ALEGATA

DO

SPRAWOZDAŃ STENOGRAFICZNYCH

z trzeciej sesyi piątego peryodu

SEJMU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Ks. Krakowskiem

z r. 1885/6.

Przytem:

INDEKS TYCH ALEGATÓW

od. 1—199.

Peryod V
Sesya III
1885/6
I
1-

Z drukarni Pillera i Spółki.

418423
III 1885/86, 1-40

Indeks alegatów.

Treść alegatów:

Liczba alegatu.		Stronica sten. sprawozdania.
1.	Sprawozd. Wydziału krajowego o wniosku p. Lasockiego dążącym do zmiany trzeciego ustępu §. 64. ustawy gminnej	7
2.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie zmiany postanowień §. 48. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866 . . .	8
3.	Sprawozd. Wydziału kraj. w sprawie uzupełnienia postanowień §. 37. ust. gm. oznaczeniem prekluzyjnego terminu do wnoszenia zażaleń do Rady gminnej przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej	8
4.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi Reprezentacyi stołecznego miasta Lwowa względem uzupełnienia postanowienia §. 39. statutu dla miasta Lwowa oznaczeniem terminu, w którym wnosić należy zażalenia do Rady miejskiej przeciw rozporządzeniom Prezydenta, Magistratu i innych organów gminy . .	8
5.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi miejscowości Tywonia i Szczytna w pow. Jarosławskim, w jedną gminę połączonych, względem rozłączenia onychże .	8
6.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi obszarów dworskich i gmin Kahujów, Werbiż i Honiatycze w sprawie wyłączenia ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Komarnie i c. k. Starostwa w Rudkach, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Szczercu i c. k. Starostwa we Lwowie . . .	8
7.	Sprawozd. z czynności Wydziału kraj. za czas od 1. Lipca 1884 do końca Czerwca 1885	9
8.	Sprawozd. Wydziału kraj. o budowie krowiarni i rzeźni w zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie	9
9.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmocie nadzwyczajnego wydatku na większe roboty konserwacyjne około szpitala św. Łazarza w Krakowie . .	9
10.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi gminy Rokitno w sprawie przeniesienia tej miejscowości z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Janowie i ze Starostwa w Gródku do okręgu c. k. Sądu delegowanego miejskiego i c. k. Starostwa we Lwowie.	9
11.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi gmin Czerteża i Stańkowej w sprawie wyłączenia tych miejscowości z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie i c. k. Starostwa w Żydaczowie a przyłączenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Kałuszu	9
12.	Sprawozd. Wydziału kraj. w sprawie utworzenia trzeciego Sądu powiatowego w c. k. Starostwie Rohatyńskiem z siedzibą w mieście Bukaczowcach	9

Liczba alegatu.		Stronica sten. sprawozdania.
13.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi mieszkańców gminy Zawadka w sprawie przeniesienia jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Frysztaku i z c. k. Starostwa w Jaśle do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie i c. k. Starostwa w Rzeszowie	9
14.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi gminy Jordanów i innych o utworzenie siedziby władz administracyjnych w Jordanowie	9
15.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi gminy miasta Zaleszczyki w sprawie naznaczenia siedziby dla przyszłego Sądu obwodowego Czortkowskiego w mieście Zaleszczykach.	9
16.	Sprawozd. Wydziału kraj. w sprawie petycyi gminy Frysztaka o uzupełnienie ustawy krajowej o szupaśnictwie artykułem dodatkowym względem przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania osób oddawanych przez c. k. Sądy gminom miejscowym do chwili ich wydalenia	9
17.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi gminy Milczyce, względem przeniesienia tej miejscowości z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni, c. k. Starostwa, a ewentualnie i Reprezentacyi powiatowej w Mościskach, do c. k. Sądu powiatowego, c. k. Starostwa i Reprezentacyi powiatowej w Rudkach	10
18.	Sprawozd. Wydziału kraj. o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1883.	10
19.	Sprawozd. Wydziału kraj. o budżecie krajowym na rok 1886.	10
20.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi mieszkańców przysiółka Podlesie w sprawie wyłączenia tej miejscowości ze związku gminy Medwedowce w powiecie Buczackim i utworzenie z niej samoistnej gminy	16
21.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie projektu zmiany etatu osób i płac grona nauczycieli przy krajowej średniej szkole gospodarstwa lasowego	16
22.	Sprawozd. Wydziału kraj. o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1884.	16
23.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie zmiany art. 18. ustawy szkolnej kraj. z dnia 2. Maja 1873. „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych“ (Dziennik ustaw krajowych z dnia 1. Lipca 1873 Nr. 251)	16
24.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie subwencyonowania żeglugi parowej na Dniestrze	16
25.	Sprawozd. Wydziału kraj. o użyciu dochodów funduszu podrzutków w Krakowie	16
26.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi Rady gminnej miasta Tyśmienicy w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Starostwa powiatowego z Tłumacza do Tyśmienicy	16
27.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi gminy Pruchnika i gmin okolicznych z powiatu Jarosławskiego w sprawie ustanowienia w tej miejscowości nowego Sądu powiatowego	17
28.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyach miasta Muszyny i mieszkańców zakładu zdrojowego w Krynicy, w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny.	17
29.	Wniosek p. Abrahamowicza w przedmiocie zaprowadzenia spłat konsumcyjnych na pokrycie wydatków funduszu krajowego	28
30.	Wniosek p. Władysława Koziebrodzkiego z projektem ustawy zmieniającej postanowienia §. 26. ordynacyi wyborczej gminnej	34
31.	Przedłożenie rządowe z projektami 5 ustaw o osuszeniu bagien Niskich i Rudnickich, oraz o regulacyi potoków Łęgu, Trześniówki i Kisieliny	37

Liczba alegatu.		Stronica sten. sprawozdania.
32.	Sprawozd. Wydziału kraj. z projektami ustaw budowniczych dla mniejszych miast i miasteczek, tudzież dla wsi	51
33.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi osady Wulka Turebska w przedmiocie wyłączenia jej ze związku gminy Turbia w powiecie Tarnobrzeskim i utworzenia z niej samoistnej gminy	52
34.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie spraw górniczych . .	52
35.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie udzielania nauczycielom szkół ludowych zaliczek na płace	52
36.	Sprawozd. Wydziału kraj. o wniosku p. Romańczuka w przedmiocie zmiany ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867 Nr. 13. Dz. u. i rozp. kr. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich	52
37.	Wniosek p. Antoniewicza w przedmiocie polepszenia bytu suplentów .	54
38.	Przedłożenie rządowe z zamknięciem rachunków funduszów indemnizacyjnych za rok 1884.	65
39.	Sprawozd. Wydziału kraj. względem przyzwolenia Wys. Sejmu na zaciągnięcie przez gminę miasta Podgórza w Banku krajowym pożyczki w kwocie 30.000 zł. w. a. w obligacyach komunalnych, celem wybudowania pieca pierścieniowego systemu Hoffmana na wypalanie wapna	99
40.	Przedłożenie rządowe z preliminarzami funduszów indemnizacyjnych na rok 1886.	100
41.	Sprawozd. Wydziału kraj. z wnioskiem o wyłączenie miejscowości Bołożynów, Przewołoczna z Kobylem czyli Bajmakami i Sokołówka z okręgu Sądu powiatowego w Olesku i c. k. Starostwa, a ewentualnie Rady powiatowej w Złoczowie, a przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego, c. k. Starostwa i Reprezentacyi Rady powiatowej w Brodach	100
42.	Wniosek p. Romanowicza w przedmiocie uregulowania pracy więźniów w zakładach karnych i odjęcia jej kierunku konkurencyjnego względem zawodowych rękodzielników	100
43.	Wniosek p. Romanowicza, w przedmiocie dostaw dla c. k. armii w kraju konsystującej artykułów żywności, jakoteż innych potrzeb c. k. armii wchodzących w zakres rękodzielnictwa i przemysłu krajowego	102
44.	Wniosek p. Skałkowskiego, w przedmiocie uwzględniania z urzędu przy wymiarze należytości od interesów prawnych wszystkich przepisów, które wpływają na obniżenie wymiaru należytości, jako też w przedmiocie reformy przy ściąganiu tych należytości w drodze egzekucyi	104
45.	Sprawozd. komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia gmin Kahujów, Honiatycze i Werbiż z przysiółkiem Sojków z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Komarnie i c. k. Starostwa w Rudkach, a przydzielenie ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Szczercu i c. k. Starostwa we Lwowie .	107
46.	Sprawozd. komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie wyłączenia gmin Czerteż i Stańkowej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie i c. k. Starostwa w Żydaczowie, a przyłączenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Kałuszu	107
47.	Sprawozd. Wydziału kraj. o krajowych szkołach rolniczych w Dublanach i folwarku Dublańskim	117
48.	Sprawozd. Wydziału kraj. o Banku krajowym	118

Liczba alegatu.		Stronica sten. sprawozdania.
49.	Sprawozd. Wydziału kraj. z wnioskiem przyznania Janowi Lisiewiczowi, b. nauczycielowi szkół ludowych, emerytury w drodze łaski . . .	118
50.	Sprawozd. Wydziału kraj. w sprawie oznaczenia terytoryum dla okręgu ustanowić się mającego nowego c. k. Sądu powiatowego w Podwołoczyskach . .	118
51.	Wniosek p. Abrahamowicza w sprawie przyspieszenia projektu do ustawy o opustach podatku gruntowego z powodu klęsk i ściślejszego wykonywania przepisów w tej mierze dotychczas wydanych	118
52.	Wniosek p. Russockiego w sprawie przyspieszenia projektu do reformy ustawy cłowej z roku 1882. jako też w sprawie regulacyi taryf kolejowych . .	122
53.	Wniosek p. Kopycińskiego w sprawie zniżenia służby nauczycieli z 40 na 35 lat	123
54.	Sprawozd. komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia miejscowości Milczyce z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni, c. k. Starostwa i Reprezentacyi powiatowej w Mościskach, do okręgu c. k. Sądu powiatowego, c. k. Starostwa i Reprezentacyi powiatowej w Rudkach . .	128
55.	Sprawozd. komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie ustanowienia w Pruchniku nowego c. k. Sądu powiatowego . . .	128
56.	Sprawozd. Wydziału kraj. w sprawie uregulowania obowiązków co do zakładania, rozprzestrzeniania, utrzymywania, jakoteż i dozoru cmentarzy . .	140
57.	Sprawozd. komisyi prawniczej o petycyi gminy Rokitno w sprawie przeniesienia tej miejscowości z okręgu c. k. Starostwa powiatowego w Gródku i Sądu w Janowie do okręgu c. k. Starostwa powiatowego i Sądu we Lwowie. . . .	141
58.	Sprawozd. komisyi prawniczej o petycyi gminy Zawadka w sprawie przeniesienia tej gminy z okręgu c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie, c. k. Starostwa powiatowego w Jaśle i c. k. Sądu powiatowego w Frysztaku, do okręgu c. k. Sądu obwodowego i c. k. Starostwa powiatowego w Rzeszowie i c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie.	142
59.	Sprawozd. komisyi administracyjnej, o sprawozdaniu Wydziału krajowego, w sprawie petycyi miejscowości Tywonia i Szczytna, w powiecie Jarosławskim, w jedną gminę połączonych, względem rozłączenia onychże . . .	142
60.	Sprawozd. Wydziału kraj. o wpływie nieograniczonej wolności dzielenia posiadłości tabularnych na wybory z kuryi gmin wiejskich do Sejmu, do Rady powiatowej, tudzież na ustrój obszarów dworskich	153
61.	Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi gminy miasta Lwowa i Krakowa w sprawie rozkładu kosztów stałego kwaterunku wojska . . .	153
62.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie uregulowania prawa rybołowstwa .	153
63.	Sprawozd. Wydziału kraj. o zamknięciu rachunków funduszu szkolnego krajowego na rok 1883.	154
64.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie wykonywania statutu organizacyjnego kolei państwowych, tudzież zastosowywania taryf na tychże kolejach, w odniesieniu do potrzeb krajowych	154
65.	Sprawozd. Wydziału kraj. o wykonaniu uchwały Sejmu z dnia 2. Września 1884. w sprawie ostatecznego uporządkowania podziału kraju na okręgi powiatów sądowych i administracyjnych	154
66.	Sprawozd. Wydziału kraj. o wykonaniu uchwały Sejmu z dnia 22. Września 1884. w sprawie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Ottynii, powiatu Tłumackiego	154
67.	Wniosek p. Abrahamowicza w przedmiocie zmiany krajowej ustawy łowieckiej	154
68.	Sprawozd. komisyi szkolnej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w sprawie przyznania Janowi Lisiewiczowi w drodze łaski stałego zaopatrzenia — tudzież o petycyi tegoż Jana Lisiewicza	155

Liczba alegatu.		Stronica sten. sprawozdania.
69.	Sprawozd. komisyi szkolnej w przedmiocie zmiany art. 18. ustawy szkolnej krajowej z dnia 2. Maja 1873. „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych“ (Dz. ust. kraj. z dnia 1. Lipca 1873. L. 251.) .	155
70.	Sprawozd. komisyi gminnej o wniosku Wydziału kraj. w sprawie uzupełnienia postanowień §. 37. ust. gm. oznaczeniem terminu dla zażaleń przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej	175
71.	Sprawozd. komisyi gminnej o wniosku Wydziału kraj. w sprawie uzupełnienia postanowienia §. 39. statutu dla miasta Lwowa oznaczeniem terminu, w którym wnosić należy zażalenia do Rady miejskiej przeciw rozporządzeniom Prezydenta, Magistratu i innych organów gminy	177
72.	Sprawozd. komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w sprawie petycyi mieszkańców przysiółka Podlesie o wyłączenie tej miejscowości ze związku gminy Medwedowce w powiecie Buczackim i utworzenie z niej samoistnej gminy .	178
73.	Sprawozd. komisyi administracyjnej o petycyi Rady gminnej miasta Tyśmienicy w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Starostwa powiatowego z Tłumacza do Tyśmienicy	179
74.	Sprawozd. komisyi administracyjnej o petycyi gminy Jordanowa o przeniesienie siedziby władz politycznych z Myślenic do Jordanowa, względnie utworzenia nowego okręgu administracyjnego z siedzibą w Jordanowie . .	179
75.	Sprawozd. komisyi administracyjnej o petycyi Wydziału powiatowego w Buczaczu, domagającej się zniesienia podatku konsumcyjnego od rzezi nierogacizny, uskutecznionej na wspólny rachunek a domową potrzebę kilku konsumentów .	179
76.	Sprawozd. komisyi petycyjnej, w przedmiocie podania p. Władysława Gniewosza i towarzyszy, o spowodowanie wydania przepisów umożliwiających przesyłanie należytości rządowych do c. k. urzędów za pomocą przekazów pocztowych, przekazów pocztowej kasy oszczędności, lub zwykłych listów pieniężnych, a to w ten sposób, by c. k. urząd otrzymawszy kwotę przekazaną lub w liście się znajdującą, obowiązanym był przysłać pokwitowanie przesyłającemu należytości	181
77.	Wniosek p. Merunowicza w przedmiocie wprowadzenia w życie instytucyi sądów pokoju i spowodowania ustawy o postępowaniu sądowo-niespornem . .	187
78.	Wniosek p. Sawy w przedmiocie uzupełnienia §. 78. ustawy gminnej postanowieniem co do właściwego użycia dodatków gminnych do podatków bezpośrednich na pokrycie wydatków w budżecie preliminowanych	189
79.	Wniosek p. Erazma Wolańskiego, w sprawie ulg gorzelni rolniczych przy opodatkowaniu wyrobu spirytusu i w przedmiocie usunięcia trudności przy wywozie spirytusu transito przez Rumunię	192
80.	Sprawozd. Wydziału kraj. o popieraniu przedsiębiorstw melioracyjnych .	222
81.	Wniosek p. Siczyńskiego w sprawie zmiany ustawy szkolnej, o utrzymywaniu szkół ludowych pod względem przeznaczenia grzywien pieniężnych, za nieposełanie dzieci do szkoły	222
82.	Sprawozd. komisyi dla spraw gospodarstwa krajowego o wniosku Wydziału kraj. w przedmiocie zmiany etatu i płac nauczycieli przy krajowej średniej szkole gospodarstwa leśnego we Lwowie	231
83.	Sprawozd. komisyi gminnej o wniosku p. Władysława Koziebrodzkiego i towarzyszy z projektem ustawy zmieniającym postanowienie §. 26. ordynacyi wyborczej gminnej *)	231

*) Liczba bieżąca tego alegatu w tekście sprawozdania stenograficznego opuszczona.

Liczba alegatu. Stronica sten. sprawozdania.

84. Sprawozd. komisyi petycyjnej o podanej dnia 27. Listopada prośbie gminy Kaczorowy, powiatu Jasielskiego, o uwolnienie tejże od zapłacenia kwoty 41 zł. 25 ct. za leczenie w krakowskim szpitalu św. Łazarza i kwoty 262 zł. Magistratowi krakowskiemu za utrzymanie Teofila Kowalskiego 237
85. Sprawozd. Wydziału kraj. o projekcie postawienia gorzelni i o eksploatacyi torfu w Dublanach 253
86. Sprawozd. Wydziału kraj. z czynności w przedmiocie przemysłu krajowego . 253
87. Wniosek p. Żuka-Skarszewskiego w przedmiocie ułatwień dla młodzieży w wieku popisowym przy udzielaniu pozwoleń na zawieranie ślubów małżeńskich . 253
88. Sprawozd. komisyi administracyjnej o petycyi Reprezentacyi powiatowej w Nowym Sączu w przedmiocie pomnożenia liczby weterynarzy powiatowych i sprawowania policyi weterynarskiej ze strony gmin 255
89. Sprawozd. komisyi petycyjnej o petycyach l. s. 476 i 477. w przedmiocie urzędowania Rady powiatowej w Turce 258
90. Sprawozd. komisyi budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1883. 264
91. Sprawozd. komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów samoistnych (niedotowanych), budżetem nieobjętych, za rok 1883. 264
92. Sprawozd. komisyi górniczej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w przedmicie spraw górniczych 264
93. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego w sprawie petycyi Zarzdu Towarzystwa Kółek rolniczych o przyznanie subwencyi z funduszów krajowych w kwocie 2.000 zł. w. a. 267
94. Sprawozd. komisyi szkolnej o petycyi Felicyi Korosteńskiej, staszej nauczycielki 6-klasowej szkoły klasztornej publicznej w Starym Sączu po 20-letniej gorliwej i pożytecznej służbie w zawodzie nauczycielskim, obecnie w skutek nuleczonej choroby do dalszej służby niezdatnej, a pozbawionej wszelkich środków rzymania, o udzielenie w drodze łaski emerytury 282
95. Sprawozd. komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków za rok 1883. unduszu krajowego, oraz funduszów uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem bjętych 290
96. Sprawozd. komisyi gminnej o wniosku Wydziału kraj. w przedmiocie zmiany postanowień §. 48. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866. . 292
97. Sprawozd. komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny . . 29
98. Sprawozd. komisyi prawniczej nad przedłożeniem Wydziału kraj. w przedmiocie ustanowienia trzeciego sądu powiatowego w Starostwie Rohatyńskiem z siedzibą w mieście Bukaczowcach i o petycyi gminy Bołszowce w przedmiocie ustanowienia Sądu powiatowego w Bołszowcach , ... 306
99. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego w przedmiocie subwencyonowania żeglugi parowej na Dniestrze 307
100. Sprawozd. komisyi szkolnej o petycyi Zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego w sprawie burs dla synów nauczycieli szkół ludowych . . 312
101. Sprawozd. komisyi petycyjnej o petycyi Izraela Zimmermana, dzierżawcy myta w Podwołoczyskach i Białej karczmie, o odszkodowanie w drodze łaski z powodu poniesionych strat 312
102. Sprawozd. komisyi petycyjnej dotyczące prośby gminy Mokre z powiatu Pilzno, o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 138 zł. 62 ct. w. a. za przewiezienie Maryi Dymek z Berlina do gminy przynależności 315

Liczba alegatu.		Stronica sten. sprawozdania.
103.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie szkół wydziałowych	327
104.	Sprawozd. Wydziału kraj. uzupełniające sprawozdanie z czynności Wydziału kraj. z dnia 30. Października r. b. L. 55.362	327
105.	Sprawozd. komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków indemnizacyjnych za rok 1884.	327
106.	Sprawozd. komisyi podatkowej o wniosku p. Skałkowskiego w przedmiocie wymiaru należytości prawnych	332
107.	Sprawozd. komisyi budżetowej o preliminarzu szkół rolniczych w Dublanach na rok 1886.	344
108.	Sprawozd. komisyi budżetowej o preliminarzu folwarku Dublańskiego na rok 1886.*)	355
109.	Sprawozd. komisyi budżetowej o preliminarzu kursu gorzelnictwa w Dublanach na rok 1886.	356
110.	Sprawozd. komisyi budżetowej o preliminarzu wydatków i dochodów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie na rok 1886.	357
111.	Sprawozd. komisyi szkolnej o wniosku p. Romańczuka w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych i średnich	364
112.	Sprawozd. dodatkowe Wydziału kraj. o krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie i folwarku Czernichowskim, tudzież o szkole ogrodniczej w Czernichowie	421
113.	Wniosek p. Lasockiego w przedmiocie ograniczenia sprzedaży piwa zagranicznego i trunków spirytusowych słodzonych po handlach korzennych i mięszanych	466
114.	Wniosek p. Pławickiego w przedmiocie zalesienia nieużytków powiatu Nowotarskiego i w przedmiocie projektu do ustawy o zalesienie nieużytków w całym kraju	466
115.	Wniosek p. Władysława Koziebrodzkiego w przedmiocie obowiązku ubezpieczenia od ognia budynków przeznaczonych wyłącznie na cele publicznej szkoły ludowej	467
116.	Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożeń Wydziału krajowego o szkołach rolniczych, folwarku, eksploatacyi torfu, tudzież o założeniu gorzelni w Dublanach	471
117.	Sprawozd. komisyi rybackiej z przedłożonych przez Wydział krajowy projektów ustawy o urządzeniu i wykonywaniu rybactwa, oraz ustawy o ochronie rybactwa	480
118.	Sprawozd. komisyi drogowej o petycyi gminy miasta Krościenka w sprawie udzielenia zasiłku z funduszu krajowego na dokończenie mostu na Dunajcu	532
119.	Sprawozd. komisyi prawniczej o wniosku Wydziału kraj. w przedmiocie ustanowienia nowego Sądu powiatowego w Ottynii	543
120.	Sprawozd. komisyi prawniczej o petycyi gminy miasta Stryja względem zaprowadzenia jak najrychlej c. k. Sądu obwodowego w tem mieście	543
121.	Sprawozd. komisyi szkolnej o petycyach nauczycieli Leopolda Kruczkowskiego i Jana Gromadki, o przyznanie im trzeciego dodatku pięcioletniego	544
122.	Sprawozd. komisyi szkolnej o petycyi Piotra Koczyndyka, emerytowanego nauczyciela szkół ludowych, o podwyższenie pensyi emerytalnej i uwolnienie od złożenia wkładki na fundusz emerytalny*)	545
123.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie nabycia dla bibliotek szkolnych dzieła pod tytułem: *„Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild“*	551
124.	Sprawozd. komisyi budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1886.	551

*) Liczba bieżąca tego alegatu w tekście sprawozdania stenograficznego opuszczona.

Liczba alegatu.		Stronica sten. sprawozdania.
125.	Dodatek do sprawozdania komisyi budżetowej preliminarza funduszu szkolnego na rok 1886.	590
126.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie odszkodowania za budynki, znajdujące się na gruncie darowanym na budowę klinik w Krakowie w skutek uchwały Sejmu z dnia 13. Lipca 1880. roku	593
127.	Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału kraj. z czynności w przedmiocie przemysłu krajowego . . .	593
128.	Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o przedłożeniach c. k. Rządu i Wydziału krajowego w przedmiocie popierania przedsiębiorstw melioracyjnych .	633
129.	Wniosek p. Żuka-Skarszewskiego w przedmiocie projektu do ustawy co do zwrotu nadpłaconych podatków gruntowych w przejściowym okresie 1881. i 1882. roku	664
130.	Sprawozd. komisyi szkolnej o wniosku p. Antoniewicza, w przedmiocie polepszenia bytu zastępców nauczycieli szkół średnich . . .	704
131.	Sprawozd. komisyi szkolnej o wniosku p. Władysława Koziebrodzkiego względem przymusowego zabezpieczenia budynków szkolnych od ognia . .	705
132.	Sprawozd. komisyi prawniczej o wnioskach Wydziału kraj. w przedmiocie wpływu nieograniczonej wolności dzielenia posiadłości tabularnych na wybory z kuryi gmin wiejskich do Sejmu i Rady powiatowej, tudzież na ustrój obszarów dworskich	706
133.	Sprawozd. komisyi gminnej z przedłożenia Wydziału kraj. o wnioskach dotyczących zmiany ustępu trzeciego §. 64., oraz ustępu drugiego §. 34. ustawy gminnej .	711
134.	Sprawozd. komisyi podatkowej o wniosku p. Abrahamowicza w przedmiocie wprowadzenia krajowych opłat konsumcyjnych . . .	718
135.	Sprawozd. komisyi szkolnej w przedmiocie szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie	731
136.	Sprawozd. komisyi administracyjnej o wniosku p. Abrahamowicza w sprawie zaprowadzenia kart myśliwskich	734
137.	Sprawozd. dodatkowe Wydziału kraj. w przedmiocie szkół wydziałowych .	747
138.	Propozycya Wydziału kraj. w sprawie wyboru zastępców członków Rady nadzorczej Banku krajowego	747
139.	Sprawozd. komisyi szkolnej o wniosku p. Romańczuka i o wnioskach posłów Małeckiego i Czerkawskiego w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych i średnich	762
140.	Sprawozd. mniejszości komisyi szkolnej o wnioskach p. Romańczuka i posła Czerkawskiego w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych . .	763
141.	Wniosek mniejszości komisyi szkolnej w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych i średnich	763
142.	Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie użycia pozostałości krajowego funduszu zapomogowego dla powodzian z roku 1885. na nagłe budowle ochronne na rzekach, tudzież na roboty przygotowawcze dla nowych przedsiębiorstw melioracyjnych	817
143.	Sprawozd. Wydziału kraj. jako komisyi o popieraniu przedsięb. melioracyjnych .	820
144.	Sprawozd. komisyi budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1884.	852
145.	Sprawozd. komisyi budżetowej o zamknięciu rachunku fundacyi ś. p. Stanisława hr. Skarbka za rok 1883.	852
146.	Sprawozd. komisyi budżetowej o preliminarzach funduszów indemnizacyjnych: wschodnio-galicyjskiego, zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego na rok 1886. .	853

Liczba alegatu.		Stronica sten. sprawozdania.
147.	Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku Romanowicza w przedmiocie dostaw dla c. k. armii w kraju konsystującej artykułów żywności, jakoteż i innych potrzeb c. k. armii wchodzących w zakres rękodzielnictwa krajowego .	859
148.	Sprawozd. komisyi bankowej o wniosku Wydziału kraj. w sprawie zezwolenia na zaciągnięcie w Banku krajowym przez gminę miasta Podgórza pożyczki w sumie 30.000 zł. w. a. w obligacyach komunalnych	862
149.	Sprawozd. mniejszości komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w sprawie petycyi gminy miasta Podgórza o udzielenie jej pożyczki w kwocie 30.000 zł. w. a. w obligacyach komunalnych Banku krajowego, celem wybudowania pieca pierścieniowego systemu Hoffmana na wypalanie wapna	863
150.	Sprawozd. komisyi kolejowej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w przedmiocie wykonywania statutu organizacyjnego kolei państwowych, tudzież zastosowywania taryf na tychże kolejach w odniesieniu do potrzeb krajowych	878
151.	Sprawozd. komisyi górniczej o petycyi krajowego Towarzystwa dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi — w przedmiocie importu falsyfikatów naftowych i wykonywania poboru i kontroli podatku spożywczego .	884
152.	Sprawozd. komisyi kolejowej o petycyi Wydziału powiatowego w Horodence w sprawie budowy kolei Horodenka-Śniatyn-Zaleszczyki	888
153.	Sprawozd. komisyi administracyjnej o petycyi Wydziału powiatowego Buczackiego i wielu innych, względem zastosowania ces. rozporządzenia z 20. Kwietnia 1854. Nr. 96. Dz. p. p. dla utrzymania urzędowej powagi władz autonomicznych .	894
154.	Sprawozd. komisyi petycyjnej o podaniu „Gremium chrześciańskich kupców i przemysłowców we Lwowie“ w przedmiocie utworzenia wydziału handlowego przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	895
155.	Sprawozd. komisyi petycyjnej o petycyi właścicieli dóbr Adama Marassego z Marcinkowic, Eugeniusza Zielińskiego z Klęczan, ks. Edwarda Ropskiego proboszcza rzym. kat. w Chomranicach, tudzież gmin wiejskich: Marcinkowice, Klęczany, Chomranice w powiecie Nowosądeckim, o przyspieszenie wypłat należytości za grunta pod budowę galicyjskiej kolei Transwersalnej zajęte	895
156.	Sprawozd. komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków za rok 1884. funduszu krajowego, oraz funduszów uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych	898
157.	Sprawozd. komisyi budżetowej o budżecie krajowym na rok 1886 . .	901
158.	Sprawozd. komisyi budżetowej dotyczące petycyi Ludwika Pierożyńskiego, b. dyrektora Oddz. rach. Wydziału kraj., o podwyższenie płacy emerytalnej .	918
159.	Sprawozd. komisyi budżetowej z petycyi ks. Kalinki, przełożonego Internatu ruskiego ks. Zmartwychwstańców we Lwowie, o subwencyę na utrzymanie tegoż Internatu	983
160.	Sprawozd. komisyi budżetowej o preliminarzu Zakładów krajowych w Czernichowie na rok 1886.	1054
161.	Sprawozd. komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów samoistnych (niedotowanych) budżetem nieobjętych za rok 1884. . . .	1083
162.	Sprawozd. komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału kraj. w sprawie bezpłatnego odstąpienia gruntu pod budowę klinik w Krakowie . .	1086
163.	Sprawozd. komisyi szkolnej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w przedmiocie szkół wydziałowych męskich	1087
164.	Sprawozd. komisyi kolejowej o petycyi krajowego Towarzystwa dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi	1088

Liczba alegatu. | Stronica sten. sprawozdania.

165. Sprawozd. komisyi administracyjnej o wniosku p. ks. Sawy zmierzającym do uzupełnienia §. 78. u. g., postanowieniem co do użycia dodatków gminnych wyłącznie na pokrycie wydatków preliminowanych w budżecie . . 1088
166. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Russockiego, w sprawie przyspieszenia projektu do reformy cłowej z roku 1882., jakoteż w sprawie regulacyi taryf kolejowych, oraz o I. i II. punkcie petycyi wiecu krajowego rolniczego 1092
167. Sprawozd. komisyi szkolnej o wniosku p. ks. Siczyńskiego w przedmiocie zmiany ustawy szkolnej pod względem przeznaczenia kar pieniężnych za nieposyłanie dzieci do szkoły 1100
168. Sprawozd. komisyi administracyjnej w wniosku p. Lasockiego w sprawie zapobieżenia nadużyciom przy koncesyonowaniu, wykonywaniu wyszynku i sprzedaży słodzonych napojów i piwa zagranicznego . . . 1102
169. Sprawozd. komisyi górniczej o petycyi krajowego Towarzystwa naftowego, domagającej się podwyższenia ceł ochronnych od produktów naftowych . 1106
170. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego z petycyi Towarzystwa rolniczego krakowskiego, Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego i konferencyi handlowej odbytej podczas VII. targu zbożowego we Lwowie w sprawie składów zbożowych . 1107
171. Sprawozd. komisyi bankowej o Banku krajowym . . . 1108
172. Sprawozd. komisyi edukacyjnej o petycyach wniesionych przez Wydział Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych i Towarzystwo politechniczne we Lwowie w sprawie reorganizacyi szkół realnych 1116
173. Sprawozd. komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków fundacyi ś. p. hr. Skarbka za rok 1884. 1116
174. Sprawozd. komisyi budżetowej w przedmiocie użycia pozostałości krajowego funduszu zapomogowego dla powodzian z roku 1885. . . . 1116
175. Sprawozd. komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału kraj. z dnia 27. Listopada 1885. L. 61.497 w sprawie petycyi gminy miasta Lwowa i Krakowa dotyczącej rozkładu kosztów stałego kwaterunku wojska, jakoteż o petycyach gminy miasta Tarnowa i Sambora w tym samym przedmiocie . . 1117
176. Sprawozd. komisyi gorzelnianej o wnioskach p. Wolańskiego Erazma w przedmiocie podatku gorzelnianego 1118
177. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie krajowej szkoły rolniczej — krajowej szkoły ogrodniczej i folwarku w Czernichowie. 1119

Nie przyszły pod obrady Sejmu:

178. Sprawozd. Wydziału kraj. o petycyi gminy Chyrowa i okolicznych w sprawie przeniesienia siedzby c. k. Sądu powiatowego ze Starejsoli do Chyrowa.
179. Sprawozd. Wydziału kraj. w przedmiocie dostawy żyta galicyjskiego dla c. k. armii.
180. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Towarzystwa kółek rolniczych w sprawie ustaw o złożeniu gruntów, o oczyszczeniu lasów z cudzych okołów i o uporządkowaniu wspólnych gruntów, czyli w sprawie tak zwanej komasacyi.
181. Sprawozd. komisyi prawniczej o petycyi gminy Dżurków względem przyłączenia jej do okręgu c. k. Starostwa i Sądu w Kołomyi.

Liczba alegatu.

182. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Adama Tabaczyńskiego, o zwrot $^1/_3$ części kosztów regulacyi i ubezpieczenia brzegów Dunajca.

183. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi gminy Lipnica dolna, w powiecie Bocheńskim, o regulacyę rzeki Uszwicy.

184. Sprawozd. komisyi prawniczej o wniosku Wydziału kraj. w przedmiocie petycyi gminy miasta Zaleszczyki, o naznaczenie siedziby dla przyszłego Sądu obwodowego Czortkowskiego w mieście Zaleszczykach.

185. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Rady Oddziału gospodarskiego rudeńsko-gródeckiego w sprawie opustów podatkowych z powodu szkód zrządzonych przez myszy, jakoteż w sprawie wydania gminom i obszarom dworskim nakazu tępienia tych zwierząt i petycyi komitetu wiecu rolników powiatów: przemyskiego, dobromilskiego i mościskiego w sprawie wydania ustawy o przymusowem tępieniu myszy, zaprowadzenia oszczędności w budżecie roku 1886. i zmniejszenia dodatków do podatków gruntowych przez zaprowadzenie krajowych opłat konsumcyjnych.

186. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi przełożeństwa obszaru dworskiego w Załuczu w sprawie udzielenia subwencyi 2000 zł. na budowę tam w celu zabezpieczenia wsi Załucza od rzeki Czeremosz.

189. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Romanowicza w przedmiocie uregulowania pracy więźniów w zakładach karnych.

188. Sprawozd. komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału kraj. względem petycyi gminy Fryszak, domagającej się przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania obcych włóczęgów w aresztach gminnych.

189. Sprawozd. komisyi szkolnej o wniosku p. ks. Kopycińskiego w przedmiocie zmiany art. 34. ustawy szkolnej z dnia 2. Maja 1873. o prawnych stosunkach nauczycieli szkół ludowych.

190. Sprawozd. komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w sprawie petycyi mieszkańców przysiółka Wulka Turebska, o wyłączenie tej miejscowości ze związku gminy Turbia w powiecie Tarnobrzeskim i utworzenie z niej gminy samoistnej.

191. Sprawozd. komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału kraj. dotyczącem ustaw budowniczo-ogniowych dla miast mniejszych, miasteczek, tudzież dla wsi.

192. Sprawozd. komisyi petycyjnej o prośbie chrześciańskich mieszkańców miasta Jaryczowa nowego o ochronę zagrożonego majątku tamtejszej gminy chrześciańskiej.

193. Sprawozd. komisyi lustracyjnej o czynnościach Wydziału krajowego za czas od 1. Lipca 1884. do końca Czerwca 1885.

194. Sprawozd. komisyi prawniczej o wniosku p. Merunowicza względem wprowadzenia w życie instytucyi sądów pokoju i wydania ustawy o postępowaniu sądowem niespornem.

195. Sprawozd. komisyi bankowej o petycyach w sprawie odnowienia przywileju banku austro-węgierskiego.

196. Sprawozd. komisyi prawniczej o wniosku Wydziału kraj. dotyczące wyłączenia miejscowości Bołożynów, Przewołoczna z Kobylem czyli Bajmakami i Sokołówka z okręgu Sądu powiatowego w Olesku i c. k. Starostwa i Rady powiatowej w Złoczowie, a przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego, Starostwa i Rady powiatowej w Brodach.

197. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Pławickiego tyczącym się zalesienia nieużytków w powiecie Nowotarskim.

198. Sprawozd. komisyi gospodarstwa krajowego o punkcie VIII. petycyi wiecu krajowego rolniczego.

199. Sprawozd. komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w sprawie oznaczenia terytoryum dla ustanowić się mającego nowego c. k. Sądu powiatowego w Podwołoczyskach.

Aleg. 1.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wniosku posła Lasockiego dążącym do zmiany trzeciego ustępu §. 64. ustawy gminnej.

Wysoki Sejmie!

I.

Wniosek p. Lasockiego. Uzasadnienie go. Uwagi komisyi administracyjnej.

Uchwałą z dnia 23. Października 1884. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wniosek posła Lasockiego o zmianę trzeciego ustępu §. 64. ustawy gminnej do zbadania i przedłożenia wniosków na najbliższej sesyi sejmowej.

Paragraf 64. ust. gm. określa odpowiedzialność członków Zwierzchności gminnej i delegatów za ich czynności urzędowe, a ustęp trzeci tego paragrafu, do którego zmiany dąży wniosek posła Lasockiego, postanawia: że pretensye gminy do wynagrodzenia szkód, pochodzące z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa. Wniosek posła Lasockiego zamierza zastąpić ten ustęp powyższego paragrafu postanowieniem, które orzeczeniom wyższych władz autonomicznych o pretensyach gminy do członków Zwierzchności gminnej i delegatów zapewniałoby wykonanie w drodze administracyjnej.

Jako powody uzasadniające ten wniosek przytacza poseł Lasocki:

1) że w obec dotychczasowego postanowienia ustawy daremne są dochodzenia przedsiębrane przez władze autonomiczne, a orzeczenia ich pozostają bez skutku;

2) że kosztowny sporny proceder sądowy, dający się w nieskończoność przewlekać, a w wyniku wątpliwy często, usposabia gminy do zaniechania dochodzeń o odszkodowanie lub o zwrot uronionej kwoty, a świadomość bezkarności zachęca ludzi złej woli do czynienia prób na drodze sprzeniewierzeń, malwersacyj i nadużyć;

3) że sposób dochodzeń sądowych oparty na zasadach nieodpowiednich naturze spraw administracyjnych powoduje c. k. Sądy do wydawania orzeczeń stojących często w sprzeczności z orzeczeniami władz autonomicznych, skutkiem

czego władze te zajmują najfałszywsze w obec gminy stanowisko, a powaga ich zostaje podkopaną;

4) że wreszcie postanowienie określone ustępem trzecim §. 64. ust. gm. zostaje w sprzeczności z postanowieniem §. 29. ust. o repr. pow. oraz §. 17. ust. o obsz. dwor.

Komisya administracyjna, której powyższy wniosek posła Lasockiego przekazanym został, uznała wprawdzie, że w obec procederu sądowego gmina często zaniedbuje dochodzeń o poszkodowania lub zwrot uronionej kwoty i nie jest wyłączonym wypadek sprzeczności między orzeczeniami Sądów a władz autonomicznych, która prowadzi do najfałszywszego w obec gminy stanowiska władz autonomicznych, tudzież naraża i podkopuje ich powagę.

Komisya administracyjna przytoczyła atoli równocześnie doniosłe zarzuty przemawiające przeciw przyjęciu wniosku posła Lasockiego, mianowicie:

a) proponowana zmiana wkraczać ma w przepisy kodeksu cywilnego, wedle którego w myśl §. 1.338. pretensyj o odszkodowanie poszukiwać należy w zwykłej drodze prawa, a ztąd powstaje wątpliwość pod względem kompetencyi ustawodawczej; nadto:

b) poświęconoby rzecz samą w razie przyjęcia wniosku, gdyż procesa takie mogą być często nader zawiłe, w obec czego prędsza możliwość wyniku procesowego w drodze administracyjnej nie powinna górować nad orzeczeniem, opartem na sądowem postępowaniu, aczkolwiek kosztowniejszem i dającem się przewlekać;

c) orzeczenia w tych prywatno-spornych sprawach wydane bez ścisłego dowodu wywołałyby równie niekorzystne zdania o władzach autonomicznych, jak wyroki sądowe sprzeczne z ich orzeczeniami; wreszcie;

d) nawet w razie orzekania o sprawach tego rodzaju w drodze administracyjnej nie byłaby wykluczoną zwykła droga prawa, stosownie do artykułu 15. ustawy zasadniczej z dnia 21. grudnia 1867. Nr. 144. Dz. u. p.

11.

Projekt uchwalony w r. 1878. — Powody nieuzyskania Najwyższej Sankcyi.

Kwestya zmiany postanowień ustępu trzeciego §. 64. u. gm. nie po raz pierwszy jest przedmiotem obrad Wysokiego Sejmu. Wysoki Sejm uchwalił już w r. 1878. na wniosek Wydziału krajowego projekt ustawy, według którego ustęp trzeci §. 64. zastąpionym być miał postanowieniem następującej osnowy:

„O pretensyach gminy do wynagrodzenia szkód pochodzących z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, orzeka w sprawach własnego zakresu działania Wydział powiatowy, a w sprawach poruczonego zakresu działania polityczna władza powiatowa".

„Prawomocne orzeczenia będą wykonywane w drodze administracyjnej".

Według pisma Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 19. Października 1880. L 6.197 pr. nie uzyskał Najwyższej Sankcyi powyższy projekt ustawy — z następujących powodów:

1) ponieważ władzom administracyjnym możnaby wprawdzie w drodze zmiany ustawy gminnej przyznać judykaturę w wypadkach przewidzianych w §. 64. u. gm., jednakowoż judykatura ta nie mogłaby — jak to było zamiarem Wysokiego Sejmu — nigdy być ostateczną i wykluczającą drogę prawa, gdyż wykluczenie takie sprzeciwiałoby się postanowieniu pierwszego ustępu art. 15 ustawy zasadniczej państwa o władzy sędziowskiej z dnia 21. Grudnia 1867. Nr. 144. Dz. n. p.

2) Ponieważ zaprojektowana przez Wysoki Sejm zmiana zasadnicza w tym kierunku, by sprawy wspomniane w §. 64. u. gm. wyłączone zostały z pod judykatury cywilno-prawnej i przekazane judykaturze administracyjnej, mogłaby w obec postanowienia §. 11. lit. *k*) ustawy zasadniczej o Reprezentacyi państwa z dnia 21. Grudnia 1867. Nr. 141. Dz. u. p. wejść w życie tylko w drodze ustawodawstwa państwowego.

III. *Kompetencya ustawodawstwa krajowego.*

W obec tych zarzutów podniesionych przeciw zmianie projektowanej przez posła Lasockiego, należy przedewszystkiem przekonać się, czy wprowadzenie zmiany takiej wchodzi w zakres ustawodawstwa krajowego.

Stosunek między gminą, a jej naczelnikiem i innymi członkami Zwierzchności gminnej jest niewątpliwie stosunkiem prawa publicznego. Naczelnik gminy i inni członkowie Zwierzchności gminnej pełnią w tym charakterze urząd publiczny. Dla tego też i odpowiedzialność ich za swoje czynności urzędowe w §. 64. u. gm. wypowiedziana, jedynie tylko według postanowień prawa publicznego oceniana być może i orzekaną być powinna. Ztąd też postanowienie ustępu trzeciego §. 64. ust. gm., że pretensyj gminy do wynagrodzenia szkód pochodzących z takiej odpowiedzialności poszukiwać należy zwykłą drogą prawa, pozostaje w rażącej sprzeczności z naturą pretensyj tego rodzaju opartych na tytule prawa publicznego.

Sądy bowiem są powołane do rozstrzygania sporów wynikłych ze stosunków prawa prywatnego, a nie ma dostatecznej podstawy do przekazywania im do oceniania i rozstrzygania pretensyj wynikłych z niedopełnienia lub nienależytego dopełnienia obowiązków urzędu publicznego. Trudno, a nawet niepodobna wymagać od zwykłego Sędziego cywilnego, by orzekał, czy w pewnym danym wypadku, była dostateczna podstawa do zarządzenia pewnych robót w celach policyjnych, bez odniesienia się do Rady gminnej? czy wydatki w tych celach łożone należy uznać za usprawiedliwione? i t. p. Dla tego przekazanie zwykłym Sądom orzekania o pretensyach tego rodzaju jest niewłaściwem i niezgodnem z istotnem powołaniem Sądów cywilnych. To też ani art. 13. ustawy z dnia 5. Marca 1862. Nr. 18. Dz. u. p., który odnosi się do tej odpowiedzialności naczelnika gminy, ani też żadna inna ustawa państwowa nie zawiera postanowienia, że o pretensyach tego rodzaju orzekać mają zwyczajne Sądy cywilne. Nawet z ustaw gminnych, wydanych dla poszczególnych królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych, zawierają jedynie czeska w §. 66. i nasza w zakwestyonowanym ustępie trzecim §. 64. postanowienie, że pretensyj tego rodzaju dochodzić należy zwykłą drogą prawa. Skoro zatem ustawa krajowa mogła co do judykatury w tej mierze ustanowić wyjątkowe postanowienie, to niepodobna ustawodawstwu krajowemu odmawiać upoważnienia do uchylenia wyjątku przez się postanowionego, i do oddania judykatury w sprawach tego rodzaju zgodnie z ich naturą i zgodnie z postanowieniami ogólnemi władzom administracyjnym.

Co do zarzutu szczegółowego wysnutego z postanowienia §. 11. lit. *k*) ustawy zasadniczej z dnia 21. Grudnia 1867. Nr. 141. Dz. u. p. o Reprezentacyi państwa, podnieść należy, że wyraźnie wypowiedzianym zamiarem tej ustawy było, zapewnić i rozszerzyć zakres działania Sejmów i ustawodawstwa krajowego. Odnośny ustęp sprawozdania komissyi opiewa:

„Die Landesordnungen drücken den Wirkungskreis der Landtage nicht in so praeciser Weise aus, dass nicht im Folge der im §. 11. des Grund-

gesetzes über die Reichsvertretung aufgestellten Regel das Gesetzgebungsrecht der Landtage selbst in solchen Gegenständen bestritten werden könnte, welche ihrer Natur und dem Geiste der Verfassung nach — unbedenklich den Landtagen überlassen werden können. Manche Gegenstände, wie z. B. das Gemeindewesen, werden bei den besonderen provinzionellen Eigenthümlichkeiten von den Landtagen sicherlich in einer den Verhaeltnissen mehr entsprechenden Weise ihre Erledigung finden, als im Reichsrathe. . . . . Der Ausschus entshloss sich daher dem h. Hause eine umfassende Aufzählung jener Gegenstände zu empfehlen, welche künftig dem Wirkungskreise des Reichsrathes angehören sollen, so dass alle übrigen in dem veränderten Grundgesetze dem Reichsrathe nicht ausdrücklich vorbehaltenen Gegenstände dem Wirkungskreise der Landtage angehören werden".

Tak się zapatrywała komisya konstytucyjna, przekazując w §. 12. projektu wszystkie w §. 11. nie wyliczone przedmioty, a więc także ustawodawstwo gminne w całej pełni Sejmom krajowym.

Że takie, a nie inne było zapatrywanie Izby, popierają liczne głosy posłów, mianowicie Dra Rechbauera (str. 890. stenogr. sprawozdań z r. 1867), Dra Kaiserfelda (str. 899), Dra Kurandy (str. 916), Bar. Petriny (str. 970), a szczególnie Dra Brestla (str. 802), który wypowiedział:

„Komisya konstytucyjna zamierza c a ł e ustawodawstwo w sprawach gminnych przekazać Sejmowi w y ł ą c z n i e i już nie pod pewnemi ograniczeniami".

Te wszystkie głosy pozostały w Radzie państwa bez odpowiedzi, i nikt nie odezwał się ze zdaniem przeciwnem.

Ustawa grudniowa z r. 1867. o Reprezentacyi państwa różni się zatem od patentu lutowego z r. 1861. pod względem ustawodawstwa gminnego głównie tem, że rozszerzając zakres działania Wysokiego Sejmu i ustawodawstwa krajowego przekazała w §. 12. wraz z całą resztą spraw w §. 11. szczegółowo nie wyliczonych także ustawodawstwo gminne w całej pełni w zakres ustawodawczy Wysokiego Sejmu.

Ustęp drugi §. 18. stat. kraj. opiewa wprawdzie, że do Wysokiego Sejmu należy ustawodawstwo gminne tylko „w obrębie ustaw powszechnych", jednak należą według ustępu trzeciego tego paragrafu do kompetencyi Wysokiego Sejmu także: „rozporządzenia w innych przedmiotach tyczących się dobra kraju i potrzeb jego, a postanowieniami osobnemi przekazanych Reprezentacyi krajowej". Takiem osobnem postanowieniem jest w obecnym wypadku ustawa zasadnicza z dnia 21. Grudnia 1867. roku o Reprezentacyi państwa, która, jak wykazano, przekazuje ustawodawstwu krajowemu całe ustawodawstwo gminne bez wszelkiego ograniczenia.

Jeżeli zatem ustawodawstwo krajowe będąc przy wydawaniu ustawy gminnej z r. 1866. ograniczonem obowiązkiem nie wykroczenia po za obręb ustaw powszechnych, mogło w ustępie trzecim §. 64. u. gm. postanowić wyjątkowy przepis, że pretensyj gminy do wynagrodzenia szkód, pochodzących z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, dochodzić należy zwykłą drogą prawa, to oczywistą jest rzeczą, że obecnie, gdy ustawodawstwo gminne należy bez wszelkiego ograniczenia do kompetencyi Wysokiego Sejmu, nie można zarzucać ustawodawstwu krajowemu braku kompetencyi do uchylenia wyjątkowego przepisu przez się wówczas ustanowionego, gdy szczuplejszym był zakres Wysokiego Sejmu w dziedzinie ustawodawstwa gminnego.

Nareszcie i tej okoliczności pominąć nie można, że ustęp *k)* §. 11. ustawy zasadniczej z dnia 21. Grudnia 1867. r. o Reprezentacyi państwa nie brzmi wcale tak kategorycznie, ażeby zdołał ograniczyć kompetencyę Wysokiego Sejmu przyznaną, jak wyżej wykazano, Wysokiemu Sejmowi bez wszelkiego ograniczenia.

Ten ustęp wspomina bowiem jedynie o ustawodawstwie w dziedzinie prawa cywilnego, odnosi się zatem tylko do materyalnego ustawodawstwa w dziedzinie prawa cywilnego (materielles Civilrecht, Civilrechtsgesetzgebung) w przeciwstawieniu do formalnego prawa cywilnego procesowego (Civilprocessgesetzgebung).

Postanowienia jurysdykcyjne zaś należą do prawa formalnego, a gdy, jak wyżej przytoczono, §. 11. tej ustawy zawiera wyjątkowe postanowienia od ogólnej zasady wypowiedzianej w §. 12., przeto nie można wyjątkowego postanowienia odnoszącego się do ustawodawstwa w dziedzinie materyalnego prawa cywilnego rozszerzać także na formalne ustawodawstwo cywilne. — Nadto i tej dalszej okoliczności pomijać nie można, że nawet co do przedmiotów tym ustępem istotnie objętych, odnoszących się do ustawodawstwa cywilnego, postanowienie to wyraźnie wyłącza takie przedmioty, które wchodzą w zakres działania Wysokiego Sejmu.

Dla tego postanowienie tego ustępu nie uzasadnia wcale niekompetencyi ustawodawczej Wysokiego Sejmu do uchwalenia projektowanej zmiany. Wydział krajowy mniema przeto, że powiodło mu się udowodnić kompetencyę Wysokiego Sejmu do uchwalenia zmiany trzeciego ustępu §. 64. u. gm. przez posła Lasockiego projektowanej.

IV.

Potrzeba zmiany przez posła Lasockiego projektowanej.

Powody przytoczone przez posła Lasockiego dla uzasadnienia wniosku, a po części także wywody komissyi administracyjnej wykazują, jak żywotną, jak ważną byłaby projektowana zmiana dla gmin pod względem zaprowadzenia i ustalenia prawidłowego gospodarstwa gminnego, a dla wyższych władz autonomicznych zarówno pod względem skuteczności nadzoru nad mieniem gmin i zakładów gminnych, jak pod względem skuteczności orzeczeń w tej mierze wydanych, przeto także pod względem powagi przynależnej ich urzędowemu stanowisku przy pełnieniu zadania tak mozolnego, a w skutkach swych tak doniosłego.

Obecnie Rady gminne, a w dalszym toku wyższe instancye autonomiczne, załatwiając po myśli postanowień §§. 30. *d)* i 101. u. gm., tudzież §. 49. u. o Reprezentacyi pow. rachunki składane przez naczelników gminy stósownie do postanowienia §. 70. ust. gm., tudzież Wydziały powiatowe i Wydział krajowy przeprowadzając po myśli §. 98. ust. gm. w brzmieniu nadanem ustawą z dnia 15. Lutego 1883. roku Nr. 59. Dz. ust. kr. dochodzenia przeciw członkom Zwierzchności gminnej, zazwyczaj zniewolone bywają poprzestać na na akademicznem tylko uzuaniu, że gminie należy się zwrot od członka Zwierzchności gminnej, a odsyłają gminę z pretensyą przez się uznaną do rozwlekłej, kosztownej częstokroć, a co do skutku nader wątpliwej drogi sądowej. Dla tego zarówno załatwianie corocznych rachunków przez Rady gminne, a w dalszym toku instancyi przez wyższe władze autonomiczne, jak nadzorowanie przez Wydziały powiatowe i przez Wydział krajowy całości mienia gmin i zakładów gminnych, częstokroć pozostają bezskutecznemi. Spór sądowy bowiem, do którego wyższa władza autonomiczna gminę przynagliła, — po-

minąwszy nawet trudność dla Sędziego cywilnego orzekania o kwestyach spornych wynikłych ze stosunków prawa publicznego, — skutkiem nieudolności, lub nawet złej woli zastępców gminy na jej niekorzyść rozstrzygnięty, nie tylko pozbawia gminę pretensyi jej słusznie należącej się, ale nadto naraża jeszcze na ponoszenie kosztów procesu własnych i strony przeciwnej. Taki wynik zaś nie tylko odstrasza gminę od wytaczania sporów tego rodzaju, nie tylko szerzy przeświadczenie, że fundusze gminne bezkarnie rozszarpywane być mogą, ale nadto oddziaływa najniekorzystniej na sprężystość władz autonomicznych w czuwaniu nad całością mienia gmin i zmusza je do zawahania się w niejednym wypadku, czy należy przynaglać gminę do wystąpienia ze skargą sądową o zwrot należący się jej jak najsłuszniej. Zbytecznem byłoby dowodzić obszernie, jak demoralizująco na chciwych mienia gminnego, jak szkodliwie dla całości funduszów gminnych, jak ubezwładniająco na sprężystość wyższych władz autonomicznych oddziaływa taki stan rzeczy.

Obowiązkiem ustawodawstwa jest przeto zaradzić temu stanowi rzeczy przez zapewnienie większej skuteczności mozolnym staraniom wyższych władz autonomicznych o utrzymanie całości mienia gmin. Ztąd też wniosek posła Lasockiego dążący do osiągnienia powyższego celu zasługuje na wszelkie uwzględnienie.

V.
Odparcie zarzutów.

Z pomiędzy licznych, przeciw tej zmianie ustępu trzeciego §. 64. u. gm. podnoszonych zarzutów został brak kompetencyi ustawodawczej, wysnuty z ustępu lit. *k)* §. 11. ustawy zasadniczej z dnia 21. Grudnia 1867. o Reprezentacyi państwa, powyżej w ustępie III. wyczerpująco odpartym. Obecnie należy przeto zastanowić się nad innemi w ustępach I. i II. wymienionemi zarzutami.

a) Powyżej wykazano, że stosunek zachodzący pomiędzy gminą a członkiem Zwierzchności gminnej jest stosunkiem prawa publicznego. Dla tego też i wszelkie pretensye z tego stosunku wywiązujące się, podług postanowień prawa publicznego ocenione być winny. Zarzut zatem wysnuty z obawy, jakoby pretensyj takich jako pretensyj o zwykłe odszkodowanie dochodzić należało w zwykłej drodze prawa, — nie jest uzasadnionym, zwłaszcza, gdy zazwyczaj zwrot wymagany na rzecz gminy, od członka Zwierzchności gminnej, nie odpowiada pojęciu wynagrodzenia szkody, czyli odszkodowania po myśli powszechnej ustawy cywilnej.

Z postanowień §§. 919. i 908. kod. cyw. wypływa i owszem, że ustawa rozróżnia między dopełnieniem zobowiązania, a wynagrodzeniem wyrządzonej szkody czyli odszkodowaniem, i że uprawniony może dopiero wówczas wymagać odszkodowania, gdy dopełnienie obowiązku stało się niemożliwem. Złożenie rachunku przez członka Zwierzchności gminnej z funduszów gminnych przez niego pobranych i złożenie reszty, z której użycia się nie wyrachował, jest jedynie dopełnieniem obowiązku ciążącego na członku Zwierzchności gminnej, nie zaś wynagrodzeniem jakiejś szkody przez niego gminie wyrządzonej.

Dla tego orzeczenie bądź to przy sposobności załatwiania złożonych rachunków gminnych, bądź też z powodu nadzoru nad całością mienia gmin wydane, że gminie należy się zwrot rachunkowy od członka Zwierzchności gminnej, nie jest właściwie przyznaniem odszkodowania. Do orzeczeń o pretensyach tego rodzaju, a właśnie takiemi są po największej części pretensye gmin do członków Zwierzchności gminnej, nie stosuje się postanowienie

§. 1.338. kod. cyw., wedle którego wynagrodzenia szkody zazwyczaj (in der Regel) w drodze sądowej poszukiwać należy.

Z brzmienia tego postanowienia ustawy wypływa nadto, że zachodzą wypadki, w których nawet właściwego odszkodowania w innej, a nie w drodze procesu cywilnego dochodzić należy. To postanowienie samo przez się nie może być dostatecznem do uchylenia możności przekazania w drodze ustawodawczej judykaturze administracyjnej orzekania nawet o odszkodowaniach wypływających ze stosunków prawa publicznego, których ocenienie nie wchodzi właściwie w zakres działania Sądów cywilnych.

Zresztą i tej okoliczności pomijać nie wypada, że tego rodzaju odszkodowania w sprawach gminnych są zazwyczaj tak poplątane i zrosłe z właściwemi zwrotami rachunkowemi, iż przy ścisłem zastósowaniu zasady, że o odszkodowaniu tylko Sądy cywilne orzekać mogą, o niektórych ustępach tej samej sprawy wyrokowałyby Sądy, a o innych władze administracyjne, co ze wszech miar byłoby nie stósownem i czemu zaradzić należy.

Postanowienie §. 1.338. kod. cyw., do którego odwołuje się komisya administracyjna, nie postanawia zatem zasady, któraby bezwarunkowo i nieodzownie zastosowywaną być miała, a nadto nie odnosi się wcale do właściwych zwrotów rachunkowych.

Gdy zresztą już wyżej pod III. wykazano, że nie ma ustawy państwowej, któraby orzekanie o tego rodzaju odszkodowaniach przekazywała jurysdykcyi sądowej i tylko ustawodawstwo krajowe wydało samoistnie takie postanowienie w ustępie trzecim §. 64., przeto nie może ulegać wątpliwości, że ustawodawstwo krajowe również upoważnionem jest do wydania w tej mierze odmiennego postanowienia i że przepis §. 1.338. kod. cyw. nie stanowi uzasadnionej wątpliwości co do kompetencyi ustawodawstwa krajowego do wydania projektowanej zmiany.

b) Równie nie uzasadnionym jest dalszy zarzut komisyi administracyjnej, jakoby miano poświęcać rzecz samą, w razie przyjęcia wniosku, gdyż procesa takie mogą być często nader zawiłe, w obec czego prędsza możliwość wyniku procesowego w drodze administracyjnej, nie powinna górować nad orzeczeniem opartem na sądowem postępowaniu, aczkolwiek kosztowniejszem i dającem się przewlekać.

Przedewszystkiem podnieść należy w tym kierunku, że spory tego rodzaju zachodzące między gminami a członkami Zwierzchności gminnej są przeważnie mniej zawiłe. Z całą pewnością twierdzić można, że sprawy tego rodzaju nieco zawilsze są rzadkością. Otóż, jeżeliby nawet prawdą było, że dla zawilszych spraw administracyjnych stosowniejszem i odpowiedniejszem byłoby rozstrzyganie w drodze sądowej, aniżeli w drodze administracyjnej, to zaprawdę trudno zgodzić się na zapatrywanie, jakoby należało resztę spraw tego rodzaju wyjąć z pod jurysdykcyi dla nich najwłaściwszej jedynie dla tego, ażeby pozostałym wyjątkowym wypadkom zapewnić możność rzekomo gruntowniejszego rozpatrzenia.

Lecz i co do samej istoty judykatura sądowa w sprawach tego rodzaju jest nie tylko dla tego niewłaściwą, że więcej kosztuje i bardziej przewlekać się daje, — ale także, i to głównie dla tego, że sposób przeprowadzenia rozprawy sądowej, mniej odpowiada charakterowi i naturze spraw prawa publicznego, do których zaliczają się sprawy tego rodzaju, aniżeli postępowanie administracyjne. W postępowaniu administracyjnem jest zadaniem orzekającej

władzy z urzędu dochodzić istotnego stanu rzeczy i na tej podstawie orzekać. Sądy cywilne zaś poprzestać muszą na materyale dostarczonym przez strony. Podczas gdy władze administracyjne usiłują dotrzeć do istotnej, bezwzględnej prawdy, Sądy poprzestają na względnej, przedstawionej przez strony spór wiodące. Taka zasada mająca pewne podstawy, jeżeli szanse zastępstwa obu stron są równemi, musi wychodzić w sprawach tego rodzaju stanowczo na niekorzyść gmin. Gminy bowiem nie mogą jako korporacye osobiście zastępywać się w obec Sądu, zastępcy gminy zaś często nieudolnością lub nawet i złą wolą pobłądzić mogą, a nie będąc osobiście interesowanymi, tylko w wyjątkowych wypadkach bronią interesów gminy z równą gorliwością, jak przeciwnik gminy, osobiście interesowany zastępuje swoją sprawę z wytężeniem wszystkich sił swoich, wyzyskując wszelkie dane okoliczności.

Dla tego rozprawa w obec Sądu przeprowadzana wedle zasady, że tylko okoliczności przez strony przytoczone i udowodnione przy wyrokowaniu uwzględniane bywają, stawia gminy już z góry w najniekorzystniejszem położeniu, zwłaszcza, gdy nie jako pozywające spada w głównej części ciężar dowodu.

Orzeczeniom administracyjnym zaś nie ma podstawy do odmawiania gruntowności, zwłaszcza obecnie, gdy Trybunał administracyjny umyślnie w tym celu ustanowiony, czuwa nad ich prawidłowością.

c) Gdyby sprawy tego rodzaju przekazane zostały władzom autonomicznym do rozstrzygania, to nie miałyby prawa orzekać o nich dowolnie, lecz byłoby ich obowiązkiem wydawać orzeczenia na podstawie faktów udowodnionych i niewątpliwie sprawdzonych. Bezpodstawnem jest przeto przypuszczenie, i zarzut na niem oparty, jakoby władze autonomiczne orzeczenia w takich sprawach wydawać miały bez ścisłego dowodu.

d) Co do zarzutu wreszcie podniesionego zarówno przez komisyę administracyjną, jak w pismie c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 19. Października 1880. L. 6.197. pr,, że nawet w razie orzekania o sprawach tego rodzaju w drodze administracyjnej, nie byłaby wykluczoną zwykła droga prawa, — wykazano już wyżej pod III. mylność zapatrywania, jakoby stosunek gminy do członka Zwierzchności gminnej był stosunkiem prawa prywatnego.

Dla tego nie podobna podzielać zapatrywania, jakoby z tego tytułu w razie zastąpienia w sprawach z tego stosunku wynikłych, judykatury sądowej judykaturą administracyjną, stronie mającej się za pokrzywdzoną orzeczeniem władzy administracyjnej należało zastrzedz po myśli ustępu pierwszego art. 15. ustawy zasadniczej z dnia 21. Grudnia 1867. Nr. 144. Dz. u. p. zwykłą drogę sądową przeciw orzeczeniu władzy administracyjnej. Wydział krajowy obstaje i owszem przy zapatrywaniu powyżej pod III. wypowiedzianem, i wyczerpująco uzasadnionem w sprawozdaniu z dnia 23. Sierpnia 1878. roku L. 37.696|1877, że stosunek gminy do członka Zwierzchności gminnej, jest stosunkiem prawa publicznego, i dla tego stronie mającej się za pokrzywdzoną przez orzeczenie władzy administracyjnej, w sprawie tego rodzaju, służyłaby droga wskazana drugim ustępem wymienionego art. 15., t. j. prawo wniesienia zażalenia do Trybunału administracyjnego, przeciw orzeczeniu władzy administracyjnej.

Zresztą nawet w takim wypadku, gdyby było dopuszczalnem uważać pretensye tego rodzaju za wypływające ze stosunku prawa prywatnego, i gdyby na tej podstawie orzeczenia administracyjne, w takich sprawach wydane,

w zwykłej drodze sądowej zwalczanemi być mogły, to nawet w takim wypadku, niedogodności, które spowodowały posła Lasockiego do podniesienia tej sprawy, w bardzo znacznym stosunku zmniejszonemi zostałyby. Albowiem przedewszystkiem już w samej zasadzie zupełnie odmiennem i bez porównania poważniejszem jest stanowisko władzy powołanej do orzekania o pewnej sprawie, chociażby nie ostatecznie, od niejasnego i chwiejnego stanowiska władzy powołanej wprawdzie do nadzorowania działalności w pewnym kierunku, jednak ograniczonej do wydawania tylko informacyjnych poleceń, bez rękojmi, że przez wymuszenie zastosowania się do tych poleceń, cel zamierzony osiągniętym zostanie. Obecnie zrealizowanie zwrotu rachunkowego przyznanego przez władze autonomiczne, zawisło nie tylko od wyroku sądowego, ale nadto od wystąpienia Reprezentacyi gminnej o ten zwrot w drodze procesu sądowego.

Z uwagi na znaczne koszta połączone z przeprowadzeniem procesu sądowego i na niepewność pomyślnego skutku, zależącego nie tylko od słuszności sprawy, ale także od należytego jej przedstawienia, — obecnie wyższa władza autonomiczna częstokroć wchodzi w przykre położenie zawahania się, czy należy przynaglić ociągającą się Reprezentacyę gminną do wytoczenia procesu sądowego o zwrot przez się za uzasadniony uznany. Zaniechanie takiego przynaglenia równą ujmę przynosi powadze wyższej władzy autonomicznej jak nieprzyznanie gminie przez Sąd zwrotu, który władza autonomiczna za należący się uznała, i do którego zaskarzenia przynagliła Reprezentacyę gminną. Z tego niewłaściwego położenia wyprowadziłoby władze autonomiczne, już poniekąd samo przyznanie prawa do wydawania orzeczeń podlegających rewizyi w drodze sądowej. Okoliczność zaś, że orzeczenia takie w następnym toku rozprawy uledz mogłyby zmianie tak mało wpływałaby ujemnie na powagę władz autonomicznych, jak mało ubliżą powadze każdej władzy, która nie wyrokuje w ostatniej instancyi, prawo służące stronie odwołania się do wyższej instancyi i możność wydania przez nią odmiennego orzeczenia.

Następnie gmina musi według postanowienia dotychczas obowiązującego, o uiszczenie każdego przez wyższą władzę autonomiczną uznanego, a przez obowiązanego dobrowolnie nie złożonego zwrotu, występować w drodze procesu sądowego. Gdyby zaś władzom autonomicznym służyło prawo wydawania orzeczeń, chociażby podlegających rewizyi w drodze procesu sądowego; to proces sądowy tylko w takich wypadkach przeprowadzonym byłby, jeżeliby członek Zwierzchności gminnej zasądzony orzeczeniem władzy autonomicznej, wystąpił w drodze procesu sądowego przeciw gminie o unieważnienie orzeczenia władzy autonomicznej. Otóż nie ulega wątpliwości, że zasądzony nie zawsze wystąpi z procesem sądowym. Dla tego gminy w wielu, prawdopodobnie w bardzo wielu wypadkach nie potrzebowałyby przeprowadzać procesu sądowego celem uzyskania zaspokojenia pretensyi należących się jej z tytułu zwrotów tego rodzaju.

Obecnie inicyatywa wytoczenia sporu sądowego musi wychodzić od gminy. Wówczas zaś wychodzić musiałaby od członka Zwierzchności gminnej orzeczeniem wyższej władzy autonomicznej zasądzonego. Dlatego w obecnym stanie rzeczy zaniechanie sporu sądowego powoduje niezaspokojenie należytości gminy. Wówczas zaś zaniechanie procesu sądowego wytwarzałoby uprawnienie do wyegzekwowania należytości gminy. Ztąd też wypadki bezkarnych nadużyć tego rodzaju stawałyby się o wiele rzadszemi. Ta okoliczność zaś nie tylko bezpośrednią przyniosłaby korzyść dla gmin, ale także nie omieszkałaby od-

straszająco oddziaływać na ludzi chwiejnych, a nawet na ludzi złej woli i odwiodłaby ich od nadużywania swego stanowiska w składzie Zwierzchności gminnej, na niekorzyść gminy.

Przyznanie władzom autonomicznym prawa wydawania orzeczeń co do zwrotów tego rodzaju, byłoby zatem nawet w takim wypadku pożądanem, gdyby te orzeczenia ulegać miały rewizyi w drodze zwykłego procesu sądowego cywilnego. Tem odpowiedniejszem i korzystniejszem będzie przeto przyznanie tego prawa władzom autonomicznym, gdy, jak wyżej wykazano, przeciw orzeczeniom tego rodzaju tylko wystąpienie z zażaleniem przed Trybunałem administracyjnym dopuszczalnem będzie.

Żaden z podniesionych zarzutów nie uzasadnia zatem ani niestosowności projektowanej zmiany, ani też niemożności jej przeprowadzenia.

VI.

Dalsze powody przemawiające za zmianą §. 64. ust. gm.

Już w ustępie B. sprawozdania z dnia 23. Sierpnia 1878. L. 37.696 podniósł Wydział krajowy, że w chwili uchwalenia i sankcyonowania ustawy gminnej (w latach 1865. i 1866.) nie było jeszcze ustaw zasadniczych z r. 1867 i nie istniał Trybunał administracyjny.

Wówczas mogło przekazanie orzekania o należytościach tego rodzaju do zwykłej drogi sądowej usprawiedliwionem być zamiarem zasłonięcia członków Zwierzchności gminnej, przed dowolnością władz administracyjnych. Od wejścia w życie ustawy z d. 22. Października 1875. Nr. 36. dz. u. p. z 1876 r. powołującej do życia Trybunał administracyjny, w którego zakres działania wchodzi po myśli ustępu drugiego art. 15. ustawy zasadniczej z d. 21. grudnia 1867. Nr. 144. D. u. p. o władzy sędziowskiej, tudzież §. 2. i 3. ustawy z d. 22. Października 1875, rozstrzyganie zażaleń przeciw tego rodzaju orzeczeniom władz administracyjnych, nie tylko uchyloną została wszelka podstawa do obawy przed dowolnością władz administracyjnych, nie tylko daną zupełna rękojmia prawidłowego załatwiania spraw tego rodzaju przez te władze, ale nadto zarówno utrzymanie nadal judykatury sądowej w sprawach tego rodzaju jako też dopuszczenie rewizyi w drodze zwykłego procesu sądowego przeciw orzeczeniom przez władze administracyjne w sprawach tego rodzaju wydanym sprzeciwiałoby się, jak powyżej pod III. i pod V. lit, *d.* tudzież w sprawozdaniu z d. 23. Sierpnia 1878. l. 37.690 wyczerpująco wykazano, zasadom wypowiedzianym w art. 15. ustawy zasadniczej o władzy sędziowskiej.

Jakkolwiek wobec tego stanu rzeczy opartego na wyraźnem postanowieniu ustawy zasadniczej właściwie zbytecznem jest wykazywać, że odpowiedniejszem i korzystniejszem jest zastrzeżenie występywania przeciw takim orzeczeniom władz administracyjnych przed Trybunałem administracyjnym, aniżeli przed zwykłemi Sądami; to przecie pominąć nie można, że:

1) rewizya przed zwykłemi Sądami musiałaby przechodzić przez wszystkie instancye, więc rozprawa w takiej drodze byłaby o wiele dłuższą i kosztowniejszą, aniżeli przed Trybunałem administracyjnym, czego bez istotnej potrzeby w interesie obu stron interesowanych, głównie zaś ze względu na sprężystość i skuteczność judykatury ze względów publicznych unikać należy.

2) Nadto w Trybunale administracyjnym orzekają o sprawie sędziowie w jurysdykcyi administracyjnej fachowo wykształceni, i na podstawie rozprawy administracyjnej odpowiadającej naturze spraw mających być rozstrzygniętemi, sędziowie, którzy uzupełnienie tej sprawy zarządzić mogą, jeżeli to uznają za potrzebne. W takim wypadku zatem, daleko większe dane są rękojmie roz-

strzygnienia sprawy zgodnie z istotą rzeczy, aniżeli przy rozpoznawaniu i roztrzygaiiu sprawy przez zwykłych Sędziów cywilnych według zasad procesu cywilnego nie-licujących z naturą spraw administracyjnych.

3) Wreszcie i tej okoliczności pominąć nie można, że przed Trybunałem administracyjnym interes gminy daleko lepiej zastąpionym i bronionym być musi, aniżeli w procesie przed zwykłymi sędziami. Przed Trybunałem administracyjnym bowiem władza, która w ostatniej instancyi wydała orzeczenie, a zatem Wydział krajowy, powołanym jest do bronienia swego orzeczenia, a z niem także interesu gminy zwalczanego w zażaleniu wniesionem przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego. Wobec zwykłych Sądów zaś zastępywane bywają gminy przez swych zastępców po największej części mało obeznanych z przepisami ustaw i zazwyczaj wielce niedołężnych.

Wydział krajowy mniema przeto, że zarówno względy praktyczne, jak potrzeba zastósowania się do zasad wypowiedzianych w art. 15. ustawy zasadniczej o władzy sędziowskiej, wymagają uchylenia wyjątkowego postanowienia ustępu trzeciego §. 64 u. gm., według którego pretensyi gminy do wynagradzania szkód, pochodzącej z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, poszukiwać należy zwykłą drogą prawa, i że do poszukiwania pretensyi tego rodzaju powołać należy władze administracyjne, przyczem z samej natury pretensyi tego rodzaju opartych na stosunku prawa publicznego wypływa, że przeciw orzeczeniom przez władze administracyjne w sprawach tego rodzaju wydanym nie w zwykłej drodze procesu cywilnego występywać będzie można, lecz jedynie w drodze zażalenia wniesionego przed Trybunał administracyjny.

VII.

Załatwienia rachunkowe.

Powyżej w ustępie V. pod lit. *a*) wykazano, że ustawa rozróżnia pomiędzy dopełnieniem obowiązku, a wynagrodzeniem szkody i że załatwienie rachunku wymagające zwrotu pobranej a nie wyrachowanej kwoty, jest wezwaniem do dopełnienia obowiązku, a nie zasądzeniem na wynagrodzenie szkody.

Otóż przed wejściem w życie ustawy gminnej z r. 1866. były władze polityczne rządowe powołane do sprawdzania rachunków gminnych, do czuwania nad całością mienia gmin. One też wydawały orzeczenia co do zwrotów rachunkowych należących się gminie od członka Zwierzchności gminnej. Takie orzeczenia stawały się po myśli §§. 69. i 70. galicyjskiej procedury sąd prawomocnemi, jeżeli strona na zwrot zasądzona nie wystąpiła przeciw nim w drodze sporu wywoławczego (de lege diffamari) w oznaczonym prekluzyjnym terminie. Po myśli §. 396. gal. procedury sąd. wykonywano takie załatwienia rachunkowe w drodze sądowej.

Obecne ustawodawstwo gminne przeniosło zaś załatwianie rachunków gminnych, czuwanie nad całością mienia gmin i zakładów gminnych i wydawanie z tego tytułu załatwień rachunkowych na Radę gminną, Wydział powiatowy i Wydział krajowy. Ponieważ ani art. 13. ustawy z d. 5. Marca 1862. Nr. 18. Dz. u. p. określającej zasadnicze podstawy urządzenia gmin, w którym zawarte są postanowienia o odpowiedzialności naczelnika gminy, ani ustawa gminna ani też jakakolwiek inna ustawa nie przeniosły judykatury o właściwych zwrotach rachunkowych, różniących się jak wyżej wykazano od pretensyi o wynagrodzenie szkody, z zakresu judykatury administracyjnej w zakres judykatury sądowej; przeto władze autonomiczne powołane są obecnie do orzekania

*

o zwrotach rachunkowych tego rodzaju w takich samych granicach, w jakich przedtem orzekały władze polityczne rządowe.

Dla usunięcia wszelkich wątpliwości, że powyższe zapatrywanie oparte na ogólnych pojęciach o mocy obowiązującej i zastosowaniu ustaw jest uzasadnionem, przytacza Wydział kraj. orzeczenie c. k. Najwyższego Trybunału z dnia 8. Sierpnia 1871. l. 9988.

W tem orzeczeniu uzasadnia c. k. Najwyższy Trybunał dozwolenie egzekucyi sądowej w celu wykonania orzeczenia rachunkowego wydanego przez władzę autonomiczną i wypowiada co następuje: ze względu, że po myśli §. 396. gal. procedury sąd., patentu z d. 16. Stycznia 1786. Nr. 516. (Zb. ust. sąd) i dekretu kamery nadwornej z d. 12. Września 1832. (ogłoszonego dekretem nadwornym z d. 2. Listopada 1832) Nr. 2.575. (Zb. u. sąd.) orzeczenia rachunkowe odnoszące się bądź to bezpośrednio, bądź też pośrednio do skarbu państwa egzekwowane być mają w drodze sądowej, następnie ze względu, że od czasu wydania powyższych postanowień aż do wejścia w życie obecnego ustroju państwa, gminy zostawały pod nadzorem władz politycznych, które za pośrednictwem buchalteryi państwowej sprawdzały i załatwiały rachunki gminne, — egzekwowano przy wejściu w życie obecnego ustroju gmin, w drodze egzekucyi sądowej także orzeczenia rachunkowe wydane przez władze polityczne, za pośrednictwem buchalteryi. Nowe ustawodawstwo przeniosło wprawdzie sprawy gminne tego rodzaju w zakres działania Wydziału krajowego wyłączywszy je z zakresu działania Namiestnictwa, nie zmieniło jednak zresztą postanowień w tej mierze obowiązujących. Dlatego należy orzeczenia tego rodzaju wydane przez buchalteryę krajową uznawać za równorzędne z orzeczeniami buchalteryi państwowej.

Wprawdzie powołane postanowienia ustawy sądowej wspominają o „załatwieniach buchalteryjnych“ i przytoczone orzeczenie c. k. Najwyższego Trybunału odnosi się do orzeczeń rachunkowych, wydanych za pośrednictwem buchalteryi, jednakowóż wydawanie takich orzeczeń, za pośrednictwem buchalteryi jest tylko rzeczą formy, zawisłą od wewnętrznego urządzenia władzy wydającej orzeczenie.

Obecnie nie istnieje stosownie do postanowienia §. 3. ces. rozp. z dnia 21. listopada 1866. Nr. 140. Dz. u. p. buchalterya państwowa jako odrębna władza, ale część jej wcieloną została jako część składowa w organizm Namiestnictwa. Dla tego Namiestnictwo nie mogłoby już obecnie wydawać takich orzeczeń rachunkowych za pośrednictwem buchalteryi. Pomimo tego nie może ulegać wątpliwości, że orzeczenia rachunkowe obecnie przez c. k. Namiestnictwo bezpośrednio wydawane mają taką samą moc prawną i wywierają takie same skutki, jak dawniejsze orzeczenia rachunkowe wydawane za pośrednictwem buchalteryi. Dla tego też także orzeczenia władz obecnie powołanych do wydawania tego rodzaju orzeczeń rachunkowych mają tę samą moc prawną, i wywierają te same skutki, bez względu na zewnętrzną formę w jakiej wydawane bywają.

To orzeczenie c. k. Najwyższego Trybunału nie jest zresztą wydarzeniem odosobnionem. Ze sprawozdania Morawskiego Wydziału krajowego za czas od 1. Stycznia do 31. Grudnia 1877. na stronnicy 268. przekonujemy się, że do tego czasu nie zaszedł wypadek, by orzeczeniom o zwrotach rachunkowych przez Wydział krajowy wydanym w drodze wykonania nadzoru nad

mieniem gmin, przez władze sądowe prawa egzekucyi odmówiono, lub jakie wątpliwości w tej mierze podnoszono.

Ten stan rzeczy nie mógł być uchylonym przez postanowienie ustępu trzeciego §. 64 ust. gm., gdy to postanowienie odnosi się jedynie do pretensyi o wynagrodzenie szkód, a załatwienie rachunków i orzekanie na tej podstawie, z jakiej kwoty niewyrachował się składający rachunek, jest jedynie przynagleniem do dopełnienia obowiązku, a nie orzekaniem o wynagrodzenie szkody. W każdym atoli razie w obec bliskości obu tych pojęć postanowienie ustępu trzeciego §. 64. u. gm. może częstokroć spowodować niejasność w tej mierze, i stać się przyczyną zamętu.

Nadto i tej okoliczności pomijać nie można, że z jednego i tego samego dochodzenia, a czasami nawet z tego samego wydarzenia gminie należeć się może od tego samego członka Zwierzchności gminnej, zarówno właściwy zwrot rachunkowy, jakoteż wynagrodzenie szkody. Najniewłaściwszem byłoby zatem pozostawić stan rzeczy, według którego na podstawie tego samego wydarzenia między temi samemi stronami dwa odrębne spory przeprowadzonemi być musiałyby i to przed władzami zupełnie odmiennemi. Temu stanowi rzeczy tylko w ten sposób bezwarunkowo zaradzić można, gdy orzekanie w obu kierunkach przekazanem zostanie władzom administracyjnym w całej pełni, więc z wykluczeniem zwykłej drogi prawa.

VIII.

Analogiczna zmiana postanowienia o odpowiedzialności gminy.

Wprowadzając powyższą zmianę w §. 64. u. gm. na podstawie ustawy zasadniczej z dnia 21. Grudnia 1867. Nr. 144. D. u. p. należy tą zasadę zastósować do odpowiedzialności gminy w obec osób trzecich z powodu zaniedbania przez gminę obowiązków względem policyi miejscowej na niej ciążących, pod którym to względem drugi ustęp §. 34. ustawy gm. następnie opiewa:

„Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody wyda polityczna „władza powiatowa za poprzedniem wysłuchaniem Wydziału powiatowego. „Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się między gminą i po„szkodowanym nie nastąpi. wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą „drogą prawa“.

Otóż w zastosowaniu art. 15. powołanej ustawy zasadniczej należy w tych wypadkach wykluczyć drogę prawa, zwłaszcza, gdy §. 17. ustawy o obsz, dworsk., który odpowiada §. 34 u. gm. i odnosi się do odpowiedzialności obszaru dworskiego w takim wypadku. wyklucza zupełnie drogę prawa i przekazuje orzekanie o pretensyach do obszaru dworskiego z tytułu odpowiedzialności takiej politycznej władzy powiatowej w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

Wydział krajowy mniema zatem, że należałoby także i drugi ustęp §. 34 u. gm. zmienić w taki sposób, jak opiewała nowela pod *B.* sprawozdaniem z dnia 23. Kwietnia 1878 L. 37696 przedłożona, a przez Wysoki Sejm na dniu 5. Października 1878 uchwalona. Wydział krajowy wnosi przeto, Wysoki Sejm raczy ponowić nowelę *B.* i *C.* na posiedzeniu z dnia 5. Października 1878 uchwalone, jedynie z pewną zmianą w stylizacyi noweli *C.*, dążącą do usunięcia możliwych wątpliwości, w jakiej drodze należałoby egzekwować orzeczenia wydane co do właściwych zwrotów rachunkowych.

Wydział krajowy kończy więc sprawozdanie o przekazanym sobie wniosku posła Lasockiego dążącym do zmiany ustępu trzeciego §. 64. u. gm. popierając ten wniosek i wnosząc:

[1]. [2]. Wysoki Sejm raczy uchwalić projekta do ustaw pod [1]. i pod [2]. przedłożone.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 7. Sierpnia 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Smolka w r.

Członek Wydziału krajowego

USTAWA

z dnia ..... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o odpowiedzialności gminy w obec osób trzecich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Paragraf 34. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. N. 19. d. u. kr. w dotychczasowem brzmieniu zostaje uchylony i ma brzmieć jak następuje:

Odpowiedzialność gminy.

§. 34.

Gdyby ktoś poniósł szkodę z powodu zaniedbania przez gminę obowiązków względem policyi miejscowej na niej ciążących, winna gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązaną jest gmina wynagrodzić szkodę, wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytany, a na gminie ciężyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie co do obowiązku wynagrodzenia szkody i co do wysokości tego wynagrodzenia wyda polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym, a w drugiej i ostatniej instancyi polityczna Władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Prawomocne orzeczenia będą wykonane w drodze administracyjnej.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U S T A W A

z dnia ..... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o odpowiedzialności członków Zwierzchności gminnej i delegatów w obec gminy i Rządu, tudzież o dochodzeniu należytości gminy przeciw członkom Zwierzchności gminnej i delegatom.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Paragraf 64. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. Nr. 19. d. u. k. w dotychczasowem brzmieniu zostaje uchylony i ma brzmieć jak następuje:

Odpowiedzialność.

§. 64.

Naczelnik jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym gminie. O ile do poruczonego zakresu działania jest on odpowiedzialnym także Rządowi.

Obok tej odpowiedzialności Naczelnika pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem gminy innych członków Zwierzchności gminnej i delegatów (§. 53) za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności, przez Naczelnika im przekazanych.

O pretensyach gminy do wynagrodzenia szkód, pochodzących z odpowiedzialności w tym paragrafie wypowiedzianej, orzeka w sprawach własnego zakresu działania Wydział powiatowy, a w sprawach poruczonego zakresu działania polityczna Władza powiatowa.

Prawomocne orzeczenia tego rodzaju, równie jak prawomocne orzeczenia o zwrotach rachunkowych należących się gminie od członka Zwierzchności gminnej lub od delegata, będą wykonywane w drodze administracyjnej.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ad. 2.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień §. 48. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866.

Wysoki Sejmie!

Artykuł XVII. ustawy państwowej z dnia 5. Marca 1862. określającej zasadnicze podstawy urządzenia gmin, postanawia:

Między gminą a Sejmem krajowym [względnie Wydziałem krajowym (art. 24.)] może być ustanowioną Ustawą krajową Reprezentacya powiatowa.

Wysoki Sejm uwzględniając niemożliwość nadzorowania przez sam tylko Wydział krajowy przeszło 6000 gmin na tak rozległej przestrzeni, tudzież niski stopień oświaty gmin wiejskich, które większej opieki i pouczania przez organa samorządu potrzebują, zrobił użytek z powyższego postanowienia ustawy państwowej i uchwalił projekt do ustawy o Reprezentacyi powiatowej, który otrzymał Najwyższą Sankcyę dnia 12. Sierpnia 1866.

Wysoki Sejm uchwalając powyższy projekt na podstawie przedłożenia rządowego nie zamieścił w ustawie żadnych postanowień przymusowych, któremiby w wyjątkowych wypadkach znaglić można Reprezentacye powiatowe, a względnie członków Reprezentacyj powiatowych do wykonania obowiązków własnego zakresu działania i zarządzeń Wydziału krajowego wydanych w zakresie ustaw, tak jak to uczyniły inne Sejmy krajowe, a w szczególności Sejm Tyrolu, który analogicznie do postanowień §. 102 ust. gm. galic. ustanowił na członków Reprezentacyi powiatowej zaniedbujących swe obowiązki kary pieniężne do 20 zł. a względnie złożenie z urzędu.

[§. 59. Ustawy z dnia 29. grudnia 1868 Dz. ust. kraj. Tyrolu Nr. 56.]

Ten brak postanowień przymusowych w ustawie o Reprezentacyi powiatowej i stosunek naczelnej Władzy autonomicznej do Reprezentacyi powiatowych oparty li tylko na zaufaniu do poczucia obywatelskiego osób zasiadających w Radach powiatowych, nie wpłynęły niekorzystnie na organiczny związek Władz autonomicznych i Wydział krajowy musi podnieść jako dodatnią stronę samorządu, że w ciągu ośmnastoletniego istnienia Reprezentacyj powiatowych nie okazała się potrzeba rygorów karnych dla utrzymania solidarności, podporządkowania w obrębie ustaw i koniecznej karności urzędowej, bez których systematyczna praca i urzędowanie w ogólności nie byłyby możliwemi.

Co się zaś tyczy wykonywania obowiązków, dostrzegł Wydział krajowy szczególnie w ostatnich latach, obok objawów uznania godnej i uznawanej gorliwości obywatelskiej, w wielu powiatach zastój w urzędowaniu, pewną opieszałość w wykonaniu poleceń opartych na ustawach, których wszystkiemi środkami, jakiemi tylko Wydział krajowy dysponuje, upominaniem powtarzanem peryodycznie czasem latami przełamać nie można było.

Uwaga ta odnosi się przedewszystkiem do najważniejszego działu czynności Reprezentacyi powiatowych t. j. do wykonywania nadzoru nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych i do wykonywania nadzoru nad urzędowaniem zwierzchności gminnych — szczególnie małomiejskich i wiejskich, jakkolwiek Wydział krajowy uwzględniając stosunki ograniczył żądania w tym kierunku w wydanych Instrukcyach (L. 14358 z r 1875) do najskromniejszych rozmiarów, tak, że nie mogą iść nawet w porównanie z wymaganiami, jakie Wydziały krajowe innych krajów koronnych w obec powiatów, a względnie gmin stawiają.

Udowadniają to nadsełane nam sprawozdania przedkładane sejmom, dzienniki ustaw krajowych. i instrukcye jak np.:

Instrukcya dla zarządu majątków gminnych w Księstwie Salzburskiem z dnia 2. Listopada 1881, ustawa o nadzorze nad gminami dla Tyrolu z 18. Stycznia 1882. (Dz. ust. Tyrol Nr. 2. z r. 1882), rozporządzenie Styryjskiego Wydziału krajowego z dnia 14. Lipca 1882 (Dz. ust. kraj. Styryi Nr. 30 z r. 1882), ustawa regulująca zarząd majątkowy gmin i powiatów Styryi z dnia 5. Maja 1882 Dz. ust. kraj. Styryi Nr. 25 z r. 1882) i inne.

Obok poszanowania zasady samorządu, jest kontrola — nieuwłaczająca w niczem samorządowi — w innych krajach koronnych tak nad administracyą gminną jak i powiatową bardzo zaostrzoną, gminy nadzorują nie tylko Wydziały powiatowe ale i komisarze specyalnie do tego ustanowieni a według postanowienia §. 16 ustawy z dnia 5 Maja 1882 (Styrya) podlegają nietylko zwierzchności gminne, ale i Wydziały powiatowe karze do 100 zł., jeżeli nie sporządzają należycie preliminarzy, zamknięć rachunkowych i inwentarzy tak gminnych jak i powiatowych, lub nie przedkładają takowych w terminach oznaczonych. Nadto uprawniony jest Wydział krajowy delegować komisye na koszt winnego przy każdem uchybieniu wydanym Instrukcyom. U nas pod względem nadzoru nad gminami zdziałano dotychczas w wielu powiatach bardzo mało co dla Wydziału krajowego jest tem przykrzejsze, ile że mając oddany sobie ust. kr. z dnia 18. Lutego 1875. a względnie ustawą krajową z dnia 15. Lutego 1883 (Dz. ust kraj. Nr. 59 z r 1883.) najwyższy nadzór nad całością zakładowego majątku i zakładowego dobra gmin i zakładów gminnych, jest za nią w obec Wysokiego Sejmu odpowiedzialnym, a nie znajdując w wielu powiatach skutecznego współudziału i pomocy i nie mając w rękach odpowiednich środków zaradczych, jest tem samem w bardzo trudnem położeniu.

Również i w innych działach administracyi powiatowej okazywały się niedostatki, a w kilku powiatach sprawdził Wydział krajowy większe nieporządki w manipulacyi rachunkowej i kancelaryjnej, które jednak przy gorliwym współudziale Prezesów Rad powiatowych uchylone zostały. Badając powody tych ujemnych objawów przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że niemałą część winy opieszałości, a względnie nieporządków ponoszą w wielu wypadkach bióra Wydziałów powiatowych. Również i c. k. Rząd musiał w tej mierze zrobić mniej dodatnie spostrzeżenia, skoro w punkcie 6. znanego kwestyonaryusza co do reformy administracyi z dnia 24. Września 1881. poruszył sprawę biór Rad powiatowych a względnie płatnych funkcyonaryuszów tychże Reprezentacyi.

Nadto i te Reprezentacye powiatowe, które począwszy od roku 1868. petycyonowały o uznanie funkcyonaryuszów Wydziałów powiatowych urzędnikami krajowymi i o przyjęcie ich na etat krajowy, miały przedewszystkiem na względzie, że w ten sposób będą mogły uzyskać lepsze siły dla administracyi autonomicznej powiatu.

Wysoki Sejm odmówił jednak kilkakrotnie a ostatecznie uchwałą z dnia 14. października roku 1878. temu żądaniu, a to ze względów zasadniczych tak na samorząd powiatowy, jak i ze względów na fundusz krajowy.

Przedstawiwszy stan rzeczy przystępuje Wydział krajowy do rozwiązania pytania, w jaki sposób możnaby podnieść sprężystość Wydziałów powiatowych, doprowadzić do wzorowego porządku ich manipulacyę rachunkową, kancelaryjną, oczywiście tam, gdzie się tego potrzeba okazuje.

Sprawa ta jest tem ważniejszą, ile że wobec niskiego stopnia oświaty i nieudolności wielkiej części zwierzchności gmin wiejskich, Wydział krajowy upatruje w Wydziałach powiatowych główne filary samorządu krajowego, a czem lepiej będą zorganizowane Wydziały powiatowe tem pomyślniej rozwijać się będzie samorząd.

Ponieważ reorganizacya kancelaryi Rad powiatowych w myśl wymienionych petycyj niektórych Rad powiatowych jest ze względów zasadniczych przez Wysoki Sejm podniesionych niemożliwą, *a nadto sama przez się nie zaradziłaby w zupełności potrzebie;* ponieważ nowela dyscyplinarna na wzór przytoczonego §. 59. ustawy o Rep. pow. dla Tyrolu, mogłaby wywołać zniechęcenie do udziału w czynnościach Reprezentacyi powiatowych, a jest w każdym razie już ostatecznym środkiem zaradczym, który dopiero po wyczerpaniu innych środków zaradczych mógłby być użytym, przeto pozostaje tylko jeden środek poprawy stosunków bez uszczuplenia samorządu, a tym jest kontrola dokonywana w miarę potrzeby przez Wydział krajowy, szczególnie w tym kierunku, ażeby Wydziały powiatowe swe obowiązki co do nadzoru nad majątkami gmin i policyą gminną skutecznie wykonywały.

Wydział krajowy proponuje przeto w załączonym projekcie ustawy co do zmiany §. 48. Ust. o Rep. pow. rozszerzenie kontroli zastrzeżonej Wysokiemu Sejmowi co do majątku powiatu a wykonywanej za pośrednictwem Wydziału krajowego, i na admistracyę powiatową szczególnie we wskazanych kierunkach. wyrażając przekonanie, że Reprezentacye powiatowe wytknięte im niedostatki bezzwłocznie uchylą, a w razie gdyby okazały się nieprawidłowości popełnione przez funkcyonaryuszów, takowych do surowej odpowiedzialności pociągną.

Przedkładając powyższy projekt poprawy autonomicznej administracyi, Wydział krajowy tuszy, że takowy potrafi zaradzić brakom, gdyby jednak nadspodziewanie oczekiwanych skutków nie odniósł, natenczas zmuszony byłby Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi dalsze donioślejsze wnioski.

W końcu podnosi Wydział krajowy, że do przedłożenia niniejszego projektu zachęcał go fakt, że Prezesowie Rad powiatowych udawali się sami kilkakrotnie do Wydziału krajowego z prośbą o przeprowadzenie lustracyi, które zawsze dobre skutki odnosiły, następnie, że niektóre Wydziały powiatowe występywały same z formalnym wnioskiem uzupełnienia ustawy o Repr. pow. w tym kierunku, a w końcu, że i zeszłoroczna komisya lustracyjna uchwaliła rezolucyę tej treści: Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przedłożył na najbliższej sesyi Sejmu projekt noweli do ustawy o Rep. pow., którąby nieuszczuplając zakresu działania Prezesa i Wydziałów powiatowych zabezpieczała prawidłowe funkcyonowanie kancelaryi Rad powiatowych.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 14. Lipca 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Smolka w. r.

Członek Wydziału krajowego.

USTAWA

z dnia _____ dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmieniająca postanowienia §. 48. Ust. o Repr. pow. z d. 12. Sierpnia 1866.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I:

§. 48. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866. L. 21 Dz. ust. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać jak następuje:

Prawa Reprezentacyi krajowej.

§. 48.

Sejm za pośrednictwem Wydziału krajowego czuwa nad tem, ażeby majątek zakładowy powiatu i zakładów powiatowych nie został usz-zuplony, ażeby administracya powiatowa była prawidłową i ażeby Reprezentacye powiatowe wykonywały swe obowiązki pod względem nadzoru nad gminami. Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od Reprezentacyi powiatowych i przez delegowanie komisyi zarządzać dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy w razie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 3.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie uzupełnienia postanowień §. 37. u. gm. oznaczeniem prekluzyjnego terminu do wnoszenia zażaleń do Rady gminnej przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej.

Wysoki Sejmie!

Paragraf 37. ust. gm. postanawia, że Rada gminna rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania, nie oznacza jednak, w jakim terminie te zażalenia wnosić należy.

Gdy w §. 101. ust. gm. zawartem jest postanowienie, że reknrs przeciw uchwałom Rady gminnej ma być wnoszony w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od dnia obwieszczenia uchwały lub zawiadomienia o niej, znalazło to postanowienie w praktyce analogiczne zastósowanie także do oznaczenia terminu, w którym wnoszone być mają zażalenia do Rady gminnej przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej.

Podobny stan rzeczy pod względem oznaczenia terminów, w których odwołania wnosić należy, istnieje w statucie dla król. stołecznego miasta Lwowa. Mianowicie §. 39. postanawia, że Rada miejska rozstrzyga wszystkie zażalenia w sprawach własnego zakresu działania przeciw rozporządzeniom Prezydenta Magistratu i innych organów gminy, nie oznacza jednak, w jakim terminie te zażalenia wnosić należy, §. 105. zaś postanawia, że rekurs do Wydziału krajowego przeciw uchwałom Rady miejskiej ma być wnoszony za pośrednictwem Magistratu w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od dnia obwieszczenia uchwały lub zawiadomienia o niej. Otóż wyrobiła się praktyka, że postanowienie §. 105. przez analogię odnoszono do zażaleń, o których mowa w §. 39. i wymagano, żeby te zażalenia również w 14-dniowym terminie były wnoszone, w przeciwnym bowiem razie uważano je jako spóźnione.

W pewnej sprawie Magistrat król. stołecznego miasta Lwowa, Rada miejska i Wydział krajowy uznały zgodnie, że zażalenie wniesione przez stronę interesowaną na dniu 10. Czerwca 1882. przeciw rozporządzeniu przez Magistrat na dniu 2. Kwietnia 1880. wydanemu, a wkrótce potem doręczonemu, więc zażalenie, które podane zostało po upływie przeszło dwóch lat od doręczenia rozporządzenia, przeciw któremu było skierowane, jest spóźnione. Skutkiem tego nie wdał się ani Magistrat, ani Rada miejska, ani Wydział krajowy w merytoryczny rozbiór sprawy, odsyłając stronę do rozporządzenia Magistratu z dnia 2. Kwietnia 1880. za prawomocne uznanego. Atoli Trybunał

administracyjny przychylił się do zażalenia strony interesowanej i zniósł wymienione orzeczenie władz administracyjnych jako sprzeciwiające się ustawie.

W celu uzasadnienia owego wyroku przytacza Trybunał administracyjny, że termin w §. 105. stat. określony, jest ustanowiony tylko dla pewnego ściśle oznaczonego stadyum w toku instancyi, i że dlatego analogiczne zastósowanie tego terminu w zupełnie innem stadyum tego toku instancyi jest niedopuszczalnem, zwłaszcza gdy nie zachodzi wypadek taki, w którymby kwestyi ani ze słów ani z myśli ustawy rozstrzygnąć nie można było, a nie ma ustawy, któraby przyjęcie wniesionego zażalenia przeciw rozporządzeniu przez Magistrat wydanemu ograniczała oznaczeniem jakiegokolwiek terminu, w którymby to zażalenie wniesionem być miało.

Wydział krajowy nie wdaje się wcale w bliższy rozbiór, o ile uzasadnionem jest to zapatrywanie przez Trybunał administracyjny wypowiedziane. Wszelka polemika w tej mierze byłaby bowiem bezowocną.

Wydział krajowy podnosi jedynie, że w obec stanu rzeczy, według którego stronie ma służyć prawo zaczepiania rozporządzeń przez władze administracyjne przed laty wydanych, dowolnie nawet po upływie lat kilkudziesięciu, utrzymanie jakiegokolwiek ładu w administracyi byłoby wręcz niemożliwe.

Ponieważ, jak wyżej przytoczono, zupełnie podobny stan rzeczy istnieje co do terminu wnoszenia odwołań w sprawach gminnych, przeto zachodzi potrzeba uzupełnić postanowienia §. 37. ust. gm. określeniem, w jakim terminie wnoszone być mają zażalenia do Rady gminnej przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej.

Wydział krajowy wnosi przeto:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 31. Marca 1885.

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz *w. r.*
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Smolka *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o rozstrzyganiu zażaleń przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej.

Zgodnie z uchwałą Mojego Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielk. Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Paragraf 37. ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia 1866. Nr. 19. Dz. u. kr. zostaje w dotychczasowem brzmieniu uchylony i ma brzmieć jak następuje:

Rozstrzyganie zażaleń.

§. 37.

Rada rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania.

Zażalenie ma być wniesione w ciągu czternastodniowego nieprzekraczalnego terminu od dnia ogłoszenia lub doręczenia rozporządzenia, do Zwierzchności gminnej, która je przedłoży Radzie gminnej.

W jakich przypadkach takie zażalenia polityczna władza powiatowa rozstrzyga, stanowi §. 106.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Pillera i Spółki.

LW. 31.522/85.

Alegat 4.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi Reprezentacyi stołecznego miasta Lwowa względem uzupełnienia postanowienia § 39. statutu dla miasta Lwowa oznaczeniem terminu, w którym wnosić należy zażalenia do Rady miejskiej przeciw rozporządzeniom Prezydenta, Magistratu i innych organów gminy.

Wysoki Sejmie!

Paragraf 39. statutu dla miasta Lwowa z dnia 14. Października 1870 opiewa:

„Rada miejska rozstrzyga wszystkie zażalenia w sprawach własnego zakresu działania, zaniesione do niej przeciw rozporządzeniom Prezydenta, Magistratu i innych organów gminy.

„W jakich przypadkach takie zażalenia polityczna Władza krajowa rozstrzyga, stanowi § 109.“

Ustawa ta nie oznacza zatem terminu, w którym zażalenia takie wnosić należy. — W praktyce zastosowywano w tej mierze analogicznie postanowienie § 105. statutu, ustanawiające nieprzekraczalny termin dni 14 do wnoszenia rekursów do Wydziału krajowego przeciw uchwałom Rady miejskiej.

Trybunał administracyjny orzekł atoli w sprawie pewnej, że zażalenie, wniesione dnia 10. Czerwca 1882 przeciw rozporządzeniu przez Magistrat na dniu 2. Kwietnia 1880 wydanemu i zaraz potem doręczonemu, nie jest opóźnione.

Ta okoliczność skłoniła Radę miejską miasta stołecznego Lwowa do wniesienia petycyi o uzupełnienie odnośnego postanowienia § 39. statutu ustanowieniem 14-dniowego terminu do wniesienia zażaleń do Rady miejskiej przeciw rozporządzeniom Magistratu.

Uchwała, przez Radę miejską w tej sprawie powzięta na posiedzeniu, odbytem dnia 16. Kwietnia 1885, została po myśli § 42. statutu ponowioną na posiedzeniu, odbytem dnia 18. Czerwca 1885.

Zważywszy, że w obec stanu rzeczy, według którego stronie ma służyć prawo wnoszenia skutecznych zażaleń przeciw rozporządzeniom, przez władze administracyjne przed laty wydanym, chociażby nawet po upływie lat kilkudziesięciu, uczyniłoby utrzymanie porządku w żywotnych i ważnych sprawach, wchodzących we własny zakres działania gminy, wręcz niemożliwem:

Wydział krajowy wnosi:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 14. Lipca 1885.

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz *w. r.*
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Smolka *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia ..... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ustanawiająca termin do wnoszenia zażaleń do Rady miejskiej przeciw rozporządzeniom Prezydenta, Magistratu i innych organów gminnych miasta stołecznego Lwowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Paragraf 39. statutu dla królewskiego stołecznego miasta Lwowa z dnia 14. Października 1870 roku Nr. 79. Dz. u. kr. w dotychczasowem brzmieniu zostaje uchylony i ma opiewać:

§ 39.

Rozstrzyganie zażaleń.

Rada miejska rozstrzyga wszystkie zażalenia w sprawach własnego zakresu działania, zaniesione do niej przeciw rozporządzeniom Prezydenta, Magistratu i innych organów gminy. **Zażalenia te mają być wnoszone za pośrednictwem Magistratu w nieprzekraczalnym terminie dni 14 od dnia doręczenia rozporządzenia.**

W jakich wypadkach takie zażalenie polityczna władza krajowa rozstrzyga, stanowi § 109.

Art. II.

Termin czternastodniowy do wnoszenia takich zażaleń od rozporządzeń, doręczonych przed obwieszczeniem tej ustawy, liczonym będzie od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. III.

Ustawa ta ma moc obowiązującą od dnia jej obwieszczenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Aleg. 5.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi miejscowości Tywonia i Szczytna w powiecie Jarosławskim, w jedną gminę połączonych, względem rozłączenia onychże.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 9. Października 1882 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę miejscowości Tywonia i Szczytna w powiecie Jarosławskim o rozłączenie onych, dla zbadania stosunków i odpowiedniego zarządzenia, a ewentualnie do przedstawienia sprawy Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi.

Przy wejściu w życie ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia 1866, tworzyły obie te miejscowości odrębne gminy. Jarosławski Wydział powiatowy przeprowadził jednak między gminami Szczytną i Tywonią dobrowolną ugodę, mocą której zlały się w jedną gminę, zachowując jednak każda dla siebie odrębny swój majątek gminny i swe odrębne dobro gminne. Rada powiatowa przyzwoliła uchwałą z dnia 19. Czerwca 1869 roku na to dobrowolne połączenie dotychczasowych samoistnych gmin Szczytna i Tywonia w jedną gminę, a c. k. Namiestnictwo orzekło na dniu 31. Października 1869 l. 48.620, że nie ma nic do zarzucenia ze względów publicznych przeciw połączeniu gmin Szczytny i Tywonii w jedną gminę. Tym sposobem zostały stosownie do postanowienia §. 2. ust. gm. podówczas samoistne gminy Szczytna i Tywonia w jedną gminę połączone.

Ale już od roku 1877. starają się obie te miejscowości napowrót o rozłączenie i utworzenie z każdej odrębnej gminy.

Jako przyczyny, które skłaniają ich do przedstawienia tej prośby, przytaczają z jednej strony półmilową odległość z jednej miejscowości do drugiej, co utrudnia członkom Zwierzchności gminnej urzędowanie, a członkom Rady gminnej zbieranie się na posiedzenia Rady gminnej i w każdym wydarzonym wypadku staje się przyczyną znacznej straty czasu, z drugiej strony zaś, że nietylko inwentarze, ale także budżety i rachunki, dla każdej miejscowości odrębnie sporządzają się, więc rozłączenie tych miejscowości nie pomnoży czynności, ani powiększy kosztów administracyjnych.

Badania w tym kierunku przeprowadzone stwierdziły prawdziwość tych przez proszących przytoczonych okoliczności.

Nadto podnieść należy, że każda z tych miejscowości tworzy sama dla siebie odrębną gminę katastralną, a grunta do każdej z tych miejscowości należące stanowią odrębny, ściśle zwarty kompleks, od gruntów drugiej miejscowości oddzielony, jak dowodzą mapy katastralne, złożone w biurze Wysokiego Sejmu.

Już wyżej przytoczono, że każda z tych miejscowości ma swój odrębny majątek i swe odrębne dobro, wykazywane w odrębnych inwentarzach, a nawet odrębne sporządzane bywają budżety i zamknięcia rachunkowe dla każdej z tych miejscowości, tak, że przeprowadzenie rozdziału majątkowego żadnym nie może podlegać trudnościom.

Ilość mieszkańców wynosi w Szczytnej 178, w Tywonii 170.

Samodzielnych gospodarstw ma Szczytna 32, Tywonia 32.

Podatków bezpośrednich płaci Szczytna rocznie kwotę 280 zł. 82 ct., Tywonia zaś 156 zł. 12 ct.

Obszar gruntów należących do Szczytny wynosi 231 morgów, do Tywonii 228 morgów.

W każdej z tych miejscowości istnieje odrębny obszar dworski.

Na posiedzeniu odbytem dnia 16. Czerwca 1883 r. ponowiła Rada gminna w pełnym komplecie radnych, tak ze Szczytny jak z Tywonii wybranych, jednogłośnie dawniejsze swe uchwały z dnia 17. Kwietnia 1877. i z dnia 14. Lutego 1882. r. i uchwaliła, że miejscowości Szczytna i Tywonia, stanowiące jedną gminę, mają być rozłączonemi i każda z nich tworzyć ma odrębną i samoistną gminę.

Rada powiatowa oświadczyła się również jednogłośnie na posiedzeniu odbytem dnia 3. Września 1883. r. za rozdziałem.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa oznajmiło odezwą z dnia 5. Października 1883 l. 9958/pr., że ze względów publicznych żadna nie zachodzi przeszkoda przeciw rozłączeniu miejscowości Szczytna i Tywonia w powiecie Jarosławskim, na podstawie rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z dnia 31. Października 1869 l. 48.620 w jedną gminę połączonych, ani też przeciw utworzeniu napowrót z każdej z tych miejscowości odrębnej gminy.

Na tej podstawie przedstawił Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 11. Października 1883 l. 49.408 Wysokiemu Sejmowi wniosek o rozłączenie tych miejscowości.

Gdy sprawa ta jednak załatwioną nie została, przeto Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy. ·/.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 3. Kwietnia 1885.

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz *w. r.*
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Smolka *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia ..... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielk. Ks. Krakowskiem o rozłączeniu miejscowości Szczytna i Tywonia w powiecie Jarosławskim i utworzeniu z każdej odrębnej gminy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielk. Ks. Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Miejscowość Szczytna i Tywonia w powiecie Jarosławskim, które tworzą odrębne gminy katastralne, a przedtem były także samoistnemi gminami administracyjnemi, lecz w roku 1869 po myśli postanowienia §. 2. ust. gm. z dnia 12. Sierpnia 1866 r. zostały połączone w jedną gminę, mają być napowrót rozłączonemi i każda z nich tworzyć będzie w swoich granicach katastralnych znowu odrębną samoistną gminę.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w życie z chwilą zgaśnięcia mandatów obecnie urzędującej Reprezentacyi gminnej.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Ng. 6.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi obszarów dworskich i gmin Kahujów, Werbiż i Honiatycze w sprawie wyłączenia ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Komarnie i c. k. Starostwa w Rudkach, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Szczercu i c. k. Starostwa we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Wywiązując się z poruczonej nam uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 10. Września 1884 r. czynności zbadania petycyi Zwierzchności gminnych i obszarów dworskich Honiatycze, Kahujów i Werbiż z przysiołkiem Sojków, o wyłączenie tych miejscowości z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Komarnie i c. k. Starostwa w Rudkach, a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Szczercu i c. k. Starostwa Lwowskiego, mamy zaszczyt przedłożyć następujące sprawozdanie:

Gminy powyższe, liczące razem 1785 ludności, płacącej dodatków do podatków na potrzeby powiatowe 273 złr. 78 ct., zachodzą wązkim klinem między terytorya powiatów Rudeckiego i Żydaczowskiego, a dotykają granicy powiatu Lwowskiego, sąsiadując z gminą Czerkasy, tak samo roku zeszłego wydzieloną z powiatu Rudeckiego, a przyłączoną do powiatu Lwowskiego i Sądu w Szczercu.

Odległość ich od dzisiejszych siedzib urzędów powiatowych i sądowych, tudzież od Szczerca i Lwowa jest w kilometrach:

	od Lwowa	—	Szczerca	—	Komarna	—	Rudek
Honiatycze	— 41	—	10	—	17	—	32
Kahujów	— 39	—	8	—	15	—	30
Werbiż	— 43	—	11	—	16	—	31

zatem w porównaniu z Komarnem mają znacznie bliżej do Szczerca, zaś do Lwowa w porównaniu z Rudkami nieco dalej. — Lecz ze Lwowem, jako też i ze Szczercem łączy je kolej żelazna Arcyksięcia Albrechta przez stacyę Czerkasy, do Komarna zaś i do Rudek odbywać muszą podróż drogami gminnemi, które na wiosnę i w jesieni bywają trudne do przebycia.

Jakkolwiek Rada powiatowa w Rudkach w uchwale swej z d. 21. Lutego 1885 oświadczyła się przeciw wydzielaniu z jej terytoryum miejscowości wyżej wymienionych, a to głównie ze względu na ewentualny ubytek w dochodach budżetowych, — to jednak Wydział krajowy nie może

tu pominąć widocznych korzyści i dogodności dla mieszkańców gmin petycyonujących, które przy zmianie siedzib władz powiatowych uzyskają. — Szczególniej bierzemy na uwagę dogodność obszaru dworskiego, którym jest Konsystorz Metropolitalny łacińskiego obrządku, stale rezydujący we Lwowie, a dla którego siedziba urzędów politycznego i autonomicznego we Lwowie byłaby bardzo pożądaną.

Zważywszy wreszcie, że i c. k. Prezydyum Sądu wyższego krajowego we Lwowie nie znajduje żadnej przeszkody w zadośćuczynieniu życzeniom gmin i obszaru dworskiego Kahujowa, Honiatycz i Werbiża, wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl §. 2. ustawy państwowej z d. 11. Czerwca 1868 r. (Nr. 59 Dz. ust. p.) udziela opinię swą c. k. Rządowi, iż pożądanem by było, aby miejscowości Kahujów, Honiatycze i Werbiż z przysiołkiem Sojki wyłączone zostały z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Komarnie, z c. k. Starostwa w Rudkach, a przyłączone do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Szczercu, c. k. Starostwa we Lwowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie d. 23. Czerwca 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Mikołaj Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Smolka *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. W. kr. 55362/85.

Aleg. 7.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas

Od 1. Lipca 1884. do końca Czerwca 1885. roku

z alegatami 1—52 i z indeksem.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

ZE ROKU

Od 1. Lipca 1884. do końca Czerwca 1885. roku

z dołączeniem 1 — 32 i X tablicy.

INDEKS

do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. Lipca 1884. po koniec Czerwca 1885 r.

Strona

Akademie wojskowe, nadawanie miejsc funduszowych galicyjskich 123
Akcya pomocnicza z powodu klęski powodzi 1884. r. . . . . 29—33
Akta tak zwane Bernardyńskie — wydawnictwo 126
Assenterunkowe komisye, wyznaczenie miejsc dogodniejszych 230

Bank krajowy, uwolnienia od dodatków podatkowych 25
— — gwarancya dla obligacyi komunalnych 25
Barczewskiego fundacya 138
Bełz zasiłek na wystawę 86
Biskowice gm. — o przekop Strwiąża 56
Biuro melioracyjne . . . . . 88—99
— statystyczne . . . . . 110 *a.*
Bóbrka — o większe płace nauczycieli 148
Bortniki (ob. *Dzikie*).
Breń osuchowski: Kawenczyn, Wampierów — o regulacyę wód 56
Brnia starego regulacya 101
Brody, suwencya szkoły izraelickiej 126
— Izby handlowej przeniesienie do Tarnopola 53
Brodzkiej zapisu renta 136
Brześciańskiego zapis 139
Bursy seminaryum męskiego pomieszczenie 125
Bydła piętnowanie — petycye 63
Bystrzycy sołotwińskiej regulacya 48, 108

Castrum plac we Lwowie 128
Chrzanów — powiat o przekopy na Wiśle 61
Chyrów — o przeniesienie rogatki 160
Czeladź rzemieślnicza o stypendya 69, 71
Czernichów o reorganizacyę szkoły ludowej 149
— o pobór myta przewozowego na Wiśle 161
— Szkoła rolnicza i ogrodnicza . . . . . 71—77

Strona

Dąbrowska spółka wodna 101
Dobrowolski o subwencyę na warstat tkacki 69
Dojazdy kolejowe publiczne 191
Dniestr górny projekt regulacyi 47
— żegluga parowa — sprawa subwencyi 160
Drogi gminne. Z Lubli do Warzyc, o uznanie za powiatową 156
— — Z Czarnego Dunajca do stacyi kolei w Chabówce 156
— — Siwko-Halicka 196
— — Wełdzirska 196
— — Nowy Targ-Zakopane 197
Droga powiatowa. Boguchwalsko-Strzyżowska, petycya o przełożenie na lewy brzeg Wisłoka 154
— — Ustrzyki-Lutowiska, o subwencyę 159
— — z Podhajec do Halicza 196
— — Krynica-Muszyna 197
— — Żmigród-Grabska 198
Drogi powiatowe i gminne . . . . . 181—186
— — — dotacye dla nich . . . . . 186—189
— — — fundusz zakładowy pożyczkowy 189
— — — z Piwniczny do Szczawnicy 197
— — — z Żórawna do Bortnik 198
Drogi krajowe. Rekonstrukcya powodzią 1884 uszkodzonych 157
— — konserwacya i rekonstsukcye 170
— — roboty wykonane w r. 1884. 171
— — — na rok 1885. i 1886. . . . . 171, 172
— — zasady do preliminowania dotacyi . . . . . 173—179
— — zmiany w etacie służby drogowej 179
— — myta 180
— — Zakliczyn-Niedzica złagodzenie spadków 194
— — Rachunki pro praeterito 196
— — Lwów-Stojanów otwarcie ruchu pocztowego 199
Drogi wojskowe w zachodniej Galicyi 198
— Sadzenie drzew przy drogach 201
Drohowyzki zakład — lustracya 131
Drozd nauczyciel o wyższą płacę 148
Drzew owocowych szczepienie, dziełka Dr. Hornbock 86
— sadzenie przy drogach 201
Drzewa spław dziki w Wełdzirskim 60
Dublany. Szkoły rolnicze 71
— Kurs gorzelnictwa 83
Dunajec, rzeka, roboty regulacyjne . . . . . 101—104
Dydyńskiego fundacya 140
Dzikie zwierzęta, zwroty szkód zrządzonych 52, 63, 64

Egzekucyi sądowej pożądane zmiany 232
Elementarz polski, o wydawanie w dwóch częściach 115

Strona

Emerytura artystów sceny polskiej we Lwowie 133
Etat urzędników Wydziału krajowego i służby drogowej, zmiany . . . 110, 113, 179

Filipecka, wdowa po kontrolorze, zapomoga 159
Frysztak, w sprawie kosztów szupasowych 230
Fundacya: Barczewskiego i Brześciańskiego 138, 139
— Dydyńskiego, Jarosza, Księżnej Montléart, Łukowskiej, Tarnowskiego . 140
— Helclów Anny i Ludwika 137
— Lewińskiego Edwarda dla włościan 20
— Kochman, Kurdwanowski, Lewicki, Oranża, Słapów, Stupnickiego i Wartarasiewicza . . . . . 137—138
— Macierz polska 136
— Ponińskiego Łodzia 109
— Wystawy krajowej z r. 1877. 109
— Skarbka Stanisława 130
Fundacye stypendyjne aktywowane i jeszcze nie aktywowane . . . . 137—140
— — stan majątku . . . . . 144—146
Fundusz szkolny krajowy — zaliczki, rachunki, ściąganie dodatków . . . 116—120
— — — przekroczenie budżetu wydatków r. 1885. . . . 120
— szkół ludowych z r. 1872. 122
— galicyjski inwalidów wojskowych 233
Funduszowe miejsca galicyjskie w zakładach wojskowych 123

Glanzberg o niesłuszny wymiar podatku dochodowego 71
Glińsko — petycya garncarzy o zaopiekowanie 69
Głowińskiego fundacya (obacz: Winniki).
Goligowski, uczeń szkoły przemysłowej, o stypendyum 68
Górnictwo — do zmiany ogólnej ustawy górniczej 54
— Sprawy różne i stypendya 110
— (obacz: Nafta).
Gostyńska, subwencya na naukę modelowania 68
Gradobicia, klęski — petycye o zapomogi 56
Gródek — szkoła lnu 81
Grybów — wyniesienie do rzędu miast 20
Grzywny za nieposyłanie dzieci do szkoły 147
Gwiazda — stowarzyszenie we Lwowie i Tarnowie 67

Hajos, petycya o nabycie zbiorów mineralnych 150
Halicz, wykopaliska 127
Hecker, o subwencyę na most w Myszynie 159
Helclów, fundacya 137
Hollander, o subwencyę na zakład róbót szydełkowych 70
Horodenka, szkoła rolnicza 80

Inspektorowie szkolni okręgowi, o polepszenie materyalnych stosunków . . . 115
Inwalidów wojskowych fundusz galicyjski 233
— — — Niżankowicki 234

Strona

Jagielnica, niższa szkoła rolnicza 79
Jarmarki i targi, petycye o reformę 54
Jaroscha Leonarda fundacya 139
Jasienna gm., petycya o przyłączenie do okręgu szkolnego N. Sącz 147

Kadobna (ob. Dzikie).
Kałusz, o regulacyę potoku Siwki 61
Kasy pożyczkowe gminne, kwestya zarządu 3
Kobiernice, szkoła rolnicza 77
Kochmana fundacya dla literatów 138
Koleje żelazne: Śniatyn-Horodenka-Zaleszczyki 165
— — Dobra-Wieliczka 165
— — Stryj-Beskid 193
— — z Tarnopola w kierunku południowym 194
— — ze Lwowa na Żółkiew do Rawy 192
— — Transwersalna, ofiary powiatów 193
— — — ulgi w taryfach dla nafty 193
— — Brodzka, rampa na Żółkiewskiem we Lwowie 194
— — Reambulacya nowych linij 194
Kolei państwowych statut organizacyjny 161
Kolejowe dojazdy publiczne 191
— taryfy . . . . . 161 - 164
— — (ob. Nafta).
Kolonie karno-poprawcze 231
Kółek rolniczych Towarzystwo we Lwowie 65
Kommasacya gruntów, petycya powiatu Sanockiego 62
Komisya krajowa ku odprowadzeniu wód górskich 40
— assenterunkowe o miejsca dogodniejsze 230
Koni dla wojska zakupno, petycya powiatu Nowy Sącz 62
— gospodarskich rewizye wojskowe 85
Konopacka, rysowniczka o stypendyum 68
Kopytkowe, pobór onegoż w 9. miastach 199
Kościelny majątek, rozdział ścisłego od beneficyalnego 127
Kostkiewicz, litograf o stypendyum 68
Koszta na cele zdrowia publicznego . . . . . 203—209
— szupasowe 232
Koszary dla wojska, pożyczki na budowy 21
Krakowiec, petycya Towarzystwa spożywczego 69
Krawczyński, brązownik o stypendyum 69
Kriegshaberowa, o subwencyę na zakład haftów 70
Księgi gruntowe, o szybkie założenie 231
Kulparków, zakład obłąkanych . . . . . 212—216
Kultura krajowa, subwencya na ten cel 86
Kurdwanowskiej fundacya 137

Lasowość, nadzorcza służba techniczna, podział na okręgi 40
— zmiana ustawy leśnej, zalesienie stoków gór 51

Strona

Lasowość, subwencya czasopisma „Sylwan“ 65
— szkoła gospodarstwa lasowego 82
— zalesienie wydm 83
— subwencye rządowe na naukę leśnictwa i rolnictwa 86
Lewickiego Bazylego zapis 137
Lewińkiego Edwarda fundacya dla włościan 20
Lickendorf, fabrykant powozów, zażalenie na ekonomat pocztowy w Wiedniu . . 70
Lisko, petycya powiatu o subwencyę na drogę Ustrzyki-Lutowiska 159

Łobzów o płace nauczycieli szkoły ludowej 123
Łukowskiej i Wirthowej fundacya 140

Maciaszek, ogrodnik stypendysta 65
Macierz polska fundacya 136
Marie Joanna zapomoga 147
Mazurkiewicz z Doliny petycya 148
Mączyński, proboszcz w Niebylcu, o otwarcie drogi zamkniętej przez obszar dworski . 159
Melioracye — przedsiębiorstwa krajowe.
— stacye wodoskazowe i ombrometryczne . . . . . 41—46
— kredyt na melioracye 87
— (ob. Biuro Mutwica-Żabnica).
Minerały żywiczne, prawo wydobywania 28
Montléart księżnej fundacya 140
Most na Dunajcu pod Gołkowicami — datki Sandeckie 157
— na Sanie pod Jarosławiem, odbudowa 157
— w Myszynie, petycya Henryki Hecker 159
— w Niedzicy wspólny z Węgrami 195
Młodzież kształcąca się w naukach i sztukach rozdział zapomóg 129
Mutwica rzeka, osuszenie gruntów w powiecie Jarosławskim 109
Muzyczna szkoła w Krakowie 128
Muzyczne Towarzystwo we Lwowie, zbadanie stanu 123
Myta na drogach krajowych 180
— petycye dzierżawców o defalki . . . . . 160—161, 164

Nadzór nad gminami, nad majątkiem gmin i powiatów . . . . . 10—19
— techniczny gospodarstwa lasowego 40
Nafta opodatkowanie kopalń 54
— ulgi w taryfach na kolei transwersalnej 192
— (ob. Górnictwo).
Nauczyciele szkół średnich, powiększenie liczby posad 115
— — ludowych w Półwsiu Zwierzynieckiem i Łobzowie 123
— — — w Wieliczce o wyższe płace 147
— — — o zapomogi i wyższe płace — petycye . . . 148—151
Niedzica — most wspólny z Węgrami 195
Niepołomice o reorganizacyę szkoły 147
Nowotny o stypendyum z fundacyi Laskowskich 147
Nowy Sącz powiat — co do zakupna koni dla wojska 62

Strona

Nowy Sącz mieszkańcy o godziny urzędowe na poczcie 164

Obcokrajowych ubogich zaopatrzenie 19
Obłąkanych zakład w Kulparkowie . . . . . 212—216
Odczyty po wsiach, petycya Popławskiego 149
Odprowadzanie wód górskich — komisya 40
Opłaty propinacyjne od wyskoków na cele lecznicze w aptekach 20
Oranża Abrahama fundacya 138
Ossolińskich imienia zakład narodowy . . . . . 133—136

Paklarska, wdowa, o zapomogę 149
Pełtew, rzeka — petycye o regulacyę 57
Petycye przekazane Wydziałowi krajowemu do załatwienia:
— miasta Gorlic o zwrot nadpłaconego podatku dochodowego 5
— siedmiu gmin Czarno-Dunajeckich w przedmiocie niszczenia lasów dworskich . 6
— Kolbuszowskiej Rady powiatowej w przedmiocie paszportów bydlęcych . . 6
— gminy Ulanowa o konsens na pobór opłat gminnych 7
— — Zborze w sprawie kart na broń 7
— — Michowy i Wełykie o odpisanie zapomóg rządowych . . . 7
— — Trzcianiec o odpisanie pożyczek rządowych 7
— — Kościaszyn o użycie kapitału serwitutowego 7
— — Manasterczany o pastwisko gminne 7
— — Rudy Różanieckiej o dział pastwiska gminnego 8
— osady Smolnik o wydzielenie ze związku gminnego 8
— o wynagrodzenie szkód zrządzonych przez dzikie zwierzęta i zmianę przepisów o polowaniu 52, 63, 64
— galicyjskiego Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego o subwencyę . . 52
— w sprawie reformy jarmarków i targów 54
— o zapomogi powodziowe i regulacyę wód . . . . . 55—61
— — z powodu klęski gradobicia 56
— — na wykształcenie w przemyśle i poparcie w zawodzie . . 65—71
— rozmaite w sprawach szkolnych i nauczycielskich . . . . 146—151
— — o zmianę §. 18. ustawy z 2. Maja 1873. (Dz. u. k. L. 251.) . . 150
— w sprawach drogowych, kolejowych i mytniczych . . . . 154—161
— — — — — w Sejmie niezałatwione 165—170
— o wydzielenie z okręgów sądowych i politycznych . . . . 226—229
— o utworzenie nowych sądów lub przeniesienie siedziby . . . 226—229
— — — posterunków żandarmeryi 229
Piwniczna — petycya o posterunek żandarmeryi 229
Pliszewski, rzeźbiarz — o stypendyum 69
Poczta wiejska . . . . . 199—201
Podatki: sprawa równoczesnego rozrachowania podatków i dodatków krajowych . . 28
— Ulgi podatkowe dla dotkniętych powodzią 29
— Uwolnienie nowo powstających zakładów przemysłowych 28, 53
— Opodatkowanie kopalń naftowych 54
Podoska o subwencyę na zakład pończoszkowy 70
Pohoska, wdowa po inżynierze dróg, pensya i zaopatrzenie dzieci 159

Strona

Podrzutki i koszta ich utrzymania 210
Policya: ogniowa, służbowa i robotnicza 4
Polowanie — zmiana przepisów 52
Popławski, nauczyciel gimnazyalny, o odczyty po wsiach 149
Powódź z r. 1884. — akcya pomocnicza z tego powodu . . . . . 29—33
— — — koszt rekonstrukcyi uszkodzonych dróg 157
— uchwały o zabezpieczenie kraju od powodzi . . . . . 33—39
— petycye gmin i powiatów o zapomogi i regulacyę wód . . . . 55—61
Pożyczka krajowa z r. 1885. 24
Pracy kobiet Stowarzyszenie — subwencya 67
Przemyśl — petycya nauczycieli o wyższe płace 149
Przemysł krajowy 110
— rękodzielniczy — petycye o pożyczki i zasiłki 71

Raba rzeka o regulacyę 59
Rabka miejscowość — o założenie szkoły garncarskiej i tkackiej 71
Regulacya wód i rzek (ob. Bystrzyca, Breń, Dniestr, Dunajec, Pełtew, Raba, San, Siwka, Skawa, Świca, Świnia, Strwiąż, Stryj, Sukiel, Wisła, Wisłok, Wisłoka, Wisznia, Wyczawa) . 87—109
Rolnictwo — subwencye rządowe na naukę 86
Ruch chorych w zakładach leczniczych 209
Rudnik gmina — osuszenie gruntów 104
Rybactwo 85
— uregulowanie prawa rybołowstwa 49

San, rzeka — petycya o regulacyę . . . . . 60, 99—101, 108
Sanok, powiat — petycya o komasacyę gruntów 62
Sapecki, nauczyciel — o wynagrodzenie za kierownictwo 150
Serafinowicz, litograf — petycya 70
Sejm — zmiany w składzie 112
Siwka, potok — o regulacyę 61
Skawa, rzeka — o regulacyę 59
Skarbka fundacya 130
Słapów małżonków fundacya 137
Sól — kontrola nad drobną sprzedażą 50
— petycye o pobór surowicy 63
Sołonka, gmina — zażalenie na Ficowskiego nauczyciela 151
Stacye wodowskazowe i ombrometryczne . . . . . 41—47
Stryj, rzeka — regulacya . . . . . 104 i 105
Strwiąż, rzeka — o przekop 56
Stupnickiego Marcelego fundacya 137
Sukiel, rzeka — regulacya 61, 105
Świąt zrównanie w zakładach naukowych 127
Świca, rzeka — roboty ochronne 49, 105
Świnia, rzeka — o regulacyę 60
Sylwan, czasopismo — subwencya 65
Szkoła izraelicka w Brodach 126

Strona

Szkoła ogrodnicza we Lwowie i Tarnowie 52, 64
— muzyczna w Krakowie 128
— gospodarstwa lasowego 82
Szkoły przemysłowe, subwencye: w Drohobyczu 65
— — — w Jarosławiu, Kołomyi, Przemyślu i Rzeszowie . 66
— — — w Sokalu, Stanisławowie i Tarnowie . . . 67
— — — we Lwowie izraelicka M. Bernsteina . . . 66
— weterynaryi — wsparcia dla uczniów 83
— rolnicze niższe w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach 77–81
— — — w Czernichowie . . . . . 71—77
— — — uprawy lnu w Gródku . . . . . 81—82
— — — kurs gorzelnictwa w Dublanach 83
Szpital św. Łazarza w Krakowie 216–223
— powszechny we Lwowie 210
Szpitale prowincyonalne 223
Szuter, prawo wydobywania z rzek publicznych 198

Tand Salamon, dzierżawca propinacyi (ob. Winniki).
Taryfy kolejowe . . . . . 161—164
Tarnopol, petycya bursy nauczyciel. 147
Tarnów, pożyczka bursy św. Kaźmierza 126
— szkoła ogrodnicza, subwencya 64
Tarnowskiego Franciszka fundacya 140
Teatr we Lwowie i w Krakowie . . . . . 129—130
Terytoryalny podział na okręgi lasowe 40
— — — sądów i starostw 225
Trybunał administracyjny, orzeczenia w sprawach gminnych 8
— — — — drogowych 201
Tustogłowy gm., petycya o wyczyszczenie kanału stawu Zbaraźskiego . . . 61
Tygodnik rolniczy, w Krakowie, subwencya 65

Ubogich obcokrajowych zaopatrywania 19
Uchwały i ustawy sankcyonowane 1, 23, 25, 27, 111, 153, 225
— — dotąd nie sankcyonowane 2, 28, 112
— — którym sankcyi odmówiono 2, 26
— o zabezpieczeniu kraju od powodzi 33–39
— co do założenia stacyj wodoskazowych i ombrometrycznych . . . 41
Uniwersytet Lwowski — katedra prawa polskiego — wydział medyczny . . 115
— — — sprzedaż gmachu św. Mikołaja 136
Ustaw szkolnych reforma 114
Ustawa o policji ogniowej 3
— o przynależności 4
— służbowa i robotnicza 4
— o pożyczce krajowej r. 1885. 24
— uwalniająca Bank krajowy od dodatków do podatków 25
— o gwarancyi krajowej dla obligacji komunalnych Banku kr. . . . 25
— o popieraniu krajowych przedsiębiorstw meljoracyjnych 25

Strona

Ustawa o tępieniu kanianki i ostów szkodliwych 27
— o prawie do wydobywania minerałów żywicznych 28
— o uwolnieniu nowych zakładów przemysłowych od dodatków . . . 28
— o szkołach ludowych i wydziałowych 111
— o konkurencji kościelnej 112
— o przymusowej asekuracji budynków szkolnych 112
— — — — kościelnych i plebańskich . . . 112
— lasowa 59

Wartarasiewicza fundacya 138
Wełdzirski (ob. Drzewa spław).
Weterynaryi uczniowie zasiłki 83
Wieliczka nauczyciele o wyższą płacę 146
Wielopole skrzyńskie reorganizacya szkoły 123
Winniki — sprawa przeciw Salamonowi Tand o zaległy czynsz z dzierżawy propinacyi 141—144
— — o wyższe płace nauczycieli 148
Wisła rzeka — regulacya i przekopy 61, 108
Wisłok rzeka — sprawa regulacyi 60, 105, 106
Wisłoka rzeka — — 57, 107
Wisznia rzeka — roboty regulacyjne . . . . . 106—107
Witków — o posterunek żandarmeryi 229
Wód górskich odprowadzenie — komisya 40
Wodoskazowe stacye . . . . . 41—47
Wurm, garbarz w Rzeszowie — pożyczka 71
Wyczawa rzeka — roboty regulacyjne 108
Wydział krajowy — zmiany w składzie 113
— — (ob. Etat, petycye polecone).
Wosocki — skarga o nadużycia przy budowlach rządowych 164
Wystawa w Antwerpii naftowa i Peszteńska 110

Zabezpieczenie kraju od powodzi . . . . . 33—39
Zabierzowski ekskancelista spór o 20.000 zł. 130
Zalesienie stoków gór i wydm 51, 83
Zielińska o subwencyę na szkołę kwiatów 71
Złoza ks. katecheta o wynagrodzenie 148
Zmiany w składzie Sejmu i Wydziału krajowego . . . . . 112—113
Zofii św. zakład w Krakowie o zapomogę 71

Żabnica rzeka — osuszenie gruntów w powiecie Tarnowskim 109
Żarki — petycya o wyższe płace dla nauczycieli 148
Żmigród — subwencya na zakupno ogrodu dla szkoły 150

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności swoich urzędowych.

Wysoki Sejmie!

W myśl postanowienia §. 26. Statutu krajowego, przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie z czynności swoich, a mianowicie co do Departamentów I., II., III., V. i VI., za czas od 1. Lipca 1884. do końca Czerwca 1885., zaś co do Departamentu IV. za czas od 1. Stycznia do końca Grudnia 1884.

Departament I.

Szef: Jego Excelencya Dr. Franciszek Smolka, Członek Wydziału krajowego.

Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej Sankcyi.

Ustawy i uchwały sankcyonowane.

1) Ustawa budownicza dla król. stoł. miasta Lwowa.

2) Ustawa o opłatach policyjnych pobieranych w król. stoł. mieście Lwowie na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

3) Ustawa nadająca gminie miasta Sanoka prawo pobierania opłaty od psów w obrębie tej gminy utrzymywanych.

4) Ustawa nadająca gminie miasta Tarnowa prawo do pobierania opłaty od psów.

5) Ustawa zezwalająca gminie miasteczka Czudca na pobór opłat od napojów spirytusowych w latach od r. 1885. do włącznie 1890.

6) Ustawa zezwalająca gminie miasta Chrzanowa na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa w latach 1885., 1886. i 1887.

7) Ustawa zezwalająca gminie miejskiej Jordanów pobierać opłaty od słodzonych napojów spirytusowych i araku na przeciąg lat sześciu od wejścia w wykonanie ustawy.

8) Ustawa zezwalająca gminie miasta Nadwórnej na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa na przeciąg lat trzech od wejścia w życie ustawy.

9) Ustawa zezwalająca gminie miasta Jarosławia pobierać opłatę od piwa w latach 1885. do 1889. r.

10) Ustawa zezwalająca gminie miasta Radymna na pobór opłat od słodzonych napojów spirytusowych na przeciąg lat sześciu począwszy od roku 1885.

11) Uchwała zezwalająca pobierać w r. 1884. wyższe jak 50% dodatki gminne do podatków bezpośrednich gminom: Bór wilkowski (59%) i Kruki (72%) w powiecie Bialskim, tudzież gminie Zagrodki (140%) w powiecie Lwowskim.

12) Uchwała zezwalająca gminie Tuturkowice na pobór 108% dodatku do podatków bezpośrednich w r. 1885.

13) Uchwała zezwalająca gminie miasta Kosowa na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina w latach 1885. do 1890.

14) Uchwała zezwalająca gminie miejskiej Kuty na pobór 75% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa od r. 1885. do 1893.

15) Uchwała zezwalająca gminie miasta Bochni pobierać 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina na przeciąg lat dziesięciu począwszy od roku 1885.

16) Uchwała zezwalająca gminie miejskiej Monasterzyska na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina na lat sześć od r. 1886.

Ustawa jeszcze nie sankcyonowana.

Ustawa o wyłączeniu osady Zebranówka ze związku gmin Kuty Stare, Kobaki, Rybno i Słobudka.

Ustawy, którym Najwyższej Sankcyi odmówiono.

1) Pismem z dnia 12. Stycznia 1885. l. 236/pr. oznajmiło nam Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że Najjaśniejszy Pan nie raczył udzielić Najwyższej Sankcyi uchwalonemu na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 4. października 1884. projektowi ustawy, którym zezwolono gminie miasta Tarnowa na pobór opłaty od czynszów najmu.

Odmowa Najwyższej Sankcyi nastąpiła z tego powodu, ponieważ na mocy powołanego projektu ustawy gmina miasta Tarnowa uzyskałaby roczny dochód w kwocie 17.338 zł., co nie dałoby się pogodzić z celem ustawy, ażeby z dochodu tego pokryć wykazany roczny niedobór 7.911 zł. 68½ ct., a nadto, że na uboższych mieszkańców Tarnowa nałożonoby ciężar za wielki i istniejącymi stosunkami zgoła nie uzasadniony.

2) Ustawa o zniesieniu prawa propinacyi w mieście Samborze.

3) Ustawa o zniesieniu prawa propinacyi w mieście Wieliczce.

Motywa odmowy Najwyższej Sankcyi zawarte są w pismach Prezydyum c. k. Namiestnictwa co do Sambora z d. 20. Lutego 1885. l. 1.040/pr. co do Wieliczki z dnia 18. marca 1885. l. 2.194/pr. Głównym motywem odmowy Najwyższej Sankcyi obu wymienionym projektom ustaw o zniesieniu prawa propinacyi była okoliczność, iż zdaniem Ministerstwa spraw wewnętrznych uchwalone taryfy opłat od napojów propinacyjnych były za wysokie.

Aby ułatwić gminom miejskim będącym właścicielkami prawa propinacyi oznaczenie wysokości taryfy opłat od trunków przy układaniu projektów do ustaw o zniesieniu propinacyjnego prawa wyszynku, wezwał

je Wydział krajowy za pośrednictwem Wydziałów powiatowych do zbierania dat statystycznych co do konsumcyi trunków spirytusowych i do starannego zestawienia wyników (LW. 9.722/85). Rada gminna w Samborze uchwaliła już nowy projekt ustawy o zniesieniu propinacyi i przedłożyła do zatwierdzenia Radzie powiatowej (LW. 42.522/85), gmina zaś miasta Wieliczki oświadczyła, iż w myśl uchwały Rady gminnej z d. 29. Kwietnia 1885. zaniecha obecnie ponowienia projektu o zniesieniu prawa propinacyjnego wyszynku w tém mieście (LW. 23.378/85).

Wniosek ś. p. p. Henryka hr. Wodzickiego w przedmiocie zarządu gminnemi kasami pożyczkowemi.

Stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z d. 6. września 1884. zażądaliśmy od Wydziałów powiatowych szczegółowych dat o stanie gminnych kas pożyczkowych i ich administracyi, tudzież opinii o wniosku śp. Henryka hr. Wodzickiego. Nie wszystkie jednak Wydziały powiatowe dotąd nadesłały Wydziałowi krajowemu sprawozdanie w tym przedmiocie, z tego też powodu, tudzież z uwagi, że sprawa poruszona rzeczonym wnioskiem wymaga bardzo troskliwych badań, nie może Wydział krajowy w tym roku przedłożyć Wysokiemu Sejmowi swych wniosków.

Ustawa o policyi ogniowej.

Na posiedzeniu odbytem dnia 10. września 1884. powziął Wysoki Sejm uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadawszy obowiązujące przepisy co do policyi ogniowej przedłożył Sejmowi potrzebne w tej mierze wnioski z uwzględnieniem różnic, istniejących w miastach, miasteczkach i po wsiach stosunków.“

Uchwała ta zapadła w załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej o wniosku posła Romanowicza następującej treści:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na następnej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy o policyi ogniowej.“

Komisya administracyjna podniosła atoli wyraźnie w swem sprawozdaniu, że nie uważa za potrzebne zakreślać Wydziałowi krajowemu termin przez wnioskodawcę wskazany, by już koniecznie na najbliższej sesyi sejmowej sprawozdanie przedłożył.

W wykonaniu otrzymanego polecenia udał się Wydział krajowy na dniu 12. października 1884. l. 48.238.:

1) Do Wydziałów krajowych innych krajów w celu obznajomienia się z przepisami w tej mierze w tych krajach obowiązującymi.

2) Następnie zawezwał Wydziały powiatowe tudzież Magistraty we Lwowie i Krakowie, by doniosły, czyli i jakie zmiany byłyby pożądane w odnośnych postanowieniach. Dotąd obowiązujące przepisy zawarte są w dwu odrębnych ustawach ogniowych dla miast i miasteczek, tudzież dla wsi, wydanych ces. patentem z d. 28. lipca 1786. Pierwsze paragrafy obu tych patentów zawierają postanowienia, odnoszące się do policyi budowniczej tak, że z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa, tudzież 29 miast, dla których wydaną została ustawa budownicza z d. 28. kwietnia 1882. (N. 77. dz. u. k.) obowiązują dotąd w całym kraju pod względem policyi budowniczej postanowienia obu powyższych ustaw, odnoszące się do policyi budowniczej wraz z dodatkowemi rozporządzeniami.

Z odpowiedzi nadeszłych od Wydziałów krajowych okazuje się, że postanowienia w innych krajach w tej mierze obowiązujące, różnią się

od przepisów powyższych głównie w ustępach odnoszących się do straży ogniowych.

Z nadeszłych odpowiedzi od Wydziałów powiatowych przeważna liczba albo bezwzględnie oświadcza się przeciw wszelkim zmianom postanowień, odnoszących się do właściwej policyi pożarnej, albo projektują bardzo mało znaczące zmiany w tej mierze a niektóre tylko Wydziały powiatowe projektują dalej idące zmiany.

Większa liczba oświadcza się za zmianą postanowień powyższych ustaw, odnoszących się do policyi budowniczej.

Nadto w kilku sprawozdaniach poruszoną została myśl przymusowego ubezpieczenia przeciw szkodom od ognia.

Wobec tego stanu rzeczy Wydział krajowy odniósł się do Dyrekcyi Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie z wezwaniem, by sprawę przymusowego ubezpieczenia od szkód ogniowych wzięła pod rozwagę i weszła w tej mierze w rokowania z Wydziałem krajowym. Następnie zastanawiał się Wydział krajowy nad potrzebą uzupełnienia ustaw budowniczych w kraju, wydaniem dwu odrębnych ustaw budowniczych, mianowicie dla mniejszych miast i miasteczek, tudzież dla wsi.

Wreszcie przynaglił Wydział krajowy zalegające Wydziały powiatowe i Magistraty miast Lwowa i Krakowa do przedłożenia zażądanych sprawozdań.

Zmiana ustawy o przynależności.

Odezwą z 21. marca 1885 l. 2.335/pr. oznajmiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że uchwalone przez Wysoki Sejm dnia 9. października 1884 wezwanie do c. k. Rządu, ażeby przyspieszył zmianę ustawy o przynależnościach z dnia 3. grudnia 1863 w kierunku wskazanym uchwałą sejmową z 17. października 1881, przedłożone zostało J. E. p. Ministrowi spraw wewnętrznych, że jednak w tej sprawie nie nadeszła jeszcze odpowiedź c. k. Ministerstwa. Na odezwę Wydziału krajowego z 20. sierpnia 1885 l. 42.784 w tym przedmiocie dotąd nie odpowiedziało Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

Ustawa służbowa i ustawa robotnicza.

W załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej o wniosku posła Wasilewskiego w sprawie wydania ustawy służbowej i ustawy robotniczej, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 18. października 1884 jak następuje:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył na następnej sesji sejmowej:

1) Ustawę służbową, opartą na obecnym ustroju administracyjnym rozdziału gmin i obszarów dworskich, a to poruczającą rozstrzyganie sporów służbowych na obszarach dworskich, zanim zmiana ustawy gminnej przeprowadzoną zostanie, c. k. Starostwom.

2) Ustawę robotniczą, regulującą stosunki między gospodarzami wiejskimi a robotnikami w ten sposób, by zapewnić dotrzymanie wzajemnych umów i zobowiązań, poddając je w razie przeciwnym natychmiastowej politycznej egzekucji.

II. Wzywa się c. k. Rząd, by polecił organom swoim, mianowicie c. k. Starostwom jak najsilniejsze przestrzeganie i energiczne wykonywanie regulaminów służbowych, celem przywrócenia karności i porządku w stosunkach czeladzi służebnej.

Wykonując powyższe polecenia, wypracował Wydział krajowy najpierw projekt ustawy służbowej, a ponieważ takowy jest obszerniejszy, zawiera bowiem 56 paragrafów i czasu do rozpatrzenia wymaga, przeto udzieliliśmy go c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 14. kwietnia 1885 l. 67.438/1884 z prośbą o udzielenie nam zapatrywania c. k. Rządu na pomieniony projekt w możliwie krótkim czasie, ażebyśmy ewentualne zmiany lub poprawki jeszcze przed zebraniem się Wysokiego Sejmu poczynić mogli. Następnie ponowiliśmy prośbę o załatwienie naszej odezwy odezwą z dnia 6. października 1885. l. 51.162.

Do chwili zamknięcia sprawozdania nie nadeszła odpowiedź.

Również wypracował Wydział krajowy projekt ustawy robotniczej. Ponieważ przedmiot jest nader ważny, w stosunki społeczne wnikający, a bez precedensu, gdyż tylko w Rumunii obowiązuje podobna ustawa, która jednak w stosunkach naszego kraju w znacznej części zastósować by się nie dała, przeto Wydział krajowy chcąc nastręczyć gospodarzom wiejskim sposobność do objawienia zdania w tym ważnym i ich obchodzącym przedmiocie, rozesłał brulion projektu ustawy, który jednak nie był przedmiotem ostatecznej uchwały Wydziału krajowego, okólnikiem z dnia 15. marca 1885 l. 66.953/1884. Towarzystwom gospodarczym i wszystkim Wydziałom powiatowym do objawienia zdania.

Dotychczas nadeszła odpowiedź od 59 Wydziałów powiatowych i od Towarzystwa rolniczego w Krakowie. Przeważna większość Wydziałów powiatowych i Towarzystwo rolnicze w Krakowie oświadczyły się za projektem Wydziału krajowego.

Gdy jednak jest pożądane, ażeby wszystkie Wydziały powiatowe i drugie Towarzystwo gospodarcze swe zdanie objawiło, gdy zarzuty poczynione przez mniejszość Wydziałów powiatowych muszą być bardzo starannie zbadane, a w końcu, gdy jest potrzebne, ażeby i c. k. Rząd w tym przedmiocie swe zapatrywanie objawił, przeto nie przedkłada Wydział krajowy obecnie projektu ustawy robotniczej w tem przekonaniu, że dokładniejsze zbadanie będzie z korzyścią dla tej ważnej sprawy.

W końcu w załatwieniu zawezwania Wysokiego Sejmu do Wysokiego c. k. Rządu względem energicznego przestrzegania przepisów służbowych, zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że okólnikiem z dnia 11. grudnia 1882 l. 71.402 polecono wszystkim c. k. Starostom ścisłe przestrzeganie i energiczne wykonywanie regulaminów służbowych.

Obecnie zaś rozporządzeniem z dnia 15. stycznia 1885 l. 79.722. przypomniano to polecenie c. k. Starostwom.

Petycya Zwierzchności gminnej miasta Gorlic o zwrot nadpłaconego podatku dochodowego od prawa propinacyi za lata 1880., 1881. i 1882, tudzież z zażaleniem, że Władze skarbowe posługują się językiem niemieckim w swoich ogłoszeniach.

Petycyę Zwierzchności gminnej w Gorlicach, przekazaną Wydziałowi krajowemu do załatwienia uchwałą z 23. października 1884. udzieliliśmy pismem z d. 4. listopada 1884. l. 57.016 Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbowej we Lwowie.

Władza ta zawiadomiła Wydział krajowy za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa, że przypadająca gminie miasta Gorlic nadpłata w podatku dochodowym od prawa propinacyi za lata 1881 do 1882 wynosiła po potrąceniu całorocznej należytości podatku dochodowego za rok 1884. jeszcze kwotę 882 zł. 33 ct., którą rozporządzeniem krajowej Dyrekcyi skarbu

z 30. grudnia 1884 l. 93.754 w urzędzie podatkowym w Gorlicach gminie tego miasta do wypłaty wyasygnowano.

Co się tyczy przestrzegania przez Władze skarbowe przepisu względem używania języka urzędowego, wydało Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu okólnik do wszystkich powiatowych Dyrekcyi skarbowych pod d. 12. grudnia 1884 l. 1.942 następującej treści:

Spostrzeżono kilkakrotnie, że ogłoszenia c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu i c. k. powiatowych Dyrekcyi skarbowych wbrew postanowieniom rozporządzenia ministeryalnego z dnia 5. czerwca 1869, ogłoszonego w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych z dnia 22. czerwca 1869 Nr. 24 sporządzone bywają wyłącznie w języku niemieckim, z którego powodu Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu dochodzą częstokroć słuszne zażalenia i narzekania tak prywatnych stron, jakoteż i autonomicznych władz krajowych, a nawet w ostatnich czasach rozbieraną była z tego samego powodu kwestya języka urzędowego w Galicyi w szpaltach dzienników krajowych. Podobne postępowanie nie da się w żaden sposób usprawiedliwić w obec wyraźnych postanowień wyżej powołanego rozporządzenia ministeryalnego i pochodzi chyba tylko z nieuwagi urzędnika, któremu poruczono załatwienie odnośnej sprawy, lub z chęci uchylenia się od pracy, jakiejby wymagało napisanie ogłoszenia w języku krajowym, lub przetłumaczenie gotowego ogłoszenia niemieckiego na język krajowy.

Z powodu tych niemiłych spostrzeżeń widzi się Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu zniewolonem, przypomnieć c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu, tudzież wszystkim c. k. powiatowym Dyrekcyom skarbowym odnośnie do zarządzenia prezydyalnego z dnia 7. lipca 1869 do l. 1.737/pr., aby na przyszłość do powyżej powołanych postanowień o języku urzędowym tak w służbie wewnętrznej, jakoteż w znoszeniu się z innemi władzami jak najściślej się zastosowywały, nadmieniając przytem, że Prezydyum pociągnie z całą surowością do odpowiedzialności tych funkcyonaryuszów, na których ciężyć będzie wina nieprzestrzegania przepisów o języku urzędowym.

Petycya siedmiu gmin Czarno - Dunajeckich w przedmiocie niszczenia lasów, należących do obszaru dworskiego.

Uchwałą z 19. września 1884 odstąpił Wysoki Sejm petycyę Józefa Kędzierskiego, wniesioną imieniem siedmiu gmin Czarno-Dunajeckich, o zapobieżenie niszczeniu lasów, należących do obszaru dworskiego, Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Z przeprowadzonego przez Wydział powiatowy w Nowym Targu dochodzenia okazało się, że okoliczności przytoczone w tej petycyi o rzekomem niszczeniu lasów Czarno-Dunajeckich przez obecny zarząd są nieprawdziwe, o czem zawiadomił nas Wydział powiatowy relacyą z 20. stycznia 1885 l. 126.

Petycya Rady powiatowej Kolbuszowskiej o przedłużenie ważności paszportów bydlęcych.

Petycya Rady powiatowej Kolbuszowskiej o przedłużenie ważności paszportów bydlęcych wewnątrz kraju, z wyjątkiem powiatów nadgranicznych, z dni 10 na 30 — odstąpioną została w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 2. października 1884. Prezydyum c. k. Namiestnictwa do do możliwego uwzględnienia. Na zapytanie nasze z 10. marca 1885 l. 11.666 i z dnia 30. sierpnia 1885 l. 44.411, co w skutek powyższej uchwały zarządziło, nie otrzymaliśmy od Prezydyum Namiestnictwa dotąd odpowiedzi.

Petycya gminy Uhnowa o zezwolenie na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa.

Petycyę gminy Uhnowa przekazał Wysoki Sejm uchwałą z 20. października 1883 Wydziałowi krajowemu jako komisyi.

Przeciw zezwoleniu gminie tej na pobór opłat od napojów spirytusowych oświadczyła się Rada powiatowa Rawska, gdyż Uhnów jest miasteczkiem małem i administracya poboru tych opłat pochłonęłaby cały dochód, cel zatem zamierzony nie zostałby osiągnięty. Ponieważ nadto i właściciel prawa propinacyi w Uhnowie sprzeciwił się zaprowadzeniu tych opłat, mających uwłaczać jego prawom, postanowił Wydział krajowy nie przedkładać Wysokiemu Sejmowi wniosków dodatnich, o czem zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Rawie pismem z 17. lutego 1885 l. 8.001.

Petycya Zwierzchności gminnej Zborze o udzielenie kilku gospodarzom karty na broń i o unieważnienie licytacyi dzierżawy prawa polowania na gruntach gminnych, odbytej dnia 21. Lipca 1884.

Petycyę tą odstąpiono w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 19. września 1884 c. k. Rządowi do właściwego zarządzenia.

Na pisma nasze w tej sprawie do Prezydyum c. k. Namiestnictwa wystosowane z dnia 3. marca i 9. lipca 1885 l. 10.211 i 33.515 nie otrzymaliśmy dotąd odpowiedzi.

Petycye gmin Michowy i Wełykie powiatu Dobromilskiego o odpisanie zapomóg rządowych z r. 1853. i 1865.

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 10. października 1884 odstąpiono petycye gmin Michowy i Wełykie c. k. Rządowi i do zbadania i załatwienia.

Odezwą z dnia 13. maja 1885 l. 11.669 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że równocześnie zarządzono odpisanie zaległości ciążących na gminach tych a pochodzących z zapomóg rządowych z lat 1853 i 1865 z powodu niemożności ściągnięcia, o czem zawiadomiono te gminy za pośrednictwem c. k. Starostwa w Dobromilu.

Petycya gminy Trzcianiec z przysiółkiem Krzywe o odpisanie zaległych pożyczek rządowych z r. 1847. i 1852.

Stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z 10. października 1884 odstąpiliśmy petycyę gminy Trzcianiec z przysiółkiem Krzywe o odpisanie zaległych pożyczek rządowych z r. 1847. i 1852. Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą o zawiadomienie nas o decyzyi c. k. Rządu, lecz nie otrzymaliśmy w tej sprawie dotąd odpowiedzi.

Petycya gminy Kościaszyn o zezwolenie na użycie części kapitału serwitutowego na wewnętrzne urządzenie filialnej cerkwi w Kościaszynie.

Uchwałą z dnia 18. października 1884 zezwolił Wysoki Sejm na wydanie z depozytów Wydziału krajowego gminie Kościaszyn nadwyżki kapitału serwitutowego po nad kwotę 1000 zł. na wewnętrzne urządzenie filialnej cerkwi w Kościaszynie.

W wykonaniu tej uchwały wydał Wydział krajowy tej gminie za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Sokalu kwotę 439 zł. 40½ ct. w gotówce.

Petycya gminy Manasterczany o zwrot pastwiska gminnego używanego wspólnie z gminą Sołotwiną.

Uchwałami z dnia 21. października 1882 i z dnia 10. września 1884 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu między innemi niezałatwione petycye gminy Manasterczany o zwrot pastwiska gminnego używanego wspólnie z gminą Sołotwiną.

Wedle odezwy c. k. Starostwa w Bohorodczanach do tamtejszego Wydziału powiatowego z dnia 28. sierpnia 1885 l. 5.851 sprawa ta zakończoną została ugodą zawartą między stronami spór wiodącymi, a mianowicie c. k. Namiestnictwo jako komisya krajowa dla spraw odkupu i re-

gulacyi ciężarów gruntowych ugodę między gminami Manasterczany, Sołotwiną i Zarzeczem do skutku przyprowadziło.

Petycya Rady gminnej w Rudzie rożanieckiej o zezwolenie na podział pastwiska zwanego Mytowisko i Płazów, pomiędzy 84 członków gminy uprawnionych do użytkowania tego pastwiska.

Petycyę Rady gminnej w Rudzie rożanieckiej o zezwolenie na podział pastwiska, zwanego Mytywisko i Płazów, pomiędzy 84 członków gminy, odstąpioną uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 10. września 1884 Wydziałowi krajowemu do załatwienia, udzielił Wydział krajowy do zbadania Wydziałowi powiatowemu w Cieszanowie.

Relacyą z 23. maja 1885 doniósł tenże, że Rada gminna w Rudzie rożanieckiej uchwałą z 23. maja 1883 odstąpiła od tej petycyi i za zgodc uprawnionych do użytkowania tego pastwiska postanowiła, że pastwisko Mytowisko i Płazów ma być wykorczowane, przeorane i trawą zasiane, a następnie za opłatą 40 zł. do kasy gminnej przez lat 6 pozostawione do użytku uprawnionym.

Po upływie tego okresu zwrócone zostanie rzeczone pastwisko gminie jako takiej, jako dobro gminne.

Petycya mieszkańców wsi Smolnika o wydzielenie ich osad ze związku tej gminy a przyłączenie na powrót do gminy Procisne.

Petycyę w przedmiocie wyłączenia kilku osad z gminy Smolnika i przyłączenia do gminy Procisne, przekazaną uchwałą Wysokiego Sejmu z 23. października 1884 Wydziałowi krajowemu, udzieliliśmy Wydziałowi powiatowemu w Lisku do zbadania.

Ze sprawozdania tegoż Wydziału okazało się, że zmiany będące przedmiotem zażalenia do Wysokiego Sejmu nie mają prawnego uzasadnienia, przedstawiliśmy przeto stan sprawy c. k. Namiestnictwu odezwą z 19. grudnia 1884 l. 65.974 z prośbą o wydanie stosownych zarządzeń i o zawiadomienie o nich Wydziału krajowego.

W odpowiedzi oznajmiło c. k. Namiestnictwo pismem z 14. stycznia 1885 l. 81.075, że poleciło c. k. Starostwu w Lisku rozpoznać stan sprawy i w razie okazującej się potrzeby wdrożyć właściwą czynność urzędową.

Na odezwy nasze w tej sprawie z 26. marca, 24. czerwca i 30. sierpnia 1885 l. l. 15.099, 26.863 i 44.412 nie otrzymaliśmy od c. k. Namiestnictwa dotąd odpowiedzi.

Sprawy wytoczone przed c. k. Trybunałem administracyjnym.

W sporach wytoczonych przed Trybunałem administracyjnym odrzucił tenże po przeprowadzeniu rozprawy ustnej:

1. Wyrokiem z 10. stycznia 1885 l. 19 (LW. 6.885/85) zażalenie Ozyasza Teitlera i towarzyszy przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 3. maja 1884 l. 20.678 w przedmiocie zarządzonego zniesienia domu pod l. $12^2/_4$ w Stanisławowie.

2. Wyrokiem z 23. kwietnia 1885 l. 948 (LW. 24.359/85) zażalenie Siny Kurtza przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 15. sierpnia 1884 l. 41.886 w przedmiocie obowiązku uiszczania opłat gminnych od zagranicznego piwa, wprowadzonego do Chrzanowa.

3. Wyrokiem z 3. lipca 1885 l. 1820 (LW. 38.874/85) zażalenie Salomona Brülla przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 25. listopada 1884 l. 60.320 w przedmiocie uchylenia konsensu udzielonego na budowę domu w Makowie z miękkiego materyału.

Dalej odrzucił c. k. Trybunał administracyjny bez rozprawy:

4. Wyrokiem z 7. lipca 1884 l. 1345 (LW. 37.889/84) zażalenie Abrahama Madfesa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 15. stycnia 1884 l. 2023 w przedmiocie obowiązku pokrycia dachów realności pod l. $202^{2}/_{4}$ we Lwowie ogniotrwałym materyałem.

5. Wyrokiem z 17. listopada 1884 l. 2481 (LW. 62.042/84, zażalenie gminy miejskiej Dąbrowa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 25. lipca 1884 l. 33.532 w sprawie wydzierżawienia fundacyjnych gruntów szpitalnych.

6. Wyrokiem z 26. stycznia 1885 l. 2718/1884 (LW. 6230/85) zażalenie Antoniego Zembatego przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 1. lipca 1884 l. 30.803 w przedmiocie zniesienia pieca piekarskiego postawionego w realności pod l. 207 w Wadowicach bez pozwolenia władz.

7. Wyrokiem z 16. lutego 1885 l. 379 (LW. 10.077/85) zażalenie Józefa Kochańskiego, byłego urzędnika gminnego w Zbarażu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 26. września 1884 (l. 49.750) co do przyznania mu emerytury.

8. Wyrokiem z 8. czerwca 1885 l. 1457 (LW. 30.080/85) zażalenie członków gminy Nawojówka przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 10. kwietnia 1885 l. 17.348 w przedmiocie obowiązku uiszczania na rzecz gminy opłat za użytkowanie pastwiska nad rzeką Kamienica.

9. Wyrokiem z 14. września 1885 l. 1706 (LW. 48.761/85) zażalenie Dra Wilhelma Holzera sądowego sekwestra realności pod l. 56 m. we Lwowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 24. marca 1885 l. 14.310 w sprawie zamurowania wchodu do piwnicy w tej realności.

W następujących sprawach zniósł i zwrócił Trybunał administracyjny orzeczenie Wydziału krajowego do uchylenia niedokładności dochodzenia i wydania ponownego orzeczenia:

10. Wyrokiem z 23. czerwca 1884 l. 1.090 (LW. 33.532/84) orzeczenie Wydziału krajowego z 9. listopada 1883 l. 49.952 w przedmiocie wydzierżawienia fundacyjnych gruntów szpitalnych w Dąbrowej wskutek zażalenia tej gminy. (Patrz pozycyę 5.)

11. Wyrokiem z 30. czerwca 1884 l. 1323 (LW. 34.604/84) orzeczenie Wydziału krajowego z 22. stycznia 1884 l. 1813 w przedmiocie pozostawienia wolnej przestrzeni pomiędzy domem a nowowybudowaną wozownią w realności pod l. 93 w Liszkach, — na skutek zażalenia Andrzeja Trybek.

12. Wyrokiem z 9. Marca 1885. l. 546. (LW. 18.504/85) orzeczenie Wydziału krajowego z 12. Października 1884. l. 52.677 w sprawie zarządzonego opróżnienia stajni w realności pod l. $33^{2}/_{4}$ w skutek zażalenia Marjem Landau.

13. Wyrokiem z 23. Kwietnia 1885. l. 950. (LW. 24.360/85) orzeczenie Wydziału krajowego z 8. Sierpnia 1884. l. 40.342. w sprawie zarządzonego zamknięcia cmentarza izraelickiego w Zawałowie, na skutek zażalenia izraelickiej gminy wyznaniowej w Zawałowie.

14. Wyrokiem z 11. Maja 1885. l. 1090. (LW. 27.150/85) orzeczenie Wydziału krajowego z 14. Listopada 1884. l. 51.595 odsełające Te-

klę Bełdowską z jej pretensyą do gminy Pilzna o wypłatę alimentacyi do drogi sądowej — na zażalenie Tekli Bełdowskiej.

15. W końcu zniósł c. k. Trybunał administracyjny wyrokiem z 23. Października 1884. l. 2239. (LW. 58.781/84) orzeczenie Wydziału krajowego z 5. Lutego 1884. l. 5121. w sprawie ogniochronnego pokrycia dachu realności pod l. 100. m. we Lwowie — na zażalenie Antoniego Pawęckiego.

Inne ważniejsze sprawy Departamentu I.

Wykonywanie nadzoru nad działalnością Zwierzchności gminnych, nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych, tudzież nad zakładowym majątkiem powiatów w myśl ustaw krajowych z d. 15. lutego 1883., z d. 9. Grudnia 1883., i w myśl §. 48. Ust. o Repr. powiat.

Obok czynności systematycznego nadzoru, powtarzających się peryodycznie rokrocznie, przedstawionych szczegółowo w poprzednich sprawozdaniach, tudzież obok licznych zarządzeń w sprawach poszczególnych powiatów i gmin, wydawał Wydział krajowy zarządzenia, odnoszące się do wszystkich powiatów, a względnie gmin, z których ważniejsze przytaczamy.

W przedmiocie święcenia Niedzieli i Świąt uroczystych wydał Wydział krajowy do wszystkich Wydziałów powiatowych okólnik z d. 31. października 1884 L. 56.347 następnej treści:

Jeden z Konsystorzów odniósł się do Wydziału krajowego z zażaleniem na Wydział powiatowy z powodu, iż zawezwano w dzień świąteczny Zwierzchności gminne w sprawach urzędowych do kancelaryi Rady powiatowej.

Jakkolwiek powyższy fakt stoi odosobniony i znajduje nawet o tyle usprawiedliwienia, że rozchodziło się o niesienie pomocy mieszkańcom powiatu wylewami dotkniętych, to przecież Wydział krajowy korzysta z tej sposobności i zwraca uwagę Prezydyów Rad powiatowych i Wydziałów powiatowych na potrzebę ścisłego przestrzegania Niedzieli i Świąt uroczystych według przepisów kościelnych, a to nietylko dla uniknienia skarg ze strony Władz kościelnych, jak przedewszystkiem dla poszanowania i utrwalania uczuć religijnych ludu.

W szczególności zalecamy Wydziałom powiatowym, ażeby nie wzywały do kancelaryi Rady powiatowej w sprawach urzędowych poszczególnych osób w Niedziele lub w dnie, w których według obrządku zawezwanego uroczyste święto przypada, a jeżeliby to już wyjątkowo z ważnych względów publicznych było nieuniknionem, natenczas należy przynajmniej wyznaczyć zawezwanie na godzinę, w której według obrządku zawezwanego nabożeństwo się nie odprawia.

Wydział krajowy wyraża przekonanie, że J. J. W. W. P. Prezesowie czuwać będą nad ścisłem przestrzeganiem tych wskazówek.

W przedmiocie nadzoru nad własnością ziemską gmin, jako takich, wydaliśmy do Wydziałów powiatowych okólnik z d. 11. listopada 1884 l. 59.003 następnej treści:

W pierwszym okresie samorządu musiały wyższe Władze autonomiczne dążyć przedewszystkiem do zabezpieczenia zakładowych kapitałów gmin i zakładów gminnych, tudzież bieżących dochodów gminnych w gotówce, ulegających najprędzej zmarnowaniu.

Dla zapobieżenia temu, potrzeba było najpierw pouczać Zwierzchności i Rady gminne, szczególniej wiejskie, o rzeczach dotąd im nieznanych, jak układanie budżetów, spisywanie inwentarzy, prowadzenie dzienników, sporządzanie zamknięć rachunkowych, bez czego niema mowy o uporządkowanej administracyi. Po latach mozolnej pracy, która niemal wszystkie siły samorządu absorbowała, utarły się wreszcie pojęcia, a nawet gdzie niegdzie jest już postęp dostrzegalny. Wydział krajowy udzielając wszelkiej pomocy powiatom, osiągnął wreszcie ten wynik, że rachunkowość i kasowość jest we wszystkich gminach kraju jednolitą opartą, na możliwie pojedynczych i zrozumiałych formularzach, i że cały nadzór nad tym ważnym działem administracyi jest ujęty w stały system.

Okólniki Wydziału wydane w tym przedmiocie wyczerpują przedmiot niemal zupełnie, organizacya jest już wytworzoną, i już tylko baczyć należy, ażeby poszczególne organa swój określony obowiązek wykonywały.

Obecnie zamierza Wydział krajowy zwrócić szczególniejszą uwagę Wydziałów powiatowych na drugi dział zakładowego majątku gmin i zakładów gminnych, a mianowicie na posiadłość ziemską gmin, jako takich.

Według wykazów statystycznych wynosiła własność ziemska gmin, jako takich, w roku 1873 w 61 powiatach 505.742 morgów ziemi.

Doliczywszy do tego niewykazaną własność gmin, jako takich, w reszcie (13) powiatów, przyznane im w okresie (1873—1883) ekwiwalenta serwitutowe, i sprostowawszy posiadłości według nowych arkuszów gruntowych (prawie zawsze in plus), przyjąć należy posiadłość ziemską gmin, jako takich, w naszym kraju, co najmniej na 600.000 morgów ziemi, a z tego prawie 200.000 morgów lasów.

W obec tej bardzo poważnej cyfry podnieść musimy następujące pewniki, a mianowicie:

że dobra administracya i zaprowadzenie a względnie podniesienie kultury na tych przestrzeniach przyczyniłyby się niewątpliwie do polepszenia stosunków ekonomicznych w ogólności, a do pomnożenia dochodów gmin, jako takich w szczególności;

powtóre, że administracya majątków gmin, jako takich, a szczególniej lasów, jest w ogólności bardzo zła, a o wkładach celem podniesienia kultury niema mowy;

a w końcu, że w żadnym dziale Wydziały powiatowe tak skutecznej czynności rozwinąć nie mogą, jak właśnie w tym, bo jest niezawodnem, że właściciele większej posiadłości, jako Delegaci Wydziałów powiatowych zajmą się chętnie temi sprawami.

Z tych powodów wzywamy Wydział powiatowy, ażeby sprawę własności ziemskiej gmin i wszystkich zakładów gminnych wziął na posiedzeniu pod szczególną rozwagę, a następnie zbadał za pośrednictwem Delegatów dokładnie między innemi następne okoliczności:

I. czyli majątek ziemski poszczególnych gmin, jako takich, zapisany jest w inwentarzach gmin, znajdujących się w przechowaniu gmin i Wydziału powiatowego, dokładnie, zgodnie z arkuszami posiadłości gruntowych w całej objętości z wymienieniem parcel;

II. Czyli majątek ziemski wykazany w sprawdzonych inwentarzach znajduje się rzeczywiście w posiadaniu gmin, lub czyli nie został uszczuplony, czy to przez nielegalne pozbycie bez zatwierdzenia Rady powiatowej (§. 99 ust. gm.), czy to przez nielegalny podział bez zatwierdzenia Sejmu (§. 66 ust. gm.), lub w końcu przez przywłaszczenia członków gminy.

III. Jakich środków użyć należy, ażeby gmina odzyskała własność ziemską, utraconą w nielegalny sposób;

IV. Czyli majątek ziemski gmin jako takich jest od innych posiadłości należycie i trwale odgraniczony;

V. Czyli grunta orne, ogrody i łąki gmin jako takich, są należycie administrowane w ten sposób, ażeby przynosiły jak największy trwały dochód (§. 67), a w szczególności, czy są wydzierżawione i czyli dzierżawcy czynsz należycie opłacają.

VI. Czyli nie byłoby wskazane dla podniesienia dochodów zaprowadzić melioracye gruntów ornych, ogrodów i łąk będących własnością gmin jako takich, jakich wydatków wymagałyby melioracye i czy dotyczące gminy są wstanie takowe ponieść;

VII. Czyli gminy mają odpowiednie przestrzenie pastwisk w stosunku do ilości bydła, lub czyli mają więcej pastwisk, niżeli im rzeczywiście potrzeba;

VIII. Czyli kultura pastwisk jest odpowiedną, czy nie należałoby zaprowadzić ulepszenia, lub przynajmniej ustanowić przepisy co do użytkowania.

IX. Czyli pastwiska, po nad rzeczywistą potrzebę gmin, nie są marnowane, czyli nie może być na nich zaprowadzoną wyższa kultura, a następnie, czyli nie mogłyby być morgami członkom gminy na rzecz kasy gminnej wydzierżawione.

X. Czyli gminy pobierają od użytkujących z pastwisk gminnych opłaty, czy te opłaty są odpowiedne i czy wpływają do kasy gminnej.

XI. Czyli użytkowanie według dotychczasowego zwyczaju (§. 68 ust. gm.) nie stoi na przeszkodzie polepszeniu stosunków ekonomicznych gminy;

XII. Czyli moczary będące własnością gminy, nie dałyby się osuszyć, jakim kosztem, czy gmina nie mogłaby związać się w tym celu z sąsiednym obszarem dworskim, gminami lub członkami gmin również w swym obrębie moczary posiadającymi;

XIII. Czy na nieużytkach mogłaby być jaka kultura zaprowadzoną, a względnie, czy takowe nie mogłyby być według okoliczności zalesione;

XIV. Czy siła wód, będących własnością gminy nie mogłaby być na przedsiębiorstwo gminne ku wygodzie członków gminy i z pożytkiem kasy gminnej użytą? czy w danych okolicznościach nie mogłaby gmina na swój rachunek urządzać cegielni, lub innych przedsiębiorstw.

XV. Czy może mieć gmina pożytek z kamieniołomów i szutrowisk, będących jej własnością.

XVI. Co do lasów gminnych, czy należycie odgraniczone, czy nie są przez przywłaszczenie uszczuplone, jaka jest ich administracya,

jakie przychody, i czy nie ma potrzeby zamknięcia takowych na określony przeciąg czasu.

Przytem zwracamy uwagę Wydziałów powiatowych, że ustawa z d. 15. Lutego 1883 (N. 59 Dz. u. kr.) zmieniająca postanowienia §. 98 ust. gm. o nadzorze nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych, nadaje wyższym Władzom autonomicznym w sprawach administracyi lasów gminnych prawa daleko głębiej sięgające, niżeli ustawa lasowa c. k. Władzom politycznym. Ztąd też nie należy bezczynnie wyczekiwać zarządzeń c. k. Władz politycznych, lecz działać skutecznie celem powstrzymania niszczenia lasów gminnych, odnosząc się do c. k. Władz politycznych w wypadkach poszczególnionych w ustawie lasowej. To są w głównych zarysach pytania, na które Delegaci którym formularz odpowiednego kwestyonaryusza udzielić należy, odpowiedzi i wyczerpujących wyjaśnień udzielać by powinni.

Następnie skoro Wydział powiatowy uzna zebrane materyały za wystarczające, zastanowi się nad niemi i wyda zarządzenia, zabezpieczając zarazem skuteczne ich wykonanie.

O wyniku zarządzonych czynności urzędowych złoży nam Wydział powiatowy wyczerpujące sprawozdanie, załączając wykaz sprawdzonej własności ziemskiej gmin tamtejszego powiatu w terminie do 1. Lipca 1885.

Przytem nadmieniamy, że gdyby ze sprawozdań Wydziałów powiatowych okazało się, że utrzymanie „dotychczasowego zwyczaju“ w gospodarce gmin w myśl §. 68 ust. gm. jest przeszkodą w ekonomicznym rozwoju, natenczas przedstawi Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi stan rzeczy z wnioskiem na zmianę odnośnego postanowienia ustawy.

W końcu, ponieważ podźwignięcie gmin z ekonomicznego upadku jest zadaniem nad którem cały kraj z wytężonemi siłami pracuje, przeto Wydział krajowy liczy nato, że Wydziały powiatowe uznawszy ważność poruczonego przedmiotu, zajmą się nim gorliwie i w ten sposób złożą nowy dowód pożytecznej działalności Reprezentacyi powiatowych.“

O skutkach zarządzenia Wydziału krajowego złożymy Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie, jak skoro wszystkie Wydziały powiatowe sprawozdania przedłożą.

Z powodu zażaleń ponawiających się od czasu do czasu na przeciążenie gmin sprawami rzekomo do poruczonego zakresu działania należącemi, wystosował Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa d. 28. kwietnia 1885. l. 14.856 następującą odezwę:

W załączonem sprawozdaniu z dnia 7. marca 1885. l. 7.984 udokumentowanem aktami i tabelarycznym wykazem podnosi Wydział powiatowy w Myślenicach sprawę rozlicznych wydatków, jakie gminy tamtejszego powiatu z powodu poruczonego zakresu działania ponosić muszą, a które są tak znaczne, że same tylko koszta asystencyi Zwierzchności gminnych przy asenterunku wynoszą w tym powiecie około 1.500 zł.

Wydział powiatowy uprasza tedy Wydział krajowy o poczynienie starań, ażeby gminy uwolnione były w przyszłości przynajmniej od płacenia takich kosztów, które pokryte być winny z innych źródeł na ten cel przeznaczonych, a nie z kas gminnych. — Ponieważ skargi na przeciążenie gmin sprawami rzekomo do poruczonego zakresu działania

należeć mającemi, od lat się powtarzają, a żadna z nich odrębnie, bez szczegółowego rozpatrzenia obowiązków poruczonego zakresu działania załatwioną być nie może, przeto w obec tych licznych doniesień uważa Wydział krajowy za konieczne przystąpić do zasadniczego traktowania tej sprawy.

Artykuł V. Ustawy państwowej z dnia 5. Marca 1862. określającej zasadnicze podstawy urządzenia gmin, prawie jednobrzmiący z §-fem 27. gal. Ustawy gminnej, zawiera postanowienia co do własnego zakresu działania gmin, zaś art. VI. przytoczonej ustawy państwowej, również prawie jednozgodny z §. 28. gal. Ustawy gminnej, zawiera postanowienia co do poruczonego zakresu działania gmin.

Oba te art. V. i VI. były przedmiotem bardzo szczegółowej dyskusyi w Radzie państwa, w której brały udział powagi parlamentarne cesarstwa austryackiego, a która to dyskusya łącznie z wyjaśnieniami sprawozdawcy i p. c. k. Ministra spraw wewnętrznych stanowi zarazem komentarz postanowień zawartych w tych obu paragrafach.

Według pierwotnego wniosku komisyjnego wyliczał art. VI. wszystkie czynności poruczonego zakresu działania, tak samo, jak art. V. wylicza czynności własnego zakresu działania. W toku dyskusyi udowodnili jednak poszczególni mowcy, że czynności tak własnego jak i poruczonego zakresu działania, nie są wyczerpująco zestawione.

Jedni byli przeto zdania, ażeby wyliczyć tylko czynności poruczonego zakresu działania, a resztę czynności stanowić by miało, własny zakres działania gminy.

Inni byli zdania, ażeby sformułować tylko definicye własnego i poruczonego zakresu działania bez wyliczenia agend, a to tem więcej, ile że Rada państwa ustanowić miała tylko zasady ustawodawstwa gminnego, na podstawie których zasad Sejmy koronne uchwalić miały ustawy gminne według potrzeb krajów.

Ostatecznie, uwzględniając tę okoliczność i po wyjaśnieniu sprawozdawcy, że czynności własnego zakresu działania są w art. V. tylko „przykładowo“ wyliczone, przyjęto oba artykuły w stylizacyi ustawy państwowej, — czem jednak nie uchylono obaw wielokrotnie przez poważne osobistości podniesionych, że tylko ogólnikowe określenie agend poruczonego zakresu działania, może sprowadzić dla gmin złe skutki, że gminy będą obarczane czynnościami, które do ich obowiązków z tytułu poruczonego zakresu działania należeć nie mogą, i że w końcu zejdą gminy — jak się drastycznie wyrażono — do urzędu służby c. k. Władz.

Że obawy tych mężów, którzy nalegali na jasne określenie spraw poruczonego zakresu działania nie były zupełnie płonnemi, udowodniła najbliższa przyszłość, a obecnie są utyskiwania na przeciążenie sprawami, do poruczonego zakresu działania należeć mającemi — jak to się ze sprawozdań sejmowych innych krajów koronnych przekonujemy — tak ogólne, że sprawa ta będzie prawdopodobnie w bliskiej przyszłości przedmiotem obrad tak Rady państwa, jak i Sejmów krajowych. Że przeciążenie gmin sprawami poruczonego zakresu działania, a raczej czynnościami, które c. k. Władze pierwszej Instancyi jako poruczone uważają, jest i w naszym kraju bardzo znaczne, udowadniają to sprawozdania Wydziałów powiatowych z różnych części kraju, które Wydział krajowy

otrzymywał szczególniej w latach 1876., 1877., 1878., gdy sprawa wzrastania dodatków do podatków na cele gminne poruszoną była.

Załączając powyższe sprawozdania streszcza Wydział krajowy niektóre uwagi, które Wydziały powiatowe poczyniły.

Niemal wszystkie sprawozdania Wydziałów powiatowych udokumentowane są starannie zestawionemi wykazami wydatków gminnych na cele poruczonego zakresu działania.

Wykazy te udowadniają, że wydatki na poruczony zakres działania gmin wiejskich, w wielkiej części powiatów, albo przewyższa ją, albo równają się przynajmniej wydatkom własnego zakresu działania, co w każdym razie jest anormalnym stanem, jeżeli się zważy, że własny zakres działania obejmuje całe gospodarstwo gminy. Nadto stwierdzają niemal wszystkie sprawozdania Wydziałów powiatowych, że wszyscy funkcyonaryusze gmin wiejskich zajęci są prawie wyłącznie sprawami poruczonego zakresu działania, a członkowie Zwierzchności gminnych pełniliby niezawodnie swoje funkcye bezpłatnie, li tylko za uwolnieniem od posług, gdyby nie ustawiczne podróże w sprawach poruczonego zakresu działania.

Ustawiczne jazdy do c. k. Starostwa oblicza Wydział powiatowy w Rohatynie rocznie w powiecie na 3.000 dni ciągłej robocizny w wartości 3.000 zł. Koszta poruczonego zakresu działania na $17^1/_2{}^0/_0$ dodatków do podatków, podczas gdy wydatki własnego zakresu działania zaledwie $6^1/_2{}^0/_0$ wynoszą. — Prawie jednozgodnie z Wydziałem powiatowym w Rohatynie oblicza Wydział powiatowy w Skałacie roczne koszta samych podróż do c. k. Starostwa na 3.305 zł. 55 ct., co równa się $8^0/_0$ dodatków stałych przez gminy opłacanych.

Wydział powiatowy w Krośnie podnosząc również ustawiczne jazdy w sprawach poruczonego zakresu działania, dodaje, że takowe przyczyniają się do wzmagania się braku sił roboczych i zaniedbywania gospodarstw miejskich.

Do sprawozdania Wydziału powiatowego w Krośnie dołączone są wykazy sporządzone przez Zwierzchności gminne miasteczek tamtejszego powiatu, które rzucają światło na stan rzeczy.

I tak podaje Zwierzchność gminy Żmigrodu, że koszta własnego zakresu działania (cała gospodarka) wynosiły w jednym roku 614 zł., poruczonego 693 zł. 95 ct.

Wydatki na urzędników i sługi policzone są we własnym zakresie, chociaż $^3/_4$ czynności przypada na poruczony zakres, co udowadnia ilość spraw według protokołu podawczego, a mianowicie:

w poruczonym zakresie	1207 spraw
we własnym	378 „

Podobną statystykę czynności miasteczek podaje Wydział powiatowy w Nadwórnie:

W miasteczku Delatynie było w jednym roku spraw poruczonego zakresu 869
własnego 114

w Nadwórnej

spraw poruczonego zakresu 781
własnego 432

w Łańczynie

spraw poruczonych	544
własnych	121

w Mikuliczynie

spraw poruczonych	412
własnych	67

i t. d.

Również i Wydział powiatowy w Borszczowie podaje bardzo starannie opracowaną statystykę spraw własnego i poruczonego zakresu działania. — Od czasu w którym Wydziały powiatowe sprawozdania składały do bieżącego roku pogorszył się stan rzeczy, jak to Wydział krajowy miał sposobność wielokrotnie się przekonać, i żądania stawiane w obec gmin są z każdym rokiem większe, tak, że poruczony zakres działania obejmuje $^{7}/_{10}$ spraw, podczas gdy własny zaledwo $^{3}/_{10}$, i to ostatecznie są w wielkiej części niepozałatwiane, a Zwierzchności gminne pociągnięte do odpowiedzialności przez władze autonomiczne za zaniedbanie spraw własnego zakresu działania, udowodniły już niejednokrotnie, że w obec wymagań stawianych przez c. k. Władze polityczne nie były wstanie obowiązkom własnego zakresu działania zadość uczynić.

Obok rozlicznych spraw wojskowych, rekrutacyi, kwaterunków i t. d. spada na gminy obfity referat Inspektorów podatkowych, najróżnorodniejsze dochodzenia, wyjaśnienia, zestawienia, doręczenia, sekwestratorowie podatkowi zatrudniają nieraz miesiącami całą policyę miejską, i t. d. słowem przeglądając protokoły czynności Zwierzchności gminnych odnosi się częstokroć wrażenie, jakoby niektóre Starostwa cały ciężar swego urzędowania na gminy zepchnęły i mimowolnie nasuwa się pytanie, czyli wiele z tych spraw nie dałoby się załatwić przez służbę c. k. władz politycznych powiatowych, a względnie c. k. skarbowych Dyrekcyi powiatowych, które również gminy sprawami obarczają, przez c. k. Żandarmeryę, pocztę i przez c. k. urzędników przy sposobności innych czynności komisyjnych.

Na poparcie powyższych twierdzeń mógłby Wydział krajowy przedstawić Św. c. k. Prezydyum Namiestnictwa szczegółowe daty, nie sądzi jednak za odpowiedne wzywać Wydziały powiatowe i gminy do przedkładania takowych, a to tem więcej, ile że załączone sprawozdania stan rzeczy prawie dostatecznie wyłuszczają.

Powyżej skreślony stan rzeczy, jest jednym z bardzo ważnych powodów, dla których samorząd w kraju nie może się rozwijać, nietylko bowiem własny zakres działania jest w skutek tego na drugi plan zepchnięty i zaniedbywany ze szkodą dla gmin, a tem samem dla kraju i państwa, ale nadto nawał najróżnorodniejszych poleceń, popieranych zazwyczaj posłańcem karnym, nie dopuszcza w gminach do rozwinięcia się poczucia samodzielności, która była myślą przewodnią tak c. k. Rządu przedkładającego projekty ustaw, jak i ciał prawodawczych przyjmujących powyższe projekty ustaw.

Prawdą jest, że gminom przysługuje wniesienie zażalenia do wyższych Władz przeciw poleceniom, które według ustaw do poruczonego zakresu działania nie należą, Wydział krajowy jednak sądzi, że wyrazi optymistyczne zapatrywanie twierdząc, że jest w kraju zaledwie kilku-

nastu naczelników gmin, którzy dokładnie wiedzą, jakie czynności należą w myśl ustaw do poruczonego zakresu działania gmin.

Twierdzenie to nie będzie przesadnem, jeżeli się zważy, że nawet w sferach kompetentnych co do określania granic poruczonego zakresu działania były uzasadnione wątpliwości i to w kwestyi pierwszorzędnej, a mianowicie, czyli pobór podatków należy do poruczonego zakresu działania gmin, którą to kwestyę dopiero c. k. Trybunał administracyjny na korzyść gmin rozstrygnął.

Wydział krajowy poruszając sprawę poruczonego zakresu działania, jest najdalszym od tego, ażeby c. k. Władzom rządowym jakichkolwiek trudności przysparzać, tego dowody dawał zawsze i wszędzie nawet w sprawie poboru podatków, popierając intencye c. k. Rządu.

Wydział krajowy nie przypomina bynajmniej tego, że gminy muszą ponosić na rzecz państwa znaczne ofiary, jednak jako naczelna władza autonomiczna kraju musi zarazem czuwać nad tem, ażeby gospodarka gmin jako takich nie była utrudnioną i ażeby Zwierzchności gminne miały wolny czas do wykonywania obowiązków własnego zakresu działania.

Wydział krajowy uprasza Św. Prezydyum c. k. Namiestnictwa najuprzejmiej, ażeby raczyło wziąć pod światłą rozwagę poruszoną sprawę i poczynić skuteczne zarządzenia, ażeby dotknięte niedogodności uchylone być mogły.

W szczególności uprasza Wydział krajowy o wydanie stanowczych zarządzeń:

I. ażeby nie wymagano od gmin współudziału w celach publicznej administracyi w większej mierze, jak to „ustawy“ oznaczają;

II. ażeby zestawione były dla użytku Władz pierwszej Instancyi i gmin te wszystkie postanowienia ustaw, które poruczony zakres działania gmin określają.

Jeżeliby Św. Prezydyum c. k. Namiestnictwa do prośby Wydziału krajowego przychylić się nie mogło, natenczas upraszamy o przedłożenie sprawy c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych i zawiadomienie nas o ostatecznym postanowieniu przy zwrocie udzielonych aktów.

C. k. Namiestnictwo dało Wydziałowi krajowemu odezwą z dn. 1. Czerwca 1885. l. 29.523 następną odpowiedź:

W odpowiedzi na szacowną odezwę z 28. Kwietnia br. l. 14856. w sprawie przeciążenia gmin czynnościami poruczonego zakresu działania, c. k. Namiestnictwo ma zaszczyt oznajmić, że podziela tamże wyrażone zapatrywania, i nie zapoznaje bynajmniej ciężaru, jaki dla pojedynczych gmin stanowi wykonywanie czynności do poruczonego zakresu działania należących a poszczególnemi postanowieniami ustawy gminom do załatwienia przekazanych.

Gdy jednak ciężar ten polega na obowiązujących ustawach, zmniejszenie takowego przez bezwzględne uwolnienie gmin od spełniania p o s z c z e g ó l n y c h czynności nie okazuje się dopuszczalnem, i jako najwłaściwszy środek dążący w pojedynczych wypadkach do zmniejszenia ogółu czynności z poruczonego zakresu działania wypływających, a pośrednio i wydatków wykonywaniem tychże spowodowanych, przedstawia się praktyczne zastosowanie postanowień §. 95. względnie 96. ustawy gminnej; niewątpliwie bowiem zbiorowe załatwianie poszczególnych nawet

czynności oszczędziło by organom wykonawczym dotyczących gmin i pracy i czasu, a tem samem zmniejszyłoby i koszta z załatwianiem czynności tych połączone.

Mówiąc o czynnościach poruczonego zakresu działania, c. k. Namiestnictwo ma oczywiście na myśli te tylko czynności, jakie w moc obowiązujących ustaw do poruczonego zakresu działania gmin niewątpliwie należą, w związku o czem jak dotychczas, tak i na przyszłość c. k. Namiestnictwo z całą pilnością czuwać będzie, by w tym kierunku żadne nadużycia miejsca nie miały, a gdyby jakie się okazały, nie omieszka przez zarządzenie właściwe bezzwłocznie takowe usunąć.

Celem zaś tem pewniejszego zapobieżenia podobnym ewentualnościom, wydaje c. k. Namiestnictwo równocześnie okólnik, którym wszyscy Starostowie otrzymali polecenie, by nietylko z największą bacznością wystrzegali się obarczania gmin czynnościami, których spełnianie w poruczonym zakresie działania nie znajduje w obowiązujących ustawach należytego uzasadnienia, lecz nadto, by przeprowadzanie czynności niewątpliwie do poruczonego zakresu działania gmin należących, poruczali gminom w sposób pociągający za sobą jak najmniej straty czasu i wydatków, a o ile okoliczności i stosunki miejscowe na to zezwolą, by do przeprowadzania czynności w mowie będących, własnymi posługiwali się organami.

Wyrażonemu w dalszym ciągu szacownej odezwy życzeniu, zestawienia dla użytku władz pierwszej instancyi i gmin tych wszystkich postanowień ustaw, które poruczony zakres działania gmin określają, c. k. Namiestnictwo nie widzi się w możności uczynić zadość, wyliczenie bowiem czynności tym sposobem przykładu nie odpowiadałoby zamierzonemu celowi, nadanie zaś podobnemu zestawieniu cechy wyczerpującego zbioru uczyniłoby zbiór ten niejako obowiązującą normą, noszącą znamiona ustawy.

Przeciw temu zaś przemawia w pierwszym rzędzie okoliczność, że c. k. Namiestnictwo nie jest powołanem do czynności legislatywnych, jakiej cechy bezsprzecznie wydanie zbioru podobnego by nosiło, a następnie okoliczność, że ewentualna niedokładność takiego zbioru mogłaby raczej stać się powodem zawikłań i utrudnień w normalnym toku czynności administracyjnych, a mianowicie, gdyby jedna lub druga agenda wchodząca w myśl poszczególnego postanowienia jakiej ustawy w poruczony zakres działania gmin, pominiętą została.

Załączniki powołanej na wstępie rzeczonej odezwy zwraca się przy ponowieniu zapewnienia, że c. k. Namiestnictwo oświadcza wszelką gotowość do jak najskuteczniejszej ingerencyi w każdym wypadku, w którym przeciążenie gmin czynnościami poruczonego zakresu działania w sposób niezgodny z postanowieniami obowiązujących ustaw by nastąpiło.

O okólniku c. k. Namiestnictwa wydanym do c. k. Starosty zawiadomiliśmy Wydziały powiatowe reskryptem z d. 23. czerwca 1885. l. 29.978.

Następnie przeważnie wskutek próśb Wydziałów powiatowych zarządziliśmy lustracyę gospodarstw gminnych, a względnie dochodzenie w Zbarażu, w Dąbrowej, Drohobyczu, Sokalu, Brzesku, Boho-

rodczanach, Wróblaczynie i na podstawie wyników wydaliśmy stosowne zarządzenia, polecając dotyczącym Wydziałom powiatowym czuwanie nad tem, ażeby wykonane zostały.

Wskutek licznych skarg na administracyę gminną w Buczaczu, zarządził Wydział krajowy dochodzenie, a następnie szczegółową likwidacyę majątku gminnego, i wydał na tej podstawie odpowiedne zarządzenia.

Ponieważ z likwidacyi majątku gminy Pukowa, powiatu rohatyńskiego, okazały się znaczne ubytki, odstąpił Wydział krajowy sprawę c. k. Prokuratoryi państwa.

Ponieważ podczas lustracyi gospodarstwa gminnego w Oświęcimiu okazały się znaczniejsze braki kasowe, zarządził Wydział krajowy szczegółową likwidacyę. Sprawa w toku.

Ponieważ podczas lustracyi gospodarstwa gminnego w Niepołomicach okazały się wielkie nieporządki w rachunkach i ubytki, zarządził Wydział krajowy likwidacyę. Sprawa w toku.

Ponieważ mimo bardzo szczegółowej likwidacyi majątku gminy Kołomyi i pięciokrotnego delegowania komisyi administracyjnej, administracya gminna jest jeszcze w nieładzie i gmina poniosła znaczne straty wskutek zaniedbania ściągania zaległości, zarządził Wydział krajowy szczegółowe dochodzenie. Sprawa w toku.

W końcu na prośbę Wydziałów powiatowych w Żydaczowie, Tarnopolu, Cieszanowie i Jaworowie delegowaliśmy komisye do sprawdzenia rachunków powiatowych i kasy pożyczkowej powiatowej i na podstawie wyników wydaliśmy stosowne zarządzenia.

Sprawa zaopatrywania ubogich obcokrajowców.

Pismem z d. 9. lipca 1885 l. 3.746 uwiadomił nas Wydział krajowy niższo-austryacki, że z dniem 1. stycznia 1886 wchodzi w życie ustawa krajowa dla arcyksięstwa Austryi poniżej Anizy o utworzeniu krajowego związku ubogich.

Nadto powziął Sejm niższo-austryacki na posiedzeniu odbytem 17. października 1884 uchwałę następującej treści:

„Sejm oświadcza gotowość zaliczać także wydatki na wsparcie „i zaopatrzenie takich ubogich, którzy w niższej Austryi przez pełnych „lat dziesięć bez przerwy przebywali, a do innych krajów koronnych są „przynależni, jeżeli zwrot zapewnionym będzie.

„Wzywa się przeto Wydział krajowy, aby w tej mierze porozumiał się z Rządem i z innymi Wydziałami krajowymi, a o skutku „rokowań Sejmowi zdał sprawę, a względnie wnioski przedstawił.“

W wykonaniu tego polecenia odniósł się niższo-austryacki Wydział krajowy do Wydziału krajowego z zapytaniem, czy nie przedstawi Wysokiemu Sejmowi w tej sprawie odpowiednich wniosków.

Zważywszy, że w Wysokim Sejmie od lat kilku pojawiają się wnioski dążące do wywołania zasadniczych zmian w ustawodawstwie o przynależności, —

Zważywszy, że poczynienie jakichkolwiek stanowczych wniosków w sprawie poruszonej przez niższo-austryacki Wydział krajowy musiałoby wywołać obciążenie budżetu krajowego, którego wysokość na razie nawet przewidzieć się nie daje, —

Zważywszy nareszcie, że nawet przychylne załatwienie wniosku i obciążenie budżetu krajowego ztąd wynikające nie uregulowałoby wszechstronnie sprawy tej, gdyż ubodzy przynależni w naszym kraju, a przebywający w innych krajach, aniżeli w Niższej Austryi nie mogliby z takiego postanowienia Wysokiego Sejmu żadnej odnieść korzyści, —

Wydział krajowy ogranicza się na doniesieniu Wysokiemu Sejmowi o tym stanie powyższej sprawy, nie przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosku odpowiedniego wezwaniu, o czem Wydział krajowy powiadomił Wydział krajowy niższo-austryacki w Wiedniu.

Fundacya ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan.

W myśl §. 5. aktu fundacyi śp. Edwarda Lewińskiego czysty dochód ma być użyty na zapomogi dla zubożałych włościan w Galicyi, a to kolejno powiatami.

W roku bieżącym przypadło do rozdziału 1.414 zł. 24 ct., którą to kwotę wręczono na wniosek i za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Krakowie 28 włościanom tegoż powiatu, który najbardziej od powodzi ucierpiał, a mianowicie 27 włościanom udzielono zasiłek w wysokości po 50 zł. jednemu zaś w kwocie 64 zł. 24 ct.

Wyniesienie Grybowa do rzędu miast.

Odezwą z 18. maja 1885 l. 28.455 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że Jego ces. król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z 28. kwietnia 1885 wynieść miasteczko Grybów do rzędu miast galicyjskich.

Sprawa opłat propinacyjnych od wyskoku, sprowadzanego przez aptekarzy dla celów leczniczych.

C. k. Namiestnictwo wydało pod dniem 26. czerwca 1884 l. 35.771, rozporządzenie tej treści, że aptekarze, sprowadzając wyskok dla celów wyłącznie leczniczych, nie są obowiązani uiszczać opłat propinacyjnych, ani też dodatków gminnych od takiego alkoholu.

Ponieważ rozporządzenie takie ograniczyłoby prawo do poboru opłat od napojów spirytusowych, przysługujące wielu gminom miejskim kraju naszego na mocy ustaw krajowych, przedstawił Wydział krajowy stan rzeczy c. k. Namiestnictwu z prośbą o cofnięcie powyższego rozporządzenia. W tej sprawie otrzymał Wydział krajowy następującą odpowiedź z c. k. Namiestnictwa pod dniem 3. listopada 1884 l. 61.849.:

Na szacowne odezwy z dnia 12. sierpnia i 23. września r. b. l. 40.261 i 49.746 c. k. Namiestnictwo ma zaszczyt, przy zwrocie komunikatów przesłać Świetnemu Wydziałowi krajowemu w załączeniu odpis wydanego rozporządzenia tutejszego z dnia 8. października b. r. l. 64.616, którem rozporządzenie z dnia 26. czerwca b. r. l. 35.771 w przedmiocie uwolnienia aptekarzy od opłat przy sprowadzeniu wyskoku na cele lecznicze zostało zmienione.

Odpis okólnika c. k. Namiestnictwa z dnia 8. października 1884 l. 64.616 do wszystkich panów c. k. Starostów i Wpanów Prezydentów miast Lwowa i Krakowa.

Rozliczne do c. k. Namiestnictwa wpływające przedstawienia i remonstracye reprezentacyi gminnych każą się dorozumiewać, że tutejszy okólnik z d. 26. czerwca 1884 l. 35.771 dotyczący sprowadzania wyskoku

dla celów wyłącznie leczniczych przez aptekarzy w zastosowaniu mylnego poniekąd doznał tłumaczenia. By więc zapobiedz dalszym w tej mierze nieporozumieniom oznajmia się panu, iż pomienione w powołanym okólniku uwolnienie od opłat propinacyjnych i komunalnych odnosi się jedynie do sprowadzanych leków, których częścią składową jest wyskok, zresztą zaś aptekarze sprowadzając z poza obrębu miast zamkniętych wyskok na cele lecznicze, traktowani być mają równo z innymi przemysłowcami, sprowadzającymi wyskok na cele swej przemysłowości.

Sprawa budowy koszar przy pomocy bezprocentowych pożyczek z funduszu krajowego.

Uchwałą z 21. października 1881 przeznaczył Wysoki Sejm na budowę koszar celem udzielania bezprocentowych pożyczek gminom, lub osobom prywatnym z funduszu krajowego na rok 1882. kwotę 60.000 zł.
uchwałą zaś z dnia 28. września 1882. na rok 1883. kwotę . 120.000 „
a na rok 1884. kwotę . . . . . 120.000 „
Wreszcie uchwałą z dnia 27. września 1884 przeznaczył Wysoki Sejm na rok 1885. kwotę . . . . . 120.000 „
na rok 1886. kwotę . . . . . 120.000 „
a na rok 1887. kwotę . . . . . 120.000 „
razem . . 660.000 zł.

Tymi funduszami rozporządził Wydział krajowy w sposób następujący:

1.	Gminie	Trembowla	przyznano i wypłacono	10.000 zł.	Koszary zbudowano i oddano do użytku ck. wojska.
2.	„	Złoczów	„ „	6.000 „		
3.	„	Rzeszów	„ „	20.000 „		
4.	„	Przemyśl	„ „	25.000 „		
5.	„	Sanok	„ „	10.000 „		
6.	„	Brzeżany	„ „	4.000 „		
7.	„	Gródek	„ „	20.000 „		
8.	„	Brzeżany	„ „	18.000 „		
9.	„	Stanisławów	„ „	60.000 „	Budowa jest w toku	
10.	„	Kołomyja	„ „	30.000 „		
11.	„	Czortków	przyznano	15.000 „		

Z tej sumy wypłacono 1.500 zł. Budowa jest w toku.

12. „ Przemyśl przyznano lecz nie wypłacono jeszcze 100.000 zł.

Rokowania z władzami wojskowemi względem zatwierdzenia planów są w toku.

13.	Gminie	Tarnopol	przyznano lecz nie wypłacono jeszcze	25.000 zł.
14.	„	Trembowla	„ „ „ „ „	50.000 „
15.	„	Jarosław	„ „ „ „ „	35.000 „
16.	„	Gródek	„ „ „ „ „	30.000 „
17.	„	Żółkiew	„ „ „ „ „	30.000 „

Oprócz tych gmin starały się jeszcze inne gminy i osoby prywatne o pożyczkę, prośby te jednak nie mogły być uwzględnione, gdyż nie odpowiadały warunkom w uchwałach Wysokiego Sejmu zawartym, lub zostały z tego powodu odmownie załatwione, że starające się gminy

należą do rzędu zamożnych i bez pomocy kraju są wstanie własnymi funduszami uskutecznić budowę koszar.

Z powyższego zestawienia okazuje się, że w całym kraju został rozbudzony wielki ruch budowlany, i że w krótkim czasie załoga wojskowa stale w kraju konsystująca zostanie w koszarach pomieszczoną, a mieszkańcy kraju zostaną uwolnieni od uciążliwego kwaterunku oddzielnego.

Wreszcie nadmieniamy, że gminy, którym udzielono pożyczkę, punktualnie płacą raty na umorzenie pożyczki.

Departament II.

Szef: Dr. Józef Wereszczyński, Członek Wydziału krajowego.

Uchwała finansowa na r. 1885. i ustawa o pożyczce krajowej 120.000 zł. w. a., przeznaczonej na udzielanie gminom pożyczek na budowę koszar dla wojska.

Odezwą z dnia 5. stycznia 1885. r. l. 86/pr. Prezydyum c. k. Namiestnictwa uwiadomiło Wydział krajowy, że Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 28. grudnia 1884 najmiłościwiej zatwierdzić uchwałę Sejmu krajowego z dnia 23. października 1884, według której w r. 1885. celem pokrycia niedoboru funduszu krajowego ma być pobierany dodatek krajowy w wysokości po 30 ct. w. a. od każdego zł. podatków bezpośrednich włącznie ze wszystkimi dodatkami państwowymi. Zarazem raczył Jego ces. i król. Apostolska Mość użyczyć najmiłościwiej Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Sejm krajowy projektowi ustawy o zaciągnięciu pożyczki krajowej w sumie 120.000 zł. w. a., przeznaczonej na udzielanie gminom pożyczek na budowę koszar dla wojska.

Nadmieniło przytem Prezydyum c. k. Namiestnictwa, iż co do dalszej uchwały Wysokiego Sejmu, wzywającej c. k. Rząd, aby dla powyższej pożyczki krajowej wyjednał w drodze właściwej uwolnienie od wszelkich opłat i należytości skarbowych, oznajmił Jego Ekscelencya Pan Minister spraw wewnętrznych powyższym reskryptem, że równocześnie odniósł się do Jego Ekscelencyi Pana Ministra skarbu, do którego kompetencyi należy załatwienie powyższej uchwały Wysokiego Sejmu.

Alegat 1.

Zarazem oznajmiło toż Prezydyum, iż Jego Ekscelencya Pan Minister spraw wewnętrznych poczynił pewne uwagi, tyczące się formy uchwalonej przez Wysoki Sejm ustawy o pożyczce w kwocie 120.000 zł. na budowę koszar.

Alegat 2.

Odezwą z dnia 4. maja 1885 l. 4149/pr. Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy o oznajmieniu Jego Ekscelencyi Pana Ministra skarbu, iż dla pożyczki tej nie może wyjednać uwolnienia od podatków i należytości skarbowych.

Uchwała o dodatkach do podatków dla funduszów indemnizacyjnych.

Odezwą z dnia 26. Grudnia 1884 l. 12.118/pr. Prezydyum c. k. Namiestnictwa uwiadomiło Wydział krajowy, że Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 21. grudnia 1884. zatwierdzić najłaskawiej uchwalony przez Wysoki Sejm pobór dodatków dla funduszów indemnizacyjnych na rok 1885. a mianowicie: dla funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej po $31^1/_2$ ct. w. a., a dla funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego po 22 ct. w. a. od każdego zł. całej należytości podatków bezpośrednich.

Ustawa o zaciągnięciu pożyczki 200.000 zł. w. a. na wspomożenie gospodarzy wiejskich, dotkniętych powodzią w r. 1884.

Odezwą z dnia 26. stycznia 1885 l. 635/pr. Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy, że Jego ces. król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 16. stycznia 1885 użyczyć Najmiłościwiej Najwyższej Sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 23. października 1884 projektowi ustawy o zaciągnięciu pożyczki 200.000 zł. w. a. na wspomożenie potrzebujących wsparcia gospodarzy wiejskich, dotkniętych powodzią w r. 1884, zaś odezwą z dnia 16. czerwca 1885. l. 5864/pr., że rozporządzeniem cesarskiem z dnia 18. maja 1885 (§. 3) uwolnione zostały obligacye tej pożyczki i kupony od opłaty stemplowej i należytościowej.

Pożyczka z r. 1885.

Do zrealizowania obu pożyczek krajowych w kwocie 200.000 zł. i 120.000 zł., z których pierwsza przeznaczoną była na wspomożenie gospodarzy wiejskich, dotkniętych klęską powodziową w r. 1884, druga na udzielanie zaliczek na budowę koszar, przystąpił Wydział krajowy równocześnie i to bezzwłocznie po nadejściu Najwyższych Sankcyj, nie mogąc, zwłaszcza w obec faktu, iż pierwsza z tych pożyczek przeznaczoną była na ulżenie niedostatku srodze nawiedzonych klęską powodziową, czekać odpowiedzi c. k. Rządu na uchwały Wysokiego Sejmu w sprawie przyznania uwolnienia od opłat i należytości skarbowych.

Sposób finansowania pożyczek krajowych w r. 1883. i 1884. zastosowany został, jako najkorzystniejszy, przy zrealizowaniu pożyczki z r. 1885., t. j. emisya $4^1/_2\%$ obligacyj.

Uchwałą z dnia 13. lutego 1885 l. 5.405 postanowił Wydział krajowy przyjąć ofertę Banku krajowego na zakupno emitować się mających obligów krajowych z r. 1885. po cenie 90·20 za 100 zł. i emitować, celem uzyskania w gotówce 320.000 zł. w. a., $4^1/_2\%$ obligacye w nominalnej kwocie 354.800 zł.

Alegat 3.

W przedstawieniu ·/. z dnia 25. lutego 1885 l. 8.315, wystosowanem do Jego Ekscelencyi Pana Ministra finansów, Wydział krajowy uzasadnił potrzebę emisyi obligacyj krajowych, prosząc zarazem o zatwierdzenie planu umorzenia i formularzy obligów, tudzież o wyjednanie w drodze ustawodawczej, ażeby tak emitować się mającym obligacyom, jak i obligom pożyczki z r. 1884. przyznano charakter walorów pupilarnych.

Gdy jednak zachodziła potrzeba niesienia pomocy materyalnej dotkniętym okolicom, i nie można było czekać do czasu nadejścia zatwierdzenia planu umorzenia i formularzy obligów przez Ministeryum finansów, postanowił Wydział krajowy wydać z funduszu propinacyjnego obligi po-

życzki z r. 1883. i 1884. w nominalnej wartości 320.000 zł. Bankowi krajowemu po cenie 90.20 za 100 zł., a zastąpić takowe obligami pożyczki krajowej z r. 1885. po tym samym kursie i w tej samej imiennej kwocie za zwrotem w dniu 1. maja 1885. r. przypadających temuż funduszowi odsetek od pobranych obligów pożyczki z r. 1883. i 1884.

Odezwą z dnia 8. kwietnia 1885 l. 3.224/pr. Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy, że J. E. Pan Minister skarbu reskryptem z dnia 30. marca 1885 l. 967/FM. zezwolił na emisyę $4^1/_2\%$ obligacyj pożyczki krajowej z r. 1885. w nominalnej wartości 354.800 zł., odnosząc się równocześnie do Ministerstwa sprawiedliwości w sprawie przyznania charakteru walorów pupilarnych nowym obligom, tudzież obligom pożyczki z r. 1884, co do których zeszłoroczne podanie Wydziału krajowego w tej mierze odeszło z Ministeryum skarbu do Ministeryum sprawiedliwości jeszcze dnia 27. Kwietnia 1884 l. 1696/FM.

Odezwą z dnia 8. lipca 1885 l. 6.777/pr. Prezydyum c. k. Namiestnictwa oznajmiło w skutek reskryptu J. E. Pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 2. Lipca 1885 l. 9.059 Wydziałowi krajowemu, że w sprawie przyznania obligacyom przyzwolonych Najwyższemi postanowieniami z dnia 28. grudnia 1884 i 16. stycznia 1885 pożyczek krajowych w kwotach 120.000 zł. i 200.000 zł. charakteru walorów pupilarnych, oraz ich używania do lokacyi kapitałów fundacyjnych i funduszów publicznych. potrzebne jest zestawienie wszystkich galicyjskich pożyczek krajowych według obecnego stanu kapitałów dłużnych w celu ewentualnego przygotowania odnośnego projektu ustawy.

Nowa emisya $4^1/_2\%$ obligacyj krajowych wynosi 388 sztuk seryi A po 100 zł., 166 sztuk po 1.000 zł., 30 sztuk po 5.000 zł. w. a.

Pierwsze losowanie tej pożyczki odbędzie się stosownie do zatwierdzonego przez c. k. Rząd planu umorzenia w dniu 1. sierpnia 1885.

Ustawa uwalniająca dochody Banku krajowego od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych. —

Odezwą z dnia 7. czerwca 1885 l. 5.396/pr. Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy, że Jego ces. i kr. Apostolska Mość raczył najmiłościwiej Najwyższem postanowieniem z dnia 24. maja 1885 udzielić Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm projektowi ustawy o uwolnieniu wszystkich dochodów Banku krajowego, płynących z czynności jego tak w dziale hipotecznym jak i bankowym, od wszystkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych, na lat dziesięć i pół, a mianowicie od dnia 1. lipca 1883 do 31. grudnia 1893.

Uchwała o gwarancyi kraju za komunalne obligacyi pierwszej emisyi. —

Odezwą z dnia 3. maja 1885 l. 4242/pr. Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy, że Jego Ces. król. Apostolska Mość raczył najłaskawiej Najwyższem postanowieniem z dnia 18. kwietnia 1885 zatwierdzić uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniach z dnia 16. i 21. października 1884 przyjęcie gwarancyi kraju za obligacye komunalne pierwszej emisyi „Banku krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem“ do wysokości pięciu milionów imiennej wartości.

Ustawy o popieraniu krajowych przedsiębiorstw melioracyj.

Z uchwalonych przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 18. października 1884 siedmiu projektów do specyalnych ustaw melioracyjnych raczył Jego Ces. i król. Apostolska Mość wedle odezwy Prezydyum c. k.

nych na zasadzie ustawy państwowej z d. 30. czerwca 1884 Dz. u. p. L. 116.

Namiestnictwa z d. 11. czerwca 1884 l. 5.130 Najwyższem postanowieniem z dnia 13. maja 1885 użyczyć Najwyższej sankcyi projektom do ustaw o regulacyi rzeki Nowego Brnia i o udzieleniu pożyczki z funduszu krajowego spółce wodnej dla regulacyi odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską; natomiast dalszych pięć projektów do ustaw: o osuszeniu bagien Niskich, o osuszeniu bagien Rudnickich, o regulacyi potoku Łęgu, o regulacyi potoku Trześniówki i o regulacyi potoku Kisieliny nie uzyskało Najwyższej sankcyi, a to z tego powodu, że operaty techniczne wskazane w tych projektach ustaw jako techniczne podstawy przedsiębiorstw melioracyjnych, a wypracowane jeszcze w latach 1865, 1875 i 1880 w części przez techniczne organa rządowe, w części zaś przez inżynierów cywilnych, okazały się przy badaniu przez departament budowli drogowych i wodnych c. k. Ministerstwa spaw wewnętrznych tak niedostatecznemi, że usunięcie wadliwości nie byłoby możliwem nawet przez częściowe zmiany, jakie według §. 2 projektów ustaw mogłyby być podjęte przez Wydział krajowy w porozumieniu z Rządem w granicach sum kosztorysowych.

Zawiadamiając o tem tutejszą polityczną Władzę krajową reskryptem z d. 21. maja 1885 l. 6.286/434 poczynił JE. p. Minister rolnictwa do niektórych postanowień sankcyonowanych ustaw następujące uwagi:

Według §. 6. ustawy o regulacyi Nowego Brnia Wydział zawiązać się mającej Spółki wodnej składać się ma z członków wybranych przez gminy i obszary dworskie. Z §§. 3 lit. c) i 5 wypływa, że członkami spółki są „właściciele gruntów i zakładów położonych w okręgu konkurencyjnym, który przez Władze administracyjne oznaczony będzie".

Z zestawienia tych postanowień ustawy wynikałaby przy dosłownej interpretacyi ta konsekwencya, że gminy jako właścicielki gruntów są powołane do wysełania do Wydziału Spółki członków spółki przez te gminy wybranych względnie takowe zastępujących, że natomiast inni właściciele gruntów (w przeciwstawieniu gminom i obszarom dworskim) nie mają mieć żadnej reprezentacyi w Wydziale Spółki.

Ponieważ nie jest na pewne oznaczonem, w jakiej mierze a nawet czy w ogóle w pojedyńczych do okręgu konkurencyjnego należeć mających obszarach gminnych, gminy jako takie są właścicielkami gruntów do konkurencyi obowiązanych, ponieważ tedy byłoby możliwem, że gmina, która jako taka nie jest właścicielką gruntów do konkurencyi obowiązanych, wcale nie byłaby reprezentowaną w Wydziale Spółki wodnej, przeto jasną jest rzeczą, że taka konsekwencya nie mogła być zamierzona przy formułowaniu §. 6. ustawy i że myśl tego postanowienia ustawy na tem polega, iż naczelnik gminy uważany być ma za reprezentanta ogółu znajdujących się w jego gminie właścicieli gruntów do konkurencyi obowiązanych, a Wydział Spółki wybierany będzie przez naczelników gminy jako reprezentantów obowiązanej do konkurencyi posiadłości gruntowej w spółce oraz przez obszary dworskie, względnie przez reprezentantów tychże w Spółce.

Polityczna władza powiatowa otrzyma zatem polecenie, że §. 6. wspomionej powyżej ustawy ma być w tym duchu tłumaczony i że sto-

sownie do tego tłumaczenia postępować należy przy utworzeniu spółki wodnej.

W sankcyonowanej ustawie krajowej o regulacyi odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, znajduje się w §. 5. tak samo jak w ustawie o regulacyi Nowego Brnia postanowienie, że Wydział Spółki wodnej składa się z członków wybranych przez gminy i obszary dworskie. Postanowienie to zostaje w widocznej sprzeczności z §. 24. statutu zawiązanej w roku 1884. Spółki wodnej dla regulacyi odpływu wód między Wisłoką, a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, gdyż według postanowienia tego statutu Wydział Spółki wodnej składać się ma z pięciu członków wybranych przez Walne Zgromadzenie naczelników Spółki, do której należeć mają wskazane w §. 6. statutu obszary dworskie, proboszczowie i właściciele mniejszych posiadłości gruntowych.

Ze względu jednak na §. 5. (ustęp pierwszy) sankcyonowanej ustawy nie może podlegać wątpliwości, że Sejm krajowy przy uchwaleniu pomienionej ustawy nie miał zamiaru poruczać kierownictwa i wykonania robót regulacyjnych i konserwacyjnych innemu Wydziałowi, a nie temu, który już na mocy obowiązujących statutów istnieje.

Zatem także co do tłumaczenia i wykonania postanowień §. 5. ustawy o udzieleniu pożyczki z funduszu krajowego Spółce wodnej dla regulacyi odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, polityczna Władza powiatowa otrzyma takie same objaśniające polecenie jak co do analogicznego postanowienia ustawy o regulacyi Nowego Brnia. — O dalszych zarządzeniach poczynionych celem wykonania powyższych dwóch ustaw melioracyjnych, jak i celem jak najrychlejszego zrealizowania dalszych pięciu przedsiębiorstw, których wykonanie zostało opóźnioném zpowodu odmówienia Najwyższej Sankcyi odnośnym projektem do ustaw, będziemy mieli zaszczyt zdać sprawę Wysokiemu Sejmowi w osobnem przedłożeniu w przedmiocie popierania krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej.

Ustawa o tępieniu kanianki i szkodliwych ostów. —

Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z dnia 11. marca rb. l. 2.090/pr., że Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 17. lutego rb. udzielić Najmiłościwiej Najwyższej Sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm projektowi ustawy o tępieniu kanianki i szkodliwych ostów. — Zarazem oznajmiło Prezydyum ck. Namiestnictwa, że p. Minister rolnictwa reskryptem z dnia 6. marca rb. l. 2.235/137 zastrzegł w porozumieniu z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych, że przepisy powyższej ustawy w niczem nie mogą narażać postanowień §. 61. ustawy gminnej.

Zasięgnąwszy następnie rady komitetów obu kraj. Towarzystw rolniczych w przedmiocie treści pouczenia, które ma być wydanem w myśl §. 9. ustawy, przesłało Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 25. lipca rb. l. 6.116/pr. projekt rozporządzenia wykonawczego Wydziałowi krajowemu do zaopiniowania. — Projekt zaś ten przyjął Wydział krajowy z małemi zmianami, które zaproponował w odezwie z dnia 31. lipca rb. l. 38.763.

Ustawa regulująca prawo do wydobywania minerałów, które mają służyć do użytku jako zawierające żywicę ziemną. —

Odezwą z d. 15. lipca 1885 r., l. pr. 6.620, zawiadomiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z d. 17. Grudnia 1884. r. użyczyć najłaskawiej Najwyższej Sankcyi uchwalonej przez Sejm krajowy na d. 15. października r. z. ustawie regulującej prawo wydobywania minerałów, które mogą służyć do użytku jako zawierające żywicę ziemną. — Ogłoszenie jej w dzienniku ustaw i wprowadzenie w życie, nastąpi niebawem wraz z reorganizacyą c. k. Urzędów górniczych w naszym kraju.

Ustawa o zaciągnięciu pożyczki krajowej do wysokości 3,500.000 zł. w. a. w gotówce na budowle ochronne, regulacyjne i górskie dla powstrzymania wylewów rzek. —

W sprawie udzielenia Najwyższej Sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 17. października 1884. projektowi do ustawy dozwalającej zaciągnięcie pożyczki krajowej do wysokości 3,500.000 zł. w. a. w gotówce na budowle ochronne i regulacyjne dla powstrzymania wylewów rzek, zabezpieczenie ich brzegów i odwrócenie szkód zrządzanych przez wody górskie, nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas od c. k. Rządu zawiadomienia.

Ustawa o uwolnieniu nowo powstających zakładów przemysłowych od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych. —

W załatwieniu sprawozdania komisyi podatkowej o petycyi Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie, w sprawie uwolnienia nowo powstających zakładów przemysłowych przez lat dziesięć od dodatków krajowych do podatków, przekazał Wysoki Sejm uchwałą z dnia 9. września 1884. tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia stosownych wniosków.

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi na ubiegłej sesyi sejmowej sprawozdanie z d. 2. października 1884. l. 47.362.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi budżetowej o wnioskach Wydziału krajowego, zawartych we wspomnianem wyżej sprawozdaniu, projekt ustawy o uwolnieniu nowo powstających zakładów przemysłowych od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych.

W sprawie udzielenia Najwyższej Sankcyi temu projektowi ustawy nie otrzymał Wydział krajowy od c. k. Rządu żadnego zawiadomienia.

Wezwanie do c. k. Rządu w sprawie równoczesnego rozrachowywania wnoszonych przez podatkującego kwot podatkowych na poczet podatku, dodatku krajowego i dodatku indemnizacyjnego.

Na posiedzeniu z dnia 6. września 1884 powziął Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi budżetowej o wniosku p. Chrzanowskiego co do poboru i rozrachowania podatków i dodatków indemnizacyjnych i krajowych następującej treści:

U c h w a ł ę:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby polecił Dyrekcyi skarbowej i urzędom podatkowym, iżby przy poborze podatków państwowych i dodatków krajowych, wszelką kwotę wnoszoną przez podatkującego rozrachowywały równocześnie na poczet podatku, dodatku krajowego i dodatku indemnizacyjnego w stosunku oznaczonym przez obowiązujące uchwały finansowe“.

W odpowiedzi na tę rezolucyę, która wprost z biura sejmowego została zakomunikowaną c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 6. września 1884 l. 1.035/S., otrzymaliśmy odezwę z dnia 2. października 1884 l. 9.350/pr. następującej osnowy:

Alegat 4.

„Odnośnie do szacownego pisma z d. 6. września b. r. l. 1.035/S mam zaszczyt udzielić Świetnemu Wydziałowi krajowemu odpis odezwy Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu z dnia 26. września b. r.

Alegat 5.

l. 1.597 tudzież okólnika przez tę władzę wydanego ·/. z których Świetny Wydział krajowy powziąć zechce wiadomość o zarządzeniach ze strony władzy skarbowej poczynionych w skutek powziętej na posiedzeniu z dnia 6. września 1884 uchwały sejmowej w sprawie równoczesnego rozrachowywania wnoszonych przez podatkującego kwot podatkowych na poczet podatku, dodatku krajowego i dodatku indemnizacyjnego".

Ulgi podatkowe z powodu klęsk powodzią zrządzonych.

Na posiedzeniu z dnia 7. października 1884 powziął Wysoki Sejm, załatwiając sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Towarzystwa rolniczego w Krakowie w przedmiocie ulg w podatku gruntowym z powodu klęsk, zrządzonych powodzią w r. 1884 następujące uchwały:

I. Sejm ponownie udaje się do c. k. Rządu, celem ustanowienia nowej słuszniejszej i stosunkom dzisiejszym odpowiedniejszej ustawy o opustach podatków, na wypadek szkód elementarnych.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby nie znosząc mocy ustawy obowiązującej co do zupełnego opustu podatków z pojedynczych parcel, klęskami elementarnemi dotkniętych — postanowić zechciał moratoryum dla wszystkich mniejszych i większych właścicieli, których grunta w pewnej gminie administracyjnej, a nie katastralnej, w jednej czwartej przestrzeni (nie wliczając lasów i wiklin) zalane były — i ażeby upoważnił c. k. krajową Władzę Skarbową:

1) do uwzględnienia próśb stron interesowanych w ten sposób, aby po zbadaniu i ocenieniu szkód i strat poniesionych, bez odnoszenia się do c. k. Ministerstwa, przyzwalała na zwłokę w uiszczaniu podatku gruntowego za r. 1884 z całej przestrzeni gruntów, do tych stron należących, i należytość tę w równych ratach, bez doliczania odsetków zwłoki, na następujących lat 3 do 5 rozkładała;

2) do uwzględnienia w ten sam sposób próśb Zwierzchności i Reprezentacyi gminnych, wnoszonych imieniem członków odnośnych gmin.

Alegat 6.

Na te rezolucye, które z kancelaryi sejmowej wprost do Prezydyum c. k. Namiestnictwa przesłano, nadeszła odpowiedź w odezwie z dnia 12. grudnia 1884 l. 11.575/pr. którą w załączeniu przedkładamy.

Akcya pomocnicza z powodu powodzi w r 1884.

Załatwiając sprawozdanie komisyi powodziowéj z działu akcyi ratunkowej dla dotkniętych klęską powodzi w r. 1884. powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 17. października 1884 następujące uchwały:

1) Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia z funduszu krajowego bezzwrotnych zasiłków na wspomożenie gospodarzy wiejskich, tegoroczną powodzią dotkniętych, do wysokości 200.000 zł. w. a.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, udać się bezzwłocznie z usilną prośbą do c. k. Rządu, ażeby w obec potrzeby pomocy dla dotkniętych klęską powodzi w r. b. przechodzącej możność kraju, wyjednał w drodze ustawy państwowej z c. k. Skarbu Państwa:

a) bezzwrotną zapomogę w wysokości 300.000 zł. w. a. na wspomożenie gospodarzy wiejskich, tegoroczną powodzią dotkniętych;

b) bezprocentową pożyczkę dla potrzebujących pomocy gospodarzy wiejskich, dotkniętych powodzią, na zakupno nasion na zasiewy jare w wysokości 300.000 zł. w. a., zwrotną w 6 równych ratach rocznych, począwszy od 1. stycznia 1886. roku, na które kraj daje poręk̨ę, jeżeli pożyczki w porozumieniu i za zgodą Wydziału krajowego będą rozdzielane.

W wykonaniu uchwały ad 2) Wysokiego Sejmu udał się Wydział krajowy odezwami z dnia 27. października 1884 l. 55.330, z dnia 17. lutego 1885 l. 8595 i z dnia 15. marca 1885 l 11.909 do tutejszego Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie pomyślnego załatwienia powyższej rezolucyi Wysokiego Sejmu.

I. Gdy pora zasiewów wiosennych nadchodziła, a Wydziały powiatowe wykazywały w relacyach swych, iż ludność dotkniętych okolic nie zdoła bez materyalnej pomocy obsiać swych pól w normalnych rozmiarach, postanowił Wydział krajowy udzielić pod gwarancyą powiatów z funduszu krajowego zaliczki na zasiewy jare do wysokości, oznaczonej przez Wysoki Sejm, zwrotne w 6 równych rocznych ratach od 1. stycznia 1886. roku, a oprocentowane po 5% tj. po takiej stopie procentowej, jaką kraj opłaca od pożyczek, zaciąganych w drodze emisyi obligacyj.

Alegat 7. Okólnikiem z dnia 15. marca 1885. l. 13.237 rozesłanym do 36 nawiedzonych powiatów, zawiadomiono Wydziały powiatowe o tej uchwale, wskazując na warunki, od których dopełnienia zawisłem jest otrzymanie pożyczki.' Z nadchodzących jednak relacyj, Wydział krajowy powziął przekonanie, że wiele powiatów nie mogłoby w obec postanowień ad 2. i 3. powołanego okólnika korzystać z takiej pożyczki, albowiem w myśl §. 25. ustawy o Reprezentacyi powiatowej, zaciągnięcie takowej mogłoby jedynie nastąpić na podstawie ustawy krajowej.

Nadto Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z dnia 16. marca 1885. l. 2.302 pr., iż zostało upoważnione reskryptem J. E. pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 11. marca 1885. l. 3.455 do użycia pozostałej reszty 71.320 zł. w. a. z przeznaczonej na zasiewy ozime sumy 300.000 zł. w. a., na udzielenie pożyczek na zasiewy jare, pod warunkami podanemi w cesarskiem rozporządzeniu z dnia 28. lipca 1884. Zarazem zapytało Prezydyum c. k. Namiestnictwa, czy Wydział krajowy w obec zmienionego pierwotnego celu, na jaki kwota 300.000 zł. przeznaczoną była, utrzymuje co do tej reszty 71.320 zł. w. a., gdyby ona na zasiewy jare obróconą została, w mocy poręk̨ę, daną dokumentem z dnia 27. lipca 1884. l. 38.881., a zatwierdzoną uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 9. września 1885.

Ponieważ w tym wypadku nie chodziło o danie nowej poręki, gdyż takowa mieściła się już dla całej sumy 300.000 zł. w. a. w dokumencie z dnia 27. lipca 1884. L. 38.881., nie zawahał się Wydział krajowy odpowiedzieć twierdząco' w odezwie swej z dnia 23. marca 1885. l. 15.111.

W obec wykazanej przez niektóre powiaty niemożebności korzystania z oprocentowanych pożyczek pod gwarancyą powiatów, niemniej celem uniknienia dwojakiego sposobu udzielania pożyczek rządowych bezprocentowych i krajowych oprocentowanych, jak niemniej w przekonaniu,

że c. k. Rząd w przychylnem załatwieniu rezolucyi Wysokiego Sejmu wyjedna w drodze konstytucyjnej potrzebne fundusze państwowe, Wydział krajowy odstąpił od żądanej gwarancyi i oprocentowania i postanowił udzielić z funduszu krajowego pożyczki na zasiewy jare do wysokości 300.000 zł. w. a. w sposób i pod warunkami, na jakich były przyznane z funduszów państwowych zaliczki na ozime zasiewy.

Odezwą z dnia 23. marca 1885 l. 15.111 uwiadomiono o tem postanowieniu Prezydyum c. k. Namiestnictwa, a okólnikiem z tej samej daty dotyczące powiaty.

Na odbytej w dniu 23. marca 1885 konferencyi delegatów Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa, w skład której wchodzili ze strony Wydziału krajowego Marszałek krajowy i szef departamentu II. Dr. Józef
Alegat 8. Wereszczyński, zadecydowano na podstawie wykazów ·/. Wydziałów powiatowych i c. k. Starostw rozdział nieużytej reszty 71.320 zł. z funduszów państwowych między 9 powiatów, oraz przyznano z funduszów krajowych dalszym 24 powiatom kwotę 194.907 zł. jako bezprocentową pożyczkę na zakupno nasienia do wiosennych zasiewów.

Z pozostałej kwoty 105.903 zł. w. a. z przeznaczonych 300.000 zł. na udzielanie pożyczek, rozdzielił Wydział krajowy w ciągu miesiąca kwietnia 1885 r. 93.696 zł. między nieobdzielone dotąd powiaty, jak niemniej między te powiaty, dla których wyasygnowana rozporządzeniem z dnia 24. marca 1885 l. 15.233 kwota okazała się niewystarczającą, tudzież między właścicieli i dzierżawców obszarów dworskich tak, że z przeznaczo-
Alegat 9. nych 300.000 zł. w. a. rozpożyczono, wedle zestawienia w dołączonym ·/. wykazie, ogółem kwotę 298.603 zł.

W czasie bytności swej w Wiedniu spowodował Marszałek krajowy, że c. k. Rząd wniósł na 422 posiedzeniu IX. sesyi Izby poselskiej projekt do ustawy państwowej, wedle którego udzielić się mające przez Wydział krajowy zaliczki na zasiewy jare mają być wolne od wszelkich opłat stemplowych i należytości skarbowych, a zaległe raty tych zaliczek ściągane w drodze administracyjnej.

Gdy jednak nie można było przewidzieć, kiedy ów projekt do ustawy uzyska konstytucyjne zatwierdzenie, doniósł Wydział krajowy odezwą z dnia 24. marca 1885 l. 15.114 tutejszemu Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu, iż polecił Wydziałom powiatowym, upoważnionym do wypłaty zaliczek na zasiewy jare, przyznanych z funduszu krajowego, zaopatrywać wszystkie dokumenta, odnoszące się do rozdziału tych pożyczek, klauzulą „bez stempla w oczekiwaniu uwolnienia od należytości i opłat skarbowych“, tudzież, że akta te, skoro Wydziałowi krajowemu przedłożone zostaną, utrzymane będą w należytej ewidencyi.

Przychylną odpowiedź Prezydyum c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu na powyższe przedstawienie zawiera odezwa z dnia 13. kwietnia 1885 l. 551/pr.

Po otrzymaniu relacyj Wydziałów powiatowych o dokonaniu zasiewów wystósował Wydział krajowy dnia 6. maja 1885 l 23.096 przedstawienie w sprawie rezolucyi Wysokiego Sejmu do JE. pana Ministra
Alegat 10. spraw wewnętrznych, na które nadeszła odezwą ·/. Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 16. czerwca 1885 l. 5864/pr. odpowiedź komunikująca
Alegat 11. nam Cesarskie rozporządzenie ·/. wydane dnia 18. maja 1885 względem

udzielenia dalszych zapomóg ze Skarbu państwa dla dotkniętych powodzią r. 1884 okolic naszego kraju.

Na mocy §. 1. ustępu 2. tego rozporządzenia upoważnionem zostało Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu rozporządzeniem c. k. Ministerstwa finansów z dnia 26. maja 1885 l. 2090/f. m. do refundowania funduszowi krajowemu kwoty 300.000 zł. w. a. pod warunkiem, że fundusz krajowy przyjmie porękę za zwrot tych zaliczek w oznaczonych terminach. Mając upoważnienie w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1884, wystawił Wydział krajowy imieniem kraju żądany dokument gwarancyjny ·/. dnia 15. czerwca 1885 r. l. 29.557, poczem nastąpił odbiór podanej kwoty na rzecz funduszu krajowego w sposób określony powołaną odezwą Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 16. czerwca 1885 l. 5.864/pr.

Alegat 12.

Tytułem bezzwrotnych zasiłków bądź to na zakupienie żywności, bądź też na przeprowadzenie robót publicznych, przyznał Wydział krajowy dotkniętym powiatom z kredytów, przyzwolonych na ten cel przez Wysoki Sejm, ogółem kwotę 138.685 zł. w. a.

Mianowicie zaprosił był Marszałek krajowy na 15. lutego 1885 Prezesów Rad powiatowych, 15 zachodnich najbardziej dotkniętych powiatów, na konferencyą do Krakowa celem wysłuchania ich żądań co do wysokości kwot, potrzebnych na wyżywienie ludności przynajmniej do czasu, dopóki nie nadejdzie pora, sprzyjająca rozpoczęciu robót publicznych, nastręczających sposób do zarobkowania.

Odpowiednio do wykazanych na tej konferencyi potrzeb i stosownie do przedłożonych podań, Wydział krajowy udzielił w drugiej połowie lutego i w ciągu marca 1885 r. na zakupno żywności, ewentualnie, gdyby było możliwem, na przeprowadzenie robót publicznych, 15 zachodnim, a 6 wschodnim powiatom ogółem 53.450 zł. w. a.

Zarazem udał się Wydział krajowy do Prezydyum c. k. Namiestnictwa o dalsze udzielenie podobnych zasiłków w równej wysokości z niewyczerpanej sumy 440.000 zł. przyzwolonej §. 2. Ces. rozporządzenia z 28. lipca 1884. Dołączony ·/. wykaz uwidacznia rozdział tych zasiłków między poszczególne powiaty.

Alegat 13.

Sprawozdania Wydziałów powiatowych, które po dokonaniu zasiewów jarych nadchodziły, obok relacyj o uskutecznieniu zasiewów w normalnych rozmiarach, donosiły o wzmagającym się niedostatku między ludnością.

Całe okolice nad Wisłą, Sanem i ich dopływami zeszłoroczną powodzią najsrożej dotknięte, błagały o zarobek, którego im ani powiat, ani właściciele większych obszarów, sami dotkliwie czując skutki zeszłorocznego wylewu, z braku zasobów dostarczyć nie mogli.

Skutkiem tego wyasygnował Wydział krajowy w ciągu ostatnich dni kwietnia i pierwszej połowy maja dalsze bezzwrotne zasiłki 17. powiatom w łącznej kwocie 40.250 zł. w. a., a rozporządzeniem z dnia 20. maja 1885 L. 25.503 dalszym 8 powiatom, gdzie już głód nastał, 14.160 zł. w. a. polecając przytem, aby kwot tych używano wyłącznie na przeprowadzenie wskazanych robót.

Nadto dostarczyły zarobku ludności okolic nadwiślańskich przeprowadzone z funduszu melioracyjnego roboty wodne w tamtych okolicach.

Bliższe szczegóły co do tego, jakie roboty i w których powiatach przeprowadzone zostały, znajdują się w sprawozdaniu o czynnościach biura melioracyjnego, a poniekąd też w sprawozdaniu o drogach krajowych, powiatowych i gminnych.

Z przeznaczonej § 1. ustępem 1. Ces. rozporządzenia z dnia 18. maja 1885. kwoty 150.000 zł. w. a. przyznało Prezydyum c. k. Namiestnictwa w porozumieniu się z Wydziałem krajowym 15 powiatom 6.700 zł. w. a. na zakupno żywności, zaś 29 powiatom 141.300 zł. w. a. na przeprowadzenie robót publicznych.

Dodatkowo do poprzednio wykazanych kwot wyasygnował jeszcze Wydział krajowy przed rozpoczęciem żniw, gdy niedostatek w niektórych okolicach dotkliwie czuć się dawał, dalszy zasiłek w kwocie 30.825 zł. na przeprowadzenie i ewentualne wykończenie rozpoczętych robót.

Alegat 14. W załączonym wykazie ·/. zestawione są szczegółowo zapomogi udzielone tak z funduszu państwowego w kwocie 150.000. zł., jakoteż z wyznaczonego na ten cel przez Wysoki Sejm kredytu w kwocie 200.000 zł.

Ogółem udzielono okolicom, nawiedzonym powodzią 1884 r., w ciągu roku 1884. i po koniec lipca 1885 tytułem bezzwrotnych zasiłków gotówką:

z funduszów państwowych . . .	588.000 zł.
z funduszów krajowych	138.685 „
	726.685 zł.

oprócz soli za cenę 60.000 zł. w. a.;
tytułem bezprocentowych pożyczek, zwrotnych począwszy od 1. stycznia 1886. r. w 6 równych ratach rocznych, na zakupno nasienia

do ozimego siewu	228.680 zł.
do wiosennego siewu	369.699 „
razem . .	598.379 zł.

Oprócz tego rozdały w r. 1884. komitety ratunkowe krakowski i lwowski według wykazów, przedłożonych Wysokiemu Sejmowi w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego, ogółem kwotę 89.356 zł. 95 ct. tudzież rozdzielił Wydział krajowy z funduszu powstałego ze składek kwotę . . . . . 12.341 zł. 40 ct.

Uchwały o zabezpieczeniu kraju od powodzi.

Na posiedzeniu z dnia. 17. października 1884., powziął Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisji powodziowej, o przedłożeniu i wnioskach Wydziału krajowego, w sprawie akcji pomocniczej z powodu katastrofy powodziowej, jaka kraj nawiedziła w r. 1884., między innemi, następujące uchwały:

I. 1. „Aby zabezpieczyć wiele okolic kraju naszego od wylewów i powodzi niszczących je prawie corocznie, Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, dopominając się oddzielną uchwałą, iżby c. k. Rząd prowadził energiczniej i skuteczniej niż dotychczas, kosztem skarbu państwa roboty regulacyjne na przestrzeniach rzek spławnych pod jego pieczą i zarządem zostających, uznaje za nieodzownie konieczne wykonanie wspólnym nakładem Państwa, kraju i stron interesowanych, robót ochronnych i regulacyjnych na górnym

brzegu Wisły i Dniestru i na wszystkich dopływach tych dwóch rzek w granicach naszego kraju, oraz na Prucie, Bugu i ich dopływach, także w granicach naszego kraju; dalej, uznaje za konieczne zabudowanie dzikich potoków górskich, wpadających do tych rzek, wreszcie odwodnienie, zalesienie i ustalenie stoków górskich.

2. „Dla pokrywania wydatków na roboty poszczególnione pod 1. i na utrzymanie tych robót, będzie utworzony w Galicyi oddzielny „fundusz na regulacyę wód", do którego wpływałyby zasiłki dawane przez skarb państwa, przez kraj i przez interesowanych.

3. „Do tego funduszu regulacyjnego, dla częściowego pokrycia wydatków na wyżej pod 1. wymienione roboty, wyznacza Sejm sumę 3,500.000 zł. w. a., wpłacalną w piętnastu równych ratach rocznych począwszy od r. 1885. pod warunkiem, jeżeli skarb Państwa zobowiąże się złożyć do tegoż funduszu sumę 9,500.000 zł. a. w. wpłacalną także w piętnastu równych ratach rocznych, począwszy od r. 1885. W ten zasiłek ze Skarbu Państwa nie byłyby wliczane sumy, które Państwo daje corocznie z tytułu zarządu drogami i ich budowy.

4. „Obowiązek udziału interesowanych w pokrywaniu wydatków na te roboty regulacyjne i ochronne, oraz na ich utrzymanie, uregulowany będzie przez ustawę krajową.

5. „Ustanowioną będzie „komisya krajowa dla regulacyi wód", z siedzibą we Lwowie, pod przewodnictwem Namiestnika, w której skład wejdą: a) delegaci Rządu, b) delegaci Wydziału krajowego, c) degaci obu krajowych Towarzystw rolniczych. Komisya ta ułoży program robót regulacyjnych, oznaczając w jakiej kolei mają być te roboty wykonane ze względu na ich ważność i nagłośc, a program ten ma być zatwierdzonym przez c. k. Rząd, w porozumieniu z Wydziałem krajowym; dalej komisya ta ma orzekać, co do projektów i kosztorysów poszczególnych robót, kierować ich wykonaniem i zarządzać „funduszem na regulacyę wód".

Bliższe postanowienia oznaczające liczbę członków „komisyi dla regulacyi wód" i zakres jej działania, oraz zakres działania jej Wydziału stałego, wydane będą w drodze administracyjnej przez Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

II. „Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, aby roboty regulacyjne na przestrzeniach rzek spławnych pod jego wyłączną pieczą i zarządem zostających, wykonywał raźniej i skuteczniej według własnego przedłożenia złożonego Izbom Rady Państwa przy projekcie budżetu na r. 1884. i roboty te ukończył w terminach zakreślonych w tem przedłożeniu, najpóźniej zaś w lat piętnaście licząc od początku 1884. r., oraz aby rozszerzył swój zarząd i opiekę nad temi przestrzeniami rzek spławnych, które po zebraniu dat okażą się spławnemi, jak to w projekcie wspomnionym zapowiedział.

III. „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wyjednał u c. k. Rządu bezzwłoczne rozpoczęcie badań dzikich potoków górskich i rzek w okolicach powodzią nawiedzanych celem zebrania dat potrzebnych do sporządzenia przybliżonych kosztorysów robót, wymienionych w uchwale I., oraz, aby wyjednał rozpoczęcie, o ile można już z wiosną roku przyszłego, nagłych robót ochronnych."

Wskutek powyższych uchwał pod I. i II., wniósł c. k. Rząd w styczniu r. b. na ubiegłej sesyi Wys. Rady państwa do konstytucyjnego traktowania projekt do ustawy „o regulacyach rzek, mających się podjąć w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z powodu wylewów w r. 1884“, który zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego o akcyi pomocniczej z powodu zeszłorocznej katastrofy powodziowej, rozróżnia w myśl §. 1 państwowej ustawy melioracyjnej, oraz Najwyższego postanowienia z d. 30. października 1830, trzy kategorye robót regulacyjnych:

1) na rzekach zostających wyłącznie pod pieczą rządową (§. 1 projektu ustawy);
2) na rzekach, których regulacya w drodze ustawodawstwa państwowego ma być przeprowadzoną przy pomocy Państwa i kraju (§ 2—7);
3) na innych wodach krajowych, których regulacya ma się odbywać na zasadzie ustawy wodnej i melioracyjnej (§. 8).

Co do pierwszej kategoryi rzek postanawia projekt rządowy, że na dalszą regulacyę następnych przestrzeni rzek państwowych, a mianowicie:

a) Wisły od ujścia Przemszy do Zawichostu;
b) Dunajca od Zgłobic do wybiegu do Wisły;
c) Wisłoki od Mielca do wybiegu do Wisły;
d) Sanu od Jarosławia do wybiegu do Wisły;
e) Dniestru od Żurawna do austryacko-rosyjskiej granicy pod Okopami, ma być przyzwoloną z zastrzeżeniem udziału w kosztach stron interesowanych, stósownie do §. 51 gal. ust. wodnej z d. 14. marca 1875 dz. ust. kr. l. 38 na lat piętnaście, począwszy od 1. stycznia 1885, roczna kwota 500.000 zł. z funduszów państwowych.

Postanowienie to odpowiada mniej więcej uchwale Wys. Sejmu pod II. pod względem terminu wykonania robót, nie rozszerza jednak pieczy rządowej na dalsze przestrzenie rzek spławnych, lecz nadto eliminuje zupełnie przestrzeń Wisły od ujścia Białki do ujścia Przemszy, która jako granica terytoryum Państwa od strony Prus winna być w myśl §. 4 Najwyższego postanowienia z d. 30. października 1830 wyłącznie kosztem Skarbu państwa regulowaną.

Do drugiej kategoryi rzek, których regulacya jest przedmiotem I. uchwały Wys. Sejmu, zalicza wzmiankowany projekt rządowy, odstępując w tym punkcie od uchwały Wysokiego Sejmu, a zbliżając się więcej do wniosków Wydziału krajowego, pobocznice Wisły i Dniestru wypływające z Karpat a zarazem z powodu wielkiej ilości materyału, jaki toczą, najgroźniejsze dla okolic zostających pod inundacyą, mianowicie:

a) Wisłę od ujścia Przemszy do ujścia Białki,
b) Sołę,
c) Skawę,
d) Rabę,
e) Dunajec od Zgłobic w górę,
f) Wisłokę od Mielca w górę,
g) San od Jarosławia w górę,
h) Wisłok,

i) Dniestr od Żurawna w górę,
k) Stryj,
l) Świcę,
m) Łomnicę,
n) Bystrzycę sołotwińską i nadwórniańską.

Na regulacyę tych rzek wraz z zabudowaniem najniebezpieczniejszych pobocznic i odpowiedniemi zalesieniami w ich dorzeczach, przeznacza projekt rządowy na przeciąg lat piętnastu od r. 1885. począwszy, datek państwowy w kwocie 7,980.000 zł. w. a. jako 60-procentowy udział Skarbu Państwa w kosztach regulacyi przyjętych w kwocie 13,300.000 zł. pod warunkiem, jeżeli pozostałe 40% kosztów pokryte będą przez kraj (t. j. przez fundusz krajowy i strony interesowane).

Postanowienie to różni się najwięcej od uchwały Wysokiego Sejmu, żądającej ze Skarbu Państwa zasiłku na te regulacye w kwocie 9,500.000 zł. t. j. w wysokości 73%, podobnie jak to ustawa państwowa z d. 13. marca 1883. Dz. u. p. l. 31 normuje zasiłek państwowy na regulacyę rzek Tyrolskich, a przebija się z niego widoczny zamiar zastósowania dla regulacyi rzek galicyjskich wymiaru zasiłku państwowego, przyznanego ustawą krajową z d. 27. kwietnia 1884 na regulacyę rzeki Drawy w Karyntyi, gdzie udział państwa w kosztach wynosi 60%, udział kraju $26^2/_3$%, udział zaś stron interesowanych $13^1/_3$%.

Również nie uwzględnia projekt rzeczony uchwały Wysokiego Sejmu, wedle której w przyznany zasiłek państwowy nie byłyby wliczane prestacye państwa, mające się uiszczać z tytułu zarządu dróg i kolei, podobnie jak to ma miejsce w innych krajach koronnych, tudzież przy podejmywaniu mniejszych przedsiębiorstw melioracyjnych subwencyonowanych z państwowego funduszu melioracyjnego stósownie do przepisu §. 8. ustawy z d. 30. czerwca 1884. Dz. u. p. l. 116.

Dalsze natomiast postanowienia projektu rządowego co do utworzenia funduszu regulacyjnego i komisyi krajowej dla regulacyi wód odpowiadają w zupełności intencyom Wysokiego Sejmu.

Mimo wykazanego powyżej nierównego traktowania kraju naszego ze względu na prowincye alpejskie, i jakkolwiek zamierzona regulacya rzek drugiej kategoryi, przy zastósowaniu przyjętych przez Rząd granic finansowych (13,300.000 zł. w. a.) nie mogłaby w takich rozmiarach być przeprowadzoną, ażeby skutecznie ochroniła kraj od powodzi, uważać wypada przecież wspomnione przedłożenie rządowe jako zapowiedź systematycznej regulacyi rzek naszych, zwłaszcza ze względu na §. 7. projektu do ustawy, wedle którego „datek państwa na te regulacye rzeczonych rzek, które w tym terminie (15 latach) nie będą wykonane, będzie uregulowanym osobną ustawą“.

Żałować jedynie należy, że projekt rządowy, który u przeciwników Rządu i kraju naszego natrafił na zawziętą opozycyę i zarzuty wrzekomo z powodu braku substratów technicznych, (jakich nie żądano przy uchwalaniu sum na regulacye rzek Tyrolskich), zarówno jak i wniesiony następnie przez posła Zeithammera, a przyjęty przez odnośną komisyę Wys. Izby Posłów Rady Państwa projekt ustawy przyzwalającej na opracowanie projektów generalnych regulacyi rzek drugiej kategoryi oraz na nagłe roboty ochronne 60% zasiłek państwa w kwocie 500.000 zł.

a. w. nie przyszły pod obrady obu Izb Wys. Rady Państwa, co tę niezmiernie dla naszego kraju ważną sprawę opóźniło o rok cały.

W wykonaniu powyższej III. uchwały Wysokiego Sejmu udał się Wydział krajowy odezwą z d. 27. października 1884 l. 55.330, a następnie, skoro nastała pora sprzyjająca do robót w polu, pismem z d. 12. marca r. b. l. 11.910 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z usilną prośbą o bezzwłoczne rozpoczęcie badań dzikich potoków górskich i rzek w okolicach powodzią nawiedzanych, celem sporządzenia przybliżonych kosztorysów robót wymienionych w uchwale I., oraz jak najspieszniejsze wykonanie robót ochronnych nie cierpiących zwłoki.

A gdy następnie głównie z powodu braku dostatecznych technicznych i finansowych podstaw, o które Wysoki Sejm i Wydział krajowy się dopominał, przedłożenie rządowe o regulacyi rzek galicyjskich pozostało na ubiegłej sesyi wys. Rady Państwa nie załatwionem, oznajmiło Wydziałowi krajowemu tutejsze Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z d. 7. czerwca r. b. l. 5.431/pr., że J. E. p. Minister rolnictwa po uprzedniem porozumieniu się z Ministerstwem spraw wewnętrznych i Skarbu reskryptem z d. 1. czerwca r. b. l. 6188/424 oświadczył gotowość przeznaczyć ze Skarbu państwa na badania przedwstępne rzek mających się regulować, oraz na sporządzenie generalnych projektów z potrzebnymi do tego przybliżonymi kosztorysami w ciągu roku bieżącego zużytkować się mający kredyt w kwocie sześćdziesięciu tysięcy zł. w. a. pod tym warunkiem, że także ze strony kraju ofiarowaną zostanie na ten cel kwota czterdziestu tysięcy zł. w takim samym okresie, jak zasiłek państwa, zużytkować się mająca. Zarazem dołączyło Prezydyum c. k. Namiestnictwa tę uwagę, że c. k. Rząd jak przedtem, tak i teraz trwa w zamiarze jak najrychlejszego wedle możności przeprowadzenia regulacyi rzek galicyjskich, stanowiącej dla kraju nieodzowną konieczność i przedłożenia w tym celu Wys. Radzie państwa w najbliższym czasie nowego projektu ustawy.

W obec nagłości sprawy, która niedozwalała Wydziałowi krajowemu wyczekiwać zebrania się Wysokiego Sejmu dla rozstrzygnięcia kwestyi udziału kraju w kosztach robót przygotowawczych, gdyż odnośny operat ma stanowić podstawę do mającego się wnieść na obecnej sesyi Wysokiej Rady państwa projektu ustawy o regulacyi rzek galicyjskich, postanowił Wydział krajowy na posiedzeniu dnia 12. czerwca r. b. w braku innych funduszów poświęcić z uchwalonego przez Wysoki Sejm do wysokości 200.000 zł. kredytu na wspomożenie ludności dotkniętej zeszłoroczną klęską powodzi kwotę częściową 40.000 zł. w. a. na prace przedwstępne dla regulacyi rzek, sądząc, że w obec udzielonej przez Najjaśniejszego Pana Cesarskiem rozporządzeniem z d. 18. maja 1885 Dz. u. p. l. 94. nowej zapomogi ze Skarbu państwa w wysokości 150.000 zł. w. a., tudzież uczyniwszy zadość najniezbędniejszej potrzebie dla zapobieżenia klęsce głodowej u ludności dotkniętej zeszłoroczną powodzią, uzyska na to aprobatę Wysokiego Sejmu zwłaszcza, że i cel, na który ta kwota (40.000 zł.) obróconą będzie, mianowicie ochrona kraju w przyszłości od klęsk powodziowych nie sprzeciwia się intencyi Wysokiego Sejmu, jaka go ożywiała przy zawotowaniu rzeczonej zapomogi doraźnej.

O postanowieniu tem zawiadomiliśmy też niezwłocznie Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z d. 12. czerwca r. b. l. 28.814.

Celem ułożenia programu badań i robót przedwstępnych odbyła się na dniu 23. czerwca r. b. konferencya w Prezydyum c. k. Namiestnictwa, w której wzięli udział delegaci Namiestnictwa i Wydziału krajowego, a której rezultat objaśnia bliżej odezwa Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 27. czerwca 1885. l. 5.998/pr., tudzież udzielone nam przez c. k. Namiestnictwo „Przepisy o wykonaniu prac przedwstępnych generalnych do regulacyi rzek galicyjskich".

Alegat 15.
Alegat 16.

Z bliższego rozpatrzenia tych przepisów okazuje się, że jak z jednej strony zasługują takowe na uznanie i świadczą o fachowej znajomości przedmiotu w kierunku robót przygotowawczych, tak z drugiej strony nasuwały pewne wątpliwości, czy mające się na ich podstawie projektować roboty, obejmować będą także nieodzowne budowle ochronne.

Tak bowiem Wydział krajowy przy wnoszeniu przedłożenia swego i wniosków o akcyi pomocniczej, z powodu zeszłorocznej powodzi, jak i Wysoki Sejm przyjmując cały szereg uchwał zaproponowanych Mu przez komisyą powodziową „o środkach dążących do zabezpieczenia kraju na przyszłość od powodzi i wylewu rzek", miał przedewszystkiem taką regulacyę na myśli, któraby zabezpieczyła plony rolne przedstawiające w wykazach szkód powodziowych w naszym kraju największe sumy, a więc obok robót regulacyjnych w samych łożyskach rzek, tudzież zalesień i zabudowań potoków górskich, także najpotrzebniejsze obwałowania, jakie najskuteczniej chronią kraj od powodzi. Tendencya ta przebija się widocznie z przytoczonej na wstępie uchwały I. Wysokiego Sejmu, niemniej też z uchwalonego projektu ustawy o zaciągnięciu pożyczki krajowej do wysokości 3,500.000 zł. w. a. w gotówce, której celem ma być wedle brzmienia tego projektu „wykonanie budowli i robót regulacyjnych i ochronnych dla powstrzymywania wylewów rzek, zabezpieczenia ich brzegów i odwrócenia szkód zrządzanych przez wody górskie", a i rządowy projekt ustawy o regulacyi rzek galicyjskich postanawia w §. 5., że przy wykonaniu regulacyi należy się trzymać tej zasady, ażeby roboty, które dla ochrony kraju od wylewów są najnaglejsze i najważniejsze, najpierw zostały wykonane.

Gdy zaś wedle rzeczonych przepisów o robotach przedwstępnych do regulacyi rzek galicyjskich zdjęcia i niwelacye mają być przeprowadzone głównie na samych łożyskach rzek z szczególniejszem uwzględnieniem niskiego stanu wody, a przekroje poprzeczne terenu inundacyjnego mają być zdejmowane tylko co dziesięć kilometrów, z czego możnaby wnosić, że mają być zaprojektowane oprócz robót górskich li tylko roboty regulacyjne w samych łożyskach rzek, podobnie jak się to dzieje przy dotychczas przez departament techniczny Namiestnictwa prowadzonej regulacyi dla spławu na rzekach zostających pod pieczą państwową, uważaliśmy za potrzebne w odpowiedzi na powołaną powyżej odezwę Prezydyum c. k. Namiestnictwa pismem z d. 7. lipca r b. l. 32.876, którem w zasadzie zgodziliśmy się na proponowany program robót przedwstępnych i delegowaliśmy równocześnie do bezpośredniego znoszenia się z kierownikiem tych robót w Namiestnictwie Szefa departamentu II. Dr. Józefa Wereszczyńskiego, zastrzedz się co do ułożenia generalnego projektu re-

gulacyi rzek w naszym kraju i uczynić takowe zawisłem od poprzedniego obopólnego porozumienia.

Jakoż i na konferencyi odtytej w Wydziale krajowym, w której wziął udział referent budowli wodnych departamentu technicznego w Namiestnictwie, Delegat Wydziału krajowego Szef departamentu II., nie zapoznając wcale ważności pewnych robót regulacyjnych rzecznych, jak np. przekopów przyczyniających się do szybszego odprowadzenia wód, a szczególnie robót górskich dla ochrony kraju od powodzi, jednakże w obec wyraźnego brzmienia uchwał Wysokiego Sejmu i postanowienia §. 5. projektu rządowego, tudzież mając na względzie, że daleko większe ma dla kraju znaczenie ochrona plonów od powodzi, aniżeli obrona brzegów od podrywania i podmulania, czego dowodem wykazane cyfry szkód powodziowych, a przytem bez wykonania obwałowań tylko nieznaczna część stron interesowanych, bo właściciele gruntów przylegających do brzegów, mogła być pociągniętą do konkurencyi, uważał za konieczne obstawać przy uchwale Wysokiego Sejmu i objawił opinią, że odpowiednie obwałowania przynajmniej na tych rzekach winny być wykonane, które wpadają do obwałowanego już recypienta, a więc na dolnych przestrzeniach pobocznie obwałowanej Wisły, tudzież na przestrzeni Dniestru koło Halicza, gdzie już w przeciwieństwie do górnej przestrzeni przecinającej łąki i pastwiska nie potrzebujące obwałowania obydwa brzegi zajmują rozległe grunta uprawne.

W obec tego stanowiska delegata Wydziału krajowego, oświadczył wspomniony reprezentant Namiestnictwa gotowość wciągnięcia do kosztorysu generalnego projektu pewnej sumy na najniezbędniejsze obwałowania, względnie podwyższenia brzegów, dotychczas jednak nie otrzymał Wydział krajowy w tej ważnej kwestyi od c. k. Namiestnictwa urzędowego zawiadomienia.

Co się tyczy samego wykonania studyów przygotowawczych, to takowe prowadzone są w części we własnym zarządzie, w części oddane zostały w akord inżynierom cywilnym (górna Wisła, Wisłoka, Stryj i obydwie Bystrzyce); postęp zaś tychże jest tak znaczny, że podczas gdy do końca sierpnia wykonano przeciętnie 24% robót przygotowawczych, to z końcem września rb. przedstawia się rezultat pomiarów wedle dołączonego wykazu **Alegat 17.** ·/. w pokaźnej cyfrze 55% i dochodzi w połowie października do 70%. W obec tego postępu robót uzasadnioną jest nadzieja, że wedle zapewnienia kierownika tych studyów przygotowawczych c. k. radcy budownictwa p. Macieja Moraczewskiego generalne projekty regulacyi rzek galicyjskich wraz z przybliżonymi kosztorysami najdalej do końca stycznia 1886 przedłożone będą Ministerstwu rolnictwa, a koszta pomiarów dosięgną najwyżej cyfry 85.000 zł. w. a., z czego na kraj zamiast żądanych początkowo 40.000 zł. przypadłoby co najwięcej 34.000 zł.

Wreszcie nadmienia się, że wobec zaproponowanego przez Rząd w projekcie do ustawy państwowej udziału państwa, kraju i stron interesowanych w kosztach robót regulacyjnych, który znacznie odstępuje od uchwał Wysokiego Sejmu, będzie musiała sprawa regulacyi rzek galicyjskich przyjść ponownie pod obrady Wysokiego Sejmu; przed zamknięciem niniejszego sprawozdania jednak nie otrzymał Wydział krajowy od Rządu żadnej wtym przedmiocie wiadomości.

Uchwała w przedmiocie organizacyi rządowej służby technicznej i nadzorczej lasowej, oraz podziału kraju na okręgi lasowe.

Załatwiając sprawozdanie komisyi powodziowej o przedłożeniu i wnioskach Wydziału krajowego co do środków, dążących do zabezpieczenia kraju na przyszłość od powodzi i wylewu rzek, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 17. października 1884. między innemi, następną uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wyjednał u c. k. Rządu organizacyę w kraju naszym rządowej służby technicznej i nadzorczej lasowej odpowiednią rozległości lasów, potrzebie ich ochrony i zalesieniu nagich stoków górskich, oraz podział kraju na okręgi lasowe z szczególnem uwzględnieniem potrzeby nadzoru lasów górskich i przyszłych zalesień w ogóle, aby tę organizacyę służby technicznej i nadzorczej lasowej w Galicyi ustanowił Rząd po porozumieniu się z Wydziałem krajowym.“

W wykonaniu powyższej uchwały, udaliśmy się odezwą z dnia 27. października 1884. l. 55.330 wystosowaną do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą do c. k Rządu o jak najrychlejszą reorganizacyę w kraju naszym służby lasowej, podobnie jakto Rząd uczynił w Tyrolu rozporządzeniem Ministerstwa rolnictwa z dn. 27. lipca 1883. Dz. u. p. l. 137, motywując żądanie powiększenia sił technicznych lasowych i zaangażowania odpowiedniej liczby nadzorców lasowych, nieodzowną koniecznością ochrony lasów górskich i przeprowadzenia zalesień wraz z zabudowaniem potoków górskich, bez których robót tak wedle zapatrywania c. k. Rządu, jak i wedle opinii wyrażonej przez zeszłoroczny kongres leśny w Wiedniu, zamierzona akcya regulacyjna dla ochrony kraju od powodzi nie odniosłaby pożądanego skutku.

W przedmiocie tym odnosiliśmy się ponownie do Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z d. 12. marca 1885. l. 11.911 z zapytaniem, jakie kroki poczynił c. k. Rząd celem wykonania rzeczonej uchwały Wysokiego Sejmu — dotychczas jednak nie otrzymaliśmy zawiadomienia od Rządu, o ile kraj spodziewać się może pomyślnego załatwienia tej ważnej dla przeprowadzenia akcyi regulacyjnej sprawy.

Uchwała o ustanowieniu komisyi krajowej dla nieszkodliwego odprowadzania wód górskich.

Na posiedzeniu z d. 18. października 1884. powziął Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posłów Chrzanowskiego, Artura hr. Potockiego i hr. Zamojskiego, w przedmiocie ustanowienia komisyi krajowej dla nieszkodliwego odprowadzania wód górskich i rozwoju gospodarstwa krajowego, na polu robót wodnych, następujące uchwały:

„1.) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ustanowił w Galicyi komisyę krajową, której atrybucyę i skład orzeka §. 23. i §. 24. ustawy z d. 30. czerwca 1884. o nieszkodliwem odprowadzaniu wód górskich“.

„2.) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z funduszu krajowego pokrywał dyety i koszta podróży reprezentanta swego w mającej się ustanowić komisyi krajowej.“

O decyzyi Rządu w tym przedmiocie nie otrzymaliśmy żadnej wiadomości mimo przypomnienia sprawy Rządowi odezwą naszą z d. 18. września 1885. L. 24.292, w przedłożonym jednak na ubiegłej sesyi Wysokiej Rady Państwa projekcie rządowym do ustawy o regulacyach rzek galicyjskich, jakie mają być podjęte z powodu zeszłorocznej powodzi, znaj-

dujemy w §. 5. postanowienie o utworzeniu komisyi krajowej dla regulacyi wód, która wedle §. 6. tegoż projektu do ustawy fungować ma także jako komisya dla nieszkodliwego odprowadzania wód górskich w myśl §. 23. ustawy z d. 30. czerwca 1884. dz. u. p. L. 117., z zastrzeżeniem wzmocnienia jej przez zastępcę c. k. generalnej inspekcyi kolei żelaznych.

Uchwała polecająca założenie stacyi wodoskazowych i ombrometrycznych.

Uchwałą z d. 18. października 1884. l. s. 911. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu zorganizować w porozumieniu z c. k. Rządem obserwacyę stanów wody na rzekach potrzebujących regulacyi, oraz opadów atmosferycznych w ich dorzeczach, i upoważnił Wydział krajowy do pokrycia kosztów założenia i utrzymania stacyi wodospadowych i ombrometrycznych z dotacyi melioracyjnej.

W wykonaniu powyższej uchwały zarządził Wydział krajowy celem oznaczenia miejscowości, w których należałoby założyć stacye hydrologiczne i ombrometryczne, oraz wypracowania projektu organizacyi obserwacyj, ankietę pod przewodnictwem szefa Departamentu II. złożoną z dwóch inżynierów biura melioracyjnego: Józefa Jankowskiego i Andrzeja Kędziora, tudzież reprezentanta Rządu c. k. Radcy budownictwa p. Macieja Moraczewskiego, o którego wydelegowanie udał się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa odezwą z d. 6. marca r. b. l. 57.632 ex 1884.

Jako substrat do obrad ankiety, służył projekt c. k. Namiestnictwa na uzupełnienie sieci wodoskazowej wraz z instrukcyą dla urządzenia ustanowienia i obserwacyi wodoskazów, tudzież propozycya biura melioracyjnego co do urządzenia stacyj ombrometrycznych.

Zgodnie z wnioskami c. k. Namiestnictwa zaprojektowano włącznie z 41 istniejącymi już wodoskazami ogółem 104 wodoskazy, z których 65 stać ma pod pieczą Rządu, reszta zaś 39 pod pieczą kraju Z mających się nowo założyć 63 wodoskazów przydzielono 38 Rządowi, których koszt założenia (28 na filarach mostów po 30 zł. i 10 na osobnych ku temu celowi wbitych palach po 100 zł.) wynosić będzie 1.840 zł., 25 zaś krajowi, których koszt (10 mostowych i 15 osobnych wodoskazów) obliczono na 1.800 zł.

Z powyższych 25 nowych krajowych wodoskazów, przypadnie 6 w takich miejscowościach, w których niema siedziby podwładnych organów obydwóch władz krajowych, wskutek czego okaże się potrzeba ustanowienia płatnych spostrzegaczy kosztem około 40 zł. rocznie od wodoskazu, łącznie 240 zł.

Przy oznaczaniu miejscowości dla zakładania wodoskazów trzymano się przedewszystkiem tej zasady, ażeby wpływ pobocznic na stan wody w rzekach głównych dał się ocenić t. j. ażeby stany wody powyżej i poniżej każdego znaczniejszego dopływu mogły być skonstatowane.

L. p.	Rzeka	Miejscowość z wodoskazem rządowym	Miejscowość z wodoskazem krajowym
I.	Wisła	1) Jawiszowice (nowy) 2) Pustynia (nowy) 3) Dwory 4) Kraków 5) Niepołomice (nowy) 6) Sierosławice 7) Popędzyna 8) Jagodniki 9) Szczucin 10) Ostrówek (nowy) 11) Dzików 12) Wrzawy (nowy) 13) Chwałowice (nowy)	1) Czernichów (nowy) 2) Ujście jezuickie (nowy)
II.	Przemsza		3) Chełmek (nowy)
III.	Soła	14) Oświęcim (nowy) 15) Kobiernice (nowy) 16) Żywiec (nowy)	
IV.	Skawa	17) Zator (nowy) 18) Wadowice (nowy) 19) Sucha (nowy)	
V.	Raba	20) Proszówki (nowy) 21) Księżnice (nowy) 22) Droginia (nowy) 23) Mszana (nowy)	4) Ujście solne (nowy)
VI.	Dunajec	24) Żabno 25) Zgłobice 26) Melsztyn (nowy) 27) Nowy Sącz	5) Ujście jezuickie (nowy) 6) Lipie 7) Gołkowice 8) Maszkowice
VII.	Biała	28) Krytymost (nowy) 29) Ciężkowice (nowy)	
VIII.	Poprad		9) Stary Sącz
IX.	Wisłoka	30) Gawłuszowice (nowy) 31) Łabuzie 32) Jasło (nowy) 33) Żmigród (nowy)	10) Mielec (nowy)
X.	Ropa	34) Biecz (nowy)	
XI.	San	35) Skowierzyn 36) Rudnik 37) Rzuchów 38) Jarosław 39) Radymno 40) Przemyśl 41) Babice (nowy) 42) Postołów	11) Dynów (nowy) 12) Sanok (nowy)

L. p.	Rzeka	Miejscowość z wodoskazem rządowym	Miejscowość z wodoskazem krajowym
XII.	Wisłok	43) Rzeszów (nowy)	13) Głogowiec (nowy) 14) Dąbrówki (nowy) 15) Strzyżów (nowy) 16) Krosno
XIII.	Wiar i Wyrwa	44) Przekopana (nowy)	
XIV.	Dniestr	45) Radłowice 46) Rozwadów 47) Siwka 48) Halicz 49) Niźniów 50) Uścieczko (nowy) 51) Zaleszczyki	17) Staremiasto 18) Kornalowice 19) Kołodruby 20) Brzezina 21) Zaleśce 22) Żurawno 23) Łuka (nowy) 24) Ujście biskupie (nowy)
XV.	Strwiąż	52) Koniuszki	25) Biskowice 26) Chyrów
XVI.	Tyśmienica		27) Michałowice
XVII.	Bystrzyca (dopływ Tyśmienicy)		28) Tynów
XVIII.	Stryj	53) Stryj 54) Synowódzko (nowy)	29) Żydaczów
XIX.	Świca	55) Hoszów (nowy)	30) Mielnicz (nowy) 31) Dzieduszyce (nowy)
XX.	Łomnica	56) Błudniki (nowy) 57) Wisłowa (nowy) 58) Równia (nowy)	
XXI.	Bystrzyca sołotwińska	59) Knihynin (nowy) 60) Lachowce (nowy)	
XXII.	Bystrzyca nadworniańska	61) Mykietyńce (nowy) 62) Nadwórna (nowy)	32) Jezupol
XXIII.	Prut	63) Kołomyja 64) Delatyn (nowy)	33) Śniatyn
XXIV.	Czeremosz		34) Waszkowce (nowy) 35) Kuty (nowy) 36) Uścieryki (nowy)
XXV.	Bug	65) Sassów (nowy)	37) Busk (nowy) 38) Ruda (nowy) 39) Sokal (nowy)

Z powyższego zestawienia okazuje się, że z wyjątkiem Prutu, Czeremosza i Bugu, w przyjętych przez ankietę wnioskach Namiestnictwa nieuwzględnione są rzeki niespławne, których regulacya ze względu na wniesiony przez c. k. Rząd do Wys. Rady Państwa projekt ustawy o regulacyi rzek galicyjskich, musi być przeprowadzoną w drodze specyalnych ustaw krajowych, przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

Zadaniem tedy Wydziału krajowego będzie w miarę postępu tych robót uzupełnienie sieć stacyi hydrologicznych wodoskazami na tych rzekach niespławnych. Co do stacyi ombrometrycznych postanowiono przy oznaczeniu miejscowości dla tych spostrzeżeń kierować się zasadą, ażeby sieć stacyi wedle możności była najgęściejszą w górach szczególnie w pobliżu działów wód, a przytem nie było pominięte żadne znaczniejsze dorzecze. Ażeby obserwacye ombrometryczne jak najmniej obciążały fundusz krajowy, uchwalono pozyskać bezpłatnych spostrzegaczy i obrano w tym celu takie miejscowości, gdzie znajdują się stacye kolejowe, szkoły, siedziby władz, lub też urzędów parafialnych.

Następujące zestawienie wykazuje istniejące już stacye meteorologiczne (zajmujące się także obserwacyą opadów atmosferycznych) w liczbie 40 tudzież 94 nowych stacyi ombrometrycznych, mających się założyć na koszt funduszu krajowego (dotacyi melioracyjnej.)

L. p.	Dorzecze	Istniejące stacye meteorologiczne	Nowe stacye ombrometryczne
I.	Lewy brzeg Wisły	1) Czernichów 2) Kraków	1) Nowa góra (lub Krzeszowice)
II.	Białka	3) Biała	
III.	Soła	4) Żywiec	2) Zwardoń 3) Raycza 4) Koszarawa 5) Kobiernice (kraj. szk. roln.)
IV.	Skawa	5) Wadowice	6) Jordanów 7) Zawoja 8) Sucha 9) Stronie 10) Andrychów 11) Zator
V.	Skawinka		12) Kalwarya 13) Radziszów
		6) Wieliczka	
VI.	Raba	7) Bochnia	14) Raba wyżna 15) Rabka 16) Kasina wielka 17) Myślenice 18) Trzciana 19) Ujście solne
VII.	Uszwica		20) Lipnica murowana 21) Brzesko

L. p.	Dorzecze	Istniejące stacye meteorologiczne	Nowe stacye ombrometryczne
VIII.	Dunajec	8) Zakopane 9) Poronin 10) Szczawnica 11) Krynica 12) Nowy Sącz 13) Jodłownik 14) Tarnów 15) Ujście jezuickie	22) Dobra 23) Limanowa 24) Izby 25) Grybów 26) Ciężkowice
IX.	Nowy Breń		27) Dąbrowa
X.	Wisłoka	16) Kołaczyce 17) Pilzno	28) Wysowa 29) Radocina 30) Gorlice 31) Biecz 32) Krempna 33) Jasliska 34) Dukla 35) Jedlicze 36) Wielopole 37) Mielec
XI.	Łeg i Trześniówka		38) Kolbuszowa 39) Majdan 40) Tarnobrzeg
XII.	Wisłok	18) Brzozów 19) Hobrzechów 20) Rzeszów	41) Wisłok wyższy 42) Nowotaniec 43) Błażowa
XIII.	San	21) Maniów 22) Jarosław	44) Beniowa 45) Lutowiska 46) Wetlina 47) Wojtkowa 48) Przemyśl (lub Krasiczyn) 49) Rudki 50) Krukienice 51) Jaworów 52) Niemirów 53) Lubaczów 54) Narol 55) Sokołów 56) Rudnik 57) Wrzawy
XIV.	Bug	23) Złoczów 24) Ożydów 25) Lwów	58) Pluhów 59) Podhorce 60) Romanów 61) Kamionka 62) Hucisko 63) Żółkiew 64) Potylicz 65) Lubycza 66) Sokal

L. p.	Dorzecze	Istniejące stacye meteorologiczne	Nowe stacye ombrometryczne
XV.	Styr		67) Boratyn 68) Radziechów
XVI.	Górny Dniestr	26) Łomna 27) Ławrów 28) Ustrzyki dolne 29) Chyrów 30) Sambor 31) Podmanasterek 32) Komarno	69) Borysław 70) Janów 71) Bóbrka
XVII.	Podolskie dopływy Dniestru	33) Lubianki 34) Tarnopol	72) Swirz 73) Przemyślany 74) Gołogóry 75) Pomorzany 76) Narajów 77) Kozowa 78) Zborów 79) Buczacz 80) Jagielnica (kraj. szk. roln.) ·1) Skałat
XVIII.	Stryj	35) Turka 36) Stryj	82) Żupanie 83) Smorze 84) Oporzec
XIX.	Świca	37) Bolechów	85) Seneczów 86) Mizuń
XX.	Łomnica		87) Jasień
XXI.	Bystrzyca sołotwińska	38) Bohorodczany	88) Porohy 89) Stanisławów
XXII.	Bystrzyca nadwórniańska		90) Zielona 91) Nadwórna 92) Ottynia
XXIII.	Prut	39) Kołomyja	93) Mikuliczyn 94) Kossów
XXIV.	Czeremosz	40) Krzyworównia	

Do obserwacyi opadów atmosferycznych wystarczającym będzie deszczomiar wprowadzany świeżo przez centralny zakład dla meteorologii w Wiedniu, składający się z okrągłego leja blaszanego o otworze górnym mierzącym $^1/_{20}$ metra kwadratowego, zakończonego długą rurką, oraz z dwóch zbiorników blaszanych do zbierania deszczu i śniegu i miary (kalibrowanej rurki szklannej). Deszczomiar ten ma wysokości 0·6 metra i stawia się w wolnem miejscu na desce drewnianej, wskutek czego odpada koszt urządzenia statywu.

Wedle udzielonego Wydziałowi krajowemu przez dyrektora pomienionego instytutu meteorologicznego p. Dr. Hanna cennika, wynosi koszt deszczomiaru 7 zł., zbiornika na śnieg 9 zł., szklannej zaś miary 5 zł., tak że łączny koszt wyposażenia jednej stacyi ombrometrycznej wynosi 21 zł., co przy 94 nowo założyć się mających stacyach przedstawia wydatek 1.974 zł. w. a.

Celem wyszukania odpowiednich osobistości do zajęcia się obserwacyą stanów wody na rzekach, odniósł się Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 14. lipca r. b. l. 35.883 do właściwych Wydziałów powiatowych, dla pozyskania zaś bezpłatnych obserwatorów opadów atmosferycznych odezwą z d. 30. września do dyrekcyi ruchu c. k. kolei państwowych w Krakowie, oraz okólnikiem z tej samej daty do Reprezentacyi powiatowych. Skoro zaś nadejdą odnośne deklaracye obserwatorów, przystąpi Wydział krajowy bezzwłocznie do urządzenia stacyj, tak, ażeby regularne obserwacye jeszcze w roku bieżącym mogły się rozpocząć.

Uchwała w sprawie projektu regulacji Górnego Dniestru.

Odnośnie do zeszłorocznego sprawozdania w tej sprawie, Wydział krajowy po otrzymaniu orzeczenia Towarzystwa politechnicznego we Lwowie, jeszcze przed zebraniem się sesyi sejmowej polecił (LW. 48.780/84) inżynierowi J. Jankowskiemu wypracowanie ostatecznego projektu w myśl wskazówek udzielonych przez Towarzystwo politechniczne.

Na posiedzeniu z d. 22. października 1884 r. Wys. Sejm powziął w sprawie Górnego Dniestru następującą uchwałę:

„I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na podstawie studyów od r. 1878 przedsiębranych całkowity projekt regulacyi Górnego Dniestru i jego dopływów wypracować kazał i takowy Wys. Sejmowi na najbliższej sesyi wraz z dalszymi wnioskami, tyczącymi się tej sprawy przedłożył.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na podstawie wypracowanego projektu regulacyi Górnego Dniestru i jego dopływów, przeprowadził rokowania z c. k. Rządem co do zasiłku ze Skarbu państwa na koszta tej regulacyi i o wyniku tych rokowań na najbliższej sesyi sejmowej zdał sprawę.“

Wskutek danego, jak wyżej polecenia, inżynier Jankowski rozpoczął w czasie zimy bieżącego roku wypracowanie ostatecznego projektu, nie ukończył go jednak dotychczas z przyczyn, które poniżej podajemy.

Najprzód należało ukończyć projekt dla spółki Mrowelskiej w powiecie Rzeszowskim, następnie trzeba było zająć się wypracowaniem planów i kosztorysów dla regulacyi Nowego Brnia, dla której Wys. Sejm uchwalił projekt ustawy i która otrzymała Najwyższą Sankcyę.

Według tej ustawy, roboty około regulacyi Nowego Brnia rozłożono na lat 7 rozpoczynając od 1885 roku, a dla rozpoczęcia robót niezbędnem było przerobienie dawnego projektu z 1875 w myśl opinii Departamentu ministeryalnego. Badania na gruncie były wykonane przez inżyniera Jankowskiego w 1884 roku, należało natychmiast wypracować nowy projekt, a właściwie część projektu, aby roboty mogły być już

z wiosną rozpoczęte; ze względu, że zdjęcia były wykonane przez inżyniera Jankowskiego, nie można było komu innemu poruczyć tego wypracowania.

Sprawa rozpoczęcia robót około regulacyi N. Brnia stała się się tem bardziej nagłą, że chodziło także o dostarczenie zarobku ludności dotkniętej powodzią w tamtejszej okolicy.

Wydział krajowy nie zapoznaje pierwszorzędnej doniosłości sprawy regulacyi Górnego Dniestru i jego dopływów, jednak w obec okoliczności powyżej przedstawionych co do N. Brnia, jakoteż ze względu na inne projekta do ustaw melioracyjnych — Wydział krajowy musiał uważać wypracowanie planów i kosztorysów dla Górnego Dniestru jako rzecz mniej nagłą, i z tej przyczyny nie mógł zająć się wyłącznie tem wypracowaniem inżyn. Jankowskiego, a tem samem je zupełnie ukończyć. Przytem ze względu na rokowania z c. k. Rządem, zwracamy uwagę Wys. Sejmu na następujące okoliczności:

Górny Dniestr należy do przestrzeni rzek, które są objęte ogólną uchwałą Wysokiego Sejmu co do regulacyi rzek z dnia 17. października 1884. r.

Wypracowanie projektu ogólnego regulacyi rzek galicyjskich zarządzone przez c. k. Rząd przy współudziale funduszu krajowego obejmuje także i Górny Dniestr, — zdjęcia wykonane przez inżynierów Wydziału krajowego w 1880—81 roku będą przy tych wypracowaniach zużytkowane, — a dalsze traktowanie sprawy Górnego Dniestru i wnioski, któreby Wydział krajowy mógł przedstawić Wysokiemu Sejmowi, zależą od tego, w jakiej mierze projektowane roboty regulacyjne dla Górnego Dniestru będą objęte ogólnym projektem regulacyi rzek w Galicyi.

W obec tego, że biuro melioracyjne przedewszystkiem musi dostarczyć planów i kosztorysów dla robót, które w skutek uchwalonych przez Wysoki Sejm ustaw mają być zaraz rozpoczęte, — Wydział krajowy nie może oznaczyć terminu, kiedy zostaną ukończone plany i kosztorysy projektu regulacyi Górnego Dniestru, zostaną jednak niezawodnie ukończone w chwili, gdy można będzie przedstawić Wysokiemu Sejmowi wnioski, tyczące się sposobu dalszego traktowania tej sprawy.

Uchwała w sprawie regulacyi rzeki Bystrzycy Sołotwińskiej w Bohorodczanach starych.

W skutek petycyi gminy Bohorodczany Stare, w sprawie regulacyi rzeki Bystrzycy i w sprawie spławiania drzewa na tej rzece przez Skarb Sołotwiński, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 17. października 1884 r. następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby:

1) po zbadaniu rzeczy postarał się u c. k. Rządu, żeby przynajmniej §§. 24, 26, 29, 34, 37, 40 i 42 c. k. patentu lasowego z dnia 3. grudnia 1852. ściśle przestrzegane były;

2) aby po zbadaniu grożącego niebezpieczeństwa, na miejscu, udzielił potrzebnej pomocy“.

W wykonaniu powyższej uchwały, Wydział krajowy wydelegował inżyniera J. Jankowskiego, który na początku m. sierpnia b. r. wykonał na gruncie potrzebne zdjęcia, wypracował projekt niezbędnych i na-

glejszych robót ochronnych i przedstawił Wydziałowi krajowemu sprawozdanie o stanie rzeczy, tak co do sprawy spławiania drzewa, jakoteż co do częściowej regulacyi rzeki Bystrzycy w Bohorodczanach Starych. Rzeka Bystryca Sołotwińska należy do rzędu rzek, dla których Namiestnictwo zarządziło wypracowanie projektów regulacyjnych.

Koszta projektowanych robót ochronnych, które są niezbędnie potrzebne dla zabezpieczenia wsi od grożącego niebezpieczeństwa, zanim projekta regulacyjne wypracowywane przez Namiestnictwo, mogą przyjść do skutku, zostały obliczone na kwotę 1.500 zł.

Na wykonanie tych robót Wydział krajowy wyasygnował Wydziałowi powiatowemu w Bohorodczanach kwotę 500 zł. z tem, że reszta wydatków będzie pokrytą przez strony interesowane, albo w materyale potrzebnym na te budowle, albo też w robociźnie i gotówce.

Co do sprawy spławiania drzewa na rzece Bystrzycy przez Skarb Sołotwiński, Wydział krajowy na podstawie sprawozdania inżyniera Jankowskiego, udał się do Namiestnictwa o wydanie potrzebnych zarządzeń.

Uchwała w sprawie robót ochronnych na rzece Świcy w Podbereżu.

Wskutek petycyi gminy Podbereże w powiecie Dolińskim w sprawie zabezpieczenia tej wsi od rzeki Świcy, Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 7. października 1884. r. uchwalił (LW. 53.520/84).

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by po zbadaniu rzeczy udzielił możliwej pomocy".

W załatwieniu tego polecenia, Wydział krajowy delegował na miejsce inżyniera J. Jankowskiego, który w m. Sierpniu b. r. wykonał na gruncie potrzebne zdjęcia, wypracował projekt robót ochronnych niezbędnie potrzebnych dla zabezpieczenia wsi, zanim projektowana dla tej rzeki przez c. k. Rząd systematyczna regulacya przyjdzie do skutku.

Koszta robót zostały obliczone w przybliżeniu na 1.000 zł.

Wydział krajowy wyasygnował na te roboty z funduszu melioracyjnego (LW. 45.022/85) na ręce Wydziału powiatowego w Dolinie kwotę 400 zł., zarządzając sposób wykonania robót i udając się równocześnie do c. k. Namiestnictwa oraz do c. k. Dyrekcyi domen i lasów o udzielenie materyałów drzewnych, potrzebnych do tych robót, ze względu, że wieś Pobereże położoną jest w obrębie dóbr państwowych.

Petycye oddziału Myślenickiego krajowego Towarzystwa rybackiego o uregulowanie prawa rybołowstwa.

Na posiedzeniu z d. 10. września 1884. przedłożyła Sejmowa Komisya gospodarstwa krajowego, zdając sprawę o petycyi Oddziału Myślenickiego krajowego Towarzystwa rybackiego, tyczącej się uregulowania prawa rybołowstwa, następujący wniosek:

„Zważywszy, że Wysoki Sejm uchwalił w roku 1881. rezolucyę wzywającą Rząd do wygotowania i przedłożenia ustaw rybackich regulujących zupełnie stosunki rybactwa w kraju;

„zważywszy, że Wysoki Rząd odpowiedział temu wezwaniu, przedkładając zaraz w roku następnym projekt do ustawy ochronnej rybołowstwa, uchwalony w Sejmie 19. listopada 1882., przy którem to uchwaleniu p. komisarz rządowy oświadczył, że prace przygotowawcze do ustawy państwowej rybackiej i do ustaw krajowych uzupełniających już są ukończone, co jest także stwierdzone reskryptem Ministerstwa rolnictwa do Namiestnictwa z d. 7. lipca 1882 — oraz, że p. Minister rolnictwa

oświadczył tego roku w obu Izbach Rady państwa, że ma projekt do ustawy rybackiej gotowy i takowy zaraz po rozpoczęciu sesyi do Izb wniesie; — nie widzi komisya powodu ponawiania rezolucyi z r. 1881. którą jako w sile swojej trwającą uważa i wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad tą petycyą przechodzi się do jak wyżej umotywowanego porządku dziennego".

Wniosek powyższy Wysoki Sejm przyjął, a o uchwale tej zawiadomił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 27. października 1884. l. 48.849 Zarząd Oddziału Myślenickiego kraj. Towarzystwa rybackiego.

Od tej pory uchwalona przez Radę państwa ustawa państwowa, tycząca się „uregulowania rybactwa na wodach śródlądowych", uzyskała Najwyższą Sankcyę, poczem Wydział krajowy na wniosek Zarządów krajowego Towarzystwa rybackiego i Oddziału jego w Mikulińcach postanowił zwołać ankietę, aby przy pomocy znawców przygotować na podstawie wspomnianej ustawy państwowej projekt krajowej ustawy rybackiej.

Do ankiety zaprosił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 21. kwietnia b. r. l. 19.080, prócz członka Wydziału krajowego p. dr. Józefa Wereszczyńskiego, pp. dr. Michała Bobrzyńskiego, c. k. profesora Uniwersytetu, JE. Włodzimierza hr. Dzieduszyckiego, Aleksandra Gostkowskiego, właściciela dóbr, Józefa Louis-Wawel, c. k. Radcę Sądu wyższego w Krakowie, dr. Maksymiljana Nowickiego, c. k. profesora Uniwersytetu, dr. Kajetana Orleckiego, c. k. Radcę dworu, dr. Tadeusza Pilata, c. k. profesera Uniwersytetu, Artura hr. Potockiego, właśc. dóbr, dr. Maksymiljana Zatorskiego c. k. profesora Uniwersytetu i dr. Fryderyka Zolla, c. k. profesora Uniwersytetu. Zaproszeni (z wyjątkiem JE. hr. Dzieduszyckiego), z których część z inicjatywy p. Artura hr. Potockiego odbyła poprzednio w dniu 11. kwietnia r. b. naradę przedwstępną w sprawie ustawy rybackiej w gronie 28 zaproszonych uczestników, wzięli udział w posiedzeniu ankiety, które się odbyło dnia 15. maja r. b. i na którem uchwalono zasadnicze postanowienia przyszłej krajowej ustawy rybackiej, poruczając jednocześnie wypracowanie szczegółowego projektu ustawy komisji, złożonej z pp. dr. Nowickiego i dr. Orleckiego.

Ułożony przez tę komisję projekt ustawy przesłał następnie Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 7. lipca r. b. l. 33.162 wszystkim członkom ankiety do zaopiniowania, stan sprawy uprawnia więc do nadziei, że Wydział krajowy będzie mógł przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy rybackiej w ciągu tegorocznej sesyi.

Sprawa kontroli nad drobiazgową sprzedażą soli.

Na posiedzeniu z dnia 9. września 1884 r. uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Merunowicza w przedmiocie kontroli nad drobiazgową sprzedażą soli, co następuje:

I. „Wzywa się c. k. Rząd, iżby dla uchronienia ludności od nadużyć prywatnej spekulacyi handlarzy wprowadził w życie zarządzenia, mające na celu jednostajne uregulowanie cen soli w każdej okolicy kraju.

II. „Raczy c. k. Rząd zarządzić, co należy w tym kierunku, iżby dla transportu soli kolejami żelaznemi, przynajmniej na liniach pań-

stwowych, w ruchu lokalnym ustanowione zostały tak niskie taryfy, ażeby to skutecznie wpłynąć mogło na zniżenie cen soli w okolicach kraju, więcej od żup oddalonych.“

O uchwale powyższej zawiadomił Marszałek krajowy Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 9. września 1884 l. 1.190/S, wskutek tej odezwy zaś Prezydyum c. k. Namiestnictwa oznajmiło Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 17. stycznia r. b. l. 3.639:

1. Co do pierwszego ustępu uchwały, że w sprawie uregulowania cen soli odniosło się do Prezydyum c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu, której zarządzenie poda w swoim czasie do wiadomości Wydziału krajowego;

2. Co do drugiego ustępu uchwały, na podstawie reskryptu J. E. p. Ministra handlu z dnia 9. stycznia r. b. l. 37.632, że c. k. generalna Dyrekcya austryackich kolei państwowych zaprowadziła już, począwszy od 1. listopada 1884 w dodatku VI. do części II. swojej taryfy lokalnej znaczne, prawie 18% wynoszące zniżenie taryfy, która co do soli warzelnej aż do powyższego terminu zastosowaną była na c. k. Tarnowsko-Leluchowskiej kolei państwowej, na kolei Dniestrzańskiej i na kolei Arcyksięcia Albrechta, i że ta sama taryfa ustanowioną została także na wprowadzonych po 1. listopada 1884 w ruch dalszych liniach galicyjskiej kolei transwersalnej, że dalej c. k. generalna Dyrekcya austryackich kolei państwowych uwzględniła potrzeby ludności galicyjskiej także co do soli w ogóle o tyle, że zamiast pobieranej obecnie od tego artykułu na innych liniach kolei państwowych wyższej należytości taryfowej, zatrzymała nadal na liniach galicyjskich obowiązującą dotąd niższą stopę należytości według specyalnej taryfy I. prowizorycznych taryf lokalnych;

że wreszcie także na kolei Jarosławsko-Sokalskiej według taryfy lokalnej z dnia 1. stycznia 1885 pozycye dla soli warzelnej znacznie zniżone zostały.

Dalszej wiadomości w przedmiocie uregulowania cen soli nie otrzymał Wydział krajowy do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania.

Sprawa zmiany ustawy leśnej, sporządzania katastru lasowego i wysłania leśników do Francyi i Niemiec dla zapoznania się z tamtejszemi systemami robót około zalesienia nagich stoków gór.

Na posiedzeniu z dnia 30. Września 1884 uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła hr. Mieroszowskiego w sprawie zmiany obecnie obowiązującej ustawy leśnej, co następuje:

„I. 1) Wzywa się c. k. Rząd, by wniósł na drodze konstytucyą wskazanej projekt nowej ustawy leśnej, orzekającej skuteczniejsze środki ochrony lasów, a to z należytem uwzględnieniem stosunków krajowych.

„2) Wzywa się c. k. Rząd, aby równocześnie z zaprowadzeniem nowej ustawy leśnej utworzone zostały w Galicyi Rada leśna krajowa i Rady leśne okręgowe.

„3) Wzywa się c. k. Rząd, aby przyśpieszył sporządzenie krajowego katastru lasowego, który służyć musi za podstawę do oznaczenia kategoryi lasów, które wyjątkowej i szczególniejszej opieki wymagają.“

II. „Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w celu dokładnego zapoznania się z systemem robót we Francyi i w Niemczech zachodnich, wysłał tam uzdolnionych leśników i postarał się u Rządu o przyczynienie się z funduszów państwowych do pokrycia kosztów tej podróży.“

O ustępie I. 1, 2, 3. uchwały powyższej zawiadomił Marszałek krajowy Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 30. września 1884 l. 520/S. Kiedy następnie Wydział krajowy wystósował odezwą z dnia 12. marca 1885. l. 11.915 zapytanie, co c. k. Rząd postanowił wskutek rzeczonej uchwały, oznajmiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 18. marca r. b. l. 2.386/pr., że przedłożyło uchwałę c. k. Ministerstwu rolnictwa. Odtąd zaś Wydział krajowy żadnej dalszej wiadomości w sprawie powyższej nie otrzymał.

W myśl ustępu II. przywiedzionej uchwały Wysokiego Sejmu udał się Wydział krajowy odezwą z dnia 7. listopada 1884 l. 51.862 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą, ażeby wyjednało u c. k. Ministerstwa rolnictwa subwencyę państwową na wysłanie leśników do Francyi i Niemiec dla zapoznania się z tamtejszemi systemami zalesienia nagich stoków gór i zabudowania dzikich potoków górskich. Prośbę tę ponowił następnie Wydział krajowy odezwą z dnia 12. marca r. b. l. 11.703. Pomimo tego jednak nie nadeszła w powyższej sprawie do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania żadna odpowiedź.

Sprawa zmiany ustawodawstwa o szkodach, zrządzonych przez zwierzynę, dalej petyce gmin Ilmu, Nowoszyna i Mizunia, tudzież ks. Jakóba Rożka z Mykietyniec i włościan z Perehińska w tejże sprawie, a włościan ze Słobody Niebyłowskiej, Nedyłowa i Krasnego o wynagrodzenie szkód, wyrządzonych przez dzikie zwierzęta, wreszcie petycya Towarzystwa myśliwskiego im. św. Huberta o zmianę przepisów o polowaniu celem ochrony zwierzyny leśnej od kłusowników.

Na posiedzeniu z dnia 15. października uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej o wniosku posła Romańczuka, co następuje:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby przedłożył Sejmowi projekt ustawy, zmieniającej ustawodawstwo obecne o szkodach, zrządzonych przez zwierzynę w ogóle, a w szczególności przez zwierzynę drapieżną.“

Nadto przekazał Wysoki Sejm uchwałami z dnia 10. września i 23. października 1884 Wydziałowi krajowemu jako niezałatwione: petycye gmin Ilmu, Nowoszyna i Mizunia tudzież ks. Jakóba Rożka z Mykietyniec i włościan z Perehińska o uchwalenie ustawy, zabezpieczającej plony polne i inwentarz od dzikich zwierząt, niemniej petycye kilku włoscian ze Słobody niebyłowskiej, tudzież włościan z gmin Nedyłowa i Krasnego o wynagrodzenie szkód, wyrządzonych przez dzikie zwierzęta, wreszcie petycyę Wydziału Towarzystwa myśliwskiego imienia śp. Huberta o zmianę przepisów o polowaniu celem ochrony zwierzyny leśnej od kłusowników.

O przywiedzionej uchwale Wysokiego Sejmu zawiadomiło bióro marszałkowskie Prezydyum c. k. Namiestnictwa. Petycye zaś wyżej wymienione odstąpił Wydział krajowy temuż c. k. Prezydyum odezwami z dnia 27. października 1884. l. 49.493, z dnia 4. listopada 1884. l. 57.023 i z d. 4. listopada l. 57.369 z powołaniem się na rzeczoną uchwałę. Następnie wystosował Wydział krajowy odezwą z dnia 14. maja 1885. l. 24.293 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa zapytanie, co c. k. Rząd zarządził lub zarządzić zamierza wskutek tejże uchwały. Na zapytanie to jednak do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła odpowiedź, pomimo, iż Wydział krajowy sprawę powyższą poruszył powtórnie odezwą z dnia 22. sierpnia r. b. l. 42.223.

Subwencya dla galicyjskiego Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego we Lwowie.

Na posiedzeniu z dnia 18. października 1884. uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi gal. Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego we Lwowie co następuje:

„Poleca się Wydziałowi kraj., aby po ścisłem zbadaniu działalności i potrzeb Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego w porozumieniu z Komitetem Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, w całości lub częściowo wypłacił rzeczonemu Towarzystwu subwencyę w kwocie 400 zł o ile ta pomoc za stósowną uznaną będzie".

O uchwale powyższej zawiadomił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 27. października 1884. l. 55.668 Zarząd centr. galic. Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego we Lwowie, równocześnie zaś wezwał komitet c. k. gal. Towarzystwa gospod., ażeby po zbadaniu potrzeb Towarzystwa rzeczonego a szczególnie tendencyi wydawanego przez Towarzystwo „Bartnika postępowego", tudzież działalności wysyłanych przez Zarząd Towarzystwa nauczycieli wędrownych, udzielił swej opinii, o ile Towarzystwo zasługuje na wsparcie z funduszu krajowego. Czyniąc zadość wezwaniu powyższemu, doniósł komitet c. k. gal. Towarzystwa gosp. relacyą z dnia 28. listopada 1884. l. 2138, że nabył głębokiego przekonania o skutecznej i zbawiennej, a pod względem pszczelnictwa nawet znamienitej działalności galic. Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego, tudzież, że wydawnictwo tegoż Towarzystwa p. t.: „Bartnik postępowy" uznał za odpowiadające zupełnie zadaniu swemu.

Na podstawie relacyi powyższej zarządził Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 12. grudnia 1884. l. 63.343 wypłatę 200 zł. w. a. jako połowy zasiłku przyznanego gal. Towarzystwu pszczelniczo-ogrodniczemu na rok 1885.

Uchwała w sprawie ulg w przypisywaniu podatków rządowych od nowo powstających przedsiębiorstw fabrycznych.

Uchwałą z dnia 23. października 1884. Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, aby w uwzględnienia godnych wypadkach udawał się do c. k. Rządu celem wyjednania ulg w przypisywaniu podatków od nowo powstających w kraju przedsiębiorstw fabrycznych.

W skutek reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 5. stycznia 1885. l. 5.738/M. J. Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z dnia 13. stycznia 1885. l. 269/pr., że według oznajmienia c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 25. listopada 1884. l. 35.421 wszelkie prośby wniesione w tej mierze czy to do Ministerstwa Skarbu, czy do krajowej Dyrekcyi Skarbu, będą traktowane tylko stosownie do postanowień ustawy.

Sprawa przeniesienia Izby handlowej brodzkiej do Tarnopola.

W załatwieniu sprawozdania komisyi adminisracyjnej o wniosku posła Henryka Maxa w sprawie przeniesienia Izby handlowej brodzkiej do Tarnopola, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 9. września 1884. następującej treści uchwałę: „Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ponawia uchwałę z dnia 10. października 1881 r. względem przeniesienia Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola, a w razie, gdyby zwinięcie tej Izby w Brodach z jakichkolwiek Reprezentacyi krajowej nieznanych powodów wydało się niewykonalne, wzywa c. k. Rząd, ażeby przystąpił bezzwłocznie do wprowadzenia w życie Izby handlowo-przemysłowej w Galicyi z siedzibą w Tarnopolu".

O tej uchwale zawiadomiono Prezydyum c. k. Namiestnictwa wprost z bióra sejmowego pismem Marszałka krajowego z dnia 9. września 1884 l. s. 1.195.

Pomimo odezwy z dnia 10. kwietnia 1884. l. 13.095, którą Wydział krajowy zapytał Prezydyum ck. Namiestnictwa, co c. k. Rząd postanowił wskutek powyższego wezwania Wysokiego Sejmu, nie otrzymał Wydział krajowy aż do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania żadnej odpowiedzi.

Jarmarki i targi.

Uchwałami z dnia 20. i 23. października 1884. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycye szeregu gmin w sprawie reformy jarmarków i targów. a mianowicie petycyę gminy Bukowsko l. s. 19., Gorlice ls. 69., Łańcuta l. s. 187, Pilzna l. s. 189, Krosna l. s. 188, Kudryniec l. s. 190, Jordanowa l. s. 191, Sędziszowa l. s. 192, Ulanowa l. s. 193, Tuchowa 194, Jawornika l. s. 195, Frysztaka l. s. 196, Krzeszowic l. s. 197, Rozwadowa l. s. 198, Raniżowa l. s. 199, Zatora l. s. 200, Strusowa l. s. 201, Tarnobrzega l. s. 202, Mikołajowa l. s. 213, Komarna l. s. 26, Różowej l. s. 246, Borszczowa l. s. 252, Wojniłowa l. s. 278, Mielnicy l. s. 289, Kalwaryi l. s. 290, Rzepiennika l. s. 336, Strzyżowa l. s. 378, Nowostańca l. s. 392, Jarosławia l. s. 478, Ujścia biskupiego l. s. 508. Rymanowa l. s. 1.009, oraz sukienników z Kęt l. s. 461. Petycye te zostały wywołane wnioskiem posła Józefa hr. Męcińskiego w sprawie reformy jarmarków, który to wniosek na sesyi Sejmowej r. 1883 nie został załatwiony.

Wydział krajowy polecił przedewszystkiem oddziałowi statystyki przemysłu i handlu zebranie odnośnego materyału wiadomości statystycznych o stosunkach jarmarków i targów, i zamierza materyał zebrany przedłożyć ankiecie mającej być zwołaną w sprawie reformy jarmarków i targów w kraju. Znaczna część materyału została zestawioną i oddaną do druku. Innego rodzaju petycye gmin Strutyna i Doliny ls. 350 i 992, zawierające grawamina i życzenia lokalne, zostały odstąpione c. k. Namiestnictwu.

Rezolucye dotyczące zmiany ogólnej ustawy górniczej.

Jednocześnie z ustawą regulującą prawo wydobywania materyałów, które mają służyć do użytku, jako zawierające żywicę ziemną, uchwalił Sejm krajowy wezwanie do c. k. Rządu, aby w drodze ustawodawczej spowodował zmianę §. 17. powszechnej ustawy górniczej w tym kierunku, ażeby w kopalniach naftowych nie było wolno czynić poszukiwań za minerałami zastrzeżonemi, bez zezwolenia właściciela tej kopalni, a Wydział krajowy przedstawił nadto odezwą z dnia 27. grudnia r. z. LW. 56.334 potrzebę takiej zmiany §. 124. tejże ustawy, ażeby minerały, zawierające żywicę ziemną, a nie zastrzeżone w myśl ustawy górniczej, nie przypadały właścicielowi kopalni górniczej na równi z innemi niezastrzeżonemi minerałami. Do chwili zamknięcia sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy wiadomości, jaki skutek ta rezolucya i to przedstawienie u Jego Ekscelencyi Pana Ministra rolnictwa odniosły.

Rezolucya dotycząca opodatkowania kopalń naftowych.

Tak samo nie wiadomo Wydziałowi krajowemu, jaki skutek odniosła rezolucya Sejmu krajowego dotycząca zmiany opodatkowania przedsiębiorstw mających na celu wydobywanie nafty i wosku ziemnego, przedłożona, jak to wynika z odezwy Jego Ekscelencyi pana Namiestnika z dnia 7. września rb. l. pr. 8.789, Jego Ekscelencyi panu Ministrowi Skarbu.

Petycya Tekli Grzybczyk o zapomogę powodziową.

Przekazaną Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 17. października 1884 petycyę Tekli Grzybczyk z Zakrzówka o zapomogę z powodu klęski powodziowej, przesłał Wydział krajowy do zbadania i zaopiniowania Wydziałowi powiatowemu w Wieliczce.

Relacyą z dnia 26. marca 1885 oświadczył się Wydział powiatowy przeciw udzieleniu zapomogi z powodu, że wieś Zakrzówek w ogóle nieznaczne poniosła szkody przez powódź. O odmownej skutkiem tego odpowiedzi zawiadomił Wydział krajowy petentkę rozporządzeniem z 30. marca 1885 l. 16.057.

Petycya gminy Maniowy o zapomogę na zabezpieczenie brzegów Dunajca.

Petycyę tę, którą Wysoki Sejm uchwałą z dnia 17. października 1884 Wydziałowi krajowemu przekazał, odstąpiliśmy odezwą z d. 3. marca 1885 l. 57.389 Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą o zarządzenie zbadania uszkodzonego terytoryum kraju, — Dunajec bowiem tworzy w Maniowy granicę od Węgier, — i o przeprowadzenie ewentualnych robót ochronnych na Dunajcu w tej gminie kosztem skarbu państwa w myśl §. 4. Najwyższego postanowienia z 30. października 1830.

Petycya gmin Osieczany, Droginia, Brzączowice i Dolna wieś powiatu Myślenickiego o zapomogę powodziową.

Po zasięgnięciu opinii Wydziału powiatowego w Myślenicach wyasygnował Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 3. kwietnia 1885 l. 15.059, 2.000 zł. w. a. tytułem zapomogi na zakupno żywności, ewentualnie na roboty publiczne, celem nastręczenia ludności zarobku.

Petycya Wydziału powiatowego w Rzeszowie o wyznaczenie kwoty 20.000 zł. w. a. na roboty publiczne w tym powiecie dla dostarczenia ludności zarobku.

Po nadejściu szczegółowego sprawozdania, którego Wydział krajowy zażądał od Wydziału powiatowego rzeszowskiego rozporządzeniem z 3. marca 1885 l. 57.389 przyznano z funduszu przez Wysoki Sejm przyzwolonego ogółem 5.500 zł. w. a. bezzwrotnej zapomogi; nadto asygnowało Prezydyum c. k. Namiestnictwa wskutek przedstawień Wydziału krajowego z kredytów, przyzwolonych Ces. rozporządzeniem z dnia 28. lipca 1884 i z 18. maja 1885, ogółem 13.120 zł. w. a.

Petycya gminy Wielopole powiatu Gródeckiego o zapomogę z powodu klęski gradobicia.

W skutek petycyi gminy Wielopole, powiatu Gródeckiego, wniesionej do Wysokiego Sejmu o zapomogę z powodu klęski gradobicia, a przekazanej Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 20. października 1884, asygnowaliśmy po zasięgnięciu opinii Wydziału powiatowego w Gródku, rozporządzeniem z dnia 10. marca 1885 l. 10.514 kwotę dwustu zł. w. a. z funduszu składkowego dla powodzian.

Petycya Marcyana Gerza z Gierowy o zapomogę z powodu klęski powodziowej

Załatwiając przekazaną Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm petycyę Marcyana Gerza z Gierowy w powiecie Nowo-Sądeckim o zapomogę z powodu klęsk elementarnych, asygnowaliśmy po zasięgnięciu opinii Wydziału powiatowego rozporządzeniem z dnia 13. stycznia 1885. L. 57.038 na ręce Wydziału powiatowego z funduszu składkowego dla powodzian kwotę 100 zł. tytułem doraźnej zapomogi.

Relacyą z dnia 2. maja 1885. l. 221. doniósł nam Wydział powiatowy, iż p. Marcyan Gerz nie zgłosił się po odbiór powyższej zapomogi.

Skutkiem tego poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu rozporządzeniem z 12. maja 1885. l. 23.668 zwrócić tę kwotę do kasy krajowej, co też dnia 28. maja 1885. l. 1.055 Wydział powiatowy uskutecznił.

Petycye powiatu Kałusz, gmin Cycowa, Bielanka, Kamionka wielka, o zapomogę z powodu klęski gradobicia. —

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. w rozprawie nad Rubryką XVI. preliminarza funduszów krajowych na rok 1885. uchwalił Wysoki Sejm:

a) Wskutek petycyi powiatu Kałuskiego o zapomogę dla mieszkańców klęską gradobicia dotkniętych kwotę 200 zł. jako zapomogę.

b) Wskutek petycyi gminy Cycowa powiatu Złoczowskiego o zasiłek z powodu gradobicia kwotę 200 zł. jako zapomogę;

c) Wskutek petycyi gminy Bielanki powiatu Gorlickiego o zasiłek z powodu gradobicia kwotę 200 zł. jako zapomogę;

d) Wskutek petycyi włościan z Kamionki wielkiej, powiatu Grybowskiego o zasiłek z powodu gradobicia kwotę 200 zł. jako zapomogę.

W wykonaniu powyższych uchwał, Wydział krajowy przesłał rozporządzeniem z 4. listopada 1884. na ręce dotyczących powiatów przyznane zapomogi z poleceniem bezzwłocznego rozdziału takowych między dotkniętych klęską gradobicia.

Petycya gminy Biskowice w sprawie przekopu Strwiąża.

Gmina Biskowice (pod Samborem) wniosła do Wysokiego Sejmu petycyę o bezzwotny zasiłek z funduszu krajowego na przekop Strwiąża, który ma na celu ochronę gruntów i drogi publicznej z Biskowic do Wojutycz (trakt Samborsko-Przemyski).

Petycyę tę Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia uchwałą z dnia 23. października 1884. (LW. 57.110/84.)

Koszta projektowanych budowli wynoszą 2.457 zł. 47 ct.

Wydział krajowy przyznał i asygnował z funduszu melioracyjnego zasiłek w kwocie 1.000 zł. po złożeniu deklaracyi gminy i obszaru dworskiego względem pokrycia reszty wydatków, poruczając kontrolę budowy Wydziałowi powiatowemu w Samborze (LW. 17.021/85).

Petycya gminy Jadowniki podgórne o subwencyę na osuszenie gruntów i wyrób torfu.

Wskutek petycyi gminy Jadowniki wniesionej do Wysokiego Sejmu w 1884. roku i przekazanej Wydziałowi krajowemu do załatwienia uchwałą z dnia 23. października, — Wydział krajowy przyznał i wyasygnował gminie tej na osuszenie torfowiska gminnego oraz na rozpoczęcie eksploatacyi torfu, zasiłek krajowy w kwocie 400 zł. na rach. fund. kraj. z 1884. r. Rubr. XIII.

Plany i kosztorysy projektowanych robót, osuszających w gminach Jadowniki i Mokrzyska, zostały wypracowane przez inżyniera biura melioracyjnego A. Kędziora.

Koszta obliczono na kwotę 1.449 zł. 76 ct. z czego przypada na gminę Jadowniki podgórne kwota 806 zł. 53 ct. (za samą robociznę).

Kontrolę poruczono Wydziałowi powiatowemu w Brzesku przy pomocy inżyniera dróg krajowych p. Stanisł. Chrząszczewskiego.

Petycya gmin Breń Osuchowski, Kawęczyn i Wampierów — o przeprowadzenie regulacyi wód lub subwencję.

Uchwałą z dnia 10. września 1884. r. Wysoki Sejm przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Gminy te należące do spółki Starego Brnia, wniosły przedtem podanie do Wydziału krajowego o wypracowanie projektu osuszenia gruntów kosztem funduszu krajowego.

Projekt osuszenia został wpracowanym przez inżyniera T. Sikorskiego, — koszta obrachowano na kwotę 14.000 zł.

Obszar gruntów, które mają być osuszone wskutek projektowanych robót, wynosi około 5.900 morgów.

W celu dostarczenia zarobku ludności dotkniętej powodzią, Wydział krajowy przyznał dla tych gmin z funduszu powodziowego 3.500 zł. bezzwrotnej zapomogi, udając się zarazem do Prezydyum c. k. Namiestnictwa o udzielenie na ten sam cel zapomogi bezzwrotnej w równej wysokości (3.500 zł.).

Wytyczenie, kontrolę i odbiór robót poruczono inżynierowi Sikorskiemu.

Następnie, z powodu nagłej potrzeby przyjścia w pomoc ludności powiatu Mieleckiego, należącego do najbardziej dotkniętych zeszłoroczną powodzią, wyasygnowano z funduszu powodziowego na te roboty dalsze zaliczki:

do LW. 25.503/85	1.000 zł.
do LW. 29.934/85	4.000 „
tak, że razem udzielono na te roboty zasiłek krajowy w kwocie	8.500 zł.

Sprawozdania o zupełnem ukończeniu tych robót dotychczas nie otrzymaliśmy.

Petycye: właścicieli gruntów położonych nad Pełtwią w powiecie lwowskim, księdza Hilarego Paczowskiego, gminy Barszczowice i gminy Zamarstynów o regulacyę rzeki Pełtwi.

Uchwałą z dnia 23. października 1884. r. Wysoki Sejm przekazał te petycye Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Wydział krajowy przychylając się do żądania stron interesowanych, postanowił udzielić im bezpłatnej pomocy biura melioracyjnego w celu wypracowania planów i kosztorysów na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. września 1882 r.

Odnośnie do naszego sprawozdania o czynnościach biura melioracyjnego, zdjęcia na całej długości rzeki Pełtwi od Lwowa do Buska zostały w m. wrześniu b. r. ukończone i Wydział krajowy zamierza wnieść do Wysokiego Sejmu osobnem przedłożeniem projekt do ustawy melioracyjnej w myśl ustawy państwowej z dnia 30. czerwca 1884. r. (Dz. u. p. N. 116.).

Petycya spółki wodnej Jasielskiej.

Uchwałą z dnia 10. września 1884 r. Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę spółki wodnej w Jaśle o odpisanie pożyczki udzielonej na budowle wodne i przekop rzeki Wisłoki w resztującej kwocie 1.350 zł. w. a.

Wydział krajowy, w myśl sprawozdania komisyi sejmowej gospodarstwa krajowego (LW. 48.852/84) i wniosku tej komisyi przejścia do porządku dziennego nad tą petycyą, — nie przychylił się do żądania spółki wodnej i stronę interesowaną o tem postanowieniu zawiadomił.

Petycye w sprawie regulacyi rzek załatwione przez Wysoki Sejm przy powzięciu uchwał o środkach dla zabezpieczenia kraju na przyszłość od powodzi.

Udzielone przez biuro sejmowe przy komunikacie uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1884. l. S. 903. dotyczących akcyi regulacyjnej petycye, mianowicie:

1) Adolfa Lipczyńskiego, inżyniera we Lwowie w sprawie obrony posiewów i domostw od powodzi,

2) Komitetu dla regulacyi Dniestru i dopływów w powiecie Rudeckim o regulacyę Dniestru;

3) Zwierzchności gminnej w Żabnie powiatu Tarnowskiego o subwencyę na odprowadzenie wód na terytoryum tamtejszej gminy;

4) Komitetu obywateli nadbialskich w powiecie Tarnowskim o regulacyę rzeki Biały;

5) Przełożeństwa obszaru dworskiego w Ostrowie powiatu Stanisławowskiego o ochronę przeciw wylewom Dniestru;

6) Zwierzchności gminnej w Ostrowie o regulacyę Dniestru;

7) Zwierzchności gminnej w Bachorcu o regulacyę Sanu.

8) Komitetu interesentów dla regulacyi Dniestru w powiecie Samborskim o regulacyę Dniestru i dopływów;

9) Zwierzchności gminnej Saska kameralna o regulacyę Dniestru i dopływów;

10) Zwierzchnosci gminnej Horożanna mała o regulacyę Dniestru i dopływów;

11) Wydziału powiatowego w Samborze o regulacyę Dniestru i dopływów;

12) Zwierzchności gminnej w Kalinowie, o regulacyę Dniestru i dopływów;

13) Zwierzchności gminnej Ugarstberg o regulacyę Dniestru i dopływów;

14) Zwierzchności gminnej w Mostach o regulacyę Dniestru i dopływów;

15) Zwierzchności gminnej w Manastercu o regulacyę Dniestru i dopływów;

16) Zwierzchności gminnej w Terszakowie o regulacyę Dniestru i dopływów;

17) Zwierzchności gminnej w Powerkowie o regulacyę Dniestru i dopływów;

18) Zwierzchności gminnej w Tiapczem powiatu Stryjskiego o regulacyę rzeki Świcy;

19) Zwierzchności gminnej w Czajkowicach o regulacyę Dniestru i dopływów;

20) Zwierzchności gminnej w Tatarynowie o regulacyę Dniestru i dopływów;

21) Zwierzchności gminnej w Bilince małej o regulacyę Dniestru i dopływów;

22) Zwierzchności gminnej w Ubieszynie powiatu Łańcuckiego o zabezpieczenie brzegów Sanu;

23) Wydziału powiatowego w Krośnie w sprawie wymierzenia funduszów na regulacyę rzek w powiecie Krośnieńskim;

24) Józefa Kolischera, właściciela dóbr w Medenicach, o regulacyę Dniestru z dopływami;

25) Zwierzchności gminnej w Medenicach o regulacyę Dniestru z dopływami;

26) Zofii hr. Dzieduszyckiej, właścicielki dóbr w Pohorcach o regulacyę Dniestru z dopływami;

27) Komitetu spółki wodnej dla regulacyi Wisłoka o udzielenie subwencyi na tę regulacyę;

załatwiliśmy w myśl powyższej uchwały Wysokiego Sejmu rozporządzeniem z d. 2. stycznia 1885. l. 57.388 ex 1884. podając do wiadomości stron interesowanych treść tychże uchwał.

Co do petycyi pod 4) nadmienia się, że wskutek podania komitetu dla regulacyi rzeki Biały w powiecie Tarnowskim o udzielenie pomocy technicznej dla sporządzenia projektu regulacyi tej rzeki, przyrzekł Wydział krajowy rozporządzeniem z d. 2. stycznia 1885. l. 53.613 wydelegować inżynierów biura melioracyjnego do rozpoczęcia wedle możności jeszcze w roku bieżącym robót przygotowawczych do wygotowania operatu technicznego.

Przekazane Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycye w sprawie regulacyi i robót ochronnych na rzekach.

W skutek przekazanych uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 20. i 23. października 1884. Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyj, mianowicie:

1) Wydziału powiatowego w Myślenicach o regulacyę rzeki Raby;

2) Gminy Rozdół o regulacyę Dniestru;

3) Wydziału powiatowego w Żydaczowie o regulacyę Świcy;

4) Zdzisława Krynickiego właściciela dóbr Krynicy w powiecie Drohobyckim o regulacyę Dniestru;

5) Obszaru dworskiego Monasterzec, Terszaków i Mosty w powiecie Rudeckim o regulacyę Dniestru;

6) Obszaru dworskiego Majnicz o regulacyę Dniestru;

7) Wydziału powiatowego w Nadwórnie o regulacyę Bystrzycy;

8) Gmin Kulczyce, Czukiew, Neudorf, Barańczyce, Bereźnica, Biskowice, Wojutycze, Babina, Kowenice, Kalinów, Więckowice, Zarajsko, Mystkowice, Piniany, Kornice i Sadkowice o regulacyę Dniestru, Strwiąża i Błozewki;

9) Komitetu interesentów powiatu Samborskiego o regulacyę Błozewki;

10) Gmin Radelicze, Horucko, Kołodruby, Biskowice, Pianowice, Maksymowice i Werbiż o regulacyę Dniestru;

11) Gminy Podmichale powiatu Kałuskiego o regulacyę Łomnicy;

12) Wydziału powiatowego w Grybowie o regulacyę Biały;

13) Juliusza hr. Komorowskiego, właściciela dóbr Bilinki, w powiecie Samborskim, o regulacyę Dniestru;

14) Wreszcie Celestyna Sozańskiego, właściciela dóbr Kornalowic w powiecie Samborskim, o regulacyę Dniestru,

zawiadomił Wydział krajowy strony interesowane rozporządzeniem z dnia 2. grudnia 1884. l. 49.303 o powziętych przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 17. października 1884. uchwałach w sprawie przeprowadzenia akcyi regulacyjnej na wszystkich rzekach dla zabezpieczenia na przyszłość kraju od powodzi, któremi to uchwałami załatwione już zostały wszystkie powyższe petycye.

Petycye komitetów spółek wodnych o regulacyę Skawy w powiecie Wadowickim, tudzież o regulacyę Raby i Krzyworzeki.

O treści powyższych uchwał w sprawie przeprowadzenia akcyi regulacyjnej, zawiadomił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 12. grudnia 1884. l. 55.211 odnośne Komitety spółek wodnych, w załatwieniu przekazanej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 15. października 1884. L. S. 953 petycyi o subwencyę na regulacyę Skawy, tudzież przekazanej uchwałą z dnia 23. października 1884. LS. 302 petycyi o zapomogę na regulacyę Raby i Krzyworzeki.

Petycya gminy Hłomczy i Dobry o zapomogę na regulacyę Sanu.

Uchwałą z dn. 10. września 1884. L. S. 738 odstąpił Wysoki Sejm wskutek sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego petycyę gminy Hłomczy i mieszkańców gminy Dobry o zapomogę na regulacyę Sanu Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Gdy jednak na konferencyi z d. 14. sierpnia 1884. przyznało Prezydyum c. k. Namiestnictwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym, z funduszów przyzwolonych Cesarskiem rozporządzeniem z dn. 28. lipca 1884. na przekop Sanu w Hłomczy i Dobry zapomogę w kwocie 10.000 zł., która wedle relacyi inżyniera ekspozytury naszego bióra melioracyjnego w Sanoku, pokryje w zupełności koszta robót koło przekopu i tamy na na rzece Sanie w tych miejscowościach, nie było już powodu dla Wydziału krajowego udzielania dalszej subwencyi z krajowego funduszu zapomogowego dla dotkniętych powodzią, o czem zawiadomiliśmy też Wydział powiatowy w Sanoku rozporządzeniem z d. 20. września 1884. do l. 48.957 z poleceniem podania treści tego rozporządzenia do wiadomości gmin interesowanych.

Petycya gminy Winniki powiatu Żółkiewskiego o zapomogę na regulacyę rzeki Świni.

W załatwieniu przekazanej uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 20. października 1884. Wydziałowi krajowemu petycyi gminy Winniki o regulacyę rzeki Świni, postanowiliśmy zbadać stan i bieg rzeki przez nasze bióro melioracyjne, celem ewentualnego udzielenia bezpłatnej pomocy technicznej do zdjęć i zaprojektowania regulacyi, tudzież rozpatrzenia, o ile to przedsiębiorstwo zasługiwałoby na subwencyę z funduszów publicznych, stosownie do postanowień państwowej ustawy melioracyjnej.

O decyzyi tej zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Żółkwi rozporządzeniem z d. 25. listopada 1885. l. 55.869 z poleceniem zakomunikowania stronom interesowanym.

Petycya Wydziału towarzystwa „Rada narodna“ w Dolinie o wzbronienie dzikiego spławiania drzewa w skarbie Wełdzirskim.

Przekazaną przez Wysoki Sejm uchwałą z d. 23. października 1884 petycyę Wydziału Towarzystwa „Rada Narodna“ w Dolinie o wyjednanie u c. k. Rządu zakazu dzikiego spławiania drzewa, odstąpiliśmy odezwą z d. 21. listopada 1884. l. 57.124 c. k. Namiestnictwu we Lwowie, które nas dotychczas nie zawiadomiło o poczynionych w skutek tej petycyi zarządzeniach.

Petycya spółki wodnej Rzeszowsko-Łańcuckiej o subwencyę na regulacyę rzeki Wisłoka.

Wskutek przekazanej uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 23. października 1884. Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyi komitetu spółki wodnej Rzeszowsko-Łańcuckiej dla regulacyi Wisłoka o udzielenie subwencyi, zawezwaliśmy tenże komitet rozporządzeniem z d. 21. listopada 1884. l. 57.360 do przedłożenia Wydziałowi krajowemu planów i kosztorysu zamierzonej regulacyi, celem ewentualnego wymiaru subwencyi, bądź to z dotacyi melioracyjnej, bądź też z krajowego funduszu zapomogowego dla dostarczenia zarobku tamtejszej ludności, dotkniętej zeszłoroczną klęską powodziową.

Gdy jednak komitet spółki nie uczynił dotychczas zadość temu wezwaniu, nie mógł Wydział krajowy powziąć decyzyi co do wyznaczenia na powyższą regulacyę odpowiedniego zasiłku.

Nadmienia się zresztą przytem, że ta przestrzeń rzeki Wisłoka, która stanowi objekt zamierzonej przez spółkę regulacyi, zaliczoną została

w przedłożonym przez c. k. Rząd Wys. Radzie państwa projekcie do ustawy o regulacyi rzek galicyjskich, do kategoryi większych rzek niespławnych, mających się regulować wspólnym kosztem państwa, kraju i stron interesowanych (z 60% udziałem c. k. Skarbu państwa w kosztach).

Petycya gminy Tustogłowy pow. Złoczowskiego o zarządzenie wyczyszczenia kanału w stawie Zborowskim.

Uchwałą z d. 23. października 1884. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę gminy Tustogłowy o wyjednanie u władz rządowych zarządzenia środków przymusowych celem bezzwłocznego wyczyszczenia zamulonego kanału w stawie Zborowskim.

Gdy wedle brzmienia petycyi i dołączonego do tejże w odpisie rozporządzenia c. k. Starostwa w Złoczowie z d. 1. września 1883. odpowiednie zarządzenia przez powiatową władzę polityczną już poczynione zostały, uważał Wydział krajowy, zgodnie z opinią szanownej komisyi petycyjnej Wysokiego Sejmu, dalszą ingerencyę władz automicznych za niewłaściwą i polecił reskryptem z d. 21. listopada 1884. l. 57.026 Wydziałowi powiatowemu w Złoczowie zawiadomić interesowaną gminę o odmownem załatwieniu wniesionej petycyi.

Petycya miasta Kałusza o regulacyę potoku Siwki.

W załatwieniu przekazanej Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 23. października 1884. petycyi magistratu król. wolnego miasta Kałusza o regulacyę potoku Siwki, celem ochrony miasta i gruntów uprawnych od powodzi, podał Wydział krajowy rozporządzeniem z d. 21. listopada 1884. l. 57.025 do wiadomości urzędu miejskiego w Kałuszu uchwały Wysokiego Sejmu z d. 17. października 1884., powzięte wskutek sprawozdania Szanownej komisyi powodziowej w przedmiocie środków dążących do zabezpieczenia kraju na przyszłość od powodzi, wedle których to uchwał uznane zostało za nieodzownie konieczne wykonanie wspólnym nakładem Państwa, kraju i stron interesowanych robót ochronnych, między innemi na wszystkich dopływach Dniestru — a więc i na potoku Siwce.

Petycya przełożonego obszaru dworskiego w Jankowicach powiatu Chrzanowskiego o uskutecznienie przekopów na Wiśle celem uniknienia wylewów.

Przekazaną uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 10. września 1884 l. S. 1.149 petycyę przełożonego obszaru dworskiego w Jankowicach, oraz zwierzchności gminnych w Rozkochowie, Jankowicach i Źródłach o uskutecznienie przekopów na Wiśle celem zmniejszenia wylewów, odstąpiono odezwą z d. 21. listopada 1884. l. 49.491 c. k. Namiestnictwu z uwagi, że ta przestrzeń Wisły zostaje pod pieczą rządową.

Petycya gminy Lisowice powiatu Dolińskiego o regulacyę rzeki Sukiel.

Wskutek przekazanej uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 20. października 1884 Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyi gminy Lisowice o ochronę zagrożonej przez rzekę Sukiel zerwaniem wsi, cerkwi, plebanii i szkoły, oraz wyjednanie u c. k. Dyrekcyi lasów i domen materyału na budowle ochronne, odnieśliśmy się odezwą z d. 21. listopada 1885 l. 55.722 do c. k. Dyrekcyi lasów i domen, jako właściciela tamtejszego obszaru dworskiego, o zbadanie stanu rzeczy, udzielenie bliższych wyjaśnień i oświadczenia się co do ewentualnego udziału obszaru dworskiego w kosztach.

Gdy jednak c. k. Dyrekcya lasów i domen z powodu braku sił technicznych nie mogła zająć się tem przedwstępnem zbadaniem stanu

rzeki i potrzeby jej regulacyi, a inżynierowie biura melioracyjnego zajęci byli zdjęciami inwelacyjnemi i wygotowaniem projektów dla ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych, udaliśmy się odezwą z d. 12. czerwca r. b. l. 24.733 do c. k. Namiestnictwa z prośbą o polecenie c. k. Starostwu w Dolinie przeprowadzenia dochodzenia i zbadania na miejscu, tudzież udzielenie Wydziałowi krajowemu opinii, o ile sprawa ta zasługiwałaby na uwzględnienie.

Na odezwę powyższą nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żadnej odpowiedzi.

Petycya Wydziału powiatowego w Sanoku o wydanie ustawy o komasacyi gruntów.

Uchwałą z d. 10. września 1884 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu pomiędzy petycyami niezałatwionemi także petycyę Wydziału powiatowego w Sanoku o wydanie ustawy o komasacyi gruntów. Petycyę powyższą przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 7. listopada 1884. l. 49.495 Prezydyum c. k. Namiestnictwa z zapytaniem, czy c. k. Rząd zamierza na następnej sesyi sejmowej wnieść projekt takiej ustawy; dotąd jednakże na zapytanie to nie otrzymał odpowiedzi pomimo, że ponowił je odezwami z d. 17. marca b. r. l. 13.100. z d. 4. maja r. b. l. 22.109 i z d. 22. sierpnia r. b. l. 42.222.

Petycya Rady powiatowej w Nowym Sączu w sprawie zakupywania koni dla ck. armii wprost od hodowców.

Na posiedzeniu z d. 11. października 1884 uchwalił Wysoki Sejm wskutek petycyi Rady powiatowej w Nowym Sączu w sprawie zakupywania koni dla c. k. armii wprost od hodowców, co następuje:

„Petycya Rady powiatowej Nowosądeckiej odstępuje się c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia.“

W sprawie powyższej otrzymał Wydział krajowy od c. k. Prezydyum Namiestnictwa (odezwą z d. 13. czerwca r. b. l. 5.652/pr.) wiadomość, że c. k. Ministerstwo wojny oznajmiło reskryptem z dnia 5. czerwca r. b. 2.231 co następuje:

„Przy zakupywaniu koni dla c. k. armii przestrzeganą już teraz bywa zasada wolnej konkurencyi i w myśl istniejących norm komisye asenterunkowe remont i tychże expozytury obowiązane są część wyznaczonego kontyngensu koni nabywać w drodze wolnej konkurencyi nawet w tym wypadku, gdyby stosunki hodowli koni w dotyczącym kraju dla wolnej konkurencyi były niepomyślne. Komisye asenterunkowe remont i ich expozytury mają polecenie nabywać konie dla c. k. armii ile możności wprost od hodowców i w tym celu odwiedzać prywatne stadniny i jarmarki na konie poza obrębem ich siedziby.

Wedle tych zasadniczych postanowień uskutecznia także komisya asenterunkowa remont Nr. 3. we Lwowie i jej expozytura w Rzeszowie zakupno koni dla c. k. armii i udało się tym komisyom rzeczywiście znaczną część koni przeznaczonych dla stacyi remont zakupić bezpośrednio od hodowców. Szczególnie skutecznym środkiem do popierania zakupna koni wprost od hodowców jest urządzanie jarmarków na remonty, do których zaprowadzenia c. k. Ministerstwo wojny dąży. Takie jarmarki na remonty mogłyby jednak tylko w takim razie odnieść pożądany skutek, jeżeli przedtem poczynione zostaną stosowne przygotowania. W tym celu otrzymali wskutek porozumienia c. k. Ministerstwa wojny z Ministerstwem rolnictwa Naczelnicy oddziałów wojskowych c. k. państwowych stacyj

ogierów polecenie zakupywania koni dla armii przy sposobności odbywającego się corocznie premiowania koni. Spodziewać się należy, że skutek tego zarządzenia, który był w roku 1884. ujemnym, okaże się w przyszłości korzystniejszym i że tym sposobem wytworzą się stopniowo warunki, które umożliwią w swoim czasie zaprowadzenie jarmarków na remonty. Co się zaś tyczy uwagi wypowiedzianej w sprawozdaniu komisyi petycyjnej sejmowej względem postępowania przy sprzedaży remont zużytych, to wedle istniejących przepisów każda sprzedaż koni zużytych zostaje ogłoszoną w sposób w miejscu zwykle używany; zresztą sprzedaż remont zużytych odbywa się corocznie tylko w miesiącu październiku po ukończeniu ćwiczeń pociągowych (Trainübungen) a to w Galicyi w miastach Lwowie i Krakowie".

Nadto oznajmiło c. k Ministerstwo wojny wspomnianym reskryptem, że równocześnie wystosowało do komendy 1. i 11. korpusu polecenie celem poczynienia zarządzeń, ażeby ta większa sprzedaż remont zużytych była corocznie wcześnie w gazecie urzędowej ogłaszaną.

Treść reskryptu udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z d. 19. czerwca r. b. l. 29.914 Wydziałowi powiatowemu w Nowym Sączu.

Petycya gminy Rożniatowa o wyjednanie pozwolenia do poboru surowicy solnej dla bydła.

Na posiedzeniu z dnia 10. września 1884. uchwalił Wys. Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi gminy Rożniatowa, proszącej o wyjednanie zezwolenia do poboru surowicy solnej dla bydła co następuje:

Petycyę gminy Rożniatowa udziela się c. k. Namiestnictwu do łaskawego uwzględnienia."

Alegat 18.

Wskutek uchwały powyższej, o której Marszałek krajowy zawiadomił c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 10. września 1884. l. 923/S, przesłało toż Prezydyum Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 6. października 1884. l. 9.521 załączony odpis rozporządzenia c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu, według którego polecono c. k. powiatowej Dyrekcyi skarbu petycyę gminy Rożniatowa załatwić odmownie.

Petycye Rad powiatowych w Borszczowie, Brodach, Dąbrowie, Krakowie, Mielcu, Zbarażu i Żywcu w sprawie piętnowania bydła.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu pomiędzy niezałatwionemi petycyami także petycye Rad powiatowych w Borszczowie, Brodach, Dąbrowie, Krakowie, Mielcu, Zbarażu i Żywcu domagające się, ażeby u cieląt i bydła dorosłego, nie mającego rogów, piętnowanie rozpalonem żelazem zastąpić piętnowaniem farbą olejną. Petycye powyższe przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 7. listopada 1884 l. 57.024 wraz z odpisem sprawozdania Sejmowej komisyi gospodarstwa krajowego Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą, ażeby wyjednało u c. k. Ministerstwa rolnictwa wskazaną w petycyach zmianę sposobu piętnowania. Do chwili jednak zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła w tej sprawie żadna wiadomość.

Petycya gminy Kadobna o wynagrodzenie szkody w zasiewach, ziemiopłodach i sianie przez dzikie zwierzęta zrządzonej.

Na posiedzeniu z d. 10. października 1884 uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi petycyjnej o petycyi gminy Kadobna powiatu Kałuskiego, o wynagrodzenie szkody w zasiewach, ziemiopłodach i sianie zrządzonej przez dzikie zwierzęta, co następuje:

„Powyższą petycyę odstępuje się wysokiemu Rządowi do sprawdzenia i zarządzenia, co uzna za potrzebne."

O uchwale powyższej zawiadomił Wydział krajowy rozporządzeniem z d. 27 października 1884 l. 53.806 Wydział powiat. w Kałuszu z poleceniem, aby treść takowej zakomunikował gminie Kadobna.

Petycya gminy Bortniki o wyjednanie pozwolenia dla członków gminy do noszenia broni palnej, celem ochrony od szkód polnych zrządzanych przez dzikie zwierzęta.

Na posiedzeniu z d. 10. października 1884 uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu petycyi gminy Bortniki o wyjednanie pozwolenia dla członków gminy do noszenia broni palnej celem ochrony od szkód polnych, zrządzanych przez dzikie zwierzęta, co następuje:

„Petycyę gminy Bortniki odstępuje się c. k. Rządowi do urzędowania.“

O uchwale powyższej zawiadomił Wydział krajowy rozporządzeniem z d. 27. października 1884 l. 53.815 Wydział pow. w Bóbrce z poleceniem, aby treść takowej zakomunikował gminie Bortniki.

Petycye Kuratoryi szkoły ogrodniczej w Tarnowie, oddziału c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego w Tarnowie, tudzież Wydziałów powiatowych w Tarnowie i w Mielcu o podwyższenie subwencyi dla szkoły ogrodniczej.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. uchwalił Wysoki Sejm wskutek petycyi Kuratoryi szkoły ogrodniczej w Tarnowie, oddziału ck. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego w Tarnowie, tudzież Wydziałów powiatowych w Tarnowie i Mielcu, o podwyższenie subwencyi dla szkoły ogrodniczej, co następuje:

1) Wstawia się w budżet jako subwencyę dla szkoły ogrodniczej w Tarnowie kwotę 300 zł. w. a.

2) Wydział krajowy będzie wykonywał nadzór i kontrolę nad szkołą tak pod względem naukowym i wychowawczym, jak i co do użycia funduszów, a Kuratorya będzie przedkładać Wydziałowi krajowemu rachunki i budżety i zawiadamiać go o terminie egzaminów celem wysłania delegata.

3) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby się udał do c. k. Rządu o przedłużenie na dalsze lata i podwyższenie subwencyi ze skarbu państwa szkole tej udzielanej.

O uchwale powyższej zawiadomił Wydział krajowy wszystkich petentów rozporządzeniem z dnia 4. listopada 1884. l. 57.344, równocześnie zaś wystósował w myśl ustępu 3. uchwały do Prezydum c. k. Namiestnictwa prośbę, ażeby wyjednało u ck. Ministerstwa rolnictwa przedłużenie na dalsze lata rocznej dotacyi państwowej, przyznanej szkole ogrodniczej Tarnowskiej reskryptem tegoż Ministerstwa z dnia 19. stycznia 1883. l. 60, a o ile możności także podwyższenie tej dotacyi.

Po otrzymaniu zamknięcia rachunków szkoły za r. 1884. i preliminarza jej na r. 1885., zaasygnował Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 13. stycznia rb. l. 495 Kuratoryi szkoły przyznany przez Wysoki Sejm zasiłek w kwocie 300 zł., a na egzamin, którego termin oznaczono na 14. marca rb., wyznaczył delegata w osobie ks. Eustachego Sanguszki. Wreszcie nadmienić wypada, że przy sposobności rokowań o przeniesienie szkoły ogrodniczej z Czernichowa do Tarnowa (z których zdano sprawę wyżej) Wydział krajowy przyszedł do przekonania, że należy podwyższyć dotacyę krajową na utrzymanie szkoły ogrodniczej Tarnowskiej, wskutek czego rozporządzeniem z dnia 2. czerwca rb. l. 24.154 wezwał Kuratoryę szkoły, ażeby mu przedłożyła szczegółowe zestawienie potrzeb szkoły. Jakkolwiek zaś Kuratorya wezwaniu powyższemu do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie uczyniła zadość, wstawił Wydział krajowy

w preliminarz funduszu krajowego na r. 1886. dla szkoły ogrodniczej Tarnowskiej 10.000 zł. w. a. w nadziei, że Kuratorya dostarczy przed zebraniem się Wysokiego Sejmu wyjaśnień potrzebnych do uzasadnienia tej pozycyi preliminarza.

Petycya Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie o subwencyę.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. wyznaczył Wysoki Sejm wskutek petycyi Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie o subwencyę dla rzeczonego Towarzystwa, jednorazowo kwotę 300 zł. w. a. na zakupno narzędzi rolniczych i nasion wyborowych.

O uchwale powyższej zawiadomił Wydział krajowy zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych rozporządzeniem z dnia 4. listopada 1884. l. 57.368, a przyznany zasiłek zaasygnował mu rozporządzeniem z dnia 9. stycznia r. b. l. 518.

Petycya Towarzystwa rolniczego krakowskiego o subwencyę na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884 wyznaczył Wysoki Sejm w skutek petycji c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego o subwencyę na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“, na wydawnictwo czasopisma poświęconego gospodarstwu wiejskiemu, jednorazowo kwotę 200 zł. w. a. O uchwale powyższej zawiadomił Wydział krajowy komitet rzeczonego Towarzystwa rozporządzeniem z dnia 4. listopada 1884 l. 57.375, następnie zaś zaasygnował Komitetowi przyznany zasiłek rozporządzeniem z dnia 3. lutego r. b. l. 6045.

Petycya galic. Towarzystwa leśnego o subwencyę na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. wyznaczył Wysoki Sejm w skutek petycyi galicyjskiego Towarzystwa leśnego we Lwowie o subwencyę na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“ na cel powyższy kwotę 100 zł. w. a.

O uchwale powyższej zawiadomił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 15. listopada 1884. l. 57.376 Wydział galicyjskiego Towarzystwa leśnego, asygnując mu równocześnie przyznaną subwencyę.

Stypendyum dla Wojciecha Maciaszka.

Na posiedzeniu z dnia 22. października 1884. uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu petycyi p. dr. Józefa Rostafińskiego o udzielenie Wojciechowi Maciaszkowi, uczniowi szkoły ogrodniczej w Wersalu, subwencyi w kwocie 1000 zł. w. a., co nastepuje:

„Wojciechowi Maciaszkowi, uczniowi szkoły ogrodniczej w Wersalu 500 zł. w. a.“

W myśl uchwały powyższej zarządził Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 9. stycznia r. b. l. 517 wypłatę przyznanego zasiłku na ręce p. dr. Józefa Rostafińskiego.

Subwencya dla szkoły przemysłowej w Drohobyczu.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. uchwalił Wysoki Sejm wskutek petycyi Rady administracyjnej szkoły przemysłowej w Drohobyczu i Zarządu Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie o subwencyę na r. 1885. i jednorazowy datek w kwocie 400 zł. dla szkoły przemysłowej w Drohobyczu:

a) Subwencyę zwyczajną	500 zł.
b) Na muzeum	100 „
razem .	600 zł.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy Radę administracyjną szkoły przemysłowej w Drohobyczu i Zarząd gł. Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie reskryptem z dnia 4. listopada 1884. l. 57.387, a wyasygnował subwencyę rozporządzeniem z dnia 13. marca 1885. l. 12.097.

Subwencya dla szkoły przemysłowej w Jarosławiu.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. uchwalił Wysoki Sejm w skutek petycyi Dyrekcyi szkoły przemyłowej w Jarosławiu o subwencyę na r. 1885. kwotę 600 zł. dla tej szkoły na r. 1885. O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy Dyrekcyę powyższej szkoły reskryptem z d. 4. listopada 1884. l. 57.035, a subwencyę wyasygnował rozporządzeniem z dnia 30.marca 1885. l. 16.368.

Subwencya dla szkoły przemysłowej imienia „Sobieskiego“ w Kołomyi.

Na posiedzeniu z dnia 23. Października 1884. uchwalił Wysoki Sejm wskutek petycyi kuratoryi szkoły przemysłowej imienia „Sobieskiego“ w Kołomyji o subwencyę:

a) subwencyę zwyczajną w kwocie . . .	500 zł.
b) zasiłek nadzwyczajny na przybory naukowe .	200 „
razem .	700 zł.

dla szkoły przemyłowej w Kołomyji.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy kuratoryę powyższej szkoły, reskryptem z dnia 4. listopada 1884. l. 57.342, a subwencyę i zasiłek nadzwyczajny wyasygnował w dwóch równych ratach rozporządzeniami z dnia 11. lutego i 21. marca 1885. l. 507 i 6.658.

Subwencya dla szkoły przemysłowej izraelickiej imienia „Marka Bernsteina“ we Lwowie.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. uchwalił Wysoki Sejm wskutek petycyi komitetu zarządzającego szkołą przemysłową izraelicką imienia: „Marka Bernsteina“ we Lwowie — subwencyę dla tej szkoły na r. 1885. w kwocie 300 zł. pod warunkiem, iż Wydział krajowy mieć będzie prawo dozoru i kontroli tak co do udzielanej nauki jak i sposobu użycia subwencyi, a komitet zawiadujący szkołą przedkładać będzie Wydziałowi krajowemu roczne rachunki i budżet i zawiadamiać będzie Wydział krajowy o terminach egzaminów celem wysłania delegata.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy komitet zawiadujący szkołą reskryptem z dnia 4. listopada 1884. l. 57.356 a po dopełnieniu warunku, uchwałą zastrzeżonego, wyasygnował subwencyę rozporządzeniem z dnia 16. maja 1885. l. 23.458.

Subwencya dla szkoły przemysłowej w Przemyślu.

W skutek petycyi Zarządu filii Towarzystwa pedagogicznego w Przemyślu o subwencyę dla tamtejszej szkoły przemysłowej, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 23. Października 1884 subwencyę dla tej szkoły na r. 1885. w kwocie 600 zł.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy Zarząd filii Towarzystwa pedagogicznego w Przemyślu reskryptem z dnia 4. listopada 1884. l. 57.027 a subwencyę wyasygnował w dwóch ratach równych rozporządzeniami z dnia 11. grudnia 1884. l. 64.889 i 21. marca 1885. l. 9.734.

Subwencya dla szkoły przemysłowej w Rzeszowie.

Wskutek petycyi Dyrekcyi szkoły przemysłowej w Rzeszowie o subwencyę, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. subwencyę dla tej szkoły na rok 1885. w kwocie 600 zł.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy Dyrekcyę szkoły reskryptem z dnia 4. listopada 1884. l. 57.037 a przyznaną subwencyę

wyasygnował w dwóch równych ratach rozporządzeniami z dnia 26. stycznia 1885. l. 513 i z d. 19. czerwca 1885. l. 29.675.

Subwencya dla szkoły handlowo-przemysłowej w Tarnowie.

W skutek petycyi głównego zarządu Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie o subwencyę dla szkoły handlowo-przemyłowej w Tarnowie, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. subwencyę dla powyższej szkoły na r. 1885. w kwocie 500 zł.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie i Zarząd oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Tarnowie reskryptem z dnia 4. listopada 1884. l. 57.386, a subwencyę wyasygnował rozporządzeniem z d. 14. marca 1885. l. 12.836.

Subwencya dla szkoły przemysłowej w Sokalu.

Wskutek petycyi Zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie i Zarządu oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Sokalu o subwencyę dla szkoły przemysłowej w Sokalu, uchwalił Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. subwencyę dla powyższej szkoły na r. 1885. w kwocie 700 zł.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy proszących reskryptem z dnia 4. listopada 1884. l. 57.341, przyznaną zaś subwencyę wyasygnował w dwóch równych ratach rozporządzeniami z d. 19. stycznia 1885. l. 506 i z 18. czerwca 1885. l. 28.974.

Subwencya dla szkoły przemysłowej w Stanisławowie.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. uchwalił Wysoki Sejm subwencyę dla szkoły przemysłowej w Stanisławowie na r. 1885. w kwocie 500 zł.

Subwencya ta została wyasygnowaną rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 8. czerwca 1885. l. 24.511.

Subwencya dla Stowarzyszenia „Pracy kobiet“ we Lwowie.

Wskutek petycyi Stowarzyszenia „Pracy kobiet“ o subwencyę w kwocie 500 zł., uchwalił Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. subwencyę w kwocie 200 zł.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy Wydział wykonawczy powyższego Stowarzyszenia reskryptem z dnia 11. listopada 1884. l. 57.377, a przyznaną subwencyę wyasygnował rozporządzeniem z dnia 19. stycznia 1885. l. 514.

Subwencya dla Stowarzyszenia rękodzielników „Gwiazda“ w Tarnowie.

Wskutek petycyi Stowarzyszenia rękodzielników „Gwiazda‘, w Tarnowie o subwencyę uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 23. października 1884. kwotę 100 zł. tytułem subwencyi.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy Zarząd Stowarzyszenia reskryptem z dnia 11. listopada 1884. l. 57.365, a subwencyę wyasygnował rozporządzeniem z dnia 26. Stycznia 1885. l. 512.

Subwencya dla Stowarzyszenia rękodzielników lwowskich „Gwiazda“.

Na posiedzeniu z d. 23. października 1884 uchwalił Wys. Sejm wskutek petycyi Stowarzyszenia rękodzielników lwowskich „Gwiazda“ o subwencyę, kwotę 200 zł.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy Zarząd Stowarzyszenia reskryptem z dnia 11. listopada 1884 l. 57.343, a subwencyę wyasygnował rozporządzeniem z dnia 19. stycznia 1885. l. 515.

Subwencya dla Władysławy Gostyńskiej na dalsze kształcenie się w rysunkach i modelowaniu zagranicą.

Na posiedzeniu z d. 23. października 1884 uchwalił Wys. Sejm wskutek petycyi Władysławy Gostyńskiej o subwencyę na dalsze kształcenie się w rysunkach i modelowaniu za granicą kwotę 500 zł., jako jednorazowy zasiłek na r. 1885., celem kształcenia się w rysunkach przemysłowych i modelowaniu w Wiedeńskim Muzeum przemysłu artystycznego.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy proszącą rozporządzeniem z dnia 11. listopada 1884 l. 57371 i wyasygnował jej równocześnie pierwszą połowę przyznanej subwencyi, drugą zaś połowę wyasygnował rozporządzeniem z dnia 23. marca 1885 l. 15.110 na podstawie kwitu widymowanego przez Dyrekcyę c. k. Muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu.

Petycya Ignacego Wurma, właściciela garbarni w Rzeszowie, o pożyczkę z funduszu krajowego na rozszerzenie przedsiębiorstwa garbarskiego.

Na posiedzeniu z d. 22. września 1884, przekazał Wys. Sejm petycyę Ignacego Wurma, właściciela garbarni w Rzeszowie, o pożyczkę z funduszu krajowego na rozszerzenie przedsiębiorstwa garbarskiego, Wydziałowi krajowemu jako komisyi.

W załatwieniu tej petycyi udzielił Wydział krajowy proszącemu 3% pożyczkę z funduszu krajowego w kwocie 6.000 zł. za zabezpieczeniem hipotecznem na jego realności i garbarni.

Petycya Antoniego Goligowskiego ucznia szkoły artystyczno-przemysłowej lwowskiej o stypendyum.

Uchwałą z dnia 23. października 1884 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Antoniego Goligowskiego, ucznia szkoły artystyczno-przemysłowej lwowskiej o stypendyum na dalsze kształcenie się w rzeźbiarstwie dekoracyjnem, zastosowanem do potrzeb przemysłu garncarskiego, w c. k. austr. Muzeum dla przemysłu i sztuki w Wiedniu.

Wydział krajowy udzielił proszącemu stypendyum w kwocie 300 zł. rozporządzeniem z dnia 4. listopada 1884 l. 56.819 i wyasygnował mu równocześnie pierwszą połowę stypendyum, drugą zaś połowę wyasygnował rozporządzeniem z dnia 13. lutego 1885. l. 8.051 po przedłożeniu kwitu poświadczonego przez Dyrekcyę c. k. Muzeum dla przemysłu i sztuki w Wiedniu.

Petycya Maryi Konopackiej rysowniczki o subwencyę celem dalszego kształcenia się w zawodzie przemysłowym.

Uchwałą z d. 23. października 1884. odstąpił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Maryi Konopackiej rysowniczki o subwencyę celem dalszego kształcenia się w zawodzie przemysłowym w c. k. szkole dla przemysłu artystycznego we Lwowie.

Zgodnie z uchwałą komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego we Lwowie z dnia 7. stycznia 1885. udzielił Wydział krajowy proszącej rozporządzeniem z dnia 13. marca 1885. l 11.875 zasiłek na rok 1885. w kwocie 180 złr. i wyasygnował równocześnie pierwszą połowę zasiłku, drugą zaś połowę wyasygnował rozporządzeniem z d. 4. lipca 1885. l. 33.336.

Petycya W. Kostkiewicza litografa o subwencyę na dalsze kształcenie się w szkole przemysłowej w Salzburgu.

Uchwałą z d. 23. października 1884. odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę W. Kostkiewicza litografa o subwencyę na dalsze kształcenie się w szkole przemysłowej w Salzburgu.

Zgodnie z uchwałą komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego we Lwowie z d. 8. stycznia 1885., udzielił

Wydział krajowy proszącemu rozporządzeniem z dnia 16. marca 1885. l. 13.746 jednorazową subwencyę w kwocie 150 zł., którą równocześnie wyasygnował.

Petycya Franciszka Dobrowolskiego o subwencyę na urządzenie dwóch warstatów tkackich we Lwowie.

Uchwałą z d. 23. października 1884 Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Franciszka Dobrowolskiego o subwencyę na urządzenie dwóch warstatów tkackich we Lwowie.

Petycyę tę załatwił Wydział krajowy rozporządzeniami z d. 24. grudnia 1884. l. 57.362, z 5. maja 1885. l. 20.442 i z 14. lipca 1885. l. 35.888 w ten sposób, że poruczył proszącemu montowanie warstatów tkackich, przeznaczonych dla szkół tkackich, i postanowił użyć go jako instruktora tkactwa w jednej z powstać mających szkole tkackiej.

Petycya garncarzy z Glińska o zaopiekowanie się przemysłem garncarskim w tej miejscowości.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 23. października 1884 przesłano Wydziałowi krajowemu — między innemi w Izbie niezałatwionemi petycyami — do załatwienia także petycyę garncarzy z Glińska o zaopiekowanie się przemysłem garncarskim w tej miejscowości.

Petycyę tą odstąpił Wydział krajowy pismem z dnia 14. listopada 1884 l. 57.029 komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego do zbadania i objawienia zdania.

Zgodnie z uchwałą komisyi powziętej przez nią na posiedzeniu z dnia 8. stycznia 1885 wdrożył Wydział krajowy rozporządzeniami z dnia 14. kwietnia 1885 l. 18.666 i z 1. maja 1885 l. 21.562 zawiązanie spółki garncarskiej w Glińsku.

Petycya Spółki Towarzystwa spożywczego w Krakowcu z zażaleniem przeciw c. k. Starostwu w Jaworowie.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu powziętej na posiedzeniu z dnia 20. października 1884. przesłano Wydziałowi krajowemu — między innemi przez Wysoki Sejm niezałatwionemi petycyami — do załatwienia petycyę Spółki Towarzystwa spożywczego w Krakowcu z zażaleniem przeciw c. k. Starostwu w Jaworowie.

Petycyę tę odstąpił Wydział krajowy odezwą z dnia 4. listopada 1884 l. 55.726 c. k. Namiestnictwu we Lwowie do załatwienia.

Petycye rękodzielników polskich w Wiedniu, rękodzielników lwowskich i krakowskich — o wyznaczenie stypendyów dla rękodzielniczej czeladzi.

Uchwałą z dnia 10. września 1884 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu — między innemi petycyami w Izbie niezałatwionemi, — do załatwienia także petycye rękodzielników polskich w Wiedniu, rękodzielników lwowskich i krakowskich — o wyznaczenie stypendyów dla rękodzielniczej czeladzi.

Petycye te odstąpił Wydział krajowy pismem z dnia 4. listopada 1884 l. 48.847 Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego we Lwowie do załatwienia w myśl §. 2. statutu komisyi.

Petycya Eustachego Krawczyńskiego o stypendyum celem dalszego kształcenia się w zawodzie brązowniczym za granicą i petycya Józefa Pliszewskiego o subwencyę na dalsze kształcenie się w rzeźbiarstwie.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Eustachego Krawczyńskiego o stypendyum celem dalszego kształcenia się w zawodzie brązowniczym za granicą i petycyę Józefa Pliszewskiego o subwencyę na dalsze kształcenie się w rzeźbiarstwie.

Petycye powyższe odstąpił Wydział krajowy pismem z dnia 11. listopada 1884 l. 57.347 Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domo-

wego i rękodzielniczego we Lwowie do załatwienia w myśl §. 2. statutu komisyi.

Petycya Jana Lickendorfa, fabrykanta powozów we Lwowie z zażaleniem przeciw ekonomatowi pocztowemu we Wiedniu, protegującemu przemysł wiedeński.

Między innemi petycyami w Izbie niezałatwionemi przekazał Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. września 1884 Wydziałowi krajowemu do załatwienia także petycyę Jana Lickendorfa, fabrykanta powozów we Lwowie, z zażaleniem przeciw ekonomatowi pocztowemu we Wiedniu protegującemu przemysł wiedeński.

Petycya ta zawiera poważne zażalenia na ekonomat pocztowy we Wiedniu, nie przedstawia jednak dostatecznie ścisłych dat, ażeby na tej podstawie można było dalsze już czynić kroki.

Wskutek tego Wydział krajowy wezwał petenta reskryptem z dnia 4. listopada 1884 l. 48.853, aby przedłożył wyczerpujące przedstawienie stanu rzeczy, poparte ile możności dokumentami.

Petycya Jana Serafinowicza litografa o suwencyę 500 zł.

Uchwałą z dnia 23. października 1884 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Jana Serafinowicza litografa o subwencyę 500 zł.

Rozporządzeniem z dnia 14. listopada 1884 l. 57.355 zawiadomił Wydział krajowy proszącego, że Wysoki Sejm nie uchwalił dla niego żądanej subwencyi.

Petycya Teofili Zielińskiej o subwencyę dla szkoły sztucznych kwiatów.

Między petycyami niezałatwionemi przez Wysoki Sejm przekazaną została uchwałą z dnia 10. września 1884 Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycya Teofili Zielińskiej o subwencyę dla szkoły sztucznych kwiatów.

Rozporządzeniem z dnia 11. listopada 1884 l. 48.897 zawiadomił Wydział krajowy proszącą, że Wysoki Sejm nie uchwalił dla niej żadnej subwencyi.

Petycya Zofii Podoskiej o subwencyę dla zakładu maszynowo-pończoszkowego.

Na posiedzeniu z dnia 23. października 1884 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Zofii Podoskiej o subwencyę dla zakładu maszynowo-pończoszkowego.

Rozporządzeniem z dnia 14. listopada 1884. l. 57.346 zawiadomił Wydział krajowy proszącą, że Wysoki Sejm nie uchwalił dla niej żadnej subwencyi.

Petycya Teofili Kriegshaberowej o subwencję 500 zł. na rozszerzenie zakładu haftów i robót ozdobnych na płótnie.

Uchwałą z dnia 23. października 1884. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Teofili Kriegshaberowej o subwencyę 500 zł. na rozszerzenie zakładu haftów i robót ozdobnych na płótnie.

Rozporządzeniem z dnia 14. listopada 1884 l. 57.353 zawiadomił Wydział krajowy proszącą, że Wysoki Sejm żadnej dla niej subwencyi nie uchwalił.

Petycya Netti Holländer o subwencyę na rozszerzenie fabryki robót szydełkowo-drutowych.

Uchwałą z dnia 23. października 1884 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Netti Holländer o subwencyę na rozszerzenie fabryki robót szydełkowo-drutowych.

Rozporządzeniem z dnia 14. listopada 1884 l. 57.364 zawiadomił Wydział krajowy proszącą, że Wysoki Sejm żadnej subwencyi dla niej nie uchwalił.

Petycye rękodzielników i przemysłowców w Krakowie, — Komitetu centralnego Towarzystwa „Spójnia“ i Izby rękodzielniczej Lwowskiej o przeznaczenie na r. 1885 zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego kwoty 80.000 zł. na przemysł rękodzielniczy, na pożyczki i zasiłki.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 20. października 1884 r. przesłano Wydziałowi krajowemu między innemi petycyami przez Wysoki Sejm niezałatwionemi, do załatwienia także petycyę rękodzielników i przemysłowców w Krakowie, — Komitetu centralnego Towarzystwa „Spójnia“ i Izby rękodzielniczej lwowskiej o przeznaczenie na rok 1885. zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego kwoty 80.000 zł. na przemysł rękodzielniczy na pożyczki i zasiłki.

Te petycye zostały załatwione uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 23. października 1884 r.

Petycya Ludwiki Dembińskiej o zapomogę dla zakładu ś. Zofii w Krakowie.

Uchwałą z dnia 10. września 1884 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu między innemi w Wysokiej Izbie niezałatwionemi petycyami, do załatwienia petycyę Ludwiki Dębińskiej, opiekunki zakładu św. Zofii w Krakowie o zapomogę.

Tę petycyę załatwił Wydział krajowy odmownie rozporządzeniem z dnia 4. listopada 1884 l. 48.848.

Petycya Józefa Sadowskiego o założenie w Rabce szkoły garncarskiej i tkackiej.

Na posiedzeniu z dnia 10. września 1884 r. przeszedł Wysoki Sejm na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego nad petycyą Józefa Sadowskiego, nauczyciela w Rabce, o założenie w tej miejscowości szkoły garncarskiej i tkackiej, do porządku dziennego.

O tej uchwale zawiadomiono proszącego rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 14. listopada 1884 l. 49.301.

Petycya Izraela Glanzberga o uwolnienie go od płacenia wymierzonego mu podatku dochodowego od handlu skórami.

Na posiedzeniu z dnia 10. września 1884 r. powziął Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi petycyjnej o petycyi Izraela Glanzberga, którą tenże, żaląc się na niesłuszny wymiar podatku dochodowego od handlu skórami, którego nie prowadzi, prosił o uwolnienie go od płacenia tego podatku następującą uchwałę:

„Nad petycyą Izraela Glanzberga o uwolnienie go od płacenia wymierzonego mu podatku dochodowego od handlu skórami przechodzi się do porządku dziennego“.

O tej uchwale zawiadomiono proszącego rozporządzeniem z dnia 14. listopada 1884 r. l. 48.846.

Bank Krajowy.

Wydział krajowy przedkłada szczegółowe sprawozdanie o Banku krajowym.

Krajowe szkoły rolnicze w Dublanach i folwark Dublański.

O czynnościach dotyczących krajowych szkół rolniczych w Dublanach i folwarku Dublańskiego, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Krajowa śred. szkoła rolnicza w Czernichowie i folwark Czernichowski, tudzież szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

Na posiedzeniu z dnia 11. października 1884. uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie średniej szkoły rolniczej, szkoły ogrodniczej i folwarku w Czernichowie, co następuje:

I. „Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej wraz z należącym do niej folwarkiem, tudzież o szkole ogrodniczej w Czernichowie z d. 10. września 1884. l. 47.363.

II. „Ustęp I., 1. etatu osób i płac grona nauczycielskiego przy krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie znosi się i brzmieć ma jak następuje:

I. „„1. z sześciu nauczycieli zwyczajnych (stałych), a mianowicie: czterech do wykładu nauk zawodowych i dwóch do wykładu nauk zasadniczych, z których jeden jest zarazem dyrektorem szkoły.““

III. „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu rozpisanie konkursu na wypracowanie podręczników do nauki chowu zwierząt domowych i nauki rolnictwa dla uczniów krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, i otwiera na ten cel Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 1.000 zł. w. a. na r. 1885.

IV. „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na folwarku Czernichowskim rozszerzał corocznie, w miarę przyzwolonych na ten cel funduszów, uprawę wikliny koszykarskiej i uprawę chmielu, i otwiera na ten cel Wydziałowi krajowemu kredyt na r. 1885. do wysokości 1.000 zł. w. a.“

Nadto uchwalił Wysoki Sejm następujące rezolucye:

1. „Sejm wzywa Wydział krajowy, aby do końca bieżącego półrocza szkolnego postarał się o wypracowanie szczegółowego planu nauk dla szkoły rolniczej czernichowskiej, i aby zapewniono w nim uczniom 3-go oddziału możność praktycznego wprawiania się do zarządu folwarkiem i prowadzenia rachunków gospodarskich.

2. „Sejm wzywa Wydział krajowy, aby zapomogi na kształcenie się w pozakrajowych szkołach rolniczych udzielał przedewszystkiem takim uczniom wyższej szkoły Dublańskiej, którzyby po powrocie do kraju służyć mogli jako nauczyciele w krajowych szkołach rolniczych.

3. „Sejm wzywa Wydział krajowy, aby ściśle zbadał dotychczasowy plan gospodarstwa lasowego w folwarku Czernichowskim, a ewentualnie zarządził wypracowanie nowego planu.

4. „Sejm wzywa Wydział krajowy, aby postarał się o przeniesienie w r. 1885. szkoły ogrodniczej w Czernichowie w takie miejsce, w któremby szkoła ta pod fachowym nadzorem należycie rozwijać się mogła. Przez to zarazem uchyla się projekt urządzenia kursu nauki chmielarstwa przy szkole ogrodniczej w Czernichowie“.

I. O uchwale ad II., tyczącej się zmiany etatu grona nauczycieli szkoły roln. Czernichowskiej, zawiadomił Wydział krajowy odezwą z dnia 27. października r. b. l. 53,987 c. k. Prezydyum Namiestnictwa, równocześnie zaś wezwał Kuratoryę szkoły Czernichowskiej, ażeby przedłożyła wnioski swe w przedmiocie obsadzenia opróżnionej posady nauczyciela fachowego, zarazem dyrektora szkoły, tudzież nowo utworzonej posady szóstego nauczyciela fachowego (czwartego do nauk zawodowych).

Wskutek wezwania powyższego doniosła Kuratorya relacyą z dnia 21. listopada 1884. l. 376, że zgadza się z wezwaniem Wydziału krajowego rozpisania konkursu tak na posadę dyrektora jak i na posadę szóstego nauczyciela fachowego.

Równocześnie jednak przedłożyła Kuratorya wniosek relacyą z dnia 21. listopada 1884. l. 371, ażeby poruczyć tymczasowe kierownictwo Zakładu na czas aż do końca roku szkolnego p. Dr. Saturninowi Jakubowskiemu, w celu nabycia dokładniejszego przeświadczenia o kwalifikacyach tego kandydata, z którym Kuratorya już poprzednio zawiązała była rokowania o objęcie posady dyrektora szkoły Czernichowskiej.

Przychylając się do wniosku Kuratoryi, powołał Wydział krajowy dekretem z dnia 23. stycznia r. b. l. 2.119 p. Dr. Jakubowskiego do pełnienia obowiązków tymczasowego kierownika zakładu Czernichowskiego na czas aż do zamianowania dyrektora, z płacą miesięczną w kwocie 170 zł., poczem p. Dr. Jakubowski objął zarząd szkoły w dniu 19. lutego r. b. Dalszem zaś rozporządzeniem z dnia 14. kwietnia r. b. l. 18.680 rozpisał Wydział krajowy konkurs w celu obsadzenia posady nauczyciela zwyczajnego a zarazem dyrektora szkoły Czernichowskiej z terminem 15. czerwca r. b., a po upływie tego terminu przesłał rozporządzeniem z d. 22. czerwca r. b. l. 21.563 podania kandydatów, których zgłosiło się dziesięciu, Kuratoryi do zbadania. Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania Kuratorya nie przedłożyła wniosków w sprawie powyższej.

Co się tyczy obsadzenia posady szóstego nauczyciela fachowego, to Wydział krajowy uznał za stosowne odroczyć rozpisanie konkursu na tę posadę aż do rozstrzygnięcia sprawy obsadzenia posady dyrektora, a to w tym celu, aby przy wyborze osobistości na posadę szóstego nauczyciela potrzeby szkoły znaleść mogły zupełniejsze uwzględnienie. Obowiązki szóstego nauczyciela fachowego pełnił zresztą przez cały rok szkolny 1884/5. p. Zygmunt Strusiewicz jako docent (por. sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 10. września 1884. l. 47.363 str. 2.), któremu też Wydział krajowy, w uwzględnieniu jego pracy nadobowiązkowej dekretem z dnia 10. kwietnia r. b. l, 15.658 podwyższył płacę miesięczną do kwoty 120 zł.

Wskutek konkursu, ogłoszonego na posadę nauczyciela zoologii i hodowli (por. spraw. W. kr. z d. 10. września 1884 l. 47.363 str. 3) opróżnioną przez ustąpienie p. Hipolita Knśnierskiego, zgłosiło się na posadę tę sześciu kandydatów, z których Wydział krajowy na wniosek Kuratorji z dnia 21. listopada 1884. l. 375 i za zgodą c. k. Ministerstwa rolnictwa, zamianował dekretem z dnia 5. grudnia 1884. l. 63.575 prow. nauczycielem zoologii i hodowli p. dr. Stanisława Kruszyńskiego, docenta krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach. P. dr. Kruszyński jednak jeszcze przed otrzymaniem nominacyi zachorował był obłożnie i mógł objąć nową posadę dopiero dnia 15. maja r. b.

Wskutek tego uczył zoologii i hodowli tak przez czas, w którym posada nauczyciela tych przedmiotów była opróżnioną, jako też przez czas choroby p. dr. Kruszyńskiego, docent p. dr. Karol Graff, któremu Wydział krajowy za pracę nadobowiązkową wyznaczył na wniosek Kuratoryi rozporządzeniem z dnia 20. lutego r. b. l. 8680 remuneracyę miesięczną w kwocie 60 zł. w. a.

P. P. Piotrowi Giermańskiemu i dr. Adamowi Prażmowskiemu, p. o. nauczycieli szkoły Czernichowskiej, którzy dla uzyskania stałej posady przy tejże szkole mieli zdać wymagane przez c. k. Ministerstwo rolnictwa egzamina (por. spraw. W. kr. z dnia 10. września 1884. l. 47.363

str. 3) przedłużył Wydział krajowy na wniosek Kuratoryi rozporządzeniem z dnia 4. listopada 1884. l. 46.210 termin do zdania egzaminów aż do końca roku szkolnego 1884/5.

Wreszcie zaszła w składzie grona nauczycieli w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem ta zmiana, że docent p. dr. Karol Graff zrezygnował z posady, a w miejsce jego Wydział krajowy zamianował zgodnie z uchwałą Kuratoryi dekretem z dnia 21. kwietnia b. r. l. 19.913 docentem weterynaryi na czas do końca roku szkolnego p. Dra Jędrzeja Walentowicza, weterynarza miasta Krakowa, wyznaczając mu ryczałtowe wynagrodzenie w kwocie 200 zł. w. a.

W myśl rezolucyi ad 2) wezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 27. października 1884. l. 53.987 Kuratoryę szkoły do jak najrychlejszego przedłożenia szczegółowego planu nauki dla szkoły rolniczej. Plan ten przedłożyła Kuratorya relacyą z dnia 27. maja r. b. l. 428, poczem Wydział krajowy przesłał takowy odezwą z d. 5. czerwca r. b. l. 27.387. Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą, aby go przedłożyło c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia, tudzież wyjednało u c. k. Ministerstwa obrony krajowej zaliczenie szkoły Czernichowskiej do zakładów naukowych stojących na równi z wyższemi gimnazyami i wyższemi szkołami realnemi.

Podług odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 28. lipca 1885. l. 45.344 c. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdziło przedłożony plan, zaś w przedmiocie służby wojskowej uczniów szkoły Czernichowskiej odniosło się do c. k. Ministerstwa obrony krajowej i c. k. państwowego Ministerstwa wojny.

W dalszem uzupełnieniu organizacyi szkoły, polecił Wydział krajowy na wniosek Kuratoryi rozporządzeniem z dnia 19. maja 1885. l. 24.155, aby Dyrekcya nie przyjmowała nadal kandydatów liczących więcej niż lat 18, inaczej, jak za zgodą kolegium nauczycieli i za przyzwoleniem Kuratoryi.

Idąc za wskazówkami, których udzieliła Sejmowa Komisya gospodarstwa krajowego w sprawozdaniu swem z dnia 6. października 1884. l. 717/S. (str. 5) co do projektu budowy lodowni dla zakładu Czernichowskiego, polecił Wydział krajowy rozp. z dnia 27. października 1884. l. 53.987 dyrekcyi szkoły, aby zbadała, w jakim stosunku zupełne oddzielenie mleczarni wpłynęłoby na zniżenie kosztów budowy lodowni, tudzież przedłożyła Wydziałowi krajowemu nowy plan i kosztorys budowy lodowni i kosztorys ewentualnej adaptacyi ubikacyi, któraby się dała zużytkować na mleczarnię.

Poleceniu temu Dyrekcya uczyniła zadość; jednakże koszta budowy podług nowego planu zdawały się Wydziałowi krajowemu również stosunkowo za wysokie, wskutek czego zarządził ponowne przerobienie planu.

W ciągu roku szkolnego 1884/5 zawiniła znaczna część uczniów szkoły Czernichowskiej dwukrotnie niekarnością. Pierwszy z wybitniejszych objawów niekarności (w grudniu 1884) pociągnął za sobą wydalenie pięciu uczniów. Kiedy zaś wybryk powtórzył się w marcu r. b. uznał Wydział krajowy, po zbadaniu stanu rzeczy na miejscu przez członka Wydziału krajowego p. Dra Wereszczyńskiego, zgodnie z wnioskiem Kuratoryi za stosowne zamknąć zakład z dniem 23. marca r. b., aby odrazu usunąć

wszystkich tych uczniów, których dalsze przebywanie w zakładzie mogło na resztę uczniów oddziaływać szkodliwie. Po trzytygodniowej przerwie, która przypadła na czas wakacyj wielkanocnych, poczęła się nauka dla nowozapisanych uczniów w połowie kwietnia r. b.

Frekwencyę szkoły nakoniec wykazują następujące daty:

Na rok szkolny 1884/5. Oddział	I.,	II.,	III.	razem:
1) Przeszło z roku poprzedniego	4	17	6	27
2) Przyjęto z początkiem roku	20	3	—	23
Było więc z początkiem r. szk.	24	20	6	50
Z uczniów powyższych:				
1) Zdało egzamin główny lub roczny	8	9	4	21
2) Zdało egzamin roczny z warunkiem poprawki po wakacyach	2	2	—	4
3) Nie zdało egzaminu . . .	1	—	—	1
4) Nie zdało egzaminu dla choroby	2	—	—	2
5) Wystąpiło z zakładu przed egzamin.	2	4	—	6
6) Wydalono	2	2	2	6
7) Nie przyjęto po ponownem otwarciu zakładu	7	3	—	10
Razem jak wyżej . .	24	20	6	50

II. W wykonaniu uchwały ad. IV.) i rezolucyi ad. 3) Wydział krajowy polecił Dyrekcyi szkoły Czernichowskiej rozporządzeniem z d. 27. października 1884. l. 53.987 ażeby

a) przedłożyła plan robót około plantacyi chmielu i wikliny, mający się wykonać w roku 1885. wraz z preliminarzem kosztów tych kultur w granicach przyzwolonego na ten cel kredytu w kwocie 1.000 zł. w. a.

b) zbadała przy pomocy fachowego technika lasowego dotychczasowy plan gospodarki lasowej na folwarku Czernichowskim, a wrazie, gdyby tenże okazał się nieodpowiednim, zarządziła wypracowanie nowego planu i przedłożyła takowy Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia. Zażądany plan robót około plantacyi chmielu i wikliny przedłożyła Dyrekcya relacyą z dnia 18. grudnia 1884. l. 846. Co się zaś tyczy planu gospodarki lasowej, to Dyrekcya doniosła relacyą z dnia 9. grudnia 1884. l. 778, że w dotychczasowym planie znachodzą się co do bonitacyi gleby tudzież co do rodzaju i przyrostu drzewostanów liczne pomyłki i sprzeczności, wskutek czego Dyrekcya ani w roku gospodarczym 1883/4 ani też w roku 1884/5 do planu się nie zastosowała, ale ograniczyła wyrąb drzewa z lasu Czernichowskiego na suszyce i wywroty, używając przytem funduszów, wstawionych w budżet folwarku na r. 1884. na kultury leśne, na uzupełnienie dawniejszych kultur i zadrzewienie halizn. Zarazem doniosła Dyrekcya, że poruczy wypracowanie nowego planu gospodarczego odpowiedniemu technikowi leśnemu, skoro pora roku pozwoli na wykonanie tej roboty.

Wylew, któremu uległa część gruntów obszarów dworskich w Czernichowie i w Kłokoczynie w roku 1884. (por. spr. W. kr. z dnia 10. września 1884. l. 47.363 str. 9) zniszczył pomiędzy innemi w zupełności także plony na gruntach w Kłokoczynie, zadzierżawionych od obszaru dworskiego przez jednego z włościan kłokoczyńskich. Z tego powodu Wydział krajowy na prośbę tegoż włościanina i na podstawie sprawo-

zdania Dyrekcyi z dnia 5. grudnia 1884. l. 816, opuścił rozporządzeniem z dnia 23. grudnia 1884. l. 64.330 rzeczonemu dzierżawcy jednoroczny czynsz dzierżawy w kwocie 225 zł. w. a.

Tegoroczny wylew Wisły przyprawił folwark Czernichowski ponownie o bardzo znaczne straty. Według bowiem relacyi Dyrekcyi z dnia 28. lipca r. b. l. 401, wyrządziła powódź obszarom dworskim w Czernichowie i Kłokoczynie szkodę w plonach, przenoszącą 2.500 zł. w. a. Prócz tego zaś zniszczyła powódź także płody na polu doświadczalnem wartości około 160 zł. w. a. i w ogrodzie szkoły ogrodniczej wartości około 300 zł. w. a.

W myśl przedstawionego w tejże relacyi wniosku, udał się Wydział krajowy odezwą z dnia 31. lipca r. b. l. 39.071 do c. k. Namiestnictwa z prośbą, ażeby zarządziło wypracowanie planu robót potrzebnych do zapobieżenia dalszym zalewom gruntów Czernichowskich i Kłokoczyńskich, przyczem oznajmił gotowość przyczynienia się w danym razie do pokrycia kosztów wykonania robót subwencyą z funduszu krajowego.

III. Wskutek rezolucyi ad 4) wezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 27. października 1884. l. 53.987 komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, aby mu udzielił swej opinii, w której miejscowości zachodniej części kraju mogłaby szkoła ogrodnicza znaleść najodpowiedniejsze pomieszczenie.

Następnie zaś przesłał rozporządzeniem z dn. 20. listopada 1884. l. 59.438 temuż Komitetowi do ocenienia podania gminy miasta Wieliczki i Kuratoryi szkoły ogrodniczej w Tarnowie o przeniesienie szkoły ogrodniczej Czernichowskiej do Wieliczki i Tarnowa. Jeszcze przed otrzymaniem podań powyższych, Komitet wspomniany na podstawie podania, które gmina Wieliczka wniosła była wprost do Komitetu, oświadczył się w relacyi z dnia 21. listopada 1884. l. 359 za uwzględnieniem prośby tejże gminy o przeniesienie szkoły Czernichowskiej do Wieliczki, donosząc równocześnie, że sąsiadujący z gminą pp Stanisław Niedzielski ze Śledziejowic i Karol Czecz z Bierzanowa wnieśli deklaracye, mocą których ofiarowali wzorowe chmielniki swoje przyszłej szkole Wielickiej do użytku naukowego. Następnie jednak powziąwszy wiadomość o podaniu Kuratoryi szkoły ogrodniczej w Tarnowie, zażądał Komitet w relacyi z dnia 10. grudnia 1884. l. 360, ażeby Wydział krajowy wyszczególnił warunki, pod jakimi zamierza zezwolić na przeniesienie szkoły ogrodniczej z Czernichowa. W odpowiedzi zaś na relacyę powyższą, oznajmił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 23. grudnia 1884. l. 63.917, że nie mógłby przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosku o przeniesienie szkoły Czernichowskiej do innej miejscowości, gdyby wskutek tego przeniesienia wzmogły się wydatki, któreby fundusz krajowy miał pokryć.

Alegat 19.

W sprawie powyższej zabrała głos także Kuratorya szkół Czernichowskich, przemawiając w załączonej ·/. relacyi z dnia 6. maja r. b. l. 411 stanowczo przeciw przeniesieniu szkoły ogrodniczej z Czernichowa, ale zarazem za reorganizacyą szkoły Czernichowskiej. Równie stanowczo oświadczył się Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego za pozostawieniem szkoły ogrodniczej w Czernichowie w załączonej ·/. relacyi swej z dnia 18. maja r. b. l. 229, przedkładając zarazem w tym samym duchu zredagowane podania Towarzystw roln. okręgowych w Krakowie, Brzesku, Jaśle, Wieliczce, Rzeszowie, Wadowicach i Nowym Sączu.

Alegat 20.

Uznając trafność i doniosłość przeważnej części argumentów przywiedzionych przez Kuratoryę szkół Czernichowskich i Komitet c. k. Towarzystwa roln. krakowskiego, a licząc się przytem z jednomyślnem życzeniem siedmiu Towarzystw roln. okręgowych, które szkoła ogrodnicza Czernichowska najbliżej obchodzi, postanowił Wydział krajowy zaniechać wykonania projektu przeniesienia tej szkoły do innej miejscowości, równocześnie zaś wezwał Kuratoryę szkół Czernichowskich rozporządzeniem z dnia 2. czerwca r. b. l. 24.154, ażeby przedłożyła szczegółowy plan reorganizacyi Czernichowskiej szkoły ogrodniczej z obliczeniem nakładu, potrzebnego na przeprowadzenie reorganizacyi, i na przyszłe utrzymanie zakładu.

Na wniosek Kuratoryi szkół Czernichowskich, wyznaczył Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 7. lipca r. b. l. 34.149 p. Alojzemu Rużyczce, nauczycielowi-ogrodnikowi szkoły ogrodniczej na r. 1885. dodatek do płacy w kwocie 200 zł. w. a.

Z końcem roku szkolnego 1884/5 ukończyli naukę w szkole ogrodniczej wszyscy uczniowie szkoły, w liczbie sześciu, a na następny rok szkolny przyjęto do zakładu takąż samą liczbę kandydatów na koszt funduszu krajowego.

IV. W wykonaniu uchwały ad III.) wezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 16. listopada 1884. l. 58.534 Dyrekcye kraj. szkół roln. w Dublanach i w Czernichowie, ażeby przedłożyły opinie swe co do warunków, jakie zamieścić należy w ogłoszeniu konkursowem na podręczniki do nauki chowu zwierząt domowych i nauki rolnictwa dla uczniów szkoły rolniczej w Czernichowie. Na podstawie zaś relacyi tychże Dyrekcyj (z dnia 15. grudnia 1884. l. 1.351. i z dnia 24. lutego r. b. l. 789), ogłosił rozporządzeniem z dnia 24. kwietnia r. b. l. 11.069. konkurs z terminem do 1. stycznia 1886.

V. W myśl rezolucyi ad 2.) nadał Wydział krajowy na przedstawienie Dyrekcyi szkół Dublańskich dekretem z dnia 14. listopada 1884. l. 58.583. pp. Stefanowi Jentysowi i Janowi Felixowi Sikorskiemu, którzy ukończyli wyższą szkołę roln. w Dublanach, na r. 1884/5. stypendya po 750 zł. w. a. na dalsze kształcenie się na nauczycieli średnich szkół rolniczych, podług instrukcyi wypracowanej przez Dyrekcyę szkół Dublańskich, a rozporządzeniem z dnia 21. listopada 1884. l. 60.743. przez Wydział krajowy zatwierdzonej. Nadto udzielił Wydział krajowy na wniosek tejże Dyrekcyi pp. Jentysowi i Sikorskiemu dekretem z dnia 26. czerwca r. b. l. 30.882. jako dodatkowego zasiłku po 50 zł. w. a. z funduszu dyspozycyjnego.

Niższe szkoły rolnicze.

I. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Na posiedzeniu z dnia 18. października 1884. uchwalił Wysoki Sejm co następuje:

1. „Sejm zgadza się na uznanie założyć się mającej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach za zakład krajowy, i upoważnia Wydział krajowy do otwarcia tej szkoły pod warunkiem, że ck. Ministerstwo rolnictwa udzieli na jej założenie zasiłku w kwocie 11.000 zł. w. a. i wyznaczy na jej utrzymanie z ck. Skarbu państwa stałą dotacyę roczną w wysokości 5.000 zł. w. a.

2) „Sejm zatwierdza projekt etatu osób i płac grona nauczycielskiego kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach.“

3) „Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na rok 1885. kredyt do wysokości 3.460 zł. w. a. na utrzymanie w tym roku rzeczonej szkoły.“

Odpis uchwały powyższej przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 27. października 1884. l. 55.665 ck. Namiestnictwu z prośbą, ażeby wyjednało u c. k. Ministerstwa rolnictwa przyznanie dotacyi państwowych, których Wysoki Sejm zażądał, a których potrzebę Wydział krajowy już poprzednio odezwą z dnia 9. maja 1884. l. 16.549 był wykazał. — Na żądanie ck. Namiestnictwa z dnia 12. lutego r. b. l. 1.096, uzupełnił następnie Wydział krajowy odezwą z dnia 17. lutego r. b. l. 8.120 poprzednie wywody swe w sprawie założenia szkoły Kobiernickiej dodatkowemi wyjaśnieniami, potrzebnemi do usunięcia kilku przez c. k. Ministerstwo rolnictwa podniesionych wątpliwości, dołączając zarazem plany i kosztorysy zaprojektowanych robót adaptacyjnych; poczem c. k. Namiestnictwo oznajmiło odezwą z dnia 26. czerwca r. b. l. 32.867, że c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 13. czerwca rb. l. 7.227/794 zgodziło się w zasadzie na przyzwolenie dla szkoły powyższej jednorazowej subwencyi w kwocie 11.000 zł. w. a. na jej założenie, tudzież dotacyi rocznej na utrzymanie w kwocie 3.000 zł. w. a., na razie na przeciąg lat pięciu, począwszy od roku 1886. z zastrzeżeniem, że subwencya na założenie wypłacaną będzie w następujących ratach: w r. 1885. 1.600 zł. w. a., w r. 1886. 4.400 zł. w. a., a w latach 1887. i 1888. po 2.500 zł. w. a.

Powyższym reskryptem c. k. Ministerstwo rolnictwa nie zupełnie uwzględniło warunki, od których Wysoki Sejm założenie szkoły rolniczej w Kobiernicach uczynił zawisłem, gdyż zamiast zażądanej przez Wysoki Sejm dotacyi rocznej w kwocie 5.000 zł. w. a., przyznało na utrzymanie szkoły tylko po 3.000 zł. w. a. rocznie. Z uwagi jednak, że z jednej strony stanowcze orzeczenie c. k. Ministerstwa rolnictwa nie pozostawiało widoku uzyskania na szkołę Kobiernicką znaczniejszej dotacyi państwowej, z drugiej zaś wykazana różnica pomiędzy dotacyami zażądanemi a przyzwolonemi nie zdawała się w tym wypadku dostatecznym powodem nietylko do zaniechania projektu, mającego zaspokoić uznaną potrzebę, ale nawet do odroczenia jego wykonania, mniemał Wydział krajowy, że postąpi w myśl intencyi Wysokiego Sejmu, jeżeli się zgodzi na warunki postawione przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, co też uczynił odezwą z dnia 7. lipca r. b. l. 32.867. upominając się równocześnie o wypłatę dotacyi przypadającej na rok 1885.

Ponieważ zachodziła obawa, aby wśród rokowań z c. k. Rządem nie minęła pora najwłaściwsza do wykonania robót adaptacyjnych w budynkach przeznaczonych na pomieszczenie szkoły kobiernickiej, a wskutek tego otwarcie szkoły nie doznało zwłoki, przeto Wydział krajowy na wniosek Wydziału powiatowego w Biale zarządził rozpoczęcie robót rzeczonych rozporządzeniem z dnia 12. czerwca r. b. l. 27.738, zanim jeszcze otrzymał wiadomość o wspomnionej wyżej decyzyi c. k. Ministerstwa rolnictwa. Po ukończeniu zaś rokowań z c. k. Rządem ogłosił Wydział krajowy pod dniem 2. sierpnia r. b. l. 39.160 konkurs z terminem do 15. września r. b. na posady kierownika i nauczyciela fachowego pomocniczego szkoły kobiernickiej, a nadto zawezwał wszystkich, którym na pod-

stawie statutu szkoły przysługuje do tego prawo, aby zamianowali delegatów do kuratoryi szkoły. Poczynione więc dotąd przygotowania pozwalają tuszyć, że szkołę będzie można otworzyć już w jesieni r. b.

Nadmienić jeszcze wypada, że oprócz władz i osób wymienionych w sprawozdaniu z dnia 11. września 1884 l. 19.782 ofiarowali na rzecz szkoły kobiernickiej:

1) Rada powiatowa w Wadowicach jedno stypendyum o rocznych 140 zł. na przeciąg lat czterech;

2) Ś. p. księżna Augusta de Montléart jednorazowy datek w kwocie 300 zł. w. a.;

3) Pani hrabina Dębińska z Radziszowa zasiłek roczny potrzebny na utrzymanie jednego ucznia, na czas nieograniczony.

II. Krajowa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

W skład kuratoryi kraj. niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy weszli oprócz p. Karola hr. Lanckoronckiego i jego zastępcy p. Adama Nóela:

1) p. Jan Gnoiński jako delegat Wydziału krajowego a p. Władysław Czaykowski jako jego zastępca;

2) C. k. Starosta Juliusz Niewiadomski jako delegat c. k. Rządu, a p. c. k. komisarz powiatowy Stanisław Linde jako jego zastępca,

3) P. Aleksander Ruszczyński jako delegat Wydziału powiatowego w Czortkowie, a p. Piotr Plattner jako jego zastępca, wreszcie

4) P. Ignacy Głażewski jako delegat oddziału Buczacko-Czortkowsko-Zaleszczyckiego c. k. galic. Towarzystwa gosp., a p. Władysław Ochocki jako jego zastępca.

W tym składzie ukonstytuowała się kuratorya we wrześniu 1884 wybierając przewodniczącym p. Jana Gnoińskiego, a zastępcą jego p. Ignacego Głażewskiego.

Zbadawszy podania wniesione w skutek konkursu ogłoszonego na posady kierownika i fachowego nauczyciela pomocniczego szkoły Jagielnicy, przedstawiła kuratorya relacyą z dnia 12. listopada 1884. l. 5 na pierwszą z tych posad p. Karola Godzienia nauczyciela seminaryum nauczycielskiego w Rzeszowie. Zgodnie z wnioskiem powyższym, poruczył Wydział krajowy dekretem z dnia 18. listopada 1884 l. 59942 panu Godzieniowi tymczasowe pełnienie obowiązków kierownika, a równocześnie udał się do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą, ażeby wyjednało u c. k. Ministerstwa rolnictwa przyzwolenie na zamierzoną nominacyę. Podobnież poruczył Wydział krajowy na wniosek kuratoryi z dnia 8. grudnia 1884. l. 11 dekretem z dnia 12. grudnia 1884. l. 65.208 p. Włodzimierzowi Grodzkiemu, nauczycielowi pomocniczemu kraj. niższej szkoły rolniczej w Dublanach, tymczasowe pełnienie obowiązków fachowego nauczyciela pomocniczego szkoły Jagielnickiej w nadziei, że i ta nominacya uzyska przyzwolenie c. k. Ministerstwa rolnictwa, któremu równocześnie przedstawił sprawę za pośrednictwem Prezydyum c. k. Namiestnictwa. Gdy zaś c. k. Ministerstwo według odezw c. k. Namiestnictwa z dnia 6. stycznia r. b. l. 81.817 i z dnia 14. stycznia r. b. l. 2.450 w obudwóch wypadkach do wniosku się przychyliło, zamianował Wydział krajowy dekretem z dnia 16. stycznia r. b. l. 2.587 p. Godzienia prow. nauczycielem fachowym i kierownikiem szkoły Jagielnickiej, a dekretem

z dnia 20. stycznia b. r. l. 3.378 p. Grodzkiego stałym nauczycielem fachowym pomocniczym tejże szkoły. Dekretem wreszcie z dnia 27. marca r. b. l. 14.912 zamianował Wydział krajowy, zgodnie z uchwałą kuratoryi, instruktorem szkoły p. Antoniego Myjaka i upoważnił kuratoryę do poruczenia obowiązków kapelana i katechety ks. Janowi Matkowskiemu gr. k. proboszczowi ze Swidowy.

Po zakupieniu wszelkich sprzętów, potrzebnych do urządzenia szkoły, dalej najkonieczniejszych środków naukowych, tudzież inwentarza żywego i martwego, niezbędnego dla gospodarstwa, nastąpiło w dniu 16. kwietnia r. b. uroczyste otwarcie szkoły, przy którem Wydział krajowy reprezentowanym był przez p. Władysława Wolańskiego.

Do szkoły przyjęto na razie tylko 19 uczniów, ażeby módz otworzyć kurs drugi już w jesieni r. b. przez przyjęcie nowych uczniów. Z powyższych 19 uczniów, jeden przyjętym jest za opłatą, czterech na przedstawienie osób, które dla uczniów szkoły Jagielnickiej wyznaczyły stypendya, a reszta na koszt funduszu krajowego.

Relacyą z dnia 17. stycznia r. b. l. 35, przedłożyła kuratorya wypracowany przez dyrekcyę plan gospodarzy dla gospodarstwa szkoły Jagielnickiej. Projekt ten zatwierdził Wydział krajowy po wysłuchaniu opinii Dyrekcyi szkół Dublańskich, rozporządzeniem z dnia 24. kwietnia r. b. l. 19.696 tylko o tyle, o ile takowy tyczył się tegorocznych zasiewów jarych, wypracowanie zaś nowego projektu poruczył Dyrektorowi szkół Dublańskich p. Władysławowi Lubomęskiemu, który też w myśl polecenia Wydziału krajowego zwiedził już Jagielnicę w celu dokładnego zbadania miejscowych stosunków gospodarczych.

Ofiary na rzecz szkoły Jagielnickiej (p. sprawozdanie z dnia 16. września 1883 l. 45.845 i przeszłoroczne sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego str. 21) pomnożone zostały przez:

1) Radę powiatową w Czortkowie, która wyposażyła szkołę w dwa stałe stypendya o rocznych 150 zł. w. a.

2) Radę powiatową w Zaleszczykach, która wyznaczyła dla szkoły po 100 zł. w. na lat trzy, — i

3) Radę powiatową w Husiatynie, która obowiązała się do jednorazowego datku w kwocie 100 zł. w. a.

III. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Kontrakt kupna i sprzedaży realności przeznaczonej na pomieszczenie krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence, zawarto z p. Jakóbem br. Romaszkanem dnia 17. września 1884.

W skład kuratoryi tej szkoły weszli oprócz p. Jakóba br. Romaszkana:

1) P. Michał Lenartowicz jako delegat Wydziału krajowego, a p. Władysław Wielowiejski, jako jego zastępca,

2) P. c. k. starosta Juliusz Zulauf, jako delegat c. k. Rządu, a p. c. k. komisarz powiatowy Julian Fedorowicz jako jego zastępca,

3) P. Ludomir Cieński, jako delegat Wydziału powiatowego w Horodence, a p. Leszek Cieński jako jego zastępca, wreszcie

4) P. Ignacy Teodorowicz, jako delegat Oddziału Horodeńskiego c. k. galic. Towarzystwa gosp., a p. Władysław Straszewski jako jego zastępca.

W tym składzie ukonstytuowała się kuratorya, wybierając przewodniczącym p. Jakóba bar. Romaszkana, a zastępcą jego p. Ludomira Cieńskiego.

Na podstawie podań, które wpłynęły wskutek konkursu ogłoszonego na posady kierownika i fachowego nauczyciela pomocniczego szkoły Horodeńskiej, przedstawiła kuratorya relacyą z dnia 29. grudnia 1884. l. 1, na pierwszą z tych posad p. Romana Bastgena, rządcę dóbr i b. nauczyciela szkoły gospodarstwa wiejskiego w Dublanach, na drugą zaś p. Franciszka Cisłę, praktykanta gospodarczego, który ukończył wyższą szkołę rolniczą w Dublanach, a następnie kosztem funduszu krajowego odbywał praktykę gospodarczą (por. przeszłoroczne sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego str. 29).

Zgodziwszy się na propozycye powyższe, udał się Wydział krajowy odezwą z dnia 20. stycznia r. b. l. 2.799 do c. k. Namiestnictwa z prośbą, ażeby wyjednało u c. k. Ministerstwa rolnictwa przyzwolenie na zamierzone nominacye.

Po otrzymaniu zaś uwiadomienia, że c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 26. lutego r. b. l. 2345 do wniosków się przychyliło, zamianował dekretem z dnia 12. maja r. b. l. 23.674 p. Romana Bastgena prow. nauczycielem fachowym i kierownikiem szkoły Horodeńskiej, a p. Franciszka Cisłę prow. fachowym nauczycielem pomocniczym tejże szkoły.

W celu obsadzenia posady instruktora tejże szkoły, ogłosił Wydział krajowy w myśl wniosku Kuratoryi rozporządzeniem z dnia 12. maja 1885. l. 23.675 konkurs. Następnie zaś zamianował zgodnie z uchwałą kuratoryi, opartą na wniesionych podaniach, dekretem z dnia 4. sierpnia r. b. l. 39.713 instruktorem szkoły p. Michała Stadnickiego. Otrzymawszy nadto od kuratoryi wiadomość, że i inne przygotowania do otwarcia szkoły są już na ukończeniu, oznaczył Wydział krajowy termin otwarcia na dzień 1. października r. b.

IV. Szkoła uprawy i wyprawy lnu w Gródku.

Czyniąc zadość wezwaniu Wydziału krajowego z dn. 1. czerwca 1884. l. 26.642 (por. przeszłoroczne sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego str. 22) przedłożyła Rada oddziału Rudeńsko-Grodeckiego c. k. galic. Towarzystwa gosp. relacyą z 12. lipca 1884. l. 51, szczegółowe wnioski w sprawie reaktywowania szkoły uprawy i wyprawy lnu w Gródku. Na wnioski te Wydział krajowy zgodził się w zasadzie. Zawiadomiony jednak przez komitet c. k. galic. Towarzystwa gosp., że gmina Gródek zażądała zwrotu gruntów miejskich, które oddała była swego czasu bezpłatnie do użytku szkoły uprawy i wyprawy lnu, zawezwał przedewszystkiem Urząd miejski w Gródku (rozporządzeniem z dnia 20. grudnia 1884. l. 6.749), ażeby skłonił gminę do cofnięcia owego żądania. Wezwanie to nie odniosło pożądanego skutku, gdyż Urząd miejski Grodecki doniósł relacyą z dnia 22. grudnia 1884. l. 3.223, że Rada gminy stanowczo odmówiła pozostawienia wspomnionych wyżej gruntów w posiadaniu szkoły. Dopiero usilnym staraniom Prezesa oddziału Rudeńsko-Grodeckiego pana Henryka Janki powiodło się wyjednać uchwałę, mocą której Rada gminy zobowiązała się grunta „Ujeżdżalnia“ i „Leszczówka“ pozostawić i nadal szkole uprawy i wyprawy lnu pod warunkiem, że w skład kuratoryi tej szkoły wejdzie delegat gminy.

Po ukończeniu rokowań z gminą Grodecką, przedłożył Wydział krajowy pismem z dnia 21. kwietnia r. b. l. 19.172 projekt reaktywowania szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku c. k. Ministerstwu rolnictwa z prośbą, aby c. k. Rząd przyznał na utrzymanie szkoły dotacyę roczną ze skarbu państwa w tej samej wysokości, w jakowej dawniej c. k. gal. Towarzystwo gospod. na tenże cel otrzymywało zasiłki państwowe. Do chwili jednak zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła odpowiedź na podanie powyższe.

V. Druga niższa szkoła rolnicza w zachodniej części kraju.

Na posiedzeniu z dnia 15. września 1884. uchwalił Wysoki Sejm co następuje:

„Petycyę Rady powiatowej Jasielskiej o zezwolenie na utworzenie niższej szkoły rolniczej w powiecie tamtejszym z funduszów ubogich odstępuje się Wydziałowi krajowemu do urzędowania".

O uchwale powyższej zawiadomiono Wydział powiatowy w Jaśle rozporządzeniem z dnia 20. września 1884. l. 48.844 z nadmienieniem, że załatwienie petycyi nie należy do zakresu działania Wydziału krajowego, lecz wymaga wydania osobnej ustawy państwowej.

Starania Wydziału krajowego o pomieszczenie niższej szkoły rolniczej w innej miejscowości zachodniej części kraju dotąd nie osiągnęły skutku. Na teraz więc musi Wydział krajowy poprzestać na wzmiance, że najwięcej widoków zrealizowania zdaje się mieć projekt założenia niższej szkoły rolniczej w Krośnie, którego ściślejszem zbadaniem zajmuje się na prośbę Wydziału krajowego Prezes Rady powiatowej Krośnieńskiej p. Stanisław Starowiejski. Z ubolewaniem przychodzi mu nadto podać do wiadomości Wysokiego Sejmu, że c. k. Ministerstwo rolnictwa, przyznając wyżej wyszczególnione dotacye dla niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach zastrzegło zarazem w reskrypcie z dnia 13. czerwca r. b. l. 7.227/794, aby w latach najbliższych nie żądać takiej sumy lub podobnej subwencyi na założenie drugiej niższej szkoły rolniczej w zachodniej części kraju.

Krajowa średnia szkoła gospodarstwa lasowego.

W gronie nauczycieli kraj. średniej szkoły gospodarstwa lasowego nie zaszła w ciągu periodu objętego niniejszem sprawozdaniem żadna zmiana. W braku zaś odpowiedniego kandydata na opróżnioną posadę docenta łowiectwa, poruczył Wydział krajowy na wniosek Kuratoryi szkoły rozporządzeniem z dnia 10. Kwietnia r. b. l. 17.989 wykład łowiectwa p. Zygmuntowi Demianowskiemu adjunktowi szkoły.

Z dotacyi przeznaczonej w budżecie na rok 1885. na stypendya dla uczniów szkoły leśnej, otrzymało na podstawie rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 7. lipca r. b. l. 31.716 stypendya: jeden uczeń w kwocie 120 zł., czterech uczniów po 100 zł. i dwóch uczniów po 80 zł. Prócz tego udzielił Wydział krajowy z powyższej dotacyi szesnastu uczniom jednorazowe zasiłki w kwotach od 20 do 80 zł.

Frekwencyę szkoły nakoniec wykazują następujące daty: Z końcem roku szkolnego 1883/4. ukończyło szkołę uczniów 13.

Na rok szkolny 1884/5	Oddział I.	Oddział II.	razem
1) Przeszło z roku poprzedniego		7	7
2) Przyjęto z początkiem roku	18		18
Było więc z początkiem roku	18	7	25

Z uczniów powyższych:	Oddział I.	II.	razem
1) Ukończyło szkoły lub przeszło na kurs wyższy	15	6	21
2) Wystąpiło z zakładu dla choroby lub nieodpowiednich postępów	3	1	4
Razem jak wyżej	18	7	25

W przedmiocie projektu zmiany etatu osób i płac grona nauczycieli kraj. śred. szkoły gospodarstwa lasowego, polegającej na utworzeniu trzeciej etatowej posady nauczycielskiej; przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

Kurs gorzelnictwa w Dublanach.

Piąty kurs gorzelniczy w Dublanach odbył się w czasie od 9. kwietnia do 4. lipca r. b. i to równie jak poprzednio pod kierunkiem p. Dr. Romana Wawnikiewicza, profesora kraj. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach. Na kursie tym uczyli panowie:

1) Tomasz Rylski, prof. kraj. wyż. szkoły rolniczej w Dublanach (matematyka).

2) Piotr Manasterski, adjunkt krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach (fizyka i o aparatach gorzelnianych).

3) Dr. Roman Wawnikiewicz (chemia i część ogólna gorzelnictwa).

4) A. Spendling i Dajewski, c. k. komisarze skarbowi (opodatkowanie gorzelń).

5) I. N. Franke profesor politechniki (o kotłach i maszynach).

6) K. Hordyński, gorzelnik (praktyka gorzelnicza).

Uczniów brało udział w kursie ośmiu, z których jeden słuchacz wyż. szkoły roln. w Dublanach, a siedmiu gorzelników praktycznych. Z uczniów tych uwolnił Wydział krajowy na wniosek kierownika kursu siedmiu od płaty za naukę, a jednemu udzielił zasiłku w kwocie 30 zł.

Zasiłki dla uczniów szkoły weterynaryi we Lwowie.

Z funduszu w kwocie 500 zł. wstawionego w budżet funduszu krajowego na r. 1885. na zasiłki dla uczniów szkoły weterynaryi we Lwowie, udzielił Wydział krajowy:

1) Rozporządzeniem z dnia 14. listopada 1884. l. 57.370 Janowi Sołtykiewiczowi rygorozantowi zasiłku w kwocie 100 zł. na opłacenie taksy egzaminacyjnej.

2) Rozporządzeniem z dnia 2. Stycznia r. b. l. 63.448 Narcyzowi Sikorskiemu, Stanisławowi Kwiecińskiemu, Franciszkowi Lenartowiczowi, Włodzimierzowi Fedorowiczowi i Dymitrowi Markowi, rygorozantom po 60 zł. na opłacenie taksy egzaminacyjnej, a Józefowi Czarnekowi, uczniowi III. roku, który już w latach poprzednich pobierał stypendyum, dalsze stypendyum w kwocie 100 zł.

Zalesienie.

C. k. Namiestnictwo przesłało Wydziałowi krajowemu odezwami z d. 16. Stycznia r. b. l. 80.466/1884. i z d. 18. stycznia r. b. l. 80520/84. sprawozdania c. k. Radcy lasowego Gustawa Lettnera i c. k. komisarza lasowego Emila Hołowkiewicza o postępach robót około zalesienia wydmisk w powiatach Niskim, Tarnobrzeskim, Jaworowskim, Mościskim, Jarosławskim, Łancuckiem, i Cieszanowskim. Ze sprawozdań tych wynika przedewszystkiem, że władze ciągle jeszcze mają do walczenia z gnuśnością lub niedowierzaniem włościan. Tyczy się to szczególnie powiatów Tarno-

brzeskiego i Jaworowskiego, wskutek czego zalesienie w tych powiatach bardzo małe robi postępy, kiedy natomiast w powiecie Niskim postęp jest bardzo pomyślny, a w okręgu roboczym Jarosław-Cieszanów-Łańcut z 23 gmin katastralnych w których zalesienie ma być wykonanem, jeszcze tylko trzy zachowują się opornie.

Według sprawozdań pp. Lettnera i Hołowkiewicza obsadzono do końca roku 1884.

1) W okręgu roboczym Jarosław-Lańcut-Cieszanów 220·5 morg., z których 182 morgi nakryto gałęziami;

2) w powiecie Niskim	191·7	morg.
3) w powiecie Tarnobrzeskim . . .	108·8	„
4) w powiatach Mościskim i Jaworowskim .	180·0	„
Razem .	701	morg.

Z uwagi na nierównomierny postęp robót w poszczególnych powiatach, zaproponowało dalej c. k. Namiestnictwo w odezwie z dnia 16. stycznia r. b. l. 80.466 na podstawie wniosku p. Hołowkiewicza, ażeby na rok 1885. podwyższyć dotacyę dla powiatu Niskiego ze 150 na 460 zł. w. a. i to kosztem dotacyi, przeznaczonych dla powiatów Jaworowskiego, Mościskiego i Tarnobrzeskiego, na co też Wydział krajowy zgodził się odezwą z dnia 30. stycznia r. b. l. 3.849. Wreszcie oznajmiło c. k. Namiestnictwo tąż samą odezwą, że dla zapewnienia sprawie zalesień pomyślnego rozwoju, weźmie niebawem pod rozwagę projekt do ustawy krajowej o zalesieniu pustek w kraju i starać się będzie wnieść odnośne przedłożenie rządowe już na najbliższej sesyi Sejmowej.

W ciągu roku 1884. zlustrował p. c. k. komisarz lasowy Hołowkiewicz wydmy i pustki w powiatach Kolbuszowskim, Rzeszowskim i Mieleckim, a na podstawie sprawozdania jego c. k. Namiestnictwo przedstawiło Wydziałowi krajowemu w odezwie z dnia 31. października 1884. l. 50.276 potrzebę zorganizowania robót w celu zalesienia tychże wydm i pustek, zapowiadając zarazem, że prześle Wydziałowi krajowemu kosztorys projektowanych robót. W odpowiedzi na pismo powyższe oświadczył Wydział krajowy odezwą z dnia 15. listopada 1884. l. 61.457, że po otrzymaniu kosztorysu przedłoży Wysokiemu Sejmowi w swoim czasie odpowiednie wnioski w celu wyjednania zasiłku z funduszu krajowego, równocześnie zaś wystósował do Wydziałów powiatowych w Kolbuszowie, Rzeszowie i Mielcu wezwanie, aby wspierały c. k. Starostwa w rokowaniach z gminami, i starały się skłonić Reprezentacye powiatów do wyznaczenia odpowiednich zasiłków na zalesienie, a obszary dworskie do odstąpienia w razie potrzeby po $^1/_4$—$^1/_2$ morga na szkółki i do bezpłatnego dostarczania gałęzi i chrustu na ogrodzenie szkółek. Dotąd jednak nie nie otrzymał Wydział krajowy żadnej dalszej wiadomości w sprawie powyższej, w skutek czego też nie może jeszcze sformułować swych wniosków.

O stanie subwencyonowanej szkółki leśnej w Rasztowcach, zdał sprawę Wydział powiatowy w Skałacie relacyą z dnia 19. lutego r. b. l. 67, według której wysiano w tejże szkółce: w roku 1883. 16 klg, jesiona, 3 klg. klonu i 1 klg. jaworu, razem 20 klg.: w roku 1884: 4 klg., brzostu, 28 klg., klonu, 4 klg. jaworu i 2 klg. brzozy, razem 38 kilogramów.

Sprawa terminu, w którym mają się odbywać wojskowe rewizye koni gospodarskich.

Wydział powiatowy w Jaśle wniósł do Wydziału krajowego zażalenie, według którego władze wojskowe zarządzają rewizyę koni gospodarskich na wiosnę podczas najnaglejszych robót w polu. Zażalenie to przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 27. kwietnia r. b. l. 19.230 Prezydyum c. k. Namiestnictwa. Odezwą zaś z d. 10. maja r. b. l. 26.098 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że nie może popierać u Władz centralnych zażądanej przez Wydział powiatowy Jasielski zmiany przy przedsiębraniu klasyfikacyi koni w celach wojskowych, a to z następujących powodów:

Stosownie do ustawy z 16. kwietnia 1873. N. 77. D. p. p., rozporządzenia wykonawczego z 1. sierpnia 1873. N. 136. D. p. p. i późniejszej instrukcyi z 6. stycznia 1882. l. 11.079, odbywa się klasyfikacya koni w całem państwie austryacko-węgierskiem tylko raz na trzy lata i winna być przedsiębraną bezpośrednio po konskrypcyi koni, która musi być przeprowadzona w czasie między 20. a 31. stycznia. Jeżeli już z tego powodu o przeciążeniu właścicieli koni mowy być nie może, to upada w zupełności podniesiony pod tym względem zarzut, jeżeli się zważy, że dla dogodności stron podzielony jest każdy powiat na kilka lub kilkanaście — powiat jasielski na 19 punktów zbornych, tak, że pojedynczy posiadacze koni nawet najbardziej oddaleni od miejsca zbornego przedstawiają swe konie komisyi klasyfikacyjnej w terminie oznaczonym, potrzebują do tego najwięcej 2 do 3 godzin czasu, a tak nieznaczna utrata czasu, i to tylko raz na trzy lata, nie może przecież czynić ujmy gospodarstwu rolnemu.

Odpowiedź powyższą zakomunikował Wydział krajowy Wydziałowi powiat. w Jaśle rozporządzeniem z dnia 22. maja rb. l. 25.505.

Sprawy rybackie.

Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z dnia 29. kwietnia r. b. l. 2.794/pr., że komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego przedłożył JE. p. Ministrowi wniosek o ustanowienie inspektora dla spraw rybołowstwa w Galicyi, przyczem roczne koszta połączone z objazdami takiego inspektora obliczył na 800 zł. w. a. Zarazem oznajmiło toż Prezydyum na podstawie reskryptu JE. p. Ministra rolnictwa z dnia 18. marca r. b. l. 9.852/713, że projekt Komitetu dałby się może wprowadzić w życie, jeżeliby zredukowano koszta objazdów i jeżeliby część zniżonego ryczałtu znalazła pokrycie w środkach krajowych. Wskutek odezwy powyższej wezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 5. maja r. b. l. 22.138 Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego, aby wziął pod ścisłą rozwagę, czy preliminowane pierwotne koszta połączone z wykonywaniem funkcyi inspektora dla rybactwa nie dałyby się obniżyć. Kiedy zaś Komitet przedłożył nowe zestawienie kosztów, oznajmił Wydział krajowy odezwą z dnia 26. czerwca rb. l. 31.046. Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że gotów jest w danym razie pokryć połowę tegorocznych kosztów, tudzież wstawić w preliminarz funduszu krajowego na r. 1886. odpowiednią kwotę dla inspektora rybactwa.

Na prośbę Zarządu krajowego Towarzystwa rybackiego udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 10. kwietnia r. b. l. 10.706 temuż Towarzystwu jednorazowego zasiłku w kwocie 500 zł. z funduszu dyspozycyjnego.

Z tegoż funduszu udzielił Wydział krajowy wskutek wniosków komitetów obydwóch krajowych Towarzystw gospodarskich rozporządzeniem z dnia 12. sierpnia 1884. l. 40.951 p. Dr. Maxymilianowi Nowickiemu,

c. k. profesorowi Uniwersytetu, zasiłku w kwocie 150 zł. na podróż do Wiednia na wiec rybacki.

Wreszcie nadmienić wypada, że Wydział krajowy upomniał się odezwą z dnia 26. czerwca r. b. l. 29.929 u c. k. Prezydyum Namiestnictwa o rezolucyę w sprawie układów międzynarodowych co do zarybienia i ochrony ryb.

Sprawa subwencyj rządowych na naukę rolnictwa i leśnictwa.

Przeszłoroczne podanie Wydziału krajowego w przedmiocie subwencyi państwowych na naukę rolnictwa i leśnictwa (por. przeszłoroczne sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego str. 22.) tylko w małej części znalazło uwzględnienie. Z tego powodu Wydział krajowy w odezwie do c. k. Namiestnictwa z dnia 14. kwietnia r. b. l. 12.589 wnioski nieuwzględnione ponowił, a mianowicie zażądał na rok 1886:

1. Podwyższenie stałej dotacyi dla obudwóch krajowych szkół rolniczych w Dublanach z 7.000 zł. na 15.000 zł., zaś dla kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie z 5.000 zł. na 8.000 zł.

2. Jednorazowego zasiłku w kwocie 11.000 zł. na założenie drugiej niższej szkoły rolniczej w zachodniej części kraju oraz stałej dotacyi na utrzymanie tej szkoły w kwocie 5.000 zł.

3. Stałej subwencyi rocznej w kwocie 4.000 zł. na utrzymanie dwóch stałych nauczycieli wędrownych rolnictwa.

Alegat 21.

Poprzednio jeszcze a mianowicie w załączonym·/. memoryale z dnia 16. stycznia r. b. l. 2.775, podał Wydział krajowy Kołu polskiemu w Wiedniu daty mogące posłużyć do uzasadnienia i poparcia żądań Wydziału krajowego w sprawie wymiaru subwencyi państwowych na naukę rolnictwa i leśnictwa w Galicyi.

Zasiłek na urządzenie wystawy rolniczo-przemysłowej w ziemi Bełzkiej.

Na prośbę komitetu wystawy rolniczo-przemysłowej w ziemi Bełzkiej, która to wystawa zapowiedzianą była na rok bieżący, udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 19. maja r. b. l. 24.714 temuż komitetowi ze swego funduszu dyspozycyjnego zasiłku w kwocie 500 zł. na urządzenie wystawy. Powziąwszy jednak wiadomość, że projektowana wystawa w roku bieżącym do skutku nie przyjdzie, zażądał rozporządzeniem z dnia sierpnia r. b. l. 40.744 zwrotu udzielonego zasiłku.

Dziełko Dr. Karola Hornböck „Szczepienie drzew owocowych„.

Na wniosek administracyi wydawnictw Towarzystwa pedagogicznego zakupił Wydział krajowy 50 egzemplarzy dziełka Dr. Karola Hornböck „Szczepienie drzew owocowych“, wydanego przez rzeczone Towarzystwo w tłumaczeniu polskiem, w celu rozdzielenia takowych pomiędzy szkoły ludowe. Równocześnie zaś (odezwą z dnia 19. maja r. b. l. 24.276) udał się do członka krajowej Rady szkolnej p. Stanisława hr. Badeniego z prośbą, aby mu wskazał szkoły ludowe, któreby przy rozdawaniu dziełka uwzględnić należało.

Koszta zakupna dziełka Hornböcka pokryto z funduszu dyspozycyjnego.

Subwencya na cele kultury krajowej.

Na cele kultury krajowej udzielił Wydział krajowy w peryodzie objętym niniejszem sprawozdaniem oprócz wyżej wymienionych subwencyi i zasiłków, jeszcze następujących z funduszu dyspozycyjnego:

1. Dekretem z dnia 30. stycznia r. b. l. 5.401 p. Karolowi Rottersmanowi, ukończonemu słuchaczowi wydziału chemicznego politechniki wiedeńskiej 100 zł. w. a., na odbycie praktyki gorzelniczej;

2. Rozporządzeniem z dnia 1. maja r. b. l. 11.041 oddziałowi galic. Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego w Bochni 200 zł. w. a. na dalsze zakładanie szkółek drzew owocowych i opiekę nad szkółkami drzew owocowych po wsiach;

3. Dekretem z dnia 12. czerwca r. b. l. 28.919 na prośbę komitetu c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego p. Dr. Józefowi Oleskowowi 100 zł. w. a. na podróż naukową w celu studyum produkcyi nasion warzyw i innych roślin gospodarskich;

4. Dekretem z dnia 26. czerwca r. b. l. 31.199 p. Józefowi Ciastoniowi, chemikowi-technologowi, po 30 zł. w. a. miesięcznie na czas od 1. października 1885. do 1. kwietnia 1886. na odbycie praktyki gorzelniczej, a na czas od 1. kwietnia 1886. na odbycie kursu gorzelniczego w Dublanach.

Kredyt melioracyjny.

W sprawie uchwalonych przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 19. lipca 1880. i 12. października 1883. rezolucyj wzywających Rząd do uregulowania kredytu melioracyjnego dla spółek wodnych i właścicieli gruntów, oznajmiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa po zamknięciu już tego sprawozdania odezwą z d. 24. września 1885. l. 9.155/pr. Wydziałowi krajowemu, że wedle reskryptu JE. p. Ministra rolnictwa z dnia 16. września 1885. l. 1.211/73 wydanego w porozumieniu z Ministerstwami spraw wewnętrznych, skarbu i sprawiedliwości oraz z JE. p. Ministrem Drem bar. Ziemiałkowskim wezwaniu Wysokiego Sejmu co do uregulowania kredytu melioracyjnego dla spółek wodnych stało się już zadość przez wydanie ustawy państwowej z dnia 30. czerwca 1884. o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

O ile zaś powyższemi rezolucyami Rząd został wezwanym do wyjednania w drodze ustawodawstwa państwowego postanowień, któreby tworzyły podstawę kredytu melioracyjnego dla pojedynczych właścicieli oraz oznaczały warunki jego użycia, oświadczył Rząd powołując się na motywa do projektów państwowej ustawy melioracyjnej, że „musi być krajom pozostawione wprowadzenie łącznie z istniejącymi już zakładami krajowymi dla kredytu gruntowego, lub przez samodzielne zakłady krajowe, albo też przy udziale innych publicznych zakładów kredytowych takich urządzeń, któreby umożliwiały pojedynczym gospodarzom wiejskim uzyskanie jak najtańszych, niewypowiedzialnych i w sposób stosowny umorzających się pożyczek na wykonanie melioracyj; — a dopiero wtedy gdy rokowania w tym kierunku przez kraje prowadzić się mające, przybiorą więcej konkretne formy, będzie zadaniem c. k. Rządu i ustawodawstwa państwowego, powziąć także ze swojej strony decyzyą co do ulg, które przyznane być mogą takim pożyczkom pod względem finansowym, a może także i cywilno-prawnym“.

Co się tyczy dalszej uchwały Wysokiego Sejmu z d. 12. października 1883., którą Wydział krajowy wezwany został do wniesienia projektu o udzielenie kredytu na melioracye gruntowe przez Bank krajowy, to powołując się na nasze zeszłoroczne sprawozdanie z czynności

Wydziału krajowego (str. 19.) mamy zaszczyt nadmienić, że Dyrekcya Banku krajowego przedłożyła pod dniem 16. lipca 1884. do l. 5.806 Wydziałowi krajowemu projekt przepisów o udzielaniu przez Bank krajowy pożyczek na melioracye gruntowe przez emisyą osobnych obligów melioracyjnych, przez kraj gwarantowanych, wraz z opinią krajowych Towarzystw rolniczych, który to projekt przygotowany był do wniesienia na zeszłorocznej sesyi, jeżeliby w tym kierunku objawionem zostało życzenie w Wysokim Sejmie.

Ponieważ jednak Wydział krajowy nie otrzymał w roku ubiegłym od Wysokiego Sejmu żadnej w tej mierze wskazówki, z którejby mógł powziąć, że Wysoki Sejm trwa w swem żądaniu co do uregulowania kredytu melioracyjnego przez Bank krajowy, — mimo że ustawodawcze postanowienia co do kredytu dla spółek wodnych (siedmiu przedsiębiorstw melioracyjnych), oraz sprawa gwarancyi kraju dla obligacyj komunalnych Banku krajowego nastręczały wielokrotnie do tego sposobność, — nie przedłożyliśmy rzeczonego projektu Wysokiemu Sejmowi. W razie zaś, gdyby zachodził powód uzasadniony do mniemania, że Wysoki Sejm nie odstąpił od żądania powyżej wskazanego, projekt Banku krajowego może być każdej chwili wznowiony i na tegorocznej sesyi wniesiony.

Dotacye z c. k. skarbu państwa na utrzymanie biura melioracyjnego i na wykonanie mniejszych melioracyj.

W sprawie zażądanego memoryałem z dnia 22. kwietnia 1884 l. 19.280 podwyższenia subwencyi rządowej na utrzymanie biura melioracyjnego oraz wyznaczenia z dotacyi melioracyjnej stojącej do dyspozycyi c. k. Ministerstwa rolnictwa odpowiednich zasiłków na podjęcie przedwstępnych badań dla wygotowania projektów melioracyjnych i na wykonanie mniejszych melioracyj, które nie korzystają z państwowego funduszu melioracyjnego, odnieśliśmy się ponownie do c. k. Rządu odezwą z dnia 26. maja 1885 l. 19.860 wystósowaną do tutejszego Prezydyum c. k. Namiestnictwa, motywując to żądanie wysokością przyzwalanego corocznie przez Wys. Radę państwa na te cele kredytu (93.000 zł. w r. 1884, a 84.000 w r. 1885), z którego kraj nasz zaledwie w stosunku 3 do 4% przeciętnie 2 do 3.000 zł. w. a. rocznie korzysta.

Powzięcie decyzyi w tym przedmiocie nastąpiło jednak przed wniesieniem powyższej odezwy reskryptem Ministerstwa rolnictwa z dnia 11. stycznia 1885 l. 7.051, zakomunikowanym Wydziałowi krajowemu dopiero w sierpniu r. b. odezwą tutejszego Namiestnictwa z dnia 31. lipca 1885 l. 3.821, wedle której podwyższenie dotychczasowej subwencyi dla krajowego biura melioracyjnego (1.000 zł. rocznie) Ministerstwo rolnictwa uważa na razie za niemożliwe, a natomiast oświadcza gotowość roboty melioracyjne, o ile takowe nie bywają podejmywane na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej, popierać według każdoczesnej faktycznej potrzeby i w miarę środków stojących mu do dyspozycyi pod warunkiem, jeżeli Ministerstwu przyznanym będzie odpowiedni wpływ na ułożenie projektów i wykonanie robót.

Gdy tego rodzaju roboty, a szczególnie wykonanie drugorzędnych kanałów osuszających, po przeprowadzeniu regulacyi i obwałowania

potoków i mniejszych rzek niespławnych, staną się wkrótce nieodzowną koniecznością, staraniem będzie Wydziału krajowego przez udzielenie pomocy technicznej stronom interesowanym zużytkować odpowiednio do potrzeb kraju to przyrzeczenie Rządu.

Biuro melioracyjne.

Z powodu zwiększającej się czynności biura melioracyjnego a szczególnie potrzeby udzielania w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. września 1882 pomocy technicznej dla wygotowania projektów przedsiębiorstw melioracyjnych subwencyonowanych z funduszu krajowego i państwowego, niemniej też kontrolowania tych robót, Wydział krajowy uważał za konieczne i w tym roku wzmocnić personal biura melioracyjnego przyjęciem sił nowych. I tak dekretem z dnia 25. września 1884 l. 50.581 przyjęto do expozytury biura melioracyjnego w Sanoku na bezpłatnego praktykanta Ignacego Morawieckiego, któremu dekretem z dnia 5. listopada 1884 l. 63.135 przyznano płacę dzienną w kwocie 1 zł., a dekretem z d 19. czerwca 1885 l. 28.329 podwyższono takową na 1 zł. 50 ct. dziennie. Następnie dla przyspieszenia wypracowania projektu regulacyi górnego Dniestru oraz Nowego Brnia, powołano dekretem z dnia 21. listopada 1884 l. 61.400 b. inżyniera-asystenta przy budowie dróg krajowych a inżyniera przedsiębiorstwa budowy kolei Jarosławsko-Sokalskiej Karola Boziewicza na inżyniera-pomocnika z płacą dzienną 2 zł. w. a., a dekretem z dnia 9. stycznia 1885 l. 853 przydzielono do biura melioracyjnego inżyniera-asystenta budowy dróg krajowych Piotra Wasilewskiego również z płacą dzienną 2 zł. w. a.

Po zamknięciu niniejszego sprawozdania powołano jeszcze głównie dla przyspieszenia wygotowania operatów technicznych dla regulacyi Bugu i Gniłej Lipy na pomocników technicznych z płacą dzienną 1 zł. 50 ct. ukończonych techników: Szczęsnego Gamrata (dekretem z dnia 17. lipca 1885) i Ludwika Sobolewskiego (dekretem z dnia 25. września 1885); oraz podwyższono rozporządzeniem z dnia 25. sierpnia 1885 l. 43.801 płace z 800 zł. na 1000 zł. rocznie począwszy od 1. września 1885 inżynierowi exponowanemu w Sanoku, Ferdynandowi Hillbrichtowi i inżynierowi-pomocnikowi Janowi Blauthowi przy równoczesnem nadaniu temu ostatniemu tytułu i charakteru inżyniera biura melioracyjnego.

W ten sposób wzmocniony personal biura melioracyjnego składa się obecnie:

1) Z sześciu inżynierów z płacami rocznemi od 1.000 do 1.500 zł. i dodatkami za plany po 300 zł., z których czterech zajętych jest w biurze centralnem, dwom zaś poruczone jest kierownictwo expozytury Tarnowskiej i Sanockiej;

2) Z trzech inżynierów asystentów z płacami rocznemi od 600 do 800 zł. (z tych jeden w biurze centralnem, dwóch zaś w expozyturze Tarnowskiej);

3) Wreszcie z sześciu pomocników technicznych z płacą dzienną 1 zł. 50 ct. do 2 zł. (z tych jeden w expozyturze Sanockiej, reszta w biurze centralnem).

Wreszcie co do ważniejszych spraw personalnych nadmieniamy, że dekretem z dnia 27. października 1884. l. 50.199 inżynier-pomocnik Tarnowskiej expozytury Franciszek Vetulani otrzymał urlop pięciomiesięczny i jednorazowy zasiłek w kwocie 150 zł. (z funduszu dyspozycyjnego) na odbycie podróży za granicę celem uzupełnienia wiadomości w dziedzinie melioracyj, a szczególnie nawodnień i dzikich potoków górskich, tudzież że do maja r. b. inżynier Andrzej Kędzior prowadził referat akcyi pomocniczej i regulacyi rzek, a po części i kultury krajowej, wskutek czego dopiero z końcem tego miesiąca mógł być użytym do robót technicznych.

W skutek znaczniejszego rozwoju robót drenarskich, szczególnie w okręgu Tarnowskiej expozytury biura melioracyjnego, okazała się potrzeba powierzania nadzoru nad wykonaniem robót tego rodzaju przysposobionym przez expozyturę do tej czynności dozorcom melioracyjnym, którzy w wielu wypadkach skutecznie zastępywali siły techniczne expozytury, tak że inżynierzy mogli się zająć niwelacyą i projektowaniem dalszych melioracyj lokalnych, oraz pracami przygotowawczemi do większych przedsiębiorstw melioracyjnych. Gdy jednak wedle relacyi kierownika rzeczonej expozytury, inżyniera Sikorskiego, zachodziła obawa, że ci z wielkiem poświęceniem trudu i czasu wyćwiczeni dozorcy w braku zajęcia i utrzymania w porze zimowej porzucą swój zawód, otrzymując stalsze miejsce przy budowie i konserwacyi dróg lub kolei żelaznych, postanowiliśmy rozporządzeniem z dnia 23. grudnia 1884. l. 65.418 z dotacyi przyzwolonej przez Wysoki Sejm na subwencyonowanie podmajstrzych melioracyjnych wyasygnować inżynierowi Sikorskiemu na utrzymanie dwóch dozorców drenarskich kwotę 240 zł. (10 zł. miesięcznie dla każdego dozorcy), którą też kwotę jako ściśle odpowiadającą potrzebie wstawiliśmy w Rubr. XIII. preliminarza funduszu krajowego na rok 1886.

Czynności biura melioracyjnego.

Czynności biura melioracyjnego we Lwowie oraz ekspozytur w Tarnowie i w Sanoku w czasie od 1. Lipca 1884 r. do 1. Lipca 1885 były następujące:

A. Wykonano na gruncie zdjęcia niwelacyjne i wypracowano lub rozpoczęto plany i kosztorysy dla stron i na obszarach poniżej wyszególnionych:

	Dla stron w miejscowościach jak niżej	Wykonano zdjęcia niwelacyjne dla					Plany i kosztorysy rozpoczęto lub ukończono	Uwagi
		regulacyi wód i robót ochronnych		melioracyj lokalnych				
		na długości klmtr.	dla obszaru morg.	osuszenia rowami morg.	drenowania morg.	osuszenia i nawodnienia morg.		
1	Dla komitetu spółki wodnej regulacyi Nowego Brnia i dopływów	43·0	25.000				rozpoczęto	wypracowano projekt częściowy dla dolnej przestrzeni.
2	Dla spółki w. Mrowelskiej w powiecie Rzeszowskim .						ukończono	zdjęcia w 1883 r. (3014 morg.)
3	Dla spółki w. Gniłej Lipy w. p. Przemyślańskim i Rohatyńskim						rozpoczęto	zdjęcia w 1883 r. (3000 morg.)
4	Dla gminy Bren osuchowski Kawęczyn i Wampierów .	21·7	5.900				ukończono	
5	Dla Glinian i Przegnojowa .			1.300				
6	Dla Wiązownicy i Piwody na regulacyę Wyczawy . . .	7·7	800				ukończono	
7	Dla hr. Maryi Gołuchowskiej w Opace			200			ukończono	
8	Dla Włodz. Gniewosza w Potoku złotym				225		rozpoczęto	Przesłano plan dla 14 morg.
9	Dla Konstantego Pawlikowskiego w Brześcianach . .				6		ukończono	
10	Dla folwarku szkoły w Czernichowie				10			
11	Dla Balic podróżnych i Lachowic (rzeka Świca) . . .	1·0					ukończono	roboty ochronne.
12	Dla Władysł. Tustanowskiego w Pukowie			100			ukończono	
13	Dla Antoniego Wrotnowskiego w Bielanach i Łęce . . .	0·3					ukończono	roboty ochronne.
14	Dla Jul. Tustanowskiego w Żurowie i Hrehorowie regul. (Świrza)	12·1	1.508				ukończono	regulacya i osuszenie łąk.

	Dla stron w miejscowościach jak niżej	Wykonano zdjęcia niwelacyjne dla					Plany i kosztorysy rozpoczęto lub ukończono	Uwagi
		regulacyi wód i robót ochronych		melioracyj lokalnych				
		na długości klmtr.	dla obszaru morg.	osuszenia rowami morg.	drenowania morg.	osuszenia i nawodnienia morg.		
15	Dla miasta Janowa pod Lwowem (Wereszyca) . . .	1·8	250				ukończono	regulacya częściowa i osuszenie.
16	Dla gm. Małszów regulacya Wiszni	0·7					ukończono	zdjęcia na długości około 4·0 klm.
17	Dla komitetu regulacyi rzeki Pełtwi	55·5	12.000					zdjęcia ukończono w Wrześniu 1885.
18	Dla gminy Podbereża (rzeka Świca)	1·0					ukończono	roboty ochronne w Sierpniu 1885.
19	Dla gminy Dubrawka (rzeka Świca)	1·0					ukończono	roboty ochronne.
20	Dla gminy Rudniki, Podgać i Zawada (rzeka Wisznia)	2·5					ukończono	roboty ochronne.
21	Bohorodczany stare reg. (Bystrzycy złotej)	2·5					ukończono	roboty ochronne w Sierpniu 1885.
22	Dla Jul. Puzyny w Czarnołóscu				15		ukończono	
23	Dla Nikłowic (rzeka Wisznia)	0.5					ukończono	regulacya i przełożenie drogi
24	Dla Wł. Younga w Trzcieńcu						ukończono	nawodnienie 7 mr. zdjęcia w 1883 r.
25	Dla spółki wod. na regulacyę pot. Łęg	20·7						zdjęcia ukończono w Wrześniu 1885.
26	Dla spółki wod. na regulacyę potoku Trześniówki z dopływami	17·2						zdjęcia ukończono w Wrześniu 1885.
27	Dla ks. Wł. Czartoryskiego w Besku					13	ukończono	
28	Dla Leona Grotowskiego w Jaćmierzu				30		rozpoczęto	ukończono dla 8 m.
29	Dla prob. rzym. kat. w Jaćmierzu				22			
30	Dla Felixa Gniewosza w Nowosielcu					36	ukończono	
31	Dla Aleksan. Tarnawieckiego w Bykowcu					83	rozpoczęto	
32	Dla zakładu głuchoniemych w Bukowie				15			
33	Dla Kant. Dydyńskiego w Krzemiennej				2			

	Dla stron w miejscowościach jak niżej	Wykonano zdjęcia niwelacyjne dla					Plany i kosztorysy rozpoczęto lub ukończono	Uwagi
		regulacyi wód i robót ochronnych		melioracyj lokalnych				
		na długości klmtr.	dla obszaru morg.	osuszenia rowami morg.	drenowania morg.	osuszenia i nawodnienia morg.		
34	Dla Tad. Cybulskiego w Grabownicy	0·6						odprowadzenie wód.
35	Dla St. Starowiejskiego w Bratkówce i Odrzykoniu . . .				80		ukończono	
36	Dla Maryi Gołaszewskiej w Targowiskach				50	50	rozpoczęto	
37	Dla Xawerego Skrzyńskiego w Krościenku				20		ukończono	
38	Dla Zdzisława Skrzyńskiego w Harcie					12		
39	Dla fundacyi styp. Dydyńskich w Godowie				41		ukończono	
40	Dla spółki wodnej rzeki Sanoczek	20·0					rozpoczęto	ubezpieczenie brzegów i obwał.
41	Dla miasta Mrzygłód (rzeka San)	2·0					ukończono	roboty ochronne.
42	Dla Wojciecha Wasilewskiego w Tyrawce (rzeka Tyrawka)	2·6					ukończono	roboty ochronne.
43	Dla m. Jedlicze (rzeka Jasiółka)	1·6					ukończono	roboty ochronne.
44	Dla Zenona Słoneckiego w Jurowcach						ukończono	50 morg. nawod. (zdjęcia z r. 1883).
45	Dla Adama Wiktora w Załużu						ukończono	78 morg. nawod. (zdjęcia z r. 1883).
46	Dla Teofila Ostaszewskiego w Wzdowie						ukończono	15 morg. nawod. i 8 morg. drenow. (dawne zdjęcia.)
47	Dla Aug. Stojowskiego w Jaszczwi						ukończono	16 morg. drenow.
48	Dla Hłomczy, Tyrawy sol. i Dobrej (San)						ukończono	przekop i roboty ochr. (zdj. 1883/4).
49	Dla spół. wodnej Jaszczwi, Moderowce i. t. d. . . .						ukończono	200 morg. osuszenia rowami zdjęcia (1883/4).
50	Dla spół. wod. regulacji Wisłoka od Beska do Haczowa						ukończono	zdjęcia dawniej wykonane.
51	Dla gm. Krzywczyce pod Lwowem					100		wykonano przy zdjęć. dla Pełtwi.
52	Regulację górnego Dniestru, i dopływów						rozpoczęto	wypracowanie ostatecznego projek.
53	Dla spółki wod. bagien Rudnickich i Niskich. . . .							Jnr. Skowroński w Wrześniu 1885.

	Dla stron w miejscowościach jak niżej	Wykonano zdjęcia niwelacyjne dla					Plany i kosztorysy rozpoczęto lub ukończono	Uwagi
		regulacyi wód i robót ochronnych		melioracyj lokalnych				
		na długości klmtr.	dla obszaru morg.	osuszenia rowami morg.	drenowania morg.	osuszenia i nawodnienia morg.		
54	Dla Alf. Czajkowskiego w Dusanowie							zdjęcia z r. 1883 nawodnienia
55	Dla Kamionki wołoskiej . .							zdjęcia z 1884 muszą być uzupeł.
56	Dla Zyg. hr. Drohojewskiego w Krukienicach							zdjęcia z r. 1883 nawodnienia.
57	Dla Teod. Polańskiego w Rudnikach							zdjęcia z r. 1883 nawodnienia.
58	Dla Wład. Rozwadowskiego w Tuchowie				105		rozpoczęto	wypracowano plany dla 55 morg.
59	Dla spół. wod. Żabnicy w pow. Tarnowskim	7·5					ukończono	rów osuszający od Partynia do Żabna.
60	Dla J. Straszewskiej w Lipnikach				43		ukończono	
61	Dla Ed. hr. Stadnickiego w Nawojowej				95		rozpoczęto	wypracowano plany dla 35 morg.
62	Dla spół. wod. Żabnicy w p. Tarnowskim	5·5					ukończono	Potok. Pogwizdówka.
63	Dla Ed. Miłkowskiego w Gorlicach					67	ukończono	nawodnienie i drenowanie.
64	Dla Adama Skrzyńskiego w Zagorzanach i Libuszy . .				20		ukończono	
65	Dla Adama Paliszewskiego w Skrzynowie				35		rozpoczęto	wypracowano plany dla 15.5 morg.
66	Dla Zdz. hr. Tyszkiewicza w Weryni				160		rozpoczęto	wypracowano plany dla 35 morg.
67	Dla Jana Bielawskiego w Nehrybce i Sielcu				150		rozpoczęto	wypracowano plany dla 50 morg.
68	Dla Wit. hr. Łubieńskiego w Przerytyborze			150			rozpoczęto	rowy i stawy rybne.
69	Dla Ad. Jordana w Błoniu .					26	ukończono	drenowanie i nawodnienie
70	Dla gm. Breść osuchowski, Kawęczyn i Wampierzów .	3·0					ukończono	dodatkowe zdjęcie
71	Dla spół. wod. starego Brnia i dopływów	20·0					rozpoczęto	wypracowano na długości 10·0 klm.
	Razem . .	252·0		1.550	1.124	387	dla stron 40 ukończono 10 w części ukończono 5 rozpoczęto.	

W zestawieniu wykonano zdjęcia na gruncie następujące:

dla regulacyi wód i robót ochronnych na długości 252.0 klm.

dla melioracyj lokalnych:

osuszenie rowami dla	. .	1550 morg.
drenowanie dla	. . .	1124 „
osuszenie i nawodnienie dla	.	387 „
razem	. . .	3061 morgów.

Plany i kosztorysy: ukończono dla . . 40 stron
w części ukończono dla 10 „
rozpoczęto dla . . 5 „

Uwaga. Zdjęcia niwelacyjne oraz wypracowanie planów i kosztorysów wykonano lub rozpoczęto **kosztem funduszu krajowego** na podstawie uchwały sejmowej z dnia 27. Września 1882 dla stron wyszczególnionych pod A. liczba porządkowa 1 2 3 4 5 6 11 14 15 16 17 19 20 23 25 26 48 50 51 53 55 70 71.
dla stron pod liczbą 18 i 21 wskutek uchwał Sejmowych z 1884 roku.

B. Kontrolowano wykonanie robót projektowanych:

	Dla stron w miejscowościach jak niżej	Regulacya wód i roboty ochronne		Melioracye lokalne			Uwagi
		na długości	dla obszaru w	osuszenie rowami	drenowanie	osuszenie i nawodnianie	
		klmtr.	morg.	morg.	morg.	morg.	
1	W powiecie Mieleckim regulacyę N. Brnia	3·0					rozpoczęto
2	W pow. Dąbrowskim dopływy kanału Zyblikiewicza . . .	27·0					pozostaje 15·0 klm. do ukończenia
3	W gminie Breń osuchowski, Kawenczyn i Wampierzów . .	8·0					rowy osuszające
4	Regulacyę St. Brnia w powiecie Mieleckim	1 5					dalszy ciąg robót (Wały)
5	Regulacyę odpływu dla sp. wod. Chorzelowskiej	19·0	10.000				roboty na ukończeniu
6	W Pukowie u Wład. Tustanowskiego			100			
7	W Dubrawce, (rzeka Świeca) .	1·0					
8	W Besku u ks. Czartoryskiego .					13	ukończono
9	„ „					200	ciąg dalszy
10	W Jaćmierzu u Leona Grotowskiego				10	20	ukończono
11	W Załużu u Adama Wiktora .					78	ciąg dalszy
12	W Bykowcu u Alf. Tarnawieckiego					83	rozpoczęto
13	W Mrzygłodzie na rzece Sanie .	2·0					ukończono

	Dla stron w miejscowościach jak niżej	Regulacya wód i roboty ochronne		Melioracye lokalne			Uwagi
		na długości	dla obszaru w	osuszenie rowami	drenowanie	osuszenie i nawodnianie	
		klmtr.	morg.	morg	morg.	morg.	
14	Na rzece Tyrawce u Woj. Wasilewskiego	2·6					ukończono
15	W Hłomczy Tyrawie i t. d. regulacya Sanu	2·					ukończono
16	We Wzdowie u Ostaszewskiego Teofila				10 (ukończ.)	200	ciąg dalszy
17	W Grabownicy u Tad. Cybulskiego	0·6					ukończono
18	W Turzu u M. Leszczyńskiej .			40			ukończono
19	W Odrzykoniu i Bratkówce u St. Starowiejskiego				80		ukończono
20	W Krościenku u ks. Skrzyńskiego				12		ukończono
21	W Targowiskach u M. Gołaszewskiej				40		rozpoczęto
22	W Jaszczwi u Aug. Stojowskiego				16		ukończono
22	W Jasieniowie u M. hr. Dzieduszyckiej			72			ukończono
24	W Jedlicach na rzece Jasiołce .	1·6					ukończono
25	W Godowie dla fundacyi Dydyńskich				41		rozpoczęto
26	W Dublanach pod Lwowem . .				20	30	dalszy ciąg
27	W Błoniu u Ad. Jordana . .				49		
28	W Stróżach u Aug. Benoego. .				21		
29	W Weryni u hr. Tyszkiewicza .				37		2 m. bez planu
30	W Kołbuszowej u Buczka . .				4		bez planu
31	W Lipnikach u Straszewskiej .				23		
32	W Nawojowej u hr. Stadnickiego				42		
33	W Skrzyszowie u Ad. Paliszewskiego				15		
34	W Nehrybce u J. Bielawskiego.				20		
35	W Przerytyborze u hr. Łubieńskiego			20			stawy rybne.
	Razem . .	68·3	—	232	440	624	

W zestawieniu kontrolowano wykonanie robót regulacyi wód za pomocą kanałów osuszających i robót ochronnych na długości . . . 68·3 klmtr.
melioracyj lokalnych, a mianowicie:

osuszenia rowami na obszarze	232 morg.
drenowania na obszarze	440 „
osuszenia i nawodnienia na obszarze . . .	624 „
razem .	1.296 morgów.

Uwaga. Roboty pod liczbą 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, mianowicie drenowanie pól, zostało wykonanem przy pomocy dozorców krajowych Ignacego Fabera i Jana Marka.

C. Wykonano badania wstępne lub wzięto udział w czynnościach komisyjnych jak niżej:

Czynności biura melioracyjnego. Ciąg dalszy.

1.	w Połkiniach u ks. Jerz. Czartoryskiego . .	drenowanie
2.	w Korsowie u Bogusława Horodyńskiego . .	osuszenie łąk i nawodnienie
3.	w Zaleszczykach u br. Sew. Brunickiego . .	osuszenie stawu
4.	w Gródku dla Zwierzchni gm. miasta . . .	osuszenie
5.	w Przemyskim dla komitetu ratunkowego . .	zbadania zalewu z 1884 r.
6.	w Sądowej Wiszni dla hr. Tom. Stadnickiego .	osuszenie budynku.
7.	w Dąbrowie dla spółki kanału Zyblikiewicza .	w sprawie powodzi 1884. r.
8.	w Chotowie dla hr. Mieczysł. Reya . . .	staw w Chotowie
9.	w Wadowicach u Aleks. Gostkowskiego . .	regul. rzeki Skawy
10.	w Rudnikach u Teod. Polańskiego . . .	znaki wodne
11.	w Podwysokiem u D. Abrahamowicza . . .	osuszenie
12.	w Zadwórzu i Połonicach dla Pełtwi . . .	regulacya
13.	w Kamionce strum. i Sokalu dla rz. Bugu . .	regulacya
14.	w Malczycach u G. Ziembickiego	osuszenie
15.	w Opace i p. p. Lubaczów	wytyczenie rowów
16.	w Rohatynie i Oskrzesińcach	regul. Swirza
17.	w Sanoku i Besku dla spółki rz. Wisłoka . .	regulacya
18.	w pow. Mieleckim dla spółki regul. odpływu wód na wschód od drogi krajowej Dębicko-Tarnobrzeskiej	regulacja odpływu
19.	w Skwarzawie u Apol. Jaworskiego . . .	osuszenie
20.	w Wzdowie, Jaćmierzu i t. d. dla spółki wodnej .	regul. rzeki Pielnicy i osusz. (1100 m.)
21.	w Krośnie, Suchodole i t. d. dla spółki wodnej .	regul. Olszyny Łęg itd. i osusz. (526 m.)
22.	w Sanoku dla miasta	budowa tam zabezpiecz. (3·2 kilom.)
23.	w powiatach, Sanok, Krosno, Brzozów i Lisko dla zbadania stosunków wodnych . . .	w ogólności
24.	w Hłomczy, Tyrawie i t. d. w sprawie wywłaszczenia gruntów.	
25.	w Dydni u J. Pohoreckiego	drenowan. 40 morg. i nawodnien. 17 m.

26. w Jurowcach u Z. Słoneckiego	drenowanie
27. w Zmiennicy u W. Zaremby	osuszenie łąk
28. w Jasieniowie u M. hr. Dzieduszyckiej . . .	zakład wodny i osuszenie łąk
29. w Nowosielcu u Fel. Gniewosza	zakład wodny i nawodnienie
30. w Glinkach dla spółki starego Brnia . . .	osuszenie szluzy
31. w pow. Mieleckim na wezwanie c. k. Starostwa .	naprawa wałów nad Jamnicą i rzeką Zgórsko 3·0 klm.

Oprócz czynności wyszczególnionych pod A B i C. biuro melioracyjne zajmowało się następującemi sprawami:

1. Referatem spraw wodnych i regulacyjnych w ogólności, z których ważniejsze są wyszczególnione w sprawozdaniu o regulacyach i melioracyach subwencyonowanych z funduszu krajowego.
2. Referatem akcji pomocniczej z powodu powodzi 1884 roku;
3. Referatem stacyi melioracyjnych i wodoskazowych, założonych dla górnego Dniestru i dopływów;
4. Referatem spraw torfowych, a w szczególności projektem i kontrolą robót w Dublanach w celu exploatacyi torfu tamże.

Ważniejsze zgłoszenia do biura melioracyjnego we Lwowie i Ekspozytur w Tarnowie i Sanoku w sprawie nowych zdjęć do dnia 1. Lipca 1885, które pozostały niezałatwione, są następujące:

1. J. Gizowskiego w Mokrzanach w.	nawodnienie
2. Ks. Adama Lubomirskiego w Miżyńcu . . .	drenowanie
3. W. Ozaistowicza w Hruszowicach	osuszenie
4. Gminy Kamionka wołoska	osuszenie
5. Gmin: Skwarzawa, Winniki, Wiązowa . . .	regul. rzeki Świni
6. Komitetu regulacyi rzeki Biały w powiecie Tarnowskim	regul. rzeki Biały
7. Gminy Rudniki w pow. Żydaczów	osuszenie
8. Gminy Sądowa-Wisznia, Zagrody i t. d. w pow. Mościskim	regul. rzeki Wiszni
9. Gminy Nikłowice (pow. Mościska) . . .	osuszenie 150 morg.
10. Zwierzchności gm. w Gródku	osuszenie
11. Horodyńskiego w Korsowie	osuszenie
12. C. k. Namiestnictwa we Lwowie w sprawie Złotej Lipy	regulacya
13. Zwierzchności gminy Olesko	zawiązanie spółki
14. Berkego z Karwodży	w części załatwione
15. Hr. Reya z Przesławia	
16. Rozwadowskiego z Tuchowa	
17. Hr. Tyszkiewicza z Weryni	
18. Bielawskiego z Nehrybki	

19. Jordana z Błonia		
20. Paliszewskiego z Krzyszowa		w części
21. Klobassy ze Skołyszyna		załatwione
22. Straszewskiej z Lipinek		
23. Hr. Stadnickiej z Nawojowej		

Odmówiono na razie do nowego zgłoszenia się z przyczyny innych rozpoczętych zajęć i zgłoszeń dawniejszych:

1. Wydziałowi pow. w Jaśle	w sprawie regul. i melioracyj w ogóle
2. Wydziałowi pow. w Łańcucie	w sprawie osuszenia w Gniewczynie
3. Wydziałowi pow. w Gródku	w sprawie regulacyi Wereszycy
4. Magistratowi m. Żółkwi	w sprawie regulacyi rzeki Świni
5. Gminie Pobereże pod Żurawnem	w sprawie ubezpieczenia brzegów
6. Wydziałowi pow. w Żydaczowie	w sprawie regulacyi rzeki Świcy

W sprawie regulacyi Sanu między Przemyślem i Składem solnym.

W dalszym ciągu naszego sprawozdania zeszłorocznego dodajemy, że pożądane porozumienie z Namiestnictwem co do sposobu traktowania tej sprawy nie przyszło do skutku. Namiestnictwo przedstawiło Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 21. stycznia 1885. l. 81.570 (l. 5.902) protokół obrad, odbytych w departamencie technicznym Namiestnictwa, do których należał ze strony Wydziału krajowego p. J. Jankowski, inżynier biura melioracyjnego, i uznało sprawę regulacyi Sanu między Przemyślem i Składem solnym jako rzecz chwilowo upadłą. Wskutek tego Wydział krajowy oświadczył c. k. Namiestnictwu, że podziela zapatrywania swego delegata, według których systematyczna regulacya projektowana między Przemyślem i Składem solnym nie może być rozpoczętą przed należytem uporządkowaniem koryta rzeki poniżej położonego, — jednak uważa zawsze tę sprawę jako naglą i wielkiej doniosłości dla kraju, i z tej przyczyny uprasza o jak najrychlejsze zarządzenie względem uporządkowania dolnej części biegu rzeki Sanu za pomocą przeprowadzenia takich robót, któreby regulacyę górnego biegu uczyniły możliwą, a powtóre względem zbadania, czy dla ochrony osad i gruntów wysokiej wartości pomiędzy Przemyślem i Składem solnym, nie dałyby się wykonać częściowo roboty regulacyjne, któreby stanu rzeki na przestrzeni poniżej położonej nie pogorszyły. Przytem trzeba zauważyć, że przestrzeń Sanu, o którą chodzi, należy do przestrzeni rzek, dla których mają być wypracowane w bieżącym roku przez c. k. Namiesnictwo ogólne projekta regulacyjne, i że zatem sprawa regulacyi Sanu między Przemyślem i Składem solnym będzie na nowo podjętą.

Regulacya Sanu pod Sobiecinem.

W dalszym ciągu sprawozdania zeszłorocznego w tej sprawie, podajemy co następuje:

W odezwie z dnia 6. maja 1884. l. 22.226, Wydział krajowy oświadczył c. k. Namiestnictwu, że wyjątkowo przyczyni się do kosztów projektowanych robót pod Sobiecinem, datkiem umożliwiającym stronom interesowanym pokrycie $^1/_3$ części kosztów obliczonych na 57.000 zł., i że w tym celu wyjedna stosowną dotacyę u Wys. Sejmu. Następnie (LW. 153/85) Wydział krajowy zgodził się na uwolnienie gmin i Sobiecin od ponoszenia datków konkurencyjnych ze względu, że gminy te nawiedzone powodzią w roku 1884, nie były w stanie uiścić najmniejszych datków — i asygnował (l. 53.465/84 i 153/85) kwotę 7.500 zł. z funduszu przeznaczonego na subwencyonowanie robót wodnych (Rubr. XIII. rok 1884). Kwota ta wynosi mniej więcej $^1/_3$ część kosztów opaski, która pod Sobiecinem została wykonaną, ponieważ pierwotny kosztorys wynosił kwotę . . . . . 22.759 zł. $87^1/_2$ ct.

Nakoniec wskutek odezw Namiesnictwa (LW. 25.312/85 i 36.812/85), Wydział krajowy przyznał na dalsze roboty wodne pod Sobiecinem (mianowicie na przekop) kwotę . . . . . 5.000 „

z funduszu melioracyjnego w 1885. r. stosownie do wniosku Namiestnictwa, a kwotę . . . . 4.200 „ w roku 1886.

C. k. Namiestnictwo zażądało od Wydziału krajowego na rok 1886. datku w kwocie . . . . 8.443 „ 08 „

Wydział krajowy uważał jednak za stosowne udzielić przyrzeczenia tylko do wysokości wynoszącej $^1/_2$ tego datku, spodziewając się, że reszta będzie mogła być pokrytą przez strony interesowane.

Koszta całkowite robót pod Sobiecinem oblicza c. k. Namiestnictwo na . . . . . 62.829 „ $24^1/_2$ „ (zamiast pierwotnie podanych 57.000 zł.) z tem, aby $^1/_3$ część tj. 20.943 zł. 08 ct. w. a. była pokrytą z funduszu krajowego bez współudziału gmin interesowanych.

Udzielono już	7.500 zł.	
przyrzeczono	5.000 „	
przyrzeczono	4.200 „	
razem . .	16.700 zł.	
brakowałoby do	20.943 zł. 08 ct.	
kwoty	4.243 zł. 08 ct.	

Budowle wodne na rzece Sanie pod Iskaniem.

Odnośnie do sprawozdania zeszłorocznego, Wydział krajowy postanowił do LW. 22.848/83 udzielić na roboty ochronne na rzece Sanie pod Iskaniem, obliczone na kwotę . . . . 10.392 zł. 10 ct.

zasiłek w kwocie . . . . . 1.500 zł.

Zasiłek ten ma być rozdzielonym pomiędzy strony konkurencyjne w stosunku do datków.

Ze względu, że roboty te służą dla zabezpieczenia drogi publicznej, wiodącej z Dubiecka na Iskań do Birczy, Wydział krajowy wyasygnował LW. 37.989/83 pierwszą ratę w kwocie . 1.040 zł. 56 ct. z funduszu drogowego (Rubr. X).

Przy asygnowaniu jednak następnej raty w kwocie 84 zł. 05 ct. przeniesiono ten wydatek na rubr. XIII. (LW. 3.662/83), 3cią ratę zasiłku

na te roboty asygnowano w roku bieżącym (LW. 16.642/85) z funduszu melioracyjnego w kwocie . . . . . 194 zł. 03 ct.

Pozostaje jeszcze do asygnowania z przyrzeczonej subwencyi w kwocie 1.500 zł. reszta w kwocie . . . . . 181 zł. 36 ct.

Spółka wodna Dąbrowska.

Odnośnie do sprawozdania zeszłorocznego, budowa głównego kanału, który został nazwanym: „Kanałem Zyblikiewicza“, została ukończoną w 1884. roku, odbiór robót nastąpił przy współudziale naszego inżyniera p. J. Jankowskiego i spółka wodna rozpoczęła już w jesieni 1884. r. wykonanie rowów dopływowych.

Budowa głównego kanału była rozpoczętą w 1882. roku, według przedstawionych nam rachunków z użycia subwencyi krajowych okazuje się: że koszta wykonania głównego kanału razem z szluzami, mostami, wywłaszczeniem i zarządem wynosiły 46.102 zł. 45 ct. oprócz wydatków na studya i wypracowanie planów, które wynosiły 2.165 zł. 70 ct. Na wykonanie tych robót spółka wodna otrzymała:

z funduszu krajowego zasiłek w kwocie . . .	11.000 zł.
z tegoż funduszu 2 pożyczki	28.000 „
od Ministerstwa rolnictwa zasiłek	2.000 „
i nareszcie z funduszów państwowych na dostarczenie zarobku ludności	5.000 „
razem . .	46.000 zł.

Na wykonanie 6-ciu dopływów kanału Zyblikiewicza, których koszta obrachowano na kwotę . . . 13.650 zł.

i dla dostarczenia zarobku ludności cierpiącej niedostatek, Wydział krajowy udzielił (LW. 16.383/85) z funduszu zapomogowego dla powodzian kwotę . . . 6.000 „

asygnowaną na ręce Wydziału powiatowego w Dąbrowie, i udał się do Prezydyum Namiestnictwa o udzielenie zapomogi w tej samej wysokości.

Oprócz 6-ciu dopływów, których koszta obliczono na . . . . . 13.650 „

spółka wodna przedstawiła nam plany i kosztorysy na wykonanie głównego dopływu od wsi Siedliszowice kosztem . . . . . 13.716 zł. 15 ct.

Regulacya Starego Brnia z dopływami.

W zeszłorocznem sprawozdaniu z użycia subwencyi w kwocie 5.000 zł. udzielonej przez Wysoki Sejm w 1883 r. Spółce wodnej dla regulacyi Starego Brnia z dopływami — było powiedzianem, że Wydział krajowy zażądał od Spółki wodnej:

1. ażeby programem przyszłych robót objęła nie tylko główną arteryę, ale też wszystkie dopływy Starego Brnia;

2. ażeby obmyśliła potrzebne w tym celu fundusze — nakoniec

3. ze względu, że dawny projekt uległ zupełnej zmianie, ażeby Spółka wodna plany i kosztorysy robót podług zmienionego projektu przedstawiła Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia.

Wskutek podania Spółki o wydelegowanie inżyniera z Wydziału krajowego w celu wypracowania żądanego operatu, Wydział krajowy poruczył p. Tadeuszowi Sikorskiemu inżynierowi ekspoz. kraj. biura melio-

racyjnego w Tarnowie, tak kierowanie robotami, jako też wypracowanie potrzebnych planów i kosztorysów na ukończenie robót, z tem, żeby jeszcze w bieżącym roku przedstawić Wysokiemu Sejmowi projekt do odnośnej ustawy, uznającej regulacyę Starego Brnia za przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszów krajowych (LW. 13.922/85, 1864 5/85). W celu jednak dostarczenia zarobku ludności położonej nad Starym Brniem, jak niemniej z uwagi na konieczną potrzebę uregulowania środkowej i górnej części Starego Brnia, celem uzyskania pożądanego odpływu dla kanałów osuszających wykonanych w gminach Breń Osuchowski, Kawęczyn i Wampierzów, — przyznano spółce wodnej Starego Brnia z krajowego funduszu melioracyjnego pożyczkę do wysokości 12.000 zł. w. a. zwrotną z zasiłków krajowych i państwowych, które tej Spółce przyznane zostaną na podstawie uchwalić się mającej w tegorocznej sesyi sejmowej Ustawy krajowej.

Na rachunek tej pożyczki asygnowano kwotę 4.000 zł.

Oprócz tego na oczyszczenie i podebranie przekopu Wiszni do Wisłoki na granicy Woli Mieleckiej, przyznano kwotę 500 zł. w. a.

Z funduszów państwowych Spółka wodna otrzymała bezzwrotną zapomogę w kwocie 3.000 zł. dla dostarczenia zarobku ludności cierpiącej niedostatek.

Roboty regulacyjne i ochronne na rzece Dunajcu.

1. Dla przeprowadzenia robót ochronnych projektowanych na rzece Dunajcu pod Załubińczem, których kwota kosztorysowa wynosi 3.577 zł. 10 ct.

i koszta zarządu . . . . . 50 „ — „

c. k. Starostwo w Nowym Sączu udało się do Wydziału krajowego najprzód o zesłanie delegata na rozprawę konkurencyjną, — a następnie o oświadczenie, czy fundusz krajowy zechce przyczynić się do tej budowy.

Fundusz rządowy budowli wodnych przyczynia się $^1/_3$ częścią kosztów i całemi kosztami zarządu.

Wydział krajowy przyrzekł udzielić na te roboty jednorazowy zasiłek w kwocie 1.000 zł. — z warunkiem, że konkurencya pokryje brakujące fundusze.

Następnie wskutek podania W. Kazimierza Miczyńskiego, właściciela dóbr w Załubińczu, Wydział krajowy przyznał dodatkowo na te roboty zasiłek w kwocie 190 zł., czyli razem zasiłek 1.190 zł. w. a. wynoszący mniej więcej $^1/_3$ część właściwych kosztów budowy.

2. Na wykonanie robót ochronnych pod Zabełczem na prawym brzegu rzeki, ze względu na zabezpieczenie drogi krajowej, udzielono najprzód zasiłek z funduszu krajowego w kwocie 925 zł. 70 ct., z pozostałości kredytu na rok 1884. przyznanego przez Wysoki Sejm na subwencyonowanie robót wodnych (Rub. XIII. 15.000 zł.) jako $^1/_3$ część całkowitych kosztów budowy obliczonych na 2.777 zł. 11 ct.

Następnie wskutek zmian w łożysku rzeki po ostatniej powodzi, Namiestnictwo uznało potrzebę przedłużenia istniejącego już ubezpieczenia brzegu i obliczyło koszta budowy na kwotę . . 2.600 zł. — ct.

łącznie z kosztami zarządu w kwocie . . 67 „ 15 „

Wydział krajowy wyasygnował na tę budowę kwotę 844 zł. 28 ct., wynoszącą $^1/_3$ część kosztów właściwej budowy.

3. Na budowle ochronne, projektowane pod Tęgoborzem i Zbyszycami, których koszta obliczono na kwotę

(lewy brzeg)	4.999 zł. — ct.
(prawy brzeg)	1.386 „ 79 „
razem . .	6.385 zł. 79 ct.

Wydział krajowy przyrzekł udzielić zasiłek do wysokości kwoty 2.103 zł. 37 ct., to jest $^1/_3$ część kosztów budowy bez kosztów zarządu, z tego $^1/_{10}$ część kosztów budowy, to jest 638 zł. 57 ct. ma być pokrytą z funduszu drogowego, a reszta to jest 1.464 zł. 80 ct. z funduszu melioracyjnego.

4. Na budowle wodne pod Rożnowem, odnośnie do zeszłorocznego sprawozdania, Wydział krajowy udzielił zasiłek w kwocie 1.038 zł., jako $^1/_3$ część kosztów obliczonych na 3.271 zł. 50 ct., razem z kosztami zarządu wynoszącemi 155 zł.

Zasiłek został wyasygnowanym z kredytu na r. 1884. (Rub. XIII.)

Na dalsze roboty pod Rożnowem, których koszta obliczono na 3.674 zł. $33^1/_2$ ct.

i koszta tamiarza . . . . . 54 „ 75 „

Wydział krajowy wskutek podania JW. hr. Jana Stadnickiego właściciela dóbr w Rożnowie przyrzekł udzielić zasiłek w kwocie 1.224 78 ct., wynoszący $^1/_3$ część kosztów budowy i na poczet tego zasiłku wyasygnował kwotę 800 zł. także z kredytu na rok 1884. (Rub. XIII.)

5. Wskutek odezwy Namiestnictwa w sprawie robót wodnych na lewym brzegu rzeki Dunajca od granicy Jurkowa do mostu rządowego pod Melsztynem, w których zarząd dóbr JW. Karola hr. Lanckorońskiego jest interesowanym, Wydział krajowy przyrzekł wyjednać u Wys. Sejmu potrzebną dotacyę na pokrycie $^1/_3$ części kosztów budowy.

Koszta te wynoszą	40.960 zł. — ct.
razem z kosztami zarządu wynoszącemi . .	751 „ 79 „
dotacya zatem potrzebna na rok 1886. i 1887. wynosić będzie	13.402 „ 73 „

Wydział krajowy wniesie w tej sprawie do Wysokiego Sejmu specyalne przedstawienie.

6. Do robót ochronnych projektowanych na prawym brzegu rzeki Dunajca pod Janowicami, obliczonych na kwotę 21.860 zł., — Wydział krajowy, chcąc umożliwić wykonanie, obiecał przyczynić się datkiem wynoszącym około $^1/_3$ części kosztów, a mianowicie kwotą 7.000 zł.

Pierwszą ratę na rok 1885. w kwocie 3.500 zł. Wydział krajowy asygnował z dotacyi powodziowej z tem, że druga rata w kwocie 3.500 zł., przypadająca na rok 1886. będzie udzieloną z funduszu melioracyjnego.

Roboty regulacyjne i ochronne na rzece Dunajcu. Petycya do Wysokiego Sejmu.

7. W skutek petycyi Wnej Anastazyi Prochaskowej, wniesionej do Wysokiego Sejmu i przekazanej uchwałą z dnia 23. października 1884. roku Wydziałowi krajowemu do załatwienia,, — Wydział krajowy przyznał na budowę opaski pod Rostoką jednorazowy zasiłek w kwocie

364 zł. 77 ct., asygnowany z funduszów (Rub. XIII. na rok 1884. LW. 56.245/84).

8. Wskutek podania Wnej Ludw. Kochanowskiej właścicielki dóbr w Olszynach, Wydział krajowy wyasygnował z funduszu melioracyjnego kwotę 1.624 zł. 76 ct., jako zasiłek wynoszący $^1/_3$ część kosztów robót ochronnych jeszcze nie ukończonych pod Olszynami i Sukmaniem na lewym brzegu rzeki.

9. Na roboty ochronne na prawym brzegu pod Wróblowicami, Wydział krajowy asygnował z funduszu melioracyjnego kwotę 1.100 zł. jako jednorazowy zasiłek, wynoszący mniej więcej $^1/_3$ część kosztów obliczonych na . . . . . 3.038 zł. 39 ct.
i koszta zarządu obliczonych na . . . . . 76 „ 60 „

10. Na roboty wodne pod Wielką Wsią, Wydział krajowy przyznał i wyasygnował z funduszu melioracyjnego kwotę 2.758 zł. 85 ct. jako zasiłek na roboty, będące w wykonaniu i obliczone na kwotę 9157 zł. $79^1/_2$ ct. Z tego na fundusz krajowy przyjęto $^1/_3$ część kosztów dla robót obliczonych na 4.751 zł. $60^1/_2$ ct., a $^4/_{15}$ kosztów dla robót obliczonych na 1.700 zł. 60 ct. i 2.705 zł. 59 ct. tak, że na interesowanego w tych budowlach JW. Jana hr. Stadnickiego, przypada pokrycie $^5/_{15}$ czyli $^1/_3$ część właściwych kosztów budowy.

Osuszenie gruntów w gminie Rudniki w powiecie Żydaczowskim.

Inżynier biura melioracyjnego A. Kędzior, wypracował w roku 1883. projekt kanału odprowadzającego wodę z gmin Rudniki i Piaseczna do p. Czerniczki dla osuszenia obszaru około 975 morgów.

Koszta samych robót ziemnych obliczono na kwotę 334 zł. 21 ct. z których na gminę Rudniki przypadło 270 zł.

Ze względu, że gmina ta została dotkniętą powodzią w 1884. r. i dla dostarczenia zarobku ludności na wiosnę 1885. r., Wydział krajowy udzielił Wydziałowi powiatowemu w Żydaczowie na wykonanie tych robót zapomogę bezzwrotną w kwocie 200 zł., asygnowaną z funduszu melioracyjnego, mianując Wgo Teodora Polańskiego delegatem do nadzoru tej melioracyi.

Regulacya rzeki Stryja pod Hnizdyczowem.

W zeszłorocznem sprawozdaniu wykazano już, że Wydział krajowy przyrzekł udzielić na regulacyę rzeki Stryja pod Hnizdyczowem subwencyę w wysokości 3.120 zł. wynoszącą $^1/_3$ część kosztów obliczonych na 9.360 zł. Gdy rozpoczęcie robót zostało wstrzymanem wskutek zmian w korycie rzeki Stryja, spowodowanych powodzią w 1882. r., c. k. Namiestnictwo dla przyspieszenia sprawy delegowało st. inżyniera swego p. Stahla na miejsce dla przeprowadzenia zmian w projekcie, z upoważnieniem oddania robót w przedsiębiorstwo gminie Hnizdyczów, która jest więcej interesowaną w tej sprawie, aniżeli obszar dworski.

Kontrola ze strony Wydziału krajowego została poruczoną Wmu Kazimierzowi Winnickiemu, właścicielowi dóbr w Turadach. Na podstawie konsygnacyi c. k. Namiestnictwa co do kwot przypadających na fundusz krajowy, które przedstawia Wydziałowi krajowemu Starostwo w Żydaczowie, Wydział asygnuje należytości w miarę wykonania robót.

Dotychczas asygnowano z funduszu melioracyjnego 4 raty, razem . . . . . 2.364 zł. 35 ct.
pozostaje do asygnowania . . . . . 755 „ 65 „

Roboty ochronne na rzekach Stryju, Świcy i Sukielu.

W skutek relacyi Wydziału powiatowego w Stryju (LW. 13.385/85) Wydział krajowy, celem dostarczenia zarobku cierpiącej niedostatek ludności, dotkniętej zeszłoroczną powodzią, — wyasygnował temu Wydziałowi powiatowemu z funduszu zapomogowego dla powodzian kwotę 2.000 zł. z tem, ażeby była użytą na wykonanie naglejszych ochronnych robót wodnych na rzekach Stryju, Świcy i Sukielu.

Równocześnie Wydział krajowy udał się do Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o wyasygnowanie zapomogi w równej wysokości 2.000 zł.

Odezwą z dnia 27. maja 1885. l. 5.127/pr. Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy o udzieleniu na ten cel kwoty 1500 zł.

Wskutek następnej relacyi Wydziału powiatowego o dalszą bezzwrotną zapomogę na wykończenie rozpoczętych robót ochronnych na rzece Stryju i Świcy, Wydział kraj. wyasygnował z funduszu melioracyjnego kwotę 1.000 zł.

Według tej relacyi Wydziału powiatowego przeznaczono dla

gminy Rozhurcze	200	zł.
Chodowice	200	„
Tatarsko	200	„
Kawczy kąt	100	„
Sokołów	300	„
Razem	1.000	zł.

Robotami kieruje c. k. inżynier powiatowy i inżynier Wydziału powiatowego.

Regulacya rzeki Świcy pod Lachowicami.

Wskutek relacyi Wydziału powiatowego w Żydaczowie asygnowano (LW. 31.976/1885.) kwotę 1.000 zł. z funduszu zapomogowego dla powodzian na wykonanie robót na rzece Świcy pod Lachowicami zarzecznemi.

Namiestnictwo przyrzekło na te same roboty kwotę 500 zł.

Projekt robót został wypracowany przez c. k. inżyniera dla prawego brzegu. Wylew jednak rzeki Świcy w końcu m. Lipca r. b. zmienił do tego stopnia biek rzeki pod Lachowicami, że Wydział powiatowy powstrzymał się z wykonaniem projektowanych robót, sądząc, że taka częściowa regulacya może być bezskuteczną i że należy postarać się o jak najrychlejsze zarządzenie robót regulacyjnych na tejże rzece na całej przestrzeni powiatu.

W tym celu Wydział powiatowy udał się do c. k. Namiestnictwa a Wydział krajowy poparł to podanie odezwą z dnia 4. września 1885. LW. 32.871.

Regulacya rzeki Wisłoka w pow. Jasielskim pod Wisniową.

Koszta robót regulacyjnych na rzece Wisłoku w gminach Jazowa, Wisniowa, Kozłówek, Kalembina, Kożuchów i Markuszowa według planów i kosztorysów przerobionych przez Namiestnictwo wynoszą 14.868 zł. 73 ct.

Koszta robocizny przy tych budowlach, oprócz materyałów potrzebnych, wykupna gruntów i zarządu obliczono na 10.907 zł 8 ct

Ze względu, że powiat Jasielski należał do ciężko dotkniętych powodzią z 1884. roku, Wydział krajowy (LW. 8.101/1885.) przyznał na te roboty z funduszu zapomogowego dla powodzian kwotę 5.000 zł. i wy-

jednał w Prezydyum Namiestnictwa zapomogę w tej samej wysokości t. j. 5.000 zł.

Przyrzeczony zasiłek z funduszu krajowego został wyasygnowanym dnia 6. marca b. r. LW. 10.947 na ręce Wydziału powiatowego w Jaśle.

Budowę prowadzi JW. hr. Franciszek Mycielski pod kontrolą inżynierów rządowych.

Regulacya rzeki Wisłoka między Beskidem i Haczowem w powiatach: Sanockim i Brzozowskim.

Dotyczący projekt regulacyjny został wypracowany przez inżyniera expozytury biura melioracyjnego w Sanoku Ferdynanda Hilbrichta dla spółki wodnej, której była przyznaną dawniej przez Wysoki Sejm 3% procentowa pożyczka w kwocie 30.000 zł. (uchwała z dnia 21. paźd. 1881.)

Z pożyczki tej spółka wodna niekorzystała i w budżecie na rók 1885. nie została przez Wysoki Sejm uwzględnioną.

Wydział krajowy postanowił wnieść do Wysokiego Sejmu projekt odnośnej ustawy melioracyjnej, a przytem, wskutek relacyi Wydziałów powiatowych w Sanoku i Brzozowie, wydelegował inżyniera J. Jankowskiego dla zbadania na miejscu, jakie roboty dałyby się wykonać z korzyścią w roku bieżącym dla dostarczenia zarobku ludności dotkniętej zeszłoroczną powodzią.

Na podstawie sprawozdania inżyniera Jankowskiego, Wydział krajowy przyznał (LW. 15.621/1885.) dla powiatów Sanockiego i Brzozowskiego na regulacyę Wisłoka między Beskiem i Haczowem zaliczkę z funduszu melioracyjnego do wysokości 6.000 zł., zwrotną z subwencyi krajowej i państwowej, która temu przedsiębiorstwu zostanie przyznaną na podstawie ustawy krajowej, uznającej to przedsiębiorstwo (ust. państ. z 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116.) za subwencyonowane z funduszu krajowego.

Na poczet tej zaliczki Wydział krajowy wyasygnował 2.000 zł. poruczając kontrolę robót p. Ferdynandowi Hilbrichtowi inżynierowi tamtejszej expozytury biura melioracyjnego.

Regulacya rzeki Wiszni w powiecie Mościskim.

1) Na dostarczenie zarobku ludności Namiestnictwo przyznało na częściową regulacyę rzeki Wiszni pod Małnowem i Wolą Małnowską kwotę 1.000 zł. i zażądało od Wydziału krajowego pomocy technicznej do sporządzenia planów i kosztorysów.

Wydział krajowy wydelegował w tym celu inż. J. Jankowskiego który obliczył koszta robót ubezpieczających pod Małnowem na kwotę 3.300 zł. (z tego na materyały faszynowe przypadło około 1.500 zł.)

Wskutek wniesionych podań Wydział krajowy ze względu, że zasiłek przyznany przez Namiestnictwo mógł być użytym jedynie na robociznę, chcąc umożliwić wykonanie robót, uchwalił (LW. 57.836/1884.) udzielić na zakupno materyałów faszynowych pożyczkę bezprocentową w kwocie 1.500 zł. następnie zaś, wskutek przedstawienia Wydziału powiatowego w Mościskach wyasygnował z funduszu na rok 1884. (R. XIII) bezzwrotną zapomogę (LW. 66.617/1884.) na ten sam cel w kwocie 750 zł. mianując równocześnie delegatem do kontroli wykonania projektowanych robót JW. Stanisława hr. Stadnickiego.

2) Oprócz tego dla dostarczenia zarobku ludności na wiosnę 1885. r. Namiestnictwo udzieliło kwotę 1.600 zł. na roboty publiczne około

przekrojów rzeki Wiszni i budowę tam ochronnych w obrębie gmin Rudniki, Podgać i Zawada. Inżynier pom. biura melioracyjnego J. Blauth wypracował potrzebne plany i kosztorys i obrachował projektowane roboty na kwotę 2.948 zł. 67 ct.

Wydział krajowy wskutek relacyi Wydziału powiatowego udzielił na zakupno materyałów faszynowych, potrzebnych na wykonanie projektowanych robót, podobnie jak dla Małnowa kwotę 1.348 zł. jako bezzzwrotną zapomogę, która została wyasygnowaną z funduszu melioracyjnego (LW. 24064/1885.)

3) Dla dostarczenia zarobku ludności w gminie Nikłowice Namiestnictwo przyznało kwotę 1.000 zł. w celu naprawy drogi publicznej i częściowej regulacyi rzeki Wiszni w tej miejscowości, a Wydział powiatowy Mościski wniósł sprawozdanie w tej sprawie, upraszając Wydział krajowy o udzielenie zasiłku z funduszu krajowego w kwocie 1.500 zł.

Wydział krajowy uznał jednak, że projekt przedstawiony przez Wydział powiatowy był niedostatecznym i polecił wypracowanie nowego projektu przez biuro melioracyjne, następnie, wskutek przedstawienia Wydziału powiatowego udał się do Namiestnictwa, aby wydelegowało ze swej strony technicznego urzędnika do ostatecznego zdecydowania, w jaki sposób przerwana komunikacya ma być przywróconą.

Na podstawie odezwy Namiestnictwa z dnia 10. września r. b. l. 54.852, Wydział krajowy uchwalił udzielić z funduszu melioracyjnego zasiłek w kwocie 500 zł. przeznaczony na dokończenie rozpoczętych robót drogowych i ochronnych w Nikłowicach.

Regulacya Wisłoki wzdłuż drogi Niegłowice-Dębowiec.

Wskutek relacyj Wydziału powiatowego w Jaśle, Wydział krajowy dla dostarczenia zarobku ludności w tamtejszym powiecie udzielił (LW. 15.256/85) na ubezpieczenie brzegu rzeki Wisłoki wzdłuż drogi Niegłowice-Dębowiec zapomogę z funduszu powodziowego w kwocie 2.000 zł. i udał się do Prezydyum Namiestnictwa o udzielenie takiejże zapomogi z funduszów państwowych.

Przekop Wiszni do Sanu pod Michałówką.

Dla dostarczenia zarobku ludności, c. k. Namiestnictwo udzieliło powiatowi Jarosławskiemu zapomogę w kwocie 8.000 zł. a Wydział krajowy w kwocie 4.000 zł. przeznaczając te fundusze na wykonanie przekopu Wiszni do Sanu pod Michałówką według planów, wypracowanych przez inżynierów rządowych.

Wskutek relacyi Wydziału powiatowego z dnia 15. kwietnia b. r. o potrzebie dalszego zasiłku z funduszu krajowego na ukończenie robót, Wydział krajowy wydelegował inż. Czaplickiego dla zbadania sprawy na miejscu.

Ze sprawozdania inżyniera Czaplickiego okazało się, że roboty te nie zostały wykonane prawidłowo. Wydział krajowy na podstawie tej relacyi wyasygnował jeszcze (LW. 15.676/85.) . . . 1.000 zł. na dokończenie, a ewentualnie na poprawienie robót wykonanych, ponieważ w razie zaniedbania roboty te nie przyniosłyby spodziewanych korzyści i fundusze użyte byłyby zmarnowane.

Ze względu, że Wydział powiatowy Jarosławski wystósował podanie do c. k. Namiestnictwa w sprawie zbadania, czyli przekop Wiszni

do Sanu jest należycie wykonany, Wydział krajowy odniósł się też do c. k. Namiestnictwa z prośbą o zawiadomienie, czy zostało zarządzonem zbadanie na miejscu, o ile roboty zostały rzeczywiście źle i nieprawidłowo wykonane, na kim cięży odpowiedzialność i czy będą wydane potrzebne zarządzenia dla ukończenia robót i dla pokrycia kosztów tego ukończenia w drodze konkurencyi przez strony interesowane, oraz dla dalszego ich utrzymania.

Odpowiedzi dotychczas nie otrzymaliśmy.

Regulacya p. Wyczawy w powiecie Jarosławskim.

Projekt regulacyi p. Wyczawy w gminach Wiązownica i Piwoda został wypracowanym przez inżyniera biura melioracyjnepo S. Karpuszkę.

Koszta obrachowano na kwotę . . . . 5.100 zł.
Prezydyum c. k. Namiestnictwa przyznało na wykonanie projektowanych robót zapomogę bezzwrotną w kwocie . . . . 1.500 zł.
Wydział krajowy dla dostarczenia zarobku ludności przyznał na ten sam cel z funduszu zapomogowego kwotę (L. W. 16.741/1885) . 1.500 zł.
która została wyasygnowaną Wydziałowi powiatowemu w Jarosławiu.

Roboty ubezpieczające na rzece Bystrzycy Sołot. pod Zagwoździem i na Bystrzycy Nadw. pod Opryszowcami.

Wskutek podania Wydziału powiatowego w Stanisławowie, Wydział krajowy wyasygnował (L. W. 14.924/1885) celem zakupna żywności i dostarczenia zarobku ludności cierpiącej niedostatek, z krajowego funduszu zapomogowego kwotę 2.500 zł.

Odnośnie do relacyi Wydziału powiatowego z dnia 4. września b. r. (L. W. 46.430/1885) fundusz ten został użytym na regulacyę rzeki Bystrzycy Sołotwińskiej pod Krechowcami i Zagwoździem, a mianowicie na wykonanie przekopu pod Zagwoździem.

Ze względu, że Wydział powiatowy zażądał dalszej zapomogi na wykończenie tych robót i na roboty ochronne pod Opryszowcami na Bystrzycy Nadwórniańskiej, Wydział krajowy wydelegował na miejsce inżyniera Jankowskiego i wskutek przedstawionego mu sprawozdania przyrzekł udzielić z funduszu melioracyjnego zasiłek w kwocie 1.200 zł., przeznaczony na Bystrzycę Sołotwińską pod Zagwoździem i na Bystrzycę Nadwórniańską pod Opryszowcami, z warunkiem, że Wydział powiatowy uzyska zezwolenie Namiestnictwa na wykonanie projektowanych robót, ponieważ obie Bystrzyce należą do kategoryi rzek, na których odbywają się spławy.

Wały ochronne nad Sanem i Wisłą.

Wskutek podania Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu, Wydział krajowy wyasygnował na budowę wału ochronnego nad Wisłą w Zalesiu Gorzyckiem bezzwrotną zapomogę w kwocie . . 1.500 zł.
w celu dostarczenia zarobku ludności dotkniętej zeszłoroczną klęską powodziową.

Na ręce tegoż Wydziału powiatowego, Wydział krajowy wyasygnował na naprawę wałów ochronnych w gminie Wrzawy kwotę (L. w. 25.503/85) . . . . . 2.000 zł.

Następnie wyasygnował Wydział krajowy powiatowi Tarnobrzeskiemu, należącemu do najsrożej dotkniętych zeszłoroczną klęską

powodziową, w tym samym celu dla dostarczenia zarobku ludności (L. w. 19.919/85):

1) na budowę wału ochronnego w Zalesiu Gorzyckiem, którego koszta według zdjęcia i planu wypracowanego przez inżynierów delegowanych do robót przygotowawczych dla regulacyi Łęgu i Trześniówki, obliczono na sumę 7.500 zł. — dalszą zapomogę . . . 3.000 zł. udając się do Prezydyum Namiestnictwa o przyznanie subwencyi w tej samej wysokości, a zarazem uchwalając, że w razie, gdyby Rząd z braku funduszów nie mógł udzielić potrzebnego zasiłku — brakująca kwota 3.000 zł. przyznaną będzie z krajowego funduszu zapomogowego na wykończenie tej ważnej budowli ochronnej, zwłaszcza, że i w roku bieżącym z powodu niewykończenia tego wału, gmina Zalesie Gorzyckie doszczętnie zniszczona została powodzią;

2) na budowę wału nad Wisłą i Sanem na prawym brzegu . . . . . 4.000 zł.

3) wreszcie na dokończenie robót we Wrzawach kwotę 3.000 zł.

Dla powiatu Bocheńskiego asygnowano na naprawę wałów nadwiślańskich w gminie Grobli kwotę (L. w. 25.503/85) . 1.160 zł.

Osuszenie gruntów i łąk nad Mutwicą w powiecie Jarosławskim.

Dla dostarczenia zarobku ludności dotkniętej zeszłoroczną powodzią, udzielił Wydział krajowy powiatowi Jarosławskiemu z funduszu powodziowego kwotę . . . . . 2.000 zł. przeznaczoną na oczyszczenie łożyska Mutwicy, a to począwszy od wykonanego już przy pomocy zasiłku rządowego rowu, prowadzonego od rzeki Szkło po za cegielnię Wietlińską dla osuszenia gruntów i łąk po nad Mutwicą położonych w Wietlinie, Drezinie Surochowskiej, Makowisku i Bobrówce.

Spółka wodna dla osuszenia gruntów wzdłuż Żabnicy w powiecie Tarnowskim.

Na wykonanie robót około rowu dopływowego do Żabnicy, znajdującego się na obszarze gruntów, należących do spółki wodnej, Wydział krajowy asygnował z funduszu powodziowego kwotę . . 500 zł. w celu dostarczenia zarobku tamtejszej ludności.

Fundacya ś. p. Wincentego Łodzia Ponińskiego.

W tym roku przypadły z dochodów fundacyi ś. p. Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych do rozdania cztery premie w gotówce: 852 zł., 710 zł., 568 zł. i 426 zł. w. a.

Przy losowaniu, które się odbyło dnia 19. lipca 1885 r. wyciągnęli i uzyskali:

I. premię w kwocie 852 zł. w. a. Maciej Zieliński, czeladnik krawiecki ze Lwowa;

II. premię w kwocie 710 zł. w. a. Michał Bębnowicz, czeladnik kamieniarski ze Lwowa;

III. premię w kwocie 568 zł. w. a. Kazimierz Ponurski, czeladnik piekarski ze Lwowa;

IV. premię w kwocie 426 zł. w. a. Ignacy Tyndyk, czeladnik szewski ze Lwowa.

Fundacya wystawy krajowej i przemysłowej we Lwowie z r. 1877

Z fundacyi „Wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej we Lwowie z r. 1877“, przeznaczonej dla rzemieślników i przemysłowców, którzy zawodowo już w kraju wykształceni wiedzę swą i naukę za gra-

nicą uzupełnić pragną — otrzymali w r. 1884. stypendya po 300 zł. stolarz Albert Bradl i slusarz Władyław Piątkowski.

Przemysł krajowy

O czynnościach odnoszących się do przemysłu krajowego przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie zawierające, oraz sprawozdanie z czynności Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego i uzasadnienie wstawionych w preliminarzu budżetu krajowego na rok 1886. kwot pozostawionych do jej rozporządzalności.

Sprawy górnicze.

Czynności Wydziału krajowego, podjęte dla podniesienia przemysłu i górnictwa naftowego są dalszym ciągiem wykonywania uchwały Wysokiego Sejmu z d. 18. października 1878. r. i wykonaniem uchwał Sejmu z d. 30. września 1884., a to co zdziałano w okresie od 1. lipca 1884. po 1. lipca 1885. będzie przedmiotem specyalnego Wysokiemu Sejmowi przedłożyć się mającego sprawozdania.

Stypendya dla uczniów szkół górniczych poświęcających się specyalnym zawodom i subwencye na prace naukowe.

To samo sprawozdanie zawierać będzie przedstawienie starań Wydziału krajowego o uzupełnienie nauk w wyższej szkole politechnicznej we Lwowie wykładami z dziedziny górnictwa i hutnictwa naftowego, i o utworzenie oddziału górniczo-hutniczego przy c. k. Akademii techniczno-przemysłowej w Krakowie, oraz zasiłków naukowych, udzielonych młodzieży kształcącej się w zawodach górniczych tak w kraju jak i zagranicą.

Delegowanie inżyniera górniczego Wydziału krajowego do urządzenia wystawy towarzystwa naftowego na powszechnej wystawie w Antwerpii.

Czyniąc zadość prośbie krajowego Towarzystwa dla opieki i rozwoju przemysłu i górnictwa nafty i wosku ziemnego, upoważnił Wydział krajowy inżyniera górniczego Wydziału, p. Syroczyńskiego do dłuższego pobytu na wystawie powszechnej w Antwerpii w r. b. celem urządzenia wystawy produktów naftowych naszego kraju i reprezentowania tamże pomienionego towarzystwa, oraz do przyjęcia stanowiska członka jury tej wystawy.

Subwencya na wystawę Peszteńską.

Na prośbę tegoż towarzystwa udzielono subwencyę sekretarzowi Towarzystwa Drowi Olszewskiemu na zwiedzenie krajowej wystawy w Peszcie.

Zmiany w składzie urzędników Oddziału rachunkowego Wydziału krajowego.

W czasie niniejszem sprawozdaniem objętem, zaszły następujące zmiany w składzie urzędników oddziału rachunkowego:

Przeniesiony wskutek nadwątlonego zdrowia w stały stan spoczynku, rewident Robert Sapałaczyński, zmarł 29. listopada 1884. r.

Opróżnioną posadę rewidenta, nadaliśmy uchwałą z 25. lipca 1884. r. l. 37.604, p. Antoniemu Orzechowskiemu, adjunktowi rachunkowemu, mianując w miejsce p. Orzechowskiego, adjunktem rachunkowym p. Władysława Mystkowskiego, asystenta rachunkowego, w miejsce pana Mystkowskiego, asystentem rachunkowym p. Aleksandra Holukę, praktykanta rachunkowego; w miejsce pana Holuki, praktykantem rachunkowym, p. Władysława Marcinkowskiego, dyetaryusza rachunkowego. Zarazem przyznaliśmy pp. Orzechowskiemu i Marcinkowskiemu osobiste dodatki, pierwszemu w rocznej kwocie 90 zł. w. a., drugiemu w kwocie 57 złr. w. a. rocznie, celem wyrównania nowej płacy do wysokości dawnych płac.

Uchwałą z dnia 20. lutego 1885 r. l. 8.289 uwolniliśmy p. Eugeniusza Engla na własną jego prośbę z posady praktykanta Oddziału rachunkowego.

Opróżnioną po p. Erazmie Świerczewskim (sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego z roku przeszłego str. 64) posadę asystenta rachunkowego nadaliśmy uchwałą z dnia 22. maja 1885 r. l. 25.301 praktykantowi rachunkowemu p. Władysławowi Koczorowskiemu, mianując w miejsce p. Koczorowskiego tudzież w miejsce p. Engla praktykantami oddziału rachunkowego pp. Bolesława Papée i Zygmunta Kossowskiego, dyetaryuszów tego oddziału. P. Papée przyznaliśmy zarazem osobisty dodatek w kwocie 57 zł. w. a. rocznie, celem wyrównania jego obecnej płacy do wysokości pobieranego dyurnum.

W czerwcu 1885 r. zmarł nowo mianowany asystent Władysław Koczorowski.

Opróżnioną skutkiem tego posadę asystenta nadaliśmy uchwałą z dnia 7. lipca 1885 r. l. 34.917 p. Michałowi Zawadzkiemu, praktykantowi oddziału rachunkowego.

Uchwałą z dnia 9. lipca 1885 r. l. 34.921 przenieśliśmy p. Ludwika Pierożyńskiego, dyrektora Oddziału rachunkowego, na jego własną prośbę z dniem 31. lipca 1885 r. w stały stan spoczynku, wymierzając mu, stosownie do obowiązujących przepisów, pensyę emerytalną.

Posady dyrektora Oddziału rachunkowego na razie nie obsadziliśmy.

Sprawozdanie z czynności bióra statystycznego.

Podobnie jak w roku poprzednim zdajemy sprawę osobno z czynności bióra statystycznego, złożonego obecnie z kierującego biórem prof. dr. Pilata, aplikanta konceptowego p. Starzeckiego, jednego dyurnisty do robót rachunkowych i jednego urzędnika manipulacyjnego zajętego prawie wyłącznie biblioteką Wydziału krajowego, osobno zaś prace około statystyki przemysłu i handlu, podejmowane przez koncepistę dr. Rutowskiego przy pomocy trzech dyurnistów.

Bióro statystyczne pod kierownictwem prof. dr. Pilata drukuje obecnie następujące prace, które będą przedłożone Wysokiemu Sejmowi:

1. Statystykę szkół ludowych w kraju, administracyjną i finansową.

2. Pogląd na ostatnie zmiany w podziale terytoryalnym kraju na okręgi administracyjne, sądowe, skarbowe i wojskowe, z obliczeniem obszaru i ludności zmienionych okręgów.

3. Język wykładowy w publicznych szkołach ludowych w porównaniu z podziałem ludności podług języka towarzyskiego.

Prócz tych prac zajmowało się bióro statystyczne od czasu ostatniego sprawozdania jeszcze następującemi pracami:

4. Prowadzono dalej prace około statystyki rozdziału własności ziemskiej w kraju, z której jeszcze większa część powiatów pozostaje do opracowania, co jednak nie będzie wstrzymywać ogłoszenia ukończonej części pracy.

5. Ukończono zestawienie głównych rodzajów uprawy według ostatecznych wyników regulacyi podatku gruntowego dla każdej gminy katastralnej, a następnie według powiatów sądowych i politycznych i według stref gospodarczych. Praca ta będzie niebawem podaną do druku.

6. Na ukończeniu jest pogląd na gospodarstwo funduszu krajowego w latach 1881—1884 na podstawie zamknięć rachunkowych i innych aktów urzędowych.

7. Zaczęto zbierać i zestawiać materyały do szczegółowej statystyki własności tabularnej w Galicyi.

Autorem prac wymienionych pod 2 i 6 jest aplikant konceptowy p. Starzecki, który opracował też rachunkowo pracę pod 3 wymienioną. Pozostałych prac podjął się prof. Pilat.

Oddział statystyki przemysłu i handlu.

Z powodu, że Dr. Tadeusz Rutowski prowadził referat spraw przemysłowych do końca lipca r. 1885., a zarazem pełnił funkcye sekretarza kuratoryi dla spraw przemysłu, a od 24. października 1884. r. mianowany został Sekretarzem komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego, ogłoszenie drukiem ukończonych jeszcze w ubiegłym roku prac statystycznych musiało uledz opóźnieniu, a nawet zostało na dłuższy czas wstrzymane. Za to doprowadzono zebranie materyału i zestawienie statystyki przemysłu, zwłaszcza przemysłu industryjnego do końca, a rozpoczęto statystykę przemysłu domowego i rękodzielniczego. Położono też większy nacisk na historyą przemysłu w ogóle, zebrano szczegółowy materyał do historyi ważniejszych gałęzi przemysłu, i opracowano niektóre, a zarazem zebrano materyał do historyi przemysłu krajowego na tle historyi administracyi państwa i kraju, oraz innych czynników ekonomicznych, praca ta jest na ukończeniu.

Uchwałą z dnia 16. października 1884 r. Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże za pomocą bióra statystycznego zebrał i zestawił dane o stosunkach gorzelnictwa krajowego, pod wpływem reformy ustawy podatkowej z dnia . maja 1884. r. Została zarządzona ankieta pisemna, a nadto Wydział krajowy wysłał na objazd kilkunastu ważniejszych gorzelń p. Ludwika Krasuskiego oraz Dr. Wawnikiewicza prof. szkoły Dublańskiej. Na podstawie tak zebranego materyału został opracowany żądany memoryał o dzisiejszym stanie gorzelnictwa i zostanie przedłożony Wysokiemu Sejmowi wraz z obszerną statystyczną pracą o przemyśle gorzelnianym.

Poruszona w Wysokim Sejmie sprawa reformy jarmarków wywołała potrzebę zebrania materyału statystycznego o jarmarkach i targach. Na podstawie wprowadzonego przez bióro statystyczne od początku r. 1884. sprawozdawstwa targowego z około 200 gmin, zostały zebrane daty o znaczeniu ekonomicznem jarmarków i targów, nadto statystyka cen zboża w r. 1884, (gotowa do lipca 1885. r.) cen bydła, i statystyka przemysłu domowego na jarmarkach i targach. Praca ta jest w druku.

Na ukończeniu są zestawienia o stosunkach ludności pod względem zawodów i zatrudnień, sumaryusze przemysłu industryjnego i rękodzielniczego, podjęte zostało zestawienie materyału do historyi instytucyi kredytowych w Galicyi.

Departament III.

Szef: Oktaw Pietruski, Członek Wydziału krajowego.

Ustawy sankcyonowane.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 2. Lutego b. r. udzielić Najwyższej Sankcyi następującym projektom ustaw uchwalonym przez Sejm krajowy, mianowicie:

1. ustawy, mocą której na zasadzie ustawy państwowej z dnia 2. Maja 1883. (Dz. u. p. z 5. Maja 1883. Nr. 53.) wydaje się postanowienie o urządzaniu publicznych szkół ludowych, a w szczególności szkół wydziałowych;

2. ustawy, mocą której zostają zmienione niektóre postanowienia ustawy z dnia 2. Maja 1873. (Dz. u. k. Nr. 250.) „o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci", tudzież ustawy z dnia 28. Grudnia 1882. (Dz. ust. kr. L. 2. z r. 1883.) „o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych";

3. ustawy co do zmiany art. 15. ustawy z dnia 2. Maja 1873. (Dz. u. k. Nr. 251.) „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych".

Najwyższe to postanowienie udzielone zostało Wydziałowi krajowemu pismem Jego Ekscelencyi P. Namiestnika z dnia 4. Marca 1885. L. 1475/P. ·/., które tutaj dla dalszych jego ustępów w dosłownem brzmieniu dołączamy.

Alegat 22.

W tym reskrypcie po przytoczeniu powyższego Najwyższego postanowienia czytamy dalej:

„Zarazem mam zaszczyt zakomunikować Jaśnie Wielmożnemu Panu (Marszałkowi kr.) na podstawie wyżej powołanego Najwyższego postanowienia jeszcze następujące uwagi uczynione w przytoczonym reskrypcie ministeryalnym".

Tu następuje zastrzeżenie co do prawa c. k. Rządu wnoszenia ze swej strony przedłożeń do ustaw w Sejmie krajowym pod względem założenia lub zwinięcia szkół wydziałowych.

A dalej czytamy:

C. k. Rząd nie może przychylić się do zawartego w rezolucyi sejmowej żądania, ażeby wnioski do zmian w planach naukowych, które w wykonaniu artykułów II. V. i IX. przytoczonej pod 1. ustawy kr., Rada szkolna krajowa ma wypracować, były przedłożone Sejmowi kr. do uchwalania.

Ponieważ nie mogliśmy sobie wytłumaczyć, w jakim związku stoją te uwagi JE. P. Ministra wyznań i oświaty z powyższem Najwyższem postanowieniem, więc sądząc, iż może w przedłożeniu tego reskryptu JE. P. Ministra z języka niemieckiego na polski, zaszła jaka niedokładność, postaraliśmy się o odpis tego reskryptu w języku niemieckim, który załączamy pod ·/. — Lecz i ten reskrypt nie oświecił nas w tej sprawie.

Alegat 23.

Ponieważ z jednej strony przeciw Najwyższemu postanowieniu nie ma już żadnego odwołania się, zaś z drugiej strony brzmienie reskryptu ministeryalnego nie zdołało usunąć naszych wątpliwości pod względem związku uwag a raczej orzeczeń z powyższem Najwyższem postanowieniem, więc pismem z dnia 10. Kwietnia 1885. l. 18.156 ·/. udaliśmy się do Jego Excelencyi Pana Ministra z prośbą o wyjaśnienie nam tego związku. Gdy wszelako P. Minister nie dał nam żadnej odpowiedzi, więc gdy jedno z ważniejszych praw W. Sejmu było w grze, nie pozostało nam nic innego, jak doprowadzić tę sprawę do wyjaśnienia żałobą przed Trybunał Państwa dnia 3. Lipca 1885 l. 32621 wytoczoną.

Alegat 24.

Na tę żałobę naszą wniosło c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty swoją obronę, a c. k. Trybunał państwowy wyznaczył do publicznej rozprawy termin 24. Października 1885.

Ustawy, których sankcya Najwyższa nie nadeszła.

Do następujących ustaw uchwalonych przez W. Sejm nie nadeszła jeszcze Najwyższa sankcya.

1. Do ustawy o przymusowej asekuracyi od ognia budynków szkolnych, uchwalonej 22. Września 1884;

2. Do ustawy zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z dnia 15. Sierpnia 1866. o konkurencyi kościelnej, uchwalonej 9. Października 1884;

3. Do ustawy o zabezpieczeniu budynków kościelnych i plebańskich od ognia, uchwalonej 9. Października 1884.

Zmiany w składzie Wysokiego Sejmu.

W składzie Wysokiej Izby zaszły od czasu ostatniej sesyi następujące zmiany.

I. Zmarli:

1. Baron Józef Alojzy Pukalski, biskup Tarnowski, członek Wys. Sejmu z głosem wirylnym;

2. Hrabia Henryk Wodzicki, poseł z większych posiadłości ziemskich okręgu wyborczego krakowskiego;

3. Aleksander Łukasiewicz, c. k. Starosta w Trembowli, poseł z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Bohorodczany-Sołotwina.

4. Waleryan Podlewski, poseł z większych posiadłości byłego obwodu Czortkowskiego i Członek Wydziału krajowego.

II. Złożyli mandaty:

1. Na posiedzeniu Wys. Sejmu z dnia 16. Października 1884. złożył poseł Zygmunt Kozłowski mandat z kuryi większych posiadłości okręgu wyborczego sanockiego;

2. Pismem z dnia 29. Października 1884. złożył na ręce Marszałka krajowego mandat poselski p. Józef Simon, poseł z okręgu wyborczego miasta Brodów.

3. Pismem z dnia 14. Listopada 1884. złożył na ręce Marszałka krajowego mandat poselski p. Stanisław Matkowski, poseł z okręgu wyborczego większych posiadłości b. obwodu stanisławowskiego.

4. Pismem z dnia 13. Czerwca 1885. złożył na ręce Marszałka krajowego mandat poselski p. Otton Hausner, poseł z okręgu wyborczego Izby handlowej i przemysłowej w Brodach.

III. Na posiedzeniu z dnia 14. Września 1884. uznał Wysoki Sejm wskutek sprawozdania Wydziału krajowego wybór p. Dra Ignacego Kamińskiego na posła z okręgu wyborczego miasta Stanisławowa za nieważny.

Na podstawie §. 3. lit. a) statutu krajowego zasiadać będą w W. Izbie z głosem wirylnym:

1. Ks. Dr. Sylwester Sembratowicz, jako Metropolita gr. kat. archidyecezyi lwowskiej.

2. Ks. Seweryn Morawski, jako arcybiskup rzym. kat. archidyecezyi lwowskiej.

3. Ks. Dr. Julian Pełesz, jako biskup gr. katol. dyecezyi stanisławowskiej.

Zmiany w składzie Wydziału krajowego i urzędników Wydziału krajowego.

Od ostatniego naszego sprawozdania zaszły następujące zmiany:

1. Dnia 23. Września 1885. zmarł Członek Wydziału krajowego, ś. p. Waleryan Podlewski.

2. Dnia 21. Września 1884. zmarł sekretarz Wydziału krajowego, ś. p. Bernard Kalicki. Pozostałej wdowie przyznaliśmy uchwałą z dnia 3. Października 1884. do LW. 51310 dożywotnią roczną pensyą w kwocie 350 zł.

3. Dnia 18. Maja 1885. zmarł koncepista Wydziału krajowego, ś. p. Emil Ożwad. Pozostałemu po nim sierocie przyznaliśmy pensyą sierocińską o rocznych 175 zł. aż do 20. roku życia.

4. Dnia 22. Lipca 1885. zmarł archiwista Wydziału krajowego, ś. p. Hipolit Duszyński. Pozostałej po nim wdowie przyznaliśmy uchwałą z dnia 4. Sierpnia 1885. do LW. 40023 dożywotnią roczną pensyę w kwocie 350 zł.

5. Reskryptem z dnia 12. Grudnia 1884. zamianował p. Minister spraw wewnętrznych sekretarza Wydziału krajowego Dra Bronisława Łozińskiego c. k. Starostą powiatowym dla Galicyi.

Opróżnione posady w oddziale konceptowym zastąpiliśmy nowemi siłami, mianując:

1. Uchwałą z dnia 11. Listopada 1884. r. do LW. 59161:

a) dotychczasowego sekretarza p. Józefa Michalczewskiego radcą Wydziału krajowego;

b) dotychczasowego koncepistę, p. Jana Antoniewicza sekretarzem Wydziału krajowego;

c) dotychczasowego asystenta manipulacyjnego p. Karola Kucharskiego, dotychczasowych dyetaryuszów konceptowych, pp. Alberta Wilczyńskiego i Bronisława Schworma, tudzież dotychczasowego aplikanta konceptowego Dra Witołda Lewickiego, asystentami konceptowymi nadetatowymi.

Równocześnie przyznaliśmy p. Karolowi Kucharskiemu dodatek osobisty w kwocie 76 zł. rocznie i p. Albertowi Wilczyńskiemu dodatek osobisty w kwocie 295 zł. rocznie, celem wyrównania ich obecnej płacy do wysokości dawniej pobieranych dyurnów.

2. Uchwałą z dnia 12. Grudnia 1884. mianowaliśmy dotychczasowego dyetaryusza p. Adama Daniela dw. im. Starzeckiego aplikantem konceptowym, przyznając mu równocześnie adjutum w rocznej kwocie 500 zł.

3. Uchwałą z dnia 19. Maja 1885. mianowaliśmy dotychczasowego asystenta konceptowego p. Józefa Abgarowicza adjunktem konceptowym nadetatowym.

Uchwałą z dnia 25. Września 1885. mianowaliśmy dotychczasowych asystentów konceptowych pp. Jerzego Jabłonowskiego, Władysława Zeńczaka, Alberta Wilczyńskiego i Karola Kucharskiego nadetatowymi adjunktami konceptowymi.

W oddziale manipulacyjnym uchwałą z d. 9. Stycznia 1885. LW. 841 mianowaliśmy w miejsce przeniesionego do służby konceptowej asystenta Karola Kucharskiego dotychczasowego dyetaryusza manipulacyjnego p. Emila Sobka asystentem manipulacyjnym.

Opróżnioną przez śmierć ś. p. Hipolita Duszyńskiego posadę archiwisty nadaliśmy uchwałą z dnia 22. Września 1885. dotychczasowemu ekspedytorowi p. Ludwikowi Bieńkowskiemu, a w jego miejsce mianowaliśmy ekspedytorem dotychczasowego protokolistę p. Antoniego Karola Kraczyłę, dotychczasowego zaś asystenta manipulacyjnego p. p. Stanisława Chudzikiewicza mianowaliśmy kancelistą nadetatowym. Uchwałą z dnia 2. Października 1885. zamianowaliśmy dotychczasowego dyetaryusza konceptowego p. Juliana Stelmachowa asystentem manipulacyjnym, a wreszcie uchwałą z dnia 6. Października dotychczasowego dyetaryusza manipulacyjnego p. Klemensa Jasińskiego nadetatowym asystentem manipulacyjnym.

Słudzy Wydziału krajowego.

Dnia 26. Sierpnia zmarł Andrzej Karmalita, portyer Wydziału krajowego.

Opróżniona przez śmierć jego posada nie jest jeszcze obsadzoną.

Reforma ustaw szkolnych.

Uchwałą z dnia 18. Października 1884. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby projekt reformy ustaw krajowych o szkołach ludowych w porozumieniu z Radą szkolną krajową na następnej sesyi sejmowej przedłożył. Gdy wszelako Wydział krajowy przyszedł do przekona-

nia, że przed przystąpieniem do rewizyi ustawodawstwa szkolnego należy wprzód wypróbować w praktycznem zastosowaniu nowele szkolne z r. 1884, przeto postanowił nie przedkładać Wysokiemu Sejmowi w tym roku powyższego projektu.

Sprawa powiększenia liczby posad etatowych nauczycieli w szkołach średnich, tudzież stanowiska urzędowego egzaminowanych zastępców nauczycieli.

W sprawie tej, która według pisma Prezydyum c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 12. Maja 1884. do L. 130. przedłożoną została c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty, nie otrzymaliśmy dotychczas jeszcze żadnej odpowiedzi.

Katedra prawa polskiego i historyi tego prawa na Uniwersytecie lwowskim.

Pismem z dnia 11. Sierpnia 1885. L. 8.021/pr. uwiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, iż Pan Minister wyznań i oświecenia poruczył reskryptem z dnia 26. Lipca 1885. wykłady prawa polskiego i historyi tego prawa na tutejszym uniwersytecie, począwszy od roku szkolnego 1885/86, docentowi prywatnemu Dr. Oswaldowi Balzerowi za roczną remuneracyą 800 zł.

Sprawa utworzenia Wydziału lekarskiego przy Uniwersytecie lwowskim.

Jeszcze w r. 1882. oznajmiło nam c. k. Namiestnictwo we Lwowie pismem z dnia 28. Sierpnia 1882. do L. 8.903, że p. Minister wyznań i oświaty polecił zebrać szczegółowe daty, aby ocenić, czy utworzenie Wydziału lekarskiego przy c. k. Uniwersytecie we Lwowie jest pożądanem i możliwem. — C. k. Namiestnictwo sprawozdaniem z d. 18. Lutego 1883. L. 8.903 przedłożyło żądane przez p. Ministra daty, jednakże dotychczas jeszcze nie nadeszła w tej sprawie decyzya c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia.

Sprawa polepszenia stosunków materyalnych inspektorów szkolnych okręgowych z funduszów państwa i sprawa wydawania elementarza polskiego, w dwóch osobnych częściach.

Na posiedzeniu z dnia 6. Października 1884. wydał Wysoki Sejm następujące wezwanie do c. k. kraj. Rady szkolnej:

„Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby w celu uzyskania z c. k. Skarbu państwa dla okręgowych inspektorów przy szkołach ludowych należytego uposażenia, — a w szczególności także potrzebnej dla wspierania ich przez remuneracye i zapomogi dotacyi, w drodze właściwej odpowiednie poczyniła kroki.

„Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową do przedsięwzięcia właściwych kroków, aby elementarze wydawane były w dwóch częściach, z których jedna obejmować ma tak zwaną grafikę, druga zaś resztę dzisiejszych elementarzy“.

Na wezwania te otrzymaliśmy pismo c. k. kraj. Rady szkolnej z dn. 7. Lutego 1885. L. 1.115/II., w którem co do pierwszego wezwania oświadcza, iż gdy decyzya w tym przedmiocie należy do c. k. Ministra wyznań i oświecenia, przeto Rada szkolna krajowa powołując się na owe wezwanie poczyniła w kierunku wskazanym odpowiednie kroki.

Co do drugiego wezwania oświadczyła c. k. kraj. Rada szkolna, iż z powodów w piśmie tem ⁄. przytoczonych postanowiła wstrzymać się z wykonywaniem wspomnianej rezolucyi.

Allegat 25.

Fundusz szkolny krajowy.
1. Zaliczki Rad szkolnych okręgowych.

W alegacie 16tym do ostatniego sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1884. podano zaległości zaliczek Rad szkolnych okręgowych z końcem Czerwca 1884. w kwocie 38.918 zł. 63½ ct.

Od tego czasu, aż do końca Czerwca 1885. nie udzieliła Rada szkolna krajowa nowych zaliczek, lecz powyżej wykazane skompenzowała z należytościami krajowego funduszu szkolnego, przypadającymi do zwrotu od funduszów szkolnych okręgowych, na podstawie rachunków likwidacyjnych tychże funduszów, za czas od r. 1874. do końca roku 1884. — Na tej podstawie — lecz po przeprowadzeniu jeszcze korespondencyi z Radą szkolną krajową, dla wyjaśnienia niektórych niezgodności, spostrzeżonych w rachunkach likwidacyjnych, powyższe zaliczki w całości będą odpisane. — W tej sprawie wystosowano odezwę do Rady szkolnej krajowej dn. 12. Sierpnia 1885. do LW. 41.034 na co jednak do chwili układania niniejszego sprawozdania, nie otrzymano odpowiedzi.

2. Zlikwidowane przez Radę szkolną krajową rachunki funduszów szkolnych okręgowych za czas od roku 1874. do końca roku 1883. i za rok 1884.

Rachunki funduszów szkolnych okręgowych za czas od roku 1874. do końca roku 1883. i za rok 1884. zostały przez c. k. kraj. Radę szkolną uporządkowane.

Wedle rachunków likwidacyjnych, znajdujących się w aktach Wydziału krajowego (LW. 41.034/85) w ciągu pierwszego dziesięciolecia, t. j. od r. 1874. do końca roku 1883. dochody funduszów szkolnych okręgowych wynosiły . . . . . 10,115.816 zł. 71 ct.
wydatki zaś w tym okresie wynosiły . . 9,922.440 „ 94 „
a z porównania obu tych cyfer wynika zapas w gotówce z końcem r. 1883. w kwocie . 193.375 „ 76½ „
Należytości czynne z końcem r. 1883. u wszystkich 35ciu Rad szkolnych okręgowych (miasto Lwów i Kraków nie przedkładają rachunków) wynosiły . . . . 758.526 „ 26½ „
Ogółem stan czynny wynosił z końcem r. 1883. 951.902 „ 03 „
Należytości bierne wykazano w tym czasie w kwocie . . . . . 504.876 „ 67 „
a z porównania obu tych należytości okazuje się nadwyżka stanu czynnego z końcem r. 1883. w kwocie . . . . 447.025 „ 36 „
należąca się krajowemu funduszowi szkolnemu, jako zwrot nadebranych zasiłków przez Rady szkolne okręgowe w powyższym okresie.

Wedle zamknięć rachunkowych funduszów szkolnych okręgowych za rok 1884. znajdujących się przy akcie do LW. 37.183/85 dochody 35ciu Rad szkolnych okręgowych w roku 1884. wynosiły 1,284.254 zł. 57 ct.
do tego zapas w gotówce z początkiem r. 1884. wykazany powyżej w kwocie . . 193.375 zł. 76½ ct.
i dodatkowo dopisany w rachunku Rad. szk. okr. w Stryju za rok 1884. w kwocie . . 18 „ 39 „ 193.394 „ 15½ „
Razem . 1,477.648 „ 72½ ct.
wydano zaś w tymże roku . 1,225.607 „ 52½ „

Pozostał zapas w gotówce z końcem roku 1884. w kwocie . . . . . 252.041 zł, 20 ct.
Należytości czynne z końcem r. 1884. wynosiły 696.281 „ 67½ „
Razem stan czynny . 948.322 zł. 87½ ct.
Należytości bierne wynosiły z końcem r. 1884. 443.158 „ 51 „
a z porównania obu tych należytości okazuje się czysty stan czynny w kwocie . . 505.164 „ 36½ ct.

Jednak z tej kwoty strącić należy wedle aktu do LW. 34.902/85 przez Radę szkolną krajową pokryty niedobór następujących funduszów szkolnych okręgowych:

Brzeżany . . .	1.278 zł. 53 ct.	
Jaworów . . .	179 „ 07½ „	
Kolbuszowa . . .	797 „ 59½ „	
Kraków zam. . .	1.676 „ 63½ „	
Mielec . . .	446 „ 18½ „	
Pilzno . . .	345 „ 94 „	
Przemyśl . . .	706 „ 45½ „	
Rohatyn . . .	544 „ 92½ „	
Żółkiew . . .	1.504 „ 41½ „	7.479 zł. 75½ ct.

a zatem właściwa nadwyżka stanu czynnego z końcem r. 1884. wynosi . . . 497.684 „ 61 ct.
która stanowi zwrot należący się krajowemu funduszowi szkolnemu z tytułu nadpłaconych zasiłków funduszom szkolnym okręgowym, a mianowicie:

a) po koniec roku 1883 . . . 447.025 zł. 36 ct.
b) z roku 1884. . . . . 50.659 „ 25 „
razem . 497.684 zł. 61 ct.

Z tej należytości strącić jeszcze należy kwoty odpisane przez Radę szkolną krajową już po dokonanej likwidacyi rachunków a mianowicie:

1. do LW. 31.188/85 z funduszu szkolnego okręg. w Nadwórnie . . . 232 zł. 91½ ct.
2. do LW. 40.628/85 w Myślenicach . 529 „ 14 „
3. do LW. 38.820 w Tarnopolu . . 87 „ 50 „ 849 zł. 55½ ct.

rzeczywista zatem należytość kraj. funduszu szkolnego, która mieści w sobie wszelkie pretensye tegoż funduszu wynosi . . 496.835 zł. 05½ ct.

Tu jeszcze nadmienić należy, że wedle odezwy c. k. Rady szkolnej krajowej z dn. 27. Czerwca 1885. do L. 6.148 (LW. 34.902/85) zwrot ten przypadający krajowemu funduszowi szkolnemu uledz może jeszcze zmianie, albowiem przypisy należytości prestacyjnych w wielu wypadkach opierają się na orzeczeniach dotąd jeszcze nie prawomocnych, a zatem w miarę zniżenia stronom przypisanych do uiszczenia prestacyi szkolnych, zmniejszą się i należytości czynne funduszów szkolnych okręgowych, co zarazem wpłynie na zmniejszenie zwrotu, należącego się krajowemu funduszowi szkolnemu z tytułu nadebranych zasiłków.

Na poczet należytości krajowego funduszu szkolnego wykazanej w kwocie 496.835 zł. 05½ ct. do końca Sierpnia b. r. uiściły następujące Rady szkolne okręgowe:

1. Bochnia	3.859 zł.	81	ct.
2. Brzeżany	9.619 „	51½	„
3. Czortków	5.115 „	37½	„
4. Drohobycz	1.003 „	48½	„
5. Gorlice	5.056 „	41	„
6. Jasło	5.575 „	80½	„
7. Nadwórna	6.870 „	51	„
(po strąceniu mylnie przez c. k. urząd podatkowy pobranych 232 zł. 91½ ct.).			
8. Nowy Sącz	7.000 „	—	„
9. Przemyśl	5.000 „	—	„
10. Sanok	12.000 „	—	„
11. Śniatyn	2.500 „	—	„
12. Sokal	5.243 „	97½	„
13. Stanisławów	9.540 „	11	„
14. Trembowla	4.757 „	81	„
15. Wadowice	7.000 „	—	„
16. Zaleszczyki	4.082 „	97	„
	94.225 zł.	77½	ct.

Z końcem Sierpnia 1885 pozostała więc zaległość w kwocie 402.609 zł. 28 ct.

O uiszczenie zaległych zwrotów urgował Wydział krajowy tak Radę szkolną krajową, jakoteż i Rady szkolne okręgowe odezwami z dnia 30. Maja 1885 do LW. 25988, dnia 10. Lipca 1885 do LW. 32771, 27. Lipca b. r. do LW. 38029, 26. Sierpnia b. r. do LW. 43875 i 28. Września b. r. do LW. 49528 na skutek czego c. k. Rada szkolna krajowa rozporządzeniem swem z dnia 9. Maja b. r. do L. 4975 i 24. czerwca b. r. do L. 6119 (L. 24575/85 i 34902/85) poleciła wszystkim Radom szkolnym okręgowym, ażeby bezzwłocznie zarządziły przeprowadzenie powyższych zwrotów z funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego, o ile na to zapas kasowy wystarczy, jakoteż, ażeby dołożyły wszelkich starań celem ściągnięcia tak zaległych jakoteż bieżących prestacyj szkolnych, potrzebnych do pokrycia tych zwrotów, jakoteż do opędzenia potrzeb bieżących.

Wobec tych zarządzeń Wydział krajowy niepłonną żywi nadzieję, że wymienione zwroty w roku budżetowym 1885. w znacznej części wpłyną do funduszu szkolnego krajowego.

Alegat 26. Dołączony pod ·/. wykaz, przedstawia należne zwroty krajowemu funduszowi szkolnemu za czas od r. 1874. do końca r. 1883. i za rok 1884. z uwzględnieniem odpisów i uiszczeń po koniec Sierpnia 1885.

3. Koszta likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych.

Rada szkolna krajowa, dokonawszy likwidacyi 35 Rad szkolnych okręgowych za czas od r. 1874. do końca roku 1883., doniosła nam odezwą z dnia 26. czerwca 1885 do L. 5117 (LW. 33906/85), że koszta likwidacyi, wynoszące sumę 16.040 zł. 61 ct. pokryła z pozostałych zapasów zasiłków, asygnowanych funduszom szkolnym okręgowym a to na podstawie art. 27. ustawy kraj. z dnia 2. Maja 1873 Nr. 250 wychodząc z zasady, że koszta te wynikły w skutek zarządzenia potrzebnego dla uporządkowania

rachunków szkolnych okręgowych, a więc zarządzenia, mającego wspólny interes poszczególnych okręgów.

Jednakowoż Wydział krajowy, opierając się na rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 19. Października 1883, którą wezwano c. k. Rząd, by stosownie do postanowień §. 35. ustawy z dnia 25. Czerwca 1873. r. o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych, polityczne Władze dostarczały Radom szkolnym okręgowym potrzebnych sił pomocniczych do prowadzenia rachunków z obrotu ich funduszów, tudzież z powodu, że tego rodzaju wydatki nie są budżetem objęte, a zatem Rada szkolna krajowa nie ma prawa w ten sposób dysponować dochodami funduszu szkolnego krajowego, Wydział krajowy zaremonstrował przeciw samowolnemu zarządzeniu Rady szkolnej krajowej, sprzeciwiającemu się uchwale Wysokiego Sejmu i odnośnej ustawie krajowej, a w razie niepomyślnego dla funduszu rezultatu, poczyni odpowiednie kroki, jakie wskazuje ustawa.

4. Ściąganie dodatków szkolnych i innych prestacyj.

Zarządzenie Rady szkolnej krajowej z dnia 21. Czerwca 1883. L. 193 (LW. 32464/83) wydane do wszystkich Rad szkolnych okręgowych w sprawie sporządzania i prowadzenia rachunków prestacyjnych i przedkładania oprócz żądanych przez Wydział krajowy półrocznych także miesięcznych raportów o stanie rzeczy, okazało się w skutkach swych nie wiodące do pożądanego celu, gdyż przedkładane rachunki przez Rady szkolne okręgowe były mylne i ze wszech miar niedokładne. Z tego powodu c. k. Rada szkolna krajowa uchwałą z dnia 16. Grudnia 1883 L. 12200 (LW. 61606/83) zarządziła w swym departamencie zlikwidowanie i sprostowanie rachunków okręgowych, a tem samem i rachunków prestacyj szkolnych, a zarazem odezwą swą z dnia 19. Kwietnia 1885 do L. 3918 (21885/85) doniosła Wydziałowi krajowemu, iż wszelkie daty w powyższej sprawie objęte są zamknięciami Rad szkolnych okręgowych.

Alegat 27.

Opierając się na tej podstawie Wydział krajowy w załączeniu pod ⁄. przedkłada wykaz z końcem roku 1884. zaległych prestacyj szkolnych, z którego wynika, że powyższe należytości wynoszą z końcem roku 1884. 513.941 zł. 37½ ct.

Chociaż zamknięcia funduszów szkolnych okręgowych wykazują ostatecznie zaległości czynne tychże funduszów, jednakowoż Wydział krajowy wychodząc ze stanowiska, że przedkładanie półrocznych wykazów prestacyjnych utrzymywać będzie Rady szkolne okręgowe w ciągłej czynności w ściąganiu należytości, odezwą z dnia 5. Sierpnia 1884 L. 36460 prosił c. k. Prezydyum Namiestnictwa, aby przyspieszyło nadesłanie wymienionych wykazów tak zaległych jakoteż i bieżących. W odpowiedzi na to pismo c. k. Prezydyum Namiestnictwa nadesłało nam okólnik swój z dnia 28. Grudnia 1884 L. 345 (LW. 534/85), którym polecono Radom szkolnym okręgowym, ażeby najdalej do 15. Stycznia i 15. Lipca każdego roku przedkładały wykazy zaległych prestacyj szkolnych. Jednakowoż wiele Rad szkolnych okręgowych nienadesłało dotąd wymienionych wykazów, przeto odezwą z dnia 24. Lipca 1885 do LW. 37704 Wydział krajowy żądanie swe w tej sprawie ponowił.

Jak dalece Wydział krajowy czuwał nad tym przedmiotem, okazuje ilość przeprowadzonych korespondencyj z c. k. Prezydyum Namiestnictwa, z c. k. Radą szkolną krajową, Radami szkolnemi okręgowemi i c. k. Urzędami podatkowymi mianowicie: do L. W. 35.505/84, 37.807/84, 36.460/84, 39.094/84, 46.368/84, 45.660/84, 40.937/84, 53.514/84, 62.157/84, 68.512/84, 51.789/84, 62.523/84, 50.068/84, 57.003/84, 58878/84, 63.442/84, 67.131/84, 658/85, 372/85, 40.936/84, 41.401/84, 41.678/84, 41.643/84, 50.069/84, 50.070/84, 47.899/84, 49.240/84, 50.973/84, 52.574/84, 62.154/84, 612/85, 52.573/84, 58.307/84, 64.559/84, 1.788/85, 7.116/85, 13.629/85, 20.356/85, 52.575/84, 58.307/84, 58.815/84, 67.130/84, 37.250/85, 54.840/84, 58.306/84, 64.558/84, 1.789/85, 7.128/85, 12.983/85, 20.357/85, 51.325/84, 53.698/84, 54.836/84, 56.278/84, 56.358/84, 55.990/84, 55.706/84, 55.635/84, 56.584/84, 56.277 84, 60.520/84, 62.155/84, 63.070/84, 3.724/85, 62.151/84, 62.153/84, 62.903/84, 65.963/84, 56.358/84, 67.132/84, 3.727/85, 64.592/84, 63.363/84, 64.560/84, 66 230/84, 1.787/85, 66.229/84, 1.786/85, 68.514/84, 62.158/84, 61.979/84, 60.100/84, 60.661/84, 534/84, 63.515/84, 5.600/85, 3.368/85, 3.935/85, 4.288/85, 1.379/85, 1.668/85, 5.004/85, 12.048/85, 18.096/85, 5.764, 4.575/85, 8.302/85, 8.648/85, 8.303/85, 8.230/85, 7.131/85, 9.657/85, 8.302/85, 8.231/85, 10.227/85, 13.419/85, 11.850/85, 18.166/85, 7.930/85, 4.575/85, 18.099/85, 25.357/85, 31.072/85, 38.989/85, 13.877/85, 14.103/85, 15.730/85, 14.102/85, 15.958/85, 16.520/85, 22.558/85, 16.522/85, 16.521/85, 20.358/85, 20.359/85, 13.878/85, 13.879/85, 12.608/85, 13.616/85, 13.878/85, 12.611/85, 16.036/85, 17.368/85, 19.367/85, 17.368/85, 20.360/85, 22.611/85, 17.369/85, 21.885/85, 25.355/85, 25.354/85, 23.353/85, 21.753/85, 21.881/85, 24.004/85, 26.776/85, 37.704/85.

---

5. Przekroczenie budżetu wydatków za rok 1885.

Wedle zamknięcia wydatków krajowego funduszu szkolnego za rok 1884., przedłożonego Wydziałowi krajowemu przez Radę szkolną krajową aktem do LW. 37.183/85. przekroczono budżet wydatków roku 1884. w następujących rubrykach:

Rub.	II.	Substytucye (bez centów) . . .	11.143	zł.
„	IV.	Adjuta	141	„
„	V.	Remuneracye i zapomogi . . .	299	„
„	X.	Emerytury	283	„
„	XIII.	Rozmaite	3.619	„
„	XIII.	poz. 48. Zasiłki bezzwrotne na budynki szkolne	310	„
		Razem	15.795	zł.

Wydano zaś mniej w następujących rubrykach:

Rub.	I.	Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych	2.321	zł.
„	VI.	Podatki i daniny	121	„
„	VIII.	Dodatki pięcioletnie	3.328	„
„	XI.	Dary z łaski	60	„
			5.830	zł.

Ogółem przekroczono budżet wydatków kraj. funduszu szkolnego w roku 1884. o kwotę 9.965. zł.

Wyjaśnienia przekroczeń i zaoszczędzeń powyższych podane są w specyalnych zamknięciach tegoż funduszu, przedłożonych osobno Wysokiemu Sejmowi.

6. Zaliczki na budynki szkolne.

Alegat 28.

Wedle alegatu pod */.* dołączonego, od roku 1876. po koniec roku budżetowego 1884. udzielono gminom zaliczek zwrotnych na budynki szkolne w sumie . . . . . 233.927 zł. 26 ct.
z tego odpisano nie podniesione zaliczki w kwocie 2.579 „ — „
Pozostało 231.348 „ 26 ct.

Z tej sumy przypadają do spłacenia:

a) wedle skryptów dłużnych, raty bieżące na rok 1886. w kwocie . . . . 17.098 zł. 85½ ct.

b) zaległe raty po koniec roku 1884. . 13.319 „ 66½ „

Zaległe raty wykazywane bywają w należytym terminie właściwym c. k. Starostwom do przymusowego ściągnięcia, jednakowoż cyfry należytości rat i zaległości częstej ulegają zmianie, z powodu, że w razie słusznych powodów, Wydział krajowy przyzwala na przedłużenie terminów spłaty gminom o to proszącym.

W powyższej sprawie przeprowadzono korespondencye i urgensa do LW. 20.869/84, 40.072/84, 42.597/84, 55.208/84, 65.076/84, 52.576/84, 59.097/84, 60.675/84, 1.317/85, 9.439/85, 38.287/85, 39.660/85, 40.292/85, 41.032/85, 41.033/85, 41.168/85, 41.166/85, 41.165/85.

7. Taksy spadkowe.

Taksy spadkowe wymierzają c. k. Sądy powiatowe z wyjątkiem powiatów należących do b. wolnego miasta Krakowa, gdzie takowe wcale nie istnieją.

Alegat 29.

Wedle alegatu pod ./· dołączonego należytość ogólna taks w roku budżetowym 1884. wynosiła . . . . . 18.569 zł. 53 ct.
z tego odpisano . . . . . 471 „ 22 „
Pozostało . . . 18.098 zł. 31 ct.
na to uiszczono . . . . . 10.018 „ 69 „
pozostała zaległość . . . 8.079 zł. 62 ct.

którą urgowano za pośrednictwem c. k. Starostw odezwami z dnia 4. Sierpnia 1884 do LW. 40.072, a następnie przeprowadzono korespondencyę do LW. 52.576/84, 60.939/84, 59.561/84, 60.094/84, 60.675/84, 59.843/84, 63.986/84, 62.891/84, 67/500/84, 2.569/85, 5.177/85, 3,683/85, 1.099/85, 1.790/85, 3.440/85, 7.129/85, 9.696/85, 9.946/85, 15.639/85, 9.439/85 15.638/85, 21.360/85, 16.205/85.

O regularne nadsyłanie wykazów urgowano c. k. Sądy powiatowe odezwami z dnia 15/9 1884 do LW. 48.351, 12. Lutego 1885 do LW. 7671, i z dnia 28. Września br. do LW. 49.527.

Skutek powyższych urgensów przyniósł korzystne rezultaty, gdyż dochody tej rubryki w porównaniu z dochodami r. 1883. wzmogły się o 1.135 zł. 40 ct.

8. Budynek szkolny w Tarnowie.

Sprawa budynku szkolnego w Tarnowie, będącego w części własnością krajowego funduszu szkolnego, od ostatniego sprawozdania aż po

koniec Lipca br. wcale naprzód nie postąpiła. Aktem z dnia 8. Maja 1884. LW. 21.658 przesłano c. k. Prokuratoryi Skarbu żądane w tej sprawie akta, które do LW. 17.998/85 Wydziałowi krajowemu zwrócone zostały, — lecz bez jakiegokolwiek załatwienia.

9. Rozmaite inne zaległości.

Inne zaległości drobne urgowane były za pośrednictwem c. k. Starostw odezwami 4. sierpnia 1884. LW. 40.072, 18. sierpnia 1884. LW. 42.597, 29. czerwca 1885. LW. 31.479, tudzież odezwą z dnia 11. czerwca 1885, do LW. 40.667 proszono Radę szkolną krajową, by przyspieszyła zwroty rubryk korelatywnych i różnych mylnych przeprowadzeń c. k. Urzędów podatkowych. Oprócz powyższych odezw przeprowadzono w powyższej sprawie jeszcze korespondencye do LW. 52.576/84, 59.097/84, 60.939/84, 60.094/84, 50.076/84, 50.007/84, 59.490/84, 60.421/84, 5.177/85, 9.439/85, 34.554/85, 39.455/85, 38.986/85, 37.185/85, 40.505/85, 40.886/85, 41.173/85.

10. Pretensye do Skarbu królestwa polskiego.

W skutek pism naszych z dnia 14. lipca 1884, LW. 35.503. i 13. listopada 1884. LW. 58.735. przesłało nam c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 7. stycznia 1885, LW. 81.307, odpis odezwy c. k. austryackiego węg. generalnego konsulatu w Warszawie z dnia 19. grudnia 1884 L 8.806, do niego wystosowanej, w której c. k. austr. węg. gen. konsulat w Warszawie uprasza o przesłanie mu aktów, tyczących się sprawy wydobycia kapitałów kahalnych krakowskich od ces. Rządu Rosyjskiego.

Akty te udzielone nam przez c. k. Radę szkolną krajową dnia 11. listopada 1881. do L. 10.027 i dnia 2. lutego 1882, do L. 84, przesłaliśmy pismem z dnia 16. stycznia 1885, do LW. 2.942. wraz z dłuższym memoryałem uzasadniającym pretensye funduszu szkolnego krajowego do skarbu ces. Rządu rosyjskiego. O dalszym przebiegu tej sprawy pomimo urgensu naszego do c. k. Namiestnictwa z dnia 24. lipca 1885. do LW. 37.875 nie mamy żadnej wiadomości.

11. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Majątek zarodowy tego funduszu wynosi z końcem r. 1884

w effektach	99.103	zł. 70	ct.
od którego odsetki w tym roku przyniosły . .	4.898	„ 84	„
Z funduszu tego asygnowano:			
a) na zapłacenie 9 raty należytości rządowej .	354	„ 50	„
b) na zakupno effektów	2.682	„ 92	„
Suma . .	3.037	zł. 42	ct.
c) na zasiłki bezzwrotne na budowę nowych szkół lub przeistoczenie istniejących budynków			
1. po 200 zł. Mszana dolna . . .	200	„ —	„
2. po 150 zł. Olpiny, Wojtków z Wojtkową, Targowica, Russów	600	„ —	„
3. po 100 zł. Poleśnica z Olszową, Borową i Dzierzaniny, Złota, Budyłów, Potoczany, Wierzbów, Kolędziany, Dolhe, Węgierka, Wola wilcza, Czyżyce, Olechowice, Dobra, Jaworsko, Dąbie, Konieczkowa, Peczenia, Sołowa, Bybło, Laszki murowane, Niżnów, Dołhołuka, Taszczówka, Zabojki, Oleśno z Adamierzem,			

Podborzem i Swaczowem, Zbyłtowska góra z Dąbrowską infułacką i Zgłobicami, Wróblowice, Strusów, Załawie, Harbuzów, Jasienów, Nowe-Sioło, Smolin . .	3.200 zł.	— ct.
d) po 80 zł. Wolica ługowa z piaskową . .	80 „	— „
e) po 50 zł Krynica, Miękisz nowy, Ludzmierz, Urin, Jezupol, Niemas	300 „	— „
Suma . . .	4.380 zł.	— ct.
do tego suma *a. b.*	3.037 „	42 „
ogółem na cele pod *a. b. c.* wskazane asygnowano .	7.417 „	42 „

Zrównanie płac nauczycieli szkoły ludowej w Półwsiu Zwierzynieckiem z płacami nauczycieli w gminach należących do II. klasy.

Na posiedzeniu z dnia 10. Września 1884. wydał Wysoki Sejm następującą uchwałę:

Szkoły ludowe w Połwsiu Zwierzynieckim zostaną ze wszystkiem zrównane ze szkołami w miejscowościach zaliczonych pod względem płac nauczycielskich do II. klasy.

Uchwałę tę zakomunikował Marszałek krajowy Jego Ekscelencyi Panu Namiestnikowi, który ją odstąpił krajowej Radzie szkolnej, Rada szkolna zaś uchwaliła dnia 14. Stycznia 1885. L. 13.094. jak ·/., iż bez osobnej ustawy krajowej powyższej uchwały Wysokiego Sejmu wykonać nie może.

Alegat 30.

Sprawa nadawania galicyjskich miejsc funduszowych w c. k. wojskowych zakładach wychowawczych.

Alegat 31.

Z powodu zastósowania niewłaściwych zasad przy nadawaniu galicyjskich miejsc funduszowych w c. k. wojskowych zakładach wychowawczych, widział się Wydział krajowy zmuszonym wnieść do Najjaśniejszego Pana załączone w odpisie ·/. przedstawienie, na które dotychczas żadnej nie otrzymał odpowiedzi.

Zrównanie ze wszystkiem szkół ludowych w Łobzowie ze szkołami w miejscowościach zaliczonych pod względem płac nauczycielskich do klasy II.

Alegat 32.

Na posiedzeniu z dnia 10. Września 1884. wydał Wysoki Sejm następującą uchwałę: Szkoły ludowe w Łobzowie zostaną ze wszystkiem zrównane ze szkołami w miejscowościach zaliczonych pod względem płac nauczycielskich do klasy II.

Uchwałę tę zakomunikował Marszałek krajowy Jego Ekscelencyi Panu Namiestnikowi, który ją odstąpił krajowej Radzie szkolnej. Rada szkolna krajowa zaś uchwałą z dnia 14. Lutego 1885. L. 13.029. ·/. podwyższyła wprawdzie nauczycielowi w Łobzowie płacę do 600 zł. rocznie, lecz co do innych poborów oświadczyła, iż powyższej uchwały Wysokiego Sejmu bez osobnej ustawy wykonać nie może.

Reorganizacya szkoły ludowej w Wielopolu Skrzyńskiem.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. Września 1884. L. 639/S. w przedmiocie reorganizacyi szkoły ludowej w Wielopolu Skrzyńskiem, została taż szkoła wedle pisma c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 27. Kwietnia 1885. L. 1.757. z dniem 1. Lutego 1885. zreorganizowaną jako szkoła etatowa o jednym nauczycielu.

Towarzystwo muzyczne Lwowskie.

Przy rozprawie nad rubr. VII. preliminarza funduszu krajowego na rok 1885. przy poz. 72. powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 22. Października 1884. następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by zbadał stan Towarzystwa muzycznego, a w szczególności przekonał się, czy i o ile szkoła muzyczna celowi swojemu odpowiada, o wyniku zdał sprawę w sprawozdaniu z czynności za rok przyszły tak, aby sprawozdanie Wydziału krajowego było podstawą do uchwalenia subwencyi dla Towarzystwa muzycznego.“

Uchwałą z dnia 21. Listopada 1884. L. 59.307. podaliśmy to postanowienie Wysokiego Sejmu do wiadomości Dyrekcyi galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie i wezwaliśmy ją do udzielenia nam bliższych wyjaśnień i dat co do stanu Towarzystwa w ogólności, w szczególności zaś co do szkoły muzycznej przez Towarzystwo utrzymywanej, a subwencyonowanej przez fundusz krajowy.

Dnia 12. Marca 1885. L. 12.981. przedłożyła Dyrekcya tegoż Towarzystwa swój raport, którego dla wielkiej jego i alegatów objętości nie drukujemy, i w którym Dyrekcya wskazuje:

1) Co do pielęgnowania muzyki klasycznej i salonowej wykazuje Towarzystwo, iż mimo bardzo szczupłych dochodów i trudności w doborze i opłacaniu sił składających orkiestrę przy publicznych produkcyach, wykonywało od początku swojego istnienia dzieła najsłynniejszych kompozytorów tak pod względem muzyki klasycznej, jak i salonowej. Wykaz drukowany tych dzieł dołączony do raportu pod A), udowadnia dosadnie to twierdzenie.

2) Co się tyczy głównego zadania Towarzystwa, t. j. utrzymania szkoły dla nauki muzyki, przytacza Dyrekcya co następuje:

W pierwszych początkach w r. 1858., gdy Dyrektor artystyczny Karol Mikuli objął kierownictwo instytucyi, utrzymywało Towarzystwo tylko szkołę nauki skrzypców i śpiewu choralnego, gdyż szczupłe dochody ze składek i opłat za produkcye nie wystarczały na szerszy rozwój.

Ofiarność i gorliwość P. Mikulego sprawiła, iż utworzono pierwszą szkołę gry na fortepianie, a P. Dyrektor jeden z najznakomitszych uczniów Chopina udzielał utalentowanym uczniom bezpłatnie nauki gry na fortepianie. Wyszły więc z jego szkoły Pani Wildowa, Neuhauserowa, Zachariasiewiczowa, Żłobicka i inne, a wirtuoz na wiolonczeli Servais postanowił oddać syna swego do tej szkoły.

Wkrótce rozwinęła się chęć do tej nauki tak dalece, że Towastwo otworzyło, oprócz klasy wyższej gry, w której udziela naukę Dyrektor Mikuli, jeszcze cztery klasy, w których uczyli nauczyciele wykształceni przez P. Mikulego. Oprócz szkoły fortepianu w pięciu klasach, istnieje jeszcze szkoła gry na skrzypcach w dwóch oddziałach, w której znakomity skrzypek P. Wolfsthal udziela naukę; dalej szkoła gry na wiolonczeli, na flecie, na organach, szkoła śpiewu solowego i choralnego, teoryi muzyki: harmonii i kompozycyi, i kurs pedagogiczny dla tych, którzy się kształcą na nauczycieli.

Że szkoły te wypełniły swoje zadanie, dowodzą tego znakomici muzycy, którzy w nich naukę pobierali, a dziś w Europie są znani. Między całym szeregiem takich, wymienia Dyrekcya Towarzystwa Maurycego Rosenthala, skrzypka Kochanowskiego, śpiewaczkę Sembrich-Kochańską.

Towarzystwo uznając śpiew za podstawę wykształcenia muzykalnego, nie szczędziło ani starań, ani kosztów, aby pozyskać znakomitość

dla tej gałęzi nauki, lecz usiłowania jego rozbiły się o brak dostatecznych środków.

Aby wypełnić swoje główne zadanie, to jest utrzymać szkołę muzyczną dobrze zorganizowaną i wszelkim wymogom odpowiadającą, postanowiło Towarzystwo na walnem zebraniu dnia 19. Października 1884. odłączyć kierownictwo koncertów i innych produkcyi od Dyrekcyi szkoły i poruczyć tę Dyrekcyę P. Karolowi Mikulemu, zaś kierownictwo produkcyj muzycznych P. Janowi Gałowi, zaleconemu przez kompozytora Żeleńskiego.

P. Mikuli ułożył podług wzoru innych znakomitych Instytutów regulamin dla szkoły, dla nauczycieli i dla uczniów, a chcąc dać dowód rozwoju szkoły, zarządził Dyrektor produkcye celujących uczniów wobec ich przynależnych i znawców, a komitet znawców ocenia postępy i przyznaje nagrody.

Dołączone do tego raportu sprawozdanie Wydziału galic. Towarzystwa muzycznego za rok 1883/4. dowodzi, że główny i prawie jedyny pewny dochód tegoż Towarzystwa stanowi subwencya, którą Wysoki Sejm corocznie w kwocie 3.000 udzielał.

Towarzystwo muzyczne, które bardzo chętnie poddaje się kontroli Wysokiego Sejmu, prosi, aby Wysoki Sejm raczył dotychczasową subwencyę podwyższyć, aby szkoła należycie rozwinąć się mogła.

Otrzymawszy ten raport, nie zadowolnił się nim Wydział krajowy, ale uchwałą swoją z dnia 27. Marca 1885. L. 12.981. wyznaczył komisyę ze znawców, któraby dokładne i gruntowne dała w tej mierze orzeczenie:

Do komisyi tej należeli:

1. W. Aleksander Tchórznicki, c. k. Radca Sądu kraj. we Lwowie, znakomity artysta na fortepianie;

2. W. Dr. Józef Malinowski, adwokat kraj., gruntowny znawca muzyki, który w akcie fundacyjnym, w którym poświęcił na cele publiczne sumę 100.000 zł., przeznaczył część jej na cele Towarzystwa muzycznego we Lwowie;

3. W. Henryk Jarecki, Dyrektor orkiestry opery polskiej.

4. W. Edward Darewski, pierwszy kantor zboru izraelickiego we Lwowie.

Alegat 33. Znawcy ci zeszli się na konferencyę, a rezultat ich narad złożony jest w „orzeczeniu“, które tu pod ·/. załączamy, a P. Darewski nie podpisał, gdyż tymczasem Lwów na zawsze opuścił.

Oparty na tak gruntownem orzeczeniu, Wydział krajowy sądzi, iż należałoby Towarzystwo muzyczne poprzeć znaczniejszą niż dotychczas subwencyą.

Gdy wszelako środki nasze na to nie pozwalają, więc Wydział krajowy wstawił do budżetu subwencyę tylko w dotychczasowej wysokości 3.000 zł.

Pomieszczenie bursy dla uczniów seminaryum męskiego.

W zeszłorocznem sprawozdaniu naszem w tym przedmiocie donieśliśmy, iż udaliśmy się do burmistrzów miast Stanisławowa i Tarnopola

z zapytaniem, czyby w tym miastach nie znalazły się odpowiednie budynki na pomieszczenie bursy dla uczniów seminarynm nauczycielskiego.

Co do Tarnopola, doniósł nam burmistrz, iż tam w żaden sposób nie da się znaleźć budynek na cel zamierzony. Ze Stanisławowa zaś mieliśmy kilka ofert z planami, lecz po dokładnem zbadaniu przyszliśmy do przekonania, że i w Stanisławowie żaden z ofiarowanych budynków nie odpowiada.

Pożyczka bursy pod wezwaniem św. Kazimierza w Tarnowie.

Odwołując się do zeszłorocznego sprawozdania naszego na tem miejscu złożonego, nadmieniamy, że spłata długu zaciągniętego ze skarbu krajowego przez kuratoryę bursy pod wezwaniem św. Kazimierza w Tarnowie odbywa się prawidłowo: jakoż druga rata za rok 1885. przez Radę gminną w należytym terminie uiszczoną została.

Subwencya dla wyznaniowej izraelickiej szkoły ludowej w Brodach.

Na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 23. Października 1881. r. otrzymuje wyznaniowa izraelicka szkoła ludowa w Brodach stałą roczną subwencyę w kwocie 6.000 zł. w. a., a to na czas „jak długo będzie za„stępowała potrzebę pomnożenia publicznych szkół ludowych obecnie w tem „mieście istniejących.“

Dla utrzymania kontroli nad wypełnieniem tego warunku, tudzież dla powzięcia wiadomości, czyli i w jakiej mierze uwzględniony jest język polski, jako język wykładowy i jako przedmiot nauki, zaprosiliśmy po śmierci ś. p. Bernarda Kalickiego dotychczasowego delegata do corocznych egzaminów W. P. Oktawa Salę, prezesa Rady powiatowej brodzkiej, aby w charakterze delegata Wydziału krajowego zechciał być obecnym na dorocznych egzaminach w tej szkole i spotrzeżenia swoje przy tej sposobności zebrane Wydziałowi krajowemu przedstawił.

Pismem z dnia 7. Lipca złożył nam Wp. Oktaw Sala sprawozdanie o wyniku tegorocznych egzaminów. Sprawozdanie to jest pocieszającym dowodem, że szkoła wyznaniowa izraelicka postępuje statecznie na drodze pomyślnego rozwoju. Liczba uczniów, wynosząca w roku szkolnym 1879/80. 1138 uczniów, w r. szkolnym 1881/2. 1118 uczniów, w r. szkolnym 1882/3. 1084 uczniów, wzrosła w roku 1883/4. do 1163 uczniów.

Język polski jako przedmiot wykładany bywa po 6 godzin tygodniowo w każdej z 14 klas i paralelek. Prócz tego wyłącznie w języku polskim wykładane są: geografia, historya, rachunki, początki geometryi i roboty ręczne dla dziewcząt.

Okazuje się z tego, że szkoła wyznaniowa spełnia należycie warunki, pod jakimi subwencya ze strony Wysokiego Sejmu przyznaną jej została.

Wydawnictwo aktów tak zwanych Bernardyńskich, wskutek fundacyi śp. Aleksandra Stadnickiego.

Do XI. tomu tego wydawnictwa przygotowano już znaczny zapas dokumentów.

Wezwanie Wys. Sejmu do c. k. Rządu z dnia 9. Października 1885 w sprawach kościelnych.

Uchwałą z dnia 9. Października 1884 wezwał Wys. Sejm c. k. Rząd, by wyjednał zmianę ustawy Państwowej z dnia 7. Maja 1874. (Dz. U. P. Nr. 50) w sprawie konkurencyi kościelnej, by przeprowadził rozdział majątku ściśle kościelnego od beneficyalnego, i aby się postarał o uregulowanie administracyi majątku ściśle kościelnego. — Pod tym względem nie otrzymaliśmy żadnego pisma od c. k. Rządu.

Sprawa zrównania wschodniej Galicyi co do świąt obchodzonych w zakładach naukowych, z innemi częściami Monarchii.

Uchwałą z dnia 27. Września 1884 przekazał Wys. Sejm tę sprawę Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby Wydział krajowy tę sprawę w porozumieniu z c. k. Rządem i ordynaryatami zbadał i Wysokiemu Sejmowi odnośne wnioski przedłożył.

Wniosków tych w tej sesyi przedłożyć nie możemy, gdyż nie mamy jeszcze zdania c. k. Rządu, o które się staramy.

Wykopaliska pod Haliczem.

Komisya archeologów polskich i ruskich zwołana na dzień 23. Lipca 1883 do Halicza, uznała za rzecz wskazaną podjąć starania około przywrócenia do dawnego stanu cerkwi parafialnej w Haliczu, najcelniejszego pomnika wschodniego stylu w Polsce.

Prowadzenie robót restauracyjnych przekazano profesorowi architektoniki w c. k. Politechnice we Lwowie p. Julianowi Zachariewiczowi. Za plany i kosztorysy, które prof. Zachariewicz wygotował, wypłaciliśmy mu na wniosek c. k. konserwatora pomników historycznych Dra Wojciecha hr. Dzieduszyckiego kwotę 500 zł. tytułem honoraryum.

Wykonanie planów tych jednak pociągnęłoby za sobą znacznie większe sumy nad tę, którą Wys. Sejm w r. 1883. uchwalił.

Dr. Wojciech hr. Dzieduszycki wyraził uzasadnioną nadzieję, że tak konkurencya miejscowa, jak gr. kat. Ordynaryat metropolitalny przyłożą się materyalnymi środkami do restauracyi cerkwi Halickiej, wszelako na opędzenie pierwszych wydatków restauracyjnych okazała się potrzeba znaczniejszej pomocy pieniężnej.

Z tych powodów wypłaciliśmy c. k. konserwatorowi hr. Dzieduszyckiemu kwotę czterech tysięcy zł. przeznaczoną przez Wysoki Sejm w budżecie na r. 1884. na restauracyę cerkwi w Haliczu.

Na dalsze poszukiwania archeologiczne w okolicy pod Haliczem między Dniestrem, Łomnicą i Łukwią, wypłaciliśmy na wniosek c. k. konserwatora hr. Dzieduszyckiego kuratorowi zabytków w okolicy Halicza Dr. prof. Izydorowi Szaraniewiczowi kwotę 300 zł. Poszukiwania archeologiczne w Haliczu i prace podjęte około konserwacyi odszukanych zabytków historyi i sztuki, wedle sprawozdania przedłożonego nam dnia 2. Sierpnia 1885 przez Dra Szaraniewicza wykazują piękne wyniki.

Prócz wielu przedmiotów archeologicznych, jak trumny monolytowe, naręczniki, zawieski, zmijowniki, paciorki, pieczęcie i t. d., wydobytych częścią z fundamentów cerkiewnych, częścią z mogił w Dąbrowie się znajdujących, rozkopano kilkanaście fundamentów, z których w obecnej chwili widoczne są:

1. fundamenta cerkwi św. Spasa nad Łomnicą;
2. fundamenta poligonu ośmiościennego obronnej baszty;
3. fundamenta cerkwi Bogarodzicy nad Biduniem;

4. fundamenta cerkwi św. Iłyi na Kryłosie;
5. fundamenta cerkwi św. Anny na t. z. Kościelisku;
6. fundamenta cerkwi Błahowiszczeńskiej (Zwiastowania) na t. z. Cerkwiszczem.

Około tych wykopalisk pracowało 1066 robotników, fundamenta cerkwi św. Spasa, Bogarodzicy i poligonu odrestaurowano i obłożono darniną.

Szkoła muzyczna w Krakowie.

W sprawie urządzenia przyszłej szkoły muzycznej w Krakowie, dla której Wysoki Sejm uchwałą z dnia 19. Października 1882 zapewnił stałą roczną subwencyę z funduszu krajowego w kwocie 2.000 zł., pod warunkiem, że c. k. Skarb Państwa i gmina miasta Krakowa przyczyniać się będą również odpowiednią dotacyą, przedłożyło c. k. Namiestnictwo sprawozdaniem z dnia 15. Maja 1884 do L. 29103 swoje wnioski c. k. Ministerstwu oświecenia.

W nadziei uzyskania przychylnej decyzyi Ministeryalnej, c. k. Namiestnictwo w odezwie z dnia 15. Marca 1885 do L. 14549 prosiło o wyasygnowanie subwencyi na r. 1884. uchwalonej. Wydział krajowy wyasygnował na ręce c. k. Namiestnictwa subwencyę na r. 1884. w kwocie 2000 zł. z zastrzeżeniem, że gdyby c. k. Skarb Państwa nie przyznał szkole muzycznej w Krakowie stałej rocznej subwencyi, albo gdyby ta szkoła wcale utworzoną nie została, lub też nie na tych zasadach, które służyły za podstawę uchwale Wys. Sejmu, kwota ta zostanie funduszowi krajowemu zwróconą.

Plac „Castrum“ we Lwowie.

W sprawie zdziałania aktu prawnego, mocą którego część placu „Castrum“ zwanego we Lwowie, obecnie do krajowego funduszu szkolnego należąca, przejść ma na własność gminy miasta Lwowa, zażądało c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie pismem z dnia 15. Czerwca 1884 L. 4876/pr., aby zastrzeżenie, pod którem Wys. Sejm uchwałą z dnia 2. Października 1882 darowiznę tę postanowił, uwidocznionem było tabularnie tak w stanie czynnym rzeczonego gruntu w rubryce ograniczeń prawa własności (karta B), jakoteż w stanie biernym jako ciężar rzeczowy (karta C) na rzecz krajowego funduszu szkolnego, a to równocześnie z intabulacyą prawa własności gminy miasta Lwowa do tego gruntu.

Wydział krajowy pismem z dnia 22. Czerwca 1884 LW. 29912 zgodził się na uwidocznienie powyższego zastrzeżenia w księgach hipotecznych, poczem Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 22. sierpnia 1884 zatwierdzić uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 2. Października 1882.

Ponieważ przyjęcie darowizny i połączonych z nią zastrzeżeń na rzecz krajowego funduszu szkolnego wymaga po myśli §. 35. statutu miasta Lwowa uchwały Rady miejskiej, przeto odpis wzoru aktu notaryalnego, który Wydział krajowy zezna w celu przeniesienia placu „Castrum“ tytułem darowizny na własność gminy miasta Lwowa, przesłaliśmy pismem z dnia 14. Czerwca 1885 do LW. 24.461 Magistratowi miasta Lwowa.

Rozdzielenie sumy 3000 zł. przeznaczonej dla kształcącej się młodzieży w naukach i sztukach.

Na posiedzeniu z dnia 22. Października 1884. przy rozprawie nad Rubr. VII. preliminarza funduszu krajowego na rok 1885. uchwalił Wys. Sejm dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach kwotę 3500 zł. do rozporządzenia Wydziału krajowego. Wskutek uchwały Wydziału krajowego z dnia 7. Listopada 1884 L. 51120 otrzymali z tej sumy:

1.	Teodor Axentowicz artysta malarz . . .	400 zł.
2.	Teodor Demków artysta malarz	400 „
3.	Michał Kowalczuk asystent szkoły politechnicznej .	400 „
4.	Henryk Rauchinger uczeń akademii sztuk pięknych	400 „
5.	Głuchoniemy Konstanty Antoni dw. im. Guzikowski dla kształcenia się w malarstwie	250 „
6.	Leon Mieczysław Zawiejski na ukończenie szkoły rzeźbiarstwa we Florencyi	250 „
7.	Adam Kaczurba dla kształcenia się w spiewie .	200 „
8.	Henryk Kühn uczeń szkoły Wiedeńskiej sztuk pięknych dla kształcenia się w malarstwie. . .	200 „
9.	P. Marya Weiner dla kształcenia się w spiewie .	300 „
10.	P. Irena Abendroth dla kształcenia się w spiewie .	500 „
11.	Bernard Jarosiewicz uczeń Krakowskiej szkoły sztuk pięknych	200 „
	Razem	3.500 zł.

Teatr polski we Lwowie.

Alegat 34.

Poniżej podajemy sprawozdanie komisyi dla artystycznego nadzoru sceny i opery polskiej we Lwowie.

Budowa teatru letniego we Lwowie.

Nawiązując do zeszłorocznego sprawozdania w tym przedmiocie donosimy co następuje:

Na pismo nasze z dnia 16. Listopada 1883. do LW. 52759. odpowiedział Magistrat król. stoł. miasta Lwowa sprawozdaniem z dnia 23. Września 1884. w skutek uchwały Rady miejskiej z dnia 18. Września L. 263., że Reprezentacya miasta „nie jest obcą myśli wybudowania teatru letniego we Lwowie“, koszta tej budowy obliczono w przybliżeniu na sumę wyższą od 100.000 zł. Reprezentacya miasta, która koszta budowy ponieśćby miała, zaprosiła Wydział krajowy, aby dla zbadania tej sprawy i sformułowania swych wniosków wysłał ze swego ramienia delegata, któryby wspólnie z delegatem Reprezentacyi miasta przygotował odpowiedni materyał. Reprezentacya miasta brała wzgląd na tę okoliczność, że za lat kilka gaśnie zobowiązanie fundacyi hr. Skarbka utrzymywania teatru w gmachu skarbkowskim. Reprezentacya miejska uważała sprawę budowy teatru letniego jako zostającą w ścisłym związku z kwestyą budowy nowego teatru i chciała obie te sprawy razem traktować.

Wydział krajowy mając sobie w uchwale Wys. Sejmu z dnia 18. Października 1883. dokładnie wytknięty sposób postępowania, nie mógł się przychylić do obrania proponowanej przez Magistrat drogi odmiennej.— Z tego powodu nie mógł Wydział krajowy traktować sprawy teatru letniego w związku z zamierzoną przez Reprezentacyą miasta budową stałego teatru we Lwowie. Gdy Magistrat m. Lwowa w sprawozdaniu swem z dnia 5. Maja

1885. domagał się powtórnie wysłania delegata dla sprawy budowy teatru letniego we Lwowie, widział się Wydział krajowy spowodowanym odmówić tej prośbie i pozostać przy swych żądaniach pierwotnie wyrażonych.

Teatr polski w Krakowie.

Teatr Krakowski postępuje stale po drodze powolnego lecz wyraźnego postępu.

Sprawa budowy nowego teatru jest w toku, w tej mierze jednakże nieotrzymaliśmy od p. Prezydenta miasta Krakowa żadnych wiadomości. Uchwałą z dnia 23. Grudnia 1884. wypłaciliśmy na ręce Dyrekcyi pierwszą półroczną ratę, a dnia 19. Czerwca 1885. drugą ratę subwencyi przez Wysoki Sejm uchwalonej.

Teatr ruski.

Teatr ruski zostający pod zarządem „Ruskiej Besidy“ a pod dyrekcyą pp. Biberowicza i Hryniewieckiego w roku ubiegłym pomyślnie się rozwijał. Z ramienia towarzystwa „Ruskiej Besidy“ ustanowiony Komitet artystyczny czuwał nad postępem sceny ruskiej narodowej, przestrzegając czystości języka narodowego i doboru sztuk w nowy repertoarz wchodzących. Celem wprowadzenia nowych utworów scenicznych rozpisano konkurs na napisanie najlepszej sztuki, przeznaczając kwotę 350 zł. jako nagrodę. W skutek tego wpłynęło 6 utworów oryginalnie napisanych. W tłómaczeniach kierowano się słuszną zasadą, by przyswoić scenie ruskiej najcelniejsze utwory polskiej poezyi dramatycznej. Teart ruski gościł w roku ubiegłym we Lwowie, w Kałuszu, Manasterzyskach, Brzeżanach, w Tarnopolu, Przemyślu, Drohobyczu, Stryju, Brodach, w Zbarażu i Podwołoczyskach, dając wszędzie po 3—4 przedstawień tygodniowo.

Przez cały czas dozorował Wydział Ruskiej Besidy prowadzenie sceny ruskiej na prowincyi przez swoich delegatów. W obec korzystnego sprawozdania Komitetu artystycznego wypłaciliśmy pierwszą połowę uchwalonej przez Wysoki Sejm subwencyi w Lutym b. r., drugą zaś w Lipcu b. r. na ręce Towarzystwa „Ruskiej Besidy we Lwowie“.

Sprawa byłego kancelisty Wydziału kraj. Stanisława Zabierzowskiego przeciw Wydziałowi kraj. o zapłacenie sumy 20000 zł. z przyn.

Jest w toku.

Fundacya hr. Stanisława Skarbka.

I. Skontro kasy centralnej i czynności rachunkowych.

W dopełnieniu Art. X. ustawy fundacyjnej przedsięwziął Wydział krajowy na dniu 15. Stycznia 1885. rewizyą centralnej kasy fundacyi hr. St. Skarbka przez umyślnie w tym celu wyznaczoną komisyę. Dostrzeżone przez komisyę usterki kasowe tudzież pewne nieprawidłowości manipulacyjne wytknięto w piśmie z dnia 30 Stycznia 1885. do LW. 4861. do kuratora fundacyi wystosowanem. Polecenie nasze, aby wszelkie w przechowaniu kasy centralnej fundacyi znajdujące się depozyta do szafy ogniotrwałej, pod trzema kluczami pozostającej przeniesiono, wykonano bezzwłocznie.

Przyjęto również w zasadzie proponowany przez nas projekt instrukcyi dla kasy centralnéj fundacyi a ostateczne jej zredagowanie poruczono osobnéj komisyi z referenta, dyrektora dóbr funduszowych i naczelnego buchaltera złożonej.

II. Sprawa deficytu b. kasyera Józ. Kobylińskiego.

Sprawa niedoboru byłego kasyera Józefa Kobylińskiego nie została nabyciem dóbr Kulików ukończona. Wprawdzie wywód płynności wierzytelności na dobrach Kulików z przyległościami intabulowanych, został uchwałą sądową z dnia 3. maja 1884 L. 19639 za ukończony uznany, wszelako wierzytelność fundacyi z niedoboru kasowego pochodząca, nie otrzyma z ceny kupna dóbr Kulików swego pokrycia, lecz jedynie z sum Józefa Kobylińskiego na tych dobrach hipotekowanych. Prośbie zaś o wyznaczenie terminu do wywodu płynności i pierwszeństwa wierzytelności na tych sumach intabulowanych, wszystkie trzy instancye jednozgodnie odmówiły z powodu, że wywód płynności wierzytelności na dobrach Kulików intabulowanych nie jest jeszcze ustalony, zatem nie można przesądzać, czyli sumy Kobylińskiego otrzymają swoje zaspokojenie z ceny tych dóbr. Z tego wynika, że sprawa wywodu płynności i pierwszeństwa wierzytelności na tych sumach intabulowanych nie jest nawet zaczętą. Obecnie wypada przeto wyczekiwać tabeli płatniczej dóbr Kulików, a dopiero potem prosić na nowo o termin do przeprowadzenia tego wywodu.

III. Lustracya Zakładu sierót i starców w Drohowyżu.

W wykonaniu Art. X. ustawy fundacyjnej przeprowadziła wydelegowana przez Wydział krajowy komisya w czasie od 12. Czerwca do 2. Lipca lustracyę Zakładu dla sierót i starców w Drohowyżu. Ze sprawozdania przedłożonego przez tę komisyę powzięliśmy przekonanie, że usterki i niedokładności w latach poprzednich spostrzeżone i wytknięte tylko w najmniejszej części zostały uchylone.

Zwrot ku lepszemu spostrzeżono w dziale rachunkowym i kasowym. Zarzuty nasze podniesione w roku zeszłym co do kontowania uwzględniono tak, że pod tym względem mało pozostaje do życzenia. O oddziale warstatów mówić będziemy osobno poniżej.

Ze sprawozdania Zakładu za rok 1883. wyjmujemy następujące daty:

W roku 1883. utrzymywał Zakład 250 chłopców i 156 dziewcząt t. j. razem 406 dzieci. Z tych było 330 dzieci obrz. rz. kat., a 76 dzieci ob. gr. kat., czyli wyrażając ten stosunek procentowo, wynosiła liczba dzieci gr. kat obrządku 19%. Nauka odbywała się w szkole czteroklasowej, odpowiadającej planowi, przepisanemu dla szkół publicznych tej kategoryi, tudzież w t. zw. kursie technicznym dla chłopców warstatowych, tworzącym klasę V., VI. i VII. Starszym dziewczętom zaś udzielano w dwóch odrębnych klasach wiadomości uzupełniających, których w swem powołaniu jako sługi, kucharki i gospodynie potrzebowaćby mogły. Prócz tego uprawiano z wielką troskliwością gimnastykę, śpiew i muzykę instrumentalną.

Urządzono również kurs rysunków techniczno-konstrukcyjnych, w którym tylko starsi uczniowie warstatowi udział brali.

Na oddziale chłopców utrzymywano warstaty: ślusarski, kowalski, blacharski, stolarski, stelmaski, krawiecki i szewski.

Na oddziale dziewcząt dzieliły się prace zawodowe na zajęcia w pracowni krawieckiej, w pralni, w kuchni i przy utrzymaniu porządków domowych.

IV. Warsztaty Drohowyzkie.

W zeszłorocznem sprawozdaniu donieśliśmy na tem miejscu, że w czynnościach odnoszących się do założenia i prowadzenia warsztatów dostrzeżono pewnych usterek. Dla zbadania i usunięcia ich wysłano komisyę lustracyjną z łona Rady administracyjnej pod przewodnictwem JW. Dra Józefa Wereszczyńskiego. Prócz tego Wydział krajowy uznając ważność tej sprawy, dwom urzędnikom buchalteryi krajowej pozwolił na życzenie administracyi centralnej przeprowadzić komisyonalnie lustracyę ksiąg rachunkowych, odnoszących się do wyrobów warsztatowych. Główną przyczyną dostrzeżonych usterek było bezsprzecznie obesłanie wystawy rolniczej w Kijowie. Stosunek Drohowyzkich warsztatów do prywatnych warsztatów p. Piotra Łabowskiego w Mikołajowie został zupełnie zerwany a wzajemne pretensye pieniężne wyrównano.

Co do wysełki wyrobów warsztatowych na wystawę do Kijowa, to rachunek nie może być jeszcze zamknięty, gdyż znaczna ilość wyrobów pozostaje jeszcze w komisie a to:

1. w towarzystwie rolniczem kijowskiem za	943 zł.	45 ct.
2. u powroźnika Bonackiego za . .	475 „	— „
3. u ślusarza Burdona	117 „	70 „
razem za	1536 zł.	15 ct.

licząc wedle cen zakładu.

W prowadzeniu inwentarzy oddziału warsztatowego komisya lustracyjna tegoroczna znalazła po największej części wszystkie dawniej w tym kierunku wytknięte braki. Jakkolwiek bowiem obecnie założono już inwentarze specyalne dla każdego warsztatu i wciągnięto w nie stan zapasowy z końca r. 1884., to jednak nie zapisano w nich następnych przychodów i rozchodów, nie wprowadzono do rachunku właściwych nazw przedmiotów i nie przestrzegano żadnej jednolitości w tym kierunku, a wreszcie nie sprawdzono stanu zapasowego z r. 1884.

Wydział krajowy w pismie swem z d. 4. Sierpnia 1885. do LW. 39.440 kuratoryi fundacyi hr. Skarbka wytknął te braki i wezwał do ich bezzwłocznego uchylenia.

V. Zmiana kuratora fundacyi.

Dnia 19. Kwietnia 1885. zmarł Jego Excelencya JO. Książę Karol Jabłonowski kurator fundacyi hr. Stanisława Skarbka. Wydział krajowy na mocy przysługującego mu z §. 40. Instrukcyi dla zakładu fundacyi Stanisława hr. Skarbka prawa zamianował uchwałą z dnia 20. Kwietnia 1885. do LW. 19.881 JW. Władysława hr. Badeniego zastępcą kuratora fundacyi aż do czasu, w którym powołany aktem fundacyjnym do tej kuratoryi następca obejmie swe urzędowanie. Nominacyę tę przyjęło c. k. Namiestnictwo pismem z d. 30. Kwietnia 1885. do l. 29/3 pr. do zatwierdzającej wiadomości.

Na radzie Wydziału krajowego dnia 5. Maja 1885. zrzekł się JW. Władysław hr. Badeni zastępstwa kuratora fundacyi hr. Stanisława Skarbka. W skutek tej rezygnacyi zamianował Wydział krajowy uchwałą

z d. 5. Kwietnia 1885. do LW. 22.954 Henryka hr. Skarbka zastępcą kuratora fundacyi hr. St. Skarbka Nominacyę tę przyjęło c. k. Namiestnictwo pismem z dnia 6. Maja 1885. do l. 4451/pr. do zatwierdzającej wiadomości.

JW. Władysław hr. Badeni oddał dnia 7. Maja 1885. zarząd tejże fundacyi symbolicznie hr. Henrykowi Skarbkowi przyczem odbyło się na podstawie wykazu przedłożonego przez buchhalteryę fundacyi, sprawdzenie dzienników kasowych i skontro kas fundacyjnych.

Józef hr. Skarbek, powołany na podstawie aktu fundacyjnego (artykuł III. lit. b.) jako pierworodny syn Frydryka hr. Skarbka, przedłożył dnia 7. Lipca 1885. akt zrzeczenia się godności kuratora fundacyi Stanisława hr. Skarbka z prośbą o przelanie tej godności na rzecz brata swego Henryka hr. Skarbka.

Uchwałą Wydziału krajowego z d. 7. Lipca 1885. do LW. 32768 postanowiono na kuratora fundacyi powołać Henryka hr. Skarbka dotychczasowego zastępcę kuratora, wszelako z tem zastrzeżeniem, że jeżeliby Józefowi hr. Skarbkowi narodził się potomek męzki, Henryk hr. Skarbek winien ustąpić z kuratoryi na rzecz tegoż potomka. Uchwałę tę przesłaliśmy pismem z d. 7. Lipca 1885. do LW. 32768 c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia.

Pismem z dnia 6. Października 1885. l. 60.937 zatwierdziło c. k. Namiestnictwo tę uchwałę, a wskutek tego powołał Wydział krajowy uchwałą z dnia 9. Października 1885. l. 51.744 Henryka hr. Skarbka na stałego kuratora fundacyi z wyrażonem powyżej zastrzeżeniem i zawiadomił o tem Radę administracyjną.

Emerytura artystów sceny polskiej i opery we Lwowie.

Przedłożony c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia nowy statut emerytury dla artystów sceny i opery polskiej we Lwowie otrzymał potwierdzenie c. k. Namiestnictwa z dnia 9. Kwietnia 1885. l. 20.531 i wszedł w wykonanie.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich. Gospodarka pieniężna.

W myśl §. 41. i §. 58. ustawy fundacyjnej zakładu im. Ossolińskich, kasa krajowa Wydziału krajowego przechowuje majątek zarodowy Zakładu w efektach, pobiera dochody działu bibliotecznego, z których wedle asygnacyi kuratora literackiego daje w miarę potrzeby zasiłki kasie podręcznej będącej pod zarządem kuratora literackiego.

Kontrolę rachunkową wykonuje Wydział krajowy. Obrót pieniężny w r. 1884. był następujący:

A) Majątek zarodowy wynosił z końcem roku 1883:

a) w papierach wartościowych (bez kaucyi)	167.876	zł.	58 ct.
b) w kapitałach hipotekowanych . .	23.047	„	50 „
c) w funduszach bibliotecznych . . .	482.563	„	55½

tenże wynosi z końcem roku 1884:

a) w papierach wartościowych (bez kaucyi) .	195.499	„	25 „

przeto przyrost w porównaniu o 27.622 zł. 67 ct.

b) w kapitałach hipotekowanych . .	6.037	„	50 „

przeto ubytek z porównania o 17.010 zł. powstały z powodu spłacenia legata Brodzkiego listami zastawnemi Tow. kredyt. ziemskiego zawartemi w sumie efektów, a znajdującemi się w kasie bibliotecznej.

c) w funduszach bibliotecznych . . . 491.555 zł. 85½

przeto przyrost w porównaniu o 8.992 zł. 30 ct.
zaś w ogóle przyrost o 19.604 zł. 97 ct.

B) Obrót kasowy w majątku bieżącym wynosił:

w kasie krajowej:

a) dochody w gotówce	31.539 „	32½
b) wydatki w gotówce	31.539 „	32 „
pozostałość .	— zł.	½ ct.

w kasie podręcznej:

a) dochodu w gotówce	23.640 zł.	86 ct.
b) wydatki w gotówce	22.887 „	18 „
pozostałość .	753 zł.	68 ct.
Na cele naukowe wydano	2.950 zł.	81 ct.
Zaległości czynne wynoszą w ogóle . .	2.558 zł.	64½

Czynności zarządu biblioteki.

Troskliwa gorliwość o uporządkowanie zbiorów i zrobienie ich przystępnemi dla najszerszych kół publiczności było jak dotychczas głównem dążeniem zarządu biblioteki.

Pojmując w ten sposób swoje zdanie, zarząd podjął przedewszystkiem pracę około wykończenia katalogu realnego dzieł i katalogu rękopisów, aby potrzebom dzisiejszego rozwoju naukowego zadość uczynić.

Katalog rękopisów, którego tom pierwszy znajduje się w ręku świata naukowego, jest już prawie na ukończeniu.

Żmudna i wiele uwagi wymagająca praca nad katalogiem realnym druków zwolna posuwa się naprzód. Aby ją jednak ile możności przyspieszyć i nadać jej jednolity kierunek, powierzono ją wyłącznie jednemu stypendyście.

Dla najrzadszych inkunabułów i dzieł szczególnej wartości sprawiono osobną szafę dębową, i tym sposobem usunięto niedogodne urządzenie dawnych gablotów.

Z ważniejszych nabytków biblioteki w roku ubiegłym wymieniamy: 44 tomów materyałów źródłowych do czasów Jana Kazimierza, pochodzących z archiwum francuskiego ministerstwa spraw wewnętrznych, które zakupiono za 500 zł. — od rodziny ś. p. Dra Stanisława Lukasa. — Nabyto również papiery po ś. p. Ludwiku Nabielaku i ś. p. Michale Wiszniewskim.

Z darów wymieniamy:

Wydawnictwa Akademii umiejętności w Krakowie, w Wiedniu, w Peszcie, w Petersburgu, w Bruxeli;

Wydawnictwa Akademii dla historyi ojczystéj i starożytności w Sztokholmie;

Wydawnictwa Akademii południowo-słowiańskiej w Zagrzebiu;

Wydawnictwa komisyi archeologicznej i archeograficznej w Petersburgu;

52 rozpraw od senatu uniwersyteckiego w Dorpacie.

Wydawnictwa towarzystw naukowych w Pradze, Belgradzie, Dorpacie, Tylży, Moskwie, Petersburgu i w Zagrzebiu. - Wreszcie kilkaset darów od różnych osób prywatnych.

Inwentarz.

Cyfry statystyczne zbiorów wykazują z końcem roku 1884: dzieł drukowanych unikatów 81.620, dubletów 6.615, prób druku 4.449, atlasów i map 1.659, rękopisów 3.061, autografów 2.707, muzykaliów 119, podobizn 78, dyplomatów 906, obrazów 754, rycin 24.460.

Zbrojownia Przeworska, należąca do Muzeum X. Lubomirskich liczyła sztuk 638:

rzeczy muzealnych	1.978
monet polskich	1.889
medali polskich	581.

Użytkowanie zbiorów naukowych przez publiczność.

W ciągu roku ubiegłego wydano w pracowni naukowej:
2.377 czytelnikom 2.810 rękopisów, 6.620 dzieł, 14.932 tomów.

Ponieważ pracownia otwarta była dla publiczności przez 224 dni, przeto wypada przeciętnie na dzień 11 osób, 13 rękopisów, 30 dzieł i 67 tomów.

W czytelni górnej dla młodzieży i szerszej publiczności przeznaczonej było czytających 12.998, ponieważ zaś czytelnia ta otwartą była przez 219 dni, przeto wypada na dzień 59 osób.

Pozwolenie wypożyczania książek do domu miało 108 osób, nie licząc w to urzędników i stypendystów zakładu.

W ciągu całego roku wypożyczono do domu 2.614 dzieł, 34 rękopisów i 14 dokumentów.

Muzeum.

Celem podniesienia smaku i estetycznego wykształcenia w kraju zaprowadziła Kuratorya zakładu kurs rysunków i naukę akwareli — dla kandydatek seminaryum nauczycielskiego. Kurs ten rozpoczął się w marcu r. 1884. i gromadził w pracowni co niedzielę od 10—1 godziny rano, kilkanaście uczenic, które korzystały ze zbiorów muzealnych.

Fundacye przyłączone do zakładu.

Z zakładem łączą się fundacye Brodzkiego, Skrzyńskiego, i Stadnickiego, oraz zapisy Chołoniewskiego, Kopystyńskiego, Neronowicza i Pawlikowskiego.

Fundacye te były administrowane bez zarzutu.

Dobra nieruchome zakładowe.

Na mocy testamentu, kodycylu i aktu dodatkowego z dnia 15. stycznia 1824. pod warunkami w §§. 3—38. ustawy fundacyjnej określonych, użytkuje dziedziczne dobra zakładowe, ekonomiczny kurator fundacyi, obecnie p. Antoni Broniewski, uiszczając wyznaczone temi aktami opłaty na utrzymanie biblioteki (obecnie 7.350) w półrocznych ratach, które do kasy krajowej należycie wpływają.

W zeszłorocznem sprawozdaniu wspomnieliśmy, że c. k. Namiestnictwo w skutek złej gospodarki lasowej w obrębie dóbr fundacyjnych Przyłęg dworski, Piątkowce, Jamy, Partyń i Podlesie położonych, poleciło reskryptem z dnia 30. Maja 1883. do l. 12.200 c. k. Staroście w Mielcu poczynienie odpowiednich kroków, celem powstrzymania dalszej dewastacyi lasów i uporządkowania gospodarki lasowej, a reskryptem z dnia 30. kwietnia 1884. do L. 13727 poleciło wspomnianemu c. k. Staroście pociągnąć winnych do odpowiedzialności i na ich koszt wykonać potrzebne dla kul-

tury lasowej roboty. W skutek tego polecenia przeprowadziło c. k. Starostwo w Mielcu w Czerwcu r. 1884. przy współudziale rzeczoznawców dochodzenie karne przeciw p. Antoniemu Broniewskiemu, ekonomicznemu kuratorowi dóbr fundacyi im. Ossolińskich o dewastacyę lasów fundacyjnych. — Po ścisłem dochodzeniu okazało się, że przeszło 1.000 morgów niż. austr. lasu jest zdewastowanych t. j. nadmiernie wyciętych a kultura lasowa jest zupełnie zaniedbaną.

C. k. Starosta widząc, że jedynym sposobem uratowania pozostałych drzewostanów i zapobieżenia dalszej dewastacyi będzie odebranie p. Broniewskiemu zarządu lasami i ustanowienie fachowego technicznego kierownika lasowego, zwrócił się w pismie z dnia 3. Listopada 1884. do Wydziału krajowego z zapytaniem o opinią w tej mierze.

Wydział krajowy podzielając najzupełniej zdanie c. k. Starostwa w Mielcu oświadczył się w pismie z dnia 23. Stycznia 1885. do LW. 67.012 za bezzwłocznem odebraniem zarządu lasowego p. Broniewskiemu a wybór technicznego kierownika lasowego pozostawił wolnej decyzyi c. k. Starostwa w Mielcu. O dalszych zarządzeniach c. k. Starostwa w tej mierze nie mamy dotychczas żadnej wiadomości.

Spłata skapitalizowanej renty z zapisu ś. p. Brodzkiego.

W zeszłorocznem sprawozdaniu wspomnieliśmy, że Wydział krajowy się zgodził na spłacenie rocznej renty 180 dukatów holend. cztero procentowemi listami Towarzystwa kred. ziem. we Lwowie imiennej wartości 25.600 zł. — W dopełnieniu tej uchwały zeznał Wydział krajowy dnia 1. września 1884 do LW. 45294 deklaracyą zezwalającą na extabulacyę rzeczonej renty rocznej 180 duk. holend. intabulowanej na majętności Borki p. Eugeniusza Brodzkiego.

Sprzedaż realności ad St. Nicolaum.

Realność ad St. Nicolaum należąca do fundacyi stypendyjnych konwiktowych, nie została jeszcze sprzedaną c. k. Rządowi. Ułożenie kontraktu jest wprawdzie w toku, wszelako zabezpieczenie praw fundacyjnych i obrona fundacyi od możliwych roszczeń, jak również zastrzeżenie strony przeciwnej kontraktującej, stoją na przeszkodzie ostatecznemu załatwieniu sprawy

Macierz Polska.

Stosownie do postanowienia art. 26. aktu fundacyi przedstawia Wydział krajowy obrót kasowy „Macierzy Polskiej“ za rok 1884:

A. Dochody.	Gotówka.	Effektami.
1. Wpływy na rzecz na fundacyi od korporacyi i osób prywatnych:		
a) Subwencya z funduszu krajowego .	3.000 zł. — ct.	— zł. — ct.
b) od osób rozmaitych . . .	412 „ 03 „	— „ — „
2. Dochód ze sprzedaży wydawnictw własn.	3.696 „ 05 „	— „ — „
3. Odsetki od effektów	1.974 „ 35 „	— „ — „
4. Effekta zakupione	— „ — „	2.600 „ — „
5. „ otrzymane z winkulacyi . .	— „ — „	6.200 „ — „
6. Gotówka za spieniężone effekta . .	2.576 „ 78 „	— „ — „
Razem . .	11.659 zł. 21 ct.	8.800 zł. — ct.
7. Do tego zapas z początkiem r. 1884.:		
a) w gotówce	1.724 zł. 46½ ct.	— zł. — ct.
b) w effektach	— „ —	27.100 „ — „
Suma dochodów .	13.383 zł. 67½	35.900 zł. — ct.

B. Wydatki.

1. Koszta druku wydawnictw własnych i honorarya autorskie	9.702 zł. 97 ct.	— zł. — ct.
2. Zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców	500 „ — „	— „ — „
3. Wydatki administracyjne . . .	185 „ — „	— „ — „
4. Effekta spieniężone . , . .	— „ — „	2.500 „ — „
5. „ wydane do winkulacyi . .	— „ — „	6.200 „ — „
6. Gotówka wydana na zakupno effektów .	2.609 „ 85 „	— „ — „
Suma wydatków .	12.997 zł. 82 ct.	8.700 zł. — ct.
Z porównania ze sumą dochodów . .	13.383 „ 67½	35.900 „ — „
Okazuje się z końcem roku 1884 zapas ostateczny w gotówce . . .	385 zł. 85½ ct.	
w effektach zaś		27.200 zł. — ct.

Fundacya Ludwika i Anny Helclów.

W celu wprowadzenia prawidłowej gospodarki w tej fundacyi, mianowicie co do budowy domu ubogich i rozkładu funduszów na tę budowę i na utrzymanie zakładu, wysłał Wydział krajowy swojego Członka Oktawa Pietruskiego do Krakowa, który po przedsięwzięciu rokowań ze Zgromadzeniem Sióstr Miłosierdzia, kuratorem fundacyi W. Ludwikiem Szumańczowskim i architektem W. Tomaszem Prylińskim, spisał i przedłożył Wydziałowi krajowemu spisany w Krakowie dnia 7. Lutego 1885 protokół.

Z tego protokołu wynika, że budowa powinna była być rozpoczętą w jesieni b. r. Gdy wszelako Kurator niezdołał nabyć w stosownym czasie wszystkich gruntów pod tę budowę potrzebnych, przeto budowa ta będzie mogła być dopiero rozpoczętą na wiosnę 1886 a Wydział krajowy czuwać będzie nad tem, aby termin ukończenia budowy, wyznaczony w tym protokole, dotrzymany został.

1. Fundacye stypendyjne aktywowane.

W ubiegłym roku lub w ciągu roku szkolnego 1885/6. następujące fundacye stypendyjne weszły lub wejdą w wykonanie.

1. Fundacya Maryi ze Stojowskich 1-voto Boguszowej 2-voto Kurdwanowskiej, o jednem stypendyum o rocznych 200 zł. przeznaczonem dla ucznia szkół średnich z rodziny Jordanów-Stojowskich; w braku zaś takiego dla ucznia szkół średnich pochodzącego ze szlachty polskiej.

2. Fundacya ś. p. Marcelego Stupnickiego. Fundacya ta obejmuje dwanaście stypendyów, z tych sześć po 300 zł. dla uczniów Wydziału prawniczego lub medycznego we Lwowie, Krakowie lub Wiedniu i sześć po 200 zł. dla celujących uczniów szkół gimnazyalnych w kraju.

Pierwszeństwo mają uczniowie udowadniający łączność rodową z fundatorem.

3. Fundacya pod nazwą „Zapis ś. p. Bazylego Lewickiego“ o jednem stypendyum o rocznych 100 zł. dla ucznia szkół publicznych do rodziny ś. p. fundatora należącego.

4. Fundacya pod nazwą „Stypendyum Rozalii i Karola Słapów. Fundacya ta obejmuje jedno stypendyum o rocznych 300 zł. dla

młodzieńca urodzonego w Wadowicach z rodziny mieszczańskiej obrządku rz. kat uczęszczającego do szkoły techniczno-przemysłowej.

5. Fundacya im. Dra Maryana Warteresiewicza o pięciu stypendyach po 200 zł. dla ubogich młodzieńców obrządku rz. kat. uczęszczających do gimnazyum w Złoczowie.

6. Fundacya Abrahama Oranża o jednem stypendyum o rocznych 100 zł., przeznaczonem dla ubogiego młodzieńca, urodzonego w Krakowcu, do szkół średnich uczęszczającego.

7. Fundacya Franciszka Kochmana dla premiowania literatów polskich. — Wydział krajowy rozpisał dnia 20. Stycznia 1885. do LW. 3.550 konkurs z prekluzyą w dniu 31. Marca 1888. roku na dwie nagrody w kwocie 1000 zł. i 500 zł. dla dwu dzieł za najlepsze uznanych, i wezwał wszystkich literatów polskich bez różnicy, w którym kraju i pod jakim rządem żyją, aby w ciągu tego trzechlecia dzieła swoje, o ile je uważają za godne ubiegania się o nagrodę, przesyłali do Wydziału krajowego. — Wyłączone są tylko dzieła treści religijnej i teologicznej.

Do ocenienia czynności, połączonych z ocenieniem dzieł i przyznaniem nagród utworzoną została konkursowa Komisya fundacyjna.

II. Fundacye w roku ubiegłym nowo utworzone i jeszcze nie aktywowane.

1. Fundacye śp. Probusa, Piotra, Włodzimierza 3. im. Samson-Barczewskiego.

Zmarły dnia 20. października 1884 we Franzensbadzie Probus, Piotr, Włodzimierz, tr. im. Samson-Barczewski, właściciel leżących w Państwie Rosyjskiem dóbr ziemskich: wsi Olszanki, Katczynówki i miasteczka Raszkowa tudzież współwłaściciel leżących w Państwie Austryackiem dóbr Oleszy, ostatniej woli rozporządzeniem z daty „Wiedeń 17. Października 1880.“ r. w 4. punkcie postanowił:

„Dla wszechnicy we Lwowie leguję sto tysięcy (100.000) zł. w. a., a dla wszechnicy w Krakowie równą sumę stu tysięcy (100.000) zł. w. a., tudzież dla akademii technicznej we Lwowie sumę dziesięciu tysięcy (10.000) zł. w. a., a to wszystkie te sumy na wsparcie dla niezamożnych uczniów w tych wszechnicach i w tej akademii, wyłączając jednak od tego wsparcia słuchaczów św. Teologii. — Z dochodów tych kapitałów mają być wspierani uczniowie niezamożni, narodowości polskiej, religii rzym. kat., z nich jednak połowa ma być ze szlachty rodowitej z kraju dawnej Polski, druga zaś połowa może być pochodzenia nieszlacheckiego. Sposób, wysokość, i inne warunki wsparcia, tudzież ilość uczniów, którym takowe udzielone być może, oznaczy raz na zawsze Wydział krajowy Królestw Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem, którego uznaniu zostawiam, czy z kapitałów tu legowanych mają być utworzone we Lwowie, a względnie w Krakowie internaty, zakłady na kształt bursy, w których owi uczniowie miećby mogli całe utrzymanie podczas swych studyów, czy też utworzone być mają stypendya, pobierać się mające przez uczniów w czasie ich studyów, lub też jako dalsze wsparcie po ukończonych naukach aż do uzyskania stałego utrzymania. — Statut odnośnej fundacyi i warunki uczestniczenia ułoży Wydział krajowy, który także zarząd onej wyłącznie i niezawiśle prowadzić i uczniów, mających brać udział w tej fundacyi mianować będzie.“

Oprócz tego przeznaczył ś. p. Barczewski w 8. ustępie rozporządzenia ostatniej woli kwotę trzydzieści tysięcy (30.000) zł. na utrzy-

manie w jednym z zakładów wychowawczych polskich we Lwowie trzech ubogich dziewcząt, sierót bez ojca i matki, Polek, obrządku rz. kat. pochodzących z jakiéj bądź dzielnicy dawnej Polski. Zarząd i opiekę nad tym zapisem powierzył również Wydziałowi krajowemu.

Wydział krajowy przyjął poruczony sobie przez spadkodawcę urząd egzekutora testamentu i celem łatwiejszego porozumienia się z innymi egzekutorami mianował delegatem swoim Zastępcę Marszałka krajowego p. Oktawa Pietruskiego.

Pertraktacya spadku po ś. p. Barczewskim toczy się obecnie w c. k. Sądzie krajowym we Lwowie.

Oprócz majątku nieruchomego, pozostały po ś. p. Barczewskim według urzędowych doniesień odnośnych banków, efekty w nominalnej wartości około 677.395 zł. 25 ct.

Nie ulega przeto wątpliwości, że wszystkie legaty a w szczególności legaty dla fundacyj, których wprowadzenie w życie i zarząd ustępami I. 4. i 8. wyżwspomnianego swego rozporządzenia ś. p. zapisodawca Wydziałowi krajowemu powierzył, wypłacone będą całkowicie. Efekty te złożone w c. k. uprz. Zakładzie kredytowym dla handlu i przemysłu we Wiedniu i w c. k. Banku Austro-węgierskim we Wiedniu, zostały za zwrotem odnośnych poświadczeń depozytowych do depozytu sądowego we Lwowie w przechowanie przyjęte.

Po ukończeniu postępywania pertraktacyjnego i zrealizowaniu majątku fundacyjnego, przystąpimy bezzwłocznie do ułożenia listu fundacyjnego.

2. Fundacya p. n. „Zapis ś. p. Aleksandra z Rybotycz Sas Brześciańskiego z rozporządzenia kuratora ś. p. Dra Konstantego Sas Hoszowskiego, senatora b. Rzeczypospolitej Krakowskiej".

Dr. Konstanty Hoszowski, senator b. Rzeczypospolitej krakowskiej, dopełniając życzenia zmarłego dnia 13. Maja 1864 w Krakowie Aleksandra z Rybotycz Sas Brześciańskiego, złożył pismem z dnia 6. Listopada 1865 w c. k. Sądzie krajowym w Krakowie kwotę 2.386 zł. 71½ ct. na wieczyste stypendyum, zastrzegając sobie prawo rozdawnictwa, jak długo żyć będzie a po śmierci swym krewnym. C. k. Namiestnictwo, jako najwyższa władza fundacyjna w kraju zażądała pismem z 20. Lipca 1884 L. 38.828 bliższej deklaracyi w tym względzie od Dra Konstantego Hoszowskiego. Gdy jednak Dr. Konstanty Hoszowski przed złożeniem deklaracyi zmarł w Krakowie we Wrześniu 1884, przeto c. k. Namiestnictwo poruczyło prawo zarządu i rozdawnictwa tej fundacyi pismem z dnia 25. Października 1884 L. 66.638 Wydziałowi krajowemu.

Wydział krajowy przyjął ofiarowany mu zarząd nad fundacyą, której majątek wzrósł do kwoty 4.000 zł. w. a. i wygotował odpowiedni list fundacyjny, który pismem z dnia 21. Listopada 1884 LW. 57.629 przesłał c. k. Namiestnictwu do potwierdzenia.

3. Fundacya stypendyjna im. Leonarda Jaroscha.

Prezydent Sądu obwodowego w Nowym Sączu złożył dnia 3. Czerwca 1885 kwotę 2.000 zł. w 5% listach zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego za pośrednictwem Prezesa Rady powiatowej Sądeckiej p Gustawa Romera w kasie Wydziału krajowego z prośbą, aby kwoty tej użyto na ufundowanie stypendyum dla ucznia lub uczennicy szkół publicznych, urodzonych z rodziców stale zamieszkałych w miejsco-

wości w obrębie Starostw Nowosądeckiego, Grybowskiego, Limanowskiego lub Nowotarskiego leżącej.

Wydział krajowy przyjął tę fundacyę w swój zarząd i wygotował na podstawie wskazówek przez fundatora udzielonych list fundacyjny, który pismem z dnia 9. Czerwca 1885 przesłał c. k. Namiestnictwu do zbadania i potwierdzenia.

4. Fundacya Xiężny Augusty Montléart.

Zmarła dnia 30. Marca 1885 w majątku swoim Krzyszkowice (pow. Myślenicki) Xiężna Augusta Montléart uczyniła w testamencie swoim z daty 1. Stycznia 1881 w języku francuskim spisanym zapis 50.000 zł. (pięćdziesięciu tysięcy) w papierach państwowych „na zapomogi w wychowaniu i nauce dla dzieci rzeczywiście zdolnych poddanych moich z Krzyszkowic, a których rodzice byliby zbyt ubogimi, aby koszta na to potrzebne łożyć mogli.“

Przy sporządzaniu zaś inwentarza spadkowego po ś. p. Xiężnej Montléart znaleziono w kasie ogniotrwałej pakiet, zawierający 5 sztuk 5% renty państwowej po 10.000 zł., na pakiecie zaś znajdywał się napis: „pour la commune de Krzyszkowice“.

Uwiadomieni o tem przez egzekutora testamentu ś. p. Xiężnej Montléart, adwokata Dr. Maxymiliana Machalskiego, udaliśmy się pismem z dnia 12. lipca 1885. do LW. 29.135 do c. k. Namiestnictwa z prośbą o zarządzenie kroków celem zabezpieczenia tej fundacyi.

5. Fundacya stypendyjna Franciszka Tarnowskiego.

Pani Emilia z Tarnowskich Szaszkiewiczowa dopełniając polecenia ojca swego ś. p. Franciszka Tarnowskiego, właściciela dóbr ziemskich Zalesia i Młynki, złożyła dnia 4. września 1884. w kasie Wydziału krajowego kwotę 7.000 zł. w 5% listach zast. gal. Towarz. kred. ziem. na utworzenie fundacyi im. Franciszka Tarnowskiego.

Bliższe warunki tej fundacyi określił ś. p. Franciszek Tarnowski w swem rozporządzeniu ostatniej woli z daty „Zalesie dnia 9. października 1877“ i zarząd jej Wydziałowi krajowemu poruczył.

Wydział krajowy wypracował już projekt listu fundacyjnego i przesłał go pismem z dnia 13. stycznia 1885. do LW. 57.627 c. k. Namiestnictwu do zbadania.

Fundacya ta prawdopodobnie już z początkiem przyszłego roku szkolnego wejdzie w życie.

Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirthowej i Teofili Łukowskiej.

Dnia 10. Czerwca 1885 złożyła Pani Teofila Łukowska w kasie krajowej 20.000 (dwadzieścia tysięcy) franków w pożyczce 6% państwowej Rumuńskiej, przeznaczając dochody z tej kwoty na rzecz fundacyi dla dziewcząt osieroconych.

Projekt listu fundacyjnego został już wygotowany i c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia przedłożony.

Fundacya stypendyjna Antoniego Dydyńskiego.

W fundacyi tej zaszła ta ważna zmiana, iż dotychczasowy kurator fundacyi sędziwy i zasłużony W. Ignacy Skrzyński właściciel dóbr ziemskich i były poseł na Sejm krajowy prosił o uwolnienie dla podeszłego wieku i nadwątlonego zdrowia.

Z prawdziwym żalem przyjął Wydział krajowy uchwałą z dnia 27. Października 1884 L. 56.441 rezygnacyę tę.

Kurator ten piastował przez blisko ćwierć wieku ten urząd z całem poświęceniem i zamiłowaniem, z niestrudzoną nigdy gorliwością obywatelską i zapobiegliwością, przez co położył niespożyte zasługi około tej fundacyi.

Dla tego Wydział krajowy widział się spowodowanym, wyrazić ustępującemu kuratorowi dobrze zasłużone uznanie i podziękowanie.

Opróżnioną kuratoryę powierzył Wydział krajowy W. Hipolitowi Wołkowickiemu, zaleconemu przez ustępującego kuratora.

Sprawa fundacyi stypendyjnej Samuela Rocha Głowińskiego przeciw Salamonowi Taudowi o zaległość z dzierżawy propinacyi w Winnikach.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 9. Października 1884. polecono zostało Wydziałowi krajowemu, aby w sprawozdaniu z czynności swoich zdał szczegółową relacyę o tej sprawie.

Stosując się do tego polecenia, Wydział krajowy składa w tej sprawie następujące szczegółowe sprawozdanie:

Kontraktem dzierżawnym zawartym w formie aktu notaryalnego we Lwowie d. 20. Sierpnia 1874 wydzierżawił Wydział krajowy jako zarządca do fundacyi stypendyjnej imienia Głowińskiego należących dóbr Winniki, Podbereże, Weinberg i Unterberg prawo propinacyi, czyli wyłączne prawo wyrobu i wyszynku, wódki, miodu, i innych trunków wraz z należącemi do tegoż prawa propinacyi budynkami i ogrodami Salamonowi Tand na przeciąg lat sześciu od d. 1. Stycznia 1875 do 31. Grudnia 1880 za czynsz roczny 10.000 złr. w. a. w czterech ratach kwartalnych z góry przez dzierżawcę do kasy Wysokiego Wydziału krajowego uiszczać się mających. Salamon Tand nie dopełnił przyjętych na siebie powyższym kontraktem zobowiązań, gdyż w 6. roku dzierżawy zapłacił on tylko część 4. raty dzierżawnej, zapadłej 1. Października 1879, tak że pozostał on dłużnym z tego tytułu . . . . . 1.361 zł. 63 ct.
Nadto pozostał on dłużnym cztery raty kwartalne, każda po 2.500 złr. w. a. zapadłe 1. Stycznia, 1. Kwietnia, 1. Lipca i 1. Października roku 1880 t. j. . . . 10.000 zł. — ct.
razem więc . . 11.361 zł. 63 ct.
pozostał Salamon Tand dłużnym tytułem zaległego czynszu dzierżawnego.

Według ustępu XII. układu dzierżawnego z 20. Sierpnia 1874, należą się od wyż wykazanych kwot odsetki zwłoki po 6%, na pierwsze dni 14, zaś 12% za czas dalszy aż do dnia rzeczywistej zapłaty.

Wskutek niezapłacenia czynszu dzierżawnego wdrożył Wydział krajowy przeciw Salamonowi Tand kroki egzekucyjne i uzyskał według uchwały c. k. Sądu krajowego we Lwowie z 13. Listopada 1880 do L. 49.105 zaintabulowanie egzekucyjnego prawa zastawu dla sumy łącznej 11.361 zł. 63 ct. z przynależnościami na rzecz fundacyi stypendyjnej imienia Głowińskiego

w stanie biernym $^3/_4$ części dóbr Wierzchnia polna
w stanie biernym $^3/_8$ części realności propinac. w Wierzchni polnej,
w stanie biernym $^6/_{16}$ części realności pod l. 439$^3/_4$ we Lwowie,
wreszcie
w stanie biernym $^5/_4$ części realności pod L. 426$^4/_4$ we Lwowie.

Według uchwały z 7. Stycznia 1882 do L. 368 dozwolił c. k. Sąd krajowy we Lwowie na zaspokojenie wyż wspomnianej pretensyi fundacyi stypendyjnej Głowińskiego egzekucyjne oszacowanie $^3/_4$ części dóbr Wierzchnia polna, co też wezwany w tym celu c. k. Sąd obwodowy w Samborze uskutecznił, i odnośny akt detaksacyi uchwałą z 5. Czerwca 1883. do wiadomości sądowej przyjął.

W drodze dalszej egzekucyi na żądanie Wydziału krajowego dozwolił c. k. Sąd krajowy we Lwowie uchwałą z 4. Sierpnia 1883. do L. 32.119. egzekucyjną licytacyę dóbr Wierzchnia polna, którą c. k. Sąd obwodowy w Samborze uchwałą z 21. Sierpnia 1883. do L. 9.152. w trzech terminach 8. Listopada 1883. 6. Grudnia 1883 i 10. Stycznia 1884. rozpisał.

Wszystkie te trzy termina, a nadto termin czwarty na dzień 12. Maja 1884. na podstawie ułatwiających warunków uchwałą c. k. Sądu obwodowego w Stanisławowie (do którego okręgu Wierzchnia polna przydzieloną została) z 1. Marca 1884. do L. 1.813. minęły bezowocnie dla braku licytantów, a dalszych kroków celem licytacyjnej sprzedaży Wierzchni polnej nie przedsięwzięto ze strony Wydziału krajowego z następujących przyczyn:

Na dobrach Wierzchnia polna, której właścicielem w $^3/_4$ częściach jest Salamon Tand, a w $^1/_4$ części Feiwel Półtorak ciąży pożyczka c. k. uprzyw. galicyjskiego akcyjnego Banku hipotecznego, która w roku 1882. wynosiła kwotę 12.660. zł.

W toku prowadzonej przez Wydział krajowy egzekucyi zaczęli zalegać właściciele Wierzchni polnej z płaceniem rat od pożyczki Banku hipotecznego, i obecnie są temuż Bankowi dłużni 7 rat po 725 zł. Wskutek tego Bank hipoteczny wdrożył egzekucyjną sprzedaż dóbr wspomnianych, która już jest rozpisaną, a w obec tego stanu rzeczy, tudzież ze względu, że pretensya fundacyi stypendyjnej imienia Głowińskiego jak wyżej wykazano także na innych realnościach jest ubezpieczoną, prowadzenie ze strony fundacyi stypendyjnej imienia Głowińskiego dalszej egzekucyi co do sprzedaży Wierzchni polnej okazało się zbytecznem, gdyż prowadzona przez Bank hipoteczny egzekucya zamierzony uzyska skutek.

Uchwałami z 3. Lutego 1883. do L. 4.078. i z 10. marca 1883. do L. 9.454. przyznał c. k. Sąd krajowy na własność fundacyi stypendyjnej imienia Głowińskiego resztę kaucyi Salamona Tanda, wskutek czego uzyskanym został fundusz w kwocie 390 zł. 27 ct. na częściowe zaspokojenie pretensyi tejże fundacyi.

Dobra Wierzchnia polna zostały wypuszczone w dzierzawę Juliuszowi Wierzchowskiemu, który obowiązanym był na dniu 24. maja 1884. roku czynsz dzierzawny zapłacić.

Na żądanie Wydziału krajowego Sąd krajowy uchwałami z 4. października i 8. Listopada 1884. do L. L. 44.221. i 51.786. przyznał na własność ten czynsz dzierzawny fundacyi stypendyjnej imienia Głowińskiego. Chociaż inni wierzyciele Salamona Tanda równocześnie egzekucyę na czynsz ten prowadzili, mimo to udało się na zaspokojenie pretensyi fundacyi podnieść po potrąceniu zaległych podatków pozostałą z czynszu tego kwotę

(2.002.) dwa tysiące dwa zł. 65 ct. o którą pretensya fundacyi do Tanda się umniejszyła.

Dla zapewnienia sobie dochodów z dóbr Wierzchnia w przyszłości, uzyskano uchwałą c. k. Sądu krajowego we Lwowie z dnia 16. Sierpnia 1884. do L. 36.673. rozszerzenie dozwolonej na zaspokojenie pretensyi Izaka Fraenkla przeciw Salamonowi Tand w kwocie 1850 sekwestracyi $^3/_4$ dóbr Wierzchnia polna także na zaspokojenie pretensyi fundacyi stypendyjnej imienia Głowińskiego.

Jak wyżej wspomniano uzyskanem zostało dla pretensyi fundacyi stypendyjnej imienia Głowińskiego egzekucyjne prawo zastawu na $^3/_4$ realności propinacyjnej w Wierzchni polnej własnością dłużnika Salamona Tanda będącej.

W dalszym toku egzekucyi dozwolił c. k. Sąd krajowy we Lwowie uchwałą z 4. Stycznia 1882. do L. 54.300 ekstenzyą sekwestracyi dochodów tejże propinacyi Salamonowi Tandowi należących dozwolonej na zaspokojenie pretensyi p. Pawła Skwarczyńskiego także na zaspokojenie pretensyi fundacyi stypendyjnej imienia Głowińskiego, a ponieważ według złożonych już rachunków pretensya p. Pawła Skwarczyńskiego już jest zaspokojoną, przeto dochody z rzeczonej propinacyi od 1. Czerwca 1884. płynące, posłużą na częściowe zaspokojenie pretensyi fundacyi stypendyjnej im. Głowińskiego.

Na zaspokojenie pretensyi fundacyi stypendyjnej imienia Głowińskiego uzyskano nadto egzekucyjną sekwestracyę dochodów $^3/_8$ części realności pod L. 439$^3/_4$ we Lwowie dłużnika Salamona Tanda własnych uchwałą c. k. Sądu krajowego we Lwowie z dnia 29. Listopada 1884. do L. 54.478. Gdy wszakże dłużnik dla przewleczenia sprawy wniósł zarzuty przeciw osobie proponowanego sekwestra, powstał w skutek tego spór, który dotychczas nie jest rozstrzygnięty.

Uchwałami z 19. Stycznia 1884. do L. 1.560 i z 8. Marca 1884. do L. 9.992. dozwolił c. k. Sąd krajowy we Lwowie na ekstenzyę detaksacyi i przymusowej sprzedaży realności pod L. 426$^3/_4$ we Lwowie Salamona Tanda własnej, dozwolonych na zaspokojenie pretensyi p. Henryka Dornbacha także na rzecz fundacyi stypendyjnej imienia Głowińskiego.

Realność rzeczona na żądanie gal. Kasy oszczędności, jako wierzycielki już poprzednio dwa razy w drodze licytacyi sprzedaną została, wszelako bezowocnie, gdyż uchwały, przyjmujące protokoły licytacyi do wiadomości Sądu wskutek rekursów Salamona Tanda zniesione zostały.

Uchwałą z 23. Maja 1885. do L. 23.639. przyjął c. k. Sąd krajowy we Lwowie protokół licytacyjny z 2. Grudnia 1884., według którego Abraham Eliasz Kurzer jako najwięcej ofiarujący za cenę kupna 39.005 zł. w. a. realność pod L. 426$^3/_4$ we Lwowie nabył, do sądowej wiadomości. Przeciw tej uchwale wniósł wprawdzie Salamon Tand rekurs do Sądu krajowego wyższego, który wszakże będąc pozbawionym wszelkiej prawnej podstawy prawdopodobnie bez skutku pozostanie.

Ponieważ dowiedziano się, że Salamon Tand ukrył w Wierzchni polnej ruchomości, na których Zofia Feiertag ma prawo zastawu dla swej pretensyi, już zaspokojonej, więc uzyskano za świadectwem uchwał c. k. Sądu krajowego we Lwowie z d. 17. Maja 1884. do L. 22.383 i 4. Października 1884. prawo zastawu, oszacowanie, wreszcie sprzedaż rzeczonych

ruchomości tudzież 52 sągów drzewa, któreto egzekucya mimo wytoczonej skargi o wyłączenie rzeczywiście przeprowadzoną została, a uzyskana z sprzedaży tej kwota 572 zł. 88 ct. złożoną została do depozytu c. k. Sądu powiatowego w Kałuszu.

Wierzyciel Salamona Tanda, Izaak Fraenkel, który od wielu lat przeciw Tandowi prowadzi bez skutku egzekucyę uzyskał uchwałę c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie z 4. Marca 1884. do L. 4.110, którą zarządzono otwarcie konkursu do majątku Salamona Tanda.

Konkurs ten został jednakże uchylonym uchwałą c. k. Sądu Najwyższego z 17. Kwietnia 1884. do L. 4.349.

Nadmieniając, że powyższe sprawozdanie odnosi się do przeciągu czasu, począwszy od chwili wdrożenia kroków egzekucyjnych do 15. Lipca 1885., pozwala sobie Wydział krajowy zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na okoliczność, że wprawdzie nie podobna stanowczo przewidzieć, za jaką cenę dobra Wierzchnia polna będą sprzedane, wszelako ze względu, że pretensya fundacyi imienia Głowińskiego także na innych nieruchomościach Salamona Tanda jest zahipotekowaną, uzasadnioną jest nadzieja, że będzie ona zaspokojoną.

Wymagać to wszakże będzie dłuższego czasu, gdyż dłużnik niemal przeciw każdej uchwale wnosi bezzasadne rekursa, za co nawet przez sądy grzywnami był karany.

Stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych.

Stan majątku zarodowego we funduszach stypendyjnych z dniem 30. Czerwca 1885.

A) **W efektach:**

1. Zapas z dniem 1. Stycznia 1885. . . .		2,214.935 zł. 80 ct.
2. Zakup do 30. Czerwca 1885.		98.290 „ 19 „
Razem .		2,313.225 zł. 99 ct.
Spienięż. do 30. Czerwca 1885.		36.905 „ 43 „
Pozostaje .		2,276.320 zł. 56 ct.
3. Fundusze stypendyjne nowo powstałe i wpływy na rzecz już istniejących:		
a) Aywas Grzegorz . . .	8.100 zł. — ct.	
b) Jarosz	2.000 „ — „	
c) Stupnicki	6.678 „ 85 „	
razem .		16.778 „ 85 „
Fund. styp. razem w efektach . . .		2,293.099 zł. 41 ct.
Osobno prowadzone fundacye:		
a) Schiffnera	1.413 zł. 34 ct.	
b) Kochmana I. . . .	9.867 „ 97 „	
„ II. . . .	24.036 „ 01 „	
razem .		35.317 zł. 32 ct.
Ogółem w efektach .		2,328.416 zł. 73 ct.

B. **W dobrach i realnościach.**

Winniki	67.875 zł. 03 ct.
Gdów	39.972 „ — „
Do przeniesienia .	107.847 zł. 03 ct.

Z przeniesienia .	107.847	zł.	03 ct.
Strzyżów	3.527	„	— „
Realność w Rzeszowie	38.147	„	15 „
razem .	149.521	zł.	18 ct.

przyczem zauważa się, że nie uwzględniono realności i dóbr, nie oszacowanych jeszcze własności fundacyi ś. p. Strzałkowskiego, Stupnickiego, Boznańskiego, Czarniakowskiego, Gątkiewicza i Stillera.

C. **W należytościach czynnych.**

Krakowska zakordonowa . . .	1.575	zł.	— ct.
Łoś	6 363	„	64½ „
Olszewski	4.400	„	— „
Paprocki	4.000	„	— „
Torosiewicz	5.000	„	— „
Żebrowski	21.000	„	— „
Dr. Towarnicki	49.732	„	01 „
Głowiński dla obłąkanych . . .	28.161	„	19½ „
„ położnic	7.040	„	30 „
„ gmach św. Mikołaja . .	132.000	„	— „
razem .	259.272	„	15 ct.

Ogółem wynosi stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych: 2,737.210 zł. 6 ct.

Z końcem Czerwca r. 1884. wynosił stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych 2,660.784 zł.

W porównaniu z rokiem ubiegłym pomnożył się stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych w tym okresie czasu o 76.426 zł. 06 ct.

Przyrost tak pokaźnej cyfry powstał z nowo powstałych fundacyi i z interkalaryów, lokowanych na kapitał zarodowy.

Oprócz tego przydzielone są do tego departamentu niektóre fundacye naukowe, dobroczynne i pomnikowe, posiadające majątku zarodowego z końcem Czerwca 1885:

1. w efektach funduszu:	„Macierzy Polskiej“ . . (t. j. 21.000 efekta im. wart. w rublach i 6.200 zł. w. a.)	27.200	zł.	— ct.
„	Beliny Brzozowskiego, na cele dobroczynne	99.000	„	— „
„	Beliny Brzozowskiego, dla bursy Stanisławowskiej . . .	3.000	„	— „
„ „	Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych, żebrać się wstydzących	4.451	„	35 „
„	Dra Malinowskiego . .	102.912	„	19 „
„	Pomnika Gołuchowskiego .	28.501	„	25 „
„	Aleksandra hr. Stadnickiego **nie ma mająt. zarod.**			
„	Pomnika Kościuszki . .	14.685	„	76 „
„	Komarnickich	1.512	„	51 „
	Do przeniesienia .	281.263	zł.	06 ct.

Z przeniesienia .	281.263 zł.	06	ct.
funduszu: Jędrzejowiczowej . . .	7.308 „	84	„
„ Czarkowskiej	100.269 „	39	„
„ Sącz „dom roboczy“ . .	18.131 „	95	„
„ Russanowskiej . . .	62.883 „	24	„
„ Stanowy sierociński . .	37.601 „	28	„
„ Ś. p. Anny Helclowej . .	860.815 „	41	„
Razem w efektach .	1,368.273 zł.	17	ct.
2. W należytościach czynnych:			
fundusz Helclowej. Reszta za dobra Radłów .	393.451 zł.	75½	ct.
„ „ Lokacya na 4% rachunku bieżącym w Banku kredytowym . .	30.272 „	—	„
Razem .	423.723 zł.	75½	ct.
Z końcem Czerwca 1884. fundusze naukowe dobroczynne posiadały w efektach .	1,799.022 zł.	63½	ct.
obecnie zaś fundacye te posiadają w efektach i należytościach czynnych . .	1,791.996 „	92½	„
zatem okazuje się zmniejszenie tych fundacyi o	7.025 zł.	71	ct.
które wszakże jest tylko pozornem, albowiem zmniejszenie to nastąpiło wskutek wkładów na zakupno gruntów i przedwstępne roboty pod budowę gmachu dla fundacyi ś. p. Helclowej, a wydatki te wynosiły . . .	39.500 „	—	„
ogólny więc rezultat jest: faktyczne zwiększenie się majątku fundacyj o .	32.474 „	29	„
tak, iż majątek obecny fundacyj naukowych, dobroczynnych i pomnikowych wynosi po dołączeniu do wykazanego zwiększenia stanu ich obecnego w efektach i należytościach czynnych	1,791.996 „	92½	„
ogółem .	1,824.471 zł.	21½	ct.
doliczywszy do tej sumy efekta i kapitały funduszów stypendyjnych w sumie .	2,737.210 „	06	„
okazuje się, że w tym departamencie wynoszą kapitały i efekta temuż departamentowi przydzielone	4,561.681 „	27½	„
w roku ubiegłym wynosił ogół tych majątków	4,459.806 „	63½	„
w porównaniu z rokiem ubiegłym przeto pomnożył się o	101.874 zł.	64	ct.

Sprawa podwyższenia płac nauczycieli i nauczycielek szkół w Wieliczce.

Niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę nauczycieli i nauczycielek szkół w Wieliczce o podwyższenie płac, odstąpioną Wydziałowi krajowemu uchwałą Wys. Sejmu z dnia 23. Października 1884. do załatwienia, odstąpiliśmy kr. Radzie szkolnej do właściwego zarządzenia. Ze względu, że ludność w Wieliczce zmniejszyła się, że zatem nauczyciele i nauczycielki powinni zejść do niższej płacy, ale że z drugiej strony zniżenie płac zbyt boleśnie by dotknęło petentów, postanowiła kr. Rada

szkolna za porozumieniem się Wydziałem krajowym pozostawić petentów przy teraźniejszych płacach, podwyższenia zaś odmówić.

Petycya Rady powiatowej Nowotarskiej o zarządzenie, by grzywny za nieposyłanie dzieci do szkół, wpływały do funduszów szkolnych miejscowych.

Alegat 36.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 2. Października 1884. odstąpioną została petycya ta kraj. Radzie szkolnej do bliższego zbadania faktów w niej przytoczonych, a w miarę okoliczności do takiego zarządzenia, ażeby jak w ogóle fundusz szkolny miejscowy tak w szczególności grzywny opłacane za opieszałość w posyłaniu dzieci do szkoły, obracane były na cele szkolne tej gminy, która tę szkołę utrzymuje, i z której też pochodzą kwoty nakładane na rodziców, uchylających się od obowiązku posyłania swych dzieci do szkoły.

Wedle pisma załączonego c. k. krajowej Rady szkolnej do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, kwestya ta została zbadaną i c. k. Rada szkolna nie widziała się spowodowaną do wydania nowych w tym względzie rozporządzeń do odnośnych Rad szkolnych okręgowych, a to z powodów w tem piśmie przytoczonych.

Petycya p. Joanny z Kopystyńskich Marie o zapomogę.

Odstąpioną nam przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. Września 1884. L. 336. do załatwienia petycyę p. Joanny z Kopystyńskich Marie o zapomogę, załatwiliśmy przez udzielenie zapomogi w kwocie 100 zł.

Petycya Rady szkolnej miejscowej w Niepołomicach o przekształcenie tamtejszej szkoły na 4-klasową.

Wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 27. Czerwca 1885. L. 6.374/pr. sprawa ta jest jeszcze w toku.

Odłączenie gminy Jasienna od związku szkolnego Lipnica wielka, a przyłączenie onejże do okręgu Nowo-Sandeckiego.

Wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 29. Sierpnia 1885. L. 8.475. c. k. krajowa Rada szkolna uchwałą z dnia 13. Sierpnia 1885. L. 7.032. wyłączyła gminę Jasiennę (z okręgu szkolnego Nowo Sandeckiego) ze związku szkoły etatowej w Lipnicy wielkiej (okręgu szkolnego Gorlickiego) i zorganizowała równocześnie w Jasiennej odrębną szkołę filialną.

Petycya Zarządu bursy nauczycielskiej w Tarnopolu o zapomogę.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 23. Października 1884. L. 795. przekazaną została petycya Zarządu bursy nauczycielskiej w Tarnopolu o zapomogę Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

Po wysłuchaniu zdania Wydziału Rady powiatowej w Tarnopolu, wyasygnował Wydział krajowy uchwałą z dnia 27. Maja 1885. L. 23.698. rzeczonemu zarządowi kwotę 200. zł.

Petycya Józefa Nowotnego o nadanie jego córce Maryi Nowotnej stypendyum z fundacyi Laskowskich.

Petycyę tę odstąpioną przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. Września 1884. Wydziałowi krajowemu do załatwienia, załatwił Wydział krajowy w ten sposób, iż uchwałą z dnia 9. Stycznia L. 6. nadał Maryi Nowotnej z fundacyi Laskowskich stypendyum o rocznych 200 zł.

Petycya Szczepana Mazurkiewicza nauczyciela przy szkole ludowej w Dolinie o zaliczkę.

Przekazaną nam przez Wysoki Sejm, uchwałą z dnia 10. Września 1884. petycyę Szczepana Mazurkiewicza nauczyciela przy szkole ludowej w Dolinie o zaliczkę, załatwiliśmy uchwałą z dnia 20. Września 1885. L. 48.881. odmownie.

Petycya Rady szkolnej miejscowej w Winnikach o podwyższenie płac nauczycieli tamtejszej cztero-klasowej szkoły.

Na petycyę Rady szkolnej miejscowej w Winnikach o podwyższenie płac nauczycieli tamtejszej cztero-klasowej szkoły, odstąpioną przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 12. Października 1884. L. 436. kr. Radzie szkolnej do załatwienia, postanowiła taż uchwałą z dnia 3. Marca 1885. podwyższyć płace trzem nauczycielom starszym, każdemu z 400 zł. w. a. na 450 zł. w. a. rocznie.

Petycya Rady szkolnej miejscowej w Żarkach o podwyższenie płac tamtejszym nauczycielom z 300 na 400 zł. w. a.

Na petycyę Rady szkolnej miejscowej w Żarkach o podwyższenie płac tamtejszym nauczycielom z 300 na 400 zł. w. a. odstąpioną do załatwienia krajowej Radzie szkolnej przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 9. Października 1884. L. 589, postanowiła kraj. Rada szkolna uchwałą z dnia 17. Czerwca 1885. L 6.380. podwyższyć tymże nauczycielom płace każdemu z 300 zł. w. a. rocznie na 350 zł. w. a. rocznie.

Petycya Rady szkolnej miejscowej w Bóbrku o podwyższenie płacy tamtejszych nauczycieli.

Na petycyę Rady szkolnej miejscowej w Bóbrku o podwyższenie płacy tamtejszych nauczycieli, odstąpioną kraj. Radzie szkolnej przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 9. Października 1884. L. 584. do załatwienia, postanowiła c. k. kraj. Rada szkolna uchwałą z dnia 17. Czerwca 1885, L. 6.294. podwyższyć tym nauczycielom płacę, każdemu o 50 zł. rocznie, przeto z rocznych 300 zł. na 350 zł. w. a.

Petycya Stanisława Drozda nauczyciela z Woli Rzędzińskiej o podwyższenie płacy.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 7. Października 1884. L. 62/S. odstąpioną została kraj. Radzie szkolnej do zbadania i załatwienia petycya Stanisława Drozda, nauczyciela z Woli Rzędzińskiej o przeznaczenie szkoły w Woli Rzędzińskiej do klasy IV. i podwyższenie jego płacy do 400 zł. w. a.

Na to wezwanie podwyższyła c. k. kraj. Rada szkolna petentowi uchwałą z dnia 20. Grudnia 1884. L. 17.043. płacę do 400 zł. począwszy od 1. Czerwca 1885.

Petycya księdza Jana Złozy o przyznanie katechetom szkół ludowych wiejskich rocznego wynagrodzenia za udzielanie nauki religii.

Na petycyę księdza Jana Złozy o przyznanie katechetom szkół ludowych wiejskich rocznego wynagrodzenia za udzielanie nauki religii, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 2. Października 1884. co następuje:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby w spełnieniu przyrzeczeń zawartych w reskrypcie c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 25. Maja 1881., udzielonym Wydziałowi krajowemu pismem c. k. Namiestnictwa z dnia 23. Lipca 1881. L. 5.845/pr. uwzględniał podania o remuneracye bardziej obarczonych wykładem nauki religii w szkołach wiejskich, a nisko dotowanych duszpasterzy, przyznając im zapomogi z funduszu religijnego i z nadzwyczajnego kredytu przyzwolonego corocznie na zapomogi dla duchownych katolickich.“

W odpowiedzi na to wezwanie otrzymaliśmy pismo Jego Ekscelencyi P. Namiestnika, w którym tenże nas uwiadamia, iż wydał zarządzenie, aby stosownie do reskryptu P. Ministra wyznań i oświaty z dnia 25. Maja 1881. L. 1.143., przy rozdzielaniu zapomóg z funduszu religijnego, mianowicie z nadzwyczajnego na zapomogi dla duchownych katolickich, corocznie przyzwolonego kredytu, a względnie przy ocenieniu i konkomitacyi podań duszpasterzy katolickich o zapomogi, szczególnie uwzględniano tych petentów, którzy udzielają religii w szkołach ludowych, nie pobierając za tę czynność osobnej remuneracyi z funduszu przez Sejm krajowy na ten cel corocznie przyzwolonego, a więc księżom katechetom szkół ludowych, jedno-, dwu- lub trzyklasowych, którym w myśl §. 3. ustawy państwowej z dnia 20. Czerwca 1872. Nr. 86., tudzież art. 14. ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873. Nr. 251. właściwie nie należy się wynagrodzenie za udzielanie nauki religii.

Petycya Rady szkolnej miejscowej w Czernichowie o utworzenie szkoły czteroklasowej tamże.

Petycyę Rady szkolnej miejscowej w Czernichowie o utworzenie szkoły czteroklasowej tamże, odstąpioną c. k. krajowej Radzie szkolnej przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. Września 1884. do zbadania i możliwego uwzględnienia, załatwiła c. k. krajowa Rada szkolna w ten sposób, iż począwszy od 1. Września 1885. otworzoną zostanie w Czernichowie czteroklasowa szkoła z dwoma nauczycielami rzeczywistymi i dwoma młodszymi.

Petycya nauczycieli szkół ludowych i szkoły wydziałowej w Przemyślu o podwyższenie płac.

Odstąpioną przez W. Sejm uchwałą z dnia 10. Września 1884. L. 407/S. petycyę nauczycieli szkół ludowych i szkoły wydziałowej w Przemyślu o podwyższenie płac, załatwiła krajowa Rada szkolna uchwałą z dnia 13. Kwietnia 1885. L. 3.238 w ten sposób, iż podwyższyła płace nauczycieli przy szkole wydziałowej połączonej z pospolitą z 800 zł. na 860 zł. i z 600 zł. na 700 zł., płace nauczycieli szkół pospolitych z 600 zł. na 700 zł., zaś płace nauczycieli młodszych z 360 zł. na 450 zł.

Petycya J. Popławskiego, byłego nauczyciela gimnazyalnego w Krakowie, o udzielenie pozwolenia na odczyty treści naukowo-gospodarskiej po wsiach około Krakowa.

Odstąpioną przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. Września 1884. c. k. Rządowi petycyę Jana Popławskiego, byłego nauczyciela gimnazyalnego w Krakowie, o udzielenie pozwolenia na odczyty treści naukowo-gospodarskiej po wsiach około Krakowa, załatwiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa dnia 28. Grudnia 1884. L. 11.697/pr. odmownie, a to z powodu, że petent nie przedkłada szczegółowego programu tych odczytów, nie jest znanym fachowym kołom gospodarczym, które powołane są w pierwszym rzędzie do ocenienia działalności i uzdolnienia petenta w kierunku naukowo gospodarczym, wreszcie, że nie wykazał się z posiadania funduszów na pokrycie wydatków z urządzeniem takich odczytów połączonych.

Petycya Leontyny Paklerskiej, wdowy po nauczycielu, o zapomogę.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 10. Września 1884. L. 615/S. przekazaną została Wydziałowi krajowemu prośba Leontyny Paklerskiej, wdowy po nauczycielu ludowym w Kujdanowie o zapomogę, do zbadania i uwzględnienia. Wskutek tego polecenia zapytał Wydział krajowy c. k. Radę

szkolną krajową i Zwierzchność gminną w Kujdanowie, a gdy nadeszły korzystne dla petentki odpowiedzi, wyasygnował Wydział krajowy uchwałą z dnia 21. Listopada 1884. L. 59.114. zapomogę w kwocie 20 zł., którą wszelako, gdy petentka przed podniesieniem tej kwoty zmarła, wypłacił na ręce ojca jej w celu pokrycia kosztów pogrzebu.

Petycya Karoliny Hajos o zakupno zbiorów mineralnych dla szkół.

Uchwałą z dnia 10. Września 1884. L. 636/S. przekazaną została Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia petycya Karoliny Hajos, wdowy po urzędniku menniczym o nabycie zbiorów mineralnych dla szkół.

Petycyę tę przesłaliśmy uchwałą z dnia 20. Września 1884. L. 48.709. c. k. krajowej Radzie szkolnej do objawienia swego zdania, czy te zbiory nadają się do użytku szkolnego, ewentualnie czy krajowa Rada szkolna nie byłaby skłonną nabyć te minerały z rubryki funduszu krajowego szkolnego na podobne cele przeznaczonej, a gdy krajowa Rada szkolna oświadczyła, że fundusze na podobne cele służyć mogące, przeznaczyła na inne cele, więc Wydział krajowy uwiadomił o tem petentkę z tem, iż sam dla braku odpowiednich funduszów, minerałów tych nabyć nie może.

Petycya Ignacego Sapeckiego, nauczyciela z Woli Ranizowskiej, o remuneracyę za kierownictwo szkoły.

Uchwałą z dnia 10. Września 1884. L. 518/S. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia petycyę Ignacego Sapeckiego, nauczyciela w Woli Ranizowskiej, o remuneracyę za kierownictwo szkoły.

Po wysłuchaniu zdania c. k. krajowej Rady szkolnej, jako istotnie petentowi należy się za kierownictwo tej szkoły remuneracya, asygnowaliśmy jemu uchwałą z dnia 10. Marca 1885. L. 9.125. kwotę 50 zł.

Petycya Rady szkolnej miejscowej w Żmigrodzie o zasiłek na zakupno kawałka ziemi na ogród dla szkoły.

Uchwałą z dnia 10. Września 1884. L. 447/S. przekazaną została Wydziałowi krajowemu do zbadania i szczególnego uwzględnienia petycya Rady szkolnej miejscowej w Żmigrodzie o zasiłek na zakupno kawałka ziemi na ogród dla szkoły.

Po wysłuchaniu zdania Wydziału powiatowego Jasielskiego, bardzo przychylnego i dosadnie umotywowanego, udzielił Wydział krajowy uchwałą z dnia 16. Stycznia 1885. L. 64.659 Radzie szkolnej miejscowej w Żmigrodzie bezzwrotnego zasiłku w kwocie 900 zł., za którą to kwotę zakupiony został kontraktem z dnia 4. Marca 1885. grunt na ogród dla szkoły.

Petycye różnych gmin, Reprezentacyi powiatowych i stowarzyszeń o zmianę §. 18. ustawy z dnia 2. Maja 1873. (Dz. u. k. Nr. 251.).

Uchwałą z dnia 13. Października 1884. L. 42/S. przekazane zostały Wydziałowi krajowemu petycye gmin Rydlice i Siedliska, Rady powiatowej w Jaśle, Wydziału powiatowego w Łańcucie, Stowarzyszenia rękodzielników „Gwiazda Tarnowska“, Wydziałów powiatowych w Sanoku i w Nowym Sączu, gmin Trzemesznia, Łąki, Poręba i Zasań i Wydziału powiatowego w Rzeszowie do zbadania i zdania sprawy w porozumieniu z c. k. krajową Radą szkolną, o ile zmiana drugiego ustępu art. 18. ustawy z dnia 2. Maja 1873. (Dz. u. k. Nr. 251.) byłaby pożądaną lub stosowną.

Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania krajowej Rady szkolnej, która wręcz jest przeciwną przypuszczeniu nauczycieli ludowych do piastowania urzędu pisarzy gminnych, przychylił się do tego zdania i dał temu zdaniu wyraz przy przedłożeniu projektów ustaw szkolnych, o których powyżej mowa.

Zażalenie gminy Sołonki przeciw nauczycielowi Ficowskiemu i jego towarzyszce Krause.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 10. Września 1884. L. 851/S. odstąpione zostało zażalenie gminy Sołonki przeciw nauczycielowi Ficowskiemu i jego towarzyszce Krause c. k. krajowej Radzie szkolnej do jak najściślejszego dochodzenia.

Rezultat ujemny tego dochodzenia zawarty jest w piśmie c. k. Rady szkolnej z dnia 11. Maja 1885. L. 4.838. do Prezydyum c. k. Namiestnictwa, które załączamy pod ·/.

Alegat 37.

Inne petycye przekazane przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia

Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia wszystkie petycye przez Wysoki Sejm niezałatwione; z tych przypada na Departament III. 233 petycyj, które Wydział krajowy załatwił czy to przez uwzględnienie, czy odmówienie, czy to przez odstępstwo do załatwienia c. k. krajowej Radzie szkolnej, lub c. k. Rządowi, lub też administracyi fundacyi hr. Skarbka, czy też nakoniec przez uwiadomienie, iż Wysoki Sejm nic na petycyę nie postanowił, a to z powodu, iż niektóre petycye zawierały żądania, które tylko Wysoki Sejm załatwić mógł.

Departament IV.

Szef: Władysław Hr. Badeni, Członek Wydziału krajowego.

Najwyższe Sankcye w sprawach drogowych i mytniczych.

Uchwały sankcyonowane.

Najwyższem postanowieniem z 25. Listopada 1884. otrzymały Najwyższą Sankcyę uchwały Wysokiego Sejmu przyznające prawo do poboru myta na dalsze lat pięć:

Radzie powiatowej w Wieliczce od mostu na rzece Wildze i na drodze powiatowej Wielicko-Dobrzyckiej;

Radzie powiatowej w Borszczowie na drodze powiatowej Iwanków-Germakówka;

Radzie powiatowej w Mielcu na drodze powiatowej Mielec-Radomyśl;

Radzie powiatowej w Mościskach na drodze powiatowej Hodynia-Sambor;

Radzie powiatowej w Łańcucie od mostu na rzece Rudzie.

Obszarowi dworskiemu w Stanisławczyku od mostu na rzece Styrze, i

Obszarowi dworskiemu w Szczurowicach od przewozu przez Styr;

Obszarowi dworskiemu w Surmaczówce od mostu na rzece Lubaczówce;

Obszarowi dworskiemu w Wysocku od przewozu na Sanie;

Obszarowi dworskiemu w Dobrotworze od mostu na rzece Bugu;

Obszarowi dworskiemu w Brzyściu, Podleszanach, Woli mieleckiej i w Gawłuszowicach od przewozów na Wisłoce;

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Radawie od mostów na ramieniu Lubaczówki i na Potoku;

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Surochowie od mostu na rzece Szkle;

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Delatynie i Zarzeczu od mostu nad Prutem;

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Czułowicach od mostu na Wereszycy;

Gminie Kańczuga od mostów na Mleczce.

Najwyższem postanowieniem z 15. Grudnia 1884. otrzymały Najwyższą Sankcyę uchwały Wysokiego Sejmu przyznające prawo do poboru myta kopytkowego

Gminom miasta Brzeżan, Przemyśla, Rzeszowa, Stanisławowa i Tarnopola.

Najwyższem postanowieniem z 20. Grudnia 1884. otrzymały Najwyższą Sankcyę uchwały Wysokiego Sejmu przyznające prawo do poboru myta

Radzie powiatowej w Bochni na drodze powiatowej Bochnia-Łapanów;

Radzie powiatowej w Grybowie na drogach powiatowych Zborowice-Grybów i z Grybowa ku Krynicy, tudzież od mostu na rzece Biale między Wojnarową i Wilczyskami;

Radzie powiatowej w Tarnobrzegu na drodze powiatowej Tarnobrzeg-Stale;

Obszarowi dworskiemu w Spasie od mostu na rzece Dniestrze;

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Burzynie od mostu na rzece Biale;

Gminie w Dobczycach od mostu na rzece Rabie.

Najwyższem postanowieniem z 28. Grudnia 1884. otrzymały Najwyższą Sankcyę uchwały Wysokiego Sejmu przyznające prawo do poboru myta kopytkowego

Gminie miasta Kołomyi na lat trzy i gminie miasta Brodów na jeden rok.

Najwyższem postanowieniem z 19. Maja 1885. otrzymała Najwyższą Sankcyę uchwała Wysokiego Sejmu, którą drogę z Jezierzan do Kolendzian uznano za drogę krajową.

Najwyższem postanowieniem z 7. Lipca 1885. otrzymała Najwyższą Sankcyę uchwalona przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 22 Października 1884 ustawa zmieniająca postanowienia §§. 11., 12., 13., 14., 16., 18., 19., 25.. 26., 27., 28. i 31. ustawy drogowej z dnia 18. Sierpnia 1866. roku.

Uchwały nie podlegające Najwyższej sankcyi.

Petycya mieszkańców powiatu Rzeszowskiego o przełożenie drogi powiatowej Boguchwalsko-Strzyżowskiej na lewy brzeg Wisłoka.

Uchwałą z 10. Września 1884 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę mieszkańców powiatu Rzeszowskiego o przełożenie drogi powiatowej Boguchwalsko-Strzyżowskiej na lewy brzeg rzeki Wisłoka z poleceniem, aby wpłynął u Wydziału powiatowego Rzeszowskiego na przyspieszenie tej sprawy.

Sprawa ta początek swój bierze od r. 1875. w którym z powodu, iż komunikacye na powyższej drodze a mianowicie na przewozach w Zaborowie i Żarnowej bądź wskutek wezbrania Wisłoka, bądź z powodu kry lodowéj nader często bywała przerywaną, liczne zażalenia podniesione były tak przez urzęda pocztowe jakoteż przez okoliczne gminy i miasteczka a w szczególności gminy Strzyżowa o zaradzenie złemu i ustalenie komunikacyi.

W roku 1877. poruszył także Rząd sprawę tę w Wydziale powiatowym Rzeszowskim żądając, ażeby ze względu na ważność tej drogi

przedstawił Radzie powiatowej wnioski pobudowania mostów w miejsce przewozów, albo przełożenia części drogi między Strzyżowem a Czudcem z prawego na lewy brzeg Wisłoka.

Na wezwanie to Rada powiatowa po poprzedniem zbadaniu powyższych propozycyi, uchwałą z 3. września 1878 oświadczyła się za przełożeniem drogi na lewy brzeg Wisłoka i za przyjęciem na powiat $^1/_3$ części obliczonych na 46.300 zł. kosztów tego przełożenia, jeżeli tak od c. k. Rządu jakoteż z funduszu krajowego odpowiednie subwencye na pokrycie reszty kosztów budowy tej uzyska.

Na żądanie wniesione w tym kierunku przez Wydział powiatowy, Wydział krajowy z uwagi, iż Rząd powyższego przełożenia części drogi głównie domagał się w celach strategicznych, odniósł się przedewszystkiem do c. k. Namiestnictwa, aby w uwzględnieniu ofiarności powiatu Rzeszowskiego i ze względu, iż subwencya, jakąby Wydział krajowy z ogólnej dotacyi dla drogi tej udzielić mógł, mogła być tylko nieznaczna — wyjednać zechciało u c. k. Rządu zasiłek dający możność pokrycia kosztów przełożenia części drogi powyższej.

Na wezwanie to zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy o oznajmieniu Pana Ministra spraw wewnętrznych, iż wtenczas tylko spodziewać by się można nadzwyczajnej subwencyi z funduszów państwowych na powyższy cel, jeżeli projektowane przełożenie drogi przyjęciem reszty kosztów na fundusz krajowy w dwóch albo trzech rocznych ratach zostanie zabezpieczone.

Gdy przytem na podstawie uwag zawartych w rozporządzeniu ministeryalnem poczyniono w projekcie znaczne zmiany, wskutek których równie jak i według zdania oddziału technicznego Wydziału krajowego okazała się potrzeba rewizyi trasy na gruncie i przerobienia odnośnych operatów technicznych wedle danych wskazówek szczegółowych, Wydział powiatowy zaś i Rada powiatowa ze względu na koszta postanowiły nie zapuszczać się w dalsze czynności techniczno-przygotowawcze do przełożenia tej drogi — przeto Wydział krajowy wydelegował inżyniera dróg krajowych w tym celu, który po zbadaniu szczegółowem całego terenu projektowanej trasy, złożył opinię, iż cały projekt Wydziału powiatowego co do przełożenia drogi nie tylko że traktowany był bardzo pobieżnie, bez należytego wystudyowania terenu, lecz nadto, zdaniem jego, z powodu nadzwyczajnych przeszkód terytoryalnych nie ma racyonalnej podstawy i że, jeżeliby koniecznie szło o przełożenie drogi na lewy brzeg Wisłoka, to odpowiedniej byłoby poprowadzić trasę działem przez Łopuszkę i las Strzyżowski, a w tym celu projektowaną trasę na gruncie przestudyować.

Obejrzawszy przytem także istniejącą drogę po prawym brzegu Wisłoka od przewozu w Nowej wsi do drugiego przewozu w Żarnowie i przekonawszy się, iż z wyjątkiem dwóch większych spadków w Zaborowie droga ta prowadzona jest terenem sprzyjającym i znajduje się w stanie dobrym, tudzież, że przepusty i większe mosty przeważnie są murowane, wyraził delegowany inżynier zdanie, iż dla uniknienia przewozów promami najodpowiedniej byłoby zbudować dwa mosty na Wisłoku, których budowa kosztować by mogła do 24000 zł., podczas gdy budowa drogi lewym brzegiem kosztowałaby około 45000 zł.

Wskutek tego polecił Wydział krajowy pomienionemu inżynierowi poprzednie zlustrowanie projektowanego duktu przez dział bez wyrabiania planów i doniesienia o skutku tej lustracyi.

Na polecenie to złożył nasz inżynier ponowną relacyę, iż po zbadaniu terenu także i w przeprowadzeniu drogi działem znalazł wielkie trudności, i że wskutek tego przemawia stanowczo za budową dwóch mostów na Wisłoku w miejcowościach, gdzie są obecnie przewozy.

Wydział powiatowy zgodnie z opinią inżyniera oświadczył się także za budową dwóch mostów zamiast przełożenia drogi na lewy brzeg i za rozłożeniem kosztów budowy tych mostów w $^1/_3$ części na powiat, w $^1/_3$ części na fundusz krajowy a w $^1/_3$ części na skarb państwa, w skutek czego Wydział krajowy zarządził zdjęcia na gruncie, a dotyczący operat udzielił Rzeszowskiemu Wydziałowi powiatowemu.

Petycya gmin Bierówki, Lubli i Warzyc pow. Jasielskiego o uznanie drogi gminnej z Lubli do Warzyc za drogę powiatową.

Uchwałą z 10. Września 1884. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gmin Bierówki, Lubli i Warzyc powiatu Jasielskiego o uznanie drogi gminnej z Lubli do Warzyc za drogę powiatową, polecając Wydziałowi krajowemu, aby wpłynął na Reprezentacyę powiatową względem uznania drogi gminnej z Lubli do Warzyc za drogę powiatową.

O uchwale tej zawiadomiony został Wydział powiatowy Jasielski z poleceniem złożenia jak najdokładniejszego sprawozdania.

Wydział powiatowy złożył to sprawozdanie donosząc, iż droga, której uznania za powiatową petycya się domaga, wynosząca trzy i pół kilometra, prowadzi przez terytoryum czterech gmin: to jest Lubli, Warzyc, Sieklówki i Bierówki niemających żadnej innej drogi do utrzymania prócz małej części powyższej drogi, w którym celu gmina Lubla ma do dyspozycyi rocznej prestacyi 1578 dni, gmina Warzyc 1212 dni, gmina Sieklówka 594 dni a gmina Bierówka 582 dni; dalej, że sprawa uznania drogi tej za powiatową była już 2 razy przedmiotem decyzyi Rady powiatowej i obydwa razy została odrzuconą, ponieważ widoczną jest tendencya gmin powyższych zamożnych i ludnych pozbycia się zupełnie obowiązku utrzymywania nawet tak nieznacznej części drogi gminnej i zwalenia tegoż na powiat, chociaż tenże utrzymuje już 70 klm. dróg powiatowych kosztem 20.000 zł., że zatem prośba powyższych gmin wcale nie zasługuje na uwzględnienie.

W sprawie budowy drogi z Czarnego Dunajca do stacyi kolejowej w Chabówce.

Uchwałą z dnia 24. września 1884 r. odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia, w myśl okólnika Wydziału krajowego z dnia 22. grudnia 1882. L. 51432., petycyę mieszkańców powiatu Nowotarskiego o budowę drogi z Czarnego Dunajca do stacyi kolei państwowej w Chabówce.

W wykonaniu tej uchwały udzielił Wydział krajowy wspomnianą petycyę Wydziałowi powiatowemu w Nowym Targu z poleceniem, ażeby zbadał ją dokładnie i przedstawił następnie Wydziałowi krajowemu wnioski odpowiednie.

Gdy jednak rzeczony Wydział powiatowy doniósł nam, że petycya w sprawie budowy drogi z Czarnego Dunajca do stacyi kolejowej w Chabówce, nie jest wyrazem życzeń mieszkańców okolicznych, ale raczej dziełem

ajentów przemysłowców orawskich, którzy wytrzebiają do reszty lasy tatrzańskie w Zakopanem, Kościeliskach i Bukowinie i radziby mieć jak najkrótszą drogę dla wywozu owego towaru drewnego — Wydział krajowy chcąc przekonać się o istotnym stanie rzeczy, zarządził ponowne zbadanie rzeczy, polecając przytem Wydziałowi powiatowemu, ażeby obliczył w przybliżeniu koszta projektowanej budowy, przeprowadził na tej podstawie pertraktacye z odnośnemi gminami i obszarami dworskimi oraz z innemi stronami podpisanemi na petycyi do Wysokiego Sejmu wniesionej, i przedłożył następnie całą sprawę pełnej Radzie powiatowej dla powzięcia uchwał stosownych.

Pertraktacye te wskażą, czyli budowa drogi z Czarnego Dunajca do stacyi kolejowej w Chabówce jest istotnie pożądaną w interesie ekonomicznym okolicy i czyli z tego powodu zasługuje na subwencyonowanie w myśl okólnika Wydziału krajowego z dnia 22. grudnia 1882. l. 51.432.

Zanim atoli sprawa ta o tyle dojrzeje, że będzie mogła być załatwioną ostatecznie w sposób stanowczy, uznał Wydział krajowy za stosowne, polecić Nowotarskiemu Wydziałowi powiatowemu, ażeby zarządził już teraz dla zwykłych potrzeb komunikacyjnych naprawę drogi wiodącej przez Pieniążkowice, Bielankę, Rabę wyżną i Rokiciny, tudzież drogi z Chochołowa przez Witów do Kościelisk.

Uchwała powzięta w skutek petycyi Sądeckiej Rady powiatowej w sprawie datku ofiarowanego przez powiat Sądecki na budowę mostu krajowego w Gołkowicach.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 24. Września 1884. polecającej:

„1. Opuścić powiatowi Nowo-Sądeckiemu z datku dobrowolnego ofiarowanego na rzecz budowy mostu krajowego w Gołkowicach odpowiednią kwotę w stosunku do zmniejszenia się sumy podatków bezpośrednich wskutek wydzielenia miejscowości do powiatu Nowotarskiego.

2. Rozłożyć resztę należytości przypadającej funduszowi krajowemu na 5 rat rocznych, z których pierwsza w roku 1885 płatną być ma.“

Wydział krajowy opuścił i odpisał w księgach kwotę 288 zł. 34 ct., zaś resztę zaległości 2.511 zł. 66 ct. rozłożył do spłaty na 5 równych rocznych rat począwszy od roku 1885.

Uchwała wyznaczająca kredyt na odbudowanie mostu na rzece Sanie pod Jarosławiem, tudzież na rekonstrukcye dróg krajowych powodzią uszkodzonych.

Na posiedzeniu z dnia 11. Października 1884. Wysoki Sejm załatwiając sprawozdanie komisyi budżetowej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie nadzwyczajnego kredytu na naprawę szkód zrządzonych na drogach krajowych ówczesnemi powodziami, powziął następującą uchwałę:

„1. Sejm wyznacza na odbudowanie mostu na Sanie pod Jarosławiem dodatkowy kredyt na rok 1884. w kwocie 36.000 zł. w. a. zaś na rok 1885. kredyt w kwocie 28.029 zł. w. a.

2. Sejm wyznacza na rekonstrukcye dróg krajowych przez powódź uszkodzonych, dodatkowy kredyt na rok 1884. do wysokości kwoty 30.000 w. a.“

W wykonaniu powyższej uchwały Wydział krajowy zabezpieczył w drodze publicznej licytacyi budowę rzeczonego mostu mianowicie:

a) spodnią budowę t. j. jednego przyczółka i trzech filarów kamiennych za sumę	36.025 zł. 58 ct.
b) wierzchnią konstrukcyę kratową z drzewa	26.712 „ 48 „
Razem za . . .	62.738 zł. 06 ct.

Budowa spodnia ad *a)* z końcem czerwca 1885. wykonaną i skolaudowaną została, zaś budowa wierzchnia, jeśli nie zajdą nadzwyczajne okoliczności, ukończoną będzie z końcem lata 1885. r.

Nadmienić jeszcze musimy, że oprócz budujących się trzech przęseł mostu kratowego po 43 m. b. otworu, na głównem korycie rzeki pozostaje w dalszym ciągu niezerwana powodzią 1884. część dawnego mostu na jej płytkiem i tamami zasłoniętem wybrzeżu, która po uskutecznieniu odpowiednich napraw służyć może jeszcze lat kilka do użytku publicznego.

W swoim czasie zajdzie potrzeba przebudowania i tej pozostającej części mostu i jeśli zastosuje się konstrukcya palowa, koszt przebudowy wyniesie około . . . . . 12.000 zł.
zaś przy zastosowaniu konstrukcyi kratowej t. j. dodaniu jednego przęsła obecnego systemu, koszt wyniesie około . . . 20.000 zł.

Powyżej powołaną uchwałą Wysoki Sejm przeznaczył dalej 30.000 zł. na naprawę szkód powodzią 1884. na drogach krajowych zrządzonych.

W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy zarządził, co stan rzeczy wymagał, wszakże rezultat wykazał, że szkody zrządzone na drogach krajowych powodzią z r. 1884. wymagały większego wydatku, aniżeli żądana na ten cel suma 30.000 zł., naprawa bowiem szkód zrządzonych tą powodzią wynosi po koniec Czerwca 1885. sumę 42.278 zł. 71 ct. mianowicie na drogach:

1.	Gorlice - Konieczna	556 zł.	70 ct.
2.	Słotwina - Brzesko - Sącz	2.602 „	10 „
3.	Dębica - Nadbrzezie	131 „	— „
4.	Tarnów - Szczucin	101 „	— „
5.	Sielec - Zaleszczyki	5.049 „	79 „
6.	Stanisławów-Bursztyn	2.583 „	68 „
7.	Tyśmienica - Kołomyja	910 „	14 „
8.	Horodenka - Załucze	800 „	84 „
9.	Złoczów - Brzeżany	250 „	— „
10.	Rohatyn - Tarnopol	982 „	76 „
11.	Smykowce - Suchostaw	200 „	— „
12.	Zaleszczyki - Skała	473 „	86 „
13.	Iwanie - Mossorówka	533 „	03 „
14.	Zator - Sucha	2.374 „	90 „
15.	Kraków - Chełmek	718 „	81 „
16.	Kraków - Baran	15 „	30 „
17.	Czyżyny - Cło	42 „	70 „
18.	Czorsztyn - Zabornia	948 „	59 „
19.	Zakliczyn - Sącz - Niedzica	17.000 „	— „
20.	Rzeszów - Nisko	75 „	16 „
21.	Przeworsk - Kańczuga	40 „	60 „
22.	Dynów - Sanok	251 „	75 „
23.	Przemyśl - Sanok	2.069 „	71 „
24.	Jarosław - Bełzec	4.400 „	— „
	Razem . . .	42.278 zł.	71 ct.

Nadmienić przytem musimy, że niektóre ze szkód zrządzonych ową powodzią nie dadzą się w zupełności naprawić w ciągu 1885. r., gdyż roboty pewne muszą być rozłożone także i na lata następne, jak n. p. na drodze Przemyśl-Sanok między Przemyślem a Krasiczynem, gdzie San porobił znaczne spustoszenia i rozmiękłe góry suną się na drogę, lub na drodze Zakliczyn-Sącz-Niedzica w Jazowsku, gdzie Dunajec porobił spustoszenia w dotychczasowych ubezpieczeniach brzegów rzeki i przed kilku laty przełożonej drogi. Na teraz roboty prowadzone w Jazowsku dążą głównie do ubezpieczenia drogi od strony Dunajca i do ubezpieczenia prawego brzegu samej rzeki. Bezwzględne wszakże bezpieczeństwo osiągniętem zostanie dopiero po uregulowaniu biegu rzeki Dunajca na przestrzeni dwóch kilometrów. Gdy to jednak wymagać będzie znaczniejszego nakładu, a Dunajec uznany jest za rzekę spławną, na której roboty regulacyjne wykonane być mają kosztem funduszu państwowego, Wydział krajowy rozpoczął rokowania z c. k. Namiestnictwem o regulacyę Dunajca w Jazowsku i ma nadzieję, że rokowania te dojdą do pożądanego rezultatu.

Petycya ks. Jana Mączyńskiego rz. kat. proboszcza w Niebylcu o oddanie mu do użytku drogi zamkniętéj przez obszar dworski w Niebylcu, wiodącéj przez podwórze dworskie do gruntów plebańskich.

Uchwałą z 13. Października 1884 przekazał nam Wysoki Sejm do załatwienia petycyę ks. Jana Mączyńskiego, rz. kat. proboszcza w Niebylcu, o oddanie mu do użytku drogi zamkniętej przez obszar dworski w Niebylcu, wiodącej przez podwórze dworskie do gruntów plebańskich.

Z przeprowadzonego przez Rzeszowski Wydział powiatowy dodatkowego dochodzenia okazało się, że część drogi powyższej wiodąca z miasteczka do podwórza obszaru dworskiego w Niebylcu oznaczona Nr. parc. 506 jest tylko dojazdem do dworu i nie ma cechy drogi publicznej.

Z tego powodu znieśliśmy orzeczenie Wydziału powiatowego w Rzeszowie, którem wyżej opisana część drogi pierwotnie za publiczną uznaną została.

Petycya Karoliny Filipeckiej sieroty po konduktorze dróg krajowych o stałe zaopatrzenie.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 22. Października 1884 udzieliliśmy Karolinie Filipeckiej, sierocie po konduktorze dróg krajowych, jednorazową zapomogę w kwocie 100 zł.

Petycya Eweliny Pohoskiej wdowy po inżynierze dróg krajowych o wyznaczenie pensyi wdowiej i zaopatrzenie dla 4 dzieci.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 22. Października 1884 wyznaczyliśmy począwszy od 1. Kwietnia 1884 Ewelinie Pohoskiej wdowie po inżynierze dróg krajowych pensyę wdowią o rocznych 200 zł., zaś dla 4 jej dzieci do ich pełnoletności zaopatrzenie po 50 zł. rocznie.

Petycya Henryki Hecker o subwencyę na budowę mostu w Myszynie.

Przekazaną nam uchwałą z d. 23. Października 1884 petycyę Henryki Hecker o subwencyę na budowę mostu na drodze wiodącej do jej kopalni węgla w Myszynie, Wydział krajowy nie uwzględnił, ponieważ wszystkie strony interesowane odmówiły przyczynienia się do tej budowy datkiem nadzwyczajnym.

Petycya Wydziału powiatowego w Lisku o subwencyę 10.000 zł. na rekonstrukcyę drogi powiatowej Ustrzyki-Lutowiska.

Odstąpioną Wydziałowi krajowemu uchwałą z 23. Października 1884 do zbadania i załatwienia petycyę Wydziału powiatowego w Lisku o subwencyę 10.000 zł. na rekonstrukcyę drogi powiatowej Ustrzyki-Lutowiska zwróciliśmy z wezwaniem, ażeby dla możności ocenienia powyższej

prośby, Wydział powiatowy przedłożył nam bliższe dane, przepisane okólnikiem naszym z d. 22. Grudnia 1882 l. 51432.

Petycya Leonarda Borzęckiego emerytowanego konduktora dróg krajowych o podwyższenie pensyi.

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 2. Października 1884 wezwaliśmy Cieszanowski Wydział powiatowy, ażeby emerytowanego konduktora dróg krajowych Leonarda Borzęckiego zawiadomił, że Wysoki Sejm przeszedł nad petycyą jego o podwyższenie pensyi do porządku dziennego.

Petycya Franciszka Kruczkowskiego b. drożnika o wsparcie dożywotne.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 23. Października 1884 poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu w Horodence zawiadomić byłego drożnika Franciszka Kruczkowskiego, że Wysoki Sejm nad prośbą jego o przyznanie dożywotnego wsparcia przeszedł do porządku dziennego.

Petycya gminy Rudy krakowieckiej o subwencyę 600 zł. na odbudowanie mostu na rzece Reczetyn.

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z d. 23. Października 1884 wezwaliśmy Wydział powiatowy w Jaworowie, ażeby oznajmił gminie Ruda krakowiecka, iż Wysoki Sejm nad jej petycyą o subwencyę 600 zł. na odbudowanie mostu na rzece Reczetyn przeszedł do porządku dziennego.

Petycya Józefa Fedorowicza byłego drożnika o dożywotne zaopatrzenie.

Po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z d. 23. Października 1884 poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu w Tłumaczu zawiadomić byłego drożnika Józefa Fedorowicza, że Wysoki Sejm nad petycyą jego o dożywotne zaopatrzenie przeszedł do porządku dziennego.

Uchwała w sprawie subwencyonowania spółki żeglugi parowej na Dniestrze „B. Słonecki i K. Nawarski".

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z d. 13. Października 1884. r. w sprawie subwencyonowania spółki żeglugi parowej na Dniestrze „B. Słonecki i K. Nawarski" przedkładamy Wysokiemu Sejmu osobne sprawozdanie w tym przedmiocie.

Petycya gminy Chyrów o przeniesienie rogatek drogowych ze środka miasta.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z d. 19. września 1884 udaliśmy się do Prezydyum c. k. Namiestnictwa o załatwienie petycyi gminy Chyrów względem przeniesienia rogatek drogowych ze środka miasta i otrzymaliśmy odpowiedź, iż c. k. Dyrekcya krajowa skarbu w uwzględnieniu prośby gminy zamierza po expiracyi dzierżawy stacyi mytniczej w Chyrowie trwającej do końca roku 1887. przywieść do skutku zniesienie tamtejszej zapory mytniczej w kierunku ku Dobromilowi.

Petycya dzierżawcy myta w Podwołoczyskach o zwolnienie z kontraktu dzierżawnego i o bonifikacyę strat.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z d. 7. Października 1884 poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu Skałackiemu zawiadomić Izraela Zimmermanna, dzierżawcę myta w Podwołoczyskach, że nad jego petycyą o zwolnienie kontraktu dzierżawnego i o bonifikacyę strat Wys. Sejm postanowił przejść do porządku dziennego.

Petycya dzierżawcy myt w Monasterzyskach, Buczaczu i w Zaleszczykach małych o opust z czynszu lub zwolnienie z kontraktu dzierżawnego.

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z d. 9. Października 1884 zawezwaliśmy Wydział powiatowy Buczacki do zawiadomienia Seliga Rosenstraucha, dzierżawcę myt w Monasterzyskach, Buczaczu i w Zaleszczykach małych o uchwale Wysokiego Sejmu, przechodzącej do porządku dziennego nad jego petycyą o opust z czynszu lub zwolnienie z kontraktu dzierżawnego.

Petycya obszaru dworskiego w Brzeźnicy Radwańskiéj wspólnie z obszarem dworskim w Czernichowie o nadanie im prawa do pobierania myta przewozowego na rzece Wiśle.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z d. 10. Października 1884. przedkładamy w tym przedmiocie osobne sprawozdanie.

Petycya dzierżawcy myta w Mikulińcach o opust z czynszu dzierżawnego.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z d. 10. Października 1884 poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu Śniatyńskiemu zawiadomić Berla Eisenkrafta, dzierżawcę myta w Mikulińcach, że nad jego petycyą o opust z czynszu dzierżawnego, Wysoki Sejm postanowił przejść do porządku dziennego.

Wezwania do c. k. Rządu wystosowane i sprawy temuż do załatwienia przekazane.

Statut organizacyjny kolei państwowych.

Na posiedzeniu z dnia 21. października 1884. r. powziął Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania Komisyi kolejowéj o wniosku posła Hausnera w przedmiocie statutu organizacyjnego kolei państwowych, następującą uchwałę:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, aby dalszemi rozporządzeniami wykonawczemi i przy wydawaniu instrukcyj służbowych zapewnił wykonywanie statutu organizacyjnego kolei państwowych z dnia 27. czerwca 1884. (Dz. u. p. Nr. 103.), w sposób najodpowiedniejszy interesom kraju naszego.“

O tej uchwale uwiadomił Wydział krajowy Towarzystwo politechniczne we Lwowie i Izbę inżynierską w Tarnopolu, odnośnie do ich petycyj wniesionych w tym przedmiocie do Wysokiego Sejmu.

Wydział krajowy udawał się do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z zapytaniem, jaką decyzyę powziął c. k. Rząd na skutek wyżej przytoczonej uchwały Wysokiego Sejmu, a nie otrzymawszy żadnej odpowiedzi, odniósł się najpierw za pośrednictwem c. k. Dyrekcyi ruchu kolei państwowych we Lwowie, a następnie bezpośrednio do c. k. generalnej Dyrekcyi rzeczonej kolei z prośbą o informacyę, czy i o ile przy wydawaniu instrukcyi i rozporządzeń wykonawczych, tyczących się statutu organizacyjnego kolei państwowych, uwzględnione zostały specyalne potrzeby kraju naszego w myśl przytoczonej powyżej uchwały Wysokiego Sejmu.

Na pytan.e to nie otrzymał jeszcze Wydział krajowy odpowiedzi.

Taryfy kolejowe.

Na posiedzeniu z dnia 17. października 1884. r. powziął Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania Komisyi kolejowej o wniosku J. E. posła Alfreda hr. Potockiego w sprawie taryf kolejowych następujące umotywowane uchwały:

„I. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby taryfy na kolejach państwowych w ogóle, zaś przy wprowadzeniu ruchu na całej przestrzeni kolei państwowych galicyjskich w szczególności,

w ten sposób ustanowione i przeprowadzone były, iżby stosunki i potrzeby kraju naszego należycie uwzględniono, a mianowicie, by produkcya i handel galicyjski w skutek zbyt wygórowanych kosztów przewozu, jak to dotychczas miało miejsce, na dalsze szkody narażane nie były;

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby na podstawie udzielonych Towarzystwom kolejowym w Austryi koncesyj w ogóle, zaś w szczególności na podstawie koncesyi kolei Arcyksięcia Karola Ludwika i kolei Czerniowieckiej zarządził, ażeby koleje te zniżenie taryf dla przewozu produktów krajowych, mianowicie dla zboża, mąki, drzewa, bydła opasowego, oleju i wosku skalnego w stanie surowym lub przerobionym i t. d., bez zwłoki przeprowadziły, oraz, by zarządom tych kolei wzbroniono przyznawania dla wywozu produktów z zagranicy pochodzących, ulg taryfowych, w warunkach korzystniejszych, aniżeli te, które dla wywozu produktów krajowych obowiązywać będą.

III. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby ze względu na termin w którym w moc art. 19. koncesyi z dnia 3. marca 1857. r. służyć będzie państwu prawo wykupna kolei Arcyksięcia Karola Ludwika, po dokładnem zbadaniu stosunków tejże kolei rozważył, czy przy tej sposobności nia dałyby się wprowadzić zmiany, których wymaga niezbędnie interes państwa i kraju naszego, szczególnie pod względem uregulowania taryf i zabezpieczenia dla c. k. Rządu zupełnego wpływu na sprawy taryfowe na tejże kolei.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w obec zbliżającego się wygaśnięcia przywileju c. k. kolei Północnej ces. Ferdynanda użył odpowiednich środków w celu zapobieżenia, by handel i produkcya kraju naszego nie były narażone na te przeszkody i straty, które dotychczas ponoszą w skutek zbyt wygórowanych kosztów i uciążliwych warunków przewozu na liniach tejże kolei".

W sprawie tej wystosowało Prezydyum c. k. Namiestnictwa do Marszałka krajowego pismo z dnia 20. października 1884. r., w którem uwiadamiając, że powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu przedłoży J. E. panu Ministrowi handlu, oznajmiło zarazem, z upoważnienia tegoż pana Ministra, że Reprezentacya kraju może być zupełnie spokojną, iż przy ustanowieniu i dalszym rozwoju taryf na galicyjskich kolejach państwowych, stosunki i potrzeby kraju będą zawsze należycie uwzględniane.

W temże piśmie, które odczytane zostało na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 20. października 1884. r. zapowiedziało Prezydyum c. k. Namiestnictwa na podstawie reskryptu J. E. pana Ministra handlu z dnia 17. października 1884. L. 1817. cały szereg zarządzeń mających na celu zniżenie taryf od przewozu osób i ładunków tak na kolejach państwowych jakoteż prywatnych.

Środkiem zmierzającym do urzeczywistnienia tego celu na kolejach będących w zarządzie państwa miało być zastosowanie zaprowadzonych na zachodnich kolejach państwowych zniżonych taryf do całéj galicyjskiej sieci kolei państwowych.

Co się zaś tyczy kolei prywatnych oświadczył c. k. Rząd w piśmie powyższém, że jak dotychczas, tak też i w przyszłości będzie

jego nieustannem usiłowaniem korzystać z wszystkich tych środków, które mu przysługują z mocy obowiązujących koncesyj w obec Towarzystw prywatnych, ażeby z jednej strony najważniejszym produktom krajowym zapewnić racyonalne poparcie i ażeby z drugiej strony działać przeciw przyznawaniu zagranicznym produktom nieusprawiedliwionych korzystniejszych warunków.

Taki stawiając program co do postępowania swego w obec polityki taryfowej kolei prywatnych oświadczył zarazem c. k. Rząd, że „właśnie istnienie rozległej sieci kolei państwowych umożliwi mu w przyszłości osiągnienie zamierzonego celu także przez pośredni wpływ na koleje prywatne".

W końcu Prezydyum c. k. Namiestnictwa oznajmiając w piśmie wspomnionem, że „JE. pan Minister handlu nie spuszcza z oka chwili, z którą wejdzie w życie prawo Rządu do wykupna dawniejszych linij galicyjskich kolei Karola Ludwika, dało Reprezentacyi kraju stanowcze zapewnienie, że c. k. Rząd nie omieszka skorzystać tak z tej sposobności, jakoteż z wygaśnięcia przywileju kolei północnej cesarza Ferdynanda, ażeby okazać swoję jak najwyższą troskliwość o interesa ekonomiczne kraju".

Wydział krajowy odezwą z dnia 13. marca b. r. zapytał się Prezydyum c. k. Namiestnictwa, jaki skutek odniosły przytoczone powyżej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1884. r. w sprawie taryf kolejowych, a nie otrzymawszy do 27. maja b. r. żadnej odpowiedzi, odniósł się najpierw za pośrednictwem c. k. Dyrekcyi ruchu austr. kolei państwowych we Lwowie a następnie dnia 18 lipca b. r. bezpośrednio do c. k. generalnej Dyrekcyi rzeczonych kolei z prośbą o następujące wyjaśnienia faktyczne:

1. Jakie zarządzenia zostały wydane w celu zniżenia taryf od przewozu osób i ładunków na kolejach państwowych w naszym kraju, a w szczególności, czyli zaprowadzone na zachodnich liniach państwowych taryfy zniżone zastosowane zostały do całej galicyjskiej sieci kolei państwowych?

2. Jakie specyalne ulgi przyznane zostały na kolejach państwowych dla produktu galicyjskiego przemysłu naftowego?

3. Czyli i kiedy zaprowadzone zostały na galicyjskiej sieci kolei państwowych taryfy związkowe z kolejami mającemi z nią styczność bezpośrednią i jak opiewają odnośne układy.

Na pytania powyższe nie otrzymaliśmy jeszcze odpowiedzi od c. k. generalnej Dyrekcyi kolei państwowych.

Atoli w ostatniej chwili przed oddaniem niniejszego sprawozdania do druku, zawiadomiło nas Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 16. października b. r. L. 9.907/pr., iż na zapytanie nasze z dnia 13. marca b. r., jaki skutek odniosła uchwała sejmowa z dnia 17. października 1884. w przedmiocie zmiany taryf kolejowych, oznajmił J. E. pan Minister handlu reskryptem z dnia 11. października b. r. l. 1.331, że przedewszystkiem przez zaprowadzenie z dniem 1. listopada 1884., 1. stycznia i 1. maja 1885., na galicyjskich liniach kolei państwowej nowych taryf, które, jak naprzy-

kład obowiązujący od dnia 1. maja 1885. dodatek VIII. do taryfy lokalnej na liniach c. k. kolei państwowych, zawiera bardzo znaczne zniżenie taryf przewozowych dla drzewa, dalej przez przyjęcie z dniem 1. stycznia 1885. podstaw taryfowych c. k. kolei państwowych ze strony towarzystwa c. k. uprzyw. kolei żelaznej Lwów-Czerniowce-Jassy, dalej przez znaczne obniżenie taryf lokalnych galicyjskiej kolei Karola-Ludwika, tudzież Jarosławsko-Sokalskiej kolei lokalnej, które nastąpiło również z dniem 1. stycznia 1885., wreszcie przez zaprowadzenie od dnia 1. maja 1885. taryfy wyjątkowej dla nafty galicyjskiej do stacyj kolejowych w Szląsku, Czechach, Morawie i Austryi, w zadawalniający sposób, stało się zadosć ważniejszym punktom rezolucyi sejmowej z dnia 17. października 1884., o ile takowych nie załatwiono ugodą, która z koleją północną Cesarza Ferdynanda została w najnowszym czasie stanowczo zawartą.

Co do reszty postulatów wspomnionej rezolucyi Wysokiego Sejmu, powołał się pan Minister handlu na reskrypt swój z dnia 17. października 1884. L. 1817, który był podstawą przytoczonego powyżej pisma Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 20. Października 1884. odczytanego tegoż dnia na posiedzeniu Wysokiego Sejmu.

Jakkolwiek wymienione powyżej ulgi w taryfach kolejowych są pożądane, to jednak nie czynią one jeszcze zadość kardynalnym wymaganiom zawartym w rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1884.

W obec tego stanu rzeczy odniósł się Wydział krajowy dnia 21. października b. r. do c. k. Rządu z prośbą, ażeby celem zadośćuczynienia kardynalnym punktom rzeczonej rezolucyi użył środków skutecznych.

Dotychczasowy stan tej sprawy podał równocześnie Wydział krajowy do wiadomości polskiego Koła galicyjskich posłów na Radę Państwa.

Petycya Ignacego Stanko dzierzawcy myta mostowego w Pcimiu o defalkę.

Uchwałą z dnia 19. Września 1884. odstąpił Wys. Sejm c. k. Rządowi petycyę Ignacego Stanko, dzierzawcy myta mostowego w Pcimiu o defalkę.

Gdy myto pomienione znajduje się na drodze rządowej, przeto nie pozostaje w tej sprawie nic do zarządzenia.

Skarga Józefa Wysockiego w sprawie nadużyć przy budowlach rządowych wodnych i drogowych.

Skargę Józefa Wysockiego w sprawie nadużyć przy budowlach rządowych wodnych i drogowych odstąpił Wys. Sejm uchwałą z 24. Września 1884. c. k. Rządowi do właściwego zarządzenia.

Petycya mieszkańców Nowego Sącza i okolicy o wprowadzenie w c. k. Urzędzie pocztowym i telegraficznym w Nowym Sączu napowrót godzin urzędowych od 8. rano do 6. wieczór.

Na wezwanie Wysokiego Sejmu z dnia 2. Października 1884. o wprowadzenie w c. k. Urzędzie pocztowym i telegraficznym w Nowym Sączu napowrót godzin urzędowych od 8. rano do 6. wieczór, upraszał Wydział krajowy Prezydyum c. k. Namiestnictwa o oznajmienie powziętej w tej sprawie decyzyi i otrzymał odpowiedź, że c. k. Ministerstwo handlu dotąd sprawy powyższej nie rozstrzygnęło.

W sprawie budowy kolei Sniatyn—Horodenka Za-

Na posiedzeniu 21. Października 1884. powziął Wys. Sejm następującej treści uchwałę:

leszczyki i petycyi gminy Śniatyna o poparcie prośby co do urządzenia stacyi kolei Horodenka—Załucze na terytoryum gminy Śniatyna.

„Budowę kolei Sniatyn—Horodenka Zaleszczyki, jako dla znacznej części naszego kraju potrzebnej i użytecznej, poleca Sejm c. k. Rządowi do uwzględnienia i poparcia wszelkimi mu przysługującymi środkami".

Zarazem uchwalił Wysoki Sejm na wniosek Komisyi kolejowej co następuje:

„Petycyę Reprezentacyi miasta Śniatyna o poparcie prośby miasta, względem urządzenia stacyi kolejowej projektowanej kolei z Horodenki do Załucza na terytoryum miejskiem, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia".

Co do pierwszej części uchwały Wys. Sejmu t. j. co do samej budowy kolei Śniatyn – Horodenka — Zaleszczyki, nie otrzymał Wydział krajowy mimo dwukrotnego przypominania wiadomości o decyzyi c. k. Rządu.

Na petycyę zaś gminy Śniatyna o poparcie prośby co do urządzenia stacyi kolei Horodenka — Załucze na terytoryum gminy Śniatyna, odstąpioną przez nas Prezydyum c. k. Namiestnictwa, otrzymaliśmy odpowiedź, że sprawa ta była już przedmiotem ściślejszej rozwagi przy przedsięwziętej dnia 2. Października 1884. rewizyi trasy i że, gdy „okazały się trudności, które bez narażenia kolei samej na szwank uchylić się nie dadzą" c. k. Namiestnictwo nie widzi się spowodowanem do poparcia tej prośby.

O tym stanie sprawy poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu w Śniatynie zawiadomić Reprezentacyę miasta Śniatyna z oznajmieniem, że mogłaby ona tylko w takim razie liczyć na uwzględnienie swego życzenia, gdyby dla usunięcia znanych jéj z protokołu rewizyjnego przeszkód, zobowiązała się wyrównać nadwyżkę kosztów, któreby powstały w skutek dogodniejszego dla gminy Śniatyna przełożenia trasy.

W sprawie budowy kolei Dobra - Wieliczka.

Na posiedzeniu dnia 23. Października 1884. powziął Wys. Sejm następującej treści uchwałę:

„Sejm uważa projektowaną kolej żelazną Dobra - Wieliczka dla ekonomicznych interesów kraju użyteczną i poleca projekt ten c. k. Rządowi do uwzględnienia i poparcia wszelkimi możliwymi środkami".

O decyzyę w tej sprawie zapytywaliśmy dwukrotnie Prezydyum c. k. Namiestnictwa, nie otrzymaliśmy jednak dotąd żadnej odpowiedzi.

Petycye przez W. Sejm niezałatwione a przekazane Wydziałowi kraj. do załatwienia uchwałami z 10. Września, 20. i 21. Października 1884.

1. Na petycyę Rady gminnej w Dąbrowie o uwolnienie gminy od obowiązku uiszczenia funduszowi kraj. datku dobrowolnego 1000 zł. na rzecz budowy drogi kraj. ze Szczucina do Tarnowa, poleciliśmy zawiadomić ją, że Wysoki Sejm uchwałą z 23. Października 1884. przeszedł nad tą petycyą do porządku dziennego, i wezwać gminę pod zagrożeniem środków przymusowych do uiszczenia rzeczonej należytości.

2. Na petycyę Wydziału pow. w Buczaczu o uwolnienie powiatu od obowiązków uiszczania skarbowi krajowemu przez lat 20 po jednym procencie od podatków bezpośrednich na rzecz wykupna gruntów pod kolei transwersalną, oznajmiliśmy, że Wys. Sejm nie powziął merytorycznej w tej sprawie uchwały.

3. Petycye Zwierzchności gminnych i obszarów dworskich powiatu Wadowickiego o budowę drogi kraj. z Brodów pod Kalwaryą zebrzyd. do Brzeźnicy, oraz

4. miasteczka Obertyna o fundusze na budowę drogi z Obertyna do stacyi kolei w Korszowie, przesłaliśmy Wydziałowi powiatowemu w Wadowicach i Horodence do zbadania i następnego zdania sprawy, o ileby rzeczone drogi mogły być w myśl ustawy z 15. Kwietnia 1881. Nr. 46. dz. u. kr. uznane za publiczne dojazdy kolejowe.

Wadowicki Wydział powiat. doniósł nam, że zdaniem jego droga między Brodami pod Kalwaryą zebrzyd. i Brzeźnicą nie może być traktowaną wedle postanowień powołanej ustawy.

5. Na petycyę Jasielskiego Wydziału powiat. o budowę publicznego dojazdu do stacyi kolei w Tarnowcu oznajmiliśmy, że w myśl §. 5. powołanej wyżej ustawy przysługuje mu prawo wzięcia inicyatywy celem wybudowania rzeczonego dojazdu.

6. Na petycyę Zwierzchności gminnej w Chodorowie o uznanie za krajową drogę z Chodorowa do Rohatyna i Stryja, przedłożyliśmy osobne sprawozdanie.

Wys. Sejm uchwałą z 10. Października 1884. przeszedł nad petycyą do porządku dziennego, o czem poleciliśmy zawiadomić gminę Chodorów.

7. Na przekazane nam do załatwienia petycye:

Alfonsa Reizensteina właściciela dóbr Końskie, o uznanie za krajową drogę z Dydni do Tyrawy Wołoskiej,

8. Zwierzchności gminnej w Rohatynie o takież uznanie drogi z Rohatyna do Chodorowa;

9. Teofila Łuckiego kupca i właściciela Mełnego o drogę ze Strzelisk przez Mełne do Firlejowa;

10. Obszarów dworskich, gmin i właścicieli zakładów przemysłowych w powiecie brodzkim, kamioneckim i sokalskim o drogę z Brodów do Strzemilcza i z Radziechowa do Strzemilcza; wreszcie

11. gmin, obszarów dworskich i właścicieli zakładów przemysłowych w powiecie myślenickim, wadowickim, i żywieckim o drogę z Zembrzyc do Biertowic;

oznajmiliśmy, że W. Sejm zgodnie z wnioskiem Wydziału kraj. postanowił nie uchwalać tak długo nowych dróg krajowych, dopokąd drogi uznane już za takie nie zostaną wybudowane, oraz, że drogi w petycyach pomienione mogłyby być budowane przy pomocy subwencyi z funduszu krajowego, jednak tylko na podstawie warunków, przepisanych okólnikiem z 22. Grudnia 1882. l. 51432.

12. Petycyę zbiorową Ks. Adama Sapiehy, Mieczysława i Jerzego hr. Borkowskich, Jakóba br. Romaszkana i Seweryna br. Brunickiego w sprawie budowy drugorzędnej kolei żelaznej z Wyżnicy przez Śniatyn, Horodenkę, Stefaniówkę do Zaleszczyk a ewentualnie także z Zaleszczyk przez Borszczów do Skały, odstąpiliśmy Prezydyum c. k. Namiestnictwa z poparciem i z odwołaniem się na uchwałę W. Sejmu z 21. Października 1884, tyczącą się linii Śniatyn-Horodenka-Zaleszczyki.

13. W obec uchwalenia przez W. Sejm dnia 21. Października 1884. noweli do ustawy drogowej, petycye Wydziału powiat. w Podhajcach

i 14 innych Wydziałów powiat. o interpretacyę końcowego ustępu §. 12. ust. drog. z 18. Sierpnia 1866, stały się bezprzedmiotowemi.

14. Przekazane nam do załatwienia petycye:

Zwierzchności gmin. w Łanczynie (powiat Nadwórna) o uznanie drogi gminnej z Łanczyna do Mołodiatyna za powiatową; jako też

15. gmin i obszarów dworskich Szerzyny, Święcany etc. o takież uznanie dróg gminnych z Siepietnicy do Swoszowej i z Szerzyn do Jodłówki za powiatowe;

16. gmin Wełdzirz, Pacyków i Nowosielica o uwolnienie ich od obowiązkowych prestacyi przy drodze gminnej wełdzirskiej; wreszcie

17. Wydziału powiat. w Limanowej o subwencyę 3.000 zł. na zakupno mostu prywatnego na Łososinie przy drodze powiat. z Limanowy do Bochni; zwróciliśmy bez skutku.

18. Petycye zaś:

Faustyna Hlawatego o zapomogę i posadę techniczną lub drogową przy Wydziale kraj. i

19. Teofili Wasilewskiej wdowy po konduktorze dróg kraj. o zapomogę; zostały odmownie załatwione.

20. Na petycye gmin i obszarów dworskich powiatu Dobromil, Sanok, Lisko i Brzozów o subwencyę na częściową rekonstrukcyę drogi z Dobromila do Mrzygłodu, oraz

21. Wydziału powiat. w Jaśle i gmin Olpiny, Żurowa, Olszyny i Jodłówki wraz z obszarami dworskimi o subwencyę na wykończenie budowy drogi w Jodłówce do stacyi kolei w Tuchowie, oznajmiliśmy właściwym Wydziałom powiat., że uzyskanie subwencyi na cele powyższe może nastąpić tylko na podstawie warunków, przepisanych okólnikiem naszym z d. 22. Grudnia 1882. l. 51432.

22. Na petycyę Wydziału powiatowego w Ropczycach o uchwalenie budowy mostu na Wisłoce pod Dębicą kosztem funduszu kraj. przy udziale stron interesowanych, oświadczyliśmy, że Wydział krajowy byłby gotów przyczynić się do kosztów budowy rzeczonego mostu zasiłkiem z funduszu krajowego pod warunkami przepisanymi okólnikiem naszym z 22. Grudnia 1882. l. 51432, wszakże tylko w takim razie, jeżeli Rada powiatowa uzna ten most za przedmiot powiatowy i zrzeknie się zarazem pretensyi do omycenia mostu powiatowego na rzecz funduszów powiatowych.

Dopełniając w części podane wyżej warunki, przedłożył nam wprawdzie Wydział powiatowy uchwałę Rady powiat., którą uznano most rzeczony za powiatowy, z powodu jednak nieprzedłożenia oświadczenia co do utrzymywania tego mostu na przyszłość kosztem funduszu powiatu, oraz z powodu poczynionych starań uzyskania na budowę powyższego mostu subwencyi c. k. Rządu, pozostaje sprawa dotąd w zawieszeniu.

23. Petycyę Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie o uchwalenie rezolucyi, wzywającej c. k. Rząd do objęcia kolei północnej w administracyę Państwa, odstąpiliśmy Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą o przedłożenie jej c. k. Ministerstwu z wnioskiem uwzględniającym interesa kraju naszego w myśl uchwały W. Sejmu z 17. Października 1884. l. 925/S i odezwy tegoż c. k. Prezydyum z 20. Października 1884. l. 10093/pr. odczytanej na posiedzeniu W. Sejmu d. 20. Października 1884.

24. Na petycye:

obszarów dworskich Smarzów, Młynów, Uwin, Zawidcze, Romanówka etc. o zmianę kierunku drogi kraj. Lwów-Stojanów z Radziechowa na Sobin, Zawidcze i Smarzów do Strzemilcza; dalej

25. gmin i obszarów dworsk. Smarzów, Szczurowice, Zawidcze, Kustyn, Rudenko lackie, Chmielna i Strzemilcze w tej samej sprawie,

26. wreszcie obszaru dworskiego i gminy Stojanów o pozostawienie dotychczasowego kierunku drogi rzeczonej;

poleciliśmy zawiadomić petentów, że wnioski ich nie przyszły pod obrady W. Sejmu, że przeto co do kierunku rzeczonej drogi obowiązuje nas i nadal brzmienie ustawy z d. 15. Marca 1879 Nr. 65. Dz. u. kr.

Następujące petycye załatwiliśmy odmownie:

27. Wydziału powiatowego w Brzesku o subwencyę na ukończenie budowy drogi ze Słotwiny do Szczurowy i ze Szczurowy do Woli przemykowskiej;

28. obszaru dworskiego i gminy Grudna dolna o uregulowanie stosunków drogowych w tej miejscowości i udzielenie subwencyi na utrzymanie dróg gminnych;

29. gminy Leżachowa o zwolnienie od obowiązku utrzymywania drogi gminnej do Woli buchowskiej;

30. gminy Pruchnika o zmianę ustawy drogowej, nieuznanie za gminną drogę przez las dworski do Kramarzówki i o przyznanie pretensyi gminy do obszaru dworskiego z tytułu nadobowiązkowych prestacyi;

31. gminy Mołodiatyn o zobowiązanie gmin sąsiednich do utrzymywania drogi gminnej z Peczeniżyna do Łanczyna;

32. Józefa Sadowskiego nauczyciela w Rabce o uznanie drogi gminnéj w Rabce za powiatową; wreszcie gmin Żółtańce, Remenów i Kłodzienka o wprowadzenie obok polskich także i ruskich napisów na drodze kraj. Lwów — Stojanów,

33. Petycye Wydziału powiatowego w Sanoku o interpretacyę §. 12. ust. drog.; oraz

34. „narodnej rady“ w Dolinie o zmianę ustawy drogowej i mytniczej,

stały się bezprzedmiotowemi w obec uchwalenia przez Wysoki Sejm w dniach 20. 21. i 22. Października 1884. projektu noweli do ustawy drogowej.

35. Zbiorową petycyę Kazimierza Rojowskiego, Albina Rayskiego i innych w sprawie uciążliwych taryf na kolejach galic., szczególnie zaś Karola Ludwika i Jarosław-Sokal, odstąpiliśmy Prezydyum c. k. Namiestnictwa z odwołaniem się do uchwały Wys. Sejmu z 17. Października 1884. L. 925 S. i odezwy tegoż c. k. Prezydyum z 20 Października 1884. L. 10.093 pr. z zapytaniem, jakie kroki zamierza c. k. Rząd już teraz poczynić w sprawie dla kraju naszego tak ważnéj, wspomnianą petycyą poruszonej.

36. Petycyę gminy Tylicz o zaprowadzenie miejscowego urzędu pocztowego przesłaliśmy c. k. krajowej Dyrekcyi poczt i telegrafów do możliwego uwzględnienia.

37. W obec uchwały Wysokiego Sejmu z 27. Września 1884., którą droga z Jezierzan do Kolędzian uznaną została za krajową, stały się bezprzedmiotowemi petycye:

gmin Skała, Burdiakowce, Gusztynek, Berezanka i Trójca, o nadanie kierunku drodze kraj. Borszczów-Jezierzany do Kolędzian; oraz

38. petycya Oddziału Towarzystwa gospod. powiatu Borszczów tej samej treści.

39. Zasięgnąwszy opinii samborskiego Wydziału powiatowego w przedmiocie petycyi mieszkańców powiatu sądowego Łąka, o ustanowienie stacyi kolei dniestrzańskiej w Dorożowie, udzieliliśmy petycyę rzeczoną c. k. Namiestnictwu z prośbą o wyjednanie u c. k. jeneralnej Dyrekcyi kolei państwowych jej uwzględnienia.

40. W załatwieniu petycyi Rady c. k. Oddziału Towarzystwa gospodarskiego w Sanoku, w sprawie uregulowania opłat od przewozu płodów krajowych kolejami państwowemi za granicę, udzieliliśmy tejże Radzie odpisu uchwały Wysokiego Sejmu z 17. Października 1884. L. 925 S. wraz z odpisem odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 20. Października 1884. L. 10.093 pr.

41. Petycyę Marcina, Macieja etc. Świerkoszów i Jana Trzopa z Lachowic, o wynagrodzenie za utrudniony przystęp do ich koleją Żywiec-Nowy Sącz przeciętych gruntów, odstąpiliśmy c. k. Namiestnictwu we Lwowie.

42. Petycyę Wydziału powiatowego w Turce o przeniesienie zapory mytniczej na drodze Dobromilsko-Unghwarskiej, odstąpił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu.

43. Petycyę Chai Gold, dzierzawczyni myta w Tyśmienicy, o opust z czynszu dzierzawnego, załatwił Wydział krajowy odmownie.

44. W załatwieniu petycyi gminy Czchowa, o uwolnienie od opłat mytniczych na drodze powiatowéj Jurków-Wytrzyska, odesłał Wydział krajowy petentów do obowiązującej koncesyi mytniczej z 12. Lutego 1882. (dz. ust. kraj. Nr. 39).

45. Na petycyę Wydziału powiatowego Brzeskiego, o omycenie drogi, wiodącej ze Szczurowy do Wrzępi, oznajmił Wydział krajowy, że żądane omycenie może nastąpić w drodze ustawodawstwa krajowego, skoro Rada powiatowa uzna pomienioną drogę za powiatową.

46. Załatwiając petycyę obszaru dworskiego w Monastercu i w Terszakowie, o podwyższenie taryf od omyconych mostów na Dniestrze, oznajmił Wydział krajowy, że dopokąd obowiązują koncesye z 12. Lutego i 22. Listopada 1882. (Dz. ust. kraj. z r. 1882. Nr. 43 i z r. 1883. Nr. 12), nie może nastąpić zmiana w warunkach tychże koncesyi.

47. Petycyę mieszkańców gmin Myszyn, Kowalówka, Stopczatów, Jabłonów, Berezów niżny, Berezów wyżny, Tekucza, Akreszory i Bania berezowska, o przeniesienie zapory mytniczej na drodze rządowej Kuty-Kołomyja, odstąpił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu.

48. W załatwieniu petycyi gminy Tenczynek, o uwolnienie od opłaty myta mostowego na drodze powiatowej Krzeszowice-Brodło, odesłał Wydział krajowy petentów do obowiązującéj koncesyi mytniczej z 12. Lipca 1870. (Dz. ust. kraj. Nr. 47).

49. Petycyę Berka Trenczera, dzierzawcy myta w Grabownicy, o opust czynszu dzierzawnego, załatwił Wydział krajowy odmownie.

50. Na petycyę gminy Podwołoczyska, o przeniesienie zapory mytniczej na drodze krajowej w Podwołoczyskach, oznajmił Wydział krakrajowy, iż w obec trudności, podnoszonych przeciw ustawieniu zapory w miejscu takiem, w którem używający drogi krajowej myto opłacać by mogli, nie można zmieniać stanu rzeczy, na prawomocnych orzeczeniach władz kompetentnych opartego.

51. Petycyę Sine Schreierowej, dzierzawczyni myt krajowych, o zwolnienie z kontraktu dzierzawnego lub opust z czynszu, załatwił Wydział krajowy odmownie.

Drogi krajowe.

A. Konserwacya i rekonstrukcya na drogach krajowych, dawniej zbudowanych.

W ciągu r. 1884. i 1885. Wydział krajowy baczył przedewszystkiem na szybkie przywrócenie komunikacyi i naprawę szkód, wylewami wód w r. 1884. na drogach krajowych zrządzonych. Po wykonaniu tych robót stan dróg krajowych uważany być może w ogóle za pomyślny.

Nadmienić także musimy, że budowa kolei transwersalnej, forsownie prowadzona, przyczyniła się znacznie do podwyższenia cen sprzężaju i robotnika na drogach, w blizkości tej kolei położonych.

Oprócz zwykłych robót konserwacyjnych w ciągu roku 1884/5. wykonano w tym dziale ważniejsze roboty rekonstrukcyjne:

I. Na drodze Strussów-Buczacz.

Uregulowano drogę do jednostajnej a wymaganej szerokości 8 metrów, oraz pokład kamienny na długości 10 kilom., przyczem wydobyto 1090 m. sz. kamienia z pokładu starego, którą to ilość kamienia uwzględniono przy konserwacyi 1885.

II. Na drodze Monasterzyska-Czortków.

Takąż samą regulacyę przeprowadzono na długości 12 kilom. i wydobyto 220 m. sz. kamienia.

III. Na drodze Tłuste-Buczacz.

Wykonano jak na poprzednich drogach rekonstrukcyę na długości 9 kilom. i wydobyto 1112 m. sz. kamienia.

IV. Na drodze Borszczów-Okopy.

Przełożono drogę w 40. i 41. kilometrze na długości 170 m. b. celem uniknięcia przebudowania i dalszego utrzymywania dwóch większych mostów Nr. 44. i 45., które zostały zastąpione jednym przepustem, 3 m. b. światła mającym.

V. Na drodze Tarnopol-Podwołoczyska.

Przeprowadzono rekonstrukcyę na 12 kilometrach i wydobyto przeszło 2000 m. sz. kamienia.

VI. Na drodze Zakluczyn-Sącz-Niedzica.

Zabezpieczono brzegi Dunajca w Kadczy na długości 300 m. b.

VII. Na drodze Dynów-Sanok.

Uregulowano i zabezpieczono brzegi rzeki Sanu pod Dynowem na długości 400 m. b.

B. Nowe budowy i przebudowania.

a) Roboty wykonane w r. 1884.

W ciągu roku 1884. wykonano następujące roboty w tym dziale.

I. Na drodze Lwów-Stojanów.

1. Oddział Lwowski.

a) Wyszutrowano i zwalcowano pozostałe z roku poprzedniego 2·729 kilom.

b) Wybudowano dalszych 6 kilometr., t. j. do 2314 bm. w Kłodzienku.

c) Produkowano cegłę na dalszą budowę.

d) Zamiast nowej cegielni pod Dernowem postawiono drugi piec cegielniany w Kłodzienku.

2. Oddział Kamionecki.

a) Wybudowano 4 kilometry między Radziechowem a Chołojowem i 4 kilometry od Krzywulanki ku granicy powiatu Żółkiewskiego.

b) Produkowano kamień i cegłę na dalszą przestrzeń.

II. Na drodze Rzeszów-Nisko-Nadbrzezie.

a) Wyszutrowano i zwalcowano 2·880 kilom., na których w r. 1883. wykonano roboty ziemne.

b) Wybudowano dalszych 4 kilom., tak, iż budowa drogi stanęła już poza Rozwadowem.

b) Roboty mające się wykonać w r. 1885.

I. Na drodze Lwów-Stojanów.

a) W oddziale Lwowskim.

Do końca Sierpnia 1885. r. wybudowano pozostałe w powiecie Żółkiewskim 7·400 kilom.

b) W oddziale Kamioneckim.

Wybudowano pozostałe w powiecie kamioneckim 1·250 kilom., tak, iż z końcem Sierpnia 1885. cała przestrzeń między Lwowem (Zboiska) a Radziechowem, na długości 64·3 kilom. w zupełności wykończoną została.

Nadto prowadzi się budowę drogi między Radziechowem a Stojanowem na długości 1·500 kilom., a oprócz tego buduje się nową cegielnię w Stojanowie, której produkcya ma dostarczyć cegłę na budowę drogi między Radziechowem a Stojanowem.

II. Na drodze: Rzeszów-Nisko-Nadbrzezie.

Ponieważ po bliższem zbadaniu okazała się możność dostawy kamienia z za Wisły, z pod Sandomierza, przeto:

a) W 1885. r. zamierzamy wybudować 800 m. b. od strony Nadbrzezia ku Trześni.

b) Wybudować około 4·400 kilometr. pomiędzy Zaleszanami a Gorzycami.

c) Ukończyć rozpoczęty dowóz szutru z za Sanu między Rozwadowem, a Turbią.

d) Uskutecznić zakupno i dostawę materyału drzewnego do budowy mostu na rzece Łęgu.

III. Na drodze Borszczów-Jezierzany-Kolędziany.

Z jesienią 1885. r. zamierzamy rozpocząć roboty przygotowawcze do budowy drogi od Borszczowa ku Jezierzanom.

C. Roboty projektowane na r. 1886.
aa) Rekonstrukcye.

W skutek domagania się c. k. Ministerstwa zamierzamy przeprowadzić częściowe przełożenie drogi Zakluczyn-Sącz-Niedzica w Zabełczu i Kobylu.

Koszt tego przełożenia uczyni około 30.000 zł., z których połowę deklaruje się pokryć c. k. Rząd, drugą zaś połowę pokryje Wydział krajowy z dotacyi, przeznaczonej na konserwacyę dróg krajowych.

bb) Nowe budowy.

a) Na budowę nowych dróg i większych mostów preliminujemy dotacyę na r. 1886. w sumie 150.000 zł.

Dotacyi tej Wydział krajowy zamierza użyć:

1. Na budowę nowego mostu na Popradzie pod Starym Sączem na drodze Zakluczyn-Sącz-Niedzica, dawniej przez c. k. Kamerę budowanego i utrzymywanego, o ileby dotacya na konserwacyę dróg kraj. na pokrycie kosztów nadzwyczajnej tej budowy nie wystarczała . . 30.000 zł.

b) Pozostałą zaś sumę, ewentualnie . . . 120.000 „

w równej w przybliżeniu części przeznaczyć dla dróg:

Lwów-Stojanów,
Rzeszów-Nisko-Nadbrzezie,
Borszczów-Jezierzany-Kolędziany.

Spodziewamy się na wszystkich trzech drogach wybudować przynajmniej 15 kilometrów.

Po wykonaniu powyższego programu w latach 1885. i 1886. na następne lata, pozostałyby z dróg, za krajowe uznanych, jeszcze następujące przestrzenie do budowy:

a) rozpoczętych.

1. Rzeszów-Nisko-Nadbrzezie	14	kilom
2. Lwów-Stojanów	5	„
b) nierozpoczętych.		
1. Kańczuga-Szklary	26	„
2. Borszczów-Jezierzany-Kolędziany . .	22·700	„
Razem	67·700	kilom.

Zasady układania preliminarza dotacyi na utrzy-

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 22. Października 1884. r. podczas rozpraw nad dotacyą, potrzebną na utrzymanie dróg krajowych

mywanie dróg krajowych.

w roku 1885., poruszoną została kwestya, na podstawie jakiej zasady ma być układany preliminarz dotacyi rzeczonej.

Ze względu na ważność przedmiotu przedstawia Wydział krajowy następujące wyjaśnienia w tej sprawie:

Od czasu objęcia zarządu dróg krajowych w 1868 r. aż do 1879. r. przedkładał Wydział krajowy preliminarze kosztów utrzymania dróg krajowych na podstawie odnośnych kosztorysów dla każdej drogi z osobna. Wysoki Sejm zatwierdzał preliminarze w ten sposób przedstawiane, wskutek czego każda droga krajowa miała w budżecie krajowym odrębną pozycyę wydatków, przeznaczonych na jej utrzymanie. Gdy jednak następnie przy wykonywaniu robót i dostaw na poszczególnych drogach krajowych okazywało się prawie zawsze, że odnośne pozycye budżetowe zawierają bądź mniejsze, bądź większe kwoty, aniżeli wymagały tego rzeczywiste potrzeby dróg rzeczonych, zmuszany bywał Wydział krajowy niemal normalnie odstępować od pozycyi budżetowych, uchwalonych dla dróg poszczególnych.

Wysoki Sejm uznawał też konieczność takiego postępowania i zadawalał się przedstawianiem i usprawiedliwianiem w zamknięciach rachunkowych ogólnego bilansu funduszów, przeznaczonych na drogi krajowe, nie żądając uzasadnienia różnic pomiędzy kwotami, preliminowanemi dla poszczególnych dróg, a odnośnemi wydatkami rzeczywistemi.

W przyjmowaniu takich zamknięć rachunkowych przez Wysoki Sejm mieściło się pozwolenie na pokrywanie niedoborów jednych pozycyi, przeznaczonych na utrzymanie dróg krajowych oszczędnościami innych pozycyi odnośnych.

Trwało to do 1873. r. Dopiero wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874. r. polecającej zasadniczo Wydziałowi krajowemu, ażeby „uzasadniając w zamknięciu rachunków przekroczenia lub zaoszczędzenia, względnie do uchwalonego budżetu, wymieniał szczegółowo powody przekroczeń, lub zaoszczędzeń“, znajdujemy w zamknięciu rachunku funduszu krajowego za rok 1874 (Aleg. II. do stenogr. sprawozdań Sejmu kraj. z posiedzeń 1876. r.) uzasadnienia różnic pomiędzy kwotami uchwalonemi w budżecie krajowym dla poszczególnych dróg a odnośnymi wydatkami rzeczywistymi.

Uzasadnienia te jednak tak w zamknięciu rachunków za 1874 r. jako też w następnych z natury rzeczy ograniczać się musiały do stałych formułek opiewających, w razie przekroczenia pozycyi uchwalonej, że wydatek „większy“ zrobiony został z powodu „zwiększonych“ robót lub dostaw, w razie zaś zaoszczędzenia kwoty preliminowanej, iż poniesiono wydatek „mniejszy“ z powodu „zmniejszenia“ robót lub dostaw. Inne też uzasadnienie było niemożliwe w obec ciągle powtarzającego się faktu, że kosztorysy układane z konieczności, na długi czas przed zarządzeniem robót lub dostaw drogowych, okazywały się potem z powodu zmienionych stosunków niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, wskutek czego roboty i dostawy musiały być bądź zwiększane bądź zmniejszane.

Jak dalece zaś rzeczywiste wydatki czynione na rachunek poszczególnych pozycyi budżetowych przeznaczonych na utrzymanie dróg kra-

jowych różniły się od kwot preliminowanych, łatwo przekonać się, porównując odnośne pozycye w zamknięciach rachunkowych za lata 1874—1879.

Z porównania tego okazuje się, że wydatki rzeczywiste różniły się prawie zawsze od pozycyi budżetowych o kilkanaście lub kilkadziesiąt, a dochodziły nawet do kilkuset procentów.

Pomiędzy formą zamknięć rachunkowych przed 1874. r. a formą tychże zamknięć od 1874 1879 r. nie było przeto dla rzeczy samej istotnej różnicy, gdyż jest to ostatecznie wszystko jedno, czyli się powtórzy przy każdej pozycyi budżetowej, że wydatek był większy lub mniejszy z powodu zwiększenia lub zmniejszenia robót i dostaw potrzebnych na utrzymanie odnośnej drogi krajowej, czyli też powie się to samo raz tylko przy porównaniu całej sumy uchwalonej na utrzymanie dróg krajowych z sumą wydatków na ten cel rzeczywiście poniesionych.

Gdy przeto wymienianie powodów przekroczeń lub zaoszczędzeń w poszczególnych pozycyach wydatków nie mogło doprowadzić do innych rezultatów, aniżeli forma odnośnych zamknięć rachunkowych używana przed 1874. r., która miała tylko na celu usprawiedliwienie ogólnego bilansu, nasuwało się samo z siebie pytanie, czyliby Wydział krajowy nie mógł układać i przedstawiać Wysokiemu Sejmowi takich preliminarzy dotacyi na utrzymanie poszczególnych dróg krajowych, któreby dozwalały z większą dokładnością oznaczać z góry wydatek dla każdej drogi z osobna potrzebny.

Bliższe zastanawianie się nad całym procederem w tej sprawie przekonywało jednak zawsze, że układanie takich preliminarzy przedstawia trudności wielkie, których usuwanie, o ile by było możliwe, wymagałoby wydatków znacznych a nie przyniosłoby korzyści spodziewanych.

Podstawą bowiem preliminarzy, które dla każdej drogi z osobna miałyby być przedkładane Wysokiemu Sejmowi, mogłyby być tylko kosztorysy, które w myśl §. 30. instrukcyi z dnia 8. Marca 1870. r., wydanej na zasadzie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. Września 1868. r., sporządza inżynier okręgowy lub jego zastępca, opatruje potem, na podstawie informacyi zasięgniętych, swemi uwagami Wydział powiatowy drogą krajową zarządzający, a w końcu zatwierdza Wydział krajowy, lecz dopiero po poprzedniem zbadaniu na miejscu przedłożonych kosztorysów przez organa swego oddziału technicznego.

W taki to sposób przygotowane preliminarze muszą być zestawione i wydrukowane dosyć wcześnie, ażeby projekt budżetu krajowego mógł być rozesłany posłom, przynajmniej na 14 dni przed otwarciem sesyi sejmowej, a następnie przedłożony Wysokiemu Sejmowi do ocenienia. Przy największem wysileniu przeprowadzenie wszystkich powyższych czynności przez organa autonomiczne tak krajowe jako też powiatowe, wymaga stale kilka miesięcy czasu i to w przypuszczeniu, iż wszystkie Wydziały powiatowe bez wyjątku dopełnią bez opóźnienia ciążącego na nich obowiązku.

Chociażby przeto sesya sejmowa, na której te preliminarze miałyby być roztrząsane, nie odbywała się nigdy na wiosnę lub w lecie, lecz zawsze dopiero w jesieni, przystąpićby musiał inżynier okręgowy do ułożenia preliminarzy na rok następny, już z pierwszą wiosną roku poprzedzającego t. j. w Marcu lub Kwietniu, zaraz po stajaniu śniegów.

W razie zaś wcześniejszej sesyi sejmowej, czynności powyższe odbywać by się musiały już w jesieni roku poprzedniego i służyć by mogły za podstawę do preliminarza nie na rok następny, w którymby preliminarz ten mógł być wniesiony do Wysokiego Sejmu, lecz dopiero na rok trzeci z rzędu. Wynika z tego, że pomiędzy chwilę układania szczegółowego preliminarza dla użytku Wysokiego Sejmu a chwilą rozpoczęcia robót na drogach krajowych, upłynie zawsze najmniej rok, czasem półtora roku, a w miarę okoliczności nawet więcej czasu, w którym, pominąwszy już większe wypadki i klęski elementarne, wywołujące częstokroć w datach preliminarza przewrot zupełny, stan dróg, osobliwie w naszym nader zmiennym klimacie, uledz musi zawsze, nawet w zwykłych warunkach, zmianom nieuniknionym.

Jeżeli zaś do tych zmian doliczymy inne przypadkowe przewidzieć się nie dające okoliczności, jak n. p. zmiany w warunkach frekwencyi, niejednostajności rozmiarów zasp śniegowych, oraz innych pomniejszych przeszkód elementarnych, utrudniających komunikacyę, a przeto i zmienność wydatków potrzebnych na ich usuwanie, jeżeli dodamy rozliczne konjunktury wpływające na korzystny lub niekorzystny wynik licytacyi ogłaszanych dla zabezpieczenia robót i dostaw drogowych, jeżeli przytem zważymy, że gdyby dla osiągnienia cokolwiek większej dokładności w kosztorysach usiłowano skrócić ten zbyt długi czas pomiędzy chwilą pierwszego zbierania dat odnośnych a chwilą przygotowania preliminarzy dla użytku Wysokiego Sejmu, to potrzebaby jeszcze specyalnie dla tej czynności pomnożyć znacznie etat inżynierów Wydziału krajowego, tak, iżby w porze sprawdzania preliminarzy, zamiast dwóch inżynierów, jak pozwala na to etat dzisiejszy, można było wysyłać na raz w różne okolice kraju przynajmniej sześciu inżynierów dla jak najrychlejszego przeprowadzenia ścisłych studyów na gruncie; jeżeli dalej zważymy, że korzyści wynikające z takiego przyspieszenia prac powyższych nie odpowiadałyby bynajmniej kosztom połączonym z powiększeniem etatu oddziału technicznego, jeżeli zważymy nakoniec, że przy najściślejszych nawet studyach na gruncie, kosztorysy wstępne, na dłuższy czas naprzód układane, musiałyby zawsze jeszcze różnić się od kosztorysów wykonawczych, i że usprawiedliwianie różnic pomiędzy kilkudziesięciu pozycyami kwot uchwalonych a odnośnymi wydatkami rzeczywistymi odbywaćby się musiało w jeden i ten sam sposób już z góry przewidzieć się dający, natenczas uznać musimy, że układanie preliminarzy utrzymania dróg krajowych na powyższej zasadzie było istotnie pozbawione podstaw realnych, i że metoda ta nawet przy największych ulepszeniach nieprzestałaby być kosztowną i bezużyteczną formalnością, która krępowałaby swobodę działania władzy administracyjnej bez żadnej korzyści, a gdy potrzeba dopełnienia jej zmuszałaby niejednokrotnie do przedkładania dat poniekąd fikcyjnych, uwłaczałoby nawet powadze Reprezentacyi krajowej.

Tymi też niewątpliwie względami powodowana komisya Sejmowa, wybrana do zbadania czynności Wydziału krajowego w r. 1878., wyraziła w swojem sprawozdaniu (Alegat 149. do sprawozdań stenogr. Sejmu krajowego 1878. r.) życzenie, ażeby Wydział krajowy zamiast preliminarza wydatków dla każdej drogi z osobna przyjął na przyszłość za zasadę: „preliminowanie ryczałtowe kosztów na konserwacyę dróg, na podstawie

przecięcia trzechletniego faktycznego kosztu utrzymania jednego kilometra opartego na zamknięciach rachunkowych: trzech lat ostatnich, w których zamknięcie rachunków już nastąpiło".

Wydział krajowy podzielając w ogólności zapatrywanie komisyi sejmowej, że preliminarz wydatków na konserwacyę dróg krajowych, o ile byłby ułożony na podstawie doświadczeń zebranych przez dłuższy szereg lat, co do miary rzeczywistych potrzeb konserwacyjnych, opierałby się na danych bez porównania realniejszych, aniżeli kosztorysy tylko pozornie szczegółowe, bo na długi czas naprzód układane, i przyznając, że ryczałt na podobnej podstawie na utrzymanie jednego kilometra drogi wyznaczony, jest najtrafniejszem rozwiązaniem kwestyi układania preliminarzy wydatków na utrzymanie dróg krajowych, zwłaszcza, że jedynie ryczałt taki daje władzy zarządzającej potrzebną swobodę działania, która nie tylko ją upoważnia, ale wkłada na nią obowiązek uchylania niektórych przewidzianych w preliminarzu wydatków, a przeznaczonych na roboty stosunkowo mniej nagłe i bez wielkiej szkody dla drogi odłożyć się dające, wobec konieczności pokrycia nieprzewidzianych w preliminarzu wydatków spowodowanych wypadkami elementarnymi na innych drogach, a przeto dozwala w regule tejże władzy opędzać bierne koszta nadzwyczajne bez żądania na ten cel kredytów dodatkowych, przedstawił Wysokiemu Sejmowi w projekcie budżetu krajowego na r. 1880. (aleg. 3. do sprawozdań stenogr. Sejmu krajowego 1880. r.) preliminarz wydatków na utrzymanie dróg krajowych w 1880 r. na powyższej zasadzie oparty z tą tylko odmianą, że za podstawę do obliczenia przeciętnego kosztu utrzymania 1 kilometra drogi w trzechleciu 1876—1878 przyjął rzeczywiste wydatki z roku 1876. i 1877. podług zamknięć rachunkowych z tych dwóch lat, oraz kwoty rzeczywiście asygnowane na utrzymanie dróg krajowych w 1878. r., których rachunek ostateczny dopiero później miał być zamknięty. Na tej podstawie wypadł na utrzymanie 1 kilometra drogi ryczałt w kwocie 272 zł. 27 ct.

Komisya budżetowa zgodziła się na ryczałt powyższy, a Wysoki Sejm po wysłuchaniu zdania komisyi rzeczonej przyjął jej wniosek odnośny bez dyskusyi, na posiedzeniu dnia 16. Lipca 1880. r.

Ryczałt w kwocie 272 zł. 27 ct. na utrzymanie jednego kilometra drogi krajowej brany był również za podstawę do preliminarzy konserwacyi dróg krajowych w latach 1881., 1882. i 1883. i uchwalony przez Wysoki Sejm zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego i komisyi budżetowych.

Komisye budżetowe, które badały preliminarze na takiej podstawie układane, uznawały je po trzykroć za dostateczne a nawet „za zupełnie uzasadnione", jak świadczą odnośne sprawozdania o budżetach krajowych, a to nietylko sprawozdanie z 1880. (Alegat 151. do stenograficznego sprawozdania Sejmu z 1880. r.) ale także sprawozdania z 1881. i 1882. przez posła Jana hr. Stadnickiego przedstawione (alegat 119. do stenogr. sprawozdania Sejmu z 1882. r.). Dopiero w sprawozdaniach o budżetach krajowych na rok 1884. i 1885. (Alegat 114. do stenogr. sprawozdań Sejmu z 1883. i alegat 114. do stenogr. sprawozdań Sejmu z 1884. r.) odstąpiła komisya budżetowa od proponowanego przez Wydział krajowy ryczałtu po 272 zł. 27 ct. na utrzymanie jednego kilometra drogi i przyjęła za podstawę swych obliczeń w preliminarzu na rok 1884. wynikłość

z przecięcia rzeczywistych wydatków poniesionych na utrzymanie dróg w latach 1879., 1880. i 1881., w preliminarzu zaś na rok 1885. wynikłość z przecięcia lat 1880., 1881. i 1882.

Wskutek tych obliczeń obniżony został preliminarz Wydziału krajowego na utrzymanie dróg krajowych w r. 1884. o . . . 10.136 zł.
w r. 1885. zaś o . . . 7.220 „
przyczem zauważyć należy, że komisya budżetowa, przyjąwszy w preliminarzu na 1884. r. powyższą zasadę, natychmiast sama od ścisłego jej zastosowania odstąpiła, podwyższając właściwą z rachunku wynikającą kwotę 448.188 zł. do 450.000 zł. a to „z uwagi, że przez zanadto znaczne obniżenie stan dróg krajowych mógłby ucierpieć“ (alegat 114. do stenogr. sprawozdań Sejmu z r. 1883.).

Jeżeli komisya budżetowa w sprawozdaniu o budżecie krajowym na r. 1884. powoływała się na potrzebę osiągnienia w tym roku „jak najdalej idących oszczędności“, to uzasadnienie takie, jakkolwiek w tym wypadku może niezupełnie zgodne ze zasadami racyonalnego gospodarstwa drogowego, uznanemi także przez komisyę w słowach powyższych, dałoby się wytłómaczyć względami nakazującymi oszczędność wyjątkową, spowodowaną powszechnym nieurodzajem w kraju. W sprawozdaniu o budżecie krajowym na r. 1885. nie przytoczyła jednak komisya budżetowa już żadnych powodów wyjątkowych i oparła się wyłącznie na zasadzie zaleconej przez komisyę lustracyjną w 1878. r., podług której preliminarz wydatków na utrzymanie dróg krajowych powinien być układany na podstawie przecięcia trzech-letniego faktycznego kosztu utrzymania jednego kilometra drogi, opartego na zamknięciach rachunkowych z trzech lat ostatnich, w których zamknięcie rachunkowe już nastąpiło. — Biorąc za podstawę rzeczywiste wydatki z lat 1880., 1881. i 1882. otrzymała komisya przeciętnie na jeden kilometr kosztów utrzymania 268 zł. 06 ct. t. j. o 4 zł. 21 ct. mniej, aniżeli Wydział krajowy preliminował — wykazawszy, że ryczałt obliczony na powyższej podstawie nie byłby właściwą miarą do oznaczenia preliminarza na 1885. r. a to z powodu, że w latach 1881. i 1882. opóźnili się przedsiębiorcy z zakontraktowanemi robotami i dostawami, wskutek czego otrzymali odnośne należytości dopiero w latach następnych (Aleg 4. do stenogr. sprawozdań Sejmu kraj. z posiedzeń 1884. r.).

Atoli komisya budżetowa nie wchodząc w ocenienie powodu przez Wydział krajowy przytoczonego i motywując swój wniosek, tyczący się obniżenia dotacyi proponowanéj, przekonaniem, że w normalnych stosunkach obliczenie właściwej kwoty potrzebnej na utrzymanie dróg krajowych winno oprzeć się na wynikłości z trzechletniego przecięcia wydatków rzeczywistych, poniesionych na utrzymanie jednego kilometra drogi, nie uwzględniła tej okoliczności, że wynikłość rzeczona wtedy tylko dać może normalną podstawę do ułożenia preliminarza na przyszłość, jeżeli preliminarz ten tyczy się wyłącznie dróg, które w danym trzechleciu były już konserwowane.

Jeżeli zaś przybywają do utrzymania nowe drogi, których konserwacya z jakichkolwiek bądź względów jest znacznie kosztowniejszą, lub tańszą, aniżeli przeciętny koszt utrzymania jednego kilometra dróg w danem trzechleciu już konserwowanych, natenczas wynikłość z trzechletniego

przecięcia wydatków rzeczywistych nie może służyć za podstawę do ułożenia preliminarza kosztów konserwacyi tych dróg, które w tem trzechleciu nie były jeszcze utrzymywane; gdyż w pierwszym razie ryczałt oparty na tej wynikłości, byłby dla tych dróg za niski, w drugim zaś razie za wysoki.

Ponieważ zaś do konserwacyi na rok 1885. przybyć miały nowe drogi krajowe dla braku kamienia nader kosztowne, które na przestrzeniach w roku powyższym utrzymywać się mających nie były jeszcze konserwowane w tem trzechleciu, którego rezultaty komisya budżetowa wzięła za podstawę swych obliczeń, przeto przyjęty przez nią ryczałt na utrzymanie jednego kilometra drogi na podstawie przecięcia z tego trzechlecia, bez wszelkiego uwzględnienia przybyłych dróg nowych, nie mógł być dostateczny dla potrzeb normalnej konserwacyi wszystkich dróg krajowych w 1885 r., ani też nie odpowiadał przewodniej myśli tej zasady, którą komisya lustracyjna podniosła w 1878 r., a którą nietylko Wydział krajowy począwszy od 1880. r. zastosowywał w swych preliminarzach z małą tylko modyfikacyą, wskazaną faktycznemi okolicznościami, ale zaleciła także komisya budżetowa, przez usta swego sprawozdawcy na posiedzeniu Wys. Sejmu z 22. października 1884. jako zasadę normalną.

Chcąc stosować tę zasadę z uwzględnieniem stosunków faktycznych, mogących wpłynąć na zwiększenie lub zmniejszenie ryczałtu na utrzymanie jednego kilometra drogi, należy przy układaniu preliminarza dotacyi na utrzymanie dróg krajowych przedewszystkiem odróżnić te drogi, które w poprzedzającem trzechleciu, z którego zamknięcie rachunków nastąpiło, były już utrzymywane, od tych dróg, które dopiero później do konserwacyi przybyły.

Dla dróg pierwszej kategoryi można przyjąć trzechletnie przecięcie faktycznego kosztu utrzymania jednego kilometra drogi i na tej podstawie wypada obliczyć w preliminarzu sumę potrzebną na normalne utrzymanie dróg rzeczonych.

Przecięcie powyższe wynosi najmniej 75 zł. 80 ct. (droga Borszczów-Okopy) najwięcej 772 zł. 3 ct. (droga Kraków-Baran), dla wszystkich zaś dróg konserwowanych w latach 1881—1883 czyni ono kwotę 265 zł. 61 ct. przedstawiającą średni koszt utrzymania jednego kilometra dróg rzeczonych w trzechleciu pomienionem.

Co się zaś tyczy nowych dróg, które nie były jeszcze wcale konserwowane przez przeciąg trzech lat, lub też utrzymywane były tylko częściowo na pewnych przestrzeniach, znajdujących się w odmiennych warunkach, dla których przeto nie można jeszcze obliczyć przecięcia trzechletniego kosztu utrzymania jednego kilometra drogi, potrzeba przyjąć z konieczności inną podstawę do preliminarza kosztów utrzymania tych dróg, a w takim wypadku podstawą tą mogą być jedynie odnośne kosztorysy szczegółowe, które przedstawiać będą wprawdzie wszystkie ujemne strony kosztorysów na dłuższy czas naprzód układanych, które jednak w danych okolicznościach są jedyną podstawą możliwą, dającą przynajmniej przybliżone wyobrażenie o kosztach ponieść się mających.

Gdy drogi te, dla których układane być mają preliminarze kosztów konserwacyi na podstawie szczegółowych kosztorysów zostaną w całości

wybudowane, i gdy później wiadomym będzie faktyczny koszt ich utrzymania przez przeciąg lat trzech, natenczas zaliczone być mogą do kategoryi pierwszej i układanie preliminarzy dla tych dróg wejdzie również na tory normalne.

Opierając się na powyższych zasadach, z których pierwsza jest normalną, stałą i niezmienną, druga zaś zastósowaną do chwilowej konieczności, o tyle zaś łatwiejszą do przeprowadzenia w danym wypadku, że tyczy się tylko dwóch dróg krajowych, których kosztorysy nawet w krótkim czasie mogą być sprawdzone na gruncie rozporządzalnemi siłami oddziału technicznego, ułożył Wydział krajowy w przedstawionym Wysokiemu Sejmowi projekcie budżetu krajowego na rok 1886. dla 39 dróg krajowych tamże szczegółowo wymienionych w łącznej długości 1646·103 klm. preliminarz dotacyi za ich utrzymanie w 1886. r. na podstawie wynikłości z trzechletniego przecięcia rzeczywistych kosztów utrzymania tych dróg w latach 1881, 1882 i 1883 wynoszący 265 zł. 61 ct. na jeden kilometr drogi, a przeto dla 1646·103 kilometrów 437.221 złr. zaś dla dwóch dróg nowych a mianowicie drogi Lwów-Stojanów i drogi Nisko-Nadbrzezie, które konserwowane być mają w 1886. roku na przestrzeniach w ostatnich latach do użytku publicznego oddanych, w łącznej długości 81·1 kilometrów, sumę 43.701 zł. opartą na kosztorysach odnośnych.

Co do preliminarza tyczącego się tych dwóch dróg, nadmienić jeszcze musimy, że budowę drogi Nisko-Nadbrzezie rozpoczęliśmy dopiero w 1884. r., że przeto przestrzeń ta nie była wcale jeszcze konserwowaną w trzechleciu 1881–1883, droga zaś Lwów-Stojanów oddawaną wprawdzie była stopniowo do użytku publicznego, w miarę postępu budowy, a nawet w pierwszej części już począwszy od roku 1881, lecz konserwowaną była w tym czasie w znacznej części także materyałami pozostałemi od budowy, których ilość dziś już obliczyć się nie da, wobec czego cyfra wynikająca z trzechletniego przecięcia wydatków na rzecz tej drogi poniesionych w latach 1881, 1882 i 1883 z dotacyi przeznaczonej na utrzymanie dróg krajowych, nie może służyć za podstawę do obecnego preliminarza nawet dla tych jej przestrzeni, które już w trzechleciu 1881–1883 były konserwowane.

Zmiany w etacie służby drogowej.

W składzie systemizowanych 7 posad inżynierów okręgowych nie zaszły żadne zmiany.

Po śmierci pełniącego obowiązki inżyniera w Mielcu Stanisława Pohoskiego, powołano na tę posadę p. Ignacego Kinela, przydzielając pod jego techniczny zarząd drogi krajowe Rzeszów-Nisko, Dębica-Nadbrzezie, Przeworsk-Kańczuga i Tarnów-Szczucin z ustanowieniem siedziby w Rzeszowie.

Na opróżnione posady po konduktorach zmarłych: Gustawie Stanclu, Aleksandrze Chodorowskim i Kajetanie Zarembie, jakoteż po konduktorach ustępujących: Wincentym Hryniewiczu i Kornelu Birgfelnerze zamianowano:

1. Stanisława Przyjemskiego, byłego pomocnika okręgu lwowskiego, konduktorem I. klasy,

oraz powołano prowizorycznie do pełnienia obowiązków konduktorskich:

2. Walerego Wolskiego;
3. Aleksandra Dawidowicza;
4. Juljana Olchowskiego;
5. Antoniego Kordzika.

W stały stan spoczynku przeniesiono z powodu podeszłego wieku konduktora I. klasy Wincentego Hryniewicza i wyznaczono temuż emeryturę od dnia 1. kwietnia 1885 po 243 zł. 75 ct. rocznie.

Po śmierci konduktora II. klasy Kajetana Zaremby, przyznano pozostałej wdowie jego Franciszce Zarembinie pensyę wdowią, począwszy od d. 16. Września 1884. o rocznych 133 zł. 33 ct. a nadto dodatek na wychowanie 5 nieletnich dzieci po 13 zł., razem rocznie 65 zł.

Dodatek powyższy ustaje:

dla córki Heleny z dniem 22. Lipca 1887.
dla córki Maryi z dniem 15. Grudnia 1892.
dla córki Władysławy z dniem 24. Czerwca 1895.
zaś dla syna Juljana z dniem 4. Stycznia 1900.

Myta na drogach krajowych.

a) Rezultat licytacyj mytniczych.

Z końcem roku 1884. upływał zwyczajny termin dzierżawy dla 44 stacyj mytniczych na drogach krajowych.

Odbyły się zatem rozprawy licytacyjne we właściwych Wydziałach powiatowych oraz w Wydziale krajowym na dzierżawę powyższych stacyj mytniczych.

Cena wywołania dla pomienionych 44 stacyj mytniczych wynosiła łącznie kwotę . . . . . 62.319 zł. — ct.
oferty zatwierdzone czynią kwotę . . . 61.618 „ 70½ „
czyli, że ogólny rezultat licytacyjny od ceny wywołania niższy jest o kwotę . . . . 700 „ 29½ „

Ujemne rezultaty licytacyj wypadły w szczególności na stacyach mytniczych w Błotni, Czortkowie, Dzurynie, Goryczkowcach, Nowymdworze, Ottynii, Porzeczu, Przeworsku, Rzyszkach, Skawcach, Stawczanach, i w Tyśmienicy, dla których Wydział krajowy zmuszony był zarządzić dodatkowe policytacyjne rozprawy.

Nadto wskutek niedotrzymania kontraktów przez byłych dzierżawców, wydzierżawiono ponownie następujace myta:

w Busku, Bełzcu, Cieszanowie, Oleszycach, Płazowie i w Wólce Zapałowskiej, wreszcie wydzierzawiono także myto na nowo zaprowadzonej stacyi na drodze krajowej Lwowsko-Stojanowskiej w Chołojewie, gdzie czasowo prowadzony był własny zarząd.

b) Rezultat ogólny administracyi myt krajowych.

Dochód z myt na drogach krajowych w roku 1883, wedle zamknięć z tego roku w rzeczywistości uczynił . . 231.770 zł. 78 ct.
ze zaś dochód ten w roku 1882. przyniósł . . 227.376 „ 74½ „
wzrósł więc w roku 1883. o kwotę . . . 4.394 zł. 03½ ct.

Dochód mytniczy na rok 1884. preliminowany był na . . . . . 224.000 zł. — ct.

Dochód ten, którego rzeczywistą cyfrę wykaże dopiero zamknięcie rachunkowe, przyniesie w rezultacie zmniejszenie preliminowanej kwoty w przybliżeniu o . . . . . 1.500 „ — „ głównie z powodu niektórych wypadków niedotrzymania przez dzierżawców zawartych z nimi kontraktów.

Podług kontraktów dzierżawnych na rok 1885. ogólna cyfra czynszów z wydzierzawionych myt na drogach krajowych wynosi kwotę 219.462 zł.

Przeciwko byłym dzierżawcom dochodów mytniczych na drodze krajowej Bełzecko-Jarosławskiej, którzy nie dotrzymali zawartego z nimi kontraktu, przedsięwzięto kroki sądowe i wytoczono tymże pozew.

c) Budowa i reparacye domków mytniczych.

Kosztem funduszu krajowego wybudowano domek mytniczy w Chołojowie i przedsięwzięto reparacyę domków mytniczych w Czortkowie, Demianowie, Iwkowy, Ottynii, Podliskach małych, Pomianowy, Szczawnicy i w Zagrobeli.

d) Zaległości w dochodach mytniczych.

Zaległości w dochodach mytniczych z końcem roku 1883. wynosiły kwotę . . . . . 4.815 zł. 05½ ct.
z których ściągnięto już kwotę . . . . . 1.213 „ 08 „
zaś odpisano z powodu niemożności ściągnięcia kwotę . 1.327 „ 10½ „
Pozostała zatem w rzeczywistości zaległość w kwocie . 2.274 „ 87 „
rozdziela się:

a) na dawniejszą zaległość datującą się od roku 1877., a ciążącą na byłym dzierżawcy stacyi mytniczej w Rzyszkach w kwocie . . 200 „ 50 „ przeciwko któremu w drodze sądowej uzyskano teraz prawomocny nakaz zapłaty;

b) na zaległość datującą się od roku 1881., a ciążącą na zawodnych dzierżawcach stacyj mytniczych:
w Stecowy . . . 1.093 „ 87 „
w Zaleszczykach małych . 977 „ 55 „
Przeciwko pierwszemu z tychże dłużników, uzyskano już prawomocny nakaz zapłaty, przeciwko zaś drugiemu zarządzone kroki prawne nie są jeszcze ukończone;

c) na resztującą należytość w kwocie . . 2 „ 95 „ pozostałą do wyrównania przez byłych dzierżawców stacyj mytniczych w Darachowie, Dobropolu i w Strusowie.

Drogi powiatowe i gminne.

Dążność reprezentacyj powiatowych do poprawy dróg powiatowych i gminnych, wzrasta z każdym rokiem i budzi uzasadnioną nadzieję, że ten

wzmagający się ciągle ruch budowlany ogarnie z czasem wszystkie powiaty kraju naszego, jeżeli zachowane będą zasady programu zatwierdzonego uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 13. Października 1882. r.

Z ważniejszych subwencyonowanych duktów powiatowych i gminnych, zasługują na wymienienie następujące drogi:

w powiecie Myślenickim droga gminna w Pcimiu, wiodąca do Jordanowa;

w powiecie Wadowickim droga powiatowa Wadowicko-Czernichowska, wiodąca od drogi krajowej Susko-Zatorskiej pod Tomicami, do gościńca rządowego pod Brzeźnicą a z tamtąd do Wisły w kierunku ku Czernichowu;

w powiecie Wielickim droga gminna wiodąca z Wieliczki do Mogilan;

w powiecie Limanowskim, droga gminna wiodąca od gościńca rządowego pod Limanową, przez Siekierczynę, Swidnik, Owieczkę, do granicy powiatu Sądeckiego w kierunku mostu krajowego w Gołkowicach;

w powiecie Nowotarskim, droga gminna wiodąca z Nowego Targu do Zakopanego i droga ze Szczawnicy do Czerwonego klasztoru, subwencyonowana na prośbę Akademii umiejętności jako właścicielki Szczawnickiego zakładu zdrojowego;

w powiecie Nowosądeckim, droga gminna Nowy Sącz-Librantowa, Trzycierz-Bobowa, i droga powiatowa Muszyna-Krynica;

w powiecie Bocheńskim, droga gminna wiodąca od drogi powiatowej w Ujściu Solnem, do gościńca rządowego, prowadzącego z Bochni do Sierosławic, a w dalszym ciągu od Zielonej przy tymże gościńcu do Niepołomic (droga Nadwiślańska);

w powiecie Brzeskim, droga gminna wiodąca ze Słotwiny do Szczurowy;

w powiecie Dąbrowskim drogi gminne: Swarzów-Żelichów i Borusowa-Żelichów-Dyament;

w powiecie Tarnowskim, droga gminna Tarnowsko-Zakliczyńska;

w powiecie Jasielskim, droga gminna wiodąca od gościńca powiatowego Frysztacko-Strzyżowskiego w Wiśniowej przez Szufnarowę w kierunku do Wielopola;

w powiecie Mieleckim droga gminna wiodąca z Bugaja na Gawłuszowice do granicy powiatu Dąbrowskiego pod Otałęża;

w powiecie Niskim droga gminna Jeżowe-Rudnik-Krzeszów;

w powiecie Kolbuszowskim droga gminna z Kolbuszowy do Majdanu;

w powiecie Sanockim droga gminna wiodąca od gościńca krajowego w Jurowcach na Falejówkę, Raczkowę do Mrzygłodu;

w powiecie Łańcuckim droga gminna z Żołyni do Leżajska jako dalszy ciąg drogi Łańcucko-Leżajskiej, która na przestrzeni z Łańcuta do Żołyni została zbudowaną i za drogę powiatową uznaną;

w powiecie Jarosławskim drogi gminne: Pruchnik-Przemyśl, Jarosław-Kańczuga i Jarosław-Sieniawa;

w powiecie Gródeckim droga gminna wiodąca z Gródka przez Stodułki, Uherce, do granicy powiatu w kierunku ku Hoszanom w powiecie Rudeckim;

w powiecie Bóbreckim droga gminna wiodąca z Bóbrki do Świrza w powiecie Przemyślańskim;

w powiecie Przemyślańskim:

a) droga powiatowa Przemyślańsko-Świrska;

b) droga gminna wiodąca z Glinian na Mazów do gościńca rządowego, stanowiąca dalszy ciąg subwencyonowanej drogi powiatowej Gliniańsko-Zadwórzeckiej;

w powiecie Kamioneckim droga gminna wiodąca z Kamionki strumiłowej do drogi powiatowej w Nowosiółkach;

w powiecie Stanisławowskim droga powiatowa wiodąca z Halicza do Podhajec;

w powiecie Kołomyjskim droga powiatowa Kołomyjsko-Peczeniżyńska;

w powiecie Kossowskim droga powiatowa Kossów-Żabie i Kuty-Hryniawa;

w powiecie Horodeńskim droga powiatowa wiodąca z Niezwisk do Koniuszek;

w powiecie Buczackim droga powiatowa Buczacz-Złoty Potok;

w powiecie Czortkowskim droga powiatowa wiodąca od granicy powiatu Trembowelskiego pod Wierzbowcem, do drogi krajowej Monasterzysko Czortkowskiej pod Białobożnicą;

w powiecie Trembowelskim droga powiatowa Trembowelsko-Budzanowska;

w powiecie Skałackim:

a) droga gminna Grzymałów-Touste;

b) droga gminna Podwołoczyska-Touste;

Do powyższych duktów, które Wydział krajowy zamierza i nadal subwencyonować, o ile dopełniane będą warunki przepisane okólnikiem naszym z dnia 22. Grudnia 1882. r. dodać należy przedewszystkiem te ważne a nagłe linie komunikacyjne, których budowę zamierzały właściwe Reprezentacye powiatowe rozpocząć już w roku bieżącym, a których Wydział krajowy, pomimo wykazania wymaganych warunków, dlatego tylko nie mógł jeszcze subwencyonować, że wobec potrzeb dróg dawniej rozpoczętych, dotacya 100.000 zł. w. a. wyznaczona w tegorocznym budżecie krajowym na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych, okazała się niedostateczną, jak to przewidział był Wydział krajowy w roku zeszłym, preliminując w tej pozycyi budżetu krajowego kwotę 140.000 zł.

Drogi, których nagła budowa z powyższego powodu musiała być odłożoną, są następujące:

w powiecie Brodzkim droga powiatowa Brody-Podkamień-Załośce;

w powiecie Zaleszczyckim droga gminna Uścieczko-Głęboka-Jazłowiec;

w powiecie Tarnobrzeskim droga powiatowa Machów-Majdan i droga gminna z Gorczyc do Czekaja Wrzawskiego;

w powiecie Samborskim droga gminna Sambor-Mościska.

Wydział krajowy, odmawiając udzielenia subwencyi w roku bieżącym na budowę powyższych dróg, oświadczył zarazem, że zalicza je do kategoryi dróg zasługujących na subwencyonowanie w myśl okólnika swego z dnia 22. Grudnia 1882. r. i że na tej podstawie przyczyni się do kosztów ich budowy stósownymi zasiłkami, wszakże dopiero wtedy, gdy budowa dróg w roku bieżącym subwencyonowanych zostanie ukończoną, lub gdy Wysoki Sejm zacznie wyznaczać znaczniejsze dotacye na powyższe cele podług zasady uchwalonej dnia 13. Października 1882. roku.

Co do dróg Machów-Majdan, Gorzyce-Czekaj Wrzawski i Sambor-Mościska oznaczony został pierwszy termin subwencyonowania na 1886. rok.

Wymienieniem ważniejszych duktów powiatowych i gminnych bądź w budowie będących i subwencyonowanych, bądź też przeznaczonych do budowy i subwencyonowania, nie wyczerpaliśmy jeszcze liczby tych dróg, których budowę w najbliższym czasie a w znaczniejszej części już w 1886 r. wypadnie wesprzeć zasiłkami z funduszu krajowego, skoro ukończone zostaną odnośne rokowania bądź z właściwemi Reprezentacyami powiatowemi, bądź też z władzami rządowemi.

Do dróg tych zaliczamy przedewszystkiem:

drogę Chrzanów-Zator w powiecie Chrzanowskim;

drogę gminną Krynica-Tyblicz i drogę powiatową Stary Sącz-Mniszek w powiecie Nowosądeckim wskutek starań władz rządowych;

drogę gminną z Czarnego Dunajca do Chabówki w powiecie Nowotarskim, w miarę wyniku zarządzonych pertraktacyi w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. Września 1884. r.,

tudzież drogę z Piwnicznej do Szczawnicy wskutek starań Akademii umiejętności w Krakowie, jako właścicielki Szczawnickiego zakładu zdrojowego;

drogę powiatową Boguchwalsko-Strzyżowską w powiecie Rzeszowskim wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. Września 1884. r. w sprawie przełożenia tej drogi na lewy brzeg Wisłoka, które zastąpione być może budową dwóch mostów na pomienionej rzece;

drogę z Żurawna do Bortnik, w powiecie Żydaczowskim, wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25. Września 1882. r. a ewentualnie drogę z Żurawna na Nowoszyn do stacyi kolejowej w Nowosielcach, a dalej na Knihinicze do Rohatyna, w powiatach Żydaczowskim, Bobreckim, Rohatyńskim, na urządzenie której c. k. Rząd ze względów strategicznych nalega;

drogę z Jaryczowa Nowego do Podlisek Małych w powiecie Lwowskim.

Do ważniejszych przedmiotów drogowych, które po przeprowadzeniu rokowań odnośnych wypadnie subwencyonować, należy jeszcze projektowana budowa mostu większych rozmiarów na Wisłoce pod Dębicą w powiecie Ropczyckim.

Nadto zapowiedziały Reprezentacye powiatowe na rok przyszły budowę innych ważnych duktów w myśl programowej uchwały Wysokiego

Sejmu z dnia 13. Października 1882 r. i wydanego na tej podstawie okólnika Wydziału krajowego z dnia 22. Grudnia 1882 r.

Z duktów tych zamierzamy subwencyonować, o ile powierzone nam fundusze wystarczą, przedewszystkiem te drogi ważne, dla których wykazaną będzie największa ofiarność stron bezpośrednio interesowanych obok dopełnienia warunków przepisanych okólnikiem powyższym.

Dla dróg mniejszego znaczenia przeznaczać będziemy kwoty stosowne dla zachęty gmin dbających o dobre komunikacye a wyczerpujących prestacye obowiązkowe.

O dążeniu Reprezentacyi powiatowych do poprawy dróg powiatowych i gminnych w myśl wspomnionego, wyżej programu, daje przybliżone wyobrażenie załączony ·/. wykaz danych do subwencyonowania dróg powyższych w roku 1886.

Alegat 38.

Z wykazu tego ułożonego na podstawie sprawozdań Wydziałów powiatowych, wypisujemy następujące daty:

Budowę dróg prowadzą lub zamierzają ją rozpocząć 1886. roku przy pomocy zasiłków krajowych, Wydziały powiatowe: 1. Żywiecki, 2. Myślenicki, 3. Wadowicki, 4. Krakowski, 5. Wielicki, 6. Limanowski, 7. Nowotarski, 8. Nowosądecki, 9. Bocheński, 10. Brzeski, 11. Dąbrowski, 12. Tarnowski, 13. Grybowski, 14. Gorlicki, 15. Jasielski, 16. Ropczycki, 17. Mielecki, 18. Tarnobrzeski, 19. Niski, 20. Kolbuszowski, 21, Rzeszowski, 22. Brzozowski, 23. Sanocki, 24. Liski, 25. Łańcucki, 26. Jarosławski, 27. Przemyski, 28. Mościski, 29. Jaworowski, 30. Cieszanowski, 31. Rudecki, 32. Samborski, 33. Staromiejski, 34. Turczański, 35. Drohobycki, 36. Stryjski, 37. Kałuski, 38. Bohorodczański, 39. Nadwórniański, 40. Stanisławowski, 41. Żydaczowski, 42. Lwowski, 43. Bobrecki, 44. Przemyślański, 45. Kamionecki, 46. Brodzki, 47. Złoczowski, 48. Podhajecki, 49. Buczacki, 50. Kołomyjski, 51. Kossowski, 52. Śniatyński, 53. Horodeński, 54. Zaleszczycki, 55. Czortkowski, 56. Trembowelski, 57. Tarnopolski, 58. Skałacki, 59. Husiatyński, 60. Borszczowski.

Ilość dróg, co do których powyższe Wydziały powiatowe przedstawiły dane wynosi 130 w łącznej długości 1969 kilometrów, z których 413 jest już zbudowanych, 389 wymaga rekonstrukcyi a 1.167 niezbudowanych.

Ogólne koszta robót preliminowane są na sumę 3,598.821 zł. z której na 1886 r. przypada 981.592 zł. Środki miejscowe na pokrycie całego wydatku wynoszą 1,452.862 zł., z czego na 1886. r. przypada 363.393 zł. (w pieniędzach i w naturze). Niedobór na 1886 r. wynosi przeto 618.199 zł. w. a. przyczem dodać musimy, że oprócz wymienionych, jest jeszcze kilka Wydziałów powiatowych, które zapowiedziały na później przedstawienie danych do subwencyonowania dróg w 1886. roku.

Jakkolwiek już powyższe dane upoważniałyby nas do żądania znaczniejszej dotacyi, to jednak Wydział krajowy licząc się z innemi potrzebami, które opędzone być muszą również ze skromnych źródeł Skarbu krajowego, preliminuje w budżecie krajowym na 1886. r. na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych tylko 140.000 zł. w. a. t. j. kwotę niezbędną do spełnienia przyrzeczeń subwencyjnych przez Wydział krajowy już danych do zaspokojenia najnaglejszych potrzeb komunikacyjnych i do obdzie-

lenia tych powiatów, których reprezentacye wezwane okólnikiem Wydziału krajowego z dnia 22. Grudnia 1882. r. przystąpiły do dzieła ze znacznemi ofiarami i niezłomną wiarą w stałość i niezmienność programu drogowego, przyjętego przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 13. Października 1882. roku.

Z dotacyi przeznaczonej na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych asygnował Wydział krajowy w roku 1884. następujące kwoty:

A. Dla dróg powiatowych.

Wydziałowi powiatowemu Borszczowskiemu na ukończenie budowy drogi wiodącej z Iwankowa do Germakówki	1.000 zł.	— ct.
Wydziałowi powiatowemu Buczackiemu na budowę drogi Buczacz-Potok złoty	4.000 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Czortkowskiemu na budowę drogi wiodącej od granicy powiatu Trembowelskiego do drogi krajowej Monasterzyska-Czortków pod Białobożnicą	6.000 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Grybowskiemu na budowę mostu na rzece Białej pomiędzy Wojnarową a Wilczyskami	500 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Horodeńskiemu na budowę drogi z Niezwisk do Koniuszek	2.000 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Przemyślańskiemu na budowę drogi		
a) Przemyślańsko-Świrkiej . . . 3.400 zł.		
b) Zadwórzecko-Gliniańskiej . . . 3.000 „	6.400 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Nowo-Sandeckiemu na rzecz drogi Muszyna-Krynica	2.300 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Trembowelskiemu na budowę drogi z Trembowli do Budzanowa . . .	3.300 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Wadowickiemu na rekonstrukcyę drogi Wadowicko-Czernichowskiej . .	3.000 „	— „
Suma . . .	28.500 zł.	— ct.

B. Dla dróg gminnych.

Wydziałowi powiatowemu Bobreckiemu na budowę drogi wiodącej z Bóbrki do Przemyślan	2.000 zł.	— ct.
Wydziałowi powiatowemu Bocheńskiemu na budowę drogi z Ujścia solnego do Niepołomic i z Chorostowej do Nieznanowic	4.000 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Brzeskiemu na budowę drogi ze Słotwiny do Szczurowej	5.000 „	— „

Wydziałowi powiatowemu Dąbrowskiemu na budowę drogi:		
a) z Otfinowa do rzeki Wisły w Borusowej 4.000 zł.		
b) ze Swarzowa w kier. Ujścia do Żelechowa 2.000 „	6.000 zł.	— ct.
Wydziałowi powiatowemu Dobromilskiemu na rekonstrukcyę drogi z Dobromila do Polany . . .	400 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Gródeckiemu na:		
a) budowę drogi Gródecko-Hoszańskiej . . 3.000 zł.		
b) rekonstrukcyę drogi Gródecko-Czerlańskiej 400 „	3.400 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Jasielskiemu na budowę drogi wiodącej od gościńca powiatowego Frysztacko-Strzyżowskiego z Wiśniowej do Wielopola	2.000 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Jaworowskiemu na budowę mostu na rzece Reteczyn w Rudzie Krakowieckiej	200 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Kałuskiemu na rekonstrukcyę drogi Kałusko-Kopanieckiej	200 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Kamioneckiemu na uporządkowanie drogi gminnej z Kamionki strum. do drogi powiatowej w Nowosiółkach w kierunku stacyi kolejowej w Zadwórzu	6.000 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Kolbuszewskiemu na budowę drogi z Kolbuszowej do Majdanu	4.800 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Kołomyjskiemu na uporządkowanie drogi od potoku Łuczka do kopalń naftowych w Słobodzie Rungurskiej	2.500 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Krośniańskiemu na rzecz drogi wiodącej od Jedlicza ku Chlebnie . .	600 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Limanowskiemu na uporządkowanie drogi wiodącej od gościńca rządowego pod Limanową do granicy powiatu Sądeckiego . . .	800 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Lwowskiemu na rekonstrukcyę dróg dojazdowych do kamieniołomu w Lesienicach	100 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Łańcuckiemu na budowę drogi Łańcucko-Leżajskiej	3.000 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Mieleckiemu na budowę drogi Bugaj-Otałęż	6.000 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Myślenickiemu na przełożenie drogi w Pcimiu z prawego na lewy brzeg potoku Krzczonówki	2.000 „	— „
Wydziałowi powiatowemu Niskiemu na budowę drogi:		
a) Rudnik-Krzeszów . . . . . 2.000 zł.		
b) Rudnik-Ulanów-Nisko . . . . 1.000 „	3.000 „	— „

Wydziałowi powiatowemu Nowotarskiemu na budowę drogi Nowytarg-Zakopane		4.000 zł. — ct.
Wydziałowi powiatowemu Przemyskiemu na:		
a) częściowe uporządkowanie drogi z Krzywczy do Woli węgierskiej	500 zł.	
b) rekonstrukcyę drogi Zurawiecko-Rokietnickiej	2.000 zł.	2.500 „ — „
Wydziałowi powiatowemu Ropczyckiemu na:		
a) rekonstrukcyę dróg w obrębie gminy Gumniska-Fox	200 zł.	
b) budowę mostu na rzece Wielopolce na drodze Czekaj-Dąbie	700 zł.	900 „ — „
Wydziałowi powiatowemu Sanockiemu na:		
a) uporządkowanie komunikacyi gminnej pomiędzy Sanokiem a Mrzygłodem	4.000 zł.	
b) budowę drogi z Rymanowa do Królika polskiego	1.336 zł.	5.336 „ — „
Wydziałowi powiatowemu Skałackiemu na budowę drogi:		
a) z Podwołoczysk do Toustego . . .	9.000 zł.	
b) z Grzymałowa do Toustego . . .	3.000 „	12.000 „ — „
Wydziałowi powiatowemu Tarnowskiemu na:		
a) uporządkowanie drogi Bogumiłowice-Radłów	1.500 zł.	
b) budowę drogi Tarnów-Zakliczyn . .	1.500 „	3.000 „ — „
Wydziałowi powiatowemu Wielickiemu na budowę drogi z Wieliczki do Mogilan		2.000 „ — „
	Suma	81.736 zł. — ct.

C. Na budowę i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych.

Wydziałowi powiatowemu Bialskiemu na konserwacyę drogi dojazdowej do dworca kolejowego w Jawiszowicach	107 zł. 42 ct.
Wydziałowi powiatowemu Krośniańskiemu na budowę drogi dojazdowej do stacyi kolei transwersalnej w Krośnie	600 „ — „
Wydziałowi powiatowemu Przemyślańskiemu na budowę dojazdu kolejowego w Zadwórzu . . .	1.691 „ — „
Wydziałowi powiatowemu Wielickiemu na budowę publicznych dojazdów kolejowych w Podgórzu, Swoszowicach i Skawinie „	1.500 „ — „
Wydziałowi powiatowemu Złoczowskiemu na utrzymanie publicznego dojazdu do stacyi kolejowej w Złoczowie	61 „ 40 „
Suma	3.959 zł. 82 ct.

D.

Na pomoc techniczną i kontrole . . . . 2.230 zł. 42 ct.

Zestawienie:

A) Drogi powiatowe	28.500 zł.	— ct.
B) Drogi gminne	81.736 „	— „
C) Publiczne dojazdy kolejowe . . .	3.959 „	82 „
D) Pomoc techniczna i kontrola . .	2.230 „	42 „
Razem .	116.426 zł.	24 ct.

Odtrąciwszy od powyższej sumy asygnowane na rachunek roku 1885. i zaliczki udzielone na budowę dojazdów kolejowych w kwocie . . . . . 16.026 zł. 24 ct.

okazuje się, że na rachunek dotacyi r. 1884. wydano . 100.400 zł. — ct.
W porównaniu z przyzwoloną dotacyą w kwocie . . 100.000 „ — „
Niedobór . 400 zł. — ct.

który znajduje pokrycie w pobranej subwencyi rządowej na utrzymanie drogi Muszyna-Krynica. Dotacyę 100.000 zł. przeznaczoną przez Wysoki Sejm w roku bieżącym na subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych wyczerpiemy w zupełności i zdamy o tem szczegółowo sprawę Wysokiemu Sejmowi w roku przyszłym.

Na razie nadmieniamy, że z powodu szczupłości tej dotacyi w stosunku do potrzeb wykazanych, zmuszeni byliśmy w myśl uchwały naszej z dnia 13. Stycznia br. L. 68.370/84, spowodowanej zmniejszeniem kwoty, przez nas na ten cel preliminowanej, nietylko odmówić w roku bieżącym subwencyi dla wymienionych powyżej duktów, których budowa z tego powodu została odłożoną do roku przyszłego, lecz także w wielu razach zmniejszyć lub nawet odmówić zupełnie zasiłków z dotacyi subwencyjnej dla dróg innych, co zresztą w roku bieżącym było o tyle ułatwione, że na rzecz wielu z tych dróg użyte być mogły fundusze rządowe i krajowe, przeznaczone na zapomogi głodowe, jak świadczy załączony wykaz zapomóg bezzwrotnych udzielonych na publiczne roboty drogowe z funduszu państwowego i krajowego, w celu dostarczenia zarobku ludności dotkniętej niedostatkiem wskutek powodzi zeszłorocznej.

Alegat 39.

Zakładowy fundusz pożyczkowy na poprawę dróg powiatowych i gminnych.

Zakładowy fundusz pożyczkowy utworzony uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 13. Października 1883 otrzymał dotąd dotacye po koniec roku 1884. . . . . 50.000 zł.
Za rok 1885. . . . . 20.000 „
Razem . 70.000 zł.

Po dzień zamknięcia niniejszego sprawozdania udzielono z tego funduszu następujące bezprocentowe pożyczki:

A) Dla 5 powiatów wykazanych w sprawozdaniu po koniec czerwca 1884 (str. 99) w łącznej kwocie . . . . 21.000 zł.

B) Od 1. Lipca 1884 dla powiatu:

1. Mościskiego na rekonstrukcyę drogi powiatowej Mościska-Krukienice . . . . . 1.500 „

2. Wielickiego na budowę dojazdów kolejowych w Podgórzu, Swoszowicach i Skawinie . . . . 2.500 zł.

3. Nadwórniańskiego na budowę mostu między Delatynem a Zarzeczem na rzece Prucie . . . . 1.000 „

4. Buczackiego na budowę drogi powiatowej Buczacz-Potok i dojazdów kolejowych . . . . . 20.000 „

5. Czortkowskiego na budowę drogi pow. Wierzbowce-Białokiernica . . . . . 10.000 „

6. Sanockiego na budowę drogi gminnej Sanok-Mrzygłód . . . . . 5.000 „

7. Pilznieńskiego na budowę drogi powiatowej Pilzno-Radomyśl . . . . . 1.500 „

8. Gorlickiego na budowę drogi gminnej Ropa-Wesoła . . . . . 4.000 „

9. Dolińskiego na budowę mostu w Strutynie na rzece Czeczwi . . . . . 850 „

10. Rzeszowskiego na budowę mostu nad Strugiem przy drodze powiatowej Rzeszów-Ujazdy . . . . 2.000 „

11. Skałackiego na budowę drogi gminej Podwołoczyska-Touste . . . . . 4.000 „

Razem . 73.350 zł.

Nadto przyrzekliśmy udzielić z tego funduszu dalsze bezprocentowe pożyczki powiatom:

Buczackiemu . . . . . 10.000 zł.
Stanisławowskiemu . . . . . 10.000 „

Razem . 20.000 zł.

które zostaną wypłacone po dopełnieniu przez powiaty zastrzeżonych im warunkowo a to w miarę rzeczywistéj potrzeby i w miarę rozporządzalnych funduszów, zaś dla braku tychże odmówiono w bieżącym roku pożyczek powiatom: Łańcuckiemu, Przemyślańskiemu i Nowotarskiemu.

Zwroty rat pożyczkowych wpłacone przez Wydziały powiatowe wynoszą:

Za r. 1884. kwotę . . . . . 600 zł.
W bieżącym roku . . . . . 1.950 „

Razem . 2.550 zł.

Celem fruktyfikowania funduszów tych, dotacye pobierane z funduszu krajowego z końcem każdego kwartału, równie jak wpłacone przez Wydziały powiatowe raty bywają lokowane w Banku krajowym, narosłe z tego tytułu odsetki wynoszą:

Za r. 1884. kwotę . . . . . 211 zł. 24 ct.
Za I. półrocze 1885 . . . . . 652 „ 32 „

Razem . 863 zł. 56 ct.

Tytułem odsetek zwłoki za niedotrzymanie terminu przy spłacie rat pożyczkowych otrzymano kwotę 6 zł. 34 ct.

Publiczne dojazdy kolejowe.

Alegat 40.

W załączeniu ·/. przedkładamy Wysokiemu Sejmowi wykaz dojazdów kolejowych bądź uznanych za publiczne w sposób przepisany postanowieniem §. 5. ust. kraj. z dnia 15. Kwietnia 1881. Dz. u. kr. Nr. 46., bądź też przedstawionych do uznania przez odnośne Reprezentacye powiatowe.

Z 52 dojazdów wykazem powyższym objętych, przypada na koleje dawniejsze 9, a to: na kolej Cesarza Ferdynanda 1, na kolej Karola Ludwika 6, i na kolej Lwowsko-Czerniowiecką 2; na koleje zaś nowe 43, a mianowicie: na kolej Transwersalną 32, na kolej Jarosławsko-Sokalską 8 i na kolej Stryjsko-Beskidzką 3. — Ogólny koszt wszystkich publicznych dojazdów kolejowych po koniec 1886. r. uczynić ma 281.312 zł.; z czego na fundusz krajowy tytułem datków konkurencyjnych uiszczonych lub uiścić się mających w latach 1885. i 1886., podług preliminarza opartego na danych przez Wydziały powiatowe dostarczonych, wypadnie kwota 44.044 zł. Co do dojazdów wiodących do stacyi kolei transwersalnej nadmienić należy, że polityczne komisye stacyjne powołane w myśl §. 6. ust. krajowej o publicznych dojazdach kolejowych do zbadania potrzeby dojazdów odpowiednich zaproponowały, ażeby z 75 dojazdów wiodących do stacyi kolei Transwersalnej 49 dojazdów zbudowane zostały jako dojazdy publiczne kosztem konkurencyi w myśl postanowień powyższej ustawy krajowej.

Gdy z powyższych 49 dojazdów c. k. generalna Dyrekcya kolei państwowych nie uznała potrzeby budowy dojazdu do stacyi Nowosielce-Gniewosz, przeto pozostało tylko 48 dojazdów proponowanych do uznania za publiczne dojazdy kolejowe.

Atoli po przeprowadzeniu odnośnych pertraktacyi, Reprezentacye powiatowe oświadczyły się tylko za budową wykazanych przez nas 32 a względnie 34 dojazdów jako publicznych, pozostawiając budowę reszty t. j. 16, a ewentualnie 14 dojazdów kolejowych przez komisye polityczne proponowanych staraniom Zarządu kolei transwersalnej.

Podług §. 5. ustawy krajowej o publicznych dojazdach kolejowych, orzeka o potrzebie budowy dojazdu do dworca lub stacyi kolejowej „na wniosek Rady powiatowej“ c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a w braku takiego porozumienia Ministerstwo spraw wewnętrznych wspólnie z Ministerstwem handlu. Na tej podstawie Wydział krajowy tłumaczy zasadniczo i stale przytoczone postanowienie w ten sposób, że o potrzebie budowy publicznego dojazdu kolejowego orzekać można tylko na wniosek Rady powiatowej, że przeto bez woli Rady powiatowej żaden dojazd kolejowy nie może być uznany za publiczny.

Zapatrywania te objawił Wydział krajowy kilkakrotnie wobec c. k. Rządu i uzasadniał je szczegółowo w pismie z dnia 28. Stycznia b. r. L. 9/pr., które wystosował Marszałek krajowy do Prezydenta c. k. generalnej Dyrekcyi austryackich kolei państwowych.

C. k. Dyrekcya wspomniana, jak świadczy pismo jej z dnia 12. Maja b. r. L. 429., zgodziłaby się była chętnie na propozycye nasze,

mające na celu jak najrychlejsze uregulowanie sprawy dojazdów kolejowych wiodących do stacyi kolei transwersalnej, — atoli stosunki budżetowe państwa skłoniły c. k. Rząd centralny do odmówienia funduszów potrzebnych i do polecenia, ażeby poprzednio wyczerpany został cały tok instancyi. C. k. Rząd mniema, że w ten sposób zdoła załatwić sprawę bez obciążenia budżetu państwowego całym kosztem budowy dojazdów spornych.

Celem załatwienia sprawy w sposób powyższy, porozumiało się c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych z Ministerstwem handlu, co do interpretacyi §. 5. ustawy o publicznych dojazdach kolejowych a w szczególności co do znaczenia słów: „na wniosek Rady powiatowej“ i zgodzono się na to, że wyraz „wniosek“ ma być brany w znaczeniu enuncyacyi. Wystarczy zatem, zdaniem c. k. Rządu jakakolwiek enuncyacya, dodatnia czy ujemna, aby na tej podstawie przystąpić można do wydania stanowczego orzeczenia. Jeżeliby zaś Wydział krajowy nie zgodził się z tem zapatrywaniem, gdy mu przedłożone zostaną pertraktacye konkurencyjne i ujemne enuncyacye Rad powiatowych i gdyby przeto nie przyszło wtedy do porozumienia Wydziału krajowego z c. k. Namiestnictwem, natenczas orzekłoby o potrzebie budowy Ministerstwo spraw wewnętrznych wspólnie z Ministerstwem handlu, choćby to być miało wbrew życzeniom Rady powiatowej i wbrew opinii Wydziału krajowego.

Wydział krajowy w odezwie z dnia 29. Lipca b. r. L. 37681, wykazał c. k. Rządowi, że powyższa interpretacya §. 5. ustawy o publicznych dojazdach kolejowych nie byłaby zgodną z brzmieniem ustawy i ustawodawczą intencyą Wysokiego Sejmu objawioną przy uchwalaniu projektu ustawy o publicznych dojazdach kolejowych na posiedzeniu z dnia 12. Lipca 1880. r., jak świadczą stenograficzne sprawozdania Sejmu krajowego z 1880. r. str. 506–524, i że wszelka ingerencya Reprezentacyi i władz autonomicznych w sprawie uznawania potrzeby budowy publicznych dojazdów kolejowych byłaby w takim razie iluzoryczną — gdyż jakiekolwiek byłoby postanowienie Rady powiatowej lub zdanie Wydziału krajowego — c. k. Rząd podług powyższej interpretacyi mógłby postanowić zawsze tak jak chce, a wszelkie pertraktacye z władzami i Reprezentacyami autonomicznemi miałyby tylko formalne znaczenie.

Gdyby powyższe przedstawienie Wydziału krajowego nie odniosło pożądane goskutku t. j. gdyby c. k. Rząd jak z dotychczasowego toku sprawy wnioskować można, trwał przy swem zapatrywaniu dążącem do przeniesienia $^2/_3$ części kosztów budowy i przyszłego utrzymania 16 ewentualnie 14 dojazdów kolejowych — na fundusz powiatowy, mieszkańców powiatu i fundusz krajowy (§§. 3., 4. i 8. ustawy krajowej o publicznych dojazdach kolejowych) i gdyby w tym celu sam uznał te dojazdy za publiczne, natenczas nie pozostawałoby nic innego, jak wniesienie zażalenia do c. k. Trybunału administracyjnego przeciw takiemu orzeczeniu.

Inne sprawy ważniejsze.

Subwencya krajowa w kwocie 100.000 zł. w. a. uchwalona na rzecz budowy kolei żelaznej ze Lwowa na Żółkiew do Rawy.

Uchwałą z dnia 9. Października 1882. r. przeznaczył Wysoki Sejm „subwencyę dla drugorzędnej szerokotorowej kolei ze Lwowa na Żółkiew do Rawy w kwocie 100.000 zł. wypłacalnej w trzech latach“.

Gdy budowa kolei ze Lwowa do Rawy ruskiej została już zapewnioną ustawą państwową z dnia 1. Maja b. r. D. p. p. Nr. 72. i po udzieleniu koncesyi odnośnej prawdopodobnie już w roku przyszłym rozpoczętą będzie, zamieszcza Wydział krajowy w projekcie budżetu krajowego na r. 1886. pierwszą ratę powyższej subwencyi, którą wypłaci, jeżeli warunki przytoczonej uchwały sejmowej zostaną dopełnione.

Alegat 41.

Datki ofiarowane przez powiaty w celu ułatwienia pomocy kraju dla wykończenia kolei Transwersalnej.

W załączeniu ·/. przedkładamy Wysokiemu Sejmowi wykaz datków w 1880. r. ofiarowanych przez Rady powiatowe w sumie 171.866 zł. w celu ułatwienia pomocy kraju dla wykończenia budowy kolei Transwersalnej, oraz kwot na ten rachunek uiszczonych, po koniec Czerwca b. r. w łącznej kwocie 9.498 zł. 71 ct. Datki te wpływają bardzo powoli, lecz wzgląd na ubóstwo niektórych powiatów, zalegających z datkami ofiarowanemi zwłaszcza w obec zeszłorocznej klęski powodzi, skłonił nas do wstrzymania się od przynagleń w tej sprawie.

Nadmienić również należy, że wypłata pewnej części datków, pierwotnie ofiarowanych, zależną była od warunków i przypuszczeń, które się nie ziściły, że przeto ogólna suma tych datków znacznie się zmniejszy.

Zażalenia z powodu wrzekomych nadużyć przy budowie kolei Transwersalnej.

Wniesione do nas zażalenia z powodu wrzekomych nadużyć przy budowie kolei Transwersalnej odstąpiliśmy c. k. Prezydyum Namiestnictwa i odnieśliśmy się następnie do c. k. generalnej Dyrekcyi austr. kolei państwowych z zapytaniem co do wyniku zarządzeń przedsięwziętych w tej sprawie.

Na pismo nasze nie otrzymaliśmy dotychczas żadnej odpowiedzi.

Ulgi dla produkcyi naftowej w przewozowych taryfach kolei transwersalnej.

Na ponowną odezwę Wydziału krajowego o wyjednanie jak najrychlejszej decyzyi c. k. Ministerstwa handlu na rezolucyę Wysokiego Sejmu z dnia 4. Paźdź. 1882. w sprawie ulg dla produkcyi naftowej w taryfach kolei transwersalnej, nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas odpowiedzi.

Kolej Stryj-Beskid.

Na zawiadomienie c. k. Namiestnictwa o wyznaczeniu komisyi stacyjnej dla kolei Stryj-Beskid na dzień 29. lipca 1884. zawezwał Wydział kraj. Stryjski Wydział powiatowy do przedstawienia życzeń i wniosków Reprezentacyi powiatowej w sprawie rozkładu stacyi i budowy publicznych dojazdów kolejowych, na podstawie których komisya uchwaliła: urządzić nową stacyę w Koniuchowie w odległości od Stryja 8 klm. a od Lubieniec 9 klm. z dojazdem od drogi gminnej 4 m. szerokim; nie domagać się urządzenia przystanku w Synowódzku niższem, gdy takie przystanki bez trudności urządzone bywają po zbudowaniu kolei, zbudować dojazd do Lubieniec wprost od gościńca szeroki 6 m. a długi około 400 m., rozszerzyć dojazd publiczny w Skolem na 8 m., urządzić przy stacyi Beskid ścieżkę 3 m. szeroką. Natomiast nie przychyliła się komisya z powodu trudności terenowych do żądanego przeniesienia w inne miejsce stacyi w Skolem i w Hrebenowie. Budowa zaś i utrzymanie dojazdów do stacyi w Koniuchowie, Hrebenowie, Tuchli, Sławsku, Ławocznym i Beskidzie, jako nie łączących żadnych miast i miasteczek ani dróg państwowych, krajowych lub powiatowych należą wyłącznie do kolei.

Następnie ustanowił Wydział krajowy do komisyi reambulacyjnej delegatem JWgo Zygmunta bar. Romaszkana i poparł w odezwie do c. k. Namiestnictwa żądania, ażeby przy budowie kolei jak najmniej gruntów kulturze ujęto, ażeby rowy materyałowe z takim spadkiem przy budowie były zakładane, iżby odpływy wodne nie uszkadzały gruntów sąsiednich i ażeby istniejące odwodnienia w żadnym względzie przeszkód lub ograniczeń nie doznały.

Reambulacya nowych linij kolei żelaznych.

Dotąd przeprowadzono rewizyę następujących tras kolei lokalnych

1. od stacyi kolei czerniowieckiej Śniatyn-Załucze przez Horodenkę do Kostrzyżówki w d. 2. Października 1884.;

2. z Tarnopola do Kopyczyniec,
z Hadyńkowiec do Okopów i
z Jezierzan do Zaleszczyk w d. 19. Czerwca 1884.;

3. z Kołomyi do Peczeniżyna i Słobody Rungurskiej (Ropa) z odnogami do Kniaździworu i Jabłonowa w dniu 25. sierpnia 1884.;

4. z Bielska-Biały do Kalwaryi w dniu 29. Grudnia 1884.;

5. z Dębicy przez Tarnobrzeg do Nadbrzezia w dniu 4. Grudnia 1884., wreszcie

6. z Jaworzna przez Chełmek do Dworów w dniu 10. Marca 1884.

Do udziału przy rewizyi mianowaliśmy delegatów naszych w celu bronienia interesów okolicy przeciętej projektowanemi trasami.

O zapowiedzianej zaś rewizyi trasy z Tarnopola do Kopyczyniec, z Hadynkowiec do Okopów i z Jezierzan do Zaleszczyk z powodu spóźnionego zawiadomienia nas o terminie rewizyi, powiadomiliśmy dotyczące Wydziały powiatowe.

W sprawie budowy kolei z Tarnopola w kierunku południowym.

Na wezwanie Wysokiego Sejmu z dnia 20. Października 1883. w sprawie budowy kolei żelaznej z Tarnopola ku południowi i kilkakrotne z naszej strony przypomnienia, otrzymaliśmy odpowiedź c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że sprawa ta została przedłożoną c. k. Ministerstwu handlu, i że dotąd nie nadeszła decyzya tegoż Ministerstwa.

Sprawa utrudnionej rampą kolei Brodzkiej komunikacyi na ulicy Żółkiewskiej we Lwowie.

Wniesioną w r. 1880. do Wys. Sejmu petycyę 25 właścicieli realności na przedmieściu Żółkiewskiem we Lwowie o usunięcie niedogodności tamujących ruch wskutek przecięcia ulicy Żółkiewskiej torem kolei Brodzkiej, udzieliliśmy jeszcze w r. 1880. tutejszemu Magistratowi z wezwaniem objawienia zdania co do projektu urządzenia zjazdu w tej ulicy dla zapobieżenia wspomnianej niedogodności.

Pomimo jednak kilkakrotnych z naszej strony przypomnień, sprawa ta zalega dotąd w Lwowskim Magistracie.

Przełożenie drogi krajowej Zakliczyn - Niedzica pod Zabełczem i w Kobylu.

Wskutek domagania się administracyi wojskowej jeszcze w r. 1880. i 1881. o przełożenie drogi krajowej Zakliczyn-Niedzica dla złagodzenia spadków w częściach jej, wiodących przez górę pod Zabełcem i w Kobylu między mostami Nr. 55.—57., oświadczył Wydział krajowy c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że w takim razie mogłoby przełożenie to nastąpić, gdyby c. k. Rząd przyczynił się odpowiednią do tego subwencyą.

Według sporządzonych w celu powyższym i przesłanych c. k. Prezydyum Namiestnictwu planów i kosztorysów obliczony został koszt przełożenia pomienionéj drogi pod Zabełczem na . . . . . 15.500 zł.
zaś w Kobylu na . . . . . 15.000 „
Jako subwencyę przyrzekł c. k. Rząd na drogę pod Zabełczem 8.200 „
zaś na drogę w Kobylu . . . . . 7.900 „

Z powodu jednak, że kredyt na cel powyższy wstawiony został przez c. k Rząd do preliminarza roku 1886., nie zarządziliśmy dotąd wykonania projektowanych wyżej robót.

Na dalsze domaganie się c. k. Namiestnictwa o zarządzenie skopania pochyłości w Kobylu między mostami Nr. 53 i 54, oświadczył Wydział krajowy, że wówczas moglibyśmy przystąpić do wykonania tej roboty, gdyby c. k. Rząd w zupełności pokrył obliczone na ten cel dodatkowe koszta w kwocie 1.900 zł.

Dalszej w tej mierze decyzyi c. k. Namiestnictwa oczekujemy.

Wspólna z król. węg. rządem administracya mostu kraj. w Niedzicy.

Z dniem 30. czerwca 1884. upłynęło pierwsze sześciolecie wspólnej z król. węgierskim Rządem administracyi mostu krajowego w Niedzicy.

Na zasadzie przeto art. 9. zawartej z król. węg. Rządem umowy został przeprowadzony 21. Lutego 1885. protokolarnie obrachunek z administracyi rzeczonego mostu.

Administracya z naszéj strony trwała od 1. Lipca 1878. do 30. Czerwca 1881., przyniosła w przychodach . .	3.103 zł.	09 ct.
w rozchodach . .	670 „	64 „
Zatem nadwyżka przychodów . .	2.432 zł.	45 ct.
Ze strony węgierskiej trwał zarząd od 1. lipca 1881. do 31. Grudnia 1884. i przyniół w przychodach . .	1.504 zł.	78 ct.
w rozchodach . .	792 „	82 „
Zatem nadwyżka przychodów . .	711 zł.	96 ct.
Czysty dochód z całego sześciolecia wynosi przeto kwotę .	3.144 „	41 „
od której, potrąciwszy przyznany za wspólnem porozumieniem dzierżawcy myta mostowego opust za rok 1880. w kwocie	180 „	— „
przypada zatem do równego rozdziału między galicyjski fundusz krajowy i węgierski fundusz drogowy . .	2.964 „	41 „

Przyczyną tej różnicy w przychodach administracyi naszej i węgierskiej, była przedewszystkiem ta okoliczność, że podczas, gdy Wydział krajowy wydzierżawił myto mostowe na trzy lata za czynszem po 953 zł. rocznie, Rząd węgierski wydzierżawił myto rzeczone temuż samemu dzierżawcy na dalsze trzy lata po 501 zł. 60 ct. rocznie.

Drugą zaś przyczyną była wysoka opłata za ubezpieczenie mostu od ognia.

Opłata ta wynosiła po stronie węgierskiej (od wartości mostu kratowego i powodziowego razem 18.000 zł.) po 156 zł. rocznie, podczas, gdy Wydział krajowy zapłacił przy tej samej ubezpieczonej wartości za $2^1/_2$ lata razem kwotę 183 zł. 21 ct.

Sprawa wypłaty węgierskiemu Rządowi połowy z czystego przychodu za minione sześciolecie, pozostaje dotąd w zawieszeniu z powodu nie przedłożenia nam dokumentów uzasadniających rachunki.

Rachunki funduszu dróg krajowych *pro praeterito*.

W sprawie zalegających rachunków funduszu dróg krajowych *pro praeterito* odniósł się Wydział krajowy ponownie odezwą z dn. 12. Lipca b. r. do c. k. Namiestnictwa o przyspieszenie ich załatwienia.

Droga powiatowa z Podhajec do Halicza.

Trudności stojące na przeszkodzie wykończeniu budowy tej ważnej linii komunikacyjnej zostały ostatecznie usunięte wyłączeniem miejscowości Meduchy z powiatu rohatyńskiego i przyłączeniem jej do powiatu stanisławowskiego, którego Reprezentacya uchwałą z dn. 30. Grudnia 1884 r. całą przestrzeń tej drogi od Halicza aż do granicy powiatu podhajeckiego na długości 11.024 m. b. uznała za drogę powiatową i postanowiła w części zbudować a w części zrekonstruować kosztem około 28.000 zł., przy pomocy wyjednanego przez Wydział krajowy zasiłku rządowego w kwocie 4.000 zł. i subwencyi krajowej w wysokości 50% kosztów ogólnych, które Wydział krajowy przyznał już poprzednio.

Dla ułatwienia powyższego zadania udzieliliśmy nadto powiatowi stanisławowskiemu bezprocentową pożyczkę w sumie 10.000 zł. zrealizować się mającą w ciągu roku bieżącego i roku przyszłego, w którym prawdopodobnie cała budowa wykończoną zostanie.

Sprawa drogi gminnej Siwko-Halickiej.

W porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zarządził Wydział krajowy, ażeby droga z Siwki do Halicza zaniechana jako droga wyższej kategoryi, służąca jednak do użytku publicznego, została przez obowiązane strony, które utrzymania jej zaniedbały, systematycznie w ciągu lat kilku obowiązkowemi prestacyami do stanu dobrego doprowadzoną i nadal według postanowień ust. drog. utrzymywaną.

Na rekonstrukcyę tej drogi a względnie na dostarczenie zarobku dla okolicznej ludności, udzieliło c. k. Prezydyum Namiestnictwa w r. b. z funduszów zapomogi państwowej 5.000 zł.

Poprzednio już postanowił c. k. Rząd pokryć z funduszu państwowego koszta budowy dwóch na drodze tej brakujących mostów na Łomnicy i na Siwce, przenoszące 12.000 zł.

Sprawa drogi gminnej Wełdzirskiej z Doliny na Wyszków do granicy Węgier.

W następstwie deklaracyi rządowej zamieszczonej już w zeszłorocznem sprawozdaniu, iż rekonstrukcya drogi Wełdzirskiej wykonaną będzie w latach 1884. i 1885. z przyzwolonej na ten cel subwencyi państwowej i z dochodów myta, — zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, iż na rok 1884. wedle państwowej ustawy skarbowej przyzwoloną została na powyższy cel pierwsza rata w kwocie 20.000 zł. i że wskutek tego c. k. Namiestnictwo zarządziło w tymże roku rekonstrukcyę drogi powyższej na przestrzeni od 1. do 30. Klm. t. j. od gościńca rządowego w Dolinie do Ludwikówki pod kierunkiem technika rządowego.

O tem zawiadomiliśmy Doliński Wydział powiatowy z wezwaniem, ażeby w myśl deklaracyi Reprezentacyi powiatowej deponował do depozytów politycznych przeznaczony na cel tej rekonstrukcyi dochód z myta

za rok 1884., powyższą część drogi oddał w zarząd organom technicznym rządowym i na podstawie obrachunku przypadający dochód z myt oddać się zobowiązał.

Gdy następnie pierwsza połowa drogi Wełdzirskiej (Dolińsko-Węgierskiej) od Doliny do Ludwikówki po rekonstrukcyi miała być napowrót Wydziałowi powiatowemu w zarząd oddaną, i rekonstrukcya drugiej połowy przez Rząd przedsiewziętą, powzięła Rada powiatowa uchwałę z 5. Marca 1885., iż nadal zarządu drogi tej prowadzić nie będzie i takowy c. k. Rządowi w zupełności pozostawia zwracając oraz uwagę tegoż, iż z końcem roku 1885. koncesya na pobór myta na tej drodze ustaje i że Reprezentacya powiatowa c. k. Rządowi staranie o dalszą koncesyę mytniczą pozostawia.

Uchwały te udzieliliśmy c. k. Namiestnictwu, na co otrzymaliśmy odpowiedź, iż gdy naprzód przewidzieć można, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych nie zgodzi się na objęcie drogi powyższej w zarząd państwowy i prawdopodobnie zdecyduje się tylko na udzielanie ze Skarbu państwa stosownych rocznych subwencyj na utrzymanie tej drogi jako drogi gminnej, przeto leży to we własnym interesie powiatu postarać się zawczasu o przedłużenie koncesyi mytniczej, w przeciwnym bowiem razie narażonym byłby, spowodowany samowolnie brak dochodów myta pokryć z własnych funduszów.

Rekonstrukcya drogi gminnej Nowy Targ-Zakopane.

W roku 1884. zbudowano:

a) drogi 2 Klm. 650 mtr. w bardzo trudnych warunkach;

b) most na Białym Dunajcu 55 mtr. długi w gminie Biały Dunajec;

c) przygotowano materyał do budowy mostu na Białym Dunajcu w Szaflarach;

d) we wsi Białym Dunajcu, gdzie były niebezpieczne przejazdy, droga została odpowiednio uporządkowaną. W ogóle w latach 1882—1884. wykończono budowę i rekonstruckyę drogi na 12·400 Klm.

Pozostało do budowy 11·600 Klm.

Z tych mamy nadzieję wykończyć w r. 1885. budowę jeszcze 6 Klm. najpilniej rekonstrukcyi potrzebujących.

Droga powiatowa Krynica-Muszyna.

Koszt utrzymania tej drogi w r. 1884. wynosił sumę 4.790 zł. 24 ct. której połowa niemal przypada na klęski elementarne.

Na pokrycie tego wydatku służyły:

a) Dochód z myta	1.551 zł.	— ct.	(32%)
b) Subwencya Dyrekcyi dóbr skarbowych	400 „	— „	(8%)
c) Subwencya z funduszu krajowego .	2.834 „	24 „	(60%)
Razem .	4.790 „	24 „	

Droga z Piwniczny do Szczawnicy.

Uchwałą z 12. Października 1882. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby celem uznania drogi wiodącej z Piwniczny do Szczawnicy, za publiczny dojazd kolejowy, wszedł w rokowania z Reprezentacyą powiatową i ze stronami interesowanemi.

Droga powyższa przecina obecnie wskutek zmiany okręgów sądowych dwa powiaty, Nowosądecki i Nowotarski — z tych Rada powiatowa

Nowosądecka nie uznała potrzeby budowy dojazdu od stacyi kolejowej w Piwniczny do Szczawnicy; Rada powiatowa zaś Nowotarska na odnośne wezwanie Wydziału krajowego dotąd nie powzięła jeszcze postanowienia; Wydział krajowy zawezwał jednak także komitet Akademii Umiejętności jako właścicielkę zakładu zdrojowego Szczawnickiego do rokowań ze stronami interesowanemi o ofiary dobrowolne na rzecz budowy tej drogi.

Sprawa rekonstrukcyi drogi z Żurawna do Bortnik lub ewentualne uporządkowanie drogi ze Żurawna na Nowoszyn do stacyi w Nowosielcach a dalej na Knihinicze do Rohatyna.

Na odniesienie się Wydziału krajowego do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie subwencyi ze Skarbu Państwa na budowę mostu na Dniestrze pod Żurawnem, nie nadeszła jeszcze decyzya c. k. Rządu.

W sprawie zaś uporządkowania drogi z Żurawna do Nowoszyna wskazano Żydaczowskiemu Wydziałowi powiatowemu warunki okólnika z 22. Grudnia 1882. L. 51.432, a mianowicie przedewszystkiem wypracowanie i przedłożenie kompletnego operatu technicznego, powtóre wyznaczenie przez Radę powiatową odpowiedniej subwencyi na ten cel i zabezpieczenie przyszłego utrzymania tej drogi, o ileby prestacye gmin i obszarów dworskich nie wystarczały a wreszcie przedłożenie preliminarza pokrycia potrzeb budowy i przyszłej konserwacyi tejże.

Sprawa wyjednania u Rządu przyjęcia na etat państwa 4 dróg wojskowych w zachodniej Galicyi.

Alegat 42.

Od ostatniego sprawozdania zeszłorocznego w sprawie tej dotąd nie nadeszła żadna decyzya c. k. Ministerstwa; c. k. Namiestnictwo udzieliło nam jednak załączony ·/. wykaz wydatków poniesionych ze Skarbu Państwa na utrzymanie tych dróg w latach 1862 do 1883. włącznie, których suma ogólna wynosi 966.633 zł. 52 ct.

Sprawa drogi powiatowej Żmigrod-Grabskiej.

C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych nie przychyliło się do wniosku Jasielskiej Rady powiatowej objęcia drogi powiatowej Żmigrod-Grabskiej w zarząd państwowy, ponieważ ta droga przed 50 laty zbudowaną została jako droga obwodowa i nie straciła dotychczas cechy swojej jako droga powiatowa w myśl §. 7. ust. drog.

Gdy wszakże Wydział powiatowy uchyla się od dalszego zarządu i utrzymywania tej drogi, takowa zaś jako ze względów strategicznych musi być stosownie do wymagań c. k. administracyi wojskowej konserwowaną, zezwoliło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, aby tymczasowo władze polityczne objęły dalszy zarząd i utrzymywanie tej komunikacyi pod warunkiem, że powiatowy zarząd drogowy zobowiąże się oddać corocznie do dyspozycyi państwowego zarządu drogowego datek w kwocie 2.100 zł. wynikający z przecięcia kosztów łożonych z funduszów powiatowych, na utrzymanie tej drogi jak niemniej dochody z myta.

Na zawiadomienie o decyzyi tej c. k. Ministerstwa, wniósł Wydział powiatowy Jasielski przeciw żądaniu powyższemu przedstawienie, które Wydział krajowy ze swej strony w odezwie do Prezydyum c. k. Namiestnictwa jak najgoręciej poparł.

W sprawie uregulowania prawa do poboru szutru z rzek publicznych.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania z czynności naszych (str. 84 — 85) podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że sprawa uregulowania prawa do poboru szutru z rzek publicznych nie została jeszcze ostatecznie załatwiona, albowiem c. k. Namiestnictwo, podzielając

w ogólności zapatrywanie Wydziału krajowego, objawione w tym przedmiocie w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 20. Października 1883 r., wydało wprawdzie dnia 16. Sierpnia 1884 r. odnośną instrukcyę dla władz sobie podległych, lecz nie odpowiedziało dotychczas na odezwę Wydziału krajowego z dnia 1. Kwietnia 1884 r., w której nie mogąc zgodzić się na zdanie c. k. Namiestnictwa co do sposobu czerpania szutru z łożysk rzek nieuregulowanych, objawiliśmy w tym względzie zapatrywanie odmienne.

W sprawie poboru myta kopytkowego w gminach miast Brzeżan, Kołomyi, Przemyśla, Rzeszowa, Stanisławowa, Tarnopola, Brodów, Nowego Sącza i Tarnowa.

Z gmin pobierających myto kopytkowe na mocy specyalnych ustaw krajowych, z terminem ograniczonym, gminy miast Brzeżan, Kołomyi, Przemyśla, Rzeszowa, Stanisławowa i Tarnopola, jeźli nie w zupełności, to przynajmniej w znacznej części dopełniły warunków nadanej im koncesyi, a w szczególności, w myśl ustaw koncesyjnych, wykazały w latach 1881, 1882 i 1883 wykonane roboty około utrzymania dróg, ulic i placów z użyciem na ten cel dochodów z poboru kopytkowego i zasobów prestacyi drogowych i wykazały oraz roboty te preliminowane na rok 1884., nadto niektóre z nich przedłożyły już rachunki z robót drogowych w roku 1884. wykonanych, tudzież preliminarz na rok 1885.

Natomiast gmina miasta Brodów dotąd jeszcze mimo upomnień naszych nie przedłożyła zażądanych rachunków z gospodarki drogowej, z ubiegłej koncesyi.

Wreszcie gminy miast Nowego Sącza i Tarnowa pobierając myto kopytkowe bez oznaczonego terminu, zajęły się w sposób zadowalniający, uregulowaniem u siebie administracyi drogowej i przedłożyły dotąd rachunki z wykonanych po koniec roku 1883. robót drogowych i preliminarz tychże robót na rok 1884.

Wydział krajowy, ze swej strony, w wykonaniu systematycznej kontroli nad gminami pobierającemi myta kopytkowe, usilnie czuwa, ażeby pomienione gminy w praktyce zadość czyniły warunkom koncesyi.

W sprawie otwarcia ruchu pocztowego przy drodze krajowej Lwów-Stojanów.

Z powodu wykończenia budowy drogi krajowej ze Lwowa na Zółtańce, Kamionkę Strumiłową i Chołojów do Radziechowa, udaliśmy się do c. k. krajowej Dyrekcyi poczt i telegrafów o wczesne zarządzenie otwarcia na tej nowej linii komunikacyjnej już z dniem 1. Października 1885. regularnego ruchu poczty listowej i osobowej.

Dotąd nie otrzymaliśmy jednak uwiadomienia o wydaniu w tej sprawie zarządzenia.

Poczta wiejska.

W zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności podaliśmy wynik rokowań naszych z c. k. krajową Dyrekcyą poczt i telegrafów w sprawie urządzenia w kraju naszym poczty wiejskiej, oraz odpowiedź tejże Dyrekcyi zapowiadająca pomnożenie urzędów pocztowych po wsiach.

Na rozesłany przez nas do wszystkich Wydziałów powiatowych w tej sprawie okólnik, otrzymaliśmy dotąd od 30 Wydziałów powiatowych prośby o utworzenie urzędów pocztowych w następujących miejscowościach:

1. powiat Bochnia: w Kłaju, Niewiarowie, Sobolowie i Okulicach; oraz stacyi telegraficznej w Gdowie, Niepołomicach i Wiśniczu.
2. „ Brzesko: w Kątach.
3. „ Brzeżany: w Glinny.
4. „ Dolina: w Spasie, Ludwikówce.
5. „ Drohobycz: w Truskawcu.
6. „ Grybów: w Ptaszkowy, Korzenny i Brześniku.
7. „ Husiatyn: w Wasilkowcach i Kociubińczycach.
8. „ Jarosław: w Surochowie, Majdanie, Mołodyczu, Bobrówce, Pełkiniach i poczty z telegrafem w Wiązownicy.
9. „ Jasło: w Krępnej, Przybówce i Skołyszynie.
10. „ Kałusz: w Zawadzie i Uhrynowie, oraz o bezpośrednią komunikacyę pocztową między Kałuszem i Wojniłowem.
11. „ Kamionka: w Sienkowej i Grabowej.
12. „ Kossów: w Jaworowie i Kosmaczu.
13. „ Limanowa: w Liskowicy i Męcinie.
14. „ Lwów: w Tołszczowie, Czerkasach, Rudzie, Żmigrodzie, Prusach, Podborcach i Domazyrze.
15. „ Myślenice: w Sułkowicach.
16. „ Nadwórna: w Pasiecznej.
17. „ Nowy Sącz: w Marcinkowicach, Łyczanach, Łabowej, Michalczowej i po lewym brzegu Dunajca między Gołkowicami i Limanową.
18. „ Nowy Targ: w Białce, Chochołowie, Odrowążu, Ochotnicy, Łopusznej i Chabówce.
19. „ Podhajce: w Litwinowie i Siemikowcach.
20. „ Rohatyn: w Żurowie.
21. „ Sanok: w Tarnawie, Jaćmierzu i listowna w Bukowsku.
22. „ Skałat: w Rasztowcach.
23. „ Sokal: w Jastrzębicy.
24. „ Staremiasto: w Ławrowie.
25. „ Tarnobrzeg: w Zaleszanach i połączenie Tarnobrzegu z Majdanem posłańcem pieszym.
26. „ Wieliczka: w Raciechowicach, Jankówce, Łazanach, Kunicach, Skotnicach, Koźmicach wielkich, Czechówce, Swoszowicach i Libertowie.
27. „ Zaleszczyki: w Koszyłowcach i Sinkowie.
28. „ Zbaraż: w Iwanczanach lub Dobrowodach i Skorykach lub Medynie.
29. „ Złoczów: w Nuszczu, Nesterowcach i Remiszowcach.
30. „ Żółkiew: w Turynce.

Na to otrzymaliśmy takie same podanie zbiorowe gmin z okolic Gręboszowa o utworzenie urzędu pocztowego w miejscowości tej samej nazwy.

Na udzielone c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów powyższe podadania, otrzymaliśmy dotychczas przyrzeczenie utworzenia stacyi telegrafi-

cznej w Wiśniczu (powiat Bochnia), urzędu pocztowego ze stacyą telegraficzną w Truskawcu (powiat Drohobycz), urzędu pocztowego w Łabowej i Marcinkowicach (powiat Nowy Sącz) i w Chabówce (powiat Nowy Targ).

Warunkowe przyrzeczenie utworzenia urzędów pocztowych otrzymały powiaty: Brzesko — w Kątach, i Żółkiew — w Turynce — jeśli się znajdzie odpowiednie pomieszczenie dla poczty; wreszcie Nowy Targ — w Ochotnicy, jeśli droga gminna tamże będzie przebudowaną i należycie utrzymywaną.

Odmowną odpowiedź c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów otrzymały powiaty: Nowy Targ, co do utworzenia poczty w Białce, Chochołowie, Odrowążu i Łopusznie, oraz Tarnobrzeg o utworzenie poczty w Zaleszanach i bezpośrednie połączenie Tarnobrzegu z Majdanem.

Wydziały powiatowe w Mielcu i Rzeszowie oświadczyły, że na razie nie zachodzi potrzeba pomnożenia w tych powiatach urzędów pocztowych.

W sprawie sadzenia i pielęgnowania drzew przy drogach publicznych.

Na pismo nasze z 17. Maja 1884., wystosowane do galicyjskiego Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego, celem zasięgnięcia fachowej opinii w sprawie sadzenia i pielęgnowania drzew przy drogach publicznych, poruszonej w memoryale dolno-austryackiego Towarzystwa pomologicznego, nie otrzymaliśmy jeszcze żadnej odpowiedzi, co zresztą jest zupełnie wytłumaczonem wobec konieczności gruntownego i wszechstronnego zbadania i ocenienia tej sprawy, oraz nowego programu dalszego działania, polegającego na myśli przewodniej, że główną instytucyą, na której sprawę tę możnaby oprzeć, jest szkoła ludowa.

Czortkowski Wydział powiatowy wniósł na nasze ręce petycyę do Wysokiego Sejmu o uchwalenie ustawy zmieniającej obowiązujące dotychczasowe przepisy o sadzeniu drzew przy drogach publicznych.

Petycyi tej, równie jak petycyi innych Reprezentacyi powiatowych, które przyłączyły się do wniosku Czortkowskiego Wydziału powiatowego, nie przedkładamy Wysokiemu Sejmowi, wobec skreślonego powyżej stanu rzeczy i zdamy z nich sprawę po otrzymaniu zdania fachowego.

Sprawy drogowe wytoczone przed c. k. Trybunał adminstracyjny.

W sprawach drogowych wytoczonych przed c. k. Trybunał administracyjny, zapadły następujące wyroki:

A) Po przeprowadzeniu publicznej rozprawy odrzucił c. k. Trybunał administracyjny:

a) zażalenie gminy Surmaczówki przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 8. Lutego 1884. L. 61.612 w sprawie uznania drogi z Surmaczówki przez las Bały i Cienkie do Radawy za gminną drogę publiczną;

b) zażalenie Leiby Hammerszlaga, właściciela obszaru dworskiego w Ostrowsku, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 14. Marca 1884. L. 3.964 co do obowiązku tegoż do dostarczania materyału drewnianego na most na Dunajcu w Ostrowsku;

c) zażalenie gminy miasta Leżajska przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 1. Lipca 1884. L. 25.697, którem obszar dworski w Leżajsku, jako do gminy wcielony, nie uznano za obowiązany

do dostarczania materyału drewnianego dla dróg gminnych w Leżajsku.

W sprawach uznania dojazdów kolejowych za publiczne orzeczeniami c. k. Namiestnictwa wydanemi w porozumieniu z Wydziałem krajowym, wydane zostały przez c. k. Trybunał administracyjny następujące wyroki:

Wskutek zażalenia c. k. kolei Karola Ludwika, po przeprowadzeniu publicznej rozprawy ustnej, zniósł c. k. Trybunał administracyjny orzeczenie c. k. Namiestnictwa z 16. Lutego 1884. L. 7.222 co do uznania publicznego dojazdu kolejowego do stacyi kolei w Jarosławiu; dla braku zaś należytej rozprawy wstępnej, zniósł c. k. Trybunał administracyjny wskutek zażalenia c. k. uprzyw. kolei Lwowsko-Czerniowiecko-Jasskiej orzeczenie c. k. Namiestnictwa z 20. Lipca 1882. L. 41.429 co do uznania publicznego dojazdu kolejowego do stacyi kolei Demianów-Bursztyn, zwracając sprawę do ponownego orzeczenia po uzupełnieniu rozprawy wstępnej.

Departament V.

Szef: Dr. Franciszek Hoszard, Członek Wydziału krajowego.

Wydatki na cele zdrowia publicznego.

Rzeczywiste wydatki z funduszu krajowego na cele zdrowia publicznego w roku 1884. wynosiły kwotę 688.588 zł. w. a.

W szczególności wypłacił fundusz krajowy:

za leczenie ubogich	822.921 zł.
za szczepienie ospy ochronnej . . .	58.223 „
za leki podczas epidemii	6.752 „
za położnice i podrzutki we Lwowie . .	8.263 „
na budowę pralni we Lwowie . . .	22.466 „
Razem . . .	918.624 zł.

Na to wpłynęło do funduszu krajowego:

Nadwyżek dochodów:

od szpitala św. Łazarza w Krakowie . . .	45.725 zł.
od zakładu w Kulparkowie	17.947 „
od szpitala krajowego we Lwowie . . .	147.257 „
zwrotów zaliczek od szpitali powszechnych w kraju	13.075 „
zwrotów kosztów leczenia z lat dawniejszych .	5.432 „
i zwrot za rachunki aptekarskie . . .	600 „
Razem . . .	230.036 zł.,

które odciągnięte od wyasygnowanych 918.624 zł. dają prawdziwy wydatek 688.588 zł. w. a.

Wysoki Sejm przeznaczył budżetem na rok 1884.:

W wydatkach:

Rubr. III. na koszta leczenia	600.000 zł.
Rubr. IV. na koszta szczepienia . . .	57.900 „
Rubr. V. na koszta sanitarne . . .	6.500 „
Rubr. XI. na dotacyę zakładów . . .	5.747 „
i na budowę pralni . . .	22.500 „
Razem w wydatkach .	692.647 zł.

zaś w dochodach:

Rubr. IV. nadwyżki dochodów szpitali . .	14.436 zł.
Rubr. V. ze zwrotu zaliczek	13.000 „
Rubr. X. z rachunków aptekarskich . .	600 „
Razem . . .	28.036 zł.,

które odciągnąwszy od kwoty na wydatki przeznaczonej, przedstawiają kwotę: 664.611 zł. na cele zdrowia publicznego budżetem rzeczywiście preliminowaną.

Z porównania z budżetem okazuje się przeto, że fundusz krajowy wydał w roku 1884. o 23.977 zł. więcej, aniżeli Wys. Sejm przeznaczył.

Przekroczenie to znajduje usprawiedliwienie w większej ilości chorych, leczonych w zakładach, w większej ilości dni leczenia zlikwidowanych, w szybszym likwidowaniu kosztów leczenia roku bieżącego i nareszcie w wypłacie kosztów leczenia z lat dawniejszych.

Alegat 43. I tak, chorych było w samych naszych zakładach o 2.404 więcej niż w roku poprzedzającym, a fundusz krajowy zapłacił za 125.026 dni leczenia więcej niż w roku 1883. W tym bowiem roku było zlikwidowanych dni leczenia 1,093.749, kiedy w roku 1884. było ich 1,218.775. To też kwota wypłacona wynosiła 841.879 zł. Za to zaległości kosztów leczenia tak z roku przedmiotowego, jak z lat dawniejszych znacznie się zmniejszyły; podczas kiedy z roku bieżącego wynosiły w roku 1883. w szpitalu św. Łazarza w Krakowie 47.118 zł. a w szpitalu lwowskim 142.900 zł. spadły w roku 1884. w Krakowie na 22.028 zł., a we Lwowie na 19.431 zł., razem o 148.559 zł., co wprowadzonemu przez nas uproszczeniu korespondencyi przy badaniu stosunków majątkowych i przynależności chorych przypisać należy. Zaległości zaś z lat dawniejszych wynosiły w roku 1883. w samym szpitalu lwowskim 192.433 zł., zmniejszyły się jednak w roku 1884. na 96.996 zł. t. j. o 95.437 zł.

W porównaniu z rokiem 1883., w którym wedle zamknięć rachunkowych wydatki rzeczywiste na cele zdrowotne wynosiły 662.689 zł. wydał fundusz krajowy w roku 1884 więcej o 25.899 zł. A odtrąciwszy koszt budowy pralni przy szpitalu lwowskim (22.466 zł.) jako nadzwyczajny i niemający przedmiotu porównania w roku poprzednim, wynosiły zwykłe wydatki tylko o 3.433 zł. więcej, aniżeli w roku 1883.

W porównaniu z rokiem 1878., w którym wydatki, o których mowa były największe i wynosiły 805.353 zł., wydaliśmy w roku 1884. o 116.765 zł. mniej.

Obraz poszczególnych rubryk mających związek z Departamentem V. tak wydatków, RR. III., IV., V. i XI., jak dochodów RR. IV., V. i X. przedstawiony jest w zamknięciu rachunków, które Wysokiemu Sejmowi przedkładamy.

Uwagi zeszłorocznej komisyi lustracyjnej.

Sprawozdanie komisyi lustracyjnej z r. 1884. o czynnościach Dep. V., jakkolwiek nie przyszło na porządek dzienny Wysokiej Izby, wymaga jednak wyjaśnień i sprostowań, a to ze względu na okoliczność, że było drukowane i pp. posłom rozdane, mogłoby przeto — nieodparte — dać mylne wyobrażenie o naszem szpitalnictwie i upozorować mniemanie, że szpitale nasze są gorzej a właściwie mniej oszczędnie administrowane, niżli to w istocie ma miejsce.

Komisya lustracyjna dostrzegła, iż „dzień szpitalny ma być stosunkowo droższym w szpitalu lwowskim (81 ct.) niż św. Łazarza w Krakowie (86 ct.), kiedy foralia krakowskie są o 10% wyższe niż lwowskie. Uwaga ta nie jest słuszną.

Alegat 44. Z urzędowego wykazu, dołączonego do niniejszego sprawozdania ⁄. widać, że różnice cen targowych we Lwowie i w Krakowie są bardzo nieznaczne; w ogóle jednak foralja lwowskie w najważniejszych produktach (mięso wołowe, masło, bułki, krupy perłowe i jaglane, nafta i

węgle) są wyższe od krakowskich; tak samo i ceny, po których przedsiębiorcy dostarczają wiktuały dla szpitala lwowskiego, są także wyższe od cen, według których zakontraktowano dostawę wiktuałów dla szpitala św. Łazarza w Krakowie. Droższe zaś utrzymanie chorych w Krakowie niż we Lwowie tłumaczy się systemem pawilonowym szpitala św. Łazarza, który będąc korzystniejszym dla chorych pod względem hygienicznym, jest więcej kosztownym, wymagając liczniejszej stosunkowo posługi, opału oświetlenia.

Że utrzymanie chorych w Kulparkowie jest droższe od utrzymania ich we Lwowie i w Krakowie, pochodzi to z niekorzystnego położenia zakładu za rogatkami miasta Lwowa. Wszyscy bowiem przedsiębiorcy doliczają sobie do cen lwowskich koszta przewozu i rogatkowe. Zresztą, jak wiadomo, obłąkani jako somatycznie zdrowi, potrzebują obfitszego wiktu.

Komisya lustracyjna dostrzegła dalej: „iż koszt dnia położnicy we Lwowie jest nieporównanie wyższy jak w Krakowie“. Powody tej różnicy są trojakie: po pierwsze, zakład położnic we Lwowie mieści się w najętym budynku, a przeto czynsz i zwiększone wydatki administracyjne wynosiły przynajmniej 35—40 centów dziennie; powtóre, położnice opuszczające zakład z dzieckiem otrzymują na mocy ustawy znoszącej zakład podrzutków po 6 zł. na utrzymanie dziecka i w tem położeniu znajdują się prawie wszystkie położnice we Lwowie, kiedy w szpitalu krakowskim położnic takich jest mniej, bo główny kontyngens bywa pielęgnowany w klinice, po za obrębem szpitala, tak, że ten ostatni jest więcej oddziałem ginekologicznym jak położniczym. Po trzecie, we Lwowie znajduje się szkoła akuszerek, chore zatem bywają po klinicznemu, to jest drożej traktowane. Zresztą dzielnik przyjęty dla rozrachowania kosztów leczenia w pojedynczych oddziałach szpitala lwowskiego, zdaje się, jest dla oddziału położnic niekorzystnie obrachowany.

Dalej dostrzegła komisya lustracyjna, „iż koszt leków w szpitalach powszechnych skacze między 8 ct. dziennie (w Śniatynie) a 2·4 ct. (w Złoczowie). Zjawisko to znajduje wytłumaczenie w tem, że szpital śniatyński, bezsprzecznie najgorszy z naszych szpitali prowincyonalnych, pomimo usiłowań Wydziału krajowego, zaniedbany przez gminę i bardzo mało uczęszczany (w r. 1883. było 102 chorych, którzy przebyli 1.899 dni leczenia) wydaje na leki 136 zł. rocznie, ale z powodu małej ilości chorych na każdy dzień leczenia wypada więcej jak w innych szpitalach. W Złoczowie zaś jest własna apteka, a lekarz sam jest jej prowizorem.

Średnio jednak wynosił koszt leków we wszystkich naszych szpitalach 5·4 ct. na dzień i na chorego.

Komisya lustracyjna zwróciła uwagę, że śmiertelność chwieje się między granicami 2·9% (znowu Śniatyn) i 16% (Drohobycz) i to przez dwa ostatnie lata bez zmiany, zapytując o objaśnienie tego ciekawego zjawiska. Okoliczność tę tłumaczy z jednej strony to, że w Śniatynie leczą się przeważnie syfilityczni, których śmiertelność jest bardzo mała; w Drohobyckim zaś szpitalu przeważnie robotnicy przy kopalniach nafty z Borysławia, których albo ciężko rannych albo tyfusem dotkniętych, częstokroć w agonii do szpitala przywożą.

Uskarża się komisya lustracyjna, iż lustracyę wydatków utrudnia

umieszczenie ogólnikowe zaległości za leczenie chorych bez wymienienia dokładnej ich cyfry. Zarzut ten nie jest słusznym, bo wszelkie zaległości są jak najdokładniej podane w zamknięciach rachunkowych zakładów krajowych; gdyby zaś i nie były podane, mogłoby to utrudnić lustracyę dochodów, nigdy zaś lustracyę wydatków. Wymienienie zaś cyfry chorych, za których leczenie koszta zalegają, nie może wyjaśnić wydatków szpitala, gdyż koszta leczenia bywają obrachowywane na podstawie taksy i ilości dni leczenia a nie na podstawie rzeczywistych wydatków na chorego.

Komisya lustracyjna porównując szpitale nasze ze szpitalami Królestwa polskiego powiada: „Dzień szpitalny w głównych szpitalach warszawskich wynosił w r. 1882. dla chorego 62 kop. (t. j. 80·6 ct. rachując rubel 1·30 ct.), dla obłąkanego 72·5 kop. (t. j. 94·2 ct.), a dla położnicy 90·2 kop. (t. j. 1 zł. 17 ct.). Warszawa zaś ogólną drogością przewyższa Lwów i Kraków o wiele. Wprawdzie mniejszym jest koszt opału, nafty i gorszych gatunków mięsa, ale za to ceny mleka, masła, chleba i krup o bardzo wiele wyższe. Taksa aptekarska jest tam niesłychanie wysoka, a honorarya o wiele niż u nas znaczniejsze“.

Komisya lustracyjna opierała swe twierdzenia na sprawozdaniu rossyjskim o stanie zakładów humanitarnych w Warszawie z r. 1882. i przy porównaniu popełniła dwa następujące kardynalne błędy: Najprzód przy porównaniu wydatków wzięła na uwagę tylko alegat 8. owego sprawozdania, ignorując zupełnie alegat 7, t. j. brała w rachubę nie wszystkie wydatki, jak to się można przekonać pomnożywszy koszt jednego dnia leczenia przez ilość dni leczenia. Na przykład, w szpitalu św. Rocha dzień leczenia obrachowano na 65·3 kop., pomnożywszy tę liczbę przez ilość dni leczenia 33.049, powinnibyśmy otrzymać cały roczny wydatek utrzymania zakładu t. j. 21.580 rubli 95 kop. (gdyż i my tak obrachowujemy w sprawozdaniach naszych); tymczasem z alegatu 7. dowiadujemy się, że roczne utrzymanie tego szpitala kosztowało 34.521 r. 82 kop. czyli o 12.940 r. 87 kop. drożej. Dzieląc zaś 34.521 r. 82 kop. przez ilość dni leczenia 33.049, okaże się, że utrzymanie dzienne każdego chorego kosztowało nie 65·3 kop. jak jest w alegacie 8., o którym mówi komisya lustracyjna, lecz 1 r. 04 kop. Toż samo powtarza się we wszystkich szpitalach.

Następnie komisya lustracyjna porównała z naszymi krajowymi szpitalami, tylko jeden szpital „Dzieciątka Jezus“ w Warszawie, jako największy, nie uwzględniając, że ten szpital właśnie najmniej kwalifikuje się do porównania, ze względu, że tam znajdują się kliniki Uniwersytetu Warszawskiego, a więc personal lekarski opłacany sowicie z funduszu edukacyjnego, kosztuje szpital zaledwie 0.8 kop. na dzień i na chorego (str. 20 sprawozdania rossyjskiego) wtedy, gdy w trzech naszych zakładach krajowych opłacany (z wyjątkiem profesorów położnictwa) wyłącznie z funduszów szpitalnych, przeciętnie na dzień leczenia kosztuje 10.3 ct., to jest o 9.5 ct. drożej jak w szpitalu Dzieciątka Jezus. Następnie rachunki szpitala Dzieciątka Jezus obejmują ryczałtowo wydatki nie tylko na chorych, położnice i obłąkanych, ale i na podrzutków; podstawy więc porównania z zakładami naszemi, czysto leczniczemi, są zupełnie różne, a rozdzielić te wydatki w szpitalu Dzieciątka Jezus, na każdą kategoryę osobno było niemo-

żliwe. Dla tego też musieliśmy odstąpić od porównania gospodarstwa naszych szpitali, z gospodarstwem największego szpitala warszawskiego.

Natomiast wzięliśmy te sześć zakładów warszawskich, w których rachunki są zupełnie dokładne, a mianowicie: szpital św. Ducha, św. Rocha, szpital przy domu przytułku i pracy, św. Jana Bożego, Na Pradze i Ewangelicki.

Porównanie to wypada na korzyść naszych szpitali krajowych, bo przeciętny wydatek na dzień leczenia u nas wynosi 90.9, wtedy gdy w Warszawie jest 81.6 kop. czyli 1 zł. 6 ct. To jest, nasz dzień leczenia jest o 15.1 ct. tańszy od warszawskiego, pomimo, że wbrew twierdzeniu komisyi lustracyjnej, Warszawa ogólną drogością nie przewyższa Lwowa i Krakowa. Postaraliśmy się o wykaz cen targowych z warszawskiego magistratu, a w sprawozdaniu rossyjskiem, na którem komisya lustracyjna opierała swe twierdzenie, na str. 11 jest wykaz ważniejszych produktów, po jakich zostały one zakontraktowane dla szpitali warszawskich. Wykazy te zestawiliśmy z foraliami i cenami szpitalnemi Lwowa i Krakowa. (al. 48.). Zestawienie to wykazuje, że drożyzna u nas jest nie porównanie większą jak w Warszawie.

Nic więc dziwnego, że koszt dzienny żywienia chorych u nas był droższym jak w Warszawie. Ale zwracamy uwagę jeszcze na jedną ważną okoliczność. Norma żywienia u nas zotała bardzo starannie zbadana przez mnogie komisye lekarskie, jest dobrą i dostateczną, wtedy gdy o wikcie szpitali warszawskich powiedzieć tego nie można, gdyż ze sprawozdania rossyjskiego, na którem się komisya lustracyjna opierała (str. 17) dowiadujemy się, że „zatwierdzona w r. 1874. norma żywienia, jak okazało się w praktyce, nie daje chorym dostacznej ilości pożywienia, dla tego też komisya złożona ze starszych lekarzy szpitali warszawskich i ordynaryuszów, przedstawia do zatwierdzenia Ministra spraw wewnętrznych nową normę.“

Alegat 45. Z wymienionych wyżej szpitali warszawskich, szpital św. Ducha ma 188 łóżek dla chorych, św. Rocha 100, szpital przy domu przytułku i pracy 60, św. Jana Bożego 200, Na Pradze 60, a Ewangelicki 70. Zakłady te przeto co do wielkości odpowiadają naszym prowincyonalnym szpitalom w Tarnowie (140 łóżek), w Przemyślu (160 ł.), w Jaśle (100 ł.), w Białej (93 ł.) i t. d. i raczej z tymi, niż z krajowymi szpitalami porównywane być winny. Tymczasem koszt utrzymania w naszych prowincyonalnych szpitalach wynosił w roku 1882 na dzień i na chorego zaledwo 50 ct., wtedy gdy w szpitalu św. Ducha dzienne utrzymanie kosztowało 1 zł. 12 ct., w szpitalu św. Rocha 1 zł. 34 ct., w szpitalu przy domu przytułku i pracy 1 zł., u św. Jana Bożego 76 ct. na Pradze 1 zł. 23 ct., w Ewangelickim 90.3 a przeciętnie 1 zł. 06 ct. na dzień i chorego. Nasze zaś krajowe szpitale wydały w r. 1882. przeciętnie na dzień tylko 90.9 ct.

Alegat 46. Porównując w ten sam sposób gospodarstwo w naszych szpitalach w r. 1883. z gospodarstwem w szpitalach warszawskich w tymże roku, widzimy u nas rezultaty korzystniejsze od r. 1882., bo przeciętny koszt jednego dnia leczenia w naszych krajowych zakładach wynosił zaledwo 88.6 ct., wtedy gdy w wyż wspomnianych sześciu zakładach warszawskich wynosił 108.6 ct. Przyczem zwracamy uwagę, że norma żywienia jeszcze

i w tym roku była w Warszawie ta sama co i w roku poprzednim, to jest „niedostateczną dla chorych".

Komisya lustracyjna twierdzi, że honorarya lekarskie są w Warszawie o wiele niż u nas znaczniejsze. Być to może w prywatnej praktyce, ale w szpitalach ma się rzecz odwrotnie. W tem samem sprawozdaniu rossyjskiem stoi wyraźnie, że lekarzowi w szpitalu Na Pradze w r. 1882. wypłacono 275 rubli, a trzem lekarzom w szpitalu Dzieciątka Jezus razem 1.350 r. t. j. na jednego 450 rubli, kiedy u nas lekarze pobierają po 1.200, 1.000, 600 i 500 zł.

Pomyliła się także komisya twierdząc, że śmiertelność w szpitalach warszawskich jest tylko o 1% większą, niż w oddziałach szpitala powszechnego we Lwowie. Śmiertelność bowiem w szpitalu we Lwowie w r. 1882. wynosiła 7.5%, w Warszawie u Dzieciątka Jezus 13.2, a przeciętnie w sześciu szpitalach, które wzięliśmy do porównania 12%, a zatem śmiertelność w szpitalu lwowskim była mniejszą prawie o 5% jak w szpitalach warszawskich.

Że zaś stosunki sanitarne Warszawy nie są gorsze niż nasze, dowodzą statystyczne cyfry wyjęte z urzędowych sprawozdań, (Sprawozdanie c. k. krajowej Rady zdrowia o stosunkach zdrowotnych Galicyi w r. 1882.) według których na 1.000 mieszkańców we Lwowie umiera 37.9, w Krakowie 30.5, w Warszawie także 30.5 (według Veröffentlichungen des kaiserlich deutschen Gesundheitsamtes).

Z tego wszystkiego widać, że szpitale Warszawskie są drożej administrowane od naszych, a że nie są lepsze ani pod względem leczniczym, ani hygienicznym, ani co do czystości lub żywienia chorych, dowodzi świadectwo lekarzy Warszawskich, którzy podczas ostatniego zjazdu lekarzy polskich w r. 1880. w Krakowie szpitale nasze zwiedzali.

Wysyłanie więc ankiety do Warszawy w interesie krajowego szpitalnictwa jest co najmniej zbyteczne.

Że koszta utrzymania chorych w naszych szpitalach prowincyonalnych w porównaniu do tychże kosztów w innych krajach koronnych Przedlitawii są najmniejsze, może służyć za dowód obrachowanie dokonane przez czeski Wydział krajowy, który zwracając uwagę innych Wydziałów krajowych na ciągłe wzrastanie wysokości taksy i wzywając do możliwej pod tym względem oszczędności, (Lw. 31.096/85) zestawia te koszta w następujący sposób:

w Salzburgu . . .	96 ct.	w Karyntyi . . .	68 ct.
w Szląsku . . .	80 „	w Wyż. Austryi .	65 „
w Morawii . . .	76.4 „	w Istryi	63 „
w Styryi	75 „	w Tyrolu	61.5 „
w Dalmacyi . . .	71 „	w Bukowinie . .	61 „
w Krainie . . .	70 „	w Czechach .	54.87 „
w Dol. Austryi . .	68.4 „	w Galicyi . .	53.12 „

Dalej komisya porównywa szpitale nasze krajowe ze szpitalem sióstr miłosierdzia u Św. Kazimierza, w którym koszt utrzymania chorego ma wynosić od 50 – 59 ct. Porównanie to nie może być dokładne, bo jest to szpital dla nieuleczalnych, w którym nie ma prawie wydatków na leki, na narzędzia chirurgiczne i na sanitarne potrzeby, bo tam nie przyjmują

wypadków chirurgicznych, a lekarz ordynuje z miłosierdzia, bezpłatnie, za zwrotem wydatków na fiakra; zresztą i wikt jest tam więcej jak skromny.

Że komisya mówi o zniesieniu sześciotygodniowego terminu, po upływie którego chory tylko wyjątkowo w szpitalu pozostać może, polega na nieznajomości rzeczy, bo takiego terminu nie ma i nigdy nie było, — jest tylko przepis obowiązujący lekarzy do donoszenia Wydziałowi krajowemu o każdym wypadku, który dłuższego nad sześć tygodni leczenia potrzebuje, aby mieć ciągłą kontrolę, czy chorzy nie są przetrzymywani w szpitalu dłużej nad potrzebę, o czém Wydział krajowy już kilkakrotnie Wysokiemu Sejmowi zdawał sprawę.

Ruch chorych i wydatki w naszych zakładach leczniczych.

W roku 1884. pomnożyła się liczba łóżek w naszych szpitalach o 18, wynosiła bowiem 3.524, mianowicie było łóżek w szpitalach powszechnych 2.699, w zakładach dla położnic 75, w zakładach dla obłąkanych 570, a w szpitalach dla dzieci 180.

Alegat 47.

Chorych leczono w szpitalach powszechnych 32 990 przez 728.846 dni, w zakładach dla położnic 1.172 przez 23.159 dni, w zakładach dla obłąkanych 1.174 przez 183.644 dni, a w szpitalach dla dzieci 1.984 przez 49.233 dni, razem 37.318 chorych przez 984.882 dni.

Procent uzdrowionych wynosił w ogóle 70·36 zaś zmarłych 10·13 od sta.

W szczególności było uzdrowionych chorych 69·85 a zmarłych 9·15 na sto, położnic 94·07 uzdrowionych a 1·53 zmarłych, obłąkanych 23·5/0 uzdrowionych a 11·75/0 zmarłych, nareszcie dzieci 57·17 uzdrowionych a 24·24 zmarłych.

Średni pobyt chorego w zakładzie wynosił u chorych 22·1 dnia, u położnic 17 dni, u obłąkanych 156·4 dnia, u dzieci 24·8 dnia, a przeciętnie u wszystkich 27·1 dnia.

Wydatki wynosiły we wszystkich naszych zakładach 699.427 zł. aw. — Mianowicie: w szpitalach powszechnych 480.595 zł., w zakładach dla położnic 30.303 zł., w domach obłąkanych 162.970 zł. a w szpitalach dla dzieci 25.559 zł. aw.

Koszt utrzymania jednego chorego przez czas kuracyi w zakładzie wynosił w szpitalach 14 zł. 56 ct., w zakładach położnic 26 zł. 12 ct., w zakładach dla obłąkanych 118 zł. 41 ct., w szpitalach dla dzieci 12 zł. 88 ct. — Utrzymanie zaś dzienne kosztowało średnio: chorego 65·9 centa, położnicy 1 zł. 35 ct., obłąkanego 86 ct. a dziecka 51·9 ct.

Żywność wraz z pieczywem i winem kosztowała średnio w szpitalach 22·4 ct., w zakładach położnic 29·8 ct., u obłąkanych 30·7 ct., u dzieci 26·4 ct.

Lekarstwa wraz z sanitarnemi potrzebami kosztowały średnio w szpitalach 4·8 ct., u położnic 2·9 ct., u obłąkanych 1·9 ct., a u dzieci 1·8 ct.

W porównaniu z rokiem 1883. było w roku 1884. chorych więcej o 2.404, dni leczenia więcej o 44.285. Średni procent uzdrowionych był mniejszy o 1·22 na sto, śmiertelność była większą o 0·08 na sto. Średni pobyt większy o 0·2 dnia. Wydatki większe o 6.922 zł., przeciętny koszt kuracyi mniejszy o 1 zł. 9 ct. a koszt dnia mniejszy o 2·6 centa.

W porównaniu z rokiem 1878. było w roku 1884. chorych więcej o 7.043, dni leczenia więcej o 25.082, zaś wydatki były mniejsze o 171.364 zł., koszt całej kuracyi chorego był mniejszy w szpitalach o 8 zł. 71 ct. a w Kulparkowie o 75 zł. 5 ct., koszt utrzymania na dzień i chorego mniejszy w szpitalach o 19·7 ct., a w Kulparkowie o 29 centów.

Ruch podrzutków i koszta ich utrzymania.

Z roku 1883. pozostało na utrzymaniu funduszu krajowego we Lwowie 16 podrzutków, w roku 1884. przybyło 11, ubyło zaś przez śmierć 8, przez ukończenie wieku normalnego 3, razem 11. Pozostało na rok 1885. podrzutków 16. Z tych 4 chłopców a 12 dziewcząt. Koszta ich utrzymania wynosiły 844 zł.

W Krakowie zostało z roku 1883. podrzutków 9, ubyło w roku 1884. skutkiem wieku normalnego 2, pozostało na rok 1885. podrzutków 7, z tych 5 chłopców a 2 dziewcząt. Koszta ich utrzymania wynosiły 142 zł. austr. wal.

W zakładzie podrzutków w Wiedniu było utrzymywanych w r. 1884. z funduszu krajowego galicyjskiego 160 podrzutków kosztem 10.635 zł., w Pradze 12 dzieci kosztem 601 zł., w Bernie 8 dzieci kosztem 424 zł. W ogóle wydał fundusz krajowy w roku 1884. na utrzymanie podrzutków 12.646 zł. za 216 dzieci.

Szpital powszechny we Lwowie.

Ruch chorych w tym szpitalu według oddziałów w r. 1884. był następujący:

	Łóżek	Leczono	Dni leczenia	Śmiertelność liczb.	Śmiertelność %	Średni pobyt	Ilość lecz. dziennie
Oddział 1. chor. wewnętrznych	152	2.591	39.961	386	14·8	15·4	109
„ 2. „ „	66	1.299	19.494	141	10·8	15·0	53
„ 3. „ „	54	1.134	16.726	165	14·5	14·7	45
„ Chirurgiczny . . .	101	1.549	36.179	85	5·4	22·6	99
„ Kiłowo-skórn. męski .	100	1.262	28.328	1	0·08	22·4	77
„ „ „ kobiecy .	84	1.207	24.163	8	0·6	20·0	66
„ Oczny	81	794	24.501	8	0·6	30·8	67
„ Położniczy	40	655	9.503	10	1·5	14·5	26
Ogółem	678	10.491	198.855	796	7·5	18·9	544
W szpit. Św. Zofii dla dzieci .	80	1.032	22.874	244	23·6	22·1	62
Razem	758	11 523	221.729	1040	9·0	19·2	607
W roku 1883. było	758	11.247	226.149	984	8·6	20·1	619

Ilość leczonych w porównaniu z r. 1883 powiększyła się o 276. Natomiast ilość dni leczenia zmniejszyła się o 4.420 z powodu krótszego pobytu chorych w szpitalu.

Ze wszystkich oddziałów szpitalnych jeden tylko chirurgiczny cierpiał w r. 1884. na przepełnienie, bo na 101 łóżek przeciętnie zajętych

było 99, a najwyższy stan (11. marca) wynosił 135, tak, że chorych potrzeba było mieścić na sienikach położonych na ziemi. Pomimo przepełnienia na oddziale chirurgicznym śmiertelność, która w latach poprzednich wynosiła prawie 8%, w ostatnich dwóch latach spadła na 5.5 W tym ostatnim leczono: ran i różnych uszkodzeń 561, chorób kości i stawów 273, złamań 120, zwichnień 17. Wykonano operacyj większych 248, mniejszych 350, założono opasek gipsowych 53; w ogóle dokonano w r. 1884. rękoczynów 651. Oprócz tego na tym oddziale leczono ambulatoryjnie 600 osób, a byłoby i więcej, gdyby siły lekarskie pozwalały.

Na oddziale położniczym przepełnienie bywało tylko chwilowe w ostatnich miesiącach roku ubiegłego. Nie wpłynęło to jednak na rezultaty leczenia, bo % śmiertelności, pomimo dokonanych 87 rękoczynów, wynosił tylko 1·5% wtedy, gdy w roku poprzednim był 3·6%.

Alegat 48. Wydatki szpitala według zamknięć rachunkowych za rok 1884. wynosiły razem 186.759 zł.; z tej kwoty za dzieci leczone w szpitalu Św. Zofii wypłacono 12.380 zł. Utrzymanie chorego przez cały czas leczenia jego kosztowało przeciętnie 16 zł. 62 ct., a dzień leczenia 87·6 ct. — Wikt zaś z pieczywem i winem na dzień i chorego kosztował 29·4 ct. Dochody szpitala lwowskiego wynosiły w ogóle 334.016 zł.; z tego fundusz krajowy dostarczył 283.190 zł., obce fundusze i płacący za siebie 21.252 zł., a własne dochody 29.574 zł.

Z ważniejszych spraw administracyjnych i gospodarczych szpitala lwowskiego przytaczamy następujące:

Ostateczny obrachunek wydatków na budowę pralni w roku ubiegłym, według planów przyjętych przez Wysoki Sejm jest:

Za roboty murarskie, ciesielskie, stolarskie i t. d. . .	18.395 zł.	97 ct
Za roboty kotlarskie i ślusarskie	1.051 „	60 „
Za urządzenie suszni, pompy i kaloryferów i t. d. . .	2.518 „	04 „
Za kierowniotwo budową	500 „	— „
Razem . . .	22.465 zł.	61 ct
Zaoszczędzono więc z preliminowanej sumy . . .	34 zł.	39 ct.

Wynik zaś prania we własnym zarządzie dał następujące rezultaty w porównaniu z rokiem poprzedzającym, gdy pranie było w przedsiębiorstwie prywatnem:

W r. 1883. wyprano 249.915 sztuk bielizny szpital. po $4^1/_2$ ct.	11.246 zł.	$17^1/_2$ ct.
„ 17.782 „ „ Sióstr. M. „ $3^1/_2$ „	622 „	37 „
Czyli wypranie 267.697 „ „ kosztowało .	11.868 zł.	$54^1/_2$ ct.
We własnym zarządzie przez rok (od 12. sierpnia 1884 do 11. sierpnia 1885) wyprano 271.334 szt. kosztem	5.570 „	59 „
Korzystniejszy więc wynik we własnym zarządzie o kwotę	6.297 zł.	$95^1/_2$ ct.

Korzyść ta jest nawet większą, gdyż dodać musimy, iż na oddziale chirurgicznym prano w r. 1883. we własnym zarządzie, pomimo przedsiębiorstwa, kompresy opatrunkowe, do czego była wynajmowana służąca, kosztująca 150 zł. rocznie, nie rachując mydła i drzewa opałowego, teraz zaś kompresy piorą się w pralni.

Doświadczenie ubiegłego roku pokazuje, że koszt wybudowania pralni w ciągu czterech lat będzie pokryty oszczędnością z rubryki prania.

Na czas budowy nowego skrzydła w szpitalu, oddział położniczy przeniesiono z filii Aldera do głównego gmachu i pomieszczono go na pierwszem piętrze w prawem skrzydle; a chirurgiczny na pierwszem piętrze w lewej połowie gmachu. Oddziały zaś weneryczno-skórne jak męski tak i kobiecy, przeniesione zostały 15. kwietnia do najętego na pięć kwartałów za kwotę 3.000 zł. rocznie domu hr. Miączyńskiego, który został zrestaurowany i przysposobiony, o ile się tylko dało do umieszczenia chorych tego rodzaju, kosztem 1.823 zł. 12 ct.

W nowo-budującém się skrzydle na dole i w większéj części pierwszego piętra zamierzamy pomieścić Oddział położniczy. Co do rozmieszczenia tego oddziału, toczyły się narady Prymaryuszów z współudziałem Dyrektora szkoły położniczej. Jak Dyrektor szkoły tak i Prymaryusz tego oddziału stawiali różne żądania co do przyszłego umieszczenia i wewnętrznego urządzenia oddziału. Wszystkie te życzenia zostały uwzględnione oprócz głównego, to jest oddania oddziałowi temu całego parteru i całego pierwszego piętra z dodatkiem kilku sal starego gmachu na dole, a to dla tego, bo w takim razie inne oddziały nie znalazły by dla siebie potrzebnego pomieszczenia.

Według ścisłego obliczenia budowniczego, powierzchnia przestrzeni, którą zajmie oddział położniczy w nowem skrzydle, będzie większą niż zajmował poprzednio w filii Aldera o 165 metr. kwadratowych, a pojemność o 33.250 stóp sześciennych.

Budowa skrzydła nowego posuwa się raźno i mamy wszelką nadzieję, że z początkiem lata 1886. można będzie opuścić dom Miączyńskiego i wszystkie oddziały szpitalne pomieścić pod jednym dachem.

W roku bieżącym umarł doktor Żuliński, chemik patologiczny w szpitalu. Posada po nim nie została dotychczas obsadzoną. W miejsce zaś zmarłego oficyała Jaroszyńskiego, który był kasyerem szpitalnym, mianowaliśmy prowizorycznie p. Mateusza Gralewskiego.

Zaległości kosztów leczenia, które w lwowskim szpitalu były zawsze wielkie z powodu powolnej manipulacyi w Magistracie lwowskim, do którego szpital musiał udawać się z zapytaniem o stan majątkowy chorych, zmalały bardzo znacznie. I tak, wtedy gdy w r. 1881. wynosiły 401.451 zł., z końcem roku 1884. wynosiły tylko 96.996 zł., jak już to wyżéj wspomnieliśmy.

Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

Załatwiając sprawozdanie komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie odprzedania lwowskiej wyznaniowej gminie izraelickiej części gruntu należącego do zakładu kulparkowskiego na urządzenie cmentarza izraelickiego, — powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. Października 1884. r. następującą uchwałę: — „Sejm upoważnia Wydział krajowy do sprzedania lwowskiej wyznaniowej gminie izraelickiej 1 morga 543 □ s. z gruntów zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie za kwotę 300 zł. na założenie cmentarza wyłącznie dla izraelitów zmarłych w zakładzie kulparkowskim i gminie Kulparkowa“.

W wykonaniu tej uchwały zawarliśmy z lwowską izraelicką gminą wyznaniową kontrakt sprzedaży i kupna oznaczonego kawałka gruntu

w Kulparkowie na cmentarz za cenę 300 zł., a na ryczałtowe wynagrodzenie za urządzenie drogi dojazdowej pobraliśmy od tejże gminy 150 zł.

W roku 1884. ruch chorych w zakładzie był następujący: Łóżek dla chorych było 500 jak w poprzednich latach. Leczono 914 chorych, to jest o 59 więcej aniżeli w roku 1883.; dni leczenia było 157.794, t. j. o 8.571 więcej, aniżeli w r. 1883., a o 21.422 więcej w porównaniu z r. 1882. Śmiertelność natomiast wynosiła tylko 11·5%, (w r. 1883. była 13·8), zmarło bowiem 106, t. j. o 13 mniej aniżeli w roku poprzednim. Zwracamy przytem uwagę, że w liczbie 106 zmarłych było 38 dotkniętych nieuleczalnem porażeniem postępowem. Przeciętnie w zakładzie było 432 chorych dziennie, a średni pobyt każdego chorego wynosił 172·6 dni.

Chorzy, jak w poprzednich latach, w celach leczniczych byli używani do różnych robót, a mianowicie mężczyzni w kancelaryi, w warsztatach: szewskim, krawieckim i stolarskim, do maglowania bielizny, do robót ziemnych w polu i do pomocy w krowiarni. Kobiety zaś do robót w kuchni, przy praniu bielizny, szyciu i reparacyi jej i do robót w ogrodzie. Za 28.163 dni pracy chorzy zarobili 1.003 zł. 5 ct.

Wynik gospodarstwa polnego, z ogrodów, krowiarni i trzody chlewnej, sprawdzony przez oddział rachunkowy przedstawia się następująco:

I. Gospodarstwo polne.

Wydatki: uprawa pól, kupno nasion i narzędzi, zbiór i t. d.	2.200 zł.	40 ct.
Dochody: ze zbiorów polnych	3.330 „	63 „
Nadwyżka dochodów . .	1.130 zł.	23 ct.

która w porównaniu z kwotą 352 zł., za jaką grunta te i pastwiska dawniej wydzierżawiano, okazuje czysty zysk 778 zł. 23 ct., nie licząc kwoty 63 zł. 35 ct. wydanej na zakupno i reparacyą pługów, pokrytej dochodami bieżącymi.

II. Ogrody zakładowe.

Wydatki: uprawa, zakupno jarzyn, kwiatów, drzew, ogrodnik i t. d.	1.061 zł.	38 ct.
Dochody: ze zbioru jarzyn, żyta i siana . . .	927 „	98 „
Wynik niekorzystny w kwocie	133 zł.	40 ct.

spowodowany wydatkiem przeszło 250 zł. na utrzymanie parku i ogrodów spacerowych dla chorych, a który to wydatek nie przynosi żadnego zysku, lecz owszem stratę wynikającą ze szkód, jakie obłąkani w ogrodach wyrządzają.

III. Krowiarnia.

Wydatki: Zakupno 6 krów dojnych po cenie przeciętnej 132 zł. 82 ct.	796 zł.	92 ct.
Dochody: Ze sprzedaży 6 krow wydojonych po 142 zł. 50 ct.	855 „	— „
Czysty zysk . . .	58 zł.	08 ct.

Produkcya nabiału potrzebnego dla zakładu kosztowała 4.413 zł. 98½ ct.

Przed zaprowadzeniem własnej gospodarki mlecznej płacono przedsiębiorcy po 10 ct. za litr mleka. Fundusz zakładowy musiałby przeto

za dostarczonych 77.271½ litr. po 10 ct. zapłacić kwotę 7.727 zł. 15 ct. Z porównania zatem okazuje się wynik korzystniejszy o 3.313 zł. 16½ ct.

Jeżeli zaś koszt produkcyi mleka wynoszący w roku 1883. od jednego litra kwotę 6·093 ct. porównamy z kosztem r. 1884. po 5·712 ct., okaże się, że produkcya mleka kosztowała w r. 1884. o 0·381 ct. taniej na litrze, co pomnożywszy przez ilość mleka w tymże roku wyprodukowanego, okaże się różnica w kwocie 294 zł. 40 ct., którą jako dodatni rezultat gospodarki mlecznej uważać należy.

Stan inwentarza: krów z końcem 1884. było 24.

IV. Trzoda chlewna.

Wydatki:	Koszt utrzymania służby	210	zł. 31	ct.
	Zakupno 118 sztuk trzody	4.199	„ 80	„
	Karm trzody, bicie, akcyza i t. d. . .	283	„ 22	„
	Razem . .	4.693	zł. 33	ct.
Dochody:	Z bicia 89 sztuk trzody i prosiąt uzyskano .	4.455	zł. 94	ct.
	Za sprzedaną szczecinę	16	„ 68	„
	Za remanent 29 sztuk trzody starszej i 16 prosiąt odprzedanych do rachunku r. 1885. .	834	„ —	„
		5.306	zł. 62	ct.
	Z porównania okazuje się czysty zysk . .	613.	„ 28½	„

V. Owce.

Wydatki:	Zakupno 100 sztuk, bicie i akcyza wynosiły .	977	zł. 77	ct.
Dochody:	Za mięso 100 sztuk baranów, łój, skóry i t. d.	977	„ 77	„

Zauważa się jednak przytem, że mięso baranie dostarczone do kuchni liczono za 1 kil. tylko 37 ct., podczas gdy przeciętna cena targowa onegoż była za kilo 42 ct., co na 1.831 kil. mięsa dostarczonego do kuchni czyni różnicę korzystniejszą w kwocie 91 zł. 55 ct. Prowadzenie więc tego działu gospodarki można uważać za korzystne.

Zestawiając wyniki poszczególnych działów gospodarstwa zakładowego mamy:

1.	W dziale gospodarki polowej wynik korzystny w kwocie	1.130	zł. 23	ct.
2.	„ „ mlecznej „ „ „	3.371	„ 24½	„
3.	„ „ trzody chlewnej „ „	613	„ 28½	„
4.	„ „ owiec „ „	91	„ 55	„
	Razem . .	5.206	zł. 31	ct.
	Ogrody wykazały wynik niekorzystny w kwocie . .	133	„ 40	„
	Pozostaje .	5.072	„ 91	„

A w porównaniu z rezultatem roku 1883., w którym czysty zysk wynosił 4.313 zł. 24 ct., zysk w r. 1884. przedstawia się o 759 zł. 67 ct. większy niż w roku poprzednim.

W roku ubiegłym wybudowano w zakładzie nową lodownię systemem amerykańskim, kosztem 1.905 zł. 60 ct. (według niezamkniętego jeszcze rachunku).

Ze względu, iż kominy przy nowych kotłach parowych były tak niskie, że cały zakład cierpiał od dymu, połączono te kominy za pomocą rury żelaznej z głównym kominem kosztem 679 zł. 45 ct.

Barak propinacyjny, stojący dawniej na gruncie, na którym propinacya do miasta Lwowa należy, został przeniesiony na grunt wolny od tego serwitutu, przez co uzyskano, że cała kwota dzierżawna, po odtrąceniu podatków przypadnie teraz funduszowi zakładu, gdy dawniej opłata miastu, część czynszu dzierżawnego pochłaniała.

Wskutek zwinięcia filii Hofmana i braku miejsca w szpitalu głównym we Lwowie, przenieśliśmy oddział obserwacyjny tymczasowo do Kulparkowa. Tam urządzono pomieszczenie dla sześciu mężczyzn i sześciu kobiet. Chorych tego rodzaju przyjmuje lekarz dyżurny a urzędnik wpisuje ich do osobnego protokołu. Po uznaniu ich za rzeczywiście obłąkanych, są oni przenaszani do właściwego zakładu dla umysłowo chorych.

W roku ubiegłym zostały przeprowadzone trzy próby bicia wołów we własnym zarządzie, jedna na wiosnę, druga latem, a trzecia w jesieni. Próby te okazały, że zakład zyskał 403 zł. 66 ct. Jeden kilogram mięsa wypadł na 45·9 ct., czyli mniej o przeszło ośm centów od ceny zakontraktowanej. W roku bieżącym przeprowadzają się dalsze próby w tym względzie.

Wydatki na utrzymanie całego zakładu w r. 1884. wynosiły 141.703 zł. 48 ct., t. j. o 5.754 zł. mniej jak w r. 1884., chociaż ilość dni leczenia w tym roku wzmogła się. Utrzymanie jednego chorego przez cały czas pobytu jego w zakładzie kosztowało 155 zł. 03 ct., t. j. o 16 zł. 63 ct. mniej, aniżeli w roku poprzednim, a dziennie 89·9, t. j. o 8·9 ct. mniej, aniżeli w r. 1883. Żywienie chorego na dzień z pieczywem i winem kosztowało 34·3. Podrożenie to żywienia o 1·4 ct. w porównaniu z rokiem poprzednim pochodziło stąd, iż w obec zamknięcia granic dla bydła z sąsiedniego państwa, zakład musiał na rok 1884. zawrzeć bardzo niekorzystny kontrakt na dostawę mięsa. Mamy nadzieję, że przy wprowadzeniu bicia wołów we własnym zarządzie podobne podniesienie cen na mięso miejsca mieć nie będzie. O postawieniu rzeźni zakładowej przedstawiamy osobne sprawozdanie.

Dochody wynosiły 154.465 zł. Z tego fundusz krajowy dostarczył 117.974 zł., obce fundusze 33.916 zł.; własne zaś źródła 2.575 zł.

Wskutek prośby gminy kulparkowskiej zezwoliliśmy, aby zakład jako obszar dworski, przyjął udział w założeniu szkoły ludowej jednorazowym datkiem 100 zł. na adoptowanie budynku szkolnego, zaś datkiem 50 zł. na urządzenie tej szkoły. Zarazem zezwoliliśmy na umieszczenie tymczasowe nauczycielki tej szkoły w zabudowaniu zakładu.

C. k. Namiestnictwo we Lwowie na żądanie c. k. Ministra sprawiedliwości zapytywało, czyby umysłowo-chorych zbrodniarzy i przestępców nie utrzymywano w zakładach naszych dla obłąkanych po ich wyzdrowieniu, lub w razie ich nieuleczalności, choćby się nie kwalifikowali do dalszego pobytu w zakładzie, aż do orzeczenia c. k. władzy politycznej w porozumieniu z właściwą władzą sądową.

Daliśmy odpowiedź odmowną na tej podstawie, że zakłady nasze przez to zarządzenie straciłyby właściwą swą cechę zakładów leczniczych, a stałyby się po części więzieniami i zakładami karnymi, a następnie, że względy ludzkości i słuszności sprzeciwiają się umieszczaniu zbrodniarzy i przestępców w jednym zakładzie z chorymi.

Dowiedziawszy się, że domek z gruntem położony tuż przy drodze wiodącej do zakładu w obrębie, na którym Magistrat miasta Lwowa ma zastrzeżone prawo propinacyi, ma być wystawionym na licytacyę, poleciliśmy Dyrektorowi zakładu stanąć do licytacyi i nabyć tę parcelę dla zakładu, jeżeliby cena kupna okazała się umiarkowaną, a to z powodu, ażeby propinacyę kulparkowską ochronić na przyszłość od strat.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Przy uchwalaniu budżetu szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1885., a mianowicie przy Rubr. XVIII. wydatków, polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, aby zarządził, co należy, celem uchylenia braku wpływu Dyrekcyi szpitala św. Łazarza, a względnie Wydziału krajowego, na przyjmowanie i wypuszczanie dzieci ze szpitala św. Ludwika.

W wykonaniu tego polecenia, Wydział krajowy przedstawia rzecz jak następuje:

Przyjmowanie i wypuszczanie dzieci ze szpitala odbywa się w ten sposób, iż:

1. Z każdem chorem dziecięciem obowiązani są rodzice lub opiekunowie zgłaszać się do kancelaryi zarządu krajowego szpitala św. Łazarza, a po zbadaniu stanu zdrowia dziecka, przynależności do gminy i stanu majątkowego osób obowiązanych do ponoszenia kosztów leczenia, — czyli po spisaniu protokołu (podobnie jak się to dzieje z przyjmowaniem chorych dorosłych do szpitala św. Łazarza) -- wydawaną bywa karta przyjęcia i dziecię odsyła się w celu leczenia do szpitala św. Ludwika.

2. Jeżeli w ciągu czterech tygodni chore dziecię nie opuści zakładu, wzywanym bywa Dyrektor szpitala św. Ludwika do złożenia opinii lekarskiej o stanie zdrowia leczonego dziecka.

3. Po przebytem leczeniu każde dziecko wraz z kartą przyjęcia bywa odprowadzane do kancelaryi zarządu szpitala św. Łazarza, a po wykreśleniu z dziennika chorych zostaje oddane rodzicom lub opiekunom, lub odstawia się do Magistratu w celu odesłania do miejsca stałego pobytu.

4. Ze szpitala św. Ludwika składane bywają codziennie raporta ruchu chorych do kancelaryi św. Łazarza.

5. Dyrektor szpitala św. Łazarza udaje się od czasu do czasu do szpitala św. Ludwika, celem przekonania się naocznie o stanie dzieci leczonych kosztem funduszu krajowego.

6. Wreszcie Inspektor szpitali krajowych przy corocznej wizytacyi szpitala św. Ludwika baczną zwraca uwagę na tę okoliczność, ażeby tylko rzeczywiście chore dzieci w szpitalu pozostawały, a tem samem wpływa także na zmniejszenie czasu przeciętnego pobytu dziecka w szpitalu.

Na dowód, że kontrola pod 1, 2, 3 wykazana, ściśle bywa wykonywaną, służą wykazy przedkładane wraz z rachunkami szpitala św. Łazarza peryodycznie po skończonym kwartale, oraz dokumenta, dołączane do wykazów dzieci leczonych w szpitalu św. Ludwika.

Że jednak pomimo takiej kontroli liczba chorych dzieci w szpitalu św. Ludwika w ostatnich latach wzrosła, a mianowicie:

w roku	1877.	było	dzieci chorych	627
„	1878.	„	„ „	566
„	1879.	„	„ „	527
„	1880.	„	„ „	693
„	1881.	„	„ „	766
„	1882.	„	„ „	584
„	1883.	„	„ „	770
„	1884.	„	„ „	894

to przyczyny tego wzrostu należy upatrywać we wzroście ludności w samym Krakowie, oraz w tej okoliczności, iż szpital przez racyonalne urządzenie i skuteczne leczenie zyskał zaufanie ogółu; dlatego też ludność z dalszych nawet okolic spieszy do Krakowa, by uzyskać w szpitalu pomocy lekarskiej.

Przeciętny czas pobytu dzieci w szpitalu nie może być uważany za zbyt nieprawidłowy, jak o tem świadczą cyfry wyjęte ze sprawozdań szpitala św. Ludwika, a mianowicie pozostawało jedno dziecię w leczeniu:

w roku	1878.	dni	34·5
„	1879.	„	35·5
„	1880.	„	27
„	1881.	„	25·6
„	1882.	„	33·7
„	1883.	„	30·9
„	1884.	„	27.6

Pomimo tego Wydział krajowy w myśl intencyi Wys. Sejmu wezwał za pośrednictwem Komitetu administracyjnego Dyrekcyę szpitala św. Łazarza, ażeby na przyszłość przy kwalifikowaniu chorych dzieci w szpitalu św. Łazarza, celem oddania ich do szpitala św. Ludwika, każde dziecko ściślejszemu jeszcze — o ile to być może — niż dotychczas poddać badaniu lekarskiemu, by w ten sposób zapobiedz możliwym nadużyciom zgłaszających się z dziećmi osób; zarazem zarządziliśmy, ażeby Dyrektor szpitala św. Łazarza częstą osobistą kontrolą spowodował jak najwcześniejsze wydalanie rekonwalescentów ze szpitala św. Ludwika, przezco dałoby się osiągnąć możliwe minimum czasu przeciętnego pobytu dzieci w szpitalu.

Powyżej wykazana kontrola datuje się od samego początku istnienia szpitala św. Ludwika.

Wprawdzie w r. 1879., przy sposobności umieszczenia w szpitalu św. Ludwika kliniki chorób dziecięcych, starał się c. k. Rząd uzyskać dla profesora pediatryi prawo kwalifikowania do przyjęcia chorych na klinikę pediatryczną w szpitalu św. Ludwika, lecz żądaniu temu, którego wyrazem była odezwa c. k. Namiestnictwa z d. 31. Marca 1879. r. L. 11.224 (przy akcie LW. 14.046/79.) sprzeciwił się w interesie funduszu krajowego Wydział krajowy stanowczo tak, iż wyżej opisany stan rzeczy trwa bez przerwy do dnia dzisiejszego.

Z powyższego zatem przedstawienia okazuje się, iż Dyrekcya szpitala św. Łazarza ma zapewniony wpływ na przyjmowanie i wypuszczanie dzieci ze szpitala św. Ludwika i że wykonuje przysługujące jej prawo kontroli.

Petycyę Prezydenta, wniesioną imieniem gminy stoł. król. miasta Krakowa o uwolnienie od opłaty 52½ ct., przypadających na budowę szpitala z taks za pozwolenie na muzykę z tańcami w lokalach szynkowych, przekazaną na posiedzeniu Wysokiego Sejmu w d. 2. Października 1884. Wydziałowi krajowemu do bliższego rozpatrzenia się i stanowczego załatwienia, uwzględniliśmy, uwalniając gminę od dalszego ponoszenia tego ciężaru.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 18. Października 1883. zażądaliśmy, aby za słabe, w klinice położniczej umieszczone, była opłacana zwykła taksa w szpitalu św. Łazarza na oddziale położnic ustanowiona. C. k. Namiestnictwo odezwą z d. 30. Czerwca b. r. LW. 37.320 żądaniu temu odmówiło na tej podstawie, iż sprawa urządzenia i utrzymania kliniki ginekologiczno-położniczej została już uregulowaną po obopólnem porozumieniu z Wydziałem krajowym umową prawomocną z r. 1868., nie może więc przystąpić do zawarcia nowej umowy, któraby nakładała na fundusz kliniczny większy ciężar, aniżeli ten, który przypada nań według istniejącego prowizoryum.

Dla obalenia niekorzystnej umowy, zawartej w r. 1868. w pertraktacyach z Rządem, o których zdajemy sprawę niżej, oświadczyliśmy, że zgadzamy się na pewne ofiary pod względem taksy dla wszystkich klinik wtedy, gdy kliniki już będą w obrębie szpitala, z warunkiem, aby obecne prowizoryum ustało.

Ruch chorych w szpitalu św. Łazarza w r. 1884. był następujący:

	Łóżek	Leczono	Dni leczenia	Średni pobyt	Jedno łóżko było zajęte dni	Śmiertelność liczba	Śmiertelność %	Ilość leczonych dziennie
Oddziały wewnętrzne . . .	180	2.928	56.467	19.3	313	553	18.8	154
Oddział chirurgiczny . . .	80	1.107	25.268	22,8	315	74	6.6	69
„ położnic i ginekol. .	25	395	10.033	25.4	401	8	2.0	27
„ mamek i dzieci ssących	10	122	3.623	28.9	362	39	44.8	9
„ syfilityczno-skórny .	120	1.669	38.604	23.1	321	6	0.3	105
„ obłąkanych	70	2 60	25.850	99.4	369	32	12.3	70
Razem .	485	6.481	159.845	24.6	329	712	10.9	437
Szpital św. Ludwika dla dzieci	100	952	26.359	27.6	263	237	24.8	72
Ogółem	585	7.433	186.204	25.1	318	949	12.7	509
w 1883. roku było . . .	575	6.706	177.161	26.3	308	894	13.3	485

Wykaz ten świadczy o wielkiem przepełnieniu szpitala św. Łazarza. Każde łóżko przeciętnie było zajęte 329 dni w ciągu roku; na oddziale położniczym i ginekologicznym 401 a na oddziale obłąkanych 369; to znaczy, że dla braku miejsca w tych oddziałach, część chorych musiano czasowo umieszczać na siennikach położonych na ziemi. Na oddziale syfilitycznym przepełnienie było tak wielkie, że prymaryusz zmuszony był przestać przyjmować z chorobami skórnemi, chociaż niektóre z nich są zaraźliwe.

Przeciętny pobyt chorych w zakładzie (bez oddziału obłąkanych) wynosił zaledwo 20.6 dni, co świadczy, że lekarze nie przytrzymywali chorych w szpitalu, dłużej nad konieczną potrzebę. Chorych dotkniętych chorobami zaraźliwemi, umieszczono w kilku salach urządzonych w suterenach. Wszystko to mówi, że w niedalekiej przyszłości potrzeba będzie szpital rozszerzyć, bo z powiększeniem ludności ilość chorych, potrzebujących opieki szpitalnej wzmaga się.

Zwracamy jeszcze uwagę Wysokiego Sejmu, że szpital św. Łazarza nie posiada bardzo potrzebnego oddziału ocznego, bo klinika okulistyczna jest za szczupła dla tej ilości chorych na oczy, którzy się tam zgłaszają jak z miasta tak i z okolicy. Przytem klinika jest zamknięta w ciągu letnich miesięcy, kiedy właśnie następuje największy przypływ dotkniętych chorobami oczu. W prawdzie przy zamknięciu klinik na lato, chorzy na oczy są odsyłani na chirurgiczny oddział szpitala św. Łazarza; lecz tam nieznajdują ani odpowiedniego pomieszczenia, ani należytego leczenia, bo przy dzisiejszem specyalizowaniu wszystkich chorób, nie każdy lekarz jest w stanie zadość uczynić najnowszym wymogom nauki.

Na oddziale chirurgicznym dokonano 275 większych i mniejszych operacyi.

Wydatki roczne na utrzymanie zakładu św. Łazarza wynosiły kwotę 148.155 zł. t. j. o 3.415 zł. mniej jak w roku poprzednim, chociaż dni leczenia było więcej o 6.191. Cały koszt utrzymania jednego chorego wynosił 19 zł. 93 ct., a dzień leczenia 92.7 ct. t. j. o 5.9 ct. mniej jak w roku poprzednim. Dzienny wikt chorego kosztował 28.4 t. j. o 1.9 ct. taniej aniżeli w roku 1883. W ogóle wydatki we wszystkich prawie rubrykach były mniejsze jak w roku poprzednim; koszta apteczne, na które Wysoki Sejm jeszcze w roku 1883. zwrócił uwagę swoją, zmalały znacznie, bo z 6.13 ct. na chorego i dzień leczenia spadły na 4.1 ct. — Ogród przyniósł czystego dochodu za jarzyny i siano 442 zł. 70 ct., trzoda zaś chlewna, utrzymywana w szpitalu, przyniosła zysku czystego 473 zł. 15 ct.

Dochody wynosiły 193.880 zł., z tego fundusz krajowy udzielił 135.898 zł., obce fundusze 733 zł., a własne źródła 35.249 zł.

Na wniosek komitetu administracyjnego szpitala św. Łazarza, zezwoliliśmy na wydatek w kwocie 985 zł. a mianowicie 735 dla zabezpieczenia kotłów parowych od zanieczyszczania ich osadami stałymi, przez użycie oczyszczającego przyrządu systemu Dervaux i 250 na podwyższenie komina parowego, dla odpowiedniejszego i więcej ekonomicznego użycia paliwa.

Naprawa hełmów na wieżach kościoła św. Łazarza, z uwzględnieniem rezerwoarów dla wodociągów na jednej z wież, jest już na ukoń-

czeniu i koszt naprawy będzie wynosić około 5.292 zł. z preliminowanych 5.900 zł.

Na urządzenie wodociągów w starym gmachu i restauracyę kościoła, które są naglącemi, wstawiamy do preliminarza na r. 1886. potrzebną na to kwotę 15.060 zł. upraszając o przyzwolenie tego kredytu.

Dla ostatecznego uporządkowania szpitala zostanie jeszcze zrobić mur i sztachety przed szpitalem i osuszyć ogród szpitalny, co według kosztorysu wyniesie 7.560 zł.

Ze względu jednak na obciążenie budżetu w tym roku nie prosimy o tę sumę.

Stosownie do życzenia Ministerstwa oświecenia, aby zarząd ekonomiczny klinik był połączony z zarządem szpitala św. Łazarza, delegowaliśmy do Krakowa Członka Wydziału krajowego Dr. Hoszarda dla porozumienia się z delegatem Rządu, jako też i kierownikami klinik lekarskich wszechnicy Jagielońskiej.

Według decyzyi C. k. Ministerstwa w najbliższej przyszłości miała być budowaną klinika chirurgiczna na gruncie przed pawilonem obłąkanych od ul. Kopernika. — Reszta zaś klinik ma stanąć na Blichu, a zakład patologiczno-anatomiczny od Grzegórzek. Jakkolwiek Wysoki Sejm upoważnił nas do odstąpienia tylko dwóch placów, jednak wchodząc w ducha uchwał Sejmowych i intencyi jego, delegat nasz nie robił żadnych trudności, w przekonaniu, że Wysoki Sejm i to ustępstwo zatwierdzić raczy.

W ogóle wszystkie przemówienia, oświadczenia i zobowiązania delegata naszego, niemniej warunki przez niego stawiane, a przez Wydział krajowy przyjęte, były napiętnowane życzliwością dla Wszechnicy Jagielońskiéj, a względnie dla klinik, i dążyły do tego, aby wybudowanie klinik na gruncie szpitalnym umożliwić i przyspieszyć, nie spuszczając jednak z oka względów na dobro szpitala i na oszczędzenie funduszu krajowego.

Delegat nasz oświadczył: 1.) Że ani obecnie, ani kiedykolwiek Wydział krajowy nie mógł by objąć administracyi klinik, jak długo one się nie znajdują w obejściu szpitalnem, a to z powodu kosztowności takiej odrębnej administracyi. 2.) Że uznając korzyść i potrzebę oddziałów rezerwowych dla klinik, Wydział krajowy musi odmówić żądaniu delegata rządowego, aby w obecnych lokalnościach szpitalnych odstąpiono pewną ilość sal do użytku przyszłych klinik, dla braku sal potrzebnych do tego i wielkiego przepełnienia szpitala. 3.) Że nie możemy się także zgodzić, aby dla zmniejszenia kosztów utrzymania przyszłych klinik, wydzielono z każdej kliniki pewną ilość łóżek, jako oddział rezerwowy, i żeby takowe oddziały przyjęto pod administracyę szpitalną, jako oddziały szpitalne, z profesorami klinicznymi jak prymaryuszami, gdyż pod względem administracyi i rozrachowania kosztów była to niedogodna komplikacya, tem bardziej niepotrzebna, że zbytecznym kosztom zapobiedz można, jeżeli profesorowie kliniczni, na pewnej części kliniki, ordynować będą według normy szpitalnej, a nie klinicznej. 4.) Że jeszcze przed rozpoczęciem budowy klinik, wszystkie budynki szpitalne znajdujące się na obranych pod budowę klinik miejscach, będą przeniesione kosztem skarbu państwa na miejsca przez zarząd szpitalny wskazane, i że zarząd szpitalny podjął by się przestawienia tych budynków za kwotę ryczałtową, za wspólnem porozumieniem. 5.) Że ani fun-

dusz szpitalny ani fundusz krajowy przez administracyę klinik nie będzie narażony na większe wydatki, aniżeli stosunkowo do liczby chorych klinicznych, obecnie ponosi. 6.) Że kliniki zostaną oddane szpitalowi zupełnie umontowane, t· j. zaopatrzone w całkowity inwentarz szpitalny, który zarząd szpitala na rachunek funduszu Państwa uzupełniać obowiązuje się. 7.) Że wszystkie adaptacye i rozszerzenia ubikacyi szpitalnych, które wskutek objęcia administracyi klinik w zarząd szpitala okażą się potrzebne, będą dokonane kosztem funduszu państwowego. 8.) Nareszcie, aby zapobiedz wszelkim nieporozumieniom na przyszłość, omówiono sposób prowadzenia rachunków w grubszych zarysach, stosunek profesorów klinicznych do Dyrektora i zarządu szpitala, a także stosunek sióstr Miłosierdzia i służby.

Delegat Rządu poruszył sporny stosunek kliniki położniczej, żądając stanowczego przyznania, że taka klinika po jej przeniesieniu na grunt szpitalny, jako integralna część szpitala, całkowicie przejdzie na koszt funduszu szpitalnego. — Ponieważ umowa z roku 1868. jako niewykonalna, zastąpioną została dotąd obowiązującem prowizoryum i wykonanie jej obciążyłoby w przyszłości budżet szpitalny znaczną kwotą, delegat nasz oświadczył, że skoro kliniki będą w obrębie szpitala, fundusz krajowy będzie płacić nie zwykłą taksę szpitalną (63 ct.), lecz rzeczywisty wydatek na chorego w szpitalu, po odtrąceniu wydatków, które mają wprawdzie wpływ na koszta leczenia w szpitalu, jednak nie mogą mieć wpływu na koszta leczenia w klinice (72 ct.), pod warunkiem, że klinika położnicza, po jej wybudowaniu na gruncie szpitalnym, administrowaną będzie przez zarząd szpitala, pod tymi samymi warunkami jak inne kliniki, a dopóki to nie nastąpi, ma obowiązywać teraźniejsze prowizoryum.

Jak teraz rzeczy stoją rozchodzi się tylko o budowę kliniki chirurgicznej, a budowę reszty klinik c. k. Ministerstwo odkłada do czasu przyszłego.

Gdybyśmy przyjęli administracyę teraźniejszych klinik pod swój zarząd, to nie ulega żadnej wątpliwości, że nowe kliniki nie będą budowane. — Dla tego też delegat nasz usuwał wszystko, coby mogło zaszkodzić budowie kliniki choćby w przyszłości.

Na późniejsze zapytanie c. k. Namiestnictwa, czy postawienie kliniki chirurgicznej na gruncie Morgensterna, położonym naprzeciwko szpitala św. Łazarza, z drugiej strony ul. Kopernika i bezpośrednio przy tej ulicy, nie natrafi na jakie objekcye ze strony naszej pod względem objęcia tej kliniki w Zarząd Dyrekcyi szpitala pod warunkami umówionemi, odpowiedzieliśmy, że z powodu bliskości miejscowości tej od szpitala, zgodzilibyśmy się na administracyę jej, dodając jednak jeszcze raz, że według naszego przekonania, najlepszem miejscem na wszystkie kliniki, jak pod względem administracyi i gospodarstwa, tak też i dla dogodności uczniów krakowskiej wszechnicy, byłaby ta część ogrodu szpitalnego, która wychodzi na Grzegorżki.

W roku przeszłym zdaliśmy sprawę o wyniku lustracyi majątku szpitalnego Tropiszowa. Ze względu na korzystny wynik lustracyi na wniosek komisyi, powierzono teraźniejszemu dzierżawcy p. Machnickiemu, dzierżawę tego majątku jeszcze na lat dwanaście, i zawarto z nim odpowiedni kontrakt 29. Grudnia 1884.

Przychylając się do propozycyi Komitetu administracyjnego szpitala św. Łazarza, uwzględniliśmy prośbę dzierżawcy dóbr Tropiszowa o przedłużenie terminu do zaprowadzenia płodozmianu i przedłożenia mapek rotacyjnych do końca Maja 1885. r., a zarazem wydelegowaliśmy inżyniera bióra melioracyjnego dla wykonania planów i kosztorysów szczegółowych na projektowane osuszenie gruntów dworskich w Tropiszowie, aby podnieść dochody z tych dóbr.

Lustracya majątku Prądnik Czerwony, dokonana 19. Czerwca 1884. wykazała, że obecny dzierżawca p. Fieber doprowadził do stanu kwitnącego pod względem uprawy roli, obfitego unawożania ziemi i zupełnie racyonalnego gospodarowania. Wskutek czego postanowiliśmy oddać mu dzierżawę tego majątku na dalszych lat dwanaście, licząc od 24 Czerwca 1887. za czynszem dzierżawnym o rocznych 4.000 zł. z obowiązkiem, aby odrestaurował własnym kosztem wozownię i dwie stodoły, na które wskazała komisya lustracyjna.

Dnia 17. Września b. r. z niewiadomych powodów wybuchł pożar w Prądniku Czerwonym i zniszczył cztery stodoły, tudzież szopy do szczętu ze zbożem, sianem i koniczyną i tylko dzięki Krakowskiéj straży ogniowej, nie dopuszczono zajęcia się spichlerza, stajeń, wozowni i domu mieszkalnego. Budynki były zabezpieczone od ognia, lecz czy wynagrodzenie za szkodę wystarczy w zupełności na postawienie nowych stodół, tego na razie orzec nie można.

Ze względu, że dzierżawca znaczną poniósł stratę przez pożar, gdyż oprócz całej krescencyi spaliły mu się mleczarnia i różne narzędzia gospodarcze, na wniosek Dyrektora szpitala pozwoliliśmy wydać p. Fieberowi zużytą słomę z sieników, jaką posiadał szpital Św. Łazarza, bez żądania wynagrodzenia, gdyż dzierżawcy nie pozostało ani zdźbła słomy, a jednocześnie wystosowaliśmy do Prezydyum Magistratu krakowskiego podziękowanie za chętną i skuteczną pomoc, niesioną przez krakowską straż pożarną, i ocalenie zagrożonych pożarem budynków gospodarczych.

W roku 1873. Magistrat miasta Krakowa wniósł do Wydziału krajowego prośbę, ażeby: 1.) przyznać gminie tamtejszej prawo do bezpłatnych 80 łóżek w szpitalu Św. Łazarza, albo 2.) wydać miastu kapitały fundacyjne tegoż szpitala, które na leczenie ubogich były przeznaczone, oraz 3.) ażeby uwolnić gminę miasta Krakowa od obowiązku zwrotu połowy kosztów leczenia Krakowian za czas, w którym obowiązywała ustawa krajowa z 19. Listopada 1868 r. — Sprawa ta miała być załatwioną przy rokowaniach o oddanie szpitala Św. Łazarza w Zarząd gminie m. Krakowa. — W Październiku 1874. r. wniósł Magistrat w tej sprawie petycyę do Wysokiego Sejmu, która została przekazaną Wydziałowi krajowemu „do załatwienia według słuszności“.

Wydział krajowy po rozpatrzeniu sprawy dnia 28. Maja 1878 r. do L. 41.582 załatwił petycyę gminy odmownie. — W skutek tego Magistrat m. Krakowa udał się do Trybunału administracyjnego a później do c. k. Namiestnictwa, które d. 29. Sierpnia b. r. L. 44.754 orzekło, że:

Alegat 49.

1. Gmina miasta Krakowa ma prawo żądać, aby za dochody z majątku zakładowego szpitala Św. Łazarza, pochodzącego z zapisów czynionych do r. 1818. dla ubogich chorych, w szpitalu Św. Łazarza lub dla tego szpitala w ogólności leczono bezpłatnie tylu ubogich chorych a

względnie tyle położnic do miasta Krakowa przynależnych, na ilu też dochody wystarczają, z tem zastrzeżeniem, że dochody z zapisów dla szpitala Św. Łazarza wogólności poczynionych, winny być tylko o tyle obracane na leczenie ubogich chorych do Krakowa przynależnych, o ile nie są potrzebne dla pokrycia innych potrzeb szpitala.

2. Gmina miasta Krakowa jest uwolnioną od zwrotu funduszowi krajowemu połowy kosztów leczenia, za tylu ubogich chorych przynależnych do gminy miasta Krakowa, którzy byli leczeni w szpitalu Św. Łazarza w Krakowie za czasów obowiązywania ustawy krajowej z dnia 19. Listopada 1868. Nr. 29. Dz. u. kr., na leczenie ilu wystarczały dochody z powyższych darów i zapisów; jest zaś obowiązaną zwrócić funduszowi krajowemu połowę kosztów leczenia tych chorych, przynależnych do gminy miasta Krakowa, których kosztów leczenia nie pokrywają powyższe dochody.

Ponieważ po powyższem orzeczeniu c. k. Namiestnictwa, jako najwyższej władzy w sprawach fundacyjnych, nie ma widoków, aby rekurs wniesiony w tej sprawie do c. k. Ministerstwa mógł osiągnąć korzystniejszy wynik, a samo orzeczenie przyznaje funduszowi krajowemu znaczną część pretensyi, przeto postanowiliśmy nie czynić dalszych kroków, aby sprawy nie przewlekać i umożliwić prędsze zrealizowanie pretensyi, jaka się okaże z obrachunku na rzecz funduszu szpitala Św. Łazarza.

Polecenie Wysokiego Sejmu względem zdania sprawy o użyciu dochodów funduszu podrzutków w Krakowie w myśl woli fundatorów, spełniamy w osobnem sprawozdaniu.

Szpitale prowincyonalne.

Ruch chorych w szpitalach prowincyonalnych wzmaga się nieustannie. I tak:

	Łóżek	Chorych	Dni leczenia	Średni pobyt	Jedno łóżko było zajęte dni	Śmiertelność liczbowa	%	Ilość leczonych dziennie
W r. 1883. było	1681	16.102	388.064	24·1	230	1510	9·3	1063
„ 1884. „	1681	17.450	419.155	24·0	249	1581	9·0	1149

Wyniki lecznicze roku 1884. w porównaniu z rokiem poprzednim, przedstawiają się w ogóle korzystnie. Jednak napływ chorych w niektórych szpitalach jest tak wielki, że lekarze ordynujący są zmuszeni ograniczać przyjmowanie chorych, zwłaszcza w miesiącach zimowych, kiedy ruch ten jest największy. Szczególnie cierpiały na przepełnienie szpitale w Rzeszowie, Tarnopolu i w Brzeżanach. Powiększenie szpitali w tych miejscowościach byłoby pożądanem, z powodu corocznego wzrastania ilości chorych, dotkniętych zakażeniem wenerycznem, które wymaga długiego i bardzo sumiennego leczenia, aby powstrzymać szerzenie się tej plagi, szczególnie pośród ludności Galicyi wschodniej, a jeszcze więcej w południowo-wschodniej.

Dla porównania gospodarstwa i administracyi szpitali naszych prowincyonalnych, przedstawiamy zestawienie zamknięć rachunkowych z trzech lat ostatnich.

Rok	Ilość chorych	Dni leczenia	Wydatek roczny	Cała kuracya chorego kosztowała	Dzień leczenia	Żywienie
1882.	15.467	365.421	221.826 zł.	14 zł. 34 ct.	60·7	22·1
1883.	16.102	388.064	208.594 „	12 „ 95 „	53·7	21·2
1884.	17.450	419.155	222.810 „	12 „ 71 „	53·1	22·8

Alegat 50. Rezultaty te wskazują, że szpitale nasze prowincyonalne są administrowane tanio, a nawet najtaniej w całej Monarchii, jak to widać z zestawienia wydatków na koszta leczenia we wszystkich prowincyach Austryi, umieszczonego w ustępie o kosztach w szpitalach warszawskich.

Rzeczywiste dochody w szpitalach prowincyonalnych wynosiły 244.436 zł., z tego fundusz krajowy dostarczył 189.559 zł., obce fundusze i płacący za siebie 23.654 zł., a własne dochody 31.223 zł.

W porównaniu z kwotami na rok 1884. preliminowanemi, wynosiły rzeczywiste wydatki wszystkich szpitali prowincyonalnych o 10.000 zł. mniej, a dochody o 21.626 zł. więcej, rezultat zatem był o 31.626 zł. korzystniejszy, niż się spodziewano.

Ponieważ zamknięcia rachunkowe z trzech lat ostatnich pokazały, iż taksa szpitalna w dwóch zakładach nie pokrywa wydatków, byliśmy zmuszeni podnieść taksę w Białej z $^{45}/_{25}$ na $^{55}/_{30}$, w Przemyślu zaś z $^{46}/_{20}$ na $^{48}/_{24}$. Przeciętna taksa wszystkich szpitali prowincyonalnych w r. 1884. wynosiła 51·9, nadwyżkę więc wydatków, wynoszącą 1·2 ct. szpitale pokrywały z własnych dochodów.

Pod względem pomieszczenia chorych nie wszystkie nasze prowincyonalne szpitale są jednakowo uposażone. Jedne z nich mieszczą się we własnych domach, drugie w najętych. Bardzo porządne budynki szpitalne istnieją w jedenastu miejscowościach, a mianowicie: w Stanisławowie, Przemyślu, Żółkwi, Białej, Sanoku, Stryju, Złoczowie, Kołomyi, Sokalu, Nowym Sączu i w Jaśle. Budynki własne, potrzebujące znacznych napraw lub rozszerzenia, są w Tarnowie, Bochni, Podhajcach, Zaleszczykach, Tarnopolu, Samborze, Brodach i w Śniatynie. Szpitale w Brodach i Tarnopolu posiadają własne, dość znaczne fundusze wystarczające na budowę, dla tego też już w r. 1883 zezwoliliśmy Brodom rozpocząć budowę nowego szpitala pod kierunkiem i kontrolą Rady powiatowej, a gminę Tarnopolską wezwaliśmy, aby przedłożyła nam plan i kosztorysy mającego się budować szpitala. W najętych budynkach mieszczą się cztery szpitale: drohobycki, rzeszowski, brzeżański i wadowicki. Z tych drohobycki odpowiada wszelkim warunkom dobrze urządzonego szpitala, gdyż był budowany z przeznaczeniem dla chorych, rzeszowski jest bardzo szczupły, wadowicki zbyt oddalony od miasta i wilgotny, a brzeżański pod wszelkiemi względami jest nieodpowiednim na zakład leczniczy, przy zupełnej niemożności wynajęcia innego, lepszego w mieście. W tych więc ostatnich miejscowościach potrzeba będzie postarać się o budynki odpowiedniejsze.

W Samborze umarł lekarz ordynujący w szpitalu powszechnym, Władysław Tymaczkowski; na jego miejsce prowizorycznie mianowaliśmy Dra Alfreda Biegelmajera, byłego sekundaryusza w tymże szpitalu.

Alegat 51. Budżety szpitali prowincyonalnych na rok 1885. wykazują w wydatkach kwotę 224.372 zł., t. j. o 8.439 zł. mniejszą od kwoty, w roku poprzednim preliminowanej, a o 1.562 zł. większą od rzeczywiście w r. 1884. wydanej. Dochody, obliczone na 218.525 zł., przedstawiają niedoboru 5.847 zł., który częścią podniesieniem taksy w paru szpitalach, częścią oszczędną gospodarką pokryć wypadnie.

Departament VI.

Szef: Waleryan Podlewski, Członek Wydziału krajowego.

A) Ustawy sankcyonowane.

Odezwą z dnia 26. Grudnia 1884 L. 12.088/pr. zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 17. Grudnia 1884 użyczyć najmiłościwiej Najwyższej Sankcyi uchwalonemu przez W. Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 24. Września 1884. r. projektowi ustawy zmieniającej §§. 5, 6., 7., 27., 32. i 33. krajowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. Lutego 1861. Ustawa ta została ogłoszoną w Dzienniku Ustaw krajowych. Część I. Nr. 1. z roku 1885.

B) Uchwały sejmowe niepodlegające Najwyższej Sankcyi i sprawy Wydziałowi krajowemu przekazane i polecone.

Uchwała z dnia 2. Września 1884, wzywająca Wydział krajowy, aby przystąpił co rychlej do ostatecznego uporządkowania podziału kraju na okręgi powiatów sądowych i administracyjnych.

Uchwała tejże daty, wzywająca Wydział krajowy, aby dołożył wszelkich starań w celu szybkiego wprowadzenia w życie nowych czterech Sądów, które c. k. Ministerstwo Sprawiedliwości utworzyć przyrzekło.

Po przeprowadzeniu korespondencyi z Ministerstwami Sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i JE. p. Ministrem Ziemiałkowskim (L. W. 48.442/84) Wydział krajowy przedkłada oddzielne sprawozdanie Wysokiemu Sejmowi do LW. 33.998/85.

Uchwała z dnia 10. Września 1884, przekazująca petycyę gminy Muszyny jakoteż mieszkańców Krynicy, co do przeniesienia siedziby c. k. Sądu pow. z Krynicy do Muszyny, Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania na następnej sesyi.

Przedkładamy w tej sprawie oddzielne sprawozdanie do LW. 16.804/85.

Uchwała z dnia 10. Września 1884, przekazująca Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Milczyce o wydzielenie jej z powiatu politycznego Mościskiego i sądowego w Sądowej Wiszni, a przydzielenie do powiatu politycznego i sądowego w Rudkach.

Odpowiednie sprawozdanie do LW. 13.081/85 przedkładamy Wysokiemu Sejmowi.

Uchwała z dnia 10. Września 1884, którą odstąpiono Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę gminy Rokitno o wydzielenie jej z okręgu c. k. Starostwa w Gródku i Sądu powiat. w Janowie, a przydzielenie do Starostwa i Sądu we Lwowie.

Oddzielne sprawozdanie do LW. 25.640/85 przedkładamy.

Uchwała tejże daty, przekazująca Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę gminy Zawadka o wyłączenie z okręgu Sądu pow. w Frysztaku i c. k. Starostwa w Jaśle, a przyłączenie do Sądu powiat. w Strzyżowie i c. k. Starostwa w Rzeszowie.

Przedkładamy oddzielne sprawozdanie do LW. 39.343/85.

Uchwała tej samej daty, przekazująca Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę gminy Pruchnika o ustanowienie w tem miasteczku nowego Sądu powiatowego.

Po zasięgnięciu opinii Rady powiatowej w Jarosławiu, przesłano c. k. Sądowi wyższemu krajowemu we Lwowie dla objawienia swego zdania, który ze swej strony zarządził miejscowe dochodzenia, lecz stanowczej odpowiedzi dotąd Wydział krajowy od c. k. Prezydyum Sądu wyższego nie otrzymał. (LW. 46.119/85).

Uchwała z dnia 10. Września 1884, przekazująca Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę gminy Lubaczów o przeniesienie siedziby c. k. Starostwa z Cieszanowa do Lubaczowa.

Opinię Rady powiatowej Cieszanowskiej przesłano pod dniem 8. Maja 1885 LW. 22.481/85 c. k. Namiestnictwu do objawienia swego zdania, które, zawiadomiwszy Wydział krajowy o zarządzeniu ze swej strony dochodzenia na gruncie, dotąd nam odpowiedzi nie nadesłało.

Uchwała z dnia 22. Września 1884, przekazująca Wydziałowi kraj. jako komisyi petycyę gminy Tyśmienicy o przeniesienie siedziby Starostwa z Tłumacza do Tyśmienicy.

Pod dniem 10. Marca 1885 L. 5318 przesłano c. k. Namiestnictwu do opinii sprawozdanie Rady powiatowej w Tłumaczu, której dotąd Wydział krajowy mimo dwukrotnych urgensów nie otrzymał.

Uchwała z dnia 22. Września 1884, przekazująca Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę gminy Ottynii o ustanowienie nowego Sądu powiatowego.

Z powodu, iż dotąd nie otrzymaliśmy opinii c. k. Prezydyum Sądu wyższego krajowego we Lwowie, któremu przesłaliśmy petycyę wraz z opinią Rady powiatowej Tłumackiej (LW. 41.793/85), Wydział krajowy nie może w sprawie tej przedłożyć odpowiedniego sprawozdania.

Uchwała z dnia 22. Września 1884. r., przekazująca Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę gminy Czerteż o wyłączenie jej z powiatu politycznego Żydaczowskiego i sądowego Żurawno, a przydzielenie do powiatu sądowego i politycznego w Kałuszu.
Uchwała z tejże daty przekazująca do zbadania petycyę gminy sąsiadującej z Czerteżem Stańkowej, o takież same przeniesienie do powiatu Kałuskiego.

Przedkładamy oddzielne sprawozdanie Wysokiemu Sejmowi do LW. 33560/85. co do obydwóch petycyj.

Uchwała z dnia 6. Października 1884., przekazująca Wydziałowi krajowemu jako komisyi petycyę gminy Jordanów o utworzenie tam siedziby władzy administracyjnej.

Opinię Rady powiatowej Myślenickiej przesłano c. k. Namiestnictwu do objawienia swego zdania pod dniem 10. Marca 1885. LW. 67836/84., lecz dotąd, pomimo urgensu, nie otrzymał Wydział krajowy żadnej odpowiedzi.

Uchwała z dnia 7. Października 1884., przekazująca Wydziałowi krajowemu petycye gminy Chyrowa i innych o przeniesienie siedziby Sądu powiatowego w Starej Soli do Chyrowa, do ponownego zbadania.

Zebrane opinie Rady powiatowej w Starem mieście i uchwały Rad gminnych przesłano do opinii c. k. Sądowi wyższemu krajowemu we Lwowie, który, jak świadczy jego odezwa (LW. 46117.), odniósł się z tą sprawą do c. k. Ministerstwa Sprawiedliwości, skąd jednak żadna odpowiedź nie nadeszła.

Uchwała z dnia 10. Września 1884., przekazująca Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę gmin i obszarów dworskich Ho-

Przedkładamy oddzielne sprawozdanie do LW. 24284/85.

niatycze-Kah uów i Werbiż, o wyłączenie ich z okręgu Starostwa w Ruddach i Sądu w Komarnie, a przyłączenie do Sądu powiat. w Szczercu Starostwa we Lwowie.

Uchwała z dnia 15. Października 1884., przekazująca Wydziałowi krajowemu petycyę miasta Zaleszczyki o utworzenie nowego Sądu obwodowego z siedzibą w Zaleszczykach.

Odpowiednie sprawozdanie do LW. 23558/85. przedkładamy Wysokiemu Sejmowi.

C) Wezwania do c. k. Rządu i sprawy temuż do załatwienia odstąpione.

Uchwała z dnia 17. Września 1884. wzywająca Rząd, by miejscowości Tarnawa górna i dolna przyłączono do okręgu Sądu powiatowego delegowanego miejskiego w Wadowicach.

Do LW. 49386/84. zawiadomiono petycyonujących przez Wydział powiatowy w Żywcu.

Uchwała wzywająca c. k. Rząd o przeniesienie gminy Bratkowce do okręgu Sądu powiatowego delegowanego miejskiego w Stanisławowie.

Do LW. 49387/84. polecono Wydziałowi powiatowemu w Tłumaczu zawiadomić mieszkańców gminy Bratkowce.

Inne ważniejsze sprawy.

Przekazane Wydziałowi krajowemu sprawy i petycye do załatwienia.

Petycye gmin powiatu Doliniańskiego, o przeniesienie siedziby władz powiatowych administracyjnych z Doliny do Bolechowa, zgodnie z oświadczeniem c. k Namiestnictwa i Rady powiatowej w Dolinie, zwróciliśmy petycyonującym z oznajmieniem, iż Wydział krajowy nie widzi potrzeby dalszego popierania tej sprawy (LW. 44756/84.).

Petycyę mieszkańców gminy Zakluczyna o utworzenie nowego Sądu powiatowego w tej miejscowości załatwiono w ten sposób, że postanowiono wstrzymać się z urgowaniem tej sprawy u p. Ministra Sprawiedliwości, dopóki nie będą zaprowadzone nowe Sądy powiatowe w Żabnie, Dynowie i Podwołoczyskach (LW. 57087/84.).

Petycyę obszaru dworskiego i niektórych mieszkańców gminy Jezupola, o przeniesienie tej miejscowości do Sądu powiatowego delegowanego miejskiego w Stanisławowie, zwrócono petentom z oświadczeniem, iż po zebraniu dokładnych wyjaśnień, Wydział krajowy nie widzi potrzeby popierania tej sprawy u Wysokiego Sejmu (LW. 20917/85.).

Podobnież odmówiono poparcia petycyi gminy Wulka Niedźwiedzka o przeniesienie jej z Sądu powiatowego w Leżajsku do okręgu Sądu powia-

towego w Sokołowie przy pozostawieniu jej w okręgu c. k. Starostwa w Łańcucie, jako sprzeciwiającej się §. 10. ustawy z dnia 19. Maja 1868 r. (Nr. 44. D. u. p. (LW. 50007/85.).

W końcu mamy zaszczyt uwiadomić Wysoki Sejm, iż c. k. Ministeryum Sprawiedliwości odezwą z dnia 18. Września 1885. LW. 48953. doniosło nam o utworzeniu nowego Sądu powiatowego w Żabnie, bez oznaczenia jednak terminu otwarcia, w skład którego wejdą miejscowości uchwałą Wys. Sejmu z dnia 29. Maja 1875. proponowane.

Również wskutek reklamacyi naszej p. Minister Sprawiedliwości odezwą z dnia 8. Sierpnia 1885. LW. 42161. zezwolił na pozostawienie nadal gminy Święcany w okręgu Sądu powiat. w Jaśle, która rozporządzeniem z dnia 30. Stycznia 1884. r. przydzieloną już była do okręgu nowego Sądu pow. w Bieczu.

Petycya gminy Witkowa nowego o ustanowienie tamże posterunku c. k. żandarmeryi.

Uchwałą z dnia 10. Września 1884. postanowił Wys. Sejm odstąpić c. k. Rządowi petycyę gminy Witkowa nowego, w sprawie ustanowienia w Witkowie nowym posterunku żandarmeryi, do możliwego uwzględnienia.

W załatwieniu tego, oznajmiło nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z d. 3. Kwietnia 1885. L. 3038/pr., iż się do prośby rzeczonej gminy przychylić nie może, ponieważ miejscowe stosunki bezpieczeństwa według przeprowadzonego w tej mierze dochodzenia są zadowalniające, gmina Witków nowy nadto jako leżąca w rejonie radziechowskiego posterunku żandarmeryi, bywa często przez patrole tegoż posterunku odwiedzaną, a że wreszcie ustanowienie odrębnego posterunku w Witkowie mogłoby tylko nastąpić z uszczerbkiem sił innych posterunków, co by na publiczne bezpieczeństwo w innych częściach kraju niekorzystnie oddziałać musiało.

O tej odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiliśmy zwierzchność gm. Witkowa nowego i Wydział powiat. w Kamionce Strumiłowej dnia 10. Kwietnia 1885. do L. 17675/85.

Petycya gminy Piwnicznej o uznanie potrzeby posterunku c. k. żandarmeryi w Piwnicznej.

Uchwałą z d. 19. Września 1884. postanowił Wys. Sejm odstąpić c. k. Rządowi petycyę gminy miasta Piwniczna, o uznanie potrzeby posterunku c. k. żandarmeryi dla tej gminy, do ściślejszego zbadania i możliwego uwzględnienia. W odpowiedzi na to oznajmiło nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 28. Marca 1885. L. 2791/pr., iż — w porozumieniu z c. k. krajową komendą żandarmeryi poddało rzeczoną petycyę ściślejszemu zbadaniu, którego wynik nie wykazał potrzeby posterunku żandarmeryi w tej gminie. Dalej oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że obecne ustanowienie posterunku c. k. żandarmeryi, musiałoby być połączone z uszczerbkiem dla innych rejonów żandarmskich, z mniej pomyślnemi stosunkami bezpieczeństwa publicznego. — W końcu oznajmiło nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa, iż dopiero wrazie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny mogłaby być wzięta pod rozwagę kwestya przeniesienia posterunku Krynickiego do Piwniczny.

O tej odezwie Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiliśmy dnia 3. Kwietnia 1885. do L. 16464. Wydział powiat. w Nowym Sączu i Zwierzchność

gm. Piwnicznej wzywając ostatnią, ażeby poruszyła ten przedmiot, skoro Sąd powiatowy Krynicki zostanie przeniesionym do Muszyny.

Zmiany zaszłe w etacie i dyslokacyi c. k. Żandarmeryi krajowej.

Odezwą z dnia 10. Kwietnia 1885. l. 2.624 zawiadomiła nas c. k. krajowa Komenda Żandarmeryi, iż etat oficerów został Najwyższem postanowieniem z dnia 9. Czerwca 1884. pomnożonym o jednego majora z siedzibą we Lwowie, zarządzenie to weszło w życie z dniem 1. Maja 1885 r.

Nowe posterunki c. k. Żandarmeryi zostały utworzone:

1. w Sosnowie powiatu Podhajeckiego, o sile jednego sierżanta i 3 żandarmów:

2. w Słobodzie rungurskiej powiatu Kołomyjskiego, o sile jednego sierżanta i 2 żandarmów;

3. w Medyce powiatu przemyskiego o jednym żandarmie;

4. w Kozach powiatu Bialskiego, o sile jednego sierżanta i czterech żandarmów;

5. w Buczkowicach powiatu Bialskiego, o sile jednego sierżanta i trzech żandarmów. Co do tego ostatniego posterunku nie otrzymaliśmy jeszcze wiadomości, czy takowy już w życie wprowadzonym został.

Prócz tego zmienione zostały siedziby kilku posterunków a mianowicie:

1. z Rudy powiatu Żydaczowskiego przeniesiono posterunek do Nowego Sioła tegoż powiatu;

2. z Olszanicy powiatu Złoczowskiego do Gołogór, tego samego powiatu;

3. z Horyńca powiatu Cieszanowskiego do Czerwinek tegoż powiatu;

4. ze Stemów powiatu Niżańskiego do Maziarni tegoż powiatu;

5. z Przybysławic powiatu Brzeskiego do Borzęcina tegoż powiatu, ten posterunek pozostaje jednak dotąd w Przebysławicach, gdyż w Borzęcinie nie zdołano wyszukać dla niego odwiedniego pomieszkania.

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 9. Października 1884 r. przekazująca Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania, petycyę gminy Frysztak o ulżenie miejscowościom, gdzie są siedziby c. k. Sądów, w ponoszeniu kosztów szupasowych.

W sprawie tej Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi oddzielne sprawozdanie.

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 25. Października 1884 r. polecająca Wydziałowi krajowemu, aby u c. k. Rządu, wyjednał rozporządzenie,

Na odezwy nasze w tej sprawie oznajmiło nam Prezydyum c. k. Namiestnictwa, iż przedłożyło już w tym względzie c. k. Ministerstwu obrony krajowej wnioski, celem ulżenia, o ile tylko możności, obowiązku stawania na plac poboru tak popisowym samym, jakoteż naczelnikom gmin i że o odnośnej decyzyi ministeryalnej w swoim czasie Wydział krajowy zawiadomi.

wskutek którego komisye asenterunkowe, dla dogodności oddalonych od stolicy Starostwa gmin, urzędowałyby nie tylko w stolicach Starostw, lecz także w mniejszych miasteczkach a w razie potrzeby i w większych gminach.

Wydział krajowy odniósł się ponownie o zawiadomienie go o powyższej decyzyi, lecz dotąd nie nadeszła w tym względzie żadna odpowiedź.

Wezwanie Wysokiego Sejmu do c. k. Rządu, w sprawie zaprowadzenia kolonii rolniczych karno-poprawczych.

Nad sprawozdaniem komisyi prawniczéj o wniosku posła Merunowicza, co do zaprowadzenia kary osiedlania w rolniczych karno poprawnych koloniach, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 6. Września 1884 r. następującej treści uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd 1) ażeby w odpowiedniej drodze, wpłynął na to, iżby w nowym kodeksie karnym, obok innych postanowień co do kary więzienia, umieszczone zostały także odpowiednie przepisy, któreby przewidziały i stósownie unormowały kary za pomocą osiedlenia w rolniczych koloniach karno-poprawczych, zbrodniarzy ze stanu rolniczego, po raz pierwszy przed Trybunałem karnym stających“;

„II. ażeby c. k. Rząd raczył jak najspieszniej przedsięwziąć odpowiednie kroki w tym kierunku, ażeby w kraju naszym urządzoną została podobna kolonia rolnicza karno-poprawcza, na razie przynajmniej dla przestępców nieletnich“.

O tej uchwale Wysokiego Sejmu Marszałek krajowy zawiadomił niezwłocznie Jego Ekscelencyę c. k. Namiestnika.

Następnie Wydział krajowy ponawiał sprawę powyższą trzykrotnie, jednakże wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 12. Czerwca 1885 r. L. 5.350 nie zapadła jeszcze w tej mierze decyzya Jego Ekscelencyi p. Ministra sprawiedliwości.

Wezwanie Wysokiego Sejmu do c. k. Rządu o szybszy tok prac około założenia ksiąg gruntowych w Galicyi.

Na posiedzeniu z dnia 10. Września 1884. na skutek petycyi Wydziału powiatowego w Turce i gmin tamtejszych, Wysoki Sejm na podstawie sprawozdania komisyi prawniczej, powziął uchwałę, wzywającą c. k. Rząd, aby przez właściwe organa wpłynąć raczył na szybszy tok prac około założenia ksiąg gruntowych w Galicyi.

Wezwanie to, pismem Marszałka krajowego zakomunikowanem zostało Jego Ekscelencyi c. k. Namiestnikowi.

Alegat 52.

Odezwa c. k. Prezydyum Namiestnictwa, z dnia 5. Kwietnia b. r. L. 2.981, w załączonym alegacie, wyjaśnia sprawę nie tylko co do gmin z Wydziału powiatowego w Turce, lecz w ogólności co do możliwego działania w tej mierze w całej Galicyi.

Kwestyę więc poruszoną, uważać można na razie za załatwioną tem bardziej, że Wydział krajowy w poszczególnych wypadkach ze swej strony wnosi stósowne przedstawienia do c. k. Rządu.

Wezwania Wysokiego Sejmu do c. k. Rządu, dotąd niezałatwione.

Wezwania Wysokiego Sejmu do c. k. Rządu co do

Na posiedzeniu z dnia 22. Września 1884. w załatwieniu sprawozdania komisyi prawniczej o wniosku posła Dra Zolla, względem czę-

zmiany ustaw o egzekucyi sądowej.

ściowej zmiany obowiązujących przepisów o egzekucyi sądowej, powziął Wysoki Sejm uchwałę następującej treści:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej w obowiązujących dotąd ustawach o egzekucyi sądowej, przeprowadził na właściwej drodze zmiany w tym kierunku, iżby przy drobnych pretensyach nie było wolno wierzycielowi prowadzić drugiego i trzeciego stopnia egzekucyi na nieruchomości, dopóki się nie wykaże, iż egzekucya na rzeczy ruchome była bezskuteczną".

Uchwałę powyższą zakomunikował Marszałek krajowy Jego Ekscelencyi c. k. Namiestnikowi.

Wydział krajowy ze swej strony, wznowił sprawę dwukrotnie, dotąd jednak nie otrzymał odpowiedzi.

W sprawie pokrycia kosztów szuposowych.

Wysoki Sejm przeznaczył na pokrycie kosztów szupasowych z r. 1884. w Rubr. XII. funduszu krajowego kwotę . . 38.000 zł.

Z funduszu tego asygnowaliśmy po koniec miesiąca Marca 1885. łączną kwotę . . . . . 32.358 zł.
bądź tytułem zaliczek, bądź tytułem przyznanej należytości.

Z asygnacyi powyższej, przypada w tym czasie, jako już wypłacone:

1.	na galicyjskie stacye szupasowe . . .	24.758 zł.
2.	na obce fundusze krajowe, jako zwroty szupasowe	2 839 „
3.	na rozmaite wydatki	806 „
	Razem wypłacono po koniec Marca 1885. kwotę .	28.403 „

Z tymczasowego niniejszego zestawienia, widocznem jest, że spodziewać się można znacznego zaoszczędzenia z kwoty preliminowanej na rok 1884., zwłaszcza jeżeli weźmiemy w rachubę częściowe należytości, przypadające do zwrotu funduszowi krajowemu od gmin, już to ściągnięte, już też do ściągnięcia przypisane. Rzeczywistą jednak wynikłość wykazuje zamknięcie ksiąg rachunkowych z roku ubiegłego.

Wydatki na przyodzianie szupaśników w ogólności, oraz dostawa dla nich odzieży we własnym zarządzie, na stacyach Lwów, Przemyśl i Kraków.

Pragnąc o ile możności zmniejszyć wydatki na szupaśnictwo, Wydział krajowy porozumiał się w tej mierze z c. k. Namiestnictwem.

Jakoż wskutek rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z d. 8. grudnia 1883. L. 70.689 o potrzebie przyodziania szupaśników, decyduje obecnie nie stacya, jak było dawniej, lecz Władza orzekająca szupasowanie.

Nadto c. k. Namiestnictwo, okólnikiem z dnia 12. Stycznia 1885. L. 45.153 zaleciło władzom orzekającym, ażeby ograniczyły przyodziewanie szupaśników tylko do wypadków najkonieczniejszych. Rozporządzenia te odniosły już pewien skutek.

Wziąwszy za przykład dwie największe stacye szupasowe, okazuje się:

we Lwowie w r. 1883. na szupasowanych 1.260 osób, wydano na miejscu
przyodzianie dla . . . . . 496 osób
za . . . . . 3.801 zł.
w r. 1884. na . . . . . 1.346 osób
otrzymały przyodzianie 417 osób za kwotę . . . 2.015 zł.
w Krakowie w r. 1883. na szupasowanych 1.028 osób przyodziano . . . . . 456 osób

z wydatkiem . . . . . 1.709 zł.
w r. 1884. z wyszupasowanych 1.275 osób otrzymało odzież 377 osób
za kwotę . . . . . 1.562 zł.

Na stacyach Lwów, Przemyśl i Kraków od początku r. 1884. dostarczano potrzebną odzież szupaśniczą we własnym zarządzie. Z powodu odbytych licytacyi na takową, a ztąd obniżenia cen dawniejszych, uzyskano oszczędności w ciągu roku 1884.:

we Lwowie . . .	633 zł.
w Przemyślu . . .	440 „
w Krakowie . . .	374 „
razem .	1.447 zł.

Przeprowadzone w r. z. licytacye na podobną dostawę przez dalsze lat trzy, to jest po koniec r. 1887., zapewniły większą jeszcze oszczędność.

Zastósowanie systemu licytacyjnego na dostawę odzieży szupasowej dla innych stacyi, już to z uwagi na znacznie mniejsze potrzeby, już to dla braku miejscowych dostawców, nie można uważać za praktyczne.

Galicyjski fundusz inwalidów wojskowych.

Centralny Komitet krajowy we Lwowie ustanowiony decyzyą Namiestnika JE. Franciszka barona Paumgartena z d. 7. Lipca 1866. L. 6.015 celem niesienia pomocy rannym żołnierzom w wojnie z r. 1866., przeznaczył po rozwiązaniu komitetu pozostałą z datków dobrowolnych, zebranych w Galicyi i Wielk. Ks. Krakowskiem, kwotę 20.000 zł. na utworzenie żelaznego funduszu pod nazwą: „Galicyjski fundusz inwalidów wojskowych z r. 1866“.

Przeznaczeniem tego funduszu, jest wspieranie tych żołnierzy krajowców, wszelkiej broni i bez różnicy wyznania, począwszy od sierżanta i niżej, którzy odstawieni do wojska w kontyngensie przypadającym na Galicyę i Wielk. Ks. Krakowskie okaleczeli w walkach z nieprzyjacielem w r. 1866., lub też w inny sposób w czynnej służbie wojennej z tej epoki zostali inwalidami.

Pierwszeństwo do wsparć z rzeczonego funduszu mają inwalidzi, niezdolni do pracy i bez środków do życia.

Zapomogi są dożywotnie; wypłacają się w dniu urodzin Jego ces. i król. Apost. Mości przez pośrednictwo Reprezentacyi powiatowych i w obecności miejscowych reprezentantów Władz politycznych i wojskowych. Nie mogą być niższe jak po 20 zł. ani przenosić 50 zł. rocznie dla obdarowanego inwalidy.

Zarząd funduszem i rozdawnictwo tych zapomóg, oraz oznaczanie ich ilości i wysokości, przysłuża Wydziałowi krajowemu.

Pozostałe niezużyte reszty odsetków i inne możliwe dochody, dopisują się do majątku żelaznego.

Złożony przez komitet centralny do kasy krajowej majątek żelazny w r. 1868. wynosił:

a) w efektach . . . . . 25.268 zł. 48 ct.
b) w gotówce 9 zł. 06½ ct.

Z końcem r. 1884. wynosił on:

a) w efektach . . . . . 35.093 zł. 97 ct.
b) w gotówce nic.

Zwiększył się zatem w tym czasie:

a) w efektach o . . . . . 9.825 zł. 49 ct.

Majątek obrotowy stanowią odsetki od majątku żelaznego, które w całości używają się corocznie na wypłatę wsparć, zaś możliwe reszty dołączają się do kapitału żelaznego, dlatego więc majątek obrotowy z końcem każdego roku, nie posiada żadnych kapitałów.

W r. 1868. wypłacił fundusz stypendyów 24 po 25 zł.
W r. 1869., 1870., 1871. i 1872. - 53 po 25 zł.
W r. 1873. — 50 po 25 zł.
W r. 1874. — 54 po 25 zł. 1° o 20 zł.
W r. 1875. — 55 po 25 zł. 1° o 20 zł.
W latach 1876. włącznie do 1881. r. 54 po 25 zł. a 1° o 20 zł.
W r. 1882. 51 po 25 zł. 1° o 20 zł.
W r. 1883. 56 po 25 zł. 1° o 20 zł.
W r. 1884. 54 po 25 zł. 3 po 20 zł.

Kandydaci, na opróżnione stypendya bądź to z powodu śmierci obdarzanych lub też w miarę wzrostu majątku żelaznego a względnie obrotowego, wybierani są przez Wydział krajowy na podstawie list służbowych inwalidów do funduszu tego uprawnionych, które w miarę potrzeby udzielają c. k. Komendy wojskowe korpusu 11go we Lwowie i korpusu 1go w Krakowie.

Fundusz Niżankowicki inwalidów wojskowych z r. 1866.

Z powodu wypadków wojennych w r. 1866. w dawnym powiecie Niżankowickim, zawiązał się komitet w celu niesienia pomocy rannym wojskowym, pochodzącym z tego powiatu.

Fundusz uzbierany w tym kierunku i jego użycie, zamieniono w statut fundacyjny.

Początkowy majątek stanowiły dwie obligacye indemnizacyjne galicyjskie w łącznej sumie 1.500 zł.

Prawo zarządu tym funduszem, jak również rozdawnictwo wsparć kandydatom, przysługa Wydziałowi krajowemu.

Początkowo utworzono dwa wsparcia dożywotnie po 36 zł. rocznie.

Nadwyżki odsetek, niezużyte przy wypłacie wsparć już przyznanych, interkalarya, jako też zyski w razie wylosowania obligacyi, mają być kapitalizowane dla zakupna nowych obligacyi i tworzenia z narastających dochodów nowych miejsc dotacyjnych, zawsze po 36 zł. rocznie, dla jednego inwalidy.

Jak wyżej więc powiedziano, majątek zarodowy w r. 1868. w obligacyach indemnizacyjnych wynosił . . . 1.500 zł. — ct.

Z końcem r. 1884. majątek ten wzrósł:

a)	w obligacyach indemnizacyjnych do . .	2.450 zł.	— ct.
b)	w książeczce Kasy oszczędności . . .	15 „	52 „
zatem w tym peryodzie powiększył się od czasu założenia o kwotę		965 „	52 „
wynosi zatem		2.465 zł.	52 ct.

Majątek obrotowy stanowiły odsetki od majątku zarodowego, do którego przydzielono niezużyte reszty.

Od r. 1883. utworzono trzecie wsparcie, dotąd zatem jest trzech inwalidów dotowanych z tego funduszu.

W dawny powiat Niżankowicki wchodzą obecnie części powiatów: Mościska, Przemyśl, Sambor.

Wydział krajowy w miarę wakującego miejsca z funduszu dawnego powiatu Niżankowickiego, porozumiewa się co do wyboru kandydatów z trzema pomienionemi powiatami.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i W. Ks. Krakowskiego.

We Lwowie dnia 30. Października 1885.

Marszałek krajowy:
Zyblikiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego i Sprawozdawca:
Oktaw Pietruski w. r.

Alegat 1. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 5. Stycznia 1885 L. 86/pr. do Wydziału krajowego.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 28. Grudnia 1884 najmiłościwiej zatwierdzić uchwałę Sejmu krajowego z dnia 23. Października 1884, według której w r. 1885 celem pokrycia niedoboru funduszu krajowego ma być pobierany dodatek krajowy w wysokości po 30 ct. w. a. od każdego zł. podatków bezpośrednich włącznie ze wszystkimi dodatkami państwowymi.

Zarazem raczył Jego ces. i król. Apostolska Mość użyczyć najmiłościwiej Najwyższej sankcji uchwalonemu przez Sejm krajowy projektowi ustawy o zaciągnięciu pożyczki krajowej w sumie 120.000 zł. w. a. przeznaczonej na udzielanie gminom pożyczek na budowę koszar dla wojska.

Mam zaszczyt zawiadomić o tem Swietny Wydział krajowy wskutek reskryptu Jego Ekscelencji Pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 31. Grudnia 1884. L. 21.136 i odnośnie do szacownej odezwy z dnia 23. Października 1884. L. 440/S z uprzejmą uwagą, że równocześnie zarządzam ogłoszenia tak uchwały o poborze dodatku krajowego w r. 1885., jak i ustawy o zaciągnięciu pożyczki krajowej w sumie 120.000 zł. w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Co do dalszej uchwały Wysokiego Sejmu, wzywającej c. k. Rząd, aby dla powyższej pożyczki krajowej wyjednał w drodze właściwej uwolnienie od wszelkich opłat i należytości skarbowych, oznajmił Jego Ekscelencja Pan Minister spraw wewnętrznych powyższym reskryptem, że równocześnie odniósł się do Jego Ekscelencji Pana Ministra skarbu, do którego kompetencji należy załatwienie powyższej uchwały Wysokiego Sejmu.

Wreszcie mam zaszczyt na podstawie powyżej przytoczonego reskryptu Jego Ekscelencji Pana Ministra spraw wewnętrznych zwrócić uwagę Świetnego Wydziału krajowego na tę okoliczność, że wbrew dotychczasowej w naturze rzeczy uzasadnionej praktyce w sankcjonowanej właśnie ustawie z niewiadomych powodów nie został wyrażony cel, na który pożyczka krajowa w sumie 120.000 zł. ma być zaciągniętą.

Jakkolwiek projekt ustawy powyższej nie został sporządzony przez Świetny Wydział krajowy, mimo to mam zaszczyt upraszać Świetny Wydział krajowy o stósowne zarządzenie, aby w przyszłości w podobnych ustawach — o ile to od Świetnego Wydziału krajowego zależy, wymienionym był zawsze cel zaciągnąć się mającej pożyczki. We Lwowie dnia 5. Stycznia 1885. Zaleski w. r. Do Świetnego Wydziału krajowego we Lwowie.

Alegat 2. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 4. Maja 1885. L. 4.149/pr. do Wydziału krajowego.

Odnośnie do tutejszej odezwy z dnia 5. Stycznia b. r. L. 86/pr. mam zaszczyt zawiadomić Swietny Wydział krajowy, że według reskryptu Jego Ekscelencji Pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 24. Kwietnia b. r. L. 3.208 Jego Ekscelencja Pan Minister skarbu oznajmił, iż nie może wyjednać dla pożyczki krajowej w kwocie 120.000 zł., przeznaczonej na udzielanie gminom pożyczek na budowę koszar, żądanego w uchwale Wysokiego Sejmu krajowego z dnia 23. Października 1883 uwolnienia od podatków i należytości skarbowych.

Co do uwolnienia pożyczek od należytości skarbowych zawsze, a także i w ostatnich czasach przestrzeganą była zasada, że ulga taka przyznaną być może tylko pożyczkom, przeznaczonym na zaradzenie niedostatkowi.

O ile zaś przytoczona uchwała sejmowa miała na celu uwolnienie powyżej wskazanej pożyczki krajowej od podatku dochodowego, uwolnienie to przyznane być nie może ze względu na zasadnicze stanowisko, przestrzegane także wobec innych pożyczek tego rodzaju Lwów 4. Maja 1885. W zastępstwie: Loebl w. r. Do Swietnego Wydziału krajowego w miejscu.

Alegat 3. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

przedstawienia Wydziału krajowego do L. 8315/1885. wystosowanego do J. E. Pana Ministra skarbu.

Jaśnie Wielmożny Panie!

Tutejsze c. k. Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiło podpisany Wydział krajowy odezwami z dnia 5. i 26. Stycznia b. r. L. 86/pr. i 635/pr., że Jego Cesarska i Królewska Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 28. Grudnia 1884, względnie z dnia 16. Stycznia r. b. użyczyć najmiłościwiej Najwyższej Sankcji uchwalonym przez galicyjski Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 23. Października 1884. projektom do ustaw o zaciągnięciu pożyczki krajowej w kwocie 120.000 zł. w. a. w gotówce, celem udzielania gminom zaliczek na budowę koszar, tudzież pożyczki w kwocie 200.000 zł. w gotówce, celem udzielania bezzwrotnych zapomóg dla potrzebujących pomocy gospodarzy wiejskich, dotkniętych zeszłoroczną katastrofą powodziową.

Równocześnie oznajmił nam tenże Rząd krajowy powołanemi powyżej odezwami, że o powzięciu przez Wysoki Rząd decyzji w sprawie uwolnienia rzeczonych pożyczek krajowych od należytości i opłat skarbowych w myśl rezolucyj sejmowych z dnia 23. Października 1884. zawiadomionym będzie Wydział krajowy w swoim czasie.

W oczekiwaniu, że przyznanie tej ulgi dla mającej się zaciągnąć w roku bieżącym pożyczki krajowej przyjdzie niebawem do skutku w drodze konstytucyjnej, postanowiliśmy ze

względu na konieczność jak najrychlejszego przyjścia w pomoc ludności dotkniętej powodzią, a zagrożonej klęską głodową, zrealizować rzeczoną pożyczkę w kwocie 320.000 zł. w gotówce z możliwym pośpiechem przez emisję $4^1/_2{}^0/_0$-wych obligacyj i całą tegoroczną emisję oddać tutejszemu Bankowi krajowemu, który przedłożył już korzystną dla funduszu krajowego ofertę, zobowiązującą go do objęcia tej emisji po stałym kursie 90·20 za 100 zł.

W skutek tego pozwalamy sobie przy dołączeniu planu umorzenia i losowania wymienionej pożyczki krajowej w wartości nominalnej obliczonej na podstawie powyższego kursu na 354.800 zł., tudzież formularzy mających się emitować $4^1/_2{}^0/_0$-wych obligacyj (Serja A po 100 zł., Ser. B po 1000 zł., i Ser. C po 5000 zł.) wraz z arkuszami kuponowemi ·/. upraszać najuprzejmiej:

Wasza Ekscelencja raczy łaskawie zatwierdzić emisyą:

388 sztuk $4^1/_2{}^0/_0$ obligacyj po 100 zł.
166 „ „ „ „ 1000 „
i 30 „ „ „ „ 5000 „

oraz wedle możności jeszcze w czasie bieżącej sesji Rady Państwa w drodze konstytucyjnej wyjednać, ażeby tak mające się emitować obligacye, jak i obligi krajowe z r. 1884. mogły być używane do lokacji kapitałów fundacyj, zakładów publicznych, funduszów sierocińskich, fideikomisowych i depozytowych, oraz do kaucyj służbowych i innych.

Zarazem pozwalamy sobie upraszać Waszą Ekscelencję o łaskawe zarządzenie w drodze właściwej, ażeby mające się emitować obligi notowane były w urzędowym cenniku giełdy wiedeńskiej.

Racz przyjąć Ekscelencjo wyrazy naszej głębokiej czci i poważania.

Lwów 25. Lutego 1885.

Alegat 4. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

odezwy Prezydyum c. k. kraj. Dyrekcji skarbowej we Lwowie z dnia 26. Września 1884. L. 1597/pr. do Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W odpowiedzi na szacowną odezwę z d. 20. Września b. r. l. 8.678 mam zaszczyt oznajmić Swietnemu c. k. Prezydjum, że w sprawie dokładnego rozrachowania i pobierania przez urzędy podatkowe dodatków krajowych i indemnizacyjnych od wnoszonych przez podatkujących kwot na podatki stałe w stosunku oznaczonym przez obowiązujące uchwały finansowe, wydano do wszystkich urzędów podatkowych, Starostw powiatowych i powiatowych Dyrekcyj Skarbu odpowiedne zarządzenia rozporządzeniem krajowej Dyrekcyi Skarbu z dnia 3. Kwietnia 1868. L. 42.508. (Dod. do dzien. rozp. sk. Nr. 12) tudzież tutejszym okólnikiem z dnia 18. Czerwca 1878. L. 787/pr. udzielonym równocześnie do wiadomości Świetnemu c. k. Prezydjum, jako również tutejszym okólnikiem z dnia 16. Września 1883. L. 1331/pr., udzielonym równocześnie do wiadomości Wydziałowi krajowemu, które zarządzenia przypomina się rzeczonym władzom i organom wykonawczym do jak najściślejszego przestrzegania załączonym pod ·/. okólnikiem.

Lwów dnia 26. Września 1884.

Alegat 5. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z roku 1885.

Odpis

okólnika Prezydyum c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu z dnia 26. Września 1885. L. 1597/pr. do wszystkich c. k. Urzędów podatkowych, Starostw powiatowych i powiatowych Dyrekcyj skarbu.

L. 1597/pr. Okólnik. Komisya budżetowa Sejmu krajowego badając na podstawie przedłożenia Wydziału krajowego przyczyny wynikłego niedoboru dodatku krajowego za r. 1882., przypuszcza, że powodem niedoboru rzeczonego dodatku w obec preliminowanej na ten rok kwoty między innymi jest ten, że c. k. Urzędy podatkowe kwotę wpłaconą przez podatkującego nie rozdzielają równocześnie na poczet podatku, dodatku indemnizacyjnego i dodatku krajowego według wymiaru oznaczonego finansowemi uchwałami sejmowemi, ale najprzód pobierają z niej podatek państwowy, następnie dodatek indemnizacyjny, a resztę kwoty złożonej przez podatkującego, niekiedy resztę niedostateczną, pobierają na dodatek krajowy W celu zapobieżenia raz na zawsze podobnym niedokładnościom i przysporzenia tak funduszowi krajowemu jak i indemnizacyjnemu właściwych dochodów, przypadających każdemu z nich według wymiaru oznaczonego corocznie uchwałami finansowemi Sejmu krajowego, przypomina się c. k. Urzędom podatkowym zarządzenia wydane rozporządzeniem krajowej Dyrekcji Skarbu z dnia 3. Kwietnia 1868. L. 42.508. (Dod. do dzien. rozp. sk. N. 12.), tudzież tutejszymi okólnikami z dnia 18. Czerwca 1878. L. 787/pr. i z dnia 16. Września 1883. L. 1331/pr. do jak najściślejszego przestrzegania a mianowicie w tym kierunku, iżby przy poborze podatków państwowych i dodatków krajowych wszelką kwotę wnoszoną przez podatkującego rozrachowały równocześnie na poczet podatku, dodatku krajowego i dodatku indemnizacyjnego w stosunku oznaczonym przez obowiązujące uchwały finansowe; c. k. Starostwom, tudzież c. k. powiatowym Dyrekcjom Skarbu przypomina się włożony na nich powyższemi rozporządzeniami obowiązek, aby przez referentów podatkowych, tudzież przy sposobności przedsiębranych lustracyj i szkontrowań Urzędów podatkowych nad ścisłem wykonaniem rzeczonych zarządzeń bacznie czuwały.

D. j. w.

Alegat 6. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 12. Grudnia 1884. do L. 11.575. do Wydziału krajowego.

Na rezolucję uchwaloną przez Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 7. Października 1884. względem ułatwień podatkowych z powodu tegorocznych powodzi, oznajmiło wys. c. k. Ministerstwo skarbu reskryptem z dnia 26. Listopada 1884. L. 33.220, wystósowanym do Prezydyum c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu, że już 13. Grudnia 1881. wniosło do wys. Rady państwa celem konstytucyjnego traktowania projekt do ustawy względem przyzwalania opustów podatkowych

w wypadkach klęsk, projekt ten wszakże dotychczas nie został jeszcze załatwiony. — Oprócz tego nadmieniło pomienione Ministerstwo, że nie jest w położeniu wdać się w zezwolenie na ogólne moratoryum podatkowe i na zwolnienie od odsetek zwłoki dla wszystkich mniejszych i większych właścicieli, których grunta w pewnej gminie administracyjnej a nie katastralnej w jednej czwartej przestrzeni całej posiadłości, nie wliczając lasów i wiklin, tegoroczną powodzią dotknięte zostały; że jednak czynności celem udzielenia należących się z powodu zaszłych klęsk elementarnych opustów podatkowych wykonane zostaną z wszelkiem przyspieszeniem, zaś reskryptem z dnia 2. Października 1884. L. 22.156 i ponownie z dnia 6. Października 1884. L. 30.719 wydano zarządzenia, ażeby w gminach powodzią dotkniętych przy ściąganiu podatku gruntowego i domowego, potrącając z góry tę należytość, co do której z powodu doznanej klęski elementarnej wedle odnośnych dochodzeń spodziewać się należy opustu, postępowano z wszelką oględnością, tudzież, ażeby prośby poszczególnych podatkujących jako też i gmin o odroczenia podatkowe doznawały uwzględnienia jak najmożliwszego. O tem mam zaszczyt zawiadomić Swietny Wydział krajowy wskutek pisma Prezydyum c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu z 5. Grudnia 1884. L. 1.988/pr. odnośnie do szacownej odezwy z 7. Października b. r. L. 276/s.

Lwów dnia 12. Grudnia 1884. Zaleski w. r.

Alegat 7. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Okólnik.

Uchwałą z dnia 17. Października 1884. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu udać się z usilną prośbą do c. k. Rządu, ażeby w obec potrzeby pomocy dla dotkniętych zeszłoroczną klęską powodzi, przechodzącej możność kraju, wyjednał w drodze ustawy państwowej z c. k. Skarbu państwa bezprocentową pożyczkę dla potrzebujących pomocy gospodarzy wiejskich dotkniętych powodzią na zakupno nasion na zasiewy jare w wysokości 300.000 zł. w. a., zwrotną w sześciu równych ratach rocznych, począwszy od 1. Stycznia 1886.

Gdy jednak starania Wydziału krajowego o wyjednanie tej pomocy państwa nie odniosły dotychczas pożądanego rezultatu a zbliżająca się pora zasiewów wiosennych tak na Wydział krajowy jak i na Reprezentacye powiatowe wkłada obowiązek obmyślenia środków dla złagodzenia zeszłorocznej katastrofy przynajmniej przez użyczenie pomocy do uskutecznienia zasiewów jarych, przeto postanowił Wydział krajowy udzielić z funduszu krajowego potrzebującym pomocy gospodarzom wiejskim dotkniętym zeszłoroczną klęską powodziową na zakupno nasion na zasiewy jare pożyczki z funduszu krajowego na następnych warunkach:

1) Z funduszu krajowego udzielane będą na zasiewy jare pożyczki pięcioprocentowe zwrotne w sześciu równych ratach rocznych począwszy od 1. Stycznia 1886 r., oprocentowane zaś od 1. Kwietnia r. b. bez względu na termin rzeczywiście podniesionej zaliczki.

2) Pożyczki udzielane będą nie bezpośrednio gospodarzom wiejskim, lecz powiatowi jako takiemu, który w obec funduszu krajowego będzie dłużnikiem i wystawi Wydziałowi krajowemu akt notaryalny z przyznaniem temu aktowi mocy bezzwłocznej egzekucyi w myśl §. 3. ustawy notaryalnej z dnia 25. Lipca 1871. dz. u. p. L. 75. Wydział po-

wiatowy natomiast może udzielać zaliczek poszczególnym gospodarzom wiejskim za poręką gmin, względnie za ubezpieczeniem hipotecznem.

3) W tym celu zobowiąże się Rada powiatowa wstawiać corocznie aż do zupełnego umorzenia pożyczki w rubrykę wydatków budżetu powiatowego kwotę potrzebną na zapłacenie raty i procentów przy równoczesnem wykazaniu w rubryce dochodów kwot mających się spłacić przez dłużników (gospodarzy, względnie gminy), w razie zaś potrzeby nakładać dodatki do podatków w takiej wysokości, ażeby kwota potrzebna na zapłatę przypadających annitetów znalazła zupełne pokrycie.

4) Fundusze z tej pożyczki pochodzące winny być użyte tylko na zakupno nasion na zasiewy jare i to dla gospodarzy dotkniętych zeszłoroczną powodzią, a niezbędnie na ten cel potrzebujących pomocy.

Z uwagi na nadchodzącą porę zasiewów wiosennych zechce Wydział powiatowy bezzwłocznie wywołać stosownie do §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej uchwałę Rady powiatowej w sprawie zaciągnięcia pożyczki potrzebnej na zasiewy jare w myśl powyższych warunków, w którym to celu należy bezzwłocznie zwołać Radę powiatową w myśl ust. 2. §. 38. rzeczonej ustawy na nadzwyczajne zgromadzenie.

Ponieważ potrzeba zaliczek na zasiewy jare wykazana przez najbardziej dotknięte powodzią powiaty przewyższa już sumę pół miliona zł. w. a., fundusze zaś, jakimi Wydział krajowy będzie mógł dysponować, są znacznie szczuplejsze, a nadto reszta z przyznanych powiatom na zasiewy ozime, a nie rozdzielonych zaliczek rządowych będzie prawdopodobnie na zasiewy jare użytą, co nie mniej wpłynie na redukcję wykazanej przez powiaty potrzeby, zatem zechce Wydział powiatowy, uchwalając pożyczkę na ten cel dla powiatu potrzebną, wpłynąć na tekstowanie uchwały, ażeby zamiast stałej kwoty słowa „do wysokości . . . . . “ w tejże były zamieszczone.

Tak wypis wierzytelny odnośnej uchwały, jak i wykaz podatków bezpośrednich w powiecie przypisanych, niemniej też wykaz długów ciężących na funduszach powiatu, przedłoży nam Wydział powiatowy najdalej do 22. marca r. b. celem zastosowania ustępu 2. §. 24. ustawy o. Repr. pow., oraz powzięcia decyzyi co do wysokości mającej się udzielić tamtejszemu powiatowi 5-procentowej pożyczki na zasiewy jare, poczem otrzyma Wydział powiatowy wraz z odnośną rezolucją Wydziału krajowego także asygnatę na przyznaną pożyczkę i formularz mającego się wystawić przez powiat aktu notaryalnego.

We Lwowie, dnia 15. Marca 1885.

Alegat 8. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za r. 1885.

Zestawienie

kwot przez powiaty po 20. Marca 1885. zażądanych na dokonanie zasiewów jarych.

L. p.	Powiat	Kwota zażądana przez	
		Wydział powiatowy	c. k. Starostwo
1	Biała	9.000	9.038
2	Bóbrka	6.000	2.730
3	Bochnia	30.000	17.000
4	Brzesko	63.000	30.000
5	Brzozów	12.136	1.200
6	Buczacz	—	500
7	Chrzanów	9.000	9.000
8	Dąbrowa	31.200	15.000
9	Dobromil	9.801	—
10	Drohobycz	3.500	2.000
11	Gorlice	15.000	—
12	Jarosław	27.842	10.000
13	Jasło	9.832	2.000
14	Kolbuszowa	5.000	—
15	Kraków	22.132	12.500
16	Łańcut	24.000	9.000
17	Mielec	14.257	17.000
18	Myślenice	5.140	—
19	Pilzno	21.000	21.000
20	Przemyśl	10.000	9.000
21	Rohatyn	4.930	2.000
22	Ropczyce	10.000	3.500
23	Rudki	3.015	2.410
24	Rzeszów	18.515	20.000
25	Sambor	10.515	1.044
26	Sanok	3.939	2.150
27	Stanisławów	13.331	12.591
28	Stare miasto . . .	2.000	3.000
29	Stryj	4.757	4.757
30	Tarnobrzeg	10.800	7.000
31	Tarnów	19.385	5.000
32	Tłumacz	38.125	1.000
33	Wadowice	21.253	18.253
34	Wieliczka	6.000	10.000
35	Żydaczów	8.600	2.000
	Razem	503.005	261.673

Alegat 9. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r, 1885.

Wykaz

udzielonych zaliczek na zasiewy jare.

L. p.	Powiat	Kwota przyznana			
		z reszty kredytów z r. 1884	z sumy 300.000	razem	
1	Biała	9.038	—	9.038	
2	Bóbrka	—	4.400	4.400	
3	Bochnia. . . .	—	22.900	22.900	
4	Brzesko. . . .	—	27.700	27.700	
5	Brzeżany . . .	—	561	561	
6	Brzozów . . .	1.058	2.000	3.058	
7	Chrzanów . . ,	—	10.595	10.595	
8	Dąbrowa . . .	—	23.000	23.000	
9	Dobromil . . .	—	4.260	4.260	
10	Dolina	—	600	600	
11	Drohobycz . . .	2.000	—	2.000	
12	Gorlice	—	5.000	5.000	
13	Grybów	—	1.000	1.000	
14	Jarosław . . .	10.000	3.370	13.370	
15	Jasło.	—	6.200	6.200	
16	Jaworów . . .	—	50	50	
17	Kałusz	—	3.190	3.190	
18	Kolbuszowa . .	—	8.000	8.000	
19	Kraków	—	15.000	15.000	
20	Łańcut	—	11.080	11.080	
21	Mielec	17.000	1.000	18.000	
22	Mościska . . .	—	3.265	3.265	
23	Myślenice . . .	—	3.000	3.000	
24	Nadwórna . . .	—	400	400	
25	Pilzno	—	17.350	17.350	
26	Podhajce . . .	—	1.700	1.700	
27	Przemyśl . . .	9.000	4.700	13.700	
28	Rohatyn . . .	2.000	2.700	4.700	
29	Ropczyce . . .	—	8.100	8.100	
30	Rudki	—	3.000	3.000	
31	Rzeszów . . .	—	17.940	17.940	
32	Sambor	—	11.700	11.700	
33	Sanok	—	5.750	5.750	
34	Sącz Nowy . .	—	685	685	
35	Stanisławów . .	—	12.700	12.700	Z przyzwolonych cesarskiem rozporządzeniem z dnia 28. Lipca 1884. roku 300.000 zł. udzieliło c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym tytułem zaliczek na zasiewy ozime 228.680 zł.
36	Staremiasto . .	3.000	2.350	5.350	
37	Stryj.	—	5.157	5.157	
38	Tarnobrzeg . .	—	9.000	9.000	
39	Tarnów	—	17.250	17.250	
40	Tłumacz . . .	—	7.030	7.030	
41	Wadowice . . .	18.000	—	18.000	
42	Wieliczka . . .	—	9.770	9.770	
43	Żydaczów . . .	—	5.150	5.150	
		71.096	298.603	369.699	

Alegat 10. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 16. Czerwca 1885. L. 5864/pr. wystosowanej do Wydziału krajowego.

Odezwa. Jego Ces. Król. Apostolska Mość raczył najmiłościwiej wydać dołączone w polskiem tłumaczeniu rozporządzenie z 18. Maja 1885, na mocy którego udzieloną została dalsza subwencya ze Skarbu Państwa dla dotkniętych zeszłoroczną powodzią okolic Galicyi, Lodomeryi i Krakowa, zawierające oraz w §. 3. postanowienie o uwolnieniu od opłaty stemplowej i należytości dokumentów sporządzonych ku zrealizowaniu uchwalonej przez Wysoki Sejm pożyczki krajowej 200.000 zł. na bezzwrotne zapomogi dla dotkniętych zeszłoroczną powodzią gospodarzy wiejskich, jako też obligacji tej pożyczki i kuponów.

Mam zaszczyt zawiadomić o tem Świetny Wydział krajowy w skutek reskryptu Jego Ekscelencji Pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 11. Czerwca 1885. L. 8354 i odnośnie do szacownej odezwy z dnia 27. października 1884. L. 55.330, którą Świetny Wydział krajowy udzielił mi uchwaloną przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 17. października 1884. rezolucję, wzywającą Rząd o dalszą pomoc dla dotkniętych powodzią z nadmienieniem, że powyższe rozporządzenie Cesarskie już ogłoszone zostało w dzienniku ustaw państwa.

Kwota 150.000 zł. wymieniona w §. 1. al. 1 tego rozporządzenia użytą będzie w miarę rzeczywistej potrzeby bądź to na zarządzenie robót publicznych w okolicach nawiedzonych niedostatkiem, bądź to na wsparcia w gotówce na zakupno żywności dla mieszkańców cierpiących niedostatek, w celu ich ochrony przed głodem. Co się zaś tyczy przyzwolonej w §. 1. al. 2. kwoty 300.000 zł. na bezprocentowe, w sześciu równych rocznych ratach począwszy od 1. Stycznia 1886. zwrotne zaliczki na zakupno ziarna na zasiewy jare, mam zaszczyt zawiadomić Świetny Wydział krajowy odnośnie do przedłożonego Jego Ekscelencji Panu Ministrowi spraw wewnętrznych pisma Świetnego Wydziału krajowego z 6. Maja 1885. L. 23096. że zaliczona galicyjskiemu Bankowi krajowemu na mocy reskryptu Jego Ekscelencji Pana Ministra skarbu z dnia 23. Marca 1885. L. 1153/F. M. za 14-dniowem wypowiedzeniem i $2^1/_2\%$ z zapasów kasowych kwota 200.000 zł. wliczoną być ma w kwotę niniejszem ze Skarbu Państwa przyzwoloną.

Jak już Świetny Wydział krajowy odezwą c. k. krajowej Dyrekcji skarbowej z dnia 13. Czerwca 1885. L. 772/pr. zawiadomiony został, ma być kwota powyższa przez Bank krajowy z upływem terminu wypowiedzenia złożoną w kasie Świetnego Wydziału krajowego zamiast w c. k. głównej kasie krajowej, poczem resztująca kwota 100.000 zł. wypłaconą zostanie Świetnemu Wydziałowi krajowemu w gotówce przez c. k. główną kasę krajową. Natomiast zechce Świetny Wydział krajowy przechowane u siebie skrypta dłużne wystawione przez pojedyńczych gospodarzy wiejskich obdzielonych na tegoroczne zasiewy jare zaliczką, przesłać c. k. krajowej Dyrekcji skarbowej w celu indywidualnego przypisania zwrotów w dotyczących Urzędach podatkowych i następnego ściągania zapadających rat na rzecz Skarbu państwa. Dokument wystawiony z odwołaniem się na powołaną uchwałę Wysokiego Sejmu, a poręczający zwrot zaliczki, przyzwolonej ze Skarbu Państwa, zechce Świetny Wydział krajowy nadesłać na moje ręce.

W końcu mam zaszczyt upraszać o uprzejme udzielenie mi dokładnego wykazu wszystkich przez Świetny Wydział krajowy przyznanych i wyasygnowanych zaliczek na zakupno ziarna na zasiewy jare, według pojedyńczych powiatów.

Alegat 11. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

Cesarskiego rozporządzenia z dnia 18. Maja 1885. względem udzielenia dalszych zapomóg ze Skarbu Państwa dla dotkniętych powodzią z r. 1884. okolic Galicji, Lodomerji i Krakowa.

Na podstawie §. 14. ustawy zasadniczej z 21. Grudnia 1867 Dz. p. p. Nr. 141 rozporządzam jak następuje:

§. 1. Rząd Mój zostaje upoważnionym do wydania z funduszów państwowych w miarę rzeczywistej potrzeby następujących kwot w celu dalszego złagodzenia niedostatku w dotkniętych powodzią z r. 1884. okolicach Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem: 1. kwoty 150.000 zł. jako bezzwrotną zapomogę dla potrzebującej pomocy ludności; 2. kwoty 300.000 zł. jako bezprocentową zaliczkę dla potrzebujących pomocy gospodarzy wiejskich, za poręką zwrotu tej zaliczki przez galicyjski fundusz krajowy. §. 2. Zwrot zaliczek nastąpić ma w sześciu równych rocznych ratach począwszy od 1. Stycznia 1886. Zaległe raty ściągnięte zostaną od osób zaliczkami obdzielonych w drodze administracyjnej. §. 3. Dokumenta prawne, podania i protokoły dotyczące wymienionych w §. 1. zapomóg i zaliczek, w szczególności także dotyczące zabezpieczenia tych ostatnich, wreszcie dokumenta, które w celu zrealizowania uchwalonej przez Sejm galicyjski z powodu powodzi z r. 1884. na wsparcie potrzebujących pomocy gospodarzy wiejskich pożyczki krajowej do wysokości maksymalnej 200.000 zł. wystawione będą, jakoteż częściowe zapisy długu tej pożyczki i kupony od tych zapisów długu, wolne są od opłaty stemplowej i należytościowej. §. 4. Wykonanie tego rozporządzenia, które zaczyna obowiązywać z dniem ogłoszenia, poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i skarbu. — Schönbrunn 18. Maja 1885. Franciszek Józef m. p. Taaffe m. p. Ziemiałkowski m. p. Falkenhayn m. p. Prażak m. p. Conrad m. p. Welsersheimb m. p. Dunajewski m. p. Pino m. p.

Alegat 12. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Bürgschaftsurkunde.

Laut Eröffnung des Präsidiums der k. k. Finanzlandesdirection in Lemberg, wurde dasselbe mit dem Erlasse des hohen k. k. Finanzministeriums vom 26. Mai 1885. Z. 2.090/F. M. auf Grund der Allerhöchsten Verordnung vom 18. Mai 1885. (R. G. Bl. vom 12. Juni 1885. N. 94) beauftragt, dem galizischen Landesfonde den Betrag von Dreimalhundert Tausend (300.000) Gulden in österr. Währung, welchen der gefertigte Landesausschuss an hilfsbedürftige Landwirthe als unverzinslichen, in sechs gleichen Jahresraten vom 1. Jänner 1886. an rückzahlbaren, zur Beschaffung des Samengetreides zum Sommeranbau nöthigen Vorschuss aus Landesmitteln vertheilt hat, zu refundiren. Indem der gefertigte Landesausschuss den Empfang obiger Summe hiemit bestättigt, erklärt er auf Grund des Beschlusses des Landtages von Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Krakau vom 17. Oktober 1884., dass er Namens des galizischen Landesfonds die volle Garantie als Bürge und Zahler für die pünktliche Rückzahlung obigen Capitals von Dreimalhundert Tausend (300.000) Gulden in österr. Währung in den von der hohen Regierung festgesetzten Terminen übernehme.

Alegat 13. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. z r. 1885.

Wykaz

zapomóg bezzwrotnych, udzielonych przez Prezydyum c. k. Namiestnictwa, z kredytów w kwocie 440.000 zł. w. a. przyzwolonych Ces. rozporządzeniem z dnia 28. Lipca 1884. Dz. p. p. Nr. 130.

Liczba porządk.	Powiat	Przyznano			
		na zakupno nasion pastewnych	tytułem doraźnej zapomogi	na roboty publiczne	razem
1	Biała	—	—	500	500
2	Bóbrka	—	1.000	—	1.000
3	Bochnia	4.200	3.000	9.660	16.860
4	Bohorodczany	—	700	—	700
5	Brzesko	2.700	1.805	28.995	33.500
6	Brzozów	—	400	3.260	3.660
7	Chrzanów	2.600	2.000	—	4.600
8	Dąbrowa	2.000	3.000	18.000	23.000
9	Dobromil	1.000	—	4.000	5.000
10	Drohobycz	—	1.500	—	1.500
11	Gorlice	—	—	2.000	2.000
12	Gródek	—	300	—	300
13	Grybów	—	1.000	—	1.000
14	Jarosław	3.000	1.500	21.500	26.000
15	Jasło	1.000	1.000	13.000	15.000
16	Jaworów	—	600	—	600
17	Kałusz	—	1.000	—	1.000
18	Kolbuszowa	—	1.000	—	1.000
19	Kraków	6.000	3.000	23.931	32.931
20	Krosno	—	—	1.245	1.245
21	Łańcut	1.000	5.000	7.000	13.000
22	Mielec	3.000	3.000	44.600	50.600
23	Mościska	—	1.500	9.100	10.600
24	Myślenice	—	—	1.000	1.000
25	Nadwórna	—	—	1.000	1.000
26	Nisko	1.000	—	9.500	10.500
27	Nowy Sącz	—	—	2.000	2.000
28	Nowy Targ	—	300	—	300
29	Pilzno	1.000	1.200	1.500	3.700
30	Podhajce	—	—	1.000	1.000
31	Przemyśl	—	—	10.200	10.200
32	Rohatyn	2.000	1.000	2.000	5.000
33	Ropczyce	200	1.000	2.800	4.000
34	Rudki	—	2.000	2.000	4.000
35	Rzeszów	—	3.120	6.000	9.120
36	Sanok	—	1.000	5.000	6.000
37	Stanisławów	—	3.000	9.000	12.000
38	Stare miasto	—	—	2.500	2.500
39	Stryj	1.000	—	5.500	6.500
40	Tarnobrzeg	3.000	1.000	45.084	49.084
41	Tarnów	1.300	2.000	10.300	13.600
42	Tłumacz	—	3.000	—	3.000
43	Wadowice	2.000	2.000	11.000	15.000
44	Wieliczka	1.600	2.000	14.000	17.600
45	Złoczów	—	600	—	600
46	Żydaczów	—	4.600	8.500	13.100
47	Żywiec	—	—	3.600	3.600
	Razem	39.600	60.125	340.275	440.000

Alegat 14. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Wykaz

bezzwrotnych zapomóg, udzielonych z funduszu państwowego i krajowego w r. 1885.

Liczba porządk.	Powiat	Zapomoga udzielona z funduszu państwowego, przyzwolonego ces. rozporządzeniem		z funduszu krajowego		Razem
		na żywność	na roboty publiczne	na żywność	na roboty publiczne	
1	Biała	300	—	500	2.000	2.800
2	Bóbrka	—	—	1.000	—	1.000
3	Bochnia	—	4.000	—	1.660	5.660
4	Bohorodczany	—	2.000	—	—	2.000
5	Brzesko	300	4.500	5.000	3.000	12.800
6	Brzozów	—	2.500	—	1.400	3.900
7	Chrzanów	—	1.000	3.000	—	4.000
8	Dąbrowa	—	10.000	3.000	6.000	19.000
9	Dobromil	200	2.000	—	—	2.200
10	Dolina	300	—	—	—	300
11	Drohobycz	500	—	1.500	—	2.000
12	Gorlice	200	—	—	—	200
13	Grybów	1.000	1·000	—	2.000	4.000
14	Jarosław	—	3.000	1.500	4.500	9.000
15	Jasło	—	5.000	50	8.000	13.050
16	Kałusz	—	2.700	—	—	2.700
17	Kolbuszowa	—	—	1.000	800	1.800
18	Kraków	500	—	2.500	1.000	4.000
19	Krosno	—	—	1.500	—	1.500
20	Limanowa	300	—	—	—	300
21	Łańcut	—	17.700	5.000	575	23.275
22	Mielec	—	15.500	4.000	17.500	37.000
23	Mościska	—	—	—	200	200
24	Myślenice	—	—	500	2.000	2.500
25	Nisko	—	6.000	—	2.000	8.000
26	Nowy Sącz	—	3.400	—	1.000	4.400
27	Nowy Targ	600	—	—	—	600
28	Pilzno	900	—	—	—	900
29	Przemyśl	300	4.000	400	5.300	10.000
30	Rohatyn	—	3.500	1.300	—	4.800
31	Ropczyce	—	3.000	—	—	3.000
32	Rudki	—	5.500	—	—	5.500
33	Rzeszów	—	4.000	3.000	2.500	9.500
34	Sambor	—	—	—	1.000	1.000
35	Sanok	—	5.000	—	—	5.000
36	Stanisławów	—	5.800	2.500	—	8.300
37	Staremiasto	—	2.500	100	—	2.600
38	Stryj	—	1.500	—	2.000	3.500
39	Tarnobrzeg	—	9.400	4.500	13.500	27.400
40	Tarnów	—	6.000	3.000	6.000	15.000
41	Tłumacz	—	—	2.000	—	2.000
42	Wadowice	500	4.000	3.000	—	7.500
43	Wieliczka	500	3.000	2.500	300	6.300
44	Złoczów	—	—	600	—	600
45	Żydaczów	300	3.800	—	1.000	5.100
46	Żywiec	—	—	500	—	500
	Razem	6.700	141.300	53.450	85.235	286.685
		148.000		138.685		

Odpis

odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 27. Czerwca 1885. L. 5998/pr. do Wydziału krajowego we Lwowie.

Przyjmując do wiadomości szacowną odezwę z d. 12. Czerwca 1885. L. 28.814 z przekonaniem, że w ważnej dla Galicji sprawie regulacji rzek uczyniono pierwszy praktycznie doniosły krok, mam zaszczyt zakomunikować Świetnemu Wydziałowi krajowemu postanowienia konferencyi odbytej w tej sprawie dnia 23. Czerwca r. b., odnoszące się tak do programu prac przedwstępnych przy regulacji rzek galicyjskich, jak i do jego wykonania. Program rzeczony przedstawia się jak następuje:

Uwzględniając okoliczność, że prace przedwstępne na Wiśle już się wykonują, należy zarządzić takież prace przedewszystkiem na następujących rzekach:

a) Dunaj-cu od Zgłobic,
b) Wisłoce od Mielca,
c) Sanie od Jarosławia,
d) Dniestrze od Żurawna,
e) Stryju od wybiegu do Dniestru w górę.

Skoro tylko prace przedwstępne na tych pięciu rzekach w tok wprowadzone zostaną, wydane będą bezzwłocznie zarządzenia względem rozpoczęcia robót przedwstępnych na wszystkich innych rzekach, które wylicza §. 2. dawnego projektu regulacji rzek galicyjskich. Roboty przedwstępne obejmować mają całą długość każdej rzeki wraz z jej najważniejszymi a względnie najszkodliwszymi dopływami. Gdy jednak dorzecze rzek podkarpackich — a o tych tutaj wyłącznie mowa, rozgałęzia się, szczególniej w górnych częściach tak, że opracowanie pewnego, w stałe formy ujętego, choćby nawet tylko jeneralnego projektu uporządkowania podobnej sieci lat kilka by wymagało, a nie miało doniosłego praktycznego znaczenia dla tego, że zanim przeprowadzonoby wykonanie — znów lat wielu wymagające — prace przedwstępne w skutek zmiany układu rzek, rzeczek i potoków, wszelką wartość stracić muszą, przeto konieczną jest, traktować w inny sposób prace przedwstępne na biegu dolnym, a znów w inny na biegu górnym każdej rzeki.

Granicę między dolnym a górnym biegiem przyjęto tam, gdzie rzeka przechodzi z gór w teren pagórkowaty lub w płaszczyznę, albo też, gdzie ze zbiegu kilku mniejszych rzeczułek tworzy się dopiero właściwa rzeka. — Pod dolnym biegiem rzek podkarpackich rozumieć się mają wedle tego w przybliżeniu następujące przestrzenie:

a) Wisła w obrębie Galicji,
b) Soła pod Porąbkę,
c) Skawa pod Wadowice,
d) Raba pod Myślenice,
e) Dunajec do wybiegu Kamienicy wyżej Łącka,
f) Wisłoka pod Jasło,
g) San do wybiegu Ostawy,
h) Wisłok pod Czudec,
i) Dniestr pod Rozwadów,
k) Stryj do wybiegu Oporu,
l) Swica do wybiegu Mizunki,
m) Łomnica pod Angiełów,

n) Bystrzyca Sołotwińska pod Sołotwinę, Nadworniańska pod Nadwórnę.

Podstawę jeneralnego projektu dla dolnego biegu rzek stanowić będą:

A) Mapy katastralne zredukowane za pomocą pantografu na podziałkę 1 : 7200 i zrektyfikowane na miejscu co do biegu rzeki;

B) profil podłużny zwierciadła wody, dna i brzegów rzeki, oparty na niwelacyi jeneralnej na miejscu przeprowadzonej;

C) profile poprzeczne zdejmowane na miejscu w miarę potrzeby; nareszcie

D) badania odnoszące się do chyżości i ilości przypływającej wody przy rozmaitych wodostanach, tudzież do ustanowienia normalnego przekroju każdej rzeki w rozmaitych jej przestrzeniach.

Obliczenie kosztów, aczkolwiek nie będzie szczegółowe, odnosić się ma do każdego objektu z osobna. Podstawę poglądowego projektu dla górnego biegu rzek stanowić będą:

Ai) Mapy wojskowe fotolitografowane w podziałce 1 : 25.000; do pojedyńczych przestrzeni, które wymagać będą zupełnej regulacyi, dołączane będą karty bardziej szczegółowe w podziałce 1 : 7.200;

Bi) niwelacye jeneralne, przeprowadzone na miejscu w związku z niwelacyą pod *B.* na głównej rzece i przedstawieniem w profilu podłużnym, zaś z oznaczeniem uzyskanych kot pobocznych dopływów na planach sytuacyjnych;

Ci) badania odnoszące się do jakości i ilości materjału, który górny bieg i jego dopływy toczą, i co do rodzaju i konstrukcyi tam, zapór, ubezpieczeń i t. p., za pomocą których bieg rzeki czy potoku ustalić i możliwie największą część materyału, dla dolnego biegu szkodliwą, jeszcze w górach powstrzymaćby można; nareszcie

Di) badania odnoszące się do niezbędnie potrzebnych zalesień.

Obliczenie kosztów będzie mogło być wykazane tylko sumarycznie, odnosić się ma jednak do każdej rzeki, rzeczki czy potoku z osobna.

Celem wykonania powyższego programu wypadnie wydać zarządzenia względem: zakupna potrzebnych planów katastralnych i ich pantografowania, które odda się w akord; zakupna potrzebnych kart fotolitografowanych w podziałce 1 : 25.000; zaangażowania potrzebnej ilości techników (wypada tu nadmienić, że z kilku znanymi w kraju inżynierami cywilnymi toczą się rokowania o objęcie robót przedwstępnych na niektórych rzekach w akord, coby rozwój spraw przyspieszyło i uprościło); względem rektyfikacyi planów pantografowanych dolnego biegu na miejscu, niwelacyi podłużnej i zdjęcia profili poprzecznych. Ku temu celowi wysyła się naprzód trzy partye inżynierów i geometrów:

a) Do Nowego Sącza dla Dunajca i Wisłoki;

b) do Przemyśla dla Sanu i Wisłoka;

c) do Stryja dla Stryja i Dniestru, a później Świcy; następnie zaś jeszcze dwie partye:

d) do Krakowa dla Soły, Skawy i Raby;

e) do Stanisławowa dla Łomnicy i obu Bystrzyc.

Oprócz tego tworzy się osobna szósta ruchoma partya dla badań chyżości i ilości przypływającej wody i ustalenia przekroi normalnych.

Te same pięć partyj przeprowadzą niwelacye jeneralnego górnego biegu, zaś szósta ruchoma partya zajmie się wedle wskazówek, na miejscu udzielić się mających, kwestyą ustalenia materyału toczonego przez górny bieg każdej rzeki.

Dostarczeniem danych, tyczących niezbędnych zalesień, zająć się ma w porozumieniu z departamentem technicznym departament lasowy c. k. Namiestnictwa, znosząc się przytem z c. k. Dyrekcyą domen i lasów i odnośnymi Wydziałami Rad powiatowych.

Na podstawie materjałów zebranych na gruncie, nastąpi ostateczne wygotowanie projektów i kosztorysów we Lwowie. O postępie prac przedwstępnych, winien ich kierownik składać co miesiąc sprawozdanie, przeznaczone dla ces. król. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

C. k. Namiestnictwo upoważnia referenta budowli wodnych w Departamencie technicznym, a zarazem uprasza Świetny Wydział krajowy, aby zechciał upoważnić szefa Departamentu kultury krajowej do wzajemnego bezpośredniego znoszenia się w sprawach prac przedwstępnych, przez co utworzy się potrzebna. a bezpośrednia styczność między obu interesowanymi władzami, pozostawiająca w każdej chwili w razach wątpliwych możność dalszej a urzędowej wymiany zapatrywań.

Świetny Wydział krajowy raczy wypowiedzieć swą światłą opinię względem programu wyż określonego i sposobu jego przeprowadzenia, a w razie pomyślnego jej wyniku wydać rozporządzenie o asygnowaniu rat na roboty przedwstępne potrzebnych.

Asygnację możnaby urządzić tak, iż Świetny Wydział krajowy przekaże zaliczkę w kwocie 5.000 zł. przez swoją kasę krajową c. k. głównej kasie krajowej do dyspozycyi c. k. Namiestnictwa i o tem Namiestnictwo zawiadomi, a po zużyciu tej zaliczki udzielać będzie w miarę potrzeby kwot dalszych, może najstósowniej w ratach miesięcznych. Ponieważ wszelkie rachunki przechodzić będą przed ekspedycyą przez wizę tamtejszego Departamentu rachunkowego, podobnie jak się to dzieje z rachunkami za leczenie ubogich, przeto Świetny Wydział krajowy będzie utrzymywany zawsze w ewidencyi, co wydano i na jakie cele.

Przy tej sposobności c. k. Namiestnictwo ma zaszczyt nadmienić, iż byłoby rzeczą bardzo pożądaną, aby zamierzona ankieta w sprawie urządzenia wodoskazów jak najprędzej przyszła do skutku i aby te wodoskazy bezzwłocznie ustawiono; ułatwi to w wysokim stopniu niwelację rzek i ich badanie. We Lwowie dnia 27. Czerwca 1885. Zaleski w. r.

Alegat 16. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Przepisy

o wykonaniu prac przedwstępnych jeneralnych do regulacji rzek galicyjskich.

Część I.

Pomiary i plany, niwelacya i przekroje dolnych przestrzeni.

§. 1.

Za podstawę pomiarów rzek do regulacji przeznaczonych, służą plany katastralne, które na miejscu z należytą starannością zrektyfikowane być mają,

Celem uzyskania lepszego poglądu sporządzone zostaną z planów katastralnych w podziałce 1 : 2880 plany sytuacyjne mniejsze w podziałce 1 : 7200 (1″—100°). Plan sytuacyjny ma obejmować oprócz rzeki, z każdej jej strony ogólnego kierunku pas przeciętnie 400 metrów szeroki; na czekach silniej serpentynujących należy zewnętrzną granicę pasu sytuacyjnego pociągnąć tuż nad brzegiem wierzchołków serpentyn, skutkiem czego jego szerokość zmienić wypadnie.

W ten sposób w terenie nizinnym, gdzie są silne zakola i gdzie przypuszczalnie wykonać wypadnie przekopy, sytuacya rozszerzy się także i na owe przekopy, natomiast w terenie górzystym i pagórkowatym wogóle tam, gdzie znajdują się wybitne od zalewów wolne brzegi. pas ów można ograniczyć do linii tychże.

Plan sytuacyjny winien po zupełnem wykończeniu przedstawiać:

1. Główne koryto, spadające od lewej do prawej, i boczne ramiona rzeki tudzież stare łachy, ograniczone w poziomie ustalonego niskiego stanu wody niebieskiemi liniami i niebiesko podmalowane; w plan wpisać należy stan wody ustalony i stan wody odczytany w czasie zdjęcia na najbliższym wodowskazie.

Brzegi zerwiste mają być oznaczone w sposób zwykle używany grubszą, wężykowatą brunatną linią.

2. Wyloty dopływów przynajmniej na długość 1—1.5 kilometrów w górę, również niebiesko podmalowane; względem wykonania dalszych pomiarów na niektórych dopływach znaczniejszych wydane będą osobne rozporządzenia.

3. Rodzaj użytkowania ziemi a więc: lasy i wikla ciemno szaro, błonia i pastwiska jasno-zielonkowo-szaro, łąki jasno-zielono, role kawowo, bagna jasno-zielono z niebieskiemi kreskami poziomemi, odsypiska jasno-żółto, drogi ciemno-brunatno, biczowniki (drogi holownicze) brunatno punktowane.

4. Podobnie winny być podmalowane i wyspy.

5. Mosty, jazy, szluzy, młyny i wszelkie zakłady przemysłowe pędzone siłą wody, tudzież istniejące budowle wodne regulacyjne czy ochronne należy znaczyć kolorem czarnym.

6. Wodowskazy i punkta stałe kilometryczno-niwelacyjne z wszelką dokładnością karminem.

7. Obwałowania zielono podmalować.

8. Miejsca składowe materyałów do spławu przeznaczonych i miejsca używane do wiązania tratew lub budowy galarów winny być przez stosowne napisy zaznaczone.

9. Linie przewozów, przejazdów i brodów należy niebiesko wypunktować.

10. Skały, pniaki i inne przedmioty w głównym korycie lub bocznych ramionach, widoczne w czasie rektyfikacyi planów.

11. Granice gmin z ich nazwami podcieniowane wąsko, granice starostw z ich nazwami podcieniowane szeroko kolorem czerwonym.

12. Ustanowiony ślad rzeki (trasa) wyciągnięty karminowemi liniami.

13. Szczegółowe oznaczenie miejsc, z których pobierać można materyały do budowli wodnych a więc łomy kamienne lub widoczne pokłady odpowiedniego kamienia, tudzież zagajenia łozowe, przyczem dopisaniem liter *r.* albo *p.* rozróżniać należy własność r z ą d o w ą od własności p r y w a t n e j.

14. Podobnie rozróżniać należy istniejące budowle wodne przez dopisanie litery *r. p.* albo *k*, wedle tego, czy budowle są r z ą d o w e, p r y w a t n e, albo k o n k u r e n c y j n e; przy budowlach kamiennych umieścić się ma znak ◯, przy budowlach faszynowych znak ×, a przy budowlach mięszanych znak ⊗, od strony wody.

Plany sytuacyjne otrzymają wszystkie równy format, później ściśle oznaczyć się mający i ułożone będą w tekach, każda rzeka osobno; pojedyńcze sekcye tak będą z boków obcięte, iżby je celem zestawienia całości ściśle przy sobie ułożyć można.

§. 2.

Rzeka przeznaczona do regulacyi winna być podzielona na kilometry i każdy kilometer oznaczony silnym, dębowym palem z pełnego drzewa, mierzącym 10 centymetrów w k w a d r a t, a metr długości, tak w ziemię wbitym, iżby tylko dziesięć centymetrów z niej wystawał.

Te znaki kilometryczne, służyć zarazem mające jako punkta stałe niwelacyi, należy ustawiać w miejscach od zerwania zabezpieczonych ale niezbyt daleko od rzeki, w taki sposób, iżby je z planem sytuacyjnym w ręku nietylko znaleźć ale i liczbą bieżącą kilometra oznaczyć można; ku temu celowi winien być każdy piąty pal kilometrowy obrobiony w części widocznej

w regularny pięciobok, zaś każdy dziesiąty pal, będący zarazem miriametrem, okrągły, ale grubszy, o średnicy przynajmniej 20 centymetrów.

Kilometrowanie rozpocząć należy od dołu a więc albo od wybiegu — rzeki regulować się mającej w inną większą — albo też od punktu granicznego z przestrzenią stojącą pod pieczą rządową.

Pożądane jest, aby cały podział podłużny rzeki był na jednym jej brzegu i dla tego zbadać należy przedewszystkiem bieg rzeki o tyle, aby starannie rozważyć można, który brzeg lepiej się do tego nadaje.

Celem przeprowadzenia niwelacyi podłużnej należy każdy kilometer podzielić na pięć podziałów po 200 metrów i oznaczyć każdy podział tymczasowym palikiem, zbędnym po zniwelowaniu rzeki; poddziały te na planach, w tabelach niwelacyjnych, w niwelacyi podłużnej i t. d. określać się będą odległością od sąsiedniego kilometra w setkach metrów wyrażoną i tak podział kilometra dziesiątego przedstawi się jak następuje:

$$9._0 \text{ — } 9._2 \text{ — } 9._4 \text{ — } 9._6 \text{ — } 9._8 \text{ — } 10._0$$

§.3.

Niwelacya podłużna ma wyrażać długości w stosunku 1 : 25.000, wysokości zaś w stosunku 1 : 100.

Za linią poziomu służy żwierciadło Adryatyku, którego wysokość jest oznaczona lub przynajmniej wiadoma na każdym dworcu kolejowym; wszystkie rzędne winny być wedle tego poziomu obliczone, który jednak na rysunku w miarę potrzeby o pełne dziesiątki metrów podnosić można, wypisując atoli zawsze miarę tego podniesienia.

Po przeprowadzeniu kilometrowania rzeki i oznaczeniu podziałów, należy przedewszystkiem zniwelować ściśle punkta stałe t. j. słupy kilometryczne i połączyć je w razie potrzeby osobnemi niwelacyami z dworcami kolejowymi.

Ta niwelacya punktów stałych i połączeń winna być wykonana dwa razy t. j. z niwelacyą próbną, aby wszelki błąd w tym głównym szkielecie niwelacyjnym był wykluczonym.

Równocześnie należy punkta stałe nacechować w ten sposób, że w wysokości oznaczonej przy niwelacyi, a mniej więcej pięć centymetrów nad ziemią, pal piłką do połowy grubości przecięty, a następnie górna jego część toporkiem odszczypaną zostanie, przez co utworzy się stopień, którego dolna powierzchnia jest żądanym punktem stałym.

Następnie ustala się zwierciadło wody. Przy niezbyt wysokim, a w każdym razie stałym stanie wody, a zatem wtedy, kiedy woda ani przybiera, ani opada, wbijają się wzdłuż rzeki wprost każdego pala kilometrowego i podziałowego paliki tymczasowe, których powierzchnię górną wraz z palikami podziałowemi odnośnie do znanych już stałych punktów starannie zniwelować należy. Skoro po tych przygotowaniach nastąpi stan wody zbliżający się jak najwięcej do poziomu zera na istniejących wodowskazach, albo też na tych rzekach, na których wodowskazy nie istnieją, do poziomu przez nadbrzeżnych mieszkańców za zwykły nizki stan powszechnie uważanego, należy zmierzyć ściśle jego położenie, mierząc różnice znachodzące się pomiędzy zwierciadłem wody a zniwelowanemi główkami palików tymczasowych i obliczając potem wedle tego rzędne. Pomiar ten odbyć się winien szybko i równocześnie w kierunku za biegiem, nigdy zaś przeciw biegowi wody, ile możności w kilku sekcyach naraz, przyczem w każdej sekcyi od góry poczynać należy, a zarazem odczytywać dokładnie wodostany na wszystkich wodowskazach, istniejących w przestrzeni, o którą chodzi.

Niwelacya podłużna ma zawierać:

1) Podział podłużny z wszystkiemi punktami głównemi, stałemi i poddziałami, których rzędne zredukowane na przepisany poziom wpisać należy czerwonym kolorem.

2) Ustalone wedle powyższych wskazówek zwierciadło wody, wyciągnięte niebiesko i opatrzone niebiesko wpisanemi rzędnemi.

3) Ponieważ dla braku systematycznej sieci wodowskazowej i w skutek niemożności odczekiwania wysokich wód zazwyczaj praktykowane ustalenie zwierciadła wód średnich i wód najwyższych w sposób dla wód niskich opisany przeprowadzić się nie da, przeto należy z jak największą starannością i sumiennością zbierać wszelkie wskazówki i podania nadbrzeżnych mieszkańców, młynarzy, flisaków i t. d. o poziomie wód zwykłych wysokich; z tych podań oznaczyć odnośne rzędne i wnieść je jako ciągłą linję, lub, jeśli się to nie da, jako gęsty szereg punktów w przekrój podłużny.

Wody nadzwyczajne oznaczyć należy również na przekroju z dopisaniem roku, w którym były.

4) Dno rzeki w nurcie czarnemi rzędnemi oznaczone, czarno wyciągnięte i brunatno podmalowane; dno skaliste ma być czerwono oznaczone.

5) Brzeg lewy należy czarno wyciągnąć, prawy czarno wypunktować, oba czarnemi rzędnemi oznaczyć.

Za brzeg uważa się ten graniczący z wodą pas ziemi, który jest stale używany w celach rolnictwa, pasterstwa lub kultury łozin i pokryty stosowną wegetacyą; gołe, ruchome namuliska, odsypiska lub kamieńce nie są w tem znaczeniu brzegiem i dlatego należy je tylko w sytuacji, ale nie w niwelacyi przedstawić i w sytuacyi ich rzędne wpisać.

6) Wodowskazy, o ile istnieją, z podziałką, punktem zerowym i stanem wody niskim, wysokim i tym stanem wody, w czasie którego ustalono zwierciadło.

7) Mosty z rzędną pokładu i dolnej krawędzi konstrukcyi, tudzież z znamionami wód wysokich często na mostach oznaczonych, jazy i śluzy wpustowe z progami, górne i dolne wyloty młynówek, wybiegi dopływów z rzędną zwierciadła wody w rzece głównej i wszystkie inne ważne punta oznaczone rzędnemi w sposób o ich wysokości i położeniu wątpliwości nie pozostawiający.

8) Oznaczenie względnego spadku pojedynczych przestrzeni, wyrażonego przez spadek bezwzględny na 1000 metrów długości.

Linia ciągła największych i najmniejszych głębokości w nurcie należycie na stan ustalony zredukowanych i niebiesko wpisanych, winna być oznaczona także i na planie sytuacyjnym; gdzie nurt się dzieli, należy linię tę w obu lub więcej kierunkach rozgałęzienia przeprowadzić.

Gdziekolwiek przekrój podłużny dotyka do przestrzeni, której przekrój podobny już istnieje, należy obie niwelacye w odpowiedni sposób związać, a w razie oczywistej niemożności oznaczyć na planie różnicę w sposób nie pozostawiający wątpliwości.

§. 4.

Ile możności, równocześnie z ustaleniem zwierciadła wody, przystąpić należy do zdjęcia przekroi poprzecznych, które są dwojakie: przekroje koryta w podziałce 1 : 1000 co do długości, 1 : 100 co do wysokości; przekroje terenu zalewowego przez całą dolinę w podziałce 1 : 1000, albo w miarę potrzeby 1 : 2000 co do długości, z wysokościami jak poprzednio.

Przekroje koryta brać się ile możności mają w miejscach, gdzie koryto jest zwarte, przedewszystkiem w wierzchołku każdego zakola i w tych punktach, gdzie nurt rzeki przerzuca się między dwoma zakolami z jednego brzegu na drugi, dalej w punktach odznaczających się jakiemikolwiek cechami wybitnemi; przeciętnie jednak powinno być tych przekroi dwadzieścia na miriameter.

Przynajmniej jeden z nich w każdym miriametrze rozciągnąć należy na cały teren zalewowy i nadać mu, gdyby się skutkiem tego stał za wielki, podziałkę 1 : 2000 co do długości, zatrzymując zawsze wysokość 1 : 100.

Każdy przekrój poprzeczny winien być związany z najbliższym punktem stałym niwelacyi podłużnej i rzędna tego punktu w przekroju czerwonym kolorem oznaczona.

Głębokości wody mierzone w odległościach od 5 do 20 metrów, wedle tego czy rzeka jest mniejszą lub większą, mają być tak samo jak w przekroju podłużnym na stan ustalony zredukowane i niebiesko wpisane; ku temu celowi znać trzeba różnicę stanu wody ustalonego i stanu wody w czasie zdjęcia przekroju, do czego wypada poustawiać w kilku punktach prowizoryczne wodoskazy.

Na każdym przekroju umieścić trzeba datę zdjęcia i określić zapomocą umieszczonego w stosownem miejscu dopisku: skała, rumowisko, ryń, gruby szuter, drobny szuter, piasek, namuł, ziemia, ił itp. jakość warstw i pokładów tworzących dno rzeki, jej brzegi i odsypiska.

Przekrój doliny układać trzeba, jeśli można, przez jeden z punktów głównych podziału podłużnego, uważając przytem, aby trafiał na zwarte koryto rzeki i przedstawiał przeciętny typ doliny; w nadzwyczajnych zwężeniach lub rozszerzeniach terenu zalewowego należy również brać przekroje poprzeczne, które zresztą wykonane być mają w taki sam sposób, jak i przekroje poprzeczne koryta.

§. 5.

Przy wykonywaniu pomiarów, niwelacyi podłużnej i przekroi poprzecznych należy skrzętnie zbierać i w osobnym dzienniczku zapisywać te wszystkie dane, które służyć mogą za materyał do spisania technicznych objaśnień do projektu regulacyjnego każdej rzeki z osobna.

Należy przytem szczególniej mieć na uwadze:

1. jakość i ilość materyału, który rzeka toczy;
2. ustrój jej bezpośrednich brzegów, jakość i żyzność nadbrzeżnych gruntów i ustrój brzegów jej doliny;
3. stosunki odpływu wód i pochodu lodów, powodzie i podmywanie brzegów.
4. dopływy rzeki, ich charakter ogólny, materyał, który toczą, wpływ ich na ilość wody lub pochód lodów w rzece głównej;
5. spław, jego praktyka, rozmiary i znaczenie, określenie przedmiotów spławianych;
6. przeszkody spławu, jazy, młyny i zakłady wodne;
7. składy materyałów na wywóz przeznaczonych;
8. jakość i układ mostów i przewozów;
9. materyały do budowli wodnych stosowne, ich ilość, ceny i możność lub niemożność dostawy drogą wodną czy lądową na miejsce;
10. zalesienie dorzecza;
11. uwagi nad istniejącemi budowlami wodnemi, ich konstrukcyą i ich skutkami;
12. oznaczenie, osobliwie zagrożonych punktów, szczególnie zabudowań, cmentarzy, gościńców i dróg komunikacyjnych, ogrodów, gruntów pierwszorzędnej jakości.

Wszystkie te i podobne dane spisywać należy w miarę jak dochodzą do wiadomości zbierającego w sposób urywkowy ale krótki, jasny i treściwy; obrobienie tego materyału nastąpi swego czasu osobno.

Przepisy

o wykonaniu prac przedwstępnych jeneralnych do regulacyi rzek galicyjskich.

Część II.

Prace hydrometryczne, oznaczenie szerokości i kierunku śladu rzeki (trasy).

§. 6.

Ilość wody w rzece mierzy się w następujących celach:

1. Aby uzyskać podstawę do porównania pierwotnie zmierzonej ilości wody, którą rzeka na sekundę toczy, z wynikiem późniejszych pomiarów przy tym samym wodostanie, z czego dadzą się wyciągnąć doniosłe wnioski o ubytku lub przybytku tej ilości, tudzież o spłyceniu się lub pogłębieniu dna.

2. Aby oznaczyć szerokość normalną śladu rzeki.

W jednym i drugim wypadku należy wykonać pomiar chyżości wody i przekroju koryta albo tuż przy wodoskazie albo przy najbliższym kilometrowym punkcie stałym, tudzież poniżej wybiegu każdego ważniejszego dopływu.

3. Aby poznać całą ilość wody, która w czasie dłuższego okresu odpływa i zużyć wyniki w interesie kultury krajowej lub też w interesie nauki.

Jakkolwiek wątpliwą jest, czy przy względnie krótko trwających pomiarach rzek galicyjskich nadarzy się sposobność do oznaczenia owej całej ilości, a więc ilości odpływającej przy wysokich wodostanach, to przecież w danym razie z owej sposobności korzystać należy, a pomiar przeprowadzić w takim przekroju, gdzie wysoka woda, zwarto płynąc, brzegów nie zalewa lub też gdzie chyżość wody rozlanej po za właściwem korytem z łatwością i ścisłością da się oznaczyć.

§. 7.

Przed rozpoczęciem pomiaru chyżości należy przedewszystkiem zdjąć dokładnie przekrój poprzeczny koryta w miejscu na badania wybranem, a oprócz tego jeszcze dwa przekroje, jeden powyżej, drugi poniżej, każdy w odległości 50 metrów przy mniejszym, a w odległości 100 metrów od owego miejsca, przy większym spadku rzeki.

W tych trzech przekrojach pomierzone być mają głębokości w odstępach oznaczonych w ustępie czwartym §. 4, do czego używać się winno ile możności linki drucianej.

Spadek zwierciadła wody w przestrzeni wychodzącej na każdą stronę po za skrajne profile przynajmniej o 500 metrów, a więc w ogóle na długości 1.100—1.200 metrów, należy ze szczególną starannością kilkakrotnie zniwelować, tudzież ustawić na początku i na końcu tej linii tymczasowe wodoskazy: wodoskaz górny — W. g. — i wodoskaz dolny — W. d. — na których stan wody w czasie badań w kilka godzin winien być obserwowany i zapisywany.

Niwelowanie zwierciadła wody przeprowadza się wzdłuż jednego brzegu, należy jednak przez odczytanie kilku wysokości wzdłuż przeciwległego brzegu przekonać się, czy zwierciadło to jest w przekroju poprzecznym poziome; w razie ujemnego wyniku, wypada przeprowadzić niwelacyę wzdłuż każdego brzegu i użyć średnich liczb.

Pomiaru chyżości dokonywać można za pomocą pływaków, najlepiej butelki napełnionej wodą do tyla, iż tylko mała część szyjki z korkiem, na którym powinien być znaczek z daleka widzialny, po nad zwierciadło wody wystaje, przestrzegając jednak starannie, iżby pomiar ów nie odbywał się w czasie wiatru i aby ilość obserwacyi była wystarczającą do obliczenia wyniku przeciętnego, przyczem oczywiście te tylko obserwacye w rachubę wchodzić mogą, przy których pływak całą przestrzeń, o którą chodzi, bezprzeszkodnie i bez zatrzymania się przepłynął.

Rodzaj pływaka używanego, szczególniej zaś miarę i sposób jego zanurzania, w każdym razie dokładnie określić należy w dzienniku, o którym mówi ostatni ustęp §. 10.

Pożądaną jest, aby ważniejsze pomiary, o ile tylko czas na to pozwoli, przynajmniej w jednem albo w dwóch miejscach dolnej przestrzeni każdej rzeki wykonano ściślej za pomocą młynka Woltmanowskiego.

Na liniach głębokości w przekroju poprzecznym w miarę uznania albo na wszystkich, albo na tych co przechodzą przez punkta ciężkości pojedyńczych figur, na które rozłożyć się da powierzchnia przekroju poprzecznego, winna być zmierzona chyżość na powierzchni w rozmaitych głębokościach i przy dnie, dalej oznaczona chyżość największa i chyżość średnia, całe zaś badanie z wynikami graficznie uzmysłowionymi w sposób zwykle praktykowany na liniach głębokości i na przekrojach poprzecznych.

O ileby się nadarzyć miała sposobność wykonania tych pomiarów przy różnych wodostanach, należy z niej korzystać; usilnie zaś starać się trzeba o możność bezpośredniego zbadania tej chyżości i ilości wody, którą toczy rzeka przy stanie wypełniającym przekrój normalny t. j. przy wysokości 50 centymetrów nad średnio-najniższym stanem, wysokości równającej się koronie budowli regulacyjnych.

Chyżość i ilość wód wysokich rzadko kiedy zmierzyć można i dane te obliczyć trzeba będzie wedle znanych wzorów Ganguillet-Kutter'a z spadków i przekrojów.

Przy pracach hydrometrycznych używać należy następujących znaków:

Na liniach głębokości:

1) Głębokość wody D.
2) Chyżość zwierciadła V_0.
3) Największa chyżość Vd; i jej głębokość pod źwierciadłem d_0.
4) Chyżość przy dnie VD.
5) Średnia chyżość na linji głębokości Vm.

Na przekrojach poprzecznych:

6) Średnia chyżość całego przekroju V.
7) Największa chyżość w nurcie C.
8) Bezwzględnie największa chyżość w całym przekroju $Vmax$.
9) Powierzchnia przekroju F.
10) Zwilżony obwód p.
11) Szerokość źwierciadła W.
12) Ilość wody na sekundę Q.
13) Spadek względny J.
14) Średni promień $R = \frac{F}{p}$.

Oprócz tego oznaczyć należy wodostan, przy jakim pomiary wykonano, a względnie jego rzędną czy rzędne związane z niwelacyą podłużną rzeki, gdzie niwelacya ta później dopiero nastąpić może, winien oddział hydrometryczny odnieść swe prace do zupełnie pewnego stałego punktu, a właściwy oddział pomiarowy stósownie zawiadomić, iżby wciągnął w niwelacyą ów punkt stały.

§. 8.

Przy ustaleniu kierunku śladu rzeki (trasy) należy baczyć na następujące wskazówki:

Ślad leżeć powinien tuż przy brzegach wklęsłych, a w przestrzeniach prostych, których zresztą unikać należy, trzymać się jednego, stałego brzegu.

Wyskoki po przed linią brzegu, pozostawić można na zerwanie, a ślad tak prowadzić, aby budowa opasek była zawsze możliwa.

Istniejące budowle i części brzegów, w jakikolwiek sposób ustalone i od zerwania zabezpieczone, powinny być użyte o ile się tylko da.

Jeżeli rzeka tak jest zdziczała lub nadmiernie szeroka, że ślad żadnego brzegu trzymać się nie może, to przynajmniej starać się trzeba, aby leżał choć częściowo wzdłuż krawędzi wysp albo starych, ustalonych odsypisk.

Bieg prosty, rzekom w stanie natury niewłaściwy, wielkie przedstawia dla regulacyi trudności; usilnie więc dążyć trzeba do tego, aby ślad rzeki wił się w łagodnych zakolach.

Przekopanie zbyt silnie zagiętego łuku należy wziąść pod rozwagę wtedy:

jeżeli łuk ów utrudnia zanadto żeglugę czy spław i wywołuje zatory lodowe;

jeżeli chodzi o powiększenie spadku i obniżenie zwierciadła wody, jeżeli koszta budowy i konserwacyi przekopu razem wzięte, mniejsze będą aniżeli koszta ustalenia zbyt silnie wklęsłych brzegów i ich utrzymania;

jeżeli nad zakolem położone są miejscowości lub grunta tak wartościowe, że odwrócenie rzeki od nich jest niezbędne.

Wyloty przekopów, o ile możności przy wklęsłych brzegach leżeć mają.

Przy projektowaniu przekopów, należy przez zbadania na miejscu przekonać się, czy rodzaj ziemi przekopać się mającej daje pewność zrealizowania; gdyby ślad przekopu trafiał tuż i ówdzie na warstwy, których woda wziąść nie może, winny być wyższe koszta ich przekopania stósownie uwzględnione.

Śladu rzeki nie należy prowadzić tuż pod pasmem gór lub pagórków, które dostarczają zbyt wiele rumowiska, lub z powodu obfitości wody gruntowej i źródeł, skłonne są do usuwisk.

Gdziekolwiek w bezpośredniem lub pośredniem sąsiedztwie rzeki regulować się mającej, leżą obszary przeznaczone do melioracji lub do niej się nadające, trzeba okoliczność tę już przy projektowaniu śladu rzeki odpowiednio uwzględnić.

Podobnie uwzględnić wypada istniejące znaczniejsze zakłady przemysłowe wodne.

Wszystkie boczne ramiona i odnogi rzeki, należy celem skoncentrowania jej łożyska — o ile to tylko możliwe, pozamykać.

Wyloty tych dopływów, które na układ rzeki głównej w jakikolwiek sposób oddziałują, winny być pod ostrym kątem, a jeżeli się tylko da, przy wklęsłym brzegu, w rzekę główną wpuszczone.

§. 9.

Doświadczenie uczy, że dokładne oznaczenie średniej głębokości i szerokości śladu dla najniższego wodostanu, jest jednem z najważniejszych zadań hydrotechnicznych.

Choć znanym jest spadek względny J, ilość wody na sekundę Q i spółczynnik chropowatości K, to przecież nieznaną jest jeszcze średnia głębokość zaprojektować się mającego śladu.

Szczególniejszej wagi jest poznanie właściwej średniej głębokości na rzekach górskich i podgórskich, które toczą wiele rumowiska i szutru.

Jeżeli bowiem głębokość ta jest za wielka, a tem samem szerokość śladu za mała, natenczas powstaje zbyteczna chyżość dla budowli ochronnych i regulacyjnych zgubna, w przeciwnym zaś wypadku t. j. przy za małej głębokości, a nadmiernej szerokości śladu, prąd wody słabnie, tworzą się odsypiska i kamieńce, a nurt rzeki wijąc się w nagłych zakrętach wybija wzdłuż budowli, zgubne dla nich doły i nadzwyczajne pogłębienia.

Każda rzeka czy potok wyrabia na właściwy sposób swoje łożysko, stósownie do spadku, tudzież do ilości wody i ilości i jakości rumowiska, jakie toczy.

To też stosunek średniej szerokości do średniej głębokości, tak w prostych przestrzeniach zwartego koryta, jak i w zakolach o rozmaitem zakrzywieniu, jest najważniejszą i najwybitniejszą właściwością każdej rzeki.

Stosunek ten i bezwzględne wartości obu tych miar należy oznaczyć i praktycznie i teoretycznie.

P r a k t y c z n i e przez bezpośrednie pomiary przekrojów poprzecznych rzeki w takich miejscach, gdzie bieg jej jest prawidłowy; brzegi nie zerwiste, odsypiska się nie tworzą, głębokości są dość regularne, ani nie naturalnie małe, ani też zbyt wielkie.

Jakkolwiek pomiary te najważniejsze są dla przestrzeni prostych albo prawie prostych, bo w zakolach zazwyczaj tylko po jednej stronie budowle się wykonują, to przecież i w krzywiznach przyprowadzić je trzeba, rozróżniając trzy odcienia tychże, t. j. krzywizny mało, średnio i silnie zagięte.

T e o r e t y c z n i e oznaczyć można stosunek średniej szerokości do średniej głębokości i ich bezwzględne miary w sposób następujący:

Przekrój rzeki naturalny przy najniższym wodostanie zdjęty, albo ze zdjęcia przy innym ale zawsze niskim stanie wody nań zredukowany, zamienia się na przekrój sztuczny, z taką samą szerokością zwierciadła wody i z taką samą powierzchnią, otoczony stokami budowli, o stosunku pochyłości α i o dnie poziomym.

Ponieważ $W't=F$, więc $(W-dt)\,t=F$, z czego wynika $t=\frac{W\pm\sqrt{W^2-4F\alpha}}{2\alpha}$

Gdy zaś dalej $W'=\frac{F}{t}$ a $\frac{W'}{t}=\frac{F}{t^2}=n$ czyli szukanemu stosunkowi średniej szerokości W' do średniej głębokości t, więc owo $n=\frac{F}{\left(\frac{W+\sqrt{W^2-4F\alpha}}{2\alpha}\right)^2}$

wedle którego to wzoru dla różnych przekrojów zwartego koryta obliczyć można różne wartości n.

Chyżość wody oznacza się za pomocą wzoru $V=K\sqrt{RI}$ przyczem współczynnik K jest zmienny w myśl badań Ganguillet-Kuttera.

Jeżeli szerokość zwierciadła normalnego śladu rzeki oznaczymy przez b, wtedy średnia szerokość tego śladu będzie $b-\alpha t$, a stosunek $n=\frac{b-\alpha t}{t}=\frac{b}{t}-\alpha$ z czego $t=\frac{b}{n+\alpha}$

Obwód zwilżony p wyrazi się przez wzór: $p=b-2\alpha t+2t\sqrt{1+\alpha^2}$ a z podstawieniem wartości za t $p=\frac{b\left(n-\alpha+2\sqrt{1+\alpha^2}\right)}{n+\alpha}$

Powierzchnia przekroju $F=t\,(b-\alpha t)$, a z podstawieniem wartości za t... $F=\frac{b^2 n}{(n+\alpha)^2}$

Nareszcie średni promień $R=\frac{F}{p}$ czyli $R=\frac{bn}{(n+\alpha)\left(n-\alpha+2\sqrt{1+\alpha^2}\right)}$

Dla uproszczenia rachunku przyjąć można, zwłaszcza jeżeli nie idzie o zbyt mały potoczek, lub jeżeli stosunki miejscowe wręcz się temu nie sprzeciwiają, że obwód zwilżony równy jest szerokości zwierciadła wody, z czego wynikają wzory:

$$p=b:\qquad F=\frac{b^2 n}{(n+\alpha)^2}:\qquad R=\frac{F}{b}=\frac{bn}{(n+\alpha)^2}$$

Z pomocą tych wzorów i spadku względnego obliczyć można chyżość v dla pewnej szerokości b, tymczasowo przyjętej, a ponieważ $F.v.$ wydać ma znaną ilość wody Q, przeto należy rachunek kilka razy powtórzyć, dopóki pewne b nie wyda takiego V, które temu warunkowi zadość czyni: owo b jest szukaną szerokością zwierciadła normalnego śladu, przy najniższym stanie wody.

§. 10.

Ze szerokości źwierciadła normalnego śladu przy najniższym stanie wody, dojść można szerokości źwierciadła normalnego śladu przy tym stanie wody, który równa się z koronami budowli regulacyjnych a więc stanie wznoszącym się o 50 centym. nad średni stan niski. Znać tutaj trzeba:

1. normalną głębokość t. j. sumę powstałą z normalnej głębokości przy wodostanie, do którego się odnosi §. 9. i z różnicy tegoż wodostanu a koron budowli regulacyjnych; w razach wątpliwych przyjąć w przybliżeniu można, że korony budowli leżeć będą w tym poziomie, od którego się poczyna samorodna wegetacja roślin nie wodnych;

2) ilość wody odpływającej przy owym wodostanie, jej spadek i chyżość bezpośrednio zbadaną — o czem wspomina §. 7. — jeżeli to tylko możliwe.

Ustalenie normalnej szerokości i normalnej głębokości przy jeszcze wyższych wodostanach jest pożądane i winno być przeprowadzone o ile się do tego stosowna nastręczy sposobność.

Wszelkie badania i uzyskane z nich liczby, odnoszące się do części II. przepisów §§. 6—10, winny być jasno, treściwie, starannie, w sposób dla każdego technika przystępny, w osobnym dzienniku dla każdej rzeki opisane i zanotowane, co jest rzeczą oddziału hydrometrycznego, który też dołączyć winien do owego dziennika wszystkie szkice, niwelacye, przekroje, tablice i t. d. słowem materyał umożebniający zupełne opracowanie przedmiotu.

Przepisy

o wykonaniu prac przedwstępnych jeneralnych do regulacyi rzek galicyjskich.

O zalesieniach i zabudowaniach potoków górskich.

Górskie dorzecza: Wisły, Soły, Skawy, Raby, Dunaju, Wisłoki, Wisłoka, Sanu, Dniestru, Stryja, Świcy, Łomnicy i obu Bystrzyc, zbadać należy z uwzględnieniem wszystkich wód bieżących i jarów celem zebrania potrzebnych danych w dwóch kierunkach:

1) aby oznaczyć w przybliżeniu powierzchnie obecnie niezalesione, które zalesić koniecznie wypada w interesie uregulowania potoków górskich, tudzież podać koszta tegoż zalesienia, łącznie z robotami pomocniczemi;

2) aby oznaczyć w przybliżeniu te potoki górskie i jary lub ich części, w których tworzy się rumowisko w wielkich bardzo odłamach lub też w wielkich ilościach, podać sposoby zatrzymania tegoż rumowiska w bliskości miejsca jego powstania, tudzież koszta odnośnych budowli.

Badania powyższe obejmować mają mniej więcej teren ograniczony od południa Węgrami; od zachodu Szlązkiem aż po miasto Białę, dalej zaś traktem rządowym na Kęty, Andrychów, Wadowice, Kalwaryą, Izdebnik, Jawornik; ztąd idzie linia działem wód ku Zakliczynowi i przez Gorzków, Łazany, Niegowice ku Bochni; z Bochni przez Wiśnicz, Uszew, Czchów, Gromnik, Ciężkowice, Łużnę do Gorlic i traktem przez Bednarkę, Żmigród na Duklę; z Dukli około Iwonicza i Rymanowa na Zarszyn i Sanok i wzdłuż kolei do Chyrowa; z Chyrowa przez Staręsól i Staremiasto do Łużka górnego, działem przez górę Stronski Werch i Woronianke ku Smolnej, dalej działem przez góry Baziów, Bolejów, Kniażska góra, Dąbrowa werch do Lubieniec nad Stryjem; z Lubieniec na Rozchurcze, Taniawę do Bolechowa i wzdłuż kolei

do Doliny; ztąd przez Rożniatów, Ceniawę, Perehińsko do Rosólnej i działem wód między Łukwą a dopływami Bystrzycy Sołotwińskiej na Niewoczyn ku Starym Bohorodczanom i do Bohorodczan; dalej przez Horocholińskie góry do Grabowca i wzdłuż Bystrzycy Nadwórniańskiej do Nadwórny i gościńcem do Łojowej, skąd przez Strahorę działem wód między Bystrzycą Nadwórniańską a Prutem do węgierskiej granicy.

Oprócz tego zbadać wypadnie teren między Wisłokiem a Sanem; od Krosna począwszy wzdłuż Wisłoka przez Strzyżów i Czudec do Tyczyna, a ztąd z uwzględnieniem całego dorzecza potoku Strug z dopływami, w kierunku Błażowej i Domaradza na Krosno.

ad 1) Zalesienie.

Zalesienia wymagają koniecznie te pochyłe powierzchnie lub powstałe już w nich wyrwy, z których ziemia lub kamień w dużych głazach, czy też jako drobniejszy szuter w wielkiej ilości, zesuwa się skutkiem podmycia prądem wody u stóp płynącej, albo po każdym silniejszym deszczu, w potok, w ten sposób w jednem miejscu nienaturalnie dno pogłębiający, a w drugiem znów podnoszący, co w wysokim stopniu szkodliwie oddziaływa na dolny bieg potoku i na rzekę, do której uchodzi.

Powierzchnie takie, należy w przybliżeniu na mapie sztabowej w podziałce 1 : 75.000 przez pomalowanie jasno-zielonym, trawiastym kolorem oznaczyć, w osobnem zestawieniu podobnież przybliżony ich obszar w morgach podać, a na podstawie kosztów zalesienia jednego morga obliczyć całkowite koszta niezbędnych zalesień w całym okręgu lasowym.

Przez dopisanie kursywą czarnych, początkowych liter:

R. F. D. G. W.

rozróżnić należy na mapie i w zestawieniu własność powierzchni zalesić się mającej jako: rządową, funduszową, dworską, gminną, włościańską.

Bardzo często powierzchnia zalesić się mająca, musi być poprzednio stosownie przysposabioną, szczególniej wtedy, kiedy jest zbyt stroma lub podmokła i usuwista.

Przestrzenie zbyt strome ustalają się albo za pomocą zabezpieczeń martwych, a więc: płocików z chrustu lub kloców okrągłych drewnianych, bronionych palikami od stoczenia się — albo też o wiele lepiej zapomocą zabezpieczeń żywych przez ułożenie krzyżujących się pasow darni lub przez t. z. kordonowanie t. j. terasowanie w odsadzki, na których układają się sadzonki i zasypują ziemią, zyskaną przez kopanie wyższej odsadzki.

Przestrzenie podmokłe i usuwiste przygotowują się do zalesienia przez osuszenie zapomocą drenowania; dreny te są to przeważnie rowki, systematycznie przeprowadzone, wypełnione kamieniami.

Powierzchnie, wymagające przed zalesieniem jednej z wyż wymienionych robót przygotowawczych, oznaczyć należy na mapie sztabowej kolorem zielonym trochę ciemniejszym jak same zalesienia, a przez dopisanie kursywą czarnych, małych liter: *zm. zż. o.* rozróżnić na mapie, czy powierzchnia ma być zabezpieczona zabezpieczeniami martwemi, zabezpieczeniami żywemi lub też osuszona.

Przybliżone koszta tych robót pomocniczych, uważając morg za jednostkę, należy podać wedle cen miejscowych, w dalszych rubrykach zestawienia kosztów zalesienia.

Osobno też podać należy koszta urządzenia dróg lub ścieżek, często niezbędnych dla utworzenia dostępu do powierzchni, zalesić, zabudować, osuszyć się mającej. W ten sposób otrzyma się następujący wzór:

Koszta
zalesienia i robót pomocniczych
w dorzeczu N. N.
Okręg lasowy N. N.

zestawił (podpis).

Liczba bieżąca	Oznaczenie potoku	ma się zalesić	w tem ma się przysposobić przez	Koszta							Uwagi
				od morga	zalesienia	zabud. martwego	zabud. żywego	osuszenia	dróg	ogólne	
		mrg.	morgów	zł. w. a.	zł. w. a.					zł. w. a.	
1.	Potok N. N. lewy (lub prawy) dopływu N. N. w gminie N. N.	121		12.50	1513.50						Koszta za morg zalesienia i robót pomocniczych obliczono wedle stosunków miejscowych w osobnym załączniku.
	X. X. Z. Z.		1. Zabezp. martwe								
			4	20		80					
			2. Zabezp. żywe								
			$3^1/_2$	40			140				
			3. Osuszenia								
			1	95				95			
			4. Drogi								
			około 2 kilometr.								
			dróg poprawić i								
			jaką ścieżkę urządzić ryczałtem						100		
			razem		1513.50	80	140	95	100	1928.50	
	Potok X. X.										

ad 2) Zabudowania.

Do tworzenia się rumowiska przyczynia się przeważnie nagły prąd wody w potokach lub po deszczu w jarach zazwyczaj suchych. Prąd ten podmywający dno i brzegi, wywołany jest zbyt bystremi spadkami, i dla tego należy owe szkodliwe spadki zmniejszyć przez budowę zapór.

Jeżeli na pochyłości *AB* zbudujemy zapory *CE*, *DF* i *BG*, to w trójkątach *AEC*, *CDF* i *DBG* zatrzymuje się rumowisko, a spadek pierwotny rozłożył się na kilka stopni mniej pochyłych, skutkiem czego:

a) spadek sam stał się mniejszy, a więc i mniej szkodliwy.

b) dno potoku czy jaru podniosło się, podparło dolne części ścian, i zmniejszyło możność ich podrywania i osuwania.

Równocześnie jednak powstał w *E*, *F*, *G*, szereg sztucznych wodospadów, działających szkodliwie w miejscach spadu wody i rumowiska na dno, które przeciwko wyrwaniu odpowiednio zabezpieczyć należy.

Wysokich zapór należy unikać; bez porównania skuteczniejsze, tańsze i mniej na zniszczenie narażone są szeregi niskich zapór, stawiane tak gęsto, że wpływ wsteczny każdej z nich, sięga aż do poprzedzającej zapory.

Zapory mają kształt i konstrukcyą płocików albo jazów.

Płociki, nigdy nie wyższe, jak 1·0 do 1.25 metra, stawiają się na linji poziomej, t. j. w krzywiznie, ku dopływowi wody tak wygiętej, że oba końce płocika przy brzegach i jego środek w dnie potoku czy jaru, stoją na jednym poziomie; oddalenie płocików od siebie wynosi wedle spadków potoka od 1 do 4 i więcej metrów.

Jazy budują się: albo z faszyn w formie walców faszynowych, czasem wypełnianych kamieniami — o średnicy 0·8 do 1 metra, albo z drzewa okrągłego, jako znane powszechnie w okolicach górskich kaszyce, albo też kamienia.

W każdym razie pilnie baczyć należy, aby dno niżej jazu, bez względu na jego konstrukcyą, było doskonale zabezpieczone faszynami, okrąglakami lub wielkiemi głazami, inaczej jaz od dołu przez przewal wody podmyty i szybko zniszczony zostanie.

Jaz kamienny wygina się pod wodę w formie sklepienia, a od strony spadku daje mu się ścianę prostopadłą, aby spadająca woda po niej nie spływała, tylko w łuku od ściany się odrzucała.

Miejsce budowy dla jazów kamiennych — zwłaszcza wyższych niż 3 do 4 metrów, których jednak jak wspomniano unikać trzeba — starannie musi być wybrane. Najodpowiedniejszem jest zwężenie się potoku o dnie i ścianach skalistych, w których jaz dobrze umocować można, jeżeli powyżej tego zwężenia jest szerokość znaczna. W takiem zwężeniu budowa jest łatwa, tania i silna, a jej działanie bardzo skuteczne, gdyż powyżej tworzy się obszerne miejsce na skład właśnie tego materyału, którego zatrzymanie jest celem budowy.

Często praktycznem i zupełnie odpowiedniem okazuje się urządzenie takie, że w większych odległościach stawiają się silniejsze zapory kamienne lub drewniane, a między niemi mniejsze zapory faszynowe.

Wszelkie zapory projektowane oznaczyć należy na mapie sztabowej kolorem czerwonym (karminem); systemy płocików płaskiemi trójkątami obróconemi wierzchołkiem pod wodę; zapory faszynowe kreską prostą; drewniane takąż kreską z dwoma narożnikami za wodą; kamienne zaś linią krzywą pod wodę wygiętą. Dopisaniem kursywą małych czerwonych liter:

p. f. d. k.

rozróżnić prócz tego należy na mapie płociki, zapory faszynowe, drewniane kamienne.

Zapory istniejące otrzymają taki sam znak i takie same litery, ale czarne, z dodatkiem litery *i.* tak, że np. *di.* oznaczać będzie jaz drewniany istniejący.

Obliczenie przybliżonych kosztów nastąpi w ten sposób, że obrachują się wedle cen miejscowych koszta metra bieżącego: płocika, zapory faszynowej, drewnianej, kamiennej, w przypuszczeniu wysokości jednometrowej; na przypadek mniejszej lub większej wysokości powiększy się dla obrachowania kosztów stosownie długość, i tak np. zamiast 11 metrów bieżących zapory wysokiej na 1·5 metra, policzy się w zestawieniu $11 \times 1{\cdot}5$, czyli 16·5 metra bieżącego zapory wysokiej na metr.

Obliczenie kosztów zabudowań przedstawi się zatem we wzorze następującym:

K o s z t a

zabudowania potoków górskich i jarów

w dorzeczu N. N.

Okręg lasowy N. N.

zestawił: (podpis).

Liczba bieżąca	Oznaczenie potoku	ma się zbudować: sztuk	długości metr.	wysokości metr.	razem metr.	Koszta: od metra	płocików	faszynów	zapor drewn.	kamien.	ogólne	Uwagi
						Złotych walutą austryacką						
1	Potok N. N.	1. płociki.										Koszta za metr bieżący płocików i zapór obliczono wedle stosunków miejscowych w osobnym załączniku.
	prawy (lub lewy)	6	10	1,0	60							
	dopływ N. N.	5	12	1,2	72							
	w Gminach	1	15	0,6	9							
	N.N. X.X. Z.Z.				140	$0_{\cdot 50}$	$70_{\cdot 50}$					
		2. Zapory faszynowe										
		100	8	0,8	640							
		50	6	0,8	240							
					880	$0_{\cdot 30}$		264				
		3. Zapory drewniane										
		6	11	1,5	99	2			198			
		4. Zapory kamienne										
		1	15	2	30	4				120		
	razem .						$70_{\cdot 50}$	264	198	120	$652_{\cdot 50}$	

Rzeczą jest każdego delegowanego komisarza, porozumieć się ze swymi sąsiadami o tyle, aby na granicach okręgów lasowych, oznaczenie przestrzeni zalesić się mających, tudzież robót pomocniczych i zabudowań wszelkiego rodzaju licowały i należycie wiązały się ze sobą.

Uzupełnienie

I. części przepisów o wykonaniu prac przedwstępnych jeneralnych do regulacyi rzek galicyjskich.

W ślad ostatniego ustępu §. 1. powyższych przepisów postanawia się względem formatu planów co następuje:

Wielkość papieru pojedynczych planów ma mierzyć 0·85 m. na długość i 0·65 m. na szerokość; wielkość zaś sekcyi t. j. powierzchni na rysunek przeznaczonej 0·66 m. na długość i 0·50 m. na wysokość, w skutek czego przypada na krawędzie 0·095, a względnie 0·075 m.

Powierzchnia tego wpisanego prostokąta, cienkiemi liniami tuszowemi odznaczona, powinna być o ile możności wyzyskaną; dlatego też można przy planach sytuacyjnych odstąpić od zasadniczego położenia leżącego i zastosować położenie stojące sekcyj.

Jako normalne pismo do opisywania wszystkich planów przyjmuje się zwykłe francuski rond, a tylko wyjątkowo dla lepszego uwidocznienia ważnych szczegółów może być inny rodzaj pisma użyty.

Wysokość i tłustość liter ma być zastosowaną do ważności przedmiotu, który ma być bliżej określony, w żadnym jednak razie nie powinna być większą nad 5 mm. dla małych, 8 mm. dla wielkich liter.

U góry każdego planu wewnątrz linij pionowych, odgraniczających sekcyę, ma być 1 cm. nad górną poziomą linią sekcyjną wypisana literami 5 mm. a względnie 8 mm. wysokiemi z lewej strony nazwa odnośnej rzeki, z prawej strony liczba bieżąca planu na razie tylko ołówkiem wpisana, podobnie jak i długości kilometryczne, w środku zaś w dwóch liniach krótkie oznaczenie planu jako:

plan sytuacyjny N. N., profil podłużny N. N. i t. d.

wreszcie u dołu wewnątrz prostokąta sekcyjnego w kącie lewym ma być wyrysowana podziałka i podany jej stosunek do naturalnej wielkości.

W kącie prawym czas zdjęcia i podpisy zdejmującego tudzież kierownika.

Wypracowany w myśl powyższych przepisów idealny plan jednej sekcyi profilu podłużnego załącza się z nadmienieniem, że podobny plan profilów poprzecznych później nadesłany zostanie.

Wzór planu sytuacyjnego nie jest potrzebny, albowiem plany te wykończać się będą w departamencie technicznym c. k. Namiestnictwa.

Papier do planów używać się ma z fabryki „Schleicher & Schüll w Düren“ — prowincya nadreńska — i wprawdzie tak zwany: *Tauen Rollenzeichenpapier Nr. 457 dick.*

Papier ten mają na składzie: *Theyer und Hardmuth I. Wien, Kärtnerstr. 11.*

Przepisy

o wykonaniu prac przedwstępnych jeneralnych do regulacyi rzek galicyjskich.

O niwelacyi jeneralnej górnych przestrzeni.

Niwelacya jeneralna nie wymaga kilometrowania, albowiem odległości oznaczają się tylko z mapy sztabowej w podziałce 1 : 75.000, której sekcyi wszędzie nabyć można. Rzędne brać należy ze zwierciadła wody, dna rzeki i jednego brzegu, aby uniknąć mozolnego przeby-

wania rzeki celem oznaczenia rzędnych brzegu drugiego; dla przyspieszenia i ułatwienia pracy należy trzymać się przy niwelowaniu tego brzegu, którym prowadzony jest gościniec lub droga.

Jako punkta do niwelowania, te przedewszystkiem charakterystyczne miejsca wybierać trzeba, których położenie z łatwością na mapie sztabowej da się oznaczyć; odległość tych punktów zawisła od donosności perspektywy przy instrumencie niwelacyjnym, a przypuszczając, że w każdą stronę na 150—250 metr. podziałkę łaty odczytać można, wypadnie, że odległość punktów niwelacyjnych od siebie 300—500 metr. przenosić nie będzie mogła.

Przynajmniej co 5 kilometrów wybrać należy starannie punkt stały, dany już na skałach, cokołach kościołów lub innych znaczniejszych budynkach, figurach świętych, mostach murowanych i t. p. i ten z niwelacyą starannie związać, a położenie w raptularzu niwelacyjnym określić.

Koniec dolny niwelacyi ma się wiązać ze szczegółową niwelacyą przestrzeni dolnych— górny koniec trzeba bezwarunkowo zakończyć dwoma punktami stałemi, stanowiącemi jedną ich parę wzajemnie skontrolować i odnaleść się dającą; nieraz wypadnie zamierzoną niwelacyę skrócić albo przedłużyć, aby takie dwa odpowiednie, niedaleko od siebie położone, stosowne punkta wynaleść.

Jeneralny profil podłużny w ten sposób zyskany oznaczy się tylko na mapie sztabowej przez kółeczka wkreślone cynobrem w punktach niwelowanych i wpisanie rzędnych również cynobrem; położenie punktów stałych należy oznaczyć krzyżykiem czerwonym, a rzędnę wyróżnić przez jej podkreślenie.

We wszystkich tych punktach, w których rzędne oznaczone będą na mapie sztabowej, należy niebieskim kolorem wpisać oszacowaną od oka (a więc nie mierzoną) szerokość rzeki lub potoka w pełnych metrach rozróżniając szerokość wody, szerokość piasku (p), szutru (s) lub rumowiska (r), a więc pisząc n. p.:

$$10 + 30r$$

co znaczy: woda sama 10 metr. szerokości, a rumowiska 30 metr., cała więc szerokość wynosi 40 metrów.

$$2 + 17p$$

co znaczy: 2 metry wody a 17 metrów piaskowej ławicy, razem metr. 19.

Dno skaliste oznacza się literami (sk) a więc:

$$20 - sk$$

znaczy, że woda ma 20 metr. szerokości w łożysku skalistem.

Przy niwelacyi jeneralnej pilnie mieć trzeba na uwadze §. 5. części I-ej przepisów, zbierać i notować skrzętnie szczególnie te wszystkie dane, o których mówią ustępy 1), 2), 4), 6), 9), 10), 11) i 12) owego paragrafu.

Sekcye mapy sztabowej z wpisanemi rzędnemi, raptularz niwelacyjny i osobny spis punktów stałych zawierający dokładny ich opis, a w razie potrzeby i szkic ich położenia ułatwiający odszukanie, a nareszcie dziennik zawierający wiadomości zbierane wedle §. 5. części I-ej przepisów, należy po ukończeniu prac na miejscu przedłożyć odpowiednio ten materyał uporządkowawszy.

Alegata.

Alegat 17. do sprawozdania z czynności

P o -

na prace dokonane przy pomiarach rzek galicyjskich

Liczba porządkowa	Nazwa rzeki	Sytuacya	Km.	Profil podłużny	Km.
1	Górna Wisła	ukończona	30	ukończone	30
2	Soła	od Wilanowic do Porąbki 14, od Rajska do Łęk 9, od Pław do Oświęcima 4	27	od ujścia do Bielan	17
3	Skawa	od ujścia do granicy Suchej	52	od ujścia do granicy Suchej	52
4	Raba	od ujścia do Drogini	77	od ujścia do Myślenic	87
5	Dunajec	od Zgłębic do ujścia Popradu 68, od Jazowska do Zabrzeza 8	76	od Zgłębic do ujścia Popradu	68
6	Wisłoka	od Mielca do Dembicy	34	od Mielca do Błonia 12, od Woli żyrakowskiej do Podgrodzia 12	24
7	San	od Krasiczyna do Zasławia	108	od Jarosławia do Wapowiec	66
8	Wisłok	od Czudca do Białobrzegów 53, od Gniewczyny do ujścia 25	78		
9	Dniestr	od Rozwadowa do Żurawna	80	od Rozwadowa do Żurawna	80
10	Stryj	od ujścia do Rozhurcza	70	ukończony	84
11	Świca	od ujścia do Huziejowa	45	od ujścia do Sokołowa	29
12	Łomnica	od ujścia do Dobrowlan 32, od Dołhego do Reszniatego 17, od Niebyłowa do Angielowa 13	62	od Ostodory do Łopusznej	13
13	Bystrzyca sołotwińska	od ujścia do Sołotwiny	71	od ujścia do Sołotwiny	71
14	Bystrzyca nadwórniańska	od Wołczyńca do Grabowiec	34		

Cała długość wynosi około 1200 kmoi letrów

Razem . . .	844	621
W procentach całej długości wynoszącej około 1200 kilometrów	70%	52%

Wydziału krajowego z r. 1885.

Ogląd

od 15. Lipca do 30. Września 1885. roku.

Profile poprzeczne		Roboty hydrometr.		Pantografowane		Uwaga
ukończone	Km. 30	ukończone	Km. 30	ukończone	Km. 30	Niwelacya w akordzie zresztą własny zarząd
		ukończone	64	od Milówki do Zadzielów	27	własny zarząd
od ujścia do granicy Suchej	52	ukończone	70	od granicy Suchej do Wisły	52	własny zarząd do Zembrzyc; wyżej akord
od Myślenic do Drogini	10			od Myślenic do Pierzchowa	32	własny zarząd
od Zgłębic do ujścia Popradu	68	ukończone	106	od Zabrzeża do Lipia	44	„
od Mielca do Błonia 12, od Woli żyrakowskiej do Podgrodzia 12	24	ukończone	95			akord
od Jarosławia do Wapowiec	66	ukończone	179	od Załuża do Lisznej	17	własny zarząd
				od Białobrzegów do Sanu	30,5	„
od Rozwadowa do Żurawna	80	ukończone	80	od Rozwadowa do Żurawna	80	„
od ujścia do Dobrzan 33, od Stynawej do Korczyna 14	47			od Korczyna do Dniestru	83	akord
od ujścia do Sokołowa	29			od Pacykowa do Hoszowa	12,5	„
od Ostodory do Łopusznej	13	ukończone	93	od Błudnik do Dniestru	10	własny zarząd
od ujścia do Sołotwiny	71	ukończone	71	od ujścia do Wołczyńca	11	akord
od Wołczyńca do Pniowa	50	ukończone	50	od Nadwórny do Wołczyńca	41	„
	540		838		470	
	45%		70%		39%	

przeciętnie 55%

Alegat 18. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

rozporządzenia c. k. krajowej Dyrekcji skarbu z dnia 27. Września 1884. L. 68.368 do c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Stanisławowie.

Wniesioną do Sejmu, a przez Prezydyum Namiestnictwa z dnia 20. Września b. r. L. 9.035/pr. odstąpioną petycję gminy Rożniatowa o pozwolenie wolnego poboru surowicy, przesyła się c. k. pow. Dyrekcji skarbu odnośnie do tutejszych rozporządzeń z 25. Października 1881. i 15. Kwietnia 1882. L. 53.950 i 18.530 do odmownego załatwienia, gdyż miasta i miasteczka wedle przepisów, mianowicie dekretu Ministerstwa skarbu z dnia 21. Lutego 1876. L. 4.852 wykluczone są od wolnego poboru surowicy, ponieważ dalej według zarządzonych już kilkakrotnie dochodzeń, gmina ta nie trudni się przeważnie chowem bydła, posiada obszerne pastwiska i łąki, które obficie i dobre siano dostarczają, grunta i łąki tej gminy położone są w równinie i są urodzajne, ponieważ wreszcie w załączonej petycyi nie ma żadnej wzmianki o tem, jakoby w stosunkach tej gminy jakie zmiany zaszły, któreby przemawiały za wyjątkowem pozwoleniem wolnego poboru surowicy.

D. u. s.

Alegat 19. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

przedstawienia kuratoryi szkół czernichowskich z dnia 6. Maja 1885. L. 411 do Wydziału krajowego.

Wskutek powzięcia przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 11. Października 1884, na podstawie wniosku komisji kultury krajowej między innemi uchwały, aby Wysoki Wydział krajowy „postarał się o przeniesienie w roku 1885. szkoły ogrodowej z Czernichowa w takie miejsce, w któremby szkoła ta pod fachowym nadzorem należycie rozwijać się mogła“ — odezwały się w kraju poważne głosy, przemawiające przeciw przeniesieniu rzeczonej szkoły, ewentualnie za pozostawieniem takowej nadal w Czernichowie, a objawiające się w petycyach Towarzystw rolniczych okręgowych, jak między innemi, także w petycyi Towarzystwa rolniczego okręgowego krakowskiego, do Wysokiego Wydziału krajowego pod dniem 23. Stycznia r. b. do L. 252 wystosowanej.

Celem zlokalizowania niejako odnośnej opinji, rozpatrzenia pomienionej petycyi Towarzystwa rolniczego okręgowego i powzięcia wniosków, dotyczących zamierzonej reorganizacyi szkoły ogrodniczej, odbyła się pod przewodnictwem Prezesa kuratoryi na posiedzeniu w dniu 23. Lutym r. b. *ad hoc* zwołanem, debata w tej kwestyi, wynik której w formie sprawozdania kuratorya na posiedzeniu swem dzisiejszem przedyskutowawszy, ma zaszczyt w myśl powziętej uchwały przedłożyć ⁄. Wysokiemu Wydziałowi krajowemu, jako podjęte usiłowania tutejsze z uprzejmą prośbą o zwrot swego czasu sprawozdania tego i przedstawić zarazem zreasumowane w sprawie powyższej zdanie swoje:

Jakiekolwiek byłyby motywa komisyi gospodarstwa krajowego wywołujące powołaną uchwałą sejmową, to faktem jest, że rozwój szkoły ogrodniczej w Czernichowie nie odpowiadał wielu dotąd wymogom. Jednakowoż w okresie od przeniesienia szkoły tej z Łańcuta do Czernichowa, można w każdym razie znacznego dopatrzeć się postępu. Jeżeli zaś szkoła ogrodnicza nie została dotąd odpowiednio zorganizowaną, to przyczyną tego były głównie względy na szczupły stan funduszów i na postawienie wprzód Zakładu czernichowskiego na stopie krajowej średniej szkoły rolniczej.

Na rzekome zaś zarzuty, jakoby szkoła ogrodnicza posiadała niedostateczną przestrzeń ogrodów i podglebia takowych nieodpowiednie, musimy przedewszystkiem zwrócić uwagę, że produkcya szkoły ogrodniczej nie jest przemysłową, ale głównie naukową, a pod tym ostatnim względem, według skonstatowania na miejscu, odpowiada podglebie ogrodów w zupełności.

W dalszej konsekwencyi, kuratorya rozważając następstwa z zamierzonego przeniesienia szkoły ogrodniczej w Czernichowie wyniknąć mogące, przyszła do pozytywnych rezultatów:

że szkoła ogrodnicza w warunkach takich, w jakich się obecnie znajduje, w razie jej przeniesienia, nigdyby się nie znalazła, mając w Czernichowie, prócz założonych już ogrodów i budynku na pomieszczenie, najważniejszą i zarazem najtańszą pomoc naukową w nauczycielach szkoły rolniczej, jej kapelanie i dyrektorze;

że dalej szkoła rolnicza posiada założony chmielnik a wobec wzmagającej się produkcyi chmielu i w tym stosunku konieczności, aby ogrodnicy, zwłaszcza w zachodniej części Galicyi, gdzie są przeważnie majątki mniejsze, jednostkowe, byli zarazem dobrymi chmielarzami — mają uczniowie szkoły ogrodniczej łatwą możność praktycznego nauki tej nabycia — a w nowem miejscu chmielnik taki dopiero zakładaćby potrzeba;

że wreszcie szkoła ogrodnicza już z natury rzeczy winna bezwarunkowo posiłkować szkołę rolniczą, albowiem wobec krytycznego położenia zwłaszcza mniejszych właścicieli ziemskich, gdzie każda gałęź gospodarstwa winna być należycie wyzyskaną, a więc także: sadownictwo, chmielarstwo, i t. p. — potrzeba dążyć koniecznie, aby uczniowie szkoły rolniczej z temi gałęziami gospodarstwa o tyle obeznać się mogli, ażeby w razie danym, umieli i w tym kierunku czynność swą rozwinąć, to jest, tak ogrodnikiem, jak i jego pracą korzystnie zarządzić i wykonania dopilnować.

Ponieważ tedy szkoła ogrodnicza niezbędnej wymaga reorganizacyi, to takowa, jak wyżej wykazano, da się tylko z łatwością i z nieznacznemi stosunkowo kosztami dokonać na miejscu w Czernichowie: dla faktycznego pożytku szkoły ogrodniczej, a tem samem i szkoły rolniczej.

Przedstawiając przeto Wysokiemu Wydziałowi krajowemu motywa powyższe, przemawiające za koniecznem pozostawieniem nadal szkoły ogrodniczej w Czernichowie, do łaskawego rozpatrzenia, kuratorya ma zaszczyt uprzejmie upraszać, aby Wysoki Wydział raczył poprzeć skutecznie usiłowania w tym kierunku, celem przystąpienia, w razie danym, do wypracowania szczegółowego planu reorganizacyjnego szkoły ogrodniczej. Kraków dnia 6. Maja 1885. Z Kuratoryi krajowej średniej Szkoły rolniczej Czernichowskiej. Przewodniczący St. Homolacs.

Alegat 20. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

relacji Towarzystwa rolniczego w Krakowie z dnia 18. Maja 1885. do L. 229.

Odpowiadając na reskrypt W. Wydziału krajowego z dnia 23. Grudnia r. z. L. 63.917 w sprawie przeniesienia szkoły ogrodniczej z Czernichowa w inne miejsce, Komitet Towarzystwa rolniczego krakowskiego ma zaszczyt przedłożyć następujące swe uwagi.

Zanim Komitet otrzymał od W. Wydziału krajowego wezwanie z dnia 27. Października r. z. L. 53.987 o objawienie opinji, w której miejscowości zachodniej części naszego kraju mogłaby szkoła ogrodnicza znaleść najodpowiedniejsze pomieszczenie w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. Października r. z., już na posiedzeniu swem dnia 11. Listopada r. z. L. 359., przedstawił Wysokiemu Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia prośbę gminy miasta Wieliczki o przeniesienie tam szkoły ogrodniczej.

Wobec zakomunikowanej nam z jednej strony przez W. Wydział krajowy do L. 60.125/1884 prośby kuratorji szkoły ogrodniczej w Tarnowie, popartej następnie i bezpośrednio przez Wydziały powiatowe w Gorlicach, Mielcu, Pilznie, Tarnowie i przez Wydziały Towarzystwa rolniczego okręgowego w Tarnowie o przeniesienie szkoły ogrodniczej z Czernichowa do Tarnowa; — otrzymawszy zaś z drugiej strony wystosowane do W. Wydziału krajowego petycje Towarzystw rolniczych okręgowych w Krakowie, Brzesku, Jaśle, Nowym Sączu, Rzeszowie, Wadowicach i Wieliczce o pozostawienie szkoły ogrodniczej nadal w Czernichowie — prośba gminy m. Wieliczki staje się na teraz bezprzedmiotową i pierwotne poparcie jej Komitet obecnie cofa. Biorąc pod ścisłą rozwagę tak ważną i doniosłą sprawę, ażali korzystniejszem byłoby przeniesienie z Czernichowa szkoły ogrodniczej do innej miejscowości w zachodniej części naszego kraju, przedewszystkiem uwzględnić należy zasadniczą różnicę, jaka zachodzi między właściwem przeniesieniem szkoły ogrodniczej obecnie od r. 1874 istniejącej w Czernichowie, do miejsca już taką szkołę posiadającego — a ulokowaniem jej w jakiejkolwiek innej miejscowości kraju, nieposiadającej jeszcze takiej szkoły. — Przeciw pierwszej ewentualności musi się komitet stanowczo oświadczyć. Tego rodzaju bowiem przeniesienie równałoby się w zupełności zwinięciu Czernichowskiej szkoły ogrodniczej, a przelanie jej funduszów na inną już istniejącą, oznaczałoby zmniejszenie liczby szkół ogrodniczych w naszym kraju, i ograniczałoby tę liczbę do jednej tylko Tarnowskiej szkoły ogrodniczej na całą zachodnią część kraju. — Potrzeba podnoszenia jednak szkół ogrodniczych za cenę zniesienia innych, tylko w takim razie stawałaby się konieczną i uzasadnioną, gdyby liczba kandydatów zgłaszających się do krajowych szkół ogrodniczych była tak nieznaczną, iżby odbierała nadzieję przyszłych korzyści, odpowiadających wysokości kosztów na istniejące obecnie szkoły ogrodnicze łożonych. — Tymczasem faktyczny stan rzeczy przedstawia się wręcz sprzecznem świetle. — Ze sprawozdania Dyrekcji i Kuratoryi szkoły ogrodniczej w Tarnowie okazuje się, że do tejże szkoły zgłaszają się licznie uczniowie z ukończonemi szkołami ludowemi i początkowemi średniemi, a tylko szczupłość funduszów zmusza ją ograniczać się w przyjmowaniu kandydatów na małą nader cyfrę. To samo dzieje się w szkole ogrodniczej w Czernichowie. Komitetowi Towarzystwa bowiem wiadomo, że z początkiem bieżącego roku szkolnego zgłosiło się tam 18-tu kwalifikowanych kandydatów, a z tych dla braku pomieszczenia w budynku szkolnym tylko 6-ciu przyjętych być mogło. Potrzeby zaś kształcenia w kraju naszym większej liczby ogrodników dowodzi wymownie wielki popyt na ukończonych uczniów tak tarnowskiej jak i czernichowskiej szkoły ogrodniczej. Leży to więc w istotnym i dobrze zrozumianym interesie kraju naszego, nietylko nie znosić już

istniejących szkół, ale nowe w różnych stronach kraju zakładać, zgodnie z tym systemem, jaki W. Wydział krajowy zastosował w zakresie rolnictwa, powołując do życia nowe niższe szkoły rolnicze. Zaproponowane zaś przez Dyrekcję i Kuratorję tarnowskiej szkoły ogrodniczej przeniesienie czernichowskiej do Tarnowa, nie czyniłoby zadość tej potrzebie, pozwoliłoby tylko tarnowskiej szkole powiększyć liczbę swych uczniów o tylu, o ileby ich ubyło równocześnie przez usunięcie tejże szkoły z Czernichowa.

Nadto połączenie dwóch w zachodniej części kraju naszego istniejących szkół ogrodniczych w jednę, umożliwiłoby jednej tylko okolicy czerpać korzyści z sąsiedztwa szkoły ogrodniczej, podczas gdy teraz dwie okolice kraju, t. j. koło Czernichowa i Tarnowa pożytek ztąd wynoszą.

Z tych głównych powodów widzi się zatem Komitet zniewolonym oświadczyć się za pozostawieniem każdej z istniejących szkół ogrodniczych samoistnego bytu, w przekonaniu, że każda z nich ma warunki rozwoju; w nadziei, że każda z nich jest zawiązkiem przyszłych instytucyj szkolnych, celom ogrodnictwa poświęconych, a zasługujących na najtroskliwszą opiekę. Co się zaś tyczy kwestyi, czy Czernichów jest odpowiednią dla szkoły ogrodniczej miejscowością, czy też jest koniecznem oglądnąć się za pomieszczeniem jej w innej miejscowości, Komitet po rozważeniu wszelkich pro i contra, oświadcza się stanowczo za pozostawieniem szkoły ogrodniczej w Czernichowie.

Ważniejsze motywa, które siedm Towarzystw rolniczych okręgowych w załączonych petycjach wymownie wypowiadają, niemniej skłaniają Komitet do wypowiedzenia swoich:

1) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie posiada 2 ogrody, na których urządzenie i doprowadzenie do obecnego zadawalniającego stanu wiele włożono już kosztów. Ogrody te przeznaczone są wyłącznie na cele szkolne i dla tego nie potrzeba się tutaj liczyć z różnemi względami ubocznemi, jakie w przeciwnym razie zawsze wchodzą w rachubę. Czyniono wprawdzie ogrodom tym zarzut, że nie posiadają dość urodzajnej gleby, a ztąd uprawa produktów ogrodowych, jako też praktyczna nauka ogrodnictwa jest tutaj utrudnioną. Zarzut ten wszakże nie jest w całości słusznym; z jednej bowiem strony w znacznej części zdołano już sztuką polepszyć glebę ogrodów czernichowskich, z drugiej zaś strony rozmaitość gleby przedstawia przy praktycznej nauce ogrodniczej wielkie korzyści, a szczepki w gorszej glebie tamtejszych ogrodów hodowane, przesadzone następnie na glebę lepszą, nie tylko znakomicie się rozwijają, lecz nadto nie podlegają chorobom, czego dowodem liczne z całej Galicji zamawianie tamtejszych szczepków. Tem się w znacznej części tłumaczy bardzo wysoki dochód, jaki przynoszą czernichowskie ogrody. W ubiegłym roku jeden z ogrodów czernichowskich, niżej położonych uległ wprawdzie zalewowi, lecz to było tylko następstwem wyjątkowo bardzo wysokiego stanu wody w czasie zeszłorocznej katastrofy powodziowej.

2) W Czernichowie prowadzoną jest kultura wiklin koszykarskich na przestrzeni około 70 morgów pod umiejętnem kierownictwem tamtejszego nauczyciela ogrodnictwa, a uczniowie szkoły ogrodniczej, a nawet i rolniczej, mają łatwą sposobność nabycia w tym kierunku wiadomości, co tem jest pożądańszem, że w kraju naszym tak dużo znajduje się miejsc odłogiem leżących, zdatnych przecież pod tak bardzo rentowną uprawę wiklin.

3) Przed trzema laty szkoła rolnicza czernichowska założyła chmielnik, który corocznie powiększany bywa o $^1/_4$ morgi, a kulturę prowadzi nauczyciel ogrodnictwa, obznajamiając swych uczniów z tą ważną gałęzią przemysłu rolniczego, nie tylko w wykładach teoretycznych, ale także praktycznemi ćwiczeniami. Dostarcza więc Czernichów sposobność dla uczniów szkoły ogrodniczej wykształcenia się w kilku gałęziach pro-

dukcyi rolniczej, co tem jest ważniejszem, że trudno w kraju naszym o specyalne dla każdej gałęzi szkoły.

4) Istnienie szkoły ogrodniczej w Czernichowie umożliwia uczniom tamtejszej szkoły rolniczej nabycie ważniejszych wiadomości z zakresu ogrodnictwa; usunięcie jej z Czernichowa byłoby niepowetowaną stratą i odjęciem możebności obznajomienia się z ogrodnictwem uczniów rolniczych.

5) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie ma zapewnioną pomoc nauczycieli fachowej szkoły rolniczej, którzy też z większym pożytkiem udzielać mogą w szkole ogrodniczej nauk pomocniczych, niż nauczyciele przybrani do pomocy ze szkół ogólnie kształcących, skoro między nauką rolniczą i ogrodniczą tak ścisłe istnieje powinowactwo.

6) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie ma załatwione i zapewnione korzystanie ze zbiorów, w jakie jest i będzie zaopatrzoną szkoła rolnicza.

7) Utrzymanie uczniów szkoły ogrodniczej przy Zakładzie rolniczym, gdzie znajduje pomieszczenie i utrzymanie kilkudziesięciu uczniów, pociąga nierównie mniejsze koszta, niż w razie pozbawienia jej sąsiedztwa tejże szkoły.

8) Czernichów, jako wieś położona w znacznej odległości od miasta, przedstawia odpowiedniejsze warunki dla wychowania uczniów ogrodniczych, niż jakakolwiek inna miejscowość blisko miasta położona lub samo miasto; nietylko bowiem ułatwia nadzór nad ich prowadzeniem się, lecz nadto nie pozwalając przyzwyczajania się do życia miejskiego, nie będzie odwodziła ich od szukania w przyszłości zatrudnienia w ogrodach obywateli wiejskich.

9) Wreszcie przeniesienie szkoły ogrodniczej czernichowskiej nie mogłoby nastąpić bez obciążenia każdorocznego budżetu krajowego. Z jednej strony bowiem folwark czernichowski musiałby i nadal utrzymywać ogrodnika, któryby się opiekował kilkoma ogrodami (prócz wymienionych 2ch także botanicznym, dyrektorskim i t. d.), jakoteż kulturą wiklin, chmielu i t. p. Co więcej: okazałaby się naówczas potrzeba przyjęcia ogrodnikowi pomocnika i używanie większej ilości niż dotąd najemnych robotników, aby zastąpić pracę wykonywaną obecnie przez uczniów.

10) Zważyć także należy, że przez przeniesienie szkoły ogrodniczej z Czernichowa, spadłby na folwark tamtejszy ciężar wielu innych jeszcze wydatków, obecnie funduszami szkoły ogrodniczej opędzanych, mianowicie: ustałaby opłata czynszu z domu i ogrodu przez tę szkołę uiszczana (zł. 200) folwarkowi, który dalej na swój fundusz musiałby przyjąć opał, oświetlenie, utrzymanie ruchomości, budynków, najmu robotnika, inspekta, zakupno nasion, drzew, szczepów, narzędzi i t. p., co czyni sumę około zł. 1.000, jak wykazuje w budżecie krajowym na rok 1885 rubr. II. i IV. wydatków szkoły ogrodniczej.

Z drugiej strony zaś dla przeniesionej szkoły ogrodniczej w inną miejscowość wynikłaby potrzeba postarania się o odpowiedni budynek, ogród i t. d., których urządzenie i zastósowanie do wymogów szkolnych, zaopatrzenie w rozmaite przybory, pociągnęłoby bardzo znaczne wydatki, których niepodobnem byłoby uniknąć; nie powtarzając wreszcie i tego, że nadzwyczaj trudno o taką, jak w Czernichowie sposobność różnostronnego wykształcenia ogrodniczego. Te są ważniejsze względy, które przemawiają za pozostawieniem szkoły ogrodniczej w Czernichowie. Bez wątpienia nie można twierdzić, jakoby szkoła ta już teraz czyniła zadość wszelkim wymaganiom, bo małą liczbę ogroduików kształci. Temu niedostatkowi łatwo zaradzić można stosunkowo nie wielkim kosztem, aby dobudować dwie sale do budynku szkoły ogrodniczej, coby pozwoliło przyjmować do szkoły większą liczbę uczniów, a niekoniecznie pociągnęłoby to wydatek na ich utrzymanie, skoro komitetowi wiadomo, że zgłaszają się kandydaci do szkoły czernichowskiej, którzy się godzą opłacać koszta swego utrzymania. Rozszerzenie budynku jest także możebne nie wielkim kosztem, gdyż folwark czernichowski może dostarczyć tanio potrze-

bnego materyału. W razie rozszerzenia budynku, byłyby możliwe inne jeszcze bardzo doniosłe ulepszenia bez kosztów dające się uskutecznić (n. p. w planie nauk i t. p.) i szkoła z wszelkiem prawdopodobieństwem bardzo obfite owoce byłaby w możności wydawać. Wszystkie w sprawie ogrodniczej otrzymane podania Wysokiemu Wydziałowi krajowemu ma zaszczyt przedłożyć w załączeniu, komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego. Kraków dnia 18. Maja 1885. Prezes J. Tarnowski, sekretarz H. Lewiecki.

Alegat 21. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

memoryału z dnia 16. Stycznia 1885. do L. 2775 wystosowanego do Jego Ekscel. p. Grocholskiego.

Ekscelencyo!

Dołączonym w odpisie ·/. memoryałem wystosowanym do c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 22. Kwietnia 1884. l. 19280 oraz odezwami do tutejszego c. k. Namiestnictwa z dnia 22. Kwietnia 1884. l. 19280 i z dnia 9. Maja 1884. l. 16549 udał się Wydział krajowy do pomienionego Ministerstwa z prośbą o wyznaczenie dla naszego kraju z c. k. Skarbu państwa (z rubryki subwencji w etacie Ministerstwa rolnictwa) wyższych a rozległości i potrzebie naszego kraju odpowiedniejszych dotacyi na cele kultury krajowej.

Z uwagi na stan finansów państwa ograniczył Wydział krajowy na razie żądania swe postawione imieniem kraju do dwóch w chwili obecnej najważniejszych gałęzi kultury krajowej, na które Wysoka Rada państwa przyzwala Ministerstwu rolnictwa do dyspozycyi corocznej pewne stałe kwoty, mianowicie: Melioracyj i nauki rolnictwa.

1) Jak dalece Rząd popierał w drodze ustawodawstwa państwowego większe przedsiębiorstwa melioracyjne (regulacya rzek niespławnych) w innych krajach koronnych a nasz kraj na tem polu prawie systematycznie zaniedbywał, wykazaliśmy powołanym na wstępie memoryale, świadczą zresztą o tem budżety państwowe w tytule 3. „kultura krajowa“ etatu Ministerstwa rolnictwa.

Oprócz tych wydatków na większe melioracye, z których wyłącznie tylko inne kraje koronne korzystały, łoży państwo w §. 1. powyższego tytułu 3. na subwencyonowanie pomniejszych przedsiębiorstw melioracyjnych, utrzymanie inżynierów kultury przy Towarzystwach rolniczych i Wydziałach krajowych oraz przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych i wygotowywanie projektów robót melioracyjnych corocznie znaczne kwoty, które np. wynoszą wedle preliminarzy państwowych:

w roku	1873	zł.	wal.	austr.	30.000
„ „	1874	„	„	„	30.000
„ „	1875	„	„	„	24.000
„ „	1876	„	„	„	33.000
„ „	1877	„	„	„	57.200
„ „	1878	„	„	„	44.450
„ „	1879	„	„	„	40.000
„ „	1880	„	„	„	42.000
„ „	1881	„	„	„	55.000

w roku	1882	zł. wal.	austr.	58.000
„ „	1883	„ „	„	68.000
„ „	1884	„ „	„	93.000
„ „	1885	„ „	„	84.000

Gdy z uwagi, że kraj nasz co do liczby ludności i obszaru przeszło jedną czwartą część Przedlitawii stanowi, z dotacyi tej przy jej dzisiejszej wysokości przynajmniej kwota 20.000 zł. rocznie na Galicyę przypaśćby powinna, to subwencye udzielone dotychczas z tej rubryki na tutejszo-krajowe przedsiębiorstwa melioracyjne wynosiły:

a) na regulacyę Starego Brnia	6.000 zł.
b) na regulacyę Żabnicy	3.000 „
c) dla spółki wodnej Dąbrowskiej (kanał im. Zyblikiewicza) . .	2.000 „
d) na studya do regulacyi górnego Dniestru	6.000 „
Ogółem . .	17.000 zł.

Oprócz tego udzieliło jeszcze Ministerstwo rolnictwa w jednym szczególnym wypadku na urządzenie wzorowego nawodnienia według systemu Petersena w Dublanach jednorazowego zasiłku i wyznaczyło komitetowi c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego subwencyę roczną 1.200 zł. na utrzymanie biura melioracyjnego, gdy zaś to biuro przeszło w roku 1879. pod zarząd Wydziału krajowego, przyzwoliło na ten cel Wydziałowi krajowemu zasiłek roczny 1.000 zł. na przeciąg lat 5ciu, począwszy od r. 1881.

Wydatki zaś kraju na to biuro, oraz kurs melioracyjny w Dublanach i roboty przygotowawcze dla spółek wodnych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. Września 1882. wynoszą w roku 1885.:

a) Płace i dodatki 5 inżynierów i 9 inżynierów pomocników . .	14.185 zł.
b) kurs melioracyjny w Dublanach	2.500 „
c) koszta zdjęć i robót przygotowawczych dla większych przedsiębiorstw melioracyjnych około	3.000 „
d) koszta instrumentów i innych przyborów geodetycznych . . .	1.600 „
Ogółem . .	21.285 zł.

Gdy więc wydatki, jakie kraj łoży na te cele, nie stoją w odpowiednim stosunku z przyznaną na biuro melioracyjne zapomogą państwową w kwocie 1.000 zł. rocznie, a Ministerstwo rolnictwa obraca państwową dotacją melioracyjną prawie wyłącznie dla innych prowincyj, które daleko mniejsze aniżeli nasz kraj ponoszą wydatki na melioracje, zatem żądanie kraju zawarte w powołanym memorjale o wyznaczenie dotacji melioracyjnej w wysokości połowy wykazanych powyżej kosztów uważać należy jako zupełnie usprawiedliwione, zwłaszcza, że kwota przez Wydział krajowy zażądana, wynosi zaledwie połowę sumy (20.000), któraby przy słusznym rozdziale dotacyi na kraj nasz przypadła.

Odpowiednie podwyższenie dotacyi państwowej na biuro melioracyjne i roboty przygotowawcze dla mających się w kraju wykonać przedsiębiorstw melioracyjnych, jest wobec sankcjonowanej ustawy o popieraniu kultury krajowej w dziedzinie budowli wodnych, tudzież w razie przyjęcia wniesionego do Wys. Rady państwa projektu ustawy o regulacji rzek galicyjskich tembardziej pożądane i naglące, o ile że projektowanie i przeprowadzenie przedsiębiorstw melioracyjnych, jakie na podstawie wzmiankowanej ustawy państwowej przyjdą do skutku w drodze ustawodawstwa krajowego, bedzie wyłącznie zadaniem krajowego biura melioracyjnego

2) Subwencje Państwowe udzielone dotychczas na utrzymanie krajowych zakładów rolniczych, wynoszą wedle zestawienia urzędowego w wyjaśnieniach do preliminarza Państwowego na r. 1884. z wyłączeniem zwiniętej w r. 1884. szkoły uprawy i wyprawy lnu w Gródku:

a) Średnie szkoły rolnicze w Dublanach i w Czernichowie po 5.000 zł.		10.000 zł.
b) krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie . . .		5.000 „
c) szkoła parobków w Dublanach		2.000 „
d) szkoła ogrodnicza w Czernichowie		2.000 „
e) „ „ we Lwowie		1.500 „
f) kurs gorzelnictwa w Dublanach		1.000 „
g) niższe szk. roln. w Jagielnicy i Horodence po 2.000 zł. . .		4.000 „
Ogółem . .		25.500 zł.

Dotacya zaś państwowa przyzwalana corocznie przez Wys. Radę państwa na zakładanie i utrzymywanie kraj. Zakładów rolniczych, na środki naukowe, stypendya i naukę dalszego kształcenia przedstawia się wedle odnośnych preliminarzy państwowych jak następuje:

w roku	1873	zł.	wal. austr.	170.000
„	1874	„	„ „	215.000
„	1875	„	„ „	233.500
„	1876	„	„ „	228.500
„	1877	„	„ „	199.000
„	1878	„	„ „	166.000
„	1879	„	„ „	155.000
„	1880	„	„ „	151.000
„	1881	„	„ „	193.000
„	1882	„	„ „	191.000
„	1883	„	„ „	193.000
„	1884	„	„ „	191.000
„	1885	„	„ „	191.000

Jeżeli zaś z kwoty tej wyłączy się dotacyę na zakładanie i pierwsze wyposażenie szkół rolniczych, wynoszącą w ostatnich latach corocznie 30.000 zł. w. a., a natomiast doda do tej kwoty figurujący w tytule etatu Ministerstwa rolnictwa wydatek na państwowe rolnicze zakłady naukowe i doświadczalne, jakich kraj nasz wcale nie posiada, w kwocie 85.920, a po odciągnięciu dochodów tych zakładów (20.270 zł.) w kwocie 65.650 zł. rocznie, to okaże się przy przyjęciu za podstawę do obliczenia preliminarza na rok 1885. wydatek roczny ze skarbu państwa na zakłady rolnicze w kwocie 226.650 zł. w. a., z czego na nasz kraj przeważnie rolniczy przynajmniej jedna czwarta część, t. j. 56.000 zł. w. a. przypaść powinna.

Z tego powodu wykazaną powyżej wymierzoną przez Ministerstwo rolnictwa dla naszego kraju dotacyę roczną na utrzymanie szkół rolniczych w kwocie 25.500 zł. uważać należy jako zbyt szczupło wymierzoną, a natomiast za zupełnie usprawiedliwione żądanie Wydziału krajowego, wyrażone w powołanej odezwie do Namiestnictwa z dnia 9. Maja 1884. L. 16.549 w sprawie podwyższenia państwowej dotacyi rocznej:

a)	dla wyższej i niższej szkoły rolniczej w Dublanach z 7.000 zł. na 15.000 zł. zatem o	8.000 zł.
b)	dla średniej szkoły rolniczej w Czernichowie z 5.000 zł. na 8.000 zatem o	3.000 „
c)	tudzież w sprawie wyznaczenia dla założyć się mającej w r. 1885. nowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach powiatu Bialskiego w myśl uchwały Wys. Sejmu z października 1884. roku obok jednorazowego datku na założenie w kwocie 11.000 zł. stałej dotacyi rocznej na utrzymanie tej szkoły w kwocie	5.000 „
	Ogółem o . .	16.000 zł.

W razie uwzględnienia przez Rząd tego żądania kraju wynosiłaby roczna dotacya państwowa na tutejszokrajowe zakłady rolnicze dopiero 41.500 zł. w. a., zawsze więc jeszcze o 15.000 zł. w. a. mniej, aniżeliby to krajowi słusznie się należało.

Przytem zauważyć musimy, że udaliśmy się do Rządu o podwyższenie dotacyi dla tych tylko zakładów, na które kraj łoży bez porównania więcej, aniżeli państwo, bo n. p. przy zakładach dublańskich i czernichowskim przeszło trzy razy tyle, co subwencya państwowa wynosi; uczyniliśmy zaś to z tego powodu, ponieważ względem urzędowego sprawozdania z czynności Wys. Ministerstwa rolnictwa za lata 1877—1880 (str. 196) dotacye państwowe na utrzymanie krajowych średnich szkół rolniczych w innych prowincyach austryackich — z wyjątkiem Czech — równają się a nawet przewyższają dotacyę funduszów krajowych. I tak n. p. wynosiła subwencya państwowa za r. 1879. na utrzymanie szkoły rolniczej:

a) w Mödling 8.000 zł. (krajowa, prywatna 3.000 zł.);
b) w Neutitschein 5.000 zł. (krajowa 4.340 zł.);
c) w Prerau 5.000 zł. (krajowa 3.700 zł.);
d) w Oberhermsdorf 5.000 zł. (krajowa 6.400 zł.) i t. p.

Oprócz podwyższenia subwencyi państwowej na krajowe zakłady rolnicze, zażądaliśmy także powołaną odezwą wyznaczenia stałego zasiłku państwowego na utrzymanie dwóch stałych nauczycieli wędrownych rolnictwa w kwocie 4.000 zł. w. a. rocznie.

Kwoty wstawiane w budżet państwowy na naukę wędrowną wynoszą wedle odnośnych preliminarzy państwowych:

w roku	1873	zł.	wal.	austr.	10.000
„	1874	„	„	„	10.500
„	1875	„	„	„	22.000
„	1876	„	„	„	22.000
„	1877	„	„	„	31.000
„	1878	„	„	„	24.000
„	1879	„	„	„	18.000
„	1880	„	„	„	17.000
„	1881	„	„	„	25.000
„	1882	„	„	„	25.000
„	1883	„	„	„	25.000
„	1884	„	„	„	25.000
„	1885	„	„	„	25.000

Z zasiłku tego utrzymuje państwo w innych krajach koronnych stałych nauczycieli wędrownych dla nauki rolnictwa lub też poszczególnych jej gałęzi, oraz subwencyonuje takichże stałych nauczycieli krajowych, którzy pouczając ludność włościańską o racyonalnem prowadzeniu gospodarki, przyczyniają się wielce do podniesienia produkcyi rolniczej, oraz wprowadzenia nowych kultur roślin handlowych.

W naszym kraju natomiast, który z powodu niskiego stopnia oświaty a zupełnego braku fachowych wiadomości rolniczych u włościan więcej niż inne kraje koronne opieki na tem polu potrzebuje, jest ta ważna gałęź nauki zupełnie zaniedbaną, bo Wysokie Ministerstwo rolnictwa zaledwie kilka set zł. komitetowi c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego na ten cel asygnuje.

Wprawdzie już samo Wysokie Ministerstwo rolnictwa motywując podwyższenie tej dotacyi w preliminarzu państwowym na rok 1881 o znaczną kwotę 8.000 zł. (z 17.000 zł. na 25.000 zł.) oświadczyło w wyjaśnieniach do tego preliminarza (str. 39 post. 4 *Wanderunterricht*), „że to podwyższenie o 8.000 zł. w porównaniu z rokiem poprzednim, jest niezbędnie koniecznem, gdyż w Galicyi i Bukowinie z powodu zamknięcia granicy, zamierzonem jest u s t a n o w i e n i e w ę d r o w n y c h n a u c z y c i e l i, którzyby pouczali ludność rolniczą o zadaniu tejże w sprawie chowu bydła i uprawy roślin pastewnych“, Wysoka też Rada państwowa uchwaliła to podwyższenie i dotychczas corocznie tę nadwyżkę 8.000 zł. dla Galicyi uchwala; Galicya jednak

tych zapowiedzianych 8.000 zł. na wędrowną naukę rolnictwa ani w roku 1881, ani też w żadnym następnym roku dotąd nie otrzymała.

Jeżeli więc przy dzisiejszej wysokości tej dotacyi (25.000) kraj słusznie jedną czwartą część t. j. 6.000 zł. na wędrowną naukę rolnictwa mógłby się domagać, a Wys. Ministerstwo rolnictwa nawet 8.000 zł. na ten cel dla Galicji niejako przyobiecało, to sądzimy, że żądana przez Wydz. kraj. na utrzymanie dwóch nauczycieli wędrownych subwencya państwowa w kwocie 4,000 zł. rocznie jest wcale skromną, jest dowodem, że kraj ściśle tego żąda, co jest dla niego niezbędnie potrzebnem i nie powinna natrafić w Wys. Ministerstwie rolnictwa na żadne trudności.

Powyższe wnioski, dotyczące podwyższenia subwencyi państwowych na cele kultury krajowej przedłożyliśmy za pośrednictwem tutejszego Namiestnictwa w terminie przez Rząd oznaczonym, tak, że wnioski te mogły już być uwzględnione przy układaniu preliminarza na r. 1885.

Z otrzymanego jednak preliminarza państwowego na r. 1885. okazuje się, że w wyjaśnieniach do rubryk subwencyjnych na melioracje i naukę wędrowną Ministerstwo rolnictwa żądania Wydziału krajowego pomija milczeniem, w wyjaśnieniu zaś do rubryki subwencyjnej na zakładanie i utrzymywanie nie państwowych zakładów rolniczo-leśnych wspomina jedynie o założyć się mającej niższej szkole rolniczej w Kobiernicach, a o podwyższeniu dotacyi na szkoły Dublańskie i Czernichowskie ujemnie się oświadcza, nadmieniając gołosłownie, że „podwyższenie datków na utrzymanie tych szkół w roku 1885. jeszcze nie będzie możebnem.

Co do wyznaczenia zasiłków państwowych na utrzymanie tutejszego biura melioracyjnego, oraz na utrzymanie dwóch stałych nauczycieli wędrownych rolnictwa, sądzimy, że uzyskanie odpowiedniej dotacyi na te cele dla naszego kraju już w r. 1885. będzie możebnem, gdyż odnośnemi kwotami na ten cel przez Wys. Radę państwa wstawionemi Rząd dowolnie dysponuje. Niepomyślniej za to stoi sprawa z uzyskaniem podwyższenia dotacyi na utrzymanie szkół rolniczych, gdyż suma wstawiona w budżet (121.000 zł.) ma swoje pewne przyznaczenie. Dla tego pożądanem byłoby wyjednać u Ministerstwa rolnictwa zapewnienie podwyższenia tych dotacji przynajmniej na dalsze lata począwszy od r. 1886.

W każdym razie jednak koniecznem jest wyjednanie ze skarbu państwa zasiłku na założenie niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach w kwocie 11.000 zł., oraz stałej dotacyi rocznej na utrzymanie tej szkoły w kwocie 5.000 zł., jeżeli wogóle ten niezmiernie ważny zakład dla zachodniej części naszego kraju ma wejść w życie, gdyż od wyznaczenia tych dotacyj ze skarbu państwa uczynił Wys. Sejm otwarcie tej szkoły w roku 1885. zależnem.

Zresztą przy przychylnej dla naszego kraju intencyi Ministerstwa rolnictwa nie będzie to udzielenie trudnem dla Rządu do wykonania, gdyż z sumy 30.000 zł. przeznaczonej na zakładanie szkół rolniczych ma Rząd w r. 1885. do dyspozycyi 12.800 zł., z dotacyi zaś na utrzymanie szkół rolniczych (121.000 zł.) zostanie rządowi kwota 3.000 zł. przyznana dawniej dla zwiniętej już w r. 1884. szkoły Grodeckiej, a 3.000 zł. wystarczy w zupełności na pokrycie *pro rata temporis* subwencyi na utrzymanie szkoły Kobiernickiej, która dopiero w jesieni r. b. może być otwartą.

Z powyższych powodów mamy zaszczyt upraszać najuprzejmiej, ażeby Wasza Ekscelencya raczył przedstawić Wys. Kołu posłów polskich do Rady państwa powyższe zestawienie wydatków państwowych na cele kultury krajowej, popierając żądanie Wydziału krajowego o wyznaczenie z c. k. Skarbu państwa stałych dotacyj:

1) Na utrzymanie krajowego biura melioracyjnego, kursu melioracyjnego w Dublanach, oraz studya i roboty przygotowawcze dla przedsiębiorstw melioracyjnych, mających się wykonać na zasadzie państwowej ustawy melioracyjnej, w kwocie przynajmniej 10.000 zł. w. a. rocznie;

2) na utrzymanie dwóch stałych nauczycieli wędrownych rolnictwa w Galicyi, w kwocie 4.000 zł. rocznie;

3) na pierwsze wyposażenie krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, zasiłek jednorazowy *(Gründungsbeitrag)* w kwocie 11.000 zł., oraz na utrzymanie tej szkoły stałą dotacyę roczną w kwocie 5.000 zł.;

4) wreszcie podwyższenie dotacyj państwowych dla obydwóch szkół rolniczych w Dublanach z 7.000 na 15.000 zł. rocznie, tudzież dla kraj. śred. szkoły rolniczej w Czernichowie z 5.000 na 8.000 zł. rocznie, dla tych trzech zakładów ostatnich przynajmniej od roku 1886. począwszy.

Racz przyjąć Ekscellencyo przy tej sposobności wyrazy naszej głębokiej czci i poważania.

D. j. w.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z d. 4. Marca 1885, L. 1475/pr. do Jaśnie Wielmożnego Pana Dra Mikołaja Zyblikiewicza, Marszałka krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem ks. Krakowskiem, kom. ces. austr. ord. Franciszka Józefa z Gwiazdą etc. etc. we Lwowie.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 2. Lutego b. r. udzielić Najwyższej sankcyi następującym projektom ustaw, uchwalonym przez Sejm krajowy, mianowicie:

1) ustawy, mocą której na zasadzie ustawy państwowej z dnia 2. Maja 1883. (Dz. u. p. z 5. Maja 1883 Nr. 53), wydaje się postanowienie o urządzaniu publicznych szkół ludowych, a w szczególności szkół wydziałowych;

2) ustawy, mocą której zostają zmienione niektóre postanowienia ustawy z dnia 2. Maja 1873. (Dz. u. kr. Nr. 250) „o zakładaniu i utrzymaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posełania do nich dzieci“, tudzież ustawy z dnia 28. Grudnia 1882. (Dz. u. kr. L. 2. z r. 1883) „o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych“.

3) ustawy co do zmiany art. 15 ustawy z dnia 2. maja 1873. (Dz. u. kr. Nr. 251) „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych“.

Zawiadamiając o tem Jaśnie Wielmożnego Pana w skutek reskryptu Jego Ekscelencyi Pana Ministra wyznań i oświaty z dnia 15. Lutego b. r. L. 2010, zarządzam równocześnie ogłoszenie wymienionych trzech ustaw krajowych w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Zarazem mam zaszczyt zakomunikować Jaśnie Wielmożnemu Panu na podstawie wyżej powołanego Najwyższego postanowienia jeszcze następujące uwagi, uczynione w przytoczonym reskrypcie ministeryalnym.

Artykuł 5. wyżej pod 2) przytoczonej ustawy, postanawiający, że Sejm krajowy na przedłożenie Wydziału krajowego orzecze osobną uchwałą o założeniu lub zwinięciu każdej szkoły wydziałowej, nie zmienia i nie narusza w niczem §. 17. galicyjskiego statutu krajowego, dlatego c. k. Rząd zastrzega sobie wyraźnie w tej mierze przysługujące mu w myśl tego statutu prawo wnoszenia od siebie przedłożeń do ustaw w Sejmie krajowym.

C. k. Rząd nie może się przychylić do zawartego w rezolucyi sejmowej żądania, ażeby wnioski do zmian w planach naukowych, które w wykonaniu artykułów II., V, i IX. przytoczonej pod 1) ustawy krajowej Rada szkolna krajowa ma wypracować, były przedłożone Sejmowi krajowemu do uchwalenia, albowiem statutem organizacyjnym Rady szkolnej krajowej, a mianowicie artykułem III. powierzono tejże Radzie administracyjny i naukowy zarząd szkół i zakładów naukowych tylko w takim zakresie działania, jaki przedtem był przyznany c. k. Władzy krajowej, tudzież w obrębie obowiązujących ogólnie ustaw, a §. 4. państwowej ustawy z d. 14. Maja 1869. (Dz. u. p. Nr. 62) powołany w §. 75. państwowej ustawy z d. 14. maja 1869. (Dz. u. p. Nr. 62) a względnie noweli z dnia 2 Maja 1883. (Dz. u: p. Nr. 53) porucza Ministrowi oświecenia ustanowienie planów naukowych dla szkół ludowych.

W tem ustanowieniu planów naukowych, należącem do zakresu działania władzy wykonawczej, Minister oświecenia, który jest odpowiedzialny za wykonanie ustaw szkolnych i za zarządzenia, dążące do osiągnięcia wytkniętych temi ustawami celów i zadań, nie może być krępowany uchwałami Sejmu krajowego.

Zresztą ani określony ustawami zakres działania Ministerstwa, ani oznaczony w statucie krajowym zakres działania Sejmu krajowego, nie może być zmieniony postanowieniami jakiegokolwiek regulatywu w ogóle, a tem mniej postanowieniem artykułu III. 4. statutu organizacyjnego galicyjskiej Rady szkolnej krajowej, które to postanowienie zresztą według dosłownego brzmienia i zawartej w niem myśli, nie może być zastosowane do planów naukowych, gdyż postanowienie to wkłada na Radę szkolną krajową tylko obowiązek przygotowywania tych ogólnych projektów (systematów) naukowych, tudzież tych częściowych wniosków w sprawach szkół ludowych i średnich, których wykonanie zawisło od odnośnej uchwały sejmowej (rozumie się samo przez się, na podstawie jakiejś obowiązującej ustawy).

Co się tyczy tych uchwał Sejmu krajowego, któremi Wydziałowi krajowemu polecono, ażeby w porozumieniu z Radą szkolną krajową i zasięgnąwszy jej opinii przedłożył projekta do ustaw lub inne wnioski w sprawach szkolnych, mam zaszczyt w myśl wyż powołanego reskryptu Wysokiego Ministerstwa oświaty zakomunikować Jaśnie Wielmożnemu Panu, że do samodzielnego współdziałania w ustawodawczych czynnościach Sejmu krajowego nie jest powołaną Rada szkolna krajowa, jako podlegająca Ministerstwu c. k. Władza krajowa, lecz, że do udzielania Sejmowi, a przeto i Wydziałowi krajowemu potrzebnych dla tych czynności wyjaśnień powołanym jest c. k. Namiestnik, jako przedstawiciel c. k. Rządu, którego rzeczą będzie w każdym poszczególnym wypadku, w miarę uznanej potrzeby zasięgnąć opinii c. k. Rady szkolnej krajowej.

Racz Jaśnie Wielmożny Panie przyjąć przy tej sposobności zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu,

Lwów dnia 4. Marca 1885.

Zaleski w. r.

Alegat 23. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

reskryptu Ministerstwa oświaty L. 2010|85 do c. k. Namiestnika we Lwowie.

Hochwohlgeborner Ritter!

Seine k. und k. Apost. Majestät haben mit Allerhöchsten Entschliessung vom 2. Februar l. J. den vom galiz. Landtage beschlossenen Gesetzentwürfen u. zw.

I. Dem Entwurfe des Gesetzes, mit welchem auf Grund des Reichsgesetzes vom 2. Mai 1883. R. G. Bl. 53. Bestimmungen über die Einrichrichtung öffentlicher Volksschulen und insbesondere der Bürgerschulen getroffen werden.

II. Dem Entwurfe des Gesetzes, womit einige Bestimmungen des Gesetzes vom 2. Mai 1873 L. G. und V. B. Nr. 250 über die Errichtung und Erhaltung der öffentlichen Volksschulen und über die Verpflichtung zum Schulbesuche so wie des Gesetzes vom 28. Dezember 1882. L. G. u. V. Bl. Nro. 2 vom J. 1883 über die Kosten von Errichtung und Erhaltung der Volksschulen und über die Schulfonde abgeändert werden.

III. Dem Entwurfe des Gesetzes betreffend die Aenderung des Art. 15. des Gesetzes vom 2. Mai 1873 L. G. und V. Bl. Nro 251. über die Rechtsverhältnisse des Lehrerstandes an den öffentlichen Volksschulen die Allerhöchste Sanktion zu ertheilen geruht.

Hievon beehre ich mich Euer Excellenz in Erledigung des Berichtes vom 23. November 1884. Z. 10330/p. in Kenntniss zu setzen und Abschriften der obigen Gesetze nebst deren deutscher Uebersetzung zur Veranlassung der Kundmachung zu übermitteln.

Auf Grund der obigen Allerhöchsten Entschliessung beehre ich mich Euerer Excellenz noch Folgendes zu eröffnen.

Durch den Art. 5. des Gesetzes II., mit welchem bestimmt wird, dass der Landtag über Antrag des Landesausschusses über die Errichtung einer neuen oder Auflassung einer bestehenden Bürgerschule mittelst eines besonderen Beschlusses zu entscheiden habe, wird der §. 17. der galiz. Landesordnung nicht berührt, daher die k. k. Regierung, das ihr hienach zustehende Recht, auch ihrerseits Vorlagen im Landtage einzubringen, ausdrücklich für sich wahrt.

Auf das vom Landtage in einer Resolution gestellte Begehren, „dass die in Ausführung der Art. II. V. und X. des Gesetzes I. vom Landesschulrathe zu beantragenden Aenderungen der Lehrpläne dem Landtage zur Beschlussfassung vorgelegt werden, kann nicht eingegangen werden, weil durch das Organisations-Regulativ des Landesschulrathes (Art III) diesem die administrative und scientifische Verwaltung der Schulen und Bildungsanstalten nur innerhalb des ehedem der Landesbehörde zugestandenen Wirkungskreises und innerhalb der bestehenden Gesetze anvertraut wurde, der im §. 75 des R. V. G. vom 14. Mai 1869. R G. Bl. Nro 62 beziehungsweise der Novelle vom 2. Mai 1883. R. G. Bl. Nro 53. nicht bezogene §. 4. des erstzitirten Gesetzes, aber dem Unterrichtsminister in die Feststellung der Lehrpläne für die Volksschulen überträgt. Bei dieser Feststellung der Lehrpläne, welche in den Bereich der Thätigkeit der Executive gehört, kann der für die Durchführung der Schulgesetze und für die Förderung der durch diese angestrengten Zwecke und Ziele verantwortliche Unterrichts-Minister durch Beschlüsse des Landtages nicht gebunden werden.

Uebrigens kann weder der gesetzliche Wirkungskreis des Ministeriums noch der in der Landesordnung bestimmte Wirkungskreis des Landtages durch ein Regulativ überhaupt um so weniger durch die Bestimmung des Artikels III. 4. des Organisations-Regulativs des galizischen Landschulrathes, welche überdies nach ihrem Wortlaute und Sinne nicht einmal auf Lehrpläne bezogen werden kann, berührt werden, als mit derselben nur der Landesschulrath verpflichtet wird jene allgemeinen Unterrichtsprojekte (Systeme) sowie theilweise Entwürfe hinsichtlich der Volks- und Mittelschulen vorzubereiten, deren Ausführung von einem diesfaelligen Beschlusse des Landtages (selbstverständlich nach einem geltenden Gesetze) abhängt. Endlich bemerke ich bezüglich jener Beschlüsse des Landtages, mit welchen der Landesausschuss beaufragt würde, im Einvernehmen mit dem Landesschulrathe und nach Einholung dessen Gutachtens Entwürfe von Gesetzen oder sonstige Anträge in Schulangelegenheiten vorzulegen dass nicht der Landesschulrath als eine dem Ministerium unterstehende k. k. Landesbehörde zu einer selbstständigen Mitwirkung bei der legislatorischen Thätigkeit des Landtages, sondern zur Ertheilung der allenfalls für diese Thätigkeit erforderlichen Aufklärungen an den Landtag und somit auch an den Landesausschuss nur der Statthalter als Vertreter der Regierung über deren Ermächtigung berufen ist, daher werden nur Euere Excellenz in die Lage kommen, die Anforderungen des Landesausschusses obiger Art an den Landesschulrath von diesen zu übernehmen und in den betreffenden Anträgen allerdings auch die Frage, ob in der Angelegenheit der Landesschulrath einzuvernehmen wäre, zu würdigen.

Von den voranstehenden Mittheilungen wollen Euere Excellenz die Landesvertretung in geeigneter Weise in Kenntniss setzen, sowie auch den Landesschulrath mit der Aufforderung verständigen, dass derselbe mit Beschleunigung die Lehrpläne für Volks und Bürgerschulen, so wie für die, für den Wiederholungs Unterricht bestimmten Kurse einer Durchsicht unterziehe und die

in Folge der neuen Gesetze als nothwendig erscheinenden Aenderungen beantrage. Ferner hat der Landesschulrath mit motivirten Anträgen sich zu äussern, in welcher Art und Weise mit Rücksicht auf die Bestimmungen des §. 7. des geänderten Reichsvolksschulgesetzes bei der Einführung des halbtägigen Unterrichtes in einzelnen Schulen ohne Schädigung der Aufgabe der Volksschule insbesondere in Städten und Märkten, sowie in grösseren Gemeinden mit 2. und 3· klassigen Schulen vorzugehen wäre.

Einer weiteren gründlichen Erwägung wird der Landesschulrath die Frage bezüglich der provisorischen Errichtung von Filialschulen mit Rücksicht auf die Art 7. und 19. des Landesgesetzes vom 2. Mai 1873. L. G. u. V. B. Nro 250 über die Errichtung der Volksschulen, dann auf den §. 66 des Reichsvolksschulgesetzes zu unterziehen und die Modalitäten des bei der obigen für das Volksschulwesen wichtigen Aktion zu beobachtenden Vorganges mir zu beantragen haben. Ich ersuche Eure Ex., darauf einwirken zu wollen, dass der Landesschulrath diese Anträge mit möglichster Beschleinigung mir vorlege

Wien am 15 Februar 1885.

Der k. k. Minister für Cultus und Unterricht.

Conrad m. p.

Alegat 24. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

przedstawienia Wydziału krajowego do L. 18.156/85 wystosowanego do c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia w Wiedniu.

Na skutek reskryptu Wysokiego c. k. Ministerstwa został Wydział krajowy uwiadomiony pismem Jego Excelencyi Pana Namiestnika Galicyi, że Jego Cesarska i Królewsko-Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z daty 2. lutego b.r. udzielić najwyższej sankcyi następującym przez Galicyjski Sejm krajowy uchwalonym projektom ustaw:

I. Projektowi ustawy, mocą której na zasadzie ustawy państwowej z dnia 2. maja 1883 Dz. u. p. z 5. maja 1883. Nro 53. wydają się postanowienia o urządzeniu publicznych szkół ludowych, a w szczególności szkół wydziałowych;

II. Projektowi ustawy, mocą której zostają zmienione niektóre postanowienia ustawy z dnia 2. maja 1873. Dziennik ustaw krajowych l. 250, o zakładaniu i utrzymaniu szkół

Mittelst Schreibens S. Excellenz des H. k. u. k. Statthalters von Galizien wurde der galizische Landesausschuss in Folge Erlasses Eines hohen k. k. Ministeriums vom 15. Februar 1885. Z. 2010 in Kenntniss gesetzt, dass Seine k. u. k. Apostolische Majestät mit Allerhöchsten Entschliessung vom 2. Februar l. J. den vom galizischen Landtage beschlossenen Gesetzentwürfen, und zwar:

I. Dem Entwurfe des Gesetzes, mit welchem auf Grund des Reichsgesetzes vom 2. Mai. 1883. R. G. B. Z. 53. Bestimmungen über die Errichtung öffentlicher Volksschulen und insbesondere der Bürgerschulen getroffen werden

II. Dem Entwurfe des Gesetzes, womit einige Bestimmungen des Gesetzes vom 2. Maj 1873. L. G. u. V. B. Nro 250 über die Errichtung und Erhaltung der öffentlichen Volksschulen

publicznych ludowych i obowiązku posełania do nich dzieci, tudzież ustawy z dnia 28. grudnia 1882. Dz. u. kr. l. 2. z roku 1883, o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych;

III. Projektowi ustawy co do zmiany art. 15. ustawy z dnia 2. maja 1873. Dz. u. kr. l. 251 o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

W dalszym ciągu pisze J. Excelencya;

„Równocześnie mam zaszczyt Jaśnie Wielmożnemu Panu Marszałkowi krajowemu udzielić do wiadomości następujące uwagi, zrobione na podstawie powyższego najwyższego postanowienia przez Wysokie c. k. Ministeryum wyznań i oświecenia".

Teraz następują postanowienia nad rezolucyami równocześnie z uchwałą powyższych projektów ustaw przez Galicyjski Sejm krajowy powziętemi.

Ze sposobu stylizowania „uwagi na podstawie powyższego najwyższego postanowienia wydane" nie można wyrozumieć, czyli owe uwagi są najwyższem postanowieniem Jego ces. i królewsko-Apostolskiej Mości, czy tylko postanowieniem Wysokiego c. k. Ministerstwa, lub wreszcie czy też są to postanowienia Wysokiego c. k. Ministerstwa, powzięte na podstawie najwyższego upoważnienia, i jaki stosunek w ogóle między owemi uwagami, które na sobie charakter rozporządzenia noszą a powyższem najwyższem rozporządzeniem zachodzi.

Ponieważ galicyjski Wydział krajowy wielką kładzie wagę na tę sprawę i wiele mu zależy na tem, aby autentyczną w tym względzie mógł powziąć wiadomość, przeto ma zaszczyt niniejszem Wysokie c. k. Ministerstwo o odpowiednie wyjaśnienie upraszać.

We Lwowie, dnia 10. kwietnia 1885.

und über die Verpflichtung zum Schulbesuche, sowie des Gesetzes vom 28. Dezember 1882. L. G. ung V. B. Nro 2. vom Jahre 1883, über die Kosten der Errichtung und Erhaltung der Volksschulen und über die Schulfonde abgeändert werden.

III. Dem Entwurfe des Gesetzes, betreffend die Aenderung des Artikels 15. des Gesetzes vom 2. Maj 1873. L G. und V. B. Nro 251 über die Rechtsverhältnisse des Lehrerstandes an den öffentlichen Volksschulen, — die Allerhöchste Sanction zu ertheilen geruht.

Dann heisst es weiter:

„Zugleich gebe ich mir die Ehre dem Hochwohlgeborenen H. Landmarschall folgende auf Grund der obigen Allerhöchsten Entschliessung erlassenen Bemerkungen Eines hohen k. k. Ministeriums für Cultus u. Unterricht bekannt zu geben".

Und nun kommen die Entscheidungen über die vom h. gal. Landtage gleichzeitig mit den obigen Gesetzesprojecten beschlossenen Resolutionen.

Aus der Stilisirung „Folgende auf Grund der obigen Allerhöchsten Entschliessung erlassenen Bemerkungen" ist nicht zu entnehmen, ob diese Bemerkungen, Entscheidungen S. k. u. k. Apostolischen Majestät, oder Entscheidungen Eines hohen Ministeriums, oder endlich Entscheidungen Eines hohen Ministeriums erlassen auf Grund Allerhöchster Ermächtigung seien, und welcher Causalnexus überhaupt zwischen diesen Bemerkungen, die den Charakter von Entscheidungen an sich tragen und der obigen Allerhöchsten Entschliessung bestehe.

Da dem galiz. Landesausschusse sehr daran gelegen ist, in dieser Hinsicht authentisch unterrichtet zu sein, so beehrt er sich Ein hohes Ministerium um geeignete Aufklärung ergebenst zu bitten.

Lemberg den 10 April 1885.

Odpis

odezwy Rady szkolnej krajowej we Lwowie z dnia 7. Lutego 1885 115/II. do Wydziału krajowego we Lwowie.

Szanownem pismem z dnia 6. Października 1884 do L. 533/S zakomunikowane zostały dwie rezolucje uchwalone przez Sejm krajowy na posiedzeniu z tego samego dnia, przy obradach nad budżetem szkolnym krajowym.

Pierwsza z tych rezolucyj żąda wydawania w przyszłości używanego obecnie w szkołach ludowych elementarza polskiego w dwóch osobnych częściach; druga zaś tyczy się polepszenia stosunków materyalnych okręgowych inspektorów szkolnych z funduszów państwa.

Gdy załatwienie sprawy rezolucyą drugą objętej zawisło od decyzyi pana Ministra wyznań i oświecenia, przeto Rada szkolna krajowa, powołując się na ową rezolucyę, poczyniła w kierunku wskazanym odpowiednie kroki.

Ażeby zaś uczynić zadość żądaniu wyrażonemu w rezolucyi pierwszej, uważała Rada szkolna krajowa za potrzebne zbadać poprzednio, ażali żądane wydanie używanego obecnie w szkołach elementarza polskiego w dwóch osobnych częściach, z których pierwsza miałaby obejmować część graficzną, jest pod jakimkolwiek względem pożytecznem i pożądanem.

Rada szkolna krajowa odniosła się przeto najprzód do zarządu zakładu narodowego imienia Ossolińskich, który obecnie jest nakładcą książek polskich, używanych w szkołach ludowych z zapytaniem, czy wydanie takie elementarza w dwóch osobnych książkach spowodowałoby w ogóle podwyższenie i do jakiej wysokości ceny jego obecnej.

Rzeczony zarząd odpowiedział pismem z dnia 24. Stycznia b. r. do L. 25. iż żądane wydanie elementarza spowodowałoby rzeczywiście podwyższenie obecnej jego ceny o trzy lub cztery centy, w przypuszczeniu jednak, że układ książki nie ulegnie wskutek owego podziału innej zmianie, jak tylko tej, iż w objętości jej przybędzie jedna tylko kartka tytułowa, tudzież iż do oprawy obydwóch książeczek użyćby można o połowę cieńszych okładzinek.

Gdy zaś obecna cena elementarna polskiego, jako książki tak powszechnie potrzebnej i używanej jest stosunkowo zbyt wysoką, gdyż w krajach innych i w innych językach cena jej dosięga zaledwie połowy ceny elementarza naszego, przeto podwyższenie jeszcze tej ceny wydaje się Radzie szkolnej krajowej ze względu na ubóstwo ludu naszego niewłaściwem.

Jako jedyny powód, przemawiający rzekomo za żądanem wydaniem elementarza, mogłaby posłużyć okoliczność, iż dzieci w pierwszym roku nauki zwykły prędko niszczyć książki, a tem samem narażają rodziców, którzy zmuszeni są niekiedy kupować drugi raz tę samę książkę, na znaczniejszy wydatek.

Atoli okoliczność ta, która odnosić się może jedynie do wyjątków, nie da się usprawiedliwić wobec zasady pedagogicznej, domagającej się zaszczepienia w dzieciach w pierwszej zaraz chwili nauki poszanowania tego wszystkiego, co im powierzono, tudzież utrzymywania w porządku nie tylko książek, lecz także wszelkich innych rekwizytów szkolnych.

Szkoła ludowa, pojmująca należycie zadanie swe, nie może pomijać dążenia w powyższym kierunku, a nauczyciel roztropny powinien i zdoła w szkole swej przeprowadzić tę zasadę wychowawczą przynajmniej względem znacznej większości młodzieży, sobie powierzonej, i to tem łatwiej, że według wskazówek dydaktycznych pierwsza graficzna część elementarza przeznaczoną jest właściwie dla nauczyciela, ażeby wiedział jak stopniowo postępować ma w nauce czytania

i pisania, a właściwym przyrządem dla początkowej nauki czytania i pisania jest dla młodzieży tabliczka i rysik.

Jeżeli przeto zdarża się w jakiej szkole, iż dzieci zbyt prędko niszczą książkę, to przyczyną tego jest w pierwszym rzędzie nieoględne postępowanie nauczyciela.

Wynika z tego, iż także względy pedagogiczne i dydaktyczne nie przemawiają za żądanem wydaniem elementarza, a nawet podział taki mógłby łatwo naprowadzić nauczycieli szkół wieloklasowych na błędną myśl, iż elementarz wydany w dwóch osobnych książkach, przeznaczony jest na dwa lata nauki, coby w szkołach tych znacznie opóźniało naukę czytania i pisania.

Z przedstawienia tego wynika, że ani względy oszczędności, ani też względy pedagogiczne i dydaktyczne nie przemawiają za żądanem w powołanej rezolucyi Sejmu krajowego wydaniem elementarza polskiego w dwóch osobnych książkach i dlatego też Rada szkolna krajowa postanowiła wstrzymać się z wykonaniem wspomnionej rezolucyi.

D. j. w.

Alegat 26. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1885.

WYKAZ

zwrotów należących się krajowemu funduszowi szkolnemu od funduszów szkolnych okręgowych z końcem Sierpnia 1885, z tytułu nadebranych zasiłków od r. 1874 do końca 1884.

Lp.	Nazwa c. k. Rady szkolnej okręgowej	Zwrot należący się kraj. fund. szkolnemu z końcem 1883		za rok 1884		Razem		Odpisano		Pozostało		Uiszczono po koniec Czerwca 1885		Zalega z końcem Czerwca 1885	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Bochnia	42334	16½	3859	81	46193	97½	—	—	46193	97½	3859	81	42334	16½
2	Brzeżany	9619	51½	—	—	9619	51½	—	—	9619	51½	9619	51½	—	—
3	Czortków	14280	98½	115	37½	14396	36	—	—	14396	36	5115	37½	9280	98½
4	Drohobycz	1003	48½	1573	38½	2576	87	—	—	2576	87	1003	48½	1573	38½
5	Gorlice	5056	41	671	46½	5727	87½	—	—	5727	87½	5056	41	671	46½
6	Gródek	8216	85½	995	49½	9212	35	—	—	9212	35	—	—	9212	35
7	Jarosław	11952	95	3577	15	15530	10	—	—	15530	10	—	—	15530	10
8	Jasło	8726	11½	338	13½	9064	25	—	—	9064	25	5575	80½	3488	44½
9	Jaworów	6509	91	—	—	6509	91	—	—	6509	91	—	—	6509	91
10	Kałusz	9319	83	1589	77	10909	60	—	—	10909	60	—	—	10909	60
11	Kolbuszowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kołomyja	9093	92	131	16	9225	08	—	—	9225	08	—	—	9225	08
13	Kraków zamiejska	2450	79	—	—	2450	79	—	—	2450	79	—	—	2450	79
14	Lwów zamiejska	11083	52½	1720	15½	12803	68	—	—	12803	68	—	—	12803	68
15	Mielec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Myślenice	4504	12½	2190	26½	6694	39	529	14	6165	25	—	—	6165	25
17	Nadwórna	4811	56½	2291	86	7103	42½	232	91½	6870	51	6870	51	—	—
18	Nowy Sącz	21043	81	70	04	21113	85	—	—	21113	85	7000	—	14113	85
19	Pilzno	4792	04	—	—	4792	04	—	—	4792	04	—	—	4792	04
20	Przemyśl	11264	45½	—	—	11264	45½	—	—	11264	45½	5000	—	6264	45½
21	Rohatyn	4319	93	—	—	4319	93	—	—	4319	93	—	—	4319	93
22	Rzeszów	17228	39½	2334	95	19563	34½	—	—	19563	34½	—	—	19563	34½
23	Sambor	11133	88½	335	82½	11469	71	—	—	11469	71	—	—	11469	71
24	Sanok	14597	94½	4010	25½	18608	20	—	—	18608	20	12000	—	6608	20
25	Śniatyn	8097	37½	1891	82½	9989	20	—	—	9989	20	2500	—	7489	20
26	Sokal	10243	97½	266	44	10510	41½	—	—	10510	41½	5243	97½	5266	44
27	Stanisławów	21281	90	1296	21	22578	11	—	—	22578	11	9540	11	13038	—
28	Stryj	32514	62½	6273	10	38787	72½	—	—	38787	72½	—	—	38787	72½
29	Tarnopol	36519	78	1645	57½	38165	35½	87	50	38077	85½	—	—	38077	85½
30	Tarnów	21115	27½	742	17	21857	44½	—	—	21857	44½	—	—	21857	44½
31	Trembowla	4757	81	1050	98½	5808	79½	—	—	5808	79½	4757	81	1050	98½
32	Wadowice	28002	74½	3053	89½	31056	64	—	—	31056	64	7000	—	24056	64
33	Zaleszczyki	8980	93½	2082	97	11063	90½	—	—	11063	90½	4082	97	6981	93½
34	Żółkiew	15902	09	—	—	15902	09	—	—	15902	09	—	—	15902	09
35	Złoczów	26264	24½	6550	98½	32815	23	—	—	32815	23	—	—	32815	23
	Suma	447025	36	50659	25	497684	61	849	55½	496835	05½	94225	77½	402609	28

Alegat 27. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Fundusz szkolny krajowy.

WYKAZ

zaległych z końcem roku 1884. prestacyj 35-ciu funduszów szkolnych okręgowych, sporządzony na podstawie zamknięć tychże funduszów.

L. p.	Nazwa c. k. Rady szkolnej okręgowej	Zaległe z końcem r. 1884. należytości prestacyjne zł.	ct.
1	Brochnia	42006	09
2	Bережany	8626	25
3	Cortków	9411	22
4	Dohobycz	7215	66
5	Grlice	5862	15½
6	Gódek	22581	42
7	Jarrosław	13123	18½
8	Jasło	8816	96½
9	Jaworów	18178	12½
10	Kałusz	14170	13
11	Kolbuszowa	3256	13½
12	Kołomyja	4284	09½
13	Kraków (zamiejska)	52413	39
14	Lwów	10237	85½
15	Mielec	7842	21
16	Myślenice	6996	27
17	Nadwórna	4410	33½
18	Nowy Sącz	7212	92½
19	Pilzno	19064	70½
20	Przemyśl	5165	71
21	Rohatyn	13904	22
22	Rzeszów	16088	49
23	Sambor	4030	52
24	Sanok	10097	37
25	Śniatyn	7975	66
26	Sokal	12557	66
27	Stanisławów	7482	91½
28	Stryj	38801	95
29	Tarnopol	26301	47
30	Tarnów	11881	67½
31	Trembowla	13032	17½
32	Wadowice	25449	82
33	Zaleszczyki	8067	62
34	Żółkiew	13959	62
35	Złoczów	33435	38
	Razem	513941	37½

Alegat 28. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z roku 1885.

WYKAZ

zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne od roku 1876. po koniec roku budżetowego 1885.

Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Odpisano		Raty w r. 1886 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec r. 1884.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Bachorzec	500	—			50	—	—	—
2	Balice	300	—			—	—	100	—
3	Balińce	600	—			—	—	—	—
4	Bar	200	—			20	—	—	—
5	Bernadówka	500	—			—	—	—	—
6	Biała	600	—			—	—	—	—
7	Bihale	500	—			50	—	—	—
8	Biskupice	1000	—			—	—	—	—
9	„	500	—			—	—	—	—
10	Blich	500	—			62	50	—	—
11	Bohutyn	300	—			—	—	—	—
12	Bolestraszyce	1000	—			—	—	—	—
13	Boniszyn	500	—			—	—	—	—
14	Borszczów	1500	—			150	—	—	—
15	Borek	100	—			—	—	—	—
16	Bortków	400	—			50	—	250	—
17	Bóbrka	1000	—			100	—	—	—
18	„	1000	—			50	—	—	—
19	Brzyszczki	270	—			27	—	—	—
20	Buczacz	1500	—			150	—	225	—
21	Busk	1000	—			100	—	100	—
22	Capowce	300	—			—	—	—	—
23	Cetula	600	—			—	—	—	—
24	Chocimierz	500	—			50	—	—	—
25	Chyrów	600	—			60	—	—	—
26	Cyków	400	—			40	—	40	—
27	Czarnokońce małe	250	—	250	—	—	—	—	—
28	Czarny Potok	400	—			—	—	—	—
29	Czekaj	150	—			—	—	—	—
30	Czernichowce	2000	—			—	—	—	—
31	Czerniejów	500	—			—	—	—	—
32	Czerepin	300	—			30	—	—	—
33	Czudec	500	—			50	—	50	—
34	Czudeckie przedmieście	500	—			50	—	100	—
35	Czystopad	200	—			—	—	48	—
36	Czyszki; powiat Brody	200	—			—	—	—	—
37	„ „ Lwów	200	—			20	—	80	—
38	Derachów	600	—			—	—	—	—
	Do przeniesienia	21.970	—	250	—	1.109	50	993	—

Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Odpisano zł.	ct.	Raty w r. 1886 do spłaty przypadające zł.	ct.	Zaległość rat po koniec r. 1884. zł.	ct.
	Z przeniesienia .	21.970	—	250	—	1109	50	993	—
39	Dąbrowa	6000	—			415	39½	415	39½
40	Derzów	1000	—			—		—	—
41	Dębno	600	—			60		—	—
42	Dobromil miasto . .	3000	—			300		—	—
43	Dobrotwór	300	—			50		—	—
44	Dubiecko	1500	—			200		—	—
45	Dukla	800	—			80		—	—
46	„	2000	—			200		—	—
47	Dulcza wielka . . .	800	—			80		—	—
48	Duńkowice. . . .	1000	—			100		—	—
49	Dylągowka . . .	300	—			—		—	—
50	Dżurków	500	—			—		150	—
51	Faszczówka . . .	500	—			50		—	—
52	Firlejówka . . .	100	—			—		—	—
53	Folwarki żydaczowskie .	820	—			82		—	—
54	Gaje starobrodzkie . .	600	—			60		—	—
55	Gańczary	500	—			50		100	—
56	Glinik	500	—			50		100	—
57	Gołogóry wieś . . .	500	—			50		—	—
58	„ miasteczko . .	800	—			80		13	—
59	Gorajowice. . . .	130	—			13		—	—
60	Grzymałów . . .	1000	—			—		300	—
61	Hadyńkowce . . .	500	—			50		—	—
62	Hodeń	600	—			60		—	—
63	Hodowice	400	—	400	—	—		—	—
64	Hostów	500	—			100		—	—
65	Hruszów i Kłonica . .	530	—			—		116	25
66	Hucisko oleskie . . .	100	—			—		—	
67	Husiatyn	800	—			80		—	
68	Hyżne	400	—			40		40	
69	Jaryczów stary . . .	500	—			50		200	
70	Jasień	1000	—			100		—	
71	Jazłowczyk . . .	300	—			—		—	
72	Jezierzanka . . .	300	—			30		—	
73	Iławcze	500	—			50		—	
74	Jordanów	1000	—			100		—	
75	Ispas	300	—			—		—	
76	Izdebnik	1000	—			100		—	
77	Kałusz	2000	—			200		—	
78	Kędzierzawce . . .	200	—			—		—	
79	Klikowa	400	—			50		—	
80	Klimiec	300	—			—		—	
	Do przeniesienia .	56.850	—	650	—	4.039	89½	2.427	94½

*

Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Odpisano		Raty w r. 1886 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec r. 1884.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	st.	zł.	ct.
	Z przeniesienia .	56.850	—	650	—	4.039	89½	2.427	94½
81	Klimkówka . . .	400	—			50	—	—	—
82	Koburzyn	250	—			—	—	—	—
83	Kobylica ruska . . .	550	—			—	—	—	—
84	Kobyłowłoki . . .	1000	—			100	—	—	—
85	Kołomyja	1000	—			100	—	50	—
86	Komarno	1000	—			—	—	—	—
87	„	500	—			—	—	—	—
88	Kopki	300	—			—	—	—	—
89	Korczyn, powiat Stryj .	600	—			—	—	—	—
90	„ „ Krosno .	500	—			50	—	50	—
91	Koropiec „ Czortków .	400	—			—	—	—	—
92	„ „ Złoczów .	300	—			—	—	25	—
93	Kornalowice . . .	600	—			—	—	120	—
94	Korszylówka . . .	500	—			50	—	—	—
95	Kosmacz	350	—			—	—	—	—
96	Kostarowce . . .	600	—			60	—	—	—
97	Kozy	500	—			—	—	—	—
98	Krakowiec	400	—			40	—	—	—
99	Krasów	200	—			20	—	—	—
100	Krościenko	200	—			—	—	—	—
101	„	1000	—			100	—	—	—
102	Krotoszyn	500	—			50	—	100	—
103	Krowniki	400	—			—	—	—	—
104	Królin	102	—			—	—	10	20
105	Krynica	1000	—			—	—	—	—
106	Kryłyś	500	—			50	—	—	—
107	Krystynopol . . .	600	—			100	—	—	—
108	Krzęcin	500	—			50	—	—	—
109	Krzyszkowice . . .	1000	—			100	—	100	—
110	Krzywcze	800	—			80	—	—	—
111	Kulików	2000	—			—	—	—	—
112	Kuty	3000	—			300	—	—	—
113	Lachowice	600	—			60	—	120	—
114	Lacka wola . . .	600	—			—	—	—	—
115	Lackie wielkie i małe .	600	—			—	—	—	—
116	Lanckorona . . .	600	—			60	—	—	—
117	Leszczyn	200	—			20	—	20	—
118	Leszniów	400	—			—	—	—	—
119	Leżajsk	5000	—			250	—	—	—
120	Lisko	800	—			—	—	—	—
121	Lisowice	900	—			—	—	—	—
122	„	300	—			—	—	—	—
	Do przeniesienia .	88.402	—	650	—	5.729	89½	3.023	14½

Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Odpisano		Raty w r 1886 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec r. 1884.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia .	88.402	—	650	—	5729	89½	3023	14½
123	Lipnica dolna . .	400	—			40	—	80	
124	„ murowana . .	600	—			150	—	—	—
125	Lipinki	300	—				—	—	
126	Łopatyn . . . ,	1000	—			200	—	—	—
127	Lubaczów	2000	—			—	—	—	—
128	Lubcza	600	—	600	—	—	—	—	—
129	Lubiana	400	—			—	—	300	—
130	Lubla	200	—	200	—	—	—	—	—
131	Łańcut miasto . . .	2000	—			—	—	—	—
132	„ „ . . .	4000	—			400	—	400	—
133	Łęki	500	—			50	—	—	—
134	Łoszniów	500	—			62	50	6	98
135	„	500	—			50	—	50	—
136	Łukowa . , . .	250	—			—	—	—	—
137	Łuczyce : . . .	150	—			—	—		—
138	Majdan	200	—			20	—	—	—
139	Markowa	600	—			—	—	200	—
140	Markowce	400	—			—	—	—	—
141	Maleniów	300	—			—	—	—	—
142	Męcina	129	—			—	—	—	
143	Męcinka	150	—			—	—	—	—
144	Milatyn	200	—			20	—	—	—
145	Mitulin	300	—			—	—	50	—
146	Młyniska	600	—			—	—	—	—
147	Mościska	2000	—			250	—	—	—
148	Myscowa	250	—			—	—	—	—
149	Nadwórna. . . . ,	400	—			40	—	40	—
150	„	3200	—			320	—	—	—
151	Nahorce	400	—			—	—	—	—
152	Nałuże	400	—			—	—	25	—
153	Narajów	200	—			—	—	—	—
154	Nawsie	400	—			—	—	—	—
155	Niemiłów	800	—			80	—	—	—
156	Niepołomice . . .	161	—			—	—	—	—
157	„	1000	—			100	—	300	—
158	Nisko gmina . . .	1500	—			150	—	—	—
159	Nowy Sącz . . .	400	—			—	—	—	—
160	Nowy Targ . , .	1000	—			—	—	—	—
161	Nowosielce . , .	600	—			—	—	—	—
162	Ohladów	100	—			—	—	—	—
163	Ohrymowce . . .	800	—			—	—	—	—
164	Odrzykoń	600	—			100	—	—	—
	Do przeniesienia .	118.892	—	1450	—	7762	39½	4475	12½

Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Odpisano zł.	ct.	Raty w r. 1886 do spłaty przypadające zł.	ct.	Zaległość rat po koniec r. 1884. zł.	ct.
	Z przeniesienia .	118.892	—	1450	—	7762	39½	4475	12½
165	Olszanik	400	—			—		—	—
166	Olszanica	500	—			100		—	—
167	Oleszyce	1000	—			100		—	—
168	Olszyce	2000	—			200		—	—
169	Osiek, powiat Biała . .	500	—			—		—	—
170	„ „ Wadowice .	400	—			40		—	—
171	„ „ Jasło . .	250	—			50		—	—
172	Ostrów	600	—			60		—	—
173	Ostrowczyk polny . .	300	—			—		—	—
174	Oświęcim	500	—			100		—	—
175	Ożydów	500	—			100		—	—
176	Padew narodowa . .	500	—			50		100	—
177	Petlikowce	500	—			50		50	—
178	Pisarzowice . . .	500	—			—		—	—
179	Piskorowice . . .	500	—			50		50	—
180	Pistyń wieś . . .	600	—			60		120	—
181	„ miasteczko . .	400	—			40		40	—
182	Pobereże, powiat Żydaczów	600	—			60		60	—
183	„ pow. Stanisławów	1000	—			100		—	—
184	Podborce	500	—			50		—	—
185	Podhorce	200	—			20		40	—
186	Podhorodce . . .	500	—	129	—	—		153	22
187	Podlęże	129	—			—		—	—
188	Podwysokie . . .	1000	—			200		—	—
189	Poręba radlna . . .	200	—			—		—	—
190	Porszna	300	—			50		150	—
191	Potok złoty , . .	500	—			50		—	—
192	Przemyśl	6000	—			600		—	—
193	Przewłoczne . . .	300	—			—		—	—
194	Przewrotne . . .	800	—			80		80	—
195	Przybówka . . .	400	—			40		—	—
196	Pustomyty	200	—			20		—	—
197	Radłowice	400	—			—		—	—
198	Radymno	3000	—			250		375	—
199	Radziechów . . .	5650	—			376	66	—	—
200	Rakowczyk . . .	500	—			50		—	—
201	Rasztowce . . .	500				50		—	—
202	Rawa, gmina . . .	500	—			—		—	—
203	Raźniów	200	—			—		49	98
204	Reniow	200	—			—		—	—
205	Rodatycze	500	—			50		—	—
206	Rohatyn	5000	—			500		—	—
	Do przeniesienia .	166.021	—	1579	—	11.309	05½	5743	32½

Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Odpisano		Raty w r. 1886 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec r. 1884.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct,	zł.	ct.
	Z przeniesienia .	166.021	—	1579	—	11.309	05½	5743	32½
207	Rozhurcze	600	—			60	—	—	—
208	Równe	400	—			40	—	—	—
209	Rudki	1600	—			—	—	—	—
210	„	500	—			—	—	—	—
211	Ryków	300	—			—	—	—	—
212	Rzepniów	100	—			—	—	—	—
213	Rzeszów	3000	—			300	—	—	—
214	Sanok gmina . . .	1200	—			120	—	—	—
215	Sarny	1000	—			100	—	—	—
216	Schönauger . . .	500	—			50	—	—	—
217	Siary	500	—			—	—	—	—
218	Sielec	400	—			—	—	—	—
219	Siemiakowce . . .	600	—			100	—	300	—
220	Siennów . . .	1000	—			100	—	—	—
221	Sieniawa	1582	96			—	—	1582	96
222	Siepraw i Łyczanka .	800	—			—	—	—	—
223	Skała	500	—			50	—	—	—
224	„	2000	—			200	—		—
225	Skniłów	500	—			50	—	50	—
226	Sokołów	300	—			—	—	—	—
227	„	2000	—			200	—	200	—
228	Smarzów	400	—			100	—	—	—
229	Sokolniki	1000	—			100	—	400	—
230	Sromowce	300	—			50	—	—	—
231	Stary Wiśnicz . . ,	130	—			—	—	—	—
232	Starzawa	500	—			—	—	—	—
233	Sławna	200	—			20	—	40	—
234	Staremiasto . . .	500	—			50	—	—	—
235	Stulsko	1000	—			—	—	—	—
236	Stupnica i Kotowania .	400	—			—	—	—	—
237	Stechnikowce . . .	250	—			—	—	—	—
238	Stojanów	400	—			—	—	50	—
239	Stubno	600	—			—	—	150	—
240	Stulsko	800	—			—	—	—	—
241	Strachocina . . .	400	—			—	—	—	—
242	Stroniatyn	1000	—			100	—	300	—
243	Stronibaby . . .	200	—			—	—	—	—
244	Środopolce	600	—			60	—	—	—
245	Sroki	200	—			20	—	60	—
246	Stryjówka	1500	—			250	—	—	—
247	Suchodoły	500	—			100	—	—	—
248	Suchowola	400	—			100	—	—	—
	Do przeniesienia .	188.583	96	1579	—	13.629	05½	8876	28½

Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Odpisano		Raty w r. 1886 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec r. 1884.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia .	188.583	96	1579	—	13.629	05½	8876	28½
249	Sułkowice	800	—			80	—	80	—
250	Świlcza	600	—			100	—	—	—
251	Szebnie	100	—			—	—	—	—
252	Szmańkowce . . .	400	—			—	—	—	—
253	Szybalin . . .	200	—			—	—	—	—
254	Tarnobrzeg z Dzikowem .	300	—			—	—	—	—
255	Temeszów	400	—			50	—	—	—
256	Trościanіec. . . .	600	—			60	—	—	—
257	Trzciana	400	—			40	—	40	—
258	Trz ianiec pow. Mościska .	800	—			—	—	—	—
259	„ „ Dobromil .	600	—			—	—	75	—
260	Trzeboś	600	—			100	—	—	—
261	Tuligłowy pow. Mościska .	174	—			17	40	17	40
262	„ „ Jarosław .	1000	—			100	—	—	—
263	Turka, gmina . . .	1000	—			100	—	236	86
264	Turza pow. Jasło . .	200	—			—	—	—	—
265	„ „ Staremiasto .	300	—			30	—	—	—
266	Tyczyn	300	—			30	—	140	—
267	„	600	—			60	—	360	—
268	Tyśmienica . . .	800	—			80	—	80	—
269	Uhełna	400	—			40	—	—	—
270	Uhnów gmina . . .	500	—			50	—	100	—
271	Ulanów	200	—			—	—	—	—
272	Ułażów	400	—	400	—	—	—	—	—
273	Ujście solne . . .	322	50			—	—	—	—
274	„ „ . . .	2000	—			200	—	800	—
275	Uścieczko	200	—	200	—	—	—	—	—
276	Usznia	500	—			50	—	—	—
277	Urłów	200	—			—	—	66	64
278	Urłów z Chrabieżną . .	200	—			20	—	—	—
279	Urzejowice . . .	500	—			50	—	—	—
280	Werchrata	400	—			—	—	—	—
281	Weryń	1500	—			150	—	—	—
282	Wesołów	1200				120	—	44	15
283	Wiązowa	300	—			—	—	—	—
284	Widełka	600	—			100	—	100	—
285	Wielkie oczy : . .	2000	—			200	—	—	—
286	Wiewiórka . . .	300				—	—	—	—
287	Witkowice . . .	800	—			80	—	—	—
288	Winniki	2000	—			200	—	600	—
289	Włosań	400		400	—	—	—	—	—
290	Wola czarnokoniecka. .	800	—			80	—	—	
	Do przeniesienia .	214.480	46	2579	—	15.816	45½	11.616	33½

Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Odpisano		Raty w r. 1886 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec r. 1884.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia .	214.480	46	2579	—	15.816	45½	11.616	33½
291	Wolica ługowa i piaskowa	400	—			—	—	—	—
292	Wołoskowce . . .	1000	—			—	—	—	—
293	Wołoszczyzna . . .	600	—			60	—	—	—
294	Wołenców	1000	—			100	—	—	—
295	Wybranówka . . .	400	—			40	—	80	—
296	Wysocko	200	—			—	—	—	—
297	Wysoka łancucka . .	800	—			100	—	—	—
298	Zabcze	400	—			50	—	150	—
299	Zagorzany	300	—			30	—	—	—
300	Zakliczyn	322	80			—	—	—	—
301	Zakomarze . . .	400	—			40	—	—	—
302	Załęże	100	—			—	—	—	—
303	„	300	—			30	—	—	—
304	Zarzecze	124	—			12	40	—	—
305	Zawidcze	200	—			—	—	—	—
306	Zazdrość	500	—			50	—	—	—
307	Zboiska	200	—			20	—	—	—
308	Zdziarzec	600	—			60	—	—	—
309	Żółkiew	1500	—			—	—	—	—
310	Żołynia wieś i miasto .	400	—			40	—	40	—
311	Zubrza	1500	—			150	—	450	—
312	Żulice	400	—			—	—	—	—
313	„	400	—			—	—	33	33
314	Żurawno	2000	—			200	—	550	—
315	„	3000	—			300	—	400	—
316	Żuzel	400	—			—	—	—	—
317	Żydaczów	2000	—			—	—	—	—
	Suma . .	233.927	26	2579	—	17.098	85½	13.319	66½
	Z zaległości wykazanej po koniec Grudnia 1884 jak wyżej							13.319	66½
	przypada na:								
	zaległość z lat dawniejszych po 1. Stycznia 1884 . .							7267	64
	zaległości z roku 1884 niespłacone z tego roku raty.							6052	02½
	Suma . .							13.319	66½

Alegat 29. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1885.

WYKAZ

należytości uiszczeń i odpisów taks wymierzonych na fundusz szkolny krajowy w roku budżetowym 1884.

L. p.	Poszczególnienie powiatów	Należytość						Odpisano		Uiszczono		Zalega na rok 1885		Uwaga.
		zaległa		bieżąca		razem								
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Kasa krajowa	113	40	134	40	247	80	91	38	97	62	58	80	
2	Biała	157	50	156	50	315	-	—	—	124	95	190	05	
3	Bóbrka	45	15	96	60	141	75	—	—	118	65	23	10	
4	Bochnia	177	45	200	55	378	—	—		138	60	239	40	
5	Bohorodczany	24	15	64	05	88	20	—	—	50	40	37	80	
6	Borszczów	170	10	257	25	427	35	—	—	276	75	159	60	
7	Brody	220	50	123	90	344	40	—	—	158	55	185	85	
8	Brzesko	184	80	337	05	521	85	—	—	407	40	114	45	
9	Brzeżany	177	45	82	95	260	40	—	—	120	75	139	65	
10	Brzozów	5	77	142	80	148	57	1	05	145	42	2	10	
11	Buczacz	129	15	74	55	203	70	—	—	106	05	97	65	
12	Chrzanów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	Cieszanów	86	10	97	65	183	75	—	—	65	10	118	65	
14	Czortków	39	90	64	05	103	95	4	20	53	55	46	20	
15	Dąbrowa	80	85	60	90	141	75	1	05	22	00	118	65	
16	Dobromil	72	45	124	95	197	40	—	—	150	15	47	25	
17	Dolina	110	25	90	30	200	55	—	—	12	60	187	95	
18	Drohobycz	173	25	202	65	375	90	—	—	213	15	162	75	
19	Gorlice	91	35	109	20	200	55	—	—	147	—	53	55	
20	Gródek	317	15	133	35	450	45	1	05	277	20	172	20	
21	Grybów	9	45	76	65	86	10	4	20	70	35	11	55	
22	Horodenka	164	15	119	70	283	85	—	—	102	90	180	95	
23	Husiatyn	121	80	141	80	263	60	7	35	180	65	75	60	
24	Jarosław	135	45	161	70	297	15	—	—	72	45	224	70	
25	Jasło	124	95	102	90	227	85	38	85	108	15	80	85	
26	Jaworów	58	80	89	25	148	05	31	50	79	80	36	75	
27	Kałusz	112	87	43	05	155	92	—	—	49	35	106	57	
28	Kamionka	343	35	328	65	672	—	1	05	515	55	155	40	
29	Kolbuszowa	35	17½	216	30	251	47½	—	—	209	95	41	52½	
30	Kołomyja	87	15	76	65	163	80	3	15	84	—	76	65	
31	Kossów	86	10	133	35	219	45	—	—	86	10	133	35	
32	Kraków	79	80	110	25	190	05	—	—	75	60	114	45	
33	Krosno.	149	10	52	50	201	60	—	—	112	35	89	25	
34	Limanowa	57	75	112	35	170	10	—	—	61	95	108	15	
35	Lisko	57	75	51	45	109	20	24	15	57	75	27	30	
36	Lwów	291	90	277	20	569	10	6	30	211	05	351	75	
37	Łańcut	65	10	366	45	431	55	5	25	372	75	53	55	
38	Mielec	119	70	237	30	357	—	7	35	323	40	26	25	
39	Mościska	75	60	166	95	242	55	—	—	87	15	155	40	
40	Myślenice	166	95	124	95	291	90	2	10	168	—	121	80	
41	Nadwórna	61	95	17	85	79	80	—	—	67	20	12	60	
	Do przenies.	4.781	51½	5.561	90	10.343	41½	229	98	5.782	39	4.331	04½	

L. p.	Poszczególnienie powiatów	Należytość: zaległe zł.	zaległe ct.	bieżące zł.	bieżące ct.	razem zł.	razem ct.	Odpisano zł.	Odpisano ct.	Uiszczono zł.	Uiszczono ct.	Zalega na rok 1884 zł.	Zalega na rok 1884 ct.	Uwaga.
	Z przenisienia	4.781	51½	5.561	90	10.343	41½	229	98	5.782	39	4.331	04½	
	Nisko	12	60	70	35	82	95	1	05	18	90	63	—	
42	Nowy Sącz	60	90	217	35	278	25	13	65	224	70	39	90	
43	Nowy Targ	36	75	205	80	242	55	—	—	205	80	36	75	
44	Pilzno	42	—	110	25	152	25	16	80	106	05	29	40	
45	Podhajce	117	60	87	15	204	75	—	—	116	55	88	20	
46	Przemyśl	481	95	223	65	705	60	—	—	90	30	615	30	
47	Przemyślany	1	05	14	70	15	75	—	—	12	60	3	15	
48	Rawa	226	80	124	95	351	75	65	10	116	55	170	10	
49	Rohatyn	59	85	113	40	173	25	—	—	101	85	71	40	
50	Ropczyce	56	70	93	45	150	15	35	70	93	45	21	—	
51	Rudki	49	87½	147	—	196	87½	—	—	138	60	58	27½	
52	Rzeszów	84	—	194	35	278	35	1	05	164	95	112	35	
53	Sambor	75	60	177	45	253	05	—	—	82	95	170	10	
54	Sanok	98	70	98	70	197	40	—	—	78	75	118	65	
55	Skałat	102	90	207	90	310	80	13	65	224	70	72	45	
56	Śniatyn	46	20	91	35	137	55	2	10	58	80	76	65	
57	Sokal	145	95	162	75	308	70	—	—	149	10	159	60	
58	Stanisławów	84	—	481	95	565	95	25	20	488	60	52	15	
59	Stare miasto	28	09	66	15	94	24	3	94	51	45	38	85	
60	Stryj	92	40	121	80	214	20	23	10	98	70	92	40	
61	Tarnobrzeg	151	20	103	95	255	15	11	55	186	55	57	5	
62	Tarnopol	66	15	237	30	303	45	—	—	269	85	33	60	
63	Tarnów	50	40	102	90	153	30	1	05	84	—	68	25	
64	Tłumacz	30	45	59	85	90	30	—	—	23	10	67	20	
65	Trembowla	178	50	130	20	308	70	—	—	90	30	218	40	
66	Turka	116	55	59	85	176	40	9	45	45	15	121	80	
67	Wadowice	24	15	226	80	250	95	1	05	213	15	36	75	
68	Wieliczka	138	60	166	95	305	55	—	—	202	65	102	90	
69	Zaleszczyki	77	70	129	15	206	85	2	10	25	20	179	55	
70	Zbaraż	76	65	140	70	217	35	11	55	142	80	63	—	
71	Złoczów	420	—	145	95	565	95	3	15	61	95	500	85	
72	Żółkiew	54	60	27	30	81	90	—	—	49	35	32	55	
73	Żydaczów	134	40	91	35	225	75	—	—	126	—	99	75	
74	Żywiec	103	20	60	95	170	15	—	—	101	90	68	25	
75	Suma	8.314	98	10.255	55	18.569	53	471	22	10.018	69	8.079	62	

Odpis

odezwy krajowej Rady szkolnej we Lwowie z dnia 14. Stycznia 1885 L. 13094 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Szanowną odezwą z 17. Września 1884 L. 8898 zakomunikowana została kraj. Radzie szkolnej uchwała Sejmu krajowego powzięta na posiedzeniu z 10. Września nad petycyą Rady szkolnej miejsowej na Zwierzyńcu pod Krakowem o zrównanie poborów nauczycielskich szkoły ludowej w Półwsiu Zwierzynieckiem z poborami nauczycieli w gminach należących do II. klasy, która to uchwała opiewa: Szkoły ludowe w Półwsiu Zwierzynieckiem zostaną ze wszystkiem zrównane ze szkołami w miejscowościach zaliczonych pod względem płac nauczycielskich do II. klasy". Już w dniu 7. Października 1882 r. powziął był Sejm krajowy nad podobną petycyą Rady szkolnej miejscowej na Zwierzyńcu pod Krakowem uchwałę tej treści:

„Płace nauczycieli ludowych w Półwsiu Zwierzynieckiem będą zrównane z płacami nauczycieli w gminach należących do II. klasy." Tę dopiero przytoczoną uchwałę sejmową c. k. Rada szkolna krajowa wykonała w ten sposób, iż rozporządzeniem tutejszem z dnia 12. Grudnia 1882 L. 12685 od dnia 1. Stycznia 1883 zostały płace nauczycieli szkoły ludowej w Półwsiu Zwierzynieckiem podwyższone do wysokości płac ustanowionych w art. 11. ustawy krajowej z 6. Marca 1875 Nr. 32, dz. u. kr. a względnie w art. 15 ustawy kraj. z 2. Maja 1873 Nr. 250 dla szkół w miejscowościach II. klasy. Uchwała zaś Sejmu krajowego z 10. Września 1884 czyniąc zadość szerszym żądaniom miejscowej Rady szkolnej na Zwierzyńcu pod Krakowem, ma na celu, aby oprócz płac także inne pobory nauczycieli w Półwsiu Zwierzynieckiem jakoto: dodatki pięcioletnie i dodatki za kierownictwo zostały podwyższone do wysokości oznaczonej w ustawie dla miejscowości II. klasy. Podwyższając nauczycielom w Półwsiu Zwierzynieckiem płace przytoczonem rozporządzeniem z 12. Grudnia 1882 L. 12685 zastósowała się c. k. Rada szkolna krajowa do intencyi Sejmu krajowego na tej podstawie, że wyjątkowe podwyższenie płac nauczycieli szkół ludowych po nad wymiar dla pewnej poszczególnej klasy w ustawie oznaczony, jest uzasadnione w art. 11 ustawy krajowej z 6. Marca 1875 L. 32, który w przedostatnim ustępie postanawia, że kwoty płac, oznaczone w tym artykule dla poszczególnych klas miejscowości uważać należy za minimum, że przeto płace wyjątkowo z mocy ustawy podwyższone być mogą. W myśl tej zasady nie podwyższono też stale płac nauczycieli szkoły ludowej w Półwsiu Zwierzynieckiem, lecz podwyższono je na razie tym nauczycielom, którzy w czasie podwyższenia tego właśnie przy rzeczonej szkole byli czynnymi. Inaczej jednak rzecz się ma ze stałem i zupełnem zrównaniem szkół w miejscowościach pewnej niższej klasy ze szkołami w miejscowościach wyższej klasy, pod względem poborów nauczycieli, co ma właśnie na celu uchwała sejmowa z 10. Września 1884. Miejscowość Półwsie Zwierzynieckie mająca według ostatniej konskrypcyi 1310 mieszkańców, należy w myśl postanowień art. 11. ustawy z dnia 6. Marca 1875 L. 32, do V. klasy, a dla nauczycieli zaliczonych pod względem płacy do tej klasy oznaczają art. 12. i 13. tej ustawy stale kwoty dodatków pięcioletnich i dodatków za kierownictwo odmienne od kwot wyznaczonych dla nauczycieli w miejscowościach II. klasy, a przytoczone paragrafy nie zawierają zastrzeżenia, że kwoty te stanowią minimum, że przeto podwyższone być mogą. Jakkolwiek więc Sejm krajowy w uwzględnieniu wyjątkowych stosunków miejscowych w Półwsiu Zwierzynieckiem uchwalił w dniu 10. Września 1884 zrównanie szkół ludowych (właściwie jednej istniejącej szkoły), w tej miejscowości ze szkołami w miejscowościach II. klasy, we wszystkiem, a więc co

do płacy, dodatków za kierownictwo i dodatków pięcioletnich nauczycieli, to jednak z uwagi na to, że zrównanie takie nie licuje z postanowieniami obowiązującej ustawy, że przeto zrealizowanie wspomnionej, w uchwale wyrażonej intencyi Sejmu krajowego wymaga osobnej ustawy krajowej, c. k. Rada szkolna krajowa nie może zastosować się do powyższej uchwały sejmowej.

Petycyę Rady szkolnej miejscowej w Półwsiu Zwierzynieckiem nadesłaną przytoczonem na wstępie szacownem pismem zwraca się Świetnemu Prezydyum c. k. Namiestnictwa w załączeniu.

Lwów dnia 14. Stycznia 1885.

Alegat 31. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

przedstawienia z dnia 5. czerwca 1885. l. 27.941 wystosowanego do Najw. Tronu.

Wasza cesarska i królewsko Apostolska Mości, Najjaśniejszy Panie, Najmiłościwszy Cesarzu i Królu!

Najwyższym patentem z 10. stycznia 1791. raczył Jego cesarska i królewsko Apostolska Mość ś. p. cesarz Leopold II. zamiast istniejących podówczas czterdziestu galicyjskich miejsc w gwardyi, ustanowić czterdzieści miejsc w c. k. zakładzie kadeckim w Wienerisch Neustadt dla galicyjskiej młodzieży szlacheckiej.

Jego ces król. Apost. Mość ś: p. cesarz Franciszek I chcąc dać sposobność młodzieży galicyjskiej kształcenia się nie tylko w służbie wojskowej. lecz i w służbie cywilno-państwowej, raczył najwyższym patentem z 11 czerwca 1801. dwadzieścia miejsc w zakładzie wojskowym w Wienerisch-Neustadt zwinąć, natomiast zaś w c k. Akademii szlacheckiej im. Maryi Teresy 9 miejsc funduszowych utworzyć

Odnośny egzemplarz powołanego patentu, opatrzony podpisem najwyższym oddany do przechowania ówczesnemu Wydziałowi stanów znajduje się obecnie w posiadaniu wiernego Wydziału krajowego.

Ogółem było przeszło 20 miejsc funduszowych dla galicyjskiej młodzieży szlacheckiej w c. k. wojskowych zakładach wychowawczych, które wedle ich przeznaczenia wyłącznie tylko młodzieży szlacheckiej galicyjskiej nadawano Najwyższym patentem z 31. grudnia 1851. dz. u. p. N. 2., którym równość wszystkich obywateli w obliczu prawa uznano, i uprzywilejowane stanowisko szlachty zniesiono, uznano i miejsca funduszowe w c. k. zakładach wojskowych wychowawczych jako przystępne dla wszystkiej młodzieży kraju koronnego bez wszelkich zastrzeżeń.

Na podstawie tych patentów wykonywał b. Wydział stanów galicyjskich i jego następca wierny galic. Wydział kraj. prawo propozycyi nie będąc w jakikolwiek sposób odnośnie do stanu ojca kandydata ograniczonym lub związanym.

Ten stan rzeczy trwał aż do r. 1883. W tym roku Ministerstwo obrony krajowej rozporządzeniem z dnia 21 Lipca 1883 N. $106^{32}|_{(1530)}$ intymowanym wiernemu Wydziałowi kraj. odezwą

c. k. gal. Namiestnictwa z dnia 8. września 1883 l. 49910 uwiadomiło nas, że Jego ces. i król. Apost. Mość raczył najwyższym postanowieniem z dnia 13. lipca 1883 na ewentualnie opróżnić się mające galic. miejsca funduszowe powołać w następującym porządku kandydatów: Agenora Knauera, Józefa Opolskiego, Jana Boguckiego i Władysława Zborowicza „a trzem ostatnim na wypadek ich przyjęcia dodatkowego raczył uwolnienia od niedopełnionych istotnych warunków co do stanu ich ojców udzielić".

Ponieważ wiernemu Wydziałowi krajowemu nie było wiadomem, o ileby ci kandydaci nie dopełnili warunków listem fundacyjnym co do stanu ich ojców określonych, a warunki te w powołanych patentach nie były wymienione, przeto zwrócił się z zapytaniem w tej mierze do c. k. gal. Namiestnictwa, z prośbą, aby zechciało wymienić owe nieznane mu dotychczas warunki, ażeby je mógł na przyszłość przy wykonywaniu swego prawa propozycyi uwzględniać.

W odpowiedzi na to zapytanie, postawiło c. k. gal. Namiestnictwo w odezwie z dnia 27. września 1883 do l. 53724. to ogólne twierdzenie, że gal. miejsca funduszowe w c. k. zakładach wojskowych zastrzeżone są dla synów oficerów i ich sierot i dla synów urzędników państwa i dworu. Gdy jednak co do okoliczności, dla kogo miejsca funduszowe w c. k. zakładach wojskowych są przeznaczone jedynie i wyłącznie miarodajnemi są odpowiednie najwyższe patenty, w których o rzekomym warunku odnośnie do stanu ojców kandydatów, ubiegających się o miejsca funduszowe nawet mowy nie ma, przeto powołana odezwa c. k. Namiestnictwa we Lwowie pozbawiona jest wszelkiej prawnej podstawy. W dalszym ciągu w powołanej odezwie odsyła c. k. Namiestnictwo we Lwowie wierny Wydział krajowy do rozporządzenia c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 1. Lipca 1875. N. 1. intymowanego odezwą z dnia 10. lipca 1875. do l. 33.502.

W powołanym przez c. k. Namiestnictwo rozporządzeniu przesłało c. k. Ministerstwo obrony krajowej na żądanie c. k. Ministwa wojny z 23. czerwca 1875. oddział 6. N. 1848 ogłoszony w „Wiener Zeitung" i w „Budapesti közlöny" konkurs na miejsca przez Ministerstwo wojny, przez niektóre osoby stanu wojskowego i przez władze wojskowe rozdzielane, dla synów oficerów, urzędników i sług państwowych z prośbą o podanie tego w sposób odpowiedni do wiadomości.

W tem rozporządzeniu zatem o funduszowych miejscach galic. nietylko nie ma, lecz i nie może być mowy, gdyż rozporządzenia ministeryalne w żaden sposób nie mogą zmieniać zasadniczych praw kraju, które się na najwyższych listach fundacyjnych gruntują. Jest rzeczą pewną, że powołane najwyższe patenty w całym ciągu czasu żadnej zmiany nie doznały, że do otrzymania galic. miejsc funduszowych nie potrzeba tego warunku, żeby kandydat był synem oficera, urzędnika, lub sługi państwowego; że wierny Wydział krajowy w swych propozycyach tym warunkiem wcale nie jest związany i że nie potrzebuje być kandydat wprzód najwyższem postanowieniem od niewypełnienia tego warunku zwalnianym. Przez więcej jak 80 lat wykonywała galic. Reprezentacya kraju prawo propozycyi bez tego ograniczenia i na podstawie tych propozycyi raczył równie Jego ces. i król. Apostol. Mość jak i wspaniałomyślni Jego poprzednicy ś. p. cesarz Franciszek I. i ś. p. cesarz Ferdynand I. galicyjskie miejsca funduszowe młodzieży galicyjskiej nadawać. Przedkładając te powody najwyższej ocenie wierny Wydział krajowy pozwala sobie następującą prośbę zanieść do stóp Najwyższego tronu Waszej ces. i król. Apost. Mości.

Wasza ces. i król. Apost. Mość raczy najmiłościwiej rozkazać: Aby przy ocenieniu propozycyi wiernego Wydziału krajowego przy obsadzaniu galic. miejsc funduszowych w c. k. zakładach wojskowych tylko zasada w najwyższych patentach z 10. stycznia 1791. i z 11. czerwca 1801. i 31. grudnia 1851. dz. u. p. N. 2. zawartych przestrzegano i aby ograniczenia, jakoby tylko synowie oficerów, urzędników i sług państwowych do miejsc tych mieli zastrzeżone prawo, zaniechano.

Lwów, dnia 5. czerwca 1885.

Odpis

odezwy Rady szkolnej krajowej L. 13029. — Do Świetnego Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Szacownem pismem z dnia 17. Września 1884, L. 8900/pr. zawiadomiło Świetne Prezydyum Radę szkolną krajową o uchwale Sejmu krajowego, powziętej na petycyę Rady szkolnej miejscowej w Łobzowie na posiedzeniu z dnia 10. Września 1884 tej osnowy, „że szkoły ludowe w Łobzowie zostaną ze wszystkiem zrównane ze szkołami w miejscowościach zaliczonych pod względem płac nauczycielskich do klasy II.“ — Orzeczeniem organizacyjnem z dnia 2. Maja 1874 L. 1126 oznaczono pierwotnie płacę roczną nauczyciela jednoklasowej szkoły w Łobzowie na 300 złr. w. a. a to ze względu, iż miejscowość Łobzów pod względem płac nauczycieli szkół pospolitych w myśl art. 11. ustawy kraj. z dnia 2. Maja 1873 Nr. 251 względnie noweli do tej ustawy z dnia 6. Marca 1875 Nr. 32. dz. u. kr. należy do V. klasy. Uznając płacę tę ze względu na wyjątkowe stosunki miejscowe za niedostateczną, podwyższono ją reskryptem tutejszym z 30. Grudnia 1877 L. 12464 w porozumieniu z Wydziałem krajowym od 1. Stycznia 1878 począwszy na 400 złr., na podstawie przedostatniego ustępu art. 11. ustawy kraj. z dnia 6. Marca 1875 Nr. 32, który postanawia, iż kwoty płac nauczycielskich poszczególnione w tym artykule według klas miejscowości uważać należy za minimum rocznych stałych płac, przezco możność legalnego podwyższenia płacy oznaczonej w obrębie każdej klasy nie jest wykluczoną. Nie ulega wątpliwości, że i ta wyższa płaca 400 złr., jaką dotąd nauczyciel szkoły Łobzowskiej pobierał, ze względu na wyjątkowe stosunki miejscowe nie wystarcza na przyzwoite utrzymanie. Stosując się przeto do intencyi Sejmu krajowego wyrażonej w powyższej uchwale, postanowiła c. k. Rada szkolna krajowa podwyższyć nauczycielowi w Łobzowie obecnie ustanowionemu od dnia 1. Stycznia 1885 począwszy płacę jego stałą wyjątkowo na 600 złr. tj. do wysokości płacy oznaczonej w art. 11. przytoczonej ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873 dla nauczycieli przy szkołach ludowych w miejscowościach klasy II. Jednakże uchwała sejmowa z dnia 10. Września 1884 ma na celu nie tylko wyjątkowe podwyższenie samej płacy nauczyciela, lecz nadto wszystkich innych poborów, jakoto: dodatków pięcioletnich, a na wypadek rozszerzenia szkoły Łobzowskiej na szkołę drugoklasową, także dodatku za kierownictwo do wysokości kwot ustanowionych dla nauczycieli w miejscowościach drugiej klasy, postanawia bowiem zrównanie szkół ludowych (a właściwie szkoły) w Łobzowie „*ze wszystkiem*“ ze szkołami w miejscowościach II. klasy.

Miejscowość Łobzów, mająca według ostatniej konskrypcyi 618 mieszkańców, należy w myśl art. 11. wyżej przytoczonej ustawy krajowej pod względem płac nauczycielskich do V. klasy, a dla nauczycieli w miejscowościach tej klasy oznaczają art. 12. i 13. tej ustawy stałe kwoty dodatków pięcioletnich i dodatku za kierownictwo, odmienne od kwot wyznaczonych dla nauczycieli w miejscowościach drugiej klasy bez zastrzeżenia, że kwoty te stanowią minimum, a przeto podwyższone być mogą. Stałe więc i zupełne zrównanie szkoły ludowej Łobzowskiej nie tylko co do płacy nauczyciela, ale także co do dodatków pięcioletnich (ewentualnie dodatku za kierownictwo) nie licuje z postanowieniami obowiązującej ustawy i wymagałoby osobnej ustawy. Dla tego też Rada szkolna krajowa ograniczyła się tylko do podwyższenia samej płacy nauczycielowi w Łobzowie do kwoty wyżej podanej i wydala w tym względzie właściwe rozporządzenie

do c. k. Rady szkolnej okręgowej zamiejskiej w Krakowie. C. k. Rada szkolna krajowa ma zaszczyt zawiadomić o tem Świetne Prezydyum dołączając wspomnioną petycyę Rady szkolnej miejscowej w Łobzowie.

Lwów dnia 14. Lutego 1885.

Zaleski m. p.

Alegat 33. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Zaproszona przez Świetny Wydział krajowy komisya rzeczoznawców po odczytaniu sprawozdania Wydziału galic. Towarzystwa muzycznego, wniesionego dnia 12. Marca 1885 L. 12981 i po wszechstronnem zbadaniu pytania zawartego w uchwale Wysokiego Sejmu, przedkłada następujące:

Orzeczenie.

W ostatnich latach pojawiały się w prasie głosy krytykujące działalność Towarzystwa muzycznego w ogólności, a niedostatki szkoły w szczególności. Podnoszono nader często, iż konserwatoryum Towarzystwa muzycznego należałoby urządzić na wzór innych tego rodzaju istniejących zakładów zagranicznych, że w programach nie bywają uwzględniane utwory polskich kompozytorów, że szkoła Towarzystwa jest niemal wyłącznie tylko szkołą fortepianową itp.

Jakkolwiek winę wszelkich tych braków przypisywano dyrektorowi P. Karolowi Mikulemu, to jednak zanadto widoczną była niechęć osobista do p. Mikulego, ażeby z opinją tych artykułów w tym kierunku polemizować można, — wszakże zasługują na uwagę niektóre przedmiotowo objawione zapatrywania co do działalności Towarzystwa muzycznego.

Towarzystwo muzyczne spełnia zadanie swe krzewienia muzyki w kraju w dwóch kierunkach: przez urządzanie produkcyj publicznych i przez utrzymywanie szkoły. — Co do działu koncertowego okazuje się z przedłożonego przez Wydział spisu kompozycyj wykonanych w czasie od r. 1858—1884, iż zarzut, jakoby uwzględniano za mało utwory polskich kompozytorów, jest zupełnie bezzasadny. W r. 1884/85 słyszeliśmy też na koncertach i wieczorkach wiele bardzo cennych utworów Żeleńskiego, Paderewskiego i innych.

Nie można też pominąć, iż zarzut nieuwzględniania polskich kompozycyj zdaje się pochodzić tylko od pojedyńczych osobistości, które w prasie tylko swe własne zapatrywanie wyraziły; gdy bowiem w Lutym 1885 Towarzystwo urządziło koncert nadzwyczajny, złożony z samych kompozycyj głośnych polskich kompozytorów, którzy sami też jako wykonawcy występowali, sala koncertowa świeciła pustkami. — Co do wykouania programów należy uwzględnić, że wykonawcami są po największej części albo amatorowie, lub też płatni członkowie orkiestry teatralnej i muzyk wojskowych, którzy to ostatni jakkolwiek muzycy z zawodu, z nielicznemi wyjątkami, nie wznieśli się jednak po nad przeciętną wiedzę miernego dyletantyzmu.

Z powodu znacznych kosztów, które każda próba orkiestralna za sobą pociąga, widzi się Dyrekcya zmuszoną, nie urządzać więcej jak 2—3 prób przed każdym koncertem, a i te próby nie zgromadzają nigdy wszystkich sił współdziałających, albowiem członkowie orkiestry teatralnej w godzinach wieczornych, amatorowie zaś mający swe zawodowe zatrudnienia w godzinach dziennych przychodzić nie mogą. Że wśród takich stosunków niepodobna wymagać doskonałego wykonania dzieła, jest oczywiste. Powoływanie się na zagraniczne zakłady uważamy tu jako całkiem niewłaściwe, gdyż wszystkie niemal celniejsze zakłady zagraniczne, rozporządzając odpowiednimi funduszami, wykluczyły z swych orkiestr i chórów bezwarunkowo wszelkich amatorów i dyletantów, płatnych zaś choćby znakomitych artystów zmuszają drakonicznemi przepisami do punktualnego uczęszczania na próby. Dla przykładu wskażemy tu na Towarzystwo muzyczne wiedeńskie, które wedle załączonego pod 1/. sprawozdania za rok 1882|1883 wydało na urządzenie koncertów i wieczorów artystycznych (Künstlerabende) 26.000 zł. 83 ct., w rubryce przychodu zaś mimo znanych wysokich cen wstępu tylko 23.604 zł. 44 ct. wykazało.

W obec tego można tylko wyrazić zdziwienie, iż Towarzystwo lwowskie przy funduszach, któremi rozporządza, zdołało wykonać tyle arcydzieł wcale nie łatwych i to wykonać je jak na Towarzystwo prowincyonalne w działach muzyki salonowej częstokroć wybornie, w dziale zaś muzyki orkiestralnej i w ogóle wielkich kompozycyj zbiorowych, z nielicznemi wyjątkami, zadowalniająco. — Już same zaznajomienie publiczności z temi arcydziełami uważamy za wielki krok ku krzewieniu muzyki w kraju.

Co się tyczy szkoły, zaznaczyć wypada że takowa liczyła w r. 1883 240, w r. 1884 266, a w roku bieżącym 321 uczniów, z których to ostatnich 31 bezpłatnie naukę pobiera. Wyszli też z niej liczni wytrawni muzycy, w sprawozdaniu Wydziału Towarzystwa muzycznego wspomniani. Wobec tego musi upaść sam przez się zarzut, jakoby szkoła celowi nie odpowiadała.

Przyznać jednak wypada, że istnieją w takowej braki istotne, których przyczyny atoli w braku funduszów szukać należy. Urządzenie szkoły odpowiadającej wszystkim wymogom, na wzór celniejszych szkół zagranicznych, jest wręcz niepodobne, gdyż szkoła taka powinna zawierać oprócz nauki śpiewu, gry na wszystkich istniejących instrumentach i nauki kompozycyi, także jeszcze kursa historyi muzyki, estetyki deklamacyi, języków itp. Podnieść tu należy, że szkoła przy konserwatoryum w Wiedniu wedle pod 2/. załączonego sprawozdania za r. 1883/1884 liczyła 50 profesorów zwyczajnych i że wydatki tej szkoły subwencyonowanej przez rząd kwotą 9000 zł. a przez miasto Wiedeń kwotą 3000 zł., wynosiły wedle sprawozdania pod 1/. w r. 1882|1883 sumę 107.219 zł. 32 ct. — Tak samo liczy szkoła w Lipsku 22, w Monachjum 33, w Brukseli 44 profesorów. Jeśli więc Towarzystwo lwowskie mając jak w sprawozdaniu za rok 1883|1884 wykazano, do rozporządzenia tylko kwotę 9.442 zł. 46 ct. na pokrycie wydatków działu koncertowego i szkolnego, zdołało utrzymać 10 profesorów, z których tacy jak pp. Mikuli, Wolfsthal i Schwarz jako wyborne siły uznani być muszą, to dokonało ono w tym kierunku więcej, aniżeli rozsądnie żądać można.

Zarzut, jakoby szkoła Towarzystwa była przeważnie szkołą fortepianową, nie zdaje nam się uzasadniony. Jeśli bowiem przez zbieg okoliczności stało się tak, iż właśnie profesor wyższej szkoły fortepianowej posiada wszelkie warunki, by uczniów nawet na wyższem szczeblu artyzmu stojących, kształcić jeszcze dalej w grze na fortepianie, tak iż właśnie uczniowie tej klasy wyższych nauk za granicą szukać nie potrzebują, — toć nie można ztąd wnioskować, iż szkoła Towarzystwa w ogóle jest złą dla tego tylko, że także dla innych instrumentów nie posiada klas równie wysoko stojących. Zresztą fortepian jest obecnie niezbędnym dla każdego kompozytora i artysty, choćby tenże jakikolwiekbądź inny instrument jako fachowy sobie obrał. Tylko bowiem za pomocą fortepianu można poznać i zbadać owe liczne arcydzieła sztuki, nie tylko na fortepian, lecz na orkiestrę, chóry etc. pisane, bez których dokładnej znajomości dzisiaj nie ma wykształconego muzyka. Nadto zyskały sobie z pojedyńczych oddziałów szkoły Towarzystwa także klasa

organów (P. Schwarz) i klasa skrzypiec (P. Wolfsthal) powszechne uznanie, a jeśli ze szkoły organów dotąd żaden znakomitszy uczeń nie wyszedł, to przyczyną nie jest tu ani Dyrekcya ani profesor, lecz okoliczności od obu niezawisłe.

Wytykano dalej braki co do niższego kursu fortepianu, śpiewu choralnego i solowego, tudzież wiolonczeli i poruszono także, że szkoła dotąd nie wykształciła żadnego ucznia gry na instrumentach dętych. Braki powyższe przypisać należało może przeważnie tej okoliczności, że dyrektor Mikuli mając prócz nauki w szkole fortepianu i nadzoru wszystkich klas szkolnych także poruczone sobie zadanie urządzania i kierowania wszelkiemi produkcyami Towarzystwa, był za nadto wielostronnie obarczonym, ażeby wyłączną uwagę swoją mógł zwrócić na szkołę i by należycie mógł nadzorować innych nauczycieli i radą i wskazówkami swemi wpływać na pomyślny rozwój szkoły w każdym kierunku. Od jesieni zeszłego roku jednak istnieje zwrot ku lepszemu z powodu nominacyi dyrygenta produkcyi Towarzystwa i poruczenia P. Mikulemu głównie i wyłącznie nadzoru nad szkołą. Dowodem programy 3|. 4|. dwóch produkcyj uczniów, które to produkcye dotąd tylko raz do roku przy końcu roku szkolnego urządzano. -- Produkcye te wykazały, iż nie tylko wszyscy bez wyjątku profesorowie Towarzystwa spełniają swe obowiązki sumiennie i wedle sił starają się jak najlepsze rezultaty osiągnąć, lecz że także nadzór ze strony naczelnego dyrektora artystycznego pomyślnie wpłynął na rozwój szkoły. — Co do szkoły na instrumentach dętych, to oprócz fletu (prof. Lang) nie ma kursu na innym instrumencie, albowiem mimo dotyczących ogłoszeń, ani jeden uczeń dotąd do nauki się nie zgłosił, jakkolwiek Towarzystwo postarało się już było waruukowo o profesora gry na klarnecie, a w razie potrzeby byłoby było gotowe pozyskać też profesorów gry na waltorni i fagocie. Profesor szkoły wiolouczeli (P. Wollman) nie pobiera stałej pensyi, lecz tylko remuneracyę 150 zł. rocznie za współdziałanie w produkcyach Towarzystwa i szkolne od uczniów ewentualnie się zgłaszających. Profesor Wolmann jest zasłużonym weteranem Towarzystwa muzycznego, który od lat kilkudziesięciu Towarzystwu jako profesor i artysta znakomite usługi oddał, i któremu emerytura słusznie by się należała; — na to jednak brak funduszów!

Co do klasy średniej i niższej fortepianu, uważamy jako istotną wadę, iż uczniowie wpisując się do szkoły, wybierają zazwyczaj sami profesora, u którego naukę pobierać chcą.

W ten sposób się dzieje, iż częstokroć uczniowie, którzy się kwalifikują do klasy niższej, pobierają naukę u profesora klasy średniej i vice versa. Jakkolwiek profesorowie starają się o to, by na jednę i tę samą godzinę łączyć tylko uczniów co do sił równych, to jednak wynikają tu rozmaite niedogodności, a plan nauki dla każdej klasy ani ściśle określony ani ściśle wykonywany być nie może.

Towarzystwo jednak musi cierpieć tę niedogodność, gdyż nie jest w możności profesorom tych klas wyznaczyć stałą pensyę roczną, lecz dla uniknięcia niedoborów pozostawia im jako wynagrodzenie wkładki uczniów w ten sposób, iż ręczy profesorom za pewną kwotę miesięczną wkładek, profesorowie zaś, jeśli wkładki pewną sumę przekroczą, część takowych Towarzystwu na pokrycie kosztów lokalu, wynajęcia fortepianów etc. odstępują. — Gdy odmówienie uczniowi przyjęcia go do pewnej przez niego oznaczonej klasy, skrzywdziłoby dotyczącego profesora, a nadto w wielu wypadkach spowodowało stratę tego ucznia, przeto Towarzystwo musi tu się stosować bezwarunkowo do żądania uczniów lub ich rodziców, co oczywiście sprzeciwia się zasadom zdrowej pedagogiki.

Co do śpiewu, to rzeczywiście przyznać należy, że jest to dział muzyki, który we Lwowie stosunkowo najniżej stoi, a na estradach koncertowych mamy codzień dowody, jak zaniedbany jest u nas śpiew, który przecież jako najważniejszy czynnik muzyczny uznać musimy. Byłoby tu niewątpliwie w pierwszym rzędzie zadaniem Towarzystwa muzycznego, przez odpowiednie urządzenie szkoły śpiewu choralnego połączonego z ogólną nauką muzyki (allgemeine Musiklehre), tudzież szkoły śpiewu solowego, wpłynąć na wykształcenie głosów i zmysłu muzycznego, a nadto

wszedłszy w porozumienie z dyrekcyą teatru, stanowić owe ognisko, u któregoby chór opery zasilał się głosami już wyrobionemi. Kwestyę zatem szkoły śpiewu w Towarzystwie muzycznem uważamy jako piekącą. Z drugiej strony podnosimy, iż dobry nauczyciel spiewu należy w obecnych czasach do największych rzadkości, i że pierwszorzędne szkoły o niego częstokroć bezowocnie się starają. Wynaleść jednak takiego nauczyciela za wynadgrodzeniem, które Towarzystwo obecnie dla nauczyciela śpiewu przeznacza. t. j. z płacą 600 zł. rocznie, jest z wyjątkiem chyba jakiegoś szczególniejszego trafu, wręcz niepodobne, gdyż wedle naszego mniemania, przynajmniej 2—3 razy tyle na ten cel przeznaczyćby wypadało.

Reasumując to wszystko, musimy uznać, iż szkoła Towarzystwa z wyjątkiem klasy spiewu choralnego i solowego celowi odpowiada, i że reforma szkół spiewu jako kwestya nagląca się przedstawia, do czego jednakże obecnie Towarzystwu na potrzebnych funduszach zbywa.

Dr. Józef Malinowski w. r. *Dr. Aleksander Tchórznicki*, w. r.

Henryk Jarecki, w. r.

Alegat 34. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

sprawozdania komisyi dla artystycznego nadzoru sceny i opery polskiej we Lwowie.

Rok teatralny rozpoczął się w teatrze hr. Skarbka zostającym pod dyrekcyą Jana Dobrzańskiego w pierwsze święto Wielkiej Nocy t. j. dnia 13. Kwietnia 1884. a zakończył się w środę Wielkotygodniową dnia 1. Kwietnia r. 1885.

W tym okresie czasu dano w ogóle 347 przedstawień scenicznych; w szczególności zaś urządziła Dyrekcya 68 przedstawień operowych, 93 operetek, 58 tragedyj i dramatów, i 128 przedstawień komedyi, fars i obrazów. Dzieł scenicznych wystawiono 112 mianowicie: 15 oper, 17 operetek, 3 tragedye, 18 dramatów i 59 komedyj, fars i obrazów.

Repertoar nie odznaczył się w tym roku większą rozmaitością niż w latach poprzednich.

Nowych po raz pierwszy przedstawionych dzieł było 28 między temi 17 oryginalnie po polsku napisanych.

Za szczególną zasługę Dyrekcyi poczytać należy, że pierwsza dała poznać publiczności polskiej oryginalną operę polskiego kompozytora Władysława Żelenskiego „Konrad Wallenrod“. Znakomite to dzieło muzyczne swojskiego a sympatycznego autora, aczkolwiek słabemi siłami opery tutejszej wykonane, zostało przez tutejszą publiczność z zapałem przyjęte i doczekało się siedmiu przedstawień. — Oprócz Konrada Wallenroda nieprzedstawiono żadnej nowej opery, z dawniejszych zaś dawano:

Carmen 10 razy, Aidę i Trawiatę po 7 razy, Fausta 6 razy, Trubadura i Hugenotów po 5 razy, Rigoletto i Łucyę po 4. razy, a Cerulika Sewilskiego, Żydówkę,, Afrykankę Normę i Faworytę po 2 razy.

*

Na sezon operowy angażowane były stale ze śpiewaczek panny: Piave, Billoni i pani Skalska, oraz rodaczka nasza pierwszorzędna sopranistka pani Arklowa. Ze śpiewaków zaś panowie: Villa, Alma, Rubirato, Jeromin i Floryański. Siły te, pod niektórymi względami nie wystarczające, starała się dyrekcya uzupełnić zapraszaniem znakomitszych artystów na gościnne występy. I tak w Kwietniu 1884. dał się poznać publiczności tutejszy tenor opery Wiedeńskiej pan Peschier w Marcie; w Styczniu i Lutym 1885. zachwycała miłośników śpiewu Panna Ella Russel w Traviacie, w Łucyi, w Fauście, w Aidzie, w Trubadurze i w Rigoletto, nareszcie w Marcu występowała pani Dowiakowska z Warszawy w Konradzie Wallenrodzie, w Aidzie i w Hugenotach. Uznając w całej pełni usiłowania Dyrekcyi ku utworzeniu dobrej opery w niesprzyjających danych okolicznościach, niemniej podnieść musimy: że brak głosu kontra altowego i głębokiego basu w niektórych operach dotkliwie się uczuć dawał, że chóry tak męskie jak żeńskie wiele pozostawiają do życzenia, mała liczba chórzystów, bo razem zaledwie 35 osób wynosząca, tem się jeszcze uszczupla, że nie wszyscy z nich śpiewają, że nareszcie orkiestra teatralna nie zdołała zadowolnić słusznych wymagań melomanów tutejszych pomimo usilnych starań i umiejętnego kierownictwa tak znakomitego kapelmistrza jakim jest p. Jarecki i pomimo współdziałania takich muzyków jak Kozłowski, Wolfsthal, Lang, Wollman, Linka i Kierczak.

Nietylko bowiem że orkiestra tutejsza wcale nie posiada niektórych instrumentów, jak arfa i tuba, których brak dał się uczuć w „Konradzie Wallenrodzie“ ale nadto prawie wszystkie instrumenta dęte są stare przegrane i fałszywe, inne zaś są stosunkowo do wymagań za słabo obsadzone, mianowicie altówka, oboa i skrzypce.

Operetka cieszyła się względami tak dyrekcyi jak publiczności. Przedstawienia jej wynosiły 26. 6 na sto wszystkich przedstawień, a bywały tygodnie w których po trzy razy dawano operetki. Z nowych ujrzeliśmy na scenie „Wesele Olivetty“..... i „Pierścień rodzinny“ Audrana. Z dawniejszych przedstawiono: Podróż do Afryki, Boccacio, Palestrant, Karnawał w Rzymie, Księcia Łobuz, Gaskończyka, Donną Juanitę, Książątko, Nietoperza, Księżniczkę Trebizondy, Dzwony z Cornewille, Indigo, Opowieści Hofmana i Krakowiaków i Górali. W skład personalu operetkowego wchodziły panie: Bocskaj, Kasprowiczowa i Skalska, panowie: Alma, Florjański, Fontanna, Guberski, Kiczman, Koncewicz i Myszkowski.

Dramat, tragedya, komedya i farsa, dostarczyła nam w roku ubiegłym kilka nowości oryginalnie po polsku napisanych, mianowicie: „Oblężenie Lwowa“ i „Eryk XIV“ Karola Brzozowskiego „Chata za wsią“ i Biała małpa“ Zapolskiej, „Optymiści“ Rzewuskiego, »Dwie miłości“ Kościelskiego „Postrzelony“ i „Niezadowoleni“ Konrada „Poświęcenie“ Kulczyckiego, „Potomkowie Senatorów“ Wdowiszewskiego, „Nowy dziedzic“ i „Dzieciaki Swiderskiego“, „Odbijanego“ Rapackiego, „Nihiliści“ „Adwokat bez klientów,“ Przez telefon“ i „Mąż z grzeczności“ Abrahamowicza i Ruszkowskiego, „Barcarola“ Gawalewicza i „Bilecik miłosny“ Bałuckiego. Z tłumaczonych zaś wprowadziła Dyrekcya na scenę po raz pierwszy: „Orlicę“ Hillerna, Właściciela Kuźnic“ Olmeta. „Rodryka Hellera“ Schönthalera, „Przyjaciela Friby“ Erkman i Chatrian, „Moja córeczka“, Labiche, „Pożycz mi żony“ Derwa Miero, „Księżna Murlin“ Meilhaca i „Deputowany z Bombignac“ Brissona.

Z uznaniem podnieść należy, że dyrekcya postarała się o liczny i doborowy poczet artystek i artystów dramatu i komedyi. Dosyć wspomnieć, że stale angażowane były tak znakomite siły jak Panie Aszpergerowa, Nowakowska, Stachowiczowa, Kwiecińska, Woleńska, Żelazowska, Cichocka, German, Zapolska, Gostyńska, Urbanowiczówna i Wisłobodzka, panowie: Zelazowski, Fiszer, Woleński, Zboiński, Lubicz, Kwieciński, Ruszkowski, Walewski, Wojdałowicz, Wysocki, Hierowski nie licząc 16 innych użytecznych artystów i artystek. To też śmiało rzec można, że takiemi siły wszystkie dramata i komedye, które się na scenie Lwowskiej pojawiły, wzorowo przedstawiane bywały. co może o żadnej innej scenie polskiej powiedzieć się nie da.

Co do orkiestry grającej między aktami zwykłych przedstawień, zwracamy uwagę na mało zasobną bibliotekę dzieł muzycznych, wskutek czego publiczność bywała raczoną kompozycyami prze-,

starzałemi i tancami od lat kilkunastu osłuchanymi. Życzyćby należało, iżby na przyszłość antrakta wypełniane bywały utworami poważniejszemi, albo jeżeli już muzyka ma być lekką i każdemu przystępną, przynajmniej kompozycyami z nowszych czasów i nie zawsze temi samemi.

Z powyższego przedstawienia wysnuwają się następujące konkluzye:

a) Komisya z zadowoleniem uznaje zasługę Dyrekcyi w utworzeniu znakomitej komedyi i dramatu;

b) niemniej uznaje komisya że wykonanie oper przez 30 wieczorów w r. 1884. a przez 38 wieczorów w r. 1885 odpowiadało wymaganiom artystycznym;

c) należałoby wezwać Kuratoryę fundacyi skarbkowskiej, lub do kogo to należy, ażeby sprawiła nowe i zgodnie dobrane instrumenta dla orkiestry;

d) należałoby wezwać Dyrekcyę teatru, ażeby się postarała o zasób nót nowszych utworów muzycznych dla orkiestry, nie mniej o wzmocnienie orkiestry, liczniejszemi i dobranemi siłami.

Alegat 35. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. z r. 1885.

Odpis.

Protokół spisany w Krakowie dnia 7. lutego 1885 r. w przedmiocie budowy „Domu ubogich fundacyi imienia Ludwika i Anny Helclów".

Obecni:

Wielebna Matka Karolina Iuhel, Wizytatorka Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia.

Wny Pan Ludwik Szumańczowski, Kurator fundacyi, noszącej nazwę „Dom ubogich fundacyi imienia Ludwika i Anny Helclów".

JWny Pan Oktaw Pietruski, Członek Wydziału krajowego, jako delegat Wydziału kraj.

Wny Pan Tomasz Pryliński, Architekt.

Zgromadzeni zgadzają się w celu wybudowania domu ubogich tej fundacyi, wprowadzenia go w życie i utrzymanie go na następujące postępowanie oparte na akcie fundacyi z dnia 11 czerwca 1883 r.

1) Przyjmują, z zastrzeżeniem aprobaty przez Wys. Wydział krajowy, plany i kosztorysy przez Architektę Wgo Tomasza Prylińskiego wypracowane, a przez Magistrat kr. stoł. miasta Krakowa zatwierdzone.

2) Według tych planów i kosztorysów koszta budowy wynosić mają sumę 500.000 (pięćkroćstotysięcy) złotych a. w., która w żaden sposób przekroczoną być nie może.

3) Do tych kosztów doliczyć należy wydatek na zakupno reszty gruntów pod budowę potrzebnych w sumie około czterdzieści dwa tysiące (42.000) złotych w. a., tudzież suma dwudziestu pięciu tysięcy (25.000) złotych w. a. na częściowe umeblowanie i urządzenie domu.

Razem więc wydatek wynosić będzie sumę pięćkroćsześćdziesiąt siedem tysięcy (567.000) złotych w. a.

4) Suma powyższa znajduje swoje pokrycie:

a) w procentach od kapitału fundacyjnego za lata 1885, 1886, 1887, 1888 wynoszących w przybliżeniu, kwotę dwa kroć piętnaście tysięcy (215.000) złotych w. a.;

b) w użyciu części kapitału, wynoszącej sumę trzechkroć pięćdziesiąt dwa tysiące (352.000) złotych w. a. tak, że licząc jeszcze na nieprzewidziane wydatki kwotę dwóch tysięcy pięćset pięćdziesięciu dwóch (2552) złotych w. a., pozostawałaby z kapitału suma dziewięćkroć stotysięcy (900.000) złotych w. a., z których procenta byłyby na utrzymanie zakładu;

c) ponieważ w tym rachunku nie ma jeszcze pokrycia suma potrzebna na ukompletowanie urządzenia, przeto zastrzega się, że tworzenie funduszu rezerwowego nastąpi dopiero po zupełnem wykończeniu budowy i urządzeń.

5) Procenta z pozostającego kapitału 900.000 złotych w. a. wynoszące rocznie 45.000 złotych obrócone zostaną:

a) na tworzenie w myśl ustępu 7go aktu fundacyjnego funduszu rezerwowego przez złożenie z każdorocznego dochodu 10%, to jest kwotę 4.500 złotych w. a.

b) reszta, w rocznej kwocie 40.500 złotych obróconą będzie na utrzymanie zakładu.

6) Do zakładu przyjętych zostanie przy jego wprowadzeniu w życie około 50 rekonwalescentów i 50 kalek, razem więc około sto (100) ubogich. Do nich doliczyć należy Siostry Miłosierdzia i obsługę, dwadzieścia osób (20). Razem więc zakład mieścić w sobie będzie na razie około stodwadzieścia (120) osób.

Licząc wydatek na każdą osobę we wszystkich gałęziach gospodarstwa w przecięciu na 300 (trzysta) złotych w. a., wyniesie roczny wydatek na 120 osób sumę 36.000 złotych. Reszta dochodu, jaka pozostanie, obracaną będzie na powiększenie kapitału zarodowego, którego dochody obracane będą na pomnożenie ubogich w zakładzie.

Rachunek ten jest tylko przybliżonym, tak, że jeżeliby taugenta na każdą osobę wypadająca okazała się mniejszą, tem samem różnica przypadnie na pomnożenie kapitału zarodowego.

Przeprowadzenie budowy.

I. Budowę gmachu przeprowadzają Siostry Miłosierdzia przy współudziale kuratora fundacyi, pod kontrolą Wysokiego Wydziału krajowego.

II. Kierownictwo budowy poruczonem zostaje autorowi planów przyjętych przez zwierzchnią władzę, wymienioną pod I.

III. Kierujący budową utrzymywać będzie na placu budowy konduktora, którego pensyę miesięczną w wysokości 100 (sto) złotych, pokrywać ma fundacya przez lat 5 (pięć).

IV. Roboty ziemne, murarskie, ciesielskie, i blacharskie oddane być mają w przedsiębiorstwo przez licytacyę lub w drodze zamkniętej konkurencyi na podstawie cen jednostkowych. Wszystkie inne roboty rozdane będą w przedsiębiorstwo w drodze zamkniętej konkurencyi. Pomniejsze roboty mogą być wykonane we własnym zarządzie.

V. Każden z przedsiębiorców złoży kaucyę w wysokości 5% preliminowanej kwoty na poszczególne roboty, która to kaucya do czasu ukończenia kolaudacyi robót zatrzymaną zostanie w depozycie u Sióstr Miłosierdzia.

VI. Z każdorocznej wypłaty za wykonane przez przedsiębiorców roboty, ma być zatrzymane 5% tytułem raty kolaudacyjnej i takowe winny być umieszczone na książeczki kasy oszczędności. Wydanie w ten sposób zatrzymanych rat kolaudacyjnych nastąpi po ukończonej rekolaudacyi robót.

VII. Zawieranie umów i kontraktów z przedsiębiorcami należy na wniosek kierującego budową do Sióstr Miłosierdzia w porozumieniu z Kuratorem fundacyi.

VIII. Rozdanie robót w poszczególne przedsiębiorstwa ma nastąpić na podstawie odnośnych warunków szczegółowych, które kierujący budową przygotuje, i do aprobaty Siostrom Miłosierdzia

i Kuratorowi fundacyi przedłoży. W warunkach tych oznaczyć należy wysokość zaliczek, jakie przedsiębiorcom na wykonane roboty lub dostarczone materyały udzielone być mają.

IX. Przeprowadzenie budowy rozdziela się na 4 peryody, a mianowicie:

1) w r. 1885. Wykop i unormowanie fundamentów, części piwnic po linię terenu, częściowe uregulowanie terenu i częściowe oparkanienie;
2) w r. 1886. Murowanie piwnic, parteru i 1. piętra;
3) w r. 1887. Wymurowanie 2. piętra i murów strychowych oraz nakrycie dachem;
4) w r. 1888. Tynki wewnętrzne i wykończenie robót rzemieślniczych, założenie wodociągów i gazu, budynek gospodarski, dom dla zmarłych, oraz oparkanienie stałe i wyprawa fasad:

Gdyby ze względów hygienicznych lub klimatycznych fasady nie mogły być wyprawione w r. 1888 to należałoby roboty przy wyprawach zewnętrznych odłożyć na rok 1889.

X. W celu pokrycia wydatków na budowę, Matka Wizytatorka w porozumieniu z kuratorem fundacyi, przedłoży Wydziałowi krajowemu z początkiem każdego roku wykaz zamierzonych robót, z oznaczeniem potrzebnej do ich wykonania sumy.

Sumę potrzebną przekaże Wydział krajowy c. k. kasie poborowej w Krakowie do wypłaty częściowej, w miarę potrzeby do rąk Matki Wizytatorki, która w ten sposób podniesione pieniądze wypłacać będzie pojedyńczym przedsiębiorcom, na podstawie rachunków sprawdzonych przez kierującego budową, a koramizowanych przez kuratora fundacyi.

Pokwitowania z wypłacanych przedsiębiorcom należytości winny być wedle skali II ostemplowane.

Z końcem każdego roku mają być przedłożone Wydziałowi krajowemu udokumentowane rachunki z poczynionych wydatków i wykonanych robót dla sprawdzenia takowych.

Sra. Carolina Juhel w. r. *Ludwik Szumańczowski w. r.*

Oktaw Pietruski w. r. *T. Pryliński w. r.*

Alegat 36. do sprawozdania z czynności Wydziału kraj. z r. 1885.

Odpis

odezwy Rady szkolnej krajowej we Lwowie z d. 17. Czerwca 1885 L. 4065 do Świetnego c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie wystosowanéj.

Odnośnie do szacownego pisma z d. 14. Października 1884 L. 9656, którem zakomunikowano uchwałę Sejmu krajowego z dnia 2. Października 1884 w sprawie petycyi Wydziału powiatowego w Nowym Targu o wyjednanie zarządzenia, by grzywny za nieposyłanie dzieci do szkoły wpływały do funduszów szkolnych miejscowych, ma c. k. Rada szkolna krajowa zaszczyt oznajmić co następuje: W rzeczonej petycyi podnosi Wydział powiatowy w Nowym Targu, że w okręgu szkolnym Myślenickim grzywny za nieposyłanie dzieci do szkoły, stanowiące w myśl art. 15 lit. *c.* ustawy z d. 2. Maja 1873 Nr. 250 jedno ze źródeł dochodu funduszu szkolnego miejsco-

wego, nie wpływają do tego funduszu na cele szkolne miejscowe, lecz do funduszu szkolnego okręgowego, a więc na cele wszystkich szkół w okręgu, i że dzieje się to nawet w gminach, jak Szczawnica, Harklowa, Ochotnica, w których już prestacyami stron konkurencyjnych pokryte są w zupełności wydatki potrzebne na utrzymanie nauczycieli szkół ludowych w tych miejscowościach. Zdaniem Wydziału powiat. powinneby kwoty z grzywien rzeczonych pochodzące w myśl postanowień art. 14 (ust. 4) i art. 24 (ust. 4) przytoczonej ustawy być użyte nie na płace nauczycieli, lecz na inne cele szkolne miejscowe, jak np. zakupno przyborów szkolnych (§§. 76 i 77 Regulaminu).

Wskutek uchwały Sejmu krajowego z d. 2. Października 1884, na podstawie której odstąpiono rzeczoną petycyę c. k. Radzie szkolnej krajowej do bliższego zbadania faktów w niej przytoczonych ewentualnie do takiego zarządzenia, żeby grzywny w mowie będące obracane były na cele szkolne tej gminy, która szkołę utrzymuje, zażądano od c. k. Rady szkolnej okręgowej w Myślenicach dokładnego wyjaśnienia stanu rzeczy. Z relacyi tej Rady szkolnej okręgowej z d. 2 Kwietnia 1885 L. 2135 wynika, że w powiecie nowotarskim wpływają grzywny za nieposyłanie dzieci do szkoły do funduszu szkolnego okręgowego, ponieważ dochody funduszu szkolnego miejscowego w myśl ustawy na płace nauczycieli przeznaczone, nawet nie pokrywają w całości wydatków na utrzymanie nauczycieli szkół miejscowych. Co się tyczy gmin Szczawnicy, Harklowa i Ochotnicy w petycyi wspomnianych, to rzecz ma się tak: Nauczyciel szkoły ludowej w Szczawnicy pobiera z mocy tutejszego orzeczenia organizacyjnego z d. 8. Czerwca 1875 L. 5864 płacę w rocznej kwocie 300 złr., gmina Szczawnica łącznie z obszarem dworskim płaciła w r. 1882 na utrzymanie nauczyciela kwotę 189 złr. 84 ct. Od członków tej gminy ściągnięto w tym roku grzywny w kwocie 32 złr. 50 ct. Rzeczona gmina na ten sam cel zapłaciła w roku 1883 kwotę 256 złr., a z grzywien od członków w tym samym roku ściągnięto kwotę 22 złr., przeto ta gmina zapłaciła w r. 1883 łącznie kwotę 278 złr. w. a. W Harklowy wynosi płaca nauczyciela szkoły ludowej z mocy tutejszego orzeczenia organizacyjnego z d. 8. Czerwca 1875. L. 5865 rocznie 250 złr. Na ten cel gmina Harklowa płaciła w r. 1882 kwotę 49 złr. 74 ct. Od rodziców z tej gminy ściągnięto w r 1882. za nieregularne posyłanie dzieci do szkoły kwotę 39 złr. w. a. Grzywny przeto razem z datkiem prestacyjnym nie pokrywają wydatku na utrzymanie nauczyciela. Przy szkole ludowej w Ochotnicy ustanowiono tutejszem orzeczeniem organizacyjnem z dnia 25. Czerwca 1875. L. 2832 płacę nauczyciela starszego w r. 1882. w rocznej kwocie 400 złr. i 50 złr. dodatku za kierownictwo, a płacę młodszego nauczyciela w rocznej kwocie 240 złr. w. a. Zmieniono je tutejszem orzeczeniem z dnia 30. kwietnia 1882. L. 12498 w ten sposób, iż od 1. Września 1882. ustanowiono w Ochotnicy dwie szkoły etatowe, każda o jednym nauczycielu, a każdemu z nich wyznaczono płacę roczną w kwocie 400 złr. — Gmina Ochotnica na ten cel zapłaciła w r. 1882. łącznie z obszarem dworskim i dochodami z kapitałów kwotę 353 złr. 15 ct. w. a. W roku 1882. ściągnięto od rodziców z Ochotnicy grzywny w kwocie 6 złr. 50 ct., co z poprzednią kwotą wynosi 359 złr. 65 ct. w. a. — W roku 1884 wysokość płacy nauczycieli w obydwu szkołach w Ochotnicy została niezmienioną, na który to cel gmina w roku tym zapłaciła kwotę 387 złr. 89 ct. w. a. W r. 1884. ściągnięto od rodziców w Ochotnicy za nieposyłanie dzieci do szkoły grzywny w kwocie 76 złr. 49 ct. w. a., co z poprzednią kwotą czyni razem 464 złr. 38 ct.

Z tego zestawienia okazuje się, że żadna z pomienionych gmin nawet po doliczeniu grzywien ściągniętych nie pokryła wydatków przeznaczonych na utrzymanie nauczycieli, że przeto o wyłączeniu z funduszów szkolnych miejscowych dochodu z grzywien za nieposyłanie dzieci do szkoły na cele inne szkolne miejscowe, niż na płace nauczycieli, mowy być nie mogło. Takie postępowanie Rady szkolnej okręgowej w sprawie użycia rzeczonych grzywien, uważa c. k. Rada szkolna krajowa za zupełnie zgodne z postanowieniami ustawy i nie uznaje potrzeby wydawania odmiennych w tej mierze zarządzeń, a to z następujących powodów: Art. 15. przytoczonej ustawy, względnie ustawy z d. 2. Lutego 1885 Nr. 29, D. u. kr. poszczególnie w ustępach pod lit. *a*, *b*,

c i *d* cztery rodzaje dochodów, z których fundusz szkolny miejscowy powstaje, a mianowicie pod lit. *c* kary pieniężne za opieszałość w posyłaniu dzieci de szkoły.

Według postanowień art. 18. i 22. przytoczonej ustawy, mając służyć dochody funduszu szkolnego miejscowego wymienione w art. 15. lit. *a*, *b* i *c* przedewszystkiem na pokrycie płac nauczycieli, a dopiero, gdyby rzeczone dochody funduszu szkolnego miejscowego na cel wskazany nie wystarczały, obowiązane są gminy i obszary dworskie, wcielone do zakresu szkoły, do konkurowania prestacyą w art. 18. wskazaną. Z tych postanowień ustawy wynika, że grzywny za nieposyłanie dzieci do szkoły, już w takim razie, jeżeli dochody funduszu szkolnego miejscowego wymienione w art 15. lit. *a* i *b* nie wystarczą na pokrycie płac nauczycieli, mają być na ten cel użyte, a przeto wpływać po myśli przepisu art. 27. nstępu *a* do funduszu szkolnego okręgowego. Część funduszu szkolnego miejscowego mogłaby w myśl art. 22. przytoczonej ustawy tylko pod tym warunkiem być użytą na inne cele szkolne, gdyby już w dochodach tego funduszu wymienionych w art. 15. pod lit. *a*, *b* i *c* po pokryciu płac nauczycieli szkół miejscowych okazała się jaka nadwyżka. Jak długo takiej nadwyżki wspomnione dopiero źródła dochodu funduszu szkolnego miejscowego nie wykażą, tak długo też nie może być mowy o użyciu funduszu tego, a więc i dochodu z grzywien rzeczonych na inne cele szkolne, aniżeli na płace nauczycieli, lecz grzywny w mowie będące wpływać muszą wraz z innymi dochodami funduszu szkolnego miejscowego do funduszu szkolnego okręgowego. Zaprzeczyć się wprawdzie nie da, że argument przytoczony we wspomnianej petycyi Wydziału powiatowego: iż Rady szkolne miejscowe obecnie biernie zachowujące się przestrzegania przepisów o przymusie szkolnym a Zwierzchności gminne gorliwiej ściągałyby nałożone przez te Rady na opieszałych rodziców kary pieniężne, gdyby wiedziały, że takowe potrzeby wpływają, na któreby nie potrzebowano składać osobnych datków, wiele ma za sobą; dopóki jednak powyżej wymienione postanowienia przytoczonej ustawy obowiązują, c. k. Rada szkolna krajowa nie może wydać zarządzeń żądanych w petycyi, a nie licujących z ustawą. — Petycyę Wydziału powiatowego w Nowym Targu udzieloną powyż przytoczonem szacownem pismem zwraca się w załączeniu.

D. j. w.

Alegat 37. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis

odezwy c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 11. maja 1885. do l. 4.838 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa w miejscu.

Odnośnie do szacownych odezw z dnia 20. września 1884. L. 8.962, z dnia 26. kwietnia 1885. L. 1.793, c. k. Rada szkolna krajowa ma zaszczyt oznajmić Świetnemu Prezydyum, że zażalenia mieszkańców gminy Sołonki. wniesione w petycyi L. 588 do Sejmu krajowego przeciw nauczycielowi Aleksandrowi Ficowskiemu i mieszkającej przy nim ciotce jego Ksawerze Krause, o ile tyczą się wymienionego nauczyciela, nie mają żadnej podstawy.

Zarzuty uczynione Ksawerze Krause były przedmiotem śledztwa sądowo-karnego, które jednak dla braku istoty czynu karygodnego, zostało zaniechane.

Jakkolwiek przeciw nauczycielowi Ficowskiemu dla braku podstawy nie przeprowadzono śledztwa dyscyplinarnego i ten nauczyciel wedle sprawozdania Rady szkolnej okręgowej zamiejskiej z dnia 8. października 1884. L. 4.581 jest człowiekiem spokojnym, wypełniającym gorliwie obowiązki, został jednak na własną prośbę, jako prowizoryczny nauczyciel przeniesiony ze Sołonki do Krotoszyna, aby ujść dalszych scysyj, na jakie był narażony w Sołonce. — To zarządzenie przyjęła Rada szkolna krajowa reskryptem z dnia 9. kwietnia 1885. L. 14.259 do wiadomości.

D. j. w.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie L. 5.150/pr.

ODEZWA.

Mam zaszczyt udzielić Świetnemu Wydziałowi krajowemu w miejscu — odnośnie do szacownego pisma z dnia 10. września 1884. L. 851/S do wiadomości i dalszego zarządzenia.

Lwów, dnia 18. czerwca 1885.

Zaleski, w. r.

WYKAZ

danych do subwencyonowania

dróg powiatowych i gminnych

w roku 1886.

Liczba porząd.	Powiat	Droga (powiatowa gminna)	Długość				Kiedy zaczęto lub zamierzono rozpocząć budowę	Rok zamierzonego ukończenia budowy
			całej drogi w powiecie	części				
				zbudowanej	niezbudowanej	wymagającej rekonstrukcyi		
1	Żywiec (20.308/85)	1. Dr. powiatowa Podhorska	23.895	—	—	23.895	1886	1886
		2. Dr. pow. Międzybrodzka	10.430	—	—	10.430	1886	1886
		3. Droga gminna w Ujsołach	8.000	—	—	8.000	1885	1886
2	Myślenice (21.990/85)	4. Droga gminna Pcimska	1.665	—	1.665	—	1885	1886
		5. Droga gminna Radziszów-Skawina	6.586	—	1.200	5.386	1885	1887
3	Biała (23.255/85 i 25.940/85)	—	—	—	—	—	—	—
4	Chrzanów (22.528/85)	6. Droga powiatowa Chrzanów-Zator	14.056	—	14.056	—	1885	?
		7. Droga powiatowa Krzeszowice-Lgota	10.740	—	10.740	—	1885	?
5	Wadowice (21.713/85)	8. Droga powiatowa Wadowice-Brzeźnica	18.573	5.163	13.410	—	1884	1888
6	Kraków (21.715/85)	9. Droga gm. Zielonecka	7.000	—	—	7.000	1886	1886
		10. Droga gminna Tyniec-Zabierzów	9.000	6.000	3.000	—	1880	1886
7	Wieliczka (22.250/85)	11. Droga gminna Wieliczki-Swiątniki	11.000	4.800	6.200	—	1884	1887
		12. Odnoga Mogilany	5.000	—	5.000	—	1886	1889
		13. „ Świątniki	8.000	1.700	6.300	—	1885	1887
		14. „ Koźmice-Myślenice	10.000	4.200	5.800	—	1884	1887
		Do przeniesienia	143.945	21.863	67.371	54,711	—	—

Koszt budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe dla budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Ogólny niedobór w zł.	Przypuszczalny wydatek w r. 1886 zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe na pokrycie wydatku w r. 1886 zł. w. a.	Niedobór w r. 1886 zł. w. a.	Uwagi
5.000	—	5.000	5.000	—	5.000	
2.000	—	2.000	2.000	—	2.000	
2.500	—	2.500	2.000	—	2.000	
8.204	4.102	4.102	2.102	417	1.685	Subwencya w zasadzie przyznana dla drogi Pcimskiej.
35.171	3.676	31.495	11.724	225	11.499	
—	—	—	—	—	—	W. p. nie zamierza ubiegać się o subwen. z funduszu krajowego.
37.000	3.000	34.000	20.000	3.000	17.000	Droga Chrzanów-Zator należy do kategoryi dróg, przeznaczonych do subwencyonowania już w najbliższym czasie.
23.000	3.500	19.500	12.000	3.500	8.500	
86.600	27.000	59.600	22.000	6.125	15.875	W. p. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie.
1.700	700	1.000	1.700	700	1.000	Powiat ten otrzyma subwencyę, jeżeli dopełni warunków przepisanych okólnikiem Wydz. kraj. z 22. grudnia 1882.
10.596	8.268	2.328	2.328	828	1.500	
38.100	23.532	14.568	9.800	5.000	4.800	W. p. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie.
14.000	7.029	6.971	5.000	2.043	2.957	
24.000	13.500	10.500	6.000	3.000	3.000	
287.871	94.307	193.564	101.654	24.838	76.816	

Liczba porząd	Powiat	Droga (powiatowa gminna)	Długość części				Kiedy zaczęto, lub zamierzono rozpocząć budowę	Rok zamierzonego ukończenia budowy
			całej drogi w powiecie	zbudowanej	niezbudowanej	wymagającej rekonstrukcyi		
	Wieliczka	**Z przeniesienia**	143.945	21.863	67.371	54.711	—	—
		15. Droga gminna Dąbie - Kępanów	5.220	—	5.220	—	1885	1886
		16. Dr. gm. Mogiła-Rybitwy-Bierzanów	4.000	—	4.000	—	1885	1886
8	Limanowa (21.710/85)		—	—	—	—	—	—
9	Nowy Targ (22.617/85)	17. Droga gminna Nowy Targ-Zakopane	24.040	12.000	12.040	—	1881	1886
10	Nowy Sącz (21.217/85)	18. Dr. gm. Nowy Sącz-Łęka-Bobowa	13.500	2.000	11.500	—	1876	1889
		19. Dr. gm. Czchów-Witowice-Jakóbkowice	8.200	3.200	5.000	—	1877	1890
11	Bochnia (23.998/85)	20. Dr. gm. Ujście Solne-Niepołomice	27.318	14.930	12.388	—	1884	1887
		21. Dr. gm. Chrostowa-Nieznanowice	7.296	3.750	3.546	—	1883	1886
		22. Dr. gm. Zawada-Wiśnicz-Kobyle	13.278	—	13.278	—	1885	1888
12	Brzesko (27.971/85)	23. Dr. gm. Słotwina-Szczurowa	16.612	12.000	4.612	—	1884	1886
13	Dąbrowa (21.992/85)	24. Dr. gm. Swarzów-Żelichów	10.700	4.600	6.100	—	1883	1888
		25. Dr. gm. Otfinów-Borusowa	12.500	1.620	10.880	—	1884	1888
		Do przeniesienia	286.609	75.963	155.935	54.711	—	—

Koszt budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe dla budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Ogólny niedobór w zł.	Przypuszczalny wydatek w r. 1886. zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe na pokrycie wydatków w r. 1886. zł. w. a.	Niedobór w r. 1886. zł. w. a.	U w a g a
287.871	94.307	193.564	101.654	24.838	76.816	
9.000	4.980	4.020	2.600	1.295	1.305	
3.000	1.650	1.350	1.925	575	1.350	
—	—	—	—	—	—	W. p. nie mógł przedłożyć żądanych dat z powodu braku uchwały Rady powiatowej. W powiecie tym rozpoczęte jest porządkowanie ważnej drogi gminnej Limanowa-Owieczka przy pomocy subwencyi krajowej.
70.000	6.000	64.000	9.000	1.000	8.000	Subwencya w zasadzie przyznana dla drogi N. Targ-Zakopane. Oprócz tego istnieje w tym powiecie subwencyonowana droga, wiodąca ze Szczawnicy do Czerwonego klasztoru, dla której Wydział krajowy przeznacza rocznie po 1.500 złr. na prośbę Akademii Umiejętności.
20.000	5.000	15.000	4.000	2.000	2.000	W. p. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie. Oprócz tego, istnieje w powiecie tym subwencyonowana droga Muszyna-Krynica, dla której przeznaczoną być mnsi w 1886 r. subwencya w kwocie około 2.000 zł.
12.000	—	12.000	2.000	—	2.000	
61.078	36.067	25.011	16.775	7.170	9.605	W. p. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie.
14.799	7.221	7.578	3.427	2.408	1.019	
32.241	17.741	14.500	8.098	4.340	3.758	
31.415	18.735	12.680	5.600	2.100	3.500	W. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie.
32.100	13.381	18.719	6.000	2.470	3.530	Subwencya w zasadzie przyznana.
37.500	18.801	18.699	8.000	3.925	4.075	
611.004	223.883	387.121	169.079	52.121	116.958	

Liczba porząd.	Powiat	Droga (powiatowa gminna)	Długość				Kiedy zaczęto lub zamierzono rozpocząć budowę	Rok zamierzonego ukończenia budowy
			całej drogi w powiecie	części				
				zbudowanej	niezbudowanej	wymagającej rekonstrukcyi		
		Z przeniesienia	286.609	75.963	155.935	54.711	—	—
14	Tarnów	26. Dr. gm. Tarnów-Zakliczyn.	21.520	9.400	12.120	—	1880	1887
15	Grybów (22.249/85).	27. Dr. pow. Grybów-Zborowice-Huta	43.441	31.100	12.341	—	1869	1893
		28. Dr. gm. Florya-Izby	18.540	7.200	11.340	—	1875	1893
		29. Dr. gm. Wojnarowa-Nowy Sącz-Sienna	9.430	1.985	7.445	—	1884	1888
		30. Dr. gm. Kruzlowa-Wojnarowa.	4.120	320	3.800	—	1885	1889
16	Gorlice (25.376/85).	31. Dr. gm. Ropa-Wysowa	29.088	12.800	16.288	—	1879	1888
		32. Dr. gm. Biecz-Golanka.	24.320	14.000	10.320	—	1876	1887
17	Krosno (23.249/85).	—	—	—	—	—	—	—
18	Jasło (21.987/85).	33. Dr. gm. Wiśniowa-Wielopole	9.000	1.000	8.000	—	1884	1886
		34. Dr. gm. Niegłowice-Dębowiec.	4.600	3.000	1.600	—	1882	1886
19	Pilzno (21.453/85).	—	—	—	—	—	—	—
20	Ropczyce (22.248/85).	35. Dr. Sędziszów-Kolbuszowa	15.186	2.226	12.960	—	1876	1896
		36. Dr. Sędziszów-Strzyżów	15.575	—	—	15.575	1876	1896
	(8.675/85). (49.286/85).	37. Most na rzece Wisłoce pod Dębicą.	—	—	—	—	1885	1886
		Do przeniesienia	481.429	158.994	252.149	70.286	—	—

Koszt budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe dla budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Ogólny niedobór w zł.	Przypuszczalny wydatek w r. 1886 zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe na pokrycie wydatku w r. 1886 zł. w. a.	Niedobór w r. 1886 zł. w. a.	Uwagi
611.004	223.883	387.121	169.079	52.121	116.958	W. p. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie.
53.187	31.587	21.600	9.200	4.600	4.600	
54.800	14.600	40.200	5.360	1·610	3.750	
25.000	6.800	18.200	3.500	850	2.650	
4.500	900	3.600	1.500	300	1.200	
3.800	1.500	2.300	950	375	575	
76.397	38.568	37.829	16.228	6.837	9.391	Subwencya w zasadzie przyznana LW. 5.802/85. W. p. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie.
37.000	20.920	16.080	8.040	1.410	6.630	
—	—	—	—	—	—	W. p. nie zamierza ubiegać się o subwencyę z funduszu krajowego.
18.000	10.666	7.334	7.000	3.690	3.310	W. p. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie.
7.850	5.648	2.202	3.000	850	2.150	
—	—	—	—	—	—	W. p. nie zamierza ubiegać się o subwencyę z funduszu krajowego.
23.328	8.000	15.328	1.800	800	1.000	
28.035	8.000	20.035	1.800	800	1.000	
28.162	12.401	15.761	28.162	12.401	15.761	
971.063	383.473	587.590	255.619	86.644	168.975	

Liczba porząd	Powiat	Droga (powiatowa gminna)	Długość części				Kiedy zaczęto lub zamierzono rozpocząć budowę	Rok zamierzonego ukończenia budowy
			całej drogi w powiecie	zbudowanej	niezbudowanej	wymagającej rekonstrukcyi		
		Z przeniesienia	481.429	158.994	252.149	70.286	—	—
21	Mielec (21.672/85).	38. Dr. gm. Bugaj-Otałęż.	25.990	13.600	12.390	—	1880	1887
22	Tarnobrzeg (21.991/85).	39. Dr. pow. Machów-Majdan	19.500	—	19.500	—	1885	1888
		40. Dr. gm. Gorzyce-Czekaj.	5.176	—	5.176	—	1886	1888
23	Nisko (21.993/85). (24.447/85).	41. Dr. gm. Nisko-Ulanów-Rudnik	14.840	3.100	11.740	—	1878	1890
		42. Dr. gm. Nisko-Majdan	21.700	1.700	20.000	—	1881	1880
		43. Dr. gm. Racławice-Łążek.	16.230	1.966	14.264	—	1880	1899
24	Kolbuszowa (19.673/85).	44. Dr. gm. Kolbuszowa-Majdan	16.450	7.152	9.298	—	1884	1887
		45. Dr. gm. Kolbuszowa-Sokołów.	26.000	3.550	22.450	—	1878	1389
25	Rzeszów (21.970/85).	46. Dr. gm. Tyczyn-Jawornik	21.000	6.000	15.000	— —	1880	1889
		47. Dr. gm. Głogów-Sokołów	8.000	—	8.000	—	1886	1888
		48. Dr. gm. Rzeszów-Wielopole	16.000	—	16.000	—	1886	1889
		49. Dr. gm. Bratkowice-Świlcza	7.500	—	7.500	—	1886	1888
		50. Dr. gm. Czudec-Niebylec.	8.000	—	8.000	—	1886	1886
		Do przeniesienia	687.815	196.062	421.467	70.286	—	—

Koszt budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe dla budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Ogólny niedobór w zł.	Przypuszczalny wydatek w r. 1886. zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe na pokrycie wydatków w r. 1886. zł. w. a.	Niedobór w r. 1886. zł. w. a.	U w a g i
971.063	383.473	587.590	255.619	86.644	168.975	W. p. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencya i nadal zachowaną będzie.
70.318	22.584	47.734	17.000	8.573	8.427	
67.130	37.024	30.106	14.000	7.000	7.000	Uchwałą W. kr. z dn. 3. Kwietnia 1885. l. 11.413/85 przyznaną została subwencya po 5.000 zł. przez 6 lat.
30.546	5.570	24.976	12.506	4.770	7.736	Tą samą uchwałą przyznana została subwencya po 1.500 zł. przez 6 lat.
37.000	23.000	14.000	7.300	4.600	2.700	Subwencya przyznana przedewszystkiem dla dr. Jeżowe - Rudnik - Krzeszów, która jeszcze nie została ukończoną (l.W. 32.107/85).
42.792	28.672	14.120	2.189	1.459	730	
42.792	28.750	14 042	1.200	800	400	
38.736	19.368	19.368	9.684	4.862	4.822	Uchw. W. kr. z dn. 12. Maja 1885. l. 19.672 przyznaną została dla tej drogi w zasadzie subwencya w wysokości 50% kosztów ogólnych.
70.400	35.200	35.200	17.600	8.620	8.980	
30.000	4.200	25.800	7.500	1.150	6.350	Do robót drogowych subwencyonować się mających należy w tym powiecie przełożenie drogi powiatowej Boguchwalsko - Strzyżowskiej na lewy brzeg Wisłoka, a względnie budowy dwóch mostów na tej rzece w następstwie uchwały Wys. Sejmu z dnia 10. Września 1884 r. Odnośne badania techniczne i pertraktacye są w toku.
4.000	640	3.360	1.120	215	905	
8.000	1.160	6.840	2.000	290	1.710	
3.600	620	2.980	1.200	207	993	
2.000	1.220	780	700	80	620	
1,418.377	591.481	826.896	349.618	129.270	220.348	

Liczba porząd	Powiat	Droga (powiatowa gminna)	Długość części				Kiedy zaczęto lub zamierzono rozpocząć budowę	Rok zamierzonego ukończenia budowy
			całej drogi w powiecie	zbudowanej	niezbudowanej	wymagającej rekonstrukcyi		
		Z przeniesienia	687.815	196.062	421.467	70.286	—	—
26	Brzozów (22.246/85)	51. dr. gm. Hłudno-Wesoła·	7.200	5.500	1.700	—	1881	1886
		52. dr. gm. Końskie-Raczkowa.	3.800	—	3.800	—	1885	1886
27	Sanok (21.717/85)	53. dr. gm. Sanok-Mrzygłód	12.700	1.895	10.805	—	1884	1886
		54. dr. gm. Rymanów-Królik polski	6.400	2.820	3.580	—	1882	1886
		55. dr. gm. Sanok-Bukowsko.	16.000	8.000	8.000	—	1885	1886
28	Lisko (22.527/85) (57.309/84)	56. dr. gm. Lisko-Łukawica	2.660	—	2.660	—	1884	1886
		57. dr. pow. Ustrzyki-Lutowiska.	23.000	—	23.000	—	—	—
29	Dobromil (42.971/85)	—	—	—	—	—	—	—
30	Łańcut (21.720/85)	58. dr. gm. Łańcut-Leżajsk	28.500	15.000	13.500	—	1878	1887
		59. dr. gm. Kańczuga-Rożniatów	6.800	3.800	3.000	—	1881	1888
		60. dr. gm. Kańczuga-Próchnik	5.078	—	5.078	—	1885	1890
		61. dr. gm. Łańcut-Kańczuga..	20.000	—	20.000	—	1885	1895
31	Jarosław (22.251/85)	62. dr. gm. Pruchnik-Przemyśl	12.720	8.800	3.920	—	1878	1888
		63. dr. gm. Jarosław-Kańczuga.	13.600	9.000	4.600	—	1878	1888
		do przeniesienia	846.273	250.877	525.110	70.286	—	—

Koszt budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe dla budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Ogólny niedobór w zł.	Przypuszczalny wydatek w r. 1886 zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe na pokrycie wydatku w r. 1886 zł. w. a.	Niedobór w r. 1886 zł. w. a.	U w a g i
1,418.377	591.481	826.896	349.618	129.270	220.348	W. p. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie.
8.558	6.184	2.374	2.374	1.033	1.341	
2.784	1.196	1.588	1.588	423	1.165	
23.403	12.568	10.835	7.411	765	6.646	Uchw. W. kr. z dn. 9. Listopada 1883. l. 49.818. przyznaną została dla tej drogi subwencya w wysokości 50% kosztów ogólnych.
14.098	2.392	11.706	3.364	—	3.364	
4.000	200	3.800	3.800	—	3.800	
914	300	614	914	300	614	
13.675	4.000	9.675	13.675	4.000	9.675	
—	—	—	—	—	—	W. p. nie przedstawił potrzebnych danych, zapowiedział jednak, że ubiegać się będzie o subwencye dla dróg gminnych Dobromil-Bircza i Krościenko Kuźmina.
79.500	35.000	44.500	12.000	3.500	8.500	W. p. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie.
16.200	11.720	4.480	2.600	1.000	1.600	
22.000	4.700	17.300	3.000	940	2.060	
73.000	15.000	58.000	9.000	1.500	7.500	
28.000	—	—	2.400	1.400	1.000	Udzielenie subwencyi zawisło od dopełnienia warunków przepisanych okólnikiem W. kr. z 22. Grudnia 1882 r.
31.000	—	—	4.500	1.700	2.800	
1,735.509	684.741	991.768	416.244	145.831	270.413	

Liczba porząd.	Powiat	Droga (powiatowa gminna)	Długość części				Kiedy zaczęto lub zamierzono rozpocząć budowę	Rok zamierzonego ukończenia budowy
			całej drogi w powiecie	zbudowanej	niezbudowanej	wymagającej rekonstrukcyi		
		Z przeniesienia	846.273	250.877	525.110	70.286	—	—
	Jarosław	64. dr. gm. Jarosław-Sieniawa.	20.400	2.000	18.400	—	1878	?
32	Przemyśl (22.893/85)	65. dr. gm. Hermanowice-Sambor.	15.000	2.500	—	12.500	1884	1887
		66. dr. gm. Husaków-Nowe miasto.	12 000	—	12.000	—	1886	1888
		67. dr. gm. Przemyśl-Krówniki-Husaków.	17.000	—	17.000	—	1886	1888
33	Mościska (23.720/85)	68. dr. gm. Sądowa Wisznia-Sambor.	17.000	13.980	3.020	—	1886	1886
		69. dr. gm. Krukienice-Ostrożec.	2.000	1.580	420	—	1886	1886
		70. dr. Mościska-Hodyń.	1.480	480	1.000	—	1886	1886
34	Jaworów (22.247/85)	71. dr. gm. Jaworów-Sądowa Wisznia.	15.850	594	15.256	—	1883	1891
35	Cieszanów (23.252/85)	72. dr. gm. Narol-Horyniec.	15.550	—	15.550	—	?	1887
		73. dr. gm. Oleszyce-Lubaczów.	5.000	- -	5.000	—	?	1887
		74. dr. gm. Dachnów Lubaczów.	7.240	—	7.240	—	?	1889
36	Rawa ruska (23.309/85)	—	—	—	—	—	—	—
37	Sokal (22.537/85)	—	—	—	—	—	—	—
38	Żółkiew (21.980/85)	—	—	—	—	—	—	—
39	Gródek	—	—	—	—	—	—	—
		do przeniesienia	974.793	272.011	619.996	82.786	—	—

Koszt budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe dla budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Ogólny niedobór w zł.	Przypuszczalny wydatek w r. 1886. zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe na pokrycie wydatków w r. 1886. zł. w. a.	Niedobór w r. 1886. zł. w. a.	U w a g i
1,735.509	684.741	991.768	416.244	145.831	270.413	
44.000	—	—	2.000	1.350	650	
5.000	2.500	2.500	2.500	1.250	1.250	
7.500	3.900	3.600	2.500	1.300	1.200	W. p. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie.
9.300	4.500	4.800	3.100	1.500	1.600	
6.351	375	5.976	5.976	350	5.626	
1.138	150	988	1.138	150	988	
2.625	150	2.475	2.625	150	2.475	
41.882	13.045	28.837	6.980	4.216	2.764	
46.650	6.573	40.077	15.550	2.191	13.359	
15.000	4.459	10.541	5.000	1.486	3.514	
23.000	10.740	12.260	4.600	2.151	2.449	
—	—	—	—	—	—	W. p nie zamierza ubiegać się o subwencyę.
—	—	—	—	—	—	jak wyżej.
—	—	—	—	—	—	W. p. nie przedłożył żadnych danych, ale zapewnia, że przedłoży je później.
—	—	—	—	—	—	W. p. nie przedłożył żadnych danych, ma jednak przyrzeczoną subwencyę w wysokości 50% kosztów ogólnych dla dr. Gródek-Hoszany.
1,937.955	731.133	1,103.822	468.213	161.925	306.288	

Liczba porząd.	Powiat	Droga (powiatowa gminna)	Długość części: całej drogi w powiecie	Długość części: zbudowanej	Długość części: niezbudowanej	Długość części: wymagającej rekonstrukcyi	Kiedy zaczęto lub zamierzono rozpocząć budowę	Rok zamierzonego ukończenia budowy
		Z przeniesienia	974.793	272.011	619.996	82.786	—	—
40	Rudki (21.666/85)	75. dr. gm. Rudki-Sądowa Wisznia.	6.550	—	6.550	—	1886	1886
		76. dr. gm. Rudki-Podhajczyki.	1.800	—	1.800	—	1886	1886
41	Sambor (21.676/85)	77. Droga gminna Sambor-Mościska.	18.035	10.000	8.035	—	1886	1890
42	Stare Miasto (21.983/85)	78. Droga gminna Topolnica-Turze-Drohobycz.	17.600	3.000	14.600	—	1878	?
		79. Droga gminna Strzelbice.	6.042	—	—	6.042	1886	1886
		80. Dr. gm. Bilicz.	6.441	—	—	6.441	1886	1886
		81. Droga gminna Chyrów-Czaple.	13.500	—	—	13.500	1886	1886
		82. Dr. gm. Terszów-Tycha-Krościenko.	18.000	—	—	18.000	1885	1886
43	Turka (22.897/85)	83. Droga powiatowa Lutowiska-Ustrzyki.	3.000	—	—	3.000	1884	1886
		84. Droga gminna Borynia-Smorze.	38.000	—	—	38.000	1885	1886
		85. Droga gminna Turka-Lutowiska.	38.000	—	—	38.000	1886	1886
		86. Droga gminna Łomna-Lutowiska.	7.000	—	—	7.000	1886	1886
		87. Dr. gm. Turka-Tarniawa niż.	23.000	—	—	23.000	1886	1886
		88. Droga gminna Jawora-Turze.	17.000	—	—	17.000	1883	1886
		Do przeniesienia	1,188.711	285.011	650.931	252.769	—	—

Koszt budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe dla budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Ogólny niedobór w zł.	Przypuszczalny wydatek w r. 1886 zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe na pokrycie wydatku w r. 1886 zł. w. a.	Niedobór w r. 1886 zł. w. a.	Uwagi
1,937.955	731.133	1,103.822	468.213	161.925	306.288	
30.000	1.000	29.000	30.000	1.000	29.000	
6.000	300	5.700	6.000	300	5.700	
44.657	22.328	22.329	11.164	5.582	5.582	Dla tej drogi przyznaną została subwencya w wysokości 50% ogólnych kosztów. LW. 21.677/85.
15.000	—	15.000	5.387	1.400	3.987	
1.498	—	1.498	1.498	—	1.498	
705	—	705	705	—	705	
3.080	—	3.080	3.080	—	3.080	Dla drogi Terszów-Tycha przyznano w zasadzie subwencyę 50% kosztów ogólnych. LW. 44.703/85.
20.000	—	20.000	20.000	—	20.000	
1.600	400	1.200	400	400	—	
1.250						
400						
80	400	1.560	1.960	400	1.560	
80						
150						
2,062.455	755.561	1,203.894	548.407	171.007	377.400	

Liczba porząd.	Powiat	Droga (powiatowa gminna)	Długość części			Kiedy zaczęto lub zamierzono rozpocząć budowę	Rok zamierzonego ukończenia budowy
			całej drogi w powiecie	zbudowanej	niezbudowanej	wymagającej rekonstrukcyi	
		Z przeniesienia	1,188.711	285.011	650.931	252.769	—	—
44	Drohobycz (21.982/85)	89. Droga gminna Drohobycz-Lwów	27.200	884	26.316	—	1883	1893
45	Stryj (21.994/85)	90. Droga gminna Stryj - Żurawno	14.000	1.850	12.150	—	1882	1890
46	Dolina (23.640/85)		—	—	—	—	—	—
47	Kałusz (22.259/85)	91. Dr. gm. Kałusz-Kopanki	18.000	8.000	10.000	—	—	1887
48	Bohorodczany (21.981/85)	92. Dr. pow. Bohorodczany-Sołotwina	12.000	—	12.000	—	1886	1891
		93. Dr. gm. Stary Łysiec-Posiecz	2.000	1.000	1.000	—	1886	1886
		94. Droga gm. Bohorodczany-Sadzawa	2.000	1.000	1.000	—	1886	1886
49	Nadwórna (23.248/85)	95. Droga gm. Nadwórna-Tyśmieniczany	14.424	—	14.424	—	1886	1888
		96. Droga gminna Delatyn-Jabłonów	15.182	—	15.182	—	1886	1888
50	Stanisławów (31.027/85)	97. Droga powiatowa Podhajce-Halicz	11.136	—	11.136	—	1885	1886
51	Rohatyn (33.589/85)		—	—	—	—	—	—
52	Żydaczów (21.704/85)	98. Dr. gm. Żurawno-Nowoszyn-Nowosielce	2.450	—	2.450	—	1885	1886
53	Lwów (23.261/85)	99. Dr. gm. Jaryczów Nowy-Podliski małe	11.250	—	11.250	—	1884	?
		Do przeniesienia	1,318.353	297.745	767.839	252.769		

Koszt budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe dla budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Ogólny niedobór w zł.	Przypuszczalny wydatek w r. 1886. zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe na pokrycie wydatków w r. 1886. zł. w. a.	Niedobór w r. 1886. zł. w. a.	U w a g i
2,062.455	755.561	1,203.894	548.407	171.007	377.400	Dla drogi Borysław - Schodnica przyznano w 1882. r. 5000 zł. subwencyi. LW. 10.225/85.
102.750	58.472	44.278	12.000	5.560	6.440	
41.000	19.480	21.520	5.000	2.050	2.950	
—	—	—	—	—	—	Wydział powiatowy nie zamierza ubiegać się o subwencyę.
21.000	10.500	10.500	6.000	3.000	3.000	Udzielenie subwencyi zawisło od dopełnienia warunków przepisanych okólnikiem Wydz. kraj. z 22. Grudnia 1882.
10.000	100	9.900	1.700	—	1.700	
1.000	—	1.000	1.000	—	1.000	
1.000	—	1.000	1.000	—	1.000	
14.000	3.609	10.391	4.670	1.203	3.467	
30.000	7.268	22.732	10.000	2.756	7.244	
27.051	15.526	11.525	13.525	4.025	9.500	Dla tej drogi przyznaną została subwencya w wysokości 50% ogólnych kosztów, z której na rok 1886. przypada 9500 zł.
—	—	—	—	—	—	Wydz. pow. nie przedłożył żadnych danych, ale zapewnia, że przedłoży je później.
12.000	6.000	6.000	12.000	6.000	6.000	Subwencya w zasadzie przyznana wskutek uchwały W. Sejmu z dnia 25. Września 1882. r. tyczącej się drogi Żurawno - Bortniki.
45.000	13.963	31.037	5.246	2.246	3.000	Uchwałą W. kraj. z dnia 7. Czerwca 1884 L. 27.418 przyznaną została subwencya po dopełnieniu warunków przepisanych.
2,267.256	890.479	1,373.777	620.548	197.847	422.701	

Liczba porząd	Powiat	Droga (powiatowa gminna)	Długość części: całej drogi w powiecie	zbudowanej	niezbudowanej	wymagającej rekonstrukcyi	Kiedy zaczęto lub zamierzono rozpocząć budowę	Rok zamierzonego ukończenia budowy
		Z przeniesienia	1,318.353	297.745	767.839	252.769	—	—
	Lwów	100. Dr. gm. w Nawaryi	1.500	800	700	—	1880	1886
54	Bóbrka (22.995/85)	101. Dr. gm. Bóbrka-Przemyślany	7.300	2.100	5.200	—	1884	1886
55	Przemyślany (21.997/85)	102. Dr. pow. Przemyślany-Świrz	14.385	11.643	2.742	—	1879	1886
		103. Dr. gm. Gliniany-Słowita	9.553	—	9.553	—	1885	1889
56	Kamionka Strumiłowa (32.089/85)	104. Dr. pow. Jabłonówka-Busk-Rakobuty	12.000	—	12.000	—	1886	1888
57	Brody (21.665/85)	105. Dr. pow. Brody-Podkamień-Załoźce	40.350	—	40.350	—	1885	1890
58	Złoczów (21.995/85)	106. Dr. pow. Złoczów-Ożydów	20.854	—	20.854	—	1886	1890
		107. Dr. Gliniany-Olesko-Brody	33.260	3.650	29.610	—	1885	1886
59	Brzeżany (24.927/85)		—	—	—	—	—	—
60	Podhajce (22.538/85)	108. Dr. pow. Podhajce-Halicz	29.500	—	—	29.500	1886	1886
		109. Dr. gm. Podhajce-Wiśniowczyk-Chmielówka	27.000	—	27.000	—	1886	1890
		110. Dr. gm. Kotuzów-Tarnopol	27.000	—	27.000	—	1886	1894
		Do przeniesienia	1,541.055	315.938	942.848	282.269	—	—

Koszt budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe dla budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Ogólny niedobór w zł.	Przypuszczalny wydatek w r. 1886 zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe na pokrycie wydatku w r. 1886 zł. w. a.	Niedobór w r. 1886 zł. w. a.	Uwagi
2,267.256	890.479	1,373.777	620.548	197.847	422.701	
8.000	5.000	3.000	3.000	1.000	2.000	
31.000	15.486	15.514	16.593	13.078	3.515	Uchwałą Wydziału kraj. z 1. Maja 1883. L. 18.469 przyznaną została subwencya w wysokości 50% kosztów ogóln.
45.000	15.220	29.780	8.226	3.044	5.182	Wydz. pow. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie.
33.438	18.466	14.972	7.000	3.498	3.502	
90.000	45.000	45.000	30.000	15.000	15.000	Przyrzeczono subwencyę w wysokości 50% kosztów ogólnych dla drogi Nowosiołki-Kamionka. LW. 18.120/84.
173.405	86.722	86.683	30.000	21.918	8.082	Uchwałą Wydz. kraj. z 30. Stycznia 1885 L. 62.329/84 przyznaną została subwencya w wysokości 50% ogóln. koszt.
101.543	52.600	48.943	20.309	10.520	9.789	
7.005	2.900	4.105	7.005	2.900	4.105	Przyznano subwencyę w zasadzie w wysokości 25% ogólnych kosztów. LW. 44.714/85.
—	—	—	—	—	—	W. p. nie zamierza ubiegać się o subwencyę.
9.000	5.000	4.000	9.000	5.000	4.000	
54.000	3.500	50.500	10.100	600	9.500	
54.000	7.200	46.800	5.200	800	4.400	
2,873.647	1,147.573	1,723.074	766.981	275.205	491.776	

Liczba porząd.	Powiat	Droga (powiatowa gminna)	Długość części				Kiedy zaczęto lub zamierzono rozpocząć budowę	Rok zamierzonego ukończenia budowy
			całej drogi w powiecie	zbudowanej	niezbudowanej	wymagającej rekonstrukcyi		
		Z przeniesienia	1,541.055	315.938	942.848	282.269	—	—
	Podhajce	111. Dr. gm. Podhajce-Kozowa.	13.000	—	13.000	—	1886	1891
61	Buczacz (21.709/85).	112. Dr. pow. Buczacz-Potok złoty.	39.500	19.500	20.000	—	1880	1886
62	Tłumacz (26.950/85).	—	—	—	—	—	—	—
63	Kołomyja (23.254/85).	113. Dr. gm. Jabłonów-Nadwórna	29.000	14.000	15.000	—	1856	1886
		114. Dr. pow. Kołomyja-Peczeniżyn.	12.500	6.000	6.500	—	1880	1888
64	Kossów (21.714/85).	115. Dr. pow. Kuty-Hryniawa	53.000	—	—	53.000	1886	1890
		116. Dr. pow. Kossów-Żabie	47.000	—	—	47.000	1886	1890
		117. Dr. gm. Kossów-Rożniatów.	6.400	—	—	6.400	1886	1887
65	Śniatyn (21.719/85).	118. Dr. pow. Załucze-Rożniów.	30.000	22.000	8.000	—	1877	1887
66	Horodenka (23.574/85).	119. Dr. pow. Niezwiska-Obertyn-Kamionki.	16.042	5.002	11.040	—	1882	1888
67	Zaleszczyki (21.985/85).	120. Dr. gm. Uścieczko-Głęboka-Jazłowiec.	14.587	5.500	9.087	—	1874	1888
68	Czortków (26.953/85).	121. Dr. pow. Wierzbowiec-Białobożnica	13.944	—	13.944	—	1884	1886
		122. Dr. gm. w Nagorzance.	550	—	550	—	1886	1886
		Do przeniesienia	1,816.578	387.940	1,039.969	388.669	—	—

Koszt budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe dla budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Ogólny niedobór w zł.	Przypuszczalny wydatek w r. 1886. zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe na pokrycie wydatków w r. 1886. zł. w. a.	Niedobór w r. 1886. zł. w. a.	U w a g i
2,873.647	1,147.573	1,723.074	766.981	275.205	491.776	
26.000	4.800	21.200	3.533	800	2.733	
90.000	46.500	43.500	30.000	9.500	20.500	Uchwałą Wydziału kraj. z dnia 17. Kwietnia 1883 L. 17.770 przyznaną została w zasadzie subwencya dla tej drogi.
—	—	—	—	—	—	Wydział pow. nie zamierza ubiegać się o subwencyę.
5.000	2.400	2.600	4.000	2.400	1.600	Wydział pow. prowadzi budowę w oczekiwaniu, że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie.
21.000	8.568	12.432	13.750	2.856	10.894	
35.000	6.000	54.000	7.000	6.000	6.000	Udzielenie subwencyi zawisło od dopełnienia warunków przepisanych okólnikiem Wydz. kraj. z 22. Grudnia 1882.
25.000			5.000			
10.000	2.500	7.500	5.000	2.500	2.500	
30.000	18.600	11.400	8.000	2.000	6.000	
28.185	14.093	14.092	8.000	4.000	4.000	Uchwałą Wydziału kraj. z dnia 24. Kwietnia 1883 L. 15.694 przyznaną została subwencya w wysokości 50% ogólnych kosztów.
35.727	4.216	31.511	12.000	4.216	7.784	Uchwałą Wydz. kraj. z dnia 30. stycznia 1885 L. 62.705/84 przyznaną została subwencya w wysokości 30% ogólnych kosztów.
50.720	26.060	24.660	26.162	13.832	12.330	Uchwałą Wydz. kraj. z dnia 7. Marca 1884 L. 6055 przyznaną została subwencya do wysokości 50% ogólnych kosztów.
2.000	1.000	1.000	2.000	1.000	1.000	
3,232.279	1,282.310	1,946.969	891.426	324.309	567.117	

Liczba porząd	Powiat	Droga (powiatowa gminna)	Długość części				Kiedy zaczęto lub zamierzono rozpocząć budowę	Rok zamierzonego ukończenia budowy
			całej drogi w powiecie	zbudowanej	niezbudowanej	wymagającej rekonstrukcyi		
		Z przeniesienia	1,816.578	387.940	1,039.969	388.669	—	—
69	Trembowla (21.989/85)	123. Dr. pow. Trembowla-Skałat	16.000	—	16.000	—	1886	1887
70	Tarnopol (21.988/85)	124. Dr. pow. Tarnopol-Brody.	28.508	11.454	17.054	—	?	1888
71	Zbaraż (32.556/85)	—	—	—	—	—	—	—
72	Skałat (22.536/85)	125. Dr. gm. Grzymałów-Touste-Husiatyn	10.000	5.000	5.000	—	1883	1886
		126. Dr. pow. Podwołoczyska-Touste.	35.000	9.000	26.000	—	1884	1888
73	Husiatyn (22.999/85)	127. Droga powiatowa Touste-Husiatyn.	22.000	—	22.000	—	1886	1889
		128. Dr. pow. Probużna-Hadynkowce	7.000	—	7.000	—	1886	1887
74	Borszczów (21.669/85) (26.189/85)	129. Dr. Ujście biskupie-Szuparka-Szyszkowce-Korolówka.	20.000	—	20.000	—	1886	1891
		130. Dr. Jezierżany-Bilcze.	14.000	—	14.000	—	1886	1891
		Razem .	**1,969.086**	**413.394**	**1,167.023**	**388.669**	—	—

Koszt budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe dla budowy całej drogi w powiecie zł. w. a.	Ogólny niedobór w zł.	Przypuszczalny wydatek w r. 1886 zł. w. a.	Rozporządzalne fundusze miejscowe na pokrycie wydatku w r. 1886 zł. w. a.	Niedobór w r. 1886 zł. w. a.	Uwagi
3,232.279	1,282.310	1,946.969	891.426	324.309	567.117	Wydz. pow. prowadzi budowę w oczekiwaniu że dotychczasowa miara subwencyi i nadal zachowaną będzie. Budowa drogi Trembowla-Budzanów na ukończeniu.
40.000	25.000	15.000	20.000	10.000	10.000	
37.110	—	37.110	12.000	—	12.000	
—	—	—	—	—	—	Wydz. pow. oznajmił, że przedłoży żądane daty po wykonaniu potrzebnych studyów technicznych.
23.432	12.052	11.380	4.000	2.000	2.000	Do LW. 22.560/83 przyznaną została subwencya w wysokości 49% ogólnych kosztów.
100.000	50.000	50.000	10.000	5.000	5.000	Uchwałą Wydz. kraj. z dnia 26. Lutego 1884 L. 7628 przyznaną została subwencya w wysokości 50% ogólnych kosztów.
66.000	33.000	33.000	20.000	10.000	10.000	
15.000	8.000	7.000	10.000	5.000	5.000	
50.000	25.000	25.000	8.333	4.167	4.166	
35.000	17.500	17.500	5.833	2.917	2.916	Z powodu znacznej ofiarności strony bezpośrednio interesowanej, zasługuje ta droga na subwencyonowanie.
3,598.821	**1,452.862**	**2,142.959**	**981.592**	**363.393**	**618.199**	

Alegat 39. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Wykaz

bezzwrotnych zapomóg udzielonych w r. 1885. na publiczne roboty drogowe z funduszów zapomogi państwowej i krajowej dla ludności wiejskiej niedostatek cierpiącej.

Liczba porządkowa	Data rozporządzenia: Prezydyum c. k. Namiestnictwa	Data rozporządzenia: L. Wydziału krajowego	Na drogę	Dla powiatu	Udzielono z funduszu: państwowego	Udzielono z funduszu: krajowego	Uwaga
1		8/9 44708	powiat. Żywiec-Kęty	Biała		4000	
2	25/3 85 l. 3184	15615	na roboty publiczne	Bochnia	7000	—	
3	13/6 „ „ 5798	29560	z Ujścia do Niepołomic i Boryczowa	Bochnia	3500	—	
4	15/6 „ „ 5839	29924	na naprawę dróg gminnych	Bohorodczany	2000	—	
5	2/4 „ „ 2643	17532	„ „ „ „	Brzesko	3000	3000	
6	14/4 „ „	16223	„ „ „ „	Brzozów	—	1400	
7	16/6 „ „ 5952	30499	Izdebki-Nozdrzec, Dynów-Jawornik	„	2000	—	
8	12/6 „ „ 5100	29662	z Ujścia jezuickiego do Szczucina	Dąbrowa	4000	—	
9	20/3 „ „	14159	na roboty publiczne	Drohobycz	—	1500	
10	30/4 „ „ 3800	22787	na dojazdy kolejowe	Gorlice	2000	—	
11	27/3 „ „	14028	na roboty publiczne	Grybów	—	1000	
12	30/3 „ „ 3059	16941	„ „ „	„	1000	—	
13	14/8 „ „	15676	„ „ „	Jarosław	—	1000	
14	10/4 „ „ 2680	18513	Jarosław-Sieniawa i inne drogi	„	5000	—	
15	6/3 „ „	10947	na drogi gminne	Jasło	—	6000	
16	18/3 „ „ 2392	14493	na drogę powiatową Frysztak-Wielkopole	„	2000	—	
17	16/6 „ „ 5952	30499	Niegłowice-Dębowiec	„	3000	—	
18	„ „ „ „	„	Frysztak-Wielopole	„	2000	—	
19	15/6 „ „ 5909	30008	droga strategiczna Halicz-Siwka	Kałusz	1200	—	
20	16/6 „ „ 5952	30499	Wojniłów-Żurawno	„	1500	—	
21	14/8 „ „	19605	Ranizów-Bojanów	Kolbuszowa	—	800	
22	6/7 „ „ 6731	34926	Łańcut-Leżajsk, powiat	Łańcut	1000	—	
23	28/4 „ „	20667	na drogi gminne	Mielec	—	3000	
24	23/4 „ „ 3314	22385	na naprawę dróg gminnych	Myślenice	1000	—	
25	3/4 „ „	15059	„ „ „ „	„	—	2000	
26	„ „ „	25503	Ulanów-Bieliniec	Nisko	—	2000	
27	12/6 „ „ 4830	29927	„ „	„	1000	—	

Liczba porządkowa	Data rozporządzenia: Prezydyum c. k. Namiestnictwa	Data rozporządzenia: L. Wydziału krajowego	Na drogę	Dla powiatu	Udzielono z funduszu: państwowego	Udzielono z funduszu: krajowego	Uwaga
28	$^{12}/_{6}$ 85 l. 4830	29927	Nisko - Ulanów	Nisko	1000	—	
29	„ „ „ „	„	Rudnik - Ulanów	„	1500	—	
30	„ „ „ „	„	Rudnik - Leżajsk	„	2500	—	
31	$^{17}/_{3}$ „ „	13352	na drogi gminne	Nowy Sącz	—	1000	
32	$^{16}/_{6}$ „ „ 5952	30499	droga strategiczna Stary Sącz - Piwniczna	„	3000	—	
33	$^{25}/_{3}$ „ „ 2739	15615	na roboty publiczne	Przemyśl	8356	—	
34	$^{16}/_{6}$ „ „ 5952	30499	Nienadowa - Iskań	„	2500	—	
35	$^{14}/_{7}$ „ „	17535	Medyka - Bniów - Starzawa	„	—	4000	
36	$^{16}/_{6}$ „ „ 5952	30499	Bursztyn - Łopuszna	Rohatyn	1500	—	
37	„ „ „ „	„	Rohatyn - Żurawno	„	2000	—	
38	$^{6}/_{4}$ „ „ 3130	17827	na roboty publiczne	Ropczyce	2400	—	
39	$^{16}/_{6}$ „ „ 5952	30499	Sędziszów - Kolbuszowa	„	1500	—	
40	„ „ „ „	„	Jawornik-Łańcut-Dynów	Rzeszów	1000	—	
41	$^{14}/_{6}$ „ „ 5801	30007	na publiczne drogi	Rudki	5500	—	
42	$^{14}/_{7}$ „ „	32176	Sambor - Mościska	Sambor	—	1000	
43	$^{27}/_{3}$ „ „	14924	na roboty publiczne	Stanisławów	—	2500	
44	$^{6}/_{9}$ „ „ 7971	46605	powiat. Podhajce - Halicz	„	2000	—	
45	$^{15}/_{6}$ „ „ 5909	30008	droga strategiczna Halicz - Siwka	„	3800	—	
46	$^{16}/_{4}$ „ „ 3514	19683	droga powiatowa Terszowa - Tycha	Stare miasto	2000	—	
47	$^{16}/_{6}$ „ „ 5952	30499	„ „	„ „	1000	—	
48	„ „ „ „	„	Stryj - Żurawno	Stryj	1500	—	
49	$^{8}/_{3}$ „ „ 1981	12678	na roboty publiczne	Tarnobrzeg	4000	—	
50	$^{10}/_{4}$ „ „ 3251	18514	„ „ „	„	1200	—	
51	$^{13}/_{4}$ „ „ 3222	19003	„ „ „	Wadowice	3000	—	
52	$^{16}/_{6}$ „ „ 5952	30499	Brzeźnica - Czernichów, Kalwarya-Skawina-Brzeżina i Spytkowiec-Wisła	„	3000	—	
53	$^{14}/_{7}$ „ „	28330	na drogę gminną w Wiśniowej	Wieliczka	—	300	
54	$^{16}/_{6}$ „ „ 5952	30499	Wieliczka - Myślenice i Dobczyce-Niezdów-Szczerzec	„	3000	—	
55	„ „ „ „	„	Mikołajów - Rozdół, Drohowyże-Komarno, Żydaczów-Chodorów-Żurawno	Żydaczów	3000	—	
56	$^{20}/_{3}$ „ „ 2357	14918	na roboty publiczne	Żywiec	1500	—	
			Suma		103.956	34.500	

Alegat 40. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Wykaz dojazdów kolejowych

bądź uznanych za publiczne, bądź też przedstawionych do uznania przez odnośne reprezentacye powiatowe.

Liczba bież.	Dojazd do stacyi	Powiat	Długość dojazdu w metrach bieżących	Ogólny koszt dojazdu zł.	ct.	Preliminarz datku konkurencyjnego przypadającego na fundusz krajowy w 1885. i 1886. r. zł.	ct.	Uwagi
		I. Koleje dawniejsze.						
		***a)* północna cesarza Ferdynanda.**						
1	Jawiszowice . . .	Biała	695	4.528	37	192	67	zbudowany
		***b)* Karola Ludwika.**						
2	Bierzanów	Wieliczka	2.200	4.000	—	850	—	w pertraktacyi
3	Kłaj	Bochnia	934	3.000	—	831	15	w pertraktacyi
4	Żurawica	Przemyśl	3.000	1.730	12	—	—	w pertraktacyi
5	Zadwórze	Przemyślany	1.870	18.566	15	555	74	zbudowany
6	Zabłotce	Brody	10.500	40.000	—	6.666	66	w pertraktacyi
7	Złoczów	Złoczów	1.995	8.366	45	157	17	zbudowany
		***c)* Lwowsko-Czerniowiecka.**						
8	Bóbrka-Chlebowice .	Bóbrka	4.476	19.700	—	3.890	16	
9	Bursztyn-Demianów .	Rohatyn	597	2.000	—	670	—	w pertraktacyi
		II. Koleje nowe.						
		***a)* Transwersalna.**						
		***aa)* linia Zwardoń-Żywiec.**						
10	Milówka	Żywiec	585	2.287	—	763	—	
		***bb)* linia Żywiec-Nowy Sącz.**						
11	Jeleśna		151	1.207	—	305	—	w pertraktacyi
12	Lachowice	Żywiec	601	1.351	—	316	—	„
13	Sucha		25	545	—	182	—	„
14	Osielec	Myślenice	105	1.651	50	60	50	—
		Zniesienie I. . .	27.734	108.932	59	15.440	05	

Uwaga. Z pomiędzy dojazdów wykazem objętych, przypada na kolej transwersalną 32, do których przybędą prawdopodobnie jeszcze dojazdy wiodące do stacyi w Korosiatynie i Pyszkowcach tak, że ogólna liczba publicznych dojazdów wiodących do stacyi tej kolei wyniosłaby w takim razie 34.

Liczba bież.	Dojazd do stacyi	Powiat	Długość dojazdu w metrach bieżących	Ogólny koszt dojazdu zł.	ct.	Preliminarz datku konkurencyjnego przypadającego na fundusz krajowy w 1885. i 1886. r. zł.	ct.	Uwagi
15	Zaryte	Myślenice	292	2.464	50	113	50	
16	Chabówka	Nowy Targ	470	7.000	—	1.550	—	Zbudowany ale wymaga rekonstrukcyi
		***cc)* Linia Sucha-Skawina.**						
17	Skawce	Wadowice	33	620	—	135	—	
18	Kalwarya		510	3.950	—	848	—	
		***dd)* Linia Oświęcim-Podgórze.**						
19	Przeciszów		233	1.600	49	351	49	
20	Zator		417	3.090	54	726	18	
21	Ryczów	Wadowice	126	1.374	39	342	—	
22	Brzeźnica		151	1.240	56	363	52	Zbudowany
23	Wielkie drogi . . .		140	1.259	04	335	68	
24	Skawina							
25	Swoszowice	Wieliczka	964	9.616	—	1.950	—	
26	Podgórze							
		***ee)* Linia Grybów-Zagórz.**						
27	Wola Łużańska . .		389	2.226	46	808	15	Zbudowany
28	Zagórzany	Gorlice	215	802	—	289	—	
29	Biecz		186	808	43	202	11	
30	Jasło	Jasło	128	5.134	24	900	55	
31	Krosno	Krosno	555	2.391	45	643	86	
32	Iwonicz	dto.	179	1.481	98	267	—	
33	Rymanów	Sanok	425	834	—	139	—	
		***ff)* Linia Stanisławów-Husiatyn**						
34	Niżniów	Tłumacz	312	6.115	11	336	37	zbudowany
35	Monasterzyska . . .		244	6.727	12	842	—	
36	Jezierzany	Buczacz	1.417	5.523	—	1.739	—	
37	Buczacz		232	3.179	60	529	93	w pertraktacyi
		Zniesienie II. . .	7.618	67.438	89	13.412	34	

Liczba bież.	Dojazd do stacyi	Powiat	Długość dojazdu w metrach bieżących	Ogólny koszt dojazdu zł.	ct.	Preliminarz datku konkurencyjnego przypadającego na fundusz krajowy w 1885. i 1886. r. zł.	ct.	Uwagi
38	Dżuryn	Czortków	78	973	—	324	51	
39	Czortków	dto.	1.121	23.740	68	1.040	11	zbudowany
40	Kopeczyńce	Husiatyn	1.000	7.000	—	1.300	—	
		***gg)* Odnoga Zagórzany - Gorlice.**						
41	Gorlice	Gorlice	230	1.622	39	440	80	
		***b)* Jarosławsko - Sokalska.**						
42	Oleszyce	Cieszanów	1.040	7.050	—	1.175	—	
43	Lubaczów	dto.	915	4.400	—	733	33	
44	Huta zielona . . .		3.360	7.826	60	1.592	68	w pertraktacyi
45	Rawa ruska	Rawa ruska	820	2.289	64	347	23	
46	Uhnow		1.027	6.597	38	1.281	87	
47	Bełz		775	5.470	—	911	67	
48	Krystynopol . . .	Sokal	1.290	12.000	—	2.000	—	
49	Sokal		2.540	22.300	—	3.433	38	
		***c)* Stryj - Beskid.**						
50	Lubieńce		423	2.016	21	336	05	
51	Synowódzko wyżne .	Stryj	154	1.020	31	170	04	
52	Skole		126	635	20	105	86	
	Zniesienie III. . .		14.899	104.941	41	15.192	53	
	„ II. . .		7.618	67.438	89	13.412	34	
	„ I. . .		27.734	108.932	59	15.440	05	
	Ogółem . .		50.251	281.312	89	44.044	92	

WYKAZ

datków ofiarowanych przez Rady powiatowe w roku 1880. w celu ułatwienia pomocy kraju dla wykończenia kolei transwersalnej.

Liczba bieżąca	Powiat	Rocznie zł.	Rocznie ct.	Przez lat	Razem zł.	Razem ct.	Wpłacono jak w poprzednim wykazie zł.	Wpłacono jak w poprzednim wykazie ct.	Wpłacono do końca Czerwca 1885. zł.	Wpłacono do końca Czerwca 1885. ct.	Uwaga
1	Gorlice	675	99	20	13.519	90	—	—	—	—	Datek ofiarowany był warunkowo.
2	Krosno	746	78	20	14.935	74	—	—	—	—	
3	Sanok	796	—	20	15.920	15	—	—	—	—	Przedłużono termin spłaty LW. 23.223/83.
4	Buczacz	1.370	30	20	27.406	—	1.000	—	1.000	—	
5	Nowy Targ	361	34	20	7.226	79	361	34	—	—	
6	Jasło	1.681	07	20	33.621	44	—	—	—	—	Datek ofiarowany był warunkowo.
7	Czortków	528	99	20	10.579	99	528	99	530	—	
8	Zaleszczyki	603	40	10	6.034	09	2.413	64	603	41	
9	Stanisławów	944	22	20	18.884	67	1.978	09½	383	18	
10	Tłumacz	717	69	20	14.353	80	700	06	—	—	
11	Limanowa	469	17	20	9.383	44	—	—	—	—	Peryod spłaty rat ma być liczony od roku 1884.
	Ogółem	8.894	95	20	171.866	01	6.982	12½	2.516	59	LW. 53.726/82.
							9.498 zł. 71½ ct.				

WYKAZ

wydatków poniesionych ze Skarbu Państwa na utrzymanie gościńców wojskowych w latach 1862. do 1883. włącznie.

Liczba bieżąca	Nazwa gościńca	Koszta utrzymania gościńców wojskowych						Uwaga
		w latach 1862. do 1876. (do LN. 56.317/77)		w roku 1877. do (LN. 23.349/78)		w latach 1878. do 1883.		
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
	Gościniec Nadwiślański.							
1	Część: Proszowski-Niepołomice							
	od 1 do 21 kilometra	37.846	98	7.241	59	25.741	89	okręg budowniczy Bocheński
2	„ Biała-Zator-Podgórze							
	od 105 do 134 kilometr. i 156 metr.	—	—	5.492	27	38.457	22	okręg budowniczy Bialski
	od 50 do 104 kilometr. . . .	148.823	40	9.922	81	71.083	44	okręg budowniczy Krakowski
	gościniec Izdebnicki od 3 do 11 kilometr. .	—	—	—	—	23.507	12	okręg budowniczy Krakowski
	Gościniec Zakluczyński.							
3	Część: Gorlice-Źmigród							
	od 1 do 29 kilometra	35.544 77.349	25 30	3.360	89	30.414	29½	okręg budowniczy Jasielski
4	Część: Gdów-Gorlice							
	od 84 do 129 kilometr. i 376 metr. .	218.713	53	11.552	43	91.281	53½	okręg budowniczy Bocheński
	od 34 do 73 kilometra . . .	49.771 9.691	49½ 15½	7.040	60	63.797	32	okręg budowniczy Nowosądecki.
	Razem . .	577.740	11	44.610	59	344.282	82	
		Ogółem 966.633 zł. 52 ct.						

Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.
Lwów 20. Września 1884.

Alegat 43. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za r. 1885.

W y k a z

wydatków na koszta leczenia ubogich w roku 1884. z rubryki III. funduszu krajowego.

Liczba porządkowa	Szpitale	Za ile kwartałów	Ilość dni	Zapłacona kwota zł.	ct.	Uwaga
1	Biała	4	7.900	3.504	20	
2	Bochnia	4	15.087	7.544	40	
3	Brody	4	13.576	6.871	90	
4	Brzeżany	4	12.912	6.916	30	
5	Drohobycz	4	15.579	7.952	09	
6	Jasło	4	19.666	9.440	50	
7	Kołomyja	4	17.472	8.081	83	
8	Kraków św. Łazarza:					
	Oddział chorych	4	107.994	70.436	21	
	„ położnic	4	22.765	15.215	52	
	„ syfilitycznych	4	43.805	37.051	80	
	„ obłąkanych	4	16.956	13.194	81	
	Klinika	4 i z lat dawnych	20.934	24.106	35	Zaliczka 10.000 zł.
9	Kulparków zakład obłąkanych	4	120.349	117.974	18½	
10	Lwów: Oddział chorych	4	350.292	288.742	56½	
	„ położnic	4	9.004	7.576	42	
11	Podhajce	4	16.464	8.936	66	Zaliczka 500 zł.
12	Przemyśl	4	28.337	9.381	85	
13	Rzeszów	4	20.327	10.460	27	
14	Sambor	4	13.451	7.910	90	
15	Sanok	4	15.193	8.975	20	
16	Sącz nowy	4	15.576	8.355	06	
17	Sniatyn	4	1.622	884	10	
18	Sokal	4	15.550	8.218	47	
19	Stanisławów	4	21.952	11.774	98	
20	Stryj	4	22.869	13.812	85	Zaliczka 400 zł.
21	Tarnopol	4	18.216	9.101	55	
22	Tarnów	4	33.353	16.113	—	
23	Wadowice	4	3.751	1.954	36	
24	Zaleszczyki	4	10.463	5.167	38	
25	Złoczów	4	21.183	10.323	08	
26	Żółkiew	4	19.530	11.705	20	Zaliczka 2000 zł.
	Razem szpitale galicyjskie		1,072.128	767.683	99	
	Do przeniesienia		1,072.128	767.683	99	

Liczba porządkowa	Szpitale	Za ile kwartałów	Ilość dni	Zapłacona kwota zł.	Zapłacona kwota ct.	Uwaga
	Z przeniesienia . .		1,072.128	767.683	99	
27	Szpitale zagraniczne . .		142.211½	72.421	14	
28	„ wojskowe . . .		4.435½	1.774	20	
	Razem wszystkie szpitale .		1,218.775	841.879	33	
	Do tego:					
29	Należytości wypłacone za sprawdzanie rachunków aptekarskich i recept, oraz inne wydatki i zwroty			10.071	73	
	Ogółem . .			851.951	06	
	Od tego:					
	Zwroty zaliczek od gmin i inne			29.030	08½	
	Pozostaje czysty wydatek .			822.920	97½	
	Na rubr. V. dochodów „Zwroty zaliczek z lat ubiegłych“ zarachuje się:					
Budżetu poz. 11.	Szpitale z rachunków kwartalnych			13.075	44½	
„ 12.	Gminy za koszta leczenia			5.432	25½	
	Razem . .			18.507	70	

Alegat 44. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Wykaz

cen targowych i cen szpitalnych w Warszawie, Krakowie i we Lwowie w 1882. i 1883. obrachowane na monetę austryacką licząc 1 r. = 1 zł. 30 ct.

	Ceny targowe						Ceny szpitalne					
	Warszawa L. 10199/85		Kraków L. 14537/85		Lwów L. 13762/85		Warszawa str. 11-12 spr.		Kraków L. 15944/85		Lwów L. 15944/85	
	1882	1883	1882	1883	1882	1883	1882	1883	1882	1883	1882	1883
1 klgr. mięsa wołowego	38.4	37.1	49.7	52.0	51.1	53.5	28.2	26.0	45.0	45.0	52.0 *)	45.0
„ cielęciny	37.1	35.8	46.	48.	41.1	43.0	34.2	34.2	45.0	45.0	52	44.5
„ wieprzowiny	42.9	41.6	60.	58.	58.0	58.5	35.0	35.0	54	60	52	45
„ masła	83.9	75.1	1zł0.5	1zł.12	1zł.11	1zł21.2	81.6	69.4	78	90	95	1zł.05
„ mąki pszennej Nr. 0	20.8	20.2	24.	23.4	—	—	17.6	17.6	21	—	—	—
„ „ „ Nr. 1	18.7	17.9	23.3	22.4	21.3	21.1	14.8	14.8	20.4	19.2	21.15	21.8
„ „ „ Nr. 2	17.9	15.3	22.1	21.7	20.3	20.2	12.2	12.2	19.6	18.8	20.25	20.95
„ bułek	19.5	18.2	20.	20	23.8	26.9	18.7	17.4	18.43	17.87	21.35	21.57
„ chleba pytlowanego	10.9	9.4	17.2	17.0	13.5	14.3	11.7	10.4	10.56	9.91	14.25	15.55
„ krup jaglanych	6.3	7.1	13.	13.6	14.7	14.8	7.2	7.0	13.0	12.0	11.64	14.5
„ „ hreczanych	8.4	9.6	17.5	17.0	17.3	21.7	7.0	7.6	19.5	14.7	14.5	21.0
„ „ pszennych	14.5	16.0	24.3	24	23.4	22.6	11.3	10.4	22.0	18.7	21.6	22.3
„ „ perłowych	12.7	13.6	23.5	24.7	37.8	37.3	13.2	11.2	16·0	14.0	27	23
„ „ drobn. hrecz.	13.7	15.7	—	—	—	—	13.6	14.5	25	23	20.5	29
„ świec stearynowych	54.—	60.2	1zł.06	1zł.11	95.3	97.2	67.6	78	1 zł.	1 zł.	1zł.11	1zł.18
„ nafty	18.0	17.1	24.	24.	27.7	28.5	19.5	18.3	22.52	21.0	21.5	29.5
Centnar owsa (100 klgr.)	3zł.70	3zł.79	6zł.90	7zł.52	6zł.21.3	6 z.71.1	2zł.41	1zł.82	9 zł.	8zł.79	—	—
„ siana „	3zł.51	3zł.56	2zł.68	3zł.62	2zł.00.7	2 z.65.7	1zł.84	1zł.56	1 zł.50	1zł.66	—	—
„ słomy „	1zł.27	94.9	2zł.04	2zł.34	1zł.56.6	1 z.79.7	1zł.35	1zł.06	2 zł.05	1zł.95	1zł.60	1zł.75
„ węgli (50 kgr.)	—	—	33.	34.	1zł.73.3	1 z.53.8	41.21	41·21	30.5	31	80	80
Sążeń drzewa 4. metrowy	—	9zł.19	17.44	18.88	14zł.53	14zł.32	6zł.98	6zł.98	10z.50	12z50	12.80	13.0

*) Obawa zamknięcia granicy dla bydła w chwili zawierania kontraktu na dostawę, była przyczyną wyższej ceny mięsa w tym roku, w porównaniu z poprzedzającym i następnym.

Alegat 45. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885

Ruch chorych

i koszt utrzymania w szpitalach Warszawskich w r. 1882.

Warszawa miała w 1882 r. 383.943 ludności. — Rubel = 1 zł. 30 ct.

Nr.	Nazwa zakładów	Ilość łóżek	Leczono	Umarło	% śmiertl.	Średni pobyt chorego	średnia ilość chorych dzieci	Ilość dni leczenia	Ogólny wydatek w zł. austr.	Koszt dnia leczenia
1.	**Szpital Dzieciątka Jezus:**									
	Oddział chorych	500	6.594	869	13·2	20·4	368·6	134 557	274.999.67	?
	„ obłąkanych kobiet . .	200	298	29	9·0	243·7	198·9	72.616		
	„ położnic	12	275	26	9·4	8·8	6·6	2.424		
	„ podrzutków . . .	286	5.744	1.089	18·3	20·1	3.165	1.159.202		
2.	**Szpital św. Łazarza** dla wewnętrz.	300	3.382	58	1·7	28·0	260·0	94.912	78.049.35	82. 1
3.	„ **oczny ks. Lubomirskiego**	50	664	—	—	35·6	59·8	21.831	18.516.53	84. 7
4.	**5 Przytułków dla położnic**	15	42	—	—	10·5	7·3	447	8.807.69	19zł70
5.	**Szpital żydowski:**									
	Oddział chorych	220	4.264	368	8·6	17·8	199·5	72.845	79.453.86	73. 3
	„ wewnętrznych . .	120	550	2	0·4	29·9	44·2	16.143		
	„ obłąkanych . . .	50	130	8	6·1	140·1	47·7	17.384		
	„ położnic	10	98	—	—	18·3	4·8	1.760		
	Suma *A.* z 5. szpitali . .	1.763	22.041	2.449	11.1	72.3	4367	1.594.121	459.82710	
6.	**Szpital św. Ducha.** Oddział chorych	188	2.569	296	12.0	22.3	157.5	57.505	15.627.73	122.2
	„ oddział sierót chłopców .	12	12	—	—	365.0	12.0	4.380		
7.	„ **św. Jana Bożego** dla obłąkan.	200	302	44	14.5	243.3	201.3	73.490	63.357.77	86.1
8.	„ **na Pradze** oddział chorych	60	723	92	12.7	23.7	46.9	17.126	21.162.97	123.5
9.	„ **przy domu przytułku i Pracy**	60	1.125	178	15.8	21.6	66.6	24.293	24.445.99	106.
10.	„ **św. Rocha** oddział chorych	100	1.722	167	9.7	19.2	90.5	33.049	44.878.36	135.2
11.	„ **ewangielicki** oddział chorych	70	854	95	11.1	28.3	66.1	24.144	21.820.39	90.3
	Suma *B.* z 6. szpitali . .	678	7.295	872	12.0	31.4	639.0	229.607	251.29327	106.
	3 szpitale krajowe nasze we Lwowie, Krakowie i Kulparkowie	1.711	15.750	1.386	8.8	29.7	1277.8	466.405	424.242	90.9

Alegat 46. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z 1885 r.

Ruch chorych

i koszt utrzymania w szpitalach Warszawskich w 1883. — Rubel = 1 zł 30 ct.

Nr.	Nazwa zakładów	Ilość łóżek	Leczono	Umarło	% śmiert.	Średni pobyt chorego	Średnia ilość chorych dziennie	Ilość dni leczenia	Ogólny wydatek w zł. austr.	Koszt dnia leczenia ct.
1.	**Szpital Dzieciątka Jezus:**									
	Oddział chorych	500	6.617	895	13·5	21·3	387·4	141.400		
	„ obłąkanych kobiet . .	200	279	23	8·2	234·5	202·2	73.797	284.452.85	?
	„ położnic	12	277	8	2·9	9·0	6·8	2.504		
	„ podrzutków	286	5.383	1008	18·7	191·1	281·9	1,028.990		
2.	**Szpital św. Łazarza** dla wenerycz.	300	3.369	41	1·2	28·6	264·7	96.624	76.339.99	78·9
3.	„ **oczny ks. Lubomirskiego**	50	577	—	—	35·0	55·4	20.214	17.957.96	88·7
4.	**5 Przytułków dla położnio**	15	496	1	0·2	9·0	12·1	4.428	13.277.29	299·7
5.	**Szpital żydowski:**									
	Oddział chorych	220	3930	371	9·4	17·2	185·1	67·577		
	„ wenerycznych . . .	120	510	4	0·8	32·5	45·3	16.564		
	„ obłąkanych	50	134	19	14·1	134·6	49·4	18.043	76.808.26	74·1
	„ położnic	10	61	7	11·4	21·6	3·6	1.316		
	Suma *A.* z 5 szpitali . . .	1.763	21.633	2.377	10·9	68·0	403·1	1,471.457	468.836.25	
6.	**Szpital św. Ducha.** Oddział chorych	188	2.616	281	10·7	23·8	170·0	62.362		
	„ oddział sierót chłopców .	12	12	—	—	365·0	12·0	4.380	86.944.24	132·6
7.	„ **św. Jana Bożego** dla obłąkan.	200	315	57	18·1	235·9	203·6	74.332	66.429.18	89·3
8.	„ **na Pradze** oddział chorych	60	814	131	16·1	24·5	54·8	20.008	19.972.71	99·7
9.	„ **przy domu Przytułku i Pracy**	60	1.136	157	13·8	18·4	57·4	20.936	23.597	112·2
10.	„ **św, Rocha** oddział chorych	100	1.561	182	11·6	20·6	87·9	32.113	32.088.29	99·8
11.	„ **ewangielicki** oddział chorych	70	839	102	8·2	25·3	58·2	21.258	21.986.54	103·3
	Suma *B.* z 6 szpitali . . .	678	7.281	910	12·5	31·7	63·2	231.009	251.017.96	108·6
	3 szpitale krajowe nasze we Lwowie, Krakowie i Kulparkowie .	1.711	17.104	1.587	9·2	29·5	1.387	506.579	448.847	88·6

Alegat 47. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za r. 1885.

Ruch chorych i koszta w naszych zakładach leczniczych w r. 1884.

Poszczególnienie	Ilość				Procent		Ilość	Średni pobyt chorego	Wydatki		Koszta					Taksa	
	łóżek	chorych	uzdrowionych	zmarłych	uzdrowionych	śmiertelnych	dni leczenia		zł.	ct.	całej kuracyi chorego zł.	całej kuracyi chorego ct.	dnia ct.	wiktu ct.	leków ct.	od dorosłych ct.	od dzieci ct.
A. Szpitale powszechne:																	
krajowy we Lwowie	638	9.836	6.359	786	64·65	8·00	189.352	19·25	158.738	88½	16	14	83·8	29·4	5·9	84	42
„ w Krakowie	380	5.704	3.945	676	66·13	11·33	120.339	21·45	99.046	14	17	36	82·3	28·4	5·5	chor. 63 syf. 80	chor. 63 syf. 80
gminny w Biale	93	672	440	91	65·46	13·54	17.518	26	9.620	82	14	31	54·9	25·1	5·6	45	25
„ w Bochni	55	743	513	98	69.04	13·18	16.961	22·8	9.050	68½	12	18	53·3	22·3	5·2	51	30
„ w Brodach	53	611	522	44	85·43	7·20	12.226	20	7.517	03½	12	30	61·4	26·9	5·9	52	30
„ w Brzeżanach	50	520	389	51	74·80	9·80	14.406	27·7	7.646	76	14	70	53·0	20·5	3·3	55	30
„ w Drohobyczu	80	791	604	102	76·35	12·89	21.537	27·2	10.646	45½	13	45	49·4	20·9	4·1	55	30
„ w Jaśle	100	951	630	74	66·24	7·78	19.508	20·5	9.747	16	10	24	49·9	26·0	5·6	50	30
„ w Kołomyi	70	657	500	38	76·10	5·78	16.925	25·7	9.164	14½	13	94	54·1	21·1	5·5	48	25
powiatowy w Podhajcach	60	669	526	53	78·62	7·92	17.402	26	9.557	12	14	28	54·9	19·9	4·0	52	30
gminny w Przemyślu	160	1.699	1.279	139	75·27	8·18	31.618	18·6	19.397	95	11	41	61·3	22·0	6·1	33	20
„ w Rzeszowie	80	866	550	60	63·51	6·92	22.803	26·3	12.699	50	14	66	55·6	28·2	4·1	52	28
„ w Samborze	52	537	379	58	70·57	10·80	11.151	20·7	7.605	55	14	16	68·2	23·1	5·3	60	30
„ w Sanoku	80	575	494	33	85·91	5·73	16.787	29·1	7.804	45	13	57	46·4	21·2	2·8	60	30
„ w Sączu	60	632	416	52	65·82	8·23	16.563	26·2	7.915	32	12	52	47·7	18·4	5·1	54	30
„ w Sniatynie	24	113	99	4	87·61	3·53	2.306	20·4	1.411	76½	12	49	61·2	22·3	7·0	55	30
powiatowy w Sokalu	52	822	604	58	73·47	7·05	17.067	20·7	8.498	87½	10	34	49.7	19·8	5·4	55	30
gminny w Stanisławowie	120	1.010	670	99	66·33	9·80	26.578	26·3	13.863	96½	13	72	52·1	17·3	6·1	55	30
„ w Stryju	77	892	729	83	81·72	9·30	24.580	27·5	13.617	78½	15	26	55·4	27·2	4·9	60	35
„ w Tarnopolu	75	973	755	102	77·59	10·48	21.396	21·9	10.833	05½	11	13	50·6	22·8	3·3	51	30
„ w Tarnowie	140	1.365	1.076	156	78·82	11·42	34.897	25·5	18.002	32½	13	18	51·5	20·4	1·9	50	30
„ w Wadowicach	30	165	132	14	80·00	8·48	3.425	20·7	2.131	84	12	92	62·2	20·0	4·4	52	30
„ w Zaleszczykach	40	512	360	46	70·31	8·98	12.350	24·1	7.013	56	13	69	56·7	25·4	4·4	50	30
powiatowy w Złoczowie	80	853	632	67	74·09	7·85	22.038	25·8	8.983	69	10	53	40·7	15·0	2·5	50	30
gminny w Zółkwi	50	822	625	59	76·03	7·17	19.113	23·2	10.079	85	12	26	52·7	18·5	7·5	50	30
Suma A.	2.699	32.990	23.228	3.043	69·85	9·15	728.846	22·1	480.594	68½	14	56	65·9	22·4	4·8	54.7	33
B. Zakłady położnic:																	
krajowy we Lwowie	40	655	622	10	93·43	1·52	9.503	14·51	15.640	19	23	88	163	29·9	3·1	84	.
„ w Krakowie	35	517	235	4	91·79	1·56	13.656	23·58	14.663	33	28	36	107	29·07	2·8	63	.
Suma B.	75	1.172	857	14	94·07	1·53	23.159	17·00	30.303	52	26	12	135	29·8	2·9	73.5	.
C. Zakłady obłąkanych:																	
krajowy w Kulparkowie	500	914	179	106	19·58	11·59	157.794	172·64	141.703	48	155	03	89·8	34·5	2·0	90	90
„ w Krakowie	70	260	97	32	37·30	12·30	25.850	99·42	21.266	49	81	79	82·2	28·3	1·9	80	80
Suma C.	570	1.174	276	138	23.50	11·75	183.644	156·4	162.969	97	118	41	86·0	30·7	1·9	85	85
D. Szpitale dla dzieci:																	
prywatny ś. Zofii we Lwowie	80	1.032	672	244	65·12	23·64	22.874	22·16	12.380	.	11	99	54	25·3	1·1	.	50
„ ś. Ludwika w Krakowie	100	952	502	237	52·73	24·89	26.359	27·68	13.179	50	13	84	50	27·6	2·5	.	50
Suma D.	180	1.984	1.174	481	59·17	24·24	49.233	24·8	25.559	50	12	88	51·9	26·4	1·8	.	50
Razem A+B+C+D	3.524	37.318	25.535	3.676	70·36	10·13	984.882	27·1	699.427	67½	18	74	71·0	.	.	.	.

Tabela 15. Ze sprawozdania z pracy Wydziału Inżynierii z r. 1952

Wykaz porównawczy wydatków

Alegat 48. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Wykaz porównawczy wydatków

	Nazwa zakładu	szpital we Lwowie			w Krakowie		
	Ilość dni leczenia	175.344	203.743	198.855	154.689	153.664	159.845
	Rok	1882	1883	1884	1882	1883	1884
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
1	Żywienie chorych	50.325	57.862	58.475	42.483	46.657	45.553
2	Bielizna	7.622	5.036	5.025	6.202	5.939	6.119
3	Pranie	10.059	11.246	8.877	5.038	5.076	5.090
4	Opał	3.372	3.668	4.500	5.199	5.980	5.960
5	Oświetlenie	1.624	1.816	1.580	2.722	3.267	2.957
6	Leki i aptéka	5.557	6.076	6.678	5.524	4.507	4.415
7	Koszta sanit. i instrumenta chirurgiczne	4.227	5.777	5.256	4.032	4.917	3.667
8	Sprzęty	1.409	1.038	1.032	2.776	2.631	1.260
9	Słoma i siano do sienników	369	375	413	522	515	442
10	Utrzymanie kapelanów i kaplicy	1.453	1.420	1.406	1.062	1.050	1.050
11	Utrzymanie koni	.	.	.	780	1.185	1.379
12	Utrzymanie ogrodów i pól	.	.	9	2.709	1.471	1.375
13	Koszta pogrzebowe	500	500	500	252	247	167
14	Utrzymanie budynków	5.604	4.090	4.079	4.019	4.376	4.461
15	Utrzymanie Dyrektora, lekarzy i akuszerek	22.958	23.155	24 065	16.975	17.079	17.305
16	Koszta zarządu	10.210	10.928	10.709	9.820	10.196	10.217
17	Utrzymanie sióstr miłosierdzia	5.954	5.812	5.987	4.726	4.504	4.608
18	Służba wyższa i niższa	17.041	16.956	17.900	11.459	11.567	11.665
19	Czynsze	6.317	6.489	6.072	.	.	.
20	Koszta kancelaryjne	891	1.108	741	824	892	589
21	Wodociągi	.	.	.	87	51	904
	Suma A.	155.492	163.352	163.304	127.211	132.107	129.181
	Do tego dolicza się:						
1	Zaliczki na płace	1.480	646	1.126	300	246	816
2	Pensye i emerytury	3.525	3.873	3.171	250	250	250
3	Zaopatrzenia, dary z łaski i odprawy	301	362	267	138	137	137
4	Remuneracye i zapomogi	1.129	1.159	969	920	700	700
5	Nadzwyczajne wydatki budowlane	.	.	.	.	.	.
6	Utrzymanie dzieci w szpitalach	9.815	11.203	12.380	10.826	12.777	13.180
7	Odsetki od kapitałów dłużnych	352	352	1.760	40	20	20
8	Zapisy	.	.	.	112	112	111
9	Podatki i daniny	.	.	309	952	1.225	1.134
10	Wydatki w sprawach patronatu	.	.	.	20	167	32
11	Dyety i koszta podróży	.	.	.	15	.	100
12	Utrzymanie podrzutków	.	.	.	1.573	.	.
13	Utrzymanie dzieci na oddziale położnic	36	2	30	158	160	217
14	Zapomogi dla położnic	2.532	2.694	2.982	1.350	1.548	1.836
15	Wikty udzielane za zwrotem kosztów	.	.	.	.	.	.
16	Rozmaite wydatki gospodarskie i drobne	372	1.050	461	2.619	2.121	441
	Suma B	19.542	21.341	23.455	19.273	19.463	18.974
	Do tego suma A.	155.492	163.352	163.304	127.211	132.107	129.181
	Razem	175.034	184.693	186.759	146.484	151.570	148.155

naszych zakładów krajowych

Zakład w Kulparkowie			Lwów			Kraków			Kulparków		
136.372	149.172	157.794	za dzień leczenia przypada w roku								
1882	1883	1884	1882	1883	1884	1882	1883	1884	1882	1883	1884
zł.	zł.	zł.	ct.	ct.	ct.	ct.	ct.	ct.	ct.	ct.	ct.
46.639	49.089	54.437	28·70	28·40	29·40	27·46	30·37	28·50	34·21	32·9	34·49
6.855	9.434	4.221	4·35	2·47	2·52	4·00	3·87	3·83	5·03	6·21	2·67
4.796	4.880	4.652	5·74	5·52	4·46	3·25	3·30	3·19	3·52	3·27	2·95
4.608	5.482	5.460	1·92	1·80	2·26	3·36	3·90	3·73	3·38	3·67	3·46
1.052	1.605	1.724	0·92	0·89	0·79	1·76	2·13	1·85	0·78	1·07	1·09
1.036	976	772	3·16	2·98	3·35	3·57	2·93	2·77	0·76	0·66	0·48
2.184	3.122	2.508	2·41	2·84	2·64	2·60	3·20	2·30	1·60	2·09	1·59
2.903	3.564	2.420	0·80	0·50	0·61	1·79	1·70	0·79	2·13	2·38	1·54
1.103	610	1.315	0·21	0·18	0·20	0·34	0·33	0·28	0·80	0·40	0·89
1.626	1.612	1.745	0·83	0·70	0·70	0·68	0·68	0·65	1·19	1·08	1·10
1.335	1.371	1.460	.	.	.	0·50	0·77	0·86	0·98	0·92	0·92
3.081	3.043	3.262	.	.	.	1·75	0·96	0·86	2·26	2·04	2·06
115	125	359	0·29	0·24	0·25	0·15	0·16	0·10	0·08	0·08	0·22
9.249	16.636	8.753	3·20	2·00	2·05	2·59	2·85	2·80	6·77	11·15	5·55
9.919	9.921	10.376	13·10	11·37	12·10	10·97	11·11	10·82	7·28	6·65	6·57
7.320	7.376	6.065	5·83	5·37	5·38	6·35	6·64	6·39	5·38	5·00	3·84
2.241	2.251	2.307	3·39	2·85	3·01	3·06	2·93	2·88	1·65	1·50	1·46
19.238	20.674	23.920	9·71	8·33	9·00	7·40	7·53	7·29	14·10	13·86	15·16
.	.	.	3·61	3·19	3·05	.	.	.	.	.	.
939	403	361	0·51	0 54	0·36	0·59	0·58	0·36	0·68	0·27	0·22
.	.	.	.	.	.	0·06	0·03	0.56	.	.	.
126.239	142.174	136.116	88·68	80·17	82·13	82·23	85·97	80·81	92·57	95·30	86·26
1.872	945	2.133									
350	350	350									
14	99	34									
586	574	624									
2.628	.	.									
.	.	.									
1.408	1.408	.									
.	.	.									
191	248	153									
.	.	.									
.	.	.									
.	.	.									
.	.	.									
.	.	.									
2.043	1.659	2.293									
9.092	5.283	5.587									
126.239	142.174	136.116									
135.331	147.457	141.703									

Uwaga. 1. Ilość dni leczenia w Krakowie w roku 1883. w tym wykazie różni się od ilości dni leczenia umieszczonych w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za rok 1883. o 2.058, bo w tym ostatnim nie policzono dni leczenia osesków.

Uwaga 2. Ilość dni leczenia w Kulparkowie w r. 1883. różni się od ilości dni leczenia umieszczonych w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego w r. 1884. o 51 bo tak wypadło po sprawdzeniu protokołu stanu chorych.

Alegat 49. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Odpis do L. 44.754.

Do Wielmożnego Pana

Prezydenta stoł. miasta Krakowa.

Gmina miasta Krakowa uprasza w podaniu de praes. 22. Maja 1880. L. 26197 wniesionem do c. k. Namiestnictwa, aby c. k. Namiestnictwo orzekło:

a) iż szpital św. Łazarza w Krakowie z uwagi na cel jego fundacyi i prawo miasta Krakowa do bezpłatnej kuracyi jego ubogich chorych przez długi szereg lat wykonywane, tudzież na podstawie statutu tegoż szpitala z roku 1818. i 1839. i rozporządzeń c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych z d. 5. Maja 1854. L. 8120/544 i z dnia 19. Maja 1855. L. 10.417 jest obowiązany z własnych funduszów utrzymać taką liczbę bezpłatnych łóżek dla ubogich chorych do miasta Krakowa przynależnych, a na bezpłatną kuracyę przez Magistrat nadsyłanych, jaka odpowiada stosunkowi liczby chorych przez Wys. c. k. Ministerstwo spraw wewntrz. w powyższych rozporządzeniach, przy ówczesnej taksie kuracyjnej, dziennie 24 ct. k. m. czyli 42 ct. w. a. w cyfrze nominalnej, dziennie głów 80, ustanowionych do każdorazowej taksy kuracyjnej dla szpitala św. Łazarza wydanej;

b) iż następnie gmina m Krakowa nie jest obowiązana zwracać temuż szpitalowi, a względnie funduszowi krajowemu zażądanej połowy kosztów leczenia swoich ubogich w czasie, przez który ustawa sejmowa z d. 19. Listopada 1868. l. 29 Dz. u. kr. obowiązywała.

Pytanie czy i o ile powyższe żądanie gminy m. Krakowa jest słuszne, da się rozwiązać li tylko po zbadaniu przeznaczenia kapitałów, tworzących majątek zakładowy szpitala św. Łazarza, albowiem od tego przeznaczenia zawisło rozwiązanie pytania, kto ma prawo do korzystania z tych fundacyi. Ze sprawozdań złożonych przez Wydział krajowy we Lwowie Wysok. Sejmowi w dniu 5. Stycznia 1877. r. L. 29.348/76 i w d. 6. Września 1881. L. 41.291/81 w przedmiocie zbadania celu i przeznaczenia wszystkich fundacyi i legatów, należących do szpitala św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie, okazuje się, że szpital św. Łazarza od chwili założenia aż do czasu, kiedy stał się zakładem krajowym, różne koleje przechodził. W r. 1714. sprowadził ś. p. ks. Michał na Słupowie Szembek biskup Pafeński Siostry Miłosierdzia z Warszawy do Krakowa, a to na pomnożenie chwały, usługę i poratowanie ubogich chorych w Krakowie zostających, przeznaczył na pomieszczenie ich i szpitala kamienicę swą przy ulicy św. Jana w Krakowie, a na utrzymanie ddochody ze sumy pierwotnie 43.000 później 50.000 złotych polskich.

W r. 1780. przy zreformowaniu Akademii krakowskiej przez komisyą edukacyjną, założono z szkołą lekarską anatomiczno-chirurgiczną czyli kliniką w przeznaczonym na ten cel gmachu śtej Barbary i przeniesiono do tego budynku także szpital Sióstr Miłosierdzia z ulicy św. Jana przez Szembeka ufundowany. Połączenie tegoż szpitala z kliniką nie wywarło jednak żadnego wpływu na fundusze obu tych instytucyi, albowiem takowe administrowano odrębnie pomimo połączenia. W r. 1788

zakupiono z funduszów, przeznaczonych na cele naukowe od Karmelitów bosych gmach na przedmieściu Wesoła wraz z kościołem i ogrodem i oddano w mocy dekretu księcia Prymasa z d. 8. i 9. Kwietnia 1788. ze wszystkiemi zabudowaniami i przynależytościami na szpital ogólny pod nazwą św. Łazarza, dokąd przeniesiono szpital od św. Barbary t. j. tak szpital akademicki, jak i zakład ubogich chorych wraz z Siostrami miłosierdzia, zapewniając tymże, że tam stale pozostaną.

Równocześnie reformując wszystkie szpitale krakowskie, przyłączył książe Prymas do szpitala św. Łazarza także zakład położnic i podrzutków, który potąd istniał odrębnie w szpitalu św. Ducha, założony jeszcze w r. 1220. przez Iwana Odrowąża, biskupa krakowskiego.

Od r. 1788. istniał szpital św. Łazarza bez zmiany budynku na Wesołej, podzielony na 3 oddziały a mianowicie: chorych, położnic i podrzutków. W obec tego stanu rzeczy był więc szpital św. Łazarza aż do r. 1788. fundacyą prywatną, zakładem przeznaczonym dla leczenia ubogich chorych, od r. 1788 zaś był tenże szpitalem ogólnym, t. j. zakładem dla leczenia chorych w ogóle, tudzież dla położnic i podrzutków. Stosownie do powyższej historyi rozwoju szpitala dzieli Wydział krajowy w powyższych dwóch sprawozdaniach kapitały, będące własnością szpitala św. Łazarza w sposób następujący:

a) na kapitały pierwotnego zakładu chorych na ulicy św. Jana, a następnie szpitalu św. Barbary, przed połączeniem go ze szpitalem św. Łazarza (okres od r. 1714 do r. 1788) które obejmuje wykaz I.

b) na kapitały przeznaczone na ubogich chorych w szpitalu św. Łazarza po r. 1788 które wymienia wykaz II.

c) na kapitały stanowiące wspólny majątek oddziału chorych położnic i podrzutków od połączenia tych oddziałów w szpitalu św. Łazarza w r. 1788., które są zestawione w wykazie III.

d) na majątek wspólny oddziału położnic i podrzutków od przyłączenia tychże do szpitala św. Łazarza (wykaz IV.).

e) na majątek wyłączny zakładu podrzutków (wykaz V.) wreszcie wymienia

f) wykaz VI fundacyi na cele specyalne ustanowione.

Fundusze, objęte wykazem I. sprawozdania Wydziału krajowego, przeznaczone są przez fundatorów dla zakładu ubogich chorych, znajdującego się najpierw w domu przy ulicy św. Jana, a później w gmachu przy kościele św. Barbary.

Kapitały te są więc przeznaczone na potrzeby u b o g i c h c h o r y c h, dochody z tych kapitałów winny być przez to obracane na pokrycie kosztów leczenia tychże chorych.

To samo przeznaczenie mają kapitały, objęte wykazem II. (wspólny majątek „ubogich chorych“ po rok 1788.) albowiem fundatorowie przeznaczyli je, jak się akta fundacyjne wyrażają „na chorych ubogich“ „aegestati pauperum infirmorum nossoomi subvenire volcas“ „pro sustentandis infirmis pauperibus“ „na wspomożenie ubogich chorych“ „na opatrywanie mnogich chorych“ itp.

Z pomiędzy tych kapitałów należy wyłączyć kapitały pod poz. 13 i 17 wykazu wymienione, albowiem takowe należą do kapitałów na szpital św. Łazarza w ogóle bez szczegółowego przeznaczenia zapisanych. Wykaz III. obejmuje wspólny majątek oddziału chorych, położnic i podrzutków, od czasu połączenia ich w szpitalu św. Łazarza w r. 1788. Część kapitałów w tym wykazie poszczególnionych przeznaczona jest na szczególne cele i tym celom i obecnie służyć winna. Tu należą kapitały pod poz. 6. na fundusz wieczysty . . . ażeby . . . nadewszystko duchowni lub służący przy kościele kolleg. św. Anny wysłużeni i zostający, gdyby w przypadku choroby dla swego rzetelnego ubóstwa ratunku potrzebowali, w tymże szpitalu przed innymi miejsce zaopatrzenia przyzwoite znajdowali (i pod poz. 27) z kondycyą, iż chorzy ludzie sukcessorów moich z kamienic, z Olszy i Celaroskiego folwarku będą do szpitala przyjmowani na kuracyą“). Reszta kapitałów, objętych wykazem III., jest zapisana bądź na fundusz wieczysty szpitala, bądź na szpital w ogólności bez szczegółowego przeznaczenia. Dochody z tych kapitałów winny więc być obracane na potrzeby szpitala w ogólności, do których należą oczywiście także koszta utrzymania chorych.

Kapitały pod pozycyami 4, 26, 28 37, 39 i 51 wymienione, jako przeznaczone dla ubogich chorych, należą właściwie do wykazu II.

Wykaz IV. obejmuje wspólny majątek oddziału położnic i podrzutków do przyłączenia tychże do szpitala św. Łazarza w r. 1788, wykaz V. wyłączny majątek zakładu podrzutków, wreszcie wykaz VI. fundacye na cele specyalne ustanowione. Kapitały, tymi wykazami objęte, mają więc szczegółowe przeznaczenie i dla tego też dochody z nich winny być obracane na te specyalne cele przez fundatorów postanowione.

Reasumując teraz to, co wyż powiedziano o przeznaczeniu kapitałów, stanowiących majątek zakładowy szpitala św. Łazarza, dochodzi się do rezultatu, iż na utrzymanie chorych t. j. na pokrycie kosztów leczenia tychże, winny być użyte bezwzględnie dochody kapitałów zapisanych na ubogich chorych, dochody zaś z kapitałów zapisanych na szpital w ogólności, o tyle, o ile nie są potrzebne na pokrycie innych potrzeb szpitala, dochody zaś z kapitałów mających specyalne przeznaczenie, winny być obracane na cele, przez fundatorów wskazane.

Przez długi czas istnienia szpitala św. Łazarza przestrzegano zawsze ściśle, aby dochody z powyższych kapitałów obracane były na cele przez fundatorów wskazane, jak to podnoszą oba wyż powołane sprawozdania Wydziału krajowego i statuta organizacyjne szpitala św. Łazarza z czasów Rzeczypospolitej krakowskiej a mianowicie z 1818. i 1839. r.

Art I. urządzenia szpitala św. Łazarza z d. 17. Listopada 1818. Nr. 3671. D. G. S. zawiera też postanowienie, że wszystkie w ogólności fundusze, stanowiące uposażenie szpitala św. Łazarza bądź z realności, bądź z sum kapitalnych złożone, zachowują się przy swojem pierwiastkowem przeznaczeniu, jakie otrzymały z zamiarów swoich fundatorów.

Co się tyczy przyjmowania i leczenia chorych zawierają art. 41 i 43 powyższego urządzenia następujące postanowienia:

1. Bezpłatnie mają być leczeni „wszyscy chorzy ubodzy na wewnętrzne i zewnętrzne choroby tak z kraju tutejszego jak i z Królestwa polskiego, gdzie największa część funduszów szpitalnych znajduje się“.

2) „Mogą także być przyjmowani chorzy, którzy byliby w stanie zwrócić szpitalowi koszta żywienia ich i utrzymywania, jeżeli takowe z góry złożą za czas, jaki medyk uzna być dostatecznym do wyprowadzenia ich z choroby“. — Zasadę wypowiedzianą w wyż przytoczonym art. I. powtarza także statut, urządzający szpitale w wolnem mieście Krakowie z dnia 23. Grudnia 1839. §. 1. tego statutu stanowi bowiem, że wszystkie obecnie w wolnem mieście Krakowie istniejące szpitale pozostaną przy owem pierwiastkowem przez ich założycieli wskazanem przeznaczeniu równie jak i przy nieograniczonem posiadaniu swych uposażeń“, a art. 56. statutu i nast. objaśnia bliżej tę zasadę:

Przyjmowanie i opatrywanie chorych w szpitalu omawia rozdział XII. statutu i stanowi co następuje:

1. Każdy szpital tego tylko rodzaju chorych przyjmować może, którzy przeznaczeniu jego odpowiadają, i nie więcej, jak tylko tyle, ile własnymi środkami i w swoim obwodzie wygodnie i przyzwoicie opatrzyć może. (§. 43.)

2. Każdy chory, czyli on jest krajowcem lub zagranicznym ma prawo szukać w szpitalach pomocy. W równych jednakowoż okolicznościach ma zawsze pierwszeństwo tutejszy przed obcym, uboższy przed majętniejszym, ciężko chory przed lekką słabością dotkniętym, prędzej przemijającą chorobą złożony przed chronicznym (§. 47.)

3. Ubodzy chorzy mają mieć w w szpitalu bezpłatne utrzymanie.

4. W stanie płacenia będących dzieli statut na trzy klasy. (§. 51.)

5) Koszta kuracyi zagranicznych płacących, jeżeli ci takowych nie są w stanie zaraz zaspokoić, wylikwiduje szpital i za pośrednictwem rządu krajowego o ściągnienie takowych postarać się winien.

Co się tyczy szpitala św. Łazarza, stanowi §. 71. statutu, iż ten szpital uważanym być ma za główny i ogólny szpital krajowy, w którym przydzielone mu Siostry Miłosierdzia posługę około chorych sprawują. Przechodząc i obecnie do omówienia sprawy pokrycia kosztów leczenia chorych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie za czasów Rządów ces. austryackich, przedstawia się ta rzecz na podstawie aktów dołączonych do sprawozdania Prezydenta magistratu miasta Krakowa de praes. 22. maja 1880. l. 26.197 jak następuje:

W sprawozdaniu c. k. Komisyi gubernialnej z d. 15. Maja 1853. l. 4596 przedstawiła taż Komisya, iż miasto Kraków ma szpitale, które przyjmują do leczenia oprócz mieszkańców miasta samego, także chorych zagranicznych. Pomiędzy tymi szpitalami był szpital św. Łazarza uważany za Zakład prowincyonalny dla Krakowa i jego okręgu, w którym leczono ubogich chorych krajowych za darmo, zwrotu kosztów leczenia chorych zagranicznych domagał się Rząd wolnego miasta od właściwych państw zagranicznych, koszta utrzymania szpitalu pokrywane były z jego własnych funduszów, a o ile te nie wystarczały z dochodów państwa. Po przyłączeniu Krakowa do państwa austryackiego, powstało pytanie, w jaki sposób pokrywać należy koszta leczenia chorych, przynależnych do Krakowa, w innych szpitalach Galicyi. Komisya gubernialna uczyniła w powyższem sprawozdaniu wniosek, aby te koszta pokrywano w sposób praktykowany w Galicyi, t. j. aby je ściągano od członków gminy, do której chory przynależy w stosunku do podatków, przez nich opłacanych. Co się zaś tyczy pokrycia kosztów leczenia ubogich chorych krakowskich w szpitalach w Krakowie, była c. k. Komisya gubernialna tego zadania, aby pozostać przy dotychczasowym sposobie postępowania; według którego koszta te pokrywane bywają z dochodów majątków szpitalnych, a w razie ich niedostateczności z dochodów państwa. Rozwiązanie tej kwestyi zawisło bowiem od zbadania przeznaczenia odnośnych fundacyi. Reskryptem z d. 18. Lipca 1853 zatwierdziło Wys. c. k. Ministerstwo proponowany przez b. c. k. Komisyę gubernialną sposób pokrycia kosztów leczenia chorych, przynależnych do miasta Krakowa w szpitalach galicyjskich. Komisya gubernialna zastrzegła sobie w wyż powołanem sprawozdaniu, że ostateczne uregulowanie kwestyi pokrycia kosztów leczenia chorych w szpitalu św. Łazarza nastąpi przy uregulowaniu wszystkich stosunków szpitali krakowskich. Gdy jednak chwila tego uregulowania nie dała się przewidzieć, a fundusze szpitali krakowskich nie wystarczały na pokrycie kosztów leczenia chorych, przeto Dyrekcya szpitali uczyniła wniosek, aby ze względu na niedostateczność funduszów szpitalnych ściągać koszta leczenia chorych, przynależnych do Krakowa i jego okręgu od mieszkańców gminy w sposób wyż podany. Komisya gubernialna nie przychyliła się jednak do wniosku Dyrekcyi szpitali jak świadczy jej sprawozdanie z d. 16. Marca 1854. l. 4138 przedłożone Wysokiemu c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

W tem sprawozdaniu przedstawia b. Komisya gubernialna odnośne postanowienia statutu organicznego dla szpitali krakowskich z r. 1839, omawia ówczesne stosunki tychże szpitali i wreszcie podnosi, że szpital św. Łazarza nosi na sobie dwoisty charakter. Najpierw jest on zakładem miejscowym Sióstr Miłosierdzia dla miasta Krakowa, który z dochodów swego majątku, o ile te wystarczają, leczy bezpłatnie ubogich chorych miasta Krakowa.

Z drugiej zaś strony jest szpital św. Łazarza z mocy statutu z r. 1839 zakładem krajowym, w skutek czego winny koszta utrzymania szpitali o ile przewyższają dochody majątku fundacyjnego, pokrywane być albo z dochodów państwa, albo też w drodze repartycyi między przynależnych gminy. Na tej podstawie dochodzi Komisya gubernialna do wniosku, że ubodzy chorzy przynależni do miasta Krakowa, winni być leczeni w szpitalu św. Łazarza bezpłatnie, o ile na to starczą dochody majątku szpitala Tylko za nadliczbowych musiałaby gmina miasta Krakowa płacić. W skutek czego musiałby zdaniem Komisyi gubernialnej §. 51. statutu organicznego dla szpitali z r. 1839 uledz zmianie i brzmieć:

„Ubodzy chorzy miasta Krakowa bywają leczenia chorych nadliczbowych, tudzież — o ile na to wystarczają dochody fundacyjne. Koszta leczenia chorych nadliczbowych, tudzież chorych przy-

należnych do okręgu b. miasta Krakowa i innych powiatów likwiduje szpital i takowe ściąga się od przynależnych gmin w stosunku do opłacanego podatku według przepisów galicyjskich.

W załatwieniu tego sprawozdania zezwoliło Wys. c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z d. 5. Maja 1854 nr. 8120, aby koszta leczenia tych chorych, którzy według postanowień aktów fundacyjnych nie mają prawa bezpłatnego przyjęcia ich do szpitala, ściągane były albo od nich samych, albo od osób fizycznych lub prawnych, które mają obowiązek utrzymywania ich, albo też wreszcie od właściwych gmin lub powiatów.

Zarazem jednak zwróciło c. k. Ministerstwo uwagę na to, iż zakłady szpitalne są wzajemnie obowiązane wykazywać przed władzami rządowemi, iż likwidowane przez szpitale taksy odpowiadają rzeczywistym wydatkom, łożonym na pokrycie kosztów leczenia. Gdy zaś kwota 18 kr. m. k., którą komisya gubernialna oznaczyła, jako taksę leczenia chorych w szpitalu Śgo Łazarza prawdopodobnie nie przewyższa rzeczywistych wydatków, przeto Wys. c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zatwierdziło tę taksę.

O treści powyższego reskryptu ministeryalnego zawiadomiła b. komisya gubernialna dyrekcyę szpitali pismem z d. 15. Maja 1854. nr. 10185 z nadmienieniem, że wskutek tego reskryptu ulega §. 51 statutu szpitalnego o tyle zmianie, że ubodzy chorzy przynależni do miasta Krakowa będą mieć obecnie tylko o tyle prawo bezpłatnego leczenia w szpitalu, o ile na to wystarczają dochody majątku fundacyjnego na ten cel przeznaczonego.

Zarazem wezwała komisya gubernialna Dyrekcyę szpitali, aby wykazała do ilu bezpłatnych miejsc dla chorych ma gmina miasta Krakowa prawo ze względu na dochody majątku fundacyjnego.

W sprawozdaniu z d. 30. Kwietnia 1855 r. l. 6647 przedstawił c. k. Rząd krajowy w Krakowie Wysokiemu c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych na podstawie wyjaśnień udzielonych przez ogólną Dyrekcyę szpitali, przez Radę szczególną szpitala Śgo Łazarza i przez Magistrat miasta Krakowa wniosek, aby taksę leczenia chorych w szpitalu, ze względu na podrożenie środków do życia podnieść do kwoty 24 k. m. k. dziennie, i aby liczbę chorych do gminy Krakowa przynależnych, bezpłatnie leczonymi być mających, oznaczyć w przybliżeniu na 80 łóżek dziennie.

W załatwieniu tego sprawozdania zezwoliło Wys. c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z d. 19. Maja 1855. l. 10417 tymczasowo na podniesienie taksy leczenia w szpitalu Śgo Łazarza z 18 k. m. k. dziennie na 24 k. m. k. tudzież na oznaczenie liczby chorych, którzy mają być bezpłatnie leczeni w szpitalu, na 80 dziennie, a reskryptem z dnia 16. Czerwca 1855. l. 13335 wydał c. k. Rząd krajowy w Krakowie właściwe zarządzenia, aby powyższy reskrypt ministeryalny wprowadzić w życie.

Postanowienia zawarte w powyższym reskrypcie były wykonywane aż do czasu, w którym fundusz krajowy przejął na siebie pokrycie kosztów leczenia chorych w szpitalach krajowych, albowiem wobec tego straciło zastrzeżenie 80 wolnych łóżek w szpitalu Śgo Łazarza dla przynależnych gminy Krakowa praktyczne znaczenie, jak to całkiem słusznie podniósł b. c. k. Rząd krajowy w Krakowie w reskrypcie z d. 29. Listopada 1859 l. 32087.

Później postanowiła ustawa krajowa z 19. Listopada 1868. nr. 29 dz. ust. kraj., iż gminy Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielk. Księstwa Krakowskiego są obowiązane zwracać fund. krajowemu połowę kosztów leczenia i utrzymania przynależnych swoich ubogich w publicznych szpitalach Państwa Austryackiego.

Ta ustawa została jednak zniesiona ustawą krajową z dnia 6. Stycznia 1875. N. 7 Dz. u. kr., która w art. I. stanowi, iż koszta leczenia ubogich, przynależnych do Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którzy byli leczeni w publicznych szpitalach, ponosi w całości fundusz krajowy. Otóż z czasu, w którym obowiązywała ustawa krajowa z 19. Listopada 1868. r. pozostała gmina miasta Krakowa dłużną funduszowi krajowemu tytułem połowy kosztów leczenia swych ubogich chorych w szpitalu Śgo Łazerza sumę 42715 zł. 55 ct. a. w., o której zwrot obecnie chodzi. W sprawozdaniu pana Prezydenta miasta Krakowa z d. 6. Maja 1880. l. 31879 opiera gmina miasta

Krakowa przeważnie swe żądanie, aby ją uwolniono od obowiązku zwrotu powyższej sumy na tem, że jej przyznanych zostało reskryptem W. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 19. Maja 1855. l. 10417 ośmdziesiąt bezpłatnych łóżek w szpitalu Śgo Łazarza dla ubogich chorych do gminy Krakowa przynależnych. Ten punkt oparcia jest jednak mylnym, albowiem jak się z powyższego przedstawienia rzeczy okazuje, nie jest w mowie będący reskrypt ministeryalny bynajmniej jakim przywilejem, któryby nadawał gminie prawo do w mowie będących ośmdziesięciu bezpłatnych łóżek.

Wyż powołany reskrypt ministeryalny możnaby co najwyżej uważać za objawienie zdania ze strony Wysokiego Rządu, iż gminie miasta Krakowa służy na podstawie aktów fundacyjnych, odnoszących się do majątku zakładowego szpitala Śgo Łazarza, prawo leczenia w tym szpitalu pewnej ilości ubogich chorych do gminy przynależnych. Jaką jest ta ilość, da się oznaczyć tylko po dokładnem obliczeniu dochodów tej części majątku zakładowego, która na utrzymanie ubogich chorych do Krakowa przynależnych przez fundatorów jest przeznaczoną. Przed wydaniem powyższego reskryptu ministeryalnego nie przedsięwzięto takiego obliczenia, lecz obliczono tylko liczbę bezpłatnych łóżek dla powyższych chorych z przybliżeniem na 80 aż do uregulowania w ogólności stosunków Krakowskich szpitali. Powyższy reskrypt ministeryalny jest przeto po prostu przejściowem zarządzeniem, wydanem dla uproszczenia administracyi szpitali krakowskich. Wszak wynika to już z natury rzeczy, iż jeźli kapitał zakładowy pozostaje ten sam, natenczas w miarę zmniejszających lub zwiększających się kosztów utrzymania chorych w szpitalu musi się iakże zmienić ilość chorych, mających być leczonymi bezpłatnie.

Chcąc przeto ocenić, czy gmina miasta Krakowa ma prawo bezpłatnego leczenia pewnej ilości ubogich chorych w szpitalu Śgo Łazarza, trzeba się wrócić do pierwotnych aktów fundacyjnych, odnoszących się do majątku zakładowego szpitala Śgo Łazarza w Krakowie.

Te akta fundacyjne pozostają dotychczas w swej mocy. Nie zmienił ich, jak wyż wykazano ani statut organizacyjny z r. 1818, ani statut organizacyjny z r. 1839 ani nie miały na to postanowienia fundacyjne wpływu wyż przytoczone ustawy krajowe o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich chorych w szpitalach krajowych, albowiem te ustawy, jako ogólne, nie mogły zmienić specyalnych postanowień fundatorów ze względu na poszczególne szpitale.

Na powyższe postanowienia fundacyjne, nie miał też żadnego wpływu powyższy reskrypt ministeryalny z d. 19. Maja 1855 l. 10417, albowiem ten reskrypt opiera się właśnie na tych postanowieniach fundacyjnych i stanowi tylko ich objaśnienie. Obojętną przeto najzupełniej jest rzeczą, czy ten reskrypt został w istocie zniesiony reskryptem z 29. Listopada 1859 r. l. 32087, jak Wydział kraj. twierdzi w swoim reskrypcie z dnia 28. Maja 1878 r. l. 41582/77 czy też nie, albowiem ten reskrypt ani nie nadał gminie większych praw od tych, który jej służyły z mocy postanowień fundatorów, ani też zniesienie jego nie uszczupliło tych praw gminy. Reskrypt w mowie będący miał w ogóle tylko przejściowe znaczenie, był zarządzeniem czysto administracyjnej natury, niedotykającem w niczem istoty fundacyi szpitalnych.

Jak na wstępie podniesiono, winny być używane na pokrycie kosztów leczenia ubogich chorych bezwzględnie dochody z kapitałów zapisanych na ubogich chorych, dochody zaś z kapitałów zapisanych na szpital w ogólności o tyle, o ile nie są potrzebne na pokrycie kosztów innych potrzeb szpitala.

Twierdzenie Wydziału krajowego zawarte w reskrypcie z dnia 28. Maja 1878 r. l. 41582/77 jakoby pomiędzy kapitałami należącymi do szpitala Śgo Łazarza nie znajdował się ani jeden, który byłby przeznaczony li tylko dla ubogich a względnie na bezpłatne leczenie ubogich chorych mieszkańców miasta Krakowa, dlatego że uchwałę sejmową z 24. Marca 1817. r. l. 682 (Dz. rozp. m. Krakowa) wszystkie kapitały tak szpitala Sgo Łazarza jak i Śgo Ducha i innych szpitali krakowskich, które zapisane były na ubogich miejscowych, zostały szpitalom odebrane i oddane Towarzystwu dobroczynności w Krakowie, jest mylne, albowiem powyższa uchwała sejmowa połączyła tylko egzystujące

wówczas w Krakowie i przedmieściach „Domy ubóstwa“ (a nie szpitale) w jeden ogólny dom schronienia ubogich i szpitala Sgo Łazarza całkiem niewymienia. Art. II. powyższej uchwały sejmowej brzmi bowiem dosłownie: „Wszystkie fundusze egzystujących w Krakowie i przedmieściach domów ubóstwa jako to: Śgo Leonarda, Sgo Szczepana, Śgo Rocha, Bożego Miłosierdzia na Smoleńsku, św. Szymona Judy, św. Jadwigi, Szlacheckiego, św. Walentego, św Mikołaja, św. Ducha, Ubogich Wdów i Konfraterni Włoskiej, czyli to w sumach kapitalnych, czyli też w Wyderkaffach, Domach kamienicach, ogrodach, placach zgoła we wszystkich realnościach, będą odtąd własnością ogólnego Domu schronienia ubogich. Należy przeto obecnie rozwiązać dalsze pytanie, czy do korzystania z tych dochodów mają prawo tylko ubodzy chorzy, przynależni do miasta Krakowa, czy też ubodzy chorzy w ogólności bez względu na to, zkąd pochodzą.

Rozwiązanie tego pytania nasuwa różne trudności dlatego, że w różnych czasach łączono różne pojęcia z pojęciami szpitala, i że szpital św. Łazarza z biegiem czasu przechodził różne przeobrażenia.

Chcąc przeto zbadać wolę fundatorów pod powyższym względem, trzeba przedewszystkiem zwrócić uwagę na treść postanowienia woli fundatora, a następnie, gdyby jego rozporządzenie było niejasne, na ogólny charakter szpitala św. Łazarza w Krakowie w czasie, w którym fundacya odnośna została ustanowioną.

Wychodząc z tego zapatrywania dochodzi się do następujących rezultatów.

Szpital św. Łazarza był do r. 1788. bezsprzecznie miejscowym zakładem dobroczynnym pod zarządem Sióstr Miłosierdzia.

Wszystkie akta fundacyjne odnoszące się do kapitałów objętych wykazem I. stanowią wyraźnie, iż fundacye te są przeznaczone dla ubogich chorych w szpitalach krakowskich pod zarządem Sióstr Miłosierdzia.

Charakter zakładu dla miejscowych chorych ubogich zachował szpital św. Łazarza i później aż do swej reorganizacyi w r. 1818. jako to sie okazuje z treści aktów fundacyjnych, odnoszących się do kapitałów aż do r. 1818. legowanych, które wspominają ciągle jeszcze o ubogich chorych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie (wykaz II.).

Od roku 1818. nie można już uważać szpital św. Łazarza w Krakowie za zakład przeznaczony li dla potrzeb chorych miejscowych, albowiem ordynacya z r. 1818. stanowi już wyraźnie, że w szpitalu mają być leczeni bezpłatnie wszyscy ubodzy chorzy tak z kraju tutejszego jak i z Królestwa.

Jeśli więc jaki fundator przeznaczył po r. 1818. jakiś kapitał bądź dla ubogich chorych w szpitalu św. Łazarza, bądź na szpital św. Łazarza w ogólności, natenczas przypuścić należy, że ze względu na powyższe postanowienie urządzenia z r. 1818. nie uczynił tego zapisu wyłącznie dla ubogich chorych przynależnych do miasta Krakowa, lecz i dla ubogich chorych z Królestwa Polskiego. Według ordynacyi z r. 1839. ma każdy chory, czy tutejszy, czy zagraniczny, prawo do leczenia się w szpitalach krakowskich i to ubodzy chorzy krajowi bezpłatnie, zagraniczni zaś za zwrotem kosztów przez państwo zagraniczne. Statut z r. 1839. zastrzega jednak w każdym razie w równych okolicznościach pierwszeństwo dla tutejszokrajowych (§. 47).

Z przedstawionej na wstępie historyi szpitala św. Łazarza w Krakowie, tudzież z powyższego wywodu okazuje się, iż słusznem jest zapatrywanie, wypowiedziane w sprawozdaniu komisyi gubernialnej z dnia 16. Marca 1854. L. 4138, że szpital św. Łazarza ma dwoisty charakter zakładu miejscowego dla ubogich chorych miejscowych, pozostającego pod opieką Sióstr Miłosierdzia i charakter zakładu krajowego.

O ile więc zapisy i fundacye czynione na rzecz szpitala św. Łazarza uważać można za czynione na rzecz zakładu miejscowego dla ubogich chorych, o tyle należy uważać dochody z tych zapisów za przeznaczone dla ubogich chorych przynależnych do Krakowa

Za tego rodzaju zapisy należy uważać wszystkie zapisy czynione aż po r. 1818. na rzecz ubogich chorych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, lub dla szpitala św. Łazarza w ogóle bez szczegółowego przeznaczenia.

Dochody z tych ostatnich zapisów mogą być jednakże obracane na pokrycie kosztów leczenia ubogich chorych tylko o tyle, o ile nie są potrzebne na pokrycie innych potrzeb szpitala św. Łazarza. Na tej podstawie orzeka przeto c. k. Namiestnictwo iż:

1. Gmina miasta Krakowa ma prawo żądać, aby na dochody z majątku zakładowego szpitala św. Łazarza pochodzącego z zapisów czynionych do r. 1818. dla ubogich chorych w szpitalu św. Łazarza, lub dla tego szpitala w ogólności leczono bezpłatnie tylu ubogich chorych, a względnie tyle położnic, do miasta Krakowa przynależnych, na ilu też dochody wystarczają, z tem zastrzeżeniem, że dochody z zapisów dla szpitala św. Łazarza w ogólności poczynionych winny być tylko o tyle obracane na leczenie ubogich chorych do Krakowa przynależnych, o ile nie są potrzebne dla pokrycia innych potrzeb szpitala.

2. Gmina miasta Krakowa jest uwolnioną od zwrotu funduszowi krajowemu połowy kosztów leczenia na tylu ubogich chorych przynależnych do gminy miasta Krakowa, którzy byli leczeni w szpitalu św. Łazarza w Krakowie za czasów obowiązywania ustawy krajowej z dnia 19. Listopada 1868. Nr. 29 Dz. ust. kraj. na leczenie ilu wystarczały dochody z powyższych darów i zapisów, jest zaś obowiązaną zwrócić fund. krajowemu połowę kosztów leczenia tych chorych przynależnych do gminy miasta Krakowa, których kosztów leczenia nie pokrywają powyższe dochody.

Lwów dnia 29. Września 1885.

Alegat 50. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za r. 1885.

Zamknięcie

z obrotu funduszów szpitali prowincyonalnych

Rubryki	Biała		Bochnia		Brody		Brzeżany		Drohobycz		Jasło		Kołomyja		Podhajce		Przemyśl		Rzeszów	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Wydatki.																				
A. Rzeczywiste.																				
Czynsz najmu	.	.	.	.	.	.	625	.	1.350	.	.	.	.	.	.	.	.	.	650	.
Konserwacye zwykłe	102	17	121	58	.	.	21	05	167	65	391	82	518	56	86	29	367	99	88	83½
Budowy nadzwyczajne	.	.	577	25	367	94	.	.	479	25	.	.	.	.	564	08	2.688	49	.	.
Podatki	29	58	12	60	.	95	.	.	.	.	1	14	.	.	11	33	.	.	1	18
Asekuracya	42	68	24	76	34	73	.	.	28	44	30	66	35	87	57	27	36	41	16	15
Czyszczenie kominów	20	.	8	40	19	36	10	.	21	.	11	72	9	78	21	.	30	.	10	.
Desinfekcya, czyszczenie kanałów i kloak	.	.	66	.	40	.	20	49	.	.	47	.	190	69	48	63	38	85	39	45
Żywność i wino	4.411	18	3.785	68½	3.748	79	2.967	57	4.509	30½	5.100	27½	3.580	91	3.475	37	6.978	92	6.436	16½
Lekarstwa	760	43	825	46	678	33	457	12	830	.	1.036	74	889	71	581	15	1.842	97	793	63
Środki sanitarne	234	88	68	47	43	06	29	77	61	12	63	75	32	89	117	.	100	16	160	38
Bielizna, pościel i odzież	74	19	32	90	14	40	250	.	332	91	4	08	711	13	475	05	335	02	510	32
Pranie	100	.	65	86½	39	.	53	90	54	25	35	84	31	06	173	03	99	89	90	.
Sprzęty	107	70	20	52	60	73	38	22	282	48	28	95	53	65	58	92	244	62	467	91
Opał	299	80	505	76	378	80	280	90	385	.	452	15	499	50	499	21	1.024	85	347	.
Światło	342	93	71	10½	83	27	40	06	60	61	61	24	56	97½	83	77	161	80	80	.
Słoma	105	90	74	59	9	.	28	75	34	70	84	46	17	67	40	14	161	79	66	66
Przybory do pisania, druki, stemple i portorya	112	58	65	96	78	81	70	70	64	37	71	13½	102	47	66	43	100	13	71	65
Narzędzia chirurgiczne	.	.	15	82	.	.	5	10	10	35	52	45	9	08	56	94	12	27	2	30
Lekarz ordynujący	500	.	499	92	500	.	600	.	500	.	600	.	500	.	500	.	600	.	500	.
„ pomocnik	.	.	300	.	200	.	250	.	.	.	300	.	.	.	249	96	250	.	250	.
Akuszerka i cyrulik	.	.	18	.	28	.	.	.	7	.	15	46	4	.	9	.	40	.	54	.
Rządca	400	.	208	30	360	.	600	.	500	.	500	.	500	.	600	.	400	.	500	.
Kontrolor	50	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	500	.	.	.
Diurniści	.	.	.	.	300	.	100	.	.	.	.	.	120	.	120	.	178	80	150	.
Kapelan	65	.	40	.	.	.	50	.	50	.	.	.	.	.	50	.	120	.	.	.
Służba szpitalna	386	68	933	40	383	94	347	10	417	27	347	20	480	.	394	52	924	36	743	50
Wikt dla służby	682	32	5	35	.	.	505	55	456	25	.	.	607	45	547	50	1.454	52	215	03
Koszta administracyjne	.	.	120	.	100	.	.	.	.	.	139	62	.	.	120	03	22	25	137	93
Odprawy, prowizye i pensye	200	.	.	.	.	.	.	.	.	.	186	.	.	.	.	.	150	.	.	.
Remuneracye	.	.	285	.	.	.	150	.	.	.	50	.	100	.	.	.	150	.	40	.
Relutum za pomieszkanie rządcy	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	170	.
Spłata kapitału i należytości za liwerunki	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	480	.	176	50	.	.
Spłata odsetek	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Koszta pogrzebów	296	35	156	.	25	.	107	35	41	30	50	40	101	77	60	40	198	16	31	40
Różne inne	296	45	141	99	22	92½	38	13	3	20	85	07	10	98	10	11	9	20	76	01
Suma rzeczywistych wydatków	**9.620**	**82**	**9.050**	**68½**	**7.517**	**03½**	**7.646**	**76**	**10.646**	**45½**	**9.747**	**16**	**9 164**	**14½**	**19.557**	**12**	**19.397**	**95**	**12.699**	**50**
B. Przenośne.																				
Zwrot zaliczek Wydziałowi krajowemu, powiatowi i gminie	450	.	.	.	482	33	.	.	.	.	360	.	1.346	90	.	.	.	.	.	.
Zaliczki na płace i do wyrachowania	1	44	140	.	5	.	.	.	150	.	70	.	407	88	.	.	.	.	455	98
Na zakupno efektów	303	88	.	.	1.334	85	.	.	46	06	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zwrócone kaucye i depozyta	132	80	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	8.257	90	.	.	.	.	35	.
Przeprowadzenie rachunkowe	.	.	.	.	183	41	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Rozchód ogólny	10.508	94	9.190	68½	9.522	62½	7.646	76	10.842	51½	10.177	16	19.176	82½	9.557	12	19.397	95	13.190	48
Dochód ogólny	10.986	99	9.646	12	10.016	48	8.047	18	10.843	93	10.496	80½	19.376	69	9.557	12	20.374	64	13.716	12½
od tego potrąciwszy przenośne	700	74	1.232	.	1.508	41	26	07	275	.	40	.	9.140	54	506	54	15	.	480	.
Dochód rzeczywisty	10.286	25	8.414	12	8.508	07	8.021	11	10.568	93	10.456	80½	10.236	15	9.050	58	20.359	64	13.236	12½

rachunków

zatwierdzone przez Wydział krajowy za r. 1884.

Sambor		Sanok		Sącz nowy		Śniatyn		Sokal		Stanisławów		Stryj		Tarnopol		Tarnów		Wadowice		Zaleszczyki		Złoczów		Żółkiew		Suma	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	312	.	.	.	.	.	.	.	2.937	.
64	49	80	.	147	69½	53	25	258	29	391	14	138	18	271	18	365	26	.	.	128	60	254	13½	253	54	4.271	70½
335	.	479	41	.	.	.	.	.	.	390	.	.	.	.	.	1.629	18	.	.	.	.	21	74	321	84	7.854	18
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	7	34	.	.	.	67½	10	57	.	.	20	50	3	12	4	19	106	17½
16	08	33	30	10	42	15	91	39	28	26	91	22	48	26	57	59	18	.	.	11	.	34	89	83	59	686	58
22	50	35	56	25	.	.	.	5	40	58	89	.	.	10	82	40	.	.	.	5	.	15	.	28	04	407	47
12	10	12	.	.	.	2	.	84	30	60	.	.	.	100	.	120	38	.	.	17	81	88	.	50	.	1.037	70
2.581	65½	3.619	72	3.454	52	515	03	3.881	70	4.609	72	6.700	88½	4.896	71	7.124	40	686	07	3.141	82	3.321	94	3.554	81	92.583	15
531	87	476	51	848	14	135	31	605	10	1.377	07	1.215	01	727	45	526	20	151	45	440	79	561	61	960	74	17.252	79
69	16	5	38	6	01	26	91	332	22½	261	66	.	.	.	.	151	16	.	.	108	05	.	.	478	28	2.350	31½
419	76	491	04	561	54½	82	61	253	87½	.	.	163	.	110	65	323	84	2	15	149	50	399	08	429	58	6.126	63
123	30	135	24	105	.	.	.	51	50	108	90	300	.	34	56	151	83	40	.	24	.	30	75	186	56	2.034	47½
188	47	31	60	185	50	.	.	21	40	123	71	192	40	139	85	106	90	2	60	49	15	43	99	215	86	2.665	13
303	02	348	80	496	31	137	52	399	43	1.128	04	442	25	496	29	994	87	174	40	443	07	267	20	617	71	10.921	88
101	31	82	96	200	86½	8	.	70	84½	186	50	140	.	91	10	188	02	5	14	39	20	130	33	207	07	2.493	10
51	53	133	.	57	20½	7	.	29	28	456	51½	.	.	53	18	94	84	.	.	48	18	16	.	56	61	1.627	.
167	81	70	82	96	38	5	77½	41	32	156	34	83	20	75	15	161	45½	19	89	54	92	51	45	79	81	1.868	54½
50	.	9	65	.	.	.	.	39	22	.	.	.	.	50	60	58	70	.	.	49	90	75	25½	78	49	576	12½
500	.	500	.	400	.	.	.	500	.	600	.	399	96	600	.	800	.	300	.	722	96	499	92	500	08	11.622	84
183	26	200	.	200	.	.	.	200	.	300	.	200	.	250	.	550	.	.	.	200	.	200	.	150	.	4.433	22
.	.	12	.	32	85	.	.	.	.	7	.	30	.	.	.	.	.	3	.	3	.	16	.	17	91	297	22
400	.	490	.	500	.	180	.	541	66	600	.	600	.	500	.	650	.	200	.	500	.	458	26	399	96	10.498	18
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	300	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	80	.	.	.	930	.
199	96	30	.	.	.	.	.	.	.	100	.	300	.	366	.	366	.	.	.	60	.	.	.	.	.	2.390	76
.	.	40	.	.	.	.	.	.	.	100	.	.	.	.	.	50	.	.	.	.	.	30	.	100	.	695	.
344		420	.	420	77	240	90	552		1.247	20	430		661	80	1.032		180	.	308		518	.	552		12.264	64
317	39½	.	.	.	.	.	.	821	50	800	.	574	28	653	52	1.189	50	.		335	80	987	.	518	04	10.671	00½
.	.	12	11	100	.	1	55	13	02	.	.	3	.	.	.	200	.	3	39	7	87	.	.	134	51	1.115	28
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	150	.	.	.	.	.	.	.	.	.	87	48	.	.	.	.	773	48
210	.	.	.	.	.	.	.	190	.	200	.	32	07	103	.	27	56	.	.	25	.	225	.	.	.	1.787	63
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	360	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	530	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.600		.	.	.	.	.	.	.	.	534	44	.		2.790	94
19	.	10	14	.	.	.	.	.	.	.	.	51	07	.	.	763	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.013	21
90	66½	94	50	49	14	.	.	47	15	53	60	.	.	120	.	.		44	.	23		106	10	98	75	1.795	03½
130	21½	40	71	17	97	.	.	20	38	63	43	.	.	133	95	267	48	7	75	8	96	14	48	1	88	1.401	27
7.605	**55**	**7.804**	**45**	**7.915**	**32**	**1.411**	**76½**	**8.498**	**87½**	**13.863**	**96½**	**13.617**	**78¼**	**10.833**	**05½**	**18.002**	**32½**	**2.131**	**84**	**7.013**	**56**	**8.983**	**69**	**10.079**	**85**	**222.809**	**66**
1.003	90	1.517	35	.	.	.	.	930	64	.	.	500	.	500	.	2.524	50	.	.	.	.	.	.	.	.	9.615	62
78	64	.	.	.	.	20	.	.	.	350	.	1.200	.	435		980	.	.	.	.	.	.	.	100	.	4.393	94
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	935	99	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2.620	78
5.923	23½	.	.	.	.	.	.	50	.	6	67	231	.	.	.	752	10	.	.	.	.	.	.	.	.	15.388	70½
159	07½	.	.	150	70	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	493	18½
14.770	40	9.321	80	8.066	02	1.431	76½	9.479	51½	14.220	63½	15.548	78¼	12.704	04½	22.258	92½	2.131	84	7.013	56	8.983	69	10.179	85	255.321	89
15.234	08½	9.337	72½	9.504	77½	1.432	13	9.481	25½	15.959	60½	15.887	58	13.592	30	23.483	96	3.079	34	7.261	35	15.210	73	10.183	09	272.709	95½
6.097	21½	33	19	225	70	313	78	125	.	192	42	781	.	1.541	90	4.742	52	.		170	.	10	.	116	66	28.273	68½
9.136	82	9.304	53½	9.279	07½	1.118	35	9.356	25½	15.767	18¼	15.106	58	12.050	40	18.741	44	3.079	34	7.091	35	15.200	73	10.066	43	244.436	27

*) Suma dochodu rzeczywistego składa się z trzech kategoryj a to:

z funduszu krajowego	189.559 zł.	28½ ct.
z funduszów obcych i samopłacących .	23.653 „	71½ „
z funduszów własnych szpitala . . .	31.223 „	27 „

Alegat 51. do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z r. 1885.

Bu

szpitali powszechnych na prowincyi

Rubryki	Poszczególnienie	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Drohobycz	Jasło	Kołomyja	Podhajce	Przemyśl
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
	Dochody.									
I.	Z kosztów leczenia:									
	od funduszu krajow. galicyjskiego	4.975	7.614	5.700	6.091	6.940	8.028	9.816	7.282	
	od samopłacących	774	471	400	362	1.980	639	1.602	500	12.326
	od obcych funduszów	3.254	41	100	36	55	48	95	38	
II.	Z własnych dochodów szpitala (z gruntów, legatów, realności, zapisów i datków, odsetek od kapitałów, sprzedaży rzeczy zużytych i rozmaite inne)	852	164	665	156	30	40	81	8	40
	Suma dochodów . .	**9.855**	**8.290**	**6.865**	**6.645**	**9.005**	**8.755**	**11.594**	**7.828**	**12.366**
	Wydatki.									
I. Utrzymanie budynków	Czynsz najmu	.	.	.	650	1.350	.	.	.	.
	Konserwacye zwykłe	250	250	50	21	100	250	682	50	250
	Budowy nadzwyczajne	.	.	50	.	.	245	.	95	.
	Podatki	30	4	4	.	202	3	2	20	.
	Asekuracya od ognia	43	37	35	.	30	26	50	60	40
	Czyszczenie kominów	20	15	20	10	30	15	6	24	30
	Czyszcz. i desinfekcya kanałów i kloak	.	50	40	22	35	20	300	80	36
II. Koszta gospodarcze	Żywność dla chorych	4.008	3.176	2.420	2.509	3.565	3.851	3.855	2.731	5.177
	Wino dla chorych	130	100	50	30	90	200	120	50	170
	Lekarstwa	802	650	550	400	780	660	1.000	563	1.340
	Sanitarne potrzeby	120	100	80	33	60	60	30	150	120
	Bielizna pościel i odzież . . .	500	242	400	126	300	225	814	165	1.134
	Pranie	100	220	40	48	65	38	11	200	100
	Sprzęty	200	60	20	114	169	60	150	115	140
	Opał	350	360	380	170	480	460	500	500	1.083
	Oświetlenie	300	70	60	40	70	64	120	80	120
	Słoma	110	80	25	25	50	80	40	50	31
	Przybory i koszta kancelaryjne . .	100	70	100	64	70	76	100	73	100
	Narzędzia chirurgiczne	50	25	50	50	60	60	50	60	20
III. Płace i wynagrodzenia	Lekarz ordynujący	500	500	500	600	500	600	500	500	600
	Lekarz pomocnik	200	300	200	250	.	300	.	250	250
	Akuszerka i cyrulik	.	.	60	.	20	30	10	15	30
	Rządca	400	500	360	600	500	600	500	600	600
	Kontrolor	120	.	.	.	.	.	.	.	500
	Dyurniści	.	.	300	100	.	.	180	120	.
	Kapelan	80	.	.	50	50	.	.	75	120
	Służba szpitalna niższa	408	799	384	366	441	396	528	414	960
	Wikt dla służby	730	196	490	550	438	.	600	548	1.470
	Wydatki administracyjne	.	135	110	28	.	135	100	123	50
	Odprawy, prowizye, pensye . . .	200	100	.	.	.	186	.	.	.
	Remuneracye	.	104	.	100	.	.	.	.	.
	Relutum za pomieszkanie rządcy .	.	.	.	.	.	.	.	.	.
IV. Długi	Spłata kapitałów	.	.	.	.	.	.	.	.	177
	Spłata odsetek	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Należytość za liwerunki i roboty .	.	.	.	.	.	.	.	438	.
V. Rozmaite	Koszta pogrzebów	200	150	40	115	60	50	180	70	200
	Drobne inne	150	20	15	32	5	25	130	15	10
	Suma wydatków . .	**10.101**	**8.313**	**6.833**	**7.103**	**9.520**	**8.715**	**10.558**	**8.234**	**14.908**

dżety

zatwierdzone przez Wydział krajowy na r. 1885.

Rzeszów	Sambor	Sanok	Sącznowy	Śniatyn	Sokal	Stanisławów	Stryj	Tarnopol	Tarnów	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów	Żółkiew	Suma
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
11.152	5.610	9.071	5.272	1.179		12.810	11.938	9.918	20.125	2.093	3.629	8.781	8.729	188.744
725	952	693	287	162	9.665	1.517	1.202	885	1.069	95	706	400	237	15.658
87	41	125	88	54		144	324	71	230	103	356	10	34	5.334
460	10	754	44	27		42	550	375	220		257	3.950	14	8.659
12.424	**6.613**	**10.643**	**5.691**	**1.422**	**9.665**	**14.513**	**14.014**	**11.249**	**21.644**	**2.291**	**4.948**	**13.141**	**9.064**	**218.525**
650	.	.	.	.	.	.	.	.	.	312	.	.	.	2.962
70	110	81	80	35	300	450	60	250	250	.	100	250	200	4.139
.	.	.	250	.	.	150	589	.	446	.	.	3.765	.	5.590
3	2	225	.	1	.	6	.	1	5	.	10	4	.	522
20	19	32	11	31	39	30	29	22	59	.	11	40	84	748
10	15	36	25	5	10	50	39	14	40	.	5	15	30	464
30	31	.	10	2	50	50	22	110	100	.	10	90	50	1.138
5.351	2.133	3.428	2.095	543	2.745	4.962	4.538	4.469	7.998	869	2.443	2.773	3.690	79.329
240	.	90	.	.	60	.	142	251	150	5	50	25	50	2.003
950	550	643	618	118	560	1.350	892	683	1.874	150	380	350	900	16.763
150	60	42	10	15	150	134	150	30	200	.	60	40	250	2.044
350	400	610	234	107	500	612	200	416	731	50	200	500	100	8.916
90	97	121	120	.	110	60	200	40	162	40	25	60	150	2.097
134	66	40	57	5	50	114	150	88	348	10	50	90	150	2.380
330	228	319	370	138	320	1.140	450	618	978	100	300	550	400	10.524
100	80	83	85	10	150	160	122	113	240	5	40	90	130	2.332
50	40	123	54	5	50	180	70	60	115	20	40	35	50	1.433
60	80	75	64	5	70	280	69	64	161	15	45	45	50	1.836
55	50	15	50	25	50	50	30	65	70	.	40	64	50	1.039
500	500	500	400	180	500	600	400	600	800	300	350	500	500	11.430
250	200	200	200	.	200	300	200	250	550	.	100	200	200	4.600
40	.	10	35	.	20	40	42	.	.	6	3	16	20	397
500	400	400	500	.	500	600	600	500	650	200	500	500	500	11.010
.	.	.	.	.	.	300	.	.	.	.	.	80	.	1.000
150	200	30	60	.	.	.	300	365	365	.	72	.	.	2.242
.	.	50	.	.	.	100	40	.	50	.	.	40	50	705
742	384	420	427	247	552	1.200	408	662	1.032	180	308	588	552	12.398
220	450	.	405	.	821	800	584	666	1.186	.	280	987	525	11.946
140	.	20	100	3	.	300	.	.	200	5	8	.	140	1.597
.	.	.	.	.	.	150	.	.	.	.	116	.	.	752
40	.	.	.	.	20	.	.	80	.	.	.	250	.	594
170	.	.	.	.	.	.	.	360	.	.	.	.	.	530
.	194	1.524	.	.	1.778	.	5.508	.	.	.	.	.	.	9.181
.	189	57	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	246
.	.	3.066	.	.	.	.	.	.	2.624	.	.	500	.	6.628
60	55	83	75	.	40	60	30	120		30	20	100	70	1.808
70	80	43	5	10	20	65	40	155	100	4	10	25	20	1.049
11.525	**6.613**	**12.366**	**6.340**	**1.485**	**9.665**	**14.293**	**15.904**	**11.052**	**21.484**	**2.301**	**5.576**	**12.572**	**8.911**	**224.372**

Odpis

odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dn. 5. Kwietnia 1885. r. l. 2981 do Wydziału krajowego.

Jego Excelencya Pan Minister spraw wewnętrznych oznajmił reskryptem z dnia 26. Marca r. b L. 1258/m. j., że w sprawie uchwalonej przez Sejm krajowy rezolucyi wzywającej c. k. Rząd, aby przez właściwe organa wpłynąć raczył na szybszy tok prac około założenia ksiąg gruntowych w Galicyi, udzieliło Wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości następujących wyjaśnień.

Z ogólnej dotacyi na cele zakładania ksiąg gruntowych, jaką rozporządzało Wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, przeznaczono i wyasygnowano Prezydyum c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie i w Krakowie w roku 1875 kwotę 106.000 zł., w roku 1876 kwotę 124.630 zł., a w latach następnych włącznie do roku 1884. corocznie po 140.000 zł., z której to dotacyi pokrywano także koszta pomnożenia personalu, jakie z powodu założenia ksiąg gruntowych w Galicyi okazało się potrzebnem.

Ponieważ rozporządzalne fundusze i siły robocze nie dozwalały na równoczesne rozpoczęcie czynności we wszystkich okręgach sądowych, przeto roboty około zakładania ksiąg gruntowych mogłyby być tylko kolejno przedsiębrane a przy oznaczeniu kolei, w jakiej czynności te postępować miały, uwzględniano przeprowadzoną rewizyę katastru, tudzież potrzeby ruchu handlowego.

W szczególności w ostatnich latach okazała się głównie potrzeba przyspieszenia czynności założenia ksiąg gruntowych w okolicach w których istnieją kopalnie nafty, a to z powodu, że w takich miejscowościach stosunki posiadania stają się coraz bardziej zawiłemi i że w takich powiatach zakładane być mają w myśl ustawy państwowej z dnia 11. Maja 1884 (dz. u. p. Nr. 71) księgi naftowe.

W obec tego niemożliwem było wszystkim życzeniom o przyspieszeniu prac około założenia ksiąg gruntowych zadość uczynić.

W okręgach Sądów powiatowych w Turce obejmującym 45 i Boryni obejmującym 32 gmin katastralnych, do których odnoszą się petycye gmin do Sejmu krajowego wniesione, a które to petycye spowodowały uchwalenie rezolucyi z d. 10. Września 1884, założone zostały z końcem r. 1884, księgi gruntowe, a to w okręgu sądowym w Turce dla trzech, zaś w okręgu sądowym w Boryni dla jednej gminy katastralnej.

Wskutek pomienionych petycyj zarządziło Wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, ażeby do projektu prac na rok bieżący wciągnięto z okręgu sądowego w Turce dalszych 6, zaś z okręgu sądowego w Boryni dalsze 3 gminy katastralne.

Z ogólnej liczby 5.961 gmin katastralnych w kraju, założone zostały po koniec r. 1884. nowe księgi gruntowe w 4.394 gminach czyli 73·7%; w okręgach Sądu krajowego w Krakowie

i Sądu obwodowego w Złoczowie są prace około założenia ksiąg gruntowych zupełnie ukończone, zaś w okręgu Sądu krajowego we Lwowie ma być jeszcze tylko sporządzenie wykazów hipotecznych dla miasta Lwowa dokonanem.

W okręgach innych Sądów obwodowych prace około założenia ksiąg gruntowych nie postąpiły wprawdzie tak, jakby tego życzyć sobie należało, jednak zważyć należy, że pracom około założenia ksiąg gruntowych w Galicyi, gdzie przedtem istniały księgi gruntowe tylko w małej liczbie miejscowości, gdzie zatem rozchodzi się o zaprowadzenie instytucyi w ogólności nieznanej, rozmaite nasuwają się trudności, które polegają częścią na niedostatecznych siłach roboczych sądowych do tych czynności powołanych, częścią zaś na niekorzystnych stosunkach miejscowych, do których zaliczyć należy i tę okoliczność, że operaty katastralne służyć mające za podstawę prac około założenia ksiąg gruntowych nie całkiem są dokładne.

Wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, któremu przedkładane bywają kwartalne wykazy o postępie prac około założenia ksiąg gruntowych, nie pominęło żadnej sposobności, o ile to było koniecznem i wykonalnem, ażeby dążyć do usunięcia względnie zmniejszenia nasuwających się trudności, tudzież do przyspieszenia pomienionych prac.

Na rok 1885. zamierzone jest wykończenie nowych ksiąg gruntowych dla 407 gmin katastralnych w Galicyi i w tej mierze wydało Wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości stosowne zarządzenie, ażeby zakreślony plan prac został ściśle wykonany.

O tem mam zaszczyt zawiadomić Świetny Wydział krajowy wskutek powołanego reskryptu Jego Excelencyi Pana Ministra spraw wewnętrznych odnośnie do szacownego pisma z dnia 10. Września 1884 roku. L. 755/S

We Lwowie dnia 5. Kwietnia 1885 r.

Alg. 8.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budowie krowiarni i rzeźni w zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie.

Z poprzednich sprawozdań naszych Wysoki Sejm przekonał się, do jak korzystnych rezultatów pod względem oszczędności w gospodarstwie przyprowadziło urządzenie własnej krowiarni w zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie. Oszczędność ta wynosi rocznie zwyż 3.000 zł. na samej produkcyi mleka najlepszej jakości, oprócz korzyści w gospodarstwie polnem.

Drugim środkiem dla osiągnięcia znacznych oszczędności byłoby wprowadzenie bicia wołów we własnym zarządzie, aby uchylić wygórowane wymagania rzeźników i uniknąć ciągłego podnoszenia się cen mięsa, stanowiącego główną podstawę żywienia chorych, mięsa bowiem w zakładzie wychodzi około 47.000 kilogramów rocznie.

W 1883. r. cena mięsa za klg. była 43 ct., wikt zaś obłąkanych 23.6 ct. na dzień
„ 1884. „ „ „ „ „ „ 54 „ „ „ „ 26.1 „ „
„ 1885. „ „ „ „ „ „ 48 „ „ „ „ 23.8 „ „

Próby bicia wołów dokonane w roku ubiegłym pokazały. że kilogram mięsa wołowego kosztował mniej o ośm centów od ceny zakontraktowanej, azatem bijąc woły we własnym zarządzie można było osiągnąć od 3—4 tysięcy zł. oszczędności.

Na tej podstawie już w roku przeszłym Wydział krajowy mając niezużytą kwotę 2.000 zł., udzieloną przez Wysoki Sejm na urządzenie stajni i na reparacyę karczmy, upraszał o pozwolenie wstawienia do budżetu jeszcze 6 tysięcy zł. potrzebnych na budowę krowiarni, rzeźni i przerobienie starej krowiarni na stajnię dla koni i na wozownię. Jakkolwiek przedstawienie to nie zostało uwzględnionem, Wydział krajowy uważa za swój obowiązek, w interesie oszczędności ponownie podnieść tę sprawę, tem więcej, że i przeszłoroczna komisya lustracyjna, przekonawszy się o korzyściach bicia bydła we własnym zarządzie, wezwała Wydział krajowy do ponowienia przedstawienia.

Jak wiadomo Wysokiemu Sejmowi ze sprawozdania przeszłorocznego, stajnia dla koni zakładowych jest w tak złym stanie, że grozi zawaleniem się. Krowiarnia zaś, urządzona tymczasowo w budynku przeznaczonym pierwotnie na stajnię dla koni i na wozownię, jest zbyt szczupłą dla postawienia potrzebnej ilości krów.

Wypadałoby więc postawić nową murowaną krowiarnię na 28 krów, gdyż ilość ta jest potrzebną dla zakładu, a gospodarstwo jego daje zupełną możność dobrego ich utrzymania. Równocześnie należałoby zamienić teraźniejszą krowiarnię napowrót na stajnię dla koni i na wozownię.

W przedłożonym planie i kosztorysie uwzględniono nie tylko stajnię na 28 krów, ale stajnię dla 12 wołów i rzeźnię wraz z pomieszczeniem służby. Cała budowa kosztowałaby 8.994 zł. 97 ct. i taki budynek odpowiadałby istotnej potrzebie. Nie chcąc jednak przedstawiać Wysokiemu Sejmowi preliminarza zakładu z niedoborem, proponujemy budowę tylko tej części, w której mieścić się mają krowy i rzeźnia wraz ze służbą, z pominięciem stajni dla wołów, co zmniejszy koszt do 6.837 zł. 19 ct., t. j. o 2.157 zł. 78 ct. chociaż dostawa wołów przez to będzie utrudnioną.

W nadzieji, że Wysoki Sejm zezwoli na ten wydatek obiecujący znaczne oszczędności, zaczęliśmy rokowania z powiatową Dyrekcyą skarbu we Lwowie o wykluczenie zakładu Kulparkowskiego z rajonu akcyzowego od mięsa, i, ile nam wiadomo, Dyrekcya zgadza się na to za ryczałtowem rocznem wynagrodzeniem.

Ze względu zatem na przedstawione korzyści Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Upoważnia się Wydział krajowy do budowy krowiarni i rzeźni w zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie.
2. Sejm wstawia na ten cel do budżetu zakładu Kulparkowskiego na r. 1886. kwotę 6.837 zł. 19 ct.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 21. Sierpnia 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hoszard, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. W. kr. 48601/85.

Aleg. 9.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie nadzwyczajnego wydatku na większe roboty konserwacyjne około szpitala św. Łazarza w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

W roku 1884. uchwalił Wysoki Sejm w budżecie funduszu szpitala św. Łazarza na rok 1885. w rubr. XII. poz. 49. nadzwyczajny wydatek w kwocie 5.900 zł. na rekonstrukcyą szczytów wież kościoła św. Łazarza.

Z użycia tej sumy zdajemy rachunek w ogólnem sprawozdaniu, tu zaś przedstawiamy Wysokiej Izbie potrzebę wykonania dalszych nadzwyczajnych robót około szpitala św. Łazarza, któremi są: urządzenie wodociągów w starym gmachu szpitalnym, restauracja kościoła, postawienie muru i sztachet wzdłuż ulicy Kopernika, oraz osuszenie gruntów szpitalnych.

1. Urządzenie wodociągów

ma przedewszystkiem na celu poprawę stosunków sanitarnych w gmachu szpitalnym, który przerobiony z zabudowania klasztornego nie odpowiada w zupełności wymogom zakładu leczniczego, zwłaszcza dla złego urządzenia wychodków, które pomimo kilkakrotnych zmian i przebudowań szkodliwie działają z powodu wydobywających się z nich niezdrowych wyziewów.

Ze względu na istniejący tamże system kanałowy i wobec rozmieszczenia pojedyńczych oddziałów szpitalnych, zdaniem znawców tylko system wodociągowy w połączeniu z obecnie istniejącym systemem syfonowym da się zastosować.

Oprócz tego są wodociągi potrzebne także ze względu na utrzymanie czystości na salach i korytarzach i ze względu na ułatwienie opatrywania chorych; w starym gmachu bowiem mieszczą się właśnie te oddziały (jak chirurgiczny, położniczy i skórno-syfilityczny), które w celach leczniczych najwięcej potrzebują wody, brak zaś takowej obecnie przy małej ilości służby dotkliwie czuć się daje.

Brakowi temu możnaby wprawdzie zaradzić czasowo przez powiększenie personalu służbowego, lecz byłby to środek stosunkowo — ze względu na ciągłość wydatku — kosztowniejszy, a potrzeby urządzenia wodociągów wcaleby nie uchylił już ze względu na urządzenie wychodków szpitalnych.

Projektowane wodociągi przyczynią się więc do asanizacji szpitala.

Plany sporządzone przez architektę p. Karola Zarębę, zostaną komisyi sejmowej do przejrzenia przedłożone.

Kosztorys opiewa na kwotę 9.860 zł.

2. Restauracya kościoła.

Na dniu 14. Września 1884. roku wniosła Wizytatorka Sióstr Miłosierdzia do Wydziału krajowego prośbę o udzielenie funduszów na odrestaurowanie kościoła św. Łazarza. Petycyę tę odstąpiliśmy komitetowi administracyjnemu szpitala z poleceniem, ażeby stan faktyczny zbadał i nam zdał sprawę, a mianowicie, czy rzeczywiście kościół nagłej potrzebuje restauracyi.

Ze sprawozdania komitetu administracyjnego, ułożonego na podstawie zeznania znawców, którzy stan kościoła na miejscu zbadali, okazuje się, iż na wielu miejscach gzemsa, ornamenta i wyskoki są znacznie uszkodzone, a zaciekająca woda zniszczyła mury na znaczniejszych przestrzeniach. Dlatego też restauracya kościoła musi być jak najrychlej przeprowadzoną, z dniem każdym bowiem zniszczenie się wzmaga, a tem samem koszta restauracyi z każdym rokiem nieproporcyonalnie szybko wzrastają.

Koszta restauracyi kościoła obliczone na 5.200 zł.

3. Postawienie muru i sztachet wzdłuż ulicy Kopernika.

Sprawozdaniem z dnia 13. Maja 1884. r. l. 3326 upraszał nas Magistrat m. Krakowa o zarządzenie, aby stare zniszczone mury około szpitala św. Łazarza od ulicy Kopernika nowymi zostały zastąpione. Po zbadaniu tej sprawy przez komitet administracyjny uznał Wydział krajowy potrzebę postawienia w tem miejscu w jednej części nowego muru, w części zaś sztachet, a to na przestrzeni sięgającej aż do gruntów odstąpionych przez Wysoki Sejm c. k. Rządowi pod budowę klinik.

Kwota kosztorysowa muru i sztachet wynosi 3.480 zł.

4. Osuszenie gruntów szpitalnych.

Grunta szpitala św. Łazarza położone są w okolicy bagnistej, a znajdujące się na nich moczary równie jak i na sąsiednich gruntach położone bagna napełniają powietrze niezdrowemi wyziewami. Tej nadmiernie nagromadzonej wilgoci należy też przypisać, że w okolicy tamtejszej panuje endemicznie malaria (zimnica).

Z tego powodu jeszcze w roku 1883. przedstawiła nam dyrekcya szpitala św. Łazarza w sprawozdaniu z dnia 26. Kwietnia 1883. r. l. 2914 potrzebę osuszenia tych gruntów szpitalnych, a plan osuszenia sporządził inżynier naszego biura melioracyjnego; kosztorys wykazuje potrzebną na ten cel kwotę 4.080 zł.

Uważając urządzenie wodociągów i restauracyę kościoła za roboty najpilniejsze — pierwszą ze względu na polepszenie stanu zdrowotnego w samymże budynku szpitalnym, drugą ze względu na wzrastającą z dniem każdym trudność zaradzenia złemu, które na razie mniejszym stosunkowo da się usunąć kosztem — Wydział krajowy wstawił do preliminarza budżetu funduszu szpitala św. Łazarza jako nadzwyczajny wydatek na rok 1886. kwotę 15.060 zł. w. a. na wodociągi i restauracyę kościoła i uprasza W. Izbę o przyjęcie tej pozycyi budżetowej, oraz o upoważnienie do wstawienia do preliminarza na r. 1887. kwoty 7.560 zł. w. a. na postawienie muru i sztachet wzdłuż ulicy Kopernika i na osuszenie gruntów szpitalnych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 22. Września 1885.

Marszałek krajowy
Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca
Dr. Franciszek Hoszard *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

Aleg. 910.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy Rokitno w sprawie przeniesienia tej miejscowości z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Janowie i ze Starostwa w Gródku do okręgu c. k. Sądu delegowanego miejskiego i c. k. Starostwa we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Dopełniając poruczonego nam uchwałą z dnia 10. Września 1884 zlecenia w sprawie zbadania potrzeby żądanego w petycyi gminy Rokitno przeniesienia tej miejscowości z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Janowie i ze Starostwa w Gródku do okręgu c. k. Sądu delegowanego miejskiego i c. k. Starostwa we Lwowie, — mamy zaszczyt przedłożyć:

iż gdy tak Rada powiatowa Grodecka, jako też Prezydyum c. k. Sądu wyższego kraj. we Lwowie, wzywane przez nas o udzielenie w tej sprawie opinii, przeciwne są żądanemu przeniesieniu; dalej

z uwagi, iż gmina petycyonująca w podaniu swem do Wys. Sejmu mylnie podała odległość tej miejscowości od Janowa i Lwowa, która rzeczywiście od Lwowa nie 9, lecz 16 kilometrów wynosi, gdy do Janowa ma tylko 14 kilometrów, a do Gródka nie 32, lecz 29, — wreszcie, gdy podług rachunków gminy Rokitno z trzech ostatnich lat, koszta odbywanych podróży przez Zwierzchność gminną do Gródka, jako siedziby Władz politycznych i autonomicznych, nie są tak wygórowane, jak proszący podają, skoro nie przenoszą kwoty 24 złr. rocznie — Wydział krajowy jest zdania, iż nie zachodzi żadna potrzeba wyłączania tej miejscowości z dotychczasowego jej okręgu ani sądowego w Janowie, gdzie mają znacznie bliższą odległość niż od Lwowa, ani z powiatu politycznego i autonomicznego w Gródku.

Nie da się zaprzeczyć, iż Lwów, jako główna siedziba Władz krajowych i ważny punkt handlowy, pod wielu względami mógłby być dogodniejszym dla wielu nawet bardziej oddalonych miejscowości na siedzibę wszelkich Władz powiatowych. Jednakże gdy tego rodzaju konfiguracya granic pociąga za sobą z jednej strony zanadto wielkie skupienie czynności urzędowych we Lwowie, a z drugiej naraża żywotne interesa przyległych powiatów, szczególniej w ich gospodarce

autonomicznej, mamy to przekonanie, iż tylko w wypadkach nieodzownej potrzeby i widocznej a znacznej korzyści mieszkańców podobne żądania zmian terytoryalnych uwzględniaćby wypadało.

Że zaś co do gminy Rokitno nie zachodzi tu żadna z tego rodzaju przyczyn, dla której należałoby uciekać się do przeprowadzania dość trudnej manipulacyi zmiany granic dwóch okręgów sądowych i politycznych, wnosimy:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Księstwem Krakowskiem nad petycyą gminy Rokitno przechodzi do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 5. Czerwca 1885.

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz *w. r.*
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca:
Walerjan Podlewski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Aleg. II

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyach gmin Czerteża i Stańkowej w sprawie wyłączenia tych miejscowości z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie i c. k. Starostwa w Żydaczowie a przyłączenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Kałuszu.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu dwóch uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 22. Września 1884 r., któremi polecono nam zbadać, o ile petycye sąsiadujących z sobą dwóch gmin Czerteża i Stańkowej, żądających przeniesienia z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie i c. k. Starostwa Żydaczowskiego do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Kałuszu, zasługują na uwzględnienie — mamy zaszczyt po zebraniu odpowiednich wyjaśnień i opinij przedłożyć.

Tak Rada powiatowa w Żydaczowie, jakoteż obszary dworskie w Czerteżu i Stańkowej przeciwne są wyłączeniu tych miejscowości z dotychczasowych okręgów Sądu i Starostwa, wychodząc z tej zasady, że konieczność tego wyłączenia nie jest usprawiedliwioną ani bliższą odległością Kałusza niż Żurawna, ani szczególniejszemi stosunkami miejscowemi lub handlowemi, któreby zmuszały do zmiany granic dwóch sąsiednich okręgów sądowych, politycznych i autonomicznych.

Tego samego zdania jest i c. k. Prezydyum Sądu wyższego krajowego we Lwowie z tym jeszcze dodatkiem, że przyłączenie dość ludnych dwóch gmin do Sądu powiatowego w Kałuszu zwiększyłoby czynności tego Sądu liczącego i tak 48.843 ludności prowadząc za sobą zwiększenie personalu urzędniczego, gdy przeciwnie w okręgu sądowym w Żurawnie liczącym ludności 24.122 osób redukcya służby urzędowej nie dałaby się przeprowadzić.

Gminy, o które rzecz idzie, mają razem ludności 2.536 osób to jest:
Czerteż 1116, Stańkowa 1420 i odległe są:

Czerteż od Żurawna	. . .	12½	kilom.
„ Żydaczowa	. . .	26	„
„ Kałusza	. . .	21	„
Stańkowa od Żurawna	. . .	17½	„
„ Żydaczowa	. .	41	„
„ Kałusza	. . .	16	„

zatem różnica odległości Czerteża od siedziby dzisiejszej władz powiatowych w porównanin z odległością od Kałusza jest prawie żadna, a nawet do siedziby Sądu w Żurawnie bliższą niż do Kałusza.

Przeciwnie dla Stańkowéj Kałusz jest więcéj zbliżonym punktem, niż Żurawno i Żydaczów, a ze względu przynależności swej do parafii gr. katolickiej w Zborze, leżącej już w powiecie Kałuskim, bardziej stosownym.

W petycyach swoich mieszkańcy Czerteża i Stańkowej wskazują na ważną przeszkodę w komunikacyi z Żurawnem, którą im przedstawia często wzbierająca rzeka Świeca, lecz w tem samem położeniu znajduje się jeszcze 14 innych gmin przynależnych dziś do okręgu sądowego w Żurawnie, które jednak przeciw temu nie podnoszą głosu, albowiem rzeka Świeca przybiera zwykle na krótko i ma zawsze swobodną przeprawę promem i liną drucianą. Wobec zatem powyższych okoliczności i z uwagi, że każda zmiana terytoryalna danego okręgu sądowego pociągać musi zmianę okręgu politycznego i autonomicznego, sprowadzając pewne trudności w gospodarstwie Rad powiatowych, jesteśmy zdania, że tylko nieodzowna konieczność przeniesienia na uwzględnienie zasługiwać może.

Otóż w danym wypadku konieczności tej co do gminy Czerteża nie mogąc odszukać, możemy polecić tylko petycyę mieszkańców Stańkowej jako bliższem położeniem i przynależnością parafialną usprawiedliwioną i wnosimy:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielk. Księstwem Krakowskiem przechodząc nad petycyą gminy Czerteż do porządku dziennego w myśl §. 2 ustawy państwowej z dnia 11. Czerwca 1868 r. (Nr. 59 D. u. p.), tudzież ustawy z dnia 26. Kwietnia 1873 (Nr. 62 D. u. p.) objawia c. k. Rządowi opinię swoją, że miejscowość Stańkową położoną w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie, c. k. Starostwie w Żydaczowie i okręgu c. k. Sądu obwodowego w Samborze przenieść wypada do okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Kałuszu jakoteż i c. k. Sądu obwodowego w Stanisławowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 11 Września 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz, w. r.

Sprawozdawca:

Walerjan Podlewski, w. r.

Członek Wydz. krajowego.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie utworzenia trzeciego Sądu powiatowego w c. k. Starostwie Rohatyńskiem z siedzibą w mieście Bukaczowcach.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 23. Października 1884. przekazał nam Wysoki Sejm do załatwienia petycyę niektórych właścicieli obszarów dworskich i Zwierzchności gmin Rohatyńskiego powiatu, o utworzenie nowego Sądu powiatowego w Bukaczowcach. Petycyę tę podpisało 13 gmin pomieszczonych obecnie w okręgu Sądu powiatowego w Bursztynie, trzy gminy z okręgu Sądu powiatowego w Chodorowie c. k. Starostwa Bobreckiego i dwie gminy z okręgu Sądu powiatowego w Rohatynie. Ponieważ przy bliższem dochodzeniu zarządzonem przez Wydział powiatowy w Rohatynie, trzy gminy ze Starostwa Bobreckiego i z Sądu powiatowego w Chodorowie cofnęły swoje żądania, przeto ogólna cyfra ludności gmin i obszarów dworskich pragnących utworzenia nowego Sądu powiatowego w Bukaczowcach wynosi 13.737.

Starostwo w Rohatynie liczy obecnie ludności 83.710 rozdzielonej pomiędzy dwa Sądy powiatowe z których Sąd w Bursztynie obejmuje 44.404 zaś w Rohatynie 39.306, zatem już sama ta liczba zaludnienia przy znacznej obszerności Starostwa wynoszącej 1.172□ kilometrów wymaga powiększenia liczby Sądów powiatowych.

Jakkolwiek przeciw wyborowi miejsca na przyszłą siedzibę Sądu w Bukaczowcach możnaby mieć to do zarzucenia, że miasteczko to nie leży w środkowym punkcie przyszłego okręgu sądowego i za blisko miasta Bursztyna, bo o 12 tylko kilometrów, to jednak z uwagi, iż w tamtejszej okolicy nie ma innej dogodniejszej miejscowości na pomieszczenie władz sądowych, że Bukaczowce leżą przy stacyi kolei żelaznej Lwowsko-Czerniowieckiej, wreszcie że właściciele tego majątku ofiarują c. k. Rządowi bezpłatne na lat sześć pomieszczenie dla Sądu i opał; Wydział krajowy jest zdania, że wypada poprzeć życzenia gmin petycyonujących i dla tego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11. Czerwca 1868 (Nr. 59 Dz. u. p.) i ustawy z dnia 26. Kwietnia 1873 (Nr. 62 Dz. u. p.) objawia c. k. Rządowi opinię, iż pożądanem jest, aby dla dogodności mieszkańców c. k. Starostwa Rohatyńskiego przy wymiarze sprawiedliwości, utworzony tam został trzeci c. k. Sąd powiatowy z siedzibą w Bukaczowcach.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 21. Października 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Alojzy Rybicki
Zastępca Członka Wydziału kraj.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie utworzenia trzeciego stałego powiatowego sądu k. Starostwie Dobrzyńskiem z siedzibą w miejscu Dobrzyniu.

Wysoki Sejmie!

Aleg. 13.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi mieszkańców gminy Zawadka w sprawie przeniesienia jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Frysztaku i z c. k. Starostwa w Jaśle do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie i c. k. Starostwa w Rzeszowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 10. Września 1884. Wysoki Sejm polecił nam zbadać petycyę gminy Zawadka o wyłączenie jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Frysztaku i c. k. Starostwa w Jaśle a przydzielenie do c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie i c. k. Starostwa w Rzeszowie. W wykonaniu zatem powyższej uchwały i po zebraniu odpowiednich opinij ze strony Rady powiatowej w Jaśle, przełożeństwa obszaru dworskiego z Zawadki, wreszcie c. k. Prezydyum Sądu wyższego krajowego w Krakowie, mamy zaszczyt przedłożyć:

Miejscowość Zawadka wskutek geograficznego położenia swego, rzeczywiście bliższą ma odległość od Strzyżowa i Rzeszowa, aniżeli od Frysztaka, Jasła i Tarnowa (Jasielski powiat należy do okręgu Sądu obwodowego w Tarnowie), albowiem do Frysztaka ma dwie mile, do Jasła pięć, a do Tarnowa dziesięć, gdy przeciwnie do Strzyżowa ma tylko jedną milę a do Rzeszowa trzy.

Otóż ta okoliczność przedewszystkiem skłania petycyonującą gminę do żądania przeniesienia jej pod względem sądowym do Strzyżowskiego okręgu Sądu powiatowego, a tem samem i do okręgu Sądu obwodowego, tudzież Starostwa w Rzeszowie. Przeciw temu życzeniu ani Rada powiatowa w Rzeszowie, ani c. k. Prezydyum Sądu wyższego krakowskiego nie ma nic do zarzucenia, a oponuje tylko obszar dworski w Zawadce, pragnący przyłączenia do Sądu i Starostwa w Ropczycach.

Z uwagi tedy, że gmina Zawadki liczy 65 osad, azatem daleko więcej może mieć do czynienia z władzami czy to w sądach, czy w powiatowych urzędach politycznych i autonomicznych niżeli przełożeństwo jednego obszaru dworskiego, — zgodnie z opinią Rady powiatowej jesteśmy zdania, że w tym wypadku życzenia gminy przedewszystkiem uwzględnione być powinny.

Z tego powodu wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na podstawie ustawy państwowej z dnia 11. Czerwca 1868. roku (Nr. 59, D. u. p.) i takiejże ustawy z d. 26. Kwietnia 1873. r. (Nr. 62. Dz. u. p.) objawia c. k. Rządowi swe zdanie, iż dla dobra mieszkańców gminy Zawadka, należy ją wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Frysztaku, c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie i c. k. Starostwa w Jaśle, a przydzielić do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie, Sądu obwodowego i Starostwa w Rzeszowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 11. Września 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Waleryan Podlewski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Aleg. 14

LW. 51.220 ex 1885.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy Jordanów i innych o utworzenie siedziby władz administracyjnych w Jordanowie.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. Października 1884. przekazującej nam do zbadania petycyę gminy Jordanów i okolicznych o utworzenie siedziby władz administracyjnych w Jordanowie, lub przeniesienie jej z Myślenic, mamy zaszczyt, po zebraniu odpowiednich w tej mierze wyjaśnień i opinij ze strony Rady powiatowej Myślenickiej i c. k. Prezydyum Namiestnictwa przedłożyć:

iż ani położenie jeograficzne Jordanowa względem obszaru powiatu Myślenickiego ani życzenia przeważnej liczby mieszkańców tego powiatu nie usprawiedliwiają niczem żądania petycyonujących, do których należą gminy okręgu sądowego Jordanów i część okręgu sądowego w Makowie. Gdy przytem podług relacyi Rady powiatowej Myślenickiej miasto Jordanów nie posiada nawet najpotrzebniejszych budynków na pomieszczenie biór przyszłego Starostwa i urzędujących przy władzy tej osób, a wreszcie i funduszów potrzebnych na przygotowanie takiego pomieszczenia, niema zdaniem naszem dostatecznej podstawy żądanie, aby siedziba władz administracyjnych do Jordanowa była przenoszoną.

Ani Myślenice, ani Jordanów nie leżą względem całego obszaru powiatu w takiej pozycyi, aby przeniesienie siedziby do Jordanowa mogło wpłynąć na udogodnienie przystępu mieszkańców do nowej siedziby. Żądają przeniesienia gminy powiatu sądowego Jordanowskiego i część pewna z powiatu sądowego Makowskiego, lecz ludność tych miejscowości jest prawie taż sama, co ludność jednego powiatu sądowego Myślenickiego, która wcale sobie nie życzy zmiany siedziby.

Z tych zatem powodów i stanowczo przeciwnej opinii c. k. Prezydyum Namiestnictwa w sprawie tej najbardziej interesowanego, wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nad petycyą gminy Jordanowa i okolicznych o przeniesienie siedziby c. k. Starostwa z Myślenic do Jordanowa, ewentualnie utworzenie nowego c. k. Starostwa Jordanowskiego, przechodzi do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 21. Października 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Alojzy Rybicki w. r.
Zastępca Członka Wydziału kraj.

Aleg. 15

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy miasta Zaleszczyki w sprawie naznaczenia siedziby dla przyszłego Sądu obwodowego Czortkowskiego w mieście Zaleszczykach.

Wysoki Sejmie!

W skutek wniesionej na zeszłorocznej sesyi sejmowej petycyi przez gminę miasta Zaleszczyki i okoliczne gminy powiatu Borszczowskiego, Wysoki Sejm uchwałą z dnia 15. października 1884. polecił nam zbadać, czy ze względów na dobro mieszkańców okolicy dawnego obwodu Czortkowskiego, nie wypadałoby zmienić uchwały sejmowej z dnia 15. grudnia 1873. w ten sposób, aby siedziba utworzyć się mającego tam nowego Sądu obwodowego nie w Czortkowie, lecz w mieście Zaleszczykach była ustanowioną. W wykonaniu zatém powyższéj uchwały, po zebraniu odpowiednich wiadomości i zasięgnięciu opinii najbardziej interesowanych Rad powiatowych, mamy zaszczyt przedłożyć.

Gmina miasta Zaleszczyk w petycyi swéj główny nacisk położyła na tę okoliczność, iż podczas funkcyonowania byłych Władz obwodowych Czortkowskich, siedziba ich mieściła się w Zaleszczykach, jako miejscowości pod każdym względem bardziej odpowiadającéj potrzebom tego rodzaju stolicy obwodowej, czy pod względem zaludnienia, czy ilości i obszerności budynków potrzebnych na pomieszczenie urzędników sądowych, wreszcie z powodu położenia swego jako punktu handlowego drzewem spławianem po Dniestrze do Rosyi.

Gmina miasta Zaleszczyk wrazie przychylenia się do jej prośby, jak równie i właściciel br. Brunicki, ofiarowali przyjść z pomocą Skarbowi Państwa płacąc na ten cel razem po 2.000 zł. rocznie przez lat 15 czyli złożyć kwotę 30.000 zł.

Zapytane przez nas Rady powiatowe odnośnych powiatów, które mogłyby wejść w skład okręgu przyszłego Sądu obwodowego Czortkowskiego, mianowicie: Czortkowska, Husiatyńska, Buczacka i Borszczowska, w uchwałach swoich stanowczo oświadczyły się przeciw podobnym żądaniom gminy, właściciela obszaru dworskiego i Rady powiatowéj Zaleszczyckiej z tej głównie przy-

czyny, że miasto Zaleszczyki, leżące na krańcu naszego kraju tuż nad granicą Bukowińską, pozbawione komunikacyi kolejowéj z okolicą, jest o ile można najniedogodniejszym punktem na siedzibę tego rodzaju Władzy, jakim jest Sąd obwodowy, ściągający tu mnóstwo interesantów z całéj okolicy, czy to przy załatwianiu spraw cywilnych, czy karnych lub przy osobistem stawaniu jako obwinionych, jako świadków, lub sędziów przysięgłych. I rzeczywiście dość spojrzeć na mapę Czortkowskiej okolicy, aby przyznać słuszność tym żądaniom.

Przyszły okrąg Sądu obwodowego Czortkowskiego stanowić może 10 powiatów sądowych, jako to: Borszczów, Buczacz, Budzanów, Czortków, Husiatyn, Kopeczyńce, Mielnica, Potok złoty, Tłuste i Zaleszczyki, mające ludności 368.488 w 289 gminach, z których 238 gmin z ludnością 306.711 mają około 50 kilometrów odległości od Czortkowa, a tylko 51 gmin, (powiatu Zaleszczyckiego i części Borszczowskiego) mają nad 50 do 80 kilometrów. Dalej Husiatyn, Kopeczyńce i Buczacz są z Czortkowem połączone gościńcem krajowym i koleją żelazną; Okrąg Mielnica otrzyma z tém miastem nową komunikacyę przez wybudowanie uchwalonej już drogi Borszczów-Jezierzany-Kolendziany; podobnie jak okrąg sądowy Budzanowski będzie miał udogodniony przystęp do Czortkowa przez budujący się teraz trakt Budzanów-Kosów-Białobużnica.

Co się tyczy kwestyi pomieszczenia przyszłego Trybunału, to czy w Zaleszczykach, czy w Czortkowie wypadnie pobudować nowy gmach odpowiedni dla biur i więzienia, a niema wątpliwości, że gmina miasta i właściciel obszaru dworskiego w Czortkowie, poczynią wszelkie ze swej strony ułatwienia, aby c. k. Rządowi przyjść z pomocą. Również co do pomieszczeń dla urzędników i sług sądowych znajdą oni w Czortkowie dogodne lokale, albowiem jakkolwiek miasto samo liczy dziś tylko 3579 mieszkańców, to pod względem topograficznym stanowi ono jedną całość z przyległemi gminami Czortków stary i Wygnanka, których ludność razem z ludnością miejską przedstawia wyższą cyfrę od ludności miasta Zaleszczyk, bo 8081 mieszkańców.

Zresztą miasto Czortków w ostatnich latach bardzo pomyślnie się rozwija, buduje bowiem wodociąg kosztem 10.000 zł. —

Pod względem ruchu handlowego, Czortków nie ustępuje dziś już Zaleszczykom. Posiada 204 przemysłowców, dwie fabryki machin rolniczych, młyn amerykański, trzy instytucye finansowe, a jak wykazy czynności sądowych z r. 1884. wykazują, było ztąd do rozstrzygnięcia podanych spraw ustnych i sumarycznych 322, zaś drobiazgowych 3422, gdy przeciwnie Zaleszczyki nie wykazują więcej pierwszych jak 90, drugich zaś 1495. Że siedziba Sądu obwodowego może bardzo pomyślnie oddziaływać na wzrost dobrobytu i pomyślności miasta, o tém wątpić nie można, a zatém nie można się dziwić, że gmina miasta Zaleszczyk stara się o uzyskanie dla siebie takiej siedziby. Lecz gdy funkcyonowanie Władz Sądu obwodowego nie rozciąga się do terytoryum pewnego miasta, lecz całej okolicy, jak w tym wypadku składającej się z pięciu powiatów politycznych — tam na pierwszem miejscu musimy postawić dogodność mieszkańców całego okręgu, a pod tym względem Czortków bez zaprzeczenia ma niewątpliwe pierwszeństwo. Dlatego też za bardzo niewłaściwy środek pozyskania siedziby Sądu ze strony konkurującego miasta, trzeba uważać czynienie ponętnych propozycyi i ofiar c. k. Rządowi, które jak z jednéj strony mogą dogadzać bardzo widokom oszczędności, to z drugiej narażają ludność szukającą wymiaru sprawiedliwości na mnóstwo niewygód i ponoszenie przez długie lata kosztów podróży z powodu niewłaściwie obranego punktu na pomieszczenie takiej Władzy jaką jest Sąd obwodowy.

Z tych zatém powodów i jednomyślnego oświadczenia się czterech Reprezentacyj powiatowych przeciw jednéj, wreszcie z uwagi, iż Wys. Sejm w rezolucyach swoich uchwalanych do c. k. Rządu z dnia 15. Grudnia 1873, z dnia 4. Maja 1875, z dnia 5. Października 1878, z 24. Lipca 1880 i 6. Października 1882, przy domaganiu się utworzenia nowego Sądu obwodowego w tamtejszéj okolicy, zawsze miasto Czortków jako siedzibę tego Sądu wskazywał, nie możemy popierać życzeń wyrażonych w petycyach gminy i właściciela obszaru dworskiego Zaleszczyk; dlatego wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nad petycyą gminy miasta Zaleszczyk, właściciela obszaru dworskiego i niektórych gmin powiatu Borszczowskiego o zmianę uchwały Sejmowéj z dnia 15. Grudnia 1873 w tym kierunku, aby siedzibą przyszłego Sądu obwodowego Czortkowskiego było miasto Zaleszczyki a nie Czortków — przechodzi do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 22. Maja 1885.

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz *w. r.*
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca:
Waleryan Podlewski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alleg. 15

L. W. kr. 13091/85.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie petycyi gminy Frysztaka o uzupełnienie ustawy krajowej o szupaśnictwie artykułem dodatkowym względem przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania osób oddawanych przez c. k. Sądy gminom miejscowym do chwili ich wydalenia.

Wysoki Sejmie!

Petycyę gminy Frysztaka, domagającą się dodatkowego postanowienia do ustawy krajowej o szupaśnictwie, ażeby od chwili wydania wyroku przez c. k. Sąd na wydalenie pewnej osoby — bez względu czy przynależność jej jest sprawdzoną lub nie, koszta jej wyżywienia i utrzymania ponosił kraj, a nie gmina, w której znajduje się siedziba c. k. Sądu — przekazał Wys. Sejm uchwałą z 9. Października 1884. Wydziałowi krajowemu „do zbadania „i przedłożenia na najbliższej sesyi wniosku w kierunku możliwego ulżenia gminom z siedzibą „c. k. Sądów w ponoszeniu kosztów utrzymania obcych włóczęgów, wypływających z §. 14. „al. 1. ust. państ. z 27. Lipca 1871. (Dz. p. p. Nr. 88.) przez przyjęcie takowych na fundusz „krajowy z zastrzeżeniem zwrotu od gmin przynależności.“

Z mocy powołanego §. 14. ust. państ. koszta wyżywienia od chwili przytrzymania osoby w celu spowodowania jej wydalenia aż do wykonania orzeczenia, jakoteż koszta wyżywienia osób, na które nie zapadnie orzeczenie na wydalenie pod strażą, należą do wydatków policyi miejscowej.

Wydatki na dostarczenie, urządzenie, opalenie i oświetlenie lokalności dla szupaśników, jakoteż na utrzymanie tych lokalności w dobrym stanie, tudzież na pilnowanie szupaśników i na załatwienie spraw tyczących się odsyłania pod strażą — czyli ogółem koszta zarządu ponosić ma gmina, będąca stacyą szupasową.

Prawodawstwu krajowemu pozostawiono jednak oznaczyć, czy i o ile wydatki te mają być zwrócone z funduszów konkurencyjnych, powiatowych lub krajowych.

Następnie §. 15. ust. państw. obejmuje koszta samego szupasowania, mianowicie za rewizyę lekarską, wyżywienie, oczyszczenie i odzienie, tudzież na transport i konwój szupaśników, a w razie potrzeby i wsparcie dla wydalanych za paszportem przymusowym, które to koszta z mocy tego §fu ponosić ma przedewszystkiem fundusz krajowy.

Według §. 16. tejże ustawy pozostawiono jednak ustawodawstwu krajowemu oznaczenie, czy i o ile koszta te zwrócone być winny funduszowi krajowemu przez właściwe gminy przynależności.

Na podstawie tych zasad postanowiono w ustawie krajowej z 15. Listopada 1874. (Dz. u. kr. Nr. 65.) iż koszta, o których mowa w drugim ustępie §-fu 14. u. państw., jakoteż koszta wskazane w §. 15. tejże ust. zwracać ma fundusz krajowy gminie będącej stacyą szupasową w kwotach ryczałtowych, które Wydział krajowy oznacza, funduszowi kraj. zaś należy się częściowy zwrot tych kosztów od gmin przynależności, a to w $^1/_5$ części za osoby po raz pierwszy szupasowane, a w $^1/_3$ części za rewertentów. Pierwszy zaś ustęp §. 14. ust. państ. co do kosztów należących do policyi miejscowej pozostawia ustawa krajowa nietknięty.

Petycya gminy Frysztaka domaga się właśnie postanowienia co do zwrotu tych kosztów, a to dla gmin będących siedzibą c. k. Sądów. Żądania takie wnosiły już gminy powyższe niejednokrotnie do Wydziału krajowego, z uwagi jednak na postanowienie §. 14. ust. państw. nieuwzględniano takowych wcale.

Wprawdzie pierwotną ustawą krajową o szupaśnictwie z 28. Stycznia 1873. (Dz. u. kr. Nr. 21.) przyjęto na fundusz krajowy wszystkie koszta objęte §. 14. i 15. ust. państw. w całości, nie wyłączając i kosztów policyi miejscowej, i zastrzeżono dla funduszu krajowego od gmin przynależności tylko zwrot kosztów szupasowania za rewertentów, ustawa ta nie została jednak wcale w wykonanie wprowadzoną i w tym samym roku, w którym w życie wejść miała (1873.), zniesioną została przez Wysoki Sejm z powodu, iż przyjmując w zupełności na fundusz krajowy koszta szupasowania, wkładała na tenże fundusz zbyt wielki ciężar, a natomiast uchwaloną została ustawa obecnie obowiązująca z 15. Listopada 1874., wkładająca na gminy przynależności obowiązek zwrotu funduszowi krajowemu kosztów szupasowych w $^1/_5$, a za rewertentów w $^1/_3$ i nie przyjmująca na fundusz krajowy kosztów policyi miejscowej, o których mowa w pierwszym ustępie §. 14. ust. państw.

Z powodu zażaleń gmin o te koszta zarządziło było też i c. k. Namiestnictwo okólnikami z 28. Lutego i 16. Listopada 1877. l. 1.573 i 54.983, iż koszta te policyjne ponosić winna ta gmina, w której włóczęgę przed oddaniem do c. k. Sądu przydybano i obowiązało gminy te do zwrotu takich kosztów gminom będącym siedzibą c. k. Sądu, atoli następnie okólnikiem z 11. Czerwca 1880. l. 12.848 uchyliło c. k. Namiestnictwo powyższe zarządzenia swe w skutek wyraźnego polecenia c. k. Ministerstwa spraw wewn. z 25. Listopada 1879., l. 8.636, i ze względu na wydane także w tym względzie orzeczenia c. k. Trybunału administracyjnego postanowiło, że urzędy gminne w siedzibach c. k. Sądów obowiązane są włóczęgów bez względu na miejsce ich przydybania, po odbytej karze sądowej, bezzwłocznie od c. k. Sądów odbierać, postąpić z nimi wedle postanowień ust. państw. o szupaśnictwie i we własnych swych aresztach kosztem własnym w myśl §. 14. u. p. aż do wydania wyroku szupasowego utrzymywać.

Postanowienie §. 14. ust. p. z 27. Lipca 1871. pozostawione bez dalszego określenia w ustawie krajowej z 15. Listopada 1874. jest powodem, iż gmina Frysztak w petycyi sejmowej domaga się dodatkowego postanowienia w tejże ustawie względem przyjęcia na fundusz krajowy wraz z kosztami szupasowemi także i kosztów policyi miejscowej, objętych pierwszym ustępem §. 14. u. p. z r. 1871.

Wysoki Sejm, przekazując Wydziałowi krajowemu powyższą petycyę uchwałą z 9. Października 1884., poleca przedłożenie wniosku względem zmiany art. II. ust. kraj. z r. 1874. w kierunku możliwego ulżenia gminom z siedzibą c. k. Sądów przez przyjęcie kosztów powyższych na fundusz krajowy, z zastrzeżeniem zwrotu od gmin przynależności.

Atoli w dopełnieniu tego polecenia, pominąwszy okoliczność, iż w razie uwzględnienia gmin będących siedzibą c. k. Sądów, inne gminy, które koszta te bezwarunkowo ponosić muszą, czułyby się pokrzywdzonemi i domagałyby się również, jak to dotąd miejsce miało, zwolnienia ich z tego ciężaru, zachodzą jeszcze następujące trudności:

Z mocy §. 16. ust. p. z 27. Lipca 1871. gminy przynależności w ogóle obowiązane są do zwrotu funduszowi krajowemu tylko kosztów szupasowych objętych §. 15. ust. p.,

nałożenie zatem na gminy te także kosztów policyi miejscowej, o których mowa w pierwszym ustępie §. 14. ust. p., sprzeciwiałoby się tejże ustawie, która kosztów tych na gminy przynależności ani nawet na fundusz krajowy nie wkłada; przyjęcie zaś kosztów powyższych na fundusz krajowy bez regresu do gmin przynależności nie odpowiadałoby intencyi uchwały Wysokiego Sejmu z 9. Października 1884. i sprzeciwiałoby się woli i postanowieniu Wysokiego Sejmu, którem Wysoki Sejm właśnie dla uwolnienia funduszu krajowego od tego ciężaru zamienił pierwotną ustawę krajową z r. 1873. na obowiązującą obecnie ustawę z r. 1874., wyłączając w niej koszta policyi miejscowej z kosztów na fundusz krajowy przypadających.

Że zaś ztąd ciężar nie mały spadłby na fundusz krajowy, wnosić można z przytoczonych w petycyi gminy Frysztaka specyalnych wypadków, w których koszta takie za utrzymanie przytrzymanych: Fryderyka Fritza za 10 miesięcy w r. 1880. na 40 zł. 59 ct., Józefy Soji za 11 miesięcy w r. 1882. i 1883. na 22 zł. 50 ct., Katarzyny Sielonej za 37 dni w r. 1882. na 16 zł. 08 ct. podano.

Biorąc zaś za podstawę pomyślniejszy z ostatnich lat rok 1883. co do ilości osób wyszupasowanych, wynoszących 6072 głów i sumę kosztów szupasowych z tegoż roku wynoszącej 25.351 zł. 21 ct. i przyjmując, iż każda z tej ilości osób przytrzymanych utrzymywaną by być musiała do zbadania jej przynależności tylko dni 14, wynosiłby koszt samego ich wyżywienia, licząc tylko po 15 ct. dziennie, kwotę 12.751 zł. 20 ct., to jest o połowę więcej od wykazanego wyżej wydatku rocznego.

Wreszcie nałożenie zwrotu tych kosztów na gminy przydybania włóczęgów uznanem zostało za sprzeczne z ustawą państwową, jak już wyżej wykazano, orzeczeniami Władz i Trybunału administracyjnego.

Z tych więc powodów Wydział krajowy nie może Wysokiemu Sejmowi doradzać zmiany ustawy krajowej o szupaśnictwie w myśl uchwały z 9. Października 1884. i uprasza:

Wysoki Sejm raczy sprawozdanie niniejsze przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 19. Maja 1885.

Marszałek krajowy
Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca
Waleryan Podlewski *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

LW. 13.081/85.

Alej. 17

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy Milczyce — względem przeniesienia tej miejscowości z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni, c. k. Starostwa, a ewentualnie i Reprezentacyi powiatowej w Mościskach, do c. k. Sądu powiatowego, c. k. Starostwa i Reprezentacyi powiatowej w Rudkach.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. Września 1884. r., udzielającej nam do zbadania petycyę gminy Milczyce i przedłożenia na najbliższej sesyi sejmowej sprawozdania względem przeniesienia tej miejscowości z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni i c. k. Starostwa w Mościskach, do okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Rudkach, mamy zaszczyt przedłożyć:

Miejscowość Milczyce leży na krańcu powiatu Mościskiego, wchodząc klinem między gminy Jatwięgi i Uherce Wieniarskie, położone już w powiecie Rudeckim. Odległą jest od siedziby Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni 11½ kilometra, od Mościsk 25 kilometrów, zaś od miasta Rudek tylko 9 kilometrów. Dalej, iż rzeczywiście mieszkańcy jej doznają wiele utrudnienia przy załatwieniu spraw swoich czy w Sądzie, czy w Starostwie i Radzie powiatowej, będąc zmuszeni odbywać uciążliwe podróże do dwóch miejsc, to jest Sądowej Wiszni i Mościsk, przy których to podróżach, z powodu nieodpowiedniego rozkładu jazdy koleji żelaznej Karola Ludwika, nie mogą nawet korzystać z tej komunikacyi.

Ponieważ tak Wydział powiatowy w Mościskach, jakoteż c. k. Prezydyum Sądu wyższego krajowego we Lwowie, zapytywane przez nas w tej sprawie o opinią, oświadczyły się zgodnie za uwzględnieniem słusznych i rzeczywistą potrzebą usprawiedliwionych żądań mieszkańców gminy Milczyce, zatem i Wydział krajowy uważa za swój obowiązek postawić następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmienia jeden z ustępów uchwały swej z dnia 29. Maja 1875. r., objawiającej opinię c. k. Rządowi względem terytoryalnego podziału kraju w tem:

że miejscowość Milczyce, mieszcząca się dotąd w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni, c. k. Starostwie i Reprezentacyi powiatowej w Mościskach, należy przenieść do okręgu c. k. Sądu powiatowego, c. k. Starostwa i Reprezentacyi powiatowej w Rudkach.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 21. Kwietnia 1885.

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz *w. r.*
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca:
Waleryan Podlewski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. W. 14774/85.

Aleg. 18

Sprawozdanie Wydziału krajowego

o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1883.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu postanowień §. 18. statutu krajowego i §. 7. instrukcyi dla Wydziału krajowego, przedkładamy zamknięcia rachunkowe wszystkich pod zarządem Reprezentacyi kraju zostających funduszów za rok 1883., a mianowicie:

Pod *A.* Zamknięcie funduszów budżetem objętych.
„ *B.* „ „ „ nieobjętych.
„ *C.* „ funduszu propinacyjnego.
„ *D.* Sumaryczne zestawienie obrotu brutto i stanu majątkowego wszystkich funduszów krajowych.
„ *E.* Zamknięcie rachunku i sprawozdanie Rady administracyjnej fundacyi St. hr. Skarbka.

Dział A. zawiera fundusze budżetem objęte:

1. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, z szczegółowemi zamknięciami szkoły leśnictwa we Lwowie, szkół rolniczych, kursu gorzelniczego i folwarku w Dublanach, tudzież szkoły rolniczej i ogrodniczej oraz folwarku w Czernichowie.
2. „ szkolny krajowy.
3—4. Krajowy szpital powszechny we Lwowie (2 oddziały).
5. Fundusz podrzutków we Lwowie.
6. Zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.
7—10. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie (4 oddziały).
11. Fundusz policyi krajowej.
12. „ domestykalny.
13. „ kultury krajowej.
14. „ stanowy sierociński.
15. „ Aleksandra hr. Stadnickiego.
16. „ pożyczki krajowej z r. 1873.
17. „ budowy gmachu sejmowego.
18. „ podrzutków w Krakowie.
19. „ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.
20. „ pożyczki krajowej z r. 1883.

Dział B. zawiera fundusze budżetem nieobjęte:

1. Fundusz pomnika Kościuszki.
2—119. Fundusze stypendyjne.
120. Administracja dóbr Winniki.
121. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

122. Fundusz niżankowicki inwalidów wojsk.
123. „ posagowy Komarnickich.
124. „ zakładu Ossolińskich.
125. „ zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.
126. „ zapomogi z r. 1868.
127. „ „ pozostałej z r. 1866.
128. „ budowy domu podrzutków.
129. „ depozytów serwitutowych.
130. „ Russanowskiej.
131. „ szkół ludowych z r. 1872.
132. „ Ponińskiego.
133. „ Kochmana dla literatów.
134. „ „ „ dziewcząt służących.
135. „ Jędrzejowiczowej.
136. „ pomnika hr. Gołuchowskiego.
137. „ sandecki „Dom roboczy“.
138. „ hr. Weissenwolfowej.
139. Fundacya hr. Piotra Wodzickiego.
140. „ Dra Malinowskiego im. Naj. Pana.
141. „ Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne.
142. „ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej.
143. „ Antoniego Schiffnera.
144. „ Maryi Mochnackiej.
145. Fundusz budowy szkoły w Czernichowie.
146. „ Edwarda Lewińskiego.
147. Fundacya Helclowej.
148. „ Macierzy polskiej.
149. „ Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej.
150. „ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego.
151. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.
152. Depozyta.

Razem przeto w działach *A. B.* i *C.* 173 funduszów, oprócz samoistnej fundacyi St. hr. Skarbka w dziale *E.*

W roku 1882. było funduszów 167; z tych ubył fundusz budowy laboratoryum w Dublanach, wcielony do funduszu folwarku tegoż zakładu — przybyło zaś nowych funduszów siedm, a to: 1. podrzutków w Krakowie, 2. pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne, 3. pożyczki krajowej z r. 1883., 4. stypendyjny ks. Ryżnerskiego Walentego, 5. stypendyjny Szachłackiego de Baraschka Wincentego, 6 śp. Józefa Ciemierzyńskiego na cele oświaty i dla szkoły rolniczej w Dublanach, 7. fundusz ku podniesieniu rybactwa.

W formie zamknięcia rachunków nie zaprowadzono żadnej zmiany zasadniczej.

Według **wykazu sumarycznego wydatków i dochodów** wszystkich budżetem objętych funduszów wynik jest następujący:

	we funduszach: krajowym i z tegoż dotowanych:	samoistnych niedotowanych:
Wydatki w porównaniu z budżetem większe o . .	232.598 zł.	36.038 zł.
dochody od budżetu { większe o	20.108 „	
dochody od budżetu { mniejsze o		6.001 „
wynik w ogóle **niekorzystniejszy** o . . .	212.490 zł.	42.039 zł.

Wynik niekorzystniejszy we funduszach samoistnych niedotowanych ma powód w niekorzystniejszych wynikach funduszów kultury krajowej i pożyczki krajowej z r. 1873. (patrz odnośne zamknięcia rachunków), zaś co do funduszu krajowego i funduszów dotowanych rzecz poniżej jest wyjaśnioną.

We funduszach, dla których osobny budżet nie został uchwalony,

wydatki wynoszą	17,382.478 zł. 37 ct.
dochody „	17,891.158 „ 20 „
nadwyżka dochodów	508.679 zł. 83 ct.

Obrót funduszów działu tego sięga tak wysokich sum z powodu, iż w takowym mieści się cały obrót funduszu pożyczki krajowej z r. 1883., tak w gotowiznie, jak w obligacyach i kwitach tymczasowych tej pożyczki, jak również wykupna obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873. i depozytów kaucyjnych, tudzież chwilowych lokacyj kapitałów i w ogóle wszelkich operacyj dokonanych w kasie krajowej i w kasach pośredniczących.

Zamknięcie rachunków funduszu krajowego przedstawia bilans ostateczny, jak następuje:

	Wynik rzeczywisty:	Budżetem uchwalono:	W porównaniu z budżetem wynik mniejszy:	większy:
Dochody . . .	3,696.919 zł. 30 ct.	3,799.321 zł.	102.402 zł.	—
Wydatki . . .	3,556.919 „ 30 „	3,446.831 „	—	110.088 zł.
Pozostałość z rachunków	140.000 zł. — ct.	352.490 zł.	212.490 zł.	

W wykazanych dochodach w kwocie . . . . . 3,696.919 zł. 30 ct.
mieszczą się oprócz zwykłych budżetem przewidzianych wpływów, jeszcze następujące:

Poz. 38. a. Pożyczka zaciągnięta chwilowo od funduszu pożyczki krajowej z r. 1883., na pokrycie niedoboru roku 1882. i 1883. w kwocie . . . 259.270 zł. 22 ct.
która wyrównaną zostanie w roku 1884. z kredytu wyznaczonego uchwałą W. Sejmu z dnia 16. Października 1883. na pokrycie niedoboru r. 1882. i z pożyczki krajowej z roku 1884. 1,000.000 zł., której część uchwałą W. Sejmu z dnia 20. Października 1883. przeznaczono na pokrycie niedoboru roku 1883.

Poz. 38. b. Uposażenie kasy krajowej, utworzone z kredytu budżetowego rub. XVI. poz. 169. w myśl uchwały W. Sejmu z d. 20. Października 1882. i 1883., a które powyżej wykazanem jest jako pozostałość z rachunku w kwocie . . . . 140.000 „ — „

Razem . . 399.270 „ 22 „

po strąceniu których okazuje się wynik właściwy dochodów w kwocie 3,297.649 „ 08 „
z porównania zaś z wydatkami w kwocie . . . . . 3,556.919 „ 30 „
wynika niedobór w kwocie . . . . . 259.270 zł. 22 ct.
pokryty wzmiankowaną pożyczką przy poz. 38. a., a który składa się:

1. z niedoboru roku 1882. w kwocie . . 89.607 zł. $11^1/_2$ ct.
wynikającego z powodu spłaty z rub. XIV. poz. 129. a. długu zaciągniętego na pokrycie niedoboru w r. 1882. od funduszu pożyczki krajowej r. 1873., który to fundusz w ciągu roku zapotrzebował gotówki.

2. z niedoboru r. 1883. w kwocie . . 169.663 „ $10^1/_2$ „

razem niedobór j. w. w kwocie . . . 259.270 zł. 22 ct.

Budżet roku 1883. wraz z kredytami dodatkowymi (które w szczegółach objaśnione są w ogólnem wyjaśnieniu zamknięcia funduszu krajowego na str. 26)
wykazuje nadwyżkę dochodu w kwocie . . . . . 352.490 zł.
a ponieważ wynik rzeczywisty przedstawia tę nadwyżkę tylko w kwocie 140.000 „
przeto wynik rzeczywisty niekorzystniejszym jest od budżetu jak wyżej wykazano o kwotę . . . . . 212.490 zł.

a mianowicie: o spodziewaną budżetem nadwyżkę dochodów (bez kredytów dodatkowych), która w rzeczywistości nie wpłynęła, w kwocie . . . . . 42.827 zł.
i o wykazany powyżej niedobór roku 1883. w kwocie . 169.663 „
razem j. w. . . 212.490 zł.

Jednakże wynik ten nie przedstawia właściwej cyfry różnic wypływających z gospodarki powierzonej zakresowi działania Wydziału krajowego, albowiem różnice niektórych rubryk powstały z przyczyn i potrzeb nadzwyczajnych a budżetem nieprzewidzianych i niezawisłych od gospodarki Wydziału krajowego, a mianowicie przekroczenia:

I. w wydatkach rub. I. poz. 1. Koszta podróży pp. Posłów . . 544 zł.

2. „ „ „ **II.** poz. 31. *a).* Wydawnictwo rozporządzeń krajowych na podstawie rachunków składanych przez c. k. Namiestnictwo . . 1.528 „

3. w wydatkach rub. III. poz. 31. *k).* Papier, druk i oprawa dzienników kasowych, dla użytku gmin za zwrotem kosztów nakładu . . . 1.213 „

4. w wydatkach rub. V. poz. 38. i 39. *a).* Sanitarne na podstawie przedkładanych rachunków przez c. k. Namiestnictwo . . . . . 2.716 „

5. w wydatkach rub. VII. poz. 47. Niedobór funduszu szkolnego, spowodowany przez c. k. krajową Radę szkolną . . . . . 26.717 „

6. w wydatkach rub. IX. poz. 84—100. Kwaterunkowe żandarmerji na podstawie składanych rachunków przez odnośną c. k. komendę . . . 607 „

7. w wydatkach rub. XIV. poz. 122—123. Podatek zaległy od pożyczek zaciągniętych w kasie oszszędności, który w budżecie nie był uwzględniony 268 „

8. w wydatkach rub. XIV. poz. 128. *a).* Odsetki od kapitałów użytych na budowę szpitala św. Łazarza w Krakowie i temuż szpitalowi zwracanych w myśl uchwały sejmowej z dnia 17. Października 1882., również w budżecie nieuwzględnione . . . . . 17.340 „

9. w wydatkach rub. XV. poz. 133. Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie. W ogólnem przekroczeniu w kwocie . . 2.858 zł.
mieszczą się nieprelimiowane wydatki zwrotne w kwocie . . 426 zł.
i wydatki nadzwyczajne budżetem nieprzewidziane w kwocie . 2.423 „ 2.849 „
(Patrz wyjaśnienia szczegółowego rachunku na str. 109.)

10. w wydatkach rub. XV. poz. 134 i 136. Wyższa szkoła rolnicza i folwark w Dublanach. W ogólnem przekroczeniu w kwocie 14.689 zł.
mieszczą się nadzwyczajne wydatki, odnoszące się do kredytów przyzwolonych uchwałami sejmowemi z d. 24. Lipca 1880. i 24. Października 1881. r. w kwocie . . . . . 8.519 zł.
i wydatek zwrotny w kwocie . . . . . 1.477 „
9.996 zł.
wreszcie mieści się nieprelimiowana zaliczka zwrotna z płacy w kwocie 302 „
razem . . 10.298 „
(Patrz szczegółowy rachunek str. 114, 115, 133 i 135.)

II. w wydatkach rub. XV. poz. 138. Szkoła rolnicza w Czernichowie. W ogólnem przekroczeniu 18.896 zł. mieszczą się nadzwyczajne wydatki:

a) na budowę pomieszkań dla nauczycieli w kwocie . . 5.797 zł.
na których pokrycie przyzwoloną została uchwałą sejmową z dnia 10. Października 1881. do zaciągnienia pożyczka w kwocie 12.000 zł., której dotąd nie zrealizowano.

Do przeniesienia . 5.797 zł. 64.080 zł.

Z przeniesienia .	5.797 zł.	64.080 zł.
b) na przebudowanie gmachu szkolnego w kwocie . . zwrotnej z przyznanej przez c. k. rząd subwencyi w kwocie 12.000 zł.	8.300 „	
c) zaliczka nieprelimiowana zwrotna z płacy . . .	80 „	
razem . . .		14.177 „

(Patrz wyjaśnienie szczegółowego rachunku str. 142. 149.)

12. w wydatkach rubr. XV. poz. 141. Szkoła weterynaryi we Lwowie. Zapłacono premię asekuracyjną i podatek czynszowy z tej realności, które budżetem nie były uwzględnione . . . . . 163 zł.

13. w wydatkach rubr. XV. poz. 148 i 149. Szkoły i przemysł rękodzielniczy, pożyczki i subwencye; przekroczenie w kwocie . . . . . 26.550 „ znajdzie w swoim czasie pokrycie w udzielonych z poz. 149. pożyczkach zwrotnych dla przedsiębiorstw przemysłowych w kwocie 38.800 zł.

14. w wydatkach rubr. XVI. Budżetem nieprzewidziane a zwrotne . 1.174 „

15. Wydatki na gmach sejmowy:

a) na pokrycie niedoboru funduszu budowy gmachu .	13.556 zł.		
b) na rozmaite budżetem nieprzewidziane urządzenia i potrzeby gmachu:			
w rubr. II. poz. 32 *i.*	2.730 „		
w rubr. XVI. poz. 168. dział 4. . . .	1.283 zł.		
„ „ „ „ „ . . .	8.267 „	9.550 „	25.836 „

Suma wydatków nadzwyczajnych poniesionych z przyczyn niezależnych od gospodarki Wydziału krajowego . . . . . 131.980 zł.

Od tego odtrąca się wydatki, które niezależnie od zarządzeń Wydziału krajowego były mniejsze, a mianowicie:

1. w rub. I. poz. 2. Dyety pp. Posłów	11.510 zł.	
2. w rub. IV. poz. 36. Koszta podróży i dyety z powodu szczepienia	78 „	
3. w rub. V. poz. 39. Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło	4.400 „	
4. w rub. VII. poz. 48. Remuneracya członka krajowej Rady szkolnej	377 „	
5. w rub. VII. poz 53. Szkoła żeńska w Krakowie; subwencya nie podniesiona z powodu opóźnionego zgłoszenia się a wypłacona w r. 1884.	2.500 „	
6. w rub. VII. poz. 75. Nagrody za najlepsze książki dla szkół średnich, których wydawnictwa nie zgłoszono . . .	1.000 „	
8. w rub. VII. poz. 80. *b.* Piechowicz Kajetan, ociemniały nauczyciel, dar z łaski nie wypłacony z powodu śmierci . .	75 „	
9. w rub. VIII. poz. 82. Badanie i ocalanie zabytków historycznych dla zakładu narodowego imienia Ossolińskich, wypłacone dopiero w r. 1884.	500 „	
10. w rub. IX. poz. 84—100 *b).* Urządzenie koszar zależne od c. k. komendy	60 „	
11. w rub. XII. poz. 115. Szupaśnictwo zależne od c. k. Władz politycznych i przedłożenia rachunków do likwidacyi .	5.333 „	
Do przeniesienia .	25.833 zł.	131.980 zł.

Z przeniesienia .	25.833 zł.	131 980 zł.
12. w rub. XIII. poz. 116. Regulacya rzeki Sanu w roku przedmiotowym nie rozpoczęta	7.143 „	
13. w rub. XIV. poz. 129 *a).* Pożyczka zaciągnięta od fund. pożyczki krajowej z r. 1873. na pokrycie niedoboru roku 1882. i zwrócona temuż funduszowi w niższej sumie od przyzwolonego kredytu o	7.393 „	
14. w rub. XV. poz. 131 *b).* Subwencyonowanie podmajstrzych nie zgłoszone	600 „	
15. w rub. XV. poz. 140 *a).* Szkoły rolnicze w Horodence i w obszarze oddziału Buczacko-Zaleszczyckiego w roku 1883. jeszcze nie założone	10.000 „	50.969 „
Strąciwszy wydatki mniejsze od wydatków nadzwyczajnych większych, otrzyma się wynik, który na niekorzyść gospodarki Wydziału krajowego policzony być nie powinien, w kwocie . . .		81.011 zł.
Dochody niezależne od gospodarki Wydziału krajowego były mniejsze:		
1. w rub. II. poz. 2. Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych, które ze względu na wykazany niedobór funduszu wpłynąć nie mogły	777 zł.	
2. w rub. VI. poz. 19. Rata pożyczki od bursy św. Kazimierza w Tarnowie w kwocie . . . . . nie zapłacona z powodu, iż połowa reszty tej pożyczki w kwocie 625 zł. uchwałą sejmową z dnia 18. Października 1883. darowaną została, takaż zaś druga połowa płatną jest dopiero od 2. Marca 1884.	250 „	
3. w rub. VI. poz. 25 *b).* Rata pożyczki na budowę koszar od gminy Krosno w kwocie . . . . . nie wpłynęła, gdyż pożyczka ta nie została udzieloną.	500 „	
4. w rub. VI. poz. 25 *c).* Półroczna rata pożyczki na budowę koszar od gminy Sanok w kwocie . . . . . nie wpłynęła, gdyż wedle zobowiązań skryptu (LW. 18041/83) spłata rozpoczyna się dopiero od 1. Czerwca 1883.	418 „	
5. w rub. VI. poz. 25 *f).* Rata takiejże samej pożyczki od gminy Sędziszów w kwocie . . . . . nie wpłynęła z powodu jak poz. 3.	333 „	
6. w rub. XII. poz. 37. Dodatki do podatków, wpływ mniejszy o kwotę	262.102 „	
7. w rub. XII. poz. 38 *a).* Pokrycie niedoboru roku 1882. i 1883. zarachowane w wysokości tychże niedoborów, a mniejsze od przyzwolonych kredytów (patrz wyjaśnienie w zamknięciu rachunku tej pozycyi) o kwotę	8.541 „	
Suma dochodów mniejszych od budżetu . . .		272.921 „
Odtrąciwszy dochody, które także niezawiśle od gospodarki Wydziału kraj. po nad budżet wpłynęły, a mianowicie:		
1. w rub. VIII. poz 29. Folwark w Dublanach. W dochodach większych 12.735 zł. mieści się zaciągnięta w myśl uchwały Sejmowej z d. 24. Października 1881. pożyczka na		
Do przeniesienia . . .		272.921 zł.

Z przeniesienia . . . 272.921 zł.

majętność dublańską, na nadzwyczajne potrzeby szkół i folwarku w roku 1882. i 1883. w kwocie . . . . . 11.694 zł.

którą z uwagi, iż strącone zostały odnośne wydatki nadzwyczajne, również się strąca.

2. w rub. XI. poz. $36^1/_2$ *a), b).* Subwencye od c. k. Rządu . . . . . 12.900 zł.

w rub. XI. poz. $36^1/_2$ *c), e), f), h),* Zwroty różne . . . . . 6.032 „

w rub. XI. poz. $36^2/_2$ *d).* Za sprzedaną werandę szkoły lasowej . . . . . 200 „

w rub. XI. poz. $36^1/_2$ *g).* Datki dobrowolne deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną . . . . . 6.289 „ 25.421 „ 37.115 „

— okazuje się, iż z przyczyn od Wydziału krajowego niezawisłych właściwa suma dochodów mniejszą była od budżetu o . . . . . 235.806 zł.

Dodając do tego poprzednio wykazaną a z takich samych przyczyn wynikłą sumę większą wydatków w kwocie . . . . . 81.011 „

przypada na korzyść gospodarki Wydziału krajowego łączna suma . 316.817 zł.

a ponieważ wynik niekorzystniejszy rezultujący z porównania z budżetem (str. 3) wykazano w kwocie . . . . . 212.490 „

przeto różnica przedstawia rzeczywisty od budżetu korzystniejszy wynik gospodarki finansowej roku 1883. w kwocie . . . . . **104.327** zł.

We funduszu propinacyjnym wynikłości są następujące:

Dochody rzeczywiste	364.644 zł.	$31^1/_2$ ct.
Wydatki „	15.115 „	$48^1/_2$ „
Czysty dochód z roku 1883.	349.528 zł.	83 ct.

Do tego gotówka uzyskana:

za wylosowane 5% listy zast. galic. Tow. kred. ziemsk.	100 zł.			
„ „ 6% „ gal. Banku hipotecznego .	25.500 „			
„ spieniężone obligacye pożyczki kraj. z r. 1873. im. wart. 38.100 zł. po kursie przeciętnym 101 zł. 50 ct. .	38.671 „	50 ct.	64.271 „	50 „
razem gotówką .			413.800 zł.	33 ct.

Z tego wydano na zakupno efektów:

1. 5% list. zast. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego im. wart. 307.200 zł. — ct. po kursie przeciętnym 99 zł. $22^7/_{10}$ ct.		304.825 zł.	56 ct.	
2. $4^1/_2$ obl. pożyczki kraj. z r. 1883. imiennej wartości . . . 113.000 „ — „ po kursie przeciętnym 90 zł. 02 ct.		101.724 „	10 „	
3. 4% książeczek banku kraj. dla funduszu miast, im. wart. . .	2.658 „ 26 „	2.658 „	26 „	
razem wydano na zakupno efektów imiennej wartości . . .	422.858 zł. 26 ct.	. . .	409.207 zł.	92 ct.
4. Pozostałość z rachunku z końcem roku 1883. gotówką, która sfruktyfikowaną została z początkiem roku 1884.			4.592 „	41 „
razem, jak wyżej .			413.800 zł.	33 ct.

Stan funduszu z końcem roku 1883. jest następujący:

I. Pozostałość w kasie:

1) w gotówce . . . . . 4.592 zł. 41 ct.

2) w efektach:

a. Listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego:

α. 4% (własność ogólnego funduszu propinac.) . 60.700 zł.

β. 5% (własność ogólnego funduszu propinac.) . 1,332.100 „

γ. 5% (własność funduszu prop. miast) . 236.000 „ 1,628.800 zł. — ct.

b. Listy zastawne galicyjsk. Banku hipotecznego:

α. 5% (własność ogólnego funduszu propinac.) . 45.700 „

β. 6% (własność ogólnego funduszu propinac.) . 173.400 „ 219.100 „ — „

c. 4½% oblig. gal. pożyczki krajowej z r. 1883. (własność ogólnego funduszu prop.) . . 113.000 „ — „

d. 4% książ. oszczęd. Banku krajow. (własność funduszu miast) . . . . . 2.658 „ 26 „ 1,963.558 „ 26 „

II. Nadwyżka należytości czynnych . . . . . 71.091 „ 95 „

Razem . 2,039.242 zł. 62 ct.

W porównaniu ze stanem z końcem r. 1882. . . 1,687.622 „ 53 „

okazuje się **przyrost** funduszu o . . . . 351.620 zł. 09 ct.

W uzyskanym powyżej majątku funduszu propinacyjnego roku 1883. mieści się wydzielony z dochodów od 1. Kwietnia 1878. do 31. Grudnia 1882. dla funduszu propinacyjnego miast kapitał w 5% listach zast. gal. Tow. kred. ziemsk. im. wart. 236.000 zł. — ct.

i w 4% książeczce Banku krajowego . . . 2.658 „ 26 „

razem kapitał w efektach imiennej wartości . . 238.658 zł. 26 ct.

Obliczając efekta wedle przeciętnego kursu z dnia 31. Grudnia 1883. między **„płacą“** a **„żądają“** wynika stan funduszu:

1. Efekta:

a. Listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego:

α. 4% (własność ogólnego fund. prop.) im. wart. 60.700 zł. — ct. po kursie (89 zł. 75 ct. — 90 zł. 75 ct.) 90 zł. 25 ct. . . . 54.781 zł. 75 ct.

β. 5% (własność ogólnego fund. prop.) im. wart. 1,332.100 zł. — ct. po kursie (98 zł. 40 ct.— 99 zł. 40 ct.) 98 zł. 90 ct. . . . 1,317.446 „ 90 „

γ. 5% (własność funduszu prop. miast) im. wart. 236.000 zł. — ct. po kursie j. w. 98 zł. 90 ct. . . 233.404 „ — „ 1,605.632 zł. 65 ct.

Do przeniesienia . 1.605.632 zł. 65 ct.

	Z przeniesienia .	1,605.632 zł. 65	ct.
b. Listy zastawne galic. Banku hipotecznego:			
α. 5% (własność ogólnego funduszu propinac.) imien. wartości 45.700 zł. po kursie (97 zł. 55 ct. — 98 zł. 55 ct.) 98 zł. 5 ct. . .	44.808 „ 85 „		
β. 6% (własność ogólnego funduszu propinacyjnego) imiennej wartości 173.400 zł. — ct. po kursie (101 zł. 45 ct. — 102 zł. 45 ct.) 101 zł. 95 ct.	176.781 „ 30 „	221.590 „ 15	„
c. Obligacye pożyczki krajowej z r. 1883. $4^1/_2$% (własność ogólnego funduszu prop.) im. wart. 113.000 zł. po kursie (89 zł. 75 ct. — 90 zł. 75 ct.) 90 zł. 25 ct. . .		101.982 „ 50	„
d. 4% książeczka oszczędności Banku kraj. (własność funduszu propinacyjnego miast)		2.658 „ 26	„
2. Nadwyżka należytości czynnych		71.091 „ 95	„
	Razem .	2,002.955 zł. 51	ct.
Stan z końcem roku 1882. obliczony w ten sam sposób wynosił		1,625.165 „ $90^1/_2$	„
	Z porównania okazuje się wzrost o .	377.789 zł. $60^1/_2$	ct.

Zmiany w stanie szynkarzy i w przypadających od nich opłatach od dnia 1. Kwietnia 1878. po koniec roku 1883. wykazują następujące tablice:

WYKAZ

ilości szynkarzy i obliczenie rocznej należytości i opłat.

Rok	Po 10 zł.		Po 15 zł.		Po 20 zł.		Po 60 zł.		Po 80 zł.		Po 100 zł.		Razem	
	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna
1878 . . .	8.743	87.430	10.705	160.575	3.410	68.200	46	2.760	242	19.360	140	14.000	23.286	352.325
1879 . . .	8.926	89.260	10.011	150.165	3.160	63.200	46	2.760	202	16.160	99	9.900	22.444	331.445
1880 . . .	8.540	85.400	9.329	139.935	2.687	53.740	39	2.340	170	13.600	79	7.900	20.844	302.915
1881 . . .	8.178	81.780	8.633	129.495	2.366	47.320	39	2.340	165	13.200	70	7.000	19.451	281.135
1882 . . .	7.639	76.390	8.395	125.925	2.260	45.200	26	1.560	153	12.240	64	6.400	18.537	267.715
1883 . . .	7.622	76.220	8.228	123.420	2.227	44.540	29	1.740	170	13.600	63	6.300	18.339	265.820
Razem . .	49.648	496.480	55.301	829.515	16.110	322.200	225	13.500	1.102	88.160	515	51.500	122.901	1,801.355
Przeciętnie .	8.275	82.747	9.217	138.253	2.685	53.700	37	2.250	184	14.693	86	8.583	20.484	300.226

WYKAZ

przybytku i ubytku szynkarzy.

Rok	Po 10 zł.		Po 15 zł.		Po 20 zł.		Po 60 zł.		Po 80 zł.		Po 100 zł.		Razem	
	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło
1879 . . .	183	—	—	694	—	250	—	—	—	40	—	41	183	1.025
1880 . . .	—	386	—	682	—	473	—	7	—	32	—	20	—	1.600
1881 . . .	—	362	—	696	—	321	—	—	—	5	—	9	—	1.393
1882 . . .	—	539	—	238	—	106	—	13	—	12	—	6	—	914
1883 . . .	—	17	—	167	—	33	3	—	17	—	—	1	20	218
Razem . .	183	1.304	—	2.477	—	1.183	3	20	17	89	—	77	203	5.150
														4.947

Zaległości w opłatach od szynkarzy wynosiły z końcem roku 1882. . 48.240 zł.
Z końcem roku 1883. wynoszą . . . . . 41.882 „
Zmniejszyły się więc o . . 6.358 zł.

Roczna należytość tych opłat wynosiła w r. 1878. (według zamknięcia rachunków za czas od 1. Kwietnia do 31. Grudnia) 267.208 zł., a po doliczeniu $^1/_3$ części za czas od 1. Stycznia do 31. Marca w kwocie 89.069 zł. wynosiła razem 356.277 zł.

w roku 1879 „ „ 324.249 „
„ „ 1880 „ „ 297.326 „
„ „ 1881 „ „ 275.849 „
„ „ 1882 „ „ 263.902 „
„ „ 1883 „ „ 268.212 „

Według **sumarycznego zestawienia lit. D.** stan wszystkich funduszów krajowych z końcem roku 1883. jest następujący:

a. **W majątku zarodowym:**	1. Gotówka w kasach	99.531 zł.	$63^1/_2$ ct.	
	2. Efekta im. wartości	4,274.417 „	64 „	
	3. Dobra i realności	3,978.734 „	$-^1/_2$ „	
	4. Kapitały hipotekow.	443.112 „	$49^1/_2$ „	
	5. Kapit. lok. w bankach	29.097 „	— „	
	6. Przewyżka należ. czyn.	648.518 „	38 „	9,473.411 zł. $15^1/_2$ ct.
b. **W majątku obrotowym:**	1. Gotówka w kasach	597.799 zł.	$36^1/_2$ ct.	
	2. Efekta im. wartości	2.727.872 „	05 „	
	3. Kapit. lok. w bankach	26.211 „	24 „	
		3,351.882 zł.	$65^1/_2$ ct.	
	4. Przewyżka należytości biernych	3,295.403 „	20 „	
	5. Nadwyżka stanu czynnego . . .			56.479 „ $45^1/_2$ „
	Razem, do przeniesienia .			9,529.890 zł. 61 ct.

Z przeniesienia . 9,529.890 zł. 61 ct.

Z końcem roku 1882. był stan następujący:

a. w majątku zarodowym . . . . 8,902.695 zł. 38½ ct.

b. „ „ obrotowym . . . . 2,416.344 „ 96 „ 11,319.040 „ 34½ „

Z porównania okazuje się z końcem r. 1883. *zmniejszenie majątku o* 1,789.149 „ 73½ „

a mianowicie: w majątku zarodowym *przyrost* . . . . . 570.715 „ 77 „

„ „ obrotowym *ubytek* . . . . . 2,359.865 „ 50½ „

w ogólnym przeto majątku *zmniejszenie* we wysokości różnicy j.w. 1,789.149 zł. 73½ ct.

Ubytek majątku obrotowego głównie ma powód w powiększonym stanie biernym przez zaciągnięcie pożyczki krajowej z r. 1883. w sumie 3,800.000 zł. i w różnicach innych ubytków i przyrostów poszczególnych funduszów wykazanych w specyalnych zamknięciach i w sumarycznem zestawieniu **lit. D.**

Należytości czynne nie wliczając kapitałów w bankach z końcem r. 1883. wynoszą:

a. w majątku zarodowym . . . . 704.862 zł. 79 ct.

b. „ „ obrotowym . . . . 3,178.390 „ 60½ „ 3,883.253 zł. 39½ ct.

Z końcem roku 1882. wynosiły:

a. w majątku zarodowym . . . . 1,126.463 zł. 41½ ct.

b. „ „ obrotowym . . . . 3,009.333 „ 95½ „ 4,135.797 „ 37 „

Różnią się zatem, a mianowicie:

a. w majątku zarodowym *zmniejszyły się o* . 421.600 zł. 62½ ct.

b. „ „ obrotowym *wzrosły o* . . 169.056 „ 65 „

a w ogólnym rezultacie *zmniejszyły się o* . . . . . 252.543 zł. 97½ ct.

Wszelkie należytości czynne bywają nieustannie urgowane i tylko w wypadkach udowodnionej niemożności doraźnego ściągnienia lub w razie, jeżeliby bezwzględna egzekucya narażała stronę obowiązaną na zwichnięcie bytu, zezwala Wydział krajowy na zwłokę lub rozkłada spłatę na raty.

Na podstawie powyższego sprawozdania, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Z rachunków funduszów budżetem objętych za rok 1883., wydaje Sejm Wydziałowi krajowemu absolutorjum.

2. Rachunki funduszów samoistnych budżetem nieobjętych, tudzież funduszu propinacyjnego i Zakładu St. hr. Skarbka za rok 1883., Sejm przyjmuje do wiadomości.

Lwów dnia 4. Sierpnia 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

SUMARYCZNY WYKAZ

wydatków i dochodów krajowych

za rok 1883.

Sumaryczny wykaz wydatków

i porównanie takowych z uchwalonemi przez Wysoki

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna wydatków w roku 1883. wynosiła . . .		4,690.382 zł. — ct.
Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 18—20. Października 1882. preliminowano na potrzeby krajowe	4,359.636 zł.	
do tego kredyta dodatkowe	98.148 „	4,457.784 „ — „
Zatem w porównaniu z budżetem suma wydatków jest *większą* o		232.598 zł. — ct.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna wydatków wynosiła	220.039 zł. — ct.
Na to preliminowano uchwałą z dnia 18—20. Października 1882	184.001 „ — „
Zatem w porównaniu z budżetem suma wydatków jest *większą* o	36.038 zł. — ct.

A. Fundusze dotowane.

Rzeczywiste wydatki wynosiły w roku 1883. . . .		4,690.382 zł. — ct.
„ dochody „ „ „		4,830.382 „ — „
okazuje się nadwyżka dochodów . . .		140.000 zł. — ct.
Wedle budżetu na rok powyższy preliminowano:		
wydatków . .	4,457.784 zł.	
dochodów . .	4,810.274 „	
nadwyżka dochodów		352.490 „ — „
Okazuje się zatem wynik *niekorzystniejszy* o		212.490 zł. — ct.

C. Fundusze, dla których budżetu nie uchwalono.

Suma wydatków	17,382.478 zł. 37 ct.
Nadwyżka dochodów	508.679 „ 83 „
Razem zgodnie z dochodami . .	17,891.158 zł. 20 ct.

i dochodów krajowych za rok 1883.

Sejm krajowy kwotami potrzeb i pokrycia.

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna dochodów w roku 1883. wynosiła . . .		4,830.382 zł. — ct.
Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 18—20. Października 1882. preliminowano dochody	4,402.463 zł.	
do tego kredyta dodatkowe	407.811 „	4,810.274 „ — „
Zatem w porównaniu z budżetem suma dochodów jest *większą* o		20.108 zł. — ct.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna dochodów wynosiła	33.691 zł. — ct.
Na to preliminowano uchwałą z dnia 18—20. Października 1882.	39.692 „ — „
Zatem w porównaniu z budżetem suma dochodów jest *mniejszą* o	6.001 „ — „

B. Fundusze niedotowane.

Z porównania rzeczywistych wydatków w roku 1883. w kwocie		220.039 zł. — ct
z takimiż dochodami		33.691 „ — „
okazuje się nadwyżka wydatków pokryta z pozostałości rachunków z r. 1882.		186.348 „ — ct.
Wedle budżetu na rok powyższy preliminowano:		
wydatków . .	184.001 zł.	
dochodów . .	39.692 „	
nadwyżka wydatków do pokrycia z pozostałości rachunku z r. 1882. .		144.309 „ — „
Okazuje się zatem wynik *niekorzystniejszy* o . . .		42.039 zł. — ct.

C. Fundusze, dla których budżetu nie uchwalono.

Suma dochodów	17,891.158 zł. 20 ct.

Indeks ogólny.

		Stron.
Lit. A.	Fundusze dotowane i samoistne, budżetem objęte	1
„ B.	„ samoistne, niedotowane, budżetem nieobjęte . . .	285
„ C.	Fundusz propinacyjny	359
„ D.	Sumaryczne zestawienie obrotu brutto wszystkich funduszów krajowych w majątku obrotowym i zarodowym	377
„ E.	Fundacya Stanisława hr. Skarbka	397

L. W. 14.774/1885.
Alegat **A.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1883.

Lit. A.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

funduszów dotowanych i samoistnych

budżetem objętych

za rok

1883.

INDEKS.

		Stron.
	Sumaryusz	16
I.	Fundusz krajowy	21
II.	„ szkolny krajowy	169
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	193
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	211
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	215
VI.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie	235
VII.	Fundusz policyi krajowej	261
VIII.	„ domestykalny	266
IX.	„ kultury krajowej	268
X.	„ stanowy sierociński	270
XI.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	272
XII.	„ pożyczki krajowej z roku 1873.	274
XIII.	„ budowy gmachu sejmowego	280
XIV.	„ podrzutków w Krakowie	282 I.
XV.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	282 IV.
XVI.	„ pożyczki krajowej z roku 1883	282 VI.

c

SUMA
zamknięć rachunkowych funduszów

Liczba rubryki	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1883. zwyczajne zł.	ct.	nad-zwyczajne zł.	ct.	razem zł.	ct.
	A. Wydatki.						
	Dział I. **Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.**						
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady krajowe w Dublanach i Czernichowie . . .	3,351.766	27	205.153	03	3,556.919	30
II.	Fundusz szkolny krajowy	510.313	02½	26.878	33½	537.191	36
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie . . .	239.915	99	3.584	83	243.500	82
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	1.426	64	—	—	1.426	64
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie . .	133.270	87	20.943	52	154.214	39
VI.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie . . .	184.279	62½	6.432	88½	190.712	51
VII.	Fundusz policyi krajowej	6.417	18	—	—	6.417	18
	Suma wydatków funduszów dotowanych .	4,427.389	60	262.992	60	4,690.382	20
	Dział II. **Fundusze samoistne niedotowane.**						
VIII.	Fundusz domestykalny	1.200	—	—	—	1.200	—
IX.	„ kultury krajowej	4.190	74½	—	—	4.190	74½
X.	„ stanowy sierociński	1.543	52	—	—	1.543	52
XI.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	2.000	—	—	—	2.000	—
XII.	„ pożyczki krajowej z roku 1873. . . .	211.104	52	—	—	211.104	52
	Suma wydatków funduszów samoistnych .	220.038	78½	—	—	220.038	78½
	Dział III. **Fundusze, dla których budżet nie został uchwalony.**						
XIII.	Fundusz budowy gmachu sejmowego	14.908	65	—	—	14.908	65
XIV.	„ podrzutków w Krakowie	1.614	28	—	—	1.614	28
XV.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne .	32.211	24	—	—	32.211	24
XVI.	„ pożyczki krajowej z roku 1883. . . .	17,333.744	20	—	—	17,333.744	20
	Suma wydatków funduszów, dla których budżet nie został uchwalony	17,382.478	37	—	—	17,382.478	37

RYUSZ

budżetem objętych za rok 1883.

Kwota preliminowana				Wynikłości są zatem:						Należytości			
wedle ustawy z dnia 18—20 Październ. 1882		kredyta dodatkowe	razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.				
3,118.740	229.943	98.148	3,446.831	197.745	25.227	332.623	437	—	110.088	47.394	58	618.492	80
										382	50	11.600	—
491.294	33.775	—	525.069	24.832	6.897	43.851	—	—	12.122	—	—	3.479	51
173.645	6.300	—	179.945	—	2.715	66.271	—	—	63.556	646	22	453	28
2.390	—	—	2.390	965	—	2	—	963	—	—	—	125	76
132.010	15.500	—	147.510	8.422	1.565	9.682	7.009	—	6.704	1.243	07	—	—
143.000	6.850	—	149.850	—	417	41.280	—	—	40.863	385	60	—	—
6.189	—	—	6.189	398	—	626	—	—	228	—	—	—	—
4,067.268	292.368	98.148	4,457.784	232.362	36.821	494.335	7.446	963	233.561	50.051	97	634.151	35
									232.598				
1.205	—	—	1.205	5	—	—	—	5	—	—	—	—	—
5.020	—	—	5.020	829	—	—	—	829	—	—	—	—	—
1.692	—	—	1.692	149	—	—	—	149	—	—	—	—	—
1.727	—	—	1.727	127	—	400	—	—	273	—	—	—	—
174.357	—	—	174.357	5	—	36.753	—	—	36.748	5.090	50	2.190	—
184.001	—	—	184.001	1.115	—	37.153	—	983	37.021	5.090	50	2.190	—
									36.038				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	39	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	99	3,908.889	86½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	38	3,908.889	86½

SUMA
zamknięć rachunkowych funduszów

Liczba rubryki	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1883. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	razem zł.	ct.
	B. Dochody.						
	Dział I.						
	Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.						
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady krajowe w Dublanach i Czernichowie . . .	3,696.919	30	—	—	3,696.919	30
II.	Fundusz szkolny krajowy	502.350	98½	34.840	37½	537.191	36
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie . . .	243.500	82	—	—	243.500	82
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	1.426	64	—	—	1.426	64
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie . .	154.214	39	—	—	154.214	39
VI.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie . . .	190.712	51	—	—	190.712	51
VII.	Fundusz policyi krajowej	6.417	18	—	—	6.417	18
	Suma dochodów funduszów dotowanych .	4,795.541	82½	34.840	37½	4,830.382	20
	Dział II.						
	Fundusze samoistne niedotowane.						
VIII.	Fundusz domestykalny	4.471	86	—	—	4.471	86
IX.	„ kultury krajowej	4.190	74½	—	—	4.190	74½
X.	„ stanowy sierociński	2.039	99	—	—	2.039	99
XI.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	7.618	05	—	—	7.618	05
XII.	„ pożyczki krajowej z roku 1873. . . .	15.371	08	—	—	15.371	08
	Suma dochodów funduszów samoistnych	33.691	72½	—	—	33.691	72½
	Dział III.						
	Fundusze, dla których budżet nie został uchwalony.						
XIII.	Fundusz budowy gmachu sejmowego	14.908	65	—	—	14.908	65
XIV.	„ podrzutków w Krakowie	1.614	28	—	—	1.614	28
XV.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne .	32.211	24	—	—	32.211	24
XVI.	„ pożyczki krajowej z roku 1883. . . .	17,842.424	03	—	—	17,842.424	03
	Suma dochodów funduszów, dla których budżet nie został uchwalony	17,891.158	20	—	—	17,891.158	20

RYUSZ
budżetem objętych za rok 1883.

Kwota preliminowana				Wynikłości są zatem:						Należytości			
wedle ustawy z dnia 18.—20. Paźdz. 1882		kredyta dodatkowe	razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe				
zł.	zł.		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	z roku bieżącego			
3,391.510	—	407.811	3,799.321	271.517	—	169.115	—	102.402	—	705.584	14½	92	02
										282	74½	—	—
455.069	70.000	—	525.069	5.555	35.160	52.837	—	—	12.122	18.174	67½	—	—
179.945	—	—	179.945	30.893	—	94.449	—	—	63.556	144.160	64	46	86
2.390	—	—	2.390	963	—	—	—	963	—	—	—	—	—
147.510	—	—	147.510	112.396	—	119.100	—	—	6.704	12.353	40½	—	—
149.850	—	—	149.850	5.612	—	46.475	—	—	40.863	77.315	50	—	—
6.189	—	—	6.189	340	—	568	—	—	228	1	37	—	—
4,332.463	70.000	407.811	4,810.274	427.276	35.160	482.544	—	103.365	123.473	957.872	48	138	88
									20.108				
4.417	—	—	4.417	39	—	94	—	—	55	—	—	—	—
5.381	—	—	5.381	1.191	—	—	—	1.191	—	899	52	—	—
1.885	—	—	1.885	315	—	469	—	—	154	—	—	—	—
7.228	—	—	7.228	408	—	798	—	—	390	—	—	—	—
20.781	—	—	20.781	16.963	—	11.554	—	5.409	—	6.289	38	—	—
39.692	—	—	39.692	18.916	—	12.915	—	6.600	599	7.188	90	—	—
								6.001					
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30.211	24	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	274.173	47	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	304.396	71	—	—

I.

FUNDUSZ KRAJOWY

W ŚCIŚLEJSZEM ZNACZENIU.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1883.

Do tego rachunku dołącza się:

I.	Zamknięcie rachunku	szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	str. 108
II.	„ „	krajowych szkół rolniczych w Dublanach	„ 114 i 124
III.	„ „	folwarku	„ 126
IV.	„ „	kursu gorzelnictwa	„ 138
V.	„ „	szkoły rolniczej i ogrodniczej w Czernichowie . . .	„ 142 i 152
VI.	„ „	folwarku w Czernichowie	„ 156
VII.	„ „	podatków	„ 164
VIII.	Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych		„ 167

LW. 14.773/1885.

Fundusz krajowy

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1883. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	Razem zł.	ct.
		Wydatki.						
		A. **Rzeczywiste.**						
I.	1— 16	Koszta reprezentacyi kraju	86.687	63	—	—	86.687	63
II.	17— 33	„ zarządu	227.245	54½	—	—	227.245	54½
III.	34	„ leczenia	716.555	69½	—	—	716.555	69½
IV.	35— 37	„ szczepienia	58.151	77	—	—	58.151	77
V.	38— 39	Wydatki sanitarne	9.216	44½	—	—	9.216	44½
VI.	40— 45	Zasiłki dla zakładów dobroczynności . . .	16.072	—	—	—	16.072	—
VII.	46— 80	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty .	555.693	82½	—	—	555.693	82½
VIII.	81— 83	Utrzymanie pomników historycznych . . .	15.940	49	—	—	15.940	49
IX.	84—100	Kwaterunkowe żandarmeryi	73.640	74½	—	—	73.640	74½
X.	101—110	Drogi krajowe	704.406	85½	193.437	23	897.844	08½
XI.	111—114	Dotacye dla zakładów krajowych . . .	7.258	96	—	—	7.258	96
XII.	115	Wydatki na szupaśnictwo	24.166	71	—	—	24.166	71
XIII	116 120	Budowy wodne	—	—	11.715	80	11.715	80
XIV.	121 129	Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże .	264.991	59½	—	—	264.991	59½
XV.	130—167	Wydatki na cele gospodarstwa krajowego .	277.163	76½	—	—	277.163	76½
XVI.	168—187	Rozmaite wydatki	301.018	71	—	—	301.018	71
—	—	Zasiłek funduszowi budowy gmachu sejmowego .	13.555	53	—	—	13.555	53
		Suma wydatków rzeczywistych .	3,351.766	27	205.153	03	3,556.919	30
		B. **Przenośne.**						
		Pożyczka zaciągnięta od c. k. funduszów indemnizacyjnych	—	—	—	—	200.000	—
		Pożyczka zaciągnięta od galic. Kasy oszczędności .	—	—	—	—	100.000	—
		Pożyczka zaciągnięta od filii c. k. Banku austro-węgierskiego we Lwowie	—	—	—	—	200.000	—
		Lokacye w funduszach kraj. { w gotów. 118.021 zł. 48½ ct. / w efekt. 23.600 „ — „	—	—	—	—	141.621	48½
		Zaliczki od depozytów { w gotów. 130.000 zł. — ct / w efekt. 50.000 „ — „	—	—	—	—	180.000	—
		Suma wszystkich wydatków .	—	—	—	—	4,378.540	78½
		Zapas kasowy z końcem roku 1883., stanowiący fundusz uposażenia kasy krajowej . . .	—	—	—	—	140.000	—
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .	—	—	—	—	4,518.540	78½

w ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18.—20. Paźdz. 1882.				Wynikłości są zatem:						Należytości			
				mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
										z roku bieżącego			
zwyczajne	nadzwyczajne	Kredyta dodatkowe	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe				
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
100.780	—	—	100 780	14.093	—	—	—	14.093	—	—	—	—	—
221.923	—	—	221.923	—	—	5.322	—	—	5.322	7.866	26	—	—
480.000	—	—	480.000	—	—	236.556	—	—	236.556	14.441	71	—	—
58.230	—	—	58.230	78	—	—	—	78	—	32	83	—	—
10.900	—	—	10.900	1.684	—	—	—	1.684	—	—	—	25	83
16.572	—	—	16.572	500	—	—	—	500	—	—	—	—	—
533.100	—	—	533.100	—	—	22.593	—	—	22.593	—	—	4	—
15.294	—	—	15.294	—	—	646	—	—	646	—	—	—	—
71.946	—	1.148	73.094	—	—	547	—	—	547	—	—	—	—
712.129	193.000	—	905.129	7.722	—	—	437	7.285	—	1.726	87	10.532	04
145.558	—	—	145.558	138.299	—	—	—	138.299	—	—	—	—	—
29.500	—	—	29.500	5.333	—	—	—	5.333	—	7.331	18½	354	66
—	36.943	—	36.943	—	25.227	—	—	25.227	—	—	—	84	05
198.028	—	97.000	295.028	30.036	—	—	—	30.036	—	—	—	607.492	22
225.056	—	—	225.056	—	—	52.108	—	—	52.108	14.487	81	—	—
299.724	—	—	299.724	—	—	1.295	—	—	1.295	1.507	91½	—	—
—	—	—	—	—	—	13.556	—	—	13.556	—	—	—	—
3,118.740	229.943	98.148	3,446.831	197.745	25.227	332.623	437	222.535	332.623	47.394	58	618.492	80
									110.088				

Fundusz krajowy

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1883. zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		Dochody.						
		A. **Rzeczywiste.**						
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych . .	160.000	—	—	—	160.000	—
II.	2	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych . .	222	53½	—	—	222	53½
III.	3—6	Dochody z dróg krajowych	238.338	82½	—	—	238.338	82½
IV.	7—7*c*)	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych .	111.105	92½	—	—	111.105	92½
V.	8—12	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	37.354	75½	—	—	37.354	75½
VI.	13—25*a*)	„ pożyczek	13.052	60	—	—	13.052	60
VII.	26	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.293	—	—	—	5.293	—
VIII.	27—30	„ szkół i folwarku w Dublanach . .	42.193	06	—	—	42.193	06
IX.	31—33	„ „ „ w Czernichowie . .	34.657	73	—	—	34.657	73
X.	34	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich .	600	—	—	—	600	—
XI.	35—36½	Rozmaite dochody	26.732	42½	—	—	26.732	42½
XI.*a*)	36½	Z aktywów funduszu pożyczki z r. 1873. . .	120.000	—	—	—	120.000	—
XII.	37	Dodatki do podatków	2,508.098	22½	—	—	2,508.098	22½
—	38*a*)	Pożyczka na pokrycie niedoboru z r. 1882. i 1883., zaciągnięta od funduszu pożyczki kraj. z r. 1883. .	259.270	22	—	—	259.270	22
—	38*b*)	Uposażenie kasy krajowej	140.000	—	—	—	140.000	—
		Suma dochodów rzeczywistych	3,696.919	30			3,696.919	30
		B. **Przenośne.**						
		Pożyczka zaciągnięta od c. k funduszów indemnizac. .	—	—	—	—	200.000	—
		„ „ „ galic. Kasy oszczędności .	—	—	—	—	100.000	—
		„ „ „ filii c. k. Banku austro-węgierskiego we Lwowie .	—	—	—		200.000	—
		Lokacye w funduszach kraj. { w gotów. 118.021 zł. 48½ ct. / w efekt. 23.600 „ — „	—	—		—	141.621	48½
		Zaliczki od depozytów { w gotówce 130.000 zł. — ct. / w efektach 50.000 „ — „	—	—	—	—	180.000	—
		Suma wszystkich dochodów .	—	—	—	—	4,518.540	78½

w ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18.—20. Października 1882.				Wynikłości są zatem:						Należytości			
				mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
										z roku bieżącego			
zwyczajne	nadzwyczajne	Kredyta dodatkowe	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe				
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
160.000	—	—	160.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.000	—	—	1.000	777	—	—	—	777	—	—	—	—	—
227.510	—	—	227.510	—	—	10.829	—	—	10.829	416	03	—	—
5.772	—	—	5.772	—	—	105.334	—	—	105.334	—	—	—	—
27.000	—	—	27.000	—	—	10.355	—	—	10.355	—	—	—	—
11.749	—	—	11.749	—	—	1.304	—	—	1.304	161.880	—	—	—
5.390	—	—	5.390	97	—	—	—	97		—	—	—	—
31.279	—	—	31.279	—	—	10.914	—	—	10.914	—	—	—	—
29.860	—	—	29.860	—	—	4.797	—	—	4.797	—	—	—	—
600	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.150	—	—	1.150	—	—	25.582	—	—	25.582	172.780	12	92	02
120.000	—	—	120.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,770.200	—	—	2,770.200	262.102	—	—	—	262.102	—	370.507	99½	—	—
—	—	267.811	267.811	8.541	—	—	—	8.541	—	—	—	—	—
—	—	140.000	140.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3,391.510	—	407.811	3,799 321	271.517	—	169.115	—	271.517	169.115	705.584	14½	92	02
								102.402					

Stan majątku z końcem roku 1883.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny.		
1. Zapas kasowy, stanowiący fundusz uposażenia kasy . . .	140.000 zł. — ct.	
2. Należytości czynne z roku bieżącego:		
a) w rubrykach wydatków . . .	47.394 zł. 58 ct.	
b) „ „ dochodów . . .	705.584 „ 14½ „	
3. Należytości czynne z lat ubiegłych (aleg. VIII. str. 167)	663.541 „ 62½ „	1,416.520 „ 35 „ 1,556.520 zł. 35 ct.
W roku 1882. wynosiła suma stanu czynnego	1,038.478 zł. 89 ct.	
a w porównaniu z takimże stanem roku bieżącego	1,556.520 „ 35 „	
wzrósł stan czynny z końcem r. 1883. o kw.	518.041 zł. 46 ct.	
Stan bierny.		
4. Należytości z roku bieżącego w rubrykach wydatków . .	618.492 zł. 80 ct.	
5. „ „ „ „ dochodów . .	92 „ 02 „	
6. Należytości z lat ubiegłych (alegat VIII. str. 167) . . .	1,134.162 „ 15½ „	1,752.746 „ 97½ „
Przewyżka stanu biernego		196.226 zł. 62½ ct.
W roku 1882. wynosiła takaż przewyżka		225.036 „ 76½ „
przeto w roku 1883. zmniejszyła się na korzyść funduszu o kwotę . . .		28.810 zł. 14 ct.

mimo, że na pokrycie niedoboru roku 1883., bez wliczenia niedoboru roku 1882. w kwocie 89.607 zł. 11½ ct., zaciągnięto nową pożyczkę od funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. w kwocie 169.663 zł. 10½ ct. (patrz wyjaśnienie do poz. 38 *b*) dochodów) i z tejże utworzono wyznaczony w rubr. XVI. poz. 169 fundusz uposażenia kasy krajowej, który pozostaje w zapasie w kwocie 140.000 zł.

Wyjaśnienia.

1. **Wydatki** budżetem uchwalone wynosiły	3,348.683 zł.	
2. do tego kredyta dodatkowe:		
a) w rubr. IX. na sprawienie łóżek i pościeli dla żandarmeryi (uchwała Wys. Sejmu z dnia 18. Października 1883.)	1.148 „	
b) w rubr. XIV. poz. 129 *a*) na pokrycie niedoboru roku 1882. (uchwała Wys. Sejmu z dnia 16. Października 1883.)	97.000 „	
3. Ogólna suma kredytów dozwolonych	3,446.831 zł.	
4. Suma wydatków rzeczywistych wynosi	3,556.919 „	
5. *Wydatki* zatem *większe* są *od budżetu* o		110.088 zł.
Uzasadnienie przekroczenia znajduje się przy szczegółowych pozycyach.		
6. **Dochody** budżetem uchwalone wynosiły	3,391.510 zł.	
7. do tego kredyta dodatkowe:		
a) dla poz. 38 *b*) na uposażenie kasy krajowej (uchwała Wys. Sejmu z dnia 20. Października 1882.)	140.000 „	
b) dla pozycyi 38 *a*) na pokrycie niedoborów roku 1882. i 1883. (uchwała Wys. Sejmu z dnia 16. i 20. Października 1883.) . . .	267.811 „	
8. Ogółem uchwalone dochody wynosiły	3,799.321 zł.	
9. Suma dochodów rzeczywistych wynosi	3,696.919 „	
10. *Dochody* są zatem *mniejsze od budżetu* o		102.402 „
Ogółem okazuje się *wynik obrotu niekorzystniejszym od budżetu* o		212.490 zł.
zgodnie z uchwaloną budżetem, a niewpłynioną nadwyżką dochodów w kwocie	42.827 zł.	
i z wykazanym powyżej, a nowo zaciągniętą pożyczką pokrytym niedoborem roku 1883. w kwocie	169.663 „	
razem, jak wyżej . . .	212.490 zł.	

Powodem niekorzystniejszego wyniku budżetowego jest niższy wpływ dodatków krajowych od budżetu o kwotę 262.102 zł. w rubryce XII. dochodów, tudzież różnice innych rubryk dochodów i wydatków, które przy odnośnych pozycyach niniejszego zamknięcia szczegółowo są wykazane i objaśnione. Nie bierze się tutaj w rachubę jeszcze innych, od zarządzeń Wydziału krajowego niezależnych czynników, które wynik ten do korzystniejszej cyfry redukują, gdyż jest to przedstawionem w sprawozdaniu ogólnem o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1883.

Część I.

Wydatki.

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
I.		**Koszta reprezentacyi kraju.** *Sumaryczne zestawienie rubryki I.*			
	1—12	*A.* Sejm krajowy	51.580	23	63.780
	13-16*a*)	*B.* Wydział krajowy	35.107	40	37.000
		Suma ogólna rubryki I.	86.687	63	100.780
		Poszczególnienie.			
		A. Sejm krajowy.			
	1	Koszta podróży pp. Posłów	7.244	50	6.700
	2	Dyety pp. Posłów	24.490	—	36.000
	3	Koszta druków	11.530	51	12.000
	4	Spisywanie sprawozdań	3.525	75	4.400
	5	Pisarze dzienni	348	30	650
	6	Remuneracye dla urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas sejmu	1.200	—	1.200
	7	Służba	693	60	850
	8	Opał	1.065	20	780
	9	Oświetlenie	860	—	860
	10	Zapuszczanie i mycie podłóg	55	06	120
	11	Potrzeby kancelaryjne	169	36	120
	12	Rozmaite drobne wydatki	397	95	100
		Suma	51.580	23	63.780
		B. Wydział krajowy.			
	13	Marszałek krajowy 6.000 zł.			
		„ „ dodatek na reprezentacyę 4.000 „	10.000	—	10.000
	14	Sześciu Członków Wydziału krajowego	22.962	97	24.000
	15	Zastępcy	444	43	2.000
	16	Dodatek dla Członka Wydziału krajowego, mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale kraj.	1.000	—	1.000
	16*a*)	Przewóz obrazu Matejki „Hołd pruski“ z Rzymu do Krakowa	700	—	—
		Suma	35.107	40	37.000

Wydatki. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
12.200	—					
1.893	—					
14.093	—					
—	544	*Wydatek większy* z powodu zmian miejsc pobytu pp. Posłów.				
11.510	—	Preliminowana kwota wystarcza w zaokrągleniu na 50 dni, a sesya trwała tylko 36 dni, a nadto niektóre dyety wypłacono za czas krótszy.				
469	—	*Wydano mniej* z powodu, iż należytość drukarni Instytutu stauropigiańskiego za wykonane druki w r. 1883., wypłaconą została w r. 1884. w kwocie 436 zł. 15 ct.				
874	—	*Wydatki mniejsze* z powodu krótszej sesyi sejmowej.				
302	—					
—	—					
156	—					
—	285	*Wydano więcej* wedle nieodzownej potrzeby; preliminowana kwota była za niską, przeto takową już w budżecie roku 1884. na 1.300 zł. podwyższono.				
—	—					
65	—	Różnice wedle potrzeby koniecznej, której naprzód ściśle oznaczyć niepodobna.				
—	49					
—	298					
13.376	1.176					
12.200						
—	—					
1.037	—	*Wydatki mniejsze*, ponieważ JEks. Dr. Smolka, bawiąc w Wiedniu, nie pobierał wynagrodzenia, i nie zachodziła potrzeba częstszego powoływania zastępców.				
1.556	—					
—	—					
—	700	Na podstawie dozwolonego virement zarachowany wydatek (LW. 26.229/83 i 10.525/84).				
2.593	700					
1.893						

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
II.		**Koszta zarządu.**			
		Sumaryczne zestawienie rubryki II.			
	17—23	Płace urzędników i woźnych	125.507	55	130.460
	24	Dyurniści	32.000	26	31.909
	25	Zasługi	3.901	90	3.900
	26	Emolumenta	11.579	41	12.532
	27	Remuneracye	3.065	76	3.345
	28	Koszta podróży i dyety	6.132	30	5.400
	29	Pensye i zaopatrzenia	9.955	58	7.431
	30	Dary z łaski	1.738	—	1.713
	31	Potrzeby kancelaryjne	20.338	80	15.250
	32	Konserwacya gmachu i utrzymanie czystości	6.035	29½	2.983
	33 *a) b)*	Zaliczki na płace urzędników	6.990	69	7.000
		Suma ogólna rubryki II.	227.245	54½	221.923
		Płace urzędników i woźnych.			
		Sumaryczne zestawienie płac wraz z dodatkami aktywalnymi.			
	17	Oddział konceptowy	34.905	05	36.320
	18	„ rachunkowy	44.819	86	47.350
	19	„ kasowy	10.670	—	10.670
	20	„ techniczny	10.960	—	10.960
	21	„ sanitarny	2.300	—	2.300
	22	„ statystyczny	4.439	87	5.000
	23	„ manipulacyjny	17.412	77	17.860
		Suma płac	125.507	55	130.460
		Poszczególnienie.			
	17	*Oddział konceptowy.*			
		a) 1 radca, płaca 2.800 zł., dodatek aktywalny 480 zł.	3.280	—	6.560
		b) 8 sekretarzy „ po 2.000 „ „ „ po 360 „	18.486	60	16.520
		c) 5 koncepistów „ „ 1.300 „ „ „ „ 240 „	6.934	75	9.240
		d) 2 adjunktów „ „ 1.000 „ „ „ „ 200 „	2.405	56	2.400
		Do przeniesienia	31.106	91	34.720

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
4.953	—		—	—	—	—
—	91		—	—	—	—
—	2		—	—	—	—
953	—		—	—	—	—
279	—		—	—	—	—
—	732		—	—	—	—
—	2.525		—	—	—	—
—	25		—	—	—	—
—	5.089		875	57	—	—
—	3.052		—	—	—	—
9	—		6.990	69	—	—
6.194	11.516		7.866	26	—	—
	5.322					
1.415	—					
2.531	—					
—	—					
—	—					
—	—					
560	—					
447	—					
4.953	—					
3.280	—	*Wydatek mniejszy.* Posada drugiego radcy nie była obsadzoną.				
—	1.967	*Wydatek większy* Zamiast 7 było sekretarzy 8, z których ś. p. Kopertyński umarł, pobrawszy płacę po koniec Października 1882.				
2 306	—	*Wydatek mniejszy.* W ciągu roku było koncepistów 5, zamiast 6, z których koncepistę Pierożyńskiego mianowano dopiero dn. 26. Czerwca 1883. (LW. 31.296/83).				
—	6	Różnica nieznaczna z powodu, iż awansowany koncepista Pierożyński pobrał jako adjunkt płacę z góry za cały miesiąc Czerwiec, zaś posunięty z asystenta adjunkt Obertyński pobrał za ostatnie 4 dni Czerwca różnicę między dawniejszą, a nową płacą.				
5.586	1.973					

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
II.	17	Z przeniesienia	31.106	91	34.720
		e) 6 asystentów, płaca po 700 zł., dodatek aktyw. po 100 zł.	2.404	97	1.600
		f) Odprawa uwolnionego od służby urzędnika 1.050 zł., zasiłki udzielone dyetaryuszom konceptowym 200 zł. i założenie ogródków około gmachu sejmowego 143 zł. 17 ct.	1.393	17	—
		Suma . . .	34.905	05	36.320
	18	*Oddział rachunkowy.*			
		a) Dyrektor, płaca 2.600 zł., dodatek aktyw. 400 zł.	3.000	—	3.000
		b) Zastępca dyrektora „ 2.000 „ „ „ 360 „	131	11	2.360
		c) 6 rewidentów „ po 1.500 „ „ „ po 300 „	10.800	—	10.800
		d) 11 adjunktów „ „ 1.200 „ „ „ „ 240 „	15.807	32	15.840
		e) 1 archiwista „ 1.000 „ „ „ 200	1.200	—	1.200
		f) 1 protokolista „ 1.000 „ „ „ 200 „	1.200	—	1.200
		g) 8 asystentów „ po 700 „ „ „ po 100 „	5.956	10	6.400
		h) 10 praktykantów „ „ 600	5.515	33	6.000
		i) Woźny „ 500 zł., dodatek aktyw. 50 zł.	550	—	550
		k) Remuneracye i zasiłki udzielone urzędnikom, dyetaryuszom i służbie	660	—	—
		Suma . . .	44.819	86	47.350
	19	*Oddział kasowy.*			
		a) Kasyer, płaca 2.000 zł., dodatek aktywalny 360 zł.	2.360	—	2.360
		b) Kontrolor „ 1.600 „ „ „ 300 „	1.900	—	1.900
		c) 4 adjunktów „ po 1.200 „ „ „ po 240 „	5.760	—	5.760
		d) Woźny „ 600 „ „ „ 50 „	650		650
		Suma . . .	10.670	—	10.670
	20	*Oddział techniczny.*			
		a) Nadinżynier, płaca 3.000 zł., dodatek aktyw. 1.000 zł.	4.000	—	4.000
		b) 2 inżynierów „ po 2.000 „ „ „ po 360 „	4.720	—	4.720
		c) 2 asystentów „ „ 1.000 „ „ „ „ 120 „	2.240		2.240
		Suma . . .	10.960	—	10.960

Wydatki. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
5.586	1.973					
—	805	*Wydatek większy*, ponieważ w miejsce opróżnionych wyższych posad w ciągu roku było 4 asystentów nadetatowych więcej, z których trzech ubyło, jeden zmarł, jeden wystąpił ze służby, a jeden awansowany został na adjunkta.				
—	1 393	*Wydatek większy* znajduje pokrycie w ogólnym kredycie tej pozycyi.				
5.586	4.171					
1.415						
—	—					
2.229	—	*Wydatek mniejszy*. Posada zastępcy dyrektora została obsadzoną dopiero 11. Grudnia 1883. (LW. 59.927/83).				
—	—					
33	—	*Wydatek mniejszy* z powodu delegacyi urzędnika tej kategoryi na zastępstwo do szpitala we Lwowie za zwrotem z odnośnych funduszów płacy za czas zastępstwa (LW. 5.871/84).				
—	—					
—	—					
444	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, jak przy poz. 18 *d*).				
485	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż 2 praktykantów było czasowo przydzielonych do czynności Banku krajowego, zkąd pobierali płacę (LW. 31.062/83 i 57.063/83).				
—	—					
—	660	*Wydatek większy* z powodu zastępstw posad opróżnionych (poz. *b*), *d*), *g*), *h*), — znajduje pokrycie w ogólnym kredycie tej pozycyi.				
3.191	660					
2.531						
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
II.	21	*Oddział sanitarny.*			
		Inspektor szpitali, płaca 2.000 zł., dodatek na pomieszkanie 300 zł.	2.300	—	2.300
	22	*Oddział statystyczny.*			
		a) Naczelnik oddziału	2.000	—	2.000
		b) Koncepista, płaca 1.300 zł., dodatek aktywalny 240 zł. . .	320	87	1.540
		c) Pisarze dzienni	1.959	—	1.460
		d) Zasiłki udzielone funkcyonaryuszom tegoż oddziału . .	160	—	—
		Suma . .	4.439	87	5.000
	23	*Oddział manipulacyjny.*			
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca	2.000	—	2.000
		b) Archiwista, płaca 1.500 zł., dodatek aktywalny 300 zł.	1.800	—	1.800
		c) Ekspedytor „ 1.300 „ „ „ 270 „	1.570	—	1.570
		d) Protokolista „ 1.200 „ „ „ 240 „	1.440	—	1.440
		e) 4 kancelistów, płaca po 1.000 „ „ „ po 200 „	3.622	18	4.800
		f) 4 asystentów, płaca „ 700 „ „ „ „ 100 „	3.182	23	2.400
		g) Odźwierny, płaca	600	—	600
		h) Portyer „	500	—	500
		i) 5 woźnych, płaca po 500 zł., dodatek aktywalny po 50 zł.	2.668	36	2.750
		k) Zasiłki udzielone służbie	30	—	—
		Suma . .	17.412	77	17.860
	24	*Dyurniści.*			
		a) Dla oddziału konceptowego: aplikanci 589 zł. 34 ct. dyurniści 7.642 „ 70 „	8.232	04	8.432
		b) „ rachunkowego	7.059	30	7.008
		c) „ kasowego	680	—	730
		d) „ technicznego	4.359	72	4 380
		e) „ manipulacyjnego	10.161	80	10.239
		f) Na zastępstwa urzędników	1.507	40	1.120
		Suma . .	32.000	26	31.909

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	—					
1.219	—	*Wydatek mniejszy.* Posada obsadzoną została dopiero od dnia 17. Października. 1883. (LW. 48.058/83).				
—	499	*Wydatki większe* na zastępstwo (poz. b) znajdują pokrycie w ogólnym kredycie tej pozycyi.				
—	160					
1.219	659					
560	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
1.177	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, że czwarty kancelista mianowanym został dopiero dnia 11. Grudnia 1883. (LW. 59.830/83).				
—	782	*Wydatek większy*, ponieważ do czasu obsadzenia posady czwartego kancelisty był nad etat jeden asystent więcej.				
—	—					
—	—					
82	—	*Wydatek mniejszy.* Woźny Hermiński Michał zamiast dodatku aktywalnego miał mieszkanie w naturze, zaś woźny Bojkowski mianowany został od dnia 1. Marca 1883. (LW. 10.362/83), a przez dwa miesiące pobierał wynagrodzenie stróża.				
—	30	*Wydatek większy* znajduje pokrycie w ogólnym kredycie tej pozycyi.				
1.259	812					
447						
200	—					
—	51	W ogóle *wydatek* nieco *większy* z powodu zastępstw opróżnionych posad stałych, — znajduje pokrycie w oszczędności na płacach urzędników.				
50	—					
20	—					
77	—					
—	387					
347	438					
	91					

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
II.	25	*Zasługi.*			
		13 stróżów po 300 zł.	3.901	90	3.900
	26	*Emolumenta.*			
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra	50	—	50
		b) „ „ 48 metrów sześciennych drzewa . .	159	—	159
		c) Ubranie dla odźwiernego i 7 woźnych po 50 zł. . .	400	—	400
		d) „ dla portyera	102	—	100
		e) Opał dla odźwiernego i portyera po 7·2 metrów sześc. . .	48	—	48
		f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników	9.611	30	10.482
		g) Dodatki osobiste:			
		1. dla ekspedytora Bieńkowskiego	15	30	15
		2. „ asystenta rachunkowego Świerczewskiego . . .	145	66	146
		3. „ rewidentów rachunkowych	270	—	270
		4. „ praktykantów	703	85	862
		5. „ asystenta manipulacyjnego Kucharskiego . . .	74	30	—
		Suma . .	11.579	41	12.532
	27	*Remuneracye.*			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo	1.183	86	1.500
		b) Tłumacz języka ruskiego	800	—	800
		c) Tłumaczenia języków obcych	81	90	45
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego . .	1.000	—	1.000
		Suma . .	3.065	76	3.345
	28	*Koszta podróży i dyety.*			
		a) W ogóle	5.732	30	5.000
		b) Dla inspektora szpitali	400	—	400
		Suma . .	6.132	30	5.400

Wydatki. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	2	Różnica nieznaczna.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	2					
—	—					
871	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zamknięcia pięcioleci spensyonowanego radcy Niewiadomskiego (LW. 46.070/82) i awansowanego na sekretarza koncepisty Dra Łozińskiego (LW. 58.176/82), tudzież zmarłych urzędników: zastępcy dyrektora Chrzanowskiego, asystenta konceptowego Wilda, sekretarza Kopertyńskiego i kancelisty Krzeczkowskiego (LW. 63.366/82, 42.140/83 i 39.703/82).				
—	—					
—	—					
—	—					
158	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż praktykanci Engl i Zimermann przydzieleni zostali do czynności Banku krajowego i z tegoż płacę pobierali (LW. 31.062/83 i 57.063/83).				
—	74	*Wydatek większy* poniesiony dla wyrównania płacy do wysokości poprzednio płaconego dyurnum (LW. 1.519/83).				
1.029	76					
953						
316	—	*Wydatek mniejszy* wedle złożonego rachunku (LW. 14.430/84).				
—	—					
—	37	Różnica z powodu niestałości wydatków tego rodzaju,— znajduje pokrycie w kredycie tej pozycyi.				
—	—					
316	37					
279						
—	732	Według ścisłej potrzeby wysyłania komisyj i różnych delegacyj.				
—	—					
—	732					

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
II.	29	*Pensye i zaopatrzenia.*			
		a) Mochnacka Eleonora	280	—	280
		b) Jankowska Karolina	400	—	400
		c) Pawulska Paulina	350	—	350
		d) Madeyski Wojciech	1.200	—	1.200
		e) Tarczyńska Marcyanna	350	—	350
		f) Łopuszańska Walerya	349	92	350
		g) Łopuszańskiego sieroty	100	—	100
		h) Iwanickiego sieroty	175	—	175
		i) Karatnicka Zofia	300	—	300
		k) Placer Marya	314	04	314
		l) Jędrzejewski Napoleon	1.599	96	1.600
		m) Stroiński Sylwery	200	—	200
		n) Olewińska Julia	350	—	350
		o) Czaderski Emil Ferdynand	800	—	800
		p) Gorczycowa Eudoksya	196	66	197
		r) Prokopowicz Jan, sierota	115	—	115
		s) Bulikowska Izabella	350	—	350
		t) Niewiadomski Ignacy, były radca Wydziału krajowego	2.000	—	—
		u) Chrzanowska Joanna, wdowa po zastępcy dyrektora oddziału rachunkowego	350	—	—
		w) Krzeczkowska Eugenia, sierota po kanceliście	175	—	—
		Suma	9.955	58	7.431
	30	*Dary z łaski.*			
		a) Bojarskie: Walerya, Józefa i Adolfina	325	—	300
		b) Rzepińska Ludwika Franciszka	120	—	120
		c) Szczęsnowicza 2 sieroty po 200 zł.	400	—	400
		d) Pawulska Paulina	250	—	250
		e) Olewińskiego 2 córki: Łucia Katarzyna i Julia Antonina	120	—	120
		f) Kiss Stanisław	50	—	50
		g) Prokopowicz, syn ś. p. emeryt. odźwiernego, do 19/4 1884.	125	—	125
		h) Łopuszańska, wdowa po adjunkcie rachunkowym, jednorazowo	100	—	100
		i) Iwanickiego sieroty „ „ „	148	—	148
		k) Zakrzewska, wdowa po sekretarzu Wydziału krajowego	100	—	100
		Suma	1.738	—	1.713
	31	*Potrzeby kancelaryjne.*			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	5.528	17	4.000
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	249	06	800
		c) Potrzeby do pisania i rysowania	1.971	61	2.000
		Do przeniesienia	7.748	84	6.800

Wydatki. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	2.000	Przyznano pensyę o rocznych 2.000 zł. od 1. Października 1882. (LW. 46.070/82).				
—	350	*do poz. 29 u)* Przyznano pensyę od 1. Stycznia 1883. w rocznej kwocie 350 zł. (LW. 428/83).				
—	175	Przyznano pensyę od 1. Września 1882. w rocznej kwocie 175 zł. (LW. 45.783/82).				
—	2.525					
—	25	Oprócz stałego daru udzielono jednorazową zapomogę (LW. 30.174/83).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	25					
—	1.528	Wydatek poniesiony na podstawie przedstawianych rachunków przez c. k. Namiestnictwo.	—	—	—	—
551	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ w roku ubiegłym sprawiono większą ilość sprzętów.	—	—	—	—
28	—	Drobna różnica z powodu niestałości wydatków tego rodzaju.	—	—	—	—
579	1.528		—	—	—	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
budżetu					
II.	31	Z przeniesienia . .	7 748	84	6.800
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	2.833	68	1.800
		e) Oprawa ksiąg i druków	647	58	450
		f) Oświetlenie	765	85	500
		g) Opał	3.104	40	3.500
		h) Uzupełnienie biblioteki	1.585	71	900
		i) Rozmaite pomniejsze	2.439	27	1.300
		k) Papier, druk i oprawa dzienników kasowych dla użytku gmin	1.213	47	—
		Suma . . .	20.338	80	15.250
	32	*Konserwacya gmachu i utrzymanie czystości.*			
		a) Maszynista, płaca 540 zł., 12 metrów drzewa 40 zł., 45 litrów nafty 11 zł.	589	80	591
		b) Kominiarz	320	—	300
		c) Froterowanie i zapuszczanie podłóg	726	36	900
		d) Mycie podłóg	27	15	100
		e) Pompowanie wody	538	60	100
		f) Zgartywanie i wywóz śniegu	16	05	150
		g) Czyszczenie kloak i wywożenie nieczystości	291	60	100
		h Zabezpieczenie od ognia	395	30	342
		i) Rozmaite nieprzewidziane:			
		1. Dodatkowe urządzenia i przeistoczenia wewnątrz i zewnątrz gmachu, przestawienie pieców, pompa tłocząca, nowe piece etc. . . 2.413 zł. 24½ ct.			
		2. Inspicyentowi techn. zwrot za roboty konserw. . . . 292 „ 72 „			
		3. Płaca tegoż za czas od ¼ do 31/12 1883. 225 „ — „			
		4. Podatek gminny po koniec r. 1883. 199 „ 47 „	3.130	43½	400
		Suma . .	6.035	29½	2.983
	33	*Zaliczki na płace urzędników.*			
		a) Dla urzędników w ogóle . . . . . 9.727 zł. 07 ct.			
		a po strąceniu ściągniętych rat bieżących 3.600 „ 41 „	6.126	66	6.000
		b) Dla Kunisza Leona . . . . . 1.000 zł. — ct.			
		a po strąceniu ściągniętych rat bieżących 135 „ 97 „	864	03	1.000
		Suma . .	6.990	69	7.000

Wydatki. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
579	1.528		—	—	—	—
—	1.034	Przekroczenie z powodu wyczerpania zapasów ksiąg i druków i potrzeby zaopatrzenia takimiż własnych biór, zakładów i c. k. urzędów podatkowych.	—	—	—	—
—	198		—	—	—	—
—	266	Oświetlenie gazowe i zwykłe światło w licznych ubikacyach gmachu krajowego wymagało większego kosztu, aniżeli budżetem przyzwolono.	—	—	—	—
396	—	*Wydatek mniejszy* z powodu lżejszej zimy.	—	—	—	—
—	686	*Wydatek większy* zależny od ilości wydawnictw, któremi bibliotekę uzupełnić musiano.	—	—	—	—
—	1.139	Przekroczenie powstało z przyczyny ogłoszenia w dziennikach subskrybcyi na pożyczkę krajową z r. 1883., które kosztowało 1.294 zł. 16 ct., a budżetem nie było przewidziane.	4	77	—	—
—	1.213	*Wydatek większy* niebudżetowy, który w swoim czasie z sprzedaży gminom dzienników zwróconym zostanie. Na poczet tego wydatku przypisaną jest w należytościach do zwrotu kwota 870 zł. 80 ct., reszta zaś 342 zł. 67 ct. znajduje pokrycie w wartości zostających w zapasie egzemplarzy, które w miarę zgłoszenia zostaną rozsprzedane.	870	80	—	—
975	6.064		875	57	—	—
	5.089					
1	—					
—	20	*Wydatek większy* wedle zawartej umowy (LW. 36.272/83).				
174	—					
73	—					
—	439	Wydatki wedle potrzeby.				
134	—					
—	192					
—	53					
		do poz. i) 1. 2. Wydatki wedle rachunków zlikwidowanych nieodzownie potrzebne, na których pokrycie preliminowana kwota niewystarczała (LW. 16.860, 51.061, 17.445, 22.546, 52.589, 61.118, 45.929 i 46.876/83).				
		do poz. i) 3. 4. Wydatki nieprelimiowane, konieczne. (LW. 50.893 i 57.276/83).				
—	2.730					
382	3.434					
	3.052					
—	127	Różnica w ogóle jest nieznaczną.	6.126	66	—	—
136	—		864	03	—	—
136	127		6.990	69	—	—
9						

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
III.	34	**Koszta leczenia ubogich chorych.**			

A. W szpitalach powszechnych w Galicyi.	Stałe z rubryki III. zł.	Stałe z rubryki III. ct.	Zaliczkowo za zwrotem od gmin zł.	Zaliczkowo za zwrotem od gmin ct.	Razem zł.	Razem ct.
Biała	3.985	90	—	—	3.985	90
Bochnia	7.519	86	—	—	7.519	86
Brody	6.393	80	—	—	6.393	80
Brzeżany	5.589	05	—	—	5.589	05
Drohobycz	7.792	09	4	50	7.796	59
Jasło	10.326	40	—		10.326	40
Kołomyja	7.529	24	228	55	7.757	79
Kraków św. Łazarza:						
oddział chorych	51.412	51	49	08	51.461	59
„ położnic	23.376	58	—	—	23.376	58
„ syfilityczn.	39.436	97	—	—	39.436	97
„ obłąkanych	16.400	78	—	—	16.400	78
„ Klinika	14.167	80	10.010	25	24.178	05
Kulparków, Zakład obłąkanych	117.026	24	—	—	117.026	24
Lwów, oddział chorych	205.670	22	1.539	64	207.209	86
„ „ położnic	13.022	91	—	—	13.022	91
Podhajce	7.174	38	—	—	7.174	38
Przemyśl	7.535	72	7	25	7.542	97
Rzeszów	11.254	58	8	89	11.263	47
Sambor	6.319	15	—	—	6.319	15
Sanok	8.478	30	18	90	8.497	20
Sącz nowy	5.873	62	52	43	5.926	05
Śniatyn	972	95	—	—	972	95
Sokal	7.247	07	—	—	7.247	07
Stanisławów	13.327	66	16	11	13.343	77
Stryj	13.274	45	—	—	13.274	45
Tarnopol	9.719	19	—	—	9.719	19
Tarnów	15.460	30	—	—	15.460	30
Wadowice	2.009	67	—	—	2.009	67
Zaleszczyki	4.403	52	—	—	4.403	52
Złoczów	8.682	50	18	25	8.700	75
Żółkiew	7.663	80	—	—	7.663	80
Suma	659.047	21	11.953	85	671.001	06
Do tego:						
Jasło szpital, subwencya bezzwrotna	2.000	—	—	—	2.000	—
Razem w szpitalach krajowych	661.047	21	11.953	85	673.001	06
Do przeniesienia	—	—	—	—	—	—

Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.
673.001	06
673.001	06

Wydatki. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
mniejsze	większe		czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Rachunek zaliczek zwrotnych od gmin za koszta leczenia, wedle powiatów.

Nazwa powiatu	Należytość		Uiszczenie		Zaległość	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Biała	126	45	—	—	126	45
Bóbrka	793	74½	287	08	506	66½
Bochnia	334	92½	100	07½	234	85
Bohorodczany	10	35	—	—	10	35
Borszczów	21	85½	2	70½	19	15
Brody	77	40	39	15	38	25
Brzesko	115	33½	—	—	115	33½
Brzeżany	—	—	—	—	—	—
Brzozów	106	55	10	05	96	50
Buczacz	26	84	20	40	6	44
Chrzanów	326	80	104	49½	222	30½
Cieszanów	58	50	15	30	43	20
Czortków	11	70	11	70	—	—
Dąbrowa	12	25	12	25	—	—
Dobromil	139	71	15	21	124	50
Dolina	57	17½	1	80	55	37½
Drohobycz	8	10	8	10	—	—
Gorlice	—	—	—	—	—	—
Gródek	429	80	111	80	318	—
Grybów	9	15	9	15	—	—
Horodenka	121	85	42	30	79	55
Husiatyn	—	—	—	—	—	—
Jarosław	398	50½	10	25	388	25½
Jasło	103	64	13	76	89	88
Jaworów	79	16	38	21	40	95
Kałusz	100	32	37	15	63	17
Kamionka	33	01	24	76	8	25
Kolbuszowa	62	16	54	02	8	14
Kołomyja	719	99	171	69	548	30
Kossów	289	60	188	10	101	50
Kraków, powiat	12	74½	—	—	12	74½
Kraków, miasto	48.955	50	3.002	45	45.953	05
Krosno	291	26	—	—	291	26
Limanowa	149	87	35	03½	114	83½
Lisko	31	63	—	—	31	63
Lwów, powiat	1.434	19	419	84½	1.014	34½
Lwów, miasto	63	67½	6	27	57	40½
Łańcut	2	70	2	70	—	—
Mielec	78	81	—	—	78	81
Do przeniesienia	55.595	25	4.795	80½	50.799	44½

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Stale z rubryki III. zł.	Stale z rubryki III. ct.	Zaliczkowo za zwrotem od gmin zł.	Zaliczkowo za zwrotem od gmin ct.	Razem zł.	Razem ct.	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
III.	34	Z przeniesienia . .	—	—	—	—	—	—	673.001	06	
		B. W szpitalach zagranicznych.									
		Austrya niższa . .	38.477	—	25	37	38.502	37			
		„ wyższa . .	16	—	—	—	16	—			
		Bukowina . . .	7.888	72	25	36	7.914	08			
		Czechy	2.386	14	—	—	2.386	14			
		Istrya	45	50	—	—	45	50			
		Karyntya . . .	25	90	—	—	25	90			
		Kroacya i Slawonia .	177	97	—	—	177	97			
		Morawa	2.149	48	—	—	2.149	48			
		Pogranicze wojskowe	70	—	—	—	70	—			
		Szląsk . . .	503	20	—	—	503	20			
		Siedmiogród . . .	469	44	—	—	469	44			
		Salcburg	118	73	—	—	118	73			
		Styrya	2.595	86	—	—	2.595	86			
		Turcya	418	70	—	—	418	70			
		Tryest	178	92	—	—	178	92			
		Tyrol	3	—	—	—	3	—			
		Węgry	14.361	18	3	54	14.364	72			
		Suma w szpitalach zagranicznych	69.885	74	54	27	69.940	01	69.940	01	
		C. W szpitalach wojskowych	1.441	60	—	—	1.441	60	1.441	60	
		Suma we wszystkich szpitalach	732.374	55	12.008	12	744.382	67	744.382	67	
		Do tego: *a)* wynagrodzenie za sprawdzanie rachunków aptekarskich . . . . . 600 zł. — ct.									
		b) dtto w zastępstwie gmin . . 23 „ 49 „									
		c) zaliczki gminom darowane . . 32 „ 15 „									
		d) zwroty rozmaite . . . 13.000 „ 20 „							13.655	84	
		Do przeniesienia . .							758.038	51	

Wydatki. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Nazwa powiatu	Należytość		Uiszczenie		Zaległość	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Z przeniesienia .	55.595	25	4.795	80 ½	50.799	44 ½
Mościska	448	57 ½	39	37 ½	409	20
Myślenice	—	—	—	—	—	—
Nadwórna	54	03	50	04	3	99
Nisko	—	—	—	—	—	—
Nowytarg	621	89	84	75 ½	537	13 ½
Pilzno	—	—	—	—	—	—
Podhajce	707	02 ½	—	—	707	02 ½
Przemyśl	160	59 ½	123	79 ½	36	80
Przemyślany . . .	54	68	4	95	49	73
Rawa	163	38	6	37	157	01
Rohatyn	50	72	29	37	21	35
Ropczyce	—	10	—	—	—	10
Rudki	77	64	18	97	58	67
Rzeszów	286	08	117	64 ½	168	43 ½
Sambor	131	25	107	40	23	85
Sanok	546	90 ½	41	19	505	71 ½
Sącz nowy . . .	155	85	—	—	155	85
Skałat	22	74	12	74	10	—
Śniatyn	11	20	—	—	11	20
Sokal	32	85	—	—	32	85
Stanisławów . . .	1	25	1	25	—	—
Staremiasto . . .	83	69	73	50	10	19
Stryj	68	87	4	24	64	63
Tarnobrzeg . . .	7	97 ½	—		7	97 ½
Tarnopol	71	44	71	44	—	—
Tarnów	126	97	108	97	18	
Tłumacz	6	90	6	90	—	—
Trembowla . . .	32	20	24	95	7	25
Turka	47	82 ½	13	60	34	22 ½
Wadowice	101	85	101	85	—	—
Wieliczka	—	—	—	—	—	—
Zaleszczyki . . .	—	—	—	—	—	—
Zbaraż	1	35	1	35	—	—
Złoczów	843	49 ½	307	05 ½	536	44
Żółkiew	152	77	52	42	100	35
Żydaczów	213	91	3	54	210	37
Do przeniesienia .	60.881	25 ½	6.203	47	54.677	78 ½

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie			Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
III.	34	Z przeniesienia . .			758.038	51	
		Suma wydatków . . .			758.038	51	
		Od tego zwroty:					
		a) zaliczki od gmin . . . po strąceniu przeniesionych do rubr. V. poz. 8 *c*) dochodów ze zwrotów zaliczek z lat ubiegłych	6.245 zł. 09½ ct. 5.651 „ 21½ „	593 zł. 88 ct.			
		b) zwroty rozmaite . . . po strąceniu przeniesionych do rubr. V. poz. 8 *b*) zwrotów z lat ubiegłych	53.808 zł. 44 ct. 12.919 „ 50½ „	40.888 „ 93½ „	41.482	81½	
		Czysty wydatek rubryki III.			716.555	69½	480.000

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Nazwa powiatu	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Zaległość zł.	Zaległość ct.
Z przeniesienia .	60.881	25 1/2	6.203	47	54.677	78 1/2
Żywiec.	41	62 1/2	41	62 1/2	—	—
Suma zaliczek. .	60.922	88	6.245	09 1/2	54.677	78 1/2
Zwroty rozmaite .	80.171	91 1/2	53.808	44	26.363	47 1/2
Razem. .	141.094	79 1/2	60.053	53 1/2	81.041	26

			13.027	47	— —
—	236.556		14.441	71	— —

Wydatek większy, ponieważ z tej rubryki płacono koszta leczenia ubogich położnic we Lwowie, tudzież obłąkanych w Zakładzie na Kulparkowie (LW. 16.145/82 i 23.362/82), które to koszta poprzednio ponoszono z rubr. XI. i w tejże rubryce budżetem były uwzględnione.

Nadto przekroczenie znajduje powód w zrealizowaniu wielu zaległych kosztów leczenia ubogich w zakładach krajowych, osobliwie szpitala we Lwowie, w którym nagromadziło się wiele zaległości, ponieważ Magistrat lwowski nie załatwiał odezw szpitala w sprawie dochodzenia stosunków chorych.

Całe jednak przekroczenie w kwocie 236.556 zł. znajduje zupełne pokrycie w rubrykach, mających wspólność z rubryką niniejszą, a które nadto wykazują znaczną nadwyżkę na korzyść funduszu, a to:

1. w oszczędności budżetowej wydatków rubr. XI. w kwocie . . . . . 138.299 zł.
2. w nadwyżkach dochodów rubr. IV., pozyskanych nad budżet od zakładów:
   a) kr. szpit. we Lwowie 58.807 zł.
   b) „ zakładu na Kulparkowie . . 6.758 „
   c) „ szpitala św. Łazarza w Krakowie 39.142 „ 104.707 „
3. w zwrotach rubr. V. dochodów, pozyskanych nad budżet:
   a) od szpitali z rachunków kwartalnych. . . . 5 919 zł.

Do przeniesienia. . 5.919 zł. 243.006 zł. 236.556 zł.

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . . 5.919 zł. 243.006 zł. 236.556 zł.				
		b) od gmin za koszta leczenia . . . 2.651 „ 8.570 „				
		Razem *wyniki pomyślniejsze od budżetu* wynoszą . . . . . 251.576 „				
		i nie tylko pokrywają całe przekroczenie rubryki III., ale nadto pozostawiają nadwyżkę na korzyść funduszu w kwocie 15.020 zł.				
		Ilość zlikwidowanych dni leczenia w roku 1883. wynosiła . . . . . 1,093.749 dni zaś w roku 1882. . . . . 900.627 „ a więc w roku 1883. była większą o 193.122 dni				
		Taksy leczenia zmienione zostały w roku 1883. w następujących szpitalach krajowych; a mianowicie zmniejszono: u św. Łazarza w Krakowie na oddziałach chorych i położnic o 12 ct., zaś na oddziałach umysłowo chorych i syfilitycznych o 18 ct., w Wadowicach dla dorosłych o 3 ct.				
		W szpitalach zagranicznych podwyższono:				
		W Wiener-Neustadt o 4 ct.; w Suczawie o 7 ct.; w Arnau o 2 ct.; w Braunau o 5 ct.; w Budweis o 2 ct.; w Karlsbad o 5 ct.; w Warnsdorf o 1 ct.; w Spalato o 4 ct.; w Essek o 5 ct.; w Bern o 2 ct.; w Hradisch o 2 ct.; w Weisskirchen o 5 ct.; w Znaim o 4 ct.; w Gospic o 8 ct; w Ogulin o 22 ct.; w Mitrowitz o 1 ct; w Salzburg o 1 ct.; w Neumarkt o 1 ct.; w Strada o 1 ct.; w Schwar o 2 ct.; w Peszcie u św. Rocha o 6 ct., u św. Jana o 1 ct.; w Debreczynie o 5 ct.; w Fogarás o 2 ct.; w Gyula o 5 ct.; w Koszycach o 1 ct.; w Makó o 5 ct.; w Fünfkirchen o 3 ct.; w S. A. Ujhely o 3 ct.; w Szoproń o 2 ct.; w Szegzárd o 5 ct.; w Temeszwarze o 6 ct.; w Trenczynie o 4 ct.; w Kronstadt o 4 ct.				
		Zniżono zaś:				
		w Königinhof o 11 ct.; w Raguzie o 6 ct.; w Sebenico o 4 ct.; w Zara o 2 ct.; w Stanjewe o 10 ct.; w Bruk o 2 ct.; w Leoben o 2 ct.; w Kitzbühel o 1 ct.; w Linz o 2 ct.; w Sterzing o 2 ct.; w Tesero o 13 ct.; w Aranyos Maróth o 2 ct.; w Deés o 8 ct.; w Gran o 1 ct.; w Weisskirchen o 1 ct.; w Fiume o 2 ct.; w Gyöngyös o 1 ct.; w Miskólcz o 2 ct.; w Pancsowa o 6 ct.; w Szegedynie o 2 ct.; w Stuhlweissenburg o 2 ct.; w Torda o 6 ct.; w Ungwar o 1 ct.				

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
IV.		**Koszta szczepienia.**			
	35	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	1.600	—	1.600
	36	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia	55.921	77	56.000
	37	Premie dla lekarzy, odszczególniających się przy szczepieniu	630	—	630
		Suma rubryki IV.	58.151	77	58.230
V.		**Wydatki sanitarne.**			
	38	1/3 część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	8.974	14	6.500
	39	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	—	—	4.400
	39*a*)	Koszta podróży lekarzy z powodu komisyi w sprawach sanitarnych (z czasu przed dniem 1. Października 1879.).	242	30½	—
		Suma rubryki V.	9.216	44½	10.900
VI.		**Zasiłki dla zakładów dobroczynności.**			
	40	Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.198	—	1.198
	41	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach	400	—	400
	41*a*)	Ten sam szpital, jednorazowy zasiłek na postawienie nowego dachu na budynku szpitalnym	800	—	800
	42	Dom ubogich i sierot w Krakowie	5.424	—	5.424
	43	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000	—	1.000
	44	Komitet ochronek w Krakowie	550	—	550
	45	Towarzystwo ochronek chrześciańskich we Lwowie	—	—	500
	45*a*)	Zakład Matek Miłosierdzia w Krakowie, datek jednorazowy	200	—	200
	45*b*)	Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Założcach, datek jednorazowy na odbudowanie szpitala i domu sierot	2.500	—	2.500
	45*c*)	Komitet krakowski Towarzystwa opieki weteranów wojsk polskich z r. 1831., datek jednorazowy	1.000	—	1.000
	45*d*)	Komisya wykonawcza lwowska tegoż Towarzystwa, datek jednorazowy	1.000	—	1.000
	45*e*)	Siostry Miłosierdzia pod wezwaniem św. Kazimierza, na dach blaszany na gmachu zakładu wychowawczego	2.000	—	2.000
		Suma rubryki VI.	16.072	—	16.572

Wydatki. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—		—	—	—	—
78	—	Różnica nieznaczna znajduje objaśnienie w obok wykazanej zaległości i niestałości wydatku tego rodzaju.	32	83	—	—
—	—		—	—	—	—
78	—		32	83	—	—
—	2.474	Wydatki tego rodzaju są nadzwyczaj niestałe, zależą bowiem od mniej lub więcej panujących epidemij i wybuchów zarazy; muszą być asygnowane na podstawie rachunków przez c. k. Namiestnictwo przedstawianych, a przez oddział rachunkowy sprawdzanych.	—	—	25	83
4.400	—	Nie było wybuchów zarazy na bydło, i z tego powodu nie zostało nic wydanem.	—	—	—	—
—	242	Wydatek ten budżetem nie przewidziany, poniesionym został na podstawie rachunków przedstawianych przez c. k. Namiestnictwo, i znajduje pokrycie w kredycie tej rubryki.	—	—	—	—
4.400	2.716		—	—	25	83
1.684						
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
500	—	Nie wypłacono tej subwencyi z powodu opóźnionego zgłoszenia się (LW. 52.430,82 i 57.220,83).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
500	—					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1882. zł.
VII.		**Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.**			
	46	Akademia umiejętności w Krakowie	15.000	—	15.000
	47	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	397.367	13	370.650
	48	Sześciu Członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	6.823	28½	7.200
	49	Schmitt Henryk, Członek Rady szkolnej kraj., remuneracya	800	—	800
	50	Szkoła żeńska w Brodach	450	—	450
	51	„ „ w Jaworowie pp. Bazylianek	500	—	500
	52	„ „ w Kołomyi	800	—	800
	53	„ „ w Krakowie	—	—	2.500
	54	„ „ „ św. Tomasza	500	—	500
	55*a*)	„ „ „ pp. Augustyanek	500	—	500
	55*b*)	Taż sama, jednorazowy zasiłek na rozszerzenie i przekształcenie szkoły	2.000	—	2.000
	56	Szkoła żeńska we Lwowie pp. Benedyktynek ormiańskich	1.000	—	1.000
	57	„ „ w Starym Sączu pp. Klarysek	750	—	750
	58	„ „ Stryju	800	—	800
	59	„ ludowa u OO. Dominikanów we Lwowie, dla nauczyciela języka ruskiego	200	—	200
	60	„ wyznaniowa izraelicka w Brodach	6.000	—	6.000
	61*a*)	Zakład głuchoniemych we Lwowie, stypendya dla 50 wychowanków	6.000	—	6.000
	61*b*)	Tenże na utrzymanie zakładu w roku 1883.	500	—	500
	62	Szkoła głuchoniemych Bardacha Izaka we Lwowie	300	—	300
	63	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000	—	2.000
	64*a*)	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie	750	—	750
	64*b*)	„ „ na budowę sali gimnastycznej	3.000	—	3.000
	65	„ sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia pożyczki na gmach własny	7.000	—	7.000
	66*a*)	Teatr polski w Krakowie	8.000	—	8.000
	66*b*)	„ „ „ jednorazowy zasiłek z powodu przeistoczeń w celu bezpieczeństwa publiczności	5.000	—	5.000
	67	„ polski we Lwowie, zasiłek stały	4.200	—	4.200
	68	„ „ i opera polska we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego: *a*) dramat i komedya 7.000 zł. *b*) opera 13.000 „	20.000	—	20.000
		Do przeniesienia	490.240	41½	466.400

Wydatki. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	26.717	Wedle specyalnego rachunku wyniki są następujące: Wydatki przekroczyła kr. Rada szkolna o kwotę 12.122 zł. Dochody, nie uwzględniając dotacyi z funduszu krajowego, były mniejsze o kwotę . . . 14.595 „ *Wynik* zatem *niekorzystniejszy* od budżetu razem, jak obok w kwocie . . . . . 26.717 zł.				
377	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż Członek Rady szkolnej Dr. Lewicki miał przyznane wynagrodzenie dopiero od 24. Kwietnia 1883. (LW. 21.463/83).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
2.500	—	Z powodu opóźnionego zgłoszenia się subwencya ta wypłaconą została na rachunek r. 1884. (LW. 49.077/84).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1882. zł.
VII.		Z przeniesienia . .	490.240	41 1/2	466.400
	68a)	Jednorazowy zasiłek dla administracyi fundacyi hr. Skarbka na przeistoczenia w interesie bezpieczeństwa publiczności.	6.000	—	6.000
	69	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ . . .	4.000	—	4.000
	70	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800	—	800
	70a)	Szkoła muzyczna powstać mająca w Krakowie, roczna stała dotacya	2.000	—	2.000
	71	Towarzystwo muzyczne we Lwowie	3.000	—	3.000
	72	Utrzymanie bursy dla uczniów c. k. Seminaryum nauczycielskiego męzkiego we Lwowie	—	—	—
	73	Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych	29.789	40	30.000
	74	Dla uczniów internatu przy Seminaryum nauczycielskiem w Krakowie	3.000	—	3.000
	74a)	Jedno stypendyum im. Jana Matejki dla ucznia szkoły sztuk pięknych w Krakowie	1.000	—	1.000
	75	Nagrody za najlepsze książki dla szkół średnich . . .	—	—	1.000
	76	Wydawnictwo ruskich książek szkolnych	2.039	—	2.000
	77	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“	500	—	500
	78	„ „ „ „Kosmos“	400		400
	79	„ „ ruskiej gazety szkolnej (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	500	—	500
	80	Gettlich Antoni, dyrektor szkoły żeńskiej w Krakowie, roczny dodatek do płacy	100	01	100
	80a)	Witowski Hipolit, b. dyrektor szkoły wydziałowej w Bełzie, zaopatrzenie dożywotnie	300	—	300
	80b)	Piechowicz Kajetan, ociemniały nauczyciel, dar z łaski rocznie .	25	—	100
	80c)	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, do dyspozycyi Wydziału krajowego	3.000	—	3.000
	80d)	Daszkiewicz Jan Narcyz, malarz dekoracyjny, na kształcenie się w szkole sztuk pięknych w Krakowie, jednorazowa subwencya	300	—	300
	80e)	Towarzystwo „Harmonia“ we Lwowie, jednorazowo . .	500	—	500
	80f)	Galicyjskie stowarzyszenie głuchoniemych „Nadzieja“ . .	200		200
	80g)	Towarzystwo oświaty ludowej dla miasta Lwowa i okolicy .	250	—	250
	80h)	„ bratniej pomocy słuchaczy Wszechnicy lwowskiej .	100	—	100
	80i)	„ „Akademickie bractwo“	100	—	100
	80k)	Bursa św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu	150	—	150
	80l)	„ imienia J. I. Kraszewskiego w Drohobyczu . . .	150	—	150
	80m)	„ dla dziewcząt w Przemyślu	500	—	500
	80n)	Zakład wychowawczy pp. Bazylianek we Lwowie, na rozszerzenie i urządzenie zakładu	4.000	—	4.000
	80o)	Bełza Władysław, redaktor „Towarzysza pilnych dzieci“ .	300	—	300
	80p)	Pelczar Ludwik, były nauczyciel	100	—	100
	80r)	Mozdyniewicz Albina, wdowa po nauczycielu . . .	100	—	100
		Do przeniesienia .	553.443	82 1/2	530.850

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.877	26.717		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
211	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.	—	—	4	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
1.000	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nie zgłoszono wydawnictwa ksiąg szkolnych, zasługujących na nagrodę.	—	—	—	—
—	39	*Wydatek nieznacznie większy* wedle rzeczywistej potrzeby.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
75	—	Z powodu śmierci obdarowanego dar ten wypłaconym został tylko po koniec Marca 1883. (LW. 41.157,84).	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
4.163	26.756		—	—	4	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1882. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały sejmowej z dnia 18. Października 1883. zł.
VII.		Z przeniesienia .	553.443	82 1/2	530.850	
	80*s*)	Dub Dyonizy, kierownik 4-klasowej męzkiej szkoły w Drohobyczu, dodatek 5cio letni za czas od 10. Marca 1875. do 10. Marca 1880.	250	—	250	
	80*t*)	Na czasopisma i wydawnictwa ludowe, do rozporządzenia Wydziału krajowego	2.000	—	2.000	
		Suma rubryki VII. .	555.693	82 1/2	533.100	
VIII.		**Utrzymanie pomników historycznych.**				
	81	Restauracya pomników w ogóle, sporządzenie i publikacya naukowych i urzędowych spisów pomników, znachodzących się w naszym kraju	2.597	14	1.500	
	82	Badanie i ocalanie zabytków historycznych, pismiennych i archeologicznych dla zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	—	—	500	
	82*a*)	Ochrona, odnowienie i odnalezienie pomników starożytnego Halicza	2.000	—	2.000	
	82*b*)	Restauracya fary obrz. łać. w Drohobyczu	3.500	—	3.500	
	83	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie:				
		a) Dyrektor we Lwowie	1.200	—	1.200	
		b) „ w Krakowie	1.000	—	1.000	
		c) Adjunkt we Lwowie, płaca 1.100 zł., dodatek aktywalny 100 zł., dodatek pięcioletni o rocznych 80 zł. od 13/10 1883.	1.217	40	1.217	
		d) Adjunkt w Krakowie, płaca 900 zł., dodatek aktywalny 100 zł., dodatek pięcioletni o rocznych 80 zł. od 1. Września 1883.	1.026	63	1.027	
		e) 4 aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł. .	1.200	—	1.200	
		f) 2 „ w Krakowie „ „ 300 „ .	568	33	600	
		g) Stróże	600	—	600	
		h) Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600		600	
		i) Opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite . . .	430	99	350	
		Suma rubryki VIII.	15.940	49	15.294	
IX.		**Kwaterunkowe żandarmeryi.**				
	84-100	*a*) Na koszta kwaterunkowe	71.553	15 1/2	70.946	
		b) „ urządzenie nowych koszar	2.087	59	1.000	1.148
		Suma rubryki IX. .	73.640	74 1/2	71.946	1.148
					73.094	

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
4.163	26.756		—	—	4	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
4.163	26.756			—	4	—
	22.593					
—	1.097	*Wydatek większy*, ponieważ z pozycyi tej poniesiono oprócz zwykłych wydatków, także resztę kosztów wypracowania planów odbudowania zamku król. na Wawelu w Krakowie w kw. 447 zł. 14 ct., tudzież koszta sporządzenia 7-miu fotografij tychże planów w kwocie 1.050 zł. (LW. 55.745/83).				
500	—	Z powodu opóźnionego zgłoszenia się Kuratoryi i niezłożenia rachunków wydatek ten poniesiono dopiero na rachunek roku 1884. (LW. 65.843/84).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
32	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.				
—	—					
—	—					
—	81	*Wydatek większy* z powodu wypłacenia na rachunek tej pozycyi remuneracyj dla służby w archiwach w kw. 45 zł. (LW. 5.536/83 i 58.791/83) i na restauracye ubikacyj archiwum w Krakowie kw. 70 zł. (LW. 12.318/84).				
532	1.178					
	646					
—	607	Różnice wedle rachunków złożonych przez c. k. komendę żandarmeryi.				
60	—					
60	607					
	547					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1882. zł.
X.		**Drogi krajowe.**			
		Sumaryczne zestawienie rubryki X.			
	A.	Koszta zarządu (zwyczajne)	110.450	92½	110.910
	B.	Nowe budowy (*nadzwyczajne*)	*190.631*	*82½*	*190.000*
	C.	Utrzymanie (zwyczajne)	453.873	88½	456.869
	D.	Zasiłki (zwyczajne)	137.026	67½	140.000
	E.	Wydatki na myta (zwyczajne)	2.118	85	3.500
		„ „ „ (*nadzwyczajne*)	*2.805*	*40½*	*3.000*
	F.	Zaopatrzenia (zwyczajne)	936	52	850
		Suma { zwyczajne . .	704.406	85½	712.129
		Suma { *nadzwyczajne* .	*193.437*	*23*	*193.000*
		Razem . .	897.844	08½	905.129
		Poszczególnienie.			
		A. Koszta zarządu.			
	101	*Płace urzędników i sług:*			
		a) 4 inżynierów na prowincyi po . . . . 1.500 zł.	6.000	—	6.000
		b) 3 „ „ „ „ . . . . . 1.200 „	3.600	—	3.600
		c) Konduktorowie I. klasy po . . . . . 500 „	10.746	34	11.000
		d) „ II. „ „ . . . . . 400 „	8.011	19	8.400
		e) Pełniący obowiązki inżyniera na drodze Gorlice-Konieczna	840	—	840
		f) „ „ „ „ „ Słotwina-Sącz .	900	—	900
		g) „ „ „ „ „ w Mielcu . .	1.500	—	1.500
		h) „ „ „ „ „ w Buczaczu .	1.400	—	1.400
		i) „ „ „ „ „ Smykowce-Suchostaw i Husiatyn-Kopeczyńce . .	1.188	86	1.200
		k) 323 drożników po . . . . . 150 zł.	44.861	88	44.850
		l) 6 pomocników (dyurnistów), dziennie po . 2 „	4.240	—	4.380
		Do tego zaliczki udzielone na płace . . 1.365 zł. — ct. po potrąceniu ściągniętych rat bieżących 288 „ 25 „	1.076	75	—
	102	*Ryczałty:*			
		a) Koszta podróży na obowiązkowe zwiedzanie dróg . .	9.085	16	9.416
		b) Koszta kancelaryjne	998	66	1.024
		c) Na umieszczenie biór	500	—	500
	103	*Remuneracye i zapomogi:*			
		a) Remuneracye dla służby drogowej	3.142	75	3.000
		b) Zapomoga stała, ryczałtowa, przyzwolona przez Wys. Sejm dla 43 konduktorów po . . . . . 100 zł.	4.107	85	4.300
		Do przeniesienia .	102.199	44	102.310

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
459	—		1.132	16	159	38
—	*632*		—	—	—	—
2.995	—		52	12	7.398	77½
2.973	—		533	33	2.973	32½
1.400	19		9	26	—	56
195	—		—	—	—	—
—	86		—	—	—	—
7.827	105	Usprawiedliwienie różnic przy szczegółowych pozycyach.	1.726	87	10 532	04
195	*632*		—	—	—	—
8.022	737		1.726	87	10.532	04
7.285						
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
254	—	*Wydatki mniejsze* z powodu nieobsadzenia posady kon-	—	—	—	—
389	—	duktora I. klasy, oraz interkalaryów w skutek śmierci konduktorów Szeliskiego i Bietkowskiego.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
11	—		—	—	—	—
—	12	*Wydatek większy* w skutek zastępstwa słabych drożni-	—	—	—	—
		ków robotnikami dziennymi.				
140	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.	—	—	—	—
—	1.077	*Wydatek większy* z powodu udzielonych zaliczek na	1.076	75	—	—
		płace inżynierom i konduktorom.				
331	—	*Wydatki mniejsze* z powodu interkalaryów, oraz śmierci	—	—	—	—
25	—	konduktorów Szeliskiego i Bietkowskiego.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	143	*Wydatki* w ogóle *mniejsze* z powodu interkalaryów.	—	—	—	—
192	—		—	—	—	—
1.342	1.232		1.076	75	—	—

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1882. zł.
X.		Z przeniesienia . .	102.199	44	102.310
	104	*Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla oddziału technicznego, inżynierów okręgowych, konduktorów i drożników*	4.115	40½	4.600
	105	*Koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspektorów i komisyj nadzwyczajnych*	4.136	08	4 000
		Suma kosztów zarządu .	110.450	92½	110.910
		B. Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.			
		Wydatki nadzwyczajne.			
	106	*Na budowę nowych i rekonstrukcyę istniejących dróg, oraz na budowę większych mostów:*			
		1. Droga dojazdowa do Dublan	1.538	72	
		2. Lwów - Stojanów	143.299	23	
		3. Nisko - Rozwadów	43.808	—	
		4. Smykowce - Suchostaw	664	20	
		5. Zborów - Załośce	1.146	67½	
		6. Wydatek na płacę potrzebnych dla budowy pomocników czasowych w oddziale technicznym Wydziału krajowego .	175	—	
		Suma na nowe budowy . .	190.631	82½	190.000
	107	**C. Utrzymanie dróg.**			
		Borszczów - Okopy . . . . . kilometrów 53·265	4.241	65	
		Brzeżany-Złoczów . . . . . „ 38·000	7.268	02	
		Buczacz-Tłuste . . . . . „ 38·045	8.240	02	
		Czorsztyn-Zabornia . . . . . „ 40·540	8.815	14	
		Czortków-Skała . . . . . „ 35·143	9.924	55	
		Czyżyny-Cło . . . . . „ 12·970	3.186	—	
		Dembica-Nadbrzezie . . . . . „ 83·266	27.537	86	
		Dynów - Przeworsk . . . . . „ 11·200	3.543	84	
		Dynów - Sanok . . . . . „ 45·355	10.299	27	
		Gorlice - Konieczna . . . . . „ 30·580	4.855	75	
		Horodenka-Załucze . . . . . „ 30·659	6.932	11	
		Husiatyn-Kopeczyńce . . . . . „ 24·550	5.658	19	
		Jarosław - Bełzec . . . . . „ 73·218	33.794	86	
		Iwanie - Mossorówka . . . . . „ 10·617	1.297	90½	
		Kraków - Baran . . . . . „ 14·640	10.137	46	
		Kraków - Chełmek . . . . . „ 54·620	10.836	50	
		Krasne - Busk . . . . . „ 6·257	4.641	95	
		Krościenko - Szczawnica . . . . „ 6·810	1.471	14	
		Lwów - Rohatyn . . . . . „ 66·925	22.563	10	
		Lwów-Stojanów . . . . . „ 29·500	11.343	02	
		Manasterzyska - Czortków . . . . „ 48·379	14.091	64	
		Przemyśl - Sanok . . . . . „ 68·420	14.647	11½	
		Do przeniesienia — kilometrów 822.959	225.327	09	—

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
1.342	1.232		1.076	75	—	—
485	—	Według rzeczywistej potrzeby.	—	—	159	38
—	136	Przekroczenie zmniejsza się o przypisany zwrot 55 zł. 41 ct. na kwotę 81 zł., wydaną w skutek rzeczywistej potrzeby.	55	41	—	—
1.827	1.368		1.132	16	159	38
459						
—	632	Przekroczenie oparte na rzeczywistej jednorazowej, nadzwyczajnej potrzebie, znajduje pokrycie w oszczędnościach innych rubryk.	—	—	—	—
			—	—	65	86
			—	—	—	—
			—	—	113	75
			—	—	—	—
			—	—	76	89
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			1	87	1.400	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	633	45
			—	—	1.833	61
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	11	20
			—	—	—	—
			—	—	150	90
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	500	—
			—	—	—	50
—	—		1	87	4.786	16

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 13. i 19. Października 1882. zł.
X.	107	Z przeniesienia — kilometrów 822.959	225.327	09	—
		Rohatyn-Tarnopol . . . . . „ 83·905	23.216	52½	
		Rzeszów-Nadbrzezie . . . . . „ 60·000	10.431	57	
		Sędziszowska . . . . . „ 0·569	307	—	
		Sielec-Zaleszczyki . . . . . „ 92·110	19.482	19½	
		Słotwina-Brzesko-Sącz . . . . . „ 45·157	10.664	81	
		Smykowce-Suchostaw . . . . . „ 60·080	12.261	61	
		Stanisławów-Bursztyn . . . . . „ 39·256	13.645	79½	
		Strussów-Buczacz . . . . . „ 42·666	9.826	11	
		Tarnopol-Podwołoczyska . . . . . „ 43·237	9.013	28	
		Tarnopol-Zbaraż . . . . . „ 19·650	3.968	06½	
		Tarnów-Szczucin . . . . . „ 36·570	11.857	48	
		Tyśmienica-Kołomyja . . . . . „ 47·412	8.952	01½	
		Zakluczyn-Sącz-Niedzica . . . . . „ 94·000	36.616	47	
		Zaleszczyki-Skała . . . . . „ 53·951	9.425	26	
		Zator-Sucha . . . . . „ 35·075	10.797	00½	
		Zborów-Załośce . . . . . „ 28·000	1.921	19½	
		Zimnawoda-Hoszany . . . . . „ 31·520	5.355	52½	
		Żółkiew-Krystynopol . . . . . „ 41·500	30.804	88½	
		Suma utrzymania dróg — kilometrów 1.677·617	453.873	88½	456.869
	108*a*)	**D. Zasiłki.**			
		a) Dla dróg powiatowych.			
		W powiatach:			
		1. Bochnia, na dokończenie budowy drogi Bocheńsko-Łapanowskiej . . . . . 1.500 zł. — ct.			
		2. Borszczów, na budowę drogi z Iwankowa do Germakówki . . . 1.000 „ — „			
		3. Buczacz, na budowę drogi Buczacz-Potok . . . . . 2.000 „ — „			
		4. Grybów, na budowę mostu na rzece Białej pomiędzy Wojnarową i Wilczyskami . . . . . 3.000 „ — „			
		5. Kołomyja, na uregulowanie drogi z Kołomyi na Peczeniżyn do Rungur 1.500 „ — „			
		6. Kossów, na rekonstrukcyę drogi Kossów-Żabie . . . . . 1.500 „ — „			
		7. Limanowa, na rekonstrukcyę drogi Kamieniecko-Stopnickiej i dokończenie drogi Skrzydlnańsko-Szczyrzyckiej . 4.300 „ — „			
		8. Mielec, na budowę drogi Radomysko-Lisiogórskiej . . . . . 4.000 „ — „			
		9. Mościska, na budowę drogi Hodyńsko-Samborskiej . . . . . 5.000 „ — „			
		Do przeniesienia 23.800 zł. — ct.			

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
			1	87	4.786	16
—	—		15	—	1.412	13
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	631	24
			—	—	—	—
			—	—	—	90
			—	—	293	98
			—	—	—	—
			7	65	274	36½
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			27	60	—	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
		Wydatek mniejszy usprawiedliwiają obok wykazane należytości bierne, które ztąd pochodzą, że kredyta asygnowane na pokrycie należytości przypadających przedsiębiorcom, nie mogły być zrealizowane po koniec Czerwca 1884.	52	12	7.398	77½
2.995	—					
			—	—	473	32½
			—	—	473	32½

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie			Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 13. Października 1882. zł.
X.	108*a*)	Z przeniesienia .	23.800 zł.	— ct.			
		10. Przemyślany, na budowę drogi Zadwórzecko-Gliniańskiej i Przemyślańsko-Swierskiej	4.000 „	— „			
		11. Pilzno, na rekonstrukcyę drogi Pilzneńsko-Radomyskiej	3.000 „	— „			
		12. Nowy Sącz, na rekonstrukcyę i utrzymanie drogi z Muszyny do Krynicy	5.878 „	30½ „			
		13. Trembowla, na dalszą budowę drogi Trembowelsko-Budzanowskiej . .	7.000 „	— „			
		14. Tarnobrzeg, na budowę drogi Tarnobrzeg-Stale	4.000 „	— „			
		15. Wieliczka, na dokończenie budowy drogi Dobczycko-Szczyrzyckiej .	4.000 „	— „	51.678	30½	
		b) Dla dróg gminny h.					
		W powiatach:					
		1. Akademia umiejętności w Krakowie, na dalszą budowę drogi ze Szczawnicy do Czerwonego klasztoru .	1.500 zł.	— ct.			
		2. Bóbrka, na budowę drogi z Bóbrki w kierunku do Przemyślan . .	2.000 „	— „			
		3. Brzozów. na rekonstrukcyę drogi Brzozowsko-Nozdrzeckiej . . .	300 „	— „			
		4. Dąbrowa, na budowę dróg Szczucin-Otałęż i Swarzów-Ujście . . .	2.000 „	— „			
		5. Gorlice, na budowę drogi Ropa-Wysowa	2.500 „	— „			
		6. Jasło, na budowę drogi Szerzyny-Jodłówka w obrębie gminy Olszany, pomiędzy Dembowcem a Niegłowicami wzdłuż lewego brzegu Wisłoki,— i na uporządkowanie drogi w Harklowej, prowadzącej do kopalń naftowych	3.000 „	— „			
		7. Jarosław, na dalszą budowę i uporządkowanie dróg Jarosław-Kańczuga, Pruchnik-Przemyśl i Jarosław-Sieniawa	4.500 „	— „			
		8. Kossów, na budowę mostu na rzece Pistyńce na drodze, wiodącej z Pistyni do Kosmacza	500 „	— „			
		9. Kołomyja, na uregulowanie drogi, wiodącej od potoku Łuczka w Rungurach do kopalń naftowych w Słobodzie Rungurskiej	— „	— „			
		Do przeniesienia	16.300 zł.	— ct.	51.678	30½	

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
			—	—	473	32½
			—	—	2.500	—
			—	—	2.973	32½

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 13. Października 1882. zł.
X.	108*a*)	Z przeniesienia	16.300 zł. — ct.	51.678	30½	
		10. Kałusz, na rekonstrukcyę drogi Kałusko-Kopanieckiej	400 „ — „			
		11. Lwów, na regulacyę dróg i budowę mostów w Rzęśnie polskiej i Barszczowicach, na budowę mostu na rzece Biłce, na rekonstrukcyę drogi Ostrów-Szczerzec i z Zamarstynowa do Hołoska	2.250 „ — „			
		12. Łańcut, na dalsze prowadzenie budowy drogi Łańcucko-Leżajskiej .	3.000 „ — „			
		13. Mielec, na budowę drogi z Bugaja do Otałęża	4.000 „ — „			
		14. Nisko, na dalszą budowę drogi Rudnik-Rzeszów	3.000 „ — „			
		15. Rudki, na budowę mostu na rzece Wereszyca przy drodze z Czułowic do Katarzyniec,— i w Błożwi dolnej na drodze z Rudek do Sambora .	350 „ — „			
		16. Sanok, na budowę drogi z Rymanowa do Królika polskiego	1.000 „ — „			
		17. Skałat, na budowę mostu na rzece Szenderce i na budowę drogi Grzymałów-Touste	4.700 . — „			
		18. Nowy Sącz, na dokończenie budowy drogi Naszacowice-Rogi . . .	4.500 „ — „	39.500	—	
		c) Datki konkurencyjne na budowę i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych.				
		W powiatach:				
		1. Biała, datek konkurencyjny na budowę dojazdu do dworca kolejowego w Sawiszowicach	688 zł. 37 ct.			
		2. Przemyślany, na budowę dojazdu kolejowego w Zadwórzu	2.000 „ — „			
		3. Złoczów, na budowę dojazdu kolejowego w Złoczowie	1.000 „ — „	3.688	37	
		d) Wydatki na kontrolę techniczną.				
		1. Łuniewski Aleksander, inżynier-asystent Wydziału krajowego, dodatek do płacy z powodu objęcia referatu dróg powiatowych i gminnych	500 zł. — ct.			
		Do przeniesienia	500 zł. — ct.	94.866	67½	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
			—	—	2.973	32½
			—	—	2.973	32½

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 13. i 19. Października 1882. zł.
X.	108*a)*	Z przeniesienia 500 zł. — ct.	94.866	67½	
		2. Wydział powiatowy w Nowym Sączu, zwrot kosztów poniesionych w sprawie dróg powiatowych . . . 100 „ — „			
		3. O' Byrn Tytus, inżynier delegowany do budowy drogi Nowy Targ-Zakopane:			
		a) tytułem płacy, rocznie 1.200 zł.			
		b) „ ryczałtu na objazdy, rocznie . 400 „ 1.600 „ — „	2.200	—	
		Suma . .	97.066	67½	
		Po odtrąceniu zwrotu od Kimmelmana Mojżesza kosztów sporu w sprawie uznania drogi w Trybuchowcach za gminną .	40	—	
		Pozostaje czysty wydatek .	97.026	67½	100.000
	108*b)*	Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł., przeznaczonego na publiczne cele drogowe i wyposażyć się mającego ze skarbu krajowego w ciągu lat dziesięciu corocznemi dotacyami począwszy od roku 1883.	30.000	—	30.000
	108*c)*	Na rekonstrukcyę drogi gminnej Nowytarg-Zakopane . .	10.000	—	10.000
		Suma zasiłków . .	137.026	67½	140.000
	109	**E. Wydatki na myta.**			
		a) Budowa i utrzymanie domków mytniczych *(nadzwyczajne)* .	*2.805*	*40½*	*3.000*
		b) Koszta komisyjne, ogłoszenia licytacyi i inne drobne . .	1.018	85	1.000
		c) Przerwy z powodu wypadków elementarnych . . .	1.100	—	2.500
		Suma wydatków na myta *a)* zwyczajne . .	2.118	85	3.500
		b) nadzwyczajne .	*2.805*	*40½*	*3.000*
		Razem . .	4.924	25½	6.500
	110	**F. Zaopatrzenia.**			
		a) Medak Fedor, drożnik, zaopatrzenie dożywotnie . . .	60	—	60
		b) Niewiadomska z Hoszowskich Sabina, wdowa po inżynierze okręgowym:			
		a) pensyę wdowią o rocznych . . . . 350 zł.			
		b) zaopatrzenie dla 3ga małoletnich dzieci o rocznych . . . . . 174 „	523	92	524
		c) Filipecka Marya, wdowa po konduktorze, pensyę wdowią .	166	68	166
		d) Szeliska Laura, wdowa po konduktorze, pensyę wdowią począwszy od 9. Maja 1883., z rocznych . . 166 zł. 66 ct.	107	80	—
		e) Borzęcki Leonard, emerytowany konduktor, od 1. Października 1883. emerytura, z rocznych . . 312 zł. 50 ct.	78	12	—
		f) Kokosiński Wojciech z Przegorzały przy Krakowie, wysłużony drożnik, dar z łaski o rocznych . . . 100 zł.	—	—	100
		Suma wydatków na zaopatrzenia	936	52	850

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
			—	—	2.973	32½
2.973	—	*Wydatek mniejszy* z powodu obok wykazanej należytości biernej.	—	—	2.973	32½
—	—		—	—	—	—
—			533	33	—	—
2.973	—		533	33	2.973	32½
195	—	Według rzeczywistej uznanej potrzeby.	—	—	—	—
—	19		9	26	—	56
1.400	—		—	—	—	—
1.400	19		9	26	—	56
195	—		—	—	—	—
1.595	19		9	26	—	56
1.576						
—	—					
—	—					
—	—					
—	108	W myśl uchwały Wydziału krajowego z dnia 8. Marca 1883. l. 25.406, pensya wdowia o rocznych 166 zł. 66 ct. począwszy od 9. Maja 1883.				
—	78	W myśl uchwały Wydziału krajowego z dnia 17. Września 1883. l. 43.269 i 50.453, emerytura o rocznych 312 zł. 50 ct. począwszy od 1. Października 1883.				
100	—	Zamknięto dar z łaski z dniem 31. Marca 1882. z powodu śmierci (LW. 20.902/82).				
100	186					
	86					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 19. i 20. Października 1882. zł.
XI.		**Dotacye dla zakładów krajowych.**			
	111	Krajowy szpital powszechny we Lwowie (oddział położnic) .	1.219	16½	27.423
	112	„ zakład dla obłąkanych na Kulparkowie . . .	—	—	108.480
	113	Fundusz podrzutków we Lwowie	1.426	64	2.390
	114	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie (oddział położnic) .	4.613	15½	6.765
	114*a*)	Szeparowicz Amalia, wdowa po prymaryuszu szpitala lwowskiego, pensya	—	—	500
		Suma rubryki XI. .	7.258	96	145.558
XII.	115	**Wydatki na szupaśnictwo.**			
		a) Koszta szupasowe w kraju	26.929	41½	
		b) „ „ w Austryi niższej . 631 zł. 62 ct.			
		c) „ „ „ wyższej 184 „ 50 „			
		d) „ „ w Bukowinie . . 489 „ 90 „			
		e) „ „ w Czechach . . 220 „ 26 „			
		f) „ „ w Dalmacyi . . 4 „ 48 „			
		g) „ „ w Gorycyi . . 1 „ 26 „			
		h) „ „ w Karyntyi . . 3 „ 84½ „			
		i) „ „ w Krainie . . 84 „ 88½ „			
		k) „ „ w Morawie . . 1.424 „ 71 „			
		l) „ „ w Salcburgu . . 2 „ 20 „			
		m) „ „ w Styryi . . 216 „ 89½ „			
		n) „ „ w Szląsku . . 2.054 „ 11 „			
		o) „ „ w Tryeście . . 11 „ 87½ „			
		p) „ „ w Tyrolu . . 26 „ 69½ „	5.357	23½	
		r) Zwroty i wydatki rozmaite	1.842	16½	
		s) Koszta administracyjne	4.061	70	
		Suma wydatków . .	38.190	51½	
		Po potrąceniu dochodów:			
		a) od gmin . . . . . 9.420 zł. 36½ ct.			
		b) „ samopłacących . . . . 573 „ — „			
		c) „ obcych krajów . . . . 2.153 „ 07 „			
		d) „ stacyj . . . . . 15 „ — „			
		e) rozmaite . . . . . 1.862 „ 37 „	14.023	80½	
		Czysty wydatek rubryki XII. .	24.166	71	29.500
XIII.		**Budowy wodne.**			
	116	Regulacya rzeki Sanu między Przemyślem a Składem Solnym, pierwsza rata z przeznaczonej kwoty . . 50.000 zł.	—	—	7.143
	117	Utrzymanie stacyj meteorologicznych i wodoskazów w dorzeczu górnego Dniestru	799	85	800
	118*a*)	Dla spółki wodnej po lewej stronie drogi Dębicko-Tarnobrzeskiej	—	—	8.000
	118*b*)	„ „ „ „ prawej stronie tejże drogi	—	—	—
		Do przeniesienia . .	799	85	15.943

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
26.204	—	Różnice uzasadnione są w szczegółowych zamknięciach rachunków odnośnych funduszów.				
108.480	—					
963	—	Oszczędnościami pokryto częściowo większe wydatki rubryki III.				
2.152	—					
500	—	Kredyt niewyczerpany, ponieważ odnośny wydatek pokrytym został z funduszu szpitala we Lwowie.				
138.299	—					
			—	—	354	66
		Preliminowano na podstawie przeciętnej wynikłości w latach poprzednich.				
		Zaoszczędzenie powstało:				
		a) ponieważ w roku 1882. zlikwidowano wiele rachunków z lat dawnych i wypłacono z tego tytułu dla stacyj szupasowych w kraju, oprócz zagranicznych, 19.578 zł. 52 ct., nie mniej w roku 1881. wypłacono również znaczną sumę, gdy w roku 1883. poniesiono z tego powodu wydatek tylko w kwocie 7.922 zł. 52½ ct.;				
		b) z powodu wływu znaczniejszej kwoty zwrotów ze zlikwidowanych rachunków lat ubiegłych;	—	—	—	—
		c) z powodu zaoszczędzeń wprowadzonych w wydawaniu odzieży, w skutek zarządzeń Wydziału krajowego.	—	—	—	—
			—	—	—	—
			6.136	06½	—	—
			734	99	—	—
			454	42	—	—
			—	—	—	—
			5	71	—	—
5.333	—		7.331	18½	354	66
7.143	—	Nie wypłacono zasiłku, gdyż roboty nie zostały rozpoczęte.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
8.000	—	Spółka nie wypełniła warunków.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
15.143	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XIII.		Z przeniesienia . .	799	85	15.943
	118*c)*	Dla spółki wodnej dla regulacyi Brnia starego z dopływami .	5.000		5.000
	119	Na subwencyonowanie spółek wodnych	5.915	95	6.000
	120	Pożyczka 3% dla spółki wodnej w powiatach: brzozowskim, krośnieńskim i sanockim dla regulacyi Wisłoka od Beska po Krościenko, druga rata z przeznaczonych . 30.000 zł.	—	—	10.000
		Suma rubryki XIII. . .	11.715	80	36.943
XIV.		**Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.**			
	121	Umorzenie pożyczki 66.000 zł., zaciągniętej z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską, — XI. rata kapitału z 5% odsetkami	5.280	—	5.280
	122	Umorzenie pożyczki 40.400 zł., zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę kulparkowską, — VIII. i IX. rata kapitału z 5% odsetkami i podatkiem dochodowym . .	2.866	63	2.692
	123	Umorzenie pożyczki 10.000 zł., zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo we Lwowie z galicyjskiej Kasy oszczędności,— IV. i V. rata kapitału z 5% odsetkami i podatkiem dochodowym . . .	675	44	582
	124	Odsetki 4·9% od reszty długu 552.000 zł., zaciągniętego w Banku dla krajów koronnych (Länderbank) za czas od 1. Stycznia do końca Czerwca 1883.	13.524	—	13.524
	125	Umorzenie pożyczki 5.000 zł., zaciągniętej przez zbór izraelicki w Krakowie w tamtejszej Kasie oszczędności na dokończenie budowy szpitala izraelickiego	376	78	400
	126-128	Umorzenie pożyczki 3,800.000 zł., zaciągniętej na założenie i wyposażenie Banku krajowego, na wykupno z obiegu 6% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873., na spłatę pożyczki Bankowi dla krajów koronnych i na budowę kolei transwersalnej z Husiatyna do Żywca	118 207	95	152.082
		Do przeniesienia .	140.930	80	174.560

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
15.143	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
84	—		—	—	84	05
10.000	—	Spółka nie wypełniła warunków.	—	—	—	—
25.227	—		—	—	84	05
—	—	Stan długu z końcem roku 1883. wynosi 37.870 zł. 56 ct.	—	—	—	—
—	175	*Wydatek większy*, ponieważ zapłacono resztę zaległego podatku dochodowego od odsetków za rok 1881. i 1882. w kw. 116 zł. 85 ct. i takiż podatek za rok 1883. w kw. 307 zł. 54 ct.,— razem zapłacono 424 zł. 39 ct. (LW. 17.219 i 61.070/83.), gdy na ten cel preliminowano tylko kw. 250 zł., a więc wypłacono więcej, jak obok różnicę w kw. 174 zł. 39 ct. — Stan długu z końcem r. 1883. wynosi 38.284 zł. 77 ct.	—	—	—	—
—	93	*Wydatek większy*, ponieważ zapłacono nieprelimiowany podatek dochodowy od odsetków za lata 1882. i 1883. w kwocie 93 zł. 47 ct. (LW. 17.219 i 61.075/83).— Stan długu z końcem roku 1883. wynosi 9.780 zł. 66 ct.	—	—	—	—
—	—	Odsetki te zapłacone są z góry od resztującego kapitału po strąceniu spłaty IV. raty kapitału, która wraz z V. ratą i odsetkami za drugie półrocze 1883. zarachowaną jest w poz. 126—128 (patrz wyjaśnienie tychże pozycyj).	—	—	—	—
23	—	Wedle planu umorzenia z 5½% odsetkami i doliczeniem 1 zł. 25 ct. na stempel do pokwitowania (LW. 2.373/83 i 25.755/84).	—	—	4.893	62
33.874	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zaciągnięcia mniejszej pożyczki, niż była przyzwoloną uchwałami W. Sejmu	—	—	—	—
33.897	268		—	—	4.893	62

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XIV.		Z przeniesienia . .	140.930	80	174.560
	128*a*)	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie zwrot kapitałów 346.796 zł. 34 ct. użytych na budowę tegoż szpitala, a mianowicie I. rata kapitału z 5% odsetkami . . .	20.807	78	3.468
	129	Odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych na zasilenie kasy krajowej	13.645	90	20.000
		Do przeniesienia . .	175.384	48	198.028

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
33.897	268		—	—	4.893	62
		z dn. 21. i 23. Paźdz. 1881., i że na umorzenie tej pożyczki jeszcze nic nie zapłacono, albowiem spłata kapitału rozpoczyna się dopiero od 1. Maja 1884. (patrz osobne zamknięcie funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. na str. 282/VI. – 282/XII.).				
		Z pozycyi tej wydano:				
		1. Do funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. na opłatę procentów od uiszczonych kapitałów, na subskrybcye i na wypłatę c. k. Skarbowi Państwa 10% podatku dochodowego od wypłaconych odsetków, tudzież na pokrycie części kosztów administracyjnych (patrz dochody tegoż funduszu) 77.489 zł. 93 ct.				
		2. Zapłacono IV. i V. ratę na umorzenie długu, zaciągniętego w Banku dla krajów koronnych (Länderbank) . . . . . 24.000 zł. — ct. z przypadającymi odsetkami (odnośnie do zarachowanych przy poz. 124) za czas od 1. Lipca do 31. Grudnia 1883. 13.230 „ — „ i podatek dochodowy od odsetków za r. 1883. 3.488 „ 02 „ 40.718 „ 02 „ razem wydano . . . . . 118.207 zł. 95 ct. Stan długu ad 2. wynosi z końcem roku 1883. kw. 540.000 zł. Konwersya długu tego nie nastręczała korzyści i z tego powodu nie został spłacony. (LW. 15.593/83).				
—	17.340	Spłata dokonana w myśl zatwierdzonego planu umorzenia uchwałą sejmową z dnia 17. Października 1882. (LW. 64.651/82), a różnicę stanowią zapłacone od dłużnego kapitału 5% odsetki za rok 1883., które budżetem nie były uwzględnione. Jednakże przekroczenie to jest tylko pozornem, albowiem na skutek pozyskania dla funduszów szpitala św. Łazarza dochodu z tych odsetków, obniżoną została taksa leczenia w tymże szpitalu na oddziałach chorych i położnic o 12 ct., zaś na oddziałach umysłowo-chorych i syfilitycznych o 18 ct., i o tyleż mniej płaci rubryka III. z tytułu taksy za ubogich, leczonych na tychże oddziałach (LW. 14.340/83).	—	—	343.328	38
6.354	—	*Wydatek mniejszy*, odpowiedni zaciągniętym długom dla zasilenia kasy krajowej.	—	—	—	—
40.251	17.608		—	—	348.222	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały sejmowej z dnia 16. Października 1883. zł.
XIV.		Z przeniesienia . .	175.384	48	198.028	
	129*a)*	Pożyczka zaciągnięta od funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. na pokrycie niedoboru z r. 1882.	89.607	11½	—	97.000
	129*b)*	Pożyczka zaciągnięta od funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. na pokrycie niedoborów roku 1882. i 1883. . . .	—	—	—	
		Suma rubryki XIV. . .	264.991	59½	198.028	97.000
XV.		**Wydatki na cele gospodarstwa krajowego.**				
	130	Inżynier górnik przy Wydziale krajowym	1.800	—	1.800	
	131	Bióro melioracyjne przy „ „ i urządzenie kursu robót melioracyjnych	10.032	28	7.800	
	131*a)*	Wzmocnienie sił bióra melioracyjnego	600	—	600	
	131*b)*	Subwencyonowanie podmajstrzych	—	—	600	
	132	Ekspozytura bióra melioracyjnego w Tarnowie . . .	1.000	—	200	
	132*a)*	„ „ „ „ Sanoku . . .	1.000	—	200	
	133	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	14.568	19	11.710	
	134	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach.	40.705	16½	33.045	
	135	„ parobków „ „	9.530	11	9.674	
	135*a)*	Koszta nabożeństwa dla uczniów szkoły w Dublanach obrz. gr. kat.	300	01	300	
	136	Folwark w Dublanach	18.803	89½	11.775	
	136*a)*	Osuszenie łąk i plany melioracyi i drenowania pola doświadczalnego w Dublanach	2.048	51	2.500	
	137	Kurs gorzelnictwa w Dublanach	1.526	59	1.545	
		Do przeniesienia . .	101.914	75	81.749	

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
40.251	17.608		—	—	348.222	—
7.393	—	*Wydatek mniejszy* zgodny z rzeczywistym niedoborem r. 1882. (LW. 15.300/84), który wraz z niedoborem r. 1883. tymczasowo pokryto nową pożyczką, przypisaną poniżej (poz. 129 b) do zwrotu (LW. 19.389/85). Pożyczka ta spłaconą została z powodu, iż zapasy funduszu pożyczki z r. 1873. się wyczerpały i musiały być dla potrzeb bieżących uzupełnione zwrotem tej pożyczki (LW. 34.559/84).	—	—	—	—
—	—	Pobór tej pożyczki zarachowanym jest w dochodach przy pozycyi 38 a).	—	—	259.270	22
47.644	17.608		—	—	607.492	22
30.036						
—	—		—	—	—	—
—	2.232	*Wydatek większy* wedle potrzeby, której naprzód przewidzieć nie można.	230	—	—	—
—	—		—	—	—	—
600	—	Nie ubiegano się o tego rodzaju subwencye.	—	—	—	—
—	800	W ekspozyturach zatrudnionych było przez rok cały	—	—	—	—
—	800	dwóch inżynierów, z których każdy pobierał po 800 zł. płacy i 200 zł. dodatku (LW. 64.956/81 i 261/83).	—	—	—	—
—	2.858	Wedle specyalnego zamknięcia rachunku szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, zamieszczonego na str. 108—111, czyste wyniki są następujące:	426	25	—	—
		wydatki wynosiły . . . . 14.568 zł. 19 ct.				
		dochody „ . . . . 5.293 „ — „				
		Niedobór pokryty z funduszu kraj. 9.275 zł. 19 ct.				
		W porównaniu z budżetem wydano więcej o 2.858 zł. — ct.				
		dochody były mniejsze o . . 97 „ — „				
		W ogóle *wynik niekorzystniejszy od budżetu* o . . . . . 2.955 zł. — ct.				
—	7.660	*Do poz. 134—137.* Wedle szczegółowych zamknięć ra-	—	—	—	—
144	—	chunków szkół, folwarku i kursu gorzelnictwa w Du-	—	—	—	—
—	—	blanach, zamieszczonych na str. 112—139, czyste	—	—	—	—
—	7.029	wyniki przedstawiają się następująco:	—	—	—	—
		Poz. 134 i 135 a). Wyższa szkoła rolnicza:				
		wydatki . . . . . 41.005 zł. 17½ ct.				
451	—	dochody własne . . . . 14.014 „ 74½ „	—	—	—	—
18	—	Niedobór pokryty z funduszu kraj. 26.990 zł. 43 ct.	—	—	—	—
1.213	21.379	Do przeniesienia 26.990 zł. 43 ct.	656	25	—	—

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XV.		Z przeniesienia . .	101.914	75	81.749
		Do przeniesienia . .	101.914	75	81.749

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic		Należytości			
				czynne		bierne	
mniejsze	większe			z roku bieżącego			
zł.	zł.			zł.	ct.	zł.	ct.
1.213	21.379	Z przeniesienia	26.990 zł. 43 ct.	656	25	—	—
		Poz. 135. Szkoła parobków: wydatki . . . 9.530 zł. 11 ct. dochody własne 3.143 „ 11 „					
		Niedobór pokryty z funduszu krajowego	6.387 „ — „				
		Poz. 137. Kurs gorzelnictwa: wydatki . . . 1.526 zł. 59 ct. dochody własne 1.000 „ — „					
		Niedobór pokryty z funduszu krajowego	526 „ 59 „				
		Ogółem niedobory szkół dublańskich, pokryte z funduszu krajowego, wynosiły	33.904 zł. 02 ct.				
		W porównaniu z budżetem wydano: *a*) na szkołę wyższą więcej 7.660 zł. *b*) na szkołę parobków mniej . . 144 zł. *c*) na kurs gorzelnictwa mniej 18 „ 162 „					
		w ogóle wydano więcej . . .	7.498 zł.				
		Dochodów zaś ad *a*) było mniej 1.500 zł. „ *b*) „ „ 81 „ „ *c*) „ „ 240 „					
		razem dochodów było mniej	1.821 „				
		Łącznie zatem z wydatkami *wynik* w porównaniu z budżetem okazuje się *niekorzystniejszym* o kwotę	9.319 zł.				
		Poz. 136 i 136 a). Folwark: wydatki z wyłączeniem nadwyżki doch.	20.852 zł. 40½ ct.				
		dochody	24.035 „ 20½ „				
		Nadwyżka dochodów.	3.182 zł. 80 ct.				
		powstała z zaciągnięcia pożyczki na majętność dublańską w myśl uchwały sejmowej z dnia 24. Października 1881. na nadzwyczajne potrzeby szkół i folwarku w sumie 11.600 zł. w listach zastawnych gal. Tow. kred. ziemskiego, spieniężonych za kwotę	11.693 „ 44 „				
		Reszta z tej pożyczki w kwocie . .	8.510 zł. 64 ct.				
1.213	21.379			656	25	—	—

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XV.		Z przeniesienia . .	101.914	75	81.749
	138	Szkoła rolnicza w Czernichowie	46.074	29	27.178
	139	„ ogrodnicza „	3.091	55	3.175
	140	Folwark „	17.901	48½	16.541
		Do przeniesienia . .	168.982	07½	128.643

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.213	21.379		656	25	—	—
		użytą została na wydatki nadzwyczajne folwarku w kwocie . . . . 6.839 zł. 94 ct. i na pokrycie zwykłego niedoboru folwarku w kw. . . . . 1.670 „ 70 „ razem, j. w. . . 8.510 zł. 64 ct.				
		W porównaniu z budżetem folwark miał wydatków więcej . . . 7.029 zł. — ct.				
		a po strąceniu mieszczącego się w powyższej sumie przekroczenia wydatków nadzwyczajnych wedle szczegółowego zamknięcia . . . 4.791 „ — „				
		właściwe wydatki folwarku przekroczono tylko o kwotę . . . . 2.238 zł. — ct.				
		Dochody były większe o kwotę . . . 12.735 zł. po strąceniu zaś budżetem nieobjętej pożyczki . 11.693 „ większe były o kwotę . . . . 1.042 „ — „				
		Właściwy *wynik* obrotu funduszu folwarku był zatem *niekorzystniejszym* od budżetu o różnicę w kwocie . . . . . 1.196 zł. — ct.				
		Strąconego przekroczenia wydatków nadzwyczajnych i oszczędności takichże wydatków przy poz. 136 a) nie wprowadza się do porównania, albowiem odnoszą się do osobnych kredytów, które bliżej objaśnione są w zamknięciu rachunku folwarku.				
		Do poz. 138–140. Specyalne zamknięcia rachunków szkół i folwarku w Czernichowie, zamieszczone na str. 140 – 162/II., przedstawiają następujące wyniki:				
		Poz. 138. Szkoła rolnicza: wydatki . . . . . 46.074 zł. 29 ct.				
—	18.896	dochody własne . . . . . 14.592 „ 31 „	8.300	56	—	—
83	—		—	—		—
—	1.360	Niedobór pokryty z funduszu kraj.: *a*) na zwykłe potrz. szkoły 17.384 zł. 80 ct. *b*) na niebudżetowe wydatki nadzwyczajne 14.097 „ 18 „ 31.481 zł. 98 ct.	—	—	—	—
		Do przeniesienia 31.481 zł. 98 ct.				
1.296	41.635		8.956	81	—	—

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XV.		Z przeniesienia . .	168.982	07½	128.643
	140*a)*	Szkoła rolnicza w Horodence i w obszarze oddziału Buczacko-Zaleszczyckiego	—	—	10.000
	141	Szkoła weterynaryi we Lwowie:			
		a) Subwencya c. k. Rządowi . . 2.000 zł. — ct.			
		b) Spłata pożyczki kasie oszczędn., XV. i XVI. rata 1.216 „ 23 „	3.216	23	3.053
		Do przeniesienia . .	172.198	30½	141.696

Wydatki. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.296	41.635	Z przeniesienia 31,481 zł. 98 ct.	8.956	81	—	—
		Poz. 139. Szkoła ogrodnicza: wydatki . . . 3.091 zł. 55 ct. dochody własne . 2.865 „ 06 „				
		Niedobór pokryty z funduszu krajowego 226 „ 49 „				
		Poz. 140. Folwark: wydatki . . . 17.901 zł. 48 1/2 ct. dochody własne . 17.200 „ 36 „				
		Niedobór pokryty z funduszu krajowego 701 „ 12 1/2 „				
		Ogółem pokryto z funduszu krajowego niedobory w kwocie . . . . 32.409 zł. 59 1/2 ct.				
		W porównaniu z budżetem wydano: *a)* na szkołę roln. więcej 18.896 zł.				
		b) „ folwark „ 1.360 „				
		razem „ 20.256 zł.				
		c) „ szkołę ogrod. mniej 83 „				
		w ogóle wydano więcej 20.173 zł.				
		Dochodów zaś ad *a)* było więcej 2.352 zł.				
		„ *b)* „ „ 1.930 „				
		„ *c)* „ „ 515 „				
		razem dochodów było więcej 4.797 „				
		ogólny *wynik* zatem *niekorzystniejszym* jest od budżetu o różnicę w kwocie 15.376 zł.				
		Skoro jednak uwzględni się, że w wydatkach szkoły rolniczej ad *a)* mieszczą się nadzwyczajne, budżetem nieuwzględnione wydatki w kwocie . . . . . 14.037 „				
		to właściwy *wynik* obrotu funduszów zakładu Czernichowskiego okaże się *niekorzystniejszym* od budżetu tylko o kwotę. . . 1.279 zł.				
10.000	—	Szkół tych jeszcze nie założono, nie było też i wydatków.	—	—	—	—
—	163	*Wydatek większy*, ponieważ zapłacono premię asekuracyjną od realności na Szumanówce za rok 1883. w kwocie 34 zł. 59 ct. (LW. 3.280/83) i podatek czynszowy i dochodowy z tej realności, zalegający po koniec Lipca 1881. w kwocie 128 zł. 50 ct. (LW. 29.924/83 i 7.613/84), które to wydatki budżetem nie były uwzględnione.	—	—	—	—
11.296	41.798		8.956	81	—	—

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XV.		Z przeniesienia . .	172.198	30½	141.696
	142	Szkoła snycerstwa w Zakopanem:			
		a) Towarzystwu tatrzańskiemu . . . 300 zł.			
		b) Zarządowi szkoły . . . . 300 „	600	—	600
	143	Szkoła przemysłowa w Jarosławiu	500	—	500
	144	„ „ „ Przemyślu	500	—	500
	145	„ „ „ Rzeszowie	500	—	500
	146	„ „ „ Tarnowie	500	—	500
	146*a*)	Szkoły przemysłowe w Jarosławiu, Przemyślu, Rzeszowie i Tarnowie, na przybory naukowe datek jednorazowy po 200 zł.	800	—	800
	146*b*)	Szkoła handlowa w Krakowie, subwencya roczna . .	1.000	—	1.000
	147	„ ogrodniczo-sadownicza w Tarnowie . . .	300	—	300
	148	Szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego .	15.602	59	5.000
	149	Przemysł rękodzielniczy, pożyczki i subwencye . .	45.947	39	30.000
	150	Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000	—	2.000
	151	„ „ w Krakowie	2.000	—	2.000
	152	Komisya fizyograficzna „ „	3.000	—	3.000
	153	„ „ na badania geologiczno-górnicze .	500	—	500
	154	Towarzystwo rolnicze we Lwowie	3.000	—	3.000
	155	„ „ w Krakowie	3.000	—	3.000
	156	„ ogrodniczo-sadowniczo-pszczelnicze we Lwowie .	700	—	700
	156*a*)	„ pszczelniczo-ogrodnicze . . .	400	—	400
	157	„ tatrzańskie	400	—	400
	158	Badania głębszych pokładów ziemi	5.594	66	10.000
	159	Badania geologiczne kraju	3.033	70	3.000
	160	Studya chemiczne przeróbki nafty i jej odpadków. .	1.957	12	3.000
	161	Zalesienie wydm piaszczystych w powiatach:			
		a) Nisko	150	—	150
		b) Tarnobrzeg	750	—	750
		c) Jarosław	400	—	400
		d) Przemyślany	150	—	150
		e) Jaworów	550	—	550
		f) Mościska	700	—	700
		Stypendya.			
	162	Dla jednego ucznia weterynaryi 200 zł. i koszta podróży 60 zł.	260	—	260
	163	Dla uczniów szkół pozakrajowych weteryn., rolnictwa i leśnictwa	2.310	—	2.000
	164	„ „ szkoły rolniczej w Dublanach . . .	900	—	1.000
	165	„ „ „ gospodarstwa lasowego we Lwowie .	2.400	—	2.400
	166	„ górników chcących kształcić się w zawodach specyalnych, kraj nasz najbliżej obchodzących . . .	1.560	—	1.300
	167	„ dwóch uczniów szkoły ogrodn. sad. we Lwowie po 100 zł.	200	—	200
	167*a*)	Zielińska Teofila, na rozszerzenie szkoły sztucznych kwiatów .	200	—	200
	167*b*)	Accord Józef Piotr, na dwuletni pobyt za granicą celem wykształcenia się w zawodzie mechanicznym . .	300	—	300
		Do przeniesienia .	274.863	76½	222.756

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
11.296	41.798		8.956	81	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	-		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	10.603	*Wydatki większe* wedle potrzeb rozwoju przemysłu, a	—	—	—	—
—	15.947	w tych mieszczą się (poz. 149) pożyczki udzielone	—	—	—	—
—	—	dla przedsiębiorstw przemysłowych w sumie 38.800 zł.,	—	—	—	—
—	—	które przypisane są do zwrotu w dochodach rubr. VI.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
4.405	—		5.531	—	—	—
—	34		—	—	—	—
1.043	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—	Wydatki wedle potrzeby.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	310		—	—	—	—
100	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	260	*Wydatek większy* znajduje pokrycie w oszczędności po-	—	—	—	—
—	—	zycyi 160.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
16.844	68.952		14.487	81	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	ct.	Kwota prelimirowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XV.		Z przeniesienia . .	274.863	76½	222.756
	167 *c*)	Tarchalski Władysław Aleksander, na kształcenie się w zawodzie handlowym w akademii handlowej w Wiedniu .	300	—	300
	167 *d*)	Towarzystwo pracy kobiet we Lwowie	400	—	400
	167 *e*)	Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“ we Lwowie .	500	—	500
	167 *g*)	Krajowe Towarzystwo rybackie w Krakowie . . .	600	—	600
	167 *h*)	Tarnawski Stanisław, zasiłek na kształcenie się za granicą .	300	—	300
	167 *i*)	Teodorowiczówna Michalina, na utworzenie warsztatów maszynowych robót drutowych	200	—	200
		Suma rubryki XV. .	277.163	76½	225.056
XVI.		**Rozmaite wydatki.**			
		Sumaryczne zestawienie rubryki XVI.			
	168/187	Wydatki w budżecie wyszczególnione	299.724	—	299.724
	—	„ „ niewyszczególnione	1.294	71	—
		Razem . .	301.018	71	299.724
		Poszczególnienie.			
	168	**Do rozporządzalności Wydziału krajowego.**			
		1. Zapomogi i wsparcia udzielone urzędnikom, dyurnistom i sługom.			
		Baczewski, dyurnista manipulacyjny . . . 50 zł.			
		Balzer „ konceptowy . . . 80 „			
		Barbarowski, stróż . . . . . 10 „			
		Barycki, dyurnista rachunkowy . . . 50 „			
		Bieńkowski, ekspedytor . . . . . 50 „			
		Bubes, stróż . . . . . 10 „			
		Chrzanowski, inżynier . . . . . 730 „			
		Chudzikiewicz, asystent manipulacyjny . . 90 „			
		Dziubiński, praktykant rachunkowy . . . 55 „			
		Durkalec, stróż . . . . . 15 „			
		Dr. Ekielski, sekretarz . . . . . 200 „			
		Engl, praktykant rachunkowy . . . . 40 „			
		Grabowski, stróż . . . . . 15 „			
		Dr. Grott, dyrektor kancelaryi. . . . 200 „			
		Günther, maszynista . . . . . 20 „			
		Hermiński, woźny . . . . . 30 „			
		Hupczyc, protokolista oddziału rachunkowego . 60 „			
		Kalita, woźny . . . . . 15 „			
		Karmalita, portyer . . . . . 25 „			
		Kiszelka, kancelista manipulacyjny . . . 30 „			
		Krupa, dyurnista „ . . . . 25 „			
		Do przeniesienia 1.800 zł.			

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
16.844	68.952		14.487	81	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
16.844	68.952		14.487	81	—	—
	52.108					
—	—		334	01	—	—
—	1.295		1.173	90½	—	—
—	1.295		1.507	91½	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XVI.	168	Z przeniesienia	1.800 zł.		
		Kubicki, docent weter. przy szkole w Dublanach	100 „		
		Kucharski, asystent manipulacyjny	100 „		
		Kunisch, kancelista „	50 „		
		Lanc, dyurnista „	50 „		
		Lewicki „ „	25 „		
		Lubomęski, dyrektor szkół rolniczych w Dublanach	300 „		
		Łoś, dyurnista manipulacyjny	25 „		
		Marek, sekretarz	200 „		
		Michalczewski, sekretarz	100 „		
		Nowosad, stróż	25 „		
		Olpiński, adjunkt rachunkowy	50 „		
		Orłowicz, stróż	25 „		
		Orzechowski, adjunkt rachunkowy	60 „		
		Piotrowski, dyurnista „	40 „		
		Policz, pomocnik maszynisty	15 „		
		Rewakowicz, dyurnista konceptowy	60 „		
		Rożanowski, asystent manipulacyjny	40 „		
		Rudnicki, stróż	10 „		
		Sałamaszyński, stróż	30 „		
		Sapałaczyński, rewident rachunkowy	100 „		
		Schworm, dyurnista manipulacyjny	20 „		
		Senczyszyn, stróż	10 „		
		Skwirczyński, dyurnista rachunkowy	30 „		
		Starzecki „ manipulacyjny	30 „		
		Stelmachów „ „	20 „		
		Stocki, woźny	15 „		
		Strzelecki, dyrektor szkoły lasowej	200 „		
		Szentaler, dyurnista manipulacyjny	25 „		
		Szim „ „	50 „		
		Szmoniewski „ rachunkowy	30 „		
		Uhryn, stróż	15 „		
		Wojciechowski, stróż	15 „		
		Wojtyna „	10 „		
		Zajączkowski, dyurnista manipulacyjny	30 „		
		Ziembicki, adjunkt rachunkowy	50 „		
		Zieńkowicz „ konceptowy	70 „		
		Żmigrodzki, dyurnista manipulacyjny	100 „	3.925	—
		2. Zapomogi udzielone gminom.			
		Chodorów, pogorzelcy	200 zł.		
		Dąbrowa „	100 „		
		Żabcza „	150 „	450	—
		Do przeniesienia		4.375	—

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XVI.	162	Z przeniesienia . .	4.375	—	
		3. Zasiłki dla rozmaitych stowarzyszeń, zakładów, czasopism, tudzież dla osób kształcących się, na prace naukowe, podróże i t. p.			
		Cisło, praktykant gosp. w Zarzeczu . . 50 zł. — ct.			
		Dublany — dyrekcya szkół rolniczych, na uzupełnienie biblioteki tamtejszego Towarzystwa bratniej pomocy uczniów . . . . 100 „ — „			
		Dykas, uczeń akademii sztuk pięknych w Wiedniu 150 „ — „			
		„Gazeta wiejska“, „Przyjaciel domowy“ i „Dziełka ludowe“, — zapomoga na wydawnictwo księgarni Łukaszewicza K. . . . . 300 „ — „			
		Ignaszewski, słuchacz wojsk. szkoły kucia koni, dodatek na utrzymanie:			
		a) do rąk Wydziału pow. w Kamionce 50 zł. — ct.			
		b) c. k. Skarbowi Państwa . . 73 „ 18 „ 123 „ 18 „			
		Kisilewski, uczeń szkoły sztuk pięknych w Krakowie 20 „ — „			
		Piotrowski, słuchacz akademii rolniczej w Wiedniu 30 „ — „			
		Dr. Pilat Tadeusz, na koszta zebrania dat do opracowania statystyki własności ziemskiej . . 400 „ — „			
		Towarzystwo pszczelniczo-ogrodnicze w Bochni, na urządzenie wykładów . . . . 200 „ — „			
		„ pedagogiczne, na urządzenie walnego zgromadzenia 200 „ — „			
		„ wzajemnej pomocy uczniów akademii sztuk pięknych w Wiedniu . . . . . 100 „ — „			
		„ ogrodniczo-sadownicze we Lwowie, na urządzenie wystawy . . . . . 250 „ — „			
		„ leśne we Lwowie, na premiowanie zalesień na gruntach włościańskich . . . . 100 „ — „			
		„ „Rodzina“ we Lwowie, na założenie i zorganizowanie tegoż . . . . . 300 „ — „	2.323	18	
		4. Rozmaite inne.			
		Dom w Dublanach, cena kupna . 3.951 zł. 09 ct.			
		i sporządzenie aktu notaryalnego w tej sprawie . . . 11 „ 50 „ 3.962 zł. 59 ct.			
		Gmach sejmowy:			
		adamaszek, kapy i chodniki . 296 zł. 51 ct.			
		roboty ślusarskie . . . 44 „ 20 „			
		„ stolarskie . . . 668 „ 70 „			
		„ tapicerskie . . . 256 „ 61 „			
		drobne wydatki . . . 17 „ 05 „ 1.283 „ 07 „			
		Kamień grobowy dla ś. p. Henryka Schmitta 100 „ — „			
		Komitet jubileuszowy dla uczczenia 200letniej rocznicy odsieczy Wiednia . . . 1.000 „ — „			
		Do przeniesienia . 6.345 zł. 66 ct.	6.698	18	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota prelimirowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XVI.	168	Z przeniesienia 6.345 zł. 66 ct.	6.698	18	
		Koszta marmurowej płyty pamiątkowej (odsiecz Wiednia) w kościele żółkiewskim . 100 „ — „			
		„ przewozu umysłowo-chorych do Krakowa i Kulparkowa . . . . . 334 „ 01 „			
		Mieszkanie JW. Marszałka:			
		a) część za lustra i pająki, wraz z transportem . . . 1.028 zł. 29 ct.			
		b) meble z transportem . . 7.206 „ 03 „			
		c) rozmaite wydatki drobne . 32 „ 80 „ 8.267 „ 12 „			
		Niewiarowicz Alojzy Ligenza, zapomoga . . 100 „ — „			
		Nowakowska Maria, sierota . . . . 100 „ — „			
		Parkan około cerkwi św. Mikołaja we Lwowie . 200 „ — „			
		Dr. Prochaska, adjunkt archiwum aktów grodzkich i ziemskich, zwrot połowy należytości stempl. od dekretu nominacyjnego . . 37 „ 50 „			
		Dr. Raczyński, adwokat, za zastępstwo przed Trybunałem administracyjnym, część . 22 „ — „			
		Remuneracye nauczycieli szkoły wyznaniowej izraelickiej w Brodach:			
		a) Temoin Józef . . . 60 zł.			
		b) Aszkenazy Filip . . 50 „			
		c) Edelheit Ozyasz . . 40 „ 150 „ — „			
		Roboty wodne na rzece Świeca pod Sokołowem . 500 „ — „			
		Rostkowski, dyurnista konceptowy, odprawa . 300 „ — „			
		Rozbiór próbek torfu w Dublanach . . . 216 „ — „			
		Dr. Rutowski, dodatek nadzwyczajny na koszta przesiedlenia z Krakowa . . . 300 „ — „			
		Sierpiński, dziadek kościelny w Jarosławiu . . 50 „ — „			
		Sporządzenie planu i kosztów budynku dla bursy we Lwowie . . . . . 507 „ — „			
		Sporządzenie wyciągów z dzienników funduszu krajowego za Grudzień 1882. . . . 1 „ — „			
		Starcy zasłużeni . . . . . 3.000 „ — „			
		Stęczyński, literat . . . . . 200 „ — „			
		Szajnochówna Paulina, jednor. subwencya . . 150 „ — „			
		Szkoła ludowa w Dublanach, na sprawienie środków naukowych i premie . . . 66 „ 30 „			
		Dr. Szlachtowski, adwokat, za sprawdzenie w krakowskich księgach hipotecznych intabul. sum funduszu krajowego, część . . . 27 „ 99 „			
		Szujski Józef, koszta pogrzebu i telegramy . 947 „ 78 „			
		Datki rozmaite . . . . . 678 „ 76 „			
		Do przeniesienia 22.601 zł. 12 ct.	6.698	18	

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XVI.	168	Z przeniesienia . 22.601 zł. 12 ct.	6.698	18	—
		Wieniec na trumnę Bra Bauma Józefa . 35 „ — „			
		„ „ „ króla Jana III. . . 30 „ — „			
		„ „ „ Paszkowskiego . . 25 „ 70 „			
		Wild Feliks, asystent konceptowy, koszta pogrzebu . . . . . 100 „ — „			
		Wystawa roln. przemysłowa w Wieliczce, na premiowanie przemysłu domowego . 200 „ — „			
		Zabiegło z Iwanickich Kamila . . . 40 „ — „			
		Zakrzewska Marcyanna, wdowa po sekretarzu 120 „ — „			
		Zakupno 150 egzempl. IX. rocznika Stowarz. zarobkowych i gospodarczych . . 150 „ — „	23.301	82	
		Razem . .	30.000	—	30.000
	169	Uposażenie kasy krajowej	140.000	—	140.000
	170	Pożyczki na budowy koszar dla c. k. wojska . . .	120.000	—	120.000
	171	Dla księży Unitów chełmskich.	3.000	—	3.000
	172	Stęczyński Bogusz	200	—	200
	173	Zaleska Józefa	100	—	100
	174	Orów, wieś, komitet cerkiewny.	100	—	100
	175	Kudlik Szymon	100	—	100
	176	Nowakowska Michalina	100	—	100
	177	Stupnicka Karolina	100	—	100
	178	Czajkowska Aniela	100	—	100
	179	Komitet wystawy pamiątek i zabytków z epoki króla Jana III., subwencya	1.000	—	1.000
	180	Komitet gr. kat. par. św. Apostołów Piotra i Pawła we Lwowie, zapomoga	500	—	500
	181	Komitet gr. kat. parafii św. Norberta w Krakowie, zapomoga .	424	—	424
	182	Śliwińska Albina, wdowa po prowizorycznym zarządcy szpitala we Lwowie, zapomoga	200	—	200
	183	Marie Joanna, wdowa po nauczycielu szermierki, zapomoga .	100	—	100
	184	Skała, miasto, 5% pożyczka zwrotna	3.000	—	3.000
	185	Sielec bełzki, gmina, na restauracyę cerkwi. . . .	200	—	200
	186	Na restauracyę cerkwi św. Trójcy w Drohobyczu . . .	200	—	200
	187	Jeziorańska Natalia, wsparcie roczne dla córki . . .	300	—	300
		Suma wydatków w budżecie poszczególnionych .	299.724	—	299.724
		Wydatki w budżecie nieposzczególnione.			
		Zwrotne.			
		a) Goralczyk Antoni, honorarium za lustracye gospodarki lasowej gminy Piwniczna . . . 150 zł. — ct.			
		b) Fundusz szkolny, mylnie zarachowany wydatek na budowę szkoły w Oświęcimie 500 „ — „			
		Do przeniesienia 650 zł. — ct.			

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnie	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XVI.		Z przeniesienia 650 zł. — ct.			
		c) C. k. główny Urząd podatkowy w Krakowie, mylnie zarachowana emerytura Karoliny Weber za Lipiec 1883. . . . 14 „ 58 „			
		d) Gmina Dobra, dopłacona gotówka na zakupno obligacyj indemnizacyjnych . 11 „ 97 „			
		e) Fundusze stypendyjne, na pokrycie chwilowych niedoborów. . . . 497 „ 35½ „	1.173	90½	—
		Bezzwrotne.			
		f) Dr. Szlachtowski, adwokat w Krakowie, za sprawdzenie w tamtejszych księgach hipotecznych intabulowanych sum funduszu krajowego, część kosztów . 49 zł. 11 ct.			
		g) Roboty konserwacyjne w mieszkaniach profesorów w Dublanach, i inne drobne . 71 „ 69½ „	120	80½	—
		Suma wydatków w budżecie nieposzczególnionych.	1.294	71	—
—	—	Zasiłek funduszowi budowy gmachu sejmowego na pokrycie niedoboru kosztów budowy roku 1883.	13.555	53	—
		Dochody.			
I.	1	**Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych**	160.000	—	160.000
II.	2	**Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych**	222	53½	1.000
III.		**Dochody z dróg krajowych.**			
	3	Dochody z myt na stacyach.			
		1. Annopol, 2. Tuszów . . . . 2.088 zł. — ct.			
		3. Babice, 4. Chełmek, 5. Podzagórnia . 1.100 „ — „			
		6. Babińce, 7. Kozaczówka . . . 290 „ — „			
		8. Bagienica . . . . . 3.551 „ — „			
		9. Bedrykowce, 10. Kasperowce . . 2.508 „ — „			
		11. Bełzec, 12. Cieszanów, 13. Jarosław, 14. Oleszyce, 15. Płazów, 16. Wulka zapałowska . . . . . 23.017 „ — „			
		17. Białokiernica, 18. Borszczów, 19. Iwanków, 20. Perejmy . . . . . 3.600 „ — „			
		21. Białakarczma, 22. Podwołoczyska . 8.500 „ — „			
		23. Bieńczyce, 24. Mogiła, 25. Przegorzały 6.011 „ — „			
		26. Bieśnik . . . . . 1.530 „ — „			
		Do przeniesienia 52.195 zł. — ct.			

Wydatki i dochody. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
			650	—	—	—
		LW. 43.315/83.	14	58	—	—
		„ 24.478/83.	11	97	—	—
—	1.174	„ 2.512/84.	497	35 ½	—	—
		LW. 57.751/83.				
—	121	„ 15.145/85.	—	—	—	—
—	1.295		1.173	90 ½	—	—
—	13.556	Wedle specyalnego zamknięcia rachunku funduszu budowy gmachu sejmowego na str. 280—282 ½. Nadto zarachowane są osobno wydatki na wewnętrzne urządzenia gmachu w rubr. XVI. poz. 168 dział 4 i w rubr. II. poz. 32 *i)* 1.				
—	—					
777	—	*Dochód mniejszy* odpowiadający dyspozycyjnej gotowiźnie, jaka w ciągu roku lokowaną być mogła.				

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
III.	3	Z przeniesienia	52.195 zł.	— ct.	
		27. Bircza, 28. Olchowce, 29. Tyrawa .	2.381 „	— „	
		30. Błotnia, 31. Nowy dwór . . .	4.115 „	— „	
		32. Bohutyn, 33. Rozhadów . . .	1.849 „	— „	
		34. Branice	625 „	— „	
		35. Brzeźnica	2.000 „	— „	
		36. Brzeżany, 37. Horodyszcze, 38. Husiatyn, 39. Kozowa, 40. Krogulec .	10.300 „	— „	
		41. Buczacz, 42. Monasterzyska, 43. Zaleszczyki	13.518 „	— „	
		44. Busk	1.450 „	— „	
		45. Czortków, 46. Dżuryn, 47. Koszyłowce	3.604 „	— „	
		48. Dąbie	1.070 „	— „	
		49. Dawidów	1.525 „	— „	
		50. Dawidkowce	978 „	— „	
		51. Dębno, 52. Nowy Targ (Czarny Dunajec), 53. Nowy Targ (Biały Dunajec), 54. Obidowa	6.305 „	— „	
		55. Dynów, 56. Newistka	3.106 „	50 „	
		57. Darachów, 58. Dobropol, 59. Strussów	3.217 „	05 „	
		60. Graboszyce	1.951 „	85 „	
		61. Gładyszów, 62. Konieczna, 63. Ropica ruska, 64. Siary	4.025 „	— „	
		65. Gnojnik, 66. Iwkowa, 67. Just, 68. Kurów, 69. Pomianowa	3.924 „	— „	
		70. Grabownica	1.299 „	— „	
		71. Gródek, 72. Łącko (Maszkowice), 73. Łękica, 74. Szczawnica	4.790 „	32 „	
		75. Goryczkowce, 76. Skawce . . .	3.280 „	— „	
		77. Gołkowice	2.628 „	— „	
		78. Halicz, 79. Jamnica, 80. Jezupol, 81. Demianów, 82. Pobereże, 83. Podkamień. 84. Zalipie	9.448 „	05 „	
		85. Jasionka, 86. Sokołów	3.665 „	— „	
		87. Jasieniów	1.400 „	— „	
		88. Iwanie	1.610 „	— „	
		89. Jeżowe, 90. Piorunka	2.645 „	70 „	
		91. Kaszów, 92. Przeginia	1.150 „	— „	
		93. Korolówka	1.100 „	— „	
		94. Kluwińce	1.380 „	— „	
		95. Krzywcze dolne	385 „	— „	
		96. Kurzany, 97. Kułce	2.700 „	— „	
		98. Krzywe, 99. Panasówka . . .	3.120 „	75 „	
		100. Krzyż	2.235 „	— „	
		101. Miechocin, 102. Wielowieś . . .	3.429 „	— „	
		103. Mikulińce (Śniatyn)	7.206 „	— „	
		104. Miłowanie	680 „	— „	
		Do przeniesienia	172.291 zł.	22 ct.	

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		Zaległość zostanie wyrównaną przy końcu dzierżawy.	1	—	—	—
		Zaległość pozostała po spieniężeniu kaucyi.	2	95	—	—
			3	95	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
III.	3	Z przeniesienia	172.291 zł. 22 ct.			
		105. Mosty (drogowe)	1.137 „ — „			
		106. Mosty (mostowe)	1.372 „ — „			
		107. Młynowce, 108. Kodubińce	1.100 „ — „			
		109. Nieźwiska	1.008 „ — „			
		110. Ottynia, 111. Odaje	4.790 „ — „			
		112. Olszany, 113. Przemyśl	3.400 „ — „			
		114. Podliska małe	2.005 „ — „			
		115. Porzecze, 116. Stawczany	2.030 „ — „			
		117. Puhary	702 „ — „			
		118. Przeworsk	1.904 „ — „			
		119. Raszków, 120. Serafińce	2.470 „ — „			
		121. Repechów, 122. Spilczyn	1.050 „ — „			
		123. Rzyszki	1.672 „ — „			
		124. Radwan	2.050 „ — „			
		125. Ruda	1.500 „ — „			
		126. Stecowa	820 „ — „			
		127. Stary Sącz (drogowe), 128. Stary Sącz (mostowe), 129. Zabełcze	6.967 „ — „			
		130. Smykowce	3.017 „ 77 „			
		131. Staromieście	1.270 „ — „			
		132. Suchostaw	1.240 „ 80 „			
		133. Szlachcińce, 134. Zbaraż	2.327 „ 92 „			
		135. Tłumacz	2.051 „ — „			
		136. Tłuste	582 „ — „			
		137. Uście biskupie	1.100 „ — „			
		138. Załośce	286 „ 07 „			
		139. Zagrobela	6.772 „ — „			
		140. Żółkiew	4.486 „ — „			
		141. Załuże	369 „ — „	231.770	78	222.000
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne		558	81½	350
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe		227	83	160
	6	Datki dobrowolne na budowę dróg:				
		1. *Na drogę Lwów - Stojanów.*				
		Gmina Zboiska . . 119 zł. — ct.				
		Hr. Badeni Stanisław 1.500 „ 54 „				
		Konwent OO. Dominikanów lwowskich 1.403 „ 27 „				
		Magistrat m. Lwowa 800 „ — „				
		Kapituła metrop. obrz. łaciń. we Lwowie . 200 „ — „				
		Gmina Malechów . 432 „ 50 „				
		Gmina Żydatycze . 250 „ — „				
		Gmina Kamionka str. 500 „ — „	5.205 zł. 31 ct.			
		Do przeniesienia	5.205 zł. 31 ct.	232.557	42½	222.510

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
			3	95	—	—
		Ściągnięcie zaległości jest w toku.	412	08	—	—
—	9.771		—	—	—	—
—	209		—	—	—	—
—	68		—	—	—	—
—	10.048		416	03	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
III.	6	Do przeniesienia 5.205 zł. 31 ct.	232.557	42½	222.510
		2. *Na drogę Tarnów-Szczucin.*			
		Rada powiat. w Dąbrowej . . . 500 zł. — ct.			
		Męciński Józef . 89 „ 45 „	589 „ 45 „		
		3. *Na drogę Zborów-Załośce.*			
		Gmina Załośce	500 „ — „		
		Razem 6.294 zł. 76 ct.			
		Po odtrąceniu zwrotu nadpłaconych datków na budowę drogi Tarnopol-Zbaraż w roku 1882. przez gminę miasta Zbaraża w kwocie	513 „ 36 „	5.781	40	5.000
		Suma rubryki III.	238.338	82½	227.510
IV.		**Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.**			
	7	Od funduszu policyi krajowej	6 398	54	5.772
	7*a*)	„ krajowego szpitala powsz. we Lwowie, oddział chorych .	58.807	44	—
	7*b*)	„ „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie .	6.757	68	—
	7*c*)	„ „ szpitala św. Łazarza w Krakowie:			
		oddział chorych . . 17.557 zł. 29½ ct.			
		„ syfilitycznych 14.633 „ 69½ „			
		„ obłąkanych . . 6.951 „ 27½ „	39.142	26½	—
		Suma rubryki IV.	111.105	92½	5.772
V.		**Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.**			
	8	Urzędnicy	9.743	57	7.000
	9	Szpitale z rachunków kwartalnych	12.919	50½	7.000
	10	Gminy za koszta leczenia	5.651	21½	3.000
	11	Rozmaite strony, zaliczki ze spraw drogowych wynikłe . .	5.062	76	2.000
	12	Rozmaite w ogóle:			
		a) od funduszu zapomogi z r. 1868. 936 zł. 49 ct.			
		b) „ innych stron . . . . 3.041 „ 21½ „	3.977	70½	8.000
		Suma rubryki V.	37 354	75½	27.000
VI.		**Zwroty pożyczek.**			
	13	Od klasztoru PP. Benedyktynek w Przemyślu	1.400	—	1.400
	14	„ PP. Kanoniczek w Krakowie	175	—	175
	15	„ gminy Piwnicznej	1.145	20	1.145
	16	„ „ miasta Sanoka	964	—	964
	17	„ „ Chłopczyce	100	—	100
	18	„ „ Brzeszcze	100	—	100
		Do przeniesienia . .	3.884	20	3,884

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	10.048		416	03	—	—
		Z datków dobrowolnych odpisano:				
		Lwów-Stojanów . . . . . 550 zł.				
		Rzeszów-Nadbrzezie . . . . . 500 „				
—	781	Tarnów-Szczucin . . . . . 50 „	—	—	—	—
—	10.829	Razem . 1.100 zł.	416	03	—	—
—	627					
—	58.807					
—	6.758	Wedle specyalnych zamknięć rachunków odnośnych funduszów.				
—	39.142					
—	105.334					
—	2.744					
—	5.919					
—	2.651	Różnice zachodzą z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.				
—	3.063					
4.022	—					
4.022	14.377					
	10.355					
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
VI.		Z przeniesienia . .	3.884	20	3.884
	19	Od bursy św. Kazimierza w Tarnowie	—	—	250
	20	Od Wydziału powiatowego w Tarnowie	1.295	04	648
	21	„ Komitetu parafialnego obrz. łac. w Sanoku . . .	1.300	—	1.300
	22	„ gminy Dereżyce	—	—	—
	23	„ spółki wodnej jasielskiej, I. rata na regulacyę rzeki Wisłoki.	150	—	150
	24	„ powiatu łańcuckiego, I. rata na budowę mostu na rzece Wisłoku	450	—	450
	25	Raty pożyczek udzielonych gminom na budowę koszar dla c. k. wojska:			
		a) od gminy Brzeżany	400	—	400
		b) „ „ Krosno	—	—	500
		c) „ „ Przemyśl	1.250	—	1.250
		d) „ „ Rzeszów	833	—	833
		e) „ „ Sanok	416	—	834
		f) „ „ Sędziszów	—	—	333
		g) „ „ Trembowla	500	—	417
		h) „ „ Złoczów	500	—	500
		i) „ „ Gródek	—	—	—
		k) „ „ Stanisławów, Przemyśl, Czortków, Gródek, Tarnopol i Trembowla	—	—	—
	25*a*)	1. Rata pożyczki od towarzystwa handlu surowych materyałów garncarskich w Kołomyi	27	—	—
		2. Rata pożyczki od gminy miasta Skały na budowę cerkwi .	—	—	—
		Do przeniesienia . .	11.005	24	11.749

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
250	—	Spłata tej pożyczki w połowie reszty niespłaconej, w myśl uchwały sejmowej z dnia 18. Października 1883. została odpisaną, zaś drugą połowę w kwocie 625 zł. spłacić ma gmina miasta Tarnowa w 4 rocznych ratach, począwszy od 2. Marca 1884.	—	—	—	—
—	647	*Dochód większy* z powodu ściągnięcia zaległej raty za r. 1882.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
500	—	Pożyczka ta nie została udzieloną.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—	Rata zapłacona na poczet udzielonej pożyczki w r. 1882. i 1883. po 10.000 zł. z rubr. XVI. poz. 170 (LW. 6.635/83 i 37.509/83).	10.000	—	—	—
418	—	*Dochód mniejszy* z powodu, iż pierwsza rata półroczna przypadła do zapłaty dopiero 1. Czerwca 1883. (LW. 18.041/83).	—	—	—	—
333	—	Pożyczka ta nie została udzieloną.	—	—	—	—
—	83	*Dochód większy* wedle warunków skryptu dłużnego zapłacony na poczet pożyczek udzielonych w roku 1882. i 1883. po 5.000 zł. (LW. 13.683/83 i 38.263/83) z rubr. XVI. poz. 170.	5.000	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—	Pożyczka udzielona z rubr. XVI. poz. 170, której pierwsza rata roczna w kwocie 1.666 zł. 74 ct. płatna 15. Grudnia 1884. (LW. 8.293/84).	6.000	—	—	—
—	—	Suma obok wykazana wydana z rubr. XVI. poz. 170, przechowaną została dla wymienionych gmin w depozycie kasy krajowej na budowę koszar (LW. 14.383/84).	99.000	—	—	—
—	27	Pożyczka 3% udzielona z rubr. XV. poz. 149; pierwsza rata półroczna w kwocie 225 zł. przypada do spłaty dn. 1. Stycznia 1884., zaś uiszczoną kwotę pobrano z tytułu odsetków wyrównawczych (LW. 3.173/83 i 36.777/83).	1.800	—	—	—
—	—	Pożyczka 5% udzielona z rubr. XVI. poz. 184; pierwsza rata roczna w kwocie 650 zł. przypada do spłaty 1. Lutego 1884. (LW. 7.559/83).	3.000	—	—	—
1.501	757		124.800	—	—	—

Fundusz krajowy. **Część II.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1882. zł.
VI.	25*a*)	Z przeniesienia . .	11.005	24	11.749
		3. Rata pożyczki od towarzystwa tkaczy w Korczynie . .	556	25	—
		4. „ „ „ Darowskiej Barbary i Heleny, przedsiębiorczyń wyrobów kościelnych . . .	—	—	—
		5. „ „ „ towarzystwa szewców w Dąbrowie . .	45	—	—
		6. „ „ „ towarzystwa tkaczów w Kosowie . .	45	—	—
		7. „ „ „ towarzystwa handlu skór we Lwowie .	225	—	—
		8. „ „ „ towarzystwa spółki wyrobów kuśnierskich w Starym Sączu	—	—	—
		9. „ „ „ towarzystwa tkaczy w Błażowej . .	520	—	—
		10. „ „ „ Siekierskiego, dzierżawcy garbarni w Ładnej	—	—	—
		11. „ „ „ byłego księgarza Wilda Karola . . .	656	11	—
		12. „ „ „ Deskura Franciszka, właściciela garbarni w Stanisławowie	—	—	—
		Suma rubryki VI. . .	13.052	60	11.749

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
1.501	757		124.800	—	—	—
—	557	Rata I. i II. z 3% odsetkami od udzielonej w roku 1882. pożyczki 2.000 zł. (LW. 58.346/82).	—	—	—	—
—	—	Pożyczka udzielona z rubr. XV. poz. 149; pierwsza rata półroczna w kwocie 200 zł. płatna dnia 1. Kwietnia 1884. (LW. 13.300/83).	2.000	—	—	—
—	45	Pożyczka 3% udzielona z rubr. XV. poz. 149; pierwsza rata półroczna w kw. 250 zł. płatna dnia 1. Kwietnia 1884. (LW. 14.444/83), zaś uiszczona kwota stanowi odsetki wyrównawcze.	3.000	—	—	—
—	45	Pożyczki dwie 3% udzielone z rubr. XV. poz. 149. Pożyczki pierwszej w kwocie 3.000 zł. rata półroczna w kwocie 300 zł. płatna dnia 1. Maja 1884. (LW. 23.196/83), zaś drugiej w kwocie 1.000 zł. rata półroczna w kwocie 100 zł. płatna dnia 21. Lutego 1885. (LW. 10.548/84). Uiszczona kwota stanowi 3% wyrównawcze odsetki pożyczki pierwszej.	4.000	—	—	—
—	225	Pożyczki dwie 3% udzielone z rubr. XV. poz. 149. Pożyczki pierwszej w kwocie 5.000 zł. półroczna rata w kwocie 500 zł. płatna dnia 1. Czerwca 1885. (LW. 26.797/83), zaś drugiej w kwocie 10.000 zł. półroczna rata w kwocie 1.000 zł. płatna dnia 15. Lipca 1885. (LW. 35.219/83). Uiszczona kwota stanowi 3% wyrównawcze odsetki od obydwóch pożyczek.	15.000	—	—	—
—	—	Pożyczka 3% udzielona z rubr. XV. poz. 149, której pierwsza półroczna rata w kw. 500 zł. płatna 1. Stycznia 1885. (LW. 38.586/83).	5.000	—	—	—
—	520	Pierwsza rata udzielonej w roku 1882. 3% pożyczki w kwocie 4.000 zł. (LW. 39.149/82).	—	—	—	—
—	—	Pożyczka 3% udzielona z rubr. XV. poz. 149, której pierwsza półroczna rata w kwocie 400 zł. płatna dnia 1. Stycznia 1885. (LW. 36.445/83).	4.000	—	—	—
—	656	Pozyskano z masy rozbiorowej ś. p. Wilda na częściowe umorzenie resztującej pożyczki (LW. 43.459/83), z której po koniec roku 1883. zalega z odsetkami jeszcze kwota 2.990 zł. 44 ct.	80	—	—	—
—	—	Pożyczka 3% udzielona z rubr. XV. poz 149, której pierwsza półroczna rata w kwocie 400 zł. płatna dnia 1. Stycznia 1885. (LW. 58.394/83).	4.000	—	—	—
1.501	2.805		161.880	—	—	—
	1.304					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 23. Września, 5., 7., 10. i 18. Października 1882. zł.
VII.	26	**Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie**	5.293	—	5.390
VIII.		**Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.**			
	27	Wyższa szkoła rolnicza	14.014	74½	15.515
	28	Szkoła parobków	3.143	11	3.224
	29	Folwark	24.035	20½	11.300
	30	Kurs gorzelnictwa	1.000	—	1.240
		Suma rubryki VIII.	42.193	06	31.279
IX.		**Dochody krajowych szkół i folwarku w Czernichowie.**			
	31	Szkoła rolnicza	14.592	31	12.240
	32	„ ogrodnicza	2.865	06	2.350
	33	Folwark	17.200	36	15.270
		Suma rubryki IX.	34.657	73	29.860
X.		**Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.**			
	34	Od szpitali powszechnych	600	—	600
XI.		**Rozmaite dochody.**			
		Sumaryczne zestawienie rubryki XI.			
	35-36	Dochody w budżecie poszczególnione	1.311	14½	1.150
	36¼	„ „ nieposzczególnione	25.421	28	—
		Suma rubryki XI.	26.732	42½	1.150
		Poszczególnienie.			
		Dochody budżetowe.			
	35	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	319	—	350
	36	Rozmaite przypadkowe:			
		a) Sprzedaż książek i druków . . . 703 zł. 60 ct.			
		b) „ papierów wyszkartowanych 42 „ 21 „			
		c) Odsetki zwłoki za niespłacone w terminach rozmaite należytości . . . 51 „ 12 „			
		d) Rozmaite drobne . . . . . 195 „ 21½ „	992	14½	800
		Suma dochodów w budżecie poszczególnionych	1.311	14½	1.150

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
97	—	Patrz specyalne zamknięcie rachunku szkoły gospodarstwa lasowego str. 108 i wyjaśnienie przy rubryce XV. poz. 133.				
1.500	—	Na podstawie specyalnych zamknięć rachunkowych na str. 114—138 Patrz wyjaśnienie przy rubryce XV. poz. 134—137.				
81	—					
—	12.735					
240	—					
1.821	12.735					
	10.914					
—	2.352	Wedle specyalnych zamknięć rachunków, zamieszczonych na str. 142—156. Patrz wyjaśnienie przy rubr. XV. poz. 138—140.				
—	515					
—	1.930					
—	4.797					
—	—					
			8	48	92	02
—	161		172.771	64	—	—
—	25.421		172.780	12	92	02
—	25.582					
			—	—	—	—
31	—	*Dochody* w ogóle *większe* z powodu niestałości wpływów tego rodzaju, i że obok wykazana kwota jest zwrotną (LW. 59.663/83).				
			8	28	—	—
—	192		—	20	92	02
31	192		8	48	92	02
	161					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 18. i 20. Października 1882. zł.
XI.		Dochody w budżecie nieposzczególnione.			
	36¼	*a*) Subwencye od c. k. Skarbu Państwa:			
		1. na szkoły rolnicze w Galicyi	8.000	—	—
		2. na utrzymanie bióra melioracyjnego za rok 1883. . .	1.000	—	—
		3. na wykonanie projektu melioracyi górnego Dniestru .	2.000	—	—
		4. na utrzymanie drogi z Muszyny do Krynicy od c. k. Dyrekcyi lasów za r. 1883.	400	—	—
		b) Towarzystwo gospodarskie gal., zwrot zaległej z r. 1882. reszty subwencyi na budowę laboratoryum chemicznego w Dublanach	1.500	—	—
		c) C. k. komenda żandarmeryi we Lwowie, zwrot niespotrzebowanej w r. 1880. dotacyi na sprawienie sprzętów . .	133	20	—
		d) Zakład kulparkowski za kupioną werandę od szkoły gospodarstwa lasowego	200	—	—
		e) Fundusz szkolny okręgowy, zwrot mylnie zarachowanej dotacyi w rubr. XVI. r. 1882.	4.000	—	—
		f) Wydział powiatowy w Jaśle, częściowy zwrot zdefraudowanych pieniędzy w kasie powiatowej	995	83	—
		g) Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną	6.289	06	—
		h) Zwroty od gmin udzielonych w r. 1880. pożyczek na zasiewy	903	19	—
		Suma dochodów w budżecie nieposzczególnionych	25.421	28	—
XI.*a*)	36½	Z aktywów funduszu pożyczki z r. 1873.	120.000	—	120.000
XII.	37	**Dodatki do podatków po 27 ct. od 1 zł.**			
		W powiatach:			
		1. Biała	39.981 zł.	33½ ct.	
		2. Bóbrka	26.469 „	68 „	
		3. Bochnia	32.824 „	59½ „	
		4. Bohorodczany	13.378 „	79 „	
		5. Borszczów	35.233 „	89 „	
		6. Brody	43.755 „	52½ „	
		7. Brzesko	27.129 „	95 „	
		8. Brzeżany	35.177 „	18½ „	
		9. Brzozów	18.901 „	25½ „	
		10. Buczacz	35.576 „	61 „	
		11. Chrzanów	28.074 „	43 „	
		12. Cieszanów	18.201 „	75 „	
		13. Czortków	23.537 „	82½ „	
		14. Dąbrowa	14.947 „	31 „	
		15. Dobromil	12.177 „	86½ „	
		16. Dolina	17.837 „	34 „	
		Do przeniesienia	423.205 zł.	33½ ct.	

Dochody. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	8.000	LW. 10.963/83.	—	—	—	—
—	1.000	„ 14.923/84.	—	—	—	—
—	2.000	„ 10.524/84.	—	—	—	—
—	400	„ 37.996/82.	—	—	—	—
—	1.500	„ 36.416/80.	—	—	—	—
—	133	„ 53.160/83.	—	—	—	—
—	200	„ 54.839/83.	—	—	—	—
—	4.000	„ 39.526/83.	—	—	—	—
—	996	„ 5.830/83.	7.194	69	—	—
—	6.289	*Do poz. g)* 55.208, 53.186, i 59.808 z r. 1880. — LW.	165.576	95	—	—
—	903	1.754, 10.294, 10.612, 8.428, 2.401, 2.930, 17.187 i	—	—	—	—
—	25.421	17.941 z r. 1881.				
			172.771	64	—	—
—	—					

Rachunek sumaryczny dodatków krajowych za rok budżetowy 1883. przedstawia się następująco:

Dodatki krajowe	Zaległe po koniec r. 1882. zł.	ct.	Bieżące za rok 1883. zł.	ct.	Razem zł.	ct.
a) Należytość	517.006	65	2,708.287	55	3,225.294	20
b) Uiszczenie	261.204	93	2,337.779	55½	2,598.984	48½
c) Zwroty opodatkowanym . . .	60.803	25	30.083	01	90.886	26
d) Czysty dochód .	200.401	68	2,307.696	54½	2,508.098	22½
e) Zaległość z końcem r. 1883. . .	255.801	72	370.507	99½	626.309	71½

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
XII.	37	Z przeniesienia .	423.205	33½	
		17. Drohobycz	39.881	48½	
		18. Gorlice	21 221	06½	
		19. Gródek	22.339	84½	
		20. Grybów	10.026	14	
		21. Horodenka	29.204	78	
		22. Husiatyn	28.365	01	
		23. Jarosław	43.922	58	
		24. Jasło	26.524	37	
		25. Jaworów	23.843	58	
		26. Kałusz	15.226	59	
		27. Kamionka	32.156	20½	
		28. Kolbuszowa	15.335	26½	
		29. Kołomyja	35.299	50	
		30. Kossów	18.548	05½	
		31. Kraków	109.133	22	
		32. Krosno	19.928	17	
		33. Limanowa	13.618	66	
		34. Lisko	18.715	90½	
		35. Lwów	509.480	51½	
		36. Łańcut	38.459	34½	
		37. Mielec	20.752	17	
		38. Mościska	22.467	09½	
		39. Myślenice	17 146	86	
		40. Nadwórna	13.152	43½	
		41. Nisko	14.700	93	
		42. Nowy Sącz	29.608	32½	
		43. Nowy Targ	15.961	81	
		44. Pilzno	13.877	77½	
		45. Podhajce	28.326	96	
		46. Przemyśl	48.918	57	
		47. Przemyślany	25.129	94½	
		48 Rawa	25.088	65½	
		49. Rohatyn	30.638	26½	
		50. Ropczyce	24.474	17½	
		51. Rudki	22.048	07½	
		52. Rzeszów	40.310	45	
		53. Sambor	32.669	88	
		54. Sanok	26.761	76½	
		55. Skałat	31.031	31½	
		56. Śniatyn	20.008	24	
		57. Sokal	35.546	26	
		58. Stanisławów	36.633	05	
		59. Staremiasto	12.665	43½	
		60. Stryj	30.216	02	
		61. Tarnobrzeg	16.007	73½	
		Do przeniesienia .	2,128.607 zł.	81½ ct.	

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
		Zaległa należytość obliczoną jest na podstawie przedkładanych przez c. k. Urzęda podatkowe kwartalnych wykazów zaległości, — i za rok bieżący zamieszcza się takową obok wyniku rubryki, zaś za lata ubiegłe w wykazie zaległości aleg. VIII. na str. 167.				
		Wynikłość mniejsza z powodu, iż przyjęta w budżecie za podstawę suma podatkowa 10,260.000 zł. okazała się za wysoką, a którą już w budżecie na rok 1884. zredukowano do kwoty 9,740.000 zł., a na rok 1885. do kwoty 9,600.000 zł. Nadto powodem jest zmniejszony dochód dodatków krajowych od podatku gruntowego na skutek wniesionych reklamacyj przeciw wymiarowi tegoż podatku wedle nowej ustawy (LW. 46.700/83 i 47.834/83). Wreszcie klęski elementarne przyczyniły się również do zmniejszenia tegoż dochodu, którego 1 cent uczynił tylko kwotę 92.892 zł., gdy do budżetu przyjęto 102.600 zł. W sprawie ścisłego poboru dodatków krajowych odnoszono się do c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu, która w tym względzie poczyniła odpowiednie zarządzenia (LW. 40.381/83, 49.870/83, 46.700/83 i 50.568/83).				

Fundusz krajowy. **Część II.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba po zycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.	Kredyt dodatkowy z dn. 20. Paźdz. 1882. i 20. Paźdz. 1883. zł.
XII.	37	Z przeniesienia . 2,128.607 zł. 81½ ct.				
		62. Tarnopol . . . . . 53.584 „ 74 „				
		63. Tarnów . . . . . 43.851 „ 76½ „				
		64. Tłumacz . . . . . 25.010 „ 63½ „				
		65. Trembowla . . . . . 20.749 „ 93 „				
		66. Turka . . . . . 13.696 „ 79½ „				
		67. Wadowice . . . . . 28.609 „ 53½ „				
		68. Wieliczka . . . . . 29.750 „ 06½ „				
		69. Zaleszczyki . . . . . 21.825 „ 44 „				
		70. Zbaraż . . . . . 23.506 „ 58½ „				
		71. Złoczów . . . . . 39.913 „ 58 „				
		72. Żółkiew . . . . . 27.443 „ 08½ „				
		73. Żydaczów . . . . . 24.067 „ 02½ „				
		74. Żywiec . . . . . 27.481 „ 23 „				
		Suma rubryki. XII. . .	2,508.098	22½	2,770.200	
	38*a)*	Pożyczka zaciągnięta od funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. na pokrycie niedoborów z roku 1882. i 1883.	259.270	22	—	267.811
	38*b)*	Fundusz uposażenia kasy krajowej	140.000	—	—	140.000

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
262.102	—		370.507	99½	—	—
8.541	—	Pożyczka ta została użytą na spłatę długu, zaciągniętego z powodu niedoboru r. 1882. (patrz wydatki rubr. XIV. poz. 129 a) w kwocie 89.607 zł. 11½ ct. i na pokrycie niedoboru roku 1883. w kwocie . . . . . 169.663 „ 10½ „ razem, jak obok w kwocie 259.270 zł. 22 ct. Zwrot tej pożyczki (zarachowany w dziale wydatków rubr. XIV. poz. 129 b) — LW. 19.389/85) umorzonym zostanie z budżetu roku 1884., a mianowicie: 1. z przeznaczonej uchwałą sejmową z dnia 16. Października 1883. sumy na pokrycie niedoboru roku 1882. w kwocie . . . . . 97.000 zł. — ct. 2. z przyzwolonej uchwałą sejmową z dnia 18. Października 1883. sumy dla rubr. IX. na sprawienie pościeli i sprzętów dla c. k. żandarmeryi w kwocie . . . . 1.148 „ — „ 3. z zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z dnia 20. Października 1883. pożyczki krajowej z r. 1884. 1,000.000 zł., z której przyzwolono pokryć niedobór r. 1883., jaki się okaże, a więc przeznaczono, j. w. sumę . . . . . 169.663 „ 10½ „ Razem przyzw. sumy pokrycia wynoszą 267.811 zł. 10½ ct.				
—	—	Uposażenie kasy krajowej wyznaczone uchwałą W. Sejmu z dnia 20. Października 1882. z rubr. XVI. poz. 169. budżetu, a które w stałej pozycyi zarachowane, pozostaje w zapasie dla zasilenia kasy na potrzeby roku 1884. (LW. 19.389/85) w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 20. Października 1883.				

Uzasadnienie rożnic	W porównaniu z kwotą przeliminowaną mniej (—) więcej (+)	
	zł.	zł.

LW. 14.773/1885.

ALEGATA

do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1883.

(Rubr. XV. wydatków — Rubr. VII., VIII. i IX. dochodów).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1883.

I.	aleg.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie . . .	str.	108
II.	„	Szkoła rolnicza w Dublanach	„	114
		„ parobków „	„	124
III.	„	Folwark „	„	126
IV.	„	Kurs gorzelnictwa „	„	138
V.	„	Szkoła rolnicza w Czernichowie	„	142
		„ ogrodnicza „	„	152
VI.	„	Folwark „	„	156

Wydatki. **I. aleg.** Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	poz.	Poszczególnienie			Wydatki w roku 1883. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 23. Wrześ. 1882. zł.
XV.	133	**Wydatki szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.**					
		I. Płace nauczycieli.					
		a) Profesor fachowy, zarazem dyrektor	2.760 zł.	— ct.			
		b) Drugi profesor fachowy . .	1.740 „	— „			
		c) Dwóch adjunktów . . .	1.600 „	— „			
		Siedmiu docentów:					
		d) Matematyki i fizyki . . .	800 „	— „			
		e) Łowiectwa	— „	— „			
		f) Rysunków	400 „	— „			
		g) Chemii	300 „	— „			
		h) Inżynieryi leśnej (remuneracya) .	300 „	— „			
		i) Stylistyki	300 „	— „			
		k) Ekonomii politycznej i administracyi	200 „	— „			
			8.400 zł.	— ct.			
		Do tego zaliczka na płacę dyrektora i adjunkta 775 zł. — ct. po potrąceniu zwrotów 348 „ 75 „	426 „	25 „			
			Razem . .		8.826	25	8.300
		II. Zasługi.					
		a) Dozorca	300 zł.				
		b) Pomocnik dozorcy	180 „		480	—	480
		III. Koszta administracyi					
		a) Asekuracya budynku szkolnego i składu okazów	20 zł.	34 ct.			
		b) Opał i oświetlenie . . .	436 „	93 „			
		c) Potrzeby kancelaryjne . .	85 „	60 „			
		d) Pomniejsze administracyjne .	2.619 „	76 „	3.162	63	740
		Do przeniesienia . .			12.468	88	9.520

Zamknięcie rachunku za rok 1883. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
		Do rubr. I. Wydatek większy z powodu, iż dyrektor pobrał do LW. 55.111/81 niepreliminowany dodatek osob. w kwocie 200 zł. — ct. i zaliczkę zwrotną z płacy (LW. 10.961/83) w resztującej kwocie . 275 „ — „ adjunkt Demianowski pobrał zaliczkę na płacę (LW. 17.227/83) w resztującej kwocie . . . . . 151 „ 25 „ razem . 626 zł. 25 ct. Posada nauczyciela łowiectwa nie była obsadzoną z preliminowaną kwotą . 100 „ — „ przeto wydano więcej o różnicę w kwocie . . . . . 526 zł. 25 ct.				
—	526		426	25	—	—
—	—					
—	2.423	*Do rubr. III. Wydatek większy* w skutek przekroczenia poz. *d)*, w której poniesiono następujące koszta: 1. postawienie sztachet . . . 1.499 zł. 2. budowa pompy . . . . 420 „ 3. opał podczas budowy . . . 40 „ 4. podatki od realności . . . 101 „ 5. należytość od przeniesienia własności 231 „ 6. remuneracya za kolaudacyę budynku 52 „ 7. wydatki pomniejsze . . . . 277 „ razem . 2.620 zł. Strąciwszy preliminowaną kwotę . . . 195 „ okaże się przekroczenie w tej pozycyi . . 2.425 zł. a ponieważ przy pozycyach *a)*, *b)*, *c)* wydatki mniejsze są o kwotę . . . 2 „ przeto całe przekroczenie rubr. III. wynosi . 2.423 zł.				
—	2.949		426	25	—	—

Wydatki i dochody. # Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba poz.	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 23. Wrześ. 1882. zł.
XV.	133	Z przeniesienia . .	12.468	88	9.520
		IV. Potrzeby naukowe.			
		a) Środki naukowe . . . 869 zł. 70 ct.			
		b) Wycieczki naukowe . . . 708 „ 81 „			
		c) Utrzymanie ogrodu doświadczalnego na Szumanówce . . — „ — „	1.578	51	1.520
		V. Spłata pożyczki.			
		Kasie oszczędności XVII. i XVIII. rata:			
		w kapitale . . . . . 142 zł. 08 ct.			
		w odsetkach . . . . . 378 „ 72 „	520	80	670
		Suma wydatków . .	**14.568**	**19**	**11.710**
VII.	26	**Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.**			
		Subwencya od c. k. Skarbu Państwa	5.000	—	5.000
		Od uczniów wpisowe	28	—	50
		„ czesne	265	—	340
		Suma dochodów .	5.293	—	5.390
		Niedobór pokryty z funduszu krajowego . . .	9.275	19	6.320
		Razem . .	**14.568**	**19**	**11.710**

Uwaga. Stan majątku funduszu szkoły wykazany jest przy funduszu krajowym.

LW. 14.944/1885.

Zamknięcie rachunku za rok 1883. Wydatki i dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	2.949		426	25	—	—
		Do rubr. IV. Wydatek większy przy poz. *a)* o 149 zł. *wydatek większy* przy poz. *b)* o . . 109 „ razem . 258 zł.				
—	58	natomiast nie wyczerpano poz. *c)* preliminowanej w kwocie . . . . . 200 „ przeto przekroczono okrągło . . . 58 zł.				
		Do rubr. V. Wydatek mniejszy wedle zmienionego planu umorzenia (LW. 59.023/82). Stan długu z końcem roku 1883. wynosi w kapitale 7.538 zł. 56 ct.				
149	—					
149	3.007		426	25		
	2.858					
—	—					
22	—	Dochody zależne od ilości i zamożności uczniów.				
75						
97	—					
	2.955	*Wynikłość większa* w miarę niepokrytych wydatków własnymi dochodami.				
97	2.955					
	2.858					

II. alegat. Krajowe szkoły

Liczba rubr. budżetu	Liczba poz. budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1883. zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		A) Wyższa szkoła rolnicza.						
		Wydatki.						
I.	1-11	Płace profesorów i docentów	16.520	13	—	—	16.520	13
II.	12-14	Inne płace	1.142	50	—	—	1.142	50
III.	15-18	Zasługi	1.032	—	—	—	1.032	—
IV.	19-31	Koszta administracyjne	6.353	35½	429	34	6.782	69½
V.	32 40	Potrzeby naukowe	5.598	40	4.114	02	9.712	42
VI.	41-42	Podatki i opłaty	45	—	226	82	271	82
VII.	43	Stacya kontroli nasion	40	60	—	—	40	60
—	—	Koszta nabożeństwa dla uczniów obrz. gr. kat.	—	—	300	01	300	01
—	—	Rozmaite	5.203	—	—	—	5.203	—
		Suma wydatków rzeczywist., budżetem objętych	35.934	98½	5.070	19	41.005	17½
		Dochody.						
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.500	—	—	—	5.500	—
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej	4.183	24½	—	—	4.183	24½
III.	3-7	Opłaty od uczniów	3 372	50	—	—	3.372	50
IV.	8	Dochód z pasieki	—	—	—	—	—	—
V.	9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	136	—	—	—	136	—
VI.	10	Dochód ze stacyi kontroli nasion	—	—	—	—	—	—
—	—	Rozmaite	823	—	—	—	823	—
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	26.690	43	300	—	26.990	43
		Suma dochodów rzeczywist., budżetem objętych	40.705	17½	300		41.005	17½
		B) Szkoła parobków i dozorców gospod.						
		Wydatki.						
I.	1-6	Płace nauczycieli	2.911	65	—	—	2.911	65
II.	7 9	Koszta administracyjne	799	12	—	—	799	12
III.	10-11	Utrzymanie uczniów	5 032	22	—	—	5.032	22
IV.	12-15	Potrzeby naukowe	721	99	—	—	721	99
—	—	Rozmaite	65	13	—	—	65	13
		Suma wydatków rzeczywist., budżetem objętych	9.530	11	—	—	9.530	11
		Dochody.						
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	—	—	1.500	—
II.	2-3	Opłaty i datki	1.160	—	—	—	1.160	—
III.	4	Zarobek uczniów	483	11	—	—	483	11
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	6.387	—	—	—	6.387	—
		Suma dochodów rzeczywist., budżetem objętych	9.530	11	—	—	9.530	11

Stan majątku z końcem roku 1883.

Wyższa szkoła rolnicza.

Stan czynny.

Należytości czynne: *a)* w rubrykach wydatków, bieżące . . . 302 zł. 50 ct.
b) „ „ dochodów, z lat ubiegłych: opłaty od uczniów (rubr. III. poz. 3 - 7) . . . . 69 „ — „ 371 zł. 50 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne w rubrykach wydatków, z lat ubiegłych: należytość rządowa od przeniesienia szkół Dublańskich na własność kraju (rubr. VI. poz. 42) 1.360 „ 92 „

LW. 15.145/1885. **Czysty stan bierny 989 zł. 42 ct.**

rolnicze w Dublanach.

Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 5. Paźdz. 1882.		Kredyt dodatkowy z d. 4. Paźdz. 1882	Razem	Wynikłości są zatem:						Należytości			
				mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
16.380	—	—	16.380	—	—	140	—	—	140	302	50	—	—
1.180	—	—	1.180	38	—	—	—	38	—	—	—	—	—
1.110	—	—	1.110	78	—	—	—	78	—	—	—	—	—
4.548	250	—	4.798	—	—	1.805	179	—	1.984	—	—	—	—
5.515	3.690	—	9.205	—	—	83	425	—	508	—	—	—	—
45	227	—	272	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100	—	—	100	59	—	—	—	59	—	—	—	—	—
—	—	300	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	5.203	—	—	5.203	—	—	—	—
28.878	4.167	300	33.345	175	—	7.231	604	175	7.835	302	50	—	—
									7.660				
5.500	—	—	5.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.000	—	—	5.000	817	—	—	—	817	—	—	—	—	—
4.470	—	—	4.470	1.097	—	—	—	1.097	—	—	—	—	—
230	—	—	230	230	—	—	—	230	—	—	—	—	—
250	—	—	250	114	—	—	—	114	—	—	—	—	—
65	—	—	65	65	—	—	—	65	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	823	—	—	823	—	—	—	—
17.530	—	300	17.830	—	—	9.160	—	—	9.160	—	—	—	—
33.045	—	300	33.345	2.323	—	9.983	—	2.323	9.983	—	—	—	—
									7.660				
2.432	—	—	2.432	—	—	480	—	—	480	—	—	—	—
840	—	—	840	41	—	—	—	41	—	—	—	—	—
5.712	—	—	5.712	680	—	—	—	680	—	—	—	—	—
690	—	—	690	—	—	32	—	—	32	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	65	—	—	65	—	—	—	—
9.674	—	—	9.674	721	—	577	—	721	577	—	—	—	—
								144					
1.500	—	—	1.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.220	—	—	1.220	60	—	—	—	60	—	—	—	—	—
504	—	—	504	21	—	—	—	21	—	—	—	—	—
6.450	—	—	6.450	63	—	—	—	63	—	—	—	—	—
9.674	—	—	9.674	144	—	—	—	144	—	—	—	—	—

Wydatki. **A) Wyższa**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 5. Października 1882. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace profesorów i docentów.**			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor	2.360	—	2.360
	2	Sześciu profesorów fachowych	8.955	—	8.640
	3	Dwóch adjunktów	1.074	98	1.600
	4	Dwóch asystentów	1.200	—	1.200
	5	Docent fizyki	800	—	800
	6	„ weterynaryi	480	—	480
	7	„ leśnictwa	240	—	240
	8	„ ustaw rolnych	16	—	360
	9	„ ogrodnictwa	200	—	200
	10	„ melioracyi	240	—	240
	—	„ zoologii	435	—	—
	11	Dodatki pięcioletnie dla profesorów	216	65	260
		Razem	16.217	63	16.380
	—	Do tego zaliczki udzielone na płace 625 zł. — ct. po strąceniu ściągniętych rat bieżących 322 „ 50 „	302	50	—
		Suma rubryki I.	16.520	13	16.380
II.		**Inne płace.**			
	12	Lekarz zakładowy	400		400
	13	Kapelan	262	50	300
	14	Kasyer, zarazem pisarz dyrekcyi	480	—	480
		Suma rubryki II.	1.142	50	1.180
III.		**Zasługi.**			
	15	Sługa szkolny	240	—	240
	16	Stróż domowy	180	—	210
	17	Usługa dla uczniów w laboratoryach	432	—	480
	18	Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego	180	—	180
		Suma rubryki III.	1.032		1.110
IV.		**Koszta administracyjne.**			
	19	Zarząd:			
		a) potrzeby kancelaryjne 86 zł. 96 ct.			
		b) druki i inseraty 107 „ 87½ „			
		c) portorya i posyłki 53 „ 79 „			
		d) koszta podróży dyrekcyi 140 „ — „	388	62½	340
		Do przeniesienia	388	62½	340

szkoła rolnicza. — Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	315					
525	—	Różnice, wykazujące ostatecznie *wydatek mniejszy*, z powodu interkalaryów i zarządzanych zastępstw (LW. 46.556/82, 14.325/83, 59.936/83 i 6.197/84).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
344	—					
—	—					
—	—					
—	435	*Wydatek nieprelimiowany* znajduje pokrycie w zaoszczędzeniach poz. 3 i 8.				
43	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ prof. Strusiewicz ustąpił z dniem 1. Kwietnia 1882. (LW. 60.492/82).				
912	750					
—	302	*Wydatek nieprelimiowany* zarachowuje się na stałą rubrykę w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 14. Października 1874.	302	50	—	—
912	1 052		302	50	—	—
	140					
—	—					
38	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryum.				
—	—					
38	—					
—	—					
30	—	*Wydatki mniejsze* z powodu płacenia niższych wynagrodzeń.				
48	—					
—	—					
78	—					
—	49	Wydatek wedle rzeczywistych potrzeb.				
—	49					

Wydatki. **A) Wyższa**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 5. Października 1882. zł.
IV.		Z przeniesienia . .	388	62½	340
	20	Opał	600	—	600
	21	Oświetlenie	139	19	145
	22	Utrzymanie budynków	2.531	19	800
	23	Utrzymanie dziedzińca	417	27	100
	24	Ubezpieczenie budynków	45	76	300
	25	Najem pomieszkań:			
		a) dla profesora i adjunkta . . . 125 zł. — ct.			
		b) „ asystentów . . . . . 112 „ — „			
		c) „ docenta . . . . . 96 „ — „	333	—	828
	26	Płaca kominiarza	52	—	65
	27	Sprzęty i ruchomości:			
		a) zwyczajne	144	42	120
		b) nadzwyczajne	*429*	*34*	*250*
	28	Koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana . . .	1.389	96	1.000
	29	Koszta lustracyi zakładu	31	27	100
	30	Koszta nabożeństwa	49	95	50
	31	Apteka i rozmaite inne	230	72	100
		Suma rubryki IV. zwyczajne . .	6.353	35½	4.548
		Suma rubryki IV. *nadzwyczajne* .	*429*	*34*	*250*
		Razem . .	6.782	69½	4.798

szkoła rolnicza. — Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	49					
—	—					
6	—	Wydatek wedle rzeczywistych potrzeb.				
—	1.731	*Wydatek większy* ponieważ oprócz zwykłych robót konserwacyjnych musiano zarządzić znaczniejsze restauracye w mieszkaniach profesorów kosztem około 500 zł. (LW. 38.921/83 i 62.475/83), — a nadto z pozycyi tej poniesiono nadzwyczajny wydatek na budowę studni w kwocie 1.205 zł. 20 ct. (LW. 32.570/83 i 54.843/83), przyzwolony uchwałami sejmowemi z dnia 24. Lipca 1880. i 24. Października 1881., jak wyjaśnienia innych wydatków nadzwyczajnych w rachunku folwarku str. 133.				
—	317	*Wydatek większy* z powodu postawienia sztachet, których koszt preliminowanym był na r. 1881., a dopiero w r. 1883. został poniesionym.				
254	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż należytość od budynków szkolnych za r. 1883. opłacono z góry w r. 1882., a tylko premię asekuracyjną od nowo nabytego domu l. 113 uiszczono w r. 1883.				
495	—	*Wydatek mniejszy*. Z powodu zakupna domu, wynajmywanego na mieszkania dla profesorów zaprzestano opłacać czynsz najmu z dniem 11. Lipca 1883. (LW. 35.929/83). Na zmniejszenie kosztu wpłynęła także uzyskana z odnajmu mieszkań kwota 160 zł., która od wydatku potrąconą została.				
13	—	*Wydatek mniejszy* z powodu wyznaczenia niższego wynagrodzenia.				
—	24	*Wydatek większy* wedle potrzeby.				
—	*179*	*Wydatek większy*, ponieważ poniesiono niepreliminowane koszta zakupna kasy ogniotrwałej w kwocie 180 zł. (LW. 61.953/83).				
—	390	*Wydatek większy* na podstawie rzeczywistego kosztu, nie dający się naprzód ściśle obliczyć.				
69	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż lustrujący na żądają zwykle zwrotu kosztów podróży.				
—	—					
—	131	*Wydatek większy*, spowodowany wybuchem epidemii, w skutek czego wydano więcej na opłatę honorarów lekarzom i na zakupno środków desinfekcyjnych.				
837	2.642					
—	*179*					
837	2.821					
	1.984					

Wydatki. A) Wyższa

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 5. Października 1882. zł.
V.		**Potrzeby naukowe.**			
	32	Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla profesora rolnictwa . . . . 25 zł. — ct.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . . 10 „ — „			
		c) „ „ anatomii i fizyologii . . 24 „ 26 „			
		d) „ „ weterynaryi . . . . 14 „ 05 „			
		e) „ „ botaniki . . . . — „ — „			
		f) „ „ chemii rolniczej . . . 3 „ — „			
		g) „ „ „ zwierząt . . . 4 „ 31 „			
		h) „ „ fizyki . . . . — „ 90 „			
		i) „ „ miernictwa . . . . 15 „ — „	96	52	190
	33	Zbiory i muzea:			
		Założenie, utrzymanie i uzupełnienie zbiorów:			
		zwycz. / *nadzwycz.*			
		a) rolniczego . . . 55 zł. 96 ct. / 154 zł. 04 ct.			
		b) hodowlanego . . . 160 „ — „ / 360 „ — „			
		c) fizykalnego . . . 181 „ 95 „ / 529 „ 62 „			
		d) okaz. preparat. chemicz. 20 „ — „ / 100 „ — „			
		e) botanicznego . . . 62 „ 65 „ / 50 „ — „			
		f) zoologicznego . . . 121 „ 99 „ / 110 „ — „			
		g) mechanicznego . . 297 „ 69 „ / 502 „ 31 „			
		h) mineralogicznego, petrograficznego i geologicz. 24 „ 10 „ / 96 „ — „			
		i) technologicznego . . 60 „ — „ / 260 „ — „			
		k) okazów leśnych . . 1 „ 28 „ / — „ — „			
		l) „ ogrodniczych . 9 „ 78 „ / — „ — „			
		m) „ weterynarskich — „ — „ / — „ — „			
		n) instrumentów mierniczych i matematycznych . . 10 „ — „ / — „ — „			
		o) okazów modeli do budow. 9 „ 90 „ / — „ — „			
		p) „ do geografii fizyk. 10 „ 21 „ / — „ — „			
		r) „ melioracyjnych 10 „ — „ / — „ — „			
		Suma pozycyi 33 } zwyczajne	1.035	51	1.070
		Suma pozycyi 33 } *nadzwyczajne*	*2.161*	*97*	*2.170*
	34	Laboratorya:			
		zwycz. / *nadzwycz.*			
		a) laboratoryum chemiczne 561 zł. 44 ct. / 379 zł. 07 ct.			
		b) „ roślinno-fizyologiczne 366 „ 89 „ / 246 „ 39 „			
		c) „ zootomiczne 249 „ 84 „ / 178 „ 58 „			
		Suma pozycyi 34 } zwyczajne . .	1.178	17	1.050
		Suma pozycyi 34 } *nadzwyczajne* .	*804*	*04*	*690*
		Do przeniesienia } zwyczajne . .	2.310	20	2.310
		Do przeniesienia } *nadzwyczajne* .	*2.966*	*01*	*2.860*

szkoła rolnicza. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
94	—	*Wydatek mniejszy*, zastosowany do potrzeby.				
35	—	*Wydatki mniejsze* wedle potrzeb.				
8	—					
—	128	*Wydatki większe*, pokryte zaoszczędzeniem w poz. 32 i 33 i dochodami z darów na środki naukowe w kwocie 695 zł. (patrz dochody „Rozmaite").				
—	*114*					
129	128					
8	*114*					

Wydatki. A) Wyższa

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 5. Października 1882. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 4. Października 1882. zł.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne . .	2.310	20	2.310	
		nadzwyczajne .	*2.966*	*01*	*2.860*	
	35	Biblioteka i czytelnia:				
		zwycz. *nadzwycz.*				
		a) na przykupno dzieł . . 387 zł. 04 ct. 580 zł. 55 ct.				
		b) „ na oprawę książek . 4 „ 28 „ — „ — „				
		c) czasopisma . . . 265 „ 26 „ — „ — „				
		Suma pozycyi 35 { zwyczajne . .	656	58	500	
		nadzwyczajne .	*580*	*55*	*300*	
	36	Utrzymanie pola doświadczalnego	105	24	250	
	37	Wycieczki naukowe profesorów z uczniami	601	65	500	
	38	Utrzymanie i uzupełnienie pasieki: *a)* zwyczajne	4	72	30	
		b) nadzwyczajne . . .	*363*	*70*	*300*	
	39	Ogród:				
		zwycz. *nadzwycz.*				
		a) płaca ogrodnika . . 471 zł. 89 ct. — zł. — ct.				
		b) utrzymanie ogrodu botanicznego, utrzymanie i uzupełnienie sadu i szkółek, jakoteż ogrodu warzywnego . . . . 431 „ 47 „ 203 „ 76 „				
		c) druk katalogu i jego rozesłanie . . . . 16 „ 65 „ — „ — „				
		Suma pozycyi 39 { zwyczajne . .	920	01	925	
		nadzwyczajne .	*203*	*76*	*230*	
	40	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone przez zastosowanie stanu inwentarza do potrzeb szkoły .	1.000	—	1.000	
		Suma rubryki V. { zwyczajne . .	5.598	40	5.515	
		nadzwyczajne .	*4.114*	*02*	*3.690*	
		Razem . .	9.712	42	9.205	
VI.		**Podatki i opłaty.**				
	41	Podatek gruntowy i domowy	45	—	45	
	42	Opłata od przeniesienia szkół dublańskich na własność kraju, czwarta rata, *nadzwyczajne*	*226*	*82*	*227*	
		Suma rubryki VI. { zwyczajne . .	45	—	45	
		nadzwyczajne .	*226*	*82*	*227*	
		Razem . .	271	82	272	
VII.	43	**Stacya kontroli nasion**	40	60	100	
—	—	**Koszta nabożeństwa dla uczniów obrz. gr. kat.**, *nadzwyczajne*	*300*	*01*	—	*300*

szkoła rolnicza. — Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie rożnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
129	128					
8	*114*					
—	157	*Wydatki większe*, pokryte, jak wyżej, dochodami z darów na środki naukowe.				
—	*281*					
145	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nie uprawiano całego pola.				
—	102	*Wydatek większy* z powodu odbycia dalszej wycieczki do Tarnowa.				
25	—	*Wydatek* w ogóle *większy* o 39 zł. z powodu, iż ogrodzenie pasieki więcej kosztowało.				
—	*64*					
5	—	Różnice nieznaczne w obec wysokości kredytów.				
26	—					
—	—					
304	387					
34	*459*					
338	846					
	508					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
59	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ stacya otwartą została dopiero w miesiącu Grudniu 1883.				
—	—					

Wydatki i dochody. **A) Wyższa**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 5. Października 1882. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 4. Października 1882. zł.
—		**Rozmaite.**				
	—	*a)* Zwrot do funduszu ochotników wojskowych galicyjskich bezprocentowej pozyczki, udzielonej w r. 1860. gal. Towarzystwu gospod. na potrzeby zakładu rolniczego w Dublanach	4.000	—	—	
	—	*b)* Koszta sporządzenia operatów i szkiców do budować się mającego gmachu szkolnego	1.027	—	—	
	—	*c)* Zasiłek ogrodnikowi zakładowemu	80	—	—	
	—	*d)* Najem mieszkania dla pisarza dyrekcyi . . .	96	—	—	
		Suma . .	5.203	—	—	
		D o c h o d y.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	5.500	—	5.500	
II.	2	**Subwencya z funduszu kultury krajowej** . . .	4.183	24 ½	5.000	
III.		**Opłaty od uczniów.**				
	3	Wpisowe	260	—	350	
	4	Czesne	2.100	—	3.000	
	5	Opłata za ćwiczenia w laboratoryum	417	50	500	
	6	Na bibliotekę	170	—	140	
	7	Na usługę	425	—	480	
		Suma rubryki III. .	3.372	50	4.470	
IV.	8	**Dochód z pasieki**	—	—	230	
V.	9	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu** .	136	—	250	
VI.	10	**Dochód ze stacyi kontroli nasion**	—	—	65	
—		**Rozmaite.**				
	—	Dary na środki naukowe	695	—	—	
	—	Kurs gorzelnictwa w Dublanach, zwrot za ćwiczenia w laboratoryach szkoły	28	—	—	
	—	Zwrot zaliczek z lat ubiegłych	100	—	—	
		Suma . .	823	—	—	
	—	**Dotacya z funduszu krajowego:**				
		a) zwyczajne	26.690	43	17.530	—
		b) nadzwyczajne	*300*	—	—	*300*
		Razem . .	26.990	43	17.530	300
					17.830	

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	4.000	*Wydatki większe* budżetem nieobjęte (LW. 50.836/82, 64.597/82, 46.353/83, 46.742/83 i 47.285/83), z których wydatek *ad a)* znajduje uzasadnienie w uchwałach sejmowych z dnia 24. Lipca 1880. i z dnia 24. Października 1881., jak wyjaśnionem jest przy innych nadzwyczajnych wydatkach w rachunku folwarku str. 133, zaś wydatek *ad b)* w uchwale sejmowej z dnia 16. Października 1883.				
—	1.027					
—	80					
—	96					
—	5.203					
—	—					
817	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ fundusz kultury krajowej tyle tylko do rozporządzenia posiadał (LW. 16.698/84 i 35.498/84).				
90	—	*Dochody* w ogóle *mniejsze* z powodu uwolnień od opłat szkolnych i z powodu mniejszej liczby uczniów.				
900	—					
82	—					
—	30					
55	—					
1.127	30					
1.097						
230	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ w skutek niepomyślnego roku nic nie sprzedano.				
114	—	*Dochód mniejszy* z powodu nieurodzaju.				
65	—	Stacya otwartą została dopiero w miesiącu Grudniu 1883.				
—	695	Dochody te, jako przypadkowe, nie były preliminowane.				
—	28					
—	100					
—	823					
—	9.160	*Dochód większy* w wysokości niedoboru.				
—	—					
—	9.160					

Wydatki i dochody. B) Szkoła parobków

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 5. Października 1882. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel fachowy	1.575	—	920
	2	„ pomocniczy	600	—	600
	3	Docent weterynaryi	—	—	150
	4	Katecheta	174	99	200
	5	Dwaj dozorcy robót ręcznych	540	—	540
	6	Dodatek pięcioletni dla nauczyciela pomocniczego	21	66	22
		Suma rubryki I.	2.911	65	2.432
II.		**Koszta administracyjne**			
	7	Zarząd: *a)* remuneracya dyrektora 200 zł. *b)* potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki, portorya itd. 100 „	300	—	300
	8	Opał i oświetlenie	239	03	240
	9	Utrzymanie budynku szkolnego i ruchomości, ubezpieczenie i kominiarz	260	09	300
		Suma rubryki II.	799	12	840
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	10	Stołowanie	3.385	30	4.032
	11	Odzież, pościel i pranie	1.646	92	1.680
		Suma rubryki III.	5.032	22	5.712
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	12	Zaprzęgi do demonstracyi	213	98	140
	13	Przybory do pisania i nauki uczniów	166	15	120
	14	Przykupno zwierząt do sekcyi	5	50	30
	15	„ modeli, machin i narzędzi	336	36	400
		Suma rubryki IV.	721	99	690
—	—	**Rozmaite:** *a)* Koszta dorożek dla Członków komisyi egzaminacyjnej 13 zł. 60 ct. *b)* Koszta leczenia uczniów 11 „ 44 „ *c)* „ wycieczek naukowych do Lwowa i Żółkwi 37 „ 09 „ *d)* Drobne 3 „ — „	65	13	—
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	1.500	—	1.500
II.		**Opłaty i datki.**			
	2	Opłaty na utrzymanie uczniów	1.160	—	270
	3	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gosp. i innych	—	—	950
		Suma rubryki II.	1.160	—	1.220
III.	4	**Zarobek uczniów**	483	11	504
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	6.387	—	6.450

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	655	Posada nauczyciela fachowego (poz. 1) nie była obsadzoną, jak również i posada docenta weterynaryi (poz. 3), a przedmioty szkolne wykładali profesorowie szkoły wyższej, którym jako wynagrodzenie wypłaconą została wykazana pod poz. 1 kwota (LW. 22.574/83 i 60.929,83). Przekroczenie przy poz. 1 znajduje częściowe pokrycie w poz. 3, a dalsze zupełne pokrycie w większych dochodach z opłat na utrzymanie uczniów (rubr. II. poz. 2 dochodów).				
—	—					
150	—					
25	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryum.				
—	—					
—	—					
175	655					
	480					
—	—					
1	—					
40	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
41	—					
647	—					
33	—	*Wydatki mniejsze*, zastosowane do rzeczywistych potrzeb.				
680	—					
—	74					
—	46					
24	—	*Wydatki* w ogóle *większe* wedle potrzeby.				
64	—					
88	120					
	32					
—	65	*Wydatek większy* budżetem nieprzewidziany. (LW. 23.316/83).				
—	—					
—	890	*Dochód większy*, zależny od liczby uczniów i stanu zamożności tychże.				
950	—	W roku tym nie było żadnego dochodu.				
950	890					
60						
21	—	*Dochód* nieznacznie *mniejszy* z powodu zmienności tej rubryki.				
63	—	*Dochód mniejszy* w wysokości niedoboru.				

III. alegat. Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1883 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		Wydatki.						
I.	1—14	Wydatki na gospodarstwo	9.038	47	1.165	69	10.204	16
II.	15	Torfiarnia	31	56	—	—	31	56
III.	16—18	Podatki i opłaty	596	67	—	—	596	67
IV.	19—20	Spłata kapitałów i odsetków dłużnych	2.739	40	—	—	2.739	40
V.	21	Rozmaite nieprzewidziane	440	67½	—	—	440	67½
—	—	Nadzwyczajne wydatki na melioracye łąk i drenowanie pól	—	—	2.048	51	2.048	51
—	—	Inne nadzwyczajne wydatki	—	—	4.791	43	4.791	43
—	—	Nadwyżka dochodów	3.182	80	—	—	3.182	80
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	16.029	57½	8.005	63	24.035	20½
		Dochody.						
I.	1—4	Dochody z gospodarstwa	11.720	—	—	—	11.720	—
II.	5	Z torfiarni	—	—	—	—	—	—
III.	6—7	Dochody z propinacyi i młyna	420	—	—	—	420	—
IV.	8	Rozmaite nieprzewidziane	201	76½	—	—	201	76½
—	—	Pożyczki zaciągnięte	11.693	44	—	—	11.693	44
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych	24.035	20½	—	—	24.035	20½

Stan majątku

Stan czynny.

Należytości czynne w rubrykach dochodów:		Szczegół.	Ogół.
1. bieżące		211 zł. 05 ct.	
2. z lat ubiegłych: *a)* za zboże (rubr. I. poz. 1 *a*)	93 zł. 24½ ct.		
b) z najmu pól i łąk (rubr. I. poz. 2)	106 „ 35 „		
c) za nabiał (rubr. I. poz. 3 *a*)	9 „ 09 „		
d) z młyna (rubr. III. poz. 7)	110 „ — „		
e) z funduszu budowy laboratoryum chemicznego w Dublanach (rubr. IV. poz. 8):			
α) za kamień 360 zł. — ct.			
β) wartość materyałów budowl. 1.351 „ 40 „	1.711 „ 40 „	2.030 „ 08½ „	2.241 zł. 13½ ct.
Czysty stan bierny			57.318 „ 53 „
Zgodnie ze sumą stanu biernego			**59.559 zł. 66½ ct.**

LW. 15.145/1885.

w Dublanach.

Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 7. Paźdz. 1882.		Kredyt dodatkowy z d. 4. Paźdz. 1882.	Razem	Wynikłości są zatem:						Należytości			
				mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
6.570	900	—	7.470	—	—	2.468	266	—	2.734	—	—	—	—
200	—	—	200	168	—	—	—	168	—	—	—	—	—
720	215	—	935	123	215	—	—	338	—	—	—	—	—
3.120	—	—	3.120	381	—	—	—	381	—	—	—	11.600	—
50	—	—	50	—	—	391	—	—	391	—	—	—	—
—	—	2.500	2.500	—	451	—	—	451	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	4.791	—	4.791	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	3.183	—	—	3.183	—	—	—	—
10.660	1.115	2.500	14.275	672	666	6.042	5.057	1.338	11.099	—	—	11.600	—
									9.761				
10.690	—	—	10.690	—	—	1.030	—	—	1.030	191	05	—	—
200	—	—	200	200	—	—	—	200	—	—	—	—	—
360	—	—	360	—	—	60	—	—	60	20	—	—	—
50	—	—	50	—	—	152	—	—	152	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	11.694	—	—	11.694	—	—	—	—
475	—	2.500	2.975	475	2 500	—	—	2.975		—	—	—	—
11.775	—	2.500	14.275	675	2.500	12.936	—	3.175	12.936	211	05	—	—
									9.761				

z końcem roku 1883.

Stan bierny.

Należytości bierne w rubrykach wydatków:		Szczegół.	Ogół.
1. bieżące		11.600 zł. — ct.	
2. z lat ubiegłych: *a)* należytość rządowa od przeniesienia własności folwarku (rubr. III. poz. 18)	2.142 zł. — ct.		
b) kapitały dłużne Towarzystwu kred. ziemsk. (rubr. IV. poz. 19)	5.817 „ 66½ „		
c) kapitał dłużny gal. Towarzystwu gosp. (rubr. IV. poz. 20) . .	40.000 „ — „	47.959 „ 66½ „	59.559 zł. 66½ ct.
Suma stanu biernego . .			**59.559 zł. 66½ ct.**

Wydatki. **Folwark**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 7. Października 1882. zł.
		Wydatki.			
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**			
	1	Płace i zasługi	1.540	26	1.200
	2	Najem robotnika	3.079	17	2.400
	3	Dokupno nasienia	102	51	150
	4	„ nawozów dopełniających	193	28	200
	5	„ karmy, owsa, grysu i makuchów	2.869	06	1.200
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	215	30	250
	7	Utrzymanie budynków	141	61	150
	8	„ i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni: *a)* zwyczajne	343	44	300
		b) nadzwyczajne . . .	*455*	—	*400*
	8a	Na postawienie kuźni, *nadzwyczajne*	*710*	*69*	*500*
	9	Utrzymanie rowów i dróg	21	—	50
	10	Zabezpieczenie od pożaru, gradobicia i zarazy . . .	216	48	400
	11	Kuchnia folwarczna	223	47	150
		Do przeniesienia } zwyczajne . .	8.945	58	6.450
		} *nadzwyczajne* .	*1.165*	*69*	*900*

w Dublanach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	340	*Wydatek większy*, ponieważ z pozycyi tej wypłacono administratorowi folwarku tantyemę od czystego zysku za r. 1882. w kwocie 600 zł. 41 ct. (LW. 8.121/84).				
—	679	*Wydatek większy* z powodu opóźnionej wiosny i niepogodnego czasu aż do żniw, w skutek czego robociznę dokonywać musiano z pospiechem kosztowniejszymi najemnikami, niż zwykle. Nadto poniesiono z tej pozycyi niepreliminowany koszt wywózu stawarki w kwocie 275 zł.				
47	—	*Wydatki mniejsze* wedle potrzeby.				
7	—					
—	1.669	*Wydatek większy*. Z powodu powszechnego wymarznięcia koniczyn, rajgrasów i lucerny, zbiór paszy był w porównaniu z normalnym o 200% mniejszym, a nadto i zbiór buraków pastewnych z przyczyny opóźnionego sadzenia okazał się niepomyślnym. Natomiast uzyskano znacznie większy dochód ze sprzedaży przychowku (rubr. I. poz. 3 doch.), którego hodowla, połączona z pozyskaniem większej ilości nawozu, obejść się nie mogła bez odpowiedniego dokupna pasz.				
35	—	*Wydatki mniejsze* z powodu ograniczenia się do koniecznych potrzeb.				
8	—					
—	43	*Wydatek większy*, ponieważ zakupiono z tej pozycyi narzędzia do transportu mleka za kwotę 66 zł. 35 ct. (LW. 21.668/83).				
—	*55*	Wydatek poniesiony na zapłacenie reszty należytości za zakupioną w r. 1882. młócarnię, której ugodzona cena wynosiła 855 zł.				
—	*211*	*Wydatek większy*, ponieważ obok kosztów postawienia budynku poniesiono nadto z tej pozycyi koszta zakupna sprzętów, naczyń i przyborów, niezbędnie potrzebnych do wewnętrznego urządzenia kuźni.				
29	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ stan rowów i dróg nie wymagał większego nakładu.				
183	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu korzystniejszej dywidendy asekuracyjnej i że z przyczyny nieurodzaju zabezpieczono od gradu mniejszą przestrzeń pól obsianych.				
—	73	*Wydatek większy*, ponieważ oprócz utrzymywanej na wikcie zwykłej służby pobierał wikt folwarczny także kowal zakładowy.				
309	2.804					
—	*266*					

Wydatki. **Folwark**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 7. Października 1882. zł.
I.		Z przeniesienia { zwyczajne	8.945	58	6.450
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	*1.165*	*69*	*900*
	12	Koszta kancelaryjne	47	35	25
	13	Światło i smarowidło	45	54	45
	14	Kultura lasu	—	—	50
		Suma rubryki I. { zwyczajne	9.038	47	6.570
		Suma rubryki I. { *nadzwyczajne*	*1.165*	*69*	*900*
		Razem	10.204	16	7.470
II.	15	**Torfiarnia**	31	56	200
III.		**Podatki i opłaty.**			
	16	Podatek gruntowy	544	71	675
	17	„ dochodowy z młyna i propinacyi	51	96	45
	18	Należytość od przeniesienia własności folwarku, *nadzw.*	—	—	*215*
		Suma rubryki III. { zwyczajne	596	67	720
		Suma rubryki III. { *nadzwyczajne*	—	—	*215*
		Razem	596	67	935
IV.		**Spłata kapitałów i odsetków dłużnych.**			
	19	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu:			
		a) 77 i 78 rata kapitału od pożyczki 10.000 złr. m. k. 468 zł. 23 ct.			
		4% odsetki 56 „ 77 „ 525 zł. — ct.			
		b) 8 i 9 rata kapitału od pożyczki 5.000 zł. w. a. 60 zł. 16 ct.			
		5% odsetki 239 „ 84 „ 300 „ — „			
		c) półroczna prowizya od pożyczki 11.600 zł. za czas od 1. Lipca do 31. Grudnia 1883. i należytość za wygotowanie listów zastawnych 314 „ 40 „	1.139	40	1.520
	20	Renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarskiemu	1.600	—	1.600
		Suma rubryki IV.	2.739	40	3.120

w Dublanach. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
309	2.804					
—	*266*					
—	22	*Wydatek większy* z powodu zwrócenia syndykowi Wydziału krajowego kosztów kancelaryjnych z r. 1882., poniesionych w sprawach tego funduszu.				
—	1					
50	—	*Wydatek mniejszy.* Dla spóźnionej wiosny wykonanie odpowiednich robót w lesie było niemożliwem.				
359	2.827					
—	*266*					
359	3.093					
	2.734					
168	—	*Wydatek mniejszy.* Kopania torfu zaniechano w tym roku zupełnie z powodu, iż łąki przez całe lato były stale zalane wodą, i niemiano potrzebnych do suszenia torfu urządzeń; ograniczono się zatem na postawieniu tylko małej szopy ze starych materyałów kosztem 31 zł. 56 ct.				
130	—	*Wydatek mniejszy* na podstawie obliczenia c. k. Urzędu				
—	7	*Wydatek większy* podatkowego.				
215	—	Należytość nie płynna.				
130	7					
215	—					
345	7					
338						
		ad a) Pożyczka zaciągnięta wynosiła 10.000 złr. m. k., czyli . 10.500 zł. — ct. w.a. do końca r. 1883. spłacono 9.433 „ 51½ „ „ pozostaje dług . 1.066 zł. 48½ ct. w.a.				
		ad b) Pożyczka zaciągnięta wynosiła 5.000 zł. — ct. w.a. do końca r. 1883. spłacono . 248 „ 82 „ „ pozostaje dług . 4.751 zł. 18 ct. w.a.				
		ad c) Spłata rat annuitetowych od pożyczki 11.600 zł. rozpoczęła się dopiero w r. 1884., w tym roku zaś poniesiono tylko półroczną opłatę odsetków, — i z tego powodu *wydatek* w ogóle jest *mniejszym.*				
381	—		—	—	11.600	—
—	—		—	—	—	—
381	—		—	—	11.600	—

Wydatki. **Folwark**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie			Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 7. Października 1882. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 4. Października 1882. zł.
V.	21	**Rozmaite nieprzewidziane:**						
		a) Przedpłata na dziennik ustaw państw. za r. 1883.	2 zł.	— ct.				
		b) Zakupno 30 sążni sieci na włok . .	15 „	30 „				
		c) Koszta przeprowadzenia projektu melioracyjnego	37 „	— „				
		d) Zwrot niedoboru z rachunku eksploatacyi torfu z r. 1882.	28 „	33 „				
		e) Koszta i należytości rządowe od pożyczki 11.600 zł., zaciągniętej na hipotekę dóbr Dublany	159 „	91½ „				
		f) Koszta zakupna 3 warchlaków rasy „York“	49 „	29 „				
		g) „ reprezentacyi obszaru dworskiego w r. 1883.	19 „	42 „				
		h) Lekarstwa	6 „	29 „				
		i) Koszta rogatek, posyłek i jazd w interesach folwarku	102 „	98 „				
		k) Różne drobne	20 „	15 „	440	67½	50	
—		**Nadzwyczajne wydatki.**						
	—	Melioracye łąk i drenowanie pól			*2.048*	*51*	—	*2.500*
—	—	**Inne nadzwyczajne wydatki:**						
		a) Budowa szopy na zboże (reszta kosztów)	*310* zł.	*68* ct.				
		b) Wyrób cegły	*1.477* „	*22* „				
		c) Zakupno bydła	*3.003* „	*53* „	*4.791*	*43*	—	

w Dublanach. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie rożnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	391	*Wydatki większe*, spowodowane konieczną potrzebą (LW. 4.431/83, 16.455/83, 26.493/83, 37.980/83, 41.744/83, 41.863/83 i 42.376/83).				
451	—	*Wydatek mniejszy.* Spóźniona wiosna i ciągłe prawie słoty utrudniały wykonanie robót melioracyjnych, w skutek czego przyzwolona kwota nie została wyczerpaną.				
—	*4.791*	Wydatki nadzwyczajne *ad a)* i *c)* poniesione zostały na rachunek kredytów, przyzwolonych uchwałami sejmowemi z dnia 24. Lipca 1880. i 24. Października 1881. w kwocie . . . 26.788 zł. — ct. Na poczet tych kredytów wydano po koniec roku 1882. (patrz zamknięcie za rok 1882. str. 109) kwotę . . 24.453 zł. 89½ ct. W r. 1883. wydano: 1) w rachunku folwarku *ad a)* na budowę szopy 310 zł. 68 ct. *ad c)* na zakupno bydła . 3.003 „ 53 „ 2) w rach. wyż. szkoły rolu. poz. 22 na budowę studni 1.205 „ 20 „ rubr. „Rozmaite“ lit. *a)* (str 122) spłata poż. do fund. ochotn. wojsk. galic. 4.000 „ — „ 8.519 „ 41 „ Ogółem wydano . . . 32.973 „ 30½ „ zatem przekroczono przyzwolone kredyta o kwotę . . . 6.185 zł. 30½ ct.				

Wydatki i dochody. Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 7. Października 1882. zł.
—	—	**Nadwyżka dochodów** (pozostałość z rachunku), oddana do funduszu krajowego	3.182	80	—
		D o c h o d y.			
I.		**Dochody z gospodarstwa.**			
	1	*a*) Ze sprzedaży ziemiopłodów . . 3.928 zł. 85½ ct.			
		b) Za owies i siano dostarczone szkołom 598 „ 23 „	4.527	08½	5.000
	2	Z wynajętych ról, łąk i pastwisk	907	91	800
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) Krowiarnia: α) mleko	2.618	56½	2.800
		β) przychowek	1.177	58	500
		γ) sprzedane braki	1.119	90	400
		Do przeniesienia . .	10.351	04	9.500

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		ad b) Wyrób cegły na zapas dla budowy szkoły (uchwała sejmowa z dnia 16. Października 1883.), którego koszt w swoim czasie zostanie zwróconym z kredytów przeznaczonych na tąże budowę.				
—	3.183	Nadwyżka dochodów powstała w skutek wpływu z zaciągniętej pożyczki na majętność dublańską w kwocie 11.693 zł. 44 ct. (Patrz w dochodach rubr. „Pożyczki zaciągnięte“ str. 136). — Właściwy wynik obrotu funduszu folwarku w porównaniu z budżetem przedstawia się następująco: Wydatki w ogóle bez nadwyżki dochodów wynosiły . . . . . 20.852 zł. 40½ ct. a po strąceniu nadzwyczajnych 6.839 „ 94 „ wydatki czysto budżetowe wynoszą 14.012 zł. 46½ ct. Dochody budżetowe z wyłączeniem pożyczki wynosiły . . . 12.341 „ 76½ „ niedobór . . 1.670 zł. 70 ct. Dotacya budżetem przyzwolona wynosiła . . . . . 475 „ — „ okazuje się zatem wynik obrotu w porównaniu z budżetem niekorzystniejszym o różnicę w kwocie 1.195 zł. 70 ct.				
473	—	*Dochód mniejszy* z powodu powszechnego nieurodzaju.	—	—	—	—
—	108	*Dochód większy* wedle zawartych umów.	191	05	—	—
182	—	*Dochód mniejszy* z powodu żywienia krów gorszą paszą na skutek nieurodzajów.	—	—	—	—
—	678	*Dochód większy*, ponieważ ilość przychowku była większą i korzystniej rozsprzedaną została.	—	—	—	—
—	720	*Dochód większy* z powodu uzupełnienia stajni przykupnem „Anglerów“, a natomiast wysprzedania większej ilości wybrakowanych krów starych.	—	—	—	—
655	1.506		191	05	—	—

Dochody. **Folwark**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 7. Października 1882. zł.	Kredyt dodatkowy z dnia 4. Października 1882. zł.
I.	3	Z przeniesienia . .	10.351	04	9.500	
		b) Nierogacizna	174	85	100	
		c) Owce	174	11	40	
		d) Ryczałt od szkół rolniczych za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół	1.000	—	1.000	
	4	Z lasu	20		50	
		Suma rubryki I.	11.720	—	10.690	
II.	5	**Z torfiarni**	—	—	200	
III.		**Dochody z propinacyi i młyna.**				
	6	Z propinacyi	420	—	340	
	7	Z młyna	—	—	20	
		Suma rubryki III. .	420	—	360	
IV.	8	**Rozmaite nieprzewidziane**	201	76½	50	
—		**Pożyczki zaciągnięte.**				
	—	Od galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego na hipotekę dóbr Dublany	11.693	44	—	
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego:** *a*) zwyczajne . . .	—	—	475	—
		b) *nadzwyczajne* . .	—	—	—	*2.500*
		Razem . . .	—	—	475	2.500
					2.975	

w Dublanach. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
655	1.506		191	05	—	—
—	75	*Dochód większy* z powodu korzystnej rozsprzedaży.	—	—	—	—
—	134	*Dochód większy* uzyskany ze sprzedaży wełny z ubiegłego roku i wybrakowanych starych owiec.	—	—	—	—
—	—					
30	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ nie było większej sprzedaży.	—	—	—	—
685	1.715		191	05	—	—
	1.030					
200	—	Nie było żadnego dochodu z powodów, wyjaśnionych przy rubr. II. poz. 15 wydatków.				
—	80	*Dochód większy* wynika z podniesienia czynszu dzierżawnego.	—	—	—	—
20	—	Czynsz dzierżawny podany do egzekucyi.	20	—	—	—
20	80		20	—	—	—
	60					
—	152	*Dochód większy* otrzymany od szkół rolniczych jako wynagrodzenie za utrzymanie koni do ćwiczeń w tresurze.				
—	11.694	Pożyczka ta została zaciągniętą w myśl uchwały sejmowej z dnia 24. Października 1881. na pokrycie nadzwyczajnych potrzeb szkół rolniczych i folwarku w Dublanach, poniesionych w roku 1882. i 1883. Z tytułu tej pożyczki wpłynął do funduszu kapitał w 5% listach zast. galic Tow. kredytowego ziemskiego im. wartości . . . . . 11.600 zł. które spieniężone po kursie 99 zł. 25 ct. uczyniły . . . . . 11.513 zł. — ct. a z doliczeniem należytości za kupony . . . 180 „ 44 „ przyniosły dochodu . . . 11.693 zł. 44 ct. (LW. 46.353/83).				
475	—	*Dochód mniejszy* z powodu, iż pożyczka wyżej wzmiankowana pokryła nietylko cały niedobór funduszu, ale nadto pozostawiła nadwyżkę dochodów, którą zwrócono do funduszu krajowego. (Patrz wyjaśnienie w wydatkach przy rubr. „Nadwyżka dochodów“).				
2.500	—					
2.975	—					

Wydatki i dochody. **IV. aleg. Kurs gorzelnictwa**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 23. Września. 1882. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Kierownik kursu	250	—	250
	2	Prelegenci za wykłady:			
		a) arytmetyki, geometryi i stereometryi	88	—	88
		b) fizyki	62	50	62
		c) chemii	100	—	100
		d) gorzelnictwa	250	—	250
		e) o maszynach	125	—	125
		f) o opodatkowaniu	60	—	60
		g) o rachunkowości	40	—	60
		h) za ćwiczenia w laboratoryum	150	—	150
		Suma rubryki I.	1.125	50	1.145
II.		**Koszta administracyjne.**			
	3	Druki, inseraty, portorya itp.	20	91	15
	4	Koszta przewozu prelegentów	37	86	20
		Suma rubryki II.	58	77	35
III.		**Potrzeby naukowe.**			
	5	Szkole rolniczej w Dublanach za użycie laboratoryum	28	—	40
	6	Wycieczki profesorów z uczniami	3	18	25
	7	Książki i czasopisma	45	80	45
		Suma rubryki III.	76	98	110
IV.	8	**Zapomogi dla uczniów**	260	—	250
V.	9	**Rozmaite drobne wydatki**	5	34	5
		Suma wydatków	**1.526**	**59**	**1.545**
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	1.000	—	1.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	—	—	240
III.	3	**Rozmaite przypadkowe**	—	—	—
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	526	59	305
		Suma dochodów	**1.526**	**59**	**1.545**

LW. 15.145/1885.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	—					
—	1					
—	—					
—	—					
—	—					
20	—	*Wydatek mniejszy* z powodu mniejszej ilości godzin wykładowych.				
—	—					
20	1					
19						
—	6	*Wydatek większy*				
—	18	*Wydatek większy*				
—	24					
12	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeb.				
22	—	*Wydatek mniejszy*				
—	1					
34	1					
33						
—	10	*Wydatek większy*				
—	—					
52	34					
18						
—	—					
240	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ nie było zamożniejszych uczniów, za którychby opłaty szkolne ściągnąć było można.				
—	—					
—	222	Przekroczenie dotacyi spowodowane zostało mniejszym dochodem w rubr. II. poz. 2.				
240	222					
18						

V. alegat. Szkoła rolnicza i

Liczba rubr. budżetu	poz.	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1883. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	Razem zł.	ct.
		A) Szkoła rolnicza.						
		Wydatki.						
I.	1-7	Płace nauczycieli	11.178	38	—	—	11.178	38
II.	8-11	Inne płace, tudzież zasługi	1.203	06	—	—	1.203	06
III.	12-22	Koszta administracyjne	4.418	19	177	55	4.595	74
IV.	23-30	Utrzymanie uczniów	11.519	92	—	—	11.519	92
V.	31-36	Potrzeby naukowe	1.802	13	1.474	26	3.276	39
—	—	Rozmaite	203	62	—	—	203	62
—	—	Nadzwyczajne wydatki	—	—	14.097	18	14.097	18
		Suma wydatków rzeczywist., budżetem objętych	30.325	30	15.748	99	46.074	29
		Dochody.						
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.000	—	—	—	5.000	—
II.	2-3	Opłaty od uczniów	9.345	—	—	—	9.345	—
III.	4	Dochód z gospodarstwa i spiżarni	247	31	—	—	247	31
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	31.481	98	—	—	31.481	98
		Suma dochodów rzeczywist., budżetem objętych	46.074	29	—	—	46.074	29
		B) Szkoła ogrodnicza.						
		Wydatki.						
I.	1-2	Płace nauczycieli	900	—	—	—	900	—
II.	3-8	Koszta administracyjne	603	02	—	—	603	02
III.	9-10	Utrzymanie uczniów	900	—	—	—	900	—
IV.	11-14	Potrzeby naukowe	559	82	128	71	688	53
		Suma wydatków rzeczywist., budżetem objętych	2.962	84	128	71	3.091	55
		Dochody.						
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2.000	—	—	—	2.000	—
II.	2	Z ogrodu za ogrodowizny, szczepy i owoce	865	06	—	—	865	06
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	226	49	—	—	226	49
		Suma dochodów rzeczywist., budżetem objętych	3.091	55	—		3.091	55

Stan majątku z końcem roku 1883.

Szkoła rolnicza.

Stan czynny.

Należytości czynne z roku bieżącego: *a)* w rubrykach wydatków . 80 zł.
b) „ „ dochodów . 10 „ 90 zł.

Stan bierny.

Należytości bierne . . . . . — „

Czysty stan czynny 90 zł.

LW. 15.680/1885.

ogrodnicza w Czernichowie.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. Października 1882.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
11.770	—	11.770	592	—	—	—	592	—	80	—	—	—
1.325	—	1.325	122	—	—	—	122	—	—	—	—	—
3.038	180	3.218	—	2	1.380	—	—	1.378	—	—	—	—
7.895	—	7.895	—	—	3.625	—	—	3.625	—	—	—	—
1.760	1.210	2.970	—	—	42	264	—	306	—	—	—	—
—	—	—	—	—	204	—	—	204	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	14.097	—	14.097	—	—	—	—
25.788	1.390	27.178	714	2	5.251	14.361	714	19.610	80		—	—
								18.896				
5.000	—	5.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.140	—	7.140	—	—	2.205	—	—	2.205	10	—	—	—
100	—	100	—	—	147	—	—	147	—	—	—	—
14.938		14.938	—	—	16.544	—	—	16.544	—	—	—	
27.178		27.178	—	—	18.896	—	—	18.896	10	—	—	—
900	—	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
470	—	470	—	—	133	—	—	133	—	—	—	—
900	—	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
425	480	905	—	351	135	—	216	—	—	—	—	—
2.695	480	3.175	—	351	268	—	216	133	—	—	—	—
							83					
2.000	—	2.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
350	—	350	—	—	515	—	—	515	—	—	—	—
825	—	825	598	—	—	—	598	—	—	—	—	—
3.175	—	3.175	598	—	515	—	598	515	—	—	—	—
							83					

Wydatki. A) Szkoła rolnicza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. Października 1882. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel fachowy, zarazem dyrektor	2.338	29	2.060
	2	2 nauczycieli fachowych do nauk zawodowych . . .	2.880	—	2.880
	3	2 „ „ „ „ zasadniczych . . .	2.480	01	2.480
	4	Kapelan i katecheta	800	04	800
	5	2 adjunktów	1.600	04	1.600
	6	2 asystentów	450	—	1.200
	7	Ogrodnik i ekonom, jako docenci, i instruktor . . .	550	—	750
		Suma . .	11.098	38	11.770
	—	Zaliczki udzielone na płace . . . . 478 zł.			
		po potrąceniu ściągniętych rat bieżących . . 398 „	80	—	—
		Suma rubryki I. . .	11.178	38	11.770
II.		**Inne płace, tudzież zasługi.**			
	8	Kasyer	600	—	660
	9	Chłopiec do usług w laboratoryum chemicznem . . .	140	—	215
	10	Sługa szkolny	192	—	250
	11	Stróż i pomocnik stróża	271	06	200
		Suma rubryki II. . .	1.203	06	1.325
III.		**Koszta administracyjne.**			
	12	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły i dla Delegata Wydziału krajowego . . . . . 541 zł. 44 ct.			
		b) potrzeby kancelaryjne szkoły . . 42 „ 92 „			
		c) druki i inseraty . . . . 141 „ 16 „			
		d) portorya i przesyłki . . . 63 „ 29 „			
		e) koszta podróży w interesach zakładu 707 „ 99 „	1.496	80	1.250
		Do przeniesienia .	1.496	80	1.250

w Czernichowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	278	*Wydatek większy*, ponieważ uwolnionemu od obowiązków dyrektorowi Brokłowi wypłacono z tej pozycyi odprawę w kwocie 300 zł. (LW. 56.203/83).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
750	—	*Wydatek mniejszy* z powodu nieobsadzenia jednej posady asystenta i z powodu interkalaryum w posadzie drugiego asystenta.				
200	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ ekonom nie sprawował funkcyi docenta.				
950	278					
—	80	*Wydatek niepreliminowany* zarachowuje się na stałą rubrykę w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 14. Października 1874.	80	—	—	—
950	358		80	—	—	—
592						
60	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ kasyer pobierał tylko podwyższoną płacę 600 zł. bez wiktu i opału (LW. 16.138/81).				
75	—	*Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 62 zł. na podstawie umówionych wynagrodzeń.				
58	—					
—	71					
193	71					
122						
—	247	*Wydatek większy* wedle potrzeby.				
—	247					

Wydatki. **A) Szkoła rolnicza**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. Października 1882. zł.
III.		Z przeniesienia .	1.496	80	1.250
	13	Opał	612	91	300
	14	Oświetlenie	237	59	128
	15	Utrzymanie budynków:			
		a) zwyczajne	1.028	04½	700
		b) nadzwyczajne	*177*	*55*	*180*
	16	Zabezpieczenie budynków od pożaru	19	14	60
	17	Płaca kominiarza	15	—	60
	18	Sprzęty i ruchomości	463	26	100
	19	Koszta lustracyi zakładu	200	—	200
	20	Koszta nabożeństwa	53	19	40
	21	Lekarz i apteka	129	84	100
	22	Rozmaite nieprzewidziane	162	41½	100
		Suma rubryki III. { zwyczajne .	4.418	19	3.038
		nadzwyczajne .	*177*	*55*	*180*
		Razem . .	4.595	74	3.218
IV.		**Utrzymanie uczniów.**			
	23	Żywność	7.509	35	5.100
	24	Opał do kuchni	420	—	400
	25	Służba kuchenna i sprzęty	676	97	655
	26	Odzież	2.305	69	1.360
	27	Naczynia stołowe	76	43	50
	28	Pościel	379	75	100
	29	Pranie bielizny i pościeli	149	73	130
	30	Rozmaite nieprzewidziane	2	—	100
		Suma rubryki IV. . .	11.519	92	7.895

w Czernichowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	247					
—	313	*Wydatki większe* wedle potrzeby.				
—	110					
—	328	*Wydatek* w ogóle *większy* o 326 zł., ponieważ w skutek wybudowania nowego domu dla nauczycieli koszta robót adaptacyjnych w opróżnionych ubikacyach były większe.				
2	—					
41	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż Towarzystwo ubezpieczeń zwróciło znaczniejszą dywidendę za rok ubiegły.				
45	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ płacono niższe wynagrodzenie kominiarzowi.				
—	363	*Wydatek większy* z powodu sprawienia szaf dla gabinetów i mebli dla kancelaryi zarządu.				
—	—					
—	13	*Wydatek większy* wedle potrzeby.				
—	30	*Wydatek większy*				
—	62	*Wydatek większy*, ponieważ z pozycyi tej wypłacono: za najem mieszkania dla jednego z profesorów 34 zł. 25 ct., za leczenie w szpitalu krakowskim chorej gospodyni 18 zł. 45 ct. i za podwody na pogrzeb Delegata Wydziału krajowego 6 zł. — razem 58 zł. 70 ct.				
86	1.466					
2	—					
88	1.466					
	1.378					
—	2.409	Ilość uczniów była większą o 16 od cyfry przewidzianej budżetem, w skutek czego i *wydatki* na utrzymanie były *większe*.				
—	20					
—	22					
—	946					
—	26					
—	280					
—	20					
98	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zmienności wydatków tego rodzaju.				
98	3.723					
	3.625					

Wydatki. A) Szkoła rolnicza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. Października 1882. zł.
V.		**Potrzeby naukowe.**			
	31	Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla nauczyciela rolnictwa . . . — zł. — ct.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . . — „ — „			
		c) „ „ anatomii i fizyologii . 14 „ 40 „			
		d) „ „ weterynaryi . . . 97 „ 84 „			
		e) „ „ botaniki . . . 58 „ 78 „			
		f) „ „ chemii rolniczej }			
		g) „ „ „ zwierząt } . . — „ — „			
		h) „ „ fizyki . . . . — „ 91 „			
		i) „ „ miernictwa . . . 20 „ — „	191	93	210
	32	Zbiory i muzea:			
			zwycz.	*nadzwycz.*	
		a) zbiór rolniczy . . 20 zł. 81 ct.	303 zł. — ct.		
		b) „ hodowlany . . 95 „ 51 „	294 „ 53 „		
		c) „ fizykalny . . 367 „ 07 „	503 „ 13 „		
		d) „ botaniczny . . — „ — „	64 „ 60 „		
		e) „ zoologiczny . . 50 „ — „	50 „ — „		
		f) „ mechaniczny . . 50 „ — „	— „ — „		
		g) „ mineralogiczny . 4 „ 93 „	71 „ — „		
		h) „ technologiczny . 4 „ 95 „	— „ — „		
		i) „ okazów leśnych . — „ — „	— „ — „		
		k) „ „ ogrodniczych — „ — „	— „ — „		
		l) „ „ weterynaryjnych 11 „ — „	— „ — „		
		m) „ narzędzi rolniczych i matematycznych . . 1 „ 90 „	98 „ — „		
		n) zbiór modeli do budownictwa 10 „ — „	90 „ — „		
		o) „ „ „ geografii fizykalnej . . . — „ — „	— „ — „		
		Suma pozycyi 32 } zwyczajne .		616	17	450
		Suma pozycyi 32 } *nadzwyczajne* .		*1.474*	*26*	*1.210*
	33	Laboratorya:			
		a) laboratoryum chemiczne . . . 44 zł. 26 ct.			
		b) „ roślinno-fizyologiczne . . — „ — „			
		c) „ zoologiczne . . . — „ — „		44	26	300
	34	Biblioteka i czytelnia:			
		a) przykupno dzieł . . . . 523 zł. 32 ct.			
		b) oprawa książek . . . . 82 „ 01 „			
		c) czasopisma . . . . . 182 „ 12 „		787	45	500
	35	Utrzymanie pola doświadczalnego . . .		—	—	—
	36	Wycieczki naukowe uczniów z nauczycielami . . .		162	32	300
		Suma rubryki V. } zwyczajne .		1.802	13	1.760
		Suma rubryki V. } *nadzwyczajne* .		*1.474*	*26*	*1.210*
		Razem . .		3.276	39	2.970

w Czernichowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
18	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
		Wydatki większe, ponieważ w roku ubiegłym dla braku miejsca na pomieszczenie przedmiotów muzealnych zużytkowano małą tylko część z kwot przyzwolonych. Z tego powodu w tym roku poniesione zostały większe wydatki.				
—	166					
—	*264*					
256	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
		Wydatek większy z powodu dalszego kompletowania biblioteki szkolnej i z powodu utrzymywania znaczniejszej ilości czasopism fachowych.				
—	288					
—	—					
138	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
412	454					
—	*264*					
412	718					
	306					

Wydatki. A) Szkoła rolnicza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. Października 1882. zł.
—	—	**Rozmaite:**				
		a) Koszta przesiedlenia się do Czernichowa prof. Kuhla i Graffa . .	106 zł. 21 ct.			
		b) Koszta z powodu pogrzebu prezesa Kuratoryi	55 „ 41 „			
		c) Honoraryum za naukę spiewu w zakładzie	34 „ — „			
		d) Drobne wydatki	8 „ — „	203	62	—
—		**Nadzwyczajne wydatki.**				
	—	I. Budowa pomieszkań nauczycielskich i muru obwodowego:				
		a) koszta administracyjne . . .	*155* zł. — ct.			
		b) zakupno materyałów i inne potrzeby budowlane	*695* „ *16* „			
		c) opłata rzemieślników . . .	*3.835* „ *62½* „			
		d) najem robotnika	*114* „ *56* „			
		e) drobne	— „ *90* „			
		f) budowa muru obwodowego . .	*995* „ *37½* „	*5.796*	*62*	—
	—	II. Przebudowanie gmachu szkolnego:				
		a) roboty murarskie	*3.340* zł. *99* ct.			
		b) „ ciesielskie	*2.872* „ *78* „			
		c) „ stolarskie	*533* „ *80* „			
		d) „ kaflarskie	*78* „ *30* „			
		e) „ ślusarskie	*371* „ *17* „			
		f) „ kowalskie	*144* „ *76* „			
		g) „ lakiernicze	*207* „ *68* „			
		h) „ malarskie	*120* „ *54* „			
		i) „ blacharskie	*384* „ *85* „			
		k) „ szklarskie	*137* „ *32* „			
		l) rozmaite	*108* „ *37* „	*8.300*	*56*	—
		Suma wydatków *nadzwyczajnych* .		*14.097*	*18*	—

w Czernichowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	204	*Wydatek większy*, niepreliminowany, spowodowany konieczną potrzebą.				
—	5.797	*ad I* Na budowę pomieszkań dla nauczycieli przeznaczył W. Sejm uchwałą z dnia 10. Października 1881. sumę 12.000 zł., pożyczyć się mającą na majętność Czernichowską. Pożyczki tej dotąd nie zaciągnięto. Z powodu tego wydatki łożone na budowę, na razie pokrywane są zastępczo dotacyą z funduszu krajowego. Na rachunek przyzwolonego kredytu w kwocie . . 12.000 zł. — ct. wydano: w roku 1882. 6.844 zł. 56½ ct. „ „ 1883. 5.796 „ 62 „ razem wydano . . . 12.641 „ 18½ „ zatem przekroczono kredyt o kwotę 641 zł. 18½ ct.				
—	8.300	*ad II* Wydatek ten również pokryty zastępczo dotacyą z funduszu krajowego, w swoim czasie zwróconym zostanie funduszowi krajowemu z przyznanej przez c. k. Rząd na budowę III. części gmachu szkolnego subwencyi w kwocie 12.000 zł. (LW. 54.119/81). Na poczet tej subwencyi zapłacił już c. k. Rząd w roku 1881. tytułem pierwszej raty kwotę 4.000 zł., która na razie ulokowaną została w tutejszej galicyjskiej Kasie oszczędności na rzecz osobnego funduszu budowy gmachu szkolnego w Czernichowie (patrz zamknięcie tegoż funduszu), zaś resztę w kwocie 8.000 zł. zapłacił w roku 1884. — i w tymże roku zwrócone zostały funduszowi krajowemu zastępczo poniesione wydatki na budowę.				
—	14.097					

Dochody. A) Szkoła rolnicza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. Paźdz. 1882. zł.
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c k Skarbu Państwa**	5.000	—	5.000
II.		**Opłaty od uczniów.**			
	2	Opłaty na utrzymanie	8.796	50	6.800
	3	„ „ laboratoryum chemiczne	548	50	340
		Suma rubryki II. . .	9.345	—	7.140
III.	4	**Dochód z gospodarstwa i spiżarni**	247	31	100
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego:**			
		a) na zwykłe potrzeby szkoły . . 17.384 zł. 80 ct.			
		b) na *nadzwyczajne*, budżetem nieuwzględnione wydatki . . . 14.097 „ 18 „	31.481	98	14.938

w Czernichowie.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	1.997	*Dochody większe* z powodu większej ilości uczniów. (Patrz wyjaśnienie do rubr. IV. poz. 23—29 wydatków).	10	—	—	—
—	208					
—	2.205		10	—	—	—
—	147	*Dochód większy*, uzyskany z trzody chlewnej i z drobiu.				
—	16.544	*Dochód większy* w wysokości niedoboru, wynoszącego nad budżet w zwykłych wydatkach szkoły tylko kwotę . . . . . 2.447 zł. w wydatkach nadzwyczajnych zaś kwotę 14.097 „ razem zgodnie z dochodem większym 16.544 zł.				

Wydatki. B) Szkoła ogrodnicza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. Października 1882. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel ogrodnik	600	—	600
	2	Nauczyciele pomocniczy (docenci)	300	—	300
		Suma rubryki I.	900	—	900
II.		**Koszta administracyjne.**			
	3	Czynsz roczny z domu i ogrodu	200	—	200
	4	Opał	70	—	70
	5	Oświetlenie	29	89	30
	6	Utrzymanie budynku	225	07	50
	7	Sprzęty i ruchomości	16	15	40
	8	Rozmaite nieprzewidziane	61	91	80
		Suma rubryki II.	603	02	470
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	9	Żywność	720	—	720
	10	Odzież i pranie	180	—	180
		Suma rubryki III.	900	—	900
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	11	Ogród:			
			zwycz.	*nadzwycz.*	
		a) najem robotnika	233 zł. 52½ ct.	— zł. — ct.	
		b) inspekta, szklarnia i drobne wydatki	5 „ 12 „	39 „ 13 „	
		c) zakupno nasion, drzewek i szczepów	95 „ 29½ „	— „ — „	
		d) utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botanicznego	99 „ 28 „	89 „ 58 „	
		Suma pozycyi 11 zwyczajne	433	22	265
		Suma pozycyi 11 *nadzwyczajne*	*128*	*71*	*480*
	12	Narzędzia	51	17	50
	13	Materyały pismienne	23	52	60
	14	Książki i inne potrzeby	51	91	50
		Suma rubryki IV. zwyczajne	559	82	425
		Suma rubryki IV. *nadzwyczajne*	*128*	*71*	*480*
		Razem	688	53	905

w Czernichowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie rożnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	175	*Wydatek większy*, ponieważ restauracya budynku szkolnego wymagała znaczniejszych kosztów.				
24	—	*Wydatek mniejszy* } wedle potrzeby.				
18	—	*Wydatek mniejszy* }				
42	175					
	133					
—	—					
—	—					
—	—					
		Wydatek w ogóle *mniejszy* o 183 zł. na podstawie rzeczywistych kosztów.				
—	168					
351	—					
—	1					
36	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
—	2	Różnica nieznaczna.				
36	171					
351	—					
387	171					
216						

Dochody. B) Szkoła ogrodnicza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. Października 1882. zł.
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	2.000	—	2.000
II.	2	**Z ogrodu,** za ogrodowizny, szczepy i owoce	865	06	350
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	226	49	825

w Czernichowie. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	515	*Dochód większy* z powodu lepszego urodzaju i korzystniejszej sprzedaży produktów ogrodowych.				
598	—	*Dochód mniejszy* z powodu większego dochodu w rubr. II.				

VI. alegat. Folwark

Liczba rubr. budżetu	poz.	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1883. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	Razem zł.	ct.
		Wydatki.						
I.	1-15	Wydatki na gospodarstwo	5.818	49½	1.214	49	7.032	98½
II.	16	Wydatki na piec wapienny	5.653	44	—	—	5.653	44
III.	17	Wydatki na cegielnię i postawienie drugiej szopy	1.097	28½	14	44	1.111	72½
IV.	18	Wydatki na promy	—	—	—	—	—	—
V.	19	Utrzymanie brzegów Wisły	1	50	191	35	192	85
VI.	20-26	Podatki i opłaty	716	60½	261	84	978	44½
VII.	27-28	Spłata kapitałów i odsetków dłużnych	1.823	14	372	34	2.195	48
VIII	29	Rozmaite nieprzewidziane	736	56	—	—	736	56
		Suma wydatków rzeczywist., budżetem objętych	15.847	02½	2.054	46	17.901	48½
		Dochody.						
I.	1-7	Dochody z gospodarstwa	6.100	60½	—	—	6.100	60½
II.	8	Z rybołowstwa	140	—	—	—	140	—
III.	9	Z pieca wapiennego	6.577	55	—	—	6.577	55
IV.	10	Z cegielni	205	58	738	92	944	50
V.	11	Z propinacyi (i promu)	1.900	—	—	—	1.900	—
VI.	12	Lądowe i olborne	299	97½	—	—	299	97½
VII.	13	Rozmaite nieprzewidziane	1.237	73	—	—	1.237	73
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	701	12½	—	—	701	12½
		Suma dochodów rzeczywist., budżetem objętych	17.162	56½	738	92	17.901	48½

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny.

Należytości czynne z roku bieżącego w rubrykach dochodów . . . . 61 zł. 69½ ct.

Stan bierny.

Należytości bierne z lat ubiegłych w rubrykach wydatków:

a) należytość rządowa od przeniesienia własności (rubr. VI. poz. 26) 1.284 zł. 43½ ct.
b) kapitały dłużne krakowskiej Kasie oszczędności (rubr. VII. poz. 27) 5.500 „ — „

6.784 „ 43½ „

Czysty stan bierny 6.722 zł 74 ct.

LW. 15.680/1885.

w Czernichowie.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. Października 1882.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
3.695	1.200	4.895	—	—	2.124	14	—	2.138	—	—	—	—
6.000	—	6.000	346	—	—	—	346	—	—	—	—	—
450	250	700	—	236	647	—	—	411	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	300	360	58	109	—	—	167	—	—	—	—	—
631	255	886	—	—	86	6	—	92	—	—	—	—
3.228	372	3.600	1.405	—	—	—	1.405	—	—	—	—	—
100	—	100	—	—	637	—	—	637	—	—	—	—
14.164	2.377	16.541	1.809	345	3.494	20	1.918	3.278	—	—	—	—
								1.360				
4.705	—	4.705	—	—	1.395	—	—	1.395	—	—	—	—
140	—	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.600	—	7.600	1.023	—	—	—	1.023	—	—	—	—	—
250	300	550	44	—	—	439	—	395	—	—	—	—
1 900	—	1.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
350	—	350	50	—	—	—	50	—	—	—	—	—
25	—	25	—	—	1.213	—	—	1.213	61	69 ½	—	—
1.271	—	1.271	570	—	—	—	570	—	—	—	—	—
16.241	300	16.541	1.687	—	2.608	439	1.643	3.003	61	69 ½	—	—
								1.360				

Wydatki. **Folwark**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. Października 1882. zł.
		Wydatki			
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**			
	1	Płace i zasługi:			
		a) ekonom . . . . . 217 zł. 46 ct.			
		b) służba folwarczna . . . . . 693 „ 17½ „			
		c) „ leśna . . . . . 273 „ 85 „	1.184	48½	940
	2	Najem robotnika	938	30½	800
	3	Dokupno nasienia	722	86	250
	4	Dokupno nawozów	—	—	—
	5	„ słomy i karmy	986	07	450
	6	Inwentarz roboczy i uprząż, zakupno koni i wózka do użytku folwarku:			
		a) zwyczajne	39	61	150
		b) *nadzwyczajne*	*595*	*06*	*600*
	7	Inwentarz żywy użytkowy	18	49	50
	8	Utrzymanie budynków, odnowienie dachu gontowego na stodole i wozowni i ogrodzenie folwarczne:			
		a) zwyczajne	879	40½	200
		b) *nadzwyczajne*	*619*	*43*	*600*
	9	Utrzymanie i naprawa narzędzi i sprzętów gospodarczych . .	274	73	230
	10	Utrzymanie rowów (drenowanie)	1	20	200
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia	59	03	50
	12	Kuchnia folwarczna (opał)	50	—	50
	13	Koszta kancelaryjne i światło	29	—	25
	14	Las i szkółki	434	13	200
	15	Utrzymanie plantacyi wikla	201	18	100
		Suma rubryki I. zwyczajne . .	5.818	49½	3.695
		Suma rubryki I. *nadzwyczajne* .	*1.214*	*49*	*1.200*
		Razem . .	7.032	98½	4.895

w Czernichowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					

Wydatki. **Folwark**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. Października 1882. zł.
II.	16	**Wydatki na piec wapienny**	5.653	44	6.000
III.	17	**Wydatki na cegielnię i postawienie drugiej szopy:**			
		a) zwyczajne	1.097	28½	450
		b) *nadzwyczajne*	*14*	*44*	*250*
		Razem . .	1.111	72½	700
IV.	18	**Wydatki na tamy**	—	—	—
V.	19	**Utrzymanie brzegów Wisły:**			
		a) zwyczajne	1	50	60
		b) *nadzwyczajne*	*191*	*35*	*300*
		Razem . .	192	85	360
VI.		**Podatki i opłaty.**			
	20	Podatek gruntowy i domowy	266	56	268
	21	„ dochodowy z propinacyi	303	17	250
	22	„ „ od palenia wapna	52	86	29
	23	„ zarobkowy „ „ „	38	15	32
	24	„ „ „ wyrobu cegły	7	68½	7
	25	Składka na szkołę ludową:			
		a) zwyczajne	48	18	45
		b) *nadzwyczajne*	*78*	*36*	*72*
	26	Opłata od przeniesienia własności, *nadzwyczajne*	*183*	*48*	*183*
		Suma rubryki VI. { zwyczajne . .	716	60½	631
		{ *nadzwyczajne* .	*261*	*84*	*255*
		Razem . .	978	44½	886
VII.		**Spłata kapitałów i odsetków dłużnych.**			
	27	Kasie oszczędności w Krakowie	1.823	14	3.228
		Do przeniesienia .	1.823	14	3.228

w Czernichowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
346	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ produkcya wapna była mniejszą (patrz rubr. III. poz. 9 dochodów).				
—	647	*Wydatek* w ogóle *większy* z powodu, iż na prowadzone budowy w Czernichowie wypalono większą ilość cegieł, w skutek czego i dochód z tego tytułu okazał się wyższym (patrz rubr. IV. dochodów).				
236	—					
236	647					
	411					
—	—					
58	—	*Wydatki mniejsze* wedle potrzeby.				
109	—					
167	—					
1	—	*Wydatki większe* o 83 zł. wedle obliczenia c. k. Urzędu podatkowego.				
—	53					
—	24					
—	6					
—	1					
—	3	*Wydatki większe* wedle repartycyi.				
—	*6*					
—	—					
1	87					
—	*6*					
1	93					
	92					
1.405	—	*Wydatek mniejszy*. ponieważ pożyczka hipoteczna w kwocie 12.000 zł., przyzwolona uchwałą sejmową z dnia 10. Października 1881., nie została w tym roku zaciągniętą, w skutek czego i preliminowana spłata rat w kwocie 1.405 zł. nie nastąpiła.				
1.405	—	Stan pożyczek, zaciągniętych na majętność czernichowską, jest następujący:				
		1. Na pożyczkę, zaciągniętą w kwocie . 8.000 zł.				
		spłacono po koniec roku 1883. . 6.750 „				
		pozostaje dług 1.250 zł.				
		2. Na pożyczkę, zaciągniętą w kwocie . 8.000 zł.				
		spłacono po koniec roku 1883. . . 6.500 „				
		pozostaje dług 1.500 zł.				
		3. Na pożyczkę, zaciągniętą w kwocie . 7.000 zł.				
		spłacono po koniec roku 1883. . . 4.250 „				
		pozostaje dług 2.750 zł.				

Wydatki i dochody. **Folwark**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. Października 1882. zł.
VII.		Z przeniesienia . .	1.823	14	3.228
	28	Spłata zaległego czynszu erbpachtowego, *nadzwyczajne* . .	*372*	*34*	*372*
		Suma rubryki VII. zwyczajne . .	1.823	14	3.228
		Suma rubryki VII. *nadzwyczajne* .	*372*	*34*	*372*
		Razem . .	2.195	48	3.600
VIII.	29	**Rozmaite nieprzewidziane:**			
		a) Zakupno sztucznych nawozów . . . 123 zł. 99 ct.			
		b) „ od rachunku pieca wapiennego 408 korcy wapna dla prowadzonych budowli w Czernichowie, wraz z kosztami gaszenia 369 „ 90 „			
		c) Datek konkurencyjny na restauracyę kościoła i budynków plebańskich . . . 89 „ 46 „			
		d) Wynagrodzenie dzierżawcy propinacyi za zwalenie bud jarmarcznych . . . . 68 „ — „			
		e) Rozmaite . . . . . 85 „ 21 „	736	56	100
		Dochody.			
I.		**Dochody z gospodarstwa.**			
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów	1.580	67	1.500
	2	Z wynajętych ról i pastwisk	265	50	225
	3	Czynsz z domu i ogrodu od szkoły ogrodniczej	200	—	200
	4	Czynsz z kuźni	40	—	30
	5	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych (krowiarnia)	1.390	93½	1.000
	6	Z lasu	1.398	50	500
	7	Z wikla i trawy wśród wikla	1.225	—	1.250
		Suma rubryki I. . .	6.100	60½	4.705
II.	8	**Z rybołowstwa**	140	—	140
III.	9	**Z pieca wapiennego**	6.577	55	7.600
IV.	10	**Z cegielni:**			
		a) zwyczajne	205	58	250
		b) *nadzwyczajne*	*738*	*92*	*300*
		Razem . .	944	50	550
V.	11	**Z propinacyi (i promu)**	1.900	—	1.900
VI.	12	**Lądowe i olborne**	299	97½	350
VII.	13	**Rozmaite nieprzewidziane:**			
		a) Zwroty od rachunków budowy, szkoły rolniczej i szkoły ogrodniczej za użycie fornalek . . . . . 684 zł. 37 ct.			
		b) Ze sprzedaży 511 korcy wapna zakupionego od rachunku pieca wapiennego . . . 511 „ — „			
		c) Rozmaite . . . . . 42 „ 36 „	1.237	73	25
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	701	12½	1.271

w Czernichowie. **Wydatki i dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.405	—					
—	—					
1.405	—					
—	—					
1.405	—					
—	637	*Wydatek większy* znajduje zupełne pokrycie w rubr. VII. dochodów.				
—	81	*Dochód większy* z powodu wyższych cen zboża.				
—	40	*Dochód większy* na podstawie zawartych umów.				
—	—					
—	10	*Dochód większy* z powodu, jak przy poz. 2.				
—	391	*Dochód większy*, ponieważ zakupywano dla krów pożywniejszą karmę, w skutek czego ilość mleka się powiększyła.				
—	898	*Dochód większy* z powodu większej sprzedaży drzewa na skutek zmienionego planu gospodarki lasowej.				
25	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ dzierżawcy trawy zwrócono z czynszu kwotę 25 zł. tytułem opustu za poniesioną stratę.				
25	1.420					
	1.395					
—	—					
1.023	—	*Dochód mniejszy* z powodu mniejszego pozbytu i mniejszej produkcyi (patrz rubr. II. wydatków).				
44	—	*Dochód* w ogóle *większy*, ponieważ dla budowy gmachu szkolnego większa ilość cegły wypaloną i sprzedaną została (patrz rubr. III. wydatków).				
—	*439*					
44	439					
	395					
—	—					
50	—	*Dochód mniejszy* pozostaje w zaległości z nadwyżką.	61	69½	—	—
—	1.213	*Dochód większy*, uzyskany z wpływów, obok poszczególnionych.				
570	—	*Dochód mniejszy* w wysokości niedoboru.				

ODPIS

ZAMKNIĘCIA RACHUNKU

PODATKÓW PAŃSTWOWYCH

za rok 1883.

udzielony przez

c. k. krajową Dyrekcyę Skarbu do l. 59.025|84 (LW. 45.445|1884).

Rechnungs-Abschluss der directen

Post-Nr.	Capitel	Titel	Bezeichnung der Rubriken und Objekte nach der Reihenfolge der Theilvoranschläge	Erfolg vom 1. Jänner bis Ende März 1884. Laufender Dienst fl.	kr.	Dienst der Vorjahre fl.	kr.
			I. Einnahmen.				
			Ordentliche.				
1	12	—	Grundsteuer	161.202	55½	710.619	44
2	13	—	Gebäudesteuer { Hauszinssteuer	35.283	10	290.661	70½
			{ Hausklassensteuer	60.057	29½	229.520	48½
3	14	—	5% Steuer vom Ertrage hauszinssteuerfreier Gebäude	1.325	61½	15.962	69
4	15	—	Erwerbsteuer	145.012	19	77.151	22
5	16	—	Einkommensteuer { *a*) vom fatirten Einkommen . .	26.598	77	347.643	60½
			{ *b*) von fixen Bezügen	12.434	73	*36*	*20½*
			{ *c*) von Zinsen d. öffentl. Fonds-Oblig.	19.055	42½	2.429	92
			Zusammen . .	460.969	68	1,673.952	86

Steuer für das Jahr 1883.

Laufender Dienst des Jahres 1883.		Gesammt-Erfolg für das Jahr 1883.		Voranschlag für das Jahr 1883.		Activ-Rückstände des Verwaltungsjahres 1883. mit Anfang		mit Ende		Anmerkung
fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	
3,193.926	25½	3.904.545	69½	4,051.000	—	1,001.562	—	1,028.955	—	
1,098.508	00½	1,389.169	71	1,416.000	—	447.766	—	508.438	—	
1,258.193	60½	1,487.714	09	1,584.000	—	378.564	-	378.256	—	
11.479	80½	27.442	49½	70.000	-	40.025	—	70.481	—	
669.608	93½	746.760	15½	745.000	—	448.680	—	483.224	—	
1,490.956	34½	1,838.599	95	1,918.344	—	548.674	—	642.910	—	
49.670	14	49.633	93½	120.736	—	—	—	—	—	
299.757	71½	302.187	63½	310.920	—	—	—	—	—	
8,072.100	80½	9,746.053	66½	10,216.000	—	2,865 271	—	3,112.264	—	

Nachweisung

der von den Einnahmen in Abrechnung gebrachten Rückvergütungen für das Jahr 1883.

Post Nr.	Namentlich	Im Jahre 1883.				Vom 1. Jänner bis Ende März 1884.				Zusammen			
		Laufender Dienst		Dienst der Vorjahre		Laufender Dienst		Dienst der Vorjahre		Laufender Dienst		Dienst der Vorjahre	
		fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
	Rückvergütungen an der ordentlichen												
1	Grundsteuer	238.710	61½	22.241	73½	—	—	29.862	40	238.710	61½	52.104	13½
2	Gebäudesteuer a) Hauszinssteuer	14.575	84	720	79	—	—	494	75½	14.575	84	1.215	54½
	Gebäudesteuer b) Hausklassensteuer	12.508	32	1.064	15	—	—	2.259	10	12.508	32	3.323	25
	Zusammen	265.794	77½	24.026	67½	—	—	32.616	25½	265.794	77½	56.642	93
3	Fünfperzentige Steuer vom Ertrage hauszinssteuerfreier Gebäude	52.222	54½	134	42	—	—	251	13	52.222	54½	385	55
4	Erwerbsteuer	7.021	29½	3.873	36½	—	—	992	88½	7.021	29½	4.866	25
5	Einkommensteuer a) vom fatirten Einkommen	37 592	28½	44.451	34	—	—	11.492	32½	37.592	28½	55.943	66½
	Einkommensteuer b) von fixen Bezügen	391	86	85	63½	76	61	44	84	468	47	130	47½
	Einkommensteuer c) von Zinsen der öffentlichen Obligationen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zusammen	97.227	98½	48.544	76	76	61	12.781	18	97.304	59½	61.325	94
	Summe	363.022	76	72.571	43½	76	61	45.397	43½	363.099	37	117.968	87

VIII. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za r. 1883.

WYKAZ
należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Zaległości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
		Wydatki.				
II.	28*a*)	Koszta podróży i dyety w ogóle	1.562	21	—	—
	31*i*)	Rozmaite potrzeby kancelaryjne	45	88	—	—
	33*a*)	Zaliczki na płace urzędników	7.970	43	—	—
III.	34	Zaliczki od gmin	53.263	54½	—	—
	„	Od samopłacących	10.970	30½	—	—
	„	„ gmin za sprawdzanie rachunków aptekarskich	34	49	—	—
	„	Zwroty rozmaite	2.331	21	—	—
IV.	36	Koszta podróży i dyety lekarzy	18	21½	16	60
IX.	84—100	Kwaterunkowe żandarmeryi	180	—	—	—
X.	101—105	Koszta zarządu	143	51	—	—
	106	Budowa i rekonstrukcya dróg	500	—	—	—
	107	Utrzymanie dróg	12.548	57½	174	67
	109	Wydatki na myta	56	53½	—	—
XII.	115	„ „ szupaśnictwo	7.853	84½	—	—
XIV.	121	Pożyczka z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską	—	—	37.870	56
	122	„ z kasy oszczędności	—	—	38.284	77
	123	„ zaciągnięta przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo	—	—	9.780	66
	127	„ z Banku dla krajów koronnych	—	—	540.000	—
	—	Funduszowi pożyczki krajowej z roku 1873.	—	—	431.846	26
XV.	133 III 16	Reszta należytości c. k. Skarbowi Państwa za przeniesienie na własność kupionych realności na szkołę gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	693	21
	„ V. 141	Pożyczka z kasy oszczędności na szkołę, jak wyżej „ „ „ „ „ weterynaryi	—	—	7.538	56
	158	Badania głębszych pokładów ziemi	14.253	—	13.592	71
XVI.	168	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	3.971	40	—	—
	—	Fundusz ochotników	—	—	45.000	—
	—	Zaliczki c. k. Skarbowi Państwa	—	—	9.364	15½
	—	Rozmaite budżetem nieprzewidziane	9.215	30½	—	—
		Dochody.				
III.	3	Myta	4.399	02½	—	—
	6	Datki dobrowolne na budowę dróg	122.111	68	—	—
V.	11—12	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	28.299	40	—	—
VI.	13	Klasztor Benedyktynek w Przemyślu	4.000	—	—	—
	14	PP. Kanoniczki w Krakowie	1.400	—	—	—
		Do przeniesienia	285.128	56	1,134.162	15½

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Zaległości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
VI.		Z przeniesienia . . .	285.128	56	1,134.162	15½
	15	Gmina Piwniczna	4.105	73	—	—
	16	„ miasta Sanoka	7.052	65½	—	—
	17	„ Chłopczyce	500	—	—	—
	18	„ Brzeszcze	500	—	—	—
	19	Bursa św. Kazimierza w Tarnowie	1.250	—	—	—
	20	Wydział powiatowy w Tarnowie	3.746	81	—	—
	21	Sanok, komitet parafialny obrz. łać.	5.000	—	—	—
	23	Spółka wodna jasielska	1.350	—	—	—
	24	Wydział powiatowy w Łańcucie	4.050	—	—	—
	25*a*)	Gmina Brzeżany	3.600	—	—	—
	„ *c*)	„ Przemyśl	23.750	—	—	—
	„ *d*)	„ Rzeszów	9.167	—	—	—
	„ *e*)	„ Sanok	9.584	—	—	—
	„ *g*)	„ Trembowla	4.500	—	—	—
	„ *h*)	„ Złoczów	5.250	—	—	—
	—	Towarzystwo tkaczy w Korczynie	1.500	—	—	—
	—	„ „ w Błażowej	3.600	—	—	—
	—	Budzanów, komitet parafialny obrz. łać.	2.000	—	—	—
	—	Wild Karol	2.910	44	—	—
	—	Marconi Leonard	5.000	—	—	—
	—	Towarzystwo opieki szpitala dla dzieci w Krakowie . . .	10.000	—	—	—
	—	Szpital św. Zofii we Lwowie, dla dzieci ubogich	10.000	—	—	—
XI.	36	Przypadkowe	2.814	15½	—	—
	—	Zwroty pożyczek udzielonych na zasiewy w roku 1880. . . .	1.380	55½	—	—
XII.	37	Dodatki do podatków	255.801	72	—	—
		Razem . . .	663.541	62½	1,134.162	15½

II.

Fundusz szkolny krajowy.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1883.

Uwaga ogólna. Rachunek wydatków sporządziła krajowa Rada szkolna, która tym działem rozporządza. (Patrz LW. 47.427/84).

Do tego rachunku dołącza się:

1) Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych z końcem r. 1883.
2) Wykaz zaległych zaliczek Radom szkolnym okręgowym danych po koniec roku budżetowego 1883.
3) Wykaz zaległych z końcem r. 1883. zaliczek, udzielonych gminom na budynki szkolne.

LW. 2.360/1885.

Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1883. Zwyczajne zł.	ct.	Nadzwyczajne zł.	ct.	Razem zł.	ct.
		Wydatki.						
I.	1—3	Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych	288.157	96½	5.000	—	293.157	96½
II.	4	Substytucye	108.433	15	—	—	108.433	15
III.	5—8	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	—	3.138	33½	3.138	33½
IV.	9	Adjuta	5.013	22	—	—	5.013	22
V.	10—12	Remuneracye i zapomogi	30.153	02½	—	—	30.153	02½
VI.	13—14	Podatki i daniny	11	76	—	—	11	76
VII.	15	Koszta podróży i dyety	496	70	—	—	496	70
VIII.	16—18	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	43.804	13	—	—	43.804	13
IX.	19	Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	—	—	—	12.800	—
X.	20	Na emeryturę dla nauczycieli, którzy utracą posadę w skutek reorganizacyi szkół	4.961	93½	—	—	4.961	93½
XI.	21—38	Dary z łaski	3.477	61	—	—	3.477	61
XII.	39	Potrzeby szkół ogólnej natury	1.921	83	—	—	1.921	83
XIII.	40—41	Rozmaite wydatki	11.081	70	—	—	11.081	70
XIV.	42—43	Zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne na budynki szkolne	—	—	18.740	—	18.740	—
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	510.313	02½	26.878	33½	537.191	36
		Dochody.						
I.	1—12	Odsetki od kapitałów	18.211	90	—	—	18.211	90
II.	13—16	Dochody z dóbr, realności i innych praw	9	49	—	—	9	49
III.	17—19	Dodatki	1.302	39	—	—	1.302	39
IV.	20	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	—	—	—	2.835	—
V.	21	Zapisy i darowizny	—	—	—	—	—	—
VI.	22	Taksy od spadków	8.883	29	—	—	8.883	29
VII.	23—26	Rozmaite dochody	18.798	78½	19.500	—	38.298	78½
VIII.	27	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa	54.943	—	—	—	54.943	—
IX.	28	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	—	—	15.340	37½	15.340	37½
	—	Dodatek z funduszu krajowego	397.367	13	—	—	397.367	13
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych	502.350	98½	34.840	37½	537.191	36

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1883.

Stan czynny:

Należytości czynne: *a*) z lat ubiegłych (patrz wykaz str. 186) . 147.472 zł. 54 ct.
b) z roku 1883. . . . . 18.174 „ 67½ „ 165.647 zł. 21½ ct.

Stan bierny:

Należytości bierne: *a*) z lat ubiegłych (patrz wykaz str. 186) . 548 zł. 60½ ct.
b) z roku 1883. . . . . 3.479 „ 51 „ 4 028 „ 11½ „

Czysty stan czynny . . . . . 161.619 zł. 10 ct.

szkolny krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
									z roku bieżącego			
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe				
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
310.400	10.000	320.400	22.242	5.000	—	—	27.242	—	—	—	236	14
75.000	—	75.000	—	—	33.433	—	—	33.433	—	—	723	48
—	3.775	3.775	—	637	—	—	637	—	—	—	—	—
5.000	—	5.000	—	—	13	—	—	13	—	—	—	—
30.000	—	30.000	14	—	167	—	—	153	—	—	—	—
156	—	156	144	—	—	—	144	—	—	—	—	—
500	—	500	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—
38.456	—	38.456	—	—	5.348	—	—	5.348	—	—	373	20
12.800	—	12.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.700	—	6.700	1.738	—	—	—	1.738	—	—	—	828	41
3.482	—	3.482	455	—	450	—	5	—	—	—	66	42
2.000	—	2.000	78	—	—	—	78	—	—	—	—	—
6.800	—	6.800	158	—	4.440	—	—	4.282	—	—	141	86
—	20.000	20.000	—	1.260	—	—	1.260	—	—	—	1.110	—
491.294	33.775	525.069	24.832	6.897	43.851	—	31.107	43.229	—	—	3.479	51
								12.122				
16.127	—	16.127	4.998	—	7.083	—	—	2.085	189	99	—	—
9	—	9	1	—	2	—	—	1	1	57½	—	—
530	—	530	530	—	1.302	—	—	772	530	25	—	—
2.835	—	2.835	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.760	—	7.760	—	—	1.123	—	—	1.123	4.755	09¼	—	—
2.215	50.000	52.215	26	30.500	16.610	—	13.916	—	2.710	26½	—	—
54.943	—	54.943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	20.000	20.000	—	4.660	—	—	4.660	—	9.987	50	—	—
370.650	—	370.650	—	—	26.717	—	—	26.717	—	—	—	—
455.069	70.000	525.069	5.555	35.160	52.837	—	18.576	30.698	18.174	67½	—	—
								12.122				

Uwaga. Wydatki większe od budżetu o . . . . . 12.122 zł.
Dochody (nie uwzględniając dotacyi z funduszu krajowego) mniejsze o . . 14.595 „
W ogóle zatem wynik niekorzystniejszy od budżetu o . . . . . 26.717 zł.

Wydatki. **Fundusz**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1884. zł.
I.		**Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych.**			
	1	Na pokrycie niedoboru szkół po koniec roku 1881. zreorganizowanych	287.675	71½	290.400
	2	Na utrzymanie szkół w roku 1882. i 1883. nowo zorganizowanych i z dniem 1. Września 1882. w życie wprowadzonych, jakoteż szkół z dniem 1. Września 1882. z filialnych na etatowe przeistoczonych i na przekształcenie posad młodszych nauczycieli na posady rzeczywistych, — jakoteż na podwyższenie płac nauczycieli obecnie dla braku kwalifikacyi nie pobierających płac etatowych	482	25	20.000
	3	Zaliczki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych *(nadzwyczajne)*	*5.000*	—	*10.000*
		Suma rubryki I. zwyczajne . .	288.157	96½	310.400
		nadzwyczajne .	*5.000*	—	*10.000*
		Razem . . .	293.157	96½	320.400
II.		**Substytucye.**			
	4	Na płacę dla zastępców nauczycieli i nauczycielek klas równorzędnych	108.433	15	75.000
III.		**Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye.** (Nadzwyczajne).			
	5	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor pp. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie	1.448	33½	2.000
	6	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor pp. Benedyktynek obrz. łać. w Przemyślu	1.440	—	1.440
	7	Dla szkoły utrzymywanej przez klasztor pp. Klarysek w Starym Sączu	250	—	250
	8	Dla konwentu OO. Bazylianów w Ławrowie za udzielanie nauki w 4-ro klasowej szkole w klasztorze	—	—	85
		Suma rubryki III.	3.138	33½	3.775
IV.		**Adjuta.**			
	9	Dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego . .	5.013	22	5.000

szkolny krajowy. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.724	—	*Do poz. 1.* i *2.* Wydatek mniejszy o 22.242 zł. 03½ ct. ponieważ Rady szkolne okręgowe w Myślenicach, Jaśle, Żółkwi i we Lwowie nie zrealizowały asygnacyj w czasie przepisanym, przeto zaasygnowane zasiłki w łącznej kwocie 22.242 zł. 03½ ct. z powodu zadawnienia zostały odpisane.	—	—	236	14
19.518	—					
5.000	—	*Do poz. 3.* Wydatek mniejszy o 5.000 zł., ponieważ wobec energicznego ściągania zaległych prestacyj i zaliczek, okazało się udzielanie nowych zaliczek zbędnem.				
22.242	—		—	—	236	14
5.000	—					
27.242	—					
—	33.433	*Wydatek większy* o 33.433 zł. 15 ct. z powodu wielkiego napływu dzieci obowiązanych do uczęszczania do szkoły, a w skutek tego niezbędnej potrzeby otwierania klas równorzędnych i ustanowienia zastępców nauczycieli, (art. 4. ustawy z dnia 2. Maja 1873. l. 250).	—	—	723	48
552	—	*Do rubr. III.* Wydatki mniejsze o 636 zł. 66½ ct. z powodu, że zasiłki stósują się do liczby członków i zmienności własnych dochodów, — jakoteż, że konwentowi OO. Bazylianów w Ławrowie dotąd nie asygnowano na rok 1883. uchwalonej kwoty 85 zł.				
—	—					
—	—					
85	—					
637	—		—	—	—	—
—	13	*Wydatek większy* z powodu nadebrania adjutum przez E. Hanytkiewicza, byłego praktykanta przy V. szkole na Kaźmirzu w Krakowie w kwocie 16 zł. 66 ct., której ściągnięcie zarządzono do l. 9937/84.	—	—	—	—

Wydatki. **Fundusz**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1884. zł.
V.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	10	Remuneracye zmienne i zapomogi dla nauczycieli szkół ludowych	28.166	97½	20.000
	11	Takież remuneracye i zapomogi dla katechetów			8.000
	12	Remuneracye za naukę robót ręcznych	1.986	05	2.000
		Suma rubryki V.	30.153	02½	30.000
VI.		**Podatki i daniny.**			
	13	Na podatki i ekwiwalenta z gruntów i realności szkolnych			6
	14	Dodatek konkurencyjny na utrzymanie części budynku w Tarnowie, będącego własnością wspólną funduszu naukowego, szkolnego kraj. i konkurencyi szkolnej	11	76	— 150
		Suma rubryki VI.	11	76	156
VII.		**Koszta podróży i dyety.**			
	15	Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	496	70	500
VIII.		**Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli.**			
	16	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli według obecnego stanu			33.900
	17	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli według obecnego stanu, którym drugi dodatek pięcioletni w ciągu roku 1883. przyznanym zostanie	43.804	13	2.556
	18	Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli według obecnego stanu w ciągu roku 1883. przyznać się mające			2.000
		Suma rubryki VIII.	43.804	13	38.456
IX.		**Dodatek do funduszu emerytalnego.**			
	19	Dodatek stale systemizowany na emerytury dla nauczycieli etatowych, tudzież na zaopatrzenie wdów i sierót po nauczycielach	12.800	—	12.800
X.		**Na emeryturę dla nauczycieli.**			
	20	Dla nauczycieli, którzy utracą posady w skutek reorganizacyi szkół	4.961	93½	6.700

szkolny krajowy. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	167	*Do poz. 10.* i *11.* Wydatek większy z powodu przeniesienia na kredyt bieżący kwot asygnowanych na rok 1882. a niepobranych po koniec Czerwca 1883.				
—						
14	—	*Do poz. 12.* Wydatek mniejszy z powodu zmienności tej rubryki.				
14	167		—	—	—	—
	153					
144	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż przypadający podatek od gruntów szkolnych nie przypadł w tym roku do wypłaty.				
144	—		—	—	—	—
3	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niestałości tej rubryki.	—	—	—	—
—	5.348	*Wydatek większy* z powodu zaasygnowania dodatków pięcioletnich większej liczbie nauczycieli na etat przeniesionych, jak w budżecie przewidziano.			373	20
—	5.348		—	—	373	20
—	—		—	—	—	—
1.738	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci kilku emerytów, jakoteż znacznych zaległości z należytości zaasygnowanych, a po koniec Czerwa 1883. niepodniesionych.	—	—	828	41

Wydatki. **Fundusz**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1884. zł.
XI.		**Dary z łaski.**			
		a) Stałe.			
	21	Januszewska Wiktorya i 4 sieroty (21 i 34 poz. budżetu) . .	218	71	229
	22	Kloss Franciszka	43	75	35
	23	Hołubowicz Petronela	63	—	63
	24	Klesiewicz Julia	24	–	36
	25	Dubil Amalia	63	—	63
	26	Prokopowicz Emilia	30	—	30
	27	Mikiewicz Eleonora	19	99½	20
	28	Hurakowska Marya	38	32½	39
	29	Konopnicka Katarzyna	105	—	105
	30	Potocka Walerya	31	50	31
	31	Praszałowicz Marya	50	—	40
	32	Filipowska Joanna	52	50	53
	33	Kołdrasińska Zofia	53	28	80
	34	Januszewska Wiktorya (vide poz. 21.)	—	—	—
	35	Elsner Karolina	80	—	80
	36	Rogozińska Józefa	40	—	40
	37	Seniów Agata	38	32½	38
	—	Zaczkiewicz Helena	122	50	—
	—	Witkowska Julia	51	10	—
	—	Łepka Eulampia	51	10	—
	—	Rastawiecka Emilia	12	77½	—
	—	Nowomiejska Karolina	53	16	—
	—	Czaporowska Tekla	63	87	—
	—	Kamińska Tekla	25	62	—
	—	Lang Magdalena	51	10	—
		Suma . .	1.382	61	982
		b) Jednorazowe.			
	38	Na jednorazowe dary z łaski dla nauczycieli, jakoteż wdów i sierot po nauczycielach	2.095	—	2.500
		Suma rubryki XI. .	3.477	61	3.482

szkolny krajowy. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
10	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ dar z łaski jednej z sierót ustał z dniem 30. Czerwca 1884.				
—	8	*Wydatek większy*, ponieważ we Wrześniu 1883. wypłacono należytość za 4ty kwartał 1882.				
—	—					
12	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ należytość za czas od 1. Maja do końca Sierpnia 1883. zarachowano mylnie w dzienniku funduszu emerytalnego. Przeprowadzenie tej kwoty zarządzono do L. W. kr. 8265/84.				
—	—					
—	—					
—	—					
1	—					
—	—					
—	—					
—	10	*Wydatek większy*, ponieważ należytość za 4ty kwartał 1882. wypłacono dopiero w Lipcu 1883 r.				
—	—					
27	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ należytość za czas od 1. Września do 31. Grudnia 1883. w kwocie 26 zł. 72 ct. nie została pobraną po koniec Czerwca 1884.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—	*Wydatki nieprelimiowane*, a zaasygnowano w zastępstwie gmin, które w swoim czasie je zwrócą.				
—	123	Patrz rozp. Rady szk. kr. z dnia 31. Marca 1877. L. 2525 od gminy Jasło.				
—	51	„ „ „ „ „ „ 28. Grudnia 1877. L. 7706 od gminy Żarki, Moczydło, Mętków.				
—	51	„ „ „ „ „ „ 28. Grudnia 1877. L. 6960 od strony później oznaczyć się mającej.				
—	13	„ „ „ „ „ „ 21. Sierpnia 1879. L. 6040 od gminy Falkenberg.				
—	53	„ „ „ „ „ „ 21. Lutego 1874. L. 1550.				
—	64	„ „ „ „ „ „ 2. Lutego 1882. L. 310. od gminy Kobylanka i Dominikowce.				
—	26	„ „ „ „ „ „ 1. Sierpnia 1882. L. 6555. od gminy Krystynopol.				
—	51	„ „ „ „ „ „ 23. Grudnia 1881. L. 13.337· od gmin Czerwonogród, Nagorzany i Nyrków.				
405	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu zmienności tej rubryki.			66	42
455	450		—	—	66	42
5						

Wydatki i dochody. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1884. zł.
XII.		**Potrzeby ogólnej natury.**			
	39	Na potrzeby ogólnej natury według obecnego stanu . . .	1.921	83	2.000
XIII.		**Rozmaite wydatki.**			
	40	Dodatek służbowy dla nauczycieli szkół pospolitych w Krakowie	3.641	68	3.800
	41	Rozmaite wydatki inne	7.440	02	3.000
		Suma rubryki XIII. .	11.081	70	6.800
XIV.		**Zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne na budynki szkolne.** (Nadzwyczajne).			
	42	Zasiłki bezzwrotne	9.340	—	10.000
	43	Zaliczki zwrotne	9.400	—	10.000
		Suma rubryki XIV. .	18.740	—	20.000
		D o c h o d y.			
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	5% od obligacyj indemnizacyjnych im. wart. 9.080 zł.	224	13	429
	2	5% „ „ jednolitego długu państwa im. wart. 156.620 „	5.082	21	6.577
	3	6% „ listów zast. Zakł. kred. ziem. w Krakowie „ 11.500 „	690	—	690
	4	6% „ „ „ Banku hipotecznego im. wart. 15.500 „	640	64	948
	5	5% „ takichże listów imiennej wartości 3.700 „	185	—	185
	6	6% „ oblig. pożyczki kraj. z roku 1873. im. wart. 96.200 „	3.013	33	5.796
	7	5% „ listów zastawnych gal. Tow. kred. ziem. we Lwowie im. wart. . . . . 156.600 „	4.849	45	270
	8	4% „ takichże listów im. wart. . . . 800 „	32	—	32
	9	4% „ książeczki Kasy „ „ . . . 125 „ 8 ct.	4	22	5
	9a	4½% od oblig. poż. kraj. z r. 1883. im. wart. 111.800 „	2.504	25	—
		Do przeniesienia .	17.225	23	14.939

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
78	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ wydatków tej rubryki nie można naprzód ściśle obliczyć.	—	—	—	—
158	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci nauczyciela Tomasza Rudnickiego i przeniesienia z końcem Marca 1883. nauczyciela Ludwika Czechowskiego w stały stan spoczynku.				
—	4.440	*Wydatki rzeczywiste* wynoszą . . 2.800 zł. 27 ct.			141	86
158	4.440	zaś reszta w kwocie . . . 4.639 „ 75 „	—	—	141	86
	4.282	została mylnie zarachowana przez c. k. Urzędy podatkowe i przypada na inne fundusze. Zwroty zarządzono.				
660	—	*Wydatek mniejszy* o 660 zł. z powodu, że dotąd nie podniesiono asygnowanych rozporządzeniami z dnia 13. Czerwca 1883. L. 5790 i z dnia 26. Września 1883. do L. 7557 zasiłków na budowę szkół dla gminy Robka 500 zł. i dla gmin Zawidze i Gołogóry 110 zł. Reszta w kwocie 50 zł. została zaoszczędzoną.	—	—	610	—
600	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ gmina Oświęcim niepobrała zaasygnowanej zaliczki 500 zł. Resztę w kw.	—	—	500	—
1.260	—	100 zł. zaoszczędzono.	—	—	1.100	—
		Do poz. 1. 2. 4. 6. 9. Dochód mniejszy wyrównany dochodem większym Przy poz. 7. 9. a). } Z powodu losowania tudzież konwersyi efektów.				
		Z początkiem r. 1883. stan efektów wynosił 304.383 zł. 51 ct.				
205	—	W ciągu roku 1883. wylosowano i spieniężono lub skonwertowano:	—	—	—	—
1.495	—		—	—	—	—
—	—	*a)* obligacye jednolitego długu państwa	—	—	—	—
307	—	imien. wartości 156.600 zł.	—	—	—	—
—	—	*b)* 6% oblig. poż.	—	—	—	—
2.783	—	kraj. z r. 1873.	—	—	—	—
		im. wart. 96.200 „				
—	4.579	*c)* 6% listy hipoteczne	—	—	—	—
—	—	im. wart. 15.500 „	—	—	—	—
—	—	*d)* 5% oblig. indem.	—	—	—	—
—	2.504	imien. wart. 9.080 „	—	—	—	—
4.790	7.083	Do przeniesienia 277.380 zł.	304.383 zł. 51 ct.		—	—

Dochody. **Fundusz**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1884. zł.
I.		Z przeniesienia . .	17.225	23	14.972
	10	5% od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej 1.230 złr. 75 kr.			
	11	5% od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej 68.097 złp. 9 gr.			
	12	5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie 22.415 złp. 20 gr.	986	67	1.152
	12a	Różnica wynikająca z omyłki w sumie budżetowej tej rubryki	—	—	43
		Suma rubryki I. .	18.211	90	16.127
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw.**			
	13	Czynsz z ogrodu w Dunajowie	—	71	1
	14	„ „ w Krukienicach	3	78	2
	15	„ „ w Biéczu	—	—	1
	16	Z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu	5	—	5
		Suma rubryki II. .	9	49	9
III.		**Dodatki.**			
	17	Od c. k. Skarbu Salin, zwrot $^1/_3$ części pensyj emerytalnych nauczycieli i nauczycielek szkoły głównej tudzież szkoły panieńskiej w Wieliczce	—	—	490
	18	Od dominium Zaleszczyki, dodatek na wydatki kancelaryjne dla tamtejszej szkoły głównej	—	15	14
	19	Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie 4ej klasy przy tamtejszej szkole głównej	—	—	26
		Do przeniesienia . .	—	15	530

szkolny krajowy. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
4.790	7.083	Z przeniesienia 277.380 zł.— ct. 304.383 zł. 51 ct.	—	—	—	—
		e) książ. gal. Kasy oszcz. im. wart. 113 „ 59 „				
		f) dto Bank kraj. im. w. 4 „ 22 „ 277.497 zł. 81 ct.				
		Natomiast kupiono:				
		a) 5% listy zast. Tow. kr. ziems. we Lwowie 147.700 zł.				
		b) 4½% oblig. poż. kraj. r roku 1883. . . . 111.800 „				
		c) książ. gal. Kasy oszcz. 30 „ 08 ct.				
		d) „ Banku krajow. 94 „ 11 „ 257.624 „ 19 „				
		Z porównania ubyło efektów w nominalnej wartości . . . . 19.873 „ 62 „				
		Stan efektów z końcem r. 1883. wynosi 284.509 zł. 89 ct.				
		Na zmniejszenie stanu efektów wpłynęła konwersya tudzież opłaty kuponów przy zakupnie efektów. (L. W. 17911/83, 18644/83, 19361/83, 19364/83, 19568/83.)				
		Do poz. 10—12. Dochód mniejszy z powodu nieściągnięcia przez c. k. Urzędy podatkowe zapadłych odsetków bieżących w kwocie . 189 zł. 99 ct. natomiast wpłynęły zaległe w kwocie 24 „ 66 „				
165	—	a różnicę stanowi kwota . . 165 zł. 33 ct.	189	99	—	—
43	—	Zaległość urgowano do LW. 48673/83 i 40072/84.				
4.998	7.083		189	99	—	—
	2.085					
—	—					
—	2	*Dochód większy* z powodu ściągnięcia zaległości.				
1	—	*Dochód mniejszy* z powodu nieuiszczenia należytości bieżącej, wykazanej w zaległości.	1	57½	—	—
—	—					
1	2		1	57½	—	—
	1					
490	—	*Dochód mniejszy* z powodu nieuiszczenia należytości bieżącej, wykazanej w zaległości. Urgensa i korespondencye do L.04666.,6//8, 55.535/83, 3.114/83, 2.329/83, 5.227/83, 8.W. 4.985/83770/83, 28.782/83, 38.703/83, 43.742/83, 4738/83, 25.5280/84, 50.065/84, 58.739/80, 4.921/84, 18.673/83, 27.4 /84, 22.213/84, 27.228/84 27.480/8 5,1.146/84, 146.66984	490	—	—	—
14	—		14	—	—	—
26	—		26	25	—	—
530	—		530	25	—	

Dochody. **Fundusz**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1884. zł.
III.		Z przeniesienia . .	—	15	530
	—	Od chrzanowskiej gminy żydowskiej i chrześcijańskiej na utrzymanie szkoły żeńskiej	97	37	—
	—	Od gminy m. Lwowa, dodatek do płac etatowych nauczycieli szkół normalnych	1.204	87	—
		Suma rubryki III .	1.302	39	530
IV.	20	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych**	2.835	—	2.835
V.	21	**Zapisy i darowizny**	—	—	—
VI.	22	**Taksy od spadków**	8.883	29	7.760
VII.	23	**Rozmaite dochody.**			
		Zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych *(nadzwyczajne)*	*19.500*	—	*50.000*
	—	Zwrot zaoszczędzeń w zasiłkach dla funduszów szkolnych okręgowych za czas od r. 1874. do 1883. — mianowicie, zwrot nadebranej dotacyi w r. 1883.	12.293	65½	—
		Do przeniesienia . .	*19.500* 12.293	 65½	*50.000*

szkolny krajowy. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
530	—		530	25	—	—
—	97	*Dochód większy* z powodu ściągnięcia reszty należytości z lat ubiegłych.	—	—	—	—
—	1.205		—	—	—	—
530	1.302		530	25	—	—
—	772		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	1.123	*Dochód większy* z powodu zmienności tej rubryki i przymusowego ściągnięcia zaległych należytości, (LW. 40.072/84, 42.597, 57.007/84).	4.755	09½	—	—
30.500	–	*Do poz. 23.* Zaległe zaliczki, Radom szkolnym okręgowym udzielone, wynosiły z końcem r. 1882. 48.418 zł. 63½ ct. W r. 1883. dano nowych zaliczek w kwocie . . . . . 5.000 „ — „ Razem . 53.418 zł. 63½ ct. Na to uiszczono w r. 1883 . . . 19.500 „ — „ Pozostaje zaległość z końcem r. 1883, a to: po koniec r. 1882. 33.418 zł. 63½ ct. za rok 1883. . 500 „ — „ 33.918 zł. 63½ ct. a mianowicie: Bochnia 3.900 zł., Gródek 8.327 zł. 54 ct., Pilzno 6.000 zł., Tarnopol 15.691 zł. 09 ct.	500	—	—	—
—	12.294	*Dochód większy* z powodu, iż przy ostatecznem obrachunku za r. 1883. ściągnięto nadebrane dotacye od następujących Rad szk. okr.: Wadowice 1.672 zł. 68 ct., Bochnia 3.970 zł. 70½ ct., Rzeszów 1.921 zł. 60 ct., Brzeżany 122 zł. 10 ct., Tarnopol 1.668 zł. 63 ct., Zaleszczyki 151 zł. 91 ct., Czortków 850 zł. 81 ct., Śniatyn 141 zł. 13½ ct., Kołomyja 530 zł. 80 ct., Stanisławów 1.263 zł. 28½ ct. — razem 12.293 zł. 65½ ct.	—	—	—	—
30.500	—		—	—	—	—

Dochody. **Fundusz**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1884. zł.
VII.		Z przeniesienia . .	*19.500*	—	*50.000*
			12.293	65½	—
	24	Zwroty wydatków innych rubryk budżetowych, jako to: *a)* Zwrot pensyj, emerytur i zaopatrzeń wdów i sierót, tudzież innych wydatków od stron obowiązanych 1.141 zł. 30 ct. *b)* Zwrot mylnych przeprowadzeń c. k. Urzędów podatkowych i nadebranych należytości przez nauczycieli . . . 4.147 „ 44½ „	5.315	74½	1.000
	25	Zwroty dawnych zaliczek, jako to: *a)* od gminy miasta Krakowa 2ga rata na poczet zaliczki, danej dla nauczycieli szkół zreorganizowanych . . . 1.143 zł. — ct. *b)* od gminy m. Sanoka na poczet zaliczki, danej na reparacyę szkoły w r. 1857 i 1860 45 „ 89½ „	1.188	89½	1.200
	26	Różne nieprzewidziane	—	49	15
		Suma rubryki VII. { zwyczajne .	18.798	78½	2.215
		Suma rubryki VII. { *nadzwyczajne* .	*19.500*	—	*50.000*
		Razem . . .	38.298	78½	52.215
VIII.	27	**Dodatek z c. k. Skarbu państwa**	54.943	—	54.943
IX.	28	**Zwrot zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych** *(nadzwyczajne)*	*15.340*	*37½*	*20.000*
		Dodatek z funduszu krajowego.			
—	—	Według budżetu uchwalonego dnia 18. Października 1882. .	397.367	13	370.650

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
30.500	—		—	—	—	—
—	12.294		—	—	—	—
		Do poz. 24 a). Dochody te, wynikłe z wydatków ponoszonych zastępczo przez fundusz szkolny krajowy, ściągnięte zostały od stron obowiązanych, a dla ewidencyi oddzielono je od *poz. 24. b)*, którą objęto rektyfikacyę częstych i nieraz znacznych usterek c. k. Urzędów podatkowych.	2.045	53	—	—
—	4.316		164	73	—	—
		Wedle ksiąg naszych rachunkowych mylne pobory c. k. Urzędów podatkowych wynoszą . 4.174 zł. 44 1/2 ct.				
		Rada szkolna krajowa w wyjaśnieniu swem przy rubr. XIII. poz. 40. (wyd.) podaje wydatki odnośne w kwocie 4.639 „ 75 „				
		Różnica . . 465 zł. 30 1/2 ct.				
		Wyjaśnienie tej niezgodności zażądano od Rady szkolnej krajowej odezwą z dnia 24. Listopada 1884. LW. 61.977 i z dnia 31. Grudnia 1884. LW. 68.507, lecz do chwili oddania niniejszego zamknięcia do druku, nie otrzymano żadnej odpowiedzi.				
		Do poz. 25. i *26. Dochód mniejszy*, gdyż dochody tego rodzaju nie dadzą się naprzód ściśle obliczyć.				
11	—		—	00 1/2	—	—
15	—		—	—	—	—
26	16.610		2.720	26 1/2	—	—
30.500	—					
30.526	16.610					
13.916						
—	—		—	—	—	—
4.660	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ niektórym gminom dla ubóstwa przedłużono termin spłaty, a wiele zaś gmin zaległo z ratami mimo urgensów i korespondencyj, przeprowadzonych do LW. 48.673/83, 20.869/83, 40.072/84, 42.597/84.	9.987	50	—	—
		W ogóle rozdano począwszy od r. 1876. po koniec Czerwca 1884. . . . . 223.848 zł. 26 ct.				
		Na poczet tej należytości uiszczono: po koniec r. 1882. . 101.238 zł. 42 1/2 ct.				
		w r. 1883. . . 15.340 „ 37 1/2 „ 116.578 „ 80 „				
		Pozostaje do ściągnięcia w ratach od 1 do 10 lat zaliczek dawniejszych . 97.281 zł. 96 ct.				
		zaliczek za r. 1883 9.987 „ 50 „ 107.269 zł. 46 ct.				
—	26.717	*Dochód większy*, ponieważ pobrano z funduszu krajowego kwotę potrzebną do pokrycia niedoboru.	—	—	—	—

WYKAZ NALEŻYTOŚCI
czynnych i biernych z lat ubiegłych
z końcem roku 1883. pozostałych.

Rubryka	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	Wydatki.				
I	Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych	—	—	202	90
VIII	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	—	—	35	03
X	Na emeryturę dla nauczycieli, którzy utracą posadę w skutek reorganizacyi szkół	—	—	10	67½
XIV	Zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne na budynki szkolne .	—	—	300	—
	Dochody.				
I	Odsetki od kapitałów	8	31½	—	—
III	Dodatki	1.651	14	—	—
IV	Taksy od spadków	3.558	88½	—	—
VII	Rozmaite dochody:				
	a) zwroty zaliczek fund. szkolnym okręgowym udzielonych	33.418	63½	—	—
	b) zwroty wydatków innych rubryk budżetowych . .	2.270	51½	—	—
	c) zwroty dawnych zaliczek	9.283	09	—	—
IX	Zwrot zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych . .	97.281	96	—	—
	Suma . .	147.472	54	548	60½

WYKAZ
zaległych zaliczek, danych Radom szkolnym okręgowym
po koniec roku budżetowego 1883.

1. Rada szkolna okręgowa w Bochni . . . . 3.900 zł. — ct.
2. „ „ „ „ Gródku . . . . 8.327 „ 54½ „
3. „ „ „ „ Pilznie . . . . 6.000 „ — „
4. „ „ „ „ Tarnopolu . . . 15.691 „ 09 „

Suma . . 33.918 zł 63½ ct.

Z tego wykazano:

w zamknięciu rachunku rubr. VII. poz. 23 500 zł. — ct.
w wykazie zaległości z lat dawniejszych (jak wyżej rubr. VII. *a*) . . . 33.418 „ 63½ „

Wykaz zaległych z końcem roku budżetowego 1883. zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne.

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin		Należało zł.	Należało ct.	Spłacono w r. 1883. zł.	Spłacono w r. 1883. ct.	Zalega na r. 1884. zł.	Zalega na r. 1884. ct.
Brzozów	1	Bachorzec	gmina	300	—	50	—	250	—
Kołomyja	2	Balińce	„	200	—	—	—	200	—
Gródek	3	Bar	„	120	—	20	—	100	—
Czortków	4	Biała	„	200	—	100	—	100	—
Sambor	5	Biskowice	„	300	—	100	—	200	—
Brody	6	Blich	„	500	—	62	50	437	50
Złoczów	7	Bohutyn	„	100	—	50	—	50	—
Przemyśl	8	Bolestraszyce	„	200	—	200	—	—	—
Krosno	9	Borek	„	50	—	—	—	50	—
Złoczów	10	Bortków	„	400	—	—	—	400	—
Borszczów	11	Borszczów	„	750	—	150	—	600	—
Bóbrka	12	Bóbrka	miasto	900	—	100	—	800	—
Bóbrka	13	Bóbrka	gmina	500	—	50	—	450	—
Jasło	14	Brzyszczki	„	162	—	27	—	135	—
Buczacz	15	Buczacz	„	900	—	150	—	750	—
Kamionka	16	Busk	„	1.000	—	100	—	900	—
Zaleszczyki	17	Capowce	„	50	—	50	—	—	—
Staremiasto	18	Chyrów	„	300	—	60	—	240	—
Przemyśl	19	Cyków	„	320	—	40	—	280	—
Nowy Sącz	20	Czarny potok	„	100	—	100	—	—	—
Jasło	21	Czekaj	„	100	—	50	—	50	—
Stanisławów	22	Czerniejów	„	50	—	—	—	50	—
Rzeszów	23	Czudec	miasto	300	—	50	—	250	—
Rzeszów	24	Czudeckie	przedmieście	300	—	—	—	300	—
Brody	25	Czystopad	gmina	80	—	16	—	64	—
Lwów	26	Czyszki	„	120	—	—	—	120	—
Trembowla	27	Derachów	„	300	—	100	—	200	—
Łańcut	28	Dębno	„	600	—	—	—	600	—
Dąbrowa	29	Dąbrowa	„	4.569	21	—	—	4.569	21
Żydaczów	30	Derzów	„	200	—	200	—	—	—
Dobromil	31	Dobromil	miasto	1.800	—	300	—	1.500	—
Kamionka	32	Dobrotwór	gmina	300	—	50	—	250	—
Brzozów	33	Dubiecko	„	1.350	—	150	—	1.200	—
Krosno	34	Dukla	„	480	—	80	—	400	—
Krosno	35	Dukla	„	1.400		200	—	1.200	—
Mielec	36	Dulcza wielka	„	560	—	—	—	560	—
Jarosław	37	Duńkowice	„	600	—	100	—	500	—
Horodenka	38	Dżurków	„	150	—	—	—	150	—
Żydaczów	39	Folwarki żydaczowskie	„	532	69½	87	73½	444	96
Lwów	40	Ganczary	„	500	—	—	—	500	—
Brody	41	Gaje starobrodzkie	„	420	—	60	—	360	—
Ropczyce	42	Glinik	„	250	—	—	—	250	—
Złoczów	43	Gołogóry	miasto	480	—	80	—	400	—
Złoczów	44	Gołogóry	gmina	250	—	50	—	200	—
Jasło	45	Gorajowice	„	78	—	—	—	78	—
Skałat	46	Grzymałów	„	600	—	100	—	500	—
Husiatyn	47	Hadyńkowce	„	250	—	25	—	225	—
Tłumacz	48	Hostów	„	500	—	—	—	500	—
		Do przeniesienia . .		24.471	90½	3.108	23½	21.363	67

Wykaz zaległych z końcem roku 1883. zaliczek,

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Należało zł.	Należało ct.	Spłacono w r. 1883. zł.	Spłacono w r. 1883. ct.	Zalega na r. 1884. zł.	Zalega na r. 1884. ct.
		Z przeniesienia . . .	24.471	90½	3.108	23½	21.363	67
Jaworów	49	Hruszów i Kłonice, gminy	215	—	32	50	182	50
Husiatyn	50	Husiatyn gmina	800	—	—	—	800	—
Rzeszów	51	Hyżne „	320	—	40	—	280	—
Lwów	52	Jaryczów stary „	350	—	—	—	350	—
Brzesko	53	Jasień „	900	—	100	—	800	—
Złoczów	54	Jezierzanka „	165	—	—	—	165	—
Trembowla	55	Iławcze „	400	—	50	—	350	—
Myślenice	56	Jordanów „	500	—	100	—	400	—
Kołomyja	57	Ispas „	300	—	200	—	100	—
Wadowice	58	Izdebnik „	900	—	100	—	800	—
Kałusz	59	Kałusz „	1.000	—	200	—	800	—
Tarnów	60	Klikowa „	400	—	—	—	400	—
Stryj	61	Klimiec „	198	80	87	—	111	80
Sanok	62	Klimkówka „	400	—	—	—	400	—
Cieszanów	63	Kobylnica ruska „	550	—	—	—	550	—
Trembowla	64	Kobyłowłoki „	600	—	100	—	500	—
Kołomyja	65	Kołomyja „	500	—	50	—	450	—
Krosno	66	Korczyn „	250	—	50	—	200	—
Złoczów	67	Koropiec „	100	—	25	—	75	—
Sambor	68	Kornalowice „	240	—	120	—	120	—
Kossów	69	Kuty „	1.800	—	450	—	1.350	—
Mościska	70	Królin „	40	80	10	20	30	60
Mościska	71	Krakowiec „	240	—	40	—	200	—
Krosno	72	Krościenko „	900	—	100	—	800	—
Lwów	73	Krotoszyn „	500	—	—	—	500	—
Nowy Sącz	74	Krynica „	451	88	357	24	94	64
Sokal	75	Krystynopol „	600	—	—	—	600	—
Stanisławów	76	Kryłoś „	250	—	50	—	200	—
Wadowice	77	Krzęcin „	250	—	50	—	200	—
Myślenice	78	Krzyszkowice „	1.000	—	100	—	900	—
Przemyśl	79	Krzywcze „	400	—	80	—	320	—
Żywiec	80	Lachowice „	420	—	60	—	360	—
Złoczów	81	Łackie wielkie i małe, gminy	100	—	75	—	25	—
Wadowice	82	Lanckorona gmina	360	—	60	—	300	—
Bóbrka	83	Leszczyn „	80	—	—	—	80	—
Łańcut	84	Leżajsk „	3.300	—	50	—	3.250	—
Lisko	85	Lisko miasto	300	—	100	—	200	—
Bochnia	86	Lipnica dolna gmina	280	—	40	—	240	—
Bochnia	87	Lipnica murowana „	600	—	—	—	600	—
Gorlice	88	Lipinki „	200	—	100	—	100	—
Brody	89	Łopatyn „	1.000	—	200	—	800	—
Lwów	90	Lubiana „	400	—	—	—	400	—
Łańcut	91	Łańcut miasto	2.000	—	—	—	2 000	—
Łańcut	92	Łańcut gmina	1.800	—	400	—	1.400	—
Biała	93	Łęki „	300	—	100	—	200	—
Trembowla	94	Łoszniów „	250	—	62	50	187	50
Trembowla	95	Łoszniów „	400	—	50	—	350	—
		Do przeniesienia . .	51.783	38½	6.897	67½	44.885	71

udzielonych gminom na budynki szkolne.

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin		Należało zł.	ct.	Spłacono w r. 1883. zł.	ct.	Zalega na r. 1884. zł.	ct.
		Z przeniesienia . . .		51.783	38½	6.897	67½	44.885	71
Przemyśl	96	Łuczyce	gmina	100	—	50	—	50	—
Łańcut	97	Markowa	„	200	—	—	—	200	—
Krosno	98	Męcinka	„	100	—	50	—	50	—
Gródek	99	Milatyn	„	80	—	20	—	60	—
Złoczów	100	Milutyn	„	100	—	50	—	50	—
Mościska	101	Mościska	„	2.000	—	—	—	2.000	—
Nadwórna	102	Nadwórna	„	240	—	40	—	200	—
Nadwórna	103	Nadwórna	„	3.120	—	—	—	3.120	—
Trembowla	104	Nałuże	„	25	—	—	—	25	—
Ropczyce	105	Nawsie	„	150	—	50	—	100	—
Kamionka	106	Niemiłów	„	400	—	80	—	320	—
Bochnia	107	Niepołomice	„	800	—	—	—	800	—
Nisko	108	Nisko	„	750	—	150	—	600	—
Nowy Targ	109	Nowy Targ	„	250	—	—	—	250	—
Krosno	110	Odrzykoń	„	600	—	100	—	500	—
Tłumacz	111	Olszanica	„	500	—	—	—	500	—
Cieszanów	112	Olszyce	„	1.900	—	200	—	1.700	—
Wadowice	113	Osiek	„	240	—	40	—	200	—
Jasło	114	Osiek	„	200	—	50	—	150	—
Biała	115	Oświęcim	„	500	—	100	—	400	—
Złoczów	116	Ożydów	„	500	—	100	—	400	—
Mielec	117	Padew narodowa	„	200	—	—	—	200	—
Buczacz	118	Petlikowce	„	250	—	50	—	200	—
Jarosław	119	Piskorowice	„	250	—	50	—	200	—
Kosów	120	Pistyń	„	360	—	60	—	300	—
Kosów	121	Pistyń	„	260	—	60	—	200	—
Żydaczów	122	Pobereże	„	360	—	60	—	300	—
Stanisławów	123	Pobereże	„	1.000	—	—	—	1.000	—
Lwów	124	Podborce	„	500	—	—	—	500	—
Rudki	125	Pohorce	„	140	—	20	—	120	—
Stryj	126	Podhorodce	„	225	73	72	51	153	22
Śniatyn	127	Podwysokie	„	1.000	—	200	—	800	—
Lwów	128	Porszna	„	300	—	—	—	300	—
Buczacz	129	Potok złoty	„	250	—	100	—	150	—
Przemyśl	130	Przemyśl	miasto	3.600	—	600	—	3.000	—
Brody	131	Przewłocznia	gmina	100	—	50	—	50	—
Rzeszów	132	Przewrotne	„	640	—	80	—	560	—
Jasło	133	Przybówka	„	280	—	40	—	240	—
Sambor	134	Radłowce	„	100	—	100	—	—	—
Jarosław	135	Radymno	„	2.750	—	125	—	2.625	—
Kamionka	136	Radziechów	„	3.483	86	376	72	3.107	14
Kołomyja	137	Rakowczyk	„	250	—	50	—	200	—
Skałat	138	Raszłowce	„	250	—	50	—	200	—
Brody	139	Ranniów	„	66	64	16	66	49	98
Gródek	140	Rodatycze	„	200	—	50	—	150	—
Rohatyn	141	Rohatyn	„	3.000	—	500	—	2.500	—
Stryj	142	Rozhórcze	„	240	—	60	—	180	—
		Do przeniesienia . .		84.594	61½	10.748	56½	73.846	05

Wykaz zaległych z końcem roku budżetowego 1883.

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Należało zł.	Należało ct.	Spłacono w r. 1883. zł.	Spłacono w r. 1883. ct.	Zalega na r. 1884. zł.	Zalega na r. 1884. ct.
		Z przeniesienia . . .	84.594	61½	10.748	56½	73.846	05
Jasło	143	Równe gmina	240	—	40	—	200	—
Złoczów	144	Ryków „	50	—	50	—	—	—
Rzeszów	145	Rzeszów „	2.100	—	300	—	1.800	—
Sanok	146	Sanok „	600	—	120	—	480	—
Jaworów	147	Sarny „	700	—	100	—	600	—
Mielec	148	Schönangier „	350	—	50	—	300	—
Kołomyja	149	Siemiakowce „	500	—	—	—	500	—
Łańcut	150	Siennów „	900	—	100	—	800	—
Jarosław	151	Sieniawa „	1.582	96	—	—	1.582	96
Wieliczka	152	Siepraw i Łyczanka, gminy	160	—	160	—	—	—
Borszczów	153	Skała gmina	300	—	100	—	200	—
Borszczów	154	Skała „	1.000	—	200	—	800	—
Lwów	155	Skniłów „	500	—	—	—	500	—
Brody	156	Smarzów „	400	—	50	—	350	—
Kolbuszowa	157	Sokołów „	1.400	—	200	—	1 200	—
Lwów	158	Sokolniki „	700	—	—	—	700	—
Mościska	159	Starzawa „	120	—	120	—	—	—
Złoczów	160	Sławna „	100	—	—	—	100	—
Stare Miasto	161	Staremiasto „	250	—	50	—	200	—
Kamionka	162	Stojanów „	150	—	50	—	100	—
Zbaraż	163	Stryjówka „	1.500	—	250	—	1.250	—
Przemyśl	164	Stubno „	200	—	—	—	200	—
Sanok	165	Strachocina „	50	—	50	—	—	—
Lwów	166	Stroniatyn „	1.000	—	—	—	1.000	—
Złoczów	167	Stronibaby „	33	36	33	36	—	—
Kamionka	168	Środopolce „	420	—	60	—	360	—
Lwów	169	Sroki „	120	—	—	—	120	—
Nowy Targ	170	Sromowce „	300	—	50	—	250	—
Brody	171	Suchodoły „	500	—	100	—	400	—
Brody	172	Suchowola „	400	—	50	—	350	—
Myślenice	173	Sutkowice „	400	—	80	—	320	—
Rzeszów	174	Świlcza „	500	—	100	—	400	—
Tarnobrzeg	175	Tarnobrzeg i Dzików, gminy	85	70	85	70	—	—
Brzozów	176	Temeszów gmina	400	—	—	—	400	—
Rzeszów	177	Trzciana „	200	—	—	—	200	—
Dobromil	178	Trzcianiec „	225	—	45	57	179	43
Kolbuszowa	179	Trzeboś „	600	—	100	—	500	—
Mościska	180	Tuligłowy „	69	60	17	40	52	20
Jarosław	181	Tuligłowy „	400	—	100	—	300	—
Turka	182	Turka „	550	—	—	—	550	—
Stare Miasto	183	Turze „	150	—	30	—	120	—
Rzeszów	184	Tyczyn „	230	—	—	—	230	—
Rzeszów	185	Tyczyn „	600	—	—	—	600	—
Tłumacz	186	Tyśmienica „	320	—	80	—	240	—
Stryj	187	Uhełna „	260	—	40	—	220	—
Rawa	188	Uhnów „	250	—	—	—	250	—
Bochnia	189	Ujście solne „	1.500	—	—	—	1.500	—
		Do przeniesienia . .	107.961	23½	13.710	59½	94.250	64

zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne.

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin	Należało zł.	Należało ct.	Spłacono w r. 1883. zł.	Spłacono w r. 1883. ct.	Zalega na r. 1884. zł.	Zalega na r. 1884. ct.
		Z przeniesienia . . .	107.961	23½	13.710	59½	94.250	64
Złoczów	190	Usznia gmina	250	—	50	—	200	—
Złoczów	191	Urlów „	99	96	—	—	99	96
Złoczów	192	Urlów i Chrabieżna, gminy	66	68	—	—	66	68
Stryj	193	Weryń gmina	900	—	150	—	750	—
Brzesko	194	Wesołów „	720	—	85	—	635	—
Jaworów	195	Wielkie oczy „	1.200	—	200	—	1.000	—
Pilzno	196	Wiewiórka „	200	—	100	—	100	—
Kolbuszowa	197	Widełki „	600	—	100	—	500	—
Biała	198	Witkowice „	400	—	80	—	320	—
Lwów	199	Winniki „	1.400	—	—	—	1.400	—
Żydaczów	200	Wołeńców „	900	—	100	—	800	—
Bóbrka	201	Wołoszczyzna „	600	—	—	—	600	—
Bóbrka	202	Wybranówka „	200	—	40	—	160	—
Rzeszów	203	Wysoka Łańcucka „	400	—	100	—	300	—
Sokal	204	Zabcze „	250	—	—	—	250	—
Gorlice	205	Zagorzany „	150	—	30	—	120	—
Złoczów	206	Zakomarze „	200	—	60	—	140	—
Jasło	207	Załęże „	150	—	30	—	120	—
Mościska	208	Zarzecze „	62	—	24	80	37	20
Brody	209	Zawidcze „	66	64	33	32	33	32
Trembowla	210	Zazdrość „	250	—	50	—	200	—
Mielec	211	Zdziarzec „	420	—	60	—	360	—
Żółkiew	212	Żółkiew miasto	500	—	250	—	250	—
Łańcut	213	Żołynia miasto i wieś	180	—	20	—	160	—
Lwów	214	Żubrze gmina	1.500	—	—	—	1.500	—
Złoczów	215	Żulice „	133	32	66	66	66	66
Żydaczów	216	Żurawno „	1.200	—	—	—	1.200	—
Żydaczów	217	Żurawno „	1.650	—	—	—	1.650	—
		Razem	122.609	83½	15.340	37½	107.269	46

Uwaga. Zaległość w kwocie 107·269 zł. 46 ct. rozpada:

a) na zaległość z lat dawniejszych w kwocie . . . 97.281 zł. 96 ct.

b) „ „ z roku 1883. „ . . . 9.987 „ 50 „

Razem . . . 107.269 zł. 46 ct.

III.

KRAJOWY SZPITAL POWSZECHNY

we Lwowie.

ODDZIAŁ CHORYCH i POŁOŻNIC.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1883.

W załączeniu wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

LW. 64.791/1884.

Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Oddział chorych zł.	Oddział chorych ct.	Oddział położnic zł.	Oddział położnic ct.	Razem zł.	Razem ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
			Wynikłości w roku 1883.						
		Wydatki.							
I.	1-15	Płace i emolumenta etatowe . *zwyczajne*	28 317	06	2.611	—	30.928	06	32.331
II.	16-21	Koszta utrzymania osób nieetatowych „	25.175	14½	1.934	34	27.109	48½	27.024
III.	22-29	Pensye . . . . . „	3.743	—	129	20	3.872	20	3.915
IV.	30-33	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski „	149	30	62	75	212	05	279
V.	34	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiert. „	138	66	11	34	150	—	330
VI.	35-36	Remuneracye i zapomogi . . „	1.114	72	44	54	1.159	26	1.160
VII.	37-45	Koszta gospodarcze . . . „	73.958	72½	4.058	19	78.016	91½	72.129
		„ „ . . . *nadzwyczajne*	*3.223*	*31*	*361*	*52*	*3.584*	*83*	*6.300*
VIII.	46-49	Koszta sanitarne . . . *zwyczajne*	12.117	50	235	60	12 353	10	12.150
IX.	50	Potrzeby kancelaryjne . . „	1.033	44½	74	50	1.107	94½	1.100
X.	51	Potrzeby kapliczne . . . „	—	—	318	84½	318	84½	300
XI.	52-55	Utrzymanie budynków . . „	3.681	47	408	55	4.090	02	3.645
XII.	56	Najem pomieszkań . . . „	4.465	47½	2.024	—	6.489	47½	6.400
XIII.	57	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii . . . „	11.203	—	—	—	11 203	—	9.400
XIV.	58	Odsetki od kapitałów dłużnych „	—	—	352	02	352	02	352
XV.	59	Zapomogi dla położnic . . „	—	—	2 694	—	2.694	—	2.500
XVI.	60	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic *zwyczajne*	—	—	2	40	2	40	30
XVII.	61-62	Rozmaite . . . . . „	1.031	77½	18		1.049	77½	600
		Suma wydatków rzeczywistych { *zwyczajnych*	166.129	27½	14.979	27½	181.108	55	173.645
		{ *nadzwyczajnych*	*3.223*	*31*	*361*	*52*	*3.584*	*83*	*6.300*
		Razem . .	169.352	58½	15.340	79½	184.693	38	179.945
	63	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu	58.807	44	—	—	58.807	44	—
		Zgodnie z dochodami . .	228.160	02½	15.340	79½	243.500	82	179.945
		Dochody.							
I.	1	Opłaty pośmiertne . . . *zwyczajne*	4.710	52	—	—	4.710	52	8.900
II.	2-3	Dodatki . . . . . „	23.611	07½	135	36	23.746	43½	23.318
III.	4-6	Zwroty kosztów leczenia . . „	198.042	30½	13.948	11	211.990	41½	119.600
IV.	7	Rozmaite . . . . . „	1.796	12½	38	16	1.834	28½	204
		Suma dochodów rzeczywistych zwyczajnych	228.160	02½	14.121	63	242.281	65½	152.022
		Dotacye od funduszu krajowego . .	—	—	1.219	16½	1.219	16½	27.923
		Zgodnie z wydatkami . .	228.160	02½	15.340	79½	243.500	82	179.945

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny:

		Szczegół.	Ogół.
Należytości czynne:			
a) w rubrykach wydatków: bieżące	646 zł. 22 ct.		
z lat ubiegłych (str. 210) .	214 „ 70 „	860 zł. 92 ct.	
b) w rubrykach dochodów: bieżące	144.160 zł. 64 ct.		
z lat ubiegłych (str. 210) .	193.505 „ 25 „	337.665 „ 89 „	338.526 zł. 81 ct.
Stan bierny:			
Należytości bierne: z roku bieżącego		500 zł 14 ct.	
z lat ubiegłych (str. 210)		1 „ 24 „	501 „ 38 „
Czysty stan czynny . . .			338.025 zł. 43 ct.

powszechny we Lwowie.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	Należytości czynne z roku bieżącego ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	Należytości bierne z roku bieżącego ct.
1.403	—	Sumaryczne porównanie preliminowanych kwot z rzeczywistą wynikłością, bez względu na oddaną do funduszu krajowego nadwyżkę dochodów i pobraną od tegoż funduszu dotacyę, przedstawia wynik następujący:	646	22	—	—
—	86		—		—	—
43	—		—		—	—
67	—		—		—	—
180	—		—		—	—
1	—		—		—	—
—	5.888	**I. Oddział chorych.**	—		—	—
2.715	—	wydatki preliminowane 164.311 zł.	—		—	—
—	203	„ rzeczywiste 169.353 „	—		453	28
—	8	wydano *więcej* . . 5.042 zł.	—		—	—
—	19	dochody preliminowane 151.398 zł.	—		—	—
—	445	„ rzeczywiste . 228.160 „	—		—	—
—	90	dochód *większy* . . 76.762 zł.	—		—	—
		Wynik korzystniejszy o . . 71.720 zł.				
—	1.803		—		—	—
—	—		—		—	—
—	194	**II. Oddział położnic.**	—		—	—
		wydatki preliminowane 15.634 zł.				
28	—	„ rzeczywiste . 15 341 „	—		—	—
—	450	wydano *mniej* . . 293 zł.	—		—	—
1.722	9.186	dochody preliminowane 624 zł.	646	22	453	28
2.715	—	„ rzeczywiste . 14.122 „	—	—	—	—
4.437	9.186	dochód *większy* . . 13.498 zł.	646	22	453	28
		Wynik korzystniejszy o . . 13.791 zł.				
—	58.807	Ogół m w obydwóch oddziałach:	—	—	—	—
4.437	67.993	**Wynik korzystniejszy** o . . 85.511 zł.	646	22	453	28
	63 556					
		Ogólny niedobór do pokrycia z funduszu krajowego wynosił wedle budżetu . . . 27.923 „				
4.189	—	Dotacya pobrana z funduszu krajowego wynosi . . . 1.219 zł.	1.261	09	—	—
—	429	Nadwyżka dochodów oddana fund.	—	—	—	—
—	92.390	krajowemu . . . 58.807 „	142.899	55	46	86
—	1.630	zatem czysty zwrot nadwyżki . . . 57.588 zł.	—	—	—	—
4.189	94.449	a po doliczeniu tegoż do powyższego niedoboru	144.160	64	46	86
26.704	—	okazuje się jak wyżej wynik korzystniejszy o 85.511 „	—	—	—	—
30.893	94.449	zgodny: *a*) z nadwyżką dochodów 58.807 zł.	144.160	64	46	86
	63.556	*b*) z mniejszą dotacyą . 26.704 „				
		Razem . . 85.511 zł.				

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział chorych zł.	ct.	Oddział położnic zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle usrawy z du. 19. Paźdz. 1882. zł.
			Wydatki w roku 1883.						
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**							
	1	Dyrektor płaca	1.493	—	107	—	1.600	—	1.600
		„ dodatki pięcioletnie	452	17	32	—	484	17	485
		„ dodatek na pomieszkanie	373	—	27	—	400	-	400
		„ opał	146	—	10	—	156	—	153
	2	7 Prymaryuszów płaca	8.400	—	—	—	8.400	—	8.400
		„ dodatki pięcioletnie	2.067	74	—	—	2.067	74	2.268
	3	Profesor akuszeryi płaca	—	—	650	—	650	—	650
	4	Prosektor, płaca	1.120	—	80	—	1.200	—	1.200
		„ dodatki pięcioletnie	347	09	24	—	371	09	371
	5	Chemik patologii, płaca	933	—	67	—	1.000	—	1.000
		„ „ dodatki pięcioletnie	280	—	20	—	300	—	300
	6	7 Sekundaryuszów, płaca	2.892	22	—	—	2.892	22	4.200
	7	Sekundaryusz dla oddziału położnic, płaca	—	—	600	—	600	—	600
	8	4 Asystentów, płaca	1.959	49	—	—	1.959	49	2.000
	9	Akuszerka pierwsza, płaca	—	—	400	—	400	—	400
		„ „ dodatki pięcioletnie	—	—	80	—	80	—	80
	10	2 Kapelanów, płaca	841	25	60	—	901	25	1.200
		„ dodatek na mieszkanie	187	—	13	—	200	—	400
	11	Rządca, płaca	1.120	—	80	—	1.200	—	1.200
		„ dodatki pięcioletnie	373	—	27	—	400	—	400
		„ opał	146	—	10	—	156	—	153
		„ oświetlenie	46	55	3	—	49	55	55
	12	2 Oficyałów, płaca	1.867	—	133	—	2.000	—	2.000
		„ dodatki pięcioletnie	280	—	20	—	300	—	300
	13	2 Pisarzy, płaca	1.120	—	80	—	1.200	-	1.200
		„ dodatek na mieszkanie	187	-	13	—	200	—	200
		„ dodatki pięcioletnie dla jednego pisarza	169	66	12	—	181	66	182
	14	Woźny, płaca	373	—	27	—	400	—	400
		„ dodatki pięcioletnie	43	50	3	—	46	50	47
		„ dodatek na ubior	47	—	3	—	50	—	50
	15	Odźwierny, płaca	326	—	24	—	350	—	350
		„ dodatki pięcioletnie	33	17	3	—	36	17	37
		„ dodatek na ubior	47	—	3	—	50	—	50
		Razem	27.670	84	2.611	—	30.281	84	32.331
—		Zaliczki udzielone na płace 1.732 zł. 66 ct. po potrąceniu ściągniętych rat bieżących . . . 1.086 „ 44 „	646	22	—	—	646	22	—
		Suma Rubryki I.	28.317	06	2.611	—	30 928	06	32.331

powszechny we Lwowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	Należytości czynne z roku bieżącego ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	Należytości bierne z roku bieżącego ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	3	*Wydatek większy* z powodu wyższych cen drzewa.				
—	—					
200	—	2 pięciolecie po 200 zł. razem po 400 pobierali Drowie Chądzyński, Widman, Opolski, Rożański 1.600 zł. — ct. Dr. Sawicki 1sze 200 zł., 2gie od 29. Sierpnia 1883. 67 zł. 74 ct., razem 267 „ 74 „ Dr. Kilarski 1sze pięciolecie . . 200 „ — „ Dr. Ziembicki nie pobiera jeszcze pięciolecia . . . . . — „ — „ Ogółem . . 2.067 zł. 74 ct.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
1.308	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nie wszystkie posady przez przeciąg całego roku były obsadzone.				
—	—					
42	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalarjów.				
—	—					
—	—					
299	—	*Wydatki mniejsze.* ponieważ kapelan obrz. łacińskiego nie pobierał płacy systemizowanej i preliminowanego dodatku na mieszkanie.				
200	—					
—	—					
—	—					
—	3	*Wydatek większy*, z powodów jak przy poz. 1.				
5	—	*Wydatek mniejszy*, stosownie do cen nafty i świec.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
1	—					
—	—					
2.055	5					
			646	22	—	—
—	646	*Wydatek niepreliminowany*, wstawiony w rubrykę płac wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874 znajduje pokrycie w zwrotach ściąganych z płac ratami miesięcznemi. (Patrz Dochody Rub. IV. poz. 7).	646	22	—	—
2.055	652					
1.403						

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział chorych zł.	Oddział chorych ct.	Oddział położnic zł.	Oddział położnic ct.	Razem zł.	Razem ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
			Wydatki w roku 1883.						
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**							
	16	Przełożona Sióstr miłosierdzia, płaca	75	—	5	—	80	—	80
		Wikt wraz z pieczywem i innemi potrzebami	195	64	13	98	209	62	220
	17	18 Sióstr miłosierdzia oddziałowych, płaca	1.440	—	—	—	1.440	—	1.440
		Wikt dla tychże wraz z pieczywem	3.119	51	—	—	3.119	51	3.330
		Inne potrzeby	673	50½	—	—	673	50½	636
	18	Jedna Stostra mił. dla oddz. położnic, płaca	—	—	80	—	80	—	80
		Wikt dla tejże wraz z pieczywem i innemi potrzebami	—	—	209	62	209	62	220
	19	Dyetaryusze: Oddział chorych. Oddział położni. Płaca . . 3.423 zł. 32 ct. 243 zł. 28 ct. Wikt dla pisarza w izbie przyjęcia z pieczywem 194 „ 85 „ 13 „ 91 „ Dodatek drożyzny dla 7 pisarzy 200 „ 76 „ 15 „ 24 „	3.818	93	272	43	4.091	36	3.601
	20	Akuszerka druga, płaca	—	—	250	—	250	—	250
	21	Służba z wiktem i ubraniem: *a*) oddziałowa	9.931	90	679	98	10.611	88	10.667
		b) wspólna	5.920	66	423	33	6 343	99	6.500
		Suma Rubryki II	25.175	14½	1.934	34	27.109	48½	27.024
III.		**Pensye.**							
	22	Grund Ludwika, wdowa po rządcy	204	—	15	—	219	—	219
	23	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze	146	—	10	—	156	—	156
	24	Dr. Neuhauser Franciszek, były prymaryusz	1.200	—	—	—	1.200	—	1.200
	25	Dr. Berthleff Karol, były Dyrektor	1.168	—	83	—	1.251	—	1.251
	26	Nagel Józefa, wdowa po prymaryuszu	210	—	—	—	210	—	210
	27	Dr. Finger Józef, były profesor kliniki	315	—	—	—	315	—	315
	28	Pfau Henryka, wdowa po prof. akuszeryi	—	—	21	20	21	20	64
	29	Szeparowiczowa Amalia, wdowa po prymaryuszu	500	—	—	—	500	—	500
		Suma Rubryki III.	3.743	—	129	20	3.872	20	3.915
IV.		**Zaopatrzenia odstawne i dary z łaski**							
	30	Christl Laura, sierota po kontrolorze	52	—	4	—	56	—	57
	31	Hammer Johanna, sierota po pisarzu	52	—	4	—	56	—	57
	32	Drabikowska Elżbieta, była nadzorczyni chorych	45	30	—	—	45	30	110
	33	Swoboda Marya, była akuszerka	—	—	54	75	54	75	55
		Suma Rubryki IV.	149	30	62	75	212	05	279

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
10	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu korzystniejszych cen niektórych artykułów żywności, obliczonych ściśle na podstawie rzeczywistych kosztów.				
—	—					
211	—					
—	38	*Wydatak mniejszy*, z powodu jak przy poz. 16.				
—	—					
10	—					
—	490	*Wydatek większy*, ponieważ z powodu ciągłego zwiększania się czynności kancelaryjnych, spowodowanych bądź większą ilością chorych, bądź częstych słabości i urlopów urzędników, musiano czasowo do pomocy przyjmować dyetaryuszów.				
—	—					
55	—	*Wydatki mniejsze*, z powodu niższych cen niektórych artykułów żywności, oraz zastósowania ilości służby ściśle do koniecznej potrzeby.				
156	—					
442	528					
	86					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
43	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu śmierci pensyonistki w Kwietniu 1883 r.				
—	—					
43	—					
1	—					
1	—					
65	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu śmierci Drabikowskiej w Maju 1883.				
—	—					
67	—					

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział chorych zł.	Oddział chorych ct.	Oddział położnic zł.	Oddział położnic ct.	Razem zł.	Razem ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
			Wydatki w roku 1883.						
V.	34	**Odprawy i spłaty kwartatów pośmiertnych**	138	66	11	34	150	—	330
VI.		**Remuneracye i zapomogi.**							
	35	Za sprawdzanie recept	149	72	9	54	159	26	160
	36	Remuneracye i zapomogi	965	—	35	—	1.000	—	1.000
		Suma Rubryki VI.	1.114	72	44	54	1.159	26	1.160
VII.		**Koszta gospodarcze.**							
	37	Wyżywienie:							
		a) zwykła strawa i dodatki	40.540	44½	2.101	41	42.641	85½	38.000
		b) 6 Sióstr mił. zatrudnionych w kuchni płaca	448	—	32	—	480	—	480
		c) wikt dla tychże z pieczywem	970	39	69	35	1.039	74	1.164
		d) inne potrzeby	203	38	14	60	217	98	228
		e) służba kuchenna: 1) płaca	887	87	63	45	951	32	1.200
		2) wikt dla powyższych	1.663	53	118	88	1.782	41	2.100
		3) pieczywo „	561	22	40	10	601	32	600
		f) drzewo na kuchnię	1.855	84	77	—	1.932	84	2.200
		g) naczynia i sprzęty kuchenne	442	31	13	83	456	14	700
		h) fiakier dla rządcy	187	—	13	—	200	—	200
		i) pieczywo dla chorych	5.697	30	268	72	5.966	02	6.500
		j) wino „ „	1.507	08	84	85	1.591	93	1.187
	38	Wikt dla lekarza dyżurnego wraz z pieczywem i innemi potrzebami, jako to: winem, piwem i t. d.	320	82	22	94	343	76	348
	39	Wikt z pieczywem dla pisarza pełniącego obowiązek dozorcy domu	202	61	14	47	217	08	210
	40	Sprzęty . . . . . *zwyczajne*	972	—	28	—	1.000	—	1.000
		nadzwyczajne	*24*	*51*	*13*	*52*	*38*	*03*	*800*
	41	Bielizna i pościel:							
		a) reperacye i sprawianie nowej bielizny i pościeli . . . . *zwyczajne*	1.050	—	150	—	1.200	—	1.200
		nadzwyczajne	*3.198*	*80*	*348*	—	*3.546*	*80*	*5.500*
		b) 1 Siostra miłosierdzia, zatrudniona w magazynie bielizny i pościeli, płaca	75	—	5	—	80	—	80
		c) wikt dla tejże z pieczywem i innemi potrzebami	195	64	13	98	209	62	232
	42	Pralnia	10.931	29½	314	88	11.246	17½	8.000
		Do przeniesienia { *zwyczajne*	68.711	73	3.446	46	72.158	19	65.629
		nadzwyczajne	*3.223*	*31*	*361*	*52*	*3.584*	*83*	*6.300*

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
180	—	*Wydatek mniejszy*, zależny od wypadków śmierci.				
1	—					
—	—					
1	—					
—	4.642	*Wydatek większy*. Preliminarz na rok 1883. układany był wedle przeciętnej wynikłości lat 1878., 1879. i 1880. i w przewidywaniu, że ilość chorych się zmniejszy. Gdy zaś wedle relacyi zarządu szpitala do LW. 35.807/81. ilość dni leczenia w r. 1880. wynosiła 197.579, zaś „ „ „ „ 1881. „ 203.743, przeto i większy wydatek sam przez się tłómaczy się.				
—	—					
124	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu jak przy poz. 16.				
10	—					
249	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ niektórym sługom płacono mniejsze od preliminarza wynagrodzenie.				
317	—	*Wydatek mniejszy*, z powodów jak przy poz. 16.				
—	1					
267	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu jak najdalej idących oszczędności.				
244	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż zakupno nowych naczyń i sprzętów ograniczono do najniezbędniejszych potrzeb.				
—	—					
534	—	*Wydatek mniejszy*, zawisły był od cen zboża i mąki.				
—	405	*Wydutek większy*, z powodu większej ilości leczonych i chorób wymagających wina jako środka leczniczego.				
4	—	*Wydatek nieznacznie mniejszy*, z powodów jak przy poz. 16.				
—	7	*Wydatek większy*, wedle rzeczywistej potrzeby.				
—	—					
762	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż nie zachodziła potrzeba sprawiania wiele nowych sprzętów.				
—	—					
1 953	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu że ograniczono zakupna do najściślejszej potrzeby.				
—	—					
22	—	*Wydatek mniejszy*, z powodów jak przy poz. 16.				
—	3.246	*Wydatek większy*, z powodu większej ilości chorych mianowicie:				
1.771	8.301	w r. 1881. wynosiła ilość dni leczenia w obu oddz. 168.548,				
2.715	—	„ 1882. „ „ „ „ „ „ 175.344,				
		„ 1883. „ „ „ „ „ „ 203.743,				

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział chorych zł.	Oddział chorych ct.	Oddział położnic zł.	Oddział położnic ct.	Razem zł.	Razem ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
			Wydatki w roku 1883.						
VII.		Z przeniesienia { *zwyczajne*	68.711	73	3.446	46	72.158	19	65.629
		{ *nadzwyczajne*	*3.223*	*31*	*361*	*52*	*3.584*	*83*	*6.300*
	43	Słoma do sienników	364	28½	10	52	374	80½	500
	44	Drzewo opałowe	3.245	79	421	80	3.667	59	4.500
	45	Oświetlenie: *a)* oświetlenie naftą	1.365	82	160	01	1.525	83	1.200
		b) lampiarz, płaca	271	10	19	40	290	50	300
		Suma rubryki VII. *wyd. zwyczajnych*	73.958	72½	4.058	19	78.016	91½	72.129
		nadzwyczajnych	*3.223*	*31*	*361*	*52*	*3.584*	*83*	*6.300*
		Razem	77.182	03½	4.419	71	81.601	74½	78.429
III.		**Koszta sanitarne.**							
	46	Sanitarne w ścisłem znaczeniu	5.374	36	58	72	5.433	08	4.350
	47	Lekarstwa	5.954	09	122	38	6.076	47	6.500
	48	Instrumenta chirurgiczne	339	05	4	50	343	55	750
	49	Koszta pogrzebowe	450	—	50	—	500	—	550
		Suma Rubruki VIII.	12.117	50	235	60	12.353	10	12.150
IX.		**Potrzeby kancelaryjne.**							
	50	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu	1.033	44½	74	50	1.107	94½	1.100
X.	51	**Potrzeby kapliczne**	—	—	318	84½	318	84½	300
XI.		**Utrzymanie budynków.**							
	52	Konserwacye i reparacye:							
		a) zwykłe roboty murarskie z materyałami . . 759 zł. 39 ct.							
		b) roboty ślusarskie wraz z żelazem . . . 527 „ 32 „							
		c) roboty stolarskie i ciesielskie z materyałami . 748 „ 55 „							
		d) roboty blacharskie . . 39 „ 30 „							
		e) roboty szklarskie . . 331 „ 97 „							
		f) malowanie i pokostowanie z materyałami . . 488 „ 23 „							
		g) utrzymanie dzwonków elektrycznych . . . 56 „ 20 „							
		h) rozmaite . . . . 299 „ 86 „	2.928	48	322	34	3.250	82	2.520
	53	Utrzymanie gmachu i obejścia, jako to:							
		a) dezinfekcya lokalności szpitalnych, bielenie, mycie i czyszczenie podłóg i okien 164 zł. 92 ct.							
		b) roboty w ogrodach, dróg, chodników itp. . . 45 „ 28 „							
		c) rozmaite . . . . 22 „ 12 „	208	96	23	36	232	32	495
		Do przeniesienia	3.137	44	345	70	3.483	14	3.015

powszechny we Lwowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.771	8.301					
2.715	—					
125	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu że nie okazała się potrzeba częstszego zmieniania słomy.				
832	—	*Wydatek mniejszy*, z powodów jak przy poz. 37 *f)*.				
—	326	*Wydatek większy*, z powodu wyższych cen nafty.				
11	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu śmierci lampiarza i interkalaryum.				
2.739	8.627					
2.715	—					
5.454	8.627					
	3.173					
—	1.083	*Wydatek większy*, z powodów jak przy poz. 42.				
424	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu, że reszta należytości przypadającej za rok 1883. podniesioną została dopiero w Lipcu 1884 r.	—	—	453	28
406	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu ograniczenia zakupna nowych instrumentów do niezbędnej potrzeby.				
50	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż Towarzystwo św. Józefa z Arymatei zobowiązało się kontraktowo do grzebania umarłych za roczny ryczałt 500 zł.				
880	1.083		—	—	453	28
	203					
—	8	*Wydatek nieznacznie większy*, nie dający się naprzód ściśle obliczyć.				
—	19					
—	731	*Wydatek większy*	Wydatki tej pozycyi nie dadzą się ściśle odgraniczyć od następnej pozycyi 53, w której wydatki są mniejsze. Ogólne przekroczenie obu tych pozycyi wynosi 468 zł. i spowodowane zostało potrzebami konserwacyjnemi, które odroczone być nie mogły.			
263	—	*Wydatek mniejszy*				
263	731					

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział chorych zł.	Oddział chorych ct.	Oddział położnic zł.	Oddział położnic ct.	Razem zł.	Razem ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
			Wydatki w roku 1883.						
XI.		Z przeniesienia .	3.137	44	345	70	3.483	14	3.015
	54	Asekuracya budynków i ruchomości. .	184	03	22	85	206	88	230
	55	Kominiarze i straż ogniowa . . .	360	—	40	—	400	—	400
		Suma Rubryki XI. . .	3.681	47	408	55	4.090	02	3.645
XII.		**Najem pomieszkań.**							
	56	Czynsz za najem filii Hofmana z dodatkiem gminnym	4.465	47½	2.024	—	6.489	47½	6.400
XIII.	57	**Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii** .	11.203	—	—	—	11.203	—	9.400
XIV.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**							
	58	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego za część budynku użytego dla oddziału położnic sszacowaną na kwotę 6.705 zł. 3 ct. m. k.	—	—	352	02	352	02	352
XV.		**Zapomogi dla położnic.**							
	59	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem zakład po 6 zł. w. a.	—	—	2.694	—	2.694	—	2.500
XVI.		**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**							
	60	Wynagrodzenie dla mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	—	2	40	2	40	30
XVII.		**Rozmaite.**							
	61	Na utrzymanie biblioteki	91	45½	10	—	101	45½	100
	62	Przypadkowe	940	32	8	—	948	32	500
		Suma Rubryki VII. .	1.031	77½	18	—	1.049	77½	600

powszechny we Lwowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
263	731					
23	—	*Wydatek mniejszy*, stosownie do przypadającej dywidendy.				
—	—					
286	731					
	445					
—	90	*Wydatek większy*, mimo mniejszego dodatku gminnego z powodu uiszczenia należytości skarbowej od kontraktu zawartego z właścicielką. Czynsz wynosił rocznie . . . 6.072 zł. — ct. Podatek gminny . . . . 303 „ 60 „ Należytość skarbowa . . . 113 „ 87½ „ Razem . . 6.489 zł. 47½ ct.				
—	1.803	*Wydatek większy*, z powodu większej ilości chorych, aniżeli się w czasie układania preliminarza spodziewano Przpuszczano bowiem 18.800 dni leczenia, natomiast wynosiły takowe 22.406 dni leczenia po 50 ct.				
—	—					
—	194	*Wydatek większy*. Wydatki tego rodzaju nie dadzą się naprzód z dokładnością obliczyć.				
28	—	*Wydatek mniejszy*, stosownie do mniejszej ilości zaszłych wypadków.				
—	2					
—	448	*Wydatek większy*. Jakkolwiek wydatki tego rodzaju z góry przewidzieć się nie dadzą, zauważa się, że z tej pozycyi zwrócono 351 zł. 47 ct. za zastępstwo chorego oficyała p. Jaroszyńskiego, funduszowi krajowemu płacę urzędnika Oddziału rachunkowego, który zastępczo funkcyonował w szpitalu (LW. 5.871/84).				
—	450					

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział chorych		Oddział położnic		Razem		Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882.
			Wydatki w roku 1883.						
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.
—	63	**Nadwyżka dochodów oddana funduszowi kraj.**	58.807	44	—	—	58.807	44	—

powszechny we Lwowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	58.807	*Wydatek nieprelimiowany.*				
		Wydatki oddziału chorych po strąceniu oddanej nadwyżki były większe od preliminowanych kwot o . . 5.041 zł. 58½ ct.				
		rzeczywiste dochody zaś tego oddziału były od preliminowanych, łącznie z uchwaloną dotacyą większe o . . . . . 63.849 „ 62½ „				
		Okazuje się różnica jako nadwyżka dochodów, która oddaną została funduszowi krajowemu . . . 58.807 zł. 44 ct.				

Dochody. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie dochodów	Oddział chorych zł.	Oddział chorych ct.	Oddział położnic zł.	Oddział położnic ct.	Razem zł.	Razem ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
			Dochody w roku 1883.						
I.	1	**Opłaty pośmiertne**	4.710	52	—	—	4.710	52	8.900
II.		**Dodatki.**							
	2	Od c. k. Skarbu za 681·58 mtr. 6-ściennych drzewa opałowego, część przypadająca na oddziały chorych i położnic . .	1.154	61	129	33	1.283	94	1.258
	3	Z kasy miejskiej:							
		a) $^1/_5$ część dochodu z rogatek . .	22.402	62	—	—	22.402	62	22.000
		b) na utrzymanie trupiarni . . .	53	84½	6	03	59	87½	60
		Suma Rubryki II. . .	23.611	07½	135	36	23.746	43½	23.318
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**							
	4	Od płacących za siebie	10.966	87½	534	82	11.501	69½	9.600
	5	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	6.696	45	482	58	7.179	03	5.000
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego .	180.378	98	12.930	71	193.309	69	105.000
		Suma Rubryki III. . .	198.042	30½	13.948	11	211.990	41½	119.600
IV.		**Rozmaite.**							
	7	*a*) ze sprzedaży zużytych sprzętów . . . 17 zł. 44 ct.							
		b) zwroty zaliczek udzielonych w latach ubiegłych w fund. chorych 1.314 „ 39 „							
		c) zwroty zaliczek udzielonych w latach ubiegłych w fund. położnic 38 „ 16 „							
		d) ze sprzedaży odzieży i kosztowności po zmarłych . . . . 358 „ 07 „							
		e) ze sprzedaży innych niepotrzebnych pozostałości . . . 75 „ 06 „							
		f) zwroty zaległości z lat dawniejszych . . 10 „ 77½ „							
		g) rozmaite inne dochody 21 „ 39 „	1.796	12½	38	16	1.834	28½	204
		Razem . . 1.834 zł. 28½ ct.							
		Dotacye.							
—	8	Z funduszu krajowego	—	—	1.219	16½	1.219	16½	27.923

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
4.189	—	*Dochód mniejszy.* Wysokość tego dochodu zależy od ilości i wielkości spadków które z góry przewidziane być nie mogą.	1.261	09	—	—
—	26	*Dochód większy*, z powodu wyższych cen drzewa opałowego.				
—	403	*Dochód większy.* Wpływy tego rodzaju, jako niestałe dokładnie z gory obliczyć się nie dadzą.				
—	—					
—	429					
—	1.902	*Dochody większy*, tej rubryki mają powód w większej ilości chorych i w zlikwidowaniu, oraz w zapłaceniu znacznej części zaległości z lat dawniejszych.	142.899	55	46	86
—	2.179					
—	88.309					
—	92.390		142.899	55	46	86
—	1.630	*Dochody większe*, budżetem nieprzewidziane, są zwrotami kwot zaliczkowo wydanych, a zarachowanych na rubryki stałe, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. Października 1874.				
26.704	—	*Dochód mniejszy.* Wskutek korzystnych wynikłości rubryki III. dochodów „Zwroty kosztów leczenia“ przyzwolona dotacya nietylko nie została wyczerpaną, ale nadto Oddział chorych zwrócił funduszowi krajowemu nadwyżkę dochodów w kwocie 58.807 zł. 44 ct. (Patrz poz. 63. wydatków).				

Wykaz należytości czynnych i biernych
z lat ubiegłych.

Liczba rubryki budżetu	Liczba porządkowa	Poszczególnienie		Należytości czynne zł.	Należytości czynne ct.	Należytości bierne zł.	Należytości bierne ct.
		A) Wydatki.					
I.		**Płace i emolumenta statowe.**					
	1	Zwrot zaliczek udzielonych na płace		191	36	—	—
II.		**Koszta utrzymania osób niestatatowych.**					
	2	Zwrot zaliczki na płacę udzielonej akuszerce		2	08	—	—
XVII		**Rozmaite.**					
	3	Od stron rozmaitych za szczudła . . .	21 zł. — ct.	—	—	—	—
		za inne drobne . .	— „ 26 „	21	26	—	—
			Suma . .	214	70	—	—
		B) Dochody.					
I.		**Opłaty pośmiertne.**					
	4	Od stron obowiązanych		1.071	96½	—	—
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**					
	5	Dla Oddziału chorych		192.386	48½	—	—
	6	„ „ położnic		46	80	—	—
			Suma . .	193.505	25	—	—
		Razem obydwie sumy . .		**193.719**	**95**	—	—

IV.

FUNDUSZ PODRZUTKÓW

we Lwowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1883.

LW. 41.165/1884.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
		Wydatki.			
I.	1—3	**Płace urzędników**	—	—	—
II.	—	**Zasługi**	—	—	—
III.	—	**Czynsz**	—	—	—
IV.	4	**Potrzeby kancelaryjne**, na druki i t. p.	—	—	10
V.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	5—6	Akuszerce zakładu położnic, stręczne i pieluszkowe	30	—	30
	7	Żywicielkom za gorliwe pielęgnowanie dzieci: w pierwszym roku życia	6	30	20
	8	za dozorowanie dorosłych dzieci	330	—	400
		Suma rubryki V.	366	30	450
VI.	9	**Koszta utrzymania dzieci**	1.038	34	1.800
VII.	10	**Koszta leczenia dzieci**	—	—	10
VIII.		**Rozmaite.**			
	11	Żywicielkom na koszta pogrzebowe ryczałt	22	—	20
	12	Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przydzielonych	—		100
		Suma rubryki VIII.	22	—	120
		Suma wszystkich wydatków	**1.426**	**64**	**2.390**
		Dochody.			
		Dotacya z funduszu krajowego	**1.426**	**64**	**2.390**

we Lwowie.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
10	—	*Wydatku nie było*, bo druki z lat poprzednich nie zostały wyczerpane.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
14	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niestałości tej rubryki.	—	—	—	
70	—		—	—	25	—
84	—		—	—	25	—
76	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nie wszystkie żywicielki swą należytość po koniec roku pobrały.	—	—	100	76
10	—	*Wydatku nie było*, bo nie było potrzeby leczenia kosztem tego funduszu.	—	—	—	—
—	2	*Wydatek większy* z powodu większej śmiertelności.	—	—	—	—
100	—	*Wydatku nie było*, gdyż nie było tego rodzaju potrzeb.	—	—	—	—
100	2		—	—	—	—
966	2		—	—	125	76
963	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ dla pokrycia wydatków tylko suma dotowana okazała sie potrzebną.	—	—	—	—

Należytości czynne z lat ubiegłych.

1) Taksy od przyjęcia dzieci tutejszo- i obcokrajowych	369 zł. 50 ct.
2) Zwrot kosztów utrzymania dzieci	72 „ 96 „
Razem .	442 zł. 46 ct.

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny.

Należytości czynne z lat ubiegłych, jak wyżej	442 zł. 46 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne z roku bieżącego	125 „ 76 „
Czysty stan czynny .	316 zł. 70 ct.

V.

Krajowy zakład dla obłąkanych

na Kulparkowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1883.

W załączeniu wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

LW. 57.748/1884.

Krajowy zakład dla

Sumaryusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu		Wynikłości z roku 1883. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	razem zł.	ct.
		Wydatki.						
I.	1-11	Płace i emolumenta etatowe	18.289	40½	—	—	18.289	40½
II.	12-21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	24.289	81	—	—	24.289	81
III.	22	Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	23-28	Pensye i emerytury	350	—	—	—	350	—
V.	29-30	Zaopatrzenia odstawne i dary z łaski	14	—	—	—	14	—
VI.	31	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	85	—	—	—	85	—
VII.	32-33	Remuneracye i zapomogi	573	86	—	—	573	86
VIII.	34-45	Koszta gospodarcze	69.142	64½	9.934	83	79.077	47½
IX.	46-50	„ sanitarne	4.223	41½	—	—	4.223	41½
X.	51	„ kancelaryjne	403	—	—	—	403	—
XI.	52	„ kapliczne	200	—	—	—	200	—
XII.	53-58	„ utrzymania budynków	12.385	20	4.251	01	16.636	21
XIII.	59	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	06	—	—	1.408	06
XIV.	60	Podatki i daniny	248	—	—	—	248	—
XV.	61-64	Rozmaite	1.658	47½	—	—	1.658	47½
		Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych	133.270	87	14.185	84	147.456	71
		Do tego:						
—	65	Nadwyżka dochodów oddana fund. krajowemu	—	—	6.757	68	6.757	68
		Ogólna suma wydatków	133.270	87	20.943	52	154.214	39
		Dochody.						
I.	1-3	Dodatki	641	44½	—	—	641	44½
II.	4	Zwroty kosztów leczeczenia	147.399	56	—	—	147.399	56
III.	5-7	Dochody z dóbr	4.035	86	—	—	4.035	86
IV.	8	Rozmaite	2.137	52½	—	—	2.137	52½
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych	154.214	39	—	—	154.214	39
		Do tego:						
—	9	Dotacya z funduszu krajowego	—	—	—	—	—	—
		Ogólna suma dochodów	154.214	39	—	—	154.214	39

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny:

			Szczegół.	Ogół.
Należytości czynne:				
a) w rubr. wydatków	bieżące	1.243 zł. 07 ct.		
	z lat ubiegł. (str. 234)	1.288 „ 45½ „	2.531 zł. 52½ ct.	
b) w rubr. dochodów	bieżące	12.353 zł. 40½ ct.		
	z lat ubiegł. (str. 234)	28.353 „ 26 „	40.706 „ 66½ „	43.238 zł. 19 ct.
Stan bierny:				
Należytości bierne w rubr. wydatków z lat ubiegłych (str. 234).				97 „ 95 „
Czysty stan czynny				43.140 zł. 24 ct.

obłąkanych na Kulparkowie.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 19. Października 1882.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
17.554	—	17.554	242	—	977	—	—	735	945	25	—	—
28.189	—	28.189	3.899	—	—	—	3.899	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
350	—	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	—	40	—	—	45	—	—	45	—	—	—	—
590	—	590	16	—	—	—	16	—	—	—	—	—
71.255	11.500	82.755	3.774	1.565	1.662	—	3.677	—	—	—	—	—
2.960	—	2.960	198	—	1.461	—	—	1.263	—	—	—	—
600	—	600	197	—	—	—	197	—	20	27	—	—
200	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.950	4.000	10.950	85	—	5.520	251	—	5.686	—	—	—	—
1.408	—	1.408	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
250	—	250	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
1.650	—	1.650	9	—	17	—	—	8	277	55	—	—
132.010	15.500	147.510	8.422	1.565	9.682	251	7.791	7.737	1.243	07	—	—
—	—	—	—	—	—	6.758	—	6.758	—	—	—	—
132.010	15.500	147.510	8.422	1.565	9.682	7.009	7.791	14.495	1.243	07	—	—
								6.704				
630	—	630	—	—	11	—	—	11	—	—	—	—
34.000	—	34.000	3.627	—	117.026	—	—	113.399	12.249	03½	—	—
3.400	—	3.400	150	—	786	—	—	636	—	—	—	—
1.000	—	1.000	139	—	1.277	—	—	1.138	104	37	—	—
39.030	—	39.030	3.916	—	119.100	—	—	115.184	12.353	40½	—	—
108.480	—	108.480	108.480	—	—	—	108.480	—	—	—	—	—
147.510	—	147.510	112.396	—	119 100	—	108.480	115.184	12.353	40½	—	—
								6.704				

Uwaga. Preliminowane wydatki wynosiły . . . . . 147.510 zł.
Rzeczywiste zaś wydatki bez nadwyżki dochodów wynoszą . . . 147.456 „
Wynik korzystniejszy o kwotę . . . . 54 zł.

Preliminowane dochody bez dotacyi wynosiły . . . . . 39.030 zł.
Rzeczywiste zaś dochody wynoszą . . . . . 154 214 „
Wynik korzystniejszy o kwotę . . . . 115.184 „
W ogóle wynik korzystniejszy o kwotę . . 115.238 zł.

a zgodny:
a) Z niepobraną mniejszą dotacyą w kwocie . . . . . 108.480 zł.
zamiast której płaci fundusz krajowy koszta leczenia za ubogich chorych przeestawione w Rubr. II. dochodow poz. 4 a).
b) Z nadwyżką dochodow oddaną fenduszowi krajowemu . . . . 6.758 „
Razem jak wyżej w kwocie . . . 115.238 zł

Wydatki. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**			
	1	Dyrektor, płaca	2.200	—	2.200
		„ dodatek osobisty	800	—	800
	2	2 Prymaryuszów, płaca	3.000	—	3.000
		„ wikt	823	73	816
		„ dodatek pięcioletni	6	66	7
	3	2 Sekundaryuszów, płaca	2.000	—	2.000
		„ wikt	690	92	816
	4	Rządca, płaca	1.200	—	1.200
		„ dodatek pięcioletni	28	88	29
	5	2 Oficyałów, płaca	1.400	—	1.400
		„ wikt	726	18	720
		„ dodatek pięcioletni	16	66	17
	6	Pisarz, płaca	600	—	600
		„ wikt	363	11	360
		„ dodatek pięcioletni	80	—	80
	7	2 Kapelanow, płaca	800	—	800
		„ wikt	603	61½	720
		„ dodatek pięcioletni	8	32	9
	8	Nadzorca służby, płaca	400	—	400
		„ wikt	261	09	250
	9	Akuszerka, płaca	400	—	400
	10	Woźny, płaca	150	—	150
		„ wikt	252	49½	250
		„ dodatek na ubior	50	—	50
	11	Odźwierny, płaca	150	—	150
		„ wikt	252	49½	250
		„ dodatek na ubior	50	—	50
		„ dodatek pięcioletni	30	—	30
		Razem	17.344	15½	17.554
		Do tego zaliczki udzielone na płace 1.295 zł. — ct.			
		po strąceniu ściągniętych rat bieżących 349 „ 75 „	945	25	—
		Suma Rubryki I.	18.289	40½	17.554
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**			
	12	8 Sióstr Miłosierdzia, oddziałowych płaca 640 zł. — ct.			
		Wikt tychże z pieczywem 1.505 „ 77 „			
		Inne potrzeby 105 „ 66 „	2.251	43	2.280
		Do przeniesienia	2.251	43	2.280

obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	8	*Wydatek większy*, obliczony wedle cen artykułów żywności i ustanowionych na rok 1883. cen wiktu do LW. 13.303/1883.				
—	—					
—	—					
125	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, że funkcyonaryusze ci, jako nieżonaci, pobierali mniejsze porcye wiktu.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	6	*Wydatki większe*, z powodu jak przy poz. 2.				
—	—					
—	—					
—	3					
—	—					
—	—					
117	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu jak przy poz. 3.				
—	—					
—	—					
—	11					
—	—					
—	—					
—	2	*Wydatki większe*, z powodu jak przy poz. 2.				
—	—					
—	—					
—	2					
—	—					
—	—					
242	32					
—	945	*Wydatek budżetem nieprzewidziany*, zarachowany na rubrykę stałą w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. Października 1874. i przypisany do zwrotu z płac (Patrz Rubr. IV. poz. 8 *b*) dochodów).	945	25	—	—
242	977		945	25	—	—
	735					
29	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu zmienności cen drobnych potrzeb i ustanowionych na rok 1883. cen wiktu do LW. 13.303/1883.				
29	—					

Wydatki. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
II.		Z przeniesienia . .	2.251	43	2.280
	13	Dyetaryusze:			
		Płaca 2 pisarzy dziennych . . . . . 638 zł. 75 ct.			
		Wikt tychże z pieczywem . . . . . 726 „ 18 „	1.364	93	1.993
	14	Stolarz, płaca	216	10	240
		„ wikt	194	84½	220
	15	Krawiec, płaca	140	70	180
		„ wikt	200	94½	220
	16	Szewc, płaca	162	—	180
		„ wikt	202	93½	220
	17	Maszynista, płaca	600	—	600
		„ wikt	297	09	360
	18	2 palaczy do maszyny parowej, płaca	310	26	312
		„ „ „ „ wikt	419	20	440
	19	Ślusarz, płaca	264	—	264
		„ wikt	210	49½	220
	20	Służba oddziałowa, płaca . . . . . 7.250 zł. 52 ct.			
		wikt . . . . . 7.364 „ 79 „			
		gratyfikacye . . . . . 200 „ — „	14.815	31	16.952
	21	Służba domowa, płaca . . . . . 1.114 zł. 63 ct.			
		wikt . . . . . 1.424 „ 94 „			
		gratyfikacye . . . . . 100 „ — „	2.639	57	3.508
		Suma Rubryki II. . .	24.289	81	28.189
III.	22	**Substytucye**	—	—	—
IV.		**Pensye i emyrytury.**			
	23	Grund Ludwika, wdowa po rządcy	26	—	26
	24	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze	19	—	19
	25	Dr. Berthleff, były dyrektor	149	—	149
	26	Mauthe Rozyna, wdowa po dozorcy	60	—	60
	27	Kłosowski Jan, były dozorca	48	—	48
	28	Kłosowska Teresa, była dozorczyni	48	—	48
		Suma Rubryki IV. . .	350	—	350
V.		**Zaopatrzenia odstawne i dary z łaski.**			
	29	Christl Laura, sierota po kontrolorze	7	—	7
	30	Hammer Joanna, sierota po pisarzu	7	—	7
		Suma Rubryki V. . .	14	—	14

obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
29	—					
628	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu iż koszt utrzymania 1 pisarza w kwocie 635 zł. 83 ct. zatrudnionego przy gospodarce mlecznej, poniosło rzeczone gospodarstwo. LW. 34.028/1884.				
24	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu iż przyjętemu stolarzowi w miejsce zmarłego, płacono przez czas próby niższe wynagrodzenie.				
25	—					
39	—					
19	—					
18	—					
17	—					
—	—	*Wydatki mniejsze*, z powodu jak przy poz. 12, tudzież pobieranego niższego wynagrodzenia rocznego.				
63	—					
2	—					
21	—					
—	—					
9	—					
2.137	—	*Wydatki mniejsze* z powodu, iż niektórym sługom płacono niższe wynagrodzenia jak na ten cel preliminowano, tudzież, że przyjęcie ilości służby ograniczono do najkonieczniejszej potrzeby.				
868	—					
3.899	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—		—	—	—	—
—	—					
—	—					
—	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
VI.	31	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	85	—	40
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	32	Za sprawdzanie recept	123	86	140
	33	Remuneracye i zapomogi	450	—	450
		Suma Rubryki VII. .	573	86	590
VIII.		**Koszta gospodarcze.**			
	34	Wyżywienie chorych:			
		a) Zwykła strawa i dodatki	35.293	73½	37.600
		b) Pieczywo	5.804	73	6.200
		c) Wino dla chorych	276	56½	700
	35	Służba kuchenna i magazynowa: Płaca z wiktem pieczywem i gratyfikacyą	2.535	59	2.500
		Do przeniesienia . .	43.910	62	47.000

obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	45	*Wydatek większy*, z powodu większej ilości zaszłych wypadków śmierci w stanie służby zakładowej.	—	—	—	—
16	—	*Wydatek mniejszy*, wynika z rozdziału ogólnej należytości na wszystkie szpitale.				
—	—					
16	—		—	—	—	—
2.306	—	*Wydatek mniejszy* mimo większej ilości dni leczenia w r. 1883., wynikł na skutek oszczędności w zapisywaniu potraw, korzystniejszego zakupywania artykułów żywności we własnym zarządzie, niemniej własnego mlewa. Ilość dni leczenia wynosiła w roku 1882. 136.371 a w roku 1883. — 149.172. Do wykazanego niższego kosztu przyczyniły się także następujące działy gospodarstw prowadzonych we własnym zarządzie (których wyniki podano szczegółowo w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego) a mianowicie:				
		1) **Utrzymanie krów** dało w ciągu roku 70.024·75 litrów mleka zarachowanych na kuchnię po cenie 6·093 ct. wedle obrachunku do LW. 34.028/1884. w kwocie . . . . . 4.266 zł. 48½ ct.				
		Gdyby zatem za powyższą ilość mleka płacić musiano przedsiębiorcy jak wedle ostatniego kontraktu do LW. 27.029/1880. po 10 ct. za 1 litr, koszt wynosiłby . . . . 7.002 „ 47½ „				
		zyskano przeto . . . . 2.735 zł. 99 ct.				
		a nadto i czysty zysk wynikły ze sprzedaży i zakupna krów wykazany w Rubr. IV. dochodów poz. 8 *a*).				
		2) **Chów trzody chlewnej** na mięso dla kuchni:				
		Wydatki tego gospodartwa wynosiły jak LW. 34.028/1884.				
		kwotę . . . 4.208 zł. 46 ct.				
		dochody zaś . . 4.887 „ 36 „				
		wynikły czysty zysk w kwocie . 678 „ 90 „				
		przeniesiony na korzyść żywienia chorych, obniżył również koszt zwykłej strawy i dodatków.				
395	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu zysku własnej piekarni i własnego mlewa.				
424	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu iż wina używano tylko jako środka leczniczego.				
—	36	*Wydatek większy*, z powodu że kilku kucharkom płacić musiano wyższe wynagrodzenie.				
3.125	36		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
VIII.		Z przeniesienia . .	43.910	62	47.000
	36	*a*) Drzewo do kuchni	3.016	96	2.700
		b) Naczynia kuchenne	754	58	700
		c) 5 Sióstr Mił. zatrudnionych w kuchni i magazynie wiktuałów: Płaca . . . . . 400 zł. — ct. Wikt z pieczywem i innemi potrzebami . 1.007 „ 10 „	1.407	10	1.375
	37	Sprzęty: *a*) Zakupno i naprawa . . . . . *zwyczajne*	1.500	—	1.500
		nadzwyczajne	*1.782*	*76*	*2.500*
		b) 1 Siostra Mił. zatrudniona w magazynie sprzętów: płaca . . . . . 80 zł. — ct. wikt z pieczywem i innemi potrzebami . 201 „ 42 „	281	42	285
	38	Bielizna i pościel: *a*) Zakupno i naprawa . . . . . *zwyczajne*	1.000	—	1.000
		nadzwyczajne	*8.152*	*07*	*9.000*
		b) 1 Siostra Mił. zatrudniona w magazynie bielizny. płaca . . . . . 80 zł. — ct. wikt z pieczywem i innemi potrzebami . 201 „ 42 „	281	42	285
	39	Pralnia: *a*) Drzewo i inne potrzeby	4.317	04	4.400
		b) 2 Siostry Mił. zatrudnione w pralni, płaca 160 zł. — ct. wikt z pieczywem i innemi potrzebami . 402 „ 83 „	562	83	550
	40	Słoma do sienników	609	61½	650
	41	Drzewo opałowe i węgiel kamienny	5.482	49	6.000
	42	Oświetlenie naftą	1.604	65	1.400
	43	Utrzymanie ogrodu z połową kosztów utrzymania ogrodnika tudzież utrzymanie wewnętrzne ogrodów	708	18½	700
	44	Uprawa pól, kupno nasion, oraz zbiór produktów surowych z połową kosztów utrzymania ogrodnika	2.335	07½	1.400
	45	Utrzymanie 2 par koni z 2 furmanami oraz reparacyą wozów, uprzęży i innemi potrzebami	1.370	66	1.310
		Suma wydatków { *zwyczajnych*	69.142	64½	71.255
		{ *nadzwyczajnych*	*9.934*	*83*	*11.500*
		Ogólna suma Rubryki VIII. . .	79.077	47½	82.755

obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
3.125	36					
—	317	*Wydatek większy* według rozdziału do LW. 41.980/1884 niemniej wyższych cen drzewa w r. 1883. Przekroczenie to znajduje zupełne pokrycie w zaoszczędzeniu poz. 41.				
—	55	*Wydatek większy* wedle istotnej potrzeby.				
—	32	*Wydatek większy* z powodu, iż przy uchwaleniu budżetu na rok 1883. nie uwzględniono częściowo dodatków przyznanych dla innych Sióstr zamieszczonych w Rub. II. poz. 12. i w Rub. VIII. poz. 37 *b)* 38 *b)*.				
—	—					
717	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż nie było potrzeby wyczerpania kwoty uchwalonej.				
4	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 12.				
—	—					
848	—	*Wydatek mniejszy* wedle istotnej potrzeby.				
4	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 12.				
83	—	*Wpdatek mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.				
—	13	*Wydatek większy* z powodu jak przy poz. 36 *c)*.				
40	—	*Wydatek mniejszy* wedle istotnej potrzeby.				
518	—	*Wydatek mniejszy* z powodu lżejszej zimy i oszczędności w opale.				
—	205	*Wydatak większy* spowodowany nałożonym podatkiem od nafty (LW. 32.711/1884).				
—	8	*Wydatek* nieznacznie *większy* znajduje pokrycie w nadwyżce dochodów Rubr. III. poz. 7.				
—	935	*Wydatek większy* z powodu większych nakładów około uprawy pól. Przekroczenie to jednak znajduje częściowe pokrycie w nadwyżce dochodów Rubr. III. poz. 6. w kwocie 736 zł.				
—	61	*Wydatek większy* wynikł z różnicy zakupionej 1 pary koni w miejsce sprzedanej 1 pary do użytku nieprzydatnej (LW. 17.057 i 49.166 ex 1883).				
3.774	1.662					
1.565	—					
5.339	1.662		—	—	—	—
3.677	—					

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
IX.		**Koszta sanitarne.**			
	46	Sanitarne w ścisłem znaczeniu	2.960	81½	1.500
	47	Lekarstwa	976	10	1.000
	48	Instrumenta chirurgiczne	128	80	150
	49	Utrzymanie prosektoryum	32	45	150
	50	Koszta pogrzebowe	125	25	160
		Suma Rubryki IX. .	4 223	41½	2.960
X.		**Koszsa kancelaryjne.**			
	51	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu	403	—	600
XI.	52	**Koszta kapliczne**	200	—	200
XII.		**Koszta utrzymania budynków, dróg i urządzeń.**			
	53	Konserwacye i reperacye budynków . . . . *zwyczajne*	3.000	—	3.000
		nadzwyczajne	*4.251*	*01*	*4.000*
	54	Koszta utrzymania mechanicznych urządzeń	7.013	18	1.600
	55	Asekuracya budynków, ruchomości itp.	562	67	500
	56	Pokostowanie podłóg	411	90	450
	57	Kominiarze i straż ogniowa	553	—	600
	58	Utrzymanie dróg dojazdowych	844	45	800
		Suma wydatków { *zwyczajnych* .	12.385	20	6.950
		nadzwyczajnych	*4.251*	*01*	*4.000*
		Ogólna suma Rubryki XII. .	16.636	21	10.950
XIII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**			
	59	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego 5% od dłużnej sumy 26.820 zł. 11 kr. m. kon.	1.408	06	1.408
XIV.	60	**Podatki i daniny**	284	—	250

obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	1.461	*Wydatek większy* z powodu większej ilości dni leczenia i wydatków desinfekcyjnych, wynikłych na skutek rozporządzeń państwowych z powodu zbliżającej się cholery (LW. 32.711/1884) tudzież, że na pozycyę tę zarachowano znaczną część lekarstw sprowadzonych od producentów. Ilość dni leczenia wynosiła w r. 1882. . 136.371 zaś w r. 1883. . . . . 149.172 zatem więcej o dni 12.801				
24	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistej wynikłości.				
21	—					
118	—					
35	—					
198	1.461		—	—	—	—
	1.263	*Wydatki mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby.				
197	—		20	27	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—					
—	*251*	*Wydatek większy* spowodowany zakupnem werandy do ogrodu dla chorych od szkoły lasowej we Lwowie. (LW. 54.839/1884.)				
—	5.413	*Wydatek większy* z powodu nieprzewidzianej a koniecznej potrzeby zakupna dwóch nowych kotłów parowych. (LW. 13.083/1883 i 5.034/1884).				
—	63	*Wydatek większy* wedle potrzeby na podstawie rzeczywistej wynikłości.				
38	—	*Wydatki mniejsze* z powodu, że nie było potrzeby wyczerpania kwot preliminowanych.				
47	—					
—	44	*Wydatek większy* spowodowany wybudowaniem drewnianego przepustu na drodze dla odprowadzenia wody deszczowej. (LW. 13.281/1883)				
85	5.520		—	—	—	—
—	*251*					
85	5.771					
	5.686					
—	—		—	—	—	—
2	—	*Wydatek mniejszy* wynikł na skutek obliczenia c. k. Urzędu podatkowego.	—	—	—	—

*

Wydatki. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
XV.		**Rozmaite.**			
	61	Na utrzymanie biblioteki lekarskiej	147	68	150
	62	Na książki i czasopisma dla chorych	252	64	250
	63	Myto drogowe	243	54	250
	64	Przypadkowe	1.014	61½	1.000
		Suma Rubryki XV. .	1.658	47½	1.650
—	65	**Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu**	6.757	68	—

obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2	—	Różnice te nie dadzą się naprzód ściśle obliczyć.				
—	3					
7	—					
—	14		277	55	—	—
			277	55	—	—
9	17					
	8					
—	6.758	Wydatek nieprelimiowany. Rzeczywiste wydatki po strąceniu oddanej nadwyżki były *mniejsze* od preliminowanych o kwotę . . . . . 54 zł. rzeczywiste zaś dochody były *większe* od preliminowanych o kwotę . . . . 6.704 „ Suma tych różnic stanowi obok wykazaną nadwyżkę dochodów w kwocie . . . 6.758 zł.				

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
I.		**Dodatki.**			
	1	Od c. k. Skarbu za 200 sągów drzewa opałowego	517	32	506
	2	Od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	24	12½	24
	3	„ „ „ „ drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	100	—	100
		Suma rubryki I. . .	641	44½	630
II.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	4	Od płacących za siebie i z obcych funduszów publicznych .	30.373	32	34.000
	4a	Od funduszu krajowego galicyjskiego	117.026	24	—
		Suma rubryki II. .	147.399	56	34.000
III.		**Dochody z dóbr.**			
	5	Czynsz z propinacyi w Kulparkowie	250	—	400
	6	Dochód z pól i pastwisk	2.935	50	2.200
	7	Dochód z ogrodów	850	36	800
		Suma rubryki III. .	4.035	86	3.400
IV.		**Rozmaite.**			
	8	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne mniejsze dochody . .	861	24½	1.000
		Do przeniesienia . .	861	24½	1.000

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct	zł.	ct.
—	11	*Dochód większy* z powodu różnicy cen drzewa.				
—	—					
—	—					
—	11		—	—	—	—
3.627	—	*Dochód mniejszy* z powodu niestałości wpływów tego rodzaju.	12.249	03½	—	—
—	117.026	*Dochód większy* nieprelimiowany, tyczy się kosztów leczenia ubogich chorych, które dawniej zarachowywano jako dotacyę z funduszu obłąkanych, od r. zaś 1882. począwszy, wykazane bywają w rachunkach kwartalnych do wzrotu z Rubr. III. fund. krajowego. (LW. 23.362|1883. Patrz wyjaśnienie przy poz. 9 dochodów).	—	—	—	—
3.627	117.026		12.249	03½	—	—
	113.399					
150	—	*Dochód mniejszy,* z powodu nieprzewidzianej większej wypłaty należytości konsumcyjnej gminie miasta Lwowa z tytułu przysługującego jej prawa propinacyjnego do karczmy zakładowej o kwotę wskazaną. (LW. 61.801|82 i 42.824|1883.)				
—	736	*Dochód większy* uzyskano z założenia gospodarki polowej na gruntach zostających poprzednio w dzierżawie, a którejto gospodarki wynik przedstawia się następująco:				
		Dochody jak obok wykazane wynoszą . 2.925 zł. 50 ct.				
		Wydatki zaś w Rubr. VIII. poz. 44 przedstawione . . . . . 2.335 „ 07½ „				
		Z porównania okazuje się nadwyżka w kwocie . . . . . 600 zł. 42½ ct.				
		a po uwzględnieniu kwoty . . . 352 „ — „				
		za którą grunta te dawniej wydzierżawiano, okazuje się czysty zysk w kwocie . . . . . 248 zł. 42½ ct.				
—	50	*Dochód większy,* z powodu starannej gospodarki, której wynik jest następujący:				
150	786	Dochody jak obok wykazane wynoszą 850 zł. 36 ct.	—	—	—	—
		wydatki zaś wedle rubr. VIII. poz. 43 708 „ 18½ „				
		Z porównania okazuje się czysty zysk w kwocie . . . . . 142 zł. 17½ ct.				
139	—	*Dochód mniejszy* z powodu niestałości wpływów tej rubryki.	104	37	—	—
139	—		104	37	—	—

Dochody. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle usrawy z dn. 19. Paźdz. 1882. zł.
IV.		Z przeniesienia . . .	861	24½	1.000
		Dochody w budżecie nieposzczególnione:			
	8	*a)* Zysk z założenia i urządzenia gospodarki mlecznej .	155	77	—
		b) Zwrot zaliczek na płace urzędników z lat ubiegłych .	1.012	17	—
		c) Koszta przewozu rekonwalescentów do rozmaitych miejscowości z lat ubiegłych	108	34	—
		Suma rubryki IV. .	2.137	52½	1.000
		Dotacye.			
	9	Od funduszu krajowego	—	—	108.480

obłąkanych na Kulparkowie. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
139	—		104	37	—	—
—	156	*Dochód większy*, stanowi czysty zysk ze sprzedaży i zakupna krów a wykazany tu dla odróżnienia zysku z produkcyi mleka przedstawionego w Rubr. VIII. poz 31 a) wydatków. Wynik tego działu gospodarki przedstawia się jak LW. 34.028/1884. następująco Dochody wynosiły: Ze sprzedaży 8 krów wydojonych, licząc po cenie przeciętnej 109 zł. 87½ ct. 885 zł. — ct. Za mięso, skórę i łój z 1 krowy zabitej . . . 95 „ 41 „ 950 zł. 41 ct. Wydatki zaś, jak zakupno 6 krów licząc po cenie przeciętnej 121 zł. 92 ct. 731 zł. 52 ct. za sprzęty oraz koszta zabicia 1 krowy . . . 63 „ 12 „ 794 „ 64 „ Z porównania okazuje się zysk obok wykazany w kwocie . . . . . 155 zł. 77 ct.				
—	1.012	*Dochody budżetem nieprzewidziane*, zarachowano na rubrykę stałą w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. Października 1874.				
—	109					
139	1.277		104	37	—	—
	1.138					
108.480	—	*Dochód mniejszy*, z powodu iż przez zaprowadzenie nowego sposobu zarachowania kosztów leczenia za ubogich chorych uzyskano w Rubr. II. poz. 4. *a*) kwotę 117.026 zł. 24 ct., w skutek czego nietylko, że nie było potrzeby pobierania dotacyi, lecz nadto, z powodu korzystniejszego wyniku w ogóle, oddano do funduszu krajowego nadwyżkę dochodów w kwocie 6.757 zł. 65 ct. (patrz wyjaśnienie przy Rubr. XV. poz. 65).	—	—	—	—

Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka budżetu	Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
		A. wydatki.				
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
	1	Zaliczki na płace	1 033	50	—	—
X.		**Koszta kancelaryjne.**				
	2	Zaliczki udzielone c. k. Prokuratoryi Skarbu do procesów o koszta leczenia	52	70	—	—
XV.		**Rozmaite.**				
	3	Różne drobne zwroty	202	25½	97	95
		Suma A. . .	1.288	45½	97	95
		B. Dochody.				
II.		**Zwroty kosztów leczenia.**				
	4	Od płacących za siebie i z funduszów publicznych . . .	21.835	39½	—	—
IV.		**Rozmaite.**				
	4	a) Zwrot kosztów przewozu chorych od gmin przynależnych w kwocie. . . . . 362 zł. 20 ct.				
		b) Strony konkurencyjne zwrot wydatku na reparacyę mostów na granicy Kulparkowa i Sokolnik położonych . 15 „ 74 „				
		c) Goligowska Apolonia, dzierżawczyni gruntów kulparkowskich . . . 212 „ 59 „				
		d) Iskierski Wilhelm, przedsiębiorca robót mechanicznych z rozmaitych tytułów . . . . . 5.927 „ 33½ „	6.517	86½	—	—
		Suma B. . . .	28.353	26	—	—
		Razem obiedwie sumy . .	29.641	71½	97	95

VI.

Krajowy szpital św. Łazarza

w Krakowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1883.

Lw. 67.775/1884.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłości z roku 1883.									
		Wydatki.										
I.	1-16	Płace i emolumenta etatowe	12.700	35	4.243	—	4.525	—	3.707	83	25.176	18
II.	17-22	Koszta utrzymania osób nieetatowych	8.859	41	2.946	63	3.934	56	3.886	31	19.626	91
III.	—	Substytucye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.	23	Pensye i emerytury	250	—	—	—	—	—	—	—	250	—
V.	24-25	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	—	—	63	52	73	—	—	—	136	52
VI.	—	Odprawy i spłaty kwartałów pośm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.	26-27	Remuneracye i zapomogi	389	—	144	—	245	—	122	—	900	—
VIII.	28-38	Koszta gospodarcze: *a)* zwyczajne	33.714	65½	8.425	06	16.118	67	9.923	82	68.182	20½
		b) nadzwyczajne	*2 882*	*94*	*687*	*21*	*1.262*	*44*	*1.414*	*76½*	*6.247*	*35½*
IX.	39-46	„ sanitarne: *a)* zwyczajne	5.727	30½	713	73	1.413	28	630	79	8.485	10½
		b) nadzwyczajne	*171*	*13*	*14*	*40*	—	—	—	—	*185*	*53*
X.	47	„ kancelaryjne	418	10	150	95	209	20	113	92	892	17
XI.	48	„ kapliczne	110	—	56	—	56	—	28	—	250	—
XII.	49-54	„ utrzymania budynków	2.492	35	476	48	805	88	652	64	4.427	35
XIII.	55	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	—	—	—	—	—	—	20	—
XIV.	56-58	Zapisy	111	50	—	—	—	—	—	—	111	50
XV.	59-65	Podatki i daniny	941	85	282	95	—	—	—	—	1.224	80
XVI.	66	Wydatki z prawa patronatu i konkur.	166	85	—	—	—	—	—	—	166	85
XVII.	67	Dyety i koszta podróży	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVIII.	68-69	Koszta utrzymania podrzutków	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIX.	70	Koszta utrzymania dzieci na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	160	20	—	—	—	—	160	20
XX.	71	Zapomogi dla położnic	—	—	1.548	—	—	—	—	—	1.548	—
XXI.	72	Rozmaite	721	33	19	03	18	04	43	67	802	07
XXII.	73	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika	—	—	12.777	50	—	—	—	—	12.777	50
		Suma wydatków *(a)* zwyczajnych	66.622	70	32.007	05	27.398	63	19.108	98	145.137	36
		rzeczywistych *(b) nadzwyczajnych*	*3.054*	*07*	*701*	*61*	*1.262*	*44*	*1.414*	*76½*	*6.432*	*88½*
		Razem	69.676	77	32.708	66	28.661	07	20.523	74½	151.570	24½
		do tego:										
—	74	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu	17.557	29½	—	—	14.633	69½	6.951	27½	39.142	26½
		Ogólna suma wydatków	**87.234**	**06½**	**32.708**	**66**	**43.294**	**76½**	**27.475**	**02**	**190.712**	**51**
		Dochody.										
I.	1-3	Odsetki od kapitałów	17.854	54	999	21	234	—	163	64	19.251	39
II.	4-9	Dochody z realności i dóbr	10.384	13½	1.788	—	—	—	—	—	12.172	13½
III.	10-11	Zwroty kosztów leczenia	58.712	73½	25 233	94½	43.060	76½	26.079	38	153.086	82½
IV.	12	Rozmaite	282	65½	74	35	—	—	1.232	—	1 589	00½
		Suma dochodów rzeczywistych	87.234	06½	28.095	50½	43.294	76½	27.475	02	186.099	35½
		do tego:										
—	13	Dotacya pobrana od funduszu kraj.	—	—	4.613	15½	—	—	—	—	4.613	15½
		Ogólna suma dochodów	**87.234**	**06½**	**32.708**	**66**	**43.294**	**76½**	**27.475**	**02**	**190.712**	**51**

Stan majątku z końcem roku 1883.

	Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Należytości czynne: 1. z roku bieżącego:			
a) w rubrykach wydatków	385 zł. 60 ct.		
b) „ dochodów	77.315 „ 50 „	77.701 zł. 10 ct.	
2. z lat ubiegłych (str. 260):			
a) w rubrykach wydatków	801 zł. 16 ct.		
b) „ dochodów	70.433 „ 40 „	71.234 „ 56 „	148.935 zł. 66 ct.
	Stan bierny.		
Należytości bierne			— „ — „
		Czysty stan czynny	148.935 zł. 66 ct.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 20. Października 1882.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
			Porównanie preliminowanych kwot dla poszczególnych oddziałów z rzeczywistą wynikłością, bez względu na wynikłe nadwyżki dochodów i pobraną z funduszu krajowego dotacyę:				
24.940	—	236	**I. Oddział chorych:**	210	—	—	—
19.399	—	228	preliminowane wydatki 67.494 zł.	—	—	—	—
—	—	—	rzeczywiste „ 69.677 „	—	—	—	—
250	—	—	wydatek *większy* 2.183 zł.	—	—	—	—
151	14	—	preliminowane dochody 66.900 zł.	—	—	—	—
—	—	—	rzeczywiste „ 87.234 „	—	—	—	—
900	—	—	dochód *większy* 20.334 „	—	—	—	—
64.975	1.254	4.462	z porównania **wynik korzystniejszy 18.151 zł.**	36	—	—	—
6.650	*403*	—		—	—	—	—
7.479	505	1.511	**II. Oddział położnic:**	—	—	—	—
200	*14*	—	preliminowane wydatki 32.327 zł.	—	—	—	—
870	—	22	rzeczywiste „ 32.708 „	—	—	—	—
250	—	—	wydatek *większy* 381 zł.	—	—	—	—
4.850	423	—	preliminowane dochody 22.808 zł.	—	—	—	—
20	—	—	rzeczywiste „ 28.095 „	—	—	—	—
112	—	—	dochód *większy* 5.287 „	—	—	—	—
1.244	19	—	z porównania **wynik korzystniejszy 4.906 „**	109	20	—	—
150	—	17		—	—	—	—
50	50	—	**III. Oddział syfilitycznych:**	—	—	—	—
1.750	1.750	—	preliminowane wydatki 27.784 zł.	—	—	—	—
150	—	10	rzeczywiste „ 28.661 „	—	—	—	—
1.200	—	348	wydatek *większy* 877 zł.	—	—	—	—
400	—	402	preliminowane dochody 31.244 zł.	30	40	—	—
			rzeczywiste „ 43.295 „				
10.400	—	2.377	dochód *większy* 12.051 „	—	—	—	—
139.540	4.015	9.613	z porównania **wynik korzystniejszy 11.174 „**	385	60	—	—
6.850	*417*	—		—	—	—	—
146.390	4.432	9.613	**IV. Oddział obłąkanych:**	385	60	—	—
			preliminowane wydatki 18.785 zł.				
			rzeczywiste „ 20.524 „				
3.460	—	35.682	wydatek *większy* 1.739 zł.	—	—	—	—
			preliminowane dochody 18.673 zł.				
149.850	**4.432**	**45.295**	rzeczywiste „ 27.475 „	385	60	—	—
		40.863	dochód *większy* 8.802 „				
			z porównania **wynik korzystniejszy 7.063 „**				
2.549	—	16.703	**Ogółem** we wszystkich czterech oddziałach	618	81½	—	—
11.011	—	1.161	**wynik korzystniejszy 41.294 zł.**	125	—	—	—
126.000	—	27.087		76.571	68½	—	—
65	—	1.524	Według budżetu wynosił niedobór do pokrycia z fund. kraj. w oddziale I, II i IV 10.225 zł.	—	—	—	—
139.625	—	46.475	zaś po strąceniu nadwyżki w oddziale III 3.460 „	77.315	50	—	—
			ostatecznie . . . 6.765 zł.				
10.225	5.612	—	Dotacya pobrana rzeczywiście z funduszu krajowego wynosi . . . . 4.613 zł.	—	—	—	—
149.850	**5.612**	**46.475**	Nadwyżka dochodów zwrócona temuż funduszowi . . . . . 39.142 „	77.315	50	—	—
		40.863	zatem czysty zwrot nadwyżki 34.529 „				
			Razem zgodnie z wyżej wykazanym **wynikiem korzystniejszym** . . . . . **41.294 zł.**				

Wydatki. Szpital krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wydatki w roku 1883.									
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**										
	1	Dyrektor *a*) płaca	711	—	355	—	356	—	178	—	1.600	—
		b) dodatki 5ciol. po 300 zł.	266	—	133	—	134	—	67	—	600	—
	2	5 prymaryuszów *a*) płaca po 1.200 „	3.600	—	—	—	1.200	—	1.200	—	6.000	—
		b) dodatki pięcioletnie „ 200 „	600	—	—	—	200	—	—	—	800	—
	3	1 profesor położnictwa, za pełnienie obowiązków prymaryusza	—	—	650	—	—	—	—	—	650	—
	4	6 sekundaryusz. 1. kl. płaca po 600 zł.	1.796	68	600	—	600	—	600	—	3.596	68
	5	3 „ 2. „ „ „ 500 „	1.499	92	—	—	—	—	—	—	1.499	92
	6	Akuszerka *a*) płaca	—	—	400	—	—	—	—	—	400	—
		b) dodatki pięcioletnie po 40 zł.	—	—	80	—	—	—	—	—	80	—
	7	Aptekarz *a*) płaca	356	—	177	—	178	—	89	—	800	—
		b) dodatek na pomieszk.	89	—	44	—	45	—	22	—	200	—
	8	Prosektor płaca	356	—	177	—	178	—	89	—	800	—
	9	Chemik patologii, płaca	310	—	155	—	155	—	80	—	700	—
	10	Kapelan *a*) płaca	266	92	133	—	133	—	67	—	599	92
		b) dodatek na pomieszkanie	89	—	44	—	45	—	22	—	200	—
	11	Rządca *a*) płaca	533	—	267	—	267	—	133	—	1.200	—
		b) dodatek pięcioletni	89	—	44	—	45	—	22	—	200	—
	12	2 oficyałów *a*) płaca po 1.000 zł.	889	—	444	—	445	—	222	—	2.000	—
		b) dodatek pięcioletni dla pierw. oficyała	67	—	33	—	34	—	16	—	150	—
		c) dodatek osobisty dla tegoż	22	—	11	—	11	—	6	—	50	—
	13	2 pisarzy stałych *a*) płaca po 600 zł.	534	—	266	—	267	—	133	—	1.200	—
		b) dodatek na pomieszk. „ 100 „	89	—	44	—	45	—	22	—	200	—
	14	Dozorca domu obłąkanych *a*) płaca	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—
		b) wikt II. klasy po 16 zł. 23½ ct. miesięcznie	—	—	—	—	—	—	194	83	194	83
	15	Woźny *a*) płaca	134	—	66	—	67	—	33	—	300	—
		b) dodatki pięciol. po 50 zł.	45	—	22	—	22	—	11	—	100	—
		c) na ubiór	22	—	11	—	11	—	6	—	50	—
	16	Odźwierny *a*) płaca	67	—	33	—	33	—	17	—	150	—
		b) wikt II. klasy po 16 zł. 23½ ct. miesięcznie	86	83	43	—	43	—	22	—	194	83
		c) na ubiór	22	—	11	—	11	—	6	—	50	—
		Razem	12.540	35	4.243	—	4.525	—	3.657	83	24.966	18
		Do tego: zaliczki udzielone na płace 400 zł. po strąceniu ściągniętych rat 190 „	160	—	—	—	—	—	50	—	210	—
		Suma rubryki I.	12.700	35	4.243	—	4.525	—	3.707	83	25.176	18

św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 20. Października 1882.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.600	—	—					
600	—	—					
6.000	—	—					
800	—	—					
650	—	—					
3.600	3	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.				
1.500	—	—					
400	—	—					
80	—	—					
800	—	—					
200	—	—					
800	—	—					
700	—	—					
600	—	—					
200	—	—					
1.200	—	—					
200	—	—					
2.000	—	—					
150	—	—					
50	—	—					
1.200	—	—					
200	—	—					
400	—	—					
180	—	15	*Wydatek większy* gdyż wikt II. klasy wedle repartycyi żywności (LW. 31.366/84) rzeczywiście tyle kosztował; tenże znajduje w zupełności pokrycie w oszczędnościach. Rubr. II. poz. 18.				
300	—	—					
100	—	—					
50	—	—					
150	—	—					
180	—	14	*Wydatek większy* z powodu jak przy poz. 14. b.				
50	—	—					
24.940	3	29	*Wydatek nieprelimiowany* wstawiony tutaj w myśl uchwały Wys. Sejmu z 14. Października 1874. znajduje pokrycie w zwrotach ściąganych z płac ratami miesięcznemi (patrz dochody Rubr. IV. poz. c.)				
—	—	210		210	—	—	—
24.940	3	239		210	—	—	—
		236					

Wydatki. Szpital krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wydatki w roku 1883.									
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**										
	17	Płace Sióstr Miłos. rocznie po 80 zł.:										
		a) 1 Siostra przełożona . .	36	—	17	—	18	—	9	—	80	—
		b) 13 Sióstr oddziałowych .	480	—	160	—	240	—	160	—	1.040	—
		c) 1 Siostra wspólna . . .	36	—	17	—	18	—	9	—	80	—
	18	*a)* Żywność tychże z dodatkami po 13 zł. 99½ ct. miesięcznie	1.157	06	410	57	578	53	373	24	2.519	40
		b) Żywność 3 emerytek i 4 postulantek po 13 zł. 99½ ct. mies.	349	45	174	—	174	—	87	—	784	45
	19	Służba oddziałowa:										
		a) 4 posługaczów po 90 zł. .	—	—	—	—	—	—	572	75	572	75
		b) 11 „ „ 64 „ .	607	75	—	—	211	86	—	—	819	61
		c) 5 posługaczek „ 72 „ .	—	—	—	—	—	—	376	60	376	60
		d) 15 „ „ 48 „ .	465	05	166	40	192	—	—	—	823	45
	20	Służba wspólna:										
		a) 1 odźwierny, płaca . . .	53	—	27	—	27	—	13	—	120	—
		„ dodatek na ubiór	27	—	13	—	13	—	7	—	60	—
		b) 1 parobek do pomocy . .	22	—	10	—	10	—	6	—	48	—
		c) 1 „ „ łazienek . .	27	—	13	—	13	—	7	—	60	—
		d) 1 „ „ korytarzy .	28	—	14	—	14	—	8	—	64	—
		e) 1 stolarz	67	—	33	—	33	—	17	—	150	—
		f) 1 murarz	45	—	22	—	22	—	11	—	100	—
		g) 2 grabarzy po 64 zł. . .	57	—	28	—	28	—	15	—	128	—
		h) 5 stróżów „ 64 „ . .	141	92	71	—	71	—	35	—	318	92
		i) 1 palacz do maszyny parowej	53	—	27	—	27	—	13	—	120	—
		k) 1 maszynista, płaca . . .	334	—	166	—	167	—	83	—	750	—
	21	Żywienie służby po 10 zł. 59 ct. mies.										
		a) oddziałowej 35 osób . .	2.437	72	440	22	928	73	1.472	50	5.279	17
		b) wspólnej 14 „ . .	789	56	395	—	395	—	197	—	1.776	56
	22	Dyurniści:										
		a) płace dzienne dyurnistów .	1.462	—	728	—	731	—	364	—	3.285	—
		b) remuneracye dla „ i służby, tudzież zastępstwa . .	183	90	14	44	22	44	50	22	271	—
		Suma rubryki II. .	8.859	41	2.946	63	3.934	56	3.886	31	19.626	91
III.	—	**Substytucye.**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.		**Pensye i emerytury.**										
	23	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu oddziału chorób wewnętrznych	250	—	—	—	—	—	—	—	250	—

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 20. Października 1882.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
80	—	—					
1.040	—	—					
80	—	—					
2.700	181	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niższych cen niektórych artykułów żywności, jak mąka, kasza, cukier, kawa i innych — dalej w skutek obserwowania przez Siostry Mił. ścisłych postów, wreszcie z powodu mniejszej ilości emerytek i postulantek, których było tylko 5.				
1.260	475	—					
360	—	213	*Wydatek większy* gdyż okazała się potrzeba przyjęcia nadzwyczajnej posługi na czas konieczny—dla chorych ospą dotkniętych, dalej obłąkanych, syfilitycznych i na oddział chorób zewnętrznych.				
704	—	115					
360	—	17					
720	—	103					
120	—	—					
60	—	—					
48	—	—					
60	—	—					
64	—	—					
150	—	—					
100	—	—					
128	—	—					
320	1	—					
120	—	—					
750	—	—					
4.725	—	554	*Wydatek w ogóle większy* spowodowany żywieniem służby nadzwyczajnej, przyjętej jak wyjaśnienia pod poz. 19, znajduje pokrycie w oszczędnościach Rubr. II. poz. 18. wydatków.				
1.890	113	—					
3.560	275	—	*Wydatek mniejszy* } znoszą się obopólnie.				
—	—	271	*Wydatek większy* }				
19.399	1.045	1.273		—	—	—	—
		228					
—	—	—		—	—	—	—
250	—	—		—	—	—	—

Wydatki. Szpital krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wydatki w roku 1883.									
V.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**										
	24	Okońska Anastazya, była nadzorczyni chorych po 20 ct. dziennie	—	—	—	—	73	—	—	—	73	—
	25	Skotnicka Katarzyna, była posługaczka przy podrzutkach, pół porcyi wiktu służby szpitalnej .	—	—	63	52	—	—	—	—	63	52
		Suma rubryki V. .	—		63	52	73	—	—	—	136	52
VI.	—	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**										
		A. Stałe.										
	26	Urzędnicy c. k. kasy krakowskiej, za sprawowanie czynności kasowych	89	—	44	—	45	—	22	—	200	—
		B. Niestałe.										
	27	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	300	—	100	—	200	—	100	—	700	—
		Suma rubryki VII. .	389	—	144	—	245	—	122	—	900	—
VIII.		**Koszta gospodarcze.**										
	28	Żywienie chorych: *a)* zwykła strawa dla chorych i dodatki	18.101	34½	2.235	81	8.708	78	5.957	85	35.003	78½
		Do przeniesienia . .	18.101	34½	2.235	81	8.708	78	5.957	85	35.003	78½

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 20. Października 1882.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
73	—	—					
78	14	—	*Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistego kosztu obliczonego jak LW. 31.366/84.	—	—	—	—
151	14	—		—	—	—	—
—	—	—		—	—	—	—
200	—	—					
700	—	—		—	—	—	—
900	—	—		—	—	—	—
32.000	—	3.004	*Wydatek większy* w skutek zdwojonej liczby dni żywienia chorych na klasie I i II, takowa wynosiła: w roku 1882. na klasie I. 505 dni leczenia, na klasie II. 1.674 dni — razem 2.179 dni leczenia. „ „ 1883. na klasie I. 1.067 dni leczenia, na klasie II. 3.188 dni — razem 4.255 dni leczenia. z porównania wzrost na klasie I. o 562 dni leczenia, na klasie II. o 1.514 dni — razem wzrost o 2.076 dni leczenia, który podniósł znacznie ogólny koszt żywienia, ma jednak całkowite pokrycie w dochodach z opłat od tychże chorych pobranych do Rubr. III. poz. 11. dochodów. — Ilość wszystkich dni leczenia wynosiła: w roku 1881 dni 160.659, w roku 1882 dni 154.689, zaś w roku 1883 dni 153.664.				
32.000	—	3.004		—	—	—	—

Wydatki. Szpital krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wydatki w roku 1883.									
VIII.	28	Z przeniesienia . .	18.101	34½	2.235	81	8.708	78	5.957	85	35.003	78½
		b) 5 Sióstr Miłosierdzia, zatrudnionych w kuchni i spiżarni płaca po 80 zł. . . .	177	—	89	—	89	—	45	—	400	—
		c) wikt tychże z pieczywem i dodatkami po 13 zł. 99½ ct. miesięcznie	373	80	187	—	186	—	93	—	839	80
		d) koszta utrzymania służby kuchennej i magazynu kuchennego, a mianowicie:										
		płaca dla 8 sług, rocznie po 48 zł.	123	73	85	—	85	—	42	—	335	73
		„ „ 1 parobka „ „ 60 „	27	—	13	—	13	—	7	—	60	—
		e) wikt dla tychże po 10 zł. 59 ct. miesięcznie	451	40	226	—	226	—	113	—	1.016	40
		f) drzewo i węgle do kuchni i maszyny parowej . . .	436	55	218	27	218	27	109	14	982	23
		g) naczynia i sprzęty kuchenne .	93	—	46	50	46	50	23	34	209	34
		h) pieczywo	2.583	52	319	30	1.243	26	850	38	4.996	46
		i) piekarz, płaca	67	—	33	—	33	—	17	—	150	—
		k) wikt tegoż po 10 zł. 59 ct. mies.	57	05	28	—	28	—	14	—	127	05
		l) 2 parobków w piekarni, płaca po 60 zł.	53	—	27	—	27	—	13	—	120	—
		m) wikt dla tychże po 10 zł. 59 ct. miesięcznie	114	10	56	—	56	—	28	—	254	10
		n) drzewo do piekarni . .	170	87	85	43	85	43	42	72	384	45
		o) wino dla chorych . . .	919	44	113	59	442	38	302	66	1.778	07
	29	Wikt lekarza dyżurnego z winem i pieczywem . . .	157	61	78	—	78	—	39	—	352	61
	30	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	2.657	70	1.328	85	1.328	85	664	43	5.979	83
	31	Oświetlenie:										
		a) olej, koks, świece, nafta, reparacya aparatu gazow. i inne	1.044	16	521	94	521	95	260	49	2.348	54
		b) drzewo i węgle użyte do gazowni	213	66	106	83	106	85	53	43	480	77
		c) gazownik, płaca . . .	53	—	26	—	27	—	14	—	120	—
		d) lampiarz oraz parobek do gazowni, płaca . . .	28	—	14	—	14	—	8	—	64	—
		e) wikt tychże, miesięcznie po 10 zł. 59 ct.	114	10	56	—	56	—	28	—	254	10
		Do przeniesienia .	28.017	03½	5.894	52	13.620	27	8.725	44	56.257	26½

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 20. Października 1882.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
32.000	—	3.004		—	—	—	—
400	—	—					
900	60	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niższych cen niektórych artykułów żywności, jak wyjaśnienia pod poz. 18. i ścisłych postów.				
384	48	—	*Wydatek mniejszy* w skutek przydzielenia z konieczności				
60	—	—	jednej posługaczki do obsługi oddziału chorych.				
1.215	199	—	*Wydatek mniejszy* na podstawie rzeczywistych cen i repartycyi żywności za rok 1883 (LW. 31.366/1884).				
1.140	158	—	*Wydatek mniejszy* wedle rach. opałowego (LW. 10.273/1884).				
300	91	—	*Wydatek mniejszy* gdyż o ile możności nie sprawiano nowych, lecz naprawiano stare sprzęty.				
5.000	3	—	*Wydatek mniejszy* nie dający się ściśle obliczyć.				
150	—	—					
135	8	—					
120	—	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 28. e.				
270	16						
300	—	84	*Wydatek większy* spowodowany rzeczywistą potrzebą, jak rachunek opałowy LW. 10.273/1884.				
1.800	22	—	*Wydatek mniejszy* w skutek zarządzonej oszczędności w ordynowaniu wina dla chorych.				
350	—	3	*Wydatek większy* nie dający się naprzód ściśle obliczyć.				
5.600	—	380	*Wydatek większy* z powodu wyższych cen drzewa i węgla w roku 1883, tudzież z powodu długo (do 23 kwietnia 1883) trwającej zimy — znajduje częściowe pokrycie w oszczędnościach pod poz. 28. f. i 31. b.				
2.600	251	—	*Wydatek mniejszy* gdyż stan aparatu gazowego nie wymagał w tym roku większych reparacyj.				
500	19	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 28. f.				
120	—	—					
64	—	—					
270	16	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 28. e.				
53.678	891	3.471		—	—	—	—

Wydatki. Szpital krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wydatki w roku 1883.									
VIII.		Z przeniesienia . .	28.017	03½	5.894	52	13.620	27	8.725	44	56.257	26⅓
	32	Sprzęty gospodarcze, naprawa tychże i sprawienie nowych:										
		a) zwyczajne .	100	—	100	—	100	—	50	—	350	—
		b) *nadzwyczajne*	*1.274*	*55*	*303*	*28*	*283*	*38*	*419*	*79*	*2.281*	—
	33	Utrzymanie jednej pary koni:										
		a) siano, owies, słoma i t. p. .	336	45	168	—	168	—	84	—	756	45
		b) utrzymanie wozów, uprzęży i t. p. 1) zwyczajne . .	67	—	33	—	33	—	17	—	150	—
		2) *nadzwyczajne* . .	*38*	*58*	*20*	*28*	*19*	*30*	*9*	*66*	*87*	*82*
		c) fornal, płaca	28	—	14	—	14	—	8	—	64	—
		d) wikt tegoż miesięcznie po 10 zł. 59 ct.	57	05	28	—	28	—	14	—	127	05
	34	Utrzymanie ogrodu:										
		a) roboty ogrodowe, nasiona, sprzęty i inne potrzeby . .	607	57	303	19	—	—	—	—	910	76
		b) utrzymanie ogrodu spacerowego dla chorych . . .	88	05½	44	—	45	—	23	—	200	05½
		c) ogrodnik, płaca wraz z relutum za wikt mies. po 30 zł.	160	—	80	—	80	—	40	—	360	—
	35	Utrzymanie pralni:										
		a) mydło, proszek, farbka, krochmal	575	07½	287	69	287	71	143	35	1.293	82½
		b) drzewo i węgle do pralni i suszarni	599	45	299	72	299	73	149	86	1.348	76
		c) 2 Siostry Miłosierdzia, zatrudnione w pralni, płaca po 80 zł. rocznie	71	—	36	—	36	—	17	—	160	—
		d) wikt tychże z pieczywem i dodatkami, miesięcznie po 13 zł. 99½ ct.	149	92	75	—	74	—	37	—	335	92
		e) 10 praczek rocznie po 48 zł.	213	—	107	—	107	—	53	—	480	—
		f) wikt tychże miesięcznie po 10 zł. 59 ct.	570	50	280	—	280	—	140	—	1.270	50
		g) 1 parobek do pralni, płaca .	27	—	13	—	13	—	7	—	60	—
		h) wikt tegoż miesięcznie po 10 zł. 59 ct.	57	05	28	—	28	—	14	—	127	05
	36	Słoma do sienników . . .	231	18	71	—	142	—	71	—	515	18
	37	Bielizna i odzież:										
		a) reparacya i sprawienie nowej 1) zwyczajne .	800	—	100	—	300	—	100	—	1.300	—
		2) *nadzwyczajne*	*1.569*	*81*	*363*	*65*	*959*	*76*	*985*	*31½*	*3.878*	*53½*
		Do przeniesienia { zwyczajne	32.755	33½	7.962	12	15.655	71	9.693	65	66.066	81½
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	*2.882*	*94*	*687*	*21*	*1.262*	*44*	*1.414*	*76½*	*6.247*	*35½*

św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 20. Października 1882.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
53.678	891	3.471		—	—	—	—
350	—	—					
2.450	*169*	—	*Wydatek mniejszy* gdyż dochód ze sprzedaży wyszkartowanych w tym roku sprzętów był znaczniejszy.				
300	—	456	*Wydatek większy* z powodu wyższych cen owsa i siana tudzież zakupna nowej pary koni w tym roku.				
150	—	—					
200	*112*	—	*Wydatek mniejszy* gdyż wskutek zakupna nowego wozu				
64	—	—	i uprzęży, nie okazała się potrzeba większych reparacyj.				
135	8	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 28. e.				
600	—	311	*Wydatek większy* gdyż należyte obrobienie ogrodu i zakupno większej ilości nasion do sadzenia wymagało				
200	—	—	większego nakładu, znajdującego pokrycie w dochodach Rubr. II. poz. 8.				
360	—	—					
1.400	106	—	*Wydatek mniejszy* z powodu oszczędności w używaniu mydła i ługoliny.				
1.300	—	49	*Wydatek większy* z powodu jak przy poz. 28. n.				
160	—	—					
360	24	—					
480	—	—					
1.350	80	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 28 c. i e.				
60	—	—					
135	8	—					
600	85	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niższych cen słomy okłotowej.				
1.300	—	—					
4.000	*122*	—	*Wydatek mniejszy* gdyż szycie bielizny uskuteczniono we własnym zarządzie.				
62.982	1.202	4.287		—	—	—	—
6.650	*403*	—		—	—	—	—

Wydatki. Szpital krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wydatki w roku 1883.									
VIII.	37	Z przeniesienia zwyczajne	32.755	33½	7.962	12	15.655	71	9.693	65	66.066	81½
		Z przeniesienia *nadzwyczajne*	*2.882*	*94*	*687*	*21*	*1.262*	*44*	*1.414*	*76½*	*6.247*	*35½*
		b) 2 Siostry Miłosierdzia zatrudnione przy magazynie bielizny i szwalni, płaca po 80 zł. rocznie	71	—	36	—	36	—	17	—	160	—
		c) wikt tychże z pieczywem i dodatkami miesięcznie po 13 zł. 99½ ct.	149	92	75	—	74	—	37	—	335	92
		d) 1 szwaczka, płaca rocznie po 48 zł.	21	—	11	—	11	—	5	—	48	—
		e) wikt tejże, miesięcznie po 10 zł. 59 ct. . . .	57	05	28	—	28	—	14	—	127	05
		f) 1 szwaczka po 30 ct. dziennie	39	10	20	—	20	—	10	—	89	10
	38	Rozmaite:										
		a) sprzęty, olej i reparacya maszyny parowej . . .	506	78	253	04	253	04	126	54	1.139	40
		b) rozmaite drobne gospodarcze	78	47	39	90	40	92	20	63	179	92
		Suma wydatków zwyczajnych	33.678	65½	8.425	06	16.118	67	9.923	82	68.146	20½
		Suma wydatków *nadzwyczajnych*	*2.882*	*94*	*687*	*21*	*1.262*	*44*	*1.414*	*76½*	*6.247*	*35½*
		Razem . .	36.561	59½	9.112	27	17.381	11	11.338	58½	74.393	56
		Do tego: zaliczki udzielone na płace . . . . . 90 zł. po strąceniu ściągniętych rat 54 „	36	—	—	—	—	—	—	—	36	—
		Ogólna suma rubryki VIII.	36.597	59½	9.112	27	17.381	11	11.338	58½	74.429	56
IX.		**Koszta sanitarne.**										
	39	Lekarstwa	1.676	92½	164	30	608	48	230	17	2.679	87½
	40	Drzewo i węgle do apteki . .	62	42	31	20	31	20	15	60	140	42
	41	2 Siostry Miłosierdzia w aptece:										
		a) płaca rocznie po 80 zł. .	71	—	36	—	36	—	17	—	160	—
		b) wikt z pieczywem i dodatkami po 13 zł. 99½ ct. miesięcznie	149	92	75	—	74	—	37	—	335	92
	42	1 parobek w aptece:										
		a) płaca	28	—	14	—	14	—	8	—	64	—
		b) wikt miesięcznie po 10 zł. 59 ct.	57	05	28	—	28	—	14	—	127	05
	43	Na odczynniki chemikowi patologii	50	—	—	—	50	—	—	—	100	—
	44	Instrumenta chirurgiczne:										
		a) zwyczajne	170	—	50	—	74	50	19	97	314	47
		b) *nadzwyczajne*	*171*	*13*	*14*	*40*	—	—	—	—	*185*	*53*
		Do przeniesienia zwyczajne	2.265	31½	398	50	916	18	341	74	3.921	73½
		Do przeniesienia *nadzwyczajne*	*171*	*13*	*14*	*40*	—	—	—	—	*185*	*53*

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 20. Października 1882.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
				czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
	mniejsze	większe					
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
62.982	1.202	4.287		—	—	—	—
6.650	*403*	—		—	—	—	—
160	—	—					
			Wydatek mniejszy z powodu jak przy poz. 28. e.				
360	24	—					
48	—	—					
135	8	—					
90	—	—					
			Wydatek większy znajdujący w zupełności pokrycie w oszczędnościach przy poz. 31. a.				
1.000	—	139					
200	20	...	*Wydatek mniejszy* z powodu zmienności tej pozycyi.				
64.975	1.254	4.426					
6.650	*403*	—					
71.625	1.657	4.426					
—	—	36	*Wydatek niepreliminowany* wstawiony z powodu jak wyjaśnienia przy Rubr. I. wydatków.	36	—	—	—
71.625	1.657	4.462		36	—	—	—
		2.805					
3.150	470	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zarządzonych oszczędności w zapisywaniu leków w myśl rezolucyi Wys. Sejmu z dnia 18. Października 1883. i wykazywaniu na tę rubrykę tylko lekarstw do wewnętrznego użytku.				
110	—	30	*Wydatek większy* z powodu jak przy poz. 28. n.				
160	—	—					
360	24	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 28. c.				
64	—	—					
135	8	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 28. e.				
100	—	—					
300	—	14	*Wydatek większy* } znoszą się obopólnie.				
200	*14*	—	*Wydatek mniejszy* }				
4.379	502	44		—	—	—	—
200	*14*	—		—	—	—	—

Wydatki. Szpital krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wydatki w roku 1883.									
IX.		Z przeniesienia { zwyczajne	2.265	31½	398	50	916	18	341	74	3.921	73½
		nadzwyczajne	*171*	*13*	*14*	*40*	—	—	—	—	*185*	*53*
	45	Potrzeby sanitarne	3.363	30	265	84	447	72	239	67	4.316	53
	46	Koszta pogrzebowe Sióstr Miłosierdzia i ubogich chorych . .	98	69	49	39	49	38	49	38	246	84
		Suma wydatków { zwyczajnych	5.727	30½	713	73	1.413	28	630	79	8.485	10½
		nadzwyczajnych	*171*	*13*	*14*	*40*	—	—	—	—	*185*	*53*
		Ogólna suma rubryki IX.	5.898	43½	728	13	1.413	28	630	79	8.670	63½
X.		**Koszta kancelaryjne.**										
	47	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	418	10	150	95	209	20	113	92	892	17
XI.		**Koszta kapliczne.**										
	48	Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia wynagrodzenie za utrzymanie kościoła	110	—	56	—	56	—	28	—	250	—
XII.		**Utrzymanie budynków.**										
	49	Konserwacya i reparacya budynków szpitalnych	1.966	72	215	52	545	24	504	47	3.231	95
	50	Konserwacya wodociągów . .	21	56	13	23	10	79	5	39	50	97
	51	Asekuracya budynków, ruchomości i wiktuałów	75	25	35	97	35	98	35	49	182	69
	52	Kominiarze i straż ogniowa .	138	08	69	—	69	—	34	—	310	08
	53	Czyszczenie kanałów	23	74	9	76	11	87	6	29	51	66
	54	Wynagrodzenie za czynności techniczne	267	—	133	—	133	—	67	—	600	—
		Suma rubryki XII.	2.492	35	476	48	805	88	652	64	4.427	35

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 20. Października 1882.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
4.379	502	44					
200	*14*	—					
2.850	—	1.467	*Wydatek większy* z powodu zwiększonej ilości dni leczenia na oddziale chirurgicznym, dalej z powodu przeciwgnilnego opatrywania ran, które samo przez się jest kosztowne, wreszcie iż przeniesiono wody mineralne i artykuły do opatrunku ran — wykazywane dotychczas pod poz. 39. leki, na niniejszą rubrykę; zresztą wydatek ten znajduje częściowe pokrycie w oszczędności przy poz. 39.				
250	3	—	*Wydatek mniejszy* nie dający się ściśle naprzód obliczyć.				
7.479	505	1.511					
200	*14*						
7.679	519	1.511		—	—	—	—
		992					
870	—	22	*Wydatek większy* z powodu wyższych cen druków i papieru.				
250	—	—					
3.200	—	32	*Wydatek większy* nie dający się ściśle naprzód obliczyć.				
300	249	—	*Wydatek mniejszy* z powodu iż dobry stan rur i przepustów nie wymagał większego nakładu w tym roku.				
300	118	—	*Wydatek mniejszy* gdyż na wysokość kosztów asekuracyjnych wpływają także zwroty premij, których należytość naprzód obliczoną być nie może.				
250	—	60	*Wydatek większy* gdyż w tym roku wypłacono należytość zaległą z roku 1882.				
200	148	—	*Wydatek mniejszy* albowiem odpadła potrzeba wywożenia nieczystości beczkami, w skutek wybudowania kanału.				
600	—	—					
4.850	515	92		—	—	—	—
	423						

Wydatki. Szpital krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział I. chorych zł.	Oddział I. chorych ct.	Oddział II. położnic zł.	Oddział II. położnic ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	Oddział III. syfilitycznych ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	Oddział IV. obłąkanych ct.	Wynikłość ogólna zł.	Wynikłość ogólna ct.
			Wydatki w roku 1883.									
XIII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**										
	55	4% od kapitału 2.000 złp. ubezpieczonego na dobrach: „Prądnik Czerwony“ na rzecz kościoła P. Maryi w Krakowie .	20	—	—	—	—	—	—	—	20	—
XIV.		**Zapisy.**										
	56	Zapis ś. p. biskupa Szembeka, na odprawianie Mszy św. przez Kapitułę Krakowską . . .	37	50	—	—	—	—	—	—	37	50
	57	Zapis ś. p. Wencla na obdzielenie rekonwalescentów . . .	38	—	—	—	—	—	—	—	38	—
	58	Zapis ś. p. ks. Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy św.	36	—	—	—	—	—	—	—	36	—
		Suma rubryki XIV.	111	50	—	—	—	—	—	—	111	50
XV.		**Podatki i daniny.**										
		A. Z realności i dóbr.										
	59	Od realności szpitalnych . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	60	Z dóbr „Prądnik Czerwony“ . .	695	37	—	—	—	—	—	—	695	37
	61	Z propinacyi w „Krowodrzy“ .	—	—	216	02	—	—	—	—	216	02
		B. Ekwiwalenta.										
	62	Od nieruchomego majątku szpitalnego	29	32	—	—	—	—	—	—	29	32
	63	Z dóbr „Prądnik Czerwony“ . .	217	16	—	—	—	—	—	—	217	16
	64	Z propinacyi w „Krowodrzy“ .	—	—	66	93	—	—	—	—	66	93
		C. Podatek dochodowy.										
	65	Z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie polsk. położonych 459 złp. 16 gr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki XV.	941	85	282	95	—	—	—	—	1.224	80
XVI.	66	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** . . .	166	85	—	—	—	—	—	—	166	85

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 20. Października 1882.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
20	—	—		—	—	—	—
38	—	—					
38	—	—					
36	—	—					
112	—	—		—		—	—
75	75	—	*Wydatek mniejszy* z powodu iż należne podatki nie zostały zapłacone w tym roku.				
666	—	30	*Wydatek większy* gdyż zapłacono dodatkową należytość za rok 1881., z powodu zwiększonego wymiaru.	3	78	—	—
190	—	26					
12	—	17	*Wydatek większy* z powodu iż w tym roku zapłacono zaległy ekwiwalent za rok 1882.				
108	—	109					
78	11	—	*Wydatek mniejszy* gdyż część należytości przeniesiono na fundusz podrzutków, jak wyjaśnienia przy poz. 68 i 69.	105	42	—	—
115	115	—	*Wydatek mniejszy* albowiem dzierżawca Tropiszowa, nie żądał zwrotu tej należytości.				
1.244	201	182		109	20	—	—
	19						
150	—	17	*Wydatek większy* gdyż dodatek na utrzymanie nauczyciela w Prądniku Czerwonym za rok 1882. zapłacono dopiero w tym roku.	—	—	—	—

Wydatki. Szpital krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział I. chorych zł.	Oddział I. chorych ct.	Oddział II. położnic zł.	Oddział II. położnic ct.	Oddział III syfilitycznych zł.	Oddział III syfilitycznych ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	Oddział IV. obłąkanych ct.	Wynikłość ogólna zł.	Wynikłość ogólna ct.
			Wydatki w roku 1883.									
XVII.		**Dyety i koszta podróży.**										
	67	Na podróże komisyjne w sprawach funduszu, jako właściciela dóbr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVIII.		**Koszta utrzymania podrzutków.**										
	68	Utrzymanie podrzutków, przyjętych na wieś przed 29. sierpnia 1873	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	69	Utrzymanie podrzutków, przyjętych na wieś po 29. sierpnia 1873	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki XVIII.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIX.		**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**										
	70	Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	—	160	20	—	—	—	—	160	20
XX.		**Zapomogi dla położnic.**										
	71	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział położnic	—	—	1.548	—	—	—	—	—	1.548	—
XXI.		**Rozmaite.**										
	72	Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane wydatki:										
		a) Koszta windykacyi kapitału hipotekowanego na dobrach Jelcza w Królestwie polskiem	199	42	—	—	—	—	—	—	199	42
		b) Należytość stemplowa od kontraktu dzierżawnego dóbr Tropiszów w Królestwie polskiem	435	59	—	—	—	—	—	—	435	59
		c) Należytość skarbowa od fundacyi imienia Karola Gilewskiego	32	—	—	—	—	—	—	—	32	—
		d) Koszta przewozu obłąkanych	—	—	—	—	—	—	30	40	30	40
		e) Stemple, porta i inne drobne	54	32	19	03	18	04	13	27	104	66
		Suma rubryki XXI.	721	33	19	03	18	04	43	67	802	07
XXII.	73	**Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika w Krakowie**	—	—	12.777	50	—	—	—	—	12.777	50
		Nadwyżka dochodów.										
—	74	Oddana funduszowi krajowemu	17.557	29½	—	—	14.633	69½	6.951	27½	39.142	26½

św. Łazarza w Krakowie. — Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 20. Października 1882.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
				czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
50	50	—	*Wydatek mniejszy* gdyż funkcyonaryusz wysłany do Krakowa kosztem funduszu krajowego, załatwił przy tej sposobności także sprawy szpitalne.	—	—	—	—
1.500	1.500	—	*Wydatek mniejszy* gdyż w myśl uchwały Wys. Sejmu z 17. Października 1882. L. 905/S. (LW. 64.651/1882) wydzielono osobno fundusz podrzutków krakowskich z dniem 1. Stycznia 1883, a wynikłości zestawiono w oddzielnem zamknięciu.				
250	250	—					
1.750	1.750	—		—	—	—	—
150	—	10	*Wydatek większy* z powodu niestałości tej rubryki.	—	—	—	—
1.200	—	348	*Wydatek większy* ponieważ w tym roku była większa ilość położnic, które się poddały demonstracyom i zakład opuściły.	—	—	—	—
				30	40	—	—
400	—	402	*Wydatek większy* z powodu zapłacenia należytości jak l. b.	30	40	—	—
10.400	—	2.377	*Wydatek większy* wskutek zwiększonej ilości dni leczenia chorych dzieci.	—	—	—	—
3.460	—	35.682	*Wydatek większy* ponieważ dochody rzeczywiste oddziału I, III i IV są większe od preliminowanych o 40.480 zł. gdy zaś wydatki rzeczywiste, po strąceniu nadwyżek są większe od wydatków preliminowanych, o . . . . . 4.798 „ z porównania zatem okazuje się większa nadwyżka dochodów, jak obok wykazano o kwotę 35.682 zł.	—	—	—	—

Dochody. Szpital krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie dochodów	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Dochody w roku 1883.									
I.		**Odsetki od kapitałów.**										
	1	*a*) Od papierów publicznych .	758	01	124	86	75	—	—	—	957	87
		b) Od kapitału spłacanego przez fundusz krajowy . . .	15.591	12	874	35	—	—	—	—	16.465	47
	2	Od kapitałów hipotekowanych na dobrach i realnościach . .	392	65	—	—	—	—	—	—	392	65
	3	Dochody z fundacyj . . .	1.112	76	—	—	159	—	163	64	1.435	40
		Suma rubryki I.	17.854	54	999	21	234	—	163	64	19.251	39
II.		**Dochody z realności i dóbr.**										
	4	Czynsz dzierżawny z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie polskiem 2.700 rbl.	4.184	78	—	—	—	—	—	—	4.184	78
	5	Czynsz dzierżawny z dóbr „Prądnik Czerwony“	3.805	—	—	—	—	—	—	—	3.805	—
	6	Czynsz dzierżawny z folwarku „Przeginia duchowna“ . .	50	—	—	—	—	—	—	—	50	—
	7	Czynsz za salę wykładową kliniki od c. k. Rządu	75	—	—	—	—	—	—	—	75	—
	8	Dochód z ogrodu szpitalnego .	2.269	35½	1.135	—	—	—	—	—	3.404	35½
	9	Czynsz dzierżawny z propinacyi w „Krowodrzy“	—	—	653	—	—	—		—	653	—
		Suma rubryki II.	10.384	13½	1.788	—			—	—	12.172	13½
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**										
	10	Z funduszu krajowego galicyjskiego	51.461	59	23.376	58	39.436	97	16.400	78	130.675	92
	11	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących . . .	7.251	14½	1.857	36½	3.623	79½	9.678	60	22.410	90½
		Suma rubryki III.	58.712	73½	25.233	94½	43.060	76½	26.079	38	153.086	82½

św. Łazarza w Krakowie. Dochody.

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 20. Października 1882. zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
405	—	553	*Dochód większy* gdyż prócz preliminowanych odsetek wpłynęły także odsetki od papierów zakupywanych w miarę spłat kapitałów na rzecz majątku zarodowego — zaś ogólny dochód tychże odpowiada rzeczywistemu stanowi efektów, wedle pojedynczych oddziałów.	23	86	—	—
—	—	16.466	*Dochód większy* budżetem nieprzewidziany, wstawiony tutaj na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. października 1882. L. 905/S. (LW. 64.651/1882).				
614	221	—	*Dochód mniejszy* gdyż przypadające odsetki od kapitału za grunt leśny w Rączny i od kahału żydowskiego w łącznej kwocie 564 zł. nie wpłynęły w tym roku, natomiast ściągnięto zaległe odsetki z dóbr Jelcza i gruntu leśnego Pustki razem w kwocie 343 zł. z porównania mniejszy dochód jak obok o 221 zł.	564	43½	—	—
1.530	95	—	*Dochód mniejszy* ponieważ odsetki z fundacyi Małeckiego	30	52	—	—
2.549	316	17.019	pozostały w zaległości, zaś odsetki z fundacyi Tarły	618	81½	—	—
		16.703	wykazano w funduszu podrzutków Krakowskich, jako tam należące w myśl aktu fundacyjnego (patrz wyjaśnienia przy poz. 68. i 69. wydatków.)				
4.500	315	—	*Dochód mniejszy* zawisły od kursu rubli, któremi dzierżawca czynsz płaci, a które w tym roku nisko stały.				
3.805	—	—					
50	—	—		50	—	—	—
150	75	—	*Dochód mniejszy* gdyż c. k. urząd podatkowy w Krakowie zapłacił czynsz za II. półrocze 1883. dopiero w roku 1884.	75	—	—	—
1.200	—	2.204	*Dochód większy* z powodu obfitszego zbioru jarzyn i korzystnej sprzedaży tychże, dalej iż za remanent jarzyn pozostały z końcem grudnia 1883. na potrzeby następnego roku, przeniesiono wartość tychże z rachunku za rok 1884, do rachunku roku 1883.				
1.306	653	—	*Dochód mniejszy* gdyż drugą połowę tego czynszu, przy-				
11.011	1.043	2.204	padającą funduszowi podrzutków Krakowskich wykazano w osobnem zamknięciu tego funduszu, jak	125	—	—	—
		1.161	poz. 68. i 69. wydatków.				
113.000	—	17.676	*Dochody większe* z powodu iż na rachunek zaległych należytości wpłynęły znaczniejsze kwoty tudzież z po-	76.571	68½	—	—
13.000	—	9.411	wodu zwiększonego stanu chorych na klasie I i II płacących za siebie, jak wyjaśnienia przy poz. 28. a.				
126.000	—	27.087	W sumie obok wykazanych należytości czynnych w kwocie . . . . . 76.571 zł. 68½ ct.	76.571	68½	—	—

Dochody. Szpital krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie dochodów	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Dochody w roku 1883.									
IV.	12	**Dochody rozmaite.**										
		a) Prowizye od rat dzierżawnych i cen kupna dóbr . . .	69	40½	—	—	—	—	—	—	69	40½
		b) Ze sprzedaży rzeczy po zmarłych chorych	25	—	—	—	—	—	—	—	25	—
		c) Zwroty dawnych zaliczek udzielonych na płace . . .	187	50	72	—	—	—	1.232		1.491	50
		d) rozmaite drobne . . .	—	75	2	35	—	—	—	—	3	10
		Suma rubryki IV.	282	65½	74	35	—	—	1.232	—	1.583	00½
		Dotacya.										
—	13	Pobrana od funduszu krajowego .	—	—	4.613	15½	—	—	—	—	4.613	15½

św. Łazarza w Krakowie. **Dochody.**

Ogólna kwota preliminowana wedle ustawy z d. 20. Października 1882.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
			mieszczą się zwroty przypadające: a) od funduszów obcokrajowych i od stron samopłac. 605 zł. 12 ct. b) od stron rozmaitych niewyśledzonych . . 75.966 „ 56½ „ przeto razem jak wyżej 76.571 zł. 68½ ct.				
65	—	1.524	*Dochód większy* z powodu większych zwrotów zaliczek na płace, między temi od Dra Neussera w kwocie 1.232 zł. i znaczniejszych wpływów na odsetki zwłoki.	—	—	—	—
10.225	5.612	—	*Dochód mniejszy* z powodu iż korzystniejsze wyniki oddziału położnic, nie wymagały całkowitego wyczerpania budżetem przyzwolonej dotacyi.	—	—	—	—

WYKAZ NALEŻYTOŚCI

czynnych i biernych z lat ubiegłych z końcem roku 1883.

Rubryka budżetu	Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
		A. Wydatki.				
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
	1	Zwrot zaliczek udzielonych na płace	70	50	—	—
XV.		**Podatki i daniny.**				
	2	Zwrot nadpłaconych podatków z dóbr „Rączna“ . . .	702	16	—	—
XXI.		**Rozmaite wydatki.**				
	3	Zwrot kosztów za przewóz obłąkanych	25	—	—	—
	4	„ zastępczo wypłaconych kosztów sądowych . . .	3	50		—
		Suma I. . .	801	16		—
		B. Dochody.				
I.		**Odsetki od kapitałów.**				
	5	Od kapitałów hipotekowanych na dobrach i realnościach . .	6.106	57	—	—
II.		**Dochody z realności i dóbr.**				
	6	Z młyna w Prądniku białym	1.306	71½	—	—
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**				
	7	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących . .	757	13	—	—
	8	Od stron rozmaitych niewyśledzonych, których dochodzenie jest w toku	46.360	39½	—	—
IV.		**Dochody rozmaite.**				
	9	Zwrot kosztów leczenia chorych, durem powrotnym dotkniętych	15.893	92	—	—
	10	„ niesłusznie opłaconych portoryów	8	67	—	—
		Suma II. . .	70.433	40	—	—
		do tego Suma I. . .	801	16	—	—
		Razem . .	71.234	56	—	—

VII.

FUNDUSZ POLICYI KRAJOWEJ.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1883.

L. W. 31.093/1884.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
		Wydatki.			
I.	1—4	**Koszta gospodarcze**	—	—	380
II.	5	**Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek**	—	—	10
III.	6	**Zwroty grzywien policyjnych**	—	—	10
IV.	7	**Zwroty należytości posłańców karnych**	—	—	2
V.	8	**Remuneracye**	—	—	5
VI.	9	**Rozmaite**	18	64	10
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	18	64	417
		Nadwyżka dochodów, przeniesiona do funduszu krajowego	6.398	54	5.772
		Suma wszystkich wydatków	**6.417**	**18**	**6.189**
		Dochody.			
I.		Odsetki.			
	1	5% od kapitału zabezpieczonego na domu Nr. 86 i 87 w Krakowie, w kwocie 109 złp. 1 gr.	—	—	1
	2	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	324	40	438
	3	6% przypadających w roku 1883. od resztującej ceny kupna za realność t. zw. Maryi Magdaleny l. 20 3/4 we Lwowie	1.440	—	1.440
	4	4% od asygnat kasowych gal. Banku kredytowego	115	53	320
	5	5% od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego	1.737	50	1.425
	6	4 1/2 % od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1883.	233	25	—
	7	4% od książeczki gal. Kasy oszczędności	2	—	3
	8	4 1/2 % od funduszu krajowego za chwilowe używanie zasobów gotówki majątku zarodowego	2.540	—	2.540
		Suma rubryki I.	6.392	68	6.167
II.	9	**Policyjne grzywny**	—	—	10
III.	10	**Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów**	—	—	10
IV.	11	**Rozmaite**	24	50	2
		Suma dochodów rzeczywistych, zgodna z ogólną sumą wydatków	**6.417**	**18**	**6.189**

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1883.

Stan czynny.

Należytość czynna a) z r. bież. (rubr. I. poz. 1. doch.) 1 zł. 37 ct.
b) „ „ ubiegł. („ „ „ „ „) 2 „ 95 „
Razem . 4 zł. 32 ct.

Stan bierny. — —

Czysty stan czynny . . 4 zł. 32 ct.

LW. 31.093/1884.

policyi krajowej.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
380	—	W roku 1883. nie było żadnego wydatku w tych rubrykach.				
10	—					
10	—					
2	—					
5	—					
—	9	Wydatki te z góry ściśle przewidzieć się nie dadzą.				
407	9					
398	—					
—	626					
398	626					
	228					
		Dochód mniejszy, ponieważ należytość wpłynęła dopiero				
1	—	w r. 1884.	1	37	—	—
114	—	*Dochód mniejszy*, z powodu spieniężenia tych efektów na subskrypcyę pożyczki krajowej z r. 1883.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
204	—	*Dochód mniejszy*, z powodu spieniężenia asygnat na cele subskrypcyi, jak przy poz. 2.	—	—	—	—
—	313	*Dochód większy*, z powodu przykupna 5% listów zastawnych kredytowych.	—	—	—	—
—	233	*Dochodu* tego *nie preliminowano* na rok 1883. (patrz poz.	—	—	—	—
1	—	2. i 4. dochodów).	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
320	546		1	37	—	—
10	—	*Dochodów nie było* z powodu zmienności tych rubryk.	—	—	—	—
10	—		—	—	—	—
—	22	*Dochód większy*, z powodu sprzedaży zużytych części inwentarza korekcyonistów w c. k. zakładzie karnym we Lwowie.	—	—	—	—
340	568		—	—	—	—
	228					

Wydatki *mniejsze* od budżetu o . . . 398 zł.
Dochody *większe* od budżetu . . . , 228 „
Wynik w ogóle *korzystniejszy* o . . . 626 zł.

| | | |

VIII—XIII.

Fundusze samoistne niedotowane.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1883.

VIII. Fundusz domestykalny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
		Wydatki.			
I.		**Wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich.**			
	1	Dotacya dla funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego, na wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego	1.200	—	1.200
II.	2	**Rozmaite**	—	—	5
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	1.200	—	1.205
		Przeniesiono do majątku zarodowego	2.987	62	
		Suma wszystkich wydatków .	4.187	62	
		Zapas gotówki z końcem roku 1883.	3.271	86	
		Razem, zgodnie ze sumą dochodów .	7.459	48	
		Dochody.			
I.		**Odsetki.**			
	1	5% od kapitału wypożyczonego na budowę zakładu Kulparkowskiego, według planu umorzenia	2.054	79	2.055
	2	5% od obligacyj indemnizacyjnych	165	37	165
	3	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. . . .	72	80	96
	4	5% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	2.160	—	2.080
	5	4% od książeczek galic. Kasy oszczędności	—	—	16
		Suma rubryki I. . .	4.452	96	4.412
II.	6	**Sprzedaż dzieła** pod tytułem: „Poczet szlachty galicyjskiej i bukowińskiej“	18	90	5
III.	7	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych	4.471	86	4.417
		Zapas gotówki z początkiem roku 1883.	2.987	62	
		Suma wszystkich dochodów	7.459	48	

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny.

Zapas gotówki z końcem roku 1883. . . . 3.271 zł. 86 ct.

Stan bierny . . — —

Czysty stan czynny . **3.271 zł. 86 ct.**

LW. 31.608/1884.

Zamkniecie rachunku za rok 1883.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
5	—	*Wydatku nie było;* tego rodzaju potrzeby nie dadzą się z góry przewidzieć.	—	—	—	—
5	—		—	—	—	—
—	—					
—	—					
23	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ w ciągu roku 1883. efekta te sprzedane zostały, natomiast zaś zakupiono 5% galic. listy zastawne kredyt. ziemskie (patrz poz. 4.).				
—	80	*Dochód większy* z powodu przykupna tych efektów (patrz uwagę przy poz. 3.).				
16	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ narosłą na książ. Kasy oszcz. prowizyę pozostawiono na dalszej lokacyi.				
39	80		—	—	—	—
—	14	*Dochód większy*, z powodu sprzedaży większej ilości egzemplarzy.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
39	94		—	—	—	—
	55					

Wydatki *mniejsze* od budżetu o . . . . 5 zł.
Dochody *większe* od budżetu o . . . . 55 „
Wynik w ogóle *korzystniejszy* o . . . . 60 zł.

Uwaga. Zapas gotówki z końcem roku 1883. wykazany w kwocie 3.271 zł. 86 ct. przeniesiono z początkiem roku 1884. do *majątku zarodowego* i użyto na zakupno 5% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, tudzież na lokacyę w galic. Kasie oszczędności. (LW. 19.594/1884).

IX. Fundusz kultury krajowej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
		Wydatki.			
I.	1	**Zwroty kar**	7	50	20
II.		**Rozmaite.**			
	2	Zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach	4.183	24½	5.000
		Suma wszystkich wydatków . .	**4.190**	**74½**	5.020
		Dochody.			
I.	1	**Odsetki** od kapitałów chwilowo lokowanych w funduszu krajowym	2.381	46	2.381
II.	2	**Kary** za przestępstwa lasowe i wodne	1.809	28½	3.000
III.	3	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	**4.190**	**74½**	5.381

Stan majątku z końcem roku 1883.	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
Stan czynny.				
Należytości czynne: a) z roku bieżącego	899	52		
b) z lat ubiegłych	2.839	71½	3.739	23½
Stan bierny	—	—	—	—
Czysty stan czynny . .	—	—	**3.739**	**23½**

LW. 35.499/1884.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
12	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ zwroty grzywien są przypadkowe.	—	—	—	—
817	—	*Wydatek mniejszy*, odpowiedny dochodom tego funduszu.	—	—	—	—
829	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
1.191	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ grzywny za przestępstwa polowe w myśl ustawy z dnia 17. Lipca 1876. Nr. 28. §. 57. przeszły na rzecz kas pożyczkowych gminnych, a tylko za przestępstwa lasowe i wodne wpływają do tego funduszu.	899	52	—	—
—	—		—	—	—	—
1.191	—		899	52	—	—

Wydatki *mniejsze* od budżetu o . . . 829 zł.
Dochody *mniejsze* od budżetu o . . . 1.191 „
Wynik w ogóle *niekorzystny* o . . . 362 zł.

X. Fundusz stanowy sierociński.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
		Wydatki.			
I.		**Utrzymanie sierót.**			
	1	Siedm miejsc w Zakładzie św. Antoniego we Lwowie po 120 zł.	840	—	840
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej w ogrodzie botanicznym we Lwowie . . . . . „ 63 „	220	50	252
	3	Cztery miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie „ 120 „	480	—	480
	4	Jedno miejce w Zakładzie św. Wincentego we Lwowie na 115 „	—	—	115
		Suma rubryki I. .	1.540	50	1.687
II.		**Rozmaite.**			
	5	Koszta ogłoszeń w dziennikach i przepisania obligacyj . .	3	02	5
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	1.543	52	1.692
		Przeniesiono do majątku zarodowego	367	53	
		Zapas w gotówce z końcem roku 1883.	496	38½	
		Razem zgodnie ze sumą dochodów . .	**2.407**	**43½**	
		Dochody.			
I.		**Odsetki.**			
	1	5% od obligacyj indemnizacyjnych	85	13	163
	2	6% „ „ pożyczki krajowej z roku 1873. . . .	482	30	636
	3	5% i 6% od listów galic. Banku hipotecznego	194	47	277
	4	4% i 5% „ „ zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	1.089	—	809
	—	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883. . . .	189	—	—
	—	4% od książeczek galic. Kasy oszczędności	—	09	—
		Suma rubryki I. .	2.039	99	1.885
II.	5	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych	2.039	99	1.885
		Zapas w gotówce z początkiem roku 1883.	367	44½	
		Suma wszystkich dochodów	**2.407**	**43½**	

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883

Stan czynny.

Zapas gotówki z końcem roku 1883. . . .	496 zł. 38½
Stan bierny	— —
Czysty stan czynny .	**496 zł. 38½**

LW. 31.365/1884.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
32	—	*Wydatek mniejszy* z powodu *intercalare* jednego stypendyum za jedno półrocze.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
115	—	*Wydatku nie było* z powodu nieobsadzenia tego miejsca w roku 1883.	—	—	—	—
147	—					
2	—		—	—	—	—
149	—		—	—	—	—
78	—	*Dochody mniejsze*, ponieważ w ciągu roku 1883. sprzedano efekta pod poz. 1. 2. i 6% listy zast. hip. pod poz. 3., natomiast zaś zakupiono 5% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego i 4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1883. (patrz poz. 4. i następne dochodów).	—	—	—	—
154	—		—	—	—	—
83	—		—	—	—	—
—	280	*Dochód większy* z powodu przykupna tych efektów (patrz uwagę przy poz. 1—3 dochodów).	—	—	—	—
—	189		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
315	469					
—	—		—	—	—	—
315	469		—	—	—	—
	154					

Wydatki *mniejsze* od budżetu o . . . . 149 zł.
Dochody *większe* od budżetu o . . . . 154 „
Wynik w ogóle *korzystniejszy* o . . . . 303 zł.

Uwaga. Zapas gotówki z końcem roku 1883. wykazany w kwocie 496 zł. 38½ ct. przeniesiono z początkiem roku 1884. do majątku zarodowego i użyto na zakupno 5% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, tudzież na lokacyę w galic. Kasie oszczędności. (LW. 19596/1884).

XI. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
		Wydatki.			
		A) **Rzeczywiste.**			
I.	1	**Płaca** Drowi Ksaweremu Liskemu, za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernard.	800	—	800
II.	2	**30% rabat księgarski** za sprzedaż aktów grodzkich . .	—	—	122
III.	3	**Koszta druku** i oprawy aktów grodzkich	1.200	—	800
IV.	4	**Rozmaite**	—	—	5
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	2.000	—	1.727
		B) **Przenośne**			
	5	Efekta spieniężone	200	—	
	6	„ wydane do winkulacyi	200	—	
	7	Gotówka wydana na zakupno efektów	199	97	
	8	**Zapas kasowy** z końcem r. 1883. *a)* w gotówce 385 zł. 07 ct.			
		b) w efektach 5.236 „ 01 „	5.621	08	
		Razem zgodnie ze sumą dochodów	8.221	05	
		Dochody.			
		A) **Rzeczywiste.**			
I.	1	**Dotacya** z funduszu domestykalnego, na wydawnictwo aktów grodzkich i ziemskich	1.200	—	1.200
II.	2	**Sprzedaż** aktów grodzkich i ziemskich	—	—	405
III.		Odsetki.			
	3	6% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873.	9	10	12
	4	4½% od książeczek oszczędności gal. Banku kredytowego .	1	39	1
	5	4% od książeczek gal. Kasy oszczędności	206	45	168
	—	5% od listów zastawnych Towarzystwa kredytowego . . .	5	—	—
		Suma rubryki III. .	221	94	181
IV.	6	**Rozmaite**	17	85	—
V.	7	**Pozostałość kasowa** z początkiem r. 1883.			
		a) w gotówce . . . . . 942 zł. 25 ct.			
		b) w efektach . . . . . 5.236 „ 01 „	6.178	26	5.442
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych	7.618	05	7.228
		B) **Przenośne.**			
	8	Efekta zakupione	200	—	
	9	„ odebrane z winkulacyi	200	—	
	10	Gotówka za spieniężone efekta	203	—	
		Suma wszystkich dochodów	8.221	05	

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny.

Zapas kasowy: *a)* w gotówce . . . . . 385 zł. 07 ct.
b) w efektach: 1) 5% listy zast. kred. . 200 zł. — ct.
2) Książeczki gal. Kasy oszcz. 5.005 „ 62 „
3) „ Banku kred. 30 „ 39 „ 5.236 „ 01 „ 5.621 zł. 08 ct.

Stan bierny . . . . . — —

Czysty stan czynny . . . . **5621 zł. 08 ct.**

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
122	—	*Wydałek mniejszy* z powodu, iż w ciągu roku 1883. nie nastąpił obrachunek z księgarnią.				
—	400	*Wydatek większy* z powodu rozpoczęcia druku dwu naraz tomów (IX. i X.).				
5	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż tego rodzaju potrzeby nie dadzą się z góry oznaczyć.				
127	400		—	—	—	—
	273					
—	—					
405	—	*Dochód mniejszy*, z powodu wyłuszczonego przy rubr. II. wydatków.				
3	—	*Dochód mniejszy*, z powodu spieniężenia tych efektów, zakupna zaś natomiast 5% listów zast. kred. (patrz poniżej).				
—	—					
—	39	*Dochód większy*, z powodu wzrostu książeczek.				
—	5	*Dochód ten nie był preliminowany.* (Patrz uwagę przy poz. 3. dochodów).				
3	44					
—	18	*Dochód większy* z powodu, iż z tego tytułu nic nie preliminowano; podobnego rodzaju dochody przewidzieć się z góry nie dadzą.				
—	736					
408	798		—	—	—	—
	390					

Wydatki *większe* od budżetu o . . . . 273 zł.
Dochody *większe* od budżetu o . . . . 390 „
Wynik w ogóle *korzystniejszy* o . . . . 117 zł.

XII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
		Wydatki.			
		A) **Rzeczywiste.**			
I.		**Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj.**			
	1	Spłata obligacyj wylosowanych	16.700	—	8.600
II.		**Wypłata kuponów.**			
	2	Od obligacyj w obiegu będących	61.320	—	40.000
III.		**Koszta administracyjne.**			
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów	5.886	60	4.000
	4	„ „ „ „ należytość stemplowa „ „	1.258	89	1.257
	5	Potrzeby kancelaryjne i inne pomniejsze	95	40	100
	6	1/8 prowizyi bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i oblig.	38	53	—
	7	Dyurna	361	60	—
		Suma rubryki III. . .	7.641	02	5.357
IV.		**Wydatki rozmaite**			
	8	Niewyrachowana reszta zaliczek danych bankom na wypłatę kupon.	5.090	50	
	9	Remuneracya	60	—	400
	10	Za szafę i kasę Wertheimowską na kupony i obligacye . .	293	—	
	11	Dotacya funduszowi krajowemu	120.000	—	120.000
		Suma rubryki IV. . .	125.443	50	120.400
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych .	211.104	52	174.357
		B) **Przenośne.**			
	1	Obligacye własne przebito i jako wylosowane wydano . .	154.800	—	
	2	Obligacye wykupione przez fundusz pożyczki krajowej z roku 1883. przebito i jako ściągnięte z obiegu wypisano . .	616.900	—	
		Suma wszystkich wydatków .	982.804	52	
		C) **Zapas kasowy** z końcem roku 1883. w gotówce . .	59.436	78	
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .	**1,042.241**	**30**	

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		Wydatek większy, ponieważ budżetem uchwalono tylko kwotę przypadającą na I. półrocze, w przypuszczeniu, iż cała reszta zostanie wykupioną i ściągniętą z obiegu.				
—	8.100	Z emitowanych obligacyj na . . 1,600.000 zł. wylosowano zgodnie z planem umorzenia od roku 1874. po koniec 1882. 116.500 zł. w roku 1883. . . . 17.200 „ Z tego spłacono i ściągnięto z obiegu: *a)* od r. 1874. do r. 1882. włącznie 108.100 zł. *b)* w roku 1883. . . . 16.700 „ *c)* funduszem pożyczki z r. 1883. 616.900 „ *d)* własne oblig. przedziurawiono 154.800 „ 896.500 „ pozostaje do spłacenia z końcem r. 1883. 703.500 zł.	—	—	—	—
—	21.320	*Wydatek większy* z powodu, iż w budżecie uchwalono tylko wypłatę kuponu w I. półroczu. Należytość kuponowa wynosiła w r. 1883.: *a)* zaległe z lat ubiegłych . . 2.202 zł. *b)* bieżące od 1. Maja 1883. . 39.861 „ „ „ 1. Listopada 1883. do 30. Kwietnia 1884. . . 21.099 „ *c)* nadpłacone od wylosowanych obligacyj . . . . 348 „ 63.510 zł. Wypłacono . . . . . 61.320 „ pozostało w zaległości . . . 2.190 zł.	—	—	2.190	—
—	1.887					
—	2					
5	—	*Wydatki większe*, ponieważ preliminowano tylko na pierwsze półrocze.				
—	39					
—	362					
5	2.290		—	—	—	—
	2.285					
—	5.043	Uchwałą sejmową z dnia 20. Października 1882. przeznaczono na wydatki rozmaite 400 zł., zaś na uposażenie kasy krajowej 120.000 zł.	5.090	50	—	—
—	—	Spodziewane ściągnięcie z obiegu wszystkich obligacyj nie przyszło do skutku, przeto pozostawiono bankom na dalsze wypłaty obligów i kuponów zaliczkę w kwocie 5.090 zł. 50 ct., która pozornie przedstawia *wydatek większy*.	5.090	50	—	—
—	5.043		5.090	50	—	—
5	36.753		5.090	50	2.190	—
	36.748					

XII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
		Dochody.			
		A) **Rzeczywiste.**			
I.		**Zwrot kapitału wypożyczonego.**			
	1	Od Wydziałów powiatowych	14.038	34	3.100
II.		**Odsetki.**			
	2	6% od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym .	220	72½	93
	3	10% od Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów spłaty	524	49½	1.430
	4	Od kapitałów chwilowo lokowanych	—	—	14.458
		Suma rubryki II. . .	745	22	15.981
III.		**Rozmaite dochody.**			
	5	Za wylosowane obligacye własne	—	—	1.200
	6	Od banków zwrot zaliczek, udzielonych w roku ubiegłym na wypłatę kuponów	99	70	500
	7	Eskont od naprzód wypłaconego ekwiwalentu za wylosowane obligacye	19	82	—
	8	Zwrot za brakujące kupony	468	—	—
		Suma rubryki III. . .	587	52	1.700
		Do przeniesienia . .	15.371	08	20.781

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	10.938	*Dochody większe*, ponieważ Wydziały powiatowe uiściły część zaległości z lat ubiegłych.	1.937	36	—	—
		Suma udzielonych pożyczek wynosiła 1,166.300 zł. — ct. Na to uiszczono po koniec roku 1882. 1,118.712 zł 28½ ct. w r. 1883. 14.038 „ 34 „ 1,132.750 „ 62½ „ pozostaje do ściągnięcia . . 33.549 zł. 37½ ct.				
—	128	*Dochód większy* w skutek ściągnięcia części zaległości z lat ubiegłych.	58	12	—	—
		Zaległości z końcem r. 1882. wynosiły . . . 9.163 zł. 61 ct. należytość za r. 1883. 92 „ 99 „ 9.256 zł. 60 ct. Na to uiszczono . . . . 220 „ 72½ „ pozostaje zaległość . 9.035 zł. 87½ ct.				
905	—	Dochody te nie mogą być naprzód ściśle obliczone. Zaległości z r. 1882. wynosiły . . 19.113 zł. 49 ct. z tego odpisano . 4.151 „ 61 „ 14.961 zł. 88 ct. należytość bieżąca z roku 1883. . 4.363 „ 57½ „ razem . 19.325 zł. 45½ ct. Ściągnięto . . . . 524 „ 49½ „ pozostało w zaległości: *a)* z lat ubiegłych 14.507 zł. 06 ct. *b)* z roku bieżącego 4.293 „ 90 „ 18.800 zł. 96 ct.	4.293	90	—	
14.458	—	Dochodu nie ma żadnego, ponieważ funduszowi krajowemu dano bezzwrotną dotacyę w kwocie 120.000 zł., a resztę pozostałości użyto na pokrycie ogólnych potrzeb kasy krajowej z powodu niedoborów i nadzwyczajnych wydatków funduszu krajowego, przeto na lokacyę procentowaną nic nie pozostało.	—	—	—	—
15.363	128		4.352	02	—	—
15.235						
1.200	—	Dochodu nie ma, ponieważ wszystkie obligacye własne przedziurawiono i jako ściągnięte z obiegu do wydatku zapisano.				
400	—	Dochody te nie mogą naprzód ściśle być obliczone.				
—	20					
—	468					
1.600	488		—	—	—	—
1.112						
16.963	11.554		6.289	38	—	—

XII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1882. zł.
		Z przeniesienia . . .	15.371	08	20.781
		B) **Zapas kasowy** z początkiem roku 1883.:			
		a) w gotówce . . . . 165.563 zł. 10½ ct.			
		b) w efektach . . . . 154.800 „ — „	320.363	10½	
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych .	335.734	18½	
		C) **Przenośne.**			
1		Zwrot zaliczki danej funduszowi krajowemu	89.607	11½	
2		Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883. wykupione z obiegu obligacye imiennej wartości	616 900	—	
		Suma wszystkich dochodów .	1,042 241	30	

		Stan majątku z końcem roku 1883.	*Szczegół* zł.	ct.	*Ogół* zł.	ct.
		Stan czynny.				
1		Zapas kasowy w gotówce	59.436	78		
2		Należytości czynne:				
		a) w rubrykach wydatków za rok 1883. . . .	5.090	50		
		b) „ „ dochodów z lat ubiegłych . . .	486.943	09		
		c) „ „ „ z roku 1883. . . .	6.289	38	557.759	75
		Stan bierny.				
3		Należytości bierne:				
		a) w rubrykach wydatków z lat okresowych . .	703.500	—		
		b) z roku 1883.	2.190	—	705.690	—
		Przewyżka stanu biernego	—	—	147.930	25

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
16.963	11.554		6.289	38	—	—
5.409						

Wykaz należytości

czynnych i biernych z lat ubiegłych i okresowych.

Rubryka budżetu		Czynne zł.	Czynne ct.	Bierne zł.	Bierne ct.
	Dochody.				
I.	Zwrot kapitału wypożyczonego powiatom, zaległość . . . . . 28.512 zł. 25½ ct.				
	należytość za rok 1883. . . . 3.099 „ 76 „	31.612	01½		
II.	Odsetki:				
	a) od wypożyczonego powiatom kapitału 8.977 zł. 75½ ct.				
	b) za zwłokę . . . . . 14.507 . 06 „	23.484	81½		
III.	Zwrot zasiłku na budowę kulparkowską	273.583	41		
IV.	„ zaliczki danej funduszowi krajowemu . . .	158.262	85		
	Wydatki.				
I.	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj . . .			703.500	—
	Razem . .	486.943	09	703.500	—

Wydatki.

XIII. Fundusz budowy gmachu sejmowego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana. zł.
		Wydatki.			
I.		**Koszta administracyi.**			
	1	Cygliński Paweł, dyetaryusz techniczny	135	—	
	2	Inseraty, druki i inne	1	74	
		Suma rubryki I.	136	74	
II.		**Roboty murarskie.**			
	3	Właściwe roboty murarskie	657	11	
	4	Dostawa piasku pod podłogi	180	91	
	5	Posadzki z płyt trembowelskich i t. p.	48	29	
		Suma rubryki II.	886	31	
III.		**Roboty rzeźbiarskie.**			
	6	Odlewy z wapna hydraulicznego	8	47	
IV.	7	**Roboty ciesielskie z materyałem**	2.452	05	
V.	8	**Roboty stolarskie z materyałem**	518	96	
VI.		Roboty ślusarskie			
	9	Okucia, poręczy, schody żelazne	412	41	
VII.	10	**Konstrukcye żelazne**	208	—	
VIII.	11	**Roboty blacharskie**	1.621	10	
IX.	12	**Roboty lakiernicze**	479	88	
X.		**Roboty rozmaite.**			
	13	Oświetlenie	504	53	
	14	Ogrzewanie i wentylacya	1.893	36	
	15	Piece	203	60	
	16	Roboty nieprzewidziane	5.583	24	
		Suma rubryki X.	8.184	73	
		Suma wydatków	**14.908**	**65**	

Zamknięcie rachunku za rok 1883. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		Do rubr. I. Uchwałą z dnia 23. Sierpnia 1877. przeznaczył W. Sejm na te koszta 50.000 zł. — ct. Wydano w r. 1877. — 445 zł. 87 ct.; w r. 1878. — 13.445 zł. 40½ ct.; w r. 1879. — 13.724 zł. 25 ct.; w r. 1880. — 11.301 zł. 80 ct.; w r. 1881. — 8.489 zł. 23 ct.; w r. 1882. — 2.783 zł. 60 ct.; w r. 1883. — 136 zł. 74 ct. — razem . . . 50.326 „ 89½ „ przekroczono zatem o . 326 zł. 89½ ct.				
		Do rubr. II.—X. Uchwałą z dnia powyższego przeznaczono na koszta budowy 964.000 zł. — ct. Wydano w r. 1877. — 30.371 zł. 17 ct.; w r. 1878. — 306.872 zł. 36½ ct.; w r. 1879. — 322.167 zł. 41 ct.; w r. 1880. — 263.641 zł. 03 ct.; w r. 1881. — 123.471 zł. 71 ct.; w r. 1882. — 35.196 zł. 70 ct.; w r. 1883. — 13.855 zł. 12 ct. — razem 1,095.575 „ 50½ „ przekroczono zatem o 131.575 zł. 50½ ct.				
		Reasumowanie rachunków całego czasokresu budowy.				
		a) Uchwałą z dnia 5. Kwietnia 1876. przeznaczył W. Sejm pierwotnie na budowę gmachu krajowego pozostałość z rachunków funduszu krajowego z końcem r. 1875. w kwocie 867.762 zł. 10½ ct.				
		b) W skutek lokacyi i innych wpływów kwota ta po koniec r. 1883. wzrosła do wysokości 999.816 zł. 22 ct.				
		c) Następną uchwałą sejmową z dnia 23. Sierpnia 1877. przeznaczono ostatecznie na fundusz budowy . 964.000 „ — „				
		d) Z porównania okazuje się nadwyżka dochodów . . . . 35.816 zł. 22 ct.				
		e) Właściwy koszt budowy poniesiony po koniec r. 1883. wynosi . 1,095.575 zł. 50½ ct.				
		f) W porównaniu z dochodem pod lit. *b*) wykazanym . . . . 999.816 „ 22 „				
		g) Okazuje się brak, pokryty z funduszu krajowego w kwocie . . 95.759 zł. 28½ ct. Doliczywszy do tego braku nadwyżkę wykazaną pod lit. *d*) w kwocie 35.816 zł. 22 ct., okazuje się właściwe, powyżej w wyjaśnieniach wykazane przekroczenie w kwocie 131.575 zł. 50½ ct. Zaś doliczywszy do tego braku wydatki na administracyę poniesione w kwocie 50.326 „ 89½ „ okazuje się pokryty z funduszu krajowego niedobór w kwocie . . 146.086 zł. 18 ct. a to: w r. 1881. w kwocie 95.214 zł. 94½ ct.; w r. 1882. w kwocie 37.315 zł. 70½ ct.; w r. 1883., jak poz. 4 dochodów w kwocie 13.555 zł. 53 ct.				

Dochody.

XIII. Fundusz budowy gmachu sejmowego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana. zł.
		Dochody.			
	1	Brykczyński Stanisław, 6% odsetki od różnicy szacunkowej 7.143 zł. 50 ct. z powodu wzajemnej zamiany gruntów za czas od 19. Czerwca 1883. do 18. Czerwca 1884. . .	428	63	
	2	Brykczyński Stanisław, 12% odsetki zwłoki od 6% odsetek od różnicy wartości szacunkowej 7.143 zł. 50 ct. w kwocie 214 zł. 31½ ct. za czas od 19. Grudnia 1882. do 9. Lutego 1883. i od 19. Grudnia 1883. do 14. Lutego 1884. (52 + 57 dni = 109 dni)	7	70	
	3	Zwroty:			
		a) Bruk kostkowy. Torosiewicz Emil za uprzątnięcie gruzu	8	40	
		b) Roboty kamieniarskie z materyałem. Torosiewicz Emil za rozmaite roboty	332	28	
		c) Roboty rzeźbiarskie z kamienia. Torosiewicz Emil zwrot nadpłaconej należytości	507	99	
		d) Odlewy z gipsu.			
		α) Torosiewicz Emil za uregulowanie płyt balkonowych w sali sejmowej . . . 20 zł. — ct.			
		β) Mikulski Feliks i Gorgolewski Jan zwrot nadpłaconej należytości . . . 13 „ 21 „	33	21	
		e) Roboty stolarskie.			
		α) Seinfeld i Frenkel zwrot nadpłaconej należytości .	34	91	
		β) Bratkowski Leon zwrot nadpłaconej należytości masie spadkowej po ś. p. Hrobonim za zdekompletowanie stropowania	—	—	
	4	Zaliczka bezprocentowa z funduszu krajowego na pokrycie kosztów budowy w roku 1883.	13.555	53	
		Suma dochodów . .	**14.908**	**65**	

Stan funduszu z końcem roku 1883.

Stan czynny.

	Szczegół.	Ogół.
Należytości czynne:		
a) z lat ubiegłych od p. St. Brykczyńskiego i inne	7.144 zł. 02 ct.	
b) z roku bieżącego	12 „ — „	7.156 zł. 02 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		**7.156 zł. 02 ct.**

LW. 42.425/1884.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
			12	—	—	—
			12	—	—	—

XIV.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1883.

Uwaga: W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1882. L. 905/S. (LW. 64651/1882) wydzielono z dniem 1. Stycznia 1883. fundusz podrzutków krakowskich — z oddziału IIgo funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie, zwanego przedtem: „oddział położnic i podrzutków", przy którym dochody i wydatki łącznie preliminowano. Osobny preliminarz nie został uchwalony na rok 1883 dla funduszu podrzutków krakowskich, przeto w obecnem zamknięciu ani porównania ani różnic nie wykazuje się.

LW. 1149/1885.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana: zł.
		Wydatki.			
I.		**Koszta utrzymania dzieci.**			
	1	Podrzutków przyjętych na wieś przed 29. sierpnia roku 1873 .	612	79	—
	2	„ „ „ „ po 29. „ „ 1873 .	183	53	—
		Suma rubryki I.	796	32	—
II.		**Podatki i daniny.**			
	3	Podatek z propinacyi „w Krowodrzy“	11	15	—
	4	Ekwiwalent „ „	28	96	—
		Suma rubryki II.	40	11	—
—	5	**Nadwyżka dochodów** — oddana majątkowi zarodowemu .	777	85	—
		Suma wydatków .	**1.614**	**28**	—
		Dochody.			
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	5% od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, w im. wartości na 100 zł.	4	86	—
	2	5% od kapitału spłacanego przez fundusz krajowy . .	874	35	—
	3	Od fundacyi Tarły	82	07	—
		Suma rubryki I. .	961	28	—
II.		**Dochody z realności i dóbr.**			
	4	Połowa czynszu z propinacyi „w Krowodrzy“	653	—	—
		Suma dochodów .	**1.614**	**28**	—
		Stan majątku z końcem roku 1883.			
		Stan czynny.			
		Należytości czynne z roku bież. w rubr. wydatków 3 zł. 39 ct.			
		„ „ z lat ubiegłych (zwrot kosztów utrzymania podrzutków) w rubr. wydatków 42 „ 45 „	45	84	
		Stan bierny.	—	—	
		Czysty stan czynny .	**45**	**84**	

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	Wydatek rzeczywisty, wedle rachunku wypłat za utrzymanie podrzutków.	3	39	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		3	39	—	—
—	—	Wydatek przypadający w połowie na fundusz podrzutków krakowskich, jako wspólnego właściciela propinacyi w Krowodrzy; drugą połowę wstawiono w zamknięciu funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie oddział II. położnic.	—	—	—	—
	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—	W myśl uchwały sejmowej z d. 18. Października 1883. ulokowano oboczną nadwyżkę chwilowo w majątku zarodowym na książeczkę wkładkową Banku krajowego nr. 437/1884.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—	Dochód pro rata temporis, od świeżo zakupionego listu.	—	—	—	—
—	—	Dochód 1szej raty odsetek od kapitału 17.486 zł. 92 ct. wedle planu umorzenia uchwalonego przez Wysoki Sejm na dniu 17. Października 1882. l. 905/S.	—	—	—	—
—	—	Dochód przypadający w całości na fundusz podrzutków krakowskich, w myśl odnośnego zapisu z roku 1750. uczynionego: „wyłącznie na wychowanie podrzuconych dzieci“, jak poz. 1. wykazu V. sprawozdania Wydziału krajowego — o stanie funduszów szpitala św. Łazarza w Krakowie przy LW. 41291/1881.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—	Połowa dochodu na mocy kontraktu dzierżawnego jak LW. 2950/1881. z rocznych 1.306 zł.; zaś drugą połowę wykazano w zamknięciu funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie przy oddziale IIgim położnic.	—	—	—	—
	—		—	—	—	—

XV.—XVI.

Fundusz pożyczkowy

na drogi powiatowe i gminne.

(Str. 282/IV.)

Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1883.

(Str. 282/VI.)

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1883.

XV. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1883. zł.	Wynikłości w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana. zł.	Kwota preliminowana. ct.
		Wydatki.				
		A. *Rzeczywiste.*				
I.		**Pożyczki.**				
	1	Pożyczka bezprocentowa, udzielona Wydziałowi powiatowemu w Przemyślanach	4.000	—		
		B. *Przenośne.*				
	2	Lokacye w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym .	28.211	24		
		Suma wszystkich wydatków .	**32.211**	**24**		
		Dochody.				
		A. *Rzeczywiste.*				
I.		**Zwroty pożyczek**				
	1	Od Wydziałów powiatowych	—	—		
II.		**Odsetki.**				
	2	3% z rachunku bieżącego w Banku krajowym . . .	211	24		
III.		**Dotacye.**				
	3	Z funduszu krajowego	30.000	—		
		Suma dochodów rzeczywistych .	30.211	24		
		B. *Przenośne.*				
	4	Zwrot z lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym	2.000	—		
		Suma wszystkich dochodów .	**32.211**	**24**		

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny.

Należytości czynne w rubrykach dochodów z roku bieżącego . 30.211 zł. 24 ct.
Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 30.211 zł. 24 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
			4.000	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			26.211	24	—	—
			30.211	24	—	—

XVI. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana. zł.
		Wydatki.			
		A. Rzeczywiste.			
I.	1	Założenie i wyposażenie Banku krajowego	1,021.339	27 1/2	
II.	2	Uposażenie kolei transwersalnej	1,100.000	—	
III.	3	Wykupno obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873. . . .	631.657	48 1/2	
IV.	4	Spłata obligacyj emitowanych	—	—	
V.	5	Wypłata odsetków od kapitałów wpłaconych na rach. subskrybcyi	70.335	55	
VI.	6	„ c. k. Skarbowi Państwa 10% podatku dochod. od wypłac. odset.	6.663	48 1/2	
VII.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Druki kwitów tymczasowych i obligacyj i papier 2.783 zł. 04 1/2 ct.			
	8	Wydatki kancelar.: inseraty, portorya i telegramy 756 „ 43 „			
	9	Dyurna i remuneracye urzędników . . 938 „ 40 „	4.477	87 1/2	
	10	Rozmaite drobne, t. j.: sprzęty i przewóz przyborów litogr. .	47	57	
		Suma wydatków rzeczywistych	2,834.521	24	
		B. Przenośne.			
	11	Zwrot wykupionych oblig. poż. kraj. z r. 1873. do fund. tejże poż.	616.900	—	
	12	Zaliczki udzielone do wyrachowania domom handlowym . .	4.254	40	
		Do przeniesienia .	621.154	40	

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		ad 1) Uchwałą W. Sejmu z dn. 21. Października 1881. przeznaczono na uposażenie Banku krajowego sumę 1,025.000 zł. Zaległość w kwocie 3.660 zł. 72½ ct. wypłacono w r. 1884.	—	—	3.660	72½
		ad 2) Uchwała W. Sejmu z dn. 23. Lipca 1880.	—	—	—	—
		ad 3) W. Sejm przeznaczył uchwałą z dn. 23. Października 1881.: 1) Na wykupno pożyczki krajowej z r. 1873.— 1,343.400 zł. 2) Na spłatę długu zaciągniętego w Banku dla krajów koronnych 576.000zł.— razem 1,919.400 zł. Konwersya tego ostatniego długu nienastręczała korzyści i zaniechaną została (LW. 15.593/83), ograniczono się zatem tylko na wykupnie obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873., które nie zupełnie przeprowadzono, ponieważ posiadacze tych papierów niechętnie się takowych pozbywają.	—	—	—	—
		ad 4) Spłata ta wedle zatwierdzonych planów umorzenia rozpocznie się dopiero od 1. Maja 1884. (LW. 48.156/83).	—	—	3,800.000	—
		ad 5) Odsetki wypłacone pro rata temporis po koniec Października 1883.	—	—	1.882	45
		ad 6) Różnica między kwotą wypłaconą, a 10% należytością od wypłaty odsetków wyrównaną jest obok w należytościach czynnych i biernych.	10	99	381	06
		ad 7, 8, 9, 10) Koszta te wynosiły przy emisyi obligacyj pożyczki z roku 1873.:				
		a) Płace w r. 1873.— 183 zł., w r. 1874.— 603 zł.= 786 zł.— ct	—	—	31	50
		b) Koszta emis „ 1.498 — „ „ 2.076·39 = 3.574 „ 39 „	—	—	—	—
		c) Kanc., druki etc. „ 7.283·42 „ „ 387·10 = 7.670 „ 52 „				
		d) Porta, telegr. etc. „ 246·84 „ „ 25 91 = 266 „ 75 „	10	99	3,805.955	73½
		razem 12.297 zł. 66 ct				
		e) Rozmaite „ 444·80 „ „ 60 zł.= 504 „ 80 „				
		Suma 12.802 zł. 46 ct				
		Obecnie wydano: poz. 7—9 . 4.477 zł. 87½ ct.				
		„ 10 . 47 „ 57 „				
		a nadto z fund. kr. rubr. II. poz. 31 1.294 „ 16 „ 5.819 „ 60½ „				
		Przeto mniej o 6.982 zł. 05½ ct.				
		ponieważ pomimo większej kwoty pożyczkowej drukowano mniej obligacyj (w arkuszach), — przyrządy niektóre dawniej w Wiedniu zamawiane, obecnie we Lwowie sporządzono taniej, — wreszcie kasy pośredniczące zajmywały się w r. 1883. subskrybcyą bezpłatnie, zaś w r. 1873. kasom i instytucyom obcym płacono wynagrodzenia.				
		ad 11) Patrz dochody poz. 5.	—	—	—	—
		ad 12) „ „ „ 6.	—	—	—	—
			—	—	—	—

XVI. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1883. zł.	Wydatki w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana. zł.
		Z przeniesienia .	621.154	40	
	13	Lokacye chwilowe kapitałów:			
		a) Ulokowano na książeczki Kasy oszczędności w Krakowie	120.001	87	
		b) Spieniężono takież książeczki im. wartości . . .	100.000	—	
		c) Ulokowano na książeczkę wkładkową lwowskiej filii Towarzystwa wzajemnego kredytu w Krakowie . . .	100.000	—	
		d) Spieniężono takąż książeczkę im. wartości . . .	100.000	—	
		e) Ulokowano na asygnaty Banku krajowego . . .	120.000	—	
		f) „ „ rach. bież. w galic. Banku hipotecznym .	500.000	—	
		g) „ „ „ „ „ „ kredytowym .	496.078	14	
		h) Ulokowano na rach. bież. w lwowskiej filii Zakładu kred. dla handlu i przemysłu w Wiedniu	800.000	—	
		i) Ulokowano w funduszu krajowym	259.270	22	
	14	Kaucye subskrybentów i inne depozyta: *a)* w gotówce 77.171 zł. *b)* w efektach 73.594 „	150.765	—	
	15	Obligacye pożyczki kraj. z r. 1883. rozdane subskrybentom .	3,743.700	—	
	16	Kwity tymcz. „ „ „ „ „ .	3,594.500	—	
	17	Zamiana obligacyj	38.000	—	
	18	„ kwitów tymczasowych	63.300	—	
	19	Przesełki kas pośredniczących	3,692.453	33	
		Suma wydatków przenośnych .	14,499.222	96	
		Suma wszystkich wydatków .	17,333.744	20	

C Zapas kasowy z końcem roku 1883.

I. Funduszowy:
a) w gotówce . . 265.743 zł. 83 ct.
b) w efektach:
książ. Kasy oszcz. w Krak. 20.001 zł. 87 ct.
asygn. Banku krajowego 120.000 „ — „ 140.001 „ 87 „ 405.745 zł. 70 ct.

II. Depozytowy:
a) w gotówce . . . 1.136 zł. — ct.
b) w efektach:
książ. Kasy oszcz. w Krak. 39.998 zł. 13 ct.
oblig. poż. kraj. z r. 1883. 56.300 „ — „
kwity tymcz. 5.500 „ — „ 101.798 „ 13 „ 102.934 „ 13 „ 508.679 83

Razem zgodnie ze sumą dochodów . 17,842.424 03

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
			—	—	—	—
		ad 13a) Patrz dochody poz. *7a).*	—	—	—	—
		„ *13b)* „ „ „ *7b).*	—	—	—	—
		„ *13c)* „ „ „ *7c).*	—	—	—	—
		„ *13d)* „ „ „ *7d).*	—	—	—	—
		„ *13e)* „ „ „ *7e).*	—	—	—	—
		„ *13f)* „ „ „ *7f).*	—	—	—	—
		„ *13g)* „ „ „ *7g).*	—	—	—	—
		„ *13h)* „ „ „ *7h).*	—	—	—	—
		„ *13i)* „ „ „ *7i)*, tudzież poz. 38 *a)* dochodów fund. kraj.	—	—	—	—
		„ *14)* „ „ „ *8.*	—	—	41.134	13
		„ *15)* „ „ „ *9.*	—	—	56.300	—
		„ *16)* „ „ „ *10.*	—	—	5.500	—
		„ *17)* „ „ „ *11.*	—	—	—	—
		„ *18)* „ „ „ *12.*	—	—	—	—
		„ *19)* „ „ „ *13.*	—	—	—	—
			—	—	102.934	13
			10	99	3,908.889	86½

XVI. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1883. zł.	Dochody w roku 1883. ct.	Kwota preliminowana. zł.
		Dochody.			
		A. Rzeczywiste.			
I.	1	Wpłacone kapitały na subskrybcye obligacyj pożyczki krajowej z r. 1883 im. wart. 3,800.000 zł. po 90 zł. za 100 zł. .	3,406.404	—	
II.	2	Odsetki zwłoki 4½% od nieuiszczonych w terminie rat subskryb.	97	43	
III.	3	Odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych	15.545	80	
IV.	4	Uposażenie z funduszu krajowego (rubr. XIV.) na wypłatę procen. od uiszczonych kapitałów, na subskrybcyę i na wypłatę c. k. Skarbowi Państwa 10% podatku dochodowego od wypłacon. odset., tudzież na pokrycie części kosztów administracyjnych	77.489	93	
		Suma dochodów rzeczywistych .	3,499.537	16	
		B. Przenośne.			
	5	Wykupione obligacye pożyczki krajowej z roku 1873. . .	616.900	—	
	6	Zaliczki wyrachowane	4.254	40	
	7	Lokacye chwilowe kapitałów:			
		a) Zakupiono książeczki Kasy oszczędności w Krakowie .	120.001	87	
		b) Gotówka podniesiona z powyższych książeczek . .	100.000	—	
		c) Zakupiono książeczkę wkładkową lwowskiej filii Towarzystwa wzajemnego kredytu w Krakowie	100.000	—	
		d) Gotówka ze spieniężenia powyższej książeczki . .	100.000	—	
		e) Zakupiono asygnaty Banku krajowego	120.000	—	
		f) Gotówka odebrana z rach. bież. w galic. Banku hipotecznym	500.000	—	
		g) „ „ „ „ „ „ kredytowym	496.078	14	
		h) „ „ „ „ w lwowskiej filii Zakładu kred. dla handlu i przemysłu w Wiedniu . . .	800.000	—	
		i) Gotówka ulokowana w funduszu krajowym . . .	—	—	
	8	Kaucye subskrybentów i inne depozyta { w gotówce 78.307 zł. — ct. / w efekt. 113.592 „ 13 „ }	191.899	13	
	9	Emitowane obligacye pożyczki krajowej z r. 1883. . .	3,800.000	—	
	10	„ kwity tymcz. „ „ „ . . .	3,600.000	—	
	11	Zamiana obligacyj	38.000	—	
	12	„ kwitów tymczasowych	63.300	—	
	13	Przesełki kas pośredniczących	3,692.453	33	
		Suma dochodów przenośnych .	14,342.886	87	
		Suma wszystkich dochodów .	**17,842.424**	**03**	

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie rożnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		ad 1) Uchwałami W. Sejmu z dn. 23. Lipca 1880., 21. i 23. Paźdz. 1881. przyzwoloną została na cele wskazane w wyjaśnieniu wydatków (przy poz. 1, 2, 3) do zaciągnięcia pożyczka w ogólnej sumie 4,044.400 zł.				
		W sumie tej przeznaczono na spłatę długu zaciągniętego w Banku dla krajów koronnych . . . . . 576.000 „	13.596	—	—	—
		której zaniechano z powodu, iż konwersya tego długu nie nastręczyła korzyści.	—	—	—	—
		Z przyzwolonej zatem pożyczki pozostawała do zaciągnięcia suma . . . 3,468.400 zł.	1.307	25	—	—
		Jednakże emitowano obligacye tylko w sumie . . . . . 3,800.000 zł. po kursie 90 zł. za 100 zł. (LW. 15.593/83), które czynią . . . . . 3.420.000 „				
		a więc zaciągnięto niższą pożyczkę od przyzwolonej o kwotę . . . . . 48.400 zł.				
		ad 4) Patrz wydatki funduszu krajowego w rubr. XIV. poz. 126—128 i tychże wyjaśnienie.				
			—	—	—	—
			14.903	25	—	—
		ad 5) Patrz wydatki poz. *11.*	—	—	—	—
		„ *6)* „ „ „ *12.*	—	—	—	—
		„ *7a)* „ „ „ *13a).*	—	—	—	—
		„ *7b)* „ „ „ *13b).*	—	—	—	—
		„ *7c)* „ „ „ *13c).*	—	—	—	—
		„ *7d)* „ „ „ *13d).*	—	—	—	—
		„ *7e)* „ „ „ *13e).*	—	—	—	—
		„ *7f)* „ „ „ *13f).*	—	—	—	—
		„ *7g)* „ „ „ *13g).*	—	—	—	—
		„ *7h)* „ „ „ *13h).*	—	—	—	—
		„ *7i)* „ „ „ *13i).*	259.270	22	—	—
		„ *8)* „ „ „ *14.*	—	—	—	—
		„ *9)* „ „ „ *15.*	—	—	—	—
		„ *10)* „ „ „ *16.*	—	—	—	—
		„ *11)* „ „ „ *17.*	—	—	—	—
		„ *12)* „ „ „ *18.*	—	—	—	—
		„ *13)* „ „ „ *19.*	—	—	—	—
			259.270	22	—	—
			274.173	47	—	—

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy			508.679 zł. 83 ct.	
2. Należytości czynne:				
a) w rubrykach wydatków .	10 zł. 99 ct.			
b) „ „ dochodów .	274.173 „ 47 „	274.184 „ 46 „		782.864 zł. 29 ct.

Stan bierny.

3. Należytości bierne w rubrykach wydatków	3,908.889 „ 86½ „
Przewyżka stanu biernego . . .	**3,126.025 zł. 57½ ct.**

LW. 49.114/1884.

LW. 14.774/1885.
Alegat lit. B. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1883.

Lit. **B.**

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

FUNDUSZÓW SAMOISTNYCH

(niedotowanych)

budżetem nieobjętych

za rok

1883.

Indeks.

		str.
I.	Fundusz pomnika Kościuszki	285
II.	Fundusze stypendyjne	286
III.	Administracya dóbr Winniki	306
IV.	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	308
V.	„ niżankowicki „ „	310
VI.	„ posagowy Komarnickich	312
VII.	„ zakładu Ossolińskich	314
VIII.	„ zapomogi b. obwodu tarnowskiego	315
IX.	„ „ z roku 1868.	317
X.	„ pozostałej zapomogi z roku 1866.	318
XI.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	319
XII.	„ depozytów gminnych serwitutowych.	321
XIII.	„ Russanowskiej	322
XIV.	„ szkół ludowych z roku 1872.	324
XV.	„ Ponińskiego	327
XVI.	„ Fr. Kochmana dla literatów polskich	329
XVII.	„ Fr. Kochmana dla dziewcząt służących	330
XVIII.	„ Jędrzejowiczowej dla wiekowych kobiet	331
XIX.	„ pomnika hr. Agenora Gołuchowskiego	333
XX.	Fundacya Sandecka „Dom roboczy“	334
XXI.	„ hr. Weissenwolfowej	335
XXII.	„ hr. Piotra Wodzickiego	337
XXIII.	„ Dra J. Kazimierza Malinowskiego	339
XXIV.	„ Karola Brzozowskiego na cele dobroczynne	340
XXV.	„ Karola Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	341
XXVI.	„ Antoniego Schiffnera	342
XXVII.	„ Maryi Mochnackiej	343
XXVIII.	„ Edwarda Lewińskiego	345
XXIX.	„ Anny Helclowej	347
XXX.	Fundusz „Macierzy polskiej“	350
XXXI.	Fundacya Maryi Czarkowskiej	352
XXXII.	Fundusz budowy szkoły w Czernichowie	353
XXXIII.	„ z legatu ś. p. Ciemierzyńskiego	354
XXXIV.	„ ku podniesieniu rybactwa	355
XXXV.	Depozyta	356

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
	1	**Dochody**	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1883: a) w gotówce — zł. ½ ct. b) w efektach 14.605 „ 43 „	—	—	14.605	43½	—	—
	1	**Wydatki**	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1883: a) w gotówce — zł. ½ ct. b) w efektach 14.605 „ 43 „	—	—	14.605	43½	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

Stan czynny.	Szczegół. zł.	Szczegół. ct.	Ogół. zł.	Ogół. ct.
Zapas kasowy: a) w gotówce	—	½		
b) w efektach:				
Obligacye indemnizacyjne	5.700	—		
4% listy zast. Tow. kred.	6.400	—		
5% „ „ „ „	2.300	—		
Książeczka gal. Kasy oszcz.	205	43	14.605	43½
Stan bierny			—	—
Czysty stan czynny . . .			14.605	43½

B. Majątek obrotowy.

Dochody.

I.	1	Odsetki: a) od obligacyj indemnizac. 269 zł. 33 ct. b) od 4% listów zast. kred. 256 „ — „ c) od 5% „ „ „ 115 „ — „	640	33	640	33	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1883.	—	—	—	—	—	—

Wydatki.

I.	1	Odsetki odesłane Komitetowi zarządzającemu . .	640	33	640	33	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1883.	—	—	—	—	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883.

Uwaga. Majątkiem tej fundacyi zarządza samodzielnie Komitet istniejący w Krakowie i przedkłada Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie ze swych czynności; (za rok 1883. patrz LW. 3.978|1884).

LW. 8.932|1884.

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		D o c h o d y.						
		a) R z e c z y w i s t e.						
I.		Fundacye nowo przybyłe:						
	1	*Ryżnerskiego Walentego* ks.						
		a) w obligacyach indemnizac. 2.650 zł. — ct.						
		b) w książeczce gal. Kasy oszcz. 41 „ 02 „						
	2	*Szachłackiego de Baraschka, Wincentego*:						
		a) w 5% list. zastaw. kredyt. 15.100 zł. — ct.						
		b) w 4% „ „ „ 14.800 „ — „						
		c) w książeczce gal. Kasy oszcz. 120 „ 19 „	32.711	21	32.711	21	—	—
II.	3	Wpływy na rzecz istniejących już fundacyj, w gotówce	5.080	—	5.080	—	—	—
III.	4	Kapitały hipotekowane, spłacone	92.170	65½	—	—	92.170	65½
IV.	5	Gotówka otrzymana ze sprzedaży realności . .	255.176	49½	43.975	—	211 201	49½
V.	6	„ pobrana z majątku obrotowego . . .	18.873	49	18.873	49	—	—
	7	Efekta zakupione	984.437	95	984.437	95	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych . .	1,388.449	80	1,085.077	65	303.372	15
		b) P r z e n o ś n e						
	8	Efekta odebrane z wlnkulacyi	1.240 270	—	1.240.270	—		—
	9	Gotówka otrzymana ze sprzedaży efektów . .	864.556	68	864.556	68	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	3,493.276	48	3,189.904	33	303.372	15
	10	*c*) S t a n z początkiem roku 1883:						
		a) w gotówce . . . 2.262 zł. 11½ ct.						
		b) w efektach . . . 1,971.321 „ 80 „						
		c) w dobrach i realnościach 149.521 „ 18 „	—	—	2,123.105	09½	—	—
		Razem . .	—	—	5,313.009	42½	303.372	15
		W y d a t k i.						
		a) R z e c z y w i s t e.						
I.	1	Efekta wylosowane, tudzież spieniężone . . .	862.969	31	862.969	31	—	—
		b) P r z e n o ś n e.						
	2	Efekta wydane do winkulacyi	1,240.270	—	1,240.270	—	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	934.444	84	934.444	84	—	—
		Suma wszystkich wydatków . .	3,037.684	15	3,037.684	15	—	—
	4	*c*) S t a n z końcem roku 1883:						
		a) w gotówce . . . 302 zł. 44½ ct.						
		b) w efektach . . . 2,125.501 „ 65 „						
		c) w dobrach i realnościach 149.521 „ 18 „	—	—	2,275.325	27½	—	—
		Razem . .	—	—	5,313.009	42½	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Stan majątku zarodowego z końcem r. 1883.	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
		Stan czynny.				
	1	Zapas kasowy: 1) w gotówce	—	—	302	44½
		2) w efektach:				
		a) 5% obligacye indemnizacyjne	24.030	—		
		b) 6% „ pożyczki krajowej z roku 1873.	18.000	—		
		c) 4½% „ „ „ „ 1883.	481.100	—		
		d) 2½% „ domestykalne Księstwa styryjskiego	2.000	—		
		e) 6% listy zastawne gal. Banku hipotecznego	1.000	—		
		f) 5% „ „ „ „ „	89.800	—		
		g) 4% „ „ „ Towarzystwa kredytowego	150.700	—		
		h) 5% „ „ „ „ „	1,147.400	—		
		i) 6% „ „ krakow. Zakładu kredytowego	141.900	—		
		k) 5% renty państwowe w papierach oprocentowane	6.000	—		
		l) 5% akcye kolei Karola Ludwika	38.000	—		
		m) 5% „ „ Węgierskiej północno-wschodniej	1.200	—		
		n) 4% losy państwowe z roku 1860.	2.100	—		
		o) los miasta Krakowa	60	—		
		p) 4% książeczki gal. Kasy oszczędności	22.211	65	2,125.501	65
	2	Należytości czynne	—	—	303.372	15
	3	Wartość dóbr i realności:				
		a) Dobra „Godowa“ z przyl., wł. funduszu śp. Dydyńskiego	39.972	—		
		b) Realność w Strzyżowie, Nr. 97 wł. fund. „ „	3.527	—		
		c) Dobra „Winniki“ z przyl., wł. fund. śp. Głowińskiego	67.875	03		
		d) Realność w Rzeszowie wł. fund. śp. Dr. Towarnickiego	38.147	15	149.521	18
		Suma stanu czynnego	—	—	2,578.697	42½
		Stan bierny	—	—	—	—
		Czysty stan czynny	—	—	2,578.697	42½

Uwagi:

1. Wykazane pod pozycyą 4. dochodów należytości czynne z końcem roku 1883. z tytułu wierzytelności hipotekowanych, dzielą się, jak następuje:

a)	we fundacyi Krakowskiej zakordonowej	1.575 zł.	— ct.
b)	„ „ Łosia	6.363 „	64½ „
c)	„ „ Olszewskiego	4.500 „	— „
d)	„ „ Paprockiego	4.000 „	— „
e)	„ „ Torosiewicza	5.000 „	— „
f)	„ „ Dr. Towarnickiego	49.732 „	01 „
g)	„ „ Żebrowskiego	21.000 „	— „
	Razem, jak wykazano	92.170 zł.	65½ ct.

2. Wierzytelności z tytułu sprzedanych realności. wykazane pod poz. 5. dochodów, składają się z końcem roku 1883:
   a) z długu funduszów Obłąkanych i Położnic. za nabytą w dawniejszych czasach od funduszu Głowińskiego realność Popijarską . . . . . 35.201 zł 49½ ct.
   b) z reszty należytości od c. k. Rządu za kupiony od funduszów konwiktowych gmach Św. Mikołaja (spłacalnej w rocznych ratach po 22.000 zł.) 176.000 „ — „
   Razem, jak wykazano . . 211.201 zł. 49½ ct.

II. Fundusze stypendyjne.

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku zarodowego.

3. Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego, wykazana pod pozycyą 6. dochodów w kwocie 18.873 zł. 49 ct. stanowiła nadwyżkę tegoż majątku po wypłacie stypendyów i t. p., która w myśl odnośnych statutów fundacyjnych użytą została na pomnożenie majątków zarodowych pojedyńczych fundacyj przez zakupno oprocentowanych papierów publicznych. Wydatek na to zakupno mieści się w ogólnej kwocie, wykazanej pod poz. 3. wydatków „przenośnych".
4. Wysokie sumy „efektów zakupionych" (poz. 7. dochodów) i „efektów spieniężonych" (poz. 1. wydatków) wypadły przedewszystkiem ztąd, iż zasubskrybowano i zakupiono obligacye pożyczki krajowej z roku 1883., na który to cel spieniężono znaczne zapasy obligacyj indemnizacyjnych i 6% listów zastawnych Banku hipotecznego, tudzież ztąd, iż spieniężono znaczną ilość obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873., zakupiono zaś natomiast 5% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego.
5. Oprócz wykazanych w stanie majątkowym pod poz. 1. *l*) akcyj kolei Karola Ludwika na 38.000 zł. posiadają jeszcze fundusze Konieckiego i Dra Towarnickiego 5 sztuk akcyj „użytkowania" tej kolei, które z powodu wylosowania tychże akcyj nie przynoszą rocznych odsetków, lecz tylko przypadającą na nie dywidendę.
6. Wykazana w stanie majątkowym pod poz. 3. wartość dóbr i realności w łącznej sumie 149.521 zł. 18 ct. nie obejmuje nieoszacowanych jeszcze nieruchomych własności fundacyi śp. Strzałkowskiego i Stupnickiego.
7. Z porównania stanu majątku z końcem roku 1883. w ogólnej sumie . 2,578.697 zł. 42½ ct.
ze stanem z końcem roku 1882. wykazanym w ogólnej sumie . . 2,470.377 „ 24½ „
okazuje się *przyrost* majątku o . . **108.320 zł. 18 ct.**
nieliczące dóbr nieoszacowanych (patrz uwagę poprzednią.)

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
I.		**Odsetki.**						
	1	Od papierów publicznych wraz z dywidendą .	111.204	21	111.204	21	—	—
	2	Od książeczek gal. Kasy oszczędności . .	720	95	720	95	—	—
	3	Od kapitałów hipotekowanych	15.110	38	13.324	83	1 785	55
		Suma rubryki I. . .	*127.035*	*54*	*125.249*	*99*	*1.785*	*55*
II.		**Dochody z dóbr i realności.**						
	4	Nadwyżka dochodów z dóbr „Winniki“ .	9.173	25½	9.173	25½	—	—
	5	Czynsz z parochii Św. Mikołaja (za lata ubiegłe)	2.670	03	—	—	2.670	03
	6	„ dzierżawny z dóbr „Godowa“ . . .	3.513	01½	2.987	87½	525	14
	7	Dochód z lasów „ „ . . .	500	—	500	—	—	—
	8	Nadwyżka dochodów z realności w Rzeszowie .	1.903	—	1.903	—	—	—
		Suma rubryki II. . . .	*17.759*	*30*	*14.564*	*13*	*3.195*	*17*
III.		**Dodatki z innych funduszów.**						
	9	Od funduszów konwiktowych, do fund. Głowińskiego	*33*	*17*	*33*	*17*	—	—
IV.		**Dochody i zwroty rozmaite.**						
	10	Odsetki zwłoki i prowizye	1.296	53	962	48½	334	04½
	11	Zwroty: *a)* od c. k. Rządu wydatków zastępczo poniesionych od roku 1882. po sprzedaży gmachu u Św. Mikołaja . .	9.591	07½	—	—	9 591	07½
		b) rozmaite	65	86	5	34	60	52
		Suma rubryki IV. . .	*10.953*	*46½*	*967*	*82½*	*9.985*	*64*
		Suma dochodów rzeczywistych	*155.781*	*47½*	*140.815*	*11½*	*14.966*	*36*
		b) Przenośne.						
	12	Zaliczki rozmaite	497	35½	497	35½	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	156.278	83	141.312	47	14.966	36
	13	*c)* Zapas z początkiem roku 1883. w gotówce .	—	—	23.744	76	—	—
		Razem . .	—	—	165.057	23	14.966	36
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	**Stypendya**	*98.606*	*73*	*96.552*	*71*	*2.054*	*02*
II.		**Cele naukowe i dobroczynne.**						
	2	Datek na adaptacyę szkoły ludowej . . .	100	—	100	—	—	—
	3	Subwencya szkole więźni	150	—	150	—	—	—
	4	„ bursom i zakładom naukowym . .	870	—	870	—	—	—
	5	Zasiłek „Bratniej pomocy“ akademików . .	100	—	100	—	—	—
	6	„ towarzystwu „Oświaty ludowej“ . .	100	—	100	—	—	—
	7	Zasiłki uczniom na dalsze kształcenie się . .	1.270	—	1.270	—	—	—
	8	Nauczycielom szkół ludowych itp. . . .	940	—	940	—	—	—
	9	Na wycieczki naukowe	550	—	550	—	—	—
		Suma rubryki II. . .	*4.080*	—	*4.080*	—	—	—
		Do przeniesienia . .	*102.686*	*73*	*100.632*	*71*	*2.054*	*02*

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Z przeniesienia .	*102.686*	*73*	*100.632*	*71*	*2.054*	*02*
III.		**Wsparcia jednorazowe.**						
	10	Ubogim uczniom po 40 zł., 25 zł. i 20 zł. . .	*400*	—	*400*	—	—	—
IV.		**Subwencye stałe innym fundacyom.**						
	11	Kapitule lwowskiej obrz. rz. kat. . . .	446	46	446	46	—	—
	12	Zakładowi ubogich	12	60	12	60	—	—
	13	Domowi kalek	8	40	8	40	—	—
	14	Funduszowi religijnemu	57	54	57	54	—	-
	15	Kościołowi OO. Jezuitów	21	—	21	—	—	—
		Suma rubryki IV. . .	*546*	—	*546*	—	—	—
V.	16	**Legata i pensye**	*700*	—	*600*	—	*100*	—
VI.	17	**Alimentacye**	*175*	—	*175*	—	—	—
VII.		**Dodatki do funduszów.**						
	18	Fundusze konwiktowe do funduszów Głowińskiego	*33*	*17*	*33*	*17*	—	—
VIII.		**Podatki i należytości rządowe.**						
	19	Podatki gruntowe, czynszowe itp. . . .	1.610	61	1.610	61	—	—
	20	Należytości rządowe od odebranych w zarząd fundacyj	2.707	06	2.707	06	—	—
		Suma rubryki VIII. . .	*4.317*	*67*	*4.317*	*67*	—	—
IX.		**Wydatki administracyjne.**						
	21	Płace nadkuratora i kuratorów z funduszu Dra Towarnickiego, tudzież administratora, leśniczego i służby leśnej z funduszu Dydyńskiego .	5.257	13	5.001	12	256	01
	22	Renumeracye stałe (120 zł.) i niestałe (100 zł.)	220	—	220	—	—	—
	23	Konserwacye w gmachu u Św. Mikołaja (do zwrotu od c. k. Rządu — patrz doch. poz. 11. a) .	133	81	133	81	—	—
	24	Spłata „mesznego“ w dobrach „Godowa . .	257	81	257	81	—	—
	25	Koszta kancelaryjne	20	—	20	—	—	
		Suma rubryki IX. . .	*5.888*	*75*	*5.632*	*74*	*256*	*01*
X.	26	**Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego**	*18.873*	*49*	*18.873*	*49*	—	—
XI.		**Wydatki i zwroty rozmaite.**						
	27	Koszta insercyjne	335	97	335	97	—	—
	28	„ winkulacyjne	25	70	25	70	—	—
	29	„ utrzymania grobowca śp. fund. Laskowskich	5	—	5	—	—	—
	30	„ stemplowe, portorya, eskonta, itp. wydatki	255	32½	249	07½	6	25
		Suma rubryki XI. . .	*621*	*99½*	*615*	*74½*	*6*	*25*
		Suma wydatków rzeczywistych .	*134.242*	*80½*	*131.826*	*52½*	*2.416*	*28*
		b) Przenośne.						
	31	Zwroty zaliczek	12.179	79	2.789	08½	9.390	70½
		Suma wszystkich wydatków . .	**146.422**	**59½**	**134.615**	**61**	**11.806**	**98½**
	32	*c)* Zapas z końcem roku 1883. w gotówce .	—		30.441	62	—	
		Razem . .	—	—	**165.057**	**23**	**11.806**	**98½**

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883.	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
		Stan czynny.				
	1	Zapas kasowy w gotówce	30.441	62	—	
	2	Należytości czynne	14.966	36	45.407	98
		Stan bierny.				
		Należytości bierne	—	—	11.806	98½
		Czysty stan czynny	—	—	33.600	99½

Uwagi:

1 W zastępstwie c. k. Rządu spłacono do końca roku 1883. od sprzedanego gmachu u Św. Mikołaja z tytułu wydatków na konserwacye. podatki i asekuracyę (patrz zamknięcie rachunku tych funduszów za rok 1882.) ogółem . . . 9.458 zł 02½ ct.
Po odpisaniu w roku 1883. drobnej kwoty . . . . . — „ 76 „
pozostał z początkiem roku 1883. dług u c. k. Rządu z tego tytułu . 9.457 zł. 26½ ct.
W ciągu roku 1883. zapłacono dodatkowo w zastępstwie c. k. Rządu 133 „ 81 „
z końcem zatem roku 1883. wynosi ten dług (jak wykazano pod poz. 11. *a*) dochodów) . . . . . 9 591 zł. 07½ ct.

2 Zapas ostateczny w gotówce, wykazany w kwocie 30.441 zł. 42 ct., po potrąceniu należytości biernych odnośnych funduszów, sfruktyfikowany został z początkiem roku 1884. na rzecz majątku zarodowego przez zakupno papierów publicznych i lokacyę pozostałych po tem zakupnie nadwyżek w gal. Kasie oszczędności.

LW. 27.410|1884.

Alegat I. do zamknięcia rachunku na rok 1883.

Wykaz wynikłości wedle poszczególnych

A) Majątek

Nr. porz.	Nazwa fundacyi	Stan z początkiem roku 1883. zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1883. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki zł.	ct.	Stan z końcem roku 1883. zł.	ct.
1	Ajwas	1.021	91	—	—	1.021	91	—	—	1.021	91
2	Artymowicz	2.025	—	3.159	90	5.184	90	3.024	95	2.159	95
3	Bier	7.415	92	4.897	08	12.313	—	4.799	77	7.513	23
4	Brześciańska	4.017	04	10.141	12	14.158	16	9.751	56	4.406	60
5	Brzeski	3.978	04	5.375	18	9.353	22	5.128	08	4.225	14
6	Brzeżany	1.573	63	3.463	90	5 037	53	3.362	06	1.675	47
7	Chełmecki	1.375	75	314	—	1.689	75	302	—	1.387	75
8	Chlebowski	1.165	64	16	64	1.182	28	8	32	1.173	96
9	Cesarz Franciszek Józef I.	52.263	36	153 365	04	206.628	40	152.285	95	54.342	45
10	Cieszewski & Zawadzki	7.850	39	7.399	33	15.249	72	7.225	22	8.024	50
11	Czajkowski	14.975	11	2.846	70	17.821	81	2.410	87	15.410	94
12	Czerkawski	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	4.000	—
13	Czuczawa	3.936	06	10.709	15½	14.645	21½	10.389	10½	4.256	11
14	Dydyński	68.531	02	63.329	88½	131.860	90½	59.959	14½	71.901	76
15	Egierski dla Egierskich I.	6.354	66	11 194	99	17.549	65	10.712	08	6.837	57
16	„ „ „ II.	4.315	34	6.779	17	11.094	51	6.550	14	4.544	37
17	„ „ Siedleckich I.	6.185	55	9.608	32	15.793	87	9.183	62	6.610	25
18	„ „ „ II.	4.393	29	5.150	99	9.544	28	4.770	13	4.774	15
19	Englowa	5.272	46	7.952	—	13.224	46	7 646	—	5.578	46
20	Falkenfels	106	11	314	—	420	11	302	—	118	11
21	Gizella	3.202	58	606	32	3.808	90	553	16	3.255	74
22	Głowiński	241.884	91½	382.924	19	624.809	10½	337.481	27½	287.327	83
23	Gołuchowski	29.318	65	13.627	06	42.945	71	12.696	88	30.248	83
24	Harbut	2.025	67	5.848	02	7.873	69	5.634	68	2.239	01
25	Hauer	2.058	30	4.871	91	6.930	21	4.673	61	2.256	60
26	Horecki	5.115	20	647	99	5.763	19	618	99	5.144	20
27	Janowski	2.139	22	3.745	16	5.884	38	3.558	90	2.325	48
28	Jarosław (Anny Ostrogskiej)	10.761	52	14.169	41½	24.930	93½	13.523	28½	11.407	65
29	Jurgas	10.598	04	3.075	28½	13.673	32½	3.038	75½	10.634	57
30	Kallir	6.769	79	1.305	88	8.075	67	1.250	10	6.825	57
31	Karol Ludwik	8.000	—	21 318	11	29.318	11	20.639	05	8.679	06
32	Kiślicki	6.361	38	9.676	53	16.037	91	9.254	19	6.783	72
33	Koniecki	62.496	19	25.977	41	88.473	60	24.137	16	64.336	44
34	Kopernik	1.280	20	3.572	—	4.852	20	3.399	31	1.452	89
35	Kopiński	2.344	29	7.495	98	9.840	27	7.270	36	2.569	91
36	Korzelińska	7.149	45	9.486	97	16.636	42	9.585	35	7.051	07
37	Kraków	60.746	70	160.639	51	221.386	21	155.702	20½	65.684	—½
38	Krakowiec	2.686	19	18	—	2.704	19	9	—	2.695	19
39	Krausnecker	22.828	82	29.749	—	52 577	82	28.603	98	23.973	84
40	Kretowicz	1.189	32	18	—	1.207	32	9	—	1.198	32
41	Krościeńko	1.638	62	4.021	68	5.660	30	3.890	84	1.769	46
42	Kruszewska	6.149	91	19.141	69	25.291	60	18.363	38	6.928	22
43	Krzeczunowicz Ignacy	12.280	39	1.921	26½	14.201	65½	1.638	82½	12.562	83
44	Krzeczunowicz Walery	6.538	76	19.619	48½	26.158	24½	18.846	28½	7.311	96
45	Kucharski	6.186	61	6.970	63½	13.157	24½	6.602	02½	6.555	22
46	Kulczycki	9.388	41	9.219	52	18.607	93	8.853	67	9.754	26
47	Laskowska	85.215	37	18.257	79	103.473	16	17.320	72	86.152	44
	Do przeniesienia	818.110	77½	1,083.942	20½	1,902.052	98	1,014.965	98½	887.086	99½

funduszów stypendyjnych.

z a r o d o w y.

Nr. porz.	Nazwa fundacyi	Stan z początkiem roku 1883. zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1883. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki zł.	ct.	Stan z końcem roku 1883. zł.	ct.
	Z przeniesienia	818.110	77½	1,083.942	20½	1,902.052	98	1,014.965	98½	887.086	99½
48	Lewicki	23.278	17	19.872	34½	43.150	51½	19.085	38½	24.065	13
49	Loewenstein	2.677	45	7.651	44½	10.328	89½	7.262	81½	3.066	08
50	Ładuński	1.748	30	1.841	44½	3.589	74½	1.731	99½	1.857	75
51	Łoś	20.948	45	44.204	02	65.152	47	42.542	47	22.610	—
52	Małecki	1.126	89	3.395	54	4.522	43	3.287	77	1.234	66
53	Matczyński	15.180	47	33.085	42½	48.265	89½	31.230	08½	17.035	81
54	Mieroszewski	17.673	72	6.603	32	24.277	04	6.467	93	17.809	11
55	Mikiewicz	1.333	53	2.794	60	4.128	13	2.708	05	1.420	08
56	Mikołajów	7.631	70	15.974	73	23.606	43	15.300	01	8.306	42
57	Monasterzyska	2.773	96	6.748	34½	9.522	30½	6.637	21½	2.885	09
58	Morawski I.	966	82	1.806	49	2.773	31	1.719	82	1.053	49
59	Morawski II.	5.119	83	12.984	59	18.104	42	12.533	43	5.570	99
60	Moszczeńska	920	17	—	—	920	17	—	—	920	17
61	Müller	1.023	62	122	62	1.146	24	100	—	1.046	24
62	Nahaczów	989	45	2.821	82½	3.811	27½	2.684	80½	1.126	47
63	Nielepiec	1.102	47	1.528	65½	2.631	12½	1.465	16½	1.165	96
64	Niezabitowska	24 994	86	60.742	37	85.737	23	58.403	39	27.333	84
65	Obniski	9.072	71	1.060	—	10.132	71	1.014	26	9.118	45
66	Olszewski	1.308	19	599	65	1.907	84	458	68	1.449	16
67	Otowski	614	60	1.701	30	2.315	90	1.645	65	670	25
68	Ożańska	2 423	06	606	96½	3.030	02½	540	39½	2.489	63
69	Paprocki	6.897	45	1.119	74½	8.017	19½	949	78½	7.067	41
70	Parzelski	4.132	51	11.588	20	15.720	71	11.165	02	4 555	69
71	Pawłowski	5 214	90	16.947	23½	22.162	13½	16.070	64½	6.091	49
72	Petryczyn	105.500	25	106.847	51	212.347	76	103.685	20	108.662	56
73	Pineles	4.707	07	10.059	65	14.766	72	9.527	96	5.238	76
74	Pitoń	2.728	55	5.110	32	7.838	87	4.865	16	2.973	71
75	Pniewski	2 239	16	6.219	22	8.458	38	5.999	61	2.458	77
76	Popkiewicz	10.196	47	12.661	44	22.857	91	12.374	98	10.482	93
77	Potocki	18.525	65	37 864	81	56.390	46	34 861	32	21.529	14
78	Przemyśl	2.409	41	5.157	07	7.566	48	4.914	28	2 652	20
79	Radymno I.	1.444	59	4.085	25	5.529	84	3.927	62	1.602	22
80	Radymno II.	3.667	66	10.034	78½	13.702	44½	9.680	47½	4.021	97
81	Rappaport	1.391	03	1.449	14	2.840	17	1.404	57	1.435	60
82	Rostocki	6.945	98	1.841	65	8.787	63	1.641	34	7.146	29
83	Rudolf	2.640	07	6.327	02½	8.967	09½	6.100	66½	2.866	43
84	Russyan	14.562	08	24.455	26	39.017	34	22.823	73	16.193	61
85	Ryżnerski	—	—	2.691	02	2.691	02	—	—	2.691	02
86	Rzeszów	3.152	04	4.391	13½	7.543	17½	4.203	81½	3.339	36
87	Sapieha *a)* zarodowy	19.027	04	1.816	14	20.843	18	1.715	66	19.127	52
	Sapieha *b)* rezerwowy	2.511	76	927	45½	3.439	21½	863	27½	2.575	94
88	Sącz	5.255	43	6.746	93	12.002	36	6.420	07	5.582	29
89	Szachłacki	—	—	30.020	19	30.020	19	—	—	30.020	19
90	Schnell	1.640	91	503	12	2.144	03	503	12	1.640	91
91	Seidler	2.130	15	1 366	02	3.496	17	1.313	01	2.183	16
92	Seeling-Saulenfels	659	95	1.958	34	2.618	29	1.876	57	741	72
93	Sielecka	9.787	86	4.929	71½	14.717	57½	4.769	26½	9.948	31
	Do przeniesienia	1,198.387	16½	1,627 206	26	2.825.593	42½	1,503.442	45	1,322.150	97½

Wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

A) Majątek zarodowy.

Nr. porz.	Nazwa fundacyi	Stan z początkiem roku 1883. zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1883. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki zł.	ct.	Stan z końcem roku 1883. zł.	ct.
	Z przeniesienia .	1,198.387	16½	1,627.206	26	2,825.593	42½	1.503.442	45	1,322.150	97½
94	Siemiradzki . . .	2.202	66	307	14	2.509	80	298	57	2.211	23
95	Skibiński	10.162	48	31.331	88	41.494	36	30.120	94	11.373	42
96	Slapa	6.061	50	300	—	6.361	50	150	—	6 211	50
97	Słowacki	5.534	54	1.229	75	6.764	29	746	67	6.017	62
98	Spadwiński . . .	12.047	85	810	32	12.858	17	704	93	12.153	24
99	Stanisławów . . .	777	44	142	78	920	22	121	39	798	83
100	Stankiewicz . . .	20.689	25	2.230	46	22 919	71	2.038	73	20.880	98
101	Stawek	3.264	82	6 914	11	10.178	93	6.658	45	3.520	48
102	Strzałkowski . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
103	Stupnicki	3.305	—	11.000	—	14 305	—	6.500	—	7 805	—
104	Szmoniewski . . .	1.616	11	3.150	—	4.776	11	3.020	—	1 746	11
105	Tarnów	1.581	09	3.903	12	5.484	21	3.696	77	1.787	44
106	Tchórznicka . . .	2.044	40	—	—	2.044	40	—	—	2.044	40
107	Torosiewicz . . .	122	69	—	—	122	69	—	—	122	69
108	Towarnicki Dr. Jan .	368.520	—	851.879	28	1,220.399	28	842 887	39	377.511	89
109	Towarnicki Bazylewicz .	23.119	62	67.515	59	90.635	21	65.304	34	25.330	87
110	Unia lubelska . . .	848	38	1.545	38	2.393	76	1.512	67	881	09
111	Wierzbicki . . .	29.883	09	91.405	02	121.288	11	88.434	94	32.853	17
112	Wilczyński . . .	3.000	—	6.300	—	9.300	—	6.040	—	3.260	—
113	Wystawa krajowa . .	16.700	89	13.197	35	29.898	24	13.052	59	16.845	65
114	Zawadzki Korwin . .	43.967	48	23.077	63½	67.045	11½	19.974	39½	47 070	72
115	Zawadzki Rogala . .	7.120	21	2.881	56	10.001	77	2.740	78	7.260	99
116	Zalchocki	69.748	06	21.576	19½	91 324	25½	20.358	01½	70.966	24
117	Żebrowski . . .	20.534	55	32.837	14	53 371	69	31.829	40	21.542	29
118	Żurakowski . . .	122.344	64	389.667	95	512.012	59	388 555	32	123.457	27
	Suma . .	1,973.583	91½	3,130.408	92	5,163.992	83½	3,038.188	74	2,125 804	09½

Uwaga. Zapas ostateczny w ogólnej sumie 2,125.804 zł. 09½ ct. stanowią:

a) efekta wartości imiennej . . 2,125.501 zł. 65 ct.

b) gotówka we fundacyach:

1. Głowińskiego 197 zł. 07 ct.
2. Krakowskim — „ 00½ „
3. Słowackiego 87 „ 20 „
4. Żebrowskiego 18 „ 17 „ 302 „ 44½ „

Suma . . 2,125.804 zł 09½ ct

Wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

B) Majątek obrotowy.

Nr. porz.	Nazwa fundacyi	Stan z początkiem roku 1883. zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1883. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki zł.	ct.	Stan z końcem roku 1883. zł.	ct.
1	Ajwas	—	—	50	—	50	—	50	—	—	—
2	Artymowicz	15	—	124	95	139	95	139	95	—	—
3	Bier	30	64½	463	85	494	49½	489	06	5	43½
4	Brześcińska	50	56½	213	59	264	15½	129	84	134	31½
5	Brzeski	57	59	213	19	270	78	261	61	9	17
6	Brzeżany	20	98	77	07	98	05	95	73	2	32
7	Chełmecki	—	—	60	—	60	—	60	—	—	—
8	Chlebowski	—	—	68	32	68	32	68	32	—	—
9	Cesarz Franciszek Józef I.	101	65½	3.721	39	3.823	04½	3.138	75	684	29½
10	Cieszewski & Zawadzki	—	—	73	76	73	76	73	76	—	—
11	Czajkowski	375	—	779	63	1.154	63	776	46	378	17
12	Czerkawski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Czuczawa	18	52	204	54	223	06	199	30½	23	75½
14	Dydyński	1.578	34½	7.107	80	8 686	14½	6.829	24	1.856	90½
15	Egierski dla Egierskich I.	141	74	297	18	438	92	411	57	27	35
16	„ „ „ II.	6	90	230	20	237	10	209	90	27	20
17	„ „ Siedleckich I.	157	21½	312	76	469	97½	417	11	52	86½
18	„ „ „ II.	—	50	233	05	233	55	223	35	10	20
19	Englowa	23	70½	298	56	322	26½	300	—	22	26½
20	Falkenfels	—	—	6	39	6	39	6	—	—	39
21	Gizella	6	—	200	98	206	98	193	77	13	21
22	Głowiński	—	—	32.737	54½	32.737	54½	32.737	54½	—	—
23	Gołuchowski	620	89½	1.480	85	2.101	74½	1.928	58	173	16½
24	Harbut	4	01½	114	03	118	04½	105	36	12	68½
25	Hauer	15	96½	137	53	153	49½	122	46	31	03½
26	Horecki	17	00½	215	44	232	44½	115	49	116	95½
27	Janowski	78	31½	129	91	208	22½	146	20	62	02½
28	Jarosław (Anny Ostrogskiej)	191	72	597	44	789	16	609	22½	179	93½
29	Jurgas	—	—	448	40	448	40	448	11½	—	28½
30	Kalfir	55	—	311	16	366	16	311	66	54	50
31	Karol Ludwik	—	—	404	53	404	53	385	52½	19	00½
32	Kiślicki	77	31½	364	65	441	96½	255	84	186	12½
33	Koniecki	122	87	4.513	31	4.636	18	4.079	12	557	06
34	Kopernik	21	—	99	40	120	40	90	69	29	71
35	Kopiński	120	00½	225	28	345	28½	288	03	57	25½
36	Korzelińska	76	—	795	83½	871	83½	644	51	227	32½
37	Kraków	—	—	4.784	23	4.784	23	4.138	44½	645	78½
38	Krakowiec	9	00½	130	—	139	00½	133	—	6	00½
39	Krausnecker	38	92	1 241	60	1.280	52	336	51	944	01
40	Kretowicz	9	—	55	—	64	—	64	—	—	—
41	Krościeńko	4	07½	97	70	101	77½	84	47	17	30½
42	Kruszewska	—	—	454	30	454	30	411	06	43	24
43	Krzeczunowicz Ignacy	257	39	527	41	784	80	660	19½	124	60½
44	Krzeczunowicz Walery	152	25	337	60	489	85	370	08½	119	76½
45	Kucharski	94	00½	347	88	441	88½	397	44½	44	44
46	Kulczycki	63	03½	466	17	529	20½	472	97	56	23½
47	Laskowska	861	29½	5.190	87	6.052	16½	4.912	77	1.139	39½
	Do przeniesienia	5.473	44	70.945	28	76.418	72	68.323	02½	8.095	69½

Wykaz wynikłości wedle poszcze-

B) Majątek

Nr. porz.	Nazwa fundacyi	Stan z początkiem roku 1883. zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1883. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki zł.	ct.	Stan z końcem roku 1883. zł.	ct.
	Z przeniesienia .	5.473	44	70.945	28	76.418	72	68.323	02½	8.095	69½
48	Lewicki	170	72½	1.084	68	1.255	40½	979	91½	275	49
49	Loewenstein . . .	80	39½	213	97	294	36½	294	36½	—	—
50	Ładuński	69	89	1.207	16	1.277	05	1.123	69½	153	35½
51	Łoś	354	11	1.145	86	1.499	97	1.499	97	—	—
52	Małecki	—	42½	54	13	54	55½	50	82	3	73½
53	Matczyński . . .	212	77½	1.063	69	1.276	46½	1.060	30½	216	16
54	Mieroszewski . . .	22	72	845	43½	868	15½	831	30	36	85½
55	Mikiewicz	6	20½	74	52	80	72½	—	40	80	32½
56	Mikołajów	62	38½	471	58	533	96½	250	01	283	95½
57	Monasterzyska . . .	63	39	184	83	248	22	140	26½	107	95½
58	Morawski I. . . .	28	25	56	73	84	98	30	51	54	47
59	Morawski II. . . .	33	91	276	95	310	86	292	60	18	26
60	Moszczeńska . . .	—	85½	45	70	46	55½	45	35	1	20½
61	Müller	23	62	124	62	148	24	124	—	24	24
62	Nahaczów	28	—	67	65	95	65	32	34½	63	30½
63	Nielepiec	11	72	83	54	95	26	82	58½	12	67½
64	Niezabitowska . . .	645	10	1.578	31	2.223	41	1.913	52	309	89
65	Obniski	7	24	461	40	468	64	232	89	235	75
66	Olszewski . . .	135	—	285	62	420	62	400	62	20	—
67	Otowski	1	98	27	09	29	07	26	38	2	69
68	Ożańska	55	50	271	29	326	79	214	67½	112	11½
69	Paprocki	95	03	373	53	468	56	445	78½	22	77½
70	Parzelski	49	10	208	68	257	78	206	60	51	18
71	Pawłowski . . .	346	44	314	28	660	72	624	81½	35	90½
72	Petryczyn	617	53½	5.555	35	6.172	88½	5.408	96	763	92½
73	Pineles	130	—	297	09	427	09	234	77	192	32
74	Pitoń	40	00½	165	27	205	27½	184	—	21	27½
75	Pniewski	17	50	113	95	131	45	112	81	18	64
76	Popkiewicz . . .	155	39	545	54	700	93	436	48	264	45
77	Potocki	—	—	1.513	42	1.513	42	988	48	524	94
78	Przemyśl	63	54	136	93	200	47	63	53	136	94
79	Radymno I. . . .	35	13	74	24	109	37	37	17	72	20
80	Radymno II. . . .	87	91½	232	84	320	75½	205	51½	115	24
81	Rappaport . . .	46	15½	72	36	118	51½	6	34	112	17½
82	Rostocki	161	15½	361	96	523	11½	363	96	159	15½
83	Rudolf	22	79½	146	98	169	77½	133	38½	36	39
84	Russyan	—	—	1.051	16	1.051	16	828	49	222	67
85	Ryżnerski	—	—	125	20½	125	20½	—	50	124	70½
86	Rzeszów	13	20	187	70½	200	90½	179	97½	20	93
87	Sapieha	149	43½	1.271	86	1.421	29½	1.173	70½	247	59
88	Sącz	141	38½	291	82	433	20½	137	18	296	02½
89	Szachłacki	—	—	1.347	—	1.347	—	56	73	1.290	27
90	Schnell	13	81	80	—	93	81	90	—	3	81
91	Seidler	14	46	105	54	120	—	110	26	9	74
92	Seeling · Saulenfels . .	14	47½	61	29½	75	77	75	77	—	—
93	Sielecka	91	77	507	13	598	90	505	94½	92	95½
	Do przeniesienia .	9.793	86	95.711	17	105.505	03	90.560	70	14.944	33

gólnych funduszów stypendyjnych.

obrotowy.

Nr. porz.	Nazwa fundacyi	Stan z początkiem roku 1883. zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1883. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki zł.	ct.	Stan z końcem roku 1883. zł.	ct.
	Z przeniesienia .	9.793	86	95.711	17	105.505	03	90 560	70	14.944	33
94	Siemiradzki . . .	2	50½	113	21	115	71½	110	—	5	71½
95	Skibiński	225	94½	491	95	727	89½	236	54	491	35½
96	Słowacki	392	80	275	—	667	80	614	—	53	80
97	Slapaj	151	—	300	—	451	—	150	—	301	—
98	Spadwiński . . .	104	93	605	—	709	93	704	93	5	—
99	Stanisławów . . .	21	39	35	—	56	39	21	39	35	—
100	Stankiewicz . . .	100	—	1.054	82	1.154	82	1.017	59	137	23
101	Stawek	17	06	181	01	198	07	177	57	20	50
102	Strzałkowski . . .	—	—	400	35	400	35	400	35	—	—
103	Stupnicki	—	—	—	15	—	15	—	15	—	—
104	Szmoniewski . . .	12	50	96	09	108	59	90	—	18	59
105	Tarnów	—	00½	132	67	132	67½	132	67	—	00½
106	Tchórznicka . . .	—	—	100	—	100	—	100	—	—	—
107	Torosiewicz . . .	—	—	255	—	255	—	250	98	4	02
108	Towarnicki Dr. Jan .	7.752	02	23.206	87	30.958	89	21.238	11	9.720	78
109	Towarnicki Bazylewicz .	133	73½	1.187	58	1.321	31½	1 060	15	261	16½
110	Unia lubelska . . .	21	86	47	25	69	11	7	52	61	59
111	Wierzbicki . . .	52	51	1.481	16	1.533	67	1.417	55	116	12
112	Wilczyński . . .	9	79	182	17	191	96	175	—	16	96
113	Wystawa krajowa . .	1.990	16	938	64	2.928	80	2.453	82	474	98
114	Zawadzki Korwin . .	41	77	3.020	41	3.062	18	2.608	15½	454	02½
115	Zawadzki Rogala . .	92	78	310	69	403	47	372	78	30	69
116	Zalchocki	570	02	3 376	63	3.946	65	3.224	19½	722	45½
117	Żebrowski	754	93	2.136	55	2.891	48	2.170	48	721	—
118	Żurakowski . . .	1.493	19	6.590	28	8.083	47	6.238	16	1 845	31
	Suma . .	23.744	76	142.229	65	165.974	41	135.532	79	30.441	62

Alegat II. do zamknięcia rachunku funduszów stypendyjnych za rok 1883.

Wykaz imienny nadanych na rok 1883. stypendyów

Liczba porządkowa funduszów	Liczba porządkowa stypendystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
1.		**Ajwas.**		
	1	Malarski Szczęsny	50	—
2.		**Artymowicz.**		
	1	Artymowicz Oktaw	30	—
	2	Sierociński Eugeniusz	90	—
			120	—
3.		**Bier.**		
	1	Bier Szymon	210	—
	2	Kessler Aron	210	—
			420	—
4.		**Brześciańska.**		
	1	Van Selow Ludwik	150	
5.		**Brzeski.**		
	1	Piotrowski Mieczysław	200	—
6.		**Brzeżany.**		
	1	Orłowski Aleksander	73	50
7.		**Chełmecki.**		
	1	Bednarski Jan	60	—
8.		**Chlebowski.**		
	1	Markowicz Michał	60	—
9.		**Cesarz Franciszek Józef.**		
	1	Balzer Oswald	500	—
	2	Finkiel Ludwik	1.000	—
	3	Herncisz Emanuel	500	—
	4	Lachowicz Bronisław	500	
	5	Puzyna kniaź Józef Dr.	500	—
			3.000	—
10.		**Cieszewski & Zawadzki.**	—	—
11.		**Czajkowski.**		
	1	Czajkowski Tadeusz	300	—
12		**Czerkawski.**	—	—
13.	1	**Czuczawa**		
		Isakowicz Bogdan	180	—
14.		**Dydyński.**		
	1	Dydyński Teofil	300	—
	2	Dydyński Henryk	300	—
	3	Dydyński Ludwik	240	—
	4	Jaworski Władysław	300	—
	5	Ramult Stefan	360	—
	6	Siedlecki Jan Andrzej	300	—
	7	Siedlecki Franciszek	300	—
14	8	Siedlecki Michał	240	—
	9	Zakrzewski Ignacy	360	—
			2.700	—
15.		**Egierski dla Egierskich I.**		
	1	Starczewski Stanisław	265	—
16		**Egierski dla Egierskich II.**		
	1	Kotłowski Stanisław	180	—
17.		**Egierski dla Siedleckich I.**		
	1	Kosirzewski Romuald	254	—
18.		**Egierski dla Siedleckich II.**		
	1	Rzepiński Stanisław	196	—
19		**Englowa.**		
	1	Brandys Józef	100	—
	2	Gołkowski Aureli	200	—
			300	—
20		**Falkenfels.**		
	1	Turowski Andrzej	6	—
21		**Gizella.**		
	1	Temoftiewicz Juljan	150	—
22		**Głowiński.**		
	1	Antoniewicz Władysław	157	50
	2	Balzer Oswald	210	—
	3	Baron Władysław	157	50
	4	Biegański Karol	210	—
	5	Bielowski Jan	157	50
	6	Biborski Aleksander	210	—
	7	Birstein Czesław	210	—
	8	Bochniak Jan	157	50
	9	Breański Jan	157	50
	10	Broniewski Mieczysław	157	50
	11	Braun Stanisław	210	—
	12	Bresiewicz Tadeusz	210	—
	13	Budzyński Wiktor	210	—
	14	Burzyński Konstanty	157	50
	15	Burzyński Bolesław	157	50
	16	Cielecki Józef	210	—
	17	Cichocki Władysław	157	50
	18	Chołowiecki Leonard	210	—
	19	Chowaniec Franciszek	210	—
	20	Chrząszczewski Wojciech	210	—
	21	Chylak Eugeniusz	157	50
	22	Czajkowski Filibert	210	—
	23	Czermiński Kazimierz	157	50
	24	Czermiński Feliks	210	—

bez względu na rzeczywistą tychże wypłatę.

Liczba porządkowa fundu-szów	Liczba porządkowa stypen-dystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
22.	25	Czopor Mateusz	157	50
	26	Czołowski Aleksander	157	50
	27	Dąbrowski Wojciech	157	50
	28	Dadletz Juljan	210	—
	29	Długosz Tomasz	157	50
	30	Dobiecki August	210	—
	31	Dolnicki Cyryl	210	—
	32	Dzieślewski Roman	210	—
	33	Eljasz Franciszek	157	50
	34	Fedorowicz Hipolit	210	—
	35	Frankowski Waleryan	157	50
	36	Frankel Hieronim	210	—
	37	Friedberg Józef Stanisław	210	—
	38	Fundalewicz Antoni	157	50
	39	Gabrusiewicz Jan	210	—
	40	Garbowski Tadeusz	157	50
	41	Gawański Władysław	157	50
	42	Gąsiorek Franciszek	210	—
	43	Geciów Onufry	210	—
	44	Grabowski Roman	210	—
	45	Grodzicki Stanisław	157	50
	46	Grzędzielski Władysław	157	50
	47	Halski Henryk	210	—
	48	Hamerski Władysław	210	—
	49	Harajewicz Władysław	157	50
	50	Huza Wojciech	157	50
	51	Jaciów Teodor	157	50
	52	Jabłoński Wincenty	210	—
	53	Jakubowski Józef	210	—
	54	Jąkała Wawrzyniec	157	50
	55	Jelonek Franciszek	157	50
	56	Jezienicki Michał	210	—
	57	Jezierski Wawrzyniec	157	50
	58	Jędrzejowski Jan	157	50
	59	Jugendfein Karol	210	—
	60	Kolankowski Franciszek	210	—
	61	Kolessa Jan	157	50
	62	Konturowicz-Matkowski Jan	210	—
	63	Koss Jan	210	—
	64	Koss Jędrzej	210	—
	65	Kosowicz Stanisław Sylwery	157	50
	66	Kossowicz Sylwery Tadeusz	157	50
	67	Kossowicz Jan	157	50
	68	Kossowicz Włodzimierz	157	50
	69	Korecki Tadeusz	210	—
	70	Koziński Juljan	210	—
	71	Kowalski Edmund	210	—
	72	Kowalski Karol	210	—
	73	Köller Hieronim	210	—
	74	Kniażyński Piotr	157	50
	75	Krynicki Józef	157	50
22.	76	Kluczyński Zbigniew	210	—
	77	Kwiatkowski Henryk	210	—
	78	Kube Ludwik	157	50
	79	Kulczycki Juljan	210	—
	80	Kulczycki Aleksander	210	—
	81	Kurkowski Karol	210	—
	82	Kułakowski Adam	157	50
	83	Lewicki Maksymiljan	210	—
	84	Lisiewicz Tomasz	210	—
	85	Łyłyk Mikołaj	157	50
	86	Łyszkowski Stanisław	210	—
	87	Majer Józef	157	50
	88	Majeranowski Jan	157	50
	89	Majeranowski Feliks	210	—
	90	Malik Błażej	157	50
	91	Mańkowski Jan	210	—
	92	Margasz Władysław	210	—
	93	Marków Tomasz	157	50
	94	Massatsch Mieczysław	157	50
	95	Miodoński Adam	210	—
	96	Młodzianowski Stanisław	157	50
	97	Moor Franciszek	210	—
	98	Mukowitsch Edward	210	—
	99	Musiał Piotr	210	—
	100	Mikiewicz Bolesław	157	50
	101	Naływajko Grzegorz	210	—
	102	Niemiec Wojciech	210	—
	103	Nowak Józef	157	50
	104	Obmiński Włodzimierz	157	50
	105	Obtułowicz Czesław	157	50
	106	Palica Jan	157	50
	107	Piątkowski Józef	210	—
	108	Pierzchała Antoni	157	50
	109	Pochroń Józef	210	—
	110	Podlewski Franciszek	157	50
	111	Procyk Andrzej	157	50
	112	Pruczyński Szymon	157	50
	113	Pryjma Jan	157	50
	114	Puchalik Maryan	157	50
	115	Radzikowski Franciszek	157	50
	116	Rachlewicz Wit Szczęsny	157	50
	117	Romańczuk Jarosław	210	—
	118	Rozwadowski Juwenal	210	—
	119	Ruciński Włodzimierz	210	—
	120	Rudolf Stanisław	157	50
	121	Sass Marcin	210	—
	122	Scherzinger Roman	157	50
	123	Sikorski Leon	157	50
	124	Skoczyński Szczepan	157	50
	125	Sliwiński Jakub	210	—
	126	Sławuszewski Zygmunt	157	50

Wykaz imienny nadanych na rok 1883. stypendyów

Liczba porządkowa fundu-szów	Liczba porządkowa stypen-dystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypen-dyum roczne zł.	ct.
22.	127	Słoński Antoni	157	50
	128	Smolecki Seweryn	157	50
	129	Sobolewski Ludwik	210	—
	130	Stefiej Sebestyan	210	—
	131	Stasina Antoni	157	50
	132	Szameit Tadeusz	157	50
	133	Szameit Bolesław	157	50
	134	Szłapa Jakub	210	—
	135	Szydłowski Leon	210	—
	136	Słomka Antoni	210	—
	137	Sondermayer Roman	210	—
	138	Staniszewski Walenty	210	—
	139	Taborski recte Miziewicz St.	210	—
	140	Tomanek Zygmunt	157	50
	141	Tomaszewski Jan	210	—
	142	Turzański Grzegorz	157	50
	143	Tysarski Edward	157	50
	144	Tyszecki Teodor	210	—
	145	Vinzenz Aleksander	157	50
	146	Wiczkowski Józef	210	—
	147	Wilson Ryszard	210	—
	148	Wolaniecki Franciszek	157	50
	149	Wolter Władysław	210	—
	150	Wojtaszek Jan	157	50
	151	Zanko Andrzej	210	—
	152	Zarzycki Dyonizy	157	50
	153	Ziembicki Ludwik	210	—
	154	Zobkow Michał	157	50
	155	Zorger Tadeusz	157	50
	156	Żakiej Aleksander	157	50
			28 665	—
23.		**Gołuchowski.**		
	1	Hofmokl Stanisław	200	—
	2	Kostkiewicz Władysław	200	—
	3	Machniewicz Franciszek	300	—
	4	Rabek Józef	200	—
	5	Sternal Tomasz	300	—
			1.200	—
24		**Harbut.**		
	1	Szaflarski Jan	90	—
25.		**Hauer**		
	1	Gruszecki Tadeusz	100	—
26.		**Horecki.**		
	1	Zarzycki Włodzimierz	100	—
27.		**Janowski.**		
	1	Pośko Tomasz	60	—
28.		**Jarosławska.** (Księż. An. Ostrog.)		
	1	Bieganowski Eugeniusz	105	—
	2	Czekaj Michał	105	—
28.	3	Doliński Aleksander	105	—
	4	Powidaj Adam	105	—
			420	—
29.		**Jurgas.**		
	1	Świstun Jan	200	—
	2	Wróblewski Józef	200	—
			400	—
30.		**Kallir.**		
	1	Gelber Jakub	250	—
31		**Karol Ludwik.**		
	1	Stefanowicz Michał	180	—
	2	Teodorowicz Tadeusz	180	—
			360	—
32.		**Kiślicki.**		
	1	Danielski Tadeusz	180	—
33.		**Koniecki**		
	1	Ajwas Franciszek	150	—
	2	Babraj Józef	200	—
	3	Bąkowski Teofil	200	—
	4	Cieszyński Jan	150	—
	5	Dulębowski Ignacy	150	—
	6	Józefczyk Tadeusz	150	—
	7	Kołodziejczyk Jan	200	—
	8	Krokiewicz Antoni	150	—
	9	Kulczyński Jan	200	—
	10	Kallenbach Józef	200	—
	11	Malkiewicz Antoni	150	—
	12	Pabian Antoni	150	—
	13	Peters Józef	200	—
	14	Pisarski Feliks	200	—
	15	Piotrowski Antoni	200	—
	16	Stefanicki Jan	150	—
	17	Tomek Stanisław	200	—
	18	Zgórski Kaźmierz	150	—
			3.150	—
34		**Kopernik.**		
	1	Horobski Ignacy	30	—
	2	Kosibowicz Józef	40	—
			70	—
35.		**Kopiński.**	—	—
36.		**Korzelińska.**		
	1	Śliwiński Stanisław	160	—
	2	Wereszczyński Juljusz	160	—
			320	—
37		**Kraków.**		
	1	Biły Karol	157	50
	2	Eberle Jan	210	—

bez względu na dotychczasową wypłatę tychże.

Liczba porządkowa fundu szów	Liczba porządkowa stypendystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
37.	3	Eustachiewicz August	210	—
	4	Gerzabek Ferdynand	210	—
	5	Grządziel Ludwik	210	—
	6	Kaczorowski Walenty	157	50
	7	Konstantynowicz Michał	157	50
	8	Koprowski Michał	210	—
	9	Kostrakiewicz Włodzimierz	210	—
	10	Kostkiewicz Franciszek	210	—
	11	Kostyszyn Tomasz	157	50
	12	Krüger Aleksander	210	—
	13	Marcinkiewicz Roman	210	—
	14	Niemiłowicz Władysław	210	—
	15	Przybylski Leon	210	—
	16	Rożański Bronisław	210	—
	17	Skrzyszowski Tadeusz	210	—
	18	Słowik Marcin	157	50
	19	Wagner Adolf	157	50
	20	Widt Seweryn	210	—
	21	Wilczek Stanisław	210	—
			4.095	—
38.		**Krakowiec.**		
	1	Elster Józef	124	—
39.		**Krausnecker.**		
	1	Terenkoczy Leopold	580	—
40.		**Kretowicz.**		
	1	Kretowicz Walenty	55	—
41.		**Krościenko.**		
	1	Klimecki Józef	80	—
42.		**Kruszewska.**		
	1	Głodziński Antoni	160	—
	2	Kruszelnicki Franciszek	200	—
			360	—
43.		**Krzeczunowicz Ignacy.**		
	1	Truskolawski Zygmut	200	—
	2	Zajączkowski Aleksander	200	—
			400	—
44.		**Krzeczunowicz Walery.**		
	1	Sikorski Jan	140	—
	2	Van Selow Ludwik	140	—
			280	—
45.		**Kucharski.**		
	1	Ząbecki Bronisław	300	—
46.		**Kulczycki.**		
	1	Kulczycki Zygmunt	167	50
	2	Kulczycki Roman	167	50
	3	Kulczycka Kornelia	67	—
			402	—
47.		**Laskowska.**		
	1	Bieńkowski Bogumił	150	—
	2	Bystrzonowski Kaźmierz	150	—

Liczba porządkowa fundu szów	Liczba porządkowa stypendystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
47.	3	Bystrzonowski Antoni	150	—
	4	Grodzki Eugeniusz	200	—
	5	Gostkowski Witold	200	—
	6	Gostwicki Jan	150	—
	7	Korytowski Maryan	150	—
	8	Laskowski Apolinary	200	—
	9	Lenkiewicz Zdzisław	150	—
	10	Lenkiewicz Włodzimierz	150	—
	11	Leszczyński Bronisław	150	—
	12	Łopacki Kaźmierz	150	—
	13	Nanowski Zdzisław	200	—
	14	Nowotny Feliks	150	—
	15	Nowotny Stanisław	200	—
	16	Olszewski Tadeusz	150	—
	17	Olszewski Adam	150	—
	18	Olszewski Jan	200	—
	19	Przesmycki Jan	150	—
	20	Riés Kaźmierz	200	—
	21	Słotwiński Zdzisław	150	—
	22	Strowski Bolesław	150	—
	23	Szydłowski Zdzisław	150	—
			3.800	—
48.		**Lewicki.**		
	1	Granowski Juljusz	200	—
	2	Grek Michał	200	—
	3	Maszkowski Stanisław	200	—
	4	Reichan Stanisław	300	—
			900	—
49.		**Loewenstein.**		
	1	Eisenbach Henryk	140	—
50.		**Ładuński.**		
	1	Bujnowski Marcin	231	80
	2	Maszewski Stanisław	231	80
	3	Mogilnicki Bronisław	231	80
	4	Polański Jan	231	80
	5	Wojciechowski Stanisław	231	80
			1.159	—
51.		**Łoś.**		
	1	Dzieduszycki hr. Leon	210	—
	2	Dzieduszycki hr. Antoni	210	—
	3	Łoś hr. Witold	210	—
	4	Łoś hr. Maryan	210	—
	5	Łoś hr. Justyn	210	—
	6	Maresz Feliks	210	—
			1.260	—
52.		**Małecki.**		
	1	Pytel Józef	50	—
53.		**Matczyński.**		
	1	Babiński Kaźmierz	157	50
	2	Godlewski Włodzimierz	157	50

Wykaz imienny nadanych na rok 1883. stypendyów

Liczba porządkowa fundu-szów	Liczba porządkowa stypen-dystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypen-dyum roczne zł.	ct.
53.	3	Podlewski Celestyn	157	50
	4	Starzewski Maryan	157	50
	5	Wąsowicz Tadeusz	210	—
			840	—
54.		**Mieroszewski.**		
	1	Mieroszewski Kaźmierz	200	—
	2	Mieroszewski Józef	200	—
	3	Rumiński Adam	200	—
	4	Szołajski Maryan	200	—
			800	—
55.	1	**Mikiewioz**	—	—
56.		**Mikołajów.**		
	1	Juryk Stefan	60	—
	2	Petrycia Piotr	60	—
	3	Wieliczko Grzegorz	60	—
			180	—
57.		**Monasterzyska.**		
	1	Ossoliński Jan	100	—
58.	1	**Morawski I.**	—	—
59.		**Morawski II.**		
	1	Burnatowicz Edward	65	—
	2	Fang Kaźmierz	65	—
	3	Jarosiewicz Andrzej	65	—
	4	Leurmann Franciszek	65	—
			260	—
60.		**Moszczeńska.**		
	1	Habowska Helena	45	—
61.		**Müller**		
	1	Rozkosz Kaźmiera	46	—
62.	1	**Nahaczów**	—	—
63.		**Nielepieo.**		
	1	Sołtys Karol	50	—
64.		**Niezabitowska.**		
	1	Bal Adam	210	—
	2	Gużkowski Jan	210	—
	3	Kamiński Bolesław	210	—
	4	Korytko Stanisław	210	—
	5	Marynowski Jan	210	—
	6	Rodakowski Kazimierz	210	—
			1.260	—
65.		**Obniski.**		
	1	Cieński Aleksander	450	—
66.		**Olszewski.**		
	1	Chramiec Andrzej	130	—
	2	Olszewski August	130	—
			260	—
67.		**Otowski.**		
	1	Pardyak Stanisław	24	—
68.		**Ożańska.**		
	1	Terlecki Wiktor	150	—
69.		**Paprocki.**		
	1	Bielecki Michał	150	—
	2	Paprocki Władysław	150	—
			300	—
70.		**Parzelski.**		
	1	Hiener Aleksander	150	—
71.		**Pawłowski.**		
	1	Zawilski Stanisław	236	—
72.		**Petryczyn.**		
	1	Bażan Tadeusz	150	—
	2	Borecki Tadeusz	125	—
	3	Cercha Maksymiljan	200	—
	4	Damski Wacław	200	—
	5	Demetrykiewicz Włodzimierz	200	—
	6	Gęślak Jan	200	—
	7	Hantschl Józef	125	—
	8	Jachymiak Ludwik	150	—
	9	Jaroszyński Wacław	125	—
	10	Jastrzębski Bolesław	125	—
	11	Jeż Andrzej	200	—
	12	Kraszewski Stefan	200	—
	13	Książek Karol	200	—
	14	Kandler Ignacy	125	—
	15	Kmieciński Władysław	125	—
	16	Langie Maryan	200	—
	17	Marecki Tadeusz	150	—
	18	Mossoczy Franciszek	200	—
	19	Nieszczyński Stanisław	200	—
	20	Odrzywolski Kaźmierz	200	—
	21	Oszelda Jerzy	125	—
	22	Onufrowicz Adam	200	—
	23	Pędzimąż Władysław	150	—
	24	Popławski Bohdan	125	—
	25	Rzepecki Stanisław	150	—
	26	Śmietana Stanisław	200	—
	27	Szczęsnowicz Stanisław	125	—
	28	Sztajer Włodzimierz	200	—
	29	Tabaczyński Jan	125	—
	30	Wałek Bronisław	200	—
	31	Windakiewicz Stanisław	200	—
			5.200	—
73.		**Pineles.**		
	1	Feldstein Herman	100	—
74.		**Pitoń.**		
	1	Podczerwiński Hieronim	72	—
	2	Taknski Jakób	72	—
			144	—
75.		**Pniewski.**		
	1	Ferencewicz Michał	90	—

bez względu na dotychczasową wypłatę tychże.

Liczba porządkowa funduszów	Liczba porządkowa stypendystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
76.		**Popkiewicz.**		
	1	Dutkiewicz Tomasz	100	—
	2	Staromiejski Józef	100	—
	3	Staromiejski Jan	100	—
	4	Wojtasiewicz Michał	100	—
			400	—
77.		**Potocki.**		
	1	Biliński Paweł	210	—
	2	Burzyński Mieczysław	210	—
	3	Hankiewicz Jan	210	—
	4	Kulczycki Jakub	157	50
	5	Świeżawski Stanisław	157	50
	6	Żurowski Roman	210	—
			1.155	—
78.		**Przemyśl**	—	—
79.		**Radymno I.**	—	—
80.		**Radymno II.**		
	1	Bartoszewski Jędrzej	55	—
	2	Kasiurak Stanisław	60	—
			115	—
81.		**Rappaport**	—	—
82.		**Rostocki.**		
	1	Balicki Mateusz	200	—
83.		**Rudolf.**		
	1	Schütterly Władysław	100	—
84.		**Russyan.**		
	1	Lewartowski br. Adam	210	—
	2	Madejski Józef	210	—
	3	Ortyński Włodzimierz	210	—
	4	Przysiecki Ludwik	210	—
	5	Świątkiewicz Michał	210	—
			1.050	—
85.		**Ryżnerski**	—	—
86.		**Rzeszów.**		
	1	Benoit Bronisław	160	—
87.		**Sapieha.**		
	1	Heppe Tadeusz	250	—
	2	Podgórski Zdzisław	250	—
	3	Trojan Józef	500	—
			1.000	—
88.		**Sącz**	—	—
89.		**Szachłacki**	—	—
90.		**Schnell.**		
	1	Wróblewski Michał	90	—
91.		**Seidler.**		
	1	Körber Ludwik	95	—
92.		**Seeling Saulenfels.**		
	1	Jagło Juljan	28	35
93.		**Sielecka.**		
	1	Sielecki Dzurdż Piotr	210	—
	2	Sielecki Dżurdż Mikołaj	210	—
			420	—
94.		**Siemiradzki.**		
	1	Zembaczyński Antoni	110	—
95		**Skibiński**	—	—
96.		**Slapa**	—	—
97.		**Słowacki**	—	—
98.		**Spadwiński.**		
	1	Galant Józef	200	—
	2	Kozłowski Aleksander	200	—
	3	Mazanowski Antoni	200	—
			600	—
99.		**Stanisławów**	—	—
100.		**Stankiewicz.**		
	1	Bożewska Aniela	200	—
	2	Nowakowska Zofia	200	—
	3	Stankiewicz Franciszek	200	—
	4	Stankiewicz Ottillo	200	—
	5	Stojałowska Marya	200	—
			1.000	—
101.		**Stawek.**		
	1	Bystroń Jan	52	50
	2	Gajda Andrzej	52	50
	3	Żarnowiecki Ludwik	52	50
			157	50
102.		**Strzałkowski**	—	—
103.		**Stupnicki**	—	—
104.		**Szmoniewski.**		
	1	Szmoniewski August	90	—
105.		**Tarnów**	—	—
106		**Tchórznicka.**		
	1	Piotrowska Kazimira	100	—
107.		**Torosiewicz.**		
	1	Abrahamowicz Wiktor	125	—
	2	Müller Emil	125	—
			250	—

Wykaz imienny nadanych na rok 1883. stypendyów

Liczba porządkowa fundu-szów	Liczba porządkowa stypen-dystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypen-dyum roczne zł.	ct.
108.		**Towarnicki Dr. Jan.**		
	1	Aichmüller Włodzimierz	200	—
	2	Biliński Mieczysław	150	—
	3	Buczaniewicz Zdzisław	150	—
	4	Cołta Bazyli	150	—
	5	Dobrowolski Maryan	150	—
	6	Hirschberg Marceli	200	—
	7	Hirschberg Aleksander	150	—
	8	Jopek Bronisław	200	—
	9	Kamyk Roman	150	—
	10	Kornicki Wojciech	150	—
	11	Krogulski Koman	150	—
	12	Krysakowski Ignacy	150	—
	13	Krzywiecki Jan	150	—
	14	Krzywiecki Szczepan	150	—
	15	Marynowski Jan	120	—
	16	Michalski Jerzy	150	—
	17	Nowaczyński Konstanty	150	—
	18	Praschil Mieczysław	150	—
	19	Reines Jnljusz	150	—
	20	Serwacki Józef	200	—
	21	Smolecki Hipolit	200	—
	22	Szczepański Kaźmierz	200	—
	23	Stanisz Tadeusz	200	—
	24	Towarnicki Jan Grzegorz	200	—
	25	Towarnicki Marcin	200	—
	26	Towarnicki Kaźmierz	200	—
	27	Towarnicki Jan	200	—
	28	Towarnicki Alfred	150	—
	29	Towarnicki Edward	150	—
	30	Towarnicki Stanisław Cyprian	200	—
	31	Towarnicki Edmund	150	—
	32	Towarnicki Leon	150	—
	33	Towarnicki Jan	200	—
	34	Wawrausch Zdzisław	150	—
	35	Wojdałowicz Stanisław	200	—
	36	Wyspiański Gwido	300	—
			6 220	—
109.		**Towarnicki Bazylewicz.**		
	1	Bartkowski Adam	200	—
	2	Heppe Tadeusz	200	—
	3	Krypiakiewicz Józef	200	—
	4	Schier Aleksander	200	—
	5	Zahradnik Wacław	200	—
			1.000	—
110.		**Unia lubelska**	—	
111.		**Wierzbicki.**		
	1	Olszewski Leon	340	—
	2	Olszewski Adam	340	—
	3	Wisłocki Eugeniusz	340	—
	4	Wierzbicki Józef	340	—
			1.360	—
112.		**Wilczyński**	—	—
113.		**Wystawa kr. rolniczo-przemys.**		
	1	Gromka Franciszek	300	—
	2	Schröder Feliks	300	—
			600	—
114.		**Zawadzki Korwin.**		
	1	Brzezicki Władysław	157	50
	2	Dobiecki Stanisław	157	50
	3	Gadomski Adam	157	50
	4	Jachimowski Eugeniusz	157	50
	5	Kamiński Zdzisław	210	—
	6	Kopystyński Wincenty	157	50
	7	Kotecki Antoni	157	50
	8	Kozłowski Józef	157	50
	9	Krzyżanowski Stanisław	157	50
	10	Lassota Witold	157	50
	11	Łopuszański Maryan	157	50
	12	Nowosielecki Zygmunt	210	—
	13	Rubczyński Maurycy	210	—
	14	Wróblewski Józef	210	—
	15	Zassowski Adam	210	—
	16	Zawistowski Józef	157	50
			2.782	50
115.		**Zawadzki Rogala.**		
	1	Gawlikowski Karol	70	—
	2	Górski Stanisław	70	—
	3	Myśliński Józef	70	—
	4	Siwiński Józef	70	—
			280	—
116.		**Żalchocki.**		
	1	Baczyński Franciszek	115	50
	2	Barogiewicz Józef	115	50
	3	Borzęcki Eugeniusz	115	50
	4	Des Loges Konstanty	168	—
	5	Dobrzyński Władysław	115	50
	6	Jurkowski Józef	115	50
	7	Kluczyński Kornel	105	—
	8	Kluczyński Kaźmierz	157	50
	9	Kulczycki Konstanty	115	50
	10	Lewicki Emiljan	105	—
	11	Łysakowski Leopold	115	50
	12	Micewski Karol	115	50
	13	Okniński Wawrzyniec	115	50
	14	Orzechowski Zydmunt	115	50
	15	Piskorowicz-Lityński Bolesław	115	50
	16	Rościszewski Erazm	115	50
	17	Srokowski Stanisław	115	50
	18	Starawiejski Leon	105	—
	19	Strzelecki Jan	115	50
	20	Turzański Kaźmierz	115	50
	21	Wiśniowski Tadeusz	115	50

bez względu na dotychczasową wypłatę tychże.

Liczba porządkowa fundu-szów	Liczba porządkowa stypen-dystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
116.	22	Wróblewski Stanisław	115	50
	23	Zborowski Józef	115	50
			2.719	50
117.		**Żebrowski.**		
	1	Głażewski Zenon	210	—
	2	Janowicz Władysław	210	—
	3	Kraśnicki Tadeusz	210	—
	4	Miłaszewski Stanisław	210	—
	5	Orłowski Józef	210	—
	6	Terlecki Stanisław	210	—
	7	Warmski Eugeniusz	210	—
	8	Zborowski Józef	210	—
	9	Żdzarski Jan	210	—
			1.890	—
118.		**Żurakowski.**		
	1	Bylina Floryan	262	50
	2	Bieńkowski Piotr	210	—
	3	Czerwiński Karol	210	—
118.	4	Dewicz Emeryk	262	50
	5	Dzianott Jan	210	—
	6	Jasiński Adam	262	50
	7	Mokrzyczki Kaźmierz	262	50
	8	Neuhoff Szczepan	210	—
	9	Nowosielski Michał	262	50
	10	Podgórski Czesław	262	50
	11	Podsoński Władysław	210	—
	12	Romer Stanisław	210	—
	13	Rozwadowski Jan	157	50
	14	Sobolewski Kaźmierz	262	50
	15	Słonecki Juljan	262	50
	16	Służewski Włodzimierz	210	—
	17	Tomicki Teofil	210	—
	18	Wejnar Kaźmierz	210	—
	19	Zubrzycki Jan	262	50
	20	Żurawski Konstanty	262	50
			4.672	50

III. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Dochody	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
I	1	**Czynsze dzierżawne** z gruntów, łąk i ogrodów .	*465*	*10*	*465*	*10*	—	—
II.	2	**Dochody z propinacyi**. czynsz	*19.971*	*63*	*8.610*	—	*11.361*	*63*
III.	3	**Dochody z młynów**	—	—	—	—	—	—
IV.	4	**Zwroty kosztów zarządu**	*5*	*25*	*5*	*25*	—	—
V.		**Dochody rozmaite.**						
	5	Odsetki zwłoki	5.017	80½	345	20	4.672	60½
	6	Zwroty rozmaite	511	38½	64	01	447	37½
		Suma rubryki V. . . .	*5.529*	*19*	*409*	*21*	*5.119*	*98*
VI.		**Gospodarstwo lasowe.**						
	7	Dochód ze sprzedaży drzewa opałowego . .	6.597	83	6.597	83	—	—
	8	„ „ „ „ materyałowego . .	1.637	21½	1.637	21½	—	—
	9	„ z grzywien lasowych	49	50	8	40	41	10
	10	Zwroty kosztów rąbania	39	—	39	—	—	—
	11	Rozmaite dochody lasowe: *a*) z użytków leśnych .	302	50	302	50	—	—
		b) z polowania . .	16	92	16	92	—	—
		Suma rubryki VI. . .	*8.642*	*96½*	*8.601*	*86½*	*41*	*10*
		Suma wszystkich dochodów . .	**34.614**	**13½**	**18.091**	**42½**	**16.522**	**71**
		Wydatki.						
I.		**Gospodarstwo gruntowe.**						
	1	Restauracya budynków gospodarskich . . .	238	40	238	40		
	2	Naprawa grobli i wysadzenie drogi kasztanami .	64	22	64	22		
	3	Asekuracya budynków	28	14	28	14		
		Suma rubryki I. . . .	*330*	*76*	*330*	*76*	—	—
II.		**Gospodarstwo lasowe**						
	4	Postawienie szopy i utrzymanie budynków leśnych	169	69	169	69		
	5	Koszta wyrębu drzewa opałowego . . .	1.031	15	1.031	15		
	6	„ „ „ materyałowego . . .	170	55½	170	55½		
	7	Rozmaite wydatki:						
		a) asekuracya domku gajowego . .	4	38	4	38		
		b) koszta robót około utrzymania lasu . .	87	73	87	73		
		c) tantyema i pniowe leśniczego . . .	258	57	258	57		
		Suma rubryki II. . . .	*1.722*	*07½*	*1.722*	*07½*	—	—
		Do przeniesienia . .	*2.052*	*83½*	*2.052*	*83½*	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Z przeniesienia . .	*2.052*	*83½*	*2.052*	*83½*	—	—
III.		**Koszta zarządu.**						
	8	Płaca leśniczego, leśnych i kominiarza . . .	1.146	26	1.146	26	—	—
	9	Pensye i dary z łaski	248	—	248	—	—	—
	10	Emolumenta drzewem i gotówką	845	05½	845	05½	—	—
	11	Zapomogi	30	—	30	—	—	—
	12	Koszta kancelaryjne, podróży i rozmaite drobne .	362	54½	336	57½	25	97
		Suma rubryki III. . .	*2.631*	*86*	*2.605*	*89*	*25*	*97*
IV.	13	**Podatki rządowe**	*2.800*	*61½*	*2.800*	*61½*	—	—
V.		**Wydatki z prawa patronatu.**						
	14	Płace księży i nauczyciela	598	50	598	50		
	15	Emolumenta tychże drzewem i gotówką i inne rozmaite	860	33	860	33		
		Suma rubryki V. . .	*1.458*	*83*	*1.458*	*83*	—	—
VI.	16	**Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu Głowińskiego**	*9 173*	*25½*	*9.173*	*25½*	—	—
		Suma wszystkich wydatków . .	**18.117**	**39½**	**18.091**	**42½**	**25**	**97**

Stan funduszu z końcem roku 1883.

Stan czynny: Należytości czynne	16.522 zł. 71 ct.
Stan bierny: Należytości bierne	25 „ 97 „
Czysty stan czynny	16.496 zł. 74 ct.

Uwaga. Wartość tych dóbr zarachowano w ogólnem zamknięciu rachunkowem kompleksu funduszów stypendyjnych.

Zaległość czynną rubryki II. dochodów w kwocie 11.361 zł. 63 ct., tudzież rubryki V. poz. 5. dochodów w kwocie 4.672 zł. 60½ ct. stanowi restancya byłego propinatora Salomona Tanda, o której wywalczenie wdrożono kroki sądowe.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	518	54	518	54		
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	21	37	21	37		
		Suma dochodów rzeczywistych . .	539	91	539	91		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka otrzymana za wylosowany efekt . .	500	—	500	—		
	4	Efekt odebrany z winkulacyi	500	—	500	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	1.539	91	1.539	91		
	5	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. w efektach .	—	—	35.056	93		
		Razem . .	—	—	36.596	84	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekt wylosowany	500	—	500	—		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	521	37	521	37		
	3	Efekt wydany do winkulacyi	500	—	500	—		
		Suma wszystkich wydatków . .	1.521	37	1.521	37		
	4	*c*) Zapas z końcem roku 1883 w efektach . .	—	—	35.075	47		
		Razem . .	—	—	36.596	84	—	—
		Stan majątku zarodowego z końcem r. 1883.						
		Stan czynny: Szczegół. Ogół.						
		Zapas kasowy w efektach:						
		5% nieprem. listy zast. Banku hipot. . 300zł.—ct.						
		5% listy zast. Tow. kred. 800 „ — „						
		4% „ „ „ „ 33.900 „ — „						
		4% książeczka gal. Kasy oszczędności . 75 „ 47 „ 35.075zł.47ct.						
		Stan bierny . . . . . — „ —„						
		Czysty stan czynny . . . . 35.075 „ 47„						
		B) Majątek obrotowy.						
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 6% listów zast. Banku hipot. 30 zł. — ct.						
		b) „ 5% „ „ „ „ niepr. 15 „ — „						
		c) „ 5% „ „ Tow. kredyt. 27 „ 50 „						
		d) „ 4% „ „ „ „ 1.356 „ — „						
		e) „ 4% książ. gal. Kasy oszczęd. 6 „ 37 „	1.434	87	1.434	87		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		c) Zapas z początkiem roku 1883. w gotówce .	—	—	90	00½		
		Razem . .	—	—	1.524	87½	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Wydatki.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Dożywocia 57 inwalidów (54 po 25 zł., 3 po 20 zł.)	1.485	—	1.435	—	50	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	21	37	21	37	—	—
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków . .	1.506	37	1.456	37	50	—
		c) Zapas z końcem roku 1883. w gotówce . .	—	—	68	50½	—	—
		Razem . .	—	—	1.524	87½	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883.

Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce	68 zł. 50½ ct.
Stan bierny. Należytości bierne	50 „ — „
Czysty stan czynny	18 zł. 50½ ct.

LW. 12.596/1884.

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	138	93	138	93		
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	42	55	42	55		
		Suma dochodów rzeczywistych . .	181	48	181	48		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężone efekta	97	27	97	27		
		Suma wszystkich dochodów . .	278	75	278	75		
	4	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. w efektach .	—	—	2.415	96		
		Razem . .	—	—	**2.694**	**71**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta spieniężone	94	77	94	77		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	139	82	139	82		
		Suma wszystkich wydatków . .	234	59	234	59		
	3	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	2.460	12		
		Razem . .	—	—	**2.694**	**71**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny:		
Zapas kasowy w efektach:		
a) obligacye indemnizacyjne na	2.450 zł. — ct.	
b) książeczka Kasy oszczędności	10 „ 12 „	2.460 zł. 12 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		2.460 zł. 12 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od obligacyj indemnizacyjnych . 113 zł. 40 ct.						
		b) książeczki Kasy oszczędności . 3 „ 62 „	117	02	117	02		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
	2	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. w gotówce .	—	—	38	93½		
		Razem . .	—	—	155	95½	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Dożywocia 3 inwalidów po 36 zł.	108	—	108	—		
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	42	55	42	55		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków . .	150	55	150	55		
	3	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w gotówce .	—	—	5	40½		
		Razem . .	—	—	155	95½	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883.

Stan czynny: Zapas kasowy w gotówce . . . . . 5 zł. 40½ ct.

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . . 5 zł. 40½ ct.

VI. Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	30	85	30	85		
	2	Efekta zakupione	1.119	37	1.119	37		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężone efekta	985	60	985	60		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi	1.200	—	1.200	—		
		Suma dochodów	3.335	82	3.335	82		
	5	*c)* Zapas z początkiem roku 1883.:						
		a) w gotówce 2 zł. 92 ct.						
		b) w efektach 1.312 „ 11 „	—	—	1.315	03		
		Razem	—	—	4.650	85	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta spieniężone	1.000	—	1.000	—		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	1.019	37	1.019	37		
	3	Efekta wydane do winkulacyi	1.200	—	1.200	—		
		Suma wydatków	3.219	37	3.219	37		
	4	*c)* Zapas z końcem roku 1883. w efektach	—	—	1.431	48		
		Razem	—	—	4.650	85	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny:		
Zapas kasowy w efektach:		
5% listy zastawne Towarzystwa kredytowego	300 zł. — ct.	
4½% obligacye pożyczki krajowej z roku 1883.	1.000 „ — „	
4% książeczka gal. Kasy oszczędności	131 „ 48 „	1.431 zł. 48 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.431 „ 48 „

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki:						
		a) od 6% listów zast. Banku hip. 59 zł 56 ct.						
		b) „ 5% „ „ Tow. kred. 15 „ — „						
		c) „ 4½% obl. poż. kr. z r. 1883. 22 „ 50 „	97	06	97	06		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
	2	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. . . .	—	—	30	85		
		Razem . .	—	—	**127**	**91**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Wyposażenie Ludwiki Błaszczak z Magierowa .	50	—	50	—		
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	30	85	30	85		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		Suma wydatków . .	80	85	80	85		
	3	*c*) Zapas z końcem roku 1883 w gotówce . .	—	—	47	06		
		Razem . .	—	—	**127**	**91**	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883.

Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce . . . . . 47 zł. 06 ct.
Stan bierny . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . . . . 47 zł. 06 ct.

Uwaga. Zapas ostateczny gotówki majątku obrotowego w kwocie 47 zł. 06 ct. sfruktyfikowanym został z początkiem roku 1884. na rzecz majątku zarodowego.

LW. 7.805|1884.

VII. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Liczba porządkowa	Dochody	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
1	W Styczniu	3.962	30	1.100	—
2	„ Lutym	—	—	—	—
3	„ Marcu	2.567	16	—	—
4	„ Kwietniu	25	20	—	—
5	„ Maju	3 970	75	—	—
6	„ Czerwcu	3.935	80	—	—
7	„ Lipcu	2.744	31	—	—
8	„ Sierpniu	255	50	—	—
9	„ Wrześniu	541	—	100	—
10	„ Październiku	—	—	—	—
11	„ Listopadzie	2.418	25	—	—
12	„ Grudniu	4.216	20	100	—
	Suma dochodów	24.636	47	1.300	—
13	**Zapas** z początkiem roku 1883.	1.409	61½	170.276	58
	Razem	**26 046**	**08½**	**171.576**	**58**
	Wydatki.				
1	W Styczniu	5.371	91	1.100	—
2	„ Lutym	—	—	—	—
3	„ Marcu	4.014	65	—	—
4	„ Kwietniu	—	—	—	—
5	„ Maju	2.100	—	—	—
6	„ Czerwcu	3.093	58	—	—
7	„ Lipcu	3.290	68	—	—
8	„ Sierpniu	956	86	—	—
9	„ Wrześniu	541	87	100	—
10	„ Październiku	—	—	—	—
11	„ Listopadzie	—	—	—	—
12	„ Grudniu	5.320	17	100	—
	Suma wydatków	24.689	72	1.300	—
13	**Zapas** z końcem roku 1883.: *a*) w gotówce	1.356	36½		
	b) w efektach:				
	Listy zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziems. 60.600 zł. — ct.				
	Obligacye indemnizacyjne 102.360 „ — „				
	Renty państwowe 2.500 „ — „				
	Obligacye pożyczki papiezkiej (franków) 300 „ — „				
	Prioritety I. węgiersko-galic. kolei żelaznej 2.000 „ — „				
	Książeczki galicyjskiej Kasy oszczędności 116 „ 58 „				
	Razem 167.876 zł. 58 ct.				
	do tego kaucye:				
	Trzeciaka, dzierż. dóbr, 5% list. zast. Tow. kred. ziem. 1.000 „ — „				
	Ś. p. Vogla, dzierż. drukarni, 5% oblig. indemn. 400 „ — „				
	Winiarza, dzierż. druk., 5% listy zast. Tow. kr. ziem. 1.000 „ — „			170.276	58
	Razem	**26.046**	**08½**	**171.576**	**58**

Kaucye w efektach, imiennej wartości 2.400 zł. stanowią należytość bierną funduszu.

Funduszem tym zarządza Kuratorya ustanowiona przez założyciela i składa Wydziałowi krajowemu corocznie rachunek do sprawdzenia, zaś kasa krajowa w moc §. 41. listu fundacyjnego pobiera summarycznie dochody i uskutecznia wydatki za asygnacyami kuratora, oraz przechowuje zapasy majątku zarodowego i nadwyżki majątku obrotowego.

LW. 35.508|1884.

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Zwrot od zapomożonych:						
		a) w kapitale, z uwzględnieniem całego okresu anuitetowego:						
		1) z lat ubiegłych . . . 1.287 zł. 23 ct.						
		2) z roku 1883. . . . 1.000 „ — „	2.287	23	1.002	17½	1.285	05½
		b) w odsetkach:						
		1) z lat ubiegłych . . . 63 zł. 08 ct						
		2) z roku 1883. . . . 34 „ 58 „	97	66	64	69	32	97
		c) w odsetkach zwłoki	8	26½	8	26½	—	—
II.	2	Odsetki od kapitału ulokowanego na książeczce gal. Kasy oszczędności	123	03	123	03	—	—
	3	Efekta zakupione	1.054	65	1.054	65	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	3.570	83½	2.252	81	1.318	02½
		b) Przenośne						
	4	Gotówka otrzymana za spieniężoną książeczkę gal. Kasy oszczędności	373	97	373	97	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	3.944	80½	2.626	78	1.318	02½
	5	*c*) Zapas z początkiem roku 1883:						
		a) w gotówce . . . . 482 zł. 52 ct.						
		b) w efektach . . . . 2.384 „ 16 „	—	—	2.866	68	—	—
		Razem . .	—	—	5.493	46	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Pożyczki udzielone włościanom w roku 1883. .	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Efekta spieniężone.	373	97	373	97	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	1.373	97	1.373	97	—	—
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	1.054	65	1.054	65	—	—
		Suma wszystkich wydatków . .	2.428	62	2.428	62	—	—
	4	*c*) Zapas z końcem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . . — zł. — ct.						
		b) w efektach . . . . 3.064 „ 84 „	—	—	3.064	84	—	—
		Razem . .	—	—	5 493	46	—	—

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny:	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w książeczkach galic. Kasy oszczędności . . .	3.064 zł. 84 ct.	
Należytości czynne	1.318 „ 02½ „	4.382 zł. 86½ ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		4.382 zł. 86½ ct.
Z porównania stanu czynnego z końcem roku 1883.		4.382 zł. 86½ ct.
ze stanem czynnym z końcem roku 1882.		4.216 „ 99 „
okazuje się pomnożenie o		165 zł. 87½ ct.

Zaległość od zapomożonych w kapitale (poz. 1 *a*) dochodów) obliczoną jest na cały okres anuitetowy; zaległość zaś w odsetkach (poz. 1 *b*) dochodów) wypływa z rachunku osobowego z dłużnikami ściśle po koniec roku 1883.

LW. 23.844|1884.

IX. Fundusz zapomogi z roku 1868.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zwroty od zapomożonych:						
		a) w kapitale	1.418	12½	734	61	683	51½
		b) w odsetkach	435	84½	201	82½	234	02
		c) w odsetkach zwłoki	—	05½	—	05½	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych . .	1.854	02½	936	49	917	53½
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
	2	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	**936**	**49**	**917**	**53½**
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zwrot częściowy bezprocentowej zaliczki funduszowi krajowemu	6.844	05½	936	49	5.907	56½
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
	2	*c*) Zapas z końcem roku 1883.	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	**936**	**49**	**5.907**	**56½**

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny:

Należytości czynne . . . 917 zł. 53½ ct.

Stan bierny:

Należytość bierna . . . 5.907 zł. 56½ ct.

Czysty stan bierny . . . **4.990 zł. 03 ct.**

	W kapitale zł.	W kapitale ct.	W odsetkach zł.	W odsetkach ct.	Razem zł.	Razem ct.
Poszczególnienie należytości czynnych.						
Powiat Dobromil	297	00½	27	48	324	48½
„ Grybów	366	66	206	54	573	20
„ Przemyśl	19	85	—	—	19	85
Suma . .	683	51½	234	02	917	53½

LW. 16.149|1884.

X. Pozostały fundusz zapomogi z roku 1866.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	**Zwrot od zapomożonych w roku 1866.**						
		a) w kapitale	3.719	66½	1.311	03	2.408	63½
		b) w odsetkach	527	70	83	56	444	14
		c) w kosztach administracyjnych	284	31½	68	89	215	42½
		d) w kosztach zbożowych	7	98	—	—	7	98
II.	2	**Zwrot pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym.**						
		a) w kapitale (z uwzględnieniem całego okresu anuitetowego)	180.154	02½	21.474	31½	158.679	71
		b) w odsetkach (ściśle za rok 1883) . . .	11.520	77	7.548	37½	3.972	39½
III.	3	**Odsetki zwłoki** od gmin i Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów płacenia . .	1.520	74	403	66½	1.117	07½
IV.	4	**Odsetki** z chwilowych lokacyj gotówki zapasowej	966	15	966	15	—	—
V.	5	**Rozmaite dochody**	40	01	—	01	40	—
		Suma dochodów rzeczywistych . .	198.741	35½	31.855	99½	166.885	36
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
	6	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. w gotówce .	—	—	58.618	22	—	—
		Razem . .	—	—	**90.474**	**21½**	**166.885**	**36**
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	**Pożyczki udzielone Wydziałom powiatowym** .	23.000	—	23.000	—	—	—
II.	2	**Umorzenie pożyczki przez losowanie** . . .	20	—	—	—	20	—
		Suma wydatków rzeczywistych . .	23.020	—	23.000	—	20	—
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
	3	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w gotówce . .	—	—	67.474	21½	—	—
		Razem . .	—	—	**90.474**	**21½**	**20**	—

Stan majątku z końcem roku 1883.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny:		
Zapas kasowy w gotówce	67.474 zł. 21½ ct.	
Należytości czynne	166.885 „ 36 „	234.359 zł. 57½ ct.
Stan bierny. Należytość bierna		20 „ — „
Czysty stan czynny		234.339 zł. 57½ ct.

LW. 29.062|1884.

XI. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
I.		**Odsetki.**						
	1	Od obligacyj indemnizacyjnych	174	82	174	82		
	2	„ „ pożyczki krajowej z roku 1873.. .	12	—	12	—		
	3	„ listów zastawnych banku hipotecznego . .	78	—	78	—		
	4	„ „ „ Towarzystwa kredyt. ziemsk.	105	—	105	—		
	5	„ książeczki kasy oszczędności	—	83	—	83		
II.	6	**Efekta zakupione**	819	82	819	82		
		Suma dochodów rzeczywistych . .	1.190	47	1.190	47		
		b) Przenośne.						
	7	Gotówka ze sprzedaży efektów	102	57	102	57		
	8	„ za wylosowane efekta	500	—	500	—		
	9	Efekta zamieniane	2.600	—	2.600	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	4.393	04	4.393	04		
	10	*c*) Zapas z początkiem roku 1883.:						
		α) w gotówce	—	—	—	—		
		β) w efektach	—	—	7.045	—		
		Razem . .	—	—	11.438	04	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	**Efekta spieniężone**	102	57	102	57		
		Suma wydatków rzeczywistych (do przeniesienia) .	102	57	102	57		

XI. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Z przeniesienia . .	102	57	102	57		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	823	22	823	22		
	3	„ zwrócona funduszowi krajowemu . .	1	26	1	26		
	4	Efekta wylosowane	500	—	500	—		
	5	„ zamieniane	2.600	—	2.600	—		
		Suma wszystkich wydatków . .	4.027	05	4.027	05		
	6	*c*) Zapas z końcem roku 1883:						
		α) w gotówce	—	—	148	74		
		β) w efektach	—	—	7.262	25		
		Razem . .	—	—	11.438	04	—	—

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy z końcem roku 1883.:		
1. w gotówce		148 zł. 74 ct.
2. w efektach:		
a) obligacye indemnizacyjne	3.700 zł. — ct.	
b) „ pożyczki krajowej z roku 1873.	200 „ — „	
c) listy zastawne Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	2.400 „ — „	
d) „ „ Banku hipotecznego	800 „ — „	
e) książeczka kasy oszczędności	162 „ 25 „	7.262 „ 25 „
Razem		7.410 zł. 99 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		7.410 zł. 99 ct.
Z porównania wyżej wykazanego stanu		7.410 zł. 99 ct.
ze stanem wykazanym z początkiem roku 1883.		7.045 „ — „
okazuje się *przyrost*		365 zł. 99 ct.

skutkiem dochodów rzeczywistych.

LW. 41.616|1884.

XII. Depozyta gminne serwitutowe.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Dochody	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
	1	Odsetki od obligacyj indemnizacyjnych	22.428	34	22.428	34		
	2	Kapitały otrzymane: a) w gotówce	606	94	606	94		
		b) w obligacyach indemn.	400	—	400	—		
	3	Efekta zakupione: a) obligacye indemnizac.	21.500	—	21.500	—		
		b) książeczki gal. kasy oszczędn.	9.717	47	9.717	47		
	4	Gotówka za sprzedane obligacye indemn.	14.316	10	14.316	10		
	5	„ „ „ „ „ wylosowane.	14.490	—	14.490	—		
	6	„ „ „ książeczki gal. kasy oszczędn.	102	41	102	41		
	7	„ z lokacyi w funduszu kraj.	2.524	50	—	—	2.524	50
	8	Zamiana obligacyj indemnizac.	1.200	—	1.200	—		
	9	Zwrot obligacyj indemn. zawinkulowanych	14.050	—	13.950	—	100	—
	10	„ „ „ opatrzonych żyrem	100	—	100	—		
	11	Zaliczki zwrócone	13	90½	13	90½		
		Suma dochodów	101.449	66½	98.825	16½	2.624	50
	12	Zapas z początkiem roku 1883.: a) w gotówce 17.357 zł. 82½ ct. b) w obligacyach indem. 488.150 „ — „	—	—	505.507	82½	—	—
		Razem	—	—	**604.332**	**99**	2.624	50

Wydatki.

	1	Kapitały wydane: a) w gotówce	16.842	07	16.842	07		
		b) w obligacyach indemn.	14.850	—	14.850	—		
		c) w książ. gal. kasy oszczędn.	50	—	50	—		
	2	Gotówka wydana na zakupno obligacyj indemn.	21.373	90	21.373	90		
	3	„ „ „ „ książeczki gal. kasy oszcz.	9.717	47	9.717	47		
	4	„ „ „ lokacyę w funduszu kraj.	2.524	50	2.524	50		
	5	Sprzedane obligacye indemniz.	14.550	—	14.550	—		
	6	Wylosowane „ „	13.800	—	13.800	—		
	7	Sprzedane książeczki gal. kasy oszczędności	102	41	102	41		
	8	Zamiana obligacyj indemniz.	1.200	—	1.200	—		
	9	Obligacye indemniz. do zawinkulowania	10.300	—	10.300	—		
	10	„ „ „ zaopatrzenia żyrem	100	—	100	—		
	11	Taksa za przepisanie	—	90	—	90		
	12	Zaliczki dane	13	90½	13	90½		
		Suma wydatków	105.425	15½	105.425	15½	—	—
	13	Zapas z końcem roku 1883.: a) w gotówce 18.842 zł. 77½ ct. b) w obligacyach indem. 470.500 „ — „ c) w książecz. gal. kasy oszczęd. 9.565 „ 06 „	—	—	498.907	83½	—	—
		Razem	—	—	**604.332**	**99**	—	—

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny: Zapas kasowy w gotówce	18.842 zł. 77½ ct.
w obligacyach indemnizacyjnych	470.500 „ — „
w książ. gal. Kasy oszczędności	9.565 „ 06 „
Należytości czynne (oblig. ind. wydane do winkulowania)	100 „ — „
gotówka lokowana w funduszu krajowym	2.524 „ 50 „
Suma stanu czynnego	501.532 zł. 33½ ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	**501.532 zł. 33½ ct.**

XIII. Fundusz ś. p. Pelagii Russanowskiej.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	11.152	06	11.152	06		
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	334	53½	334	53½		
		Suma dochodów rzeczywistych	11.486	59½	11.486	59½		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za wylosowane i spieniężone efekta .	10.716	21	10.716	21		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi	16.500	—	16.500	—		
		Suma wszystkich dochodów .	38.702	80½	38.702	80½		
	5	*c*) Zapas z początkiem roku 1883:						
		a) w gotówce . 78 zł. 75 ct.						
		b) w efektach . 61.595 „ 59 „	—	—	61.674	34	—	—
		Razem . .	—	—	100.377	14½	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta wylosowane i spieniężone . . .	10.716	21	10.716	21		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	11.129	49½	11.129	49½		
	3	Efekta wydane do winkulacyi	16.500	—	16.500	—		
		Suma wszystkich wydatków . .	38.345	70½	38.345	70½		
	4	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w efektach .	—	—	62.031	44	—	—
		Razem . . .	—	—	100.377	14½	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem r. 1883.

Stan czynny.	Szczegół	Ogół
Zapas kasowy w efektach:		
6% listy zast. Zakł. kred. krakowskiego . .	30.200 zł.	
6% listy zast. Banku hip.	10.200 „	
5% „ „ „ „	3.100 „	
5% „ „ Tow. kred.	18.500 „	
4% książeczka kasy oszcz.	31 „ 44	62.031 zł. 44
Stan bierny		— „ —
Czysty stan czynny		62.031 zł. 44

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		D o c h o d y.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 6% listów zast. krak. Zakł. kred. 1.812 zł. — ct.						
		b) „ 6% i 5% „ Banku hipot. 1.067 „ — „						
		c) „ 5% „ „ Tow. kredyt. 800 „ — „						
		d) „ 4% książeczek Kasy oszczędn. 60 „ 07 „	3.739	07	3.739	07		
		b) Przenośne.						
	2	Tymczasowa lokacya w Kasie oszczędności (efekta)	3.216	50	3.216	50		
	3	Za spieniężone książeczki Kasy „ (gotówka)	3.216	50	3.216	50		
		Suma wszystkich dochodów . .	10.172	07	10.172	07		
	4	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. w gotówce	—	—	327	94		
		Razem .	—	—	10.500	01	—	—
		W y d a t k i.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Dożywocia inwalidów polskich (patrz wykaz poniżej)	3.500	—	3.500	—		
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	334	53½	334	53½		
	3	Portorya	—	75	—	75		
		Suma dochodów rzeczywistych .	3.835	28½	3.835	28½		
		b) Przenośne.						
	4	Gotówka wydana na lokacyę w Kasie oszczędn. .	3.216	50	3.216	50		
	5	Spieniężone książeczki „ „ .	3.216	50	3.216	50		
		Suma wszystkich wydatków . .	10.268	28½	10.268	28½		
	6	*c*) Zapas z końcem roku 1883 w gotówce .	—	—	231	72½		
		Razem . .	—	—	10.500	01	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1883.

Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce **231** zł. **72½** ct.
Stan bierny . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . . 231 „ 72½ „

Wykaz szczegółowy wsparć dożywotnich.

Breański Feliks	400	—
Bułharyn Jerzy	400	—
Czernik Ignacy	300	—
Jarmiński Stanisław	300	—
Masłowski Dyonizy	300	—
Młodecki Jan (†) i Łabęcki Julian . . .	300	—
Nabielak Ludwik (†) i Boski Józef . . .	300	—
Neuburg Ignacy (†) i Dobrzański Władysław .	300	—
Orzelski Aleksander	300	—
Paszkiewicz Karol Czesław	300	—
Poniński Henryk hr.	300	—
LW. 15.109|1884. Razem .	3.500	—

XIV. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		D o c h o d y.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	91.589	51	91.589	51		
	2	Gotowka przeniesiona z majątku obrotowego . .	1.104	51	1.104	51		
		Suma dochodów rzeczywistych .	92.694	02	92.694	02		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka otrzymana za spieniężone efekta . .	89.611	37	89.611	37		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi i dewinkulacyi .	90.800	—	90.800	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	273.105	39	273.105	39		
	5	*c)* Zapas z początkiem roku 1883. w efektach .	—	—	95.545	49		
		Razem . .	—	—	**368.650**	**88**	—	—
		W y d a t k i.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta spieniężone	88.325	78	88.325	78		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	90.715	87½	90.715	87½		
	3	Efekta wydane do winkulacyi i dewinkulacyi .	90.800	—	90.800	—		
		Suma wszystkich wydatków .	269.841	65½	269.841	65½		
	4	*c)* Zapas z końcem roku 1883.:						
		a) w gotówce . — zł. 00½ ct.						
		b) w efektach . 98.809 „ 22 „	—	—	98.809	22½		
		Razem . .	—	—	**368.650**	**88**	—	—
		Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.						
		Stan czynny.						
		a) Zapas kasowy w gotówce . — zł. 00½ ct.						
		b) w efektach:						
		1) 5% listy zast. g. Tow. kr. z. 88.200 „ — „						
		2) 4½% obl. poż. kr. z r. 1883. 9.100 „ — „						
		3) 5% listy zast. Banku hipot. 1.500 „ — „						
		4) 4% książ. gal. Kasy oszczęd. 9 „ 22 „						
		Razem . . 98.809 zł. 22½ ct.						
		Stan bierny . . . . — „ — „						
		Czysty stan czynny . . . 98.809 „ 22½ „						

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 6% oblig. poż. kr. z r. 1883. 3.675 zł. 80 ct.						
		b) „ 6% list. z. B. hip. 320 zł. 82 ct.						
		„ 5% „ „ „ „ 75 „ — „ 395 „ 82 „						
		c) „ 5% list. zast. Tow. kr. ziem. 2.380 „ — „						
		d) „ 4½% oblig. poż. kr. z r. 1883. 177 „ 75 „	6.629	37	6.629	37		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		c) Zapas z początkiem roku 1883. w gotówce .	—	—	2.259	64		
		Razem .	—	—	**8.889**	**01**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zasiłki dla gmin na cele szkolne	7.430	—	5.030	—	2.400	—
	2	Należytość rządowa, 8. rata	4.608	50	354	50	4.254	—
	3	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego .	1.104	51	1.104	51	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	13.143	01	6.489	01	6.654	—
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
		c) Zapas z końcem roku 1883. w gotówce . .	—	—	2.400	—	—	—
		Razem . .	—	—	**8.889**	**01**	6 654	—
		Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883.						
		Stan czynny.						
		Zapas kasowy w gotówce . . . 2.400 zł.						
		Stan bierny.						
		Należytości bierne . . . . 6.654 zł.						
		Czysty stan bierny . . . . 4.254 zł.						

Wyjaśnienie do Rubr. II. poz. 2.

Wedle aktu do LW. 6.981/76. c. k. powiatowa Dyrekcya Skarbu wymierzyła należytość rządową w kwocie 7.330 zł. Na skutek rekursu wniesionego przez Wydział krajowy, (LW. 30.459/80.) należytość tę zredukowano do kwoty . . . . . 7.090 zł.
która spłaconą być ma w 20 ratach rocznych po 354 zł. 50 ct.
Od roku 1876. do końca roku 1883. spłacono już 8 rat w kwocie . . . . . 2.836 „
Pozostaje jeszcze do zapłacenia 12 rat w kwocie . . . . . 4.254 „
W dołączeniu wykaz gmin obdzielonych zasiłkami.
LW. 23.650|1884.

Fundusz szkół ludowych z r. 1872. **Alegat do zamknięcia rachunku za rok 1883.**

WYKAZ

zasiłków bezzwrotnych udzielonych gminom na budynki szkolne w r. 1883.

Liczba porządkowa	Asygnowano do L. W.	Nazwa gminy	Należytość		Uiszczenie	Należytość pozostała z końcem roku 1883.
			zaległa	bieżąca		
			zł.	zł.	zł.	zł.
1	17.513/77	Szczurowa	200	—	—	200
2	2.524/77	Siwka Kałuska	200	—	200	—
3	40.635/80	Basznia dolna	100	—	—	100
4	„	Skawica	100	—	—	100
5	41.730/82	Mszana	100	—	100	—
6	„	Albigowa	200	—	200	—
7	„	Ujerzowice	200	—	200	—
8	„	Kruszelnica	130	—	130	—
9	„	Smolin	50	—	50	—
10	„	Niesławice	100	—	100	—
11	„	Bratkowce	100	—	100	—
12	„	Odrowąż	200	—	200	—
13	„	Maszkienice	150	—	150	—
14	„	Powroźnik	100	—	100	—
15	„	Paszczyna	100	—	100	—
16	„	Niebylec	200	—	200	—
17	35.276/83	Kruźlowa wyżna	—	200	—	200
18	„	Podbereże	—	300	—	300
19	„	Stany	—	200	200	—
20	„	Straszydło	—	100	100	—
21	„	Bażanówka	—	200	—	200
22	„	Dubowce	—	200	—	200
23	„	Hostów	—	200	—	200
24	„	Probużna	—	200	200	—
25	„	Heszczawa	—	200	200	—
26	„	Zdziarzec	—	100	100	—
27	„	Brześciany	—	200	—	200
28	„	Skniłów	—	200	200	—
29	„	Zaborów	—	200	200	—
30	„	Czchów	—	100	—	100
31	„	Bielcza	—	200	200	—
32	„	Rolów	—	300	300	—
33	„	Rychcice	—	100	100	—
34	„	Nagoszyn	—	300	300	—
35	„	Paszczyna	—	200	200	—
36	„	Zmiennica	—	200	200	—
37	„	Trześniów	—	200	200	—
38	„	Temeszów	—	200	200	—
39	„	Krasne	—	200	200	—
40	„	Stawki	—	100	100	—
41	„	Lisia góra	—	200	—	200
42	„	Pawężów	—	100	—	100
43	„	Smigno	—	100	—	100
44	„	Klikowa	—	200	—	200
		Suma	2.230	5.200	5.030	2.400

XV. Fundusz Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
	1	**Dochody**	—	—	—	—		
	2	Zapas z początkiem roku 1883. w efektach .	—	—	53.448	02		
	1	**Wydatki**	—	—	—	—		
	2	Zapas z końcem roku 1883 w efektach . .	—	—	53.448	02		
		Stan majątku zarodowego z końcem r. 1883.						
		Stan czynny: Szczegół. Ogół.						
		Zapas kasowy w efektach:						
		a) obligacye indem. 53.400 zł. — ct.						
		b) książ. Kasy oszcz. 48 „ 02 „ 53.448 zł. 02 ct.						
		Stan bierny . . . . . — „ — „						
		Czysty stan czynny . . . 53.448 „ 02 „						
		B) Majątek obrotowy.						
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od obligacyj indemnizacyjnych 2.523 zł. 15 ct.						
		b) „ książeczek gal. Kasy oszczęd. 43 „ 96 „	2.567	11	2.567	11		
		b) Przenośne.						
	2	Lokacya tymczasowa w książ. kasy oszczęd. (efekta)	2.535	83	2.535	83		
	3	„ „ „ „ „ (gotówka)	2.551	31	2.551	31		
		Suma wszystkich dochodów . .	7.654	25	7.654	25		
	4	*c*) Zapas z początkiem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . — zł. 01½ ct.						
		b) w efektach . . . 1.289 „ 74 „	—	—	1.289	75½		
		Razem . .	—	—	8.944	00½	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Premie dla czeladzi	2.538	—	2.538	—		
	2	Koszta losowania	20	47	20	47		
	3	„ insercyjne i inne drobne	24	12	24	12		
		Suma wydatków rzeczywistych, do przeniesienia .	2.582	59	2.582	59		

XV. Fundusz Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Zamknięcie rachunku za r. 1883.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Z przeniesienia .	2.582	59	2.582	59		
		b) Przenośne.						
	4	Lokacya tymczasowa w książ. kasy oszczęd. (gotówka)	2.535	83	2.535	83		
	5	„ „ „ „ „ (efekta) .	2.551	31	2.551	31		
		Suma wszystkich wydatków . .	7.669	73	7.669	73		
	6	*c*) Zapas z końcem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . — zł. 01½ ct.						
		b) w efektach . . : 1.274 „ 26 „	—	—	1.274	27½		
		Razem . .	—	—	8.944	00½	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy *a*) w gotówce	— zł. 01½ ct.	
b) książeczki Kasy oszczędności	1.274 „ 26 „	1.274 zł. 27½ ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.274 zł. 27½ ct.

XVI. Fundusz Fr. Kochmana dla literatów polskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	1.608	78	1.608	78		
	2	Odsetki od efektów:						
		a) od 4% list. zastaw. kredyt. . 444 zł. — ct.						
		b) od 5% „ „ „ . 552 „ 50 „						
		c) od książeczki gal. Kasy oszcz. 4 „ 24 „	1.000	74	1.000	74		
		Suma dochodów rzeczywistych . .	2.609	52	2.609	52		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za wylosowane i spieniężone efekta . .	120	35	120	35		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi	1.100	—	1.100	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	3.829	87	3.829	87		
	5	*c*) Zapas z początkiem roku 1883:						
		a) w gotówce . . . . 479 zł. 51 ct.						
		b) w efektach . . . 21.497 „ 31 „	—	—	21.976	82		
		Razem . .	—	—	**25.806**	**69**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta wylosowane i spieniężone	120	35	120	35		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	1.600	60	1.600	60		
	3	Efekta wydane do winkulacyi	1.100	—	1.100	—		
		Suma wszystkich wydatków . .	2.820	95	2.820	95		
	4	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w efektach .	—	—	22.985	74		
		Razem . .	—	—	**25.806**	**69**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny:		
Zapas kasowy w efektach:		
4% listy zastawne Towarzystwa kredytowego	11.100 zł. — ct.	
5% „ „ „ „	11.800 „ — „	
książeczka galic. Kasy oszczędności	85 „ 74 „	22.985 zł. 74 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**22.985 zł. 74 ct.**

Uwaga. Fundacya ta w roku 1883. nie weszła jeszcze w życie.

LW. 9.429|1884.

XVII. Fundusz Fr. Kochmana dla dziewcząt służących.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	727	47	727	47		
	2	Odsetki:						
		a) od 4% listów zast. kredyt. . 156 zł. 60 ct.						
		b) „ 5% „ „ „ . 265 „ — „						
		c) „ książeczki Kasy oszczędności 1 „ 70 „	423	30	423	30		
		Suma dochodów rzeczywistych .	1.150	77	1.150	77		
		b) Przenośne						
	3	Gotówka za wylosowane i spieniężone efekta .	301	71	301	71		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi	700	—	700	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	2.152	48	2.152	48		
		c) Zapas z początkiem roku 1883:						
		a) w gotówce . . . — zł. —½ ct.						
		b) w efektach . . . 8.998 „ 53 „	—	—	8.998	53½		
		Razem . .	—	—	11.151	01½	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta wylosowane i spieniężone	299	21	299	21		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	725	01½	725	01½		
	3	Efekta wydane do winkulacyi	700	—	700	—		
		Suma wszystkich wydatków . .	1.724	22½	1.724	22½		
	4	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	9.426	79		
		Razem . .	—	—	11.151	01½	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

Stan czynny:	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
5% listy zastawne kredytowe w monecie konwencyjnej . . .	2.300 zł. — ct.	
4% „ „ „ w walucie austryackiej . . .	1.500 „ — „	
5% „ „ „ „ „ . . .	5.600 „ — „	
4% książeczka gal. Kasy oszczędności	26 „ 79 „	9.426 zł. 79 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		9.426 „ 79 „

Uwaga. Dopoki fundacya ta nie wejdzie w życie, wszelkie dochody z odsetek fruktyfikuje się na rzecz majątku zarodowego.

LW. 9.430|1884.

XVIII. Fundusz ś. p. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	3.848	44	3.848	44		
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	2	43	2	43		
		Suma dochodów rzeczywistych . .	3.850	87	3.850	87		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężone efekta	3.464	55	3.464	55		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi i dewinkulacyi .	3.500	—	3.500	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	10.815	42	10.815	42		
	5	*c*) Zapas z początkiem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . . 1 zł. 46 ct.						
		b) w efektach . . . 6.720 „ 95 „	—	—	6.722	41		
		Razem . .	—	—	**17.537**	**83**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta spieniężone	3.400	—	3.400	—		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	3.468	44	3.468	44		
	3	Efekta wydane do winkulacyi i dewinkulacyi .	3.500	—	3.500	—		
		Suma wszystkich wydatków . .	10.368	44	10.368	44		
	4	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	7.169	39		
		Razem . .	—	—	**17.537**	**83**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

Stan czynny:	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
5% nieprem. listy zast. Banku hipotecznego	1.000 zł. — ct.	
5% listy zast. Tow. kredyt.	2.300 „ — „	
4½% obligacye poż. kraj. z roku 1883.	3.800 „ — „	
4% książeczka galic. Kasy oszczędności	69 „ 39 „	7.169 zł. 39 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		7.169 „ 39 „

XVIII. Fundusz ś. p. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 6% listów zast. Banku hipot. 142 zł. 36 ct.						
		b) „ 5% „ „ „ „ 50 „ — „						
		c) „ 5% „ „ Tow. kredyt. 115 „ — „						
		d) „ 4½% oblig. poż. kraj. z r. 1883. 85 „ 50 „	392	86	392	86		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
	2	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. . . .	—	—	2	43½		
		Razem . .	—	—	395	29½	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Dożywocia czteru wiekowych kobiet po 92 zł. .	368	—	368	—		
	2	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego .	2	43	2	43		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków . .	370	43	370	43		
	3	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w gotówce . .	—	—	24	86½		
		Razem . .	—	—	395	29½	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883.

Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce 24 zł. 86½ ct.

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . 24 „ 86½ „

XIX. Fundusz pomnika hr. Agenora Gołuchowskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Datki na rzecz pomnika	—	—	—	—		
	2	Odsetki:						
		a) od 4½% oblig. poż. kraj. z r. 1883. 582 zł. 75 ct.						
		b) „ książeczek gal. Kasy oszczędności 292 „ 76 „	875	51	875	51		
	3	Zakupione efekta	26.500	38	26.500	38		
		Suma dochodów rzeczywistych .	27.375	89	27.375	89		
		b) Przenośne.						
	4	Gotówka otrzymana za spieniężone książeczki galic. Kasy oszczędności	23.034	87	23.034	87		
	5	Efekta pobrane z zamiany (patrz poz. 3. wydatków)	34.000	—	34.000	—		
		Suma wszystkich dochodów .	84.410	76	84.410	76		
	6	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. w efektach .	—	—	23.024	87		
		Razem . .	—	—	107.435	63	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Spieniężone książeczki galic. Kasy oszczędności .	23.034	87	23.034	87		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	23.910	38	23.910	38		
	3	Efekta wydane do zamiany (patrz poz. 5. dochodów)	34.000	—	34.000	—		
		Suma wszystkich wydatków . .	80.945	25	80.945	25		
	4	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	26.490	38		
		Razem . .	—	—	107.435	63	—	—

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny:	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
a) 4½% oblig. poż. kraj. z roku 1883.	25.900 zł. — ct.	
b) 4% książeczki galic. Kasy oszczędności.	590 „ 38 „	26.490 zł. 38 ct
Stan bierny	— „ — „	
Czysty stan czynny . . .		26.490 „ 38 „

Uwaga.

Z porównania stanu z końcem r. 1883. 26.490 zł. 38 ct.
ze stanem wykazanym „ „ 1882. 23.024 „ 87 „
okazuje się *przyrost* majątku w ciągu roku 1883 o . . . . . 3.465 zł. 51 ct.

LW. 8.429/1884.

XX. Fundacya Sandecka „Dom roboczy“.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	13.480	41	13.480	41		
	2	Odsetki od efektów:						
		a) od obligacyj indemnizacyjnych . 242 zł. 05 ct.						
		b) „ listów zastawnych Banku hipot. 78 „ 24 „						
		c) „ „ „ Tow. kredyt. 187 „ 50 „						
		d) „ obligacyj pożyczki kraj. z r. 1883. 272 „ 25 „						
		e) „ książeczki Kasy oszczędności . 2 „ 10 „	782	14	782	14		
		Suma dochodów rzeczywistych	14.262	55	14.262	55		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka uzyskana za spieniężone efekta	11.514	83	11.514	83		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi i dewinkulacyi	2.500	—	2.500	—		
	5	„ „ z wymiany	9.810	—	9.810	—		
		Suma wszystkich dochodów	38.087	38	38.087	38		
	6	Zapas z początkiem roku 1883:						
		a) w gotówce . . . . 82 zł. 66 ct.						
		b) w efektach . . . 14.906 „ 08 „	—	—	14.988	74		
		Razem	—	—	**53.076**	**12**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta wylosowane i spieniężone	11.610	54	11.610	54		
	2	Taksa winkulacyjna	2	—	2	—		
		Suma wydatków rzeczywistych	11.612	54	11.612	54		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów	12.275	12½	12.275	12½		
	4	Efekta wydane do winkulacyi i dewinkulacyi	2.500	—	2.500	—		
		„ „ „ wymiany	9.810	—	9.810	—		
		Suma wszystkich wydatków	36.197	66½	36.197	66½		
	5	*c*) Zapas z końcem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . 102 zł. 50½ ct.						
		b) w efektach . . . 16.775 „ 95 „	—	—	16.878	45½		
		Razem	—	—	**53.076**	**12**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny:		
Zapas kasowy *a*) w gotówce	102 zł. 50½ ct.	
b) w efektach:		
5% listy zastawne Banku hipotecznego	500 „ — „	
5% „ „ Towarzystwa kredytowego	4.100 „ — „	
4½% obligacye pożyczki krajowej z roku 1883.	12.100 „ — „	
4% książeczka Kasy oszczędności	75 „ 95 „	16.878 zł. 45½ ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		16.878 zł. 45½ ct.

Uwaga. Dopóki fundacya na założenie „Domu roboczego“ w Sączu nie będzie mogła wejść w życie, powiększa się majątek zarodowy kapitalizowaniem wszelkiej rozporządzalnej gotówki. Zapas gotowizny z końcem roku 1883. wykazany w kwocie 102 zł. 50½ ct. sfruktyfikowanym został z początkiem roku 1884. LW. 16.040|1884.

XXI. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolf dla obłąkanych wyzdrowieńców.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zakupiona obligacya indemnizacyjna . . .	50	—	50	—		
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	24	70	24	70		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężoną książeczkę Kasy oszczędn.	25	80	25	80		
	4	Efekt odebrany z winkulacyi	100	—	100	—		
		Suma wszystkich dochodów .	200	50	200	50		
	5	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. w efektach .	—	—	1.500	02		
		Razem . .	—	—	**1.700**	**52**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Spieniężona książeczka Kasy oszczędności . .	25	80	25	80		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektu . . .	50	50	50	50		
	3	Efekt wydany do winkulacyi	100	—	100	—		
		Suma wszystkich wydatków .	176	30	176	30		
	4	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	1.524	22		
		Razem . .	—	—	**1.700**	**52**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

Stan czynny:	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
obligacye indemniz.	1.500 zł. — ct.	
książ. Kasy oszczęd.	24 „ 22 „	1.524 zł. 22 ct.
Stan bierny	— „ — „	
Czysty stan czynny . .		**1.524 „ 22 „**

XXI. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolf dla obłąkanych wyzdrowieńców.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od obligacyj indemnizacyjnych . 68 zł. 51 ct.						
		b) „ książeczek Kasy oszczędności . 4 „ 14 „	72	65	72	65		
		b) Przenośne.						
	2	Tymczasowa lokacya na książ. Kasy oszczęd. (efekta)	104	55	104	55		
	3	Za spieniężone książeczki „ „ (gotówka)	151	20	151	20		
		Suma wszytkich dochodów .	328	40	328	40		
	4	*c*) Zapas z początkiem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . . — zł. —½ ct.						
		b) w efektach . . . . 94 „ 50 „	—	—	94	50½		
		Razem . .	—	—	422	90½	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Wsparcia dla wyzdrowieńców za lata 1881, 1882, 1883. po 47 zł. 25 ct.	141	75	94	50	47	25
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	24	70	24	70	—	—
	3	Taksa winkulacyjna	—	10	—	10	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	166	55	119	30	47	25
		b) Przenośne.						
	4	Wydano na tymczasową lokacyę w Kasie oszczędności (gotówka)	104	55	104	55	—	—
	5	Spieniężono książeczki Kasy oszczędności (efekta) .	151	20	151	20	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	422	30	375	05	47	25
	6	*c*) Zapas z końcem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . . — zł. —½ ct.						
		b) w efektach . . . . 47 „ 85 „	—	—	47	85½	—	—
		Razem . .	—	—	422	90½	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny:		
Zapas kasowy:		
a) w gotówce . . — zł. —½ ct.		
b) w książeczce Kasy oszczędności . . 47 „ 85 „		47 zł. 85½ ct.
Stan bierny.		
Należytość bierna . . . . 47 „ 25 „		
Czysty stan czynny . . . — „ 60½ ct.		

LW. 12.252/1884.

XXII. Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze itd.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Ulokowano na książeczkę Kasy oszczędności . .	200	80	200	80		
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	200	79½	200	79½		
		Suma dochodów rzeczywistych .	401	59½	401	59½		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
	3	*c*) Zapas z końcem roku 1883:						
		a) w gotówce . . . — zł. 00½ ct.						
		b) w efektach . . . 20.721 „ 30 „	—	—	20.721	30½		
		Razem . .	—	—	**21.122**	**90**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—		
		b) Przenośne.						
	1	Gotówka wydana na lokacyę w Kasie oszczędności	200	80	200	80		
	2	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	20.922	10		
		Razem . .	—	—	**21.122**	**90**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
4% listy zast. Tow. kr.	1.100 zł. — ct.	
5% „ „ „ „	7.800 „ — „	
Obligacye indemnizac.	11.000 „ — „	
książ. Kasy oszczędn.	1.022 „ 10 „	20.922 zł. 10 ct.
Stan bierny	— „ —	
Czysty stan czynny . .		**20.922 „ 10 „**

XXII. Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze itd.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4% listów zast. kredyt. . . 46 zł. 20 ct.						
		b) „ 5% „ „ „ . 390 „ — „						
		c) „ obligacyj indemnizacyjnych . 519 „ 75 „						
		d) „ książeczek Kasy oszczędności . 48 „ 01 „	1.003	96	1.003	96		
		b) Przenośne.						
	2	Tymczasowa lokacya w Kasie oszczędności (gotówka)	955	94	955	94		
	3	„ „ „ „ (efekta) .	955	94	955	94		
		Suma wszystkich dochodów .	2.915	84	2.915	84		
	4	*c*) Zapas z początkiem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . . — zł. 02 ct.						
		b) w efektach . . . . 955 „ 94 „	—	—	955	96		
		Razem . .	—	—	**3.871**	**80**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Wsparcia włościanom gmin Hołchocze itd. . .	803	17½	803	17½		
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego .	200	79½	200	79½		
		Suma wydatków rzeczywistych .	1.003	97	1.003	97		
		b) Przenośne.						
	3	Tymczasowa lokacya w Kasie oszczędności (gotówka)	955	94	955	94		
	4	„ „ „ „ (efekta) .	955	94	955	94		
		Suma wszystkich wydatków .	2.915	85	2.915	85		
	5	*c*) Zapas z końcem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . . — zł. 01 ct.						
		b) w efektach . . . . 955 „ 94 „	—	—	955	95		
		Razem . .	—	—	**3.871**	**80**	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny.		
Zapas kasowy: *a*) w gotówce	— zł. 01 ct.	
b) w książeczkach Kasy oszczędności . .	955 „ 94 „	955 zł. 95 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**955 „ 95 „**

Uwaga. Przypadające od efektów majątku zakładowego odsetki lokuje się w galicyjskiej Kasie oszczędności aż do Marca następnego roku, poczem z uzyskanej w ten sposób gotowizny przypadają $^4/_5$ części na rozdawnictwo zapomóg dla zubożałych włościan klucza hołhockiego, $^1/_5$ zaś część na pomnożenie majątku zakładowego. Rozdawnictwo to przeprowadza odrębna komisya w myśl statutu utworzona, pod nadzorem Wydziału powiatowego w Podhajcach. LW. 12.561/1884.

XXIII. Fundacya Dr. Józefa Kazim. Malinowskiego, im. Najjaśn. Pana.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	1.333	29	1.333	29		
	2	Nadwyżka w gotówce przy zakupnie powyższych efektów	36	09	36	09		
		Suma wydatków rzeczywistych	1.369	38	1.369	38		
		b) Przenośne.						
	3	Efekta złożone przez fundatora w zamian za wylosowane (patrz poz. 3. wydatków)	9.000	—	9.000	—		
		Suma wszystkich wydatków	10.369	38	10.369	38		
	4	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. w efektach	—	—	100.000	—		
		Razem	—	—	**110.369**	**38**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta spieniężone	1.000	—	1.000	—		
	2	Zwrot gotówki fundatorowi	2	80	2	80		
		Suma wydatków rzeczywistych	1.002	80	1.002	80		
		b) Przenośne.						
	3	Efekta wylosowane, wydane fundatorowi (patrz. poz. 3. dochodów)	9.000	—	9.000	—		
	4	Na lokacyę w Kasie oszczędności na książeczkę	33	29	33	29		
		Suma wszystkich wydatków	10.036	09	10.036	09		
	5	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w efektach	—	—	100.333	29		
		Razem	—	—	**110.369**	**38**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

	Stan czynny:	Szczegół.	Ogół.
	Zapas kasowy w efektach:		
a) 5%	listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego	40.000 zł. — ct.	
b) 6%	„ „ „ Banku hipotecznego	20.100 „ — „	
c) 6%	obligacye pożyczki krajowej z roku 1873.	29.900 „ — „	
d) 6%	węgierskie renty w złocie oprocentowane	9.000 „ — „	
e) 4%	„ „ „ „	1.300 „ — „	
f) 4%	książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności	33 „ 29 „	100.333 zł. 29 ct.
	Stan bierny		— „ — „
	Czysty stan czynny		**100.333 „ 29 „**

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie. Procenta pobiera dożywotnie fundator.

LW. 1.473/1884.

XXIV. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne.

Zamknięcie rachunkowe za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—		
		b) Przenośne.						
	1	Efekta zwrócone przez fundatora w zamian za wylosowane (patrz poz. 1. wydatków) . . .	11.000	—	11.000	—		
	2	*c*) Zapas z początkiem roku 1883 w efektach .	—	—	99.000	—		
		Razem . .	—	—	110.000	—	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—		
		b) Przenośne.						
	1	Efekta wylosowane, wydane fundatorowi . .	11.000	—	11.000	—		
	2	*c*) Zapas z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	99.000	—		
		Razem . .	—	—	110.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

Stan czynny:	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
a) 5% pryorytety kolei Alföldzko-Fiumskiej	20.000 zł. — ct.	
b) 5% akcye kolei Lwowsko-Czerniowieckiej	20.000 „ — „	
c) 5% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego . . .	30.000 „ — „	
d) 6% „ „ „ Banku hipotecznego	6.000 „ — „	
e) 5% „ „ „ „ „ premiowane .	23.000 „ — „	99.000 zł. — ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**99.000** „ — „

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie. Dochody z kuponów pobiera fundator.

XXV. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla Bursy stanisławowskiej imienia J. I. Kraszewskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów (5% listów zastawnych Towarzystwa kredytowego na 3.000 zł.) . . .	150	—	150	—		
		b) Przenośne.						
	2	Za spieniężoną książeczkę Kasy oszczędności (po potrąceniu należytości za takową) . . .	1	09	1	09		
		Suma wszystkich dochodów .	151	09	151	09		
	3	*c*) Zapas z początkiem roku 1883:						
		a) w gotówce . . . 75 zł. — ct.						
		b) w efektach . . . 3.001 „ 15 „	—	—	3.076	15		
		Razem . .	—	—	3.227	24	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Spieniężona książeczka Kasy oszczędności . .	1	15	1	15		
	2	Reszta należytości prawnej, uiszczona za dożywotniczkę (patrz spłatę tejże należytości w r. 1882)	1	09	1	09		
	3	Dożywocie Starzewskiej z Kobrów Klementyny .	150	—	150	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków .	152	24	152	24		
	4	*c*) Zapas końcem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . 75 zł. — ct.						
		b) w efektach . . . 3.000 „ — „	—	—	3.075	—		
		Razem . .	—	—	3.227	24	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

Stan czynny:	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy:		
w gotówce . .	75 zł. — ct.	
w 5% listach zataw. Towarz. kredyt.	3.000 „ — „	3.075 zł. — ct.
Stan bierny	. — „ — „	
Czysty stan czynny . .	. 3.075 „ — „	

Uwaga.

Fundacya ta wejdzie w życie dopiero po śmierci dożywotniczki.

LW. 12.380/1884.

XXVI. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

Zamknięcie zachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetkt od 5% listów kredytowych . . .	60	—	60	—		
	2	Zakupiona książeczka Kasy oszczędności . .	60	—	60	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		Suma wszystkich dochodów .	120	—	120	—		
		c) Zapas z początkiem roku 1883:						
		a) w gotówce . . . . 30 zł. — ct.						
		b) w efektach . . . . 1.310 „ — „	—	—	1.340	—		
		Razem . .	—	—	1.460	—	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—		
		b) Przenośne.						
	1	Gotówka wydana na lokacyę w Kasie oszczędności	60	—	60	—		
	2	*c*) Zapas z końcem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . . 30 zł. — ct.						
		b) w efektach . . . . 1.370 „ — „	—	—	1.400	—		
		Razem . .	—	—	1.460	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny:		
Zapas kasowy *a*) w gotówce	30 zł. — ct.	
b) w efektach:		
5% listy zastawne Towarzystwa kredytowego	1.200 „ — „	
los miasta Krakowa na	20 „ — „	
książeczka Kasy oszczędności	150 „ — „	1.400 zł. — ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.400 „ — „

Uwaga. Zapas ostateczny w gotówce, wykazany w kwocie 30 zł., ulokowany został z początkiem r. 1884. na książeczkę Kasy oszczędności na rzecz majątku zarodowego tej fundacyi, która weszła w życie dopiero w roku 1884.

LW. 12.364/1884.

XXVII. Fundacya Maryi Mochnackiej dla czteru ubogich ciemnych żebrać się wstydzących.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. cf.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	107	76	107	76		
		b) Przenośne.						
	2	Efekt odebrany z winkulacyi	100	—	100	—		
		Suma wszystkich dochodów .	207	76	207	76		
	3	*c*) Zapas z początkiem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . . 107 zł. 50 ct,						
		b) w efektach . . . . 4323 „ 59 „	—	—	4.431	09		
		Razem . .	—	—	**4.638**	**85**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—		
		b) Przenośne.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	107	50	107	50		
	2	Efekt wydany do winkulacyi	100	—	100	—		
		Suma wszystkich wydatków .	207	50	207	50		
		c) Zapas z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	4.431	35		
		Razem . .	—	—	**4.638**	**85**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

Stan czynny:	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
5% listy zast. kredyt.	4.400 zł. — ct.	
4% książeczka galic. Kasy oszczędn.	31 „ 35 „	4.431 zł. 35 ct.
Stan bierny	— „ — „	
Czysty stan czynny . .		**4.431 „ 35 „**

*

XXVII. Fundacya Maryi Mochnackiej dla czteru ubogich ciemnych żebrać się wstydzących.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od 5% listów zastawnych kredytowych .	220	—	220	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		Suma wszystkich dochodów .	220	—	220	—		
	2	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. . . .	—	—	—	—		
		Razem . :	—	—	**220**	—	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Wsparcia dla czteru ciemnych od II. półrocza 1883. po 50 zł.	100	—	100	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków .	100	—	100	—		
		c) Zapas z końcem roku 1883. w gotówce . .	—	—	120	—		
		Razem . .	—	—	**220**	—	—	—

Stan majatku obrotowego z końcem roku 1883.

Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce 120 zł. — ct.
Stan bierny . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . . **120** „ — „

Uwaga.

Z wykazanego zapasu ostatecznego gotówki w kwocie 120 zł zatrzymano 100 zł. na wypłatę ratalnych wsparć, przypadłych dnia 1. stycznia 1884. resztę zaś 20 zł. ulokowano w Kasie oszczędności na rzecz majątku zarodowego.

LW. 12.392/1884.

XXVIII. Fundacya Edw. Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		c) Zapas z początkiem roku 1883. w efektach .	—	—	**32.968**	**73**		
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		c) Zapas z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	**32.968**	**73**		
		Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.						
		Stan czynny: Szczegół. Ogół.						
		Zapas kasowy w efektach:						
		a) obligacye jednolitego długu państwa oprocent. w papierach 32.900 zł. — ct.						
		b) książeczka galicyjsk. Kasy oszczędności . 68 „ 73 „ 32.968 zł. 73 ct.						
		Stan bierny . . . . . — „ — „						
		Czysty stan czynny . . . . **32.968 „ 73 „**						
		B) Majątek obrotowy.						
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od oblig. jednolitego długu państwa 1.381 zł. 80 ct.						
		b) „ książeczek gal. Kasy oszczędności 23 „ 04 „	1.404	84	1.404	84		
		b) Przenośne.						
	2	Podniesiono z lokacyi na książ. Kasy oszczędności po potrąceniu eskontu	1.381	71	1.381	71		
	3	Ulokowano na książeczkach Kasy oszczędności .	1.381	80	1.381	80		
		Suma wszystkich dochodów .	4.168	35	4.168	35		
	4	*c*) Zapas z początkiem roku 1883. w efektach .	—	—	1.381	71		
		Razem . .	—	—	**5.550**	**06**	—	—

XXVIII. Fundacya Edw. Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zapomogi zubożałym włościanom powiatu Żydaczowskiego	1.403	25	1.403	25		
	2	Zwrot funduszowi krajowemu kosztów stemplowych	1	50	1	50		
		Suma wydatków rzeczywistych .	1.404	75	1.404	75		
		b) Przenośne.						
	3	Na lokacyę w gal. Kasie oszczęd. na książeczki .	1.381	80	1.381	80		
	4	Spieniężona książeczka gal. Kasy oszczędności .	1.384	06	1.384	06		
		Suma wszystkich wydatków .	4.170	61	4.170	61		
	5	*c*) Zapas z końcem roku 1882 w efektach . .	—	—	1.379	45		
		Razem . .	—	—	**5.550**	**06**	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883.

Stan czynny. Zapas kasowy w książeczkach gal. Kasy oszczędności . . . . . 1.379 zł. 45 ct.
Stan bierny . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . . . . **1.379 „ 45 „**

Uwaga.

Zamknięcie rachunkowe tego funduszu za rok 1882 do LW. 5.817/1883. wykazało stan majątku w ogólnej sumie efektów . . . . . 34.350 zł. 44 ct.

Z początkiem roku 1883. w myśl LW. 10.965/1883. uskuteczniono z wejściem w życie fundacyi rozdział majątku na *zarodowy* i *obrotowy*, w skutek czego z wykazanej wyż sumy efektów im. wartości 34.350 zł 44 ct. przypadły na rzecz majątku *zarodowego* obligacye jednolitego długu państwa na 32.900 zł. i książeczka Kasy oszczędności na 68 zł 73 ct. razem . . . . . 32 968 zł. 73 ct.
na rzecz zaś majątku *obrotowego* książ. Kasy oszczęd. (patrz poz. 4. dochodów) na 1.381 „ 71 „
Razem jak wyżej . . 34.350 zł. 44 ct.

LW. 1.204/1884.

XXIX. Fundacya ś. p. Anny de Stersztyn Helclowej na rzecz „Domu ubogich w Krakowie.“

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Wierzytelność z tytułu sprzedaży dóbr „Radłów“ w kapitale	794.090	53				
		Na poczet tej należytości nadesłano w roku 1883. efekta wraz z kuponami im. wart. 434.500 zł. (patrz poz. 5.), których wartość kursowa wynosiła 437.034 zł. 59 ct. Z sumy tej przypadło na rzecz dłużnego kapitału			400.638	77½		
		w skutek czego stan tej wierzytelności z końcem roku 1883. wynosi					393.451	75½
		Reszta wartości nadesłanych efektów w kwocie 36.395 zł. 81½ ct. przypadła na rzecz odsetek (patrz poz. 2. *a*).						
	2	Odsetki:						
		a) od dłużnego kapitału za dobra „Radłów“, pobrano z nadesł. (pod poz. 1.) efektów 36.395 zł. 81½ ct. otrzymano uzupełnienie tychże w gotówce . . . . 1.639 „ 38 „	38.035	19½	38.035	19½	—	—
		b) od efektów:						
		1) od 5% listów zast. Tow. kred. 27.112 zł. 50 ct.						
		2) „ obligacyj indemnizacyjnych 189 „ — „						
		3) „ 5% listów zast. Królestwa Polskiego . . . . 144 „ 44 „	27.445	94	27.445	94	—	—
		c) od lokacyi na rachunku bieżącym w Banku kredytowym	964	34	964	34	—	—
	3	Dywidenda od 9 sztuk akcyj użytkowania kolei państwowej	29	61	29	61	—	—
	4	Efekta zakupione	12.501	88	12.501	88	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	873.067	49½	479.615	74	393.451	75½
		b) Przenośne.						
	5	Nadesłane efekta na częściową spłatę długu w kapitale i odsetkach za dobra „Radłów“ (patrz poz. 1. i 2. *a*)	434.500	—	434.500	—	—	—
	6	Lokacya na rachunku bieżącym w Banku kredytowym	31.897	—	2.800	—	29.097	—
	7	Efekta odebrane z winkulacyi	210.900	—	210.900	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	1,550.364	49½	1,127.815	74	422.548	75½
		c) Zapas z początkiem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . 22.776 zł. 63 ct.						
		b) w efektach . . . 354.905 „ 28 „	—	—	377.681	91	—	—
		Razem . .	—	—	1,505.497	65	—	—

XXIX. Fundacya ś. p. Anny de Stersztyn Helclowej na rzecz „Domu ubogich w Krakowie.“

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883 ct.
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Na zakupno realności w Krakowie na cele fundacyi	11.000	—	11.000	—		
	2	Wydatki rozmaite kancelaryjne	184	92	184	92		
		Suma wydatków rzeczywistych .	11.184	92	11.184	92		
		b) Przenośne.						
	3	Lokacya na rachunku bieżącym w Banku kredytowym	31.897	—	31.897	—		
	4	Gotówka wydana na zakupno efektów (poz. 4. doch.)	12.501	88	12.501	88		
	5	Pobrana pod poz. 1. i 2. *a*) gotowizna jako wartość kursowa nadesłanych (pod poz. 5. dochodów) efektów na 434.500 zł., wydatkuje się celem wyrównania rachunku	437.034	59	437.034	59		
	6	Efekta wydane do winkulacyi	210.900	—	210.900	—		
		Suma wszystkich wydatków .	703.518	39	703.518	39		
		c) Zapas z końcem roku 1883.:						
		a) w gotówce . . . 72 zł. 10 ct.						
		b) w efektach . . . 801.907 „ 16 „	—	—	801.979	26	—	—
		Razem . .	—	—	1,505.497	65	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

Stan czynny:	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy: *a*) w gotówce	72 zł. 10 ct.	
b) w efektach:		
1) 5% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego .	759.500 „ — „	
2) 5% „ „ Królestwa Polskiego w rublach . .	2.500 „ — „	
3) 5% obligacye indemnizacyjne	4.000 „ — „	
4) książeczki Kasy oszczędności Krakowskiej	16.352 „ 05 „	
5) „ „ „ Lwowskiej	7.053 „ 23 „	
6) książeczka wkładkowa Banku krajowego	12.501 „ 88 „	801.979 zł. 26 ct.
Należytości czynne:		
1) reszta dłużnego kapitału za sprzedane dobra „Radłów“ .	393.451 zł. 75½ ct.	
2) w lokacyi na rachunku bieżącym w Banku kredytowym .	29.097 „ — „	422.548 „ 75½ „
Suma stanu czynnego		1,224.528 zł. 01½ ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1,224.528 „ 01½ „

Uwagi do fundacyi ś. p. Anny de Stersztyn Helclowej na rzecz „Domu ubogich w Krakowie.“

1. Dobra „Radłów“ sprzedane zostały za cenę kupna . . . . . 1,150.000 zł. — ct.
po potrąceniu zaś hipotekowanego stanu biernego na . . . . . 155.909 „ 47 „
pozostała wierzytelność z tego tytułu . . . . . 994.090 zł. 53 ct.
W roku 1882. (patrz zamknięcie rachunku za rok 1882. str. 321/322 do LW. 4.896/1883.)
uiszczono gotówką w kapitale . . . . . 200.000 „ — „
z początkiem więc roku 1883. wierzytelność ta wynosiła . . . . . 794.090 zł. 53 ct.
W roku 1883. na poczet długu w kapitale i odsetkach nadesłano 5% listy zastawne
kredytowe imiennej wartości . . . . . 434.500 zł. — ct.
Wartość kursowa tych efektów wynosiła w gotówce . . 427.982 zł. 50 ct.
Do tego wartość załączonych kuponów, po potrąceniu należytości wyrównawczej po koniec roku . . . . 9.052 „ 09 „
nadesłano zatem w kursowej wartości sumę . . . . 437.034 zł. 59 ct.
z której na kapitał przypadło . . 400.638 zł. 77½ ct.
na odsetki zaś . . . . . 36.395 „ 81½ „ 437.034 „ 59 „
Po potrąceniu spłaconej sumy na rzecz kapitału . . . . . 400.638 „ 77½ „
okazuje się z końcem r. 1883. wierzytelność z tego tytułu, jak wykazano . 393.451 zł. 75½ ct.

2. Oprócz wykazanych w stanie majątku zarodowego efektów imiennej wartości 801.907 zł. 16 ct. posiada jeszcze fundacya 9 sztuk akcyj użytkowania kolei państwowej, od których (jako swego czasu wylosowanych a zatem w stan efektów nie wchodzących) pobiera się jedynie przypadająca na nie dywidenda. (P. p. 3. doch.)

3. Stan majątku wykazano wedle stanu kapitałów zostających pod bezpośrednim zarządem Wydziału krajowego.

LW. 17.200/1884.

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej.“

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
	1	**Dochody**	—	—	—	—		
	2	Zapas z początkiem roku 1883. w efektach . .	—	—	**27.100**	—		
	1	**Wydatki**	—	—	—	—		
	2	Zapas z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	**27.100**	—		
		Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.						
		Stan czynny. Szczegół. Ogół.						
		Zapas kasowy w efektach:						
		6% listy zastawne Banku kijowskiego . . 21.500 rubli.						
		5% listy zastawne Towarzystwa kredytowego 5.600 zł. 27.100 zł.						
		Stan bierny . . . . . — „						
		Czysty stan czynny . . . . **27.100** „						
		B) Majątek obrotowy.						
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Wpływy na rzecz fundacyi od korporacyj i osób prywatnych:						
		a) Subwencya z funduszu krajowego 1.500 zł. - ct.						
		b) Od osób i korporacyj rozmaitych:						
		1) w gotówce . . . . 2.542 „ 51 „						
		2) w efekcie . . . . 1 „ — „	4.043	51	4.043	51		
	2	Dochód ze sprzedaży wydawnictw własnych, złożony przez Radę wykonawczą	850	—	850	—		
	3	Dochód z przedpłaty za czasopismo ludowe, złożony przez redakcyę tegoż	200	—	200	—		
	4	Odsetki od efektów:						
		a) od 6% listów zast. Banku kijow. 1.505 zł. 02½ ct.						
		b) „ 5% „ „ Tow. kredyt. 301 „ 80½ „						
		c) „ książeczek Kasy oszczędności 4 „ 16 „	1.810	99	1.810	99		
	5	Efekta zakupione	1.505	—	1.505	—		
		Suma dochodów rzeczywistych .	8.409	50	8.409	50		
		b) Przenośne.						
	6	Gotówka za spieniężone efekta	4.771	29½	4.771	29½		
	7	Zaliczka chwilowa pobrana z funduszu krajowego .	14	30½	14	30½		
	8	Efekta odebrane z wymiany	1.000	—	1.000	—		
		Suma wszystkich dochodów .	14.195	10	14.195	10		
		c) Zapas z początkiem roku 1883:						
		a) w gotówce . . . . 1.036 zł. 09 ct.						
		b) w efektach . . . . 3.087 „ 97 „	—	—	4.124	06		
		Razem . .	—	—	**18.319**	**16**	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Należytość rządowa spłacona do tej fundacyi .	2.298	—	2.298	—		
	2	Koszta druku wydawnictw własnych i sprawozdania rocznego	3.031	—	3.031	—		
	3	Honorarya autorskie i za illustracye do wydawnictw własnych	1.615	—	1.615	—		
	4	Do rozporządzalnoćci Rady wykonawczej na założenie pisma ludowego i t. d.	1.940	—	1.940	—		
	5	Jednorazowe zasiłki naukowe dla ubogich uczniów	500	—	500	—		
	6	Wydatki rozmaite, jak: utrzymanie bióra, porta, stemple itp.	102	43	102	43		
	7	Efekta spieniężone	4.593	97	4.593	97		
		Suma wydatków rzeczywistych .	14.080	40	14.080	40		
		b) Przenośne.						
	8	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	1.499	99	1.499	99		
	9	Zwrot zaliczki chwilowej funduszowi krajowemu .	14	30½	14	30½		
	10	Efekta wydane do wymiany	1.000	—	1.000	—		
		Suma wszystkich wydatków .	16.594	69½	16.594	69½		
		c) Zapas z końcem roku 1883. w gotówce .	—	—	1.724	46½		
		Razem . .	—	—	18.319	16	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1883.

Stan czynny	1.724 zł.	46½	ct.
Stan bierny	— „	—	„
Czysty stan bierny	1.724 „	46½	„

Uwaga.

1. Wydatkami tej fundacyi zarządza Rada wykonawcza, na której żądanie asygnuje się wypłaty w miarę potrzeby; (patrz pozycya wydatków 2., 3., 4., 5.) Czyste nadwyżki dochodów z wydawnictw własnych składa taż Rada na rzecz fundacyi do Kasy krajowej, (patrz pozycya dochodów 2. i 3.) w której złożony jest majątek fundacyi (patrz rachunek majątku zarodowego).
2. Oprócz wykazanych pod poz. 4. a. dochodów majątku obrotowego odsetek od 6% listów zastawnych Banku kijowskiego na 1.505 zł. 02½ ct. należą się jeszcze za II. półrocze 1883. 6% odsetki od takichże efektów im. wartości 2.500 Rs. w kwocie 75 Rs.; kupony te nie mogły być podniesione tak z powodu braku taljonów, które dotychczas nie zostały nadesłane, jako też z powodu wylosowania jednego listu zast. na 500 Rs. przesłanego z początkiem roku 1884. do zrealizowania. Odsetki te, nie wykazane w kolumnie należytości pozostałych z końcem roku 1884. z powodu, iż nie wiadomy kurs rubli w dniu przyszłego zrealizowania kuponów, zarachowane już będą w zamknięciu tej fundacyi za rok 1884.

XXXI. Fundacya Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej, dla rękodzielników i przemysłowców Polaków.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytyść pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytyść pozostała z końcem roku 1883. ct.
	1	**Dochody**	—	—	—	—		
	2	Zapas z początkiem roku 1883. w efektach .	—	—	100.000	—		
	1	**Wydatki**	—	—	—	—		
	2	Zapas z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	100.000	—		

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1883.

Stan czynny. Zapas kasowy w 5% niepremiowanych listach zast. Banku hipotecznego . . . . . 100.000 zł.
Stan bierny . . . . . — „
Czysty stan czynny . . . . 100.000 „

Uwaga. Dochody z kuponów od powyższych efektów, aż do wejścia w życie fundacyi, pobiera fundatorka.

LW. 1.453/1884.

XXXII. Fundusz budowy szkoły w Czernichowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
	1	**Dochody**	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1883. w efektach . .	—	—	4.000	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Funduszowi krajowemu zwrot zastępczo poniesionych kosztów na przebudowanie gmachu szkolnego: *a*) w roku 1882. . . 660 zł. 10½ ct. *b*) „ 1883. . . 8.300 „ 56 „	8.960	66½	—	—	8.960	66½
		Suma . .	8.960	66½	—	—	8.960	66½
	2	**Zapas** z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	4.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	4.000	—	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1883.

Stan czynny.

Zapas kasowy w książeczkach Kasy oszczędności . . 4.000 zł. — ct.
Stan bierny . . . . 8.960 „ 66½ „
Czysty stan bierny . . **4.960 zł. 66½ ct.**

LW. 15.680/1885.

XXXIII. Fundusz z legatu ś. p. Ciemierzyńskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Z depozytu sądowego poduiesiono na rzecz tego legatu w gotówce	564	30	564	30		
	2	Efekta zakupione	558	48	558	48		
		b) Przenośne.	—	—	—	—		
		Suma dochodów .	1.122	78	1.122	78		
	3	*c)* Zapas z początkiem roku 1883. . . .	—	—	—	—		
		Razem .	—	—	1.122	78	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Koszta stemplowe i taksy depozytowe . . .	5	82	5	82		
		b) Przenośne.						
	2	Na zakupno książeczek gal. Kasy oszczędności .	558	48	558	48		
		Suma wydatków .	564	30	564	30		
	3	*c)* Zapas z końcem roku 1883. w efektach . .	—	—	558	48		
		Razem .	—	—	1.122	78	—	—

Stan majątku z końcem roku 1883.

Stan czynny. Szczegół. Ogół.

Zapas kasowy w efektach:

a) książeczka Kasy oszczędności Nr. 10.040 (dla szkoły agronom. w Dublanach) . . . . . 279 zł. 24 ct.

b) książeczka Kasy oszczędności Nr. 10.042 (na cele oświaty) 279 „ 24 „ 558 zł. 48 ct.

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . . **558 zł. 48 ct.**

LW. 1.085/1884.

XXXIV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Zamknięcie rachunku za rok 1883.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		Rzeczywiste.						
	1	Ze sprzedaży skonfiskowanych ryb i przyrządów rybackich, tudzież grzywny za przekroczenie ustawy rybackiej	13	89	13	89	—	—
	2	Efekta zakupione	8	05	8	05	—	—
		Suma dochodów . .	**21**	**94**	**21**	**94**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	8	05	8	05	—	—
	2	*b*) Zapas z końcem r. 1883.:						
		a) w gotówce . . . 5 zł. 84 ct.						
		b) w efektach . . . 8 „ 05 „	13	89	13	89	—	—
		Suma . . .	**21**	**94**	**21**	**94**	—	—

Stan majątku z końcem roku 1883.

	Stan czynny. Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy: w gotówce	5 zł. 84 ct.	
w efektach (książ. Kasy oszszędn.) . . .	8 „ 05 „	13 zł. 89 ct.
Stan bierny	— „ — „	
Czysty stan czynny		**13 zł. 89 ct.**

Uwaga. Zapas gotówki z końcem roku 1883., wykazany w kwocie 5 zł 84 ct., ulokowanym został z początkiem roku 1884. w Kasie oszczędności.

LW. 43.966/1884.

Dochody. XXXV. Depozyta.

Rubryka	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	A. W kasie krajowej i w c. k. kasach rządowych.				
I.	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	28.484	50	35 933	75
II.	Kaucye i wadya przedsiębiorców przy drogach krajowych	14.949	36	50.027	66
III.	Taksy od dekretów nominacyjnych urzędników i sług	3.029	14½	—	—
IV.	Podatek od płac urzędników	5.813	06	—	—
V.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	2.745	11	—	—
VI.	Depozyta rozmaite	1,586.193	73	612.552	12½
VII.	Opłaty pośmiertne na rzecz szpitala powszechnego we Lwowie	4.382	40	—	—
VIII.	Taksy za plany melioracyjne	436	70	—	—
IX.	Depozyta funduszów stypendyjnych	250	—	5.719	85
X.	Depozyta administracyi dóbr Winniki	548	62	—	—
XI.	Depozyta funduszu kultury krajowej	—	—	—	—
XII.	Depozyta szpitali krakowskich	100	—	100	—
XIII.	Zwroty zasiłków chwilowych udzielanych dziennikom funduszowym	156.000	—	140.000	—
XIV.	Depozyt za dziełko Dra Błońskiego „O podatkach stałych“ (na rzecz weteranów z r. 1831.)	150	—	—	—
	B. **W kasie szpitala powszechnego we Lwowie**	8.732	36	10.661	54
	C. „ **zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie**	3.374	09½	4.149	37
	D. „ **szpitali krakowskich**	11.337	96	6.680	92
	E. „ **krajowej szkoły rolniczej w Dublanach**	—	—	170	—
	F. „ **funduszu folwarku w Dublanach**	—	—	—	—
	G. „ **krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie**	519	90½	400	—
	Suma dochodów	1,827.046	94½	866.39	21½

Zapas z początkiem roku 1883.:	Gotówka zł. ct.	Efekta zł. ct.		
a) w kasie krajowej	25.496·01	213.410·36		
b) w c. k. kasach rządowych	—·—	20.750 —		
c) w kasie szpitala powszechnego we Lwowie	1.466·20½	14.012·50		
d) „ zakładu dla obłąk. na Kulparkowie	1.264·94½	7.199·47		
e) w kasach szpitali krakowskich	578·17½	18.742·12		
f) w kasie kraj. szkoły rolniczej w Dublanach	250·—	960·—		
g) „ funduszu folwarku w Dublanach	50·—	—·—		
h) „ szkoły rolniczej w Czernichowie	284·47	500·—	29.389	80½ 275.574 45
Razem			1,856.436	75 1,141.969 66½

Zamknięcie rachunku za rok 1883. Wydatki.

Rubryka	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	A. W kasie krajowej i w c. k. kasach rządowych.				
I.	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	29.086	25	54.399	94
II.	Kaucye i wadya przedsiębiorców przy drogach krajowych	16.680	10½	71.818	62
III.	Taksy od dekretów nominacyjnych urzędników i sług	5.249	42	—	—
IV.	Podatek od płac urzędników	5.301	33	—	—
V.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	3.251	29	2.000	—
VI.	Depozyta rozmaite	1,487.499	41	599.065	50½
VII.	Opłaty pośmiertne na rzecz szpitala powszechnego we Lwowie	6.202	97	—	—
VIII.	Taksy za plany melioracyjne	358	—	—	—
IX.	Depozyta funduszów stypendyjnych	250	—	5.500	—
X.	Depozyta administracyi dóbr Winniki	592	70½	377	53
XI.	Depozyta funduszu kultury krajowej	—	—	—	—
XII.	Depozyta szpitali krakowskich	100	—	—	—
XIII.	Zasiłki chwilowe dziennikom funduszowym	156.000	—	140.000	—
XIV.	Depozyt za dziełko Dra Błońskiego „O podatkach stałych“ (na rzecz weteranów z r. 1831.)	10	50	—	—
	B. **W kasie szpitala powszechnego we Lwowie**	9.214	39½	11.309	54
	C „ **zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie**	3.677	71	5.759	75
	D. „ **szpitali krakowskich**	10.313	10	6.421	02
	E. „ **krajowej szkoły rolniczej w Dublanach**	220	—	120	—
	F. „ **funduszu folwarku w Dublanach**	—	—	—	—
	G. „ **krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie**	429	49	—	—
	Suma wydatków	1,734.436	67½	896.771	90½

Zapas z końcem roku 1883.:

	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
a) w kasie krajowej	117.996	65½	196.992	15
b) w c. k. kasach rządowych	—	—	8.340	—
c) w kasie szpitala powszechnego we Lwowie	984	17	13.364	50
d) „ zakładu dla obłąk. na Kulparkowie	961	33	5.589	09
e) w kasach szpitali krakowskich	1.603	03½	19.002	02
f) w kasie kraj. szkoły roln. w Dublanach	30	—	1.010	—
g) „ funduszu folwarku „	50	—	—	—
h) „ kraj. szkoły roln. w Czernichowie	374	88½	900	—
Razem	122.000	07½	245.197	76
	1,856.436	75	1,141.969	66½

Uwaga. Zapas kasowy z końcem r. 1883. stanowi zarazem należytość bierną tegoż rachunku.

LW. 46.991/1884.

L. W. 14.774/1885.

Alegat **C.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1883.

Lit. C.

Fundusz propinacyjny.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1883.

L. W. 43.762/1884.

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1	Opłaty od szynkarzy	309.280	01½	267.398	47½	41.881	54
II.	2	Jednorazowe opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni	300	—	300	—	—	—
III.	3	Grzywny za przystępstwa w sprawach propinacyjnych	31.588	86	5.190	10	26.398	76
IV.	4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	62	28	23	50	38	78
V.	5	Odsetki zwłoki	2.763	50	2.763	50	—	—
VI.	6	„ od kapitałów lokowanych . . .	87.618	78	87.618	78	—	—
VII.	7	Dochody rozmaite	13	72	13	72	—	—
—	—	Zwroty kosztów zaliczkowo wypłaconych . .	4.645	41½	1.336	24	3.309	17½
		Suma dochodów rzeczywistych .	436.272	57	364.644	31½	71.628	25½
	8	*b*) **Kupno i sprzedaż efektów.**						
		1) w efektach	420 200	—	420.200	—	—	—
		2) w gotówce	64.271	50	64.271	50	—	—
		Suma kupna i sprzedaży efektów .	484.471	50	484.471	50	—	—
	9	*c*) **Winkulacya efektów**	—	—	—	—	—	—
	10	*d*) **Efekta z zastawu odebrane** . . .	750.300	—	750.300	—	—	—
	11	*e*) **Wymiana efektów**	40.000	—	40.000	—	—	—
	12	*f*) **Pożyczki oprocentowane**	50.875	48½	50.875	48½	—	—
	13	*g*) **Kapitały wydzielone do funduszów miast a składające się:**						
		a) z 5% listów zast. galic. Towarzystwa kred. ziem. . 236.000 zł. — ct.						
		b) z 4% książeczki oszczęd. Banku krajowego . . . 2.658 „ 26 „	238.658	26	238.658	26	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	2,000.577	81½	1,928.949	56	71.628	25½
	14	*h*) **Zapas z początkiem roku 1883.:**						
		1) w gotówce . . — zł. — ct.						
		2) w efektach . . 1.304.400 „ — „			1,304.400	—		
					3,233.349	56		

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1/2	Płace urzędników i dyurnistów Wydziału kraj.	7.544	82	7.544	82	—	—
II.	3	Druki, oprawa i inne potrzeby kancelaryjne .	474	40	468	20	6	20
III.	4/5	Remuneracye urzędników i dyurnistów Wydziału kraj., tudzież sekwestratorów podatkowych .	100	—	100	—	—	—
IV.	6	Wydatki pomniejsze administracyjne . . .	169	69½	135	87½	33	82
V.	7-13	Koszta komisyi krajowej i komisyj miejscowych	3.490	47	3.408	92	81	55
—	—	Zwroty nadpłat	3.872	40½	3.457	67	414	73½
		Suma wydatków rzeczywistych .	15.651	79	15.115	48½	536	30½
	14	*b*) **Kupno i sprzedaż efektów.**						
		1) w efektach	63.700	—	63.700	—	—	—
		2) w gotówce	406.549	66	406.549	66	—	—
		Suma kupna i sprzedaży efektów .	470.249	66	470.249	66	—	—
	15	*c*) **Efekta do winkulacyi dane**	—	—	—	—	—	—
	16	*d*) „ **chwilowo zastawione** . . .	450.300	—	450.300	—	—	—
	17	*e*) „ **do wymiany wydane** . . .	40.000	—	40.000	—	—	—
	18	*f*) **Pożyczki oprocentowane**	50.875	48½	50.875	48½	—	—
	19	*g*) **Kapitały wydzielone do funduszów miast z dochodów za czas od 1. Kwietnia 1878. do 31. Grudnia 1882.**	238.658	26	238.658	26	—	—
		Suma wszystkich wydatków . .	1,265.735	19½	1,265.198	89	536	30½
	20	*h*) **Zapas z końcem roku 1883.** 1) w gotówce . . 4.592 zł. 41 ct.***) 2) w efektach . . 1,963.558 „ 26 „			1,968.150	67		
					3,233.349	56		

***) **Uwaga.** Gotówkę z końcem roku 1883. pozostałą ulokowano z początkiem roku 1884.

Stan majątku

Stan czynny.

Rubryka	Pozycya		Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	1	Zapas kasowy:				
		1) w gotówce	—	—	4.592	41
		2) w efektach:				
		a) listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziem.				
		α) 4% fund. prop. ogólnego . . . 60.700 zł.				
		β) 5% „ „ „ . . . 1,332.100 „				
		γ) 5% „ „ specyaln. miast . 236.000 „	1,628.800	—		
		b) listy hypoteczne gal. banku hypotecznego:				
		α) 5% premiowane fund. prop. ogólnego 45.700 zł				
		β) 6% — „ „ „ 173.400 „	219.100	—		
		c) obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1873. 6% fund. prop. ogólnego	—	—		
		d) oblig. gal. poż. krajowej z roku 1883. 4½% j. w. .	113.000	—		
		e) 4% książeczki oszczędności banku krajowego funduszu spec. miast	2.658	26	1,963.558	26
	2	Inne należytości czynne	—	—	71.628	25½
		Suma stanu czynnego . .	—	—	2,039.778	92½

z końcem roku 1883.

Rubryka	Pozycya	Stan bierny.	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	1	Należytości bierne	—	—	536	30½
	2.	*Czysty stan czynny*	—	—	2,039.242	62
		Zgodnie z sumą stanu czynnego . .	—	—	2,039.778	92½

*

Dochody. Fundusz

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
I.	1	**Opłaty od szynkarzy.**						
		a) *Powiaty:*						
		1. Biała	3.857	55	3.555	35	302	20
		2. Bóbrka	2.624	87	2.067	86	557	01
		3. Bochnia	3.913	55½	2.688	87	1.224	68½
		4. Bohorodczany	3.150	73	2.926	86½	223	86½
		5. Borszczów	5.953	98½	4.559	99	1.393	99½
		6. Brody	5.085	88½	4.900	38½	185	50
		7. Brzesko	2.897	92½	2.628	74	269	18½
		8. Brzeżany	3.549	09	3.341	76	207	33
		9. Brzozów	2.389	56	2.148	—	241	56
		10. Buczacz	5.484	24	4.510	04	974	20
		11. Chrzanów	5.102	62	4.866	22	236	40
		12. Cieszanów	3.346	61½	3.128	12½	218	49
		13. Czortków	2.113	24½	1.972	37½	140	87
		14. Dąbrowa	3.079	74	2.367	50	712	24
		15. Dobromil	3.358	01	3.103	78½	254	22½
		16. Dolina	5.561	11	4.151	45	1.409	66
		17. Drohobycz	4.319	40½	3.912	60	406	80½
		18. Gorlice	3.021	87	3.016	87	5	—
		19. Gródek	2.216	69½	2.120	90½	95	79
		20. Grybów	1.834	52	1.798	29	36	23
		21. Horodenka	3.670	96	3.215	13	455	83
		22. Husiatyn	4.326	29	3.823	90	502	39
		23. Jarosław	4.932	95	4.193	86	739	09
		24. Jasło	3.511	42	2.903	47½	607	94½
		25. Jaworów	2.380	39	2.294	82	85	57
		26. Kałusz	2.393	—	2.275	39	117	61
		27. Kamionka strum.	3.834	30½	3.370	69	463	61½
		28. Kolbuszowa	6.240	61½	3.238	15½	3.002	46
		29. Kołomyja	4.487	95	3.998	39	489	56
		30. Kossów	3.243	32½	3.004	46½	238	86
		31. Kraków	3.520	06	3.155	55½	364	50½
		32. Krosno	1.877	78	1.871	76	6	02
		33. Limanowa	2.620	71½	2.098	68	522	03½
		34. Lisko	4.784	07½	4.774	07½	10	—
		35. Lwów	5.832	19½	4.141	72	1.690	47½
		36. Łańcut	4.821	33	4.471	84	349	49
		37. Mielec	3.691	92	2.943	38	748	54
		38. Mościska	2.126	97	2.102	01	24	96
		39. Myślenice	2.627	68½	2.513	14	114	54½
		40. Nadwórna	3.779	82	3.765	36	14	46
		41. Nisko	2.767	35	1.986	58	780	77
		42. Nowytarg	4.273	31	2.983	83½	1.289	47½
		43. Pilzno	1.512	01	1.503	56	8	45
		Do przeniesienia	156.117	64½	134.395	75	21.721	89½

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
I.	1	Z przeniesienia . .	156.117	64½	134.395	75	21.721	89½
		44. Podhajce	3.950	24½	2.886	76½	1.063	48
		45. Przemyśl	3.114	06½	2.549	30	564	76½
		46. Przemyślany	2.992	19½	2.981	57½	10	62
		47. Rawa	6.796	00½	5.859	29	936	71½
		48. Rohatyn	4.774	14	4.110	86	663	28
		49. Ropczyce	3.870	85	3.194	94	675	91
		50. Rudki	2.876	28½	2.621	20	255	08½
		51. Rzeszów	3.885	36½	3.877	08½	8	28
		52. Sambor	3.137	53	2.943	04	194	49
		53. Sanok	3.708	08½	3.202	83½	505	25
		54. Sącz nowy	4.277	69½	3.326	82	950	87½
		55. Skałat	3.949	30	3.489	35	459	95
		56. Śniatyn	3.103	80½	2.615	85½	487	95
		57. Sokal	3.232	62	2.398	61	834	01
		58. Stanisławów	3.365	72½	3.190	40½	175	32
		59. Staremiasto	2.267	88½	1.449	24½	818	64
		60. Stryj	2.776	16	2.287	90½	488	25½
		61. Tarnobrzeg	2.832	86½	2.603	57½	229	29
		62. Tarnopol	2.839	22	2.784	17	55	05
		63. Tarnów	2.361	63	2.192	15	169	48
		64. Tłumacz	3.910	06	3.892	69	17	37
		65. Trembowla	1.800	58	1.584	31	216	27
		66. Turka	2.852	74	2.667	44	185	30
		67. Wadowice	5.133	59½	4.473	64½	659	95
		68. Wieliczka	3.116	65	2.925	81	190	84
		69. Zaleszczyki	3.251	53	3.088	03	163	50
		70. Zbaraż	2.360	39	2.335	02	25	37
		71. Złoczów	5.352	81	4.779	12	573	69
		72. Żółkiew	3.128	73½	2.789	56	339	17½
		73. Żydaczów	2.456	38½	2.237	24½	219	14
		74. Żywiec	4.882	76	4.802	83	79	93
		Suma . .	264.475	55	230.536	42½	33.939	12½
		b) *Miasta.*						
		1. Bełz	285	04	285	—	—	04
		2. Biała	1.569	17	1.569	17	—	—
		3. Biecz	365	—	365	—	—	—
		4. Bochnia	984	09	734	58	249	51
		5. Brody	1.232	31	1.167	31	65	—
		6. Brzostek	207	50	207	40	—	10
		7. Brzozów	829	95	658	35	171	60
		8. Ciężkowice	107	89	107	88	—	01
		9. Dobczyce	76	60	59	30	17	30
		10. Dobromil	516	79½	436	14½	80	65
		Do przeniesienia . .	6.174	34½	5.590	13½	584	21

Dochody. Fundusz

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
I.	1	Z przeniesienia . .	6.174	34½	5.590	13½	584	21
		11. Drohobycz	1.914	52	1.753	78	160	74
		12. Gródek	995	36	985	34	10	02
		13. Jarosław	2.144	48½	1.365	84	778	64½
		14. Jaryczów nowy	258	75	232	50	26	25
		15. Jasło	457	50	435	—	22	50
		16. Jaworów	905	23	873	34	31	89
		17. Jordanów	169	87	164	45½	5	41½
		18. Kamionka strum.	610	49	528	48	82	01
		19. Kęty	370	—	370	—	—	—
		20. Kołomyja	1.599	03	1.519	03	80	—
		21. Krosno	267	30	267	30	—	—
		22. Lanckorona	41	03	41	03	—	—
		23. Lubaczów	491	25	431	25	60	—
		24. Mikołajów	149	92	149	92	—	—
		25. Mościska	530	00	501	55	28	45
		26. Myślenice	322	54½	245	62½	76	92
		27. Nowytarg	387	75	342	75	45	—
		28. Oświęcim	445	15	412	50	32	65
		29. Pilzno	165	—	150	—	15	—
		30. Podgórze	1.494	78	1.247	92	246	86
		31. Przemyśl	2.443	50	1 975	55	467	95
		32. Rzeszów	843	47	803	47	40	—
		33. Sambor	1.381	44	1.333	97	47	47
		34. Sanok	370	38	347	88	22	50
		35. Sącz nowy	1.560	38	976	97	583	41
		36. „ stary	296	65	274	15	22	50
		37. Sądowa Wisznia	218	18	180	68	37	50
		38. Skawina	30	—	30	—	—	—
		39. Śniatyn	872	28	761	99	110	29
		40. Sokal	636	83½	562	50	74	33½
		41. Stanisławów	4.013	92	2.874	74	1.139	18
		42. Starasól	232	58	127	50	105	08
		43. Staremiasto	640	—	180	—	460	—
		44. Stryj	1.050	61	662	57	388	04
		45. Tarnopol	2.449	50	2.356	09	93	41
		46. Tarnów	2.722	22	2 501	25	220	97
		47. Trembowla	431	50½	421	50½	10	—
		48. Wadowice	813	55	461	05	352	50
		49. Wieliczka	586	67	410	—	176	67
		50. Zator	165	13	165	—	—	13
		51. Złoczów	767	77	634	44	133	33
		52. Żółkiew	2.383	59	1.213	—	1.170	59
		Suma . .	44.804	46½	36.862	05	7.942	41½
		Dodawszy sumę powiatów	264.475	55	230.536	42½	33.939	12½
		Ogólna suma Rubryki I. .	309.280	01½	267.398	47½	41.881	54

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
II.	2	**Jednorazowe opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni.**						
		a) *Powiaty:*						
		1. Gródek	200	—	200	—	—	—
		2. Rzeszów	100	—	100	—	—	—
		Suma	300	—	300	—	—	—
		b) *Miasta:*						
		Ogólna suma Rubryki II.	300	—	300	—	—	—
III.	3	**Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych.**						
		a) *Powiaty:*						
		1. Biała	247	03	43	—	204	03
		2. Bóbrka	635	—	180	—	455	—
		3. Bochnia	30	—	30	—	—	—
		4. Bohorodczany	818	67	248	67	570	—
		5. Borszczów	2.082	02	71	—	2.011	02
		6. Brody	90	—	40	—	50	—
		7. Brzesko	170	—	60	—	110	—
		8. Brzeżany	594	50	111	92	482	58
		9. Brzozów	2	—	—	—	2	—
		10. Buczacz	80	—	5	—	75	—
		11. Chrzanów	—	—	—	—	—	—
		12. Cieszanów	392	00	42	82	349	18
		13. Czortków	1.127	44	63	85	1.063	59
		14. Dąbrowa	41	—	11	—	30	—
		15. Dobromil	124	80	69	80	55	—
		16. Dolina	365	—	—	—	365	—
		17. Drohobycz	45	—	35	—	10	—
		18. Gorlice	10	—	—	—	10	—
		19. Grybów	20	—	—	—	20	—
		20. Horodenka	2.350	26	191	89	2.158	37
		21. Husiatyn	239	33	54	33	185	—
		22. Jarosław	76	97	42	—	34	97
		23. Jasło	120	—	—	—	120	—
		24. Jaworów	50	—	—	—	50	—
		25. Kamionka strum.	820	—	25	—	795	—
		26. Kolbuszowa	5	—	—	—	5	—
		27. Kołomyja	180	—	54	60	125	40
		28. Kossów	1.395	—	20	—	1.375	—
		29. Kraków	10	—	10	—	—	—
		30. Krosno	110	—	81	30	28	70
		31. Lisko	882	70	62	70	820	—
		Do przeniesienia	13.113	72	1.553	88	11.559	84

Dochody. Fundusz

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
III.	3	Z przeniesienia .	13.113	72	1.553	88	11.559	84
		32. Lwów	70	—	—	—	70	—
		33. Łańcut	221	73	25	07	196	66
		34. Mielec	90	—	—	—	90	—
		35. Mościska	—	—	—	—	—	—
		36. Myślenice	158	96	158	96	—	—
		37. Nadwórna	602	89	142	44	460	45
		38. Nisko	206	75	156	75	50	—
		39. Nowytarg	60	—	40	—	20	—
		40 Podhajce	273	61	103	21	170	40
		41. Przemyśl	10	—	10	—	—	—
		42. Przemyślany	732	45	327	45	405	—
		43. Rawa	25	—	—	—	25	—
		44. Rohatyn	845	63	358	75	486	88
		45. Ropczyce	60	—	60	—	—	—
		46. Rudki	10	—	10	—	—	—
		47. Rzeszów	22	80	20	—	2	80
		48. Sambor	80	—	50	—	30	—
		49. Sanok	530	—	22	07	507	93
		50. Sącz nowy	195	—	80	—	115	—
		51. Skałat	595	—	80	—	515	—
		52. Śniatyn	1.335	83	150	62	1.185	21
		53. Sokal	2.203	27	56	07	2.147	20
		54. Stanisławów	120	—	115	—	5	—
		55. Staremiasto	305	—	50	—	255	—
		56. Stryj	1.217	32	94	40	1.122	92
		57. Tarnobrzeg	392	90	60	—	332	90
		58. Tarnopol	787	50	117	50	670	—
		59. Tarnów	651	95	110	—	541	95
		60. Tłumacz	125	—	75	—	50	—
		61. Trembowla	1.463	30	148	62	1.314	68
		62. Turka	265	—	80	—	185	—
		63. Wadowice	30	—	10	—	20	—
		64. Zaleszczyki	90	—	50	—	40	—
		65. Zbaraż	10	—	10	—	—	—
		66. Złoczów	1 186	81	169	52	1.017	29
		67. Żółkiew	160	—	5	—	155	—
		68. Żydaczów	1.414	—	317	25	1.096	75
		69. Żywiec	162	50	142	50	20	—
		Suma . .	29.823	92	4.960	06	24.863	86
		b) *Miasta:*						
		1. Bochnia	30	—	—	—	30	—
		2. Dobromil	40	—	20	—	20	—
		3. Gorlice	10	—	—	—	10	—
		4. Jasło	25	—	—	—	25	—
		5. Kamionka strum.	80	—	—	—	80	—
		6. Kołomyja	159	94	85	14	74	80
		Do przeniesienia . .	344	94	105	14	239	80

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
III.	3	Z przeniesienia . .	344	94	105	14	239	80
		7. Mościska	50	—	50	—	—	—
		8. Podgórze	20	—	20	—	—	—
		9. Przemyśl	150	—	—	—	150	—
		10. Sambor	40	—	—	—	40	—
		11. Sanok	60	—	4	90	55	10
		12. Śniatyn	50	—	25	—	25	—
		13. Sokal	50	—	—	—	50	—
		14. Stanisławów	20	—	—	—	20	—
		15. Stryj	100	—	—	—	100	—
		16. Tarnopol	325	—	—	—	325	—
		17. Tarnów	315	—	15	—	300	—
		18. Trembowla	125	—	10	—	115	—
		19. Złoczów	115	—	—	—	115	—
		Suma . .	1.764	94	230	04	1.534	90
		Dodawszy sumę powiatów	29.823	92	4.960	06	24.863	86
		Ogólna suma Rubryki III. .	31.588	86	5.190	10	26.398	76
IV.	4	**Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych.**						
		a) *Powiaty:*						
		1. Borszczów	5	65	5	65	—	—
		2. Brzeżany	—	30	—	30	—	—
		3. Buczacz	23	—	—	—	23	—
		4. Cieszanów	—	36	—	36	—	—
		5. Czortków	7	11	—	—	7	11
		6 Grybów	2	78	2	10	—	68
		7. Kamionka strum.	8	03	8	03	—	—
		8. Limanowa	7	74	—	—	7	74
		9. Łańcut	—	70	—	45	—	25
		10. Pilzno	—	70	—	70	—	—
		11. Rzeszów	—	52	—	52	—	—
		12. Sanok	—	60	—	60	—	—
		13. Tarnopol	—	42	—	42	—	—
		14. Żywiec	—	75	—	75	—	—
		Suma . .	58	66	19	88	38	78
		b) *Miasta:*						
		1. Kamionka strum.	2	22	2	22	—	—
		2. Przemyśl	1	40	1	40	—	—
		Suma . .	3	62	3	62	—	—
		Dodawszy sumę powiatów	58	66	19	88	38	78
		Ogólna suma Rubryki IV. .	62	28	23	50	38	78

Dochody. Fundusz

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
V.	5	**Odsetki zwłoki.**						
		a) *Powiaty:*						
		1. Biała	4	81	4	81	—	—
		2. Bóbrka	22	12	22	12	—	—
		3. Bochnia	60	70	60	70	—	—
		4. Bohorodczany	10	47½	10	47½	—	—
		5. Borszczów	45	46	45	46	—	—
		6. Brody	45	38	45	38	—	—
		7. Brzesko	20	46½	20	46½	—	—
		8. Brzeżany	43	87	43	87	—	—
		9. Brzozów	31	52	31	52	—	—
		10. Buczacz	59	94	59	94	—	—
		11. Chrzanów	37	02	37	02	—	—
		12. Cieszanów	19	97½	19	97½	—	—
		13. Czortków	15	48	15	48	—	—
		14. Dąbrowa	32	96½	32	96½	—	—
		15. Dobromil	21	56½	21	56½	—	—
		16. Dolina	61	39	61	39	—	—
		17. Drohobycz	72	39	72	39	—	—
		18. Gorlice	12	99	12	99	—	—
		19. Gródek	6	76½	6	76½	—	—
		20. Grybów	14	30	14	30	—	—
		21. Horodenka	19	52	19	52	—	—
		22. Husiatyn	91	89	91	89	—	—
		23. Jarosław	40	47	40	47	—	—
		24. Jasło	27	62½	27	62½	—	—
		25. Jaworów	9	29	9	29	—	—
		26. Kałusz	7	77	7	77	—	—
		27. Kamionka strum.	20	97½	20	97½	—	—
		28. Kolbuszowa	132	03½	132	03½	—	—
		29. Kołomyja	32	04	32	04	—	—
		30. Kossów	34	06	34	06	—	—
		31. Kraków	24	30	24	30	—	—
		32. Krosno	—	31	—	31	—	—
		33. Limanowa	25	63½	25	63½	—	—
		34. Lisko	12	99	12	99	—	—
		35. Lwów	73	96	73	96	—	—
		36. Łańcut	35	77	35	77	—	—
		37. Mielec	42	28	42	28	—	—
		38. Mościska	18	61	18	61	—	—
		39. Myślenice	2	19½	2	19½	—	—
		40. Nadwórna	29	15	29	15	—	—
		41. Nisko	16	77	16	77	—	—
		42. Nowytarg	142	95	142	95	—	—
		43. Pilzno	9	26	9	26	—	—
		Do przeniesienia	1.489	43½	1.489	43½	—	—

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
V.	5	Z przeniesienia . .	1.489	43½	1.489	43½	—	—
		44. Podhajce	55	68	55	68	—	—
		45. Przemyśl	18	51	18	51	—	—
		46. Przemyślany	13	96½	13	96½	—	—
		47. Rawa	40	62	40	62	—	—
		48. Rohatyn	81	25	81	25	—	—
		49. Ropczyce	95	73	95	73	—	—
		50. Rudki	35	86½	35	86½	—	—
		51. Rzeszów	16	49	16	49	—	—
		52. Sambor	36	46½	36	46½	—	—
		53. Sanok	24	49	24	49	—	—
		54. Sącz nowy	63	54	63	54	—	—
		55. Skałat	48	11	48	11	—	—
		56. Śniatyn	44	78½	44	78½	—	—
		57. Sokal	31	68½	31	68½	—	—
		58. Stanisławów	23	61	23	61	—	—
		59. Staremiasto	17	37	17	37	—	—
		60. Stryj	38	91½	38	91½	—	—
		61. Tarnobrzeg	6	13	6	13	—	—
		62. Tarnopol	24	57½	24	57½	—	—
		63. Tarnów	10	48	10	48	—	—
		64. Tłumacz	11	41	11	41	—	—
		65. Trembowla	13	67	13	67	—	—
		66. Turka	12	44	12	44	—	—
		67. Wadowice	4	78	4	78	—	—
		68. Wieliczka	32	85½	32	85½	—	—
		69. Zaleszczyki	20	50	20	50	—	—
		70. Zbaraż	11	66	11	66	—	—
		71. Złoczów	91	53	91	53	—	—
		72. Żółkiew	24	89	24	89	—	—
		73. Żydaczów	11	98½	11	98½	—	—
		74. Żywiec	1	86	1	86	—	—
		Suma . .	2.455	28	2.455	28	—	—
		b) *Miasta:*						
		1. Bełz	3	12	3	12	—	—
		2. Biała	—	66	—	66	—	—
		3. Biecz	—	19	—	19	—	—
		4. Bochnia	8	86	8	86	—	—
		5. Brody	10	13	10	13	—	—
		6. Brzostek	—	71	—	71	—	—
		7. Brzozów	20	19	20	19	—	—
		8. Ciężkowice	1	30	1	30	—	—
		9. Dobczyce	2	03	2	03	—	—
		10. Dobromil	2	81	2	81	—	—
		Do przeniesienia . .	50	—	50	—	—	—

Dochody. Fundusz

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
V.	5	Z przeniesienia . .	50	—	50	—	—	—
		11. Drohobycz	14	94	14	94	—	—
		12. Gródek	17	34	17	34	—	—
		13. Jarosław	8	27½	8	27½	—	—
		14. Jaryczów nowy	1	84	1	84	—	—
		15. Jasło	1	73	1	73	—	—
		16. Jaworów	2	59	2	59	—	—
		17. Jordanów	—	26	—	26	—	—
		18. Kamionka strum.	4	12½	4	12½	—	—
		19. Kęty	—	37	—	37	—	—
		20. Kołomyja	14	—	14	—	—	—
		21. Lubaczów	1	76	1	76	—	—
		22. Mikołajów	—	67	—	67	—	—
		23. Mościska	3	37	3	37	—	—
		24. Myślenice	—	06	—	06	—	—
		25. Nowy targ	19	32	19	32	—	—
		26. Oświęcim	2	47	2	47	—	—
		27. Pilzno	2	99	2	99	—	—
		28. Podgórze	8	30½	8	30½	—	—
		29. Przemyśl	10	98	10	98	—	—
		30. Rzeszów	2	94	2	94	—	—
		31. Sambor	13	82	13	82	—	—
		32. Sanok	—	61	—	61	—	—
		33. Sącz nowy	15	75	15	75	—	—
		34. „ stary	6	13	6	13	—	—
		35. Sądowa wisznia	1	28	1	28	—	—
		36. Skawina	—	29	—	29	—	—
		37. Śniatyn	6	32	6	32	—	—
		38. Sokal	3	82	3	82	—	—
		39. Stanisławów	23	63	23	63	—	—
		40. Starasól	1	43	1	43	—	—
		41. Staremiasto	1	78	1	78	—	—
		42. Stryj	11	88	11	88	—	—
		43. Tarnopol	15	29½	15	29½	—	—
		44. Tarnów	15	59	15	59	—	—
		45. Trembowla	3	23	3	23	—	—
		46. Wadowice	—	33	—	33	—	—
		47. Wieliczka	6	08	6	08	—	—
		48. Zator	1	02	1	02	—	—
		49. Złoczów	3	71	3	71	—	—
		50. Żółkiew	7	89	7	89	—	—
		Suma . .	308	22	308	22	—	—
		Dodawszy sumę powiatów.	2.455	28	2.455	28	—	—
		Ogólna suma Rubryki V. .	2.763	50	2.763	50	—	—

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
VI.	6	**Odsetki od kapitałów lokowanych.**						
		a) Odsetki od listów zastawnych galic. Towarzystwa kred. ziemskiego 5%	69.267	21	69.267	21	—	—
		dtto 4%	2.428	—	2.428	—	—	—
		b) Odsetki od listów hipotecznych gal. Banku hyp. 6%	11.934	--	11.934	--	—	—
		dtto 5%	2.285	—	2.285	—	—	—
		c) Odsetki od 6% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873.	1.206	50	1.206	50	—	—
		dtto od 4½% oblig. poż. z r. 1883.	225	51	225	51	—	—
		d) Odsetki od sum funduszowi krajowemu chwilowo pożyczonych 5%	272	56	272	56	—	—
		Suma rubryki VI.	87.618	78	87.618	78	—	—
VII.	7	**Rozmaite dochody.**						
		a) Powiaty.						
		a) Mylnie zarachowane pobory przez c. k. kasy rządowe	7	38	7	38	—	—
		b) Rozmaite nieprzewidziane	6	24	6	24	—	—
		Suma	13	62	13	62	—	—
		b) Miasta.						
		Tarnów	—	10	—	10	—	—
		Suma	—	10	—	10	—	—
		Dodawszy sumę powiatów	13	62	13	62	—	—
		Ogólna suma rubr VII.	13	72	13	72	—	—
	—	**Zwroty.**						
		a) Zaliczka na płacę urzędnika.	—	—	—	—	—	—
		b) Rozmaite nieprzewidziane	183	09	—	—	183	09
		c) Koszta podróży funkcyonaryuszy miejscowych	562	83½	—	—	562	83½
		d) Zaliczki komisyom na koszta administr.	3.899	49	1 336	24	2.563	25
		Suma zwrotów	4.645	41½	1.336	24	3.309	17½
	8	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		a) Zakupno listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemsk. 5% okresowych	307.200	—	307.200	—	—	—
		b) Zakupno 4½% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1883.	113.000	—	113.000	—	—	—
		Do przeniesienia	420.200	—	420.200	—	—	—

Dochody. Fundusz

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
VII.		Z przeniesienia .	420.200	—	420.200	—	—	—
	8	Gotówka uzyskana za wylosowane i sprzedane efekta:						
		a) wylosowane listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziemsk. 5%	100	—	100	—	—	—
		b) wylosowane listy hypoteczne gal. banku hypotecznego 6%	25.500	—	25.500	—	—	—
		c) sprzedane obligacye pożyczki kraj. z r. 1873	38.671	50	38.671	50	—	—
		Suma kupna i sprzedaży efektów . .	484.471	50	484.471	50	—	—
	9	**Winkulacya efektów.**	—	—	—	—	—	—
	10	**Efekta z zastawu odebrane.**						
		Na rzecz funduszu krajowego zastawione efekta:						
		a) z c. k. kasy funduszów indemnizac.:						
		listy zast. gal. Tow. kred. ziemsk. 5% .	144.400	—	144.400	—	—	—
		„ „ „ „ „ „ 4% .	1.200	—	1.200	—	—	—
		„ hypotecz. gal. banku hypotecz. 6% .	176.000	—	176.000	—	—	—
		„ „ „ „ „ 5% .	700	—	700	—	—	—
		b) z gal. kasy oszczędności:						
		listy zast. gal. Tow. kred. ziemsk. . .	155.000	—	155.000	—	—	—
		c) z filii c. k. uprz. banku austro-węg.:						
		listy zast. gal. Tow. kred. ziemsk. . .	273.000	—	273.000	—	—	—
		Suma z zastawu odebranych efektów .	750.300	—	750.300	—	—	—
	11	**Wymiana efektów.**						
		a) listy zast. gal. Tow. kred. ziemsk. . .	30.000	—	30.000	—	—	—
		b) obligacye pożyczki kraj. z r. 1883. . .	10.000	—	10.000	—	—	—
		Suma z wymiany odebranych efektów .	40.000	—	40 000	—	—	—
	12	**Pożyczki oprocentowane.**						
		Fundusz krajowy zwrócił dane mu chwilowo na 5% rachunek bieżący	50.875	48½	50.875	48½	—	—
	13	**Przeniesienie kapitałów należących specyalnym funduszom miast.**						
		Według obrachunku LW. 5.500/84. 50 miastom	238.658	26	238.658	26	—	—

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
		Wydatki.						
I.		**Koszta administracyjne.**						
		Płace urzędników i dyurnistów rachunkowych Wydziału krajowego:						
	1	Adjunkt, płaca . . . 1.200 zł. — ct.						
		dodatek aktywalny . 240 „ — „						
		„ pięcioletni od 18. Grudnia 1883. . 5 „ 42 „						
		Razem . 1.445 zł. 42 ct.						
		po strąceniu zaliczki z p. r. 135 „ — „	1.310	42	1.310	42	—	-
	2	Dyurniści:						
		a) stali . . . 5.963 zł. 20 ct.						
		b) chwilowi . . 319 „ 20 „						
		6.282 zł. 40 ct.						
		po strąceniu zwrotu . . 48 „ — „	6.234	40	6.234	40	—	—
		Suma rubryki I. .	7.544	82	7.544	82	—	—
II.	3	**Potrzeby kancelaryjne.**						
		a) Papier na druki	197	58	197	58	—	—
		b) Druk ksiąg i wzorów	202	92	202	92	—	—
		c) Oprawa ksiąg	48	20	42	—	6	20
		d) Stemple	—	50	—	50	—	—
		e) Potrzeby inne	25	20	25	20	—	—
		Suma rubryki II. .	474	40	468	20	6	20
III.		**Remuneracye.**						
	4	Urzędników i dyurnistów Wydziału krajowego .	60	—	60	—	—	—
	5	Sekwestratorów podatkowych	40	—	40	—	—	—
		Suma rubryki III. .	100	—	100	—	—	—
IV.	6	**Rozmaite nieprzewidziane.**						
		Wydatki administracyjne	169	69½	135	87½	33	82
		Suma rubryki IV. .	169	69½	135	87½	33	82
V.		**Koszta komisyi krajowej i komisyj miejscowych.**						
	7	Wynagrodzenie pisarzy	1.332	19	1.332	19	—	—
	8	Potrzeby kancelaryjne	143	41	143	41	—	—
	9	Koszta podróży funkcyonaryuszy . . .	1.377	20	1.355	65	21	55
	10	Remuneracye przewodniczącym komisyj . .	310	—	310	—	—	—
	11	Ryczałty na potrzeby komisyj:						
		a) bez obowiązku składania rachunku .	—	—	—	—	—	—
		b) z obowiązkiem „ „ . .	—	—	—	-	—	—
	12	Zaliczki na koszta administracyjne . . .	—	—	—	—	—	—
	13	Rozmaite inne wydatki komisyj. . . .	327	67	267	67	60	—
		Suma rubryki V. .	3.490	47	3.408	92	81	55

Wydatki. Fundusz propinacyjny.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. ct.
—	—	**Zwroty nadpłat.**						
		1. Opłaty szynkarskie	404	54½	—	—	404	54½
		2. Konfiskaty	—	76	—	—	—	76
		3. Odsetki zwłoki	9	43	—	—	9	43
		4. Rozmaite dochody	3.457	67	3.457	67	—	—
		Suma zwrotów .	3.872	40½	3.457	67	414	73½
	14	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		1. Gotówka wydana na zakupno efektów:						
		a) gal. Tow. kred. ziem. we Lwowie listów zast. 5% im. wart. 307.200 zł. — ct. po kursie średnim . 99 „ 22⁷/₁₀ „	304.825	56	304.825	56	—	—
		b) 4½% oblig. poż.kr. z. 1883. po kursie . 90 „ 02 „	101.724	10	101.724	10	—	—
		2. Spieniężono wylosowane efekta:						
		a) list zastawny gal. Tow. kred. ziem. 5%	100	—	100	—	—	—
		b) listy hypoteczne gal. banku hyp. 6% .	25.500	—	25.500	—	—	—
		3. Sprzedano: obligacye poż. kraj. z r. 1873. fund. poż. kraj. z r. 1883. po 101 zł. 50 ct .	38.100	—	38.100	—	—	—
		Suma kupna i sprzedaży efektów .	470.249	66	470.249	66	—	—
	15	**Efekta do winkulacyi dane.**	—	—	—	—	—	—
	16	**Zastaw efektów.**						
		Na rzecz funduszu kraj. zastawiono chwilowo:						
		a) w gal. kasie oszczędności 5% listy zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	155.000	—	155.000	—	—	—
		b) w c. k. kasie funduszów indemnizacyjnych za wylosowane listy hipot. banku hipot., listy zast. Tow. kredyt. ziem. 5%	22.300	—	22.300	—	—	—
		c) w filii uprzyw. banku austro-węgierskiego listy zast. gal. Tow. kred. ziemsk. 5% .	273.000	—	273.000	—	—	—
		Suma efektów zastawionych .	450.300	—	450 300	—	—	—
	17	**Wymiana efektów.**						
		Wymieniono: 5% listy zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	30.000	—	30.000	—	—	—
		4½% obligacye poż. kraj. z. r. 1883.	10 000	—	10.000	—	—	—
		Suma efektów wymienionych .	40.000	—	40.000	—	—	—
	18	**Pożyczki oprocentowane.**						
		Funduszowi krajowemu pożyczono chwilowo na 5% rachunek bieżący	50.875	48½	50.875	48½	—	—
	19	**Przeniesienie kapitałów należących do specyalnych funduszów miast.**						
		Według obrachunku do LW. 5.500/1884. oddano z funduszu ogólnego 50 miastom w listach zastawnych galic. Tow. kred. ziemsk. 5%	236.000	—	236.000	—	—	—
		i gotówkę lokowaną w banku krajowym .	2.658	26	2.658	26	—	—
		Suma kapitałów przeniesionych	238.658	26	238.658	26	—	—

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. 14.774/1885.
Alegat D. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1883.

Lit. D.

SUMARYCZNE ZESTAWIENIE

OBROTU BRUTTO

WSZYSTKICH FUNDUSZÓW KRAJOWYCH

W MAJĄTKU OBROTOWYM i ZARODOWYM

za rok

1883.

a) Rachunek majątku obrotowego . . . . . str. 378—381
b) „ „ zarodowego . . . . . „ 382—387
c) „ depozytów . . . . . „ 388—389
d) Zestawienie ogólnego stanu majątku z końce[illegible] roku 1883. . . „ 390—391
e) Wykaz zapasów kasowych . . . . . „ 392—393
f) Poszczególnienie papierów wartościowych wed[illegible] rodzaju . „ 394—395
g) Wykaz dóbr i realności . . . . . „ 396.

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1883. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1883. gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	Razem gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.
	Fundusze dotowane ze środków kraju.														
I.	*a*) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	—	—	—	—	—	—	5,066.016	97½	73.600	—	5,066.016	97½	73.600	—
	b) Szkoły krajowe rolnicze w Dublanach	—	—	—	—	—	—	59.668	51	—	—	59.668	51	—	—
	c) Folwark w Dublanach	—	—	—	—	—	—	36.877	57	11.600	—	36.877	57	11.600	—
	d) Kurs gorzelnictwa w Dublanach	—	—	—	—	—	—	2.466	59	—	—	2.466	59	—	—
	e) Krajowa szkoła rolnicza i ogrodnicza, oraz folwark w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	86.689	43½	—	—	86.689	43½	—	—
II.	Fundusz szkolny krajowy	—	—	—	—	—	—	537.191	36	—	—	537.191	36	—	—
	Krajowy szpital powsz. we Lwowie:														
III.	Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	470.944	30½	—	—	470.944	30½	—	—
IV.	„ położnic	—	—	—	—	—	—	30.563	73	—	—	30.563	73	—	—
V.	Fundusz podrzutków we Lwowie . .	—	—	—	—	—	—	1.434	77	—	—	1.434	77	—	—
VI.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	—	—	—	—	393.188	10½	—	—	393.188	10½	—	—
	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie:														
VII.	Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	181.596	78½	—	—	181.596	78½	—	—
VIII.	„ położnic	—	—	—	—	—	—	80.143	38	—	—	80.143	38	—	—
IX.	„ syfilitycznych . . .	—	—	—	—	—	—	43.747	76½	—	—	43.747	76½	—	—
X.	„ obłąkanych	—	—	—	—	—	—	27.525	02	—	—	27.525	02	—	—
XI.	Fundusz policyi krajowej	—	—	—	—	—	—	6.417	18	—	—	6.417	18	—	—
	Suma funduszów dotowanych	—	—	—	—	—	—	7,024.471	48	85.200	—	7,024.471	48	85.200	—
	Fundusze samoistne (niedotowane), budżetem objęte i dotowane, dla których osobno budżet nie został uchwalony:														
XII.	Fundusz domestykalny	2.987	62	—	—	—	—	4.471	86	—	—	7.459	48	—	—
XIII.	„ kultury krajowej	—	—	—	—	—	—	4.190	74½	—	—	4.190	74½	—	—
XIV.	„ stanowy sierociński . . .	367	44½	—	—	—	—	2.039	99	—	—	2.407	43½	—	—
XV.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	942	25	5.236	01	—	—	1.642	79	400	—	2.585	04	5.636	01
XVI.	„ pożyczki krajowej z r. 1873.	165.563	10½	154.800	—	—	—	124.856	81½	616.900	—	290.419	92	771.700	—
XVII.	„ budowy gmachu sejmowego .	—	—	—	—	—	—	15.368	32	—	—	15.368	32	—	—
XVIII.	„ podrzutków w Krakowie . .	—	—	—	—	—	—	1.658	52	—	—	1.658	52	—	—
XIX.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—	—	32.211	24	—	—	32.211	24	—	—
XX.	„ pożyczki kraj. z r. 1883 . .	—	—	—	—	—	—	9,441.228	39½	9,282.794	—	9,441.228	39½	9,282.794	—
	Suma funduszów samoistnych budżetem objętych	169.860	42	160.036	01	—	—	9,627.668	67½	9,900.094	—	9,797.529	09½	10,060.130	01
XXI.	Fundusz propinacyjny	—	—	1,304.400	—	—	—	486.985	85	1449.158	26	486.985	85	2,753.558	26

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1883.				Stan z końcem roku 1883.											
				w kasie				należytości						czysty stan	
								czynne							
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny	bierny
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł. ct.	zł. ct.
4,926.016	97½	73.600	—	140.000	—	—	—	—	—	1,416.520	35	1,752.746	97½	— —	196.226 62½
59.668	51	—	—	—	—	—	—	—	—	371	50	1.360	92	— —	989 42
36.877	57	11.600	—	—	—	—	—	—	—	2.241	13½	59.559	66½	— —	57.318 53
2.466	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —
86.689	43½	—	—	—	—	—	—	—	—	151	69½	6.784	43½	— —	6.632 74
537.191	36	—	—	—	—	—	—	—	—	165.647	21½	4.028	11½	161.619 10	— —
470.944	30½	—	—	—	—	—	—	—	—	335.678	21	458	41	335.219 80	— —
30.563	73	—	—	—	—	—	—	—	—	2.848	60	42	97	2.805 63	— —
1.434	77	—	—	—	—	—	—	—	—	442	46	125	76	316 70	— —
393.188	10½	—	—	—	—	—	—	—	—	43.238	19	97	95	43.140 24	— —
181.596	78½	—	—	—	—	—	—	—	—	79.230	43½	—	—	79.230 43½	— —
80.143	38	—	—	—	—	—	—	—	—	21.395	63½	—	—	21.395 63½	— —
43.747	76½	—	—	—	—	—	—	—	—	34.222	93	—	—	34.222 93	— —
27.525	02	—	—	—	—	—	—	—	—	14.086	66	—	—	14.086 66	— —
6.417	18	—	—	—	—	—	—	—	—	4	32	—	—	4 32	— —
6,884.471	48	85.200	—	140.000	—	—	—	—	—	2,116.079	33½	1,825.205	20	692.041 45	261.167 31½
														430.874 13½	
4.187	62	—	—	3.271	86	—	—	—	—	—	—	—	—	3.271 86	— —
4.190	74½	—	—	—	—	—	—	—	—	3.739	23½	—	—	3.739 23½	— —
1.911	05	—	—	496	38½	—	—	—	—	—	—	—	—	496 38½	— —
2.199	97	400	—	385	07	5.236	01	—	—	—	—	—	—	5.621 08	— —
230.983	14	771.700	—	59.436	78	—	—	—	—	498.322	97	705.690	—	— —	147.930 25
15.368	32	—	—	—	—	—	—	—	—	7.156	02	—	—	7.156 02	— —
1.658	52	—	—	—	—	—	—	—	—	45	84	—	—	45 84	— —
32.211	24	—	—	—	—	—	—	26.211	24	4.000	—	—	—	30.211 24	— —
9,174.348	56½	9,040.994	—	266.879	83	241.800	—	—	—	274.184	46	3,908.889	86½	— —	3,126.025 57½
9,467.059	17	9,813.094	—	330.469	92½	247.036	01	26.211	24	787.448	52½	4,614.579	86½	50.541 66	3,273.955 82½
															3,223.414 16½
482.393	44	790.000	—	4.592	41	1,963.558	26	—	—	71.628	25½	536	30½	2,039.242 62	— —

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1883. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1883. gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	Razem gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.
	Fundusze samoistne (niedotowane) budżetem nieobjęte.														
I.	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki	—	—	—	—	—	—	640	33	—	—	640	33	—	—
II.	Fundusze stypendyjne	23.744	76	—	—	—	—	142.229	65	—	—	165.974	41	—	—
III.	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	18.740	03½	—	—	18.740	03½	—	—
IV.	Fundusz galic. inwalidów wojskowych	90	00½	—	—	—	—	1.459	87	—	—	1.549	87½	—	—
V.	Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych	38	93½	—	—	—	—	117	02	—	—	155	95½	—	—
VI.	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	30	85	—	—	—	—	97	06	—	—	127	91	—	—
VII.	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	1.409	61½	—	—	2.565	72	24.636	47	—	—	26.046	08½	—	—
VIII.	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	482	52	2.384	16	—	—	1.572	13	1.054	65	2.054	65	3.438	81
IX.	„ „ z roku 1868.	—	—	—	—	—	—	936	49	—	—	936	49	—	—
X.	„ „ pozostałej z r. 1866.	58.618	22	—	—	—	—	31.855	99½	—	—	90.474	21½	—	—
XI.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XII.	Depozyta gminne serwitutowe	17.357	82½	488.150	—	—	—	52.074	58	46.867	47	69.432	40½	535.017	47
XIII.	Fundusz Pelagii Russanowskiej	327	94	—	—	—	—	7.105	57	3.216	50	7.433	51	3.216	50
XIV.	„ szkół ludowych z r. 1872.	2.259	64	—	—	—	—	6.629	37	—	—	8.889	01	—	—
XV.	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	—	01½	1.289	74	—	—	5.155	22	2.535	83	5.155	23½	3.825	57
XVI.	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVII.	„ Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVIII.	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	2	43½	—	—	—	—	392	86	—	—	395	29½	—	—
XIX.	„ pomnika ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	23.024	87	—	—	23.910	38	60.500	38	23.910	38	83.525	25
XX.	Fundacya Sandecka „Dom roboczy“	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXI.	„ Teresy hr. Weissenwolf dla obłąkanych wyzdrowieńców	—	00½	94	50	—	—	223	85	104	55	223	85½	199	05
XXII.	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce	—	02	955	94	—	—	1.959	90	955	94	1.959	92	1.911	88
XXIII.	„ Dr. Józefa Kazimierza Malinowskiego imienia Najjaśn. Pana	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXIV.	„ Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXV.	„ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy Stanisławowskiej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXVI.	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXVII.	„ Maryi Mochnackiej dla 4. ubogich ciemnych	—	—	—	—	—	—	220	—	—	—	220	—	—	—
XXVIII	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	—	—	1.381	71	—	—	2.786	55	1.381	80	2.786	55	2.763	51
XXIX.	Fundacya ś. p. Anny Helclowej na rzecz „Domu ubogich“ w Krakowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXX.	Fundusz „Macierzy polskiej“	1.036	09	3.087	97	—	—	11.689	10	2.506	—	12.725	19	5.593	97
XXXI.	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXXII.	„ budowy szkoły w Czernichowie	—	—	4.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.000	—
XXXIII	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXXIV	„ ku podniesieniu rybactwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	105.398	87½	524.368	89	2.565	72	334.432	43	119.123	12	439.831	30½	643.492	01
	Rekapitulacya.														
	Suma funduszów dotowanych	—	—	—	—	—	—	7,024.471	48	85.200	—	7,024.471	48	85.200	—
	„ „ samoistnych, budżetem objętych	169.860	42	160.036	01	—	—	9,627.668	67½	9,900.094	—	9,797.529	09½	10,060.130	01
	„ „ samoistnych, budżetem nieobjętych	105.398	87½	524.368	89	2.565	72	334.432	43	119.123	12	439.831	30½	643.492	01
	„ funduszu propinacyjnego	—	—	1,304.400	—	—	—	486.985	85	1,449.158	26	486.985	85	2,753.558	26
	Ogólna suma majątku obrotowego	275.259	29½	1,988.804	90	2.565	72	17,473.558	43½	11,553.575	38	17,748.817	73	13,542.380	28

ątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1883.				Stan z końcem roku 1883.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
								w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
gotówka		efekta		gotówka		efekta		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
640	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
135.532	79	—	—	30.441	62	—	—	—	—	14.966	36	11.806	98½	33.600	99½	—	—
18.740	03½	—	—	—	—	—	—	—	—	16.522	71	25	97	16.496	74	—	—
1.481	37	—	—	68	50½	—	—	—	—	—	—	50	—	18	50½	—	—
150	55	—	—	5	40½	—	—	—	—	—	—	—	—	5	40½	—	—
80	85	—	—	47	06	—	—	—	—	—	—	—	—	47	06	—	—
24.689	72	—	—	1.356	36½	—	—	—	—	—	—	—	—	1.356	36½	—	—
2.054	65	373	97	—	—	3.064	84	—	—	1.318	02½	—	—	4.382	86½	—	—
936	49	—	—	—	—	—	—	—	—	917	53½	5.907	56½	—	—	4.990	03
23.000	—	—	—	67.474	21½	—	—	—	—	166.885	36	20	—	234.339	57½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50.589	63	54.952	41	18.842	77½	480.065	06	—	—	2.624	50	—	—	501.532	33½	—	—
7.201	78½	3.216	50	231	72½	—	—	—	—	—	—	—	—	231	72½	—	—
6.489	01	—	—	2.400	—	—	—	—	—	—	—	6.654	—	—	—	4.254	—
5.155	22	2.551	31	—	01½	1.274	26	—	—	—	—	—	—	1.274	27½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
370	43	—	—	24	86½	—	—	—	—	—	—	—	—	24	86½	—	—
23.910	38	57.034	87	—	—	26.490	38	—	—	—	—	—	—	26.490	38	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
223	85	151	20	—	00½	47	85	—	—	—	—	47	25	—	60½	—	—
1.959	91	955	94	—	01	955	94	—	—	—	—	—	—	955	95	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100	—	—	—	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	—	—	—
2.786	55	1.384	06	—	—	1.379	45	—	—	—	—	—	—	1.379	45	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11.000	72½	5.593	97	1.724	46½	—	—	—	—	—	—	—	—	1.724	46½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—	8.960	66½	—	—	4.960	66½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
317.094	27½	126.214	23	122.737	03	517.277	78	—	—	203.234	49	33.472	43½	823.981	56	14.204	69½
														809.776	86½		
6,884.471	48	85.200	—	140.000	—	—	—	—	—	2,116.079	33½	1,825.205	20	430.874	13½	—	—
9,467.059	17	9,813.094	—	330.469	92½	247.036	01	26.211	24	787.448	52½	4,614.579	86½	—	—	3,223.414	16½
317.094	27½	126.214	23	122.737	03	517.277	78	—	—	203.234	49	33.472	43½	809.776	86½	—	—
482.393	44	790.000	—	4.592	41	1,963.558	26	—	—	71.628	25½	536	30½	2,039.242	62	—	—
17,151.018	36½	10,814.508	23	597.799	36½	2,727.872	05	26.211	24	3,178.390	60½	6,473.793	80½	3,279.893	62	3,223.414	16½
														56.479	45½		

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1883.										Dochody w ciągu roku 1883.								Ra	
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																			
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Fundusze dotowane ze środków kraju.																						
1	*A.* Fundusz kraj. w ściślejszem znaczeniu . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a) Gmach sejmowy . .	—	—	—	—	1,304.162	78	—	—	—	—	—	—	—	—	13.991	86	—	—	—	—	—	—
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	—	—	39.848	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach .	—	—	—	—	69.520	½ 74	—	—	—	—	—	—	—	—	5.073	51	—	—	—	—	—	—
	d) Zakład w Czernichowie	—	—	—	—	122.891	37	—	—	—	—	—	—	—	—	14.097	18	—	—	—	—	—	—
	e) Szpital św. Łazarza w Krakowie . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	381.761	½ 30	—	—	—	—	—	—
	B. Szkoła ogrodnicza w Czernichowie . . .	—	½ 00	338	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	½ 00	338	62
2	Fundusz szkolny krajowy	—	—	304.383	51	55.411	½ 94	19.204	91	—	—	245.540	½ 35	433.004	19	—	—	—	—	245.540	½ 35	737.387	70
	Kraj. szpital powszechny we Lwowie:																						
3	Oddział chorych . . .	2	40	907	43	219.603	56	—	—	—	—	19	17	—	—	—	—	—	—	21	57	907	43
4	„ położnic . .	12	50	639	75	15.747	½ 78	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	37	50	639	75
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	—	—	1,114.857	½ 65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie:																						
7	Oddział chorych . . .	125	89	19.106	73	760.737	½ 53	24.469	63	—	—	10.153	½ 32	16.242	37	—	—	309181	04	10.279	½ 21	35.349	10
8	„ położnic . .	32	67	2.456	53	82.966	34	—	—	—	—	175	01	308	64	—	—	—	—	207	68	2.765	17
9	„ syfilitycznych .	—	—	3.928	33	5.699	19	—	—	—	—	2	20	2	20	—	—	—	—	2	20	3.930	53
10	„ obłąkanych .	—	—	—	—	4.603	01	3.008	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Fundusz policyi krajowej	56.444	09	39.607	14	—	—	27	25	—	—	29.967	12	48.101	25	—	—	—	—	86.411	21	87.708	39
	Suma funduszów dotowanych . .	56.617	½ 55	371.368	04	3,796.050	½ 27	46.710	51	—	—	285.882	18	497.658	65	414.923	½ 85	309181	04	342.499	½ 73	869.026	69
	Fundusze samoistne (niedotowane), budżetem objęte.																						
12	Fundusz domestykalny. .	—	—	42 619	29	—	—	—	—	—	—	7.936	83	15.667	33	—	—	—	—	7.936	83	58.286	62
13	„ kultury krajowej .	40.291	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40.291	48	—	—
14	„ stanowy sierociński	—	—	35.350	—	—	—	—	—	—	—	18.760	12	38.343	45	—	—	—	—	18.760	12	73.693	45
15	„ Aleksandra hr. Stadnickiego . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	„ pożyczki krajowej z roku 1873 . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	„ budowy gmachu sejmowego . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	„ podrzutków w Krakowie.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	955	36	278	47	—	—	—	—	955	36	278	47
19	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	„ pożyczki krajowej z roku 1883. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	40.291	48	77.969	29	—	—	—	—	—	—	27.652	31	54.289	25	—	—	—	—	67.943	79	132.258	54
21	Fundusz propinacyjny .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

jątku zarodowego.

Z e m				Wydatki w ciągu roku 1883.						S t a n z k o ń c e m r o k u 1883.															
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości						czysty stan			
												gotówka		efekta						czynne				bierne		czynny		bierny	
																				w bankach		inne							
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,318.154	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,318.154	64	—	—	—	—	—	—	—	—	1,318.154	64	—	—
39.848	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39.848	36	—	—	—	—	—	—	—	—	39.848	36	—	—
74.594	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74.594	25	—	—	—	—	—	—	—	—	74.594	25	—	—
136.988	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	136.988	55	—	—	—	—	—	—	—	—	136.988	55	—	—
381.761	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	381.761	30	—	—	—	—	—	—	—	—	381.761	30	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	00	338	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	338	62	—	—
55.411	94	19.204	91	245.540	35	452.877	81	—	—	—	—	—	—	284509	89	55.411	94	19.204	91	—	—	3.714	88	18.242	92	344.598	70	—	—
219.603	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	57	907	43	219.603	56	—	—	—	—	—	—	—	—	220.532	56	—	—
15.747	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	50	639	75	15.747	78	—	—	—	—	—	—	7.040	30	9.384	73	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,114.857	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,114.857	65	—	—	—	—	—	—	28.161	19	1,086.696	46	—	—
760.737	53	333650	67	9.056	71	8.623	80	346.787	46	4.949	71	1.222	50	26.725	30	413.950	07	328700	96	—	—	—	—	500	—	770.098	83	—	—
82.966	34	—	—	207	68	100	—	34.973	84	—	—	—	—	2.665	17	47.992	50	—	—	—	—	17.312	05	—	—	67.969	72	—	—
5.699	19	—	—	2	20	—	—	—	—	—	—	—	—	3.930	53	5.699	19	—	—	—	—	—	—	—	—	9.629	72	—	—
4.603	01	3.008	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.603	01	3.008	72	—	—	—	—	—	—	7.611	73	—	—
—	—	27	25	29.967	12	39.105	12	—	—	—	—	56.444	09	48.603	27	—	—	27	25	—	—	24.000	—	—	—	129.074	61	—	—
4,210.974	13	355891	55	284.774	07	500.706	73	381.761	30	4.949	71	57.725	66	368319	96	3,829.212	82	350941	84	—	—	45.026	93	53.944	41	4,597.282	81	—	—
—	—	—	—	7.936	83	9.500	—	—	—	—	—	—	—	48.786	62	—	—	—	—	—	—	37.870	56	—	—	86.657	18	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40.291	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40.291	48	—	—
—	—	—	—	18.760	12	36.941	27	—	—	—	—	—	—	36.752	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36.752	18	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	177	51	102	50	—	—	—	—	777	85	175	97	—	—	—	—	—	—	17.312	05	—	—	18.265	87	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	26.874	46	46.543	77	—	—	—	—	41.069	33	85.714	77	—	—	—	—	—	—	55.182	61	—	—	181.966	71	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1883.										Dochody w ciągu roku 1883.								Re-			
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Fundusze samoistne (nie-dotowane), budżetem nieobjęte.																						
1	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki . . .	—	00½	14.605	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	00½	14.605	43
2	Fundusze stypendyjne .	2.262	11½	1,971.321	80	149.521	18	92.170	65½	—	—	932,989	76	2,257.419	16	—	—	—	—	935.251	87½	4,228.740	96
3	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych .	—	—	35.056	93	—	—	—	—	—	—	521	37	1.018	54	—	—	—	—	521	37	36.075	47
5	Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych .	—	—	2.415	96	—	—	—	—	—	—	139	82	138	93	—	—	—	—	139	82	2.554	89
6	Fundusz posagowy Jana i Józefiny Komarnickich	2	92	1.312	11	—	—	—	—	—	—	1.016	45	2.319	37	—	—	—	—	1.019	37	3.631	48
7	Zakład narodowy imienia Ossolińskich . . .	—	—	170.276	58	—	—	—	—	—	—	—	—	1.300	—	—	—	—	—	—	—	171.576	58
8	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Fundusz zapomogi z roku 1868.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Fundusz zapomogi z roku 1866.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	7.045	—	—	—	—	—	—	—	973	22	3.419	82	—	—	—	—	973	22	10.464	82
12	Depozyta gminne serwitutowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Fundusz Pelagii Russanowskiej	78	75	61.595	59	—	—	—	—	—	—	11.050	74½	27.652	06	—	—	—	—	11.129	49½	89.247	65
14	Fundusz szkół ludowych z r. 1872.	—	—	95.545	49	—	—	—	—	—	—	90.715	88	182.389	51	—	—	—	—	90.715	88	277.935	—
15	Fundusz Wincentego Łodzia Ponińskiego . .	—	—	53.448	02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53.448	02
16	Fundusz Franciszka Kochmana dla literatów polskich	479	51	21.497	31	—	—	—	—	—	—	1.121	09	2.708	78	—	—	—	—	1.600	60	24.206	09
17	Fundusz Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	—	00½	8.998	53	—	—	—	—	—	—	725	01	1.427	47	—	—	—	—	725	01½	10.426	—
18	Fundusz Maryi Jędrzejowiczowej	1	46	6.720	95	—	—	—	—	—	—	3.466	98	7.348	44	—	—	—	—	3.468	44	14.069	39
19	Fundusz budowy pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Fundacya Sandecka „Dom roboczy“	82	66	14.906	08	—	—	—	—	—	—	12.296	97	25.790	41	—	—	—	—	12.379	63	40.696	49
21	Fundacya Teresy hr. Weissenwolfowej dla obłąkanych wyzdrowieńców .	—	—	1.500	02	—	—	—	—	—	—	50	50	150	—	—	—	—	—	50	50	1.650	02
22	Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce	—	00½	20.721	30	—	—	—	—	—	—	200	79½	200	80	—	—	—	—	200	80	20.922	10
23	Fundacya Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego im. Najjaśn. Pana . .	—	—	100.000	—	—	—	—	—	—	—	36	09	10.333	29	—	—	—	—	36	09	110.333	29
	Do przeniesienia	2.907	43	2,586.967	10	149.521	18	92.170	65½	—	—	1,055.304	68	2.523.616	58	—	—	—	—	1,058.212	11	5,110.583	68

jątku zarodowego.

zem				Wydatki w ciągu roku 1883.								Stan z końcem roku 1883.															
wartość dóbr i realności		kapitały hipoteko. wane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości						czysty stan			
												gotówka		efekta						czynne				bierne		czysty		bierny	
																				w bankach		inne							
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	00½	14.605	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.605	43½	—	—
149.521	18	92.170	65½	934.949	43	2,103.239	31	—	—	—	—	302	44½	2,125.501	65	149.521	18	92.170	65½	—	—	211.201	49½	—	—	2,578.697	42½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	521	37	1.000	—	—	—	—	—	—	—	35.075	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35.075	47	—	—
—	—	—	—	139	82	94	77	—	—	—	—	—	—	2 460	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.460	12	—	—
—	—	—	—	1.019	37	2.200	—	—	—	—	—	—	—	1.431	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.431	48	—	—
—	—	—	—	—	—	1.300	—	—	—	—	—	—	—	170.276	58	—	—	—	—	—	—	—	—	2.400	—	167.876	58	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	824	48	3.202	57	—	—	—	—	148	74	7.262	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.410	99	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	11.129	49½	27.216	21	—	—	—	—	—	—	62.031	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62.031	44	—	—
—	—	—	—	90.715	87½	179.125	78	—	—	—	—	—	00½	98.809	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98.809	22½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53.448	02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53.448	02	—	—
—	—	—	—	1.600	60	1.220	35	—	—	—	—	—	—	22.985	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22.985	74	—	—
—	—	—	—	725	01½	999	21	—	—	—	—	—	—	9.426	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.426	79	—	—
—	—	—	—	3.468	44	6.900	—	—	—	—	—	—	—	7.169	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.169	39	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	12.277	12½	23.920	54	—	—	—	—	102	50½	16.775	95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.878	45½	—	—
—	—	—	—	50	50	125	80	—	—	—	—	—	—	1.524	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.524	22	—	—
—	—	—	—	200	80	—	—	—	—	—	—	—	—	20.922	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.922	10	—	—
—	—	—	—	36	09	10.000	—	—	—	—	—	—	—	100.333	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.333	29	—	—
149.521	18	92.170	65½	1,057.658	41	2,360.544	54	—	—	—	—	553	70	2,750.039	14	149.521	18	92.170	65½	—	—	211.201	49½	2.400	—	3,201.086	17	—	—

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1883.										Dochody w ciągu roku 1883.								Ra-			
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																			
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	2.907	43	2,586.967	10	149.521	18	92.170	65½	—	—	1,055.304	68	2,523.616	58	—	—	—	—	1,058.212	11	5,110.583	68
24	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne	—	—	99.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.000	—	—	—	—	—	—	—	110.000	—
25	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy Stanisławowskiej .	75	—	3.001	15	—	—	—	—	—	—	151	09	—	—	—	—	—	—	226	09	3.001	15
26	Fundacya imienia Antoniego Schiffnera . . .	30	—	1.310	—	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—	—	—	—	—	90	—	1.370	—
27	Fundacya Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	107	50	4.323	59	—	—	—	—	—	—	—	—	207	76	—	—	—	—	107	50	4.531	35
28	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan . . .	—	—	32.968	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32.968	73
29	Fundusz ś. p. Anny Helclowej na rzecz „domu ubogich“	22.776	63	354.905	28	—	—	—	—	—	—	32.879	27	657.901	88	—	—	—	—	55.655	90	1,012.807	16
30	Fundusz „Macierzy polskiej“	—	—	27.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	27.100	
31	Fundusz Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców . .	—	—	100.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.000	—
32	Fundusz budowy szkoły w Czernichowie . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
33	Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	564	30	558	48	—	—	—	—	564	30	558	48
34	Fundusz ku podniesieniu rybactwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	89	8	05	—	—	—	—	13	89	8	05
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych.	25.896	56	3,209.575	85	149.521	18	92.170	65½	—	—	1,088.973	23	3,193.352	75	—	—	—	—	1,114.869	79	6.402.928	60

jątku zarodowego.

zem				Wydatki w ciągu roku 1883.								Stan z końcem roku 1883.													
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości				czysty stan	
												gotówka		efekta						czynne			bierne		bierny
																				w bankach		inne			
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
149.521	18	92.170	65½	1,057.658	41	2,360.544	54	—	—	—	—	553	70	2,750.039	14	149.521	18	92.170	65½	—		211.201	49½	2.400	—	3,201.086	17	—	—
—	—	—	—	—	—	11.000	—	—	—	—	—	—	—	99.000	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	99.000	—	—	—
—	—	—	—	151	09	1	15	—	—	—	—	75	—	3.000	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	3.075	—	—	—
—	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	30	—	1.370	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	1.400	—	—	—
—	—	—	—	107	50	100	—	—	—	—	—	—	—	4.431	35	—	—	—	—	—		—	—	—	—	4.431	35	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32.968	73	—	—	—	—	—		—	—	—	—	32.968	73	—	—
—	—	—	—	55.583	80	210.900	—	—	—	—	—	72	10	801.907	16	—	—	—	—	29.097		393.451	75½	—	—	1,224.528	01½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27.100	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	27.100	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.000	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	100.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	564	30	—	—	—	—	—	—	—	—	558	48	—	—	—	—	—		—	—	—	—	558	48	—	—
—	—	—	—	8	05	—	—	—	—	—	—	5	84	8	05	—	—	—	—	—		—	—	—	—	13	89	—	—
149.521	18	92.170	65½	1,114.133	15	2,582.545	69	—	—	—	—	736	64	3,820.382	91	149.521	18	92.170	65½	29.097		604.653	25	2.400	—	4,694.161	63½	—	—

Rekapitulacya

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1883.								Dochody w ciągu roku 1883.								Ra	
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w banach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Rekapitulacya.																						
	Suma funduszów dotowanych . . .	56.617	55½	371.368	04	3,796.050	27½	46.710	51	—	—	285.882	18	497.658	65	414 923	85½	309.181	04	342.499	73½	869.026	69
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	40.291	48	77.969	29	—	—	—	—	—	—	27 652	31	54.289	25	—	—	—	—	67.943	79	132.258	54
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	25.896	56	3.209.575	85	149.521	18	92.170	65½	—	—	1,088.973	23	3.193.352	75	—	—	—	—	1,114.869	79	6.402.928	60
	Suma majątku zarodowego . . .	122 805	59½	3,658 913	18	3,945.571	45½	138 881	16½	—	—	1 402.507	72	3,745.300	65	414.923	85½	309.181	04	1.525.313	31½	7,404.213	83
	Suma majątku obrotowego	275 259	29½	1 988.804	90	—	—	—	—	2.565	72	17.473.558	43½	11.553.575	38	—	—	—	—	17,748.817	73½	13,542.380	28
	Razem .	398 064	89	5.647.718	08	3,945.571	45½	138.881	16½	2 565	72	18,876.066	15½	15.298.876	03	414.923	85½	309.181	04	19,274.131	04½	20,946.594	11
	Depozyta.																						
1	Depozyta w ogólności	25.496	01	234.160	36	—	—	—	—	—	—	1,803.082	62½	844.333	38½	—	—	—	—	1,828.578	63½	1,078.493	74½
2	„ szpitala powszechnego we Lwowie	1.466	20½	14 012	50	—	—	—	—	—	—	8.732	36	10.661	54	—	—	—	—	10.198	56½	24.674	04
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	1.264	94½	7.199	47	—	—	—	—	—	—	3.374	09½	4 149	37	—	—	—	—	4.639	04	11.348	84
4	Depozyta szpitala św. Łazarza w Krakowie	578	17½	18.742	12	—	—	—	—	—	—	11.337	96	6.630	92	—	—	—	—	11.916	13½	25.423	04
5	Depozyta szkoły roinniczej w Dublanach	250	—	960	—	—	—	—	—	—	—	—	—	170	—	—	—	—	—	250	—	1.130	—
6	Depozyta folwarku w Dublanach . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—
7	Depozyta szkoły rolniczej w Czernichowie	284	47	500	—	—	—	—	—	—	—	519	90½	400	—	—	—	—	—	804	37½	900	—
	Suma depozytów	29.389	80½	275.574	05	—	—	—	—	—	—	1,827.046	94½	866.395	21½	—	—	—	—	1,856.436	75½	1,141 969	66
	Do tego suma funduszów krajowych	398.064	89	5 647 718	08	3,945 571	45½	138 881	16½	2.565	72	18.876 066	15½	15,298.876	03	414.923	85½	309.181	04	19,274.131	04½	20.946.594	11
	Ogółem .	427.454	69½	5,923.292	53	3,945.571	45½	138.881	16½	2.565	72	20,703.113	10½	16,165.271	24½	414.923	85½	309.181	04	21,130.567	79½	22,088.563	77

i depozyta.

zem				Wydatki w ciągu roku 1883.						Stan z końcem roku 1883.											
										w kasie				należytości						czysty stan	
														czynne				bierne			
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		inne				czynny		bierny	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
4,210.974	13	355.891	55	284.774	07	500.706	73	381.761	30	4.949	71	57.725	66	368.519	96	3,829.212	82	350.941	84	—	—	45.026	93	53.944	41	4,597.282	81	—	—
—	—		—	26.874	46	46.543	77	—	—	—	—	41.069	33	85.714	77	—	—	—	—	—	—	55.182	61	—	—	181.966	71	—	—
149.521	18	92.170	65	1,114.133	15	2,582.545	69	—	—	—	—	736	64	3.820.382	91	149.521	18	92.170	65	29.097	—	604.653	25	2.400	—	4,694.161	63	—	—
4,360.495	31	448.062	20	1,425.781	68	3,129.796	19	381.761	30	4.949	71	99.531	63	4,274.417	64	3,978.734	00	443.112	49	29.097	—	704.862	79	56.344	41	9,473.411	15	—	—
—	—	—	—	17.151.018	36	10,814.508	23	—	—	—	—	597.799	36	2.727.872	05	—	—	—	—	26.211	24	3,178.290	60	6.473.793	80	56.479	45	—	—
4,360.495	31	448.062	20	18,576.800	04	13 944.304	42	381.761	30	4.949	71	697.331	—	7.002.289	69	3,978.734	00	443.112	49	55.308	24	3,883.253	39	6 530.138	21	9.529.890	61	—	—
—	—	—	—	1,710.581	98	873.161	59	—	—	—	—	117.996	65	205.332	15	—	—	—	—	—	—	—	—	323.328	80	—	—	—	—
—	—	—	—	9.214	39	11.309	54	—	—	—	—	984	17	13.364	50	—	—	—	—	—	—	—	—	14.348	67	—	—	—	—
—	—	—	—	3,677	71	5.759	75	—	—	—	—	961	33	5.589	09	—	—	—	—	—	—	—	—	6.550	42	—	—	—	—
—	—	—	—	10.313	10	6.421	02	—	—	—	—	1.603	03	19.002	02	—	—	—	—	—	—	—	—	20.605	05	—	—	—	—
—	—	—	—	220	—	120	—	—	—	—	—	30	—	1.010	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.040	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—
—	—	—	—	429	49	—	—	—	—	—	—	374	88	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.274	88	—	—	—	—
—	—	—	—	1,734.436	67	896.771	90	—	—	—	—	122.000	07	245.197	76	—	—	—	—	—	—	—	—	367.197	83	—	—	—	—
4,360.495	31	448.062	20	18,576 800	04	13,944.304	42	381.761	30	4.949	71	697.331	—	7.002.289	69	3,978 734	00	443.112	49	55.308	24	3,883.253	39	6.530.138	21	9 529.890	61	—	—
4.360.495	31	448 062	20	20,311.236	72	14,841.076	32	381.761	30	4.949	71	819.331	07	7.247.487	45	3.978.734	00	443 112	49	55.308	24	3,883.253	39	6 897.336	05	9.529.890	6	—	—

Zestawienie

ogólnego stanu majątku obrotowego wraz z majątkiem zarodowym z końcem roku 1883.

(po wyłączeniu skryptów, kart dłużnych i t. p. efektów bez wartości).

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny				Razem			
		obrotowy		zarodowy		czynny		bierny	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	*a*) Fundusz krajowy w ścisłejszem znaczeniu . . (w majątku obrotowym stan bierny 196 226 zł. 62½ ct.; „ zarod. (gm. Sejm) st. czynny 1,318.154 „ 64 „)	—	—	1,121.928	01½	1,121.928	01½	—	—
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	39.848	36	39.848	36	—	—
	c) Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach . . . . . (w majątku obrot. stan bierny 58.307 zł. 95 ct.; „ zarod. „ czynny 74.594 „ 25½ „)		—	16 286	30½	16.286	30½	—	—
	d) Zakład w Czernichowie (w maj. obrot. stan bierny . 6.632 zł. 74 ct.; „ zarod. „ czynny . 137.327 „ 17½ „)	—	—	130.694	43½	130 694	43½	—	—
	e) Szpital św. Łazarza w Krakowie (część wartości nowego gmachu) . .	—	—	381.761	30½	381.761	30½	—	—
2	Fundusz szkolny krajowy	161.619	10	344 598	70½	506.217	80½	—	—
3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	335.219	80	220 532	56	555.752	36	—	—
4	„ „ „ „ „ „ położnic	2.805	63	9.384	73½	12.190	36½	—	—
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	316	70	—	—	316	70	—	—
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	43.140	24	1,086.696	46½	1,129.836	70½	—	—
7	Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych	79.230	43½	770.098	83	849.329	26½	—	—
8	„ „ „ „ „ „ położnic	21 395	63½	67.969	72	89.365	35½	—	—
9	„ „ „ „ „ „ syfilitycznych	34.222	93	9.629	72	43.852	65	—	—
10	„ „ „ „ „ „ obłąkanych	14.086	66	7.611	73	21.698	39	—	—
11	Fundusz policyi krajowej	4	32	129 074	61	129 078	93	—	—
12	„ domestykalny	3.271	86	86.657	18	89.929	04	—	—
13	„ kultury krajowej	3.739	23½	40.291	48	44.030	71½	—	—
14	„ stanowy sierociński	496	38½	36.752	18	37.248	56½	—	—
15	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	5.621	08	—	—	5.621	08	—	—
16	„ pożyczki krajowej z r. 1873.	—	—	—	—	—	—	147.930	25
17	„ budowy gmachu sejmowego	7.156	02	—	—	7.156	02	—	—
18	„ podrzutków w Krakowie	45	84	18.265	87	18.311	71	—	—
19	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	30.211	24	—	—	30.211	24	—	—
20	„ pożyczki krajowej z r. 1883.	—	—	—	—	—	—	3,126.025	57½
21	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	—	—	14.605	43½	14.605	43½	—	—
22	Fundusze stypendyjne	33.600	99½	2,578.697	42½	2,612.298	42	—	—
23	Administracya dóbr Winniki	16.496	74	—	—	16 496	74	—	—
24	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	18	50½	35.075	47	35.093	97½	—	—
25	„ niżankowicki „ „	5	40½	2.460	12	2.465	52½	—	—
26	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	47	06	1.431	48	1.478	54	—	—
27	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	1.356	36½	167.876	58	169.232	94½	—	—
28	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	4.382	86½	—	—	4.382	86½	—	—
29	„ „ z roku 1868.	—	—	—	—	—	—	4.990	03
30	„ „ pozostałej z roku 1866.	234.339	57½	—	—	234.339	57½	—	—
31	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	7.410	99	7.410	99	—	—
32	Depozyta gminne serwitutowe	501.532	33½	—	—	501.532	33½	—	—
33	Fundusz Pelagii Russanowskiej	231	72½	62.031	44	62.263	16½	—	—
34	„ szkół ludowych z roku 1872. (w majątku obrot. stan bierny . . 4.254 zł. — ct.; „ „ zarod. „ czynny . . 98 809 „ 22½ „)	—	—	94.555	22½	94.555	22½	—	—
35	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	1.274	27½	53.448	02	54.722	29½	—	—
36	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	—	—	22.985	74	22.985	74	—	—
37	„ „ „ „ dziewcząt służących	—	—	9.426	79	9.426	79	—	—
38	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	24	86½	7.169	39	7.194	25½	—	—
39	„ pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	26.490	38	—	—	26.490	38	—	—
40	Fundacya sandecka „Dom roboczy“	—	—	16.878	45½	16.878	45½	—	—
41	„ Teresy hr. Weissenwolfowej dla obłąkanych wyzdrowieńców . .	—	60½	1.524	22	1.524	82½	—	—
42	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan . . .	955	95	20.922	10	21.878	05	—	—
43	„ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego	—	—	100.333	29	100.333	29	—	—
44	„ Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne	—	—	99.000	—	99.000	—	—	—
45	„ „ „ „ dla bursy Stanisławowskiej . . .	—	—	3.075	—	3.075	—	—	—
46	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	—	1.400	—	1.400	—	—	—
47	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	120	—	4.431	35	4.551	35	—	—
48	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan . .	1.379	45	32.968	73	34.348	18	—	—
49	Fundacya ś. p. Anny Helclowej na rzecz „Domu ubogich“ . . .	—	—	1,224.528	01½	1.224.528	01½	—	—
50	Fundusz „Macierzy polskiej“	1.724	46½	27.100	—	28.824	46½	—	—
51	„ Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców . .	—	—	100.000	—	100.000	—	—	—
52	Fundusz budowy szkoły w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	4.960	66½
53	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	558	48	558	48	—	—
54	„ ku podniesieniu rybactwa	—	—	13	89	13	89	—	—
55	„ propinacyjny	2,039.242	62	—	—	2,039.242	62	—	—
	Suma . . .	3,605.807	29	9,207.989	84	12,813.797	13	3,283.906	52
						9,529.890	61		

Objaśnienie.

Oprócz wyżej wykazanego majątku utrzymuje się w ewidencyi pretensye niepewne (illiquida), to jest takie, co do których zachodzi wątpliwość, czy kiedykolwiek odebrane zostaną.

a) Przy funduszu szpitala św. Łazarza. — Oddział chorych 140.495 złp. 25½ gr., czyli 35.123 zł. 96 ct. w. a.

b) „ „ „ „ „ „ położnic i podrzutków . . . . . 7.851 „ 12 „ „ 1.962 „ 85 „ „ „

c) „ „ szpitala św. Łazarza. — Oddział syfilitycznych 3.520 „ — „ „ 880 „ — „ „ „

d) „ „ „ „ „ „ obłąkanych 1.056 „ — „ „ 264 „ — „ „ „

e) „ „ szkolnym krajowym . . . . . 232.265 „ 22 „ „ 58.066 „ 43½ „ „ „

f) „ „ Al. hr. Stadnickiego kapitał zapisany testamentem z dniem 13. Sierpnia 1885. . . . . 20.733 „ 91 „ „ „

pozostaje w dożywotniem używaniu Zygmunta i Władysława hr. Stadnickich.

g) Przy funduszach stypendyjnych 5 sztuk akcyj użytkowania kolei Karola Ludwika, które z powodu wylosowania tychże akcyj nie przynoszą rocznych odsetków, lecz tylko przypadającą na nię dywidendę.

h) Przy funduszu ś. p. Anny Helclowej 9 sztuk akcyj użytkowania kolei państwowej, które przynoszą (jak wyżej) tylko dywidendę.

Wykaz zapasów kasowych z końcem roku budżetowego 1883.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	A. W kasie krajowej.				
1	*a*) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	140.000	—	—	—
	b) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie	—	00½	338	62
2	Fundusz szkolny krajowy	—	—	284.509	89
3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie. — Oddział chorych	21	57	907	43
4	„ „ „ „ „ „ położnic	37	50	639	75
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—	—
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	—	—
7	Szpital św. Łazarza w Krakowie. — Oddział chorych	1.222	50	26.725	30
8	„ „ „ „ „ położnic	—	—	2.665	17
9	„ „ „ „ „ syfilitycznych	—	—	3.930	53
10	„ „ „ „ „ obłąkanych	—	—	—	—
11	Fundusz policyi krajowej	56.444	09	48.603	27
12	„ domestykalny	3.271	86	48.786	62
13	„ kultury krajowej	40.291	48	—	—
14	„ stanowy sierociński	496	38½	36.752	18
15	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	385	07	5.236	01
16	„ pożyczki krajowej z roku 1873.	59.436	78	—	—
17	„ budowy gmachu sejmowego	—	—	—	—
18	„ podrzutków w Krakowie	777	85	175	97
19	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—
20	„ pożyczki krajowej z roku 1883.	266.879	83	241.800	—
21	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	—	00½	14.605	43
22	Fundusze stypendyjne	30.744	06½	2,125.501	65
23	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—
24	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	68	50½	35.075	47
25	„ niżankowicki „ „	5	40½	2.460	12
26	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	47	06	1.431	48
27	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	1.356	36½	170.276	58
28	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	—	—	3.064	84
29	„ „ z roku 1868.	—	—	—	—
30	„ „ pozostałej z roku 1866.	67.474	21½	—	—
31	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	148	74	7.262	25
32	Depozyta gminne serwitutowe	18.842	77½	480.065	06
33	Fundusz Pelagii Russanowskiej	231	72½	62.031	44
34	„ szkół ludowych z roku 1872.	2.400	00½	98.809	22
35	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	—	01½	54.722	28
36	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	—	—	22.985	74
37	„ „ „ „ dziewcząt służących	—	—	9.426	79
38	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	24	86½	7.169	39
39	„ pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	26.490	38
40	Fundacya sandecka „Dom roboczy“	102	50½	16.775	95
41	„ Teresy hr. Weissenwolfowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	—	00½	1.572	07
42	„ Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	—	01	21.878	04
43	„ Dr. Józefa Kazimierza Malinowskiego	—	—	100.333	29
44	„ Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne	—	—	99.000	—
45	„ „ „ „ dla bursy stanisławowskiej	75	—	3.000	—
46	„ imienia Antoniego Schiffnera	30	—	1.370	—
47	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych, żebrać się wstydzących	120	—	4.431	35
48	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	—	—	34.348	18
49	Fundacya ś. p. Anny Helclowej na rzecz „Domu ubogich“ w Krakowie	72	10	801.907	16
50	Fundusz „Macierzy polskiej“	1.724	46½	27.100	—
51	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	—	100.000	—
52	„ budowy szkoły w Czernichowie	—	—	4.000	—
53	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	558	48
54	„ ku podniesieniu rybactwa	5	84	8	05
55	„ propinacyjny	4.592	41	1,963.558	26
	Do przeniesienia	**697.331**	**—**	**7,002.289**	**69**

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Z przeniesienia . . .	697.331	–	7,002.289	69
56	Depozyta	117.996	65½	196.992	15
	Razem . . .	815.327	65½	7,199.281	84
	Uwaga. Zapisy dłużne i inne dokumenta bezwartościowe	—	—	1,714.444	74½
	B. W innych kasach.				
	W c. k. kasach rządowych, depozyta	—	—	8.340	—
	W kasie krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, depozyta	984	17	13.364	50
	„ „ „ „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	961	33	5.589	09
	„ „ szpitali krakowskich	1.603	03½	19.002	02
	„ „ szkół rolniczych w Dublanach	30	—	1.010	—
	„ „ folwarku dublańskiego	50	—	—	—
	„ „ krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie	374	88½	900	—
	Razem . . .	4.003	42	48.205	61
	Zestawienie sumaryczne.				
	A. W kasie krajowej	815.327	65½	7,199.281	84
	B. W innych kasach	4.003	42	48.205	61
	Razem . . .	819.331	07½	7,247.487	45

Poszcze

papierów wartościowych według ich

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Priorytety		Listy zastawne				
		I. węgiersko-galicyjskiej kolei żelaznej	kolei Alföldzko Fiumskiej	Królestwa polskiego	galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	Banku kijowskiego	galicyjskiego Banku hipoteczn.	Zakładu kredytowego ziemskiego wKrakowie
							W a	r
1	*a*) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	—	—	—	—	—	—	—
	b) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	—
2	Fundusz szkolny krajowy	—	—	—	157.400	—	3.700	11.500
3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	—	—	—	100	—	—	
4	„ „ „ „ „ położnic	—	—	—	500	—	—	—
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	—	—	—	—	—
7	Szpital sw. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych	—	—	—	24.800	—	1.000	—
8	„ „ „ „ położnic	—	—	—	2.500	—	—	—
9	„ „ „ „ syfilitycznych	—	—	—	3.800	—	—	—
10	„ „ „ „ obłąkanych	—	—	—	—	—	—	—
11	Fundusz policyi krajowej	—	—	—	38.300	—	—	—
12	„ domestykalny	—	—	—	45.200	—	—	—
13	„ kultury krajowej	—	—	—	—	—	—	—
14	„ stanowy sierociński	—	—	—	27.800	—	500	—
15	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	—	—	—	200	—	—	—
16	„ pożyczki krajowej z r. 1873.	—	—	—	—	—	—	—
17	„ budowy gmachu sejmowego	—	—	—	—	—	—	—
18	„ podrzutków w Krakowie	—	—	—	100	—	—	—
19	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—	—	—
20	„ pożyczki krajowej z r. 1883.	—	—	—	—	—	—	—
21	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	—	—	—	8.700	—	—	—
22	Fundusze stypendyjne	—	—	—	1,298.100	—	90.800	141.900
23	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	—
24	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	—	—	—	34.700	—	300	—
25	„ niżankowicki „ „	—	—	—	—	—	—	—
26	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	—	—	—	300	—	—	—
27	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	2.000	—	—	62.600	—	—	—
28	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	—	—	—	—	—	—	—
29	„ „ z roku 1868.	—	—	—	—	—	—	—
30	„ „ pozostałej z roku 1866.	—	—	—	—	—	—	—
31	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	—	2.400	—	800	—
32	Depozyta gminne serwitutowe	—	—	—	—	—	—	—
33	Fundusz Pelagii Russanowskiej	—	—	—	18.500	—	13.300	30.200
34	„ szkół ludowych z r. 1872	—	—	—	88 200	—	1.500	—
35	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	—	—	—	—	—	—	—
36	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	—	—	—	22.900	—	—	—
37	„ „ „ „ dziewcząt służących	—	—	—	9.400	—	—	—
38	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	—	—	—	2.300	—	1.000	—
39	„ pomnika ś. p. Agenora hr Gołuchowskiego	—	—	—	—	—	—	—
40	Fundacya Sandecka „Dom roboczy“	—	—	—	4.100	—	500	—
41	„ Teresy hr. Weissenwolfowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	—	—	—	—	—	—	—
42	„ śp. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	—	—	—	8.900	—	—	—
43	„ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego im. Naj. Pana	—	—	—	40.000	—	20.100	—
44	„ Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne	—	20.000	—	30.000	—	29.000	—
45	„ „ „ „ dla bursy stanisławowskiej	—	—	—	3 000	—	—	—
46	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	—	—	1.200	—	—	—
47	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych, żebrać się wstydzących	—	—	—	4.400	—	—	—
48	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	—	—	—	—	—	—	—
49	Fundacya śp. Anny Helclowej na rzecz „Domu ubogich“ wKrakowie	—	—	2.500	759.500	—	—	—
50	Fundusz „Macierzy Polskiej“	—	—	—	5.600	21.500	—	—
51	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	—	—	—	—	100.000	—
52	„ budowy szkoły w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	—
53	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	—	—	—	—	—
54	„ ku podniesieniu rybactwa	—	—	—	—	—	—	—
55	„ propinacyjny	—	—	—	1.628.800	—	219.100	—
	Suma papierów funduszowych	2.000	20.000	2.500	4,334.300	21.500	481.600	183.600
56	Do tego: Depozyta	—	—	—	—	—	—	—
	Razem	2.000	20.000	2.500	4,334.300	21.500	481 600	183.600

gólnienie

rodzaju z końcem roku 1883.

Obligacye						Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei		Asygnaty bankowe	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kredytowego i Banku kraj.	Razem	Zapisy dłużne, weksle i inne dokumenta
indemnizacyjne	pożyczki krajowej z r. 1873.	pożyczki krajowej z r. 1883.	Księstwa styryjskiego	pożyczki papiezkiej	kwity tymczasowe obligacyj poż. kraj. z r. 1883.			Karola Ludwika	węgiersko-północno-wschodniej i inne				
t o ś ć i m i e n n a													
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	603.056 —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	338 62	338 62	— —
—	—	111.800	—	—	—	20	—	—	—	—	89 89	284.500 89	— —
300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	507 43	907 43	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139 75	639 75	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	925 30	26.725 30	12.800 —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	165 17	2.665 17	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120 53	3.930 53	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	— —
—	—	10.300	—	—	—	—	—	—	—	—	3 27	48.603 27	— —
3.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80 62	48.786 62	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	— —
—	—	8.400	—	—	—	—	—	—	—	—	52 18	36.752 18	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.036 01	5.236 01	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	734.775 —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	14.300 —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75 97	175 97	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	— —
—	—	56.300	—	—	5.500	—	—	—	—	120.000	60.000 —	241.800 —	— —
5.700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	305 43	14.605 43	— —
24.030	18.000	481.100	2.000	—	—	6.000	2.160	38.000	1.200	—	22.211 65	2.125.501 65	78.908 74½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75 47	35.075 47	— —
2.450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 12	2.460 12	— —
—	—	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	131 48	1.431 48	— —
102.760	—	—	—	300	—	2.500	—	—	—	—	116 58	170.276 58	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.064 84	3.064 84	4.715 —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	— —	265.890 —
3.700	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	162 25	7.262 25	— —
470.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.565 06	480.065 06	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31 44	62.031 44	— —
—	—	9.100	—	—	—	—	—	—	—	—	9 22	98.809 22	— —
53.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.322 28	54.722 28	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	85 74	22.98. 74	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26 79	9.426 79	— —
—	—	3.800	—	—	—	—	—	—	—	—	69 39	.169 39	— —
—	—	25.900	—	—	—	—	—	—	—	—	590 38	26.490 38	— —
—	—	12.100	—	—	—	—	—	—	—	—	75 95	16.775 95	— —
1.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72 07	1.572 07	— —
11.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.978 04	21.878 04	— —
—	29.900	—	—	—	—	10.300	—	—	—	—	33 29	100.333 29	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—	— —	99.000 —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	3.000 —	— —
—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	150 —	1.370 —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31 35	4.431 35	— —
—	—	—	—	—	—	32.900	—	—	—	—	1.448 18	34.348 18	— —
4.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35.907 16	801.907 16	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	27.100 —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	100.000 —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.000 —	4.000 —	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	558 48	558 48	— —
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 05	8 05	— —
—	113.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.658 26	1,' 63.558 26	— —
682.840	161.100	719.800	2.000	300	5.500	51.720	2.180	38.000	21.200	120.000	152.149 69	7,002 289 69	1,714.444 74½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— —	245.197 76	— —
682 840	161.100	719.800	2.000	300	5.500	51.720	2.180	38.000	21.200	120.000	152.149 69	7,247.487 45	1,714.444 74½

Wykaz dóbr i realności,

stanowiących własność funduszów krajowych z końcem roku 1883.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Wartość Szczegół zł.	ct.	Ogół zł.	ct.
I.	**Fundusz krajowy** w ściślejszem znaczeniu:				
	1. Realność pod Nr. 717 $^{2}/_{4}$ (gmach sejmowy)	1,318.154	64		
	2. „ „ „ 319, 320, 321 i 336 $^{1}/_{4}$ na umieszczenie szkoły gospodarstwa lasowego	39.848	36		
	3. Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach	74.594	25½		
	4. Zakład w Czernichowie	136.988	55		
	5. Szpital św. Łazarza w Krakowie (część wartości nowego gmachu szpitaln. $\frac{48.\ 49.}{222.}$ dzielnica VI.)	381.761	30½	1,951.347	11
II.	**Fundusz szkolny krajowy:**				
	1. Grunt z pod spalonego budynku szkolnego we Lwowie (część placu Castrum)	49.294	—		
	2. Budynek szkolny w Tarnowie	6.117	94½	55.411	94½
III.	**Krajowy szpital powszechny** we Lwowie:				
	1. Gmach popijarski we Lwowie Nr. $349^{4}/_{4}$				
	a) Oddział chorych 219.603 zł. 56 ct.				
	b) „ położnic 10.103 „ 52 „	229.707	08		
	2. Grunt zakupiony pod dom położnic pod nazwą „Wulka szpitalna“, należący do oddziału położnic	5 644	26½	235 351	34½
IV.	**Krajowy zakład dla obłąkanych** na Kulparkowie:				
	1. Gmach nowo wybudowany Nr. 38 i 39 wraz ze staremi zabudowaniami folwarcznemi, gruntami, cegielniami i propinacyą	1.075 586	65½		
	2. Część gmachu popijarskiego we Lwowie Nr. $349^{4}/_{4}$	39.271	—	1,114.857	65½
V.	**Szpital św. Łazarza** w Krakowie:				
	Gmach stary szpitalny w Krakowie Nr. $\frac{50.}{221.}$ dzieln. VI. na Wesołej z wszystkiemi przynależytościami i zabudowaniami, wartości 159.785 zł. 20 ct. stanowi własność dwóch oddziałów.				
	1. Oddział chorych:				
	a) Część wartości starego gmachu Nr. $\frac{50.}{221.}$ 132.032 zł. 70 ct.				
	b) Dobra Tropiszów (w Królestwie Polskiem) 110.250 „ — „				
	c) „ Prądnik czerwony (w Galicyi) 27.100 „ — „				
	d) Część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. $\frac{48.\ 49.}{222.}$ dzieln. VI. w Krakowie, łącznie z folwarkiem Blich 59.567 „ 37 „				
	e) Wartość kościoła szpitalnego 85.000 „ — „	413.950	07		
	2. Oddział położnic wspólnie z funduszem podrzutków w Krakowie:				
	a) Część wartości starego gmachu Nr. $\frac{50.}{221.}$ 27.752 zł. 50 ct.				
	b) Propinacya w Krowodrzy 20.240 „ — „	47.992	50		
	3. Oddział syfilitycznych, (dawniej szpital św. Ducha) część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. $\frac{48.\ 49.}{222.}$	5.699	19		
	4. Oddział obłąkanych (dawniej szpital św. Ducha) część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. $\frac{48.\ 49.}{222.}$	4.603	01	472.244	77
VI.	**Fundusze stypendyjne:**				
	1. Fundusz Dydyńskiego:				
	a) Dobra Godowa z przyległościami 39.972 zł. — ct.				
	b) Realność w Strzyżowie Nr. 97. 3.527 „ — „	43.499	—		
	2. Fundusz Głowińskiego:				
	Dobra Winniki z przyległościami	67.875	03		
	3. Fundusz Dr. Jana Towarnickiego, realność w Rzeszowie	38.147	15	149.521	18
	Razem	—	—	3,978.734	— ½

LW. 14.774|1885.
Alegat E. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1883.

Lit. E.

Fundacya Stanisława hr. Skarbka.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1883.

Indeks:

Sprawozdanie Rady administracyjnej . . . . str. 398
Zamknięcie rachunku majątku obrotowego . . . „ 400
Bilans majątku . . . . . „ 402

LW. 38.030|1885.

Do L. W. 14.359/1885.

Rada administracyjna fundacyi Stanisława hr. Skarbka.

L. 500.

Wysoki Wydziale krajowy!

Spełniając postanowienie instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej fundacyi St. hr. Skarbka mam zaszczyt jako przewodniczący Radzie przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi krajowemu sprawozdanie z czynności Rady w r. 1883. oparte na protokołach obrad.

W roku 1883. Rada administracyjna odbyła 19 posiedzeń i na tychże prócz mniejszej wagi spraw administracyjnych załatwiła następne czynności:

1. W sprawie urządzenia schodów ogniotrwałych w gmachu teatralnym uchwala uskutecznić w roku 1883. przemianę schodów Nr. I. i II. i starać się o termin do wykonania schodów Nr. IV. i V. na lata 1884. i 1885.

2. Budżet fundacyi na rok 1883. przyjęto wstawiając w dochody kwotę . . 249.018 zł. 74 ct.
w rozchody „ . . 147.056 „ 17 „
przeto spodziewany dochód czysty na . . . . . 101.962 zł. 55 ct.

Budżet zaś Zakładu oznaczając wysokość niedoboru mającego być pokrytym przez Fundacyę na 86.593 zł. 63 ct.

3. Udzielono Kuratoryi absolutoryum z rachunków Zakładu za rok 1881.

4. Uchwalono rozpisać publiczną rozprawę offertową celem wydzierzawienia sianożęci i pastwisk w kluczu drohowyzkim, lesie Nadiatyckim ustanawiając czynsz roczny 3.000 zł. po czem wydzierżawiono te pasze Herszowi Schorr na lat 6. od 1. Kwietnia 1883. do 31. Marca 1889. za czynsz roczny 3.950 zł. z obowiązkiem wykopania 1000 metrów rowów.

5. Wynajęto lokal kasynu Narodowemu na czas od 1. Lipca 1883 do 30. Czerwca 1892 za czynsz roczny 4.500 zł.

6. W sprawie pretensyi p. Adama Miłaszewskiego uchwalono mimo orzeczenia syndyka fundacyi, że takowe są bezpodstawne i niesłuszne, z uwagi na straty przez tegoż poniesione opuścić temuż dłużne zaległości pod warunkiem, że tenże zrzeknie się wszelkich pretensyi. Gdyby tenże nie kontentował się tem, odesłać go na drogę prawa, co w rzeczy samej nastąpiło.

7. Dobra Żydaczów wydzierżawiono Jakóbowi Rosenmann za czynsz roczny 16.000 zł. na czas od 24. Marca 1883 do 23. Marca 1892.

8. Zatwierdzono kupno realności w Kulikowie a mianowicie: Ratusza za 15.000 zł., Kapitanówki za 200 zł., Porucznikówkę za 2.920 zł. i magazyn za 1000 zł. jak również wynajęcie tych realności i uchwalono sprzedać Porucznikówkę za 3.000 zł., dom pocztowy za 1.200 zł.

9. Pana Antoniego Łazowskiego stabilizowano na posadzie Naczelnika warsztatów w Drohowyżu.

10. Odnowiono umowę z SS. Felicyankami o zarząd oddziału żeńskiego Zakładu na lat trzy od 1. Stycznia 1883.

11. Zezwolono na użycie gotówki z funduszu emerytury urzędników na pożyczki dla tychże i utworzenie w ten sposób funduszu pożyczkowego dotowanego z funduszu emerytury z warunkiem opłacania funduszowi emerytury 5% od dotacyi.

12. Przedsiębiorstwo teatralne wydzierżawiono Panu Janowi Dobrzańskiemu na czas od Wielkiej nocy 1883 do Wielkiej nocy 1892.

13. Propinacyę i tartaki w Zahiu wydzierżawiono p. Zacharyaszowi Stein na czas od 1. Maja 1884 do 30. Maja 1887 za czynsz roczny razem 4.600 zł. a. w.

14. Na kasę teatralną odnajęto od dzierżawcy kawiarni pokój za czynsz roczny 300 zł na lat $2^1/_2$ od 8. Sierpnia 1883 począwszy.

15. Uchwalono prosić Wysoki Wydział krajowy o zezwolenie na dewinkulowanie listów zastawnych funduszu zarodowego fundacyi wartości 50.000 zł., celem zapłacenia I. połowy ceny kupna dóor Kulikowa i o zozwolenie zaciągnięcia hipotecznej pożyczki 50.000 zł. na dobra Kulików celem spłacenia drugiej połowy ceny kupna.

16. Propinacyę w kluczu drohowyzkim wydzierżawiono Majerowi Schulimowi Miszel za czynsz roczny 7.000 zł. 40 ct. na czas od 24 czerwca 1883 do 23. Czerwca 1889.

17. Lokalności w zamku w Rożniatowie wynajęto c. k. Sądowi za czynsz roczny 900 zł. na czas od 1. Października 1883 na 6 lat.

18. Na regulacyę rzeki Stryj pod Żydaczowem asygnowano 500 zł.

19. Zastępcą przewodniczącego w Radzie administracyjnej wybrano Wgo Waleryana Podlewskiego.

20. Młyn na grobli w Drohowyżu wydzierzawiono Salomonowi Bloch na lat 6 od 24. Czerwca 1883 do tegoż 1889 za czynsz roczny 1000 zł.

21. Zezwolono, aby dzierżawca folwarku Kortumówki p. Heronim Pożakowski cedował swe prawa dzierżawne na p. Ferdynanda Saczkiewicza.

22. Dobra i realności Kulików i Doroszów wydzierżawiouo na 6-letni okres dzierżawny.

23. Realność pod L. 189 w Drohowyżu wynajęto p. Wiktorowi Ramskiemu za czynsz roczny 50 zł. na trzy lata.

24. Cegielnię w Rożniatowie wydzierżawiono Judzie Rechschaffen na 6 lat od 1. Listopada 1883 za czynsz 80 zł. rocznie.

25. Sianożęcie w Drohowyżu wydzierżawiono panu Emilowi Torosiewiczowi do Marca 1893 za 4.000 zł. rocznie.

26. Wapniarkę w Rozwadowie wydzierżawiono Herschowi Schorr za czynsz roczny 60 zł. na lat 3 od 1. Stycznia 1884.

27. Zatwierdzono rachunki fundacyi i funduszów pod zarządem fundacyi się znajdujących za rok 1882, przyczem polecono administracyi aby rachunki z Kulikowa prowadzono w rachunku majątku obrotowego fundacyi.

28. Uchwalono żądać od Dyrekcyi Zakładu dokładnych rachunków z obesłania wystawy kijowskiej.

29. Uchwalono ze względu na stan sprawy Kulikowskiej względnie deficytu kasowego nie korzystać z poręki udzielonej przez JW. hr. Karolinę Husarzewską.

30. Przyjęto ofertę Chaima Schorra na dostawę artykułów żywności dla Zakładu na rok 1884.

31. Polecono zbadanie sprawy założenia filii warsztatów w Mikołajowie komisyi złożonej z pp. Podlewskiego, Świsterskiego i buchhaltera fundacyi, a na sprawozdanie tej komisyi polecono Dyrekcyi Zakładu rozwiązać stosunek ten najdalej do końca Czerwca 1884 i wyrównać wzajemne rachunki.

32. Uchwalono budżet fundacyi na rok 1884 przyjmując czysty dochód na 94.639 zł. 39 ct. zaś budżet Zakładu ustanawiając niedobór na 91.046 zł. 76 ct. mający się pokryć z dochodów fundacyi.

33. Realności „poczta“ w Kulikowie sprzedano kasie zaliczkowej w Kulikowie za cenę 776 zł.

Wreszcie mam zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi krajowemu oryginalne sprawozdanie o Zakładzie drohowyzkim za r. 1883 z prośbą by Wysoki Wydział krajowy w myśl postanowień instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej zawartych — sprawozdanie z zamknięcia rachunków za rok 1883 Wysokiemu c. k. Rządowi przedłożył.

Z kuratoryi Fundacyi hr. Skarbka.

We Lwowie dnia 11. Marca 1885.

Karol książe Jabłonowski w. r.
jako przewodniczący Rady.

Dochody. Zamknięcie rachunku majątku

Rubryka budżetu	Poszczególnienie	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Należytość razem zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	ct.	Uchwalona budżetem kwota wynosi zł.	ct.	Z porównania sumy uiszczenia z kwotą budżetową, okazują się dochody mniejsze zł.	ct.	większe zł.	ct.
	A. Rzeczywiste.																
I.	Zarząd centralny	8	57	575	35	583	92	550	—	33	92	610	—	60	—	—	—
II.	Legata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	Gmach teatru	2.322	89½	43.881	03½	46.203	93	43.312	53½	2.891	39½	43.750	24	437	70½	—	—
IV.	Przedsiębiorstwo teatru	2.045	86½	8.893	11½	10.938	98	8.331	20	2.607	78	8.106	20	—	—	225	—
V.	Dobra ziemskie	2.206	11½	179.666	98	181.873	09½	178.471	73	3.401	36½	177.407	60	—	—	1.064	13
VI.	Przedsiębiostwa w dobrach	35	—	75	—	110	—	110	—	—	—	70	—	—	—	40	—
VII.	Realności lwowskie	—	—	4.355	55	4.355	55	4.305	55	50	—	4.290	—	—	—	15	55
VIII.	Papiery wartościowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IX.	Prowizye czynne	—	—	12.661	92	12.661	92	12.661	92	—	—	14.184	70	1.522	78	—	—
X.	„ dłużne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XI.	Instytut	—	—	401	29	401	29	401	29	—	—	—	—	—	—	401	29
XII.	Przypodne	—	—	55.658	90	55.658	90	54.658	90	1.000	—	600	—	—	—	54.058	90
	Razem	6.618	44½	306.169	14	312.787	58½	302.803	12½	9.984	46	249.018	74	2.020	48½	55.804	87
																53.784	38½
	B. Przenośne.																
1	Dotacye	—	—	11.008	14½	11.008	14½	11.008	14½	—	—						
2	Importacye	—	—	52.268	10½	52.268	10½	52.268	10½	—	—						
3	Kaucye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
4	Zaliczki zwrotne	12.488	45	51.558	01	64.046	46	52.088	—	11.958	46						
	Razem	12.488	45	114.834	26	127.322	71	115.364	25	11.958	46						
	Zestawienie.																
	A) Dochody rzeczywiste	6.618	44½	306.169	14	312.787	58½	302.803	12½	9.984	46						
	B) „ przenośne	12.488	45	114.834	26	127.322	71	115.364	25	11.958	46						
	Ogółem	19.106	89½	421.003	40	440.110	29½	418.167	37½	21.942	92						
	Zapasy kasowe z 1. Stycznia 1883.																
1	gotówką 44.734 zł. 01½ ct.																
2	efektami 300 „ — „	—	—	—	—	—	—	45.034	01½								
								463.201	39								

Hr. SKARBKA.

obrotowego za r. 1883.

Wydatki

Rubryka budżetu	Poszczególnienie	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Należytość razem zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	ct.	Uchwalona budżetem kwota wynosi zł.	ct.	Z porównania sumy uiszczenia z kwotą budżetową, okazują się wydatki mniejsze zł.	ct.	większe zł.	ct.
	A. Rzeczywiste.																
I.	Zarząd centralny	—	—	16.743	69	16.743	69	16.743	69	—	—	15.846	—	—	—	897	69
II.	Legata	199	55½	12.049	—	12.248	55½	12.049	—	199	55½	12.049	—	—	—	—	—
III.	Gmach teatru	—	—	30.741	09½	30.741	09½	30.741	09½	—	—	32.764	—	2.022	90½	—	—
IV.	Przedsiębiorstwo teatru	—	—	11.633	56	11.633	56	11.633	56	—	—	9.747	26	—	—	1.886	30
V.	Dobra ziemskie	253	70	83.035	25½	83.288	95½	83.038	01½	250	94	81.252	93	—	—	1.785	08½
VI.	Przedsiębiorstwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.	Realności lwowskie	—	—	1.146	70	1.146	70	1.146	70	—	—	1.048	—	—	—	98	70
VIII.	Papiery watościowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IX.	Prowizye czynne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	„ dłużne	—	—	7.008	14	7.008	14	7.008	14	—	—	4.237	—	—	—	2.771	14
XI.	Instytut	—	—	92.576	79½	92.576	79½	92.576	79½	—	—	87.336	63	—	—	5.240	16½
XII.	Przygodne	50	—	106.048	17	106.098	17	106.048	17	50	—	1.817	00½	—	—	104.231	16½
	Razem	503	25½	360.982	40½	361.485	66	360.985	16½	500	49½	246.097	82½	2.022	90½	116.910	24½
																114.887	34
	B. Przenośne.																
1	Dotacye	—	—	11.008	14½	11.008	14½	11.008	14½	—	—						
2	Importacye	15.856	05½	52.268	10½	68.124	16	41.152	90	26.971	26						
3	Kancyé	43	78	—	—	43	78	—	—	43	78						
4	Zaliczki zwrotne	—	—	51.558	01	51.558	01	1.558	01	50.000	—						
	Razem	15.899	83½	114.834	26	130.734	09½	53.719	05½	77.015	04						
	Zestawienie.																
	A) Wydatki rzeczywiste	503	25½	360.982	40½	361.485	66	360.985	16½	500	49½						
	B) „ przenośne	15.899	83½	114.834	26	130.734	09½	53.719	05½	77.015	04						
	Ogółem	16 403	09	475.816	66½	492.219	75½	414.704	22	77.515	53½						
	Zapasy kasowe z 31. Grudnia 1883.																
1	gotówką 48.197 zł. 17 ct.																
2	efektami 300 „ — „	—	—	—	—	—	—	48.497	17								
								463.201	39								

Stan czynny. Bilans majątku

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Szczegół złr.	Szczegół ct.	Ogół złr.	Ogół ct.
	A. Majątek				
1	**Czysty stan czynny z początkiem r. 1883:**				
	a) wartość dóbr i realności	2,739.130	95½		
	b) w efektach	283.550	—	3,022.680	95½
2	**Spłata długów hipoteczuych**			3.561	05½
				3,026.242	01
	B. Majątek				
1	**Czysty stan czynny z początkiem roku 1883:**				
	a) w gotowiznie . . . 44.734 zł. 01½ ct.				
	b) w należytościach czynnych 2.673 „ 80½ „				
	c) wartość ruchomości . . 117.743 „ 37½ „				
	d) realności w Kulikowie . 21.000 „ — „	186.151	19½		
	e) zapas efektami	300	—	186.451	19½
2	**Należytości czynne z roku bieżącego 1883:**				
	a) w gotówce . . . . 369.504 zł. 52 ct.				
	b) w efektach . . . . 51.498 „ 88 „	421.003	40		
3	**Drobne wydatki przy zakupnie Kulikowa**	343	62½		
4	**Zwiększenie wartości real. w Kulikowie przez zapłacenie należytości przenośnej**	87	50		
5	**Przyrost w ruchomościach:**				
	a) fundacyi . . . . . 207 zł. 15 ct.				
	b) zakładu drohowyzkiego . . 10.443 „ 73 „	10.650	88		
6	**Odpisane należytości bierne z r. 1882**	30	—		
7	**Należytości zaległe:**				
	a) Zwrot pożyczki do majątku zarodow. 50.000 zł. — ct.	50.000	—		
	b) Rozmaite inne.				
	a) bierne . . . 27.515 zł. 53½ ct.				
	b) od tego czynne 21.942 „ 92 „ 5.572 „ 61½ „	5.572	61½	487.688	02
				674.139	21½

z końcem r. 1883. Stan bierny.

Liczba porządk.	Poszczególnienie		Szczegół złr.	Szczegół ct.	Ogół złr.	Ogół ct.
	zarodowy.					
1	**Czysty stan czynny z końcem r. 1883:**					
	a) zakładu drohowyzkiego		537.035	57		
	b) dóbr ziemskich	1,620.175 zł. — ct.				
	po strąceniu długów	30.701 „ 35 „	1,589.473	65		
	c) realności lwowskich		616.182	79		
	d) papierów wartościowych	233.550 zł. — ct.				
	do tego należytość czynna z majątku obrotowego	50.000 „ — „	283.550	—	3,026.242	01
					3,026.242	01
	obrotowy.					
1	**Należytości bierne z r. 1883:**					
	a) w gotówce	424.317 zł. 78½ ct.				
	b) w efektach	51.498 „ 88 „	475.816	66½		
2	**Ubytek w ruchomościach:**					
	a) fundacyi	59 zł. 09 ct.				
	b) zakładu drohowyzkiego	12.455 „ 14½ „	12.514	23½		
3	**Odsprzedane realności i place w Kulikowie**		2.080	—	490.410	90
4	**Stan czynny z końcem r. 1883:**					
	I. Zapasy kasowe: *a*) gotówką	48.197 zł. 17 ct.				
	b) efektami	300 „ — „	48.497	17		
	II. Ruchomości; *a*) fundacyi	23.203 zł. 13 ct.				
	b) zakładu drohowyz.	92.676 „ 89 „	115.880	02		
	III. Wartość realności i dóbr Kulikowa	119.313 zł. 62½ ct.				
	po strąceniu długów	99.962 „ 50 „	19.351	12½	183.728	31½
					674.139	21½
	Stan czynny z końcem r. 1883		183.728	31½	—	—
	Od tego rozmaite należytości bierne		5.572	61½	—	—
	Czysty stan czynny z końcem r. 1883		178.155	70	—	—
	Zestawienie stanu majątkowego:					
	A) Majątek zarodowy		—	—	3,026.242	01
	B) „ obrotowy		—	—	178.155	70
	do tego fund. Wład. hr. Skarbka		—	—	60.642	60
	„ własny fund. asekuracyjny		—	—	42.710	41
	„ fund. emerytury urzędników		—	—	18.633	89
		Razem	—	—	3,326.384	61

DRUKARNIA LUDOWA
WE LWOWIE
plac Bernardyński l. 7
1885.

LW. 44.281/1885.

Alg. 10.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1886.

Wysoki Sejmie!

W załączeniu ·/. przedkłada Wydział krajowy:

A. Projekt budżetu krajowego na rok 1886. wraz z preliminarzami specyalnymi, a to:

I. Fundusze i zakłady dotowane ze Skarbu krajowego.

B. Preliminarz funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu wraz z preliminarzami specyalnymi, a mianowicie:
do rubr. VII. poz. 46 funduszu szkolnego krajowego;
„ „ XV. „ 159 szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie;
„ „ „ „ 160-163 szkoły rolniczej, szkoły parobków, folwarku i kursu gorzelnictwa w Dublanach;
„ „ „ „ 164-166 szkoły rolniczej i ogrodniczej, tudzież folwarku w Czernichowie;
„ „ „ „ 167-169 szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach.

C. Preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie — oddział chorych i położnic.

D. „ funduszu podrzutków we Lwowie.

E. „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

F. „ szpitala św. Łazarza w Krakowie wszystkich czterech oddziałów.

H. „ policyi krajowej.

II. Fundusze samoistne.

I. Preliminarz funduszu domestykalnego.

K. „ „ kultury krajowej.

L. „ „ stanowego sierocińskiego.

M. „ „ Aleksandra hr. Stadnickiego.

N. „ „ pożyczki krajowej z r. 1873.

O. „ „ podrzutków w Krakowie.

W układzie preliminarza zaszła tylko ta zmiana, że w rubr. XV. zamieszczono poszczególne pozycye w porządku wedle tytułu działów: „Inżynier górnik“, „Szkoły“, „Przemysł“, „Stypendya“, „Rozmaite“. Również zmieniono porządek rubryk dochodów przez wstawienie w rubr. X. obok dawniejszych szkół rolniczych, nowo założonych

krajowych szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach. Wreszcie zamieszczono fundusz podrzutków w Krakowie w dział funduszów samoistnych. Do każdego preliminarza dodano wyjaśnienia z uzasadnieniem cyfry każdej pozycyi i powody różnic, okazujących się w porównaniu z budżetem roku 1885. Różnice te przedstawiają się sumarycznie, jak następuje:

I. W funduszu krajowym w ściślejszem znaczeniu.

A) W wydatkach.

W rubryce II. mniej o		955 zł.
wedle szczegółowych wyjaśnień przy tej rubr. (str. 5).		
W rubryce V. więcej o	130 zł.	
wedle przeciętnych wynikłości z ostatnich 3 lat.		
W rubryce VI. mniej o		2.500 „
ponieważ opuszczono pozycye jednorazowo uchwalone.		
W rubryce VII. mniej o		9.303
ponieważ zmniejszono kwotę w poz. 46. o 5.503 zł. na potrzeby szkolne wedle osobnego sprawozdania (LW. 49.161/1885), zaś opuszczono jednorazowe i ustające datki w kwocie 3.800 zł.		
W rubryce VIII. mniej o		5.000 „
z powodu opuszczenia jednorazowych datków.		
W rubryce IX. więcej o	1.023 „	
z powodu podwyższonego czynszu najmu pomieszkań i koszar, i zwiększonych kosztów na inne potrzeby c. k. żandarmeryi.		
W rubryce X. więcej o	35.981 „	
przeważnie z powodu zwiększonej kwoty na utrzymanie nowo zbudowanych dróg, wedle przeciętnego kosztu utrzymania jednego kilometra i kosztorysów, i z powodu udzielania bezzwrotnych zasiłków dla dróg powiatowych i gminnych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. Października 1882.		
W rubryce XI. mniej o		38 „
wedle specyalnych preliminarzy szpitali krajowych i zakładów.		
W rubryce XIII. więcej o	5.677 „	
z powodu zwiększenia kosztu na bióro melioracyjne, jak odnośne wyjaśnienia.		
W rubryce XIV. więcej o	48.319 „	
z powodu wstawienia należytości stemplowych od pożyczek krajowych roku 1883., 1884. i 1885., o ile nie zostały zwolnione od tej opłaty, jak również rat umorzenia ostatniej pożyczki krajowej wedle planu, tudzież niedoboru pożyczki krajowej z r. 1873. w kwocie 27.808 zł. na podstawie, iż pozostałości tegoż funduszu zużytkowane zostaną na pokrycie niedoboru r. 1885., a dawniej zużytkowane zostały w znacznej części przez fundusz krajowy (LW. 43.062/85).		
W rubryce XV. więcej o	20.261 „	
z powodu większych potrzeb nowo założonych szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, tudzież wstawienia wyższej kwoty na szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu		
Do przeniesienia .	111.391 zł.	17.796 zł.

Z przeniesienia .	111.391 zł.	17.796 zł.
domowego, wreszcie na budowę pomieszkania dla dyrektora szkół rolniczych w Dublanach, oprócz innych pomniejszych różnic.		
W rubryce XVI. więcej o	28.884 „	
z powodu wstawienia subwencyi dla kolei drugorzędnej, szerokotorowej ze Lwowa na Żółkiew do Rawy, w kwocie 33.334 zł. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. Października 1882. i opuszczenia jednorazowo uchwalonych pozycyj w kwocie 4.450 zł.		
W ogóle preliminuje się więcej	140.275 zł.	
„ „ „ mniej		17.796 zł.
Z porównania okazuje się wydatek większy o	122.479 zł.	

B) W dochodach.

W rubryce I. mniej o	6.080 zł.	
z powodu niedostatecznego uposażenia kasy krajowej; kapitały przeważnie używane na tejże zasilanie, niemogą przysporzyć większego dochodu z lokacyj, jak to się z wyników r. 1885. okazuje i bliżej objaśnionem jest przy odnośnej pozycyi szczegółowego preliminarza.		
W rubryce III. mniej o	5.000 „	
Wstawiono dochód mniejszy z myt o 10.000 zł. z powodu otwarcia kolei Jarosław-Sokal i kolei transwersalnej, oraz zamknięcia granicy dla bydła, a natomiast podniesiono o 5.000 zł. datki dobrowolne od stron na budowę dróg.		
W rubryce IV. mniej o	22.564 „	
wedle specyalnych preliminarzy funduszów dotowanych.		
W rubryce V. więcej o		3.300 zł.
na podstawie przeciętnej wynikłości z ostatnich 3 lat.		
W rubryce VI. więcej o		7.925 „
wedle przypadłości terminów spłaty i wysokości udzielonych pożyczek.		
W rubryce VIII. mniej o	2.544 „	
W rubryce IX. więcej o		1.057 „
W rubryce X. „		7.125 „
wedle specyalnych preliminarzy.		
W rubryce XII. mniej o	54.229 „	
wedle przypadłości terminów spłaty udzielonych pożyczek z inkamerowanego funduszu zapomogi z r. 1866., tudzież z powodu, że w budżecie r. 1885. wstawiono z tytułu pozostałości tegoż funduszu kwotę 50.000 zł.		
W rubryce XIII. więcej o		16.715 „
z powodu wstawienia datków deklarowanych przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną, tudzież subwencyj od c. k. Rządu na budowę gmachu dla krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach i na założenie i urządzenie niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach.		
Do przeniesienia .	90.417 zł.	36.122 zł.

Z przeniesienia .	90.417 zł.	36.122 zł.
W rubryce XIII. a) mniej o	120.000 „	
t. j. o pożyczkę na budowę koszar dla c. k. wojska, nienależącą do niniejszego preliminarza.		
W ogóle preliminuje się mniej o	210.417 zł.	
„ „ „ więcej o		56.122 zł.
Z porównania okazuje się zmniejszenie dochodu o	174.295 zł.	
a po strąceniu wzmiankowanych dochodów mniejszych, które nie odnoszą się do niniejszego preliminarza:		
w rubryce XII.	50.000 zł.	
w rubryce XIII. a)	120.000 „	170.000 „
właściwe zmniejszenie dochodu przedstawia się w kwocie . .	4.295 zł.	
Doliczywszy do tego sumę większych wydatków w kwocie . .	122.479 „	
okazuje się preliminarz w porównaniu z budżetem roku 1885.		
w ogóle niekorzystniejszy o	126.774 zł.	

głównie z powodu wzmagania się rok rocznie przestrzeni dróg krajowych, zasilania subwencyami dróg powiatowych i gminnych, urządzenia bióra melioracyjnego, zaciągnienia pożyczek i dążeń ku podniesieniu gospodarstwa krajowego.

I. Fundusze dotowane ze skarbu krajowego.

	Dochody.	Wydatki.
Suma ogólna tego działu wynosi	518.536 zł.	505.884 zł.
Na rok 1885. uchwalono	519.178 „	483.652 „
przeto na rok 1886 mniej w dochodach	642 zł.	
„ „ „ „ więcej w wydatkach . . .		22.232 zł.

przeważnie dla zakładu Kulparkowskiego i szpitala św. Łazarza w Krakowie. Uzasadnienie różnic przedstawiono w preliminarzach specyalnych funduszów tego działu. Wynik ostateczny zaś przedstawia rubr. XI. wydatków i rubr. IV. dochodów.

III. Fundusze samoistne.

	Dochody.	Wydatki.
Suma ogólna w tym dziale wynosi	50.567 zł.	68.917 zł.

Dział ten obejmuje fundusze:

domestykalny, kultury krajowej, stanowy sierociński, A. hr. Stadnickiego, podrzutków w Krakowie, które mają nadwyżki dochodów, razem 9.458 zł., — tudzież fundusz pożyczki krajowej z r. 1873., który ma niedoboru 27.808 zł., pokryć się mających z rubr. XIV. funduszu krajowego. W dochód funduszu pożyczki roku 1873. wstawiono z pozostałości pożyczki krajowej roku 1883. na wykupno wylosować się mających obligacyj kwotę 20.500 zł. z powodu braku na ten cel własnej gotówki, i że pozostałości wzmiankowane są przeznaczone na wykupno obligacyj pożyczki z r. 1873. (LW. 43.062/85).

Sumaryusz projektu budżetu krajowego na rok 1886. przedstawia:

dochodów własnych	458.142 zł.
wydatków	3,628.502 „
niedobór	3,170.360 zł.

który ma być pokrytym dodatkami do podatków. Wykazana przez c. k. Urzęda podatkowe sprawdzona należytość podatków (załącznik 2) wynosiła za rok 1883. — 10.049.761 zł., za rok 1884. — 10,180.760 zł., a przyjęta przez Wys. Sejm za podstawę do budżetu na rok 1885. kwota wynosi . . . . . 9,600.000 zł.

Ponieważ przyjęcie za podstawę cyfry sprawdzonej należytości zwykle zawodzi, Wydział krajowy, chcąc wykazać pewniejszy dochód, opiera swe obliczenie na rzeczywistym wpływie dodatków krajowych z roku ostatniego, tj. z r. 1884. Wysokość wpłaconych dodatków krajowych wynosiła w r. 1884. kwotę 2,638.991 zł. 36 ct., która, licząc dodatek krajowy po 27 centów, odpowiada sumie podatkowej 9,774.000 zł.

Wydział kraj. przyjmuje za podstawę zaokrągloną sumę **9,800.000 zł.**, to jest o 200.000 zł. wyższą, jak w budżecie na rok 1885. przyjęto, a to z powodu, że wysokość podatku rządowego się wzmaga.

Obliczając na tej podstawie, przyniesie jeden (1) cent dodatku mniej więcej . . . . . **98.000 zł.**,

potrzeba zatem na pokrycie wykazanego niedoboru . . . 3,170.360 zł.

nałożyć po 32 cnt. dodatku od każdego złotego austryackiego podatku, co przyniesie dochodu . . . . . 3,136.000 „

Resztę niedoboru w kwocie . . . . . 34.360 zł.

spodziewa się Wydział krajowy pokryć z możliwych większych wpływów w dochodach, lub drogą oszczędności w poszczególnych rubrykach wydatków.

Na podstawie tego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w. r. 1886. pobieranym ma być dodatek do podatków po 32 centów od każdego złotego austr. całej należytości tych podatków.

II. Upoważnia się Wydział krajowy do przenoszenia zaoszczędzeń w dziale wydatków zwyczajnych z rubryki jednej na potrzeby rubryk innych.

Lwów dnia 13. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Smolka *w. r.*

Członek Wydziału kraj.

Z drukarni Pillera i Spółki.

LW. 44.281/1885.

Lit. **A.**

Projekt budżetu krajowego

na rok

1886.

Projekt budżetu funduszów

Liczba porządkowa	Alegat pod literą	Rubryka	Nazwa funduszów i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się nadwyżka dochodów	Z porównania okazuje się niedobór
1	B)		**I. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu.**				
		I.	Koszta reprezentacyi kraju . . .	100.230			
		II.	„ zarządu	229.529			
		III.	„ leczenia	650.000			
		IV.	„ szczepienia	57.900			
		V.	Wydatki sanitarne	8.000			
		VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności .	9.072			
		VII.	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty .	447.555			
		VIII.	Utrzymanie pomników historycznych . .	11.410			
		IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi . . .	77.914			
		X.	Drogi krajowe	933.558			
		XI.	Dotacye dla zakładów krajowych . .	1.782			
		XII.	Wydatki na szupaśnictwo	30.000			
		XIII.	Budowy wodne	131.120			
		XIV.	Umarzanie pożyczek	434.821			
		XV.	Wydatki na cele gospodarstwa krajowego .	319.277			
		XVI.	Rozmaite wydatki	186.334			
		I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych .		—		
		II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych .		10.000		
		III.	Dochody z dróg krajowych . . .		224.910		
		IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych		14.082		
		V	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych . . .		31.500		
		VI.	„ pożyczek		44.449		
		VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie		5.320		
		VIII.	Dochody szkół i folwarku w Dublanach .		34.915		
		IX.	„ „ „ „ Czernichowie .		36.475		
		X.	„ innych szkół krajowych . .		11.125		
		XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich		600		
		XII.	Dochody z przelania do Skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866.		20.771		
		XIII.	Rozmaite dochody		23.995		
			Suma dochodów własnych . .		458.142		
		XIV.	Dodatki do podatków po 32 ct. od 1 zł., licząc od sumy 9,800.000 zł. . . .		3,136.000		
			Ogólna suma funduszu krajowego	3,628.502	3,594.142	—	34.360

krajowych na rok 1886.

Liczba porządkowa	Alegat pod literą	Rubryka	Nazwa funduszów i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się	
						nadwyżka dochodów	niedobór
			II. Fundusze krajowe w obszerniejszem znaczeniu.				
2	C)		Krajowy szpital powszechny we Lwowie .	183.719	183.719	—	—
3	D)		Fundusz podrzutków we Lwowie . .	1.430	—	—	1.430
4	E)		Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	152.276	152.276	—	—
5	F)		„ szpital św. Łazarza w Krakowie .	168.042	176.158	8.116	—
6	H)		Fundusz policyi krajowej	417	6.383	5.966	—
			Suma . .	505.884	518.536	14.082	1.430
						12.652	
			III. Fundusze samoistne.				
7	I)		Fundusz domestykalny	1.205	4.910	3.705	—
8	K)		„ kultury krajowej	3.451	3.451	—	—
9	L)		„ stanowy sierociński . . .	1.692	1.809	117	—
10	M)		„ Aleksandra hr. Stadnickiego . .	1.665	7.260	5.595	—
11	N)		„ pożyczki krajowej z roku 1873. .	58.808	31.000	—	27.808
12	O)		„ podrzutków w Krakowie . .	2.096	2.137	41	—
			Suma . .	68.917	50.567	9.458	27.808
							18.350

LW. 44.281/1885.
Alegat B. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1886.

Lit. **B.**

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

PRELIMINARZ

na rok 1886.

W załączeniu:

a) Preliminarz funduszu szkolnego krajowego;
b) „ szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie:
c) „ „ rolniczej w Dublanach:
d) „ „ parobków „
e) „ folwarku „
f) „ kursu gorzelnictwa „
g) „ szkoły rolniczej w Czernichowie;
h) „ „ ogrodniczej „
i) „ folwarku „
k) „ szkoły rolniczej w Horodence;
l) „ „ „ „ Jagielnicy;
m) „ „ „ „ Kobiernicach;
n) Wykazy podatków.

Drukiem Pillera i Spółki.

Sumaryusz. # Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Wydatki	Preliminowano na rok 1886. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uchwalono na rok 1885. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
					Złote		
I.	Koszta reprezentacyi kraju	100.230	—	100.230	100.230	—	100.230
II.	„ zarządu	229.529	—	229.529	230.484	—	230.484
III.	„ leczenia	650.000	—	650.000	650.000	—	650.000
IV.	„ szczepienia	57.900	—	57.900	57.900	—	57.900
V.	„ sanitarne	8.000	—	8.000	7.870	—	7.870
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	9.072	—	9.072	11.572	—	11.572
VII.	Na cele wykształcenia i oświaty . .	447.555	—	447.555	456.858	—	456.858
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	11.410	—	11.410	16.410	—	16.410
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi . . .	77.914	—	77.914	76.891	—	76.891
X.	Drogi krajowe	760.558	173.000	933.558	696.548	201.029	897.577
XI.	Dotacye dla zakładów krajowych . .	1.782	—	1.782	1.820	—	1.820
XII.	Wydatki na szupaśnictwo	30.000	—	30.000	30.000	—	30.000
XIII.	Budowy wodne	131.120	—	131.120	125.443	—	125.443
XIV.	Umorzenie pożyczek i odsetki od tychże	434.821	—	434.821	386.502	—	386.502
XV.	Na cele gospodarstwa krajowego .	305.293	13.984	319.277	299.016	—	299.016
XVI.	Rozmaite	186.334	—	186.334	157.450	—	157.450
	Suma .	3.441.518	186.984	3,628.502	3,304.994	201.029	3,506.023
	Dochody						
I.	Pozostałość z rachunku z lat ubiegłych	—	—	—	—	—	—
II.	Odsetki od chwilowo lokowanych pieniędzy	10.000	—	10.000	16.080	—	16.080
III.	Dochody z dróg krajowych	224.910	—	224.910	229.910	—	229.910
IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	14.082	—	14.082	36.646	—	36.646
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych . .	31.500	—	31.500	28.200	—	28.200
VI.	Zwroty pożyczek	44.449	—	44.449	36.524	—	36.524
VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasow.	5.320	—	5.320	5.320	—	5.320
VIII.	„ szkół roln. i folw. w Dublanach	32.415	2.500	34.915	37.459	—	37.459
IX.	„ „ „ „ w Czernichowie	36.475	—	36.475	35.418	—	35.418
X.	„ innych szkół krajowych . .	11.125	—	11.125	4.000	—	4.000
XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	—	600	600	—	600
XII.	Dochód z przelania do skarbu kraj. pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866	20.771	—	20.771	75.000	—	75.000
XIII.	Rozmaite	23.995	—	23.995	7.280	—	7.280
—	Dochód z pożyczki zaciągniętej na budowę koszar dla c. k. wojska	—	—	—	120.000	—	120.000
	Suma dochodów własnych .	455.642	2.500	458.142	632.437	—	632.437
XIV.	Dodatki do podatków	3,136.000	—	3,136.000	2,880.000	—	2,880.000
	Ogólna suma dochodów .	3,591.642	2.500	3,594.142	3,512.437	—	3,512.437
	Z porównania z preliminowaną sumą potrzeb, j. w.			3,628.502			
	Okazuje się niedobór .			34.360			

na rok 1886. z uchwalonemi na rok 1885. **Sumaryusz.**

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1886.				**Ogółem na rok 1886.**		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
większe	mniejsze	większe	mniejsze			
austryackie						
—	—	—	—	—	—	
—	955	—	—	—	955	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
130	—	—	—	130	—	
—	2.500		—	—	2.500	
—	9.303	—	—	—	9.303	
—	5.000	—	—	—	5.000	
1.023	—	—	—	1.023	—	
64.010	—	—	28.029	35.981	—	
—	38	—	—	—	38	
—	—	—	—	—	—	
5.677	—	—	—	5.677	—	
48.319	—	—	—	48.319	—	
6.277	—	13.984	—	20.261	—	
28.884	—	—	—	28.884	—	
154.320	17.796	13.984	28.029	140.275	17.796	
				122.479		
—	—	—	—	—	—	
—	6.080	—	—	—	6.080	
—	5.000	—	—	—	5.000	
—	22.564	—	—	—	22.564	
3.300	—	—	—	3.300	—	
7.925	—	—	—	7.925	—	
—	—	—	—	—	—	
—	5.044	2.500	—	—	2.544	
1.057	—	—	—	1.057	—	
7.125	—	—	—	7.125	—	
—	—	—	—	—	—	
—	54.229	—	—	—	54.229	
16.715	—	—	—	16.715	—	
—	120.000	—	—	—	120.000	
36.122	212.917	2.500	—	36.122	210.417	
256.000	—	—	—	256.000	—	
292.122	212.917	2.500	—	292.122	210.417	
				81.705		

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Koszta reprezentacyi kraju.**			
		A. Sejm krajowy.			
	1	Koszta podróży pp. Posłów	6.700	—	
	2	Dyety pp. Posłów	36.000	—	
	3	Koszta druków	11.000	—	
	4	Spisywanie sprawozdań	4.200	—	
	5	Pisarze dzienni	650	—	
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200	—	
	7	Służba	850	—	
	8	Opał	1.300	—	
	9	Oświetlenie	950	—	
	10	Zapuszczanie i mycie podłóg	120	—	
	11	Potrzeby kancelaryjne	160	—	
	12	Rozmaite drobne wydatki	100	—	
			63.230	—	63.230
		B. Wydział krajowy.			
	13	Marszałek krajowy 6.000 zł. i dodatek na reprezentacyę 4.000 „	10.000	—	
	14	Sześciu Członków Wydziału po 4.000 zł.	24.000	—	
	15	Zastępcy	2.000	—	
	16	Dodatek dla Członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka Zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000	—	37.000
		Suma rubryki I.	100.230	—	100.230
II.		**Koszta zarządu.**			
		Płace urzędników, dyurnistów i sług.			
	17	*Oddział konceptowy.*			
		a) 2 radców, płaca po 2.800 zł. 5.600 zł. dodatek aktywalny po 480 zł. 960 „	6.560	—	
		b) 6 sekretarzy, płaca po 2.000 zł. 12.000 zł. dodatek aktywalny po 360 zł. 2.160 „	14.160	—	
		Do przeniesienia	20.720	—	—

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
7.244	6.700	
24.490	36.000	
11.530	11.000	
3.526	4.200	
348	650	
1.200	1.200	
694	850	
1.065	1.300	
860	950	
55	120	
170	160	Preliminuje się wydatki całej rubryki w tej wysokości, jak na rok 1885. uchwalono.
398	100	
10.000	10.000	Sumę wynikłości z roku 1883. podano tu w kwocie . . . . 85.988 zł.
22.963	24.000	Zamknięcie rachunku za tenże rok wykazuje . . . . . 86.688 „
445	2.000	Różnicę . . 700 zł.
1.000	1.000	stanowi koszt przewozu obrazu Matejki „Hołd pruski“ z Rzymu do Krakowa, która to pozycya nie odnosi się do niniejszego preliminarza.
85.988	100.230	
		Na rok 1885. uchwalono na Koszta Zarządu w ogóle . . . . 230.484 zł.
		„ „ 1886. preliminuje się „ „ „ . . . . 229.529 „
		zmniejsza się zatem potrzeby o kwotę . 955 zł.
		a mianowicie:
		zwiększono poz. 17*c*. o kw. 1.540 zł. zmniej. zaś poz. 17*b*. o kw. 2.360 zł.
		„ 22*c*. „ 689 „ „ „ 24*e*. „ 1 „
		„ 24*b*. „ 1 „ „ „ 26*f*. „ 2.591 „
		„ 26*g*3. „ 295 „ „ „ 26*g*2. „ 187 „
		„ 29 „ 1.307 „ „ „ 30 „ 785 „
		„ 31*d*. „ 644 „ „ „ 31*f*. „ 434 „
		„ 31*h*. „ 222 „ „ „ 33*ab*. „ 400 „
		„ 31*c*. „ 105 „
		„ 32*m*. „ 1.000 „
		Razem dodano kwotę 5.803 zł. — ujęto zaś kwotę . . . 6.758 zł.
		strąciwszy od kosztów dodaną kwotę . . . 5.803 „
		okazuje się jak wyżej preliminarz niższy o kwotę . 955 zł.
3.280	6.560	Jak na rok 1885.
18.487	16.520	
21.767	23.080	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.	17	Z przeniesienia . .	20.720	—	—
		c) 7 koncepistów, płaca po 1.300 zł. . . . 9.100 zł.			
		dodatek aktywalny po 240 zł. . . . 1.680 „	10.780	—	
		d) 2 adjunktów, płaca po 1.000 zł. . . . 2.000 zł.			
		dodatek aktywalny po 200 zł. . . . 400 „	2.400	—	
		e) 2 asystentów, płaca po 700 zł. . . . 1.400 zł.			
		dodatek aktywalny po 100 zł. . . . 200 „	1.600	—	
			35.500	—	35.500
	18	*Oddział rachunkowy.*			
		a) Dyrektor, płaca . . . . . 2.600 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 400 „	3.000	—	
		b) Zastępca dyrektora, płaca . . . . 2.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 360 „	2.360	—	
		c) 6 rewidentów, płaca po 1.500 zł. . . . 9.000 „			
		dodatek aktywalny po 300 zł. . . . 1.800 „	10.800	—	
		d) 11 adjunktów, płaca po 1.200 zł. . . . 13.200 „			
		dodatek aktywalny po 240 zł. . . . 2.640 „	15.840	—	
		e) 1 archiwista, płaca . . . . . 1.000 „			
		dodatek aktywalny . . . . . 200 „	1.200	—	
		f) 1 protokolista, płaca . . . . . 1.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 200 „	1.200	—	
		g) 8 asystentów, płaca po 700 zł. . . . 5.600 zł.			
		dodatek aktywalny po 100 zł. . . . 800 „	6.400	—	
		h) 10 praktykantów, płaca po 600 zł.	6.000	—	
		i) Woźny, płaca . . . . . 500 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 50 „	550	—	
			47.350	—	47.350
	19	*Oddział kasowy.*			
		a) Kasyer, płaca . . . . . 2.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 360 „	2.360	—	
		b) Kontrolor, płaca . . . . . 1.600 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 300 „	1.900	—	
		c) 4 adjunktów, płaca po 1.200 zł. . . . 4.800 zł.			
		dodatek aktywalny po 240 zł. . . . 960 „	5.760	—	
		d) Woźny, płaca . . . . . 600 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 50 „	650	—	
			10.670	—	10.670
	20	*Oddział techniczny.*			
		a) Nadinżynier, płaca . . . . . 3.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 1.000 „	4.000	—	
		b) 2 inżynierów, płaca po 2.000 zł. . . . 4.000 zł.			
		dodatek aktywalny po 360 zł. . . . 720 „	4.720	—	
		Do przeniesienia . .	93.520 8.720	—	93.520

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
21.767	23.080	
6.935	9.240	Do poz. 17*b.* i *c.* W myśl etatu uchwalonego przez Wys. Sejm z dnia 3. Stycznia 1874. i uchwały Sejmowej z dnia 4. Października 1878. preliminuje się o jednego sekretarza mniej a jednego koncepistę więcej, z powodu, iż ubył 7my sekretarz extra statum śp. Bernard Kalicki.
2.405	2.400	Jak w roku 1885.
2.405	1.600	
33.512	36.320	
3.000	3.000	
131	2.360	
10.800	10.800	
15.807	15.840	
1.200	1.200	Jak na rok 1885.
1.200	1.200	
5.956	6.400	
5.516	6.000	
550	550	
44.160	47.350	
2.360	2.360	
1.900	1.900	
5.760	5.760	
650	650	Jak na rok 1885.
10.670	10.670	
4.000	4.000	
4.720	4.720	
88.342	94.340	
8.720	8.720	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.	20	Z przeniesienia . .	93.520	—	93.520
		c) 2 asystentów, płaca po 1.000 zł. . . . 2.000 zł.	8.720		
		dodatek aktywalny po 120 zł. . . . 240 „	2.240	—	
			10.960	—	10.960
	21	*Oddział sanitarny.*			
		Inspektor szpitali, płaca . . . . . 2.000 zł.			
		dodatek na mieszkanie . . . . 300 „	2.300	—	
			2.300	—	2.300
	22	*Oddział statystyczny.*			
		a) Naczelnik oddziału, płaca	2.000	—	
		b) Koncepista, płaca . . . . . 1.300 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 240 „	1.540	—	
		c) Pisarze dzienni	2.153	—	
			5.693	—	5.693
	23	*Oddział manipulacyjny.*			
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca	2.000	—	
		b) Archiwista, płaca . . . . . 1.500 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 300 „	1.800	—	
		c) Ekspedytor, płaca . . . . . 1.300 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 270 „	1.570	—	
		d) Protokolista, płaca . . . . . 1.200 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 240 „	1.440	—	
		e) 4 kancelistów, płaca po 1.000 zł. . . . 4.000 zł.			
		dodatek aktywalny po 200 zł. . . . 800 „	4.800	—	
		f) 3 asystentów, płaca po 700 zł. . . . 2.100 zł.			
		dodatek aktywalny po 100 zł. . . . 300 „	2.400	—	
		g) Odźwierny, płaca	600	—	
		h) Portyer „	500	—	
		i) 5 woźnych, płaca po 500 zł. . . . 2.500 zł.			
		dodatek aktywalny po 50 zł. . . . 250 „	2.750	—	
			17.860	—	17.860
		Suma wszystkich płac z dodatkami aktywalnymi . .	130.333	—	130.333
	24	**Dyurniści.**			
		a) Dla Oddziału konceptowego:			
		1 po 5 zł. dziennie . . . . . 1.825 zł. — ct.			
		1 „ 3 „ 60 ct. dziennie . . . . . 1.314 „ 40 „			
		1 „ 3 „ — „ „ . . . . . 1.095 „ — „			
		1 „ 2 „ 50 „ „ . . . . . 912 „ 50 „			
		3 „ 2 „ — „ „ . . . . . 2.190 „ — „			
		3 „ 1 „ — „ „ . . . . . 1.095 „ — „	8.432	—	
		Do przeniesienia . .	130.333	—	130.333
			8.432		

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
88.342	94.340	
8.720	8.720	
2.240	2.240	
10.960	10.960	
2.300	2.300	Jak na rok 1885.
2.300	2.300	
2.000	2.000	
321	1.540	
2.119	1.464	Preliminuje się więcej o 689 zł. wedle rzeczywistego stanu dyurnistów tegoż oddziału.
4.440	5.004	
2.000	2.000	
1.800	1.800	
1.570	1.570	
1.440	1.440	Jak na rok 1885.
3.622	4.800	
3.182	2.400	
600	600	
500	500	
2.668	2.750	
17.382	17.860	
123.424	130.464	
8.232	8.432	Jak na rok 1885.
123.424	130.464	
8.232	8.432	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.	24	Z przeniesienia . .	130.333 8.432	—	130.333
		b) Dla Oddziału rachunkowego:			
		4 po 1 zł. 80 ct. dziennie . . . . 2.628 zł. — ct.			
		1 „ 1 „ 70 „ „ . . . . 620 „ 50 „			
		1 „ 1 „ 60 „ „ . . . . 584 „ — „			
		4 „ 1 „ 50 „ „ . . . . 2.190 „ — „			
		1 „ 1 „ 40 „ „ . . . . 511 „ — „			
		2 „ 1 „ 20 „ „ . . . . 876 „ — „			
		1 „ 1 „ 10 „ „ . . . . 401 „ 50 „	7.811	—	
		c) Dla Oddziału kasowego	—	—	
		d) Dla Oddziału technicznego:			
		1 za wynagrodzeniem rocznem . . . 1.000 zł. — ct.			
		2 po 2 zł. 20 ct. dziennie . . . . 1.606 „ — „			
		1 „ 1 „ 80 „ „ . . . . 657 „ — „			
		2 „ 1 „ 50 „ „ . . . . 1.095 „ — „			
		1 „ 1 „ 40 „ „ . . . . 511 „ — „	4.869	—	
		e) Dla Oddziału manipulacyjnego:			
		7 po 1 zł. 65 ct. dziennie . . . 4.215 zł. 75 ct.			
		16 „ „ „ 10 „ „ . . . . 6.424 „ — „	10.640	—	
		f) Na zastępstwa urzędników	1.120	—	
			32.872	—	32.872
	25	*Zasługi.*			
		13 stróżów po 300 zł.	3.900	—	3.900
	26	*Emolumenta.*			
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra	50	—	
		b) „ „ 48 mtr. sześć. drzewa . . .	156	—	
		c) Ubranie dla odźwiernego i 7 woźnych po 50 zł. . .	400	—	
		d) „ „ portyera	100	—	
		e) Opał dla odźwiernego i portyera po 7·2 mtr. . . .	47	—	
		f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników i 200 zł. dla inspektora szpitali Dra J. Stelli-Sawickiego	11.589	—	
		Do przeniesienia . .	167.105 12.342	—	167.105

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
123.424 8.232	130.464 8.432	
7.059 680	7.810 —	Wedle obliczenia przypada o **1** zł. więcej.
4.360	4.869	Jak na rok 1885.
10.162	10.641	Preliminuje się o 1 zł. mniej wedle obliczenia.
1.507	1.120	Jak na rok 1885.
32.000	32.872	
3.902	3.900	Jak na rok 1885.
50 159 400 102 48	50 156 400 100 47	Jak na rok 1885.
9.611	14.180	W myśl uchwały sejmowej z dnia 3. Stycznia 1874. umieszczono pod poz. 26. f. następujące dodatki pięcioletnie na rok 1886: **Oddział konceptowy.** *Radca* Mochnacki 2 po 400 zł. w kw. 800 zł. *Sekretarze* po 200 zł.: Wolański (3) 600 zł. Marek (2) 400 zł. Ekielski (1) 200 zł. Niedzielski (1) 200 zł. *Koncepiści* po 200 zł.: Dulęba (2) 400 zł. Stadnicki (1) 200 zł. *Adjunkt* Zienkowicz (2) po 100 zł. w kw. 200 zł. **Razem w oddziale konceptowym 3.000 zł.** **Oddział rachunkowy.** *Adjunkci* po 150 zł.: Tranda (3) 450 zł. Mrozowicki (3) 450 zł. Sidorowicz (3) 450 zł. Gołębski (2) 300 zł. Niedzielski (2) 300 zł. Niedziałkowski (2) 300 zł. Szajnok (1) 150 zł. Olpiński (1) 150 zł. Ziembicki (1) 150 zł. *Asystenci* po 50 zł.: Topolnicki (2) 100 zł. Krogulski (1) 50 zł. Au (1) 50 zł. Schmitt (1) 50 zł. Paklerski (1) 50 zł. **Razem w oddziale rachunkowym 3.000 zł.**
159.326 10.370	167.236 14.933	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia . .	167.105 12.342	—	167.105
		g) Dodatki osobiste:			
		1. Dla 3 rewidentów rachunkowych	270	—	
		2. „ 8 praktykantów „	602	—	
		3. „ asystenta konceptowego Kucharskiego . 76 zł. „ „ „ Wilczyńskiego . 295 „	371	—	
	27		13.585	—	13.585
		Remuneracye.			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo	1.000	—	
		b) Tłumacz języka ruskiego	800	—	
		c) Tłumaczenie języków obcych	45	—	
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego . .	1.000	—	
			2.845	—	2.845
	28	*Koszta podróży i dyety.*			
		a) W ogóle	3.000	—	
		b) Dla inspektora szpitali	400	—	
			3.400	—	3.400
		Do przeniesienia . .	186.935	—	186.935

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
159.326	167.236	
10.370	14.933	**Oddział kasowy.** *Kasyer* Horoszkiewicz 3 po 200 zł. w kwocie 600 zł. *Kontrolor* Silkiewicz 2 po 175 zł. w kwocie 350 zł. *Adjunkci* po 150 zł.: Olszewski (2) 300 zł. Sternal (2) 300 zł. Kotiers (2) 300 zł. Buynowski (1) 150 zł. i 2gie od 3. Października: 36 zł. 67 ct.
		Razem w oddziale kasowym 2.036 zł. 67 ct.
		Oddział techniczny. *Nadinżynier* Raciborski 2 po 300 zł. — 600 zł. *Inżynierowie*: Reutt (2) po 200 zł. — 400 zł. Bieńkowski 1sze od 19. Września: 56 zł. 12 ct. *Asystenci* po 80 zł.: Baranowski (3) 240 zł. Łuniewski (2) 160 zł.
		Razem w oddziale technicznym 1.456 zł. 12 ct.
		Oddział sanitarny. *Inspektor* Dr. J. Stella-Sawicki 2 po 200 zł. — **400** zł.
		Oddział manipulacyjny. *Dyrektor* Dr. Grott 2 po 200 zł. — 400 zł. *Ekspedytor* Bieńkowski (1) 160 zł. *Kanceliści* po 100 zł.: Kiszelka (2) 200 zł. i 3cie od 29. Grudnia: 56 ct. Kunisch (2) 200 zł. Słomkowski (2) 200 zł.
		Razem w oddziale manipulacyjnym 1.160 zł. 56 ct.
		Służba po 30 zł.: *Odźwierny* Niewiadomski (1) 30 zł. *Woźni*: Herminski Walenty (3) 90 zł. i 4te od 27. Września: 7 zł. 83 ct. Kuźniar (4) 120 zł. i 5te od 31. Maja: 17 zł. 58 ct. Kalita (3) 90 zł. Kowalski (3) 90 zł. Herminski Michał (2) 60 zł. Stocki (1) 30 zł.
		Razem służba 535 zł. 41 ct.
		Ogółem we wszystkich oddziałach ze służbą 11.588 zł. 76 ct.
270	270	Jak na rok 1885.
704	789	*Do poz. 26. g. 2.* Preliminuje się o 187 zł. mniej, ponieważ ubyły dodatki osobiste 4 praktykantom w kwocie 301 zł., natomiast przybyły 2 nowe dodatki osobiste w kwocie 114 zł., co stanowi wzmiankowaną różnicę.
74	76	*Do poz. 26. g. 3.* Preliminuje się o 295 zł. więcej, gdyż nowomianowany asystentem konceptowym dyetarjusz otrzymał dla wyrównania płacy dodatek osobisty w kwocie 295 zł.
11.418	16.068	
1.184	1.000	
800	800	
82	45	
1.000	1.000	Jak na rok 1885.
3.066	2.845	
5.732	3.000	
400	400	
6.132	3.400	
179.942	189.549	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia . .	186.935	—	186.935
	29	*Pensye i zaopatrzenia.*			
		a) Mochnacka Eleonora	280	—	
		b) Jankowska Karolina	400	—	
		c) Pawulska Paulina	350	—	
		d) Madejski Wojciech	1.200	—	
		e) Tarczyńska Marcyanna	350	—	
		f) Łopuszańska Walerya	350	—	
		g) Łopuszański Tadeusz Jan Paweł 3-ga imion .	50	—	
		h) Iwanickiego sieroty	175	—	
		i) Karatnicka Zofia	300	—	
		j) Placer Marya	314	—	
		k) Jędrzejowski Napoleon	1.600	—	
		l) Stroiński Sylwery	200	—	
		ł) Olewińska Julia	350	—	
		— Czaderski Ferdynand	—	—	
		m) Gorczycowa Eudoksya	197	—	
		n) Bulikowska Izabela	350	—	
		o) Chrzanowska Joanna	350	—	
		p) Niewiadomskiego sieroty: córki Jadwiga Marya i Marya Antonina i syn Jerzy Włodzimierz . . .	263	—	
		q) Krzeczkowska Eugenia Zofia	175	—	
		— Sapałaczyński Robert	—	—	
		r) Niewiadomskiego sieroty, zaopatrzenie dla 3-ch po 90 zł. aż do skończenia 18. roku życia . . .	270	—	
		s) Czaderska Eugenia wdowa po inżynierze Wydziału krajowego	350	—	
		t) Ożwad Maryan Benedykt, sierota po koncepiście Wydziału krajowego	175	—	
		u) Kalicka Jadwiga, wdowa po sekretarzu Wydz. kraj.	350	—	
		w) Pierożyński Ludwik, emerytowany dyr. oddz. rach.	1.600	—	
		x) Duszyńska Izabela, wdowa po archiwiście Wydz. kraj.	350	—	
		y) Karmalitowa Kunegunda, wdowa po portyerze Wydz. kraj.	197	—	
			10.546	—	10.546
	30	*Dary z łaski.*			
		a) Bojarskie Walerya, Józefa i Adolfina . . .	300	—	
		b) Rzepińska Ludwika Franciszka	120	—	
		c) Szczęsnowicz Zbigniew Józef	—	—	
		d) Pawulska Paulina	250	—	
		e) Olewińskiego córka Julia Antonina . . .	60	—	
		f) Kiss Stanisław	50	—	
		g) Jeziorańska Natalia, wdowa po dyetaryuszu, wsparcie roczne aż do pełnoletności jej córki . . .	300	—	
		h) Piotrowska Rozalia	—	—	
		i) Olewińska Łucya Katarzyna	—	—	
		Do przeniesienia . .	197.481 1.080	—	197.481

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
179.942	189.549	
280	280	
400	400	
350	350	
1.200	1.200	
350	350	
350	350	
100	50	
175	175	
300	300	Preliminuje się wydatki tej pozycyi większe o . . . . . 1.307 zł.
314	314	jak w roku 1885. ponieważ zamknięto pensyę:
1.600	1.600	*poz. 29.* — Czaderskiemu . . w kwocie 800 zł.
200	200	„ *29.* — Sapałaczyńskiemu . . „ 825 „
350	350	„ *29. r.* jednej z sierót po śp. Niewiadomskim z powodu dojścia do pełnoletności . . . . . „ 90 „
800	800	
197	197	razem 1.715 zł.
350	350	
350	350	Natomiast przyznano pensyę *poz. 29. s.* (LW. 43.976/84) 350 zł.
—	263	„ *29. t.* (LW. 51.310/84) 175 „
175	175	„ *29. u.* (LW. 26.454/85) 350 „
—	825	„ *38. w.* (LW. 34.931/85) 1.600 „
		„ *29. x.* (LW. 40.023/85) 350 „
—	360	„ *29. y.* (LW. 44.820/85) 197 „
		razem . 3.022 „
—	—	Różnica jak wyżej . 1.307 zł.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
7.841	9.239	
300	300	
120	120	
400	47	Wydatki tej pozycyi preliminuje się o . . . . . 785 zł.
250	250	mniejsze, ponieważ kwoty pod *h)* do *m)* wynoszące razem 738 zł.
120	60	udzielił Wysoki Sejm petentom jednorazowo, oraz z po-
50	50	wodu dojścia do pełnoletności Szczęsnowicza Zbigniewa
300	300	*(poz. c.)* w kwocie . . . . . 47 „
—	300	Różnica jak wyżej . 785 zł.
—	60	
187.783	198.788	
1.540	1.487	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia . .	197.481 1.080	—	197.481
		j) Łopuszańska Stefania	—	—	
		k) Iwanickiego sieroty jednorazowo	—	—	
		l) Rudnicka Tekla	—	—	
		m) Zakrzewska Marcyanna	—	—	
	31	*Potrzeby kancelaryjne.*	1.080	—	1.080
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	5.400	—	
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	800	—	
		c) Potrzeby do pisania i rysowania	2.200	—	
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów . . .	2.244	—	
		e) Oprawa ksiąg i druków	500	—	
		f) Oświetlenie	936	—	
		g) Opał	2.770	—	
		h) Uzupełnienie biblioteki	1.222	—	
		i) Rozmaite pomniejsze	1.605	—	
			17.677	—	17.677
	32	*Gmach krajowy i jego utrzymanie.*			
		a) Inspicient techniczny gmachu sejmowego . . .	300	—	
		b) Maszynista, płaca 540 zł., 12 mtr. drzewa 40 zł., 45 ltr. nafty 11 zł.	591	—	
		c) Kominiarz	320	—	
		d) Froterowanie i zapuszczanie podłóg	700	—	
		e) Mycie podłóg	100	—	
		f) Pompowanie wody	500	—	
		g) Zgartywanie i wywóz śniegu	150	—	
		h) Czyszczenie kloak i wywóz nieczystości . . .	300	—	
		i) Zabezpieczenie od ognia	342	—	
		k) Podatek dochodowy i miejski czynszowy:			
		a) za pomieszkania wolne od domowo-czynszowego podatku 5% od oszacowanej wartości rocznie 2.100 zł., dochodowy z nadzwyczajnym dodatkiem 210 zł. — ct. dodatek krajowy i indemnizacyjny . 122 „ 85 „			
		b) gminny czynszowy 5% . . . 105 „ — „	438	—	
		l) utrzymanie skwerów około gmachu sejmow. 100 zł. — ct. i wynagrodzenie ogrodnika . . . 50 „ — „	150	—	
		m) Rozmaite nieprzewidziane	3.400	—	
			7.291	—	7.291
	33	*Zaliczki na płace urzędników.*			
		Dla urzędników w ogóle i dla służby	6.000	—	6.000
		Suma rubryki II. . .	229.529	—	229.529

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
187.783	198.788	
1.540	1.487	
—	50	
148	148	
—	80	
100	100	
1.788	1.865	
5.528	5.400	
249	800	Jak na rok 1885.
1.972	2.200	
2.834	1.600	Wydatki tej pozycyi wynosiły w roku 1882.: 1.590 zł. — w roku 1883.: 2.834 zł. — w roku 1884.: 2309 zł.; razem 6.733 zł., przeciętnie w zaokrągleniu 2.244 zł.
648	500	Jak na rok 1885.
766	1.370	Wydatki tej pozycyi wynosiły w roku 1882.: 1.211 zł. — w roku 1883.: 766 zł. — w roku 1884.: 830 zł.; razem 2.807 zł., przeciętnie 936 zł.
3.104	2.770	Wydatki tej pozycyi wynosiły w roku 1882.: 2.421 zł. — w roku 1883.: 3.104 zł. — w roku 1884. 2782 zł.; przeciętnie w zaokrągleniu 2.769 zł., zatem preliminowano jak w roku 1885.
1.586	1.000	Wydatki tej rubryki wynosiły w roku 1882.: 938 zł. — w roku 1883.: 1.586 zł, — w roku 1884.: 1.142 zł.; razem 3.666 zł., przeciętnie i w zaokrągleniu 1.222 zł.
2.439	1.500	Wydatki te wynosiły w roku 1882.: 937 zł. — w roku 1883.: 2.439 zł. — w roku 1884.: 1441 zł.; razem 4.817 zł., preliminuje się zatem przeciętnie i w zaokrągleniu 1.605 zł.
19.126	17.140	
—	300	
590	591	
320	320	
726	700	
27	100	
539	500	
16	150	
292	300	
395	342	Jak na rok 1885.
199	438	
143	150	
2.931	2.400	Wydatki tej rubryki wynosiły w roku 1882.: 1.845 zł. — w roku 1883.: 2.931 zł. — w roku 1884.: 5.432 zł. (po wyłączeniu 301 zł. odnoszących się do poz. 32. l.); razem 10.208 zł., przeciętnie i w zaokrągleniu 3.400 zł.
6.178	6.291	
6.991	6.400	Jak na rok 1885., z opuszczeniem nadzwyczajnej zaliczki Sejmowej, udzielonej woźnemu Stockiemu.
221.866	230.484	Sumę wynikłości z roku 1883. podano tu w kwocie . . . . 221.866 zł. Zamknięcie za tenże rok wykazuje . . . . . 227.246 „ Różnica . . 5.380 zł. wynika z powodu wyłączenia pozycyj nieodnoszących się do niniejszego preliminarza.

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		**Koszta leczenia.**			
	34	Koszta leczenia ubogich w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych	650.000	—	650.000

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
716.556	650.000	

Wedle zamknięć rachunkowych, wypłacono z funduszu krajowego:

Szpitalom	w latach 1882	1883	1884	Razem	Przeciętnie
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Lwów powszechny . .	140.733	220.233	296.319	657.285	219.095
Kulparków zakł. obłąk. .	102.907	117.026	117.974	337 907	112.636
Kraków śgo Łazarza . .	131.637	130.675	135.898	398.210	132.737
„ Klinika . . .	22.330	24.178	24.106	70.614	23.538
23 szpitale prowin. kraj. .	170.181	180.889	193.387	544.457	181.486
Zagraniczne . . .	65.609	69.940	72.421	207.970	69.323
Wojskowe	1.274	1.442	1.774	4.490	1.496
Zaliczki i zwroty . .	8.687	13.656	10.072	32.415	10.805
Razem wypłacono . .	643.358	758.039	851.951	2,253.348	751.116
Od tego wpływy od gmin, samopłacących i inne rozm.	9.597	41.483	29.030	80.110	26.703
Pozostają wydatki . .	633.761	716.556	822.921	2,173.238	724.413

Ogólna ilość dni leczenia wynosiła: w roku 1882. . . . . 900.627 dni
„ „ 1883. . . . . 1,093.749 „
„ „ 1884. . . . . 1,218.775 „
razem . . 3,213.151 dni
przeciętnie . . 1,071.050 „

Przyjmując wydatki wedle szczegółowych preliminarzy szpitali a to:
Dla krajowego szpitala we Lwowie . . . . 134.765 zł.
„ „ zakładu obłąkanych na Kulparkowie . 114.400 „
„ „ szpitala śgo Łazarza w Krakowie . . 125.000 „
zaś wedle powyższego 3-letniego przecięcia:
Dla ck. Kliniki w Krakowie . . . . . 23.538 „
„ 23 szpitali prowincyonalnych w kraju . . . 181.486 „
„ szpitali zagranicznych . . . . . 69.323 „
„ „ wojskowych . . . . . 1.496 „
Inne wydatki . . . . . 10.805 „
razem . . 660.813 zł.
i strąciwszy od wydatków przeciętną wynikłość dochodów . . . . . 26.703 „
otrzymamy wynik . . . . . 634.110 zł.

Do przeniesienia . . 634.110 zł.

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
IV.		**Koszta szczepienia.**			
	35	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	1.600	—	
	36	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy .	56.000	—	
	37	Premie dla lekarzy, odszczególniających się przy szczepieniu .	300	—	
		Suma rubryki IV. . .	57.900	—	57.900
V.		**Wydatki sanitarne.**			
	38	1/3 część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	8.000	—	8.000
VI.		**Zasiłki dla zakładów dobroczynności.**			
	39	Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.198	—	
	40	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach	400	—	
	40*a*	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Maryampolu, datek jednorazowy	—	—	
	41	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424	—	
	42	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie .	1.000	—	
	43	Komitet Ochronek w Krakowie	550	—	
	44	Towarzystwo Ochronek chrześciańskich we Lwowie . .	500	—	
	44*a*	Zarząd Towarzystwa opieki weteranów z roku 1831. w Krakowie, datek jednorazowy	—	—	
	44*b*	Komitet wykonawczy Towarzystwa Opieki weteranów we Lwowie, datek jednorazowy	—	—	
		Suma rubryki VI. . .	9.072	—	9.072

Preliminarz na rok 1886. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
		Z przeniesienia . . 634.110 zł.
		Ze względu jednak, że w obliczeniu tem wstawione przeciętne są mniejsze od wypłaconych w roku 1884., a mianowicie: W Klinice krakowskiej o kwotę . . . . . 568 zł. W 23 kraj. szpitalach prowincjonalnych o kwotę . . 11.901 „ W szpitalach zagranicznych . . . . . 3.098 „ „ „ wojskowych . . . . . 278 „ razem mniejsze o kwotę . . 15.845 „ przeto dla wyrównania różnic dolicza się takową do ogólnego wyniku i preliminuje . . . . . 649.955 zł. czyli w zaokrągleniu 650.000 zł. jak uchwalono na rok 1885.
1.600	1.600	Jak na rok 1885.
55.922	56.000	Koszta te wynosiły: w roku 1882.: 55.672 zł.; w r. 1883.: 55.922 zł.: w r. 1884.: 55.993 zł.; razem w trzech latach 167.587 zł.; przeciętnie 55.862 zł.
630	300	Jak na rok 1885.
58.152	57.900	
9.216	7.870	Koszta na leki, oraz koszta podróży lekarzy z powodu komisyj w sprawach sanitarnych, z czasu przed dniem 1. Października 1879. wynosiły: w roku 1882.: 7.922 zł.; w roku 1883.: 9.216 zł.; w r. 1884.: 6.752 zł., razem w trzech latach 23.890 zł., przeciętnie 7.963 zł., preliminuje się zatem zaokrągloną przeciętną kwotę 8.000 zł.
		W tej rubryce uchwalono na rok 1885. . . . . 11.572 zł. Na rok 1886. preliminuje się . . . . . 9.072 „ przeto mniej o . 2.500 zł. ponieważ opuszczono datki jednorazowo uchwalone dla szpitala w Maryampolu . . . . . 500 zł. i dla weteranów z roku 1831. . . . . 2.000 „ 2.500 zł.
1.198	1.198	Jak w roku 1885.
400	400	
—	500	Nieprelimiuje się, gdyż w r. 1885 był to datek jednorazowy.
5.424	5.424	
1.000	1.000	Jak w roku 1885
550	550	
—	500	
1.000	1.000	Z powodu iż w roku 1885. uchwalono jako datki jednorazowe, na rok 1886. nie się nie preliminuje.
1.000	1.000	
10.572	11.572	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VII.		**Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.**			
	45	Akademia umiejętności w Krakowie	15.000	—	
	46	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	306.255	—	
	47	Sześciu Członków Rady szkolnej kraj. po 1.200 zł.	7.200	—	
	48	Szkoła żeńska w Jaworowie pp. Bazylianek	500	—	
	49	„ „ w Kołomyi	500	—	
	50	„ „ w Krakowie	2.500	—	
	51	„ „ „ „ św. Tomasza	500	—	
	52	„ „ „ „ pp. Augustyanek	500	—	
	53	„ „ we Lwowie pp. Benedyktynek ormiańskich	1.000	—	
	54	„ „ w Starym Sączu pp. Klarysek	750	—	
	55	„ „ w Stryju	500		
	56	„ „ w Sanoku	200	—	
	57	„ „ w Jaśle	300	—	
	58	„ ludowa OO. Dominikanów we Lwowie dla nauczyciela języka ruskiego	200	—	
	59	„ wyznaniowa izraelicka w Brodach	6.000	—	
	60	Zakład głuchoniemych we Lwowie: *a)* na stypendya dla 50 wychowanków 6.000 zł. *b)* na utrzymanie zakładu 500 „	6.500	—	
	61	Szkoła głuchoniemych Bardacha Izaaka we Lwowie	300	—	
	62	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000	—	
	63	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie	750	—	
	64	„ sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia pożyczki na budowę gmachu	7.000	—	
	65	Teatr polski w Krakowie	8.000	—	
	66	„ „ we Lwowie, zasiłek stały	4.200	—	
	67	„ „ i opera polska we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego: *a)* dramat i komedya 10.000 zł. *b)* opera 10.000 „	20.000	—	
		Uchwała. Sejm zastrzega stwierdzenie przez rzeczoznawców, że wykonanie oper podczas 30 wieczorów odpowiadało wymaganiom artystycznym.			
	68	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	5.000	—	
	69	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800	—	
	70	Szkoła muzyczna powstać mająca w Krakowie, roczna stała dotacya	2.000	—	
	71	Towarzystwo muzyczne we Lwowie	3.000	—	
	72	Towarzystwo „Harmonia“ we Lwowie	300	—	
		Do przeniesienia	401.755	—	—

Preliminarz na rok 1886. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
		Na rok 1885. uchwalono w tej rubryce . 456.858 zł. na rok 1886 preliminuje się razem 447.555 „ mniej o . . 9.303 zł. ponieważ zmniejszono wydatek dla Rady szkol. kraj., poz. 46. o kwotę 5.503 zł. tudzież opuszczono poz. 72*a*, 81*a*. i 85*a*. do 85*m*.— włącznej kwocie 3.800 „ razem jak wyżej . 9.303 zł.
15.000	15.000	Jak w roku 1884.
397.367	311.758	Wedle specyalnego preliminarza funduszu szkolnego krajowego.
6.823	7.200	
500	500	
800	500	
—	2.500	
500	500	
500	500	
1.000	1.000	
750	750	
800	500	
—	200	
—	300	
200	200	Jak w roku 1885.
6.000	6.000	
6.500	6.500	
300	300	
2.000	2.000	
750	750	
7.000	7.000	
8.000	8.000	
4.200	4.200	
20.000	20.000	Jak w roku 1885, co do opery w myśl uchwały z dnia 18. Października 1883. obok streszczonej.
4.000	5.000	Jak w roku 1885. wedle uchwały z dnia 18. Października 1883.
800	800	Jak w latach ubiegłych.
2.000	2.000	Jak w roku 1885, w myśl uchwały z dnia 18. Października 1883.
3.000	3.000	Jak w roku 1885, na podstawie orzeczenia znawców (LW. 37.942/1885) w myśl uchwały sejmowej z dnia 22. Października 1884.
500	300	Jak w roku 1885, w myśl uchwały z dnia 18. Października 1883.
489.290	407.258	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VII.		Z przeniesienia . .	401.755	—	
	72*a*	Towarzystwo śpiewu „Lutnia“ we Lwowie, zasiłek jednorazowy na wydawnictwo śpiewnika pieśni ludowych polskich i ruskich	—	—	
	73	Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych	30.000	—	
	74	Dla uczniów internatu przy seminaryum nauczyc. w Krakowie .	3.000	—	
	75	Jedno stypendyum imienia Matejki dla uczniów szkoły sztuk pięknych w Krakowie	1.000	—	
	76	Wydawnictwo ruskich książek szkolnych	2.000	—	
	77	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“	500	—	
	78	„ „ „ „Kosmos“	400	—	
	79	„ „ ruskiej gazety szkolnej (do rozporządzalności Wydziału kraj.	500	—	
	80	Goetlich Antoni, dyrektor szkoły żeńskiej w Krakowie, roczny dodatek do płacy	100	—	
	81	Witkowski Hipolit, były dyrektor szkoły żeńskiej w Bełzie, zaopatrzenie dożywotnie	300	—	
	81*a*	Piechowicz Kajetan, ociemniały nauczyciel, dar z łaski, rocznie	—	—	
	82	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach do dyspozycyi Wydziału krajowego	3.500	—	
	83	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych	3.000	—	
	84	Dla Towarzystwa „Proświta“ na wydawnictwo pism ludowych .	1.000	—	
	85	Na stypendyum dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej . . .	500	—	
	85*a*	Dla wydawnictwa dziełek ludowych we Lwowie, jednorazowo	—	—	
	85*b*	Wojciechowi Maciaszkowi, uczn. szkoły ogrodniczej w Wersalu	—	—	
	85*c*	Boguszowi Stęczyńskiemu, literatowi w Krakowie . . .	—	—	
	85*d*	Bursie im. J. I. Kraszewskiego w Drohobyczu . . .	—	—	
	85*e*	Towarzystwu oświaty ludowej we Lwowie	—	—	
	85*f*	Ruskiej bursie św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu . .	—	—	
	85*g*	Towarzystwu „Szkolnaja pomicz“ we Lwowie . . .	—	—	
	85*h*	Wydziałowi Towarzystwa „Akademickoje bractwo“ . . .	—	—	
	85*i*	„ „ „ „ na wydawnictwo ruskiej biblioteki	—	—	
	85*k*	Wydziałowi bursy św. Mikołaja w Stanisławowie . . .	—	—	
	85*l*	Komitetowi ruskiego panieńskiego zakładu naukowego pod zarządem Bazylianek we Lwowie	—	—	
	85*m*	Mazurkiewicz Szczepan, były nauczyciel, dar z łaski . .	—	—	
		Suma rubryki VII. . .	447.555	—	447.555

Preliminarz na rok 1886. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
489.290	407.258	
—	200	Nie preliminuje się nic, był to bowiem datek jednorazowy.
29.789	30.000	Jak w latach ubiegłych. (Uchwała z dnia 13. Pazdziernika 1881.)
3.000	3.000	
1.000	1.000	Jak w roku 1885. (Uchwała z dnia 13. Października 1882.)
2.039	2.000	Jak na rok 1885. (Uchwała z dnia 21. Października 1881.)
500	500	Jak w latach ubiegłych.
400	400	Jak w roku 1885. (Uchwała z dnia 22. Października 1881.)
500	500	„ „ „ „ (Uchwała z dnia 21. Października 1881. i 19. Października 1882.)
100	100	„ „ „ „ (Uchwała z dnia 21. Października 1881.)
300	300	„ „ „ „ (Uchwała z dnia 19. Października 1882.)
25	100	Nie preliminuje się nic z powodu, iż zmarł już ten nauczyciel.
3.000	3.500	Jak w roku 1885. (Uchwała z dnia 18. Października 1883.)
—	3.000	
—	1.000	„ „ „ „ (Uchwała z dnia 22. Października 1884.)
—	500	„ „ „ „ (Uchwała z dnia 8. Października 1883.)
—	1.000	Nic nie wstawiono, gdyż datki przyznane w roku 1885. były jednorazowe.
—	500	
—	100	
150	150	
250	200	
150	150	
—	150	
100	200	
—	150	
—	300	
4.000	500	
—	100	
534.593	456.858	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VIII.		**Utrzymanie pomników historycznych.**			
	86	Restauracya pomników w ogóle, sporządzanie i publikacya naukowych i urzędowych spisów pomników, znachodzących się w naszym kraju	1.500	—	
	86*a*	Jednorazowy datek dla konsystorza obrz. łac. w Przemyślu, jako zasiłek na restauracyę katedry łacińskiej w Przemyślu	—	—	
	86*b*	Jednorazowy datek na restauracyę gotyckiej drewnianej cerkwi św. Ducha w Rohatynie do dyspozycyi c. k. konserwatora II. sekcyi	—	—	
	87	Zaliczka dla renty dożywotniej dla p. Schmida Ciążyńskiego, na wypadek, jeżeli zakupno jego zbioru gem i kameów na rzecz Muzeum narodowego w Sukiennicach w Krakowie przyjdzie do skutku	1.000	—	
	88	Badanie i ocalanie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodow. im. Ossolińskich we Lwowie	500	—	
	89	Stała roczna subwencya dla Muzeum narodowego w Krakowie .	500	—	
	90	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:			
		a) Dyrektor we Lwowie	1.200	—	
		b) „ w Krakowie	1.000	—	
		c) Adjunkt we Lwowie, płaca 1.100 zł. rocznie, dodatek aktywalny 100 zł. rocznie i dodatek pięcioletni o rocznych 80 zł.	1.280	—	
		d) Adjunkt w Krakowie, płaca 900 zł., dodatek aktywalny 100 zł., i dodatek pięcioletni o rocznych 80 zł. . .	1.080	—	
		e) 4-ch aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł. . .	1.200	—	
		f) 2-ch aplikantów w Krakowie, adjutum po 300 zł. . .	600	—	
		g) Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600	—	
		h) Stróże	600	—	
		i) Opał i potrzeby kancelaryjne	350	—	
		Suma rubryki VIII. . .	11.410	—	11.410
IX.		**Kwaterunkowe żandarmeryi.**			
	91	Czyszczenie koszar i innych pomieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	5.846	—	
	92	Oświetlenie koszar	2.167	—	
	93	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących	475	—	
	94	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla niższych stopni	20	—	
		Do przeniesienia . .	8.508	—	—

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
		Na rok 1885. uchwalono . . . . . 16.410 zł. na rok 1886. preliminuje się . . . . . 11.410 „ mniej o . 5.000 zł. t. j. wypuszczając dwa datki jednorazowe po 2.500 zł., czyli 5.000 zł., a to dla Przemyśla na restauracyę katedry łacińskiej i na restauracyę gotyckiej cerkwi św. Ducha w Rohatynie.
2.597	1.500	Jak w roku 1885.
—	2.500	Nie preliminuje się nic, był to bowiem w roku 1885. datek jednorazowy.
—	2.500	
—	1.000	Tak jak w roku 1885., w myśl uchwały sejmowej z dnia 22. Października 1884.
—	500	Jak w roku 1885.
—	500	
1.200	1.200	
1.000	1.000	
1.217	1.280	
1.027	1.080	
1.200	1.200	
568	600	
600	600	
600	600	
431	350	
10.440	16.410	
		Za podstawę do obliczenia potrzeb korpusu całego, służy prawo organiczne c. k. żandarmeryi z dnia 18. Stycznia 1851. Przy wymiarach ilości materyałów stosowano się ile możności do uchwał sejmowych z lat 1866, 1869 i 1872. Stan czynny korpusu żandarmeryi w Galicyi, zawiera wedle tabeli dyslokacyjnej, począwszy od 1. Maja 1885.: Przy sztabie: 1 komendant podpułkownik, dwóch majorów, 1 porucznik adjutant, 1 rotmistrz rachmistrz, 2 wachmistrzów rachunkowych, 2 pisarzy adjutantury to jest: 1 wachmistrz, 1 komendant posterunkowy i 2 woźnych. Przy oddziale naukowym: 1 podporucznik, 1 wachmistrz 1 komendant posterunkowy. Przy komendach oddziałowych: 6 rotmistrzów, 4 poruczników, 3 podporuczników, 5 wachmistrzów manipulacyjnych, 74 wach-
—	—	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
IX.		Z przeniesienia . .	8.508	—	
	95	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla żołnierzy .	1.696	—	
	96	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych . . .	705	—	
	97	Pranie bielizny pościelnej dla żołnierzy, furyerów i woźnych .	1.898	—	
	98	Naprawa bielizny pościelnej	166	—	
	99	Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włosiennych i słomianych	442	—	
	100	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych	1.035	—	
	101	Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek .	4.083	—	
	102	Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych	510	—	
	103	„ „ pomieszkań oficerów rachmistrzów, furyerów i woźnych	585	—	
	104	Rozmaite inne wydatki	500	—	20.128
	105	Najem pomieszkań i koszar.	56.486	—	56.486
	106	Na urządzenie nowych koszar otworzyć się mających . .	300	—	300
	107	Na podwyższenie czynszów najmu i na pomnożenie ilości posterunków	1.000	—	1.000
		Suma rubryki IX. . .	77.914	—	77.914
X.		**Drogi krajowe.**			
		***A.* Koszta zarządu.**			
	108	*Płace urzędników i sług:*			
		a) 4 inżynierów na prowincyi po . . . 1.500 zł.	6.000	—	
		b) 3 „ „ „ „ . . . . 1.200 „	3.600	—	
		c) 22 konduktorów I. klasy . . . . 500 „	11.000	—	
		d) 22 „ II. „ . . . . 400 „	8.800	—	
		e) Pełniący obowiązki inżyniera na drodze krajowej Gorlice-Konieczna	840	—	
		f) Słotwina-Sącz	900	—	
		g) w Rzeszowie	1.500	—	
		h) „ Buczaczu	1.400	—	
		i) „ Tarnopolu	1.200	—	
		k) 318 drożników po . . . . . 150 zł.	47.700	—	
		l) 6 pomocników (dyurnistów) dziennie po 2 zł. . .	4.380	—	87.320
			—	—	
		Do przeniesienia . .	87.320	—	87.320

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
		mistrzów posterunkowych, 227 komendantów posterunkowych, 1041 żołnierzy, 301 stacyj posterunkowych, 42 ekspozytur, 13 komend oddziałowych, 1 szkoła wyższych stopni żołnierzy, 19 służących oficerskich, 2 żony żołnierzy. Szczegółowy preliminarz potrzeb na rok 1886. sporządziła c. k. komenda żandarmeryi i przedłożyła Wydziałowi krajowemu do LW. 16.709/85. Oddział rachunkowy Wydziału krajowego sprawdził wykaz czynszów za wynajęte pomieszkania dla sztabu i na koszary oddziałowe c. k. komendy żandarmeryi na kwotę 83.614 zł. 70 ct. Odtrąciwszy od tej kwoty *a*) za kwaterunek sztabu i noclegowe niższych stopni żołnierzy kwotę 18.928 zł. 13 ct. — *b*) za kwaterunek 227 żandarmów w posterunkach dla kontroli (des Viehbestandkatasters), przypadający na c. k. Skarb Państwa 8.200 zł. — pozostaje należytość 56.486 zł. 57 ct., którą to kwotę zamieszcza się w zaokrągleniu pod poz. 105.
73.641	76.891	
		Na rok 1885. uchwalono w tej rubryce . . . . . 897.577 zł. na rok 1886. preliminuje się . . . . . 933.558 „ Zwiększono zatem wydatki o . 35.981 zł. jak usprawiedliwiono w szczegółowych pozycyach.
6.000	6.000	
3.600	3.600	
10.746	11.000	
8.011	8.800	
840	840	Preliminuje się jak na rok 1885.
900	900	
1.500	1.500	
1.400	1.400	
1.189	1.200	
44.862	47.100	Liczbę drożników pomnożono o 4, ze zwiększonym wydatkiem 600 zł. a to z powodu wybudowania i oddania do użytku publicznego dalszych odpowiednich przestrzeni dróg krajowych. W myśl uchwały W. Sejmu z dnia 30. Sierpnia 1877. preliminuje się dla obsługi 1727 kilometrów dróg krajowych, nadto dla 22 większych miast i 15 większych mostów, razem 318 drożników.
4.240	4.380	Jak na rok 1885.
1.077	—	W roku 1883. udzielono inżynierom i konduktorom zaliczki na płacę w wysokości . . . . . 1.365 zł. — ct. zwroty wynosiły . . . . . 288 „ 25 „ Według zamknięcia rachunku za rok 1883. czysty wydatek nieobjęty budżetem . . . . . 1.076 zł. 75 ct.
84.365	86.720	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X.		Z przeniesienia . .	87.320	—	87.320
	109	*Pięciolecia.*			
		a) dla 7 inżynierów	1.242	—	
		b) dla 30 konduktorów	2.046	—	3.288
		Ryczałty.			
	110	*a*) Koszta podróży na obowiązkowe zwiedzanie dróg:			
		1) dla 7 inżynierów po . . . . 500 zł.	3.500	—	
		2) „ 16 konduktorów po . . . . 150 „	2.400	—	
		3) „ 28 „ „ . . . . . 120 „	3.360	—	
		4) „ 1 inżyniera na objazd dróg Rzeszów-Nisko i Przeworsk-Kańczuga	200	—	
		5) „ 1 konduktora przejazd koleją z Przeworska do Rzeszowa	76	—	
		6) „ 1 z pełniących obowiązki inżyniera ryczałtowe wynagrodzenie objazdów	300	—	
		Do przeniesienia . .	90.608 9.836	—	90.608

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia	
84.365	86.720		
		W roku 1886. przypadają do wypłaty następujące pięciolecia:	
—	1.080	*a) Inżynierom:*	
		2 inżynierom I. klasy (Grzegorzewski, Rymaszewski) po 300 zł. .	600 zł.
		2 „ „ „ (Barancewicz od 11. Czerwca, Brochocki od 13. Września) z rocznych 150 zł. . . .	128 „
		2 „ II. „ (Kurniewicz, Zienkowicz po 240 zł. . .	480 „
		1 „ „ „ Szyszkowski od 19. Września z rocz. 120 zł.	34 „
		Razem . .	1.242 „
		b) Konduktorom:	
—	269	I. klasy 3 pięciolecia (Skwarczyński, Baczyński, Kamiński, Reicher i Barków od 1. Maja z rocznych po 150 zł.	734 zł.
		2 pięciolecia (Rząsnicki, Cywiński) z rocznych po 100 zł. . .	200 „
		1 pięciolecie Dziakiewicz, Holimkowski, Rieger, Przyjemski, Koszycki, Laśkiewicz, Podbielski i Brand od 1. Maja z rocznych po 50 zł. .	384 „
		II. klasy 3 pięciolecia (Helfer) o rocznych	120 „
		2 pięciolecia (Ulanowski, Chamiec i Darowski) po 80 zł. . .	240 „
		1 pięciolecie (Żukowski, Grzymała, Juński, Tworowski, Żeleszkiewicz, Strończak, Komorowski, Laskowski, Dybowski od 9. Maja, Wojciechowski od 21. Sierpnia, Miecznikowski od 13. Pazdziernika z rocznych po 40 zł.	368 „
		Razem .	2.046 zł.
		W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. Października 1883. kompenzują się pięciolecia konduktorów z zapomogą stałą o rocznych 100 zł., z którego powodu zwiększa się wydatek na pięciolecia jedynie o	253 „
		a w miejsce dotychczasawej zapomogi przenosi się tu reszta . .	1.793 „
3.417	3.500		
2.485	2.400		
2.907	3.360		
200	200	Preliminuje się jak na rok 1885.	
76	76		
—	300		
93.450	97.905		

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X.		Z przeniesienia . .	90.608 9.836	—	90.608
	111	*b*) Koszta kancelaryjne.			
		1) dla 7 inżynierów po . . . . 48 zł.	336	—	
		2) „ 44 konduktorów . . . . . 16 „	704	—	
	112	c) Na umieszczenie biór.			
		1) dla 1 inżyniera w Krakowie	100	—	
		2) „ 5 inżynierów na prowincyi po . . 60 „	300	—	11.276
	113	*Remuneracye i zapomogi:*			
		a) Remuneracye dla urzędników i służby drogowej . .	3.000	—	
		b) Zapomoga stała przyzwolona przez Wysoki Sejm dla konduktorów	2.607	—	5.607
	114	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla Oddziału technicznego, inżynierów okręgowych, konduktorów i drożników	2.000	—	2.000
	115	Koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspektorów i komisyj nadzwyczajnych	4.500	—	4.500
		***B.* Budowa dróg krajowych.**			
	116	*a*) Na budowę trzech dróg krajowych mianowicie: Radziechów-Stojanów; Rozwadów-Nadbrzezie i Borszczów-Kolendziany w równych w przybliżeniu częściach 120.000 zł.			
		b) Na budowę mostu na Popradzie pod Starym Sączem przy drodze Zakliczyn-Sącz w miejsce starego rządowego na wypadek, gdyby wydatku tego pokryć nie zdołano z dotacyi pod c.. 30.000 „	—	150.000	150.000
		Do przeniesienia . .	113.991	150.000	263.991

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
93.450	97.905	
336	336	Preliminuje się jak na rok 1885.
663	704	
200	100	
300	300	
3.143	3.000	Jak na rok 1885.
4.108	4.400	Dla 44 konduktorów wynosi zapomoga stała po 100 zł. kwotę . . . 4.400 zł. W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. Października 1883. kompenzuje się część tej zapomogi z pięcioleciami. Ponieważ pozycya pięcioleci konduktorów obejmuje pełną kwotę przypadającą do wypłaty w roku 1886., przeto zmniejsza się dotychczasowa potrzeba o 1.793 „ i wstawia się jedynie resztę zapomogi dla konduktorów, którzy niedosłużyli się jeszcze pięciolecia . . . . . 2.607 zł.
4.115	3.000	Preliminuje się mniej o dalszych 1000 zł., albowiem ilość nabytych już walców na teraz jest dostateczną.
4.136	4.500	Jak na rok 1885.
		Jeżeli koszt budowy mostu na Popradzie będzie mógł być pokryty z dotacyi na utrzymanie dróg krajowych, kredyt 30.000 zł. preliminowany pod b. użyty zostanie na budowę dróg pod a. wymienionych w równych częściach.
190.632	178.029	Preliminuje się mniej o 28.029 zł. z powodu opuszczenia dodatkowego kredytu na rekonstrukcję mostu na Sanie pod Jarosławiem, uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 11. Października 1884. przyzwolonego jednorazowo.
301.083	292.274	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X.		Z przeniesienia . .	113.991	150.000	263.991
		C. **Utrzymanie dróg krajowych.**			
	117	I. Na utrzymanie dróg dawniej już konserwowanych według przecięcia z lat 1881. 1882. i 1883. . . 437.221 zł. II. Na utrzymanie nowych dróg jeszcze w budowie będących, a częściowo ukończonych w przestrzeniach oddanych do użytku publicznego, według potrzeby kosztorysami uzasadnionej do LW. 24.213., 25.374 i 26.229/885.. . . 43.701 zł.	480.922	—	480.922
		Do przeniesienia . .	594.913	150.000	744.913

Preliminarz na rok 1886. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
301.083	292.274	Wykazy dróg krajowych, przypadających do utrzymania w roku 1886., mianowicie:

I. Wykaz dróg krajowych dawniej wybudowanych.

L. p.	Droga krajowa	W r. 1886. przypada do utrzymania dróg krajow.	Średni koszt utrzymania jednego kilometra w latach 1881. do 1883.		Obliczenie przypadające na r. 1886. na podstawie tego przecięcia	
		kilometrów	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Borszczów-Okopy	53·265	75	80	4.037	49
2	Brzeżany-Złoczów	38· —	169	14	6.427	32
3	Buczacz-Tłuste	38·045	166	17	6.321	94
4	Czorsztyn-Zabornia	40·540	265	71	10.771	88
5	Czortków-Skała	35·143	203	43	7.149	14
6	Czyżyny-Cło	12·970	292	42	3.792	69
7	Dembica-Nadbrzezie	83·266	321	68	26.785	01
8	Dynów-Przeworsk (Przeworsk-Kańczuga)	11·200	239	97	2.687	66
9	Dynów-Sanok	45·355	163	91	7.434	14
10	Gorlice-Konieczna	30·580	141	04	4.313	—
11	Horodenka-Załucze	30.695	241	96	7.426	95
12	Husiatyn-Kopeczyńce	24·550	261	23	6.413	20
13	Jarosław-Bełzec	73·218	476	66	34.900	09
14	Iwanie-Mossorówka	10·617	250	70	2.183	92
15	Kraków-Baran	14·640	772	03	11.302	52
16	Kraków-Chełmek	54·620	255	70	13.966	33
17	Krasne-Busk	6·257	652	41	4.082	13
18	Krościenko-Szczawnica	6·810	193	97	1.320	94
19	Lwów-Rohatyn	66·925	378	37	25.322	41
20	Monasterzyska-Czortków	48·379	235	78	11.406	80
21	Przemyśl-Sanok	68·420	165	52	11.324	88
22	Rohatyn-Tarnopol	83·905	237	66	19.940	86
23	Rzeszów-Nadbrzezie (między Rzeszowem a Niskiem)	57·600	233	07	13.424	83
24	Sędziszowska	— 569	513	85	292	38
25	Sielec-Zaleszczyki	92·110	233	50	21.507	69
26	Słotwina-Brzesko-Sącz	45·157	264	33	11.936	35
27	Smykowce-Suchostaw	60·080	194	31	11.674	14
28	Stanisławów-Bursztyn	39·256	329	89	12.950	16
29	Strussów-Buczacz	42·666	179	87	7.674	33
30	Tarnopol-Podwołoczyska	43·237	196	37	8.490	45
31	Tarnopol-Zbaraż	19·650	177	25	3.482	96
32	Tarnów-Szczucin	36·570	262	74	9.608	40
33	Tyśmienica-Kołomyja	47·412	160	35	7.602	51
34	Zakliczyn Sącz-Niedzica	94· —	358	54	33.702	76
35	Zaleszczyki-Skała	53·951	179	83	9.702	01
36	Zator-Sucha	35·075	294	04	10.313	45
37	Zborów-Załośce	28·350	189	06	5.359	85
38	Zimnawoda-Hoszany	31·520	271	38	8 553	90
39	Żółkiew-Mosty-Krystynopol	41·500	762	26	31.633	79
	Razem	1.646·103	265	61	437 221	26

453.874	457.000
754.957	749.274

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X.		Z przeniesienia . .	594.913	150.000	744.913
	118	***D.* Zasiłki.**			
		Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych .	140.000	—	
		Do przeniesienia . .	734.913	150.000	744.913

Preliminarz na rok 1886. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
754.957	749.274	II. Wykaz dróg krajowych w przestrzeniach nowo wybudowanych i do użytku publicznego oddanych, które przypadają do konserwacyi w roku 1886.

L. p.	Droga krajowa	Wybudowana przestrzeń w długości	Według kosztorysu średnio na jeden kilometr		Obliczenie kosztu utrzymania w r. 1886	
		kilometrów	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Lwów-Stojanów (między Lwowem a Radziechowem)	64·300	581	50	37.390	45
2	Rzeszów - Nadbrzezie (od Niska ku Nadbrzeziu)	16·800	375	66	6.311	08
	Razem . .	81·100	538	85	43.701	53

Zestawiając powyższe dwa wykazy, okazuje się potrzeba preliminowania na utrzymanie dróg krajowyzh w roku 1886.

L. p.	Długość dróg krajowych w kilometrach	Średnio na 1 kilometr	Obliczenie wydatku	
			zł.	ct.
I.	1.646·103	265·61	437.221	26
II.	81·100	538·85	43.701	53
Razem .	1.727·203	278.44	480.922	79

czyli w zaokrągleniu 480.922 zł. w. a.

Preliminarz nasz na utrzymanie dróg krajowych został w latach 1884. i 1885. obniżony o kwotę . . . . . 17.220 zł.
wskutek czego powstać musiały w normalnej konserwacyi pewne braki, wymagające obecnie uzupełnienia.

Bliższe umotywowanie podstaw obecnego preliminarza zamieszczamy w sprawozdaniu z czynności.

97.026	100.000	Preliminuje się więcej o 40.000 zł. jak uchwalono na rok 1885. z powodu wzmagających się żądań powiatów o zasiłki bezzwrotne na budowę i rekonstrukcyę dróg powiatowych i gminnych. Podwyższenie preliminarza w tej pozycyi nadto jest uzasadnione w uchwale W. Sejmu z dnia 13. Października 1882., w zastosowaniu której wstawiano już w latach 1884. i 1885. zwiększone kwoty, lecz W. Sejm zniżał je dla braku rozporządzalnych funduszów.
851.983	849.274	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X.		Z przeniesienia . .	734.913	150.000	744.913
	119	Na dojazdy kolejowe	20.000	—	
	120	Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w kwocie 300.000 zł. czwarta rata	—	20.000	180.000
		***E.* Wydatki na myta.**			
	121	Budowa i utrzymanie domków mytniczych	—	3.000	
	122	Koszta komisyjne, ogłoszenia, licytacye i inne drobne . .	1.000		
	123	Przerwy z powodu wypadków elementarnych . . .	2.500		6.500
		***F.* Zaopatrzenia.**			
	124	Niewiadomska z Hoszowskich Sabina, wdowa po inżynierze okręgowym 350 zł. i troje jej dzieci po 58 zł. rocznie 174 zł. . . . . a mianowicie: Maryan Ignacy Henryk do $^{10}/_{3}$ 1897, Juwenal Ignacy Maryan do $^{25}/_{1}$ 1900, Helena Marya Michalina do $^{30}/_{10}$ 1890.	524	—	
	125	Szeliska Laura, wdowa po konduktorze	167	—	
	126	Borzęcki Leonard, emerytowany konduktor dróg krajowych .	312	—	
	127	Hławaty Aloizy, dtto j. w.	300	—	
		Do przeniesienia . .	759.716	173.000	931.413

Preliminarz na rok 1886. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
851.983	849.274	
—	20.000	Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 22. Października 1884. wstawiono do budżetu funduszu krajowego za r. 1885. nową pozycyę: „Na dojazdy kolejowe 20.000 zł.“ Według szczegółowych wykazów Wydziałów powiatowych, 25. z nich zgodziło się na budowę 52. dojazdów uznanych za publiczne, z tych część jest zbudowana, część w budowie, a część projektowana do budowy, ogółem w długości 50·251 kilometrów z obliczonym w przybliżeniu kosztem 281.312 zł. w. a. Z powyższych kosztów przypada na fundusz krajowy datek konkurencyjny budowy i utrzymania dojazdów kolejowych w roku 1885. kwota . . . 24.947 zł. „ 1886. „ . . . 19.097 „ Razem . . 44.044 zł. W roku 1885. dotacya wynosiła jak wyżej . . . . . 20.000 „ Pozostaje zatem do pokrycia w roku 1886. kwota . . . . 24.044 „ Ponieważ nie wszystkie projekty są wykończone, nadto budowa niektórych większych dojazdów kolejowych przeciągnie się prawdopodobnie aż do roku 1887. przeto przypuszczać można, że kwota 20.000 zł. którą obecnie preliminujemy, wystarczy na pokrycie wydatków tej pozycyi w roku 1886. Przytem nadmienić wypada, że istnieje jeszcze 17 dojazdów, wiodących do stacyj kolei transwersalnej, których właściwe Rady powiatowe nie chcą uznać za publiczne dojazdy kolejowe, objawiając zdanie, że dojazdy te winny być zbudowane i utrzymywane wyłącznie kosztem skarbu kolejowego. C. k. Rząd zaś mniema, że i te dojazdy powinny być zbudowane jako publiczne dojazdy kolejowe, to jest kosztem konkurencyi. Spór ten oprze się prawdopodobnie o c. k. Trybunał administracyjny, a Wydział krajowy w nadziei, że orzeczenie powyższego Trybunału wypadnie na korzyść Rad powiatowych, nie wstawia do preliminarza na rok 1886. żadnej kwoty na cel powyższy.
30.000	20.000	Zgodnie z uchwałą W. Sejmu z dnia 22. Października 1884.
10.000	—	W roku 1883. wydano na rekonstrukcyę drogi gminnej Nowy-Targ Zakopane 10.000 zł., którą pozycyę opuszcza się w obecnym preliminarzu.
2.805	3.000	
1.019	1.000	
1.100	2.500	
524	524	Jak na rok 1885.
108	167	
78	312	
—	300	
897.617	897.077	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X.		Z przeniesienia . .	759.716	173.000	931.413
	128	Pohoska Ewelina, wdowa po pełniącym obowiązki inżynierze, rocznie 200 zł., i dla czworga dzieci po 50 zł. rocznie 200 zł. . . . . mianowicie: dla Bogdana Leona do $^{9}/_{2}$ 1.900, Michała Mieczysława Maryana do $^{12}/_{9}$ 1902, Zofii Róży do $^{25}/_{4}$ 1901, Stanisławy Maryi do $^{7}/_{8}$ 1.907.	400	—	
	129	Hryniewicz Wincenty, emerytowany konduktor dróg krajowych.	244	—	
	130	Zarembina Franciszka, wdowa po konduktorze 133 zł., i dla pięciorga dzieci po 13 zł., rocznie 65 zł. . . .	198	—	2.145
		mianowicie dla córek: Heleny do $^{22}/_{7}$ 1887, Maryi do $^{15}/_{12}$ 1892, Władysławy do $^{24}/_{6}$ 1895, Wincenty do $^{25}/_{3}$ 1.902, i dla syna Juliana do $^{4}/_{1}$ 1900	—	—	
	131	Medok Teodor, drożnik	—	—	
	132	Filipecka Marya, wdowa po konduktorze	—	—	
		Suma rubryki X. . .	760.558	173.000	933.558
XI.		**Dotacye dla zakładów krajowych.**			
	133	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	—	—	
	134	„ zakład dla obłąkanych na Kulparkowie . . .	—	—	
	135	Fundusz podrzutków we Lwowie	1.430	—	
	136	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	
	137	Fundusz podrzutków w Krakowie	352	—	
	138	Marczak Błażej, były pisarz szpitala we Lwowie, pensya .	—	—	
		Suma rubryki XI. . .	1.782	—	1.782
XII.		**Wydatki na szupaśnictwo.**			
	139	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	30.000	—	30.000

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
897.617	897.077	
—	400	Preliminuje się jak na rok 1885.
—	—	Wstawia się nowa pozycya z powodu przyznania emerytury od dnia 1 kwietnia 1885. LW. 4.766.
—	—	Wstawia się nowa pozycya z powodu przyznania pensyi wdowiej od 16. Września 1884. LW. 52.120.
60	—	Wynikłość z roku 1883.
167	100	Wynikłość z roku 1883. i kwota preliminowana z roku 1885.
897.844	897.577	
1.219	—	Preliminuje się na podstawie preliminarzy specyalnych ogółem . . 1.782 zł.
—	—	na rok 1885. uchwalono . . . . . 1.820 „
1.427	1.120	przeto obecnie mniej o . . 38 zł.
4.613	—	a mianowicie z powodu dodania dla podrzutków we Lwowie . . 310 „
—	—	zaś dla podrzutków w Krakowie 352 zł. (patrz rubr. III. poz. 8. dochodów
—	700	szczegółowego preliminarza,) i opuszczenia pensyi Marczaka, zarachowanej w preliminarzu szpitala we Lwowie.
7.259	1.820	
24.167	30.000	Wydatki wynosiły: w roku 1882.: 44.101 zł.; — w roku 1883.: 24.167 zł.; przybliżony wydatek w roku 1884.: 27.000 zł.; razem 95.268 zł.; przeciętnie 31.756 zł.
		W obec spodziewanego zaoszczędzenia w odzieży z powodu zniżenia cennika odzieży szupasowej, jak również i w należytości kolejowej w skutek zaprowadzenia przez Dyrekcye kolejowe zniżonej taryfy kolejowej, preliminuje się jak na rok 1885.
		Szupasowano osób: w roku 1882.: 8.564; w roku 1883.: 6.780; w roku 1884.: 7.491.

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIII.		**Budowy wodne i melioracyjne.**			
	140	*A.* **Biuro melioracyjne.**			
		a) Inżynierowie: 1szy płaca . . . . 1.500 zł.			
		dodatek pięcioletni . . 150 „			
		„ za plany . . 300 „	1.950		
		2gi płaca . . . . 1.500 zł.			
		dodatek pięcioletni . . 150 „	1.650		
		3ci płaca . . . . 1.000 zł.			
		dodatek za plany . . . 300 „	1.300		
		4ty płaca . . . . 1.100 zł.			
		dodatek za plany . . . 300 „			
		„ na ekspozyturę w Tarnowie . . 200 „	1.600		
		5ty płaca . . . . 1.000 zł.			
		dodatek za plany . . 300 „	1.300		
		6ty płaca . . . . 1.000 zł.			
		dodatek za plany . . 300 „			
		„ na ekspozyturę w Sanoku . . . 200 „	1.500		
		b) Inżynierowie asystenci:			
		1szy płaca	800		
		2gi „	600		
		3ci „	600		
		c) Na pomocników technicznych biura melioracyjnego, płatnych dziennie	8.000		19.300
	141	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupienie potrzeb rysunkowych dla biura melioracyjnego . .	1.500	—	1.500
	142	Urządzenie kursu robót melioracyjnych.	680	—	680
	143	Na dwóch dozorców melioracyjnych przy drenowaniu po 120 zł.	240	—	240
	144	Na utrzymanie stacyj meteorologicznych i wodoskazowych .	1.700	—	1.700
		B. **Wykonanie budowli wodnych i regulacyjnych.**			
	145	*a)* Na regulacyę Sanu pod Sobiecinem, . . 4.200 zł.			
		b) Na roboty ochronne na Dunajcu pod Janowicami . . . . . 3.500 „	7.700	—	7.700
	146	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych . . .	100.000	—	100.000
	146*a*	Dla spółki żeglugi parowej na Dniestrze	—	—	—
		Suma rubryki XIII. . .	131.120	—	131.120

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885	Wyjaśnienia
		W roku 1885. uchwalono w tej rubryce . . . . . 125.443 zł. Na rok 1886. preliminuje się . . . . . 131.120 „ różnica *więcej* o . . . . 5.677 zł. jak to wskazują poszczególne pozycye wydatków.
		W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 23. Października 1884. i LW. 40.636/85.
12.632	14.500	W pozycyi *c)*, liczono na potrzebę nowych sił technicznych z powodu zwiększających się czynności biura melioracyjnego, oraz na wynagrodzenia za wypracowanie planów melioracyjnych dla tych funkcyonaryuszów biura, dla których dodatki za plany nie są powyżej wyszczególnione. Ze względu na powiększenie personalu, będą potrzebne 2 nowe instrumenta z przyborami i naprawa narzędzi dawnych, co wyniesie około 1000 zł.
800	800	Wedle rzeczywistej potrzeby (LW. 40.636/84). Z powodu zwiększenia liczby stacyj i wodoskazów — a mianowicie: było 8 stacyj i 10 wodoskazów, a ma być 100 stacyj i 35 wodoskazów (LW. 40.636/85).
—	7.143	Wstawia się wedle rzeczywistej potrzeby (LW. 40.636/85).
—	100.000	Jak na rok 1885. z nadmienieniem, że po wypracowaniu potrzebnych kosztorysów, wydatek będzie usprawiedliwionym osobnemi projektami do ustawy.
—	3.000	Nieprelimiuuje się nic z powodu, że spółka Słonecki et Nawarski tylko ujemne wykazała rezultaty i niema dotychczas odpowiedzi c. k. Rządu w sprawie subwencyi proszonej (LW. 25.173 i 38.736/85).
13.432	125.443	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIV.		**Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.**			
	147	Umorzenie pożyczki 66.000 zł. zaciągniętej z funduszu domestykalnego na budowę Kulparkowa:			
		a) XIV. rata kapitału . . . 3.733 zł. 58 ct.			
		b) 5% odsetki . . . . 1.546 „ 42 „	5.280	—	
	148	Umorzenie pożyczki 40.400 zł. zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę kulparkowską:			
		a) XIV. i XV. rata kapitału . 625 zł. 92 ct.			
		b) 5% odsetki . . . . 1.833 „ 75 „			
		c) podatek dochodowy od odsetków 296 „ 15 „	2.756	—	
	149	Umorzenie pożyczki 10.000 zł. zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo we Lwowie z galic. Kasy oszczędności:			
		a) X. i XI. rata kapitału . . 110 „ 16 „			
		b) 5% odsetki . . . . 474 „ 88 „			
		c) podatek dochodowy od odsetków 76 „ 70 „	662	—	
	150	Umorzenie pożyczki 600.000 zł. zaciągniętej w Banku dla krajów koronnych (Länderbank):			
		a) X. i XI. rata kapitału . . 24.000 zł. — ct.			
		b) 4·9% odsetki . . . 23.226 „ — „			
		c) podatek dochodowy . . . 2.973 „ — „	50.199	—	
	151	Umorzenie pożyczki 5.000 zł zaciągniętej przez zbór izraelicki w Krakowie w tamtejszej Kasie oszczędności IV. rata kapitału z odsetkami	400	—	
	152	Umorzenie 4½% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883., wydanych w im. wartości 3,800.000 zł.:			
		a) kapitału V. rata 20.800 zł. VI. rata 21.300 zł. — razem . . 42.100 „ — „			
		b) 4½% odsetki (kupon.) za I. półrocze 83.732 zł. i za II. półrocze 83.264 zł. — razem . . 166.996 zł. — ct.			
		c) 10% podatek dochod. od kuponów 16.700 „ — „			
		d) należytość stemplowa od części obligacyj wydanych na pożyczkę w kwocie 400.600 zł., III. skala 2.637 „ — „			
		e) należytość taka od kuponów, od obligów jak wyżej . . . 464 „ — „			
		f) druki, inseraty, porto i inne wydatki. . . . . 300 „ — „	229.197	—	
		Do przeniesienia . . .	288.494	—	

Preliminarz na rok 1886. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
		Na rok 1885. uchwalono w tej rubryce . . . . . 386.502 zł. zaś na rok 1886. preliminuje się . . . . . 434.821 „ przeto *więcej* o . . . . 48.319 zł. różnica wypływa z przyczyn uwidocznionych przy odnośnych pozycyach.
5.280	5.280	Z kapitału 66.000 zł. pozostanie z końcem r. 1885. . . 30.928 zł. 29 ct. w roku 1886. spłaci się w kapitale (LW. 5.731/73) . . 3.733 „ 58 „ z końcem roku 1886 zostanie . 27.194 zł 71 ct.
2.867	2.753	Z 40.400 zł. z końcem roku 1885. pozostanie kapitału . . 37.141 „ 72 „ w roku 1886. spłaci się . . . . . 625 „ 92 „ pozostanie z końcem roku 1886. w kapitale . . . 36.515 zł. 80 ct. Podatek dochodowy z dodatkami obliczono według cyfry długu z końcem r. 1885.
675	661	Z kapitału 10.000 zł. pozostanie z końcem r. 1885. . . 9.579 zł. 47 ct. w r. 1886. spłaci się wedle planu umorzenia (LW. 53.081/81) 110 „ 16 „ zostanie resztujący dług z końcem r. 1886. w kapitale . 9.469 zł. 31 ct. Podatek dochodowy obliczono jak wyżej.
54.242	51.526	Z kapitału 600.000 zł. pozostanie z końcem roku 1885. . . . 492.000 zł. w roku 1886. spłaci się . . . . . 24.000 „ pozostanie z końcem roku 1886. . 468.000 zł. Podatek obliczono od sumy odsetek jak w r. 1885. w wysokości 12.8%.
377	400	Z kapitału 5.000 zł. pozostanie z końcem r. 1885. — 4.660 zł. 06 ct. W r. 1886. spłaci się na kapitał 128 zł. 07 ct. Z końcem roku 1886. pozostanie dług w kwocie 4.531 zł. 99 ct. Odsetki $5\frac{1}{2}$% wyniosą 249 zł. 26 ct., a łącznie ze spłatą kapitału uczyni rata roczna 377 zł. 33 ct. — jednakże dla możliwej zmiany stopy procentowej i opłaty podatku dochodowego, preliminuje się jak na rok 1885. uchwalono.
		Z kapitału 3,800.000 zł. pozostanie z końcem roku 1885. do spłaty . 3,721.400 zł. w roku 1886. wedle planu umorzenia przypada V. i VI. rata razem 42.100 zł. pozostanie z końcem r. 1886. w kapitale . 3,679.300 „ Od kuponów według tego planu przypadających w kwocie 166.996 zł. wynosi podatek 10% wedle §. 19. patentu z roku 1849. i rozporządzenia z dnia 28. Kwietnia 1859. w zaokrągleniu 16.700 zł. Należytość stemplowa od obligacyj w kwocie 400.600 zł. według skali III. jako od kwoty od tej należytości nieuwolnionej, wstawia się na r. 1886. w kwocie 2.637 zł. ta należytość bowiem w roku 1885. prawdopodobnie uiszczoną nie zostanie z powodu, że sprawa ta ze strony c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu jeszcze nie jest załatwioną (LW. 23.624/85). Należytość stemplowa od kuponów obliczona według skali II. wstawia się za czas od II. półrocza 1883. do końca roku 1886. w kwocie 464 zł. od powyższych obligacyj od tych należytości nieuwolnionych, a niewylosowanych, gdyż należytość za kupony prawdopodobnie dopiero w r. 1886. uiszczać się będzie.
77.490	226.206	Na wydatki kancelaryjne preliminuje się prawdopodobna potrzeb jak na r. 1885.
140.931	286.826	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIV.		Z przeniesienia . .	288.494	—	
	153	Fundnszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, oddziałowi chorych i położnic, jako też funduszowi podrzutków krakowskich, zwrot kapitałów 346.796 zł. 34 ct. użytych na budowę tegoż szpitala, a mianowicie:			
		a) IV. rata kapitału . . . 4.014 zł. 60 ct.			
		b) 5% odsetki . . . . 16.793 „ 18 „	20.808	—	
	154	Umorzenie pożyczki 1,000.000 zł. zaciągniętej na pokrycie niedoborów z r. 1882. 1883. i 1884. i na uposażenie kasy krajowej, wedle planu umorzenia:			
		a) III. rata kapitału 5.200 zł., IV. rata 5.300 zł. — razem . . . 10.500 zł. — ct.			
		b) 4½% odsetki kuponowe za I. półrocze 22.273 zł. i za II. półrocze 22.156 zł. — razem . 44.429 „ — „			
		c) 10% podatek dochodowy . . 4.443 „ — „			
		d) należytość stemplowa według skali III. od oblig. wydanych na pożyczkę w kwocie 900.000 zł. od tejże nieuwolnionych . . 5.630 „ — „			
		e) taka należytość według skali II. od kuponów z powyższych obligacyj . . . . . 826 „ — „			
		f) druki, inseraty, porto i inne kancelaryjne wydatki . . 200 „ — „	66.028	—	
	155	Umorzenie pożyczki 22.500 zł. zaciągniętej w gal. Kasie oszczędności na budowę i urządzenie pralni w szpitalu lwowskim III. i IV. rata w kapitale . . 983 zł. 47 ct.			
		w 5% odsetkach . . . . 1.041 „ 53 „			
		podatek dochodowy od odsetek . . 168 „ 20 „	2.193	—	
	156	Umorzenie pożyczki 70.000 zł. zaciągniętej w Banku krajowym na wybudowanie prawego skrzydła przy szpitalu lwowskim			
		a) III. i IV. rata kapitału . . 4.169 zł. 46 ct.			
		b) odsetki . . . . 2.830 „ 54 „			
		c) ⅛% dodatek na administracyę . 157 „ 26 „	7.157	—	
	157	Umorzenie pożyczki w sumie 200.000 zł. i 120.000 zł., a względnie 354.800 zł. zaciągniętej w r. 1885. na pożyczki dla powodzian i budowę koszar, a mianowicie:			
		a) II. i III. rata w kapitale . . 4.000 zł. — ct.			
		b) w 4½% odsetkach . . 15.831 „ — „			
		c) 10% podatek dochodowy . . 1.583 „ — „			
		Do przeniesienia . 21.414 zł. — ct.	384.680	—	

Preliminarz na rok 1886. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
140.931	286.826	
		Do poz. 153. Z kapitału 346.796 zł. 34 ct. pozostanie z końcem r. 1885. . . 335.863 zł. 58 ct. w roku 1886. spłaci się na kapitał . . . . . 4.014 „ 60 „ z końcem roku 1886. pozostanie dług . 331.848 zł. 98 ct.
20.808	20.808	
		Do poz. 154. Na pożyczkę wynoszącą z początkiem roku 1885. . . . . 1,000.000 zł. spłaci się w roku 1885. . . . . 10.100 „ pozostanie z końcem roku 1885. . . 989.900 zł. w ciągu roku 1886. spłaci się w kapitale . . . . 10.500 „ pozostanie z końcem roku 1886. . . 979.400 zł. Tak należytości kapitału jak odsetek umieszczono wedle planu umorzenia. Podatek dochodowy odsetek polega na rozporządzeniach jak przy pożyczce 3,800.000 zł. z roku 1883. Należytość ad *d)*, wstawiono z tych samych powodów jak przy pożyczce poz. 152. *d)*, zaś należytość od kuponów obliczona wedle skali II. wstawia się za czas od II. półrocza 1884. po koniec roku 1886. z powodu, że takowa tak samo jak od pożyczki 1883. dopiero w roku 1886. prawdopodobnie uiszczoną zostanie. Na koszta druków, inseraty, porta i inne wydatki kancelaryjne preliminuje się jak na r. 1885. kwotę 200 zł.
—	59.676	
—	2.025	Na pożyczkę w kwocie . . . . . 22.500 zł. zaciągniętą, spłaci się w roku 1885. na kapitał . . . . 934 „ 91 ct. pozostanie z końcem roku 1885. . . 21.565 zł. 09 ct. w roku 1886 spłaci się na kapitał . 983 „ 47 „ pozostanie z końcem roku 1886. . . 20.581 zł. 62 ct. Spłata kapitału i odsetek umieszczona wedle planu umorzenia, podatek dochodowy od odsetek jak przy innych pożyczkach gal. Kasy oszczędności.
—	7.167	Na pożyczkę 70.000 zł. spłaci się w roku 1885. w kapitale: kwota 3.983 „ 95 ct. zostanie na rok 1886: 66.016 zł. 05 ct. w roku 1886. spłaci się w kapitale 4.169 zł. 46 ct. pozostanie z końcem roku 1886. w kapitale 61.846 zł. 59 ct.; wstawione kwoty tak w kapitale jak odsetkach i administracyi umieszczono wedle planu umorzenia.
		Na zaciągniętą w roku 1885. pożyczkę w kwocie . . . . 354.800 ct. po spłacie w listopadzie 1885. . . . . 2.000 „ zostanie . . 352.800 zł. w roku 1886 spłaci się w kapitale . . . . 4.000 „ zostanie z końcem roku 1886. . . 348.800 zł.
161.739	376.502	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
XIV.	157	Z przeniesienia .	21.414 zł. — ct.	384.680	—	
		d) należytość stemplowa według skali III. od obligacyj wydanych na pożyczkę w kwocie 120.000 zł.	751 „ — „			
		e) taka należytość według skali II. od kuponów tych obligacyj .	68 „ — „			
		f) koszta kancelaryjne, inseraty, porta etc.	100 „ — „	22.333	—	
	157½	Na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z r. 1873 .		27.808	—	
		Suma rubryki XIV. . .		434.821	—	434.821
XV.		**Na cele gospodarstwa krajowego.**				
	158	Inżynier górnik przy Wydziale krajowym		1.980	—	
		Szkoły.				
	159	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie		12.281	—	
	160	„ wyższa rolnicza w Dublanach		31.782	3.187	
	161	„ parobków „		10.332	—	
	162	Folwark „		11.985	5.094	
	163	Kurs gorzelnictwa „		1.790	—	
	164	Szkoła rolnicza w Czernichowie		32.273	2.970	
	165	„ ogrodnicza „		3.020	—	
	166	Folwark w Czernichowie		14.740	2.733	
	167	Szkoła rolnicza w Horodence		8.206	—	
	168	„ „ Jagielnicy		9.595	—	
	169	„ „ Kobiernicach		7.810	—	
	170	„ leśna w Rasztowcach		108	—	
	171	„ weterynaryi we Lwowie:				
		a) subwencya c. k. Rządowi . . .	2.000 zł.			
		b) spłata pożyczki gal. Kasie oszczędności XXI. i XXII. rata	1.065 „			
		c) asekuracya budynku (Szumanówka) . .	36 „	3.101	—	
	171*a*	Szkoła snycerstwa w Zakopanem		—	—	
	172	„ przemysłowa w Jarosławiu		600	—	
	173	„ „ Przemyślu		600	—	
	174	„ „ Rzeszowie		600	—	
	175	„ „ Tarnowie		500	—	
		Do przeniesienia . .		151.303	13.984	—

Preliminarz na rok 1886. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
161.739	376.502	Raty w kapitale i odsetkach zamieszczono wedle odnośnego planu umorzenia; 10% podatek uzasadniony jest w dawnych rozporządzeniach.
		Należytość stemplowa od obligacyj wydanych na pożyczkę w kwocie 120.000 zł. poz. 157 *d)*, według skali III. obliczona, wstawia się z powodów przytoczonych przy pożyczce za rok 1883. — zaś należytość od kuponów wstawia się za czas od II. półrocza 1885. po koniec roku 1886. — także z powodów wyżej przytoczonych. Pożyczka zaciągnięta dla powodzian została od opłaty takichże należytości uwolniona (LW. 30.193/85.).
—	10.000	Na koszta administracyjne preliminuje się kwota 100 zł. która prawdopodobnie na pokrycie takich wydatków w roku 1886. będzie dostateczną.
—	—	Wedle specyalnego preliminarza funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. (LW. 43.062/85.).
161.739	386.502	
		W tej rubryce uchwalono na rok 1885. . . . . 299.016 zł.
		na rok 1886. preliminuje się . . . . . 319.277 „
		przeto *więcej* o . . . . 20.261 zł.
1.800	1.980	Jak w roku 1885. wedle poszczególnych pozycyj.
14.568	12.341	Wedle specyalnych preliminarzy.
41.005	33.315	
9.530	10.232	
18.804	19.371	
1.527	1.645	
46.074	36.208	
3.092	3.100	
17.901	14.864	
—	4.960	
—	4.760	
—	3.460	
—	108	Jak w roku 1885. (LW. 27.121/84.)
		do poz. 171. a), Subwencya 2000 zł. jak w r. 1885. (Uchwała Sejmu z d. 22. Paźdz. 1881).
		b), z końcem r. 1885. wynosił stan długu do Kasy oszczędności . 12.784 zł. 11 ct.
		w roku 1886. spłacą się dwie raty kapitalne w kwocie . 442 „ 78 „
		a w odsetkach 622 zł. 68 ct. Z końcem r. 1886. pozostanie dług 12.341 zł. 33 ct.
		do spłacenia do roku 1902. (Uchwała Sejmu z dnia 20 Maja 1875.)
3.216	3.097	*c)*, Jak w roku 1885. jako wynik przeciętny.
600	600	Nie preliminuje się osobno — mieści się w pozycyi jako przyznany zasiłek uchwałą W. Sejmu z 16 Października 1883. na lat 5 od roku 1884. począwszy, po 600 zł. rocznie, a to 300 zł. szkole bezpośrednio, zaś 300 zł. towarzystwu tatrzańskiemu dla tej szkoły za dostarczone ubikacye w latach 1879 — 1883.
700	600	Jak w roku 1885. z wypuszczeniem subwencyi dla muzeum w szkole przemysłowej
700	600	w Drohobyczu 100 zł. i zasiłku na przybory naukowe w szkole przemysłowej
700	600	w Kołomyi w kwocie 200 zł. uważa się to bowiem jako datek jednorazowy.
700	500	
160.917	152.341	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XV.		Z przeniesienia . .	151.303	13.984	—
	176	Szkoła przemysłowa w Stanisławowie	500	—	
	177	„ „ Drohobyczu	500	—	
	178	„ „ Sokalu	700	—	
	179	„ „ Kołomyi	500	—	
	180	„ „ izr. im. Marka Bernsteina we Lwowie . .	300	—	
	181	Szkoły początkowe przemysłowe dla młodzieży rzemieślniczej w Krakowie	1.500	—	
	182	Szkoła handlowa w Krakowie	1.000	—	
	183	„ ogrodnicza w Tarnowie	1.000	—	
	184	Szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego . .	23.180	—	
		Przemysł.			
	185	Na przemysł rękodzielniczy, na pożyczki i zasiłki . . .	70.000	—	
	186	Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000	—	
	187	„ „ w Krakowie	2.000	—	
	188	Komisya fizyograficzna w Krakowie	3.000	—	
	189	„ „ na wydanie map geologicznych kraju .	2.000	—	
	190	Towarzystwo rolnicze we Lwowie.	3.000	—	
	191	„ „ w Krakowie	3.000	—	
	192	„ ogrodnicze we Lwowie	400	—	
	193	„ tatrzańskie	400	—	
	194	Badanie głębszych pokładów ziemi	10.000	—	
	195	„ geologiczne kraju	1.600	—	
	196	Na studya chemicznej przeróbki nafty i jej odpadków . .	1.000	—	
	197	Na zalesienie wydm piasczystych:			
		a) w powiecie Nisko	150	—	
		b) „ Cieszanów, Jarosław, Łańcut . . .	300	—	
		c) „ Jaworów	400	—	
		d) „ Mościska	400	—	
		e) w Czernichowie (Czernichówka)	—	—	
		Stypendya.			
	198	Dla jednego ucznia weterynaryi i koszta podróży . . .	260	—	
	199	„ dwóch uczniów, którzy ukończyli wyższą szkołę rolniczą w Dublanach na wykształcenie się na nauczycieli szkół średnich	1.600	—	
	199*a*	Na dalsze zasiłki dla uczniów lwowskiej szkoły weterynaryi .	—	—	
	200	Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach	500	—	
	201	„ „ „ leśnictwa we Lwowie	1.800	—	
	202	„ górników chcących się kształcić w zawodach specyalnych .	1.300	—	
		Do przeniesienia . .	285.593	13.984	—

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
160.917	152.341	
—	500	Jak wyjaśnienia przy poz. 172 do 175.
—	600	
—	700	
—	700	
—	300	
—	—	W myśl zarządzenia do LW. 34.027/85 i sprawozdania z czynności Wydziału krajowego w sprawach przemysłu krajowego.
1.000	1.000	Dla szkoły handlowej w Krakowie zasiłek przyznany uchwałą Wys. Sejmu z dnia 20. Października 1882.
300	300	Zwiększa się o 700 zł. niż w roku 1885. (LW. 24.154/85.)
15.602	10.000	(LW. 40.361/85) w myśl wniosku komisyi gospodarstwa krajowego na podstawie § 4. odnośnego statutu.
45.947	80.000	O 10.000 mniej jak w r. 1885. (LW. 40.361/85.)
2.000	2.000	
2.000	2.000	Jak w roku 1885.
3.000	3.000	
500	500	Wstawia się nowa pozycya (LW. 43.667/85.)
3.000	3.000	
3.000	3.000	
700	400	Jak w r. 1885.
400	400	
5.595	10.000	Uchwałą z 17. Lipca 1880. przeznaczył Wys. Sejm na ten cel 50.000 zł. na lat 5. z wolnością użycia w przeciągu pięciolecia począwszy od r. 1881. większej sumy rocznie jak 10.000 zł.
3.034	3.000	Zmniejsza się o 1.400 zł. (LW. 43.667/85.)
1.957	1.700	Zmniejsza się o 700 zł. wedle rzeczywistej potrzeby. (LW. 43.667/85.)
150	150	Jak w roku 1885. aż do r. 1887. włącznie w myśl uchwały Sejmu d. 24. Wrześ. 1878.
400	300	Na r. 1886.: 300 zł. zaś na lata 1887. i 1888. po 150 zł. w myśl uchwały Sejmu z d. 24. Września 1881.
550	500	Na rok 1886.: 400 zł. na rok 1887.: 250 zł., zaś na lata 1888., 1889. i 1890. po 200 zł. w myśl uchwały Sejmu z dnia 25. Września 1882.
700	560	Na rok 1886. i 1887. po 400 zł., zaś na lata 1888., 1889. i 1890. po 260 zł. w myśl uchwały Sejmu z dnia 25. Września 1882.
—	175	Nie preliminuje się, gdyż był to jednorazowy datek i w roku 1885. zużyty.
260	260	Jak na rok 1885. w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 18. Października 1883.
2.310	1.500	Wstawia się o 100 zł. więcej. (LW. 43.667/85.)
—	500	Nie preliminuje się nic, z powodu, że stypendyów podobnych nie ma w r. 1885.
900	500	Jak na rok 1885. w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 8 Października 1883.
2.400	2.400	Z mniejsza się o 600 zł. jak (LW. 31.716/85.)
1.560	1.300	Jak w roku 1885.
258.182	283.586	

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XV.		Z przeniesienia . .	285.593	13.984	—
	202*a*	Timoftiewiczowi Ludwikowi, ukończonemu słuchaczowi szkoły weterynaryi we Lwowie, zapomoga na opłatę taksy egzaminacyjnej	—	—	
	202*b*	Nowakowi Janowi, rygorozantowi weterynaryi, jak wyżej .	—	—	
	202*c*	Ochniczowi Michałowi „ na opłatę taksy egz. i kosztów egzaminu	—	—	
	202*d*	Gostyńskiej Władysławie, na dalsze kształcenie się w rysunkach przemysłowych i modelowaniu w wiedeńskiem muzeum przemysłowo-artystycznem	—	—	
		Rozmaite inne.			
	203	Na budowę gmachu szkolnego w Dublanach	8.000	—	
	204	„ „ pomieszkania dla dyrektora szkół rolniczych w Dublanach	8.500	—	
	205	„ wydawnictwo czasopisma „Górnik“, subwencya . .	400	—	
	205*a*	Towarzystwo leśne na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“ .	—	—	
	205*b*	Towarzystwo rolnicze w Krakowie na wydawnictwo czasopisma poświęconego gospodarstwu wiejskiemu, jednorazowo .	—	—	
	205*c*	Zarząd główny „Kółek rolniczych“ we Lwowie na zakupno narzędzi rolniczych i nasion wyborowych, jednorazowo .	—	—	
	205*d*	Pańkowski Kazimierz i Rylski Tomasz, profesorowie szkoły rolniczej w Dublanach, drugi 5-letni dodatek do płacy począwszy od 1. Stycznia 1885. rocznie po 200 zł. . .	—	—	
	206	Inspektor dla rybactwa	300	—	
	207	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi .	2.500	—	
	207*a*	Towarzystwo pszczelniczo-ogrodnicze we Lwowie, subwencya .	—	—	
		Suma rubryki XV. . .	305.293	13.984	319.277
XVI.		**Rozmaite wydatki.**			
	208	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000	—	
	209	Pożyczki bezprocentowe na budowę koszar dla c. k. wojska .	120.000	—	
	210	Dla księży Unitów chełmskich	3.000	—	
	210*a*	Pozycye uchwalone na rok 1885., a obecnie opuszczone .	—	—	
	211	Subwencya dla koleji drugorzędnej szerokotorowej ze Lwowa na Żółkiew do Rawy z przeznaczonych 100.000 zł. do wypłaty w 3 latach, I. rata	33.334	—	
		Suma Rubryki XVI. . .	186.334	—	186.334

Preliminarz na rok 1886. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
258.182	283.586	
—	130	
—	50	
—	50	Nieprelimiuje się nic, były to bowiem datki jednorazowe.
—	500	
—	8.000	Jak w roku 1885. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4. Października 1883. i (LW. 43.667/85.)
—	2.800	Preliminuje się wedle kosztu. (LW. 42.935/85 i 43.667/85.)
—	—	Preliminuje się osobno jak (LW. 40.361/85.)
—	100	
—	200	Nie preliminuje się nic, były to bowiem datki jednorazowe.
—	300	
—	400	Wchodzi do wydatków ogólnych szkoły rolniczej w Dublanach, przeto osobno się nie preliminuje.
—	—	Wstawia się jako nowy wydatek (LW. 31.046/84) warunkowo, jeżeli do tego przyczyni się c. k. Rząd.
—	2.500	Jak na rok 1885.
400	400	Jako jednorazowy datek nie preliminuje się.
258.582	299.016	
		Na rok 1885. uchwalono w tej rubryce . . . . . 157.450 zł. na rok 1886. preliminuje się . . . . . 186.334 „ to jest *więcej* o . . . . 28.884 zł. opuszczono bowiem uchwalone w tej kwocie jednorazowe datki na zapomogi i zasiłki w kwocie 4.450 zł. a natomiast dodano przy poz. 211.: 33.334 zł. co w rezultacie czyni wyżej wzmiankowaną różnicę.
30.000	30.000	Na podstawie §. 9. instrukcyi dla Wydziału krajowego.
120.000	120.000	W myśl uchwały Sejmowej z dnia 27. Września 1884 do wstawiania po 120.000 zł. aż do roku 1887. włącznie.
3.000	3.000	Jak w roku 1885.
—	4.450	
—	—	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 9. Października 1882. i że c. k. Rząd postanowił przyczynić się do tejże budowy. (LW. 42.060/85.)
153.000	157.450	

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.	1	**Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych** .	—	—	—
II.		**Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.**			
	2	Z kapitałów uposażenia kasy krajowej w kwocie 376.262 zł. 82 ct. i funduszu pożyczki kraj. z r. 1883 w kwocie 227.000 „ .	10.000	—	10.000

Preliminarz na rok 1886. Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
160.000	—	Z uwagi iż zamknięcie rachunku za rok 1884. oprócz uposażenia kasy krajowej, nie wykazuje żadnej pozostałości dyspozycyjnych kapitałów, jak również i w r. 1885. dla szczupłych wpływów dodatków krajowych, o których poniżej jest mowa — nie można się spodziewać takiejże pozostałości, nic w tej rubryce się nie preliminuje jak na rok 1885.
223	16.080	Wedle złożonego zamknięcia rachunku za rok 1884. pozostałości w kapitałach dla lokacyj służyć mających są następujące: 1) Uposażenie kasy krajowej . . . . . 376.263 zł. 2) Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883. . . 583.786 zł. a po strąceniu wstawionych do preliminarza funduszu pożyczki krajowej z roku 1873. na spłatę wylosowanych obligacyj . . . . . 20.500 „ pozostaje . . 563.286 „ Razem . . 939.549 zł. Kapitałów tych w większej części użytkuje kasa krajowa prawie nieustannie na potrzeby — a w roku 1885. były nawet chwilowo w całości wyczerpane i dla braku dyspozycyjnej gotówki, zaciągnąć musiano pożyczkę od funduszu propinacyjnego. Nadto zużytkowano na potrzeby kasy (jeszcze przed czasem niedoborów) także pozostałości funduszu policyi krajowej, wynoszące z końcem roku 1884. kwotę 56.444 zł. 9 ct. od których opłaca fundusz krajowy 5%. Podobnież zużyte zostały i pozostałości w kwocie 93.910 zł. 13½ ct. funduszu zapomogi z r. 1866. który w budżecie roku 1885. inkamerowano do funduszu krajowego wstawieniem do dochodu kwoty 75.000 zł. wliczając w takową 50.000 zł. jako pozostałość, resztę zaś jako spodziewany wpływ bieżący. Powodem nieustannego braku gotowizny w kasie krajowej jest nieregularny wpływ dodatków krajowych jak np. w roku 1885 — po pierwszą połowę listopada zrealizowano obrachunki po koniec września i uzyskano z takowych na poczet uchwalonej rocznej sumy 2,800.000 zł. tylko kwotę 1,134.358 zł. 77 ct. Corocznie powtarza się, iż po wyrównaniu niedoboru jednego roku są do pokrycia znaczne niedobory roku następnego, którego wpływ w pierwszej połowie zawsze jest słabszy, gdyż najprzód realizowane są zwykle zaległości. Nieustające niedobory są przyczyną, iż nigdy rezerwowych kapitałów w całości dla lokacyi zebrać nie można, z czego również okazuje się, że dotychczasowe uposażenie kasy krajowej jest nader małem. Wobec skreślonych warunków, trudnem jest przewidzieć nawet przybliżonego dochodu z tej rubryki. Obliczając jednak takiż dochód wedle dotychczasowej praktyki, przyjmuje się od sumy uposażenia 376.263 zł. zwykle pobierany 3% bankowego rachunku bieżącego za półrocze zimowe w kwocie . . . . . 5.644 zł. Od kapitału zaś pożyczki krajowej z r. 1883., z uwagi że kapitałem tym zastąpionem być musi niedostateczne uposażenie kasy krajowej, że może być w części wyczerpanym na wykupno z obiegu — obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873, (jakkolwiek w roku 1885. dotąd nie zdołano nic wykupić) przyjmuje się za podstawę dla lokacyi 3% za rok cały od sumy uwzględnionej przez komisye Wysokiego Sejmu, przy budżecie na rok 1885. w kwocie 227.000 zł. i z tejże oblicza się dochód w kwocie . . . . . 6.810 „ Razem . . 12.454 zł.

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		**Dochody z dróg krajowych.**			
	3	Myta na drogach krajowych	214.000		
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	350		
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe	160		
	6	Datki dobrowolne:			
		a) Od c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie drogi z Krynicy do Muszyny	400		
		b) Od stron prywatnych na budowę dróg krajowych . .	10.000		
		Suma rubryki III. . .	224.910	—	224.910
IV.		**Nadwyżki od zakładów dotowanych.**			
	7	Od funduszu policyi krajowej	5.966		
	8	„ „ szpitala św. Łazarza w Krakowie . . .	8.116		
	8*a*	„ „ „ lwowskiego	—		
	8*b*	„ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie . . .	—		
		Suma rubryki IV. . .	14.082	—	14.082

Preliminarz na rok 1886. Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
		Uwzględniając dalej, że nie wstawiono nic do preliminarza na odsetki dłużne w rubryce XIV. i takież w danym wypadku, będą musiały być płacone z dochodów tej rubryki jak np. do funduszu policyi krajowej, jeżeli wzmiankowany kapitał nie zostanie zwróconym, preliminuje się okrągłych 10.000 zł. jako spodziewany najwyższy dochód roczny wedle dotychczasowego wyniku roku 1885., osiągniętego z lokacyi wszelkiej rozporządzalnej gotowizny na 3 a nawet i 4%. Zauważa się wkońcu, iż znaczniejszy wpływ dochodu w tej rubryce z roku 1884. w kwocie 26.158 zł. 59½ ct. jest wyjątkowym, z powodu, że oprócz kapitałów funduszu pożyczki krajowej z roku 1883. nadto służył do dyspozycyi kapitał 900.000 zł. z pożyczki krajowej roku 1884. na 5% ulokowany.
231.771	224.000	Dochody ze stacyj mytniczych przy drogach krajowych wynosiły jak wykazują zamknięcia rachunków za rok 1881 kwotę . . . 222.996 zł. 05½ ct. „ „ 1882 „ . . . 227.376 „ 74½ „ „ „ 1883 „ . . . 231.770 „ 78 „ Razem . . 682.143 zł. 58 ct. czyli przeciętnie na jeden rok 227.381 zł. 19 ct. Przecięcia powyższego nie możemy brać za podstawę do preliminarza na rok 1886. z powodu z jednej strony otworzenia kolei Jarosław-Sokal i kolei transwersalnej oraz zamknięcia granicy dla bydła, z drugiej zaś strony z powodu zaprowadzenia dwóch nowych stacyj mytniczych na wybudowanych drogach. Obecnie rozpisano licytacyę na wydzierżawienie 85 stacyj mytniczych, rezultat nie może być jeszcze wiadomy, lecz dopuszczalne jest zmniejszenie dochodów mytniczych szczególnie na stacyach w Buczaczu, Jarosławiu, Monasterzyskach, Podwołoczyskach i Zaleszczykach. W obec słabszych rezultatów licytacyjnych osiągniętych na rok 1885. wstawia się w tę pozycyę mniej o 10.000 zł., jak było preliminowane na rok 1885.
559	350	Jak wroku 1885.
228	160	
400	400	ad 6a. Wynikłość z r. 1883. wstawiono z rubr. XI. poz. 36¼ 4. odnośnego zamknięcia rachunku.
5.781	5.000	Preliminuje się więcej o 5.000 zł. z powodu, że w roku 1886. są płynne znaczniejsze datki od Rady powiatowej i gminy w Kamionce Strumiłowej.
238.739	229.910	
6.399	5.890	Wedle osobnych preliminarzy.
39.142	10.499	
58.807	15.790	
6.758	4.467	
111.106	36.646	

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
V.		**Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.**			
	9	Od urzędników krajowych z płac	9.000		
	10	„ szpitali powsz. z rachunków kwartalnych . . .	10.000		
	11	„ gmin za dawniejsze koszta leczenia	6.000		
	12	„ stron rozmaitych ze spraw drogowych	2.500		
	13	Rozmaite	4.000		
		Suma rubryki V. . .	31.500	—	31.500
VI.		**Zwroty pożyczek.**			
	14	Od klasztoru pp. Benedyktynek w Przemyślu 13 rata bezprocentowej pożyczki 8.000 zł.	500		
	15	Od pp. Kanoniczek w Krakowie 5 rata bezprocentowej pożyczki 1.750 zł.	175		
	16	Od gminy Piwnicznej 20 i 21 rata pożyczki 9.600 zł.:			
		a) w kapitale . . . . . 1.050 zł. 47 ct.			
		b) w 5% odsetkach . . . . 94 „ 73 „	1.145		
	17	Od gminy Sanoka 18 i 19 rata pożyczki 10.000 zł.:			
		a) w kapitale . . . . . 639 zł. 55 ct.			
		b) w 6% odsetkach . . . . 324 „ 45 „	964		
		Do przeniesienia . .	2.784	—	2.784

Preliminarz na rok 1886.

Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
9.744	8.000	Wpływy wynosiły w roku 1882. 8.417 zł. „ „ 1883. 9.744 „ „ „ 1884. 9.825 „ razem 27.986 zł. przeciętnie 9.328 zł. wstawia się przeto w zaokrągleniu kwotę . . . . . 9.000 zł.
12.919	6.000	Wpłynęło w roku 1882. . 13.551 zł. „ „ 1883. . 12.919 „ „ „ 1884. . 13.075 „ razem 39.545 zł. przeciętnie 13.181 zł. preliminuje się przeto o 4.000 zł. więcej jak na r. 1885. uchwalono tj. 10.000 zł.
5.651	7.000	Dochód wynosił w r. 1882. . 7.087 zł. „ 1883. . 5.651 „ „ 1884. . 5.432 „ razem 18.170 zł. przeciętnie 6.056 zł. ze względu na zmniejszone wyniki z ostatnich dwóch lat, wstawia się zaokrąglona przeciętna, w kwocie . . . . . 6.000 „
5.063	2.000	Sciągnięto w roku 1882. . 1.364 zł. „ 1883. . 5.063 „ „ 1884. . 1.664 „ razem 8.091 zł. przeciętnie 2.697 zł. preliminuje się zatem o 500 zł. więcej jak na rok 1885, czyli kwotę 2.500 „
3.978	5.200	Zwroty rozmaite wynosiły w r. 1882. 2.034 zł. „ 1883. 3.978 „ „ 1884. 4.449 „ razem 10.461 zł. przeciętnie 3.487 zł. z powodu zmienności tej pozycyi i niestałości wpływów, preliminuje się przeciętny zaokrąglony wynik w kwocie . . . . 4.000 zł. czyli o 1.200 zł. mniej jak na rok 1885. uchwalono.
37.355	28.200	
1.400	900	*Poz. 14.* Uchwała sejmowa z d. 7. grudnia 1872. Po koniec grudnia 1886 spłaci klasztor 6.750 zł.; resztę 1.250 zł. spłaci w $2^1/_2$ latach do 1. czerwca 1889.
175	175	*Poz. 15.* Jak w roku 1885. Reszta długu w kwocie 875 zł. spłacaną będzie aż do roku 1889.
1.145	1.145	*Poz. 16.* Uchwała sejmowa z 26. Kwietnia 1876. Po koniec Grudnia 1886. spłaci gmina w kapitale 8.496 zł. 16 ct. Resztę 503 zł. 84 ct. ma spłacić do 1. Listopada 1887. r.
964	964	*Poz. 17.* Uchwała sejmowa z 24. Kwietnia 1876. Po koniec roku 1886. spłaci gmina w kapitale 4.754 zł. 85 ct. Resztę 5.245 zł. 15 ct. ma spłacić do 1. Maja 1893.
3.684	3.184	

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VI.		Z przeniesienia . .	2.784	—	2.784
	18	Od gminy Chłopczyce 8 rata bezprocentowej pożyczki 1.000 zł.	100		
	19	Od gminy Brzeszcze 8 rata bezprocentowej pożyczki 1.000 zł.	100		
	20	Gmina Tarnów z reszty długu 625 zł. przez bursę św. Kazimierza w Tarnowie, z pożyczki pierwotnie 2.000 zł. zaciągniętej, 3 rata	156		
	21	Od Wydziału powiatowego w Tarnowie 6 rata pożyczki 5.000 zł.: *a)* w kapitale . . . . . 507 zł. 35 ct. *b)* w 5% odsetkach . . . . 140 „ 17 „	648		
	22	Od komitetu parafialnego obrz. łać. w Sanoku 6 rata pożyczki 8.000 zł.: *a)* w kapitale . . . . . 1.000 zł. *b)* w 5% odsetkach . . . . 150 „	1.150		
	23	Od spółki wodnej jasielskiej 4 rata bezprocentowej pożyczki 1.500 zł. na regulacyę Wisłoka	150		
	24	Od powiatu łańcuckiego 4 rata bezprocentowej pożyczki 4.500 zł. na budowę mostu na Wisłoce	450		
	25	Od Leonarda Marconiego 3 rata bezprocentowej pożyczki 5.000 zł. na założenie szkoły wyrobów alabastrowych w Brzozdowcach	625		
	26	Ze spłaty pożyczek udzielonych na budowę koszar dla ck. wojska: *a)* Gmina Brzeżany z 4.000 zł. 7 i 8 rata 400 zł. „ „ z 12.000 „ 3 i 4 „ 1.200 „ „ „ z 6.000 „ 1 i 2 „ 500 „ 2.100 zł. *b)* „ Przemyśl z 15.000 „ 7 i 8 „ 1.250 „ „ „ z 10.000 „ 5 i 6 „ 832 „ *c)* „ Rzeszów z 20.000 „ 6 i 7 „ 1.666 „ *d)* „ Sanok z 10.000 „ 6 i 7 „ 832 „ *e)* „ Trembowla 10.000 „ 6 i 7 „ 1.000 „ *f)* „ Złoczów z 6.000 „ 8 i 9 „ 500 „ *g)* „ Gródek z 20.000 „ 3 „ 1.667 „ *h)* „ Kołomyja z 30.000 „ 1 „ 1.250 „ *i)* „ Czortków z 1.500 „ 1 „ 62 „ 50 ct.	11.159		
	27	Spółka garbarzy na Ludwinowie pod Krakowem, spłata pożyczki 8.000 zł. 1 rata: *a)* w kapitale . . . . . 500 zł. *b)* w 3% odsetkach . . . . 232 „ 50 ct.	732		
	28	Spółka handlu skór w Sanoku, spłata pożyczki 1.000 zł. 1 i 2 rata: *a)* w kapitale . . . . . 200 zł. *b)* w 3% odsetkach . . . . 28 „ 50 ct.	228		
		Do przeniesienia . .	18.282	—	18.282

Preliminarz na rok 1886. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
3.684	3.184	
100	100	*Poz. 18.* Uchwała sejmowa z d. 24. Kwietnia 1876. Pożyczka spłacalna w 10 rocznych ratach po dzień 1. Stycznia 1888.
100	100	*Poz. 19.* Jak wyżej.
—	156	*Poz. 20.* W myśl uchwały Wys. Sejmu z 18. Października 1883. reszta ta spłacalną jest w 4 rocznych ratach, — z końcem roku 1886 pozostanie ostatnia rata 156 zł. 25 ct.
1.295	648	*Poz. 21.* Uchwała sejmowa z 13. Lipca 1880. Po koniec roku 1886. spłaci Wydział powiatowy 2.703 zł. 91 ct.; resztę 2.296 zł. 09 ct. ma spłacić do 1. Października 1890. roku.
1.300	1.200	*Poz. 22.* Uchwała sejmowa z 22. Czerwca 1880. Spłacalna w 8. rocznych ratach po dzień 1. Września 1888.
150	150	*Poz. 23.* Uchwała sejmowa z 15. Października 1881., ma być spłaconą w 10. rocznych ratach po 150 zł. od 1. Stycznia 1883.
450	450	*Poz. 24.* Uchwała sejmowa z 24. Października 1881., ma być spłacona w 10 rocznych ratach od r. 1883. do 1893.
—	625	*Poz. 25.* Uchwała sejmowa z 20. Lipca 1880. Pożyczka ta bezprocentowa ma być spłacona w 8 rocznych ratach po 625 zł. od 15. Kwietnia 1884. do roku 1891. (LW. 11.207/82).
400 1.250 833 416 500 500		*Poz. 26.* lit. *a)—i)* Jak na rok 1885. z dodatkiem nowoudzielonych pożyczek gminom Brzeżany, Kołomyja i Czortków, patrz LW. 14.785/85, 28.717/85 i 43.041/85.
—	9.347	
—	—	*Poz. 27.* Spłacalna w 16 ratach półrocznych po 500 zł. począwszy od 1. Lipca 1886. (LW. 12.600/85).
—	—	*Poz. 28.* Spłacalna w 10 ratach półrocznych od 1. Stycznia 1886. począwszy, patrz LW. 3.952/85.
10.978	15.960	

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	18.282	—	18.282
VI.	29	Towarzystwo powroźnicze w Radymnie pożyczka 1.000 zł. 1 i 2 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 125 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 29 „ 06 ct.	154		
	30	Towarzystwo handlu skór w Kulikowie spłata pożyczki 1.000 zł. 1 i 2 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 200 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 28 „ 50 ct.	228		
	31	Towarzystwo handlu skór i wyrobu obuwia w Rymanowie spłata pożyczki 1.000 zł. 1 i 2 rata;			
		a) w kapitale . . . . . 200 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 28 „ 50 ct.	228		
	32	Towarzystwo handlu skór owczych i wyrobu kożuchów w Rymanowie spłata pożyczki 1.000 zł. 1 i 2 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 200 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 28 „ 50 ct.	228		
	33	Szkoła snycerstwa w Zakopanem z pożyczki bezprocentowej 1.000 zł. 2 rata	200		
	34	Szkoła koronkarska w Zakopanem z pożyczki bezprocentowej 300 zł. 1 rata	50		
	35	Sierocińscy Stanisław i Franciszka z pożyczki 4.000 zł. płatnej w miesięcznych ratach, przeto 12 rat po 41 zł. 66 ct. 500 zł.— ct.			
		2% odsetki z dołu . . . . . 62 „ 84 „	563		
	36	Towarzystwo handlu skór w Jarosławiu spłata pożyczki 3.000 zł.			
		a) w kapitale . . . . . 750 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 61 „ 87½ ct.	812		
	37	Towarzystwo tkaczy w Błażowej 4 rata pożyczki 4.000 zł.:			
		a) w kapitale . . . . . 400 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 84 „	484		
	38	Towarzystwo tkaczy w Korczynie 7 i 8 (ostatnia) rata z pożyczki 2.000 zł.:			
		a) w kapitale . . . . . 500 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 11 „ 25 ct.	511		
	39	Towarzystwo wyrobów garncarskich w Kołomyi 5 i 6 rata z pożyczki 1.800 zł.:			
		a) w kapitale . . . . . 450 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 23 „ 62½ ct.	474		
	40	Darowska Barbara i Helena w Krakowie 5 i 6 rata pożyczki bezprocentowej 2.000 zł. dla zakładu robót kościelnych .	400		
	41	Towarzystwo szewców w Dąbrowej 5 i 6 rata pożyczki 3.000 zł.			
		a) w kapitale . . . . . 500 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 56 „ 25 ct.	556		
		Do przeniesienia . .	23.170	—	23.170

Preliminarz na rok 1886. Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
10.978	15.960	
—	—	*Poz. 29.* Spłacalna w 16 ratach półrocznych, począwszy od 1. Stycznia 1886. patrz LW. 11.460/85 i 16.220/85.
—	—	*Poz. 30.* Spłacalna w 10 ratach półrocznych od 1. Stycznia 1886. patrz LW. 9.866/85.
—	—	*Poz. 31.* Jak wyżej, patrz LW. 321/85.
—	—	*Poz. 32.* Jak wyżej, patrz LW. 321/85.
—	200	*Poz. 33.* Spłacalna w 5 rocznych ratach od 1. Stycznia 1885. począwszy (LW. 16.651/84).
—	—	*Poz. 34.* Spłacalna w 6 ratach rocznych po 50 zł. od 1. Listopada 1886. począwszy (LW. 5.416/85).
—	577	*Poz. 35.* Spłacalna w miesięcznych ratach przez lat 8 od 1. Października 1884. począwszy. Odsetki po 2% w półrocznych ratach z dołu na dniu 1. Stycznia i 1. Lipca (LW. 34.000/84).
—	834	*Poz. 36.* Spłacalna w 8 ratach półrocznych po 375 zł. od 1. Maja 1885. z 3% odsetkami z dołu, płatnemi 1. Maja i 1. Listopada każego roku (LW. 30.078/84).
520	496	*Poz. 37.* Jak w r. 1885. co do raty kapitalnej; odsetki obliczono od reszty kapitału z końcem roku 1885 w kwocie 2.800 zł. (LW. 39.149/83).
556	526	*Poz. 38.* Ostatnie 2 raty płatne w r. 1886; odsetki od resztującego kapitału z dołu (LW. 39.946/82).
27	487	*Poz 39.* Spłacalna w 8 półrocznych ratach po 225 zł. od 1. Stycznia 1884. Odsetki 3% z dołu (LW. 3.173/83).
—	400	*Poz. 40.* Spłacalna w 10 półrocznych ratach po 200 zł. bez procentu od 1. Kwietnia 1884. (LW. 13.300/83).
45	571	*Poz. 41.* Spłacalna w 12 półrocznych ratach po 250 zł. od 1. Kwietnia 1884. Odsetki z dołu (LW. 14.444/83.)
12.126	20.051	

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	23.170	—	23.170
VI.	42	Towarzystwo tkaczy w Kossowie 4 i 5 rata z pożyczki 3.000 zł.:			
		a) w kapitale . . . . . 600 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 58 „ 50 ct.	658		
	43	Towarzystwo tkaczy jak wyżej od pożyczki 1.000 zł. 3 i 4 rata			
		a) w kapitale . . . . . 200 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 22 „ 50 ct.	222		
	44	Towarzystwo handlu skór we Lwowie od pożyczki 5.000 zł. 3 i 4 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 1.000 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 112 „ 50 ct.	1.112		
	45	Towarzystwo jak wyżej od pożyczki 10.000 zł. 2 i 3 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 2.000 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 255 „	2.255		
	46	Gmina Skała od pożyczki 3.000 zł. 3 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 500 zł.			
		b) w 5% odsetkach . . . . . 100 „	600		
	47	Spółka wyrobów i handlu towarów kuśnierskich w Starym Sączu od pożyczki 5.000 zł. 3 i 4 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 1.000 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 112 „ 50 ct.	1.112		
	48	Siekierski Ksawery dzierżawca garbarni w Ładnej od pożyczki 4000 zł. 3 i 4 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 200 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 112 „ 50 ct.	312		
	49	Ten sam od pożyczki 6.000 zł. 2 i 4 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 300 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 168 „ 75 ct.	469		
	50	Harasimowicz Piotr, snycerz we Lwowie spłata pożyczki 500 zł. 1 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 50 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 14 „ 25 ct.	64		
	51	Deskur Franciszek Ksawery w Stanisławowie od pożyczki 4.000 zł. 3 i 4 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 800 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 90 „	890		
	52	Ten sam od pożyczki 3.000 zł. 1 i 2 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 300 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 87 „ 75 ct.	388		
	53	Towarzystwo handlu skór i magazyn wyrobów skórnych w Tarnowie od pożyczki 3.000 zł. 3 i 4 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 500 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 71 „ 25 ct.	571		
		Do przeniesienia . .	31.823	—	31.823

Preliminarz na rok 1886. Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
12.126	20.051	
45	676	*Poz. 42.* Spłacalna w 10 półrocznych ratach po 300 zł. od 1. Listopada 1884. począwszy, odsetki z dołu (LW. 22.410/84).
—	228	*Poz. 43.* Spłacalna w 10 półrocznych ratach po 100 zł. od 21. Lutego 1885. z odsetkami z dołu (LW. 10.548/84).
225	1.142	*Poz. 44.* Spłacalna w 10 ratach półrocznych po 500 zł. począwszy od 1. Czerwca 1885. odsetki 3% z dołu (LW. 16.141/83).
—	1.300	*Poz. 45.* Spłacalna w 10 ratach półrocznych od 15. Lipca 1885. począwszy. z 3% odsetkami z dołu (LW. 35.219/83).
—	625	*Poz. 46.* Spłacalna w 6 ratach rocznych po 500 zł. od 1. Lutego 1884. z 5% odsetkami z dołu (LW. 7.559/83).
—	1.142	*Poz. 47.* Spłacalna w 10 półrocznych ratach po 500 zł. od 1. Stycznia 1885. począwszy, z 3% odsetkami z dołu (LW. 38.586|83).
—	914	*Poz. 48.* Spłacalna w 10 półrocznych ratach od 1. Stycznia 1885. z 3% odsetkami z góry (LW. 36.445/83).
—	478	*Poz. 49.* Spłacalna przez lat 5 w 10 półrocznych ratach po 150 zł. od 1. Stycznia 1885. z 3% odsetkami z dołu, zaś od roku 1890. w 6 półrocznych ratach po 750 zł. z takim samym procentem (LW. 38.220/84).
—	—	*Poz. 50.* Spłacalna w 10 ratach półrocznych po 50 zł. od 1. Lipca 1886. z 3% odsetkami z dołu (LW. 37.326/85).
—	914	*Poz. 51.* Spłacalna w 10 ratach półrocznych po 400 zł. od 1. Stycznia 1885. z 3% odsetkami z dołu (LW. 58.394/84).
—	90	*Poz. 52.* Spłacalna w 20 ratach półrocznych po 150 zł. od 1. Stycznia 1886. z 3% odsetkami z dołu (LW. 25.478/84).
—	586	*Poz. 53.* Spłacalna w 12 ratach półrocznych po 250 zł. od 1. Stycznia 1885. z 3% odsetkami z dołu (LW. 6.202/84).
12.396	28.146	

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	31.823	—	31.823
VI.	54	To samo od pożyczki 1.000 zł. 1 i 2 rata: *a)* w kapitale . . . . . 200 zł. *b)* w 3% odsetkach . . . . 32 „ 50 ct.	232		
	55	Towarzystwo handlu skór w Łańcucie: 1. od pożyczki 2.000 zł. 3 i 4 rata: *a)* w kapitale . . 500 zł. *b)* w 3% odsetkach . 41 „ 25 ct. = 541 zł. 25 ct. 2. od pożyczki 1.000 zł. 1 rata: *a)* w kapitale . . 100 zł. *b)* w 3% odsetkach . 29 „ 17 ct. = 129 zł. 17 ct. 3. od pożyczki 1.000 zł. 1 rata: *a)* w kapitale . . 125 zł. *b)* w 3% odsetkach . 25 „ 83 ct. = 150 zł. 83 ct.	821		
	56	Towarzystwo szewców i garbarzy w Pruchniku od pożyczki 3.000 zł. 1 i 2 rata: *a)* w kapitale . . . . . 375 zł. *b)* w 3% odsetkach . . . . 102 „ 18 ct.	477		
	57	Towarzystwo handlu skór w Przemyślu od pożyczki 4.000 zł. 3 i 4 rata: *a)* w kapitale . . . . . 500 zł. *b)* w 3% odsetkach . . . . 101 „ 25 ct.	601		
	58	Towarzystwo robotników krawieckich „Praca“ we Lwowie od pożyczki 1.000 zł. 1 i 2 rata: *a)* w kapitale . . . . . 200 zł. *b)* w 3% odsetkach . . . . . 34 „	234		
	59	Rogowscy Józef i Apolonia w Krakowie, na podniesienie wyrobów białoskórniczych od pożycki 2.000 zł. 3 i 4 rata: *a)* w kapitale . . . . . 500 zł. *b)* w 3% odsetkach . . . . 41 „ 25 ct.	541		
	60	Dembiński hr. Zdzisław, na podniesienie fabryki wyrobów glinianych w Babicach, powiat Przemyśl, z pożyczki 10.000 zł. 3 i 4 rata: *a)* w kapitale . . . . . 5.000 zł. *b)* w 3% odsetkach . . . . 112 „ 50 ct.	5.112		
	61	Pawlik Józef, właściciel fabryki powozów w Przemyślu od pożyczki 2.000 zł. 1 i 2 rata: *a)* w kapitale . . . . . 400 zł. *b)* w 3% odsetkach . . . . . 68 „	468		
	62	Heydenreich Michał, właściciel zakładu wyrobów oczkowych we Lwowie z pożyczki 6.000 zł. 1, 2 i 3 rata: *a)* w kapitale . . . . . 750 zł. *b)* w 3% odsetkach . . . . 168 „ 75 ct.	919		
		Do przeniesienia . .	41.228	—	41.228

Preliminarz na rok 1886. Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
12.396	28.146	
—	—	*Poz. 54.* Spłacalna w 10 ratach półrocznych po 100 zł. od 1. Stycznia 1886. z 3% odsetkami z dołu (LW. 21.564/85).
		Poz. 55. 1. Spłacalna w 8 ratach półrocznych po 250 zł. od 1. Stycznia 1885. z 3% odsetkami z dołu (LW. 5.883/84).
		„ 2. J. w. w 10 ratach po 100 zł. od 1. Lipca 1886. z 3% odsetkami z dołu (LW. 33.179/85).
		„ 3 J. w. w 8 ratach po 125 zł. od 1. Lipca 1886. z 3% odsetkami z dołu (LW. 40.908/85).
—	556	
—	—	*Poz. 56.* Spłacalna w 16 ratach półrocznych po 187 zł. 50 ct. od 1. Stycznia 1886. z 3% odsetkami z dołu (LW. 20.155/85).
—	616	*Poz. 57.* Spłacalna w 16 ratach półrocznych po 250 zł. od 1. Stycznia 1885. z 3% odsetkami z dołu (LW. 6.592/84).
—	—	*Poz. 58.* Spłacalna w 10 ratach półrocznych po 100 zł. od 1. Stycznia 1886. z 3% odsetkami z dołu (LW. 20.340/85).
—	553	*Poz. 59.* Spłacalna w 8 ratach półrocznych po 250 zł. od 1. Stycznia 1885. (LW. 13.620/84).
—	5.262	*Poz. 60.* Spłacalna w 4 ratach półrocznych po 2.500 zł. od 1. Stycznia 1885. z 3% odsetkami z dołu (LW. 11.684/84).
—	—	*Poz. 61.* Spłacalna w 10 półrocznych ratach po 200 zł. od 1. Stycznia 1886. z 3% odsetkami z dołu (LW. 19.078/85).
—	919	*Poz. 62.* Spłacalna w 24 ratach kwartalnych po 250 zł. od 1. Kwietnia 1886. z 3% odsetkami z dołu, płatnemi 30. Czerwca i 31. Grudnia każdego roku (LW. 14.260/84 i 19.859/85).
12.396	36.052	

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	41.228	—	41.228
VI.	63	Wurm Ignacy, właściciel garbarni w Rzeszowie z pożyczki 6.000 zł. 1 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 300 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 215 „	515		
	64	Małeccy Ludwik Hipolit i Joanna, współwłaściciele garbarni przy ulicy Snopkowskiej we Lwowie. z pożyczki 3.000 zł. 4, 5, 6 i 7 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 500 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 76 „ 87 ct.	577		
	65	Fibich Władysław, właściciel kopalni nafty w Kleciach:			
		a) zwrot bezprocentowej pożyczki 6.000 zł. 1 i 2 rata po 1.000 zł. . . . . 2.000 zł.			
		b) zapomoga 2.000 zł. warunkowo zwrotna . . .	2.000		
	66	Brzozów Wydział powiatowy, zwrot pożyczki 2.000 zł. na regulacyą Wisłoka od Beska do Haczowa, warunkowo zwrotna	—		
	67	Mielec Wydział powiatowy, względnie tamtejsza spółka wodna, zwrot pożyczki 4.000 zł. na regulacyą starego Brnia z dopływami, warunkowo zwrotna	—		
	68	I. Związkowa pracownia robotników stolarskich „Zorza“ we Lwowie, zwrot pożyczki 1.000 zł. 1 rata:			
		a) w kapitale . . . . . 100 zł. — ct.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 29 „ 50 „	129		
		Suma rubryki VI. . .	44.449	—	44.449
VII.		**Doohody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.**			
	69	Subwencya od c. k. Skarbu Państwa	5.000		
	70	Opłaty od uczniów	300		
	71	Czynsz dzierżawny z ogrodu na Szumanówce . . .	20		
		Suma rubryki VII. . .	5.320	—	5.320
VIII.		**Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.**			
	72	Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach	14.391		
	73	Szkoła parobków w Dublanach	2.844		
	74	Folwark w Dublanach	13.940	2.500	
	75	Kurs gorzelnictwa w Dublanach	1.240		
		Suma rubryki VIII. . .	32.415	2.500	34.915

Preliminarz na rok 1886. Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
12.396	36.052	
—	—	*Poz. 63.* Spłacalna w 20 ratach półrocznych po 300 zł. od 1. Lipca 1886. z 3% odsetkami z dołu (LW. 50.786/84 i 21.936/85).
—	472	*Poz. 64.* Spłacalna w 24 ratach kwartalnych po 125 zł. od 1. Kwietnia 1885., 3% odsetki z dołu, płatne każdego 1. Stycznia i 1. Lipca od pozostałego kapitału tak, że w roku 1886. spłacić ma na kapitał 875 zł. a pozostanie z końcem roku 1886. 2.125 zł. (LW. 23.499/84).
—	—	*Poz.* 65. *a)* Spłacalna od 30/6 1886. w 6 półrocznych ratach po 1.000 zł. bez procentu. „ „ *b)* Z tytułu zapomogi winien spłacać 5% czystego dochodu, jaki dadzą stawy wiertnicze w Ropiance; gdy cyfra nawet w przybliżeniu obliczoną być nie może, przeto nie wstawiono żadnego dochodu (LW. 36.887/85).
—	—	*Poz. 66.* Pożyczka ma być spłaconą z subwencyi krajowej i państwowej, która zostanie przyznaną na mocy wnieść się mającej w r. 1885. do W. Sejmu ustawy krajowej. Gdy wysokość zwrotu nieznana, przeto nie preliminuje się żadnego dochodu (LW. 15.621/85).
—	—	*Poz. 67.* Jak wyżej. LW. 29.934/85.
—	—	*Poz. 68.* Spłacalna od 1. Lipca 1886. w 10 półrocznych ratach po 100 zł. z odsetkami po 3% (LW. 27.664/85).
12.396	36.524	Wynikłość z r. 1883. wykazana, mniejszą jest w zamknięciu rachunków za rok 1883. gdyż opuszczono zwrot pożyczki b. księgarza Wilda Karola w kwocie 656 zł.
5.000	5.000	
293	300	
—	20	
5.293	5.320	
13.191	14.815	Wedle osobnych preliminarzy.
3.143	2.844	
12.342	18.560	
1.000	1.240	
29.676	37.459	

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
IX.		**Dochody krajowych szkół i folwarku w Czernichowie.**			
	76	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	17.600		
	77	„ ogrodnicza w Czernichowie	2.525		
	78	Folwark w Czernichowie	16.350		
		Suma rubryki IX. . .	36.475	—	36.475
X.		**Dochody innych szkół krajowych.**			
	79	Niższa szkoła rolnicza w Horodence	3.210		
	80	„ „ „ w Jagielnicy	3.840		
	81	„ „ „ w Kobiernicach	4.075		
		Suma rubryki X. . .	11.125	—	11.125
XI.		**Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.**			
	82	Od szpitali powszechnych	600	—	600
XII.		**Dochód z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866.**			
	83	Wpływy ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym	20.771	—	20.771
XIII.		**Rozmaite.**			
	84	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	500		
	85	Od c. k. Skarbu Państwa zasiłek dla bióra melioracyjnego przy Wydziale krajowym	1.000		
		Do przeniesienia . .	1.500	—	1.500

Preliminarz na rok 1886.

Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
14.592	16.640	Wedle osobnych preliminarzy.
2.865	2.525	
17.201	16.253	
34.658	35.418	
—	2.000	Wedle osobnych preliminarzy.
—	2.000	
—	—	
—	4.000	
600	600	Jak w latach ubiegłych.
—	75.000	Preliminuje się wedle planów umorzenia przypadające raty annuitetowe w kwocie . . . . . 20.064 zł. i spodziewany wpływ z odsetków zwłoki, wedle przeciętnej z ostatnich trzech lat . . . . . 707 „ Razem . 20.771 zł. Różnica z budżetem roku 1885 pochodzi ztąd, iż w tymże wstawiono oprócz zwrotów pożyczek w kwocie 25.000 zł. także pozostałość gotówki lat poprzednich w kwocie 50.000 zł.
319	380	Z taks wpłynęło w roku 1882. — 367 zł., w r. 1883. — 319 zł., w r. 1884. — 1.088 zł. razem 1.774 zł. przeciętnie 591 zł., ze względu na wynik roku ostatniego wstawia się kwotę 500 zł. czyli o 120 zł. więcej, jak na rok 1885. uchwalono.
1.000	1.000	Wstawia się jak na r. 1885. gdyż wedle zawiadomienia c. k. Namiestnictwa przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 11. Stycznia 1885. L. 7.051 zasiłek o rocznych 1.000 zł. jako stałą subwencyę dla bióra melioracyjnego na dalszy szereg lat (LW. 41.776/85).
1.319	1.380	

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	1.500	—	1.500
XIII.	86	Przypadkowe:			
		a) Sprzedaż książek i druków	700		
		b) „ papierów wyszkartowanych i wzorów drukowych	100		
		c) Odsetki zwłoki za nieopłacone w terminach rozmaite należytości	60		
		d) Różne drobne	90		
	87	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):			
		a) Buczacz rata roczna w kwocie . 1.370 zł. 30 ct.			
		b) Czortków „ „ „ . 528 „ 99 „			
		c) Gorlice „ „ „ . 675 „ 99 „			
		d) Jasło „ „ „ . 1.681 „ 07 „			
		e) Krosno „ „ „ . 746 „ 78 „			
		f) Limanowa „ „ „ . 469 „ 17 „			
		g) Nowy-Targ „ „ „ . 361 „ 34 „			
		h) Sanok „ „ „ . 796 „ — „			
		i) Stanisławów „ „ „ . 944 „ 22 „			
		k) Tłumacz „ „ „ . 717 „ 69 „			
		l) Zaleszczyki „ „ „ . 603 „ 40 „	8.895		
	88	Trzecia rata ze subwencyi państwowej na budowę gmachu dla krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach . .	8.250		
	89	Druga rata ze subwencyi państwowej na założenie i pierwsze urządzenie niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach . .	4.400		
	89a	Reszta ze subwencyi państwowej na pierwsze urządzenie szkół rolniczych w Horodence i Jagielnicy	—		
	89b	Roczny dodatek z c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie powyższych szkół po 2.000 zł.	—		
		Suma rubryki XIII. dochodów .	23.995	—	23.995

Preliminarz na rok 1886. Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
1.319	1.380	
704	900	Dochód wynosił w r. 1882. — 658 zł., w r. 1883. — 704 zł., w r. 1884. — 719 zł. razem 2.081 zł., przeciętnie 693 zł., wstawia się zatem przeciętny wynik w zaokrągleniu 700 zł.
42	120	Ze sprzedaży szkartów uzyskano w r. 1882. — 221 zł., w r. 1883. — 42 zł., w roku 1884. — 22 zł., razem 285 zł., przeciętnie 95 zł., ze względu na zmniejszone wyniki z ostatnich 2 lat, wstawia się w zaokrągleniu 100 zł.
51	80	Odsetki zwłoki przyniosły w r. 1882. — 68 zł., w r. 1883. — 51 zł., w r. 1884. — 54 zł. razem 173 zł., przeciętnie 57 zł., wstawia się przeto w zaokrągleniu kwotę 60 zł.
195	100	Dochód wynosił w r. 1882. — 39 zł., w r. 1883. — 195 zł., w r. 1884. — 40 zł. razem, 274 zł., przeciętnie 91 zł., przyjmuje się zatem wynik zaokrąglony w kwocie 90 zł.
6.289	—	Wstawiono roczne raty przypadające od każdego pojedynczego powiatu, wedle datków deklarowanych jak LW.: 1.754/1881 „ 10.294/ „ 10.612/ „ 8.428/ „ 2.401/ „ 53.186/1880. 59.808/ „ 2.930/1881. 17.187/ „ 17.941/ „ 55.208/1880.
—	—	Wedle zawiadomienia c. k. Namiestnictwa przyrzekło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 22. Lipca 1883. l. 8.249/784 zasiłek w kwocie 33.000 zł. na budowę gmachu szkolnego, spłacalny począwszy od r. 1884. w ratach rocznych po 8.250 zł. z których ostatnia przypadnie w r. 1887.
—	—	Wedle podobnego zawiadomienia przyrzekło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 13. Czerwca 1885. l. 7.227/794 subwencyę w kwocie 11.000 zł. na założenie tej szkoły; w r. 1885. otrzymano 1 ratę w kwocie 1.600 zł., w r. 1886. przypada do spłaty rata w kwocie 4.400 zł., zaś w latach 1887. i 1888. reszta w równych częściach po 2.500 zł. (LW. 32.867/85).
8.000	4.700	Z przyrzeczonej subwencyi 22.000 zł. otrzymano ostatnią ratę w r. 1885. w kwocie 4.700 zł., przeto nic się nie preliminuje na rok 1886.
—	—	Dotyczący dochód wstawiono w rubr. X. dochodów.
16.600	7.280	Obok wykazana wynikłość z roku 1883. różni się od wynikłości zamieszczonej w zamknięciu rachunków za rok 1883. o kwotę 10.132 zł., z której przypada na dochody budżetem nieprzewidziane 9.732 zł. zaś 400 zł. na utrzymanie drogi z Muszyny do Krynicy, które wykazano w rubryce III. dochodów „Datki dobrowolne na utrzymanie dróg.“ Suma budżetem uchwalona niezgodna jest o kwotę 4.000 zł., które zamieszczono w Rubr. X. dochodów.

Dochody. **Fundusz krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XIIIa		**Dochód z pożyczki krajowej dla pokrycia wydatku na pożyczki bezprocentowe miastom budującym koszary dla c. k. wojsk** . .	—	—	—
XIV.	90	**Dodatki do podatków** po 32 ct. od 1 zł. podatku z dodatkami	3,136.000	—	3.136.000

Preliminarz na rok 1886. Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia	
—	120.000		
2,508.098	2,880.000	Wedle sumarycznego preliminarza wydatków i dochodów funduszu krajowego niedobór wynosi	3,170.360 zł.
		Wykazana przez c. k. Urzęda podatkowe sprawdzona należytość podatków wedle załącznika 2. wynosiła w r. 1883. — 10,049.761 zł., za r. 1884. — 10,180.760 zł., zaś Wys. Sejm przyjął do budżetu na r. 1885. sumę 9,600.000 zł.	
		Ponieważ przyjęcie za podstawę cyfry sprawdzonej należytości zwykle zawodzi, oparto się dla wykazania pewniejszego dochodu na rzeczywistym wpływie dodatków krajowych roku ostatniego, t. j. r. 1884., wynoszącym 2,638.991 zł. 36 ct., a który odpowiada, licząc dodatek po 27 ct., sumie podatkowej 9,774.000 zł. — i przyjmuje się za podstawę zaokrągloną sumę **9,800.000 zł.**, t. j. o 200.000 zł. wyższą jak w budżecie na r. 1885. przyjęto. Na tej podstawie wymaganem jest na pokrycie powyższego niedoboru nałożenie dodatku krajowego w wysokości 32 centów. —	
		Dodatek krajowy tej wysokości przyniesie dochodu	3,136.000
		Resztę niedoboru w kwocie	34.360 zł.
		pokryje się z oszczędności poszczególnych rubryk wydatków, lub z pozyskania możliwych wyższych dochodów, a 1 cent uczyni dochodu **98.000 zł.**	

1. Alegat do preliminarza funduszu krajowego.

Wykaz

pozostałych zaległości z końcem roku budżetowego 1884. każdego gatunku podatku z dodatkami państwowymi i dodatku krajowego, w porównaniu z takiemiż zaległościami z roku 1883.

Przedmiot	Gruntowy	Domowo-		Zarobkowy	Dochodowy	Razem
		czynszowy	klasowy			
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
1884.						
Zaległość podatku	983.052	835.618	401.838	524.018	729.642	3,474.168
„ dodatku krajowego . .	197.007	167.460	80.530	105.015	146.223	696.235
1883.						
Zaległość podatku	1,028.955	508.438	378.256	483.224	713.391	3,112.264
„ dodatku krajowego . .	207.066	102.318	76.120	97.244	143.562	626.310

2. Alegat do preliminarza funduszu krajowego.

Wykaz

sprawdzonej należytości podatków za rok 1883. i 1884.

Rodzaj podatku	Za rok			
	1883.		1884.	
	zł.	ct.	zł.	ct.
Gruntowy	4,469.579	02½	4,555.234	44½
Domowo-czynszowy . .	1,505.650	18	1,536.019	16
Domowo-klasowy . . .	1,520.519	14	1,528.462	38
Zarobkowy	841.170	89	851.476	09
Dochodowy	1,712.841	75	1,709.568	27
Razem . .	10.049.760	98½	10,180.760	34½

3. Alegat do preliminarza funduszu krajowego.

Wykaz

dochodów podatków z dodatkami państwowymi i dodatków krajowych za rok budżetowy 1883.

Pozycya	Nazwiska rubryk	Dochód rzeczywisty netto za r. 1883. Od 1. Stycznia 1883. do końca Grudnia 1883. zł.	Od 1. Stycznia do końca Marca resp. Czer. 1884. zł.	Razem zł.	Preliminowana kwota na rok 1883. zł.	Rzeczywisty dochód był przeto większy lub *mniejszy* zł.	Zaległość z końcem Marca, respective Czerwca 1884. za rok budżet. 1883. zł.	Z obok wykazanych opłat potrącono: opusty czyli odpisania (*a)* za lata dawniejsze *b)* za rok 1883.) zł.	zwroty nadpłat (*a)* za lata dawniejsze *b)* za rok 1883.) zł.
I.	**Gruntowy**							*a)* 1,668.064	*a)* 52.104
	z dodatkami państw.	3,193.926	710.620	3,904.546	4,051.000	*146.454*	1,028.955	*b)* 668.937	*b)* 238.711
	przytem dodatek kraj.	852.724	189.723	1,042.447					
II.	**Domowo-czynszowy**							*a)* 35.633	*a)* 1.216
	z dodatkami państw.	1,098.508	290.662	1.389.170	1,416.000	*26.830*	508.438	*b)* 91.450	*b)* 14.576
	przytem dodatek kraj.	293.283	77.602	370.885					
III.	**Domowo-klasowy**							*a)* 31.632	*a)* 3.323
	z dodatkami państw.	1,258.194	229.520	1,487.714	1,584.000	*96.286*	378.256	*b)* 47.525	*b)* 12.508
	przytem dodatek kraj.	335.916	61.278	397.194					
IV.	**Pięcioprocentowy podatek** od domów wolnych od podatku czynszowego							*a)* 605	*a)* 386
		11.480	15.962	27.442	70.000	*42.558*	70.481	*b)* 3.949	*b)* 52.223
	przytem dodatek kraj.	3.065	4.261	7.326					
V.	**Zarobkowy**							*a)* 63.841	*a)* 4.866
	z dodatkami państw.	669.609	77.151	746.760	745.000	1.760	483.224	*b)* 177.294	*b)* 7.021
	przytem dodatek kraj.	178.774	20.598	199.372					
VI.	**Dochodowy**								
	a) fasyonowany z dodatkami państw.	1,490.956	347.644	1,838.600	1,918.344	*79.744*	642.910	*a)* 59.506	*a)* 55.944
								b) 116.998	*b)* 37.592
	przytem dodatek kraj.	398.059	92.815	490.874					
	b) nie podlegające poborowi dodatków kr.								*a)* 130
	płace urzędników	49.670	*36*	49.634	120.736	*71.102*	—	*a)* —	*b)* 468
	c) procenta od obligac.	299.758	2.430	302.188	310.920	*8.732*	—	*b)* 19.055	—
	Suma podat. z dodat.	8,072.101	1,673.953	9,746.054	10.216.000	1.760	3,112.264	*a)* 1.859.281	*a)* 117.969
						471.706		*b)* 1,145.208	*b)* 363.099
	Odtrąciwszy z poz. VI. kwoty ad *b)* i *c)* niepodlegające poborowi dodatków krajowych, w kwocie			351.822					
	pozostaje właściwa należytość podatków			9.394.232					
	Suma dodat. kraj.	2.061.821	446.277	2.508.098			626.310		

Wykaz ten sporządzono z otrzymanego od c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu odezwą z dnia 22. Sierpnia 1884. L. 59.025 (LW. 45 445|84.) zamknięcia rachunków podatków z dodatkami państwowymi.

Kwoty dodatków krajowych wyjęto z obrachunków miesięcznych rządowych i z wykazów c. k. urzędów podatkowych, rozliczono je zaś stosunkowo na poszczególne gatunki podatków. W kwotach zaległości mieszczą się nie tylko zaległości roku przedmiotowego, lecz także zaległości z lat dawnych.

Dochody podatków wstawione są po koniec Marca, zaś dochody dodatków krajowych po koniec Czerwca 1884.

4. Alegat do preliminarza funduszu krajowego.

Wykaz

dochodów podatków z dodatkami państwowymi i dodatków krajowych za rok budżetowy 1884.

Pozycya	Nazwiska rubryk	Dochód rzeczywisty netto za r. 1884. Od 1. Stycznia 1884. do końca Grudnia 1884.	Od 1. Stycznia do końca Marca resp. Czer. 1885.	Razem	Preliminowana kwota na rok 1884	Rzeczywisty dochód był przeto większy lub *mniejszy*	Zaległość z końcem Marca, respective Czerwca 1885. za rok budżet. 1884,	Z obok wykazanych opłat potrącono: opusty czyli odpisania (a) za lata dawniejsze b) za rok 1884.)	zwroty nadpłat (a) za lata dawniejsze b) za rok 1884.)
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
I.	**Gruntowy**							a) 210.304	a) 50.822
	z dodatkami państw..	3,406.706	701.021	4,107.727	4,459.000	*351.273*	983.052	b) 292.747	b) 220.385
	przytem dodatek kraj.	929.086	191.185	1,120.271					
II.	**Domowo-czynszowy**							a) 35.829	a) 7.594
	z dodatkami państw. .	1,136.918	312.860	1,449.778	1,370.000	79.778	835.618	b) 62.494	b) 9.327
	przytem dodatek kraj.	310.063	85.323	395.386					
III.	**Domowo-klasowy**							a) 55.002	a) 4.605
	z dodatkami państw. .	1,264.886	215.337	1,480.223	1,500.000	*19.777*	401.838	b) 37.260	b) 21.802
	przytem dodatek kraj.	344.963	58.727	403.690					
IV.	**Pięcioprocentowy podatek** od domów wolnych od podatku czynszowego	64.550	15.275	79.825	70.000	9.825	71.377	a) 1.336 b) 4.244	a) 377 b) 1.243
	przytem dodatek kraj.	17.605	4.166	21.771					
V.	**Zarobkowy**							a) 94.165	a) 3.367
	z dodatkami państw. .	692.591	84.729	777.320	745.000	32.320	524.018	b) 134.497	b) 9.912
	przytem dodatek kraj.	188.885	23.107	211.992					
VI.	**Dochodowy**								
	a) fasyonowany z dodatkami państw.	1,408.788	372.808	1,781.596	1,839.112	*57.516*	658.265	a) 227.892 b) 46.558	a) 15.936 b) 56.564
	przytem dodatek kraj.	384.208	101.673	485.881					
	b) nie podlegające poborowi dodatków kr. płace urzędników .	49.638	*33*	49.605	134.797	*85.192*	—	—	a) 127 b) 451
		304.696	4.567	309.263	306.091	3.172	—	—	—
	c) procenta od obligac.								
	Suma podat. z dodat. .	8,328.773	1,706.564	10,035.337	10.424.000	125.095 *513.758*	3,474.168	a) 624.528 b) 577.800	a) 82.828 b) 319.684
	Odtrąciwszy z poz. VI. kwoty ad *b)* i *c)* niepodlegające poborowi dodatków krajowych w kwocie			358.868					
	pozostaje właściwa należytość podatków .			9,676.469					
	Suma dodat. kraj. .	2,174.810	464.181	2,638.991			1 696.235		

Wykaz ten sporządzono z otrzymanego od c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu odezwą z dnia 15. Lipca 1885. L. 53.141 (LW. 38.285/85.) zamknięcia rachunków podatków z dodatkami państwowymi.

Kwoty dodatków krajowych wyjęto z obrachunków miesięcznych rządowych i z wykazów c. k. urzędów podatkowych, rozliczono je zaś stosunkowo na poszczególne gatunki podatków. W kwotach zaległości mieszczą się nie tylko zaległości roku przedmiotowego, lecz także zaległości z lat dawnych.

Dochody podatków wstawione są po koniec Marca, zaś dochody dodatków krajowych po koniec Czerwca 1885.

LW. 44.281/1885.

ALEGATA

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1886.

PRELIMINARZE

na rok

1886.

a) Fundusz szkolny krajowy (rubr. VII. poz. 46 wydatków) . . . . . str. 3
b) Szkoła gosp. lasowego we Lwowie (rubr. XV. poz. 159 wydatków i rubr. VII. poz. 69-71 dochodów) „ 42
c) „ rolnicza w Dublanach („ „ „ 160 „ „ VIII. „ 72 „ „ 44
d) „ parobków „ („ „ „ 161 „ „ „ „ 73 „ „ 54
e) Folwark „ („ „ „ 162 „ „ „ „ 74 „ „ 58
f) Kurs gorzelnictwa „ („ „ „ 163 „ „ „ „ 75 „ „ 64
g) Szkoła rolnicza w Czernichowie („ „ „ 164 „ „ IX. „ 76 „ „ 66
h) „ ogrodnicza „ („ „ „ 165 „ „ „ „ 77 „ „ 74
i) Folwark „ („ „ „ 166 „ „ „ „ 78 „ „ 76
k) Szkoła rolnicza w Horodence („ „ „ 167 „ „ X. „ 79 „ „ 82
l) „ „ „ Jagielnicy („ „ „ 168 „ „ „ „ 80 „ „ 84
m) „ „ „ Kobiernicach („ „ „ 169 „ „ „ „ 81 „ „ 86

LW. 49.161/1885.

Alegat a) do preliminarza funduszu krajowego na rok 1886.

Fundusz szkolny krajowy.

PRELIMINARZ

na rok

1886.

Alegat do rubr. VII. poz. 46. wydatków funduszu krajowego.

1 Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 27. Października 1885. LW. 49.161. . . . . Str. 4.
2. Odezwa c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 12. Września 1885. L. 9.282. . . . . „ 9.
3. Preliminarz wydatków i dochodów . . . . . „ 16
4. Sumaryusz szkół zreorganizowanych, tudzież dochodów i wydatków funduszów szkolnych okręgowych. (*Załącznik A.*) . . . . . „ 37
5. Zestawienie zamknięć rachunków 35. Rad szkolnych okręgowych za rok 1884. (*Załącznik B.*) . „ 38
6. Wykaz zaliczek zwrotnych, danych gminom na budynki szkolne. (*Załącznik C.*) . . . . „ 39

L. W. 49.161 ex 1885.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o preliminarzu funduszu szkolnego krajowego na rok 1886.

Wysoki Sejmie!

Rada szkolna krajowa odezwą z dnia 12. Września 1885. l. 9 282 pod .|· załączoną przedłożyła Wydziałowi krajowemu preliminarz wydatków funduszu szkolnego krajowego wraz z następującemi alegatami:

1) Sumaryusz szkół zorganizowanych tudzież dochodów i wydatków okręgowych funduszów szkolnych na rok 1886. jak A) (załącznik A);

2) wykaz zreorganizowanych szkół ludowych według powiatów, tudzież dochodów i wydatków okręgowego funduszu szkolnego na te szkoły przypadających (załącznik C odezwy Rady szk. kraj.).

3) wykaz 269 szkół w latach 1884. i 1885. nowo zorganizowanych i w preliminarzach okręgowych funduszów szkolnych na rok 1886. już uwzględnionych (załącznik D. I);

4) wykaz 38 szkół, które dopiero z dniem 1. Września 1885. w życie wejść miały i preliminarzami funduszów szkolnych okręgowych nie są jeszcze objęte (załącznik D II.);

5) sumaryusz wykazów szkół ludowych, przy których na rok szkolny 1885|86. urządzone być mają oddziały równorzędne z 30 alegatami (załącznik E);

6) wykaz dodatków pięcioletnich dotąd asygnowanych i dalszych dodatków pięcioletnich w r. 1886. asygnować się mających (załącznik F), wreszcie

7) preliminarze wszystkich 37. Rad szkolnych okręgowych na rok 1886.

W swoim preliminarzu wydatków podaje Rada szkolna krajowa na rok 1886. ogólną sumę potrzeb w kwocie . . . . . 695.662 złr.
w której mieści się 414.212 złr. tytułem zasiłków i zaliczek dla funduszów szkolnych okręgowych, reszta zaś przeznaczoną jest na wydatki funduszu szkolnego krajowego.

Na rok 1885. uchwalił Wysoki Sejm . . . . . 588.253 złr.
żąda więc krajowa Rada szkolna na rok 1886. więcej o . . . . . 107.409 złr.

Przystępując do zbadania tego preliminarza Wydział krajowy podnieść winien, że w tym roku Rada szkolna krajowa stosując się do rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1883. przedłożyła po raz pierwszy preliminarze wszystkich Rad okręgowych szkolnych, które są główną podstawą preliminarza funduszu szkolnego krajowego. Również przedłożyła Rada szkolna krajowa odezwą z 23. Sierpnia 1885. l. 7.792 zamknięcie rachunku wydatków krajowego funduszu szkolnego za r. 1884. wraz z uzasadnieniem różnic i wykazem zaległości biernych za lata przeszłe, jakoteż poszczególnienie wydatków z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania. Zastrzegając sobie w osobnem sprawozdaniu przedłożyć W. Sejmowi swoje uwagi nad tem zamknięciem rachunków, nie może jednak Wy-

dział krajowy zaprzeczyć, że wynikłości w niem zawarte, jako też cyfry objęte preliminarzami Rad okręgowych, dają tegorocznemu preliminarzowi lepszą podstawę, niż ją miały preliminarze z lat poprzednich, i że Wydziałowi krajowemu umożliwiły dokładniejsze niż po inne lata zbadanie.

Wyniki tego szczegółowego badania są następujące:

W rubr. I. poz. 1 (alegat A. do preliminarza) przeliminuje Rada szkolna krajowa „Na pokrycie niedoborów okręgowych funduszów szkolnych“ po koniec roku 1884. i w pierwszem półroczu 1885. zorganizowanych . . . . . 350.660 złr.

Na rok 1885. uchwalił Wysoki Sejm w tej poz. i w poz. 2. (na podwyższenie płac nauczycieli), która w powyższéj sumie preliminowanej już się mieści, razem w poz. 1. i 2. . . . . 297.488 złr.

żąda więc Rada szkolna krajowa na rok 1886. więcej o . . . . . 53 172 złr.

Żądanie to popiera Rada szkolna krajowa przedewszystkiem przyrostem 269 szkół nowo utworzonych, dalej podwyższeniem płac nauczycielom w skutek zwiększenia się ludności, wreszcie wstawieniem w kolumnach IV. V. i VII. Sumaryusza wydatków Rad szkolnych okręgowych na przybory naukowe, konferencye nauczycieli i na rozmaite wydatki kwot wyższych, t. j. w tym samym stosunku, jak je na rok 1885. preliminowała — a to pomimo, że Wysoki Sejm wspomniane trzy pozycye na rok 1885. o łączną kwotę 19.560 złr. zniżył. Nadto w preliminowanej sumie objęty jest także wykazany przez miasto Kraków niedobór 3.500 złr., która to kwota wszakże zaasygnowaną zostanie tylko w takim razie, jeżeli Wydział krajowy w myśl art. 19 ust. z 2. Maja 1883. Dz. u. kraj. Nr. 250. zgodzi się na to.

Przeciw powyższemu uzasadnieniu nie mamy nic do zarzucenia, o ile się odnosi do zwiększonych wskutek przyrostu szkół potrzeb na płace nauczycieli i remuneracye dla katechetów (kolumna I. i II. Sumaryusza A). W latach 1884. i 1885. przybyło bowiem 269 szkół nowych, a wydatki na nie, objęte preliminarzami funduszów szkolnych okręgowych, musiały spowodować zwiększenie potrzeb w tych kolumnach. Zwiększenie to stoi w odpowiednim stosunku do liczby szkół nowo zorganizowanych, jak to Wydział krajowy sprawdził przez porównanie wynikłości z r. 1884. z cyfrą na rok 1886. preliminowaną.

Natomiast w dalszych kolumnach Wydział krajowy uznał za stosowne zaproponować Wysokiemu Sejmowi następujące skreślenia. I tak:

W kolumnie III. Sumaryusza wydatków preliminuje Rada szkolna na „Mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe“ 33 889 złr. a właściwie po wyłączeniu miasta Lwowa, które wszystkie potrzeby swoich szkół samo pokrywa 32.753 złr.

Całą tę kwotę Wydział krajowy skreślić proponuje, a to z powodów podanych już w zeszłorocznem sprawozdaniu, gdzie wykazano, że wydatki te z mocy ustawy ponosić winny fundusze szkolne miejscowe, nie zaś okręgowe, tudzież z tego dalszego powodu, że jak się Wydział krajowy przekonał, także w innych prowincyach wydatki tego rodzaju funduszów okręgowych nie obciążają.

W kolumnie IV. „Potrzeby naukowe“ preliminuje Rada szkolna krajowa 15.385 złr. a właściwie po wyłączeniu Lwowa 14.185 złr. Wydział krajowy wnosi skreślenie w tej kolumnie kwoty 10.000 złr. a pozostawienie tylko reszty w kwocie 4.185 złr. wychodząc z tego zapatrywania, że uchwalane przez Wysoki Sejm od lat tylu hojne dotacye aż nadto były wystarczające do zaopatrzenia szkół istniejących w przybory naukowe, jak: mapy, globusy, atlasy itp. — dotacya zaś 4 185 złr. aż nadto jest wystarczającą dla stu kilkudziesięciu szkół nowych, które w r. 1886. założone być mają.

W kolumnie V. „Konferencye okręgowe“ zamiast żądanych przez Radę szkolną krajową 16.730 złr. preliminuje się tylko 13.404 złr. czyli mniej o 3.326 złr, a to na podstawie wynikłości z r. 1884., która dla 2.558 szkół wynosi 12.105 złr., a więc dla 2.822 szkół w r. 1886. wyniesie 13.404 złr. Powyższe cyfry sz ół podane są z wyłączeniem miast Lwowa i Krakowa.

W kolumnie VII. „Rozmaite wydatki“ żąda Rada szkolna krajowa 11.410 złr., a właściwie po wyłączeniu Lwowa 9.890 złr. W tej sumie mieszczą się koszta prowadzenia rachunków

Rad szkolnych okręgowych, obliczone w kwocie po 174 złr. dla każdej Rady okręgowej, przeto dla 35 Rad w łącznej kwocie 6.090 złr.

Całą tę kwotę Wydział krajowy skreśla z powodów zasadniczych, w zeszłorocznem sprawozdaniu wyłuszczonych, i w myśl uchwał przez Wysoki Sejm w latach 1883. i 1884. w tej sprawie powziętych — i pozostawia w kolumnie VII. resztę w kwocie 3.800 złr.

Ogółem więc skreśla Wydział krajowy z preliminowanej w Rubr. I. poz. 1. sumy	350.660 złr.
kwotę	52.169 złr.
i wnosi na przyzwolenie w tej poz. tylko kwoty	298.491 złr.

W Rubr. I. poz. 2*a*) „Na utrzymanie 38 szkół nowo zorganizowanych“ i z dniem 1. Września 1885. w życie wejść mających — preliminuje się na podstawie potrzeb szczegółowo wykazanych, zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej 5.552 złr.

W Rubr. I. poz. 2 *b*) „Na utrzymanie 150 szkół, które mają być zorganizowane i od 1. Września 1886. w życie wejść“, na czas od 1. Września do końca Grudnia 1886. r. 8.000 złr. czyli zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej.

W Rubr. I. poz. 3. preliminuje Rada szkolna krajowa na „Zaliczki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych“ 50.000 złr. uzasadniając tę pozycyę nieregularnem wpływaniem prestacyj, w skutek czego okręgowe fundusze szkolne pozbawione są często gotówki niezbędnej do opędzenia bieżących potrzeb. Ten brak pokrywano dotychczas oszczędnościami z lat dawniejszych, obecnie jednak po przeprowadzonej likwidacyi, zapasy kasowe są wyczerpane, w skutek czego okazuje się konieczność uchwalenia kredytu na zaliczki. Uznając w zasadzie słuszność tej argumentacyi, Wydział krajowy nie sprzeciwia się uchwaleniu takiego kredytu, sądzi wszelako, że bez ujmy dla szkół zredukować go można o 30.000 złr. Według zamknięcia rachunków funduszów okręgowych za r. 1884. wynoszą zaległości w prestacyach szkolnych po koniec r. 1884. ogromną sumę 513.941 złr. 37½ ct. Energiczniejsze ściąganie tych zaległości przysporzy niewątpliwie Radom szkolnym okręgowym dostateeznych funduszów nietylko do opędzenia potrzeb bieżących, ale także i na umorzenie nadebranych w latach ubiegłych zasiłków z krajowego fundnszu szkolnego, które z końcem Sierpnia b. r. wynosiły jeszcze 402.609 złr. Mając wszelako na względzie, że w pojedyńczych funduszach okręgowych, czy to skutkiem wyczerpania zapasów kasowych na zwroty dla funduszu szkolnego krajowego, czy też w skutek chwilowej stagnacyi w ściąganiu prestacyj z powodu klęsk elementarnych lub innych przeszkód, może wyjątkowo okazać się brak gotówki, preliminuje Wydział krajowy kwotę 20.000 złr. na zaliczki zwrotne dla funduszów okręgowych, jednakowoż pod warunkiem, że te zaliczki zwrócone zostaną przed upływem roku budżetowego. Dla tego też wstawia się jednocześnie powyższą kwotę 20.000 złr. do odnośnej rubryki „Dochodów“.

W ten sposób ogólna suma skreśleń proponowanych przez Wydział krajowy

w Rubr. I. wynosi	82.169 złr.
a potrąciwszy tę kwotę od preliminowanych przez Radę szkolną krajową . .	414.212 złr.
wstawia Wydział krajowy od rubr. I. tylko pozostałą resztę	332.043 złr.

Rubryka II. „Substytucye“.

Rada szkolna krajowa preliminuje w tej rubr. na płace dla nauczycieli i nauczycielek nadetatowych, na wynagrodzenie dla nauczycieli za godziny nadobowiązkowe, wreszcie na zastępstwo nauczycieli w skutek choroby lub innej przeszkody w urzędowaniu ogółem 112.000 złr.

Wynikłość z r. 1884. obejmująca wszystkie powyższe potrzeby wynosi 99.142 złr. Biorąc tę kwotę za podstawę, Wydział krajowy preliminuje w tej Rubr. tyle ile Wysoki Sejm na rok 1885. uchwalił, to jest 100.000 złr. — skreśla więc 12.000 złr., a to w przypuszczeniu, że kredyt powyższy w zupełności wystarczy, jeżeli zaprowadzanie nauki południowej w myśl życzeń Wysokiego Sejmu i nadal skutecznie zastępować będzie potrzebę tworzenia klas równorzędnych.

W Rubr. III. „Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye preliminuje się zgodnie z Radą szkolną krajową . . . . . 3.690 złr.

Podobnie w Rubr. IV. „Adjuta“ bez zmiany . . . . . 5.000 złr.

W Rubr. V. „Remuneracye i zapomogi“ preliminuje Rada szkolna krajowa: w poz. 13. Na remuneracye zmienne i zapomogi dla nauczycieli . . 14.000 złr.

w poz. 14. dla inspektorów okrągowych . . . . . 3.000 złr.

w poz. 15. na remuneracye i zapomogi dla katechetów . . . . . 12.000 złr.

w poz. 16. na remuneracye na naukę robót ręcznych . . . . . 3.000 złr.

Ogółem więc . . . . . 32.000 złr.

Pozostawiając dwie ostatnie pozycye nienaruszone, nie może Wydział krajowy co do poz. 13. nie zwrócić uwagi Wysokiego Sejmu na okoliczność, że w innych prowincyach monarchii wydatki na remuneracye dla nauczycieli są bez porównania mniejsze od praktykowanych w naszym kraju. Tak n. p. budżet szkolny Morawski zawiera w tej rubryce niespełna 2.000 złr., pomimo że liczba nauczycieli w tej prowincyi nie jest mniejszą od liczby nauczycieli w naszym kraju. Z tego powodu mniema Wydział krajowy, że może doradzać Wys. Sejmowi skreślenie w tej pozycyi kwoty 10.000 złr. z pozostawieniem w niej tylko 4.000 złr. na wypadki wyjątkowe, rzeczywiście godne uwzględnienia.

Co zaś do żądania kwoty 3.000 złr. na remuneracye dla c. k. inspektorów okręgowych, Wydział krajowy zasadniczo wnosić musi na skreślenie całkowite tej kwoty, bo c. k. inspektorowie, jako organa państwowe, ze Skarbu państwa remunerowani być powinni.

W Rubr. V. wnosi przeto Wydział krajowy na skreślenie ogółem 13.000 złr.

Rubr. VI., VII., VIII., IX., X., XI. i XII. przyjmują się bez zmiany według wniosku Rady szkolnej krajowej.

W Rubr. XIII. „Rozmaite wydatki“ poz. 1. Dodatek służbowy dla nauczycieli szkół pospolitych w Krakowie 3.800 złr. przyjmuje się bez zmiany, natomiast poz. 2. „rozmaite inne“ 3.000 złr. skreśla się zupełnie dla braku wszelkiego uzasadnienia.

W Rubr. XIV. „Zasiłki na budowę szkół“ zamiast żądanych przez Radę szkolną krajową . . . . . 20.000 złr.

preliminuje się na podstawie wynikłości z r. 1884. i zgodnie z zeszłoroczną uchwałą Wysokiego Sejmu . . . . . 15.000 złr.

czyli mniej o . . . . . 5.000 złr.

Nadto preliminuje się w nowej rubr. XV. „Na zwrotne zaliczki na płace dla nauczycieli i nauczycielek“ kwotę . . . . . 5.000 złr.

a uzasadnienie tej pozycyi przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w osobnem sprawozdaniu.

Reasumując co wyżej przytoczono, okaże się, co następuje:

Rada szkolna krajowa preliminuje na r. 1886. wydatki funduszu szkolnego krajowego w sumie . . . . . 695.662 złr.

Wydział krajowy wnosi skreślenia w ogólnej kwocie . . . . . 115.169 złr.

pozostają wydatki . . . . . 580.493 złr.

a po doliczeniu preliminowanej przez Wydział krajowy w rubr. XV. nowej pozycyi . 5.000 złr.

Suma wydatków . 585.493 złr.

w porównaniu z uchwaloną na r. 1885. sumą . . . . . 588.253 złr.

mniej o . . . . . 2.760 złr.

Wydatkom funduszu szkolnego krajowego jak wyżej w ogólnej kwocie 585.493 złr. preliminowanym, przeciwstawione są w preliminarzu naszym „Dochody“ 279.238 złr., które wyjaśnienia wymagają tylko o tyle, że wstawiliśmy i na rok 1886. dochód ze zwrotów zasiłków przez fundusze szkolne okręgowe nadebranych w kwocie 150.000 złr.

Uprawnia nas do tego ta okoliczność, że według zasięgniętych informacyj zapasy kasowe funduszów szkolnych okręgowych, po koniec Września 1885. dosięgły sumy około . . 250.000 złr.,

zaczem spodziewać się można na pewne, że w ciągu r. 1886. z tytułu zwrotu zasiłków przez fundusze szkolne okręgowe w latach ubiegłych nadebranych, dalsza kwota . 150.000 złr. do funduszu szkolnego krajowego wpłynie.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy zatwierdzić załączone proliminarze krajowego funduszu szkolnego, a mianowicie:

a) w wydatkach . . . . . 585.493 złr.
b) w dochodach . . . . . 279.238 złr.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 27 Października 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Oktaw Pietruski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Odpis odezwy c. k. krajowej Rady szkolnej

do Wydz. kraj. z d. 12. Września 1885. l. 9.282 (LW. 49.161|85).

w sprawie preliminarza na rok 1886.

Odezwa. W myśl art. 34. ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873. Nr. 250 c. k. krajowa Rada szkolna ma zaszczyt przesłać Świetnemu Wydziałowi krajowemu preliminarz wydatków krajowego funduszu szkolnego na cele szkół ludowych na r. 1886., upraszając uprzejmie, aby zechciał wyjednać u Wysokiego Sejmu krajowego uchwalenie potrzebnej na pokrycie rzeczonych wydatków kwoty 695.662 zł. i upoważnienie dla Rady szkolnej krajowej do przenoszenia możliwych zaoszczędzeń w rubrykach wydatków na pokrycie ewentualnego niedoboru w innych rubrykach.

Załączone pod *A*) wyjaśnienia zawierają uzasadnienie poszczególnych rubryk preliminarza; nadto pozwala sobie Rada szkolna krajowa dodać następujące uwagi:

Do rubryki I. poz. 1. i poz. 2 a) i 2. b) kwota 364.212 zł wydatku zwyczajnego preliminowana na pokrycie niedoboru okręgowych funduszów szkolnych w r. 1886. polega na sprawdzonych preliminarzach okręgowych funduszów szkolnych, które się załącza wraz z sumaryuszem *B*), wykazem *C*) i spisem *D*) 269 w preliminarzach wykazanych szkół ludowych, na które w preliminarzu na rok 1885. w rub. I. poz. 3. 4. i 5. fundusze zostały przyzwolone. Kwota powyższa obejmuje także wydatki na 38 wykazanych w alegacie *D*) nowo zorganizowanych i z d. 1. Września 1885. w życie wejść mających szkół, nieobjętych jeszcze w wspomnionych przeliminarzach, tudzież wydatki na 150 szkół, które mają być nowo zorganizowane i z dniem 1. Września 1886. wejść w życie.

Z porównania preliminarza niniejszego z preliminarzem uchwalonym przez Wysoki Sejm krajowy na r. 1885. okazuje się, że suma wydatków *zwyczajnych*, preliminowanych na r. 1886. w rubryce I. jest od sumy wydatków zwyczajnych, przez Wysoki Sejm krajowy na r. 1885. w tej samej rubryce uchwalonych, o 35.362 zł. większą. Przyczyny tego podwyższenia wydatków są następujące:

Liczba szkół, dla których na r. 1885. uchwalony został zasiłek z funduszu szkolnego krajowego, wynosiła wedle rub. I poz. 1. 3. 4. i 5. preliminarzu na rok 1885 . .	2.886
podczas gdy liczba szkół, dla których potrzeba będzie zasiłku na rok 1886. wedle rub. I. poz. 1, 2 *a*) i 2 *b*) wynosi	3.043
a więc o	157

więcej. Kwota uchwalona w preliminarzu na rok 1885. w Rub. I. poz. 2. na podwyższenie płac nauczycieli z powodu wzrostu ludności na czas od 1. Czerwca po koniec Grudnia 1885. wy-

nosi	8.355 zł.
podczas gdy ten wydatek za rok cały 1886. przypadający wynosi . .	14 320 zł.
przeto więcej o	5 965 zł.

W sumaryuszu *B*) w kolumnach IV. V. VI. i VII. (działu „Rozchody“ wykazane są wydatki, które w preliminarzu na rok 1885. doznały znaczniejszej redukcyi. mianowicie zniżył Wysoki Sejm krajowy kwoty w tych kolumnach na r. 1885. preliminowane o łączną sumę 21.560 zł. w. a. Mimo usilnego dążenia do jak największego oszczędzenia funduszu szkolnego krajowego, musi przecież c. k. Rada szkolna na wydatki w kolumnach IV. V. i VII. sumaryusza oznaczone, t. j. na „przybory naukowe“, na „konferencye okręgowe“ i na „rozmaite wydatki“ Władz szkolnych okręgowych upraszać o przyzwolenie na rok 1886. wyższych kwot, niż je Wysoki Sejm uchwalił na r. 1885., mianowicie kwot, wykazanych w powyższych 3 kolumnach sumaryusza, a to z następujących powodów:

W miarę wzrostu liczby i coraz większego rozwoju szkół ludowych w ogóle muszą zwiększać się potrzeby w przyborach naukowych. Rada szkolna krajowa preliminując na ten cel ryczałtowo po 5 złr. na każdą szkołę, miała wzgląd na to, iż dla pewnej części szkół w r. 1886. nie będzie koniecznie potrzeba wydać po 5 złr. na sprawienie, względnie uzupełnienie przyborów naukowych poszczególnej szkoły; atoli na pierwsze sprawienie przyborów naukowych dla szkół nowo-założonych nie wystarczy żadną miarą kwota 5 złr. Wszak już sama mapa monarchii austryacko-węgierskiej przepisana i niezbędna dla każdej szkoły ludowej, kosztuje 9 zł., a równie niezbędna i przepisana mapa Galicyi 7, złr., oprócz tego ma być wedle regulaminu szkolnego w każdej szkole globus, tablica dla nauki poglądowej i t. d.

Należy też uwzględnić, że szkoły więcej klasowe potrzebują więcej przyborów naukowych, niż szkoły jednoklasowe. że szkoły w ostatnim czasie zorganizowane mniej są uposażone w przybory naukowe, niż szkoły od dłuższego czasu istniejące. Nie ulega więc wątpliwości, iż w r. 1886. będzie wiele szkół, — przedewszystkiem szkoły w roku bieżącym otwarte i w roku przyszłym utworzyć się mające — dla których sprawienie przyborów naukowych będzie wymagać od razu wydatku znaczniejszego.

Kwota w kolumnie IV. sumaryusza na „przybory naukowe“ preliminowana z uwzględnieniem liczby szkół — która w porównaniu z rokiem 1885. jest o 269 większą — wynosi 15.385 złr., a właściwie, po strąceniu preliminowanego dla lwowskiego okręgu miejskiego wydatku 1.200 złr., który gmina miasta Lwowa całkowicie ze swoich funduszów pokrywa, wynosi ten wydatek, mający być pokryty z funduszu szkolnego krajowego 14.185 złr. Zauważa się przytem, że przy preliminowaniu tego wydatku nie uwzględniono jeszcze ani wspomnionych w poz. 2 *a*) — 38 szkół z dniem 1. Września 1885. mających wejść w życie, ani też wspomnionych w poz. 2. *b*) 150 szkół, które ma się zorganizować i z dniem 1. Września 1886. wprowadzić w życie, gdyż szkoły te nie są objęte w preliminarzach funduszów szkolnych okręgowych na r. 1886. a względnie w sumaryuszu *B*. Z preliminowanej przeto wyżej wykazanej kwoty będzie potrzeba dostarczyć najniezbędniejszych przyborów naukowych także dla wspomnionych dopiero 188 szkół nowych. Wydatek w kolumnie V. sumaryusza, preliminowany na konferencye okręgowe, opiera się na obowiązującym przepisie. Rozporządzenie Pana Ministra Wyznań i Oświecenia z dnia 8. Maja 1872. Dz. n. p. Nr. 68. obowiązuje Władze szkolne okręgowe do corocznego zwoływania konferencyi okręgowych i postanawia, którzy nauczyciele (nauczycielki) mają obowiązek, a którzy mają prawo brać udział w tych konferencyach. Na konferencye okręgowe przeto muszą być wzywani przynajmniej nauczyciele do uczestniczenia w nich obowiązani, a należy im się wynagrodzenie kosztem podróży i strawnego.

Co do wysokości tego wynagrodzenia nie ma żadnego przepisu. Rada szkolna krajowa już od wprowadzenia konferencyj okręgowych, przyznawała na mocy powziętej uchwały każdemu nauczycielowi, biorącemu udział w konferencyi, a niemieszkającemu w miejscu konferencyi, tytu-

łem strawnego 1 zł. dziennie, a tytułem kosztów podróży 1. zł. za milę drogi kołami przebytej lub należytość biletu 3. klasy w razie podróży koleją żelazną.

Licząc przeciętnie 3 dni czasu na konferencye wraz z podróżą tam i napowrót i licząc koszta podróży po 2 zł. w przecięciu dla każdego nauczyciela niemieszkającego w miejscu konferencyi, preliminuje się tytułem wydatku na konferencye okręgowe ryczałtowo po 5 zł. na jednego nauczyciela.

Wedle tej miary jednostkowej obliczono w preliminarzach okręgowych funduszów szkolnych, względnie w kolumnie V. sumaryusza, wydatki na konferencye okręgowe 16.730 zł. przyczem uwzględniono liczbę tych nauczycieli (nauczycielek), których Rady szkolne okręgowe jako obowiązanych do uczestniczenia w konferencyach wykazały.

Rada szkolna krajowa uważa powyższe szczegółowe wyjaśnienie dla uzasadnienia preliminowanej kwoty wydatków tem bardziej za potrzebne, iż w skutek niedostateczności dotacyi na konferencye okręgowe przez Wysoki Sejm krajowy na r. 1885. przyzwolonej w kwocie niższej od kwoty preliminowanej przez Radę szkolną krajową, nie można było w roku bieżącym zadość uczynić uzasadnionym w przepisie żądaniom niektórych Rad szkolnych okręgowych względem uzupełnienia fundnszu, udzielonego im na ten cel w niewystarczającej kwocie.

W kolumnie VII. sumaryusza „Rozmaite wydatki" dla okręgowych Rad szkolnych preliminuje Rada szkolna krajowa kwotę 11.410 zł. a właściwie, po strąceniu kwoty 1.520 zł. którą zapreliminowała sobie Rada szkolna okręgowa miejska we Lwowie, a którą gmina miasta Lwowa z własnych funduszów pokryje, wynosi ten wydatek 9.890 zł. Obejmuje on obok kwot Radom szkolnym okręgowym przyzwalanych po 100 zł. (a czterem po 150 zł.) na różne wydatki, jakich wymaga wspólne dobro szkół okręgu, także koszta kontroli funduszów szkolnych okręgowych, względnie koszta skoncentrowanego prowadzenia ksiąg kontowych tych funduszów, w włącznej kwocie 6.090 zł., którą rozdzielono na 35 okręgów szkolnych po 174 zł.

Co do wydatku tego Rada szkolna krajowa ma zaszczyt powołać się na swoją odezwę z d. 12. Lipca 1884. L. 8.588, w której uzasadniła wstawienie tego wydatku do preliminarza na r. 1885.

Wysoki Sejm krajowy wykreślił go z budżetu, opierając się na rezolucyi uchwalonej w dniu 18. Października 1883. żądającej na podstawie §. 35. ustawy krajowej z dnia 25. Czerwca 1873. Nr. 256. dostarczania kosztem Skarbu Państwa sił pomocniczych do prowadzenia rachunków z obrotu funduszów szkolnych okręgowych. Rada szkolna krajowa w przytoczonej odezwie podniosła zasadniczo, iż powołany w rezolucyi przepis nie odnosi się do administracyi rzeczonych funduszów, że raczej koszta tej administracyi, a względnie koszta prowadzenia rachunków rzeczonych, mają być pokrywane ze środków wskazanych w artykule 27. ust. kraj. z dnia 2. Maja 1883. Nr. 250. „O zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i o funduszach szkolnych."

I obecnie musi Rada szkolna krajowa obstawać przy powyższem oświadczeniu swojem i rozkłada koszta prowadzenia ksiąg kontowych funduszów szkolnych okręgowych w kwocie 6.090 na te same fundusze.

Reszta preliminowanej, w tej kolumnie dotacyi tj. kwota 3.800 zł. przeznaczona dla 36 Rad szkolnych okręgowych na rozmaite, w interesie szkół potrzebne wydatki, jest wedle zdania Rady szkolnej krajowej tak umiarkowaną, iż obniżenie jej uczyniłoby Radom szkolnym okręgowym niemożebnem pokrycie wszystkich potrzeb, na które dotacya ta ma służyć.

W kolumnie VI. sumaryusza preliminuje Rada szkolna krajowa na biblioteki okręgowe kwotę 2.000 zł., a właściwie po potrąceniu kwoty 50 zł. preliminowanej dla lwowskiego okręgu miejskiego, którą gmina miasta Lwowa z własnych funduszów pokryje, wynosi ten wydatek 1.950 zł.

Jakkolwiek nie da się zaprzeczyć potrzeba i korzyść coraz lepszego uposażania bibliotek okręgowych, zwłaszcza wobec wzrastającej z każdym rokiem liczby szkół, to przecież Rada szkolna okręgowa nie upatruje w redukcyi wydatków na ten cel donioślejszego uszczerbku dla

istoty szkolnictwa ludowego, a mając na oku wszelkie możliwe oszczędzenie funduszu szkolnego okręgowego, preliminuje na cel wskazany wyżej, oznaczoną kwotę, niższą od kwot w poprzednich latach przez Wysoki Sejm krajowy uchwalanych.

Łączna kwota wydatków wykazanych w kolumnach VI. V. VI. i VII. sumaryusza *B.*, które mają być pokryte z funduszu szkolnego krajowego, wynosi wedle powyższego przedstawienia 42.755 zł w porównaniu z kwotą przez Wysoki Sejm krajowy za r. 1885. przyzwoloną, więcej o 17.760 zł.

Ten większy wydatek mieści się zatem w kwocie 35.362 zł., o którą preliminowana na rok 1886. w rub. I. suma wydatków zwyczajnych przewyższa uchwaloną przez Wysoki Sejm na rok 1885. kwotę wydatków zwyczajnych tej samej rubryki.

Rada szkolna krajowa musi jeszcze tutaj zauważyć, że na szkoły ludowe w Krakowie, dla których w Rub. I. dotychczas żadnego zasiłku z funduszu szkolnego krajowego nie przyznawano, preliminowany jest na rok 1886. zasiłek w kwocie 3.500 zł. jak się okazuje z sumaryusza *B.* ponieważ wedle preliminarza Rady szkolnej okręgowej miejskiej w Krakowie dochody miejscowe, mające wpływać w myśl ustawy na utrzymanie szkół ludowych, niewystarczają na pokrycie wydatków, wykazanych w sumaryuszu *B.* w kolumnach I. II. III. IV. VI. i VII. działu rozchodów.

Czy i o ile jednak ten zasiłek gminie miasta Krakowa będzie przyznany w myśl artykułu 19. ustawy krajowej z dnia 2. Lutego 1885. Nn. 29. zastrzega sobie Rada szkolna krajowa jeszcze orzeczenie w tym względzie, po zaciągnięciu zdania Świetnego Wydziału krajowego.

Gdyby ten zasiłek gminie miasta Krakowa nie został przyznany, w takim razie suma zwyczajnych wydatków funduszu szkolnego krajowego z rubryki I. poz. 1. i 2. *a*) i 2. *b*) zmniejszyłały się o 3.500 zł.

Do rubryki I. pozycyi 3.

Na rok 1885. preliminowała Rada szkolna krajowa kwotę 50.000 zł. jako nadzwyczajny wydatek na zasiłki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych, a w odezwie z dnia 12. Lipca 1884. L. 8.388. wyłuszczyła powody odnośnego wniosku, podnosząc szczególnie tę okoliczność, iż po likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych za lata ubiegłe po koniec roku 1883. i po sporządzeniu zamknięć rachunków, będą przekazane zaległości czynne i zapasy kasowe rzeczonych funduszów do zwrotu na rzecz funduszu szkolnego krajowego tudzież innych funduszów szkolnych i stron konkurencyjnych; w skutek czego, w miarę zrealizowania tych zwrotów, fundusze szkolne okręgowe będą się pozbawiać zapasów kasowych i zostaną ograniczone na bieżące dochody, w myśl ustawy do nich wpływać mające, z których największą część stanowią prestacye stron konkurencyjnych. Gdy zaś wedle doświadczenia te prestacye nie wpływają regularnie, może nastąpić brak środków na opędzenie koniecznych, zwłoki nie cierpiących wydatków, do których przedewszystkiem należą płace nauczycieli.

Wysoki Sejm krajowy przyzwolił jednak na rok 1885. na wzmiankowane zasiłki zwrotne tylko kwotę 5.000 zł. a licząc na zwroty zapowiedziane, które na podstawie likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych mają od nich przypaść funduszowi szkolnemu krajowemu, preliminował jako dochód tego funduszu ze zwrotów wspomnionych na rok 1885. kwotę 150.000 zł.

Zapowiedziana likwidacya funduszów szkolnych okręgowych, a względuie zamknięcia ich rachunków po koniec r. 1883. równie jak zamknięcia rachunków osobno za r. 1884. zostały już w bieżącym roku uskutecznione, a wedle rachunkowego wyniku mają fundusze szkolne okręgowe zwrócić funduszowi szkolnemu krajowemu tytułem nadwyżki otrzymanych po koniec 1884. zasiłków kwotę zwyż 496.000 zł.

W skutek tutejszego rozporządzenia odsyłają Rady szkolne okręgowe w miarę zapasów kasowych należące się funduszowi szkolnemu krajowemu zwroty, a jakkolwiek po koniec Sierpnia b. r. zrealizowane już zwroty wedle ksiąg likwidacyjnych dopiero około 100.000 zł. wynoszą, nie ulega wątpliwości, że w roku bieżącym zwroty w mowie będące dosiągną kwoty preliminowanej przez Wysoki Sejm krajowy, jako dochód funduszu szkolnego krajowego na rok 1885.

zwłaszcza że obecnie po żniwach otrzymały Władze egzekucyjne polecenia, aby energicznie i skutecznie zajęły się ściąganiem zaległości prestacyjnych, nad czem Rada szkolna krajowa starannie czuwać będzie.

W skutek przeprowadzania w mowie będących zwrotów muszą ubywać zapasy kasowe, któremi fundusze szkolne okręgowe dotychczas zasilają się w tych wypadkach, gdy bieżące należytości prestacyjne nie wpływają regularnie do tych funduszów, a przeto w razie każdej zwłoki w uiszczeniu prestacyi, nastąpi brak środków na opędzenie niezbędnych wydatków bieżących, które ciężą na funduszach szkolnych okręgowych.

Z obawy przed taką ewentualnością ociągają się i obecnie Rady szkolne okręgowe z realizowaniem zwrotów, przekazanych na rzecz funduszu szkolnego krajowego, domagając się poprzednio udzielenia zasiłków na pokrycie bieżących potrzeb z powodu, iż po zużyciu zapasów kasowych na umorzenie zwrotów, zabraknie środków na niezbędne, zwłoki niecierpiące wydatki. — Rada szkolna krajowa dążąc do tego, aby należące się funduszowi szkolnemu krajowemu zwroty były realizowane co roku przynajmniej w wysokości, w jakiej je Wysoki Sejm krajowy jako dochód rzeczonego funduszu w budżecie na r. 1885. już preliminował i w latach następnych będzie preliminować, i wydając w tym kierunku rozporządzenia do Rad szkolnych okręgowych, musi ze swej strony starać się o to, aby fundusze szkolne okręgowe, pozbawiając się zapasów kasowych na umorzenie należytości funduszu szkolnego krajowego, w razie chwilowego braku środków, potrzebnych do opędzenia niezbędnych i zwłoki niecierpiących wydatków, do jakich przedewszystkiem należą płace nauczycieli, mogły otrzymać doraźny zasiłek zwrotny i aby tym sposobem Władze szkolne ochronić od odpowiedzialności, jaka mogłaby spaść na nie, gdyby dla braku środków nie były w stanie spełniać zobowiązań na ustawie się opierających. Dla tego jest Rada szkolna krajowa zniewoloną preliminować na zasiłki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych na r. 1886. kwotę 50.000 zł. i uprasza Świetny Wydział krajowy uprzejmie o wyjednanie tego kredytu u Wysokiego Sejmu krajowego.

Do rubryki II.

W tej rubryce na „substytucye“ przyzwolił Wysoki Sejm krajowy na rok 1885. kwotę 100.000 zł. — mniej o 7.000 zł. niż Rada szkolna krajowa preliminowała, jakkolwiek w tutejszej wyżej powołanej odezwie potrzebę tego większego wydatku dostatecznie uzasadniono.

Powyższa kwota przez Wysoki Sejm krajowy ryczałtowo uchwaloną została na wydatki trojakiego rodzaju: 1) na wynagrodzenie nadetatowych sił nauczycielskich z powodu wzmagania się frekwencyi szkolnej 2) na wynagrodzenie za zastępstwa chorych lub na urlopie będących nauczycieli (nauczycielek) 3) na wynagrodzenie nauczycieli za pracę nadobowiązkową.

Chociaż Rada szkolna krajowa jak przy innych tak i przy wydatkach dopiero co wykazanych kieruje się względami na jak największe oszczędzenie funduszu krajowego, to przecież będąc odpowiedzialną za wykonywanie ustawy, nie może odmawiać wydatków w tych wypadkach, w których konieczność ich z ustawy wynika.

Jakkolwiek przeto Rada szkolna krajowa na ustanowienie nadetatowych sił nauczycielskich przy szkołach ludowych jedynie w razach niezbędnej potrzeby tj. tylko w tedy zezwala, gdy zwiększonej potrzebie nauki z powodu zwrotu frekwencyi przez zaprowadzenie nauki pół-dniowej w myśl obowiązujących przepisów nie da się zadość uczynić i jedynie pomnożenie sił nauczycielskich potrzebie zaradzić może, — jakkolwiek ustanowienie tymczasowych nauczycieli do zastępstwa chorych lub urlopowanych nauczycieli dozwala się także tylko w razie konieczności, wynoszą wydatki za czas od 1. Stycznia po koniec Sierpnia 1885. wyasygnowane na wynagrodzenia nadetatowych sił nauczycielskich i za zastępstwa chorych lub urlopowanych nauczycieli kwotę 72.673 zł. Przypuściwszy, iż w nowym roku szkolnym w czasie od 1. Września do końca Grudnia 1885. wydatek ten pozostanie w tym samym stosunku, wyniosą koszta substytucyjne

w roku 1885. kwotę zwyż 109.000 zł. która nie znajdzie pokrycia w kredycie przyzwolnym. Braknie też funduszu na pokrycie wspomnionego wyżej ad 3) wydatku na wynagrodzenie nauczycieli za pracę nadobowiązkową, wynikającą przeważnie z nauki pół-dniowej.

Gdzie bowiem zaprowadzoną jest nauka pół dniowa z powodu znaczniejszej frekwencyi szkolnej, muszą nauczyciele więcej pracować niż 30 godzin w tygodniu, tj. więcej, niż w myśl ustawy są obowiązani.

Za nadobowiązkowe czynności należy im się osobne wynagrodzenie, którego wysokość oblicza się wedle zasad tych samych, jakie obowiązują pod względem wynagrodzenia nauczycieli zakładów państwowych za godziny nadobowiązkowe, gdyż w tej mierze nie ma szczegółowych przepisów co do nauczycieli szkół ludowych.

W roku 1884. wydano na wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe przy szkołach ludowych zwyż 4.000 zł., który to wydatek pokryto po części z zaoszczędzeń w innych rubrykach, po części przez przekroczenie kredytu w rubryce II. przyzwolonego.

W taki sam sposób będzie musiał być pokryty w mowie będący wydatek także w roku bieżącym, wysokość jego obecnie nie może być oznaczoną, gdyż dopiero wpływają odnośne wnioski Rad szkolnych okręgowych. dosięgnie on jednak niewątpliwie co najmniej wysokości przeszłorocznej.

Nie można przypuścić, iż w roku 1886. frekwencya szkolna będzie niższą aniżeli w roku bieżącym, przeto będzie potrzeba na rok 1886. na wynagrodzenia nadetatowych sił nauczycielskich, na wynagrodzenia za substytucye i na wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe przy najmniej takich wydatków, jak w roku bieżącym.

Z tej przyczyny preliminuje Rada szkolna krajowa na rok 1886. w rubryce II. kwoty w wysokości odpowiadającej wydatkom roku bieżącego, mianowicie:

Na płacę dla nadetatowych sił nauczycielskich	105.000 zł.
na wynagrodzenia za zastępstwo chorych i urlopowanych nauczycieli . .	3.000 „
na wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe	4.000 „
Razem . .	112.000 zł.

i uprasza Świetny Wydział krajowy usilnie o wyjednanie tego kredytu w całej wysokości, aby z powodu niedostateczności funduszu nie była zniewoloną do znaczniejszego przekroczenia przyzwolonego kredytu celem pokrycia niezbędnych, w ustawie uzasadnionych wydatków.

Rubryki III. i IV. nie wymagają bliższych wyjaśnień.

Do rubryki V.

Mając wzgląd na większą liczbę szkół, a tem samem na większą liczbę nauczycieli, preliminuje Rada szkolna krajowa na zapomogi i remuneracye zmienne dla nauczycieli szkół ludowych o 1.000 zł. więcej, niż Wysoki Sejm krajowy przyzwolił na rok 1885.

Pomimo iż przy udzielaniu zapomóg postępuje się jak najoględniej, iż udziela się ich tylko w wypadkach udowodnionej rzeczywistej potrzeby, jedynie nauczycielom szczupło udotowanym, na uwzględnienie zasługującym i w kwotach bardzo umiarkowanych, dotacya tegoroczna na ten cel przeznaczona w kwocie 13.000 zł. została już zupełnie wyczerpaną, i musi się już odmawiać prośbom o wsparcie, choćby najgodniejszym uwzględnienia. W tej samej rubryce preliminuje Rada szkolna krajowa na remuneracye za naukę kobiecych robót ręcznych kwotę 3.000 zł. tj. o 1.000 zł. więcej, niż Wysoki Sejm uchwalił na rok 1885.

Nauki kobiecych robót ręcznych, jako przedmiotu nadobowiązkowego udzielają w szkołach żeńskich lub mięszanych te same nauczycielki, które uczą innych przedmiotów, wyjąwszy te wypadki, w których kosztem funduszów miejscowych ustanowione są do nauki robót ręcznych osobne nauczycielki j. n. p. we Lwowie i w Krakowie.

Nauczycielce, udzielającej obok innych przedmiotów także nauki kobiecych robot ręcznych, należy się wynagrodzenie, jeżeli pracuje więcej godzin w tygodniu, niż jest obowiązaną.

Jednak jest wiele szkół mięszanych, przy których są ustanowione ancn ꝛ yciele. W takich szkołach potrzeba do nauki kobiecych robót ręcznych osobnych nauczycielek, i gdzie stosunki miejscowe tej nauki wymagają i rozwojowi jej sprzyjają, porucza się tę naukę osobom ukwalifikowanym, w miejscu zamieszkałym, najczęściej żonom nauczycieli za wynagrodzeniem, które w każdym poszczególnym wypadku Rada szkolna krajowa wyznacza w kwotach nader nizkich, a które po największej części bywa pokrywane z dotacyi przez Wysoki Sejm z funduszu szkolnego krajowego corocznie przyzwalanej, ponieważ tylko w bardzo nielicznych wypadkach ponoszą fundusze miejscowe wydatki na ten cel.

Dotacya jednak dotychczas przez Wysoki Sejm krajowy uchwalana w kwocie 2.000 zł. jest tak niewystarczającą, iż tylko w małej części można zadość uczynić potrzebom w mowie będącej nauki, gdyż na jeden okręg szkolny przypada w przecięciu kwota roczna 57 zł. na wynagrodzenie za tę naukę. Z tej przyczyny nie może być ta nauka zaprowadzoną przy bardzo wielu szkołach w miejscowościach, w których ze względu na ilość dziewcząt uczęszczających do szkoły i na stosunki lokalne, byłaby bardzo potrzebną; fundusze miejscowe jednak nie wystarczają na pokrywanie odnośnego wydatku.

Preliminując na ten cel na rok 1886. kwotę o 1.000 zł. wyższą, ma c. k. Rada szkolna krajowa na względzie powiększenie się liczby szkół, sądząc przy tem, iż nie mija się z intencyą Wysokiego Sejmu krajowego, zmierzającą do tego, aby nauce w szkołach ludowych nadać kierunek — o ile być może — praktyczny.

Do rubryki VI.

Wydatek w tej rubryce preliminuje się w wysokości uchwalonej przez Wysoki Sejm na rok 1885. a bliższe uzasadnienie zawiera odezwa tutejsza z dnia 12. Lipca 1885. l. 8 383.

Rubryki VII do XIII. wyjaśnione w załączniku A. nie wymagają bliższego uzasadnienia.

Do rubryki XIV.

Mając na względzie powiększenie się liczby szkół, a przez to wzmożenia się potrzeby zasiłków na budowę szkół, preliminuje Rada szkolna krajowa na r. 1886. na sasiłki bezzwrotne kwotę 8.000 zł. t. j. o 3.000 zł. więcej niż Wysoki Sejm krajowy na rok 1885. przyzwolił, a na zasiłki zwrotne kwotę 12.000 zł. tj. o 2.000 zł. więcej, niż wynosi dotacya na r. 1885. uchwalona, przyczem się zauważa, że w roku bieżącym z powodu niedostateczności funduszu, tylko mała część petycyi o subwencye na budowę szkół mogła być uwzględnioną, że przeto w roku przyszłym takie petycye w znaczniejszej ilości będą wpływać.

Ogół efektywnych wydatków, t. j. po potrąceniu zaliczek zwrotnych, preliminowanych w Rub. I. poz. 3. i w rub. XIV. poz. 2. w łącznej sumie 62.000 zł. wynosi na rok 1886. kwotę 633.667 zł. zatem o 60.409 zł. więcej, niż efektywne na rok 1885. przyzwolone kredyty, a nadwyżkę tę usprawiedliwiają wykazane przy poszczególnych rubrykach zwiększone potrzeby szkół ludowych.

W końcu zauważa się, że fundusz szkolny krajowy może z tytułu zwrotów, przypadających mu od funduszów szkolnych okręgowych, liczyć na dochody w kwocie co najmniej 100.000 zł.

Lwów dnia 12. Września 1885.

w zastępstwie

Loebl. w. r.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek kraj. Rady szkolnej zwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej nadzwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej Razem	Wniosek Wydziału krajowego
			Złote austryackie			
		Wydatki				
I.	1—3	Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych	364.212	50.000	414.212	332.043
II.	4—6	Substytucye	112.000	—	112.000	100.000
III.	7—10	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	3.690	3.690	3.690
IV.	11	Adjuta	5.000	—	5.000	5.000
V.	12—15	Remuneracye i zapomogi	32.000	—	32.000	19.000
VI.	16—17	Podatki i daniny	650	—	650	650
VII.	18	Koszta podróży i dyety	500	—	500	500
VIII.	19—21	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	77.618	—	77.618	77.618
IX.	22	Dodatki do funduszu emerytalnego	12.800	—	12.800	12.800
X.	23	Emerytury	—	5.900	5.900	5.000
XI.	24—42	Dary z łaski	3.492	—	3.492	3.492
XII.	43	Potrzeby szkół ogólnej natury	1.000	—	1.000	1.000
XIII.	44—45	Rozmaite wydatki	6.800	—	6.800	3.800
XIV.	46—47	Zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne na budynki szkolne	—	20.000	20.000	15.000
XV.	48	Zaliczki zwrotne na płace dla nauczycieli i nauczycielek	—	—	—	5.000
		Suma wydatków	616.072	79.590	695.662	585.493
		Dochody	Wniosek Wydziału krajowego			
I.	1—9	Odsetki od kapitałów	14.706	—	14.706	
II.	10—13	Dochody z dóbr, realności i innych praw	9	—	9	
III.	14—16	Dodatki	530	—	530	
IV.	17	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	—	2.835	
V.	18	Zapisy i darowizny	—	—	—	
VI.	19	Taksy od spadków	9.000	—	9.000	
VII.	20—24	Rozmaite wpływy	176.215	—	176.215	
VIII.	25	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa	54.943	—	54.943	
IX.	26	Zwroty zaliczek na budynki szkolne udzielonych	20.000	—	20.000	
X.	27	Zwroty zaliczek na płace nauczycieli i nauczycielek	1.000	—	1.000	
		Suma dochodów	279.238		279.238	279.238
		Z porównania ze sumą wydatków	—	—	—	585.493
		okazuje się **niedobór** do pokrycia z **funduszu krajowego**	—	—	—	306.255

krajowy.

Wynikłość z r. 1884	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
		Porównanie sumaryczne.
308.679	332.860	*Ogólna suma wydatków* uchwalona na rok 1885. wynosi . 588.253 zł.
99.143	100.000	na rok 1886. preliminuje się sumę . . . . 585.493 „
3.775	3.775	*mniej* przeto o . . . . . 2.760 zł.
5.141	5.000	mianowicie:
30.299	30.000	w rubryce I. *mniej* o . . . 817 zł.
35	650	„ III. *mniej* o . . . 85 „
500	500	„ V. *mniej* o . . . 11.000 „
48.072	70.735	„ VIII. *więcej* o . 6.883 zł.
12.800	12.800	„ X. *więcej* o . 300 „
5.883	5.600	„ XI. *mniej* o . 41 „
3.473	3.533	„ XIII. *mniej* o . 3.000 „
800	1.000	„ XV. *więcej* o . 5 000 „
10.419	6.800	razem *więcej* o . . 12.183 zł.
		„ *mniej* o . . . . 14.943 zł.
15.310	15.000	ogółem *mniej*, jak wyżej, o . 2.760 zł.
—	—	na podstawie wyjaśnień zamieszczonych
544.329	588.253	przy poszczególnych rubrykach.
14.059	14.713	*Ogólna suma dochodów* uchwalona na rok 1885. wynosi . 276.495 zł.
10	9	Na rok 1886. preliminuje się sumę . . . . 279.238 „
612	530	*więcej* przeto o . . . . . 2.743 „
2.835	2.835	mianowicie:
—		w rubryce I. *mniej* o . . . . 7 zł.
10.019	7.250	„ VI. *więcej* o . . . . 1.750 zł.
13.076	176.215	„ X. *więcej* o . . . . 1.000 „
54.943	54.943	razem *więcej* o . . . . 2.750 zł.
14.501	20.000	*mniej* o . . . . . 7 zł.
—	—	ogółem *więcej*, jak wyżej, o . . . 2.743 zł.
110.055	276.495	na podstawie wyjaśnień zamieszczonych
544.329	588.253	przy poszczególnych rubrykach.
		W rezultacie tego porównania przedstawia się
434.274	311.758	**wynik korzystniejszy** od roku 1885. o kwotę . . . . . **5.503** zł.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek kraj. Rady szkolnej: zwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej: nadzwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej: Razem	Wniosek Wydziału krajowego
			Złote austryackie			
I.		**Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych.**				
	1	Na pokrycie niedoboru miejscowych funduszów szkolnych przy szkołach po koniec roku 1884. i w pierwszem półroczu 1885. zorganizowanych (*Alegat A.*)	350.660	—	350.660	298.491
		Do przeniesienia .	350.660	—	350.660	298.491

krajowy. Wydatki.

Wynikłość z r. 1884	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
299.798	297.488	*Do rubr. I.* Wedle sumarycznego zestawienia preliminarzy c. k. Rad szkolnych okręgowych na rok 1886. (*Alegat A.*) dochody wszystkich tych Rad wynoszą: a) dochody miejscowe . . . 787.162 zł. 75½ ct. b) 3% dodatki szkolne do podat. . 351.054 „ 99 „ 1,138.217 zł. 74½ ct. po wyłączeniu zaś dochodów szkół m. Lwowa w wykazanej tamże kwocie . . 113.466 zł. — ct. i nadwyżek dochodów w niektórych Radach szkolnych okręg. z tytułu nadebranych prestacyj, powiatom lub gminom zwrócić się mających . . . . 1.084 „ 63 „ 114.550 „ 63 „ właściwe dochody 36. Rad szkol. okręgow. wynoszą . . . . . 1,023.667 zł. 11½ ct. Wydatki wedle tegoż sumaryusza wykazano w sumie . . . . . 1,487.792 zł. 98 ct. po wyłączeniu zaś wydatków szkół m. Lwowa 113.466 „ — „ właściwe wydatki 36 Rad szkol. okr. wynoszą . . . . 1,374.326 „ 98 „ Z porównania okazuje się niedobór 36 Rad szkol. okręg. na rok 1886. w sumie . . . . . 350.659 zł. 86½ ct. której to sumy żąda Rada szkolna krajowa w *rubr. I. poz. 1.* Jednakowoż na podstawie zamknięć rachunków 35 Rad szkolnych okręgowych (t. j. z wyłączeniem szkół m. Lwowa i Krakowa) za rok 1884., przedłożonych przez c. k. Radę szkolną krajową, a których zestawienie dołącza się w *alegacie B.*, przychodzi się do następujących rezultatów: *W kolumnie I b. i II. sumarycznego preliminarza (Alegat A)* Rada szkolna krajowa na „płace nauczycieli i remuneracye dla katechetów“ żąda kredytu w sumie (1,400.205 zł. 77 ct. + 8.173 zł.) = 1,408.378 zł. 77 ct. a po wyłączeniu szkół m. Lwowa . . . . . 1,298.818 zł. 77 ct. W roku 1885. żądała Rada szkolna krajowa kredytu na potrzeby objęte temi kolumnami (z wyłączeniem miasta Lwowa) w wysokości . . . . . 1,202.760 „ 06 „ a zatem na rok 1886. żąda więcej o . . . . . 96.058 zł. 71 ct. a to z powodu przyrostu 269 szkół nowo-zreorganizowanych, tudzież z powodu podwyższenia (na mocy ustawy) płac nauczycielom w tych miejscowościach, w których ludność się wzmogła. W preliminarzu na r. 1885. (*Alegat B.*) wykazano szkół z roku 1884. (po wyłączeniu 17 szkół m. Lwowa) 2.569, wydatek zaś na nie preliminowano j. w. w sumie 1,202.760 zł. 06 ct. Uwzględniwszy liczbę szkół wykazaną na rok 1886. (z wyłączeniem m. Lwowa) w ilości 2.837, okaże się (w obliczonym stosunku do dat preliminarza za rok ubiegły) potrzeba wydatków z tych kolumn w sumie około 1,328.000 zł., a zatem żądanie sumy 1,298.818 zł. 77 ct. (z wliczeniem szkół m. Krakowa a wyłączeniem szkół m. Lwowa) jest uzasadnionem.
299.798	297.488	

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie.	Wniosek kraj. Rady szkolnej zwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej nadzwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej Razem	Wniosek Wydziału krajowego
			złote austryackie			
I.	1	Z przeniesienia .	350.660	—	350.660	298.491
		Do przeniesienia .	350.660	—	350.660	298.491

krajowy. Wydatki.

Wynikłość z r. 1884	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
299.798	297.488	*W kolumnie III. (Alegat A)*: „Mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe“ żąda c. k. Rada szkolna krajowa 33.889 zł. 21 ct., a po wyłączeniu miasta Lwowa właściwie 32.753 zł. Jednakowoż analogicznie do zeszłorocznego sprawozdania skreśla się cały żądany kredyt na tej podstawie, iż wydatki tego rodzaju (jak to ma miejsce w innych prowincyach państwa) powinny ponosić fundusze szkolne miejscowe, nie zaś okręgowe.
		W kolumnie IV. (Alegat A): „Potrzeby naukowe“ żąda Rada szkolna krajowa (z wyłączeniem m. Lwowa) kredytu . . . . . 14.185 zł. atoli z żądania tego skreśla się . . . . . 10.000 „ i przyjmuje się jedynie kredyt w kwocie . . . . . 4.185 zł. z powodu, iż w latach poprzednich hojnemi dotacyami dostatecznie już uposażono istniejące szkoły w przybory naukowe, proponowana zaś kwota aż nadto wystarczy dla szkół, które w roku 1886. założone być mają.
		W kolumnie V. (Alegat A): „Konferencye okręgowe“, zamiast żądanych 16.730 zł. preliminuje się tylko kwotę 13.404 zł. na podstawie wynikłości z r. 1884. (*Alegat B.*) w sumie 12.155 zł. 73 ct., t. j. (z wyłączeniem Lwowa i Krakowa) dla 2.558 szkół przeciętnie po 4 zł. 75 ct., a zatem dla 2.822 szkół 13.404 zł.
		Kolumnę VI. (Alegat A): „Biblioteki okręgowe“ (bez szkół m. Lwowa) wnosi się zgodnie z Radą szkolną krajową w wysokości 1.950 zł.
		W kolumnie VII. (Alegat A): na „Rozmaite wydatki“ żąda Rada szkolna krajowa (z wyłączeniem m. Lwowa) sumy . . . . 9.890 zł. Z tego jednak żądania strąca się wstawione przez Radę szkolną krajową koszta prowadzenia ksiąg kontowych dla 35 Rad szkolnych okręgowych po 174 zł. . . . . 6.090 „ przyjmuje się zatem tylko resztę w kwocie . . . . . 3.800 zł. W myśl powyższych wyłuszczeń preliminuje się następujące kredyta w tych kolumnach:
		W kolumnie I. } sumaryusza wyd. (zgodnie z wnioskiem Rady szkol. kr.) . 1,298.819 zł. „ *II.* } „ *III.* „ „ . . . . . — „ „ *IV.* „ „ . . . . . 4.185 „ „ *V.* „ „ . . . . . 13.404 „ „ *VI.* „ „ . . . . . 1.950 „ „ *VII.* „ „ . . . . . 3.800 „ Razem . . 1,322.158 zł.
		Dochody w sumarycznym preliminarzu *(Alegat A)* po wyłączeniu szkół m. Lwowa i zwrotu nadwyżek niektórych funduszów szkolnych okręgowych w kwocie 1.084 zł. 63 ct. wynoszą . . 1,023.667 „ a zatem okazuje się *niedobór do pokrycia z funduszu szkolnego krajowego* w kwocie . . . . . 298.491 zł.
299.798	297.488	Zauważa się, iż mieszczące się w tej sumie pokrycie niedoboru szkół miejskich w Krakowie w kwocie 3.500 zł. 06 ct., przyjętem zostało w myśl §. 19. Ustawy krajowej z d. 2. Maja 1873 r. i art. XIX. Ustawy z d. 28. Grudnia 1882 r. (LW. 49.161/1885).

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie.	Wniosek kraj. Rady szkolnej: zwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej: nadzwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej: Razem	Wniosek Wydziału krajowego
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	350.660	—	350.660	298.491
	2a)	Na utrzymanie 38 szkół nowo zorganizowanych i z dniem 1. Września 1885 r. w życie wejść mających, a w preliminarzach funduszów okręgowych nie uwzględnionych	5.552	—	5.552	5.552
	2b)	Na utrzymanie 150 szkół, które mają się zorganizować i od 1. Września 1886. wejść w życie, na czas od 1. Września do końca Grudnia 1886. .	8.000	—	8.000	8.000
	3	Zaliczki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych	—	50.000	50.000	20.000
		Suma rubryki I. .	364.212	50.000	414.212	332.043
II.		**Substytucye.**				
	4	Na płace dla nauczycieli i nauczycielek nadetatowych na rok 1885/6. wedle preliminarzy Rad szkolnych okręgowych	105.000			
	5	Na wynagrodzenia dla nauczycieli za godziny nadobowiązkowe	3.500			100.000
	6	Na zastępstwo nauczycieli w skutek choroby lub innej przeszkody w urzędowaniu	3.500			
		Suma rubryki II. .	112.000	—	112.000	100.000

krajowy.

Wynikłość z r. 1884	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
299.798	297.488	
	22.372	Preliminuje się zgodnie z wnioskiem c. k. Rady szkolnej krajowej, na podstawie potrzeb szczegółowo wykazanych (L W. 49.161/1885). Na rok 1885. uchwalono na ten cel dla 150 szkół . . . . . 22.372 zł.
3.881		na rok 1886. preliminuje się dla 38 szkół . . . . . 5.552 „
		a zatem mniej o . . . . . 16.820 zł.
	8.000	Preliminuje się, jak na rok 1885. w myśl objawionego życzenia Wys. Sejmu, ażeby corocznie przynajmniej po 150 nowych szkół zorganizowano.
5.000	5.000	
308.679	332.860	Wedle dołączonego *pod lit. B.* zestawienia rachunków 35 Rad szkolnych okręg. za rok 1884. zaległe z końcem tegoż roku prestacye szkolne wynoszą 513 941 zł. 37½ ct. Skoro powołane do tego władze zajmą się energicznie ściągnięciem tak zaległych, jakoteż i bieżących prestacyj szkolnych, bez wątpienia przysporzą Radom szkolnym okręgowym dostatecznego funduszu nie tylko na opędzenie bieżących potrzeb, ale też i na umorzenie nadebranych w latach ubiegłych zasiłków z krajowego funduszu szkolnego, wynoszących wedle uwagi na dołączonym *alegacie B.* z końcem Sierpnia b. r. jeszcze kwotę 402.609 zł. 28 ct. Jednakowoż mając na względzie zarządzone przeniesienie zapasów funduszów okręgowych do krajowego funduszu szkolnego dla umorzenia nadebranych zasiłków, jakoteż ewentualne przeszkody w ściąganiu prestacyj szkolnych w skutek klęsk elementarnych i t. p., preliminuje się, w przewidywaniu chwilowego braku gotówki w niektórych funduszach okręgowych, kredyt na zaliczki w sumie 20.000 zł., jednakowoż pod warunkiem, iż takowe stanowczo zwrócone zostaną przed upływem roku budżetowego 1886. i z tego powodu wstawia się tęż samą kwotę równocześnie do dochodu. (Patrz rubr. VII. poz. 20. dochodów).
		Do rubryki II. Koszta substytucyj wynosiły w r. 1882. . . 108.424 zł. 15 ct.
		„ „ „ „ 1883. . . 108.433 „ 15 „
		„ „ „ „ 1884. . . 99.142 „ 57½ „
		Razem . 315.999 zł. 87½ ct.
99.143	100.000	przeciętnie . 105.333 „ — „
		jednakowoż mając na oku wynikłość z r. 1884., jakoteż zaprowadzenie półdziennej nauki, preliminuje się w uwzględnieniu koniecznej tylko potrzeby 100.000 zł. jak na rok 1885. Kredyt ten wystarczyć powinien na cele wskazane pod poz. 4—6, zwłaszcza, iż wynik roku 1884. odnosi się do całej rubryki niniejszej.
99.143	100.000	

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek kraj. Rady szkolnej: zwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej: nadzwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej: Razem	Wniosek Wydziału krajowego
			Złote austryackie			
III.		**Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye.**				
	7	Dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrząd. orm. we Lwowie	—	2.000		
	8	Dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu	—	250		
	9	„ „ „ „ Benedyktynek obrząd. łać. w Przemyślu	—	1.440		
	10	Dla szkoły klasztornej OO. Bazylianów w Ławrowie	—	—		
		Suma rubryki III.	—	3.690	3.690	3.690
IV.		**Adjuta.**				
	11	Dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego	5.000	—	5.000	5.000
V.		**Remuneracye i zapomogi.**				
	12	Remuneracye zmienne i zapomogi dla nauczycieli	14.000			4.000
	13	Dla inspektorów okręgowych	3.000			—
	14	Remuneracye i zapomogi dla katechetów	12.000			12.000
	15	„ za naukę robót ręcznych	3.000			3.000
		Suma rubryki V.	32.000	—	32.000	19.000
VI.		**Podatki i daniny.**				
	16	Na podatki i ekwiwalenta z gruntów i realności szkolnych	500			500
	17	Dodatek konkurencyjny na część budynku szkolnego w Tarnowie	150			150
		Suma rubryki VI.	650	—	650	650
VII.		**Koszta podróży i dyety.**				
	18	Koszta podróży i dyety dla nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	500	—	500	500
VIII.		**Dodatki pięcioletnie.**				
	19	Dodatki dla nauczycieli, do tego czasu już asygnowane	53.170			
	20	Drugie i trzecie dodatki w roku 1886. przypadające	11.879			
	21	Pierwsze dodatki w r. 1886. przypadające	12.569			
		Suma rubryki VIII.	77.618	—	77.618	77.618

krajowy. Wydatki.

Wynikłość z r. 1884.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
		Do poz. 7—9. Jak na rok 1885., wedle istotnej potrzeby.
3.775	3.775	Do poz. 10. Nic się nie preliminuje, ponieważ szkoła klasztorna w Ławrowie zwiniętą została.
5.141	5.000	Jak na rok 1885., zgodnie z żądaniem Rady szkolnej krajowej.
	13.000	Do poz. 12. Wstawia się w preliminarz kredyt tylko 4.000 zł. na wypadki *wyjątkowe*, rzeczywiście godne uwzględnienia, a to po porównaniu budżetów innych prowincyj państwa, które (pomimo wcale nie mniejszej liczby nauczycieli) preliminują na ten cel kwoty nader zająco mniejsze.
28.304		
	3.000	Do poz. 13. Żądany kredyt 3.000 zł. wykreśla się na tej zasadniczej podstawie, iż c. k. inspektorowie, jako organa państwowe, ze Skarbu państwa remunerowani być powinni.
	12.000	
1.995	2.000	
30.299	30.000	
	500	Jak na rok 1885.
35		
	150	
35	650	
500	500	Jak na rok 1885.
48.072	70.735	Preliminuje się zgodnie z wnioskiem c. k. Rady szkolnej krajowej na podstawie imiennych wykazów, znajdujących się przy LW. 49.800/1885.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek kraj. Rady szkolnej: zwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej: nadzwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej: Razem	Wniosek Wydziału krajowego
			Złote austryackie			
IX.		**Dodatek do funduszu emerytalnego.**				
	22	Dodatek stale systemizowany na emerytury dla nauczycieli etatowych i na zaopatrzenie wdów i sierot po nauczycielach	12.800	—	12.800	12.800
X.		**Emerytury.**				
	23	Dla nauczycieli, którzy utracą posady w skutek reorganizacyi szkół	—	5.900	5.900	5.900
XI.		**Dary z łaski.**				
		a) Stałe.				
	24	Januszewskiéj Wiktoryi, 1 sierota	21			
	25	Kloss Franciszka	35			
	26	Hołubowicz Petronela	63			
	27	Klesiewicz Julia	36			
	28	Dubil Amalia	63			
	29	Prokopowicz Emilia	30			
	30	Mikiewicz Eleonora	20			
	31	Hurakowska Marya	39			
	32	Konopnicka Katarzyna	105			
	33	Potocka Walerya	31			
	34	Proszałowicz Marya	40			
	35	Filipowska Joanna	53			
	36	Kołdrasińska Zofia	80			
	37	Januszewska Wiktorya	167			
	38	Elzner Karolina	80			
	39	Rogozińska Józefa	40			
	40	Seniów Agata	38			
	41	Nowomiejska Karolina	51			
		Razem .	992	—	992	992
	42	*b) Jednorazowe*	2.500	—	2.500	2.500
		Suma rubryki XI. .	3.492	—	3.492	3.492
XII.		**Potrzeby szkół ogólnej natury.**				
	43	Potrzeby ogólne szkół wedle obecnego stanu . .	1.000	—	1.000	1.000

krajowy. Wydatki.

Wynikłość z r. 1884	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
12.800	12.800	Jak na rok 1885, na podstawie §. 39. Ustawy z dnia 2. Maja 1883.
5.883	5.600	W skutek przeprowadzenia reorganizacyi szkół przeniesiono więcej nauczycieli z etatu spadłych w stan spoczynku, aniżeli budżetem roku 1885. przewidziano; z tego powodu, tudzież z uwzględnieniem wynikłości z roku 1884., wynoszącej 5.883 zł. 31 ct., preliminuje się więcej jak na rok 1885. o 300 zł.
1.353	1.033	Do poz. 24—41. Preliminuje się zgodnie z wnioskiem c. k. Rady szkolnej krajowej na podstawie rzeczywistego stanu asygnowanych darów z łaski.
2.120	2.500	Do poz. 42. Jak w latach poprzednich.
3.473	3.533	
800	1.000	*Do rubryki XII.* Mimo mniejszej o 200 zł. wynikłości z roku 1884., preliminuje się 1.000 zł. zgodnie z wnioskiem c. k. Rady szkolnej krajowej z powodu powiększającej się ilości szkół.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie.	Wniosek kraj. Rady szkolnej zwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej nadzwyczajne	Wniosek kraj. Rady szkolnej Razem	Wniosek Wydziału krajowego
			złote austryackie			
XIII.		**Rozmaite wydatki.**				
	44	Dodatek służbowy dla nauczycieli szkół pospolitych w Krakowie	3.800		3.800	3.800
	45	Rozmaite inne	3.000		3.000	—
		Suma rubryki XIII.	6.800	—	6.800	3.800
XIV.		**Zasiłki na budowę szkół.**				
	46	Zasiłki bezzwrotne	—	8.000		5.000
	47	Zaliczki zwrotne	—	12.000		10.000
		Suma rubryki XIV.	—	20.000	20.000	15.000
XV.	48	**Zaliczki zwrotne na płace dla nauczycieli i nauczycielek.**	—	—	—	5.000

krajowy. Wydatki.

Wynikłość z r. 1884	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
3.799	3.800	Do pozycyi 44. Jak na rok 1885., w myśl żądania c. k. Rady szkolnej krajowej.
6.620	3.000	
10.419	6.800	Do pozycyi 45. Skreśla się zupełnie żądanych 3.000 zł. dla braku wszelkiego uzasadnienia.
5.310	5.000	Preliminuje się jak na rok 1885., z uwzględnieniem wynikłości z roku 1884.
10.000	10.000	
15.310	15.000	
—	—	Potrzebę nowej tej rubryki budżetu uzasadniono w osobnem sprawozdaniu.

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Wydziału krajow. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	4½% od obligacyj poż. krajowej z r. 1883., im. war. . . . 31.800 zł. — ct.	1.431	—	
	2	4½% od obligacyj poż. krajowej z r. 1884., im. war. . . . 83.900 „ — „	3.775	—	
	3	6% od listów zastawnych Zakładu kredyt. ziemskiego w Krakowie, im. wart. . . . . 11.500 „ — „	690	—	
	4	4% od listów zastawnych gal. Tow. kred. ziem. we Lwowie, im. wart. 700 „ — „	28	—	
	5	5% od takichże listów im. wart. . 156.700 „ — „	7.835	—	
	6	4% od książeczki Banku kraj. im. wartości . . . . . 168 „ 84 „	7	—	13.766
		284.768 zł. 84 ct.			
	7	5% od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej:			
		a) u Bractwa św. Anny w Jarosławiu . . . . Kapitał. 75 fl. — kr. Odsetki. 1 zł. 57½ ct.			
		b) na realności Nr. 35 w Mościskach . . . . 7 „ 30 „ — „ 16 „			
		c) na realności Nr. 40, 48, 105, 202 w Mościskach . 31 „ 15 „ — „ 67 „			
		d) na dobrach Stojanowice . 125 „ — „ 2 „ 62½ „			
		e) „ „ Gdów . . 187 „ 30 „ 3 „ 94 „			
		f) u Bractwa szkapl. w Bochni 50 „ — „ 1 „ 05 „			
		g) „ Niep. Pocz. NPM. w Łukawicy . . . 112 „ 30 „ 2 „ 36½ „			
		h) u Bractwa różańcowego w Bruśniku . . . . 250 „ — „ 5 „ 25 „			
		i) u Bractwa Wola Lubecka . 267 „ 30 „ 5 „ 62½ „			
		k) „ Proszówka . 125 „ — „ 2 „ 62½ „			
		1.231 fl. 15 kr. 25 zł. 88½ ct.	26	—	
	8	5% od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej:			
		a) na dobrach Branice . 5.000 złp. — gr. 62 zł. 52 ct.			
		b) „ „ Głęboka . 17.418 „ 05 „ 217 „ 73 „			
		c) „ „ Dojazdów 28.712 „ 22 „ 358 „ 91 „			
		51.130 złp. 27 gr. 639 zł. 16 ct.	639	—	
		Do przeniesienia .	665	—	13.766

krajowy. Dochody.

Wynikłość z r. 1884	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
		Do poz. 1—6. Preliminuje się wedle stanu efektów z końcem Sierpnia 1885.
13.778	13.773	
		Do poz. 7. i 8. Jak na rok 1885.
13.778	13.773	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie.	Wniosek Wydziału krajow. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		Z przeniesienia	665	—	13.766
	9	5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie:			
		Kapitał. Odsetki.			
		a) Nr. 73. I. 99. I. 2.815 złp. 22 gr. 35 zł. 20 ct.			
		b) „ 73. I. 99. I. 1.435 „ 18 „ 17 „ 94 „			
		c) „ 73. I. 99. I. 1.388 „ 27 „ 17 „ 36 „			
		d) „ 141. I. 194. I. 2.815 „ 14 „ 35 „ 20 „			
		e) „ 93. I. 203. II. 132 „ 10 „ 1 „ 68 „			
		f) „ 89. I. 224. II. 3.387 „ 15 „ 42 „ 34 „			
		g) „ 89. I. 224. II. 4.000 „ — „ 50 „ — „			
		h) „ 208. I. 334. III. 1.196 „ 11 „ 14 „ 94½ „			
		i) „ 342. I. 521. IVa. 949 „ 13 „ 11 „ 86½ „			
		k) „ 327. VIII. 193. IVa. 3.483 „ 04 „ 43 „ 54½ „			
		l) „ 327. VIII. 193. IVa. 389 „ 10 „ 4 „ 86½ „			
		m) „ 171. I. 256. II. 421 „ 26 „ — „ — „			
		22.415 złp. 20 gr. 274 zł. 94 ct.	275	—	940
		Suma rubryki I.	—	—	14.706
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw.**			
	10	Czynsz z ogrodu w Dunajowie	1	—	
	11	„ „ w Krukienicach	2	—	
	12	„ „ w Bieczu	1	—	
	13	„ z wydzierżawienia gruntów w Zagórzu . .	5	—	
		Suma rubryki II.	9	—	9
III.		**Dodatki.**			
	14	Od c. k. Skarbu Salin zwrot ⅓ pensyj emerytalnych nauczycieli i nauczycielek szkoły głównej panieńskiej w Wieliczce	490	—	
		Do przeniesienia	490	—	

Wynikłość zr. 1884.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
13.778	13.773	Do poz. 9. a—l. Jak na rok 1885.
281	940	Do poz. 9. m. Odsetki pobiera najstarszy z księży u P. Maryi w Krakowie za nadzór nad szkołą w Bronowicach.
14.059	14.713	
10	9	Do poz. 10—13. Jak na rok 1885.
612	490	Do poz. 14. Jak na rok 1885.
612	490	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek Wydziału krajow. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		Z przeniesienia .	490	—	
	15	Od gminy Zaleszczyki, dodatek na wydatki kancelaryjne, a to:			
		a) miasto Zaleszczyki . . . 12 zł. 23 ct.			
		b) „ „ „ Stare . . 1 „ 62 „			
		c) obszar dworski . . . — „ 15 „	14	—	
	16	Od żydowskiej gminy tarnowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej . . .	26	—	
		Suma rubryki III. .	530	—	530
IV.	17	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych** .	2.835	—	2.835
V.	18	**Zapisy i darowizny**	—	—	—
VI.	19	**Taksy od spadków**	9.000	—	9.000
VII.		**Rozmaite wpływy.**			
	20	Zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych	20.000	—	20.000
	21	Zwroty wydatków innych rubryk budżetowych . .	5.000	—	5.000
	22	Zwroty zaliczek m. Krakowa, Sanoka i Tarnopola z lat dawniejszych	1.200	—	1.200
	23	Różne nieprzewidziane	15	—	15
		Do przeniesienia .	26.215	—	26.215

Wynikłość z r. 1884.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
612	490	
--	14	Do poz. 15 i 16. Jak na rok 1885.
—	26	
612	530	
2.835	2.835	Preliminuje się jak corocznie, na podstawie kontraktu, zawartego między c. k. Rządem a Zakładem narodowym im. Ossolińskich. (LW. 10.386/1878).
—	—	
10.019	7.250	Dochód wynosił w r. 1882: 7.497 zł.; w r. 1883: 8.883 zł.; w r. 1884: 10.019 zł. — Razem 26.399 zł. — Preliminuje się w zaokrągleniu, z uwzględnieniem wynikłości z r. 1884., kwotę 9.000 zł.
—	20.000	Do poz. 20. Wedle zamknięcia za rok 1884. zaległa należytość z tytułu zwrotu zaliczek, udzielonych funduszom szkolnym okręgowym, wynosiła z końcem tegoż roku 26.691 zł. 09 ct., jednakowoż zaległość ta, jako objęta rachunkami likwidacyjnymi do LW. 37.183/85 i LW. 41.034/85 zostanie w roku 1885. odpisaną, skoro otrzyma się wyjaśnienia od c. k. Rady szkolnej krajowej na niektóre wytknienia, dane w sprawie tych zaliczek na podstawie zbadania wymienionego operatu likwidacyjnego. Z tego powodu preliminuje się na możebne zwroty tylko kwotę równą zapreliminowanym *w rubryce I. poz. 4. wydatków* zaliczkom w sumie 20.000 zł., jak na rok 1885.
7.014	5.000	Do poz. 21. Zwroty z tego tytułu jako nieprzewidziane i przypadkowe preliminują się jak na rok 1885.
1.143	1.200	Do poz. 22. Zaległości te wynoszą z końcem roku 1884. jeszcze 8.146 zł. 02½ ct.; preliminuje się, z uwzględnieniem wynikłości z r. 1884., jak na rok 1885. kwotę 1.200 zł., na poczet częściowej spłaty tych wierzytelności.
10	15	Do poz. 23. Jak na rok 1885.
8.167	26.215	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie.	Wniosek Wydziału krajow. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VII.		Z przeniesienia .	26.215	—	26.215
	24	Zwroty zaoszczędzeń w zasiłkach, danych funduszom szkolnym okręgowym, za czas od roku 1874. po koniec roku 1884.	150.000	—	150.000
		Suma rubryki VII. .	176.215	—	176.215
VIII.	25	**Dodatek z c. k. Skarbu Państwa**	54.943	—	54.943
IX.	26	**Zwroty zaliczek, udzielonych gminom na budynki szkolne**	20.000	—	20 000
X.	27	**Zwroty zaliczek na płace nauczycieli i nauczycielek**	1.000	—	1.000

Wynikłość z r. 1884	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
8.167	26.215	
97		
4.812	150.000	Do poz. 24. Wedle rachunków likwidacyjnych Rad szkolnych okręgowych od roku 1874. po koniec roku 1884. należała się krajowemu funduszowi szkolnemu z tytułu nadebranych w tych latach zasiłków (patrz: Uwagę na *alegacie B.*) suma 497.684 zł. 61 ct. Wysoki Sejm wstawił z tytułu zwrotu tej wierzytelności do budżetu na rok 1885. kwotę . . . . . 150.000 „ — „
13.076	176.215	W przekonaniu, iż preliminowana na rok 1885. kwota w przedmiotowym roku, t. j. do końca Czerwca 1886. w całości zrealizowaną zostanie, (zwłaszcza, że po koniec Sierpnia 1885. uiszczono już 94.225 zł. 77½ ct.), a zatem, że pozostała wysokość tej pretensyi z końcem roku 1885. wynosić będzie . 347.684 zł. 61 ct. preliminuje się na rok 1886. na poczet zwrotu tejże kwotę . 150.000 zł. jak na rok 1885.
54.943	54.943	W myśl §. 63. Ustawy państwowej z dnia 14. Maja 1869. i reskryptu c. k. Ministerstwa oświaty z 29. Września 1869. do l. 6.863.
14.501	20.000	Wedle dołączonego wykazu (*Alegat C.*) rozdano gminom do końca roku 1884. zaliczki w sumie 231.348 zł. 26 ct., z których przypada do zwrotu w roku 1886. . . . . 17.098 zł. 85½ ct. Zaległe raty z lat dawniejszych po koniec roku 1884. wynoszą 13.319 „ 66½ „ razem do ściągnięcia w roku 1886. . . 30.418 zł. 52 ct. Zwroty z tego tytułu wynosiły wprawdzie w roku 1882. tylko: 17.862 zł.; w r. 1883.: 15.340 zł.; w roku 1884.: 14.501 zł.; z uwzględnieniem jednak wzrastających zaległości i w przypuszczeniu, że takowe energicznie ściągane będą, preliminuje się jak na rok 1885. . . . 20.000 zł.
—	—	Bliższe uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu.

Alegat B) do preliminarza krajowego funduszu szkolnego na rok 1886.

ZESTAWIENIE

zamknięć rachunków 35. Rad szkolnych okręgowych za rok 1884., sporządzone na podstawie przez c. k. Radę szkolną krajową dokonanej likwidacyi. (LW. 37.183/85).

Dochody

Liczba porządkowa	Nazwa c. k. RADY SZKOLNEJ okręgowej	I. Zapas w gotówce z początkiem roku 1884. zł.	ct.	II. Dochody miejscowych funduszów szkolnych (prestacye) zł.	ct.	III. 3% dodatek do podatków zł.	ct.	IV. Rozmaite dochody zł.	ct.	V. Inne dochody własne zł.	ct.	VI. Zasiłek z krajowego funduszu szkolnego zł.	ct.	VII. Razem zł.	ct.	VIII. Należytości czynne z końcem r. 1884. a) Zaległe prestacye zł.	ct.	b) Zaległy 3% dodatek zł.	ct.	c) Inne zaległości zł.	ct.	d) Niedobór do pokrycia z kraj. funduszu szkoln. zł.	ct.	Razem zł.	ct.
1	Bochnia	9.078	16	27.409	46	10.221	65	113	5	231	7	7.718	24	54 771	65	42.006	9	—	—	7.987	74	—	—	49.993	83
2	Brzeżany	9 516	43	14.295	1	6.342	17	—	—	2	10	151	78	30.307	62	8.626	25	—	—	9.433	83	1.278	52	19 338	61
3	Czortków	4.879	86	20.093	38	8 728	2	16	60	121	21	294	—	34.134	73	9 411	22	—	—	8.189	74	—	—	17 600	96
4	Drohobycz	3.396	19	19 826	96	7.87	98	—	—	392	16	1.601	22	33.085	72	7.215	90	—	—	2.67	15	—	—	9.894	79
5	Gorlice	9.037	83	13 322	96	4.258	50	18	40	404	88	8 15	2	35 198	49	5.862	15	—	—	416	13	—	—	6 278	41
6	Gródek	1.396	35	14 652	41	5.17	66	1.50	32	1.601	72	1.401	99	25.731	90	22.581	42	—	—	307	66	—	—	22.88	8
7	Jarosław	2.112	64	23.405	32	10.750	45	24	20	69	82	18.206	2	55.19	38	13.123	18	—	—	10.537	8	—	—	23.661	8
8	Jasło	1.180	14	17.374	61	6.13	37	22	2	15	10	15.16	—	39.89	26	8.816	90	—	—	6.001	83	—	—	14 818	73
9	Jaworów	4.003	4	23.550	67	6.747	40	4	8	12	1	3.094	22	37.411	90	18.178	12	—	—	397	—	179	7	18.754	20
10	Kałusz	1.613	18	17 055	36	5.128	60	746	82	—	—	13.793	71	38.337	67	14.170	1	—	—	827	41	—	—	14.997	54
11	Kolbuszowa	1.804	99	6.910	15	4.903	60	—	—	304	—	5 739	—	19.661	74	3.256	12	—	—	3.300	76	797	59	7.354	47
12	Kołomyja	1.750	72	18.114	26	7.024	57	50	-	—	—	8.575	19	35.514	74	4.284	—	—	—	5.013	99	—	—	9 298	8
13	Kraków (zamiejska)	—	—	26.165	82	10.571	37	2.106	82	10 659	62	18.964	—	68.467	7	52.413	38	—	—	20 448	26	1.676	63	74.538	28
14	Lwów („)	2.452	32	28 982	35	8.616	21	212	—	692	48	17.689	40	58.644	76	10.237	85	—	—	2.104	60	—	—	12.342	45
15	Mielec	2.145	86	15.261	22	5.086	78	—	—	239	4	4.480	3	27.212	93	7.842	21	—	—	345	33	446	18	8 633	72
				3.378	97									3 378	97										
16	Myślenice	—	—	13.385	06	4 496	52	3.274	38	118	86	9.766	32	31.041	15	6.996	27	—	—	210	62	—	—	7.206	89
17	Nadwórna	5.202	87	7.352	6	3.365	79	—	—	83	32	6.458	94	22.463	62	4.410	35	—	—	90	—	—	—	4.500	33
18	Nowy Sącz	11.730	02	13.372	6	5.810	65	84	4	42	—	9.797	47	40.837	77	7.212	92	—	—	5.243	54	—	—	12.456	47
19	Pilzno	1.177	41	12.505	30	4.516	58	—	—	1.538	29	2.784	91	22.522	50	19.064	70	—	—	923	91	345	94	20.334	55
20	Przemyśl	10.615	21	20.242	24	7.437	41	67	58	93	33	4.692	44	43.148	23	5.165	71	—	—	4.349	63	706	45	10.221	80
21	Rohatyn	12.767	47	17.399	73	5.686	78	1	35	154	31	7.685	30	43.694	95	13.904	22	—	—	3.803	80	544	92	18.342	94
22	Rzeszów	6.474	1	15.197	11	12.556	15	240	—	73	22	13.197	60	47.738	26	16.088	49	—	—	7.145	19	—	—	23.233	68
23	Sambor	1.950	56	18.673	67	5.761	1	—	—	475	50	10.627	72	37.488	47	4.030	52	—	—	5.160	12	—	—	9.190	64
24	Sanok	11.095	78	16.559	8	8.134	80	38	44	26	35	14.943	85	50.798	2	10 097	37	—	—	2.550	87	—	—	12.648	24
25	Śniatyn	7.422	87	21.688	68	6.879	44	100	—	1.433	38	6.446	38	43.970	78	7.975	66	—	—	919	25	—	—	8.894	91
26	Sokal	8.737	72	33.489	70	8.851	1	45	—	9	43	13.912	84	65.045	91	12.557	66	—	—	3.338	53	—	—	16.396	19
27	Stanisławów	13.554	78	17.650	25	8.127	29	67	50	137	13	1.429	67	40.965	75	7.482	91	—	—	14.922	70	—	—	22.405	62
28	Stryj	3.616	46	23.473	81	7.241	19	37	45	144	59	13.278	11	47.791	61	38.801	95	—	—	201	20	—	—	39.003	15
29	Tarnopol	6.246	67	28.861	75	14.462	21	29	17	173	74	4.035	47	53.809	—	26.301	47	—	—	11.967	47	—	—	38.268	94
30	Tarnów	9.514	95	13.413	4	7.711	7	49	48	737	42	10.816	22	42.242	17	11.881	67	—	—	13.620	11	—	—	25 501	79
31	Trembowla	7.440	36	22.453	80	5.695	05	58	34	534	42	4.800	—	40.982	18	13.032	17	—	—	32	48	—	—	13.064	65
32	Wadowice	6.364	77	28.595	27	14.572	2	18	95	132	89	10.814	25	60.498	17	25.449	82	—	—	3.820	20	—	—	29.270	2
33	Zaleszczyki	5.021	36	14.121	76	7.889	13	4	20	10	56	2.082	97	29.130	4	8.067	62	—	—	1.851	32	—	—	9.918	94
34	Żółkiew	2.945	7	16.262	13	6.164	79	—	—	—	—	3.926	8	29.298	74	13.959	62	—	—	4.356	20	1.504	41	19.820	24
35	Złoczów	7 145	4	42.615	5	12.040	65	334	11	3.141	32	21.946	41	87.223	51	33.435	38	—	—	11.772	1	—	—	45.207	39
				3 378	97									3.378	97										
	Suma	193.394	13	683.732	28	264.963	59	9.267	63	24.439	77	298.477	66	1.474.269	75	513.941	37	—	—	174.860	54	7.479	75	696.281	67

3.378 zł. 97 ct.
1,280.875 „ 59 „
1,477.648 zł. 72 ct.

Wydatki

Liczba porządkowa	I. Płace nauczycieli i remuneracye katechetów zł.	ct.	II. Potrzeby szkolne zł.	ct.	III. Przybory naukowe zł.	ct.	IV. Konferencya okręgowa zł.	ct.	V. Biblioteka okręgowa zł.	ct.	VI. Rozmaite wydatki zł.	ct.	VII. Zwroty 3% dodatków zł.	ct.	VIII. Zwroty nadpłaconych prestacyj zł.	ct.	IX. Inne wydatki zł.	ct.	X. Razem zł.	ct.	XI. Należytości bierne z końcem r. 1884. a) Zaległe prestacye zł.	ct.	b) Zaległy 3% dodatek zł.	ct.	c) Inne zaległości bierne zł.	ct.	d) Zwrot krajowemu funduszowi szkolnemu nadebranego zusiłku od roku 1874 do końca roku 1884 zł.	ct.	Razem zł.	ct.	XII. Zapas gotówką w kasach z końcem r. 1884. zł.	ct.
1	34.967	6	830	—	871	2	384	—	—	—	1.357	54	267	56	—	—	1	53	38.808	71	1.272	99	—	—	18.489	80	46.193	97	65.956	77	15.962	94
2	20.830	54	610	—	159	—	105	92	100	—	187	50	43	70	—	—	3	89	22.406	55	2 006	39	13.487	35	2.126	41	9.619	51	27.239	67	7.901	6
3	19.953	6	775	28	183	—	616	—	100	—	1.914	40	1.425	30	—	—	4.260	—	29.235	53	1.227	84	2.340	74	4.356	15	14.575	43	22 500	16	4.899	20
4	25.662	34	625	—	153	—	280	—	100	—	280	74	61	02	—	—	336	—	27.498	27	715	36	858	60	10 055	56	3.855	40	15.485	43	5.590	64
5	21.071	87	618	—	—	—	258	—	—	—	283	92	32	27	—	—	—	—	22.264	4	66	01	—	—	12.017	38	6.525	47	19.212	76	12.934	45
6	21.18	57	605	—	—	—	454	—	—	—	274	—	352	9	—	—	2	4	23.131	5	720	27	—	—	15.557	27	9.212	35	25 489	89	2.600	81
7	43.117	53	1.170	—	316	—	393	—	100	—	1 488	—	328	18	—	—	25	—	46.981	06	1 328	51	2.117	19	11.226	7	17.206	73	31.878	50	8.217	42
8	35.174	67	885	—	213	—	303	—	100	—	1.415	55	371	14	—	—	50	—	38 504	86	1.715	—	—	—	5.428	02	9.064	25	16.206	22	1.387	43
9	28.664	74	800	—	310	91	222	—	—	—	277	32	85	50	—	—	83	—	30.380	31	1.299	46	11.647	37	6.328	06	6.509	91	25.785	79	7.031	59
10	29.038	21	805	—	226	—	258	—	100	—	448	85	68	55	—	—	4.0	—	34.944	61	1.516	52	—	—	5 964	48	10.909	60	18.390	60	3.393	6
11	15.179	49	345	—	—	—	180	—	—	—	313	—	754	08	189	—	—	—	16.961	47	732	36	—	—	9.322	40	—	—	10.054	76	2.700	27
12	28.613	20	649	32	163	—	180	—	100	—	391	8	—	—	—	—	—	—	30.096	60	2 042	37	—	—	3.002	58	9.671	26	14.716	22	5.418	13
13	61.438	64	1.478	50	344	75	480	—	154	14	269	17	57	70	1.501	44	1.1	10	66.825	44	5.034	44	—	—	68.695	34	2 450	79	76.180	57	1.642	20
14	44.809	9	1.554	—	352	—	1.334	58	—	—	1.358	48	199	34	—	—	—	—	49.607	49	1.555	3	—	—	7.021	—	12.803	68	21 379	72	9.037	27
15	22.473	25	565	—	138	—	201	—	100	—	211	10	328	67	—	—	05	—	24.522	2	632	94	—	—	10.691	69	—	—	11.324	63	2.690	91
16	23.792	7	1 739	66	—	—	5.675	99	7.040	33	14.455	98	7.249	9
17	14.307	1	720	31	—	—	4.833	21	7,103	42	12.656	94	8.156	61
18	27.233	7	586	13	—	—	3.654	73	21.820	30	26.061	17	13.604	70
19	20.253	86	930	91	—	—	16.880	24	4.792	4	22.603	19	2.268	63
20	33.222	12	1.155	84	—	—	7.727	61	11.264	45	20.147	90	9.926	10
21	34 284	94	1.332	15	—	—	22 100	87	4.319	93	27.752	95	9.410	1
22	43.085	2	1.626	70	—	—	6.152	6	20.108	27	27.887	3	4.653	34
23	34.051	47	649	50	—	—	508	49	11.469	71	12.627	64	3 436	99
24	35.103	88	2.825	—	—	—	6.909	45	18.608	20	28.342	65	15.694	41
25	32.153	10	1.506	80	—	—	9.216	59	9.989	20	20.712	59	11.817	68
26	54.328	18	2.961	65	—	—	13.641	85	10.510	41	27.113	91	10 717	72
27	32.173	36	1.213	84	—	—	7 406	5	22.578	17	31.198	1	8 792	39
28	40 457	46	1.785	59	—	—	5.763	98	38.787	72	46 337	30	7.334	15
29	46,700	87	3.405	7	—	—	3.806	67	38.165	35	45.377	8	7.108	14
30	38.369	56	545	—	—	—	6.971	06	21 857	44	29.374	40	3.872	61
31	30.039	51	1.355	74	—	—	16.843	79	5.808	75	24 008	32	10.943	67
32	53.112	56	2.779	42	—	—	2.828	52	31.056	64	36.665	63	7.385	61
33	20 649	59	947	72	628	44	5.759	32	11.063	90	18.399	39	8.480	45
34	26.389	31	1.181	48	—	—	5.646	10	15.902	9	22.729	67	2.909	43
35	80.351	57	3.216	93	—	—	14.542	75	34.319	64	52.079	33	6.871	93
Suma	1.222.228	55	54.924	40	31.079	71	357.154	20	505.164	36	948.322	67	252.041	20

Do tego niedobór w Myślenicach *3.378 97*
Razem . . . 1.225.607 52
Do tego zapas w gotówce z końcem r. 1884. . . . 252.041 20
Razem . . . **1,477.648 72**

W rubr. 11. d) wydatków wykazano zwrot przypadający kraj. funduszowi szkolnemu z tytułu nadebranych zasiłków w kwocie . . . . . 94.235 zł. 77½ ct.
Celem ściągnięcia tej należytości Wydział krajowy od czasu przedłożenia wyniku likwidacyi urguje co miesiąca wszystkie dłużne Rady szkolne okręgowe, przesyłając zarazem sumaryusz zaległej należytości. Radzie szkolnej krajowej z prośbą o przyspieszenie pomienionych zwrotów. Rada szkolna krajowa wydała już w tej sprawie dwa rozporządzenia dnia 9. Maja 1885. L. 4975. i 24 Czerwca 1885., L. 6119. któremi polecono wszystkim Radom szkolnym okręgowym, aby do funduszu szkolnego krajowego, o ile na to zapas kasowy wystarczy, uiszczały przeprowadzenie zwrotów z funduszów szkolnych okręgowych. Radom szkolnym okręgowym zaś stale przeprowadzenie zwrotów z funduszów szkolnych okręgowych, aby dochodzyli wszelkich starań, celem ściągnięcia tak zaległych, jako też i bieżących przekazyj. Pisma urgensy o powyższe zaległości do L. W. 25.988/85, 32.771/85, 38.029/85 i 43.876/85.

Pozostaje zwrot nadpłaconych zasiłków z końcem Sierpnia b. r. w kwocie . . . . . 408.609 zł. 28 ct.

Strąciwszy z tej sumy niedobór Rad szkolnych okręgowych, wykazany w Rub. 8. poz. d) dochodów, a skompenzowany nadwyżkami in-
nych funduszów okręgowych . . . . . 7.479 zł. 75½ ct.
pozostaje właściwy zwrot: *a)* za czas od r. 1874. do końca 1883. . . . . 497 884 zł. 61 ct.
b) za rok 1884. . . . . 849 „ 55½ „
Pozostało . . . . . 498 385 zł. 05½ ct.
Z tej kwoty odpisano w r. 1885. do 31 Sierpnia r. b. . . . . 4.811 zł. 68½ ct.
Razem . . . . . 89.414 „ 21 „
Uiszczono na poczet tej należytości: *a)* w r. 1884 . . . . . 94.235 zł. 77½ ct.
b) w r. 1885. do końca Sierpnia (z wyłączeniem mylnego poboru przez c. k. Urząd podatkowy w Nadwórnie w kwocie 232 zł. 91 ct.) . . . . . 89.414 „ 21 „
Razem . . . . . 183.650 zł. 98½ ct.
Pozostaje zwrot nadpłaconych zasiłków z końcem Sierpnia b. r. w kwocie . . . . . 224.958 zł. 29½ ct.

Uwagi.

Załącznik A. do preliminarza krajowego funduszu szkolnego na rok 188.

SUMARYUSZ

szkół zreorganizowanych, tudzież dochodów i wydatków funduszów szkolnych okręgowych na rok 1886.

C. k. ADA SZKOLNA okręgowa

A) Dochody

	Liczba i kategorya szkół ludowych						Roczna kwota podatków stałych z dodatkami rządowymi				I.	II.	III.			IV.			V.		VI.	VII.	VIII.	IX.
	filialna	etatowa pospolita o nauczycielach				wydziałowa	opłacanych w całym powiecie	opłacone przez należące do zakresu szkół w powiecie zorganizowanych			Dochód z obligacyj i kapitałów szkolnych	Dochód z gruntów i realności szkolnych	Dochód w naturaliach z podaniem wartości tychże, uiszczany przez			Dochód w gotówce na mocy dawniejszych zobowiązań, uiszczany przez			Dochód w gotówce na mocy ustawy uiszczany przez		Dochód z dziesięciny, kar za niepopłanie dzieci do szkoły i tym podobnych wpływów	Suma dochodów miejscowych	Dochód z 3% dodatków do podatków w powiecie	Suma dochodów z rubryk VII i VIII.
								gminy	obszary dworskie				a) gminy	b) obszary dworskie	c) inne strony	a) gminy	b) obszary dworskie	c) inne strony	a) gminy	b) obszary dworskie				
		1	2	3	4	5	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.		zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
ejska w Krakowie	—	—	—	—	8	6	1	458.951 1	458.951 1	— —	30 82	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	55.074 12	— —	500 —	55.604 94	— —	55.604 94
„ we Lwowie	—	—	2	—	15	—	1	— —	— —	— —	2 —	— —	— —	— —	— —	10 —	— —	— —	— —	— —	— —	12 —	113.454 —	113.466 —
niejska w Krakowie	11	84	15	5	6	1	1	335.396 78	191.800 93	84.043 64	485 14	742 35	— —	— —	— —	23.722 36	947 65	114 22	6.760 82	2.038 82	— —	34.811 36	10.061 90	44.873 26
„ we Lwowie	35	90	19	5	2	3	—	251.672 63	177.040 11	74.632 52	320 35	514 80	910 56	220 33	— —	18.119 23	906 34	150 65	2.922 4	1.903 18	— —	25.967 48	7.550 18	33.517 66
Wadowicach . . .	5	49	14	7	7	1	1	375.707 96	197.699 35	33.338 40	953 44	146 45	37 70	55 40	— —	16.821 88	238 51	20 —	11.270 31	973 37	— —	30.517 6	11.271 23	41.788 29
Myślenicach . . .	20	39	7	—	2	—	—	128.834 88	85.638 81	14.947 78	800 89	41 86	12 50	51 —	— —	6.076 51	290 16	124 91	4.406 22	319 45	— —	12.123 50	3.865 4	15.988 54
Nowym Sączu . .	21	36	3	—	2	—	2	181.471 26	104.679 90	24.820 43	355 84	109 48	112 30	65 2	— —	5.155 46	148 75	12 10	6.647 46	661 57	— —	13.268 17	5.444 13	18.712 30
Porlicach	17	33	—	—	4	—	—	116.920 59	66.845 69	17.751 32	559 76	65 84	57 —	4 —	— —	8.505 10	71 38	— —	1.077 20	466 80	— —	10.806 17	3.507 62	14.313 79
w Bochni	2	41	9	3	4	1	1	270.455 74	113.079 20	39.485 31	715 15	279 76	34 50	88 —	— —	17.485 69	780 91	18 30	4.101 58	894 95	— —	24.394 35	8.113 67	32.508 2
10 w Tarnowie	9	40	2	1	4	—	2	242.068 36	157.839 6	36.726 9	113 33	64 43	42 —	— —	— —	7.019 25	260 75	48 30	11.136 17	1.037 97	— —	19.731 20	7.262 5	26.993 25
1 w Pilźnie	5	34	1	1	4	—	—	158.314 53	80.434 64	32.060 4	264 59	421 82	84 —	45 8	— —	8.819 64	850 74	500 —	1.324 88	339 85	— —	12.651 30	4.749 43	17.400 73
2 w Jaśle	14	60	4	1	5	—	1	182.100 77	105.880 79	39.262 19	1.061 26	53 76	54 51	— —	— —	10.272 10	5 25	5 25	5.272 52	1.071 4	— —	17.795 70	5.463 2	23.258 72
w Mielcu	—	38	8	—	3	—	—	151.004 1	61.351 68	28.078 36	15 22	348 31	139 65	— —	— —	11.544 81	455 44	25 —	818 62	625 45	— —	13.972 50	4.530 13	18.502 61
w Kolbuszowie . . .	4	22	5	1	2	—	—	128.592 31	67.875 37	14.780 81	74 2	87 24	— —	34 8	— —	2.804 71	448 35	12 60	3.632 69	301 96	— —	7.396 42	3.857 77	11.254 19
w Rzeszowie	9	59	6	5	4	—	1	341.382 17	179.250 13	41.590 33	197 35	74 56	164 89	172 —	— —	10.652 88	443 13	— —	9.481 22	1.063 32	— —	22.249 42	10.241 47	32.490 89
17 w Przemyślu	11	59	4	—	2	—	1	256.997 69	146.689 54	42.086 8	394 88	160 74	44 22	— —	— —	17.474 57	545 41	— —	1.208 71	1.091 83	— —	20.920 36	7.709 92	28.630 28
8 w Jarosławiu	17	73	9	3	2	—	1	278.560 82	170.181 90	69.072 86	1.223 48	405 20	322 —	45 —	— —	10.814 55	504 60	23 —	8.040 43	1.857 30	— —	23.236 17	8.356 82	31.592 99
19 w Jaworowie	11	68	—	1	2	1	—	201.170 56	122.560 59	48.924 6	763 74	135 4	— —	7 —	— —	17.598 22	415 40	4 —	1.579 53	1.344 76	— —	21.848 19	6.035 11	27.883 30
20 w Samborze	13	45	6	—	1	1	1	186.204 83	87.151 46	24.453 47	275 15	129 4	103 40	8 —	— —	14.796 16	817 73	17 20	1.684 15	519 93	— —	18.350 77	5.586 14	23.936 91
21 w Drohobyczu . . .	19	45	—	2	5	—	—	217.541 15	159.520 1	30.709 33	27 30	131 97	303 25	160 —	— —	14.261 84	1.364 47	38 91	3.180 55	535 90	— —	20.004 82	6.526 24	26.531 6
22 w Stryju	29	65	2	—	4	1	—	197.311 81	85.652 75	49.987 43	109 20	251 91	56 56	54 —	— —	14.640 66	263 87	82 43	7.060 22	1.908 13	— —	23.882 15	5.919 36	29.801 51
23 w Kałuszu	30	38	5	—	3	—	—	116.994 45	91.087 71	25.906 27	613 74	103 60	— —	167 —	— —	12.757 4	795 45	8 80	1.260 66	577 59	— —	16.284 20	3.500 83	19.794 12
24 w Gródku	9	31	1	—	3	—	1	195.062 29	80.933 40	32.651 21	30 20	114 53	85 50	24 —	— —	15.091 16	308 53	— —	1.284 62	853 77	— —	17.792 61	5.851 87	23.644 48
25 w Sokalu	56	88	5	—	5	1	1	274.332 12	172.357 16	81.026 38	1.009 54	209 62	2.777 13	1165 —	— —	29.100 33	398 91	70 25	1.508 13	2.279 74	— —	37.170 60	8.229 96	45.400 56
26 w Żółkwi	27	37	9	—	2	—	—	271.667 —	116.108 76	39.703 99	1.060 22	316 29	811 40	25 —	— —	9.130 13	348 50	18 50	4.448 3	1.048 62	— —	17.206 60	8.150 1	25.356 70
27 w Złoczowie	67	100	9	—	2	2	—	328.417 47	230.789 7	97.628 40	579 52	371 76	2.104 —	344 5	— —	28.443 59	939 25	65 —	5.454 93	2.264 51	— —	40.571 56	9.852 53	50.424 9
28 w Brzeżanach	13	42	4	1	1	2	—	280.574 61	125.634 25	65.248 19	71 40	145 16	530 54	533 —	— —	11.925 90	217 44	15 25	3.457 8	1.636 95	— —	18.053 58	8.417 24	26.470 82
29 w Rohatynie	40	57	3	—	1	2	—	241.167 02	151.513 72	87.671 37	402 92	166 93	694 75	36 —	— —	15.883 9	575 74	145 85	2.654 2	2.345 64	— —	22.904 44	7.235 1	30.139 45
30 w Tarnopolu	25	87	11	1	2	1	1	439.413 17	235.871 96	94.150 14	115 50	33 —	8.025 42	1332 —	17 75	26.021 12	334 75	127 75	2.167 19	2.183 42	— —	39.159 82	13.182 39	52.342 21
31 w Trembowli	16	52	11	—	2	—	—	218.987 46	134.683 42	84.304 3	558 16	169 50	4.254 32	275 —	— —	15.848 —	441 43	222 50	1.046 72	1.701 97	— —	24.517 60	6.569 62	31.087 22
32 w Zaleszczykach . .	21	41	3	—	2	—	—	229.883 43	114.026 96	70.551 82	1.219 10	92 —	606 39	1174 —	43 19	8.955 52	347 40	59 1	2.816 64	1.718 7	— —	15.974 42	6.896 49	22.870 91
33 w Czortkowie	23	38	2	1	2	—	—	254.098 96	129.082 59	74.851 95	581 2	373 90	523 45	422 6	— —	10.132 91	923 8	13 58	2.617 50	1.643 87	— —	17.232 7	7.622 96	24.855 3
34 w Śniatynie	9	41	5	—	2	1	1	216.074 1	145.729 63	49.986 96	1.628 74	165 50	347 —	79 0	— —	12.094 58	120 25	21 20	4.260 62	1.394 46	— —	20.111 85	6.482 21	26.594 6
35 w Kołomyi	12	41	—	1	5	—	—	204.024 17	90.940 6	26.900 18	100 80	138 50	126 80	51 —	— —	10.198 18	561 15	2 —	3.637 97	702 67	— —	15 519 5	6.120 73	21.639 78
36 w Nadwórnie	15	16	2	—	2	—	—	60.093 35	48.527 39	16.066 61	7 98	195 50	48 17	79 —	— —	4.556 38	364 97	305 25	1.024 34	352 68	— —	6.934 27	1.802 80	8.737 7
37 w Stanisławowie . . .	25	38	2	—	4	—	1	239.434 97	159.761 14	38.879 64	115 51	150 13	190 25	45 —	1 —	9.821 39	464 57	58 35	17.911 79	914 1	— —	29.671 90	7.183 4	36.854 94
Razem	655	1.794	191	41	131	24	19	8,378.987 80	4,945.181 33	1,671.526 18	17.164 68	7.040 31	23.750 17	3.049 90	66 94	470.705 53	17.089 36	2.354 41	204.124 22	41.317 21	500 —	787.162 75	351.054 99	1,138.217 74
		2.855																						

B) Rozchody

	I		II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.		IX.		X.	XI.
	Płace nauczycieli								Suma z kolumn		W porównaniu dochodów z wydatkami okazuje się niedobór mogący być pokryty z kraj. fund. szkol. w razie wykazanych wydatków		Nadwyżki przy funduszach miejscowych	Suma z kolumny IX b) i X. jako potrzebny zasiłek z fund. krajowego szkolnego
	a) orzeczeniami organizacyjnemi ustanowione	b) rzeczywiście nauczycielom wypłacać się mające z doliczeniem do tych płac interkalariów do emer. funduszu wpływających	Remuneracye dla katechetów	Mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe	Potrzeby naukowe	Konferencya okręgowa	Biblioteka okręgowa	Rozmaite wydatki	I a) i od II do VII.	I b) i od II do VII.	w sumie z kolumn I a) i od II do VII.	w sumie z kolumn I b) i od II do VII.		
	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
ejska w Krakowie	37.840 —	57.810 —	550 —	420 —	75 —	— —	50 —	100 —	39.135 —	59.105 —	16.469 94	3.500 6	— —	3.500 6
„ we Lwowie	106.460 —	106.460 —	1.100 —	1.136 —	1.200 —	— —	50 —	1.520 —	113.466 —	113.466 —	— —	— —	— —	— —
niejska w Krakowie	64.000 —	64.000 —	700 —	1.538 50	615 —	890 —	60 —	324 —	68.127 50	68.127 50	23.254 24	23.254 24	— —	23.254 24
„ we Lwowie	50.850 —	50.850 —	— —	1.595 —	770 —	985 —	60 —	374 —	54.534 —	54.534 —	21.016 33	21.016 33	— —	21.016 33
Wadowicach . . .	50.900 —	50.900 —	150 —	1.152 60	420 —	645 —	60 —	324 —	53.651 60	53.651 60	11.863 31	11.863 31	— —	11.863 31
Myślenicach . . .	25.780 —	25.780 —	— —	758 85	340 —	385 —	50 —	274 —	27.587 35	27.587 95	11.599 41	11.599 41	— —	11.599 41
Nowym Sączu . .	28.630 —	28.630 —	50 —	735 20	320 —	355 —	60 —	274 —	30.424 20	30.424 20	11.711 90	11.711 90	— —	11.711 90
Porlicach	22.000 —	22.000 —	— —	600 —	310 —	310 —	50 —	274 —	23.584 —	23.584 —	8.190 21	8.190 21	— —	8.190 21
w Bochni	35.460 —	35.460 —	300 —	825 —	305 —	490 —	50 —	274 —	37.704 —	37.704 —	5.195 98	5.195 98	— —	5.195 98
10 w Tarnowie	38.050 —	38.050 —	— —	747 96	290 —	345 —	60 —	274 —	39.766 96	39.766 96	12.773 71	12.773 71	— —	12.773 71
1 w Pilźnie	20.490 —	20.490 —	— —	525 —	225 —	280 —	50 —	274 —	21.844	21.844	4.443 27	4.443 27	— —	4.443 27
2 w Jaśle	39.288 33	39.288 33	— —	985 —	425 —	550 —	50 —	274 —	41.572 33	41.572 33	18.313 61	18.313 61	— —	18.313 61
w Mielcu	22.518 15	22.518 15	— —	580 —	245 —	320 —	50 —	274 —	23.987 15	23.987 15	5.484 54	5.484 54	— —	5.484 54
w Kolbuszowie . . .	17.060 —	17.060 —	— —	405 —	170 —	215 —	50 —	274 —	18.174 —	18.174 —	6 919 81	6.919 81	— —	6.919 81
w Rzeszowie	45.380 —	45.380 —	— —	1.016 —	420 —	550 —	60 —	274 —	47.700 —	47.700 —	15.209 11	15.209 11	— —	15.209 11
17 w Przemyślu	37.960 —	37.960 —	— —	1.020 —	460 —	585 —	60 —	324 —	40.359 —	40.359 —	17.401 96	17.401 96	— —	17.401 96
8 w Jarosławiu	34.190 —	34.190 —	— —	865 —	385 —	425 —	60 —	274 —	36.199 —	36.199 —	7.568 72	7.568 72	— —	7.568 72
19 w Jaworowie	45.160 —	45.160 —	— —	1.190 —	525 —	625 —	50 —	274 —	47.824 —	47.824 —	16.231 1	16.231 1	— —	16.231 1
20 w Samborze	31.047 42	31.047 42	— —	920 —	415 —	430 —	50 —	274 —	33.136 42	33.136 42	5.253 12	5.253 12	— —	5.253 12
21 w Drohobyczu . . .	33.536 66	33.536 66	60 —	755 —	335 —	400 —	60 —	274 —	37.094 —	35.960 66	13.157 9	12.023 75	— —	12.023 75
22 w Stryju	31.740 —	31.740 —	— —	805 —	355 —	375 —	50 —	274 —	33.599 —	33.599 —	7.067 94	7.067 94	— —	7.067 94
23 w Kałuszu	39.180 —	39.180 —	500 —	1.127 —	505 —	545 —	50 —	274 —	42.186 —	42.186 —	12.384 48	12.384 48	— —	12.384 48
24 w Gródku	29.500 —	29.334 59	65 —	830 —	380 —	435 —	50 —	274 —	31.532 —	31.366 59	11.737 88	11.572 47	— —	11.572 47
25 w Sokalu	24.190 —	24.140 —	400 —	650 —	225 —	270 —	50 —	274 —	26.039 —	25.989 —	2.394 52	2.344 52	— —	2.344 52
26 w Żółkwi	59.560 —	59.560 —	700 —	1.742 —	780 —	885 —	60 —	274 —	64.001 —	64.001 —	18.600 44	18.600 44	24 19	18.624 63
27 w Złoczowie	28.880 —	28.880 —	— —	830 —	375 —	430 —	50 —	274 —	30.839 —	30.839 —	5.482 30	5.482 30	— —	5.482 30
28 w Brzeżanach	65.726 50	65.726 50	450 —	1.941 —	900 —	1.045 —	60 —	274 —	70.401 50	70.401 50	19.977 40	19.977 40	26 61	20.004 1
29 w Rohatynie	27.240 —	27.240 —	— —	710 —	315 —	340 —	50 —	274 —	28.929 —	28.929 —	2.458 18	2.458 18	— —	2.458 18
30 w Tarnopolu	36.180 —	36.180 —	200 —	1.104 —	515 —	550 —	50 —	274 —	38.873 —	38.873 —	8.733 55	8.733 55	— —	8.733 55
31 w Trembowli	54.240 20	54.240 20	— —	1.430 —	640 —	725 —	60 —	324 —	57.419 20	57.419 20	5.076 99	5.076 99	193 94	5.270 93
32 w Zaleszczykach . .	33.511 90	33.511 90	— —	895 —	405 —	530 —	50 —	274 —	35.665 90	35.665 90	4.578 67	4.578 67	173 18	4.751 85
33 w Czortkowie	24.510 —	24.760 —	— —	705 —	335 —	295 —	50 —	274 —	26.419 —	26.169 —	3.548 9	3.298 9	21 17	3.319 26
34 w Śniatynie	22 878 68	22.878 68	— —	725 —	330 —	360 —	50 —	274 —	24.617 68	24.617 68	586 45 349 10	586 45 349 10	35 24	384 34
35 w Kołomyi	32.690 —	32.690 —	— —	752 —	295 —	335 —	60 —	274 —	34.406 —	34.406 —	7.811 94	7.811 94	— —	7.811 94
36 w Nadwórnie	30.320 —	30.320 —	— —	684 —	295 —	340 —	60 —	274 —	31.973 —	31.973 —	10.333 22	10.333 22	— —	10.333 22
37 w Stanisławowie . . .	14.970 —	14.970 —	360 —	400 —	175 —	160 —	50 —	274 —	16.329 —	16.329 —	7.591 93 23 85	7.591 93 23 85	— —	7.591 93
	38.533 34	38.533 34	— —	809 —	350 —	375 —	60 —	274 —	40.401 34	40.401 34	3.570 24	3.570 24	— —	3.570 24
Razem	1,381.834 52	1,400.205 77	8.173 —	33.889 21	15.385 —	16.730 —	2.000 —	11.410 —	1,469.421 73	1,487.792 98	17.080 24 348.284 22	610 30 350.185 53	474 33 — —	350.659 86

Załącznik C. do preliminarza krajowego funduszu szkolnego na rok 1886.

Wykaz zaliczek, udzielonych gminom na budynki szkolne od roku 1876. po koniec roku budżetowego 1884.

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty wr. 1886 do spłaty przypadające zł.	ct.	Zaległość rat po koniec roku 1884. zł.	ct.
1	Bachorzec	500	—	50	—	—	—
2	Balice	300	—	—		100	—
3	Balińce	600	—	—	—	—	—
4	Bar	200	—	20	—	—	—
5	Bernadówka	500	—	—	—	—	—
6	Biała	600	—	—	—	—	—
7	Bihale	500	—	50	—	—	—
8	Biskupice	1.000	—	—	—	—	—
9	Biskupice	500	—	—	—	—	—
10	Blich	500	—	62	50	—	—
11	Bohutyn	300	—	—	—	—	—
12	Bolestraszyce	1.000	—	—	—	—	—
13	Boniszyn	500	—	—	—	—	—
14	Borszczów	1.500	—	150	—	—	—
15	Borek	100	—	—	—	—	—
16	Bortków	400	—	50	—	250	—
17	Bóbrka	1.000	—	100	—	—	—
18	Bóbrka	1.000	—	50	—	—	—
19	Brzyszczki	270	—	27	—	—	—
20	Buczacz	1.500	—	150	—	225	—
21	Busk	1.000	—	100	—	100	—
22	Capowce	300	—	—	—	—	—
23	Cetula	600	—	—	—	—	—
24	Chocimierz	500	—	50	—	—	—
25	Chyrów	600	—	60	—	—	—
26	Cyków	400	—	40	—	40	—
27	Czarnokońce małe	250	—	—	—	—	—
28	Czarny Potok	400	—	—	—	—	—
29	Czekaj	150	—	—	—	—	—
30	Czernichowce	2.000	—	—	—	—	—
31	Czerniejów	500	—	—	—	—	—
32	Czerepin	300	—	30	—	—	—
33	Czudec	500	—	50	—	50	—
34	Czudeckie przedmieście	500	—	50	—	100	—
35	Crystopad	200	—	—	—	48	—
36	Czyszki, powiat Brody	200	—	—	—	—	—
37	„ „ Lwów	200	—	20	—	80	—
38	Derachów	600	—	—	—	—	—
39	Dąbrowa	6 000	—	415	39½	415	39½
40	Derzów	1.000	—	—	—	—	—
41	Dębno	600	—	60	—	—	—
42	Dobromil, miasto	3.000	—	300	—	—	—
43	Dobrotwór	300	—	50	—	—	—
44	Dubiecko	1.500	—	200	—	—	—
45	Dukla	800	—	80	—	—	—
46	Dukla	2 000	—	200	—	—	—
47	Dulcza wielka	800	—	80	—	—	—
	Do przeniesienia	37.970	—	2.494	89½	1.408	39½

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1886. do spłaty przypadające zł.	ct.	Zaległość rat po koniec roku 1884. zł.	ct.
	Z przeniesienia .	37.970	—	2.494	89½	1.408	39½
48	Duńkowce	1.000	—	100	—	—	—
49	Dylągówka	300	—	—	—	—	—
50	Dżurków	500	—	—	—	150	—
51	Faszczówka	500	—	50	—	—	—
52	Firlejówka	100	—	—	—	—	—
53	Folwarki żydaczowskie	820	—	82	—	—	—
54	Gaje starobrodzkie	600	—	60	—	—	—
55	Gańczary	500	—	50	—	100	—
56	Glinik	500	—	50	—	100	—
58	Gołogóry, wieś	500	—	50	—	—	—
58	„ miasteczko	800	—	80	—	13	—
59	Gorajowice	130	—	13	—	—	—
60	Grzymałów	1.000	—	—	—	300	—
61	Hadyńkowce	500	—	50	—	—	—
62	Hodów	600	—	60	—	—	—
63	Hnodowice	400	—	—	—	—	—
64	Hostów	500	—	100	—	—	—
65	Hruszów i Kłonica	530	—	—	—	116	25
66	Hucisko oleskie	100	—	—	—	—	—
67	Husiatyn	800	—	80	—	—	—
68	Hyżne	400	—	40	—	40	—
69	Jaryczów stary	500	—	50	—	200	—
70	Jasień	1.000	—	100	—	—	—
71	Jazłowczyk	300	—	—	—	—	—
72	Jezierzanka	300	—	30	—	—	—
73	Iławcze	500	—	50	—	—	—
74	Jordanów	1.000	—	100	—	—	—
75	Ispas	300	—	—	—	—	—
76	Izdebnik	1.000	—	100	—	—	—
77	Kałusz	2.000	—	200	—	—	—
78	Kędzierzawce	200	—	—	—	—	—
79	Klikówka	400	—	50	—	—	—
80	Klimiec	300	—	—	—	—	—
81	Klimkówka	400	—	50	—	—	—
82	Koburzyn	250	—	—	—	—	—
83	Kobylica ruska	550	—	—	—	—	—
84	Kobyłowłoki	1.000	—	100	—	—	—
85	Kołomyja	1.000	—	100	—	50	—
86	Komarno	1.000	—	—	—	—	—
87	„	500	—	—	—	—	—
88	Kopki	300	—	—	—	—	—
89	Korczyn, powiat Stryj	600	—	—	—	—	—
90	„ „ Krosno	500	—	50	—	50	—
91	Koropiec, powiat Czortków	400	—	—	—	—	—
92	„ „ Złoczów	300	—	—	—	25	—
93	Kornalowice	600	—	—	—	120	—
94	Korszyłówka	500	—	50	—	—	—
95	Kosmacz	350	—	—	—	—	—
96	Kostarowce	600	—	60	—	—	—
97	Kozy	500	—	—	—	—	—
98	Krakowiec	400	—	40	—	—	—
99	Krasów	200	—	20	—	—	—
100	Krościenko	200	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia .	67.000	—	4.509	89½	2.672	64½

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1886. do spłaty przypadające zł.	ct.	Zaległość rat po koniec roku 1884. zł.	ct.
	Z przeniesienia .	67.000	—	4.509	89½	2.672	64½
101	Krościenko	1.000	—	100	—	—	—
102	Krotoszyn	500	—	50	—	100	—
103	Krowniki	400	—	—	—	—	—
104	Królin	102	—	—	—	10	20
105	Krynica	1.000	—	—	—	—	—
106	Kryłoś	500	—	50	—	—	—
107	Krystynopol	600	—	100	—	—	—
108	Krzęcin	500	—	50	—	—	—
109	Krzyszkowice	1.000	—	100	—	100	—
110	Krzywcze	800	—	80	—	—	—
111	Kulików	2.000	—	—	—	—	—
112	Kuty	3.000	—	300	—	—	—
113	Lachowice	600	—	60	—	120	—
114	Lacka wola	600	—	—	—	—	—
115	Lackie wielkie i małe	600	—	—	—	—	—
116	Lanckorona	600	—	60	—	—	—
117	Leszczyn	200	—	20	—	20	—
118	Leszniów	400	—	—	—	—	—
119	Leżajsk	5.000	—	250	—	—	—
120	Lisko	800	—	—	—	—	—
121	Lisowice	900	—	—	—	—	—
122	„	300	—	—	—	—	—
123	Lipnica dolna	400	—	40	—	80	—
124	„ murowana	600	—	150	—	—	—
125	Lipinki	300	—	—	—	—	—
126	Łopatyn	1.000	—	200	—	—	—
127	Lubaczów	2.000	—	—	—	—	—
128	Lubcza	600	—	—	—	—	—
129	Lubiana	400	—	—	—	300	—
130	Lubla	200	—	—	—	—	—
131	Łańcut miasto	2.000	—	—	—	—	—
132	„ „	4.000	—	400	—	400	—
133	Łęki	500	—	50	—	—	—
134	Łoszniów	500	—	62	50	6	98
135	Łoszniów	500	—	50	—	50	—
136	Łukowa	250	—	—	—	—	—
137	Łuczyce	150	—	—	—	—	—
138	Majdan	200	—	20	—	—	—
139	Markowa	600	—	—	—	200	—
140	Markowce	400	—	—	—	—	—
141	Meteniów	300	—	—	—	—	—
142	Męcina	129	—	—	—	—	—
143	Męcinka	150	—	—	—	—	—
144	Milatyn	200	—	20	—	—	—
145	Mitulin	300	—	—	—	50	—
146	Młyniska	600	—	—	—	—	—
147	Mościska	2.000	—	250	—	—	—
148	Myscowa	250	—	—	—	—	—
149	Nadwórna	400	—	40	—	40	—
150	„	3.200	—	320	—	—	—
151	Nahorce	400	—	—	—	—	—
152	Nałuże	400	—	—	—	25	—
153	Narajów	200	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia .	111.531	—	7.332	39½	4.174	82½

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1886 do spłaty przypadające zł.	ct.	Zaległość po koniec roku 1886. zł.	ct.
	Z przeniesienia .	111.531	—	7.332	39½	4.174	82½
154	Nawsie	400	—	—	—	—	—
155	Niemiłów	800	—	80	—	—	—
156	Niepołomice	161	—	—	—	—	—
157	„	1.000	—	100	—	—	—
158	Nisko gmina	1.500	—	150	—	300	—
159	Nowy Sącz	400	—	—	—	—	—
160	Nowy Targ	1.000	—	—	—	—	—
161	Nowosielce	600	—	—	—	—	—
162	Ochładów	100	—	—	—	—	—
163	Ochrymowce	800	—	—	—	—	—
164	Odrzykoń	600	—	100	—	—	—
165	Olszanik	400	—	—	—	—	—
166	Olszanica	500	—	100	—	—	—
167	Oleszyce	1.000	—	100	—	—	—
168	Olszyce	2.000	—	200	—	—	—
169	Osiek, powiat Biała	500	—	—	—	—	—
170	„ „ Wadowice	400	—	40	—	—	—
171	„ „ Jasło	250	—	50	—	—	—
172	Ostrów	600	—	60	—	—	—
173	Ostrowczyk polny	300	—	—	—	—	—
174	Oświęcim	500	—	100	—	—	—
175	Ożydów	500	—	100	—	—	—
176	Padew narodowa	500	—	50	—	100	—
177	Petlikowce	500	—	50	—	50	—
178	Pisarzowice	500	—	—	—	—	—
179	Piskorowice	500	—	50	—	50	—
180	Pistyń, wieś	600	—	60	—	120	—
181	„ miasteczko	400	—	40	—	40	—
182	Pobereże, powiat Żydaczów	600	—	60	—	60	—
183	„ „ Stanisławów	1.000	—	100	—	—	—
184	Podborce	500	—	50	—	—	—
185	Pohorce	200	—	20	—	40	—
186	Podhorodce	500	—	—	—	153	22
187	Podłęże	129	—	—	—	—	—
188	Podwysokie	1.000	—	200	—	—	—
189	Poręba radlna	200	—	—	—	—	—
190	Porszna	300	—	50	—	150	—
191	Potok złoty	500	—	50	—	—	—
192	Przemyśl	6.000	—	600	—	—	—
193	Przewłoczna	300	—	—	—	—	—
194	Przewrotne	800	—	80	—	80	—
195	Przybówka	400	—	40	—	—	—
196	Pustomyty	200	—	20	—	—	—
197	Radłowice	400	—	—	—	—	—
198	Radymno	3.000	—	250	—	375	—
199	Radziechów	5.650	—	376	66	—	—
200	Rakowczyk	500	—	50	—	—	—
201	Rasztowce	500	—	50	—	—	—
202	Rawa, gmina	500	—	—	—	—	—
203	Rażniów	200	—	—	—	49	98
204	Reniów	200	—	—	—	—	—
205	Rodatycze	500	—	50	—	—	—
206	Rohatyn	5.000	—	500	—	—	—
	Do przeniesienia .	157.921	—	11.309	05½	5.743	02½

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1886. do spłaty przypadające zł.	ct.	Zaległość po koniec roku 1884. zł.	ct.
	Z przeniesienia .	157.921	—	11.309	05½	5.743	02½
207	Rozhurcze	600	—	60	—	—	—
208	Równe	400	—	40	—	—	—
209	Rudki	1.600	—	—	—	—	—
210	„	500	—	—	—	—	—
211	Ryków	300	—	—	—	—	—
212	Rzepniów	100	—	—	—	—	—
213	Rzeszów	3.000	—	300	—	—	—
214	Sanok, gmina	1.200	—	120	—	—	—
215	Sarny	1.000	—	100	—	—	—
216	Schönanger	500	—	50	—	—	—
217	Siary	500	—	—	—	—	—
218	Sielec	400	—	—	—	—	—
219	Siemiukowce	600	—	100	—	300	—
220	Siennów	1.000	—	100	—	—	—
221	Sieniawa	1.582	96	—	—	1.582	96
222	Siepraw i Łyczanka	800	—	—	—	—	—
223	Skała	500	—	50	—	—	—
224	„	2.000	—	200	—	—	—
225	Skniłów	500	—	50	—	50	—
226	Sokołów	300	—	—	—	—	—
227	„	2.000	—	200	—	200	—
228	Smarzów	400	—	100	—	—	—
229	Sokolniki	1.000	—	100	—	400	—
230	Sromowce	300	—	50	—	—	—
231	Stary Wiśnicz	130	—	—	—	—	—
232	Starzawa	500	—	—	—	—	—
233	Sławna	200	—	20	—	40	—
234	Staremiasto	500	—	50	—	—	—
235	Stulsko	1.000	—	—	—	—	—
236	Stupnica i Kotowania	400	—	—	—	—	—
237	Stechnikowce	250	—	—	—	—	—
238	Stojanów	400	—	—	—	50	—
239	Stubno	600	—	—	—	150	—
240	Stulsko	800	—	—	—	—	—
241	Strachocina	400	—	—	—	—	—
242	Stroniatyn	1.000	—	100	—	300	—
243	Stronibaby	200	—	—	—	—	—
244	Środopolce	600	—	60	—	—	—
245	Sroki	200	—	20	—	60	—
246	Stryjówka	1.500	—	250	—	—	—
247	Suchodoły	500	—	100	—	—	—
248	Suchowola	400	—	100	—	—	—
249	Sutkowice	800	—	80	—	80	—
250	Swilcza	600	—	100	—	—	—
251	Szebnie	100	—	—	—	—	—
252	Szmańkowce	400	—	—	—	—	—
253	Szybalin	200	—	—	—	—	—
254	Tarnobrzeg z Dzikowem	300	—	—	—	—	—
255	Temeszów	400	—	50	—	—	—
256	Trościaniec	600	—	60	—	—	—
257	Trzciana	400	—	40	—	40	—
258	Trzcianiec, powiat Mościska	800	—	—	—	—	—
259	„ „ Dobromil	600	—	—	—	75	—
	Do przeniesienia .	193.783	96	13.959	05½	9.070	98½

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1886. do spłaty przypadające zł.	ct.	Zaległość rat po koniec roku 1884. zł.	ct.
	Z przeniesienia .	193.783	96	13.959	05½	9.070	98½
260	Trzeboś	600	—	100	—	—	—
261	Tuligłowy, powiat Mościska	174	—	17	40	17	40
262	„ „ Jarosław	1.000	—	100	—	—	—
263	Turka, gmina	1.000	—	100	—	236	86
264	Turza, powiat Jasło	200	—	—	—	—	—
265	„ „ Staremiasto	300	—	30	—	—	—
266	Tyczyn	300	—	30	—	140	—
267	Tyczyn	600	—	60	—	360	—
268	Tyśmienica	800	—	80	—	80	—
269	Uhełna	400	—	40	—	—	—
270	Uhnów gmina	500	—	50	—	100	—
271	Ulanów	200	—	—	—	—	—
272	Ułazów	400	—	—	—	—	—
273	Ujście solne	322	50	—	—	—	—
274	„ „	2.000	—	200	—	800	—
275	Uścieczko	200	—	—	—	—	—
276	Usznia	500	—	50	—	—	—
277	Urlów	200	—	—	—	66	64
278	Urlów z Chrabieżną	200	—	20	—	—	—
279	Urzejowice	500	—	50	—	—	—
280	Werchrata	400	—	—	—	—	—
281	Weryń	1.500	—	150	—	—	—
282	Wesołów	1.200	—	120	—	44	45
283	Wiązowa	300	—	—	—	—	—
284	Widełka	600	—	100	—	100	—
285	Wielkie oczy	2.000	—	200	—	—	—
286	Wiewiórka	300	—	—	—	—	—
287	Witkowice	800	—	80	—	—	—
288	Winniki	2.000	—	200	—	600	—
289	Włosań	400	—	—	—	—	—
290	Wola czarnokoniecka	800	—	80	—	—	—
291	Wolica ługowa i piaskowa	400	—	—	—	—	—
292	Wołoskowce	1.000	—	—	—	—	—
293	Wołoszczyzna	600	—	60	—	—	—
294	Wołeńców	1.000	—	100	—	—	—
295	Wybranówka	400	—	40	—	80	—
296	Wysocko	200	—	—	—	—	—
297	Wysoka łańcucka	800	—	100	—	—	—
298	Zabcze	400	—	50	—	150	—
299	Zagorzany	300	—	30	—	—	—
300	Zakliczyn	322	80	—	—	—	—
301	Zakomarze	400	—	40	—	—	—
302	Załęże	100	—	—	—	—	—
303	„	300	—	30	—	—	—
304	Zarzecze	124	—	12	40	—	—
305	Zawidcze	200	—	—	—	—	—
306	Zazdrość	500	—	50	—	—	—
307	Zboiska	200	—	20	—	—	—
308	Zdziarzec	600	—	60	—	—	—
309	Żółkiew	1.500	—	—	—	—	—
310	Żołynia, wieś i miasto	400	—	40	—	40	—
311	Zubrza	1.500	—	150	—	450	—
312	Żulie	400	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia .	226.127	26	16.598	85½	12.336	33½

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1886 do spłaty przypadające zł.	ct.	Zaległość rat po koniec roku 1884. zł.	ct.
	Z przeniesienia .	226.127	26	16.598	85½	12.336	33½
313	Żulice	400	—	—	—	33	33
314	Żurawno	2.000	—	200	—	550	—
315	„	3.000	—	300	—	400	—
316	Żuzel	400	—	—	—	—	—
317	Żydaczów	2 000	—	—	—	—	—
	Razem . . .	233.927	26	—	—	—	—
	a po odpisaniu niezrealizowanych asygnat . .	2.579	—	—	—	—	—
	rozdzielono tychże zaliczek w rzeczywistej sumie .	231 348	26	17 098	85½	13.319	66½

Z zaległości wykazanej po koniec Grudnia 1884. w kwocie 13.319 zł. 66½ ct przypada na:

a) zaległe raty z lat dawniejszych . . . . . 7.267 zł. 64 ct.
b) „ „ z roku 1884. . . . . 6.052 „ 02½ „
Suma jak wyżej . . 13.319 zł. 66½ ct.

b) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca . . 2.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 360 „			
		dodatek osobisty . . . . . 200 „			
		dwa pięciolecia . . . . . 400 „	2.960		
	2	Drugi profesor fachowy, płaca . . . . . 1.300 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 240 „			
		dwa pięciolecia . . . . . 400 „	1.940		
	3	Trzeci profesor fachowy, płaca . . . . . 1.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 240 „	1.240		
	4	Adjunkt, płaca	800		
	5	Docent matematyki i fizyki	800		
	6	„ łowiectwa	—		
	7	„ rysunków	400		
	8	„ chemii	300		
	9	„ inżynieryi leśnej	—		
	10	„ stylistyki	300		
	11	„ ekonomii polit. i administracyi	200	—	8.940
II.		**Zasługi.**			
	12	Dozorca	300		
	13	Pomocnik dozorcy	240	—	540
III.		**Koszta administracyi.**			
	14	Podatki	20		
	15	Asekuracya budynków	45		
	16	Opał i oświetlenie	400		
	17	Potrzeby kancelaryjne	200		
	18	Pomniejsze administracyjne	195		
	19	Wydatek nadzwyczajny na naprawę parkanu	—	—	860
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	20	Środki naukowe	720		
	21	Wycieczki	600		
	22	Utrzymanie ogrodu doświadczalnego przy szkole leśnej . .	100	—	1.420
V.		**Spłata pożyczki.**			
	23	Kasie oszczędności XXIII. i XXIV. rata: *a)* w kapit. 165 zł. 39 ct. *b)* w odsetkach 355 zł. 41 ct.	521	—	521
		Suma wydatków . .	**12.281**	—	**12.281**
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	5.000	—	5.000
II.	2	**Opłaty od uczniów,** wpisowe	60		
	3	„ „ „ czesne	240	—	300
III.	4	**Czynsz dzierżawny** z ogrodu doświadczalnego na Szumanówce	20	—	20
		Suma dochodów . .	**5.320**	—	**5.320**
		W porównaniu z wydatkami . .	—	—	12.281
		okazuje się **niedobór** . .	—	—	**6.961**

Preliminarz na rok 1886. LW. 42.420/1885.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
		W roku 1885. uchwalono . . . . . 12.341 zł. Na rok 1886. preliminuje się . . . . . 12.281 „ przeto *mniej* o . . 60 zł. jak to okazują poszczególne rubryki.
		Jak na r. 1885.
		Jak na r. 1885.
		Wedle uznanej potrzeby (LW. 31.529/85) i osobnego sprawozdania.
		Jak na r. 1885.
		Nie preliminuje się, gdyż docentura ta okazała się niepotrzebną (LW. 31.529/85), jak w osobnem sprawozdaniu.
		Jak na r. 1885.
		Nie preliminuje się z powodu, jak przy poz. 6.
8.400	8.900	Jak na r. 1885.
480	540	Jak na r. 1885.
3.163	1.060	Jak na r. 1885. z wyjątkiem poz. 19 jako wydatku nadzwyczajnego, na naprawę parkanu w kwocie 200 zł. uchwalonego.
		Jak na r. 1885.
1.579	1.320	*Do poz. 22.* Szkoła posiada ogród, którego utrzymanie wymaga nakładu (LW. 39.640/85).
521	521	Jak w r. 1885. wedle planu umorzenia. Z końcem r. 1885. zostanie reszta kapitału 7.231 zł. 87 ct. W roku 1886. spłaci się 165 zł. 39 ct., zostanie z końcem r. 1886. do spłaty w kapitale 7.066 zł. 48 ct.
14.143	**12.341**	
5.000	5.000	Jak na r. 1885.
293	300	
—	20	Jak na r. 1885. z uwagą, iż dzierżawa trwa do 30. Kwietnia 1904. za opłatą czynszu: do 30/4 1889. po 20 zł., zaś nadal od 1/5 1889. po 250 zł. rocznie (LW. 33.122/84).
5.293	**5.320**	
—	12.341	
—	**7.021**	

Wydatki. c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace profesorów i docentów.**			
	1	Profesor fachowy zarazem dyrektor, płaca 2.360 zł., dodatek pięcioletni 200 zł.	2.560		
	2	Sześciu profesorów fachowych, płaca po 1.440 zł., dodatki pięcioletnie dla dwóch po 400 zł., dla trzech po 200 zł. .	10.040		
	3	Adjunkt, płaca 800 zł., dodatek osobisty 200 zł.	1.000		
	4	Trzech asystentów po 600 zł.	1.800		
	5	Docent fizyki	800		
	6	„ weterynaryi	480		
	7	„ leśnictwa	240		
	8	„ ustaw rolnych	360		
	9	„ ogrodnictwa	200		
	10	„ melioracyi	240		
	11	„ zoologii	360		
	12	„ historyi i literatury polskiej	600		
	13	Dodatki pięcioletnie dla profesorów	—		
		Suma rubryki I.	18.680	—	18.680
II.		**Inne płace.**			
	14	Lekarz zakładowy	400		
	15	Kapelan	300		
	16	Kasyer, zarazem rachmistrz	600		
	17	Pisarz dyrekcyi	480		
		Suma rubryki II.	1.780	—	1.780
III.		**Zasługi.**			
	18	Sługa szkolny	240		
	19	Stróż domowy	210		
	20	Usługa dla uczniów w laboratoryach	780		
	21	Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego	180		
		Suma rubryki III.	1.410	—	1.410
		Do przeniesienia . . .	21.870	—	21.870

Preliminarz na rok 1886. LW. 31.524/1885. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
2.360	2.560	Jak na rok 1885.
8.955	9.640	*Więcej* o 400 zł., gdyż w roku 1886. przypadają drugie pięciolecia profesorom Pańkowskiemu i Rylskiemu.
1.075	800	*Więcej* o 200 zł. z powodu, iż dla adjunkta Manasterskiego, pełniącego od roku 1878. obowiązki asystenta chemii, wstawiono dodatek osobisty.
1.200	1.200	*Więcej* o 600 zł. z powodu konieczności dodania dyrektorowi przeciążonemu pracą, asystenta do nauki rolnictwa i prowadzenia pola doświadczalnego.
800	800	
480	480	
240	240	
16	360	
200	200	Jak na rok 1885.
240	240	
435	360	
—	600	
217	—	
16.218	17.480	
400	400	
262	300	Jak na rok 1885.
480	600	
—	—	W roku 1885. wstawiono do budżetu pod poz. 21 a) na potrzeby kancelaryjne kwotę 300 zł., która okazała się niewystarczającą; preliminuje się przeto płacę dla pisarza w kwocie 480 zł., natomiast pod poz. 22 a) wstawiono tylko kwotę 100 zł., — właściwie zatem preliminuje się wydatek *większy* o 280 zł.
1.142	1.300	
240	240	
180	210	
432	780	Jak na rok 1885.
180	180	
1.032	1.410	
18.392	20.190	

Wydatki. c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	21.870	—	21.870
IV.		**Koszta administracyjne.**			
	22	Zarząd:			
		a) potrzeby kancelaryjne . . . . . 100 zł.			
		b) druki i inseraty . . . . . 100 „			
		c) portorya i posyłki . . . . . 70 „			
		d) koszta podróży dyrekcyi . . . . 150 „	420		
	23	Opał	600		
	24	Oświetlenie	145		
	25	Utrzymanie budynków	800		
	26	„ dziedzińca	100		
	27	Ubezpieczenie budynków	300		
	28	Najem pomieszkań:			
		a) dla trzech asystentów po 72 zł. . . . 216 zł.			
		b) „ docenta fizyki . . . . . 72 „			
		c) „ kasyera . . . . . 180 „			
		d) „ pisarza . . . . . 72 „			
		e) „ ogrodnika . . . . . 80 „			
		f) „ sługi szkolnego . . . . . 30 „			
		g) na gabinet fizykalny . . . . . 72 „	722		
	29	Płaca kominiarza	65		
	30	Sprzęty i ruchomości	120	150	
	31	Koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana . . .	1.000		
	32	„ lustracyi zakładu	100		
	33	„ nabożeństwa	50		
	34	Apteka i rozmaite inne	100		
		Suma rubryki IV.	4.522	150	4.672
V.		**Potrzeby naukowe.**			
	35	Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla profesora rolnictwa . . . . . 25 zł.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . . . . 10 „			
		c) „ „ anatomii i fizyologii . . . 25 „			
		d) „ „ weterynaryi . . . . . 25 „			
		e) „ „ botaniki . . . . . 25 „			
		f) „ „ chemii rolniczej . . . . 25 „			
		g) „ „ „ zwierząt. . . . . 20 „			
		h) „ „ fizyki . . . . . 20 „			
		i) „ „ miernictwa . . . . . 15 „	190		
		Do przeniesienia . .	190 26.392	150	26.542

Preliminarz na rok 1886. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
18.392	20.190	
389	620	*Mniej* o 200 zł. z powodu, jak wyjaśnienie przy poz. 17.
600	600	
139	145	
2.531	800	
417	60	*Więcej* o 40 zł., gdyż na część roku 1886. przypadnie utrzymanie ścieżek przy nowym gmachu szkolnym.
46	300	
333	588	Preliminuje się *więcej* o 134 zł. na wynajęcie mieszkania dla trzeciego asystenta i lokalu dla pomieszczenia gabinetu fizykalnego.
52	65	Jak na rok 1885.
573	120	*Więcej* w wydatkach nadzwyczajnych o 150 zł. na sprawienie ławek do nowego gmachu szkolnego, którego część już w jesieni 1886. r. oddaną będzie do użytku.
1.390	1.000	
31	100	
50	50	Jak na rok 1885.
231	100	
6.782	4.548	
97	190	Jak na rok 1885.
97	190	
25.174	24.738	

Wydatki.

c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	26.392 190	150	26.542
V.	36	Zbiory i muzea, mianowicie utrzymanie i uzupełnienie:			
			zwycz.	nadzwycz.	
		a) zbioru rolniczego	50 zł.	160 zł.	
		b) „ hodowlanego	60 „	360 „	
		c) „ fizykalnego	150 „	500 „	
		d) „ botanicznego	75 „	50 „	
		e) „ zoologicznego	150 „	140 „	
		f) „ mechanicznego. . . .	150 „	300 „	
		g) „ mineralogicznego . . .	20 „	— „	
		h) „ technologicznego . . .	60 „	260 „	
		i) „ okazów leśnych . . .	10 „	— „	
		k) „ „ ogrodniczych . .	10 „	— „	
		l) „ „ weterynarskich. .	25 „	— „	
		m) „ instrumentów mierniczych .	10 „	50 „	
		n) „ modeli do budownictwa .	10 „	— „	
		o) „ okazów do geografii fizycznej	10 „	— „	
		p) „ „ melioracyjnych .	10 „	— „	800 — 1.820
	37	Laboratorya:	zwycz.	nadzwycz.	
		a) laboratoryum chemiczne . .	600 zł.	390 zł.	
		b) „ roślinno-fizyologiczne	250 „	150 „	
		c) „ zootomiczne . .	100 „	150 „	950 — 690
	38	Biblioteka i czytelnia:	zwycz.	nadzwycz.	
		a) na przykupno dzieł	200 zł.	300 zł.	
		b) „ oprawę książek	50 „	— „	
		c) „ czasopisma	250 „	— „	500 — 300
	39	Utrzymanie pola doświadczalnego			250
	40	Wycieczki naukowe profesorów z uczniami			500
	41	Utrzymanie i uzupełnienie pasieki			30
	42	Ogród:			
		a) płaca ogrodnika	600 zł.		
		b) utrzymanie ogrodu botanicznego, utrzymanie i uzupełnienie sadu szkółek, jakoteż ogrodu warzywnego	400 „		
		c) druk katalogu i jego rozesłanie	25 „		
		d) na wybudowanie rozmnażalni roślin . . .	— „		1.025
		Do przeniesienia .	4.245 26.392	2.810 150	26.542

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
25.174 97	24.738 190	
3.197	2.620	
1.982	1.640	
		Jak na rok 1885.
1.237	800	
105	250	
602	500	
368	30	
1.124	1.175	*Mniej* o nadzwyczajny wydatek na rozmnażalnię roślin w kwocie 150 zł.
8.712 25.174	7.205 24.738	

Wydatki. c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	26.392 4.245	150 2.810	26.542
V.	43	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone w skutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000	—	
		Suma rubryki V. . .	5.245	2.810	8.055
VI.		**Podatki i opłaty.**			
	44	Podatek gruntowy i domowy	45		
	45	Opłata od przeniesienia szkół dublańskich na własność kraju, siódma rata	—	227	
		Suma rubryki VI. . .	45	227	272
VII.	46	**Stacya kontroli nasion**	100	—	100
		Suma wydatków . .	**31.782**	**3.187**	**34.969**

Preliminarz na rok 1886. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
25.174 8.712	24.738 7.205	
1.000	1.000	Jak na rok 1885.
9.712	8.205	
45	45	
227	227	
272	272	Jak na rok 1885.
41	100	
35.199	**33.315**	W sumie wydatków z r. 1883. nie mieszczą się następujące pozycye: zaliczki na płace 302 zł. 50 ct., — koszta nabożeństwa (nadzw.) 300 zł. 01 ct., — wydatki rozmaite 5.203 zł., — razem 5.805 zł. 51 ct.

Dochody. c) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**		5.500	—	5.500
II.	2	**Subwencya z funduszu kultury krajowej** . . .		3.436	—	3.436
III.		**Opłaty od uczniów.**				
	3	Wpisowe od 70 uczniów po 5 zł.		350		
	4	Czesne:				
		a) od 50 uczniów po 50 zł.	2.500 zł.			
		b) „ 20 „ „ 25 „	500 „	3.000		
	5	Opłata za ćwiczenia w laboratoryum:				
		a) chemicznem od 25 uczniów po 10 zł. . .	250 zł.			
		b) roślinno-fizyologicznem od 25 uczniów po 5 zł.	125 „			
		c) zootomicznem od 25 uczniów po 5 zł. .	125 „	500		
	6	Na bibliotekę „ 70 „ „ 4 „		280		
	7	Na usługę		780		
		Suma rubryki III. . .		4.910	—	4.910
IV.	8	**Dochód z pasieki**		230	—	230
V.	9	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**		250	—	250
VI.	10	**Dochód ze stacyi kontroli nasion**		65	—	65
		Suma dochodów . .		**14.391**	—	**14.391**
		W porównaniu z wydatkami . .		—	—	34.969
		okazuje się **niedobór** . .		—	—	**20.578**

Preliminarz na rok 1886 — Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
5.500	5.500	Jak na rok 1885.
4.183	3.860	*Mniej* o 424 zł., gdyż tylko tyle wykazuje do rozporządzenia specyalny preliminarz funduszu kultury krajowej na rok 1886.
260	350	
2.100	3.000	
417	500	
170	280	
425	780	Jak na rok 1885.
3.372	4.910	
—	230	
136	250	
—	65	
13.191	**14.815**	W zamknięciu za rok 1883. suma dochodów jest większą o Dochody rozmaite w kwocie 823 zł. i o Dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 26.990 zł. 43 ct., – razem o 27.813 zł. 43 ct.
—	33.315	
—	**18.500**	Na rok 1885. uchwalono wydatki 33.315 zł. — dochody 14.815 zł. — niedobór 18.500 zł.
		„ „ 1886. preliminuje się „ 34.969 „ „ 14.391 „ „ 20.578 „
		Zatem na rok 1886. *więcej* 1.654 zł. 2.078 zł.
		mniej 424 zł.

Wydatki. d) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel fachowy	920		
	2	„ pomocniczy, płaca 600 zł., dodatek osobisty 200 zł.	800		
	3	Docent weterynaryi	150		
	4	Katecheta	200		
	5	Dwaj dozorcy robót ręcznych	780		
	6	Dodatek pięcioletni dla nauczyciela pomocniczego . . .	—		
		Suma rubryki I. . .	2.850	—	2.850
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Zarząd:			
		a) remuneracya dyrektora . . . . . 400 zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 100 „	500		
	8	Opał i oświetlenie	240		
	9	Utrzymanie budynku szkolnego i ruchomości, ubezpieczenie i kominiarz	300		
	10	Koszta nabożeństwa obrządku gr. kat.	300		
		Suma rubryki II. . .	1.340	—	1.340
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	11	Stołowanie 28 uczniów po 144 zł.	4.032		
	12	Odzież, pościel i pranie dla 28 uczniów po 60 zł. . . .	1.680		
		Suma rubryki III. . .	5.712	—	5.712
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	13	Zaprzęgi do demonstracyi.	80		
	14	Przybory do pisania i nauki uczniów	120		
	15	Przykupno zwierząt do sekcyi	30		
	16	„ modeli machin i narzędzi	200		
		Suma rubryki IV. . .	430	—	430
		Suma wydatków . .	**10.332**	—	**10.332**

Preliminarz na rok 1886. LW. 31.524/1885. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
1.575	920	Jak na rok 1885.
600	700	Preliminuje się *więcej* o 200 zł., gdyż nowomianowanego nauczyciela pozyskać było można tylko za płacę podwyższoną o dodatek osobisty 200 zł., natomiast odpada dodatek pięcioletni poprzedniego nauczyciela w kwocie 100 zł.
—	150	
175	200	
540	780	
22	—	
2.912	2.750	
300	500	
239	240	
260	300	
—	300	
799	1.340	Jak na rok 1885.
3.385	4.032	
1.647	1.680	
5.032	5.712	
214	80	
166	120	
6	30	
336	200	
722	430	
9.465	**10.232**	Suma wynikłości z roku 1883. jest większą o Wydatki rozmaite w kwocie 65 zł. 13 ct.

Dochody. d) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	1.500	—	1.500
II.		**Opłaty i datki.**			
	2	Opłaty za utrzymanie uczniów	480	—	
	3	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych i innych	360	—	
		Suma rubryki II. . .	840	—	840
III.	4	**Zarobek 28 uczniów** po 18 zł.	504	—	504
		Suma dochodów . .	**2.844**	—	**2.844**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	10.332
		okazuje się **niedobór** . .	—	—	**7.488**

Preliminarz na rok 1886.

Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
1.500	1.500	
1.160	480	Jak na rok 1885.
—	360	
1.160	840	
483	504	
3.143	**2.844**	W zamknięciu za rok 1883. suma dochodów jest większą o dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 6.387 zł.
—	10.232	
—	7.388	Na rok 1885. uchwalono wydatki 10.232 zł. — dochody 2.844 zł. — niedobór 7.388 zł. „ „ 1886. preliminuje się „ 10.332 „ „ 2.844 „ „ 7.488 „ Zatem na rok 1886. *więcej* 100 zł. — zł. 100 zł.

Wydatki. e) Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**			
	1	Płace i zasługi wraz z wynagrodzeniem administratora i częścią płacy kasyera	1.600		
	2	Najem robotnika	2.400		
	3	Dokupno i zmiana nasienia	250		
	4	„ nawozów dopełniających	300		
	5	„ karmy, owsa, grysu i makuchów	2.300		
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	250		
	7	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	150	120	
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	260	120	
	8a)	Na postawienie kuźni (nadzwycz.)	—		
	9	Utrzymanie rowów i dróg	50		
	10	Wywóz stawarki i regulacya stawów	—	300	
	11	Melioracye łąk	—	846	
	12	Drenowanie pól	—	993	
	13	Zabezpieczenie od pożaru i zarazy	300		
	14	Kuchnia folwarczna	200		
	15	Koszta kancelaryjne	25		
	16	Światło i smarowidło	60		
	17	Kultura lasu	50		
	18	Rogatki, posełki i jazdy w interesach folwarku	150		
		Suma rubryki I.	8.345	2.379	10.724
II.	19	**Torfiarnia**	200	—	200
III.	20	**Cegielnia**	—	2.500	2.500
IV.		**Podatki i opłaty.**			
	21	Podatek gruntowy i domowy	675		
	22	„ dochodowy z młyna i propinacyi	45		
	23	Należytość od przeniesienia własności folwarku	—	215	
		Suma rubryki IV.	720	215	935
		Do przeniesienia	9.265	5.094	14.359

Preliminarz na rok 1886 LW. 39.069/1885. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
1.540	1.600	Jak na rok 1885.
3.079	2.400	
103	250	
193	300	
2.869	1.600	*Więcej* o 700 zł. z powodu, iż w toku będące roboty około melioracyi łąk, na razie pociągną za sobą zmniejszenie zbioru siana.
215	250	Jak na rok 1885.
112	270	
798	380	
711	—	
21	50	
—	300	
2.049	750	*Więcej* o 96 zł. Preliminuje się na podstawie szczegółowego planu robót, które
	780	*Więcej* o 213 „ w roku 1886. wykonane być mają.
217	300	Jak na rok 1885.
223	150	Preliminuje się *więcej* o 50 zł. na wikt dla chłopca, którego do kuźni przyjąć wypadnie.
47	25	Jak na rok 1885.
46	60	
—	50	
—	150	
12.253	9.665	W zamknięciu za rok 1883. suma wynikłości rubr. I. mniejszą jest o wydatki na melioracye łąk i drenowanie pól w kwocie 2.048 zł. 51 ct., która w temże zamknięciu wykazaną została pod osobną rubryką „Nadzwyczajne wydatki.“
32	200	Jak na rok 1885.
1.477	5.400	Preliminuje się *mniej* o 2.900 zł. z powodu, iż wypaloną będzie mniejsza ilość cegieł.— W zamknięciu za rok 1883. wydatek na cegielnię zarachowano w rubryce „Inne nadzwyczajne wydatki.“
545	675	Jak na rok 1885.
52	45	
—	215	
597	935	
14.359	16.200	

Wydatki. e) Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	9.265	5.094	14.359
V.		**Spłata kapitałów i odsetków dłużnych.**			
	24	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu:			
		a) pożyczka 10.500 zł. — 83 (ostatnia) rata kapitału 72 zł. 52 ct.			
		4% odsetki 1 „ 45 „ 73 zł. 97 ct.			
		b) „ 5.000 zł. — 14 i 15 rata kapit. 69 zł. 78 ct.			
		5% odsetki 230 „ 22 „ 300 „ — „			
		c) „ 11.600 „ — 5 i 6 rata kapit. 129 zł. 64 ct.			
		5% odsetki 566 „ 36 „ 696 „ — „	1.070		
	25	Renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	1.600		
		Suma rubryki V. . .	2.670	—	2.670
VI.	26	**Rozmaite nieprzewidziane**	50	—	50
		Suma wydatków .	**11.985**	**5.094**	**17.079**

Preliminarz na rok 1886.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
14.359	16.200	
		ad a). Kapitał ten zostanie w całości spłacony w r. 1886.
		ad b). Z kapitału 5.000 zł. zostanie z końcem roku 1885. do spłaty 4.621 zł. 54 ct., w roku 1886. spłaci się 69 zł. 78 ct., pozostanie nadal do spłaty 4.551 zł. 76 ct.
1.139	1.521	*ad c).* Z kapitału 11.600 zł. zostanie do spłaty z końcem roku 1885. 11.359 zł. 15 ct., w roku 1886. spłaci się 129 zł. 64 ct., pozostanie nadal do spłaty 11.229 zł. 51 ct.
1.600	1.600	Jak na rok 1885.
2.739	3.121	
441	50	Jak na rok 1885.
17.539	**19.371**	W sumie wynikłości z r. 1883. nie mieszczą się pozycye a) i c) z rubr. „Inne nadzwyczajne wydatki“ w kwocie 3.314 zł. 21 ct. i nadwyżka dochodów w kwocie 3.182 zł. 80 ct., — razem 6.497 zł. 01 ct.

Dochody. e) Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
					Złote austryackie		
		Dochody.					
I.		**Dochody z gospodarstwa.**					
	1	*a)* Ze sprzedaży ziemiopłodów		5.700 zł.			
		b) Za owies i siano dostarczone szkołom		600 „	6.300		
	2	Z wynajętych ról, łąk i pastwisk			900		
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:					
		a) Krowiarnia: α) mleko	4.000 zł.				
		β) przychowek	400 „				
		γ) sprzedane braki	400 „	4.800 zł.			
		b) Nierogacizna		120 „			
		c) Owce		40 „			
		d) Ryczałt od szkół rolniczych za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół		1.000 „	5.960		
	4	Z lasu i stawów			60		
		Suma rubryki I.			13.220	—	13.220
II.	5	**Z torfiarni**			200	—	200
III.	6	**Z cegielni**			—	2.500	2.500
IV.		**Dochody z propinacyi, młyna i polowania.**					
	7	Z propinacyi			420		
	8	Z młyna			—		
	9	Z polowania			50		
		Suma rubryki IV.			470	—	470
V.	10	**Rozmaite nieprzewidziane**			50	—	50
		Suma dochodów			**13.940**	**2.500**	**16.440**
		W porównaniu z wydatkami			—	—	17.079
		okazuje się **niedobór**			—	—	**639**

Preliminarz na rok 1886 — Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
4.527	6.000	*Więcej* o 300 zł. z powodu, iż na polach świeżo wydrenowanych spodziewać się można lepszych plonów.
908	800	*Więcej* o 100 zł., gdyż spodziewany jest wyższy czynsz z łąk i pastwisk.
6.265	5.560	*Więcej* o 400 zł. ze względu na większą ilość inwentarza żywego.
20	60	Jak na rok 1885.
11.720	12.420	
—	200	Jak na rok 1885.
—	5.400	*Mniej* o 2.900 zł. z powodu, jak rubr. III. poz. 20 wydatków.
420	420	Jak na rok 1885.
—	20	Dochód z młyna odpada, ponieważ o czynsz dzierżawny toczy się spór sądowy z dzierżawcą.
—	50	Jak na rok 1885.
420	490	
202	50	Jak na rok 1885.
12.342	**18.560**	Suma dochodów z r. 1883. większą jest o pozycyę „Pożyczki zaciągnięte“ w kwocie 11.693 zł. 44 ct.
—	19.371	
—	**811**	Na rok 1885. preliminowano wydatki 19.371 zł. — dochody 18.560 zł. — niedobór 811 zł.
		„ „ 1886. preliminuje się „ 17.079 „ „ 16.440 „ „ 639 „
		Zatem na rok 1886. *mniej* 2.292 zł. 2.120 zł. 172 zł.

f) Kurs gorzelnictwa w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Kierownik kursu	250		
	2	Prelegenci za wykłady:			
		a) arytmetyki, geometryi i stereometryi	115		
		b) fizyki	75		
		c) chemii	100		
		d) gorzelnictwa	300		
		e) o maszynach i kotłach	150		
		f) o aparatach gorzelniczych i urządzeniu gorzelń	75		
		g) o opodatkowaniu	80		
		h) o rachunkowości	60		
		i) za ćwiczenia w laboratoryum	150		
		Suma rubryki I.	1.355	—	1.355
II.		**Koszta administracyjne.**			
	3	Druki, inseraty, portorya i t. p.	15		
	4	Koszta przewozu prelegentów	30		
		Suma rubryki II.	45	—	45
III.		**Potrzeby naukowe.**			
	5	Szkole rolniczej w Dublanach za użycie laboratoryum	40		
	6	Wycieczki profesorów z uczniami	50		
	7	Książki i czasopisma	45		
		Suma rubryki III.	135	—	135
IV.	8	**Zapomogi dla uczniów**	250	—	250
V.	9	**Rozmaite drobne**	5	—	5
		Suma wydatków	**1.790**	—	**1.790**
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	1.000	—	1.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	240	—	240
III.	3	**Rozmaite przypadkowe**	—	—	—
		Suma dochodów	**1.240**	—	**1.240**
		W porównaniu z wydatkami	—	—	1.790
		okazuje się **niedobór**	—	—	**550**

Preliminarz na rok 1886. LW. 27.413/1885.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
250	250	Jak na rok 1885.
88	115	W pozycyi 2 preliminuje się w ogóle *więcej* o 120 zł., a mianowicie:
63	75	*ad e)* i *g)* na pomnożenie liczby godzin wykładowych kwotę . . 45 zł.
100	100	*ad f)* na wprowadzenie wykładów o aparatach gorzelniczych i urządzeniu gorzelń kwotę . . . . . 75 „
250	300	razem . 120 zł.
125	125	
—	—	
60	60	
40	60	
150	150	
1.126	1.235	
21	15	
38	30	
59	45	Jak na rok 1885.
28	40	
3	25	Wycieczki naukowe były dotychczas w obec małej dotacyi prawie niemożliwe. Preliminuje się przeto *więcej* o 25 zł. na koszta zwidzenia wzorowych gorzelń, co wpłynie korzystnie na ożywienie wykładów i na dostarczenie demonstracyjnego materyału.
46	45	
77	110	
260	250	Jak na rok 1885.
5	5	
1.527	**1.645**	
1 000	1 000	
—	240	Jak na rok 1885.
—	—	
1.000	**1.240**	W sumie wynikłości z r. 1883. nie mieści się dotacya z funduszu krajowego w kwocie 526 zł. 59 ct.
—	1.645	Na rok 1885. uchwalono wydatki 1.645 zł. — dochody 1.240 zł. — niedobór 405 zł.
—	**405**	„ „ 1886. preliminuje się „ 1.790 „ „ 1.240 „ „ 550 „
		Zatem na rok 1886. *więcej* 145 zł. — zł. 145 zł.

Wydatki. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel fachowy, zarazem dyrektor	2.060		
	2	3 nauczycieli fachowych do nauk zawodowych po 1.440 zł.	4.320		
	3	2 „ „ „ „ zasadniczych po 1.240 „	2.480		
	4	Kapelan i katecheta	800		
	5	3 nauczycieli pomocniczych z płacą adjunktów po 800 zł.	2.400		
	6	Nauczyciel pomocniczy z płacą asystenta	—		
	7	Instruktor do robót praktycznych	600		
	8	Opał dla kapelana i nauczycieli pomocniczych	263		
		Suma rubryki I.	12.923	—	12.923
II.		**Inne płace i zasługi.**			
	9	Kasyer	800		
	10	Pisarz dyrekcyi	500		
	11	Służba zakładowa:			
		a) sługa szkolny (płaca 100 zł., wikt 100 zł.) . . .	200		
		b) sługa przy laboratoryum (płaca 60 zł., wikt 100 zł.)	160		
		c) stróż domowy („ 60 „ „ 100 „) .	160		
		d) 2 chłopców do usługi uczniów(„ 50 „ „ 180 „)	230		
		e) stróż nocny i podwórzowy („ 60 „ „ 100 „) .	160		
		Suma rubryki II.	2.210	—	2.210
III.		**Koszta administracyjne.**			
	12	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły . . 350 zł.			
		b) „ „ „ dyrektora . . . — „			
		c) potrzeby kancelaryjne szkoły . . . . 100 „			
		d) druki i inseraty . . . . . 200 „			
		e) portorya i przesyłki . . . . . 50 „			
		f) koszta podróży w interesach zakładu . . . 300 „	1.000		
	13	Opał	500		
	14	Oświetlenie	250		
	15	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	700		
		Do przeniesienia . .	2.450 15.133	—	15.133

Preliminarz na rok 1886. LW. 41.141/1885. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
		Etat nauczycieli wedle uchwał Wys. Sejmu z dnia 10. Października 1881. i 1882. (LW. 16.128/81 i 46.631/82).
	2.060	Jak na rok 1885.
	4.320	
	2.480	
	800	
11.178	1.600	*Więcej* o 800 zł. z powodu konieczności ustanowienia osobnego nowego docenta do wykładu weterynaryi. (LW. 44.080/85).
	--	
	600	Jak na rok 1885.
	263	
11.178	12.123	
600	800	Jak na rok 1885.
—	—	Wstawiono 500 zł. dla pisarza z powodu, że kwota preliminowana na rok 1885. na pomoc kancelaryjną dla dyrektora okazała się nie wystarczającą.
192	200	Jak na rok 1885.
140	160	
271	160	
	230	
—	—	Wstawia się 160 zł., praktyka bowiem wykazała nieodzowną potrzebę przyjęcia stróża nocnego.
1.203	1.550	
1.497	1.050	W ogóle *mniej* o 50 zł., a mianowicie *ad a) więcej* o 150 zł. stosownie do wykazanej przez Kuratoryą potrzeby, *ad b)* zaś nie preliminuje się nic z powodu ustanowienia pisarza jak rubr. II. poz. 10.
613	500	Jak na rok 1885.
238	230	*Więcej* o 20 zł., jak w r. 1885. stosownie do rzeczywistej potrzeby, która wzrosła w skutek pomnożenia lamp.
1.206	1.700	*Mniej* o 1.000 zł., odpada bowiem nadzwyczajny wydatek na naprawę dachu na budynku szkolnym.
3.554	3.480	
12.381	13.673	

Wydatki. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		Z przeniesienia	15.133	—	15.133
			2.450		
	16	Uporządkowanie dziedzińca	50	100	
	17	Zabezpieczenie budynków od pożaru	60		
	18	Najem pomieszkania dla jednego docenta	80		
	19	Płaca kominiarza	20		
	20	Sprzęty i ruchomości	100		
	21	Koszta lustracyi zakładu	200		
	22	Koszta nabożeństwa	70		
	23	Lekarz i apteka	100		
	24	Rozmaite nieprzewidziane	100		
		Suma rubryki III.	3.230	100	3.330
IV.		**Utrzymanie uczniów.**			
	25	Żywność (50 uczniów po 160 zł.)	8.000		
	26	Opał do kuchni	475		
	27	Służba kuchenna	655		
	28	Sprzęty do sal sypialnych, infirmeryi i jadalni	100	200	
	29	Odzież (50 uczniów po 40 zł.)	2.000		
	30	Sprzęty do kuchni	60		
	31	Pościel	160		
	32	Pranie bielizny i pościeli	150		
	33	Rozmaite nieprzewidziane	100		
		Suma rubryki IV.	11.700	200	11.900
V.		**Potrzeby naukowe.**			
	34	Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla nauczyciela rolnictwa . . . . . 25 zł.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . . . . 10 „			
		c) „ „ zootomii . . . . . 20 „			
		d) „ „ weterynaryi . . . . . 25 „			
		e) „ „ botaniki . . . . . 20 „			
		f) „ „ fizyki . . . . . 25 „			
		g) „ „ miernictwa . . . . . 15 „	140		
	35	Zbiory i muzea: zwycz. nadzwycz.			
		a) zbiór rolniczy . . . . . 50 zł. 270 zł.			
		b) „ hodowlany . . . . 100 „ 300 „			
		c) „ fizykalny . . . . 100 „ 300 „			
		d) „ botaniczny . . . . 30 „ 120 „			
		Do przeniesienia 280 zł. 990 zł.	140 30.063	300	30.363

Preliminarz na rok 1886. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
12.381	13.673	
3.554	3.480	*Do poz. 16.* W r. 1885. był to wydatek nadzwyczajny, a na rok 1886 wstawia się ten sam wydatek, zaś o 50 zł. *więcej* jako wydatek zwyczajny z powodu, że utrzymanie dziedzińca wymaga corocznego nakładu.
—	100	
19	100	Wstawia się *mniej* o 40 zł. stosownie do rzeczywistej potrzeby.
—	—	Wstawia się nowa pozycya z powodu, że zły stan budynku, w którym mieszka jeden z docentów, zmusił do najęcia pomieszkania dla tegoż docenta.
15	20	Jak na rok 1885.
463	950	Odpada wydatek nadzwyczajny 850 zł. na sprawienie szaf, stołów i umywalni.
200	200	
53	70	
130	100	Jak na rok 1885.
162	100	
4.596	5.120	
7.509	7.500	*Więcej* o 500 zł. według rzeczywistej potrzeby.
420	475	Jak na rok 1885.
677	535	*Więcej* o 120 zł. według rzeczywistej potrzeby.
—	800	*Mniej* o 500 zł. w wydatkach nadzwyczajnych z powodu, że w r. 1886. szafki zakupione dla uczniów już tylko uzupełnić wypadnie.
2.306	2.000	Jak na rok 1885.
76	60	Jak na rok 1885.
380	120	*Więcej* o 40 zł. } wedle rzeczywistej potrzeby.
150	155	*Mniej* o 5 zł. }
2	100	Jak na rok 1885.
11.520	11.745	
192	140	Jak na rok 1885.
192	140	
28.497	30.538	

Wydatki.

g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
					Złote austryackie		
			zwycz.	nadzwycz.			
V.	35	Z przeniesienia	280 zł.	990 zł.	30.063 140	300	30.363
		e) zbiór zoologiczny	50 „	50 „			
		f) „ mechaniczny	50 „	80 „			
		g) „ mineralogiczny	10 „	40 „			
		h) „ technologiczny	20 „	200 „			
		i) „ okazów leśnych	10 „	40 „			
		k) „ „ weterynaryjnych	20 „	40 „			
		l) „ narzędzi rolniczych	100 „	300 „			
		m) „ przyrządów matem., oraz miernicz. i niwelacyjnych	10 „	100 „			
		n) „ modeli do budownictwa	10 „	90 „			
		o) „ „ „ geografii fizykalnej	10 „	40 „			
		p) stacya meteorologiczna	20 „	100 „	590	2.070	
	36	Laboratorya:	zwycz.	nadzwycz.			
		a) laboratoryum chemiczne	350 zł.	— zł.			
		b) „ roślinno-fizyologiczne	100 „	100 „			
		c) „ zoologiczne	100 „	— „	550	100	
	37	Biblioteka i czytelnia:	zwycz.	nadzwycz.			
		a) przykupno dzieł	200 zł.	200 zł.			
		b) oprawa książek	50 „	50 „			
		c) czasopisma	100 „	— „			
		d) premie podręczników	— „	— „	350	250	
	38	Ogród botaniczny			80	100	
	39	Utrzymanie pola doświadczalnego			100	150	
	40	Wycieczki naukowe uczniów z nauczycielami			400	—	
				Suma rubryki V.	2.210	2.670	4.880
				Suma wydatków	**32.273**	**2.970**	**35.243**

Preliminarz na rok 1886. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
28.497 192	30.538 140	
		ad k) i *ad p). Więcej* o 10 zł. i 20 zł. w wydatkach zwyczajnych według uznanej potrzeby.
2.091	2.630	
44	620	*ad b). Mniej* o 20 zł. w wydatkach nadzwyczajnych. *ad c). Więcej* o 50 zł. w wydatkach zwyczajnych według potrzeby uznanej; — w ogóle *więcej* o 30 zł.
787	1.550	*ad b).* W wydatkach nadzwyczajnych 50 zł. na oprawę książek dawniej zakupionych; pozycya *ad d)* w kwocie 1.000 zł. jako wydatek nadzwyczajny odpada.
—	180	Jak na rok 1885. Wydatki na ogród botaniczny w r. 1883. w kwocie 188 zł. 86 ct. wykazano w funduszu szkoły ogrodniczej.
—	250	Jak na rok 1885.
162	300	O 100 zł. *więcej* z powodu, że uznano potrzebę częstszych wycieczek uczniów.
3.276	5.670	
31.773	**36.208**	W sumie wynikłości z r. 1883. nie mieszczą się Wydatki rozmaite w kwocie 203 zł. 62 ct. i Wydatki nadzwyczajne w kwocie 14.097 zł. 18 ct., — razem 14.300 zł. 80 ct.

Dochody. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	5.000	—	5.000
II.		**Opłaty od uczniów.**			
	2	Opłaty na utrzymanie od 50 uczniów po 240 zł. . . .	12.000		
	2	„ od tyluż uczniów na laboratoryum chem. po 10 zł. .	500		
		Suma rubryki II. .	12.500	—	12.500
III.	4	**Dochód z gospodarstwa i spiżarni**	50	—	50
IV.	5	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego** . .	50	—	50
		Suma dochodów .	**17.600**	—	**17.600**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	35.243
		okazuje się **niedobór** .	—	—	**17.643**

Preliminarz na rok 1886. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
5.000	5.000	Jak na rok 1885.
8.797	11.000	*Więcej* o 1.000 zł. z powodu, że dla zrównoważenia kosztów utrzymania uczniów (rubr. IV. wyd.) z dochodem z opłat na utrzymanie, podwyższono opłatę o 20 zł. od jednego ucznia.
548	500	Jak na rok 1885.
9.345	11.500	
247	100	O 50 zł. *mniej*, jak na rok 1885. na podstawie wyniku z lat poprzednich
—	40	Preliminuje się spodziewany dochód *większy* o 10 zł.
14.592	**16.640**	W zamknięciu za rok 1883. suma dochodów jest większą o dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 31.481 zł. 98 ct.
—	36.208	
—	**19.568**	Na r. 1885. uchwalono wydatki 36.208 zł. — dochody 16.640 zł. — niedobór 19.568 zł. „ „ 1886. preliminuje się „ 35.243 „ — „ 17.600 „ — „ 17.643 „ Zatem na rok 1886. *mniej* 965 zł. *więcej* 960 zł. 1.925 zł.

h) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel ogrodnik (płaca i opał)	860		
	2	Nauczyciele pomocniczy	300		
		Suma rubryki I. .	1.160	—	1.160
II.		**Koszta administracyjne.**			
	3	Czynsz z domu i ogrodu	200		
	4	Opał	45		
	5	Oświetlenie	30		
	6	Utrzymanie budynku	50		
	7	Sprzęty i ruchomości	40		
	8	Rozmaite nieprzewidziane	80		
		Suma rubryki II. .	445	—	445
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	9	Żywność (6 uczniów po 120 zł.)	720		
	10	Odzież, pościel i pranie (6 uczniów po 30 zł.)	180		
		Suma rubryki III. .	900	—	900
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	11	Ogród:			
		a) najem robotnika . . . . . 200 zł.			
		b) inspekta, szklarnia i drobne wydatki . . . 80 „			
		c) zakupno nasion, drzewek i szczepów. . . . 80 „			
		d) utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botanicznego. . — „	360		
	12	Narzędzia	50		
	13	Materyały pismienne	30		
	14	Książki i inne potrzeby	75		
		Suma rubryki IV. .	515	—	515
		Suma wydatków .	**3.020**	—	**3.020**
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	2.000	—	2.000
II.	2	**Z ogrodu** za ogrodowizny, szczepy i owoce	525	—	525
		Suma dochodów .	**2.525**	—	**2.525**
		w porównaniu z wydatkami .	—	—	3.020
		okazuje się **niedobór**. . .	—	—	**495**

Preliminarz na rok 1886. LW. 41.141/1885.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
600	860	Jak na rok 1885.
300	300	
900	1.160	
200	200	Jak na rok 1885.
70	45	
30	30	
225	50	
16	40	
62	80	
603	445	
720	720	Jak na rok 1885.
180	180	
900	900	
562	440	W pozycyi *ad b)* odpada wydatek nadzwyczajny w kwocie 80 zł.; wydatki *ad d)* na ogród botaniczny, wynoszące w r. 1883. kwotę 188 zł. 86 ct., preliminuje się w funduszu szkoły rolniczej w rubr. V. poz. 38.
51	50	Jak na rok 1885.
24	30	
52	75	
689	595	
3.092	**3.100**	
2.000	2.000	Jak na rok 1885.
865	525	
2.865	**2.525**	Suma dochodów z r. 1883. większą jest o dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 226 zł. 49 ct.
—	3.100	Na rok 1885. uchwalono wydatki 3.100 zł.— dochody 2.525 zł.— niedobór 575 zł.
—	**575**	„ „ 1886. preliminuje się „ 3.020 „ — „ 2.525 „ — „ 495 „
		Zatem na rok 1886. *mniej* 80 zł. — zł. 80 zł.

Wydatki. i) Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**			
	1	Płace i zasługi:			
		a) ekonom (płaca, opał i światło) . . . . . 240 zł.			
		b) służba folwarczna (płaca i wikt). . . . . 900 „			
		c) „ leśna . . . . . — „	1.140		
	2	Najem robotnika	800		
	3	Dokupno i zmiana nasienia	250		
	4	„ nawozów dopełniających	100		
	5	„ słomy i karmy	1.150		
	6	*a)* Inwentarz roboczy, uprząż i kucie koni	100		
		b) Dokupno dwóch koni roboczych.	—	300	
	6*a)*	Inwentarz żywy użytkowy	—		
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych	150		
	7*a)*	Rekonstrukcya gnojarni	—		
	8	Utrzymanie i dokupno narzędzi rolniczych:			
		a) naprawa narzędzi i sprzętów	150		
		b) dokupno wozów i maszyn	—	450	
	9	Utrzymanie rowów	100		
	10	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia	65		
	11	Kuchnia folwarczna (opał i sprzęty)	50		
	12	Koszta kancelaryjne	20		
	13	Światło i smarowidło	30		
		Suma rubryki I. .	4.105	750	4.855
II.		**Las i plantacya wikla.**			
	14	Las:			
		a) służba leśna . . . . . 300 zł.			
		b) roboty przy eksploatacyi lasu . . . . . 50 „			
		c) zalesienie . . . . . 100 „	450		
	15	Utrzymanie i uzupełnienie plantacyi wikla, oraz założenie chmielarni	100	1.000	
		Suma rubryki II. .	550	1.000	1.550
		Do przeniesienia . .	4.655	1.750	6.405

Preliminarz na rok 1886. LW. 41.141/1885. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
910	990	*Więcej* o 150 zł. w pozycyi *ad b)* z powodu, że trzoda chlewna przeszła z rachunku szkoły na rachunek folwarku. — Wydatek na służbę leśną preliminuje się w rubr. II. poz. 14 *a)*.
938	700	*Więcej* o 100 zł. ze względu na koszta robót w chmielniku.
723	250	Jak na rok 1885.
—	100	
986	450	*Więcej* o 700 zł. z powodu, że wliczono dokupno paszy dla trzody chlewnej (jak w wyjaśnieniach *ad 1)*, i że powódź zniszczyła w roku 1885. większą część plonu.
635	150	*Mniej* o 50 zł. w wydatkach zwyczajnych według rzeczywistej potrzeby. W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 300 zł. na dokupno jednej pary koni roboczych.
—	—	
18	50	Nic się nie preliminuje.
1.499	200	*Mniej* o 50 zł. z powodu, że wyłączono z tej pozycyi wydatki na naprawę karczem.
—	350	Wydatek nadzwyczajny, preliminowany na rok 1885., odpada.
—	215	W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 65 zł., w wydatkach nadzwyczajnych wstawia się 450 zł. na dokupno różnych narzędzi, niezbędnych do uzupełnienia inwentarza.
275	—	
1	100	Jak na rok 1885.
59	63	O 2 zł. *więcej* dla rzeczywistej potrzeby i zaokrąglenia kwoty.
50	50	Jak na rok 1885.
29	10	O 10 zł. *więcej* według rzeczywistej potrzeby.
—	30	Jak na rok 1885.
6.123	3.708	W zamknięciu za rok 1883. suma tej rubryki większą jest o wydatki na służbę leśną w kwocie 273 zł. 85 ct., na las i szkółki w kwocie 434 zł. 13 ct. i na utrzymanie plantacyi wikla w kwocie 201 zł. 18 ct., — razem 909 zł. 16 ct., które wykazuje się w rubr. II.
274	—	
434	—	
—	500	*Mniej* o 50 zł. według rzeczywistej potrzeby.
201	1.100	Jak na rok 1885.
909	1.600	W zamknięciu za rok 1883. wydatki tej rubryki zarachowane zostały w rubr. I. (patrz uwagę przy rubr. I.).
7.032	5.308	

Wydatki. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	4.655	1.750	6.405
III.	16	**Wydatki na piec wapienny**	6.300	—	6.300
IV.	17	**Wydatki na cegielnię**	800	—	800
V.		**Propinacya i przewóz.**			
	18	Utrzymanie budynków propinacyjnych i rekonstrukcya karczem	50	500	
	19	Sprawienie łodzi i naprawa krypy	20	50	
		Suma rubryki V. .	70	550	620
VI.		**Wydatki na utrzymanie brzegów Wisły.**			
	20	*a)* Utrzymanie i odnowienie opasek	120		
		b) Naprawa zerwanych ostrogów (tam kamiennych) . . .	—	250	
		Suma rubryki VI. .	120	250	370
VII.		**Podatki i opłaty.**			
	21	Podatek gruntowy i domowy	267		
	22	„ dochodowy z propinacyi i promu	303		
	23	„ zarobkowy i dochodowy od palenia wapna, tudzież dochodowy z cegielni	90		
	24	„ zarobkowy od wyrobu cegły	10		
	25	Składka na szkołę ludową	50		
	25*a*)	„ „ reparacyę kościoła i budynków plebańskich . .	—		
	26	Opłata od przeniesienia własności ($^1/_{10}$ część — szósta rata) .	—	183	
		Suma rubryki VII. .	720	183	903
VIII.		**Spłata kapitałów i odsetków dłużnych.**			
	27	Kasie oszczędności w Krakowie:			
		a) Umorzenie pożyczki 8.000 zł.:			
		32 (ostatnia) rata kapitału . . . . . 250 zł.			
		b) Umorzenie pożyczki 8.000 zł.:			
		31 i 32 (ostatnia) rata kapitału wraz z odsetkami . 535 „			
		c) Umorzenie pożyczki 7.000 zł.:			
		22 i 23 rata kapitału wraz z odsetkami . . . 590 „	1.375		
	27*a*)	Spłata zaległego czynszu erbpachtowego (nadzwycz.) . . .	—		
	28	Spłata wraz z odsetkami długu hip. w kwocie 12.000 zł. . .	600		
		Suma rubryki VIII .	1.975	—	1.975
IX.	29	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—	100
		Suma wydatków .	**14.740**	**2.733**	**17.473**

Preliminárz na rok 1886. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
7.032	5.308	
5.653	6.000	*Więcej* o 300 zł., które równoważy takaż sama podwyżka w rubr. IV. poz. 10 dochodów.
1.112	300	*Więcej* o 500 zł., które równoważy takaż sama podwyżka w rubr. V. poz. 11 dochodów.
—	—	Co do wydatków zwyczajnych patrz wyjaśnienie *ad 7*, a w wydatkach nadzwyczajnych o 500 zł. *więcej* na gruntowną naprawę dwóch karczem, znajdujących się w bardzo złym stanie.
—	25	Wydatek nadzwyczajny 50 zł. na sprawienie łodzi, w wydatkach zwyczajnych *mniej* o 5 zł.
—	25	
193	60	W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 60 zł., a w wydatkach nadzwyczajnych 250 zł. na naprawę szkód, zrządzonych przez powodzie w r. 1884. i 1885.
—	—	
193	60	
267	267	Jak na rok 1885.
303	303	
91	91	*Mniej* o 1 zł. dla zaokrąglenia.
8	8	O 2 zł. *więcej* wedle potrzeby i dla zaokrąglenia.
127	128	Zwyczajny jak w r. 1885., nadzwyczajny wydatek 78 zł. odpada na r. 1886.
—	90	Na rok 1886. nie preliminuje się nic.
183	183	Jak na rok. 1885.
979	1.070	
1.823	1.701	*ad a).* Wstawia się kwota wypadająca jako ostatnia rata kapitalna bez odsetek, które z góry są opłacone. *ad b).* Wstawia się wypadające raty kapitalne wraz z odsetkami. — Kapitał umarza się w r. 1886. *ad c).* Z kapitału 7.000 zł. pozostanie z końcem roku 1885. niespłacona reszta 1.750 zł. W roku 1886. spłaci się w kapitale 500 zł., pozostanie z końcem r. 1886. — 1.250 zł.
372	—	
—	300	Jeżeli pożyczka zrealizowaną zostanie, potrzebny będzie na rok 1886. preliminowany wydatek.
2.195	2.001	
737	100	Jak na rok 1885.
17.901	**14.864**	

Dochody. i) Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.		**Dochody z gospodarstwa.**			
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	300		
	2	„ „ „ zwierzęcych: *a)* krowiarnia 1.500 zł. *b)* nierogacizna 500 „	2.000		
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	225		
	4	Czynsz z domu i ogrodu od szkoły ogrodniczej	200		
	5	Czynsz z kuźni	40		
	6	Za wynajęte konie	450		
		Suma rubryki I. .	3.215	—	3.215
II.		**Z lasu i wikla.**			
	7	Z lasu	670		
	8	Z wikla i trawy wśród wikla	1.600		
		Suma rubryki II. .	2.270	—	2.270
III.	9	**Z rybołowstwa**	140	—	140
IV.	10	**Z pieca wapiennego**	7.500	—	7.500
V.	11	**Z cegielni**	950	—	950
VI.		**Z propinacyi i przewozu.**			
	12	Z wydzierżawionej propinacyi *a)* propinacya . . 1.750 zł. *b)* budy jarmarczne . 50 „	1.800		
	13	Z dzierżawy promu do przewozu	100		
		Suma rubryki VI. .	1.900	—	1.900
VII.		**Lądowe i olborne.**			
	14	Z lądowego	50		
	15	Olborne za łamanie kamienia	300		
		Suma rubryki VII. .	350	—	350
VIII.	16	**Rozmaite nieprzewidziane**	25	—	25
		Suma dochodów .	**16.350**	—	**16.350**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	17.473
		Okazuje się { **niedobór**	—	—	**1.123**
		{ **nadwyżka dochodów**.	—	—	

Preliminarz na rok 1886.

Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
1.581	1.200	*Mniej* o 900 zł. z powodu, że powódź zniszczyła w roku 1885. większą część plonów.
1.391	1.800	*Więcej* o 200 zł. ze względu na większy stan trzody chlewnej.
265	225	Jak na rok 1885.
200	200	
40	40	
—	450	
3.477	3.915	Dochody r. 1883. z lasu w kwocie 1.398 zł. 50 ct., tudzież z wikla i trawy wśród wikla w kwocie 1.225 zł. wykazuje się poniżej w rubr. II.
1.398	673	*Mniej* o 3 zł. dla zaokrąglenia.
1.225	1.600	Jak na rok 1885.
2.623	2.273	Dochody tej rubryki wykazane są w zamknięciu za rok 1883. przy rubr. I. (patrz uwagę przy rubr. I.).
140	140	Jak na rok 1885.
6.578	7.200	Do rubr. IV. poz. 10 i rubr. V. poz. 11 dochodów porównaj wyjaśnienia do rubr. III. poz. 16 i rubr. IV. poz. 17 wydatków.
945	450	
1.900	1.900	Jak na rok 1885.
1.900	1.900	
300	350	Jak na rok 1885.
300	350	
1.238	25	Jak na rok 1885.
17.201	**16.253**	Suma dochodów z r. 1883. większą jest o dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 701 zł. 12½ ct.
—	14.864	
—		
—	**1.389**	Na r. 1885 uchwalono wydatki 14.864 zł. — dochody 16.253 zł. — nadwyżkę doch. 1.389 zł. „ „ 1886. prelimin. się „ 17.473 „ — „ 16.350 „ — niedobór 1.123 „ Zatem na rok 1886. *więcej* 2.609 zł. 97 zł. 2.512 zł.

k) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel kierownik, płaca . . . . . 1.200 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 140 „	1.340		
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca . . . . 720 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 60 „	780		
	3	Instruktor	480		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych	350		
	5	Kapelan i katecheta	100		
	6	Nauczyciel weterynaryi	150	—	3.200
II.		**Koszta administracyi.**			
	7	Zarząd:			
		a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . 100 zł.			
		b) sługa szkolny . . . . . 240 „			
		c) utrzymanie jednej pary koni . . . . . 300 „	640		
	8	Opał	500		
	9	Oświetlenie	100		
	10	Utrzymanie budynków			
	11	Ubezpieczenie „	200		
	12	Płaca kominiarza			
	13	Sprzęty i ruchomości	100		
	14	Należytość rządowa od przeniesienia własności gruntów zakupionych dla szkoły, — z wymierzon. 463 zł. 75 ct. pierwsza roczna rata.	46		
	15	Lekarz, apteka i inne	100	—	1.686
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	16	Stołowanie			
	17	Odzież, pościel i pranie } dla 20 uczniów po . . 150 zł.	3.000	—	3.000
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	18	Przybory do pisania i nauki uczniów	120		
	19	Przykupno środków naukowych	200	—	320
		Suma wydatków . .	8.206	—	8.206
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	2.000	—	2.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**			
		a) Oddział Horodeński c. k. galicyjsk. Towarzystwa gospodarczego . . . . . 450 zł.			
		b) Rada powiatowa Horodeńska . . . . . 450 „			
		c) „ „ Tłumacka . . . . . 150 „			
		d) Gmina miasta Horodenki . . . . . 100 „	1.150	—	1.150
III.	3	**Czysty dochód** z gruntów szkolnych (6 morgów) . . .	60	—	60
		Suma dochodów . .	—	—	**3 210**
		W porównaniu z wydatkami . .	—	—	8.206
		okazuje się **niedobór** . .	—	—	**4.996**

Preliminarz na rok 1886. LW. 44.614/1885.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
		Zgodnie z preliminarzem normalnym. (LW. 45.845/83).
		Do poz. 4. Więcej o 100 zł. z powodu, że szkoła nie może korzystać z pomocy nauczycieli miejscowej szkoły ludowej i okazała się konieczność ustanowienia przy szkole osobnego nauczyciela do nauk elementarnych. *Do poz. 5 i 6 mniej* o 50 zł. i 50 zł. według rzeczywistej potrzeby.
		Do poz. 7 c) i *poz. 8 więcej* o 100 zł. i 100 zł. według rzeczywistej potrzeby. *Do poz. 14* wniesiono do c. k. Ministerstwa przedstawienie o rozłożenie spłaty na lat 10. (LW. 61.575/85). — Co do reszty pozycyj zgodnie z budżetem normalnym.
—	**4.960**	
—	2.000	Wedle zawiadomienia c. k. Namiestnictwa przyrzekło c. k. Ministerstwo rolnictwa na utrzymanie tej szkoły po 2.000 zł. rocznie na przeciąg 10 lat od r. 1884. w przypuszczeniu zatwierdzenia tego wydatku w drodze ustawodawcz. (LW. 10.902/84).
		Corocznie (stale) 3 stypendya po . . . . . 150 zł.
		Corocznie (stale) 3 stypendya po 100 zł., a jedno o roczn. 150 „
		Corocznie (stale) 1 stypendyum o rocznych . . . 150 „
		Corocznie (stale) 1 stypendyum „ . . . 100 „
		Wedle złożonych deklaracyj (jak sprawozd. o zakładaniu niższych szkół roln. LW. 45.845/83, 19.782/84, tudzież za r. 1885.).
		Wstawia się prawdopodobny dochód.
—	**2.000**	
—	4.960	
—	**2.960**	

l) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Wydatki		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel kierownik, płaca	1.200 zł.			
		dodatek aktywalny	140 „	1.340		
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca	720 zł.			
		dodatek aktywalny	60 „	780		
	3	Instruktor, płaca	480 zł.			
		wikt	85 „	565		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych		400		
	5	Kapelan i katecheta		150		
	6	Nauczyciel weterynaryi		200	—	3.435
II.		**Koszta administracyi.**				
	7	Zarząd:				
		a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 zł.			
		b) sługa szkolny	240 „	340		
	8	Opał		400		
	9	Oświetlenie		100		
	10	Utrzymanie budynków				
	11	Ubezpieczenie „		250		
	12	Płaca kominiarza				
	13	Ruchomości i sprzęty		100		
	14	Lekarz, apteka i różne inne		100	—	1.290
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	15	Stołowanie				
	16	Odzież, pościel i pranie	dla 30 uczniów po 150 zł.	4.500	—	4.500
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do pisania i nauki uczniów		120		
	18	Przykupno środków naukowych		200		320
V.	19	**Czynsz dzierżawny** za grunta (24 morgów) używane przez szkołę		50	—	50
		Suma wydatków		**9.595**	—	**9.595**
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**		2.000	—	2.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**				
		a) c. k. gal. Tow. gosp. oddział Buczacz-Czortków-Zaleszczyki		300		
		b) Rada powiatowa Borszczowska		300		
		c) „ „ Czortkowska		300		
		d) „ „ Zaleszczycka		100		
		e) ks. Roman Czartoryski		450		
		f) p. Piotr Platner		150	—	1.600
III.	3	**Czysty dochód** z 24 morgów pola szkolnego		240	—	240
		Suma dochodów		**3.840**	—	**3.840**
		W porównaniu z wydatkami		—	—	9.595
		okazuje się **niedobór**		—	—	**5.755**

Preliminarz na rok 1886. LW. 41.262/1885.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
		Do poz. 1 i 2 według etatu osób i płac grona nauczycieli szkoły.
		Do poz. 3 więcej o 85 zł., niż w budżecie normalnym (LW. 45.845/83) z powodu, że dla uzyskania odpowiedniego instruktora wypadło przyznać kandydatowi bezpłatny wikt.
		Do poz. 4 więcej o 150 zł., niż w budżecie normalnym z powodu, że przy znacznej liczbie godzin nauk elementarnych miejscowy nauczyciel szkoły ludowej nie może pełnić obowiązków przy szkole rolniczej, w skutek czego wypadnie dla szkoły rolniczej ustanowić nauczyciela osobnego.
		Do poz. 5 i 6 jak w budżecie normalnym.
		Poz. 7—9 jak w budżecie normalnym.
		Do poz. 10—12 więcej o 50 zł., niż w budżecie normalnym według rzeczywistej potrzeby.
		} Jak w budżecie normalnym.
		Jak w budżecie normalnym stosunkowo do liczby uczniów.
		} Jak w budżecie normalnym.
		Wydzierżawiono za czynsz roczny w kwocie 50 zł. na lat dwadzieścia od Karola hr. Lanckorońskiego, jak sprawozdanie o szkołach rolniczych przy LW. 45.845/83.
—	4.760	
—	2.000	*Do poz. 1.* Wedle zawiadomienia c. k. Namiestnictwa przyrzekło c. k. Ministerstwo rolnictwa na utrzymanie tej szkoły po 2.000 zł. rocznie na przeciąg dziesięciu lat od r. 1884. w przypuszczeniu zatwierdzenia tego wydatku w drodze ustawodawczej. (LW. 10.902/84).
		2 stypendya dla uczniów po 150 zł. przez 3 lata. Corocznie (stale) 2 stypendya dla uczniów po 150 zł. Corocznie (stale) 2 stypendya dla uczniów po 150 zł. Po 100 zł. dla szkoły przez lat 3. 3 stypendya dla uczniów po 150 zł. przez 3 lata. Jedno stypendyum dla ucznia 150 zł. przez 3 lata. } Wedle złożonych deklaracyj (jak sprawozdanie o zakładaniu niższych szkół rolniczych LW. 45.845/83, 19.782/84, tudzież za r. 1885.).
		Do poz. 3. według budżetu normalnego.
—	**2.000**	
—	4.760	
—	**2.760**	

m) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Wydatki		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel fachowy, zarazem kierownik, płaca	1.300 zł.			
		dodatek aktywalny	240 „	1.540		
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca	720 zł.			
		dodatek aktywalny	60 „	780		
	3	Instruktor		480		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych		150		
	5	Kapelan i katecheta		100		
	6	Nauczyciel weterynaryi		200	—	3.250
II.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd:				
		a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 zł.			
		b) sługa szkolny	240 „			
		c) utrzymanie jednej pary koni szkolnych	200 „	540		
	8	Opał		400		
	9	Oświetlenie		100		
	10	Utrzymanie budynków				
	11	Ubezpieczenie „		200		
	12	Płaca kominiarza				
	13	Sprzęty i ruchomości		100		
	14	Lekarz, apteka i różne inne		100	—	1.440
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	15	Stołowanie	dla 20 uczniów po 140 zł.	2.800	—	2.800
	16	Odzież, pościel i pranie				
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do pisania i nauki uczniów		120		
	18	Przykupno środków naukowych		200	—	320
			Suma wydatków	**7.810**	—	**7.810**
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**		3.000	—	3.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**				
		a) Rada powiatowa Bialska	420 zł.			
		b) „ „ w Wadowicach	140 „			
		c) Gmina miasta Kęty	50 „			
		d) p. Gabryela Wrotnowska	140 „			
		e) p. hr. Dembińska	140 „			
		f) p. Stanisław Klucki	140 „	1.030	—	1.030
III.	3	**Czysty dochód** z pola szkolnego ($4^1/_2$ morga)		45	—	45
			Suma dochodów	**4.075**	—	**4.075**
			W porównaniu z wydatkami	—	—	7.810
			okazuje się **niedobór**	—	—	**3.735**

Preliminarz na rok 1886. LW. 43.451/1885.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
		Według etatu osób i płac grona nauczycieli szkoły.
		Zgodnie z budżetem normalnym. (LW. 55.665/84).
—	**3.460**	
		Do poz. 1. Wedle zawiadomienia c. k. Namiestnictwa przyrzekło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 13. Czerwca 1885. do l. 7.227/794 roczną subwencyą na utrzymanie tej szkoły w kwocie 3.000 zł. początkowo na przeciąg 5 lat, począwszy od r. 1886., w przypuszczeniu zatwierdzenia tego wydatku w drodze ustawodawczej. (LW. 32.867/85).
		3 stypendya dla uczniów po 140 zł. na razie na lat 2 (dla uczniów powiatu Bialskiego). 1 stypendyum o rocznych 140 zł. na przeciąg lat 4. Corocznie (stale) jedno stypendyum o rocznych 50 zł. dla ucznia tamtejszej gminy na czas trwania szkoły w Kobiernicach. 1 stypendyum o rocznych 140 zł. przez lat 3. Corocznie (stale) zasiłek roczny potrzebny na utrzymanie jednego ucznia na czas nieograniczony. 1 stypendyum o rocznych 140 zł. przez lat 3. Według złożonych deklaracyj (jak sprawozdanie o zakładaniu niższych szkół rolniczych. LW. 45.845/83, 19.782/84, tudzież za r. 1885.).
—	—	*Do poz. 3.* Wstawia się prawdopodobny dochód z uwagą, iż grunt ten został ofiarowany przez Wgo Dra Hermana Czecza de Lindenwald bezpłatnie dla szkoły na przeciąg lat 12 do 15. (LW. 19.782/84).
—	3.460	
—	**3.460**	

LW. 44.281/1885.
Alegat C. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1886.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic.

PRELIMINARZ

na rok

1886.

LW. 28.768/1885.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie.

Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz całego szpitalu
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.	1—14	Płace i emolumenta etatowe	29.759	2.642	32.401
II.	15—21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	24.713	2.123	26.836
III.	22—29	Pensye i emerytury	3.647	177	3.824
IV.	30—33	Zaopatrzenia i dary z łaski	176	63	239
V.	34	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	90	10	100
VI.	35—36	Remuneracye i zapomogi	841	89	930
VII.	37—46	Koszta gospodarcze	74.197	4.432	78.629
VIII.	47—50	„ sanitarne	12.830	460	13.290
IX.	51	„ kancelaryjne	980	70	1.050
X.	52	„ kapliczne	300	—	300
XI.	53—55	Utrzymanie budynków	3.984	446	4.430
XII.	56—57	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	352	1.760
XIII.	58	Podatki i daniny	200	100	300
XIV.	59—60	Rozmaite	540	60	600
XV.	61	Zapomogi dla położnic	—	3.000	3.000
XVI.	62	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	30	30
XVII.	63	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii	13.000	—	13.000
XVIII.	64	Najem pomieszkań	2.000	1.000	3.000
		Suma wydatków	168.665	15.054	183.719
		Dochody.			
I.	1—2	Dodatki.	23.372	155	23.527
II.	3	Opłaty pośmiertne	5.827	—	5.827
III.	4—5	Zwroty kosztów leczenia.	145.565	7.800	153.365
IV.	6	Rozmaite	980	20	1.000
		Suma dochodów	175.744	7.975	183.719
		W porównaniu z wydatkami	168.665	15.054	183.719
		okazuje się nadwyżka	7.079	—	
		niedobór	—	7.079	

W ogólności w całym szpitalu dochody zgodne z wydatkami.

powszechny we Lwowie.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
30.282	32.733	
27.487	27.436	
3.872	3.061	
212	239	
150	100	
959	930	
81.426	79.327	
12.353	13.290	
1.108	1.050	
319	300	
4.090	4.430	
352	1.760	
417	300	
1.049	500	
2.694	2.500	
2	30	
11.203	9.400	
6.072	6.072	
184.047	183.458	
23.747	23.318	
4.710	7.000	
211.991	167.930	
1.834	1.000	
242.282	199.248	

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych na rok 1886. z uchwalonymi na rok 1885.

Wydatki preliminowane na rok 1886. wynoszą . . . 183.719 zł.
„ uchwalone „ „ 1885. „ . . . 183.458 „
preliminuje się zatem na rok 1886. więcej o . . . . . 261 zł.
a mianowicie:
w rubr. I. . . . . mniej o 332 zł.
„ II. . . . . „ 600 „
„ III. więcej o 763 zł.
„ VII. . . . . „ 698 „
„ XIV. „ 100 „
„ XV. „ 500 „
„ XVII. „ 3.600 „
„ XVIII. „ . . . . „ 3.072 „
Razem więcej 4.963 zł. mniej 4.702 zł.
Z porównania jak wyżej więcej o 261 zł.

Dochody preliminowane na rok 1886. wynoszą . 183.719 zł.
„ uchwalone „ „ 1885. „ . 199.248 „
preliminuje się zatem na rok 1886. mniej o . . . . . 15.529 „
wynik jest więc od roku 1885. niekorzystniejszy o . . 15.790 zł.
a mianowicie:
Uchwałą Wys. Sejmu przewidywano na rok 1885. nadwyżkę 15.790 zł.
Ze względu zaś, że na rok 1886. nie preliminuje się nadwyżki, pozostaje
przeto wynik niekorzystniejszy jak wykazano o . . . . . 15.790 „
Ogólne wynikłości wedle zamknięcia rachunków roku 1883. wykazują . 184.693 zł.
tu wstawiono jedynie . . . . . 184.047 „
przeto mniej o . . . . . 646 zł.
a mianowicie opuszczono w rubr. I. udzielenie zaliczki na płace w kwocie 646 zł.

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz całego szpitalu
			Złote austryackie		
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**			
	1	Dyrektor, płaca	1.493	107	1.600
		2 dodatki pięcioletnie po 300 zł.	560	40	600
		dodatek na pomieszkanie.	373	27	400
		opał 47·736 metrów sześciennych po 3 zł. 75 ct.	168	12	180
	2	7 prymaryuszów, płaca po 1.200 zł.	8.400	—	8.400
		dodatki pięcioletnie po 200 zł..	2.400	—	2.400
	3	Profesor położnictwa, płaca	—	650	650
	4	8 sekundaryuszów, płaca po 600 zł..	4.200	600	4.800
	5	4 asystentów, płaca po 500 zł.	2.000	—	2.000
	6	Akuszerka pierwsza, płaca	—	400	400
		2 dodatki pięcioletnie po 40 zł.	—	80	80
	7	Prosektor, płaca	1.120	80	1.200
		2 dodatki pięcioletnie po 200 zł.	373	27	—
	8	Chemik patalogii, płaca	933	67	1.000
		dodatki pięcioletnie.	—	—	—
	9	2 kapelanów, płaca po 600 zl..	1.120	80	1.200
		dodatek na mieszkanie po 200 zł	373	27	400
	10	Rządca, płaca	1.120	80	1.200
		2 dodatki pięcioletnie po 200 zł.	373	27	400
		opał 47·736 metrów sześćciennych po 3 zł. 75 ct.	168	12	180
		120 kilo nafty i 12 kilo świec	39	2	41
	11	2 oficyałów, płaca po 1.000 zł.	1.867	133	2.000
		dodatki pięcioletnie po 150 zł..	280	20	300
	12	2 pisarzy, płaca po 600 zł.	1.120	80	1.200
		dodatek na mieszkanie po 100 zł.	187	13	200
		dodatki pięcioletnie.	187	13	200
	13	Woźny, płaca.	373	27	400
		2 dodatki pięcioletnie po 30 zł.	56	4	60
		dodatek na ubior	47	3	50
	14	Odźwierny, płaca	326	24	350
		2 dodatki pięcioletnie po 30 zł.	56	4	60
		dodatek na ubior	47	3	50
		Suma rubr. I.	29.759	2.642	32.401

powszechny we Lwowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
		Preliminuje się na podstawie uchwalonego dnia 22. Maja 1875. etatu w rubr. I. ogółem o 32 zł. mniej, jak na rok 1885.
1.600	1.600	
484	600	Jak na rok 1885. z wyjątkiem opału, na który przez wzgląd na obecne ceny drzewa preliminuje się o 14 zł. więcej.
400	400	
156	166	
8.400	8.400	Jak na rok 1885.
2.068	2.360	Sześciu prymaryuszów pobiera po 2 dodatki pięcioletnie razem 2.400 zł., jeden zaś jako mianowany w roku 1883. nie pobiera tego dodatku.
650	650	
3.492	4.800	
1.959	2.000	
400	400	
80	80	
1.200	1.200	Jak na rok 1885. z wyjątkiem dodatku pięcioletniego dla chemika patalogii, gdyż Dr. Żuliński zmarł w roku 1885., a ewentualnie nowo zamianowany nie pobierałby jeszcze tego dodatku.
371	400	
1.000	1.000	
300	300	
901	1.200	
200	400	
1.200	1.200	
400	400	
156	166	Preliminuje się o 14 zł. więcej z powodu jak przy poz. 1.
50	41	
2.000	2.000	
300	300	Jak na rok 1885.
1.200	1.200	
200	200	
182	300	Jeden z pisarzy pobiera 2 dodatki pięcioletnie razem 200 zł., jeden zaś jako mianowany w roku 1885. nie pobiera tego dodatku.
400	400	
47	60	
50	50	Jak na rok 1885.
350	350	
36	60	
50	50	
30.282	32.733	Wynikłość z r. 1883. różni się od zamknięcia o zaliczki na płace preliminarzem nie objęte w kwocie 646 zł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz całego szpitalu
			Złote austryackie		
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych**			
	15	Płace Sióstr Miłosierdzia po 80 zł.:			
		a) Siostry przełożonej	75	5	80
		b) 17 Sióstr oddziałowych	1.280	80	1.360
	16	Wikt dla tychże z pieczywem i dodatkami po 220 zł. rocznie	3.740	220	3.960
	17	Dyetaryusze:			
		2 po 1 zł. 50 ct. dziennie . . 1.095 zł.			
		2 „ 1 „ 30 „ „ . . 949 „			
		3 „ 1 „ — „ „ . . 1.095 „			
		Dodatek drożyźniany dla 7 pisarzy po 36 zł. . . . . 252 „	3.165	226	3.391
	18	Wikt z pieczywem dla dwóch pisarzy po 210 zł.. .	392	28	420
	19	Akuszerka druga, płaca	—	300	300
		Służba:			
	20	A. Oddziałowa:			
		a) Płaca I. kategorya 10 po 144 zł. 1.440 zł.			
		II. „ 6 „ 120 „ 720 „			
		III. „ 20 „ 96 „ 1.920 „			
		b) wikt dla powyższej służby po 119 zł. 4.284 „			
		c) pieczywo „ „ „ 38 „ 1.368 „			
		d) ubior α) dla 19 kobiet po 26 zł. 50 ct. 503 „			
		β) „ 17 mężcz. „ 20 „ 75 „ 352 „			
		e) gratyfikacye . . . . 80 „	9.843	824	10.667
	21	B. Wspólna:			
		a) Płaca 26 sług po 96 zł. . . 2.496 zł.			
		b) wikt dla tychże „ 119 „ . . 3.094 „			
		c) pieczywo „ „ 38 „ . . 988 „			
		d) gratyfikacye . . . . 80 „	6.218	440	6.658
		Suma rubr. II.. .	24.713	2.123	26.836

powszechny we Lwowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
80	80	Jak na rok 1885.
1.520	1.520	W skutek zwinięcia filii Hofmana 2 Siostry Miłosierdzia stały się zbędnemi, preliminuje się tedy mniej jak na rok 1885.:
4.213	4.400	1) o płacę 2 sióstr po 80 zł. . . . 160 zł. 2) o koszt utrzymania tychże po 220 zł. . 440 „ razem mniej o . . 600 zł.
3.882	3.391	
426	420	
250	300	
		Jak na rok 1885.
10.692	10.667	
6.424	6.658	
27.487	27.436	Wynikłość z roku 1883. różni się od zamknięcia o 377 zł., mianowicie przeniesiono do tej rubryki poz. 20. i 21 remuneracye, które mieściły się w roku 1883. w rubr. VI. poz. 36 w kwocie . . . . . 160 zł. oraz przeniesiono tu wikt dozorcy domu umieszczony w roku 1883. w rubr. VII. poz. 39 w kwocie . . . . . 217 „ razem jak wyżej 377 zł.

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz całego szpitalu
			Złote austryackie		
III.		**Pensye i emerytury.**			
	22	Grund Ludwika, wdowa po rządcy o rocznych 245 zł.	204	15	219
	23	Burkart Franciszka „ „ kontrolorze „ 175 „	146	10	156
	—	Neuhauser Franciszek . . . „ — „	—	—	—
	24	Dr. Bertleff Karol, były dyrektor . „ 1.400 „	1.168	83	1.251
	25	Dr. Finger Józef, były profesor kliniki „ . 315 „	315	—	315
	—	Pfau Henryka . . . . . — „	—	—	—
	26	Szeparowicz Amalia, wdowa po prymaryuszu . .	500	—	500
	27	Neuhauser Karolina	350	—	350
	28	Marczak Błażej, były pisarz	653	47	700
	—	Nagel Józef, wdowa po prymaryuszu . . .	—	—	—
	29	Jaroszyńska Eugenia, wdowa po oficyale . . .	311	22	333
	—	Starowiecka Katarzyna „ „ lampiarzu . .	—	—	—
		Suma rubr. III. .	3.647	177	3.824
IV.		**Zaopatrzenia i dary z łaski.**			
	30	Czarnecka Wiktorya, posługaczka po 6 zł. miesięcznie.	72	—	72
	31	Christl Laura, sierota po kontrolorze z rocznych 63 zł..	52	4	56
	32	Hammer Joanna „ „ pisarzu . „ 63 „ .	52	4	56
	—	Drabikowska Elżbieta	—	—	—
	33	Swoboda Marya, była akuszerka dziennie po 15 ct. .	—	55	55
		Suma rubr. IV. .	176	63	239
V.	34	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	90	10	100
VI.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	35	Za sprawdzanie recept	121	9	130
	36	Remuneracye i zapomogi	720	80	800
		Suma rubr. VI. .	841	89	930

powszechny we Lwowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
219	219	Wedle rzeczywistego stanu.
156	156	
1.200	—	
1.251	1.251	
315	315	
21	—	
500	500	
—	350	
—	—	Na podstawie uchwały Wys. Sejmu z 15. Października 1884.
210	210	Z powodu śmierci p. Naglowej w roku 1884. nie preliminuje się nic na rok 1886.
—	—	Wymiar pensyi wdowiej nastąpił po śmierci śp. Jaroszyńskiege Leona w dniu 8. Maja 1885. wedle norm obowiązujących od dnia 1. Czerwca 1885.
—	60	Wys. Sejm uchwalił dla Starowieckiej Katarzyny z tej rubryki tylko jednorazowy dar, dla tego na rok 1886. nic się nie preliminuje.
3.872	3.061	
—	72	Jak na rok 1885.
56	56	
56	56	
45	—	
55	55	
212	239	
150	100	Jak na rok 1885.
159	130	Jak na rok 1885.
800	800	
959	930	Z wynikłości roku 1883. w zamknięciu rachunkowem wykazanej przeniesiono dla odpowiedniego porównania do rubr. II. poz. 20 i 21 . . . 160 zł. zaś „ „ VII. „ 37 d) δ) . . . 40 „ razem . 200 zł.

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz całego szpitalu
			Złote austryackie		
VII.		**Koszta gospodarcze.**			
	37	Żywienie chorych:			
		a) zwykła strawa i dodatki	40.400	2.100	42.500
		b) 4 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni, płaca po 80 zł.	299	21	320
		c) wikt tychże z pieczywem i dodatkami po 220 zł. rocznie	821	59	880
		d) koszta utrzymania służby kuchennej i magazynowej:			
		α) płaca 18 sług kuchennych po 60 zł. 1.080 zł.			
		β) wikt „ „ „ „ 119 „ 2.142 „			
		γ) pieczywo „ „ „ „ 38 „ 684 „			
		δ) gratyfikacye . . . . 40 „	3.684	262	3.946
		e) drzewo na kuchnię	1.936	114	2.050
		f) naczynie i sprzęty kuchenne . . .	486	14	500
		g) pieczywo dla chorych	5.700	300	6.000
		h) wino dla chorych	1.500	85	1.585
	38	Wikt lekarza dyżurnego wraz z pieczywem i innemi potrzebami po 29 zł. miesięcznie . . .	325	23	348
	39	Opał sal itp.	3.638	362	4.000
	40	Oświetlenie naftą z lampiarzem i innemi potrzebami	1.607	193	1.800
	41	Sprzęty; — naprawa i sprawienie nowych . .	1.555	45	1.600
	42	Fiakier dla rządcy	187	13	200
	43	Utrzymanie ogrodu spacerowego	93	7	100
	44	Pralnia (we własnym zarządzie)	5.700	300	6.000
	45	Bielizna, pościel i odzież:			
		a) reperacye i sprawienie nowej . . .	5.500	500	6.000
		b) 1 Siostra Miłosierdzia zatrudniona w magazynie bielizny i pościeli, płaca . . .	75	5	80
		c) wikt dla tejże z pieczywem i innemi potrzebami	205	15	220
	46	Słoma do sienników	486	14	500
		Suma rubryki VII. .	74.197	4.432	78.629

powszechny we Lwowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
42.642	41.000	Wydatek ten wynosił: w roku 1882. było dni leczenia 175.344, wydatek wynosił 36.176, przeto koszt jednego dnia . . . . . 20·6 ct. w roku 1883. było dni leczenia 203.743, wydatek wynosił 42.642, przeto koszt jednego dnia . . . . . 20·9 „ w roku 1884. było dni leczenia 198.855, wydatek wynosił 42.800, przeto koszt jednego dnia . . . . . 21·3 „ razem . 62·8 ct. przecięcie kosztu jednego dnia około 21 „ Przyjmując przez wzgląd na wzrastającą ciągle ludność we Lwowie, ilość dni leczenia w zaokrągleniu na 200.000, wynosiłby koszt żywienia 42.000 zł. preliminuje się jednak wobec wzrastającej ciągle drożyzny 42.500 zł.
480	480	W skutek zwinięcia filii Hofmana preliminuje się mniej o koszt 2 Sióstr Miłosierdzia.
1.258	1.320	
3.375	3.694	Preliminuje się jednak dla reszty służby (patrz poz. 20 i 21).
1.933	1.900	W roku 1882. kosztowało drzewo na kuchnię 1.719 zł. „ 1883. „ „ „ „ 1.933 „ „ 1884. „ „ „ „ 2.442 „ razem . . . 6.094 zł. przecięcie . 2.032 „ gdy zaś drzewo z każdym rokiem idzie w górę, preliminuje się w zaokrągleniu 2.050 zł.
456	500	
5.966	6.000	
1.592	1.585	
344	348	Jak na rok 1885.
3.668	4.000	
1.816	1.800	
1.038	1.600	
200	200	
—	100	
11.246	8.000	W roku 1883. prano bieliznę w drodze przedsiębiorstwa, obecnie po objęciu we własny zarząd, preliminuje się na podstawie dotychczasowego rezultatu.
4.747	6.000	
80	80	Jak na rok 1885.
210	220	
375	500	
81.426	79.327	Wynikłość roku 1883. wykazaną jest tu o 176 zł. mniejszą niż w zamknięciu rachunkowem, a mianowicie przeniesiono tu do poz. 37 d.ð.) gratyfikacye 40 zł., które umieszczone były w roku 1883. w rubr. VI. poz. 36, natomiast opuszczono wikt dozorcy domu w kwocie 217 zł., który wykazuje się w poz. 18. Pozostaje różnica 1 zł. powstała z opuszczenia przy porównaniu centów.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz całego szpitalu
			Złote austryackie		
VIII.		**Koszta sanitarne.**			
	47	Lekarstwa	6.500	300	6.800
	48	Potrzeby sanitarne w ścisłem znaczeniu	5.430	60	5.490
	49	Instrumenta chirurgiczne	450	50	500
	50	Koszta pogrzebowe	450	50	500
		Suma rubryki VIII.	12.830	460	13.290
IX.		**Koszta kancelaryjne.**			
	51	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne itp.	980	70	1.050
X.	52	**Koszta kapliczne.**	300	—	300
XI.		**Utrzymanie budynków.**			
	53	Konserwacye i reparacye gmachu i obejścia szpitalnego	3.417	383	3.800
	54	Asekuracya budynków	207	23	230
	55	Kominiarze i straż ogniowa	360	40	400
		Suma rubr. XI.	3.984	446	4.430
XII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**			
		Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego:			
	56	a) za część budynku użytego dla oddziału położnic oszacowaną na 6.705 zł. 3 kr. m. kon. 5%	—	352	352
	57	b) za część budynku użytego przez oddział chorych od czasu przeniesienia obłąkanych do Kulparkowa oszacowaną na 26.820 zł. 11 kr. m. kon. 5%	1.408	—	1.408
		Suma rubryki XII.	1.408	352	1.760
XIII.	58	**Podatki i daniny**	200	100	300

powszechny we Lwowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
6.076	6.800	Jak na rok 1885.
5.433	5.490	
344	500	
500	500	
12.353	13.290	
1.108	1.050	Jak na rok 1885.
319	300	Jak na rok 1885. z uwagą, że wedle istniejącego porządku wydatek ten przypada w roku 1886. na fundusz położnic.
3.483	3.800	Jak na rok 1885.
207	230	
400	400	
4.090	4.430	
352	352	Jak na rok 1885.
—	1.408	
352	1.760	
417	300	Jak na rok 1885. W zamknięciu rachunków roku 1883. mieszczą się wynikłości tej rubryki w poz. 56.

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz całego szpitalu
			Złote austryackie		
XIV.		**Rozmaite.**			
	59	Utrzymanie biblioteki	90	10	100
	60	Przypadkowe	450	50	500
		Suma rubr. XIV. .	540	60	600
XV.		**Zapomogi dla położnic.**			
	61	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem zakład po 6 zł.	—	3.000	3.000
XVI.		**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**			
	62	Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	30	30
XVII.	63	**Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św Zofii** .	13.000	—	13.000
		Najem pomieszkań			
XVIII.	64	Czynsz za najem domu hr. Miączyńskiego na tymczasowe umieszczenie filii aż do ukończenia i urządzenia nowo budującego się skrzydła . .	2.000	1.000	3.000

powszechny we Lwowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
101	100	Jak na rok 1885.
948	400	W roku 1882. wynosił wydatek . 272 zł. „ 1883. „ „ . 948 „
1.049	500	„ 1884. „ „ 182 „ razem . . 1.402 zł. przecięcie 467 „ preliminuje się jednak w zaokrągleniu 500 zł., gdyż wydatki nieprzewidziane, których uniknąć niepodobna, nie miałyby budżetowego pokrycia.
2·694	2.500	W roku 1882. wynosił wydatek . 2.532 zł. „ 1883. „ „ . 2.694 „ „ 1884. „ „ . 2.982 „ jednak wobec rok-rocznie zwrastającej liczby położnic tej kategoryi, preliminuje się w zaokrągleniu 3.000 zł.
2	30	Jak na rok 1885.
11.203	9.400	W roku 1882. wynosił wydatek 9.815 zł. „ 1883. „ „ 11.203 „ „ 1884. „ „ 12.380 „ wobec wzrastającej ciągle liczby chorych, preliminuje się w przybliżeniu do wynikłości roku 1884. w zaokrągleniu 13.000 zł.
6.072	6.072	Wynikłość zamknięcia rachunku z roku 1883. różni się od wykazanej tu kwoty o 417 zł., które przeniesiono dla porównania do poz. 58. Na podstawie kontraktu zawartego z zastępcą masy spadkowej hr. Miączyńskiego za czas od 1. Marca 1885. do 31. Sierpnia 1886. za czynsz roczny 3.000 zł. Wprawdzie czynsz od 1. Stycznia do 31. Sierpnia 1886. kosztować będzie jedynie 2.000 zł., jednakowoż możebność nie jest wykluczoną, że będzie się musiało zatrzymać jeszcze krótki czas budynek, następnie okazać się mogą konieczne przy oddaniu restauracye; preliminuje się przeto całoroczny czynsz w kwocie 3.000 zł.

Dochody. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz całego szpitalu
			Złote austryackie		
I.		**Dodatki.**			
	1	Od c. k. Skarbu za 681·58 metrów sześciennych drzewa opałowego, część przypadająca na te oddziały	1.297	146	1.443
	2	Z kasy miejskiej:			
		a) $^1/_3$ część dochodu z rogatek	22.000	—	22.000
		b) na utrzymanie trupiarni	75	9	84
		Suma rubryki I. .	23.372	155	23.527
II.	3	**Opłaty pośmiertne**	5.827	—	5.827
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	4	Od funduszu krajowego galicyjskiego . . .	127.565	7.200	134.765
		do przeniesienia .	127.565	7.200	134.765

powszechny we Lwowie. Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
1.284	1.258	Wobec wyższych obecnie cen drzewa wedle wynikłości roku 1884.
22.403 60	22.000 60	Jak na rok 1885. Od roku 1886. przypadnie cały dochód na fundusz chorych i położnic z wykluczeniem funduszu obłąkanych, gdyż przez przeniesienie umysłowo chorych do zakładu w Kulparkowie, zakład ten nie przyczynia się do utrzymania trupiarni i tem samem nie ma tytułu do zwrotu tych kosztów.
23.747	23.318	
4.711	7.000	W roku 1882. wynosił dochód . . . . . 7.537 zł. „ 1883. „ „ . . . . . 4.711 „ „ 1884. „ „ . . . . . 5.234 „ razem . . . . . 17.482 zł. preliminuje się przecięcie z tych 3 lat 5.827 „
193.310	149.000	Dochód wynosił w roku 1882. . . . . 140.733 zł. „ „ „ 1883. . . . . 193.309 „ „ „ „ 1884. . . . . 275.771 „ lecz uwzględniwszy, że zaległości wynosiły: z końcem roku 1882. w fund. chorych 358.980 zł. w fund. położnic 4.762 zł. „ „ „ 1883. „ „ „ 329.263 „ „ „ „ 2.800 „ „ „ „ 1884. „ „ „ 108.652 „ „ „ „ 3.699 „ tj. że zaległości gwałtownie się zmniejszyły, okazuje się, że dochody powyżej wykazane pochodzą głównie z zlikwidowania i zapłacenia należytości z lat ubiegłych. Następnie z uwagi, że fund. chorych fund. położnic w dochodzie r. 1882. uiszczono na rach. należytości bież. . 27.532 zł. 2.465 zł. „ „ „ 1883. „ „ „ „ „ . 39.388 „ 8.261 „ „ „ „ 1884. „ „ „ „ „ . 69.203 „ 5.282 „ razem . . . 136.123 zł. 16.008 zł. przeciętnie 45.374 „ 5.336 „ następnie zważywszy, że dochody z bieżących należytości, a w szczególności w funduszu chorych podniosły się już w roku 1884. znacznie, a to głównie z powodu, że z ubytkiem zaległości z większą szybkością mogły być zlikwidowane należytości bieżące; wobec tych okoliczności oraz zwiększającej się ilości chorych, przyjmuje się dochód w funduszu chorych nie wedle przecięcia 45.374 zł. lecz w kwocie . . . . . 73.239 zł. w fund. położnic 5.336 zł. dodawszy do tego wpływy z zaległych kosztów, które w najkorzystniejszym wypadku wynosić mogą połowę wszystkich zaległości pozostałych z początkiem roku 1885. . . 54.326 „ „ „ „ 1.849 „
193.310	149.000	wynosić będzie prawdopodobny dochód w roku 1886. . . . . 127.565 zł. w fund. położnic 7.185 zł. który to dochód przyjęto za podstawę do preliminarza.

Dochody. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz całego szpitalu
			Złote austryackie		
III.		z przeniesienia .	127.565	7.200	134.765
	5	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych oraz od płacących za siebie	18.000	600	18.600
		Suma rubryki III. .	145.565	7.800	153.365
IV.	6	**Rozmaite**	980	20	1.000

powszechny we Lwowie. Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
193.310	149.000	
		fund. chorych / fund. położnic.
18.681	18.930	Dochód wynosił w roku 1882 . . . . . 15.899 zł. / 368 zł.
		„ „ „ „ 1883. . . . . 17.663 „ / 1.017 „
211.991	167.930	„ „ „ „ 1884. . . . . 20.760 „ / 492 „
		razem . . 54.322 zł. / 1.877 zł.
		przecięcie 18.107 „ / 626 „
		które w zaokrągleniu wstawia się do preliminarza.
1.834	1.000	Jak na rok 1885.

LW. 44.281/1885.
Alegat **D.** do sprawozdania Wydziału krajowego
o budżecie krajowym na rok 1886.

Lit. D.

FUNDUSZ PODRZUTKÓW we LWOWIE.

PRELIMINARZ

na rok

1886.

LW. 25.516/1885.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie.

Fundusz podrzutków

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.	1	**Potrzeby kancelaryjne**	10	—	10
II.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	2	Akuszerce zakładu położnic za stręczenie żywicielek, tudzież pieluszkowe	30	—	
	3	Żywicielkom za pielęgnowanie dzieci w pierwszym roku życia .	20	—	
	4	Żywicielkom za gorliwe dozorowanie dorosłych dzieci i potrzeby szkolne	350	—	400
III.	5	**Koszta utrzymania dzieci**	900	—	900
IV.	6	**Koszta leczenia dzieci**	10	—	10
V.		**Rozmaite wydatki.**			
	7	Koszta pogrzebowe po 2 zł. od dziecka (LW. 9.757/1872) . .	10	—	
	8	Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przydzielonych	100	—	110
		Suma wydatków .	1.430	—	1.430
		Dochodów fundusz ten nie ma żadnych, cała zatem suma wydatków pokrytą być musi z rubr. XI. funduszu krajowego.			

we Lwowie.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
—	10	
		Jak na rok 1885.
30	30	
6	20	
330	330	Wydatek wynosił w r. 1882. — 390 zł., w r. 1883. — 330 zł., w r. 1884. — 265 zł. — Z powodu obowiązku posełania dzieci do szkoły, zgłasza się co raz więcej żywicielek o zapomogę na odzież i potrzeby szkolne dla podrzutków po ukończeniu wieku normalnego, przeto preliminuje się 350 zł. a. w.
1.046	610	Z końcem roku 1884. pozostało na utrzymaniu 16 dzieci; w r. 1885. przybyło dotychczas 4, więc razem 20; z tych umarło już 4, pozostaje zatem 16. — Z uwagi jednak, że w r. 1885. skutkiem ukończenia wieku normalnego zostanie wypisanych 2, pozostanie przeto na rok 1886. — 14 dzieci Na utrzymanie wypadnie koszt dla 2ch w I. klasie po 4 zł. miesięcznie do 6/1 i 5/4 1886 w kwocie . 14 zł. 80 ct. dla tych w II. klasie od 7/1 i 16/4 po 3 zł. miesięcznie . 60 „ 90 „ dla 1go w II. klasie po 3 zł. miesięcznie do 8/10 1886. . . 27 „ 80 „ „ 1 „ „ „ „ „ „ „ 7/6 „ . . 15 „ 70 „ „ 1 „ „ „ „ „ „ „ 7/7 „ . . 18 „ 70 „ „ 1 „ „ „ „ „ „ „ 30/3 „ . . 9 „ — „ „ 1 „ „ „ „ „ „ „ 14/3 „ . . 7 „ 40 „ „ 1 „ „ „ „ „ „ „ 2/2 „ . . 3 „ 20 „ dla tych samych 6ciu w III klasie po 2 zł. miesięcznie od 9/10—8/6, 8/7—1/4—15/3 i 3/2 do końca r. 1886. . . . . 89 „ 47 „ i dla 5ciu w III. klasie po 2 zł. miesięcznie . . . . 120 „ — „ również dla 1go do dnia 3/12 1886. po 2 zł. 30 ct. . . . 25 „ 52 „ w przypuszczeniu, że z oddziału położnic wypadnie przyjąć 10 dzieci kosztem . . . . . 480 „ — „ razem . 872 zł. 49 ct. preliminuje się okrągło 900 zł.
—	10	W ubiegłych latach nie było żadnych wydatków z tego tytułu, ze względu jednak na możliwą potrzebę, preliminuje się jak na rok 1885.
22	10	W roku 1882. umarło 4 dzieci — w r. 1883. — 11 dzieci — w r. 1884. — 7 dzieci — Ze względu na nieznaczny stan dzieci preliminuje się jak na rok 1885.
—	100	Według ustawy z dnia 3. Grudnia 1863. §. 27. (Dz. u. p. N. 105) winien fundusz krajowy tej gminie, w której znajduje się zakład położnic, zwrócić koszta utrzymania dzieci porodzonych w tymże zakładzie, przydzielonych na mocy §. 19. l. 3. powołanej ustawy do związku tej gminy. Preliminuje się jak na rok 1885.
1.434	1.120	

LW. 44.281/1885.
Alegat E. do sprawozdania Wydziału krajowego
o budżecie krajowym na rok 1886.

Lit. E.

KRAJOWY ZAKŁAD DLA OBŁĄKANYCH

NA KULPARKOWIE.

PRELIMINARZ

na rok

1886.

LW. 20.836/1885.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Zwyczajne zł.
		Wydatki.	
I.	1—11	Płace i emolumenta etatowe	19.136
II.	12—16	Koszta utrzymania osób nieetatowych	28.529
III.	17—22	Pensye i emerytury	350
IV.	23—24	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	14
V.	25	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40
VI.	26—27	Remuneracye i zapomogi	640
VII.	28—37	Koszta gospodarcze	80.710
VIII.	38—42	„ sanitarne	3.960
IX.	43	„ kancelaryjne	450
X.	44	„ kapliczne	200
XI.	45—49	„ utrzymania budynków zwyczajne	9.010
		„ utrzymania budynków *nadzwyczajne*	*6.837*
XII.	59	Podatki i daniny	250
XIII.	51—54	Rozmaite	2.100
XIV.	55	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	50
		Suma wydatków zwyczajnych	145.439
		Suma wydatków *nadzwyczajnych*	*6.837*
		Ogółem	**152.276**
		Dochody.	
I.	1—3	Dodatki	630
II.	4—6	Dochody z dóbr	4.526
III.	7—8	Zwroty kosztów leczenia	146.400
IV.	9	Rozmaite	720
		Suma dochodów	**152.276**
		zgodna z wydatkami	**152.276**

dla obłąkanych na Kulparkowie

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
		Porównanie sumaryczne kwot preliminowanych na rok 1886. z uchwalonymi na rok 1885.
17.344	18.696	Wydatki preliminowane na rok 1886. wynoszą . . . 152.276 zł.
24.290	28.529	uchwalone zaś „ „ 1885. „ . . . 143.139 „
350	350	Wstawia się więc na rok 1886. wydatki większe o kwotę **9.137** zł.
14	14	a mianowicie:
85	40	Więcej w rubr. I. poz. 1.c, 2.c, 5.c, 8.c łącznie o . . . 470 zł.
574	640	„ VII. „ 28.a.g, 30, 31.a, 36.a, 37 łącznie o 6.900 „
79.077	73.810	„ XI. „ 45.b, „ . 6.837 „
4.223	4.150	„ XIII. „ 54, „ . 300 „ 14.507 zł.
403	600	Mniej „ I. „ 10.d, „ . 30 zł.
200	200	„ VIII. „ 38, 41, „ . 190 „
16.636	14.010	„ IX. „ 43, „ . 150 „
248	250	„ XI. „ 45, „ . 5.000 „ 5.370 „
1.659	1.800	Z porównania więcej jak wyżej o kwotę . . . . 9.137 zł.
—	50	Dochody preliminowane na rok 1886. wynoszą . 152.276 zł.
		uchwalone zaś „ „ 1885. „ . 147.606 „
		Wstawia się zatem na rok 1886. dochody większe o **4.670** „
		a mianowicie:
145.103	**143.139**	Więcej w rubr. I. poz. 1, ... 24 zł.
		„ II. „ 5 i 6 łącznie o 150 „
		„ III. „ 7 i 8 „ 4.800 „ 4.974 „
		Mniej „ I. „ 2, „ 24 zł.
		„ IV. „ 9, „ 280 „ 304 „
		Z porównania więcej jak wyżej wykaz. o kwotę 4.670 zł.
		Wynik zatem na rok 1886. jest mniej korzystny o kwotę **4.467** „ zgodny z preliminowaną nadwyżką dochodów roku 1885.
		Podana suma wynikłości z roku 1883. jest mniejszą od sumy zamknięcia rachunku o kwotę 9.111 zł., ponieważ opuszczono tu:
641	630	1) W rubr. I. zaliczki na płace w kwocie . . . . 945 zł.
4.036	4.376	2) „ XIII. odsetki od kapitałów dłużnych . . . . 1.408 „
147.400	141.600	3) („ XV. poz. 65. zamk. rach.) nadwyżkę dochodów . . 6.758 „
861	1.000	Razem jak wyżej w kwocie . 9.111 zł.
152.938	**147.606**	Suma wynikłości z roku 1883. różni się od sumy zamknięcia rachunku o kwotę 1.276 zł. z powodu opuszczenia zaliczek i zwrotów z rubr. IV. nie wchodzących do preliminarza.

Wydatki. Krajowy zakład

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**	
	1	Dyrektor: a) Płaca	2.200
		b) Dodatek osobisty	800
		c) „ pięcioletni	300
	2	2 Prymaryuszów: a) Płaca po 1.500 zł.	3.000
		b) Wikt „ 408 „	816
		c) Dodatki pięcioletnie	400
	3	2 Sekundaryuszów: a) Płaca po 1.000 „	2.000
		b) Wikt „ 408 „	816
		c) Dodatki pięcioletnie	300
	4	Akuszerka, płaca	400
	5	2 Kapelanów: a) Płaca po 400 „	800
		b) Wikt „ 360 „	720
		c) Dodatki pięcioletnie	84
	6	Rządca: a) Płaca	1.200
		b) Dodatek pięcioletni	200
	7	2 Oficyałów: a) Płaca po 700 „	1.400
		b) Wikt „ 360 „	720
		c) Dodatki pięcioletnie	200
	8	Pisarz: a) Płaca	600
		b) Wikt	360
		c) Dodatki pięcioletnie	160
	9	Nadzorca służby: a) Płaca	400
		b) Wikt	250
		c) Dodatek pięcioletni	50
	10	Woźny: a) Płaca	150
		b) Wikt	250
		c) Dodatek na ubior	50
		d) „ pięcioletni	—
	11	Odźwierny: a) Płaca	150
		b) Wikt	250
		c) Dodatek na ubior	50
		d) Dodatki pięcioletnie	60
		Suma rubryki I.	19.136
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**	
	12	8 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych:	
		a) Płaca rocznie po 80 zł.	640
		b) Wikt z dodatkami rocznie po 210 „	1.680
	13/14	Dyetaryusze:	
		a) Płaca jednego po 1 zł. — ct. dziennie, rocznie 365 zł.	
		dwóch „ — „ 75 „ „ „ 548 „ 913 „	
		b) Wikt rocznie po 360 zł. 1.080 „	1.993
		do przeniesienia	4.313

dla obłąkanych na Kulparkowie — Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
2.200	2.200	Wstawia się na podstawie etatu uchwalonego przez Wysoki Sejm d. 22. Maja
800	800	1875 r. z uzupełnieniem pięcioleci przy poz. 1.c, 2.c, w łącznej kwocie 356 zł.
—	119	i dodaniem nowych, a mianowicie:
3.000	3.000	Przy poz. 5.c. Kapelanowi rit. lat. ks. Piotrowskiemu Leonardowi z rocznych 50 zł. od 1. Maja 1886. w kwocie . . 34 „
824	816	
7	225	„ „ 8.c. Pisarzowi Czaykowskiemu Antoniemu drugiego dodatku od
2.000	2.000	1. Stycznia 1886. w kwocie . . . . . 80 „
691	816	Razem 470 zł.
—	300	a po opuszczeniu takiego dodatku przy poz. 10.d. zmarłego woźnego Lu-
400	400	dwika Woźniaka w kwocie . . . . . 30 „
800	800	Pozostaje więcej 440 zł.
604	720	
8	50	
1.200	1.200	
29	200	
1.400	1.400	
726	720	
17	200	
600	600	
363	360	
80	80	
400	400	
261	250	
—	50	
150	150	
252	250	
50	50	
—	30	
150	150	
252	250	
50	50	
30	60	
17.344	18.696	W sumie wynikłości roku 1883. nie mieszczą się zaliczki na płace w kwocie 945 zł, jako preliminarzem nie objęte.
640	640	
1.611	1.680	
		Jak na rok 1885.
1.365	1.993	
3.616	4.313	

Wydatki. Krajowy zakład

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Zwyczajne zł.
II.		z przeniesienia			4.313
	14/15	Służba wyższa:			
		a) Płaca:			
		Maszynista	rocznie	600 zł.	
		Ślusarz	„	264 „	
		Stolarz	„	240 „	
		Krawiec	„	180 „	
		Szewc	„	180 „	
		Czterech dozorców starszych rocznie po 180 zł.		720 „	
	/16	Dwóch palaczy do maszyny parowej rocznie po 156 zł.		312 „	2.496
		b) Wikt:			
		Maszynista rocznie		360 zł.	
	15/17	Dziesięć osób służby wyższej po 250 zł.		2.500 „	2.860
		Służba oddziałowa:			
		a) Płaca dla 63 sług		6.732 „	
		b) Wikt tychże rocznie po 140 zł.		8.820 „	
	16/18	c) Gratyfikacye z końcem roku		200 „	15.752
		Służba domowa:			
		a) Płaca dla 13 sług		1.188 „	
		b) Wikt tychże rocznie po 140 zł.		1.820 „	
		c) Gratyfikacye z końcem roku		100 „	3.108
		Suma rubryki II.			28.529
III. IV.		**Pensye i emerytury.**			
	17/20	Grund Ludwika, wdowa po rządcy z rocznych		245 zł.	26
	18/21	Burkart Franciszka „ „ kontrolorze „		175 „	19
	19/22	Dr. Berthleff, były dyrektor „		1.400 „	149
	20/23	Mauthe Rozyna, wdowa po dozorcy			60
	21/24	Kłosowski Jan, były dozorca			48
	22/25	Kłosowska Teresa, była dozorczyni			48
		Suma rubryki III.			350
IV. V.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**			
	23/26	Christl Laura, sierota po kontrolorze z rocznych		63 zł.	7
	24/27	Hammer Joanna „ „ pisarzu „		63 „	7
		Suma rubryki IV.			14
V. VI.	25/28	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**			40
VI. VII.		**Remuneracye i zapomogi**			
	26/29	Za sprawdzanie recept			140
	27/30	Remuneracye i zapomogi			500
		Suma rubryki VI.			640

dla obłąkanych na Kulparkowie — Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
3.616	4.313	
2.167	2.496	
2.060	2.860	
13.807	15.752	
2.640	3.108	
24.290	28.529	
		Jak na rok 1885.
26	26	
19	19	
149	149	
60	60	
48	48	
48	48	
350	350	
7	7	
7	7	
14	14	
85	40	
124	140	
450	500	
574	640	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.
VII. VIII.		**Koszta gospodarcze.**	
	28/31	Żywienie chorych:	
		a) Zwykła strawa i dodatki	38.000
		b) Płaca 5 Sióstr Miłosierdzia po 80 zł. rocznie . . 400 zł.	
		c) Wikt z dodatkami „ 210 „ „ . . . 1.050 „	1.450
		d) Służba kuchenna i magazynowa, płaca z wiktem i gratyfikacyą	2.600
		e) Drzewo do kuchni	2 800
		f) Naczynia i sprzęty kuchenne	700
		g) Pieczywo z piekarzem i pomocnikiem	6.000
		h) Wino dla chorych	400
	29/32	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	5.500
	30/33	Oświetlenie naftą	1.600
	31/34	Sprzęty gospodarcze:	
		a) Zakupno i naprawa	3.500
		b) Płaca 1 Siostry Miłosierdzia w magazynie sprzętów rocznie 80 zł.	
		Wikt z dodatkami „ 210 „	290
	32/35	Utrzymanie dwóch par koni z dwoma furmanami, reparacyą wozów, uprzęży i innemi potrzebami	1.400
	33/36	Utrzymanie ogrodów:	
		a) Warzywnego z połową kosztu utrzymania ogrodnika i innemi potrzebami	800
		b) Parku i ogrodów spacerowych dla chorych	200
	34/36	Uprawa pól z połową kosztu utrzymania ogrodnika i innemi potrzebami .	2.200
	35/37	Utrzymanie pralni:	
		a) Drzewo i inne potrzeby	4.400
		b) Płaca 2 Sióstr Miłosierdzia rocznie po 80 zł. . 160 zł.	
		Wikt z dodatkami „ „ 210 „ . 420 „	580
	36/38	Bielizna, pościel i odzież:	
		a) Zakupno i naprawa	7.000
		do przeniesienia .	79.420

dla obłąkanych na Kulparkowie — Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
35.294	37.000	Wydatki wynosiły w 1882. roku 33.721 zł., w 1883. roku 35.294 zł., a w 1884. 40.805 zł., razem 109.820 zł., przeciętnie 36.606 zł. Z uwagi jednak na wynik z roku 1884. i na wzmagającą się ilość chorych, wstawia się o 1.000 zł. większą kwotę, jak na rok 1885. uchwalono. Ilość dni leczenia wynosiła w 1882. roku 136.371, w 1883. roku 149.172, a w 1884. roku 157.794 (cyfra niesprawdzona).
1.407	1.450	Jak na rok 1885.
2.536	2.600	
3.017	2.800	
754	700	
5.805	5.600	Pieczywo kosztowało w 1882. roku 5.034 zł., w 1883. roku 5.805 zł., a w 1884. roku 6.220 zł., razem 17.059 zł., przeciętnie zaś 5.686 zł. Z uwagi na wynik z roku 1884., niemniej z powodu wzmagającej się ilości chorych, wstawia się o 400 zł. większą kwotę, jak na rok 1885. uchwalono.
276	400	Jak na rok 1885. ze względu na wynik z roku 1884. w kwocie 409 zł.
5.482	5.500	Jak na rok 1885. Wydatek z roku 1884. wynosił 5.460 zł.
1.605	1.300	Wydatek w roku 1884. wynosił 1.724 zł., a przeciętny z dwóch lat ostatnich wynosi 1.664 zł. Wstawia się zatem w zaokrągleniu 1.600 zł., przeto więcej o 300 zł., jak w roku 1885 i z tego także powodu, że już od roku 1885. większa ilość ubikacyj musi być oświetlaną na skutek zniesienia oddziału obserwacyjnego w szpitalu lwowskim, a urządzenia takowego w zakładzie.
3.283	1.500	Wydatki wynosiły w 1882. roku 2.623 zł., w 1883. roku 3.283 zł., a w 1884. roku 2.132 zł., razem 8.038 zł., przeciętnie 2.679 zł. Z powodu jednak koniecznej reparacyi bezużytecznych 200 sztuk łóżek żelaznych, dla zakładu niezbędnie potrzebnych, wstawia się zwiększoną przeciętną — o 2.000 zł. większą kwotę, jak na rok 1885. uchwalono.
281	290	Jak na rok 1885.
1.371	1.400	Jak na rok 1885. ze względu na wynik z roku 1884. w kwocie 1.460 zł.
708	800	Jak na rok 1885. Wydatek z roku 1884. wynosił 1.061 zł.
—	200	
2.335	2.200	
4.317	4.400	Jak na rok 1885.
563	580	
9.152	4.000	Wydatki wynosiły w 1882. roku 6.575 zł., w 1883. roku 9.152 zł., a w 1884. 3.932 zł., razem 19.659 zł., przeciętnie 6.553 zł. Z uwagi jednak na konieczną potrzebę uzupełnienia zapasów, wstawia się przeciętną w zaokrągleniu 7.000 zł., t. j. więcej o 3.000 zł., jak na rok 1885. uchwalono.
78.186	72.720	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.
VII. VIII.		z przeniesienia .	79.420
		b) Płaca 1 Siostry Miłosierdzia rocznie . . . 80 zł.	
		Wikt z dodatkami „ . . 210 „	290
	37/39	Słoma do sienników	1.000
		Suma rubryki VII. .	80.710
VIII. IX.		**Koszta sanitarne.**	
	38/40	Lekarstwa	900
	39/41	Potrzeby sanitarne	2.500
	40/42	Instrumenta chirurgiczne	150
	41/43	Utrzymanie prosektoryum	60
	42/44	Koszta pogrzebowe i utrzymanie cmentarza	350
		Suma rubryki VIII. .	3.960
IX. X.		**Koszta kancelaryjne.**	
	43/45	Druki, litografie i inne	450
X. XI.	44/46	**Koszta kapliczne**	200
XI. XII.		**Koszta utrzymania budynków, dróg i urządzeń.**	
	45/47	Konserwacye i reparacye budynków z pokostowaniem podłóg:	
		a) zwyczajne	5.500
		b) *nadzwyczajne*	*6.837*
	46/48	Utrzymanie urządzeń mechanicznych	1.600
	47/49	Asekuracya budynków, ruchomości i innych	560
	48/50	Kominiarze i straż ogniowa	550
	49/51	Utrzymanie dróg dojazdowych	800
		Suma { zwyczajnych .	9.010
		nadzwyczajnych .	*6.837*
		Ogólna suma rubrybi XI. .	15.847

dla obłąkanych na Kulparkowie — Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
78.186	72.720	
281	290	Jak na rok 1885.
610	800	Wydatki tej pozycyi wynosiły w 1882. roku 1.103 zł., w 1883. roku 610 zł., a w 1884. roku 1.315 zł., razem 3.028 zł., przeciętnie 1.009 zł. Wstawia się zatem w zaokrągleniu 1.000 zł., przeto więcej o 200 zł., jak na rok 1885. uchwalono, z uwagi na wynik z roku 1884.
79.077	73.810	
976	1.000	Mniej o 100 zł. z uwagi na wynik z roku 1884. w kwocie 772 zł.
2.961	2.500	Jak na rok 1885. Wydatek w roku 1884. wynosił 2.443 zł.
129	150	Jak na rok 1885.
32	150	Wydatek w roku 1884. wynosił 22 zł., a przeciętny z trzech lat ostatnich wynosi 64 zł. Wstawia się zatem w zaokrągleniu 60 zł., przeto mniej o 90 zł., jak na rok 1885. uchwalono.
125	350	Jak na rok 1885. Wydatek w roku 1884. wynosił 359 zł.
4.223	4.150	
403	600	Mniej o 150 zł. ze względu na wyniki lat ostatnich. Wydatek w roku 1884. wynosił 361 zł.
200	200	Jak na rok 1885.
7.663	10.500	Wydatki tej pozycyi wynosiły w 1882. roku 8.327 zł., w 1883. roku 7.663 zł., w 1884. roku 5.274 zł., razem 21.264 zł., przeciętnie 7.088 zł., z uwagi na wynik roku ostatniego, wstawia się jako wydatek zwyczajny — mniej jak na rok 1885. uchwalono o 5.000 zł., t. j. kwotę . . . . . 5.500 zł.
—	—	nadto w myśl uchwały Wydziału krajowego, jak LW. 43.082/1885 i osobnego sprawozdania — jako wydatek nadzwyczajny: na postawienie stajni dla krów i rzeźni kwotę . . . . . 6.837 „
7.013	1.600	Jak na rok 1885. na podstawie wynikłości z roku 1884. w kwocie 1.611 „
563	560	
553	550	Jak na rok 1885.
844	800	
16.636	14.010	

Wydatki. Krajowy zakład

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.
XII. / XIV.	50/53	**Podatki i daniny**	250
XIII. / XV.		**Rozmaite.**	
	51/54	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	150
	52/55	Książki i czasopisma dla chorych	250
	53/56	Myto drogowe	400
	54/57	Przypadkowe	1.300
		Suma rubryki XIII. .	2.100
XIV. / XV.	55/58	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** . .	50

dla obłąkanych na Kulparkowie — Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
248	250	
		Jak na rok 1885.
148	150	
253	250	
243	400	
1.015	1.000	Wydatki tej pozycyi wynosiły w 1882. roku 1.276 zł., w 1883. roku 1.015 zł., a w 1884. roku 1.576 zł., razem 3.867 zł., przeciętnie 1.289 zł. Wstawia się więc w zaokrągleniu 1.300 zł., zatem więcej o 300 zł., jak na rok 1885. uchwalono również i z tego także powodu, że zwiększenie to jest konieczne na zastępstwa chorych lub urlopowanych urzędników, których czynności własnymi siłami zastąpić się nie dadzą.
1.659	1.800	
—	50	Jak na rok 1885.

Dochody. Krajowy zakład

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne zł.
I.		**Dodatki.**	
	1	Od c. k. Skarbu za 200 sągów drzewa opałowego, część przypadająca na ten fundusz	530
	2	Od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	—
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	100
		Suma rubryki I. .	630
II.		**Dochody z dóbr.**	
	4	Czynsz z propinacyi	576
	5	Dochód z pól i pastwisk	3.100
	6	Dochód z ogrodów warzywnych	850
		Suma rubryki II. .	4.526
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**	
	7	Od funduszu krajowego galicyjskiego	114.400
	8	Od funduszów obcokrajowych i samopłacących	32.000
		Suma rubryki III. .	146.400
IV.	9	**Rozmaite**	720

dla obłąkanych na Kulparkowie — Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
517	506	Dochody tej pozycyi wynosiły w 1882. roku 494 zł., w 1883. roku 517 zł., a w 1884. roku 581 zł., razem 1.592 zł., przeciętnie 530 zł. Wstawia się zatem kwotę przeciętną — większą o 24 zł., jak na rok 1885.
24	24	Mniej o 24 zł. z powodu, iż dochód ten pobiera już od roku 1885. fundusz chorych szpitala lwowskiego (LW. 67.768/1884).
100	100	Jak na rok 1885.
641	630	
250	576	Jak na rok 1885.
2.936	3.000	Wynikłość z roku 1884. wynosi 3.331 zł., a przeciętna z dwóch lat ostatnich wynosi 3.133 zł. Wstawia się przeto w zaokrągleniu 3.100 zł. — więcej o 100 zł., jak w roku 1885.
850	800	Więcej o 50 zł. na podstawie wynikłości z roku 1884. w kwocie 928 zł.
4.036	4.376	
117.026	110.000	Dochody wynosiły w 1882. roku 102.907 zł., w 1883. roku 117.026 zł., a w 1884. roku 117.974 zł., razem 337.907 zł., przeciętnie 112.636 zł. Z uwagi na wynik roku ostatniego wstawia się zwiększoną przeciętną — zatem większą kwotę o 4.400 zł., jak na rok 1885. uchwalono.
30.374	31.600	Dochód tej pozycyi wynosił w 1882. roku 31.563 zł., w 1883. roku 30.374 zł., a w 1884. roku 33.916 zł., razem 95.853 zł., przeciętnie 31.951 zł, Wstawia się przeto w zaokrągleniu 32 000 zł., zatem większy dochód o 400 zł., jak na rok 1885. uchwalono z uwagi na wynik z roku 1884.
147.400	141.600	
861	1.000	Dochody wynosiły w 1882. roku 996 zł., w 1883. roku 861 zł., a w 1884. roku 723 zł., razem 2.580 zł., przeciętnie 860 zł. Z uwagi jednak na wyuik z roku 1884. niemniej, iż wskutek zniesienia od roku 1885. oddziału obserwacyjnego w szpitalu lwowskim, a urządzenia tegoż w zakładzie kulparkowskim, ustaną zwroty kosztów za przewóz chorych, które dotychczas wpływały do tej rubryki — wstawia się mniejszą kwotę o 280 zł., jak na rok 1885. uchwalono.
		Suma wynikłości z roku 1883. różni się z odnośnem zamknięciem rachunku o 1.276 zł. z powodu opuszczenia zaliczek i zwrotów, które preliminowanym dochodom przeciwstawione być nie mogą.

Wyszczególnienie	Suma z roku 1882.	Suma z roku 1883.
Dochody tej pozycyi wynosiły w 1882. roku 604 zł., w 1883. roku 317 zł., a w 1884. roku 617 zł.	604	317
Mimo o 24 zł. a powinno, iż dochód ten podobna już od roku 1883.	24	24
Tak na rok 1885.	600	600
	630	630
Tak na rok 1885.	576	200
Wpadł ze roku 1884. wynos 3.801 zł., a przeszyna z dwóch lat ostatnich wynosi 3.187 zł. Wstawia się przeto w szacunku 3.100 zł. — więcej o 150 zł. jak w roku 1883.	3.000	2.950
Więcej o 50 zł. na podstawie wyniku z roku 1884. w kwocie 928 zł.	800	950
	4.376	4.100
Dochody wynosiły w 1882. roku 108.907 zł., w 1883. roku 117.029 zł., a w 1884. roku 117.074 zł., razem 327.907 zł. przeciętnie 112.000 zł. Z uwagi na wynik roku ostatniego wstawia się tenże sam przeciętnie 4.400 zł., jak na rok 1885. nel.walono.	110.000	117.000
Dochód ten pozostał wynosił w 1882. roku 81.653 zł., w 1883. roku 30.374 zł., a w 1884. roku 79.816 zł., razem 95.859 zł., przeciętnie 31.953 zł. Wstawia się przeto w szacunku 81.000 zł., jako więcej dochody dochód o 500 zł., jak na rok 1885.	81.000	80.974
Tak na rok 1885.	191.000	197.974
Dochody wynosiły w 1882. roku 980 zł., w 1883. roku 891 zł., a w 1884. roku 770 zł., razem 2.641 zł., przeciętnie 880 zł. Z uwagi jednak na wynik z roku 1884. ubiegły, a wzrost ludności od roku 1884. dzielnie obecnego przeto w szacunku, a zwiększa ilość w rubryce ostatniej ubiegły wynosi 1.000 zł., jak na rok 1885.	1.000	941
Mimo wydatków w roku 1884. wynosi 1.877 zł. z powodu opuszczenia szkoły z uwagi, że przeciętnie 1.500 zł. jak na rok 1885.		

L. W. 44.281/1885.
Alegat F. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1886.

Lit. F.

Krajowy szpital św. Łazarza

w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1886.

Uwaga: Wskutek opuszczenia dawnej Rubr. III. Wydatków: „Substytucye“, zmienił się porządek następnych rubryk i pozycyj. Przy nazwach rubryk oznaczonych nowemi cyframi porządkowemi zamieszczono pod spodem dla zoryentowania się dawniejszą cyfrę rubryki.

L. W. 25.385/1885.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Z funduszu oddziału I chorych	II położnic	III syfilitycznych	IV obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
		Wydatki.						
I.	1-16	Płace i emolumenta etatowe	13.966	2.979	5.233	4.303	—	26.481
II.	17-22	Koszta utrzymania osób nieetatowych	10.116	2.157	4.976	3.682	—	20.931
III./IV.	23	Pensye i emerytury	250	—	—	—	—	250
IV./V.	24	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	—	—	73	—	—	73
V./VI.	25	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	25	5	13	7	—	50
VI./VII.	26-27	Remuneracye i zapomogi	450	90	225	135	—	900
VII./VIII.	28-37	Koszta gospodarcze	35.950	6.451	17.906	11.335	—	71.642
VIII./IX.	38-44	„ sanitarne	5.644	758	1.346	739	—	8.487
IX./X.	45	„ kancelaryjne	435	87	218	130	—	870
X./XI.	46	„ kapliczne	125	25	63	37	—	250
XI./XII.	47-51	Utrzymanie budynków 1. zwyczajne	2.880	576	1.440	864	—	5.760
		Utrzymanie budynków 2. *nadzwyczajne*	*7.530*	*1.506*	*3.765*	*2.259*	—	*15.060*
XII./XIII.	52	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	—	—	—	20
XIII./XIV.	53-59	Podatki i daniny	978	124	—	—	—	1.102
XIV./XV.	60	Rozmaite	350	70	175	105	—	700
XV./XVI.	61	Zapomogi dla położnic	—	1.850	—	—	—	1.850
XVI./XVII.	62	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	200	—	—	—	200
XVII./XVIII.	63	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika	13.000	—	—	—	—	13.000
XVIII./XIX.	64-66	Zapisy	116	—	—	—	—	116
XIX./XX.	67	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	150	—	—	—	—	150
XX./XXI.	68	Dyety i koszta podróży	150	—	—	—	—	150
		Suma wydatków zwyczajnych	84.605	15.372	31.668	21.337	—	152.982
		Suma wydatków *nadzwyczajnych*	*7.530*	*1.506*	*3.765*	*2.259*	—	*15.060*
		Razem	92.135	16.878	35.433	23.596	—	168.042
		Dochody.						
I.	1-4	Odsetki od kapitałów	18.199	1.004	234	163	—	19.600
II.	5-10	Dochody z realności i dóbr	9.975	1.283	—	—	—	11.258
III.	11-12	Zwroty kosztów leczenia	72.600	10.400	38.300	23.700	—	145.000
IV.	13	Dochody rozmaite	150	30	75	45	—	300
		Suma dochodów	100.924	12.717	38.609	23.908	—	176.158
		W porównaniu z wydatkami	92.135	16.878	35.433	23.596	—	168.042
		okazuje się: niedobór	—	4.161	—	—	4.161	
		okazuje się: nadwyżka	8.789	—	3.176	312	12.277	
		W ogólności **nadwyżka**	—	—	—	—	—	**8.116**

św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Wynikłość za rok 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
		Porównanie sumaryczne kwot preliminowanych na rok 1886. z uchwalonemi na rok 1885.
24.966	26.159	**Wydatki** preliminowane na rok 1886. wynoszą . . 168.042 zł.
20.248	21.080	zaś uchwalone „ „ 1885. „ . . 155.518 „
250	250	preliminuje się zatem na rok 1886. wydatki *większe* o kwotę . 12.524 zł.
137	151	a mianowicie:
—	50	*więcej* w Rubr. I. o kwotę 322 zł.
900	900	„ „ VII./VII. „ 3.294 „
72.453	68.348	„ „ VIII./IX. „ 5 „
8.671	8.482	„ „ XI./XII. „ 8.390 „
892	870	„ „ XIV./XV. „ 100 „
250	250	„ „ XV./XVI. „ 300 „
5.567	5.700	„ „ XVI./XVII. „ 40 „
—	*6.730*	„ „ XVII./XVIII. „ 200 „
20	20	„ „ XX./XXI. „ 100 „
1.225	1.102	razem więcej o kwotę . . 12.751 zł.
982	600	*mniej* zaś w Rubr. II. o kwotę 149 zł.
1.548	1.550	„ „ IV./V. „ „ 78 „
		razem mniej o kwotę . . 227 „
160	160	*z porównania w ogóle więcej jak wyżej wykazano* 12.524 zł.
12.777	12.800	**Dochody** preliminowane na rok 1886. wynoszą . . 176.158 zł.
111	116	zaś uchwalone „ „ 1885. „ . . 166.017 „
		preliminuje się zatem na rok 1886. dochody *większe* o kwotę 10.141 „
167	150	a mianowicie:
—	50	*więcej* w Rubr. II. o kwotę . 250 zł.
151.324	148.788	„ „ III. „ . 10.000 „
—	*6.730*	razem więcej o kwotę . . 10.250 zł.
		mniej zaś w Rubr. I. kwotę . . . 109 „
		z porównania w ogóle więcej jak wyżej wykazano 10.141 zł.
		Wynik jest zatem od roku 1885. w ogóle **mniej korzystny o kwotę** . **2.383 zł.**
151.324	155.518	Wynikłość w r. 1883. obok zamieszczona, różni się od sumy wykazanej w zamknięciu tegoż roku o nadwyżkę dochodów oddaną funduszowi kraj. w kwocie 39.142 zł., dalej o wydatek w zaliczkach na płace jak wyjaśnienia przy Rubr. I. i Rubr. VII./VIII., w kwocie . . . . . 246 „
		czyli w ogóle o . . . . . 39.388 zł.
19.251	19.709	
12.172	11.008	
153.087	135.000	
1.589	300	
186.099	166.017	W sumie wynikłości roku 1883. nie mieści się pobrana dotacya od funduszu krajowego w kwocie 4.613 zł. jako wynik, który przeciwstawiony być może tylko preliminowanemu niedoborowi w kwocie 4.161 zł.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I chorych	II położnic	III syfilitycznych	IV obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**						
	1.	Dyrektor, płaca	800	160	400	240	1.600	
		dodatki pięcioletnie po 300 zł.	300	60	150	90	600	2.200
	2.	5 prymaryuszów, płaca po 1.200 zł.	3.600	—	1.200	1.200	6.000	
		dodatki pięcioletnie po 200 zł.	1.000	—	400	34	1.434	7.434
	3.	Profesor położnictwa, za pełnienie obowiązków prymaryusza, płaca	—	650	—	—	—	650
	4.	6 sekundaryuszów 1. klasy, płaca po 600 zł.	1.800	600	600	600	—	3.600
	5.	3 „ 2. „ „ „ 500 „	1.500	—	—	—	—	1.500
	6.	Akuszerka, płaca	—	400	—	—	400	
		dodatek pięcioletni	—	116	—	—	116	516
	7.	Aptekarz, płaca	400	80	200	120	800	
		dodatek pięcioletni	50	10	25	15	100	
		„ na pomieszkanie	100	20	50	30	200	1.100
	8.	Prosektor, płaca	400	80	200	120	—	800
	9.	Chemik patologii, płaca	350	70	175	105	—	700
	10.	Kapelan, płaca	300	60	150	90	600	
		dodatek na pomieszkanie	100	20	50	30	200	800
	11.	Rządca, płaca	600	120	300	180	1.200	
		dodatki pięcioletnie	200	40	100	60	400	1.600
	12.	2 oficyałów, płaca po 1.000 zł.	1.000	200	500	300	2.000	
		dodatki pięcioletnie po 150 zł.	225	45	112	68	450	2.450
	13.	2 pisarzy stałych, płaca po 600 zł.	600	120	300	180	1.200	
		dodatki pięcioletnie po 100 zł.	100	20	50	30	200	
		„ na pomieszkanie po 100 zł.	100	20	50	30	200	1.600
	14.	Dozorca domu obłąkanych, płaca	—	—	—	400	400	
		dodatek pięcioletni	—	—	—	50	50	
		wikt II. klasy	—	—	—	200	200	650
	15.	Woźny, płaca	150	30	75	45	300	
		dodatki pięcioletnie po 50 zł.	51	10	25	15	101	
		na ubiór	25	5	13	7	50	451
	16.	Odźwierny, płaca	75	15	37	23	150	
		dodatek pięcioletni	15	3	8	4	30	
		wikt II. klasy	100	20	50	30	200	
		na ubiór	25	5	13	7	50	430
		Suma rubryki I.	13.966	2.979	5.233	4.303	—	26.481
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**						
	17.	Płace Sióstr Miłosierdzia, rocznie po 80 zł.:						
		a) 1 Siostra przełożona	40	8	20	12	80	
		b) 13 Sióstr oddziałowych	480	160	240	160	1.040	
		c) 1 Siostra wspólna	40	8	20	12	80	1.200
		Do przeniesienia	560	176	280	184	—	1.200

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
2.200	2.200	
6.800	7.312	
650	650	
3.597	3.600	
1.500	1.500	
480	480	
		Na mocy etatu przyzwolonego przez Wysoki Sejm na dniu 10. Października 1878. r., jak na rok 1885. z dodaniem pięcioleci, a mianowicie:
1.000	1.100	*a)* Dr. Żuławski Karol, prymaryusz, 1-szy dodatek pięcioletni z rocznych 200 zł. od dnia 30. Października 1886. w kwocie . . 34 zł.
800	800	
700	700	*b)* Przybyłowa Magdalena, akuszerka. 3-ci dodatek pięcioletni z rocznych 50 zł. od 10. Lutego 1886. w kwocie . . . 36 „
800	800	*c)* Gergel Dominik, woźny, 3-ci dodatek pięcioletni z rocznych 50 zł. od 29. Grudnia 1886. w kwocie . . . . . 1 „
1.400	1.600	*d)* Dr. Pareński Stanisław, prymaryusz, różnica między rokiem 1885., z powodu uzyskanego 2-go dodatku pięcioletniego w kwocie . 88 „
2.200	2.377	*e)* Woyciechowski Wiktor, oficyał, różnica między rokiem 1885., z powodu uzyskanego 2-go dodatku pięcioletniego w kwocie . . 73 „
		f) Werner Franciszek, pisarz, różnica między rokiem 1885., z powodu uzyskanego 1-go dodatku pięcioletniego w kwocie . . . 90 „
1.400	1.510	razem w łącznej kwocie . . 322 zł.
595	650	
450	450	
394	430	
24.966	26.159	W sumie wynikłości roku 1883. nie mieszczą się zaliczki na płace w kwocie 210 zł., jako preliminarzem nie objęte.
1.200	1.200	Jak na rok 1885.
1.200	1.200	

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I chorych	II położnic	III syfilityczn.	IV obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
II.		Z przeniesienia .	560	176	280	184	—	1.200
	18	Wikt: *a)* dla tychże z pieczywem i dodatkami po 172 zł. . . .	1.176	370	588	386	2.520	
		b) wikt dla 3 emerytek i 4 postulantek rocznie po 172 zł. . .	588	118	294	176	1.176	3.696
	19	Dyetaryusze:						
		5 po 1 zł. 50 ct. dziennie — rocznie 547 zł. 50 ct. . 2.738 zł.						
		1 po 1 zł. 25 ct. dziennie — rocznie 456 zł. 25 ct. . 457 zł.						
		1 po 1 zł. — ct. dziennie — rocznie 365 zł. . . 365 zł.	1.780	356	890	534	—	3.560
	20	Służba wyższa:						
		a) Płaca:						
		Maszynista rocznie . . 750 zł.						
		Odźwierny płaca 120 zł. na ubiór 60 zł. razem . 180 „						
		Stolarz rocznie . . . 150 „						
		Palacz do maszyny parowej 120 „						
		Murarz rocznie . . . 100 „						
		Piekarz „ . . . 150 „	725	145	362	218	1.450	
		b) Wikt tejże (z wyjątkiem maszynisty) po. . . . . 160 zł.	400	80	200	120	800	2.250
	21	Służba oddziałowa:						
		a) płaca: 6 posługaczów, po 90 zł. .	—	—	—	540	540	
		13 „ „ 64 „ .	576	—	256	—	832	
		5 posługaczek „ 72 „ .	—	—	—	360	360	
		17 „ „ 48 „ .	480	144	192	—	816	
		b) wikt dla tychże z pieczywem rocznie po 129 zł.	2.645	528	1.322	794	5.289	
		c) gratyfikacye	21	6	10	13	50	7.887
	22	Służba wspólna:						
		a) płaca: 1 parobek do pomocy odźwiernego rocznie po . 48 zł.						
		1 parobek do łazienek, 2 w piekarni rocznie po 60 zł. . 180 „						
		1 parobek do korytarzy, 2 grabarzy i 5 stróżów rocznie po 64 zł. . . . . 512 „	370	74	185	111	740	
		b) wikt dla tychże z pieczywem po 129 zł.	774	154	387	233	1.548	
		c) gratyfikacye	21	6	10	13	50	2.338
		Suma rubryki II.	10.116	2.157	4.976	3.682	—	20.931

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
1.200	1.200	
3.304	3.696	Wikt 1. siostry kosztował w roku 1882. 168 zł. 12 ct. w roku 1883. 167 zł. 96 ct. w roku 1884. 179 zł. 34 ct., razem 515 zł. 42 ct., przeciętnie 171 zł. 80 ct., w zaokrągleniu 172 zł., zatem wikt dla 15 sióstr, licząc po 172 zł. rocznie wyniesie 2.580 zł., zaś dla 3 emerytek i 4 postulantek 1.204 zł., czyli razem 3.784 zł., ze względu jednak na możliwą co roku praktykowaną mniejszą ilość postulantek, wstawia się kwotę na rok 1885. uchwaloną 3.696 zł. w. a.
3.406	3.560	Wstawia się wydatek wedle etatu uchwalonego dla dyetaryuszów na rok 1885., gdyż zwiększone czynności kancelaryjne nie zmniejszają się.
2.085	2.250	Jak na rok 1885., gdyż uchwałą Wys. Sejmu z 22. Października 1884. przyznano służbie wyższej lepszy wikt w wysokości tu podanej.
		Jak na rok 1885., w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. Października 1884., mocą której to uchwały zwiększono ilość posługi szpitalnej.
		Wikt kosztował w roku 1882. 130 zł. 03 ct., w roku 1883. 127 zł. 05 ct., w roku 1884. 127 zł. 91 ct., przeto razem 384 zł. 99 ct. — Przeciętnie 128 zł. 33 ct., zaś w zaokrągleniu 129 zł. w. a., wstawia się więc dla 41 osób posługi szpitalnej po 129 zł. na głowę, czyli kwotę 5.289 zł. w. a.
7.941	8·000	Jak na rok 1885.
		Jak na rok 1885.
		Wstawia się dla 12 osób po 129 zł. rocznie, z powodu jak przy pozycyi 21*b*.
2.312	2.374	Jak na rok 1885.
20.248	21.080	Sumę wynikłości z roku 1883. wykazano większą o 621 zł., ponieważ utrzymanie piekarza i 2 parobków w piekarni, przeniesiono tutaj z Rubr. VII/VIII. w kwocie 651 zł., zaś część gratyfikacyj dla służby w kwocie 30 zł. wstawiono do Rubr. VII/VIII.

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I chorych	II położnic	III syfilitycznych	IV obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
III./IV.		**Pensye i emerytury.**						
	23	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu oddziału chorób wewnętrznych .	250	—	—	—	—	250
IV./V.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**						
	24	Okońska Anastazya, była nadzorczyni chorych, dziennie po 20 ct. . . .	—	—	73	—	—	73
	—	Skotnicka Katarzyna, była posługaczka przy podrzutkach, pół porcyi wiktu służby szpitalnej	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV.	—	—	73	—	—	73
V./VI.	25	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	25	5	13	7	—	50
VI./VII.		**Remuneracye i zapomogi.**						
		A. Stałe.						
	26	Urzędnicy c. k. kasy krakowskiej, za sprawowanie czynności kasowych . .	100	20	50	30	—	200
		B. Niestałe.						
	27	Remuneracye i zapomogi	350	70	175	105	—	700
		Suma rubryki VI.	450	90	225	135	—	900
VII./VIII.		**Koszta gospodarcze.**						
	28	Żywienie chorych: *a)* zwykła strawa dla chorych i dodatki	17.000	2.500	8.700	5.800	34.000	—
		Do przeniesienia .	17.000	2.500	8.700	5.800	34.000	—

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
250	250	Jak na rok 1885.
73	73	Jak na rok 1885.
64	78	Nic się nie preliminuje, z powodu zaszłej śmierci w dniu 19. Lipca 1884.
137	151	
—	50	Jak na rok 1885.
200	200	Jak na rok 1885.
700	700	
900	900	
35.004	32.000	Zwykła strawa dla chorych i dodatki kosztowały w oddziałach:

	I.	II.	III.	IV.	Razem
	Złotych wal. austr.				
w roku 1882.	14.723	2.076	8.416	5.282	30.497
„ 1883.	18.101	2.236	8.709	5.958	35.004
„ 1884.	17.550	2.932	8.289	5.551	34.322
razem .	50.374	7.244	25.414	16.791	99.823
przeciętnie .	16.791	2.415	8.471	5.597	33.274
wstawia się przeto nieznacznie większą kwotę od trzechletniej przeciętnej w zaokrągleniu	17.000	2.500	8.700	5.800	34.000

czyli więcej jak w budżecie na rok 1885. przyzwolono o kwotę *2.000 złr.* ze względu na zwiększone wynikłości z ostatnich dwóch lat, spowodowane liczniejszym napływem chorych w ogóle, zaś w szczególności na klasie I-szej i II-giej.

35.004	32.000

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I chorych	II położnic	III syfilitycznych	IV obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
VII./VIII.	28	Z przeniesienia .	17.000	2.500	8.700	5.800	34.000	—
		b) 5 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni i spiżarni, płaca rocznie po 80 zł.	200	40	100	60	400	
		c) wikt dla tychże z pieczywem i dodatkami rocznie po 172 zł. . .	430	86	215	129	860	
		d) koszta utrzymania służby kuchennej i magazynowej a mianowicie: płaca 8 sług rocznie po 48 zł. 384 zł. 1 parobek rocznie po 60 zł. 60 „	222	44	111	67	444	
		wikt dla tychże rocznie po 129 zł.	581	116	290	174	1.161	
		gratyfikacye	21	6	10	13	50	
		e) drzewo i węgle do kuchni i maszyny parowej	570	114	285	171	1.140	
		f) naczynia i sprzęty kuchenne . .	150	30	75	45	300	
		g) pieczywo, mąka i drożdże . .	2.500	500	1.250	750	5.000	
		h) wino dla chorych	750	150	375	225	1.500	44.855
	29	Wikt lekarza dyżurnego z winem i pieczywem	175	35	88	52	—	350
	30	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj, tudzież opał do piekarni . . .	3.100	620	1.550	930	—	6.200
		Do przeniesienia .	25.699	4.241	13.049	8.416	—	51.405

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
35.004	32.000	Ilość dni leczenia bowiem, wynosiła na wszystkich czterech oddziałach, a mianowicie:

	Dni leczenia chorych:			
	w ogólności	zaś na klasach:		
		I.	II.	razem
w roku 1882.	154.689	505	1.674	2.179
„ 1883.	153.664	1.067	3.188	4.255
„ 1884.	159.845	827	3.589	4.416

Z porównania niniejszego widoczny jest zatem wzrost chorych samopłacących; zresztą pobierane od nich taksy I. i II. klasy (na Rubr. III. poz. 12. doch.) pokryją w zupełności większy wydatek powyżej o 2.000 zł. preliminowany.

400	400	Jak na rok 1885.
840	840	Wstawia się po 172 zł. rocznie, na podstawie przeciętnej trzechletniej wynikłości wykazanej przy poz. 18.
396	444	Jak na rok 1885.
1.016	1.188	Na podstawie trzechletniej przeciętnej wykazanej pod poz. 21*b*.
30	50	Jak na rok 1885.
982	1.140	
209	300	Jak na rok 1885.
4.996	5.000	Wydatki wynosiły w roku 1882. 4.989 zł., w roku 1883. 4.996 zł., w roku 1884. 4.867 zł., razem 14.852 zł., przeciętnie 4.951 zł., wstawia się przeto w zaokrągleniu 5.000 zł., zgodnie z kwotą przyzwoloną na rok 1885.
1.778	1.500	Wino kosztowało w roku 1882. 2.036 zł., w roku 1883. 1.778 zł., w r. 1884. 1.359 zł., razem 5.173 zł., przeciętnie 1.724 zł., zaś w zaokrągleniu 1.700 zł., ze względu jednak na zarządzone oszczędności wstawia się mniej o 200 zł., czyli kwotę 1.500 zł. uchwaloną jak na rok 1885.
353	350	Jak na rok 1885.
6.364	5.900	Wydatki na ten cel łącznie z piekarnią wynosiły w roku 1882. 5.518 zł., w roku 1883. 6.467 zł., w roku 1884. 6.375 zł., razem 18.360 zł., przeciętnie 6.120 zł. wstawia się zatem ze względu na większe wyniki z ostatnich dwóch lat i nieco wyższe ceny drzewa i węgla grubego, w zaokrągleniu 6.200 zł., czyli więcej o 300 zł. jak na rok 1885. uchwalono.
52.368	49.112	

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I chorych	II położnic	III syfilitycznych	IV obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
VII./VIII.		Z przeniesienia .	25.699	4.241	13.049	8.416	—	51.405
	31	Oświetlenie:						
		a) nafta, świece, aparat gazowy z opałem i inne . . . 2.520 zł.						
		b) gazownik, płaca 120 zł., lampiarz 64 zł. . . 184 „						
		c) wikt gazownika 160 zł. wikt lampiarza 129 zł. . . 289 „	1.497	299	748	449	—	2.993
	32	Sprzęty gospodarcze, naprawa tychże i sprawienie nowych	1.250	250	625	375	—	2.500
	33	Utrzymanie jednej pary koni z furmanem oraz reparacya wozów, uprzęży i inne	350	70	175	105	—	700
	34	Utrzymanie ogrodów:						
		a) warzywnego	533	267	—	—	800	
		b) spacerowego	100	20	50	30	200	
		c) ogrodnik z wiktem	180	36	90	54	360	1.360
	35	Utrzymanie pralni:						
		a) drzewo i inne potrzeby do pralni .	1.325	265	662	398	2.650	
		b) koszt utrzymania 2 Sióstr Miłosierdzia: płaca rocznie po 80 zł. 160 zł. wikt z pieczywem i dodatkami po 172 zł. . . . . 344 „	252	50	126	76	504	
		c) koszt utrzymania służby: 10 praczek płaca po 48 zł. 480 zł. 1 parobek do pralni płaca 60 „ wikt dla tychże po 129 zł. 1.419 „	979	196	489	295	1.959	5.113
		Do przeniesienia .	32.165	5.694	16.014	10.198	—	64.071

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
52.368	49.112	
		Wydatki na oświetlenie ad *a.* kosztowały w roku 1882. 2.538 zł., w roku 1883. 2.494 zł., w roku 1884. 2.517 zł., razem 7.549 zł., zaś przeciętnie 2.516 zł. Ze względu na zwiększony wynik z ostatniego roku i wyższą zakontraktowaną cenę nafty, wstawia się w zaokrągleniu . . . . . 2.520 zł., dalej wstawiono płacę gazownika 120 zł. i lampiarza 64 zł., jak na rok 1885. w kwocie . . . . . 184 „
3.267	2.976	wreszcie wikt gazownika w myśl uchwały Wys. Sejmu z 22. Października 1884. w kwocie . . . . . 160 zł. i lampiarza jak wyjaśnienia przy poz. 21*b* . . . 129 zł. czyli w łącznej kwocie . . . . . 289 „ razem jak obok . . . . . 2.993 „
2.631	2.500	Sprzęty kosztowały w roku 1882. 2.776 zł., w roku 1883. 2.631 zł., w roku 1884 1.260 zł., razem 6.667 zł., przeciętnie 2.222 zł., zaś w zaokrągleniu 2.300 zł. — Wprawdzie wydatek z roku 1884. jest znacznie mniejszy, jak w latach poprzednich, jednak zastosowano takowy do uchwały Wys. Sejmu, który wyjątkowo w tym roku okroił z preliminarza kwotę 1.450 zł., gdy zaś ilość łóżek żelaznych nie jest jeszcze skompletowaną, przeto wstawia się więcej o 200 zł., jak z przecięcia wynika, czyli kwotę 2.500 zł. na rok 1885. uchwaloną.
1.185	646	Wydatki wynosiły w roku 1882. 781 zł., w r. 1883. 1.185 zł., w roku 1884. 1.379 zł. razem . . . . . 2.345 zł. przeciętnie 781 zł., wstawia się zaś w zaokrągleniu kwotę . . . . . 700 „ a to: na siano, owies, słomę i inne, tudzież na mniejsze naprawki uprzęży i wozów . . . . . 357 zł. na większe reparacye powozu zdezolowanego wskutek kilkuletniego użycia, i na takież reparacye uprzęży . 150 „ na płacę zaś dla furmana 64 zł., jak na rok 1885. i na wikt dla tegoż jak wyjaśnienia przy poz. 21*b*. 129 zł. — zatem w łącznej kwocie . . . 193 „ razem jw. 700 „
911	750	Wydatki na ogród warzywny wynosiły w roku 1882. 722. zł., w roku 1883. 911 zł. w roku 1884. 815 zł. razem 2.448 zł. — przeciętnie 816 zł. — wstawia się przeto przeciętny wynik w zaokrągleniu 800 zł.
200	200	Jak na rok 1885.
360	360	
2.643	2.650	Wydatki wynosiły w roku 1882. 2.572 zł., w roku 1883. 2.643 zł., w r. 1884. 2.624 zł. razem 7.839 zł., przeciętnie 2.613 zł., preliminuje się zatem w zaokrągleniu 2.650 zł., jak na rok 1885.
496	496	Płace wstawiono jak na rok 1885, wikt z powodów jak przy poz. 18. po 172 zł. rocznie.
1.938	1.992	Jak na rok 1885. z wyjątkiem wiktu, który wstawiono tylko po 129 zł. rocznie z powodu jak przy poz. 21*b*.
65.999	61.682	

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I chorych	II położnic	III syfilitycznych	IV obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
VII./VIII.		Z przeniesienia .	32.165	5.694	16.014	10.198	—	64.071
	36	Bielizna pościel i odzież:						
		a) reparacya i sprawienie nowej . .	3.100	620	1.550	930	6.200	
		b) koszt utrzymania 2 Sióstr Miłosierdzia płaca rocznie po 80 zł. 160 zł. wikt z pieczywem i dodatkami po 172 zł. . . . 344 „	252	50	126	76	504	
		c) koszt utrzymania 2 szwaczek: 1 szwaczka płaca rocznie . 48 zł. wikt tejże rocznie . . 129 „ 1 szwaczka dziennie po 30 ct. rocznie . . . . 90 „	133	27	66	41	267	6.971
	37	Słoma do sienników	300	60	150	90	—	600
		Suma rubryki VII.	35.950	6.451	17.906	11.335	—	71.642
VIII./IX.		**Koszta sanitarne.**						
	38	Lekarstwa	2.100	200	500	200	—	3.000
	39	Utrzymanie apteki: *a)* opał do apteki . . . 140 zł. *b)* 1 parobek do apteki płaca rocznie 64 „ *c)* wikt dla tegoż rocznie . 129 „	167	33	83	50	—	333
	40	Utrzymanie 2 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w aptece: *a)* płaca rocznie po 80 zł. . 160 zł. *b)* wikt z pieczywem i dodatkami po 172 zł. . . . . 344 „	252	50	126	76	—	504
	41	Na odczynniki chemikowi patologii . .	50	—	50	—	—	100
	42	Potrzeby sanitarne	2.700	400	400	300	—	3.800
	43	Instrumenta chirurgiczne	250	50	125	75	—	500
	44	Koszta pogrzebowe Sióstr Miłosierdzia i ubogich chorych	125	25	62	38	—	250
		Suma rubryki VIII.	5.644	758	1.346	739	—	8.487

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
65.999	61.682	Wydatki wynosiły w roku 1882. 5.439 zł., w roku 1883. 5.179 zł., w r. 1884. 5.334 zł. razem 15.952 zł., przeciętnie 5.317 zł., w zaokrągleniu 5.300 zł., wstawia się jednak 6.200 zł., czyli więcej jak na rok 1885. uchwalono o kwotę 900 zł., a mianowicie:
5.179	5.300	na uzupełnienie inwentarza Sióstr Miłosierdzia w myśl uchwały Wydziału krajowego z 8. Kwietnia 1884. LW. 14.468/84. . . 125 zł. na pościel dla służby niższej, dla której od roku 1880. nic nie sprawiono, kwotę . . . . . 275 „ na bieliznę, pościel i odzież dla osobno utworzonego oddziału chorób zaraźliwych, składającego się z 16-tu chorych i łóżek, kwotę . . 500 „ razem jak wyżej wykazano . 900 zł.
496	496	Jak przy poz. 35*b*.
264	270	Jak przy poz. 35*c*.
515	600	Jak na rok 1885.
72.453	68.348	Sumę wynikłości z roku 1883. wykazano mniejszą o kwotę 1.976 zł., z tego powodu, ponieważ następujące wydatki wstawiono do innych rubryk, a to: utrzymanie maszyny parowej w kwocie 1.139 zł. do Rubr. XI/XII., rozmaite drobne nieprzewidziane w kwocie 180 zł. do Rubr. XIV/XV., utrzymanie piekarza i 2 parobków w kwocie 651 zł. do Rubr. II., dalej, ponieważ opuszczono zaliczkę w kwocie 36 zł. jako wydatek preliminarzem nie objęty — natomiast wstawiono tutaj z Rubr. II. część gratyfikacyi dla służby w kwocie 30 zł.
2.680	3.000	Wydatki z wykluczeniem wody sodowej wynosiły w roku 1882. 3.039 zł., w roku 1883. 2.620 zł., w roku 1884. 2.379 zł., razem 8.038 zł., przeciętnie 2.679 zł.; ze względu na zwiększony stan dni leczenia w ostatnim roku, jak przy poz. 29. wykazano o 6.181 dni — wstawia się zgodnie z propozycyą Komitetu admin. jak na rok 1885. kwotę 3.000 zł.
331	336	Jak na rok 1885. z wyjątkiem wiktu, który wstawiono w kwocie 129 zł., z powodu jak przy poz. 21*b*.
496	496	Jak pod poz. 35*b*.
100	100	Jak na rok 1885.
4.317	3.800	Wydatki wynosiły łącznie z wodą sodową w roku 1882. 3.860 zł., w r. 1883. 4.341 zł., w roku 1884. 3.067 zł., razem 11.268 zł. — przeciętnie 3.756 zł.; wstawia się zatem przeciętną z trzech lat w zaokrągleniu 3.800 zł. zgodnie z propozycyą Komitetu admin. i kwotą przyzwoloną na r. 1885.
500	500	Jak na rok 1885.
247	250	
8.671	8.482	

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I chorych	II położnic	III syfilitycznych	IV obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
IX./X.		**Koszta kancelaryjne.**						
	45	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p. . . .	435	87	218	130	—	870
X./XI.		**Koszta kapliczne.**						
	46	Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia, wynagrodzenie za utrzymanie kościoła .	125	25	63	37	—	250
XI./XII.		**Utrzymanie budynków.**						
	47	Konserwacya i reparacya gmachu i obejścia szpitalnego, tudzież czyszczenie kanałów:						
		1) zwyczajne	1.500	300	750	450	3.000	
		1) nadzwyczajne	*7.530*	*1.506*	*3.765*	*2.259*	*15.060*	
	48	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej	750	150	375	225	1.500	
	49	Asekuracya budynków, ruchomości i wiktuałów	150	30	75	45	300	
	50	Kominiarze i straż ogniowa . . .	180	36	90	54	360	20.220
	51	Wynagrodzenie za czynności techniczne .	300	60	150	90	—	600
		Suma wydatków 1) zwyczajnych .	2.880	576	1.440	864	—	5.760
		Suma wydatków *2) nadzwyczajnych* .	*7.530*	*1.506*	*3.765*	*2.259*	—	*15.060*
		Ogólna suma rubryki XI.	10.410	2.082	5.205	3.123	—	20.820
XII./XIII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**						
	52	4% od kapitału 2.000 złp., ubezpieczonych na dobrach „Prądnik Czerwony“ na rzecz kościoła P. Maryi w Krakowie	20	—	—	—	—	20
XIII./XIV.		**Podatki i daniny.**						
		A. Z realności i dóbr.						
	53	Od realności szpitalnych	75	—	—	—	75	
	54	Z dóbr „Prądnik Czerwony“ . . .	666	—	—	—	666	
	55	Z propinacyi „w Krowodrzy“ . . .	—	95	—	—	95	836
		Do przeniesienia .	741	95	—	—	—	836

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
892	870	Koszta wynosiły w roku 1882. 824 zł., w roku 1883. 892 zł., w roku 1884 589 zł., razem 2.305 zł., przeciętnie 768 zł., wstawia się zatem w zaokrągleniu 870 zł., jak na rok 1885. z powodu wyczerpania druków, których nakład więcej kosztować będzie.
250	250	Jak na rok 1885.
3.284	9.730	Konserwacya gmachu i obejścia szpitalnego, tudzież czyszczenie kanałów kosztowało: w roku 1882. 2.855 zł., w roku 1883. 3.284 zł., w roku 1884. 3.242 zł., razem 9.381 zł., przeciętnie 3.127 zł., wstawia się przeto jako wydatek zwyczajny jak na r. 1885, kwotę 3.000 zł., nadto zaś w myśl uchwały Wydziału krajowego jak LW. 4.459/1885. i osobnego sprawozdania jako wydatek nadzwyczajny: na urządzenie wodociągów w starym gmachu . 9.860 zł. na odrestaurowanie kościoła św. Łazarza w Krakowie, kwotę . . . . . 5.200 „ razem 15.060 zł.
1.190	1.500	Wydatki wynosiły w roku 1882. 1.524 zł., w roku 1883. 1.190 zł., w r. 1884. 905 zł., razem 3.619 zł., przeciętnie 1.206 zł.; z powodu, iż co roku wskutek zużycia, niektóre części składowe maszyny i rur wodociągowych nowemi zastąpić potrzeba, wstawia się jak na r. 1885. w zaokrągleniu kwotę 1.500 zł.
183	300	Jak na rok 1885.
310	300	Na mocy kontraktu zatwierdzonego na lat trzy pod dn. 22. Lipca 1884. LW. 36.697.
600	600	Jak na rok 1885.
5.567	5.700	
—	*6.730*	
5.567	12.430	Sumę wynikłości z roku 1883. wykazano większą o kwotę 1.139 zł., gdyż wydatek w wysokości tej kwoty na utrzymanie maszyny parowej wstawiono tutaj z Rubr. VII/VIII.
20	20	Na mocy rozporządzenia byłego Rządu krajowego w Krakowie z dnia 1. Lipca 1859. l. 19.226.
911	836	Jak na rok 1885. z uwagą, iż połowę wydatku z propinacyi w Krowodrzy w kw. 95 zł. wstawiono w preliminarzu funduszu podrzutków krakowskich.
911	836	

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I chorych	II położnic	III syfilityczn.	IV obłąkanych	Razem Szczegół.	Razem Ogół
			Złote austryackie					
XIII./XIV.		Z przeniesienia .	741	95	—	—	—	836
		B. Ekwiwalenta.						
	56	Od nieruchomego majątku szpitalnego .	15	—	—	—	15	
	57	Z dóbr „Prądnik Czerwony“ . . .	107	—	—	—	107	
	58	Z propinacyi „w Krowodrzy“ . . .	—	29	—	—	29	151
		C. Podatek dochodowy.						
	59	Z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie Polskiem położonych 459 złp. 16 gr. . .	115	—	—	—	—	115
		Suma rubryki XIII.	978	124	—	—	—	1.102
XIV./XV.		**Rozmaite.**						
	60	Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane wydatki	350	70	175	105	—	700
XV./XVI.		**Zapomogi dla położnic.**						
	61	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział położnic .	—	1.850	—	—	—	1.850
XVI./XVII.		**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**						
	62	Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	200	—	—	—	200
XVII./XVIII.	63	**Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika w Krakowie . .**	13.000	—	—	—	—	13.000
XVIII./XIX.		**Zapisy.**						
	64	Zapis ś. p. biskupa Szembeka, na odprawianie mszy św. przez Kapitułę krakowską	38	—	—	—	—	38
	65	Zapis śp. Wencla, na obdzielenie rekonwalescentów	38	—	—	—	—	38
	66	Zapis ś. p. ks. Gałeckiego i Klozowej, na odprawianie mszy św. . . .	40	—	—	—	—	40
		Suma rubryki XVIII.	116	—	—	—	—	116

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
911	836	
314	151	Na mocy wymiaru ekwiwalentów za IV. decenium jak LW. 58.692/883 — zaś drugą połowę ekwiwalentu z Krowodrzy w kwocie 29 zł. zamieszczono w preliminarzu funduszu podrzutków krakowskich.
—	115	Na podstawie kontraktu dzierżawy — jak na rok 1885.
1.225	1.102	
982	600	Wydatki wynosiły w roku 1882. 1.025 zł. w roku 1883. 982 zł. w roku 1884. 441 zł., razem 2.448 zł., przeciętnie 816 zł. w zaokrągleniu 800 zł. ze względu na zmniejszony wynik roku ostatniego, wstawia się mniej o 100 zł., to jest kwotę 700 zł. Wynikłość z roku 1883., wykazana większa o 180 zł., gdyż wydatki: „Rozmaite drobne gospodarcze“ przeniesiono tutaj z Rubr. VII/VIII.
1.548	1.550	Wydatki wynosiły w roku 1882. 1.350 zł., w roku 1883. 1.548 zł., w r. 1884. 1.836 zł., razem 4.734 zł., przeciętnie 1.578 zł. ze względu na wyniki roku ostatniego wstawia się zaokrąglony wydatek z tego roku w kwocie 1.850 zł.
160	160	Koszta te wynosiły w roku 1882. 158 zł., w roku 1883. 160 zł., w roku 1884. 217 zł., razem 535 zł., przeciętnie 178 zł., w stosunku do rok rocznie wzrastającego stanu położnic wzmagają się koszta za karmienie dzieci, przeto w uwzględnieniu wydatków z roku 1884. wstawia się rzeczywisty koszt z tego roku w zaokrągleniu 200 zł.
12.777	12.800	Ilość dni leczenia wynosiła: w roku 1882. . . 21.652 „ „ 1883. . . 25.555 „ „ 1884. . . 26.359 razem 73.566 dni po 50 ct. dziennie wynosi 12.261 zł. z powodu zwiększonego stanu chorych dzieci w ostatnich dwóch latach, i ze względu na wynikłość z tych lat, wstawia się kwotę 13.000 zł.
37	38	W myśl rozporządzenia byłego Senatu Rzeczypospolitej Krakowskiej z 30. Grudnia 1840. l. 1.327.
38	38	Na mocy aktu fundacyjnego jak LW. 21.083/1876, patrz dochody Rubr. I. poz. 4. k.
36	40	W myśl aktów fundacyjnych jak LW. 631/1877. i 33.663/1.881, patrz dochody Rubr. I. poz. 4. *c.* i *d.*
111	116	Wstawia się wydatek jak na r. 1885.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I chorych	II położnic	III syfilitycznych	IV obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
XIX./XX.	67	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** . . .	150	—	—	—	—	150
XX./XXI.		**Dyety i koszta podróży.**						
	68	Na podróże komisyjne w sprawach funduszu, jako właściciela dóbr . .	150	—	—	—	—	150
		Dochody.						
I.		**Odsetki od kapitałów.**						
	1	Od papierów wartościowych:						
		a) 5% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie w imiennej wartości na . . . . . 24.700 zł.	1.025	135	75	—	1.235	
		b) 4½% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1883. w imiennej wartości na . . 10.000 zł.	436	13	—	—	449	
		c) 4½% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1884. w imiennej wartości na . . . 5.200 zł.	234	—	—	—	234	
		d) 4½% od listów zastawnych galic. Banku krajowego w imiennej wartości na . . . . . 6.100 zł.	265	9	—	—	274	2.192
	2	5% od kapitału spłacanego przez fundusz krajowy	15.099	847	—	—	—	15.946
	3	Od kapitałów hipotekowanych na dobrach i realnościach:						
		a) 4% od kapitału . . 235 zł.	9	—	—	—	—	9
		Do przeniesienia .	17.068	1.004	75	—	—	18.147

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki i dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
167	150	Jak na rok 1885.
—	50	Uchwałą Wys. Sejmu z 22. Października 1884. zalecona lustracya dóbr Tropiszów w Królestwie Polskiem spowodowała wysłanie komisyi, której koszta wynoszą w roku 1885. (po dziś dzień) kwotę 176 zł.; gdy zaś zaprowadzenie nowego płodozmianu w Tropiszowie i podział pastwiska tamże zwanego „Błonie“, spowodują prawdopodobnie wysłanie w ciągu roku 1886. ponownej komisyi celem obejrzenia tych zmian — przeto wstawia się przypuszczalny wydatek na ten cel w kwocie 150 zł.
958	1.569	Spodziewany dochód będzie wynosił: 1) wedle rzeczywistego stanu papierów wartościowych: *a)* od 5% listów zastawnych kredyt. w im. wart. na . . . 24.700 zł. wpłynie 1.235 zł. *b)* od 4½% obligów pożyczki kraj. z r. 1883. w im. wart. na . 10.000 „ „ 449 „ *c)* od 4½% obligów pożyczki kraj. z r. 1884. w im. wart. na . 5.200 „ „ 234 „ *d)* od 4½% listów zast. Banku kraj. w im. wart. na . . . 2.100 „ „ 94 „ razem 2.012 zł. 2) z raty 4-tej kapitału spłacić się mającej przez fundusz krajowy najdalej 8. Stycznia 1886. przypada oddziałowi: *a)* chorych 3.609 zł. 72 ct., z czego będzie można zakupić w przybliżeniu po kursie 94 zł. — 4½% listy zastawne galicyjsk. Banku krajowego na 3.800 zł., które przyniosą . . . . . 171 „ *b)* położnic 202 zł. 44 ct., z czego będzie można zakupić listy jak wyżej na 200 zł. co czyni . . 9 „ razem 180 zł. wstawia się przeto spodziewany w roku 1886. dochód z odsetek od powyższych efektów — w łącznej kwocie . . . 2.192 zł.
16.465	16.128	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. Października 1882. l. 905/S. wstawia się 4-tą ratę przypadających odsetek, a mianowicie: oddziałowi chorych 15.099 zł. 62 ct. zaś „ położnic 846 „ 78 „ razem 15.946 zł. 40 cnt. w zaokrągleniu 15.946 zł. z uwagą, iż drugą kwotę 846 zł. 78 ct. wstawiono osobno w preliminarzu funduszu podrzutków krakowskich.
393	559	Jak na rok 1885. z uwagą, iż kapitał w kwocie 9.250 zł. został już spłacony w roku 1884., przeto nie preliminuje się od niego żadnych odsetek.
17.816	18.256	

Dochody. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I chorych	II położnic	III syfilitycznych	IV obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
I.		Z przeniesienia .	17.068	1.004	75	—	—	18.147
	4	Dochody z fundacyj:						
		a) Bieńkowskiego	170	—	—	—	170	
		b) Dąbkowskiego	206	—	—	—	206	
		c) Gałeckiego	26	—	—	—	26	
		d) Klozowej (mszalna)	14	—	—	—	14	
		e) Klozowej (szpitalna) . . .	5	—	—	—	5	
		f) Ligęzy	262	—	—	—	262	
		g) Małeckiego	16	—	—	—	16	
		h) Pruskiego	263	—	—	—	263	
		i) Tarły	66	—	44	13	123	
		k) Wencla	38	—	—	—	38	
		l) Wolnych mularzy	65	—	—	—	65	
		m) Mszalna	—	—	115	—	115	
		n) Trzebickiego	—	—	—	150	150	1.453
		Suma rubryki I.	18.199	1.004	234	163	—	19.600
II.		**Dochody z realności i dóbr.**						
	5	Czynsz dzierżawny z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie Polskiem 3.024 rs. .	4.700	—	—	—	—	4.700
	6	Czynsz dzierżawny z dóbr „Prądnik Czerwony“	3.805	—	—	—	—	3.805
	7	Czynsz dzierżawny z folwarku „Przeginia duchowna“	50	—	—	—	—	50
	8	Czynsz za salę wykładową kliniki, od c. k. Rządu	150	—	—	—	—	150
	9	Dochód z ogrodu szpitalnego . . .	1.270	630	—	—	—	1.900
	10	Czynsz dzierżawny z propinacyi w Krowodrzy	—	630	—	—	—	653
		Suma rubryki II.	9.975	1.283	—	—	—	11.258

św. Łazarza w Krakowie. Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
17.816	18.256	
		Zamieszczono rzeczywisty dochód, jaki kapitały fundacyjne przynoszą.
		Jak wyżej z uwagą, iż dochód kwoty 82 zł. wykazywany dawniej w oddziale II-gim położnic — wstawiono w preliminarzu funduszu podrzutków krakowskich.
		Wstawiono rzeczywisty dochód, jaki kapitały tych fundacyj przynoszą.
1.435	1.453	
19.251	19.709	
4.185	4.450	Na podstawie kontraktu jak LW. 3.340/885. (dzierżawa trwa do 24. Czerwca 1897 r.)
3.805	3.805	„ „ „ „ LW. 19.573/874. „ „ „ 24. „ 1887 r.)
50	50	„ mocy rozporządzenia byłej Rady administracyjnej z d. 27. Sierpnia 1850. l. 4.873.
75	150	„ podstawie ugody jak LW. 51.691/1881. (rozporządzenie c. k. Ministerstwa oświaty z 22. Sierpnia 1881. L. 12.592.)
3.404	1.900	Dochód z ogrodu przyniósł: w r. 1882. 1.447 zł. „ „ „ „ 1883. 3.404 „ „ „ „ „ 1884. 1.817 „ razem 6.668 zł. przeciętnie 2.222 zł. w zaokrągleniu 2.000 zł.; ze względu na zamierzone przekształcenia w ogrodzie, wymagające większego nakładu — wstawia się kwotę 1.900 zł. jak na rok 1885. uchwalono.
653	653	Na podstawie kontraktu jak LW. 42.106/1883. (dzierżawa trwa do końca Grudnia 1886 r.) zarazem zauważa się, iż drugą połowę tenuty dzierżawnej w kwocie 653 zł. zamieszczono w preliminarzu funduszu podrzutków krakowskich.
12.172	11.008	

Dochody. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Z funduszu oddziału I chorych	II położnic	III syfilitycznych	IV obłąkanych	Razem Szczegół	Razem Ogół
			Złote austryackie					
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**						
	11	Z funduszu krajowego galicyjskiego . .	66.000	9.000	35.000	15.000	125.000	
	12	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących	6.600	1.400	3.300	8.700	20.000	145.000
		Suma rubryki III.	72.600	10.400	38.300	23.700	—	145.000
IV.	13	**Dochody rozmaite**	150	30	75	45	—	300

św. Łazarza w Krakowie. Dochody.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia	I.	II.	III.	IV.	Razem
			Złotych wal. austr.				
130.676	115.000	Dochody wynosiły w oddziałach:					
		w roku 1882.	68.624	7.153	33.048	22.812	131.637
		„ 1883.	67.945	6.893	39.437	16.401	130.676
		„ 1884.	70.436	15.215	37.052	13.195	135.898
		razem .	207.005	29.261	109.537	52.408	398.211
		przeciętnie .	69.002	9.754	36.512	17.469	132.737
		wstawia się zatem na podstawie przeciętnego wyniku z trzechlecia przypuszczalny dochód w zaokrągleniu	66.000	9.000	35.000	15.000	125.000
		czyli więcej jak w budżecie na rok 1885. uchwalono o kwotę. . 10.000 zł.					
22.411	20.000	Dochody wynosiły: w roku 1882. . .	4.949	1.549	3.021	6.837	16.356
		„ 1883. . .	7.251	1.857	3.624	9.679	22.411
		„ 1884. . .	7.969	1.004	3.796	9.964	22.733
		razem .	20.169	4.410	10.441	26.480	61.500
		przeciętnie .	6.723	1.470	3.480	8.827	20.500
		wstawia się zatem jak na r. 1885.					
153.087	135.000	uchwalono — w zaokrągleniu .	6.600	1.400	3.300	8.700	20.000
1.589	300	Jak na rok 1885.					

L. W. 44.281/1885.
Alegat H). do Sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na r. 1886.

Lit. III.

FUNDUSZ POLICYI KRAJOWEJ.

PRELIMINARZ

na rok

1886.

L. W. 39.462/1885.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Lit. H.) Fundusz policyi krajowej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Koszta gospodarcze.**			
	1	Utrzymanie korekcyonistów	50	—	—
	2	Koszta leczenia	10	—	—
	3	Ubior	20	—	—
	4	Utrzymanie korekcyonistek	300	—	380
II.	5	**Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek**	10	—	10
III.	6	**Zwroty grzywien policyjnych**	10	—	10
IV.	7	**Zwroty należytości posłańców karnych**	2	—	2
V.	8	**Remuneracye**	5	—	5
VI.	9	**Rozmaite**	10	—	10
		Suma wydatków	**417**	—	**417**
		Dochody.			
I.		**Odsetki.**			
	1	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 złp. 1 gr.	1		
	2	5% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, imiennej wartości 37.300 zł.	1.865		
	3	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883. imiennej wartości 19.000 zł.	855		
	4	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1884. imiennej wartości 1.100 zł.	50		
	5	4½% od listów zastawnych Banku krajowego, imiennej wartości 17.000 zł.	765		
	6	5% od chwilowo lokowanej gotowizny 56.444 zł. 09 ct.	2.822		
	7	4% od książeczek wkładkowych Banku krajowego	3	—	6.361
II.	8	**Policyjne grzywny**	10	—	10
III.	9	**Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów**	10	—	10
IV.	10	**Rozmaite**	2	—	2
		Suma dochodów	**6.383**	—	**6.383**
		W porównaniu z wydatkami	—	—	417
		okazuje się **nadwyżka dochodów**	—	—	**5.966**
		która wpłynie do funduszu krajowego			

Preliminarz na rok 1886. LW. 39.462/1885.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia.
—	—	
—	—	
—	—	
—	380	*Do poz. 1—9.* W latach 1876. do 1884. nie było żadnych wydatków; ze względu jednak, iż przepisy korekcyjne zawsze jeszcze obowiązują i przewidzieć nie można, jaka kwota może być potrzebną, preliminuje się jak na rok 1885.
—	10	
—	10	
—	2	
—	5	
19	10	*Do poz. 9.* Preliminuje się jak na rok 1885., albowiem znaczniejszy wydatek w roku 1883. był tylko przypadkowym, z powodu zapłacenia eskontu przy sprzedaży asygnat kasowych galic. Banku kredytowego i wylosowanych obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.
19	**417**	
		Do poz. 1. Od kapitału zabezpieczonego na realności Nr. 270. Dz. VIII. w Krakowie w kwocie 109 złp. 1 gr. czyli 27 zł. 25 ct. w. a.
		Do poz. 2—4. Preliminuje się według stanu tych efektów w czasie układania preliminarza.
		Do poz. 5. W czasie układania preliminarza, t. j. w Czerwcu 1885. stan $4^1/_2\%$ listów zastawnych Banku krajowego wynosił 8.500 zł., od których wpłyną odsetki po $4^1/_2\%$ za cały rok 1886. w kwocie . . . . . 382 zł. 50 ct. Dnia 15. Maja 1886. wpłynie od c. k. Rządu za kupno realności l. $20^2/_4$ ostatnia rata w kapitale 8.000 zł., za którą zakupi się znowu $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego imiennej wartości 8.500 zł. wraz z kuponem *pro rata*, a odsetki od nich przyniosą również za cały rok 1886. . . . . 382 „ 50 „ odsetki zatem od $4^1/_2\%$ listów zastawnych Banku krajowego przyniosą w roku 1886. ogółem . . . . . 765 zł. — ct.
		Do poz. 6. Preliminuje się jak na rok 1885. od stale użytkowanego przez fundusz krajowy kapitału.
6.393	6.285	*Do poz. 7.* Każdorazowe pozostałości w gotówce przy zakupnie efektów lokowane będą na książeczki Banku krajowego, od których preliminuje się jak na rok 1885. prawdopodobny dochód 3 zł.
—	10	*Do poz. 8. i 9.* Preliminuje się na rok 1885.
—	10	
24	2	*Do poz. 10.* Preliminuje się jak na rok 1885., znaczniejszy bowiem dochód w roku 1883. był tylko przypadkowym, z powodu sprzedaży zużytych części inwentarza korekcyonistów.
6.417	**6.307**	

L. W. 44.281/1885.
Alegat J.—N. do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na r. 1886.

PRELIMINARZE

na rok

1886.

J. Fundusz domestykalny . . . . . str. 2.
K. „ kultury krajowej . . . . . „ 4.
L. „ stanowy sierociński . . . . . „ 6.
M. „ Aleksandra hr. Stadnickiego . . . . . „ 8.
N. „ pożyczki krajowej z roku 1873. . . . . „ 10.

Z drukarni Pillera i Spółki.

J.) Fundusz domestykalny.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.	1	**Wydawnictwo** starożytnych aktów grodzkich z archiwum bernardyńskiego (dotacya dla funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego) . .	1.200	—	1.200
II.	2	**Rozmaite** przypadkowe	5	—	5
		Suma wydatków	**1.205**	—	**1.205**
		Dochody.			
I.		**Odsetki.**			
	1	5% od kapitału wypożyczonego na budowę zakładu kulparkowskiego, według planu amortyzacyjnego	1.546		
	2	5% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, imiennej wartości 49.200 zł.	2.460		
	3	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883., imiennej wartości 3.700 złr.	167		
	4	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1884., imiennej wartości 3.800 zł.	171		
	5	4½% od listów zastawnych Banku krajowego, mianowicie:			
		a) od obecnego stanu tych efektów, im. wart. 2.200 zł. . 99 zł.			
		b) od dokupić się mających, im. wart. . . 12.300 „ . 460 „	559		
	6	4% od książeczek wkładkowych Banku krajowego	2	—	4.905
II.	7	**Sprzedaż dzieła** pod tytułem: „Poczet szlachty galicyjskiej i bukowińskiej“	5	—	5
III.	8	**Rozmaite** przypadkowe	—	—	—
		Suma dochodów	**4.910**	—	**4.910**
		W porównaniu z wydatkami . . .	—	—	1.205
		okazuje się **nadwyżka dochodów** . . .	—	—	**3.705**
		która użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.			

Preliminarz na rok 1886. LW. 39.463/1885.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia.
1.200	1.200	Według uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. Stycznia 1866.
—	5	Jak na rok 1885.
1.200	**1.205**	
		Do poz. 1). Fundusz budowy zakładu dla obłąkanych na kulparkowie wypożyczył w roku 1873. . . . . 66.000 zł. — ct. na to spłacił w latach 1873. do 1884. i umorzy się w roku 1885. ogółem 35.071 „ 71 „ pozostanie jeszcze z początkiem roku 1886. wierzytelność . . 30.928 zł. 29 ct. Odsetki według planu amortyzacyjnego do LW. 5.731/1873. wyniosą w roku 1886. . . . . 1.546 zł. 42 ct.
		Do poz. 2) do 4). Preliminuje się według stanu efektów w czasie układania preliminarza.
		Do poz. 5). Według planu umorzenia do LW. 5.731/1873. wpłyną od funduszu budowy zakładu kulparkowskiego od chwili sporządzenia niniejszego preliminarza z tytułu kapitału: w roku 1885. dwie jeszcze raty w kwocie . . 1.777 zł. 90 ct. „ 1886. cztery pełne raty „ . . 3.733 „ 58 „ 5.511 zł. 48 ct. do tego ekwiwalent za wylosowaną obligacyę indemnizacyjną imiennej wartości 2.300 zł. m. k., płatną 1. Listopada 1885. . . . 2.415 „ — „ tudzież nadwyżka dochodów preliminowana z końcem roku 1885. . 3.533 „ — „ Razem . . 11.459 zł. 48 ct. Za gotówkę tę zakupi się w terminach przypadłości $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego: *a)* w roku 1885. imiennej wartości . . . 4.500 zł. *b)* „ 1886. „ „ . . . 7.800 „ razem imiennej wartości około . 12.300 zł. Odsetki od tych nabyć się mających efektów, z uwzględnieniem chronologicznego porządku ich zakupna, przyniosą około . . 460 zł.
4.453	4.733	*Do poz. 6).* Każdoczesne pozostałości gotówki przy zakupnie efektów lokowane będą chwilowo w Banku krajowym; od takowych preliminuje się prawdopodobny dochód 2 złr.
19	5	*Do poz. 7) i 8).* Preliminuje się jak na rok 1885.
—	—	
4.472	**4.738**	

K.) Fundusz kultury krajowej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.	1	**Zwroty kar**	15	—	15
II.		**Rozmaite.**			
	2	Zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach	3.436	—	3.436
	3	Wydatki nieprzewidziane	—	—	—
		Suma wydatków .	3.451	—	3.451
		Dochody.			
I.	1	**Odsetki**	1.951	—	1.951
II.	2	**Kary** za przestępstwa lasowe i wodne	1.500	—	1.500
III.	3	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów .	3.451	—	3.451

Preliminarz na rok 1886. LW. 39.901/1885.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
7	20	Wydatek w latach 1881., 1882. i 1883. wynosił łącznie 37 zł. 50 ct., przeciętnie 12 zł. 75 ct.; preliminuje się przeto w zaokrągleniu 15 zł.
4.183	3.860	Preliminuje się w wysokości, o ile dochody funduszu wystarczają po uwzględnieniu potrzeby rubryki I. wydatków.
—	—	Dla braku wynikłości nic się nie preliminuje.
4.190	**3.880**	
2.381	2.381	W roku 1885. fundusz krajowy zwrócił używane kapitały, za które zakupiono $4^1/_2\%$ obligacye pożyczki krajowej z r. 1883. i 1884. w nomin. wart. 43.300 zł. i ulokowano resztę w Banku krajowym na książeczkę opiewającą na 71 zł. 19 ct. Odsetki od powyższego kapitału obliczone według stopy procentowej w czasie sporządzenia preliminarza wynoszą 1.951 zł. 34 ct.
1.809	1.500	Dochody tej rubryki zmniejszają się corocznie, gdyż grzywny polowe wpływają do kas gminnych. Wynik z roku 1881.: 4.834 zł. 34 ct. — w r. 1882.: 1.981 zł. 92 ct. — w r. 1883.: 1.809 zł. $28^1/_2$ ct. — w r. 1884. po koniec Grudnia: 1.744 zł. 01 ct. — lecz cyfra ta zmieni się po koniec Czerwca 1885. W roku 1881. tudzież w r. 1884. ściągnięto przymusowo zaległości, dlatego wynikłość jest większą. Z tych przyczyn nie można brać za podstawę kwotę przeciętną, tylko z uwzględnieniem wynikłości lat ostatnich preliminuje się dochód prawdopodobny 1.500 zł. jak w roku poprzednim.
—	—	
4.190	**3.881**	

L.) Fundusz stanowy sierociński.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Utrzymanie sierot.**			
	1	Siedm miejsc w zakładzie św. Antoniego we Lwowie po 120 zł. .	840		
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej przy ogrodzie botanicznym we Lwowie, po 63 zł.	252		
	3	Cztery miejsca w zakładzie św. Józefa w Krakowie, po 120 zł. . .	480		
	4	Jedno miejsce w zakładzie św. Wincentego we Lwowie, na . .	115	—	1.687
II.	5	**Rozmaite**	5	—	5
		Suma wydatków .	**1.692**	—	**1.692**
		Dochody.			
I.		**Odsetki.**			
	1	4% od listów zast. gal. Towarzystwa kredyt. na . 3.100 zł. — ct.	124		
	2	5% „ „ „ „ „ „ „ . 25.300 „ — „	1.265		
	3	4½% od obligacyj pożyczki kraj. z r. 1883. „ . 8.000 „ — „	360		
	4	4½% „ „ „ „ „ „ 1884. „ . 1.200 „ — „	54		
	5	4% od książeczki wkładkowej Banku kraj. „ . 154 „ 78 „	6	—	1.809
II.	6	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów .	**1.809**	—	**1.809**
		W porównaniu z wydatkami . . .	—	—	1.692
		okazuje się **nadwyżka dochodów** . . .	—	—	**117**

która użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.

Preliminarz na rok 1886. LW. 39.437/1885.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
840	840	Preliminuje się, jak na rok 1885. — W roku 1883. opróżnione było jedno miejsce (pod poz. 2.) przez przeciąg jednego półrocza, jedno zaś miejce (pod poz. 4.) nie było wcale obsadzone; ztąd różnica między wynikłościami za rok 1883., a budżetem uchwalonym na rok 1885.
221	252	
480	480	
—	115	
3	5	
1.544	**1.692**	
2.040	1.795	Preliminowano wedle stanu efektów w czasie układania preliminarza. Różnica między wynikłością odsetków z r. 1883., a kwotą uchwaloną na rok 1885., tudzież preliminowaną na rok 1886., pochodzi ztąd, iż w roku 1883. posiadał ten fundusz 6% obligacye pożyczki krajowej z roku 1873., 6% i 5% listy zastawne Banku hipotecznego, jako też 5% obligacye indemnizacyjne, które to efekta spieniężone zostały, natomiast zaś zakupiono 5% listy zastawne kredytowe i 4½% obligacye pożyczki krajowej z roku 1883.
—	—	
2.040	**1.795**	

M.) Fundusz Al. hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.	1	**Płaca** Dr. Liskemu Ksaweremu, za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego, rocznie .	800	—	800
II.	2	30% **rabat księgarski** za sprzedaż aktów grodzkich	60	—	60
III.	3	**Koszta druku i oprawy** aktów grodzkich	800	—	800
IV.	4	**Rozmaite**	5	—	5
		Suma wydatków .	**1.665**	—	**1.665**
		Dochody.			
I.	1	**Dotacya** z funduszu domestykalnego na wydawnictwo aktów grodzkich .	1.200	—	1.200
II.	2	**Sprzedaż** aktów grodzkich	200	—	200
III.		**Odsetki.**			
	3	5% od listów zast. gal. Towarz. kredyt. na . . 200 zł. — ct.	10	—	—
	4	4½% od obligacyj poż. kraj. z roku 1883. na . . 5.500 „ — „	248	—	—
	5	4% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . 54 „ 54 „	2	—	260
IV.	6	**Rozmaite**	—	—	—
V.	7	**Pozostałość kasowa,** spodziewana z końcem r. 1885. . . .	5.600	—	5.600
		Suma dochodów .	**7.260**	—	**7.260**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	1.665
		okazuje się **nadwyżka dochodów** .	—	—	**5.595**
		przeznaczona na pokrycie dalszych kosztów wydawnictwa aktów grodzkich.			

Preliminarz na rok 1886. LW. 39.436/1885.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
800	800	*Do poz. 1.* Według uchwały sejmowej z dnia 11. Października 1871 LW. 43/1869.
—	60	*Do poz. 2.* Według umowy zawartej do LW. 5.911/1868. Preliminuje się rabat odpowiedni wynikłościom rubryki II. dochodów.
1.200	800	*Do poz. 3. i 4.* Preliminuje się jak na rok 1885. Wydatki na koszta druku nie dadzą się z góry ściśle obliczyć, wynikłość zaś z roku 1883. była znaczniejszą z powodu rozpoczęcia druku dwu tomów naraz (IX. i X.).
—	5	
2.000	**1.665**	
1.200	1.200	*Do poz. 1.* Według uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. Stycznia 1866.
—	200	*Do poz. 2.* W roku 1883. nie było wprawdzie żadnego dochodu, w roku zaś 1884. przyniosła sprzedaż tego wydawnictwa 430 zł. Preliminuje się dla niepewności tej rubryki przeciętnie jak na rok 1885.: 200 zł.
222	211	*Do poz. 3—5.* Preliminuje się wedle stanu tych efektów z początkiem roku 1885.
18	—	*Do poz. 6.* Nie preliminuje się nic, ponieważ wynikłość z roku 1883. była tylko przypadkową.
5.621	5.500	*Do poz. 7.* Pozostałość kasową, spodziewaną z końcem roku 1885. preliminuje się, z uwzględnieniem wynikłości z roku 1883. na 5.621 zł. i z roku 1884. na 5.755 zł., w przypuszczalnej kwocie 5.600 zł.
7.061	**7.111**	

N.) Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.	1	**Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj**	20.500	—	20.500
II.	2	**Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących** . . .	34.287	—	34.287
III.		**Koszta administracyjne.**			
	3	10% podatku dochodowego od kuponów	3.429	—	3.429
	4	Należytość stemplowa od kuponów	292	—	292
	5	Potrzeby kancelaryjne i inne drobne	100	—	100
	6	1/8 prowizyi bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i dyurna .	—	—	—
IV.	7	**Rozmaite**	200	—	200
		Suma wydatków .	58.808	—	58.808
		Dochody.			
I.	1	**Zwroty kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym** .			
II.		**Odsetki:**	10.000	—	10.000
	2	*a)* od kapitałów wypożyczonych			
	3	*b)* prowizye zwłoki od kap. wypoż. Wydziałom powiatowym .			
III.		**Rozmaite.**			
	4	Zwrot zaliczek danych bankom na wypłatę kuponów i zwrot za brakujące kupony	500	—	500
	5	Z pozostałości funduszu pożyczki kraj. r. 1883.	20.500	—	20.500
		Suma dochodów .	31.000	—	31.000
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	58.808
		okazuje się **niedobór** .	—	—	27.808

Preliminarz na rok 1886. LW. 43.062/1885.

Wynikłość z roku 1883.	Kwota uchwalona na r. 1885.	Wyjaśnienia
16.700	—	Ponieważ wykupno tych papierów nie dało się dotąd przeprowadzić, wstawia się wydatek wedle planu umorzenia.
61.320	36.189	Z ogólnej sumy emitowanych obligacyj tej pożyczki . . . . . 1,600.000 zł. 1) wylosowano po koniec roku 1884. . . . . 152.000 zł. 2) w roku 1885. wylosowano . . . . . 19.300 „ 3) fundusz pożyczki krajowej z r. 1883. wykupił obligacye tego funduszu po koniec r. 1884. 700.700 zł. między któremi znaleziono wylosowanych . 3.300 „ 697.400 „ 4) obligacye własne, w obieg nie puszczone, w roku 1883. przebite i ze stanu efektów wydzielone . . . . . 154.800 „ 1,023.500 „ Po ściągnięciu wszystkich wylosowanych obligacyj pozostanie w obiegu 576.500 zł. od których przypadnie na dniu 1. Maja 1886. 3% — 17.295 zł., zaś na dniu 1. Listopada 1886. 3% po potrąceniu wylosować się mających w Lutym 1886. 10.000 zł. — 16.992 zł.; razem 34.287 zł.
5.887	3.619	Odpowiednio od kwoty kuponowej w rubr. II. poz. 2.
1.259	320	Przypadająca w roku 1886. należytość stemplowa za kupony od Ser. A. sztuk 1.129, Ser. B. sztuk 202, Ser. C. sztuk 430 po 7 ct.. — od Ser. D. sztuk 188 po 13 ct. wynosić będzie na dniu 1. Maja 1886. 147 zł. 71 ct., zaś 1. Listopada 1886. po potrąceniu wylosowanych 1. Lutego 1886. — 143 zł. 88 ct.; razem 291 zł. 59 ct.
95	100	Jak na rok 1885.
400	—	Na rok 1885. nic nie preliminowano.
125.443	200	Jak na rok 1885.
211.104	40.428	
14.038	10.000	W roku 1883. skończył się termin spłat ratalnych planami umorzenia oznaczony, lecz z końcem roku 1884. pozostały jeszcze zaległości odnośnie do rubr. I. i II. poz 1. i 2. w sumie przeszło 30.000 zł. Ze względu, iż w roku 1885. wpłynie na zaległość około 10.000 zł., preliminuje się spodziewany dochód 10.000 zł., jak na rok 1885.
221		
524		Ponieważ od zaliczek danych funduszowi krajowemu, uchwalono do LW. 13.280/84 na teraz nie pobierać odsetek, przeto nie preliminuje się od lokacyi kapitałów żadnych odsetek.
588	500	Jak na rok 1885.
—	—	Ponieważ własne dochody funduszu nie wystarczają na pokrycie wszystkich wydatków, wstawia się na potrzeby rubr. I. poz. 1. wydatków wymaganą sumę z pozostałości funduszu pożyczki krajowej roku 1883., przeznaczonej na wykupno obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873. (LW. 43.062/85).
15.371	10.500	
—	—	
—	—	Na pokrycie niedoboru preliminuje się w funduszu krajowym w rubr. XIV. kwotę 27.808 zł. (LW. 43.062/85).

L. W. 44.281/1885.
Alegat G. do Sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1886.

Lit. O.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1886.

Uwaga: W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. Października 1884, polecającej przedstawienie projektu: w jaki sposób użyte być mają począwszy od 1. Stycznia 1886. dochody funduszu podrzutków w Krakowie, w myśl stanowczej woli fundatora, przedkłada się niniejszy preliminarz.

Z takowego wynika, iż dochody po uwzględnieniu przypadających wydatków, zostaną obrócone zgodnie z wolą ofiarodawców, na utrzymanie podrzuconych dzieci.

LW. 45.043/1885.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Wydatki. **Fundusz podrzutków**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Płace urzędników i sług.**			
	1	Dodatek dla funkcyonaryusza szpitalnego, za czynności przy tym funduszu	50	—	50
II.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	2	Druki, potrzeby do pisania i inne	30	—	30
III.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	3	Akuszerce za stręczenie żywicielek i pieluszkowe . . .	50	—	—
	4	Żywicielkom za gorliwe pielęgnowanie dzieci	10	—	—
		Suma rubryki III. .	60	—	60
IV.		**Koszta utrzymania podrzutków.**			
	5	Dzieci, których matki umarły na oddziale położniczym i dzieci tych położnic, które z tego oddziału na inny przeniesione zostały, przez czas choroby matki	352	—	—
	6	Dzieci, nie mających prawa do dobrodziejstwa ustawy z 23. Maja 1873., a przyjętych w miarę własnych zasobów funduszu	1.440	—	—
		Suma rubryki IV. .	1.792	—	1.792
V.	7	**Koszta leczenia dzieci**	10	—	10
VI.		**Podatki i daniny.**			
	8	Podatki i daniny z propinacyi w „Krowodrzy“	95	—	—
	9	Ekwiwalent z propinacyi w „Krowodrzy“	29	—	—
		Suma rubryki VI. .	124	—	124
		Do przeniesienia .	—	—	2.066

w Krakowie. **Wydatki.**

Wynikłość z roku 1884.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
—	—	Wstawia się dodatek dla funkcyonaryusza, za prowadzenie rachunków, zapisków, i ksiąg.
—	—	Zamieszcza się przypuszczalny wydatek na zarządzenie nakładu druków i potrzeby do pisania.
—	25	Z powodu zamierzonego przyjęcia naraz większej ilości dzieci, wstawia się prawdopodobny większy wydatek o 25 zł., jak na rok 1885. przyzwolono.
—	10	Jak na rok 1885.
—	35	
142	190	Podrzutki tej kategoryi, ma obowiązek utrzymywać fundusz krajowy, w myśl artykułu I. ustawy z dnia 23. Maja 1873. (Dz. ust. kraj.) Nr. 252.; aby jednak mieć dokładną ewidencyę wszystkich podrzutków i nie rozdzielać rachunków, wstawia się wydatek na te podrzutki do niniejszej rubryki, a natomiast zwrot tego wydatku od funduszu krajowego, zamieszcza się w Rubr. III. poz. 8. dochodów. Wedle uzasadnionego wniosku Komitetu administracyjnego przy LW. 21.647/1885. zatwierdzonego przez Wydział krajowy, koszta jednego podrzutka w mieście Krakowie wynosić będą, a to: za utrzymanie do inclusive 1go roku życia 72 zł. rocznie, do inclusive 2go roku życia 60 zł.; dalej od 3go do inclusive 7go roku 48 zł., wreszcie od 8go do inclusive 10go roku 60 zł. rocznie; wstawia się przeto dla 7miu podrzutków z funduszu krajowego opłacać się mających, a mianowicie: dla *2ch* w 5tym roku życia po 48 zł. rocznie, czyli 96 zł.; dla *3ch* w 8mym i 9tym roku życia po 60 zł. rocznie, czyli 180 zł.; dla *1go* z 7go na 8my rok życia 58 zł., wreszcie dla *1go* w 10tym roku życia do 19. Lutego 1886. *pro rata temporis* 18 zł. — zatem razem dla wszystkich **352 zł.**
—	—	Ze spodziewanej nadwyżki dochodów w tym roku, przyjąć będzie można naraz 20 podrzutków, a koszt wynagrodzenia żywiecielek za pielęgnowanie tychże, wynosić będzie w mieście Krakowie wedle taksy wyżej poszczególnionej po 72 zł. rocznie, czyli kwotę 1.440 zł.
142	190	
—	10	Wstawia się kwotę uchwaloną na rok 1885.
224	95	Jak na rok 1885. z uwagą, iż połowę wydatku tak na podatki, jak i na ekwiwalent z propinacyi w Krowodrzy, wstawiono na oddział II. położnic do preliminarza funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie.
29	29	
253	124	
395	359	

Wydatki i Dochody. **Fundusz podrzutków**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	—	—	2.066
VII.		**Rozmaite.**			
	11	Koszta pogrzebowe, podróży i inne nieprzewidziane drobne wydatki	30	—	30
		Suma wydatków .	—	—	2.096
		Dochody.			
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	5% od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, w im. wart. na 300 zł. .	15	—	—
	2	5% od kapitału spłacanego przez fundusz krajowy . .	846	—	—
	3	Od fundacyi Tarły	82	—	—
	4	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883., w im. wart. na 200 zł.	9	—	—
	5	4½% od listów zastawnych Banku krajowego, w im. wart. na 3.900 zł.	175	—	—
	6	4% od nadwyżki dochodów za rok ubiegły, fruktyfikowanej w majątku zarodowym	—	—	—
		Suma rubryki I. .	1.127	—	1.127
II.		**Dochód z realności i dóbr.**			
	7	Połowa czynszu z propinacyi w „Krowodrzy“ . . .	653	—	653
		Do przeniesienia .	—	—	1.780

Wynikłość z roku 1884.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
395	359	
—	20	Z powodu przypuszczalnego większego ruchu w tym funduszu, wstawia się więcej o 10 zł., jak na rok 1885. uchwalono.
395	379	W sumie kwot uchwalonych nie mieści się preliminowana nadwyżka dochodów w kwocie 1.298 zł., zaś suma wynikłości roku 1884. różni się od sumy wykazanej w zamknięciu o takąż nadwyżkę w kwocie 1.220 zł., oddaną majątkowi zarodowemu do fruktyfikacyi.
15	15	Wstawia się rzeczywisty dochód z odsetek od tych listów, jak na rok 1885.
865	856	W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1882., wstawiono 4tą ratę odsetek.
82	82	Jak na rok 1885.
—	—	Zamieszczono dochód wedle faktycznego stanu tych papierów.
—	—	Wykazane odsetki wstawiono na tej podstawie, iż listy zastawne Banku krajowego zostaną zakupione z następującej dyspozycyjnej gotówki: *a)* z nadwyżki dochodów majątku obrotowego za r. 1883., lokowanej chwilowo w majątku zarodowym w kwocie . 778 zł. *b)* z takiej nadwyżki majątku obrotowego za rok 1884., lokowanej chwilowo w majątku zarodowym w kwocie . 1.220 „ *c)* ze spodziewanej podobnej nadwyżki za rok 1885., obliczonej w przybliżeniu w kwocie . . . . . 1.413 „ *d)* z gotówki spłacić się mającej przez fundusz krajowy jako 4ta rata kapitału w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1882. . . . . 202 „ razem . 3.613 zł. za które zakupić będzie można rzeczone listy, po przypuszczalnym kursie 92 za sto, w imiennej wartości na . . . . . 3.900 „ a odsetki od tych listów przyniosą kwotę obok zamieszczoną . 175 „
—	66	Nic się nie wstawia, gdyż z nadwyżki za rok 1885. zostaną zakupione listy zastawne, jak wyjaśniono pod pozycyą 5.
962	1.019	
653	653	Jak na rok 1885., na podstawie kontraktu jak LW. 42.106/1883.
1.615	1.672	

Dochody. **Fundusz podrzutków**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia .	—	—	1.780
III.		**Zwrot kosztów utrzymania podrzutków.**			
	8	Od funduszu krajowego zwrot kosztów utrzymania podrzutków, mających prawo do dobrodziejstwa ustawy z 23. Maja 1873.	352	—	352
IV.		**Rozmaite.**			
	9	Dochody rozmaite drobne i nieprzewidziane . . .	5	—	5
		Suma dochodów .	—	—	2.137
		W porównaniu ze sumą wydatków .	—	—	2.096
		Okazuje się nadwyżka dochodów .	—	—	41

która przeniesiona do majątku zarodowego i tamże chwilowo ulokowana, może być zużytą w razie potrzeby na bieżące wydatki następnego roku.

w Krakowie. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1884.	Kwota uchwalona na rok 1885.	Wyjaśnienia
1.615	1.672	
—	—	Zamieszcza się kwotę przypadającą od funduszu krajowego, jako zwrot wydatku uzasadnionego w rubryce IV. pozycya 5. wydatków.
—	5	Jak na rok 1885.
1.615	1.677	

Nr. 20.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi mieszkańców przysiołka Podlesie w sprawie wyłączenia tej miejscowości ze związku gminy Medwedowce w powiecie Buczackim, i utworzenie z niej samoistnej gminy.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 2. Października 1884. udzielił Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej petycyę przysiołka Podlesie, o wydzielenie ze związku gminnego z Medwedowcami i utworzenie samoistnej gminy, Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Petycyonujący przytoczyli w celu poparcia swej prośby, że przysiołek Podlesie liczy przeszło 300 mieszkańców, ma 55 domów mieszkalnych, 171 morgów pola ornego, 72 morgów ogrodów, 55 morgów pastwiska, stanowiącego własność gminy, której własnością jest także kapitał 240 zł. w. a. w gotówce, że zarówno mienie gminy jakoteż poszczególnych mieszkańców Podlesia jest zupełnie odrębne od mienia Medwedowiec; następnie, że Podlesie zarządza już obecnie samodzielnie wszelkiemi sprawami zarówno własnego, jakoteż poruczonego zakresu działania gminy, przez zastępcę naczelnika gminy, wybieranego z członków gminy na Podlesiu osiadłych, wreszcie, że połączenie z Medwedowcami nietylko nie przynosi żadnej korzyści, ale nadto utrudnia załatwianie spraw należących do zakresu działania gminy. Szczegółowe dochodzenie w tej mierze przez Wydział powiatowy w Buczaczu przeprowadzone, stwierdziło prawdziwość tych wszystkich przytoczeń, a nadto wykazało, że gmina Medwedowce nie dozna w żadnym kierunku uszczerbku przez wyłączenie przysiołka Podlesie. Według pisma Starostwa z dnia 23. Marca 1885. L. 1945 ma: 1) gmina Medwedowce 1055 mieszkańców, 257 samodzielnych gospodarstw i opłaca rocznie sumę 1075 zł. 22 ct. w. a. podatków bezpośrednich; 2) przysiołek zaś Podlesie liczy 318 mieszkańców, 67 samoistnych gospodarstw i opłaca rocznie kwotę 175 zł. 26 ct. w. a. tytułem podatków bezpośrednich.

Według poświadczenia urzędu ewidencyjnego wynosi obszar gminy Medwedowce przestrzeń 3589 morgów 417 sążni kwadratowych, obszar zaś przysiołka Podlesie przestrzeń 173 morgów, 347 sążni kwadratowych, każda z obu tych przestrzeni tworzy odrębną w sobie zwartą całość, a nawet przysiołek Podlesie tak względem własności tabularnej, jakoteż pod względem spraw podatku gruntowego, stanowi już obecnie osobną gminę katastralną.

Inwentarz gminny wykazuje, że zarówno majątek jak i dobro gminne przysiołka Podlesie jest zupełnie odrębne od majątku i dobra gminy Medwedowce. Rada gminna zgodziła się uchwałą z d. 26. Marca 1885. na wyłączenie przysiołka Podlesie ze związku gminy Medwedowce.

Również i Rada powiatowa oświadczyła się po myśli §. 100. u. gm. jednogłośnie za wyłączeniem tego przysiołka ze związku gminy Medwedowce i za utworzeniem z niego samoistnej gminy.

Wreszcie oznajmiło c. k. Namiestnictwo pismem z dnia 3. Listopada 1885. l. 66.994, że przeciw zamierzonemu wydzieleniu osady Podlesie ze związku gminy Medwedowce i utworzeniu z osady tej samoistnej gminy, nie zachodzą ze strony Rządu żadne przeszkody.

Wydział krajowy wnosi przeto:

⸗|. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ⸗|. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 13. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Smolka w. r.
Członek Wydziału kraj.

USTAWA

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wyłączeniu przysiołka Podlesie ze związku gminy Medwedowce w powiecie Buczackim i utworzeniu zeń odrębnej gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Przysiołek Podlesie wyłącza się ze związku gminy Medwedowce w powiecie Buczackim, i ma odtąd stanowić odrębną gminę.

Art. II.

Do dni trzydziestu po ogłoszeniu tej ustawy przeprowadzone będą wybory odrębnych nowych gmin Medwedowce i Podlesie w powiecie Buczackim.

Art. III.

W dniu, w którym nowe Reprezentacye samoistnych gmin Medwedowce i Podlesie ukonstytuowane zostaną, wchodzi w życie niniejsza ustawa.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Alg. 21.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie projektu zmiany etatu osób i płac grona nauczycieli przy krajowej średniej szkole gospodarstwa lasowego.

Wysoki Sejmie!

Według etatu osób i płac grona nauczycieli przy krajowej średniej szkole gospodarstwa lasowego z dnia 7. Października 1874. tylko dwaj z nauczycieli szkoły, a mianowicie dyrektor i profesor fachowy, są urzędnikami krajowymi i jako tacy mają prawo do pobierania dodatków pięcioletnich i do emerytury.

Obok powyższych dwóch profesorów ustanowił etat szkoły, oprócz pewnej liczby docentów, jednego adjunkta. Na podstawie zaś uchwał W. Sejmu z dnia 19. Października 1878. i z d.8 Lipca 1880. r. przybyła jeszcze prowizoryczna posada drugiego adjunkta. Zadaniem adjunktów szkoły leśnej jest przedewszystkiem pomagać profesorom fachowym w nauczaniu przedmiotów zawodowych, zarazem jednak stanowią ci adjunkci jedyny odpowiedni materyał na przyszłych profesorów fachowych szkoły. Szczupła jest bowiem w kraju liczba takich kandydatów na profesorów szkoły leśnej, którzyby posiadali należyte przygotowanie w teoryi i praktyce. Tem trudniejszym zaś stać się musi w danym razie wybór, skoro się uwzględni, że kandydat tylko wtedy może być uznanym za zupełnie ukwalifikowanego, jeżeli nietylko posiada gruntowną znajomość przedmiotu, ale nadto nabył już wprawy dydaktycznej i przyswoił sobie właściwą metodę nauczania.

Szkoła leśna więc zmuszoną jest przyszłych profesorów fachowych przysposabiać dla siebie sama, a w tym celu starać się o pozyskanie uzdolnionych adjunktów, oraz o zniewolenie ich do dłuższego pozostania na objętej posadzie. Ponieważ zaś leśnik z kwalifikacyami, jakich wymagać wypada od adjunkta, osiągnąć może wkrótce korzystniejsze warunki jako praktyk, niż jako niestały funkcyonaryusz szkoły z niezmienną płacą roczną w kwocie 800 zł. w. a., przeto, obok zamiłowania zawodu nauczycielskiego, tylko widoki rychłego stosunkowo uzyskania praw urzędnika krajowego i podwyższenia płacy zdolne są powstrzymać go od porzucenia posady adjunkta. Przy dwóch posadach profesorów fachowych widoki awansu są dla adjunktów oczywiście bardzo małe, co zresztą stwierdziła praktyka, gdyż przez jedenastoletni okres istnienia szkoły nie opróżniła się żadna posada profesorska, a starszy z obecnych adjunktów zajmuje tę posadę już od Kwietnia roku 1879. Na ten dla szkoły niepomyślny stan rzeczy zwróciła Kuratorya szkoły uwagę Wydziału kraj. już w r. 1883. a odtąd ponawiała corocznie w różnych formach wnioski, dążące do zapewnienia szkole leśnej odpowiednich sił nauczycielskich. Ostatecznie zaproponowała Kuratorya w relacyi z d. 8. Kwietnia r. b. L. 188., ażeby w celu pomnożenia widoków awansu dla adjunktów utworzyć trzecią posadę profesorską, któraby pod względem dotacyi stanowiła stopień pośredni pomiędzy posadą adjunkta a po-

sadą drugiego profesora fachowego. Utworzenie projektowanej posady pozwoliłoby zwinąć posadę prowizorycznego adjunkta z płacą roczną w kwocie 800 zł. w. a., tudzież posady docentów łowiectwa i inżynieryi wiejskiej z płacami rocznemi w kwocie 100 zł. i 300 zł. w. a. tak, że wydatki na płace adjunktów i docentów zmniejszyłyby się w ogóle o 1.200 zł. w. a. Jeżeliby więc dla trzeciego profesora wyznaczono w myśl wniosku Kuratoryi płacę roczną w kwocie 1.000 zł. w. a. (mniejszą o 300 zł. w. a. od płacy drugiego profesora) i dodatek aktywalny w kwocie 240 zł. w. a., to na razie, dopókiby zajmujący posadę trzeciego profesora nie uzyskał pięciolecia w kwocie 200 zł. w. a., dotacyę roczną na szkołę leśną tylko o 40 zł. w. a. podwyższyćby wypadło.

Nabywszy przekonania, że wykazaną wyżej istotną i naglącą potrzebę szkoły leśnej zaspokoić można małą stosunkowo ofiarą, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Ustęp wstępny etatu osób i płac grona nauczycielskiego przy kraj. średniej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie z dnia 7. Października 1874. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać jak następuje:

„Grono nauczycielskie krajowej średniej szkoły gospodarstwa lasowego składa się:

I. Z trzech stałych profesorów fachowych, z których jeden jest równocześnie dyrektorem zakładu.

II. Z jednego adjunkta i pięciu docentów".

2) W ustępie I. tegoż etatu należy l. 4, 5, 6, zamienić na 5, 6, 7, a zamieścić pod

„4. Trzeci profesor fachowy pobierać będzie:

roczną stałą płacę w kwocie . . .	1000 zł. w. a.
dodatek aktywalny w rocznej kwocie .	240 zł. w. a.
dodatek pięcioletni w rocznej kwocie .	200 zł. w. a.

3) W ustępie II. tegoż etatu należy opuścić ustępy pod c. d. e., a zamienić lit.: f, g, h, na c, d, e.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 13. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału kraj.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. 45.741/1885.

Alg. 22.

Sprawozdanie Wydziału krajowego

o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1884.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu postanowień §. 18. statutu krajowego i §. 7. instrukcyi dla Wydziału krajowego, przedkładamy zamknięcia rachunkowe wszystkich pod zarządem Reprezentacyi kraju zostających funduszów za rok 1884., a mianowicie:

Pod *A.* Zamknięcie funduszów budżetem objętych.
„ *B.* „ „ „ „ nieobjętych.
„ *C.* „ funduszu propinacyjnego.
„ *D.* Sumaryczne zestawienie obrotu brutto i stanu majątkowego wszystkich funduszów krajowych.
„ *E.* Zamknięcie rachunku i sprawozdanie Rady administracyjnej fundacyi Stanisława hr. Skarbka.

Dział A. zawiera fundusze budżetem objęte:

1. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu z szczegółowemi zamknięciami szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkół rolniczych, folwarku i kursu gorzelniczego w Dublanach, tudzież szkoły rolniczej i ogrodniczej, oraz folwarku w Czernichowie.
2. „ szkolny krajowy.
3—4. Krajowy szpital powszechny we Lwowie (2 oddziały).
5. Fundusz podrzutków we Lwowie.
6. Zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.
7—10. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie (4 oddziały).
11. Fundusz policyi krajowej.
12. „ pożyczki „ z r. 1883.
13. „ „ „ „ 1884.
14. „ domestykalny.
15. „ kultury krajowej.
16. „ stanowy sierociński.
17. „ Aleksandra hr. Stadnickiego.
18. „ pożyczki krajowej z r. 1873.
19. „ podrzutków w Krakowie.
20. „ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Dział B. zawiera fundusze budżetem nieobjęte:

1. Fundusz pomnika Kościuszki.
2—127. Fundusze stypendyjne.
128. Administracya dóbr Winniki.
129. Fundusz galic. inwalidów wojskowych.

130. Fundusz niżankowicki inwalidów wojsk.
131. „ posagowy Komarnickich.
132. „ zakładu Ossolińskich.
133. „ zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.
134. „ zapomogi z roku 1868.
135. „ „ pozostałej z r. 1866.
136. „ budowy domu podrzutków we Lwowie.
137. „ depozytów serwitutowych.
138. „ Russanowskiej.
139. „ szkół ludowych z r. 1872.
140. „ Ponińskiego.
141. „ Kochmana dla literatów.
142. „ Kochmana dla dziewcząt służących.
143. „ Jędrzejowiczowej.
144. „ pomnika hr. Gołuchowskiego.
145. Fundacya sandecka „Dom roboczy“.
146. „ hr. Weissenwolfowej.
147. Fundacya hr. Piotra Wodzickiego.
148. „ Dra Malinowskiego imienia Najjaśniejszego Pana.
149. „ Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne.
150. „ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej.
151. „ Antoniego Schiffnera.
152. „ Maryi Mochnackiej.
153. Fundusz Edwarda Lewińskiego.
154. Fundacya Helclowej.
155. Fundusz „Macierzy polskiej“.
156. „ Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej.
157. „ budowy szkoły w Czernichowie.
158. „ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego.
159. „ ku podniesieniu rybactwa.
160. Depozyta.

Razem przeto w działach *A. B. C.* 181 funduszów, oprócz samoistnej fundacyi Stanisława hr. Skarbka w dziale *E.*

W roku 1883. było funduszów 173; z tych ubył fundusz budowy gmachu sejmowego, wcielony do funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu, przybyło zaś nowych funduszów 9, a to:

1. Pożyczki krajowej z r. 1884.
2. Stypendyjny Broniewskiej Klementyny.
3. „ Dra Kaczkowskiego Antoniego.
4. „ Kurdwanowskiej ze Stojowskich Maryi.
5. Stypendyjny Lewickiego Bazylego.
6. „ Mickiewicza Adama.
7. „ Tarnowskiego Franciszka.
8. „ Dra Warteresiewicza Adama.
9. „ Ziętkiewicza Wincentego.

W formie zamknięcia rachunków nie zaprowadzono żadnej zmiany zasadniczej.

Według **wykazu sumarycznego wydatków i dochodów** wszystkich budżetem objętych funduszów wynik jest następujący:

	w funduszach: krajowym i z tegoż dotowanych:	samoistnych niedotowanych:
Wydatki w porównaniu z budżetem większe o . . .	422.237 zł.	28.434 zł.
dochody od budżetu większe o	299.042 „	2.505 „
wynik w ogóle **niekorzystniejszy** o	123.195 zł.	25.929 zł.

Wynik niekorzystniejszy funduszów krajowego i z tegoż dotowanych poniżej jest objaśnionym, zaś co do funduszów samoistnych niedotowanych ma ten wynik swój powód w niekorzystniejszym wyniku funduszu pożyczki krajowej z roku 1873., albowiem potrzeby tegoż funduszu uwzględniono w budżecie tylko za pierwsze półrocze (w przypuszczeniu, iż obligacye tej pożyczki z obiegu wykupione zostaną), gdy tymczasem potrzeby pokryć musiano za rok cały, z powodu niewykupienia obligacyj imiennej wartości 600.600 zł., które z końcem roku pozostały jeszcze w obiegu.

W funduszu pożyczkowym na drogi powiatowe i gminne, dla którego osobny budżet nie został uchwalony, wydatki wynoszą:

a) na pożyczki bezprocentowe Wydziałom powiatowym		27.000 zł. — ct.	
b) lokacye w Banku krajowym		19.258 „ 66 „	46.258 zł. 66 ct
Z tych pokryto własnymi dochodami . . .		26.258 zł. 66 ct.	
dotacyą z funduszu krajowego (rubr. X. poz. 116) .		20.000 „ — „	
razem, jak wyżej .		46.258 zł. 66 ct.	
W aktywach posiada ten fundusz			50.869 zł. 90 ct.

Zamknięcie rachunków funduszu krajowego przedstawia bilans ostateczny, jak następuje:

	Wynik rzeczywisty:	Budżetem uchwalono:	W porównaniu z budżetem wynik mniejszy:	wynik większy:
Dochody	4,218.196 zł. 45½ ct.	4,047.217 zł.	—	170.980 zł.
Wydatki	3,980.461 „ 42 „	3,686.287 „	—	294.175 „
Pozostałość z rachunków	237.735 zł. 03½ ct.	360.930 zł.	—	123.195 zł.

W wykazanych dochodach w kwocie . . . . . 4,218.196 zł. 45½ ct.
nieszczą się oprócz zwykłych wpływów budżetowych jeszcze następujące:

Poz. 49 a). Gotówka od funduszu pożyczki krajowej z roku 1884. z emisyi 4½% obligacyj krajowych 1,000.000 zł., zrealizowana w kwocie . 900.000 zł. — ct.
którą Wysoki Sejm przeznaczył uchwałą z dnia 20. Października 1883. na pokrycie niedoborów roku 1882., 1883. i 1884. i na uposażenie kasy krajowej.

Poz. 48 ⅓ dochodów i 209 ⅓ wydatków.

Nadwyżka dochodów składek zbieranych w kraju na rzecz powodzian. ulokowana w Banku krajowym . . . . . 1.472 „ 21½ „ 901.472 „ 21½ „

Po strąceniu tej sumy okazuje się wynik własnych dochodów w kwocie 3,316.724 zł. 24 ct.
z porównania zaś z wydatkami w kwocie . . . . . 3,980.461 „ 42 „
wynika niedobór w kwocie . . . . . 663.737 zł. 18 ct.
a który składa się:

1. z niedoboru roku 1882. w kwocie . . . . . 89.607 zł. 11½ ct.
2. „ „ 1883. „ . . . . . 169.663 „ 10½ „
które w roku 1883. pokryto w zastępstwie z funduszu pożyczki krajowej r. 1883. i temuż funduszowi zwrócono w r. 1884. z rubr. XIV. poz. 143½ *b)* i 143½ *c)*;
3. z niedoboru roku 1884. w kwocie . . . . . 404.466 „ 96 „

Razem j. w. . 663.737 zł. 18 ct.
Niedobory te pokryto wzmiankowaną wyżej (poz. 49*a*) pożyczką w kwocie 900.000 „ — „
Z pozostałej reszty pożyczki w kwocie . . . . . 236.262 zł. 82 ct.
utworzono uposażenie kasy krajowej w myśl uchwały sejmowej z dnia 20. Października 1883. Kasa krajowa nadto uposażoną została z rachunku roku 1883. sumą . . . . . 140.000 „ — „

Ogółem całe uposażenie wynosi zatem sumę . . . . . 376.262 zł. 82 ct.
która zostaje na lokacyi w Banku krajowym i szczegółowo wykazaną jest w uwadze sumaryusza wydatków funduszu krajowego na str. 23.

Budżet roku 1884. wraz z kredytami dodatkowymi (które w szczegółach objaśnione są w ogólnem wyjaśnieniu zamknięcia rachunku funduszu krajowego na str. 26 i 26 *a)* wykazuje nadwyżkę dochodów w kwocie . . . . . 360.930 zł.

a ponieważ wynik rzeczywisty przedstawia tę nadwyżkę tylko w kwocie . 237.735 „

przeto wynik rzeczywisty niekorzystniejszym jest od budżetu, jak wyżej wykazano o kwotę . . . . . 123.195 zł.

Do tego wyniku jednak doliczyć należy wyżej wzmiankowaną (poz. $48^1/_3$ i $209^1/_3$) nadwyżkę dochodów ze składek dla powodzian w kwocie . . . . . 1.472 zł.

która stanowiąc wpływ obcy na korzyść funduszu policzoną być nie może;

natomiast należy strącić różnicę, jaka zachodzi między przyzwoloną a uzyskaną kwotą z pożyczki krajowej r. 1884. w skutek finansowania (poz. 49*a*) w kwocie . . . . . 100.000 „

której również na niekorzyść obrotu liczyć nie można.

W ogóle strąciwszy różnicę w kwocie . . . . . 98.528 „

okaże się rzeczywisty wynik obrotu niekorzystniejszym od budżetu tylko o kwotę . . . . . 24.667 zł.

co również udowadnia następujące zestawienie:

I. Niedobory uchwalone wynoszą:

a) budżetem uchwalone . . . . . 393.907 zł.

b) kredyta dodatkowe w wydatkach . . . . . 245.163 „

Razem . 639.070 zł.

II. Niedobory zaś rzeczywiste, jak wyżej wykazano wynoszą . 663.737 „

Z porównania przedstawia się wynik rzeczywisty niekorzystniejszym od budżetu, jak wyżej w kwocie . . . . . 24.667 zł.

Jednakże wynik ten nie przedstawia właściwej cyfry różnic, wypływających z gospodarki Wydziału krajowego, albowiem różnice niektórych rubryk powstały z przyczyn i potrzeb nadzwyczajnych, a budżetem nieprzewidzianych i niezawisłych od gospodarki Wydziału krajowego, a mianowicie przekroczenia:

1. w wydatkach rubr. I. poz. 1. Koszta podróży pp. Posłów . . 636 zł.

2. „ „ II. „ 32. *l).* Różne nie objęte budżetem, a konieczne urządzenia w gmachu sejmowym . . . . . 4.533 „

3. w wydatkach rubr. V. poz. 38. Sanitarne na podstawie przedkładanych rachunków przez c. k. Namiestnictwo . . . . . 252 „

4. w wydatkach rubr. VII. poz. 47. Niedobór krajowego funduszu szkolnego, spowodowany przez c. k. krajową Radę szkolną . . . . . 26.482 „

5. w wydatkach rubr. VII. poz. 53. Szkoła żeńska w Krakowie — nie podniesiona subwencya w r. 1883., wypłacona w r. 1884. . . . . 2.500 „

6. w wydatkach rubr. VIII. poz. 87*a).* Zakład narodowy im. Ossolińskich — nie podniesiona subwencya w r. 1883., wypłacona w r. 1884. . 500 „

7. w wydatkach rubr. IX. poz. 104. Urządzenie koszar żandarmeryi, wypłacone na podstawie składanych rachunków przez odnośne c. k. komendy . 973 „

8. w wydatkach rubr. X. Zaopatrzenia budżetem nieuwzględnione Hlawatemu, konduktorowi, Zarębinie, wdowie po konduktorze i Piechowskiej, wdowie po inżynierze okręgowym, udzielone w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. Października 1884. w kwocie . . . . . 633 „

Do przeniesienia . 36.509 zł.

Z przeniesienia . . 36.509 zł.

9. w wydatkach rubr. XIV. poz. 143½ a). Umorzenie pożyczki krajowej z roku 1884. — nie preliminowana wypłata podatku dochodowego od kuponów, jak wyjaśnienie tej pozycyi, w kwocie . . . . . 2.226 „

(część z ogólnego przekroczenia 25.125 zł.)

10. w wydatkach rubr. XV. poz 149. Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie — z przekroczenia w kwocie 1.027 zł. nie preliminowane zaliczki zwrotne 761 „

11. w wydatkach rubr. XV. poz. 150. Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach — z przekroczenia w kwocie 2.393 zł. nie preliminowane zaliczki zwrotne 460 „

12. w wydatkach rubr. XV. poz. 152. Folwark w Dublanach — z przekroczenia 7.606 zł. wydatek większy . . . . . 3.183 „

na cegielnię i szopę, znajdujący pokrycie w należytościach czynnych, jak wyjaśnienie na str. 181 zamknięcia rachunku folwarku w Dublanach.

13. w wydatkach rubr. XV. poz. 154. Szkoła rolnicza w Czernichowie — z przekroczenia 13.997 zł. wyłącza się budżetem nie objęte nadzwyczajne wydatki na utrzymanie budynków i ogrodzeń, jak wyjaśnienia w zamknięciu rachunku tej szkoły na str. 195, w kwocie . . . . . 5.837 zł.

również wydatki na przebudowanie gmachu szkolnego, jak podobne wyjaśnienie na str. 199 i 201, w kwocie . . . . 5.219 „ 11.056 „

14. w wydatkach rubr. XV. poz. 166 do 167. Szkoły rękodzielnicze i przemysł — przekroczenie w kwocie . . . . . 9.147 „

znajduje pokrycie w udzielonych pożyczkach na ten cel, które przypisane są do zwrotu w rubr. VI. dochodów w niespłaconej reszcie 46.125 zł. 02 ct.

15. w wydatkach rubr. XV. poz. 188. Zasiłki na cele szkół rolniczych w Horodence i Jagielnicy — przekroczenie w kwocie . . . . . 16.570 „

(wedle wyjaśnień odnośnej pozycyi) spowodowane zakupnem realności dla szkoły w Horodence i urządzeniem tejże szkoły, tudzież urządzeniem szkoły w Jagielnicy. Przekroczenie to znajduje pokrycie w przyznanej na cel powyższy subwencyi przez c. k. Rząd w kwocie 22.000 zł. i datkach jednorazowych od osób prywatnych (rubr. XI. poz. 48¼ dochodów).

16. w wydatkach rubr. XVI. Budżetem nieprzewidziane zwrotne . . . . . 8.461 zł.

po strąceniu zapomóg dla powodzian ze składek w kraju, mających pokrycie w rubr. XI. dochodów w kwocie . . . . 8.138 „ 323 „

17. w wydatkach rubr. XVI. Zasiłek bezzwrotny udzielony komitetowi pomocy zachodniej Galicyi na zapomogi dla powodzian . . . . 10.000 „

Suma wydatków nadzwyczajnych poniesionych z przyczyn, niezależnych od gospodarki Wydziału krajowego lub wydatków zwrotnych . . . . 90.235 zł.

Od tego strąca się wydatki, które niezależnie od zarządzeń Wydziału krajowego były mniejsze, a mianowicie:

1. w rubr. I. poz. 2. Dyety pp. Posłów . . . 1.520 zł.

2. w rubr. II. poz. 31 *a*). Wydawnictwo rozporządzeń krajowych — na podstawie rachunków składanych przez ck. Namiestnictwo 1.071 „

3. w rubr. VII. poz. 48. Członkowie Rady szkolnej — interkalarium . . . . . 83 „

Do przeniesienia . . 2.674 zł. 90.235 zł.

Z przeniesienia . .	3.674 zł.	90.235 zł.
4. w rubr. VII. poz. 76. Nagrody za najlepsze książki szkół średnich, których wydania niezgłoszono	1.000 „	
5. w rubr. VII. poz. 83. Piechowicz Kajetan, dar z łaski niewypłacony z powodu śmierci	100 „	
6. w rubr. IX. poz. 89. Kwaterunkowe żandarmeryi — na podstawie składanych rachunków przez odnośną c. k. komendę	903 „	
7. w rubr. IX. poz. 105½ *a).* Na sprawienie łóżek i pościeli dla żandarmeryi — kredyt nie zużytkowany z powodu poniesienia wydatku tego w r. 1883.	1.148 „	
8. w rubr. XII. poz. 131. Szupaśnictwo — mniejszy wydatek (po strąceniu zaoszczędzenia na odzieży 1.447 zł. LW. 24.282/85), zależny od c. k. władz politycznych	9.875 „	
9. w rubr. XIV. poz. 141. Umorzenie pożyczki krajowej z r. 1883. — wydano mniej	11.924 „	
z powodu niewykupienia części wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów.		
10. w rubr. XIV. poz. 143½ *b).* Umorzenie pożyczki funduszu krajowego, zaciągniętej od funduszu pożyczki z r. 1883. na pokrycie niedoboru roku 1882. — wydatek mniejszy w wysokości rzeczywistego niedoboru	7.393 „	
11. w rubr. XV. poz. 160. Szkoła przemysłowa w Przemyślu — subwencya nie podniesiona z powodu nie zgłoszenia się	500 „	
12. w rubr. XV. poz. 163 *a).* Szkoła przemysłowa w Tarnopolu — subwencya nie podniesiona, bowiem szkoła nie weszła w życie	500 „	
13. w rubr. XV. poz. 189 *b).* Koszta strzeżenia granic kraju — wydano mniej	3.200 „	
ponieważ c. k. Namiestnictwo nie żądało zwrotu tego rodzaju.		
Razem . .		39.217 „
Strąciwszy wydatki mniejsze od wydatków nadzwyczajnych większych, otrzyma się wynik, który na niekorzyść gospodarki Wydziału krajowego policzony być nie powinien, w kwocie . .		51.018 zł.
Dochody, które niezawiśle od gospodarki Wydziału krajowego nad budżet wpłynęły, są następujące:		
1. w rubryce XI. poz. 48⅓. Subwencye od c. k. Rządu i od galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego na szkoły rolnicze		19.050 zł.
2. w rubryce XI. d. e. k. Datki różne dobrowolne .		5.316 „
3. w rubryce XI. b. c. f. g. l. n. Zwroty rozmaite .		10.819 „
4. w rubryce XII. poz. 49. Dodatki do podatków . .		9.191 „
Suma		44.876 zł.
Strąciwszy od tej sumy dochody, które niezależnie od gospodarki Wydziału krajowego były mniejsze, t. j.:		
1. w rubryce VI. poz. 17. Pożyczka od gminy Piwniczna — wpływ mniejszy o	100 zł.	
wyrównany w roku 1885.		
2. w rubryce VI. poz. 27 *h).* Spłata pożyczki na koszary — wpływ mniejszy o	3.583 „	
wedle terminu spłat z powodu niepodniesienia pożyczek.		
Do przeniesienia .	3.683 zł.	44.876 zł.

Z przeniesienia .	3.683 zł.	44.876 zł.
3. w rubryce VI. poz. 33. Towarzystwo tkaczy w Kossowie — dochód mniejszy o	295 „	
ściągnięty w roku 1885.		
4. w rubryce VIII. poz. 40. Folwark w Dublanach — z mniejszego dochodu 5.365 zł. wyłącza się wpływ mniejszy . .	2.917 „	
z wyrobu cegły, która pozostaje w zapasie, i dopiero w r. 1885. do budowy gmachu szkolnego odsprzedaną zostanie .		
Czyli razem strąciwszy		6.895 „
okazuje się, iż z przyczyn od Wydziału krajowego niezależnych właściwa suma dochodów była większa od budżetu o różnicę w kwocie		37.981 zł.
Strąciwszy tę sumę od poprzednio wykazanej większej sumy wydatków i z takich samych powodów w kwocie		51.018 „
otrzymujemy kwotę		13.037 zł.
przypadającą na korzyść gospodarki Wydziału krajowego, a ponieważ wynik niekorzystniejszy rezultujący z porównania z budżetem (str. 4) wykazano w kwocie		24.667 „
przeto okaże się właściwy wynik niekorzystniejszy od budżetu tylko w kwocie		11.630 zł.

W funduszu propinacyjnym wynikłości są następujące:

Dochody rzeczywiste gotówką			364.982 zł. 01 ct.
Wydatki „ „			11.816 „ 41½ „
Czysty dochód z r. 1884. .			353.165 zł. 59½ ct.
Do tego:			
a) Zapas gotówką z początkiem r. 1884. . . .			4.592 „ 41 „
b) Gotówka uzyskana:			
α) za wylosowane 5% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk.	24.000 zł. — ct.		
β) wylosowane 4½% obligi pożyczki kraj. z r. 1883. .	300 „ — „		
γ) wylosowane 6% listy gal. Banku hipot. . . .	27.000 „ — „		
δ) spieniężone książeczki wkład. na 4% rach. bież. Banku kraj.	1.001 „ 33 „	52.301 „ 33 „	
Razem gotówką . . .			410.059 zł. 33½ ct.
Z tego wydano na zakupno efektów:			
1) 5% listów zastawnych galic. Towarz. kredyt. ziemsk. imiennej wartości	40.500 zł. — ct.		
po kursie przeciętnym 99 zł. 13⁴/₁₀ ct. .			40.149 zł. 62½ ct.
2) 4½% obligacyj pożyczki kraj. z r. 1883. im. wartości	186.900 „ — „		
po kursie przeciętnym 91 zł. 02²/₁₀ ct. . . .			170.121 „ 80 „
3) 4½% oblig. pożyczki kraj. z r. 1884. im. wartości .	162.400 „ — „		
po kursie przeciętnym 91 zł. 54¹/₁₀ ct. . . .			148.663 „ 35 „
4) 4½% listów zastawnych Banku kraj. im. wartości .	21.900 „ — „		
po kursie przeciętnym 91 zł. 72⁸/₁₀ ct. . . .			20.088 „ 52 „
5) książeczek wkład. na 4% rach. bież. Banku krajowego .	1.043 „ 86 „		1.043 „ 86 „
razem wydano na zakupno efektów imiennej wartości	412.743 zł. 86 ct.		
gotówką			380.067 zł. 15½ ct.
Do przeniesienia .			380.067 zł. 15½ ct.

	Z przeniesienia .	380.067 zł. 15½ ct.
6)	Gotówka przeniesiona do specyalnego funduszu miast . . .	2.732 „ 63 „
7)	Pozostałość z rachunku z końcem r. 1884., która zfruktyfikowaną została z początkiem r. 1885.	27.259 „ 55 „
	Ogółem jak wyżej . .	410.059 zł. 33½ ct.

Stan funduszu z końcem roku 1884. jest następujący:

I. Pozostałość w kasie:

1) w gotówce . . . . . 27.259 zł. 55 ct.

2) w efektach:

a) *Listy zastaw. gal. Towarz. kredyt. ziemsk.*

α)	4% (własność ogólnego funduszu) . . .	60.700 zł.	
β)	5% „ „ „ . . .	1,342.800 „	
γ)	5% („ specyal. funduszu miast) . .	241.800 „	
	Razem .	1,645.300 zł.	

b) *Listy zastaw. gal. Banku hipotecz.*

α)	6% funduszu ogólnego . . .	146.400 zł.	
β)	5% prem. fund. ogólnego . .	45.700 „	192.100 „

c) *Obligacye pożyczki krajowej.*

α)	4½% z r. 1883. fund. ogólnego .	136.100 zł.	
β)	4½% z r. 1884. „ „ .	325.900 „	462.000 „

d) 4½% *listy zastawne Banku kraj.*

	Funduszu ogólnego	15.600 zł.	
	„ spec. miast. . . .	6.300 „	21.900 „

e) *Książeczki wkład. na 4% rach. bież. Banku kraj.*

	Funduszu spec. miast	5.433 „ 42 ct.
	Razem .	2,326.733 „ 42 „
II.	Nadwyżka należytości czynnych	72.450 „ 84 „
	Razem .	2,426.443 zł. 81 ct.
	W porównaniu ze stanem z końcem r. 1883.	2,039.242 „ 62 „
	Okazuje się przyrost funduszu o . . .	387.201 zł. 19 ct.
	W uzyskanych powyżej efektach imiennej wartości . . .	2,326.733 zł. 42 ct.
	mieści się własność fund. spec. miast:	
a)	5% listy zastaw. Towarz. kred. ziemsk. .	241.800 zł. — ct.
b)	4½% listy zastaw. Banku kraj. . . .	6.300 „ — „
c)	książeczki wkład. na 4% rach. bież. Banku kraj.	5.433 „ 42 „ 253.533 „ 42 „
	Reszta w kwocie . .	2,073.200 zł. — ct.

jest własnością funduszu propinacyjnego ogólnego.

Obliczając efekta wedle przeciętnego kursu z dnia 31. Grudnia 1884. między „płacą“ a „żądają“ wynika stan funduszu:

I. Efekta:

a) Listy zastaw. gal. Towarz. kredyt. ziemsk.

α)	4% (własność ogóln. fund. propin.) im. wartości 60.700 zł.		
	po kursie (91 zł. 50 ct. — 92 zł. 75 ct.) 92 zł. 12½ ct.		55.919 zł. 87 ct.
	Do przeniesienia .		55.919 zł. 87 ct.

	Z przeniesienia .	55.919 zł.	87 ct.
β) 5% (własność ogóln. fund. propin.) im. wartości .	1,342.800 zł.		
po kursie (99 zł. — 100 zł.) 99 zł. 50 ct. . .		1,336.086 „	— „
γ) 5% (własność fund. miast.) im. wartości . .	241.800 „		
po kursie 99 zł. 50 ct.		240.591 „	— „
b) Listy zastaw. gal. Banku hipotecznego.			
α) 6% (ogóln. fund. propin.) im. wartości . .	146.400 „		
po kursie (101 zł. — 102 zł.) 101 zł. 50 ct. . .		148.596 „	— „
β) 5% prem. (ogóln. fund. propin.) im. wartości . .	45.700 „		
po kursie (98 zł. 90 ct. — 99 zł. 90 ct.) 99 zł. 40 ct.		45.425 „	80 „
c) Obligacye pożyczki krajowej.			
α) 4½% z roku 1883. (fund. ogóln. propin.) im. wartości	136.100 „		
po kursie (90 zł. 60 ct. — 91 zł. 60 ct.) 91 zł. 10 ct. .		123.987 „	10 „
β) 4½% z roku 1884. (fund. ogóln. prop.) im. wartości	325.900 „		
po kursie 91 zł. 10 ct.		296.894 „	90 „
d) 4½% listy zastaw. Banku krajowego.			
α) własność ogóln. fund. prop. im. wartości . .	15.600 „		
dla braku kursu na d. 31/12 1884. po cenie kupna 91 zł. 75 ct.		14.313 „	— „
β) własność fund. miast im. wartości	6.300 „		
po cenie kupna 91 zł. 67½ ct		5.775 „	52 „
e) Książeczki wkład. na 4% rach. bież. Banku krajowego.			
własność fund. miast.	5.433 „ 42 ct.	5.433 „	42 „
II. Nadwyżka należytości czynnych		72.450 „	84 „
Razem .		2,345.473 zł.	45 ct.
Stan z końcem r. 1883. obliczony w ten sam sposób wynosił . .		2,002.955 „	51 „
Z porównania okazuje się wzrost o .		342.517 zł.	94 ct.

Zmiany w stanie szynkarzy i w przypadających od nich opłatach od dnia 1. Kwietnia 1878. po koniec r. 1884. wykazują następujące tablice

WYKAZ

ilości szynkarzy i obliczenie rocznej należytości i opłat.

Rok	Po 10 zł.		Po 15 zł.		Po 20 zł.		Po 60 zł.		Po 80 zł.		Po 100 zł.		Razem	
	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata
1878 . . .	8.743	87.430	10.705	160.575	3.410	68.200	46	2.760	242	19.360	140	14.000	23.286	352.325
1879 . . .	8.926	89.260	10.011	150.165	3.160	63.200	46	2.760	202	16.160	99	9.900	22.444	331.445
1880 . . .	8.540	85.400	9.329	139.935	2.687	53.740	39	2.340	170	13.600	79	7.900	20.844	302.915
1881 . . .	8.178	81.780	8.633	129.495	2.366	47.320	39	2.340	165	13.200	70	7.000	19.451	281.135
1882 . . .	7.639	76.390	8.395	125.925	2.260	45.200	26	1.560	153	12.240	64	6.400	18.537	267.715
1883 . . .	7.622	76.220	8.228	123.420	2.227	44.540	29	1.740	170	13.600	63	6.300	18.339	265.820
1884 . . .	7.889	78.890	8.960	134.400	2.386	47.720	31	1.860	160	12.800	67	6.700	19.493	282.370
Razem . .	57.537	575.370	64.261	963.915	18.496	369.920	256	15.360	1.262	100.960	582	58.200	142.394	2,083.725
Przeciętnie	8.220	82.196	9.180	137.702	2.642	52.846	37	2.194	180	14.423	83	8.314	20.342	297.675

Wykaz

przybytku i ubytku szynkarzy.

Rok	Po 10 zł.		Po 15 zł.		Po 20 zł.		Po 60 zł.		Po 80 zł.		Po 100 zł.		Razem	
	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło
1879	183	—	—	694	—	250	—	—	—	40	—	41	183	1.025
1880	—	386	—	682	—	473	—	7	—	32	—	20	—	1.600
1881	—	362	—	696	—	321	—	—	—	5	—	9	—	1.393
1882	—	539	—	238	—	106	—	13	—	12	—	6	—	914
1883	—	17	—	167	—	33	3	—	17	—	—	1	20	218
1884	267	—	732	—	159	—	2	—	—	10	4	—	1.164	10
Razem . .	450	1.304	732	2.477	159	1.183	5	20	17	99	4	77	1.367	5.160
														3.793

Zaległości w opłatach od szynkarzy wynosiły z końcem r. 1883. . 41.882 zł.
Z końcem roku 1884. wynoszą . . . . . 45.183 „

Powiększyły się więc o . . 3.301 zł.

Roczna bieżąca należytość tych opłat wynosiła w roku 1878. (według zamknięcia rachunków za czas od 1. Kwietnia do 31. Grudnia) 267.208 zł.. a po doliczeniu $^1/_3$ części za czas od 1. Stycznia do 31. Marca w kwocie 89.069 zł., wynosiła razem 356.277 zł.

w roku 1879. „ „ 324.249 „
„ 1880. „ „ 297.326 „
„ 1881. „ „ 275.849 „
„ 1882. „ „ 263.902 „
„ 1883. „ „ 268.212 „
„ 1884. „ „ 267.821 „

Według **sumarycznego zestawienia lit D.** stan wszystkich funduszów krajowych z końcem roku 1884. jest następujący:

a. **W majątku zarodowym:**

1. Gotówka w kasach	131.936 zł.	14 ct.	
2. Efekta im. wartości	4,473.657 „	79 „	
3. Dobra i realności	3,986.740 „	74 „	
4. Kapitały hipotekow.	429.931 „	$60^1/_2$ „	
5. Kapit. lok. w bankach	30.272 „	— „	
6. Przewyżka należ. czyn.	615.164 „	68 „	9,667.702 zł. $95^1/_2$ ct.

b. **W majątku obrotowym:**

1. Gotówka w kasach	620.072 zł.	22 ct.	
2. Efekta im. wartości	2,930.284 „	36 „	
3. Kapit. lok. w bankach	456.945 „	$31^1/_2$ „	
	4,007.301 zł.	$89^1/_2$ ct.	
Do przeniesienia .	4,007.301 zł.	$89^1/_2$ ct.	9,667.702 zł. $95^1/_2$ ct.

Z przeniesienia . .	4,007.301 zł. 89½ ct.	9,667.702 zł. 95½ ct.
4. Przewyżka należytości biernych	3,597.303 „ 75¼ „	
5. Nadwyżka stanu czynnego . . .		409.998 „ 14¼ „
Razem . .		10,077.701 zł. 09¾ ct.

Z końcem roku 1883. był stan następujący:

a. w majątku zarodowym	9,473.411 zł. 15½ ct.	
b. „ obrotowym	56.479 „ 45½ „	9,529.890 „ 61 „

Z porównania okazuje się z końcem roku 1884. *przyrost* majątku o 547.810 zł. 48¾ ct. a mianowicie:

w majątku zarodowym	194.291 zł. 80 ct.
„ obrotowym	353.518 „ 68¾ „
Razem, jak wyżej . .	547.810 zł. 48¾ ct.

Należytości czynne, nie wliczając kapitałów w bankach, z końcem r. 1884. wynoszą:

a. w majątku zarodowym	671.109 zł. 08 ct.	
b. „ obrotowym	3,350.090 „ 31 „	4,021.199 zł. 39 ct.

Z końcem roku 1883. wynosiły:

a. w majątku zarodowym	704.862 zł. 79 ct.	
b. „ obrotowym	3,178.390 „ 60½ „	3,883.253 „ 39½ „

Przeto:

a. w majątku zarodowym *zmniejszyły się* o .	33.753 zł. 71 ct.	
b. „ obrotowym *wzrosły* o . . .	171.699 „ 70½ „	
a w ogólnym rezultacie *wzrosły* o . .		137.945 zł. 99½ ct.

Nad ściągnięciem należytości czynnych czuwa Wydział krajowy nieustannie i tylko w wypadkach udowodnionej niemożebności doraźnego ściągnienia, lub w razie, jeżeliby bezwzględna egzekucya narażała osobę obowiązaną na niepowetowaną szkodę, zezwala Wydział krajowy na zwłokę, lub rozkłada spłatę na raty.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Z rachunków funduszów budżetem objętych za r. 1884. wydaje Sejm Wydziałowi krajowemu absolutorium z zastrzeżeniem zawartem w osobnem sprawozdaniu co do krajowego funduszu szkolnego.

2. Rachunki funduszów samoistnych budżetem nieobjętych, tudzież funduszu propinacyjnego i Zakładu St. hr. Skarbka za r. 1884. Sejm przyjmuje do wiadomości.

Lwów dnia 17. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:

Alojzy Rybicki *w. r.*

Zastępca Członka Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

SUMARYCZNY WYKAZ

wydatków i dochodów krajowych

za rok

1884.

Sumaryczny wykaz wydatków i

i porównanie takowych z uchwalonemi przez

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna wydatków w roku 1884. wynosiła		6,358.993 zł.
Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 18.—20. Października 1883. preliminowano na potrzeby krajowe	4,691.593 zł.	
do tego kredyta dodatkowe	1,245.163 „	5,936.756 „
Zatem w porównaniu z budżetem, suma wydatków jest *większą* o .		422.237 zł.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna wydatków wynosiła	75.395 zł.
Na to preliminowano uchwałą z dnia 18.—20. Października 1883. .	46.961 „
Zatem w porównaniu z budżetem, suma wydatków jest *większą* o .	28.434 zł.

A. Fundusze dotowane.

Rzeczywiste wydatki wynosiły w roku 1884.		6,358.993 zł.
„ dochody „ „ „ „		6,596.728 „
Okazuje się nadwyżka dochodów . .		237.735 zł.
mieszcząca się w sumach ulokowanych:		
1. w 3% asygnatach Banku krajowego . .	75.000 zł. — ct.	
2. na 5% rach. bież. w „ krajowym	276.711 zł. 30 ct.	
3. „ 3% „ „ „ „	24.553 „ 47 „	
4. „ 3½% „ „ „ „	1.470 „ 26½ „	302.735 „ 03½ „
Razem . .		377.735 zł. 03½ ct.
Po strąceniu ulokowanej sumy uposażenia kasy krajowej z r. 1883. nie wchodzącej w rachunek budżetu r. 1884.		140.000 „ — „
pozostaje jak wyżej .		237.735 zł. 03½ ct.
Wedle budżetu r. 1884 preliminowano:		
wydatki w kwocie . .	5,936.756 zł.	
dochody „ . .	6,297.686 „	
nadwyżkę dochodów w kwocie . .		360.930 zł.
Okazuje się zatem wynik *niekorzystniejszy* o		123.195 zł.

C. Fundusze, dla których budżetu nie uchwalono.

Suma wydatków funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne . 46.258 zł. 66 ct.

dochodów krajowych za rok 1884.

Wysoki Sejm krajowy kwotami potrzeb i pokrycia.

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna dochodów w roku 1884. wynosiła		6,596.728 zł.
Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 18.—20. Października 1883. preliminowano dochody	4,297.686 zł.	
do tego kredyta dodatkowe	2,000.000 „	6,297.686 „
Zatem w porównaniu z budżetem suma dochodów jest *większą* o .		299.042 zł.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna dochodów wynosiła	36.562 zł.
Na to preliminowano uchwałą z dnia 18.—20. Października 1883. .	34.057 „
Zatem w porównaniu z budżetem, suma dochodów jest *większą* o .	2.505 zł.

B. Fundusze niedotowane.

Z porównania rzeczywistych wydatków w r. 1884. w kwocie . .		75.395 zł.
z takimiż dochodami		36.562 „
Okazuje się nadwyżka wydatków pokryta z pozostałości rachunków z lat ubiegłych		38.833 zł.
Wedle budżetu na rok powyższy preliminowano:		
wydatki w kwocie . . .	46.961 zł.	
dochody „ . . .	34.057 „	
nadwyżkę wydatków do pokrycia z pozostałości rachunków z lat ubiegłych w kwocie		12.904 „
Okazuje się zatem wynik *niekorzystniejszy* o		25.929 zł.

C. Fundusze, dla których budżetu nie uchwalono.

Suma dochodów funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne . 46.258 zł. 66 ct.

INDEKS OGÓLNY.

Str.

Lit. *A.* Fundusze dotowane i samoistne, budżetem objęte 15

„ *B.* „ samoistne niedotowane, budżetem nieobjęte 309

„ *C.* Fundusz propinacyjny 383

„ *D.* Sumaryczne zestawienie obrotu brutto wszystkich funduszów krajowych w majątku obrotowym i zarodowym 403

„ *E.* Fundacya Stanisława hr. Skarbka 423

LW. 45.741/1885.
Alegat **A.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1884.

Lit. A.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

funduszów dotowanych i samoistnych,

budżetem objętych

za rok

1884.

INDEKS

		Str.
	Sumaryusz	16
I.	Fundusz krajowy	21
II.	„ szkolny krajowy ze sprawozdaniem Wydziału krajowego	216/I
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	245
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	263
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	267
VI.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie	287
VII.	Fundusz policyi krajowej	308/III.
VIII.	„ pożyczki „ z r. 1883.	308/VIII.
IX.	„ „ „ z r. 1884.	308/XIV. b)
X.	„ domestykalny	308/XVI.
XI.	„ kultury krajowej	308/XVIII.
XII.	„ stanowy sierociński	308/XX.
XIII.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	308/XXII.
XIV.	„ pożyczki krajowej z r. 1873.	308/XXIV.
XV.	„ podrzutków w Krakowie	308/XXXI.
XVI.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	308/XXXVII.

Suma
zamknięć rachunkowych funduszów

Liczba rubryki	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1884.					
		zwyczajne		nadzwyczajne		Razem	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Wydatki.						
	Dział I. **Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane**						
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady kraj. w Dublanach i Czernichowie	3,781.413	46	199.047	96	3,980.461	42
II.	Fundusz szkolny krajowy	514.361	16	29.968	31	544.329	47
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	330.472	08	3.543	78	334.015	86
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	844	16½	—	—	844	16½
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	136.215	30½	23.435	40½	159.650	71
VI.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie	188.936	00½	4.944	35	193.880	35½
VII.	Fundusz policyi krajowej	6.080	51	—	—	6.080	51
VIII.	„ pożyczki krajowej z r. 1883.	214.605	53½	—	—	214.605	53½
IX.	„ „ „ „ 1884.	925.125	31	—	—	925.125	31
	Suma wydatków funduszów dotowanych	6,098.053	53	260.939	80½	6,358.993	33½
	Dział II. **Fundusze samoistne niedotowane.**						
X.	Fundusz domestykalny	1.200	—	—	—	1.200	—
XI.	„ kultury krajowej	4.590	80	—	—	4.590	80
XII.	„ stanowy sierociński	1.509	—	—	—	1.509	—
XIII.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	2.211	87	—	—	2.211	87
XIV.	„ pożyczki krajowej z r. 1873.	64.268	40½	—	—	64.268	40½
XV.	„ podrzutków w Krakowie	1.615	56	—	—	1.615	56
	Suma wydatków funduszów samoistnych	75.395	63½	—	—	75.395	63½
	Dział III. **Fundusze, dla których budżet nie został uchwalony.**						
XVI.	Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	46.258	66	—	—	46.258	66

r y u s z

budżetem objętych za rok 1884.

Kwota preliminowana				Wynikłości są zatem:						Należytości			
wedle ustawy z dnia 18—20. Października 1883.		kredyta dodatkowe	Razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
3,239.713	201.411	245.163	3,686.287	23.878	10.363	328.416	—	—	294.175	40.792	62½	32.597	11½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	638	55	—	—
504.989	29.375	—	534.364	6.220	—	15.592	593	—	9.965	—	—	1.688	24
177.942	6.100	—	184.042	—	2.556	152.530	—	—	149.974	1.173	73	—	—
1.380	—	—	1.380	540	—	4	—	536	—	—	—	93	50
131.347	6.100	—	137.447	5.767	612	10.636	17.947	—	22.204	2.737	66	12	38
155.531	5.000	—	160.531	—	56	33.405	—	—	33.349	858	96	11	14
6.175	—	—	6.175	417	—	322	—	95	—	—	—	—	—
226.530	—	—	226.530	11.968	—	74	—	11.924	—	4.107	78	13.065	98
—	—	1,000.000	1,000.000	100.000	—	25.125	—	74.875	—	—	—	1,000.243	—
4,443.607	247.986	1,245.163	5,936.756	148.820	13.587	566.104	18.540	87.430	509.667	50.309	30½	1,047.711	35½
									422.237				
1.205	—	—	1.205	5	—	—	—	5	—	—	—	—	—
4.320	—	—	4.320	—	—	271	—	—	271	—	—	2	—
1.692	—	—	1.692	183	—	—	—	183	—	—	—	—	—
1.680	—	—	1.680	—	—	532	—	—	532	—	—	—	—
36 453	—	—	36.453	357	—	28.172	—	—	27.815	42	93	729	—
1.611	—	—	1.611	124	—	128	—	—	4	—	—	—	—
46.961	—	—	46.961	669	—	29.103	—	188	28.622	42	93	731	—
									28.434				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Suma
zamknięć rachunkowych funduszów

Liczba rubryki	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1884. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	Razem zł.	ct.
	B. Dochody.						
	Dział I. **Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.**						
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady kraj. w Dublanach i Czernichowie	4,218.196 —	45½	— —	—	4,218.196 —	45½ —
II.	Fundusz szkolny krajowy	544.329	47	—	—	544.329	47
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	334.015	86	—	—	334.015	86
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	844	16½	—	—	844	16½
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	159.650	71	—	—	159.650	71
VI.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie	193.880	35½	—	—	193.880	35½
VII.	Fundusz policyi krajowej	6.080	51	—	—	6.080	51
VIII.	„ pożyczki krajowej z r. 1883.	214.605	53½	—	—	214.605	53½
IX.	„ „ „ z r. 1884.	925.125	31	—	—	925.125	31
	Suma dochodów funduszów dotowanych	6,596.728	37		—	6.596.728	37
	Dział II. **Fundusze samoistne niedotowane.**						
X.	Fundusz domestykalny	4.565	58	—	—	4.565	58
XI.	„ kultury krajowej	4.590	80	—	—	4.590	80
XII.	„ stanowy sierociński	1.786	27	—	—	1.786	27
XIII.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	7.483	30	—	—	7.483	30
XIV.	„ pożyczki krajowej z r. 1873.	16.520	67	—	—	16.520	67
XV.	„ podrzutków w Krakowie	1.615	56	—	—	1.615	56
	Suma dochodów funduszów samoistnych	36.562	18	—	—	36.562	18
	Dział III. **Fundusze, dla których budżet nie został uchwalony.**						
XVI.	Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	46.258	66	—	—	46.258	66

r y u s z

budżetem objętych za rok 1884.

Kwota preliminowana				Wynikłości są zatem:						Należytości			
wedle ustawy z dnia 18—20. Października 1863.		kredyta dodatkowe	Razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
3,047.217	—	1,000.000	4,047.217	110.359	—	281.339	—	—	170.980	817.263	89½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.727	59	—	—
534.364	—	—	534.364	28.119	—	38.084	—	—	9.965	510.580	72½	—	—
184.042	—	—	184.042	5.468	—	155.442	—	—	149.974	20.648	21½	1	24
1.380	—	—	1.380	536	—	—	—	536	—	—	—	—	—
137.447	—	—	137.447	524	—	22.728	—	—	22.204	15.990	02	—	—
160.531	—	—	160.531	4.839	—	38.188	—	—	33.349	76.888	93½	—	—
6.175	—	—	6.175	443	—	348	—	95	—	1	37	—	—
226.530	—	—	226.530	11.924	—	—	—	11.924	—	128.430	99	—	—
—	—	1,000.000	1,000.000	100.000	—	25.125	—	74.875	—	—	—	—	—
4,297.686	—	2,000.000	6,297.686	262.212	—	561.254	—	87.430	386.472	1,576.531	74	1	24
									299.042				
4.583	—	—	4.583	101	—	83	—	18	—	—	—	—	—
4.381	—	—	4.381	—	—	210	—	—	210	1.095	58	—	—
1.869	—	—	1.869	647	—	564	—	83	—	—	—	—	—
7.113	—	—	7.113		—	370	—	—	370	—	—	63	05
14.500	—	—	14.500	3.967	—	5.989	—	—	2.022	2.783	66	—	—
1.611	—	—	1.611	5	—	9	—	—	4	—	—	—	—
34.057	—	—	34.057	4.720	—	7.225	—	101	2.606	3.879	24	63	05
									2.505				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50.869	90	—	—

I.

FUNDUSZ KRAJOWY

W ŚCIŚLEJSZEM ZNACZENIU.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

Do tego rachunku dołącza się:

I.	Zamknięcie rachunku	szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	str.	158
II.	„ „	krajowych szkół rolniczych w Dublanach	„	162 do 175
III.	„ „	folwarku „	„	176
IV.	„ „	kursu gorzelnictwa „	„	186
V.	„ „	szkoły rolniczej i ogrodniczej oraz fol. w Czernichowie	„	188 do 209
VI.	„ „	podatków	„	211
VII.	Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych		„	215

LW. 53.885/1885.

Fundusz krajowy w

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1884. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	Razem zł.	ct.
		Wydatki.						
		A. Rzeczywiste.						
I.	1—16	Koszta reprezentacyi kraju	97.625	84	—	—	97.625	84
II.	17—33	„ zarządu	236.875	—	—		236.875	—
III.	34	„ leczenia	822.920	97½	—	—	822.920	97½
IV.	35—37	„ szczepienia	58.223	11	—		58.223	11
V.	38—39	Wydatki sanitarne	6.751	54	—		6.751	54
VI.	40—45*b*	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	11.072	—	—		11.072	—
VII.	46—85*t*	Na cele wykształcenia i oświaty	584.287	80½	—	—	584.287	80½
VIII.	86*a*—88	Utrzymanie pomników historycznych	15.924	28	—	—	15.924	28
IX.	89—105½	Kwaterunkowe żandarmeryi	76.083	62	2.389	16	78.472	78
X.	106—125*b*	Drogi krajowe	743.066	54	172.856	17	915.922	71
XI.	126—130	Dotacye dla zakładów krajowych	30.728	28½	—	—	30.728	28½
XII.	131	Wydatki na szupaśnictwo	26.677	69½	—	—	26.677	69½
XIII.	132—135*b*	Budowy wodne	—		23.802	63	23.802	63
XIV.	136—143½	Umarzanie pożyczek i odsetki od tychże	588.398	95½	—	—	588.398	95½
XV.	144—189*e*	Na cele gospodarstwa krajowego	306.356	75½	—	—	306.356	75½
XVI.	190—209½	Rozmaite	176.421	06	—	—	176.421	06
		Suma wydatków rzeczywistych	3,781.413	46	199.047	96	3,980.461	42
		B. Przenośne.						
		Lokacya w Banku kraj. an 5% rachunku bież.					900.000	—
		„ „ „ „ „ 3% „ „					240.510	94
		„ „ „ zakupno 3% asygnat					75.000	—
		„ „ „ „ 4% „					100.000	—
		„ „ „ spienięż. 4% „					100.000	—
		„ w funduszach kraj. w gotówce 71.759·51 / w efektach 62.400·—					134.159	51
		Zaliczki od depozytów w gotówce 318.000·— / w efektach 15.000·—					333.000	—
		Suma wszystkich wydatków					5,863.131	87
		Pozostałość z rachunku z końcem r. 1884. stanowiąca część uposażenia kasy krajowej w 3% asygnatach Banku krajowego					75.000	*)
		Razem zgodnie ze sumą dochodów					5,938.131	87

ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana				Wynikłości są zatem						Należytości			
wedle ustawy z dnia 20. Października 1883.		Kredyta dodatkowe	Razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
100.230	—	—	100.230	2.604	—	—	—	2.604	—	—	—	—	—
230.053	—	—	230.053	—	—	6.822	—	—	6.822	13.019	90½	—	—
600.000	—	—	600.000	—	—	222.921	—	—	222.921	18.221	80	3	68
57.900	—	—	57.900	—	—	323	—	—	323	36	55	—	—
6.500	—	—	6.500	—	—	252	—	—	252	—	—	—	—
11.072	—	—	11.072	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
555.603	—	—	555.603	—	—	28.685	—	—	28.685	—	—	—	—
15.410	—	—	15.410	—	—	514	—	—	514	—	—	—	—
77.140	2.411	—	79.551	1.056	22	—	—	1.078	—	1.363	14	—	—
668.943	173.000	66.000	907.943	—	144	8.123	—	—	7.979	323	20	8.284	35
28.247	—	—	28.247	—	—	2.481	—	—	2.481	—	—	—	—
38.000	—	—	38.000	11.322	—	—	—	11.322	—	5.617	35	336	87
—	26.000	8.000	34.000	—	10.197	—	—	10.197	—	167	23	—	—
427.632	—	169.663	597.295	8.896	—	—	—	8.896	—	—	—	22.500	—
266.513	—	—	266.513	—	—	39.844	—	—	39.844	1.812	25	—	—
156.470	—	1.500	157.970	—	—	18.451	—	—	18.451	231	20	1.472	21½
3,239.713	201.411	245.163	3,686.287	23.878	10.363	328.416	—	34.097	328.272	40.792	62½	32.597	11½
3,441.124									294.175				

*) Uwaga. Uposażenie kasy krajowej składa się z następujących kapitałów:

a) z pozostałości rachunku r. 1883. przeznaczonej na uposażenie w sumie 140.000 zł. — ct.

b) z utworzonego w r. 1884. (poz. dochodu 49*a* 4.) uposażenia . . . . . 236.262 „ 82 „

Razem wynosi kapitał uposażenia kasy krajowej sumę . . 376.262 zł. 82 ct.

a mianowicie:

1. Ulokowane w Banku krajowym:

a) na 5% rachunku bieżącym . . . . . 276.711 zł. 30 ct.

b) „ 3% „ „ (z kapit. 24.553 zł. 47 ct.) 24.551 „ 52 „

2. w 3% asygnatach Banku krajowego . . . . . 75.000 „ — „

Razem jak wyżej . . . . . 376.262 zł. 82 ct.

Reszta z ulokowanego kapitału *ad 1. b)* w kwocie . . 1 zł. 95 ct.

tudzież wykazana na stronie odwrotnej pozostałość na lokacyi (umieszczona na 3½% rachunku bież. w Banku kraj.) w kwocie . . . . 1.470 „ 26½ „

Razem w kwocie . . 1.472 zł. 21½ ct.

jest własnością funduszu składkowego dla powodzian.

Fundusz krajowy

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1884. zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		Dochody.						
		A. Rzeczywiste.						
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych .	—	—	—	—	—	—
II.	2	Odsetki od chwilowo lokowanych pieniędzy	26.158	59½	—	—	26.158	59½
III.	3—6	Dochody z dróg krajowych	236.820	11½	—	—	236.820	11½
IV.	7—9	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych .	217.009	42	—	—	217.009	42
V.	10—14	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych . . .	34.445	78	—	—	34.445	78
VI.	15—35	Zwroty pożyczek	19.019	86	—	—	19.019	86
VII.	36—37	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego . .	5.256	—	—	—	5.256	—
VIII.	38—41	Dochody szkół rolniczych i folwarku w Dublanach	29.248	25½	—	—	29.248	25½
IX.	42 44	Dochody szkół i folwarku w Czernichowie .	38.935	42½	—	—	38.935	42½
X.	45	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	—	—	—	600	—
XI.	46—48½	Rozmaite	71.711	64½	—	—	71.711	64½
XII	49	Dodatki do podatków	2,638.991	36	—	—	2,638.991	36
		Suma . .	3,318.196	45½	—	—	3,318.196	45½
—	49*a*	Gotówka od funduszu pożyczki krajowej z r. 1884., z emisyi 4½% obligacyj krajow. im. wart. 1,000.000 zł. na pokrycie niedoborów roku 1882., 1883. i 1884., oraz na uposażenie kasy krajowej	900.000	—	—	—	900.000	—
		Razem dochody rzeczywiste .	4,218.196	45½	—	—	4,218.196	45½
		B. Przenośne.						
		Lokac. w Banku kraj.— ściąg. z 5% racb. bież.					623.288	70
		„ „ „ „ 3% „ „					215.957	47
		„ „ „ zakupion. 3% asygnaty					75.000	—
		„ „ „ „ 4% „					100.000	—
		„ „ „ spieniężż. 4% „					100.000	—
		„ fund. kraj. w got. 70.289 zł. 24½ ct. / w efek. 62.400 „ — „					132.689	24½
		Zaliczki od depozytów w got. 318.000 zł. — ct. / w efek. 15.000 zł. — „					333.000	—
		Suma wszystkich dochodów .					5,798.131	87
		Pozostałość z rachunku r. 1883. stanowiąca uposażenie kasy krajowej					140.000	—
		Razem zgodnie ze sumą wydatków					5,938.131	87

w ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana				Wynikłości są zatem						Należytości			
wedle ustawy z dnia 20. Października 1883.		Kredyta dodatkowe	Razem	mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15.000	—	—	15.000	—	—	11.159	—	—	11.159	—	—	—	—
229.910	—	—	229.910	—	—	6.910	—	—	6.910	5.514	97	—	—
20.194	—	—	20.194	—	—	196.816	—	—	196.816	—	—	—	—
30.300	—	—	30.300	—	—	4.146	—	—	4.146	—	—	—	—
22.864	—	—	22.864	3.844	—	—	—	3.844	—	166.395	73	—	—
5.390	—	—	5.390	134	—	—	—	134	—	—	—	—	—
35.629	—	—	35.629	6.381	—	—	—	6.381	—	—	—	—	—
32.200	—	—	32.200	—	—	6.735	—	—	6.735	—	—	—	—
600	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25.330	—	—	25.330	—	—	46.382	—	—	46.382	11.581	52	1	—
2,629.800	—	—	2,629.800	—	—	9.191	—	—	9.191	331.036	64	—	—
3,047.217	—	—	3,047.217	10.359	—	281.339	—	10.359	281.339	514.528	86	1	—
									270.980				
—	—	1,000.000	1,000.000	100.000	—	—	—	100.000	—	—	—	—	—
3,047.217	—	1,000.000	4,047.217	110.359	—	281.339	—	110.359	281.339	514.528	86	1	—
									170.980				
										276.711	30	—	—
										24.553	47	—	—
										—	—	—	—
										—	—	—	—
										—	—	—	—
										1.470	26½	—	—
										—	—	—	—
										817.263	89½	1	—
										—	—	—	—
										817.263	89½	1	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

	Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
1.	Pozostałość z rachunku z końcem roku 1884. . . .	75.000 zł. — ct.	
2.	Należytości czynne z roku bieżącego:		
	a) w rubrykach wydatków . . .	40.792 zł. 62½ ct.	
	b) „ „ dochodów . . .	817.263 „ 89½ „	
3.	Należytości czynne z lat ubiegłych (aleg. VII. str. 215) . . .	1,078.963 „ 46½ „	1,937.019 „ 98½ „ 2,012.019 zł. 98½ ct.
W r. 1883. wynosiła suma stanu czynnego			1,556.520 zł. 35 ct.
a w porównaniu z takimże stanem roku bieżącego			2,012.019 „ 98½ „
wzrósł stan czynny z końcem r. 1884. o kwotę			455.499 „ 63½ „

	Stan bierny.		
4.	Należytości z roku bieżącego w rubrykach wydatków . .	32.597 zł. 11½ ct.	
5.	„ „ „ „ „ dochodów . .	1 „ — „	
6.	„ „ lat ubiegłych (aleg. VII. str. 215). . .	1,449.627 „ 70½ „	1,482.225 „ 82 „
	Przewyżka stanu czynnego		529.794 zł. 16½ ct.
W roku 1883. stan bierny przewyższał stan czynny o kwotę			196.226 „ 62½ „
przeto majątek roku 1884. (nieuwzględniając długów pożyczek krajowych wykazanych w osobnych zamknięciach rachunków) przedstawia się korzystniej o kwotę . . . . . z powodu opłacenia długów, na pokrycie niedoborów zaciągniętych, przyrostu kapitału uposażenia kasy krajowej i innych aktywów wykazanych w poszczególnych rubrykach zamknięcia.			726.020 zł. 79 ct.

Wyjaśnienia.

1.	**Wydatki** budżetem uchwalone wynosiły	3,441.124 zł.	
2.	Do tego kredyta dodatkowe:		
	a) dla rubr. X. na budowę mostu na Sanie w Jarosławiu i na rekonstrukcyą dróg i mostów uszkodzonych powodzią (uchwała W. Sejmu z dnia 11. października 1884). . .	66.000 „	
	b) dla rubr. XIII. Subwencya dla spółki wodnej po lewej stronie drogi Dębicko-Tarnobrzeskiej, niezużyta z budżetu r. 1883. (uchwała W. Sejmu z d. 18. października 1883).	8.000 „	
	c) dla rubr. XIV. Na pokrycie niedoboru r. 1883. (uchwała W. Sejmu z d. 20. października 1883).	169.663 „	
	d) dla rubr. XVI. Zapomoga dla pogorzelców Tarnobrzega i gminy Korzelowa (uchwała W. Sejmu z d. 6. i 22. października 1884).	1.500 „	
3.	Ogólna suma kredytów dozwolonych	3,686.287 zł.	
4.	Suma wydatków rzeczywistych wynosi	3,980.462 „	
5.	Wydatki zatem większe są od budżetu o		294.175 „
	Do przeniesienia		294.175 zł.

	Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia		294.175 zł.
Uzasadnienie przekroczenia znajduje się przy szczegółowych pozycyach.		
6. **Dochody** budżetem uchwalone wynosiły	3,047.217 zł.	
7. Do tego kredyt dodatkowy dla zaciągnięcia pożyczki na pokrycie niedoboru r. 1882, 1883. i 1884. oraz na uposażenie kasy krajowej (uchwała W. Sejmu z d. 20. października 1883. poz. 49*a)* zamknięcia rachunku . . .	1,000.000 „	
8. Ogółem uchwalone dochody wynosiły	4,047.217 zł.	
9. Suma dochodów rzeczywistych wynosi	4,218.197 „	
10. Dochody są zatem większe od budżetu o		170.980 „
Ogółem okazuje się wynik obrotu niekorzystniejszym od budżetu o		123.195 zł.
Do tego wyniku jednak doliczyć należy nadwyżkę dochodu ze składek dla powodzian (zarachowaną w rubr. XI. dochodów i XVI. wydatków) w kwocie	1.472 zł.	
która stanowiąc wpływ obcy — na korzyść funduszu wliczoną być nie może.		
Natomiast strącić dochód mniejszy z zaciągnięcia pożyczki krajowej z r. 1884. (poz. 49 a.) w kwocie . . .	100.000 „	
którego również na niekorzyść obrotu liczyć nie można.		
W ogóle strąciwszy różnicę		98.528 „
okaże się rzeczywisty wynik obrotu, niekorzystniejszym od budżetu tylko o kwotę		24.667 zł.

Udowadnia to również następujące zestawienie:

Niedobory uchwalone wynoszą:

a) budżetem uchwalony . . .	393.907 zł.	
b) kredyta dodatkowe wydatków . .	245.163 „	
Razem	639.070 zł.	

Wedle zamknięć rachunków rzeczywiste niedobory (patrz poz. 49 *a)* wynoszą:

a) z r. 1882.	89.607 zł.	11½	ct.
b) „ 1883.	169.663 „	10½	„
c) „ 1884.	404.466 „	96	„
Razem	663.737 zł.	18	ct.

Z porównania okazuje się, iż rzeczywisty wynik obrotu niekorzystniejszym jest od sum uchwalonych jak wyżej, o kwotę . 24.667 zł. 18 ct.

z powodów wyjaśnionych przy poszczególnych pozycyach niniejszego zamknięcia rachunku.

Część I.

Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
I.		**Koszta reprezentacyi kraju.** *Sumaryczne zestawienie rubryki I.*			
	1-12	*A.* Sejm krajowy	64.040	90	63.230
	13-16	*B.* Wydział krajowy	33.584	94	37.000
		Suma ogólna rubryki I. . .	97.625	84	100.230
		Poszczególnienie. **A. Sejm krajowy.**			
	1	Koszta podróży pp. Posłów	7.336	—	6.700
	2	Dyety pp. Posłów	34.480	—	36.000
	3	Koszta druków	12.744	05	11.000
	4	Spisywanie sprawozdań	4.200	—	4.200
	5	Pisarze dzienni	475	60	650
	6	Remuneracye dla urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200	—	1.200
	7	Służba	1.059	60	850
	8	Opał	1.179	12	1.300
	9	Oświetlenie	950	—	950
	10	Zapuszczanie i mycie podłóg	66	23	120
	11	Potrzeby kancelaryjne	177	69	160
	12	Rozmaite drobne wydatki	172	61	100
		Suma . .	64.040	90	63.230
		B. Wydział krajowy.			
	13	Marszałek krajowy . . . . . 6.000 zł.			
		„ „ dodatek na reprezentacyę . 4.000 „	10.000	—	10.000
	14	Sześciu Członków Wydziału krajowego	22.433	31	24.000
	15	Zastępcy	151	63	2.000
	16	Dodatek dla Członka Wydziału krajowego, mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale kraj. .	1.000	—	1.000
		Suma . .	33.584	94	37.000

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	ct.					
—	811					
3.415	—					
3.415	811					
2.604						
—	636	*Wydatek większy* z powodu zmiany miejsca pobytu pp. Posłów.				
1.520	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż niektóre dyety wypłacono za czas krótszy, lub wcale nie zostały wypłacone.				
—	1.744	*Wydatek większy* wedle koniecznej potrzeby.				
—	—					
174	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż posiłkowano się pisarzami Wydziału krajowego.				
—	—					
—	200	*Wydatek większy*, który ściśle naprzód obliczyć się nie da.				
121	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu łagodniejszej pory roku.				
—	—					
54	—	*Wydatek mniejszy* } z powodu jak poz. 7.				
—	18	*Wydatki większe* }				
—	73					
1.869	2.680					
	811					
—	—					
1.567	—	*Wydatki mniejsze*, ponieważ JE. Dr. Smolka bawiąc w Wiedniu nie pobierał wynagrodzenia i nie zachodziła potrzeba częstszego powoływania zastępców.				
1.848	—					
—	—					
3.415	—					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
II.		**Koszta zarządu.** *Sumaryczne zestawienie rubryki II.*			
	17-23	Płace urzędników i woźnych	128.499	72	130.464
	24	Dyurniści	31.013	15	32.956
	25	Zasługi	3.918	32	3.900
	26	Emolumenta	14.517	96	15.473
	27	Remuneracye	4.113	99	2.845
	28	Koszta podróży i dyety	7.586	06½	3.400
	29	Pensye i zaopatrzenia	8.738	61	9.868
	30	Dary z łaski	1.525	76	1.526
	31	Potrzeby kancelaryjne	15.517	49	17.400
	32	Gmach krajowy i jego utrzymanie	9.049	31½	4.721
	33	Zaliczki na płace urzędników	12.394	62	7.500
		Suma ogólna rubryki II.	236.875	—	230.053
		Płace urzędników i woźnych. *Sumaryczne zestawienie płac wraz z dodatkami aktywalnymi.*			
	17	Oddział konceptowy	34.067	06	36.320
	18	„ rachunkowy	46.941	62	47.350
	19	„ kasowy	10.670	—	10.670
	20	„ techniczny	10.960	—	10.960
	21	„ sanitarny	2.300	—	2.300
	22	„ statystyczny	5.862	22	5.004
	23	„ manipulacyjny	17.698	82	17.860
		Suma płac	128.499	72	130.464
		Poszczególnienie. **Oddział konceptowy.**			
	17	*a)* 2 radców, płaca po 2.800 zł., dodatek aktywalny po 480 zł.	3.735	55	6.560
		b) 7 sekretarzy „ „ 2.000 „ „ „ „ 360 „	15.929	86	16.520
		c) 5 koncepistów „ 1.300 „ „ „ „ 240 „	7.486	07	9.240
		d) 2 adjunktów „ 1.000 „ „ „ „ 200 „	2.400	—	2.400
		e) 9 asystentów „ 700 „ „ „ „ 100 „	4.215	58	1.600
		f) Remuneracye i zasiłki udzielone urzędnikom	300	—	—
		Suma	34.067	06	36.320

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
1.964	—		—	—	—	—
1.943	—		—	—	—	—
—	18		—	—	—	—
955	—		—	—	—	—
—	1.269		—	—	—	—
—	4.186		625	28½	—	—
1.129	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
1.883	—		—	—	—	—
—	4.328		—	—	—	—
—	4.895		12.394	62	—	—
7.874	14.696		13.019	90½	—	—
	6.822					
2.253	—					
408	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	858					
161	—					
2.822	858					
1.964						
2.824	—	*Wydatek mniejszy.* Posada drugiego radcy została obsadzoną dopiero od 11. Listopada (LW. 59.161/84).				
590	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci sekretarza śp. Kalickiego, który pobrał płacę tylko po koniec Września.				
1.754	—	*Wydatek mniejszy*, jedna bowiem posada koncepisty nie była obsadzona, drugiemu zaś zamknięto pobory od 11. Listopada z powodu zamianowania go sekretarzem (LW. 59.161/84).				
—	—					
—	2.615	*Wydatek większy*, ponieważ w miejsce opróżnionych posad wyższych w ciągu roku było więcej asystentów.				
—	300	*Wydatek większy*, znajdujący pokrycie w oszczędnościach poz. 17. *a) b) c).*				
5.168	2.915					
2.253						

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
II.	18	*Oddział rachunkowy.*			
		a) Dyrektor, płaca 2.600 zł., dodatek aktyw. 400 zł.	3.000	—	3.000
		b) Zastępca dyrektora „ 2.000 „ „ „ 360 „	2.360	—	2.360
		c) 6 rewidentów „ po 1.500 „ „ „ po 300 „	10.831	50	10.800
		d) 11 adjunktów „ „ 1.200 „ „ „ „ 240 „	15.731	96	15.840
		e) Archiwista „ 1.000 „ „ „ 200 „	1.200	—	1.200
		f) Protokolista „ 1.000 „ „ „ 200 „	1.200	—	1.200
		g) 7 asystentów „ „ 700 „ „ „ „ 100 „	5.600	—	6.400
		h) 10 praktykantów „ „ 600 „	5.668	16	6.000
		i) 1 woźny „ 500 „ dodatek aktywalny 50 zł.	550	—	550
		k) Remuneracye i zasiłki udzielone urzędnikom konceptowym i rachunkowym	800	—	—
		Suma . .	46.941	62	47.350
	19	*Oddział kasowy.*			
		a) kasyer, płaca 2.000 zł., dodatek aktywalny 360 zł.	2.360	—	2.360
		b) kontrolor „ 1.600 „ „ „ 300 „	1.900	—	1.900
		c) 4 adjunktów „ po 1.200 „ „ „ po 240 „	5.760	—	5.760
		d) woźny „ 600 „ „ „ 50 „	650	—	650
		Suma . .	10.670	—	10.670
	20	*Oddział techniczny.*			
		a) Nadinżynier, płaca 3.000 zł. dodatek aktywalny 1.000 zł.	4.000	—	4.000
		b) 2 inżynierów „ po 2.000 „ „ „ po 360 „	4.720	—	4.720
		c) 2 asystentów „ „ 1.000 „ „ „ „ 120 „	2.240	—	2.240
		Suma . .	10.960	—	10.960
	21	*Oddział sanitarny.*			
		Inspektor szpitali płaca 2.000 zł., dodatek aktywalny 300 zł.	2.300	—	2.300
		Suma . .	2.300	—	2.300
	22	*Oddział statystyczny.*			
		a) Naczelnik oddziału, płaca	2.000	—	2.000
		b) koncepista, płaca 1.300 zł., dodatek aktywalny 240 zł. .	1.540	—	1.540
		c) pisarze dzienni	2.322	22	1.464
		Suma . .	5.862	22	5.004

Wydatki. — Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	—					
—	32	*Wydatek większy* z powodu, iż zmarły rewident Sapałaczyński pobrał płacę z góry za Lipiec, nowo zaś mianowanemu asygnowano pobory od dnia 25. Lipca (LW. 37.604/84).				
108	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż delegowany do szpitala adjunkt pobierał przez czas urzędowania płacę z kasy szpitalnej. (LW. 5.871/84).				
—	—					
—	—					
800	—	*Wydatek mniejszy*; jedna posada asystenta nie była obsadzoną.				
332	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż przydzielony czasowo do czynności Banku krajowego praktykant pobierał płacę z Banku. (LW. 61.748/84, 67.042/84).				
—	—					
—	800	*Wydatek większy*, pokryty oszczędnościami poz. 18. *d) g) h)*.				
1.240	832					
408	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	858	*Wydatek większy*, spowodowany utworzeniem oddzielnego działu statystycznego dla przemysłu i handlu. (LW. 34.977/84).				
—	858					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
II.	23	*Oddział manipulacyjny.*			
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca	2.000	—	2.000
		b) Archiwista, płaca 1.500 zł., dodatek aktywalny 300 zł.	1.800	—	1.800
		c) Ekspedytor „ 1.300 „ „ „ 270 „	1.570	—	1.570
		d) Protokolista „ 1.200 „ „ „ 240 „	1.440	—	1.440
		e) 4 kancelistów „ po 1.000 „ „ „ po 200 „	4.800	—	4.800
		f) 3 asystentów „ „ 700 „ „ „ „ 100 „	2.288	82	2.400
		g) odźwierny, płaca	600	—	600
		h) portyer „	500	—	500
		i) 5 woźnych płaca po 500 „ dodatek aktyw. po 50 zł.	2.700	—	2.750
		Suma . .	17.698	82	17.860
	24	*Dyurniści.*			
		a) Dla oddziału konceptowego aplikanci . 1.029 zł. 70 ct. dyurniści . 6.520 „ 95 „	7.550	65	8.455
		b) Dla oddziału rachunkowego	7.100	—	7.100
		c) „ „ kasowego	732	—	732
		d) „ „ technicznego	4.804	90	4.879
		e) „ „ manipulacyjnego	10.724	40	10.670
		f) Na zastępstwa urzędników	101	20	1.120
		Suma . .	31.013	15	32.956
	25	*Zasługi.*			
		13 stróżów po 300 zł.	3.918	32	3.900
	26	*Emolumenta.*			
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra	50	—	50
		b) „ „ 48 metrów sześć. drzewa . . .	156	—	156
		c) Ubranie urzędowe dla odźwiernego i woźnych . . .	400	—	400
		d) „ „ „ portyera	93	—	100
		e) Opał dla odźwiernego i portyera	47	—	47
		Do przeniesienia . .	746	—	753

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
111	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zamianowania jednego z asystentów od 11. Listopada asystentem konceptowym. (LW. 59.161/84).				
—	—					
—	—					
50	—	*Wydatek mniejszy.* Jeden z woźnych zamiast dodatku aktywalnego miał mieszkanie w naturze.				
161	—					
904	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż wskutek zamianowania 7 asystentów nadetatowych (patrz poz. 17*e*.) zmniejszono liczbę dyurnistów konceptowych.				
—	—					
—	—					
74	—	*Wydatek mniejszy*				
—	54	*Wydatek większy* } wedle potrzeby.				
1.019	—	*Wydatek mniejszy*				
1.997	54					
1.943	—					
—	18	*Wydatek większy* z powodu zastępstwa chorego stróża i udzielenia zapomogi.				
—	—					
—	—					
—	—					
7	—	*Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistego kosztu sprawionego ubrania.				
—	—					
7	—					

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
II.	26	Z przeniesienia . .	746	—	753
		f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników i 400 zł. dla inspektora szpitali Dra J. Stelli Sawickiego	12.638	34	13.452
		g) Dodatki do płac:			
		1. dla rewidentów rachunkowych	270	—	270
		2. „ praktykantów	787	62	789
		3. „ asystenta rachunkowego Świerczewskiego . .	—	—	133
		4. „ „ manipulacyjnego Kucharskiego . .	76	—	76
		Suma . .	14.517	96	15.473
	27	*Remuneracye.*			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo	2.202	49	1.000
		b) Tłumacz języka ruskiego	800	—	800
		c) Tłumaczenia z języków obcych	61	50	45
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego . .	990	—	1.000
		Suma . .	4.113	99	2.845
	28	*Koszta podróży i dyety.*			
		a) Dla urzędników w ogóle	7.186	06½	3.000
		b) „ inspektora szpitali	400	—	400
		Suma . .	7.586	06½	3.400

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
7	—					
814	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci sekretarza Kopertyńskiego i asystenta konceptowego Wilda, dalej z powodu zamianowania radcą Michalczewskiego, sekretarzem Antoniewicza, (LW. 59.161/84) Bielskiego, Orzechowskiego rewidentami, Mystkowskiego, Żórawskiego, Świerczewskiego adjunktami (LW. 59.927/83, 60.401/83, 37.604/84).				
—	—					
1	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryum.				
133	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zamianowania asystenta Świerczewskiego adjunktem extra statum i przydzielenia tegoż do Banku krajowego, w którym pobierał płacę.				
—	—					
955	—					
—	1.262	*Wydatek większy* poniesiony zastępczo za inne fundusze, zwrot takowego przypisany jest w rubr. XI. poz 48. *d.* dochodów, na podstawie dokonanej repartycyi (LW. 53.003/1885).				
—	—					
—	17	*Wydatek większy* nie dający się z góry ściśle obliczyć.				
10	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak wyżej.				
10	1.279					
	1.269					
—	4.186	Wedle ścisłej potrzeby wysyłania komisyj i różnych delegacyj.	625	28½	—	—
—	—		—	—	—	—
—	4.186		625	28½	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
II.	29	*Pensye i zaopatrzenia.*			
		a) Mochnacka Eleonora	280	—	280
		b) Jankowska Karolina	400	—	400
		c) Pawulska Paulina	350	—	350
		d) Madeyski Wojciech	1.200	—	1.200
		e) Tarczyńska Marcyanna	350	—	350
		f) Łopuszańska Walerya	349	92	350
		g) Łopuszańskiego sieroty:			
		Stefania Karolina, 2-ga imion, do 3. Listopada	42	03	42
		Tadeusz Jan Paweł, 3-ga imion, za cały rok	50	—	50
		h) Iwanickiego sieroty	175	—	175
		i) Karatnicka Zofia	300	—	300
		k) Placer Marya	314	05	314
		l) Jędrzejewski Napoleon	1.600	04	1.600
		m) Stroiński Sylwery	200	—	200
		n) Olewińska Julia	350	—	350
		o) Czaderski Emil Ferdynand	466	62	800
		p) Gorczycowa Eudoksya	196	66	197
		r) Prokopowicza Jana syn małoletni Jan, do 19. Kwietnia	34	95	35
		s) Bulikowska Izabella	349	92	350
		t) Chrzanowska Joanna	350	—	350
		u) Niewiadomski Ignacy	499	98	2.000
		w) Krzeczkowska Eugenia Zofia	175	—	175
		x) Niewiadomskiego sieroty	196	14	—
		y) Sapałaczyński Robert, pensyonowany rewident	275	—	—
		z) Czaderska Eugenia, wdowa po inżynierze	145	80	—
		ż) Kalicka Jadwiga, wdowa po sekretarzu	87	50	—
		Suma	8.738	61	9.868
	30	*Dary z łaski.*			
		a) Bojarskie: Walerya, Józefa i Adolfina	300	—	300
		b) Rzepińska Ludwika Franciszka	120	—	120
		Do przeniesienia	420	—	420

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
333	—	Zamknięto pensyę z końcem Lipca z powodu śmierci (LW. 39.501/84).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
1.500	—	Z powodu śmierci zamknięto pensyę z końcem Marca (LW. 13.628/84).				
—	—					
—	196	Przyznano pensyę konkretalną w kwocie 262 zł. 50 ct. od 2. Kwietnia (LW. 16.038/84).				
—	275	Przyznano pensyę w kwocie 825 zł. od 1. Sierpnia (LW. 33.437/84); z powodu jednak śmierci zamknięto też pensyę z końcem Listopada (LW. 846/85).				
—	146	Przyznano pensyę wdowią od 1. Sierpnia w kwocie 350 zł. (LW. 43.976/84).				
—	87	Przyznano pensyę wdowią od 1. Października w kwocie 350 zł. (LW. 51.310/84).				
1.833	704					
1.129						
—	—					
—	—					
—	—					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
II.	30	Z przeniesienia . .	420	—	420
		c) Szczęsnowicza 2 sieroty, po 200 zł.:			
		Stanisław Zbigniew Juliusz, do 19. Stycznia . . .	10	70	11
		Zbigniew Józef, za cały rok	200	—	200
		d) Pawulska Paulina	250	—	250
		e) Olewińskiego 2 córki:			
		Łucya Katarzyna, do 27 Października	49	34	49
		Julia Antonina, za cały rok	60	—	60
		f) Kiss Stanisław	50	—	50
		g) Prokopowicz, syn ś. p. emerytowanego odźwiernego do 19. Kwietnia	37	72	38
		h) Jeziorańska Natalia, wdowa po dyetaryuszu, wsparcie roczne aż do pełnoletności jej córki	300	—	300
		i) Iwanickiego sieroty, dar jednorazowy	148	—	148
		Suma . .	1.525	76	1.526
	31	*Potrzeby kancelaryjne.*			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	4.179	24	5.250
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	761	41	800
		c) Potrzeby do pisania i rysowania	1.681	47	2.200
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	2.308	83	1.600
		e) Oprawa ksiąg i druków	391	55	500
		f) Oświetlenie	829	95	1.250
		g) Opał	2.782	35	3.500
		h) Uzupełnienie biblioteki	1.141	52½	1.000
		i) Rozmaite pomniejsze	1.441	16½	1.300
		Suma . .	15.517	49	17.400
	32	*Gmach krajowy i jego utrzymanie.*			
		a) Maszynista, płaca 540 zł., 12metrów drzewa 40 zł., 45 litr. nafty 11 zł.	591	—	591
		b) Kominiarz	320	—	300
		c) Froterowanie i zapuszczanie podłóg	601	88	600
		Do przeniesienia . .	1.512	88	1.491

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
1.071	—	*Wydatek mniejszy* na podstawie rachunków c. k. Namiestnictwa.				
39	—	*Wydatki mniejsze*, ściśle naprzód oznaczyć się nie dające.				
519	—					
—	709	*Wydatek większy* spowodowany potrzebą uzupełnienia brakujących druków i sprawienia nowych ksiąg.				
108	—	*Wydatki mniejsze* wedle potrzeby.				
420	—					
718	—	*Wydatek mniejszy* z powodu łagodnej zimy.				
—	142	*Wydatki mniejsze*, nie dające się ściśle naprzód obliczyć.				
—	141					
2.875	992					
1.883						
—	—					
—	20	*Wydatek większy* wedle zawartej ugody (LW. 36.272/83).				
—	2					
—	22					

Fundusz krajowy. **Część 1.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienia			Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
II.	32	Z przeniesienia . .			1.512	88	1.491
		d) Mycie podłóg			99	34	100
		e) Pompowanie wody			531	91½	400
		f) Zgartywanie i wywóz śniegu			150	20	150
		g) Czyszczenie kloak i wywóz nieczystości			357	67	300
		i) Zabezpieczenie od ognia			272	52	342
		k) Podatek dochodowy i miejski czynszowy			91	60	438
		l) Rozmaite nieprzewidziane:					
		1. Płaca inspicyenta gmachu . .	300 zł.	— ct.			
		2. Wynagrodzenie ogrodnika za utrzymanie skwerów	50 „	— „			
		3. Urządzenie drugiego motora elektrycznego i naprawa starego . .	1.016 „	96 „			
		4. Urządzenie ciężarów zwrotnych przy windach	432 „	— „			
		5. Urządzenie gazometru i rur gazowych	213 „	35 „			
		6. Piece kaflowe	772 „	— „			
		7. Za ustawienie 2. kandelabrów w klatce schodowej	199 „	85 „			
		8. Konserwacja gmachu . . .	2.837 „	19 „			
		9. Szafa szklanna	72 „	— „			
		10. Drzwi żelazne przy wejściu do kasy krajowej	139 „	84 „	6.033	19	1.500
		Suma . .			9.049	31½	4.721
	33	*Zaliczki na płace urzędników.*					
		ab) Dla urzędników w ogóle . .	19.996 zł.	23 ct.			
		a po strąceniu ściągniętych rat bieżących	7.601 „	61 „	12.394	62	7.500

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	22					
2	—					
—	132					
—	—	*Wydatki* wedle potrzeby.				
—	58					
69	—					
346	—	*Wydatek mniejszy* wedle nadesłanych wezwań płatniczych. (LW. 11.462/885).				
—	4.533	*Wydatek większy* poniesiony na wymienione obok cele wedle potrzeby.				
417	4.745					
	4.328					
—	4.895		12.394	62	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
III.	34	**Koszta leczenia ubogich chorych.**			

A. W szpitalach powszechnych w Galicji.	Stałe z rubryki III. zł.	Stałe z rubryki III. ct.	Zaliczkowo za zwrotem od gmin zł.	Zaliczkowo za zwrotem od gmin ct.	Razem zł.	Razem ct.
Biała	3.504	20	—	—	3.504	20
Bochnia	7.544	40	—	—	7.544	40
Brody	6.740	41	131	49	6.871	90
Brzeżany	6.916	30	—	—	6.916	30
Drohobycz	7.952	09	—	—	7.952	09
Jasło	9.440	50	—	—	9.440	50
Kołomyja	7.980	03	101	80	8.081	83
Kraków św. Łazarza:						
oddział chorych	70.354	60	81	61	70.436	21
„ położnic	15.215	52	—	—	15.215	52
„ syfilityczn.	37.025	34	26	46	37.051	80
„ obłąkanych	13.159	04	35	77	13.194	81
„ klinika	14.088	60	10.017	75	24.106	35
Kulparków, zakład obłąkanych	117.974	18½	—	—	117.974	18½
Lwów, oddz. chorych	286.743	89½	1.998	67	288.742	56½
„ „ położnic	7.576	42	—	—	7.576	42
Podhajce	8.436	66	500	—	8.936	66
Przemyśl	9.357	10	24	75	9.381	85
Rzeszów	10.423	53	36	74	10.460	27
Sambor	7.656	47	254	43	7.910	90
Sanok	8.975	20	—	—	8.975	20
Sącz nowy	8.355	06	—	—	8.355	06
Śniatyn	884	10	—	—	884	10
Sokal	8.218	47	—	—	8.218	47
Stanisławów	11.758	56	16	42	11.774	98
Stryj	13.412	85	400	—	13.812	85
Tarnopol	9.087	60	13	95	9.101	55
Tarnów	16.113	—	—	—	16.113	—
Wadowice	1.954	36	—	—	1.954	36
Zaleszczyki	5.167	38	—	—	5.167	38
Złoczów	10.319	58	3	50	10.323	08
Żółkiew	9.705	20	2.000	—	11.705	20
Razem w szpitalach krajowych	752.040	65	15.643	34	767.683	99
Do przeniesienia	—	—	—	—	—	—

Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.
767.683	99
767.683	99

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Rachunek zaliczek zwrotnych od gmin za koszta leczenia, według powiatów.

Nazwa powiatu	Należytość		Uiszczenie		Zaległość	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Biała	161	10	34	65	126	45
Bóbrka	561	61½	142	31	419	30½
Bochnia	284	83	118	02	166	81
Bohorodczany	10	35	10	35	—	—
Borszczów	19	15	19	15	—	—
Brody	143	14	39	05	104	09
Brzesko	128	38½	86	32	42	06½
Brzeżany	43	48	—	—	43	48
Brzozów	129	—	9	—	120	—
Buczacz	6	44	6	44	—	—
Chrzanów	222	30½	—	—	222	30½
Cieszanów	255	45	20	70	234	75
Czortków	—	—	—	—	—	—
Dąbrowa	—	—	—	—	—	—
Dobromil	222	68	2	40	220	28
Dolina	69	09½	42	35	26	74½
Drohobycz	19	50	9	—	10	50
Gorlice	—	—	—	—	—	—
Gródek	685	63	14	45	671	18
Grybów	—	—	—	—	—	—
Horodenka	79	55	71	80	7	75
Husiatyn	—	60	—	—	—	60
Jarosław	458	90½	100	48½	358	42
Jasło	101	58	33	15½	68	42½
Jaworów	71	23	69	13	2	10
Kałusz	70	19	70	19	—	—
Kamionka	25	95	8	25	17	70
Kolbuszowa	8	14	—	—	8	14
Kołomyja	670	10	159	32	510	78
Kossów	71	90	71	90	—	—
Kraków, powiat	25	49½	10	50	14	99½
Kraków, miasto	46.003	60	3.127	55	42.876	05
Krosno	291	26	69	60	221	66
Limanowa	134	42½	24	75	109	67½
Lisko	31	63	—	—	31	63
Lwów, powiat	1.599	51½	295	69½	1.303	82
Lwów, miasto	58	90½	12	50	46	40½
Łańcut	24	52	—	—	24	52
Mielec	104	24	26	63	77	61
Do przeniesienia	52.793	88½	4.705	64½	48.088	24

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Stale z rubryki III. zł.	Stale z rubryki III. ct.	Zaliczkowo za zwrotem od gmin ct.	Zaliczkowo za zwrotem od gmin ct.	Razem zł.	Razem ct.	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
III.	34	Z przeniesienia .	—	—	—	—	—	—	767.683	99	
		B. W szpitalach zagranicznych.									
		Austrya niższa . .	35.246	65	113	32	35.359	97			
		„ wyższa . .	50	80	—	—	50	80			
		Bukowina	9.289	41	3	42	9.292	83			
		Czechy	2.881	41	—	—	2.881	41			
		Dalmacya	13	15	—	—	13	15			
		Karyntya	34	30	—	—	34	30			
		Kroacya i Slawonia	437	18	—	—	437	18			
		Morawa	1.602	95	—	—	1.602	95			
		Pogranicze wojskowe	320	36	—	—	320	36			
		Szląsk	317	60	—	—	117	60			
		Salcburg	113	28	—	—	113	28			
		Styrya	2.601	44	8	10	2.609	54			
		Turcya	782	21	—	—	782	21			
		Tryest	301	93	—	—	301	93			
		Tyrol	60	90	—	—	60	90			
		Węgry	18.242	73	—	—	18.242	73			
		Suma w szpitalach zagranicznych	72.296	30	124	84	72.421	14	72.421	14	
		C. W szpitalach wojskowych .	1.774	20	—	—	1.774	20	1.774	20	
		Suma we wszystkich szpitalach .	826.111	15	15.768	18	841.879	33	841.879	33	
		Do tego: *a)* wynagrodzenie za sprawdzanie rachunków aptekarskich					600 zł. — ct.				
		b) dtto w zastępstwie gmin .					21 „ 62 „				
		c) zaliczki gminom darowane .					103 „ 49 „				
		d) zwroty rozmaite . . .					9.346 „ 62 „		10.071	73	
		Do przeniesienia . .							851.951	06	

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Nazwa powiatu	Należytość		Uiszczenie		Zaległość	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Z przeniesienia .	52.793	88½	4.705	64½	48.088	24
Mościska	459	76	40	17½	419	58½
Myślenice	35	77	—	—	35	77
Nadwórna	3	99	3	99	—	—
Nisko	—	—	—	—	—	—
Nowytarg	543	13½	152	34	390	79½
Pilzno	8	10	8	10	—	—
Podhajce	707	02½	28	67½	678	35
Przemyśl	40	44	14	03	26	41
Przemyślany . . .	80	72	49	73	30	99
Rawa	157	01	125	05	31	96
Rohatyn	21	35	18	—	3	35
Ropczyce	7	83	—	10	7	73
Rudki	152	31	41	73	110	58
Rzeszów	212	82½	52	49	160	33½
Sambor	203	55	51	83	151	72
Sanok	505	71½	144	08½	361	63
Sącz Nowy	234	52	186	15	48	37
Skałat	10	—	—	—	10	—
Śniatyn	20	80	5	65	15	15
Sokal	269	25	63	22	206	03
Stanisławów . . .	5	40	5	40	—	—
Staremiasto	28	68	19	23	9	45
Stryj	64	63	10	45	54	18
Tarnobrzeg	7	97½	—	—	7	97½
Tarnopol	15	30	—	—	15	30
Tarnów	18	—	18	—	—	—
Tłumacz	2	70	2	70	—	—
Trembowla	7	25	—	—	7	25
Turka	35	35½	35	35½	—	—
Wadowice	—	—	—	—	—	—
Wieliczka	—	—	—	—	—	—
Zaleszczyki	2	05	2	05	—	—
Zbaraż	—	—	—	—	—	—
Złoczów	566	14	12	60	553	54
Żółkiew	110	25	74	70	35	55
Żydaczów	214	25	112	72	101	53
Do przeniesienia .	57.545	96½	5.984	19½	51.561	77

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
III.	34	Z przeniesienia .	851.951	06	
		Suma wydatków . .	851.951	06	
		Od tego zwroty:			
		a) zaliczki od gmin . . . 5.984 zł. 19½ ct. po strąceniu przeniesionych na rubr. V. poz. 12. dochodów, ze zwrotów zaliczek z lat ubiegłych . 5.432 „ 25½ „ 551 zł. 94 ct.			
		b) zwroty rozmaite . . . 41.553 „ 59 „ po strąceniu przeniesionych na rubr. V. poz. 11. dochod., zwrotów z lat ubiegłych 13.075 „ 44½ „ 28.478 „ 14½ „	29.030	08½	
		Czysty wydatek rubryki III. .	822.920	97½	600.000

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Nazwa powiatu	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Zaległość zł.	Zaległość ct.
Z przeniesienia .	57.545	96½	5.984	19½	51.561	77
Żywiec	—	—	—	—	—	—
Suma zaliczek .	57.545	96½	5.984	19½	51.561	77
Zwroty rozmaite .	67.235	09	41.553	59	25.681	50
Razem .	124.781	05½	47.537	78½	77.243	27

		14.316	24	— —
		3.905	56	3 68
—	222.921	18.221	80	3 68

Wydatek większy znajduje przeważnie powód w zrealizowaniu wielu zaległych kosztów leczenia ubogich w zakładach krajowych, osobliwie szpitala we Lwowie, w którym nagromadziło się wiele zaległości, ponieważ Magistrat lwowski nie załatwiał odezw szpitala w sprawie dochodzenia stosunków chorych (patrz wyjaśnienia w szczegółowych zamknięciach rachunków zakładów krajowych).

Przekroczenie jednak w kwocie . 222.921 zł. znajduje prawie pokrycie w rubrykach mających wspólność z rubryką niniejszą, a to:

1. W nadwyżkach od zakładów dotowanych rubr. IV. poz. 8. 9. 9*a*. i 9*b*. dochodów, dla której uchwalono w budżecie . . . . . 14.436 zł. — ct.
   wpłynęło zaś rzeczywiście:
   a) od krajowego szpitala we Lwowie. . . . 147.256 zł. 78½ ct.
   b) od krajowego zakładu na Kulparkowie 17.947 „ 23 „
   c) od krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie . . 45.724 „ 89½ „ 210.928 „ 91 „
   a więc pozyskano nad budżet . . . . . 196.493 „
2. W wpływach nad budżet w rubr. V. poz. 11. dochodów od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych, w której uchwalono . . 6.000 zł. — ct.
   wpłynęło zaś . . . . 13.075 „ — „
   a zatem uzyskano więcej . . . . . 7.075 „
   Razem w dochodach większych o . . . . . 203.568 zł.

Do przeniesienia . 203.568 zł.

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Z przeniesienia . 203.568 zł.				
		Jednakże od dochodów tych strąca się także niekorzystniejsze wyniki od budżetu, a mianowicie:				
		a) w rubr. XI. wydatków „dotacye“ uchwalono . . . . . 28.247 zł. — ct.				
		wydano zaś:				
		α) dla kraj. szpitalu we Lwowie (oddział położnic) . . 7.418 zł. 51 ct.				
		β) dla podrzutków lwowskich . . 844 „ 16½ „				
		γ) na budowę pralni w kraj. szpitalu we Lwowie . 22.465 „ 61 „				
		30.728 zł. 28½ ct.				
		a więc przekroczono tę rubrykę o kwotę . . . . . 2.481 „ — „				
		b) w rubryce V. poz. 12. dochodów uchwalono budżetem . . 7.000 zł. — ct.				
		wpłynęło zaś 5.432 „ 25½ „				
		dochód zatem był mniejszy o . 1.568 „ — „				
		Razem strąciwszy niekorzystniejsze wyniki w kwocie . 4.049 „				
		okaże się w powyższych działach budżetu wynik korzystniejszy o . . . . . 199.519 zł.				
		a w porównaniu z budżetowym wynikiem rubr. III. wydatków, okaże się w ogóle wynik niekorzystniejszy od budżetu o kwotę . . . . . 23.402 zł.				
		Ilość zlikwidowanych dni leczenia wynosiła:				
		w roku 1884. . . . . 1,218.775				
		„ „ 1883. . . . . 1,093.749				
		„ „ 1882. . . . . 900.627				
		a więc w roku 1884. w porównaniu z r. 1883. była większą o 125.026				
		w porównaniu zaś z rokiem 1882. była większą o 318.148				
		Taksy leczenia zmienione zostały w następujących szpitalach:				
		a) Podwyższono:				
		w krajowych: w Białej o 10 ct. i w Przemyślu o 2 ct.				
		w zagranicznych: w Czerniowcach zakład. położnic o 27 ct.; w Deutschbrod o 1 ct.; w Kolinie o 3 ct.; w Leitomischl o 2 ct.; w Reichenbergu o 2 ct.; w Saaz o 2 ct.; w Raguzie o 2 ct.; w Sebenico o 5 ct.; w Spalato o 3 ct.; w Sebenico dla obłąkanych o 14 ct.; w Bernie (powszech.) o 2 ct.; w Salzburgu (św. Jana) o 4 ct.; w Maros-Vasarhely o 3 ct.; w Aranyos-Maroth o 1 ct.; w Cik-Szereda o 3 ct.;				

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
IV.		**Koszta szczepienia.**			
	35	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	1.600	—	1.600
	36	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy .	55.993	11	56.000
	37	Premie dla lekarzy odszczególniających się przy szczepieniu ospy	630	—	300
		Suma rubryki IV. .	58.223	11	57.900
V.		**Wydatki sanitarne.**			
	38	1/3 część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	6.751	54	6.500
	39	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi (patrz rubr. XV. poz. 189 *b.* wydatki)	—	—	—
		Suma rubryki V. .	6.751	54	6.500

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminową okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct	zł.	ct.
		w Dera o 2 ct.; w Weisskirchen o 3 ct.; w Fogaras o 2 ct.; w Gyön-gyös o 5 ct.; w Györ o 1 ct.; w Kaposvar o 3 ct.; w Kassa o 3 ct.; w Nagy-Varad o 1 ct.; w Nitra o 1 ct.; w Pécs o 1 ct.; w Satoralja-Ujhely o 5 ct.; w Sepsi-Szent-György o 1 ct.; w Sopron o 1 ct.; w Szegszard o 1 ct.; w Szekesfejczwar o 2 ct.; w Temeszwarze o 1 ct.; w Torda o 2 ct.; w Ungwar o 7 ct.; w Neumarkt o 1 ct.; w Sterzing o 2 ct.; w Tryjencie o 2 ct.				
		b) Zniżono:				
		w zagranicznych: w Eger o 3 ct.; w Zara o 1 ct.; w Klagenfurcie dla obłąkanych o 5 ct.; w Bruck o 2 ct.; w Marya-Zell o 2 ct.; w Buda-Peszcie (św. Rocha) o 1 ct.; w Debreczynie o 2 ct.; w Deés o 3 ct.; w Fiume o 11 ct.; w Gyula o 3 ct.; w Jaszhereny o 1 ct.; w Mako o 1 ct.; w Miskolczu o 1 ct.; w Nagy-Kallo o 6 ct.; w Nagy-Szeben o 2 ct.; w Panesowie o 5 ct.; w Szeget o 1 ct.; w Brasso o 3 ct.; w Bozen o 2 ct.; w Brunock o 1 ct.; w Kaltern o 2 ct.; w Lienz o 2 ct.				
—	—		—	—	—	—
7	—	Różnica nieznaczna z powodu niestałości wydatków tego rodzaju.	36	55	—	—
—	330	*Wydatek większy* wedle potrzeby.	—	—	—	—
7	330		36	55	—	—
	323					
—	252	Wydatki tego rodzaju są nadzwyczaj niestałe, zależą bowiem od mniej lub więcej panujących epidemij i wybuchów zarazy; muszą być one asygnowane na podstawie rachunków przez c. k. Namiestnictwo przedkładanych, a przez Oddział rachunkowy sprawdzanych.				
—	—					
—	252					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
VI.		**Zasiłki dla zakładów dobroczynności.**			
	40	Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	198	—	1.198
	41	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach	400	—	400
	42	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424	—	5.424
	43	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000	—	1.000
	44	Komitet ochronek w Krakowie	550	—	550
	45*a*	Towarzystwo ochronek chrześciańskich we Lwowie	500	—	500
	45*b*	Towarzystwo opieki weteranów z roku 1831	2.000	—	2.000
		Suma rubryki VI.	11.072	—	11.072
VII.		**Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.**			
	46	Akademia umiejętności w Krakowie	15.000	—	15.000
	47	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	434.274	78½	407.793
	48	Sześciu Członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.116	65	7.200
	49	Schmitt Henryk, Członek Rady szkolnej krajowej, remuneracya	800	—	800
	50	Szkoła żeńska w Brodach	—	—	—
	51	„ „ w Jaworowie pp. Bazylianek	500	—	500
	52	„ „ w Kołomyi	500	—	500
	53	„ „ w Krakowie	5.000	—	2.500
	54	„ „ „ św. Tomasza	500	—	500
	55	„ „ „ pp. Augustyanek	500	—	500
	56	„ „ we Lwowie pp. Benedyktynek ormiańskich	1.000	—	1.000
	57	„ „ w Starym Sączu pp. Klarysek	750	—	750
	58	„ „ w Stryju	500	—	500
	58*a*	„ „ w Sanoku	200	—	200
	58*b*	„ „ w Jaśle	200	—	200
	59	Szkoła ludowa u OO. Dominikanów we Lwowie dla nauczyciela języka ruskiego	199	92	200
	60	Szkoła wyznaniowa izraelicka w Brodach	6.000	—	6.000
	61	Zakład głuchoniemych we Lwowie:			
		a) na stypendya dla 50 wychowanków	6.000	—	6.000
		b) na utrzymanie zakładu	500	—	500
	62	Szkoła głuchoniemych Bardacha Izaaka we Lwowie	300	—	300
		Do przeniesienia	479.841	35½	450.943

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	—					
—	26.482	Wedle specyalnego rachunku wyniki są następujące: Wydatki przekroczyła kraj. Rada szkolna o kwotę . . . . . 9.965 zł. Dochody, nieuwzględniając dotacyi z funduszu krajowego były mniejsze o kwotę 16.517 „ Wynik zatem niekorzystniejszy od budżetu razem jak obok w kwocie . . 26.482 zł.				
83	—	*Wydatek mniejszy* ponieważ jeden z Członków Rady szkolnej miał przyznane wynagrodzenie dopiero od 26. Stycznia 1884 (LW. 9.295/84).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	2.500	*Wydatek większy* z powodu wypłacenia niepodniesionej subwencyi za rok 1883. (LW. 49.077/84).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
83	28.982					

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
VII.		Z przeniesienia .	479.841	35½	450.943
	63	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000	—	2.000
	64	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie	750	—	750
	65	„ sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia pożyczki na budowę gmachu	7.000	—	7.000
	66	Teatr polski w Krakowie	8.000	—	8.000
	67	„ „ we Lwowie, zasiłek stały	4.200	—	4.200
	68	„ „ i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego: *a)* dramat i komedya . . . . 10.000 zł. *b)* opera . . . . . 10.000 zł.	20.000	—	20.000
	69	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ . . .	5.000	—	5.000
	70	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800	—	800
	71	Szkoła muzyczna powstać mająca w Krakowie, stała dotacya .	2.000	—	2.000
	72	Towarzystwo muzyczne we Lwowie	3.000	—	3.000
	72*a*	Towarzystwo „Harmonia“ we Lwowie	300	—	300
	72*b*	Towarzystwo śpiewu „Lutnia“ zasiłek jednorazowy na wydawnictwo śpiewnika zawierającego pieśni ludowe polskie i ruskie	200	—	200
	73	Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych	29.800	60	30.000
	74	Dla uczniów internatu przy seminaryum nauczycielskiem w Krakowie	3.000	—	3.000
	75	Jedno stypendyum imienia Jana Matejki, dla uczniów szkoły sztuk pięknych w Krakowie	1.000	—	1.000
	76	Nagrody za najlepsze książki dla szkół średnich . . .	—	—	1.000.
	77	Wydawnictwo ruskich książek szkolnych	3.085	85	2.000
	78	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“	500	—	500
	79	„ „ „ „Kosmos“	400	—	400
	80	„ „ ruskiej gazety szkolnej (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	500	—	500
	81	Gettlich Antoni, dyrektor szkoły żeńskiej w Krakowie, roczny dodatek do płacy	100	—	100
	82	Witowski Hipolit, były dyrektor szkoły żeńskiej w Bełzie, zaopatrzenie dożywotnie	300	—	300
	83	Piechowicz Kajetan, ociemniały nauczyciel, dar z łaski rocznie	—	—	100
	84	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, do dyspozycyi Wydziału krajowego	3.500	—	3.500
	85*a*	Dla fundacyi „Macierz polska“ subwencya na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych	3.000	—	3.000
	85*b*	Dla wydawnictwa dzieł ludowych we Lwowie pod redakcyą Kazimierza Okaza	1.000	—	1.000
	85*c*	Dla Towarzystwa „Proświta“ na wydawnictwo pism ludowych .	1.000	—	1.000
	85*cc*	Gostyńskiej Władysławie, subwencya celem dalszego kształcenia się w rysunkach przemysłowych	360	—	360
		Do przeniesienia .	580.637	80½	551.953

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
83	28.982					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
200	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.				
—	—					
—	—					
1.000	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nie zgłoszono wydawnictwa książek szkolnych zasługujących na nagrodę.				
—	1.086	*Wydatek większy* wedle uznanej potrzeby przez krajową Radę szkolną, który znajduje pokrycie w zarachowanych zwrotach ze sprzedaży książek w rubr. XI. poz. 48a. dochodów.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
100	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci obdarowanego (LW. 41.157/84).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
1.383	30.068					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
VII.		Z przeniesienia .	580.637	80½	551.953
	85*d*	Towarzystwo oświaty ludowej dla miasta Lwowa i okolicy .	200	—	200
	85*e*	Towarzystwo bratniej pomocy słuchaczów wszechnicy lwowskiej	100	—	100
	85*f*	Czytelni akademickiej we Lwowie	100	—	100
	85*g*	Towarzystwu ruskiemu „Akademickie bractwo“:			
		a) na zwyczajne cele towarzystwa . . 100 zł.			
		b) na wydawnictwo biblioteki ruskiej . . 150 „	250	—	250
	85*h*	Ruskiemu towarzystwu „Szkolna pomoc“ we Lwowie . .	100	—	100
	85*i*	Zarządowi bursy nauczycielskiej w Tarnopolu . . .	150	—	150
	85	Bursie imienia J. I. Kraszewskiego w Drohobyczu . . .	150	—	150
	85*l*	Ruskiej bursie św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu . .	150	—	150
	85*m*	Ruskiej bursie w Tarnopolu	150	—	150
	85*n*	Komitetowi ruskiego zakładu wychowawczego pp. Bazylianek we Lwowie	500	—	500
	85 *o*	Eugeniuszowi Żelechowskiemu na wydawnictwo ruskiego słownika	500	—	500
	85*p*	Na stypendyum dla ucznia wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej . .	500	—	500
	85*r*	Na bursę dla dziewcząt ruskich w Przemyślu . . .	500	—	500
	85*s*	Dla bursy w Wadowicach	150	—	150
	85*t*	„ „ w Rzeszowie	150	—	150
		Suma rubryki VII. . .	584.287	80½	555.603
VIII.		**Utrzymanie pomników historycznych.**			
	86*a*	Restauracya pomników w ogóle, sporządzanie i publikacya naukowych i urzędowych spisów pomników znachodzących się w naszym kraju	1.450	—	1.500
	86*b*	Restauracya cerkwi miejskiej w Haliczu	4.500	—	4.500
	86*c*	Na koszta zjazdu archeologów i historyków, mającego się odbyć w roku 1884	500	—	500
	87*a*	Badanie i ocalanie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych dla zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	1.000	—	500
	87*b*	Stała roczna subwencya dla muzeum narodowego w Krakowie .	500	—	500
	88	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:			
		a) Dyrektor we Lwowie	1.200	—	1.200
		b) „ w Krakowie	1.000	—	1.000
		c) Adjunkt we Lwowie, płaca 1.100 zł. dodatek aktywalny 100 zł. i dodatek pięcioletni o rocznych 80 zł. . .	1.280	—	1.280
		d) Adjunkt w Krakowie, płaca 900 zł. dodatek aktywalny 100 zł. i dodatek pięcioletni o rocznych 80 zł. . .	1.080	—	1.080
		Do przeniesienia .	12.510	—	12.060

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.383	30.068					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
1.383	30.068					
	28.685					
50	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
—	—					
—	—					
—	500	*Wydatek większy* z powodu wypłacenia niepodniesionej subwencyi na rok 1883. (LW. 65.843/84).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
50	500					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały sejmowej z dnia 11. Października 1884. zł.
VIII.	88	Z przeniesienia .	12.510	—	12.060	
		e) 4ch aplikantów we Lwowie adjutum po 300 zł. .	1.200	—	1.200	
		f) 2 „ w Krakowie „ po 300 „ .	567	50	600	
		g) czynsz za najem lokalu we Lwowie . . .	600	—	600	
		h) stróże	600	—	600	
		i) opał i potrzeby kancelaryjne	446	78	350	
		Suma rubryki VIII. . .	15.924	28	15.410	
IX.	89—103 105 do $105^1/_2$	**Kwaterunkowe żandarmeryi.** Na koszta kwaterunkowe	77.099	81	78.003	
	104	Na urządzenie nowych koszar	1.372	97	400	
	$105^1/_2a$	Na sprawienie łóżek i pościeli w roku 1883. . .	—	—	1.148	
		Suma rubryki IX. . .	78.472	78	79.551	
X.		**Drogi krajowe.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki X.				
	A.	Koszta zarządu (zwyczajne)	110.730	54	111.772	
	B.	Nowe budowy *(nadzwyczajne)*	*140.050*	—	*140.000*	
	C.	Utrzymanie (zwyczajne)	525.177	$48^1/_2$	450.000	66.000
	D.	Zasiłki (zwyczajne)	99.300	—	100.000	
		„ *(nadzwyczajne)*	*30.000*	—	*30.000*	
	E.	Wydatki na myta (zwyczajne)	3.481	$77^1/_2$	3.500	
		„ „ „ *(nadzwyczajne)*	*2.806*	*17*	*3.000*	
	F.	Zaopatrzenia (zwyczajne)	4.376	74	3.671	
		Suma { zwyczajne .	743.066	54	668.943	66.000
		Suma { *nadzwyczajne* .	*172.856*	*17*	*173.000*	—
		Razem . .	915.922	71	841.943	66.000
					907.943	
		Poszczególnienie.				
		A. Koszta zarządu.				
	106	*Płace urzędników i sług.*				
		a) 4 inżynierów na prowincyi po . . 1.500 zł.	6.000	—	6.000	
		b) 3 „ „ „ „ . . 1.200 „	3.700	—	3.600	
		c) Konduktorowie I. klasy po . . 500 „	10.541	42	11.000	
		d) „ II. „ „ . . 400 „	8.416	38	8.400	
		Do przeniesienia .	28.657	80	29.000	

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
50	500					
—	—					
33	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.				
—	—					
—	—					
—	97	*Wydatek większy* wedle potrzeby.				
83	597					
	514					
903	—	Różnica w rezultacie nieznaczna wedle rachunków złożonych przez c. k. komendę żandarmeryi znajduje pokrycie w zwrocie obok przypisanym.	1.363	14	—	—
—	973		—	—	—	—
1.148	—	Kredyt ten zaoszczędzono, z powodu poniesienia odnośnego wydatku w roku 1883, (patrz zamknięcie rachunku za tenże rok).	—	—	—	—
2.051	973		1.363	14	—	—
1.078						
1.042	—		266	85	—	—
—	*50*		—	—	—	—
—	9.177		6	25	7.179	63
700	—		40	—	1.100	—
—	—		—	—	—	—
18	—		10	10	4	72
194	—		—	—	—	—
—	706		—	—	—	—
1.760	9.883		323	20	8.284	35
194	*50*		—	—	—	—
1.954	9.933		323	20	8.284	35
	7.979					
—	—					
—	100	*Wydatek większy* z powodu zastępstwa inżyniera Zienkowicza.				
459	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.				
—	16					
459	116					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
X.	106	Z przeniesienia .	28.657	80	29.000
		e) Pełniący obowiązki inżyniera na drodze Gorlice-Konieczna .	839	99	840
		f) „ „ „ „ „ Słotwina-Sącz .	1.450	—	900
		g) „ „ „ „ „ w Mielcu . .	958	21	1.500
		h) „ „ „ „ „ w Buczaczu . .	1.400	—	1.400
		i) „ „ „ „ „ Smykowce - Suchostaw i Husiatyn Kopyczyńce . .	1.200	—	1.200
		k) 331 drożników po . . . . . 150 zł.	46.274	62	46.500
		l) 6 pomocników (dyurnistów) dziennie po . . 2 „	4.368	—	4.392
		Do tego zaliczki udzielone na płace . . 271 zł. 25 ct. po potrąceniu ściągniętych rat bieżących 27 „ 20 „	244	05	—
		Ryczałty:			
	107	Koszta podróży na obowiązkowe zwiedzanie dróg . . .	9.276	09	9.716
	108	Koszta kancelaryjne	1.022	—	1.024
	109	Na umieszczenie biór	500	—	500
	110	*Remuneracye i zapomogi:*			
		a) Remuneracya dla służby drogowej	3.000	—	3.000
		b) Zapomoga stała, ryczałtowa, przyzwolona przez Wys. Sejm dla 43 konduktorów po . . . . 100 zł.	4.337	11	4.300
	111	*Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla oddziału technicznego, inżynierów okręgowych, konduktorów i drożników*	2.705	45	3.000
	112	*Koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspektorów i komisyj nadzwyczajnych*	4.497	22	4.500
		Suma kosztów zarządu . .	110.730	54	111.772
		B. Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.			
		Wydatki nadzwyczajne.			
	113	*Na budowę nowych i rekonstrukcyę istniejących dróg, oraz na budowę większych mostów:*			
		1. Droga dojazdowa do Dublan	*1.500*	—	
		2. Lwów-Stojanów	*101.480*	*20*	
		3. Nisko-Rozwadów	*36.456*	—	
		4. Wydatek na płacę potrzebnych dla spraw budowy pomocników czasowych w oddziale technicznym Wydziału kraj. .	*613*	*80*	
		Suma na nowe budowy . .	*140.050*	—	*140.000*

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
459	116					
—	—					
—	550	*Wydatek większy* z powodu zastępstwa słabego inżyniera ekspozytury mieleckiej.				
542	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci inżyniera Pochowskiego.				
—	—					
—	—					
225	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.				
24	—					
—	244	*Wydatek większy* z powodu udzielonych zaliczek na płace inżynierom i konduktom.	244	05	—	—
440	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.				
2	—					
—	—					
—	—					
—	37	*Wydatek nieco większy* według rzeczywistej potrzeby.				
294	—	Według rzeczywistej potrzeby.				
3	—		22	80	—	—
1.989	947		266	85	—	—
1.042						
—	50	*Wydatek nieznacznie większy* według rzeczywistej potrzeby.	—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie			Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały sejmowej z dnia 11. Października 1884. zł.
X.	114	**C. Utrzymanie dróg.**						
		Borszczów-Okopy	kilometrów	53.265	7.376	98½		
		Brzeżany-Złoczów	„	38.000	9.018	83		
		Buczacz-Tłuste	„	38.045	6.948	—		
		Czorsztyn-Zabornia	„	40.540	10.281	09		
		Czortków-Skała	„	35.143	4.628	18		
		Czyżyny-Cło	„	12.970	3.924	43		
		Dembica-Nadbrzezie	„	83.266	25.846	87		
		Dynów-Przeworsk	„	11.200	3.797	12		
		Dynów-Sanok	„	45.355	11.894	65		
		Gorlice-Konieczna	„	30.580	8.417	59½		
		Horodenka-Załucze	„	30.695	5.765	54		
		Husiatyn-Kopyczyńce	„	24.550	6.488	35		
		Jarosław-Bełzec	„	73.218	65.160	24		
		Iwanie-Mossorówka	„	10.617	1.593	04½		
		Kraków-Baran	„	14.640	15.176	88		
		Kraków-Chełmek	„	54.620	15.075	42		
		Krasne-Busk	„	6.257	5 563	66		
		Krościenko-Szczawnica	„	6.810	1.521	26		
		Lwów-Rohatyn	„	66.925	20.201	54½		
		Lwów-Stojanów	„	42.000	18.974	81		
		Manasterzyska-Czortków	„	48.379	12.405	18		
		Przemyśl-Sanok	„	68.420	17.861	13½		
		Rohatyn-Tarnopol	„	83.905	18.936	88½		
		Rzeszów-Nadbrzezie	„	60.000	12.402	45		
		Sędziszowska	„	0.569	236	20		
		Sielec-Zaleszczyki	„	92.110	17.204	89½		
		Słotwina-Brzesko-Sącz	„	45.157	14.782	09		
		Smykowce-Suchostaw	„	60.080	11.967	31		
		Stanisławów-Bursztyn	„	39.256	7.394	54		
		Strussów-Buczacz	„	42.666	6.473	70		
		Tarnopol-Podwołoczyska	„	43.237	13.007	92		
		Tarnopol-Zbaraż	„	19.650	4.315	92		
		Tarnów-Szczucin	„	36.570	9.066	40		
		Tyśmienica-Kołomyja	„	47.412	6.506	59½		
		Zakliczyn-Sącz-Niedzica	„	94.000	42.023	30		
		Zaleszczyki-Skała	„	53.951	10.657	32		
		Zator-Sucha	„	35.075	15.329	30		
		Zborów-Załośce	„	28.350	4.702	10		
		Zimnawoda-Hoszany	„	31.520	15.075	41		
		Żółkiew-Krystynopol	„	41.500	37.174	33½		
		Suma utrzymania dróg — kilometrów		1,690.503	525.177	48½	450.000	66.000
							516.000	

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
			—	—	—	—
			—	—	119	86
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	400	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	324	91
			—	—	—	—
			6	25	1.136	25
			—	—	650	—
			—	—	251	27
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	188	40
			—	—	—	—
			—	—	707	77
			—	—	—	—
			—	—	1.528	58
			—	—	—	—
			—	—	—	—
			—	—	550	89
			—	—	—	—
			—	—	486	40
			—	—	625	—
			—	—	—	—
			—	—	—	—
		W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. Października 1884. dodatkowe kredyta:	—	—	—	—
		a) na budowę mostu na Sanie pod Jarosławiem . . . . . 36.000 zł.	—	—	—	—
		b) na rekonstrukcyę dróg i mostów uszkodzonych powodzią . . . 30.000 „	—	—	—	—
		Razem . 66.000 zł.	—	—	210	30
		Doliczając dotacyę na utrzymanie dróg krajowych . . . . . 450.000 „	—	—	—	—
		Suma tej rubryki . 516.000 „	—	—	—	—
—	9.177	*Wydatek większy* z powodu znaczniejszego rozmiaru klęsk elementarnych, a przytem obniżonej przez Wysoki Sejm dotacyi preliminowanej przez Wydział krajowy.	6	25	7.179	63
		Rachunki z lat poprzednich, wykazują w tej rubryce oszczędności.				

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie			Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
X.		**D. Zasiłki.**					
	115	*a) Dla dróg powiatowych.*					
		W powiatach:					
		1. Borszczów, na dokończenie budowy drogi z Iwankowa do Germakówki . .	1.000 zł.	— ct.			
		2. Buczacz, na budowę drogi Buczacz-Potok .	4.000 „	— „			
		3. Czortków, na budowę drogi od granicy powiatu Trembowelskiego pod Wierzbowcem, do drogi krajowej Manasterzyska-Czortków, pod Białobóżnicą . .	6.000 „	— „			
		4. Grybów, na budowę mostu na rzece Białej, pomiędzy Wojnarową a Wilczyskami .	500 „	— „			
		5. Horodenka, na budowę drogi z Nieźwisk przez Obertyn do Kamionek . .	2.000 „	— „			
		6. Lwów, na rekonstrukcyę dróg dojazdowych do kamieniołomu w Lesienicach . .	100 „	— „			
		7. Łańcut, na budowę drogi Łańcucko-Leżajskiej od Żołyni do Leżajska . .	1.000 „	— „			
		8. Przemyślany, na budowę drogi Przemyślańsko-Świrskiej i Zadwórzecko-Glinianskiej	6.400 „	— „			
		9. Nowy Sącz, na rekonstrukcyę drogi Muszyna-Krynica	2.300 „	— „			
		10. Trembowla, na budowę drogi z Trembowli do Budzanowa	3.300 „	— „			
		11. Wadowice, na rekonstrukcyę drogi Wadowicko-Czernichowskiej . . .	3.000 „	— „	29.600	—	
		b) dla dróg gminnych.					
		W powiatach:					
		1. Bochnia, na budowę drogi Ujście solne-Niepołomice i z Chorostowej do Nieznanowic	4.000 zł.	— ct.			
		2. Bóbrka, na budowę drogi z Bóbrki do Przemyślan	2.000 „	— „			
		3. Brzesko, na budowę drogi ze Słotwiny do Szczurowej	5.000 „	— „			
		4. Dobromil, na rekonstrukcyę drogi z Dobromila do Polany	400 „	— „			
		5. Dąbrowa, na budowę drogi z Otwinowa do rzeki Wisły w Borusowej i ze Swarzowa do Żelechowa w kierunku na Ujście	6.000 „	— „			
		Do przeniesienia .	17.400 zł.	— ct.	29.600	—	—

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
X.	115	Z przeniesienia . 17.400 zł. — ct.	29.600	—	—
		6. Gródek, na budowę drogi Gródecko-Hoszańskiej i rekonstrukcyę drogi Gródecko-Czerlańskiej . . . . . 2.300 „ — „			
		7. Jasło, na budowę drogi wiodącej od gościńca powiatowego Frysztacko-Strzyżowskiego w Wiśniowej przez Szufnarowę do Wielopola . . . . . 2.000 „ — „			
		8. Jaworów, na budowę mostu na rzece Reteczyn w Rudzie Krakowieckiej . . 200 „ — „			
		9. Kamionka, na uporządkowanie drogi wiodącej z Kamionki strumiłowej do drogi powiatowej w Nowosiółkach, w kierunku stacyi kolejowej w Zadwórzu . . 6.000 „ — „			
		10. Kałusz, na rekonstrukcyę drogi Kałusko-Kopanieckiej . . . . . 200 „ — „			
		11. Kolbuszowa, na budowę drogi z Kolbuszowej do Majdanu . . . . . 4.800 „ — „			
		12. Kołomyja, na uporządkowanie drogi wiodącej od potoku Łuczka w Rungurach do kopalń naftowych w Słobodzie rungurskiej . . . . . 2.500 „ — „			
		13. Krosno, na zabezpieczenie drogi od Jedlicza ku Chlebnie, za pomocą uregulowania Jasiółki pod Jedliczem . . 600 „ — „			
		14. Limanowa, na uporządkowanie drogi wiodącej od gościńca rządowego pod Limanową, do granicy powiatu Sądeckiego w kierunku mostu w Gołkowicach . 800 „ — „			
		15. Łańcut, na budowę drogi Łańcucko-Leżajskiej na dalszej przestrzeni od Żołyni do Leżajska . . . . . 2.000 „ — „			
		16. Mielec, na budowę drogi Bugaj-Otałęż . 6.000 „ — „			
		17. Myślenice, na przełożenie drogi w Pcimiu z prawego na lewy brzeg potoku Krzeczonówki . . . . . 2.000 „ — „			
		18. Nisko, na dalszą budowę drogi Rudnik-Krzeszów i Rudnik-Ulanów-Nisko . . 3.000 „ — „			
		19. Nowy Targ, na budowę drogi Nowy Targ-Zakopane . . . . . 4.000 „ — „			
		20. Przemyśl, na częściowe uporządkowanie drogi z Krzywczy ku Woli węgierskiej i rekonstrukcyę drogi Żurawicko-Rokietnickiej . . . . . 2.500 „ — „			
		Do przeniesienia . 56.300 zł. — ct.	29.600	—	—

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
			—	—	1.100	—
			40	—	—	—
			40	—	1.100	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
X.	115	Z przeniesienia . 56.300 zł. — ct.	29.600	—	—
		21. Ropczyce, na rekonstrukcyę dróg w obrębie gminy Gumniska-Foks i odbudowanie mostu na rzece Wielopolce w Ostrowie 900 „ — „			
		22. Sanok, na uporządkowanie komunikacyi pomiędzy Sanokiem a Mrzygłodem i drogą Rymanów-Królik polski . . . 5.336 „ — „			
		23. Skałat, na budowę drogi z Grzymałowa do Toustego i z Podwołoczysk do Toustego . . . . . 12.000 „ — „			
		24. Tarnów, na budowę drogi Tarnowsko-Zakliczyńskiej i Bogumiłowice-Radłów . 3.000 „ — „			
		25. Wieliczka, na budowę drogi z Wieliczki do Mogilan . . . . . 2.000 „ — „	79.536	—	
		c) Datki konkurencyjne na budowę i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych.			
		W powiatach:			
		1. Biała, datek konkurencyjny na koszta konserwacyi drogi dojazdowej do dworca kolejowego w Jawiszowicach . . . 107 zł. 42 ct.			
		2. Krosno, na budowę dojazdu kolejowego w Krośnie . . . . . 600 „ — „			
		3. Przemyślany, resztę datku konkurencyjnego na budowę dojazdu kolejowego w Zadwórzu . . . . . 1.691 „ — „			
		4. Wieliczka, datek konkurencyjny na budowę dojazdów kolejowych w Podgórzu, Swoszowicach i Skawinie . . . . . 1.500 „ — „			
		5. Złoczów, datek konkurencyjny na utrzymanie części dojazdu do stacyi kolejowej w Złoczowie . . . . . 61 „ 40 „	3.959	82	
		d) Wydatki na kontrolę techniczną.			
		1. Barański Franciszek, pomocnik techniczny, na koszta podróży do Zadwórza, w celu wykończenia budowy drogi Zadwórzecko-Gliniańskiej . . . . . 70 zł. — ct.			
		2. Barancewicz Antoni, inżynier, za sporządzenie operatu rekonstrukcyi dojazdu kolejowego do stacyi Bursztyn . . 45 „ 42 „			
		Do przeniesienia . 115 zł. 42 ct.	113.095	82	—

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	ct.					
			40	—	1.100	—
			40	—	1.100	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
X.	115	Z przeniesienia .	115 zł. 42 ct.	113.095	82	—
		3. Łuniewski Aleksander, inżynier asystent, dodatek do płacy, z powodu objęcia referatu dróg powiatowych i gminnych, rocznie	500 „ — „			
		4. O'Byrn Tytus, inżynier, delegowany do budowy drogi Nowy-Targ-Zakopane:				
		a) płaca roczna . . 1.200 zł.				
		b) ryczałt na objazdy rocznie 400 „	1.600 „ — „			
		5. Tenże, koszta podróży w sprawie powyższej drogi	15 „ — „	2.230	42	—
			Suma . .	115.326	24	—
		Po odtrąceniu zwrotu wydanych w roku 1885. na subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych . . .		16.026	24	—
			Pozostaje czysty wydatek .	99.300	—	100.000
	116	*Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. — druga rata (nadzwyczajne)* . . .		*20.000*	—	*20.000*
	117	*Na rekonstrukcyę drogi gminnej Nowy-Targ-Zakopane — trzecia rata (nadzwyczajne)*		*10.000*	—	*10.000*
		Suma zasiłków { *a*) zwyczajne . .		99.300	—	100.000
		Suma zasiłków { *b*) *nadzwyczajne* . .		*30.000*	—	*30.000*
			Razem . .	129.300	—	130.000
		E. Wydatki na myta.				
	118	Budowa i utrzymanie domków mytniczych (*nadzwyczajne*) .		*2.806*	*17*	*3.000*
	119	Koszta komisyjne, ogłoszenia licytacyi i inne drobne . .		981	77½	1.000
	120	Przerwy z powodu wypadków elementarnych . . .		2.500	—	2.500
		Suma wydatków na myta { *a*) zwyczajne . .		3.481	77½	3.500
		Suma wydatków na myta { *b*) *nadzwyczajne* . .		*2.806*	*17*	*3.000*
			Razem . .	6.287	94½	6.500
		F. Zaopatrzenia.				
	121	Medak Fedor, drożnik, zaopatrzenie dożywotnie . . .		—	—	—
	122	Niewiadomska z Hoszowskich Sabina, wdowa po inżynierze okręgowym: *a*) pensya wdowia o rocznych .	350 zł.			
		b) zaopatrzenie dla 3ga małoletnich dzieci, o rocznych .	174 „	523	94	524
			Do przeniesienia .	523	94	524

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
			40	—	1.100	—
700	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż należytość w kwocie 1.100 zł. pozostaje do wypłaty w zaległości. Należytość ta znajduje zupełne pokrycie w oszczędności tej rubryki, tudzież w obok wykazanym zwrocie 40 zł. i w poborze datku od c. k. Skarbu państwa w kwocie 400 zł. na utrzymanie drogi z Krynicy do Muszyny w rubryce III. poz. 6 *b*. dochodów.	40	—	1.100	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
700	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
700	—		40	—	1.100	—
194	—		—	—	—	—
18	—	*Wydatek mniejszy* według rzeczywistej potrzeby.	10	10	4	72
—	—		—	—	—	—
18	—		10	10	4	72
194	—		—	—	—	—
212	—		10	10	4	72
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
X.		Z przeniesienia .	523	94	524
	123	Filipecka Marya, wdowa po konduktorze, pensya wdowia .	113	89	166
	124	Borzęcki Leonard, emerytowany konduktor dróg krajowych rocznie	312	50	312
	125	Szeliska Laura, wdowa po konduktorze, pensya wdowia . .	291	56	167
		Hlawaty Alojzy, emerytowany konduktor, od 1. Lutego 1884. rocznie 300 zł.	275	—	—
		Zarembina Franciszka, wdowa po konduktorze zmarłym w r. 1884. *a*) pensya wdowia z rocznych . . 133 zł. 33½ ct. *b*) zaopatrzenie dla 5ga małoletnich dzieci po 13 zł. rocznie . . . 65 „ — „	57	83	—
		Pochowska Ewelina, wdowa po inżynierze okręgowym, zmarłym w roku 1884. *a*) pensya wdowia o rocznych . . 200 zł. *b*) zaopatrzenie dla 4ga małoletnich dzieci po 50 zł. rocznie . . . . 200 „	300	—	—
	125*a*	Na pięciolecia i emerytury dla inżynierów i konduktorów, dodatkowy kredyt, na rok 1883. w kwocie 1.461 zł. . .	1.460	50	1.461
	125*b*	Na pięciolecia i emerytury dla inżynierów i konduktorów na rok 1884., w kwocie 1.041 zł.	1.041	52	1.041
		Suma wydatków na zaopatrzenia .	4.376	74	3.671
XI.		**Dotacye dla zakładów krajowych.**			
	126	Krajowy szpital powszechny we Lwowie (oddział położnic) .	7.418	51	4.150
	127	Krajowy zakład obłąkanych na Kulparkowie	—	—	217
	128	Fundusz podrzutków we Lwowie	844	16½	1.380
	128*a*	Na budowę pralni w krajowym szpitalu we Lwowie . .	22.465	61	22.500
	129	Krajowy szpital powszechny w Krakowie	—	—	—
	130	Fundusz podrzutków w Krakowie	—	—	—
		Suma rubryki XI. . .	30.728	28½	28.247
XII.	131	**Wydatki na szupaśnictwo.**			
		a) Koszta szupasowe w kraju	27.825	83	
		b) „ „ w Austryi niższej . 572 zł. 67 ct.			
		c) „ „ „ wyższej . 165 „ 55 „			
		d) „ „ w Czechach . . 159 „ 10 „			
		e) „ „ w Gorycyi . . 11 „ 95½ „			
		f) „ „ w Karyntyi . . — „ 44 „			
		g) „ „ w Krainie . . 62 „ 62 „			
		h) „ „ w Morawie . . 1.199 „ 69½ „			
		Do przeniesienia . 2.172 zł. 03 ct.	27.825	83	

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
52	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci.				
—	—					
—	125	*Wydatek większy* z powodu udzielenia kwartału pośmiertnego w kwocie 125 zł.				
—	275					
—	58	*Wydatek większy* z powodu przeniesienia w r. 1884. konduktora Alojzego Hlawatego w stan spoczynku i udzielenia pensyj wdowich: Franciszce Zarembinie i Ewelinie Pochowskiej. Uchwała Wysokiego Sejmu z d. 22. Pazdziernika 1884.				
—	300					
—	—					
—	—					
52	758					
	706					
—	3.268					
217	—	Różnice uzasadnione są w szczegółowych zamknięciach rachunków odnośnych funduszów.				
536	—					
34	—	*Wydatek nieco mniejszy* wedle rzeczywistego kosztu budowy (LW. 41.565/85.).				
—	—					
—	—					
787	3.268					
	2.481					
			—	—	336	87
			—	—	336	87

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.	Kredyt przeniesiony z r. 1883. wedle uchwały sejmowej z dnia 18. Października 1883. zł.
XII.	131	Z przeniesienia 2.172 zł. 03 ct.	27.825	83		
		i) Koszta szupasowe w Salzburgu . 2 „ 15 „				
		k) „ „ w Styryi . 81 „ 01 „				
		l) „ „ w Szląsku . 1.130 „ 93 „				
		m) „ „ w Tryeście . 13 „ 75 „				
		n) „ „ w Tyrolu . 65 „ 48 „	3.465	35		
		o) Zwroty i wydatki rozmaite	1.508	24		
		p) Koszta administracyi	4.226	70		
		Suma wydatków . .	37.026	12		
		Po odtrąceniu dochodów:				
		a) od gmin . . . . 7.268 zł. 88½ ct.				
		b) „ samopłacących . . 547 „ 75½ „				
		c) „ obcych krajów . . 1.281 „ 06 „				
		d) administracyi . . . 158 „ 50 „				
		e) rozmaite . . . . 1.092 „ 22½ „	10.348	42½		
		Czysty wydatek rubr XII. .	26.677	69½	38.000	
XIII.		**Budowy wodne.**				
	132	Na regulacyę rzeki Sanu między Przemyślem a Składem solnym jedna rata z przeznaczonej kwoty 50.000 zł.	—	—	—	
	133	Na utrzymanie stacyj meteorologicznych i wodoskazów urządzonych dla zbadania stosunków hidrotechnicznych w dorzeczu górnego Dniestru . .	802	63	800	
	134	Na subwencyonowanie robót wodnych, wykonanych przez spółki wodne, lub drogą innej konkurencyi . .	15.000	—	15.000	
	135*a*	Pożyczka 3% dla spółki wodnej w powiatach: brzozowskim, krośnieńskim i sanockim dla regulacyi Wisłoka od Beska po Krościenko rata rocz. z przeznaczonych 30.000 zł.	—	—	10.000	
	135*b*	Dla gminy Długopole subwencya jednorazowa . .	—	—	300	
	135*c*	Dla spółki wodnej po lewej stronie drogi Dębica-Tarnobrzeg	8.000	—	—	8.000
		Suma rubryki XIII. . .	23.802	63	26.100	8.000
					34.100	
XIV.		**Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.**				
	136	Umorzenie pożyczki 66.000 zł. zaciągniętej z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską:				
		a) XII. rata kapitału . . . 3.386 zł. 47 ct.				
		b) 5% odsetki . . . . 1.893 „ 53 „	5.280	—	5.280	
	137	Umorzenie pożyczki 40.000 zł. zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę kulparkowską:				
		a) X. i XI. rata kapitału . . 554 zł. 12 ct.				
		b) 5% odsetki . . . . 1.893 „ 82 „				
		c) podatek dochodowy od odsetków 322 „ 55 „	2.770	49	2.751	
		Do przeniesienia .	8.050	49	8.031	

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
			—	—	336	87
		Zaoszczędzenie powstało, ponieważ uchwalona budżetem kwota obliczoną była na podstawie 3 letniej przeciętnej, w której mieściły się znaczne wypłaty na rachunek lat ubiegłych — gdy w roku przedmiotowym takież wypłaty wynosiły tylko 4.423 zł. 48½ ct. Dalszą przyczyną jest, że na stacyach Lwów, Kraków i Przemyśl, dostawa odzieży szupasowej odbywa się taniej we własnym zarządzie, a w końcu — ponieważ od 1. Października 1884. obniżono cenę jazdy na kolejach żelaznych z połowy biletu 3. klasy na bilet wojskowy.	4.407	18		
			623	41		
			560	18½		
			—	—		
			26	57½		
11.322	—		5.617	35	336	87
—	—		—	—	—	—
—	3		—	—	—	—
—	—		167	23	—	—
10.000	—	Kredyta te nie zostały zużytkowane, z powodu niedopełnienia warunków przez interesowaną spółkę i gminę.	—	—	—	—
300	—		—	—	—	—
—	—	Różnica budżetowa rubryki tej, nie zgodną jest o 100 zł. z takąż różnicą wykazaną w sumaryuszu, z powodu omyłki w budżecie — a mianowicie: uchwalone w szczegółach pozycye tej rubryki wynoszą razem kwotę . . . . 26.100 zł — ct. gdy w budżecie uchwaloną została suma tylko w kwocie . . . 26.000 „ — „	—	—	—	—
10.300	3		167	23	—	—
10.297						
—	—	Stan długu z końcem roku 1884. wynosi 34.484zł. 09 ct.				
—	20	*Wydatek większy* z powodu, iż zapłacono podatek dochodowy w wyższej kwocie — niż była preliminowaną (LW. 61.609/84). Stan długu z końcem r. 1884. wynosi 37.730 zł. 65 ct.				
—	20					

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XIV.		Z przeniesienia .	8.050	49	8.031
	138	Umorzenie pożyczki 10.000 zł. zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wicentego à Paulo we Lwowie z gal. Kasy oszczędności: *a)* VI. i VII. rata kapitału . . . 97 zł. 53 ct. *b)* 5% odsetki . . . . . 486 „ 98 „ *c)* podatek doch. od odsetków . . 82 „ 40 „	666	91	661
	139	Umorzenie pożyczki 600.000 zł. zaciągniętej w Banku dla krajów koronnych (Länderbank): *a)* VI. i VII. rata kapitału . . . 24.000 zł. — ct. *b)* 4·9% odsetki . . . . 25.578 „ — „ *c)* podatek dochodowy . . . 3.325 „ 14 „	52.903	14	52.852
	140	Umorzenie pożyczki 5.000 zł. zaciągniętej przez zbór izraelicki w Krakowie w tamtejszej Kasie oszczędności II. rata kapitału z odsetkami	377	35	400
	141	Umorzenie pożyczki krajowej z r. 1883. w wydanych obligacyach krajowych im. wart. 3,800.000 zł., I. i II. rata kapitału i wypłata kuponów, oraz podatek dochodowy od kuponów i inne potrzeby	214.605	53½	226.530
	142	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie i funduszowi podrzutków w Krakowie, zwrot kapitałów 346.796 zł. 34 ct. użytych na budowę tegoż szpitala, a mianowicie: *a)* II. rata kapitału . . . . 3.641 zł. 37 ct. *b)* 5% odsetki . . . . . 17.166 „ 41 „	20.807	78	20.808
	143	Odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych na zasilenie kasy krajowej	5.954	92	20.000
	143½	Umorzenie raty kapitału i na procenta od pożyczki 22.500 zł. zaciągniętej, na wybudowanie i urządzenie pralni w szpitalu krajowym we Lwowie	637	30	1.350
		Do przeniesienia .	304.003	42½	330.632

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	20					
—	6	Różnica nieznaczna z powodu uiszczenia w większej kwocie podatku dochodowego od odsetków (LW. 61.552/84). Stan długu z końcem r. 1884. wynosi 9.683 zł. 13 ct.				
—	51	*Wydatek większy*, gdyż tytułem podatku dochodowego od odsetków wypłacono do LW. 34.383/84 3.325 zł. 14 ct. preliminowano zaś . . . 3.274 „ — „ wypłacono więcej jak obok . . 51 zł. 14 ct. Stan długu z końcem r. 1884. wynosi 516.000 zł.				
23	—	Wedle planu umorzenia z $5^1/_2\%$ odsetkami i doliczeniem kwoty 1 zł. 25 ct. na stempel do kwitu (LW. 21.641/84). Stan długu z końcem r. 1884. wynosi 4.780 zł. 45 ct.				
11.924	—	*Wydatek mniejszy* stanowi uposażenie funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. na wskazane cele — patrz odnośne wyjaśnienia w specyalnem zamknięciu rachunku tegoż funduszu.				
—	—	Stan długu z końcem r. 1884. wynosi 339.687 zł. 01 ct.				
14.045	—	*Wydatek mniejszy*, odpowiedni zaciągniętym długom dla zasilenia kasy krajowej, na której dalsze potrzeby, posłużyły obok dyspozycyjnej gotówki funduszu pożyczki krajowej z r. 1883., przeważnie kapitały uzyskane z zaciągnięcia pożyczki krajowej z r. 1884., o ile takowe ściągnięto z lokacyi banku krajowego. Z przyczyny naprowadzonej oszczędność tej pozycyi, pokrywa w części przekroczenie poz. $148^1/_2 a$.				
713	—	Spłata rat annuitetowych od pożyczki 22.500 zł. rozpoczęła się dopiero w r. 1885. — w roku bieżącym zaś poniesiono tylko następujące wydatki:	—	—	22.500	—
26.705	77	*a)* półroczna opłata odsetków za czas od 1. Lipca do 31. Grudnia 1884. (LW. 33.696/84). 562 zł. 50 ct. *b)* należytość stemplowa od skryptu dłużnego i drobne wydatki przy zaciągnięciu pożyczki (LW. 33.696/84 i 49.179/84) . . . . 74 „ 80 „ razem . . 637 zł. 30 ct.	—	—	22.500	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały sejmowej z dnia 11. Października 1884. zł.
XIV.		Z przeniesienia .	304.003	42½	330.632	
	143½a	Umorzenie pożyczki krajowej z r. 1884. w wydanych obligacyach krajowych im. wart. 1,000.000 zł. . .	25.125	31	—	
	143½b	Umorzenie pożyczki zaciągniętej od funduszu pożyczki krajowej z roku 1883. — na pokrycie niedoborów funduszu krajowego z roku 1882.	89.607	11½	97.000	
	143½c	Umorzenie pożyczki zaciągniętej od funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. – na pokrycie niedoboru funduszu krajowego z roku 1883.	169.663	10½	—	169.663
		Suma rubryki XIV. .	588.398	95½	427.632	169.663
					597.295	
XV.		**Na cele gospodarstwa krajowego.**				
	144	Inżynier-górnik przy Wydziale krajowym . . .	1.980	—	1.800	
	145a	Biuro melioracyjne i urządzenie kursu robót melioracyjnych	9.479	75	7.800	
	145b	Na uregulowanie płacy dotychczasowych urzędników biura melioracyjnego	2.000	—	2.000	
	145c	Na wzmocnienie sił technicznych biur melioracyjnych eksponowanych, lub tworzenie nowych ekspozytur .	2.000	—	2.000	
	146	Na subwencyonowanie podmajstrzych i rozmaite cele melioracyjne	600	—	600	
	147	Na ekspozyturę biura melioracyjnego w Tarnowie . . . . 1.299 zł. 96 ct.				
	148	Na ekspozyturę biura melioracyjnego w Sanoku . . . . 999 „ 96 „	2.299	92	400	
	149	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie . . .	13.175	77	12.149	
		Do przeniesienia .	31.535	44	26.749	

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
26.705	77		—	—	22.500	—
		Wydatek większy stanowi uposażenie funduszu pożyczki krajowej z roku 1884. — patrz odnośne wyjaśnienia				
—	25.125	w specyalnem zamknięciu rachunku tegoż funduszu. Wydatek ten znajduje zupełne pokrycie w oszczędności poz. 143. i w uzyskanym nad budżet dochodzie rubr. II. poz. 2. który zostaje w związku, patrz odnośne wyjaśnienie. Porównując niniejsze przekroczenie 25.125 zł., z oszczędnością poz. 143. 14.045 zł. i z nadwyżką budżetową rubr. II. poz. 2. — 11.159 zł. razem w kwocie 25.204 zł. przedstawi się wynik na korzyść funduszu w kwocie 79 zł., a skoro uwzględni się, że w wydatkach poz. $143^1/_2 a$ mieści się nieprelimiowana i od zarządzeń Wydziału kraj. niezależna wypłata podatku dochodowego od kuponów 2.226 zł. to przedstawi się wynik na korzyść funduszu w kwocie 2.305 zł.				
7.393	—	*Wydatek mniejszy*, zgodny z rzeczywistym niedoborem roku 1882., znajduje uzasadnienie w uchwale sejmowej z dnia 16. Października 1883. (LW. 52.701/85).				
—	—	Wydatek ten pokryto z pożyczki krajowej r. 1884. w myśl uchwały sejmowej z dnia 20. Października 1883. (LW. 52.701/85).				
34.098	25.202		—	—	22.500	—
8.896						
—	180	Wypłacono niepreliminowany dodatek pięcioletni w kwocie 180 zł. (LW. 60.238/83).				
—	1.680	Wydatek wedle potrzeby, nie dający się naprzód dokładnie oznaczyć, a który w części znajduje pokrycie w obok przypisanym zwrocie.	351	—	—	—
—	—					
—	—					
—	—					
—	1.900	Dział ten zatrudniał przez rok cały dwóch inżynierów, z których jeden pobrał tytułem płacy i na utrzymanie biura 1.299 zł. 96 ct., drugi zaś 999 zł. 96 ct.. razem 2.299 zł. 92 ct. (LW. 261/83 i 5.867/84).				
—	1.027	Wedle specyalnego zamknięcia rachunku szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, czyste wyniki są następujące:	761	25	—	—
—	4.787		1.112	25	—	—

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XV.	149	Z przeniesienia .	31.535	44	26.749
	150	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach	35.646	42	33.254
	151	Szkoła parobków w Dublanach	9.106	92	9.852
	152	Folwark „	25.280	$85^1/_2$	17.675
	153	Kurs gorzelnictwa „	1.580	53	1.645
		Do przeniesienia .	103.150	$16^1/_2$	89.175

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze ct.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe ct.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	Należytości czynne z roku bieżącego ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	Należytości bierne z roku bieżącego ct.
—	4.787				1.112	25	—	—
				Wydatki wynosiły . . . 13.175 zł. 77 ct. dochody własne wynosiły . . 5.256 „ — „ Niedobór pokryty z funduszu kraj. 7.919 zł. 77 ct. W porównaniu z budżetem wydano więcej o . . . . . 1.027 „ — „ dochody były mniejsze o . . 134 „ — „ W ogóle wynik niekorzystniejszy o 1.161 zł. — ct. a skoro uwzględni się, że w wydatkach mieszczą się nieprelimino-wane na płace udzielone zaliczki zwrotne w kwocie . . . 761 „ — „ właściwy wynik obrotu okaże się niekorzystniejszym od budżetu tylko o kwotę . . . . 400 „ — „				
—	2.393			Wedle szczegółowych zamknięć rachunków szkół, folwarku				
745	—			i kursu gorzelnictwa w Dublanach, czyste wyniki				
—	7.606			przedstawiają się następująco:				
64	—			*poz. 150.* Wyższa szkoła rolnicza: Wydatki . . 35.646 zł. 42 ct. Dochody własne . 14.751 „ 26 „ Niedobór pokryty z funduszu kraj. 20.895 zł. 16 ct. *poz. 151.* Szkoła parobków: Wydatki . . 9.106 zł. 92 ct. Dochody własne . 2.644 „ 34 „ Niedobór pokryty z funduszu kraj. 6.462 „ 58 „ *poz. 152.* Folwark: Wydatki . . 25.280 zł. 85½ ct. Dochody własne . 10.684 „ 65½ „ Niedobór pokryty z funduszu kraj. 14.596 „ 20 „ *poz. 153.* Kurs gorzelnictwa: Wydatki . . 1.580 zł. 53 ct. Dochody własne . 1.168 „ — „ Niedobór pokryty z funduszu kraj. 412 „ 53 „				
				Ogółem niedobory szkół i folwarku w Dublanach pokryte z funduszu krajowego wyniosą . . . . . 42.366 zł. 47 ct.				
				W porównaniu z budżetem wydano: *a*) na szkołę wyższą więcej o 2.393 zł. *b*) na folwark „ „ 7.606 „ 9.999 zł. *c*) na szkołę parobków mniej . 745 zł. *d*) „ kurs gorzelnictwa . 64 „ 809 „ W ogóle wydano więcej . . . 9.190 zł.				
809	14.786			Do przeniesienia . . 9.190 zł.	1.112	25	—	—

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XV.	153	Z przeniesienia .	103.150	16½	89.175
	154	Szkoła rolnicza w Czernichowie	44.112	37½	30.115
	155	„ ogrodnicza „	3.202	91½	2.645
	156	Folwark w Czernichowie	19.150	27	14.833
		Do przeniesienia .	169.615	72½	136.768

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
809	14.786	Z przeniesienia . . 9.190 zł.	1.112	25	—	—
		Dochodów zaś:				
		ad *a*) było mniej . . . 364 zł.				
		„ *b*) „ „ . . . 5.365 „				
		„ *c*) „ „ . . . 580 „				
		„ *d*) „ „ . . . 72 „ 6.381 „				
		Ogólny wynik zatem niekorzystniejszym jest od budżetu o kwotę . . . 15.571 zł. z powodów wyjaśnionych w szczegółowych zamknięciach rachunków. Skoro jednak uwzględni się, że w wydatkach szkoły wyższej mieszczą się budżetem nieuwzględnione — a na płace udzielone zaliczki zwrotne, w kwocie . . 460 zł. że w folwarku w dziale cegielni większe wydatki w kwocie . 3.183 „ i mniejsze dochody w kw. . 2.917 „ znajdują usprawiedliwienie w wybudowaniu szopy na skład cegły i w wyrobie większej ilości cegieł na zapas dla budowy gmachu szkolnego, który to zapas na rzecz tejże budowy jeszcze nie został odsprzedany, — to wynik niekorzystniejszy od budżetu zredukuje się o powyższe sumy razem o kwotę . . . . 6.560 zł. czyli wyniesie tylko kwotę . . . 9.011 zł.				
—	13.997	Specyalne zamknięcia rachunków szkół i folwarku w Czernichowie przedstawiają następujące wyniki:				
—	558					
—	4.317	*poz. 154.* Szkoła rolnicza: Wydatki . . 44.112 zł. 37½ ct. Dochody własne . 15.775 „ 58 „ Niedobór pokryty z funduszu krajowego: *a*) na zwyczajne potrzeby szkoły . 17.280 zł. 66 ct. *b*) nadzwyczajne budżetem nieuwzględnione wydatki . 11.056 „ 13½ „ 28.336 zł. 79½ ct.				
		poz. 155. Szkoła ogrodnicza: Wydatki . . 3.202 zł. 91½ ct. Dochody własne . 2.540 „ 64½ „ Niedobór pokryty z funduszu krajowego 662 „ 27 „				
		Razem wynoszą niedobory pokryte z funduszu krajowego . . . 28.999 zł. 06½ ct.				
809	33.658		1.112	25	—	—

Fundusz krajowy. Część I.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XV.	156	Z przeniesienia .	169.615	72½	136.768
		Do przeniesienia .	169.615	72½	136.768

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
809	33.658	Z przeniesienia . 28.999 zł. 06½ ct.	1.112	25	—	—
		poz. 156. Folwark:				
		Wydatki z wyłączeniem nadwyżki dochodów . 19.150 zł. 27 ct.				
		Dochody własne . 20.619 „ 20 „				
		Nadwyżka dochodów . . . 1.468 „ 93 „				
		Po strąceniu tej nadwyżki od powyższej sumy niedoborów, okazuje się, iż w zakładzie Czernichowskim ogółem pokryto z funduszu krajowego niedobory w sumie . . . 27.530 zł. 13½ ct.				
		W porównaniu z budżetem wydano:				
		a) na szkołę rolniczą więcej 13.997 zł.				
		b) „ „ ogrodniczą „ 558 „				
		c) „ folwark więcej . 4.317 „				
		razem wydano więcej . 18.872 zł.				
		Dochodów zaś:				
		ad *a*) było więcej . 1.755 zł.				
		„ *b*) „ „ . 191 „				
		„ *c*) „ „ . 4.789 „				
		razem dochodów było więcej 6.735 zł.				
		Ogólny wynik zatem niekorzystniejszym jest od budżetu o różnicę w kwocie 12.137 zł.				
		Skoro jednak uwzględni się, że w wydatkach szkoły rolniczej mieszczą się wydatki nadzwyczajne budżetem nie objęte, które pokryto zastępczo jak wyjaśnienia w specyalnem zamknięciu rachunków na st. 200 (w dziale dochodów „dotacya z funduszu krajowego“) w kwocie . 11.056 zł.				
		to wynik właściwy obrotu funduszu zakładu Czernichowskiego w porównaniu z budżetem okaże się *niekorzystniejszym* tylko o kwotę . . 1.081 zł.				
809	33.658		1.112	25	—	—

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XV.		Z przeniesienia .	169.615	72½	136.768
	157	Szkoła weterynaryi we Lwowie:			
		a) subwencya c. k. Rządowi . . 2.000 zł. — ct.			
		b) spłata pożyczki w Kasie oszczędności XVII. i XVIII. rata . . . 1.156 „ 02 „	3.156	02	3.057
	158	Szkoła snycerstwa w Zakopanem	600	—	600
	159	Szkoła przemysłowa w Jarosławiu:			
		a) subwencya zwyczajna	500	—	500
		b) na środki naukowe	200	—	200
	160	Szkoła przemysłowa w Przemyślu:			
		a) subwencya zwyczajna	—	—	500
		b) na środki naukowe	200	—	200
	161	Szkoła przemysłowa w Rzeszowie:			
		a) subwencya zwyczajna	500	—	500
		b) na środki naukowe	200	—	200
	162	Szkoła przemysłowa w Tarnowie:			
		a) subwencya zwyczajna	500	—	500
		b) na środki naukowe	200	—	200
	163*a*	Szkoła przemysłowa w Tarnopolu	—	—	500
	163*b*	Szkoła przemysłowa w Stanisławowie:			
		a) subwencya zwyczajna	500	—	500
		b) na środki naukowe	200	—	200
	163*c*	Szkole przemysłowej w Drohobyczu, subwencya . .	700	—	500
	163*d*	„ „ w Sokalu, „ . . .	500	—	700
	164	Szkoła handlowa w Krakowie	1.000	—	1.000
	165	„ ogrodnicza w Tarnowie	300	—	300
	166	Szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego . .	16.039	89	10.000
	167	Na przemysł rękodzielniczy, na pożyczki i zasiłki . . .	53.107	59	50.000
	168	Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000	—	2.000
	169	„ „ w Krakowie	2.000	—	2.000
	170	Komisya fizyograficzna „	3.000	—	3.000
	171	„ „ na badania geologiczne . . .	500	—	500
	172	Towarzystwo rolnicze we Lwowie	3.000	—	3.000
	173	„ „ w Krakowie	3.000	—	3.000
	174	„ ogrodnicze we Lwowie	400	—	400
	175	„ tatrzańskie	400	—	400
	176	Badania głębszych pokładów ziemi	840	02	10.000
	177	Badania geologiczne kraju	3.764	90	3.000
	178	Na studya chemicznej przeróbki nafty i jej odpadków . .	724	40	1.700
		Do przeniesienia .	267.648	54½	235.925

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
809	33.658		1.112	25	—	—
—	99	*Wydatek większy*, ponieważ zapłacono premię asekuracyjną od realności na Szumanówce za rok 1884. w kwocie 35 zł. 62 ct. i zaległy gminny podatek czynszowy w kwocie 63 zł. 39 ct., razem 99 zł. 01 ct. (LW. 4.101/84. i 10.764/84).				
—	—					
—	—					
—	—					
500	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nie zgłoszono się o tę subwencyę.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
500	—	Szkoła ta nie weszła w życie.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	6.040	Wydatki wedle potrzeb rozwoju przemysłu, w których mieszczą się pożyczki udzielone dla przedsiębiorstw przemysłowych w kwocie 46.500 zł. przypisane do zwrotu w dochodach rub. VI. w niespłaconej sumie 46.125 zł. 02 ct.				
—	3.107					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
9.160	—		700	—	—	—
—	765	Wydatki w ogóle mniejsze o 9.371 zł, wedle potrzeby.				
976	—					
11.945	43.669		1.812	25	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyj budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XV.		Z przeniesienia .	267.648	54½	235.925
	179	Na zalesienie wydm piasczystych:			
		a) w powiecie Nisko	300	—	150
		b) „ Tarnobrzeg	—	—	150
		c) „ Cieszanów, Jarosław, Łańcut . . .	400	—	400
		d) „ Jaworów	650	—	500
		e) „ Mościska	500	—	500
	180	Na szkółkę leśną w Rasztowcach	108	—	108
		Stypendya.			
	181	Dla 1 ucznia weterynaryi 200 zł. i koszta podróży 60 zł. .	200	—	260
	182*a*	Dla uczniów szkół pozakrajowych weterynaryi, rolnictwa i leśnictwa	1.150	—	1.500
	182*b*	Na stypendya dla uczniów szkoły weterynaryi we Lwowie .	700	—	500
	183*a*	Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach	400	—	500
	183*b*	„ „ „ leśnictwa we Lwowie	2.400	—	2.400
	184	Dla górników chcących się kształcić w zawodach specyalnych .	1.510	14	1.300
	185	Dla 2 uczniów szkoły ogrodniczej we Lwowie . . .	—	—	—
	186	Józefowi P. Accordowi na wykształcenie się w zawodzie mechaniki, II. i ostatnia rata	300	—	300
	187	Wład. Al. Tarchalskiemu na kształcenie się w zawodzie handlowym we Wiedniu, II. i ostatnia rata . . .	—	—	300
	188	Zasiłek na cele szkół rolniczych:			
		w Horodence . . . . . 16.688 zł. 08 ct.			
		w Jagielnicy . . . . . 9.601 „ 99 „	26.290	07	9.720
		Do przeniesienia .	302.556	75½	254.513

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
11.945	43.669		1.812	25	—	—
—	150					
150	—					
—	—	Wydatki w ogóle większe o 150 zł. wedle potrzeb.				
—	150					
—	—					
—	—					
60	—					
350	—					
—	200					
100	—					
—	—	Wydatki w ogóle mniejsze o 400 zł. z powodu interkalaryów i że nie wszystkie stypendya zostały nadane.				
—	210					
—	—					
—	—					
300	—					
—	16.570	*Wydatek większy* poniesiony na cele jak następuje:				
		a) Szkoła w Horodence:				
		1. Kupno realności na szkołę (5 morgów 974 □ sążni ogrodu i dom murowany LW. 49.043/84 10.600 zł. — ct.				
		2. Zaliczki na budowę szkoły (LW. 25.797, 25.820, 45.843/84) . 6.000 „ — „				
		3. Inseraty na rozmaite ogłoszenia i stemple 88 „ 08 „ 16.688 zł. 08 ct.				
		b) Szkoła w Jagielnicy.				
		4. Urządzenie szkoły (LW. 3.553, 12.659/85). . . 6.523 zł. — ct.				
		5. Środki naukowe (LW. 3.553/85.) . . 2.500 „ — „				
		6. Zaliczka na utrzymanie szkoły (LW.713/85) 500 „ — „				
		7. Inseraty na rozmaite ogłoszenia . . 78 „ 99 „ 9.601 „ 99 „				
		razem jak obok . . . 26.290 zł. 07 ct.				
12.905	60.949		1.812	25	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały sejmowej z dnia 6. i 22. Października 1884. zł.
XV.	188	Z przeniesienia .	302.556	75½	254.513	
	189*a*	Na budowę gmachu szkolnego w Dublanach . .	3.000	—	8.000	
	189*b*	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	—	—	3.200	
	189*c*	Stanisławowi Tarnawskiemu na kształcenie się dalsze w piwowarstwie za granicą, jednorazowo do dyspozycyi Wydziału krajowego	300	—	300	
	189*d*	Stowarzyszeniu pracy kobiet we Lwowie jednorazowo .	200	—	200	
	189*e*	Wojciechowi Maciaszek w Wersalu na naukę ogrodnictwa, jednorazowa zapomoga	300	—	300	
		Suma rubryki XV. .	306.356	75½	266.513	
XVI.		**Rozmaite wydatki.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki XVI.				
		Wydatki w budżecie wyszczególnione . . .	157.960	—	156.470	1.500
		„ „ niewyszczególnione . . .	18.461	06	—	—
		Razem . .	176.421	06	156.470	1.500
					157.970	

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
12.905	60.949		1.812	25	—	—
		Na urządzenie szkół w Horodence i Jagielnicy przyznał c. k. rząd subwencyę w sumie 22.000 zł., na poczet której udzielił w roku 1883. (Rubr. XI. poz. 36¼ dochodów) kwotę 8.000 zł., w roku 1884 (Rubr. XI. poz. 48¼ dochodów) 9.300 zł., zaś w roku 1885. zapłacił resztę w kwocie 4.700 zł. Również wpłynęły jednorazowe datki na urządzenie dla szkoły w Horodence 2.500 zł. i dla szkoły w Jagielnicy 2.000 zł. (patrz rub. XI. poz. 48¼ dochodów).				
5.000	—	Do poz. 189*a)*. *Wydatek mniejszy*, ponieważ właściwą budowę rozpoczęto dopiero w r. 1885., w tym roku zaś poniesiono tylko obok wykazane koszta robót przedwstępnych.				
3.200	—	Do poz. 189*b)*. W tym roku nie żądało c. k. Namiestnictwo zwrotu wydatków z tego tytułu.				
—	—					
—	—					
—	—					
21.105	60.949		1.812	25	—	—
	39.844					
10	—		—	—	—	—
—	18.461		231	20	1.472	21½
10	18.461		231	20	1.472	21½
	18.451					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XVI.		**Poszczególnienie.**			
		Do rozporządzalności Wydziału krajowego.			
	190	*1. Zapomogi i wsparcia udzielone urzędnikom, dyurnistom i sługom.*			
		Abgarowicz, asystent konceptowy . . . 100 zł.			
		Antoniewicz, koncepista . . . . . 100 „			
		Bałzer, dyurnista „ . . . . . 200 „			
		Baranowski, inżynier asystent . . . . 60 „			
		Barbarowski, stróż . . . . . 25 „			
		Bogusz, dyurnista manipulacyjny . . . 95 „			
		Bojkowski, woźny . . . . . 20 „			
		Borysiewicz, dyurnista „ . . . . . 20 „			
		Brzyski, praktykant rachunkowy . . . . 70 „			
		Bubes, stróż . . . . . 10 „			
		Chrzanowski, inżynier . . . . . 732 „			
		Chudzikiewicz, asystent manipulacyjny . . 70 „			
		Dąbrowski, dyurnista rachunkowy . . . 25 „			
		Durkalec, stróż . . . . . 25 „			
		Engel, praktykant rachunkowy . . . . 40 „			
		Grabowski, stróż . . . . . 25 „			
		Günther, maszynista . . . . . 35 „			
		Herminski, woźny . . . . . 50 „			
		Holuka, praktykant rachunkowy . . . . 30 „			
		Hryńczak, dyurnista „ . . . . . 15 „			
		Jabłonowski, asystent konceptowy . . . 80 „			
		Jakubowski, dyurnista manipulacyjny . . 55 „			
		Jasiński „ „ . . . . 70 „			
		Jelonek, praktykant rachunkowy . . . 40 „			
		Kalita, woźny . . . . . 85 „			
		Kossowski, dyurnista rachunkowy . . . 25 „			
		Kowalski, „ statystyczny . . . 30 „			
		Kowalski, woźny . . . . . 30 „			
		Krupa, asystent szkoły rolniczej . . . 100 „			
		Krupa, dyurnista manipulacyjny . . . . 45 „			
		Kucharski, asystent „ . . . . . 50 „			
		Kunisz, kancelista . . . . . 80 „			
		Lagosz, dyurnista rachunkowy . . . . 25 „			
		Lekczyński, dyurnista rachunkowy . . . 25 „			
		Lewicki, dyurnista manipulacyjny . . . 117 „			
		Łoś, „ „ . . . . 30 „			
		Dr. Łoziński, sekretarz . . . . . 150 „			
		Marcinkowski, dyurnista rachunkowy . . . 30 „			
		Marek, sekretarz . . . . . 100 „			
		Michalczewski, sekretarz . . . . . 250 „			
		Do przeniesienia . 3.164 zł.			

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminową okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct	zł.	ct.
zł.	zł.					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XVI.	190	Z przeniesienia	3.164 zł			
		Moroz, dozorca szkoły gospodarstwa lasowego	25 „			
		Mystkowski, asystent rachunkowy	50 „			
		Dr. Niedzielski, sekretarz	150 „			
		Niewiadomski, odźwierny	30 „			
		Nowosad, stróż	10 „			
		Olszański, dyurnista rachunkowy	50 „			
		Orłowicz, stróż	20 „			
		Orzechowski, adjunkt rachunkowy	100 „			
		Ożwad, ś. p. koncepista	100 „			
		Paklerski, asystent rachunkowy	90 „			
		Papée, dyurnista „	30 „			
		Piotrowski, dyurnista manipulacyjny	25 „			
		Ploder, dyurnista rachunkowy	25 „			
		Policz, stróż	10 „			
		Pröckl, dyurnista statystyczny	30 „			
		Rott, „ manipulacyjny	50 „			
		Rożanowski, kancelista	50 „			
		Rudnicki, stróż	80 „			
		Rzeczycki, dyurnista manipulacyjny	45 „			
		Sałamaszyński, stróż	45 „			
		Sapałaczyński, ś. p. emeryt. rewident rachunkowy	100 „			
		Schworm, dyurnista konceptowy	60 „			
		Seńczyszyn, stróż	10 „			
		Sikorski, inżynier	200 „			
		Sobek, dyurnista manipulacyjny	40 „			
		Starzecki, „ „	70 „			
		Stelmachów, dyurnista konceptowy	60 „			
		Sternal, adjunkt kasowy	60 „			
		Stocki, woźny	75 „			
		Strnad, praktykant rachunkowy	70 „			
		Szajnok, adjunkt rachunkowy	50 „			
		Szczęsnowicz, dyurnista manipulacyjny	55 „			
		Szentaler, „ „	80 „			
		Szin, „ „	40 „			
		Sztogryn. stróż	10 „			
		Tarnawski, zastępca dyrektora Oddz. rach.	100 „			
		Terlecki, praktykant rachunkowy	40 „			
		Uhryn, stróż	22 „			
		Walter, dyurnista rachunkowy	80 „			
		Waszczak, dyurnista manipulacyjny	70 „			
		Waydowski, „ „	25 „			
		Węgrzynowicz, dyurnista oddziału statystycznego	50 „			
		Widy, „ rachunkowy	25 „			
		Wojciechowski, stróż	10 „			
		Do przeniesienia	5.581 zł.			

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XVI.	190	Z przeniesienia	5.581 zł.			
		Wojtowicz, dyurnista manipulacyjny	10 „			
		Wojtyna, stróż	10 „			
		Zajączkowski, dyurnista manipulacyjny	80 „			
		Zglinnicki, „ „	70 „			
		Zienkowicz, adjunkt konceptowy	70 „			
		Żmigrodzki, ś. p. dyurnista manipulacyjny	90 „	5.911	—	
		2. Zapomogi udzielone gminom.				
		Borynia na budowę szkoły	200 zł.			
		Dukla pogorzelcy	600 „			
		Kołaczyce pogorzelcy	600 „			
		Korzelów „	500 „			
		Kupczyńce „	200 „			
		Prusy „	70 „			
		Rozwadów pod Mikołajowem pogorzelcy	100 „			
		Stronna na budowę szkoły	200 „			
		Szczawnik pogorzelcy	150 „			
		Szczurowice „	200 „			
		Tarnobrzeg „	1.000 „			
		Wasylów „	100 „	3.920	—	
		3. Zasiłki dla rozmaitych stowarzyszeń, zakładów, czasopism, tudzież dla osób kształcących się, na prace naukowe, podróże i t. p.				
		Bartus, poetka	200 „			
		Bojarski, uczeń konserwatoryum muzycz. w Wiedniu	100 „			
		Brzeziński, słuchacz c. k. akad. rolnicz. w Wiedniu	50 „			
		Bursa ruska w Stryju na budowę domu	200 „			
		Cisło, praktykant gospodarski	150 „			
		Dr. Godlewski, profesor szkoły rolniczej w Dublanach na podróż naukową za granicę	300 „			
		„Harmonia“ Towarzystwo muzyczne	800 „			
		Komitet gospodarski Igo zjazdu delegatów „kółek rolniczych“	300 „			
		Kurs weterynaryi w Rudkach zasiłek na urządzenie	150 „			
		Landes Nehemiasz na wydawnictwo religii mojżesz.	50 „			
		Lenartowicz, poeta we Florencyi	303 „			
		Leśniowska, autorka pism ludowych	150 „			
		Maciaszek, na naukę ogrodnictwa w Wersalu	200 „			
		Dr. Nowicki Maksymilian, na badanie zarazy rybnej i podróż do Wiednia na wiec rybacki	250 „			
		Do przeniesienia	3.203 zł.	9.831	—	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Fundusz krajowy. **Część I.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XVI.	190	Z przeniesienia	3.203 zł. — ct.	9.831	—	
		„Postęp rolniczy“ w Bytomiu za ogłoszenie konkursu o fundacyi Kochmana	218 zł. 38 ct.			
		Przegląd sądowy i administracyjny, subwencya	400 „ — „			
		Sobolewski w Chicago na wydanie dzieła „Poets and Poetry of Poland“	248 „ — „			
		Teatr polski w Poznaniu, subwencya na fundusz żelazny	1.000 „ — „			
		Towarzystwo bratniej pomocy uczniów szkoły rolniczej w Dublanach	100 „ — „			
		„ bratniej pomocy słuchaczów politechniki	100 „ — „			
		„ izraelickich pań	100 „ — „			
		„ pedagogiczne	200 „ — „			
		„ „Philosophen Unterstütz.-Verein“ w Wiedniu	100 „ — „			
		„ rybackie w Mikulińcach	50 „ — „			
		„ wzajemnej pomocy uczniów uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie	100 „ — „			
		Wystawa pszczelniczo ogrodnicza w Tarnopolu na urządzenie tejże i na premie	415 „ 85 „			
		Vetulani, inżynier w Tarnowie na podróż naukową za granicę	150 „ — „	6.385	23	
		4. Rozmaite inne.				
		Bryniarski, majster szewski zapomoga	50 zł. — ct.			
		Chylewski, fabrykant wyrobów żelaznych na modele prasy drenarskiej	120 „ — „			
		Cybulski, żołnierz z roku 1863	50 „ — „			
		Gmach sejmowy, honoraryum Hochbergera za wykonane roboty	288 „ 76 „			
		Gościńska, żona po wachmistrzu wojsk polskich	100 „ — „			
		Günther, maszynista na koszta przeniesienia i najem pomieszkania	40 „ — „			
		Komitet kolonij wakacyjnych, subwencya na urządzenie	100 „ — „			
		Kopystyński, b. nauczyciel w Leżajsku, zapomoga	20 „ — „			
		Koszta druku broszury Strzeleckiego Henryka o prawie przyrostu lasu	63 „ 67 „			
		„ przewozu umysłowo chorych z Krakowa do Kulparkowa	239 „ 57 „			
		Ładyżyński, koszta podróży przy rozdziale pożyczki powodzią dotkniętym	19 „ 53 „			
		Lewicki, emerytowany nauczyciel, dodatek	53 „ 76 „			
		Matkowski, z domu pracy Towarzystwa dobroczynności	45 „ — „			
		Nabielakowa, wdowa po Belwederczyku	200 „ — „			
		Do przeniesienia	1.390 zł. 29 ct.	16.216	23	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie				Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XVI.	190	Z przeniesienia .	1.390 zł.	29	ct.	16.216	23	
		Niewiadomski, ś. p. emerytowany radca, koszta kuracyi i pogrzebu tegoż .	300 „	—	„			
		Paklerska wdowa po nauczycielu . .	20 „	—	„			
		Piasecka, dyrektorka teatru prowincyonalnego	100 „	—	„			
		Piotrowska, wdowa po dyetaryuszu . .	30 „	—	„			
		Pomieszkanie J. W. Marszałka krajowego:						
		a) lustra wraz z transportem 803 zł. 82 ct.						
		b) meble . . . 556 „ 62½ „						
		c) pająki i kandelabry . 4.156 „ 02 „						
		d) roboty lakiernickie . 8 „ 54 „						
		e) „ malarskie . . 200 „ — „						
		f) „ stolarskie . . 199 „ 47 „						
		g) „ tapicerskie . . 34 „ 32 „						
		h) „ rozmaite pomniejsze. 393 „ 84 „	6.352 „	63½	„			
		Dr. Raczyński, adwokat w Wiedniu za zastępstwa przed Trybunałem administracyjnym .	562 „	—	„			
		Realność „Wulka Szpitalna“ reszta ceny kupna	250 „	—	„			
		Rozbiór torfu w Dublanach . . .	78 „	—	„			
		Rozmaite datki	440 „	—	„			
		C. k. Skarb Państwa, należytość od kontraktu o dostawę mydła dla Kulparkowa .	3 „	75	„			
		dtto połowa należytości stemplowej od dekretów nominacyjnych urzędników Wydziału krajowego	199 „	37½	„			
		Zwrot kosztów podróży byłego dyetaryusza Jaworskiego	14 „	90	„			
		Starcy zasłużeni	3.000 „	—	„			
		Fundacya im. Najj. Pana, Cesarza Franciszka Józefa na pokrycie niedoboru .	281 „	23	„			
		Dr. Szlachtowski, adwokat za odpisy dokumentów dotyczących darowizny Kamili Bystrzanowskiej	11 „	70	„			
		Tańska Anna w Krakowie, zasiłek . .	100 „	—	„			
		Ujejski ś. p. b. dyetaryusz manipulacyjny na koszta pogrzebu tegoż . . .	50 „	—	„			
		Wierzbicki, instruktor szkoły rolniczej, koszta przesiedlenia	50 „	—	„			
		Wychodźcy z roku 1831 w Londynie .	614 „	89	„			
		Zabiegło z Iwanickich Kamila . . .	95 „	—	„			
		Zakrzewska Marcyanna, wdowa po sekretarzu	100 „	—	„			
		Zakupno 150 egzemplarzy X. rocznika Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarskich	150 „	—	„			
		Zalewska, wdowa po żołnierzu wojsk polskich	80 „	—	„			
		Do przeniesienia	14.273 zł.	77	ct.	16.216	23	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały sejmowej z dnia 22. Października 1884. zł.
XVI.	190	Z przeniesienia 14.273 zł. 77 ct.	16.216	23		
		Zamek królewski w Olesku na koszta utrzymania . . . . . 1.000 „ — „	15.273	77		
		Razem . .	31.490	—	30.000	1.500
	191	Uposażenie kasy krajowej	—	—	—	
	192	Pożyczki na budowę koszar dla c. k. wojska . .	120.000	—	120.000	
	193	Dla księży Unitów chełmskich	3.000	—	3.000	
	194	Stowarzyszenie „Przytulisko polskie“ w Wiedniu jednorazowo	100	—	100	
	195	Gminie Białokiernica zapomoga jednorazowa . . .	100	—	100	
	196	Gminom: Ostrowy tuszowskie narodowe, Ostrowy kolonia i Ostrowy barańskie zapomoga jednorazowa . .	300	—	300	
	197	Gminie Olejów zapomoga jednorazowa . . .	200	—	200	
	198	„ Bzowica „ „ . . .	100	—	100	
	199	„ Myślatycze „ „ . . .	200	—	200	
	200*a*	Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“ we Lwowie .	300	—	300	
	200*b*	„ „ „ w Tarnowie .	300	—	300	
	205	Szczęsnowicz Stanisław, sierota po zmarłym archiwiście Wydziału krajowego, dar jednorazowy . .	120	—	120	
	206	Piotrowska Rozalia, wdowa po dyetaryuszu Wydziału krajowego, dar jednorazowy	150	—	150	
	207	Dr. Grott Antoni, dyrektor kancelaryi Wydziału krajowego zaliczka na płacę 1.500 zł.	—	—	—	
	208	Stowarzyszenie wzajemnej pomocy dyetaryuszów i urzędników Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem zasiłek jednorazowy	1.000	—	1.000	
	209	Komitet zarządzający szkołą przemysłową fundacyi Marka Bernsteina we Lwowie, zasiłek jednorazowy . .	300	—	300	
	209½	Gmina Doroszów, zasiłek na pogorzelców . . .	300	—	300	
		Suma wydatków w budżecie poszczególnionych	157.960	—	156.470	1.500
					157.970	

Wydatki w budżecie niewyszczególnione.

Zwrotne.

a) Fundusz propinacyjny, zwrot nadesłanej przez ck. Sąd powiatowy w Gródku w roku 1883 zaliczki na koszta egzekucyjne . . . . . 7 zł. 99 ct.

b) Gminy Jadamwola i Czarny potok, zwrot nadesłanego w r. 1883 kapitału serwitutowego . . . . . 84 „ 03 „

Do przeniesienia 92 zł. 02 ct. — — —

Wydatki. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
10	—	Wydatek mniejszy wedle potrzeby.				
—	—					
—	—					
—	—	Obok wydana suma przypisaną jest do zwrotu w rubryce VI. dochodów.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
10	—					
		ad a) i *b)*. Wydatek ten stanowi zwrot, nienależących do funduszu krajowego wpływów z roku 1883, rubr. XI. poz. 36. dochodów, które w zamknięciu rachunkowem za tenże rok w należytościach biernych są wykazane.				
—	—					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XVI.		Z przeniesienia 92 zł. 02 ct.	—	—	—
		c) Fundusze stypendyjne na pokrycie chwilowych niedoborów . . . 231 „ 20 „			
		d) Zapomogi dla powodzian udzielone ze składek zbieranych w kraju . . 8.137 „ 84 „	8.461	06	
		Bezzwrotne.			
		e) Komitet pomocy zachodniej Galicyi, zasiłek na zapomogi dla powiatów dotkniętych powodzią	10.000	—	
		Suma wydatków w budżecie nieposzczególnionych	18.461	06	—
		Część II.			
		Dochody.			
I.	1	**Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych**	—	—	—
II.	2	**Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych**	26.158	59½	15.000

Wydatki i Dochody. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
		LW. 610, 11.180, 18.489, 25.987/1885.				
—	8.461	*ad d)* — patrz rubr. XI. poz. 148 1/3 *o.* dochodów.	231	20	1.472	21 1/2
—	10.000	LW. 31.456/884.				
—	18.461		231	20	1.472	21 1/2
—	—	Wykazanej w zamknięciach rachunku roku 1883 pozostałości w sumie 140.000 zł. tutaj nie zarachowuje się, nie odnosi się bowiem do budżetu, lecz stanowi w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 20. Października 1882. i 1883. uposażenie kasy krajowej, które jako pozostałość zarachowane jest osobno w sumaryuszu niniejszego zamknięcia rachunku.				
—	11.159	*Dochód większy*, ponieważ nietylko lokowano na 3% i 4% kapitały dyspozycyjne funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. (o ile nie zostały zużytkowane na zasilenie kasy krajowej) i funduszu krajowego, lecz umieszczono także pod korzystnemi warunkami na 5% lokacyi w banku krajowym kapitał 900.000 zł. ze sprzedaży obligacyj pożyczki krajowej z r. 1884. (LW. 18.589/84.) i uzyskano z tej lokacyi tytułem odsetek 19.218 zł. 26 ct. (LW. 40.650/84. i 2.507/85.), zaś od innych dyspozycyjnych kapitałów wpłynęło 6.940 zł. 33 1/2 ct. Z uwagi iż wedle zobowiązania zapłacono nawzajem Bankowi krajowemu niepreliminowany, dnia 1. Listopada 1884. zapadły kupon od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1884. (patrz wyjaśnienie specyalnego zamknięcia) — wpłynione odsetki od kapitału tej pożyczki, a względnie uzyskana nad budżet nadwyżka odsetków w kwocie 11.159 zł. stanowi częściowe pokrycie wydatku rubr. XIV. poz. 143 1/2 *a*, z powodów tamże wyjaśnionych.				

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
III.		**Dochody z dróg krajowych.**			
	3	Dochody z myt na stacyach.			
		1. Annopol, 2 Tuszów	2.069	zł. 65 ct.	
		3. Babice, 4. Chełmek, 5. Podzagórnia .	1.100	„ — „	
		6. Babińce, 7. Kozaczówka . . .	290	„ — „	
		8. Bedrykowce, 9. Kasperowce . . .	2.508	„ — „	
		10. Bełzec, 11. Cieszanów, 12. Jarosław, 13. Olszyce, 14. Płazów, 15. Wulka zapałowska	20.199	„ 34 „	
		16. Białokiernica, 17. Borszczów, 18. Iwanków, 19. Perejmy	3.700	„ — „	
		20. Białakarczma, 21. Podwołoczyska . .	8.500	„ — „	
		22. Bieńczyce, 23. Mogiła, 24. Przegorzały .	6.011	„ — „	
		25. Bieśnik	1.530	„ — „	
		26. Bircza, 27. Olchowce, 28. Tyrawa .	2.381	„ — „	
		29. Bohutyn, 30. Rozhadów . . .	1.851	„ — „	
		31. Branice	625	„ — „	
		32. Brzeźnica	2.000	„ — „	
		33. Brzeżany, 34. Horodyszcze, 35. Husiatyn, 36. Kozowa, 37. Krogulec	10.300	„ — „	
		38. Buczacz, 39. Manasterzyska, 40. Zaleszczyki	13.500	„ — „	
		41. Busk, ...	899	„ 62 „	
		42. Bagiennica	3.551	„ — „	
		43. Czortków, 44. Dżuryn, 45. Koszyłowce .	3.604	„ — „	
		46. Chołojów	310	„ 56 „	
		47. Dawidów	1.525	„ — „	
		48. Dawidkowce	978	„ — „	
		49. Dąbie	1.070	„ — „	
		50. Dębno, 51. Nowy targ (Czarny Dunajec). 52. Nowy Targ (Biały Dunajec).			
		53. Obidowa	6.305	„ — „	
		54. Dynów, 55. Newistka	3.140	„ — „	
		56. Darachów, 57. Dobropol, 58. Kurzany, 59. Kułce, 60. Szlachcińce, 61. Strussów, 62. Zbaraż	9.612	„ 08 „	
		63. Graboszyce	1.951	„ 85 „	
		64. Gładyszów, 65. Konieczna, 66. Ropica ruska, 67. Siary	4.025	„ — „	
		68. Gnojnik, 69. Iwkowa, 70. Just, 71. Kurów, 72. Pomianowa	3.924	„ — „	
		73. Grabownica, ...	1.299	„ — „	
		74. Gródek, 75. Łącko (Maszkowice), 76. Łękica, 77. Szczawnica	4.750	„ — „	
		78. Goryczkowce, 79. Skawce . . .	3.280	„ — „	
		Do przeniesienia	126.790	zł. 10 ct.	

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		Ściągnięcie zaległości jest w toku.	5.178	42	—	—
		Ściągnięcie zaległości jest w toku.	300	38	—	—
			5.478	80	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
III.	3	Z przeniesienia	126.790 zł.	10 ct.	
		80. Gołkowice	2.628 „	— „	
		81. Halicz, 82. Jezupol, 83. Jamnica, 84. Pobereże, 85. Demianów, 86. Podkamień, 87. Zalipie	9.492 „	— „	
		88. Jasionka, 89. Sokołów	3.665 „	— „	
		90. Jasieniów,	1.400 „	— „	
		91. Iwanie	1.610 „	— „	
		92. Jeżowe	1.515 „	80 „	
		93. Kaszów, 94. Przeginia	1.150 „	— „	
		95. Korolówka	1.100 „	— „	
		96. Kluwińce	1.380 „	— „	
		97. Krzywcze dolne	385 „	— „	
		98. Krzywe, 99. Panasówka	3.120 „	78 „	
		100. Krzyż	2.042 „	90 „	
		101. Miechocin, 102. Wielowieś	3.429 „	— „	
		103. Miłowanie	680 „	— „	
		104. Mosty (drogowe)	1.137 „	— „	
		105. Mosty (mostowe)	1.387 „	— „	
		106. Młynowce, 107. Kodubińce	1.100 „	— „	
		108. Nieźwiska	1.178 „	— „	
		109. Nowy dwór, 110 Błotnia	3.925 „	— „	
		111. Ottynia, 112. Odaje	4.789 „	92 „	
		113. Olszany, 114. Przemyśl	3.400 „	— „	
		115. Podliski małe	1.500 „	— „	
		116. Porzecze, 117. Stawczany	2.030 „	— „	
		118. Puhary	702 „	— „	
		119. Piorunka	1.410 „	52 „	
		120. Przeworsk	1.702 „	60 „	
		121. Raszków, 122. Serafińce	2.470 „	— „	
		123. Repechów. 124. Spliczyn	1.050 „	— „	
		125. Rzyszki,	1.672 „	— „	
		126. Radwan	2.050 „	— „	
		127. Ruda	1.200 „	— „	
		128. Stecowa	820 „	— „	
		129. Śniatyn (Mikulińce)	7.206 „	— „	
		130. Suchostaw	1.240 „	80 „	
		131. Stary Sącz (drogowe), 132. Stary Sącz (mostowe), 133. Zabełcze	6.967 „	— „	
		134. Smykowce	3.017 „	77 „	
		135. Staromieście	1.270 „	— „	
		136. Tłumacz	2.051 „	— „	
		137. Tłuste	582 „	— „	
		138. Uście biskupie	1.100 „	— „	
		139. Załośce	601 „	$16\frac{1}{2}$ „	
		Do przeniesienia	217.948 zł.	$35\frac{1}{2}$ ct.	

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
			5.478	80	—	—
			5.478	80	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
III.	3	Z przeniesienia 217.948 zł. 35½ ct.			
		140. Zagrobella . . . . . 6.772 „ — „			
		141. Żółkiew . . . . . 4.486 „ — „			
		142. Załuż . . . . . 369 „ — „	229.575	35½	224.000
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	830	77½	350
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe	228	86	160
	6	*a)* Datki dobrowolne na budowę dróg od stron prywatnych			
		1. *Na drogę Brzeżany-Rohatyn.*			
		Gmina Strutyn . . 25 zł. — ct.			
		2. *Na drogę Lwów-Stojanów.*			
		Konwent OO. Dominikanów lwowskich . . 984 „ 34 „ 1.009 zł. 34 ct.			
		Gmina Kamionka Strumiłowa . . 505 „ 34½ „			
		3. *Na drogę Rzeszów-Nadbrzezie.*			
		Rada powiatowa w Nisku 1.700 „ — „			
		Hr. Kiński Eugeniusz 1.452 „ — „			
		Gmina Rozwadów . 108 „ — „			
		Ks. Lubomirski Hieronim 510 „ 44 „ 3.770 „ 44 „			
		5. *Na drogę Tarnów-Szczucin.*			
		Rada powiatowa w Dąbrowy . . 500 „ — „	5.785	12½	5.000
		b) Od c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie drogi z Krynicy do Muszyny	400	—	400
		Suma rubryki III. dochodów .	236.820	11½	229.910
IV.		**Nadwyżki od zakładów dotowanych.**			
	7	Od funduszu policyi krajowej	6.080	51	5.758
	8	„ szpitala św. Łazarza w Krakowie:			
		a) Oddział I, chorych . . 27.165 zł. 57 ct.			
		b) „ II. położnic . . 3.965 „ 39 „			
		c) „ III. syfilitycznych . 12.432 „ 38½ „			
		d) „ IV. obłąkanych . . 2.161 „ 55 „	45.724	89½	14.436
	—	„ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	17.947	23	—
	9	„ funduszu podrzutków w Krakowie	—	—	—
	—	„ szpitala powszechnego we Lwowie, Oddział chorych . .	147.256	78½	
		Suma rubryki IV. . .	217.009	42	20.194

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
			5.478	80	—	—
—	5.575					
—	481	Ściągnięcie zaległości jest w toku.	36	17	—	—
—	69					
		Z datków dobrowolnych odpisano:				
		Lwów-Stojanów . . . 2.225 zł. 26 ct.				
—	785	Most pod Gołkowicami . . 288 „ 34 „				
		Rzeszów-Nadbrzezie . . 50 „ — „				
—	—	Tarnów-Szczucin . . . 26 „ 81 „				
—	6.910	Razem . . 2.590 zł. 41 ct.	5.514	97	—	—
—	323					
		Wedle specyalnych zamknięć rachunków odnośnych funduszów.				
—	31.289					
—	17.947					
—	—					
—	147.257					
—	196.816					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
V.		**Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.**			
	10	Od urzędników krajowych z płac	9.824	93	7.500
	11	„ szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych . .	13.075	44½	6.000
	12	„ gmin za dawniejsze koszta leczenia	5.432	25½	7.000
	13	„ stron rozmaitych ze spraw drogowych	1.663	86	3.800
	14	Rozmaite	4.449	29	6.000
		Suma rubryki V. .	34.445	78	30.300
VI.		**Zwroty pożyczek.**			
	15	Od klasztoru pp. Benedyktynek w Przemyślu: *a)* 11. rata bezprocent. pożyczki 8.000 zł. w kwocie 500 zł. *b)* 16. i 17. „ „ 8.000 „ „ 900 „	1.400	—	1.350
	16	Od pp. Kanoniczek w Krakowie 3. rata bezprocentowej pożyczki 1.750 zł.	175	—	175
	17	Od gminy Piwniczna 16. i 17. rata pożyczki 9.000 zł. *a)* w kapitale . . . . . 851 zł. 19 ct. *b)* w 5% odsetkach . . . . 193 „ 53 „	1.044	72	1.145
	18	Od gminy Sanoka 14. i 15. rata pożyczki 10.000. zł. *a)* w kapitale . . . . . 566 zł. 20 ct. *b)* w 6% odsetkach . . . . 397 „ 80 „	964	—	964
	19	Od gminy Chłopczyce 6. rata bezprocentowej pożyczki 1.000 zł.	100	—	100
	20	„ „ Brzeszcze „ „ „ „ 1.000 „	100	—	100
	21	Od bursy św. Kazimierza w Tarnowie 5. rata bezprocentowej pożyczki 2.000 zł.	156	25	156
	22	Od Wydziału powiatowego w Tarnowie 4. rata pożyczki 5.000 zł. *a)* w kapitale . . . . . 460 zł. 18 ct. *b)* w 5% odsetkach . . . . 187 „ 34 „	647	52	648
	23	Od komitetu parafialnego obrządku łać. w Sanoku 4. rata pożyczki 8.000 zł. *a)* w kapitale . . . . . 1.000 zł. *b)* w 5% odsetkach . . . . . 250 „	1.250	—	1.250
	24	Od spółki wodnej jasielskiej 2. rata bezprocentowej pożyczki 1.500 zł. na regulacyę Wisłoka	—	—	150
		Do przeniesienia . .	5.837	49	6.038

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	2.325					
—	7.075					
1.567	—	Różnice zachodzą z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.				
2.136	—					
1.551	—					
5.254	9.400					
	4.146					
—	50	*Dochód większy*, ponieważ na rachunek ostatniej raty płatnej 31. Stycznia 1885. zapłacono w tym roku 50 zł.				
—	—					
100	—	Resztę należytości w kapitale za rok 1884. w kwocie 100 zł. 48 ct. uiszczono dopiero w roku 1885. (LW. 46.191 i 56.386/1885) ztąd *dochód mniejszy*.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
150	—	Spółka nie uiściła przypadającej raty, pomimo kilkakrotnych urgensów.				
250	50					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
VI.		Z przeniesienia . .	5.837	49	6.038
	25	Od powiatu łańcuckiego 2. rata bezprocentowej pożyczki 4.500 zł. na budowę mostu na Wisłoce	450	—	450
	26	Od Leonarda Markoniego 1. rata bezprocentowej pożyczki 5.000 zł. na założenie szkoły wyrobów alabastrowych w Brzozdowcach	—	—	625
	27	Ze spłaty pożyczek udzielonych na budowę koszar dla c. k. wojska:			
		a) gminie Brzeżany *α)* z 4.000 zł. 3. i 4. rata 400 zł.			
		β) z 12.000 . . . — „			
		b) „ Przemyśl z 15.000 zł. 3. i 4. rata 1.250 „			
		c) „ „ „ 10.000 „ 1. i 2. „ . 832 „			
		d) „ Rzeszów „ 20.000 „ 2. i 3. „ . 1.666 „			
		e) „ Sanok „ 10.000 „ 2. i 3. „ . 832 „			
		f) „ Trembowla „ 10.000 „ 2. i 3. „ . 1.000 „			
		g) „ Złoczów „ 6.000 „ 4. i 5. „ . 500 „	6.480	—	6.480
		h) Spłata jednej raty przyznanych w r. 1883. pożyczek w sumie 105.000 zł. na budowę koszar, z których udzielono:			
		α) gminie Gródek 20.000 zł. 4. rata 1.666 zł 74 ct.			
		β) „ Stanisławów 20.000 zł. . — „ — „	1.666	74	5.250
	28	Towarzystwo tkaczy w Błażowej 2. rata z pożyczki 4.000 zł.			
		a) w kapitale . . . . . 400 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 108 „	508	—	508
	29	Towarzystwo tkaczy w Korczynie 3. i 4. rata z pożyczki 2.000 zł.			
		a) w kapitale . . . . . 500 zł — ct.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 41 „ 25 „	541	25	541
	30	Towarzystwo wyrobów garncarskich w Kołomyi 1. i 2. rata z pożyczki 1.800 zł.			
		a) w kapitale . . . . . 450 zł. — ct.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 50 „ 63 „	500	63	501
	31	Darowska B. i Hel. z Krakowa 1. i 2. rata bezprocentowej pożyczki 2.000 zł. dla zakładu robót kościelnych . .	400	—	400
	32	Towarzystwo szewców w Dąbrowej 1. i 2. rata z pożyczki 3.000 zł.			
		a) w kapitale . . . . . 500 zł. — ct.			
		b) w 3% odsetkach . . . . 86 „ 25 „	586	25	586
	33	Towarzystwo tkaczy w Kossowie 1. i 2. rata z pożyczki 3.000 zł.			
		a) w kapitale . . . . . 300 zł.			
		b) w 3% odsetkach . . . . . 90 „	390	—	685
	34	Towarzystwo handlu skór we Lwowie 3% odsetki od pożyczki 5.000 zł. danej w r. 1883.	300	—	150
		Do przeniesienia . .	17.660	36	22.214

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
250	50					
—	—					
625	—	Należytość podana do egzekucyi (LW. 1.429/85).				
		Pożyczka udzielona gminie miasta Brzeżany z rubr. XVI. poz. 192 w kwocie 12.000 zł., spłacalną jest w 20 półrocznych ratach po 600 zł. począwszy od 1. Stycznia 1885. (LW. 44.878/84).				
—	—		12.000	—	—	—
3.583	—	*Dochód mniejszy* z powodu, że w r. 1884. uiszczoną została tylko rata od pożyczki udzielonej miastu Gródek w kwocie 20.000 zł. (LW. 8.293/84.) zaś rata od pożyczki 20.000 zł. podniesionej przez gminę miasta Stanisławowa przypada do spłaty dopiero 1. Stycznia 1887. (LW. 39.769/84). Reszta przyznanych pożyczek w r. 1883. na budowę koszar w kwocie 65.000 zł. nie została podniesioną i znajduje się w depozycie kasy krajowej. (LW. 14.383/84).				
—	—					
—	—					
1	—					
—	—					
—	—					
295	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ przedłużono termin spłat o 6 miesięcy, w skutek czego preliminowana na r. 1884. spłata 2ej raty nastąpiła dopiero w r. 1885. (LW. 22.410/84).	13	34	—	—
—	150	Uiszczona kwota stanowi 3% wyrównawcze odsetki od pożyczek w kwocie 5.000 zł. za czas od 30. Listopada 1883. do 30. Listopada 1884. i w kwocie 10.000 zł. za czas od 15. Stycznia do 15. Lipca 1884. Spłata rat nastąpi wedle planów umorzenia w r. 1885. (LW. 26.797/83 i 35.219/83).				
4.754	200		12.013	34	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
VI.		Z przeniesienia . .	17.660	36	22.214
	35	Gmina Skała 1. rata pożyczki 3.000 zł.			
		a) w kapitale . . . . . 500 zł.			
		b) w 5% odsetkach . . . . . 150 „	650	—	650
	—	Szkoła snycerstwa w Zakopanem	—	—	—
	—	Sierocińscy Stanisław i Franciszka we Lwowie w kapitale .	124	98	—
	—	Towarzystwo handlu skór w Jarosławiu w kapitale . .	250	—	—
	—	Gminy Przemyśl, Jarosław, Trembowla, Gródek, Żółkiew, Kołomyja, Brzeżany	—	—	—
	—	Towarzystwo spółki wyrobów kuśnierskich w Starym-Sączu .	150	—	—
	—	Siekierski Ksawery dzierżawca garbarni w Ładnej . .	—	—	—
	—	Deskur Franciszek właściciel garbarni w Stanisławowie . .	—	—	—
	—	Towarzystwo handlu skór i magazyn wyrobów skórnych w Tarnowie	—	—	—
	—	Towarzystwo handlu skór w Łańcucie	—	—	—
	—	Towarzystwo handlu skór w Przemyślu	43	02	—
	—	Rogowscy Józef i Apolonia w Krakowie	—	—	—
		Do przeniesienia . .	18.878	36	22.864

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
4.754	200		12.013	34	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—	Pożyczka bezprocentowa w kwocie 1.000 zł. udzielona z rubr. XV. poz. 166. na zakupno materyału drzewnego dla warstatów szkolnych spłacalna w 5. ratach rocznych od r. 1885. (LW. 16.651/84).	1.000	—	—	—
—	125	Pożyczka 4.000 zł. z rubr. XV. poz. 167. na podniesienie pracowni szewskiej do zwrotu w 96. ratach miesięcznych po 41 zł. 66 ct. począwszy od 1. Października 1884. za opłatą 2% odsetków (LW. 34.000/84).	3.875	02	—	—
—	250	Pożyczka udzielona jak wyżej w kwocie 3.000 zł. spłacalna w 8. ratach półrocznych po 375 zł. od 1. Maja 1885. za opłatą 3% odsetków (LW. 30.078/84). Obok wykazaną część kapitału zapłacono już w r. 1884.	2.780	75	—	—
—	—	Suma 108.000 zł. na budowę koszar dla c. k. wojska, wydana z rubr. XVI. poz. 192. przechowaną została dla obok wymienionych gmin w depozycie kasy krajowej (LW. 13.841/85).	108.000	—	—	—
—	150	Odsetki wyrównawcze od pożyczki 5.000 zł., z której pierwsza półroczna rata w kwocie 500 zł. płatna 1. stycznia 1885. (LW. 38.586/1883.)	—	—	—	—
—	—	Pożyczka 3% udzielona z rubr. XV. poz. 167. Pierwsza półroczna rata przypada do spłaty dnia 1. stycznia 1885. (LW. 38.220/1884.)	6.000	—	—	—
—	—	Pożyczka z rubr. XV. poz. 167 w kwocie 3.000 zł. spłacalna w 20 ratach półrocznych po 150 zł. od r. 1886. za opłatą 3% odsetków (LW. 25.478/1884.)	3.073	53	—	—
—	—	Pożyczka 3% z rubr. XV. poz. 167. w kwocie 3.000 zł. której pierwsza półroczna rata w kwocie 250 zł. płatna dnia 1. stycznia 1885. (LW. 6.202/1884.)	3.033	75	—	—
—	—	Pożyczka udzielona jak wyżej w kwocie 2.000 zł. do spłaty w 8. ratach półrocznych po 250 zł. od r. 1885. za opłatą 3% odsetków (LW. 5883/1884.)	2.022	50	—	—
—	43	3% odsetki wyrównawcze od pożyczki udzielonej z rubr. XV. poz. 167. której pierwsza półroczna rata w kwocie 250 zł. przypada do spłaty d. 1. stycznia 1885. (LW. 6.592/1884.)	4.000	—	—	—
—	—	Pożyczka z rubr XV. poz. 167. na podniesienie wyrobów białoskórniczych, której spłata poczyna się dopiero od r. 1885. (LW. 13.620/1884.)	1.500	—	—	—
4.754	768		147.298	89	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
VI.		Z przeniesienia . .	18.878	36	22.864
	—	Dembiński hr. Zdzisław	—	—	—
	—	Heydenreich Michał właściciel zakładu wyrobów oczkowych we Lwowie	141	50	—
	—	Małeccy Ludwik Hipolit i Joanna, współwłaściciele garbarni we Lwowie	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	19.019	86	22.864
VII.		**Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.**			
	36	Subwencya od c. k Skarbu Państwa	5.000	—	5.000
	37	Opłaty od uczniów	256	—	390
		Suma rubryki VII. . .	5.256	—	5.390
VIII.		**Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.**			
	38	Wyższa szkoła rolnicza	14.751	26	15.115
	39	Szkoła parobków	2.644	34	3.224
	40	Folwark	10.684	65½	16.050
	41	Kurs gorzelnictwa	1.168	—	1.240
		Suma rubryki VIII. . .	29.248	25½	35.629
IX.		**Dochody krajowych szkół i folwarku w Czernichowie.**			
	42	Szkoła średnia rolnicza	15.775	58	14.020
	43	„ ogrodnicza	2.540	64½	2.350
	44	Folwark	20.619	20	15.830
		Suma rubryki IX. . .	38.935	42½	32.200

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
4.754	768		147.298	89	—	—
—	—	Pożyczka 3% udzielona jak wyżej, w kwocie 10.000 zł. na podniesienie fabryki wyrobów glinianych, spłacalna w 4 ratach półrocznych po 2.500 zł. od r. 1885. począwszy (LW. 11.684/1884.)	10.096	84	—	—
—	142	Uiszczona kwota stanowi 3% wyrównawcze odsetki z pożyczki 6.000 zł. udzielonej z rubr. XV. poz. 167; spłata nastąpi w 24. ratach kwartalnych po 250 zł. od 1. kwietnia 1885. (LW. 14.260/1884.)	6.000	—	—	—
—	—	Pożyczka 3% z rubr. XV. poz. 167, której pierwsza rata kwartalna w kwocie 125 zł. płatna d. 1. kwietnia 1885. (LW. 23.499/1884.)	3.000	—	—	—
4.754	910		166.395	73	—	—
3.844						
—	—					
134	—					
134	—	Patrz specyalne zamknięcie rachunku gospodarstwa lasowego na str. 158—161 i wyjaśnienie przy rubr. XV. poz. 149.				
364	—	Na podstawie specyalnych zamknięć rachunków na str. 162—187 Patrz wyjaśnienia przy rubr. XV. poz. 150—153.				
580	—					
5.365	—					
72	—					
6.381	—					
—	1.755	Wedle specyalnych zamknięć rachunków na str. 188—209 Patrz wyjaśnienia przy rubr. XV. poz. 154—156.				
—	191					
—	4.789					
—	6.735					

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
X.		**Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.**			
	45	Od szpitali powszechnych	600	—	600
XI.		**Rozmaite dochody.**			
		Sumaryczne zestawienie rubryki XI.			
		Dochody w budżecie poszczególnione	25.488	81	25.330
		„ „ nieposzczególnione	46.222	83½	—
		Suma rubryki XI. . .	71.711	64½	25.330
		Poszczególnienie.			
		Dochody budżetowe.			
	46	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich we Lwowie i w Krakowie	1.088	—	380
	47	Od c. k. Skarbu Państwa zasiłek dla biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym	1.000	—	1.000
	48	Przypadkowe:			
		a) sprzedaż książek i druków	769	18	1.200
		b) „ papierów wyszkartowanych i wzorów drukowanych	21	74	150
		c) odsetki zwłoki za niespłacone w terminach rozmaite należytości	53	97	50
		d) różne drobne	55	92	50
	48½	Pożyczka zaciągnięta na wybudowanie i urządzenie pralni w szpitalu krajowym we Lwowie	22.500	—	22.500
		Suma dochodów w budżecie poszczególnionych	25.488	81	25.330
		Dochody w budżecie nieposzczególnione.			
	48⅓	*a*) subwencye:			
		1. od c. k. Skarbu Państwa I. rata na budowę krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach . . .	8.250	—	
		2. od c. k. Skarbu Państwa II. rata na uposażenie krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy i Horodence	9.300	—	
		3. od c. k. gal. Towarzystwa gospodarczego (oddział Buczacko-Czortkowsko-Zaleszczycki) na założenie niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy	2.000	—	
		Do przeniesienia . .	19.550	—	—

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	ct.					
—	—					
—	159		11.071	52	1	—
—	46.223		510	—	—	—
—	46.382		11.581	52	1	—
—	708		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
431	—		9.457	20	—	—
128	—		—	—	—	—
—	4		—	—	—	—
—	6	Należytość czynna obok wykazana stanowi częściowy zwrot wydatku rubr. II. poz. 27*a*.	1.614	32	1	—
—	—	Patrz rubr. XI. wydatków poz. 128*a*. i rubr. XIV. poz. 143½.	—	—	—	—
559	718		11.071	52	1	—
	159					
—	8.250	LW. 66.030/84.				
—	9.300	„ 10.902/84.				
—	2.000	„ 39.423/84.				
—	19.550		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. i 20. Października 1883. zł.
XI.	48 1/3	Z przeniesienia . .	19.550	—	—
		b) Fundusz budowy gmachu szkolnego w Czernichowie, zwrot poniesionych w roku 1883. zastępczo kosztów na tę budowę	8.960	66 1/2	
		c) Stryjski Wydział powiatowy, zwrot zaliczki udzielonej w roku 1883. na wykonanie robót wodnych na rzece Swiecy pod Sokołowem	500	—	
		d) Księżna Augusta de Montleart, datek jednorazowy na założenie niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach . . .	300	—	
		e) Br. Romaszkan Jakób, datek na założenie krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence	2.500	—	
		f) Fundusz kultury krajowej pozostałość gotówki z roku 1884.	270	10	
		g) Zwrot mylnie zarachowanej w c. k. kasie w Białej pożyczki dla gminy Oświęcim	500	—	
		h) Czynsz dzierżawny z gruntu przy szkole weterynaryi . .	20	—	
		i) Wydział powiatowy w Jaśle częściowy zwrot zdefraudowanych pieniędzy w kasie powiatowej	661	29 1/2	
		k) Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na kupno gruntu pod kolej transwersalną	2.515	58	
		l) Zwroty od gmin udzielonych w r. 1880. pożyczek na zasiewy	373	60	
		m) Sprzedaż ziemiopłodów szkoły uprawy lnu w Gródku .	247	22	
		n) Dochody byłego funduszu gmachu sejmowego, odsetki od szacunkowej wartości od sprzedanego gruntu obok gmachu sejmowego	214	32	
		o) Składki zbierane w kraju na rzecz powodzian . . .	9.610	05 1/2	
		Suma dochodów w budżecie nieposzczególnionych	46.222	83 1/2	—
XII.		**Dodatki do podatków po 27 ct. od 1 zł.**			
	49	W powiatach:			
		1. Biała	42.730 zł.	84 1/2 ct.	
		2. Bóbrka	26.352 „	11 „	
		3. Bochnia	34.956 „	89 1/2 „	
		4. Bohorodczany	10.741 „	53 1/2 „	
		5. Borszczów	38.273 „	09 1/2 „	
		6. Brody	44.066 „	04 „	
		7. Brzesko	33.611 „	65 „	
		8. Brzeżany	36.573 „	82 „	
		9. Brzozów	19.425 „	12 „	
		10. Buczacz	39.123 „	49 1/2 „	
		11. Chrzanów	29.763 „	28 1/2 „	
		12. Cieszanów	27.552 „	97 „	
		13. Czortków	26.601 „	75 „	
		14. Dąbrowa	16.572 „	88 „	
		Do przeniesienia .	426.345 zł.	49 ct.	

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	19.550					
—	8.961	LW. 13.279/84. i 13.375/85.				
—	500	„ 37.016/84.				
—	300	„ 48.502/84.				
—	2.500	„ 49.224/84.				
—	270	„ 40.473/85.				
—	500	„ 9.878/85. i 24.345/85.				
—	20	„ 33.122/84.				
—	661	„ 35.291/84.				
—	2.516	„ 53.186, 55.208 i 59.808 z r. 1880. LW. 1.754, 2.401,				
—	374	2.930, 8.428, 10.294, 10.612, 17.187, i 17.941 z roku 1881.				
—	247	„ 59.172/84. i 65.273/84.				
—	214	„ 13.519/76.	10	—	—	—
—	9.610	Patrz rubr. XVI. poz. 209 1/3 *d.* wydatków.	500	—	—	—
—	46.223		510	—	—	—

Rachunek sumaryczny dodatków krajowych za rok budżetowy 1884. przedstawia się następująco:

Dodatki krajowe	Zaległość po koniec r. 1883. zł.	ct.	Bieżące za rok 1884. zł.	ct.	Razem zł.	ct.
a) Należytość	626.309	71 1/2	2,775.079	63	3,401.389	34 1/2
b) Uiszczenie	261.111	32 1/2	2,444.042	99	2,705.154	31 1/2
c) Zwroty opodatkowanym	47.777	24	18.385	71 1/2	66.162	95 1/2
d) Czysty dochód	213.334	08 1/2	2,425.657	27 1/2	2,638.991	36
e) Zaległość z końcem r. 1884.	365.198	39	331.036	64	696.235	03

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1883. zł.
XII.	49	Z przeniesienia	426.345	49	
		15. Dobromil	15.409	22	
		16. Dolina	18.101	38	
		17. Drohobycz	47.851	75	
		18. Gorlice	21.024	56	
		19. Gródek	24.330	22	
		20. Grybów	10.174	05½	
		21. Horodenka	29.478	15	
		22. Husiatyn	32.671	81½	
		23. Jarosław	49.431	86½	
		24. Jasło	28.117	61½	
		25. Jaworów	24.717	75½	
		26. Kałusz	17.263	24½	
		27. Kamionka	33.794	29	
		28. Kolbuszowa	16.474	49	
		29. Kołomyja	39.941	—	
		30. Kossów	16.604	90	
		31. Kraków	132.070	50½	
		32. Krosno	25.761	58	
		33. Limanowa	14.453	38½	
		34. Lisko	20.935	87½	
		35. Lwów	477.777	41½	
		36. Łańcut	37.050	65½	
		37. Mielec	21.226	73	
		38. Mościska	26.003	26	
		39. Myślenice	18.749	32	
		40. Nadwórna	14.518	32½	
		41. Nisko	15.919	69	
		42. Nowytarg	18.196	13½	
		43. Pilzno	13.936	79½	
		44. Podhajce	32.563	08½	
		45. Przemyśl	45.533	93	
		46. Przemyślany	21.948	91	
		47. Rawa	23.981	92½	
		48. Rohatyn	29.602	77	
		49. Ropczyce	27.115	89½	
		50. Rudki	20.675	27	
		51. Rzeszów	47.168	33	
		52. Sambor	32.281	88½	
		53. Sanok	26.369	75½	
		54. Sącz nowy	35.945	77½	
		55. Skałat	32.672	76	
		56. Śniatyn	23 802	70½	
		57. Sokal	38.135	39½	
		58. Stanisławów	38.679	95½	
		59. Stare miasto	12.071	61½	
		60. Stryj	30.405	10	
		Do przeniesienia	2,207.286	53	

Dochody. Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
		Zaległa należytość obliczoną jest na podstawie przedkładanych przez c. k. urzęda podatkowe kwartalnych wykazów zaległości, — i za rok bieżący zamieszcza się takową obok wyniku rubryki, — zaś za lata ubiegłe w wykazie zaległości na str. 215.				
		Wynikłość większą jest wedle wpływu podatków. W sprawie ścisłego poboru dodatków krajowych, odnoszono się w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 16. października 1883. do c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu, która w tym względzie poczyniła odpowiednie zarządzenia (LW. 40.381/83, 49.870/83, 46.700/83 i 50.568/83). Również odnoszono się w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 18. października 1883. o pobór dodatku krajowego od 5% podatku dochodowego (od dochodu z budowli uwolnionych od płacenia podatku domowo-czynszowego), na skutek czego c. k. krajowa Dyrekcya Skarbu okólnikiem z dnia 20. grudnia 1884. do l. 1.945/pr. (LW. 21.906/1885) zarządziła, by od wzmiankowanego 5% podatku dochodowego od 1. stycznia 1884. dodatek krajowy pobierano.				

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1883. zł.	Kredyt dodatkowy wedle uchwały sejmowej z dnia 20. Października 1883. zł.
XII.	49	Z przeniesienia 2,207.286 zł. 53 ct.				
		61. Tarnobrzeg . . . . 15.812 „ 40 „				
		62. Tarnopol . . . . 61.549 „ 68½ „				
		63. Tarnów . . . . 46.319 „ 46½ „				
		64. Tłumacz . . . . 25.461 „ 70½ „				
		65. Trembowla . . . . 28.980 „ 31½ „				
		66. Turka . . . . 12.817 „ 23 „				
		67. Wadowice . . . . 29.169 „ 28 „				
		68. Wieliczka . . . . 32.929 „ 02½ „				
		69. Zaleszczyki . . . . 24.791 „ 53½ „				
		70. Zbaraż . . . . 26.902 „ 33 „				
		71. Złoczów . . . . 43.533 „ 75½ „				
		72. Żółkiew . . . . 28.335 „ 45½ „				
		73. Żydaczów . . . . 24.432 „ 21 „				
		74. Żywiec . . . . 30.670 „ 44 „				
		Suma rubryki XII. . .	2,638.991	36	2,629.800	
	49a	Gotówka od funduszu pożyczki krajowej z roku 1884. z emisyi 4½% obligacyj krajowych im. wartości . . . . 1,000.000 zł.				
		użyta:				
		1) na pokrycie niedoboru r. 1882. 89.607 zł. 11½ ct.				
		2) „ „ „ „ 1883. 169.663 „ 10½ „				
		3) „ „ „ „ 1884. 404.466 „ 96 „				
		razem na pokrycie niedoborów w sumie 663.737 „ 18 „				
		4) na dalsze uposażenie kasy krajowej . . . 236.262 „ 82 „	900.000	—	—	1,000.000

Dochody.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	9.191		331.036	64	—	—
		Obliczenie użycia na wskazane cele obok zarachowanej gotówki, uzasadnia się jak następuje:				
		Wedle sumaryusza zamknięcia rachunku funduszu krajowego wydatki rzeczywiste wynoszą ogółem . . . . . 3,980.461 zł 42 ct.				
		dochody zaś bez wliczenia wpływu z pożyczki krajowej roku 1884. 900.000 zł. . . 3,318.196 zł. 45½ ct.				
		a po strąceniu zarachowanej (w rubryce XI. poz. 48⅓o. dochodów i w rubr. XVI. poz. 209⅓d. wydatków) nadwyżki dochodów ze składek zbieranych w kraju na rzecz powodzian w kwocie . . 1.472 „ 21½ „ 3,316.724 „ 24 „				
100.000	—	Z porównania okazuje się iż niedobory roku 1882., 1883. (patrz rubr. XIV. poz. 143½b, i 143½c. wydatków) i roku 1884. wynoszą zgodnie sumę . 663.737 zł. 18 ct.				
		Resztę gotówki w sumie . . . 236.262 „ 82 „				
		użyto w myśl uchwały sejmowej z dn. 20. Października 1883. na dalsze uposażenie kasy krajowej.				
		Ogółem rozporządzono całym kapitałem 900.000 zł. — ct.				
		jak obok wykazano (LW. 26.124/84 i 52.701/85)				
		Różnicę budżetową objaśnia szczegółowo osobne zamknięcie rachunku funduszu pożyczki krajowej z r. 1884.				

ALEGATA

do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1884.

(Rubr. XV. wydatków — Rubr. VII., VIII. i IX. dochodów).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

I. aleg. Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie . . . . str. 158

II. „ Szkoła rolnicza w Dublanach . . . . . „ 164

„ „ parobków „ . . . . . „ 174

III. „ Folwark „ . . . . . „ 178

IV. „ Kurs gorzelnictwa „ . . . . . „ 186

V. „ Szkoła rolnicza w Czernichowie . . . . . „ 192

„ „ ogrodnicza „ . . . . . „ 202

Folwark „ . . . . . „ 204

Wydatki. **I. aleg.** Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie			Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota prelimirowana wedle ustawy z d. 12. i 18. Października 1883. zł.
		Wydatki.					
I.		**Płace nauczycieli.**					
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor . .	2.818 zł.	85 ct.			
	2	Drugi profesor fachowy	1.798 „	82 „			
	3	Dwóch adjunktów	1.600 „	— „			
		Siedmiu docentów:					
	4	Docent matematyki i fizyki	800 „	— „			
	5	„ łowiectwa	—	—			
	6	„ rysunków	400 „	— „			
	7	„ chemii	300 „	— „			
	8	„ inżynieryi leśnej	300 „	— „			
	9	„ stylistyki	300 „	— „			
	10	„ ekonomii politycznej i administracyi	200 „	— „			
		Razem .	8.517 zł.	67 ct.			
	—	Do tego zaliczka na płacę dyrektora i adjunkta . . . 875 zł. — ct.					
		po strąceniu zwrotów . . 113 „ 75 „	761 „	25 „	9.278	92	8.618
II.		**Zasługi.**					
	11	Dozorca	300 zł.				
	12	Pomocnik dozorcy	180 „		480	—	480
III.		**Koszta administracyi.**					
	13	Podatki	14 zł.	17 ct.			
	14	Asekuracya budynków	31 „	08 „			
	15	Opał i oświetlenie	503 „	88 „			
	16	Potrzeby kancelaryjne	77 „	29 „			
	17	Pomniejsze administracyjne . . .	1.017 „	99 „			
	18	Wydatek nadzwyczajny na sprawienie sprzętów	150 „	— „	1.794	41	1.010
IV.		**Potrzeby naukowe.**					
	19	Środki naukowe	618 zł.	97 ct.			
	20	Wycieczki	482 „	27 „			
	21	Utrzymanie ogrodu doświadczalnego na Szumanówce	— „	— „	1.101	24	1.520
V.		**Spłata pożyczki.**					
	22	Kasie oszczędności XIX. i XX. rata:					
		w kapitale	149 zł.	46 ct.			
		w odsetkach	371 „	74 „	521	20	521
		Suma wydatków . .			**13.175**	**77**	**12.149**

we Lwowie. Zamknięcie rachunku za rok 1884. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
		Do rubr. I. *Wydatek większy* z powodu, iż dyrektor pobrał do LW. 40.065/84 zaliczkę zwrotną z płacy w resztującej kwocie . . . . . 500 zł. — ct. zaś adjunkt Demianowski pobrał taką zaliczkę (LW. 66.330/84) w resztującej kwocie . . . . . 261 „ 25 „				
		Razem . . . 761 zł. 25 ct.				
		Posada nauczyciela łowiectwa nie była obsadzoną z kwotą preliminowaną . . 100 „ — „				
		przeto wydano więcej o różnicę . 661 zł. 25 ct.				
		Do rubr. III. *Wydatek większy* w skutek przekroczenia pozycyi 15 o . . . . . 103 zł. 88 ct.				
		i pozycyi 17, w której wydatki wynosiły:				
		1. Konserwacya budynku . . . . . 59 zł. 24 ct.				
—	661	2. Dopłata za postawienie sztachet . . 200 „ — „	761	25	—	—
		3. Dostawa ciosowego kamienia . . . . 151 „ — „				
		4. Należytość od przeniesienia własności . 231 „ 07 „				
		5. Wydatki pomniejsze . . . . . 376 „ 68 „				
—	—	Razem . . 1.017 zł. 99 ct.	—	—	—	—
		od tego preliminowana kwota . . 195 „ — „				
		przeto przekroczono tę pozycyę o . 822 zł. 99 ct.				
		do tego przekroczenie pozycyi 15 . 103 „ 88 „				
		okaże się przekroczenie w poz. 15 i 17 926 zł. 87 ct.				
		a ponieważ przy pozycyach 13, 14 i 16 wydatki są mniejsze o . . . . 142 „ 46 „				
		przeto całe przekroczenie rubr. III.				
—	785	wynosi . . . . . 784 zł. 41 ct.	—	—	—	—
		Do rubr. IV. *Wydatek mniejszy* przy poz. 19 o 101 zł. 03 ct.				
		„ „ „ „ 20 „ 117 „ 73 „				
		„ *nieponiesiony* w poz. 21 . 200 „ — „				
		Wydatek rubr. IV. razem mniejszy o 418 zł. 76 ct.				
419	—		—	—	—	—
		Do rubr. V. Stan długu z końcem r. 1884. wynosi w kapitale 7.389 zł. 10 ct.				
—	—		—	—	—	—
419	1.446		761	25	—	—
	1.027					

Dochody. # Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 12. i 18. Października 1883. zł.
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	5.000	—	5.000
II.		**Opłaty od uczniów.**			
	2	Od uczniów wpisowe	256	-	390
	3	„ „ czesne			
		Suma dochodów .	5.256	—	5.390
—	—	**Niedobór** pokryty z funduszu krajowego	7.919	77	6.759
		Razem . . .	**13.175**	**77**	**12.149**

Uwaga. Stan majątku funduszu szkoły wykazany jest przy funduszu krajowym.

LW. 48.021/1885.

Zamknięcie rachunku za rok 1884. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe					
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
134	—	Dochody zależne od ilości i zamożności uczniów.				
134	—					
—	1.161	*Wynikłość większa* w miarę niepokrytych wydatków własnymi dochodami.				
134	1.161					
	1.027					

II. alegat. Krajowe szkoły

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z r. 1884. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	Razem zł.	ct.
		A) Wyższa szkoła rolnicza.						
		Wydatki.						
I.	1—12	Płace profesorów i docentów	18.333	32	—	—	18.333	32
II.	13—15	Inne płace	1.180	—	—	—	1.180	—
III.	16—19	Zasługi	1.257	—	—	—	1.257	—
IV.	20—32	Koszta administracyjne	5.277	52½	31	50	5.309	02½
V.	33—41	Potrzeby naukowe	5.246	82½	2.985	32	8.232	14½
VI.	42—43	Podatki i opłaty	168	96	226	82	395	78
VII.	44	Stacya kontroli nasion	94	20	—	—	94	20
—	—	Rozmaite	844	95	—	—	844	95
		Suma wydatków rzeczywist., budżetem objętych	32.402	78	3.243	64	35.646	42
		Dochody.						
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.500	—	—	—	5.500	—
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej	4.300	—	—	—	4.300	—
III.	3—7	Opłaty od uczniów	3.551	—	—	—	3.551	—
IV.	8	Dochód z pasieki	72	—	—	—	72	—
V.	9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	218	38	—	—	218	38
IV.	10	Dochód ze stacyi kontroli nasion	—	—	—	—	—	—
—	—	Rozmaite	1.109	88	—	—	1.109	88
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	20.895	16	—	—	20.895	16
		Suma dochodów rzeczywist., budżetem objętych	35.646	42	—	—	35.646	42
		B) Szkoła parobków i dozorców gospod.						
		Wydatki.						
I.	1—6	Płace nauczycieli	3.003	—	—	—	3.003	—
II.	7—10	Koszta administracyjne	1.250	12	—	—	1.250	12
III.	11—12	Utrzymanie uczniów	4.425	04	—	—	4.425	04
IV.	13—16	Potrzeby naukowe	422	56	—	—	422	56
—	—	Rozmaite	6	20	—	—	6	20
		Suma wydatków rzeczywist., budżetem objętych	9.106	92	—	—	9.106	92
		Dochody.						
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	—	—	1.500	—
II.	2—3	Opłaty i datki	849	—	—	—	849	—
III.	4	Zarobek uczniów	295	34	—	—	295	34
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	6.462	58	—	—	6.462	58
		Suma dochodów rzeczywist., budżetem objętych	9.106	92	—	—	9.106	92

Stan majątku

A) Wyższa szkoła rolnicza.

Stan czynny.

Należytości czynne: *a)* w rubrykach wydatków, bieżące . . . . . 460 zł. — ct.
„ „ z lat ubiegłych: zaliczki na płace (rubr. I. poz. 1—12) 32 „ 50 „
b) w rubrykach dochodów, bieżące . . . . . 101 „ 50 „
„ „ z lat ubiegłych: opłaty od uczniów (rubr. III. poz. 3—7) 69 „ — „ 663 zł. — ct.

Stan bierny.

Należytości bierne w rubrykach wydatków, z lat ubiegłych: należytość rządowa od przeniesienia szkół dublańskich na własność kraju (rubr. VI. poz. 42—43) . . . . . 1.134 „ 10 „

Czysty stan bierny . . 471 zł. 10 ct.

rolnicze w Dublanach.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 15. i 18. Października 1883.			Wynikłości są zatem: mniejsze		większe		w ogóle		Należytości czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
17.513	—	17.513	—	—	820	—	—	820	460	—	—	—
1.180	—	1.180	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.410	—	1.410	153	—	—	—	153	—	—	—	—	—
4.684	40	4.724	—	9	594	—	—	585	—	—	—	—
5.245	2.810	8.055	—	—	3	175	—	178	—	—	—	—
45	227	272	—	—	124	—	—	124	—	—	—	—
100	—	100	6	—	—	—	6	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	845	—	—	845	—	—	—	—
30.177	3.077	33.254	159	9	2.386	175	159	2.552	460	—	—	—
								2.393				
5.500	—	5.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4.300	—	4.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4.770	—	4.770	1.219	—	—	—	1.219	—	49	50	—	—
230	—	230	158	—	—	—	158	—	—	—	—	—
250	—	250	31	—	—	—	31	—	—	—	—	—
65	—	65	65	—	—	—	65	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1.110	—	—	1.110	52	—	—	—
18.139	—	18.139	—	—	2.756	—	—	2.756	—	—	—	—
33.254	—	33.254	1.473	—	3.866	—	1.473	3.866	101	50	—	—
								2.393				
2.570	—	2.570	—	—	433	—	—	433	—	—	—	—
1.140	—	1.140	—	—	110	—	—	110	—	—	—	—
5.712	—	5.712	1.287	—	—	—	1 287	—	—	—	—	—
430	—	430	7	—	—	—	7	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	6	—	—	6	—	—	—	—
9.852	—	9.852	1.294	—	549	—	1.294	549	—	—	—	—
							745					
1.500	—	1.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.220	—	1.220	371	—	—	—	371	—	72	—	—	—
504	—	504	209	—	—	—	209	—	—	—	—	—
6.628	—	6.628	165	—	—	—	165	—	—	—	—	—
9.852	—	9.852	745	—	—	—	745	—	72	—	—	—

z końcem roku 1884.

B) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.

Stan czynny.

Należytości czynne w rubrykach dochodów, bieżące . . . . . 72 zł.

Stan bierny.

Należytości bierne . . . . . — „

Czysty stan czynny . . 72 zł.

Wydatki. **A) Wyższa szkoła**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 15. i 18. Października 1883. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace profesorów i docentów.**			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor	2.360	—	2.360
	2	Sześciu profesorów fachowych	8.640	—	8.640
	3	Dwóch adjunktów	1.400	—	1.600
	4	Dwóch asystentów	1.400	—	1.200
	5	Docent fizyki	800	—	800
	6	„ weterynaryi	480	—	480
	7	„ leśnictwa	240	—	240
	8	„ ustaw rolnych	360	—	360
	9	„ ogrodnictwa	200	—	200
	10	„ melioracyi	240	—	240
	11	„ zoologii	720	—	360
	12	Dodatki pięcioletnie dla profesorów	1.033	32	1.033
		Razem	17.873	32	17.513
	—	Do tego zaliczki udzielone na płace 835 zł.			
		po strąceniu ściągniętych rat bieżących 375 „	460	—	—
		Suma rubryki I.	18.333	32	17.513
II.		**Inne płace.**			
	13	Lekarz zakładowy	400	—	400
	14	Kapelan	300	—	300
	15	Kasyer, zarazem pisarz dyrekcyi	480	—	480
		Suma rubryki II.	1.180	—	1.180
III.		**Zasługi.**			
	16	Sługa szkolny	280	—	240
	17	Stróż domowy	180	—	210
	18	Usługa dla uczniów w laboratoryach	617	—	780
	19	Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego	180	—	180
		Suma rubryki III.	1.257		1.410
IV.		**Koszta administracyjne.**			
	20	Zarząd:			
		a) potrzeby kancelaryjne 42 zł. 77 ct.			
		b) druki i inseraty 33 „ 22 „			
		c) portorya i posyłki 87 „ 87 „			
		d) koszta podróży dyrekcyi 170 „ — „	333	86	340
		Do przeniesienia	333	86	340

rolnicza w Dublanach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	—					
200	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ posada jednego adjunkta nie była obsadzoną, natomiast z pozycyi tej wydano niepreliminowaną kwotę 600 zł. tytułem płacy kasyera-rachmistrza za rok 1884. (LW. 55.980/83).				
—	200	*Wydatek większy* z powodu wypłaconego jednemu asystentowi wynagrodzenia w kwocie 200 zł. za zastępstwo chorego profesora Kahanego. (LW. 11.200/84).				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	360	*Wydatek większy*, ponieważ za zastępstwo jednego z profesorów, wydelegowanego do objęcia wykładów po byłym dyrektorze szkoły rolniczej w Cernichowie, wypłacono docentowi zoologii jako wynagrodzenie kwotę 360 zł. (LW. 62.746/83).				
200	560					
—	460	*Wydatek niepreliminowany*, zarachowany na stałą rubrykę wedle uchwały sejmowej z dnia 14. Października 1874.	460	—	—	—
200	1.020		460	—	—	—
	820					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	40	*Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 153 zł. na podstawie umówionych wynagrodzeń.				
30	—					
163	—					
—	—					
193	40					
153						
6	—	*Wydatek* nieznacznie *mniejszy* wedle potrzeby.				
6	—					

Wydatki. A) Wyższa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 15. i 18. Października 1883. zł.
IV.		Z przeniesienia .	333	86	340
	21	Opał	620	05	600
	22	Oświetlenie	161	54	145
	23	Utrzymanie budynków	1.121	99	800
	24	Utrzymanie dziedzińca:			
		a) zwyczajne	70	93	60
		b) nadzwyczajne	*31*	*50*	*40*
	25	Ubezpieczenie budynków	300	—	300
	26	Najem pomieszkań:			
		a) dla profesora i adjunkta . . . . — zł.			
		b) „ asystentów . . . . . 192 „			
		c) „ docenta . . . . . 72 „			
		d) „ kasyera i pisarza dyrekcyi . . . . 276 „			
		e) „ ogrodnika . . . . . 80 „	620	—	1.004
	27	Płaca kominiarza	52	—	65
	28	Sprzęty i ruchomości	168	77	120
	29	Koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana . .	1.595	49½	1.000
	30	„ lustracyi zakładu	65	83	100
	31	„ nabożeństwa	41	17	50
	32	Apteka i rozmaite inne	125	89	100
		Suma rubryki IV. zwyczajne . .	5.277	52½	4.684
		Suma rubryki IV. *nadzwyczajne* .	*31*	*50*	*40*
		Razem . .	5.309	02½	4.724
V.		**Potrzeby naukowe.**			
	33	Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla profesora rolnictwa . . . . 15 zł. 92 ct.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . . 9 „ 19 „			
		c) „ „ anatomii i fizyologii . . 23 „ 40 „			
		d) „ „ weterynaryi . . . 13 „ 82 „			
		Do przeniesienia 62 zł. 33 ct.			

rolnicza w Dublanach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
6	—					
—	20	*Wydatki większe* wedle rzeczywistych potrzeb.				
—	17					
—	322	*Wydatek większy*, ponieważ konserwacya budynków szkolnych wymagała większego nakładu. (LW. 65.247/84).				
—	11	W ogóle różnica nieznaczna.				
9	—					
—	—					
384	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zakupna na własność domu, w którym wynajmywano mieszkania dla funkcyonaryuszów zakładu.				
13	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ zapłacono niższe wynagrodzenie.				
—	49	*Wydatek większy* wedle potrzeby i z powodu zakupna 3 skrzyń do zbierania śmieci za 38 zł. 08 ct. (LW. 1.455/85).				
—	595	*Wydatek większy* spowodowany złym stanem dróg przed ukończeniem budowy gościńca.				
34	—	*Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 17 zł., nie dające się naprzód dokładnie obliczyć.				
9	—					
—	26					
446	1.040					
9	—					
455	1.040					
	585					

Wydatki. **A) Wyższa szkoła**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 15. i 18. Października 1883. zł.
V.	33	Z przeniesienia . . 62 zł. 33 ct.			
		e) dla profesora botaniki . . . . . 18 „ 24 „			
		f) „ „ chemii rolniczej . . . . — „ — „			
		g) „ „ „ zwierząt . . . . 21 „ 98 „			
		h) „ „ fizyki . . . . . 39 „ 75 „			
		i) „ „ miernictwa . . . . 12 „ 69 „	154	99	190
	34	Zbiory i muzea.			
		Utrzymanie i uzupełnienie zbiorów: *zwycz.* *nadzwycz.*			
		a) rolniczego . . . . . 53 zł. 19 ct. 154 zł. 72 ct.			
		b) hodowlanego . . . . . 59 „ 85 „ 359 „ 72 „			
		c) fizykalnego . . . . . 145 „ 28 „ 500 „ 35 „			
		d) okazowych preparatów chemiczn. — „ — „ — „ — „			
		e) botanicznego . . . . 72 „ 49 „ 52 „ 70 „			
		f) zoologicznego . . . . 139 „ 04 „ 156 „ 50 „			
		g) mechanicznego . . . . 157 „ 93 „ 291 „ 13 „			
		h) mineralogicznego, petrograficznego i geologicznego . . . 22 „ 30 „ — „ — „			
		i) technologicznego . . . . 53 „ 15 „ 276 „ 38 „			
		k) okazów leśnych . . . . 9 „ 96 „ — „ — „			
		l) „ ogrodniczych . . — „ — „ — „ — „			
		m) „ weterynarskich . . 35 „ — „ — „ — „			
		n) instrumentów mierniczych i matematycznych . . . . 12 „ 56 „ 36 „ 50 „			
		o) modeli do budownictwa . . — „ — „ — „ — „			
		p) okazów do geografii fizykalnej 20 „ — „ — „ — „			
		r) „ melioracyjnych . . — „ — „ — „ — „			
		Suma pozycyi 34 } zwyczajne . .	780	75	800
		Suma pozycyi 34 } *nadzwyczajne* .	*1.828*	—	*1.820*
	35	Laboratorya: *zwycz.* *nadzwycz.*			
		a) laboratoryum chemiczne . . 598 zł. 16 ct. 390 zł. — ct.			
		b) „ roślinno-fizyologiczne . . . 279 „ 97 „ 157 „ 32 „			
		c) „ zootomiczne . . 90 „ 61 „ 160 „ — „			
		Suma pozycyi 35 } zwyczajne . .	968	74	950
		Suma pozycyi 35 } *nadzwyczajne* .	*707*	*32*	*690*
		Do przeniesienia } zwyczajne . .	1.904	48	1.940
		Do przeniesienia } *nadzwyczajne* .	*2.535*	*32*	*2.510*

rolnicza w Dublanach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
35	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
19	—	Różnice nieznaczne w obec wysokości kredytów.				
—	*8*					
—	19	*Wydatki większe*, pokryte dochodami z darów na środki naukowe (patrz. rubr. dochodów „Rozmaite“).				
—	*17*					
54	19					
—	*25*					

Wydatki. **A) Wyższa szkoła**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 15. i 18. Października 1883. zł.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne . .	1.904	48	1.940
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* . .	*2.535*	*32*	*2.510*
	36	Biblioteka i czytelnia:			
		zwycz. *nadzwycz.*			
		a) na przykupno dzieł . . . 307 zł. 58 ct. 450 zł. — ct.			
		b) „ oprawę książek . . . 143 „ 76 „ — „ — „			
		c) „ czasopisma . . . . 270 „ 73 „ — „ — „			
		Suma pozycyi 36 { zwyczajne . .	722	07	500
		Suma pozycyi 36 { *nadzwyczajne* .	*450*	—	*300*
	37	Utrzymanie pola doświadczalnego	143	18½	250
	38	Wycieczki naukowe profesorów z uczniami	478	77	500
	39	Utrzymanie i uzupełnienie pasieki	6	71	30
	40	Ogród:			
		a) płaca ogrodnika . . . . . 600 zł. — ct.			
		b) utrzymanie ogrodu botanicznego, utrzymanie i uzupełnienie sadu i szkółek, jakoteż ogrodu warzywnego . . . . 367 „ 47 „			
		c) druk katalogu i jego rozesłanie . . 24 „ 14 „	991	61	1.025
	41	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone w skutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000	—	1.000
		Suma rubryki V. { zwyczajne . .	5.246	82½	5.245
		Suma rubryki V. { *nadzwyczajne* .	*2.985*	*32*	*2.810*
		Razem . . .	8.232	14½	8.055
VI.		**Podatki i opłaty.**			
	42	Podatek gruntowy i domowy	168	96	45
	43	Opłata od przeniesienia szkół dublańskich na własność kraju, piąta rata, *nadzwyczajne*	*226*	*82*	*227*
		Suma rubryki VI. { zwyczajne . .	168	96	45
		Suma rubryki VI. { *nadzwyczajne* .	*226*	*82*	*227*
		Razem . . .	395	78	272

rolnicza w Dublanach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
54	19					
—	*25*					
—	222	*Wydatki większe*, pokryte, jak przy poz. 35.				
—	*150*					
107	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nie uprawiano całego pola doświadczalnego.				
21	—	*Wydatek* nieznacznie *mniejszy*, nie dający się naprzód dokładnie oznaczyć.				
23	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nie było potrzeby wydania całej preliminowanej kwoty.				
33	—	*Wydatek mniejszy*, zastosowany do potrzeb.				
—	—					
238	241					
—	*175*					
238	416					
	178					
—	124	*Wydatek większy*, ponieważ od zakupionej na własność realności l. 113 zapłacono podatek domowo-czynszowy za II. półrocze 1883. i za rok 1884. w kwocie 123 zł. 96 ct. (LW. 23.075/84 i 68.403/84).				
—	—					
—	124					
—	—					
—	124					

Wydatki i dochody. A) Wyższa szkoła

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 15. i 18. Października 1883. zł.
VII.	44	**Stacya kontroli nasion**	94	20	100
—		**Rozmaite:**			
	—	*a)* Koszta podróży i dyety delegatów do uczestniczenia przy egzaminach publicznych . . . . 330 zł. — ct.			
	—	*b)* Ugoszczenie delegatów kółek rolniczych . 135 „ — „			
	—	*c)* Wynagrodzenie ucznia Sikorskiego za pomocnicze czynności w laboratoryum chemicznem . . . . . 100 „ — „			
	—	*d)* Materyał dębowy na stopnie pod ołtarz w kaplicy . . . . . 16 „ 26 „			
	—	*e)* Wypracowanie projektu i kosztorysu na budować się mający dom mieszkalny dla dyrektora . . . . . 262 „ 50 „			
	—	*f)* Drobne . . . . . 1 „ 19 „	844	95	—
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	5.500	—	5.500
II.	2	**Subwencya z funduszu kultury krajowej**	4.300	—	4.300
III.		**Opłaty od uczniów.**			
	3	Wpisowe	245	—	350
	4	Czesne	2.287	50	3.000
	5	Opłata za ćwiczenia w laboratoryum	402	50	500
	6	Na bibliotekę	176	—	140
	7	Na usługę	440	—	780
		Suma rubryki III.	3.551	—	4.770
IV.	8	**Dochód z pasieki**	72	—	230
V.	9	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu** . .	218	38	250
VI.	10	**Dochód ze stacyi kontroli nasion**	—	—	65
—		**Rozmaite:**			
	—	*a)* Dary na środki naukowe . . . . 690 zł. — ct.			
	—	*b)* Kurs gorzelnictwa w Dublanach za ćwiczenia w laboratoryach szkoły . . . 40 „ — „			
	—	*c)* Czynsz za najem pokoików w realności l. 113 108 „ — „			
	—	*d)* Zwroty zaliczek na płace z lat ubiegłych 270 „ — „			
	—	*e)* Drobne . . . . . 1 „ 88 „	1.109	88	—
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	20.895	16	18.139

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
6	—	*Wydatek mniejszy* na podstawie rzeczywistych kosztów.				
—	845	Wydatki budżetem nieprzewidziane, spowodowane konieczną potrzebą. (LW. 6.341/84, 10.767/84, 24.061/84, 29.528/84, 40.149/84 i 40.733/84).				
—	—					
—	—					
105	—	*Dochody* w ogóle *mniejsze*, ponieważ liczba uczniów mniejszą była od cyfry, przewidzianej budżetem, tudzież z powodu licznych zwolnień od opłat szkolnych.	5	—	—	—
713	—		37	50	—	—
97	—		—	—	—	—
—	36		2	—	—	—
340	—		5	—	—	—
1.255	36		49	50	—	
1.219						
158	—	*Dochód mniejszy* z powodu bardzo niekorzystnej zimy, w której wiele pni z pszczołami wyginęło.				
31	—	*Dochód mniejszy.* Patrz wyjaśn. do rubr. V. poz. 37 wydatków.				
65	—	Nie było analiz płatnych.				
—	1.110	Dochody przypadkowe, niepreliminowane.	52	—	—	—
—	2.756	*Dochód większy* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.				

Wydatki i dochody. B) Szkoła parobków i dozorców

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 15. i 18. Października 1883. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel fachowy	1.575	—	920
	2	„ pomocniczy	600	—	600
	3	Docent weterynaryi	—	—	150
	4	Katecheta	200	—	200
	5	Dwaj dozorcy robót ręcznych	528	—	600
	6	Dodatek 5 letni dla nauczyciela pomocniczego	100	—	100
		Suma rubryki I.	3.003	—	2.570
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Zarząd: *a)* remuneracya dyrektora 200 zł. — ct *b)* potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 110 „ 41 „	310	41	300
	8	Opał i oświetlenie	246	40	240
	9	Utrzymanie budynku szkol. i ruchomości, ubezpieczenie i kominiarze	404	23	300
	10	Koszta nabożeństwa obrz. gr. kat.	289	08	300
		Suma rubryki II.	1.250	12	1.140
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	11	Stołowanie	3.514	80	4.032
	12	Odzież, pościel i pranie	910	24	1.680
		Suma rubryki III.	4.425	04	5.712
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	13	Zaprzęgi do demonstracyi	77	60	80
	14	Przybory do pisania i nauki uczniów	124	86	120
	15	Przykupno zwierząt do sekcyi	13	60	30
	16	„ modeli, machin i narzędzi	206	50	200
		Suma rubryki IV.	422	56	430
—	—	**Rozmaite**	6	20	—
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	1.500	—	1.500
II.		**Opłaty i datki.**			
	2	Opłaty za utrzymanie uczniów	849	—	270
	3	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gosp. i innych	—	—	950
		Suma rubryki II.	849	—	1.220
III.	4	**Zarobek uczniów**	295	34	504
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	6.462	58	6.628

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	655	Z powodu nieobsadzenia posad nauczyciela fachowego (poz. 1) i docenta weterynaryi (poz. 3) przedmioty szkolne wykładali profesorowie szkoły wyższej, którym jako wynagrodzenie wypłaconą została obok wykazana kwota (LW. 22.011/84 i 65.416/84). — Całe przekroczenie znajduje zupełne pokrycie w pozycyi 3 tej rubryki i w rubr. III. poz. 2 doch. „Opłaty za utrzymanie uczniów“.				
—	—					
150	—					
—	—					
72	—	*Wydatek mniejszy* z powodu wyznaczenia niższych wynagrodzeń i z powodu interkalaryum.				
—	—					
222	655					
	433					
—	11					
—	6	*Wydatki* w ogóle *większe* o 110 zł. na podstawie rzeczywiście poniesionych kosztów.				
—	104					
11	—					
11	121					
	110					
517	—	*Wydatki mniejsze* z powodu zaprowadzonych oszczędności.				
770	—					
1.287	—					
2	—					
—	5	Pozycye stanowiące nieznaczne różnice.				
17	—					
—	7					
19	12					
7						
—	6	Wydatek niepreliminowany, poniesiony na koszta leczenia ucznia.				
—	—					
—	579	*Dochód większy* zależny od stanu zamożności obowiązanych do zapłaty, i z powodu większej liczby uczniów.	72	—	—	—
950	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ w tym roku nie wpłynęły tego rodzaju datki.	—	—	—	—
950	579		72	—	—	—
371						
209	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ uczniowie byli używani do bezpłatnych robót przy budowie drogi dojazdowej.				
165	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ pobrano z funduszu krajowego tylko kwotę, potrzebną do wyrównania rachunku.				

III alegat. Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z r. 1884. zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		Wydatki.						
I.	1—18	Wydatki na gospodarstwo	10.509	98½	4.182	37	14.692	35½
II.	19	Torfiarnia	214	85	149	80	364	65
III.	20	Cegielnia	—	—	6.182	45	6.182	45
IV.	21—23	Podatki i opłaty	605	01	—	—	605	01
V.	24 - 25	Spłaty kapitałów i odsetków dłużnych	3.121	—	—	—	3.121	—
VI.	26	Rozmaite nieprzewidziane	315	39	—	—	315	39
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	14.766	23½	10.514	62	25.280	85½
		Dochody.						
I.	1—4	Dochody z gospodarstwa	10.047	75½	—	—	10.047	75½
II.	5	Z torfiarni	—	—	—	—	—	—
III.	6	Z cegielni	82	80	—	—	82	80
IV.	7 - 9	Dochody z propinacyi, młyna i polowania	470	—	—	—	470	—
V.	10	Rozmaite nieprzewidziane	84	10	—	—	84	10
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	14.596	20	—	—	14.596	20
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych	25.280	85½	—	—	25.280	85½

Stan majątku

Stan czynny.

		Szczegół.	Ogół.
Należytości czynne w rubrykach dochodów:			
1. bieżące		6.500 zł. 88 ct.	
2. z lat ubiegłych:	*a)* za zboże (rubr. I. poz. 1 *a)*	93 zł. 24½ ct.	
	b) z najmu pól i łąk (rubr. 1. poz. 2)	189 „ 85 „	
	c) za nabiał (rubr. I. poz 3 *a)*	9 „ 09 „	
	d) z młyna (rubr. IV. poz. 8)	130 „ — „	
	e) z funduszu budowy laboratoryum chemicznego w Dublanach (rubr. V. poz. 10):		
	α) za kamień . 360 zł. — ct.		
	β) wartość materyałów budowl. 1.351 „ 40 „	1.711 „ 40 „	2.133 „ 58½ „ 8.634 zł. 46¾ ct.
Czysty stan bierny			50.257 „ 38¼ „
		Zgodnie ze sumą stanu biernego	**58.891 zł. 84¾ ct.**

w Dublanach.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 15. i 18. Października 1883.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
7.785	2.385	10.170	—	—	2.725	1.797	—	4.522	—	—	—	—
200	200	400	—	50	15	—	35	—	—	—	—	—
—	3.000	3.000	—	—	—	3.183	—	3.183	—	—	—	—
720	215	935	115	215	—	—	330	—	—	—	—	—
3.120	—	3.120	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
50	—	50	—	—	265	—	—	265	—	—	—	—
11.875	5.800	17.675	115	265	3.006	4.980	365	7.971	—	—	—	—
								7.606				
12.390	—	12.390	2.343	—	—	—	2.343	—	760	77	—	—
200	—	200	200	—	—	—	200	—	—	—	—	—
3.000	—	3.000	2.917	—	—	—	2.917	—	5.720	11	—	—
410	—	410	—	—	60	—	—	60	20	—	—	—
50	—	50	—	—	34	—	—	34	—	—	—	—
1.625	—	1.625	—	—	12.972	—	—	12.972	—	—	—	—
17.675	—	17.675	5.460	—	13.066	—	5.460	13.066	6.500	88	—	—
								7.606				

z końcem roku 1884.

Stan bierny.

Należytości bierne w rubrykach wydatków, z lat ubiegłych:	Szczegół.	Ogół.
a) należytość rządowa od przeniesienia własności folwarku (rubr. IV. poz. 23)	2.142 zł. — ct.	
b) kapitały dłużne Towarzystwu kred. ziemsk. (rubr. V. poz. 24)	16.749 „ 84¾ „	
c) kapitał dłużny gal. Towarzystwu gosp. (rubr. V. poz. 25)	40.000 „ — „	58.891 zł. 84¾ ct.
Suma stanu biernego		**58.891 zł. 84¾ ct.**

Wydatki. **Folwark**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 12. i 18. Października 1883. zł.
		Wydatki.			
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**			
	1	Płace i zasługi wraz z wynagrodzeniem administratora . .	1.603	49	1.600
	2	Najem robotnika	2.762	03	2.400
	3	Dokupno i zmiana nasienia	217	26	300
	4	„ nawozów dopełniających	196	55	300
	5	„ karmy, owsa, grysu i makuchów	4.450	19½	1.600
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	62	06	250
	7	Utrzymanie budynków:			
		a) zwyczajne	166	06	150
		b) nadzwyczajne	—	—	*150*
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni:			
		a) zwyczajne	242	96	300
		b) nadzwyczajne	*518*	*03*	*120*
	9	Utrzymanie rowów i dróg	—	—	50
	10	Wywóz stawarki i regulacya stawów, *nadzwyczajne* . . .	*415*	*01*	*300*
	11	Melioracya łąk, *nadzwyczajne*	*1.006*	*03*	*936*
	12	Drenowanie pól „	*2.243*	*30*	*879*
		Do przeniesienia zwyczajne . .	9.700	60½	6.950
		Do przeniesienia *nadzwyczajne* .	*4.182*	*37*	*2.385*

w Dublanach. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	3	Różnica nieznaczna. W pozycyi tej mieści się nieprelimi-nowana $^1/_4$ część płacy kasyera za rok 1884. w kwo-cie 200 zł. (LW. 55.980/83).				
—	362	*Wydatek większy*, ponieważ w tym roku ubyły siły ro-bocze uczniów szkoły niższej, używanych przeważnie do robót przy budowie drogi dojazdowej, w skutek czego posługiwać się musiano drożej płaconymi na-jemnikami ze wsi. Nadto przekroczenie tłumaczy się nader nieprzyjaźnym dla robót i bardzo zmiennym stanem powietrza w czasie żniw.				
83	—	*Wydatki mniejsze* wedle rzeczywistych potrzeb.				
103	—					
—	2.850	*Wydatek większy* w skutek zupełnego nieurodzaju pasz na 3letni użytek zasianych, które w zimie r. 1883. wymarzły, — bardzo lichego zbioru owsa i w skutek nieuniknionego ubytku (do $^1/_4$ części) w normalnym sprzęcie siana z łąk, na których rozpoczęto przypro-wadzać melioracyę. Okoliczności te, w obec niemożli-wości zredukowania całego stanu inwentarza żywe-go, spowodowały konieczność żywienia tegoż paszami kupnemi, zwłaszcza, że prawie równocześnie z nie-przewidywanym nieurodzajem lat 1883. i 1884. stan bydła rogatego powiększonym został dokupnem 13tu sztuk, które nadto jako w użytek dopiero wchodzące, nie mogły w zamian za kosztowne utrzymanie przy-czynić się do stosunkowego powiększenia dochodu z mleka.				
188	—	*Wydatek mniejszy* } na podstawie rzeczywistych kosztów.				
—	16	*Wydatek większy* }				
150	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ preliminowane odnowienie części dachu nad wozownią nie zostało dokonanem.				
57	—	*Wydatki większe* o 341 zł., ponieważ stan maszyn i na-rzędzi rolniczych wymagał w tym roku poniesie-nia znacznych nadzwyczajnych kosztów naprawy.				
—	*398*					
50	—	Nie było wydatków tego rodzaju dla braku dostate-cznych sił roboczych.				
—	*115*	*Wydatek większy* stosownie do umowy zawartej z przed-siębiorcą robót, i z powodu, że większa ilość sta-warki wywiezioną i użytą została jako nawóz na pola folwarczne.				
—	*70*	*Wydatki większe.* Z pozycyi 11 poniesiono koszta po-dróży i dyet inżyniera w sprawie dozorowania robót melioracyjnych i koszta podróży robotników melio-racyjnych w kwocie 87 zł. 60 ct. (LW. 29.231/84).				
—	*1.364*					
481	3.231					
150	*1.947*					

Wydatki. **Folwark**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 12. i 18. Października 1883. zł.
I.		Z przeniesienia { zwyczajne . .	9.700	60½	6.950
		{ *nadzwyczajne* . .	*4.182*	*37*	*2.385*
	13	Zabezpieczenie od pożaru i zarazy	366	93	400
	14	Kuchnia folwarczna	268	86	150
	15	Koszta kancelaryjne	23	57	25
	16	Światło i smarowidło	63	04	60
	17	Kultura lasu	22	30	50
	18	Rogatki, posełki i jazdy w interesach folwarku	64	68	150
		Suma rubryki I. { zwyczajne . .	10.509	98½	7.785
		{ *nadzwyczajne* . .	*4.182*	*37*	*2.385*
		Razem . .	14.692	35½	10.170
II.	19	**Torfiarnia:** *a)* zwyczajne	214	85	200
		b) nadzwyczajne	*149*	*80*	*200*
		Razem . .	364	65	400
III.	20	**Cegielnia,** *nadzwyczajne*	*6.182*	*45*	*3.000*
IV.		**Podatki i opłaty.**			
	21	Podatek gruntowy	543	77	675
	22	„ dochodowy z młyna i propinacyi	61	24	45
	23	Należytość od przeniesienia własności folwarku, *nadzwyczajne* .	—	—	*215*
		Suma rubryki IV. { zwyczajne . .	605	01	720
		{ *nadzwyczajne* . .	—	—	*215*
		Razem . .	605	01	935

w Dublanach. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
481	3.231					
150	*1.947*					
		W pozycyi 12 zaś nastąpiło przekroczenie z powodu, że na podstawie niewyczerpanego kredytu z r. 1883. (patrz zamknięcie rachunku za rok 1883.), tudzież w celu zużycia rurek drenowych, wyrobionych w znaczniejszej ilości przy sposobności wypalania cegły na budowę gmachu szkolnego, wydrenowano większą przestrzeń pól, niż było oznaczonem planem robót na rok 1884.				
33	—	*Wydatek mniejszy* z powodu korzystniejszej dywidendy i niższych cen ziemiopłodów, zabezpieczonych od pożaru.				
—	119	*Wydatek większy*, ponieważ utrzymywano na wikcie folwarcznym kowala dworskiego i chłopca do pomocy.				
1	—	Wydatki wedle potrzeb.				
—	3					
28	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ przy spóźnionej wiośnie i słotnej jesieni nie wszystkie roboty zostały wykonane.				
85	—	*Wydatek mniejszy*, nie dający się naprzód ściśle obliczyć.				
628	3.353					
150	*1.947*					
778	5.300					
	4.522					
—	15	*Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 35 zł. z powodu wyrobu mniejszej ilości torfu ręcznego, którego użyto wyłącznie na cele doświadczalne dla szkół rolniczych.				
50	—					
50	15					
35						
—	3.183	*Wydatek większy*, ponieważ znacznie większa ilość cegły wypaloną została, a mianowicie preliminowano wyrób 250.000 sztuk, wypalono zaś 386.620 sztuk. Nadto w wydatkach tych mieszczą się koszta postawienia szopy na skład cegły, wynoszące 462 zł. 34 ct. — Cegła wyrobiona użytą będzie w swoim czasie do budowy gmachu szkolnego w Dublanach za zwrotem poniesionych kosztów, które wykazane są jako należytość czynna folwarku przy rubr. III. dochodów w kwocie 5.720 zł. 11 ct. (LW. 49.784/85).				
131	—	*Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 115 zł. wedle obliczenia c. k. Urzędu podatkowego.				
—	16					
215	—	Należytość ta nie jest jeszcze płynną.				
131	16					
215	—					
346	16					
330						

Wydatki i dochody. **Folwark**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 12. i 18. Października 1883. zł.
V.		**Spłaty kapitałów i odsetków dłużnych**			
	24	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu:			
		a) 79 i 80 rata kapitału od pożyczki 10.000 złr. m. k. . 487 zł. 14¾ ct.			
		4% odsetki . . . . . 37 „ 85¼ „ 525 zł.			
		b) 10 i 11 rata kapitału od pożyczki 5.000 zł. w. a. . 63 zł. 22 ct.			
		5% odsetki . . . . . 236 „ 78 „ 300 „			
		c) 1 i 2 rata kapitału od pożyczki 11.600 zł. w. a. . 117 zł. 45 ct.			
		5% odsetki . . . . . 578 „ 55 „ 696 „	1.521	—	1.520
	25	Renta c. k. gal. Towarzystwu gospodarczemu	1.600	—	1.600
		Suma rubryki V. .	3.121	—	3.120
VI.	26	**Rozmaite nieprzewidziane:**			
		a) Przedpłata na dziennik ustaw państ. z r. 1884. 2 zł. — ct.			
		b) Należytość konkurencyjna na restauracyę cerkwi i budynków plebańskich . . . 88 „ 32 „			
		c) Koszta stemplowe . . . . . 9 „ 16 „			
		d) Tyki do chmielu . . . . . 34 „ 46 „			
		e) Wydatki prestacyjne na płacę nauczyciela i potrzeby szkoły ludowej . . . . . 78 „ 39 „			
		f) Zapomoga cieśli dworskiemu . . . . 25 „ — „			
		g) Lekarstwa . . . . . 27 „ 19 „			
		h) Rozmaite drobne . . . . . 50 „ 87 „	315	39	50
		Dochody			
I.		**Dochody z gospodarstwa.**			
	1	*a)* Ze sprzedaży ziemiopłodów . . 4.549 zł. 99 ct.			
		b) Za owies i siano dostarczone szkołom 702 „ 49½ „	5.252	48½	6.000
	2	Z wynajętych ról, łąk i pastwisk	777	10	800
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) Krowiarnia: α) mleko . . . . 1.823 zł. 50 ct.			
		β) przychowek . . . 543 „ 67 „			
		γ) sprzedane braki . . 648 „ — „	3.015	17	4.400
		Do przeniesienia . .	9.044	75½	11.200

w Dublanach. **Wydatki i dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		ad a) Pożyczka zaciągnięta wynosiła 10.000 złr. m. k., czyli . . 10.500 zł. — ct. w.a. po koniec r. 1884. spłacono 9.920 „ 66¼ „ „ pozostaje dług . . 579 zł. 33¾ ct. w.a.				
		ad b) Pożyczka zaciągnięta wynosiła 5.000 zł. — ct. w.a. po koniec r. 1884. spłacono 312 „ 04 „ „ pozostaje dług . . 4.687 zł. 96 ct. w.a.				
		ad c) Pożyczka zaciągnięta wynosiła 11.600 zł. — ct. w.a. po koniec r. 1884. spłacono 117 „ 45 „ „ pozostaje dług . . 11.482 zł. 55 ct. w.a.				
—	1					
—	—					
—	1					
—	265	*Wydatek większy*, uzasadniony obok wykazanemi potrzebami. (LW. 4.098/84, 4.795/84, 38.131/84, 46.858/84 i 66.210/84).				
748	—	*Dochód mniejszy*, spowodowany bardzo lichymi wymłotami, niskiemi cenami targowemi i nieurodzajem ziemniaków, zniszczonych do ¾ części przez zarazę.	—	—	—	—
23	—	*Dochód mniejszy*, usprawiedliwiony obok wykazaną należytością czynną.	349	15	—	—
1.385	—	*Dochód mniejszy.* Z powodu trwającej do 1. Maja zimy utrzymanie pastwiskowe bydła było możliwem dopiero od Czerwca 1884.; dalej słoty i burzliwy przebieg całego lata oddziałały niekorzystnie na mleczność krów, a wreszcie ceny przychowku, tudzież bydła chudego i tłustego były dla braku nabywców stosunkowo bardzo niskie; — z których to przyczyn preliminowany dochód w tej pozycyi nie mógł być osiągniętym.	411	62	—	—
2.156	—		760	77	—	—

Dochody. **Folwark**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 12. i 18. Października 1883. zł.
I.	3	Z przeniesienia . .	9.044	75½	11.200
		b) Nierogacizna	—	—	100
		c) Owce	3	—	40
		d) Ryczałt od szkół rolniczych za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół	1.000	—	1.000
	4	Z lasu	—	—	50
		Suma rubryki I. .	10.047	75½	12.390
II.	5	**Z torfiarni**	—	—	200
III.	6	**Z cegielni**	82	80	3.000
IV.		**Dochody z propinacyi, młyna i polowania.**			
	7	Z propinacyi	420	—	340
	8	Z młyna	—	—	20
	9	Z polowania	50	—	50
		Suma rubryki IV. .	470	—	410
V.	10	**Rozmaite nieprzewidziane**	84	10	50
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	14.596	20	1.625

w Dublanach. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.156	—	(Patrz wyjaśnienie do poz. 5 wydatków). Wykazana należytość czynna w kwocie 411 zł. 62 ct., która wpłynęła również na mniejszy dochód, zostanie zrealizowaną w r. 1885. (LW. 49.784/85).	760	77	—	—
100	—	*Dochód mniejszy* } Ze sprzedażą nadliczbowych zwierząt wstrzymano się dlatego, ażeby, zwiększając produkcyę nawozu na r. 1885., doczekać się lepszych cen.	—	—	—	—
37	—	*Dochód mniejszy* }	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
50	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ nie było odbiorców na chrust.	—	—	—	—
2.343	—		760	77	—	—
200	—	*Dochód mniejszy*, gdyż wyrobiony torf użyto tylko na cele doświadczeń dla szkół rolniczych. (Patrz wyjaśnienie do rubr. II. poz. 19 wydatków).				
2.917	—	*Dochód mniejszy*, gdyż cegła wypalona dla budującego się gmachu szkolnego w Dublanach, pozostała w zapasie i dopiero w r. 1885. użytą została do budowy (patrz wyjaśnienie do rubr. III. poz. 20 wyd.). — Wykazany dochód uzyskano z drobnej sprzedaży.	5.720	11	—	—
—	80	*Dochód większy* z powodu podniesienia czynszu z propinacyi.	—	—	—	—
20	—	*Dochód mniejszy*. Z młyna nie ma żadnego dochodu, — należytość od dzierżawcy podana do egzekucyi.	20	—	—	—
—	—		—	—	—	—
20	80		20	—	—	—
	60					
—	34	*Dochód większy* otrzymany ze sprzedaży ryb.				
—	12.972	Przekroczenie przyzwolonej dotacyi spowodowane zostało głównie większymi wydatkami w rubr. I. i III. i mniejszymi dochodami w rubr. I. i III.				

Wydatki i dochody. IV. aleg. Kurs gorzelnictwa

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 15. i 18. Października 1883. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Kierownik kursu	250	—	250
	2	Prelegenci za wykłady:			
		a) arytmetyki, geometryi i stereometryi	115	—	115
		b) fizyki	75	—	75
		c) chemii	100	—	100
		d) gorzelnictwa	300	—	300
		e) o maszynach	125	—	125
		f) o opodatkowaniu	60	—	60
		g) o rachunkowości	50	—	60
		h) za ćwiczenia w laboratoryum	150	—	150
		Suma rubryki I.	1.225	—	1.235
II.		**Koszta administracyjne.**			
	3	Druki, inseraty, portorya i t. p.	18	93	15
	4	Koszta przewozu prelegentów	12	72	30
		Suma rubryki II.	31	65	45
III.		**Potrzeby naukowe.**			
	5	Szkole rolniczéj w Dublanach za użycie laboratoryum	40	—	40
	6	Wycieczki profesorów z uczniami	—	—	25
	7	Książki i czasopisma	42	90	45
		Suma rubryki III.	82	90	110
IV.	8	**Zapomogi dla uczniów**	240	—	250
V.	9	**Rozmaite drobne**	—	98	5
		Suma wydatków	**1.580**	**53**	**1.645**
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	1.000	—	1.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	168	—	240
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	412	53	405
		Suma dochodów	**1.580**	**53**	**1.645**

LW. 48.730/1885.

w Dublanach. **Wydatki i dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
10	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ liczba godzin wykładowych była mniejszą.				
—	—					
10	—					
—	4	*Wydatek większy* } wedle ścisłych potrzeb.				
17	—	*Wydatek mniejszy* }				
17	4					
13						
—	—					
25	—	Wydatku nie było, gdyż w tym roku nie odbywano dalszych, z kosztami połączonych wycieczek.				
2	—	*Wydatek mniejszy* na podstawie rzeczywistego kosztu.				
27	—					
10	—	W tej tylko wysokości zostały udzielone zapomogi.				
4	—	Nie zachodziła potrzeba większego wydatku.				
64	—					
—	—					
72	—	*Dochód mniejszy*, zależny od stanu zamożności uczniów.				
—	8	Wyniki rubryk wymagały nieznacznego przekroczenia przyzwolonej dotacyi.				
72	8					
64						

V. aleg. Szkoła rolnicza,

Liczba rubr.	Liczba poz. budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1884. zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		A) Szkoła rolnicza.						
		Wydatki.						
I.	1—8	Płace nauczycieli	11.727	72	—	—	11.727	72
II.	9—12	Inne płace i zasługi	1.339	04	—	—	1.339	04
III.	13—23	Koszta administracyjne	3.626	41	6.725	92	10.352	33
IV.	24—31	Utrzymanie uczniów	11.504	59½	—	—	11.504	59½
V.	32—38	Potrzeby naukowe	2.107	19½	1.776	36	3.883	55½
—	—	Rozmaite	86	01½	—	—	86	01½
—	—	Nadzwyczajne wydatki	—	—	5.219	12	5.219	12
		Suma wydatków rzeczywist., budżetem objętych	30.390	97½	13.721	40	44.112	37½
		Dochody.						
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.000	—	—	—	5.000	—
II.	2—3	Opłaty od uczniów	10.305	50	—	—	10.305	50
III	4	Dochód z gospodarstwa i spiżarni	343	88	—	—	343	88
—	—	Rozmaite	126	20	—	—	126	20
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	28.336	79½	—	—	28.336	79½
		Suma dochodów rzeczywist., budżetem objętych	44.112	37½	—	—	44.112	37½
		B) Szkoła ogrodnicza.						
		Wydatki.						
I.	1—2	Płace nauczycieli	1.152	50	—	—	1.152	50
II.	3—8	Koszta administracyjne	445	40	—	—	445	40
III.	9—10	Utrzymanie uczniów	972	12	—	—	972	12
IV.	11—14	Potrzeby naukowe	632	89½	—	—	632	89½
		Suma wydatków rzeczywist., budżetem objętych	3.202	91½	—	—	3.202	91½
		Dochody.						
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2.000	—	—	—	2.000	—
II.	2	Z ogrodu za ogrodowizny, szczepy i owoce	540	64½	—	—	540	64½
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	662	27	—	—	662	27
		Suma dochodów rzeczywist., budżetem objętych	3.202	91½	—	—	3.202	91½

ogrodnicza i folwark w Czernichowie.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. i 18. Października 1883.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
11.770	—	11.770	42	—	—	—	42	—	—	—	—	—
1.310	—	1.310	—	—	29	—	—	29	—	—	—	—
3.310	600	3.910	—	—	317	6.125	—	6.442	9	18	—	—
9.220	—	9.220	—	—	2.285	—	—	2.285	169	37	—	—
1.955	1.950	3.905	—	119	97	—	22	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	86	—	—	86	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	5.219	—	5.219	—	—	—	—
27.565	2.550	30.115	42	119	2.814	11.344	64	14.061	178	55	—	—
								13.997				
5.000	—	5.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.820	—	8.820	—	—	1.485	—	—	1.485	40	—	—	—
200	—	200	—	—	144	—	—	144	—	—	—	—
—	—	—	—	—	126	—	—	126	—	—	—	—
16.095	—	16.095	—	—	12.242	—	—	12.242	—	—	—	—
30.115	—	30.115	—	—	13.997	—	—	13.997	40	—	—	—
900	—	900	—	—	253	—	—	253	—	—	—	—
500	—	500	55	—	—	—	55	—	—	—	—	—
900	—	900	—	—	72	—	—	72	—	—	—	—
345	—	345	—	—	288	—	—	288	—	—	—	—
2.645	—	2.645	55	—	613	—	55	613	—	—	—	—
								558				
2.000	—	2.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
350	—	350	—	—	191	—	—	191	2	20	—	—
295	—	295	—	—	367	—	—	367	—	—	—	—
2.645	—	2.645	—	—	558	—	—	558	2	20	—	—

V. aleg. Szkoła rolnicza, ogrodnicza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z r. 1884. zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		C) Folwark w Czernichowie.						
		Wydatki.						
I.	1—15	Wydatki na gospodarstwo	6.252	40	1.495	64	7.748	04
II.	16	Wydatki na piec wapienny	7.294	74	—	—	7.294	74
III.	17	Wydatki na cegielnię	1.198	03	—	—	1.198	03
IV.	18	Wydatki na promy	—	—	—	—	—	—
V.	19	Wydatki na utrzymanie brzegów Wisły	—	—	—	—	—	—
VI.	20—27	Podatki i opłaty	691	51½	273	10	964	61½
VII.	28—29	Spłata kapitałów i odsetków dłużnych	1.746	99	—	—	1.746	99
VIII.	30	Rozmaite nieprzewidziane	197	85½	—	—	197	85½
—	—	Nadwyżka dochodów	1.468	93	—	—	1.468	93
		Suma wydatków rzeczywist., budżetem objętych	18.850	46	1.768	74	20.619	20
		Dochody.						
I.	1—8	Dochody z gospodarstwa	5.919	50½	—	—	5.919	50½
II.	9	Z rybołowstwa	140	—	—	—	140	—
III.	10	Z pieca wapiennego	9.976	17½	—	—	9.976	17½
IV.	11	Z cegielni	2.331	51	—	—	2.331	51
V.	12	Z propinacyi (i promu)	1.900	—	—	—	1.900	—
VI.	13	Lądowe i olborne	305	15	—	—	305	15
VII.	14	Rozmaite nieprzewidziane	46	86	—	—	46	86
		Suma dochodów rzeczywist., budżetem objętych	20.619	20	—	—	20.619	20

Stan majątku

A) Szkoła rolnicza.

Stan czynny.

		Szczegół.	Ogół.
Należytości czynne z roku bieżącego:	*a)* w rubrykach wydatków	178 zł. 55 ct.	
	b) „ dochodów	40 „ — „	218 zł. 55 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne	— „ — „
Czysty stan czynny	**218 zł. 55 ct.**

B) Szkoła ogrodnicza.

Stan czynny.

Należytości czynne z roku bieżącego, w rubrykach dochodów	2 zł. 20 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne	— „ — „
Czysty stan czynny	**2 zł. 20 ct.**

LW. 51.238/1885.

i folwark w Czernichowie.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 10. i 18. Października 1883.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
zwyczajne	nadzwyczajne	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
3.735	1.150	4.885	—	—	2.517	346	—	2.863	—	—	—	—
6.000	—	6.000	—	—	1.295	—	—	1.295	—	—	—	—
300	—	300	—	—	898	—	—	898	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	150	210	60	150	—	—	210	—	—	—	—	—
636	361	997	—	88	56	—	32	—	—	—	—	—
2.341	—	2.341	594	—	—	—	594	—	—	—	—	—
100	—	100	—	—	98	—	—	98	—	—	—	—
997		997	—	—	472	—	—	472	—	—	—	—
14.169	1.661	15.830	654	238	5.336	346	836	5.626	—	—	—	—
								4.790				
5.365	—	5.365	—	—	555	—	—	555	11	01	—	—
140	—	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.600	—	7.600	—	—	2.376	—	—	2.376	—	—	—	—
450	—	450	—	—	1.882	—	—	1.882	—	—	—	—
1.900	—	1.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
350	—	350	45	—	—	—	45	—	—	—	—	—
25	—	25	—	—	22	—	—	22	—	—	—	—
15.830	—	15.830	45	—	4.835	—	45	4.835	11	01	—	—
								4.790				

z końcem roku 1884.

C) Folwark.

Stan czynny. Szczegół. Ogół.

Należytości czynne w rubrykach dochodów:

1. bieżące . . . . . 11 zł. 01 ct.
2. z lat ubiegłych: za budowę kryp (rubr. VI. poz. 13). 8 „ 92½ „ — 19 zł. 93½ ct.

Stan bierny.

Należytości bierne w rubrykach wydatków, z lat ubiegłych:

a) należytość rządowa od przeniesienia własności (rubr. VI. poz. 27) . . . . . 1.101 zł. 43½ ct.

b) kapitały dłużne krakowskiej Kasie oszczędności (rubr. VII. poz. 28) . . . . . 4.000 „ — „ — 5.101 „ 43½ „

Czysty stan bierny 5.081 zł. 50 ct.

Wydatki. A) Szkoła rolnicza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 10. i 18. Października 1883. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel fachowy, zarazem dyrektor	2.060	—	2.060
	2	2 nauczycieli fachowych do nauk zawodowych	2.400	—	2.880
	3	2 „ „ „ „ zasadniczych	2.480	—	2.480
	4	Kapelan i katecheta	742	17	800
	5	3 nauczycieli pomocniczych z płacą adjunktów	2.515	55	2.400
	6	Nauczyciel pomocniczy z płacą asystenta	830	—	600
	7	Ogrodnik jako docent	—	—	200
	8	Instruktor do robót praktycznych	700	—	350
		Suma rubryki I.	11.727	72	11.770
II.		**Inne płace i zasługi.**			
	9	Kasyer, zarazem pisarz dyrekcyi	600	—	600
	10	Chłopiec do usług w laboratoryum chemicznem	163	49	210
	11	Sługa szkolny	207	55	250
	12	Stróż i pomocnik stróża	368	—	250
		Suma rubryki II.	1.339	04	1.310
III.		**Koszta administracyjne.**			
	13	Zarząd:			
		a) pomoc kanceleryjna dla Kuratoryi szkoły i dla Delegata Wydziału krajowego . 403 zł. 33 ct.			
		b) potrzeby kancelaryjne szkoły . . . 103 „ 02 „			
		c) druki i inseraty . . . . . 181 „ 27 „			
		d) portorya i przesyłki . . . . . 55 „ 25 „			
		e) koszta podróży w interesach zakładu . 407 „ 95 „	1.150	82	1.250
		Do przeniesienia	1.150	82	1.250

w Czernichowie.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
480	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż jeden nauczyciel przestał pełnić swe funkcye od 1. Września 1884.				
—	—					
58	—	*Wydatek mniejszy*, albowiem w skutek zmiany w osobie kapelana powstało interkalare.				
—	116	*Wydatek większy*, gdyż jednemu z nauczycieli przyznano za nadobowiązkowe prace dodatkowe wynagrodzenie,— znajduje zresztą ten wydatek pokrycie w oszczędnościach pod poz. 2.				
—	230	*Wydatek większy* z powodu, jak w poprzedniej pozycyi wyjaśniono.				
200	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż ogrodnik nie pełnił funkcyi docenta.				
—	350	*Wydatek większy*, gdyż dawniejszy instruktor uwolniony od obowiązków, pobierał wynagrodzenie po koniec Grudnia 1884. Wydatek ten znajduje nadto częściowe pokrycie w oszczędności pod poz. 7.				
738	696					
42						
—	—					
47	—	*Wydatki mniejsze*, gdyż służbie przyznano niższe wynagrodzenie.				
42	—					
	118	*Wydatek większy*, gdyż okazała się potrzeba przyjęcia drugiego pomocnika do obsługi.				
89	118					
	29					
		Wydatek mniejszy, gdyż w skutek zwinięcia delegatury Wydziału kraj. zaoszczędzono kwotę 397 zł. nadto wydano mniej na druki i inseraty 18 „ 415 zł. Natomiast z powodu, iż Delegat kupił konie na rachunek folwarku, zamiast na rachunek szkoły, musiano płacić za każdą furmankę folwarkowi, przeto wynoszą koszta podróży więcej o kwotę . . . . . 308 zł. tudzież koszta kancelaryjne i portorya kosztowały więcej o . . . . . 8 „ 316 „ z porównania wydatek w ogóle mniejszy, jak obok wykazano . . . . . 99 zł.				
99						
99	—					

Wydatki. A) Szkoła rolnicza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 10. i 18. Października 1883. zł.
III.		Z przeniesienia .	1.150	82	1.250
	14	Opał	411	72	500
	15	Oświetlenie	311	88½	130
	16	Utrzymanie budynków i ogrodzeń { *a)* zwyczajne	700	—	700
		{ *b) nadzwyczajne* . . .	*6.423*	*48*	*400*
	17	Zabezpieczenie budynków od pożaru	128	16	100
	18	Płaca kominiarza	19	30	60
	19	Sprzęty i ruchomości { *a)* zwyczajne	100	—	100
		{ *b) nadzwyczajne*	*302*	*44*	*200*
	20	Koszta lustracyi zakładu	199	99½	200
	21	Koszta nabożeństwa	92	75	70
	22	Lekarz i apteka	275	62	100
	23	Rozmaite nieprzewidziane	236	16	100
		Suma rubryki III. { zwyczajne . .	3.626	41	3.310
		{ *nadzwyczajne* . .	*6.725*	*92*	*600*
		Razem . .	10.352	33	3.910
IV.		**Utrzymanie uczniów.**			
	24	Żywność	8.895	83½	6.300
	25	Opał do kuchni	400	—	400
		Do przeniesienia .	9.295	83½	6.700

w Czernichowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
99	—					
88	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż nie okazała się potrzeba wyczerpania całej, budżetem przyzwolonej kwoty.				
—	182	*Wydatek większy* z powodu powiększenia ilości palących się lamp, nadto i z tej przyczyny, iż w budżecie przeznaczono na ten cel za nadto małą kwotę.	9	18	—	—
—	*6.023*	*Wydatek większy*, gdyż nadzwyczajne koszta na utrzymanie, tudzież konserwacyę budynków i ogrodzeń były większe od preliminowanej kwoty 400 zł. o 186 zł. 46½ ct. Nadto zarządzono w tym roku następujące roboty, których potrzebę przedstawiono Wys. Sejmowi w przeszłorocznem sprawozdaniu o zakładzie czernichowskim z dn. 10. Września 1884. l. 47.363: *a)* Postawienie bramy i muru obwodowego kosztem . . . 2.279 „ 78½ „ *b)* Przebudowanie leśniczówki kosztem 3.507 „ 83 „ *c)* „ studni (roboty przedwstępne) 49 „ 40 „ razem wydatki nadzwycz. większe, jak obok o . . . . . 6.023 zł. 48 ct.				
—	28	*Wydatek większy*, gdyż w skutek wzrostu wartości budynków zwiększyła się premia asekuracyjna.				
41	—	*Wydatek mniejszy*, albowiem płacono kominiarzowi niższe wynagrodzenie.				
—	—					
—	*102*	*Wydatek większy* z powodu dokompletowywania szaf na zbiory dla gabinetów.				
—	—					
—	23	*Wydatek większy* wedle istotnej potrzeby.				
—	176	*Wydatek większy*, gdyż częstsze słabości uczniów powodowały za każdym razem wzywanie lekarzy do konsultacyi.				
—	136	*Wydatek większy*, gdyż w skutek przebudowania studni dowożono za opłatą wodę do zakładu.				
228	545					
—	*6.125*					
228	6.670		9	18	—	
	6.442					
—	2.596	*Wydatek większy*, gdyż w tym roku ilość uczniów była o 8 większą, jak w budżecie przewidziano; wydatek ten znajduje częściowe pokrycie w większych dochodach z opłat od uczniów, wykazanych w rubr. II. doch.				
—	—					
—	2.596					

Wydatki. **A) Szkoła rolnicza**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 10. i 18. Października 1883. zł.
IV.		Z przeniesienia . .	9.295	83½	6.700
	26	Służba kuchenna i sprzęty	937	41	450
	27	Odzież	538	73	1.680
	28	Naczynia stołowe	106	54	50
	29	Pościel	236	21	100
	30	Pranie bielizny i pościeli	201	93	140
	31	Rozmaite nieprzewidziane	187	94	100
		Suma rubryki IV. .	11.504	59½	9.220
V.		**Potrzeby naukowe.**			
	32	Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla nauczyciela rolnictwa . . . . 25 zł. 03 ct.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . . . 6 „ 90 „			
		c) „ „ zootomii . . . . . 20 „ — „			
		d) „ „ weterynaryi . . . . 60 „ — „			
		e) „ „ botaniki . . . . . 60 „ 20 „			
		f) „ „ chemii, technologii i mineral. . 50 „ — „			
		g) „ „ fizyki . . . . . 54 „ — „			
		h) „ „ miernictwa . . . . 21 „ 56 „	297	69	295
	33	Zbiory i muzea: *zwycz.* *nadzwycz.*			
		a) Zbiór rolniczy . . . . 54 zł. 30 ct. 266 zł. 08 ct.			
		b) „ hodowlany . . . 99 „ 60 „ 303 „ 50 „			
		c) „ fizykalny . . . 100 „ 15 „ 200 „ — „			
		d) „ botaniczny . . . 16 „ 30 „ 61 „ 94 „			
		e) „ zoologiczny . . 50 „ — „ 50 „ — „			
		f) „ mechaniczny . . 25 „ — „ 23 „ 50 „			
		g) „ mineralogiczny . . 9 „ 02 „ 41 „ 70 „			
		h) „ technologiczny . . 20 „ — „ 20 „ — „			
		i) „ okazów leśnych . . 1 „ 36 „ 31 „ 64 „			
		k) „ weterynaryjny . . 10 „ — „ 40 „ — „			
		l) „ narzędzi rolniczych . . 10 „ — „ 40 „ — „			
		m) „ „ matem. i miern. 10 „ 26 „ 49 „ 74 „			
		n) „ modeli do budownictwa 14 „ 40 „ 90 „ — „			
		o) „ „ „ geografii fizyk. 10 „ — „ 40 „ — „			
		Suma pozycyi 33 { zwyczajne .	430	39	470
		{ *nadzwyczajne*	*1.258*	*10*	*1.300*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	728	08	765
		{ *nadzwyczajne*	*1.258*	*10*	*1.300*

w Czernichowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	2.596					
—	487	*Wydatek większy* z powodu, jak pod pozycyą 24, dalej, iż w budżecie zamieszczono płace służby bez wiktu, tutaj zaś wstawiono płace wraz z kosztem wiktu tejże służby.				
1.141	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż pozostał z roku zeszłego zapas sukna i innych przyborów na ubrania.				
—	57	*Wydatek większy*, gdyż większa ilość uczniów, jak pod poz. 24 wykazano, spowodowała zwiększenie kosztów tej pozycyi.				
—	136	*Wydatek większy* z powodu, iż dla 8miu uczniów zakupiono nowe łóżka.				
—	62	*Wydatki większe* z powodu, jak przy poz. 28.				
—	88		169	37	—	—
1.141	3.426		169	37	—	—
	2.285					
—	3	*Wydatek* nieznacznie *większy*, gdyż koszta te nie dadzą się naprzód ściśle obliczyć.				
40	—	*Wydatki mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby.				
42	—					
40	3					
42	—					

Wydatki. **A) Szkoła rolnicza**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 10. i 18. Października 1883. zł.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne . . / *nadzwyczajne* . .	728 / *1.258*	08 / *10*	765 / *1.300*
	34	Laboratorya: *zwycz.* *nadzwycz.* *a)* Laboratoryum chemiczne . . 296 zł. 89 ct. 200 zł. 30 ct. *b)* „ roślinno-fizyolog. 153 „ 35 „ — „ — „ *c)* „ zoologiczne . — „ — „ — „ — „			
		Suma pozycyi 34 { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	450 / *200*	24 / *30*	450 / *200*
	35	Biblioteka i czytelnia: *zwycz.* *nadzwycz.* *a)* przykupno dzieł . . . . 226 zł. 29 ct. 130 zł. — ct. *b)* oprawa książek . . . . 53 „ 60 „ — „ — „ *c)* czasopisma . . . . . 87 „ 05 „ — „ — „			
		Suma pozycyi 35 { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	366 / *130*	94 / —	300 / *200*
	36	Ogród botaniczny { *a)* zwyczajne . . . . . / *b) nadzwyczajne*	78 / *86*	96 / *68*	80 / *100*
	37	Utrzymanie pola doświadczalnego { *a)* zwyczajne . . . / *b) nadzwyczajne* .	114 / *101*	46½ / *28*	60 / *150*
	38	Wycieczki naukowe uczniów z nauczycielami . . .	368	51	300
		Suma rubryki V. { zwyczajne . . / *nadzwyczajne* .	2.107 / *1.776*	19½ / *36*	1.955 / *1.950*
		Razem . . .	3.883	55½	3.905
—	—	**Rozmaite**	86	01½	—
—		**Nadzwyczajne wydatki.**			
	—	I. Budowa pomieszkań nauczycielskich	*33*	*12*	—
		Do przeniesienia . .	*33*	*12*	—

w Czernichowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
40	3					
42	—					
—	—					
—	—					
—	67	*Wydatek większy* } znoszą się prawie obopólnie.				
70	—	*Wydatek mniejszy* }				
1	—	*Wydatki mniejsze*, gdyż nie zachodziła potrzeba wyczerpania całej, budżetem przyzwolonej kwoty.				
13	—					
—	54	*Wydatek większy*, znajdujący częściowe pokrycie w oszczędności kosztów nadzwyczajnych.				
48	—	*Wydatek mniejszy*, znoszący się z większym wydatkiem kosztów zwyczajnych.				
—	68	*Wydatek większy*, zależny od ilości i odległości przedsiębranych wycieczek.				
41	192					
173	—					
214	192					
22						
—	86	*Wydatek większy*, budżetem nieprzewidziany z powodu najmu mieszkań dla nauczycieli w czasie przebudowań gmachu szkolnego i leśniczówki, znajdujący jednak pokrycie w większych dochodach rubr. „Rozmaite.“				
—	*33*	*ad I. Wydatek niepreliminowany*, przedstawiający resztę kosztów budowy pomieszkań nauczycielskich, pokryty zastępczo dotacyą z funduszu krajowego, do spłaty z pożyczki zaciągnąć się mającej. Kredyt przyzwolony uchwałą Wys. Sejmu z dnia 10. Października 1881. wynosi . . . . . 12.000 zł. — ct. Wydano po koniec roku 1883. . . . 12.641 zł. 18½ ct. Wydano w roku 1884., jak obok . . . . 33 „ 12 „ 12.674 „ 30½ „ zatem przekroczono kredyt o kwotę 674 zł 30½ ct.				
—	*33*					

Wydatki i dochody. A) Szkoła rolnicza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 10. i 18. Października 1883. zł.
—	—	Z przeniesienia . .		*33*	*12*	—
		II. Przebudowanie gmachu szkolnego:				
		a) wynagrodzenie za kierownictwo budowy i różne pomniejsze roboty	*771* zł. *12* ct.			
		b) przebudowanie schodów i wychodków .	*4.151* „ *66* „			
		c) otynkowanie fasady frontowej przebudowanego skrzydła	*263* „ *22* „	*5.186*	—	—
		Suma wydatków *nadzwyczajnych* .		*5.219*	*12*	—
		D o c h o d y.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**		5.000	—	5.000
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	2	Opłaty na utrzymanie		9.795	50	8.400
	3	„ „ laboratoryum chemiczne		510	—	420
		Suma rubryki II. .		10.305	50	8.820
III.	4	**Dochód z gospodarstwa i spiżarni**		343	88	200
—	—	**Rozmaite:**				
		a) Zwrot dawnych zaliczek na płace profesorów	80 zł. — ct.			
		b) „ od profesora Prażmowskiego z kosztów podróży na wystawę przemyską . .	23 „ 76 „			
		c) Różne drobne	22 „ 44 „	126	20	—
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego:**				
		a) Na zwykłe potrzeby szkoły . . .	17.280 zł. 66 ct.			
		b) „ *nadzwyczajne* budżetem nie uwzględnione wydatki:				
		α) w rubryce III. poz. 16 (poszczególnione w wyjaśnieniach od *a)* do *c)* w łącznej kwocie 5.837 zł. 01½ ct.				
		β) w rubr. „Nadzwyczajne wydatki“ . . 5.219 „ 12 „	11.056 „ 13½ „	28.336	79½	16.095

w Czernichowie. **Wydatki i dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	33	*ad II.* Koszta poniesione również z funduszu krajowego, zostaną zwrócone w r. 1885.,— o ile na to zapas wystarczy,— z osobnego funduszu budowy gmachu szkolnego w Czernichowie, powstałego z subwencyi rządowej w kwocie 12.000 zł. (patrz zamknięcie na str. 378).				
—	5.186	Wydano po koniec roku 1883. (i zwrócono już funduszowi krajowemu) 8.960 zł. 66½ ct.				
—	5.219	Wydano w r. 1884., jak obok . . . . 5.186 „ — „ 14.146 zł. 66½ ct.				
—	—	Potrzebę wydatków *ad b)* i *c)* uzasadniono w przedłożonem Wys. Sejmowi sprawozdaniu o zakładzie czernichowskim z dn. 10. Września 1884. l. 47.363.				
—	1.395	*Dochody większe* z powodu większej ilości uczniów, jak wyjaśnienie przy rubr. IV. poz. 24 wyd.	40	—	—	—
—	90		—	—	—	—
—	1.485		40	—	—	—
—	144	*Dochód większy*, uzyskany z przychowku drobiu i trzody chlewnej.				
—	126	*Dochody przypadkowe*, nieprelimiowane.				
—	12.242	*Dochód większy* w skutek niedoboru, wynoszącego w wydatkach zwyczajnych kwotę . . . 1.186 zł. zaś w wydatkach nadzwyczajnych kwotę 11.056 „ razem, jak obok . 12.242 zł.				

Wydatki i dochody. B) Szkoła ogrodnicza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 10. i 18. Października 1883. zł.
		Wydatki.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel ogrodnik	852	50	600
	2	„ pomocniczy	300	—	300
		Suma rubryki I.	1.152	50	900
II.		**Koszta administracyjne.**			
	3	Czynsz z domu i ogrodu	200	—	200
	4	Opał	52	50	100
	5	Oświetlenie	30	—	30
	6	Utrzymanie budynku	55	22	50
	7	Sprzęty i ruchomości	19	02	40
	8	Rozmaite nieprzewidziane	88	66	80
		Suma rubryki II.	445	40	500
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	9	Żywność	750	—	720
	10	Odzież i pranie	222	12	180
		Suma rubryki III.	972	12	900
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	11	Ogród:			
		a) najem robotnika . . . . . 289 zł. 06 ct.			
		b) inspekta, szklarnia i drobne wydatki . 126 „ 45½ „			
		c) zakupno nasion, drzewek i szczepów . 79 „ 92 „	495	43½	170
	12	Narzędzia	50	16	50
	13	Materyały pismienne	23	46	50
	14	Książki i inne potrzeby	63	84	75
		Suma rubryki IV.	632	89½	345
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	2.000	—	2.000
II.	2	**Z ogrodu**, za ogrodowizny, szczepy i owoce	540	64½	350
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	662	27	295

w Czernichowie. **Wydatki i dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	253	*Wydatek większy*, gdyż ogrodnikowi podwyższono płacę na 800 zł. rocznie, nadto wstawiono tutaj wydatek				
—	—	na opał dla niego w kwocie 52 zł. 50 ct.				
—	253					
—	—					
48	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż koszt opału należnego ogrodnikowi, wstawiono pod poz. 1.				
—	—					
—	5	*Wydatek większy* wedle istotnej potrzeby.				
21	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż przy sprawianiu sprzętów kierowano się możliwą oszczędnością.				
—	9	*Wydatek większy*, nie dający się naprzód ściśle obliczyć.				
69	14					
55						
—	30	*Wydatki większe*, gdyż od 1. Października 1884. przyjęto siódmego ucznia.				
—	42					
—	72					
—	325	*Do poz. 11. Wydatek większy* z powodu rozszerzenia inspektów, sprowadzenia większej ilości nasion i racyonalniejszego obrobienia ogrodu, — znajdujący częściowe pokrycie w rubr. II. poz. 2 doch.				
—	—					
26	—	*Wydatki mniejsze* wedle istotnej potrzeby.				
11						
37	325					
	288					
—	—					
—	191	*Dochód większy* z powodu obfitszego zbioru ogrodowizny i owoców.	2	20	—	—
—	367	*Dochód większy*, gdyż utrzymanie siódmego ucznia i wydatki na ogród spowodowały podjęcie wyższej dotacyi.				

Wydatki. C) Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 10. i 18. Października 1883. zł.
		Wydatki.			
I.		Wydatki na gospodarstwo.			
	1	Płace i zasługi:			
		a) ekonom . . . . . 240 zł. — ct.			
		b) służba folwarczna . . . 793 „ 32 „			
		c) „ leśna . . . . . 167 „ 02 „	1.200	34	1.080
	2	Najem robotnika	949	67	700
	3	Dokupno nasienia	462	54	250
	4	Dokupno nawozów	20	—	100
	5	Dokupno słomy i karmy	2.185	87	450
	6	Inwentarz roboczy i uprząż	61	14	150
	7	Inwentarz żywy użytkowy { *a)* zwyczajne	49	91	50
		{ *b) nadzwyczajne*	*221*	*51*	*150*
	8	Utrzymanie budynków { *a)* zwyczajne	331	73	200
		{ *b) nadzwyczajne*	*1.107*	*31*	*700*
	9	Utrzymanie i naprawa narzędzi i sprzętów gospodarskich .	416	31	230
	10	Utrzymanie rowów, drenowanie i karczowanie:			
		a) zwyczajne	29	03	100
		b) nadzwyczajne	*60*	—	*200*
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	5.706	54	3.310
		{ *nadzwyczajne* .	*1.388*	*82*	*1.050*

w Czernichowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
		Wydatek większy, a mianowicie:				
		ad a) więcej z powodu kosztów opału i światła,				
—	120	które ekonom otrzymuje bezpłatnie . . 40 zł.				
		ad b) więcej, ponieważ poniesiono koszta żywienia służby folwarcznej, preliminowane				
		w rachunku kuchni zakładowej . . 213 „				
		razem wydano więcej . 253 zł.				
		ad c) zaś mniej z powodu, że przez część				
		roku zamiast dwóch leśnych, był w służbie tylko jeden . . . . . 133 „				
		Różnica stanowi *wydatek większy*, jak obok 120 zł.				
—	250	*Wydatki większe*, ponieważ powódź zniszczyła w Czerwcu 1884. r. większą część plonów, w skutek czego				
—	213	niektóre pola wypadło ponownie obrabiać i kupnem ziarnem obsiewać.				
80	—	*Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
—	1.736	*Wydatek większy* z powodu, jak przy poz. 2 i 3. — Przekroczenie to znajduje częściowe pokrycie w większym dochodzie ze sprzedaży płodów zwierzęcych (rubr. I. poz. 5 dochodów).				
89	—	*Wydatek mniejszy* z powodu ograniczenia się do najkonieczniejszych potrzeb.				
—	—					
—	*72*	*Wydatek większy*, gdyż koszta zakupna buhaja wynosiły więcej.				
—	132	*Wydatek większy*, spowodowany złym stanem budynków gospodarskich.				
—	*407*	*Wydatek większy*, ponieważ oprócz restauracyi budynku szkoły ogrodniczej, wykonano z rozporządzenia c. k. Starostwa w Krakowie znaczniejsze naprawy w dwóch karczmach, na które to naprawy nie było nic preliminowanem.				
—	186	*Wydatek większy*, ponieważ musiano uzupełnić brak niektórych nieodzownych narzędzi gospodarskich, na który to cel okazała się nie wystarczającą kwota preliminowana.				
71	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ stan rowów nie wymagał większego nakładu.				
140	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż w tym roku nie rozpoczęto jeszcze robót drenarskich.				
240	2.637					
140	*479*					

Wydatki. C) Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 10. i 18. Października 1883. zł.
I.		Z przeniesienia { zwyczajne	5.706	54	3.310
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	*1.388*	*82*	*1.050*
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia	9	20	50
	12	Kuchnia folwarczna (opał)	50	—	50
	13	Koszta kancelaryjne i światło	45	40	25
	14	Las i szkółki	322	92½	200
	15	Utrzymanie plantacyi wikla { *a)* zwyczajne	118	33½	100
		Utrzymanie plantacyi wikla { *b) nadzwyczajne*	*106*	*82*	*100*
		Suma rubryki I. { zwyczajne	6.252	40	3.735
		Suma rubryki I. { *nadzwyczajne*	*1.495*	*64*	*1.150*
		Razem	7.748	04	4.885
II.	16	**Wydatki na piec wapienny**	7.294	74	6.000
III.	17	**Wydatki na cegielnię**	1.198	03	300
IV.	18	**Wydatki na prómy**	—	—	—
V.	19	**Wydatki na utrzymanie brzegów Wisły:**			
		a) zwyczajne	—	—	60
		b) nadzwyczajne		—	*150*
		Razem	—	—	210
VI.		**Podatki i opłaty.**			
	20	Podatek gruntowy i domowy	266	77	268
	21	„ dochodowy z propinacyi	301	—	250
	22	„ „ od palenia wapna	54	70	29
	23	„ zarobkowy „ „ „	37	26	32
	24	„ „ od wyrobu cegły	7	65½	7
	25	Składka na szkołę ludową:			
		a) zwyczajne	24	13	50
		b) nadzwyczajne	—	—	*78*
	26	Składka na reparacyę kościoła *(nadzwyczajne)*	*90*	*10*	*100*
	27	Opłata od przeniesienia własności *(nadzwyczajne)*	*183*	—	*183*
		Suma rubryki VI. { zwyczajne	691	51½	636
		Suma rubryki VI. { *nadzwyczajne*	*273*	*10*	*361*
		Razem	964	61½	997

w Czernichowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
240	2.637					
140	*479*					
41	—	*Wydatek mniejszy*, spowodowany ubytkiem plonów, zniszczonych przez powódź.				
—	—					
—	20	*Wydatek większy* z powodu poniesienia kosztów nakładu niektórych druków gospodarskich.				
—	123	*Wydatek większy*, ponieważ okazała się konieczna potrzeba uzupełnienia kultur dawniejszych.				
—	18	*Wydatki większe* na podstawie rzeczywiście poniesionych kosztów.				
—	*7*					
281	2.798					
140	*486*					
421	3.284					
	2.863					
—	1.295	*Wydatek większy* z powodu większej produkcyi, pokryty w zupełności nadwyżką dochodów w tym dziale gospodarstwa (patrz rubr. III. poz. 10 dochodów).				
—	898	*Wydatek większy* z powodu, jak przy poz. 16, — znajduje pokrycie w większych dochodach ze sprzedaży cegły (patrz rubr. IV. poz. 11 dochodów).				
—						
60	—	W r. 1884. nie wykonano żadnych robót, ażeby w roku następnym naprawić szkody, zrządzone przez powódź, według planu systematycznego.				
150	—					
210	—					
1	—	*Wydatki* w ogóle *większe* o 82 zł. wedle obliczenia, dokonanego przez c. k. Urząd podatkowy.				
—	51					
—	26					
—	5					
—	1					
26	—	*Wydatek mniejszy* stosownie do repartycyi.				
78	—	Ściągnięcie przypadającej na rok 1884. raty na budowę szkoły zostało odroczonem.				
10	—	*Wydatek mniejszy* na podstawie urzędowej repartycyi.				
—	—					
27	83					
88	—					
115	83					
32						

Wydatki i dochody. C) Folwark

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z d. 10. i 18. Października 1883. zł.
VII.		**Spłata kapitałów i odsetków dłużnych.**			
	28	Kasie oszczędności w Krakowie	1.746	99	1.741
	29	Spłata wraz z odsetkami długu hipotecznego w kwocie 12.000 zł.	—	—	600
		Suma rubryki VII. . .	1.746	99	2.341
VIII.	30	**Rozmaite nieprzewidziane**	197	85½	100
—	—	**Nadwyżka dochodów** (pozostałość z rachunku)	1.468	93	997
		Dochody.			
I.		Dochody z gospodarstwa.			
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów	659	42½	1.200
	2	Z wynajętych ról i pastwisk	242	50	225
	3	Czynsz z domu i ogrodu od szkoły ogrodniczej	200	—	200
	4	Czynsz z kuźni	40	—	40
	5	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych	2.060	63	1.150
	6	Za wynajęte konie	523	03	250
	7	Z lasu	543	42	700
	8	Z wikla i trawy wśród wikla	1.650	50	1.600
		Suma rubryki I. . .	5.919	50½	5.365
II.	9	**Z rybołowstwa**	140	—	140
III.	10	**Z pieca wapiennego**	9.976	17½	7.600
IV.	11	**Z cegielni**	2.331	51	450
V.	12	**Z propinacyi (i promu)**	1.900	—	1.900
VI.	13	**Lądowe i olborne**	305	15	350
VII.	14	**Rozmaite nieprzewidziane**	46	86	25

w Czernichowie. **Wydatki i dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	6	Wedle planów umorzenia. Stan pożyczek, zaciągniętych na majętność czernichowską, jest następujący:				
		1. Na pożyczkę, zaciągniętą w kwocie . 8.000 zł. spłacono po koniec r. 1884. . . . 7.250 „ pozostaje dług . 750 zł.				
		2. Na pożyczkę, zaciągniętą w kwocie . 8.000 zł. spłacono po koniec r. 1884. . . . 7.000 „ pozostaje dług . 1.000 zł.				
		3. Na pożyczkę, zaciągniętą w kwocie . 7.000 zł. spłacono po koniec r. 1884. . . . 4.750 „ pozostaje dług . 2.250 zł.				
600	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż pożyczka ta, przyzwolona uchwałą Wys. Sejmu z dnia 10. Października 1881., nie została jeszcze zaciągniętą.				
600	6					
594						
—	98	*Wydatek większy* dla zmienności tej rubryki, tudzież z powodu poniesienia kosztów podróży i dyet inżyniera w sprawie drenowania pól folwarcznych w kwocie 71 zł. 38 ct. (LW. 35.899/84).				
—	472	*Wynikłość większa*, ponieważ dochody własne były większe od preliminowanych o . . 4.790 zł. gdy zaś wydatki po strąceniu nadwyżki, były większe od wydatków preliminowanych o . . . . . 4.318 „ z porównania zatem okazuje się większa nadwyżka dochodów, jak obok, o . 472 zł.				
541	—	*Dochód mniejszy* z powodu szkód zrządzonych przez powódź, w skutek czego tylko mała część plonów została zebraną.				
—	18	*Dochód większy* na podstawie zawartych umów.				
—	—					
—	—					
—	911	*Dochód większy* z powodu większej produkcyi mleka.	5	80	—	—
—	273	*Dochód większy*, uzyskany z częstszego użycia koni folwarcznych dla szkoły rolniczej.	5	21	—	—
157	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ sprzedawano tylko suszyce i wywroty.				
—	51	*Dochód większy*, nie dający się naprzód dokładnie obliczyć.				
698	1.253		11	01	—	—
	555					
—	—					
—	2.376	*Dochody większe* z powodu większego zbytu. (Patrz wyjaśnienia do rubr. II. poz. 16 i rubr. III. poz. 17 wydatków).				
	1.882					
—	—					
45	—	*Dochód mniejszy* z powodu niestałości wpływów tego rodzaju.				
—	22	*Dochód większy*, gdyż wysokość dochodów tej rubryki jest niestałą.				

ODPIS

ZAMKNIĘCIA RACHUNKU

PODATKÓW PAŃSTWOWYCH

za rok 1884.,

udzielony przez

c. k. krajową Dyrekcyę Skarbu do L. 53.141|85 (LW. 38.285|85).

Rechnungs-Abschluss der directen

Post-Nr.	Capitel	Titel	Bezeichnung der Rubriken und Objekte nach der Reihenfolge der Theilvoranschläge	Erfolg vom 1. Jänner bis Ende März 1885. Laufender Dienst fl.	kr.	Dienst der Vorjahre fl.	kr.
			I. Einnahmen.				
			Ordentliche.				
1	12	—	Grundsteuer	130.513	45	701.021	03½
2	13	—	Gebäudesteuer { Hauszinssteuer	39.267	67½	312.859	72½
			Gebäudesteuer { Hausklassensteuer	47.973	76	215.337	27
3	14	—	5% Steuer vom Ertrage hauszinssteuerfreier Gebäude	1.012	76½	15.275	24½
4	15	—	Erwerbsteuer	129 866	34	84.728	87
5	16	—	Einkommensteuer { *a)* vom fatirten Einkommen	27.117	47	372.807	63½
			Einkommensteuer { *b)* von fixen Bezügen	12.546	54	*32*	*90½*
			Einkommensteuer { *c)* von Zinsen der öffentlichen Fonds-Obligationen	14.198	88½	4.567	57½
			Zusammen	402.496	88½	1,706.564	45

Steuer für das Jahr 1884.

Laufender Dienst des Jahres 1884.		Gesammt-Erfolg für das Jahr 1884.		Voranschlag für das Jahr 1884.		Aktiv-Rückstände des Verwaltungsjahres 1884. mit Anfang		Aktiv-Rückstände des Verwaltungsjahres 1884. mit Ende		Anmerkung.
fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	
3,406.705	57½	4,107.726	61	4,459.000	—	1,028.955	—	983.052		
1,136.918	03½	1,449.777	76	1,370.000	—	508.438	—	835.618	—	
1,264.886	04½	1,480.223	31½	1,500.000	—	378.256	—	401.838	—	
64.550	22	79.825	46½	70.000	—	70.481	—	71.377	—	
692.590	76	777.319	63	745.000	—	483.224	—	524.018	—	
1,408.788	37½	1,781.596	01	1,839.112	—	642.910	—	658.265	—	
49.638	24½	49.605	34	134.797	—	—	—	—	—	
304.695	51	309.263	08½	306.091	—		—	—		
8,328.772	76½	10,035.337	21½	10,424.000	—	3,112.264	—	3,474.168	—	

Nachweisung

der von den Einnahmen in Abrechnung gebrachten Rückvergütungen für das Jahr 1884.

Post Nr.	Namentlich	Im Jahre 1884.				Vom 1. Jänner bis Ende März 1885.				Zusammen			
		Laufender Dienst		Dienst der Vorjahre		Laufender Dienst		Dienst der Vorjahre		Laufender Dienst		Dienst der Vorjahre	
		fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
	Rückvergütungen an der ordentlichen												
1	Grundsteuer	220.385	02½	29.862	40	—	—	20.959	59½	220.385	02½	50.821	99½
2	Gebäudesteuer (a) Hauszinssteuer .	9.327	00½	494	75½	—	—	7.098	84½	9.327	00½	7.593	60
	(b) Hausklassensteuer	21.793	91	2.259	10	7	80	2.346	13	21.801	71	4.605	23
	Zusammen . .	31.120	91½	2.753	85½	7	80	9.444	97½	31.128	71½	12.198	83
3	5% Steuer vom Ertrage hauszinssteuerfreier Gebäude	1.243	08½	251	13	—	—	125	37	1.243	08½	376	50
4	Erwerbsteuer	9.909	77½	992	88½	1	90	2.374	34	9.911	67½	3.367	22½
5	Einkommensteuer (a) vom fatirten Einkommen .	55.813	77½	11.492	32½	750	20½	4.443	65½	56.563	98	15.935	98
	(b) von fixen Bezügen	388	44	44	84	62	51½	82	61	450	95½	127	45
	(c) von Zinsen der öffentlichen Obligationen . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zusammen .	56.202	21½	11.537	16½	812	72	4.526	26½	57.014	93½	16.063	43
	Summe . .	318.861	01½	45.397	43½	822	42	37.430	54½	319.683	43½	82.827	98

VII. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za r. 1884.

Wykaz

należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Zaległości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
		Wydatki.				
II.	28 *a)*	Koszta podróży i dyety w ogóle	1.471	27	—	—
	31 *i)*	Rozmaite potrzeby kancelaryjne	50	65	—	—
	34 *a)*	Zaliczki na płace urzędników	6.626	19	—	—
III.	34	„ od gmin	49.800	23	—	—
	„	Od samopłacących	8.959	20	—	—
	„	Od gmin za sprawdzanie rachunków aptekarskich	7	83	—	—
	„	Zwroty rozmaite	254	21	—	—
IV.	36	Koszta podróży i dyety lekarzy	43	77½	—	—
IX.	89—103 i 105—105½	Kwaterunkowe żandarmeryi	180	—	—	—
X.	106—112	Koszta zarządu	218	51	—	—
	114	Utrzymanie dróg	12.437	78½	—	—
	115—117	Zasiłki	266	66	—	—
	118—120	Wydatki na myta	36	95	—	—
XII.	131	„ „ szupaśnictwo	9.423	15½	—	
XIV.	136	Pożyczka z fund. domestykalnego na budowę kulparkowską	—	—	34.484	09
	137	„ z Kasy oszczędności „ „ „	—	—	37.730	65
	138	„ zaciągnięta przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo	—	—	9.683	13
	139	„ z Banku dla krajów koronnych	—	—	516.000	—
	140	„ zaciągnięta przez zbór izraelicki w Krakowie	—	—	4.780	45
	142	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie	—	—	339.687	01
	143 *c)*	„ pożyczki krajowej z r. 1873.	—	—	431.846	26
XV.	145 *a)*	Bióro melioracyjne i urządzenie kursu robót melioracyjnych	158	—	—	—
	149-III-17	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie, rozmaite pomniejsze administracyjne	—	—	462	14
	149-V-22	Pożyczka z Kasy oszczędności na szkołę, jak wyżej	—	—	7.389	10
	157	„ „ „ „ „ „ weterynaryi	—	—	13.200	72
	176	Badania głębszych pokładów ziemi	19.784	—	—	—
XVI.	190	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	4.105	41	—	—
	209 *a)*	Fundusz ochotników	—	—	45.000	—
	209 *b)*	Zaliczki c. k. Skarbowi Państwa	—	—	9.364	15½
	—	Rozmaite budżetem nieprzewidziane	6.173	31½	—	—
		Dochody.				
III.	3	Myta	2.974	87	—	—
	6	Datki dobrowolne na budowę dróg	113.736	14½	—	—
V.	13—14	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	27.699	77½	—	—
VI.	15	Klasztor Benedyktynek w Przemyślu	2.600	—	—	—
	16	PP. Kanoniczki w Krakowie	1.225	—	—	—
	17	Gmina Piwniczna	3.254	54	—	—
	18	„ miasta Sanoka	6.486	45½	—	—
		Do przeniesienia	277.973	92½	1,449.627	70½

Rubryka	Pozycya	Posczególnienie	Zaległości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
VI.		Z przeniesienia . .	277.973	92½	1,449.627	70½
	19	Gmina Chłopczyce	400	—	—	—
	20	„ Brzeszcze	400	—	—	—
	21	Bursa św. Kazimierza w Tarnowie	468	75	—	—
	22	Wydział powiatowy w Tarnowie	3.286	63	—	—
	23	Sanok, komitet parafialny obrz. łać. . . .	4.000	—	—	—
	24	Spółka wodna jasielska	1.350	—	—	—
	25	Wydział powiatowy w Łańcucie	3.600	—	—	—
	26	Marconi Leonard	5.000	—	—	—
	27 *a)*	Gmina Brzeżany	3.200	—	—	—
	„ *b) c)*	„ Przemyśl	21.668	—	—	—
	„ *d)*	„ Rzeszów	17.501	—	—	—
	„ *e)*	„ Sanok	8.752	—	—	—
	„ *f)*	„ Trembowla	8.500	—	—	—
	„ *g)*	„ Złoczów	4.750	—	—	—
	28	Towarzystwo tkaczy w Błażowej	3.200	—	—	—
	29	„ „ „ Korczynie	1.000	—	—	—
	30	„ wyrobów garncarskich w Kołomyi . .	1.350	—	—	—
	31	Darowska Barbara i Helena w Krakowie . .	1.600	—	—	—
	32	Towarzystwo szewców w Dąbrowej . . .	2.500	—	—	—
	33	„ tkaczy w Kossowie	3.700	—	—	—
	34	„ handlu skór we Lwowie . . .	15.000	—	—	—
	35	Gmina Skała	2.500	—	—	—
	35 *a)*	„ Gródek	18.333	26	—	—
	„ *b)*	„ Stanisławów	20.000	—	—	—
	„ *g)*	Gminy: Stanisławów, Przemyśl, Czortków, Gródek, Tarnopol i Trembowla	65.000	—	—	—
	„ *h)*	Wild Karol	2.990	44	—	—
	„ *i)*	Budzanów, komitet parafialny obrz. łać. .	2.000	—	—	—
	„ *k)*	Szpital św. Zofii we Lwowie	10.000	—	—	—
	„ *l)*	Towarzystwo opieki szpitala dla dzieci w Krakowie .	10.000	—	—	—
	„ *m)*	Spółka kuśnierzy w Starym Sączu . . .	5.000	—	—	—
	„ *n)*	Siekierski Ksawery w Ładnej	4.000	—	—	—
	„ *o)*	Deskur Franciszek w Stanisławowie . . .	4.000	—	—	—
XI.	48 *a)*	Sprzedaż książek i druków	820	80	—	—
	„ *d)*	Rozmaite	2.162	53	—	—
	„ ¼	Od sprawców kradzieży jasielskiej . . .	6.533	39½	—	—
	„ ⅕	Wydziały powiatowe, datki dobrowolne na wykupno gruntów pod kolej transwersalną . . .	163.061	37	—	—
	„ 1/6	Zwroty pożyczek udzielonych na zasiewy w r. 1880. .	1.006	95½	—	—
	„ 1/8	Dochody byłego funduszu budowy gmachu sejmowego .	7.156	02	—	—
XII.	49	Dodatki do podatków	365.198	39	—	—
		Razem . .	1,078.963	46½	1,449.627	70½

LW. 52.809/1885.

II.

Fundusz szkolny krajowy.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Sprawozdanie Wydziału krajowego

o zamknięciu rachunków krajowego funduszu szkolnego za r. 1884.

Wysoki Sejmie!

W załączeniu przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi zamknięcie rachunku wydatków i dochodów krajowego funduszu szkolnego za rok 1884. wraz z alegatami następującymi:

1. Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych z końcem roku 1884.; (alegat *a*).
2. Wykaz kwot należących się funduszowi szkolnemu krajowemu od funduszów szkolnych okręgowych tytułem zwrotu zasiłków nadebranych po koniec r. 1884. (alegat *b*.)
3. Wykaz zaległych z końcem roku 1884. zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne; (alegat *c*.)

Zaraz na wstępie Wydział krajowy winien zwrócić uwagę, że zamknięcie rachunku wydatków sporządzone zostało przez Radę szkolną krajową, jako władzę, której w myśl art. 34. ust. kraj. z 2. Maja 1873. Nr. 250. Dz. u. kraj. przysłuża prawo assygnowania potrzebnych dla szkół wydatków, w granicach preliminarzem zakreślonych i która całą ewidencyę tych potrzeb i wydatków u siebie prowadzi. Natomiast zamknięcie rachunku dochodów zestawił na podstawie swoich ksiąg i aktów Wydział krajowy, który tym działem budżetu szkolnego wyłącznie sam zarządza.

Dualizm ten w administracyi funduszu szkolnego, na obowiązujących ustawach oparty, pociąga za sobą tę anormalność, że Wydział krajowy w zamknięciach rachunkowych przedkładać musi Wysokiemu Sejmowi wynikłości, za które nieraz odpowiedzialności na siebie przyjąć nie może.

Z tem zastrzeżeniem, które w dalszym toku niniejszego sprawozdania starać się będziem bliżej określić i uzasadnić, przystępujemy do podania wynikłości z r. 1884.

A. Wydatki.

(według zamknięnia rachunków sporządzonego przez Radę szkolną krajową).

Rubryka:	mniejsze od preliminarza	większe na rok 1884.
I. Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych . . .	2.321 zł.	—
II. Substytucye	—	11.143 zł.
III. Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye . .	—	—
IV. Adjuta	—	141 „
V. Remuneracye i zapomogi	—	299 „
VI. Podatki i daniny	121 „	—
VII. Koszta podróży i dyety	—	—
Do przeniesienia . .	2.442 zł.	11.583 zł.

Z przeniesienia . .	2.442 zł.	11.583 zł.
VIII. Dodatki 5cio-letnie dla nauczycieli	3.328 „	—
IX. Dodatek do funduszu emerytalnego	—	—
X. Emerytury	—	283 „
XI. Dary z łaski	60 „	—
XII. Potrzeby ogólnej natury	—	—
XIII. Rozmaite	—	3.619 „
XIV. Zasiłki na budowę szkół	—	310 „
Razem . .	5.830 zł.	15.795 zł.

A więc przekroczenie w wydatkach o . . . . . 9.965 zł.

B. Dochody.

(według zamknięcia rachunków, sporządzonego przez Wydział krajowy.)

Rubryka:	mniejsze od preliminarza	większe na rok 1884.
I. Odsetki od kapitałów	630 zł.	—
II. Dochody z dóbr i realności etc.	—	1 zł.
III. Dodatek od c. k. Skarbu salinarnego i innych . . .	—	82 „
IV. Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	—	—
V. Zapisy i darowizny	—	—
VI. Taksy od spadków	—	2.668 „
VII. Rozmaite	13.139 „	—
VIII. Dodatek od c. k. Skarbu Państwa	—	—
IX. Zwroty zaliczek gminom na budowle szkolne udzielonych	5.499 „	—
Razem . .	19.268 zł.	2.751 zł.

A przeto wynik w dochodach niekorzystniejszy o . . . . 16.517 zł.

W ogóle zatem w porównaniu z preliminarzem wynik niekorzystniejszy

w wydatkach o	9.965 zł.
w dochodach o	16.517 „
Razem o	26.482 zł.

Wydatki w r. 1884. wynosiły ogółem	544.329 zł. 47 ct.
Dochody własne „ „	110.054 „ 68½ „
Niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	434.274 zł. 78½ ct.
Niedobór budżetem 1884. uchwalony	407.793 „ — „
Wynik niekorzystniejszy j. w.	26.481 zł. 78½ ct.

W roku 1883. według zamknięcia rachunków wynosiły:

Wydatki ogółem	537.191 zł. 36 ct.
Dochody własne	139.824 „ 23 „
Niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	397.367 zł. 13 ct.
Niedobór budżetem na r. 1883. uchwalony	370.650 zł. — ct.
przeto w roku 1883. wynik niekorzystniejszy o . . .	26.717 zł. 13 ct.

Przedstawiwszy powyżej wynik cyfrowy zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego za rok 1884., Wydział krajowy uważa za potrzebne ostateczne swe wnioski poprzedzić niektóremi nad tym wynikiem uwagami. Zamknięcie rachunku „Dochodów“ uskutecznione przez sam Wydział krajowy, nie nastręcza mu pod tym względem przedmiotu, zwłaszcza, że wszelkie uwagi, jakie się tu nasunąć mogły, znalazły swe miejsce w „wyjaśnieniach“ do zamknięcia dołączonych. Nadmienia tylko Wydział krajowy, że ta część zwrotów zasiłków nadebranych przez fundusze szkolne okręgowe, jaka w ciągu roku 1884. do funduszu szkolnego krajowego wpłynęła,

a która wynosi ogółem 4.811 zł. 56½ ct., wprowadzoną została do rubryki Dochodów VII. poz. 21. a), zaś cała suma sprawdzonych po koniec r. 1884. zaległości z tytułu tych zwrotów w kwocie 492.873 zł. 04½ ct. wstawioną została do rubryki „należytości czynnych“. Nawiasowo nadmieniamy tutaj, że na poczet tej należytości wpłynęło do funduszu szkolnego krajowego w r. 1885. po koniec miesiąca Września 1885. ogółem 137.209 zł. 95½ ct.

Co do zamknięcia rachunku „Wydatków“, które jak wyżej nadmieniono, Wydział krajowy otrzymał gotowe z Rady szkolnej krajowej, jest ono wprawdzie także zaopatrzone „wyjaśnieniami“ przez tę władzę zredagowanemi — wszelako tak wyniki cyfrowe, jak i wyjaśnienia usuwają się niejako z pod ściślejszej krytyki Wydziału krajowego z powodu, że materyały, z jakich to zamknięcie sporządzone zostało, nie znajdują się w rękach naszych. Drugą ważną przyczyną niemożności dokładnej kontroli jest dozwolone Radzie szkolnej kraj. przenoszenie kredytów z jednej rubryki do drugiej *(virement)*, które umożliwia nadmierne i może nieuzasadnione przekraczanie pojedyńczych rubryk kosztem zaoszczędzeń w rubrykach zanadto hojnie dotowanych. Aby usunąć wynikające ztąd niedogodności, postanowił Wydział krajowy w sprawozdaniu swem o preliminarzu funduszu szkolnego na r. 1886. nie przedstawiać Wys. Sejmowi wniosku na dozwalanie tego *virement*.

Zamknięcie rachunku wydatków za rok 1884. wykazuje przekroczenie preliminarza

o . . . . . 9.965 zł.
w r. 1883. przekroczenie wynosiło . . . . . 12.122 zł.
w r. 1882. . . . . 14.212 zł.

wynik r. 1884. jest przeto, bezwzględnie rzecz biorąc, korzystniejszym od wyniku dwóch lat poprzedzających. Wszelako po bliższem rozpatrzeniu się przekonał się Wydział krajowy, że wyniku tego korzystnym nazwać nie można. Zmniejszenie wydatków zachodzi bowiem w Rubr. I. i VIII. a to, jak sama Rada szkolna kraj. w swych wyjaśnieniach przyznaje, głównie z tego powodu, że nie zdołano w ciągu r. 1884. założyć wielu nowych szkół, na jakie fundusze były preliminowane. Mimo to zmniejszenie wydatków, zwłaszcza w Rubr. I. jest stosunkowo bardzo małe, prawie żadne (2.321 zł. na 306.000 zł.), co ztąd pochodzi, że w granicach Rubr. I. korzystano prawdopodobnie w sposób bardzo rozległy z t. z. *virement*, przenosząc z wszelką swobodą kredyty z jednej rubryki do drugiej. Na dowód przytacza Wydział krajowy kolumnę VII. zamknięć rachunkowych okręgowych funduszów szkolnych, gdzie, jak się o tem przekonaliśmy z wglądnięcia w szczegółowe rachunki, pomieszczano najróżnorodniejsze wydatki, mające albo osobną dotacyę w innych rubrykach, albo też nie mające żadnej dotacyi z powodu, że według ustaw obowiązujących nie powinny obciążać funduszów szkolnych okręgowych. Do pierwszej kategoryi należą n. p. zapomogi, remuneracye, koszta podróży, prenumerata czasopism, oprawa książek i t. p., — do drugiej wydatki na opał budynków szkolnych, remuneracye dla c. k. inspektorów okręgowych, koszta likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych i koszta prowadzenia tychże rachunków i t. d., i t. d. Następstwem tego było, że kolumna VII. „Rozmaite wydatki“ z natury swej służyć mająca na pomieszczenie wydatków drobniejszych w innych rubrykach nie przewidzianych, wzrosła do niestosunkowo wysokiej cyfry przeszło 27.000 zł. w jednym roku, — obok której figuruje jeszcze druga prawie równie wysoka cyfra 24.000 zł. jako należytości bierne czyli zaległości w tej rubryce do uiszczenia w roku następnym. Jeżeli w podobny sposób postępowano także w innych kolumnach tej Rubryki I. to dziwić się nie można, że pomimo niezałożenia znacznej liczby szkół, na które fundusze były przeznaczone, zaoszczędzenie w tej Rubryce jest prawie żadne.

Wspomnieliśmy już, że w rubryce „Rozmaite wydatki“ funduszów szkolnych okręgowych, mieszczącej się w Rubr. I. zamknięcia rachunku wydatków kraj. funduszu szkolnego, wstawione zostały koszta likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych, uskutecznionej przez Radę szkolną krajową za czas od r. 1874—1883., tudzież koszta prowadzenia rachunków funduszów szkolnych okręgowych w r. 1884. Koszta likwidacyi obliczone przez Radę szkolną krajową według jej odezwy z 26. Czerwca 1885. L. 5117 na 16.040 zł. 61 ct. a. w., figurują w wydatkach r. 1884. tylko w kwocie częściowej 11.700 zł.; reszta została zapewne wstawioną do wydatków r. 1885. Koszta zaś prowadzenia rachunków funduszów szkolnych okręgowych w r. 1884. figurują w wydatkach w kwocie łącznej 6.090 zł., czyli po 174 zł. na każdą z 35. Rad szkolnych okręgowych.

Ani jednych, ani drugich Wydział krajowy uznać i przyjąć nie może. Nie będziemy tu powtarzać znanych dostatecznie Wysokiemu Sejmowi zasadniczych powodów, które przemawiają przeciw przyjęciu tych wydatków na fundusz szkolny okręgowy a względnie krajowy, — nadmienimy tylko, że skoro decyzya Rady szkolnej krajowej, zarządzająca zwrot tych kosztów z funduszu szkolnego krajowego została nam zakomunikowaną, wnieśliśmy do tej władzy bezzwłocznie należycie umotywowaną remonstracyę przeciw temu zarządzeniu, a ponieważ doszło do wiadomości naszej, że rzecz ta przedłożoną została do decyzyi c. k. Ministerstwa Oświaty, wystosowaliśmy pod dniem 3. Listopada b. r. L. 56.352 obszerny wprost do tegoż c. k. Ministerstwa memoryał, w którym w sposób bardzo wyczerpujący wyjaśniliśmy całą sprawę, przytaczając i uzasadniając wszystkie zarzuty przeciw temu zarządzeniu. Skutek tych remonstracyj naszych nie jest nam dotąd wiadomy, bo, jak się zdaje, sprawa dotychczas nierozstrzygnięta. W każdym razie jednak, pomijając nawet powody merytoryczne, nie możemy uznać w zamknięciu za r. 1884. wydatków zakwestyonowanych.

Nie możemy ich uznać nadto i dlatego, iż według sumiennego przekonania naszego, opartego na gruntownem zbadaniu likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych za lata 1874. do 1883. i zamknięcia rachunkowego tychże funduszów za r. 1884., rezultat akcyi przez Radę szkolną krajową podjętej i przez nią wyłącznie przeprowadzonej nie zdoła wytrzymać krytyki. Dokonane w drodze likwidacyi zamknięcia rachunkowe 35. funduszów szkolnych okręgowych za lat dziesięć od r. 1874—1883. są bowiem wszystkie niezgodne z instrukcyą. Według §. 28. instrukcyi dla Rad szkolnych okręgowych winny w zamknięciach rachunkowych być wykazane różnice, jakie zachodzą między preliminarzem a wynikłością, a nadto różnice te winny być w krótkości usprawiedliwione. Tego w zamknięciach rachunkowych nigdzie nie uczyniono, a odnośne dwie rubryki w drukowanych formularzach nigdzie ani w dochodach ani w wydatkach nie są wypełnione. Do dochodów funduszów szkolnych okręgowych należą 3% dodatki do podatków bezpośrednich; należałoby więc tu wypełnić dwie rubryki przy należytości t. j. należytość zaległa i bieżąca, tudzież dwie odpowiadające im przy wynikłości. Wypełnione są jednakże tylko dwie rubryki, a mianowicie: należytość bieżąca i wynikłość bieżąca. Inne rubryki są próżne, a w rubrykach wypełnionych uderza zjawisko nader dziwne, że należytość bieżąca zgadza się z wynikłością co do grosza! Tylko niektóre zamknięcia stanowią wyjątek pod tym względem.

W wydatkach jedna rubryka, a mianowicie „remuneracye dla katechetów“ brakuje zupełnie, pomimo że corocznie bywa uchwalaną. Pozycyj przenośnych (durchlaufende Posten) zamknięcia te nieznają wcale; są one włączone do rubryk dochodów i wydatków i uniemożliwiają ewidencyę przeciętnej z trzechlecia, która przecież tak ważną rolę odgrywa przy układaniu preliminarza. Podczas gdy, jak powiedziano, pozycya wydatków na „remuneracye dla katechetów“ nie jest wcale wykazaną, spotkać można tu i ówdzie pozycye wydatków, których nie zna preliminarz, jak n. p. „mniejsze wydatki“.

Zdaje nam się, że dostatecznie scharakteryzowaliśmy owe zamknięcia rachunkowe, dokonane w drodze likwidacyi z tak znacznym nakładem — ale nie koniec na tem, bo i zamknięcia rachunkowe z roku 1884., dokonane już po uskutecznionej likwidacyi, mają te same wady i usterki. Zamięszanie dochodzi do tego stopnia, że n. p. wynikłości r. 1884. podane nam w zamknięciach rachunkowych Rady szkolnej krajowej, nie zgadzają się w bardzo wielu wypadkach z wynikłościami tegoż samego roku, podanemi przez same Rady szkolne okręgowe. Te ostatnie przedłożyły nam za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej swe preliminarze na r. 1886. Otóż w tych preliminarzach, jak zwykle, wykazane są wynikłości ostatniego roku, za który rachunki zostały złożone, a więc roku 1884. Zadaliśmy sobie pracę porównania podanych tu wynikłości z temi, jakie Rada szkolna krajowa w swoich zamknięciach nam wykazała i doszliśmy do tego nader smutnego rezultatu, że w przeważnej liczbie wypadków bardzo znacznie różnią się od siebie. A jednak tak jedne, jak drugie, przedłożyła nam Rada szkolna krajowa bez żadnej ze swej strony uwagi; jedne i drugie przeto mają za sobą powagę tej instytucyi!

Dodać należy, że zamknięcia rachunkowe Rad okręgowych sporządzone zostały, jak się zdaje, już przez te siły fachowe, dla których Rada szkolna krajowa polikwidowała w wydatkach osobne wynagrodzenia za prowadzenie rachunków po 174 zł. rocznie.

Zważywszy przeto, że sporządzone przez Radę szkolną krajową zamknięcie rachunku wydatków funduszu szkolnego krajowego za rok 1884. co do formy jest nieprawidłowe i z instrukcyami obowiązującemi niezgodne;

zważywszy, że wykazane są w niem wydatki nieuzasadnione ani w ustawie, ani niczem nie usprawiedliwione,

Wydział krajowy nie może Wysokiemu Sejmowi przedstawić wniosku na udzielenie Radzie szkolnej krajowej absolutoryum z rachunku wydatków funduszu szkolnego krajowego za rok 1884.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów, dnia 13. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Mikołaj Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:
Oktaw Pietruski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

II.

Fundusz szkolny krajowy.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

Uwaga ogólna. Rachunek wydatków sporządziła c. k. Rada szkolna krajowa, która tym działem rozporządza. (Patrz. LW. 44.205/85).

Do tego rachunku dołącza się:

a) Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych, pozostałych z końcem roku 1884.

b) Wykaz zwrotów zaoszczędzeń w zasiłkach dla funduszów szkolnych okręgowych za czas od r. 1874. do r. 1884. (wynik operatu likwidacyjnego).

c) Wykaz zaległych z końcem roku 1884. zaliczek, udzielonych gminom na budynki szkolne.

LW. 52.809 1885.

Fundusz

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z r. 1884. Zwyczajne zł.	ct.	Nadzwyczajne zł.	ct.	Razem zł.	ct.
		Wydatki.						
I.	1—5	Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych .	303 679	37	5.000	—	308.679	37
II.	6—8	Substytucye	99.142	57½	—	—	99.142	57½
III.	9—12	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	—	3.775	—	3.775	—
IV.	13	Adjuta	5.141	06	—	—	5.141	06
V.	14—16	Remuneracye i zapomogi	30.299	38½	—	—	30.299	38½
VI.	17—18	Podatki i daniny	34	92	—	—	34	92
VII.	19—20	Koszta podróży i dyety	500	—	—	—	500	—
VIII.	21—23	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	48.072	25½	—	—	48.072	25½
IX.	24	Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	—	—	—	12.800	—
X.	25	Emerytury	—	—	5.883	31	5.883	31
XI.	26—44	Dary z łaski	3.473	02	—	—	3.473	02
XII.	45	Potrzeby ogólnej natury	800	—	—	—	800	—
XIII.	46—47	Rozmaite	10.418	57½	—	—	10.418	57½
XIV.	48—49	Zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne na budynki szkolne	—	—	15.310	—	15 310	—
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	514.361	16	29.968	31	544.329	47
		Dochody.						
I.	1—10	Odsetki od kapitałów	14.058	73½	—	—	14.058	73½
II.	11—14	Dochody z dóbr, realności i innych praw . .	10	04	—	—	10	04
III.	15—17	Dodatki	612	50	—	—	612	50
IV.	18	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych . . .	2.835	—	—	—	2.835	—
V.	19	Zapisy i darowizny	—	—	—	—	—	—
VI.	20	Taksy od spadków	10.018	69	—	—	10.018	69
VII.	21-24 a	Rozmaite	13.075	62½	—	—	13.075	62½
VIII.	25	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa	54.943	—	—	—	54.943	—
IX.	26	Zwroty zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych	14 501	09½	—	—	14.501	09½
—	—	Dodatek z funduszu krajowego	434.274	78½	—	—	434 274	78½
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych	544.329	47	—	—	544.329	47

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1884.

Stan czynny:

Należytości czynne: *a)* z lat ubiegłych (patrz alegat **a**) str. 236) . . 134.365 zł. 97½ ct.
b) z roku 1884. . . . . 510.580 „ 72½ „ 644.946 zł. 70 ct.

Stan bierny:

Należytości bierne: *a)* z lat ubiegłych (patrz alegat **a**) str. 236) . . 520 zł. 44 ct.
b) z roku 1884. . . . . 1.688 „ 24 „ 2.208 „ 68 „

Czysty stan czynny . . . . . 642.738 zł. 02 ct.

szkolny krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 20. Października 1883.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
									z roku bieżącego			
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe	zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.				
306.000	5.000	311.000	2.321	—	—	—	2.321	—	—	—	23	89
88.000	—	88.000	—	—	11.143	—	—	11.143	—	—	397	96
—	3.775	3.775	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.000	—	5.000	—	—	141	—	—	141	—	—	16	66
30.000	—	30.000	5	—	304	—	—	299	—	—	—	—
156	—	156	121	—	—	—	121	—	—	—	—	—
500	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51.400	—	51.400	3 328	—	—	—	3.328	—	—	—	327	17
12.800	—	12.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	5.600	5.600	—	—	—	283	—	283	—	—	514	27
3.533	—	3.533	444	—	384	—	60	—	—	—	102	49
800	—	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.800	—	6 800	1	—	3.620	—	—	3.619	—	—	5	80
—	15.000	15.000	—	—	—	310	—	310	—	—	300	—
504.989	29.375	534.364	6.220	—	15.592	593	5.830	15.795	—	—	1.688	24
								9.965				
14.689	—	14.689	2 518	—	1.888	—	630	—	783	45	—	—
9	—	9	1	—	2	—	—	1	—	71		—
530	—	530	40	—	122	—	—	82	530	25	—	—
2.835	—	2.835	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.350	—	7 350	—	—	2 668	—	—	2.668	3 190	95	—	—
26 215	—	26.215	20.061	—	6.022	—	13.139	—	500.023	34	—	—
54 943	—	54 943	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20.000	—	20.000	5.499	—	—	—	5.499	—	6.052	02½	—	—
407 793	—	407. 93	—	—	26.482	—	—	26.482	—	—	—	—
534.364	—	534.364	28.119	—	38.084	—	19.268	29 233	510.580	72½	—	—
								9.965				

Uwaga. Wydatki większe od budżetu o . . . . . 9.965 zł.
Dochody (nie uwzględniając dotacyi z funduszu krajowego) mniejsze o . . 16.517 „
W ogóle zatem wynik niekorzystniejszy od budżetu o . . . . . 26.482 zł.

Wydatki. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie.	Wynikłości z roku 1884. zł.	Wynikłości z roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ust. z dnia 20. Paźdz. 1883. zł.
I.		**Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych.**			
	1	Na pokrycie niedoboru szkół po koniec roku 1882. zorganizowanych	299.798	30	
	2	Na utrzymanie szkół w roku 1883. i 1884. zorganizować się mających lub z filialnych na etatowe przeistoczonych, z dniem 1. Września 1883. w życie wchodzących, na podwyższenie płac nauczycieli młodszych, a posuniętych na posady rzeczywistych, i dla tych, którzy obecnie dla braku kwalifikacyi nie pobierają płac etatowych	3.881	07	306.000
	3	Na wynagrodzenie dla kalkulantów przyjąć się mających do załatwiania czynności rachunkowych przy 35. okręgowych Radach szkolnych	—	—	—
	4	Na utworzenie nowych szkół posiłkowych	—	—	—
	5	Zaliczki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych *(nadzwyczajne)*	*5.000*	—	*5.000*
		Razem { zwyczajne . .	303.679	37	306.000
		Razem { *nadzwyczajne* .	*5.000*	—	*5.000*
		Suma rubryki I . .	308.679	37	311.000
II.		**Substytucye.**			
	6	Na płace dla nauczycieli i nauczycielek klas równorzędnych, które na rok 1883/4 urządzone być miały	99.142	57½	88.000
	7	Wynagrodzenie dla nauczycieli za godziny nadobowiązkowe . .	—	—	—
	8	Na zastępstwo nauczycieli w skutek choroby lub innej przeszkody	—	—	—
		Suma rubryki II. . .	99.142	57½	88.000
III.		**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye.**			
	9	Dla szkoły PP. Benedyktyuek we Lwowie *(nadzwyczajne)* .	*2.000*	—	*2.000*
	10	„ „ „ Klarysek w Nowym Sączu „ .	*250*	—	*250*
	11	„ „ „ Benedyktynek w Przemyślu „ .	*1.440*	—	*1.440*
	12	„ „ OO. Bazylianów w Ławrowie „ .	*85*	—	*85*
		Suma rubryki III. *(nadzwyczajne)* .	*3.775*	—	*3.775*

szkolny krajowy. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
2.321	—	*Do poz. 1. i 2.* Wydatek mniejszy o 2.320 zł. 63 ct. ponieważ zaasygnowane (z powodu wprowadzenia w życie niektórych szkół z dniem 1. Września 1884.) zasiłki nie zostały podniesione, mianowicie: przez Radę szkolną okręgową w Mielcu . . . . 329 zł. 61 ct. i przez Radę szkol. okręg. w Kolbuszowej 1.650 „ 35 „ reszta zaś w kwocie . . . . . 340 „ 67 „ zaoszczędzoną została z powodu niezorganizowania jeszcze niektórych szkół z dniem 1. Września 1884. Wynikłość Rubr. I. poz. 1. wynosi 299.798 zł. 30 ct. wedle zaś zamknięcia rachunków 35. Rad szkolnych okręgowych za rok 1884., sporządzonego na podstawie likwidacyi dokonanej przez Radę szkolną krajową (vide: Alegat *B.* do zamknięcia rachunkowego kraj. funduszu szkolnego za rok 1884.) fundusze szkolne okręgowe pobrały w roku 1884. z tego tytułu z krajowego funduszu szkolnego zasiłek w kwocie . . . . 298.471 „ 66½ „	—	—	23	89
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
2.321	—		—	—	23	89
—	—		—	—	—	—
2.321	—		—	—	23	89
—	11.143	a zatem *mniej* o . . . 1.326 zł. 63½ ct. wskutek czego zażądano od c. k. Rady szkolnej krajowej wyjaśnienia. LW. 4.166/1885.	—	—	397	96
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	11.143	*Do poz. 6.* Wydatek większy o 11.142 zł. 57½ ct. z powodu wzrostu frekwencyi dzieci, obowiązanych do uczęszczania do szkoły, a wskutek tego niezbędnej potrzeby ustanowienia nadetatowych nauczycieli na podstawie art. 4. Ustawy z dnia 2. Maja 1873. L. 250., tudzież z powodu wydatków na zastępstwo chorych i urlopowanych nauczycieli, jako też na wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe w szkołach, w których zamiast ustanowienia sił nadetatowych, zaprowadzono naukę podzielną, czyli pół-dniową.	—	—	397	96
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—

Wydatki. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie.	Wydatki z roku 1884. zł.	Wydatki z roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ust. z dnia 20. Października 1883. zł.
		Adjuta.			
IV.	13	Dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego . .	5.141	06	5.000
V.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	14	Remuneracye zmienne i zapomogi dla nauczycieli . . .	28.304	38½	20.000
	15	„ „ „ „ katechetów . . .	—	—	8.000
	16	„ za naukę robót ręcznych	1.995	—	2.000
		Suma rubryki V. .	30.299	38½	30.000
VI		**Podatki i daniny.**			
	17	Podatki z gruntów szkolnych i ekwiwalenta	34	92	6
	18	Dodatek konkurencyjny na część budynku szkolnego w Tarnowie			150
		Suma rubryki VI. .	34	92	156
VII.		**Koszta podróży i dyety.**			
	19	Dla nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych . .	500	—	500
	20	Dla 3 urzędników rach. c. k. Namiestnictwa, delegowanych do likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych . . .	-	—	—
		Suma rubryki VII. .	500	—	500
VIII.		**Dodatki pięcioletnie.**			
	21	Dodatki dla nauczycieli dotąd asygnowane			
	22	„ drugie w r. 1884. przypadające	48.072	25½	51.400
	23	„ pierwsze „ „			
		Suma rubryki VIII. .	48 072	25½	51.400
IX.		**Dodatek do funduszu emerytalnego.**			
	24	Dla nauczycieli, wdów i sierot po tychże	12.800	—	12.800

szkolny krajowy. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	141	*Wydatek większy* z powodu nadebrania (Przemyśl) adjutum pedagogicznego przez Maryannę Kuczyńską w kwocie 33 zł. 32 ct., i Sydonię Sikorską w kwocie 24 zł. 99 ct., których nadwyżek zwrot zarządzono (L. 403/85). Następnie wypłacono adjutum za lata ubiegłe (Złoczów) Wandzie Olenkowskiej 74 zł 97 ct., zaś Kazimierzowi Schaeffer 16 zł. 66 ct. dopiero w roku 1884., wreszcie wydano Bazylemu Wolańskiemu (Stanisławów) nienależnie za dwa miesiące r. 1884. adjutum 16 zł. 66 ct., której to nadpłaty ściągnięcie również zarządzone zostało. (L. 6.915/84. i 9.050/84.)	—	—	16	66
—	304	*Do poz 14. i 15* Wydatek większy z powodu przeniesienia z roku 1883. na kredyt bieżący kwot niespotrzebowanych do końca Czerwca 1884.				
—	—					
5	—					
5	304	*Do poz. 16.* Wydatek mniejszy z powodu zmienności tej rubryki.	—	—	—	—
	299					
121	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż przypadający od gruntów szkolnych podatek nie został w tym roku zrealizowany.				
121	—		—	—	—	—
—	—					
—	—					
—	—		—	—	—	—
3.328	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż znaczna liczba szkół nie została jeszcze zorganizowaną, a temsamem nauczycielom, nie przeniesionym na etat, nie przyznano dodatku pięciolotniego, — jakoteż z powodu, że wielu próśb o należące się już kwinkwenia jeszcze nie przedłożono.	—	—	327	17
3.328	—		—	—	327	17
—	—		—	—	—	—

Wydatki. **Fundusz**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyl	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 20. Paźdz. 1883. zł.
X.		**Emerytury.**			
	25	Dla nauczycieli, którzy utracili posady z powodu organizacyi (*nadzwyczajne*)	*5.883*	*31*	*5.600*
XI.		**Dary z łaski.** *a) Stałe.*			
	26	Januszewska Wiktorya i 3 sieroty	190	96	229
	27	Kloss Franciszka	35	—	35
	28	Hołubowicz Petronela	63	—	63
	29	Klesiewicz Julia	48	—	36
	30	Dubil Amalia	63	—	63
	31	Prokopowicz Emilia	30	—	30
	32	Mikiewicz Eleonora	20	—	20
	33	Hurakowska Marya	38	43	39
	34	Konopnicka Katarzyna	105	—	105
	35	Potocka Walerya	31	50	31
	36	Praszałowicz Marya	40	—	40
	37	Filipowska Joanna	39	36½	53
	38	Kołdrasińska Zofia	66	66	80
	39	Januszewska Wiktorya (patrz poz. 26.)	—	—	—
	40	Elsner Karolina	80	—	80
	41	Rogozińska Józefa	40	—	40
	42	Seniów Agata	38	43	28
	43	Nowomiejska Karolina	51	38	51
	—	Zaczkiewicz Helena	122	50	—
	—	Witkowska Julia	51	24	—
	—	Łepka Eulampia	51	24	—
	—	Rastawiecka Emilia	—	—	—
	—	Czaporowska Tekla	64	05	—
	—	Kamińska Tekla	32	02½	—
	—	Lang Magdalena	51	24	—
		Razem .	1.353	02	1.033
		b) Jednorazowe.			
	44	Na jednorazowe dary z łaski dla nauczycieli, jakoteż wdów i sierot po nauczycielach	2.120	—	2.500
		Suma rubryki XI. .	3.473	02	3.533

szkolny krajowy. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	*283*	*Wydatek większy* z powodu przyrostu nowych emerytur, w myśl rozporządzenia z dnia 20. Lutego 1884. do L. 10.821., tudzież z powodu wypłaty niektórych należytości za rok 1883. dopiero w drugiej połowie roku 1884.	—	—	514	27
38	—	*Do poz. 26.* Wydatek mniejszy, ponieważ przyzwolony do końca Czerwca 1883. dar z łaski dla córki Celestyny powinien był wynosić tylko 200 zł. 32 ct., przeto mniej o 20 zł. 68 ct., kwota zaś 17 zł. 36 ct. jako niepobrana, została w zaległości.				
—	—					
—	—					
—	12	*Do poz. 29.* Wydatek większy, ponieważ należytość za 4 miesiące roku 1883. w kwocie 12 zł. wypłacono dopiero w Sierpniu 1884.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	1					
—	—					
13	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ do końca roku budżetowego nie wypłacono należytości za czas od 1. Sierpnia po koniec Października 1884.				
13	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niewypłaty całej należytości.				
—	—					
—	—					
—	—	*Wydatki nieprelimiowane* (patrz Zaczkiewicz Helena — do: Lang Magdalena) zaasygnowano w zastępstwie gmin, które w swoim czasie mają je zwrócić, mianowicie, patrz:				
—	—					
—	—					
—	122	Rozp. Rady szk. kr. z dnia 31. Marca 1877. L. 2.525 (gmina Jasło.)				
—	51	„ „ „ „ „ 28. Grudnia 1877 L. 7.706 (gminy Żarki, Moczydło, Mętków).				
—	51	„ „ „ „ „ 28. Grudnia 1877. L. 6.960 (strona później oznaczyć się mająca.)				
—	—					
—	64	„ „ „ „ „ 2. Lutego 1882. L. 310. (gminy Kobylanka i Dominikowce).				
—	32	„ „ „ „ „ 1. Sierpnia 1882 L. 6.555 (strony konkurujące do utrzymania szkoły w Krzyżanopolu.)				
—	51	„ „ „ „ „ 23. Grudnia 1881. L. 13.337 (gminy Czerwonogród, Nagorzany, Kryków.)				
64	384					
		Zwroty odnośnych wydatków zarachowane są w dochodach Rubr. VII. poz. 22.				
380	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zmienności tej rubryki.	—	—	102	49
444	384		—	—	102	49
60						

Wydatki i dochody. **Fundusz**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie.	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ust. z dnia 20. Października 1883. zł.
XII.		**Potrzeby szkół ogólnej natury.**			
	45	Potrzeby szkół wedle obecnego stanu	800	—	800
XIII.		**Rozmaite wydatki.**			
	46	Dodatek służbowy dla nauczycieli szkół pospolitych w Krakowie	3.798	57	3.800
	47	Rozmaite inne	6.620	00½	3.000
		Suma rubryki XIII. .	10.418	57½	6.800
XIV.		**Zasiłki na budowę szkół.**			
	48	Zasiłki bezzwrotne (*nadzwyczajne*)	*5.310*	—	*5.000*
	49	Zasiłki zwrotne (*nadzwyczajne*)	*10.000*	—	*10.000*
		Suma rubryki XIV. .	*15.310*	—	*15.000*
		Dochody.			
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	4½% od obligacyj pożyczki kraj. z r. 1883. im. wart. 111.300zł. — ct.	3.231	—	5.008
	2	5% od list. zast. gal. Tow. kred. ziem. we Lwowie im. wart. 156.600 „ — „	7.830	—	7.830
	3	4% od takichże listów im. wart. . . . . 800 „ — „	32		32
	4	5% od obligacyi jednolitego długu państwa im. wart. 20 „ — „	—	—	1
	5	6% od list. zast. Zakł. kred. ziem. w Krakowie im. wart. 11.500 „ — „	690	—	690
	6	5% od listów zast. gal. Banku hipotecznego im. wart. 3.700 „ — „	106	89	185
	7	4% od książ. gal. Kasy oszcz. we Lwowie im. wart. . 75 „ 81 „	—	—	3
	7a	4½% od obligacyj pożyczki kraj. z r. 1884 im. wart. . 83.900 „ — „	1.887	75	—
		Do przeniesienia .	13.777	64	13.749

szkolny krajowy. Wydatki i dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
1	—		—	—	5	80
—	3.620	*Do poz. 47.* Wydatki rzeczywiste wynoszą . . . . . 2.834 zł. 86 ct.	—	—	—	—
1	3.620	reszta zaś w kwocie . . . . . 3.785 „ 14½ „	—	—	5	80
	3.619	powstała wskutek mylnych zarachowań przez c. k. Urzędy podatkowe. Mylne te wydatki przypisane zostały do zwrotu krajowemu funduszowi szkolnemu i mieszczą się w rubryce VII. poz. 22. dochodów.				
—	*310*	*Wydatek większy*, ponieważ rozp. z dnia 25. Września 1884. L. 12.693 i 12.862 asygnowano gminie Rabka (Myślenice) zapomogę w kwocie 500 zł. z tem nadmienieniem, że ta kwota, wypłacona w Październiku r. 1884. wydaną być ma na rachunek kredytu przyzwolonego na r. 1885., a zatem od tegoż potrąconą zostanie.	—	—	300	—
—	—		—	—	—	—
—	*310*		—	—	300	—
1.777	—	*Do poz. 1. 6. 7.* Dochód mniejszy z powodu losowania i konwersyi efektów, natomiast pod poz. 7 *a*). okazuje się nieprelimiowany dochód 1.887 zł. 75 ct. od efektów nowo zakupionych.				
—	—	Z początkiem r. 1884. stan efektów wynosił 284.509 zł. 89 c.				
—	—	W ciągu roku 1884. wylosowano i spieniężono lub skonwertowano:				
1	—	*a*) 4½% oblig. poż. kraj. z roku 1883. im. wart. 80.000 zł.				
—	—	*b*) 5% listy Banku hip. im. wart. 3.700 zł.				
78	—	*c*) 4% listy zast. gal. Tow. kredyt. ziem. we Lwowie im. wart. 100 . . . . . 83.800 zł. — ct.				
3	—	Natomiast dokupiono:				
—	1.888	*a*) 4½% oblig. poż. kraj. z r. 1884. im. wart. 83.900 zł.				
		b) 5% listy zast. gal. Tow. kred. ziem. we Lwowie im. w. 100 zł.				
1.859	1.888	*c*) 4% książ. Banku kraj. na 51 zł. 53 ct. 84.051 „ 53 „	—	—	—	—
		Z porównania przybyło efektów im. wart. 251 „ 53 „				
		Stan efektów z końcem r. 1884. wynosi zatem . . . . . 284.761 zł. 42 ct.				

*

Dochody. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie.	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ust. z dnia 20. Października 1883. zł.
I.		Z przeniesienia .	13.777	64	13.749
	8	Od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej 1.231 zł. 15 ct.			
	9	Od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej 51.130 złp. 27 gr.			
	10	Od kapitałów hip. na realnościach w Krakowie 22.415 złp. 20 gr.	281	09½	940
		Suma rubryki I. .	14.058	73½	14.689
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw.**			
	11	Czynsz z ogrodu w Dunajowie	—	—	1
	12	„ „ w Krukienicach	1	89	2
	13	„ „ w Bieczu	3	15	1
	14	„ z wydzierżawionych gruntów szkolnych w Zagórzu .	5	—	5
		Suma rubryki II. .	10	04	9
III.		**Dodatki.**			
	15	Od c. k. Skarbu Salin zwrot ⅓ pensyj emerytalnych nauczycieli i nauczycielek szkoły głównej, tudzież szkoły panieńskiej w Wieliczce	612	50	490
	16	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne dla tamtejszej szkoły głównej	—	—	14
	17	Od tarnowskiej gminy żydowskiej dodatek na utrzymanie IV. klasy przy tamtejszej szkole głównej	—	—	26
		Suma rubryki III. .	612	50	530
IV.	18	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych . . .**	2.835	—	2.835
V.	19	**Zapisy i darowizny . . . . . .**	—	—	—
VI.	20	**Taksy od spadków . . . . . .**	10.018	69	7.350
VII.		**Rozmaite.**			
	21	Zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych .	—	—	20.000
		Do przeniesienia .	—	—	20.000

szkolny krajowy. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1.859	1.888					
659	—	*Do poz. 8—10.* Dochód mniejszy, z powodu nieściągnięcia przez c. k. Urzędy podatkowe przypadających odsetek, mimo urgensów z dnia 4. Sierpnia 1884. do LW. 40.072 i z d. 29. Czerwca 1885. do LW. 31.479.	783	45	—	—
2 518	1.858		783	45	—	—
630						
1	—	*Dochód mniejszy,* z powodu nieuiszczenia należytości bieżącej.	—	71	—	
—	—		—	—	—	—
—	2	*Dochód większy,* z powodu ściągnięcia zaległości.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
1	2		—	71	—	—
	1					
—	122	*Do poz. 15.* Dochód większy, uiszczony na poczet zaległości, wynoszącej z końcem r. 1883. 2.139 zł. 67 ct.	490	—	—	—
14	—	na to uiszczono w r. 1884. . . . 612 „ 50 „	14	—	—	—
		pozostało . . . 1.527 „ 17 „				
26	—	do tego zaś zaległa należytość bież. 490 „ — „	26	25	—	—
40	122	Suma . . 2.017 zł. 17 ct.	530	25	—	—
	82	o której ściągnięcie ponownie urgowano do LW. 46.367/84., 50.065/84., 58.739/84., 59.481/84.				
—	—	*Do poz. 16. 17,* Dochód mniejszy, z powodu nieuiszczenia należytości mimo urgensów do LW. 40.072/84., 40.667/84., i 31.479/85.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	2.668	*Dochód większy,* z powodu zmienności tej rubryki i zarządzenia przymusowego ściągnięcia zaległości.	3.190	95	—	—
20.000	—	*Do poz. 21.* Wedle zamknięcia za rok 1883. zalegały z końcem tego roku budżetowego zwroty udzielonych z fund. szkol. kraj. zaliczek w sumie 33.918 zł. 63½ ct.	5.000	—	—	—
		W r. 1884. udzielono nowych zaliczek w kwocie 7.000 zł.				
		gdy zaś jako nie zrealizowane odpadły w kwocie 2.000 „ 5.000 „ — „				
		pozostało . . 38.918 „ 63½ „				
		Z należytości tej odpisano do LW. 41.034/85. na rachunek 1884. jako objęte już aktami likwidacyi 35 Rad				
20.000	—	szkolnych okręg., (patrz poz. 21*a*) 12.227 zł. 54½ ct.	5.000	—	—	—
		pozostało przeto w zaległości z końcem r. 1884. . . . . 26.691 „ 09 „				

Dochody. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 20. Paźdz. 1883. zł.
VII.		Z przeniesienia .	—	—	20.000
	21*a*	Zwroty zaoszczędzeń w zasiłkach dla funduszów szkolnych okręgowych za czas od roku 1874. po koniec roku 1884. (na podstawie operatu likwidacyjnego LW. 37.183 85 i 41.034 85).	4.811	56½	—
	21*b*	Zwrot nadebranego w roku 1884. zasiłku	96	67	—
		Do przeniesienia .	4.908	23½	20.000

szkolny krajowy. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
20.000	—	Zaległość ta składa się z następujących pretensyi do zwrotu: *a*) od Rady szk. okręg. w Pilźnie w kwocie 7.500 zł. — ct. *b*) „ „ „ w Tarnopolu „ 15.691 „ 09 „ *c*) „ „ „ w Gródku „ 1.500 „ — „ *d*) „ „ „ w Krakowie „ 2 000 „ — „ Razem jak wyżej . . 26.691 zł. 09 ct. Zaliczki te będą prawdopodobnie w roku 1885. odpisane, skoro otrzyma się wyjaśnienia od c. k. Rady szkolnej krajowej na niektóre wytknienia dane w sprawie tych zaliczek na podstawie badania rachunków likwidacyjnych pomienionych Rad szkolnych okręgowych (LW. 41.034|85.)	5.000	—	—	—
—	4.811	*Do poz. 21. a.* Aktami likwidacyjnymi do LW. 37.183|85. i 41.034/85. dokonano ostatecznego obrachunku funduszu szkolnego krajowego z poszczególnymi funduszami szkolnymi okręgowymi za czas od roku 1874. do końca roku 1884. Operat ten likwidacyjny wykazał na podstawie rocznych rachunków pojedyńczych funduszów szkolnych okręgowych (które to rachunki przez c. k. Radę szkolną krajową przedłożone zostały), — iż: *a*) z końcem roku 1883. (patrz. LW. 41.034|85.) pozostała do żądania od funduszów szkolnych okręgowych pretensya ogólna w sumie . . . 447.025 zł. 36 ct. *b*) za rok 1884. pretensya ta (patrz. LW. 37.183|85.) wzrosła o kwotę 50.659 „ 25 „ Razem . . 497.684 zł. 61 ct. ponieważ zaś w ciągu roku 1884. wpłynęło na poczet tej należytości . 4.811 „ 56½ „ pozostała przeto z końcem roku 1884. do zwrotu ogólna suma należytości z tego tytułu . . . . . 492.873 zł. 04½ ct. jak to obok w rubryce należytości czynnych wykazano. (Patrz: Wykaz specyalny wedle poszczególnych funduszów szkolnych okręgowych, jako alegat *b*) do niniejszego zamknięcia. Zauważa się, iż wykazana suma pretensyj 492.873 zł. 04½ ct. również w swoim czasie uledz może rektyfikacyi na skutek nierozstrzygniętych rekursów przeciw wymiarom należytości prestacyjnych itp. LW. 34.902|85.) Na poczet tej sumy uiszczono już w r. 1885. po koniec Lipca kwotę . . . . . 61.681 zł. 30½ ct.	492.873	04½	—	—
—	97	*Do poz. 21. b.* Dochód nieprelimiowany 96 zł. 67 ct. stanowi zwrot Rady szkolnej okręgowej w Trembowli z tytułu nadebranej za r. 1884. dotacyi, która to kwota jako przed dokonaniem wyżej wymienionego aktu likwidacyjnego zwrócona, sumą wynikłości tegoż aktu objętą już nie została, w skutek czego wykazuje się takową osobno.	—	—	—	—
20.000	4.908		497.873	04½	—	—

Dochody. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 20. Paźdz. 1883. zł.
VII.		Z przeniesienia .	4.908	23½	20.000
	22	Zwroty korelatywne wydatków innych rubryk budżetowych, tudzież zwroty mylnych przeprowadzeń c. k. kas poborowych	7 013	84	5·000
	23	Zwrot dawnych zaliczek, danych gminom m. Krakowa (dla nauczycieli szkół zreorganizowanych), m. Sanoka (na reperacyę szkoły w r. 1857. i 1860) tudzież m. Tarnopola (stronom obowiązanym do utrzymania budynku szkolnego) . . .	1.143	—	1.200
	24	Różne nieprzewidziane	10	55	15
		Suma rubryki VII. .	13.075	62½	26.215
VIII.	25	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa	54.943	—	54.943
IX.	26	Zwroty zaliczek, udzielonych gminom na budynki szkolne	14 501	09½	20 000

szkolny krajowy. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
20.000	4.908		497.873	04½	—	—
—	2.014	*Dochód większy*, gdyż wysokość przebieżnych tych dochodów nie da się z góry obliczyć. Na podwyższenie wynikłości wpłynęła osobliwie rektyfikacya częstych usterek c. k. Urzędów podatkowych, dokonywana drogą przeprowadzeń rachunkowych. O ściągnięcie, a względnie przeprowadzenie rachunkowe zaległych należytości poczyniono stosowne kroki urgensami do LW. 31 479|85., 40.072|84., 40 667|84. i 42.597.84.	2.144	36½	—	—
57	—	*Dochód mniejszy*, gdyż na poczet zaległych należytości wpłynęła tylko 3. rata w kwocie 1.143 zł. od gminy m. Krakowa, od gminy zaś m. Sanoka i Tarnopola nic nie wpłynęło, mimo urgensów do LW. 2.455|84., 14.427|84., 19.988|84., 24.716|84., 29.520|84., 37.865|84. 43.557|84., 11.647|85., 20.271|85. i 20.420|85.	5	93	—	—
4	—	*Dochód mniejszy*, gdyż przypadkowej wysokości dochodów tej pozycyi nie można z góry ściśle obliczyć.	—	—	—	—
20.061	6.922		500.023	34	—	—
13.139						
—	—					
5.499	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ niektórym gminom w uwzględnieniu notorycznego ubóstwa przedłużono terminy spłaty, wiele zaś gmin zaległo z ratami mimo całego szeregu przeprowadzonych korespondencyj i urgensów o zaległości do LW. 38 287|85., 39.660|85., 40.292|85., 41.032 85, 41.033|85., 41.165|85., 41 166|85., 41.168|85., 42.364 85., 42.128 85, 43.457 85. i 43 818 85. Zaległość z roku przedmiotowego wynosi 6.052 zł. 02½ ct.	6.052	02½	—	—

Wedle zamknięcia tego funduszu za rok 1882. pozostały z końcem roku budżetowego 1882. do żądania od gmin zwroty zaliczek danych na budynki szkolne w sumie . . . . . 112.409 zł. 83½ ct.

W latach budżetowych 1883. i 1884. przypisano do zwrotu nowe zaliczki dane w sumach 10.200 zł. 7.800 zł. 18 000 „ — „

Razem . . 130.409 zł. 83½ ct.

na poczet zwrotnych tych należytości uiszczono w r. 1883. 15 340 zł. 37½ ct.

„ „ 1884. 14 501 „ 09½ „ 29.841 „ 47 „

pozostało tedy z końcem roku 1884. do zwrotu . . . . . 100.568 zł. 36½ ct.

Dochody. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 20. Paźdz. 1883. zł.
—	—	Dodatek z funduszu krajowego	434.274	78½	407.793

szkolny krajowy. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		(Patrz poszczególnienie pojedyńczych gmin w alegacie *c)* do niniejszego zamknięcia). Spłaty zaliczek odbywają się w stosunkowo drobnych ratach, obliczonych na przeciąg lat 1 -10.				
		Uwaga. Zamknięcia wydatków uskutecznione przez Radę szkolną krajową wykazują asygnowane zaliczki w roku 1883. . . . . 9 900 zł. „ „ 1884. . . . . 10.000 „ Razem . . 19.900 zł. natomiast przypisano j. w. do zwrotu za te dwa lata . . . . . 18.000 „ Różnica . . 1.900 „ powstała w skutek (na podstawie zakomunikowanych aktów c. k. Rady szkolnej krajowej) niezgodnego zarachowywania pojedyńczych zaliczek na przedmiotowe lata budżetowe. Celem wyrównania rachunku wezwano równocześnie Radę szkolną krajową do wyjaśnienia.				
—	26.482		—	—	—	—

Alegat *a)* do zamknięcia rachunku krajowego funduszu szkolnego za rok 1884.

Wykaz należytości

czynnych i biernych z lat ubiegłych pozostałych z końcem roku 1884.

Rubryka	Poszczególnienie.	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	Wydatki.				
I.	Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych	—	—	156	—
II.	Substytucye	—	—	37	95
IV.	Adjuta	—	—	75	02
V.	Remuneracye i zapomogi	—	—	31	66
VIII.	Dodatki pięcioletnie	—	—	82	91
X.	Emerytury	—	—	128	35
XIII.	Rozmaite	—	—	8	55
	Dochody.				
I.	Odsetki od kapitałów	73	26½	—	—
III.	Dodatki	1.568	89	—	—
VI.	Taksy od spadków	4 888	67	—	—
VII.	Rozmaite	33.318	81	—	—
IX.	Zwroty zaliczek, udzielonych gminom na budynki szkolne . .	94.516	34	—	—
	Suma . . .	134.365	97½	520	44

Alegat *b)* do zamknięcia rachunku krajowego funduszu szkolnego za rok 1884.

WYKAZ

zwrotów zaoszczędzeń w zasiłkach dla funduszów szkolnych okręgowych za czas od roku 1874. do końca roku 1884. ułożony na podstawie rachunków likwidacyjnych, sporządzonych przez c. k. Radę szkolną krajową, z wyrównaniem niedoborów niektórych Rad szkolnych okręgowych. (LW. 34.902/1885. 37.183/1885. i 41.034/1885.).

Liczba porządkowa	Nazwa c. k. Rady szkolnej okręgowej	Zwrot należący się krajowemu funduszowi szkolnemu								Razem z końcem roku 1884.		Na to uiszczono w roku 1884.		Pozostała zaległość z końcem roku 1884.	
		z końcem roku 1883.		za rok 1884.											
				Zwrot brutto		Strącone niedobory LW. 34.902/85		Zwrot właściwy							
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Bochnia	42 334	16½	3.859	81	—	—	3.859	81	46.193	97½	—	—	46.193	97½
2	Brzeżany	9 619	51½	—	—	—	—	—	—	9.619	51½	—	—	9.619	51½
3	Czortków	14.280	98½	294	45	179	07½	115	37½	14.396	36	—	—	14.396	36
4	Drohobycz	1.003	48½	2.851	91½	1.278	53	1.573	38½	2.576	87	—	—	2.576	87
5	Gorlice	5 056	41	1.469	06	797	59½	671	46½	5.727	87½	—	—	5.727	87½
6	Gródek	8 216	85½	995	49½	—	—	995	49½	9.212	35	—	—	9.212	35
7	Jarosław	11.952	95	5.253	78½	1.676	63½	3.577	15	15.530	10	—	—	15.530	10
8	Jasło	8.726	11½	338	13½	—	—	338	13½	9.064	25	—	—	9.064	25
9	Jaworów	6 509	91	—	—	—	—	—	—	6.509	91	—	—	6.509	91
10	Kałusz	9.319	83	1.589	77	—	—	1.589	77	10.909	60	—	—	10.909	60
11	Kolbuszowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kołomyja	9.093	92	577	34½	446	18½	131	16	9.225	08	—	—	9.225	08
13	Kraków (zamiejska)	2.450	79	—	—	—	—	—	—	2.450	79	—	—	2.450	79
14	Lwów „	11.083	52½	1.720	15½	—	—	1.720	15½	12 803	68	—	—	12.803	68
15	Mielec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Myślenice	4.504	12½	2.536	20½	345	94	2.190	26½	6.694	39	—	—	6.694	39
17	Nadwórna	4.811	56½	2.291	86	—	—	2.291	86	7.103	42½	4.811	56½	2.291	86
18	Nowy Sącz	21.043	81	776	49½	706	45½	70	04	21.113	85	—	—	21.113	85
19	Pilzno	4.792	04	—	—	—	—	—	—	4.792	04	—	—	4.792	04
20	Przemyśl	11.264	45½	—	—	—	—	—	—	11.264	45½	—	—	11.264	45½
21	Rohatyn	4.319	93	—	—	—	—	—	—	4.319	93	—	—	4.319	93
22	Rzeszów	17.228	39½	2.879	87½	544	92½	2.334	95	19.563	34½	—	—	19.563	34½
23	Sambor	11.133	88½	335	82½	—	—	335	82½	11.469	71	—	—	11.469	71
24	Sanok	14.597	94½	4.010	25½	—	—	4.010	25½	18 608	20	—	—	18.608	20
25	Śniatyn	8.097	37½	1.891	82½	—	—	1.891	82½	9.989	20	—	—	9.989	20
26	Sokal	10.243	97½	266	44	—	—	266	44	10.510	41½	—	—	10.510	41½
27	Stanisławów	21.281	90	1.296	21	—	—	1.296	21	22.578	11	—	—	22.578	11
28	Stryj	32.514	62½	6.273	10	—	—	6.273	10	38.787	72½	—	—	38.787	72½
29	Tarnopol	36.519	78	1 645	57½	—	—	1.645	57½	38.165	35½	—	—	38.165	35½
30	Tarnów	21.115	27½	742	17	—	—	742	17	21.857	44½	—	—	21.857	44½
31	Trembowla	4.757	81	1.050	98½	—	—	1.050	98½	5.808	79½	—	—	5.808	79½
32	Wadowice	28.002	74½	3.053	89½	—	—	3.053	89½	31.056	64	—	—	31.056	64
33	Zaleszczyki	8.98	93½	2.082	97	—	—	2.082	97	11.063	90½	—	—	11 063	90½
34	Żółkiew	15.902	09	—	—	—	—	—	—	15.902	09	—	—	15.902	09
35	Złoczów	26.264	24½	8.055	40	1.504	41½	6 550	98½	32.815	23	—	—	32.815	23
	Suma	447.025	36	58 139	00½	7.479	75½	50.659	25	497.684	61	4.811	56½	492873	04½

Alegat c) do zamknięcia rachunku krajowego funduszu szkolnego za r. 1884.

Wykaz zaległych z końcem roku 1884. zaliczek,

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin		Należytość do spłaty zł.	ct.	Spłacono w r. 1884. zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem r. 1884. zł.	ct.
Brzozów	1	Bachorzec	gmina	250	—	50	—	200	—
Kołomyja	2	Balińce	„	200	—	100	—	100	—
Gródek	3	Bar	„	100	—	20	—	80	—
Czortków	4	Biała	„	100	—	100	—	—	—
Brody	5	Blich	„	437	50	62	50	375	—
Cieszanów	6	Bihale	„	500	—	—	—	500	—
Sambor	7	Biskupice	„	200	—	100	—	100	—
Złoczów	8	Bohatyn	„	50	—	—	—	50	—
Krosno	9	Borek	„	50	—	50	—	—	—
Złoczów	10	Bortków	„	400	—	—	—	400	—
Borszczów	11	Borszczów	„	600	—	150	—	450	—
Bóbrka	12	Bóbrka	miasto	800	—	100	—	700	—
Bobrka	13	Bóbrka	gmina	450	—	50	—	400	—
Jasło	14	Brzyszczki	„	135	—	27	—	108	—
Buczacz	15	Buczacz	„	750	—	—	—	750	—
Kamionka	16	Busk	„	900	—	—	—	900	—
Horodenka	17	Chocimierz	„	500	—	—	—	500	—
Staremiasto	18	Chyrów	„	240	—	60	—	180	—
Przemyśl	19	Cyków	„	280	—	—	—	280	—
Jasło	20	Czekaj	„	50	—	50	—	—	—
Stanisławów	21	Czerniejów	„	50	—	—	—	50	—
Lwów	22	Czerepin	„	300	—	—	—	300	—
Rzeszów	23	Czudec	miasto	250	—	—	—	250	—
Rzeszów	24	Czudeckie	przedmieście	300	—	—	—	300	—
Brody	25	Czystopad	gmina	64	—	—	—	64	—
Lwów	26	Czyszki	„	120	—	—	—	120	—
Trembowla	27	Derachów	„	200	—	100	—	100	—
Dąbrowa	28	Dąbrowa	„	4.569	21	415	39½	4.153	81½
Łańcut	29	Dembno	„	600	—	60	—	540	—
Dobromil	30	Dobromil	„	1.500	—	300	—	1.200	—
Kamionka	31	Dobrotwór	„	250	—	50	—	200	—
Brzozów	32	Dubiecko	„	1.200	—	50	—	1.150	—
Krosno	33	Dukla	„	1.200	—	200	—	1.000	—
Krosno	34	Dukla	„	400	—	80	—	320	—
Mielec	35	Dulcza wielka	„	560	—	160	—	400	—
Jarosław	36	Duńkowice	„	500	—	100	—	400	—
Horodenka	37	Dzurków	„	150	—	—	—	150	—
Żydarzów	38	Folwarki żydaczowskie	„	444	96	191	21	253	75
Skałat	39	Faszczówka	„	500	—	—	—	500	—
Lwów	40	Ganczary	„	500	—	—	—	500	—
Brody	41	Gaje starobrodzkie	„	360	—	60	—	300	—
Ropczyce	42	Glinik	„	250	—	—	—	250	—
Złoczów	43	Gołogóry	miasto	400	—	67	—	333	—
Złoczów	44	Gołogóry	gmina	200	—	50	—	150	—
Jasło	45	Gorajowice	„	78	—	26	—	52	—
Skałat	46	Grzymałów	„	500	—	100	—	400	—
Husiatyn	47	Hadyńkowce	gmina	225	—	75	—	150	—
Złoczów	48	Hodów	„	600	—	—	—	600	—
Tłumacz	49	Hostów	„	500	—	100	—	400	—
		Do przeniesienia . .		23.763	67	3.104	10½	20.659	56½

udzielonych gminom na budynki szkolne.

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin		Należytość do spłaty zł.	ct.	Spłacono w r. 1884. zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem r. 1884. zł.	ct.
		Z przeniesienia . .		23.763	67	3.104	10½	20.659	56½
Jaworów	50	Hruszów i Kłonice,	gminy	182	50	—	—	182	50
Husiatyn	51	Husiatyn	gmina	800	—	—	—	800	—
Rzeszów	52	Hyżne	„	280	—	40	—	240	—
Lwów	53	Jaryczów stary	„	350	—	—	—	350	—
Brzesko	54	Jasień	„	800	—	100	—	700	—
Złoczów	55	Jezierzanka	„	165	—	75	—	90	—
Trembowla	56	Iławcze	„	350	—	50	—	300	—
Myślenice	57	Jordanów	„	400	—	100	—	300	—
Kołomyja	58	Ispas	„	100	—	100	—	—	—
Wadowice	59	Izdebnik	„	800	—	100	—	700	—
Kałusz	60	Kałusz	„	800	—	200	—	600	—
Tarnów	61	Klikowa	„	400	—	50	—	350	—
Stryj	62	Kliniec	„	111	80	111	80	—	—
Sanok	63	Klimkówka	„	400	—	50	—	350	—
Cieszanów	64	Kobylnica ruska	„	550	—	—	—	550	—
Trembowla	65	Kobyłowłoki	„	500	—	100	—	400	—
Kołomyja	66	Kołomyja	„	450	—	100	—	350	—
Krosno	67	Korczyn	„	200	—	—	—	200	—
Złoczów	68	Koropiec	„	75	—	50	—	25	—
Sambor	69	Kornalowice	„	120	—	—	—	120	—
Sanok	70	Kostarowce	„	600	—	—	—	600	—
Zbaraż	71	Korszyłówka	„	500	—	—	—	500	—
Lwów	72	Krasów	„	200	—	—	—	200	—
Kossów	73	Kuty	„	1.350	—	150	—	1.200	—
Mościska	74	Królin	„	30	60	—	—	30	60
Mościska	75	Krakowiec	„	200	—	40	—	160	—
Krosno	76	Krościenko	„	800	—	100	—	700	—
Lwów	77	Krotoszyn	„	500	—	—	—	500	—
Sokal	78	Krystynopol	„	600	—	100	—	500	—
Nowy Sącz	79	Krynica	„	94	64	94	64	—	—
Stanisławów	80	Kryłoś	„	200	—	50	—	150	—
Wadowice	81	Krzęcin	„	200	—	50	—	150	—
Myślenice	82	Krzyszkowice	„	900	—	—	—	900	—
Przemyśl	83	Krzywcze	„	320	—	80	—	240	—
Żywiec	84	Lachowice	„	360	—	—	—	360	—
Złoczów	85	Lackie wielkie i małe,	gminy	25	—	25	—	—	—
Wadowice	86	Lanckorona	gmina	300	—	60	—	240	—
Bóbrka	87	Leszczyn	„	80	—	20	—	60	—
Łańcut	88	Leżajsk	„	3.250	—	—	—	3.250	—
Lisko	89	Lisko	miasto	200	—	100	—	100	—
Bochnia	90	Lipnica dolna	gmina	240	—	—	—	240	—
Gorlice	91	Lipniki	„	100	—	100	—	—	—
Bochnia	92	Lipnica murowana	gmina	600	—	150	—	450	—
Brody	93	Łopatyn	„	800	—	200	—	600	—
Lwów	94	Łubiana	„	400	—	—	—	400	—
Łańcut	95	Łańcut	miasto	2.000	—	—	—	2.000	—
		Do przeniesienia . .		46.448	21	5.650	54½	40.797	66½

Wykaz zaległych z końcem roku 1884. zaliczek,

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gmin		Należytość do spłaty zł.	ct.	Spłacono w r. 1884. zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem r. 1884. zł.	ct.
		Z przeniesienia .		46.448	21	5.650	54½	40.797	66½
Łańcut	96	Łańcut	gmina	1.400	—	—	—	1.400	—
Biała	97	Łęki	„	200	—	50	—	150	—
Trembowla	98	Łoszniów	„	350	—	—	—	350	—
Trembowla	99	Łoszniów	„	187	50	55	52	131	98
Przemyśl	100	Łuczyce	„	50	—	50	—	—	—
Złoczów	101	Majdan	„	200	—	—	—	200	—
Łańcut	102	Markowa	„	200	—	—	—	200	—
Krosno	103	Męcinka	„	50	—	50	—	—	—
Gródek	104	Milatyn	„	60	—	20	—	40	—
Złoczów	105	Mitulin	„	50	—	—	—	50	—
Mościska	106	Mościska	„	2.000	—	250	—	1.750	—
Nadwórna	107	Nadworna	„	200	—	40	—	160	—
Nadwórna	108	Nadwórna	miasto	3.120	—	320	—	2.800	—
Trembowla	109	Nałuże	gmina	25	—	—	—	25	—
Ropczyce	110	Nawsie	„	100	—	50	—	50	—
Kamionka	111	Niemiłów	„	320	—	—	—	320	—
Bochnia	112	Niepołomice	„	800	—	—	—	800	—
Nisko	113	Nisko	„	600	—	150	—	450	—
Nowy Targ	114	Nowy Targ	„	250	—	250	—	—	—
Krosno	115	Odrzykoń	„	500	—	200	—	300	—
Cieszanów	116	Oleszyce	„	1.700	—	200	—	1.500	—
Cieszanów	117	Oleszyce	„	1.000	—	—	—	1.000	—
Tłumacz	118	Olszanica	„	500	—	100	—	400	—
Wadowice	119	Osiek	„	200	—	40	—	160	—
Jasło	120	Osiek	„	150	—	50	—	100	—
Ropczyce	121	Ostrów	„	600	—	—	—	600	—
Biała	122	Oświęcim	„	400	—	100	—	300	—
Złoczów	123	Ożydów	„	400	—	100	—	300	—
Mielec	124	Padew narodowa	„	200	—	—	—	200	—
Buczacz	125	Petlikowce	„	200	—	—	—	200	—
Jarosław	126	Piskorawice	„	200	—	—	—	200	—
Kossów	127	Pistyń	„	300	—	—	—	300	—
Kossów	128	Pistyń	miasteczko	200	—	—	—	200	—
Żydaczów	129	Pobereże	gmina	300	—	60	—	240	—
Stanisławów	130	Pobereże	„	1.000	—	100	—	900	—
Lwów	131	Podborce	„	500	—	250	—	250	—
Rudki	132	Podborce	„	120	—	—	—	120	—
Stryj	133	Podhorodce	„	153	22	—	—	153	22
Śniatyn	134	Podwysokie	„	800	—	200	—	600	—
Lwów	135	Porszna	„	300	—	—	—	300	—
Buczacz	136	Potok złoty	„	150	—	50	—	100	—
Przemyśl	137	Przemyśl	miasto	3.000	—	600	—	2.400	—
Brody	138	Przewłoczne	gmina	50	—	50	—	—	—
Rzeszów	139	Przewrotne	„	560	—	80	—	480	—
Jasło	140	Przybówka	„	240	—	40	—	200	—
Lwów	141	Pustomyty	„	200	—	—	—	200	—
Jarosław	142	Radymno	„	2.625	—	—	—	2.625	—
Kamionka	143	Radziechów	„	3.107	14	470	90	2.636	24
Kołomyja	144	Rakowczyk	„	200	—	50	—	150	—
		Do przeniesienia .		76.466	07	9.676	96½	66.789	10½

udzielonych gminom na budynki szkolne.

Powiat	Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Należytość do spłaty zł.	ct.	Spłacono w r. 1884. zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem r. 1884 zł.	ct.
		Z przeniesienia .		76.466	07	9.676	96½	66.789	10½
Skałat	145	Rasztowce	gmina	200	—	50	—	150	—
Brody	146	Ražniów	„	49	98	—	—	49	98
Gródek	147	Rodatycze	„	150	—	50	—	100	—
Rohatyn	148	Rohatyn	„	2.500	—	500	—	2.000	—
Stryj	149	Rozhurcze	„	180	—	60	—	120	—
Jasło	150	Równe	„	200	—	40	—	160	—
Rzeszów	151	Rzeszów	„	1.800	—	300	—	1.500	—
Sanok	152	Sanok	„	480	—	120	—	360	—
Jaworów	153	Sarny	„	600	—	100	—	500	—
Mielec	154	Schönanger	„	300	—	50	—	250	—
Kołomyja	155	Siemakowce	„	500	—	—	—	500	—
Łańcut	156	Siennów	„	800	—	100	—	700	—
Jarosław	157	Sieniawa	„	1.582	96	—	—	1.582	96
Borszczów	158	Skała	„	200	—	50	—	150	—
Borszczów	159	Skała	„	800	—	200	—	600	—
Lwów	160	Skniłów	„	500	—	—	—	500	—
Brody	161	Smarzów	„	350	—	100	—	250	—
Kolbuszowa	162	Sokołów	„	1.200	—	—	—	1.200	—
Lwów	163	Sokolniki	„	700	—	—	—	700	—
Nowy targ	164	Sromowce	„	250	—	50	—	200	—
Złoczów	165	Sławna	„	100	—	—	—	100	—
Staremiasto	166	Staremiasto	„	200	—	50	—	150	—
Kamionka	167	Stojanów	„	100	—	—	—	100	—
Zbaraż	168	Stryjkówka	„	1.250	—	250	—	1.000	—
Przemyśl	169	Stubno	„	200	—	50	—	150	—
Lwów	170	Stroniatyn	„	1.000	—	—	—	1.000	—
Kamionka	171	Środopolce	„	360	—	60	—	300	—
Lwów	172	Sroki	„	120	—	—	—	120	—
Brody	173	Suchodoły	„	400	—	100	—	300	—
Brody	174	Suchowola	„	350	—	100	—	250	—
Myślenice	175	Sutkowice	„	320	—	—	—	320	—
Rzeszów	176	Świleza	„	400	—	100	—	300	—
Brzozów	177	Temeszów	„	400	—	—	—	400	—
Złoczów	178	Trościanіec	„	600	—	—	—	600	—
Rzeszów	179	Trzciana	„	200	—	40	—	160	—
Dobromil	180	Trzcianiec	„	179	43	29	43	150	—
Kolbuszowa	181	Trzeboś	„	500	—	100	—	400	—
Mościska	182	Tuligłowy	„	52	20	—	—	52	20
Jarosław	183	Tuligłowy	„	300	—	100	—	200	—
Turka	184	Turka	„	550	—	38	14	511	86
Staremiasto	185	Turze	„	120	—	30	—	90	—
Rzeszów	186	Tyczyn	„	230	—	—	—	230	—
Rzeszów	187	Tyczyn	„	600	—	—	—	600	—
Tłumacz	188	Tyśmienica	„	240	—	—	—	240	—
Stryj	189	Uhełna	„	220	—	40	—	180	—
Rawa	190	Uhnów	„	250	—	—	—	250	—
Bochnia	191	Uście solne	„	1.500	—	100	—	1.400	—
Złoczów	192	Usznia	„	200	—	50	—	150	—
Złoczów	193	Urlów	„	99	96	33	32	66	64
		Do przeniesienia .		100.850	60	12.717	85½	88.132	74½

Wykaz zaległych u gmin zaliczek na budynki szkolne.

Powiat	Liczb. porządkowa	Nazwa gmin		Należytość od spłaty zł.	ct.	Spłacono w r. 1884. zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem r. 1884. zł.	ct.
		Z przeniesienia .		100.850	60	12.717	85½	88.132	74½
Złoczów	194	Urlów z Chabieżną	gmina	66	68	40	—	26	68
Łańcut	195	Urzejowice	„	500	—	—	—	500	—
Stryj	196	Weryń	„	750	—	150	—	600	—
Brzesko	197	Wesołów	„	635	—	110	85	524	15
Jaworów	198	Wielkie oczy	„	1.000	—	200	—	800	—
Pilzno	199	Wiewiórka	„	100	—	100	—	—	—
Kolbuszowa	200	Widełki	„	500	—	—	—	500	—
Biała	201	Witkowice	„	320	—	80	—	240	—
Lwów	202	Winniki	„	1.400	—	—	—	1.400	—
Husiatyn	203	Wola czarnokoniecka	„	800	—	—	—	800	—
Bóbrka	204	Wołoszczyzna	„	600	—	60	—	540	—
Żydaczów	205	Wołeniów	„	800	—	100	—	700	—
Bóbrka	206	Wybranówka	„	160	—	—	—	160	—
Rzeszów	207	Wysoka Łańcucka	„	300	—	100	—	200	—
Sokal	208	Zabcze	„	250	—	—	—	250	—
Gorlice	209	Zagorzany	„	120	—	30	—	90	—
Złoczów	210	Zakomarze	„	140	—	40	—	100	—
Jasło	211	Załęże	„	120	—	30	—	90	—
Mościska	212	Zarzecze	„	37	20	12	40	24	80
Brody	213	Zawidcze	„	33	32	16	66	16	66
Trembowla	214	Zazdrość	„	200	—	50	—	150	—
Lwów	215	Zboiska	„	200	—	—	—	200	—
Mielec	216	Zdziarzec	„	360	—	60	—	300	—
Żółkiew	217	Żółkiew	„	250	—	250	—	—	—
Łańcut	218	Żołynia	miasto i wieś	160	—	20	—	140	—
Lwów	219	Żubrza	gmina	1.500	—	—	—	1.500	—
Złoczów	220	Żulice	„	66	66	33	33	33	33
Żydaczów	221	Żurawno	„	1.200	—	250	—	950	—
Żydaczów	222	Żurawno	„	1.650	—	50	—	1.600	—
		Razem . .		115.069	46	14.501	09½	100.568	36½

Uwaga. Zaległość w kwocie 100.568 zł. 36½ ct. rozpada się:

a) na zaległość z lat dawniejszych w kwocie 94.516 zł. 34 ct.

b) „ „ z roku 1884. w kwocie . 6.052 „ 02½ „

Razem . . 100.568 zł. 36½ ct.

III.

KRAJOWY SZPITAL POWSZECHNY

we Lwowie.

ODDZIAŁ CHORYCH i POŁOŻNIC.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

W załączeniu wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

L. W. 44.047/1885.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Oddział chorych zł.	Oddział chorych ct.	Oddział położnic zł.	Oddział położnic ct.	Razem zł.	Razem ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
			Wynikłości w roku 1884.						
		Wydatki.							
I.	1-14	Płace i emolumenta etatowe	29.820	78½	2.574	—	32.394	78½	32.498
II.	15-21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	26.158	83½	1.996	64	28.155	47½	27.239
III.	22	Substytucye	—	—	—	—	—	—	—
IV.	23-30	Pensye i emerytury	3.062	93	108	—	3.170	93	3.915
V.	31-34	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	104	—	62	90	166	90	277
VI.	35	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	90	—	10	—	100	—	100
VII.	36-37	Remuneracye i zapomogi	880	73	88	42	969	15	960
VIII.	38-47	Koszta gospodarcze *zwyczajne*	72.781	40½	4.124	54	76.905	94½	71.495
		nadzwyczajne	*3.193*	*78*	*350*	—	*3.543*	*78*	*6.100*
IX.	48-51	Koszta sanitarne	12.071	19	363	17	12.434	36	10.750
X.	52	Koszta kancelaryjne	691	87	49	—	740	87	1.050
XI.	53	Koszta kapliczne	304	44½	—	—	304	44½	300
XII.	54-56	Utrzymanie budynków	3.688	59	390	—	4.078	59	4.430
XIII.	57	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	06	352	02	1.760	08	352
XIV.	58	Podatki i daniny	208	58	100	—	308	58	300
XV.	59	Rozmaite	225	68½	35	—	260	68½	500
XVI.	60	Zapomogi dla położnic	—	—	2.982	—	2.982	—	2.500
XVII.	61	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	30	50	30	50	30
XVIII.	62	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii	12.380	—	—	—	12.380	—	9.400
XIX.	63	Najem pomieszkań	4.048	—	2.024	—	6.072	—	6.072
		Suma wydatków rzeczywistych *zwyczajnych*	167.925	10½	15.290	19	183.215	29½	172.168
		nadzwyczajnych	*3.193*	*78*	*350*	—	*3.543*	*78*	*6.100*
		Razem	171.118	88½	15.640	19	186.759	07½	178.268
	64	Nadwyżka dochodów oddana do funduszu krajowego	147.256	78½	—	—	147.256	78½	5.774
		Zgodne z dochodami	318.375	67	15.640	19	334.015	86	184.042
		Dochody.							
I.	1-2	Dodatki	22.970	56½	151	36	23.121	92½	23.318
II.	3	Opłaty pośmiertne	5.233	54	—	—	5.233	54	8.000
III.	4-5	Zwroty kosztów leczenia	288.954	85½	8.068	24	297.023	09½	141.800
IV.	6	Rozmaite	1·216	71	2	08	1.218	79	1.000
		Suma dochodów rzeczywistych — *zwyczajnych*	318.375	67	8.221	68	326.597	35	174.118
		Dotacya od funduszu krajowego	—		7.418	51	7.418	51	9.924
		Zgodne z wydatkami	318.375	67	15.640	19	334.015	86	184.042

powszechny we Lwowie.

W porównaniu z kwotą preliminowaną, okazują się wynikłości mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną, okazują się wynikłości większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	Należytości czynne z roku bieżącego ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	Należytości bierne z roku bieżącego ct.
		Sumaryczne porównanie preliminowanych kwot z rzeczywistą wynikłością bez względu na oddaną do funduszu krajowego nadwyżkę dochodów i pobraną od tegoż funduszu dotacyę, przedstawia wynik następujący:				
103	—		1.116	28	—	—
—	916		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
744	—	**I. Oddział chorych.**	—	—	—	—
110	—	Wydatki preliminowane . 162.761 zł.	—	—	—	—
		„ rzeczywiste . 171.119 „				
—	—	Wydatek *większy o* . 8.358 zł.	—	—	—	—
—	9		—	—	—	—
—	5.411	Dochody preliminowane . 168.535 „		57	45	—	—
2.556	—	„ rzeczywiste . 318.375 „					
—	1.684	dochód *większy o* . 149.840 „	—	—	—	—
309	—	wynik *korzystniejszy o* . 141.482 zł.	—	—	—	—
—	5		—	—	—	—
351	—	**II. Oddział położnic.**	—	—	—	—
—	1.408	Wydatki preliminowane . 15.507 zł.	—	—	—	—
—	9	„ rzeczywiste . 15.640 „	—	—	—	—
240	—	wydatek *większy o* . 133 zł.	—	—	—	—
—	482	Dochody preliminowane . 5.583 „	—	—	—	—
		„ rzeczywiste . 8.222 „				
—	1	dochód *większy o* . 2.639 „	—	—	—	—
		wynik *korzystniejszy o* . 2.506 „				
—	2.980	Ogółem w obydwóch oddziałach wynik *korzystniejszy o* . . . . . 143.988 zł.	—	—	—	—
1.857	12.905	Ogólny niedobór do pokrycia z funduszu krajowego wynosił wedle budżetu . . . . . 4.150 zł.	1.173	73	—	—
2.556	—		—	—	—	—
4.413	12.905	Dotacya pobrana z funduszu krajowego wynosi . . . . . 7.419 zł.	—	—	—	—
—	141.482	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi kraj. . . . . 147.257 „	—	—	—	—
4.413	154.387		—	—	—	—
	149.974	zatem czysty zwrot nadwyżki . 139.838 „				
196	—	a po doliczeniu tegoż do powyższego niedoboru	—	—	—	—
2.766	—	okazuje się jak wyżej wynik *korzystniejszy o* 143.988 zł.	1.216	71	—	—
—	155.223	zgodny *a)* z większą nadwyżką dochodów . . . . . 141.483 zł.	19.431	50½	1	24
—	219		—	—	—	—
2.962	155.442	zgodny *b)* z mniejszą dotacyą . 2.505 „	—	—	—	—
2.506	—	razem . 143.988 zł.	—	—	—	—
5.468	155.442		20.648	21½	1	24
	149.974					

Stan majątku z końcem roku 1884.

	Szczegół	Ogół
Należytości czynne:		
Stan czynny:		
a) w rubrykach wydatków:		
bieżące . . . . . 1.173 zł. 73 ct.		
z lat ubiegłych (patrz str. 262) . . . 161 „ 26 „	1.334 zł. 99 ct.	
b) w rubrykach dochodów:		
bieżące . . . . . 20.648 zł. 21½ ct.		
z lat ubiegłych (patrz str. 262) . . . 97.948 „ 35 „	118.596 „ 56½ „	119.931 zł. 55½ ct.
Stan bierny:		
Należytości bierne		1 „ 24 „
Czysty stan czynny .		119.930 „ 31½ „

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie wydatków	Oddział chorych zł.	ct.	Oddział położnic zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
budżetu			Wydatki w roku 1884.						
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**							
	1	Dyrektor płaca	1.493	—	107	—	1.600	—	1.600
		„ 2 dodatki pięcioletnie	560	—	40	—	600	—	600
		„ dodatek na pomieszkanie	373	—	27	—	400	—	400
		„ opał	156	06½	10	—	166	06½	155
	2	7 prymaryuszów płaca	8.400	—	—	—	8.400	—	8.400
		dodatki pięcioletnie	2.200	—	—	—	2.200	—	2.200
	3	Profesor położnictwa, płaca	—	—	650	—	650	—	650
	4	8 sekundaryuszów płaca	3.562	25	550	—	4.112	25	4.800
	5	4 asystentów płaca	1.967	96	—	—	1.967	96	2.000
	6	Akuszerka pierwsza	—	—	400	—	400	—	400
		„ 2 dodatki pięcioletnie	—	—	80	—	80	—	80
	7	Prosektor płaca	1.120	—	80	—	1.200	—	1.200
		„ 2 dodatki pięcioletnie	373	—	27	—	400	—	400
	8	Chemik patologii, płaca	933	—	67	—	1.000	—	1.000
		„ „ 2 dodatki pięcioletnie	280	—	20	—	300		300
	9	2 kapelanów płaca	841	25	60	—	901	25	1.200
		„ „ dodatek na pomieszkanie	187	—	13	—	200	—	400
	10	Rządca, płaca	1.120	—	80	—	1.200	—	1.200
		„ 2 dodatki pięcioletnie	373	—	27	—	400	—	400
		„ opał	156	04	11	—	167	04	155
		„ oświetlenie	38	82	2	—	40	82	42
	11	2 oficyałów płaca	1.867	—	133	—	2.000	—	2.000
		„ dodatki pięcioletnie	280	—	20	—	300	—	300
	12	2 pisarzy płaca	1.105	—	80	—	1.185	—	1.200
		„ dodatek na pomieszkanie	184	48	13	—	197	48	200
		„ dodatki pięcioletnie	218	53	12	—	230	53	246
	13	Woźny płaca	373	—	27	—	400	—	400
		„ 2 dodatki pięcioletnie	56	—	4	—	60	—	60
		„ dodatek na ubior	47	—	3	—	50	—	50
	14	Odźwierny płaca	326	—	24	—	350	—	350
		„ 2 dodatki pięcioletnie	56	—	4	—	60	—	60
		„ dodatek na ubior	47	—	3	—	50	—	50
		Razem	28.694	39½	2.574	—	31.268	39½	32.498
		Zaliczki udzielone na płace 1.910 zł. 42 c. Po strąceniu ściągniętych rat bieżących . . 784 „ 03 „	1.126	39	—	—	1.126	39	—
		Suma rubryki I.	29.820	78½	2.574	—	32.394	78½	32.498

powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną, okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	—					
—	—					
—	11	*Wydatek większy* z powodu wyższych cen drzewa; — w preliminarzu przyjęto cenę 1 metra sześc. w kwocie 3 zł. 25 ct., w r. 1884. kosztował zaś 1 metr sześc. drzewa twardego 3 zł. 48 ct.				
—	—					
—	—					
—	—					
688	—					
32	—	*Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
299	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ kapelan obrz. łacińskiego				
200	—	nie pobierał płacy systemizowanej i preliminowanego dodatku na mieszkanie.				
—	—					
—	—					
—	12	*Wydatek większy* z powodów jak przy poz. 1.				
1	—	*Wydatek mniejszy* spowodowany niższą ceną nafty.				
—	—					
—	—					
15	—					
2	—	*Wydatki mniejsze* z powodu interkalaryów.				
15	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
1.252	23					
—	1.126	*Wydatek nieprelimiowany* znajduje pokrycie w zwrotach ściąganych z płac ratami miesięcznemi.	1.116	28	—	—
1.252	1.149		1.116	28	—	—
103						

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie wydatków	Oddział chorych zł.	Oddział chorych ct.	Oddział położnic zł.	Oddział położnic ct.	Razem zł.	Razem ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
			Wydatki w roku 1884.						
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**							
	15	Płace Sióstr Miłosierdzia:							
		a) Siostra przełożona . . .	75	—	5	—	80	—	80
		b) 19 Sióstr oddziałowych . .	1.440	—	80	—	1.520	—	1.520
	16	Wikt dla tychże z pieczywem i dodatkami	4.154	49½	232	75	4.387	24½	4.400
	17	Dyetaryusze	3.348	10	241	—	3.589	10	3.402
	18	Wikt z pieczywem dla 2 pisarzy .	399	42	30	—	429	42	420
	19	Akuszerka druga — płaca . . .	—	—	250	—	250	—	250
	20	Służba:							
		A) Oddziałowa							
		a) płaca, ubior i wikt z pieczywem . 10.983 zł. 67 c.							
		b) gratyfikacye . 80 „ — „	10.353	78	709	89	11.063	67	10.667
	21	*B)* Wspólna							
		a) płaca, ubior i wikt z pieczywem . 6.756 „ 04 „							
		b) gratyfikacye . 80 „ — „	6.388	04	448	—	6.836	04	6.500
		Suma rubryki II.	26.158	83½	1.996	64	28.155	47½	27.239
III.	22	**Substytucye**	—	—	—	—	—	—	—
IV.		**Pensye i emerytury.**							
	23	Grund Ludwika, wdowa po rządcy .	204	—	15	—	219	—	219
	24	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze	146	—	10	—	156	—	156
	25	Dr. Neuhauser Franciszek były prymaryusz	100	—	—	—	100	—	1.200
	26	Dr. Bertleff Karol, były dyrektor .	1.168	—	83	—	1.251	—	1.251
	27	Nagel Józefa, wdowa po prymaryuszu.	192	50	—	—	192	50	210
	28	Dr. Finger Józef, były profesor kliniki.	315	—	—	—	315	—	315
	29	Pfau Henryka, wdowa po profesorze położnictwa	—	—	—	—	—	—	64
	30	Szeparowicz Amalia, wdowa po prymaryuszu	500	—	—	—	500	—	500
	—	Neuhauser Kornelia, wdowa po prymaryuszu	320	77	—	—	320	77	—
	—	Marczak Błażej, były pisarz szpitalny.	116	66	—	—	116	66	—
		Suma rubryki IV.	3.062	93	108	—	3.170	93	3.915

powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną, okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—					
—	—					
13	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu postów.				
—	187	*Wydatek większy*, gdyż podczas słabości i urlopów urzędników musiano przy zwiększającej się ciągle czynności przyjmować chwilowo nadliczbowych dyetaryuszów.				
—	9	*Wydatek nieznacznie większy* zależny od wyższych cen niektórych artykułów żywności.				
—						
—	397	*Wydatek większy* z powodu koniecznej potrzeby powiększenia ilości służby wobec większej ilości chorych, jak ją przy układaniu preliminarza przewidywano; — mianowicie wzięto za podstawę				
—	336	ilość dni leczenia z r. 1882. t. j. . . 175.344 takowa zaś wynosiła w r. 1884. . . . 198.855				
13	929					
	916					
—	—					
—	—					
—	—					
1.100	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci Dr. Neuhausera.				
—	—					
17	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci p. Naglowej.				
—	—					
64	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci p. Pfauowej.				
—	—					
—	321	*Wydatek większy* nieprzewidziany, spowodowany śmiercią Dr. Neuhausera. Pensyę wdowią wymierzono do LW. 13.471/84. od 1. Lutego 1884.				
—	116	*Wydatek większy*, nieprzewidziany. Wymiar emerytury nastąpił przez Wys. Sejm uchwałą z d. 15. Października 1884. i umieszczony został w funduszu krajowym w rub. XI. poz. 135 *a)*, zarachowanie tego wydatku nastąpiło jednak w myśl Wys. Sejmu w funduszu szpitalnym, jako tu przynależnym.				
1.181	437					
744						

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział chorych zł.	Oddział chorych ct.	Oddział położnic zł.	Oddział położnic ct.	Razem zł.	Razem ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
			Wydatki w roku 1884.						
V.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**							
	31	Christl Laura, sierota po kontrolorze .	52	—	4	—	56	—	56
	32	Hammer Joanna, sierota po pisarzu .	52	—	4	—	56	—	56
	33	Drabikowska Elżbieta, była nadzorczyni chorych	—	—	—	—	—	—	110
	34	Swoboda Marya, była akuszerka . .	—	—	54	90	54	90	55
		Suma rubryki V.	104	—	62	90	166	90	277
VI.	35	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	90	—	10	—	100	—	100
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**							
	36	Za sprawdzanie recept	160	73	8	42	169	15	160
	37	Remuneracye i zapomogi . . .	720	—	80	—	800	—	800
		Suma rubryki VII.	880	73	88	42	969	15	960
VIII.		**Koszta gospodarcze.**							
	38	Żywienie chorych:							
		a) zwykła strawa i dodatki	40.781	89½	2.018	10	42.799	99½	37.400
		b) 6 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni, płaca	450	—	30	—	480	—	480
		c) wikt tychże z pieczywem i dodatkami	1.222	20	87	—	1.309	20	1.320
		d) koszt służby kuchennej i magazynowej:							
		α) płaca i wikt tejże z pieczywem	3.222	12	237	—	3.459	12	3.600
		β) gratyfikacye	37	—	3	—	40	—	40
		e) drzewo na kuchnię	2.279	—	163	—	2.442	—	1.900
		f) naczynia i sprzęty kuchenne . .	400	33	11	—	411	33	500
		do przeniesienia . .	48.392	54½	2.549	10	50.941	64½	45.240

powszechny we Lwowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną, okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
110	—	*Wydatek mniejszy* z powodu śmierci Drabikowskiej w r. 1883.				
—	—					
110	—					
—	—					
—	9	*Wydatek większy* na podstawie obrachunku z funduszem krajowym.				
—	—					
—	9					
—	5.400	*Wydatek większy.*	57	45	—	—
		Preliminarz uchwalił Wys. Sejm na podstawie ilości dni leczenia z r. 1882. t. j. 175.344				
		W roku 1881. było dni leczenia . . . 198.855				
		więcej o . 23.511				
		Licząc koszta żywienia w wysokości w preliminarzu przyjętej t. j. 21·3 cent. dziennie wynosiłby większy koszt . . . . 5.008 zł.				
		wydano zaś więcej od preliminarza . . 5.400 „				
		wydatek jest przeto większy względnie o . 392 „				
		i jest spowodowany wyższemi cenami niektórych artykułów żywności (patrz poz. 18.)				
—	—					
11	—	*Wydatek mniejszy* z powodów jak przy poz. 16.				
141	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zredukowania służby kuchennej do możebnych granic.				
—	—					
—	542	*Wydatek większy* z powodu wyższych cen drzewa (patrz poz. 1.), oraz większego gotowania dla liczniejszych chorych (patrz poz. 38*a*).				
89	—	*Wydatek mniejszy* z powodu ograniczenia zakupna naczyń do niezbędnej potrzeby.				
241	5.942		57	45	—	—

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział chorych Wydatki w roku 1884. zł.	ct.	Oddział położnic Wydatki w roku 1884. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
VIII.	38	Z przeniesienia . .	48.392	54½	2.549	10	50.941	64½	45.240
		g) pieczywo dla chorych . . .	5.958	42½	223	38	6.181	80½	6.000
		h) wino dla chorych	1.277	71	74	06	1.351	77	1.187
	39	Wikt dla lekarza dyżurnego wraz z pieczywem i innemi potrzebami . .	315	25	23	—	338	25	348
	40	Opał sal i t. p.	4.095	46	405	—	4.500	46	3.700
	41	Oświetlenie naftą z lampiarzem i innemi potrzebami	1.415	69½	164	—	1.579	69½	1.800
	42	Sprzęty: naprawa i sprawienie nowych *zwyczajne* .	782	46	250	—	1.032	46	1.000
		nadzwyczajne .	—	—	—	—	—	—	*600*
	43	Fiakier dla rządcy	187	—	13	—	200	—	200
	44	Utrzymanie ogrodu spacerowego . .	8	13	1	—	9	13	20
	45	Pranie bielizny w drodze przedsiębiorstwa, następnie we własnym zarządzie	8.619	81	257	—	8.876	81	10.000
	46	Bielizna, pościel i odzież: *a)* reparacya i sprawienie nowej *zwyczajne* .	1.050	—	133	—	1.183	—	1.200
		nadzwyczajne .	*3.193*	*78*	*350*	—	*3.543*	*78*	*5.500*
		b) 1 Siostra Miłosierdzia zatrudniona w magazynie bielizny i pościeli płaca	75	—	5	—	80	—	80
		c) wikt dla tejże z pieczywem i innemi potrzebami . . .	203	20	15	—	218	20	220
	47	Słoma do sienników	400	72	12	—	412	72	500
		Suma rubryki VIII. *zwyczajne* .	72.781	40½	4.124	54	76.905	94½	71.495
		nadzwyczajne .	*3.193*	*78*	*350*	—	*3.543*	*78*	*6.100*
		Razem .	75.975	18½	4.474	54	80.449	72½	77.595
IX.		**Koszta sanitarne.**							
	48	Lekarstwa	6.440	08	238	08	6.678	16	5.800
	49	Potrzeby sanitarne	4.831	12	61	50	4.892	62	4.100
	50	Instrumenta chirurgiczne . . .	349	99	13	59	363	58	350
	51	Koszta pogrzebowe	450	—	50	—	500	—	500
		Suma rubryki IX. .	12.071	19	363	17	12.434	36	10.750
X.		**Koszta kancelaryjne.**							
	52	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p. . . .	691	87	49	—	740	87	1.050

powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną, okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
241	5.942		57	45	—	—
—	182	*Wydatek większy* spowodowany większą ilością chorych patrz poz. 38*a*).				
—	165					
10	—					
—	800	*Wydatek większy* z powodów jak przy poz. 38*e*).				
220	—	*Wydatek mniejszy* spowodowany niższemi cenami nafty i jak najdalej idących oszczędności.				
—	33	*Wydatek* na sprzęty jest o 567 zł. mniejszy, gdyż nie korzystano z kredytu nadzwyczajnego na zakupno nowych sprzętów, których nabycie w roku bieżącym okazało się zbędnem.				
600	—					
—	—					
11	—	*Wydatek mniejszy* z powodu utrzymania ogrodu własnemi siłami roboczemi.				
1.123	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż od Sierpnia roku bieżącego zaprowadzono pranie bielizny we własnym zarządzie.				
17	—	*Wydatek mniejszy*, albowiem ograniczono sprawienie nowej bielizny, pościeli i odzieży do niezbędnej potrzeby.				
1.956	—					
—	—					
2	—	*Wydatek mniejszy* z powodów jak przy poz. 16.				
87	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, że nie okazała się potrzeba częstszego zmieniania słomy.				
1.711	7.122					
2.556	—					
4.267	7.122		57	45	—	—
	2.855					
—	878	*Wydatki większe* z powodu większej ilości chorych (patrz poz. 38*a*).				
—	793					
—	13					
—	—					
—	1.684					
309	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż nie okazała się potrzeba nakładania zapasu druków kancelaryjnych				

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział chorych zł.	Oddział chorych ct.	Oddział położnic zł.	Oddział położnic ct.	Razem zł.	Razem ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
			Wydatki w roku 1884.						
XI.	53	**Potrzeby kapliczne**	304	44½	—	—	304	44½	300
XII.		**Utrzymanie budynków.**							
	54	Konserwacye, reparacye gmachu i obejścia szpitalnego:							
		a) roboty murarskie z materyałami . 1.436 zł. 72 ct.							
		b) roboty ślusarskie z żelazem . . 573 „ 88 „							
		c) roboty stolarskie i ciesielskia z materyałami . . 551 „ 09 „							
		d) roboty blacharskie 102 „ 60 „							
		e) „ szklarskie . 83 „ 07 „							
		f) „ lakiernicze 217 „ 92 „							
		g) utrzymanie dzwonków elektryczn. . 57 „ 04 „							
		h) dezinfekcya . . 321 „ 60 „							
		i) rozmaite drobne . *121* „ *92* „	3.138	84	327	—	3.465	84	3.800
	55	Asekuracya budynków i ruchomości .	189	75	23	—	212	75	230
	56	Kominiarze i straż ogniowa . . .	360	—	40	—	400	—	400
		Suma rubryki XII. .	3.688	59	390	—	4.078	59	4.430
XIII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**							
	57	Funduszowi stypendyjn. Głowińskiego:							
		a) za część budynku użytego dla oddziału położnic oszacowaną na kwotę 6.705 zł. 3 kr. m. k. 5%	—	—	352	02	352	02	352
		b) za część budynku użytego od czasu przeniesienia obłąkanych do Kulparkowa, przez oddział chorych oszacowaną na 26.820 zł. 11 k. mon. kon. 5%.	1.408	06	—	—	1.408	06	—
		Suma rubryki XIII. .	1.408	06	352	02	1.760	08	352

powszechny we Lwowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną, okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	5	*Wydatek* nieznacznie większy i nie dający się naprzód ściśle obliczyć.				
334	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż ograniczono reparacye do najkonieczniejszej potrzeby.				
17	—	*Wydatek mniejszy*, zależny jest od obliczenia Towarzystwa ubezpieczeń.				
—	—					
351	—					
—	—					
—	1.408	*Wydatek* większy niepreliminowany. Odsetki te płacił dotąd zakład dla obłąkanych na Kulparkowie, ze względu jednak, że od czasu przeniesienia obłąkanych do Kulparkowa, tę część budynku używa wyłącznie oddział chorych, wstawiono w moc uchwały Wys. Sejmu z 17. Paźdz. 1871. odsetki od przypadającej wartości (LW. 14.385/84) w tegorocznym rachunku. Wydatek ten został już w preliminarzu na r. 1885. uchwałą Wys. Sejmu z 22. Paźdz. 1884. uwzględniony.				
—	1.408					

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział chorych zł.	Oddział chorych ct.	Oddział położnic zł.	Oddział położnic ct.	Razem zł.	Razem ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
			Wydatki w roku 1884.						
XIV.	58	**Podatki i daniny**	208	58	100	—	308	58	300
XV.		**Rozmaite.**							
	59	*a)* Na utrzymanie biblioteki . .	70	33½	8	—	78	33½	100
		b) Przypadkowe	155	35	27	—	182	35	400
		Suma rubryki XV. .	225	68½	35	—	260	68½	500
XVI.		**Zapomogi dla położnic.**							
	60	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem zakład po 6 zł. . . .	—	—	2.982	—	2.982	—	2.500
XVII.		**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**							
	61	Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały.	—	—	30	50	30	50	30
XVIII.	62	**Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii**	12.380	—	—	—	12.380	—	9.400
XIX.		**Najem pomieszkań.**							
	63	Czynsz za najem filii Hofmana . .	4.048	—	2.024	—	6.072	—	6.072
	64	**Nadwyżka dochodów** oddana funduszowi krajowemu . .	147.256	78½	—	—	147.256	78½	5.774

powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną, okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	9	*Wydatek większy*, nie dający się naprzód dokładnie obliczyć.				
22	—	*Wydatek mniejszy*, zastosowany do rzeczywistej potrzeby.				
218	—					
240	—					
—	482	*Wydatek większy*, ponieważ w tym roku opuściło zakład więcej położnic z dziećmi, aniżeli w budżecie przewidziano.				
—	1					
—	2.980	*Wydatek większy*, z powodu większej ilości chorych, aniżeli się w czasie układania preliminarza spodziewano.				
—	—					
—	141.482	*Wydatek większy.* *Wydatki* Oddziału chorych po strąceniu oddanej nadwyżki były większe od preliminowanych o kwotę . . . . . 8.358 zł. rzeczywiste dochody zaś tego oddziału były od preliminowanych większe o kwotę 149.840 „ okazuje się różnica . . 141.482 „ Główny powód tej nadwyżki leży w zwrotach kosztów leczenia, wykazujących w tym roku 155.223 zł. więcej, jak preliminowano (patrz rubr. III. dochodów.)				

Dochody. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie dochodów	Oddział chorych zł.	Oddział chorych ct.	Oddział położnic zł.	Oddział położnic ct.	Razem zł.	Razem ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
			Dochody w roku 1884.						
I.		**Dodatki.**							
	1	Od c. k. Skarbu za 681·58 metr. sześc. drzewa opałowego, część przypadająca na oddział chorych i położnic.	1.297	46	145	33	1.442	79	1.258
	2	Z kasy miejskiej:							
		a) $^1/_5$ część dochodu z rogatek .	21.619	26	—	—	21.619	26	22.000
		b) na utrzymanie trupiarni . .	53	84½	6	03	59	87½	60
		Suma rubryki I. .	22.970	56½	151	36	23.121	92½	23.318
II.	3	**Opłaty pośmiertne**	5.233	54	—	—	5.233	54	8.000
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**							
	4	Od funduszu krajowego galicyjskiego .	268.194	67½	7.576	42	275.771	09½	127.000
	5	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych oraz od płacących za siebie	20.760	18	491	82	21.252	—	14.800
		Suma rubryki III. .	288.954	85½	8.068	24	297.023	09½	141.800
IV.	6	**Rozmaite.**							
		a) Ze sprzedaży rozmaitych z użytku wydzielonych sprzętów i ze sprzedaży rzeczy po zmarłych 519 zł. 13 c.							
		b) zwroty zaliczek z lat ubiegłych . . . 699 „ 66 „	1.216	71	2	08	1.218	79	1.000
		Dotacya.							
	7	Z funduszu krajowego	—	—	7.418	51	7.418	51	9.924

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	185	*Dochód większy* z powodu wyższych cen drzewa opałowego.				
381	—	*Dochód mniejszy*, gdyż tenże jako niestały dokładnie z góry obliczony być nie może.				
—	—					
381	185					
196	—					
2.766	—	*Dochód mniejszy*, z powodu mniejszej ilości znaczniejszych spadków.	1.216	71	—	—
—	148.771	*Dochody większe* tej rubryki pochodzą w części z większej ilości chorych (patrz poz. 38*a*) wydatków) głównie zaś z likwidowania i zapłacenia przez fundusz krajowy znacznych zaległości z lat dawniejszych.	19.431	50½	1	24
—	6.452					
—	155.223	I tak z końcem r. 1883. wynosiły zaległe koszta leczenia . . . . . 335.332 zł. 83 ct. z końcem r. 1884. wynoszą takowe tylko . . . . . 116.427 „ 07 „ zmniejszyły się tedy o . . . 218.905 zł. 76 ct.	19.431	50½	1	24
—	219	*Dochód większy* nie dający się dla zmienności tej rubryki naprzód dokładnie obliczyć.				
2.506	—	*Dochód mniejszy.* Wskutek korzystniejszych wynikłości rubr. III. dochodów „zwroty kosztów leczenia“ przyzwolona dotacya nietylko nie została wyczerpaną, ale oddział chorych zwrócił nadto funduszowi krajowemu nadwyżkę dochodów w sumie 147.256 zł. 78½ ct. wal. austr. (patrz poz. 64. wydatków.)				

WYKAZ NALEŻYTOŚCI

czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Rubryka budżetu	Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
		A. Wydatki.				
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
	1	Zwrot zaliczek udzielonych na płace	140	—	—	—
XV.		**Rozmaite.**				
	2	Od stron rozmaitych *a)* za szczudła . . 21 zł. — ct. *b)* inne drobne . . — „ 26 „	21	26	—	—
		Suma . .	161	26	—	—
		B. Dochody.				
II.		**Opłaty pośmiertne.**				
	3	Od stron obowiązanych	952	78½	—	—
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**				
	4	Dla oddziału chorych	96.948	76½	1	24
	5	„ „ położnic	46	80	—	—
		Suma . .	97.948	35	1	24
		Razem obiedwie sumy . .	**98.109**	**61**	**1**	**24**

IV.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

LW. 42.626/1885.

Fundusz podrzutków

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 18. Paźdz. 1883. zł.
		Wydatki.			
I.	1—3	**Płace urzędników**	—	—	—
II.	—	**Zasługi**	—	—	—
III.	—	**Czynsz**	—	—	—
IV.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	4	Na druki i t. p.	5	—	10
V.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	5—6	Akuszerce zakładu położnic, stręczne i pieluchowe . . .	30	—	30
	7	Żywicielkom za gorliwe dozorowanie dzieci w 1. roku życia .	5	25	20
	8	Tymże za dozorowanie dorosłych dzieci i na potrzeby szkolne .	265	—	400
		Suma rubryki V. . .	300	25	450
VI	9	**Koszta utrzymania dzieci**	524	91½	800
VII.	10	**Kosztą leczenia dzieci**	—	—	10
VIII.		**Rozmaite.**			
	11	Żywicielkom na koszta pogrzebowe ryczałt	14	—	10
	12	Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przydzielonych	—	—	100
		Suma rubryki VIII. . .	14	—	110
		Suma wszystkich wydatków	**844**	**16½**	**1.380**
		Dochody.			
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	**844**	**16½**	**1.380**

we Lwowie.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
5	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ druki z lat poprzednich nie zostały wyczerpane.	—	—	—	—
—	—	. . . . .	—	—	—	—
15	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niestałości tych rubryk.	—	—	—	—
135	—		—	—	—	—
150	—		—	—	—	—
275	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nie wszystkie żywicielki swą należytość za rok ubiegły pobrały.	—	—	93	50
10	—	Nie było potrzeby leczenia kosztem tego funduszu.	—	—	—	—
—	4	*Wydatek większy* z powodu większej śmiertelności.	—	—	—	—
100	—	Wydatku z tego tytułu nie było żadnego.	—	—	—	—
100	4		—	—	—	—
540	4		—	—	93	50
536						
536	—	*Dochód mniejszy* w wysokości poniesionych wydatków.	—	—	—	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

Stan czynny.

	Szczegół.	Ogół.
Należytości czynne z lat ubiegłych:		
a) taksy od przyjęcia dzieci tutejszo- i obco-krajowych .	369 zł. 50 ct.	
b) zwrot kosztów utrzymania dzieci	72 „ 96 „	442 zł 46 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: 1. z roku bieżącego	93 zł, 50 ct.	
2. z lat ubiegłych.	58 „ 26 „	151 „ 76 „
Czysty stan czynny . . .		**290 zł. 70 ct.**

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

V.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

W załączeniu wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

LW. 46.641/1885.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1884. zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	Razem zł.	Razem ct.
		Wydatki.						
I.	1—11	Płace i emolumenta etatowe	20.334	17	—	—	20.334	17
II.	12—18	Koszta utrzymania osób nieetatowych	25.912	21½	—	—	25.912	21½
III.	19	Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	20—25	Pensye i emerytury	350	—	—	—	350	—
V.	26—27	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	14	—	—	—	14	—
VI.	28	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	20	—	—	—	20	—
VII.	29—30	Remuneracye i zapomogi	623	90	—	—	623	90
VIII.	31—39	Koszta gospodarcze	75.386	21	3.563	85½	78.950	06½
IX.	40—44	„ sanitarne	3.660	18	—	—	3.660	18
X.	45	„ kancelaryjne	360	96	—	—	360	96
XI.	46	„ kapliczne	199	66	100	—	299	66
XII.	47—51	„ utrzymania budynków	6.929	07	1.824	32	8.753	39
XIII.	52	Odsetki od kapitałów dłużnych	—	—	—	—	—	—
XIV.	53	Podatki i daniny	153	15	—	—	153	15
XV.	54—57	Rozmaite	2.271	79	—	—	2.271	79
		Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych	136.215	30½	5.488	17½	141.703	48
		Do tego:						
—	58	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi kraj.	—	—	17.947	23	17.947	23
		Ogólna suma wydatków	136.215	30½	23.435	40½	159.650	71
		Dochody.						
I.	1—3	Dodatki	705	44½	—	—	705	44½
II.	4—6	Dochody z dóbr	4.480	11	—	—	4.480	11
III.	7—8	Zwroty kosztów leczenia	151.889	82½	—	—	151.889	82½
IV.	9	Rozmaite	2.575	33	—	—	2.575	33
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych	159.650	71	—	—	159.650	71
		Do tego:						
—	10	Dotacya z funduszu krajowego	—	—	—	—	—	—
		Ogólna sumą dochodów	159.650	71	—	—	159.650	71

Stan majątku z końcem roku 1884.

Stan czynny.

			Szczegół	Ogół
Należytości czynne: *a)* W rubr. wydatków	bieżące	2.737 zł. 66 ct.		
	z lat ubiegł. (str. 286)	735 „ 12½ „	3.472 zł. 78½ ct.	
b) „ dochodów	bieżące	15.990 zł. 02 ct.		
	z lat ubiegł. (str. 286)	24.835 „ 56 „	40.825 „ 58 „	44.298 zł. 36½ ct.

Stan bierny.

Należytości bierne w rubr. wydatków	bieżące	12 zł. 38 ct.	
	z lat ubiegłych (str. 286)	97 „ 95 „	110 „ 33 „
	Czysty stan czynny		44.188 zł. 03½ ct.

obłąkanych na Kulparkowie.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Paźdz. 1883.			Wynikłości są zatem:						Należytości			
			mniejsze		większe		w ogóle		czynne		bierne	
									z roku bieżącego			
zwyczajne	nadzwyczajne	Razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejsze	większe				
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.
18.291	—	18.291	281	—	2.324	—	—	2.043	2.133	10	—	—
28.189	—	28.189	2.304	—	27	—	2.277	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
350	—	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	—	40	20	—	—	—	20	—	—	—	—	—
640	—	640	16	—	—	—	16	—	—	—	—	—
69.065	4.000	73.065	850	436	7.171	—	—	5.885	—	—	—	—
3.650	—	3.650	442	—	452	—	—	10	—	—	—	—
600	—	600	239	—	—	—	239	—	50	69	—	—
200	100	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.850	2.000	8.850	5	176	85	—	96	—	—	—	—	—
1.408	—	1.408	1.408	—	—	—	1.408	—	—	—	—	—
250	—	250	97	—	—	—	97	—	—	—	—	—
1.800	—	1.800	105	—	577	—	—	472	553	87	12	38
131.347	6.100	137.447	5.767	612	10.636	—	4.153	8.410	2.737	66	12	38
—	—	—	—	—	—	17.947	—	17.947	—	—	—	—
131.347	6.100	137.447	5.767	612	10.636	17.947	4.153	26.357	2.737	66	12	38
								22.204				
630	—	630	—	—	76	—	—	76	—	—	—	—
4.000	—	4.000	29	—	509	—	—	480	—	—	—	—
131.600	—	131.600	—	—	20.290	—	—	20.290	15.899	39	—	—
1.000	—	1.000	278	—	1.853	—	—	1.575	90	63	—	—
137.230	—	137.230	307	—	22.728	—	—	22.421	15.990	02	—	—
217	—	217	217	—	—	—	217	—	—	—	—	—
137.447	—	137.447	524	—	22.728	—	217	22.421	15.990	02	—	—
								22.204				

Uwaga:

Wydatki preliminowane wynosiły . . . . . 137.447 zł.
„ rzeczywiste bez nadwyżki dochodów wynoszą . . . . 141.704 „
Wynik większy o kwotę . . . . . 4.257 zł.

Dochody preliminowane bez dotacyi wynoszą . . . . . 137.230 zł.
„ rzeczywiste zaś wynoszą . . . . . 159.651 „
Wynik korzystniejszy o kwotę . . . . . 22.421 „
W ogóle wynik korzystniejszy o kwotę . . . . . 18.164 zł.

a zgodny:
a) z niepobraną mniejszą dotacyą w kwocie . . . . 217 zł.
b) z nadwyżką dochodów oddaną funduszowi kraj. w kwocie . 17.947 „
Razem jak wyżej wykazano w kwocie . . . 18.164 zł.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**			
	1	Dyrektor, płaca	2.200	—	2.200
		dodatek osobisty	800	—	800
	2	2 Prymaryuszów, płaca	3.000	—	3.000
		wikt	805	41	816
		dodatek pięcioletni	200	—	200
	3	2 Sekundaryuszów, płaca	2.000	—	2.000
		wikt	670	94½	816
		dodatek pięcioletni	300	—	150
	4	Akuszerka, płaca	400	—	400
	5	2 Kapelanów, płaca	800	—	800
		wikt	594	96	720
		dodatek pięcioletni	50	—	50
	6	Rządca, płaca	1.200	—	1.200
		dodatek pięcioletni	200	—	200
	7	2 Oficyałów, płaca	1.400	—	1.400
		wikt	726	96	720
		dodatki pięcioletnie	125	—	125
	8	Pisarz, płaca	600	—	600
		wikt	365	09½	360
		dodatek pięcioletni	80	—	80
	9	Nadzorca służby, płaca	400	—	400
		wikt	261	48	250
		dodatek pięcioletni	43	90	44
	10	Woźny, płaca	150	—	150
		wikt	258	66	250
		dodatek na ubiór	50	—	50
	11	Odźwierny, płaca	150	—	150
		wikt	258	66	250
		dodatek na ubiór	50	—	50
		dodatki pięcioletnie	60	—	60
		Razem	18.201	07	18.291
		Do tego zaliczki udzielone na płace w kwocie 2.808 zł. — ct. po strąceniu ściągniętych rat bieżących 674 „ 90 „	2.133	10	—
		Suma rubryki I.	20.334	17	18.291
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**			
	12	8 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych, płaca	640	—	640
	13	Wikt tychże z pieczywem i dodatkami	1.667	21	1.640
	14	Dyetaryusze:			
		a) Płaca 640 zł. 50 ct.			
		b) Wikt z pieczywem 726 „ 96 „	1.367	46	1.993
		Do przeniesienia	3.674	67	4.273

obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
—	—					
—	—					
11	—	*Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistej wynikłości.				
—	—					
—	—					
145	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, że funkcyonaryusze ci, jako nieżonaci, pobierali mniejsze porcye wiktu.				
—	150	*Wydatek większy* z powodu przyznania lat służby, spędzonych na posadzie prymaryusza zakładu LW. 58.961/878 i 2.219/884.				
—	—					
125	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 3.				
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	7					
—	—					
—	—					
—	5					
—	—					
—	—					
—	11					
—	—					
—	—	*Wydatki większe* obliczone ściśle wedle cen artykułów żywności i ustanowionych na rok 1884. cen wiktu.				
—	9					
—	—					
—	—					
—	9					
—	—					
—	—					
281	191					
—	2.133	*Wydatek budżetem nieprzewidziany* zarachowany na rubrykę stałą w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. Października 1874 i przypisany do zwrotu z płac (Vide Rubr. IV. poz. 9. *b)* dochodów).	2.133	10	—	—
281	2.324		2.133	10	—	—
	2.043					
—	27					
—	—	*Wydatek większy* z powodu jak przy poz. 7—11.				
626	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż koszta utrzymania jednego dyetaryusza w kwocie 621 zł. 12½ ct. zatrudnionego przy gospodarstwie mlecznem, poniosło rzeczone gospodarstwo. LW. 30.172/885.	—	—	—	—
626	27					

Wydatki. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
II.		Z przeniesienia . . .	3.674	67	4.273
	15	Służba wyższa:			
		a) Maszynista . . . płaca 600 zł. — ct.			
		b) Ślusarz . . . . „ 264 „ — „			
		c) Stolarz . . . . „ 240 „ — „			
		d) Krawiec . . . . „ 157 „ 60 „			
		e) Szewc . . . . „ 180 „ — „			
		f) 4 dozorców starszych . . „ 586 „ 33 „			
		g) 2 palaczy do maszyny parowej „ 312 „ — „	2.339	93	2.496
	16	Wikt dla powyższych z pieczywem:			
		a) Maszynisty . . . . . 297 zł. 48 ct.			
		b) 10 osób służby wyższej . . . 1.993 „ 41 „	2.290	89	2.560
	17	Służba oddziałowa:			
		a) Płaca . . . . . 6.969 zł. 17 ct.			
		b) Wikt . . . . . 7.620 „ 52½ „			
		c) Gratyfikacye . . . . . 199 „ — „	14.788	69½	15.752
	18	Służba domowa:			
		a) Płaca . . . . . 1.171 zł. 57 ct.			
		b) Wikt . . . . . 1.548 „ 46 „			
		c) Gratyfikacye . . . . . 98 „ — „	2.818	03	3.108
		Suma rubr. II. .	25.912	21½	28.189
III.	19	**Substytucye**	—	—	—
IV.		**Pensye i emerytury.**			
	20	Grund Ludwika, wdowa po rządcy	26	—	26
	21	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze	19	—	19
	22	Dr. Berthleff Karol, były dyrektor	149	—	149
	23	Mauthe Rozyna, wdowa po dozorcy	60	—	60
	24	Kłosowski Jan, były dozorca	48	—	48
	25	Kłosowska Teresa, była dozorczyni	48	—	48
		Suma rubr. IV. .	350	—	350
V.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**			
	26	Christl Laura, sierota po kontrolorze	7	—	7
	27	Hammer Joanna, sierota po pisarzu	7	—	7
		Suma rubr. V. .	14	—	14
VI.	28	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** . . .	20	—	40
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	29	Za sprawdzanie recept	123	90	140
	30	Remuneracye i zapomogi	500	—	500
		Suma rubr. VII. .	623	90	640

obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
626	27		—	—	—	—
156	—	*Wydatek mniejszy* z powodu pobieranego niższego wynagrodzenia przy poz. *d)* o kwotę 22 zł. 40 ct. zaś przy poz. *f)* o kwotę 133 „ 67 „ razem jak obok 156 zł. 07 ct.				
269	—	*Wydatek mniejszy* na podstawie rzeczywistego kosztu, niemniej z powodu, że maszynista i jeden z dozorców starszych pobierali mniejsze porcye wiktu.				
963	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zastosowania ilości służby do koniecznej potrzeby, niemniej, że niektórym sługom płacono niższe wynagrodzenia, jak na ten cel budżetem przyznano.				
290	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 17.				
2.304	27		—		—	—
2.277						
—	—		—	—	—	—
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—					
—	—		—	—	—	—
—	—					
—	—					
—	—		—	—	—	—
20	—	*Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.	—	—	—	—
16	—	*Wydatek mniejszy* wynikł z rozdziału ogólnej kwoty na wszystkie szpitale.				
—	—					
16	—		—	—	—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
VIII.		**Koszta gospodarcze.**			
	31	Żywienie chorych:			
		a) zwykła strawa i dodatki	40.804	78½	36.000
		b) Płaca 5 Sióstr Miłosierdzia . . . 400 zł. — ct.			
		c) Wikt tychże z pieczywem i dodatkami . 1.041 „ 98 „	1.441	98	1.425
		Do przeniesienia . . .	42.246	76½	37.425

obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	4.805	*Wydatek większy* z powodu większej ilości dni żywienia, niemniej wyższych cen mięsa, mąki i innych artykułów żywności. Ilość dni leczenia wynosiła w 1883. r. 149.172 a w roku 1884. (cyfra niesprawdz.) 157.794 powiększyła się zatem o dni . . 8.622 Wykazana jednak wynikłość byłaby znacznie większa — a do jej obniżenia przyczyniły się następujące działy gospodarstwa, których wyniki podano szczegółowo w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego: 1. *Utrzymywanie krów* dało w ciągu roku 77.271½ litrów mleka zarachowanych na kuchnię po cenie 5·712 centów za litr wedle obrachunku do LW. 30.172/1885 w kwocie . . . 4.413 zł. 98½ ct. Gdyby zatem za powyższą ilość mléka płacić musiano jak wedle ostatniego kontraktu do LW. 27.029/880 po 10 ct. za litr, koszt wynosiłby . . . . . 7.727 „ 15 „ zyskano przeto . . . . 3.313 zł. 16½ ct. 2. *Chów trzody chlewnej* na mięso dla kuchni. Wydatki tego działu gospodarki wynoszą . . . . . 4.693 zł. 33½ ct. dochody zaś . . . . . 5.306 „ 62 „ wynikły *czysty zysk* w kwocie . 613 zł. 28½ ct. przeniesiony z końcem roku na korzyść żywienia chorych obniżył również wykazany wydatek. 3. *Chów owiec* na mięso dla kuchni. Wydatki jak zakupno 100 sztuk owiec, akcyza i bicie kosztowały . . . . . 977 zł. 77 ct. uzyskano zaś z tego gospodarstwa za mięso, skórę i łój również . . . 977 „ 77 „ a więc wydatki z dochodami się zniosły i z tego powodu tylko w domowem zamknięciu są wykazane. W zysku jednak przyniosło tę korzyść, że mięso z owiec użyte na kuchnię, kosztowało tylko po 37 ct. za kilo, podczas gdy przeciętna cena targowa onegoż wynosiła po 42 ct.				
—	17	*Wydatek większy* z powodu jak przy poz. 7—11.				
—	4.822					

Wydatki. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
VIII.		Z przeniesienia . . .	42.246	76½	37.425
		d) Służba kuchenna i magazynowa: Płaca z wiktem i gratyfikacyą	2.255	92	2.500
		e) Drzewo do kuchni	2.845	77	2.800
		f) Naczynia i sprzęty kuchenne	459	43	700
		g) Pieczywo z piekarzem i pomocnikiem	6.220	48	5.600
		h) Wino dla chorych	408	77	400
	32	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	5.459	59	5.500
	33	Oświetlenie naftą	1.724	21	1.200
	34	Sprzęty gospodarcze:			
		a) Zakupno i naprawa { zwyczajne	1.500	—	1.500
		{ *nadzwyczajne*	*631*	*56*	*1.000*
		b) 1 Siostra Miłosierdzia, płaca . . 80 zł. — ct.			
		Wikt z pieczywem i dodatkami . . 208 „ 37½ „	288	37½	285
	35	Utrzymanie dwóch par koni z dwoma furmanami, reparacyą wozów, uprzęży i innemi potrzebami	1.459	80½	1.400
	36	*a)* Utrzymanie ogrodów z połową kosztów ogrodnika i innemi potrzebami	1.061	38	800
		b) Uprawa pól, kupno nasion z połową kosztów ogrodnika i innemi potrzebami	2.200	40	1.700
	37	Utrzymanie pralni:			
		a) Drzewo i inne potrzeby	4.074	84	4.400
		b) 2 Siostry Miłosierdzia, płaca . . 160 zł. — ct.			
		Wikt z pieczywem i dodatkami . . 416 „ 78 „	576	78	570
	38	Bielizna, pościel i odzież:			
		a) Zakupno i naprawa { zwyczajne	1.000	—	1.000
		{ *nadzwyczajne*	*2.932*	*29½*	*3.000*
		b) 1 Siostra Miłosierdzia, płaca . . 80 zł. — ct.			
		Wikt z pieczywem i dodatkami . . 208 „ 37½ „	288	37½	285
	39	Słoma do sienników	1.315	32	1.000
		Suma wydatków { zwyczajnych .	75.386	21	69.065
		{ *nadzwyczajnych* .	*3.563*	*85½*	*4.000*
		Ogólna suma rubr. VIII. .	78.950	06½	73.065

obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	4.822					
244	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak przy poz. 17.				
—	46	*Wydatek większy* wedle istotnej potrzeby.				
241	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż nie było potrzeby wyczerpania całej kwoty preliminowanej.				
—	621	*Wydatki większe* z powodu większej ilości chorych.				
—	9					
40	—	*Wydatek mniejszy* z powodu oszczędności w opale.				
—	524	*Wydatek większy* spowodowany nałożeniem podatku od nafty, niemniej oświetlaniem większej ilości ubikacyj.				
—	—					
368	—	*Wydatek mniejszy* gdyż nie było potrzeby wyczerpania całej kwoty przyzwolonej.				
—	3	*Wydatek większy* z powodu jak przy poz. 7—11.				
—	60	*Wydatek większy* gdyż znaczniejsza reparacya wozów i uprzęży była konieczną.				
—	261	*Wydatek większy* z powodu koniecznego zakupna drzew owocowych i do ogrodów spacerowych w miejsce uszkodzonych przez chorych, niemniej utrzymywania kląbów, gazonów i ścieżek. Wykazane jednak przekroczenie znajduje częściowe pokrycie w kwocie 178 zł. rubr. II. poz. 6. dochodów.				
—	500	*Wydatek większy* z powodu większych nakładów około uprawy pól. Wykazane przekroczenie znajduje częściowe pokrycie w nadwyżce dochodów rubr. II. poz. 5. w kwocie 331 zł.				
325	—	*Wydatek mniejszy* wynikły z obrachunku użytego opału tudzież z powodu wyrobu mydła we własnym zarządzie.				
—	7	*Wydatek większy* z powodu jak przy poz. 7—11.				
—	—					
68	—	*Wydatek mniejszy* wedle istotnej potrzeby.				
—	3	*Wydatek większy* z powodu jak przy poz. 7—11.				
—	315	*Wydatek większy*, gdyż z powodu częstszego zmieniania słomy w siennikach i większej ilości chorych, kwota uchwalona okazała się nie wystarczającą.				
850	7.171					
436	—					
1.286	7.171		—	—	—	—
	5.885					

Wydatki. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
IX.		**Koszta sanitarne.**			
	40	Lekarstwa	771	63	1.000
	41	Potrzeby sanitarne	2.443	03	2.000
	42	Instrumenta chirurgiczne	64	62	150
	43	Utrzymanie prosektoryum	22	22	150
	44	Koszta pogrzebowe i utrzymanie cmentarza	358	68	350
		Suma rubr. IX. .	3.660	18	3.650
X.		**Koszta kancelaryjne.**			
	45	Druki, litografie i inne	360	96	600
XI.	46	**Koszta kapliczne** { zwyczajne	199	66	200
		nadzwyczajne	*100*	—	*100*
		Suma rubr. XI. .	299	66	300
XII.		**Koszta utrzymania budynków.**			
	47	Konserwacye i reparacye budynków z pokostowaniem podłóg { zwyczajne . .	3.450	—	3.450
		nadzwyczajne . .	*1.824*	*32*	*2.000*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	3.450	—	3.450
		nadzwyczajne .	*1.824*	*32*	*2.000*

obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
228	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż sprawdzona należytość 4ma rachunkami kwartalnymi uczyniła obok wykazaną kwotę.				
—	443	*Wydatek większy*, gdyż w skutek zwiększonej ilości dni leczenia, jak przy poz. 31. *a)* wykazano, wzmogły się także koszta na potrzeby sanitarne; dalej z powodu, że w pozycyi tej mieszczą się także koszta za lekarstwa, sprowadzane bezpośrednio od producentów.				
86	—	*Wydatki mniejsze* z powodu jak przy poz. 31. *f).*				
128	—					
—	9	*Wydatek większy* wedle rzeczywistej potrzeby.				
442	452		—	—	—	—
	10					
239	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż wystarczał nakład druków z lat ubiegłych.	50	69	—	—
—	—					
—	—					
—	—		—	—	—	—
—	—					
176	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ z przyzwolonych robót: postawienia stajni dla koni i reparacyi karczmy, uskuteczniono tylko odrestaurowanie karczmy kosztem . . . . . 167 zł. 66 ct. w miejsce zaś budowy stajni na konie przeprowadzono najpotrzebniejsze a niezbędne restauracye a mianowicie: dokończono budowę lodowni jak LW. 39.480/883 kosztem . . . . 1.376 zł. 10 ct. przeistoczono pomieszkanie dyrektora jak LW. 14.459/884 kosztem . . . 180 „ 99 „				
—	—		—	—	—	—
176	—	wydano na inne roboty 99 „ 57 „ 1.656 „ 66 „	—	—	—	—
		wydatki nadzwyczajne wynosiły zatem razem . . . . 1.824 zł. 32 ct.				

Wydatki. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
XII.		Z przeniesienia { zwyczajne . .	3.450	—	3.450
		{ *nadzwyczajne* . .	*1.824*	*32*	*2.000*
	48	Utrzymanie urządzeń mechanicznych	1.611	43	1.600
	49	Asekuracya budynków, ruchomości i innych	572	79	500
	50	Kominiarze i straż ogniowa	500	—	500
	51	Utrzymanie dróg dojazdowych	794	85	800
		Suma wydatków { zwyczajnych . .	6.929	07	6.850
		{ *nadzwyczajnych* . .	*1.824*	*32*	*2.000*
		Ogólna suma rubr. XII. . .	8.753	39	8.850
XIII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**			
	52	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego 5% od dłużnej sumy 26.820 złr. mon. kon.	—	—	1.408
XIV.	53	**Podatki i daniny**	153	15	250
XV.		**Rozmaite.**			
	54	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	147	47	150
	55	Książki i czasopisma dla chorych	251	29	250
	56	Myto drogowe	296	86	400
	57	Przypadkowe	1.576	17	1.000
		Suma rubr. XV. .	2.271	79	1.800
—	58	**Nadwyżka dochodów, oddana funduszowi krajowemu** .	17.947	23	—

obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
176	—					
—	12	*Wydatek* nieznacznie *większy* wedle istotnej potrzeby.				
—	73	*Wydatek większy* z powodu ubezpieczenia wszystkich budynków i magazynów, niemniej, że wysokość premij nie była naprzód znaną.				
—	—					
5	—	*Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistej wynikłości.				
5	85					
176	—					
181	85		—	—	—	—
96						
1.408	—	*Wydatek mniejszy* gdyż odsetki te ponosi od r. 1884. fundusz chorych szpitalu lwowskiego.	—	—	—	—
97	—	*Wydatek mniejszy* przypadły na ten rok wedle wymiaru c. k. Urzędu podatkowego.	—	—	—	—
2	—	*Wydatek mniejszy* } wyrównują się wspólnie.				
—	1	*Wydatek większy* }				
103	—	*Wydatek mniejszy* nie dający się ściśle naprzód obliczyć.				
—	576	*Wydatek większy* gdyż z rubryki tej wypłacono:	553	87	12	38
105	577		553	87	12	38
	472	*a)* Na adaptacyę budynku szkolnego i urządzenie szkoły w Kulparkowie jak LW. 47.782/884 kwotę . . . . . 140 zł. 86 ct.				
		b) Rollauerowi J. wynagrodzenie za zrzeczenie się prawa dzierzawy propinacyi do karczmy zakładowej jak LW. 17.296 i 20.277 ex 1884 kwotę 525 „ — „				
		razem . . 665 zł. 86 ct.				
—	17.947	*Wydatek większy* z powodu, że rzeczywiste dochody były większe od preliminowanych łącznie z uchwaloną dotacyą o kwotę . . . 22.204 zł. Gdy zaś rzeczywiste wydatki po strąceniu oddanej nadwyżki były również większe od preliminowanych o kwotę 4.257 „ przeto z porównania okazuje się nadwyżka dochodów jak obok w kwocie 17.947 zł.	—	—	—	—

Dochody. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
I.		**Dodatki.**			
	1	Od c. k. Skarbu za 200 sągów drzewa opałowego . .	581	32	506
	2	Od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	24	12½	24
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	100	—	100
		Suma rubr. I. .	705	44½	630
II.		**Dochody z dóbr.**			
	4	Czynsz z propinacyi	221	50	250
	5	Dochód z pól i pastwisk	3.330	63	3.000
	6	Dochód z ogrodów	927	98	750
		Suma rubr. II. .	4.480	11	4.000
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	7	Z funduszu krajowego galicyjskiego	117.974	18½	100.000
	8	Od funduszów obcokrajowych, publicznych i od samopłacących	33.915	64	31.600
		Suma rubr. III. .	151.889	82½	131.600

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	76	*Dochód większy* z powodu wyższych cen drzewa opałowego.				
—	—					
—	—					
—	76		—	—	—	—
29	—	*Dochód mniejszy*, gdyż w skutek zwolnienia dawnego dzierzawcy propinacyi z kontraktu — a przyjęcia nowego, powstało jednomiesięczne interkalare w dzierzawie.				
—	331	*Dochód większy* spowodowany znaczniejszym nakładem około uprawy pól i pastwisk. Wynik tego działu gospodarstwa prowadzonego od roku 1881 we własnym zarządzie przedstawia się za r. 1884 jak następuje: Dochody wynoszą jak obok . . 3.330 zł. 63 ct. wydatki przedstawione pod poz. 36 *b)* 2.200 „ 40 „ z porównania zysk w kwocie . 1.130 zł. 23 ct. zaś po uwzględnieniu, iż grunta te wydzierzawiano dawniej za kwotę . 352 „ — „ okazuje się czysty zysk w kwocie . 778 zł. 23 ct.				
—	178	*Dochód większy* w skutek racyonalniejszej uprawy i korzystniejszego zbioru jarzyn. Wynik tego działu gospodarstwa jest następujący: Dochody wynoszą . . . 927 zł. 98 ct. wydatki przedstawione pod poz. 36 *a)* 1.061 „ 38 „ z porównania wydatki większe o . 133 zł. 40 ct. z powodu jak wyjaśnienia przy poz. 36. *a)*.				
29	509		—	—	—	—
	480					
—	17.974	*Dochody większe* z powodu znaczniejszego napływu ubogich chorych, gdyż jak to wykazano w wyjaśnieniach przy poz. 31. *a)* ilość dni leczenia wzrosła w tym roku o 8.622 dni; dalej z powodu zwiększonego stanu chorych samopłacących. W sumie obok wykazanych należytości czynnych w kwocie . . . . *15.899 zł. 39 ct.* mieszczą się zwroty przypadające: *a)* Od funduszów obcokrajowych i samopłacących . . 8.944 zł. 85½ ct. *b)* Od stron rozmaitych niewyśledzonych . . . 6.954 „ 53½ „ razem jak wyżej . . 15.899 zł. 39 ct.	15.899	39	—	—
—	2.316					
—	20.290		15.899	39	—	—

Dochody. Krajowy zakład dla

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
IV.		**Rozmaite.**			
	9	*a)* Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne pomniejsze .	722	02	1.000
		b) Zwrot dawnych zaliczek udzielonych na płace z rubr. I. wydatków	1.505	25	—
		c) Zwrot zaliczek stemplowych i portoryów z rubr. X. wyd.	29	10	—
		d) Zwrot kosztów przewozu rekonwalescentów ze zakładu do rozmaitych gmin z rubr. XV. poz. 57 wydatków . .	260	88	—
		e) Zysk z założenia i urządzenia gospodarki mlecznej . .	58	08	—
		Suma rubr. IV. .	2.575	33	1.000
—	10	**Dotacya od funduszu krajowego**	—	—	—

obłąkanych na Kulparkowie. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
278	—	*Dochód mniejszy* z powodu niestałości i zmienności wpływów tej rubryki.	90	63	—	—
—	1.505	*Dochody większe* budżetem nie przewidziane są zwrotami kwot zaliczkowo wydanych, a zarachowanych na rubryki stałe w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. Października 1874.				
—	29					
—	261					
—	58	*Dochód większy*, gdyż w ciągu roku sprzedano 6 krów po cenie przeciętnej 142 zł. 50 ct. za kwotę . . . . . 855 zł. — ct. w miejsce których kupiono 6 krów innych po cenie przeciętnej 132 zł. 82 ct. za . . . . . 796 „ 92 „ różnica zatem w kwocie . . 58 zł. 08 ct. stanowi czysty zysk obok wykazany.				
278	1.853		90	63	—	—
	1.575					
217	—	*Dochód mniejszy*, gdyż w skutek korzystniejszych wyników nietylko, że nie było potrzeby pobrania dotacyi, lecz nadto zwrócono funduszowi krajowemu nadwyżkę dochodów w kwocie 17.947 zł. (patrz wyjaśnienia przy poz. 58).	—	—	—	—

Wykaz należytości
czynnych i biernych z lat ubiegłych.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	czynne ct.	bierne zł.	bierne ct.
		A. Wydatki.				
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
	1	Zaliczki na płace	473	50		
X.		**Koszta kancelaryjne.**				
	2	Zaliczki na stemple udzielone c. k. Prokuratoryi Skarbu do procesów o koszta leczenia	42	70		
XV.		**Rozmaite.**				
	3	Różne drobne zwroty	218	92½	97	95
		Suma *A.* . .	735	12½	97	95
		B. Dochody.				
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**				
	4	*a)* Od samopłacących i stron różnych 6.239 zł. 03½ ct. *b)* Od stron rozmaitych niewyśledzonych 12.038 „ 44 „	18.277	47½		
IV.		**Rozmaite.**				
	5	*a)* Zwrot kosztów przewozu chorych od gmin przynależnych . . . . . 402 zł. 42 ct. *b)* Strony konkurencyjne zwrot wydatku na reparacyę mostów na granicy Kulparkowa i Sokolnik położonych . . . . . 15 „ 74 „ *c)* Goligowska Apolonia dzierżawczyni gruntów kulparkowskich . . 212 „ 59 „ *d)* Iskierski Wilhelm, przedsiębiorca robót mechanicznych z rozmaitych tytułów . . . . . 5.927 „ 33½ „	6.558	08½		
		Suma *B.* . .	24.835	56	—	—
		Razem obiedwie sumy . .	25.570	68½	97	95

VI.

Krajowy Szpital św. Łazarza w Krakowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

L. W. 36.050/1885

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłości z roku 1884									
		Wydatki.										
I.	1-16	Płace i emolumenta etatowe	14.061	89	2.999	91	5.013	74	4.321	60	26 397	14
II.	17-22	Koszta utrzymania osób nieetatowych	9.254	07	1.912	31	4.309	48½	4.015	20	19.491	06½
III.	23	Sybstytucye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.	24	Pensye i emerytury	249	96	—	—	—	—	—	—	249	96
V.	25-26	Zaopatrzenia odstawne i dary z łaski	—	—	63	95	73	20	—	—	137	15
VI.	27	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.	28-29	Renumeracye i zapomogi	450	—	90	—	225	—	135	—	900	—
VIII.	30-39	Koszta gospodarcze zwyczajne	33.529	87½	6.131	16	15.720	22	10.229	94	65.611	19½
		Koszta gospodarcze *nadzwyczajne*	*2.707*	*32*	*370*	*15*	*895*	*69*	*971*	*19*	*4.944*	*35*
IX.	40 46	„ sanitarne	5.588	19½	301	96	873	62	385	67	7.149	44½
X.	47	„ kancelaryjne	294	47	59	05	146	64	87	97	588	73
XI.	48	„ kapliczne	125	—	25	—	63	—	37	—	250	—
XII.	49-53	Utrzymanie budynków	2.651	17	465	43	1.237	92	1.010	96	5.365	48
XIII.	54	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	—	—	—	—	—	—	20	—
XIV.	55-61	Podatki i daniny	979	68½	154	55	—	—	—	—	1.134	23½
XV.	62	Rozmaite	242	46	36	26	90	65	71	96	441	33
XVI.	63	Zapomogi dla położnic	—	—	1.836	—	—	—	—	—	1.836	—
XVII.	64	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	217	—	—	—	—	—	217	—
XVIII	65	Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika w Krakowie	13.179	50	—	—	—	—	—	—	13.179	50
XIX.	66-68	Zapisy	111	50	—	—	—	—	—	—	111	50
XX.	69	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	31	70	—	—	—	—	—	—	31	70
XXI.	70	Dyety i koszta podróży	99	68	—	—	—	—	—	—	99	68
		Suma wydatków rzeczywistych zwyczajnych	80.869	15½	14.293	18	27 753	47½	20.295	30	143.211	11
		Suma wydatków rzeczywistych *nadzwyczajnych*	*2.707*	*32*	*370*	*15*	*895*	*69*	*971*	*19*	*4.944*	*35*
		do tego: Razem	83.576	47½	14.663	33	28.649	16½	21.266	49	148.155	46
—	71	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu	27.165	57	3.965	39	12.432	38½	2.161	55	45.724	89½
		Ogólna suma wydatków	110.742	04½	18.628	72	41 081	55	23.428	04	193.880	35½
		Dochody.										
I.	1-4	Odsetki od kapitałów	21.878	69	1.002	68	234	—	163	64	23.279	01
II.	5 10	Dochody z realności i dóbr	9.702	10	1 258	80	—	—	—	—	10 960	90
III	11-12	Zwroty kosztów leczenia	78.405	34	16.219	79	40.847	55	23.159	—	158.631	68
IV.	13	Dochody rozmaite	755	91½	147	45	—	—	105	40	1.008	76½
		Suma dochodów rzeczywistych	110.742	04½	18.628	72	41.081	55	23.428	04	193.880	35½
—	14	Dotacya pobrana od funduszu krajowego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Ogólna suma dochodów	110.742	04½	18.628	72	41.081	55	23.428	04	193.880	35½

Stan majątku z końcem roku 1884.

Stan czynny:

	Szczegół.	Ogół.
Należytości czynne:		
1) z roku bieżącego.		
a) w rubrykach wydatków	858 zł. 96 ct.	
b) „ dochodów	76.888 „ 93½ „	77.747 zł. 89½ ct.
2) z lat ubiegłych (patrz str. 308/II):		
a) w rubrykach wydatków	40.625 zł. 04 ct.	
b) „ dochodów	359 „ 92 „	40.984 „ 96 „
		118.732 zł. 85½ ct.

Stan bierny:

Należytości bierne: z roku bieżącego w rubrykach wydatków . . . . . 11 „ 14 „

Czysty stan czynny . . . 118.721 zł. 71½ ct.

św. Łazarza w Krakowie.

Ogólna kwota preliminowana według uchwały z d. 18. Paźdz. 1883. zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości: mniejsze zł.	większe zł.
25.625	—	772
18.728	—	763
—	—	—
250	—	—
151	14	—
50	50	—
900	—	—
61.338	935	5.209
5.000	*90*	*34*
7.952	803	—
870	281	—
250	—	—
5.900	535	—
20	—	—
1.110	—	24
600	159	—
1.300	—	536
150	—	67
10.600	—	2.579
112	—	—
150	118	—
200	100	—
136.256	2.995	9.950
5.000	*90*	*34*
141.256	3.085	9.984
19.275	—	26.450
160.531	3.085	36.434
		33.349
19.269	—	4.010
10.358	—	603
126.000	—	32.631
65	—	944
155.692	—	38.188
4 839	4.839	—
160 531	4.839	38.188
		33.349

Uzasadnienie różnic.

Porównanie preliminowanych kwot dla poszczególnych oddziałów z rzeczywistą wynikłością, bez względu na wynikłe nadwyżki dochodów i pobraną z funduszu krajowego dotacyę:

I. Oddział chorych:

preliminowane wydatki . 77.131 zł.
rzeczywiste . . . . 83.576 „
wydatek *większy o* . 6.445 zł.
preliminowane dochody . 95.211 zł.
rzeczywiste „ . . 110.742 „
dochód *większy* o . 15.531 „
z porównania wynik korzysniejszy o 9.086 zł.

II. Oddział położnic:

preliminowane wydatki . 13.834 zł.
rzeczywiste „ . . 14.663 „
wydatek *większy o* . 829 zł.
preliminowane dochody . 9.664 zł.
rzeczywiste „ . . 18.629 „
dochód *większy o* . 8.965 „
z porównania wynik korzystniejszy o 8.136 zł.

III. Oddział syfilitycznych:

preliminowane wydatki . 29.849 zł.
rzeczywiste „ . . 28.649 zł.
wydatek *mniejszy o* . 1.200 zł.
preliminowano dochody . 31.044 zł.
rzeczywiste . „ . . 41.081 „
dochód *większy o* . 10.037 „
z porównania wynik korzystniejszy o 11.237 zł.

IV. Oddział obłąkanych:

preliminowane wydatki . 20.442 zł.
rzeczywiste „ . . 21 267 „
wydatek *większy o* . 825 zł.
preliminowane dochody . 19 773 zł.
rzeczywiste „ . . 23.428 „
dochód *większy o* . 3.655 „
z porównania wynik korzystniejszy o 2.830 zł.

Ogółem we wszystkich czterech oddziałach wynik korzystniejszy o kwotę. . 31.289 zł

Według budżetu wynosił niedobór do pokrycia z funduszu krajowego:
w oddziałach II i IV . . 4.839 zł.
zaś nadwyżka w oddziale I i III 19.275 zł.
ostatecznie preliminowana nadwyżka 14.436 zł.
Dotacyi nie podjęto dla żadnego oddziału, zaś nadwyżka dochodów oddana rzeczywiście funduszowi krajowemu wynosi 45.725 „
W ogóle więc z porównania **wynik korzystniejszy** jak wyżej. . . . . **31.289 zł.**

Naieżytości			
czynne		bierne	
z roku bieżącego			
zł.	ct.	zł.	ct.
739	76	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
76	50	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
1	48	—	—
28	72	11	14
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
12	50	—	—
—	—	—	—
858	96	11	14
—	—	—	—
858	96	11	14
—	—	—	—
858	96	11	14
26	30½	—	—
—	—	—	—
76.862	63	—	—
—	—	—	—
76 888	93½	—	—
—	—	—	—
76.888	93½	—	—

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłości z roku 1884.									
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**										
	1	Dyrektor, płaca	800	—	160	—	400	—	240	—	1·600	—
		dodatki pięcioletnie po 300 zł.	300	—	60	—	150	—	90	—	600	—
	2	5 prymaryuszów, płaca po 1.200 zł.	3.600	—	—	—	1.200	—	1.200	—	6.000	—
		dodatki pięcioletnie po 200 zł.	800	—	—	—	279	46	—	—	1.079	46
	3	1 profesor położnictwa, za pełnienie obowiązków prymaryusza	—	—	650	—	—	—	—	—	650	—
	4	6 sekundaryuszów I. klasy, płaca po 600 zł.	1.784	68	600	—	600	—	600	—	3.584	68
	5	3 „ II. „ „ „ 500 „	1.465	24	—	—	—	—	—	—	1.465	24
	6	Akuszerka, płaca	—	—	400	—	—	—	—	—	400	—
		dodatki pięcioletnie	—	—	80	—	—	—	—	—	80	—
	7	Aptekarz, płaca	400	—	80	—	200	—	120	—	800	—
		dodatek pięcioletni	50	—	10	—	25	—	15	—	100	—
		„ na pomieszkanie	100	—	20	—	50	—	30	—	200	—
	8	Prosektor, płaca	399	92	80	—	200	—	120	—	799	92
	9	Chemik patalogii, płaca	350	—	70	—	175	—	105	—	700	—
	10	Kapelan, płaca	300	—	60	—	150	—	90	—	600	—
		dodatek na pomieszkanie	100	—	20	—	50	—	30	—	200	—
	11	Rządca, płaca	600	—	120	—	300	—	180	—	1.200	—
		dodatek pięcioletni	100	—	20	—	50	—	30	—	200	—
	12	2 oficyałów, płaca po 1.000 zł.	1.000	—	200	—	500	—	300	—	2.000	—
		dodatki pięcioletnie	150	—	30	—	74	—	46	—	300	—
		dodatek osobisty dla I-go oficyała	25	—	5	—	12	—	8	—	50	—
	13	2 pisarzy stałych, płaca po 600 zł.	600	—	120	—	300	—	180	—	1.200	—
		dodatek pięcioletni dla I-go pisarza	50	—	10	—	25	—	15	—	100	—
		dodatki na pomieszkanie po 100 zł.	100	—	20	—	50	—	30	—	200	—
	14	Dozorca domu obłąkanych	—	—	—	—	—	—	399	88	399	88
		dodatek pięcioletni	—	—	—	—	—	—	50	—	50	—
		wikt II. klasy	—	—	—	—	—	—	209	10	209	10
	15	Woźny, płaca	150	—	30	—	75	—	45	—	300	—
		dodatki pięcioletnie	50	—	10	—	25	—	15	—	100	—
		na ubiór	25	—	5	—	13	—	7	—	50	—
	16	Odźwierny, płaca	75	—	15	—	37	—	23	—	150	—
		dodatek pięcioletni	15	—	3	—	8	—	4	—	30	—
		wikt II. klasy	104	55	20	91	52	28	31	36	209	10
		na ubiór	25	—	5	—	13	—	7	—	50	—
		Razem	13.519	39	2.903	91	5.013	74	4.220	34	25.657	38
		Do tego: zaliczki udzielone na płace 932 zł. 50 ct.										
		Po strąceniu ściągniętych rat 192 „ 74 „	542	50	96	—	—	—	101	26	739	76
		Suma rubryki I.	14.061	89	2.999	91	5.013	74	4.321	60	26.397	14

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według uchwały z d. 18 Paźdz. 1883.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
				czynne		bierne	
	mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
1 600	—	—					
600	—	—					
6.000	—	—					
1.079	—	—					
650	—	—					
3 600	15	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu interkalaryów.				
1.500	35	—					
400	—	—					
80	—	—					
800	—	—					
100	—	—					
200	—	—					
800	—	—					
700	—	—					
600	—	—					
200	—	—					
1.200	—	—					
200	—	—					
2.000	—	—					
300	—	—					
50	—	—					
1.200	—	—					
100	—	—					
200	—	—					
400	—	—					
50	—	—					
168	—	41	*Wydatek większy*, na podstawie repartycyi żywienia, jak LW. 24.875 1885 i uchwały Wydziału krajowego z 20 czerwca 1884 LW. 14.466., którą postanowiono przyznać dozorcy domu obłąkanych i odźwiernemu, jako służbie wyższej etatowej, należny im wedle ustanowionej normy żywienia wikt II. klasy, który w tym roku właśnie tyle kosztował, zresztą uchwałą z 22 10 1884. przyznał Wys. Sejm na dotyczące przedstawienie lepszy wikt dla tej służby po 200 zł. rocznie.				
300	—	—					
100	—	—					
50	—	—					
150	—	—					
30	—	—					
168	—	41	*Wydatek większy*, z powodu jak przy poz. 14.				
50	—	—					
25.625	50	82					
—	—	740	*Wydatek niepreliminowany*, wstawiony tutaj w myśl uchwały Wys. Sejmu z 14 10 1874., znajduje pokrycie w zwrotach ściąganych z płac ratami miesięcznemi (vide Rubr. IV. poz. 13*c*. doch.)	739	76	—	—
25.625	50	822		739	76	—	—
		772					

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków.	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłości z roku 1884.									
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**										
	17	Płace Sióstr Miłosierdzia rocznie po 80 zł.										
		a) 1 Siostra przełożona	40	—	8	—	20	—	12	—	80	—
		b) 13 Sióstr oddziałowych	480	—	160	—	240	—	160	—	1.040	—
		c) 1 Siostra wspólna	40	—	8	—	20	—	12	—	80	—
	18	*a*) Wikt dla tychże z pieczywem i dodatkami po 179 zł. 34½ ct.	1.255	42	394	55	627	71½	412	49	2.690	17½
		b) Wikt dla 3 emerytek i 4 postulatek rocznie po 179 zł. 34½ ct.	358	69	71	74	179	34	107	61	717	38
	19	Dyetaryusze:										
		1 po 2 zł. — ct. dziennie, rocznie 730 zł. . . . . 730 zł.										
		2 po 1 zł. 50 ct. dziennie, rocznie po 549 zł. . . . . 1.098 „										
		3 po 1 zł. 25 ct. dziennie. rocznie po 457 zł. 50 ct. . . . 1.372 „	1.613	—	320	—	804	—	482	—	3.219	—
	20	Służba wyższa:										
		a) Płaca:										
		Maszynista rocznie . . . . 750 zł.	375	—	75	—	187	—	113	—	750	—
		Odźwierny, płaca 120, na ubiór 60 180 „										
		Stolarz rocznie . . . . . 150 „										
		Palacz do maszyny parowej . 120 „										
		Murarz rocznie . . . . . 100 „	275	—	55	—	138	—	82	—	550	—
		b) Wikt tejże (z wyjątkiem maszynisty) rocznie po 127 zł. 91 ct.	255	82	51	16	127	92	76	74	511	64
	21	Służba oddziałowa:										
		a) płaca dla 35 osób	1.079	14	154	12	445	96	872	20	2.551	42
		b) wikt dla tychże z pieczywem rocznie po 127 zł. 91 ct.	2.468	06	410	59	1.019	18	1.370	94	5.268	77
		c) gratyfikacye	21	—	6	—	10	—	13	—	50	—
	22	Służba wspólna:										
		a) płaca dla 10 osób	321	20	62	—	155	—	93	—	631	20
		b) wikt dla tychże z pieczywem, rocznie po 127 zł. 91 ct.	650	74	130	15	325	37	195	22	1.301	48
		c) gratyfikacye	21	—	6	—	10	—	13	—	50	—
		Suma rubryki II. . .	9.254	07	1.912	31	4.309	48½	4.015	20	19.491	06½

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według uchwały z d. 18. Paźdz. 1883.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki	
	mniejsze	większe
zł.	zł.	zł.
80	—	—
1.040	—	—
80	—	—
2.520	—	170
1.176	459	-
3.200	—	19
750	—	—
550	—	—
528	16	—
2.144	—	407
4.620	—	649
50	—	—
620	—	11
1.320	18	—
50	—	—
18 728	493	1.256
		763

Uzasadnienie różnic

Do pozycyi 18: *a)* Wikt dla tychże z pieczywem i dodatkami po 179 zł. 34½ ct.

Wydatek większy, albowiem ceny mięsa i mąki na chleb i bułki były w r. 1884. droższe niż w roku 1883. i spowodowały mimo ścisłego trzymania się normy żywienia, podwyższenie wydatku na wikt do kwoty 179 złr. 34½ ct. rocznie, jak repartycja przy LW. 24.875/1885.

Do pozycyi 18: *b)* Wikt dla tychże 3 emerytek i 4 postulantek rocznie 179 złr. 34½ ct.

Wydatek mniejszy, albowiem w roku 1884. zamiast przepisanej liczby 3 emerytek i 4 posulantek, były tylko 4 osoby, których wikt kosztował tak jak każdej innej Siostry Miłosierdzia również po 179 złr. 34½ ct. rocznie, z powodów przytoczonych pod pozycją 18*a*.

Do pozycyi 19: Dyetarjusze:

Wydatek większy, aleowiem w skutek okrojenia preliminarza w tej pozycyi przez Wysoki Sejm, przedłożył Komitet administracyjny propozycyę co do zniżenia dyurnum jednemu z funkcyonaryuszów dopiero w miesiącu marcu 1884.

Do pozycyi 20: Służba wyższa· *b)* Wikt tejże (z wyjątkiem maszynisty) rocznie po 127 zł. 91 ct.

Wydatek mniejszy nie dający się ściśle naprzód obliczyć. Wedle repartycyi żywienia jak LW. 24.875/1885 z powodu zarządzonego ścisłego przestrzegania obowiązującej normy wynosi wikt III. klasy w r. 1884. na jednę osobę służby, pomimo wyższych cen mąki na chleb i bułki, tudzież mięsa rocznie 127 zł. 91 ct., to jest o 4 zł. mniej jak w budżecie na ten rok przyzwolono.

Do pozycyi 21. Służba oddziałowa.

Wydatek większy z powodu *a)* przyjęcia dla chorych I. klasy potrzebnej posługi t. j. dla każdego chorego tej klasy w myśl obowiązujących przepisów jednego sługi; utrzymanie bowiem służby dla chorych tej klasy kosztowało na oddziale I., II. i IV. jak raport Dyrekcyi przy LW. 15.758/1885 ogółem 427 zł., która to kwota znajduje w zupełności pokrycie w dochodach z taks płaconych przez tych chorych na Rubr. III. poz. 12 dochodów; *b)* dalszym powodem było przyjęcie za każdoczesnem zezwoleniem Wydziału krajowego nadzwyczajnej posługi na czas koniecznej potrzeby, a to: 2 posługaczy dla chorych na dyfteryę i szkarlatynę, 2 posługaczy do obsługi chorych na ospę, dla syfilitycznych tudzież dla obłąkanych z powodu przepełnienia oddziałów, wreszcie 1 posługacza do zaprowadzenia nakazanej ostrożności i desinfekcyi z powodu epidemii cholery.

Do pozycyi 22: Służba wspólna, *a)* płaca dla 10 osób.

Wydatek większy, gdyż wskutek zasłabnięcia jednego stróża przyjęto czasowo zastępcę.

Do pozycyi 22: Służba wspólna, *b)* wikt dla tychże z pieczywem rocznie po 127 zł. 91 ct.

Wydatek mniejszy z powodu jak przy pozycyi 20b.

Należytości			
czynne		bierne	
z roku bieżącego			
zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków.	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłości z roku 1884.									
III.	23	**Substytucya**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.		**Pensye i emerytury.**										
	24	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu oddziału chorób wewnętrznych	249	96	—	—	—	—	—	—	249	96
V.		**Zaopatrzenia odstawne i dary z łaski.**										
	25	Okońska Anastazya, była nadzorczyni chorych po 20 ct. dziennie	—	—	—	—	73	20	—	—	73	20
	26	Skotnicka Katarzyna, była posługaczka przy podrzutkach, pół porcyi wiktu służby szpit.	—	—	63	95	—	—	—	—	63	95
		Suma rubryki V. .	—	—	63	95	73	20	—	—	137	15
VI.	27	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**										
		A. Stałe.										
	28	Urzędnicy c. k. kasy krakowskiej za sprawowanie czynności kasowych	100	—	20	—	50	—	30	—	200	—
		B. Niestałe.										
	29	Remuneracye i zapomogi	350	—	70	—	175	—	105	—	700	—
		Suma rubryki VII. .	450	—	90	—	225	—	135	—	900	—
VIII.		**Koszta gospodarcze.**										
	30	Żywienie chorych:										
		a) zwykła strawa dla chorych i dodatki	17.550	14	2.932	27	8.289	03	5.550	51	34.321	95
		b) 5 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni i spiżarni, płaca rocznie po 80 zł.	200	—	40		100	—	60	—	400	—
		c) Wtkt dla tychże z pieczywem i dodatkami po 179 zł. 34½ ct. . . .	448	36½	89	67	224	18	134	51	896	72½
		d) koszta utrzymania służby kuchennej i magazynowej a mianowicie:										
		płaca dla 8 osób	173	99	44	—	111	—	67	—	395	99
		wikt dla tychże rocznie po 127 zł. 91 ct.	511	64	102	33	255	82	153	49	1.023	28
		gratyfikacye	21	—	6	—	10	—	13	—	50	—
		Do przeniesienia . .	18.905	13½	3.214	27	8.990	03	5.978	51	37.087	94½

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według uchwały z d. 18. Paźdz. 1883.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—		—	—	—	—
250	—	—		—	—	—	—
73	—	—					
78	14	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistego kosztu obliczonego jak LW. 24.875|1885				
151	14	—		—	—	—	—
50	50	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż w tym roku nie było żadnych wypłat z tego tytułu.	—	—	—	—
200	—	—					
700	—	—					
900	—	—		—	—	—	—
31.000	—	3.322	*Wydatek większy*, głównie z tego powodu, iż liczba chorych w roku 1884. wzrosła w stosunku do roku 1883. w ogóle o 6.181 dni leczenia, dalej z powodu, że jak to już wyjaśniono przy poz. 18.a. ceny mięsa i mąki były w roku 1884. droższe niż w roku poprzednim, wreszcie iż w obocznym wydatku na żywność mieści się również koszt żywienia chorych I. i II. klasy, którzy w pielęgnacyi 4.416 dni spędzili od nich jednakże pobierane taksy na Rubr. III. poz. 12. dochodów pokrywają w całości dotyczący wydatek na żywność. Ilość dni leczenia wynosiła na wszystkich czterech oddziałach w roku 1882. . . . . 154.689 dni „ 1883. . . . . 153.664 „ „ 1884. . . . . 159.845 „				
400	—	—					
840	—	57	*Wydatek większy*, z powodu jak uzasadnienia przy pozycyi 18.a.				
444	48	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż niektórym sługom płacono niższe od przyzwolonych budżetem wynagrodzenia.				
1.188	165	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu jak usprawiedliwienie przy pozycyi 20.b.				
50	—	—					
33.922	213	3.379		—	—	—	—

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba porządkowa	Poszczególnienie wydatków.	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłości z roku 1884.									
VIII.	30	Z przeniesienia . .	18.905	13½	3.214	27	8.990	03	5.978	51	37.087	94½
		e) drzewo i węgle do kuchni i maszyny parowej	465	12	92	—	232	—	139	—	928	12
		f) naczynia i sprzęty kuchenne . . .	115	29	23	05	57	64	34	64	230	62
		g) pieczywo z piekarzem, parobkami i opałem	3.029	95	523	15	1.445	12	948	50	5.946	72
		h) wino dla chorych	694	75	116	08	328	81	219	73	1.359	37
	31	Wikt lekarza dyżurnego z winem i pieczywem	172	66	34	53	86	33	51	80	345	32
	32	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj . . .	2.980	07	596	—	1.490	—	894	—	5.960	07
	33	Oświetlenie, aparat gazowy z opałem, tudzież utrzymanie gazownika i parobka . . .	1.632	93½	265	96	661	42	396	45	2 956	76½
	34	Sprzęty gospodarcze, naprawa tychże i sprawienie nowych:										
		1) zwyczajne	175	—	35	—	88	—	52	—	350	—
		2) *nadzwyczajne*	*615*	*95*	*54*	*31*	*128*	*54*	*111*	*63*	*910*	*43*
	35	Utrzymanie jednej pary koni z furmanem, oraz reperacya wozów, uprzęży i inne potrzeby	773	15½	120	53	302	83	182	30	1.378	81½
	36	Utrzymanie ogrodów:										
		a) warzywnego	559	13	255	57	—	—	—	—	814	70
		b) spacerowego	76	50	24	70	61	75	37	05	200	—
		c) ogrodnik z wiktem	180	—	36	—	90	—	54	—	360	—
	37	Utrzymanie pralni:										
		a) drzewo i inne potrzeby do pralni .	1.280	89½	268	09	672	22	403	13	2.624	33½
		b) koszt utrzymania 2 Sióstr Miłosierdzia: płaca rocznie po 80 zł. . .	80	—	16	—	40	—	24	—	160	—
		wikt z pieczywem i dodatkami rocznie po 179 zł. 34½ ct.	179	35	35	87	89	67	53	80	358	69
		c) koszta utrzymania służby (11 osób) w pralni	973	51	194	70	486	75	292	05	1.947	01
		Do przeniesienia { zwyczajne .	32.273	45	5.851	50	15.122	57	9.760	96	63 008	48
		{ *nadzwyczajne*	*615*	*95*	*54*	*31*	*128*	*54*	*111*	*63*	*910*	*43*

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według uchwały z d. 18. Paźdz. 1883.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
33.922	213	3.379		—	—	—	—
1.140	212	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rachunku opałowego jak LW. 14.562 1885.				
300	70	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistej potrzeby, gdyż kompletowanie zużytych naczyń i naprawa psujących się sprzętów nie da się naprzód ściśle obliczyć.				
5.966	19	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż wikt piekarza i 2 parobków w piekarni kosztował mniej z powodów przy pozycyi 20.b. podanych.				
1.500	140	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż wskutek wydanego zarządzenia kierują się lekarze od lat kilku oszczędnością w ordynowaniu wina dla chorych.				
350	5	—	*Wydatek mniejszy*, wedle repartycyi żywienia jak LW. 24 875 1885 nie dający się naprzód ściśle obliczyć.				
5 100	—	860	*Wydatek większy*, gdyż zamiast wykazanej w preliminarzu przeciętnej wynikłości z trzechlecia w kwocie 5.966 zł., przyzwolił Wysoki Sejm uchwałą z 20 Października 1883. w budżecie na ten cel tylko kwotę 5.100 zł. zresztą ceny drzewa opałowego i węgla grubego były w roku 1884. wyższe jak w r. 1883., co wskazuje rachunek opałowy przy LW. 14.562 1885. Powyższy wydatek znajduje częściowe pokrycie w oszczędności przy pozycyi 30.e i 37.a.				
3.000	43	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż cena oleju niebieskiego była niższa w tym roku jak w roku 1883.				
350	—	—					
1.000	*90*	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż przy kompletowaniu sprzętów i łóżek żelaznych kierowano się możliwą oszczędnością.				
646	—	733	*Wydatek większy*, z powodu kupna nowej pary zdrowych i silnych koni, gdyż jeden ze starej pary był dychawiczny a drugi narowisty, zatem oba do służby szpitalnej niezdolne; dalej z powodu odrestaurowania zupełnie zniszczonego karawanu, wreszcie z powodu wyższych cen owsa i słomy.				
700	—	115	*Wydatek większy*, z powodu zaprowadzenia nowych kwater i przesadzenia szkółek drzew owocowych.				
200	—	—					
360	—	—					
2.650	26	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu jak przy pozycyi 30e.				
160	—	—					
336	—	23	*Wydatek większy*, z powodu jak wyjaśnienia przy pozycyi 18a.				
1.992	45	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż wikt dla 11. osób kosztował mniej z powodów jak przy poz 20b. podano.				
58.672	773	5.110		—	—	—	—
1.000	*90*	—		—	—	—	—

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie wydatków.	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłości z roku 1884.									
VIII.		Z przeniesienia { zwyczajne	32.273	45	5.851	50	15.122	57	9.760	96	63.008	48
		nadzwyczajne	*615*	*95*	*54*	*31*	*128*	*54*	*111*	*63*	*910*	*43*
	38	Bielizna, pościel i odzież:										
		a) reparacya i sprawienie nowej:										
		1) zwyczajne	600	—	150	—	275	—	275	—	1.300	—
		2) *nadzwyczajne*	*2.091*	*37*	*315*	*84*	*767*	*15*	*859*	*56*	*4.033*	*92*
		b) koszt utrzymania 2 Sióstr Miłosierdzia: płaca rocznie po 80 zł. . .	80	—	16	—	40	—	24	—	160	—
		wikt z pieczywem i dodatkami rocznie po 179 zł. 34½ ct.	179	35	35	87	89	67	53	80	358	69
		c) koszt utrzymania 2 szwaczek . . .	132	96	26	79	65	98	40	18	265	91
	39	Słoma do sienników	187	61½	51	—	127	—	76	—	441	61½
		Suma wydatków { zwyczajnych	33.453	37½	6.131	16	15.720	22	10.229	94	65.534	69½
		nadzwyczajnych	*2.707*	*32*	*370*	*15*	*895*	*69*	*971*	*19*	*4.944*	*35*
		do tego: Razem . . .	36.160	69½	6.501	31	16.615	91	11.201	13	70.479	04½
		zaliczki udzielone na płacę 90 zł. – ct. po strąceniu ściągniętych rat 13 „ 50 „	76	50	—	—	—	—	—	—	76	50
		Ogólna suma rubryki VIII.	36.237	19½	6.501	31	16.615	91	11.201	13	70.555	54½
IX.		**Koszta sanitarne.**										
	40	Lekarstwa	2.346	98	36	80	62	56	22	09	2.468	43
	41	Utrzymanie apteki z parobkiem, tudzież drzewo i węgle	165	27	31	79	81	98	49	18	328	22
	42	Utrzymanie 2 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w aptece: płaca rocznie po zł. 80	80	—	16	—	40	—	24	—	160	—
		wikt z pieczywem i dodatkami rocznie po 179 zł. 34½ ct.	179	35	35	87	89	67	53	80	358	69
	43	Na odczynniki chemików patologii	50	—	—	—	50	—	—	—	100	—
	44	Potrzeby sanitarne	2.289	29½	153	04	445	16	180	—	3.067	49½
	45	Instrumenta chirurgiczne	394	—	11	80	62	60	31	60	500	—
	46	Koszta pogrzebowe Sióstr Miłosierdzia i ubogich chorych	83	30	16	66	41	65	25	—	166	61
		Suma rubryki IX.	5.588	19½	301	96	873	62	385	67	7.149	44½

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według uchwały z d. 18. Paźdz. 1883.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
58.672	773	5.110		—	—	—	—
1.000	*90*	—		—	—	—	—
1.300	—	—					
4.000	—	*34*	*Wydatek większy*, nie dający się naprzód ściśle obliczyć przy zakupnie, większej ilości materyałów surowych,				
160	—	—	jak płótno, drelich, perkal i inne.				
336	—	22	*Wydatek większy*, z powodu jak usprawiedliwienie przy pozycyi 18a.				
270	4	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż wikt szwaczki stałej kosztował w tym roku mniej o 4 zł. z powodu jak wyjaśnienia				
600	158	—	przy pozycyi 20b.				
61.338	935	5.132	*Wydatek mniejszy*, z powodu zarządzonej oszczędności w odmienianiu zużytej słomy okłotowej.	—	—	—	—
5.000	*90*	*34*		—	—	—	—
66.338	1.025	5.166					
—	—	77		76	50	—	—
66.338	1.025	5.243	*Wydatek nieprelimiowany*, wstawiony z powodu jak uzasadnienia przy rubr. I. wydatków.	76	50	—	—
		4.218					
3.450	982	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż w myśl rezolucyi Wys. Sejmu z 18. Października 1883. zarządzono możliwą oszczędność w zapisywaniu lekarstw, dalej, iż z niniejszej rubryki pokrywano koszt leków do wewnętrznego użytku, zaś koszt na artykuły sanitarne, środki do zaopatrywania ran i lekarstwa do zewnętrznego użytku, tudzież na wody mineralne wykazano pod pozycyą 44.				
306	—	22	jako potrzeby sanitarne.				
160	—	—	*Wydatek większy*, z powodu, iż koszt opału apteki był większy w tym roku o 26 zł. z powodów jak wyjaśnienia przy poz. 32 i jak wskazuje rachunek opału przy LW. 14.562 1885. natomiast wikt parobka kosztował mniej o 4 zł. jak pod poz. 20b. wyjaśniono.				
336	—	23					
100	—	—					
2.850	—	217	*Wydatek większy*, z powodu jak usprawiedliwienie przy poz. 18a.				
500	—	—	*Wydatek większy*, znajdujący w zupełności pokrycie w oszczędności pod poz. 40. spowodowany zwiększoną liczbą chorych w tym roku o 6.181 dni leczenia, jak				
250	83	—	to już przy poz. 30a. przedstawiono.				
7.952	1.065	262	*Wydatek mniejszy*, z powodu zmienności tej rubryki.	—	—	—	—
	803						

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków.	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłości z roku 1883.									
X.		**Koszta kancelaryjne.**										
	47	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta inseracyjne i t. p.	294	47	59	65	146	64	87	97	588	73
XI.		**Koszta kapliczne.**										
	48	Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia wynagrodzenie za utrzymanie kościoła	125	—	25	—	63	—	37	—	250	—
XII.		**Utrzymanie budynków.**										
	49	Konserwacya i reparacya gmachu, obejścia szpitalnego i czyszczenie kanałów . . .	1.623	21	247	35	689	72	681	83	3.242	11
	50	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej	419	23	96	65	243	13	145	49	904	50
	51	Asekuracya budynkow, ruchomości i wiktuałów	163	81	32	43	83	07	49	64	328	95
	52	Kominiarze i straż ogniowa	144	92	29	—	72	—	44	—	289	92
	53	Wynagrodzenie za czynności techniczne . .	300	—	60	—	150	—	90	—	600	—
		Suma rubryki XII.	2.651	17	465	43	1.237	92	1.010	96	5.365	48
XIII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**										
	54	4% od kapitału 2.000 złp. nbezpieczonego na dobrach „Prądnik Czerwony“ na rzecz kościoła P. Maryi w Krakowie	20	—	—	—	—	—	—	—	20	—
XIV.		**Podatki i daniny.**										
		A. Z realności i dóbr.										
	55	Od realności szpitalnych	171	87	—	—	—	—	—	—	171	87
	56	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	686	01½	—	—	—	—	—	—	686	01½
	57	Z propinacyi w „Krowodrzy“	—	—	125	59	—	—	—	—	125	59
		B. Ekwiwalentu:										
	58	Od nieruchomego majątku szpitalnego . .	14	50	—	—	—	—	—	—	14	50
	59	Z dóbr nieruchomego majątku szpitalnego .	107	30	—	—	—	—	—	—	107	30
	60	Z propinacyi w Krowodrzy“	—	—	28	96	—	—	—	—	28	96
		C. Podatek dochodowy.										
	61	Z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie Polskiem położonych w kwocie . 459 złp. 16 gr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki XIV.	979	68½	154	55	—	—	—	—	1.134	23½

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według uchwały z d. 18. Paźdz. 1883.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
				czynne		bierne	
	mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
870	281	—	*Wydatek mniejszy*, wedle istotnej potrzeby, z powodu przestrzegania nakazanej oszczędności.	—	—	—	—
250	—	—		—	—	—	—
3.400	158	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż koszt konserwacyi i reparacyi gmachu i obejścia zastosowano ściśle do granic budżetem przyzwolonych, co jednak do joty obliczyć się nie da.				
1.300	396	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż dobry stan pomp i rur wodociągowych nie spowodował większego kosztu.				
300	—	29	*Wydatek większy*, gdyż wskutek zwiększonej liczby chorych ubezpieczono większą ilość żywności na składzie będącej.				
300	10	—	*Wydatak mniejszy*, nie dający się ściśle obliczyć.				
600	—	—					
5.900	564	29		—	—	—	—
	535						
20	—	—		—	—	—	—
836	—	147	*Wydatek większy*, gdyż część zaległych podatków z dodatkami została w tym roku wypłaconą.	1 —	09 39	— —	— —
159	8	—	*Wydatek mniejszy*, na podstawie nowego wymiaru ekwiwalentów za IV. decenium.				
115	115	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż dzierżawca nie płacił tej należytości w tym roku i nie żądał zwrotu.	1	48	—	—
1.110	123	147					
		24					

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków.	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłości z roku 1884.									
XV.		**Rozmaite.**										
	62	Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane, tudzież drobne wydatki:										
		a) koszta windykacyi odsetek hipotekowanych na dobrach „Czajowice“ w Królestwie Polskiem	18	56	—	—	—	—	—	—	18	56
		b) koszta przejrzenia nowo-założonych ksiąg hipotecznych miasta Krakowa i wglądnięcie do wpisów wraz z honoraryum za sprawozdanie	26	20	—	—	—	—	—	—	26	20
		c) wydatki na stemple, portorya i inne mniejsze	16	32	—	—	—	—	—	—	16	32
		d) drobne wydatki administracyjne i gospódarcze	181	38	36	26	90	65	71	96	380	25
		Suma rubryki XV.	242	46	36	26	90	65	71	96	441	33
XVI.		**Zapomogi dla położnic.**										
	63	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział położnic	—	—	1.836	—	—	—	—	—	1.836	—
XVII.		**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**										
	64	Wynagrodzenie dla mamek, dziennie po 15 ct. za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały . . .	—	—	217	—	—	—	—	—	217	—
XVIII	65	**Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika w Krakowie**	13.179	50	—	—	—	—	—	—	13.179	50
XIX.		**Zapisy.**										
	66	Zapis ś. p. biskupa Szembeka na odprawianie mszy św. przez Kapitałę krakowską . .	37	50	—	—	—	—	—	—	37	50
	67	Zapis ś. p. Wencla, na obdzielenie rekonwalescentów	38	—	—	—	—	—	—	—	38	—
	68	Zapis ś. p. ks. Gałeckiego i Klozowej na odprawianie mszy św.	36	—	—	—	—	—	—	—	36	—
		Suma rubryki XIX.	111	50	—	—	—	—	—	—	111	50
XX.	69	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe**	31	70	—	—	—	—	—	—	31	70
XXI.		**Dyety i koszta podróży.**										
	70	Na podróże komisyjne w sprawach funduszu jako właściciela dóbr	99	68	—	—	—	—	—	—	99	68

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według uchwały z d. 18. Paźdz. 1883.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł	ct.	zł.	ct.
600	159	—	*Wydatek mniejszy*, albowiem w tym roku nie było znaczniejszych nadzwyczajnych wypłat.	28	72	11	14
1.300	—	536	*Wydatek większy*, na podstawie dziennika wypłat większej ilości położnic, które się poddały praktyce lekarskiej w zakładzie.	—	—	—	—
150	—	67	*Wydatek większy*, gdy przy znaczniejszym ruchu położnic, przeniesionych w tym roku na oddział chorych wzrosła i ilość dzieci, za których karmienie zapłacić musiano.	—	—	—	—
10.600	—	2.579	*Wydatek większy*, gdyż ilość dni leczenia chorych dzieci zwiększyła się w tym roku, jak świadczą dotyczące rachunki przez dyrekcyę przedłożone.	—	—	—	—
38	—	—		—	—	—	—
38	—	—		—	—	—	—
36	—	—		—	—	—	—
112	—	—		—	—	—	—
150	118	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż w tym roku nie okazała się potrzeba przyczynienia się znaczniejszym datkiem konkurencyjnym do restauracyi lub reparacyi budynków, należących do patronatu szpitala jako właściciela dóbr.	12	50	—	—
200	100	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż dwóch z zaproszonych członków komisyi zawołanych gospodarzy, jako rzeczoznawców, przyjęło udział w komisyi bezinteresownie, zrzekając się wynagrodzenia kosztów i dyet; zresztą następną komisyę do lustracyi „Tropiszowa“ w Królestwie polskiem wysłano dopiero w Czerwcu 1885. roku.	—	—	—	—

Wydatki. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie wydatków.	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłości z roku 1884.									
—	71	**Nadwyżka dochodów** oddana funduszowi krajowemu	27.165	57	3.965	39	12 432	38½	2.161	55	45.724	89½

św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Ogólna kwota preliminowana według uchwały z d. 18 Paźdz. 1883.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
19.275	—	26.450	*Wydatek większy*, z powodu, iż dochody wszystkich czterech oddziałów są większe od dochodów preliminowanych o kwotę . . . . . 33.349 zł. gdy zaś wydatki rzeczywiste, po uwzględnieniu oddanych nadwyżek są większe od preliminowanych o . . . . . 6.899 „ przeto wynikła jak obok większa nadwyżka dochodów w kwocie . . . . . 26.450 „	—	—	—	—

Dochody. Krajowy szpital

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie dochodów.	Oddział I. chorych zł.	ct.	II. położnic zł.	ct.	III. syfilitycznych zł.	ct.	IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłości dochodów z roku 1884.									
I.		**Odsetki od kapitałów.**										
	1	Od papierów wartościowych	1.232	59½	137	08	75	—	—	—	1.444	67½
	2	5% od kapitału spłaconego przez fundusz krajowy	15.435	21	865	60	—	—	—	—	16.300	81
	3	Od kapitałów hipotekowanych na dobrach i realnościach	4.098	15½	—	—	—	—	—	—	4.098	15½
	4	Dochody z fundacyj	1.112	73	—	—	159	—	163	64	1.435	37
		Suma rubryki I.	21 878	69	1.002	68	234	—	163	64	23.279	01
II.		**Dochody z realności i dóbr.**										
	5	Czynsz dzierżawny z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie polskiem 2700 rbs.	4.360	50	—	—	—	—	—	—	4.360	50
	6	Czynsz dzierżawny z dóbr „Prądnik Czerwony“	3.805	—	—	—	—	—	—	—	3.805	—
	7	Czynsz dzierżawny z folwarku „Przeginia duchowna“	100	—	—	—	—	—	—	—	100	—
	8	Czynsz za salę wykładową kliniki od c. k. Rządu	225	—	—	—	—	—	—	—	225	—
	9	Dochód z ogrodu szpitalnego	1.211	60	605	80	—	—	—	—	1.817	40
	10	Czynsz dzierżawny z propinacyi w „Krowodrzy“	—	—	653	—	—	—	—	—	653	—
		Suma rubryki II.	9.702	10	1.258	80	—	—	—	—	10.960	90
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**										
	11	Z funduszu krajowego galicyjskiego . . .	70.436	21	15.215	52	37.051	80	13.194	81	135.898	34
		do przeniesienia . .	70.436	21	15.215	52	37.051	80	13.194	81	135.898	34

św. Łazarza w Krakowie. Dochody.

Ogólna kwota preliminowana według uchwały z d. 18. Paźdz. 1885. zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody większe zł.	Uzasadnienie różnic	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
955	—	490	*Dochód większy*, wedle rzeczywistago stanu efektów z roku 1884., w którym ze spłaty kapitałów na rzecz majątków zarodowych dokupywano w miarę tychże spłat papiery wartościowe, a procenta podniesione pobrano do niniejszej rubryki.				
16.301	—	—					
564	—	3.534	*Dochód większy*, gdyż w tym roku wpłynęły wszystkie zaległe odsetki od kapitału ciążącego na dobrach „Raczna grunt leśny“ spłacone przez A. Jezierskiego w kwocie . . . . . 3.376 zł. dalej zaległe odsetki z dóbr „Czajowice“ 167 „ razem . . 3.543 zł. natomiast pozostały w zaległości odsetki należące się od Kanału żydowskiego w „Oikusku“ w kwocie . . . . . 9 zł. zatem większy dochód jak obok wykazano w kwocie . . . . . 3.534 „	9	43½	—	—
1.449	14	—	*Dochód mniejszy*, gdyż odsetki z fundacyi Małeckiego nie wpłynęły w tym roku i pozostały w zaległości.	16	87	—	—
19.269	14	4.024		26	30½	—	—
		4.010					
4.200	—	161	*Dochód większy*, gdyż kurs rubli w tym roku wyższy, przeciętnie po 6 ct. na sztuce, aniżeli w roku poprzednim.				
3.805	—	—					
50	—	50	*Dochód większy*, gdyż w tym roku wpłynęła zaległa należytość za rok 1883.				
150	—	75	*Dochód większy*, ponieważ c. k. urząd podatkowy w Krakowie spłacił należytość za II. półrocze 1883. dopiero w tym roku.				
1.500	—	317	*Dochód większy*, ponieważ za wynajęcie trawy na paszę uzyskano korzystniejsze ceny i sprzedano większą ilość obficiej zebranego siana.				
653	—	—					
18.358	—	603		—	—	—	—
113.000	—	22.898	*Dochód większy*, z powodu wzrostu ilość chorych samopłacących na klasie I. i II. jak wyjaśnienia przy poz. 30a., tudzież z powodu zwiększonej liczby chorych ubogich na klasie III. dalej, iż na rachunek zaległych kosztów wpłynęły znaczniejsze należytości, wreszcie, iż wskutek dwukrotnego urgensu większa część zaległych kosztów za obcokrajowców spłaconą została.				
113.000	—	22.898		—	—	—	—

Dochody. Krajowy szpital

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie dochodów.	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.
			Wynikłości dochodów z roku 1884.									
III.		Z przeniesienia . .	70.436	21	15.215	52	37.051	80	13.194	81	135.898	34
	12	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących	7.969	13	1.004	27	3.795	75	9.964	19	22.733	34
		Suma rubryki III.	78.405	34	16.219	79	40.847	55	23.159	—	158.631	68
IV.	13	**Dochody rozmaite.**										
		a) Prowizya od rat dzierżawnych i cen kupna dóbr	21	78	—	—	—	—	—	—	21	78
		b) Ze sprzedaży po zmarłych chorych . .	27	82	—	—	—	—	—	—	27	82
		c) Zwroty dawnych zaliczek udzielonych na płace	218	50	48	—	—	—	50	—	316	50
		d) Zwrot z rachunku opału za remanent z końcem r. 1883.	332	38	—	—	—	—	—	—	332	38
		e) Zwrot nadpłaconych podatków i ekwiwalentów	150	25½	99	45	—	—	—	—	249	70½
		f) Zwrot kosztów przewozu obłąkanych . .	—	—	—	—	—	—	55	40	55	40
		g) Rozmaite drobne	5	18	—	—	—	—	—	—	5	18
		Suma rubryki IV.	755	91½	147	45	—	—	105	40	1.008	76½
—	14	**Dotacya** pobrana od funduszu krajowego .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

św. Łazarza w Krakowie. Dochody.

Ogólna kwota preliminowana według uchwały z d. 18. Paźdz. 1883.	W porównnniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
	mniejsze	większe		czynne		bierne	
				z roku bieżącego			
zł.	zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
113.000	—	22.898		—	—	—	—
13 000	—	9.733	W sumie obok wykazanych należytości czynnych w kwocie . . . . . *76.862* zł. *63* ct.	76.862	63	—	—
126.000	—	32.631	mieszczą się zwroty przypadające:	76.862	63	—	—
			a) od funduszów obcokrajowych i stron samopłacących . . 1.144 „ 76 „				
			b) od stron rozmaitych w dochodzeniu będących i niewyśledzonych . . . . . 75.717 „ 87 „				
			razem j. w. . 76.862 zł. 63 ct.				
65	—	944	*Dochód większy*, z powodu znaczniejszych wpływów wykazanych pod lit. c. d. e. i f.	—	—	—	—
4.839	4.839	—	*Dochód mniejszy*, gdyż znaczniejsze wpływy oddziału położnic i obłąkanych pokryły w tym roku wydatki tychże oddziałów w zupełności i nie zachodziła przeto potrzeba zasilenia tych oddziałów z funduszu krajowego.	—	—	—	—

Wykaz należytości

czynnych i biernych z lat ubiegłych z końcem roku 1884.

Liczba rubryki budżytu	Liczba pozycyi budżytu	Poszczególnienie	Należytość czynne zł.	ct.	b z	
		A. Wydatki.				
XV.		**Podatki i daniny.**				
	I	Zwrot nadpłaconych podatków z dóbr „Ręczna“	359	92	—	—
		Suma I.	359	92	—	—
		B. Dochody.				
I.		**Odsetki od kapitałów.**				
	2	Od kapitałów hipotekowanych na dobrach i realnościach	1.396	80½	—	—
II.		**Dochody z realności.**				
	3	Z młyna w „Prądniku białym“	1.306	71½	—	—
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**				
	4	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących	273	85	—	—
	5	Od stron rozmaitych niewyśledzonych, których dochodzenie jest w toku . .	21.753	75	—	—
IV.		**Dochody rozmaite.**				
	6	Zwrot kosztów leczenia chorych, durem powrotnym dotkniętych	15.893	92	—	—
		Suma II. . . .	40.625	04	—	—
		do tego: Suma I.	359	92	—	—
		Razem . .	40.984	96	—	—

VII.

Fundusz Policyi Krajowej.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

L. W. 30.769/1885.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 18. Paźdz. 1883. zł.
		Wydatki.			
I.	1—4	**Koszta gospodarcze**	—	—	380
II.	5	**Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek**	—	—	10
III.	6	**Zwroty grzywien policyjnych**	—	—	10
IV.	7	**Zwroty należytości posłańców karnych**	—	—	2
V.	8	**Remuneracye**	—	—	5
VI.	9	**Rozmaite**	—	—	10
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	—	—	417
		Nadwyżka dochodów, przeniesiona do funduszu krajowego	6.080	51	5.758
		Suma wszystkich wydatków	**6.080**	**51**	**6.175**
		Dochody.			
I.		Odsetki.			
	1	5% od kapitału hipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 złp. 1 gr.	4	32	1
	2	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	—	—	420
	3	5% od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego	1.915	—	1.765
	4	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883.	659	25	464
	5	4½% od funduszu krajowego za chwilowe używanie zasobów gotówki majątku zarodowego	2.540	—	2.540
	6	6% przypadających w r. 1884. od resztującej ceny kupna za realność t. zw. Maryi Magdaleny l. 20¾ we Lwowie	960	—	960
	7	4% od książeczki gal. Kasy oszczędności	1	94	3
		Suma rubryki I.	6.080	51	6.153
II.	8	**Policyjne grzywny**	—	—	10
III.	9	**Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów**	—	—	10
IV.	10	**Rozmaite**	—	—	2
		Suma dochodów rzeczywistych, zgodna z ogólną sumą wydatków	**6.080**	**51**	**6.175**

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1884.

Stan czynny.

Należytość czynna	1 zł. 37 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	**1 zł. 37 ct.**

policyi krajowej.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
380	—	W roku 1884. nie było żadnych wydatków w tych rubrykach.				
10	—					
10	—					
2	—					
5	—					
10	—					
417	—					
—	322					
95						
—	3	*Dochód większy* z powodu poboru zaległości za lat kilka.	1	37	—	—
420	—	*Dochód mniejszy* z powodu sprzedaży tych efektów.	—	—	—	—
—	150	*Dochody większe* z powodu przykupna tych efektów.	—	—	—	—
—	195		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
1	—		—	—	—	—
421	348		1	37	—	—
10	—	*Dochodów nie było* z powodu zmienności tych rubryk.	—	—	—	—
10	—		—	—	—	—
2	—		—	—	—	—
443	348		—	—	—	—
95						

Wydatki mniejsze od budżetu o . . . . . 417 zł.
Dochody mniejsze od budżetu o . . . . . 95 „
Wynik w ogóle *korzystniejszy* o . . . . . 322 zł.

W pierwszem roku z kwoty ubezpieczenia wypłacono		Uszczegółnienie rodzaju	Należytości	
procentowo	w złotych		złotych	centów
380	—	W roku 1884. otrzymało zadarcia wydarzeń w tych ro-		
10	—			
10	—			
5	—			
5	—			
10	—			
477	—			
	834			
80				
		Dochód wpływu z powodu pobytu zagranicznego za lat kilka.	1	37
850		Dochód miejscowy z powodu spuścizny tych ebelów.		
	150			
	95	Dochody wpływające z powodu przywozu tych efektów.		
	—			
	—			
—	—			
1	—			
423	318		1	37
10	—			
10	—	Dochodów nie tych z powodu tamtych osób tych rodzin.		
5	—			
153	843			
95				
		Wpływ z tego tytułu . . . . . 417 zł.		
		Zwrócony wpływ z tego . . . . . 95 =		
		Wynik w tych Zarządzeniu . . . . . 322 zł.		

VIII.—IX.

Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1883.

(Str. 308/VIII.)

Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1884.

(Str. 308/XIV *b*).)

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

Wydatki.

VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
		Wydatki.			
		a) **Rzeczywiste.**			
I.	1	**Umorzenie pożyczki** przez losowanie obligacyj	31.200	—	38.400
II.	2	**Wypłata kuponów** od obligacyj w obiegu będących, tudzież odsetek od wpłaconych kapitałów	165.853	25½	170.573
		Do przeniesienia . .	197.053	25½	208.973

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
7.200	—	*Do poz. 1.* Wedle zatwierdzonego do LW. 48.156/83 planu umorzenia wylosowano dnia 1. Lutego 1884. obligacyj na . . . . . 19.000 zł. dnia 1. Sierpnia 1884. obligacyj na . . 19.400 „ razem na 38.400 zł. zgodnie z kwotą na tenże rok preliminowaną. Z wylosowanych obligacyj zrealizowano w ciągu roku 1884. . . . . 31.200 „ pozostało przeto z końcem roku 1884. do wypłaty za rok przedmiotowy . . . . . 7.200 zł. jak obok wykazano w kolumnie należytości biernych. Z emitowanych obligacyj w ogólnej sumie 3,800.000 zł. spłacono jak wyżej . . . . . 31.200 „ pozostaje do umorzenia na cały okres wykupna tej pożyczki . . . . . 3,768.800 zł. mianowicie: *a)* zaległe z r. 1884. wylosowane już obligacye na . . 7.200 zł. *b)* do roku 1922. wylosować się mające . . . . 3,761.600 „ 3,768.800 zł.	—	—	7.200	—
4.720	—	*Do poz. 2.* Wyżej powołany plan umorzenia wykazywał do wypłaty półroczne kupony: dnia 1. Maja 1884. na . . . . . 85.500 zł. „ 1. Listopada 1884. na . . . 85.073 „ razem zgodnie z kwotą preliminowaną . . 170.573 zł. Z powodu jednak, iż nie wszystkie zapadłe kupony przedłożone zostały do zrealizowania, okazuje się *wynikłość mniejsza.* Rachunek tej rubryki za rok 1884. przedstawia się, jak następuje: z roku 1883. pozostało w zaległości z tytułu odsetków od wypłaconych kapitałów *pro rata temporis* (po koniec Października 1883.) . . 1.882 zł. 45 ct. (patrz zamknięcie rachunku tego funduszu za rok ubiegły). Należytość kuponowa za rok 1884. wynosiła . . . . . 170.573 „ — „ razem 172.455 zł. 45 ct. Od tego zwrot nadpłaconych odsetków za rok 1883. . . . . 392 „ 76½ „ należytość *netto* za rok 1884. 172.062 zł. 68½ ct.	—	—	5.865	98
11.920	—		—	—	13.065	98

Wydatki.

VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
		Z przeniesienia . .	197.053	25½	208.973
III.		**Koszta administracyjne**			
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów	16.955	39½	17.057
	4	Potrzeby kancelaryjne i inne pomniejsze	122	80	100
		Suma rubryki III. .	17.078	19½	17.157
IV.	5	**Rozmaite**	474	08½	400
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych .	214.605	53½	226.530
		Do tego:			
	6	Założenie i uposażenie Banku krajowego	3.660	72	—
	7	Wykupno obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. . . .	87.065	77	—
		Suma wszystkich wydatków rzeczywistych .	305.332	02½	—

Zamknięcie rachunku za rok 1884. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
11.920	—	Z przeniesienia . 172.062 zł. 68½ ct. Na poczet tejże wypłacono . . 165.853 „ 25½ „ pozostało przeto z końcem roku 1884. do wypłaty . . . . . 6.209 zł. 43 ct. z czego przypada za r. 1883. 343 zł. 45 ct. za r. 1884. — 5.865 „ 98 „ 6.209 zł. 43 ct.	—	—	13.065	98
101	—	*Do poz. 3. Wydatek mniejszy* z powodu niezrealizowania wszystkich zapadłych kuponów (patrz wyjaśnienie do poz. 2 wydatków). Z roku 1883. zaległa należytość podatkowa od odsetków *pro rata temporis* (patrz zamknięcie rachunku za tenże rok) wynosiła . . . . 381 zł. 06 ct. Od tego zwrot nadpłaconego podatku . 10 „ 99 „ pozostaje . 370 zł. 07 ct. Należytość bieżąca za rok 1884. wyniosła (10% od wypłaconych 165.853 zł. 25½ ct.) . . . . 16.585 „ 32½ „ Razem jak wykazano 16.955 zł. 39½ ct.	—	—	—	—
—	23		—	—	—	—
101	23	*Do poz. 4 i 5. Wynikłości większe* z powodu nieprzewidzianych wydatków na dodatkowe druki, znaczniejsze koszta insercyjne, dyurna i t. p.	—	—	—	—
78						
—	74					
11.998	74					
11.924						
		Wydatek ten *niepreliminowany* pozostaje w łączności z zamknięciem rachunku za rok 1883 Mianowicie na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 21. Października 1881., mocą której przeznaczono na uposażenie Banku krajowego sumę . . . 1,025.000 zł. — ct. wypłacono temuż w roku 1883. . 1,021.339 „ 27½ „ pozostała przeto z końcem tegoż roku zaległość . . . . . 3.660 zł. 72½ ct. którą (z opustem ½ ct.) zrealizowano w roku 1884.	—	—	—	—
		Wydatek również *niepreliminowany*. W myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 23. Października 1883. wykupiono w roku 1884. obligacye pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości . . . . . 83.800 zł. (patrz dochody przenośne poz. 6, tudzież wydatki przenośne poz. 4) za kwotę 87.065 zł. 77 ct. Wedle zamknięcia rachunku funduszu pożyczki krajowej z roku 1873. za rok 1884. pozostały w obiegu z końcem tegoż roku obligacye imiennej wartości . 600.600 zł.	—	—	—	—
			—	—	13.065	98

Wydatki i dochody. # VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
		Z przeniesienia . .	305.332	02½	—
		b) Przenośne.			
	8	Zwrot funduszowi pożyczki krajowej z r. 1873. wykupionych obligacyj	83.800	—	
	9	Zaliczki udzielone domom handlowym na wykupno obligacyj i kuponów	4.107	78	
	10	Lokacya chwilowa kapitałów:			
		a) spieniężone efekta (książeczki Kasy oszczędn. krakow. i asygnaty Banku krajowego)	140.001	87	
		b) na lokacyę w Banku krajowym na 3% rachunek bieżący	128.430	99	
	11	Zamiana obligów	13.000	—	
	12	Kaucye subskrybentów i inne depozyta wydane	110.211	05	
		Suma wydatków przenośnych .	479.551	69	
		Suma wszystkich wydatków .	784.883	71½	
		c) Zapas kasowy z końcem roku 1884. w gotowiźnie . . .	455.355	07	
		Razem zgodnie ze sumą dochodów . .	**1,240.238**	**78½**	
		Dochody.			
		a) Rzeczywiste.			
I.	1	Uposażenie z funduszu krajowego (rubr. XIV. poz. 141) na umorzenie obligacyj przez losowanie, na wypłatę kuponów, podatku dochodowego od tychże i pokrycie wydatków administracyjnych	214.605	53½	226.530
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych .	214.605	53½	226.530
		Do tego:			
	2	Reszta wpłaconych na subskrybcyę kapitałów	13.596	—	—
	3	Odsetki zwłoki od niewpłaconych w terminie rat subskrybcyjnych	8	41	—
		Suma wszystkich dochodów rzeczywistych	228.209	94½	—

Zamknięcie rachunku za rok 1884. Wydatki i dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct	zł.	ct.
		Na wykupno tychże posiada niniejszy fundusz z końcem roku 1884.:	—	—	13.065	98
		a) zapas kasowy w gotowiźnie, wykazany w dziale c) wydatków w kwocie . . . . . 455.355 zł. 07 ct.				
		b) ulokowany na rachunek bieżący w Banku krajowym kapitał . . 128.430 „ 99 „				
		wykazany w kolumnie należytości czynnych pod poz. 5 b) dochodów przenośnych. Razem . 583.786 zł. 06 ct.				
		ad 8. Patrz poz. 4 dochodów przenośnych.	—	—	—	—
		ad 9. Zaliczki te, udzielone domom handlowym, przypisane są do wyrachowania w kolumnie należytości czynnych, jak obok.	4.107	78	—	—
		ad 10 a). Patrz poz. 5 *a)* dochodów przenośnych.	—	—	—	—
		ad 10 b). „ „ 5 *b)* „ „ (LW. 52.701/85).	—	—	—	—
		ad 11. Patrz poz. 7 dochodów przenośnych.	—	—	—	—
		ad 12. Stan depozytów tego funduszu z końcem roku 1883. wynosił . . . . . 102.934 zł. 13 ct.	—	—	—	—
		W roku 1884. (patrz poz. 8 dochodów przenośnych) przybyło . . 7.276 „ 92 „	4.107	78	13.065	98
		Razem 110.211 zł. 05 ct.				
		ponieważ zaś w ciągu roku 1884. (jak obok wykazano) wydano . . . 110.211 „ 05 „				
		rachunek przeto depozytowy w zupełności został wyrównany.				
		Do poz. 1. Dochód mniejszy wedle potrzeby wykazanej przy poz. 1—5 wydatków.				
11.924	—		—	—	—	—
11.924	—					
		Do poz. 2. Za emitowane po kursie 90 za 100 obligacye tejże pożyczki w sumie . . . . 3,800.000 zł.	—	—	—	—
		co czyni . . . . . 3,420.000 zł.	—	—	—	—
		otrzymano w roku 1883. . . . . 3,406.404 „	—	—	—	—
		resztę zaś niewpłaconą . . . . . 13.596 zł. wykazano w zamknięciu rachunku za rok 1883. jako pozostałą należytość czynną, która w roku 1884. wpłynęła, jak obok wykazano.				

Dochody.

VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 18. Października 1883. zł.
		Z przeniesienia . .	228.209	94½	—
		b) Przenośne.			
	4	Wykupione obligacye pożyczki krajowej z r. 1873. . . .	83.800	—	
	5	Lokacya chwilowa kapitałów:			
		a) za spieniężone efekta (książeczki Kasy oszczędn. krakow. i asygnaty Banku krajowego)	140.001	87	
		b) lokacya w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym	—	—	
	6	Gotowizna podniesiona z lokacyi w funduszu krajowym . .	259.270	22	
	7	Zamiana obligów	13.000	—	
	8	Kaucye subskrybentów i inne depozyta pobrane . . .	7.276	92	
		Suma dochodów przenośnych .	503.349	01	
		Suma wszystkich dochodów .	731.558	95½	
		c) Zapas kasowy z początkiem roku 1884.:			
		1. funduszowy: *a)* w gotówce . . . 265.743 zł. 83 ct.			
		1. funduszowy: *b)* w efektach . . . 140.001 „ 87 „			
		2. depozytowy: *a)* w gotówce . . . 1.136 „ — „			
		2. depozytowy: *b)* w efektach . . . 101.798 „ 13 „	508.679	83	
		Razem .	**1,240.238**	**78½**	

Stan majątku z końcem roku 1884.

		Szczegół.	Ogół.
	Stan czynny.		
1.	Zapas kasowy w gotowiźnie	455.355 zł. 07 ct.	
2.	Należytości czynne:		
	a) w rubrykach wydatków za rok 1884. . .	4.107 „ 78 „	
	b) „ „ dochodów „ „ „ . .	128.430 „ 99 „	587.893 zł. 84 ct.
	Stan bierny.		
3.	Należytości bierne:		
	a) w rubrykach wydatków za rok 1884. . .	13.065 zł. 98 ct.	
	b) lat ubiegłych	3,761.944 „ 47 „	3,775.010 „ 45 „
	Czysty stan bierny		**3,187.116 zł. 61 ct.**

Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych.

		Należytości czynne.		bierne.	
	Dochody.	—	—	—	—
	Wydatki.				
I.	Umorzenie pożyczki przez losowanie po dzień 1. Maja 1922. roku	—	—	3,761.600 zł.	— ct.
II.	Wypłata kuponów i odsetek zaległych z roku 1883.	—	—	343 „	45 „
III.	Rozmaite drobne	—	—	1 „	02 „
	Razem	—	—	3,761.944 zł.	47 ct.

LW. 55.383/1885.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
			—	—	—	—
		ad 4. Patrz. poz. 8 wyd. przenośnych.	—	—	—	—
		ad 5 a). „ „ 10 *a)* „ „	—	—	—	—
		ad 5 b). „ „ 10 *b)* „ „ (LW. 52.701/85).	128.430	99	—	—
		ad 6. Stan kapitału pozostały na lokacyi z końcem roku 1883. (Patrz LW. 52.701/85).	—	—	—	—
		ad 7. Patrz poz. 11 wydatków przenośnych.	—	—	—	—
		ad 8. Patrz wyjaśnienie do poz. 12 wydatków przenośnych.	—	—	—	—
			128.430	99	—	—

Wydatki.

IX. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1884.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana zł.	Kredyt wedle uchwały sejmowej z dnia 20. Październ. 1883. zł.
		W y d a t k i.				
		A. Rzeczywiste.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj . .	—	—	—	
II.	2	Wypłata kuponów	22.257	—	—	
III.	3	Wypłata c. k. Skarbowi Państwa 10% podatku dochodowego od wypłaconych kuponów . . .	2.225	70	—	
IV.	4	Koszta administracyjne:				
		a) papier i druki . . . . 407 zł. 13 ct.				
		b) różne inne . . . . . 235 „ 48 „	642	61	—	
V.	5	Funduszowi krajowemu na pokrycie niedoborów z roku 1882., 1883. i 1884., oraz na uposażenie kasy kraj. .	900.000	—	—	1,000.000
		Suma wydatków rzeczywistych . .	925.125	31	—	1,000.000
		B. Przenośne.				
	6	Zaliczki na wypłatę kuponów udzielone domom handlo.	5.010	60		
	7	Obligacye własne, spieniężone Bankowi krajowemu .	1,000.000	—		
		Razem zgodnie ze sumą dochodów . .	**1,930.135**	**91**		

Zamknięcie rachunku za rok 1884. **Wydatki.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
—	—	*ad 1.* Losowanie obligacyj i spłata tychże wedle zatwierdzonych planów umorzenia, rozpoczęła się dopiero od 1. Maja 1885 r. (LW. 39.097/84).	—	—	1,000.000	—
—	22.257	*ad 2, 3* i *4.* Według planu umorzenia do LW. 39.097/84 zapadał pierwszy kupon do wypłaty dopiero na dniu 1. Maja 1885 r., ponieważ jednak Bank krajowy w ofercie swojej do LW. 18.589/84 zobowiązał się przyjąć całą cenę kupna emisyi na 5% lokacyę od 1. Maja 1884. na rok cały, o ile takowa nie zostanie zużytą, a natomiast zastrzegł sobie, by pierwszy kupon przypadł już 1. Listopada 1884. do wypłaty, przeto uskuteczniono do LW. 25.768/84 dodatkowe wydrukowanie tegoż, skutkiem czego wydatek na wypłatę kuponu w roku 1884., jakoteż wynikłych ztąd kosztów administracyjnych, niemniej na wypłatę c. k. Skarbowi 10% podatku od kuponów, nie był przewidzianym w budżecie funduszu krajowego na rok 1884. Na pokrycie nieprzewidzianych tych wydatków w r. 1884. udzielił fundusz krajowy uposażenia, uwidocznionego pod poz. 2 dochodów (LW. 51.623/84), które w części znajduje pokrycie w wpłynionych do funduszu kraj. 5% odsetkach od ulokowanego w Banku krajowym kapitału tejże pożyczki.	—	—	243	—
—	2.226		—	—	—	—
—	642		—	—	—	—
100.000	—	*ad 5.* W myśl uchwały Wys. Sejmu z dn. 20. Października 1883. wydano funduszowi kraj. uzyskany z emisyi obligacyj na 1,000.000 zł. kapitał w gotowiźnie 900.000 zł. na cel obok wskazany. (LW. 26.124/84). (Patrz dochody w zamknięciu rachunku funduszu krajowego za rok 1884.).	—	—	—	—
100.000	25.125		—	—	1,000.243	—
74.875						
		ad 6. Patrz dochody poz. 3.				
		ad 7. „ „ „ 4.				

Dochody.

IX. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1884.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana zł.	Kredyt wedle uchwały sejmowej z dn. 20. Październ. 1883. zł.
		D o c h o d y.				
		A. Rzeczywiste.				
I.	1	Uzyskany kapitał z emisyi 4½% obligacyj własnych .	900.000	—	—	1,000.000
II.	2	Uposażenie z funduszu krajowego (rubr. XIV.) na wypłatę kuponów, 10% podatku dochodowego od tychże, tudzież na pokrycie kosztów administracyjnych	25.125	31	—	
		Suma dochodów rzeczywistych .	925.125	31	—	1,000.000
		B. Przenośne.				
	3	Zaliczki na wypłatę kuponów, wyrachowane przez domy handlowe	5.010	60		
	4	Obligacye własne emitowane	1,000.000	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	**1,930.135**	**91**		

Stan majątku z końcem roku 1884.

	Szczegół.	*Ogół.*
Stan czynny		— zł.
Stan bierny: a) obligacye własne do umorzenia przez losowanie	1,000.000 zł.	
b) zaległe z roku 1884. kupony do wypłaty .	243 „	1,000.243 „
Czysty stan bierny		**1,000.243 zł.**

LW. 55.382/1885.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze	większe		zł.	ct.	zł.	ct.
zł.	zł.					
100.000	—	*ad 1.* Uchwałą Wys. Sejmu z dnia 20. Października 1883. przyzwoloną została do zaciągnięcia pożyczka w sumie . . . . . 1,000.000 zł. Emitowane w tej wysokości obligacye przyniosły po kursie 90 za 100 sumę . 900.000 „ zaciągnięto przeto niższą pożyczkę od przyzwolonej o kwotę . . . . 100.000 zł. (LW. 18.589/84).				
		ad 2. Patrz wyjaśnienie przy poz. 2, 3 i 4 wydatków.				
—	25.125					
100.000	25.125					
74.875						
		ad 3. Patrz wydatki poz. 6.				
		ad 4. „ „ „ 7.				

X—XIV.

Fundusze samoistne niedotowane.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

VIII. Fundusz domestykalny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 18. Paźdz. 1883. zł.
		Wydatki.			
I.		**Wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich.**			
	1	Dotacya dla funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego, na wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego	1.200	—	1.200
II.	2	**Rozmaite**	—	—	5
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	1.200	—	1.205
		Przeniesiono do majątku zarodowego	3.273	62	
		Suma wszystkich wydatków .	4.473	62	
		Zapas gotówki z końcem roku 1884.	3.363	82	
		Razem, zgodnie ze sumą dochodów	7.837	44	
		Dochody.			
I.		**Odsetki.**			
	1	5% od kapitału wypożyczonego na budowę zakładu kulparkowskiego, według planu umorzenia	1.893	53	1.894
	2	5% od obligacyj indemnizacyjnych	165	37	165
	3	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. . . .	—	—	96
	4	5% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	2.460	—	2.420
	5	4% od książeczek gal. Kasy oszczędności	3	93	3
	—	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1884. . .	42	75	—
		Suma rubryki I. .	4.565	58	4.578
II.	6	**Sprzedaż dzieła** pod tytułem: „Poczet szlachty galicyjskiej i bukowińskiej“	—	—	5
III.	7	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych	4.565	58	4.583
		Zapas gotówki z początkiem roku 1884.	3.271	86	
		Suma wszystkich dochodów .	7.837	44	

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1884.

Stan czynny.

Zapas gotówki z końcem roku 1884. . . 3.363 zł. 82 ct.

Stan bierny . — . — .

Czysty stan czynny . . 3.363 zł. 82 ct.

LW. 30.780/1885.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
5	—	*Wydatku nie było;* tego rodzaju potrzeby nie dadzą się z góry przewidzieć.	—	—	—	—
5	—		—	—	—	—
—	—					
—	—					
96	—	*Dochód mniejszy* z powodu spieniężenia tych efektów.				
—	40	*Dochody większe* z powodu przykupna tych efektów.				
—	—					
—	43					
96	83		—	—	—	—
5	—	*Dochodu* w roku 1884. *nie było żadnego* z powodu, iż nie sprzedano ani egzemplarza tego dzieła.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
101	83		—	—	—	—
18						

Wydatki *mniejsze* od budżetu o . . . 5 zł.
Dochody *mniejsze* od budżetu o . . . 18 „
Wynik w ogóle *niekorzystniejszy* o . . . 13 zł.

Uwaga. Zapas gotówki z końcem roku 1884. wykazany w kwocie 3.363 zł. 82 ct. przeniesiono z początkiem roku 1885. do *majątku zarodowego* i użyto na zakupno $4^1/_2$% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883., resztę zaś po zakupnie pozostałą ulokowano na książeczkę wkładkową Banku krajowego. (LW. 18.492/1885).

XI. Fundusz kultury krajowej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 18. Paźdz. 1883. zł.
		Wydatki.			
I.	1	**Zwroty kar**	20	70	20
II.		**Rozmaite.**			
	2	Zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach	4.300	—	4.300
	3	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu krajowego . .	270	10	—
		Suma rubryki II. . . .	4.570	10	4.300
		Suma wszystkich wydatków . .	4.590	80	4.320
		Dochody.			
I.	1	**Odsetki** od kapitałów chwilowo lokowanych	2.381	46	2.381
II.	2	**Kary** za przestępstwa lasowe i wodne	2.209	34	2.000
III.	3	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	4.590	80	4.381

	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
Stan majątku z końcem roku 1884.				
Stan czynny:				
Należytości czynne: *a*) z roku bieżącego	1.095	58		
b) z lat ubiegłych (grzywny) . . .	2.758	96½	3.854	54½
Stan bierny:				
Zwroty kar	—	—	2	—
Czysty stan czynny	—	—	3.852	54½

LW. 43.004/1885.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	1	*Wydatek większy*, ponieważ zwroty grzywien są przypadkowe.	—	—	2	—
—	—		—	—	—	—
—	270	*Wydatek większy*, odpowiedny niespotrzebowanym dochodom tego funduszu.	—	—	—	—
—	270		—	—	—	—
—	271		—	—	2	—
—	1		—	—	—	—
—	209	*Dochód większy*, ponieważ w tym roku przypadkowo wpłynęły znaczniejsze grzywny tak zaległe, jak i bieżące.	1.095	58	—	—
—	—		—	—	—	—
—	210		1.095	58	—	—

Wydatki *większe* od budżetu o . . . . 271 *zł.*
Dochody *większe* od budżetu o . . . . 210 „
Wynik w ogóle *niekorzystniejszy* o . . . 61 *zł.*

XII. Fundusz stanowy sierociński.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 18. Paźdz. 1883. zł.
		Wydatki.			
I.		**Utrzymanie sierot.**			
	1	Siedm miejsc w Zakładzie św. Antoniego we Lwowie, po 120 zł.	840	—	840
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej w ogrodzie botanicznym we Lwowie, po 63 zł.	189	—	252
	3	Cztery miejsca w zakładzie św. Józefa w Krakowie, po 120 zł.	480	—	480
	4	Jedno miejsce w zakładzie św. Wincentego we Lwowie, na 115 zł.	—	—	115
		Suma rubryki I. .	1.509	—	1.687
II.	5	**Rozmaite**	—	—	5
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	1.509	—	1.692
		Przeniesiono do majątku zarodowego	499	65½	
		Zapas w gotówce z końcem roku 1884.	274	—	
		Razem, zgodnie ze sumą dochodów .	**2.282**	**65½**	
		Dochody.			
I.		**Odsetki.**			
	1	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. . . .	—	—	636
	2	5% od listów zastawnych gal. Banku hipotecznego . . .	14	44	25
	3	4% i 5% od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego	1.379	—	829
	4	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883. . .	391	50	378
	5	4% od książeczki gal. Kasy oszczędności	1	33	1
		Suma rubryki I. .	1.786	27	1.869
II.	6	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych	1.786	27	1.869
		Zapas w gotówce z początkiem roku 1884.	496	38½	
		Suma wszystkich dochodów	**2.282**	**65½**	

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1884.

Stan czynny.

Zapas gotówki z końcem roku 1884. . . . 274 zł.

Stan bierny . . . — „

Czysty stan czynny . . 274 zł.

LW. 31.069/1885.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	—					
63	—	*Wydatek mniejszy* z powodu nieobsadzenia jednego miejsca.				
—	—					
115	—	*Wydatku nie było* z powodu nieobsadzenia tego miejsca w roku 1884.				
178	—		—	—	—	—
5	—	*Wydatku nie było*; tego rodzaju potrzeby nie dadzą się z góry przewidzieć.	—	—	—	—
183	—		—	—	—	—
636	—	*Dochodu nie było* z powodu spieniężenia tych efektów w roku 1883.				
11	—	*Dochód mniejszy* z powodu sprzedaży tych efektów przed terminem zapadłości należytości kuponowej za II. półrocze.				
—	550	*Dochody większe* z powodu przykupna tych efektów.				
—	14					
—	—					
647	564		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
647	564		—	—	—	—
83						

Wydatki *mniejsze* od budżetu o . . . 183 zł.
Dochody *mniejsze* od budżetu o . . . 83 „
Wynik w ogóle *korzystniejszy* o . . . 100 zł.

Uwaga. Zapas gotówki z końcem roku 1884. wykazany w kwocie 274 zł. przeniesiono z początkiem roku 1885. do *majątku zarodowego* i użyto na zakupno 5% listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego, resztę zaś gotówki po zakupnie pozostałej ulokowano na książeczkę Banku krajowego (LW. 18.490/1885).

XIII. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 18. Paźdz. 1883. zł.
		Wydatki.			
		A) **Rzeczywiste.**			
I.	1	**Płaca** Drowi Ksaweremu Liskiemu, za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernard.	800	—	800
II.	2	**30% rabat księgarski** za sprzedaż aktów grodzkich.	129	—	75
III.	3	**Koszta druku i oprawy** aktów grodzkich	1.176	33	800
IV.	4	**Rozmaite** (zakupno szafy na przechowanie tychże aktów)	106	54	5
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych	2.211	87	1.680
		B) **Przenośne.**			
	5	Efekta spieniężone	5.036	01	
	6	Gotówka wydana na zakupno efektów	5.134	48	
	7	**Zapas kasowy** z końcem roku 1884. w efektach	5.754	54	
		Razem, zgodnie ze sumą dochodów	18.136	90	
		Dochody.			
		A) **Rzeczywiste.**			
I.	1	**Dotacya** z fund. domestykalnego na wydawnictwo aktów grodzkich	1.200	—	1.200
II.	2	**Sprzedaż** aktów grodzkich i ziemskich	430	—	200
III.		**Odsetki.**			
	3	5% od listów zastawnych Towarzystwa kredytowego	10	—	
	4	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883.	123	75	
	5	4% od książeczek gal. Kasy oszczędności	97	82	
	6	4% od książeczek gal. Banku kredytowego	—	65	
		Suma rubryki II.	232	22	213
IV.	7	**Rozmaite**	—	—	—
V.	8	**Pozostałość kasowa** z początkiem roku 1884:			
		a) w gotówce 385 zł. 07 ct.			
		b) w efektach 5.236 „ 01 „	5.621	08	5.500
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych	7.483	30	7.113
		B) **Przenośne.**			
	9	Efekta zakupione	5.554	54	
	10	Gotówka za spieniężone efekta	5.036	01	
	11	Zaliczka z funduszu krajowego w gotówce	63	05	
		Suma wszystkich dochodów	18.136	90	

Stan majątku z końcem roku 1884.

Stan czynny:

Zapas kasowy w efektach: *a*) 5% listy zastawne Tow. kredytowego 200 zł. — ct.
b) 4½% obligacye poż. kraj. z r. 1883. 5.500 „ — „
c) 4% książeczka wkładkowa Banku kraj. 54 „ 54 „ — 5.754 zł. 54 ct.

Stan bierny. Należytość bierna funduszowi krajowemu — 63 „ 05 „

LW. 30.373/1885. **Czysty stan czynny** — 5.691 zł. 49 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct	zł.	ct.
—	—					
—	54	*Wydatki większe*, z powodu dalszego druku dwu naraz tomów aktów grodzkich.				
—	376					
—	102	*Wydatek większy*, z powodu okazania się potrzeby zakupna szafy na przechowanie aktów.				
—	532		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	230	*Dochód większy* z powodu sprzedaży większej ilości tomów.	—	—	—	—
—	19	*Dochód* z odsetek *większy* z powodu, iż spieniężono 4% książeczki gal. Kasy oszczędności i Banku kredytowego, zakupiono zaś natomiast 4½% obligacye pożyczki krajowej z roku 1883.	—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
—	121		—	—	—	—
—	370		—	—	—	—
		Wydatki *większe* od budżetu o . . . . 532 zł.	—	—	—	—
		Dochody *większe* od budżetu o . . . . 370 „	—	—	—	—
		Wynik w ogóle *niekorzystniejszy* o . . . 162 zł.	—	—	63	05
		z powodu znaczniejszych kosztów druku i oprawy wydawnictwa, jakoteż zakupna szafy (j. w.).	—	—	63	05

XIV. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1884. zł.	Wydatki w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 20. Paźdz. 1883. zł.
		Wydatki.			
		A) Rzeczywiste.			
I.		**Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj.**			
	1	Spłata obligacyj wylosowanych	19.100	—	9.100
II.		**Wypłata kuponów.**			
	2	Od obligacyj w obiegu będących	39.537	—	23.790
III.		**Koszta administracyjne.**			
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów .	4.437	60	2.380
	4	„ „ „ należytość stemplowa	335	55	683
	5	Potrzeby kancelaryjne i inne pomniejsze	88	32½	100
	—	Dyurna	727	—	—
		Suma rubryki III. .	5.588	47½	3.163
IV.		**Wydatki rozmaite.**			
	6	Niewyrachowana reszta zaliczek, danych bankom na wypłatę kuponów	42	93	400
		Suma wydatków rzeczywistych, budżetem objętych .	64.268	40½	36.453
		Do przeniesienia . .	64.268	40½	

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	10.000	*Wydatek większy*, ponieważ w przypuszczeniu, iż reszta obligacyj zostanie wykupioną i z obiegu ściągniętą, uchwalono budżetem należytość przypadającą tylko za I. półrocze.	—	—	—	—
		Z emitowanych obligacyj na . . 1,600.000 zł.				
		wylosowano, zgodnie z planem umorzenia, od roku 1874. po				
		koniec 1883. . . . . 133.700 zł.				
		w roku 1884. . . . . 19.100 „				
		Razem . 152.800 zł.				
		Z tego spłacono i ściągnięto z obiegu:				
		a) od roku 1874. do końca roku 1883. . . . . 124.800 zł.				
		b) w roku 1884. . . . . 19.100 „				
		c) fundusz pożyczki krajowej z r. 1883. po koniec r. 1884. wykupił . . . . . 700.700 „				
		d) własne obligacye przedziurawiono na . . . . . 154.800 „ 999.400 „				
		pozostaje do spłacenia z końcem r. 1884. 600.300 zł.				
—	15.747	*Wydatek większy* z powodu, iż w budżecie uchwalono tylko wypłatę kuponu za 1. półrocze.	—	—	729	—
		Należytość kuponowa wynosiła w roku 1884.:				
		a) zaległa z lat ubiegłych . 2.190 zł.				
—	2.058	b) bieżąca dnia 1. Maja i 1. Listopada 1884. . . . . 36.840 „				
348	—	c) nadpłacono od wylosowanych obligacyj . . . . 1.236 „ 40.266 zł.				
12	—	spłacono w roku 1884. . . . . 39.537 „				
—	727	pozostało do spłaty w zaległości . . . 729 zł.	—	—	—	—
360	2.785					
	2.425	*Do rubr. III. Wydatki większe*, ponieważ potrzeby preliminowano tylko na pierwsze półrocze.				
357	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ w przypuszczeniu ściągnięcia z obiegu obligacyj, mniejszą zaliczkę pozostawiono bankom na wypłatę kuponów.	42	93	—	—
357	28.172		42	93	729	—
	27.815					

*

XIV. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1884. zł.	Wynikłości w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 20. Paźdz. 1883. zł.
		Z przeniesienia .	64.268	40½	
		B) Przenośne.			
		Obligacye wykupione przez fundusz pożyczki krajowej z roku 1883., przebite i jako ściągnięte z obiegu wypisane . .	83.800	—	
		Suma wszystkich wydatków .	148.068	40½	
		C) **Zapas kasowy** z końcem roku 1884. w gotówce . .	11.689	04½	
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .	**159.757**	45	
		Dochody.			
		A) Rzeczywiste.			
		Zwrot kapitału wypożyczonego.			
I.	1	Od Wydziałów powiatowych	9.616	02	
		Odsetki.			
	2	**6%** od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym . .	222	34½	
	3	**10%** od Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów spłaty	1.179	19½	
		Suma rubryki I. .	11.017	56	10.000
II.	4	**Odsetki od kapitałów** chwilowo lokowanych	32	98	4.000
		Do przeniesienia .	11.050	54	14.000

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
		Do poz. 1.				
		Suma udzielonych pożyczek wynosiła w kapitale . . . . . 1,166.300 zł. — ct.				
		na to uiszczono po koniec roku 1883. . . . 1,132.750 zł. 62½ ct.				
		w roku 1884. . . . 9.616 „ 02 „ 1,142.366 „ 64½ „				
		pozostaje do ściągnięcia . . . . . 23.933 zł. 35½ ct.				
		Do poz. 2				
		Zaległość z tytułu odsetek annuitetowych wynosiła z końcem roku 1883. . . . . 9.035 zł. 87½ ct.				
		na to uiszczono . . . . . 222 „ 34½ „				
		pozostaje w zaległości . . . . . 8.813 zł. 53 ct.	2.783	66	—	—
—	1.018	*Do poz. 3.*	2.783	66	—	—
		Zaległość z roku 1883. wynosiła . . . . 18.800 zł. 96 ct.				
		z tego odpisano . . 4.022 „ 60 „				
		pozostało . . . . 14.778 zł. 36 ct.				
		do tego należytość bieżąca za rok 1884. . . . 2.806 „ 14 „ 17.584 zł. 50 ct.				
		ściągnięto w ciągu r. 1884. . . . . 1.179 „ 19½ „				
		pozostało w zaległości . . . . . 16.405 zł. 30½ ct.				
		Z tego przypada:				
		a) na lata ubiegłe . . 13.621 zł. 64½ ct.				
		b) na rok bieżący . . 2.783 „ 66 „				
		razem j. w. . . . . 16.405 zł. 30½ ct.				
3.967	—	*Dochód mniejszy,* ponieważ procentów od użytkowanego przez fundusz krajowy kapitału w kwocie 158.262 zł. 85 ct. nie pobrano (LW. 13.280|1884) z powodu dokonywanego wykupna obligacyj tej pożyczki z zasobów funduszu krajowego, uzyskanych z zaciągniętej na ten cel pożyczki krajowej z roku 1883.	—	—	—	—
3.967	1.018		2.783	66	—	—

XIV. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1884. zł.	Dochody w roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dn. 20. Paźdz. 1883. zł.
		Z przeniesienia . .	11.050	54	14.000
III.		**Rozmaite dochody.**			
	5-6	Od banków zwrot zaliczek, udzielonych w roku ubiegłym na wypłatę kuponów	4.867	13	500
	—	Zwrot za brakujące kupony	603	—	—
		Suma rubryki III. .	5.470	13	500
		Suma dochodów rzeczywistych, budżetem objętych .	16.520	67	14.500
		B) Przenośne.			
		Od funduszu pożyczki krajowej z roku 1883. wykupione z obiegu obligacye własne, imiennej wartości	83.800	—	
		C) **Zapas kasowy** z początkiem roku 1884. w gotówce . .	59.436	78	
		Suma wszystkich dochodów .	159.757	45	

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
3.967	1.018		2.783	66	—	—
—	4.368	Dochody te nie mogą z góry ściśle być obliczone; co do poz. zaś 5—6 są *większe* w miarę udzielonych zaliczek.	—	—	—	—
—	603		—	—	—	—
—	4.971		—	—	—	—
3.967	5.989		2.783	66	—	—
	2.022					

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873. — Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Pozycya		Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	Stan majątku z końcem roku 1884.				
	Stan czynny.				
1	Zapas kasowy w gotówce	11.689	04½		
2	Należytości czynne:				
	a) w rubrykach wydatków za rok 1884.	42	93		
	b) „ dochodów z lat ubiegłych	478.438	16		
	c) „ „ z roku 1884.	2.783	66	492.953	79½
	Stan bierny.				
3	Należytości bierne:				
	a) w rubrykach wydatków z lat okresowych	600.600	—		
	b) z roku 1884.	729	—	601.329	—
	Przewyżka *stanu biernego*	—	—	108.375	20½

Rubryka budżetu		Należytości czynne zł.	Należytości czynne ct.	Należytości bierne zł.	Należytości bierne ct.
	Wykaz należytości czynnych i biernych z lat ubiegłych i okresowych.				
	Dochody.				
I.	Zwrot kapitału wypożyczonego powiatom	23.933	35½		
	Odsetki:				
	a) od pożyczonego powiatom kapitału 8.813 zł. 53 ct.				
	b) za zwłokę 13.621 „ 64½	22.435	17½		
—	Zwrot zasiłku na budowę kulparkowską	273.583	41		
—	„ zaliczki danej funduszowi krajowemu	158.262	85		
III.	„ zaliczek, danych bankom na wypłatę kuponów w roku ubiegłym	223	37		
	Wydatki.				
I.	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	—	—	600.600	—
	Razem	478.438	16	600.600	—

LW. 55.384/1885.

XV.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

LW. 45.271|1885.

Wydatki. Fundusz podrzutków

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie.	Wynikłości z roku 1884. zł.	Wynikłości z roku 1884. ct.	Kwota preliminowana wedle ust. z dnia 18. Paźdz. 1883. zł.
		Wydatki.			
I.	—	**Płace urzędników i sług**	—	—	—
II.	—	**Potrzeby kancelaryjne**	—	—	—
III.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	1	Akuszerce za stręczenie żywicielek i pieluszkowe	—	—	25
	2	Żywicielkom za gorliwe pielęgnowanie dzieci	—	—	10
		Suma rubryki III.	—	—	35
IV.	3	**Koszta utrzymania dzieci**	141	56½	200
V.	4	**Koszta leczenia dzieci**	—	—	10
VI.		**Podatki i daniny.**			
	5	Podatek z propinacyi w „Krowodrzy“	224	65	95
	6	Ekwiwalent z propinacyi w „Krowodrzy“	28	96	39
		Suma rubryki VI.	253	61	134
VII.		**Rozmaite.**			
	7	Koszta pogrzebowe i inne drobne nieprzewidziane wydatki . .	—	—	20
—	8	**Nadwyżka dochodów** oddana do majątku zarodowego dla chwilowej fruktyfikacyi	1.220	38½	1.212
		Suma wydatków	1.615	56	1.611

w Krakowie. Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości		Uzasadnienie różnic	Należytości			
			czynne		bierne	
			z roku bieżącego			
mniejsze zł.	większe zł.		zł	ct.	zł.	ct.
—	—		—	—	—	—
—	—		—	—	—	—
25	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż wskutek małego stanu dzieci	—	—	—	—
10	—	nie okazała się potrzeba asygnowania wydatków z tej	—	—	—	—
35	—	rubryki.	—	—	—	—
59	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rachunku wypłat za utrzymanie podrzutków, których w tym roku było tylko 8.	—	—	—	—
10	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż nie zachodziła potrzeba wydatku z tego tytułu.	—	—	—	—
—	130	*Wydatek większy*, gdyż prócz należytości bieżącej zapłacono zaległą należytość podatku za r. 1883., dalej iż wymiar podatku dochodowego z dodatkami był w tym roku wyższy jak w roku ubiegłym.	—	—	—	—
10	—	*Wydatek mniejszy*, na podstawie nowego wymiaru ekwiwalentów za IVte decenium.	—	—	—	—
10	130		—	—	—	—
	120					
20	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż nie było potrzeby asygnowania jakichkolwiek kosztów z tej rubryki.	—	—	—	—
—	8	*Wydatek większy*, z powodu, iż dochody rzeczywiste są większe od dochodów preliminowanych o kwotę 4 zł. gdy zaś wydatki rzeczywiste po strąceniu nadwyżki dochodów są mniejsze od wydatków preliminowanych o . . . . . 4 zł. przeto wynikła większa nadwyżka dochodów jak obok wykazano . . . . . 8 zł.	—	—	—	—
124	128		—	—	—	—
	4					

Dochody. Fundusz podrzutków

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie.	Wynikłości z roku 1884. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ust. z dnia 18. Paźdz. 1883. zł.
		Dochody.			
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	5% od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, w imiennej wartości na 100 zł. . . .	14	89	5
	2	5% od kapitału spłacanego przez fundusz krajowy	865	60	866
	3	Od fundacyi „Tarły“	82	07	82
		Suma rubryki I.	962	56	953
II.		**Dochody z realności i dóbr.**			
	4	Połowa czynszu z propinacyi w „Krowodrzy“	653	—	653
III.	5	**Rozmaite**	—	—	5
		Suma dochodów	1.615	56	1.611

Stan majątku z końcem roku 1884.

Stan czynny.

1) Należytości czynne z roku bieżącego . . . — zł. — ct.
2) „ „ z lat ubiegłych (zwrot kosztów utrzymania podrzutków) w rubrykach wydatków 3 „ 39 „ — 3 39

Stan bierny . . . . . — —

Czysty stan czynny 3 39

w Krakowie. Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic.	Należytości			
			czynne		bierne	
mniejsze	większe		z roku bieżącego			
zł.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.
—	10	*Dochód większy*, gdyż prócz preliminowanych odsetek, wpłynęły także odsetki od dwóch listów zastawnych zakupionych ze spłaty kapitału na rzecz majątku zarodowego.				
1	—					
—	—					
1	10		—	—	—	—
	9					
—	—					
5	—	*Dochód mniejszy*, gdyż w tym roku nie wpłynęły żadne nieprzewidziane dochody.	—	—	—	—
5	9		—	—	—	—
	4					

Wykaz należytości

czynnych i biernych z lat ubiegłych z końcem roku 1884.

Rubryka budżetu	Liczba porządk.	Poszczególnienie.	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
		A) Wydatki.				
IV.		**Koszta utrzymania dzieci.**				
	1	Zwrot kosztów podrzutka przynależnego do Szlązka . . .	3	39	—	—
		B) **Dochody**	—	—	—	—
		Razem . . .	3	39	—	—

XVI.

Fundusz pożyczkowy

na drogi powiatowe i gminne.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

LW. 48.023/1885.

Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		A. Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego (rubr. X. lit. D. poz. 116 z roku 1884.)	20.000	—	20.000	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiat.	31.000	—	600	—	30.400	—
	3	Odsetki od lokacyi z 3% rachunku bieżącego w Banku krajowym	652	32	652	32	—	—
	4	Odsetki zwłoki od Wydziału powiatowego w Przemyślanach	6	34	6	34	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	51.658	66	21.258	66	30.400	—
		b) Przenośne.						
	5	Zwrot z lokacyi od Banku krajowego z 3% rachunku bieżącego	45.469	90	25.000	—	20.469	90
		Suma wszystkich dochodów .	97.128	56	46.258	66	50.869	90
		B. Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Pożyczki bezprocentowe udzielone Wydziałom powiatowym:						
		a) Pilznieńskiemu . . . . . 2.000 zł.						
		b) Brzeskiemu . . . . . 5.000 „						
		c) Sanockiemu . . . . . 5.000 „						
		d) Grybowskiemu . . . . . 5.000 „						
		e) Mościskiemu . . . . . 1.500 „						
		f) Wielickiemu . . . . . 2.500 „						
		g) Nadwórniańskiemu . . . . 1.000 „						
		h) Buczackiemu . . . . . 5.000 „	27.000	—	27.000	—	—	—
		b) Przenośne.						
	2	Lokacye w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym	19.258	66	19.258	66	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	46.258	66	46.258	66	—	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

Stan czynny.

1. Od Wydziałów powiatowych zwrot pożyczki . . . . . 30.400 zł. — ct.
2. Od Banku krajowego ulokowana gotówka na 3% rachunku bieżącym . 20.469 „ 90 „

Razem . . . 50.869 zł. 90 ct.

Stan bierny. . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . . **50.869 zł. 90 ct.**

LW. 45.741/1885.
Alegat lit. B. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów kraj. za r. 1884.

Lit. B.

Zamknięcie rachunku

FUNDUSZÓW SAMOISTNYCH

(niedotowanych)

budżetem nieobjętych

za rok

1884.

Indeks.

		str.
I.	Fundusz pomnika Kościuszki	311
II.	Fundusze stypendyjne	312
III.	Administracya dóbr Winniki	332
IV.	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	334
V.	„ niżankowicki	336
VI.	„ posagowy Komarnickich	338
VII.	„ zakładu narod. im. Ossolińskich	340
VIII.	„ zapomogi b. obwodu tarnowskiego	341
IX.	„ zapomogi z roku 1868.	342
X.	„ pozostały zapomogi z roku 1866.	343
XI.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	344
XII.	„ depozytów gminnych serwitutowych	345
XIII.	„ Russanowskiej Pelagii	347
XIV.	„ szkół ludowych z roku 1872.	350
XV.	„ Ponińskiego Łodzia Wincentego	354
XVI.	„ Kochmana Franciszka dla literatów polskich	356
XVII.	„ Kochmana Franciszka dla dziewcząt służących	357
XVIII.	„ Jędrzejowiczowej Maryi dla wiekowych kobiet	358
XIX.	„ pomnika hr. Agenora Gołuchowskiego	360
XX.	Fundacya Sandecka „Dom roboczy“	361
XXI.	„ hr. Weissenwolfowej Teresy	362
XXII.	„ hr. Wodzickiego Piotra	364
XXIII.	„ Dra Malinowskiego Józefa Kaźmierza	366
XXIV.	„ Brzozowskiego Karola na cele dobroczynne	367
XXV.	„ „ „ dla bursy stanisławowskiej	368
XXVI.	„ Schiffnera Antoniego	369
XXVII.	„ Mochnackiej Maryi	370
XXVIII.	„ Lewińskiego Edwarda	372
XXIX.	„ Helclowej Anny de Stersztyn	373
XXX.	Fundusz „Macierzy polskiej“	375
XXXI.	Fundacya Czarkowskiej Feliksy, Maryi	377
XXXII.	Fundusz budowy szkoły w Czernichowie	378
XXXIII.	Depozyta	379
XXXIV.	Fundusz z legatu ś. p. Ciemierzyńskiego	381
XXXV.	„ ku podniesieniu rybactwa	382

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
	1	**Dochody**	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1884.:						
		a) w gotówce . . — zł. —½ ct.						
		b) w efektach . . 14.605 „ 43 „	—	—	14.605	43½	—	—
	1	**Wydatki**	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1884.:						
		a) w gotówce . . — zł. —½ ct.						
		b) w efektach . . 14.605 „ 43 „	—	—	14.605	43½	—	—
		Stan majątku zarodowego z końcem r. 1884.						
		Stan czynny. Szczegół. zł. ct. Ogół. zł. ct.						
		Zapas kasowy: a) w gotówce — —½						
		b) w efektach:						
		Obligacye indemnizacyjne 5.700 —						
		4% listy zast. Tow. kredyt. 6.400 —						
		5% „ „ „ „ 2.300 —						
		Książeczka gal. Kasy oszczęd. 205 43 14.605 43½						
		Stan bierny . . . . — —						
		Czysty stan czynny . . . 14.605 43½						
		B. Majątek obrotowy.						
		Dochody.						
I.	1	Odsetki: a) od oblig. indemnizac. 269 zł. 32 ct.						
		b) „ 4% list. zast. Tow. kred. 256 „ — „						
		c) „ 5% „ „ „ „ 115 „ — „	640	32	640	32	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1884. . . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
I.	1	Odsetki odesłane Komitetowi zarządzającemu .	640	32	640	32	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1884.	—	—	—	—	—	—
		Stan majątku obrotowego z końcem r. 1884.						

Uwaga. Majątkiem tej fundacyi zarządza samodzielnie Komitet istniejący w Krakowie i przedkłada Wydziałowi krajowemu coroczne sprawozdanie ze swych czynności (za rok 1884. patrz LW. 6.559/1885).

LW. 2.963/1885.

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884 ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
I.		Fundacye nowo przybyłe:						
	1	*Broniewskiej Klementyny*,						
		a) w 5% list. zast. gal. Tow. kredyt. 1.500 zł. — ct.						
		b) „ książeczce gal. kasy oszczędn. 71 „ 44 „						
	2	*Kaczkowskiego Antoniego Dr.*, w 4½% obligacyach poż. kraj. z r. 1883. 5.500 „ — „						
	3	*Kurdwanowskiej Maryi*,						
		a) w 4% list. zast. gal. Tow. kredyt. 5.700 „ — „						
		b) „ książeczce gal. kasy oszczędn. 27 „ 35 „						
	4	*Lewickiego Bazylego*,						
		a) w 5% list. zast. gal. Tow. kredyt. 3.200 „ — „						
		b) „ książeczce gal. kasy oszczędn. 55 „ 24 „						
	5	*Mickiewicza Adama* (imienia),						
		a) w 4½% obligac. poż. kr. z r. 1883. 1.500 „ — „						
		b) „ książeczce krak. kasy oszcz. 31 „ 50 „						
	6	*Tarnowskiego Franciszka*, w 5% listach zast. gal. Tow. kredyt. 7.000 „ — „						
	7	*Warteresiewicza Maryana*, w 5% list. zast. Tow. kredytow. 20.000 „ — „						
	8	*Ziętkiewicza Wincentego*,						
		a) w 4% list. zast. gal. Tow. kred. 1.300 „ — „						
		b) „ książeczce gal. kasy oszczędn. 36 „ 47 „	45.922	—	45.922	—	—	—
II.	9	Wpływy na rzecz istniejących już fundacyj, w gotówce	3.800	—	3.800	—	—	—
III.	10	Kapitały hipotekowane, spłacone	92.170	65½	100	—	92.070	65½
IV.	11	Gotówka otrzymana ze sprzedaży realności	211.201	49½	22.000	—	189.201	49½
V.	12	„ pobrana z majątku obrotowego	20.178	13½	20.178	13½	—	—
	13	Efekta zakupione	209.903	53	209.903	53	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	583.175	81½	301.903	66½	281.272	15
		b) Przenośne.						
	14	Efekta odebrane z winkulacyi	763.150	—	763.150	—	—	—
	15	Gotówka otrzymana ze sprzedaży efektów	147.412	34	147.412	34	—	—
		Suma wszystkich dochodów	1,493.738	15½	1,212.466	—½	281.272	15
	16	*c)* **Stan** z początkiem roku 1884:						
		a) w gotówce 302 zł. 44½ ct.	—	—	—	—	—	—
		b) w efektach 2,125.501 „ 65 „	—	—	—	—	—	—
		c) w dobrach i realnościach 149.521 „ 18 „	—	—	2,275.325	27½	—	—
		Razem	—	—	3,487.791	28	281.272	15

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Efekta wylosowane, tudzież spieniężone . . .	148.974	34	148.974	34	—	—
		b) Przenośne.						
	2	Efekta wydane do winkulacyi	763.150	—	763.150	—	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	193.790	42	193.790	42	—	—
		Suma wszystkich wydatków . .	1,105.914	76	1,105.914	76	—	—
	4	*c)* **Stan** z końcem roku 1884:						
		a) w gotówce . . . . 2 zł. 50 ct.						
		b) w efektach . . . 2,232.352 „ 84 „						
		c) w dobrach i realnościach 149.521 „ 18 „	—	—	2,381.876	52	—	—
		Razem .	—	—	3,487.791	28	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884:

Pozycya	*Stan czynny.*	Szczegół.		Ogół.	
1	Zapas kasowy: 1) w gotówce	—	—	2	50
	2) w efektach:				
	a) 5% obligacye indemnizacyjne	24.180	—	—	—
	b) 6% „ pożyczki krajowej z roku 1873 . . .	16.700	—	—	—
	c) 4½% „ „ „ „ „ 1883 . . .	561.900	—	—	—
	d) 4½% „ „ „ „ „ 1884 . . .	89.900	—	—	—
	e) 2½% „ domestykalne księstwa styryjskiego . .	2.000	—	—	—
	f) 6% listy zastawne gal. Banku hipotecznego . . .	3.000	—	—	—
	g) 5% „ „ „ „ „	2.100	—	—	—
	h) 5% „ „ „ Towarzystwa kredytowego . .	1,180.200	—	—	—
	i) 4% „ „ „ „ „ . .	151.900	—	—	—
	k) 6% „ „ krakowskiego Zakładu kredytowego .	131.800	—	—	—
	l) 5% renty państwowe w papierach oprocentowane . .	6.000	—	—	—
	m) 5% akcye kolei Karola Ludwika	37.800	—	—	—
	n) 5% „ „ Węgierskiej północno-wschodniej . .	1.200	—	—	—
	o) 4% losy państwowe z roku 1860	2.100	—	—	—
	p) los miasta Krakowa	60	—	—	—
	r) 4% książeczki gal. Kasy oszczędności	15.901	47	—	—
	s) „ „ „ Banku krajowego	5.579	87	—	—
	t) „ „ krakowskiej Kasy oszczędności . . .	31	50	2,232.352	84
2	Należytości czynne	—	—	281.272	15
3	Wartość dóbr i realności:				
	a) Dobra „Godowa“ z przyl., własność fund. ś. p. Dydyńskiego	39.972	—		
	b) Realność w Strzyżowie, Nr. 97 „ „ „	3.527	—		
	c) Dobra „Winniki“ z przyl., „ „ Głowińskiego	67.875	03		
	d) Realność w Rzeszowie, funduszu ś. p. Dr. Towarnickiego	38.147	15	149.521	18
	Suma stanu czynnego . .	—	—	2,663.148	67
	Stan bierny	—	—	—	—
	Czysty stan czynny	—	—	**2,663.148**	**67**

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku zarodowego.

1. Wykazane pod pozycyą 10. dochodów należytości czynne z końcem roku 1884. z tytułu wierzytelności hipotecznych, dzielą się, jak następuje:

a)	we fundacyi	Krakowskiej zakordonowej	1.575 zł.	— ct.
b)	„	„ Łosia	6.363 „	64½ „
c)	„	„ Olszewskiego	4.400 „	— „
d)	„	„ Paprockiego	4.000 „	— „
e)	„	„ Torosiewicza	5.000 „	— „
f)	„	„ Dr. Towarnickiego	49.732 „	01 „
g)	„	„ Żebrowskiego	21.000 „	— „
		Razem, jak wykazano	92.070 zł.	65½ ct.

2. Wierzytelności z tytułu sprzedanych realności, wykazane pod poz. 11. dochodów, składają się z końcem roku 1884:

a)	z długu funduszów Obłąkanych i Położnic, za nabytą w dawniejszych czasach od funduszu Głowińskiego realność Popijarską	35.201 zł. 49½ ct.
b)	z reszty należytości od c. k. Rządu za kupiony od funduszów konwiktowych gmach św. Mikołaja (spłacalnej w rocznych ratach po 22.000 zł.)	154.000 „ — „
	Razem, jak wykazano	189.201 zł. 49½ ct.

3. Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego, wykazana pod poz. 12. dochodów w kwocie 20.178 zł. 13½ ct., stanowiła nadwyżkę tegoż majątku po wypłacie stypendyów itd., która w myśl odnośnych statutów fundacyjnych użytą została na pomnożenie majątków zarodowych pojedyńczych fundacyj przez zakupno oprocentowanych papierów publicznych. Wydatek na to zakupno mieści się w ogólnej kwocie, wykazanej pod poz. 3. wydatków „przenośnych“.

4. Oprócz wykazanych w stanie majątkowym pod poz. 1. m) akcyj kolei Karola Ludwika na 37.800 zł., posiadają jeszcze fundusze Konieckiego i Dr. Towarnickiego 5 sztuk akcyj „użytkowania“ tej kolei, które z powodu wylosowania tychże akcyj nie przynoszą rocznych odsetków, lecz tylko przypadającą na nie dywidendę.

5. Wykazana w stanie majątkowym pod poz. 3. wartość dóbr i realności w łącznej sumie 149.521 zł. 18 ct. nie obejmuje nieoszacowanych jeszcze nieruchomych własności fundacyj ś. p. Strzałkowskiego i Stupnickiego.

6. Z porównania stanu majątku z końcem roku 1884. w ogólnej sumie 2,663.148 zł. 67 ct.
ze stanem z końcem roku 1883. wykazanym w ogólnej sumie 2,578.697 „ 42½ „
okazuje się *przyrost* majątku o 84.451 zł. 24½ ct.
nie licząc dóbr nieoszacowanych (patrz uwagę poprzednią.)

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
I.		**Odsetki.**						
	1	Od papierów publicznych wraz z dywidendą	107.422	79	107.422	79	—	—
	2	„ książeczek Kasy oszczędności	562	17	562	17	—	—
	3	„ kapitałów hipotekowanych	14.383	56	13.317	81	1 065	75
		Suma rubryki I.	*122.368*	*52*	*121.302*	*77*	*1.065*	*75*
II.		**Dochody z dóbr i realności.**						
	4	Nadwyżka dochodów z dóbr „Winniki“	10.962	28½	10.962	28½	—	—
	5	Czynsz z parochii św. Mikołaja (za lata ubiegłe)	2.670	03	—	—	2.670	03
	6	„ dzierżawny z dóbr „Godowa“	3.775	64	3.250	39	525	25
	7	Nadwyżka dochodów z realności w Rzeszowie	1 023	80	1.023	80	—	—
		Suma rubryki II.	*18.431*	*75½*	*15.236*	*47½*	*3.195*	*28*
III.		**Dodatki z innych funduszów.**						
	8	Od funduszów konwiktowych, do fund. Głowińskiego	*19*	*47*	*19*	*47*	—	—
IV.		**Dochody i zwroty rozmaite.**						
	9	Odsetki zwłoki i prowizye	367	60½	33	18	334	42½
	10	Dochody i zwroty rozmaite	1.469	67	964	27	505	40
	11	Zwrot od c. k. Rządu wydatków zastępczo poniesionych od r. 1882. po sprzedaży gmachu u św. Mikołaja	9.591	07½	—	—	9.591	07½
		Suma rubryki IV.	*11.428*	*35*	*997*	*45*	*10.430*	*90*
		Suma dochodów rzeczywistych	*152.248*	*09½*	*137.556*	*16½*	*14.691*	*93*
		b) Przenośne.						
	12	Zaliczki rozmaite	168	15	168	15	—	—
		Suma wszystkich dochodów	**152.416**	**24½**	**137.724**	**31½**	**14.691**	**93**
	13	**c) Zapas z początkiem roku 1884. w gotówce**	—		30.441	62	—	—
		Razem	—	—	**168 165**	**93½**	**14.691**	**93**
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	**Stypendya**	*97.745*	*37*	*95.214*	*97*	*2.530*	*40*
II.		**Cele naukowe i dobroczynne.**						
	2	Subwencya szkole więźniów	150	—	150	—	—	—
	3	Bursom i zakładom naukowym	330	—	330	—	—	—
	4	Towarzystwu wzajemnej pomocy akademików	50	—	50	—	—	—
	5	Czytelni ludowej wiejskiej	25	—	25	—	—	—
	6	Wsparcia uczniom i uczennicom	980	—	980	—	—	—
	7	Zapomogi nauczycielom i nauczycielkom	1.045	—	755	—	290	—
	8	Na wydawnictwa naukowe	100	—	100	—	—	—
	9	Na wycieczki naukowe	90	—	90	—	—	—
	10	Przytuliskom i tp. zakładom dobroczynnym	70	—	70	—	—	—
	11	Wsparcia wdowom	180	—	180	—	—	—
	12	Koszta pogrzebu i spłaty długów śp. Nadkuratora fundacyi Dra Towarnickiego	3.060	08	3.060	08	—	—
		Suma rubryki II.	*6.080*	*08*	*5.790*	*08*	*290*	—
		Do przeniesienia	*103.825*	*45*	*101.005*	*05*	*2.820*	*40*

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Z przeniesienia .	*103.825*	*45*	*101.005*	*05*	*2.820*	*40*
III.		**Wsparcia jednorazowe.**						
	13	Piętnastu ubogim uczniom	*305*	—	*305*	—	—	—
IV.		**Subwencye stałe innym fundacyom.**						
	14	Kapitule lwowskiej obrz. rz. kat.	446	46	446	46	—	—
	15	Zakładowi ubogich	12	60	12	60	—	—
	16	Domowi kalek	8	40	8	40	—	—
	17	Funduszowi religijnemu	57	54	57	54	—	—
	18	Kościołowi OO. Jezuitów	21	—	21	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	*546*	—	*546*	—	—	—
V.	19	**Legata i pensye**	*1.266*	*66½*	*1.266*	*66½*	—	—
VI.	20	**Alimentacye**	*170*	—	*170*	—	—	—
VII.		**Dodatki do funduszów.**						
	21	Fundusze konwiktowe do funduszu Głowińskiego .	*19*	*47*	*19*	*47*	—	—
VIII.		**Podatki i należytości rządowe.**						
	22	Podatki gruntowe, czynszowe i t. p.	1.221	82½	826	89½	394	93
	23	Należytości rządowe od odebranych w zarząd fundacyj	6.773	84	6.773	84	—	—
		Suma rubryki VIII.	*7.995*	*66½*	*7.600*	*73½*	*394*	*93*
IX.		**Wydatki administracyjne.**						
	24	Płace nadkuratora i kuratorów z funduszu Dra Towarnickiego, tudzież administratora, leśniczego i służby leśnej z funduszu Dydyńskiego . .	5.100	61	4.844	52	256	09
	25	Remuneracye stałe (120 zł.) i niestałe (100 zł.) .	220	—	220	—	—	—
	26	Konserwacye i budowy (wydatek *pro praeterito*) .	400	—	400	—	—	—
	27	Spłata „mesznego“ w dobrach „Godowa“ . .	250	23	250	23	—	—
	28	Koszta kancelaryjne	20	—	20		—	—
		Suma rubryki IX. .	*5.990*	*84*	*5.734*	*75*	*256*	*09*
X.	29	**Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego** . .	*20.178*	*13½*	*20.178*	*13½*	—	—
XI.		**Wydatki i zwroty rozmaite.**						
	30	Koszta insercyjne	503	81	503	81	—	—
	31	„ winkulacyjne	1	29	1	29	—	—
	32	„ utrzymania grobowca śp. fundat. Laskowskich	5	—	5	—	—	—
	33	„ stemplowe, portorya i tp. wydatki . .	2.361	76	2.360	76	1	—
		Suma rubryki XI.	*2.871*	*86*	*2.870*	*86*	*1*	—
		Suma wydatków rzeczywistych	*143.169*	*08½*	*139.696*	*66½*	*3.472*	*42*
		b) Przenośne.						
	34	Zwroty zaliczek	9.558	85½	3.701	31½	5.857	54
		Suma wszystkich wydatków .	**152.727**	**94**	**143.397**	**98**	**9.329**	**96**
	35	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w gotówce . .	—	—	24.767	95½	—	—
		Razem .	—	—	**168.165**	**93½**	**9.329**	**96**

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Stan majątku obrotowego z końcem roku 1884.	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
		Stan czynny.				
	1	Zapas kasowy w gotówce	24.767	95 ½	—	—
	2	Należytości czynne	14.691	93	39.459	88 ½
		Stan bierny.				
		Należytości bierne	—	—	9.329	96
		Czysty stan czynny	—	—	**30.129**	**92 ½**

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku obrotowego.

1 W zastępstwie c. k. Rządu zapłacono do końca roku 1883. od sprzedanego gmachu u Św. Mikołaja z tytułu wydatków na konserwacye, podatki i asekuracye ogółem *netto* 9.591 zł. 07 ½ ct. (patrz zamknięcie rachunku tych funduszów za rok 1883., str. 291). Należytość ta zostanie w swoim czasie przy ostatecznym obrachunku od c. k. Rządu zwróconą, wykazaną zaś jest pod rubr. IV. poz. 11. dochodów jako należytość czynna do zrealizowania.

2 Zapas ostateczny w gotówce, wykazany w kwocie 24.767 zł. 95 ½ ct., po potrąceniu należytości biernych odnośnych funduszów, sfruktyfikowany został z początkiem roku 1885. na rzecz majątku zarodowego przez zakupno papierów publicznych i lokacyę pozostałych po tem zakupnie nadwyżek przeważnie na książeczki Banku krajowego.

LW. 29.240/1885.

Alegat 1. do zamknięcia rachunku za rok 1884.

Wykaz wynikłości wedle poszczególnych

A) Majątek

Nr. porz.	Nazwa fundacyi.	Stan z początkiem roku 1884. zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1884. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki zł.	ct.	Stan z końcem roku 1884. zł.	ct.
1	Ajwas	1.021	91	—	—	1.021	91	—	—	1.021	91
2	Artymowicz	2.159	95	3.292	98	5.452	93	3.222	72	2.230	21
3	Bier	7.513	23	1.427	64½	8.940	87½	1.405	42½	7.535	45
4	Broniewska	—	—	1.571	44	1.571	44	—	—	1.571	44
5	Brześciańska	4.406	60	925	22	5.331	82	857	70	4.474	12
6	Brzeski	4.225	14	5.853	82	10.078	96	5.678	66	4.400	30
7	Brzeżany	1.675	47	213	06½	1.888	53½	202	31½	1.686	22
8	Chełmecki	1.387	75	—	47	1.388	22	—	94	1.387	28
9	Chlebowski	1.173	96	3.068	76	4.242	72	2.991	14	1.251	58
10	Cesarz Franciszek Józef I.	54.342	45	12.130	64½	66.473	09½	11.381	08½	55.092	01
11	Cieszewski & Zawadzki	8.024	50	6.760	51	14.785	01	6.727	50	8.057	51
12	Czajkowski	15.410	94	22.466	38	37.877	32	21.596	28	16.281	04
13	Czerkawski	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	4.000	—
14	Czuczawa	4.256	11	3.229	38½	7.485	49½	3.085	49½	4.400	—
15	Dydyński	71.901	76	37.839	40	109.741	16	36.104	25	73.636	91
16	Egierski dla Egierskich I.	6.837	57	608	15	7.445	72	564	96	6.880	76
17	„ „ „ II.	4.544	37	3.060	54	7.604	91	3.027	20	4.577	71
18	„ „ Siedleckich I.	6.610	25	2.025	55	8.635	80	1.948	04	6.687	76
19	„ „ „ II.	4.774	15	20	40	4.794	55	10	20	4.784	35
20	Englowa	5.578	46	6.451	76	12.030	22	6.276	46	5 753	76
21	Falkenfels	118	11	—	—	118	11	—	—	118	11
22	Gizella	3.255	74	26	42	3.282	16	13	21	3.268	95
23	Głowiński	287.327	83	197.101	60½	484.429	43½	175.760	29½	308.669	14
24	Gołuchowski	30.248	83	32.819	01	63.067	84	31.975	89	31.091	95
25	Harbut	2.239	01	25	36	2.264	37	12	68	2.251	69
26	Hauer	2.256	60	562	06	2.818	66	531	03	2.287	63
27	Horecki	5.144	20	1.048	87½	6.193	07½	915	34½	5.277	73
28	Janowski	2.325	48	102	24	2.427	72	51	12	2.376	60
29	Jarosław (Anny Ostrogskiej)	11.407	65	17.351	44	28.759	09	16.696	44	12 062	65
30	Jurgas	10.634	57	—	—	10.634	57	—	—	10.634	57
31	Kaczkowski	—	—	5.500	—	5.500	—	—	—	5.500	—
32	Kallir	6.825	57	915	60	7.741	17	852	89	6.888	28
33	Karol Ludwik	8.679	06	1.571	06	10.250	12	1.510	97	8.739	15
34	Kiślicki	6.783	72	2.308	80½	9.092	52½	2.081	30½	7.011	22
35	Koniecki	64.336	44	15.037	13	79.373	57	13.849	56	65.524	01
36	Kopernik	1.452	89	46	42	1.499	31	23	21	1.476	10
37	Kopiński	2.569	91	191	64	2.761	55	125	33	2.636	22
38	Korzelińska	7.051	07	2.777	97½	9.829	04½	2.525	71½	7.303	33
39	Kraków	65.684	—½	25.036	97	90.720	97½	22.308	07½	68.412	90
40	Krakowiec	2.695	19	498	24	3.193	43	455	56	2.737	87
41	Krausnecker	23.973	84	12.239	12	36.212	96	11.242	40	24.970	56
42	Kretowicz	1.198	32	—	—	1.198	32	—	—	1.198	32
43	Krościenko	1.769	46	34	60	1.804	06	17	30	1.786	76
44	Kruszewska	6.928	22	86	48	7.014	70	43	24	6.971	46
45	Krzeczunowicz Ignacy	12.562	83	1.864	76½	14.427	59½	1.722	98½	12.704	61
46	Krzeczunowicz Walery	7.311	96	599	52	7.911	48	549	76	7.361	72
47	Kucharski	6.555	22	8 409	26	14.964	48	8.110	22	6.854	26
	Do przeniesienia	791.180	29½	437.100	71½	1,228.281	01	396.454	90	831.826	11

funduszów stypendyjnych.

z a r o d o w y.

Nr. porz.	Nazwa fundacyi.	Stan z początkiem roku 1884. zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1884. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki zł.	ct.	Stan z końcem roku 1884. zł.	ct.
	Z przeniesienia	791.180	29 ½	437.100	71 ½	1,228.281	01	396.454	90	831.826	11
48	Kulczycki	9.754	26	2.111	47	11.865	73	2.021	11	9.844	62
49	Kurdwanowska	—	—	6.142	80	6.142	80	400	—	5.742	80
50	Laskowska	86.152	44	27.246	36	113.398	80	25.787	78	87.611	02
51	Lewicki hr.	24.065	13	6.189	30	30.254	43	5.872	28	24.382	15
52	Lewicki Bazyli	—	—	3.459	83	3.459	83	197	50	3.262	33
53	Loewenstein	3.066	08	—	—	3.066	08	—	—	3.066	08
54	Ładuński	1.857	75	1.383	27 ½	3.241	02 ½	1.211	42 ½	2.029	60
55	Łoś	22.610	—	6.839	67	29.449	67	6.790	36	22.659	31
56	Małecki	1.234	66	7	46	1.242	12	3	73	1.238	39
57	Matczyński	17.035	81	7.514	48	24.550	29	7.015	48	17.534	81
58	Mieroszewski	17.809	11	7.334	24	25.143	35	7.223	35	17.920	—
59	Mickiewicz	—	—	1.531	50	1.531	50	—	—	1.531	50
60	Mikiewicz	1.420	08	1.106	70	2.526	78	1.024	71	1.502	07
61	Mikołajów	8.306	42	2.206	22	10.512	64	1.880	74	8.631	90
62	Monasterzyska	2.885	09	1.530	86	4.415	95	1.406	34	3.009	61
63	Morawski I.	1.053	49	498	24	1.551	73	425	89	1.125	84
64	Morawski II.	5.570	99	1.343	12	6.914	11	1.316	65	5 597	46
65	Moszczeńska	920	17	2.955	11	3.875	28	2.871	21	1.004	07
66	Miller	1.046	24	1.048	48	2 094	72	1.024	24	1 070	48
67	Nahaczów	1.126	47	126	60	1.253	07	63	30	1.189	77
68	Nielepiec	1.165	96	1.445	17	2.611	13	1.407	85	1.203	28
69	Niezabitowska	27.333	84	9.716	63	37.050	47	9.172	96	27.877	51
70	Obniski	9.118	45	2.867	17	11.985	62	2.808	55	9.177	07
71	Olszewski	1.449	16	247	51	1.696	67	120	—	1.576	67
72	Otowski	670	25	5	38	675	63	2	69	672	94
73	Ożańska	2.489	63	1.539	19 ½	4.028	82 ½	1.410	50 ½	2.618	32
74	Paprocki	7.067	41	5.652	74 ½	12.720	15 ½	5.621	15 ½	7.099	—
75	Parzelski	4.555	69	498	23 ½	5.053	92 ½	429	20 ½	4.624	72
76	Pawłowski	6.091	49	191	63 ½	6.283	12 ½	145	50 ½	6.137	62
77	Petryczyn	108.662	56	81.412	53	190.075	09	80.611	24	109.463	85
78	Pineles	5.238	76	2.934	41 ½	8.173	17 ½	2.684	28 ½	5.488	89
79	Pitoń	2.973	71	3.425	12	6.398	83	3.303	61	3.095	22
80	Pniewski	2 458	77	343	88	2.802	65	317	03	2.485	62
81	Popkiewicz	10.482	93	8.814	32 ½	19.297	25 ½	8.463	75 ½	10.833	50
82	Potocki	21.529	14	17.218	01	38.747	15	15.583	21	23.163	94
83	Przemyśl	2.652	20	1.702	07	4.354	27	1.532	12	2.822	15
84	Radymno I.	1.602	22	191	63 ½	1.793	85 ½	106	11 ½	1.687	74
85	Radymno II.	4.021	97	1.496	50 ½	5.518	47 ½	1.344	51 ½	4.173	96
86	Rappaport	1.435	60	—	—	1.435	60	—	—	1.435	60
87	Rostocki	7.146	29	5.383	27 ½	12.529	56 ½	5.205	99 ½	7.323	57
88	Rudolf	2.866	43	379	38	3.245	81	334	78	2.911	03
89	Russyan	16.193	61	9.294	63	25.488	24	8.670	37	16.817	87
90	Ryżnerski	2.691	02	249	40	2.940	42	124	70	2.815	72
91	Rzeszów	3.339	36	1.156	86	4.496	22	1.119	32	3.376	90
92	Sapieha *a)* zarodowy	19.127	52	4.380	85 ½	23.508	37 ½	4.202	21 ½	19.306	16
	Sapieha *b)* rezerwowy	2.575	94	895	02	3.470	96	690	10	2.780	86
	Do przeniesienia	1,272.034	39 ½	679.118	01	1,951.152	40 ½	618.402	77 ½	1,332.749	63

Wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

A) Majątek zarodowy.

Nr. porz.	Nazwa fundacyi.	Stan z początkiem roku 1884. zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1884. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki zł.	ct.	Stan z końcem roku 1884. zł.	ct.
	Z przeniesienia	1,272.034	39½	679.118	01	1,951.152	40½	618.402	77½	1,332.749	63
93	Sącz	5.582	29	3.843	57½	9.425	86½	3.489	59½	5.936	27
94	Schnell	1.640	91	2.533	06	4.173	97	2.492	14	1.681	83
95	Seidler	2.183	16	19	48	2.202	64	9	74	2.192	90
96	Seeling Saulenfels	741	72	—	—	741	72	—	—	741	72
97	Sielecka	9.948	31	6.727	33½	16.675	64½	6.584	92½	10.090	72
98	Siemiradzki	2.211	23	6.153	52	8.364	75	5.973	60	2.391	15
99	Skibiński	11.373	42	982	70	12.356	12	491	35	11.864	77
100	Slapa	6.211	50	5.602	—	11.813	50	5.301	—	6.512	50
101	Słowacki	6.017	62	2.902	46	8.920	08	2.537	90	6.382	18
102	Spadwiński	12.153	24	10.316	60	22.469	84	10.303	39	12.166	45
103	Stanisławów	798	83	2.453	35	3.252	18	2.343	54	908	64
104	Stankiewicz	20.880	98	10.074	46	30.955	44	10.037	23	20.918	21
105	Stawek	3.520	48	1.347	60	4.868	08	1.318	89	3.549	19
106	Strzałkowski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
107	Stupnicki	7.805	—	14 760	60	22.565	60	19.110	—	3.455	60
108	Szachłacki	30.020	19	14.416	61	44 436	80	13.139	68	31.297	12
109	Szmoniewski	1.746	11	1.533	06	3.279	17	1.491	97	1.787	20
110	Tarnów	1.787	44	924	53	2.711	97	897	53	1.814	44
111	Tarnowski Franciszek	—	—	14.000	—	14.000	—	7.000	—	7.000	—
112	Tchórznicka	2.044	40	—	—	2.044	40	—	—	2.044	40
113	Torosiewicz	122	69	8	04	130	73	4	02	126	71
114	Towarnicki Dr. Jan	377.511	89	239.659	92½	617.171	81½	227.851	36½	389.320	45
115	Towarnicki Bazylewicz	25.330	87	4.812	49	30.143	36	4.507	38	25.635	98
116	Unia Lubelska	881	09	998	73½	1.879	82½	916	84½	962	98
117	Warteresiewicz	—	—	20.000	—	20.000	—	—	—	20.000	—
118	Wierzbicki	32.853	17	240	09½	33.093	26½	116	11½	32.977	15
119	Wilczyński	3.260	—	7.074	—	10.334	—	7.334	—	3.000	—
120	Wystawa krajowa rolnicza	16.845	65	946	13	17.791	78	624	98	17.166	80
121	Zawadzki Korwin	47 070	72	10.376	37	57.447	09	8.763	37	48.683	72
122	Zawadzki Rogala	7.260	99	61	38	7.322	37	30	69	7 291	68
123	Zalchocki	70.966	24	34.413	63½	105.379	87½	33.137	11½	72.242	76
124	Ziętkiewicz	—	—	1.336	47	1.336	47	—	—	1.336	47
125	Żebrowski	21.542	29	14.629	28½	36.171	57½	13.617	21½	22.554	36
126	Żurakowski	123.457	27	108.074	48	231.531	75	105.960	39	125.571	36
	Suma	2,125.804	09½	1,220.339	98½	3,346.144	08	1,113.788	74	**2,232.355**	**34**

Uwaga. Zapas ostateczny w ogólnej sumie 2,232.355 zł. 34 ct. stanowią:

a) efekta	2,232.352 zł. 84 ct.
b) gotówka (Lewicki Bazyli)	2 „ 50 „
Suma	**2,232.355 zł. 34 ct.**

Wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

B) Majątek obrotowy.

Nr. porz.	Nazwa fundacyi.	Stan z początkiem roku 1884. zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1884. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki zł.	ct.	Stan z końcem roku 1884. zł.	ct.
1	Ajwas	—	—	50	—	50	—	50	—	—	—
2	Artymowicz	—	—	120	—½	120	—½	120	—	—	—½
3	Bier	5	43½	424	—	429	43½	425	42½	4	01
4	Broniewska	—	—	75	—	75	—	—	—	75	—
5	Brześciańska	134	31½	201	94	336	25½	209	50	126	75½
6	Brzeski	9	17	203	69	212	86	212	86	—	—
7	Brzeżany	2	32	75	50	77	82	75	81½	2	—½
8	Chełmecki	—	—	60	—	60	—	60	—	—	—
9	Chlebowski	—	—	60	—	60	—	60	—	—	—
10	Cesarz Franciszek Józef I.	684	29½	3.015	12	3.699	41½	3.699	41½	—	—
11	Cieszewski & Zawadzki	—	—	—	10	—	10	—	10	—	—
12	Czajkowski	378	17	791	66	1.169	83	693	81	476	02
13	Czerkawski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Czuczawa	23	75½	200	07	223	82½	205	77½	18	05
15	Dydyński	1.856	90½	6.605	68	8.462	58½	6.453	68½	2.008	90
16	Egierski dla Egierskich I.	27	35	303	62	330	97	131	24	199	73
17	„ „ „ II	27	20	204	—	231	20	207	20	24	
18	„ „ Siedleckich I.	52	86½	305	33	358	19½	313	64	44	55½
19	„ „ „ II.	10	20	207	50	217	70	10	20	207	50
20	Englowa	22	26½	277	74	300	—½	300	—	—	—½
21	Falkenfels	—	39	4	50	4	89	4	50	—	39
22	Gizella	13	21	159	50	172	71	163	21	9	50
23	Głowiński	—	—	33 925	20	33.925	20	33.925	20	—	—
24	Gołuchowski	173	16½	1.438	87	1.612	03½	1.293	44	318	59½
25	Harbut	12	68½	99	50	112	18½	12	68	99	50½
26	Hauer	31	03½	102	—	133	03½	131	03	2	½
27	Horocki	116	95½	215	94	332	89½	217	14½	115	75
28	Janowski	62	02½	110	50	172	52½	111	12	61	40½
29	Jarosław (Anny Ostrogskiej)	179	93½	611	61	791	54½	662	54	129	—½
30	Jurgas	—	28½	410	—	410	28½	400	—	10	28½
31	Kaczkowski	—	—	247	50	247	50	—	—	247	50
32	Kallir	54	50	291	94	346	44	221	35	125	09
33	Karol Ludwik	19	—½	392	72	411	72½	202	33	209	39½
34	Kiślicki	186	12½	324	33	510	45½	374	41½	136	04
35	Koniecki	557	06	4.129	02	4.686	08	4.164	98	521	10
36	Kopernik	29	71	63	50	93	21	93	21	—	—
37	Kopiński	57	25½	119	70	176	95½	57	95	119	—½
38	Korzelińska	227	32½	344	44	571	76½	552	16½	19	60
39	Kraków	645	78½	4.448	67	5.094	45½	3.641	45	1.453	½
40	Krakowiec	6	—½	154	55	160	55½	150	30	10	25½
41	Krausnecker	944	01	1.206	64	2.150	65	2.150	65	—	—
42	Kretowicz	—	—	55	—	55	—	27	50	27	50
43	Krościenko	17	30½	78	—	95	30½	95	30	—	—½
44	Kruszewska	43	24	310	50	353	74	48	43	305	31
45	Krzeczunowicz Ignacy	124	60½	523	44	648	04½	524	78½	123	26
46	Krzeczunowicz Walery	119	76½	331	—	450	76½	329	76	121	—½
47	Kucharski	44	44	321	11	365	55	354	24	11	31
	Do przeniesienia	6.900	06½	63.600	63½	70.500	70	63.138	34½	7.362	35½

Wykaz wynikłości wedle poszcze-

B) Majątek.

Nr. porz.	Nazwa fundacyi.	Stan z początkiem roku 1884. zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1884. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki zł.	ct.	Stan z końcem roku 1884. zł.	ct.
	Z przeniesienia .	6.900	06 1/2	63.600	63 1/2	70.500	70	63.138	34 1/2	7.362	35 1/2
48	Kulczycki	56	23 1/2	435	15	491	38 1/2	392	93	98	45 1/2
49	Kurdwanowska	—	—	228	—	228	—	1	—	227	—
50	Laskowska	1.139	39 1/2	4.889	19	6.028	58 1/2	5.906	71	121	87 1/2
51	Lewicki hr.	275	49	1.076	89	1.352	38	1.180	89	171	49
52	Lewicki Bazyli	—	—	159	75	159	75	4	50	155	25
53	Loewenstein	—	—	140	—	140	—	140	—	—	—
54	Ładuński	153	35 1/2	1.222	27	1.375	62 1/2	979	23 1/2	396	39
55	Łoś	—	—	1.703	76	1.703	76	1.183	31	520	45
56	Małecki	3	73 1/2	54	—	57	73 1/2	53	73	4	— 1/2
57	Matczyński	216	16	874	69	1.090	85	902	79	188	06
58	Mieroszewski	36	85 1/2	846	51	883	36 1/2	859	23	24	13 1/2
59	Mickiewicz	—	—	67	50	67	50	—	—	67	50
60	Mikiewicz	80	32 1/2	75	23	155	55 1/2	144	55	11	— 1/2
61	Mikołajów	283	95 1/2	400	89	684	84 1/2	411	69	273	15 1/2
62	Monasterzyska	107	95 1/2	142	44	250	39 1/2	208	14	42	25 1/2
63	Morawski I.	54	47	53	25	107	72	55	97	51	75
64	Morawski II.	18	26	260	19	278	45	278	45	—	—
65	Moszczeńska	1	20 1/2	48	67	49	87 1/2	49	87	—	— 1/2
66	Miller	24	24	47	24 1/2	71	48 1/2	70	24	1	24 1/2
67	Nahaczów	63	30 1/2	50	50	113	80 1/2	113	30	—	50 1/2
68	Nielepiec	12	67 1/2	53	33	66	— 1/2	63	25	2	75 1/2
69	Niezabitowska	309	89	1.277	72	1.587	61	1.364	36	223	25
70	Obniski	235	75	454	55	690	30	690	30	—	—
71	Olszewski	20	—	346	66	366	66	366	66	—	—
72	Otowski	2	69	27	—	29	69	26	69	3	—
73	Ożańska	112	11 1/2	269	81	381	92 1/2	118	93 1/2	262	99
74	Paprocki	22	77 1/2	318	94	341	71 1/2	227	24 1/2	114	47
75	Parzelski	51	18	210	22	261	40	202	64 1/2	58	75 1/2
76	Pawłowski	35	90 1/2	278	86	314	76 1/2	273	76 1/2	41	—
77	Petryczyn	763	92 1/2	5.344	08	6.108	— 1/2	4.772	25	1.335	75 1/2
78	Pineles	192	32	251	72	444	04	393	28 1/2	50	75 1/2
79	Pitoń	21	27 1/2	146	13 1/2	167	41	167	41	—	—
80	Pniewski	18	64	108	94	127	58	126	90	—	68
81	Popkiewicz	264	45	484	86	749	31	399	54 1/2	349	76 1/2
82	Potocki	524	94	1.398	12 1/2	1.923	06 1/2	1.167	47	755	59 1/2
83	Przemyśl	136	94	125	83	262	77	137	52	125	25
84	Radymno I.	72	20	77	96	150	16	80	46 1/2	69	69 1/2
85	Radymno II.	115	24	192	98	308	22	297	53 1/2	10	68 1/2
86	Rappaport	112	17 1/2	63	—	175	17 1/2	—	—	175	17 1/2
87	Rostocki	159	15 1/2	363	90	523	05 1/2	360	55 1/2	162	50
88	Rudolf	36	39	129	44	165	83	36	58	129	25
89	Russyan	222	67	932	57	1.155	24	633	44	521	80
90	Ryżnerski	124	70 1/2	130	54 1/2	255	25	255	25	—	—
91	Rzeszów	20	93	160	19	181	12	181	12	—	—
92	Sapieha	247	59	1.268	16	1.515	75	1.260	68 1/2	255	06 1/2
	Do przeniesienia .	13.251	53	90.792	28 1/2	104.043	81 1/2	89.678	74	14.365	07 1/2

gólnych funduszów stypendyjnych.

o b r o t o w y.

Nr. porz.	Nazwa fundacyi.	Stan z początkiem roku 1884. zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1884. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki zł.	ct.	Stan z końcem roku 1884. zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	13.251	53	90.792	28 ½	104.043	81 ½	89.678	74	14.365	07 ½
93	Sącz	296	02 ½	278	77	574	79 ½	500	90 ½	73	89
94	Schnell	3	81	86	99	90	80	90	80	—	—
95	Seidler	9	74	103	—	112	74	104	74	8	—
96	Seeling Sautenfels . .	—	—	31	50	31	50	3	15	28	35
97	Sielecka	92	95 ½	486	72	579	67 ½	513	92 ½	65	75
98	Siemiradzki	5	71 ½	113	89	119	60 ½	119	60	—	— ½
99	Skibiński	491	35 ½	490	50	981	85 ½	491	35	490	50 ½
100	Slapa	301	—	300	—	601	—	301	—	300	—
101	Słowacki.	53	80	336	13	389	93	224	93	165	—
102	Spadwiński	5	—	604	94	609	94	471	85	138	09
103	Stanisławów.	35	—	50	72	85	72	46	46	39	26
104	Stankiewicz	137	23	1.036	50	1.173	73	1.145	84	27	89
105	Stawek	20	50	161	52	182	02	178	44	3	58
106	Strzałkowski	—	—	627	92	627	92	627	92	—	—
107	Stupnicki	—	—	8.202	65	8.202	65	8.202	65	—	—
108	Szachłacki	1.290	27	1.415	27	2.705	54	2.493	54	212	—
109	Szmoniewski	18	59	79	22	97	81	90	97	6	84
110	Tarnów	—	— ½	82	93	82	93 ½	82	93	—	— ½
111	Tarnowski Franciszek .	—	—	175	—	175	—	—	—	175	—
112	Tchórznicka	—	—	100	—	100	—	100	—	—	—
113	Torosiewicz	4	02	255	91	259	93	259	93	—	—
114	Towarnicki Dr. Jan .	9.720	78	20 347	67	30.068	45	26.083	84	3.984	61
115	Towarnicki Bazylewicz .	261	16 ½	1.163	73	1.424	89 ½	662	64	762	25 ½
116	Unia lubelska	61	59	47	67	109	26	66	— ½	43	25 ½
117	Warteresiewicz	—	—	1.000	—	1.000	—	—	—	1.000	—
118	Wierzbicki	116	12	1.482	—	1.598	12	1.145	98 ½	452	13 ½
119	Wilczyński	16	96	167	53	184	49	178	03	6	46
120	Wystawa krajowa . . .	474	98	865	—	1.339	98	635	21	704	77
121	Zawadzki Korwin . . .	454	02 ½	3.090	17	3.544	19 ½	2.948	84	595	35 ½
122	Zawadzki Regala . . .	30	69	296	—	326	69	310	69	16	—
123	Żalchocki	722	45 ½	3.215	01	3.937	46 ½	3.767	69 ½	169	77
124	Ziętkiewicz	—	—	52	—	52	—	—	—	52	—
125	Żebrowski	721	—	2.111	86	2.832	86	2.292	21 ½	540	64 ½
126	Żurakowski	1.845	31	6.132	79	7.978	10	7.636	64	341	46
	Suma. .	30.441	62	145.783	79 ½	176.225	41 ½	151.457	46	**24.767**	**95 ½**

Alegat 2. do zamknięcia rachunku funduszów stypendyjnych za rok 1884.

Wykaz imienny nadanych na rok 1884. stypendyów

Liczba porządkowa funduszów	Liczba porządkowa stypendystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
1.		**Ajwas.**		
	1	Malarski Szczęsny	50	—
2.		**Artymowicz.**		
	1	Artymowicz Oktaw	30	—
	2	Sierociński Eugeniusz	90	—
		razem	120	—
3.		**Bier.**		
	1	Bier Szymon	210	—
	2	Kessler Aron	210	—
		razem	420	—
4.		**Broniewska.**	—	—
5.		**Brześciańska.**		
	1	Habicht August	150	—
6.		**Brzeski.**		
	1	Piotrowski Mieczysław	200	—
7.		**Brzeżany.**		
	1	Kułakowski Wojciech	73	50
8.		**Chełmecki.**		
	1	Bednarski Jan	60	—
9.		**Chlebowski.**		
	1	Markowicz Michał	60	—
10.		**Cesarz Franciszek Józef I.**		
	1	Finkel Ludwik	500	—
	2	Hladisz Henryk	500	—
	3	Kallenbach Józef	500	—
	4	Kohlberger Władysław	500	—
	5	Lachowicz Bronisław	500	—
	6	Puzyna kniaź Józef Dr.	500	—
		razem	3.000	—
11.		**Cieszewski & Zawadzki.**	—	—
12.		**Czajkowski.**		
	1	Czajkowski Berynda Lucyan	300	—
	2	Czajkowski Tadeusz	200	—
		razem	500	—
13.		**Czerkawski.**	—	—
14.		**Czuczawa.**		
	1	Isakowicz Bogdan	180	—
15.		**Dydyński.**		
	1	Bojarski Kajetan	300	—
	2	Dydyński Teofil	300	—
	3	Dydyński Henryk	300	—
	4	Dydyński Ludwik	240	—
	5	Dydyński Aleksander	240	—
	6	Jaworski Władysław	300	—
15.	7	Ramułt Stefan	360	—
	8	Siedlecki Jan	300	—
	9	Siedlecki Franciszek	300	—
	10	Siedlecki Michał	300	—
		razem	2.940	—
16.		**Egierski dla Egierskich I.**		
	1	Starczewski Stanisław	265	—
17.		**Egierski dla Egierskich II.**		
	1	Kotłowski Stanisław	180	—
18.		**Egierski dla Siedleckich I.**		
	1	Bogucki Jan	254	—
19.		**Egierski dla Siedleckich II.**	—	—
20.		**Englowa.**		
	1	Brandys Józef	100	—
	2	Gołkowski Aureli	200	—
		razem	300	—
21.		**Falkenfels.**		
	1	Ratajski Franciszek	4	50
22.		**Gizella.**		
	1	Tabaka Grzegorz	150	—
23.		**Głowiński.**		
	1	Anczyc Władysław	157	50
	2	Baron Władysław	210	—
	3	Biedermann Stanisław	157	50
	4	Biegański Karol	210	—
	5	Birstein Czesław	210	—
	6	Biliński Bogdan	157	50
	7	Bochniak Jan	210	—
	8	Breański Jan	210	—
	9	Bresiewicz Tadeusz	210	—
	10	Budzyński Wiktor	210	—
	11	Burzyński Bolesław	157	50
	12	Burzyński Konstanty	157	50
	13	Braun Stanisław	210	—
	14	Cielecki Józef	210	—
	15	Cichocki Władysław	157	50
	16	Chołowiecki Leonard	210	—
	17	Chowaniec Franciszek	210	—
	18	Chrząszczewski Wojciech	210	—
	19	Chylak Eugeniusz	157	50
	20	Czajkowski Filibert	210	—
	21	Czechowicz Marcin	157	50
	22	Czołowski Rafał	157	50
	23	Czuczyński Aleksander	157	50
	24	Dąbrowski Wojciech	157	50
	25	Długosz Tomasz	210	—

bez względu na rzeczywistą tychże wypłatę.

Liczba porządkowa funduszów	Liczba porządkowa stypendystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
23.	26	Dobiecki August	210	—
	27	Dolnicki Cyryl	210	—
	28	Dydacki Tomasz	157	50
	29	Eljasz Franciszek	157	50
	30	Fedorowicz Hipolit	210	—
	31	Fiderkiewicz Tadeusz	157	50
	32	Frankowski Waleryan	157	50
	33	Frankel Hieronim	210	—
	34	Friedberg Józef	210	—
	35	Fundalewicz Antoni	157	50
	36	Gabrusiewicz Jan	210	—
	37	Garbowski Tadeusz	157	50
	38	Gąsiorek Franciszek	210	—
	39	Geciów Onnfry	210	—
	40	Grabowski Roman	210	—
	41	Grodzicki Stanisław	157	50
	42	Grzędzielski Władysław	157	50
	43	Haładej Jan	157	50
	44	Hamerski Władysław	210	—
	45	Harajewicz Władysław	210	—
	46	Horążak Antoni	157	50
	47	Jabłoński Wincenty	210	—
	48	Jaciów Teodor	157	50
	49	Jakubowski Tadeusz	157	50
	50	Jąkała Wawrzyniec	157	50
	51	Jelonek Franciszek	157	50
	52	Jezienicki Michał	210	—
	53	Jezierski Wawrzyniec	210	—
	54	Jędrzejowski Jan	157	50
	55	Jugendfein Karol	210	—
	56	Kalitowski Hieronim	157	50
	57	Kapaun Leon	157	50
	58	Konturowicz-Matkowski Jan	210	—
	59	Kolessa Jan	157	50
	60	Kopaczyński Władysław	157	50
	61	Kolankowski Franciszek	210	—
	62	Korczyński Ludomił	157	50
	63	Koss Jędrzej	210	—
	64	Kosibowicz Józef	157	50
	65	Kossowicz Włodzimierz	157	50
	66	Kossowicz Stanisław	157	50
	67	Kossowicz Sylwery	157	50
	68	Kowalski Edmund	210	—
	69	Kowalski Karol	210	—
	70	Köller Hieronim	210	—
	71	Krynicki Józef	157	50
	72	Kube Ludwik	157	50
	73	Kulczycki Włodzimierz	157	50
	74	Kulczycki Aleksander	210	—
	75	Kulczycki Juljan	210	—
23.	76	Kulinowski Józef	157	50
	77	Kułakowski Adam	157	50
	78	Kurkowski Karol	210	—
	79	Lewicki Maksymilian	210	—
	80	Lisiewicz Zygmunt	157	50
	81	Ładyżyński Michał	157	50
	82	Łyłyk Mikołaj	210	—
	83	Łyszkowski Stanisław	210	—
	84	Majer Józef	157	50
	85	Majeranowski Feliks	210	—
	86	Malik Błażej	157	50
	87	Mańkowski Jan	210	
	88	Marków Tomasz	157	50
	89	Massatsch Mieczysław	210	—
	90	Margasz Władysław	210	—
	91	Mikiewicz Bolesław	157	50
	92	Momidłowski Walery	157	50
	93	Misiakiewicz Juljan	157	50
	94	Miodoński Adam	210	—
	95	Młodzianowski Słanisław	157	50
	96	Mukowitsch Edward	210	—
	97	Musiał Piotr	210	—
	98	Naływajko Grzegorz	210	—
	99	Naumowicz Bogdan	157	50
	100	Nawrocki Jan	157	50
	101	Niewiadomski Wacław	157	50
	102	Niemiec Wojciech	210	—
	103	Nowak Józef	210	—
	104	Nowak Władysław	157	50
	105	Nowakowski Filip	157	50
	106	Obmiński Włodzimierz	157	50
	107	Obmiński Tadeusz	157	50
	108	Obtułowicz Czesław	210	—
	109	Palica Jan	157	50
	110	Piątkowski Józef	210	—
	111	Pierzchała Antoni	157	50
	112	Pizar Mieczysław	157	50
	113	Perosiow Jan	157	50
	114	Pochroń Józef	210	—
	115	Potocki Bronisław	157	50
	116	Podlewski Franciszek	157	50
	117	Prokopowicz Jan	157	50
	118	Procyk Andrzej	157	50
	119	Pruszyński Szymon	157	50
	120	Pryjma Jan	157	50
	121	Puchalik Maryan	157	50
	122	Rachlewicz Wit	210	
	123	Rozwadowski Juwenal	210	—
	124	Ruciński Włodzimierz	210	—
	125	Rudolf Stanisław	157	50

Wykaz imienny nadanych na rok 1884. stypendyów

Liczba porządkowa funduszów	Liczba porządkowa stypendystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
23.	126	Sitarz Antoni	157	50
	127	Sobolewski Ludwik	210	—
	128	Sondermayer Roman	210	—
	129	Scherzinger Roman	210	—
	130	Skoczyński Szczepan	157	50
	131	Sławuszewski Zygmunt	210	—
	132	Śliwiński Jakub	210	—
	133	Smolecki Seweryn	210	—
	134	Smakowski Wacław	157	50
	135	Śmiałek Wincenty	157	50
	136	Stasina Antoni	210	—
	137	Styrna Ludwik	157	50
	138	Stafiej Sebestyan	210	—
	139	Szameit Władysław	157	50
	140	Szlapa Jakub	210	—
	141	Stabiszewski Mikołaj	157	50
	142	Szydłowski Michał	157	50
	143	Szydłowski Leon	210	—
	144	Taborski-Miziewicz Stanisław	210	—
	145	Teichmann Bolesław	157	50
	146	Tokarski Piotr	157	50
	147	Tomanek Zygmunt	157	50
	148	Tomaszewski Jan	210	—
	149	Topolnicki Adam	157	50
	150	Trzciński Ignacy	157	50
	151	Turzański Grzegorz	210	—
	152	Tyszecki Teodor	210	—
	153	Tysarski Edward	157	50
	154	Vinzenz Aleksander	157	50
	155	Wilson Ryszard	210	—
	156	Wojtaszek Jan	210	—
	157	Wolaniecki Frańciszek	157	50
	158	Zanko Andrzej	210	—
	159	Ząbecki Adolf	157	50
	160	Ziembicki Ludwik	210	—
	161	Zobków Michał	157	50
	162	Zorger Tadeusz	157	50
	163	Żakiej Aleksander	157	50
		razem	29.610	
24.		**Gołuchowski.**		
	1	Hofmokl Stanisław	200	—
	2	Kostkiewicz Władysław	200	—
	3	Machniewicz Frańciszek	200	—
	4	Niewiadomski Zygmunt	200	—
	5	Sternal Tomasz	300	—
		razem	1.100	—
25.		**Harbut**	—	—
26.		**Hauer.**		
	1	Gruszecki Tadeusz	100	—
27.		**Horecki.**		
	1	Zarzycki Włodzimierz	100	—
28.		**Janowski.**		
	1	Pośko Tomasz	60	—
29.		**Jarosław.**		
	1	Bieganowski Eugeniusz	105	—
	2	Czekaj Michał	105	—
	3	Doliński Aleksander	105	—
	4	Ferencewicz Michał	105	—
		razem	420	
30.		**Jurgas.**		
	1	Swistun Jan	200	—
	2	Wróblewski Józef	200	—
		razem	400	—
31.		**Kaczkowski**	—	
32.		**Kallir.**		
	1	Gelber Jakub	250	—
33.		**Karol Ludwik.**		
	1	Zacharjasiewicz Jan	180	—
34.		**Kiślicki.**		
	1	Młynarczuk Karol	180	—
35.		**Koniecki.**		
	1	Babraj Józef	200	—
	2	Bakowski Teofil	200	—
	3	Furmankiewicz Aleksander	150	
	4	Hałaciński Kaźmierz	150	—
	5	Josse Frańciszek	150	—
	6	Kallenbach Józef	200	—
	7	Kołodziejczyk Jan	200	—
	8	Krokiewicz Antoni	150	—
	9	Kubica Jan	150	—
	10	Kulczycki Jan	200	—
	11	Pawlikowski Jan	150	—
	12	Peters Józef	200	—
	13	Pisarski Feliks	200	—
	14	Ścibor Frańciszek	200	—
	15	Schwarz Albin	150	—
	16	Stefanicki Jan	150	—
	17	Tomik Stanisław	200	—
	18	Zgórski Kaźmierz	150	—
		razem	3.150	—
36.		**Kopernik.**		
	1	Witkowski Stanisław	70	—

bez względu na rzeczywistą tychże wypłatę.

Liczba porządkowa funduszów	Liczba porządkowa stypendystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
37.		**Kopiński**	—	—
38.		**Korzelińska.**		
	1	Bogusz Oktawia	160	—
	2	Uleniecka Stefania	160	—
		razem . .	320	—
39.		**Kraków.**		
	1	Biły Karol	157	50
	2	Eustachiewicz August . . .	210	—
	3	Gerzabek Ferdynand . . .	210	—
	4	Grządziel Ludwik	210	—
	5	Kaczorowski Walenty . . .	210	—
	6	Krieger Aleksander	210	—
	7	Marcinkiewicz Roman . . .	210	—
	8	Niemiłowicz Władysław . .	210	—
	9	Przybylski Leon	210	—
	10	Rożański Bronisław	210	—
	11	Sękiewicz Franciszek	157	50
	12	Skrzyszowski Tadeusz . . .	210	—
	13	Stęsłowicz Władysław . . .	157	50
	14	Wagner Adolf	210	—
	15	Widt Seweryn	210	—
	16	Wilczek Stanisław	210	—
		razem . .	3.202	50
40.		**Krakowiec.**		
	1	Elsler Józef	124	—
41.		**Krausnecker.**		
	1	Klein Edward	600	—
	2	Lickendorf Ignacy	600	—
		razem . .	1.200	—
42.		**Kretowicz.**		
	1	Kretowicz Walenty	55	—
43.		**Krościenko.**		
	1	Faron Wojciech	78	—
44.		**Kruszewska**	—	—
45.		**Krzeczunowicz Ignacy.**		
	1	Janowicz Wincenty	200	—
	2	Niewiadomski Zygmunt . . .	200	—
		razem . .	400	—
46.		**Krzeczunowicz Walery.**		
	1	Kawalerski Kaźmierz	140	—
	2	Sikorski Jan	140	—
		razem . .	280	—
47.		**Kucharski.**		
	1	Truskolaski Zygmunt	300	—
48.		**Kulczycki.**		
	1	Kulczycki Zygmunt	167	50
	2	Kulczycki Roman	167	50
		razem . .	335	—
49.		**Kurdwanowska**	—	—
50.		**Laskowska.**		
	1	Bieńkowski Bogumił	150	—
	2	Bystrzanowski Kaźmierz . .	150	—
	3	Bystrzonowski Antoni . . .	150	—
	4	Gostkowski Witold	200	—
	5	Korytowski Maryan	150	—
	6	Laskowski Zygmunt	150	—
	7	Laskowski Apolinary	200	—
	8	Linkiewicz Zdzisław	200	—
	9	Lenkiewicz Włodzimierz . .	150	—
	10	Leszczyński Bronisław . . .	150	—
	11	Łopacki Kaźmierz	200	—
	12	Micewski Karol	150	—
	13	Nanowski Zdzisław	200	—
	14	Nawrocki Maryan	150	—
	15	Nowotny Feliks	200	—
	16	Nowotny Stanisław	200	—
	17	Nowotna Maryanna	150	—
	18	Olszewski Jan	200	—
	19	Olszewski Tadeusz	200	—
	20	Przesmycki Jan	150	—
	21	Ries Kaźmierz	200	—
	22	Strojnowski Leonard	150	—
	23	Strowski Bolesław	150	—
	24	Struszkiewicz Władysław . .	150	—
	25	Szydłowski Zdzisław	150	—
		razem . .	4.250	—
51.		**Lewicki hr. Kajetan.**		
	1	Grek Michał	200	—
	2	Maszkowski Stanisław . . .	200	—
	3	Potworowski Roman	200	—
	4	Reichan Stanisław	300	—
		razem . .	900	—
52.		**Lewicki Bazyli.**	—	—
53.		**Loęwenstein.**		
	1	Eisenbach Henryk	140	—
54.		**Ładuński.**		
	1	Bujnowski Marcin	233	40
	2	Maszewski Stanisław	233	40
	3	Mogilnicki Bronisław . . .	233	40
	4	Wojciechowski Stanisław . .	233	40
		razem . .	933	60

Wykaz imienny nadanych na rok 1884. stypendyów

Liczba porządkowa funduszów	Liczba porządkowa stypendystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
55.		**Łoś.**		
	1	Dzieduszycki hr. Antoni . .	210	—
	2	Lanc Maryan	210	—
	3	Łoś hr. August	210	—
	4	Łoś hr. Maryan	210	—
	5	Łoś hr. Justyn	210	—
	6	Maresch Feliks	210	—
		razem . .	1.260	—
56.		**Małecki.**		
	1	Pytel Józef	50	—
57.		**Matczyński.**		
	1	Godlewski Włodzimierz . .	157	50
	2	Podlewski Celestyn	157	50
	3	Starzewski Maryan	157	50
	4	Wąsowicz Tadeusz	210	—
		razem . .	682	50
58.		**Mieroszewski.**		
	1	Mieroszewski Kaźmierz . . .	200	—
	2	Mieroszewski Józef	200	—
	3	Rumiński Adam	200	—
	4	Szołajski Maryan	200	—
		razem . .	800	—
59.		**Mickiewicz.**	—	—
60.		**Mikiewicz.**		
	1	Syruczek Władysław	60	—
61.		**Mikołajów.**		
	1	Maksymowicz Aleksander . .	60	—
	2	Petrycia Piotr	60	—
		razem . .	120	—
62.		**Miller.**		
	1	Rozkosz Kaźmiera	46	—
63.		**Monasterzyska.**		
	1	Ossoliński Jan	100	—
64.		**Morawski I.**	—	—
65.		**Morawski II.**		
	1	Burnatowicz Edward	65	—
	2	Fang Kaźmierz	65	—
	3	Jarosiewicz Andrzej	65	—
	4	Leurmann Frańciszek . . .	65	—
		razem . .	260	—
66.		**Moszczeńska.**		
	1	Habowska Helena	45	—
67.		**Nahaczów.**		
	1	Łaguniak Andrzej	50	—
68.		**Nielepiec.**		
	1	Sołtys Karol	50	—
69.		**Niezabitowska.**		
	1	Bal Adam	210	—
	2	Gużkowski Jan	210	—
	3	Kamiński Bolesław	210	—
	4	Korytko Stanisław	210	—
	5	Rodakowski Kaźmierz .	210	—
		razem . .	1.050	—
70.		**Obniski.**		
	1	Korecki Tadeusz	450	—
71.		**Olszewski.**		
	1	Chramiec Andrzej	130	—
	2	Olszewski August	130	—
		razem . .	260	—
72.		**Otowski.**		
	1	Gorączko Jan	24	—
73.		**Ożańska.**	—	—
74.		**Paprocki.**		
	1	Bielecki Michał	150	—
	2	Paprocki Władysław . . .	150	—
		razem . .	300	—
75.		**Parzelski.**		
	1	Hicner Aleksander	150	—
76.		**Pawłowski.**		
	1	Zawilski Stanisław	236	—
77.		**Petryczyn.**		
	1	Baran Tadeusz	200	—
	2	Biłgorajski Józef	125	—
	3	Cercha Maksymilian, Leon .	200	—
	4	Cholewa Przemysław	125	—
	5	Damski Wacław	200	—
	6	Delong Karol	125	—
	7	Gęślak Jan	200	—
	8	Godlewski Jan	125	—
	9	Hantschl Józef	125	—
	10	Jachymiak Ludwik	150	—
	11	Jaroszyński Wacław	125	—
	12	Kraszewski Stefan	200	—
	13	Książek Karol	200	—
	14	Langie Maryan	200	—
	15	Madejski Stanisław	125	—
	16	Marecki Tadeusz	150	—
	17	Mycawka Stanisław . . .	125	—
	18	Nieszczyński Stanisław . .	200	—
	19	Odrzywolski Kaźmierz . . .	200	—
	20	Onufrowicz Adam	200	—
	21	Pędzimąż Władysław . . .	150	—

bez względu na rzeczywistą tychże wypłatę.

Liczba porządkowa funduszów	Liczba porządkowa stypendystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
77.	22	Popławski Bogdan	125	—
	23	Rzepecki Stanisław	150	—
	24	Skałka Józef	150	—
	25	Śmietana Stanisław	200	—
	26	Sobolewski Stanisław	125	—
	27	Wałek Bronisław	200	—
	28	Windakiewicz Stanisław	200	—
		razem	4.600	—
78.		**Pineles.**		
	1	Feldstein Herman	100	—
	2	Meth Herman	100	—
		razem	200	—
79.		**Pitoń.**		
	1	Podczerwiński Hieronim	72	—
	2	Takuski Jakub	72	—
		razem	144	—
80.		**Pniewski.**		
	1	Szufa Stanisław	100	—
81.		**Popkiewicz.**		
	1	Dutkiewicz Jan	100	—
	2	Dutkiewicz Tomasz	100	—
		razem	200	—
82.		**Potocki.**		
	1	Biliński Paweł	210	—
	2	Burzyński Mieczysław	210	—
	3	Kulczycki Jakub	210	—
	4	Świeżawski Stanisław	210	—
	5	Żurowski Roman	210	—
		razem	1.050	—
83.		**Przemyśl.**	—	—
84.		**Radymno I.**	—	—
85.		**Radymno II.**		
	1	Bartoszewski Jędrzej	55	—
	2	Gowda Aleksander	60	—
	3	Kasiurak Stanisław	60	
		razem	175	—
86.		**Rappaport.**	—	—
87.		**Rostocki.**		
	1	Balicki Mateusz	200	—
88.		**Rudolf.**	—	
89.		**Russyan.**		
	1	Kobyliński Józef	157	50
	2	Radziejowski Klemens	157	50
	3	Świątkiewicz Michał	210	—
		razem	525	—
90.		**Ryżnerski.**		
	1	Wodyński Karol	125	—
91.		**Rzeszów.**		
	1	Benoit Bronisław	160	—
92.		**Sapieha.**		
	1	Heppe Tadeusz	250	—
	2	Mazanowski Antoni	250	—
	3	Porębowicz Edward	250	—
	4	Trojan Józef	250	—
		razem	1.000	—
93.		**Sącz.**		
	1	Janczy Franciszek	100	—
	2	Kurzeja Antoni	100	—
		razem	200	—
94.		**Schnell.**		
	1	Wróblewski Michał	90	—
95.		**Seidler.**		
	1	Körber Ludwik	95	—
96.		**Seeling-Saulenfels.**		
	1	Jagło Juljan	28	35
97.		**Siemiradzki.**		
	1	Baczyński Jakub	110	—
98.		**Sielecka.**		
	1	Sielecki Dżurdż Piotr	210	—
	2	Sielecki Dżurdż Mikołaj	210	—
		razem	420	—
99.		**Skibiński.**	—	—
100.		**Slapa.**	—	—
101.		**Słowacki.**		
	1	Bruchnalski Wilhelm	300	—
102.		**Spadwiński.**		
	1	Galant Józef	200	—
	2	Mazanowski Antoni	200	—
	3	Powidaj Adam	200	—
		razem	600	—
103.		**Stanisławów.**	—	—
104.		**Stankiewicz.**		
	1	Bożewska Aniela	200	—
	2	Ilasiewicz Rudolf	200	—
	3	Nowakowska Zofia	200	—
	4	Stankiewicz Franciszek	200	—
	5	Stankiewicz Ottillo	200	—
		razem	1.000	—

Wykaz imienny nadanych na rok 1884. stypendyów

Liczba porządkowa funduszów	Liczba porządkowa stypendystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
105.		**Stawek.**		
	1	Bystroń Jan	52	50
	2	Gajda Andrzej	52	50
	3	Żarnowiecki Ludwik	52	50
		razem	157	50
106.		**Strzałkowski.**	—	—
107.		**Stupnicki.**	—	—
108.		**Szachłacki.**		
	1	Czajkowski Kaźmierz	200	—
	2	Kośmiński Antoni	200	—
	3	Kramer Józef	200	—
	4	Raczyński Maryan	200	—
	5	Wiśniowski Teofil	200	—
	6	Żarów Wiktor	200	—
		razem	1.200	—
109.		**Szmoniewski.**		
	1	Szmoniewski August	90	—
110.		**Tarnów.**	—	—
111.		**Tarnowski Frańciszek.**	—	—
112.		**Tchórznicka.**		
	1	Piotrowska Kaźmiera	100	—
113.		**Torosiewicz.**		
	1	Fedorowicz Tadeusz	125	—
	2	Müller Emil	125	—
		razem	250	—
114.		**Towarnicki Dr. Jan.**		
	1	Biliński Mieczysław	150	—
	2	Buczaniewicz Zdzisław	150	—
	3	Cołta Bazyli	150	—
	4	Dobrowolski Maryan	150	—
	5	Dzierzyński Teofil	150	—
	6	Gadulski Ludwik	150	—
	7	Heller Bronisław	150	—
	8	Kamyk Roman	150	—
	9	Kornicki Wojciech	150	—
	10	Krogulski Roman	150	—
	11	Krzywicki Jan	150	—
	12	Krzywicki Szczepan	150	—
	13	Michalski Jerzy	150	—
	14	Nowaczyński Konstanty	200	—
	14	Praschil Mieczysław	150	—
	16	Reines Juljusz	150	—
	17	Serwacki Józef	200	—
	18	Stanisz Tadeusz	200	—
	19	Szczepański Kaźmierz	200	—
	20	Towarnicki Jan Grzegorz	200	—
	21	Towarnicki Marcin	200	—
114.	22	Towarnicki Kaźmierz	200	—
	23	Towarnicki Jan	200	—
	24	Towarnicki Alfred Jan	150	—
	25	Towarnicki Edward	200	—
	26	Towarnicki Stanisław Cypryan	150	—
	27	Towarnicki Edmund Józef	150	—
	28	Towarnicki Leon	200	—
	29	Towarnicki Jan	150	—
	30	Wawrausch Zdzisław	200	—
	31	Wojdałowicz Stanisław	200	—
	32	Wyspiański Gwido	300	—
		razem	5.550	—
115.		**Towarnicki Bazylewicz.**		
	1	Bartkowski Adam	200	—
	2	Krypiakiewicz Józef	200	—
		razem	400	—
116.		**Unia lubelska.**	—	—
117.		**Warteresiewicz.**	—	—
118.		**Wierzbicki.**		
	1	Olszewski Leon	340	—
	2	Olszewski Adam	340	—
	3	Wierzbicki Józef	340	—
		razem	1.020	—
119.		**Wilczyński.**	—	—
120.		**Wystawa krajowa.**		
	1	Bradl Albert	300	—
	2	Piątkowski Władysław	300	—
		razem	600	—
121.		**Zawadzki Korwin.**		
	1	Brzezicki Władysław	157	50
	2	Dauksza Jan	157	50
	3	Dobiecki Stanisław	210	—
	4	Gadomski Adam	157	50
	5	Jachimowski Eugeniusz	157	50
	6	Kamiński Zdzisław	210	—
	7	Kopystyński Wincenty	157	50
	8	Kostecki Antoni	157	50
	9	Krzyżanowski Stanisław	157	50
	10	Lassota Witold	210	—
	11	Majewski Maksymilian	157	50
	12	Rubczyński Maurycy	210	—
	13	Zaremba Zygmunt	157	50
	14	Zassowski Adam	210	—
	15	Zawistowski Józef	157	50
		razem	2.625	—

bez względu na rzeczywistą tychże wypłatę.

Liczba porządkowa funduszów	Liczba porządkowa stypendystów	Nazwa fundacyj i stypendystów	Nadane stypendyum roczne zł.	ct.
122.		**Zawadzki Rogala.**		
	1	Gawlikowski Karol	70	—
	2	Górski Stanisław	70	—
	3	Myśliński Józef	70	—
	4	Siwiński Józef	70	—
		razem . .	280	—
123.		**Ziętkiewicz.**	—	—
124.		**Żalchocki.**		
	1	Baczyński Frańciszek . . .	115	50
	2	Barogiewicz Józef	115	50
	3	Biernacki Konstanty	115	50
	4	Borzęcki Eugeniusz	115	50
	5	Des Loges Konstanty . . .	168	—
	6	Dobrzyński Tadeusz	115	50
	7	Dobrzyński Władysław . . .	115	50
	8	Jasienicki Teofil	115	50
	9	Jurkowski Józef	115	50
	10	Kluczyński Zbigniew	105	—
	11	Kulczycki Konstanty	115	50
	12	Łysakowski Leopold	115	50
	13	Okniński Wawrzyniec . . .	115	50
	14	Piskorowicz-Lityński Bolesław	115	50
	15	Rościszewski Erazm	115	50
	16	Srokowski Stanisław	115	50
	17	Starowiejski Leon	105	—
	18	Starzyński Michał	168	—
	19	Strzelecki Jan	115	50
	20	Turzański Kaźmierz	115	50
	21	Wiśniowski Tadeusz	115	50
	22	Witowski Witold	115	50
	23	Wróblewski Stanisław . . .	115	50
	24	Wróblewski Kaźmierz . . .	115	50
	25	Zborowski Józef	115	50
		razem . .	2.971	50
125.		**Żebrowski.**		
	1	Biliński Paweł	210	—
	2	Czeżowski Kaźmierz	210	—
	3	Głażewski Zenon	210	—
125.	4	Janowicz Władysław	210	—
	5	Jurkiewicz Włodzimierz . .	210	—
	6	Kobylański Maryan	210	—
	7	Kraśnicki Tadeusz	210	—
	8	Miłaszewski Stanisław . . .	210	—
	9	Świeżawski Stefan	210	—
	10	Warmski Eugeniusz	210	—
	11	Zborowski Józef	210	—
	12	Żdżarski Jan	210	—
		razem . .	2.520	—
126.		**Żurakowski.**		
	1	Baraniecki Artur	157	50
	2	Bielecki Stanisław	157	50
	3	Bieńkowski Piotr	210	—
	4	Bylina Floryan	262	50
	5	Czerwiński Karol	210	—
	6	Dewicz Emeryk	262	50
	7	Dzianott Jan	210	—
	8	Gawański Władysław	210	—
	9	Jasiński Adam	262	50
	10	Karbowiak Antoni	210	—
	11	Łopuszański Maryan	262	50
	12	Mokrzycki Kaźmierz	262	50
	13	Neuhoff Szczepan	210	—
	14	Nowak Leon	157	50
	15	Nowosielski Michał	262	50
	16	Podgórski Czesław	262	50
	17	Podsoński Władysław . . .	210	—
	18	Romer Stanisław	210	—
	19	Rozwadowski Jan	157	50
	20	Służewski Włodzimierz . . .	210	—
	21	Sobolewski Kaźmierz	262	50
	22	Słonecki Juljan	262	50
	23	Szeliga Mieczysław	157	50
	24	Wejnar Kaźmierz	210	—
	25	Zubrzycki Jan	262	50
	26	Żurakowski Konstanty . . .	262	50
	27	Żurakowski Romuald	262	50
		razem . .	6.037	50

III. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Dochody	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
I.	1	**Czynsze dzierżawne** z gruntów, łąk i ogrodów	*465*	*10*	*465*	*10*	—	—
II.	2	**Dochody z propinacyi**, czynsz	*19.971*	*63*	*8.610*	—	*11.361*	*63*
III.	3	**Dochody z młynów**	—	—	—	—	—	—
IV.	4	**Zwroty kosztów zarządu** i inne zwroty	*336*	*35*	—	—	*336*	*35*
V.		**Dochody rozmaite.**						
	5	Odsetki zwłoki	6.064	—	2.030	65	4.033	35
	6	Rozmaite wierzytelności	537	57½	—	—	537	57½
		Suma rubryki V.	*6.601*	*57½*	*2.030*	*65*	*4.570*	*92½*
VI.		**Gospodarstwo lasowe.**						
	7	Dochód ze sprzedaży drzewa opałowego	8.096	76½	8.096	76½	—	—
	8	„ „ „ „ materyałowego	1.453	82	1.453	82	—	—
	9	„ z grzywien lasowych	68	95	27	85	41	10
	10	Zwroty kosztów rąbania	39	20	39	20	—	—
	11	Rozmaite dochody lasowe: *a*) z użytków leśnych	244	50	244	50	—	—
		b) z polowania	18	35	18	35	—	—
		Suma rubryki VI.	*9.921*	*58½*	*9.880*	*48½*	*41*	*10*
		Suma wszystkich dochodów	**37.296**	**24**	**20.986**	**23½**	**16.310**	**—½**
		Wydatki.						
I.		**Gospodarstwo gruntowe.**						
	1	Utrzymanie budynków gospodarskich	457	22	457	22	—	—
	2	Asekuracya tychże budynków	28	99	28	99	—	—
		Suma rubryki I.	*486*	*21*	*486*	*21*	—	—
II.		**Gospodarstwo lasowe.**						
	3	Utrzymanie i restauracye budynków leśnych	—	—	—	—	—	—
	4	Koszta wyrębu drzewa opałowego	1.363	80	1.363	80	—	—
	5	„ „ „ materyałowego	132	55	132	55	—	—
	6	Rozmaite wydatki:						
		a) asekuracya domku gajowego	4	26	4	26	—	—
		b) koszta robót około utrzymania lasu	128	45	128	45	—	—
		c) tantiema i pniowe leśniczego	335	67½	335	67½	—	—
		d) wartość drzewa materyałowego, wydanego na budowę stajenki	19	48	19	48	—	—
		e) koszta dodatkowe ustawienia stosów	7	—	7	—	—	—
		Suma rubryki II.	*1.991*	*21½*	*1.991*	*21½*	—	—
		Do przeniesienia	*2.477*	*42½*	*2.477*	*42½*	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Z przeniesienia . .	*2.477*	*42½*	*2.477*	*42½*	—	—
III.		**Koszta zarządu.**						
	7	Płace leśniczego, leśnych i kominiarza . . .	1.101	50	1.101	50	—	—
	8	Pensye i dary z łaski	308	—	308	—	—	—
	9	Emolumenta drzewem i gotówką	813	13½	813	13½	—	—
	10	Rozmaite:						
		a) koszta podróży i dyet	35	24	35	24	—	—
		b) datki dla szkoły i czytelni ludowej . .	35	—	35	—	—	—
		c) odprawy	50	—	50	—	—	—
		d) zapomogi	30	—	30	—	—	—
		e) koszta stemplowe i inne wydatki i zwroty rozmaite	135	67	114	95	20	72
		Suma rubryki III. . .	*2.508*	*54½*	*2.487*	*82½*	*20*	*72*
IV.	11	**Podatki rządowe**	*3.966*	*04*	*3.966*	*04*	—	—
V.		**Wydatki z prawa patronatu.**						
	12	Płace księży i nauczycieli	613	50	613	50	—	—
	13	Emolumenta tychże drzewem i gotówką . . .	479	16	479	16	—	—
		Suma rubryki V. . .	*1.092*	*66*	*1.092*	*66*	—	—
VI.	14	**Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu Głowińskiego**	*10.962*	*28½*	*10.962*	*28½*	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	**21.006**	**95½**	**20.986**	**23½**	**20**	**72**

Stan funduszu z końcem roku 1884.

Stan czynny: Należytości czynne . . . . . 16.310 zł. —½ ct.

Stan bierny: Należytości bierne . . . . . 20 „ 72 „

Czysty stan czynny . . . . . **16.289 zł. 28½ ct.**

Uwagi. Wartość tych dóbr zarachowano w ogólnem zamknięciu rachunkowem kompleksu funduszów stypendyjnych.

Zaległość czynną rubryki II. dochodów w kwocie 11.361 zł. 63 ct., tudzież rubryki V. w sumie 4.570 zł. 92½ ct., stanowią restancye byłego propinatora Salamona Tanda, o których wywalczenie toczy się proces sądowy. W ciągu roku 1884. ściągnięto z tego tytułu 2.002 zł. 65 ct. do LW. 65.865/1884.

L. W. 25.990/1885.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Dokupiona książeczka galic. Kasy oszczędności . .	18	50	18	50		
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . . .	18	50	18	50		
		Suma dochodów rzeczywistych .	37	—	37	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		Suma wszystkich dochodów .	37	—	37	—		
	3	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	35.075	47		
		Razem . .	—	—	**35.112**	**47**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—		
		b) Przenośne.						
	1	Gotówka wydana na dokupno książeczki kasy oszczędności	18	50	18	50		
		Suma wszystkich wydatków .	18	50	18	50		
	2	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . . .	—	—	35.093	97		
		Razem . .	—	—	**35.112**	**47**	—	—
		Stan majątku zarodowego z końcem r. 1884.						
		Stan czynny. Szczegół. Ogół.						
		Zapas kasowy w efektach:						
		5% niepremiowane listy zast. galic. Banku hipot. 300 zł. — ct.						
		4% listy zastawne galic. Towarzystwa kred. 33.900 „ — „						
		5% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. 800 „ — „						
		4% książeczka galic. Kasy oszczędności 93 „ 97 „ 35.093 zł. 97 ct.						
		Stan bierny . . . . . — „ — „						
		Czysty stan czynny. . . . . **35.093** zł. **97** ct.						
		B Majątek obrotowy.						
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 5% listów zast. Banku hipot. 15 zł. — ct.						
		b) od 5% „ „ Tow. kredyt. 40 „ — „						
		c) od 4% „ „ „ „ 1.356 „ — „	1.411	—	1.411	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
	2	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w gotówce . .	—	—	68	50½		
		Razem . .	—	—	**1.479**	**50½**	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Dożywocia inwalidów (54 po 25 zł., 3 po 20 zł.) .	1.410	—	1.410	—		
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . . .	18	50	18	50		
		b) **Przenośne**	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków .	1.428	50	1.428	50		
	3	c) **Zapas** z końcem roku 1884. w gotówce . . .	—	—	51	—½		
		Razem . .	—	—	**1.479**	**50½**	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1884.

Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce. . . . . 51 zł. —½ ct.
Stan bierny . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . . . . **51 zł. —½ ct.**

U w a g a. Zapas ostateczny gotówki w kwocie 51 zł. —½ ct. sfruktyfikowany został z początkiem roku 1885. na rzecz majątku zarodowego.

LW. 21.007/1885.

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . . .	5	40	5	40		
	2	Efekt zakupiony	5	40	5	40		
		Suma dochodów rzeczywistych .	10	80	10	80		
		b) **Przenośne.**						
	3	Efekt odebrany z winkulacyi	100	—	100	—		
		Suma wszystkich dochodów .	110	80	110	80		
	4	c) **Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	2.460	12		
		Razem . .	—	—	**2.570**	**92**	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste**	—	—	—	—		
		b) **Przenośne**						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	5	40	5	40		
	2	Efekt wydany do winkulacyi	100	—	100	—		
		Suma wszystkich wydatków .	105	40	105	40		
	3	c) **Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . . .	—	—	2.465	52		
		Razem . .	—	—	**2.570**	**92**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

	Stan czynny.	Szczegół	Ogół
Zapas kasowy w efektach:			
a)	obligacye indemnizacyjne na . . .	2.450 zł. — ct.	
b)	książeczka galic. Kasy oszczędności .	15 „ 52 „	2.465 zł. 52 ct.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny			**2.465 zł. 52 ct.**

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki od efektów: od obligacyj indemnizacyjnych	115	77	115	77		
		b) **Przenośne**	—	—	—	—		
	2	c) **Zapas** z początkiem roku 1884. w gotówce . .	—	—	5	40½		
		Razem . .	—	—	121	17½	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Dożywocia 3 inwalidów po 36 zł.	108	—	108	—		
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . . .	5	40	5	40		
	3	Taksa winkulacyjna	—	20	—	20		
		b) **Przenośne**	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków .	113	60	113	60		
	4	c) **Zapas** z końcem roku 1884. w gotówce . . .	—	—	7	57½		
		Razem . .	—	—	121	17½	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1884.

Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce . . . . . 7 zł. 57½ ct.

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . . 7 zł. 57½ ct.

VI. Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . . .	51	88½	51	88½		
	2	Efekta zakupione	147	06	147	06		
		Suma dochodów rzeczywistych . .	198	94½	198	94½		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężone efekta	94	52	94	52		
	4	Efekt odebrany z winkulacyi	100	—	100	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	393	46½	393	46½		
	5	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	1.431	48		
		Razem . .	—	—	**1.824**	**94½**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekt spieniężony	94	52	94	52		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	146	40½	146	40½		
	3	Efekt wydany do winkulacyi	100	—	100	—		
		Suma wszystkich wydatków . .	340	92½	340	92½		
	4	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . .	—	—	1.484	02		
		Razem . .	—	—	**1.824**	**94½**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
5% listy zastawne galic. Tow. kredyt.	400 zł. — ct.	
4½% oblig. pożyczki kraj. z r. 1883.	1.000 „ — „	
4% książeczka gal. Kasy oszczędności	84 „ 02 „	1.484 zł. 02 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**1.484 zł. 02 ct.**

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Odsetki:						
		a) od 5% listów zast. Tow. kred. 20 zł. — ct.						
		b) „ 4½% oblig. poż. kraj. z r. 1883. 45 „ — „						
		c) „ książeczki gal. Kasy oszcz. 4 „ 83 „	69	83	69	83		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
	2	**c) Zapas** z początkiem roku 1884.	—	—	47	06		
		Razem . .	—	—	**116**	**89**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Wyposażenie Anny Lens z Magierowa	50	—	50	—		
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . . .	51	88½	51	88½		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		Suma wydatków . .	101	88½	101	88½		
	3	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w gotówce . . .	—	—	15	—½		
		Razem . .	—	—	**116**	**89**	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1884.

Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce . . . . . 15 zł. —½ ct.

Stan bierny. . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . . **15 zł. —½ ct.**

U w a g a: Zapas ostateczny gotówki majątku obrotowego w kwocie 15 zł. (z opuszczeniem ½ ct.) sfruktyfikowany został z początkiem roku 1885. na rzecz majątku zarodowego.

VII. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Liczba porządkowa	Dochody.	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
1	W Styczniu	2.862	30	—	—
2	„ Lutym	700	—	—	—
3	„ Marcu	3.245	25	—	—
4	„ Kwietniu	236	51	—	—
5	„ Maju	2.425	33	—	—
6	„ Czerwcu	1.948	30	25.813	40
7	„ Lipcu	2.608	99	—	—
8	„ Sierpniu	1.000	—	25.600	—
9	„ Wrześniu	2.000	—	—	—
10	„ Październiku	2.025	20	2.000	—
11	„ Listopadzie	5.379	03	389	25
12	„ Grudniu	5.752	05	100	—
	Suma dochodów	30.182	96	53.902	65
13	Zapas z początkiem roku 1884.	1.356	36½	170.276	58
	Razem	**31.539**	**32½**	**224.179**	**23**

	Wydatki.				
1	W Styczniu	2.835	—	—	—
2	„ Lutym	2.083	66	—	—
3	„ Marcu	3.219	—	—	—
4	„ Kwietniu	—	—	100	—
5	„ Maju	1.600	—	—	—
6	„ Czerwcu	2.218	39	—	—
7	„ Lipcu	3.093	68	—	—
8	„ Sierpniu	3.138	30	25.600	—
9	„ Wrześniu	2.000	—	—	—
10	„ Październiku	2.009	61	—	—
11	„ Listopadzie	3.589	63	366	58
12	„ Grudniu	5.752	05	613	40
	Suma wydatków	31.539	32	26.679	98
13	Zapas z końcem roku 1884. a) w gotówce	—	—½		
	b) w efektach:				
	Listy zastawne galic. Towarz. kredyt. ziemsk.	88.300 zł. — ct.			
	Obligacye indemnizacyjne	102.260 „ — „			
	Obligacye pożyczki papiezkiej (franków)	300 „ — „			
	Renty państwowe	2.500 „ — „			
	Priorytety Iszej Węgiersko-galic. kolei żelaznej	2.000 „ — „			
	Książeczki Banku krajowego	139 „ 25 „			
	Razem	195.499 zł. 25 ct.			
	do tego kaucye:				
	Trzeciaka, dzierż. dóbr, 5% list zast. gal. Tow. kred.	1.000 „ — „			
	Winiarza, dzierż. drukarni, 5% „ „ „ „	1.000 „ — „		—	—
	Razem	**31.539**	**32½**	**224.179**	**23**

Uwagi.

W sumie wydatków 31.539 zł. 32. ct. mieści się ulokowana w Banku krajowym na rachunku bieżącym kwota 5.309 zł. 39 ct.

Kaucye w efektach, imiennej wartości 2.000 zł. stanowią należytość bierną funduszu.

Funduszem tym zarządza Kuratorya ustanowiona przez założyciela i składa Wydziałowi krajowemu corocznie rachunek do sprawdzenia, kasa zaś krajowa w moc §. 41. listu fundacyjnego pobiera sumarycznie dochody i uskutecznia wydatki za asygnacyami Kuratora, oraz przechowuje zapasy majątku zarodowego i nadwyżki majątku obrotowego.

LW. 40.500/1885.

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	**Zwrot od zapomożonych:**						
		a) w kapitale, z uwzględnieniem całego okresu anuitetowego:						
		1. z lat ubiegłych . . . 1.285 zł. 05½ ct.						
		2. z roku 1884. . . . . 3.440 „ — „	4.725	05½	1.508	38	3.216	67½
		b) w odsetkach:						
		1. z lat ubiegłych . . . 32 zł. 97 ct.						
		2. z roku 1884. . . . . 102 „ 83 „	135	80	109	07	26	73
		c) w odsetkach zwłoki	7	92	7	92	—	—
II.	2	**Odsetki** od kapitału ulokowanego na książeczce gal. Kasy oszczędności	139	12	139	12	—	—
	3	Efekta zakupione	1.372	96	1.372	96	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	6.380	85½	3.137	45	3.243	40½
		b) Przenośne.						
	4	Gotówka otrzymana za spieniężoną książeczkę gal. Kasy oszczędności	3.064	84	3.064	84	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	9.445	69½	6.202	29	3.243	40½
	5	**c) Zapas** z początkiem roku 1884:						
		a) w gotówce . . . — zł. — ct.						
		b) w efektach . . . . 3.064 „ 84 „	—	—	3.064	84	—	—
		Razem . .	—	—	**9.267**	**13**	—	—
		W y d a t k i.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	**Pożyczki udzielone włościanom w roku 1884.**	3.440	—	3.440	—	—	—
	2	Efekta spieniężone	3.064	84	3.064	84	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	6.504	84	6.504	84	—	—
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	1.372	96	1.372	96	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	7.877	80	7.877	80	—	—
	4	**c) Zapas** z końcem roku 1884:						
		a) w gotówce . . . . 16 zł. 37 ct.						
		b) w efektach . . . . 1.372 „ 96 „	—	—	1.389	33	—	—
		Razem . .	—	—	**9.267**	**13**	—	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

	Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy:	*a)* w gotówce	16 zł. 37 ct.	
	b) w książeczce gal. Kasy oszcz.	1.372 „ 96 „	
Należytości czynne		3.243 „ 40½ „	4.632 zł. 73½ ct.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny			**4 632 zł. 73½ ct.**
Z porównania stanu czynnego z końcem roku 1884.			4.632 zł. 73½ ct.
ze stanem czynnym z końcem roku 1883.			4.382 „ 86½ „
okazuje się *pomnożenie* tegoż o			**249 zł. 87 ct.**

LW. 42.629/1885.

IX. Fundusz zapomogi z roku 1868.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zwroty od zapomożonych:						
		a) w kapitale	683	51½	402	55½	280	96
		b) w odsetkach	322	73	145	42	177	31
		Suma dochodów rzeczywistych .	1.006	24½	547	97½	458	27
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
	2	c) **Zapas** z początkiem roku 1884.	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	547	97½	458	27
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zwrot częściowy bezprocentowej zaliczki funduszowi krajowemu	5.907	56½	547	97½	5.359	59
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
	2	c) **Zapas** z końcem roku 1884.	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	547	97½	5.359	59

Stan majątku z końcem roku 1884.

Stan czynny.

Należytości czynne . . . . 458 zł. 27 ct.

Stan bierny.

Należytość bierna . . . . 5.359 „ 59 „

Czysty stan bierny . . . . **4.901 zł. 32 ct.**

Poszczególnienie należytości czynnych:

		W kapitale zł.	W kapitale ct.	W odsetkach zł.	W odsetkach ct.	Razem zł.	Razem ct.
1	Powiat Dobromil	47	06	1	30	48	36
2	„ Grybów	233	90	176	01	409	91
	Suma j. w. . .	280	96	177	31	458	27

X. Pozostały fundusz zapomogi z roku 1866.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1	**Zwrot od zapomożonych w roku 1866.**						
		a) w kapitale	2.408	64	443	60	1.965	04
		b) w odsetkach	444	13	134	56½	309	56½
		c) w kosztach administracyjnych . . .	215	43	71	73	143	70
		d) w kosztach zbożowych	7	98	—	—	7	98
II.	2	**Zwrot pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym.**						
		a) w kapitale (z uwzględnieniem całego okresu anuitetowego)	170.679	71	29.853	54½	140.826	16½
		b) w odsetkach (ściśle za rok 1884.) . . .	11.027	63½	6.123	67½	4.903	96
III.	3	**Odsetki zwłoki** od gmin i Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów płacenia . . .	1.362	73½	775	34½	587	39
IV.	4	**Odsetki** od chwilowych lokacyj gotówki zapasowej	1.033	46	1.033	46	—	—
V.	5	**Rozmaite dochody**	47	24	7	24	40	—
		Suma dochodów rzeczywistych	187.226	96	38.443	16	148.783	80
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
	6	*c)* **Zapas** z początkiem roku 1884. w gotówce .	—	—	67.474	21½	—	—
		Razem . .	—	—	**105.917**	**37½**	**148.783**	**80**
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1	**Pożyczki udzielone Wydziałom powiatowym** .	12.007	24	12.007	24	—	—
II.	2	**Umorzenie pożyczki przez losowanie** . .	20	—	—	—	20	—
		Suma wydatków rzeczywistych	12.027	24	12.007	24	20	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
	3	*c)* **Zapas** z końcem roku 1884. w gotówce . .	—	—	93.910	13½	—	—
		Razem . .	—	—	**105.917**	**37½**	**20**	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny.		
Zapas kasowy w gotówce	93.910 zł. 13½ ct.	
Należytości czynne	148.783 „ 80 „	242.693 zł. 93½ ct.
Stan bierny. Należytości bierne		20 „ — „
Czysty stan czynny		**242.673 zł. 93½ ct.**

XI. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		**Odsetki.**						
	1	Od obligacyj indemnizacyjnych 174 zł. 82 ct.						
	2	„ „ poż. kraj. z roku 1873. 12 „ — „						
	3	„ „ „ „ „ 1883. 31 „ 50 „						
	4	„ listów zast. Towarz. kred. ziem. 120 „ — „						
	5	„ „ „ Banku hipotecznego 36 „ — „						
	6	książeczki Kasy oszczędności 4 „ 71 „	379	03	379	03		
II.	7	**Efekta zakupione**	1.135	95	1.135	95		
		Suma dochodów rzeczywistych .	1.514	98	1.514	98		
		b) **Przenośne.**						
	8	Gotówka ze sprzedaży efektów	228	03	228	03		
	9	„ za wylosowane efekta	500	—	500	—		
	10	Efekta zamieniane	200	—	200	—		
		Suma wszystkich dochodów .	2.443	01	2.443	01		
	11	c) **Zapas** z początkiem roku 1884:						
		a) w gotówce	—	—	148	74		
		b) w efektach	—	—	7.262	25		
		Razem . .	—	—	**9.854**	—	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	**Efekta wylosowane i spieniężone**	728	03	728	03		
		b) **Przenośne.**						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	1.083	06	1.083	06		
	3	Efekta zamieniane	200	—	200	—		
		Suma wszystkich wydatków .	2.011	09	2.011	09		
	4	c) **Zapas** z końcem roku 1884:						
		a) w gotówce	—	—	172	74		
		b) w efektach	—	—	7.670	17		
		Razem . .	—	—	**9.854**	—	—	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny:		
Zapas kasowy: *a)* w gotówce		172 zł. 74 ct.
b) w efektach:		
obligacye indemnizacyjne	3.700 zł. — ct.	
„ pożyczki krajowej z roku 1873. . .	200 „ — „	
„ „ „ „ 1883. . .	700 „ — „	
listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziem. . .	2.400 „ — „	
„ „ „ Banku hipotecznego . .	500 „ — „	
książeczka Banku krajowego	170 „ 17 „	7.670 „ 17 „
Suma stanu czynnego		7.842 „ 91 „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**7.842 zł. 91 ct.**

Uwaga. Z porównania wyżej wykazanego stanu czystego z końcem r. 1884. w sumie 7.842 „ 91 „
ze stanem wykazanym z końcem roku 1883. w sumie . . 7.410 „ 99 „
okazuje się *przyrost* majątku o . . . **431 zł. 92 ct.**

LW. 42.627/1885.

XII. Depozyta gminne serwitutowe.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
	1	Odsetki: a) od obligacyj indemnizacyjnych	22.029	89	22.029	89		
		b) „ książeczek gal. Kasy oszczędności	204	12	204	12		
		c) „ „ Banku krajowego	27	96	27	96		
		d) „ funduszu krajowego	84	66	84	66		
	2	Kapitały otrzymane a) w gotówce	1.871	53	1.871	53		
		b) w obligacyach indemnizac.	1.100	—	1.100	—		
	3	Efekta zakupione: a) obligacye indemnizacyjne	53.900	—	53.900	—		
		b) listy zast. 4½ % Banku kraj.	8.700	—	8.700	—		
		c) książeczki Banku krajowego	20.209	82	20.209	82		
	4	Gotówka za sprzedane obligacye indemnizacyjne	3.576	55	3.576	55		
	5	„ „ wylosowane obligacye indemnizacyjne	21.945	—	21 945	—		
	6	„ „ sprzedane książeczki gal. Kasy oszczędn.	9.565	06	9.565	06		
	7	„ „ „ „ Banku krajowego	9.001	56	9.001	56		
	8	„ z lokacyi we funduszu krajowym	2.524	50	2.524	50		
	9	Zamiana obligacyj indemnizacyjnych	20.000	—	20.000	—		
	10	Zwrot obligacyj indemnizac. zawinkulowanych	16.650	—	14.650	—	2.000	—
	11	„ „ „ opatrzonych żyrem	1.000	—	1.000	—		
	12	Zaliczki zwrócone	133	98½	133	98½		
		Suma dochodów	192.524	63½	190.524	63½	2.000	—
	13	**Zapas** z początkiem roku 1884.: a) w gotówce 18.842 zł. 77½ ct. b) „ obligacyach indemniz. 470.500 „ — „ c) „ książ. gal. Kasy oszczęd. 9.565 „ 06 „	—	—	498.907	83½	—	—
		Razem	—	—	**689.432**	**47**	**2.000**	—
		Wydatki.						
	1	Kapitały wydane: a) w gotówce	6.128	62	6.128	62		
		b) „ obligacyach indemnizacyjn.	32.400	—	32.400	—		
		c) „ książeczkach Banku kraj.	245	68	245	68		
	2	Gotówka wydana na zakupno obligacyj indemnizac.	54.710	31	54.710	31		
	3	„ „ „ „ 4½ % listów zastawnych Banku krajowego	7.973	55	7.973	55		
	4	„ „ „ „ książeczek Banku kraj.	20.209	82	20.209	82		
	5	Efekta sprzedane: obligacye indemnizacyjne	3.550	—	3.550	—		
	6	„ „ „ „ wylosowane	20.900	—	20.900	—		
	7	„ „ książeczki gal. Kasy oszczędn.	9.565	06	9.565	06		
	8	„ „ „ Banku krajowego	9.001	56	9.001	56		
	9	Zamiana obligacyj indemnizacyjnych	20.000	—	20.000	—		
	10	Obligacye indemnizacyjne do zawinkulowania	16.550	—	16.550	—		
	11	„ „ „ zaopatrzenia żyrem	1.000	—	1.000	—		
	12	Taksa za przepisanie obligacyj indemnizacyjnych	2	60	2	60		
		Do przeniesienia	202.237	20	202.237	20	—	—

XII. Depozyta gminne serwitutowe.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Wydatki.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Z przeniesienia . .	202.237	20	202.237	20		
	13	Zaliczki dane	133	98½	133	98½		
		Suma wydatków .	202.371	18½	202.371	18½	—	—
	14	**Zapas** z końcem roku 1884.						
		a) w gotówce . . . . 648 zł. 70½ ct.						
		b) „ obligacyach indemniz. 466.750 „ — „						
		c) „ 4½ % listach zastawn. Banku krajowego . 8.700 „ — „						
		d) „ książeczk. Banku krajow. 10.962 „ 58 „	—	—	487.061	28½	—	—
		Razem . .	—	—	**689.432**	**47**	—	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	648 zł.	70½ ct.
„ „ „ obligacyach indemnizacyjnych	466.750 „	— „
„ „ „ listach zast. Banku krajowego	8.700 „	— „
„ „ „ książeczkach „ „	10.962 „	58 „
Należytość czynna (obligacye indemn. wydane do zawinkulowania) .	2.000 „	— „
Suma stanu czynnego . . .	489.061 zł.	28½ ct.
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny	**489.061** zł.	28½ ct.

LW. 43.128/1885.

XIII. Fundusz ś. p. Pelagii Russanowskiej.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Efekta zakupione	5.802	40	5.802	40		
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . . .	232	57	232	57		
		Suma dochodów rzeczywistych .	6.034	97	6.034	97		
		b) **Przenośne.**						
	3	Gotówka za wylosowane i za spieniężone efekta .	5.079	13	5.079	13		
	4	Efekta odebrane z dewinkulacyi i zamiany . . .	13.100	—	13.100	—		
		Suma wszystkich dochodów .	24.214	10	24.214	10		
	5	c) **Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	62.031	44		
		Razem . .	—	—	**86.245**	**54**	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Efekta wylosowane i spieniężone	5.134	93	5.134	93		
		b) **Przenośne.**						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	5.311	69½	5.311	69½		
	3	Efekta wydane do dewinkulacyi i zamiany . . .	13.100	—	13.100	—		
		Suma wszystkich wydatków .	23.546	62½	23.546	62½		
	4	c) **Zapas** z końcem roku 1884.:						
		a) w gotówce . . — zł. —½ ct.						
		b) w efektach . . 62.698 „ 91 „	—	—	62.698	91½		
		Razem . . .	—	—	**86.245**	**54**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem r. 1884.

Stan czynny.	Szczegół	Ogół.
Zapas kasowy:		
a) w gotówce	— zł. —½ ct.	
b) w efektach:		
6% listy zast. Zakł. kredytowego krakow.	29.200 „ — „	
6% listy zast. Banku hipotecznego . . .	9.200 „ — „	
5% listy zast. gal. Tow. kredytowego . .	18.700 „ — „	
4½% obligacye pożyczki kraj. z r. 1883.	2.200 „ — „	
4½% obligacye pożyczki kraj. z r. 1884.	3.300 „ — „	
4% książeczka galic. Kasy oszczędności na	36 „ 26 „	
4% książeczka galic. Banku kraj. na. . .	62 „ 65 „	62.698 zł. 91½ ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**62.698 zł. 91½ ct.**

XIII. Fundusz ś. p. Pelagii Russanowskiej.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 6% listów zast. krak. Zakł. kred. 1.772 zł. — ct.						
		b) od 6% i 5% listów zast. gal. Banku hipotecznego . . . . . 671 „ 55 „						
		c) od 5% listów zast. galic. Towarzystwa kredytowego . . . . . 935 „ — „						
		d) od 4½% obligacyj pożyczki kraj. z roku 1883. i 1884. . . . . 148 „ 50 „						
		e) od 4% książeczki galic. Kasy oszczędności . . . . . 11 „ 05 „						
		f) od 4% książeczek wkładkowych Banku krajowego . . . . . 42 „ 96 „	3.581	06	3.581	06		
		b) Przenośne.						
	2	Tymczasowa lokacya w Kasie oszczędności i w Banku krajowym (efekta)	3.059	55	3.059	55		
	3	Za spieniężone książeczki Kasy oszczędności i Banku krajowego (gotówka)	3.059	55	3.059	55		
		Suma wszystkich dochodów .	9.700	16	9.700	16		
	4	c) **Zapas** z początkiem roku 1884. w gotówce . .	—	—	231	72½		
		Razem . .	—	—	**9.931**	88½	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Dożywocia inwalidów polskich (patrz wykaz poniżej)	3.400	—	3.400	—		
	2	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego . .	232	57	232	57		
	3	Portorya	1	29	1	29		
		Suma wydatków rzeczywistych.	3.633	86	3.633	86		
		b) Przenośne.						
	4	Gotówka wydana na tymczasową lokacyę w Kasie oszczędności i w Banku krajowym . . .	3.059	55	3.059	55		
	5	Spieniężone książeczki „ „ „ . . .	3.059	55	3.059	55		
		Suma wszystkich wydatków .	9.752	96	9.752	96		
	6	c) **Zapas** z końcem roku 1884. w gotówce . .	—	—	178	92½		
		Razem . .	—	—	**9.931**	88½	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1884.

Stan czynny.	Zapas w gotówce	178 zł. 92½ ct.
Stan bierny	. . . . .	— „ — „
Czysty stan czynny	. . . . .	178 zł. 92½ ct.

Wykaz szczegółowy wsparć dożywotnich za r. 1884.

1)	Boski Józef	300 zł. — ct.
2)	Bułharyn Jerzy	400 „ — „
3)	Czernik Ignacy	300 „ — „
4)	Dobrzański Władysław Józef	300 „ — „
5)	Jamiński Stanisław	300 „ — „
6)	Łabęcki Julian	300 „ — „
7)	Orzelski Aleksander (†) i Baranowski Jan Józef	300 „ — „
8)	Paszkiewicz Karol Czesław	300 „ — „
9)	Poniński Henryk hr.	300 „ — „
10)	Rettel Leonard	300 „ — „
11)	Tomaszewicz Władysław	300 „ — „
	Razem j. w. .	3.400 „ — „

LW. 17.358/1885.

XIV. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Efekta zakupione	2.839	38	2.839	38		
	2	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego	164	34	164	34		
		Suma dochodów rzeczywistych	3.003	72	3.003	72		
		b) **Przenośne.**						
	3	Gotówka otrzymana za spieniężone efekta	2.518	58	2.518	58		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi i z dewinkulacyi	2.500	—	2.500	—		
	5	Efekta zamieniane	10.000	—	10.000	—		
	6	Efekta mylnie na ten rok zaliczone	1.204	86	1.204	86		
	7	Gotówka mylnie na ten rok pobrana	1.104	51	1.104	51		
		Suma wszystkich dochodów	20.331	67	20.331	67		
		c) **Zapas** z początkiem roku 1884:						
		a) w gotówce . . . . — zł. — ½ ct.						
		b) w efektach . . . 98.809 „ 22 „	—	—	98.809	22½		
		Razem	—	—	**119.140**	**89½**	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Efekta spieniężone	2.544	90	2.544	90		
		b) **Przenośne.**						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	2.682	92	2.682	92		
	3	Efekta wydane do winkulacyi i dewinkulacyi	2.500	—	2.500	—		
	4	„ „ „ zamiany	10.000	—	10.000	—		
	5	Zwrot efektów mylnie na ten rok zaliczonych	1.204	86	1.204	86		
	6	Zwrot gotówki mylnie na ten rok pobranej	1.104	51	1.104	51		
		Suma wszystkich wydatków	20.037	19	20.037	19		
		c) **Zapas** z końcem roku 1884:						
		a) w gotówce . . . . — zł. — ½ ct.						
		b) w efektach . . . . 99.103 „ 70 „	—	—	99.103	70½		
		Razem	—	—	**119.140**	**89½**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

	Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy	*a)* w gotówce		— zł. — ½ ct.
	b) w efektach:		
	5% listy zastawne galic. Towarz. kred. ziemskiego we Lwowie	88.400 zł. — ct.	
	4½% obligacye pożyczki kraj. z r. 1883.	9.100 „ — „	
	4½% „ „ „ „ 1884.	1.600 „ — „	
	4% książeczka Banku krajowego	3 „ 70 „	99.103 „ 70 „
	Stan bierny		— „ — „
	Czysty stan czynny.		**99.103 zł. 70½ ct.**

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Odsetki od efektów:						
		a) 5% od listów zastawnych galic. Banku hipotecznego im. wartości 1.500 zł. . 43 zł. 34 ct.						
		b) 5% od listów zastawnych galic. Tow. kredyt. ziemsk. we Lwowie im wartości 88.200 zł. . . . . 4.410 „ — „						
		c) 4½% od obligacyj pożyczki kraj. z roku 1883. im. wartości 9.100 zł. 409 „ 50 „						
		d) 4½% od obligacyj pożyczki kraj. z roku 1884. im. wartości 1.600 zł. 36 „ — „	4.898	84	4.898	84		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
	2	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w gotówce . .	—	—	2.400	—		
		Razem . .	—	—	**7.298**	**84**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1	Zasiłki dla gmin na cele szkolne	6.780	—	4.850	—	1.930	—
II.	2	Należytość rządowa, 9ta rata	4.254	—	354	50	3.899	50
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego na zakupno efektów	164	34	164	34	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	11.198	34	5.368	84	5.829	50
		b) Przenośne	—	—	—	—	—	—
	4	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w gotówce . . .	—	—	1.930	—	—	—
		Razem . .	—	—	**7.298**	**84**	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1884.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce . . . . . 1.930 zł. — ct.

Stan bierny.

Należytości bierne . . . . . 5.829 „ 50 „

Czysty stan bierny . . . . . **3.899 zł. 50 ct.**

Uwaga. W dołączeniu wykaz gmin obdzielonych zasiłkami.

LW. 21.689/1885.

Fundusz szkół ludowych z r. 1872. **Alegat do zamknięcia rachunku za rok 1884.**

W y k a z

zasiłków bezzwrotnych udzielonych gminom na budynki szkolne w r. 1884.

Liczba porządkowa	Asygnowano do L. W.	Nazwa gminy	Należytość zaległa zł.	Należytość bieżąca zł.	Uiszczenie zł.	Należytość pozostała z końcem r. 1884. zł.
1	40.635/80	Basznia dolna	100	—	—	100
2	35.276/83	Bażanówka	200	—	—	200
3	„	Brześciany	200	—	200	—
4	28.125/84	Budyłów	—	100	100	—
5	„	Bybło	—	100	100	
6	35.276/83	Czchów	100	—	100	—
7	28.125/84	Czyżyce	—	100	100	—
8	„	Dąbie	—	100	100	—
9	„	Dobra	—	100	—	100
10	„	Dołhe	—	100	100	—
11	„	Dołhołuka	—	100	100	—
12	35.276/83	Dubowce	200	—	200	—
13	28.125/84	Faszczówka	—	100	100	—
14	„	Harbuzów	—	100	—	100
15	35.276/83	Hostów	200	—	200	—
16	28.125/84	Jarowsko	—	100	100	—
17	„	Jasienów	—	100	100	—
18	„	Jezupol	—	50	—	50
19	35.278/83	Klikowa	200	—	200	—
20	28.125/84	Kolędziany	—	100	—	100
21	„	Konieczkowa	—	100	100	—
22	35.276/83	Krużlowa wyżna	200	—	200	—
23	28.125/84	Krynica	—	50	50	—
24	„	Laszki murowane	—	100	100	—
25	35.276/83	Lisia góra	200	—	200	—
26	28.125/84	Ludźmierz	—	50	50	—
27	„	Miękisz nowy	—	50	50	—
28	„	Mszana dolna	—	200	—	200
29	„	Niemasz	—	50	50	—
30	„	Niżnów	—	100	100	—
31	„	Nowe Sioło	—	100	100	—
32	„	Olchowiec	—	100	100	—
33	„	Oleśno, Adamierz, Podhorce, Swaczów	—	100	100	—
34	„	Ołpiny	—	150	150	—
35	35.276/83	Pawężów	100	—	100	—
36	28.125/84	Peczenia	—	100	—	100
37	35.276/83	Podbereże	300	—	300	—
38	28.125/84	Poleśnica, Olszowa, Borowa, Dzierżaniny	—	100	100	—
39	„	Putoczany	—	100	100	—
40	„	Russów	—	150	—	150
41	40.635/85	Skawica	100	—	—	100
42	28.125/84	Smolin	—	100	100	—
		Do przeniesienia	2.100	2.950	3.850	1.200

Liczba porządkowa	Asygnowano do L. W.	Nazwa gminy	Należytość zaległa zł.	Należytość bieżąca zł.	Uiszczenie zł.	Należytość pozostała z końcem r. 1884. zł.
		Z przeniesienia . .	2.100	2.950	3.850	1.200
43	35.276/83	Śmigno	100	—	100	—
44	28.125/84	Sołowa	—	100	100	—
45	„	Strusów	—	100	100	—
46	17.513/77	Szczurowa	200	—	—	200
47	28.125/84	Targowica	—	150	—	150
48	„	Węgierka	—	100	100	—
49	„	Wierzbów	—	100	100	—
50	„	Wojtków z Wojtkową	—	150	150	—
51	„	Wolica ługowa z Wolicą piaskową	—	80	—	80
52	„	Wróblowice	—	100	—	100
53	„	Wola Wilcza	—	100	—	100
54	„	Uzin	—	50	50	—
55	„	Zabójki	—	100	100	—
56	„	Załawie	—	100	100	—
57	„	Zbyłtowska góra, Dąbrówka infułacka, Zgłobice .	—	100	—	100
58	„	Złota	—	100	100	—
		Suma . .	2.400	4.380	4.850	1.930
			6.780			

XV. Fundusz Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	2.500	—	2.500	—		
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . . .	2	78	2	78		
		Suma dochodów rzeczywistych .	2.502	78	2.502	78		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężone efekta	2.568	02	2.568	02		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi	2.500	—	2.500	—		
		Suma wszystkich dochodów .	7.570	80	7.570	80		
	5	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	53.448	02		
		Razem . .	—	—	**61.018**	**82**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta wylosowane i spieniężone	2.448	02	2.448	02		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	2.570	80	2.570	80		
	3	Efekta wydane do winkulacyi	2.500	—	2.500	—		
		Suma wydatków .	7.518	82	7.518	82		
	4	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . . .	—	—	53.500	—		
		Razem . .	—	—	**61.018**	**82**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

Stan czynny.

Zapas kasowy w obligacyach indemnizacyjnych na . . . . . 53.500 zł. — ct.

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . . **53.500** zł. — ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od obligacyj indemnizacyjnych 2.525 zł. 51 ct.						
		b) „ książeczek gal. Kasy oszcz. 53 „ 30 „	2.578	81	2.578	81		
		b) Przenośne.						
	2	Lokacya tymczasowa w gal. Kasie oszcz. (efekta) .	2.599	91	2.599	91		
	3	„ „ „ „ „ (gotówka)	2.535	83	2.535	83		
		Suma wszystkich dochodów .	7.714	55	7.714	55		
	4	c) **Zapas** z początkiem roku 1884.:						
		a) w gotówce . . . . — zł. 01½ ct.						
		b) w efektach . . . . 1.274 „ 26 „	—	—	1.274	27½		
		Razem . .	—	—	8.988	82½	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Premie dla czeladzi	2.484	—	2.484	—		
	2	Koszta losowania	12	20	12	20		
	3	„ insercyjne i inne drobne	6	82	6	82		
	4	Gotówka wydana do majątku zarodowego . . .	2	78	2	78		
		Suma wydatków rzeczywistych . .	2.505	80	2.505	80		
		b) Przenośne.						
	5	Lokacya tymczasowa w gal. Kasie oszcz. (gotówka) .	2.599	91	2.599	91		
	6	„ „ „ „ „ (efekta) . .	2.535	83	2.535	83		
		Suma wszystkich wydatków .	7.641	54	7.641	54		
	7	c) **Zapas** z końcem roku 1884:						
		a) w gotówce . . . . 8 zł. 94½ ct.						
		b) w efektach . . . . 1.338 „ 34 „	—	—	1.347	28½		
		Razem . .	—	—	8.988	82½	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1884.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce	8 zł. 94½ ct.	
b) w książeczkach gal. Kasy oszcz. .	1.263 „ 93 „	
c) w książeczce wkładkowej Banku kraj.	74 „ 41 „	1.347 zł. 28½ ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.347 zł. 28½ ct.

LW. 4.029/1885.

XVI. Fundusz Fr. Kochmana dla literatów polskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	1.336	62	1.336	62		
	2	Odsetki od efektów:						
		a) od 4% listów zast. kredyt. . . . 440 zł. — ct.						
		b) „ 5% „ „ „ . . . 610 „ — „						
		c) „ książeczki Kasy oszczęd. (spien.) 3 „ 36 „	1.053	36	1.053	36		
		Suma dochodów rzeczywistych .	2.389	98	2.389	98		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za wylosowane i spieniężone efekta . .	286	35	286	35		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi i zamiany . . .	11.200	—	11.200	—		
		Suma wszystkich dochodów .	13.876	33	13.876	33		
	5	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	22.985	74		
		Razem . .	—	—	**36.862**	**07**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta wylosowane, tudzież spieniężone. . . .	286	35	286	35		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	1.339	70½	1.339	70½		
	3	Efekta wydane do winkulacyi i zamiany . . .	11.200	—	11.200	—		
		Suma wszystkich wydatków .	12.826	05½	12.826	05½		
	4	**c) Zapas** z końcem roku 1884:						
		a) w gotówce . . . . — zł. —½ ct.						
		b) w efektach . . . . 24.036 „ 01 „	—	—	24.036	01½		
		Razem . . .	—	—	**36.862**	**07**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy: *a)* w gotówce	— zł. —½ ct.	
b) w efektach:		
4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego .	11.000 „ — „	
5% „ „ „ „ „ .	13.000 „ — „	
4% książeczka wkładkowa Banku krajowego . .	36 „ 01 „	24.036 zł. 01½ ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**24.036 zł. 01½ ct.**

Uwaga. Fundacya ta w roku 1884. nie weszła jeszcze w życie.

LW. 9.130/1885.

XVII. Fundacya Fr. Kochmana dla dziewcząt służących.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	467	97	467	97		
	2	Odsetki:						
		a) od 4% listów zast. Tow. kredyt. 156 zł. 60 ct.						
		b) „ 5% „ „ „ „ 285 „ — „						
		c) „ książeczki Kasy oszczędności — „ 95 „	442	55	442	55		
		Suma dochodów rzeczywistych .	910	52	910	52		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężoną książeczkę Kasy oszczędności.	26	79	26	79		
	4	Efekta odebrane z zamiany i z winkulacyi . . .	5.400	—	5.400	—		
		Suma wszystkich dochodów .	6.337	31	6.337	31		
	5	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	9.426	79		
		Razem . .	—	—	**15.764**	**10**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Spieniężona książeczka Kasy oszczędności . . .	26	79	26	79		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	469	34	469	34		
	3	Efekta wydane do zamiany i do winkulacyi . .	5.400		5.400	—		
		Suma wszystkich wydatków .	5.896	13	5.896	13		
	4	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . . .	—	—	9.867	97		
		Razem . .	—	—	**15.764**	**10**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
a) 4% listy zast. galic. Tow. kredyt. w monecie konw.	2.300 zł. — ct.	
b) 4% „ „ „ „ „ w wal. austr. .	1.500 „ — „	
c) 5% „ „ „ „ „ „ „ .	6.000 „ — „	
d) 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego na .	67 „ 97 „	9.867 zł. 97 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		9.867 zł. 97 ct.

Uwaga. Dopóki fundacya ta nie wejdzie w życie, wszelkie dochody z odsetek fruktyfikuje się na rzecz majątku zarodowego.

LW. 9.129/1885.

XVIII. Fundusz śp. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	1.082	39	1.082	39		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka za spieniężone efekta	985	89	985	89		
	3	Efekt pobrany z dewinkulacyi	1.000	—	1.000	—		
		Suma wszystkich dochodów	3.068	28	3.068	28		
	4	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach .	—	—	7.169	39		
		Razem . .	—	—	**10.237**	**67**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta spieniężone	1.003	89	1.003	89		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	985	89	985	89		
	3	Efekt wydany do winkulacyi	1.000	—	1.000	—		
		Suma wszystkich wydatków	2.989	78	2.989	78		
	4	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . .	—	—	7.247	89		
		Razem . .	—	—	**10.237**	**67**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

	Stan czynny. Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
5% listy zastawne Towarzystwa kredytowego . . .	2.300 zł. — ct.	
4½% obligacye pożyczki krajowej z roku 1883. . .	3.800 „ — „	
4½% „ „ „ „ „ 1884. . .	1.000 „ — „	
4% książeczka galic. Kasy oszczędności . . .	69 „ 39 „	
4% „ wkładkowa Banku krajowego . . .	78 „ 50 „	7.247 zł. 89 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		7.247 zł. 89 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.							
		a) Rzeczywiste.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od 5% listów zast. Banku hipot. (spienięż.) . .	28 zł. 89 ct.						
		b) od 5% listów zast. Tow. kredyt.	115 „ — „						
		c) od 4½% obligacyj poż. kraj. z r. 1883. . . .	171 „ — „						
		d) od 4½% obligacyj poż. kraj. z r. 1884. (za I. półrocze) .	22 „ 50 „	337	39	337	39		
		b) Przenośne		—	—	—	—		
	2	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w gotówce .		—	—	24	86½		
			Razem . .	—	—	**362**	**25½**	—	—
		Wydatki.							
		a) Rzeczywiste.							
	1	Dożywocia czteru wiekowych kobiet . . .		322	—	322	—		
		b) Przenośne		—	—	—	—		
	2	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w gotówce .		—	—	40	25½		
			Razem . .	—	—	**362**	**25½**	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1884.

Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce	40 zł. 25½ ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	**40** zł. **25½** ct.

LW. 7.897/1885.

XIX. Fundusz pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Datki na rzecz pomnika	—	—	—	—		
	2	Odsetki:						
		a) od 4½ % oblig. poż. kraj. z r. 1883. 1.165 zł. 50 ct.						
		b) „ książeczki gal. Kasy oszczędn. 7 „ 20 „	1.172	70	1.172	70		
	3	Efekta zakupione	3.080	33	3.080	33		
		Suma dochodów rzeczywistych .	4.253	03	4.253	03		
		b) Przenośne.						
	4	Gotówka za spieniężone efekta	1.753	93	1.753	93		
		Suma wszystkich dochodów .	6.006	96	6.006	96		
	5	c) **Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	26.490	38		
		Razem .	—	—	**32.497**	**34**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta spieniężone	1.753	93	1.753	93		
	2	Koszta eskontowe	—	67	—	67		
		Suma wydatków rzeczywistych .	1.754	60	1.754	60		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	2.925	96	2.925	96		
		Suma wszystkich wydatków .	4.680	56	4.680	56		
	4	c) **Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . .	—	—	27.816	78		
		Razem . .	—	—	**32.497**	**34**	—	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

	Stan czynny. Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
a) 4½ % obligacye pożyczki krajowej z roku 1883. na	25.900 zł. — ct.	
b) 4½ % „ „ „ „ 1884. „	1.900 „ — „	
c) 4 % książeczka wkładkowa Banku krajowego na .	16 „ 78 „	27.816 zł. 78 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**27.816** zł. **78** ct.

Uwaga. Z porównania stanu z końcem r. 1884. . . . . 27.816 zł. 78 ct.
ze stanem wykazanym z końcem r. 1883. . . . . 26.490 „ 38 „
okazuje się **przyrost** majątku w ciągu roku 1884. o . . **1.326** zł. **40** ct.

LW. 4.033/1885.

XX. Fundacya Sandecka „Dom roboczy“.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	1.491	15	1.491	15		
	2	Odsetki od efektów:						
		a) od 5% listów zast. Towarz. kredyt. . 205 zł. — ct.						
		b) „ 5% „ „ Banku hipoteczn. 14 „ 44 „						
		c) „ 4½% oblig. poż. kraj. z roku 1883. 560 „ 25 „						
		d) „ 4½% „ „ „ „ 1884. 11 „ 25 „						
		e) „ 4% książ. galic. Kasy oszczędn. 2 „ 68 „	793	62	793	62		
		Suma dochodów rzeczywistych	2.284	77	2.284	77		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężone efekta	576	43	576	43		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi i dewinkulacyi	800	—	800	—		
	5	„ „ z wymiany	4.000	—	4.000	—		
		Suma wszystkich dochodów	7.661	20	7.661	20		
	6	c) **Zapas** z początkiem roku 1884.:						
		a) w gotówce 102 zł. 50½ ct.						
		b) w efektach 16.775 „ 95 „	—	—	16.878	45½		
		Razem	—	—	**24.539**	**65½**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta spieniężone	585	43	585	43		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	1.370	05½	1.370	05½		
	3	Efekta wydane do winkulacyi	800	—	800	—		
	4	„ „ „ wymiany	4.000	—	4.000	—		
		Suma wszystkich wydatków	6.755	48½	6.755	48½		
	5	c) **Zapas** z końcem roku 1884.:						
		a) w gotówce 102 zł. 50 ct.						
		b) w efektach 17.681 „ 67 „	—	—	17.784	17		
		Razem	—	—	**24.539**	**65½**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy: a) w gotówce	102 zł. 50 ct.	
b) w efektach:		
5% listy zast. galic. Towarzystwa kredytowego	4.100 „ — „	
4½% obligacye pożyczki krajowej z roku 1883.	12.700 „ — „	
4½% „ „ „ „ 1884.	800 „ — „	
4% książeczka wkładkowa Banku krajowego	81 „ 67 „	17.784 zł. 17 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**17.784 zł. 17 ct.**

Uwaga. Dopóki fundacya na założenie „Domu roboczego“ w Sączu nie będzie mogła wejść w życie, powiększa się majątek zarodowy kapitalizowaniem wszelkiej rozporządzalnej gotówki. Zapas gotowizny z końcem roku 1884., wykazany w kwocie 102 zł. 50 ct. sfruktyfikowanym został z początkiem roku 1885.

LW. 5.172/1885.

XXI. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich Weissenwolf dla obłąkanych

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—		
		b) Przenośne.						
	1	Efekta pobrane z zamiany i winkulacyi . . .	150	—	150	—		
	2	c) **Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	1.524	22		
		Razem . .	—	—	**1.674**	**22**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—		
		b) Przenośne.						
	1	Efekta wydane do zamiany i winkulacyi . . .	150	—	150	—		
	2	c) **Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . .	—	—	1.524	22		
		Razem . .	—	—	**1.674**	**22**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
a) obligacye indemnizacyjne na	1.500 zł. — ct.	
b) książeczka gal. Kasy oszczędności	24 „ 22 „	1.524 zł. 22 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**1.524 zł. 22 ct.**

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy. Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od obligacyj indemnizacyjnych 70 zł. 86½ ct.						
		b) „ książeczki gal. Kasy oszcz. — „ 79 „	71	65½	71	65½		
		b) Przenośne.						
	2	Tymczasowa lokacya na książeczki Kasy oszczędności i Banku krajowego (efekta)	152	57	152	57		
	3	Za spieniężoną książeczkę Kasy oszcz. (gotówka) .	129	35	129	35		
		Suma wszystkich dochodów .	353	57½	353	57½		
	4	c) **Zapas** z początkiem roku 1884:						
		a) w gotówce . . . . — zł. —½ ct.						
		b) w efektach . . . . 47 „ 85 „	—	—	47	85½		
		Razem . .	—	—	**401**	**43**	—	—

wyzdrowieńców. — Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Wsparcie dla wyzdrowieńca za rok 1883. i 1884. po 47 zł. 25 ct.	94	50	47	25	47	25
	2	Taksa winkulacyjna	—	10	—	10	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	94	60	47	35	47	25
		b) Przenośne.						
	3	Na tymczasową lokacyę w Kasie oszczędności i w Banku krajowym (gotówka)	152	57	152	57	—	—
	4	Spieniężone książeczki Kasy oszczędności i Banku krajowego (efekta)	129	35	129	35	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	376	52	329	27	47	25
	5	c) **Zapas** z końcem roku 1884: *a)* w gotówce . . . . . 1 zł. 09 ct. *b)* w efektach . . . . . 71 „ 07 „	—	—	72	16	—	—
		Razem . .	—	—	**401**	**43**	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1884.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy: *a)* w gotówce	1 zł. 09 ct.	
b) w książeczce Banku krajowego . .	71 „ 07 „	72 zł. 16 ct.
Stan bierny		47 „ 25 „
Czysty stan czynny		**24 zł. 91 ct.**

LW. 5.784/1885.

XXII. Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem r. 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem r. 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	2.765	42	2.765	42		
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . .	202	46	202	46		
		Suma dochodów rzeczywistych	2.967	88	2.967	88		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za wylosowane, tudzież spieniężone efekta	2.449	57	2.449	57		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi	1.000	—	1.000	—		
		Suma wszystkich dochodów	6.417	45	6.417	45		
	5	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach .	—	—	20.922	10		
		Razem . .	—	—	**27.339**	**55**	—	—
		Wydatki						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta wylosowane, tudzież spieniężone . . .	2.449	57	2.449	57		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	2.652	03	2.652	03		
	3	Efekta wydane do winkulacyi	1.000	—	1.000	—		
		Suma wszystkich wydatków	6.101	60	6.101	60		
	4	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . .	—	—	21.237	95		
		Razem . .	—	—	**27.339**	**55**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
4% listy zast. galic. Towarzystwa kredytowego . .	1.100 zł. — ct.	
5% „ „ „ „ „ . .	7.800 „ — „	
obligacye indemnizacyjne	11.000 „ — „	
4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1883. . .	1.300 „ — „	
4% książeczka wkładkowa Banku krajowego . . .	37 „ 95 „	21.237 zł. 95 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**21.237 zł. 95 ct.**

gmin Hołhocze itd. — Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4% listów zast. Tow. kred. 46 zł. 20 ct.						
		b) „ 5% „ „ „ „ 390 „ — „						
		c) „ obligacyj indemnizacyjnych 519 „ 74½ „						
		d) „ 4½% oblig. poż. kraj z r. 1883. 29 „ 25 „						
		e) „ 4% książeczki Kasy oszczęd. 74 „ 80 „	1.059	99½	1.059	99½		
		b) Przenośne.						
	2	Tymczasowa lokacya w Kasie oszczędności (gotówka)	956	71	956	71		
	3	„ „ „ „ (efekta)	985	96	985	96		
		Suma wszystkich dochodów	3.002	66½	3.002	66½		
	4	c) **Zapas** z początkiem roku 1884.:						
		a) w gotówce . . . — zł. 01 ct.						
		b) w efektach . . . 955 „ 94 „	—	—	955	95		
		Razem . .	—	—	**3.958**	**61½**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Wsparcia włościanom gmin Hołhocze itd. . .	809	86	809	86		
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	202	46	202	46		
	3	Wydatki rozmaite drobne	2	03	2	03		
		Suma wydatków rzeczywistych	1.014	35	1.014	35		
		b) Przenośne.						
	4	Tymczasowa lokacya w Kasie oszczędności (gotówka)	985	96	985	96		
	5	„ „ „ „ (efekta)	956	71	956	71		
		Suma wszystkich wydatków	2.957	02	2.957	02		
	6	c) **Zapas** z końcem roku 1884.:						
		a) w gotówce . . . 16 zł. 40½ ct.						
		b) w efektach . . . 985 „ 19 „	—	—	1.001	59½		
		Razem . .	—	—	**3.958**	**61½**	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1884.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce	16 zł. 40½ ct.	
b) w efektach	— „ — „	
4% książeczka galic. Kasy oszczędności . .	767 „ 09 „	
4% „ Banku krajowego . . .	218 „ 10 „	1.001 zł. 59½ ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**1.001 zł. 59½ ct.**

Uwaga: Przypadające od efektów majątku zakładowego odsetki lokuje się tymczasowo aż do Marca następnego roku, poczem z uzyskanej w ten sposób gotowizny przypadają $^4/_5$ części na rozdawnictwo zapomóg dla zobużałych włościan klucza hołhockiego, $^1/_5$ zaś część na pomnożenie majątku zakładowego. — Rozdawnictwo to przeprowadza odrębna komisya w myśl statutu utworzona, pod nadzorem Wydziału powiatowego w Podhajcach. — Wykazany zapas ostateczny majątku obrotowego 16 zł. 40½ ct. w gotówce i 985 zł. 19 ct. w książeczkach zużyty został na cele fundacyi w r. 1885. do LW. 8.950/1885. i 10.127/1885.
LW. 20.275/1885.

XXIII. Fundacya Dr. Józefa Kaźmierza Malinowskiego, im. „Najjaśniejszego Pana.“

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta otrzymane w skutek konwersyi	11.500	—	11.500	—		
	2	Gotówka otrzymana dodatkowo w skutek konwersyi efektów	78	90	78	90		
	3	Zakupiona książeczka gal. Kasy oszczędności . .	78	90	78	90		
		Suma dochodów rzeczywistych .	11.657	80	11.657	80		
		b) Przenośne.						
	4	Efekta złożone w zamian przez fundatora . . .	4.100	—	4.100	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	15.757	80	15.757	80		
	5	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	100.333	29		
		Razem . .	—	—	**116.091**	**09**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta wydane do konwersyi	9.000	—	9.000	—		
		b) Przenośne.						
	2	Efekta wydane fundatorowi do zamiany . . .	4.100	—	4.100	—		
	3	Gogówka wydana na zakupno książeczki Kasy oszczęd.	78	90	78	90		
		Suma wszystkich wydatków . .	13.178	90	13.178	90		
	4	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . . .	—	—	102.912	19		
		Razem . .	—	—	**116.091**	**09**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
a) 5% listy zast. gal. Towarzystwa kredytowego .	40.000 zł. — ct.	
b) 6% listy zast. gal. Banku hipotecznego . .	16.300 „ — „	
c) 6% obligacye pożyczki krajowej z roku 1873.	33.700 „ — „	
d) 4% węgierska renta w złocie oprocentowana .	7.900 „ — „	
e) 5% renta państwowa w papierach	4.900 „ — „	
f) 4% książeczka gal. Kasy oszczędności . .	112 „ 19 „	102.912 zł. 19 ct.
Stan bierny	. . . . .	— „ — „
Czysty stan czynny	. . . . .	**102.912 zł. 19 ct.**

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie. Procenta pobiera dożywotnie fundator.

LW. 3.722/1885.

XXIV. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
	1	**Dochody**	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	**99.000**	—	—	—
	1	**Wydatki**	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . . .	—	—	**99.000**	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
a) 5% pryorytety kolei Alföldzko-Fiumskiej . .	20.000 zł.	
b) 5% akcye kolei Lwowsko-Czerniowieckiej . .	20.000 „	
c) 5% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego .	30.000 „	
d) 6% „ „ „ Banku hipotecznego . .	6.000 „	
e) 5% „ „ „ „ „ premiowane	23.000 „	99.000 zł.
Stan bierny	. .	— „
Czysty stan czynny	. .	**99.000** zł.

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie. Dochody z kuponów pobiera fundator.

LW. 4.489/1885.

XXV. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla Bursy stanisławowskiej imienia J. I. Kraszewskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od 5% listów zast. kredyt. na 3.000 zł. .	150	—	150	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
	2	**c) Zapas** z początkiem roku 1884.						
		a) w gotówce . . . . . 75 „						
		b) w efektach . . . . . 3.000 „	—	—	3.075	—		
		Razem .	—	—	**3.225**	—	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste						
	1	Dożywocie Starzewskiej z Kobrów Klementyny .	150	—	150	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
	2	**c) Zapas** z końcem roku 1884.						
		a) w gotówce . . . . . 75 zł.						
		b) w efektach . . . . . 3.000 „	—	—	3.075	—		
		Razem . .	—	—	**3.225**	—	—	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy:		
w gotówce	75 zł. — ct.	
w 5% listach zastawnych gal. Towarz. kredyt. .	3.000 „ — „	3.075 zł. — ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**3.075** zł. — ct.

Uwaga. Fundacya ta wejdzie w życie dopiero po śmierci dożywotniczki.

LW. 4.830/1885.

XXVI. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta zakupione	220	84	220	84		
	2	Odsetki od efektów:						
		a) od 5% listów zast. kred. . 62 zł. 50 ct.						
		b) od książ. Kasy oszczęd. . 11 „ 37 „	73	87	73	87		
		Suma dochodów rzeczywistych	294	71	294	71		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężoną książeczkę oszczędności .	180	—	180	—		
	4	Efekt odebrany z winkulacyi	100	—	100	—		
		Suma wszystkich dochodów	574	71	574	71		
	5	**c) Zapas** z początkiem roku 1884.:						
		a) w gotówce . . . 30 zł. — ct.						
		b) w efektach . . . 1.370 „ — „	—	—	1.400	—		
		Razem . .	—	—	**1.974**	**71**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Spieniężona książeczka Kasy oszczędności . .	180	—	180	—	—	—
	2	Odsetki wydane A. Schiffnerowi na cele fundacyi .	60	—	30	—	30	—
		Suma wydatków rzeczywistych	240	—	210	—	30	—
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	221	37	221	37	—	—
	4	Efekt wydany do winkulacyi	100	—	100	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków	561	37	531	37	30	—
	5	**c) Zapas** z końcem roku 1884.:						
		a) w gotówce . . . 32 zł. 50 ct.						
		b) w efektach . . . 1.410 „ 84 „	—	—	1.443	34	—	—
		Razem . .	—	—	**1.974**	**71**	—	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny.		
Zapas kasowy majątku *zarodowego* w efektach:		
5% listy zast. Tow. kredytowego	1.300 zł. — ct.	
los miasta Krakowa	20 „ — „	
książeczka wkładkowa Banku krajowego . . .	90 „ 84 „	1.410 zł. 84 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny majątku zarodowego		**1.410 zł. 84 ct.**
Zapas kasowy majątku *obrotowego* w gotówce		32 zł. 50 ct.
Stan bierny. Gotówka do wydania A. Schiffnerowi		30 „ — „
Czysty stan czynny majątku obrotowego		**2 zł. 50 ct.**

Uwaga: Począwszy od roku 1884. wydaje się odsetki od zakładowego majątku A. Schiffnerowi na cele fundacyi. Zaległość bierną w wykazanej kwocie 30 zł. stanowią grudniowe odsetki od 5% listów zastawnych kredytowych na 1.200 zł. przed upływem roku 1884. nie podniesione przez uprawnionego. Czysta nadwyżka gotówki w kwocie 2 zł. 50 ct. sfruktyfikowaną została z początkiem roku 1885. na rzecz majątku zarodowego fundacyi.

LW. 16.899/1885.

XXVII. Fundacya Maryi Mochnackiej dla czteru ubogich ciemnych

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego . .	20	—	20	—		
	2	Efekt zakupiony	20	—	20	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	40	—	40	—		
	3	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	4.431	35		
		Razem . .	—	—	**4.471**	**35**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste	—	—	—	—		
	1	**b) Przenośne.** Gotówka wydana na zakupno efektu	20	—	20	—		
	2	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . .	—	—	4.451	35		
		Razem . .	—	—	**4.471**	**35**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem r. 1884.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:		
5% listy zast. gal. Tow. kredytowego . . .	4.400 zł. — ct.	
4% książeczka gal. Kasy oszczędności . . .	51 „ 35 „	4.451 zł. 35 ct.
Stan bierny	. . . .	— „ — „
Czysty stan czynny	. . . .	**4.451 zł. 35 ct.**

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od 5% listów zastawnych kredytowych .	220	—	220	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	220	—	220	—		
	2	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w gotówce . .	—	—	120	—		
		Razem . .	—	—	**340**	—	—	—

żebrać się wstydzących. — Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Wsparcia dla czteru ciemnych po 50 zł. . . .	200	—	200	—		
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego . .	20	—	20	—		
		b) Przenośne	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków . .	220	—	220	—		
	3	c) **Zapas** z końcem roku 1884. w gotówce . .	—	—	120	—		
		Razem . .	—	—	**340**	—	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1884.

	Szczegół.		Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w gotówce . . .	—	—	120 zł. — ct.
Stan bierny	—	—	— „ — „
Czysty stan czynny			**120** zł. — ct.

Uwaga. Wykazany zapas ostateczny gotówki w kwocie 120 zł. zatrzymano na wypłatę podwyższonych ratalnych wsparć, przypadłych dnia 1. stycznia 1885.

LW. 3213/1885.

XXVIII. Fundacya Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
	1	**Dochody**	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	**32.968**	**73**	—	—
	1	**Wydatki**	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . . .	—	—	**32.968**	**73**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

	Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy w efektach:			
a) oblig. jednolitego długu Państwa w papierach oproc.	32.900 zł. — ct.		
b) książeczka gal. Kasy oszczędności	68 „ 73 „		32.968 zł. 73 ct.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny			**32.968 zł. 73 ct.**

		B. Majątek obrotowy.						
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od obl. jednolit. długu Państwa 1.381 zł. 80 ct.						
		b) „ książ. gal. Kasy oszczędn. 56 „ 69 „	1.438	49	1.438	49		
		b) Przenośne.						
	2	Podniesiono z lokacyi na książeczkach Kasy oszczędności (gotówka)	1.379	45	1.379	45		
	3	Ulokowano na książeczki Kasy oszczędności (efekta)	1.381	80	1.381	80		
		Suma wszystkich dochodów .	4.199	74	4.199	74		
	4	c) **Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	1.379	45		
		Razem . .	—	—	**5.579**	**19**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zapomogi zubożałym włościanom powiatu Mościskiego	1.436	14	1.436	14		
		b) Przenośne.						
	2	Na lokacyę w Kasie oszczędności (gotówka) . .	1.381	80	1.381	80		
	3	Spieniężone książeczki Kasy oszczędności (efekta) .	1.379	45	1.379	45		
		Suma wszystkich wydatków .	4.197	39	4.197	39		
	4	c) **Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . .	—	—	1.381	80		
		Razem .	—	—	**5.579**	**19**	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1884.

Stan czynny. Zapas kasowy w książeczkach gal. Kasy oszczędności	1.381 zł. 80 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	**1.381 zł. 80 ct.**

XXIX. Fundacya śp. Anny de Stersztyn Helclowej na rzecz „Domu ubogich w Krakowie“.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Wierzytelność z tytułu sprzedaży dóbr „Radłów“ w kapitale	393.451	75½	—	—	393.451	75½
	2	Odsetki:						
		a) od dłużnego kapitału za dobra „Radłów“ . .	14.480	21	14.480	21	—	—
		b) od efektów:						
		1. od 5% list. zast. Tow. kred. 37.975 zł. — ct.						
		2. od oblig. indemnizacyjnych 189 „ — „						
		3. od 5% list. zast. Król. Polsk. (przy sprzedaży tychże) . 65 „ 21 „						
		4. od 4½ % obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883. . 96 „ 75 „						
		5. od 4% książ. gal. Kasy oszcz. 51 „ 55 „						
		6. od 4% „ Banku krajow. 168 „ 18 „	38.545	69	38.545	69	—	—
		c) od lokacyi w Banku kredytowym na rachunku bieżącym (4%)	1.176	15	1.176	15	—	—
	3	Dywidenda od 9 sztuk akcyj użytkowania kolei państ.	30	24	30	24	—	—
	4	C. k. sąd krajowy w Krakowie nadesłał ze swego depozytu na rzecz tej fundacyi:						
		a) w gotówce . . . . . — zł. —½ ct.						
		b) w książ. Kasy oszcz. krak. 2.957 „ 32 „	2.957	32½	2.957	32½	—	—
	5	Dochody rozmaite, drobne	44	60	44	60	—	—
	6	Efekta zakupione	35.681	18	35.681	18	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	486.367	15	92.915	39½	393.451	75½
		b) Przenośne.						
	7	Lokacya na rachunku bieżącym w gal. Banku kredyt.:						
		a) z roku 1883. . . . . 29.097 zł. — ct.						
		b) w roku 1884. . . . . 1.175 „ — „	30.272	—	—	—	30.272	—
	8	Gotówka za wylosowane, tudzież spieniężone efekta	14.832	26	14.832	26	—	—
	9	Efekta odebrane z winkulacyi i zamiany	541.000	—	541.000	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	1,072.471	41	648.747	65½	423.723	75½
		c) Zapas z początkiem roku 1884:						
		a) w gotówce . . . . . 72 zł. 10 ct.						
		b) w efektach . . . . . 801.907 „ 16 „	—	—	801.979	26	—	—
		Razem . .	—	—	**1,450.726**	**91½**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta wylosowane, tudzież spieniężone	14.324	89	14.324	89	—	—
	2	Wydatki drobne kancelaryjne i t. p.	46	10	46	10	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	14.370	99	14.370	99	—	—
		b) Przenośne.						
	3	Lokacya na rachunek bieżący w gal. Banku kredyt.	1.175	—	1.175	—	—	—
	4	Gotówka wydana na zakupno efektów	34.489	34	34.489	34	—	—
	5	Efekta wydane do winkulacyi i zamiany	541.000	—	541.000	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	591.035	33	591.035	33	—	—
		c) Zapas z końcem roku 1884:						
		a) w gotówce . . . . . 33.470 zł. 81½ ct.						
		b) w efektach . . . . 826.220 „ 77 „	—	—	859.691	58½	—	—
		Razem . .	—	—	**1,450.726**	**91½**	—	—

XXIX. Fundacya śp. Anny de Stersztyn Helclowej na rzecz „Domu ubogich w Krakowie“.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

	Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy: a) w gotówce		33.470 zł. 81½ ct.	
b) w efektach:			
5% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego		749.500 „ — „	
5% obligacye indemnizacyjne		4.000 „ — „	
4½% obligacye pożyczki krajowej z roku 1883.		5.100 „ — „	
4½% „ „ „ 1884.		10.000 „ — „	
książeczki Kasy oszczędności Krakowskiej		19.309 „ 37 „	
„ „ „ Lwowskiej		6.300 „ 44 „	
książeczka wkładkowa gal. Banku krajowego		32.010 „ 96 „	859.691 zł. 58½ ct.
Należytości czynne:			
a) Reszta dłużnego kapitału za sprzedane dobra „Radłów“		393.451 zł. 75½ ct.	
b) W lokacyi na rachunku bieżącym w gal. Banku kredyt.		30.272 „ — „	423.723 „ 75½ ct.
Suma stanu czynnego			1,283.415 zł. 34 ct.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny			**1,283.415 zł. 34 ct.**

Uwagi.

Oprócz wykazanych w stanie majątku zarodowego efektów imiennej wartości 826.220 zł. 77 ct. posiada jeszcze ta fundacya 9 sztuk akcyj użytkowania kolei państwowej, od których (jako swego czasu wylosowanych a zatem w stan efektów nie wchodzących) pobiera się jedynie przypadająca na nie dywidenda (Patrz poz. 3. dochodów).

Stan majątku wykazano wedle ewidencyi kapitałów zostających pod bezpośrednim zarządem Wydziału krajowego. Zauważa się jednak dodatkowo, iż zwyż wykazany czysty stan czynny nie obejmuje jeszcze wartości zakupionych w Krakowie realności pod budowę „Domu ubogich“, na który to cel po koniec roku 1884. wydano 11.000 zł. (Patrz zamknięcie rachunku tej fundacyi za rok 1883. poz. 1. wydatków).

Zapas ostateczny w gotówce 33.470 zł. 81½ ct. w znacznej części spotrzebowany został z początkiem roku 1885. na dalsze koszta zakupna realności w Krakowie na cele fundacyi, pozostała zaś reszta ulokowaną została tymczasowo w Banku krajowym.

LW. 20.598/1885.

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej“. — Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	A. Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego . . .	33	07	33	07		
	2	Efekta zakupione	600	—	600	—		
		Suma dochodów rzeczywistych .	633	07	633	07		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za wylosowane efekta	576	78	576	78		
	4	Efekta odebrane z winkulacyi	6.200	—	6.200	—		
		Suma wszystkich dochodów .	7.409	85	7.409	85		
	5	c) Zapas z początkiem roku 1884. w efektach .	—	—	27.100	—		
		Razem .	—	—	**34.509**	**85**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta wylosowane	500	—	500	—		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	609	85	609	85		
	3	Efekta wydane do winkulacyi.	6.200	—	6.200	—		
		Suma wszystkich wydatków .	7.309	85	7.309	85		
	4	c) Zapas z końcem roku 1884. w efektach . .	—	—	27.200	—		
		Razem .	—	—	**34.509**	**85**	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

		Szczegół.	Ogół.
Stan czynny.	Zapas kasowy w efektach:		
a) 6%	listy zastawne Banku kijowskiego	21.000 rubli	
b) 5%	„ „ galic. Towarzystwa ziemskiego . .	6.200 zł.	27.200 zł.
Stan bierny.	. . . . .	. . . .	— „
Czysty stan czynny	. . . . .	. . . .	**27.200** zł.

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej.“ — Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	B. Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Datki od rozmaitych osób i korporacyj:						
		a) Subwencya z funduszu krajowego 3.000 zł. — ct.						
		b) Od rozmaitych osób i korporacyj 412 „ 03 „	3.412	03	3.412	03		
	2	Dochody ze sprzedaży wydawnictw własnych:						
		a) Ze sprzedaży wydawnictw, złożone przez Radę wykonawczą. . . 2.496 zł. 05 ct.						
		b) Z przedpłaty na ludowe czasopismo, złożone przez Redakcyę tegoż . 1.200 „ — „	3.696	05	3.696	05		
	3	Odsetki od efektów:						
		a) od 6% listów zast. Banku kijow. 1.619 zł. — ct.						
		b) „ 5% „ „ gal. Tow. kred. ziemskiego . . . . . 310 „ — „						
		c) od 4% książeczki Banku krajow.. 45 „ 35 „	1.974	35	1.974	35		
	4	Efekta zakupione	2.000	—	2.000	—		
		Suma dochodów rzeczywistych.	11.082	43	11.082	43		
		b) Przenośne.						
	5	Gotówka za spieniężone efekta	2.000	—	2.000	—		
		Suma wszystkich dochodów .	13.082	43	13.082	43		
	6	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w gotówce . .	—	—	1.724	46½		
		Razem . .	—	—	**14.806**	**89½**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Koszta wydawnictw własnych:						
		a) Druk wydawnictw i sprawozd. roczn. 5.405 zł. 97 ct.						
		b) Honorarya autorskie i za illustracye do wydawnictw. . . . . 847 „ — „						
		c) Koszta wyd. kalendarza „Macierzy“ 550 „ — „						
		d) Na potrzeby czasopisma ludowego „Niedziela“. . . . . 2.900 „ — „	9.702	97	9.702	97		
	2	Zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców .	500	—	500	—		
	3	Wydatki administracyjne, jak: na buchhaltera, utrzymanie w porządku biura itd.	185	—	185	—		
	4	Gotówka wydana do majątku zarodowego . . .	33	07	33	07		
	5	Efekta spieniężone	2.000	—	2.000	—		
		Suma wydatków rzeczywistych.	12.421	04	12.421	04		
		b) Przenośne.						
	6	Gotówka wydana do zakupna efektów	2.000	—	2.000	—		
		Suma wszystkich wydatków .	14.421	04	14.421	04		
	7	**c) Zapas** z końcem roku 1884. w gotówce . .	—		385	85½		
		Razem . .	—	—	**14.806**	**89½**	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1884.

Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce . . . . . 385 zł. 85½ ct.
Stan bierny . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . . . . **385 zł. 85½ ct.**

Uwaga: Wydatkami tej fundacyi zarządza Rada wykonawcza, na której żądanie asygnuje się wypłaty w miarę potrzeby. Czyste nadwyżki dochodów z wydawnictw własnych składa taż Rada na rzecz fundacyi do kasy krajowej, w której złożony jest majątek fundacyi. Za wylosowany w majątku zarodowym list zastawny Banku krajowego na 500 zł., otrzymano 576 zł. 78 ct., wydano zaś na zakupno 5% listów zastawnych kredytowych 609 zł. 85 ct., brakującą tedy gotówkę 33 zł. 07 ct. zaczerpnięto z majątku obrotowego, w skutek polecenia do LW. 9.698/1884. (Patrz poz. 4. wyd. maj. obrot., doch. zaś maj. zarod. poz. 1.).

LW. 15.400/1885.

XXXI. Fundacya Feliksy, Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej, dla rękodzielników i przemysłowców Polaków.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste**	—	—	—	—		
		b) **Przenośne.**						
	1	Efekta odebrane z winkulacyi	100.000	—	100.000	—		
	2	c) **Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	100.000	—		
		Razem .	—	—	**200.000**	—	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste**	—	—	—	—		
		b) **Przenośne.**						
	1	Efekta wydane do winkulacyi	100.000	—	100.000	—		
	2	c) **Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . .	—	—	100.000	—		
		Razem .	—	—	**200.000**	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1884.

Stan czynny. Zapas kasowy w 5% niepremiowanych listach Banku hipotecznego	100.000 zł. — ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	**100.000** zł. — ct.

Uwaga. Dochody z kuponów od powyższych efektów, aż do wejścia w życie fundacyi, pobiera fundatorka.

LW. 3.206/1885.

XXXII. Fundusz budowy szkoły w Czernichowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na budowę (w gotówce)	8.000	—	8.000	—		
	2	Efekta zakupione	11.058	13	11.058	13		
		Suma dochodów rzeczywistych .	19.058	13	19.058	13		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężone efekta	12.018	80	12.018	80		
		Suma wszystkich dochodów .	31.076	93	31.076	93		
	4	**c) Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach . .	—	—	4.000	—		
		Razem . .	—	—	**35.076**	**93**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Funduszowi krajowemu zwrot zastępczo poniesionych kosztów na przebudowanie gmachu szkolnego (w gotówce):						
		a) w roku 1882. . . . . 660 zł. 10½ ct.						
		b) „ 1883. . . . . 8.300 „ 56 „	8.960	66½	8.960	66½		
	2	Efekta spieniężone	11.640	45	11.640	45		
		Suma wydatków rzeczywistych . .	20.601	11½	20.601	11½		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów	11.058	13	11.058	13		
		Suma wszystkich wydatków . .	31.659	24½	31.659	24½		
	4	**c) Zapas** z końcem roku 1884:						
		a) w gotówce . . . . . — zł. — ½ ct.						
		b) w efektach . . . . . 3.417 „ 68 „	—	—	3.417	68½		
		Razem . . .	—	—	**35.076**	**93**	—	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
Zapas kasowy: *a*) w gotówce	— zł. — ½ ct.	
b) w efektach: książeczka Banku krajow. .	3.417 „ 68 „	3.417 zł. 68½ ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**3.417 zł. 68½ ct.**

LW. 27.943/1885.

XXXIII. Depozyta. — Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Dochody.				
	A. w kasie krajowej i w c. k. kasach rządowych:				
I.	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	3.095	55	2.474	06
II.	Kaucye i wadya przedsiębiorców przy drogach krajowych	12.137	52	42.564	73
III.	Taksy od dekretów nominacyjnych urzędników i sług	1.054	35½	—	—
IV.	Podatek od płac urzędników	5.809	93½	—	—
V.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	408	13½	—	—
VI.	Depozyta rozmaite	103.001	73½	225.313	26
VII.	Opłaty pośmiertne na rzecz szpitala powszechnego we Lwowie	5.035	61	—	—
VIII.	Taksy za plany melioracyjne	190	30	—	—
IX.	Depozyta funduszów stypendyjnych	1.183	53	2.019	32
X.	Depozyta administracyi dóbr „Winniki“	—	—	—	—
XI.	Depozyta funduszu kultury krajowej	—	—	—	—
XII.	Depozyta szpitali krakowskich	150	—	150	—
XIII.	Zwroty zasiłków chwilowych udzielanych dziennikom funduszowym	323.000	—	130.000	—
XIV.	Depozyt za dziełko Dr. Błońskiego „O podatkach stałych“ (na rzecz weteranów z r. 1831.)	10	50	—	—
XV.	Kondykta na płace urzędników	3.325	28	—	—
	B. w kasie szpitala powszechnego we Lwowie	7.669	26½	14.869	—
	C. „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	3.582	61½	1.264	17
	D. „ szpitali krakowskich	14.958	07½	3.712	84
	E. „ krajowej szkoły rolniczej w Dublanach	882	32	—	—
	F. „ funduszu folwarku w Dublanach	—	—	—	—
	G. „ krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie	382	80½	400	—
	Suma dochodów	485.877	53	422.767	38

Zapas z początkiem roku 1884.:

	Gotówka.	Efekta.		
a) w kasie krajowej	117.996 zł. 65½ ct.	196.992 zł. 15 ct.		
b) w c. k. kasach rządowych	— „ — „	8.340 „ — „		
c) w kasie szpitala powszechnego we Lwowie	984 „ 17 „	13.364 „ 50 „		
d) w kasie zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	961 „ 33 „	5.589 „ 09 „		
e) w kasach szpitali krakowskich	1.603 „ 03½ „	19.002 „ 02 „		
f) w kasie kraj. szkoły rolniczej w Dublanach	30 „ — „	1.010 „ — „		
g) w kasie funduszu folwarku w Dublanach	50 „ — „	— „ — „		
h) w kasie kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie	374 „ 88½ „	900 „ — „	122.000	07½ 245.197 76
	Razem		**607.877**	**60½ 667.965 14**

XXXIII. Depozyta. — Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Wydatki.				
	A. w kasie krajowej i w c. k. kasach rządowych:				
I.	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	3.786	64	19.848	33
II.	Kaucye i wadya przedsiębiorców przy drogach krajowych	11.735	52	28.517	92
III.	Taksy od dekretów nominacyjnych urzędników i sług	756	74½	—	—
IV.	Podatek od płac urzędników	6.333	55½	—	—
V.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	1.074	92½	—	—
VI.	Depozyta rozmaite	140.277	17½	207.416	24
VII.	Opłaty pośmiertne na rzecz szpitala powszechnego we Lwowie	5.033	20	—	—
VIII.	Taksy za plany melioracyjne	128	50	—	—
IX.	Depozyta funduszów stypendyjnych	275	28	33.384	25
X.	Depozyta administracyi dóbr „Winniki“	—	—	—	—
XI.	Depozyta funduszu kultury krajowej	5	38	—	—
XII.	Depozyta szpitali krakowskich	150	—	—	—
XIII.	Zasiłki chwilowe dziennikom funduszowym udzielane	323.000	—	130.000	—
XIV.	Depozyt za dziełko Dr. Błońskiego „O podatkach stałych“ (na rzecz weteranów z r. 1831.)	150	—	—	—
XV.	Kondykta na płace urzędników	3.250	82	—	—
	B. w kasie szpitala powszechnego we Lwowie	7.933	36	16.457	39
	C. „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	2.969	72½	3.101	16
	D. „ szpitali krakowskich	16.024	34	10.597	46
	E. „ krajowej szkoły rolniczej w Dublanach	871	14	230	—
	F. „ funduszu folwarku w Dublanach	—	—	—	—
	G. „ krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie	463	76	700	—
	Suma wydatków	524.220	06½	450.252	75

Zapas z końcem roku 1884.:

	Gotówka.	Efekta.	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
a) w kasie krajowej	80.441 zł. 36½ ct.	184.036 zł. 78 ct.				
b) w c. k. kasach rządowych	— „ — „	4.650 „ — „				
c) w kasie szpitala powszechnego we Lwowie	720 „ 07½ „	11.776 „ 11 „				
d) w kasie zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	1.574 „ 22 „	3.752 „ 10 „				
e) w kasach szpitali krakowskich	536 „ 77 „	12.117 „ 40 „				
f) w kasie kraj. szkoły rolniczej w Dublanach	41 „ 18 „	780 „ — „				
g) w kasie funduszu folwarku w Dublanach	50 „ — „	— „ — „				
h) w kasie kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie	293 „ 93 „	600 „ — „	83.657	54	217.712	39
	Razem		**607.877**	**60½**	**667.965**	**14**

Uwaga: Zapas kasowy z końcem roku 1884. stanowi zarazem należytość bierną tegoż rachunku.

XXXIV. Fundusz z legatu śp. Ciemierzyńskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od spieniężonych książeczek Kasy oszczęd.	16	88	16	88		
	2	Zakupione książeczki Banku krajowego . . .	574	16	574	16		
		Suma dochodów rzeczywistych	591	04	591	04		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka za spieniężone książeczki Kasy oszczędności	558	48	558	48		
		Suma wszystkich dochodów	1.149	52	1.149	52		
	4	c) **Zapas** z początkiem roku 1884. w efektach .	—	—	558	48		
		Razem . .	—	—	**1.708**	—	—	
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Spieniężone książeczki Kasy oszczędności . .	558	48	558	48		
	2	Koszta kancelaryjne	1	20	1	20		
		Suma wydatków rzeczywistych	559	68	559	68		
		b) Przenośne.						
	3	Gotówka wydana na zakupno książ. Banku krajowego	574	16	574	16		
		Suma wszystkich wydatków	1.133	84	1.133	84		
	4	c) **Zapas** z końcem roku 1884. w efektach . .	—	—	574	16		
		Razem . .	—	—	**1.708**	—	—	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) książeczka wkład. Banku kraj. Nr. 682 (dla szkoły agronomicznej w Dublanach) na	287 zł. 08 ct.	
b) książeczka wkład. Banku kraj. Nr. 683 (na cele oświaty ludowej) na	287 „ 08 „	574 zł. 16 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**574 zł. 16** ct.

LW. 3.205/1885.

XXXV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Zamknięcie rachunku za rok 1884.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Ze sprzedaży skonfiskowanych ryb i przyrządów rybackich, tudzież grzywny za przekroczenie ustawy rybackiej	300	72	300	72		
	2	Efekta zakupione	539	93	539	93		
	3	Odsetki:						
		a) od 4½% oblig. poż. kraj. z r. 1884. 2 zł. 25 ct.						
		b) „ książ. gal. Kasy oszczęd. . 1 „ 30 „	3	55	3	55		
		Suma dochodów rzeczywistych	844	20	844	20		
		b) Przenośne.						
	4	Gotówka za spieniężone efekta	234	05	234	05		
		Suma wszystkich dochodów	1.078	25	1.078	25		
	5	**c) Zapas** z początkiem roku 1884.:						
		a) w gotówce . . . . 5 zł. 84 ct.						
		b) w efektach . . . . 8 „ 05 „		—	13	89		
		Razem . .	—		**1.092**	**14**	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Efekta spieniężone	234	05	234	05		
		b) Przenośne.						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . .	516	81	516	81		
		Suma wszystkich wydatków	750	86	750	86		
	3	**c) Zapas** z końcem roku 1884.:						
		a) w gotówce . . . . 27 zł. 35 ct.						
		b) w efektach . . . . 313 „ 93 „	—	—	341	28		
		Razem . .	—	—	**1.092**	**14**	—	—

Stan majątku z końcem roku 1884.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce	27 zł. 35 ct.	
w efektach:		
a) 4½% oblig. pożyczki kraj. z roku 1884. . 300 zł. — ct.		
b) książeczka Banku kraj. . . . . 13 „ 93 „	313 „ 93 „	341 zł. 28 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		**341 zł. 28 ct.**

Uwaga: Zapas gotówki z końcem roku 1884., wykazany w kwocie 27 zł. 35 ct., ulokowanym został z początkiem roku 1885. na książeczkę Banku krajowego.

LW. 27.944/1885.

LW. 45.741/1885.

Alegat C. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1884.

Lit. C.

Fundusz propinacyjny.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

LW. 46.562/1885.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie.

Dochody. **Fundusz**

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Dochody.						
		Rzeczywiste.						
I.	1	Opłaty od szynkarzy	299.746	37	254.563	11	45.183	26
II.	2	Jednorazowe opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni	—	—	—	—	—	—
III.	3	Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych	29.480	57	4.158	07	25.322	50
IV.	4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	84	11	43	27	40	84
V.	5	Odsetki zwłoki	2.405	57	2.405	57	—	—
VI.	6	Odsetki od kapitałów lokowanych . . .	102.482	87	102.478	68	4	19
VII.	7	Dochody rozmaite	14	32	6	02	8	30
	----	Zwroty kosztów zaliczkowo wypłaconych	3.492	23	1.327	29	2.164	94
		Suma dochodów rzeczywistych . .	437.706	04	364.982	01	72.724	03
	8	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		a) w efektach	412.743	86	412.743	86	—	—
		b) w gotówce	52.301	33	52.301	33	—	—
		Suma kupna i sprzedaży efektów .	465.045	19	465.045	19	—	—
	9	**Winkulacya efektów**	236.000	—	236.000	—	—	—
	10	**Efekta z zastawu odebrane**	—	—	—	—	—	—
	11	**Wymiana efektów**	283.500	—	283.500	—	—	
	12	**Pożyczki oprocentowane**	19.921	40	19.921	40	—	—
	13	**Kapitały wydzielone do funduszów miast,** składają się:						
		a) z 5% list. zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	34.000	—	34.000	—	—	—
		b) z 4% ks. oszcz. b. kraj.	2.732	63	2.732	63	—	—
		Suma wszystkich dochodów	1,478.905	26	1,406.181	23	72.724	03
	14	**Zapas z początkiem roku 1884:**						
		a) w gotówce . . 4.592 zł. 41 ct.						
		b) w efektach . . 1,963.558 „ 26 „			1,968.150	67		
					3,374.331	90		

propinacyjny. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Wydatki.						
		Rzeczywiste.						
I.	1—2	Płace urzędników i dyurnistów Wydziału krajowego	7.983	19	7.983	19	—	—
II.	3	Druki, oprawa ksiąg i inne potrzeby kancelaryjne	622	78	622	78	—	—
III.	4—5	Remuneracye urzędników i dyurnistów Wydziału kraj., tudzież sekwestratorów podatkowych	750	—	750	—	—	—
IV.	6	Wydatki pomniejsze administracyjne . .	253	85	197	71	56	14
V.	7—13	Koszta komisyi krajowej i komisyj miejscowych	2.208	90½	2.165	96½	42	94
—	—	Zwroty nadpłat	270	88	96	77	174	11
		Suma wydatków rzeczywistych .	12.089	60½	11.816	41½	273	19
	14	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		a) w efektach	52.301	33	52.301	33	—	—
		b) w gotówce	380.067	15½	380.067	15½	—	—
		Suma kupna i sprzedaży efektów .	432.368	48½	432.368	48½	—	—
	15	**Efekta do winkulowania dane . . .**	236.000	—	236.000	—	—	—
	16	**Efekta chwilowo zastawione . . .**	—	—	—	—	—	—
	17	**Efekta do wymiany wydane . . .**	283.500	—	283.500	—	—	—
	18	**Pożyczki oprocentowane . . . . .**	19.921	40	19.921	40	—	—
	19	**Kapitały wydzielone do funduszów miast** z dochodów za czas od 1. Stycznia do końca Grudnia 1883 . . .	36.732	63	36.732	63	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1,020.612	12	1,020.338	93	273	19
	20	**Zapas z końcem roku 1884:**						
		a) w gotówce . . 27.259 zł. 55 ct.*)						
		b) w efektach . . 2,326.733 „ 42 „			2,353.992	97		
					3,374.331	90		

*) Patrz uwagę na str. 386.

Rubryka	Pozycya	Stan czynny.	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
		Stan majątku z				
	1	Zapas kasowy:				
	*)	1. w gotówce	—	—	27.259	55
		2. w efektach:				
		α) 4% listy zastawne gal. Tow. kredyt. ziemskiego fund. prop. *ogólnego* . . . . . 60.700 zł.				
		β) w 5% listach zastawnych gal. Tow. kred. ziemsk. fund. prop. *ogólnego* . . . 1,342.800 „				
		γ) w 5% listach zastawnych gal. Tow. kred. ziemsk. fund. prop. *specyalnego miast* . 241.800 „	1,645.300	—		
		δ) w 5% listach hipotecznych galic. Banku hipotecznego fund. prop. *ogólnego* . 45.700 zł.				
		ε) w 6% listach hipotecznych galic. Banku hipotecznego fund. prop. *ogólnego* . . 146.400 „	192.100	—		
		ϑ) w 4½% obligacyach pożyczki krajowej z r. 1883 *fund. prop. ogólnego*	136.100	—		
		ϑ) w 4½% obligacyach pożyczki krajowej z r. 1884 fund. prop. *ogólnego*	325.900	—		
		ζ) w 4½% listach zastawnych Banku krajowego fund. prop. *ogólnego* . . 15.600 „				
		ϰ) w 4½% listach zastawnych Banku krajowego fund. prop. *specyalnego miast* . 6.300 „	21.900			
		λ) w 4% książeczce oszczędności Banku krajowego fund. prop. *specyalnego miast* . . .	5.433	42	2,326.733	42
	2	Należytości czynne	—	—	72.724	03
		Suma stanu czynnego . .	—	—	2,426.717	—

*) **Uwaga.** Powyższa reszta kasowa obejmuje kwotę 19.921 zł. 40 ct., która dnia 2. kwietnia 1885 z fund. krajowego na rachunek r. 1884 zwróconą i tegoż dnia na zakupno efektów użytą, ale do rachunku r. 1885 zapisaną została. Resztę gotówki zatrzymano do opędzenia wydatków z początkiem r. 1885 i do wyrównania rachunku funduszu ogólnego z funduszami specyalnymi miast.

propinacyjny.

Rubryka	Pozycya	Stan bierny.	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
		końcem r. 1884.				
	1	Należytości bierne	—	—	273	19
	2	Czysty stan czynny	—	—	2,426.443	81
		Zgodnie ze sumą stanu czynnego . .	—	—	2,426.717	—

Dochody **Fundusz**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
I.	1	**Opłaty od szynkarzy.**						
		a) Powiaty.						
		1. Biała	3.626	71½	3.184	11½	442	60
		2. Bóbrka	2.846	73	1.930	74	915	99
		3. Bochnia	4.006	93	2.792	45	1.214	48
		4 Bohorodczany	3.648	77½	3.341	66½	307	11
		5. Borszczów	6.090	33½	5.325	49	764	84½
		6. Brody	4.712	64½	4.586	34½	126	30
		7. Brzesko	3.030	22	2.369	16	661	06
		8. Brzeżany	3.448	80	2.550	03	898	77
		9. Brzozów	2.135	24	2.064	67	70	57
		10. Buczacz	5.612	78	4.480	09	1.132	69
		11. Chrzanów	4.263	42	4.062	02	201	40
		12. Cieszanów	3.487	53	2.915	50	572	03
		13. Czortków	1.755	69	1.738	88½	16	80½
		14. Dąbrowa	3.149	33	2.601	35	547	98
		15. Dobromil	3.155	28½	2.977	61½	177	67
		16. Dolina	5.813	33	4.815	47	997	86
		17. Drohobycz	4.415	02	3.802	48½	612	53½
		18. Gorlice	3.164	53	3.017	03	147	50
		19. Gródek	2.103	09	1.904	85	198	24
		20. Grybów	1.761	78	1.717	61	44	17
		21. Horodenka	3.563	17	2.952	11	611	06
		22. Husiatyn	3.450	01½	2.535	12½	914	89
		23. Jarosław	4.810	80	4.048	36	762	44
		24. Jasło	3 512	65½	2.682	93	829	72½
		25. Jaworów	2.489	31	2.445	41	43	90
		26. Kałusz	2.822	33	2.679	72	142	61
		27. Kamionka strum.	4.075	82½	3.233	71	842	11½
		28. Kolbuszowa	5.720	54	1.818	67	3.901	87
		29. Kołomyja	4.723	94	4.262	32	461	62
		30. Kossów	2.960	49	2.584	95	375	54
		31. Kraków	3.761	36	3.314	58½	446	77½
		32. Krosno	1.807	90	1.751	75	56	15
		33. Limanowa	2.776	04	2.525	85	250	19
		34. Lisko	4.487	56½	4.477	56½	10	—
		35. Lwów	5.428	61	3.729	43	1.699	18
		36. Łańcut	4.521	62½	3.753	02½	768	60
		37. Mielec	3.691	12	3.109	89	581	23
		38. Mościska	2.017	14	1.821	91	195	23
		39. Myślenice	2.474	37	2.452	12	22	25
		40. Nadwórna	4.190	87	4.158	37	32	50
		41. Nisko	2.703	48	1.739	74	963	74
		42. Nowytarg	3.194	35	3.096	41	97	94
		43. Pilzno	1.399	57	1.399	57	—	—
		Do przeniesienia	152.811	25	128.751	09	24.060	16

Rubryka	Porycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
I.	1	Z przeniesienia . .	152.811	25	128.751	09	24.060	16
		44. Podhajce	3.825	11	2.557	91	1.267	20
		45. Przemyśl	3.192	54½	2.518	63	673	91½
		46. Przemyślany	2.873	47½	2.828	47½	45	—
		47. Rawa	6.284	21½	5.285	45	998	76½
		48. Rohatyn	3.821	14½	3.139	41½	681	73
		49. Ropczyce	3.564	30	3.048	93	515	37
		50. Rudki	2.411	04	2.183	24½	227	79½
		51. Rzeszów	4.306	83	4.302	47	4	36
		52. Sambor	3.053	16	2.607	42½	445	73½
		53. Sanok	3.721	75½	3.190	02½	531	73
		54. Sącz nowy	4.192	48	3.552	25½	640	22½
		55. Skałat	3.697	58	2.991	73	705	85
		56. Śniatyn	2.683	05	1.988	33	694	72
		57. Sokal	3.225	82½	2.026	50	1.199	32½
		58. Stanisławów	3.214	73½	2.616	10	598	63½
		59. Staremiasto	2.582	37	1.615	80	966	57
		60. Stryj	2.850	63	2.447	12	403	51
		61. Tarnobrzeg	2.945	59½	2.666	84½	278	75
		62. Tarnopol	2.672	18	2.642	58	29	60
		63. Tarnów	2.290	03	2.069	36	220	67
		64. Tłumacz	3.922	26	3.922	26	—	—
		65. Trembowla	1.800	60	1.468	95	331	65
		66. Turka	3.072	11	2.444	31	627	80
		67. Wadowice	4.961	30	4.604	86	356	44
		68. Wieliczka.	3.300	66	2.976	76½	323	89½
		69. Zaleszczyki	3.191	02	2.935	33	255	69
		70. Zbaraż	2.339	66½	2.290	29	49	37½
		71. Złoczów	4.776	04	3.777	62	998	42
		72. Żółkiew	3.031	44	2.792	46	238	98
		73. Żydaczów.	2.470	10	2.207	90½	262	19½
		74. Żywiec	4.621	93	4.536	84	85	09
		Suma .	257.706	42½	218.987	27½	38.719	15
		b) Miasta.						
		1. Bełz	270	—	240	—	30	—
		2. Biała	1.566	67	1.556	67	10	—
		3. Biecz	451	25	451	25	—	—
		4. Bochnia	1.069	51	657	84	411	67
		5. Brody	1.174	45	1.174	45	—	—
		6. Brzostek	200	10	200	10	—	—
		7. Brzozów	719	61	657	78	61	83
		8. Ciężkowice	82	50	82	50	—	—
		9. Dobczyce	99	80	91	45	8	35
		10. Dobromil	503	10	475	00½	28	09½
		Do przeniesienia .	6.136	99	5.587	04½	549	94½

Dochody. **Fundusz**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
I.	1	Z przeniesienia	6.136	99	5.587	04½	549	94½
		11. Drohobycz	1.865	74	1.720	05	145	69
		12. Gródek	919	80	883	92	35	88
		13. Jarosław	1.540	12	1.255	—	285	12
		14. Jaryczów nowy	266	25	233	98	32	27
		15. Jasło	449	84	442	34	7	50
		16. Jaworów	912	05	912	05	—	—
		17. Jordanów	182	75½	178	55½	4	20
		18. Kamionka strum.	532	01	433	05	98	96
		19. Kęty	355	—	355	—	—	—
		20. Kołomyja	1.764	26	1.645	16	119	10
		21. Krosno	238	75	238	75	—	—
		22. Lanckorona	60	—	45	—	15	—
		23. Lubaczów	532	50	480	—	52	50
		24. Mikołajów	135	—	135	—	—	—
		25. Mościska	432	50	402	50	30	—
		26. Mrzygłód	50	—	45	—	5	—
		27. Myślenice	298	86	274	44	24	42
		28. Nowytarg	302	50	302	50	—	—
		29. Oświęcim	643	70	510	81	132	89
		30. Pilzno	139	76	132	26	7	50
		31. Podgórze	1.084	57	878	76	205	81
		32. Przemyśl	2.625	53	1.901	73	723	80
		33. Rzeszów	927	06	927	06	—	—
		34. Sambor	1.220	90	1.085	43	135	47
		35. Sanok	474	83	429	83	45	—
		36. Sącz nowy	1.588	75	1.114	47	474	28
		37. Sącz stary	305	—	275	—	30	—
		38. Sądowa Wisznia	187	50	127	50	60	—
		39. Skawina	52	50	30	—	22	50
		40. Śniatyn	873	62	753	06	120	56
		41. Sokal	604	33½	510	—	94	33½
		42. Stanisławów	3.837	44	2.530	03	1.307	41
		43. Starasól	285	08	195	—	90	08
		44. Staremiasto	609	12	174	12	435	—
		45. Stryj	953	04	570	—	383	04
		46. Tarnopol	2.470	37½	2.390	27½	80	10
		47. Tarnów	2.650	97	2.370	09	280	88
		48. Trembowla	420	26	420	26	—	—
		49. Wadowice	375	40	371	25	4	15
		50. Wieliczka	516	67	350	—	166	67
		51. Zator	212	76	205	13	7	63
		52. Złoczów	704	70	546	67	158	03
		53. Żółkiew	1.301	15	1.207	76	93	39
		Suma	42.039	94½	35.575	83½	6.464	11
		Dodawszy sumę powiatów	257.706	42½	218.987	27½	38.719	15
		Ogólna suma rubryki I.	299.746	37	254.563	11	45.183	26

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
II.	2	**Jednorazowe opłaty od zakładania gorzelń browarów i miodosytni.**						
		a) Powiaty.	—	—	—	—	—	—
		b) Miasta.	—	—	—	—	—	—
III.	3	**Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych.**						
		a) Powiaty.						
		1. Biała	204	03	160	50	43	53
		2. Bóbrka	925	—	105	—	820	—
		3. Bochnia	—	—	—	—	—	—
		4. Bohorodczany	1.385	—	259	55	1.125	45
		5. Borszczów	1.760	02	308	17	1.451	85
		6. Brody	140	—	20	—	120	—
		7. Brzesko	150	—	—	—	150	—
		8. Brzeżany	562	58	110	—	452	58
		9. Brzozów	2	—	2	—	—	—
		10. Buczasz	75	—	—	—	75	—
		11. Chrzanów	2	—	2	—	—	—
		12. Cieszanów	834	18	114	18	720	—
		13. Czortków	1.100	69	101	72	998	97
		14. Dąbrowa	—	—	—	—	—	—
		15. Dobromil	117	—	22	—	95	—
		16. Dolina	335	—	20	—	315	—
		17. Drohobycz	10	—	10	—	—	—
		18. Gorlice	25	—	15	—	10	—
		19. Gródek	290	—	—	—	290	—
		20. Grybów	265	—	100	—	165	—
		21. Horodenka	2.409	25	106	38	2.302	87
		22. Husiatyn	182	—	52	—	130	—
		23. Jarosław	118	—	8	—	110	—
		24. Jasło	100	—	—	—	100	—
		25. Jaworów	180	—	50	—	130	—
		26. Kałusz	495	—	—	—	495	—
		27. Kamionka strum.	812	41	90	—	722	41
		28. Kolbuszowa	15	—	3	41	11	59
		29. Kołomyja	210	40	40	—	170	40
		30. Kossów	955	—	—	—	955	—
		31. Kraków	145	—	25	—	120	—
		32. Krosno	—	—	—	—	—	—
		33. Limanowa	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia	13.804	56	1.724	91	12.079	65

Dochody. **Fundusz**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
III.	3	Z przeniesienia	13.804	56	1.724	91	12.079	65
		34. Lisko	745	—	20	—	725	—
		35. Lwów	70	—	—	—	70	—
		36. Łańcut	341	66	21	68	319	98
		37. Mielec	165	—	65	—	100	—
		38. Mościska	20	—	20	—	—	—
		39. Myślenice	95	—	20	—	75	—
		40. Nadwórna	815	45	240	85	574	60
		41. Nisko	55	—	55	—	—	—
		42. Nowytarg	140	—	75	—	65	—
		43. Pilzno	5	—	5	—	—	—
		44. Podhajce	166	—	43	48	122	52
		45. Przemyśl	85	—	—	—	85	—
		46. Przemyślany	695	—	10	—	685	—
		47. Rawa	465	—	75	—	390	—
		48. Rohatyn	561	88	—	—	561	88
		49. Ropczyce	30	—	30	—	—	—
		50. Rudki	20	—	20	—	—	—
		51. Rzeszów	102	80	2	80	100	—
		52. Sambor	283	50	108	50	175	—
		53. Sanok	555	04	92	—	463	04
		54. Sącz nowy	90	—	55	—	35	—
		55. Skałat	620	—	30	10	589	90
		56. Śniatyn	1.370	21	275	39	1.094	82
		57. Sokal	1.897	20	40	—	1.857	20
		58. Stanisławów	58	50	33	50	25	—
		59. Staremiasto	225	—	75	—	150	—
		60. Stryj	972	92	84	12	888	80
		61. Tarnobrzeg	418	29	75	39	342	90
		62. Tarnopol	345	—	45	—	300	—
		63. Tarnów	175	—	68	59	106	41
		64. Tłumacz	292	10	105	—	187	10
		65. Trembowla	265	79	35	—	230	79
		66. Turka	125	—	10	—	115	—
		67. Wadowice	35	—	25	—	10	—
		68. Wieliczka	—	—	—	—	—	—
		69. Zaleszczyki	210	—	—	—	210	—
		70. Zbaraż	5	—	—	—	5	—
		71. Złoczów	1.160	37	100	45	1.059	92
		72. Żółkiew	295	—	110	—	185	—
		73. Żydaczów	681	87	97	18	584	69
		74. Żywiec	140	13	90	13	50	—
		Suma	28.603	27	3.984	07	24.619	20

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
III.	3	*b) Miasta.*						
		1. Bochnia	30	—	30	—	—	—
		2. Biecz	10	—	—	—	10	—
		3. Jarosław	17	50	7	50	10	—
		4. Jasło	25	—	25	—	—	—
		5. Kamionka strum.	185	—	—	—	185	—
		6. Kołomyja	144	80	—	—	144	80
		7. Myślenice	25	—	—	—	25	—
		8. Przemyśl	50	—	50	—	—	—
		9. Rzeszów	40	—	—	—	40	—
		10. Sambor	15	—	5	—	10	—
		11. Sącz stary	5	—	5	—	—	—
		12. Śniatyn	10	—	—	—	10	—
		13. Stryj	100		1	50	98	50
		14. Tarnopol	95	—	25	—	70	—
		15. Trembowla	90	—	15	—	75	—
		16. Złoczów	25	—	—	—	25	—
		17. Żółkiew	10	—	10	—	—	—
		Suma	877	30	174	—	703	30
		Dodawszy sumę powiatów.	28.603	27	3.984	07	24.619	20
		Ogólna suma rubryki III.	29.480	57	4.158	07	25.322	50
IV.	4	**Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych.**						
		a) Powiaty.						
		1. Bohorodczany	4	54	4	54	—	—
		2. Brzeżany	1	—	1	—	—	—
		3. Buczacz	23	—	—	—	23	—
		4. Czortków	7	11	—	—	7	11
		5. Dobromil	1	50	1	50	—	—
		6. Gorlice	2	63	2	63	—	—
		7. Grybów	1	68	—	70	—	98
		8. Horodenka	9	09	9	09	—	—
		9. Kamionka strum.	—	32	—	32	—	—
		10. Limanowa	7	74	7	74	—	—
		11. Łańcut	—	25	—	—	—	25
		12. Podhajce	—	50	—	50	—	—
		13. Przemyślany	2	64	2	64	—	—
		14. Ropczyce	10	70	10	70	—	—
		15. Skałat	—	30	—	30	—	—
		16. Żółkiew	7	65	—	45	7	20
		17. Żywiec	2	30	—	—	2	30
		Suma	82	95	42	11	40	84

Dochody. **Fundusz**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
IV.	4	*b) Miasta.*						
		1. Kamionka strum.	—	82	—	82	—	—
		2. Kołomyja.	—	34	—	34	—	—
		Suma	1	16	1	16	—	—
		Dodawszy sumę powiatów.	82	95	42	11	40	84
		Ogólna suma rubryki IV.	84	11	43	27	40	84
		Odsetki zwłoki.						
V.	5	*a) Powiaty.*						
		1. Biała	8	33	8	33	—	—
		2. Bóbrka	21	57	21	57	—	—
		3. Bochnia	54	76	54	76	—	—
		4. Bohorodczany	6	98½	6	98½	—	—
		5. Borszczów	93	50	93	50	—	—
		6. Brody	24	16	24	16	—	—
		7. Brzesko	24	96½	24	96½	—	—
		8. Brzeżany	35	31	35	31	—	—
		9. Brzozów	21	79	21	79	—	—
		10. Buczacz	70	—	70	—	—	—
		11. Chrzanów.	14	77½	14	77½	—	—
		12. Cieszanów	11	97	11	97	—	—
		13. Czortków	6	67½	6	67½	—	—
		14. Dąbrowa	37	18½	37	18½	—	—
		15. Dobromil	22	95	22	95	—	—
		16. Dolina	58	85	58	85	—	—
		17. Drohobycz	68	48½	68	48½	—	—
		18. Gorlice	8	60	8	60	—	—
		19. Gródek	4	44	4	44	—	—
		20. Grybów	10	83½	10	83½	—	—
		21. Horodenka	14	86½	14	86½	—	—
		22. Husiatyn	26	85	26	85	—	—
		23. Jarosław	37	31	37	31	—	—
		24. Jasło	38	57½	38	57½	—	—
		25. Jaworów	10	86	10	86	—	—
		26. Kałusz	15	16	15	16	—	—
		27. Kamionka strum.	25	69½	25	69½	—	—
		28. Kolbuszowa	49	62	49	62	—	—
		29. Kołomyja	54	94	54	94	—	—
		30. Kossów	20	75	20	75	—	—
		31. Kraków	31	10½	31	10½	—	—
		32. Krosno	2	22	2	22	—	—
		33. Limanowa	46	80½	46	80½	—	—
		34. Lisko	12	29½	12	29½	—	—
		Do przeniesienia	993	18½	993	18½	—	—

propinacyjny. **Dochody.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
V.	5	Z przeniesienia	993	18½	993	18½	—	—
		35. Lwów	79	10½	79	10½	—	—
		36. Łańcut	20	13	20	13	—	—
		37. Mielec	34	52	34	52	—	—
		38. Mościska	18	21	18	21	—	—
		39. Myślenice	11	06½	11	06½	—	—
		40. Nadwórna	26	12	26	12	—	—
		41. Nisko	19	88	19	88	—	—
		42. Nowytarg	48	39	48	39	—	—
		43. Pilzno	10	96	10	96	—	—
		44. Podhajce	55	55	55	55	—	—
		45. Przemyśl	16	31	16	31	—	—
		46. Przemyślany	14	73½	14	73½	—	—
		47. Rawa	51	73	51	73	—	—
		48. Rohatyn	32	97½	32	97½	—	—
		49. Ropczyce	79	38½	79	38½	—	—
		50. Rudki	23	55	23	55	—	—
		51. Rzeszów	39	49	39	49	—	—
		52. Sambor	34	38	34	38	—	—
		53. Sanok	22	04	22	04	—	—
		54. Sącz nowy	73	81½	73	81½	—	—
		55. Skałat	28	31	28	31	—	—
		56. Śniatyn	30	61	30	61	—	—
		57. Sokal	14	20	14	20	—	—
		58. Stanisławów	22	39½	22	39½	—	—
		59. Staremiasto	42	46½	42	46½	—	—
		60. Stryj	69	53½	69	53½	—	—
		61. Tarnobrzeg	5	94	5	94	—	—
		62. Tarnopol	22	42	22	42	—	—
		63. Tarnów	9	77	9	77	—	—
		64. Tłumacz	6	54	6	54	—	—
		65. Trembowla	7	15	7	15	—	—
		66. Turka	10	98	10	98	—	—
		67. Wadowice	5	02	5	02	—	—
		68. Wieliczka	18	27	18	27	—	—
		69. Zaleszczyki	31	78	31	78	—	—
		70. Zbaraż	11	51	11	51	—	—
		71. Złoczów	47	60	47	60	—	—
		72. Żółkiew	23	96	23	96	—	—
		73. Żydaczów	9	35½	9	35½	—	—
		74. Żywiec	—	17	—	17	—	—
		Suma	2.123	50½	2.123	50½	—	

Dochody. Fundusz

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
V.	5	*b) Miasta.*						
		1. Bełz	1	28	1	28	—	—
		2. Biała	2	69	2	69	—	—
		3. Biecz	—	64	—	64	—	—
		4. Bochnia	6	84	6	84	—	—
		5. Brody	7	76	7	76	—	—
		6. Brzostek	1	11	1	11	—	—
		7. Brzozów	8	75	8	75	—	—
		8. Ciężkowice	—	86	—	86	—	—
		9. Dobczyce	—	73	—	73	—	—
		10. Dobromil	3	73	3	73	—	—
		11. Drohobycz	18	94	18	94	—	—
		12. Gródek	3	91	3	91	—	—
		13. Jarosław	10	27	10	27	—	—
		14. Jaryczów nowy	1	14	1	14	—	—
		15. Jasło	5	—	5	—	—	—
		16. Jaworów	3	54	3	54	—	—
		17. Jordanów	—	14	—	14	—	—
		18. Kamionka strum.	3	41	3	41	—	—
		19. Kęty	—	69	—	69	—	—
		20. Kołomyja	20	24	20	24	—	—
		21. Krosno	—	04	—	04	—	—
		22. Lanckorona	—	—	—	—	—	—
		23. Lubaczów	1	53	1	53	—	—
		24. Mikołajów	—	36	—	36	—	—
		25. Mościska	3	19	3	19	—	—
		26. Myślenice	—	85½	—	85½	—	—
		27. Mrzygłód	—	08	—	08	—	—
		28. Nowytarg	1	05	1	05	—	—
		29. Oświęcim	2	29	2	29	—	—
		30. Pilzno	1	11	1	11	—	—
		31. Podgórze	7	97	7	97	—	—
		32. Przemyśl	8	07	8	07	—	—
		33. Rzeszów	3	91	3	91	—	—
		34. Sambor	7	54	7	54	—	—
		35. Sanok	1	30	1	30	—	—
		36. Sącz nowy	31	64½	31	64½	—	—
		37. Sącz stary	1	41	1	41	—	—
		38. Sądowa Wisznia	1	96	1	96	—	—
		39. Skawina	—	05	—	05	—	—
		40. Śniatyn	14	38	14	38	—	—
		41. Sokal	4	98	4	98	—	—
		42. Stanisławów	25	06	25	06	—	—
		43. Starasól	6	84½	6	84½	—	—
		44. Staremiasto	2	63	2	63	—	—
		Do przeniesienia	229	92½	229	92½	—	—

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
V.	5	Z przeniesienia .	229	92½	229	92½	—	—
		45. Stryj	12	53	12	53	—	—
		46. Tarnopol	11	73½	11	73½	—	—
		47. Tarnów	11	24	11	24	—	—
		48. Trembowla	1	60½	1	60½	—	—
		49. Wadowice	—	25	—	25	—	—
		50. Wieliczka.	1	98	1	98	—	—
		51. Zator	—	98	—	98	—	—
		52. Złoczów	3	60	3	60	—	—
		53. Żółkiew	8	22	8	22	—	—
		Suma .	282	06½	282	06½	—	—
		Dodawszy sumę powiatów.	2.123	50½	2.123	50½	—	—
		Ogólna suma rubryki V. .	2.405	57	2.405	57	—	—
VI.	6	**Odsetki od kapitałów lokowanych.**						
		a) **Funduszu ogólnego.**						
		1. Odsetki od 5% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . .	66.024	72½	66.020	53½	4	19
		2. dtto od 4% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . .	2.428	—	2.428	—	—	—
		3. Odsetki od 6% listów hipotecznych galic. Banku hipot.	9.938	89	9.938	89	—	—
		4. dtto od 5% prem. listów hipotecznych galic. Banku hipot.	2.285	—	2.285	—	—	—
		5. Odsetki od 4½% obligacyi pożyczki krajowej z r. 1883	4.937	21½	4.937	21½	—	—
		6. dtto od 4½% obligacyi pożyczki krajowej z r. 1884	4.997	98	4.997	98	—	—
		Suma funduszu ogólnego .	90.611	81	90.607	62	4	19
		b) **Funduszu miast.**						
		1. Odsetki od 5% listów zastawnych galic. Towarzystwa kred. ziem. . . .	11.871	06	11.871	06	—	—
		2. Odsetki od 4½% listów zastawnych galic. Banku krajowego . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma funduszu miast .	11.871	06	11.871	06	—	—
		Dodawszy sumę funduszu ogólnego .	90.611	81	90.607	62	4	19
		Ogólna suma rubryki VI..	102.482	87	102.478	68	4	19

Dochody. Fundusz

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
VII.	7	**Rozmaite dochody funduszu ogólnego.**						
		1. Mylnie zarachowane pobory przez c. k. kasy rządowe	6	02	6	02	—	—
		2. Rozmaite nieprzewidziane . . .	8	30	—	—	8	30
		Ogólna suma rubryki VII. .	14	32	6	02	8	30
		Zwroty.						
	—	*a)* Zaliczka na płacę urzędnika . .	286	79	—	—	286	79
		b) Rozmaite nieprzewidziane . . .	164	02	—	—	164	02
		c) Koszta podróży funkcyonaryuszy miejscowych	3.041	42	1.327	29	1.714	13
		Suma zwrotów .	3.492	23	1.327	29	2.164	94
	8	**Kupno i sprzedaż efektów:**						
		a) **dla funduszu ogólnego.**						
		1. zakupno 5% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziem. okresowych.	33.700	—	33.700	—	—	—
		2. zakupno 4½% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1883	186.900	—	186.900	—	—	—
		3. zakupno 4½% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1884	162.400	—	162.400	—	—	—
		4. zakupno 4½% listów zastawnych Banku krajowego	15.600	—	15.600	—	—	—
		b) **dla funduszu miast.**						
		1. zakupno 5% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziem. okresowych.	6.800	—	6.800	—	—	—
		2. zakupno 4½% listów zastawnych Banku krajowego	6.300	—	6.300	—	—	—
		3. lokowano na 4% książeczce Banku krajowego	1.043	86	1.043	86	—	—
		Gotówka uzyskana za sprzedane i wylosowane efekta:						
		a) **w funduszu ogólnym.**						
		1. za wylosowane 5% listy zastawne galic. Towarzystwa kred. ziem. . . .	23.000	—	23.000	—	—	—
		2. za wylosowane 4½% obligacyi pożyczki krajowej z r. 1883	300	—	300	—	—	—
		3. za wylosowane 6% listy zastawne galic. Banku hypot.	27.000	—	27.000	—	—	—
		Do przeniesienia .	463.043	86	463.043	86	—	—

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
	8	Z przeniesienia .	463.043	86	463.043	86	—	—
		b) w funduszu miast.						
		1. za wylosowany 5% list zastawny galic. Towarzystwa kred. ziem. dla miasta Złoczowa	1.000	—	1.000	—	—	—
		2. za spieniężoną część 4% książeczki oszczędności Banku krajowego na rzecz funduszu miast	1.001	33	1.001	33	—	—
		Suma kupna i sprzedaży efektów .	465.045	19	465.045	19	—	—
	9	**Winkulacya efektów:**						
		a) funduszu ogólnego	—	—	—	—	—	—
		b) funduszu miast.						
		Odebrano z winkulacyi listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziem. . . .	236.000	—	236.000	—	—	—
	10	**Efekta z zastawu odebrane** . . .	—		—	—	—	—
	11	**Wymiana efektów.**						
		Odebrano z wymiany do funduszu ogólnego:						
		a) 5% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziem.	40.000	—	40.000	—	—	—
		b) 4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1883	69.500	—	69.500	—	—	—
		c) 4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1884	174.000	—	174.000	—	—	—
		Suma wymiany efektów .	283.500	—	283.500	—	—	—
	12	**Pożyczki oprocentowane.**						
		a) funduszu ogólnego.						
		Fundusz krajowy zwraca pożyczkę chwilową	19.921	40	19.921	40	—	—
	13	**Przeniesienie kapitałów należących funduszom miast.**						
		a) 4% książeczka oszczędności Banku krajowego w kwocie	2.732	63	2.732	63	—	—
		b) 5% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziem.	34.000	—	34.000	—	—	—
		Suma .	36.732	63	36.732	63	—	—

Wydatki. Fundusz

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
		Wydatki.						
I.		**Koszta administracyjne.**						
		Płace urzędników i dyurnistów rachunkowych Wydziału krajowego:						
	1	Adjunkt, płaca . . 1.200 zł. — ct.						
		a) dodatek aktywalny . 240 „ — „						
		b) 1szy dodatek 5-letni 150 „ — „						
		c) zaliczka na płacę . 337 „ 50 „						
		razem 1.927 zł. 50 ct.						
		po strąceniu zwrotów zaliczki 50 „ 71 „	1.876	79	1.876	79	—	—
	2	Dyurniści stali i chwilowi . . .	6.106	40	6.106	40	—	—
		Suma rubr. I. .	7.983	19	7.983	19	—	—
II.	3	**Potrzeby kancelaryjne.**						
		a) Papier i druki	265	68	265	68	—	—
		b) Druk ksiąg i wzorów	191	70	191	70	—	—
		c) Oprawa ksiąg	152	40	152	40	—	—
		d) Inne potrzeby kancelaryjne . . .	13	—	13	—	—	—
		Suma rubr. II..	622	78	622	78	—	—
III.		**Remuneracye.**						
	4	Urzędników i dyurnistów Wydziału krajowego	725	—	725	—	—	—
	5	Sekwestratorów podatkowych . . .	25	—	25	—	—	—
		Suma rubr. III.	750	—	750	—	—	—
IV.	6	**Rozmaite nieprzewidziane.**						
		Koszta egzekucyjnego ściągania grzywien i t. p.	253	85	197	71	56	14
		Suma rubr. IV.	253	85	197	71	56	14
V.		**Koszta komisyi krajowej i komisyj miejscowych.**						
	7	Wynagrodzenie pisarzy	1.141	50	1.141	50	—	—
	8	Potrzeby kancelaryjne	379	01	379	01	—	—
	9	Koszta podróży funkcyonaryuszy . .	271	75½	250	20½	21	55
	10	Remuneracye przewodniczącym komisyj .	240	—	240	—	—	—
	11	Ryczałty na potrzeby komisyj:						
		a) bez obowiązku składania rachunku .	—	—	—	—	—	—
		b) z obowiązkiem składania rachunku .	—	—	—	—	—	—
	12	Zaliczki na koszta komisyjne . . .	—	—	—	—	—	—
	13	Rozmaite inne wydatki	176	64	155	25	21	39
		Suma rubr. V. .	2.208	90½	2.165	96½	42	94

propinacyjny. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
—	—	**Zwroty nadpłat.**						
		1. Opłaty szynkarskie	152	31	—	—	152	31
		2. Grzywny	65	57	65	57	—	—
		3. Konfiskaty	—	76	—	—	—	76
		4. Odsetki zwłoki	2	78	—	—	2	78
		5. Odsetki od kapitałów lokowanych .	31	20	31	20	—	—
		6. Rozmaite dochody	18	26	—	—	18	26
		Suma zwrotów .	270	88	96	77	174	11
	14	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		1. Wydano gotówką dla funduszu ogólnego:						
		a) na kupno 5% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziem. okresowych im. wart. 33.700 zł. — po kursie średnim 99 zł. 01 7/10 ct. — razem . .	33.368	60	33.368	60	—	—
		b) na kupno 4 1/2 % obligacyj pożyczki krajowej z r. 1883. im. wart. 186.900 zł. — po kursie średnim 91 zł. 02 3/10 ct. — razem	170.121	80	170.121	80	—	—
		c) na kupno 4 1/2 % obligacyi pożyczki krajowej z r. 1884. im. wart. 162.400 zł. — po kursie średnim 91 zł. 54 ct. — razem	148.663	35	148.663	35	—	—
		d) na kupno 4 1/2 % listów zastawnych galic. Banku krajowego 15.600 zł. — po kursie średnim 91 zł. 75 ct. — razem . .	14.313	—	14.313	—	—	—
		2. Dla funduszu miast:						
		a) na kupno 5% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziem. okresowych im. wart. 6.800 zł. — po kursie średnim 99 zł. 72 ct. — razem . . .	6.781	02 1/2	6.781	02 1/2	—	—
		b) na kupno 4 1/2 % listów zastawnych Banku krajowego im. wart. 6.300 zł. — po kursie średnim 91 zł. 67 5/10 ct. — razem .	5.775	52	5.775	52	—	—
		c) ulokowano na 4% książeczkę oszczędności Banku krajowego	1.043	86	1.043	86	—	—
		3. Spieniężono dla funduszu ogólnego:						
		a) wylosowane 5% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziem. . . .	23.000	—	23.000	—	—	—
		b) wylosowane 4 1/2 % obligacye pożyczki krajowej z r. 1883	300	—	300	—	—	—
		c) wylosowane 6% listy hypoteczne galic. Banku hipotecznego	27.000		27.000	—	—	—
		Do przeniesienia .	430.367	15 1/2	430.367	15 1/2	—	—

Wydatki. # Fundusz propinacyjny.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. ct.
	14	Z przeniesienia .	430.367	15½	430.367	15½	—	—
		4. Dla funduszu miast:						
		a) wylosowany 5% list zastawny galic. Towarzystwa kredyt. ziem. . . .	1.000	—	1.000	—	—	—
		5. Sprzedano:						
		Część 4% książeczki oszczędności Banku krajowego	1.001	33	1.001	33	—	—
		Suma kupna i sprzedaży efektów .	432.368	48½	432.368	48½	—	—
	15	**Efekta do winkulacyi dane:**						
		a) **funduszu ogólnego**	—	—	—	—	—	—
		b) **funduszu miast:**						
		Listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziem.	236.000	—	236.000	—	—	—
		Suma efektów danych do winkulacyi.	236.000	—	236.000	—	—	—
	16	**Zastaw efektów**	—	—	—	—	—	—
	17	**Wymiana efektów.**						
		Wymieniono z funduszu ogólnego:						
		a) 5% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziem.	40.000	—	40.000	—	—	—
		b) 4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1883	233.000	—	233.000	—	—	—
		c) 4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1884	10.500	—	10.500	—	—	—
		Suma wymiany efektów .	283.500	—	283.500	—	—	—
	18	**Pożyczki oprocentowane funduszu ogólnego.**						
		Funduszowi krajowemu pożyczkę chwilową na 5%	19.921	40	19.921	40	—	—
	19	**Przeniesienie kapitałów należących do funduszów miast:**						
		a) gotówką	2.732	63	2.732	63	—	—
		b) 5% listami zastawnemi galic. Towarzystwa kredyt. ziem.	34.000	—	34.000	—	—	—
		Suma kapitałów przeniesionych.	36.732	63	36.732	63	—	—

LW. 45.741/1885.
Alegat **D.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1884.

Lit. D.

Sumaryczne zestawienie

obrotu brutto

wszystkich funduszów krajowych

w majątku obrotowym i zarodowym

za rok

1884.

a) Rachunek majątku obrotowego . . . . . str. 404—407
b) „ „ zarodowego . . . . . „ 408—413
c) „ depozytów . . . . . „ 414—415
d) Zestawienie ogólnego stanu majątku z końcem roku 1884. . . . . „ 416—417
e) Wykaz zapasów kasowych . . . . . „ 418—419
f) Poszczególnienie papierów wartościowych według ich rodzaju . . . . . „ 420—421
g) Wykaz dóbr i realności . . . . . „ 422

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1884. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1884. gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	Razem gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.
	Fundusze dotowane ze środków kraju.														
I.	*a)* Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	140.000	.	.	.	.	.	6,235.391	58½	252.400	.	6,375.391	58½	252.400	.
	b) Szkoły kraj. rolnicze w Dublanach	.	.	.	.	.	.	71.245	17	.	.	71.245	17	.	.
	c) Folwark w Dublanach	.	.	.	.	.	.	31.300	13½	.	.	31.300	13½	.	.
	d) Kurs gorzelnictwa w Dublanach	.	.	.	.	.	.	2.708	.	.	.	2.708	.	.	.
	e) Krajowa szkoła rolnicza i ogrodnicza, oraz folwark w Czernichowie	.	.	.	.	.	.	107.264	85	.	.	107.264	85	.	.
II.	Fundusz szkolny krajowy	.	.	.	.	.	.	544.329	47	.	.	544.329	47	.	.
	Krajowy szpital powsz. we Lwowie:														
III.	Oddział chorych	.	.	.	.	.	.	580.864	78	.	.	580.864	78	.	.
IV.	„ położnic	.	.	.	.	.	.	23.837	52	.	.	23.837	52	.	.
V.	Fundusz podrzutków we Lwowie	.	.	.	.	.	.	848	89	.	.	848	89	.	.
VI.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	.	.	.	.	.	.	404.616	65	.	.	404.616	65	.	.
	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie:														
VII.	Oddział chorych	.	.	.	.	.	.	200.483	73½	.	.	200.483	73½	.	.
VIII.	„ położnic	.	.	.	.	.	.	81.563	39½	.	.	81.563	39½	.	.
IX.	„ syfilitycznych	.	.	.	.	.	.	41.630	55	.	.	41.630	55	.	.
X.	„ obłąkanych	.	.	.	.	.	.	23.459	86	.	.	23.459	86	.	.
XI.	Fundusz policyi krajowej	.	.	.	.	.	.	6.080	51	.	.	6.080	51	.	.
XII.	„ pożyczki krajowej z r. 1883.	266.879	83	241.800	.	.	.	692.274	76	103.820	.	959.154	59	345.620	.
XIII.	„ „ „ „ „ 1884.							1,930.146	51	1,000.000		1,930.146	51	1,000.000	
	Suma funduszów dotowanych	406.879	83	241.800	.	.		10,978.046	37	1,356.220	.	11,384.926	20	1,598.020	
	Fundusze samoistne (niedotowane), budżetem objęte.														
XIV.	Fundusz domestykalny	3.271	86	.	.	.	.	4.565	58	.	.	7.837	44	.	.
XV.	„ kultury krajowej	.	.	.	.	.	.	4.590	80	.	.	4.590	80	.	.
XVI.	„ stanowy sierociński	496	38½			.	.	1.786	27	.	.	2.282	65½	.	.
XVII.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	385	07	5.236	01	.	.	6.961	28	5.554	54	7.346	35	10.790	55
XVIII.	„ pożyczki krajowej z r. 1873.	59.436	78	.	.	.	.	26.214	32	83.800		85.651	10	83.800	
XIX.	„ podrzutków w Krakowie	.	.	.	.	.		1.615	67	.		1.615	67	.	
XX.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	.	.	.		26.211	24	46.258	66	.	.	46.258	66	.	
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	63.590	09½	5.236	01	26.211	24	91.992	58	89.354	54	155.582	67½	94.590	55
XXI.	Fundusz propinacyjny	4.592	41	1,963.558	26	.	.	444.042	20½	1,019.076	49	448.634	61½	2,982.634	75

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1884.				Stan z końcem roku 1884.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne				bierne		czynny		bierny	
								w bankach		inne							
gotówka		efekta		gotówka		efekta											
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
6,375.391	58½	177.400	.	.	.	75.000	.	302.735	03½	1,634.284	95	1,482.225	82	529.794	16½	.	.
71.245	17	.	.	.	.	.	.	.	.	735	.	1.134	10	.	.	399	10
31.300	13½	.	.	.	.	.	.	.	.	8.634	46½	58.891	84¾	.	.	50.257	38¼
2.708	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
107.264	85	.	.	.	.	.	.	.	.	240	68½	5.101	43½	.	.	4.860	75
544.329	47	.	.	.	.	.	.	.	.	644.946	70	2.208	68	642.738	02	.	.
580.864	78	.	.	.	.	.	.	.	.	116.059	33½	1	24	116.058	09½	.	.
23.837	52	.	.	.	.	.	.	.	.	3.872	22	.	.	3.872	22	.	.
848	89	.	.	.	.	.	.	.	.	442	46	151	76	290	70	.	.
404.616	65	.	.	.	.	.	.	.	.	44.298	36½	110	33	44.188	03½	.	.
200.483	73½	.	.	.	.	.	.	.	.	71.204	37	11	14	71.193	23	.	.
81.563	39½	.	.	.	.	.	.	.	.	8.241	65½	.	.	8.241	65½	.	.
41.630	55	.	.	.	.	.	.	.	.	24.892	41	.	.	24.892	41	.	.
23.459	86	.	.	.	.	.	.	.	.	14.394	42	.	.	14.394	42	.	.
6.080	51	.	.	.	.	.	.	.	.	1	37	.	.	1	37	.	.
503.799	52	345.620	.	455.355	07	.	.	128.430	99	4.107	78	3,775.010	45	.	.	3,187.116	61
1,930.146	51	1,000.000	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1,000.243	.	.	.	1,000.243	.
10,929.571	13	1,523.020		455.355	07	75.000	.	431.166	02½	2,576.356	18½	6,325.089	80¼	1,455.664	32	4,242.876	84¼
																2,787.212	52¼
4.473	62	.	.	3.363	82	.	.	.	.	.	.	.	.	3.363	82	.	.
4.590	80	.	.	.	.	.	.	.	.	3.854	54½	2	.	3.852	54½	.	.
2.008	65½	.	.	274	.	.	.	.	.	.	.	.	.	274	.	.	.
7.346	35	5.036	01	.	.	5.754	54	.	.	.	.	63	05	5.691	49	.	.
73.962	05½	83.800		11.689	04½	.	.	.	.	481.264	75	601.329	.	.	.	108.375	20½
1.615	67	.	.	.			.	.	.	3	39	.	.	3	39	.	.
46.258	66	.		.		.		20.469	90	30.400	.	.	.	50.869	90	.	.
140.255	81	88.836	01	15.326	86½	5.754	54	20.469	90	515.522	68½	601.394	05	64.055	14½	108.375	20½
																44.320	06
421.375	06½	655.901	33	27.259	55	2,326.733	42	.	.	72.724	03	273	19	2,426.443	81	.	.

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1884. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1884. gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	Razem gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.
	Fundusze samoistne (niedotowane), budżetem nieobjęte.														
I.	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki	.	.	.	.	.	.	640	32	.	.	640	32	.	.
II.	Fundusze stypendyjne	30.441	62	.	.	.	.	145.783	79½	.	.	176.225	41½	.	.
III.	Administracya dóbr Winniki	.	.	.	.	.	.	21.027	26½	.	.	21.027	26½	.	.
IV.	Fundusz galic. inwalidów wojskowych	68	50½	.	.	.	.	1.411	.	.	.	1.479	50½	.	.
V.	„ niżankowicki „ „	5	40½	.	.	.	.	115	77	.	.	121	17½	.	.
VI.	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	47	06	.	.	.	.	69	83	.	.	116	89	.	.
VII.	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	1.356	36½	.	.	.	.	30.182	96	.	.	31.539	32½	.	.
VIII.	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	.	.	3.064	84	.	.	4.829	33	1.37?	96	4.829	33	4.437	80
IX.	„ zapomogi z roku 1868.	.	.	.	.	.	.	547	97½	.	.	547	97½	.	.
X.	„ „ pozostałej z roku 1866.	67.474	21⅓	.	.	.	.	38.443	16	.	.	105.917	37½	.	.
XI.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XII.	Depozyta gminne serwitutowe	18.842	77½	480.065	06	.	.	71.336	93	119.559	82	90.179	70½	599.624	88
XIII.	Fundusz Pelagii Russanowskiej	231	72½	.	.	.	.	6.640	61	3.059	55	6.872	33½	3.059	55
XIV.	„ szkół ludowych z r. 1872.	2.400	.	.	.	.	.	4.898	84	.	.	7.298	84	.	.
XV.	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	.	01½	1.274	26	.	.	5.195	77	2.599	91	5.195	78½	3.874	17
XVI.	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XVII.	„ Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XVIII.	„ Maryi de Prez Jędzejowiczowej	24	86½	.	.	.	.	337	39	.	.	362	25½	.	.
XIX.	„ pomnika ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego	.	.	26.490	38	.	.	2.926	63	3.080	33	2.926	63	29.570	71
XX.	Fundacya Sandecka „Dom roboczy“	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XXI.	„ Teresy hr. Weissenwolf dla obłąkanych wyzdrowieńców	.	00½	47	85	.	.	201	00½	152	57	201	01	200	42
XXII.	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce	.	01	955	94	.	.	2.016	70½	985	96	2.016	71½	1.941	90
XXIII.	„ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego im. Najjaśn. Pana	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XXIV.	„ Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XXV.	„ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XXVI.	„ imienia Antoniego Schiffnera	.	.	.	.	.	.	32	50	.	.	32	50	.	.
XXVII.	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	120	.	.	.	.	.	220	.	.	.	340	.	.	.
XXVIII.	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	.	.	1.379	45	.	.	2.817	94	1.381	80	2.817	94	2.761	25
XXIX.	Fundacya ś. p. Anny Helclowej na rzecz „Domu ubogich“ w Krakowie	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XXX.	Fundusz „Macierzy polskiej“	1.724	46½	.	.	.	.	11.082	43	2.000	.	12.806	89½	2.000	.
XXXI.	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XXXII.	„ budowy szkoły w Czernichowie	.	.	4.000	.	.	.	20.018	80	11.058	13	20.018	80	15.058	13
XXXIII.	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
XXXIV.	„ ku podniesieniu rybactwa	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	122.737	03	517.277	78	.	.	370.776	95½	145.251	03	493.513	98½	662.528	81
	Rekapitulacya.														
	Suma funduszów dotowanych	406.879	83	241.800	.	.	.	10,978.046	37	1,356.220	.	11,384.926	20	1,598.020	.
	„ „ samoistnych, budżetem objętych	63.590	09½	5.236	01	26.211	24	91.992	58	89.354	54	155.582	67½	94.590	55
	„ „ samoistnych, budżetem nieobjętych	122.737	03	517.277	78	.	.	370.776	95½	145.251	03	493.513	98½	662.528	81
	„ funduszu propinacyjnego	4.592	41	1,963.558	26	.	.	444.042	20½	1,019.076	49	448.634	61½	2.982.634	75
	Ogólna suma majątku obrotowego	597.799	36½	2,727.872	05	26.211	24	11,884.858	11	2,609.902	06	12,482 657	47½	5,337.774	11

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1884.		Stan z końcem roku 1884.											
		w kasie				należytości						czysty stan	
						czynne				bierne			
gotówka	efekta	gotówka		efekta		w bankach		inne				czynny	bierny
zł. ct.	zł. ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł. ct.	zł. ct.
640 32	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .	. .
151.457 46	. .	24.767	95½	.	.	.	.	14.691	93	9.329	96	30.129	92½ . .
21.027 26½	. .	.	.	.	.	.	.	16.310	00½	20	72	16.289	28½ . .
1.428 50	. .	51	00½	.	.	.	.	.	.	.	.	51	00½ . .
113 60	. .	7	57½	.	.	.	.	.	.	.	.	7	57½ . .
101 88½	. .	15	00½	.	.	.	.	.	.	.	.	15	00½ . .
31.539 32	. .	.	00½	.	.	5.309	39	.	.	.	.	5.309	39½ . .
4.812 96	3.064 84	16	37	1.372	96	.	.	3.243	40½	.	.	4.632	73½ . .
547 97½	. .	.	.	.	.	.	.	458	27	5.359	59	.	. 4.901 32
12.007 24	. .	93.910	13½	.	.	.	.	148.783	80	20	.	242.673	93½ . .
. .	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .
89.531 .	113.212 30	648	70½	486.412	58	.	.	2.000	.	.	.	489.061	28½ . .
6.693 41	3.059 55	178	92½	.	.	.	.	.	.	.	.	178	92½ . .
5.368 84	. .	1.930	.	.	.	.	.	.	.	5.829	50	.	. 3.899 50
5.186 84	2.535 83	8	94½	1.338	34	.	.	.	.	.	.	1.347	28½ . .
. .	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .
. .	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .
322 .	. .	40	25½	.	.	.	.	.	.	.	.	40	25½ . .
2.926 63	1.753 93	.	.	27.816	78	.	.	.	.	.	.	27.816	78 . .
. .	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .
199 92	129 35	1	09	71	07	.	.	.	.	47	25	24	91 . .
2.000 31	956 71	16	40½	985	19	.	.	.	.	.	.	1.001	59½ . .
. .	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .
. .	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .
. .	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .
. .	. .	32	50	.	.	.	.	.	.	30	.	2	50 . .
220 .	. .	120	.	.	.	.	.	.	.	.	.	120	. . .
2.817 94	1.379 45	.	.	1.381	80	.	.	.	.	.	.	1.381	80 . .
. .	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .
12.421 04	2.000 .	385	85½	.	.	.	.	.	.	.	.	385	85½ . .
. .	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .
20.018 79½	11.640 45	.	00½	3.417	68	.	.	.	.	.	.	3.417	68½ . .
. .	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .
371.383 25	139.732 41	122.130	73½	522.796	40	5.309	39	185.487	41	20.637	02	823.887	73½ 8.800 82
												815.086	91½
10,929.571 13	1,523.020 .	455.355	07	75.000	.	431.166	02½	2,576.356	18½	6,325.088	80¼	.	. 2,787.212 52¼
140.255 81	88.836 01	15.326	86½	5.754	54	20.469	90	515.522	68½	601.394	05	.	. 44.320 06
371.383 25	139.732 41	122.130	73½	522.796	40	5.309	39	185.487	41	20.637	02	815.086	91½ . .
421.375 06½	655.901 33	27.259	55	2,326.733	42	.	.	72.724	03	273	19	2,426.443	81 . .
11,862.585 25½	2,407.489 75	620.072	22	2,930.284	36	456.945	31½	3,350.090	31	6,947.393	06¼	3,241.530	72½ 2,831.532 58¼
												409.998	14¼

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1884. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1884. gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	Ra gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.
	Fundusze dotowane ze środków kraju.																						
1	A. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu:																						
	a) Gmach sejmowy . .	.	.	.		1,318.154	64	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	.	.	.	.	39.848	36	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	c) Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach . .	.	.	.	.	74.594	½ 25	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	d) Zakład w Czernichowie	.	.	.	.	136.988	55	.	.	.	.	.	.	.	.	8.006	½ 73	.	.	.	.	.	.
	e) Szpital św. Łazarza w Krakowie . . .	.	.	.	.	381.761	½ 30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	B. Szkoła ogrodnicza w Czernichowie	.	½ 00	338	62	.	.	.	.	.	.	370	67	370	67	.	.	.	.	370	½ 67	709	29
2	Fundusz szkolny krajowy	.	.	284.509	89	55.411	½ 94	19.204	91	.	.	3 747	79	147.765	92	.	.	.	.	3.747	79	432.275	83
	Krajowy szpital powszechny we Lwowie:																						
3	Oddział chorych . . .	21	57	907	43	219.603	56	.	.	.	.	576	05	599	06	39.271	.	.	.	597	62	1.506	49
4	„ położnic . .	37	50	639	75	15.747	½ 78	.	.	.	.	195	44	165	38	.	.	.	.	232	94	805	12
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	.	.	.		1,114.857	½ 65	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie:																						
7	Oddział chorych . .	1.222	50	26.725	30	413.950	07	328.700	96			14.708	½ 62	21.430	01			40	.	15.931	⅓ 12	48.155	3
8	„ położnic . . .	.	.	2.665	17	47.992	50	.	.			364	71	574	91	.	.	.	.	364	71	3.240	00
9	„ syfilitycznych .	.	.	3.930	53	5.699	19	.	.			148	61	148	61	.	.	.	.	148	61	4.079	14
10	„ obłąkanych . .	.	.	.	.	4.603	01	3.008	72	.		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	Fundusz policyi krajowej	56.444	09	48.603	27	.	.	27	25	.	.	9.018	30	9.818	84	.	.	.	.	65.462	39	58.422	11
12	„ pożyczki krajowej z r. 1883. . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
13	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1884. . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Suma funduszów dotowanych	57.725	⅓ 66	368.319	96	3,829.212	½ 82	350.941	84			29.130	½ 19	180.873	40	47.277	½ 73	40	.	86.855	86	549.193	36
	Fundusze samoistne (niedotowane), budżetem objęte.																						
14	Fundusz domestykalny .	.		48.786	62	.		.		.	.	6.784	81	11.712	90	.		.		6.784	81	60.499	52
15	„ kultury krajowej	40.291	48	.	.	.		.		.	.	.		.		.		.		40.291	48	.	
16	„ stanowy sierociński	.	.	36.752	18	.		.		.	.	1.996	½ 51	13.028	58	.		.		1.996	½ 51	49.780	76
17	„ Aleks. hr. Stadnickiego	.	.	.	.	.	.	.		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
18	„ pożyczki krajowej z r. 1873. .	.	.	.	.	.	.	.		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
19	„ podrzutków w Krakowie . .	777	85	175	97	.	.	.		.	.	1.489	½ 15	1.248	32	.	.	.	.	2.267	½ 00	1.424	29
20	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych . . .	41.069	33	85.714	77	.	.	.	.	.	.	10.270	48	25.989	80	.	.	.	.	51.339	81	111.704	57
21	Fundusz propinacyjny .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

jątku zarodowego.

z e m				Wydatki w ciągu roku 1884.						Stan z końcem roku 1884.															
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości						czysty stan			
												gotówka		efekta						czynne				bierne		czynny		bierny	
																				w bankach		inne							
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1,318.154	64															1,318.154	64									1,318.154	64		
39.848	36															39.848	36									39.848	36		
74.594	25															74.594	25									74.594	25		
144.995	28															144.995	28									144.995	28		
381.761	30															381.761	30									381.761	30		
				370	67	338	32						00	370	67											370	67		
55.411	94	19.204	91	3.747	79	147.514	39							284.761	42	55.411	94	19.204	91			3.714	88	18.242	92	344.850	23		
258.874	56			556	87	507	43					40	74	999	06	258.874	56							28.161	18	231.753	18		
15.747	78			156	94	139	75					76		665	38	15.747	78							7.040	30	9.448	86		
1,114.857	65							39.271								1,075.586	65									1,075.586	65		
413.950	07	328.740	96	15.918	62	5.720	36			13.120	89	12	50	42.434	95	413.950	07	315.620	07					500		771.517	59		
47.992	50			364	71	372	11							2.867	97	47.992	50					17.128	43			67 988	90		
5.699	19			148	61	138	71							3.940	43	5.699	19									9.639	62		
4.603	01	3.008	72													4.603	01	3.008	72							7.611	73		
		27	25	9.018	30	1.018	30					56.444	09	57.403	81			27	25			16.000				129.875	15		
3,876.490	56	350.981	84	30.282	51	155.749	67	39.271		13.120	89	56.573	34	393.443	69	3,837.219	56	337.860	95			36.843	31	53.944	40	4,607.996	45		
				6.784	81	4.924	72							55.574	80							34.484	09			90.058	89		
												40.291	48													40.291	48		
				1.996	51	12.405	86						00	37.374	90											37.374	90		
				1.046	62	281	38					1.220	38	1.142	91							17.128	43			19.491	72		
				9.827	94	17.611	96					41.511	87	94.092	61							51.612	52			187.217			

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1884.										Dochody w ciągu roku 1884.								Ra	
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka	
		gotówka		efekta																	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Fundusze samoistne (niedotowane), budżetem nieobjęte.																				
1	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki . . .	.	½ 00	14.605	43	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	½ 00
2	Fundusze stypendyjne .	302	½ 44	2,125.501	65	149.521	18	92.170	½ 65	.	.	201.364	½ 45	1,018.975	53	.	.	.	.	201.666	90
3	Administracya dóbr Winniki	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych . .	.	.	35.075	47	.	.	.	.	.	.	18	50	18	50	.	.	.	.	18	50
5	Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych	.	.	2.460	12	.	.	.	.	.	.	5	40	105	40	.	.	.	.	5	40
6	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	.	.	1.431	48	.	.	.	.	.	.	146	½ 40	247	06	.	.	.	.	146	½ 40
7	Zakład narodowy imienia Ossolińskich . .	.	.	170.276	58	.	.	.	.	.	.	.	.	53.902	65	.	.	.	.	.	.
8	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	Fundusz zapomogi z roku 1868	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	Fundusz zapomogi z roku 1866. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie	148	74	7.262	25	.	.	.	.	.	.	1.107	06	1.335	95	.	.	.	.	1.255	80
12	Depozyta gminne serwitutowe	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
13	Fundusz Pelagii Russanowskiej	.	.	62.031	44	.	.	.	.	.	.	5.311	70	18.902	40	.	.	.	.	5.311	70
14	Fundusz szkół ludowych z roku 1872. . . .	.	½ 00	98.809	22	.	.	.	.	.	.	3.787	43	16.544	24	.	.	.	.	3.787	½ 43
15	Fundusz Wincentego Łodzia Ponińskiego .	.	.	53.448	02	.	.	.	.	.	.	2.570	80	5.000	.	.	.	.	.	2.570	80
16	Fundusz Franciszka Kochmana dla literatów polskich . . .	.	.	22.985	74	.	.	.	.	.	.	1.339	71	12.536	62	.	.	.	.	1.339	71
17	Fundusz Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	.	.	9.426	79	.	.	.	.	.	.	469	34	5.867	97	.	.	.	.	469	34
18	Fuudusz Maryi Jędrzejowiczowej	.	.	7.169	39	.	.	.	.	.	.	985	89	2.082	39	.	.	.	.	985	89
19	Fundusz budowy pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
20	Fundacya sandecka „Dom roboczy“	102	½ 50	16.775	95	.	.	.	.	.	.	1.370	05	6.291	15	.	.	.	.	1.472	½ 55
21	Fundacya Teresy hr. Weissenwolfowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	.	.	1.524	22	.	.	.	.	.	.	.	.	150	.	.	.	.	.	.	.
22	Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce . . .	.	.	20.922	10	.	.	.	.	.	.	2.652	03	3.765	42	.	.	.	.	2.652	03
23	Fundacya Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego im. Najj. Pana	.	.	100.333	29	.	.	.	.	.	.	78	90	15.678	90	.	.	.	.	78	90
	Do przeniesienia .	558	70	2,750.039	14	149.521	18	92.170	½ 65	.	.	221.207	67	1,161.404	18	.	.	.	.	221.761	37

jątku zarodowego.

zem				Wydatki w ciągu roku 1884.								Stan z końcem roku 1884.																	
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości						czysty stan			
												gotówka		efekta						czynne				bierne		czynny		bierny	
																				w bankach		inne							
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	½ 00	14.605	43	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	14.605	½ 43	.	.
149.521	18	92.170	½ 65	201.664	40	912.124	34	.	.	100	.	2	50	2,232.352	84	149.521	18	92.070	½ 65	.	.	189.201	½ 49	.	.	2,663.148	67	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	18	50	.	.	.	.	.	.	.	.	35.093	97	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	35.093	97	.	.
.	.	.	.	5	40	100	.	.	.	.	.	.	.	2.465	52	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2.465	52	.	.
.	.	.	.	146	½ 40	194	52	.	.	.	.	.	.	1.484	02	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.484	02	.	.
.	.	.	.	.	.	26.679	98	.	.	.	.	.	.	197.499	25	.	.	.	.	.	.	.	.	2.000	.	195.499	25	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	1.083	06	928	03	.	.	.	.	172	74	7.670	17	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	7.842	91	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	5.311	½ 69	18.234	93	.	.	.	.	.	½ 00	62.698	91	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	62.698	½ 91	.	.
.	.	.	.	3.787	43	16.249	76	.	.	.	.	.	½ 00	99.103	70	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	99.103	½ 70	.	.
.	.	.	.	2.570	80	4.948	02	.	.	.	.	.	.	53.500	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	53.500	.	.	.
.	.	.	.	1.339	½ 70	11.486	35	.	.	.	.	.	½ 00	24.036	01	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	24.036	½ 01	.	.
.	.	.	.	469	34	5.426	79	.	.	.	.	.	.	9.867	97	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9.867	97	.	.
.	.	.	.	985	89	2.003	89	.	.	.	.	.	.	7.247	89	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	7.247	89	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	1.370	½ 05	5.385	43	.	.	.	.	102	50	17.681	67	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	17.784	17	.	.
.	.	.	.	.	.	150	.	.	.	.	.	.	.	1.524	22	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.524	22	.	.
.	.	.	.	2.652	03	3.449	57	.	.	.	.	.	.	21.237	95	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	21.237	95	.	.
.	.	.	.	78	90	13.100	.	.	.	.	.	.	.	102.912	19	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	102.912	19	.	.
149.521	18	92.170	½ 65	221.483	61	1,020.461	61	.	.	100	.	277	76	2,890.981	71	149.521	18	92.070	½ 65	.	.	189.201	½ 49	2.000	.	3,320.052	80	.	.

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1884.										Dochody w ciągu roku 1884.								Ra	
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka	
		gotówka		efekta																	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia .	553	70	2,750.039	14	149.521	18	92.170	½ 65	.	.	221.207	67	1,161.404	18	.	.	.	.	221.761	37
24	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne	.	.	99.000	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.
25	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej .	75	.	3.000	.	.	.	.	.	.	.	150	.	.		.	.	.	.	225	.
26	Fundacya im. Antoniego Schiffnera	30	.	1.370	.	.	.	.	.	.	.	221	37	320	84	.	.	.	.	251	37
27	Fundacya Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	.	.	4.431	35	.	.	.	.	.	.	20	.	20		.		.		20	.
28	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan . .	.	.	32.968	73	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
29	Fundusz ś. p. Anny Helclowej na rzecz „Domu ubogich“	72	10	801.907	16	.	.	.	.	29.097		69.109	½ 15	579.638	50	.		.	.	69.181	½ 25
30	Fundusz „Macierzy polskiej“	.	.	27.100	.	.	.	.	.	.	.	609	85	6.800	.	.	.	.	.	609	85
31	Fundusz Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	.	.	100.000	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100.000	.	.	.	.	.	.	.
32	Fundusz budowy szkoły w Czernichowie . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
33	Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	.	.	558	48	.	.	.	.	.	.	575	36	574	16	.	.	.	.	575	36
34	Fundusz ku podniesieniu rybactwa	5	84	8	05	.	.	.	.	.	.	538	32	539	93	.	.	.	.	544	16
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	736	64	3,820.382	91	149.521	18	92.170	½ 65	29.097	.	292.431	½ 72	1,849.297	61	.	.	.	.	293.168	½ 36

jątku zarodowego.

z e m				Wydatki w ciągu roku 1884.								Stan z końcem roku 1884.													
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		Wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości						czysty stan			
												gotówka		efekta						czynne				bierne		czynny		bierny	
																				w bankach		inne							
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
149.521	18	92.170	65½	221.483	61	1,020.461	61	.	.	100	.	277	76	2,890.981	71	149.521	18	92.070	65½	.	.	189.201	49½	2.000	.	3,320.052	80	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	99.000	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	99.000	.	.	.
.	.	.	.	150	.	.	.	.	.	.	.	75	.	3.000	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3.075	.	.	.
.	.	.	.	251	37	280	.	.	.	.	.	.	.	1.410	84	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.410	84	.	.
.	.	.	.	20	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4.451	35	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4.451	35	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	32.968	73	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	32.968	73	.	.
.	.	.	.	35.710	44	555.324	89	.	.	.	.	33.470	81½	826.220	77	.	.	.	.	30.272	.	393.451	75½	.	.	1,283.415	34	.	.
.	.	.	.	609	85	6.700	.	.	.	.	.	.	.	27.200	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	27.200	.	.	.
.	.	.	.	.	.	100.000	.	.	.	.	.	.	.	100.000	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100.000	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	575	36	558	48	.	.	.	.	.	.	574	16	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	574	16	.	.
.	.	.	.	516	81	234	05	.	.	.	.	27	35	313	93	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	341	28	.	.
149.521	18	92.170	65½	259.317	44	1,683.559	03	.	.	100	.	33.850	92½	3,986.121	49	149.521	18	92.070	65½	30.272	.	582.653	25	2.000	.	4,872.459	50	.	.

Rekapitulacya

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1884. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1884. gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.	wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	Ra gotówka zł.	ct.	efekta zł.	ct.
	Rekapitulacya.																						
	Suma funduszów dotowanych	57.725	66	368.319	96	3,829.212	82	350.941	84	.	.	29.130	19	180.873	40	47.277	73	40	.	86.855	86	549.193	56
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	41.069	33	85.714	77	.	.	.	.	.	.	10.270	48	25.989	80	.	.	.		51.339	81	111.704	57
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	736	64	3,820.382	91	149.521	18	92.170	65	29.097	.	292.431	72	1,849.297	61	.			.	293.168	36	5,669.680	52
	Suma majątku zarodowego	99.531	63	4,274.417	64	3,978.734	00	443.112	49	29.097	.	331.832	40	2,056.160	81	47.277	73	40	.	431.364	03	6,330.578	45
	Suma majątku obrotowego	597.799	36	2,727.872	05	.	.			26.211	24	11,884.858	11	2,609.902	06	.	.	.		12,482.657	47	5.337.774	11
	Razem	697.331	.	7,002.289	69	3,978.734	00	443.112	49	55.308	24	12,216.690	51	4,666.062	87	47.277	73	40	.	12,914.021	51	11.668.352	56
	Depozyta.																						
1	Depozyta w ogólności	117.996	65	205.332	15	.	.	.	.	.	.	458.402	45	402.521	37	.	.	.	.	576.399	10	607.853	52
2	Depozyta szpitala powszechnego we Lwowie	984	17	13.364	50	.	.	.		.		7.669	26	14.869	.	.	.	.	.	8.653	43	28.233	50
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	961	33	5.589	09	.	.	.	.	.		3.582	61	1.264	17	.			.	4.543	94	6.853	26
4	Depozyta szpitala św. Łazarza w Krakowie	1.603	03	19.002	02	.	.	.	.	.	.	14.958	07	3 712	84	.	.	.	.	16.561	11	22.714	26
5	Depozyta szkoły rolniczej w Dublanach	30	.	1.010	.	.	.	.		.	.	882	32	.	.	.	.	.	.	912	32	1.010	.
6	Depozyta folwarku w Dublanach	50	.	.		.	.	.	.	.		.		.		.		.	.	50	.	.	
7	Depozyta szkoły rolniczej w Czernichowie	374	88	900	.		.	.	.	.	.	382	80	400	.	.			.	757	69	1 300	.
	Suma depozytów	122.000	07	245.197	76	.	.	.	.	.	.	485.877	53	422.767	38	.	.	.	.	607.877	60	667.965	14
	Do tego suma funduszów krajowych	697.331	.	7,002.289	69	3,978.734	00	443.112	49	55.308	24	12,216.690	51	4,666.062	87	47.277	73	40	.	12,914.021	51	11,668.352	56
	Ogółem	819.331	07	7,247.487	45	3,978.734	00	443.112	49	55.308	24	12,702.568	04	5,088.830	25	47.277	73	40	.	13,521.899	11	12,336.317	70

i depozyta.

z e m				Wydatki w ciągu roku 1884.						Stan z końcem roku 1884.											
								w kasie				należytości						czysty stan	
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka		efekta		wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	czynne w bankach		czynne inne		bierne		czynny	bierny
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
3,876.490	56	350.981	84	30.282	51½	155.749	67	39.271	13.120	89	56.573	34½	393.443	69	3,837.219	56	337.860	95	.	.	36.843	31	53.944	40	4,607.996	45	.
.				9.827	94	17.611	96	.	.	.	41.511	87	94.092	61	.	.	.		.	.	51.612	52	.	.	187.217	.	.
149.521	18	92.170	65	259.317	44	1,683.559	03	.	100		33.850	92¾	3,986.121	49	149.521	18	92.070	65	30.272	.	582.653	25	2.000	.	4,872.489	50	.
4,026.011	74	443.152	49½	299 427	89½	1,856.920	66	39.271	.	13 220	89	131.936	14½	4,473.657	79	3,986.740	74	429.931	60½	30.272	.	671.109	08½	55.944	40¼	9,667.702	95½
.	.	.	.	11,862.585	25½	2,407.489	75	.	.	.	620.072	22	2,930.284	36	.	.	.	.	456.945	31½	3,350.090	31	6,947.393	06¼	409.998	14	.
4,026.011	74	443.152	49	12,162.013	15	4,264.410	41	39.271	.	13.220	89	752.008	36	7.403.942	15	3,986.740	74	429.931	60	487.217	31½	4,021.199	39	7,003.337	46¼	10,077.701	09
.	.	.	.	495.957	74	419.166	74	.	.	.	80.441	36½	188.686	78	.	.	.		.	.	.		269.128	14¼	.	.	.
.	.	.	.	7.933	36	16.457	39	.	.	.	720	07½	11.776	11	.	.	.	.	.	.	.		12.496	18½	.	.	.
.	.	.	.	2.969	72½	3.101	16	.	.		1.574	22	3.752	10	.	.	.		.	.	.		5.326	32	.	.	.
.	.	.	.	16.024	34	10.597	46	.	.	.	536	77	12.117	40	.	.	.		.	.	.		12.654	17	.	.	.
.	.	.	.	871	14	230		.	.	.	41	18	780		.	.	.		.	.	.		821	18	.	.	.
.	.	.	.	.		.		.	.		50		.		.	.	.		.	.	.		50	.	.	.	.
.	.	.	.	463	76	700		.	.	.	293	93	600		.	.	.		.	.	.		893	93	.	.	.
.	.	.	.	524.220	06½	450.252	75	.	.	.	83.657	54	217.712	39	.	.	.		.	.	.		301.369	93¼	.	.	.
4,026.011	74	443.152	49	12,162 013	15	4,264 410	41	39.271	.	13.220	89	752.008	36½	7,403.942	15	3,986.740	74	429.931	60	487.217	31½	4.021.199	39	7,003.337	46¼	10,077.701	09
4,026.011	74	443.152	49	12,686.233	21½	4,714.663	16	39 271	.	13.220	89	835.665	90½	7.621.654	54	3.986.740	74	429.931	60	487.217	31½	4,021.199	39	7,304.707	39¼	10,077.701	09

Zestawienie

ogólnego stanu majątku obrotowego wraz z majątkiem zarodowym z końcem roku 1884.

(po wyłączeniu skryptów, kart dłużnych i t. p. efektów bez wartości).

Liczba porządkow.	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny				Razem			
		obrotowy		zarodowy		czynny		bierny	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	*a)* Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	529.794	16½	1,318.154	64	1,847.948	80½	.	.
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	.	.	39.848	36	39.848	36	.	.
	c) Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach: w majątku obrotowym stan bierny 50.656 zł. 48¼ ct.; „ „ zarodowym „ czynny 74.594 „ 25¾ „	.	.	23.937	77¼	23.937	77¼	.	.
	d) Zakład w Czernichowie: „ „ obrotowym „ bierny 4.860 zł. 75 ct.; „ „ zarodowym „ czynny 145.365 „ 96 „	.	.	140.505	21	140.505	21	.	.
	e) Szpital św. Łazarza w Krakowie	.	.	381.761	30½	381.761	30½	.	.
2	Fundusz szkolny krajowy	642.738	02	344.850	23½	987.588	25½	.	.
3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	116.058	09½	231.753	18½	347.811	28	.	.
4	„ „ „ „ „ „ położnic	3.872	22	9.448	86½	13.321	08½	.	.
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	290	70	.	.	290	70	.	.
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	44.188	03½	1,075.586	65½	1,119.774	69	.	.
7	Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych	71.193	23	771 517	59½	842.710	82½	.	.
8	„ „ „ „ „ „ położnic	8.241	65½	67.988	90	76.230	55½	.	.
9	„ „ „ „ „ „ syfilitycznych	24.892	41	9.639	62	34.532	03	.	.
10	„ „ „ „ „ „ obłąkanych	14.394	42	7.611	73	22.006	15	.	.
11	Fundusz policyi krajowej	1	37	129.875	15	129.876	52	.	.
12	„ pożyczki krajowej z roku 1883.	.	.	.	.	.	.	3,187.116	61
13	„ „ „ „ 1884.	.	.	.	.	.	.	1,000.243	.
14	„ domestykalny	8.363	82	90.058	89	93.422	71	.	.
15	„ kultury krajowej	8.852	54½	40.291	48	44.144	02½	.	.
16	„ stanowy sierociński	274	.	37.374	90½	37.648	90½	.	.
17	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	5.691	49	.	.	5.691	49	.	.
18	„ pożyczki krajowej z roku 1873.	.	.	.	.	.	.	108.375	20½
19	„ podrzutków w Krakowie	3	39	19.491	72½	19.495	11½	.	.
20	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	50.869	90	.	.	50.869	90	.	.
21	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	.	.	14.605	43½	14.605	43½	.	.
22	Fundusze stypendyjne	30.129	92½	2,663.148	67	2,693.278	59½	.	.
23	Administracya dóbr Winniki	16.289	28½	.	.	16.289	28½	.	.
24	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	51	00½	35.093	97	35.144	97½	.	.
25	„ niżankowicki „ „	7	57½	2.465	52	2.473	09½	.	.
26	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	15	00½	1.484	02	1.499	02½	.	.
27	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	5.309	39½	195.499	25	200.808	64½	.	.
28	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	4.632	73½	.	.	4.632	73½	.	.
29	„ „ z roku 1868.	.	.	.	.	.	.	4.901	32
30	„ „ pozostałej z roku 1866.	242.673	93½	.	.	242.673	93½	.	.
31	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	.	.	7.842	91	7.842	91	.	.
32	Depozyta gminne serwitutowe	489.061	28⅓	.	.	489.061	28½	.	.
33	Fundusz Pelagii Russanowskiej	178	92½	62.698	91½	62.877	84	.	.
34	„ szkół ludowych z roku 1872.: w majątku obrotowym stan bierny 3.899 zł. 50 ct.; „ „ zarodowym „ czynny 99.103 „ 70½ „	.	.	95.204	20½	95.204	20½	.	.
35	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	1.347	28½	53.500	.	54.847	28½	.	.
36	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	.	.	24.036	01½	24.036	01½	.	.
37	„ „ „ „ dziewcząt służących	.	.	9.867	97	9.867	97	.	.
38	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	40	25½	7.247	89	7.288	14½	.	.
39	„ pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	27.816	78	.	.	27.816	78	.	.
40	Fundacya sandecka „Dom roboczy“	.	.	17.784	17	17.784	17	.	.
41	„ Teresy hr. Weissenwolfowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	24	91	1.524	22	1.549	13	.	.
42	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	1.001	59½	21.237	95	22.239	54½	.	.
43	„ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego	.	.	102.912	19	102.912	19	.	.
44	„ Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne	.	.	99.000	.	99.000	.	.	.
45	„ „ „ „ dla bursy stanisławowskiej	.	.	3.075	.	3.075	.	.	.
46	„ imienia Antoniego Schiffnera	2	50	1.410	84	1.413	34	.	.
47	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	120	.	4.451	35	4.571	35	.	.
48	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	1.381	80	32.968	73	34.350	53	.	.
49	Fundacya ś. p. Anny Helclowej na rzecz „Domu ubogich“	.	.	1,283.415	34	1,283.415	34	.	.
50	Fundusz „Macierzy polskiej“	385	85½	27.200	.	27.585	85½	.	.
51	„ Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	.	.	100.000	.	100.000	.	.	.
52	„ budowy szkoły w Czernichowie	3.417	68½	.	.	3.417	68½	.	.
53	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	.	.	574	16	574	16	.	.
54	„ ku podniesieniu rybactwa	.	.	341	28	341	28	.	.
55	„ propinacyjny	2,426.443	81	.	.	2,426.443	81	.	.
	Suma	4,770.051	01	9,608.286	22½	14,378.337	23¼	4,300.636	13²/₄
						10,077.701	09¾		

Objaśnienie.

Oprócz wyżej wykazanego majątku utrzymuje się w ewidencyi pretensye niepewne (illiquida), to jest takie, co do których zachodzi wątpliwość, czy kiedykolwiek odebrane zostaną.

a)	Przy funduszu szpitala św. Łazarza — Oddział chorych . .	140.495 złp.	25	½ gr., czyli	35.123 zł.	96	ct. w.a.
b)	„ „ „ „ „ „ położnic i podrzutków	7.851 „	12	„ „	1.962 „	85	„ „
c)	„ „ „ „ „ „ syfilitycznych .	3.520 „	—	„ „	880 „	—	„ „
d)	„ „ „ „ „ „ obłąkanych . .	1.056 „	—	„ „	264 „	—	„ „
e)	„ „ szkolnym krajowym	232.265 „	22	„ „	58.066 „	43 ½	„ „
f)	„ „ Al. hr. Stadnickiego kapitał zapisany testamentem z dn. 13. Sierpnia 1885. pozostaje w dożywotniem używaniu Zygmunta i Władysława hr. Stadnickich.				20.733 „	91	„ „

g) „ funduszach stypendyjnych 5 sztuk akcyj użytkowania kolei Karola Ludwika, które z powodu wylosowania tychże akcyj nie przynoszą rocznych odsetków, lecz tylko przypadającą na nie dywidendę.

h) „ funduszu ś. p. Anny Helclowej 9 sztuk akcyj użytkowania kolei państwowej, które przynoszą, jak wyżej, tylko dywidendę.

Wykaz zapasów kasowych

Liczba porządkowy.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	A. W kasie krajowej.				
1	*a)* Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	—	—	75.000	—
	b) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie	—	00½	370	67
2	Fundusz szkolny krajowy	—	—	284.761	42
3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	40	74½	999	06
4	„ „ „ „ „ „ położnic	76	—	665	38
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—	—
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	—	—
7	Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych	12	50½	42.434	95
8	„ „ „ „ „ „ położnic	—	—	2.867	97
9	„ „ „ „ „ „ syfilitycznych	—	—	3.940	43
10	„ „ „ „ „ „ obłąkanych	—	—	—	—
11	Fundusz policyi krajowej	56.444	09	57.403	81
12	„ pożyczki krajowej z r. 1883.	455.355	07	—	—
13	„ „ „ „ 1884.	—	—	—	—
14	„ domestykalny	3.363	82	55.574	80
15	„ kultury krajowej	40.291	48	—	—
16	„ stanowy sierociński	274	00½	37.374	90
17	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	—	—	5.754	54
18	„ pożyczki krajowej z r. 1873.	11.689	04½	—	—
19	„ podrzutków w Krakowie	1.220	38½	1.142	91
20	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—
21	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	—	00½	14.605	43
22	Fundusze stypendyjne	24.770	45½	2,232.352	84
23	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—
24	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	51	00½	35.093	97
25	„ niżankowicki „ „	7	57½	2.465	52
26	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	15	00½	1.484	02
27	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	—	00½	197.499	25
28	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	16	37	1.372	96
29	„ „ z r. 1868.	—	—	—	—
30	„ „ pozostałej z r. 1866.	93.910	13½	—	—
31	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	172	74	7.670	17
32	Depozyta gminne serwitutowe	648	70½	486.412	58
33	Fundusz Pelagii Russanowskiej	178	93	62.698	91
34	„ szkół ludowych z r. 1872.	1.930	00½	99.103	70
35	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	8	94½	54.838	34
36	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	—	00½	24.036	01
37	„ „ „ „ dziewcząt służących	—	—	9.867	97
38	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	40	25½	7.247	89
39	„ pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	27.816	78
40	Fundacya sandecka „Dom roboczy“	102	50	17.681	67
41	„ Teresy hr. Weissenwolfowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	1	09	1.595	29
42	„ Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	16	40½	22.223	14
43	„ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego	—	—	102.912	19
44	„ Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne	—	—	99.000	—
45	„ „ „ „ dla bursy stanisławowskiej	75	—	3.000	—
46	„ imienia Antoniego Schiffnera	32	50	1.410	84
47	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych, żebrać się wstydzących	120	—	4.451	35
	Do przeniesienia	690.864	78½	4,085.131	66

z końcem roku budżetowego 1884.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Z przeniesienia	690.864	78½	4,085.131	66
48	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	—		34.350	53
49	Fundacya ś. p. Anny Helclowej na rzecz „Domu ubogich“ w Krakowie	33.470	81½	826.220	77
50	Fundusz „Macierzy polskiej“	385	85½	27.200	—
51	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	—	100.000	—
52	„ budowy szkoły w Czernichowie	—	00½	3.417	68
53	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	574	16
54	„ ku podniesieniu rybactwa	27	35	313	93
55	„ propinacyjny	27.259	55	2,326.733	42
56	Depozyta	80.441	36½	184.036	78
	Razem	832.449	72½	7,587.978	93
	Uwaga. Zapisy dłużne i inne dokumenta bezwartościowe	—	—	1,493.594	74½
	B. W innych kasach.				
	W c. k. kasach rządowych, depozyta	—	—	4.650	—
	W kasie krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, depozyta	720	07½	11 776	11
	„ „ „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, depozyta	1.574	22	3.752	10
	„ „ szpitali krakowskich „	536	77	12.117	40
	„ „ szkół rolniczych w Dublanach „	41	18	780	—
	„ „ folwarku dublańskiego „	50	—	—	—
	„ „ krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie „	293	93	600	—
	Razem	3.216	17½	33.675	61
	Zestawienie sumaryczne.				
	A. W kasie krajowej	832.449	72½	7,587.978	93
	B. W innych kasach	3.216	17½	33.675	61
	Razem	835.665	90	7,621.654	54

Poszczegól

papierów wartościowych według ich

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Prioritety		Listy zastawne				
		I. węgiersko-galicyjskiej kolei żelaznej	kolei Alföldzko-Fiumskiej	Królestwa polskiego	galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	Banku kijowskiego	galicyjskiego Banku hipoteczn.	Zakładu kredytow ziemskiego w Krakowie
							W a	r
1	*a)* Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu							
	b) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie							
2	Fundusz szkolny krajowy				157.400			11.500
3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych				100			
4	„ „ „ „ „ „ położnic				500			
5	Fundusz podrzutków we Lwowie							
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie							
7	Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych				29.200		1.000	
8	„ „ „ „ „ „ położnic				2.700			
9	„ „ „ „ „ „ syfilitycznych				3.800			
10	„ „ „ „ „ „ obłąkanych							
11	Fundusz policyi krajowej				37.300			
12	„ pożyczki krajowej z r. 1883.							
13	„ „ „ „ 1884.							
14	„ domestykalny				49.200			
15	„ kultury krajowej							
16	„ stanowy sierociński				28.200			
17	„ Aleksandra hr. Stadnickiego				200			
18	„ pożyczki krajowej z r. 1873.							
19	„ podrzutków w Krakowie				300			
20	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne							
21	„ pomnika Tadeusza Kościuszki				8.700			
22	Fundusze stypendyjne				1,332.100		5.100	131.800
23	Administracya dóbr Winniki							
24	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych				34.700		300	
25	„ niżankowicki inwalidów wojskowych							
26	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich				400			
27	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	2.000			90.300			
28	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego							
29	„ „ z r. 1868.							
30	„ „ pozostałej z r. 1866.							
31	„ budowy domu podrzutków we Lwowie				2.400		500	
32	Depozyta gminne serwitutowe							
33	Fundusz Pelagii Russanowskiej				18.700		9.200	29.200
34	„ szkół ludowych z r. 1872.				88.400			
35	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego							
36	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich				24.000			
37	„ „ „ „ dziewcząt służących				9.800			
38	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej				2.300			
39	„ pomnika ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego							
40	Fundacya sandecka „Dom roboczy“				4.100			
41	„ Teresy hr. Weissenwolfowej dla obłąkanych wyzdrowieńców							
42	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan				8.900			
43	„ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego imienia Najjaśniejszego Pana				40.000		16.300	
44	„ Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne		20.000		30.000		29.000	
45	„ „ „ „ dla bursy stanisławowskiej				3.000			
46	„ imienia Antoniego Schiffnera				1.300			
47	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych, żebrać się wstydzących				4.400			
48	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan							
49	Fundacya ś. p. Anny Helclowej na rzecz „Domu ubogich“ w Krakowie				749.500			
50	Fundusz „Macierzy Polskiej“				6.200	21.000		
51	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców						100.000	
52	„ budowy szkoły w Czernichowie							
53	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego							
54	„ ku podniesieniu rybactwa							
55	„ propinacyjny				1,645.300		192.100	
	Suma papierów funduszowych	2.000	20.000		4,413.400	21.000	353.500	172.500
56	Do tego: Depozyta							
	Razem	2.000	20.000		4,413.400	21.000	353.500	172.500

nienie

rodzaju z końcem roku 1884.

Obligacye									Akcye kolei									
Banku krajowego	indemnizacyjne	pożyczki krajowej z r. 1873.	pożyczki krajowej z r. 1883.	pożyczki krajowej z r. 1884.	księstwa styryjskiego	pożyczki papierzkiej	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Karola Ludwika	węgiersko-północno-wschodn. i inne	Asygnaty bankowe	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kredyt. i Banku kraj.		Razem		Zapisy dłużne, weksle i inne dokumenta	
t o ś ć i m i e n n a																		
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	75.000			75.000	.	449.096	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	370	67	370	67	.	.
.	.	.	31.800	83.900	.	.	20	.	.	.	.	141	42	284.761	42	.	.
.	300	.	500	.	.	.	.	.	.	.	.	99	06	999	06	.	.
.	.	.	100	.	.	.	.	.	.	.	.	65	38	665	38	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.		.	.
.	.	.	9.100	2.500	.	.	.	.	.	.	.	634	95	42.434	95	800	.
.	.	.	100	.	.	.	.	.	.	.	.	67	97	2.867	97	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	140	43	3.940	43	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.		.	.
.	.	.	19.000	1.100	.	.	.	.	.	.	.	3	81	57.403	81	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.		.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.		.	.
.	3.500	.	.	2.800	.	.	.	.	.	.	.	74	80	55.574	80	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.		.	.
.	.	.	9.000	.	.	.	.	.	.	.	.	174	90	37.374	90	.	.
.	.	.	5.500	.	.	.	.	.	.	.	.	54	54	5.754	54	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.		698.775	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	842	91	1.142	91	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.		.	.
.	5.700	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	205	43	14.605	43	.	.
.	24.180	16.700	561.900	89.900	2.000	.	6.000	2.160	37.800	1.200	.	21.512	84	2,232.352	84	78.908	74½
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.		.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9	97	35.093	97	.	.
.	2.450	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	15	52	2.465	52	.	.
.	.	.	1.000	.	.	.	.	.	.	.	.	84	02	1.484	02	.	.
.	102.260	.	.	.	.	300	2.500	.	.	.	.	139	25	197.499	25	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.372	96	1.372	96	8.125	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.		.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.		257.890	.
.	3.700	200	700	.	.	.	.	.	.	.	.	170	17	7.670	17	.	.
8.700	466.750	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	10.962	58	486.412	58	.	.
.	.	.	2.200	3.300	.	.	.	.	.	.	.	98	91	62.698	91	.	.
.	.	.	9.100	1.600	.	.	.	.	.	.	.	3	70	99.103	70	.	.
.	53.500	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.338	34	54.838	34	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	36	01	24.036	01	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	67	97	9.867	97	.	.
.	.	.	3.800	1.000	.	.	.	.	.	.	.	147	89	7.247	89	.	.
.	.	.	25.900	1.900	.	.	.	.	.	.	.	16	78	27.816	78	.	.
.	.	.	12.700	800	.	.	.	.	.	.	.	81	67	17.681	67	.	.
.	1.500	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	95	29	1.595	29	.	.
.	11.000	.	1.300	.	.	.	.	.	.	.	.	1.023	14	22.223	14	.	.
.	.	33.700	.	.	.	.	12.800	.	.	.	.	112	19	102.912	19	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	20.000	.	.		99.000		.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		3.000		.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	20	.	.	.	90	84	1.410	84	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	51	35	4.451	35	.	.
.	.	.	.	.	.	.	32.900	.	.	.	.	1.450	53	34.350	53	.	.
.	4.000	.	5.100	10.000	.	.	.	.	.	.	.	57.620	77	826.220	77	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		27.200		.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		100.000		.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3.417	68	3.417	68	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	574	16	574	16	.	.
.	.	.	.	300	.	.	.	.	.	.	.	13	93	313	93	.	.
21.900	.	.	136.100	325.900	.	.	.	.	.	.	.	5.433	42	2,326.733	42	.	.
30.600	678.840	50.600	834.900	525.000	2.000	300	54.220	2.180	37.800	21.200	75.000	108.902	15	7.403.942	15	1,493.594	74½
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	217.712	39	.	.
30.600	678.840	50.600	834.900	525.000	2.000	300	54.220	2.180	37.800	21.200	75.000	108.902	15	7,621.654	54	1,493.594	74½

Wykaz dóbr i realności,

stanowiących własność funduszów krajowych z końcem roku 1884.

Liczba porządkow.	Poszczególnienie	Wartość Szczegół zł.	ct.	Ogół zł.	ct.
I.	**Fundusz krajowy** w ściślejszem znaczeniu:				
	1. Realność pod Nr. 717¹/₄ (gmach sejmowy)	1,318.154	64		
	2. „ „ „ 319, 320, 321 i 326 na umieszczenie szkoły gospodarstwa lasowego	39.848	36		
	3. Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach	74.594	25½		
	4. Zakład w Czernichowie	144.995	28½		
	5. Szpital św. Łazarza w Krakowie (część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48, 49/222 dzieln. VI.)	381.761	30½	1,959.353	84½
II.	**Fundusz szkolny krajowy:**				
	1. Grunt z pod spalonego budynku szkolnego we Lwowie (część placu Castrum)	49.294	—		
	2. Budynek szkolny w Tarnowie	6.117	94½	55.411	94½
III.	**Krajowy szpital powszechny** we Lwowie:				
	1. Gmach popijarski we Lwowie Nr. 349¹/₄				
	a) Oddział chorych 258.874 zł. 56 ct.				
	b) „ położnic 10.103 „ 52 „	268.978	08		
	2. Grunt zakupiony pod dom położnic, pod nazwą „Wulka szpitalna“, należący do oddziału położnic	5.644	26½	274.622	34½
IV.	**Krajowy zakład dla obłąkanych** na Kulparkowie:				
	Gmach nowo wybudowany Nr. 38 i 39 wraz ze staremi zabudowaniami folwarcznemi, gruntami, cegielniami i propinacyą	—	—	1,075.586	65½
V.	**Szpital św. Łazarza** w Krakowie:				
	Gmach szpitalny w Krakowie Nr. 50/221 dzieln. VI. na Wesołej z wszystkiemi przynależytościami i zabudowaniami, wartości 159.785 zł. 20 ct. stanowi własność dwóch oddziałów.				
	1. Oddział chorych:				
	a) Część wartości wspólnego gmachu Nr. 50/221 132.032 zł. 70 ct.				
	b) Dobra Tropiszów (w Królestwie polskiem) 110.250 „ — „				
	c) „ Prądnik czerwony (w Galicyi) 27.100 „ — „				
	d) Część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48, 49/222 dzieln. VI. w Krakowie, łącznie z folwarkiem Blich 59.567 „ 37 „				
	e) Wartość kościoła szpitalnego 85.000 „ — „	413.950	07		
	2. Oddział położnic wspólnie z funduszem podrzutków w Krakowie:				
	a) Część wartości starego gmachu Nr. 50/221 27.752 zł. 50 ct.				
	b) Propinacya w Krowodrzy 20.240 „ — „	47.992	50		
	3. Oddział syfilitycznych (dawniej szpital św. Ducha), część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48, 49/222	5.699	19		
	4. Oddział obłąkanych (dawniej szpital św. Ducha), część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48, 49/222	4.603	01	472.244	77
VI.	**Fundusze stypendyjne:**				
	1. Fundusz Dydyńskiego:				
	a) Dobra Godowa z przyległościami 39.972 zł. — ct.				
	b) Realność w Strzyżowie Nr. 97 3.527 „ — „	43.499	—		
	2. Fundusz Głowińskiego:				
	Dobra Winniki z przyległościami	67.875	03		
	3. Fundusz Dra Jana Towarnickiego, realność w Rzeszowie	38.147	15	149.521	18
	Razem	—	—	3,986.740	74

LW. 45.741/1885.
Alegat E. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1884.

Lit. E.

Fundacya Stanisława hr. Skarbka.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1884.

INDEKS:

Sprawozdanie Rady administracyjnej . . . str. 424
Zamknięcie rachunku majątku obrotowego . . „ 426
Bilanse majątku . . . . . „ 428

LW. 53.704/1885.

Do L. W. 53176/1885.

Rada administracyjna fundacyi Stanisława hr. Skarbka.

L. 1538.

Wysoki Wydziale krajowy!

Spełniając postanowienie instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej fundacyi St. hr. Skarbka mam zaszczyt jako przewodniczący Radzie przedłożyć Wys. Wydziałowi krajowemu sprawozdanie z czynności Rady administracyjnej fundacyi St. hr. Skarbka za rok 1884.

W roku 1884. odbyła Rada posiedzeń 20 i na tychże załatwiła ze spraw ważniejszego znaczenia następujące:

1. Znosząc posadę jednego praktykanta, systemizowano posadę drugiego adjunkta lasowego przy nadleśnictwie fundacyi w Mikołajowie.

2. Ustanowiono normy co do rozdziału tantiemy między majstrów przy warstatach Zakładu drohowyzkiego.

3. Uchwalono remunerować tychże majstrów za każdego dostatecznie w rzemiośle wykształconego wychowanka, jeśli tenże po za zakładem znajdzie umieszczenie.

4. Zbadano przy pomocy specyalnej ankiety sprawę utrzymania w ruchu warstatów Zakładu, uchwalono program prac warstatowych i wydano stosowne zarządzenie co do zbytu i kredytowania wyrobów warstatowych, równocześnie przyjęła Rada na rachunek fundacyi zaległość 3.813 zł. 98 ct dłużną przeważnie przez urzędników Zakładu, w części przez urzędników w dobrach fundacyjnych, za wyroby warstatowe, poleciła spłacić tę kwotę kasie Zakładu drohowyzkiego, a ściągnąć w ratach z pensyi dłużników.

5. Przyjęto dymisyę dyrektora dóbr, czyniąc zawisłem udzielenie temu pensyi emerytalnej od wyniku przeprowadzić się mającego śledztwa dyscyplinarnego, do którego wybrano członków Rady Wch Dr. J. Wereszczyńskiego i W. Świsterskiego. Na podstawie tego śledztwa odmówiła Rada udzielenie pensyi emerytalnej byłemu dyrektorowi dóbr, a uchwałę tę, zawieszoną w moc instrukcyi przez kuratora zatwierdził Wys. Wydział krajowy w całej osnowie. Chcąc jednak uniknąć procesu przed zwykłymi instancyami sądowymi, przyjęła Rada propozycyę byłego dyrektora dóbr poddania tej sprawy pod rozsądzenie, przez sąd polubowny, wskład którego weszli jako arbitry Dr. Piotr Gross, Dr. Jan Czajkowski z superarbitrem Dr. Julianem Szemelowskim. Sąd ten przyznał byłemu dyrektorowi prawo do poboru dożywotnej pensyi w wysokości statutem emerytalnym oznaczonej.

6. Zatwierdzono warunki konkursu na posadę dyrektora dóbr, w skutek którego kurator zamianował na tę posadę p. Tadeusza Langiego, posła na Sejm krajowy.

7. Przyjęto warunki co do dalszego najmu przez c. k. Rząd budynków w Drohowyżu na pomieszczenie c. k. krajowego zakładu stadników. Najem ten prolongowano na dalsze lat dwanaście od dnia 1. Listopada 1885 za czynsz zniżony z 12.000 zł. na 9.000 zł. i pod warunkiem kosztownych rekonstrukcyi i adoptacyi tamtejszych budynków.

8. Zezwolono na rekonstrukcyę lutrowni i miodosytni w Kulikowie.

9. Reformując program dla warstatów Zakładu — uchwalono zwinąć warstat blacharski i udzielono odprawy 600 zł. dotyczącemu majstrowi.

10. Uchwalono w zasadzie płacenia przez fundacyę podatku dochodowego od płac urzędników, zezwolono na zapłacenie tego podatku za r. 1884., a polecono, aby w następnych latach stosowna kwota na pokrycie tego wydatku do budżetu fundacyi była wstawioną.

11. Zezwolono na rekonstrukcyę pewnej części sklepień i piwnic w gmachu teatralnym i odnowy całej frontowej fasady tegoż.

12. Dozwolono na odpisanie w bilansie fundacyi za r. 1884. kwotę 16.147 zł. 79 ct. długów hipotecznych, które po wyjaśnieniu danem przez Syndykat z hipoteki zostały już wykreślone.

13. Przyznano osobisty dodatek 100 zł. rocznie lekarzowi Zakładu drowyzkiego.

14. Odmówiono żądaniu Magistratu miasta Lwowa co do zaprowadzenia oświetlenia elektrycznego w teatrze hr. Skarbka.

15. Zatwierdzono cenniki lasowe na rok 1885.

16. Zezwolono na zwiększenie personalu nauczycielskiego w Zakładzie drohowyzkim, ustanawiając posadę pomocniczego nauczyciela.

17. Celem dalszej eksploatacyi lasów połonnych w Żabiu polecono zbadanie tychże w r. 1885. przez rzeczoznawców i wypracowanie planu gospodarczego, a na pokrycie stąd urość mających wydatków polecono wstawić stosowną kwotę w budżet fundacyi na rok 1885.

18. Przeniesiono wstan spoczynku leśniczego w rewiże Ostałowic wymierzając pensyę dożywotnią przysługującą tymże wedle statutu emerytalnego.

19. Zatwierdzono licytacyę na dostawę żywności dla Zakładu Drohowyzkiego na r. 1885 przyjmując offertę p. W. Wołodkiewicza, dzierżawcy dóbr fundacyjnych Brzozdowiec.

20. Pogorzelcom wsi fundacyjnych Rozwadów udzielono zapomogę 200 zł w gotówce, oraz dozwolono na wydanie biedniejszym materyałów budowlanych z lasów fundacyi.

21. Uchwalono potrzebę sprzedania majątku Kulikow z Doroszowem, który w drodze publicznej licytacyi nabytym został dla majątku obrotowego fundacyi, z powodu decesu kasowego wyrządzonego przez kasyera centralnego a byłego właściciela tego majątku.

22. Z powodu niekorzystnych offert obniżono czynsz z propinacyi w Smorzu z przyległościami na 1500 zł. upoważniając kuratoryę na tymczasowe wydzierżawienie tejże na rok jeden.

23. W sprawie młyna wodnego w Oparach, wybudowanego z materyałów fundacyi a kosztem tamtejszych dzierżawców, polecono zbadanie techniczne tej budowy i zabezpieczenie prawa własności dla fundacyi.

24. Korzystając z udzielonych przez Wysoki Wydział krajowy spostrzeżeń komisyi lustrującej w r. 1884 Zakład Drohowyzki, polecono Dyrekcyi tegoż zaprowadzenie niejakich zmian w rachunkowości warstatów.

25. Postanowiono młyn amerykański w Rożniatowie nie adoptować na system walcowy, lecz takowy znieść zupełnie, defalkując dzierżawcy tych dóbr rocznie 1000 zł., lecz pod warunkiem przeprowadzenia na koszt tegoż zaniedbanego zrestaurowania budowli wodnych i budynków gospodarczych.

26. Na rozmaite w ciągu roku 1884 wyjawiające się potrzeby uchwaliła Rada kredyta dodatkowe do budżetu fundacyi na tenże rok w ogólnej ilości 8586 zł. 81 ct. na potrzeby Zakładu 1700 zł. 86. ct. na budowę cmentarnej kaplicy przy Zakładzie celem umieszczenia tamże zwłok ś. p. fundatora, na roboty przedwstępne 300 zł. a wreszcie 8000 zł. zaliczki zwrotnej na aktywa warstatów Zakładu, t. j. składy gotowych wyrobów i wierzytelności u stron za wyroby.

27. Do Zakładu Drohowyzkiego przyjęto:

1. starca prebendaryusza
5. wychowanków
27. wychowanic.

Z kuratoryi Fundacyi hr. Skarbka.

We Lwowie, dnia 27. września 1885.

Henryk hr. Skarbek w. r.
jako przewodniczący Rady.

Dochody. Fnndusz Stanisława hr. Skarbka.

	Poszczególnienie	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Należytość razem zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1883. zł.	ct.	Uchwalona budżetem kwota wynosi zł.	ct.	Z porównania sumy uiszczenia z kwotą budżetową okazują się dochody: mniejsze zł.	ct.	większe zł.	ct.
	A. Rzeczywiste.																
I.	Zarząd centralny . . .	33	92	584	53	618	45	568	—	50	45	590	—	22	—	—	—
II.	Legata . . . . . 2.891 zł. 39½ ct.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	Gmach teatru odpis . . 45 „ 17 „	2.846	22½	43.719	88½	46.566	11	43.784	42	2.781	69	43.670	90	—	—	113	52
IV.	Przedsiębiorstwo teatru .	2.607	78	9.281	20	11.888	98	9.314	20	2 574	78	8.781	20	—	—	533	—
V.	Dobra ziemskie	3.401	36½	198.993	13	202.394	49½	198.850	75	3.543	74½	193.887	86	—	—	4.962	89
VI.	Przedsiębiorstwa . . .	—	—	80	—	80	—	80	—	—	—	80	—	—	—	—	—
VII.	Realności lwowskie . .	50	—	4.431	—	4.481	—	4.431	—	50	—	4.390	—	—	—	41	—
VIII.	Papiery wartościowe . .	—	—	100	—	100	—	100	—	—	—	—	—	—	—	100	—
IX.	Prowizye czynne . . .	—	—	11.689	70	11.689	70	11.689	70	—	—	11.689	70	—	—	—	—
X.	„ dłużne . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XI.	Instytut	—	—	12.520	93½	12.520	93½	4.520	93½	8.000	—	—	—	—	—	4.520	93½
XII.	Przygodne	1.000	—	736	45	1.736	45	1.736	45	—	—	300	—	—	—	1.436	45
	Razem . .	9.939	29	282.136	83	292.076	12	275.075	45½	17.000	66½	263.389	66	22	—	11.707	79½
																11.685	79½
	B. Przenośne.																
1	Dotacye	—	—	11.200	—	11.200	—	11.200	—	—	—						
2	Importacye	—	—	3.488	55	3.488	55	3.488	55	—	—						
3	Pożyczki	—	—	63.274	00½	63.274	00½	63.274	00½	—	—						
4	Storna kasowe	—	—	1.117	36	1.117	36	1.117	36	—	—						
5	Zaliczki zwrotne . . .	11.958	46	11.247	91	23.206	37	7.629	71½	15.576	65½						
	Razem . .	11.958	46	90.327	82½	102.286	28½	86.709	63	15.576	65½						
	Zestawienie.																
	A) Dochody rzeczywiste	9.939	29	282.136	83	292 076	12	275.075	45½	17.000	66½						
	B) „ przenośne .	11.958	46	90.327	82½	102.286	28½	86.709	63	15.576	65½						
	Ogółem . .	21.897	75	372.464	65½	394.362	40½	361.785	08½	32.577	32						
	Do tego:																
	I. Przyrost w r. 1884. materyałów i wyrobów . .							4.725	71								
	II. Zapasy kasowe z 1. stycznia 1884.:																
	a) gotówką 6.010 zł. 30½ ct.																
	b) efektami 300 „ „																
	c) wartość materyałów i wyrobów 42.186 „ 86½ „							48.497	17								
								415.007	96½								

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego za rok 1884. Wydatki.

	Poszczególnienie	Należytość zaległa zł.	ct.	bieżąca zł.	ct.	razem zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1884. zł.	ct.	Uchwalona budżetem kwota wynosi zł.	ct.	Z porównania sumy uiszczenia z kwotą budżetową okazują się wydatki mniejsze zł.	ct.	większe zł.	ct.
	A. Rzeczywiste.																
I.	Zarząd centralny	—	—	15.489	26	15.489	26	15.489	26	—	—	15.785	—	295	74	—	—
II.	Legata	199	55½	12.903	—	13.102	55½	12.903	—	199	55½	12.897	—	—	—	6	—
III.	Gmach teatru	—	—	37.745	88	37.745	88	34.877	15	2.868	73	34.015	—	—	—	862	15
IV.	Przedsiębiorstwo teatru	—	—	9.051	22	9.051	22	9.051	22	—	—	8.669	20		—	382	02
V.	Dobra ziemskie	250	94	105.600	80½	105.851	74½	96.215	09½	9.636	65	94.472	66	—	—	1.742	43½
VI.	Przedsiębiorstwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.	Realności lwowskie	—	—	1.617	30	1.617	30	1.167	33	449	97	1.202	—	34	67	—	—
VIII.	Papiery wartościowe	—	—	100	—	100	—	100	—	—	—	—	—	—	—	100	—
IX.	Prowizye czynne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	„ dłużne	—	—	8.553	67	8.553	67	8.553	67	—	—	8.921	50	367	83	—	—
XI.	Instytut	—	—	108.240	16	108.240	16	103.790	45	4.449	71	101.127	62	—	—	2.662	83
XII.	Przygodne	50	—	1.731	94½	1.781	94½	1.731	94½	50	—	1.275	02	—	—	456	92½
	Razem	500	49½	301.033	24	301.533	73½	283.879	12	17.654	61½	278 365	—	698	24	6.212	36
																5.514	12
	B. Przenośne.																
1	Dotacye	—	—	11.200	—	11.200	—	11.200		—	—						
2	Importacye	—	—	3.488	55	3.488	55	3.488	55	—	—						
3	Pożyczki	26.971	26	63.274	00½	90.245	26½	51.600	—	38.645	26½						
4	Storna kasowe	—	—	1.117	36	1.117	36	1.117	36	—	—						
5	Zaliczki zwrotne	50.000	—	11.245	78	61.245	78	11.245	78	50.000	—						
6	Kaucye	43	78	—	—	43	78	—	—	43	78						
	Razem	77.015	04	90.325	69½	167.340	73½	78.651	69	88.689	04½						
	Zestawienie.																
	A) Wydatki rzeczywiste	500	49½	301.033	24	301.533	73½	283.879	12	17.654	61½						
	B) „ przenośne	77.015	04	90.325	69½	167.340	73½	78.651	69	88.689	04½						
	Ogółem	77.515	53½	391.358	93½	468.874	47	362.530	81	106.343	66						
	Zapasy kasowe z 21. Grudnia 1884.:																
	a) gotówką 5.264 zł. 58 ct.																
	b) efektami 300 „ — „																
	c) wartość materyałów i wyrobów 46.912 „ 57½ „							52.477	15½								
								415.007	96½								

Uwaga. Zestawienie niniejsze podane bez uwzględnienia wartości dóbr Kulików, która uwidocznioną została na stronie następnej w ogólnym bilansie majątku.

Stan czynny. **Bilans majątku**

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
					A. Majatek
1	**Czysty stan czynny z początkiem r. 1884:**				
	a) wartość dóbr i realności	2,742.692	01		
	b) w efektach nom. wart. 233.550 zł.				
	do tego należytość czynna z maj. obrot. 50.000 „	283.550	—	3,026.242	01
2	**Spłaty długów hipotecznych**	3.604	92½		
3	**Odpis „ „**	16.147	79½	19.752	72
				3,045.994	73
					B. Majątek
1	**Czysty stan czynny z początkiem r. 1884:**				
	a) w gotowiźnie	6.010	30½		
	b) w efektach	300	—		
	c) w ruchomościach	115.880	02		
	d) w aktywach zakładu	42.186	86½		
	e) w należytościach czynnych	21.942	92		
	f) w dobrach kulikowskich 119.313 zł. 62½ ct.				
	a po strąceniu długów 99.962 „ 50 „	19.351	12½		
	Razem	205.671	23½		
	a po strąceniu należytości biernych	27.515	53½	178.155	70
2	**Należytości czynne z r. 1884.**	372.464	65½		
3	**Przyrost w ruchomościach:**				
	a) fundacyi 238 zł. 85 ct.				
	b) zakładu drohowyzkiego 11.553 „ 95 „	11.792	80		
4	**Przyrost w aktywach Zakładu drohowyzkiego**	4.725	71		
5	**Spłata taksy przenośnej z Kulikowa**	1.101	43	390.084	59½
				568.240	29½
					C. Fundusz
	Czysty stan czynny z początkiem r. 1884:				
	a) w gotówce	4.148	67		
	b) w efektach	25.900	—		
	c) w należytościach czynnych 26.479 zł. 96 ct.				
	po strąceniu dłużnych 13.818 „ 22 „	12.661	74	42.710	41
	Należytości czynne z r. 1884.			135.185	07
	Spłacona nadpłata premii z r. 1883.			247	55
				178.143	03

z końcem r. 1884. Stan bierny.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie		Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	zarodowy.					
1	**Czysty stan czynny z końcem r. 1884:**					
	a) zakładu drohowyzkiego		537.035	57		
	b) dóbr ziemskich . . .	1,620.175 zł. — ct.				
	po strąceniu długów . .	10.948 „ 63 „	1,609.226	37		
	c) realności lwowskich		616.182	79		
	d) w efektach nom. wart. . . .	233.550 zł.				
	i w należytościach czyn. z maj. obrot.	50.000 „	283.550	—	3,045.994	73
					3,045.994	73
	obrotowy.					
1	**Należytości bierne z r. 1884.**		391.358	93½		
2	**Odpis zaległości czynnych z r. 1884.**		45	17		
3	**Ubytek w ruchomościach:**					
	a) fundacyi	936 zł. 20 ct.				
	b) zakładu drohowyzkiego . .	9.504 „ 37 „	10.440	57		
4	**Odsprzedane grunta i realności w Kulikowie** . . .		1.376	—	403.220	67½
5	**Czysty stan czynny z końcem r. 1884:**					
	I. Zapasy kasowe: *a)* gotówką . .	5.264 zł. 58 ct.				
	b) efektami . .	300 „ — „	5.564	58		
	II. Ruchomości: *a)* fundacyi . .	22.505 zł. 78 ct.				
	b) Zakładu . . .	94.726 „ 47 „	117.232	25		
	III. Aktywa Zakładu drohowyzkiego		46.912	57½		
	IV. Należytości czynne zaległe		32.577	32		
	V. Wartość dóbr Kulikowa .	119.039 zł. 05½ ct.				
	a po strąceniu długów 49.962·50 i zwrotu do maj. zarod. 50.000·—	99.962 „ 50 „	19.076	55½		
		Razem . .	221.363	28		
	a po strąceniu bieżących zaległości biernych		56.343	66	165.019	62
					568.240	29½
	asekuracyi.					
1	**Należytości bierne z r. 1884.**		—	—	131.286	39
2	**Czysty stan czynny z końcem r. 1884:**					
	a) w gotówce		4.292	91		
	b) w efektach		23.500	—		
	c) w wierzytelnościach . . .	38.129 zł. 76 ct.				
	mniej dłużnych	19.066 „ 03 „	19.063	73	46.856	64
					178.143	03

Stan czynny. **Bilans majątku**

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
					D. Fundusz
	Czysty stan czynny z początkiem r. 1884:				
	a) w gotówce	976	48		
	b) w efektach	59.666	12	60.642	60
	W r. 1884. pobrano:				
	a) gotówką	3.509	87		
	b) efektami	4.629	79	8.139	66
				68.782	26
					E. Fundusz
	Czysty stan czynny z początkiem r. 1884:				
	a) w gotówce	147	66		
	b) w efektach	14.182	89		
	c) w wierzytelnościach 4.350 zł. 73 ct.				
	mniej dłużnych 47 „ 39 „	4.303	34	18.633	89
	Należytości czynne na r. 1884:				
	a) w gotówce	7.703	88		
	b) w efektach	8.376	36	16.080	24
	Zwrócone nadpłaty z r. 1883:			12	39
				34.726	52
					Zesta-
	Czysty stan czynny z początkiem r. 1884:				
	a) majątku zarodowego	—	—	3,026.242	01
	b) „ obrotowego	—	—	178.155	70
	c) funduszu asekuracyi	—	—	42.710	41
	d) „ Władysława hr. Skarbka	—	—	60.642	60
	e) „ emerytury urzędników	—	—	18.633	89
	Ogółem	—	—	3,326.384	61
	Przyrost w r. 1884:	—	—	14.727	55
	Zgodnie	—	—	3,341.112	16

z końcem r. 1884.

Stan bierny.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	Władysława hr. Skarbka.				
1	**W r. 1884 wydano:**				
	a) gotówką	3.462	62		
	b) efektami	2.878	74	6.341	36
2	**Czysty stan czynny z końcem r. 1884:**				
	a) w gotówce	1.023	73		
	b) w efektach	61.417	17	62.440	90
				68.782	26
	emerytury urzędników.				
1	**Należytości bierne na r. 1884:**				
	a) w gotówce	8.567	32		
	b) w efektach	5.358	93	13.926	25
2	**Czysty stan czynny z końcem r. 1884:**				
	a) w gotówce 38 zł. 92 ct.				
	b) w efektach 17.200 „ 32 „	17.239	24		
	c) w zaległościach czynnych	3.717	04		
		20.956	28		
	a po strąceniu zaległości biernych	156	01	20.800	27
				34.726	52
	wienie.				
	Czysty stan czynny z końcem r. 1884:				
	a) majątku zarodowego	—	—	3,045.994	73
	b) „ obrotowego	—	—	165.019	62
	c) funduszu asekuracyi	—	—	46.856	64
	d) „ Władysława hr. Skarbka	—	—	62.440	90
	e) „ emerytury urzędników	—	—	20.800	27
	Ogółem	—	—	3,341.112	16

Omyłki druku.

Na str. 3 wiersz 15 z góry: kwota 123.195 zł. ma być w kolumnie **wynik mniejszy.**

Na str. 221 wiersz 17—19 z dołu zamiast: *zamknięcia rachunkowego kraj. funduszu szkolnego za rok 1884.* — czytaj: **preliminarza kraj. funduszu szkolnego na rok 1886.**

Na str. 384, 386, 399, 401 i 402 zamiast: *4% książeczki oszczędności Banku krajowego* — czytaj: **książeczki wkładkowe na 4% rach. bież. Banku krajowego.** — Podobnież czytaj i w zamknięciu rachunków za rok 1883. na str. 8, 9, 360 i 362.

LW. 58.742/85.

Nr. 23.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany art. 18. ustawy szkolnej kraj. z dnia 2. maja 1873. „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych“ (dziennik ustaw krajowych z dnia 1. lipca 1873. Nr. 251).

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi szkolnej o petycyach gmin Ryglice i Siedliska, Rady powiatowej w Jaśle, Wydziału powiatowego w Łańcucie, Stowarzyszenia rękodzielników „Gwiazda Tarnowska“, Wydziału powiatowego w Sanoku, w Nowym Sączu i w Rzeszowie, tudzież gmin Trzemesznia, Łąki, Poręba i Zasań, domagających się zmiany art. 18. ustawy krajowej szkolnej z dnia 2. maja 1873. „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych“ (dz. u. kr. Nr. 251) w tym kierunku, iżby nauczycielom szkół ludowych dozwolonem było przyjmowanie i pełnienie obowiązków pisarzów gminnych, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 13. października 1884. następującej treści uchwałę:

„Petycye do L. 42, 43, 136, 186, 333, 443, 463, 496 i 510 podane odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania przytoczonych w nich stosunków i zdania w porozumieniu z Radą szkolną krajową sprawy, o ile zmiana 2go ustępu artykułu 18. ustawy z 2. maja 1873. (Dz. u. kr. Nr. 251) byłaby pożądaną lub stósowną“.

Wydział krajowy o tej uchwale zawiadomił pismem z dnia 28. listopada 1884. do LW. 54.780 krajową Radę szkolną z prośbą, aby zechciała w tej sprawie objawić swoje zdanie.

Alegat. Pismem z dnia 25. maja 1885. do L. 4684, którego odpis załączamy, oznajmiła krajowa Rada szkolna Wydziałowi krajowemu, że chcąc wyczerpującą w tym przedmiocie oddać opinię, wezwała poprzód wszystkie Rady szkolne okręgowe do oświadczenia się.

Z przedłożonych sprawozdań Rad szkolnych okręgowych okazuje się, że dziesięć z nich oświadczyło się stanowczo przeciw wszelkiej zmianie owego artykułu ustawy krajowej szkolnej, reszta zaś Rad szkolnych okręgowych wyraziła wprawdzie większością głosów życzenie zmiany powołanego artykułu w kierunku przez petycye wskazanym, wszelako pod takiemi zastrzeżeniami

i warunkami, że tylko najmniejsza liczba nauczycieli ludowych mogłaby z uprawnienia tego korzystać.

Rada szkolna krajowa z obawy, ażeby przypuszczenie nauczycieli szkół ludowych do pełnienia obowiązków p i s a r z ó w g m i n n y c h nie naraziło powagi stanu nauczycielskiego i w ogóle nie było połączone z ujmą szkolnictwa ludowego, uchwaliła jednomyślnie oświadczyć się stanowczo przeciw wszelkiej zmianie powołanego artykułu ustawy szkolnej.

Wydział krajowy powodując się względami niezbędnemi na pomyślność szkolnictwa ludowego, nie może przemilczeć okoliczności podniesionej w piśmie kraj. Rady szkolnej, że tak gorliwie zajmujące się sprawami szkolnictwa ludowego Towarzystwo pedagogiczne oświadczyło się na ogólnem swem zgromadzeniu przeciw zmianie powołanego artykułu ustawy szkolnej.

Z tych powodów Wydział krajowy przychyla się w zupełności do zdania i motywów krajowej Rady szkolnej i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Nad petycyami l. 42, 43, 136, 186, 333, 443, 463, 496 i 510 wniesionemi w r. 1884 przechodzi się do porządku dziennego“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 17. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz *m. p.*

Sprawozdawca:
Oktaw Pietruski *m. p.*
Członek Wydziału kraj.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Do LW. kr. 58742/85.

Odpis

odezwy c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 25. maja 1885 do l. 4684 do Wydziału krajowego we Lwowie.

Rada szkolna krajowa, pragnąc odpowiedzieć na szacowne pismo Świetnego Wydziału krajowego z dnia 28. listopada 1884. do l. 54.780, żądające objawienia zdania, czy w ogóle i o ile byłaby pożądaną lub stosowną zmiana artykułu 18. ustawy szkolnej krajowej z d. 2. maja 1873 r. „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego“ w kierunku tym, iżby nauczycielom szkół ludowych dozwolonem było przyjmować i pełnić obowiązki pisarzów gminnych, zażądała w sprawie tej opinii wszystkich Rad szkolnych okręgowych.

Z przedłożonych sprawozdań okazuje się, iż dziesięć Rad szkolnych okręgowych oświadczyło sie bezwzględnie i stanowczo przeciw wszelkiej zmianie owego artykułu powołanej ustawy, reszta zaś Rad szkolnych okręgowych powodując się jedynie względami na ułatwienie w zawiadywaniu sprawami gminnemi, oświadcza się przeważnie tylko większością głosów za zmianą powołanego artykułu rzeczonej ustawy w kierunku wskazanym z takiemi jednak zastrzeżeniami i pod takimi warunkami, iż gdyby one przy zmianie ustawy zostały uwzględnione, mogłaby nieznaczna tylko liczba nauczycieli uzyskać upoważnienie do pełnienia niektórych tylko obowiązków pisarzów gminnych. Zastrzeżenia te i warunki, spowodowane względami niezbędnemi na pomyślność szkolnictwa ludowego i na zachowanie powagi stanu nauczycielskiego, są tego rodzaju, iż korzyść, którąby z zamierzonej zmiany ustawy miała dla spraw gminnych wyniknąć, byłaby w rzeczywistości wątpliwej tylko wartości, a naraziłaby niewątpliwie szkolnictwo ludowe i powagę stanu nauczycielskiego na dotkliwe szkody.

Rada szkolna krajowa wziąwszy sprawę tę pod gruntowną rozwagę, przyszła do przekonania, iż szkody, któreby ze zamierzonej zmiany art. 18. powołanej ustawy w kierunku wyżej wskazanym dla szkolnictwa ludowego koniecznie wyniknąć musiały, są tak wielkiej doniosłości, iż żadną miarą nie dadzą się zrównoważyć z korzyściami, któreby ze zmiany tej odnieść mogła nieznaczna liczba gmin i nauczycieli. — Z tego też powodu Rada szkolna krajowa uchwaliła jednomyślnie oświadczyć się stanowczo przeciw wszelkiej zmianie powołanego artykułu krajowej ustawy szkolnej. — W końcu nadmienić wypada, że nawet stan nauczycielski, reprezentowany w Towarzystwie pedagogicznem, oświadczył się również na posiedzeniu zgromadzenia ogólnego Towarzystwa tego przeciw określonej wyżej zmianie ustawy powołanej. Załączniki szanownego powołanego na wstępie pisma zwraca się.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. W. kr. 54.480/85.

Aleg. 24.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie subwencyonowania żeglugi parowej na Dniestrze.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi dla spraw gospodarstwa krajowego o petycyi spółki żeglugi parowej na Dniestrze, istniejącej pod firmą „B. Słonecki i K. Nawarski“ o subwencyę dla tego przedsiębiorstwa, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 13. października 1884. następującą uchwałę:

„Uznając w ogóle ekonomiczną ważność żeglugi parowej na Dniestrze i wielką jej dla handlu krajowego doniosłość, Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi przekazuje Wydziałowi krajowemu petycyę spółki:

„żegluga parowa na Dniestrze B. Słonecki i K. Nawarski“ z poleceniem:

„po 1sze, aby Wydział krajowy stopień użyteczności tegoż przedsiębiorstwa, niemniej „warunki bytu i rozwoju jego jak najściślej zbadał i rozpoznał, czy i o ile przedsiębiorstwo „to na subwencyonowanie zasługuje, upoważniając Wydział krajowy, jeżeli rezultat badania „okaże się dodatni, do udzielenia tej spółce subwencyi do wysokości 3.000 zł. w. a. dla pod„trzymania żeglugi parowej na Dniestrze;

„po 2gie, aby Wydział krajowy wszedł w rokowania z Wysokim c. k. Rządem „i starał się uzyskać odpowiednią subwencyę dla żeglugi parowej na Dniestrze z funduszów „państwowych;

„po 3cie, aby Wydział krajowy o rezultacie powierzonych sobie czynności zdał sprawę „Sejmowi na najbliższej sesyi i stosownie temuż przedstawił wnioski.“

Przystępując do wykonania tej uchwały, rozpoczął Wydział krajowy odezwą z d. 4. listopada 1884. l. 54.343 rokowania z c. k. Rządem w przedmiocie uzyskania stałej i skutecznej pomocy państwowej dla przedsiębiorstwa żeglugi parowej na Dniestrze.

W odpowiedzi na powyższą odezwę oświadczyło c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 30. listopada 1884. l. 71.466, że przedsiębiorstwo pod firmą: „B. Słonecki i K. Nawarski“ nie może być uważane jako formalne przedsiębiorstwo żeglugi parowej na Dniestrze, nie posiada bowiem należycie urządzonego parowca dla przewozu osób i rzeczy, a jedyny statek mały, którym

rozporządza, służyć może tylko dla lekkich przewozów; że jednak jest w toku zawiązanie towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze, do którego też p. p. Słonecki i Nawarski wejść mają, a gdy to towarzystwo prawnie ukonstytuowanem zostanie i okaże warunki swojego bytu i rozwoju, natenczas dopiero będzie rządowa władza krajowa w możności wstawienia się u c. k. Rządu centralnego celem wyjednania subwencyi dla tego, zdaniem c. k. Namiestnictwa, ze wszech miar pożądanego przedsiębiorstwa.

Niezależnie od zdania c. k. Namiestnictwa o spółce żeglugi parowej na Dniestrze pod firmą: B. Słonecki i K. Nawarski, postanowił Wydział krajowy w dopełnieniu polecenia Wysokiego Sejmu zbadać jak najściślej stopień użyteczności niemniej też warunki bytu i rozwoju przedsiębiorstwa rzeczonej spółki, oraz rozpoznać na podstawie dat autentycznych, czy i o ile przedsiębiorstwo to na subwencyonowanie z funduszu krajowego zasługuje i czyli częściowa, lub całkowita wypłata zasiłku 3.000 zł., przez Wysoki Sejm warunkowo przyznanego, dałaby możność racyonalnego i skutecznego podtrzymania żeglugi parowej na Dniestrze, czyli też przeciwnie mogłaby zachodzić obawa, że istniejące przedsiębiorstwo żeglugi parowej na Dniestrze, nie mając warunków bytu trwałego i należytego rozwoju, pochłonąćby mogło bezużytecznie subwencyę krajową i naraziłoby nietylko kwotę subwencyjną na zmarnowanie, ale nadto stałoby się przyczyną zawodu i rozczarowania, któreby w przyszłości mogły wpłynąć szkodliwie na wspieranie podobnych przedsiębiorstw funduszami publicznymi.

Zbadanie sprawy w powyższym kierunku poruczył Wydział krajowy uchwałą z d. 9. grudnia 1884. r. fachowej komisyi, w skład której weszli dwaj rzeczoznawcy zaproszeni, a mianowicie:

Poseł Ludwik Wierzbicki, nadinspektor kolei Lwowsko-Czerniowieckiej i pan Alfred Elsner, inspektor kolei Karola Ludwika, tudzież jeden urzędnik techniczny Wydziału krajowego w osobie pana Jana Łuniewskiego, który w czasie swego pobytu za granicą miał sposobność nabycia specyalnych wiadomości w tym zakresie. Rzeczoznawcy udali się pod przewodem W. Wierzbickiego do Halicza, a po zbadaniu rzeczy na miejscu przedstawili Wydziałowi krajowemu w dniu 18. i 25. maja b. r. ścisłe, gruntowne i wyczerpujące sprawozdania, z których w ogólności wynika, że spółka żeglugi parowej na Dniestrze pod firmą: B. Słonecki i K. Nawarski jest przedsiębiorstwem bardzo małem z powodu niedostateczności taboru, tudzież braku odpowiednich kapitałów i wyrobionych stosunków przewozowych, niezdolnem do rozwoju należytego, a mogącem utrzymać się jeszcze tylko przez czas stosunkowo krótki.

Rzeczoznawcy stwierdzili też, że jedyny parowiec, o sile 8 koni, którym spółka rozporządza, nieprzydatny zresztą do ruchu regularnego na Dniestrze, jako rzece nieuregulowanej, uległ wraz z jedną barką żelazną tak znacznemu zniszczeniu, iż koszta naprawy byłyby nie małe, a trwałość nie długa.

W obec tego ujemnego rezultatu badań dokonanych co do przedsiębiorstwa spółki powyższej, oświadczył Wydział krajowy w piśmie z dnia 29. maja b. r. l. 25.173, wystosowanem do pp. B. Słoneckiego i K. Nawarskiego, że w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 13. października 1884. nie może im być wypłacona subwencya 3.000 zł. w. a., i że tylko takie przedsiębiorstwo żeglugi parowej na Dniestrze mogłoby liczyć na pomoc kraju, któreby potrafiło wykazać warunki trwałego bytu i rozwoju.

Zarazem oznajmił im Wydział krajowy, że gdyby zdołali doprowadzić do skutku zawiązanie i prawne ukonstytuowanie się towarzystwa większego, opartego na silnych materyalnych podstawach, któreby dawało dostateczną rękojmię, że potrafi odpowiedzieć nietylko chwilowym przemijającym potrzebom, ale spleść się z żywotnymi interesami kraju i zapewnić przedsiębiorstwu żeglugi parowej na Dniestrze trwałość na dłuższy szereg lat, natenczas gotów byłby Wydział krajowy nietylko wypłacić im jednorazową subwencyę do wysokości 3.000 zł. w. a. na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. października 1884. r., lecz

nadto w dalszem wykonaniu tejże uchwały przedstawiłby Wysokiemu Sejmowi wniosek o zapewnienie takiemu przedsiębiorstwu stałej pomocy krajowej przez pewien szereg lat obok pomocy państwowej.

Po otrzymaniu oświadczenia Wydziału krajowego z dnia 29. maja b. r. wniósł p. K. Nawarski imieniem spółki żeglugi parowej na Dniestrze podanie do Wydziału krajowego z dnia 27. lipca b. r., w którem uprasza, ażeby Wydział krajowy oznaczył bliższe szczegóły i warunki, pod jakimi mogłaby być wyznaczona ewentualna subwencya, na wypadek, jeżeli w myśl powyższego oświadczenia Wydziału krajowego ukonstytuuje się na prawnych podstawach spółka żeglugi parowej na Dniestrze, oparta o kapitał dostateczny.

W szczególności żądał przedstawiciel spółki, ażeby Wydział krajowy uchwalił:

I. Warunki, z jakimi subwencya wyznaczoną będzie.

II. Wysokość tejże subwencyi i zasadę, na jakiej ma być oparta, t. j. czyli wyznaczoną będzie w pewnej sumie rocznej, czyli też w poręczeniu kapitałowi zakładowemu pewnego oprocentowania.

III. Przeciąg czasu trwania subwencyi.

Przytem oświadczył p. K. Nawarski w swojem i swego spólnika imieniu, że tak długo nie mogą przystąpić do ostatecznego zawiązania towarzystwa w jakiejkolwiek formie, dopóki nie dowiedzą się ostatecznie o powyższych warunkach, nie mniej też o zasadzie uzyskać się mającej subwencyi rządowej.

Na poparcie swej prośby przedstawiła spółka:

1) Odpis statutów zawiązać się mającego Towarzystwa akcyjnego dla prowadzenia żeglugi parowej na Dniestrze, przedstawionych c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych celem uzyskania zatwierdzenia.

2) Kosztorys urządzenia przyszłej żeglugi parowej na Dniestrze wraz z kosztami ruchu i administracyi.

3) Wykaz spodziewanego dochodu surowego.

Z przedstawionych statutów przyszłego Towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze, o których zatwierdzeniu nie otrzymaliśmy dotychczas żadnej urzędowej wiadomości, wynika, że kapitał zakładowy Towarzystwa oznaczony został na sumę 1,000.000 zł. w. a. i składać się ma z 10.000 sztuk akcyi po 100 zł. w. a. w nominalnej wartości, z których na razie wypuszczoną zostanie tylko 1.250 akcyi całkowicie wypłaconych.

Z przedstawionego kosztorysu okazuje się, że koszta zaprowadzenia żeglugi Dniestrowej na przestrzeni Niżniów-Okopy obliczono na kwotę 150.000 zł.

Roczne koszta ruchu i administracyi obrachowano na kwotę	42.460 zł.
a dodając 5% na oprocentowanie kapitału zakładowego (150.000 zł.) . .	7.500 „
i 8% na amortyzacyę kapitału zakładowego, rezerwę i wypadki nadzwyczajne	12.000 „
obliczono spodziewany wydatek roczny na sumę	61.960 zł.

Wydatek ten znaleść ma, podług przedstawionego kosztorysu, pokrycie w dochodach brutto z trzech parostatków, które uczynić mogą rocznie okrągło 60.000 zł. w przypuszczeniu, że każdy parowiec przebędzie w roku 10 razy przestrzeń Niżniów-Okopy i napowrót (470 km.) z ładunkiem 1.000 cet. metrycznych, i że za przewóz jednego cetnara metrycznego na tejże przestrzeni albo w kierunku odwrotnym otrzyma Towarzystwo po 1 zł. w. a.

Jakkolwiek powyższa cyfra dochodu spodziewanego opiera się tylko na samych przypuszczeniach, na których w braku dat rzeczywistych polegać nie można, to jednak Wydział krajowy nie chcąc przesądzać dalszemu rozwojowi sprawy i pragnąc wywiązać się jak najściślej z danego mu przez Wysoki Sejm polecenia, wznowił odezwą z dnia 4. sierpnia b. r. l. 38.736 rokowania z c. k. Rządem na podstawie przytoczonego wyżej podania spółki żeglugi parowej na Dniestrze z dnia 27. lipca b. r., upraszając c. k. Namiestnictwo, ażeby odnośnie do oświadczenia swego z dnia 30. listopada 1884. l. 71.466 zbadało przedłożone teraz materyały, mające

służyć do ocenienia działalności i użyteczności projektowanego przedsiębiorstwa żeglugi parowej na Dniestrze i wyjednało, jak można najrychlej, decyzyę c. k. Ministerstwa co do warunków ewentualnej subwencyi państwowej dla przyszłego Towarzystwa żeglugi wspomnionej.

Dnia 6. października b. r. l. 41.806 ponowił Wydział krajowy prośbę powyższą, na co otrzymał dnia 22. października b. r. odpowiedź, że w sprawie ewentualnej subwencyi państwowej dla zawiązać się mającego Towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze, odniosło się już c. k. Namiestnictwo sprawozdaniem z dnia 3. września b. r. l. 50.099 do c. k. Ministerstwa, że jednak decyzya ministeryalna w tej sprawie dotychczas nie nadeszła.

Ponieważ wnioski, jakie Wydział krajowy mógłby przedstawić w tej sprawie Wysokiemu Sejmowi, zostawać by musiały w ścisłym związku z odnośnem postanowieniem rządowem, którego oczekujemy i od którego również także istniejąca spółka ostateczne zawiązanie się nowego Towarzystwa zależnem czyni, przeto Wydział krajowy nie mogąc jeszcze przedłożyć wniosków merytorycznych, postanowił ograniczyć się na razie na przedstawieniu dotychczasowego stanu sprawy subwencyonowania żeglugi parowej na Dniestrze, przekazanej mu uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 13. października 1884 r.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 10. listopada 1885.

Marszałek krajowy

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca

Władysław hr. Badeni w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Aleg. 25.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o użyciu dochodów funduszu podrzutków w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 22. Października 1884. r. powziął W. Sejm przy uchwaleniu preliminarza funduszu podrzutków w Krakowie na r. 1885. następującej treści uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi przedłożył projekt, w jaki sposób użyte być mają począwszy od 1. stycznia 1886. r. dochody funduszu podrzutków w Krakowie, z uwzględnieniem stanowczej woli fundatora".

Wywiązując się z poruczonego zadania, Wydział krajowy składa W. Izbie niniejsze sprawozdanie.

W myśl postanowienia artykułu V. ustawy z 10. Maja 1873. r. (Nr. 252 Dz. ust. i rozp. kraj.), którą odjęto krakowskiemu zakładowi podrzutków cechę zakładu krajowego, miało być przyjmowanie dzieci do tegoż zakładu wstrzymanem aż do czasu, w którym ustanie potrzeba przyczyniania się funduszu krajowego do utrzymania dzieci tamże się znajdujących; poczem miały być znowu dzieci przyjmowane w miarę własnych zasobów tego funduszu.

Dzieci, które w dniu wejścia w wykonanie powyższej ustawy w krakowskim zakładzie podrzutków się znajdowały, miały być w myśl artykułu IV. tejże ustawy, począwszy od tego dnia utrzymywane nadal według przepisów dla rzeczonego zakładu ustanowionych. Przez pełne dziesięciolecie istniał więc jeszcze krakowski zakład podrzutków z tą jedynie zmianą, że nowych dzieci na koszt funduszu zakładu nie przyjmowano, a ostatnie podrzutki tej kategoryi opuściły zakład w r 1883. t. j. w 10 lat po wejściu w życie powyższej ustawy. Artykuł I. dodatkowej uchwały, uzupełniającej ustawę z 10. maja 1873. r. postanowił, iż

„począwszy od dnia, w którym wejdzie w wykonanie ustawa o zwinięciu krajowych zakładów podrzutków, będą utrzymywane kosztem funduszu krajowego:

a) Przez czas choroby matki dzieci tych położnic, które były bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i zostały ztamtąd do szpitala powszechnego przeniesione;

b) aż do dziesiątego roku życia dzieci tych położnic, które były bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i w jednym z tych zakładów pomarły".

W myśl tej uchwały były przyjmowane nawet w okresie owym przejściowym nowe podrzutki tu pod *a*) i *b*) wymienione. Począwszy od r. 1873. istniały zatem kategorye podrzutków: I. utrzymywane kosztem funduszu zakładu podrzutków, II. te, które miały być w myśl owej dodatkowej uchwały utrzymywane z funduszu krajowego. Pierwsza kategorya ustała już z r. 1883., druga istnieje jeszcze zawsze.

W czasie przejściowym, t. j. między rokiem 1873. a 1883. były pokrywane koszta utrzymania pierwszej kategoryi podrzutków z funduszów oddziału II. szpitala św. Łazarza, istniejącego pod nazwą oddziału położnic i podrzutków, a tylko niedobór pokrywał fundusz krajowy. W r. 1883. został fundusz krakowskich podrzutków wydzielony z funduszu wspólnego oddziału położnic i podrzutków, a stało się to w myśl uchwały W. Sejmu z 17 października 1882. Od r. 1883 zaczął dopiero fundusz ten wykazywać nadwyżkę w dochodach tem bardziej, że jak wyżéj powiedziano, w roku tym ostatnie podrzutki I. kategoryi zakład opuściły.

Co do II. kategoryi podrzutków, to zaszła ta niewłaściwość, iż do r. 1885. zarachowywano koszta ich utrzymania na poczet funduszu podrzutków zamiast na fundusz krajowy. Niewłaściwość ta została jednak uchyloną rozporządzeniem Wydziału krajowego z 17. lutego b. r. l. 5868.

Obecnie więc, gdy krakowski zakład podrzutków począwszy od r. 1883. wykazuje nadwyżkę dochodów, będzie można znowu przystąpić do przyjmowania podrzutków na koszt tego funduszu, t. j. I. kategoryi, która z rokiem 1883. ustała.

Wykażemy teraz, jakimi zasobami krakowski fundusz podrzutków dysponuje, i w jaki sposób mógłby być najkorzystniej użyty na cele przez fundatorów oznaczone.

Fundusz ten składa się z prywatnych zapisów, a mianowicie: *a*) z zapisu księcia prymasa Poniatowskiego z r. 1788. — jak na teraz z połowy czynszu propinacyi w Krowodrzy, *b*) z zapisu Jana Tarły, wojewody Sandomirskiego, który oddał w r. 1750. kapitał w wieczysty zarząd Arcybractwu Miłosierdzia i Banku Pobożnego, a tylko odsetki od niego otrzymuje rokrocznie krakowski fundusz podrzutków, wreszcie *c*) z dochodów odsetek: *α*) od kapitału ad *b*), *β*) od kapitału spłacanego przez fundusz krajowy, jako zwrot ratalny funduszów użytych na budowę nowych pawilonów szpitala św. Łazarza; *γ*) od efektów zakupywanych w miarę spłaty kapitałów jak *β*).

Na r. 1886. będzie miał krakowski fundusz podrzutków, pod odtrąceniu wydatków, czystego dochodu kwotę 1.481 złr. w. a. do dyspozycyi na utrzymanie podrzutków.

Co do tego, w jaki sposób zasoby krakowskiego funduszu pod zutków mają być w przyszłości użyte, i które dzieci mają być do zakładu tego przyjmowane, Wydział krajowy porozumiawszy się w tej mierze z Komitetem administracyjnym szpitala św. Łazarza jako obznajomionym z miejscowymi stosunkami, przedstawia W. Izbie cztery kategorye dzieci, któreby miały być przyjmowane do krakowskiego zakładu podrzutków i na koszt jego z uwzględnieniem porządku pierwszeństwa, jaki uważamy za wskazany w dalszem rozwinięciu myśli tkwiącej w postanowieniu artykułu I. powyżej powołanej dodatkowej uchwały z r. 1873. Zdaniem naszém mają być do zakładu przyjmowane:

1) dzieci urodzone w szpitalu św. Łazarza na oddziale położniczym, których matki na innym oddziale umarły;

2) dzieci, których matki odbywszy połóg w oddziale położniczym szpitala św. Łazarza, przez lekarza ordynującego uznane zostały za niezdatne do karmienia, a udowodniły swe ubóstwo;

3) dzieci, których matki nie odbyły połogu w szpitalu św. Łazarza, a co do których jest udowodnionem, że ani karmić, ani utrzymywać dziecka nie mogą;

4) dzieci innych kategoryj, a w szczególności podrzutki w ściślejszem tego słowa znaczeniu.

Przechodząc do umieszczenia podrzutków, to najprostszy i najmniej kłopotliwy jest sposób, praktykowany dotąd, a mianowicie oddawanie dzieci na wychowanie za umówioną opłatą roczną lub miesięczną.

Dotyczas oddawano zawsze wszystkie dzieci na wieś. Ponieważ jednak wykonanie kotroli po wsiach jest utrudnione, przeto jesteśmy zdania, ażeby dzieci umieszczać w mieście, idąc za przykładem gminy miasta Krakowa, która, jakkolwiek opłaca w mieście więcej, posiada tę korzyść, iż zapewniony ma nadzór nad wychowaniem dzieci.

Za umieszczeniem w mieście przemawia także wzgląd, ażeby dzieci, kosztem funduszu podrzutków lub funduszu krajowego wychowywane, otrzymały początki nauk elementarnych, przez co łatwiej znalazłyby umieszczenie czy to u rękodzielników, czy też w innej służbie. Tego można zaś dopilnować tylko w mieście, a i nauka bywa tu lepiej udzielaną.

Co do kosztów utrzymania, to rzecz ta przedstawia się w następujący sposób:

Na mocy reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 20. sierpnia 1856. roku l. 20275 opłata od pielęgnowania dzieci po wsiach ustanowioną była według następujących czterech klas:

a) za dzieci aż do ukończenia 1. roku życia miesięcznie 2 złr. 80 ct.
b) „ „ „ „ „ 2. „ „ „ 2 „ 10 „
c) „ „ „ „ „ 5. „ „ „ 1 „ 75 „
d) „ „ „ „ „ 10. „ „ „ 1 „ 05 „

Przy tej dotychczas praktykowanej opłacie doznaje jednak zarząd szpitala św. Łazarza już teraz trudności w umieszczaniu dzieci. I tak n. p. gmina Niepołomice, $2^3/_4$ mili od Krakowa odległa, nie chce przyjmować dzieci pod dotychczasowemi warunkami, a zarząd szpitala jest zmuszony wydawać je do osławionego ze złego pielęgnowania podrzutków o 4 mile od Krakowa odległego Zabierzowa i musi opłacać kobietom, zabierającym dzieci na wychowanie, koszta podróży do Krakowa i z powrotem, przezco *de facto* koszta utrzymania dziecka są większe od ustanowionych.

W obec tego więc, iż gdybyśmy nawet przyjęli przez oszczędność zasadę wychowywania podrzutków na wsi, opłata musiałaby być mimo to bezwzględnie wiekszą od dotychczasowej, Wydział krajowy jest zdania, iż w obec przedstawionych powyżej korzyści umieszczenia dzieci w mieście, należy zaniechać oddawania ich na wieś, a przyjąwszy raz tę zasadę, unormować zarazem opłatę w stosunku do wzmagających się z dniem każdym cięższych warunków utrzymania.

Po dokładnem zbadaniu tej kwestyi, Wydział krajowy proponuje następujące opłaty za dzieci, oddane do miasta na wychowanie:

a) za dzieci aż do ukończenia 1. roku życia miesięcznie 6 złr. rocznie 72 złr.
b) „ „ „ „ „ 2. „ „ „ 5 „ „ 60 „
c) „ „ „ „ „ 7. „ „ „ 4 „ „ 48 „
d) „ „ „ „ „ 10. „ „ „ 5 „ „ 60 „

Rozumie się samo przez się, że takie same opłaty będzie musiał ponosić także fundusz krajowy za dzieci, który obowiązany jest utrzymywać w myśl powołanej powyżej uchwały dodatkowej.

Ceny projektowane wydadzą się może wygórowanemi jeżeli je zestawimy z opłatą, dotychczas praktytowaną, lecz jest to z jednej strony opłata, wyznaczona na wsi, podczas gdy tamta jest projektowana dla miasta, — z drugiej strony od roku 1856, kiedy dawną opłatę ustanowiono, zmieniły się bardzo warunki utrzymania.

Iż opłata projektowana nie jest wygórowaną, stwierdzić może po części i ta okoliczność, iż gdy jeszcze w roku 1871, Wydział krajowy zamierzał oddać część dzieci krakowskiego zakładu podrzutków pod opiekę i na utrzymanie Sióstr Miłosierdzia i PP. Felicjanek, przedłożono mu warunki nieporównanie cięższe, według których utrzymanie jednego dziecka kosztowałoby od 100 do 150 zł. w. a. rocznie. A działo się to jeszcze w roku 1871, od którego to czasu drożyzna o wiele się wzmogła. Dlatego sądzimy, że jeżeli Wysoka Izba uzna umieszczenie dzieci na wychowanie w mieście za wskazane i jedynie celowi odpowiednie, w takim razie koniecznem będzie ustanowienie nowych opłat w projektowanej wyżej wysokości.

Przedstawiwszy powody, dla których przemawiamy za takiem, a nie innem użyciem zasobów funduszów podrzutków, — Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

I. Począwszy od roku 1886. mają być na koszt krakowskiego funduszu podrzutków w miarę własnych jego zasobów przyjmowane dzieci 4 kategoryj w następującym porządku pierwszeństwa:
1. dzieci, urodzone w szpitalu św Łazarza na oddziale położniczym, których matki na innym oddziale umarły.
2. dzieci, których matki odbywszy połóg w oddziale położniczym szpitala św. Łazarza, przez lekarza ordynującego uznane zostały za niezdatne do karmienia, a udowodniły swe ubóstwo,
3. dzieci, których matki nie odbyły połogu w szpitalu św. Łazarza, a co do których jest udowodnionem, że ani karmić, ani utrzymywać dziecka nie mogą;
4. dzieci innych kategoryj, a w szczególności podrzutki w ściślejszem tego słowa znaczeniu.

II. Tak dzieci, utrzymywane kosztem krakowskiego funduszu podrzutków, jakoteż dzieci przyjęte do krakowskiego zakładu, a utrzymywane z funduszu krajowego, będą począwszy od r. 1886. umieszczane na wychowanie w mieście za następującem wynagrodzeniem:

a)	za dzieci aż do ukończenia	1.	roku	życia	miesięcznie	6	zł.	rocznie	72	zł.
b)	„	„	„	„	„	2.	„	„	„	5	„	„	60	»
c)	„	„	„	„	„	7.	„	„	„	4	„	„	48	»
d)	„	„	„	„	„	10.	„	„	„	5	„	„	60	»

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 23. Października 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Hoszard w. r.
Członek Wydziału kraj.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. W. kr. 55.176/85.

Aleg. 23.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi Rady gminnej miasta Tyśmienica w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Starostwa powiatowego z Tłumacza do Tyśmienicy.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z d. 7. Października 1884 r., która udzieloną nam została do zbadania petycya Rady gminnej miasta Tyśmienicy o wyjednanie zezwolenia na przeniesienie siedziby Tłumackiego c. k. Starostwa do Tyśmienicy, mamy zaszczyt na podstawie zebranych w tej sprawie wyjaśnień i opinij przedłożyć:

Tak Rada powiatowa Tłumacka uchwałą z d. 30. Grudnia 1884 r. opartą na uchwałach Rad gminnych i deklaracyach obszarów dworskich, stanowiących obecnie okrąg c. k. Starostwa Tłumackiego, jakoteż i c. k. Prezydyum Namiestnictwa w odezwie swej z d. 23. Października 1885 r. L. 8624/pr., stanowczo oświadczyły się przeciw życzeniom Rady gminnej w Tyśmienicy, jako nie odpowiadającym istotnym potrzebom mieszkańców tamtejszego powiatu.

Na 61 gmin i 46 obszarów dworskich, składających powiat Tłumacki, tylko 15 gmin i 4 obszary dworskie bliżej położone Tyśmienicy, oświadczyły się za zmianą siedziby powiatu, inne zaś pragną pozostać przy dotychczasowej siedzibie w Tłumaczu.

Zresztą dość spojrzeć na mapę powiatu Tłumackiego, aby powziąć niekorzystne dla życzeń gminy Tyśmienickiej przekonanie. Tłumacz leży w samym środku okręgu powiatu i posiada wygodne środki komunikacyjne dla całej okolicy, gdy przeciwnie Tyśmienica, położona na krańcu tego okręgu w odległości jednej mili od Stanisławowa, pomimo że jest więcej zaludnioną i bardziej handlowym punktem niż miasto Tłumacz, mogłaby być dogodną siedzibą władz politycznych i autonomicznych tylko dla najbliżej położonych miejscowości.

Z tych powodów i z uwagi, że głównem przeznaczeniem siedziby władz administracyjnych są nie tyle potrzeby i udogodnienia dla miasta przeznaczonego na tę siedzibę, ile potrzeby całej okolicy i jej mieszkańców zmuszonych do odbywania tam częstych podróży, Wydział krajowy jest zdania, iż w tym wypadku życzenia gminy Tyśmienicy, aby dla jej dogodności i materyalnych korzyści zmieniać dla całego powiatu dogodną siedzibę dotychczasową w Tłumaczu, nie mają żadnej podstawy, wnosimy przeto:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nad petycyą gminy miasta Tyśmienicy, żądającej poparcia w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Starostwa z Tłumacza do Tyśmienicy, przechodzi do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 30. Października 1885.

Marszałek krajowy
Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca
Dr. Franciszek Hoszard *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. W. kr. 53390 ex 1885.

Aleg. 27.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy Pruchnika i gmin okolicznych z powiatu Jarosławskiego w sprawie ustanowienia w tej miejscowości nowego Sądu powiatowego.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. Września 1884, przekazującej nam do zbadania petycyę gminy Pruchnika i okolicznych o utworzenie w tej miejscowości nowego i czwartego w okręgu c. k. Starostwa Jarosławskiego, Sądu powiatowego, — po zebraniu w tym względzie odpowiednich wiadomości i opinij, mamy zaszczyt przedłożyć następujące sprawozdanie:

Powiat Jarosławski liczy się do najbardziej zaludnionych i w kulturze rozwiniętych powiatów w kraju naszym. Na przestrzeni 1347 □kilometrów, ma ludności 103281, rozdzielonej nieproporcyonalnie między okręgi trzech dotychczas tam funkcyonujących Sądów powiatowych. Gdy okrąg Sądu w Radymnie ma 25990 ludności, okrąg w Sieniawie 29424 ludności, okręg Jarosławski obejmuje 47.867 ludności i z tego powodu niektóre miejscowości do niego przydzielone, szczególniej ku południowi leżące, jak Kramarzówka i jej przyległe,mają przeszło po 25 kilometrów odległości od siedziby Sądu w Jarosławiu.

Uznając tedy powyższą niedogodność, tak Rada powiatowa w Jarosławiu uchwałą swą z dnia 9. Stycznia 1885. jako też c. k. Prezydyum Sądu Wyższego krajowego we Lwowie w odezwie z dnia 13. Października r. b. L. 53390, oświadczyły się bardzo przychylnie za utworzeniem nowego Sądu powiatowego w Pruchniku.

W obec takiej opinii i z uwagi, że miasteczko Pruchnik będzie położone w środkowym punkcie przyszłego okręgu Sądu powiatowego, że zarazem z ludnością przyległej wsi Pruchnik ma przeszło 2.800 ludności; dalej, że jest punktem środkowym dość ruchliwego handlu w tej okolicy, wreszcie, że przez rozdział okręgu Sądu powiatowego w Jarosławiu na dwa okręgi nie będą naruszone granice innych sąsiednich powiatów, coby pociągało za sobą zmianę dalszą odpowiednich powiatów politycznych i autonomicznych, Wydział krajowy może tylko gorąco polecić petycyę pomienioną Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia.

Podług przedłożonej nam propozycyi przez Radę powiatową w Jarosławiu i słusznie bardzo poczynionych uwag przez c. k. Prezydyum Sądu wyższego we Lwowie, najdogodniej będzie, jeżeli do okręgu przyszłego c. k. Sądu powiatowego w Pruchniku zaliczonych będzie 22 gmin i obszarów dworskich wyłączyć się mających z okręgu c. k. Sądu powiatowego Jarosławskiego z ogólną cyfrą

ludności podług spisu z 1880. r. 14760 głów. A gminy te są: Pruchnik miasteczko, Pruchnik wieś, Rozbórz długi, Rozbórz okrągły, Jodłówka, Węgierka, Węgierska wola, Kramarzówka, Swiebodna, Rączyna, Rzeplin z Wolą Rzeplińską, Tuligłowy, Czudowice, Więckowice, Bystrowice, Tyniowice, Chorzów, Hawłowice dolne, Hawłowice górne, Rokietnica, Cząstkowice, i Czelatycze. Z tego powodu wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11. Czerwca 1868. r. (N. 59. D. u. p.) objawia c. k. Rządowi opinię, iż dla udogodnienia mieszkańcom powiatu Jarosławskiego wymiaru sprawiedliwości pożądanem jest jak najrychlejsze utworzenie nowego c. k. Sądu powiatowego z siedzibą w miasteczku Pruchniku, do okręgu którego weszłyby następujące gminy i obszary dworskie, wydzielone z dotychczasowego okręgu Sądu powiatowego w Jarosławiu, to jest: Pruchnik miasteczko, Pruchnik wieś, Rozbórz długi, Rozbórz okrągły, Jodłówka, Węgierka, Węgierska wola, Kramarzówka, Swiebodna, Rączyna, Rzeplin z Wolą Rzeplińską, Tuligłowy, Czudowice, Więckowice, Bystrowice, Tyniowice, Chorzów, Hawłowice dolne, Hawłowice górne, Rokietnica, Cząstkowice i Czelatycze.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 30. Października 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hoszard w. r.

Członek Wydziału kraj.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. kr. 16.804/85.

Aleg. 28

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyach miasta Muszyny i mieszkańców zakładu zdrojowego w Krynicy, w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwały z dnia 10. Września 1884., którą Wysoki Sejm polecił nam zbadanie podniesionych w petycyach miasta Muszyny i mieszkańców Krynicy stosunków miejscowych, mogących wpłynąć na zmianę uchwały z dnia 24. Sierpnia 1877. co do przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny, mamy zaszczyt na podstawie zebranych przez nas wyjaśnień i opinij przedłożyć:

Potrzebę przeniesienia tej siedziby do Muszyny już uznał Wys. Sejm w uchwale z dnia 24. Sierpnia 1877., która drugą uchwałą z dnia 21. Października 1881. r. ponowioną została. Przedmiotem więc obecnego dochodzenia mogło być tylko zbadanie, o ile przyczyny, które powyższe uchwały Wys. Sejmu wywołały, obecnie po latach ośmiu zmieniły się na korzyść lub niekorzyść jednej z tych miejscowości. Przedkładając w roku 1877. Wys. Sejmowi sprawozdanie nasze w tej sprawie, Wydział krajowy wnioski swe oparł na życzeniu większości gmin, składających okreg sądowy w Krynicy, na opinii Władz autonomicznych powiatu Nowo-Sądeckiego i jednozgodnej opinii wszystkich Władz sądowych, to jest Sądu powiatowego w Krynicy, Sądu obwodowego w Nowym-Sączu i Sądu wyższego krajowego w Krakowie, które stanowczo oświadczyły się za Muszyną. Jednym z ważniejszych powodów, przemawiającym przeciw Krynicy, było wielce niedogodne pomieszczenie biur Sądu w Krynicy, szczególniej lokalności na areszta, brak podczas zimowych miesięcy wszelkiego ruchu handlowego w tej miejscowości, brak domów zajezdnych, gdzieby przybywająca do Sądu ludność z okolicy znaleść mogła pomieszczenie, wreszcie drożyzna niezwykła podczas sezonu kąpielowego.

Obecnie w skutek zarządzonych przez Wydział krajowy badań, stosunki te prawie żadnej nie uległy zmianie. I tak:

1) Rada powiatowa w Nowym-Sączu prawie jednogłośnie, bo z wyjątkiem jednego głosu, na posiedzeniu dnia 24. Stycznia 1885. stanowczo oświadczyła się za siedzibą Sądu w Muszynie, która jest pod każdym względem dogodniejszym i przystępniejszym punktem na pomieszczenie Sądu,

jako położona przy kolei żelaznej i gościńcu głównym, mająca stałą pocztę i stacyę telegraficzną, targi tygodniowe i w ogóle będąca głównem siedliskiem handlu dla tamtejszej górskiej okolicy.

2) Przełożony obszaru dóbr kameralnych w Muszynie, jakkolwiek przyznaje, iż dla rozwoju zakładu zdrojowego w Krynicy siedziba sądu w tem miejscu jest potrzebną, to wszakże dla 15 gmin dóbr kameralnych należących do okręgu sądowego Muszyna przedstawia więcej dogodności.

3) Obszar dworski w Nawojowej (innego w tym okręgu nie ma) oświadcza się za Muszyną.

4) Z trzydziestu jednej gmin, przynależnych obecnie do okręgu sądowego w Krynicy, 15cie z ludnością 10.421 głów, w uchwałach swych Rad oświadczyło się za Muszyną; 7 z ludnością 5730 za Krynicą; pięć z ludnością 835 dusz nie nadesłało na wezwanie Wydziału powiatowego żadnej odpowiedzi; cztery zaś z ludnością 2915 pragną być przyłączone do okręgu Sądu powiatowego w Nowym-Sączu, co też uchwała Wys. Sejmu z dnia 24. Sierpnia 1877. na wypadek przeniesienia siedziby Sądu z Krynicy do Muszyny już uwzględniła.

5) C. k. Starostwo Nowo-Sądeckie nie ma nic do nadmienienia przeciw siedzibie Sądu czy w Muszynie, czy w Krynicy.

6) Sędzia prezydujący w Sądzie powiatowym w Krynicy, jest za dalszem pozostawieniem tu Sądu, lecz uznaje konieczność zmiany lokalu tak na pomieszczenie biura sądowego, jako też i aresztów, które są pod każdym względem nieodpowiednie.

7) Zarząd zdrojowy usilnie obstaje przy zatrzymaniu nadal siedziby Sądu w Krynicy, tak dla podniesienia samego zakładu, jako też dla wygody przebywających podczas sezonu gości kąpielowych. Zarząd przedstawia, że od lat 8miu zakład ciągle wzrasta, że zajazd publiczny już się buduje, i że stosunki handlowe znacznie się wzmogły, a zatem, że Krynica nie przedstawia dziś podczas miesięcy zimowych tych niedogodności, które spowodowały Wys. Sejm do wydania niekorzystnej opinii w uchwale z dnia 24. Sierpnia 1877.

8) Również i c. k. Prezydyum Sądu wyższego kraj. w Krakowie oświadcza się teraz za pozostawieniem siedziby Sądu w Krynicy ze względu, iż w razie przeniesienia siedziby do Muszyny, dzisiejszy okręg sądowy Krynicki zostałby zmniejszony o ośm gmin z ludnością 3760, które to podług uchwały Wys. Sejmu z dnia 24. Sierpnia 1877. byłyby przydzielone do Sądu delegowanego miejskiego w Nowym-Sączu. Tym więc sposobem okręg przyszłego Sądu w Muszynie miałby tylko 24 gmin z ludnością 15.688, a Nowo-Sądecki powiatowy składałoby 91 gmin z ludnością 49.816 głów. Wreszcie c. k. Prezydyum donosi, iż Dyrekcya lasów i domen, aby zatrzymać Sąd w Krynicy, gotową jest pobudować w tej miejscowości własnym kosztem nowe pomieszczenie dla aresztantów.

W obec takiego stanu rzeczy i od lat kilku trwającego współzawodnictwa Krynicy i Muszyny o posiadanie siedziby Sądu powiatowego, z powodu którego już w. r. 1883. zarządzona przez Ministeryum Sprawiedliwości adaptacya budynków kameralnych w Muszynie wstrzymaną została, pożądanem byłoby stanowcze pod tym względem orzeczenie Wys. Sejmu. Wydział krajowy przy ocenie stosunków i potrzeb tamtejszej okolicy, przedewszystkiem uwzględniać musi życzenia i potrzeby większości mieszkańców całego okręgu, a nie interesa zakładu zdrojowego, funkcyonującego najdłużej przez trzy miesiące letnie. Znaczna większość gmin, Rada powiatowa, obszary dworskie są za przeniesieniem siedziby Sądu z Krynicy do Muszyny, zatem wzgląd na wygody gości kąpielowych, nie wiele nawet korzystających z wymiaru sprawiedliwości w Krynickim Sądzie (od r. 1880. do 1884. nie było więcej jak po 27 spraw tego rodzaju corocznie), musi mieć tylko drugorzędne znaczenie.

Również oświadczenie c. k. Prezydyum Sądu wyższego w Krakowie, co do nieproporcyonalnego na przyszłość rozdziału czynności urzędowych między Sądy powiatowe w Muszynie i Nowym Sączu, ustąpić musi względom na dogodność mieszkańców dotyczących okręgów, tem bardziej, że teren górzysty tamtejszej okolicy w stosunku do swego obszaru jest mniej zaludnionym, a podróż w górach, szczególniej w porze zimowej, przedstawia niezmierne trudności.

Z tych zatem powodów Wydział krajowy jest zdania, iż w tym wypadku nie zachodzi żadna uzasadniona potrzeba do zmiany, objawionej już w dwóch odnośnych uchwałach opinij Wys. Sejmu co do zatrzymania nadal siedziby Sądu powiatowego w Krynicy i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nad petycyą mieszkańców Zakładu zdrojowego Krynicy, żądającą zmiany uchwały sejmowej z dnia 24. sierpnia 1877., oświadczającej się za przeniesieniem siedziby c. k. Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny, przechodzi do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 10 Kwietnia 1885.

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz *w. r.*
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca:
Waleryan Podlewski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alog. 29

Wniosek.

Zważywszy na wzrastające z każdym rokiem potrzeby funduszu krajowego, tudzież niemożność pokrycia tych potrzeb dodatkami do podatków bezpośrednich, które pomimo, iż są znacznie wyższe od dodatków krajowych, pobieranych we wszystkich innych krajach koronnych, jeszcze nie pokrywają zwyczajnych wydatków budżetu krajowego;

Zważywszy następnie, iż obecne przeciążenie podatkami stałymi, a zwłaszcza gruntowym, wobec dokonywającego się przesilenia w stosunkach produkcyi rolniczej, wzbudza usprawiedliwioną obawę co do nieuniknionego upadku tej produkcyi i wyczerpania sił podatkowych w kraju naszym;

Zważywszy w końcu, iż w innych krajach koronnych pobierane już bywają na potrzeby krajowe opłaty konsumcyjne od napojów gorących, mięsa i t. d., do nakładania których Sejmy krajowe w myśl postanowienia §. 22. Statutu krajowego są uprawnione,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Celem pokrycia niedoborów w budżecie krajowym, względnie zniżenia krajowych dodatków od podatków bezpośrednich, Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt do ustawy krajowej, wprowadzającej krajowe opłaty konsumcyjne“.

Lwów, dnia 25. listopada 1885.

Abrahamowicz
jako wnioskodawca.

A. Rey, Seweryn Henzel, Stanisław Stadnicki, Ryszard Zawadzki, T. Wasilewski, Tadeusz Langie, Ludwik Wierzbicki, Jerzy Czartoryski, W. Koziebrodzki, Władysław Struszkiewicz, Tadeusz Dzieduszycki, Hoszard, M. Onyszkiewicz, S. Badeni, Płaziński, Pilat.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. S. 37 ex 1885.

Alleg. 21).

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę:

USTAWA

z dnia ..... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmieniająca §. 26. ordynacyi wyborczej dla gmin.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

§. 26. ordynacyi wyborczej dla gmin z dnia 12. Sierpnia 1866. Dzien. nstaw kraj. Nr. 19. w dotychczasowem brzmieniu zostaje uchylony i ma brzmieć jak następuje:

§. 26.

W każdem kole wyborczem ci, którzy otrzymali bezwzględną ilość głosów na Radnych, mają być uznani Radnymi, ci zaś którzy otrzymali bezwzględną ilość głosów na zastępców, mają być uznani zastępcami.

Jeżeli przy pierwszem głosowaniu na któregokolwiek wybrać się mającego radnego lub zastępcę taka większość głosów nie wypadła, wówczas przedsięwziętym będzie drugi wybór, a gdyby i przy tym potrzebna większość głosów do skutku nie przyszła, przystąpi się do wyboru ściślejszego.

Przy ściślejszym wyborze ograniczyć się mają wyborcy tylko do tych osób, które przy drugiem głosowaniu względnie najwięcej głosów za sobą miały. Liczba osób, pod ściślejszy wybór poddać się mających, będzie zawsze dwa razy tak wielką jak liczba radnych lub zastępców mających się jeszcze wybrać. Przy równości otrzymanych głosów rozstrzyga los, kto ma być do wyboru przedstawiony.

Głos dany przy trzecim wyborze na osobę nie wprowadzoną do wyboru ściślejszego za nieważny ma być uznany.

Art II.

Powyższe postanowienie będzie zachowane przy nowych wyborach Rad gminnych rozpisanych po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Lwów dnia 25. Listopada 1885.

Władysław Koziebrodzki
wnioskodawca.

Łubieński, Abrahamowicz, Seweryn Henzel, Stanisław Stadnicki, Ryszard Zawadzki, T. Wasilewski, Wojciech Dzieduszycki, Tytus Siengalewicz, Tadeusz Langie, Romańczuk, Brykczyński, Jaworski, Jerzy Czartoryski, Wład. Struszkiewicz, Dzieduszycki Tadeusz, Roman Czartoryski, A. Czajkowski, Onyszkiewicz, ks. Sawa, dr. Weigel, Płaziński, Bereżnicki, Rey, Ludwik Wierzbicki, Pilat, W. Sapieha.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. S. 39/1885.

Ang. 31

Przedłożenie rządowe

c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie.

L. 10.921.

Jaśnie Wielmożny Panie Marszałku!

Na mocy reskryptu Jego Excellencyi Pana Ministra rolnictwa z dnia 21. Maja b. r. L. 6286/434 mam zaszczyt złożyć do laski Marszałkowskiej pięć projektów ustaw o osuszeniu bagien Niskich i Rudnickich oraz o regulacyi potoków Łęgu, Trześniówki i Kisieliny. Racz Jaśnie Wielmożny Marszałku zamieścić te przedłożenia rządowe na jednem z najbliższych posiedzeń Wysokiego Sejmu.

Racz przyjąć Jaśnie Wielmożny Marszałku przy tej sposobności zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

Lwów dnia 17. Listopada 1885.

Zaleski *w. r.*

Do Jaśnie Wielmożnego Pana

Dra Mikołaja Zyblikiewicza

Marszałka krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
i Wielkiego Ks. Krakowskiego etc. etc. etc.

w miejscu.

Przedłożenie rządowe.

do L. Nam. 10.921.
do L. sejm. 39.

Ustawa

z dnia . . . . . .

o osuszeniu bagien Niskich.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i na obszarach dworskich powiatu Niskiego: Chyły, Swoły, Moskale, Warchoły, Podwolina i Nowosielec, które winno być wykonane w ciągu dwóch lat po wejściu w życie tej ustawy przez spółkę wodną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875 Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 38. zawiązać się mającą, uznane zostaje jako przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający, którego wykonanie jednak przekroczyć nie może kwoty 22.479 zł. jako sumy, preliminowanej na podstawie istniejącego już projektu Komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego Wydział krajowy jest upoważniony, także po dokonanem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą Państwa w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maxymalnej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów tej melioracyi mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *b)* ustawy z 30. Czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 takim samym bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tych podstawach nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye członków spółki mają być uiszczone w czasie budowy w dwóch równych ratach rocznych z góry.

§. 5.

Koszta zarządu i utrzymania wykonać się mających budowli, ponosić winni członkowie spółki wodnej wspomnieni w §. 3. pod *c)* według wskazanego tamże stosunku.

§. 6.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić ma Wydział spółki wodnej.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, oznaczy statut przez władzę polityczną ułożyć się mający. Przytem co do oznaczenia liczby członków Wydziału, jaka przypadać ma na położone w obrębie jednej gminy względnie jednego obszaru dworskiego grunta do konkurencyi obowiązane, należy uwzględnić w sposób odpowiedni rozmiar i wartość gruntów, w każdym razie zaś trzymać się zasady, że obowiązane do konkurencyi a położone w obrębie jednej gminy względnie jednego obszaru dworskiego grunta zastąpione być muszą w Wydziale spółki przynajmniej przez jednego członka.

Zresztą tak Administracyi Państwa jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysłania swoich delegatów do Wydziału spółki z głosem stanowczym.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu służyć będzie wpływ odpowiedni na tok technicznych i ekonomicznych spraw przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, oznaczyć ma Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Przedłożenie rządowe.

do L. Nam. 10.921.
do L. Sej. 39.

Ustawa

z dnia . . . . . .

o osuszeniu bagien Rudnickich.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i na obszarach dworskich powiatu Niskiego: Kończyce, Zalesie, Jeżów, Łętownia, Tamogóra, Kopki, Rudnik, Stróża i Przędzel, które winno być wykonane w ciągu dwóch lat po wejściu w życie tej ustawy przez spółkę wodną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. dz. u. i rozp. kraj. Nr. 38. zawiązać się mającą, uznane zostaje jako przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający, którego wykonanie jednak przekroczyć nie może kwoty 57.624 zł. w. a. jako sumy preliminowanej na podstawie istniejącego już projektu Komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego.

Wydział krajowy jest upoważniony także po dokonanem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą Państwa w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maksymalnej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów tej melioracyi mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *b)* ustawy z 30. Czerwca 1884. dz. u. P. Nr. 116. takim samym bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez Władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tych podstawach nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye członków Spółki mają być uiszczone w czasie budowy w dwóch równych ratach rocznych z góry.

§. 5.

Koszta zarządu (utrzymania) wykonać się mających budowli ponosić winni członkowie Spółki wodnej wspomnieni w §. 3. pod *c)* według wskazanego tamże stosunku.

§. 6.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić ma Wydział Spółki wodnej.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, oznaczy statut Spółki przez Władzę polityczną ułożyć się mający.

Przytem co do oznaczenia liczby członków Wydziału, jaka przypadać ma na położone w obrębie jednej gminy względnie jednego obszaru dworskiego grunta do konkurencyi obowiązane, należy uwzględnić w sposób odpowiedni rozmiar i wartość gruntów, w każdym razie zaś trzymać się zasady, że obowiązane do konkurencyi a położone w obrębie jednej gminy względnie jednego obszaru dworskiego grunta zastąpione być muszą w Wydziale Spółki przynajmniej przez jednego członka.

Zresztą tak Administracyi Państwa jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysłania swoich delegatów do Wydziału Spółki z głosem stanowczym.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu służyć będzie wpływ odpowiedni na tok technicznych i ekonomicznych spraw przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, oznaczyć ma Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Przedłożenie rządowe.

do L. Nam. 10.921
do L. Sejm. 39.

Ustawa

z dnia . . . . . .

o regulacyi potoka Łęgu.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje.

§. 1.

Regulacya potoka Łęgu na przestrzeni od granicy gminy Krawce do ujścia do Wisły, która wykonana być winna w ciągu dwóch lat po wejściu w życie tej ustawy przez spółkę wodną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38 zawiązać się mającą, uznaną zostaje jako przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający, którego wykonanie jednak przekroczyć nie może kwoty 86.778 zł. w. a. jako sumy preliminowanej na podstawie istniejącego już projektu rządowego z r. 1865. Wydział krajowy jest upoważniony, także po dokonem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą Państwa w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maksymalnej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów regulacyi mają się przyczynić:

a) Fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *a)* ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. takim samym bezzwrotnym zasiłkiem w wysckości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położne są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym,

resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye członków spółki, mają być uiszczone w czasie budowy w dwóch równych ratach rocznych z góry.

§. 5.

Koszta zarządu i utrzymania wykonać się mających budowli ponosić winni członkowie spółki wodnej wskazani w §. 3. pod *c)* według tamże wskazanego stosunku.

§. 6.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić ma Wydział spółki wodnej.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, oznaczy statut spółki, przez Władzę polityczną ułożyć się mający.

Przytem co do oznaczenia liczby członków Wydziału, jaka przypadać ma na położone w obrębie jednej gminy, względnie jednego obszaru dworskiego grunta do konkurencyi obowiązane, należy uwzględnić w sposób odpowiedni rozmiar i wartość gruntów, w każdym razie zaś trzymać się zasady, że obowiązane do konkurencyi a położone w obrębie jednej gminy względnie jednego obszaru dworskiego grunta, zastąpione być muszą w Wydziale spółki przynajmniej przez jednego członka.

Zresztą tak Administracyi Państwa jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysłania swoich delegatów do Wydziału spółki z głosem stanowczym.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu służyć będzie wpływ odpowiedni na tok technicznych i ekonomicznych spraw przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, oznaczyć ma Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Przedłożenie rządowe.

do L. Nam. 10.921
do L. sejm. 39.

Ustawa

z dnia . . . . . .

o regulacyi potoka Trześniówki.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya potoka Trześniówki na przestrzeni od jego połączenia z potokiem Żupawą aż do ujścia do Wisły wraz z potrzebną regulacyą potoków Żupawy i Dąbrowy w powiecie Tarnobrzeskim, która wykonana być winna w ciągu jednego roku po wejściu w życie tej ustawy przez spółkę wodną na podstawie §. 45 krajowej ustawy wodnej z dnia 14 Marca 1875. dz. u. i rozp. kr. Nr. 38. zawiązać się mającą, uznaną zostaje jako przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający, którego wykonanie jednak przekroczyć nie może kwoty 17.688 zł. w. a. jako sumy preliminowanej na podstawie istniejącego już projektu rządowego z r. 1865.

Wydział krajowy jest upoważniony także po dokonanem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą państwową w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maksymalnej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów regulacyi mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *a)* ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. dz. u. p. Nr. 116. takim samym bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

e) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez Władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Koszta zarządu i utrzymania wykonać się mających budowli ponosić winni członkowie spółki wodnej, wspomnieni w §. 3. pod *c)* według wskazanego tamże stosunku.

§. 5.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić ma Wydział Spółki wodnej.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej oznaczy statut przez Władzę polityczną ułożyć się mający. Przytem co do oznaczenia liczby członków Wydziału, jaka przypadać ma na położone w obrębie jednej gminy, względnie jednego obszaru dworskiego grunta do konkurencyi obowiązane, należy uwzględnić w sposób odpowiedni rozmiar i wartość gruntów, w każdym razie zaś trzymać się zasady, że obowiązane do konkurencyi a położone w obrębie jednej gminy, względnie jednego obszaru dworskiego grunta, zastąpione być muszą w Wydziale spółki przynajmniej przez jednego członka.

Zresztą tak Administracyi Państwa jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysłania swoich delegatów do Wydziału spółki z głosem stanowczym.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu służyć będzie wpływ odpowiedni na tok technicznych i ekonomicznych spraw przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, oznaczyć ma Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Przedłożenie rządowe.

do L. Nam. 10.921.
do L. sejm. 39.

Ustawa

z dnia . . . . . .

o regulacyi potoka Kisieliny.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje.

§. 1

Regulacya potoka Kisieliny na przestrzeni od Woli radłowskiej do ujścia do Dunajca pod Wietrzychowicami wraz z regulacyą i sprowadzeniem potoka Olszówki do potoka Kisieliny pod Miechowicami małemi, która winna być wykonaną w ciągu jednego roku po wejściu w życie tej ustawy przez spółkę wodną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38 zawiązać się mającą, uznaną zostaje jako przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający, którego wykonanie jednak przekroczyć nie może kwoty 31.058 zł. 43 ct. w. a. jako sumy preliminowanej na podstawie istniejącego już projektu Brzeskiego Wydziału powiatowego z r. 1880.

Wydział krajowy jest upoważniony także po dokonanem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą Państwa w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maksymalnej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów regulacyi mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy funduzz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *a)* ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 takim

samym bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, a ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Koszta zarządu i utrzymania wykonać się mających budowli, ponosić winni członkowie spółki wodnej, wspomnieni w §. 3 pod *c)* według wskazanego tamże stosunku.

§. 5.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić ma Wydział spółki wodnej.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej oznaczy statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

Przytem co do oznaczenia liczby członków Wydziału, jaka przypadać ma na położone w obrębie jednej gminy względnie jednego obszaru dworskiego grunta do konkurencyi obowiązane, należy uwzględnić w sposób odpowiedni rozmiar i wartość gruntów, w każdym razie zaś trzymać się zasady, że obowiązane do konkurencyi a położone w obrębie jednej gminy względnie jednego obszaru dworskiego grunta, zastąpione być muszą w Wydziale spółki przynajmniej przez jednego członka.

Zresztą tak Administracyi Państwa jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysłania swoich delegatów do Wydziału spółki z głosem stanowczym.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu służyć będzie wpływ odpowiedni na tok technicznych i ekonomicznych spraw przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, oznaczyć ma Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

L. 58.165/1885.

Aleg. 32.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektami ustaw budowniczych dla mniejszych miast i miasteczek, tudzież dla wsi.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu odbytem dnia 10. Września 1884 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby zbadawszy obowiązujące przepisy co do policyi ogniowej, przedłożył Wysokiemu Sejmowi potrzebne w tej mierze wnioski, z uwzględnieniem różnic istniejących w miastach, miasteczkach i wsiach.

Przepisy dotąd w tej mierze obowiązujące, zawarte są w dwu odrębnych ustawach ogniowych dla miast i miasteczek, tudzież dla wsi, wydanych ces. patentami z dn. 28. Lipca 1786.

Wstępne paragrafy tych ustaw zawierają postanowienia odnoszące się do policyi budowniczej, które wraz z licznemi dodatkowemi rozporządzeniami i dekretami pod względem policyi budowniczej dotąd mają moc obowiązującą w całym kraju, z wyjątkiem miast stołecznych Lwowa i Krakowa, tudzież 29 miast, dla których wydaną została ustawa budownicza z dnia 28. Kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr.

W wykonaniu powyższej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. Września 1884. wezwał Wydział krajowy na dniu 12. Października 1884 L. 48.238 Wydziały powiatowe do przedłożenia zmian, jakieby zdaniem ich zaprowadzić należało w postanowieniach wymienionych ustaw ogniowych.

Z 74 Wydziałów powiatowych przedłożyły nam 41 Wydziały swoje uwagi co do zamierzonego wydania ustawy ogniowo-budowlanej dla mniejszych miast i miasteczek, tudzież dla wsi. Znaczna część tych 41 Wydziałów powiatowych oświadcza się przeciw zaprowadzeniu nowej ustawy, twierdząc, że obowiązujące w tej mierze przepisy są zupełnie wystarczające, byle przestrzeganie tychże należycie dopilnowaném było.

Druga część tych 41 Wydziałów powiatowych jest za wydaniem nowej ustawy, zdania rozchodzą się jednak bardzo znacznie co do szczegółów postanowień, odnośnie do odmiennych stosunków, istniejących w różnych okolicach naszego kraju.

Na podstawie zebranego materyału wypracował Wydział krajowy wprawdzie dwie ustawy: jedną dla mniejszych miast i miasteczek, drugą dla wsi, których jednakże Wysokiemu Sejmowi na tej sesyi nie przedkłada, uważając wypracowane projekty raczej jako część przygotowanego materyału do przyszłego przedłożenia. W sprawie tak ważnej dotykającej tak żywotnie interesu ludności przeważnie biednej, nie mogliśmy poprzestać na informacyach do tej chwili zebranych i poczuwamy się do obowiązku, domagania się co najmniej jeszcze opinii tych

33 Wydziałów powiatowych, które, lubo o to upominane, do tej chwili nie przedłożyły nam zażądanych uwag i wyjaśnień stosunków pod względem tego przedmiotu w powiecie istniejących, a które jednocześnie ponownie wzywamy, ażeby naszemu wyż powołanemu reskryptowi z 12. Października 1884. r. l. 48.238 bezzwłocznie zadość uczyniły.

Te i inne materyały, które jeszcze zużytkować pragniemy, zanim Wysokiemu Sejmowi przedstawimy dotyczące projekty do ustaw, zbierzemy w krótkim zapewne czasie tak, że będziemy w możności wywiązania się z polecenia Wysokiego Sejmu nam pod 10. Września 1884. r. udzielonego.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie wziąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 17. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Smolka w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 33.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi osady Wulka Turebska w przedmiocie wyłączenia jej ze związku gminy Turbia w powiecie Tarnobrzeskim i utworzenia z niej samoistnej gminy.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 5. Września 1885 r. l. 1301, przedłożył Tarnobrzeski Wydział powiatowy petycyę mieszkańców osady Wulka Turebska o wyłączenie tej osady ze związku gminy Turbia, i utworzenie z niej samoistnej gminy.

Wulka Turebska tworzyła przed wejściem w życie ustawy gminnej z r. 1866. samoistną gminę, jest od Turbii o przeszło trzy kilometry oddaloną, posiada swój odrębny majątek gminny i odrębne dobro gminne, a gmina Turbia nie troszczy się wcale o Wulkę Turebską, — jak to stwierdza Starostwo pismem z dnia 22. Sierpnia 1885 r., l. 12.519, — skutkiem czego Wulka Turebska jest pod każdym względem zaniedbaną.

Przeprowadzone dochodzenie wykazało nietylko prawdziwość powyższych przytoczeń, ale wyświeciło nadto, że Wulka Turebska posiada osobne tabele podatkowe, tak co do płacenia podatku gruntowego, jak i podatku domowo-klasowego, i że domy w Wulce Turebskiej numerami konskrypcyjnymi osobnym porządkiem, poczynając od 1, są oznaczone.

Grunta należące do mieszkańców każdej z tych miejscowości tworzą odrębną w sobie zwartą całość, a Wydział powiatowy oznaczył rozgraniczenie tej miejscowości na przedłożonej mapie katastralnej w ten sposób, że granicę tę stanowi granica katastralna pomiędzy parcelami: 293 a 1142, — 1141 a 1142, — 1144 a 1140, — 20 a 283 i 284, — 282 a 284, 285 i 280, — 281 a 276, — 20 a 275, — 272 i 271, — 268 a 269 i 267, — 20 a 266, — 263 a 266, — 264 a 266, — 265 i 251 a 314, — 316 a 215, — 313 i 319 a 315, — 321 a 311 i 322, — 344, 341 i 337 a 2935, — 337 a 332, 336 i 338, — 350 a 338, — 352, 356, 353, 355, 354 i 783 a 2965, — 783 a 778, 780 i 782, 421 a 773, — 433, a 750, 749 i 735, — 432 a 734, — 438 a 733, — 439 a 733 i 732, — 3058 a 622, 621, 620, 614 i 2958, — 450 a 451, — 459 i 460 a 458, — 465 a 455 i 555, — wreszcie 466 i 455.

Rada gminna zgodziła się na wyłączenie Wulki Turebskiej ze związku gminy Turbii równie jak wszyscy samodzielni gospodarze w Wulce Turebskiej w liczbie 96.

Rada powiatowa oświadczyła się za uwzględnieniem niniejszej petycyi.

C. k. Namiestnictwo oznajmiło pismem z dnia 15. Listopada 1885 r. l. 68.803, że ze względów publicznych nie zachodzą żadne przeszkody przeciw wyłączeniu osady Wulki Turebskiej ze związku gminy Turbii i utworzenia z tej osady samoistnej gminy.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod . projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 24 Listopada 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Smolka w. r.

Członek Wydziału kraj.

USTAWA

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wyłączeniu osady Wulka Turebska ze związku gminy Turbii w powiecie Tarnobrzeskim i utworzeniu z tej osady samoistnej gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Osada Wulka Turebska zostaje wyłączoną ze związku gminy Turbia w powiecie Tarnobrzeskim i ma odtąd stanowić samoistną gminę.

Art. II.

Rozgraniczenie między temi gminami tworzy granica katastralna między katastralnemi parcelami: 293 a 1142, — 1141 a 1142, — 1144 a 1140, — 20 a 283 i 284, — 282 a 284, 285 i 280, — 281 a 276, — 20 a 275, 272 i 271, — 268 a 269 i 267, — 20 a 266, — 263 a 266, — 264 a 266, — 265 i 251 a 314, — 316 a 315, — 313 i 319 a 315, — 321 a 311 i 322 — 344, 341 i 337 a 2935, — 337 a 332, 336 i 338, — 350 a 338 — 352, 356, 353, 355, 354 i 783 a 2965, — 783 a 778, 780 i 782, — 421 a 773 — 433 a 750, 749 i 735, — 432 a 734, — 438 a 733, 439 a 733 i 732, — 3058 a 622, — 621, 620, 614 i 2958, — 450 a 451, 459 i 460 a 458, — 465 a 455 i 555, — wreszcie 466 i 455.

Art. III.

Do trzech miesięcy od ogłoszenia niniejszej ustawy zostanie rozwiązaną dotychczasowa Rada gminna gminy Turbii a zarządzone i przeprowadzone zostaną wybory do Rad gminnych nowych gmin Turbii i Wulki Turebskiej.

Art. IV.

W dniu ukonstytnowania się nowych Reprezentacyj gminnych gmin Turbia i Wulka Turebska wchodzi niniejsza ustawa w życie.

Art. 5.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. kr. 57.152/85.

Aleg. 34.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Przyjmując do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych, przeznaczył Wys. Sejm uchwałą z dnia 30. Września 1884 r.:

a) na poparcie robót górniczych odkrywających głębsze pokłady ziemne w okolicach naftowych . . . . . 10.000 zł.

b) na badania i opisy geologiczne do rozporządzenia Wydziału krajowego 3.000 „

i do rozporządzenia komisyi fizyograficznej . . . . . 500 „

c) na studya chemicznej przeróbki nafty . . . . . 1.700 „

d) na wydawnictwa górnicze i stypendya dla uczniów szkół górniczych 1.300 „

a uchwałą z dnia 23. Października z. r. przekazał Wydziałowi krajowemu do właściwego zbadania i załatwienia w myśl uwag, zawartych w sprawozdaniu komisyi górniczej, petycyę przedsiębiorców kopalń naftowych w powiecie gorlickim, dotyczącą użycia funduszu przeznaczonego na wiercenie i rozpoznanie głębszych warstw, oraz na zakupno wydoskonalonych warsztatów wiertniczych.

Jednocześnie uchwalił Wysoki Sejm następujące rezolucye;

a) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby do badań mających na celu rozpoznawanie głębszych warstw ziemi w okolicach naftowych przyczynił się z funduszów państwowych taką kwotą, jaka na ten cel przyznaną została z funduszów krajowych;

b) ponawiając uchwałę z dnia 24. Września 1878. i rezolucyę z dnia 15. Października 1883. wzywa się c. k. Rząd do utworzenia przy c. k. Akademii techniczno-przemysłowej w Krakowie oddziału górniczego, mającego za główne zadanie kształcenie kierowników dla kopalń naftowych;

c) upoważnia się Wydział krajowy do przeprowadzenia rokowań o uzupełnienie nauk w szkole politechnicznej we Lwowie wykładami paleontologii, górnictwa i miernictwa naftowego, części nauki machin górniczych i chemicznej technologii produktów naftowych;

d) poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sporządził wykazy gmin katastralnych, w ktorych istnieją lub istniały przedsiębiorstwa kopalń oleju lub wosku ziemnego i doręczył takowe Prezydyum Sądów wyższych w Krakowie i we Lwowie z wezwaniem, zaprowadzenia w tych gminach ksiąg dla hipotek włościańskich przed końcem r. 1885.

Z użycia tych funduszów i wykonania uchwał zdaje Wydział krajowy niniejszem Wysokiemu Sejmowi sprawę, nadmieniając, że w ogólnem sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za okres czasu od dnia 1. Lipca 1884. po dzień 31. Lipca 1885. przedłożonym do LW. 55.362 r. b. znajduje się relacya o uchwalonej na posiedzeniu z d. 15. Października r. z. ustawie regulującej prawo do wydobywania minerałów, które mają służyć do użytku, jako zawierające żywicę ziemną, i rezolucyach dotyczących zmian uchwalonych odnośnie do tej ustawy w powszechnej ustawie górniczej z r. 1854, oraz ulg w opodatkowaniu przedsiębiorstw naftowych.

I.

Użycie funduszu 50.000 zł. przeznaczonego uchwałą Sejmu krajowego na badanie głębszych pokładów ziemi w okolicach naftowych, przedstawia zamieszczona poniżej tabela, której część A. wskazuje zobowiązania na fundusz krajowy przyjęte, a część B. te, o których rokokowania są w toku. Rubryka 3cia tabeli wskazuje kwoty wypłacone od dnia 1. Lipca 1884. r. jako dnia zamknięcia ostatniego sprawozdania, a rubryka 4ta ewentualne należności tj. przyznane pojedyńczym przedsiębiorstwom a dotychczas nie wypłacone kwoty.

Wymienienie roboty	1 Przyznano zł.	ct.	2 Wypłacono po 1. Lipca 1884 zł.	ct.	3 Wypłacono od 1. Lipca 1884 zł.	ct.	4 Pozostaje zł.	ct.	5 Uwaga
A.									
1) Na szyb i otwór w Ropiance. Pogłębiono od 180 do 350 m/. . . .	14.250	—	6.490	—			7.760	—	
2) Na szyb i chodnik w Łosiu. Pogłębiono od 140 m/ do 215 i wykonano 14 m/ chodnika	5.000	—	3.930	—					1.070 zł. zaniechano
3) Na szyb i otwór świdrowy w Łodynie. Pogłębiono od 60 do 132 m/	2.500	—	1.708	—					792 zł. subwencyę wypowiedz.
4) Na odwodnienie i pogłębienie otworu świdrowego w Schodnicy . . .	4.000	—	3.650	—					350 zł. zaniechano
5) Spółce włościańskiej w Suchodole:									
a) na gruncie Kustronia . . .	350	—	350	—					
b) na gruncie Gieruckiego . . .	1.000	—	500	—					500 zł. zaniechano
6) Na pogłębienie szybu w Mencinie od 203 do 263 m/	4.552	37	4.552	37					
7) Na wykonanie 2 otworów świdrowych o 20 — 30 m/ pod wodą przesiąkniętym żwirowiskiem w Jaworowie	1.250	—	—	—	1.250	—			
8) Na urządzenie kompletnego przyrządu wiertniczego kanadyjskiego w Ropiance i połączenie robót z praktyczną nauką	8.000	—	—	—	7.000	—	1.000	—	
Razem . .	40.902	37	21.180	37	8.250	—	8.760	—	2.712
B.									
9) Spółce przedsiębiorców kopalń nafty w Mencinie W. na pogłębienie tamże szybu przy użyciu udoskonalonego przyrządu wiertniczego A. Fancka	8.000	—							
10) Na urządzenie kanadyjskiego wiercenia, połączonego z nauką (jak wyżej) w Zagórzu i Krygu	14.000	—							
Razem . .	62.902	37	21.180	37	8.250	—	8.760	—	2.712

Ogólna cyfra przyjętych już przez Wydział krajowy zobowiązań, przenosi wprawdzie kwotę 40.000 zł. w. a., ale skoro z niej potrąci się kwoty, które wypłacone nie będą, a mianowicie wykazane w ostatniej rubryce tabeli 2.712 zł. w. a.. oraz uwzględni, że wielka wydatność otworu świdrowego wykonanego za subwencyą krajową w Ropiance upoważnia do przypuszczenia, że szyb ten będzie do preliminowanej głębokości 500m bez dalszego z funduszu krajowego nakładu doprowadzony, a więc i dalsze 7.760 zł. (poz. 4. tabeli) na ten cel przeznaczone, nie będą wydane, pozostanie do rozporządzenia Wydziału krajowego kwota . . . 10.472 zł.
która wraz z kwotą . . . . . 9.098 „
nie objętą żadnem zobowiązaniem, stanowi 19.570 zł. w. a. i pozwalała podjąć rokowanie o subwencye, mające się udzielić jeszcze w Mencinie W., Zagórzu i Krygu. Fundusz ten tembardziej wytarczy na pokrycie wydatku, że i zaprojektowane subwencye i udzielona kopalni w Ropiance na umontowanie kanadyjskiego przyrządu wiertniczego są bezprocentowemi, w ratach spłacalnemi pożyczkami, z których przychód w r. 1886. już się rozpocznie.

Powody udzielenia subwencyi w każdym pojedyńczym wypadku i korzyści, które niemi osiągnięto, były niejednokrotnie w sprawozdaniach Wydziału krajowego wyłuszczone. W ciągu siedmioletniego okresu, jaki minął od dnia 18. Października 1878. r., w którym po raz pierwszy Sejm krajowy przeznaczył dotacyę w subwencyonowaniu przedsiębiorstw naftowych, łączących swą exploatacyę z badaniem głębszych warstw ziemi, zmieniły się znacznie stosunki tych przedsiębiorstw, a nawet warunki technicznej pracy. Dwieście metrów głębokości szybu lub otworu świdrowego było uważane za jednę z większych trudności kopalnictwa i dla wykonania ich z dna szybu wymagało z reguły 2 lub 3-letniego okresu czasu; zamknięcie wody w otworze świdrowym przedstawiało trudność sprowadzenia nieużywanych dla innego celu rur amerykańskich i uważane było za zbyt kosztowne; o wierceniu kanadyjskiem nie pisali ani delegowani przez c. k. Rząd do Ameryki profesorowie, ani nasi przedsiębiorcy, którzy tam się dla studyów byli udali. Wydział krajowy zasięgając o potrzebach przemysłu naftowego opinii i rady krajowej Rady górniczej, do której powołał wszystkich wybitniejsze stanowisko w naszym kraju zajmujących górników i uczonych, jako też głównych przedsiębiorców, w ciągłem porozumieniu z krajowem Towarzystwem naftowem, które od lat 4 znakomitą czynność we wszystkich sprawach dotyczących tego przemysłu rozwinęło, skierował użycie przeznaczonego na ten cel funduszu na rozwiązywanie tych pytań, które w danej chwili wydawały się najpilniejsze i niósł pomoc tym usiłowaniom, które miały wywołać najistotniejszy postęp. Rozpocząwszy od subwencyonowania głębszego nad 200 m. otworu i od ścisłego wymagania rysunków wykonanych przekrojów oraz układu skał znalezionych, zwrócił po paru latach całą swą usilność Wydział krajowy na wydoskonalone, szybszy postęp pracy dozwalające przyrządy i racyonalniejszą przeróbkę chemiczną produktów naftowych, gdyż dziś nie jedna, ale dziesiątek kopalń posiada roboty znaczniejszej głębokości, a naukowe przedstawienie przekroju ziemi, stało się ogólnie uznaną potrzebą.

Powołana wyżej tabela uwidocznia, że z subwencyonowanych robót górniczych obecnie w toku jest tylko pogłębianie otworu świdrowego w Ropiance, a w r. b. przyznano subwencyę **tylko na sprawienie i umontowanie kanadyjskiego przyrządu wiertniczego i to pod warunkiem, że z użyciem jego będzie połączona praktyczna szkoła dla dozorców i górników innych kopalń.**

Tym samym warunkom mają uczynić zadość kopalnie w Zagórzu i Krygu, a od spółki przedsiębiorców w Mencinie W. żądamy także, porównawczego z innemi systemami wiercenia, użycia wydoskonalonego przyrządu A. Fancka.

Postęp też w technice naszych kopalń jest niewątpliwy, a kompetentne świadectwo tego postępu znajdujemy w tym fakcie, że zbiorowa wystawa galicyjskich produktów nafty i wosku ziemnego, uzupełniona mapą kraju przedstawiającą jego produkcyę, okazami skał i rysunkami przyrządów, otrzymała na wystawie powszechnej w Antwerpii w r. b. odbytej, tak samo naj-

wyższą nagrodę, jak najznakomitsze przedsiębiorstwa naftowe na Kaukazie i największe w Europie fabryki.

Wydawszy z funduszów mu poruczonych na podniesienie przemysłu górniczego kwotę 29.430 zł. w. a., a wliczając 1000 zł. w. a., które zapewne w najkrótszym czasie kopalni w Ropiance wypłacone zostaną 30.430 zł. w. a., Wydział krajowy preliminuje na rok bieżący użycie pozostających z funduszu 50.000 zł. w. a. 19.560 zł. w. a., a raczej 22.000 zł. w. a. na subwencyę kopalniom w zakupnie wydoskonalonych przyrządów wiertniczych.

Wstawił też Wydział krajowy w budżet na rok 1886 kwotę 10.000 zł. w. a., która posłuży dla pokrycia tego wydatku, o ile on w r. b. nie nastąpi, a resztującą część funduszu zamierza Wydział krajowy użyć na to, aby pomódz **przedsiębiorcom do wyrobu w kraju tych przyrządów,** które dziś wszystkie prawie z zagranicy sprowadzamy.

Krajowe warsztaty i fabryki dały już dowód w ciągu roku b., że przyrządy te ku zupełnemu zadowoleniu przedsiębiorców wykonać umieją.

Rozwinąć i ustalić tę fabrykacyę znaczyłoby tutejszemu robotnikowi i fabrykantowi dać cały zarobek, który pobiera zagraniczny i przedsiębiorcom zapewnić stale, pewnie dobry, chociażby nie tańszy wyrób.

Na walnem Zgromadzeniu Towarzystwa naftowego, odbytem we Lwowie dn. 18 i 19. Stycznia b. r. sprawę tę poruszano; Wydział krajowy bierze udział przez swego delegata w obradach komisyi, która ma na celu bliższe określenie tego celu i wskazanie drogi, jakąby go można osiągnąć, a potrzeba podniesienia fabrycznego przemysłu w naszym kraju jest dość ogólnie odczutą, by fabryki machin i narzędzi, potrzebnych najżywotniejszemu u nas przemysłowi, mogły pozostać nieuwzględnione.

Wydział krajowy na wniosek Rady Górniczej, i Wysoki Sejm rezolucyą z dnia 30. Września r. z. żądali od c. k. Rządu przyczynienia się z funduszów państwowych do górniczo-geologicznych badań kraju, ale z odezwy Świetnego Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 13. Grudnia r. z. L. pr. 10.521 wynika, że Jego Ekscelencya Pan Minister Rolnictwa do tego życzenia się **nie przychylił,** motywując postanowienie swoje tem, że wskutek ustawy z d. 11. Maja 1884 r. L. 71. Dz. u. p. niewątpliwie znaczniejsze przedsiębiorstwa i kapitały zwrócą się do przemysłu naftowego i dalsze badanie znanego już dosyć terrytoryum naftowego można pozostawić przedsiębiorstwom prywatnym.

Zamierzając dalszemu użyciu funduszów przeznaczonych na ten cel nadawać raczej przemysłowy charakter, niż geologiczno-górniczy, Wydział krajowy nie czynił dalszych starań o uczynienie zadość rezolucyi Sejmu krajowego, pozostawionej bez skutku od lat dwóch.

II.

Badania naukowe pośrednio oddziaływające na podniesienie przemysłu naftowego, były w ciągu roku bieżącego prowadzone dalej zarówno w dziedzinie geologii naszego kraju, jak i w zakresie technologii naftowych produktów.

Co do badań geologicznych to w r. 1884. p. Dr. Zuber, posuwając się ku zachodowi od terenu poprzednio mu poruczonego, zbadał obszar karpacki Nadwórny, Stanisławowa i Korösmezö, p. Dr. Dunikowski poprzeczny pas Karpat przy górnym Dniestrze od linii żelaznej kolei Przemysko-Łupkowskiej do Turki i Skolego, a p. Dr. Szajnocha poprzeczny pas Karpat między Suchą i Wilgą po Nowy Targ; p. profesor Maryan Łomnicki opisał pokłady trzeciorzędowe podolskie w okolicy m. Kałusza; p. Józef Bąkowski badał diluwialne gliny okolicy m. Lwowa.

Oprócz tych szczegółowych monografii uprosił Wydział krajowy p. Dra profesora Alojzego Altha, przewodniczącego sekcyi geologicznej w komisyi fizyograficznej w Krakowie i członka Akademii Umiejętności, aby zechciał zestawić opisy przylegających do siebie okolic dwom geologom poruczonych, ocenić różnice i ujednostajnić determinacyę geologicznych poddziałów.

W pierwszym rzędzie chodziło o wyrównanie różnicy oznaczenia wieku geologicznego warstw badanych we wschodniej Galicyi z polecenia Wydziału krajowego przez p. Dra R. Zubera, o których p. c. k. nadkomisarz górniczy H. Walter przy sposobności innych badań objawił odmienne zapatrywania.

W wyczerpującem sprawozdaniu p. profesor Alth przyznał słuszność spostrzeżeniom p. Dr. Zubera, a skoro sporządzony przez niego dokładny opis zbadanej okolicy będzie ogłoszony drukiem, stworzy się wytyczne punkta, do których przy następnych badaniach będą się odnosić.

Wydział krajowy zaś z większą pewnością przystąpi do publikacyi tych sprawozdań, jako części atlasu geologicznego kraju.

Rozszerzenie to programu badań geologicznych znajduje swój wyraz we wniosku, który Wydział krajowy Wys. Sejmowi przedkłada.

Po porozumieniu się z komisyą fizyograficzną w Krakowie i Akademią Umiejętności, tak co do kosztów jak i co do naukowego kierownictwa tego wydawnictwa, Wydział krajowy w r. b. jeszcze poruczał tym samym geologom, r e a m b u l a c y ę i w y k o ń c z e n i e o p i s u i k a r t o g r a f i c z n e g o p r z e d s t a w i e n i a pojedyńczych części kraju, a mianowicie p. Drowi Zuberowi teren karpacki okolicy Bolechowa, Doliny, Porohów i Kałusza, p. Drowi Dunikowskiemu okolicy Drohobycza, Skolego, Tuchli i Bistry, — a p. Drowi Szajnosze okolice Wadowic, Makowa, Wieliczki i Rabki — a w roku 1886. przystąpi wspólnie z Akademią Umiejętności do wydania geologicznego opisu naszego kraju — tekstu i atlasu według skali 1 : 75.000 — poczynając od wschodnio-południowej części kraju, którego równina Podolska była dawniej badaną z ramienia Akademii Umiejętności, a teren karpacki obecnie już p. Dr. Zuber ukończył i opisał.

Komisya fizyograficzna, której członkowie oprócz Podola zbadali już dokładnie okręg Krakowski i galicyjskie Tatry, może z obecnych swych funduszów tylko 1000 zł. w. a. rocznie na to wydawnictwo przeznaczyć, a zamierzony atlas wedle przybliżonego kosztorysu będzie kosztował około 30.000 zł. w. a.

Odniosła się więc komisya do Wydziału krajowego z prośbą, aby **2000** zł. w. a. rocznie na ten sam cel z funduszów krajowych przeznaczyć, coby zredukowało do lat 10 — może 8 czas wydawnictwa i pozwoliło korzystać szerszej publiczności z prac już od lat 5ciu bezpośrednio z Wydziału krajowego zarządzanych, a dla przedsiębiorstw naftowych wielką doniosłość posiadających, Wydział krajowy przychylił się do tego zapatrywania, i na tak długo przynajmniej, jak tego będą potrzebować w y d a w n i c t w a z b a d a n y c h j u ż okolic, postanowił przedkładać Wysokiemu Sejmowi potrzebę przeznaczenia na to funduszu, a w preliminarzu budżetu na rok 1886. wstawił zamiast poz. 186 — z r. 1885 — 3000 zł. w. a. na badanie geologiczne kraju i poz. 180 — 500 zł. a. w. na takież badanie do rozporządzenia komisyi fizyograficznej — poz. 189 — 2000 zł. na wydawnictwo atlasu geologicznego i 1600 zł. w. a. na geologiczno-górnicze badanie kraju.

Z funduszu tego część, chociaż mniejszą niż dotychczas, można będzie używać na wykończenie monografii geologicznych potrzebnych dla przemysłu naftowego lub rozwoju jakiego innego działu górnictwa i na wydawnictwa górnicze (czasopismo „Górnik“ organ krajowego towarzystwa naftowego) a 2000 zł. w. a. przeznaczamy na wydawnictwo opisu geologicznego i atlasu.

Układ naukowy i administracyę tego wydawnictwa pozostawił Wydział krajowy w zupełności Akademii Umiejętności, zastrzegając sobie tylko, aby jednocześnie z mapami atlasu publikowano opis pojedyńczych części kraju, i aby te opisy uwzględniały użyteczność minerałów, a dla rolników i przemysłowców były możliwie przystępne.

Technologiczno-chemiczne studya produktów naftowych postąpiły znacznie w roku ubiegłym, prowadzone drogą w ostatniem naszem sprawozdaniu wskazaną.

Wtem sprawozdaniu z d. 8. Sierpnia 1884. r. LW. 41190 przytoczono powody, dla których Wydział krajowy odstąpił od zamiaru zobowiązania kogokolwiek wyłącznie do studyów nad wydoskonaleniem fabrykacyi produktów naftowych i udzielenia rady fachowej przedsiębiorstwom krajowym i dla czego, utrzymując konkurs na podręcznik chemicznej technologii tych produktów jako

zachęte dla młodszych pracowników na tem polu i kierowników destylarń, poruczył na wniosek p. Dra Bronisława Radziszewskiego, profesora Uniwersytetu we Lwowie, pojedyńczym zgłaszającym się o to kandydatom opracowanie szczegółowych kwestyi.

Takich kwestyi wybrano dwie: 1-sza, przekonać się, czy surowa ropa galicyjska lub otrzymywane z tejże oleje trudne do zbycia, dałyby się zamienić na węglowodory aromatyczne, zdatne do przeróbki na barwniki, oraz w jakich warunkach najkorzystniejszy procent tych ciał dałby się otrzymać, i 2-ga, przeprowadzić metodyczne badania w celu przekonania się, ile i jakie gatunki sadzy, a zwłaszcza kopcia lampowego, dałoby się otrzymać z różnych olejów i odpadków otrzymywanych jako produkta uboczne przy destylacyi ropy galicyjskiej; okazać oraz, do jakich celów otrzymane produkta dałyby się najkorzystniej użyć. Rozwiązanie pierwszej poruczono p. Pawłowi Wispekowi, doktorandowi filozofii we Lwowie, drugiej jednocześnie p. Ludwikowi Szulowi, chemikowi pracującemu w laboratoryum Uniwersytetu lwowskiego, i p. Juliuszowi Schoenbornowi, kierującemu destylarnią nafty w Libuszy.

Do wyboru pierwszej kwestyi skłonił Wydział krajowy wzgląd na to, że galicyjskie destylarnie wcale nie oddzielają węglowodorów aromatycznych zdatnych do wyrobu barwników, gdy nafta bakuńska z jednej strony, a fabryki gazu, w których się zbiera maź pogazowa z drugiej, dały pochop do stworzenia tej fabrykacyi.

Zachodziła więc wątpliwość, czy w chemicznym składzie nafty galicyjskiej nie zachodzą takie różnice od nafty kaukazkiej, któreby je czyniły do tej fabrykacyi niezdatną, a wątpliwość tę mogły tylko ściśle teoretyczne studya rozwiązać. Za drugą przemawiał naprzód wzgląd, iż przez zaprowadzenie fabrykacyi sadzy i kopcia lampowego w kraju przysporzyłoby się wartości odpadkom niezużytkowywanym przy dzisiejszej destylacyi — a to tem więcej, że raz wprowadzone zastąpić by one mogły inne tłuszcze przy wyrobie masy drukarskiej — a następnie i to, że wyrób sadzy, jakkolwiek przeważnie fabryczny, nie mógł być wprowadzony do nich z wyłącznej inicyatywy właścicieli destylarń, którym oprócz braku inicyatywy stałaby na zawadzie trudność prawidłowych prób.

Obie te prace wykonano w ciągu r. b. i z bardzo pomyślnym skutkiem. Z doświadczeń p. Wispeka wynikło, że mazie otrzymywane przez niego z ciężkich olei naftowych (przepuszczanych przez rurę żelazną do czerwoności rozgrzaną) zawierają od 11 do 15% benzolu, który na barwniki przerobić się daje, gdy maź z węgla kamiennego daje go zaledwie 1·5% — że więc nasz surowiec przewyższający produkt zagraniczny w wydatności oleju służącego do oświetlania, nie ustępuje mu w tym względzie, i że nowe zużytkowanie tych odpadków jest w mocy przedsiębiorców, — a p. Szul otrzymał przy destylacyi w laboratoryum sadzę, która użyta w drukarniach okazała się zupełnie dobrą.

Podając sprawozdanie z tych badań do publicznej wiadomości, sądził jednak Wydział krajowy, że dla przedsiębiorców naszych i przemysłowców te teoretyczne raczej niż praktyczne rezultata nie będą może wystarczające, gdy przeciwnie każdy chętnie widzi, że rzecz ogólnej korzyści kosztem funduszu krajowego się studjuje.

Dlatego użyczył obu tym chemikom subwencyi na podróż za granicę, której celem było uzupełnienie poczynionych badań spostrzeżeniami w analogicznych fabrykach za granicą istniejących, i opis tej fabrykacyi przystępny dla przemysłowców.

Sprawozdań z tych podróży jeszcze Wydział krajowy nie otrzymał, ale lepszego dowodu użyteczności fabrykacyi sadzy poddanej studyom zacytować nie można, jak ten, że w ciągu roku ostatniego 3 destylarnie nafty w naszym kraju wprowadzić ją u siebie postanowiły.

W tym samym roku, jak gdyby na udowodnienie, że zdrowa i pożyteczna myśl znajdzie odgłos wśród pracującej młodzieży, przedłożono też Wydziałowi krajowemu manuskrypt podręcznika technologii chemicznej produktów naftowych, na który konkurs ogłoszony był w r. 1881. Praca ta oddaną została komisyi konkursowej do ocenienia, i można się spodziewać, że wraz z podręcznikiem dla kopalnictwa nafty i wosku ziemnego, który drogą konkursu Wydział krajowy premiował i którego wydawnictwo subwencyonował, będą stanowić istotną

pomoc dla poświęcających się przemysłowi naftowemu, a w literaturze powszechnej polskiemu imieniowi przysporzą uznania.

Wysoki Sejm przeznaczył także w r. b. 1.300 zł. w. a. na wydawnictwa górnicze i stypendya dla uczniów szkół górniczych. Wydawnictwa górnicze, które subwencyę z tego funduszu otrzymały, były oba podręczniki kopalnictwa naftowego. Co zaś do stypendyów dla uczniów szkół górniczych, to w r. ubiegłym udzielono uczniowi akademii w Leoben Celestynowi Rackowi i uczniowi akademii w Przibram Zygmuntowi Haydzie po 200 zł., a Zdzisławowi Kamińskiemu i Piotrowi Zagórowskiemu także w Leoben po 100 zł. w. a. Jednorazową zapomogę na wycieczkę naukową udzielono zaś słuchaczom akademii w Leoben Z. Kamińskiemu, K. Słomce i P. Zagórowskiemu.

Nadto udzielił Wydział krajowy z tego samego funduszu zapomogi czterem kandydatom: Antoniewiczowi, Brücknerowi, Fedorowiczowi i Switkowskiemu, którzy o nią prosili w celu nauczenia się praktycznie wiercenia przyrządem kanadyjskim.

Potrzebę pomocy kraju dla przyswojenia naszym przedsiębiorstwom tego wydoskonalonego sposobu pracy wskazywała i Sejmowa komisya górnicza w sprawozdaniu z d. 23 Października 1884 L: s. 546 o petycyi przedsiębiorców kopalni naftowych powiatu Gorlickiego w sprawie subwencyi na zakupno warsztatów wiertniczych, i walne zgromadzenie Towarzystwa naftowego, odbyte w Styczniu r. b. we Lwowie.

Wydział krajowy, jak to już powiedziano w pierwszej części niniejszego sprawozdania, przyrzekł więc pomoc do urządzenia w kilku miejscach w kraju tych przyrządów, a mając na uwadze, iż nasz robotnik górniczy zbyt mało jest wykształconym, by inaczej jak doświadczeniem i ręczną pracą nabywał wiadomości, oraz i to, że tu chodzi przedewszystkiem o nabycie wprawy w manipulowaniu o wiele szybciej poruszanymi przyrządami, stawiał jako warunek udzielenia subwencyi nie urządzenie szkoły wiercenia w ścisłem tego słowa znaczeniu, co by było niemożebnem, ale przyjmowanie na praktykę dozorców i górników z innych kopalń i użyczanie im ze strony zarządu kopalni chętnej pomocy. — Dla ułatwienia zaś niezamożnym górnikom tej nauki, postanowiono w początku przynajmniej udzielić posiadającym stosowne kwalifikacye, pomoc w kwocie 100 zł. w. a. na 3 miesięczny tam pobyt, a dla przekonania się o korzyściach odniesionych przez nich i spełnieniu przez zarząd kopalni przyjętego obowiązku, deleguje Wydział krajowy w porozumieniu z zarządem Towarzystwa naftowego osobną komisyę.

III.

Co do uchwalonych przez Wysoki Sejm na d. 30. Września 1884. rezolucyi, zakomunikował już Wydział krajowy w pierwszej części niniejszego sprawozdania, że na rezolucyą ad *a)* dotyczącą udzielenia z funduszów państwowych subwencyi na badanie głębszych warstw ziemi w okolicach naftowych, c. k. Rząd dał odmowną odpowiedź. Co do rezolucyi *d)* polecającej Wydziałowi krajowemu, aby sporządził wykazy gmin katastralnych, w których istnieją lub istniały przedsiębiorstwa kopalń oleju lub wosku ziemnego i doręczył takowe Prezydym Sądów Wyższych w Krakowie i we Lwowie z wezwaniem zaprowadzenia w tych gminach ksiąg dla hipotek włościańskich przed końcem r. 1885, — wykazy te zostały sporządzone, a z odpowiedzi Prezydyum Sądu lwowskiego wynika, że z wyjątkiem szczególnych wypadków jak np. w Żabiu i Jabłonicy, gdzie przy zaprowadzeniu katastru na ogromnej przez te gminy zajmowanej przestrzeni popełniono ważne, wymagające rektyfikacyi pomyłki, prawie we wszystkich gminach księgi hipoteczne są zaprowadzone. — Wydział krajowy sądzi, że z dniem zaprowadzenia nowej ustawy górniczej prawidłowemu jej funkcyonowaniu brak gruntowych ksiąg mniejszej posiadłości nie stanie na przeszkodzie, nie omieszka jednak przed końcem roku upraszać Prezydya obu Sądów wyższych, aby elaboraty w ciągu tego lata ukończone, przed wiosną do publicznego użytku były oddane.

Na zapytania Wydziału krajowego, co c. k. Rząd postanowił w celu uczynienia zadość rezolucyi *b)* i *c)* Sejmu krajowego, — dotyczących utworzenia przy c. k. Akademii techniczno-

przemysłowej w Krakowie oddziału górniczo-hutniczego i uzupełnienie nauk w wyższej szkole politechnicznej we Lwowie wykładami paleontologii, górnictwa i miernictwa górniczego, części nauki machin górniczych i chemicznej technologii produktów naftowych, Świetne c. k. Namiestnictwo we Lwowie nie udzieliło dotychczas odpowiedzi; — nauki teoretyczne wykładane w wyższej szkole politechnicznej we Lwowie zostały jednak od roku b. 1885/6 uznane w skutek rozporządzenia Wysokiego Ministerstwa Oświaty za równorzędne teoretycznym kursom wykładowym na Akademiach górniczych monarchii.

Reskrypt ten Wysokiego Ministerstwa może posłużyć za punkt wyjścia do uzupełnienia tych nauk kursami fachowemi w myśl rezolucyi Wysokiego Sejmu, ale może zostać tylko małem ułatwieniem dla młodzieży oddającej się technicznym studyum w naszym kraju, która mniej lat tym sposobem za granicą spędzić by potrzebowała.

Wydział krajowy zapytywał Świetne c. k. Namiestnictwo o dalsze w tym względzie postanowienie, a skoro otrzyma odpowiedź, przedłoży raz jeszcze potrzebę naszego kraju posiadania własnej do potrzeb naftowego przemysłu zastosowanej szkoły.

Z wyszczególnionych tu powodów wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu na rok 1886. pozycye następujące:

Rubr. XV. p: 194, 1) na badanie głębszych pokładów ziemi i przyswojenie krajowi wydoskonalonych systemów wiertniczych . . . . . 10.000 zł.
2) poz: 189 na wydanie atlasu geologicznego kraju wraz z tekstem . . 2.000 „
3) poz: 159 na badania geologiczne kraju . . . . . 1.600 „
4) poz: 196 na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty . . . 1.000 „
5) poz: 202 na stypendya dla górników oddających się specyalnie zawodom bardziej krajowi potrzebnym . . . . . 1.300 „

i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia w r. 1886. tej części kwoty 50.000 zł. w. a. przeznaczonej uchwałą od 17. Lipca 1880 na geologiczno-górnicze badania głębszych pokładów ziemi, która w r. 1885. wydaną nie będzie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 20. listopada 1885.

Marszałek krajowy

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca

Dr. Alojzy Rybicki

Zastępca członka Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. 44.983/1885.

Alleg. 35.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie udzielania nauczycielom szkół ludowych zaliczek na płace.

Wysoki Sejmie!

Od wielu już lat nauczyciele szkół ludowych czynią starania, ażeby im przyznano prawo do zaciągania bezprocentowych zaliczek, zwrotnych w ratach miesięcznych z pobieranej płacy.

Wnoszono w tej sprawie pojedyńczo i gremialnie podania i petycye do władz szkolnych i do Wysokiego Sejmu; petycye te jednak z wyjątkiem kilku, przez Wysoki Sejm uwzględnionych szczególnych wypadków, pozostawały dotychczas bez skutku.

Na ostatniej sesyi Wys. Sejmu Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie, działając w myśl uchwały walnego Zgromadzenia tegoż Towarzystwa, wniósł petycyę w sprawie powyższej z prośbą o wstawienie do budżetu szkolnego odpowiedniej dotacyi, z którejby władze szkolne nauczycielom i nauczycielkom szkół ludowych w razie naglącej potrzeby udzielać mogły bezprocentowe zwrotne zaliczki na ich płace.

Petycya ta, przekazana komisyi edukacyjnej, nie doczekała się załatwienia w Wys. Sejmie, i została wraz z innemi odstąpioną Wydziałowi krajowemu, wszelako w komisyi była ona przedmiotem obrad, a nawet uchwały, która tak opiewa: „Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po wysłuchaniu opinii Rady szkolnej krajowej sprawę co do udzielania zaliczek dla stałych nauczycieli i nauczycielek w szkołach ludowych zbadał i odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył.

Mając pozostawione sobie załatwienie petycyi, Wydział krajowy poszedł za wskazówką, zawartą w powyższej uchwale komisyjnej, i przedewszystkiem zażądał opinii od Rady szkolnej
Alegat. krajowej. Opinia, jak ·/., wypadła po myśli petycyi. Rada szkolna krajowa uważa za rzecz pożądaną, ażeby nauczyciele szkół ludowych mogli otrzymywać zaliczki na płace, te bowiem w danych okolicznościach stać się mogą prawdziwem dobrodziejstwem dla potrzebujących pomocy nauczycieli, chroniąc ich od konieczności zaciągania długów pod uciążliwemi warunkami, które często stają się przyczyną materyalnej ruiny nauczycieli. Z drugiej strony jednak ułatwienie kredytu przez udzielanie zaliczek na płace, czyli bezprocentowych w ratach spłacalnych pożyczek, mogłoby nasunąć obawę nadużyć o tyle, że nauczyciele, mając nadzieję otrzymania zaliczki, będą pochopniejsi do czynienia większych wydatków, nie bacząc na to, że zaciągniętą zaliczkę umarzać trzeba w ratach, które przez czas pewien uszczuplą dochody, i tak dość skąpo wymierzone.

Obawę tę łatwo jednak uchylić, jeżeli udzielanie zaliczek ograniczać się będzie tylko do wypadków nadzwyczajnej wyjątkowej potrzeby, która poprzednio należycie sprawdzoną i stwierdzoną być winna, jeżeli słowem będzie pewność, że zaliczka będzie miała cechę koniecznej pomocy w potrzebie, a nie charakter łatwego bezprocentowego kredytu.

Ten warunek jest zdaniem naszem najważniejszym i stawiamy go na pierwszem miejscu jako *conditio, sine qua non*, dając mu zarazem wyraz praktyczny przez wstawienie do budżetu kwoty minimalnej na cel tych zaliczek.

Inne warunki udzielania zaliczek, podane w odezwie Rady szkolnej krajowej, przyjmujemy bez zmiany, jako odpowiednie i powszechnie praktykowane. I tak zaliczki udzielane być winny tylko nauczycielom albo nauczycielkom stałym, co najwięcej w wysokości trzechmiesięcznej płacy, i tylko wtedy, jeżeli płaca żądającego zaliczki nie jest obciążoną żadnym innym zwrotem, oprócz stałej opłaty do funduszu emerytalnego. Zwrot zaliczki z płacy nauczycieli nastąpić winien najdalej w ciągu dwudziestu miesięcy od czasu jej otrzymania.

Uważamy również za rzecz zupełnie właściwą, aby zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej fundusz przeznaczony na zaliczki koncentrował się w funduszu szkolnym krajowym, z którego w granicach kredytu tylko Rada szkolna krajowa miałaby prawo przyzwalać zaliczki.

Chociaż bowiem zaliczki na płace powinny by właściwie być udzielane z tego samego funduszu, z którego idą płace, t. j. z funduszów szkolnych okręgowych, to jednak w obec trudności oznaczenia w preliminarzach tych funduszów kwot odpowiednich dla każdego okręgu, tudzież w obec niedogodności przy zarachowywaniu i ściąganiu zaliczek, mianowicie w razie przesiedlenia się obowiązanych do spłacenia zaliczki, — na posadę w innym okręgu szkolnym, — konieczność skoncentrowania funduszu jest widoczną.

Co do wysokości kwoty, jaką by na cel zaliczek przeznaczyć należało, Wydział krajowy trzymając się zaznaczonej już wyżej zasady, że zaliczki powinny mieć cechę wyjątkowości, nie mógł brać żadnej ściśle oznaczonej danej za podstawę przy oznaczeniu potrzeby. Wyjątkowość i nadzwyczajność bowiem usuwa się z pod wszelkiej rachuby. Gdy wszakże należało zapreliminować na ten cel jakąś kwotę, Wydział krajowy, aby dosadnie zaznaczyć swe stanowisko w tej sprawie, uważał za rzecz wskazaną wstawić do preliminarza kwotę raczej za nizką, aniżeli za wysoką, i preliminuje w ostatniej rubryce wydatków na zaliczki, na płace dla nauczycieli i nauczycielek 5.000 zł., wstawiając równocześnie do odpowiedniej nowo utworzonej rubryki „Dochodów“ kwotę 1.000 zł. z tytułu zwrotów udzielonych zaliczek, już w roku 1886. wpłynąć mających.

Ostatecznie wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Nauczycielom i nauczycielkom przy szkołach ludowych stale zamianowanym, może Rada szkolna krajowa w wypadkach nadzwyczajnej potrzeby dawać wyjątkowo zaliczki zwrotne bezprocentowe do wysokości trzechmiesięcznej płacy, spłacalne najwięcej w 20stu ratach miesięcznych.

2. Na cel powyższy wstawia się do preliminarza funduszu szkolnego krajowego stała roczna dotacya w kwocie 5.000 zł. w. a.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów, dnia 4. Września 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:
Oktaw Pietruski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Alegat do LW. 44.983/1885.

Odpis

odezwy c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 14. Czerwca 1885 L. 15.695 do Wysokiego Wydziału krajowego.

Załatwiając szanowną odezwę z dnia 4. Listopada 1884 L. 57.261, której załącznik się zwraca, c. k. krajowa Rada szkolna ma zaszczyt oznajmić Świetnemu Wydziałowi krajowemu, że uważa za rzecz pożądaną, aby nauczyciele szkół ludowych mogli otrzymywać zaliczki na płace. Wprawdzie ułatwienie kredytu przez udzielanie bezprocentowych w ratach umarzać się mających pożyczek, za jakie właściwie uważać należy zaliczki na płace, mogłoby nasunąć obawę nadużyć w tym kierunku, iż nauczyciele, mając nadzieję otrzymania zaliczki na płacę, będa pochopniejsi do korzystania z tego kredytu, a wskutek spłacania otrzymanej zaliczki uszczuplone będą przez pewien przeciąg czasu ich dochody, które w całości zaledwie mogą wystarczyć do zaspokojenia najniezbędniejszych potrzeb życia.

Należałoby przeto wedle zdania Rady szkolnej krajowej przy udzielaniu zaliczek postępować z wszelką oględnością i ścisłością, ograniczając przyzwalanie ich do wyjątkowych wypadków rzeczywistej potrzeby, a wysokość ich do najniezbędniejszej miary, tak, iżby udzielona zaliczka w danym razie przyniosła istotną pomoc w potrzebie a z drugiej strony spłacanie jej nie utrudniało egzystencyi nauczyciela, szukającego w zaliczce doraźnej pomocy.

Z tem zastrzeżeniem mogłyby być zaliczki na płace dobrodziejstwem dla nauczycieli, którzy pomocy rzeczywiście potrzebują, gdyż nie da się zaprzeczyć, iż wielu z nich dziś z konieczności musi szukać kredytu pod uciążliwemi warunkami, co niekiedy staje się przyczyną ich materyalnej ruiny.

Wedle zdania tutejszego możnaby udzielać zaliczek tylko nauczycielom stałym co najwięcej w wysokości trzechmiesięcznej płacy, pod warunkiem spłacenia najwyżej w dwudziestu miesięcznych ratach, tudzież pod dalszym warunkiem, iż płaca żądającego zaliczki nie jest obciążoną żadnym innym zwrotem, prócz stałą opłatą wkładek emerytalnych.

Te zastrzeżenia odpowiadałyby w zasadzie przepisom obowiązującym względem zaliczek dla urzędników i sług państwowych.

Zaliczki na płace powinneby być udzielane nauczycielom szkół ludowych właściwie z tego samego funduszu, z którego płacę pobierają, a więc z funduszów szkolnych okręgowych.

Atoli fundusz szkolny krajowy subwencyonuje fundusze szkolne okręgowe, przeto musiałyby te fundusze na zaliczki w mowie będące otrzymywać zasiłki z funduszu szkolnego krajowego.

Nie da się też zaprzeczyć, iż trudno byłoby w preliminarzach funduszów szkolnych okręgowych oznaczać kwoty zasiłków z funduszu szkolnego krajowego, potrzebnych dla każdego poszczególnionego okręgu na zaliczki w mowie będące, a to z przyczyny zmienności tych wydatków, różniących się co do wysokości w poszczególnych okręgach szkolnych.

Wreszcie przy zarachowywaniu i ściąganiu zaliczek, gdyby je wydawano z funduszów szkolnych okręgowych, zachodziłyby trudności manipulacyjne i komplikacye kasowe, mianowicie pod tym względem, iż w razie przesiedlenia się nauczyciela, obowiązanego do spłacania zaliczki,

na posadę w innym okręgu szkolnym; nie spłacone jeszcze raty zaliczki musiałyby być przepisywane do zwrotu w kasie innego funduszu szkolnego okręgowego, a po ściągnięciu odsyłane do kasy tego funduszu szkolnego okręgowego, z którego nauczyciel otrzymał zaliczkę.

Dlatego uważa c. k. Rada szkolna krajowa za rzecz właściwszą, aby fundusz na zaliczki w mowie będące koncentrował się w funduszu szkolnym krajowym, z którego w granicach kredytu tylko Rada szkolna krajowa miałaby prawo przyzwalać zaliczki.

Co się zaś tyczy wysokości kwoty, która byłaby potrzebną z funduszu szkolnego krajowego na zaliczki, zauważa się co następuje.

Jeżeli się przyjmie liczbę stałych nauczycieli szkół ludowych w przybliżeniu na 2.500 a z tej liczby przeciętnie 20% więc 500 nauczycieli, którym należałoby udzielić zaliczki w jednym roku, jeżeli dalej przyjmie się przeciętną kwotę zaliczki w jednym roku, jeżeli dalej przyjmie się przeciętną kwotę zaliczki na 70. zł. to byłby na ten cel potrzebnym zapasowy fundusz w kwocie około 35.000 zł. a ze względu, że liczba nauczycieli w miarę powstawania nowych szkół z każdym rokiem się wzmaga, stosunkowo większy fundusz w kwocie 40.000 zł.

Byłby to niejako fundusz żelazny, uzupełniający się corocznie zwracanemi ratami spłacanych zaliczek; aby zaś nie obciążyć funduszu krajowego doraźnie znaczną kwotą, możnaby wspomniony fundusz na zaliczki utworzyć stopniowo w kilku latach, rozłożywszy dotacyę n. p. na lat cztery po 10.000 zł. rocznie.

Wreszcie nadmienia c. k. Rada szkolna krajowa, że gmina miasta Lwowa, która z własnych funduszów pokrywa płace nauczycieli lwowskich szkół ludowych, udziela im zaliczek na płace.

Dotyczące tej sprawy pismo tutejszego Magistratu z dnia 9. Października 1880. r. L. 144 komunikuje się w odpisie Świetnemu Wydziałowi wraz z odpisem powołanego w niem reskryptu Rady szkolnej krajowej z dnia 28. Grudnia 1879. r. L. 13.213.

LW. kr. 36.373/85.

Aleg. 36.
36.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wniosku posła Juliana Romańczuka w przedmiocie zmiany ustawy krajowej z dn. 22. Czerwca 1867. N. 13. Dz. u. i rozp. kr. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich.

Wysoki Sejmie!

Celem zmiany ustawy krajowej z dn. 22. Czerwca 1867. L. 13. Dz. ust. i rozp. kraj. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich (**Alegat 1.**) przedstawił poseł Julian Romańczuk na ostatniej sesyi sejmowej załączony (**Alegat 2.**) przez siebie i 14 innych posłów podpisany wniosek.

Na posiedzeniu z dnia 4. Października 1884. motywował poseł Romańczuk ten swój wniosek, a Wysoki Sejm przekazał go na tem samem posiedzeniu komisyi edukacyjnej.

Komisya edukacyjna wywiązała się w załączonem (**Alegat 3.**) sprawozdaniu z otrzymanego polecenia, a Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 21. Października 1884. wydał stosownie do wniosku komisyi edukacyjnej następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po wysłuchaniu opinii c. k. kraj. Rady szkolnej zbadał sprawę poruszoną wnioskiem posła Romańczuka co do zmiany ustawy krajowej z dnia 22. Sierpnia (właściwie 22. Czerwca) 1867. i wnioski swoje przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej".

Stosownie do tego polecenia zaprosił Wydział krajowy pismem z dn. 27. Października 1884. L. 56.198 c. k. krajową Radę szkolną do objawienia zdania swojego, jak niemniej wszystkie Wydziały Rad powiatowych i 29 znaczniejszych miast, gdyż w tak ważnej i żywotnej kwestyi pożądanem było wysłuchać opinii w kraju.

Z Wydziałów powiatowych odpowiedziało 45, z miast 5.

Tyle co do formalnej strony téj sprawy.

Przystępujemy do merytorycznego omówienia wniosku posła Romańczuka i do uzasadnienia wniosku naszego.

Wniosek posła Romańczuka obejmuje dwa działy: Szkoły ludowe i szkoły średnie.

I. Co do szkół ludowych.

Przedewszystkiem przystąpić należy do rozebrania wniosku posła Romańczuka.

W przemówieniu swojem z dn. 4. Października 1884., w którem poseł Romańczuk motywuje swój wniosek, przytacza tenże, iż główną przyczyną rzekomego pokrzywdzenia Rusinów w ich prawach przyrodzonych i konstytucyjnych jest przyjęta w ustawie z dn. 22. Czerwca 1867. L. 13. Dz. ust. i rozp. kr., a mianowicie w jej art. Iym zasada, że prawo stanowienia o języku wykładowym w szkołach ludowych służy tym, którzy szkołę utrzymują. Tym sposobem dzieje się, że gdy gmina zakłada szkołę, ona o języku wykładowym orzeka, a gdy skład jej Rady podpada zmianom, gdy rzeczony art. I. daje powód do agitacyi i rozdziału w gminie, gdy często nawet zdarza się, że większość w Radzie gminnej jest tylko reprezentacyą mniejszości w ludności, wynika z tego, że art. I. rzeczonej ustawy krajowej nie ma żadnej sprawiedliwej podstawy, krzywdzi prawa Rusinów i sprzeciwia się względom pedagogicznym.

Zasada ta, tak ciągnie dalej poseł Romańczuk, jest przyczyną, że 6.297 lwowskich Rusinów nie mają ani jednej szkoły ruskiej, w Tarnopolu 5.144 Rusinów, w Kołomyi 4.369 Rusinów i w Drohobyczu 4.046 Rusinów nie mają ani jednej szkoły, chociaż w każdem z tych miast jest po kilka szkół, ale tylko polskich. Co więcej, nawet w Horodence i w Jaworowie, gdzie ludność ruska przewyższa polską, nie ma ani jednej szkoły ruskiej.

Mimo tej niesprawiedliwości domaga się poseł Romańczuk w swoim wniosku, tylko, jak mówi, nieznacznych zmian w dotychczasowej ustawie, a chociaż, jak twierdzi poseł Romańczuk, Rusini mogliby na podstawie praw historycznych żądać, aby w kraju ruskim, wszystkie szkoły od najniższej do najwyższej były ruskie, to przecie nie domagają się oni, aby we wszystkich szkołach Rusini otrzymali naukę w swoim języku i nie domagają się nawet usunięcia nauki drugiego języka, chociaż §. 19. ustawy zasadniczej z dn. 9. Grudnia 1867. L. 142 Dz. p. p. im to prawo przyznaje, — ale domagają się na teraz tylko nieznacznych zmian, zastrzegając sobie wszelkie swoje prawa na przyszłość.

Jakkolwiek zaprzeczyć się nie da, że zasada, aby każdy pobierał naukę w swoim języku, jest sprawiedliwą i wymogom dydaktyczno-pedagogicznym odpowiednią, to przecież z drugiej strony wniosek posła Romańczuka już na pierwszy rzut oka naprowadza poważne wątpliwości pod względem jego formy i treści. I tak:

1. Chociaż p. Romańczuk przypisuje wszystko złe artykułowi Imu obecnej ustawy, według którego prawo stanowienia o języku wykładowym w szkołach ludowych służy tym, którzy szkołę utrzymują, to mimoto nie stawia on wniosku na usunięcie tego artykułu, ale pozostawia go w całej pełni. Dalej przyjmuje w całej pełni poseł Romańczuk artykuł II. obecnej ustawy, według którego, jeżeli szkoła ludowa pobiera zasiłek z funduszów publicznych, prawo stanowienia, który z języków, polski albo ruski, ma być wykładowym, wykonywa gmina wspólnie z władzą szkolną krajową w ten sposób, iż orzeczenia gminy ulegają zatwierdzeniu władzy szkolnej krajowej.

Uznaje więc poseł Romańczuk te czynniki jako odpowiadające i to w przeważnej części szkół ludowych w kraju.

Raptem odstępuje od tych zasad, usuwa wolę fundatorów, wolę gminy, głos najwyższej władzy wychowawczej w kraju i wolę rodziców i każe w gminach, w których mniejszość stanowi przynajniej $^1/_4$ część ludności, w gminach z ludnością nad 12 tysięcy, co najmniej 3.000 dusz tworzyć szkoły lub klasy paralelne z językiem wykładowym mniejszości bez względu na wolę gminy, bez względu, czy rodzice zechcą posyłać dzieci do tych nowych szkół, bez względu na to, że przez taką nowacyę muszą urosnąć wydatki czy to gminie, czy powiatowi, czy krajowi, a to wszystko na żadnej innej podstawie, jak tylko na podstawie suchej cyfry z pominięciem wszystkich względów innych. Takiego przedzierzgnienia się z jednej zasady na

drugą wręcz przeciwną w jednej i tej samej ustawie, w jednym i tym samym artykule żadna legislacya dopuścić się nie może, tém mniej, ileże prawa nabyte fundatorów i obwarowane ochroną praw publicznych bez koniecznej i nieodzownej potrzeby zniweczone być nie mogą.

2. Dlaczego wniosek posła Romańczuka przyjmuje jako okoliczność rozstrzygającą $^1/_4$ część ludności a względnie 3000 na 12 tysięcy, a tem samem od jednej duszy mniej więcej w jednej miejscowości zależną uczynił odmienną organizacyę szkół ludowych i to w największych miejscowościach w kraju, do tego nie możemy znaleść żadnej racyonalnej podstawy i dlatego nasuwa się nam pytanie, dlaczego wniosek ten opuścił młodzież mniejszości w miejscowościach, gdzie ludność jej wynosi mniej $^1/_4$ część całej ludności lub mniej jak 3000 dusz na ludność o wyższej cyfrze niż 12000. Wszak rzeczą niewątpliwą jest, że ta dziś we wniosku tym pominięta młodzież ma takie same prawa do pobierania nauki w swoim języku, jak młodzież wzięta przez ten wniosek w opiekę.

Wyłożywszy wątpliwości, jakie nam nasunął wniosek posła Romańczuka już z formy jego samej, przystępujemy do wyłożenia zdań Wydziałów Rad powiatowych i niektórych miast w tej kwestyi.

1. Trzy Wydziały powiatowe jako to: Bialski, Pilzneński i Wielicki oświadczają, iż nie dają żadnego zdania w tej sprawie z powodu, iż w tych powiatach nie ma Rusinów.

2. Bezwarunkowo za wnioskiem posła Romańczuka oświadczają się trzy Wydziały powiatowe: Żółkiewski, Cieszanowski i Nadwórniański, ostatni z tym dodatkiem, iż w całej Galicyi nauka obydwóch języków powinna być obowiązkową. Kossowski i z tym dodatkiem, aby wszędzie, gdzie 30 rodziców tego żąda, utworzoną została szkoła ruska lub klasa paralelna i by we wschodniej części Galicyi zaprowadzono jedno seminaryum męskie ruskie, inne zaś seminarya, żeby były utrakwistyczne.

3. Z pewnymi dodatkami za wnioskiem posła Romańczuka są:

Wydział powiatowy Drohobycki, ale z ograniczeniem, by uchwalić się mająca nowela obowiązywała tylko po wsiach; — Doliński z dodatkiem, aby w Przemyślu i w Stanisławowie urządzono czteroklasowe szkoły z językiem wykładowym ruskim, ustanowione i utrzymywane względnie zasilane z funduszów powiatowych, względnie krajowych; — Wydziały powiatowe: Nowosądecki i w Brzesku, tudzież miasto Nowy Sącz stawiają warunek, aby także wola rodziców decydowała, do której szkoły dziecko zapisać. Nadto Wydział powiatowy w Brzesku podnosi myśl, czyby nienależało na próbę zaprowadzić szkoły przez posła Romańczuka zaproponowane; Jarosławski z tym dodatkiem, aby wniosku posła Romańczuka nie ograniczać do cyfry ludności przez niego wskazanej i aby przy zapisywaniu dzieci do szkoły wola rodziców także decydowała; Wydziały powiatowe: Grybowski, Rawski i Dąbrowski z dodatkiem, aby w szkołach z językiem wykładowym ruskim, nauka języka polskiego była obowiązkową, a nadto dodaje Wydział powiatowy Grybowski, aby język ruski był istotnie ruskim a nie rosyjskim; Wydział powiatowy Zbaraski z dodatkiem, aby o narodowości rozstrzygał obrządek; Wydział powiatowy Nowy Targ z dodatkiem, aby wola ludności decydowała i aby ustanowioną została minimalna liczba dzieci uczęszczać mających do klasy, w której polski lub ruski język ma być wykładowym. Wydział powiatowy w Kamionce strumiłowej również przyłącza się do wniosku posła Romańczuka ale z następującemi zastrzeżeniami:

a) Aby ludność wiejska w szkołach z językiem wykładowym ruskim nabrała dokładnej wiadomości języka polskiego,

b) By prawo rodziców narodowości ruskiej posyłania dzieci swoich do szkół ruskich, nie stało się dla nich przymusem,

c) Aby podstawę do zaprowadzenia ruskiej szkoły stanowiła cyfra ludności tej, która podczas ostatniego spisu oświadczyła, że używa języka towarzyskiego ruskiego, zaś ilość dzieci zapisanych do szkoły ruskiej, stanowiła o ilości klas tejże szkoły,

d) Aby w wypadkach, w których gmina nie zgodziłaby się dobrowolnie na zmianę języka wykładowego w jednej z jej szkół, fundusz krajowy ponosił koszta utrzymania tej szkoły, w której Rada szkolna krajowa zarządzi język wykładowy ruski,

e) By, jeżeli po zaprowadzeniu języka ruskiego w klasie paralelnej ilość dzieci, która pozostała w klasie z językiem wykładowym polskim, przenosiłaby liczbę stu, nowa klasa paralelna z językiem wykładowym polskim otworzoną została.

Wydział powiatowy Jaworowski również przyłączył się do wnioku posła Romańczuka ale z następującemi zastrzeżeniami:

a) Aby tylko tam, gdzie już dwie szkoły istnieją lub jedna szkoła z klasami paralelnemi, mógł być w jednej szkole a względnie w jednej klasie paralelnej drugi język jako wykładowy zaprowadzony, zaś aby w miejscowościach o jednej szkole bez klas paralelnych — o zaprowadzeniu drugiej szkoły lub klasy paralelnej z drugim językiem mowy być nie mogło;

b) Aby wola ludności objawiała się przez Reprezentacyę gminną, wszakże powinno Radom powiatowym przysłużać prawo podawania do Rad szkol. okręgowych motywowanych wniosków;

c) Aby ostateczna decyzya była przy krajowej Radzie szkolnej.

3. Bezwarunkowo przeciwne są wnioskowi posła Romańczuka Wydziały powiatowe: Rudeński, Kałuski, Skałacki, Brzozowski z dodatkiem, iż we wniosku posła Romańczuka leży dażność do rozdwojenia i odgraniczenia obu narodowości; Rzeszowski, Zaleszczycki, Turecki z dodatkiem, iż zamierzona przez posła Romańczuka nowela jeszcze większe wprowadzi rozdwojenie narodowści; Mielecki, Żydaczowski Krakowski, Tarnobrzeski, Myślenicki, Bocheński, Wydziały powiatowe: Rohatyński i Borszczowski z przyczyny, iż potrzeba zmiany nie daje się czuć w ludności; miasta Drohobycz i Wieliczka i Wydział powiatowy Bobrecki, miasto Zaleszczyki i Wydział powiatowy Lwowski, ten ostatni z następujących powodów:

1. Że w powiecie panuje najzupełniejsza zgoda między obydwoma narodowościami we wszystkich stosunkach praktycznych.

2. Że ludność ruska nie doznaje żadnej krzywdy, gdyż posiada ona więcej szkół ruskich, niżby w stosunku do ilości mieszkańców narodowości ruskiej na nią wypadało.

3. Że wezwane do objawienia zdania swojego gminy z mięszaną ludnością, oświadczyły się przeciw wszelkiej zmianie; że gmina Nawarya zażądała zniesienia w jej szkole wykładu języka ruskiego, a zastąpienie go językiem niemieckim; że nakoniec trzy gminy nie dały odpowiedzi żadnej, zatem potrzeby zmiany nie czują.

Tę swoją opinię wydał Wydział Rady powiatowej Lwowskiej jednogłośnie.

4. Przeciw wnioskowi posła Romańczuka ale z pewnymi dodatkami są:

Wydziały powiatowe: Czortkowski i Trembowelski ale z dodatkiem, aby nauka obydwóch języków była we wszystkich szkołach kraju obowiązkową; Przemyślański ale z dodatkiem, że jeżeliby Wys. Sejm wszedł na drogę we wniosku posła Romańczuka wskazaną, wola rodziców powinna rozstrzygać do której szkoły, polskiej czy ruskiej, należy dziecko zapisać; Kołomyjski ale jest za zakładaniem szkół paralelnych dla mniejszości; wreszcie Wydział powiatowy Jasielski, który stawia następujący wniosek: „Jeżeli w jakiej miejscowości z mięszaną ludnością polską i ruską okaże się po przeciętnem z pięciu lat obliczeniu, że liczba dzieci drugiej narodowości przynajmniej do 40 w wieku szkolnym dochodzi, winna być ustanowiona druga szkoła ludowa z wykładowym językiem tej drugiej narodowości, a to z zastosowaniem do niej przepisów zawartych w ustawie obowiązującej o kosztach zakładania i utrzymywania publicznych szkół ludowych. Wolno wszelako tej drugiej narodowości oświadczyć się za przyłączeniem do szkoły z wykładowym językiem pierwszej narodowości

i natenczas w tej szkole być ma, bez względu czy są klasy równorzędne, lub nie, język wykładowy pierwszej narodowości, język zaś drugiej ma być nauczany jako obowiązkowy dla wszystkich dzieci".

Wydział powiatowy Żywiecki ale z dodatkiem, aby szkoła paralelna dla drugiej narodowości była wtenczas urządzoną, jeżeli przynajmniej połowa rodziców dzieci uczęszczających do szkoły za tem się oświadczy.

Nakoniec Wydziały powiatowe Buczacki i Podhajecki, które są zdania, aby decyzyę pozostawić krajowej Radzie szkolnej. Wydział powiatowy Chrzanowski uważa naukę języka ruskiego w zachodniej Galicyi za niepotrzebną, zaś co do wschodniej Galicyi nie daje zdania, bo mu tamtejsze stosunki nie są znane.

Stanowczej odpowiedzi nie daje miasto Tarnów.

Z tego przedstawienia okazuje się:

1. Że cztery powiaty oświadczyły, iż nie dają żadnego zdania z powodu, iż w ich powiatach nie ma Rusinów – mianowicie powiat Chrzanowski dlatego, że mu stosunki wschodniej Galicyi nie są znane.

2. Że bezwarunkowo za wnioskiem posła Romańczuka oświadczyły się cztery powiaty

3. Że za wnioskiem posła Romańczuka oświadczyło się jeszcze 12 powiatów i jedno miasto ale z pewnymi dodatkami.

4. Że przeciw wnioskowi posła Romańczuka oświadczyło się bezwarunkowo 18 powiatów i trzy miasta i

5. że również przeciw wnioskowi posła Romańczuka ale z pewnemi modyfikacyami oświadczyło się 8 powiatów.

6. że jedno miasto niedało stanowczej odpowiedzi.

Stoją więc po stronie wniosku posła Romańczuka 17 reprezentacyi, przeciw niemu 29 reprezentacyi.

Wcale żadnej odpowiedzi nie dało 28 powiatów i 24 miast.

Przystępujemy obecnie do streszczenia zdania c. k. Rady szkolnej krajowej zawartego w załączeniu (**Alegat 4. z dwoma subalegatami**).

C. k. krajowa Rada szkolna nie postawiła formalnego wniosku za przyjęciem lub za odrzuceniem wniosku posła Romańczuka. Wypowiedziała ona tylko pewne uwagi, które jej się nastręczyły z ustaw szkolnych obecnie obowiązujących i z praktycznego zawiadowstwa szkół ludowych. I tak:

1. Uważa krajowa Rada szkolna, że jakkolwiek ustawa zasadnicza z dnia 21. grudnia 1867. L. 142. Dz. pr. i rozp. P. stanowi, że w krajach zamieszkałych przez więcej narodowości, publicze zakłady naukowe winny być tak urządzone, aby każdej narodowości dane były środki do kształcenia się we własnym języku, to przecież ustawa ta wyklucza przymus pobierania nauk we własnym języku, tak że każden uczeń pobierać może nauki we własnym języku lub w języku drugiej narodowości.

2. Przeprowadzenie wniosku, aby tam, gdzie są dwie lub więcej szkół ludowych dla tej samej płci, w jednej z tych szkół był językiem wykadowym język drngiej narodowości, jest możebnem, gdyż nauczyciele wychodzący z Seminaryów we wschodniej części kraju nabywają przysposobienia do udzielania nauki w obu językach. Nie stałyby także na przeszkodzie względy dydaktyczno-pedagogiczne, gdyż młodzież w miejscowościach przez dwie narodowości zamieszkałych, uczy się obu języków, może więc z łatwością przechodzić ze szkół polskich do ruskich i odwrotnie.

3. Ostatni ustęp wniosku posła Romańczuka postanawia, że c. k. krajowa Rada szkolna w porozumieniu z Radą gminną orzeka, w której ze szkół istniejących ma być zaprowadzony język mniejszości. Przeprowadzenie tego postanowienia napotka w wykonaniu na tru-

dności. Za przykład niech posłuży następujący fakt: W Kołomyi istnieją dwie czteroklasowe szkoły z językiem wykładowym polskim N. I. i N. II. Jeżeliby szkoła N. II. przeznaczoną została na wykład w języku ruskim, to w obec okoliczności, iż tylko frekwencya a nie cyfra ludności decyduje o kategoryi szkoły, szkoła N. II. musiałaby być zredukowaną na dwuklasową, jeśliby tylko 150 uczniów do niej się zapisało. Dla pozostałych zaś uczniów polskiej narodowości trzebaby się postarać o nową szkołę.

4. Zaprowadzenie języka ruskiego jako wykładowego dałoby się przeprowadzić we właściwych szkołach paralelnych, to jest w szkołach takich, w których uczniowie pobierają naukę w tym samym zakresie, w jakim ją pobierają uczniowie w klasie, przy której ta klasa paralelna istnieje.

Zaprowadzenie zaś języka mniejszości jako wykładowego w szkołach niższej kategoryi, w których dzieci różnych stopni nauki pobierają naukę w jednej klasie, jest niemożliwem, i w takim wypadku możnaby tylko w ten sposób przeprowadzić wniosek posła Romańczuka, jeżeliby się urządziło osobną szkołę nadetatową z językiem wykładowym mniejszości.

Przedstawiwszy Wysokiemu Sejmu analizę materyału, jaki stał Wydziałowi krajowemu do dyspozycyi, przystępuje Wydział krajowy do umotywowania swojego wniosku:

Niewątpliwą jest rzeczą, że każda ustawa, jeżeli ma wywrzeć pożądany skutek w życiu narodu, opartą być winna na faktycznym stanie rzeczy, na potrzebach narodu i na sprawiedliwości.

Ztąd wynika, że jeżeli zmiana jakiej obowiązującej ustawy zamierzoną jest, gruntownie zbadać należy, czy faktyczny stan i potrzeby ludu się zmieniły tak dalece, iż zamierzona zmiana stała się nie tylko pożyteczną ale i konieczną.

Tem troskliwiej trzeba wniknąć gruntownie w rzecz, jeżeli ustawa zmienić się mająca przez dłuższy szereg lat już się wżyła i naród do niej przylgnął i przyzwyczaił się.

Z tych wychodząc zasad zbadamy podstawy ustawy z d. 22. czerwca 1867. Nr. 13. Dz. u. i r. k.

Są one następujące:

1. O języku wykładowym stanowi ten, który szkołę utrzymuje.

2. W szkołach, które pobierają zasiłek z funduszów publicznych stanowi o języku wykładowym gmina, której orzeczenie podpada zatwierdzeniu krajowej Rady szkolnej.

3. W mięszanych szkołach język, który nie jest wykładowym, jest przedmiotem obowiązkowym.

Zasady te są tak sprawiedliwe, tak odpowiadające potrzebom naszym, tak trzymają prawa obu narodowości na równi, że nic przeciw nim zarzucić się nie da, a mianowicie:

do 1. Że stanowi o języku ten, który szkołę utrzymuje, jest naturalnym wynikiem pierwszych podstaw prawa. Kto bowiem ponosi koszta szkoły, ten ma prawo żądać, aby w niej uczono tak i tego, czego on żąda, byle tylko żądanie to nie sprzeciwiało się celom nauki lub ogólnie obowiązującym ustawom. Wola ta fundatora musi być wypełnioną a dane mu w akcie fundacyjnym przyrzeczenie musi być dotrzymanem, jeżeli nie ma nastąpić niechęć w zakładaniu szkół i utrata wiary w dane w dokumentach fundacyjnych przez władze publiczne przyrzeczenie.

do 2. Wola gminy jest najsprawiedliwszym probierzem pod tym względem. W Radzie gminnej zasiadają ojcowie dzieci, o których wychowanie właśnie idzie. Oni znają najlepiej potrzebę swoich dzieci, a jak dobrze rodziców przymuszać nie można, aby posyłali dzieci do innej jak tej szkoły, którą sobie wybrali, tak dobrze zbiorowa wola rodziców reprezentowana w Radzie gminnej, musi być jedynie decydującą. Jest to wykonaniem przyrodzonego prawa rodziców reprezentowanych zbiorowo w Radzie gminnej. Aby wszelako w wykonaniu tej zasady

nie zaszły nadużycia, podpada orzeczenie gminy zatwierdzeniu kraj. Rady szkolnej, najwyższej pod względem wychowania publicznego powagi w kraju.

do 3. Że zaś drugi język, który nie jest wykładowym, jest przedmiotem obowiązkowym, wynika to ze spólności obu narodowości, z ich pożycia obok siebie, z potrzeby porozumienia się łatwego między sobą, z konieczności wykształcenia młodzieży tak, aby z płodów naukowych obu narodowości korzystać mogła, aby kiedyś w praktycznem życiu jednej i drugiej narodowości mogła być pożyteczną; wynika nakoniec z bardzo moralnej pobudki, aby młodzież już na ławie szkolnej łączyła się między sobą i nie widziała w różnicy języka powodu do waśni i rozbratu. Jeżeli już obrządek religijny w kościele ich dzieli, niech ich przynajmniej w szkole mowa nie dzieli, niech to, co razem w zgodzie dla dobra kraju żyć powinno i faktycznie żyje, nie zostaje sztucznie rozdzielonem i poważnionem.

Celu zgody między dziećmi obu narodowości dopięła istotnie obecnie obowiązująca ustawa, na co wybitnego dowodu dostarcza nam tablica 5 (**Alegat 5**).

W tablicy tej zawarte są miejscowości z ludnością mięszaną do 12.000 dusz.

Wykazuje ta tablica:

1. Że gmin takich, w których językiem wykładowym w szkole jest język polski, a ludność ruska wynosi wyżej $^1/_4$ części a nawet wyżej połowy, jest 156, zaś gmin takich, w których językiem wykładowym w szkole jest język ruski, a ludność polska wynosi więcej jak $^1/_4$ części, a nawet więcej jak połowę, jest 158.

2. Że jeżeli w pewnych szkołach polskich mniejszość ruska a nawet większość słucha wykładów w języku polskim, to z drugiej strony w innych szkołach mniejszość polska a nawet większość polska słucha wykładów w języku ruskim.

Stosunek ten wykazuje najjaśniej, że w kraju nie masz niezgody w szkole między młodzieżą, że nie masz mowy o pokrzywdzeniu jednej lub drugiej narodowości, i że znaczna mniejszość a nawet większość stosuje się do decyzyi Rady gminnej zatwierdzonej przez c. k. Radę szkolną.

Z tych dat statystycznych wynika, że Wysoki Sejm uchwalając obecnie obowiązującą ustawę o języku wykładowym i biorąc za podstawę wolę gminy, trafił w samą rdzeń potrzeb kraju, ustalił pod tym względem spokój w gminie i w kraju, złączył w szkole obydwie narodowości w jeden zastęp, który nie zna waśni o język wykładowy.

Ustawa ta opartą więc jest na szerokiej słusznej podstawie, odpowiada i dziś zupełnie potrzebom kraju i szkoły i jest sprawiedliwą — jest zatem dobrą.

A teraz obaczymy, co nam ofiaruje wniosek posła Romańczuka w zamian za tę ustawę:

1. Poseł Romańczuk usuwa co do języka wykładowego wolę fundatora zagwarantowaną aktem fundacyjnym w miejscowościach z mięszaną ludnością, jeżeli mniejszość wynosi przynajmniej jednę czwartą część lub z ludnością nad 12.000 przynajmniej 3000 dusz.

2. W tych samych miejscowościach usuwa wniosek ten wolę rodziców reprezentowaną w Radzie gminnej, chociaż wola ta w wychowaniu dzieci jest przyrodzonem prawem rodziców.

3. Wniosek w mowie będący nie daje żadnego wyjaśnienia, dlaczego w powyższych miejwościach ma jedynie cyfra ludności rozstrzygać, w miejscowościach zaś o mniejszej mniejszości, mają pozostać nietknięte dotychczasowe zasady, to jest: wola fundatora i wola gminy. A wyjaśnienie to było potrzebnem, bo prawa młodzieży w obydwu rodzajach miejscowości są jedne i te same.

4. Wniosek posła Romańczuka biorąc za podstawę jedynie cyfrę ludności, każe tworzyć szkoły ruskie i paralelne klasy, choćby mała część lub wcale żaden uczeń do tych nowych zakładów się nie zgłosił.

5. Wniosek ten nie oznacza, co się ma stać, jeżeliby gmina mająca kilka szkół polskich, nie chciała żadnej ustąpić.

Już komisya edukacyjna złożona z mężów fachowych, gruntownie obznajomionych z rzeczą wychowania publicznego, przystępując z szczerą i nie tajoną życzliwością dla wniosku

posła Romańczuka do pracy, przyszła do przekonania, że ani cyfra ludności, ani objawiona wola rodziców, ani droga petycyi nie mogą dać podstawy dostatecznej do ugruntowania potrzeby do utworzenia szkół lub klas z językiem drugiej narodowości jako wykładowym. Również wykazaliśmy wyżej, że c. k. krajowa Rada szkolna uważa przeprowadzenie w praktyce wniosku posła Romańczuka w niektórych razach za wręcz niemożliwe.

Gdy tym sposobem wniosek posła Romańczuka usuwa jedynie słuszne i sprawiedliwe podstawy zawarte w obecnie obowiązującej ustawie, gdy w niektórych i liczniejszych wypadkach wniosek posła Romańczuka przyjmuje zasady obecnie obowiązującej ustawy, zatem sam z sobą jest w sprzeczności, gdy wniosek ten nie przewiduje w praktyce licznych zawikłań a tem mniej im zaradza, gdy wniosek ten w niektórych wypadkach nie da się nawet przeprowadzić w praktyce, gdy nadto nie istnieje żadna potrzeba, aby to, co oparte jest na szerszych i sprawiedliwych podstawach, przeciw czemu nikt w kraju nie występuje, co się wżyło w naród i umożliwia spokojne i dla oświaty publicznej korzystne pożycie obu narodowości obok siebie i ze sobą, naruszonem zostało dla zmiany niejasnej i mogącej być szkodliwą, Wydział krajowy nie może przyznać wnioskowi posła Romańczuka miana wniosku opartego na potrzebach kraju i na sprawiedliwości, musi pod tym względem przyznać pierwszeństwo obecnie obowiązującej ustawie, a tem samem wnosić jej utrzymanie, a odrzucenie wniosku posła Romańczuka. Jakkolwiek w kwestyi wychowania publicznego kwestya finansowa jest drugorzędną, to przecież nie należy jej spuszczać z oka i obowiązkiem naszym jest oszczędzać skarb publiczny zawsze i wszędzie, gdzie oszczędność ta jest usprawiedliwioną.

Przez przyjęcie wniosku posła Romańczuka, jak wyżej wykazaliśmy nieugruntowanego, przybyłby krajowi i gminom znaczny ciężar.

Nie możemy również pominąć kwestyi następującej:

We wniosku posła Romańczuka mowa jest o miastach w których z ludnością nad 12.000 dusz mniejszość wynosi co najmniej 3.000 dusz.

Owóż według tablicy Nr. 6. (**Alegat 6.**) mamy w kraju 12 miast z ludnością nad 12.000 dusz.

We wszystkich tych miastach albo przeważa ludność polska, albo wcale ludności ruskiej nie ma. Zaś w pięciu tylko z tych miast przenosi ludność ruska cyfrę 3.000 to jest we Lwowie, w Stryju, Drohobyczu, Kołomyi i Tarnopolu. Lwów opuszczamy, bo we Lwowie istnieją już dwie szkoły z językiem wykładowym ruskim.

Nie zaprzeczamy, że jeżeli w tych czterech miastach a nawet w innych mniej jak 12.000 dusz liczących, okaże się wskutek żądania rodziców potrzeba urządzenia osobnych szkół lub klas paralelnych z językiem wykładowym ruskim, takowe zaprowadzone być winne. Ale na to nie potrzeba zmiany istniejącej ustawy, wystarczy zupełnie droga administracyjna, gdyż §. 6. ustawy państwowej z dnia 14. Maja 1869. L. 62 dz. p. p. i R. pozostawia pod tym względem zupełną swobodę c. k. krajowej Radzie szkolnej.

Jeżeli więc krajowa Rada szkolna po wysłuchaniu tych, którzy szkołę utrzymują, po zbadaniu listy zapisanych uczniów, po przekonaniu się, iż dostateczne są środki i po zbadaniu innych miejscowych okoliczności przekona się, iż zaprowadzenie nowej szkoły lub klasy paralelnej jest potrzebnem, uczyni to, a tem samem cel we wniosku posła Romańczuka co do tych kilku miast zamierzony będzie osiągnięty.

Takie załatwienie wniosku posła Romańczuka uważa Wydział krajowy za jedynie możliwe i odpowiadające dobru kraju i obudwóch w nim mieszkających narodowości. Przyjęcie wniosku posła Romańczuka, a nawet wejście choćby tylko w zasadzie na drogę przez niego wskazaną, byłoby i musiałoby być wątkiem do dalszych wniosków o zmianę obecnie obowiązującej ustawy, takim wnioskom nie byłoby i niemogłoby być końca tem mniej, ile że poseł Ro-

mańczuk zapowiada, iż na razie tylko stawia ten wniosek, zastrzegając Rusinom na przyszłość wszystkie ich prawa.

W końcu niech nam wolno będzie dorzucić kilka słów o rzekomem pokrzywdzeniu praw Rusinów pod względem szkół ludowych.

Jeżeli ustawa z dnia 22. Czerwca 1867. L. 13. d. u. i roz. kr. stawia pod względem zaprowadzenia języka wykładowego w szkołach dla Polaków i Rusinów te same warunki, jeżeli w szkołach z wykładowym językiem polskim, dzieci narodowości polskiej uczą się obowiązkowo języka ruskiego i odwrotnie, jeżeli w niektórych szkołach ruskich, chociaż większość ludności jest polska, młodzież polska słucha nauki w języku ruskim, jak i odwrotnie, jeżeli szkół takich w których językiem wykładowym jest język ruski — a mimo to mniejszość, a nawet większość polska słucha wykładów ruskich, jest więcej niż takich, w których mniejszość a nawet większość ruska słucha wykładów polskich, jeżeli pod względem wyznaczenia języka wykładowego w szkole, gminom nadaną jest największa wolność, jeżeli nakoniec ludność używająca języka polskiego, a wynosząca 3,058.400 dusz wyższą jest od ludności używającej języka ruskiego, która liczy 2,549.707 dusz, a mimo to ilość szkół z językiem wykładowym ruskim wedle wykazu (**Alegat 7.**) przewyższa ilość szkół z językiem wykładowym polskim, bo pierwsza liczy 1.376 szkół, druga zaś tylko 1.212 szkół, zatem o 164 szkół mniej, to o pokrzywdzeniu Rusinów mowy być nie może.

II. Co do szkół średnich.

Pod tym względem stawia poseł Romańczuk następujący wniosek:

W paralelnych klasach wszystkich szkół średnich na żądanie rodziców co najmniej 25 uczniów ma krajowa władza szkolna bezzwłocznie zarządzić zaprowadzenie drugiego języka krajowego jako wykładowego.

Przy postępowaniu uczniów do wyższych klas paralelna klasa z drugim językiem wykładowym będzie postępować razem z uczniami przynajmniej tak długo, dokąd liczba uczniów nie zejdzie poniżej 20.

I pod tym względem zażądaliśmy zdania Wydziałów Rad powiatowych i większych miast w kraju, a rezultat jest następujący:

1. Nie dają zdania, bo nie ma tam Rusinów:

Wydziały powiatowe: Pilzneński, Bialski, Bocheński, Wielicki i miasto Wieliczka, wreszcie Wydział powiatowy Rohatyński, bo nie ma w tym powiecie szkół średnich i w ogóle ludność nie czuje potrzeby zmiany.

2. Nie objawia również swego zdania Wydział powiatowy Chrzanowski, bo mu stosunki Galicyi wschodniej nie są znane.

3. Wydział powiatowy Bobrecki zgadza się z zapatrywaniem komisyi edukacyjnej.

4. Wydział powiatowy Borszczowski zgadza się na to, co Wydział krajowy i c. k. Rada szkolna postanowią.

5. Wydział powiatowy Kołomyjski był zdania, iż art. V. obecnie obowiązującej ustawy powinien uledz takiej zmianie, któraby uczyniła gruntowne uczenie się języka ruskiego we wszystkich klasach szkół średnich, przedmiotem obowiązkowym, oraz ułatwiała z jednej strony krajowej władzy szkolnej zaprowadzenie drugiego języka krajowego jako wykładowego w klasach paralelnych, jeżeliby poważna liczba rodziców z takiem żądaniem wystąpiła, ale także pozostawiała wspomnianej władzy szeroką kompetencyę w nieprzychylaniu się do takiego żądania rodziców, ilekroćby w jej uznaniu przyszłość takiej klasy była wątpliwą, lub stan funduszu szkolnego nie pozwalał ich prośbie zadość uczynić.

6. Wydział powiatowy Jarosławski jest zdania, iż rozpowszechnienie języka ruskiego w szkołach średnich jest pożądanem.

7. Miasto Tarnów nie daje stanowczego zdania.

8. Bezwarunkowo za wnioskiem posła Romańczuka są: Miasto Nowy-Sącz, Wydział powiatowy Nowosądecki, Wydział powiatowy Nadwórniański z dodatkiem, by w całej Galicyi obydwa języki były równie pielęgnowane, Wydział powiatowy Doliński z dodatkiem, by w Przemyślu założyć drugie gimnazyum z językiem wykładowym ruskim i takież klasy paralelne przy gimnazyach w Stanisławowie i w Tarnopolu; nakoniec Wydział powiatowy Kosowski z dodatkiem aby w Przemyślu założono gimnazyum ruskie, a w innych gimnazyach stałe paralelki i ażeby we wszystkich miejscowościach, w których będą gimnazya ruskie lub klasy paralelne ruskie, zaprowadzono ruską czteroklasową szkołę ludową.

9. Za wnioskiem posła Romańczuka ale z dodatkami pewnymi: Wydział powiatowy Przemyślański ale z warunkiem, aby język ruski jako wykładowy zaprowadzony został w istniejących już klasach paralelnych i Wydział powiatowy Grybowski z zastrzeżeniem, ażeby wykład odbywał się w języku ruskim a nie rosyjskim; Wydział powiatowy Zbarazki ale z dodatkiem, że o potrzebie zaprowadzenia drugiego języka w klasach paralelnych, stanowić ma na zgłoszenie się rodziców pewnej ilości uczniów, Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym na zaopinjowany przez Wydział powiatowy wniosek dotyczącej gminy. Te same organa stanowiłyby także o rozwiązaniu takich klas.

10. Bezwarunkowo przeciw wnioskowi posła Romańczuka są Wydziały powiatowe: Buczacki, Żywiecki, Brzeski, Rudeński, Kałuski, Jasielski, Skałacki, Brzozowski, Drohobycki, Turecki, Myślenicki, Tarnobrzeski, Krakowski, Jaworowski, miasto Drohobycz i miasto Zaleszczyki.

11. Również przeciw wnioskowi posła Romańczuka, ale z pewnymi dodatkami są:

Wydział powiatowy Żydaczowski ale z dodatkiem, aby w miastach wschodniej części kraju, z ludnością nie mniej jak 20.000. a z tej 25% narodowości ruskiej, urządzić przy gimnazyach klasy paralelne z językiem wykładowym ruskim na próbę po której okaże się, czy rzeczywiście jest potrzeba dążyć do odpowiedniej zmiany ustawy; Wydział powiatowy Rzeszowski z dodatkiem, ażeby we wszystkich szkołach średnich, począwszy od klasy III. nauka języka ruskiego była obowiązkową; Wydział powiatowy Zaleszczycki ale z dodatkiem, aby na próbę urządzić n. p. w Stanisławowie klasy paralelne z językiem wykładowym ruskim; Wydział powiatowy Cieszanowski z dodatkiem, aby ustanowić w miarę potrzeby gimnazya z językiem wykładowym ruskim; Wydział powiatowy Żółkiewski z tą odmianą, aby w szkołach średnich w Przemyślu, Stanisławowie, Kołomyi, Tarnopolu i Brzeżanach wprowadzone zostały z rokiem szkolnym 1885/86 stałe paralelne oddziały z wykładowym językiem ruskim we wszystkich klasach; Wydział powiatowy Czortkowski ale z dodatkiem, aby we wszystkich szkołach średnich nauka języka ruskiego była obowiązkową; Wydział powiatowy Rawski z tą odmianą, aby w Kołomyi, Stryju, Samborze, Brzeżanach i w Przemyślu zaprowadzone zostały nowe gimnazya z językiem wykładowym ruskim i z obowiązkiem uczenia się języka polskiego; Wydziały powiatowe Trembowelski, Nowotarski, Dąbrowski i Mielecki ale z dodatkiem, aby we wszystkich szkołach średnich nauka języka ruskiego była obowiązkową; Wydział powiatowy Podhajecki z odmianą, że krajowa Rada szkolna orzeka, które przedmioty mają być wykładane w języku polskim a które w ruskim w jednej i tej samej klasie. W zachodniej części kraju ma być język ruski przedmiotem obowiązkowym; nakoniec Wydział powiatowy w Kamionce Strumiłowej z dodatkiem, aby jedno lub dwa gimnazya z językiem wykładowym ruskim urządzone zostały.

Stoi więc po stronie wniosku posła Romańczuka 8 reprezentacyi, przeciw 29 reprezentacyom; 10 reprezentacyj nie daje stanowczej odpowiedzi.

Nie dało odpowiedzi 30 Wydziałów powiatowych i 24 miast.

C. k. kraj. Rada szkolna jest przeciwną wnioskowi posła Romańczuka, a jej argumentacya jest następująca:

„O ile z niedość ściśle przez posła Romańczuka sformułowanej zmiany art. V. ustawy z dnia 22. Czerwca 1867. L. 13. Dz. ust. i rozp. kraj. wnioskować można, zmiana ta polegać ma na tem:

1. że o potrzebie i możności obok wykładów w języku polskim, także wykładów w języku ruskim, orzekać ma w każdym wypadku władza szkolna krajowa, nie jak stanowi obecnie obowiązująca ustawa, dopiero na żądanie 25 uczniów, lecz już z mocy ustawy zawsze, jeżeli istnieje powyższa liczba uczniów ruskiej narodowości;

2. że w takich wypadkach zaprowadzenie języka ruskiego jako wykładowego nie miałoby ograniczyć się do pojedyńczych przedmiotów, lecz powinnyby być utworzone osobne ruskie klasy paralelne;

3. że raz utworzona szkoła paralelna z językiem wykładowym ruskim miałaby istnieć tak długo, jak długo liczba uczniów w tej klasie nie spadłaby niżej 20.“

Takie konkluzye wysnuwa kr. Rada szkolna z wniosku posła Romańczuka, jeżeli się przyjmie za pewne, że wnioskodawca miał życzenie, aby oznaczona liczba uczniów 25 odnosiła się nie do całego zakładu, ani do jednego oddziału, ale do pewnej klasy jako całości, że zatem język ruski nie miałby być zaprowadzonym we wszystkich oddziałach paralelnych, jeżeliby tego zażądało najmniej 25 uczniów ruskiej narodowości, ani też w pewnej klasie paralelnej, jeżeliby tego zażądało przynajmniej 25 uczniów tej klasy paralelnej, lecz wtedy, gdy się zatem oświadczy 25 uczniów pewnej klasy.

Tak samo przypuszczać należy, iż zwinięcie klasy paralelnej nastąpić ma wtenczas, jeżeli do niej nie zaś do całej klasy zgłosiło się mniej jak 20 uczniów ruskiej narodowości.

C. k. krajowa Rada szkolna dołączyła do swojej opinii wykaz tych gimnazyów z językiem wykładowym polskim, w których w Grudniu 1884. w pojedyńczych klasach uczęszczało najmniej 25 uczniów narodowości ruskiej. Lwowskie gimnazya pominięte zostały, gdyż we Lwowie istnieje gimnazyum z językiem wykładowym ruskim. Jeżeliby więc wszyscy w tej tablicy wykazani uczniowie narodowości ruskiej oświadczyli się za językiem wykładowym ruskim, to możność zakładania ruskich klas paralelnych zachodziłaby tylko w gimnazyach w Kołomyi (przy I. i II. klasie), w Przemyślu (przy I., II., III. i V. klasie), w Stanisławowie (przy I. klasie), w Stryju (przy I. i II. klasie), w Tarnopolu (przy I. i II. klasie) w ogóle w 11. klasach (na 57 klas).

Lecz i to przypuszczenie jest problematyczne, gdyż nie wszyscy Rusini uczęszczają do klas z językiem wykładowym ruskim. We Lwowie bowiem w okresie od 1873—1883 uczęszczało tylko 69·06% uczniów narodowości ruskiej do gimnazyum ruskiego, zaś 30·94% do polskiego lub niemieckiego gimnazyum. W roku szkolnym 1884/85 stosunek ten prawie się nie zmienił, gdyż 69·83% uczniów narodowości ruskiej uczęszczało do gimnazyum ruskiego zaś 30·17% do innych gimnazyów.

Lecz i pod względem dydaktycznym byłaby proponowana zmiana niekorzystną, gdyż uczniowie, którzyby w niższych klasach słuchali wykładów w języku ruskim, przechodząc do wyższych klas z językiem wykładowym polskim, natrafiliby niezawodnie na pewne trudności w nabyciu nauk, a nawet na materyalne trudności, gdyż ze zmianą języka wykładowego zmienićby także musieli książki szkolne.

Trudności te podniosła także w zeszłym roku komisya edukacyjna.

Wreszcie według zdania c. k. krajowej Rady szkolnej i pod względem pedagogicznym nie zalecałby się wniosek posła Romańczuka, gdyż w skutek podziału klas według języka wykładowego, rozbudzićby się mogły silniej różnice narodowe, na czem ucierpiałby porządek szkolny.

Wydział krajowy podziela w zupełności wątpliwości i przeszkody przez c. k. krajową Radę szkolną, a częściowo także przez komisyę edukacyjną zeszłego roku podniesione i z tych powodów nie może zalecić Wysokiemu Sejmowi wniosku posła Romańczuka do przyjęcia.

Lecz i przeciw środkowi wyjścia przez c. k. Radę szkolną proponowanemu t. j. utworzeniu w Przemyślu drugiego gimnazyum z językiem wykładowym ruskim, poważne przemawiają powody.

Jako jedyny argument do swej propozycyi przytacza c. k. krajowa Rada szkolna, iż według dołączonej przez nią drugiej tablicy, gimnazyum Przemyskie liczy w czterech klasach t. j. w I., II., III. i V. więcej jak 25 uczniów, zaś w IV., VI., VII. i VIII. więcej jak 20 uczniów.

Ale sama c. k. krajowa Rada szkolna przytoczyła, jak powyżej wykazaliśmy, iż sama liczba uczniów narodowości ruskiej nie jest jeszcze zapewnieniem frekwencyi w tej samej liczbie, a na dowód tego przytoczyła nam frekwencyę ruskiego gimnazyum we Lwowie, wedle której nie spełna 70% uczniów ruskiej narodowości uczęszcza do gimnazyum ruskiego, zaś przeszło 30% uczęszcza do gimnazyum polskiego i niemieckiego. Stosując więc tę samą proporcyę do gimnazyum ruskiego w Przemyślu (dla zaokrąglenia 70% do 30%) to przyszłe to gimnazyum mogłoby się spodziewać następującej frekwencyi:

W	I. klasie	25.30
	II. „	22.40
	III. „	22.40
	IV. „	16.80
	V. „	24.50
	VI. „	14.70
	VII. „	14.70
	VIII. „	15.40
	Razem	156 uczniów

a w gimnazyum polskiem pozostałoby jeszcze 600 uczniów.

Nawet poseł Romańczuk niechce klas ruskich, w którychby było mniej jak 20 uczniów, a takich się spodziewać możemy w nowem gimnazyum czterech.

Musimy podnieść także i następującą okoliczność: ponieważ zaprowadzenie drugiego gimnazyum z językiem wykładowym ruskim nie mogłoby być przez Wysoki Sejm wyrzeczonem bez wysłuchania zdania Rady powiatowej Przemyskiej (art. VII. ust. z dnia 22. czerwca 1867. L. 13. Dz. ust. i rozp. kraj.) przeto Wydział krajowy, aby dostarczyć Wysokiemu Sejmowi kompletnego materyału do orzeczenia, zażądał zdania Rady powiatowej Przemyskiej, która jednogłośnie oświadczyła się przeciw zaprowadzeniu drugiego gimnazyum w Przemyślu z językiem wykładowym ruskim.

Mimo tych ważnych powodów, gdyż z drugiej strony kraj. Rada szkolna jako najwyższa Magistratura szkolna przemawia za zaprowadzeniem 2go gimnazyum w Przemyślu z językiem wykładowym ruskim, a przypuszczenie nasze powyższe, iż nie znajdzie się dostateczna ilość uczniów dla tego gimnazyum jest tylko przypuszczeniem, przeto Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Ks. Krakowskiem oświadcza się za zaprowadzeniem drugiego gimnazyum w Przemyślu z językiem wykładowym ruskim“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 17. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Smolka w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do LW. 36373/85.

Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1867. Wydano i rozesłano dnia 28. Sierpnia 1867. **V. Część.**

Nr. 13.

Ustawa

o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestw Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego postanawiam, co następuje:

Artykuł I.

Prawo stanowienia o języku wykładowym w szkołach ludowych służy tym, którzy szkołę utrzymują.

Artykuł II.

Jeżeli szkoła ludowa pobiera zasiłek z funduszów publicznych, prawo stanowienia, który z języków, polski albo ruski, ma być wykładowym, wykonywa gmina wspólnie z władzą szkolną krajową w ten sposób, że orzeczenia gminy ulegają zatwierdzeniu władzy szkolnej krajowej.

Artykuł III.

W każdej szkole ludowej, w której część uczęszczającej młodzieży używa polskiego, część zaś ruskiego języka, ten język, który nie jest wykładowym, będzie obowiązkowym przedmiotem nauki w granicach szkole odpowiednich.

Począwszy od trzeciej klasy wszystkich wyższych szkół ludowych język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki.

Artykuł IV.

W szkołach średnich, utrzymywanych wyłącznie funduszem prywatnym, czy to gminy czy osób pojedynczych lub zbiorowych, językiem wykładowym będzie ten, za jakim oświadczą się dostarczający dla szkoły funduszu.

Artykuł V.

W szkołach średnich, w części lub w całości utrzymywanych z funduszów publicznych, językiem wykładowym jest język polski z następującemi zastrzeżeniami:

a) Język ruski pozostaje jako wykładowy dla nauki języka ruskiego, tudzież w czterech niższych klasach gimnazyum akademickiego we Lwowie.

Co do języka wykładowego w nauce religii, obowiązują istniejące przepisy.

b) O czasowej potrzebie i możności zaprowadzenia obok wykładów w języku polskim także wykładów ruskich w pojedynczych przedmiotach nauki, orzeka w każdym danym przypadku władza szkolna krajowa na żądanie rodziców przynajmniej 25 uczniów.

c) W klasach z językiem wykładowym ruskim nauka języka polskiego w szkołach średnich, z językiem wykładowym polskim nauka języka ruskiego jest obowiązkiem względnym, t. j. zależnym od oświadczenia się w tej mierze rodziców.

d) Dopóki ustawa krajowa inaczej nie orzecze, pozostaje język niemiecki w dotychczasowym zakresie wykładowym w gimnazyum II we Lwowie i gimnazyum niższem realnem w Brodach.

Artykuł VI.

Co do nauki języka niemieckiego, będącego obowiązkowym we wszystkich klasach szkół średnich, przestrzegane będą przepisy cesarskiego postanowienia z dnia 20. Lipca 1859. (Dz. pr. P. z r. 1859. l. 150).

Artykuł VII.

O zmianach co do języka wykładowego w szkołach średnich z funduszu publicznego utrzymywanych w ogóle, a w szczególności mających na celu stopniowe rozszerzanie wykładów w języku ruskim przez zaprowadzenie go stale, bądź w pojedynczych klasach głównych lub pobocznych (równoległych), bądź z czasem w całych gimnazyach lub szkołach realnych, stanowić będzie na przyszłość Sejm po wysłuchaniu Rad powiatowych.

Artykuł VIII.

Uczącym się, względnie ich rodzicom lub opiekunom, zostawia się wolność w wyborze szkoły tak, że uczniowie bez względu na obrządek słuchać mogą polskich lub ruskich wykładów.

Artykuł IX.

Wszystkie przepisy z ustawą niniejszą niezgodne uchylają się.

Artykuł X.

Wprowadzenie tej ustawy w wykonanie polecam Memu Ministrowi Wyznań i Oświecenia.

Laxenburg 22. Czerwca 1876.

Franciszek Józef m. p. L. S.

***Ferdynand** baron **Beust** m. p.*

Z najwyższego polecenia:
***Bernard** kawaler de **Meyer** m. p.*

Alegat 2. do LW. 36373/85.

L. s. 637/84.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Następującą nowelę do ustawy o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca niektóre postanowienia z d. 22. Czerwca 1867 r. (Dz. u. kr. z r. 1867 L. V. z d. 28. Sierpnia 1867 r.) o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestw Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Tytuł I.

Niżej wymienione artykuły ustawy z dnia 22. Czerwca 1867. (Dz u. kr. z r. 1867 L. V. z 28. Sierpnia 1867.) o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestw Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kakowskiem przestają od teraz obowiązywać. Te artykuły mają na przyszłość brzmieć jak następuje:

Art. II.

Jeżeli szkoła ludowa pobiera subwencyę z funduszów publicznych, to prawo decydowania, który z języków, polski czy ruski, ma być wykładowym, wykonuje gmina wspólnie ze szkolną władzą krajową w ten sposób, iż orzeczenia gminy podlegają zatwierdzeniu szkolnej władzy krajowej.

Jeżeli w jakiej miejscowości z mięszaną ludnością polską i ruską, druga narodowość stanowi co najmniej czwartą część całej ludności, a w miejscowościach z ludnością nad 12 tysięcy co najmniej 3 tysięcy dusz, jest więcej szkół ludowych dla dzieci jednej płci, to przynajmniej w jednej szkole, a jeśli jest tylko jedna szkoła z paralelnemi klasami, to w paralelnych klasach językiem wykładowym ma być język drugiej narodowości. W której i w jakiej szkole ma być wykładowy język drugiej narodowości, decyduje stosownie do liczby dusz obu narodowości i do miejscowych potrzeb, krajowa Władza szkolna w porozumieniu z Radą gminną, względnie z tym, kto szkołę utrzymuje.

Art. V.

b) W paralelnych klasach wszystkich szkół średnich na żądanie rodziców co najmnjej 25 uczniów ma krajowa Władza szkolna bezzwłocznie zarządzić zaprowadzenie drugiego języka krajowego jako wykładowego. Przy postępowaniu uczniów do wyższych klas paralelna klasa z drugim językiem wykładowym będzie postępować razem z uczniami, przynajmniej tak długo, dokąd liczba uczniów nie zejdzie poniżej 20.

Tytuł II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Oświaty.

Wnioskodawca:
Julian Romańczuk.

Jan Stupnicki, biskup przemyski, poseł na Sejm krajowy, *Sylwester Sembratowicz*, *Stefan Kaczała*, *Teofil Bereźnicki*, *Ochrymowicz*, *Siczyński*, *Mandyczewski*, *T. Merunowicz*, *Kowalski*, *Biliński*, *Kaszewko*, *Piotr Liniński*, *Antoniewicz*, *Siengalewicz*.

Alegat 3. do LW. 36373/85.

L. s. 968/84.

O d p i s

Sprawozdania komisyi edukacyjnej o wniosku p. Romańczuka w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych i średnich.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Romańczuka, zawierający projekt do częściowych zmian ustawy z dnia 22. Czerwca 1867. w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych i średnich naszego kraju, przekazany został uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 4. Października 1884. komisyi szkolnej do sprawozdania.

Zmiany te odnoszą się do dwóch artykułów powyższej ustawy t. j. do artykułów II. i V. Według projektu wnioskodawcy miałyby one opiewać następnie:

Art. II. Jeżeli szkoła ludowa pobiera subwencyę z funduszów publicznych, to prawo decydowania, który z języków, polski czy ruski, ma być wykładowym, wykonuje gmina wspólnie ze szkolną władzą krajową w ten sposób, iż orzeczenia gminy podlegają zatwierdzeniu szkolnej władzy krajowej.

Jeżeli w jakiej miejscowości z mięszaną ludnością polską i ruską, gdzie druga narodowość stanowi co najmniej czwartą część całej ludności, a w miejscowościach z ludnością nad 12 tysięcy, co najmniej 3 tysięcy dusz, jest więcej szkół ludowych dla dzieci jednej płci, to przynajmniej

w jednej szkole, a jeśli jest tylko jedna szkoła z paralelnemi klasami, to w paralelnych klasach językiem wykładowym ma być język drugiej narodowości. W której i w jakiej szkole ma być wykładowy język drugiej narodowości, decyduje stosownie do liczby dusz obu narodowości i do miejscowych potrzeb, krajowa Władza szkolna w porozumieniu z Radą gminną, względnie z tym, kto szkołę utrzymuje.

Art. V. b) W paralelnych klasach wszystkich szkół średnich na żądanie rodziców co najmniej 25 uczniów, ma krajowa Władza szkolna bezzwłocznie zarządzić zaprowadzenie dugiego języka krajowego jako wykładowego. Przy postępowaniu uczniów do wyższych klas, paralelna klasa z drugim językiem wykładowym będzie postępować razem z uczniami przynajmniej tak długo, dokąd liczba uczniów nie zejdzie poniżej 20.

Komisya szkolna na myśl zasadniczą w powyższym projekcie zawartą o tyle jednomyślnie się godziła, iż uznała za słuszne zaradzenie potrzebie zaprowadzenia szkoły a względnie równoległych klas z odrębnym językiem wykładowym dla ludności jednej narodowości w takich miejscach, w którychby tylko szkoły z językiem wykładowym drugiej narodowości tamże przebywającej istniały, byleby potrzeba ta na pewnych i niewątpliwych podstawach była opartą i wykazaną. W takim zaś razie ustawa nowa podaćby powinna właściwe środki do zaspokojenia tej potrzeby.

Szczerze i z nietajoną życzliwością wszyscy członkowie komisyi, przejęci ważnością sprawy, zabrali się do rozwiązania tego powiedzmy z góry — nader trudnego zadania.

Najprzód zwrócono się do artykułu II. Lecz tu nasunęło się zaraz tyle wątpliwości, że usunięcie ich stało się prawie niemożliwem. Odnosiły się one właśnie do wynalezienia takiej podstawy, któraby niewątpliwy dała wyraz istotnej potrzebie ludności jednej narodowości do zaprowadzenia szkoły z jej językiem wykładowym. Wnioskodawca był zdania, że sama cyfra owej ludności, mianowicie pewien stosunek tej cyfry do ogółu ludności, stanowić może pewną i jedynie sprawiedliwą podstawę. Jako kryteryum zaliczenia do tej ludności nie przyjmował on obrządku religijnego, lecz oświadczenie przy ostatnim spisie ludności co do języka, jakiego ktoś w życiu towarzyskiem używa.

W takim zaś razie przepis projektowanego przez niego artykułu II. stosowaćby należało szczególniej do następujących miast i miasteczek:

a)	ludności ogólnej	Rusinów
Tarnopol	24.371	5.144
Kołomyja	22.934	4.369
Drohobycz	18.177	4.046
Stryj	12.625	3.869
Śniatyn	10.814	4.326
Jaworów	9.058	4.686
Tyśmienica	7.180	3.454
Busk	5.797	1.508

b) miasta mające jedną szkołę z klasami równoległemi,

	ludności ogólnej	Rusinów
Horodenka	10.011	5.340
Zbaraż	7.410	1.908
Kałusz	7.188	1.839
Trembowla	6.389	2.343
Skałat	5.438	1.589
Komarno	5.079	1.984

Przeciw temu zapatrywaniu się ważne jednak podniesiono zarzuty. Wszakże takie miasta jak Stanisławów, Przemyśl i t. p. nie znalazły w niem uwzględnienia, chociaż bardzo być może, że w nich właśnie zachodzić będzie potrzeba zaprowadzenia szkoły z językiem wykładowym ruskim.

Ale pominąwszy ten wzgląd, każdy pojmie, że sama goła cyfra ludności pewnej narodowości niczego jeszcze nie dowodzi, albowiem ludności tej. albo przeważnej jej liczbie na tem właśnie zależeć może, iżby jej dzieci uczęszczały do szkoły, używającej języka wykładowego drugiej narodowości. Czyżby więc cyfra sama więcej miała zaważyć, jak *wola ludności?*

Z wielkim też naciskiem podniesiono z innej strony, że tylko objawiona wola rodziców stanowić może słuszną i sprawiedliwą miarę do ocenienia potrzeby, poprzednio wspomnianej. Sam wnioskodawca przyznał, iż zasada ta dla ludności ruskiej w niejednem miejscu okazałaby się nawet korzystniejszą, aniżeli ta, którą on chce mieć przyjętą, ale nie popierał jej dlatego, ponieważ się obawiał, czy wszędzie będzie także bezstronnie przeprowadzoną. Zkądinąd jednak ważny przeciw tej zasadzie podniesiono zarzut. Gdyby bowiem o potrzebie założenia szkoły, względnie zaprowadzenia klasy równoległej z pewnym językiem wykładowym rostrzygać miała jedynie wola rodziców, to byłaby to podstawa bardzo chwiejna, objawiająca się w każdym roku w innej. raz większej, drugi raz mniejszej liczbie zgłaszających się rodziców, coby na istnienie takiej szkoły a tem bardziej na jej rozwój szkodliwie oddziaływać mogło. Obojętną zaś byłoby rzeczą, czyby rodzice wolę swoją przed wpisem dzieci do szkoły, lub podczas niego oświadczyły.

Starano się więc inną wskazać drogę, na którejby dojść można do zbadania życzenia ludności, pragnącej mieć zaprowadzoną szkołę lub klasę równoległą z odrębnym językiem wykładowym. Zastanawiano się mianowicie, czyby droga petycyi nie była ku temu właściwą, albo, czyby nie należało w reprezentacyi gminnej, która zwykle w zastępstwie gminy, utrzymującej szkołę, stanowi o jej języku wykładowym, podać mniejszości tejże w drodze ustawodawczej jakiś środek, któryby zapewniał uwzględnienie słusznych jej co do języka wykładowego życzeń.

Przeciwko drodze petycyi uczyniono jednak ten zarzut, iż ona z łatwością otworzyćby mogła pole agitacyom, zaś co do reprezentacyi gminnej zrobiono uwagę, że mniejszość ludności jednej narodowości może i żadnego w niej nie posiadać głosu.

Podzielone były także zdania pod tym względem, czy tylko ludność stała, w pewnem miejcu opodatkowana, czy zaś i t. zw. ludność napływowa ma być do objawu życzenia owego powołaną.

A gdy na taki sposób żadna z przytoczonych powyżej dwóch podstaw głównych nie okazała się dostateczną, mniemano, że połączenie ich ze sobą prędzej doprowadzi do zamierzonego celu. Rozmaite także co do tego połączenia objawiono zdania. I tak radzili jedni, aby uwzględniono cyfrę ludności i ilość dzieci, których rodzice pragnęli mieć je zapisane do szkoły z pewnym językiem wykładowym. Innym zdawało się być wskazanem uwzględnienie cyfry ludności i życzenia jej objawionego na drodze legalnej i niewatpliwej, czy to za pośrednictwem petycyi, czy reprezentacyi gminnej.

Łatwo pojąć, że te sposoby spotkały się z zarzutami, a wnioskodawca stanowczo sprzeciwiał się wszelkiej podobnej kombinacyi, poczytując samą cyfrę ludności za jedynie pewną i stałą podstawę do rozwiązania poruszonej kwestyi To też, kiedy przyszło do głosowania, żadna z powyższych dwóch podstaw ani sama przez się, ani w połączeniu z drugą większości członków komisyi za sobą nie miała.

Oprócz przytoczonych dotąd, komisyi szkolnej w rozwiązaniu przedłożonego jej zadania, inne jeszcze nasunęły się trudności Wskazano przedewszystkiem na art III. ustawy z dnia 28. Sierpnia 1867., według którego w każdej szkole ludowej, w której część uczęszczającej młodzieży używa polskiego, część zaś ruskiego języka, ten język, który nie jest wykładowym, ma być obowiązkowym przedmiotem nauki w granicach szkole odpowiednich. Rozchodziło się o dokładne oznaczenie stosunku projektowanych przez wnioskodawcę zmian do powyższego artykułu.

Nadto podniesiono wątpliwość, czy pierwszy ustęp urtykułu II. jakkolwiek on był prawie dosłownie przejętym z dotychczasowego artykułu II. ustawy z 28. Sierpnia 1867. mógłby z taką samą treścią wejść do projektowanej noweli? Jakkolwiek bowiem ustawa z r. 1867. jako ustawa krajowa tylko w drodze ustawodawstwa krajowego zmienioną być może, to nie trzeba zapominać, iż ustawa państwowa z 14. Maja 1869. w §. 6. odmienne nieco przyjęła postanowienia, skoro orze-

czenie w sprawie wykładowego języka i nauki drugiego języka krajowego, w granicach, ustawą zakreślonych, przyznaje władzy szkolnej krajowej, która tylko poprzednio wysłuchać winna tego, kto szkołę utrzymuje. Zachodzi więc bardzo ważne pytanie, czy w projektowanej noweli nie należałoby się zastosować do podanej poprzednio treści ustawy państwowej?

Podobnie, jak z projektowanym artykułem II., miała się rzecz i z artykułem V., który się odnosił do szkół średnich. Zwrócono przedewszystkiem uwagę na art. VII. ustawy z r. 1867. według którego o zmianach co do języka wykładowego w szkołach średnich z funduszu publicznego utrzymywanych w ogóle. a w szczególności mających na celu stopniowe rozszerzenie wykładów w języku ruskim przez zaprowadzenie go stale, bądź w pojedynczych klasach głównych lub pobocznych (równoległych), bądź z czasem w całych gimnazyach lub szkołach realnych, stanowićby miał na przyszłość Sejm *po wysłuchaniu Rad powiatowych.*

Czyż zresztą konsekwentne przeprowadzenie art. II w formie, przez wnioskodawcę podanej, nie prowadziłoby do bardzo niesłusznych następstw w takim przypadku, w którymby liczba uczniów pewnej klasy po kilku latach n. p. w klasie 6tej, 7mej albo 8mej zeszła poniżej 20tu? Wszakże zwinięcie klasy w tym wypadku zniewalałoby uczniów do przeniesienia się do klasy z innym językiem wykładowym albo do szkoły, w innem miejscu położonej, nauczyciele zaś musieliby pójść w odstawkę.

Z tem wszystkiem komisya szkolna ani na chwilę nie wątpiła, że korzystne załatwienie meretoryczne sprawy, przez posła Romańczuka poruszonej, jest możliwem, a jeżeli podnosiła trudności i wątpliwości, poprzednio przytoczone, to uczyniła to przez wzgląd na ważność sprawy tudzież wielką jej w następstwach doniosłość dla kraju i wszystkich jego mieszkańców. Gdyby nie krótkość czasu, byłoby się jej zapewnie udało zwalczyć wszystkie te trudności i usunąć wątpliwości, zwłaszcza, żeby w takim razie otrzymała była także pewne oświadczenia i wyjaśnienia ze strony Rządu, który ich na razie dostarczyć nie mógł. Również i Wydział krajowy byłby jej przyszedł w pomoc z pewnemi wyjaśnieniami, dla których byłby może musiał poprzednio zasięgać opinii Rad powiatowych. Oświadczenie tej Władzy było także i z tego względu potrzebne, iż przeprowadzenie projektowanych zmian nie obeszłoby się bez przyczynienia się funduszu krajowego.

Z tych więc powodów komisya szkolna, chociaż pragnęła jak najspieszniej zadośćuczynić żądaniom ruskiej narodowości, o ile te okazały się być usprawiedliwionemi i słusznemi, nie mając jednak przed sobą tego wszystkiego, coby jej dało podstawę do należytego i wszechstronnego zbadania powyższej sprawy, nie wysłuchawszy nawet opinii tak ważnych czynników, jak są niemi c. k. Rada szkolna krajowa i Wydział krajowy, wolała na razie nie wystąpić przed Wysoką Izbę z projektem noweli, którąby może później pod jakimkolwiek bądź względem okazała się niedostateczną albo szkodliwą i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po wysłuchaniu opinii c. k. Rady szkolnej krajowej zbadał sprawę, poruszoną wnioskiem posła Romańczuka co do zmiany ustawy krajowej z dnia 28. Sierpnia 1867. r. i wnioski swoje przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej.

Lwów dnia 17. Października 1884 r.

Przewodniczący:
Mayer.

Sprawozdawca:
Zoll.

Alegat 4. do LW. 36373/85.

Odpis

odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dn. 11. Lipca 1885. r. do l. 185/pr. do Wydziału krajowego.

Szacowną odezwą z dnia 27. Października 1884. L. 51 698 Świetny Wydział krajowy zakomunikował c. k. krajowej Radzie szkolnej uchwałę Wys. Sejmu krajowego z dnia 21. Października 1884. r. polecającą Świetnemu Wydziałowi krajowemu zbadanie wniosku p. Romańczuka co do zmiany ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. (dz. ust. i rozp. kr. Nr. 13) o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich oraz przedłożenie wniosków w tej mierze na najbliższej sesyi sejmowej.

Po zasięgnięciu opinii c. k. krajowej Rady szkolnej co do powyżej wskazanego wniosku mam zaszczyt oznajmić Świetnemu Wydziałowi krajowemu co następuje:

Wniosek P. Romańczuka ma na celu częściową zmianę ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867 r. Nr. 13. dz. u. kr. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich, a mianowicie zmianę art. II., tyczącego się szkół ludowych i art. V. tyczącego się szkół średnich.

Pierwszy ustęp art. II. wedle projektu wnioskodawcy zawiera niezmienione postanowienie II. art. wspomnianej ustawy tej treści:

„Jeżeli szkoła ludowa pobiera subwencyę z funduszów publicznych, to prawo decydowania, który z języków, polski czy ruski, ma być wykładowym, wykonuje gmina wspólnie z władzą szkolną krajową w ten sposób, iż orzeczenia gminy podlegają zatwierdzeniu władzy szkolnej krajowej“.

Wnioskodawca proponuje do powyższego postanowienia drugi ustęp, w którym biorąc jedynie za podstawę wskazany we wniosku liczebny stosunek ludności ruskiej do ogólnej ludności pewnej miejscowości jako warunek zaprowadzenia także języka drugiej narodowości jako języka wykładowego w szkołach ludowych, zamieszcza dwa żądania, pierwsze: aby w miejscowościach, gdzie są dwie lub więcej szkół ludowych dla tej samej płci, był językiem wykładowym przynajmniej w jednej z tych szkół język drugiej narodowości, a drugie żądanie: aby tam gdzie jest jedna tylko szkoła z klasami paralelnemi, w tych klasach był językiem wykładowym język drugiej narodowości.

To projektowane postanowienie zmierza więc do tego, aby w razie, jeżeli tylko zachodzi wspomniany wyżej warunek — przynajmniej w jednej z więcej szkół ludowych dla tej samej płci w pewnej miejscowości istniejących, a względnie w klasach paralelnych jednej istniejącej szkoły był zaprowadzony język drugiej narodowości jako język wykładowy także wtedy, choćby za tem po myśli pierwszego ustępu art. II. przytoczonej ustawy nie oświadczyła się gmina, względnie ten, kto szkołę utrzymuje.

Art. 19. państ. ustawy zasadniczej z dnia 21. Grudnia 1867. r. dz. u. p. Nr. 142., na którym wnioskodawca projekt swój opiera, postanawia, iż w krajach zamieszkanych przez więcej

narodowości publiczne zakłady naukowe winny być tak urządzone, aby każdej narodowości dane były środki do kształcenia się w własnym języku; przepis ten każe więc starać się o umożebnienie narodowości pobierania nauki w jej języku, atoli nie dopuszcza on przymusu w tym względzie w obec uczących się, t. j. nie narusza swobody pobierania nauki w języku narodowym uczącego się.

Podnosząc tę okoliczność jako decydującą pod względem wejścia w życie ewentualnej szkoły, w której ma się zmienić język wykładowy, pod względem istnienia jej nadal i kategoryi jej, nadmieniam, iż ocenienie warunku, od którego wnioskodawca czyni zawisłem urzeczywistnienie swych żądań, musi być pozostawione w zupełności właściwym sferom ustawodawczym.

Przeprowadzenie wniosku, aby tam gdzie są dwie lub więcej szkół ludowych dla tej samej płci, w jednej z tych szkół był językiem wykładowym język drugiej narodowości, jest możebnem, gdyż kandydaci i kandydatki stanu nauczycielskiego, pobierający naukę w seminaryach nauczycielskich w tej części kraju, która jest zamieszkaną przez obydwie narodowości, nabywają przysposobienia do udzielania nauki w obu językach krajowych.

Nie stałyby temu na przeszkodzie także względy dydaktyczno-pedagogiczne, gdyż ucząca się młodzież w miejscowościach przez obie narodowości zamieszkanych, uczy się także języka drugiej narodowości, nie będącego językiem wykładowym, a przeto młodzież która rozpoczęła naukę w języku wykładowym polskim, przysposabianą jest do dalszego kształcenia się w języku wykładowym ruskim lub też odwotnie.

Ostatnia alinea II art. wniosku zastrzega c. k. krajowej Radzie szkolnej w porozumieniu z Radą gminną, a względnie z tym kto szkołę utrzymuje, decyzyę co do tego, w której z pomiędzy dwóch lub więcej szkół ludowych dla jednej i tej samej płci w pewnej miejscowości istniejących, ma być język drugiej narodowości językiem wykładowym.

Jeżeli więc w jakiej miejscowości są dwie np. czteroklasowe szkoły chłopców z językiem wykładowym jednej narodowości (jak w Kołomyi czteroklasowe szkoły chłopców Nr. I i II z językiem wykładowym polskim), w takim razie miałaby Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Radą gminną orzec, w której z tych dwóch szkół (czy w czteroklasowej szkole Nr. I czy Nr. II) ma być język drugiej narodowości (względnie w Kołomyi język ruski) językiem wykładowym.

W tym względzie muszę podnieść następującą okoliczność:

W następstwie zastrzeżonej wyżej zasady, iż przymus do pobierania nauki w języku wykładowym jednej lub drugiej narodowości musi być wykluczony, urządzenie szkoły z tym lub owym językiem wykładowym zawisło od warunku, że szkoła ma uczniów chcących pobierać naukę w tym lub owym języku wykładowym.

Istnienie tego warunku wskazują zapisy, w których objawia się faktycznie wola uczenia dzieci w tym lub owym języku wykładowym.

Gdy zaś zapisy są miarą frekwencyi, a kategorya szkoły t. j. ilość klas względnie nauczycieli zawisła w myśl art. 4 ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873 Nr. 250 od ilości zapisanych i uczęszczających dzieci, przeto tylko frekwencya a nie faktyczny stan szkoły przed wprowadzeniem zmiany języka wykładowego może być podstawą do oznaczenia jakiej kategoryi ma być szkoła, w której ma się zmienić język wykładowy.

Przypuściwszy więc, iż w Kołomyi n. p. w szkole chłopców Nr. II, która jest czteroklasową z liczbą uczniów tej kategoryi szkoły odpowiadającą, a w której miałby być zaprowadzony język ruski jako wykładowy, zapisałoby się i uczęszczałoby na naukę z tym językiem wykładowym 150 uczniów, w takim razie szkoła ta powinnaby istnieć tylko jako dwuklasowa. W tym razie zaszłaby zresztą ta ewentualność, iż dla reszty młodzieży tej szkoły, nie mającej pobierać nauki w języku wykładowym ruskim, należałoby znowu postarać się o szkołę z językiem wykładowym polskim.

Co się tyczy drugiego żądania, odnoszącego się do klas paralelnych, muszę przedewszystkiem zauważać, że ustawa krajowa z dnia 2. Maja 1873. Nr. 250 co do klas współrzędnych czyli paralelnych, oprócz wzmianki w art. 8, nie zawiera żadnych postanowień.

Atoli według faktycznego stanu rzeczy istnieją przy zorganizowanych szkołach ludowych oddziały, zwykle nazywane klasami paralelnemi.

Aby mianowicie zadość uczynić wymogom art. 4. dopiero wspomnianej ustawy bez stałego obciążania funduszów szkolnych, zezwala krajowa Rada szkolna na ustanowienie nadetatowych tymczasowych sił nauczycielskich przy szkołach zorganizowanych. Jeżeli taki przez nadetatowego nauczyciela prowadzony oddział mieści w sobie uczniów, będących co do stopnia nauki, względnie co do jej zakresu wedle planu nauk na równi z inną klasą szkoły, przy której ten oddział istnieje, w takim razie jest ten oddział klasą paralelną we właściwem słowa znaczeniu.

Takie klasy paralelne zwykle tworzy się przy szkołach więcej klasowych. Atoli w liczniejszych wypadkach przy szkołach niższej kategoryi przez ustanowienie nadetatowych nauczycieli w miarę faktycznych stosunków albo rozszerza się szkołę do liczby klas, odpowiadającej liczbie nauczycieli, albo tworzy się osobną szkołę, łączącą dzieci różnych stopni nauki.

Jeżeli wnioskodawca ma na myśli klasy paralelne we właściwem słowa znaczeniu, to ze względu na uzdolnienia nauczycieli i nauczycielek do udzielania nauki w języku wykładowym polskim i ruskim byłoby możliwem przeprowadzenie żądania, wyrażonego we wniosku, zwłaszcza, iż także pod względem pedagogicznym i dydaktycznym nie zachodziłyby przeciw takiemu urządzeniu żadne przeszkody.

Jeżeliby zaś wnioskodawca przez klasy paralelne rozumiał w ogóle oddziały szkół, prowadzone przez nadetatowych nauczycieli, jak to je zwykle się nazywa, a więc prócz klas paralelnych we właściwem słowa znaczeniu także oddziały, wedle poprzedniego zestawienia się tworzące, albo samoistne klasy szkoły, albo wedle okoliczności osobne szkoły jednoklasowe, to w obu ostatnich wypadkach żądanie wnioskodawcy mogłoby znaleźć uwzględnienie jedynie w ten sposób, iż musiano by urządzić osobną szkołę nadetatową z językiem wykładowym drugiej narodowości.

Co do szkół średnich zmiana proponowana we wniosku p. Romańczuka polega najpierw na tem, że o potrzebie i możności zaprowadzenia obok wykładów w języku polskim także wykładów w języku ruskim orzekać miałaby w każdym wypadku władza szkolna krajowa nie — jak obecnie brzmienie ustawy stanowi — dopiero na żądanie rodziców przynajmniej 25 uczniów, lecz już z mocy ustawy zawsze, jeżeli istnieje powyższa liczba uczniów ruskiej narodowości ;

Powtóre na tem, że w takich wypadkach zaprowadzenie języka ruskiego jako wykładowego nie miałoby się ograniczać do pojedyńczych przedmiotów, lecz powinnyby być utworzone osobne ruskie klasy paralelne;

Po trzecie wreszcie na tem, że raz utworzona klasa paralelna z ruskim językiem wykładowym miałaby istnieć dotąd, dopóki liczba uczniów w tej klasie nie spadnie poniżej 20.

Takie konkluzye wysnute być mogą z proponowanej we wniosku p. Romańczuka, a niedość ściśle sformułowanej zmiany ustawy krajowej o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich, jeżeli się przyjmie za rzecz pewną, że wnioskodawca miał na myśli następujące życzenia :

Oznaczona w pierwszym ustępie wniosku liczba uczniów (25) odnosić się ma nie do całego zakładu, ani do jednego oddziału paralelnego, lecz do pewnej klasy, jako całości.

Zatem ruski język wykładowy miałby być zaprowadzony nie we wszystkich w zakładzie istniejących oddziałach paralelnych, jeżeliby tego zażądali rodzice najmniej 25 uczniów ruskiej narodowości, ani też w pewnym tylko oddziale paralelnym, gdyby tego 25 uczniów tegoż oddziału paralelnego zażądało, lecz wtedy, gdy się za tem 25 uczniów odnośnej klasy oświadczy.

Jeżeli więc np. podzielona na dwa oddziały klasa liczy 70 uczniów, to do utworzenia ruskiej klasy paralelnej byłoby potrzebnem, ażeby oświadczyło się za tem 25 uczniów z ogólnej liczby 70 uczniów, nie zaś 25 z 35 uczniów jednego lub drugiego oddziału.

Dalej przypuścić trzeba, że w myśl życzeń wnioskodawcy oznaczona w ostatnim ustępie wniosku minimalna liczba 20 uczniów odnosić się ma tylko do odnośnej ruskiej klasy paralelnej, nie zaś do ogólnej liczby uczniów całej klasy.

Celem uzyskania statystycznej podstawy do merytorycznego traktowania wniosku p. Romańczuka co do języka wykładowego w szkołach średnich, zebrane zostały potrzebne daty w dołączonej tabeli, (**subalegat 1.**) która wykazuje szkoły średnie posiadające w pojedynczych klasach przynajmniej 20 uczniów ruskiej narodowości. — Pominięte zostały lwowskie gimnazya z polskim i niemieckim językiem wykładowym, gdyż we Lwowie istnieje już ruskie gimnazyum.

Na podstawie zebranego materyału statystycznego tylko w przybliżeniu daje się ocenić doniosłość wniosku p. Romańczuka, gdyż nie można przewidzieć, jaka część uczniów ruskiej narodowości (względnie ich rodziców) wystąpiłaby w każdym danym wypadku z żądaniem utworzenia ruskich klas paralelnych.

Analogiczne doświadczenia przytoczyć się dadzą tylko co do lwowskich gimnazyów.

W okresie 1873—1883 uczęszczało 69·06% uczniów ruskiej narodowości do ruskiego a 30·94% do polskiego i niemieckiego gimnazyum. — W roku szkolnym 1884/5 stosunek ten prawie nie zmienił się, gdyż 69·83% uczęszczało do ruskiego gimnazyum, a 30·17% do innych gimnazyów.

Jeżeliby wszyscy uczniowie ruskiej narodowości oświadczyli się za ruskim językiem wykładowym, to warunki zakładania ruskich klas paralelnych zachodziłyby w następujących gimnazyach: w Kołomyi (I. i II. klasa), w Przemyślu (I., II., III. i V. klasa), w Stanisławowie (I. klasa), w Stryju (I. i II klasa), w Tarnopolu (I i II. klasa), w ogóle w 11 klasach pięciu gimnazyów.

Z dydaktycznego stanowiska nie dadzą się przytoczyć pozytywne korzyści na rzecz zmiany przez p. Romańczuka proponowanej. Jeżeliby bowiem uczniom, którzy w I. lub w I. i II. klasie uczyli się wszystkich przedmiotów w języku ruskim i przyswoili sobie terminologię ruską, wypadło potem uczyć się tych samych przedmiotów w innym jakkolwiek pokrewnym języku, to wyniknąćby ztąd musiały utrudnienia dla uczniów i dla ogólnego postępu nauki szkolnej. Ze zmianą języka wykładowego musiałaby oczywiście nastąpić także zmiana książek szkolnych, co połączonem byłoby z materyalną trudnością dla uczniów (względnie ich rodziców), a wskutek tego z możliwym uszczerbkiem dla nauki.

Także pod względem pedagogicznym wniosek p. Romańczuka co do szkół średnich nasuwa pewne obawy, mianowicie tę, że wskutek podziału klas według języka wykładowego rozbudziłby się mogły silniej różnice narodowe, na czem ucierpiałby porządek szkolny.

Pomijam stronę finansową, jakkolwiek jasną jest rzeczą, że tworzenie licznych klas paralelnych z ruskim językiem wykładowym musiałoby znacznie i trwale obciążyć skarb Państwa.

Jeżeliby Reprezentacya kraju zamierzała częściowo uczynić zadość życzeniom wyrażonym w wniosku p. Romańczuka przez utworzenie drugiego w kraju gimnazyum z ruskim językiem wykładowym i w tym celu skłonną się okazywała do powzięcia potrzebnej w tej mierze uchwały według art. VII. ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. r, to stosunki panujące obecnie w Przemyślu pod względem frekwencyi uczniów ruskiej narodowości najwięcej zalecałyby to miasto na siedzibę drugiego gimnazyum z ruskim językiem wykładowym.

Jak wykazuje dołączona tabela (**subalegat 2.**) statystyczna w czterech klasach (I., II., III. i V.) gimnazyum Przemyskiego liczba uczniów ruskiej narodowości przewyższa 25., a wreszcie klas (IV., VI., VII. i VIII.) 20. — Nadto wykazuje gimnazyum w Przemyślu najliczniejszą frekwencyę pomiędzy wszystkiemi gimnazyami prowincyonalnemi. — Od roku 1880. liczyło gimnazyum w Przemyślu bez przerwy przeszło 600, a od roku 1882. przeszło 700 uczniów. — W ostatnich dwóch latach było w gimnazyum Przemyskiem 17 oddziałów.

W końcu pozwalam sobie upraszać, by Świetny Wydział krajowy zechciał w swoim czasie udzielić mi wiadomości, czy i jakie wnioski uchwali przedstawić Wys. Sejmowi w powyższej sprawie.

d. j. w.

Subalegat 1. do aleg. 4. do LW. 36.373/85.

Wykaz

galicyjskich gimnazyów z polskim językiem wykładowym, w których do pojedyńczych klas w Grudniu 1884 uczęszczało najmniej 20 uczniów ruskiej narodowości.

Liczba	Gimnazyum	Najmniej 20 uczniów ruskiej narodowości liczyła klasa								Ogólna liczba uczniów wynosiła w klasie								
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	razem
1	Buczacz . .	21	.	.	.	.	.	.	.	62	35	38	36	.	.	.	.	171
2	Kołomyja . .	37	30	21	.	.		.	.	91	86	51	58	36	33	45	36	436
3	Przemyśl . .	36	32	32	24	35	21	21	22	140	130	103	82	88	72	63	78	756
4	Sambor . .	.	.	20	.	.	.	.	.	49	49	53	35	32	25	19	13	275
5	Stanisławów .	29	.	22	.	23	.		.	115	75	84	59	62	51	38	32	516
6	Stryj . . .	26	26	.	.	.	.	.	.	76	62	47	34	41	.	.	.	260
7	Tarnopol . .	33	26	.	20	.	.	.	.	133	107	80	63	65	52	57	34	591
8	Złoczów . .	22	.	.	.	.	.	.	.	68	48	38	31	22	22	16	19	264

Subalegat 2. do aleg. 4. do LW. 36.373/85.

Statystyka frekwencyi

w państwowem gimnazyum w Przemyślu (1874 — 1885).

Liczba	Rok szkolny	Z początkiem roku szkolnego wynosiła liczba uczniów publicznych w klasie									Liczba klas		
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	razem	głównych	paralelnych	razem
1	1874	81	73	53	67	44	44	41	35	438	8	3	11
2	1875	78	71	69	48	53	30	34	25	408	8	3	11
3	1876	97	70	71	58	40	48	31	26	441	8	3	11
4	1877	118	82	56	75	45	36	45	26	483	8	3	11
5	1878	127	98	85	51	70	39	34	38	542	8	4	12
6	1879	124	120	95	70	59	58	38	22	586	8	4	12
7	1880	165	109	110	98	62	54	43	38	679	8	5	13
8	1881	155	123	103	90	87	34	52	41	685	8	7	15
9	1882	148	123	117	82	84	76	37	54	721	8	7	15
10	1883	144	118	113	89	79	75	78	36	732	8	8	16
11	1884	160	110	102	112	85	72	65	74	780	8	9	17
12	1884/5 $\frac{1}{10}$. 1884.	142	129	104	83	88	72	64	78	760	8	9	17
13	„ Grudzień „	140	130	103	82	88	72	63	78	756			

Alegat 5. do LW. 36.373/85.

Tablica miejscowości z ludnością mięszaną do 12.000.

Okręgi szkolne	Powiaty	Gminy, w których język wykładowy jest polski, a ludność ruska stanowi		Gminy, w których język wykładowy jest ruski, a ludność polska stanowi		Uwaga
		wyżej ¼ do ½	wyżej ½	wyżej ¼ do ½	wyżej ½	
1. Brzeżany	Brzeżany	1. Helenków 2. Narajów, miasto 3. Podwysokie 4. Taurów	1. Budyłów	1. Dmuchawiec 2. Kurzany		
	Podhajce	1. Rosochowaciec 2. Sokołów 3. Toustobaby 4. Wiśniowczyk 5. Podhajce z przydz. Haliczem		1. Bieniawa 2. Burkanów 3. Hnilcze 4. Rakowiec 5. Sosnów 6. Stare miasto z przydz. gm. Zahajce 7. Zawałów	1. Siemikowce	
2. Czortków	Czortków	1. Czortków, miasto z przydz. Czortkowem straym i Wygnunką		1. Byczkowce 2. Dawidkowce 3. Szwajkowce		
	Buczacz	1. Barysz 2. Petlikowce 3. Potok złoty 4. Monasterzyska z przydziel. Berezówką i Folwarkami	1. Bobulińce 2. Koropiec 3. Ossowce	1. Dobropole 2. Jezierzany 3. Kowalówka 4. Olesza 5. Porchowa 6. Trybuchowce 7. Weleśniów z przyd. Zalesiem		
3. Drohobycz.	Drohobycz Turka		1. Medenice			

Okręgi szkolne	Powiaty	Gminy, w których język wykładowy jest polski, a ludność ruska stanowi		Gminy, w których język wykładowy jest ruski, a ludność polska stanowi		Uwaga
		wyżej $^1/_4$ do $^1/_2$	wyżej $^1/_2$	wyżej $^1/_4$ do $^1/_2$	wyżej $^1/_2$	
4. Gródek.	Gródek	1. Janów z przydz. Zalesiem		1. Bartatów 2. Matkowice z przyd. Czerlanami i Artyszczowem 3. Milatyn 4. Obroszyn		
	Rudki	1. Michałowice z przydz. Szeptycami	1. Hołodówka	1. Nowosiółki gość. z przyd. Dołubowem 2. Pohorce		
5. Jarosław.	Jarosław	1. Surochów z przydz. Koniaczowem i Sobiecinem 2. Pełnatycze z przydz. Wolą rozwien. 3. Nielipkowice 4. Radawa	1. Rozbórz okrągły z przyl z. Rozborzem długim	1. Korzenica 2. Cetula 3. Cieplice 4. Dobra	1. Wietlin 2. Piskorowice	
	Cieszanów	1. Cewków 2. Chotylub 3. Oleszyce stare	1. Horyniec z przydz. Wulką horyniecką 2. Łukawiec 3. Zapałów	1. Bihale 2. Brusno stare z przydziel. Brusnem now. 3. Krowica hołodowska z Krowicą samą 4. Łówcza 5. Miłków 6. Młodów 7. Płazów		
6. Jaworów.	Jaworów	1. Bruchnal 2. Jaworów		1. Ożomla 2. Świdnica 3. Gnojnica z przydz. Wolą gnojnicką		
	Mościska	1. Hussaków 2. Lipniki 3. Radokońce 4. Stojańce	1. Balice 2. Wołostków 3. Złotkowice	1. Hankowiec z Tułkowicami 2. Krukienice 3. Podliski z przydz. Czyżowicami i Wiszenką 4. Radenice 5. Sądowa Wisznia		

Okręgi szkolne	Powiaty	Gminy, w których język wykładowy jest polski, a ludność ruska stanowi		Gminy, w których język wykładowy jest ruski, a ludność polska stanowi		Uwaga
		wyżej ¼ do ½	wyżej ½	wyżej ¼ do ½	wyżej ½	
7. Kałusz.	Kałusz	1. Kałusz z przydz. Banią i Zagórzem 2. Wojniłów				
	Dolina	1. Dolina				
8. Kołomyja.	Kołomyja Kossów	(Kuty miasto)				Kołomyja m. w tab. IV.
9. Lwów.	Lwów	1. Barszczowice 2. Dublany 3. Glinna 4. Jaryczów nowy 5. Malechów 6. Winniki 7. Wołków 8. Zniesienie 9. Żurawniki 10. Zagórze.	1. Rakowiec z przydz. Nowosiółkami 2. Zboiska 3. Żydatycze	1. Czarnuszowice 2. Czerepin 3. Dmytrowice 4. Jaryczów stary 5. Kukizów 6. Pikułowice 7. Polana 8. Zuchorzyce	1. Hołosko wielkie 1. Zarudce	
	Bóbrka	1. Wybranówka z przydziel. Bryńcami cerkiewnemi 2. Bryńce zagórne 3. Brzozdowce		1. Mikołajów 2. Suchodół	1. Strzeliska nowe	
10. Myślenice.	Myślenice Nowy targ					
11. Nadwórna.	Nadwórna Bohorodczany	1. Bohorodczany 2. Łysiec	1. Delatyn			
12. Nowy Sącz	Nowy Sącz Limanowa					
13. Przemyśl.	Przemyśl	1. Babice wieś i miasto 2. Niżankowice z przydziel. Zabłotcami	1. Krzywcza z przydz. Krzywiecką Wolą i Ruszelczycami 2. Stubno	1. Niżyniec z przydz. Gdeszycami 2. Rozubowiec	1. Wyszatyce	
	Dobromil	1. Bircza, miasto	1. Posada nowomiejska 2. Rybotycze	1. Jawornik ruski 2. Wojtkowa		

Okręgi szkolne	Powiaty	Gminy, w których język wykładowy jest polski, a ludność ruska stanowi		Gminy, w których język wykładowy jest ruski, a ludność polska stanowi		Uwaga
		wyżej ¼ do ½	wyżej ½	wyżej ¼ do ½	wyżej ½	
14. Rohatyn.	Rohatyn	1. Bybło 2. Konkolniki z przydz. Słobodą konk. i Zagórzem konk. 3. Rohatyn	1. Bołszowce z przydz. Słobodą bołszowiecką	1. Tenetniki		
	Przemyślany	1. Dunajów 2. Przemyślany	1. Chlebowice świrskie 2. Swirz z przydz. Kopaniem z Gniłą 3. Kurowice 4. Wyżniany	1. Połówice z Bohdanówką 2. Sołowa		
15. Rzeszów.	Łańcut	1. Kuryłówka				
16. Sambor.	Sambor		1. Dąbrówka 2. Kornalowice	1. Olszanik 2. Wojutycze		
	Staremiasto	1. Felsztyn z przydz. Posadą felsztyńską i Głęboką 2. Staremiasto	1. Chyrów z przydz. Posadą chyrowską i Bąkowicami			
17. Sanok.	Sanok	1. Tyrawa wołoska	1. Besko z przydzielonym Mymoniem 2. Nowosielce	1. Jurowce z Srogowem górnym i Popielami	1. Pakoszówka	
	Brzozów	1. Izdebki 2. Malinówka z przydzieloną Jabłonicą polską		1. Grabówka	1. Hłudno	
	Lisko	1. Baligród 2. Lutowiska 3. Ustrzyki dolne				
18. Śniatyn.	Śniatyn	1. Śniatyn				
	Horodenka	1. Obertyn	1. Horodenka	1. Jasienów polny		

Okręgi szkolne	Powiaty	Gminy, w których język wykładowy jest polski, a ludność ruska stanowi		Gminy, w których język wykładowy jest ruski, a ludność polska stanowi		Uwaga
		wyżej ¼ do ½	wyżej ½	wyżej ¼ do ½	wyżej ½	
19. Sokal.	Sokal	1. Sokal 2. Worochta	1. Hatowice 2. Zniatyn	1. Bojanice 2. Leszczków 3. Lubów v. Korków 4. Machnówek 5. Siebieszów z przydziel. Piwowszczyzną 6. Rusin 7. Sawczyn 8. Szmitków z przyd. Noszkową 9. Uhrynów 10. Waręż, wieś	1. Sulinów	
	Kamionka strumiłowa	1. Majdan stary 2. Radziechów	1. Dobrotwór	1. Grabowa 2. Horpin 3. Łany polskie 4. Lisko 5. Niestanice 6. Pawłów 7. Ruda 8. Sielce 9. Sokole 10. Tadanie 11. Witków stary 12. Żuratyn	1. Witków nowy	Busk mający wyżej ¼ ruskiej ludności ma na przedmieściu długa strona filialną szkołę z językiem wykładowym ruskim w mieście szk. etat. z polskim.
20. Stanisławów.	Stanisławów	1. Mariampol miasto z przedmieściem	1. Halicz			
	Tłumacz	1. Ottynia z przydziel. Grabiczem 2. Tłumacz z przydz. Słobódką		1. Hostów 2. Hryniowce 3. Nadorożna		
21. Stryj.	Stryj					
	Żydaczów		1. Mikołajów 2. Żydaczów z przydz. Żydaczowskiemi folwarkami 3. Ruda			

Okręgi szkolne	Powiaty	Gminy, w których język wykładowy iest polski, a ludność ruska stanowi		Gminy w których język wykładowy jest ruski, a ludność polska stanowi		Uwaga
		wyżej $^1/_4$ do $^1/_2$	wyżej $^1/_2$	wyżej $^1/_4$ do $^1/_2$	wyżej $^1/_2$	
22. Tarnopol.	Tarnopol	1. Isypowce z przydz. Kokutkowcami i Seredyńcami 2. Mikulińce z przydz. Wolą mazowiecką		1. Czernichów ruski z przydz. Czołhanszczyzną 2. Hłuboczek wielki 3. Iwaszów dolny 4. Kupczyńce 5. Kurniki szlacheckie 6. Zarudzie z przydz. Obarzańcami 7. Skomorochy		
	Skałat		1. Touste 2. Zarubińce 3. Mysłowa 4. Zadniszówka	1. Kokoszyńce 2. Okno 3. Kałaharówka z przydz. Wolicą 4. Faszczówka 5. Kołodziejówka z przyd. Panasówką 6. Rożyska 7. Turówka	1. Ostapie	
	Zbaraż	1. Zbaraż 2. Jacowce	1. Kujdańce 2. Stryjówka	1. Dobromiska 2. Dobrowody 3. Klebanówka 4. Romanowe sioło		
23. Trembowla	Trembowla	1. Budzanów 2. Łoszniów 3. Młyniska 4. Plebanówka 5. Trembowla	1. Iwanówka 2. Romanówka 3. Skomorosze	1. Ruzdwiany 2. Słoboda strusows. 3. Zubów	1. Krowinka 2. Nałuże	
	Husiatyn	1. Chorostków 2. Chłopówka 3. Liczkowce	1. Sidorów 2. Żabińce	1. Howiłów wielki 2. Kluwińce	1. Probużna z przyd. Hryńkowcami	

Okręgi szkolne	Powiaty	Gminy, w których język wykładowy jest polski, a ludność ruska stanowi		Gminy, w których język wykładowy jest ruski, a ludność polska stanowi		Uwaga
		wyżej ¼ do ½	wyżej ½	wyżej ¼ do ½	wyżej ½	
24. Zaleszczyki.	Zaleszczyki		1. Tłuste miasto z przydzielonymi: Tłuste wieś, Rożanówka, Hołowczyńce, i Anielówka 2. Czerwonogród z przydziel. Nagorzanami i Nyrkowem	1. Lisowce		
	Borszczów	1. Korolówka 2. Skała	1. Borszczów	1. Jurjampol 2. Kudryńce	1. Mielnica 2. Uście biskupie	
25. Złoczów.	Złoczów	1. Białykamień z przyd. Czeremosznią 2. Gołogóry z przydz. Gołogórkami 3. Jezierna 4. Jelechowice 5. Nowosiółki	1. Olejów z przydz. Białokiernicą 2. Czyżów z przydz. Krasnosielcami 3. Kutkorz 4. Mitulin 5. Pomorzany	1. Bogdanówka 2. Bortków 3. Bużek 4. Bzowica 5. Kalne 6. Krasne 7. Perepelniki 8. Pleśniany 9. Sławna 10. Stronibaby 11. Strutyn z przydz. Folwarkami 12. Tustogłowy 13. Żabin 14. Zaszków 15. Żuków 16. Żulice	1. Bałuczyn 2. Machnowce 3. Ścianka	
	Brody	1. Szczurowice z przydziel. Romanówką 2. Starebrody 3. Założce	1. Toporów	1. Litowisko 2. Łopatyn 3. Reniów		
26. Zółkiew.	Żółkiew Rawa		1. Tarnoszyn		1. Magierów 2. Staje	
Razem . . .		96 gmin	60 gmin	136 gmin	22 gmin	

Alegat 6. do LW. 36.373/85.

Tablica miejscowości z ludnością nad 12.000.

Okrąg szkolny	Powiat	Gminy z językiem wykładowym polskim (imiennie), w których ludność mówiąca po rusku stanowi		Uwaga
		niżej 3.000	co najmniej 3000 i wyż.	
Jarosław	Jarosław	Jarosław miasto: ludności ruskiej 741		ludności polskiej 11.396 niemieck. 258
Stryj	Stryj		Stryj miasto: ludności ruskiej 3.869	polskiej 8.081 niemieck. 258
Sambor	Sambor	Sambor miasto: ludności ruskiej 610		polskiej 12.661 niemieck. 297
Drohobycz	Drohobycz		Drohobycz miasto: ludności ruskiej 4.046	polskiej 8.819 niemieck. 5.292 w Drohobyczu na przedmieściach „Liszniańsk“ i „Zadwórna“ język wykładowy rusko polski.
Stanisławów	Stanisławów	Stanisławów miasto: ludności ruskiej 1.644		ludności polskiej 9.734 niemieck. 6.998
Złoczów	Brody	Brody miasto: ludności ruskiej 951		polskiej 3.183 niemieck. 15.231
Przemyśl	Przemyśl	Przemyśl miasto: ludności ruskiej 1.133		polskiej 18.644 niemieck. 587
Kołomyja	Kołomyja		Kołomyja miasto: ludności ruskiej 4.370	polskiej 4.892 niemieck. 13.657
Tarnów	Tarnów			nie ma wcale ludności ruskiej
Tarnopol	Tarnopol		Tarnopol miasto: ludności ruskiej 5.988	ludności polskiej 7.725 niemieck. 11.757
Kraków	Kraków			nie ma wcale ludności ruskiej
Lwów	Lwów	Opuszcza się daty, gdyż w mieście Lwowie istnieją dwie szkoły z językiem wykładowym ruskim a to: przy szkole Piramowicza i przy męskiem seminaryum nauczycielskiem.		

Alagat 7. do LW. 36.373/85.

Wykaz szkół ludowych podług języka wykładowego.

Powiat	Ilość szkół ludowych z językiem wykładowym							Uwaga
	polskim	ruskim	niemieckim	polsko-ruskim	polsko-niemieckim	rusko-niemieckim	Razem	
1. Biała	29	—	—	—	—	—	29	Nadto 2 szk. pub. niezor. i 3 pryw.
2. Chrzanów	44	—	—	—	—	—	44	— 2 „
3. Żywiec	21	—	—	—	—	—	21	„ 1 „ „ „ 25 „
4. Wadowice	31	—	—	—	—	—	31	— 33 „
5. Kraków	47	—	—	—	—	—	47	— 1 „
6. Wieliczka	29	—	—	—	—	—	29	— 1 „
7. Myślenice	31	—	—	—	—	—	31	— 5 „
8. Limanowa	14	—	—	—	—	—	14	„ 5 „ „ „ 1 „
9. Bochnia	29	—	—	—	—	—	29	„ 2 „ „ „ 37 „
10. Brzesko	31	—	—	—	—	—	31	„ 1 „ „ „ 24 „
11. Dąbrowa	16	—	—	—	—	—	16	— 15 „
12. Tarnów	42	—	—	—	—	—	42	— 1 „
13. Pilzno	22	—	—	—	—	—	22	— —
14. Mielec	32	—	—	—	—	—	32	„ 4 „ „ „ 2 „
15. Tarnobrzeg	16	—	—	—	—	—	16	„ 1 „ „ „ 15 „
16. Nisko	15	—	—	—	—	—	15	„ 3 „ „ „ 1 „
17. Kolbuszowa	22	—	—	—	—	—	22	„ 3 „ „ „ 1 „
18. Ropczyce	29	—	—	—	—	—	29	„ 1 „ „ „ —
19. Rzeszów	41	—	—	—	—	—	41	— —
20. Łańcut	39	—	—	—	—	—	39	„ 5 „ „ „ 1 „
21. Jarosław	42	26	—	—	—	—	68	„ 1 „ „ „ 1 „
22. Nowy Targ	27	2	—	—	—	—	29	„ 3 „ „ „ 6 „
23. Nowy Sącz	27	14	—	—	—	—	41	„ 12 „ „ „ 4 „
24. Grybów	14	4	—	—	—	—	18	„ 17 „ „ „ —
25. Gorlice	23	13	—	—	—	—	36	„ 15 „ „ „ —
26. Jasło	43	6	—	—	—	—	49	— 1 „
27. Krosno	23	7	—	—	—	—	30	„ 2 „ „ „ —
28. Brzozów	38	4	—	—	—	—	42	„ 5 „ „ „ —
29. Sanok	19	12	—	—	—	—	31	„ 10 „ „ „ 2 „
30. Lwów zam.	37	51	1	—	—	—	89	„ — „ „ „ 10 „ (wyznaniowa z język. wykł. niem.)
31. Przemyśl	11	32	—	—	—	—	43	Nadto 4 szk. pub. niezor. i 5 pryw.
32. Cieszanów	14	23	—	—	—	—	37	— 4
33. Sambor	14	33	2	—	—	—	49	„ 3 „ „ „ —
34. Tarnopol	18	44	—	2	—	—	64	— 3 „
35. Mościska	18	29	—	—	—	—	47	— —
36. Buczacz	11	24	—	3	—	—	38	„ 7 „ „ „ 2 „
37. Skałat	12	19	—	4	—	—	35	— —
38. Złoczów	20	72	—	13	—	—	105	„ 7 „ „ „ 8 „
39. Gródek	6	19	—	—	—	—	25	„ 6 „ „ „ 4 „
40. Rudki	7	11	—	—	—	—	18	„ 10 „ „ „ 2 „

Powiat	Ilość szkół ludowych z językiem wykładowym: polskim	ruskim	niemieckim	polsko-ruskim	polsko-niemieckim	rusko-niemieckim	Razem	Uwaga
41. Brody	15	54	—	6	—	—	75	Nadto 6 szk. pub. niezor. i 8 pryw.
42. Trembowla	17	16	—	6	—	—	39	„ 1 „ „ „ —
43. Podhajce	7	21	—	2	1	—	31	„ 1 „ „ „ —
44. Stanisławów	7	26	—	1	—	—	34	„ 19 „ „ „ — z ruskim językiem wykładowym
45. Czortków	2	11	1	11	—	—	25	Nadto 3 szk. pub. niezor. i 1 pryw.
46. Kamionka	8	53	8	4	—	—	73	„ 15 „ „ „ 3 „
47. Sokal	11	63	—	3	—	—	77	„ 17 „ „ „ —
48. Brzeżany	12	18	—	1	—	—	31	— —
49. Husiatyn	10	29	—	3	—	—	42	— —
50. Drohobycz	6	37	1	3	—	—	47	„ 10 „ „ „ 9 „
51. Zbaraż	7	20	—	—	—	—	27	— —
52. Dobromil	7	13	1	—	—	—	21	— 1 „
53. Kołomyja	5	29	—	1	1	—	36	„ 10 „ „ „ 3 „
54. Przemyślany	9	32	—	3	—	—	44	„ 12 „ „ „ 3 „
55. Tłumacz	4	22	—	4	—	—	30	„ 4 „ „ „ 3 „
56. Rawa	3	25	1	—	—	—	29	„ 3 „ „ „ 3 „
57. Borszczów	4	19	—	5	—	—	28	— —
58. Bóbrka	7	45	1	—	—	—	53	„ 3 „ „ „ 1 „
59. Zaleszczyki	5	21	—	2	—	—	28	„ 2 „ „ „ 1 „
60. Rohatyn	9	48	—	—	—	—	57	„ 3 „ „ „ 1 „
61. Jaworów	7	26	—	—	—	—	33	„ 2 „ „ „ 6 „
62. Żółkiew	3	37	1	—	—	—	41	„ 7 „ „ „ 2 „
63. Dolina	4	29	1	—	—	—	34	„ 26 „ „ „ 5 „
64. Lisko	4	1	—	—	—	—	5	„ 2 „ „ „ 1 „
65. Żydaczów	7	32	1	—	—	—	40	„ 26 „ „ „ 2 „
66. Stryj	5	52	2	—	—	—	59	„ 6 „ „ „ 4 „
67. Śniatyn	3	24	—	1	—	—	28	„ 8 „ „ „ 1 „
68. Horodenka	3	23	—	5	—	—	31	„ 2 „ „ „ —
69. Bohorodczany	2	1	—	1	—	—	4	„ 21 „ „ „ — z ruskim językiem wykładowym
70. Kossów	3	14	—	1	—	—	18	Nadto 5 szk. pub. niezor. i — pryw.
71. Nadwórna	3	23	—	1	—	—	27	„ 3 „ „ „ 1 „ z językiem wykładowym ruskim
72. Kałusz	3	38	1	—	—	—	42	Nadto 9 szk. pub. niezor. i 2 pryw.
73. Staremiasto	5	9	—	—	—	—	14	— —
74. Turka	1	20	—	—	—	—	21	— —
Razem	1212	1376	22	86	2	—	2698	

L. s. 144/1885.

Aleg. 37.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Rząd, by obmyślił środki w celu polepszenia bytu zastępców nauczycieli szkół średnich, a osobliwie gimnazyów.

Lwów 28. Listopada 1885.

Antoniewicz
wnioskodawca.

J. Romańczuk, Siczyński, Kaczała, Czerkawski, Małecki, Siengalewicz, J. Majer, ks. Sawa, St. Tarnowski sen., Bereźnicki, Romanowicz, Sylwester Sembratowicz, Smarzewski, Abrahamowicz, Henzel, T. Merunowicz, S. Badeni, Goldmann, Zoll, Łoziński.

L. sej[redacted]/1885. Ang. 33.

Przedłożenie rządowe

c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie.

L. 10.893.

Jaśnie Wielmożny Panie Marszałku!

Mam zaszczyt udzielić Jaśnie Wielmożnemu Panu jako przedłożenie rządowe zamknięcie rachunków funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej oraz Wielkiego Księstwa Krakowskiego za r. 1884. z uprzejmą prośbą, byś raczył zamieścić to przedłożenie na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń Wysokiego Sejmu.

Przy tej sposobności proszę przyjąć zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

Lwów dnia 17. Listopada 1885.

Zaleski. w. r.

Do Jaśnie Wielmożnego Pana

DR. MIKOŁAJA ZYBLIKIEWICZA

Marszałka krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Ks. Krakowskiego etc. etc.

we Lwowie.

FUNDUSZ INDEMNIZACYJNY.

Kraj koronny: Galicya wschodnia.

Rok 1884.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW.

Liczba porz.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1884. zł.	ct.	Budżet na rok 1884. zł.	ct.	W porównaniu z budżetem okazuje się więcej zł.	ct.	mniej zł.	ct.
	Rzeczywisty dochód.								
	Pokrycie:								
	I. Od obowiązanych stron.								
1	*A. Wpłaty na kapitały.*								
	a) w 20 rocznych ratach 2.455 zł. 4½ ct.								
	b) w ratach umarzających (Annuitetach) . . 1.295 „ 25 „	3.750	29½	2.193	—	1.557	29½	—	—
2	*B. Wpłaty na renty.*								
	1. Renty bieżące i zaległe 491 zł. 80 ct								
	2. Raty procentowe od kapitałów spłacanych w 20 rocznych ratach . 1 330 „ 95 „	1.822	75	1.429	—	393	75	—	—
3	*C. Dochody z własnego majątku.*								
	a) Odsetki od zakupionych obligacyi .	—	—	47.350	—	—	—	47.350	—
	b) Odsetki od lokowanych kapitałów .	—	—	3.000	—	—	—	3.000	—
	c) Gotówka za wylosowane obligacye .	32.025	—	—	—	32.025	—	—	—
	d) Zwrot od funduszu indem. W. ks. krak.	26.160	73½	—	—	26.160	73½	—	—
	e) Zwrócona wkładka z kasy oszczędności	—	—	—	—	—	—	—	—
	f) Z pozostałej subwencyi z r. 1883. na pokrycie własnych wydatków . .	38.084	73½	20.730	—	17.354	73½	—	—
	g) Z własnego majątku na pokrycie bieżących wydatków	—	—	—	—	—	—	—	—
4	*D. Inne rozmaite przychody.*								
	a) Odsetki zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	1.647	93	1.745	—	—	—	97	07
	b) zwrot kosztów podróży . . .	780	14½	1.200	—	—	—	419	85½
	c) za sprzedane druki indemnizacyjne ,	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) taksa za przepisywanie obligacyi indemnizacyjnych	170	90	120	—	50	90	—	—
	e) zwrot za brakujące kupony od obligacyi indemnizacyjnych	23.155	64	10.800	—	12.355	64	—	—
	f) dochód ze sprzedaży pustek . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	g) dochód z dzierżawy pustek . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	h) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent	—	—	—	—	—	—	—	—
	i) zwrot nadebranych płac etatowych .	141	18½	—	—	141	18½	—	—
	k) zwroty rachunkowe	123	12	50	—	73	12	—	—
	l) zaliczki zwrotne spłacone . . .	21.420	98½	—	—	21.420	98½	—	—
	Do przeniesienia . .	149.283	42	88.617	—	111.533	34½	50.866	92½

Liczba porz.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1884. zł.	ct.	Budżet na rok 1884. zł.	ct.	W porównaniu z budżetem okazuje się więcej zł.	ct.	mniej zł.	ct.
	przeniesiona suma .	149.283	42	88.617	—	111.533	34½	50.866	92½
	II. Od kraju.								
5	Dodatek indemnizacyjny od podatków: *a)* za lata ubiegłe 811.329 zł. 39 ct. *b)* za rok bieżący 1,378.610 „ 58 „	2,189.939	97	2,146.630	—	43.309	97	—	—
	Wpłaty uprawnionych.								
6	*a)* do zaokrąglenia kapitałów w obligacyach indemnizacyjnych . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) zaliczki urbaryalne udzielone dotąd nie zarachowane	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rzeczywistych przychodów .	2,339.223	39	2,235.247	—	154.843	31½	50.866	92½
	III. Od rządu.								
	Zaliczki.								
7	Subwencya ze Skarbu Państwa dla własnego funduszu	1,484.084	29½	1,407.332	—	76.752	29½	—	—
	z fund. ind. Galicyi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zaliczki nieoprocentowane ze Skarbu Państwa	115.473	23½	—	—	115.473	23½	—	—
	Razem . .	1,599.557	53	1,407.332	—	192.225	53	—	—
	Suma . .	3,938.780	92	3,642.579	—	347.068	84½	50.866	92½
	Depozyta.								
8	Własne pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
	Obce pieniądze	55.581	80½	—	—	—	—	—	—
	Suma . .	55.581	80½	—	—	—	—	—	—
9	Suma wszelkich przychodów . . .	3,994.362	72½	—	—	—	—	—	—
	Zapas przeszłego roku w gotówce . .	772	10	—	—	—	—	—	—
	Całkowity przychód .	3,995.134	83	—	—	—	—	—	—

Liczba porz.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1884. zł.	ct.	Budżet na rok 1884. zł.	ct.	W porównaniu z budżetem okazuje się: więcej zł.	ct.	mniej zł.	ct.
	Rzeczywiste wydatki.								
	Potrzeby.								
1	Koszta zarządu podług specyfikacyi na ostatniej stronie	21.731	13½	27.000	—	—	—	5.268	86½
2	*Spłata obligacyi indemnizacyjnych.*								
	Wskutek wylosowania: za lata ubiegłe 343.875 zł. — ct. za rok bieżący 1,537.630 „ 50 „	1,881.505	50	1,734.600	—	146.905	50	—	—
3	*Wypłata kapitałów zlikwidowanych.*								
	a) w kwotach wyrównawczych . .	—	—	-	—	—	—	—	—
4	*Renty dla uprawnionych.*								
	a) 5% odsetki od obligacyi indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże w kwocie: a to: *a*) za lata ubiegłe 122.477 zł. 23½ ct. *b*) za rok bieżący 1,608.292 „ 66 ct.	1,730.769	89½	1,820.046	—	—	—	89.276	10½
	b) renta roczna od nieasygnow. kapitałów kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych	215 —	68½ —	— —	— —	215 —	68½ —	— —	— —
5	*Wydatki z własnego majątku.*								
	a) na zakupno obligacyi użyto . .	99	62½	—	—	99	62½	—	—
	b) wkładka do kasy oszczędności . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) do depozytów reszta subwencyi z roku 1883., udzielona jako zaliczka funduszowi indemn. W. ks. Krakowskiego i od tego funduszu zwrócona . .	26.160	73½	—	—	26.160	73½	—	—
6	*Rozmaite wydatki.*								
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemn. stronom 46.949 zł. 15½ ct. z fund. indemn. 208.407 „ 88 ct.	255.357	03½						
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów, rent i odsetek . . 72 zł. 16½ ct.			60.933	—	194.798	29	—	—
	c) zwroty rachunkowe 302 „ 9 „	374	25½						
	do przeniesienia .	3,916.213	86½	3,642.579	—	368.179	83½	94.544	97

Liczba porz.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1884. zł.	ct.	Budżet na rok 1884. zł.	ct.	W porównaniu z budżetem okazuje się: więcej zł.	ct.	mniej zł.	ct.
	przeniesiona suma .	3,916.213	86½	3,642.579	—	368.179	83½	94.544	97
	a) wydane zwrotne zaliczki . . .	22.567	05½	—	—	22 567	05½	—	—
	Suma rzeczywistych wydatków	3,938.780	92	3,642.579	—	390.746	89	94.544	97
	Zwroty zaliczek pobranych ze Skarbu Państwa:								
	Nieoprocentowanych	—	—	—	—	—	—	—	—
	Oprocentowanych	—	—	—	—	—	—	—	—
	Z własnego majątku zwrócona zaliczka funduszowi	—	—	—	—	—	—	—	—
	Odsetki od tychże zaliczek . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma .	3,938.780	92	3,642.579	—	390.746	89	94.544	97
	Zwroty tymczasowych przychodów.								
7	Depozyta.								
	Obce pieniądze	55.677	29	—	—	—	—	—	—
	Własne pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma .	55.677	29	—	—	—	—	—	—
	Suma wszelkich wydatków .	3,994.458	21	—	—	—	—	—	—
8	Zapas kasowy z końcem roku 1884 . .	676	62						
	Całkowity rozchód	3,995.134	83						

Wykaz

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załącznika		Nominalna wartość zł.	ct.
		Przychód:		
I.		Zapas z roku zeszłego	—	—
II.		Nowo wystawione obligacye indemnizacyjne	—	—
III.		Nowo wystawione obligacye zamiast złożonych i zniszczonych obligacyi indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	—	—
IV.		Przepisanie obligacyi indemnizacyjnych	1,064.332	50
V.		Obligacye indemnizacyjne { wykupione	1,881.505	50
		{ zniszczone	—	—
VI.		Suma przychodu . .	2,945.838	—
		Rozchód:		
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	—	—
VIII		„ „ „ rentach zaległych	—	—
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyi indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	—	—
IX*a*.		Zwrot mylnie w grudniu 188... r. w przychodzie zarachowanych obligacyi indemnizacyjnych	—	—
X.		Przepisane obligacye indemnizacyjne	1,064.332	50
XI.		Do zniszczenia wydane obligacye indemnizacyjne	1,881.505	50
XII.		Suma rozchodu . .	2,945.838	—
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem według dziennika głównego z końcem grudnia 1884, pozostaje ostateczny zapas	—	—

BILANS

stanu czynnego i biernego

przy

funduszu indemnizacyjnym

GALICYI WSCHODNIEJ

z końcem roku 1884.

A) Aktywa.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Kwota zł.	Kwota ct.
	I. Od obowiązanych stron.		
1	Wpłaty na kapitały w 20 rocznych ratach	22.398	32
2	Wpłaty na kapitały w ratach umarzających (Annuitetach)	14.662	87½
3	Wpłaty na renty bieżące i zaległe	—	—
4	Wpłaty na renty w ratach procentowych od kapitałów	1.288	36½
5	W odsetkach zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	459	61½
6	Zwrot kosztów podróży	2.596	75
7	Rozmaite przychody	3.141	99
	II. Od kraju.		
8	Dodatki indemnizacyjne od podatków	1,277.106	24
	III. Zaliczki.		
9	Zaliczki zwrócić się mające	5.171	23½
	IV. Z własnego majątku.		
10	Zakupione obligacye indemnizacyjne	922.488	—
11	Zapadłe kupony od własnych oblig indemnizacyjnych	177.506	17½
12	Pozostała reszta subwencyi z lat 188.	—	—
13	Kapitał ulokowany	—	—
14	Zaliczka dana funduszowi indemnizacyjnemu	—	—
15	Książeczka kasy oszczędności	—	—
	V. Zapas kasowy.		
16	Zapas kasowy z końcem roku 1884. w gotówce	676	62
	Razem	2,427.496	18½

B) Passywa.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Kwota zł.	Kwota ct.
	I. Koszta zarządu.		
1	Należytość z kosztów zarządu wynosi	305	71
	II. Spłata oblig indemnizacyjnych,		
2	Wylosowane a dotąd nie wykupione obligi indemnizacyjne . . .	285.810	—
3	Wystawione losować się mające obligacye indemnizacyjne	34,146.840	—
	III. Wypłata kapitałów zlikwidowanych.		
4	Kapitały zlikwidowane a nie asygnowane	—	—
	IV. Renty dla uprawnionych.		
5	5% odsetki od obligacyi indemnizacyjnych	772.237	59
6	Renty od zlikwidowanych a nieasygnowanych kapitałów	—	—
	V. Zaliczki.		
7	Ze skarbu państwa otrzymana nieoprocentowana zaliczka	115.473	23½
	VI. Rozmaite wydatki.		
8	Nadpłacone dodatki indemnizacyjne przez strony	32.366	1½
9	Nadpłacone kapitały i renty przez strony	1	41
10	Rozmaite zwroty	51	97
	VII. Depozyta.		
11	Depozyta zwrócić się mające	676	62
	Razem . . .	35.353.762	55
12	W porównaniu pasywów z aktywami w kwocie	2,427.496	18
13	Pozostaje pasywum w kwocie . .	32,926.266	36½
14	a po doliczeniu zaliczek otrzymanych od Wysokiego Skarbu w kwocie . . .	46,598.485	½
15	Właściwie . .	79,524.751	37

Wykaz

stanu obligacyi indemnizacyjnych będących własnością funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej tudzież pozostałej gotówki do dyspozycyi z końcem roku 1884.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Nominalna wartość wal. austr. zł.	ct.
	a) Przychód.		
1	Zapas z końcem grudnia 1883.:		
	a) w obligacyach indemnizacyjnych 844.410 zł. — kr. M. K. czyli wal. aust. .	886.630	50
	b) w książeczce kasy oszczędności na	—	—
2	Zakupione obligacye indemnizacyjne w roku 1883. 64.550 zł. — kr. M. K. czyli w. a.	67.777	50
3	Wymieniane obligacye indemnizacyjne w roku bież. 100 „ — „ „ „ „ „	105	—
4	Książeczka kasy oszczędności na	—	—
5	Pozostała reszta ze subwencyi z roku 1883.	38.084	73½
	Suma przychodów . .	992.597	73½
	b) Rozchód.		
6	Z powodu wymiany obligacyi indemnizacyjnych	—	—
7	Z powodu wylosowania obligacyi indemnizacyjnych 30.500 zł. M. K. . . .	32.025	—
8	Z powodu zniszczenia obligacyi indemnizacyjnych	—	—
9	Wydana książeczka kasy oszczędności na	—	—
10	Pozostała reszta subwencyi z 1883. na pokrycie własnych wydatków . . .	38.084	73½
	Suma rozchodu . .	70.109	73½
11	W porównaniu przychodu z rozchodem pozostaje według dziennika czynnych kapitałów ostateczny zapas kasowy z końcem roku 1884. a to	922.488	—
	w obligacyach indemnizacyjnych 878.560 zł. mk.	—	—
	książeczka kasy oszczędności	—	—
	zaliczki zwrotne	—	—

Przegląd obrotu ka-

A) Przychód

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk		Kwota zł.	Kwota ct.
	I. Od obowiązanych stron.			
	a) Wpłaty na kapitały.			
1	*a)* w 20 rocznych ratach kapitałowych		2.455	4½
	b) w ratach umarzających		1.295	25
	b) Wpłaty na renty.			
2	*a)* Renty bieżące i zaległe		491	80
	b) Raty procentowe od kapitałów w 20 ratach spłaconych		1.330	95
	c) Inne rozmaite przychody.			
3	*a)* Odsetki zwłoki od spłaconych rat, kapitałów i procentów		1.647	93
	b) Zwroty kosztów podróży		780	14½
	c) Taksa za przepisywania oblig indemnizacyjnych		170	90
	d) Zwroty za brakujące kupony od oblig indemnizacyjnych		23.155	64
	e) Zwroty rachunkowe		123	12
	f) Zwrot nadebranych płac etatowych		141	18½
	g) Spłacone zaliczki zwrotne		21.420	98½
	II. Od kraju.			
4	Dodatek indemnizacyjny od podatków:			
	za lata ubiegłe	811.329 zł. 39 ct.		
	za rok bieżący	1,378.610 „ 58 „	2,189.939	97
	Zwrócone zaliczki		—	—
	Razem		—	—
	III. Dochody z własnego majątku.			
5	*a)* Odsetki od ulokowanego kapitału		—	—
	b) „ od zakupionych oblig indemnizacyjnych		—	—
	c) Uzyskana gotówka za wylosowane obligacye indemnizacyjne		32.025	—
	d) Zwrot zaliczki udzielonej fund. ind. W. ks. Krakowskiego		26.160	73½
	e) Z pozostałej subwencyi z roku 1883. na pokrycie własnych wydatków		38.084	73½
	f) Zwrócona wkładka z kasy oszczędności		—	—
	g) Zaliczki zwrotne spłacone		—	—
	Razem		2,339.223	39
	Subwencya ze Skarbu Państwa		1,484.084	29½
	Zaliczka nieoprocentowana ze Skarbu Państwa		115.473	23½
	Suma rzeczywistych dochodów		3,938.780	92

sowego w roku 1884.

B) Rozchód.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk			Kwota zł.	Kwota ct.
	I. Koszta zarządu.				
1	(wedle specyfikacyi na ostatniej stronie)			21.731	13½
	II. Spłata obligacyi indemnizacyjnych.				
2	Wskutek wylosowania	za lata ubiegłe . . .	343.875 zł. — ct.		
		za rok bieżący . . .	1,537.630 „ 50 „	1,881.505	50
	III. Wypłata kapitałów zlikwidowanych				
3	w kwotach wyrównawczych w gotówce			—	—
	IV. Renta dla uprawnionych.				
4	*a)* Odsetki od obligacyi indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże	za lata ubiegłe	122.477 zł. 23½ ct.		
		bieżąca należytość	1,608.292 „ 66 „	1,730.769	89½
	b) Renta roczna od nieasygnowanych kapitałów			215	68½
	c) Kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych			—	—
	V. Rozmaite wydatki.				
5	*a)* Zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych stronom			46.949	15½
	b) „ „ „ funduszu ind.			208.407	88
	c) „ „ kapitałów, rent i odsetek			72	16½
	d) „ rachunkowe			302	09
	e) inne rozmaite zwroty			—	—
	f) wydane zwrotne zaliczki			22.567	05
	VI. Wydatki z własnego majątku.				
6	Na zakupno oblig indemnizacyjnych użyto w gotówce			99	62½
	Na książeczkę kasy oszczędności			—	—
	Funduszowi indemniz. W. ks. Krakowskiego udzielona zaliczka			26.160	73½
	Wydane zwrotne zaliczki			—	—
	Suma rzeczywistych rozchodów . . .			3,938.780	92

Załączniki

Załącznik Nr. 1. do pozycyi zamknięcia 1. włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów, rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20-roczne raty kapitału		5_0|^0 odsetki		Annuitety	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Zaległość z końcem roku 1883. . . .	471	17½	469	18½	24.382	19	1.190	31½	15.958	12½
Przybyło w roku 1884.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a) wskutek przepisań nowych . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) „ sprostowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bieżąca należytość rent i odsetek . .	—	—	22	61½	—	—	1.429	—	—	—
Razem .	471	17½	491	80	24.382	19	2.619	31½	15.958	12½
Z tego odpada:										
a) wskutek kompenzacyi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) „ sprostowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
przypisanych należytości . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeczywista należytość	471	17½	491	80	24.382	19	2.619	31½	15.958	12½
Na to wpłynęło w gotówce . . .	—	—	491	80	2.455	4½	1.330	95	1.295	25
Zaległość z końcem r. 1884. . . .	471	17½	—	—	21.927	14½	1.288	36½	14.662	87½

Załącznik Nr. 2.

Wykaz

zlikwidowanych należytości uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynagrodzenia		Renty zaległe		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pierwotny stan wydanych obligacyi ind. uprawnionym	24,176.659	50	12,137.496	—	36,314.155	50
do tego przybyło w roku bieżącym	—	—	—	—	—	—
Razem	24,176.659	50	12,137.496	—	36,314.155	50
Odpada przez wypłatę:						
wylosowanych obligacyi	1,881.505	50	—	—	1,881.505	50
anulowanie	—	—	—	—		
Stan z końcem roku 1884.	22,295.154	—	12,137.496	—	34,432.650	—
Pierwotny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnemi niepokrytych należytości	—	—	—	—	—	—
Przybyło wskutek sprostowania	—	—	—	—	—	—
W roku bieżącym zlikwidowano	—	—	—	—	—	—
Suma zlikwidowanych należytości	—	—	—	—	—	—
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po strąceniu kwot przez uprawnionych wypłaconych	—	—	—	—	—	—
Ze zaliczek skompenzowano	—	—	—	—	—	—
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano	—	—	—	—	—	—
Przez nowo wystawione obligacye indemnizacyjne pokryto (Poz. VII. i VIII. obrotu kredytowego)	—	—	—	—	—	—
odpada wskutek	—	—	—	—	—	—
Suma pokrytych należytości	—	—	—	—	—	—
Ostateczny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnemi niepokrytych należytości	—	—	—	—	—	—

Załącznik Nr. 3. do poz. wydatków 31 i VII. aleg. poz. 10

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom.

	W obligacyach indemnizacyjnych		W gotówce		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pierwotny stan nie skompenzowanych zaliczek	—	—	—	—	—	—
Przybyło w roku bieżącym	—	—	—	—	—	—
Razem	—	—	—	—	—	—
Odpada wskutek kompenzacyi	—	—	—	—	—	—
Stan nie skompenzowanych zaliczek z końcem roku	—	—	—	—	—	—

Załącznik Nr. 4. Do pozycyi wydatków.

Wyszczególnienie

kosztów zarządu.

	Wypłacono						Passywa z końcem roku	
	dla Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej		dla komisyi lokalnej		Razem			
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Płace urzędników	6.835	67	1.200	—	8.035	67	78	57
Dodatki służbowe i osobowe urzędników	408	57	499	98	908	55	—	—
„ aktywalne do płac etatowych	1.184	86	300	—	1.484	86	—	—
„ na pomieszkanie urzędników	—	—	—	—	—	—	—	—
Płace sług	165	95	—	—	165	95	13	83½
Zapomogi i remuneracye	1 945	73½	—	—	1.945	73½	—	—
Dyurna	1.761	32½	366	—	2.127	32½	90	61
Czynsz za najem pomieszkań dla urzędów	651	40	—	—	651	40	—	—
Koszta podróży i dyety rzeczoznawców	5	28	1.266	54½	1.271	82½	122	69½
Potrzeby kancelaryjne	5.095	52	44	30	5.139	82	—	—
Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	18.054	31	3.676	82½	21.731	13½	305	71

Załącznik Nr. 5.

Sprawdzenia

obrotu kapitałów czynnych i biernych, jakoteż obrotu przebieżnych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały bierne		Zaliczki		Obce pieniądze		Depozyta	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pozostałość z początkiem roku	886.630	50	45,114 400	71	4·025	16½	—	—	772	10½
Przybyło w roku bieżącym	105.967	23½	1,599 557	53	22.567	05½	—	—	55.581	80½
Razem	992.597	73½	46.713.958	24	26 592	22	—	—	56 353	91
Odpada w roku bieżącym	70.109	73½	—	—	21.420	98½	—	—	55.677	29
Pozostaje z końcem roku 1884	922.488	—	46.713.958	24	5 171	23½	—	—	676	62

Fundusz indemnizacyjny.

Kraj **Galicya wschodnia.**

Rok **1884.**

Uzasadnienie różnic

między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Pozycya 1. Koszta zarządu.

mniej podług zezwolonego budżetu o . . . . . 5.268 zł. 86½ ct.

a) Płace urzędników, dodatki służbowe, tudzież płace sług.

Wynik	Budżet
9.110 zł.	12.160 zł.
	9.110 „
	mniej o . 3.050 zł.

wskutek zmniejszenia stanu urzędników przy c. k. Namiestnictwie jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i krajowej komisyi serwitutowej o 1 starostę, i 1 komisarza, tudzież że opróżniona posada referenta administracyjnego zastąpioną została urzędnikiem z mniejszą płacą etatową, nareszcie, że zamiast preliminowanych dwóch stróżów tylko jeden na r. 1884 przyjęty został.

b) Dodatki aktywalne.

Wynik	Budżet
1.485 zł.	2.022 zł.
	1.485 „
	mniej o . 537 zł.

z przyczyn pod *a)* przytoczonych.

c) Dyurna.

Wynik	Budżet
2.127 zł.	1896 zł.
1.896 „	

o 231 zł. więcej nad preliminarz z powodu, iż biuru rachunkowemu przyzwolono do załatwienia nowych ksiąg likwidacyjnych przyjęcie 2 dyurnistów na 4 miesiące za dziennem wynagrodzeniem po 1 zł 50 ct., który to wydatek przy ułożeniu preliminarza na r. 1884 nie był przewidziany.

d) Czynsz za lokal.

Wynik	Budżet
651 zł.	683 zł.
	651 „
	mniej . 32 zł.

ponieważ Dyrekcya funduszów indemnizacyjnych i krajowa komisya serwitutowa umieszczoną jest we własnym gmachu c. k. Namiestnictwa, przezco dawniej płacony dodatek gminny odpadł.

e) Remuneracye i zapomogi.

Wynik	Budżet
1.946 zł.	2.514 zł.
	1.946 „
	mniej o . 568 zł.

ponieważ ze zezwolonej kwoty . . . . . 4.000 „
na rok 1884 przy trzech funduszach tylko . . . . . 3.060 „
użyto, z oszczędności zatem przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej kwota 568 zł.

f) Koszta podróży i dyety rzeczoznawców.

Wynik	Budżet
1.272 zł.	1.681 zł.
	1.272 „
	mniej o . 409 zł.

z powodu w mniejszej ilości odbytych podróży komisyjnych.

g) Potrzeby kancelaryjne.

Wynik	Budżet
5.140 zł.	5.894 zł.
	5.140 „
	mniej o . 754 zł.

ponieważ kwota preliminowana na druki kuponów nowych do obligacyj indemnizacyjnych w roku 1884 całkowicie użytą nie została.

h) Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
—	150 zł.
	—
	mniej o . 150 zł.

ponieważ nie okazała się potrzeba kwoty preliminowanej na rok 1884 zużytkować.

Pozycya 2. Spłata wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
1,881.505 zł.	1,734.600 zł.
1,734.600 zł.	
o 146.905 zł. więcej	

nad preliminarz, ponieważ większa ilość obligacyj indemnizacyjnych wylosowanych w poprzednich latach, dopiero w r. 1884. przy wydaniu nowych kuponów wypłaconą została.

Pozycya 4. *a)* Odsetki dla uprawnionych.

Wynik	Budżet
1,730.770 zł.	1,820.046 zł.
	1,730.770 „
	mniej o 89.276 zł.

ponieważ nie wszystkie nowe kupony do obligacyj indemnizacyjnych przez strony podniesione zostały.

b) Renta roczna od nieasygnowanych kapitałów.

Wynik	Budżet
216 zł.	—
—	
o 216 zł. więcej	

nad preliminarz, ponieważ renta roczna asygnowana w r. 1883. od uprawnionego dopiero w 1884. r. podniesioną została.

Pozycya 5. *a)* Zakupno obligacyi indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
100 zł.	—

o 100 zł. więcej nad preliminarz na zakupno obligacyj indemnizacyjnych w nominalnej wartości 100 zł. wydano kwotę 100 zł. w. a.

b) Zwrot zaliczki udzielonej funduszowi indemniz. Wielkiego Księstwa Krakowskiego ze subwencyi z r. 1883 pozostałej.

Wynik	Budżet
26.161 zł.	—

o 26.161 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ funduszowi indemnizacyjnemu W. Ks Krakowskiego na pokrycie bieżących wydatków w r. 1883. udzielono zaliczkę w kwocie 26 160 zł. 73½ ct., która jednak dopiero w r. 1884. zwróconą i do depozytów złożoną została.

Pozycya 6. Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
255.731 zł.	60.933 zł.
60 933 „	

o 194 798 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ w r. 1884 nadpłacone dodatki indemnizacyjne z lat poprzednich w większej ilości wypłacone zostały, powtóre, że dodatki indemnizacyjne spłacone przez koleje Cesarza Ferdynanda i Karola Ludwika na rzecz wszystkich trzech funduszów indemnizacyjnych, zachowano przy głównym urzędzie podatkowym we Lwowie sumarycznie w rejestrze stałych podatków w Galicyi wschodniej, w skutek czego podział spłaconych przez powyższe koleje dodatków indemnizacyjnych na pojedyńcze fundusze w r. 1884. nastąpił i zwrot nienależnie w funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej w przychodzie umieszczony, funduszowi indemnizacyjnemu Galicyi zachodniej i W. Ks. Krakowskiego się należącej kwoty zarządzono.

II. Przychód.

Pozycya 1. Wpłaty obowiązanych na kapitałach.

Wynik	Budżet
3.750 zł.	2.193 zł.
2 193 „	

o 1.557 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ zaległości z poprzednich lat w roku 1884 spłacone zostały.

Pozycya 2. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik	Budżet
1.823 zł.	1.429 zł.
1.429 „	

o 394 zł. więcej z przyczyny przytoczonej pod 2.

Pozycya 3. *a)* Odsetki od zakupionych obligacyi indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
—	47.350 zł.

mniej o 47.350 zł.

ponieważ zapadłe kupony od własnych obligacyj indemnizacyjnych w roku 1884, zrealizowane nie zostały.

Pozycya 3. *b)* Odsetki od lokowanych kapitałów.

Wynik	Budżet
—	3.000 zł.
	—
	mniej o 3.000 zł.

ponieważ ulokowany kapitał jeszcze w roku 1883. na opędzenie bieżących wydatków podniesiony został.

c) Uzyskana gotówka za wylosowane obligacye indemnizacyjne.

Wynik	Budżet
32.025 zł.	—
—	
więcej o 32.025 zł.	

nad preliminarz, ponieważ taki przypadkowy dochód przy sporządzeniu budżetu za rok 1884. uwzględniony być nie mógł.

d) Zwrócone zaliczki z funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Wynik	Budżet
26.161 zł.	—
więcej o 26.161 zł.	

nad preliminarz, ponieważ zaliczka udzielona funduszowi indemnizacyjnemu Wielkiego Księstwa Krakowskiego na opędzenie bieżących wydatków w r. 1883. dopiero w r. 1884 zwróconą została.

f) Pozostała reszta subwencyi.

Wynik	Budżet
38.085 zł.	20.730 zł.
20.730 „	
o 17.355 zł. więcej	

nad preliminarz, ponieważ przy ułożeniu budżetu na rok 1884. nie było wiadomo, czy na pokrycie bieżących wydatków potrzebną będzie zużytkowanie całej reszty subwencyi pozostałej z roku 1883.

Pozycya 4. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik	Budżet
26.019 zł.	13.915 zł.
13.915 „	
o 12.104 zł. więcej	

nad preliminarz, ponieważ za brakujące kupony od wylosowanych obligacyi indemnizacyjnych w poprzednich latach, a dopiero w roku 1884. przy wydaniu nowych kuponów wykupionych, więcej wpłynęło niż preliminowano.

Pozycya 5. Dodatki indemnizacyjne od podatków.

Wynik	Budżet
2,189.940 zł.	2,146.630 zł.
2,146.630 „	
o 43.310 zł. więcej	

nad preliminarz, ponieważ dodatki indemnizacyjne na rok 1884. preliminowano na podstawie podatków stałych wykazanych za rok 1882., podczas gdy takowe w roku 1884. faktycznie znacznie więcej wynosiły.

Lwów dnia 5. października 1885.

FUNDUSZ INDEMNIZACYJNY.

Kraj koronny: Galicya zachodnia.

Rok 1884.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW.

Lwów dnia 5. Października 1885.

Liczba porz.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1884. zł.	ct.	Budżet na rok 1884. zł.	ct.	W porównaniu z budżetem okazuje się więcej zł.	ct.	mniej zł.	ct.
	Rzeczywisty dochód.								
	Pokrycie:								
	I. Od obowiązanych stron.								
1	*A. Wpłaty na kapitały.*								
	a) w 20 rocznych ratach 1.518 zł. 19½ ct.								
	b) w ratach umarzających (Annuitetach) . . 264 „ 9 „	1.782	28½	2.052	—	—	—	269	71½
2	*B. Wpłaty na renty.*								
	1. Renty bieżące i zaległe 8 zł. 36 ct								
	2. Raty procentowe od kapitałów spłacanych w 20 rocznych ratach . 533 „ 7 „	540	43	812	—	—	—	271	57
3	*C. Dochody z własnego majątku.*								
	a) Odsetki od zakupionych obligacyi .	—	—	28.672	—	—	—	28.672	—
	b) Odsetki od lokowanych kapitałów .	—	—	3.000	—	—	—	3 000	—
	c) Gotówka za wylosowane obligacye .	38.325	—	—	—	38.325	—	—	—
	d) Zwrot od funduszu indem. W. ks. Kr.	60.134	2½	—	—	60.134	2½	—	—
	Zwrócona wkładka z kasy oszczędności	—	—	—	—	—	—	—	—
	Z pozostałej subwencyi z r. 188 .. na pokrycie własnych wydatków . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Z własnego majątku na pokrycie bieżących wydatków	—	—	—	—	—	—	—	—
4	*D. Inne rozmaite przychody.*								
	a) Odsetki zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	192	13½	336	—	—	—	143	86½
	b) zwrot kosztów podróży . . .	437	13	150	—	287	13½	—	—
	c) za sprzedane druki indemnizacyjne ,	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) taksa za przepisywanie obligacyi indemnizacyjnych	72	60	60	—	12	60	—	—
	e) zwrot za brakujące kupony od obligacyi indemnizacyjnych . . .	14.673	61	7 000	—	7.673	61	—	—
	f) dochód ze sprzedaży pustek . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	g) dochód z dzierżawy pustek . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	h) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent	—	—	—	—	—	—	—	—
	i) zwrot nadebranych płac etatowych .	39	13	—	—	39	13	—	—
	k) zwroty rachunkowe	14	29	50	—	—	—	35	71
	l) zaliczki zwrotne spłacone . . .	2.619	52	—	—	2.619	52	—	—
	Do przeniesienia . .	118.830	16	42.132	—	109.091	2	32.392	86

Liczba porz.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1884. zł.	ct.	Budżet na rok 1884. zł.	ct.	W porównaniu z budżetem okazuje się więcej zł.	ct.	mniej zł.	ct.
	przeniesiona suma .	118.830	16	42.132	—	109.091	2	32.392	86
	II. Od kraju.								
5	Dodatek indemnizacyjny od podatków: *a)* za lata ubiegłe 224.573 zł. 92 ct. *b)* za rok bieżący 693.622 „ 52 „	918.196	44	843.507	—	74.689	44	—	—
	Wpłaty uprawnionych.								
6	*a)* do zaokrąglenia kapitałów w obligacyach indemnizacyjnych . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) zaliczki urbaryalne udzielone dotąd nie zarachowane	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rzeczywistych przychodów .	1,037.026	60	885.639	—	183.780	16	32.392	86
	III. Od rządu.								
	Zaliczki.								
7	Subwencya ze Skarbu Państwa dla własnego funduszu	1,140.915	70½	1,217.668	—	—	—	76.752	29½
	z fund. ind. Galicyi	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zaliczki nieoprocentowane ze Skarbu Państwa	74.073	17	—	—	74.073	17	—	—
	Razem . .	1.214 988	87½	1.217.668	—	74 073	17	76.752	29½
	Suma . .	2,252.015	47½	2,103.307	—	257.853	63	109.145	15½
	Depozyta.								
8	Własne pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
	Obce pieniądze	39 727	11	—	—	—	—	—	—
	Suma przebieżnych przychodów .	39.727	11	—	—	—	—	—	—
	Suma wszelkich przychodów . .	2,291.742	58½	—	—	—	—	—	—
9	Zapas przeszłego roku w gotówce . .	796	29	—	—	—	—	—	—
	Całkowity przychód .	2.292.538	87½	—	—	—	—	—	—

Liczba porz.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1884. zł.	ct.	Budżet na rok 1884. zł.	ct.	W porównaniu z budżetem okazuje się: więcej zł.	ct.	mniej zł.	ct.
	Rzeczywiste wydatki.								
	Potrzeby.								
1	Koszta zarządu podług specyfikacyi na ostatniej stronie	12.133	37½	14.730	—	—	—	2.596	62½
2	*Spłata obligacyi indemnizacyjnych.*								
	Wskutek wylosowania: za lata ubiegłe 218.568 zł. — ct. za rok bieżący 880.635 „ — „	1,099.203	—	999.600	—	99.603	—	—	—
3	*Wypłata kapitałów zlikwidowanych.*								
	a) w kwotach wyrównawczych . .	47	77½	-	—	47	77½	—	—
4	*Renty dla uprawnionych.*								
	a) 5% odsetki od obligacyi indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże w kwocie: a to: *a*) za lata ubiegłe 77.622 zł. 59 ct. *b*) za rok bieżący 957 015 „ 23 ct.	1,034.637	82	1,062.277	—	—	—	27.639	18
	b) renta roczna od nieasygnow. kapitałów kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych	40	24½	—	—	40	24½	—	—
5	*Wydatki z własnego majątku.*								
	a) na zakupno obligacyi użyto . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) wkładka do kasy oszczędności . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) zaliczka udzielona funduszowi indemn. W. ks. Krakowskiego . . .	60.134	02½	—	—	60.134	02½	—	—
	Rozmaite wydatki.								
6	*a*) zwroty nadpłaconych dodatków indemn. stronom 43.167 zł. 23 ct. z fund. indemn. — „ — ct.	43.167	23						
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów, rent i odsetek . . — zł. ct.			25.433	—	17.899	90½	—	—
	c) zwroty rachunkowe 165 „ 67½ „	165	67½						
	do przeniesienia .	2,249.529	14½	2,102.040	—	177.724	95	30.235	80½

Liczba porz.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1884. zł.	ct.	Budżet na rok 1884. zł.	ct	W porównaniu z budżetem okazuje się więcej zł.	ct.	mniej zł.	ct.
	przeniesiona suma .	2,249.529	14½	2,102.040	—	177.724	95	30.235	80½
	d) wydane zwrotne zaliczki . . .	2.486	33	—	—	2 486	33	—	—
	Suma rzeczywistych wydatków	2,252.015	47½	2.102.040	—	180.211	28	30.235	80½
	Zwroty zaliczek pobranych ze Skarbu Państwa:								
	Nieoprocentowanych	—	—	—	—	—	—	—	—
	Oprocentowanych	—	—	—	—	—	—	—	—
	Z własnego majątku zwrócona zaliczka funduszowi	—	—	—	—	—	—	—	—
	Odsetki od tychże zaliczek . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma .	2.252 015	47½	2,102.040	—	180.211	28	30.235	80½
	Zwroty tymczasowych przychodów.								
7	Depozyta.								
	Obce pieniądze	39.770	94	—	—	—	—	—	—
	Własne pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma .	39.770	94	—	—	—	—	—	—
	Suma wszelkich wydatków .	2 291.786	41½	—	—	—	—	—	—
8	Zapas kasowy z końcem roku 1884 . .	752	46						
9	Całkowity rozchód . . .	2.292.538	87½						

W y k a z

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załącznika		Nominalna wartość zł.	ct.
		Przychód:		
I.		Zapas z roku zeszłego	157	50
II.		Nowo wystawione obligacye indemnizacyjne	367	50
III.		Nowo wystawione obligacye zamiast złożonych i zniszczonych obligacyi indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	—	—
IV.		Przepisanie obligacyi indemnizacyjnych	531.468	—
V.		Obligacye indemnizacyjne { wykupione	1,099.203	—
		{ zniszczone	—	—
VI.		Suma przychodu . .	1 631.196	—
		Rozchód:		
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	420	—
VIII		„ „ „ rentach zaległych	105	—
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyi indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	—	—
IX*a*.		Zwrot mylnie w grudniu 188... r. w przychodzie zarachowanych obligacyi indemnizacyjnych	—	—
X.		Przepisane obligacye indemnizacyjne	531.468	—
XI.		Do zniszczenia wydane obligacye indemnizacyjne	1,099 203	—
XII.		Suma rozchodu . .	1 631.196	—
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem według dziennika głównego z końcem grudnia 1884, pozostaje ostateczny zapas	—	—

BILANS

stanu czynnego i biernego

przy

funduszu indemnizacyjnym

GALICYI ZACHODNIEJ

z końcem roku 1884.

A) Aktywa.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Kwota zł.	Kwota ct.
	I. Od obowiązanych stron.		
1	Wpłaty na kapitały w 20 rocznych ratach	12.386	14½
2	Wpłaty na kapitały w ratach umarzających (Annuitetach)	1.844	30½
3	Wpłaty na renty bieżące i zaległe	4	56½
4	Wpłaty na renty w ratach procentowych od kapitałów	988	36
5	W odsetkach zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	372	63
6	Zwrot kosztów podróży	766	95
7	Rozmaite przychody	—	—
	II. Od kraju.		
8	Dodatki indemnizacyjne od podatków	323.212	99
	III. Zaliczki.		
9	Zaliczki zwrócić się mające	315	92
	IV. Z własnego majątku:		
10	Zakupione obligacye indemnizacyjne	508.504	50
11	Zapadłe kupony od własnych oblig indemnizacyjnych	116.272	80
12	Pozostała reszta subwencyi z lat 188.	—	—
13	Kapitał ulokowany	—	—
14	Zaliczka dana funduszowi indemnizacyjnemu	—	—
15	Książeczka kasy oszczędności	41	49
	V. Zapas kasowy.		
16	Zapas kasowy z końcem roku 1884. w gotówce	752	46
	Razem	965.463	11½

B) Passywa.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Kwota zł.	Kwota ct.
	I. Koszta zarządu.		
1	Należytość z kosztów zarządu wynosi	360	83½
	II. Spłata oblig indemnizacyjnych.		
2	Wylosowane a dotąd nie wykupione obligi indemnizacyjne	147.325	50
3	Wystawione losować się mające obligacye indemnizacyjne	19,983.715	50
	III. Wypłata kapitałów zlikwidowanych.		
4	Kapitały zlikwidowane a nie asygnowane	—	—
	IV. Renty dla uprawnionych.		
5	5% odsetki od obligacyi indemnizacyjnych	402.969	1
6	Renty od zlikwidowanych a nieasygnowanych kapitałów	—	—
	V. Zaliczki.		
7	Ze skarbu państwa otrzymana nieoprocentowana zaliczka	74.073	17
	VI. Rozmaite wydatki.		
8	Nadpłacone dodatki indemnizacyjne przez strony	10.580	74½
9	Nadpłacone kapitały i renty przez strony	14	44
10	Rozmaite zwroty	—	—
	VII. Depozyta.		
11	Depozyta zwrócić się mające	752	46
	Razem . . .	20,619.791	66
12	W porównaniu pasywów z aktywami w kwocie	965.463	11½
13	Pozostaje pasywum w kwocie . .	19,654 328	54½
14	a po doliczeniu zaliczek otrzymanych od Wysokiego Skarbu w kwocie . . .	33,824.075	54½
15	Właściwie . .	53,478.404	9

W y k a z

stanu obligacyi indemnizacyjnych będących własnością funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej tudzież pozostałej gotówki do dyspozycyi z końcem roku 1884.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Nominalna wartość wal. austr. zł.	ct.
	a) Przychód.		
1	Zapas z końcem grudnia 1883 :		
	a) w obligacyach indemnizacyjnych 483.090 zł. — kr. M. K. czyli wal. aust. .	507.244	50
	b) w książeczce kasy oszczędności na	41	49
	Zakupione obligacye indemnizacyjne 37.700 zł. — kr. M. K. czyli w. a. . . .	39.585	—
	Wymieniane obligacye indemnizacyjne	—	—
	Książeczka kasy oszczędności na	—	—
	Suma przychodów . .	546.870	99
	b) Rozchód.		
	Z powodu wymiany obligacyi indemnizacyjnych	—	—
	Z powodu wylosowania obligacyi indemnizacyjnych 36.500 zł. M. K. . . .	38.325	—
	Z powodu zniszczenia obligacyi indemnizacyjnych	—	—
	Wydana książeczka kasy oszczędności na	—	—
	Suma rozchodu . .	38.325	—
	W porównaniu przychodu z rozchodem pozostaje według dziennika czynnych kapitałów ostateczny zapas kasowy z końcem roku 1884. a to	508.545	99
	w obligacyach indemnizacyjnych 484.290 zł. mk. czyli 508.504 zł. 50 ct. . .	—	—
	książeczka kasy oszczędności . . . . . 41 „ 49 „ . . .	—	—

Przegląd obrotu ka-

A) Przychód

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk	Kwota zł.	ct.
	I. Od obowiązanych stron.		
	a) Wpłaty na kapitały.		
1	*a)* w 20 rocznych ratach kapitałowych	1.518	19½
	b) w ratach umarzających	264	9
	b) Wpłaty na renty.		
2	*a)* Renty bieżące i zaległe	8	36
	b) Raty procentowe od kapitałów w 20 ratach spłaconych	532	7
	c) Inne rozmaite przychody.		
3	*a)* Odsetki zwłoki od spłaconych rat, kapitałów i procentów	192	13½
	b) Zwroty kosztów podróży	437	13½
	c) Taksa za przepisywania oblig indemnizacyjnych	72	60
	d) Zwroty za brakujące kupony od oblig indemnizacyjnych	14.673	61
	e) Zwroty rachunkowe	39	13
	f) Zwrot nadebranych płac etatowych	14	29
	g) Spłacone zaliczki zwrotne	2.619	52
	II. Od kraju.		
4	Dodatek indemnizacyjny od podatków:		
	za lata ubiegłe 224.573 zł. 92 ct.		
	za rok bieżący 693.622 „ 52 „	918.196	44
	Zwrócone zaliczki	—	—
	III. Dochody z własnego majątku.		
5	*a)* Odsetki od ulokowanego kapitału	—	—
	b) „ od zakupionych oblig indemnizacyjnych	—	—
	c) Uzyskana gotówka za wylosowane obligacye indemnizacyjne	38.325	—
	d) Zwrot zaliczki udzielonej fund. ind. W. ks. Krakowskiego	60 134	2½
	e) Z pozostałej subwencyi z roku 188.. na pokrycie własnych wydatków	—	—
	f) Zwrócona wkładka z kasy oszczędności	—	—
	g) Zaliczki zwrotne spłacone	—	—
	Razem	1,037.026	60
	Subwencya ze Skarbu Państwa	1,140.915	70½
	Zaliczka nieoprocentowana ze Skarbu Państwa	74.073	17
	Suma rzeczywistych dochodów	2,252.015	47½

sowego w roku 1884.

B) Rozchód.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk			Kwota zł.	Kwota ct.
	I. Koszta zarządu.				
1	(wedle specyfik[illegible]acy ostatniej stronie)			12.133	37½
	I. Spłata obligacyi indemnizacyjnych.				
2	Wskutek wylosowania { za lata ubiegłe . . .	218.568 zł. — ct.			
	{ za rok bieżący . . .	880.635 „ — „		1,099.203	—
	III. Wypłata kapitałów zlikwidowanych				
3	w kwotach wyrównawczych w gotówce			47	77½
	IV. Renta dla uprawnionych.				
	a) Odsetki od obligacyi indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym				
4	od tychże { za lata ubiegłe	77.622 zł. 59 ct.			
	{ bieżąca należytość	957.015 „ 23 „		1,034.637	82
	b) Renta roczna od nieasygnowanych kapitałów			—	—
	c) Kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych			40	24½
	d) wydane zwrotne zaliczki			2.486	33
	V. Rozmaite wydatki.				
5	*a)* Zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych stronom			43.167	23
	b) „ „ „ funduszu ind.			—	—
	c) „ „ kapitałów, rent i odsetek			—	—
	d) „ rachunkowe			165	67½
	e) inne rozmaite zwroty			—	—
	VI. Wydatki z własnego majątku.				
6	Na zakupno oblig indemnizacyjnych użyto w gotówce			—	—
	Na książeczkę kasy oszczędności			—	—
	Funduszowi indemniz. W. ks. Krakowskiego udzielona zaliczka			60.134	02½
	Wydane zwrotne zaliczki			—	—
	Suma rzeczywistych rozchodów . . .			2,252.015	47½

Załączniki

Załącznik Nr. 1. do pozycyi zamknięcia 1. włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów, rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20-roczne raty kapitału		5_0|^0 odsetki		Annuitety	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Zaległość z końcem roku 1883. . . .	—	—	12	92½	13.904	34	708	43	2.108	39½
Przybyło w roku 1884.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a) wskutek przepisań nowych . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) „ sprostowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bieżąca należytość rent i odsetek . .	—	—	—	—	—	—	812	—	—	—
Razem .	—	—	12	92½	13.904	34	1.520	43	2.108	39½
Z tego odpada:										
a) wskutek kompenzacyi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) „ sprostowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
przypisanych należytości . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeczywista należytość	—	—	12	92½	13.904	34	1.520	43	2.108	39½
Na to wpłynęło w gotówce . . .	—	—	8	36	1.518	19½	532	7	264	9
Zaległość z końcem r. 1884. . . .	—	—	4	56½	12.386	14½	988	36	1.844	30½

Załącznik Nr. 2.

Wykaz

zlikwidowanych należytości uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynagrodzenia		Renty zaległe		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pierwotny stan wydanych obligacyi ind. uprawnionym	14,695.149	—	6,534.727	50	21,229.876	50
do tego przybyło w roku bieżącym	367	50	—	—	367	50
Razem	14,695.516	50	6,534.727	50	21,230.244	—
Odpada przez wypłatę:						
wylosowanych obligacyi	1,099.203	—	—	—	1,099.203	—
anulowanie	—	—	—	—		
Stan z końcem roku 1884.	13,596.313	50	6,534.727	50	20,131.041	—
Pierwotny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnemi niepokrytych należytości	372	40	—	—	372	40
Przybyło wskutek sprostowania	—	—	—	—	—	—
W roku bieżącym zlikwidowano	95	37½	145	24½	240	62
Suma zlikwidowanych należytości	467	77½	145	24½	613	2
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po potrąceniu kwot przez uprawnionych wypłaconych	47	77½	40	24½	— 88	2
Ze zaliczek skompenzowano	—	—	—	—	—	—
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano	—	—	—	—	-	—
Przez nowo wystawione obligacye indemnizacyjne pokryto (Poz. VII. i VIII. obrotu kredytowego)	420	—	105	—	— 525	—
odpada wskutek	—	—	—	—	—	—
Suma pokrytych należytości	467	77½	145	24½	613	2
Ostateczny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnemi niepokrytych należytości	—	—	—	—	—	—

Załącznik Nr. 3. do poz. wydatków 31 i VII. aleg. poz. 10.

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom.

	W obligacyach indemnizacyjnych		W gotówce		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pierwotny stan nie skompenzowanych zaliczek	—	—	—	—	—	—
Przybyło w roku bieżącym	—	—	—	—	—	—
Razem	—	—	—	—	—	—
Odpada wskutek kompenzacyi	—	—	—	—	—	—
Stan nie skompenzowanych zaliczek z końcem roku	—	—	—	—	—	—

Załącznik Nr. 4. do pozycyi wydatków.

Wyszczególnienie

kosztów zarządu.

	Wypłacono						Passywa z końcem roku	
	dla Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej		dla komisyi lokalnej		Razem			
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Płace urzędników	3.728	55	1.300	—	5.028	55	151	23
Dodatki służbowe i osobowe urzędników	222	85½	—	—	222	85½	—	—
„ aktywalne do płac etatowych	646	29	250	—	896	29	20	87
„ na pomieszkanie urzędników	—	—	—	—	—	—	—	—
Płace sług	90	51½	—	—	90	51½	7	54½
Zapomogi i remuneracye	1.028	55	—	—	1.028	55	—	—
Dyurna	960	70½	—	—	960	70½	49	42
Czynsz za najem pomieszkań dla urzędów	355	31	—	—	355	31	—	—
Koszta podróży i dyety rzeczoznawców	2	88	615	44	618	32	131	77
Potrzeby kancelaryjne	2.932	28	—	—	2.932	28	—	—
Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	9.967	93½	2.165	44	12.133	37½	360	83½

Załącznik Nr. 5.

Sprawdzenia

obrotu kapitałów czynnych i biernych, jakoteż obrotu przebieżnych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały bierne		Zaliczki		Obce pieniądze		Depozyta	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pozostałość z początkiem roku	507.285	99	32,683.159	84	449	11	—	—	796	29
Przybyło w roku bieżącym	39.585	—	1,214.988	87½	2.486	33	—	—	39.727	11
Razem	546.870	99	33,898.148	71½	2.935	44	—	—	40.523	40
Odpada w roku bieżącym	38.325	—	—	—	2.619	52	—	—	39.770	94
Pozostaje z końcem roku 1884	508.545	99	33,898.148	71½	315	92	—	—	752	46

Fundusz indemnizacyjny.

Kraj **Galicya zachodnia.**

Rok **1884.**

Uzasadnienie różnic

między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Pozycya 1. Koszta zarządu.

mniej podług zezwolonego budżetu o . . . . . 2.596 zł. 62½ ct.

a) Płace urzędników, dodatki służbowe, tudzież płace sług.

Wynik	Budżet
5.342 zł.	6.951 zł.
	5.342 „
	mniej o . 1.609 zł.

wskutek zmniejszenia stanu urzędników przy c. k. Namiestnictwie jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i krajowej komisyi serwitutowej o 1 starostę, i 1 komisarza, tudzież że opróżniona posada referenta administracyjnego zastąpioną została urzędnikiem z mniejszą płacą etatową, nareszcie, że zamiast preliminowanych dwóch stróżów tylko jeden na r. 1884 przyjęty został.

b) Dodatki aktywalne.

Wynik	Budżet
896 zł.	1.190 zł.
	896 „
	mniej o . 294 zł.

z przyczyn pod *a)* przytoczonych.

c) Dyurna.

Wynik	Budżet
961 zł.	834 zł.
834 „	

więcej o 127 zł. z powodu, iż biuru rachunkowemu przyzwolono do założenia nowych ksiąg likwidacyjnych przyjęcie 2 dyurnistów na 4 miesiące za dziennem wynagrodzeniem po 1 zł. 50 ct., który to wydatek przy ułożeniu preliminarza na r. 1884 nie był przewidziany.

d) Czynsz za lokal.

Wynik	Budżet
355 zł.	372 zł.
	355 „
	mniej . 17 zł.

ponieważ Dyrekcya funduszów indemnizacyjnych i krajowa komisya serwitutowa umieszczoną jest we własnym gmachu c. k. Namiestnictwa, przezco dawniej płacony dodatek gminny odpadł.

e) Remuneracye i zapomogi.

Wynik	Budżet
1.029 zł.	1.372 zł.
	1.029 „
	mniej o . 343 zł.

ponieważ ze zezwolonej kwoty . . . . . 4.000 „
na rok 1884 przy trzech funduszach tylko . . . . . 3.060 „
użyto, z oszczędności zatem . . . . . 940 zł.
przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej kwota . . . . . 343 „

f) Koszta podróży i dyety rzeczoznawców.

Wynik	Budżet
618 zł.	904 zł.
	618 „
	mniej o . 286 zł.

z powodu w mniejszej ilości odbytych podróży komisyjnych.

g) Potrzeby kancelaryjne.

Wynik	Budżet
2.932 zł.	3.052 zł.
	2.932 „
	mniej o . 120 zł.

ponieważ kwota preliminowana na druki nowych kuponów do obligacyj indemnizacyjnych w roku 1884 całkowicie użytą nie została.

h) Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
—	55 zł.
	—
	mniej o . 55 zł.

ponieważ nie okazała się potrzeba kwoty preliminowanej na rok 1884 zużytkować.

Pozycya 2. Spłata wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
1,099.203 zł.	999.600 zł.
999.600 zł.	

o 99.603 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ większa ilość obligacyj indemnizacyjnych wylosowanych w poprzednich latach, dopiero w r. 1884. przy wydaniu nowych kuponów spłaconą została.

Pozycya 3. Kwoty wyrównawcze w kapitałach.

Wynik	Budżet
48 zł.	— zł.
— „	

o 48 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ w roku 1884. od dodatkowo przyznanego kapitału indemnizacyjnego kwota wyrównawcza 48 zł. wypłaconą została.

Pozycya 4. Odsetki dla uprawnionych.

Wynik	Budżet
1,034.678 zł.	1,062.277 zł.
	1,034.678 „
	mniej o 27.599 zł.

ponieważ nie wszystkie nowe kupony do obligacyj indemnizacyjnych przez strony podniesione zostały.

Pozycya 5. Zaliczki udzielone funduszowi indemniz. W. Księstwa Krakowskiego.

Wynik	Budżet
60.134 zł.	—
—	
o 60.134 zł.	

więcej nad preliminarz, ponieważ funduszowi indemnizacyjnemu W. Ks Krakowskiego na pokrycie bieżących wydatków zaliczkę w kwocie 60.134 zł. 2½ ct. udzieloną została, którą jednak dopiero w r. 1884. zwrócono.

Pozycya 6. Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
43.333 zł.	25.433 zł.
25.433 „	
o 17.900 zł.	

więcej nad preliminarz, ponieważ w r. 1884. nadpłacone dodatki indemnizacyjne z lat poprzednich w większej ilości wypłacone zostały.

II. Przychód.

Pozycya 1. Wpłaty obowiązanych na kapitały.

Wynik	Budżet
1.782 zł.	2.052 zł.
	1.782 „
	mniej o 270 zł.

ponieważ z powodu wylewu rzek w wielu miejscowościach w Galicyi zachodniej i stąd powstałej niemożebności obowiązanych do spłacenia należytości, tylko mała kwota na zaległości i na należytości za rok 1884. spłaconą została.

Pozycya 2. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik	Budżet
540 zł.	812 zł.
	540 „
	mniej o 272 zł.

z przyczyny przytoczonej pod 2.

Pozycya 3. *a)* Odsetki od zakupionych obligacyi indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
—	28.672 zł.
	—
	mniej o 28.672 zł.

ponieważ zapadłe kupony od własnych obligacyj indemnizacyjnych w roku 1884, zrealizowane nie zostały.

Pozycya 3. *b)* Odsetki od lokowanych kapitałów.

Wynik	Budżet
—	3.000 zł.
	—
	mniej o 3.000 zł.

ponieważ ulokowany kapitał jeszcze w roku 1883. na opędzenie bieżących wydatków podniesiony został.

Pozycya 3. *c)* Uzyskana gotówka za wylosowane obligacye indemnizacyjne.

Wynik	Budżet
38.325 zł.	—
—	

o 38.325 zł. więcej, ponieważ taki przypadkowy dochód przy sporządzeniu preliminarza na rok 1884. uwzględniony być nie mógł.

Pozycya 3. *d)* Zwrócone zaliczki z funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Wynik	Budżet
60.134 zł.	—

więcej o 60.134 zł. nad preliminarz, ponieważ zaliczka udzielona funduszowi indemnizacyjnemu Wielkiego Księstwa Krakowskiego na opędzenie wydatków bieżących w r. 1884. w ciągu tego roku zwróconą została.

Pozycya 4. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik	Budżet
15.429 zł.	7.596 zł.
7.596 „	

o 7.833 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ za brakujące kupony od wylosowanych obligacyi indemnizacyjnych w poprzednich latach, a dopiero w roku 1884. przy wydaniu nowych kuponów wykupionych, więcej wpłynęło niż preliminowano.

Pozycya 5. Dodatki indemnizacyjne od podatków.

Wynik	Budżet
918.196 zł.	843.507 zł.
843.507 „	

o 74.689 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ dodatki indemnizacyjne spłacone przez koleje Cesarza Ferdynanda i Karola Ludwika za rok 1883. przy c. k. kasie funduszów indemnizacyjnych dopiero w r. 1884. ostatecznie zarachowane zostały.

Lwów dnia 5. października 1885.

FUNDUSZ INDEMNIZACYJNY.

Kraj koronny: W. Księstwo Krakowskie.

Rok 1884.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW.

Lwów dnia 5. Października 1885.

Liczba porz.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1884. zł.	ct.	Budżet na rok 1884. zł.	ct.	W porównaniu z budżetem okazuje się więcej zł.	ct.	mniej zł.	ct.
	Rzeczywisty dochód.								
	Pokrycie:								
	I. Od obowiązanych stron.								
1	*A. Wpłaty na kapitały.*								
	a) w 20 rocznych ratach 23 zł. 83½ ct.								
	b) w ratach umarzających (Annuitetach) . . — „ — „	23	83½	385	—	—	—	361	16½
2	*B. Wpłaty na renty.*								
	1. Renty bieżące i zaległe — zł. — ct								
	2. Raty procentowe od kapitałów spłacanych w 20 rocznych ratach . 4 „ 34 „	4	34	8	—	—	—	3	66
3	*C. Dochody z własnego majątku.*								
	a) Odsetki od zakupionych obligacyi .	1.642	36	2.695	—	—	—	1.052	64
	b) Odsetki od lokowanych kapitałów .	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) Gotówka za wylosowane obligacye .	1.260	—	—	—	1.260	—	—	—
	d) Zwrot od funduszu indem.	—	—	—	—	—	—	—	—
	e) Zwrócona wkładka z kasy oszczędności	—	—	—	—	—	—	—	—
	f) Z pozostałej subwencyi z r. 1883 na pokrycie własnych wydatków . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	g) Z własnego majątku na pokrycie bieżących wydatków	—	—	—	—	—	—	—	—
4	*D. Inne rozmaite przychody.*								
	a) Odsetki zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	—	37	58	—	—	—	57	63
	b) zwrot kosztów podróży . . .	9	50	5	—	4	50	—	—
	c) za sprzedane druki indemnizacyjne ,	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) taksa za przepisywanie obligacyi indemnizacyjnych	4	50	3	—	1	50	—	—
	e) zwrot za brakujące kupony od obligacyi indemnizacyjnych . . .	2.082	46½	1.000	—	1.082	46½	—	—
	f) dochód ze sprzedaży pustek . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	g) dochód z dzierżawy pustek . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	h) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent	—	—	—	—	—	—	—	—
	i) zwrot nadebranych płac etatowych .	1	19	—	—	1	19	—	—
	k) zwroty rachunkowe	40	—	5	—	35	—	—	—
	l) Zwrócone zaliczki	644	2	—	—	644	2	—	—
	Do przeniesienia . .	5.712	58	4.159	—	3.028	67½	1.475	9½

Liczba porz.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1884. zł.	ct.	Budżet na rok 1884. zł.	ct.	W porównaniu z budżetem okazuje się: więcej zł.	ct.	mniej zł.	ct.
	przeniesiona suma .	5.712	58	4.159	—	3.028	67½	1.475	9½
	II. Od kraju.								
5	Dodatek indemnizacyjny od podatków: *a)* za lata ubiegłe 60.638 zł. 28 ct. *b)* za rok bieżący 196.219 „ 89 „	256.858	17	185.183	—	71.675	17	—	—
	Wpłaty uprawnionych.								
6	*a)* do zaokrąglenia kapitałów w obligacyach indemnizacyjnych . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) zaliczki urbaryalne udzielone dotąd nie zarachowane	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rzeczywistych przychodów .	262.570	75	189.342	—	74.703	84½	1.475	9½
	III. Od rządu.								
	Zaliczki.								
7	Subwencya ze Skarbu Państwa dla własnego funduszu	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zaliczka zwrotna z fund. indeminizacyjnego Galicyi zachodniej	60.134	2½	—	—	60.134	2½	—	—
	Zaliczki nieoprocentowane ze Skarbu Państwa	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	60.134	2½	—	—	60.134	2½	—	—
	Suma . .	322.704	77½	189.342	—	134.837	87	1.475	9½
	Depozyta.								
8	Własne pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
	Obce pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma wszelkich przychodów . .	322.704	77½	—	—	—	—	—	—
9	Zapas przeszłego roku w gotówce . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Całkowity przychód .	322.704	77½	—	—	—	—	—	—

Liczba porz.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1884. zł.	ct.	Budżet na rok 1884. zł.	ct.	W porównaniu z budżetem okazuje się: więcej zł.	ct.	mniej zł.	ct.
	Rzeczywiste wydatki.								
	Potrzeby.								
1	Koszta zarządu podług specyfikacyi na ostatniej stronie	807	03	1.082	—	—	—	274	97
2	*Spłata obligacyi indemnizacyjnych.*								
	Wskutek wylosowania: za lata ubiegłe 35.605 zł. 50 ct. za rok bieżący 89.848 „ 50 „	125.454	—	100.800	—	24.654	—	—	—
3	*Wypłata kapitałów zlikwidowanych.*								
	a) w kwotach wyrównawczych . .	—	—	—	—	—	—	—	—
4	*Renty dla uprawnionych.*								
	a) 5% odsetki od obligacyi indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże w kwocie: a to: *a*) za lata ubiegłe 3.755 zł. 47 ct. *b*) za rok bieżący 75.350 „ 4 ct.	79.105	51	84.587	—	—	—	5.481	49
	b) renta roczna od nieasygnow. kapitałów kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych	—	—	—	—	—	—	—	—
5	*Wydatki z własnego majątku.*								
	Na zakupno obligacyi użyto . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Wkładka do kasy oszczędności . .	—	—	—	—	—	—	—	—
6	*Rozmaite wydatki.*								
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemn. stronom 20.010 zł. 1½ ct. z fund. indemn. — „ — ct.								
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów, rent i odsetek . . — zł. — ct.	20.065	67½	4.115	—	15.950	67½	—	—
	c) zwroty rachunkowe 55 „ 66 „								
	do przeniesienia .	225.432	21½	190.584	—	40.604	67½	5.756	46

Liczba porz.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1884. zł.	Wynik w roku 1884. ct.	Budżet na rok 1884. zł.	Budżet na rok 1884. ct.	W porównaniu z budżetem okazuje się: więcej zł.	więcej ct.	mniej zł.	mniej ct.
	przeniesiona suma .	225.432	21½	190.584	—	40.604	67½	5.756	46
	d) zwrotne zaliczki	629	86	—	—	629	86	—	—
	Suma rzeczywistych wydatków	226.062	7½	190.584	—	41.234	53½	5.756	46
7	Zwroty zaliczek pobranych ze Skarbu Państwa:								
	Nieoprocentowanych	—	—	—	—	—	—	—	—
	Oprocentowanych	—	—	—	—	—	—	—	—
	Z własnego majątku zwrócona zaliczka funduszowi Galicyi wschodniej i zachod.	86.294	76	—	—	86.294	76	—	—
	Odsetki od tychże zaliczek	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem .	86.294	76	—	—	86.294	76	—	—
	Suma .	312.356	83½	190.584	—	127.529	29½	5.756	46
	Zwroty tymczasowych przychodów.								
	Depozyta.								
	Obce pieniądze	—		—	—	—	—	—	—
	Własne pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma wszelkich wydatków .	312.356	83½	—	—	—	—	—	—
	Zapas kasowy z końcem roku 1884 . .	10.347	94						
	Całkowity rozchód . . .	322.704	77½						

Wykaz

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załącznika		Nominalna wartość zł.	ct.
		Przychód:		
I.		Zapas z roku zeszłego	—	—
II.		Nowo wystawione obligacye indemnizacyjne	—	—
III.		Nowo wystawione obligacye zamiast złożonych i zniszczonych obligacyi indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	—	—
IV.		Przepisanie obligacyi indemnizacyjnych	29.064	—
V.		Obligacye indemnizacyjne { wykupione	125.454	—
		{ zniszczone	—	—
VI.		Suma przychodu . .	154.518	—
		Rozchód:		
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	—	—
VIII.		„ „ „ rentach zaległych	—	—
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyi indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	—	—
IX*a*.		Zwrot mylnie w grudniu 188... r. w przychodzie zarachowanych obligacyi indemnizacyjnych	—	—
X.		Przepisane obligacye indemnizacyjne	29.064	—
XI.		Do zniszczenia wydane obligacye indemnizacyjne	125.454	—
XII.		Suma rozchodu . .	154.518	—
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem według dziennika głównego z końcem grudnia 188.., pozostaje ostateczny zapas	—	—

BILANS

stanu czynnego i biernego

przy

funduszu indemnizacyjnym

WIELK. KS. KRAKOWSKIEGO

z końcem roku 1884.

A) Aktywa.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Kwota zł.	Kwota ct.
	I. Od obowiązanych stron.		
1	Wpłaty na kapitały w 20 rocznych ratach	4.931	65
2	Wpłaty na kapitały w ratach umarzających (Annuitetach)	832	54
3	Wpłaty na renty bieżące i zaległe	—	—
4	Wpłaty na renty w ratach procentowych od kapitałów	1.872	09½
5	W odsetkach zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów	5.518	28
6	Zwrot kosztów podróży	5	42
7	Rozmaite przychody	215	85
	II. Od kraju.		
8	Dodatki indemnizacyjne od podatków	67.688	29
	III. Zaliczki.		
9	Zaliczki zwrócić się mające	11	81
	IV. Z własnego majątku:		
10	Zakupione obligacye indemnizacyjne	57.949	50
11	Zapadłe kupony od własnych oblig indemnizacyjnych	1.887	11
12	Pozostała reszta subwencyi z lat 188.	—	—
13	Kapitał ulokowany	—	—
14	Zaliczka dana funduszowi indemnizacyjnemu	—	—
15	Książeczka kasy oszczędności	—	—
	V. Zapas kasowy.		
16	Zapas kasowy z końcem roku 1884. w gotówce	10.347	94
	Razem	151.260	48½

B) Passywa.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Kwota zł.	Kwota ct.
	I. Koszta zarządu.		
1	Należytość z kosztów zarządu wynosi	8	31
	II. Spłata oblig indemnizacyjnych.		
2	Wylosowane a dotąd nie wykupione obligi indemnizacyjne	13.986	—
3	Wystawione losować się mające obligacye indemnizacyjne	1,532.716	50
	III. Wypłata kapitałów zlikwidowanych.		
4	Kapitały zlikwidowane a nie asygnowane	—	—
	IV. Renty dla uprawnionych.		
5	5% odsetki od obligacyi indemnizacyjnych	132.446	40½
6	Renty od zlikwidowanych a nieasygnowanych kapitałów	—	—
7	**V. Zaliczki.**	—	—
	VI. Rozmaite wydatki.		
8	Nadpłacone dodatki indemnizacyjne przez strony	3.943	83
9	Nadpłacone kapitały i renty przez strony	1	—
10	Rozmaite zwroty	—	—
	VII. Depozyta.		
11	Depozyta zwrócić się mające	—	—
	Razem . . .	1,683.102	04½
12	W porównaniu pasywów z aktywami w kwocie	151.260	48½
13	Pozostaje pasywum w kwocie . .	1,531.841	56
14	a po doliczeniu zaliczek otrzymanych od Wysokiego Skarbu w kwocie . . .	—	—
15	Właściwie . .	1,531.841	56

W y k a z

stanu obligacyi indemnizacyjnych będących własnością funduszu indemnizacyjnego Wielkiego ks. Krakowskiego tudzież pozostałej gotówki do dyspozycyi z końcem roku 1884.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Nominalna wartość wal. austr. zł.	ct.
	a) Przychód.		
1	Zapas z końcem grudnia 1883.:		
	a) w obligacyach indemnizacyjnych 56.390 zł. — kr. M. K. czyli wal. aust.	59.209	50
	b) w książeczce kasy oszczędności na	—	—
	Zakupione obligacye indemnizacyjne — zł. — kr. M. K. czyli w. a.	—	—
	Wymieniane obligacye indemnizacyjne	—	—
	Książeczka kasy oszczędności na	—	—
	Suma przychodów	59.209	50
	b) Rozchód.		
	Z powodu wymiany obligacyi indemnizacyjnych	—	—
	Z powodu wylosowania obligacyi indemnizacyjnych 1.200 zł. M. K.	1.260	—
	Z powodu zniszczenia obligacyi indemnizacyjnych	—	—
	Wydana książeczka kasy oszczędności na	—	—
	Suma rozchodu	1.260	—
	W porównaniu przychodu z rozchodem pozostaje według dziennika czynnych kapitałów ostateczny zapas kasowy z końcem roku 1884. a to	57.949	50
	w obligacyach indemnizacyjnych 55.190 zł. — ct.	—	—
	książeczka kasy oszczędności	—	—
	Zaliczki zwrotne	—	

Przegląd obrotu ka-

A) Przychód

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk	Kwota zł.	Kwota ct.
	I. Od obowiązanych stron.		
	a) Wpłaty na kapitały.		
1	a) w 20 rocznych ratach kapitałowych	23	83½
	b) w ratach umarzających	—	—
	b) Wpłaty na renty.		
2	a) Renty bieżące i zaległe	—	—
	b) Raty procentowe od kapitałów w 20 ratach spłaconych	4	34
	c) Inne rozmaite przychody.		
3	a) Odsetki zwłoki od spłaconych rat, kapitałów i procentów	—	37
	b) Zwroty kosztów podróży	9	50
	c) Taksa za przepisywania oblig indemnizacyjnych	4	50
	d) Zwroty za brakujące kupony od oblig indemnizacyjnych	2.082	46½
	e) Zwroty rachunkowe	40	—
	f) Zwrot nadebranych płac etatowych	1	19
	g) Spłacone zaliczki zwrotne	644	02
	II. Od kraju.		
4	Dodatek indemnizacyjny od podatków:		
	za lata ubiegłe 60.638 zł. 28 ct.		
	za rok bieżący 196.219 „ 89 „	256.858	17
	Zwrócone zaliczki	—	—
	III. Dochody z własnego majątku.		
5	a) Odsetki od ulokowanego kapitału	—	—
	b) „ od zakupionych oblig indemnizacyjnych	1.642	36
	c) Uzyskana gotówka za wylosowane obligacye indemnizacyjne	1.260	—
	d) Zwrot zaliczki udzielonej fund. ind.	—	—
	e) Z pozostałej subwencyi z roku 188.. na pokrycie własnych wydatków	—	—
	f) Zwrócona wkładka z kasy oszczędności	—	—
	g) Zaliczki zwrotne spłacone	—	—
	Razem	262.570	75
	Zaliczka zwrotna z funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej	60.134	2½
	Suma rzeczywistych dochodów	322.704	77½
	Po odtrąceniu wydatków w kwocie	312.356	83½
	Pozostaje zapas kasowy z końcem roku 1884.	10.347	94

sowego w roku 1884.

B) Rozchód.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie rubryk	Kwota zł.	Kwota ct.
	I. Koszta zarządu.		
1	(wedle specyfikacyi na ostatniej stronie)	807	03
	II. Spłata obligacyi indemnizacyjnych.		
2	Wskutek wylosowania { za lata ubiegłe . . . 35.605 zł. 50 ct. / za rok bieżący . . . 89.848 „ 50 „ }	125.454	—
	III. Wypłata kapitałów zlikwidowanych.		
3	w kwotach wyrównawczych w gotówce	—	—
	IV. Renta dla uprawnionych.		
4	*a*) Odsetki od obligacyi indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże { za lata ubiegłe . . . . . 3.755 zł. 47 ct. / bieżąca należytość . . . 75.350 „ 04 „ }	79.105	51
	b) Renta roczna od nieasygnowanych kapitałów	—	—
	c) Kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych	—	—
	V. Rozmaite wydatki.		
5	*a*) Zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych stronom	20.010	01½
	b) „ „ „ funduszu ind.	—	—
	c) „ „ kapitałów, rent i odsetek	—	—
	d) „ rachunkowe	55	66
	e) inne rozmaite zwroty	—	—
	f) Wydane zwrotne zaliczki	629	86
	VI. Wydatki z własnego majątku.		
6	Na zakupno oblig indemnizacyjnych użyto w gotówce	—	—
	Na książeczkę kasy oszczędności	—	—
	Funduszowi indemniz. Galicyi wschodniej i zachodniej zwrócona zaliczka . .	86.294	76
	Wydane zwrotne zaliczki	—	—
	Suma rzeczywistych rozchodów . . .	312.356	83½

Załączniki

Załącznik Nr. 1. do pozycyi zamknięcia 1. włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów, rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20-roczne raty kapitału		$5_0\|^0$ odsetki		Annuitety	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Zaległość z końcem roku 1883. . . .	—	—	—	—	4.955	$48^1/_2$	1.868	$43^1/_2$	832	54
Przybyło w roku 1884.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a) wskutek przepisań nowych . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) „ sprostowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bieżąca należytość rent i odsetek . .	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—
Razem .	—	—	—	—	4.955	$48^1/_2$	1.876	$43^1/_2$	832	54
Z tego odpada:										
a) wskutek kompenzacyi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) „ sprostowania . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
przypisanych należytości . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeczywista należytość	—	—	—	—	4.955	$48^1/_2$	1.876	$43^1/_2$	832	54
Na to wpłynęło w gotówce . . .	—	—	—	—	23	$83^1/_2$	4	34	—	—
Zaległość z końcem r. 1884. . . .	—	—	—	—	4.931	65	1.872	$9^1/_2$	832	54

Załącznik Nr. 2.

Wykaz

zlikwidowanych należytości uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynagrodzenia		Renty zaległe		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pierwotny stan wydanych obligacyi ind. uprawnionym	1,113.010	50	559 146	—	1,672.156	50
do tego przybyło w roku bieżącym	—	—	—	—	—	
Razem	1,113 010	50	559.146	—	1,672.156	50
Odpada przez wypłatę:						
wylosowanych obligacyi	125.454	—	—	—	125.454	—
anulowanie	—	—	—	—		
Stan z końcem roku 1884.	987 556	50	559.146	—	1,546.702	50
Pierwotny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnemi niepokrytych należytości	—	—	—	—	—	—
Przybyło wskutek sprostowania	—	—	—	—	—	—
W roku bieżącym zlikwidowano	—	—	—	—	—	—
Suma zlikwidowanych należytości	—	—	—	—	—	—
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po potrąceniu kwot przez uprawnionych wypłaconych	—	—	—	—	—	—
Ze zaliczek skompenzowano	—	—	—	—	—	—
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano	—	—	—	—	-	—
Przez nowo wystawione obligacye indemnizacyjne pokryto (Poz. VII. i VIII. obrotu kredytowego)	—	—	—	—	—	—
odpada wskutek	—	—	—	—	—	—
Suma pokrytych należytości	—	—	—	—	—	
Ostateczny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnemi niepokrytych należytości	—	—	—	—	—	—

Załącznik Nr. 3. do poz. wydatków 31 i VII. aleg. poz. 10.

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom.

	W obligacyach indemnizacyjnych		W gotówce		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pierwotny stan nie skompenzowanych zaliczek	—	—	—	—	—	—
Przybyło w roku bieżącym	—	—	—	—	—	—
Razem	—	—	—	—	—	—
Odpada wskutek kompenzacyi	—	—	—	—	—	—
Stan nie skompenzowanych zaliczek z końcem roku	—	—	—	—	—	—

Załącznik Nr. 4. do pozycyi wydatków.

Wyszczególnienie

kosztów zarządu.

	Wypłacono						Passywa z końcem roku	
	dla Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej		dla komisyi lokalnej		Razem			
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Płace urzędników	310	72½	—	—	310	72½	3	57
Dodatki służbowe i osobowe urzędników	18	57½	—	—	18	75½	—	—
„ aktywalne do płac etatowych	53	86	—	—	53	86		—
„ na pomieszkanie urzędników	—	—	—	—	—	—	—	—
Płace sług	7	54½	—	—	7	54½	—	62
Zapomogi i remuneracye	85	71½	—	—	85	71½	—	—
Dyurna	80	7	—	—	80	7	4	12
Czynsz za najem pomieszkań dla urzędów	29	61	—	—	29	61	—	—
Koszta podróży i dyety rzeczoznawców	—	24	—	—	—	24	—	—
Potrzeby kancelaryjne	220	69	—	—	220	69	—	—
Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	807	3	—	—	807	3	8	31

Załącznik Nr. 5.

Sprawdzenia

obrotu kapitałów czynnych i biernych, jakoteż obrotu przebieżnych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały bierne		Zaliczki		Obce pieniądze		Depozyta	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pozostałość z początkiem roku	59 209	50	26.160	73½	25	97	—	—	—	—
Przybyło w roku bieżącym	—	—	60.134	2½	629	86	—	—	—	—
Razem	59.209	50	86 294	76	655	83	—	—	—	—
Odpada w roku bieżącym	1 260	—	86.294	76	644	2	—	—	—	—
Pozostaje z końcem roku 1884	57.949	50	—	—	11	81	—	—	—	—

Fundusz indemnizacyjny.

Kraj **Wielkie Księstwo Krakowskie.**

Rok **1884.**

Uzasadnienie różnic

między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Pozycya 1. Koszta zarządu.

mniej podług zezwolonego budżetu o . . . . . 274 zł. 97 ct.

a) Płace urzędników, dodatki służbowe, tudzież płace sług.

Wynik	Budżet
337 zł.	471 zł.
	337 „
	mniej o . . 134 zł.

wskutek zmniejszenia stanu urzędników przy c. k. Namiestnictwie jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i krajowej komisyi serwitutowej o 1 starostę, i 1 komisarza, tudzież że opróżniona posada referenta administracyjnego zastąpioną została urzędnikiem z mniejszą płacą etatową, nareszcie, że zamiast preliminowanych dwóch stróżów tylko jeden na r. 1884. przyjęty został.

b) Dodatki aktywalne.

Wynik	Budżet
54 zł.	78 zł.
	54 „
	mniej o . 24 zł.

z przyczyn pod *a)* przytoczonych.

c) Dyurna.

Wynik	Budżet
80 zł.	70 zł.
70 „	

więcej o 10 zł. z powodu, iż biuru rachunkowemu przyzwolono do założenia nowych ksiąg likwidacyjnych przyjęcie 2 dyurnistów na 4 miesiące za dziennem wynagrodzeniem po 1 zł. 50 ct., który to wydatek przy ułożeniu preliminarza na r. 1884 nie był przewidziany.

d) Czynsz za lokal.

Wynik	Budżet
30 zł.	31 zł.
	30 „
	mniej . 1 zł.

ponieważ Dyrekcya funduszów indemnizacyjnych i krajowa komisya serwitutowa umieszczoną jest we własnym gmachu c. k. Namiestnictwa, przezco dawniej płacony dodatek gminny odpadł.

e) Remuneracye i zapomogi.

Wynik		Budżet
86 zł.		114 zł.
		86 „
	mniej o .	28 zł.
ponieważ ze zezwolonej kwoty		4.000 „
na rok 1884 przy trzech funduszach tylko		3.060 „
użyto, z oszczędności zatem		940 zł.
przypada na fundusz indemnizacyjny W. Ks. Krakowskiego kwota		28 „

f) Koszta podróży i dyety rzeczoznawców.

Wynik		Budżet
— zł.		59 zł.
		— „
	mniej o .	59 zł.

ponieważ w roku 1884. nie odbyły się żadne komisye w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych.

g) Potrzeby kancelaryjne.

Wynik		Budżet
221 zł.		254 zł.
		221 „
	mniej o .	33 zł.

ponieważ kwota preliminowana na druki nowych kuponów do obligacyj indemnizacyjnych w roku 1884 całkowicie użytą nie została.

h) Rozmaite wydatki.

Wynik		Budżet
—		5 zł.
		— „
	mniej o .	5 zł.

ponieważ nie okazała się potrzeba kwotę preliminowaną na rok 1884 zużytkować.

Pozycya 2. Spłata wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych.

Wynik		Budżet
125.454 zł.		100.800 zł.
100.800 zł.		
o	24.654 zł. więcej nad preliminarz,	

ponieważ większa ilość obligacyj indemnizacyjnych wylosowanych w poprzednich latach, dopiero w r. 1884. przy wydaniu nowych kuponów wypłaconą została.

Pozycya 4. Odsetki dla uprawnionych.

Wynik		Budżet
79.106 zł.		84.587 zł.
		79.106 „
	mniej o	5.481 zł.

ponieważ nie wszystkie nowe arkusze kuponowe przez strony podniesione zostały.

Pozycya 6. Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
20.066 zł.	4.115 zł.
4.115 „	

o 15.951 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ koleji cesarza Ferdynanda dodatki indemnizacyjne nadpłacone w latach 1880. do 1883. zwrócone zostały.

Pozycya 7. Zwroty zaliczek.

Wynik	Budżet
86.294 zł. 76 ct.	—

o 86.294 zł. 76 ct. więcej, ponieważ w bieżącym roku zwrócono:

a) funduszowi indemn. Galicyi wschodniej pobraną w Grudniu 1883. zaliczkę w kwocie 26.160 zł. 73½ ct.
b) fund. ind. Galicyi zachodniej udzieloną w r. 1884. zaliczkę . . . . . 60.134 „ 2½ „
Razem . 86.294 zł. 76 ct.

II. Przychód.

Pozycya 1. Wpłaty obowiązanych na kapitały.

Wynik	Budżet
24 zł.	385 zł.
	24 „
	mniej o 361 zł.

ponieważ z powodu wylewu rzek w wielu miejscowościach krakowskiego powiatu i ztąd powstałej niemożebności obowiązanych do spłacenia należytości, tylko mała kwota na zaległość i na należytość za rok 1884. spłaconą została.

Pozycya 2. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik	Bużet
4 zł.	8 zł.
	4 „
	mniej o 4 zł.

z przyczyny pod 2, przytoczonej.

Pozycya 3. *a)* Odsetki od zakupionych obligacyi indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
1.642 zł.	2.695 zł.
	1.642 „
	mniej o 1.053 zł.

ponieważ nie wszystkie zapadłe kupony od własnych obligacyj indemn. w roku 1884. zrealizowane zostały.

Pozycya 3. *c)* Uzyskana kwota za wylosowane obligacye indemnizacyjne.

Wynik	Budżet
1.260 zł.	—

o 1.260 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ taki przypadkowy dochód przy sporządzeniu preliminarza na rok 1884. uwzględniony być nie mógł.

Pozycya 4. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik	Budżet
2.138 zł.	1.071 zł.
1.071 „	

o 1.067 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ za brakujące kupony od wylosowanych obligacyi indemnizacyjnych w poprzednich latach, a dopiero w roku 1884. przy wydaniu nowych kuponów wykupionych, więcej wpłynęło niż preliminowano.

Pozycya 5. Dodatki indemnizacyjne od podatków.

Wynik	Budżet
256.858 zł.	185.183 zł.
185.183 „	

o 71.675 zł. więcej nad preliminarz, ponieważ dodatki indemnizacyjne spłacone przez kolej Cesarza Ferdynanda za rok 1883. przy c. k. kasie funduszów indemnizacyjnych dopiero w r. 1884. ostatecznie zarachowane zostały.

Pozycya 7. Zaliczki zwrotne z funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej.

Wynik	Budżet
60.134 zł.	—

więcej o 60.134 zł. nad preliminarz, ponieważ nie było wiadomo, czy na pokrycie wydatków bieżących przy funduszu indemn. Wiel. Ks. krakowskiego jaka zaliczka z funduszu indemn. Galicyi zachodniej potrzebną się okaże.

Lwów dnia 5. października 1885.

Drukarnia Ludowa.

LW. kr. 58.348/85.

Aug. 39.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego względem przyzwolenia Wysokiego Sejmu na zaciągnięcie przez gminę miasta **Podgórza** w Banku krajowym pożyczki w kwocie 30.000 zł. w. a. w obligacyach komunalnych, celem wybudowania pieca pierścieniowego systemu Hoffmana na wypalenie wapna.

Wysoki Sejmie!

Rada gminna miasta Podgórza postanowiła uchwałami z 23. Sierpnia i 18. Grudnia 1884. r., zaciągnąć w Banku krajowym pożyczkę w kwocie 30.000 zł. w. a. w obligacyach komunalnych, celem wybudowania rzeczonego pieca do wypalenia wapna, a Wydział powiatowy w Wieliczce zatwierdził dwukrotnie te uchwały, mianowicie po raz drugi uchwałą swoją z 30. Kwietnia 1885. r. L. 633., z dołożeniem, że zaciągnięcie tej pożyczki w celu powyższym jest dla gminy nietylko pożądanem, lecz nawet nader korzystnem.

Na tej podstawie wniosła Zwierzchność gminna miasta Podgórza pod 16tym Maja 1885. r. do L. 1.510. należycie adstruowane podanie do Banku krajowego o udzielenie tej pożyczki, wykazując, iż pożyczka ta ze wszelkiem dla Banku bezpieczeństwem udzieloną być może.

Rada nadzorcza Banku krajowego przychyliła się uchwałą swoją z 7. Czerwca 1885. r. do żądania gminy Podgórza, upoważniając Dyrekcyę Banku do udzielenia tej pożyczki.

Przez wzgląd jednakże na uchwałę Wysokiego Sejmu z d. 21. Października 1884. r., dotyczącego §. 36. statutu Banku krajowego, postanawiającą, że „pożyczki komunalne przewyższające wraz z poprzednio może zaciągniętemi pożyczkami komunalnemi kwotę 100.000 zł., udzielane będą tylko za zezwoleniem Wysokiego Sejmu, uchwalonem na wniosek Wydziału krajowego," przedłożyła Dyrekcya Banku krajowego dotyczące akta Wydziałowi krajowemu z prośbą o zatwierdzenie odnośnej uchwały Rady nadzorczej.

Na skutek tej prośby uchwalił Wydział krajowy pod 15. Czerwca 1885. r. L. 28.645. wymagać zatwierdzenia uchwały Rady gminnej z 18. Grudnia 1884. r. przez pełną Radę powiatową, jakoteż przedłożyć sprawę Wysokiemu Sejmowi, gdyż żądana pożyczka 30.000 zł. w. a. łącznie z poprzednio już zaciągniętemi pożyczkami w kwocie 88.500 zł. przewyższa sumę 100.000 zł. w. a.

Pod tym względem przedstawia się rzecz tak:

Dokumenta przedłożone udowadniają, że majątek gminy, a to przeważnie w realnościach przedstawia wartość w sumie . . . . . 486.763 zł. 79 ct.

a jest obciążony:

1.	pożyczką Banku narodowego, na realn. 95 i 192 zaint. w kwocie	24.000 zł.	
2.	pożyczką kasy oszczędności krakowskiej na realnościach 152, 192 i 202	15.000 „	
3.	drugą pożyczką tejże kasy na tych samych realnościach	38.000 „	
4.	pożyczką na zastaw papierów wartościowych w kwocie .	11.500 „	
	łącznie		88.500 „ — „
	pozostaje czystego majątku		398.263 zł. 79 ct.

Dyrekcya Banku krajowego, wykazując taki stan rzeczy, uczyniła przeciw zwyż pomienionej uchwale Wydziału krajowego z 15. Czerwca 1885. r. L. 28.645 przedstawienie pod 18. Lipca 1885. r. L. 36.851 donosząc, że Rada Nadzorcza, mając zwróconą uwagę na wykazane obciążenie, uznała, że uchwała Wysokiego Sejmu z 21. Października 1884. r. nie ma zastósowania do niniejszego przypadku, gdyż wszystkie powyżej wykazane pożyczki nie są pożyczkami komunalnemi, Dyrekcya Banku prosi tedy, ażeby Wydział krajowy przyzwolił na zaciągnięcie tej pożyczki.

Zwierzchność gminna miasta Podgórza wniosła także przedstawienie przeciw naszej uchwale do l. 28.645/85 i opiera się na tej samej co Bank krajowy argumentacyi, wykazuje nadto, że na karb pożyczek pod 1., 2. i 3. w sumie . . . . . 77.000 zł. — ct.
spłacono kapitału . . . . . 9.812 „ 56 „
że zatem dług hipotekowany na real. wynosi tylko . . . . 67.187 zł. 44 ct.
twierdzi, że pożyczka w kwocie 11.500 zł. na zastaw efektów wartościowych już wcale nie może być uważana jako pożyczka komunalna, a obliczając, że choćby pożyczki na realnościach intabulowane, w kwocie 67.187 zł. 44 ct. jeszcze resztujące, uważane były jako pożyczki komunalne, to z doliczeniem zaciągnąć się mającej pożyczki w kwocie 30.000 zł., to suma wszystkich pożyczek zawsze nie dosięgałaby kwoty 100.00 zł., prosi również, by Wydział krajowy zezwolił na zaciągnięcie tej pożyczki.

Mimo tych przedstawień Wydział krajowy pozostał przy swej zwyż pomienionej uchwale z dnia 15. Czerwca 1885. r. L. 28.645 nie czując się powołanym do autentycznej interpretacyi uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. Października 1884. t. j. czy Wysoki Sejm pod wyrazem pożyczki komunalne uważał tylko te pożyczki, które Bank krajowy poprzednio już udzielił czyli też wszystkie przez gminę gdziebądź zaciągnięte pożyczki i bez różnicy, czy takowe zabezpieczone są na realnościach, na zastaw papierów wartościowych, czy na dodatkach do podatków.

Swoją drogą uważa Wydział krajowy, że żądana pożyczka ze wszelkiem bezpieczeństwem gminie miasta Podgórza udzieloną być może, ile że stosunki majątkowe gminy są dobre, a zaprojektowane przedsiębiorstwo wedle zdania Reprezentacyi powiatowej znaczne przysporzy gminie korzyści.

Wydział stawia zatem wniosek:

Wysoki Sejm raczy przyzwolić na zaciągnięcie w Banku krajowym pożyczki przez gminę miasta Podgórza w kwocie trzydziestu tysięcy zł. w. a. w obligacyach komunalnych I. emisyi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 17. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Smolka *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. sejm. 40/1885.

Aleg. 40

Przedłożenie rządowe

c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

L. 8.235.

Jaśnie Wielmożny Marszałku!

Na mocy wysokiego reskryptu Jego Ekscelencyi Pana Ministra Skarbu z dnia 27. Lipca b. r. L. 3008/F. M. mam zaszczyt złożyć do laski Marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe, preliminarze funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej oraz Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1886 z zastrzeżeniem wyniku konstytucyjnego traktowania ugody co do uregulowania stosunków Państwa do galicyjskich funduszów indemnizacyjnych zawrzeć się mającej.

Racz Jaśnie Wielmożny Panie Marszałku zamieścić niniejsze przedłożenie rządowe na jednem z najbliższych posiedzeń Wysokiego Sejmu.

Przy tej sposobności proszę przyjąć zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

Lwów, dnia 17. Listopada 1885.

Zaleski w. r.

Do Jaśnie Wielmożnego Pana Dra Mikołaja Zyblikiewicza Marszałka krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem etc., etc., etc. w miejscu.

Sumaryczny preliminarz

funduszu indemnizacyjnego

dla Galicyi wschodniej

na rok 1886.

I. Związkowa Drukarnia we Lwowie.

A. Pokrycie.

Liczba porządkowa i załączników	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	I. Od obowiązanych.				
1	Wpłata kapitałów	3.750	2.096	1.562	
2	„ rent	1.823	1.287	855	
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody .	26.019	18.030	20.868	
	II. Własne dochody.				
4	Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych	—	46.507	37.115	
5	Dochód za sprzedane obligacye . .	—	30.510	—	
6	Dochód za wylosowane obligacye indemnizacyjne	32.025	—	—	
7	Z subwencyi z r. 1880. i 1881. pozostała reszta na pokrycie bieżących wydatków	38.085	—	—	
	III. Dochody ze zwrotu zaliczek.				
8	Zwrócone zaliczki	21.421	4.000	9.311	
	IV. Od kraju.				
9	Dodatki indemn. od podatków . .	2,189.940	2,121.218	2,184.308	
	Daniny od zboża i soli	—	—	—	
	V. Ze skarbu państwa.				
	Wynagrodzenie laudemialne . . .	—	—	—	
	Odsetki od ulokowanych nadwyżek funduszowych	—	—	—	
	Zwroty kapitałów od c. k. skarbu państwa	—	—	—	
	Zaliczki ze skarbu państwa:				
	a) nieoprocentowane	1,484.084	1,449.518	1,443.520	
10	b) nieoprocentowane zwrotne . .	115.473	—	—	
11	Zwrot zaliczek od innych funduszów indemnizacyjnych	26.161	—	—	
	Razem . . .	3,938.781	3,673.166	3,697.539	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie	—	3,673.166	3,697.539	
	pozostaje do lokowania . . .	—	—	—	
	albo ubytek z zapasu kasowego pokryć się mający.				

B. Potrzeby.

Liczba porządkowa i załączników	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
12	Koszta zarządu	21.731	20.160	18.905	*Do pozycyi 17.* Wykazane w rubryce „Preliminarz na rok 1885“ poszczególnione kwoty wstawiono na podstawie uchwały wys. Sejmu, których suma wynosić ma 3,673.176 zł. Gdy jednak zezwolone pokrycie tylko 3,673.166 wynosi, przeto celem zrównania ogólnej sumy potrzeb z ogólną sumą pokrycia zmniejszono przy rubryce 17. „Nadzwyczajne wydatki“ dozwoloną kwotę 60.012 zł. na 60 002 zł.
13	Spłata kapitałów				
	a) przez losowanie	1,881.505	1,858.500	1,982.400	
	b) przez wykupno obligacyj . .	—	—	—	
	Kwoty wyrównawcze w kapitale .	—	—	—	
	„ „ „ rentach .	—	—	—	
14	Renty dla uprawnionych	1,730.986	1,729 004	1,628.707	
15	Wynagrodzenie za zakupione obligacye indemnizacyjne . . .	100	—	—	
	Odsetki od kapitałów dłużnych Skarbowi Państwa	—	—	—	
16	Zaliczki zwrotne	22.567	5.500	12.427	
17	Nadzwyczajne wydatki	255.731	60.012	55.100	
18	Zaliczki dane innym funduszom indemnizacyjnym	26.161	—	—	
	Razem . . .	3,938.781	3,673.176	3,697.539	

Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Wpłata kapitałów.				Kwota na rok 1886. stawia się na podstawie należytości przypadającej na ten rok i jest w obec wyniku w r. 1884. dla tego mniejszą, ponieważ z końcem roku 1885. znaczna ilość kapitałów całkowicie spłaconą będzie.
1	Z końcem roku 1884. pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za dziesięcinę, meszne i czynsze emfiteutyczne w kwocie 37.061 zł. Gdy w roku 1885. prawdopodobnie nic nie przybędzie, a w roku 1885. na powyższą należytość prawdopodobnie kwota 2.096 „ spłaconą zostanie, przeto pozostanie kwota . . 34.965 zł. z której prawdopodobnie w roku 1886. spłaconą zostanie kwota 1.562 zł.	3.750	2.096	1.562	

Załącznik 2. do pokrycia.

	Wpłata rent.				Preliminowana niniejsza kwota na rok 1886. polega na powodach w załączniku 1. do pokrycia przytoczonych.
1	Od kapitałów wykupna podług załącznika 1. pokrycia w kwocie 34.965 zł. wykazanych, wnosi się tytułem 5% odsetek na rok 1886. kwota . . . . 855 zł.	1.823	1.287	855	

Załącznik 3. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal austr.			
	Odsetki za zwłoki i inne różne przychody.				
1	a) Odsetki za zwłokę od rat w terminach niespłaconych	1.648	360	240	Wniosek niniejszy stawia się według prawdopodobnych przychodów w r. 1886.
2	b) Zwrot kosztów podróży w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych	780	500	400	
3	c) Taksy za przepisanie obligacyi indemnizacyjnych	171	120	120	
4	d) Zwroty za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych . .	23.156	17.000	20.008	
5	e) Zwroty rachunkowe inne . . .	264	50	100	
	Razem . . .	26.019	18.030	20.868	

Załącznik 4. do pokrycia.

	Odsetki od zakupionych obligacyi indemnizacyjnych.				Wniosek na rok 1886. stawia się podług wykazanego stanu czynnych kapitałów z końcem Maja 1885. Wyniku żadnego w r. 1884. dlatego nie było, ponieważ kuponów od własnych obligacyi indemnizacyjnych nie zrealizowano.
1	Stan zakupionych obligacyi indemnizacyjnych na rzecz funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej wynosił z końcem Maja 1885 . . . 706.960 złr. m. k. czyli wal. austr. . 742.308 zł., od której to kwoty wynoszą 5% odsetki 37.115 zł. 40 ct., którą jako przychód w odsetkach w roku 1886. preliminuje się	—	46.507	37.115	

Załącznik 5. do pokrycia.

	Dochód za sprzedane obligacye indemnizacyjne.				Na rok 1886. nie preliminuje się żadnej kwoty, gdyż własne przychody i subwencye ze Skarbu państwa prawdopodobnie wystarczą na pokrycie wydatków.
1	Za obligacye indemnizacyjne sprzedane w celu pokrycia bieżących wydatków funduszowych.	—	30.510	—	

Załącznik 6. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Dochód z wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych.				Na podobne przypadkowe dochody nie preliminuje się żadnej kwoty na rok 1886.
1	Dochód z wylosowanych obligacyi indemnizacyjnych w nominalnej wartości 30.500 złr. m. k. wynosił w r. 1884. kwotę 32.025 zł.	32.025	—	—	

Załącznik 7. do pokrycia.

	Ze subwencyi.				Na podobny przychód nie preliminuje się żadnej kwoty, albowiem przewidzieć nie można, czy w roku 1886. pozostanie jaka reszta ze subwencyi zezwolonej.
1	Pozostała reszta ze subwencyi z r. 1880. i 1881. złożona w depozycie obróconą została na pokrycie bieżących wydatków w roku 1884. w kwocie	38.085	—	—	

Załącznik 8. do pokrycia.

	Zwrócone zaliczki.				Wniosek niniejszy stawia się na podstawie przeciętnego wyniku z lat 1882, 1883 i 1884.
1	Na zwrotne zaliczki wydane na płace etatowe, koszta kancelaryjne i mylnie zarachowane kwoty przeprowadzić się mające, preliminuje się kwota	21.421	4.000	9.311	

Załącznik 9. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
1	**Dodatki indemnizacyjne** Podług załączonego zestawienia z przedłożonych wykazów urzędów podatkowych Galicyi wschodniej wynosi sprawdzona należytość podatków w r. 1884. kwotę 6,934.310 zł. 48 ct. Gdy w braku innej podstawy powyższa kwota do wymiaru dodatku indemnizacyjnego na rok 1886. się przyjmuje, przeto wynosi od takowej dodatek indemnizacyjny po 31 ½ cent. od jednego reńskiego podatkowego na r. 1886. . . . 2,184.308 zł.	2,189.940	2,121.218	2,184.308	Wniosek niniejszy polega na należytości podatkowej za rok 1884, wykazanej przez urzędy podatkowe.

Załącznik 10. do pokrycia.

1	**Zaliczki nieoprocentowane ze Skarbu państwa.** Na pokrycie bieżących wydatków przy funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej podniesiono w Grudniu 1884. ze Skarbu państwa nieoprocentowaną zaliczkę w kwocie	115.473	—	—	Na podobne przychody nic się nie preliminuje, gdyż wydatki w r. 1886. prawdopodobnie dochodami własnemi i subwencyą ze Skarbu państwa pokryte zostaną.

Załącznik 11. do pokrycia.

1	**Zwrot zaliczki udzielonej funduszowi indemnizacyjnemu W. Ks Krakowskiego** Zaliczki zwrotne udzielone funduszowi indemnizacyjnemu W. Ks. Krakowskiego na pokrycie wydatków bieżących, zwrócone zostały w kwocie	26.161	—	—	Na podobne przypadkowe przychody nic się nie preliminuje na rok 1886.

Galicya wschodnia.

Wykaz podatków wraz z dodatkami przypisanych na rok 1884.

Liczba porz.	Urząd podatkowy	Podatki										Razem	
		Gruntowy		domowo-czynszowy		domowo-klasowy		zarobkowy		dochodowy			
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Bohorodczany	22.857	5	1.876	60 1/2	13.621	20	5.819	90 1/2	5,695	21	49.869	97
2	Brody	85.074	74	19.948	8 1/2	28.561	95	17.909	99	12.347	22 1/2	163 841	99
3	Brzozów . . .	47.489	60	1.888	87	20.619		5.561	3 1/2	5.189	49	80.747	99 1/2
4	Brzeżany . .	90.827	5	10.872	10	20.587	17	11.355	99 1/2	14.260	11	147.902	42 1/2
5	Bóbrka . . .	72.271	61	2.638	62	17.535	6	5.926	87	7 956	90	106.329	6
6	Borszczów . .	90.497	48	3.289	92	28.181	50	10.131	13	16 617	21 1/2	148.717	24 1/2
7	Buczacz . . .	89.469	86	11.539	20	25.509	70	17.642	50 1/2	19 321	50 1/2	163.482	77
8	Cieszanów . .	54.912	48	2.106	5 1/2	18.216	70	7.318	20	8.531	21	91.084	64 1/2
9	Czortków . .	57.726	27	4.312	69	16.591	60	5.241	80 1/2	10 094	77	93.967	13 1/2
10	Dobromil . .	28.285	4 1/2	3.024	45	15.386	10	5.534	55	7.126	81 1/2	59.356	96
11	Dolina	33.533	89	3.564	17	21.297	40	9.350	7 1/2	9.563	39	77.308	92 1/2
12	Drohobycz .	83.496	—	23.626	—	24.147		27.048	—	29.854	—	188.171	—
13	Gródek . . .	66.218	92	4.936	39 1/2	16.561	30	6.939	33 1/2	6.190	69	100.846	64
14	Horodenka .	79.355	83	1.800	88	23.235	64	8.015	84 1/2	13.112	40 1/2	125.520	60
15	Husiatyn . .	69.729	72	4.195	8	20.706	15	8.006	33 1/2	13.231	44 1/2	115.868	73
16	Jarosław . .	124.640	69	17.205	6	27.827	5	13.306	33 1/2	13.692	10 1/2	196.671	24
17	Jaworów . . .	60.456	35	3.889	9	18.359	40	7.121	26	8.494	55 1/2	98.320	65 1/2
18	Kałusz	35.534	74	2.890	41	17.501	27	5.217	94	5.820	19 1/2	66.964	55 1/2
19	Kamionka . .	85.115	5	2.552	76	23.297	45	8.688	96	14.457	42 1/2	134.111	64 1/2
20	Kołomyja . .	58.192	73	11.736	23	31.039	65	21.295	23 1/2	20.727	56 1/2	142.991	41
21	Kossów . . .	27.180	98	2.399	40	22.876	73 1/2	7.237	11	5.904	81	65.599	3 1/2
22	Lisko	41.285	1	2.427	87	18.628	95	5.131	38	7.840	13 1/2	75.313	34 1/2
23	Lwów	124.612	33	933.097	28 1/2	26.199	87	110.876	2 1/2	818 697	59	2,013.483	10
24	Mościska . .	71.406	34	2.990	6	18.982	35	4.740	84	616	99	98.736	58
25	Nadwórna . .	23.296	35	3.041	64	17.025	70	6.214	36	5 715	80	55.293	85
26	Podhajce . .	83.422	64	2.813	1	19.817	40	6.625	58	11.278	51	123.957	14
27	Przemyśl . .	95.982	3	44.951	39	19.941	55	16.805	11	18 302	78	195.982	86
28	Przemyślany	61.816	32	1.780	38	16.857	60	5.711	81	8.831	97 1/2	94.998	8 1/2
29	Rawa	64.641	39	2.477	9	23.763	70	9.941	93 1/2	7 502	79	108.326	90 1/2
30	Rohatyn . . .	87.072	87	2.672	—	23.328	25	6.619	53 1/2	9.453	22	129.145	87 1/2
31	Rudki	58.814	88	1.972	—	15.876	35	3.816	22 1/2	5.681	84 1/2	86.161	30
32	Sambor . . .	79.749	72	13.882	47	20.384	25	8 859	14	12.015	97	134.891	55
33	Sanok	56 593	84	7.149	93	21.165	80	6.556	15 1/2	9.385	51 1/2	100.851	24
34	Skałat	66.467	83	10.168	23	20.236	70	10.928	17	13.662	24 1/2	121.463	17 1/2
35	Śniatyn . . .	51.587	87	3.967	49	22.104	—	7.148	97	5.543	76 1/2	90.352	9 1/2
36	Sokal	94.045	56	4.285	13	21.914	90	11.435	88 1/2	16.908	72 1/2	148.590	20
37	Stanisławów	47.072	39	38.409	69 1/2	18.983	95	21.126	75	19.150	61	144.743	39 1/2
38	Stare miasto	24.300	22	1.461	42	12.246	65	4.021	66	6.532	40 1/2	48.562	35 1/2
39	Stryj	54.365	94	17.047	16 1/2	19.355	65	14.428	47 1/2	9.517	94	114.715	17
40	Tarnopol . .	111.302	11	44.011	53	23.733	15	21.416	91 1/2	19.938	23 1/2	220.401	94
41	Tłumacz . . .	61.037	75	5.922	10	26.246	77	8.691	4	15.888	10 1/2	117.785	76 1/2
42	Trembowla .	59.322	80	2.943	28	17.817	40	7.277	33	6.681	14 1/2	94.041	95 1/2
43	Turka	28.510	80	677	15	14.659	40	3 080	62 1/2	2.994	33 1/2	49.922	31
44	Zaleszczyki .	55.423	5	4.369	39	19.804	60	7.934	15	9.731	18 1/2	97.262	37 1/2
45	Zbaraż	70.932	44	2.331	71	16.956	35	5.594	68	5.970	23	101.785	41
46	Złoczów . . .	118.951	70	7.237	29	31.391	75	12.028	30	16.262	9	185.871	13
47	Żółkiew . . .	66.881	53	4.666	20 1/2	18.659	30	8.603	4 1/2	8.527	63	107.337	71
48	Żydaczów . .	56.244	15	4.969	27	16.412	42	6 649	87	10.197	30 1/2	94.473	1 1/2
	Razem . .	3,178.005	94 1/2	1,312.014	25	994.153	78 1/2	556.932	37 1/2	1,331.018	10 1/2	7,372.124	46
	a po potrąceniu przepisanej należytości podatkowej od kolei Karola Ludwika i północnej kolei Ferdynanda, od których dodatek indemnizacyjny dwom funduszom indemn. Galicyi zachodniej i W. Ks. Krakowskiemu w stosunku przypadającej długości się należy w kwocie											437.813	98
	Pozostaje rzeczywista należytość podatków w kwocie											6,934.310	48

Preliminarz

wydatków c. k. Namiestnictwa, jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych, tudzież c. k. Namiestnictwa, jako komisyi krajowej i komisyj lokalnych dla spraw odkupu i regulacyi ciężarów gruntowych, z funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej pokryć się mających

na rok słoneczny 1886.

A. C. k. Namiestnictwo.

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. austr. wal.			
1	Płace dodatki i wynagrodzenie dla służby	7.410	7.846	7.343	Podział kosztów zarządu na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na podstawie dekretu ministeryalnego z dnia 1. Października 1867. l. 15.871, podług którego fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej 22/35 części wszystkich wydatków ponosi.
2	Dodatki aktywalne	1.185	1.270	1.232	
3	Dyurny	1.761	1.101	1.101	
4	Remuneracye i zapomogi . . .	1.946	2.514	2.514	
5	Potrzeby kancelaryjne	5.096	3.268	2.954	
6	Czynsze na mieszkania	651	651	651	
7	Koszta podróży	5	63	63	
8	Rozmaite wydatki	—	22	22	
	Razem . . .	18.054	16.735	15.880	
	Do tego wydatki komisyj miejscowych dla spraw odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych	3.677	3.425	3.025	
	Ogólna suma . . .	21.731	20.160	18.905	

C. k. Komisye lokalne.

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
9	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	1.700	1.700	1.700	Wniosek na remuneracye i zapomogi dla lokalnej komisyi we Lwowie zawarty jest we wniosku dla c. k. Namiestnictwa pod poz. 4.
10	Dodatki aktywalne	300	300	300	
11	Dyurny	366	365	365	
	Remuneracye i zapomogi	—	—	—	
12	Potrzeby kancelaryjne	44	50	50	
13	Koszta podróży i dyety rzeczoznawców	1.267	1.000	600	
	Czynsze na mieszkania	—	—	—	
14	Rozmaite wydatki	—	10	10	
	Razem	3.677	3.425	3.025	

Alegat 1. do załącznika 12. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Płace, dodatki funkcyjne i wynagrodzenia dla c. k. Namiestnictwa.				Wniosek na rok 1886. stawia się według teraźniejszego stanu urzędników i sług fungujących przy c. k. Namiestnictwie jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej serwitutowej.
1	Dla zastępcy prezesa dodatek roczny w kwocie . . . . . 400 zł.				
2	1 radca Namiestnictwa z roczną płacą, ... 3.600 „				
3	1 sekretarz referujący . 1.400 „ z dodatkiem rocznym . 250 „				
4	1 komisarz powiatowy . 1.300 „				
5	1 koncepista Namiestn. . 900 „				
6	2 konceptowych praktykantów roczne adjutum po 500 zł. . . . . 1.000 „				
	Oddział manipulacyjny.				
7	2 oficyałów Namiestnictwa z roczną płacą po 1.000 zł. . . . . 2.000 „				
	Służba.				
8	1 woźny z roczną płacą 400 „				
9	2 stróżów z rocznem wynagrodzeniem po 216 zł. 432 „				
	Razem . . . 11.682 zł.				
	z tego przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie 7.343 zł. .	7.410	7.846	7.343	

Alegat 2. do załącznika 12. do potrzeb

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Dodatki aktywalne.				
1	1 radca Namiestn. rocznie 480 zł.				Wniosek niniejszy zawiera systemizowane dodatki aktywalne obecnie zatrudnioych urzędników i sług.
2	1 sekretarz . . . . . 360 „				
3	1 komisarz powiatowy . 300 „				
4	1 koncepista Namiestn. . 240 „				
5	2 oficyałów Namiestnictwa po 240 zł. . . . 480 „				
6	1 woźny 25% od 400 zł. . 100 „				
	Razem . . . 1.960 zł.				
	z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie . 1.232 zł.	1.185	1.270	1 232	

Alegat 3. do załącznika 12. do potrzeb.

	Dyurny.				
1	4 dyurnistów po 1 zł. 20 ct. dziennie razem . . . . . 1.752 zł. z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie . 1.101 zł.	1.761	1.101	1.101	Wniosek stawia się podług obecnego stanu zatrudnionych dyetaryuszów i prawdopodobnej potrzeby w r. 1886.

Alegat 4. do załącznika 12. do potrzeb.

	Remuneracye i zapomogi.				
1	Dla c. k. Namiestnictwa i komisyi lokalnych serwitutowych w Galicyi wschodniej i zachodniej 4.000 zł. z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie . 2.514 zł.	1.946	2.514	2.514	Wniosek stawia się podług kwot na lata 1883., 1884. i 1885. preliminowanych i przez Wysokie Ministerstwo, jakoteż Wysoki Sejm krajowy przyzwolonych. Wynik w roku 1884. jest dla tego mniejszy, ponieważ nie cała kwota przyzwolona rozdzieloną została.

Alegat 5. do załącznika 12. do potrzeb

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Potrzeby kancelaryjne.				Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na r. 1886. Wynik w r. 1884. jest w obec wniosku na r. 1886. dla tego większy, ponieważ koszta za druki nowych kuponów do obligacyi indemnizacyjnych w roku 1884. spłacone zostały.
1	Na opał lokalu . . . . 800 zł.				
2	„ papier i inne rekwizyta do pisania . . . . . 600 „				
3	Na druki i litografie i efekta kredytowe . . . . 800 „				
4	Na roboty introligatorskie 100 „				
5	„ czyszczenie lokalu . . 200 „				
6	„ sprzęty kancelaryjne . 100 „				
7	„ oświetlenie lokalu i schodów . . . . . 50 „				
8	Na koszta losowania i inne potrzeby . . . . : . 2.000 „				
9	Ryczałtowa kwota na przybory do pisania . . . 50 „				
	Razem . . 4.700 zł.				
	z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie 2.954 zł. .	5.096	3.268	2.954	

Alegat 6. do załącznika 12. do potrzeb.

	Czynsz za lokal.				Wniosek stawia się podług rzeczywiście opłacanego czynszu w roku 1884.
1	Czynsz za lokal dla c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i krajowej komisyi serwitutowéj rocznie 1036 zł. z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części; w kwocie 651 zł.	651	651	651	

Alegat 7. do załącznika 12. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Koszta podróży.				
1	Na dyety i koszta podróży zastępców uprawnionych i obowiązanych w sprawach serwitutowych rocznie 100 zł., z których przypada na fundusz indemnizac. Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części kwota . 63 zł.	5	63	63	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1886.

Alegat 8. do załącznika 12. do potrzeb.

	Rozmaite wydatki.				
1	35 zł. z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie . . . . . 22 zł.	—	22	22	Na pokrycie możliwych potrzeb przy tej zmiennej rubryce preliminuje się niniejsza kwota na rok 1886.

Alegat 9. do załącznika 12. do potrzeb.

	Płaca dla urzędnika miejscowej komisyi serwitutowej we Lwowie.				
1	1 komisarz powiatowy z roczną płacą . . . . . 1.200 zł. z dodatkiem funkcyjnym 500 „ Razem . . 1.700 zł.	1.700	1.700	1.700	Wniosek niniejszy stawia się podług stanu obecnie przy komisyi lokalnej serwitutowej we Lwowie zatrudnionego 1 komisarza powiatowego.

Alegat 10. do załącznika 12. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Dodatki aktywalne.				
1	Dla jednego komisarza powiatowego rocznie 300 zł.	300	300	300	Podług stanu rzeczy określonego w alegacie 9.

Alegat 11. do załącznika 12. do potrzeb.

	Dyurny.				
1	Dla jednego dyurnisty przy komisyi lokalnej we Lwowie po 1 zł. dziennie	366	365	365	Wniosek niniejszy stawia się ze względu obecnie przy komisyi miejscowej zatrudnionego jednego dyetaryusza.

Alegat 12. do załącznika 12. do potrzeb.

	Potrzeby kancelaryjne.				
1	Dla jednej komisyi miejscowej we Lwowie na systemizowane pauszale kancelaryjne rocznie 50 zł.	44	50	50	Wniosek niniejszy stawia się z uwzględnieniem prawdopodobnej potrzeby na wydatki kancelaryjne w r. 1886.

Alegat 13. do załącznika 12. do potrzeb.

	Koszta podróży.				
1	Milowe i dyety dla komisyonujących urzędników, strawne dla dyurnistów, dyety i milowe dla rzeczoznawców i inżynierów 600 zł.	1.267	1.000	600	Niniejszy wniosek stawia się z uwzględnieniem odbyć się mających komisyj w r. 1886.

Alegat 14. do załącznika 12. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Rozmaite wydatki.				
1	Na rozmaite potrzeby dla 1 komisyi miejscowej, które przy zestawieniu budżetu przewidziane być nie mogły . . . . 10 zł.	—	10	10	Wniosek niniejszy stawia się na pokrycie możliwych potrzeb w roku 1886.

Załącznik 13. do potrzeb.

	Spłata kapitałów.				
1	Podług planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem z dnia 29. Grudnia 1857. r. l. 11.881 obligacyi indemnizacyjnych dla Galicyi wschodniej w kwocie . . . . . 58,674.000 złr. m. k. wynosi kwota losować się mająca w II. półroczu 1885. 944.000 „ „ I. „ 1886. 944.000 „ Razem . . 1,888.000 złr. m. k. czyli wal. austr. 1,982.400 zł. która w myśl §. 19. instrukcyi dla losowania dopiero po upływie pół roku wypłaconą być ma, a mianowicie kwota za II. półrocze 1885. — 1. Maja 1886. — a kwota za I. półrocze 1886. — 1. Listopada 1886. Na pokrycie tej wypłaty wnosi się zatem powyższą kwotę 1,982.400 zł.	1,881.505	1,858.500	1,982.400	Wniosek stawia się podług planu amortyzacyjnego.

Załącznik 14. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot		Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
			Zł. wal. austr.			
	Renty dla uprawnionych					Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnego stanu obligacyi indemnizacyjnej z końcem r. 1885.
1	Podług stanu kapitałów wynosi oprocentowany dług w obligacyach indemnizacyjnych Galicyi wschodniej z końcem roku 1884. kwotę	34,432.650 zł.				
	a po strąceniu wylosowanych kwot mianowicie 31. Października 1884. w ilości	885.000 „				
	a 30. Kwietnia 1885. roku w ilości . .	885.000 „				
	razem tedy	1,770.000 złr.				
	m. k. czyli	1,858.500 zł. wal. austr.				
	zmniejsza się tenże na od której to sumy wynoszą 5% odsetki na rok 1886. kwotę	32,574.150 „ 1,628.707 „	1,730.986	1,729.004	1,628.707	

Załącznik 15. do potrzeb.

	Zakupno obligacyi indemnizacyjnych.					Na podobny wydatek nic się nie preliminuje na r. 1886. albowiem przewidzieć nie można, czy pozostanie jaka nadwyżka na zakupno obligacyi.
1	Na zakupno obligacyi indemnizacyjnych dla funduszu Galicyi wschodniej w nom. wartości 100 zł. wydano kwotę	100 „	100	—	—	

Załącznik 16. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot.	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Zaliczki zwrotne.				
1	Na zaliczki zwrotne wydane na płace etatowe, koszta kancelaryjne i mylnie zarachowane kwoty celem przeprowadzenia, wnosi się na rok 1886. kwota . 12.427 zł.	22.567	5.500	12.427	Wniosek niniejszy stawia się na podstawie przeciętnego wyniku z lat 1882., 1883. i 1884.

Załącznik 17. do pokrycia.

	Nadzwyczajne wydatki.				
1	Na zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych tudzież nadpłaconych kapitałów, rent, odsetek i innych zwrotów preliminuje się kwota . . . . 55.100 zł.	255.731	60.012	55.100	Wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1886. Wynik w r. 1884. jest dlatego tak znaczny, ponieważ dodatki indemnizacyjne spłacone przez koleje północną cesarza Ferdynanda i Karola Ludwika za lata 1883. i 1884. na rzecz funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej i W. Ks. Krakowskiego przez Urząd podatkowy lwowski przy funduszu Galicyi wschodniej zarachowane zostały, przeto w r. 1884. powyższym funduszom należące się dodatki indemnizacyjne zwrócono.

Załącznik 18. do potrzeb.

	Zaliczki dane innym funduszom.				
1	Na pokrycie bieżących wydatków udzielono funduszowi indemnizacyjnemu W. Ks. Krakowskiego zaliczkę w kwocie . . 26.161 zł.	26.161	—	—	Na rok 1886. nic się nie preliminuje, albowiem przewidzieć nie można, czy zachodzić będzie potrzeba udzielenia funduszowi indemn. W. Ks. Krakowskiego zaliczki.

Sumaryczny preliminarz

funduszu indemnizacyjnego

dla Galicyi zachodniej

na rok 1886.

I. Związkowa Drukarnia we Lwowie.

A. Pokrycie.

Liczba porządkowa i załączników	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	I. Od obowiązanych.				
1	Wpłata kapitałów	1.782	1.873	1.451	
2	„ rent	540	530	333	
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody .	15.429	10.430	14.882	
	II. Własne dochody.				
4	Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych	—	26.380	21.511	
5	Dochód za wylosowane obligacye indemnizacyjne	38.325	—	—	
6	Dochód za sprzedane obligacye . .	—	12.129	—	
	III. Dochody ze zwrotu zaliczek.				
7	Zwrócone zaliczki	2.620	1.730	1.745	
	IV. Od kraju.				
8	Dodatki indemn. od podatków . .	918.196	858.414	870.078	
	Daniny od zboża i soli	—	—	—	
	V. Ze skarbu państwa.				
	Wynagrodzenie laudemialne . . .	—	—	—	
	Odsetki od ulokowanych nadwyżek funduszowych	—	—	—	
	Zwroty kapitałów od c. k. skarbu państwa	—	—	—	
9	Zaliczki ze skarbu państwa:				
	a) nieoprocentowane	1,140.916	1,175.482	1,181.480	
	b) nieoprocentowane zwrotne . .	74.073	—	—	
10	Zwrot zaliczek od innych funduszów indemnizacyjnych	60.134	—	—	
	Razem . . .	2,252.015	2,086.968	2,091.480	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie	—	2,086.968	2,091.480	
	pozostaje do lokowania . . . albo ubytek z zapasu kasowego pokryó się mający.	—	—	—	

B. Potrzeby.

Liczba porządkowa i załączników	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
11	Koszta zarządu	12.133	11.278	11.213	
12	Spłata kapitałów				
	a) przez losowanie	1,099.203	1,035.300	1,106.700	
	b) przez wykupno obligacyj . .	—	—	—	
13	Kwoty wyrównawcze w kapitale .	48		—	
14	„ „ „ rentach .	40	—	—	
15	Renty dla uprawnionych	1,034.638	1,011.514	954.787	
	Wynagrodzenie za zakupione obligacye indemnizacyjne . . .	—	—	—	
	Odsetki od kapitałów dłużnych Skarbowi Państwa	—	—	—	
16	Zaliczki zwrotne	2.486	2.870	2.780	
17	Nadzwyczajne wydatki	43.333	26.006	16.000	
18	Zaliczki dane innym funduszom indemnizacyjnym	60.134	—	—	
	Razem . . .	2,252.015	2,086.968	2,091.480	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Wpłata kapitałów.				Wniosek na r. 1886. stawia się na podstawie należytości przypadającej na ten rok.
1	Z końcem roku 1884. pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za dziesięcinę, meszne i czynsze emfiteutyczne w kwocie 14.230 zł. Gdy w roku 1885. prawdopodobnie nic nie przybędzie, a na powyższą należytość w roku 1885. prawdopodobnie kwota do 1.873 „ spłaconą zostanie, przeto pozostanie kwota . . 12.357 zł. z której należytość na rok 1886. wynosi . . 1.451 zł.	1.782	1.873	1.451	

A. Załącznik 2. do pokrycia.

	Wpłata rent.				Preliminowana niniejsza kwota na rok 1886. polega na powodach w załączniku 1. do pokrycia zawartych.
1	Od kapitałów wykupna podług załącznika 1. pokrycia w kwocie 12.357 zł. wykazanych, wnosi się tytułem 5% odsetek na rok 1886. kwota . . . . 333 zł.	540	530	333	

A. Załącznik 3. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal austr.			
	Odsetki za zwłoki i inne różne przychody.				
1	Odsetki za zwłokę od rat w terminach niespłaconych	192	250	45	Wniosek niniejszy stawia się według prawdopodobnych przychodów w r. 1886.
2	Zwrot kosztów podróży	437	100	100	
3	Taksy za przepisanie obligacyi indemnizacyjnych	73	60	60	
4	Zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych . .	14.674	10.000	14.657	
5	Zwroty rachunkowe i inne . . .	53	20	20	
	Razem . . .	15.429	10.430	14.882	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

	Odsetki od zakupionych obligacyi indemnizacyjnych.				
1	Stan obligacyi indemnizacyjnych zakupionych na rzecz funduszu indemnizacyjnego dla Galicyi zachodniej wynosił z końcem Maja 1885. kwotę . . . . . 409.740 złr. m. k. czyli wal. austr. . 430.227 zł. 5% odsetki od powyższych obligacyi indemnizacyjnych wynoszą kwotę . . . . . 21.511 zł. 35 ct., która jako przychód w odsetkach w roku 1886. się preliminuje . . .	—	26.380	21.511	Wniosek na rok 1886. stawia się podług wykazanego stanu czynnych kapitałów z końcem Maja 1885. Wyniku żadnego w r. 1884. dlatego nie było, ponieważ kuponów od własnych obligacyi indemnizacyjnych nie zrealizowano.

A. Załącznik 5. do pokrycia.

	Dochód z wylosowanych obligacyi indemnizacyjnych.				
1	W roku 1884 wpłynęło za wylosowane obligacye indemnizacyjne w nominalnej wartości 36.500 zł. m. k. kwota	38.325	—	—	Na podobne przypadkowe przychody nic się nie preliminuje na rok 1886.

A. Załącznik 6. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Dochód za sprzedane obligacye indemnizacyjne.				
1	Za obligacye indemnizacyjne sprzedane w celu pokrycia bieżących wydatków	—	12.129	—	Na rok 1886. nie preliminuje się żadnej kwoty, gdyż własne dochody z subwencyą od Wysokiego Skarbu wystarczą na pokrycie wydatków.

A. Załącznik 7. do pokrycia.

	Zwrotne zaliczki.				
1	Na zwrotne zaliczki wydane na płace etatowe, na koszta kancelaryjne i w skutek mylnego zarachowania odsetek od obligacyi indemn. przez urzędy podatkowe preliminuje się kwota . 1.745 zł.	2.620	1.730	1.745	Wniosek niniejszy stawia się na podstawie przeciętnego wyniku z lat 1882, 1883 i 1884.

A. Załącznik 8. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Dodatki indemnizacyjne				
1	Podług załączonego zestawienia z przedłożonych wykazów urzędów podatkowych Galicyi zahodniej wynosi sprawdzona należytość podatków w r. 1884. kwotę 2,762.152 zł. 62½ ct. Gdy w braku innej podstawy powyższa kwota do wymiaru dodatku indemnizacyjnego się przyjmuje, przeto wynosi od takowej dodatek indemnizacyjny po 31½ cent. od jednego reńskiego podatkowego na r. 1886. kwotę 870.078 zł.	918.196	858.414	870.078	Wniosek niniejszy polega na należytości podatkowej za rok 1884. wykazanej przez urzędy podatkowe.

A. Załącznik 9. do pokrycia.

	Zaliczki nieoprocentowane ze Skarbu państwa.				
1	Na pokrycie bieżących wydatków przy funduszu indemnizacyjnym Galicyi zachodniej podniesiono w Grudniu 1884. ze Skarbu państwa nieoprocentowaną zaliczkę w kwocie . . . . . 74.073 zł.	74.073	—	—	Na podobne przychody nic się nie preliminuje, gdyż wydatki w r. 1886. prawdopodobnie dochodami własnemi i subwencyą ze Skarbu państwa otrzymanej pokryte zostaną.

A. Załącznik 10. do pokrycia.

	Zwrot zaliczki udzielonej funduszowi indemnizacyjnemu W. Ks. Krakowskiego				
1	Zaliczki zwrotne udzielone funduszowi indemnizacyjnemu W. Ks. Krakowskiego na pokrycie wydatków bieżących, zwrócone zostały w kwocie	60.134	—	—	Na podobne przypadkowe przychody nic się nie preliminuje na rok 1886.

Galicya Zachodnia.

WYKAZ

podatków wraz z dodatkami przypisanych na rok 1884.

Liczba porz.	Urząd podatkowy	Podatki										Razem	
		Gruntowy		domowo-czynszowy		domowo-klasowy		zarobkowy		dochodowy			
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała	59.381	44½	42.118	16	19.105	40	15.527	92½	22.711	61½	158.844	54½
2	Bochnia . . .	87.811	71	7.496	92	26.079	60	7.258	1½	12.346	90½	140.993	15
3	Brzesko . . .	77.956	24	25.591	95	3.999	78	8.620	98	11.625	42	127.794	37
4	Dąbrowa . .	51.572	17	1.620	67½	15.994	61	3.437	31½	3.352	13	75.976	90
5	Gorlice . . .	35.598	60	3.290	1	18.082	19	8.354	8	11.973	60	77.298	48
6	Grybów . . .	18.788	63	1.068	85	10.558	25	3.229	78	3.722	62	37.368	13
7	Jasło	64.113	61	5.363	94	24.442	70	7.268	44	8.211	34½	109.400	3½
8	Kolbuszowa	36.408	80½	3.111	43	17.383	20	5.523	68	5.100	62½	67.527	74
9	Krosno . . .	46.121	17	5.986	68	18.889	60	6.091	12½	9.375	20	86.463	77½
10	Limanowa .	26.447	31	1.691	71	16.449	—	4.357	37	5.272	—	54.217	39
11	Łańcut . . .	96.661	81	5.906	66	34.717	50	7.416	57	7.299	89	152.002	43
12	Mielec	59.510	34	2.583	47	17.500	10	5.867	17	6.120	20	91.581	28
13	Myślenice . .	38.756	59	3.902	74½	23.201	95	5.227	86½	7.129	14	78.218	29
14	Nisko	36.459	63	1.933	30	15.195	15	4.707	72½	3.386	74	61.682	54½
15	Nowy Sącz .	49.830	92	24.275	26	21.230	78	11.303	83½	14.182	10½	120.822	90
16	Nowy targ .	29.285	53	6.264	85	20.633	95	5.244	9	4.471	77	65.900	19
17	Pilzno	34.661	93	1.915	16	12.340	75	3.335	62	2.808	98	55.062	44
18	Ropczyce . .	60.768	98	4.735	20	19.131	70	8.674	5	6.653	71	99.963	64
19	Rzeszów . .	90.889	54	27.028	67	33.780	5	15.442	45	12.026	22	179.166	93
20	Tarnobrzeg .	39.701	38	2.495	45	16.778	—	5.837	97	6.547	86½	71.360	66½
21	Tarnów . . .	59.004	16	48.097	66	18.969	15	21.343	13	20.890	93½	168.305	3½
22	Wadowice .	64.786	37	7.453	50½	26.927	35	7.729	72½	148	48½	107.045	43½
23	Wieliczka . .	59.059	25	16.155	38	21.841	50	11.031	61	8.426	68	116.514	42
24	Żywiec . . .	89.371	37	20.873	6	29.948	70	19.111	—	15.750	—	175.054	13
	Razem . .	1,312.947	49	270.960	69½	483.180	96	201.941	52	209.534	18	2,478.564	84½
	Do tego podatki od kolei Cesarza Ferdynanda											38.554	36
	„ „ „ „ „ Karola Ludwika											245.033	42
	Razem											2,762.152	62½

Preliminarz

wydatków c. k. Namiestnictwa, jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych, tudzież c. k. Namiestnictwa, jako komisyi krajowej i komisyj lokalnych dla spraw odkupu i regulacyi ciężarów gruntowych, z funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej pokryć się mających

na rok słoneczny 1886.

A. C. k. Namiestnictwo.

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. austr. wal.			
1	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	4.042	4.279	4.005	Podział kosztów zarządu na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na podstawie dekretu ministeryalnego z dnia 1. Października 1867. l. 15.871, podług którego fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej 12/35 części wszystkich wydatków ponosi.
2	Dodatki aktywalne	646	692	672	
3	Dyurny	961	601	601	
4	Remuneracye i zapomogi . . .	1.029	1.372	1.372	
5	Potrzeby kancelaryjne	2.932	1.783	1.612	
6	Czynsze na mieszkania	355	355	355	
7	Koszta podróży	3	34	34	
8	Rozmaite wydatki	—	12	12	
	Razem . . .	9.968	9.128	8.663	
	Do tego wydatki komisyj miejscowych dla spraw odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych	2.165	2.150	2.550	
	Ogólna suma . . .	12.133	11.278	11.213	

C. k. Komisye lokalne.

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
9	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	1.300	1.300	1.300	Wniosek na remuneracye i zapomogi dla lokalnej komisyi w Rzeszowie zawarty jest we wniosku dla c. k. Namiestnictwa pod poz. 4.
10	Dodatki aktywalne	250	250	250	
	Dyurny	—	—	—	
	Remuneracye i zapomogi . .	—	—	—	
	Potrzeby kancelaryjne . .	—	—	—	
11	Koszta podróży i dyety rzeczoznawców	615	600	1.000	
	Czynsze na mieszkania . . .	—	—	—	
	Rozmaite wydatki	—	—	—	
	Razem . .	2.165	2.150	2.550	

Alegat 1. do załącznika 11. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Płace, dodatki funkcyjne i wynagrodzenia dla c. k. Namiestnictwa.				Wniosek na rok 1886. stawia się według teraźniejszego stanu urzędników i sług fungujących przy c. k. Namiestnictwie jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej serwitutowej.
1	Dla zastępcy prezesa dodatek roczny w kwocie . . . . . 400 zł.				
2	1 radca Namiestnictwa z roczną płacą . . . . . 3.600 „				
3	1 sekretarz referujący . 1.400 „ z dodatkiem rocznym . 250 „				
4	1 komisarz powiatowy . 1.300 „				
5	1 koncepista Namiestn. . 900 „				
6	2 konceptowych praktykantów roczne adjutum po 500 zł. . . . . 1.000 „				
	Oddział manipulacyjny.				
7	2 oficyałów Namiestnictwa z roczną płacą po 1.000 zł. . . . . 2.000 „				
	Służba.				
8	1 woźny z roczną płacą 400 „				
9	2 stróżów z rocznem wynagrodzeniem po 216 zł. 432 „				
	Razem . . . 11.682 zł.				
	z tego przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie 4.005 zł. .	4.042	4.279	4.005	

Alegat 2. do załącznika 11. do potrzeb

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Dodatki aktywalne.				
1	1 radca Namiestn. rocznie 480 zł.				Wniosek niniejszy zawiera systemizowane dodatki aktywalne obecnie zatrudnionych urzędników i sług.
2	1 sekretarz . . . . . 360 „				
3	1 komisarz powiatowy . 300 „				
4	1 koncepista Namiestn. . 240 „				
5	2 oficyałów Namiestnictwa po 240 zł. . . . 480 „				
6	1 woźny 25% od 400 zł. . 100 „				
	Razem . . . 1.960 zł.				
	z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie . . 672 zł.	646	692	672	

Alegat 3. do załącznika 11. do potrzeb.

	Dyurny.				
1	4 dyurnistów po 1 zł. 20 ct. dziennie razem . . . . . 1.752 zł.				Wniosek stawia się podług obecnego stanu zatrudnionych dyetaryuszów i prawdopodobnej potrzeby na r. 1886.
	z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie . 601 zł.	961	601	601	

Alegat 4. do załącznika 11. do potrzeb.

	Remuneracye i zapomogi.				
1	Dla c. k. Namiestnictwa i komisyi lokalnych serwitutowych w Galicyi wschodniej i zachodniej 4.000 zł.				Wniosek stawia się według kwot na lata 1883., 1884. i 1885. preliminowanych i przez Wysokie Ministerstwo, jakoteż Wysoki Sejm krajowy przyzwolonych. Wynik w roku 1884. jest dla tego mniejszy, ponieważ nie cała kwota przyzwolona rozdzieloną została.
	z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie . 1.372 zł.	1.029	1.372	1.372	

Alegat 5. do załącznika 11. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Potrzeby kancelaryjne.				Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na r. 1886. Wynik w r. 1884. jest w obec wniosku na r. 1886. dla tego większy, ponieważ koszta za druki nowych kuponów do obligacyi indemnizacyjnych w roku 1884. spłacone zostały.
1	Na opał lokalu . . . . 800 zł.				
2	„ papier i inne rekwizyta do pisania . . . . . 600 „				
3	Na druki i litografie i efekta kredytowe . . . . 800 „				
4	Na roboty introligatorskie 100 „				
5	„ czyszczenie lokalu . . 200 „				
6	„ sprzęty kancelaryjne . 100 „				
7	„ oświetlenie lokalu i schodów . . . . . 50 „				
8	Na koszta losowania i inne potrzeby . . . . . 2.000 „				
9	Ryczałtowa kwota na przybory do pisania . . . 50 „				
	Razem . . . 4.700 zł.				
	z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie 1.612 zł. .	2.932	1.783	1.612	

Alegat 6. do załącznika 11. do potrzeb.

	Czynsz za lokal.				Wniosek stawia się podług rzeczywiście opłacanego czynszu w roku 1884.
1	Czynsz za lokal dla c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i krajowej komisyi serwitutowéj rocznie 1.036zł. z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie 355 zł.	355	355	355	

Alegat 7. do załącznika 11. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Koszta podróży.				
1	Na dyety i koszta podróży zastępców uprawnionych i obowiązanych w sprawach serwitutowych rocznie 100 zł., z których przypada na fundusz indemnizac. Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części kwota . 34 zł.	3	34	34	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1886.

Alegat 8. do załącznika 11. do potrzeb.

	Rozmaite wydatki.				
1	35 zł. z których przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie . . . . . 12 zł.	—	12	12	Na pokrycie możliwych potrzeb przy tej zmiennej rubryce preliminuje się niniejsza kwota na rok 1886.

Alegat 9. do załącznika 11. do potrzeb.

	Płaca dla urzędnika miejscowej komisyi w Rzeszowie.				
1	1 komisarz powiatowy z roczną płacą . . . . . 1.300 zł.	1.300	1.300	1.300	Wniosek niniejszy stawia się podług stanu obecnie przy starostwie w Rzeszowie 1 komisarza powiatowego do załatwienia spraw serwitutowych ustanowionego.

Alegat 10. do załącznika 11. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Dodatki aktywalne.				
1	Dla jednego komisarza powiatowego rocznie 250 zł.	250	250	250	Podług stanu rzeczy określonego w alegacie 9.

Alegat 11. do załącznika 11. do potrzeb.

	Koszta podróży.				
1	Milowe i dyety dla komisyonujących urzędników, strawne dla dyurnistów, dyety i milowe dla rzeczoznawców i inżynierów 1.000 zł.	615	600	1.000	Wniosek stawia się ze względu na odbyć się mające komisye w r. 1886.

B. Załącznik 12. do potrzeb.

	Spłata kapitałów.				
1	Według planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem z dnia 27. Grudnia 1857. r. l. 11.881 dla obligacyi indemniz. Galicyi zachodniej w kwocie . 33,669.000 złr. m. k. wynosi kwota wylosować się mająca w II. półr. 1885. 510.000 „ „ I. „ 1886. 544.000 „ Razem . . 1,054.000 złr. m. k. czyli wal. austr. 1,106.700 zł. która w myśl §. 19. instrukcyi dla losowania dopiero po upływie pół roku wypłaconą być ma, a mianowicie kwota za II. półrocze 1885. — 1. Maja 1886. — a kwota za I. półrocze 1886. dnia 1. Listopada 1886. Na pokrycie tej wypłaty wnosi się zatem powyższa kwota 1,106.700 zł.	1,099.203	1,035.300	1,106.700	Wniosek stawia się podług kwot w planie amortyzacyjnym na rok 1886. ustanowionych.

B. załącznik 13. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Kwota wyrównawcza w kapitale	48	—	—	Na podobne wydatki nie preliminuje się na r. 1886. żadnej kwoty, ponieważ w r. 1884. wszystkie zlikwidowane kapitały asygnowane i wypłacone zostały.

B. Załącznik 14. do potrzeb.

	Kwoty wyrównawcze w rentach zaległych	40	—	—	Na rok 1886. nic się nie preliminuje z powodów przytoczonych w załączniku 12.

B. Załącznik 15. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Renty dla uprawnionych				Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnego stanu obligacyi z końcem r. 1885.
1	Podług stanu kapitałów wynosi oprocentowany dług w obligacyach indemnizacyjnych Galicyi zachodniej z końcem roku 1884. kwotę . . . . . 20,131.041 zł. w. a., a po strąceniu wylosowanych kwot mianowicie 31. Października 1884. r. w ilości . . . . 476.000 „ a 30. Kwietnia 1885. roku w ilości . . 510.000 „ razem tedy . . . . 986.000 złr. m. k. czyli . . . . 1,035.300 zł. wal. austr. zmniejsza się tenże na 19,095.741 „ od której to sumy wynoszą 5% odsetki za r. 1886. kwotę 954.787 zł. 5 ct.	1,034.638	1,011.514	954.787	

B. Załącznik 16. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot.	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Zaliczki zwrotne.				
1	Na zaliczki zwrotne wydać się mające na płace etatowe, koszta kancelaryjne i mylnie zarachowane kwoty przeprowadzć się mające preliminuje się kwota . 2.780 zł.	2.486	2.870	2.780	Wniosek niniejszy stawia się na podstawie przeciętnego wyniku z lat 1882., 1883. i 1884.

B. Załącznik 17. do potrzeb.

	Nadzwyczajne wydatki.				
1	Na zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych tudzież nadpłaconych kapitałów, rent, odsetek i innych zwrotów preliminuje się kwota . . . . 16.000 zł.	43.333	26.006	16.000	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1886. Wynik w r. 1884. jest w obec wniosku na r. 1886. dlatego znacznie większy, ponieważ kolei cesarza Ferdynanda w r. 1880. do 1883. nadpłacone dodatki indemnizacyjne zwrócone zostały.

B. Załącznik 18. do potrzeb.

	Zaliczki dane innym funduszom.				
1	Na pokrycie bieżących wydatków udzielono funduszowi indemnizacyjnemu W. Ks. Krakowskiego zaliczkę w kwocie . . 60.134 zł.	60.134	—	—	Na rok 1886. nic się nie preliminuje, albowiem przewidzieć nie można, czy fundusz indemnizacyjny W. Ks. Krakowskiego jaką zaliczkę w r. 1886. potrzebować będzie.

Sumaryczny preliminarz

funduszu indemnizacyjnego

dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego

na rok 1886.

I. Związkowa Drukarnia we Lwowie.

A. Pokrycie.

Liczba porządkowa i załączników	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	I. Od obowiązanych.				
1	Wpłata kapitałów	24	32	20	
2	„ rent	4	4	2	
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody .	2.138	1.073	1.012	
	II. Własne dochody.				
4	Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych	1.642	2.950	2.887	
5	Dochód za sprzedane obligacye . .	—	—	5.800	
6	Dochód za wylosowane obligacye indemnizacyjne	1.260	—	—	
	III. Dochód ze zwrotu zaliczek.				
7	Zwrotne zaliczki	644	10	217	
	IV. Od kraju.				
8	Dodatki indemn. od podatków . .	256.858	190.797	176.042	
	Daniny od zboża i soli	—	—	—	
	V. Ze skarbu państwa.				
	Wynagrodzenie laudemialne . . .	—	—	—	
	Odsetki od ulokowanych nadwyżek funduszowych	—	—	—	
	Zwroty kapitałów od c. k. skarbu państwa	—	—	—	
	Zaliczki ze skarbu państwa:				
	a) nieoprocentowane	—	—	—	
	b) oprocentowane	—	—	—	
9	Zaliczki od innych funduszów indemnizacyjnych	60.134	—	—	
	Razem . . .	322.704	194.866	185.980	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie	—	190.030	185.980	
	pozostaje do lokowania . . . albo ubytek z zapasu kasowego pokryć się mający.	—	—	—	

Liczba porządkowa i załączników	Wymienienie rubryk	B. Potrzeby. Rzeczywista wynikłość z r. 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
10	Koszta zarządu	807	782	742	
11	Spłata kapitałów:				
	a) przez losowanie	125.454	108.150	111.300	
	b) przez wykupno obligacyj . .	—	—	—	
	Kwoty wyrównawcze w kapitale .	—	—	—	
	„ „ „ rentach .	—	—	—	
12	Renty dla uprawnionych	79.106	78.568	72.138	
	Wynagrodzenie za zakupione obligacye indemnizacyjne . . .	—	—	—	
	Odsetki od kapitałów dłużnych Skarbowi Państwa	—	—	—	
13	Zaliczki zwrotne	630	30	200	
14	Nadzwyczajne wydatki	20.065	2.500	1.600	
15	Zwrot zaliczek otrzymanych z innych funduszów indemnizac. . .	86.295	—	—	
	Razem . . .	312.357	190.030	185.980	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Wpłata kapitałów.				Wniosek na r. 1886. stawia się na podstawie należytości przypadającej za ten rok.
1	Z końcem roku 1884. pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za dziesięcinę, meszne i czynsze emfiteutyczne w kwocie 5.764 zł. Gdy w roku 1885. prawdopodobnie nic nie przybędzie, a na powyższą należytość w roku 1885. możliwa kwota . . . 32 „ spłaconą zostanie, przeto pozostanie kwota . . 5.732 zł. z której należytość na rok 1886. wynosi . . 20 zł.	24	32	20	

A. Załącznik 2. do pokrycia.

	Wpłata rent.				Preliminowana niniejsza kwota na rok 1886. polega na powodach w załączniku 1. do pokrycia zawartych.
1	Od kapitałów wykupna według załącznika 1. do pokrycia w kwocie 5.732 zł. wykazanych, preliminuje się na 5% odsetki na rok 1886. kwotę . . . . 2 zł.	4	4	2	

A. Załącznik 3. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal austr.			
	Odsetki za zwłoki i inne różne przychody.				
1	Odsetki za zwłokę od rat w terminach niespłaconych	1	60	1	Wniosek niniejszy stawia się według prawdopodobnych przychodów w r. 1886.
2	Zwrot kosztów podróży	9	5	3	
3	Taksy za przepisanie obligacyi indemnizacyjnych	5	3	3	Wynik w 1884 r. jest wyjątkowo dlatego większy, ponieważ zwroty za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych wylosowanych w dawniejszych latach i dopiero w r. 1884. przy wydaniu nowych kuponów wymienionych w większej ilości wpłynęły.
4	Zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych . .	2.082	1.000	1.000	
5	Zwroty rachunkowe i inne . . .	41	5	5	
	Razem . . .	2.138	1.073	1.012	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

	Odsetki od zakupionych obligacyi indemnizacyjnych.				
1	Stan obligacyi indemnizacyjnych zakupionych na rzecz funduszu indemnizacyjnego Wiel. Ks. Krakowskiego wynosił z końcem Maja 1885. kwotę . . . . . 54.990 zł. m. k. czyli wal. austr. . 57.739 zł. 50 ct. 5% odsetki od powyższych obligacyi indemnizacyjnych wynoszą kwotę . . . . . 2.886 zł. 95 ct., która jako przychód w odsetkach w r. 1886. preliminuje się 2.886 zł.	1.642	2.950	2.887	Wniosek na rok 1886. stawia się podług wykazanego stanu czynnych kapitałów z końcem Maja 1885 r. w kwocie 57.739 zł. 50 ct.

A. Załącznik 5. do pokrycia.

	Uzyskana kwota za sprzedaż obligacyi indemnizacyjnych.				
1	Na saldowanie wydatków nie pokrytych z bieżących dochodów preliminuje się jako dochód za sprzedać się mające obligacye indemnizacyjne z własnego majątku kwota 5.800 zł.	—	—	5.800	Na opędzenie wydatków nie pokrytych bieżącemi dochodami preliminuje się niniejsza kwota.

A. Załącznik 6. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Dochód z wylosowanych obligów indemnizacyjnych				Na podobne przypadkowe przychody nic się nie preliminuje na rok 1886.
1	W r. 1884. wpłynęło za wylosowane obligacye indemnizacyjne w nominalnej wartości 1.200 złr. m. k. kwota	1.260	—	—	

Alegat 7. do potrzeb.

	Zwrócone zaliczki.				Wniosek na rok 1886. stawia się na podstawie przeciętnego wyniku z lat 1882., 1883. i 1884.
1	Na zaliczki dane w latach poprzednich i w roku 1886. zwrócić się mające preliminuje się kwota 217 zł.	644	10	217	

Alegat 8. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Dodatki indemnizacyjne				
1	Według załączonego zestawienia z przedłożonych wykazów urzędów podatkowych w W. Ks. Krakowskiem wynosi sprawdzona należytość podatków w r. 1884. kwotę 800.191 zł. 99 ct. Gdy w braku innej podstawy powyższa kwota do wymiaru dodatku indemnizacyjnego się przyjmuje, przeto wnosi się od takowej dodatek indemnizacyjny po 22 ct. od jednego reńskiego podatkowego na r. 1886. w kwocie 176.042 zł.	256.858	190.797	176.042	Wniosek niniejszy polega na należytości podatkowej w roku 1884. wykazanej przez urzędy podatkowe. Wynik w r. 1884. jest wobec wniosku na rok 1886. dlatego większy, ponieważ koleje cesarza Ferdynanda i Karola Ludwika dodatki indemnizacyjne za III. i IV. kwartał 1883. dopiero w r. 1884. spłaciły.

A. Załącznik 9. do pokrycia.

	Zaliczki od innych funduszów.				
1	Na pokrycie wydatków bieżących przy funduszu indemnizacyj. W. Ks. Krakowskiego powzięto ze zapasu kasowego funduszu indemnizacyjn. Galicyi wschodniej zwrotną zaliczkę w kwocie	60.134	—	—	Na podobne potrzeby nic się nie preliminuje, albowiem nie wiadomo, czy w r. 1886. fundusz indemniz. W. Ks. Krakowskiego jaką zaliczkę potrzebować będzie.

Wielkie Księstwo Krakowskie.

WYKAZ

podatków wraz z dodatkami przypisanych na rok 1884.

Liczba porz.	Urząd podatkowy	Podatki										Razem	
		Gruntowy		domowo-czynszowy		domowo-klasowy		zarobkowy		dochodowy			
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Chrzanów .	35.969	33½	10.785	31	17.950	90	11.680	36	29.975	85½	106.361	76
2	Kraków . .	76.662	31	288.277	47	15.949	85	69.555	11	89.159	29	539.604	3
	Razem . .	112.631	64½	299.062	78	33.900	75	81.235	47	119.135	14½	645.965	79
	Do tego podatki od kolei Cesarza Ferdynanda											152.038	40
	„ „ „ „ „ Karola Ludwika											2.187	80
	Razem											800.191	99

Preliminarz

wydatków c. k. Namiestnictwa, jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych, tudzież c. k. Namiestnictwa, jako komisyi krajowej i komisyj lokalnych dla spraw odkupu i regulacyi ciężarów gruntowych, z funduszu indemnizacyjnego Wielk. Księstwa Krakowskiego pokryć się mających

na rok słoneczny 1886.

A. C. k. Namiestnictwo.

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. austr. wal.			
1	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	337	357	334	Podział kosztów zarządu na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na podstawie dekretu ministeryalnego z dnia 1. Października 1867. l. 15.871, podług którego fundusz indemnizacyjny Wielkiego Ks. Krakowskiego 1/35 części wszystkich wydatków ponosi.
2	Dodatki aktywalne	54	58	56	
3	Dyurny	80	50	50	
4	Remuneracye i zapomogi . . .	86	114	114	
5	Potrzeby kancelaryjne	220	149	134	
6	Czynsze na mieszkania	30	30	30	
7	Koszta podróży	—	3	3	
8	Rozmaite wydatki	—	1	1	
	Razem . . .	807	762	722	
	Do tego wydatki komisyj miejscowych dla spraw odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych	—	20	20	
	Ogólna suma . . .	807	782	742	

C. k. Komisye lokalne.

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z r. 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	—	—	—	
	Dodatki aktywalne	—	—	—	
	Dyurny	—	—	—	
	Remuneracye i zapomogi . .	—	—	—	
	Potrzeby kancelaryjne . . .	—	—	—	
9	Koszta podróży i dyety rzeczoznawców	—	20	20	
	Czynsze na mieszkania . . .	—	—	—	
	Rozmaite wydatki	—	—	—	
	Razem . .	—	20	20	

Alegat 1. do załącznika 10. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Płace, dodatki funkcyjne i wynagrodzenia dla c. k. Namiestnictwa.				Wniosek na rok 1886. stawia się według teraźniejszego stanu urzędników i sług. fungujących przy c. k. Namiestnictwie jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej serwitutowej.
1	Dla zastępcy prezesa dodatek roczny w kwocie . . . . . 400 zł.				
2	1 radca Namiestnictwa z roczną płacą . . . . . 3.600 „				
3	1 sekretarz referujący . 1.400 „ z dodatkiem rocznym . 250 „				
4	1 komisarz powiatowy . 1.300 „				
5	1 koncepista Namiestn. . 900 „				
6	2 konceptowych praktykantów roczne adjutum po 500 zł. . . . . 1.000 „				
	Oddział manipulacyjny.				
7	2 oficyałów z roczną płacą po 1.000 zł. . . . . 2.000 „				
	Służba.				
8	1 woźny z roczną płacą 400 „				
9	2 stróżów z rocznem wynagrodzeniem po 216 zł. 432 „				
	Razem . . . 11.682 zł.				
	z tego przypada na fundusz indemnizacyjny W. Ks. Krakowskiego $^1/_{35}$ części w kwocie 334 zł. .	337	357	334	

Alegat 2. do załącznika 10. do potrzeb

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Dodatki aktywalne.				
1	radca Namiestn. rocznie 480 zł.				Wniosek niniejszy zawiera systemizowane dodatki aktywalne obecnie zatrudnionych urzędników i sług.
2	1 sekretarz . . . . . 360 „				
3	1 komisarz powiatowy . 300 „				
4	1 koncepista . . . . . 240 „				
5	2 oficyałów Namiestnictwa po 240 zł. . . . 480 „				
6	1 woźny 25% od 400 zł. . 100 „				
	Razem . . . 1.960 zł.				
	z których przypada na fundusz indemnizacyjny W. Ks. Krakowskiego $^1/_{35}$ część w kwocie . . . 56 zł.	54	58	56	

Alegat 3. do załącznika 10. do potrzeb.

	Dyurny.				
1	4 dyurnistów po 1 zł. 20 ct. dziennie razem . . . . . 1.752 zł. z których przypada na fundusz indemnizacyjny W. Ks. Krakowskiego $^1/_{35}$ część w kwocie . 50 zł.	80	50	50	Wniosek stawia się podług obecnego stanu zatrudnionych dyetaryuszów i prawdopodobnej potrzeby na r. 1886.

Alegat 4. do załącznika 10. do potrzeb.

	Remuneracye i zapomogi.				
1	Dla c. k. Namiestnictwa i komisyi lokalnych serwitutowych w Galicyi wschodniej i zachodniej 4.000 zł. z których wypada na fundusz indemnizac. W. Ks. Krakowskiego $^1/_{35}$ część w kwocie . 114 zł.	86	114	114	Wniosek stawia się podług kwot na lata 1883., 1884. i 1885. preliminowanych i przez Wysokie Ministerstwo, jakoteż Wysoki Sejm krajowy przyzwolonych. Wynik w roku 1884. jest dla tego mniejszy, ponieważ nie cała kwota przyzwolona rozdzieloną została.

Alegat 5. do załącznika 10. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Potrzeby kancelaryjne.				Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na r. 1886. Wynik w r. 1884. jest w obec wniosku na r. 1886. dla tego większy, ponieważ koszta za druki nowych kuponów do obligacyi indemnizacyjnych w roku 1884. pokryte zostały.
1	Na opał lokalu . . . . 800 zł.				
2	„ papier i inne rekwizyta do pisania . . . . . 600 „				
3	Na druki, litografie i efekta kredytowe . . . . 800 „				
4	Na roboty introligatorskie 100 „				
5	„ czyszczenie lokalu . . 200 „				
6	„ sprzęty kancelaryjne . 100 „				
7	„ oświetlenie lokalu i schodów . . . . . 50 „				
8	Na koszta losowania i rozmaite potrzeby . . . 2.000 „				
9	Ryczałtowa kwota na przybory do pisania . . . 50 „				
	Razem . . . 4.700 zł.				
	z których przypada na fundusz indemnizacyjny W. Ks. Krakowskiego $^1/_{35}$ część w kwocie . 134 zł.	220	149	134	

Alegat 6. do załącznika 10. do potrzeb.

	Czynsze za lokal.				Wniosek stawia się podług rzeczywiście opłaconego czynszu w roku 1884.
1	Czynsz za lokal c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i krajowej komisyi serwitutowéj rocznie 1.036zł. z których przypada na fundusz indemniz. W. Ks. Krakowskiego $^1/_{35}$ część w kwocie . . 30 zł.	30	30	30	

Alegat 7. do załącznika 10. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Koszta podróży.				
1	Na dyety i koszta podróży zastępców uprawnionych i obowiązanych w sprawach serwitutowych rocznie 100 zł., z których przypada na fundusz indemnizac. W. Ks. Krakowskiego $^1/_{35}$ części w kwocie 3 zł.	—	3	3	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1886.

Alegat 8. do załącznika 10. do potrzeb.

	Rozmaite wydatki.				
1	35 zł. z których przypada na fundusz indemnizacyjny W. Ks. Krakowskiego $^1/_{35}$ części w kwocie . . . . . 1 zł.	—	1	1	Na pokrycie możliwych potrzeb przy tej zmiennej rubryce preliminuje się niniejsza kwota na rok 1886.

Alegat 9. do załącznika 10. do potrzeb.

	Koszta podróży.				
1	Milowe i dyety dla komisyonujących urzędników, strawne dla dyurnistów, dyety i milowe dla rzeczoznawców . . . . . 20 zł.	—	20	20	Niniejszy wniosek stawia się ze względu na możliwe pertraktacye serwitutowe w r. 1886.

B. Załącznik 11. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Spłata kapitałów.				
1	Podług planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem z dnia 27. Grudnia 1857. r. l. 11.881 dla oblig. indemn. Wiel. Ks. Krakowskiego w kwocie . 3,398.000 złr. m. k. wynosi kwota wylosować się mająca w II. półr. 1885. 52.000 „ „ I. „ 1886. 54.000 „ Razem . . 106.000 złr. m. k. czyli wal. austr. 111.300 zł. która według §. 19. instrukcyi losowania dopiero po upływie pół roku wypłaconą być ma, a mianowicie kwota za II. półrocze 1885. na dniu 1. Maja 1886. zaś kwota za I. półrocze 1886. na dniu 1. Listopada 1886. Na pokrycie tej wypłaty wnosi się przeto powyższa kwota 111.300 zł.	125.454	108.150	111.300	Wniosek stawia się podług kwot w planie amortyzacyjnym oznaczonych. Wynik w r. 1884. jest wobec wniosku na r. 1886. dla tego większy, ponieważ wielka ilość obligacyj indemnizacyjnych w dawniejszych latach wylosowana, dopiero w r. 1884. przy wydaniu nowych kuponów wypłaconą została.

B. Załącznik 12. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Renty dla uprawnionych				Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnego stanu obligacyi indemnizacyjn. z końcem r. 1885. Wniosek na rok 1886. jest w obec wyniku w roku 1884. dlatego mniejszy, ponieważ stan kapitałów po potrąceniu w r. 1885. wylosowanych obligacyi indemnizacyjnych się zmniejsza.
1	Według stanu kapitałów wynosi oprocentowany dług w obligacyach indemnizacyjnych W. Ks. Krakowskiego z końcem r. 1884. kwotę . . . 1,546.702 zł. 50 ct. w. a., a po strąceniu wylosowanych kwot mianowicie dnia 31. Października 1884. roku . . . . . 49.000 „ i 30. Kwietnia 1885. roku . . . . 50.000 „ razem . . . . 99.000 złr. m. k. czyli . . . 103.950 zł. wal. austr. zmniejsza się tenże na 1,442.752 zł. 50 ct. od której to sumy wynoszą 5% odsetki za r. 1886. kwotę 72.137 zł. 62½ ct.	79.106	78.568	72.138	

Załącznik 13. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot.	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek rządu na rok 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Zaliczki zwrotne.				
1	Na zaliczki zwrotne wydane na płace etatowe, koszta kancelaryjne i mylnie zarachowane kwoty przeprowadzć się mające preliminuje się kwota . . . . . 200 zł.	630	30	200	Wniosek stawia się na podstawie przeciętnego 3-letniego wyniku z lat 1882., 1883. i 1884.

Załącznik 14. do potrzeb.

	Nadzwyczajne wydatki				
1	Na zwroty nienależnie na rzecz funduszu indemnizacyjnego W. Ks. Krakowskiego pobranych kwot, tudzież nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych kapitałów, rent, odsetek i innych kwot preliminuje się kwota . . . . . 1.600 zł.	20.065	2.500	1.600	Wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1886. Wynik w r. 1884. jest w obec wniosku na r. 1886. dlatego znacznie większy, ponieważ urząd podatkowy dodatki indemn. od podatku dochodowego i zarobkowego spłacanego przez kolei północną Cesarza Ferdynanda po $31^1/_2$ ct. zamiast po 22 ct. od 1 reńskiego podatkowego pobierał, w skutek czego wymienionej kolei nadpłacone dodatki zwrócone [redacted]

Załącznik 15. do potrzeb.

porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1884.	Preliminowano na rok 1885.	Wniosek c. k. rządu na r. 1886.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Zaliczki zwrócone innym funduszom.				
1	Na pokrycie zaliczki otrzymanej z funduszu indemnizac. Galicyi wschodniej w roku 1883 w kwocie . . . . 26.160 zł. 73½ ct. i z fund. indem. Galicyi zachodniej w r. 1884. w kwocie . . 60.134 „ 2½ „ razem tedy w kwocie . . . . 86.294 zł. 76 ct. była potrzebna kwota	86.295	—	—	Na podobny wydatek nic się nie preliminuje, albowiem nie wiadomo czy w r. 1886. zajdzie potrzeba z innego funduszu podnieść zaliczkę.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA
BARCELONETA

L. W. kr. 53.580 ex 1885.

Alleg. 41.

4/18423
II 1885/6. 41-199

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem o wyłączenie miejscowości Bołożynów, Przewołoczna z Kobylem czyli Bajmakami i Sokołówka z okręgu Sądu powiatowego w Olesku i c. k. Starostwa, a ewentualnie Rady powiatowej w Złoczowie, a przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego, c. k. Starostwa i Reprezentacyi Rady powiatowej w Brodach.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 20. i 23. Października 1884, któremi przekazane nam zostały do załatwienia petycye obszarów dworskich i gmin Bołożynów, Przewołoczna z Kobylem czyli Bajmakami i Sokołówki o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Olesku i c. k. Starostwa w Złoczowie, a przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Brodach, — mamy zaszczyt po zebraniu w tym względzie odpowiednich wyjaśnień przedłożyć co następuje:

Okręg Sądu powiatowego w Olesku jeszcze do r. 1884. mieścił się w dwóch powiatach politycznych, to jest częściowo w Brodzkim i Złoczowskim. Wysoki Sejm jeszcze w uchwale z dnia 29. maja 1875, wyrażając opinię swą co do okręgu Sądu Oleskiego, proponował przyłączenie gmin, o które rzecz idzie, do okręgu Sądu powiatowego w Brodach, a tem samem pozostawienie ich nadal w obrębie c. k. Starostwa i Rady powiatowej w Brodach.

Tymczasem c. k. Ministerstwo sprawiedliwości regulując okręg sądowy Oleski, który odtąd mieścić się ma całkowicie w obrębie c. k. Starostwa Złoczowskiego, rozporządzeniem z dnia 8. Marca 1884. LW, 15.360 pozostawia gminy Bołożynów, Przewołocznę i Sokołówkę w okręgu Sądu powiatowego w Olesku, a w skutek tego c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych rozporządzeniem z dnia 6. marca 1884, L. 1040, wyłącza je z okręgu c. k. Starostwa w Brodach, a przydziela do okręgu c. k. Starostwa w Złoczowie.

Zarządzenie to wywołało ze strony interesowanych gmin i obszarów dworskich petycyę wniesioną na zeszłorocznej sesyi do Wysokiego Sejmu popartą obecnie uchwałami odnośnych rad gminnych, w których przytaczają:

że gminy Bołożynów, Przewołoczna z Kobylem czyli Bajmakami i Sokołówką liczące 4166 ludności, są częścią dóbr Toporowskich. stanowiących od dawnego czasu jedną całość, obecnie będących własnością sukcesorów Natalii z książąt de Ligne księżnej de Croy, a zatem. że pomieszczenie ich w dwóch powiatach politycznych i autonomicznych narazi obszar dworski na liczne utrudnienia przy załatwianiu czynności różnorodnych w tych władzach.

Przy sporządzaniu pomiarów katastralnych w r. 1845 z tytułu jedności tych dóbr. nie zważano zbyt skrupulatnie, aby grunta czy dominikalne. czy rustykalne były tak na gminy porozdzielane, jak wedle metryk gruntowych z roku 1820 pod względem opodatkowania uczynić to wypadało.

Tym sposobem stało się n. p., że gmina katastralna Bołożynów zawiera w sobie oprócz gminy politycznej Bołożynów jeszcze przysiołek Kobyle (czyli Bajmaki) do gminy politycznej Przewołoczna należący. tudzież dwa przysiołki Bortniki i Kuliki, które już liczą się jako przynależność do gminy Stołpin, obecnie mieszczącej się w okręgu c. k. Starostwa Brodzkiego. — W ten sam sposób wiele gruntów rustykalnych. należących do gminy Sokołówki, zamieszczono i wcielono do gminy Turże. Podobnie ma się rzecz i z gminą Przewołoczna, której grunta leżą w granicach gminy Turże i Stołpin.

Dalej co do rozdziału parafii, to miejscowości Bołożynów. Przewołoczna i Sokołówka należą do rz. katolickiego probostwa w Toporowie, a znów do gr. katolickiego probostwa w Przewołocznej należy przysiołek Baczka z gminy Turze. Wreszcie co się tyczy samej odległości gmin pomienionych, to jakkolwiek obecnie bliżej mają do rezydencyi Sądu powiatowego do Oleska, niż do Brodów, jednak do Złoczowa jako siedziby urzędów powiatowych znacznie dalej i w warunkach mniej dogodnych, aniżeli do Brodów, gdzie za jedną bytnością możnaby załatwiać wszystkie sprawy sądowej i administracyjnej natury.

Rada powiatowa w Brodach choć zrazu nie znalazła żadnych przeszkód względem przyłączenia tych miejscowości do złoczowskiego okręgu autonomicznego, to jednak w uchwale swej z dnia 27. Czerwca 1885 roku przyznała słuszność żądań gmin i obszarów dworskich i stanowczo oświadczyła się za przyłączeniem ich napowrót do Sądu i c. k. Starostwa Brodzkiego.

Jednakże, pomimo takiego położenia sprawy c. k. Prezydyum Sądu wyższego krajowego we Lwowie, ze względów administracyjno sądowej natury, przeciwnem jest zmianie obecnych granic powiatów sądowych Brodzkiego i Oleskiego. W odezwie swej z dnia 13. października 1885 roku l. 53·580 przytacza ono, że gdyby gminy Bołożynów, Przewołocznę i Sokołówkę przyłączono do Sądu w Brodach — okręg sądowy w Olesku zmieniłby niekorzystnie ze względu na zaokrąglenie swoją figurę i nastąpiłby nieproporcjonalny rozdział ludności na te dwa okręgi, albowiem miałyby wtedy Brodzki 57.406 ludności, zaś w Olesku zostałoby tylko 18.488.

Zapewne, że argument ten ma swoje usprawiedliwienie z powodu tak nierównomiernego rozdziału ludności i napływających ztąd spraw do obu Sądów powiatowych, lecz zaradzenie tym niedogodnościom byłoby łatwe, jeżeli c. k. Ministeryum Sprawiedliwości stosownie do opinii Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875 r. zechce utworzyć czwarty Sąd powiatowy w terytoryum Starostwa Brodzkiego mianowicie w Podkamieniu, do którego weszłoby wiele gmin obecnie przynależnych do okręgu sądowego w Brodach.

Z tych zatem powodów i ze względu na tyle przeszkód i niegodności narażających obszar dworski i mieszkańców gmin petycjonujących przez przyłączenie ich razem z c. k. okręgiem sądowym Oleskim do okręgu c. k. Starostwa i Rady powiatowej w Złoczowie, Wydział krajowy jest zdania, że wypadałoby poprzeć u c. k. Rządu ich życzenie, dlatego wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl §. 2. ustawy z dnia 11. Czerwca 1868 r. (Nr. 59 D. u. p.) i powołując się na uchwałę swoją z dnia 29. maja 1875 r., oświadcza c. k. Rządowi opinię: że miejscowości Bołożynów, Przewołocznę z Kopylem, czyli Bajmakami i Sokołówkę należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Olesku i c. k. Starostwa w Złoczowie, a przydzielić do okręgu c. k. Sądu i c. k. Starostwa, tudzież ewentualnie i Rady powiatowej w Brodach.

Jednocześnie zaś ponawia uchwałę swą z dnia 29. maja 1875 r., co do rychłego ile można utworzenia nowego Sądu powiatowego w Podkamieniu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 10. Listopada 1885 r.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz.

Sprawozdawca:

Gustaw Romer,

Zastępca Członka Wydziału krajowego.

L. S. 299/1885.

Alog. 42.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Rząd, ażeby pracę więźniów w zakładach karnych uregulował w ten sposób i zwrócił ją w takim kierunku, ażeby nie czyniła konkurencyi opodatkowanym, a nieposzlakowanym rękodzielnikom i robotnikom.

Tadeusz Romanowicz.

Merunowicz, P. Gross, Weigel, Wajgart, Kopyciński, Simon, Skałkowski, Łubieński, Lenartowicz, H. Janko, Filip Zucker, Łazarski, Goldmann, Czerkawski, A. Sapieha, Wierzbicki, Lasocki, Brykczyński, Wasilewski, Siengalewicz, Mandyczewski.

Ang. 43.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Rząd:

1. Ażeby dostawy wszelkich artykułów żywności dla c. k. wojska w kraju konsystującego uskuteczniał bezpośrednio od krajowych producentów lub ich spółek.

2. Ażeby dostawy wszelkich innych artykułów potrzeb c. k. Armii wchodzących w zakres rękodzielnictwa i przemysłu, uskuteczniał nie jak dotychczas za pomocą wielkich monopolicznych spółek w centralnych przedsiębiorstwach, ale rozdawał je mniejszym spółkom i przedsiębiorstwom krajowych rękodzielników w ten sposób, by potrzeby wojska w kraju konsystującego, przez krajowe rękodzielnictwo były zaopatrywane.

Lwów dnia 30. Listopada 1885.

Tadeusz Romanowicz.

Merunowicz, P. Gross, Weigel, Wajgart, Kopyciński, Simon, Skałkowski, Lenartowicz, H. Janko, Filip Zucker, Łazarski, Goldmann, Czerkawski, Łubieński, Wierzbicki, Lasocki, Brykczyński, Wasilewski, Siengalewicz, Mandyczewski.

L. S. 300/1885.

Alg. 44.

Wniosek.

Zważywszy, że c. k. Władze skarbowe przy wymierzaniu należytości od interesów prawnych nie uwzględniają zwykle z urzędu tych przepisów, od których zastosowania obniżenie należytości zawisło, tak iż dopiero w skutek rekursów należytości te w wyższych instancyach obniżane, lub nawet całkiem odpisywane bywają, egzekucya jednak pomimo rekursu wdrożoną zostaje;

Że takie postępowanie c. k. Władz skarbowych jest wielce uciążliwe dla kontrybuentów, szczególnie zaś dla ludności włościańskiej, która starając się o obniżenie należytości, zmuszoną jest ponosić niepomiernie wielkie koszta i dla tego najczęściej nie odwołuje się do władz wyższych, skutkiem czego niesprawiedliwy wymiar należytości, staje się prawomocnym;

Że uchylenie takich niesprawiedliwych ciężarów jest w obecnem położeniu kraju szczególnie pożądanem, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o wydanie stosownych poleceń c. k. Władzom skarbowym, aby przy wymiarze należytości od interesów prawnych, dokumentów i czynności urzędowych, uwzględniane były z urzędu, także te wszystkie przepisy, które wpływają na obniżenie wymiaru należytości, tudzież aby przed prawomocnością wymiaru, nie ściągano należytości w drodze egzekucyi.

Lwów, dnia 1. Grudnia 1885.

Skałkowski.

P. Gross, H. Janko, Romanowicz, Zawadzki, Kopyciński, Z. Dembowski, St. Stadnicki, T. Merunowicz, Lenartowicz, Władysław Struszkiewicz, Pilat, Rusocki, W. Koziebrodzki, Borkowski, S. Henzel, Łubieński, Hausner, Goldmann, Żywicki, Szczęsny Koziebrodzki, ks. Sawa, Mochnacki.

Wniosek.

Aleg. 45.

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia gmin Kahujów, Honiatycze i Werbiż z przysiołkiem Sojków z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Komarnie i c. k. Starostwa w Rudkach, a przydzielenie ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Szczercu i c. k. Starostwa we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 10. Września 1884. zarządzone zbadanie petycyi powyższej wykazało, że gminy Kahujów, Honiatycze i Werbiż z przysiołkiem Sojków liczą razem 1785 ludności, zachodzą wąskim klinem między terytorya powiatów Rudeckiego i Żydaczowskiego, graniczą z powiatem Lwowskim, sąsiadując z gminą Czerkasy, która zeszłego roku z powiatu Rudeckiego wydzieloną i do Starostwa lwowskiego i Sądu w Szczercu przydzieloną została — dalej, że gminy te według szczegółowo wykazanej w sprawozdaniu Wydziału krajowego do L. 24.284/85 odległości w porównaniu z Komarnem mają znacznie bliżej do Szczerca, zaś do Lwowa w porównaniu z Rudkami nieco dalej, — natomiast ze Lwowa, a także i ze Szczerca połączone są przez stacyę Czerkasy koleją żelazną Arcyksięcia Albrechta — gdy do Komarna i do Rudek jeździć muszą drogami gminnemi, dalej

że Rada powiatowa w Rudkach w uchwale swej z dnia 21. Lutego 1885. oświadczyła się przeciw wydzieleniu tych gmin z powiatu Rudeckiego, przytaczając, że różnica odległości względem Komarna i Szczerca jest małą, zaś do Rudek jest bliżej niż do Lwowa, i że ubytek terytoryalny w obszarze Reprezentacyi autonomicznego powiatu Rudeckiego, pociągnie za sobą zwiększenie ciężarów z dodatków powiatowych na inne pozostałe gminy w powiecie,

że nakoniec Prezydyum c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie w odezwie swej z dnia 12. Maja r. b. do L. 24.284 po zasięgnięciu opinii c. k. Sądów powiatowych w Komarnie i Szczercu i Prezydyów c. k. Sądu obwodowego w Samborze i c. k. Sądu krajowego we Lwowie oświadcza, że przeciw żądanemu wyłączeniu nie zachodzą żadne przeszkody, lecz owszem uważa je za korzystne dla gmin petycyonujących.

W obec takiego stanu rzeczy i ze względu, że z wydzieleniem rzeczonych gmin uszczuplenie dochodu Rady powiatowej Rudeckiej w dodatkach do podatków w kwocie 273 zł. 78 ct.

nie jest znów tak znaczne, aby dla tego zapoznawać żywotne interesa petycyonujących gmin i obszaru dworskiego, t. j. konsystorza Metropolitalnego obrządku łacińskiego, urzędującego we Lwowie, który tym sposobem ułatwione mieć będzie stosunki z władzami politycznemi i autonomicznemi na miejscu,

Komisya prawnicza zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl §. 2. ustawy państwowej z dnia 11 Czerwca 1868. r. (Nr. 59 Dz. u. p.) udziela opinię swą c. k. Rządowi, iż pożądanem by było, aby miejscowości Kahujów, Honiatycze i Werbiż z przysiołkiem Sójki wyłączone zostały z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Komarnie, z c. k. Starostwa w Rudkach, a przyłączone do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Szczercu, i c. k. Starostwa we Lwowie.

Lwów dnia 1. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Zawadzki m. p.

Sprawozdawca:
Lenartowicz m. p.

Z drukarni Fillera i Spółki.

Ad. 46.

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie wyłączenia gmin Czerteż i Stańkowej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie i c. k. Starostwa w Żydaczowie, a przyłączenia do okręgu c. k. Sądu powiat. i c. k. Starostwa w Kałuszu.

Wysoki Sejmie!

Uchwałami z dnia 22. Września 1884 L. s. 8 i 23, polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu zbadać stosunki przytoczone w powyższych petycyach, na podstawie których gminy Czerteż i Stańkowa żądają przydzielenia do okręgu sądowego i Starostwa w Kałuszu.

Po zebraniu przez Wydział krajowy odpowiednich wiadomości i opinii tak od Rady powiatowej Żydaczowskiej, jakoteż i c. k. Sądu wyższego krajowego we Lwowie, rzecz się przedstawia w ten sposób:

że miejscowość Czerteż oddaloną jest od Żurawna $12^1/_2$ kilom., od Żydaczowa 26 kilom., a od Kałusza 21 kilom., zaś miejscowość Stańkowa od Żurawna $17^1/_2$ kilom., od Żydaczowa 41 kilom., a od Kałusza 16 kilom. — Ludność tych gmin podług spisu z r. 1880 wynosi wraz z obszarami dworskimi Czerteż 1116, Stańkowej 1420 — zaludnienie zaś powiatów sądowych Żurawna jest 24.122, a Kałusza 48.843 osób.

Główną przyczyną, dla której gminy te żądają przeniesienia, jest na drodze ku Żurawnie leżąca rzeka Świeca, której częste wylewy i brak stałego mostu stanowią przeszkodę w podróży — dalej utrzymują proszący, że należąc do Żurawna, Sąd obwodowy mają w Samborze, do którego podróż kilka dni czasu zajmuje, albowiem najbliższa stacja kolei w tym kierunku jest dopiero w Stryju, gdy przeciwnie przydzieleni do okręgu sądowego w Kałuszu, byliby przynależni do Sądu obwodowego w Stanisławowie, z którym mieliby łatwą komunikacyę koleją żelazną — nareszcie utrzymują, że stosunki handlowe mieszkańców tych miejscowości łączą ich z Kałuszem, wobec czego mogliby za jednym zachodem pozałatwiać swoje sprawy w Sądzie. Starostwie i Radzie powiatowej.

Oprócz tego gmina Stańkowa przytacza i tę okoliczność, że stanowiąc jedną parafię ze wsią Zbory, leżącą już w powiecie kałuskim, doznaje wielkich trudności we wszelkich sprawach, dotyczących konkurencji kościelnej.

Obszary dworskie Czerteża i Stańkowej, tudzież Wydział powiatowy Żydaczowski, przeciwne są temu żądaniu petycyonujących gmin i przywodzą: że przeszkoda z powodu konieczności przeprawiania się do Żurawna przez rzekę Świecę nie jest tak wielką, gdyż rzeka ta wzbiera na czas krótki i ma urządzony prom z drucianą liną;

że w takiem samem położeniu znajduje się jeszcze 14 gmin, które przez tę rzekę przeprawiać się muszą — że tak samo należąc do Sądu w Kałuszu, rzeczone gminy miałyby przeprawę przez rzekę Bołochówkę również ulegającą peryodycznym wylewom — dalej, że stosunki handlowe Czerteża i Stańkowej nie są takiej rozległości, aby dla nich zmieniać dzisiejszy porządek okręgów terytoryalnych — wreszcie

jak Wydział powiatowy Żydaczowski utrzymuje, odłączenie tych gmin wpłynęłoby ujemnie na stosunki budżetowe Rady powiatowej.

C. k. Prezydyum Wyższego Sądu krajowego, opierając się na relacyach Sądu obwodowego w Samborze i dotyczących Sądów powiatowych, potwierdza motywa Wydziału powiatowego i również przeciwnem jest zmianie granic Sądów powiatowych Żurawna i Kałusza, gdyż za takową żadne ważniejsze i godne uwzględnienia przyczyny nie zachodzą — zaś przez przydzielenie dwóch gmin z znaczną ludnością do Sądu powiatowego w Kałuszu, pomnożenie czynności na tok spraw przy tymże Sądzie niekorzystnie oddziaływaćby mogło.

Oceniając naprowadzone przez Wydział powiatowy Żydaczowski i c. k. Prezydyum wyższego Sądu krajowego okoliczności i motywa i ze względu, że różnica odległości Czerteża od Żydaczowa, w porównaniu z odległością od Kałusza, jest bardzo małą a z Czerteża do siedziby Sądu w Żurawnie znacznie bliżej, niż do Kałusza, nie ma uzasadnionej podstawy do uwzględnienia petycji gminy Czerteża, zaś za przychyleniem się do petycyi gminy Stańkowej przemawia głównie ta okoliczność, że miejscowość ta bliżej jest położona Kałusza niż Żurawna, a szczególniej od Żydaczowa 41 kilometrów oddalonego, gdy do Kałusza miałaby tylko 16 kilometrów, a także i ten powód, że gmina Stańkowa należy do parafii Zbory, będącej już w terytoryum Kałuskiego powiatu.

Komisya prawnicza tedy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, przechodząc nad petycyą gminy Czerteż do porządku dziennego, w myśl §. 2. ust. państwowej z dnia 11. Czerwca 1868 (Nr. 59 D. u. p.) tudzież ustawy z dnia 26. Kwietnia 1873 (Nr. 62 D. u. p.), objawia c. k. Rządowi opinią swoją, że miejscowość Stańkową, położoną w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie, c. k. Starostwie w Żydaczowie i okręgu c. k. Sądu obwodowego w Samborze, przenieść wypada do okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Kałuszu, jakoteż c. k. Sądu obwodowego w Stanisławowie.

Lwów dnia 1. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Zawadzki m. p.

Sprawozdawca:
Lenartowicz m. p.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alog. 47.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych szkołach rolniczych w Dublanach i o folwarku Dublańskim.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 16. Października 1884. uchwalił Wysoki Sejm co następuje:

1) „Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole „rolniczej w Dublanach tudzież o folwarku w Dublanach z dnia 6. Października r. b. L. 43.008.

2) „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zarządzić rozpoczęcie budowy gmachu szkolnego „dla wyższej szkoły rolniczej w Dublanach w roku 1885. i otwiera na ten cel kredyt do wyso- „kości 8.000 zł. w. a.

3) „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zanim rozpoczętą zostanie budowa gmachu „szkolnego w Dublanach, zbadał szczegółowo, czy i o ile proponowane rozmiary tego gmachu, w ści- „słem zastosowaniu do istotnych potrzeb nauki gospodarstwa wiejskiego, nie dałyby się zmniejszyć, „a w tym razie, ażeby zmniejszenia tego wedle własnego uznania dokonał.

4) „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zarządzić wybudowanie w ciągu roku 1885. dla „dyrektora pomieszkania parterowego drewnianego, którego koszt nie powinien przenosić łącznej „sumy 5.600 zł. w. a.

5) „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu starać się ażeby c. k. Rząd pokrył połowę „tego kosztu.

6) „Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na budowę pomieszkania dla dyrektora szkoły „w Dublanach kredyt do wysokości 2.800 zł. w. a.“

Nadto uchwalił Wysoki Sejm na tem samem posiedzeniu następujące rezolucye:

1) „Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przystąpił do załatwienia uchwał przyjętych przez „Sejm 15. Października 1883. tyczących się sprawy gorzelni i kursu gorzelniczego w Dublanach, „a wynik przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi.

2) „Wzywa się Wydział krajowy, ażeby obok obecnej eksploatacyi torfu zajął się urzą- „dzeniem wyrobu torfu prasowanego, odpowiednio do postępu nauki i doświadczeń poczynionych „w tej gałęzi industryi.“

I.

W myśl uchwały ad 3), odbyła się w przedmiocie planu budowy gmachu szkolnego dla krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach ponowna narada pod przewodnictwem Członka Wydziału krajowego p. Dr. Józefa Wereszczyńskiego, w której na wezwanie Wydziału krajowego wzięli udział pp. Władysław Lubomęski, dyrektor szkół Dublańskich, Tomasz Rylski i Dr. Roman Wawnikiewicz, profesorowie wyższej szkoły rolniczej Dublańskiej, tudzież Kazimierz Kułakowski, architekt fundacyi hr. Skarbka.

Wynikiem zaś tej narady było, że po ścisłem i wszechstronnem zbadaniu planu budowy, który w roku 1884. posłużył Wydziałowi krajowemu za podstawę do sformułowania wniosków, zalecono dla zmniejszenia kosztów budowy obniżyć mury pierwszego piętra o 25 ctm., natomiast zaś uznano za konieczne rozszerzyć niektóre ubikacye a osobliwie salę wykładową przy laboratoryum chemicznem, przez wysunięcie ryzalitu środkowego o 1 metr.

Nadto zalecono jeszcze, aby projektowany dach gontowy zastąpić dachem ogniotrwałym (z blachy żelaznej).

Zmiany powyższe, na które Wydział krajowy się zgodził, o tyle tylko wpłyną na wysokość kosztów budowy, o ile dach z blachy żelaznej jest droższym od dachu gontowego, gdyż przewyżkę kosztów spowodowaną wysunięciem ryzalitu (około 1.000 zł. w. a.) zrównoważy zaoszczędzenie, które osiągniętem będzie przy budowie pierwszego piętra.

Różnicę zaś w kosztach budowy dachu, (około 1.500 zł. w. a.) zamierza Wydział krajowy pokryć z zaoszczędzeń na robotach dodatkowych (brukach, kanałach i t. d.), których koszta preliminowano pierwotnie w kwocie 10.000 zł. w. a.

W dalszym toku sprawy przedłożył Wydział krajowy plan i kosztorys budowy odezwą z dnia 28. Listopada 1884. L. 62.308 za pośrednictwem c. k. Prezydyum Namiestnictwa c. k. Ministerstwu rolnictwa, które według odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 28. Lutego r. b. L. 4.730 nie podniosło przeciw projektowi żadnych zarzutów i uznało takowy za „odpowiadający wymogom nauki gospodarstwa wiejskiego.“

Kierownictwo budowy poruczył Wydział krajowy architekcie p. Kazimierzowi Kułakowskiemu, wyznaczając mu rozporządzeniem z dnia 20. Stycznia r. b. L. 3.400 wynagrodzenie miesięczne w kwocie 75 zł. w. a. tudzież dodatek w tej samej wysokości na opłacenie pomocnika.

Zarazem ustanowił Wydział krajowy program budowy, według którego przypada na rok 1885. zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu ad 2) położenie fundamentów pod cały budynek, oraz wyprowadzenie pod dach i nakrycie dachem murów tej części budynku, w której parterze mieści się laboratoryum chemiczne, jakoteż murów środkowego występu, zaś na rok 1886. wzniesienie i pokrycie dachem reszty budynku oraz wykonanie wyprawy wewnętrznych lic murów wraz z wszelkiemi robotami rzemieślniczemi, — tak, iżby budynek mógł być oddanym do użytku z dniem 1. Października 1886.

Uznawszy dalej za właściwe oddać roboty przy budowie w przedsiębiorstwo w drodze zamkniętej konkurencyi, przyjął Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 20. lutego b. r. L. 7.261 ofertę pp. Ludwika Ramulta i Juliana Cybulskiego na roboty ziemne, murarskie, kamieniarskie i ciesielskie, a rozporządzeniem z dnia 9. Czerwca r. b. L. 28.582 ofertę tychże przedsiębiorców na roboty stolarskie i blacharskie, tudzież ofertę p. Piotra Puchalskiego na roboty ślusarskie.

W celu ułatwienia budowy, a zarazem dla zaspokojenia potrzeby, którą postawienie nowego gmachu szkolnego niewątpliwie wywoła, zarządził nadto Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 24. Lutego r. b. L. 9.867 wybudowanie nowej studni kosztem 1.000 zł. w. a.

Z subwencyi państwowej przyznanej na budowę gmachu szkolnego w kwocie 33.000 zł. w. a. otrzymał Wydział krajowy w roku 1884. pierwszą ratę w kwocie 8.250 zł. w. a., a o wypłatę drugiej raty upomniał się u c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 13. Sierpnia r. b. L. 42.025.

Wreszcie nadmienić wypada, że postęp robót budowlanych odpowiada dotąd w zupełności podanemu wyżej programowi budowy.

II.

W wykonaniu uchwał ad 4), 5) i 6) polecił Wydział krajowy przedewszystkiem architekcie p. Kazimierzowi Kułakowskiemu wypracowanie planu i kosztorysu budowy domu mieszkalnego dla dyrektora szkół Dublańskich.

Czyniąc zadość wezwaniu, przedłożył p. Kułakowski plan i kosztorys na budynek z drzewa pod gontem, zarazem jednak doniósł, że za taką samą kwotę, jaką według obliczenia kosztowałby budynek drewniany t. j. 8.504 zł. 72 cent. w. a. możnaby postawić budynek murowany.

Jakkolwiek obliczone przez p. Kułakowskiego koszta budowy przewyższały dość znacznie kwotę, którą Wysoki Sejm na ten cel wyznaczył, to Wydział krajowy uważając budowę domu mieszkalnego dla dyrektora za bardzo naglącą, postanowił przystąpić do wykonania jej w r. 1885., jeżeli uzyska od c. k. Rządu subwencyę, pokrywającą połowę rzeczywistych kosztów budowy. Zawiadamiając przeto odezwą z dnia 13. Kwietnia r. b. L. 13.029 Prezydyum c. k. Namiestnictwa o uchwale Wysokiego Sejmu, dołączył Wydział krajowy plan i kosztorys projektowanej budowy z prośbą o wyjednanie odpowiednej subwencyi ze skarbu państwa na wykonanie budowy.

Prośba ta jednak nie odniosła skutku, gdyż według odezwy c k. Namiestnictwa z dnia 2. Sierpnia r. b. L. 46.962 c. k. Ministerstwo rolnictwa oznajmiło reskryptem z dnia 21. Lipca r. b. L. 8.324/937, że „nie jest w położeniu udzielić żądanej subwencyi rządowej na budowę nowego pomieszkania dla dyrektora wyższej szkoły rolniczej w Dublanach“.

Wobec kategorycznej odmowy c. k. Ministerstwa rolnictwa, Wydział krajowy nie czuł się upoważnionym do wykonania budowy bez ponownego polecenia Wysokiego Sejmu. W przekonaniu zaś, że budowa domu mieszkalnego dla dyrektora jest nieuchronną i wykonaną być winna w przyszłym roku nawet bez pomocy ze strony Skarbu państwa, oraz, że ze względu na trwałość budynku w ogóle, a szczególnie w miejscowości, w której grzyb domowy już się zagnieździł, przy równych kosztach budowy postawienie domu murowanego jedynie jest właściwem, ma Wydział krajowy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi plan i kosztorys budowy **(złożone w kancelaryi sejmowej)** z odpowiednim wnioskiem.

III.

Skład Kuratoryi kraj. wyż. szkół rolniczych w Dublanach zmienił się w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem o tyle, że delegat ck. galicyjskiego Towarzystwa gospodarczego p. Leonard hr. Piniński zrezygnował z godności członka Kuratoryi, a Komitet Towarzystwa według relacyi z dnia 6. Grudnia rz. l. 2.245 zamianował w miejsce jego delegatem swym pana Dawida Abrahamowicza.

W gronie nauczycieli szkół Dublańskich zaszły w tymże peryodzie następujące zmiany:

1) W miejsce docenta p. Augusta Witkowskiego, powołanego na profesora c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, zamianował Wydział krajowy zgodnie z uchwałą Kuratoryi dekretem z dnia 30. stycznia rb. l. 5.182 docentem fizyki p. Franciszka Dobrzyńskiego, asystenta przy katedrze fizyki w ck. szkole politechniczej.

2) Nowo utworzoną posadę docenta historyi i literatury polskiej nadał Wydział krajowy zgodnie z uchwałą Kuratoryi dekretem z dnia 17. Kwietnia rb. l. 19.239 p. Drowi Ludwikowi Finklowi.

3) W miejsce docenta p. Edmunda Mochnackiego, który z posady zrezygnował, zamianował Wydział krajowy zgodnie z uchwałą Kuratoryi dekretem z dnia 18. Września rb. l. 48.141 docentem ustaw rolnych p. Dra Władysława Ostrożyńskiego, kandydata adwokatury we Lwowie.

4) W miejsce ks. Teodora Telakowskiego, który powołany na probostwo również z posady zrezygnował, zamianował Wydział krajowy zgodnie z uchwałą Kuratoryi dekretem z dnia 18. Września rb. l. 48.142 kapelanem szkół Dublańskich i katechetą szkoły niższej ks. Walentego Grostyego.

5) W miejsce nauczyciela szkoły niższej p. Włodzimierza Grodzkiego, który otrzymał posadę przy kraj. niż. szkole rolniczej w Jagielnicy, zamianował Wydział krajowy na przedstawienie Kuratoryi i za zgodą ck. Ministerstwa rolnictwa dekretem z dnia 30. Stycznia rb. l. 5.170 prowizorycznym nauczycielem pomocniczym szkoły niższej p. Michała Stepka, zastępcę nauczyciela w ck. Seminaryum męskiem we Lwowie.

IV.

Z innych spraw tyczących się szkół Dublańskich zasługuje na wzmiankę co następuje:

1) P. Zygmunt Kahane, profesor zoologii i hodowli, o którego chorobie wspomniano w sprawozdaniu z dnia 6. Października 1884. l. 43.008., dopiero w Kwietniu rb. mógł się zgłosić do służby. Wskutek tego zastępywali go w wykładach przez większą część roku szkolnego 1884/85 pp. asystent Dr. Michał Kociuba i docent, mianowany później prow. nauczycielem szkoły Czernichowskiej, Dr. Stanisław Kruszyński, za co Wydział udzielił tytułem wynagrodzenia pierwszemu z nich dekretem 26. Czerwca rb. l. 31.256 kwotę 300 zł. w. a., a drugiemu dekretem z dnia 13. Marca b. r. l. 12.597, kwotę 180 zł.

2) W Kwietniu r. b. zachorował obłożnie pan Dr. Emil Godlewski, profesor botaniki, wskutek czego Wydział krajowy udzielił mu urlopu najpierw dekretem z dnia 20. Kwietnia r. b. l. 19.997 na czas do 10. Maja rb., a następnie do końca roku szkolnego. Przez czas powyższy zastępywał p. Godlewskiego asystent p. Józef Krupa, któremu Wydział krajowy za tę czynność nadobowiązkową udzielił dekretem z dnia 26. Czerwra r. b. l. 31.256 wynagrodzenie w kwocie 120 zł. w. a. Kiedy zaś okazało się przy rozpoczęciu roku szkolnego 1885/6., że stan zdrowia nie pozwala jeszcze p. Godlewskiemu objąć obowiązków nauczycielskich, upoważnił Wydział kraj. rozporządzeniem z dnia 2. Października rb. l. 50.218 Dyrekcyę szkół Dublańskich do poruczenia tymczasowego zastępstwa p. Godlewskiego, p. Stefanowi Jentysowi, stypendyście Wydziału krajowego kształcącemu się na nauczyciela średnich szkół rolniczych.

3) Zgodnie z uchwałą Kuratoryi upoważnił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 18. Września rb. l. 48.143 Dyrekcyę szkół Dublańskich do zatrzymania asystentów pp. Józefa Krupy i Dra Michała Kociuby na rok szkolny 1885/6., tudzież do rozpisania konkursu na posady asystentów botaniki i zoologii z końcem tegoż roku.

4) P. Dr. Emil Godlewski, profesor szkoły wyższej, przedłożył Wydziałowi kraj. z podróży naukowej, którą odbył w ciągu wakacyi r. 1884, w celu zwiedzenia zagranicznych szkół rolniczych i stacyj doświadczalnych oraz zapoznania się z ich urządzeniem (por. spraw. W. kr. z dnia 6 Października 1884. l. 43.008), obszerne sprawozdanie, zawierające cenne spostrzeżenia i wskazówki. Sprawozdanie to polecił Wydział kraj. wydrukować dla członków Wys. Sejmu.

5) Podobnie jak w roku poprzednim p. Drowi Godlewskiemu, udzielił Wydział kraj. na wniosek Dyrekcyi szkół Dublańskich rozporządzeniem z d. 19. Maja rb. l. 24.198 prof. p. Kazimierzowi Pańkowskiemu zasiłku z funduszu dyspozycyjnego w kwocie 350 zł. na odbycie podróży naukowej, a to w celu zwiedzenia tegorocznej wystawy rolniczej w Warszawie, dalej kursów mle-

czarstwa w Baden i Proszkowie, jakoteż niektórych większych mleczarń spółkowych w Niemczech, wreszcie — o ileby zasiłek okazał się wystarczającym, — także tegorocznej wystawy bydła rogatego w Peszcie.

6) Dyrekcya szkół Dublańskich przedstawiła Wydziałowi kraj. po kilkakroć, że czynności jej administracyjne są zbyt liczne i uciążliwe, aby Dyrektor bez odpowiedniej pomocy kancelaryjnej mógł zarazem spełniać należycie nierównie ważniejsze obowiązki swe jako kierownik naukowy i profesor. Uznając potrzebę pomocy kancelaryjnej dla Dyrektora, upoważnił Wydział kraj rozporządzeniem z dnia 22. Maja rb. l. 24.328 Dyrekcyę do utrzymywania pisarza z płacą miesięczną w kwocie 40 zł. w. a., a w preliminarz szkoły wyższej na r. 1886. wstawił odpowiednią kwotę na opłacenie pisarza.

7) Praktyka dotychczasowa pouczyła, że z kandydatów zgłaszających się do niższych szkół rolniczych nawet tacy, którzy według przedłożonych dokumentów czynią zadość wszelkim wymaganiom statutów szkół, częstokroć po wstąpieniu do zakładu okazują się fizycznie i umysłowo nie dość rozwiniętymi, co na tryb nauki wywiera wpływ niekorzystny. Z tego powodu polecił Wydział kraj. Dyrekcyom niż. szkół rolniczych, a pomiędzy niemi także Dyrekcyi niż. szkoły roln. Dublańskiej rozporządzeniem z dnia 18. Września rb. l. 49.559, ażeby nadal nie przyjmowały do szkoły, bez zezwolenia Wydziału kraj. żadnego kandydata, który wymaganiom statutu szkoły w zupełności nie czyni zadość, a nadto do wszelkich przyrzeczeń przyjęcia dodawały zastrzeżenie, że kandydat tylko wtedy będzie przyjętym, jeżeli zda egzamin wstępny i jeżeli Dyrekcya uzna go za rozwiniętego fizycznie w dostatecznej mierze.

8) Rozporządzeniem z dnia 7. lipca rb. l 34.153. udzielił Wydział krajowy na wniosek Dyrekcyi Towarzystwu Bratniej Pomocy uczniów szkoły wyższej na zakupno dzieł do biblioteki Towarzystwa zasiłku w kwocie 100 zł. w. a. z funduszu dyspozycyjnego.

9). Frekwencyę szkół Dublańskich wykazują następujące daty:

a) Szkoła wyższa.

Na rok szkolny 1884/5	uczniowie zwyczajni				nadzw.	razem
	Rok I.	II.	III.			
Przeszło z poprzedniego r. szk.	„	25	10	—	9	44
Przyjęto z początkiem roku	22	1	1	—	5	29
Było więc z początkiem roku	22	26	11	—	14	73

tudzież 6 hospitantów.

Z uczniów powyższych ukończyło szkołę z końcem r. sz. 1884/5. zwyczajnych 11
nadzwyczajnych 1
razem 12

z których zgłosiło się do egzaminu głównego i zdało tenże egzamin z postępem dobrym czterech uczniów zwyczajnych.

b) Szkoła niższa wraz z kursem melioracyjnym liczyła w tymże roku 35 uczniów.

V.

W przedmiocie rezolucyi Wys. Sejmu, tyczących się budowy gorzelni i wyrobu torfu prasowanego w Dublanach, będzie Wydział krajowy miał zaszczyt przedłożyć osobne sprawozdanie w ciągu tegorocznej sesyi sejmowej.

Na podstawie wywodu powyższego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału kraj. o krajowych szkołach rolniczych w Dublanach tudzież o folwarku Dublańskim z dnia 24. Listopada 1885. l. 56.164.

2) Sejm zgadza się na budowę murowanego domu mieszkalnego dla Dyrektora szkół Dublańskich, otwiera Wydziałowi kraj. na cel powyższy kredyt do wysokości 8.500 zł. w. a. na r. 1886, i poleca wykonać budowę rzeczoną w ciągu tegoż roku.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 24. Listopada 1885.

Marszałek krajowy

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca

Dr. Alojzy Rybicki w. r.

Zastępca członka Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alleg. 48.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 16. Października 1884. powziął Wys. Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dalszych czynności około organizacyi Banku krajowego następującą uchwałę:

a) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 3. Czerwca 1884. co do dalszych czynności około organizacyi Banku krajowego;

b) poleca Wydziałowi kraj., ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt do zmiany statutów Banku krajowego, rozszerzający prawa i zakres działania Rady nadzorczej przy wymiarze, przyznaniu i udzielaniu pożyczek hipotecznych, tudzież zawierający postanowienia co do jej składu i sposobu wyboru.

Zaś na posiedzeniu z dnia 18. Października 1884. uchwalił Wys. Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi budżetowej w przedmiocie uwolnienia dochodów Banku krajowego od wszystkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, projekt ustawy, uwalniającej dochody tegoż Banku, płynące z czynności jego tak w dziale hipotecznym jak i bankowym od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych na lat dziesięć i pół, t. j. od dnia 1. Lipca 1883. do 31. Grudnia 1893.

Ustawa powyższa uzyskała, jak to Wydział kraj. miał zaszczyt podać do wiadomości Wys. Sejmu w tegorocznem swem sprawozdaniu z czynności (str. 25) sankcyę cesarską najwyższem postanowieniem z dnia 24. Maja 1885.

Wreszcie powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z d. 21. Października 1884. w załatwieniu sprawozdania komisyi bankowej o zmianach w statucie Banku krajowego dwie uchwały:

I. Uchwałę zmieniającą §§. 3, 35, 36, 37, 39, 41, 62, 70, 73, postanowień statutu Banku krajowego.

II. Gwarancya kraju dla obligacyj komunalnych pierwszej emisyi bądź to już przed tem wydanych, bądź też następnie aż do wysokości 5,000.000 zł. w. a. wydać się mających, nie wejdzie w zastosowanie, dopóki uchwalone przez Sejm zmiany statutu Banku krajowego nie zostaną przez c. k. Rząd zatwierdzone.

I.

Stosując się do życzenia wyrażonego przez komisyę bankową w sprawozdaniu z dnia 14. Października 1884. (L. S. 892/84.) wprowadził Wydział krajowy na podstawie wniosków Rady nadzorczej Banku krajowego (§. 70, ust. 10. statutu) rozporządzeniem z dnia 16. Grudnia 1884. LW. 66.202 następujące postanowienia regulaminowe:

1. Posiedzenia Rady nadzorczej mają się odbywać przynajmniej raz w każdym miesiącu.

2. Prezes lub wskazany przez niego członek Rady nadzorczej ma prawo wglądać we wszystkie czynności bankowe, a przedewszystkiem brać udział w posiedzeniach Dyrekcyi która o terminie tychże wcześnie Prezesa Rady nadzorczej zawiadomić winna.

3. Prezes lub wskazany przez niego członek Rady nadzorczej winien będzie:

a) zdawać sprawę Radzie nadzorczej o wszelkich spostrzeżeniach, uczynionych w toku spraw bankowych, a nadto będzie miał prawo:

b) co do wszelkich pożyczek hipotecznych powyżej 25.000 zł. w. a. na realności miejskie, a 50.000. zł. na dobra ziemskie, chociaż nie podlegają w myśl §. 7. statutu uchwale Rady nadzorczej, systować uchwałę Dyrekcyi i odesłać sprawę pod rozstrzygnięcie Rady nadzorczej.

Zarazem wezwaną została tak Rada nadzorcza, jakoteż Dyrekcya Banku krajowego do przedstawienia opinii, a ewentualnie i wniosków co do zaprojektowania zmian w statucie bankowym po myśli uchwały ad b) Wysokiego Sejmu z dn. 16. Października 1884.

Wybrana w tym celu przez Radę nadzorczą komisya, złożona z 3 członków tejże Rady pp. Henryka Kieszkowskiego, Karola hr. Scipiona, Dra Klemensa Żywickiego i z członków Dyrekcyi uznała jednomyślnie:

1. „Że nowa redakcya statutu Banku krajowego, wprowadzająca zmiany, nie tylko już uchwalone, ale i te, jakie doświadczenie jeszcze wskaże, jest pożyteczną, a stanie się za lat dwa konieczną".

2. „Że jednak odroczenie tej sprawy do r. 1887. byłoby pożądanem, raz ze względu na to, iż ona będzie mogła wtedy być dopełnioną z większą dokładnością, drugi raz ze względu na rozwój samejże instytucyi, dla której coroczne przeprowadzanie zmian statutowych, zwłaszcza w początkach jej istnienia, nie mogłyby iść na pożytek".

Doświadczenie codziennie wykazuje, że zmiana tego lub innego paragrafu statutu, albo przyniosłaby Bankowi korzyść, albo ułatwiła dalszy jego rozwój, — po upływie przeto pierwszych trzech lat istnienia instytucyi wszystkie pożądane zmiany statutowe dadzą się łatwiej, niż dziś, ująć w całość i dozwolą zaprojektować redakcyę, nacechowaną taką dokładnością, którąby dozwalała mieć nadzieję, że ta nowa redakcya wystarczy na czas dłuższy, nie wywołując nadal potrzeby częstego zmieniania lub poprawiania.

Sama nawet sprawa obligacyj komunalnych musi spowodować w r. 1887. wydanie nowych przepisów lub uzupełnienie obecnych, skoro udzielanie pożyczek w tych obligacyach pierwszej emissyi ma ustać z końcem r. 1888. Wypadnie przeto na rok wcześniej postanowić, czy i w jaki sposób pożyczki powiatom i gminom mają być po tym terminie udzielane w obligacyach emissyi następnej, a jednocześnie wypadnie wykreślić te paragrafy statutu, które w skutek zamknięcia pierwszej emissyi staną się bezprzedmiotowymi".

Redakcya zmian do statutu, dopełniona obecnie, nie zapobiegłaby nowej pracy kodyfikacyjnej za lat dwa; takie co rok, lub co parę lat wprowadzanie zmian nie wpływa dodatnio na zaufanie w solidność każdej finansowej instytucyi.

Bank krajowy w r. 1887. będzie w możności wykazać swemi sprawozdaniami i bilansami z pierwszych trzech lat swej działalności, nie tylko swój rozwój, ale i cyfry swych fundu-

szów rezerwowych; zmiany statutowe nie wywrą więc wtedy wpływu na opinię ogółu, która do owej chwili już nabędzie przekonania o jego solidności.

Na podstawie powyższego wywodu uchwaliła Rada nadzorcza jednomyślnie na posiedzeniu z dnia 5. Lipca 1885. przedłożyć Wydziałowi kraj. prośbę o wyjednanie u Wysokiego Sejmu odroczenia do r. 1887. wprowadzenia zmian w statucie Banku krajowego.

Gdy już od dnia powzięcia przez Wysoki Sejm uchwały wskazującej, iż jest jego wolą, aby udział Rady nadzorczej w przedmiocie pożyczek hipotecznych został rozszerzonym, każde posiedzenie Dyrekcyi Banku krajowego, na którem rozpoznawano sprawy pożyczkowe, odbywało się w obecności Prezesa Rady nadzorczej i na skutek jego żądań, każdą sprawę nastręczającą jakąkolwiek wątpliwość, poddawano pod ostateczne ocenienie Rady nawet w takich razach, gdy suma pożyczki nie przewyższała 25.000., względnie 50.000 zł. w. a., gdy nadto każda, chociażby najmniejsza pożyczka hipoteczna, nie może być przez Dyrekcyę Banku przyznaną bez zgodzenia się komisarza krajowego, który również jest obecnym przy wszystkich posiedzeniach Dyrekcyi, na których się załatwia sprawy pożyczkowe, gdy wreszcie przez wydanie powyższych postanowień regulaminowych, które bezzwłocznie w wykonanie wprowadzone, stało się zadość głównej myśli, która spowodowała uchwałę Wys. Sejmu z dnia 16. Października 1884, postanowił Wydział krajowy, podzielając motywa Rady nadzorczej, wstrzymać się z przedłożeniem Wys. Sejmowi wniosków o zmianę statutu Banku krajowego.

W sprawozdaniu z czynności Wydział krajowy podał już do wiadomości Wys. Sejmu, iż uchwała o gwarancyi kraju dla obligów komunalnych pierwszej emisyi otrzymała Najwyższą sankcyę, co się zaś tyczy zatwierdzenia przez c. k. Rząd zmian statutu Banku krajowego, uchwalonych przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 21. Października 1884., oznajmiło Wydziałowi krajowemu tutejsze Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 3. Maja 1885. L. 4.242/pr., że je c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z interesowanemi Ministerstwami zatwierdziło reskryptem z dnia 28. Kwietnia 1885. L. 6.448 pod warunkiem, że w §. 36. w ustępie trzecim od dołu (według nowego brzmienia) mają być opuszczone końcowe słowa: przyczem §. 36. ustawy o reprezentacyach powiatowych nie może być zastósowanym — i że w §. 37. (według nowego brzmienia) dodane zostanie jako ustęp czwarty następujące postanowienie: Do emissyi obligacyi komunalnych po nad ogólną sumę 5,000.000 zł. w. a. imiennej wartości, potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu. Nadto należy sprostować cytaty w §§. 59 i 73 w ten sposób, że w §. 59. w drugim wierszu zamiast: (§. 3. lit. B.) przytoczyć należy: (§. 3. lit. C.) zaś w §. 73. w ustępie 13. (według nowego brzmienia) zamiast §. 37., §. 36. (ustęp przedostatni.)

Jakkolwiek Ministerstwo nie zgodziło się na postanowienie Wysokiego Sejmu, aby każda pożyczka komunalna przychodziła pod obradę i uchwałę pełnej Rady powiatowej, aby przeto §. 36. ust. o Repr. powiat. nie miał zastósowania — Wydział krajowy wprowadził drugą administracyjną, że dla każdej pożyczki komunalnej wymaganą jest uchwała pełnej Rady powiatowej, a nie wystarcza uchwała Wydziału powiatowego (§. 36. ust. o Repr. powiat.). Tak więc stało się w zupełności zadość woli Wys. Sejmu, a Wydział krajowy czuwa bezustannie nad ścisłem spełnieniem tego zarządzenia, gdyż każda pożyczka komunalna z powodu, że jej spłata polega na dodatkach do podatków — musi być nadto przez Wydział krajowy zatwierdzoną, przy której to sposobności, Wydział krajowy bada ściśle legalność całego postępowania przy zaciąganiu pożyczek, a gdyby dostrzegł jakie uchybienie odmówiłby zatwierdzenia.

II.

Z dalszych czynności organizacyjnych dokonanych w czasie tem sprawozdaniem objętym, Wydział krajowy zdaje niniejszem Wysokiemu Sejmowi sprawę.

Na podstawie wniosków Rady nadzorczej ustanowił Wydział krajowy (§. 73. 9. statutu) rozporządzeniem z dnia 2. Stycznia 1885. L. 66.201. załączony (**Alegat 1.**) etat osób i płac

urzędników i sług Banku krajowego, oraz wydając zarazem normy służbowe. **(Alegat 2.)** Etat powyższy zwiększony później został z powodu wzmagających się czynności w dziale hipotecznym i bankowym zgodnie z wnioskiem Rady nadzorczej o 1 adjunkta V. klasy i 2 asystentów VI. klasy.

Naczelnym buchalterem zamianowany został przedstawiony przez Dyrekcyę (§. 66 Statutu) pan Bogusław Longchamps de Berier, którego zarazem wezwano do złożenia kaucyi służbowej w wysokości określonej §. 10. wydanych norm.

W miarę rozwijającej się z pomyślnym skutkiem działalności Banku, przybywają w kraju organa pomocnicze i wykonawcze, których ustanawianie odbywa się w sposób przepisami określony a Wysokiemu Sejmowi w zeszłorocznem sprawozdaniu szczegółowo przedstawiony.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania funkcyonuje w kraju 48 pomocniczych organów, które Wydział krajowy na rok bieżący (1885) zatwierdził, mianowicie:

1. Na powiat Bialski: Towarzystwo oszczędności i pożyczek w Oświęcimie;
2. na powiat Bobrecki: Towarzystwo zaliczkowe w Bóbrce;
3. na powiaty Brzeski i Bocheński: Towarzystwo zaliczkowe w Brzesku;
4. na powiat Cieszanowski: Towarzystwo zaliczkowe w Cieszanowie;
5. na powiat Dąbrowski: Towarzystwo zaliczkowe w Dąbrowie;
6. na okręg Delatyński (powiat Nadwórna): Bank zaliczkowy „Nadzieja“ w Delatynie;
7. na powiat Dobromilski: Towarzystwo zaliczkowe w Dobromilu.
8. na powiat Drohobycki i Turecki: Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu;
9. na powiat Gorlicki: Towarzystwo wzajemnego kredytu w Bieczu;
10. na powiat Jasielski: Towarzystwo zaliczkowe w Jaśle;
11. na powiat Jarosławski: Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu;
12. na powiat Jaworowski i Janowski: Towarzystwo zaliczkowe w Jaworowie;
13. na powiat Kamionecki: Towarzystwo zaliczkowe w Kamionce Strumiłowej;
14. na okręg Radziechowski: Towarzystwo zaliczkowe w Radziechowie;
15. na powiat Kołomyjski, Horodeński i Kossowski: Spółka handlowa rolniczo-przemysłowa w Kołomyi;
16. na powiat Krakowski i Chrzanowski: Powiatowa kasa oszczędności w Krakowie;
17. na powiat Krośnieński: Towarzystwo zaliczkowe w Krośnie;
18. na powiat Limanowski: Towarzystwo zaliczkowe w Limanowie;
19. na powiat Lwowski: Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie;
20. na powiat Łańcucki: Towarzystwo zaliczkowe w Łańcucie;
21. na powiat Mielecki i Tarnobrzeski: Towarzystwo zaliczkowe w Mielcu;
22. na powiat Mościski: Towarzystwo zaliczkowe w Mościskach;
23. na powiat Myślenicki bez okręgu sądowego Maków: Powiatowa kasa oszczędności w Myślenicach;
24. na powiat Nowo-Sądecki, Nowo-Tarski i Grybowski: Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu;
25. na powiat Podhajecki i Brzeżański: Towarzystwo zaliczkowe w Podhajcach;
26. na powiat Przemyski: Towarzystwo zaliczkowe rolne w Przemyślu;
27. na powiat Przemyślański bez okręgu sądowego Gliniany: Towarzystwo zaliczkowe w Przemyślanach;
28. na okręg sądowy Gliniany: Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach;
29. na powiat Rohatyński: Towarzystwo zaliczkowe w Rohatynie;
30. na powiat Ropczycki: Powiatowa kasa oszczędności w Ropczycach;
31. na powiat Rudecki i Gródecki: Towarzystwo zaliczkowe w Rudkach;

32. na powiat Rzeszowski, Kolbuszowski i Niski: Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe w Rzeszowie;

33. na powiat Sanocki, Brzozowski i Liski: Towarzystwo zaliczkowe w Sanoku;

34. na powiat Samborski i Staromiejski: Towarzystwo zaliczkowe w Samborze;

35. na powiat Śniatyński: Towarzystwo zaliczkowe w Śniatynie;

36. na powiat Sokalski i Rawski: Towarzystwo zaliczkowe w Sokalu;

37. na powiat Stanisławowski, Bohorodczański i Kałuski: Spółka handlowo-rolnicza w Stanisławowie;

38. na powiat Stryjski, Żydaczowski i Doliński: Towarzystwo zaliczkowe w Stryju;

39. na powiat Tarnopolski, Trembowelski i Skałacki: Stowarzyszenie kredytowe „Bank powiatowy“ w Tarnopolu;

40. na powiat Tarnowski i Pilzneński: Towarzystwo zaliczkowe dla miasta Tarnowa i Starostwa powiatowego Tarnowskiego;

41. na powiat Tłumacki i Buczacki: Stowarzyszenie kredytowe „Oszczędność“ w Tłumaczu;

42. na powiat Wadowicki: Powiatowa kasa oszczędności w Wadowicach;

43. na powiat Wielicki: Powiatowa kasa oszczędności w Wieliczce;

44. na powiat Zaleszczycki, Borszczowski, Czortkowski i Husiatyński: Towarzystwo zaliczkowe w Zaleszczykach;

45. na powiat Zbaraski: Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu;

46. na powiat Złoczowski i Brodzki: Towarzystwo zaliczkowie w Złoczowie;

47. na powiat Żółkiewski: Towarzystwo zaliczkowe w Żółkwi;

48. na powiat Żywiecki okręg sądowy Maków (pow. Myślenice): Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ w Makowie.

Dodatkowo do wykazanych w zeszłorocznem sprawozdaniu z dnia 3. Czerwca 1884. L. 26.321 miejscowości, podlegających podatkowi domowo-czynszowemu, w których Bank krajowy może udzielać pożyczek na zapisane w księgach hipotecznych domy murowane mieszkalne, zaliczył Wydział krajowy w myśl §. 4. 2. statutu miasta Brzeżany, Jarosław i Podgórze.

Skutkiem wyboru dokonanego przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 30. Września i 19. Października 1883. weszli ponownie do Rady nadzorczej Banku krajowego, pp.: Hipolit Bochdan, Henryk Kieszkowski, dr. Klemens Żywicki i Karol hr. Scipio, po raz pierwszy zaś dr. Władysław Kraiński jako zastępca. Pana Hipolita Bochdana zamianował Wydział krajowy (§. 71. statutu) ponownie przewodniczącym Rady nadzorczej.

Przyznane §. 5. Regulaminu członkom Rady nadzorczej dyety po 5 zł. w. a. okazały się niedostatecznemi w obec rzeczywistych wydatków, jakie członkowie ci podczas pobytu swego we Lwowie ponosić muszą. Skutkiem tego zmienił Wydział krajowy rozporządzeniem z 2. Stycznia 1885. L. 68.457 rzeczony paragraf regulaminowy, który odtąd opiewa:

„Członkowie Rady Nadzorczej pobierają za każdy dzień czynności dyety po 10 zł. w. a. członkowie zamiejscowi nadto zwrot kosztów podróży t. j. należytość kolejową pierwszej klasy, oraz po 1 zł. w. a. za milę drogi kołowej“.

W miejsce zmarłego ś. p. Franciszka Popowicza, zamianowała Rada Nadzorcza na wniosek Dyrekcyi po zasięgnięciu opinii instytucyi §. 39. stat. wskazanych, p. Adolfa Alexandrowicza właściciela realności, majstra szewskiego i dyrektora Towarzystwa handlu skór we Lwowie, cenzorem dla działu wekslowego. Wybór ten zatwierdził Wydział krajowy na podstawie §. 73. 5. st. rozporządzeniem z dnia 16. Grudnia 1884. L. 66.203.

III.

Jako organ finansowy Wydziału krajowego w operacyach pieniężnych oddał Bank krajowy i w roku bieżącym niepoślednie usługi funduszowi krajowemu, zwłaszcza przez sfinansowanie tegorocznej emisyi 4½% obligacyj pożyczki krajowej. Ofiarując po 90·20% za sto wytworzył Bank krajowy dla tegorocznej pożyczki kurs nawet korzystniejszy od tego, po jakim zrealizowana została pożyczka z r. 1883. i 1884. Korzyść ta jest bezsprzecznie tem większą, jeżeli się zważy, że cała transakcya odbyła się bez kosztów, nieuniknionych przy zawieraniu układu z każdą inną instytucyą.

W załączeniu ⁄. przedkładamy Wysokiemu Sejmowi w myśl §. 61. statutu bankowego sprawozdanie Rady Nadzorczej, oraz bilans i zamknięcie rachunków Banku krajowego za czas od 1. Lipca 1883. do 31. Grudnia 1884. Przytem pozwalamy sobie do znajdującego się na str. 5, wiersz 31 i następne ustępy sprawozdania Dyrekcyi dodać bliższe szczegóły. Z wymienionych 10 weksli 3 weksle na sumę 53.000 zł. opiewające, były już pierwotnie pokryte kaucyą hipoteczną, z których suma 28.000 zł. jest już odpłaconą; pozostałe zaś 7 weksli na kwotę 5.633 zł. 60 ct. były ściągane w drodze egzekucyi, a na jej poczet wpłynęło do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania 3.800 zł. w. a., w egzekucyi pozostały 3 weksle na kwotę 1833 zł. 60 ct.

Na podstawie powyższego przedstawienia Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje niniejsze sprawozdanie do wiadomości,
2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. Lipca 1883. do 31. Grudnia 1884.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 20. Listopada 1885.

Maszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Alojzy Rybicki w. r.
zastępca członka Wydziału krajowego.

Alegat 1. do LW. 59.886/85.

Etat

płac i poborów urzędników i sług Banku krajowego.

Uchwała I.

Ustanawia się następujące klasy rang i poborów urzędników i sług Banku krajowego:

Klasa	płaca roczna	kwaterowe	ilość pięcioleci	kwota pięcioleci	maksymalny pobór	Uwagi
I.	2.000	360	5	200	3.360	
II.	1.500	300	5	150	2.550	
III.	1.200	240	5	120	2.040	
IV.	1.000	200	3	100	1.500	
V.	700	140	3	70	1.050	
VI.	600	—	—	—	600	
VII.	420	84	3	40	624	
VIII.	300	60	—	—	360	

Uchwała II.

Na razie aż do dalszego zarządzenia Rady nadzorczej wprowadza się w życie następujący etat urzędników i sług Banku krajowego;

Oddział	kl. I.	kl. II.	kl. III.	kl. IV.	kl. V.	kl. VI.	kl. VII.	kl. VIII.	Razem	Uwagi
Buchalterya	1	—	—	2[1]	—	1	—	—	4	[1]) Adjunkt obejmie zastępstwo Buchaltera.
Kasa	—	—	—	2[2]	—	—	1	—	3	[2]) Poborca jest urzędnik Wydz. kraj.
Odział hip. i kom.	—	—	1	—	2	1[4]	—	1	5	Płatnik jest na etacie Wydz. kraj.
Oddz. bank.	1	—	—	1	1	—	1	—	4	[4]) Miejsce dotąd wolne.
Likwidat. I.	—	—	—	1	1	—	—	—	2	[3]) Zastępca Sekretarza w randze Adjunkta.
„ II.	—	—	1	1	1	—	—	—	3	
„ III.	—	—	—	1	—	1	2	1	2	
„ IV.	—	—	—	1	—	—			3	
Protokół i archiwum	—	—	—	—	2	—	—	—	1	
W ogóle	—	—	—	—	1[3]	—	1	—	2	
Razem	2	—	2	9	8	3	5	2	31	

a mianowicie ustanawia się na razie posady:

1	naczelnego buchaltera	I.	kl.	rocznie	zł.	2.360	razem zł.	2.360
1	szefa kant. i koresp.	I.	„	„	„	2.360	„ „	2.360
1	referenta szacunk.	III.	„	„	„	1.440	„ „	1.440
1	naczeln. II. likwid.	III.	„	„	„	1.440	„ „	1.440
2	adjunkt. buchalt.	IV.	„	„	po „	1.200	„ „	2.400
1	drugiego korespond.	IV.	„	„	„	1.200	„ „	1.200
4	likwidatorów	IV.	„	„	po „	1.200	„ „	4.800
2	adj. dla oddz. hipot.	V.	„	„	„ „	840	„ „	1.680
1	„ „ „ bankow.	V.	„	„	„	840	„ „	840
2	„ „ likwidatur	V.	„	„	po „	840	„ „	1.680
2	prot. i archiwistów	V.	„	„	„ „	840	„ „	1.680
1	adj. dla sekret.	V.	„	„	„	840	„ „	840
1	asystent dla buch.	VI.	„	„	„	600	„ „	600
1	„ „ oddz. hip.	VI.	„	„	„	600	„ „	600
1	„ „ likw. III.	VI.		„	„	600	„ „	600
5	woźnych	VII.	„	„	po „	504	„ „	2.520
2	„ młodszych	VIII.	„	„	„ „	360	„ „	720
							Razem zł.	27.760

Uchwała III.

1. Co do prawa poboru kwinkweniów będą miały zastosowanie analogiczne postanowienia z §. 4. uchwały sejmowej z 3. Stycznia 1874 r. dla urzędników ~~bankowych~~.
2. Dyrekcya wprowadzi w życie normy służbowe dla urzędników i sług Banku krajowego, ułożone jak załącznik.
3. Dyrekcya przedłoży Radzie nadzorczej na najbliższem posiedzeniu w myśl §. 67. stat. wnioski co do zatwierdzenia nominacyi urzędników, przez Dyrekcyę dokonać się mającej.
4. Płace i pobory urzędników i sług Banku krajowego według etatu niniejszego liczyć się będą od 1. Stycznia 1885.

Normy służbowe

dla urzędników i funkcyonaryuszy Banku krajowego.

§. 1. Urzędnicy i funkcyonaryusze Banku krajowego podlegają w stosunku służbowym Dyrekcyi Banku i obowiązani są wypełniać czynności poruczone im w statucie, regulaminie, osobnych instrukcyach lub szczegółowych poleceniach sumiennie, dokładnie, punktualnie, z uszanowaniem i posłuszeństwem wobec przełożonych.

Instrukcye specyalne dla pojedynczych kategoryj czynności i urzędników wydawać będzie Dyrekcya Banku.

§. 2. Przy objęciu czynności sobie poruczonych naczelny buchalter i kasyer złożą przed Wydziałem krajowym przysięgę, a wszyscy inni urzędnicy złożą w obec Dyrekcyi przyrzeczenie według ustanowionej roty.

§. 3. Urzędnicy Banku nie mogą przyjmować zajęć ubocznych lub prowadzić na własną rękę interesów, któreby w jakikolwiek sposób ujmę przynieść mogły zakładowi albo uwłaczały ich godności.

Zajęcia uboczne i interesa, co do których nie zachodzi ta obawa, mogą być przyjmowane tylko za zezwoleniem Dyrekcyi.

§. 4. O interesach Banku i czynnościach biórowych nie wolno udzielać żadnych informacyi, wyjaśnień lub szczegółów, jeżeli tego nie wymaga obowiązek służbowy (§. 5).

§. 5. W biórze w obrębie swojego zakresu działania obowiązani są urzędnicy i funkcyonaryusze udzielać zgłaszającym się klientom z wszelką uprzejmością wyjaśnienia i wskazówki, potrzebne do załatwienia sprawy.

W ogóle należy wobec klientów zachować się przyzwoicie i uprzejmie, a w razie jakiego nieporozumienia odnieść się do obecnego w biórze Dyrektora.

§. 6. Godziny urzędowe oznaczać będzie Dyrekcya według potrzeby i własnego uznania. Dyrekcya może nadto w wypadku potrzeby powołać urzędników do czynności w godzinach nieobowiązkowych, co nie stanowi tytułu do wymagania osobnego wynagrodzenia.

§. 7. O urlopach, zaliczkach, zapomogach i wszelkiego rodzaju wynagrodzeniach za czynności nadzwyczajne, rozstrzyga Dyrekcya według swojego uznania.

§. 8. Przekroczenie obowiązków karane będzie przez Dyrekcyę stosownie do winy i następstw:

a) ustnem upomnieniem przez któregokolwiek Dyrektora,
b) pisemnem upomnieniem Dyrekcyi z zagrożeniem utraty posady, lub
c) usunięciem z posady.

§. 9. Niezależnie od stopnia wymierzonej kary urzędnik, który dopuścił się przekroczenia lub zaniedbania obowiązków w sposób pociągający za sobą stratę dla Banku, obowiązany będzie powetować tę stratę. Dyrekcya może w tym wypadku zezwolić, aby kwota do zwrotu z tytułu odszkodowania przypadająca, potrąconą została z płacy w ratach miesięcznych.

§. 10. Naczelny buchalter i kasyer Banku krajowego, obowiązani są złożyć kaucyę służbową w wysokości rocznej płacy każdocześnie pobieranej. Kaucya ta służyć będzie na pokrycie wszelkich pretensyj Banku krajowego i w razie uszczuplenia z jakiegokolwiek powodu winna być zaraz do pierwotnej wysokości uzupełnioną.

W wypadku na szczególne uwzględnienie zasługującym, Wydział krajowy na przedstawienie Dyrekcyi może zezwolić, aby spłata kaucyi lub jej uzupełnienie odbywało się w ratach przez potrącenie takowych z płacy.

§. 11. Kary dyscyplinarne pierwszych dwóch stopni (§. 8. lit. *a)* i *b)* wymierza Dyrekcya co do wszystkich urzędników samodzielnie. Usunięcie z posady każdego urzędnika, z wyjątkiem naczelnego buchaltera i kasyera, przedkładane będzie Radzie nadzorczej do zatwierdzenia, a jeżeli Rada nie zgadza się na przedstawiony przez Dyrekcyę najwyższy stopień kary, sprawa ma być przedłożona Wydziałowi krajowemu, który ostatecznie rozstrzyga.

§. 12. Usunięcie z posady naczelnego buchaltera lub kasyera, należy do Wydziału krajowego na wniosek Dyrekcyi.

§. 13. Dyrekcya wyda normę o sposobie prowadzenia śledztwa dyscyplinarnego przeciw urzędnikom, przestrzegając zasady, że każdemu urzędnikowi w śledztwie ma być daną wszelka możność do usprawiedliwienia się z podniesionych przeciw niemu zarzutów.

§. 14. Przeciw naczelnemu buchalterowi i kasyerowi, śledztwo dyscyplinarne prowadzone będzie przez Wydział krajowy według przepisów obowiązujących dla urzędników krajowych z tą tylko zmianą, że w skład komisyi wchodzi w miejsce jednego członka Wydziału krajowego Dyrektor wskazany uchwałą Dyrekcyi.

§. 15. Co do dwóch pierwszych stopni kary (§. 8. lit. *a)* i *b)* oraz obowiązku powetowania straty (§§. 9. i 10.) Dyrekcyi służy cała władza dyscyplinarna nad naczelnym buchalterem i kasyerem, z tem tylko ograniczeniem, że w upomnieniu pisemnem odpaść ma zagrożenie usunięcia z posady.

§. 16. Dyrekcya może na czas śledztwa dyscyplinarnego zasuspendować urzędnika z ograniczeniem płacy do jednej trzeciej części. Zasuspendowanie naczelnego buchaltera lub kasyera należy do Wydziału krajowego, a w wypadkach nagłych do Marszałka krajowego.

§. 17. Prezes Rady nadzorczej może z powodu spostrzeżonych uchybień zażądać wytoczenia śledztwa dyscyplinarnego przeciw pewnemu urzędnikowi. W takim razie Dyrekcya zastosuje się do tego żądania i wynik śledztwa wraz z orzeczeniem dyscyplinarnem przedłoży Prezesowi Rady nadzorczej do wiadomości, a ewentualnie (§. 11.) Radzie nadzorczej do zatwierdzenia.

§. 18. Z mocy prawa nadzoru nad Bankiem krajowym, Wydział krajowy może z własnej inicyatywy polecić Dyrekcyi wytoczenie śledztwa dyscyplinarnego przeciw pewnemu urzędnikowi i zastrzedz sobie w takim wypadku rozstrzegające zdanie o stopniu kary wymierzyć się mającej przez Dyrekcyę.

§. 19. Usunięcie z posady następuje, jeżeli urzędnik:

a) popadł w śledztwo karne za czyn stanowiący zbrodnię, wykroczenie lub przestępstwo z chciwości zysku wypływający lub obyczajność publiczną naruszający,

b) uznany został sądownie za marnotrawcę,

c) tak się zadłużył, że na majątek jego sądownie rozpisano konkurs lub postępowanie ugodowe a chociażby to nawet jeszcze nie nastąpiło, jeżeli zadłużenie się wzbudza obawę o interesa zakładu;

d) podjął się prowadzenia interesów ze szkodą dla zakładu lub nadużył zezwolenia Dyrekcyi na zajęcie uboczne (§. 3.) ze szkodą dla zakładu;

e) uchybił obowiązkom swoim w taki sposób, że zaufania już nie wzbudza i

f) jeżeli mimo wymierzenia kar niższego stopnia trwale zaniedbuje obowiązki swoje z widoczną ujmą dla interesów zakładu.

§. 20. Załatwienie wszelkich wzajemnych pretensyi, wynikających ze stosunku służbowego, należy do Dyrekcyi, z wyłączeniem drogi sądowej.

Wyjątek od tej zasady ma miejsce tylko wtedy, jeżeli chodzi o powetowanie szkody, lub zwrot antycypacyi należących się Bankowi krajowemu, o ile należytość nie może być ściągniętą z płacy lub innych dochodów urzędnika.

§. 21. Urzędnicy i funkcyonaryusze Banku krajowego uznają niniejsze przepisy za obowiązujące ich prawidła i poddają się z góry uzupełnieniom i zmianom, jakieby Wydział krajowy w przyszłości wprowadził.

§. 22. Prawa do funduszu zaopatrzenia i jego warunki określone zostaną osobnemi przepisami.

Alegat 3. do LW. 59886/1885

Odpis

sprawozdania Rady nadzorczej Banku krajowego z dnia 10. Sierpnia 1885.

W myśl §. 61. statutu Banku krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, Rada nadzorcza tegoż Banku ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi krajowemu bilans i zamknięcie rachunków za czas od 1. Lipca 1883. do 31. Grudnia 1884.

Wynik ruchu bankowego w głównych 3 działach mianowicie: A) w oddziale hipotecznym, B) w oddziale komunalnym i C) bankowym jest szczegółowo i dokładnie przedstawiony w załączonem sprawozdaniu Dyrekcyi. — Rada nadzorcza badając i kontrolując czynności Dyrekcyi przez komisyę rewizyjną z jej grona wybraną, musi najzupełniej powyżwymienione sprawozdanie stwierdzić a nadto dodać, że obrót pieniężny był zawsze regularny a zapasy kasowe tak były utrzymywane, że nie narażały Banku w obec chwilowo istniejącej stagnacyi, na żadne niebezpieczeństwa. Również ostrożnie działała Dyrekcya przy eskoncie weksli, który w pierwszych chwilach istnienia Banku główną stanowił agendę, a mimo tego tylko nieznaczne wykazuje straty.

Cyfra czystego zysku, jakkolwiek nie przedstawia jeszcze świetnego rezultatu, to z uwagi, że instytucya ta ma inne cele i znaczenie, jak wszystkie instytucye tego rodzaju, że ruch cały tej dla kraju tak pożytecznej instytucyi jest więcej spokojny, nie szukający nadzwyczajnych zysków w wątpliwych i ryzykownych spekulacyach, że nareszcie w pierwszym roku istnienia, trzymając się tych zdrowych i jej celem wskazanych zasad, w żaden sposób do nadzwyczajnego a nawet więcej niż miernego rozwoju dojść nie mogła, — zważywszy to wszystko, Rada nadzorcza jest tego mniemania, że wynik bilansowy jest zupełnie zadawalniający, i że na każden sposób należy poczytywać Dyrekcyi za zasługę, że się w całem tego słowa znaczeniu przejęła prawdziwym celem instytucyi, a nie rwąc się do żadnych ryzykownych spekulacyj i krocząc drogą spokojną, dąży do prawidłowego i zdrowego już rozwoju.

Nie ulega jednak wątpliwości, że dalsze działania i wyniki przedstawią rzecz w korzystniejszem świetle i potrafią usunąć wszelką wątpliwość pod względem pożyteczności tej instytucyi.

Dział hipoteczny, prowadzony z największą oględnością i skrupulatnością, pod względem bezpieczeństwa hipotek przedstawia nietylko w większych, lecz także w mniejszych posiadłościach dość poważną sumę, a możliwość przeprowadzenia tą drogę konwersyi pożyczek byłego Banku włościańskiego przyczynia się nie mało do szybszej likwidacyi tego Zakładu.

Pismem z dnia 18. Listopada 1884. do l. 55.212 wezwał Wydział krajowy Radę nadzorczą do przedłożenia projektu do zmian statutów, dążącego do rozszerzenia atrybucyi Rady nadzorczej przy wymiarze, przyznaniu i udzielaniu pożyczek hipotecznych, a to stosownie do sprawozdania komisyi bankowej z dnia 14. Października 1884., jako też w ślad powziętej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. Października 1884.

Czyniąc zadość powyższemu poleceniu, Rada nadzorcza wybrała w tym celu z grona swego osobną komisyę, która wspólnie z Dyrekcyą nad tym przedmiotem gruntownie się zastanawiała, a obszerne sprawozdanie tejże komisyi, przyjęte jednogłośnie na posiedzeniu z dnia 5. Lipca 1885., przedłożone zostało Wysokiemu Wydziałowi krajowemu z dnia 14. Lipca b. r. do l. 9.162/84.

Zarazem uważa Rada nadzorcza za obowiązek donieść Wysokiemu Wydziałowi krajowemu, że postanowienia regulaminowe, wskazane pismem z dnia 16. Grudnia 1884. do l. 66.202, a dążące do tymczasowego ujęcia tej sprawy, najakuratniej w życie wprowadzone zostały; tożsamo dotyczy pożyczek powiatowych i komunalnych, które z dniem uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 19. Października 1884., tylko wedle brzmienia tej uchwały udzielane były.

Wyrażając nakoniec dla Dyrekcyi najzupełniejsze uznanie za przezorne i umiejętne prowadzenie całej instytucyi, Rada nadzorcza uprasza:

Wysoki Wydział krajowy raczy w myśl §. 61. statutów wyjednać u Wysokiego Sejmu absolutoryum z przedłożonych rachunków, a to za czas od 1. Lipca 1883. do 31. Grudnia 1884.

Prezes Rady nadzorczej:

W. Bochdan.

Bank Krajowy

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

1884.

LWÓW.
Z DRUKARNI PILLERA I SPÓŁKI.

Bank Krajowy

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

1884.

LWÓW.
Z DRUKARNI PILLERA I SPÓŁKI.

Sprawozdanie

Dyrekcyi Banku krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem.

Organizacya Banku.

Uchwałą Sejmu krajowego z dnia 21 października r. 1881 postanowionem zostało założenie Banku krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem, wyposażonego z funduszów krajowych kapitałem zakładowym zł. 1,000.000 w. a. — i gwarancyą kraju za wydawane przez Bank listy zastawne.

Statut Banku zatwierdzony został reskryptami c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 2 maja 1882 l. 6.646 i z dnia 5 września 1882 l. 12.983. Ustawą z dnia 21 czerwca 1882 Dz. p. p. 81 przyznanem zostało Bankowi prawo ściągania przymusowego drogą administracyjną płatnych odsetek i rat rocznych od należących się mu wierzytelności hipotecznych.

W dniu 2 lipca 1883 złożył Wydział krajowy w obec c. k. notaryusza sumę zł. 1,000.000 w. a. jako kapitał zakładowy Banku i w tym też dniu Bank otwarty został. Uchwałą z dnia 21 października 1884 przyznał Sejm imieniem kraju gwarancyę krajową 5% obligacyom komunalnym Banku aż do wysokości zł. 5,000.000 wal. austr.

Dnia 19 i 20 października 1882 dokonał Sejm wyboru Rady nadzorczej, której obecny skład uzupełniony został dalszym wyborem dnia 16 września i 19 października 1884, w myśl przepisów statutu bankowego.

Dnia 7 listopada 1882 przedstawiła Rada nadzorcza jako kandydatów na dyrektorów Banku Antoniego Wrotnowskiego i Władysława Smolkę, których Wydział krajowy dekretem z dnia 12 grudnia 1882 dyrektorami Banku zamianował. Na posiedzeniu zaś dnia 17 listopada 1883 proponowała Rada nadzorcza na dyrektora Banku Dra Alfreda Zgórskiego, którego Wydział krajowy dyrektorem Banku dekretem z dnia 20 listopada 1883 zamianował.

Dnia 16 grudnia 1884 dokonała Rada nadzorcza organizacyi etatu i sług bankowych, a etat ten otrzymał statutem przepisane zatwierdzenie Wydziału krajowego.

W ciągu roku 1884 wprowadzone zostało w życie 43 zastępstw. jako organów pomocniczych i wykonawczych dla Banku w myśl postanowień statutu.

C. k. uprz. gal. Zakład kredyt. włościański.

W pierwszym zaraz roku działalności Banku wypadło mu wziąć czynny udział w ważnej krajowej sprawie ekonomicznej. Z początkiem stycznia 1884 wezwany bowiem został Bank przez Dyrekcyą c. k. uprzyw. gal. Zakładu kredytowego włościańskiego we Lwowie i c. k. Rząd o przyjście z pomocą temu Zakładowi przy wypłacie kuponów i wylosowanych listów.

W interes ten inwestował Bank około 200.000 zł. w. a., co mu w części ułatwił c. k. Skarb państwa, składając na rachunku bieżącym w Banku 100.000 zł. wal. austr. Przez tę interwencyę Banku zyskały władze i obywatelstwo krajowe na czasie, aby zorganizować akcyę pomocniczą dla rozwikłania interesów tegoż Zakładu. Do komitetu pomocniczego weszło sześciu członków Rady nadzorczej i dwóch Dyrektorów Banku, a skoro Zakład kredytowy włościański został przez c. k. Rząd rozwiązany i likwidacya wdrożoną, został dyrektor Banku Antoni Wrotnowski wybrany mężem zaufania przy kuratorze listów zastawnych (dłużnych), a dyrektor Dr. Alfred Zgórski likwidatorem tegoż Zakładu. Bank zaś wycofał w zupełności i bez żadnej straty swoje fundusze, w interes ten włożone, a pośrednicząc następnie przy spłatach Zakładu włościańskiego na rachunek swoich klientów, uregulował, po uzyskaniu stosownych opustów, 256 dłużników b. Zakładu kwotą 120.800 zł. w listach dłużnych i 36.190 zł. gotówką.

Pożyczka krajowa Em. z r. 1884.

Gdy Wydział krajowy w myśl uchwały sejmowej przystąpił do emisyi pożyczki krajowej z r. 1884, stanął Bank w maju 1884 jako oferent. i nabył całą emisyę w kwocie zł. 1,000.000 w. a., przyznając funduszowi krajowemu obok kursu emisyjnego (90%) dalsze znaczne korzyści przy ulokowaniu uzyskanej ztąd gotówki. Nadto dokonał Bank sfinansowania tego interesu bez żadnych dla kraju kosztów. W ciągu roku 1884 nabył Bank łącznie z powyższym milionem 1,536.400 zł. w 4½% pożyczce krajowej, z czego w ciągu r. 1884 sprzedał 1,384.800 zł. w imiennej wartości i zarobił na tym interesie zł. 9.158·69.

Stosunki pieniężne z Wydziałem krajowym.

Bank objął wszelkie interesa bankierskie funduszów krajowych, zawiadywanych przez Wydział krajowy. Ztąd też fruktyfikuje Bank wszelkie zapasy gotówki w funduszach krajowych, kupuje i sprzedaje jako komisyoner efekta dla tychże funduszów i załatwia wszelkie zlecenia pieniężne Wydziału krajowego. Stosunek ten nie jest bez korzyści dla funduszów krajowych, a Bankowi przynosi również zysk odpowiedni.

Sprzedaż i kurs emisyj krajowych i bankowych.

Po sfinansowaniu na wiosnę r. 1883 4½% pożyczki krajowej drogą publicznej subskrypcyi, nastąpiła w jesieni 1883 znaczniejsza podaż tego efektu i kurs jego nieco się zachwiał. Bank krajowy uznał więc za swój obowiązek zaopiekowania się tym walorem. Po uzyskaniu kwoty i prawa lombardu w Austro-węgierskim Banku dla tegoż efektu i przy innych staraniach Banku, ustalił się kurs 4½% pożyczki krajowej i podniósł się niebawem z 89·25% na 91% i w tej przeciętnej wysokości przez cały rok się utrzymał. — Listy zastawne Banku krajowego wprowadzone zostały na targi krajowe po kursie 91—92%, na giełdzie wiedeńskiej po 91¼—91¾% i przy ciągłym, a wzrastającym popycie przeważnie w tej wysokości się utrzymały, okazując nawet powolną tendencyę ku zwyżce. — Obligacye komunalne, wprowadzone na targi krajowe po kursie 96¾ do 97¾%, miały od początku zbyt stosunkowo łatwy, a uchwała sejmowa, przyznająca im gwarancyę krajową, wzmocniła do nich zaufanie publiczności.

Bieżące czynności bankowe.

Oddział hipoteczny wszedł w życie 1 lipca 1884 r. Do końca grudnia 1884 weszło 513 podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę zł. 4.425.000 — wydano 210 promes na łączną kwotę zł. 2,127.650 — z czego zrealizowano 57 pożyczek na łączną kwotę zł. 639.550. Szczegóły tego interesu uwidocznione są w Zamknięciach rachunkowych. W tem miejscu nadmienić jedynie wypada, że Bank, wnikając w intencye Sejmu krajowego, prowadzi dział hipoteczny dla wszelkiej własności nieruchomej, a zatem tak na dobra ziemskie, jak i realności miejskie,

jakoteż i na gospodarstwa włościańskie. Kredyt hipoteczny tej ostatniej kategoryi traktuje Bank jednak w sposób opiekuńczy i dla tego udziela go jedynie za pośrednictwem swoich zastępstw, które mają możność nadzorowania włościanina i przyuczenia go do korzystnego spożytkowania udzielonej mu pożyczki. Również unika Bank zbyt drobnych pożyczek hipotecznych dla włościan, zwłaszcza, jeżeli wartość samego gospodarstwa jest nieznaczną, lub cel pożyczki niewłaściwy — odsełając petentów tego rodzaju do lokalnych instytucyj kredytowych, udzielających kredytu osobistego, który oparty być powinien nie tyle na zasobach majątkowych, ile na owocach pracy włościanina.

Oddział komunalny rozwinął się w danych warunkach dość pomyślnie, a Bank stał się już najdogodniejszym Zakładem, udzielającym kredytu dla powiatów, a szczególnie gmin wiejskich, potrzebujących pomocy dla uregulowania gospodarki publicznej lub ratowania ludności miejscowej. Dział ten wszedł w życie w II. półroczu roku 1883, a obie raty półroczne z roku 1884 wpłynęły w zupełności tak, że żadna nie zalega.

Dochód dla Banku z obu działów powyższych był dotąd nieznaczny, gdyż opłata dodatku administracyjnego na rzecz Banku jest bardzo umiarkowaną i dopiero przy znacznych obrotach większe Bankowi przyniesie korzyści. Natomiast jednak dłużnicy obu tych działów mają za pośrednictwem Banku możliwie najtaniej dostarczone fundusze.

Oddział bankowy znalazł zajęcie od chwili otwarcia Banku. Szczególnie szybko rozwinął się dział wekslowy. Ten też dział przyniósł najwięcej dochodu bankowi. Dochód brutto w tym dziale wynosi zł. 78.600. — Interes ten prowadzi Bank przy pomocy pp. Cenzorów z wszelką ostrożnością, popierając i w tym dziale, ile możności, tylko rzeczywiście pożyteczne dla kraju przedsiębiorstwa tak z zakresu produkcyi rolniczej, jak handlu, przemysłu i rękodzieł, stara się zaś nie dopuszczać do kredytu bankowego takich klientów, którzyby fundusze tą drogą uzyskane szkodliwie dla społeczeństwa spożytkować mogli. Wpływ eskontowanych weksli był wcale prawidłowy: na 6575 zeskontowanych weksli nie wpłynęło bowiem w terminie tylko 96, lecz z tych upłacono 84 zaraz po proteście. Jako płatne zaś przed końcem roku 1884, a nie pokryte pozostało w portfelu: weksli 12 na sumę 60.223·10 zł., z których 10 na sumę 58.633·60 zł. jest już należycie hipotecznie lub egzekucyjnie zabezpieczonych, a 2 weksle na kwotę 1.590 zł. zostały jako strata z bilansu odpisane. — Również pomyślnie rozwinął się dział zaliczek na zastaw papierów publicznych i przyniósł Bankowi 13.450 zł. dochodu brutto. — Zakupno efektów krajowych i własnych na rachunek Banku, innych zaś na rachunek komitentów, wykazuje znaczne obroty, jak to w zamknięciach rachunkowych uwidoczniono. Dochód zaś Banku w tym dziale tak z kuponów jak i z zysku na różnicy kursu i prowizyach bankowych jest zadowalniający. — Lokacye gotówkowe na różnorodne rachunki, jak przekazowy, asygnatowy, wkładkowy i bieżący są już odpowiedne i wraz z lokacyą kasy krajowej dochodzą przeszło $1^1/_2$ miliona zł. w. a. — Stosunki Banku z innymi zakładami w kraju i zagranicą są już ożywione i dają wzajemnie dostateczne zajęcie.

Oddział dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, założony w myśl postanowień statutowych, rozwija się pomyślnie. W roku 1884 było akredytowanych w Banku 99 stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, które

korzystały z kredytu bankowego już to w kredycie, ulegającym tylko cenzurze tegoż działu, już to w zwykłym kredycie bankowym, już to wreszcie drogą t. z. dotacyj kasowych, o ile stowarzyszenia te były zastępstwami Banku. Na specyalnym rachunku weksli od stowarzyszeń, nie podlegających zwykłej cenzurze bankowej, wynosił, eskont weksli po koniec r. 1884: sztuk 1.395 na kwotę zł. 962.627, a 31 grudnia 1884 pozostało sztuk 463 takich weksli na kwotę zł. 308.064·17. W tym dziale wszystkie weksle zapadłe przed końcem grudnia 1884 wykupione zostały.

Czynności Banku w Zastępstwach.

O obrotach i czynnościach Banku w Zastępstwach dają miarę cyfry niżej podane:

Biecz. Czynności rozpoczęto dopiero w r. 1885.

Bóbrka. Obrót pozycyj kasowych 59.512 złr. 40 ct. Weksli w zastępstwie podano 57 na 32.683 zł. 31 ct., z których Bank zeskontował 34 na kwotę 20.140 zł. — Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 21 weksli na 16.370 zł.; lokacyj na rzecz Banku przyjęto w zastępstwie 6 pozycyj na 1840 zł. 30 ct.; podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 22 na kwotę 38.150 zł. Zastępstwo wypłaciło pożyczek hipotecznych 3 na kwotę 1.500 zł.

Brzesko. Obrót pozycyj kasowych 69.744 zł. 72 ct. Weksli w zastępstwie podano 4 na 8.500 zł., z których Bank zeskontował 2 na 5.500 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 15 weksli na 20.877 zł. 69 ct.

Cieszanów. Obrót pozycyj kasowych 20.006 zł. 31 ct. Weksli w zastępstwie podano 3 na 14.600 zł., z których Bank zeskontował 3 na 14.600 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 3 weksle na 10.860 zł. 19 ct.

Dąbrowa. Obrót pozycyj kasowych 40.528 zł. 40 ct. Weksli w zastępstwie podano 28 na 53.400 zł., z których Bank zeskontował 27 na 52.400 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 19 weksli na 31.811 zł.

Delatyn. Obrót pozycyj kasowych 26.336 zł. 61 ct. Weksli w zastępstwie podano 19 na 14.180 zł., z których Bank zeskontował 16 na 11.380 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 7 weksli na 4.780 zł.

Dobromil. Obrót pozycyj kasowych 53.509 zł. Weksli w zastępstwie podano 47 na 35.785 zł. 30 ct., z których Bank eskontował 34 na 23.135 zł. 30 ct. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 17 weksli na 12.275 zł. 30 ct.

Drohobycz. Obrót pozycyj kasowych na 98.363 zł. 70 ct. Weksli w zastępstwie podano 96 na 64.724 zł. 80 ct., z których Bank eskontował 44 na 25.898 zł. 75 ct. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 85 weksli na 36.084 zł. 73 ct. Lokacyj na rzecz Banku przyjęto w zastępstwie 11 pozycyj na 1.500 zł. Podań hipotecznych wniesiono 1 na 3.000 zł.

Gliniany. Obrót pozycyj kasowych 32.665 zł. 33 ct. Weksli w zastępstwie podano 18 na 15.725 zł., z których Bank eskontował 5 na 2.825 zł. Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 4 na 1.450 zł.

Jarosław. Obrót pozycyj kasowych 129.134 zł. 87 ct. Weksli w zastępstwie podano 50 na 71.494 zł. 16 ct., z których Bank eskontował 36 na 44.129 zł. 76 ct. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 23 weksli na 30.641 zł. 46 ct. Podań komunalnych wniesiono 1 na 1.000 zł. i pożyczkę tę w zastępstwie zrealizowano.

Jasło. Czynności rozpoczęto dopiero w roku 1885.

Jaworów. Obrót pozycyj kasowych 76.917 zł. 74 ct. Weksli w zastępstwie podano 29 na 30.640 zł., z których Bank eskontował 19 na 16.540 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 14 weksli na 10.994 zł. 71 ct. Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 8 na 9.510 zł. Zastępstwo wypłaciło jedną pożyczkę komunalną w kwocie 20.000 zł.

Kraków. Obrót pozycyj kasowych 74.418 zł. 54 ct. Weksli w zastępstwie podano 59 na 28.956 zł., z których Bank eskontował 58 na 28.556 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 33 weksli na 14.288 zł. Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 3 na kwotę 43.000 zł.

Limanowa. Obrót pozycyj kasowych na 21.070 zł. 81 ct. Weksli podano w zastępstwie 8 na 8.885 zł., z których Bank eskontował 2 na 6.050 zł. Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 31 na 26.500 zł. Zastępstwo wypłaciło jedną pożyczkę hipoteczną na 500 złr.

Lwów. Obrót pozycyj kasowych 68.416 zł. 40 ct. W oddziale bankowym zastępstwo nie pośredniczy. Podań hipotecznych wniesiono 130 na kwotę 73.250 zł. Zastępstwo wypłaciło pożyczek hipotecznych 12 w kwocie 11.050 zł.

Łańcut. Obrót pozycyj kasowych 31.933 zł. 59 ct. Weksli podano w zastępstwie 39 na 65.250 zł., z których Bank eskontował 35 na 60.450 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 3 weksle na 348 zł. 13 ct. Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 27 na kwotę 24.450 zł. Zastępstwo wypłaciło pożyczek hipotecznych 4 na kwotę 2.700 zł.

Maków. Obrót pozycyj kasowych 12.430 zł. 16 ct. Weksli podano w zastępstwie 12 na 11.170 zł., z których Bank eskontował 2 na 1.270 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 1 weksel na 600 zł. Lokacyj na rzecz Banku przyjęło zastępstwo 7 pozycyj na 4.000 zł.

Mielec. Obrót pozycyj kasowych 18.733 zł. 96 ct. Weksli podano w zastępstwo 8 na 16.200 zł., z których Bank eskontował 7 na 13.200 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 4 weksle na 6.634 zł. 24 ct.

Mościska. Obrót pozycyj kasowych 62.552 zł. 91. Weksli podano w zastępstwie 30 na 42.700 zł., z których Bank eskontował 23 na sumę 32.050 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 14 weksli na 18.590 zł. 13 ct. Podań komunalnych wniesiono 2 na 3.600 zł. Zastępstwo wypłaciło 1 pożyczkę komunalną na 1.300 zł.

Myślenice. W roku 1884 nie było żadnych obrotów.

Nowy Sącz. Obrót pozycyj kasowych 17.837 zł. 68 ct. Weksli podano w zastępstwie 2 na 2.350 zł., z których Bank eskontował 1 na 1.350 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 1 weksel na 1.000 zł. Podań hipotecznych wniesiono 4 na kwotę 5.500 zł.

Podhajce. Obrót pozycyj kasowych 70.577 zł. 55 ct. Weksli podano w zastępstwie 21 na 27.210 zł., z których Bank eskontował 11 na 15.800 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 6 weksli na 7.500 zł. Lokacyj na rzecz Banku przyjęło zastępstwo 2 pozycye na 3.500 zł. Podań komunalnych wniesiono w zastępstwie 2 na kwotę 21.000 zł., które przez Zastępstwo zrealizowano. Podań hipotecznych wniesiono 8 na kwotę 16.000 zł.

Przemyśl. Obrót pozycyj kasowych 288.425 zł. 59 ct. Weksli podano w zastępstwie 149 na 216.145 zł., z których Bank eskontował 91 na 142.195 zł.

Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 57 weksli na 32.729 zł. 33 ct., frc. 165 i M. 57.80. Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 2 na 2.500 zł. Bank wypłacił przez Zastępstwo 1 pożyczkę hipoteczną w kwocie 1.800 zł.

Przemyślany. Obrót pozycyj kasowych 64.914 zł. 49 ct. Weksli podano w zastępstwie 93 na 72.204 zł., z których Bank eskontował 51 na 36.604 zł. Na rzecz Banku inkasowało Zastępstwo 28 weksli na 23.470 zł. Lokacyj przyjęło Zastępstwo na rzecz Banku pozycyj 4 na 2.000 zł. Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 3 na kwotę 10.000 zł.

Radziechów. Obrót pozycyj kasowych 11.106 zł. 50 ct. Weksli podano w zastępstwie 22 na 24.500 zł., z których Bank eskontował 14 na 16.450 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku weksli 7 na 9.050 zł. Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 14 na kwotę 21.000 zł.

Rohatyn. Obrót pozycyj kasowych 90.943 zł. 23 ct. Weksli podano w zastępstwie 46 na 49.980 zł., z których Bank eskontował 30 na 29.480 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku weksli 15 na 16.850 zł. Lokacyj na rzecz Banku przyjęło Zastępstwo na 7.888 zł. 70 ct. Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 3 na 8.000 zł. Bank wypłacił przez Zastępstwo 1 pożyczkę hipoteczną w kwocie 1.500 zł.

Ropczyce. Obrót pozycyj kasowych 13.620 zł. 16 ct. Weksli podano w zastępstwie 10 na 6.240 zł., z których Bank eskontował 4 na 1.940 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku weksli 3 na 1.580 zł.

Rudki. Obrót pozycyj kasowych 18.665 zł. 20 ct. Weksli w zastępstwie podano 10 na 4.450 zł., z których Bank eskontował 9 na 3.450 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku weksli 6 na 2.700 zł. Podań komunalnych wniesiono w zastępstwie 1 na kwotę 4.000 zł., zaś podań hipotecznych 3 na kwotę 5.000 zł. Bank wypłacił przez Zastępstwo 1 pożyczkę hipoteczną na 500 zł.

Rzeszów. Obrót pozycyj kasowych 101.088 zł. 71 ct. Weksli podano w zastępstwie 19 na 58.250 zł., z których Bank eskontował 17 na 53.800 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 16 weksli w sumie 40.721 zł. 54 ct. Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 11 na kwotę 4.850 zł.

Sambor. Obrót pozycyj kasowych 238.331 zł. 92 ct. Weksli podano w zastępstwie 131 na 151.059 zł. 84 ct., z których Bank eskontował 78 na 104.835 zł. 71 ct. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 29 weksli na 13.337 zł. 85 ct. Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 3 na kwotę 5.800 zł.

Sanok. Obrót pozycyj kasowych 4.039 zł. 46 ct. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 1 weksel na 126 zł. 88 ct. Hipotecznych podań wniesiono w zastępstwie 2 na 1.000 zł.

Sokal. Obrót pozycyj kasowych 74.751 zł. 08 ct. Weksli w zastępstwie podano 8 na 6.850 zł., z których Bank eskontował 5 na 4.600 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 3 weksle na 1.300 zł. Lokacyj na rzecz Banku przyjęło Zastępstwo pozycyj 1 na 1.000 zł. Bank wypłacił przez Zastępstwo 1 pożyczkę komunalną na 7.000 zł. Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwie 6 na kwotę 12.700 zł.

Stanisławów. Obrót pozycyj kasowych 589.648 zł. 52 ct. Weksli podano w zastępstwie 1.105 na 534.571 zł., z których Bank eskontował 465 na 256.525 zł. 31 ct. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 340 weksli na 141.320 zł. 66 ct.

Lokacyj na rzecz Banku przyjęło Zastępstwo 1 pozycyę na 314 zł. 08 ct. Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwie 18 na kwotę 79.200 zł.

Stryj. Obrót pozycyj kasowych 197.434 zł. 33 ct. Weksli podano w Zastępstwie 283 na 117.349 zł, 52 ct., z których Bank eskontował 203 na 67.174 zł. 68 ct. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 83 weksli na 28.605 zł. 41 ct. Lokacyj na rzecz Banku przyjęło Zastępstwo 22 pozycyj na 10.600 zł. Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwie 9 na kwotę 24.200 zł.

Tarnopol. Obrót pozycyj kasowych 254.982 zł. 80 ct. Weksli podano w Zastępstwie 137 na 180.906 zł. 35 ct., z których Bank eskontował 91 na 140.684 zł. 87 ct. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku weksli 60 na 39.064 zł. 92 ct. Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwie 8 na 8.900 zł. Bank wypłacił przez Zastępstwo 1 pożyczkę hipoteczną na 700 zł.

Tarnów. Obrót pozycyj kasowych 52.346 zł. 03 ct. Weksli podano w Zastępstwie 136 na 32.078 zł. 35 ct., z których Bank eskontował 86 na 21.533 zł. 57 ct. Na rzecz Banku inkasowało Zastępstwo 29 weksli na 6.121 zł. 16 ct. Lokacyj na rzecz Banku przyjęło Zastępstwo pozycyj 2 na kwotę 285 zł. 12 ct. Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwie 2 na kwotę 2.300 zł.

Tłumacz. Obrót pozycyj kasowych 117.975 zł. 85 ct. Weksli podano w Zastępstwie 106 na 121.058 zł. 88 ct., z których Bank eskontował 49 na 55.431 zł. 93 ct. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 14 weksli na 14.380 zł. Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwie 4 na 37.600 zł.

Wadowice. Obrót pozycyj kasowych 20.861 zł. 48 ct. Weksli nie podano w Zastępstwie żadnych. Lokacyj przyjęło Zastępstwo na rzecz Banku pozycyj 8 na 8.368 zł. 25 ct.

Wieliczka. Obrót pozycyj kasowych 75.904 zł. 64 ct. Weksli podano w Zastępstwie 4 na 6.000 zł., z których Bank eskontował 3 na 5.000 zł. Bank wypłacił przez Zastępstwo 1 pożyczkę komunalną na 35.000 zł.

Zaleszczyki. Obrót pozycyj kasowych 4.724 zł. 91 ct. Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwie 5 na kwotę 12.400 zł. Bank wypłacił przez Zastępstwo 1 pożyczkę hipoteczną na 3.000 zł.

Zbaraż. Obrót pozycyj kasowych 47.494 zł. 70 ct. Weksli podano w Zastępstwie 24 na 41.050 zł., z których Bank eskontował 15 na 22.850 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku weksli 8 na 14.150 zł. Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwie 7 na 7.250 zł. Bank wypłacił przez Zastępstwo 1 pożyczkę hipoteczną na 1.500 zł.

Złoczów. Obrót pozycyj kasowych 126.986 zł. Weksli podano w Zastępstwie 66 na 77.220 zł. 70 ct., z których Bank eskontował 46 na 57.048 zł. Zastępstwo inkasowało 32 weksli na rzecz Banku na 38.716 zł. 78 ct. Lokacyj przyjęło Zastępstwo na rzecz Banku pozycyj 5 na 5.000 zł. Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwie 5 na 6.100 zł.

Żółkiew. Obrót pozycyj kasowych 34.327 zł. 11 ct. Weksli w Zastępstwie podano 20 na 27.300 zł., z których Bank eskontował 15 na 17.000 zł. Zastępstwo inkasowało na rzecz Banku 4 weksle na 4.900 zł. Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwie 16 na 11.200 zł. Bank wypłacił przez Zastępstwo 1 pożyczkę hipoteczną na 2.000 zł.

Czysty zysk i rezerwy Banku.

To są rezultaty działalności i rozwoju Banku w pierwszym okresie jego istnienia. Rezultaty te są bez zaprzeczenia skromne, wszakże tłumaczą je trudne warunki, wśród których Bank powstał. Rok ubiegły w ogóle nie sprzyjał rozwojowi banków, a składało się na to: pogorszenie targów pieniężnych w całej Europie, klęski agraryjne i industryjne i znaczniejsze, jak zazwyczaj, upadłości; nadto obudziły liczne nadużycia w zarządach banków pewną nieufność do nich u publiczności. Również niekorzystne warunki dla banków były i w naszym kraju. Upadek Banku rustykalnego i kilku mniejszych instytucyj, wylewy wód, nieurodzaj, a niskie ceny produktów i ogólne zubożenie wywołały wielki brak gotówki w kraju i odstraszyły obce kapitały od przypływu do naszego kraju i inwestycyi w walorach galicyjskich. Mimo to jednak Bank krajowy ugruntował swoje istnienie i może się spodziewać, że z czasem podoła swemu powołaniu. Rezultat obrotów bankowych, wyrażony w cyfrze czystego zysku, przedstawia się w kwocie 26.067 zł. 74 ct. Zysk ten pozostał po pokryciu dość znacznych takich wydatków, które zazwyczaj wlicza się do amortyzować się mających przez lat kilka kosztów przedwstępnych, po odpisaniu wszelkich wątpliwych pozycyj i bez doliczenia należnych Bankowi, ale niezrealizowanych w r. 1884 należytości w odsetkach i prowizyach. W myśl zmienionego uchwałą Sejmu krajowego z dnia 21. października 1884 §. 62. statutu, rozdzielono zysk między kapitał zakładowy i poszczególne rezerwy w przekonaniu, że Rząd zmianę tę w statucie zatwierdzi, lecz gdyby to nie nastąpiło, kwota 7.820 zł. 32 ct., dopisana do rezerwy dla działu komunalnego, włączoną zostanie w myśl pierwotnego brzmienia rzeczonego paragrafu statutu do kapitału zakładowego. Dyrekcya Banku bacząc na solidność zakładu, uzyskała drogą regulaminów i instrukcyj zezwolenie na tworzenie lub powiększanie poszczególnych rezerw wpływami i dopisami także po nad wymogi przepisów statutu, i w ten sposób przy pomocy powyżej wymienionego czystego zysku i oddzieleniu wpłat na ten cel klientów, jakoteż korzyści z lokacyj tych funduszów, utworzyła na początek dość znaczne rezerwy w łącznej kwocie 38.814 zł. 79 ct., obok powiększenia kapitału zakładowego o 10.427 zł. 10 ct.

I.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKOWE

Banku Krajowego

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem

za rok

1883/4.

Zamknięcia rachunkowe

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

za rok 1883/4.

Obrót.

Całkowity obrót ze wszystkich operacyj Banku wynosił od 2. lipca 1883 do 31. grudnia 1884 r. . . . . w. a. zł. 87,745.549 „ 28 ct.

Kasa.

Gotowizna w Banku.

Od dnia 2. lipca 1883. do dnia 31. grudnia 1884 r.
wpłynęło do kasy Banku . . . . w. a. zł. 12,317.625 „ 53 ct.
Wypłaty w tymże czasie wynosiły . . . „ „ „ 12,186.015 „ 41 „
Obrót kasowy w Banku . w. a. zł. 24,503.640 „ 94 ct.
Pozostałość kasowa w Banku z d. 31. grudnia 1884. . . . . w. a. „ 131.610 „ 12 „

Dotacye kasowe w Zastępstwach.

Od d. 4. stycznia do d. 31. grudnia 1884. r. dotowano Zastępstwa łączną sumą . . w. a. zł. 1,971.008 „ 02 ct.
W tymże czasie Zastępstwa wypłaciły . . w. a. „ 1,821.194 „ 18 „
Obrót dotacyj kasowych w Zastępstwach . w. a. zł. 3,792.202 „ 20 ct.
Pozostałość dotacyj Zastępstw z d. 31. grudnia 1884. r. . . . . w. a. „ 149.813 „ 84 ct.
Obrót łączny . w. a. zł. 28,295.843 „ 14 ct.
Łączna pozostałość kasowa z dniem 31. grudnia 1884. r. . . . . w. a. zł. 281.423 „ 96 ct.

Efekta własne, eskontowane i w komisie.

a) własne:

Od d. 2. lipca 1883. do d. 31. grudn. 1884 r. nabyto papierów publicznych wart. imien. w. a. zł. 2,664.050 za sumę w. a. zł. 2,451.610 „ 33 ct.
Różnica kursu wynosi . . . . . „ „ 13.376 „ 73 „
w. a. zł. 2,464.987 „ 06 „

W tymże czasie sprzedano papierów publicznych wart. imiennej . . . . w. a. zł. 2,358.800 za sumę w. a. zł. 2,185.347 „ 18 „

Pozostałość efektów własnych wynosi z dniem 31. grudnia 1884. r.:
a) w papier. kraj. w. a. zł. 151.800
b) w papierach własnych emisyj . w. a. „ 153.450 wart. imien. w. a. zł. 305.250 za sumę 279.639 „ 88 „
Do przeniesienia . w. a. zł. 279.639 „ 88 ct.

Z przeniesienia . w. a. zł. 279.639 „ 88 ct.

b) eskontowane:

Od d. 2. lipca 1883 do 31. grudnia 1884 eskontowano
efekta wylosowane na sumę . . . . . w. a. zł. 5.787 „ 95 ct.
za potrąceniem dyskonta . . . . . „ „ 65 „ 61 „
w sumie . w. a. zł. 5.722 „ 34 ct.
W tymże czasie zrealizowano wylosowanych efektów . „ „ 3.880 „ 04 „
Pozostałość wylosowanych efektów z d. 31. grudnia 1884 r. . . w. a. „ 1.842 „ 30 „

c) w komisie:

Od d. 2. lipca 1883 do 31. grudnia 1884 nabyto z polecenia i na rachunek osób trzecich papierów publicznych wartości imiennej . . . . w. a. zł. 774.428 za sumę w. a. zł. 736.888 „ 62 ct.
Z tych efektów zrealizowano w tymże czasie . . . . w. a. „ 738.178 „ „ w. a. „ 703.313 „ 65 „
Pozostałość papierów publicznych wraz z narosłemi procentami, pozostających na rachunek osób trzecich z d. 31. grudnia 1884. r., wynosi wart. imien. w. a. zł. 36.250 za sumę . . . . w. a zł. 33.574 „ 97 „
Łączna pozostałość efektów własnych, eskontowanych i w komisie z d. 31. grudnia 1884. r. podług załączonego wykazu wynosi . . . . w. a. zł. 315.057 „ 15 ct.

Weksle.

Od d. 2. lipca 1883. do d. 31. grudnia 1884. r. przyjęto do portfelu
weksli zeskontowanych i inkasowych . . . . 6.575 sztuk na w. a. zł. 6.566.957 „ 58 ct.
W tymże czasie:
spłacono weksli sztuk . 3.897 na w. a. zł. 3,906.199 „ 30 ct.
reeskontowano weksli sztuk 1.174 „ „ „ 1,099.437 „ 08 „ 5.071 sztuk na w. a. „ 5,005.636 „ 38 „
Pozostaje z d. 31. grudnia 1884. r. weksli . . . 1.504 „ „ „ zł. 1.561.321 „ 20 ct.
W powyższej sumie mieszczą się weksle:

a) na Lwów i Zastępstwa	730	sztuk na w. a. zł.		788.642 „ 37 ct.
b) zamiejscowe	4	„ „ „ „		1.012 „ 37 „
c) od Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych .	402	„ „ „ „		284.147 „ 17 „
d) zabezpieczone hipotecznie	46	„ „ „ „		96.523 „ — „
e) inkasowe	8	„ „ „ „		1.526 „ 10 „
f) płatne, a nie pokryte	10	„ „ „ „		58.633 „ 60 „
w porfelu . .	1.200	„ „ „	zł.	1,230.484 „ 61 ct.
reeskontowanie .	304	„ „ „ „		330.836 „ 59 „
jak powyżej .	1.504	„ „ „	zł.	1,561.321 „ 20 ct.

Zaliczki na zastaw efektów.

a) terminowe:

Od d. 2. lipca 1883. do d. 31. grudnia 1884. udzielono pożyczek na 189 zastawów w. a. zł. 68.571 „ — ct.
Zwrócono w tymże czasie . . . . . „ 87 „ „ „ „ 36.139 „ — „
Pozostaje z dniem 31. grudnia 1884. r. na . 102 zastawów w. a. zł. 32.432 „ — „
zabezpieczonych efektami, wskazanemi w §. 3. B. lit. d. Statutu w imiennej wartości . . . . . w. a. zł. 41.400 „ — „

b) bezterminowe:

Od d. 2. lipca 1883. do d. 31. grudnia 1884 r. udzielono zaliczek zabezpieczonych papierami publicznemi 58 stronom na sumę w. a. zł. 1,115.356 „ 90 ct.
Z tego spłaciło w tymże czasie . . . . . 18 stron sumę „ „ 450.364 „ 43 „
Pozostaje z dniem 31. grudnia 1884. r. zaliczek 40 w sumie „ zł. 664.992 „ 47 „
zabezpieczonych efektami, wskazanemi w §. 3. B. lit. d. Statutu w imiennej wartości . . . . . w. a. zł. 1,367.249 „ 58 ct.

Dłużnicy i wierzyciele w rachunku bieżącym.

Obroty od dnia 2. lipca 1883. do dnia 31. grudnia 1884. r. wynoszą na rzecz korespondentów . . . . . w. a. zł. 7,514.104 „ 92 ct.
zaś na ich ciężar . . . . . „ „ 6,838.739 „ 35 „
Pozostałość z d. 31. grudnia 1884. r. na ciężar Banku wynosi . . . w. a. zł. 675.365 „ 57 ct.

i składa się z sum:

Passywa.

Conti lori:

a) sumy do dyspozycyi korespondentów . . . . w. a. zł. 325.411 „ 41 ct.
b) weksle do zainkasowania z pn. „ „ 15.239 „ 52 „
c) sumy lokacyjne . . . „ „ 262.122 „ 12 „ w. a. zł. 602.773 „ 05 ct

Conti nostri:

a) sumy zatrzymane przy realizacyi pożyczek hipotecznych, kaucye i inne należytości od Banku . w.a. zł. 166.258 „ 04 ct.
b) należności za odcięte kupony „ „ 22.549 „ 85 „ w.a. zł. 188.807 „ 89 ct. w.a. zł. 791.580 „ 94 ct.

Aktywa.

Conti lori:

a) należytości zabezpieczone hipotecznie . . . . . w. a. zł. 8.951 „ 53 ct.
b) pozostałość z bieżących dyspozycyj korespondentów Banku . „ „ 34.611 „ 32 „
c) zaliczki krótko zwrotne . „ „ 919 „ 77 „ w. a. zł. 44.482 „ 62 ct.

Conti nostri:

a) sumy do dyspozycyi Banku na rachunku bieżącym u korespondentów . . . . . w. a. zł. 60 993 „ 38 ct.
b) weksle do zainkasowania u korespondentów . . . . „ „ 10.739 „ 37 „ w. a. zł. 71.732 „ 75 ct. w.a. zł. 116.215 „ 37 ct.
pozostaje jak powyżej . w. a. zł. 675.365 „ 57 „

Obce kapitały.

a) asygnaty, czeki i wkładki:

Od d. 2. lipca 1883. do d. 31. grudnia 1884. r. wpłynęło:
na asygnaty kasowe . . . . . w. a. zł. 538.000 „ — ct.
na oddział żyrowy (czeki) . . . „ „ 87.235 „ 70 „
na wkładki . . . . . „ „ 585.465 „ 49 „
Do przeniesienia . w. a. zł. 1,210.701 „ 19 ct.

				Z przeniesienia .	w. a. zł.	1,210.701 „ 19 ct.
W tymże czasie zwrócono z lokacyj:						
asygnat kasowych	w. a. zł.	428.400 „ — ct.				
oddziału żyrowego (czeki)	„ „	82.256 „ 04 „				
wkładek	„ „	327.988 „ 97 „	„ „	838.645 „ 01 “		
Pozostaje z dniem 31. grudnia 1884. r. kapitałów obcych:						
w asygnatach kasowych	w. a. zł.	109.600 „ — ct.				
w oddziale żyrowym (czeki)	„ „	4.979 „ 66 „				
na wkładkach	„ „	257.476 „ 52 „	w. a. zł.	372.056 „ 18 ct.		

b) wierzyciele w rachunku bieżącym:

Jak w poprzednim ustępie	„ „	791.580 „ 94 ct.
Obce kapitały z dniem 31. grudnia 1884. r. łącznie . . .	w. a. zł.	1,163.637 „ 12 ct.

Spis załączników do zamknięć rachunkowych

z dniem 31. grudnia 1884.

Str.

1. Wykaz papierów publicznych, stanowiących własność funduszów rezerwowych, Banku i osób trzecich z komisu 19
2. Wykaz depozytów osób trzecich według kategoryi efektów i rodzaju depozytu 20
3. Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych 22
4. Wykaz udzielonych pożyczek hipotecznych 23
5. Wykaz ruchu pożyczek komunalnych 24
6. Wykaz emissyj Banku 25
7. Zamknięcie rachunku zysków i strat 26
8. Bilans Banku 28

Wykaz papierów publicznych

z dnia 31 grudnia 1884 r.

stanowiących własność Funduszów rezerwowych, Banku, i osób trzecich z komisu.

	Wartość imienna		Najbliższy kupon płatny	Kurs	Wartość rzeczywista							
					Kapitał		Procenta do 31/12 84		Łącznie		Ogółem	
	w. a. zł.	ct.			w. a. zł.	ct.	w. a. zł.	ct.	w. a. zł.	ct.	w. a. zł.	ct.
A.												
Efekta funduszów rezerwowych.												
5% Obligacye komunalne I. Emisyi . .	21.300	—	1/4 85	al pari	21.300	—	266	25	21.566	25		
Wkładka na rachunek bieżący Nr. 694 .	9	02	—	al pari	9	02	—	—	9	02		
	21.309	02			21.309	02	266	25				
Stan z dniem 31. grudnia 1884 .											21.575	27
B.												
Efekta własne, eskontowane i w komisie.												
a) Własność Banku.												
6% pożyczka krajowa z r. 1873 . . .	200	—	1/5 85	103.—	206	—						
4 1/2% pożyczka krajowa z roku 1883/4 .	151.600	—	1/5 85	91.—	137.956	—						
5% obligacye komunalne I. Emisyi . .	25.300	—	1/4 85	97.—	24.541	—						
4 1/2% krajowe listy zastawne . . .	128.150	—	30/6 85	91.25	116.936	88						
	305.250	—			279.639	88	objęte rachunkiem procentów od efektów własnych.				279.639	88
b) Eskontowane.												
Efekta wylosowane i kupony . . .	1.842	30			1.842	30	—	—			1.842	30
c) Własność osób trzecich z komisu.												
Obligacye indemnizacyjne	250	—	1/5 85	102.—	255	—	1	97	256	97		
4% listy zastawne Towarzystwa kred. ziemsk.	36.000	—	30/6 85	92.55	33.318	—	—	—	33.318	—		
	36.250	—			33.573	—	1	97			33.574	97
Stan z dniem 31. grudnia 1884 .											315.057	15

Wykaz depozytów osób trzecich

według kategoryi efektów i rodzaju depozytu.

Nazwa efektu	Z kuponem bieżącym	Depozyta						Razem	
		na zastaw		do przechowania		na zabezpieczenie otwartego kredytu			
5% austr. jednolita renta papierowa, Maj-Listopad	1/5 85	100	—	7.100	—	—	—	7.200	—
5% austr. jednolita renta papierowa, Luty-Sierpień	1/2 85	—	—	3.800	—	—	—	3.800	—
5% austr. jednolita renta srebr. Styczeń-Lipiec	1/1 85	1.000	—	16.200	—	1.000	—	18.200	—
5% austr. jednolita renta srebr. Kwiecień-Październik	1/4 85	—	—	800	—	—	—	800	—
Losy państwowe z r. 1854	1/4 85	750	—	—	—	—	—	750	—
Losy państwowe z r. 1860	1/5 85	1.900	—	700	—	2.600	—	5.200	—
Losy państwowe z r. 1864	—	4.150	—	600	—	2.800	—	7.550	—
5% austr. renta papierowa	1/3 85	—	—	—	—	90.100	—	90.100	—
4% węgierska renta w złocie	1/1 85	—	—	2.000	—	25.000	—	27.000	—
5% węg. renta w banknotach	1/6 85	1.100	—	—	—	—	—	1.100	—
Losy premiowej pożyczki węgierskiej z r. 1870	—	2.100	—	50	—	4.050	—	6.200	—
4% losy Cisańskie	1/4 85	5.600	—	2.000	—	400	—	8.000	—
5% obligacye indemnizacyjne okręgu krakowskiego	1/5 85	100	—	31.850	—	1.500	—	33.450	—
5% obligacye indemnizacyjne okręgu lwowskiego	1/5 85	600	—	26.600	—	1.000	—	28.200	—
5% losy regulacyi Dunaju z r. 1870	1/1 85	—	—	—	—	2.300	—	2.300	—
Losy prem. poż. m. Wiednia	—	1.500	—	200	—	100	—	1.800	—
6% Obligacye pożyczki kraj. z r. 1873	1/5 85	—	—	13.800	—	9.200	—	23.000	—
4½% obligacye pożyczki kraj. z r. 1883/4	1/5 85	4.900	—	60.600	—	209.000	—	274.500	—
3% prem. pożyczka ks. Serbskiego	1/1 85	—	—	200	—	—	—	200	—
Losy tureckie z r. 1870	—	—	—	400	—	—	—	400	—
4½% listy zastawne ogól. austr. Zakładu kredyt. ziemskiego	1/5 85	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
3% zapisy długu ogóln. austr. Zakładu kredyt. ziemskiego	1/6 85	6.400	—	6.100	—	400	—	12.900	—
6% listy hip. gal. Banku hipot.	1/3 85	1.400	—	35.600	—	13.700	—	50.700	—
5% prem. listy gal. Banku hipot.	1/3 85	1.000	—	25.300	—	14.200	—	40.500	—
5% niepr. listy gal. Banku hipot.	1/5 85	1.000	—	20.900	—	—	—	21.900	—
4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredyt. ziemskiego.	30/6 85	2.100	—	1.600	—	—	—	3.700	—
5% nieokr. listy zastawne gal. Tow. kredyt. ziemskiego	30/6 85	500	—	65.000	—	2.100	—	67.600	—
5% 37-letn. okr. listy zastawne gal. Tow. kredyt. ziemskiego	30/6 85	4.900	—	482.100	—	296.400	—	783.400	—
4% 41-letni okr. listy zastawne gal. Tow. kredyt. ziemskiego	30/6 85	—	—	156.100	—	5.100	—	161.200	—
4½% listy zastawne Banku krajoweg król. Gal. i Lod.	30/6 85	—	—	115.300	—	23.550	—	138.850	—
6% listy dłużne gal. Zakładu kredytowego włościańskiego	1/1 85	—	—	24.500	—	—	—	24.500	—
Do przeniesienia		41.100	—	1,109.400	—	704.500	—	1,855.000	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta: na zastaw	do przechowania	na zabezpieczenie otwartego kredytu	Razem
Z przeniesienia .		41.100 —	1,109.400 —	704.500	1,855.000 —
5% okres. 20-letnie listy dłużne gal. zakładu kredyt. włość. .	1/1 85	— —	500 —	— —	500 —
5% obligacye komunalne Banku krajowego I. emisyi . . .	1/4 85	300 —	20.000 —	434.600 —	454.900 —
5% Priorytety koleji Koszycko-Oderbergskiej	1/1 85	— —	1.400 —	— —	1.400 —
4% Priorytety koleji Czerniow.	1/5 85	— —	71.100 —	— —	71.100 —
5% okr. 80-letnie zapisy długu c.k. uprz. I.Siedmiogrodz. kol.	1/4 85	— —	600 —	— —	600 —
5% Priorytety węgierskiej północno-wschodniej koleji . .	1/4 85	— —	2.100 —	— —	2.100 —
Losy kredytowe Zakładu kredyt. dla handlu i przemysłu	—	— —	200 —	200 *) —	400 —
4% Zapis długu Tow. żeglugi parowej na Dunaju	1/5 85	— —	100 —	— —	100 —
Losy miasta Insbruku . . .	—	— —	20 —	— —	20 —
Losy miasta Krakowa . . .	—	— —	180 —	80 *) —	260 —
Losy miasta Lublany . . .	—	— —	— —	20 *) —	20 —
Losy Palfyego	—	— —	— —	40 *) —	40 —
Losy austr. czerwonego krzyża	—	— —	80 —	120 *) —	200 —
Losy węg. czerwonego krzyża	—	— —	45 —	360 *) —	405 —
Losy Rudolfa	—	— —	10 —	— —	10 —
Losy Salma	—	— —	40 —	— —	40 —
Losy miasta Salzburga . . .	—	— —	20 —	— —	20 —
Losy miasta Stanisławowa . .	—	— —	60 —	20 *) —	80 —
Losy Windisch-Grätz	—	— —	60 —	— —	60 —
Akcye Wiener-Bank-Verein .	1/1 85	— —	100 —	— —	100 —
Akcye gal. Banku hipotecznego	1/1 85	— —	2.200 —	— —	2.200 —
Akcye Union Banku w Wiedniu	1/1 85	— —	800 —	— —	800 —
Akcye kolei Alföld-Fiume . .	1/1 85	— —	30.000 —	— —	30.000 —
Akcye kolei Franciszka-Józefa	1/1 85	— —	5.000 —	— —	5.000 —
Akcye kolei Czerniowieckiej .	1/5 85	— —	1.000 —	— —	1.000 —
Akcye kolei Praga-Dux . . .	—	— —	45.000 —	— —	45.000 —
Akcye kolei Siedmiogrodzkiej	1/1 85	— —	4.600 —	— —	4.600 —
Akcye austr. Tow. fabryki broni	1/2 85	— —	5.000 —	11.300 *) —	16.300 —
Akcye użytkowania kolei Czerniowieckiej	—	— —	400 —	— —	400 —
Akcye użytkowania kolei Karola Ludwika	1/7 85	— —	800 —	— —	800 —
5% listy zastawne Tow. kredyt. ziemskiego Król. polskiego	10/22 Czerwca 1885	— —	1.100 —	— —	1.100 —
Książeczki wkładkowe gal. kasy oszczędności	—	— —	12.000 —	— —	12.000 —
Książeczki wkładkowe Banku krajowego	—	— —	8.934 52	9 58	8.944 10
Książeczka wkładkowa Tarnowskiej kasy oszczędności .	—	— —	162 01	— —	162 01
Książeczki wkładkowe kasy oszczędności w Ropczycach .	—	— —	3.000 —	— —	3.000 —
4½% Asygnacye Banku hipot.	—	— —	2.000 —	— —	2.000 —
Bilety bankowe obcej waluty (Ruble)	—	— —	1.000 —	— *) —	1.000 —
Dokumenta prywatne	—	— —	— —	216.000 —	216.000 —
	—	41.400 —	1,329.011 53	1,367.249 58	2,737.661 11

*) Nie wpływa na wymiar kredytu.

Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych

do końca roku 1884.

Wykaz A.

	Na dobra ziemskie		Na realności miejskie		Na grunta włościańskie		Razem	
	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota
Zgłoszono	45	2,502.250	115	1,459.000	353	464.547	513	4,425.797
Odmówiono	12	494.400	50	603.450	137	235.097	199	1,332.947
Pozostało .	33	2,007.850	65	855.550	216	229.450	314	3,092.850
Promesy wycofane	—	—	2	10.700	3	2.750	5	13.450
„ w obiegu	21	880.350	37	485.950	100	108.350	158	1,474.650
„ zrealizowane	6	308.500	23	303.500	28	27.550	57	639.550
Pozostaje w toku .	6	819.000	3	55.400	85	90.800	94	965.200

Wykaz B.

	Na dobra ziemskie			Na realności miejskie			Na grunta włościańskie			Razem		
	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna
Po koniec 1884 zrealizowano	6	666.528	308.500 —	23	653.366	303.500 —	28	76.577	27.550 —	57	1,396.471	639.550 —
Po koniec r. 1884 spłacono	—	—	— —	—	—	414 32	—	—	8 95	—	—	423 27
Pozostaje z 31 grudn. 1884	6	666.528	308.500 —	23	653.366	303.085 68	28	76.577	27.541 05	57	1,396.471	639.126 73

Wykaz
udzielonych pożyczek hipotecznych
po koniec roku 1884.

A. Według wysokości				B. Według planu umorzenia			
	Do wysokości w. a. zł.	ilość	kwota		na lat	ilość	kwota
	300	—	—		13½	14	11.000
	500	10	4.900		15½	2	1.000
	1.000	9	7.300		18½	3	4.800
	5.000	15	30.950		23	16	61.250
	10.000	12	95.000		30½	16	253.000
	25.000	5	90.500		37½	—	—
	50.000	2	63.500		51	6	308.500
	100.000	3	201.400				
	nad 100.000	1	146.000				
Razem . .		57	639.550	Razem . .		57	639.550

Wykaz ruchu pożyczek komunalnych.

do końca roku 1884.

Wykaz A.

Pożyczki	Powiaty		Gminy miejskie		Gminy wiejskie		Razem	
	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota
Zgłoszono	4	102.000	21	842.000	40	157.050	65	1,101.050
Odmówiono	—	—	4	29.000	11	40.550	15	69.550
	4	102.000	17	813.000	29	116.500	50	1,031.500
Promesy w obiegu	1	30.000	—	—	—	—	1	30.000
Promesy zrealizowane . . .	3	72.000	11	516.800	25	101.700	39	690.500
Pozostało w toku	—	—	6	296.200	4	14.800	10	311.000

Wykaz B.

	Powiaty			Gminy miejskie			Gminy wiejskie			Razem		
	ilość	kwota		ilość	kwota		ilość	kwota		ilość	kwota	
Po koniec roku 1884. zrealizowano	3	72.000	—	11	516.800	—	25	101.700	—	39	690.500	—
Po koniec roku 1884. spłacono .	—	1.050	—	—	3.840	—	—	1.817	50	—	6.707	50
31. grudnia 1884. pozostało . .	3	70.950	—	11	512.960	—	25	99.882	50	39	683.792	50

Wykaz Emisyj Banku.

Emitowano po włącznie d. 31/12 1884.				Umorzono na skutek									Pozostaje w obiegu				
				losowania					spłaty pożyczek emitowanemi papierami				odnośnie do pojedyńczych emisyj				Ogółem
seryą	sztuk	po w. a. zł.	Sumę w. a. zł.	z daty	seryą	sztuk	po w. a. zł.	Sumę w. a. zł.	seryą	sztuk	po w. a. zł.	Sumę w. a. zł.	seryą	sztuk	po w. a. zł.	Suma w. a. zł.	w. a. zł.
a) cztero i pół procentowe listy zastawne																	
I.	195	50	9.750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	I.	195	50	9.750	
II.	553	100	55.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	II.	553	100	55.300	
III.	313	500	156.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	III.	313	500	156.500	
IV.	313	1.000	313.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	IV.	313	1.000	313.000	
V.	21	5.000	105.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	V.	21	5.000	105.000	
	1.395		639.550											1.395			639.550
b) pięcio procentowe obligacye komunalne I. Emisyi.																	
A.	685	100	68.500	1884 1/4	A.	5	100	500	A.	3	100	300	A.	671	100	67.100	
B.	347	1.000	347.000		B.	1	1.000	1.000	A.	5	100	500	B.	346	1.000	346.000	
C.	55	5.000	275.000	1/10	A.	1	100	100	—	—	—	—	C.	54	5.000	270.000	
	—	—	—		C.	1	5.000	5.000	—	—	—	—		—	—	—	
	1.087	—	690.500			8		6.600		8		800		1.071			683.100
Stan Emisyj Banku z dniem 31. grudnia 1884. r.																	1,322.650

Zamknięcie rachunku

Z dniem

Wydatki		walutą austr. zł.	ct.
Koszta handlowe:			
a) Pensye i wynagrodzenia	zł. 58.164 „ 69 ct.		
b) Dyety członków Rady nadzorczej	„ 2.628 „ 95 „		
c) Podatki	„ 6.301 „ 73 „		
d) Opłaty stemplowe i należytości rządowe . .	„ 2.239 „ 24 „		
e) Porta, depesze, książki, druki, materyały pismienne, abonament gazet, ogłoszenia, koszta prawne i koszta ogólne	„ 13.191 „ 71 „	82.526	32
Odpisania:			
a) na amortyzacyę ruchomości	zł. 970 „ 03 ct.		
b) na straty z roku 1883/4	„ 1.627 „ 63 „	2.597	66
Zysk do rozdziału:			
W myśl §. 62 statutu:			
40% na kapitał zakładowy	zł. 10.427 „ 10 ct.		
30% na fundusz rezerwowy	„ 7.820 „ 32 „		
30% na rezerwę specyalną dla pożyczek w obligacyach komunalnych I. emisyi	„ 7.820 „ 32 „	26.067	74
Ogółem .		111.191	72

Zysków i Strat
31. grudnia 1884.

Dochody			walutą austr. zł.	ct.
Procenta:				
a) od weksli zeskontowanych		zł. 84.197 „ 17 ct.		
b) od pożyczek na zastaw efektów		„ 13.455 „ 89 „		
Razem		zł. 97.653 „ 06 ct.		
po potrąceniu procentów:				
od rachunków przekazowych	zł. 277 „ 01 ct.			
od wkładek na rachunek bież.	„ 5.850 „ 63 „			
od własnych asygnat kasowych	„ 3.433 „ 56 „			
od rachunków bieżących	„ 9.127 „ 56 „			
od weksli reeskontowanych	„ 5.596 „ 48 „	zł. 24.285 „ 24 ct.	73.367	82
Prowizye i komisowe			6.933	58
Dochód z efektów własnych:				
a) z kuponów		zł. 13.809 „ 07 ct.		
b) z różnicy kursu		„ 13.376 „ 73 „	27.185	80
Dochód z oddziału hipotecznego			902	30
Dochód z oddziału komunalnego			2.802	22
Ogółem			111.191	72

Bilans Banku Krajowego Królestwa Galicyi

z dniem 31. gru-

Stan czynny		walutą austr. zł.	ct.
Kasa:			
w banku	zł. 131.610 „ 12 ct.		
w zastępstwach	„ 149.813 „ 84 „	281.423	96
Efekta funduszów rezerwowych		21.575	27
Efekta własne, eskontowane i w komisie		315.057	15
Pożyczki w 4½% listach zastawnych		639.126	73
Pożyczki w 5% obligacyach komunalnych I. Emisyi		683.792	50
Weksle:			
w portfelu	zł. 1,230.484 „ 61 ct.		
w reeskoncie	„ 330.836 „ 59 „	1,561.321	20
Zaliczki na zastaw efektów		697.424	47
Dłużnicy w rachunku bieżącym		116.215	37
Efekta zaliczkowane i w przechowaniu		2,737.661	11
Ruchomości		8.730	27
Różne rachunki:			
z oddziału hipotecznego	zł. 4.632 „ 15 ct.		
z oddziału komunalnego	„ 2.341 „ 52 „		
z oddziału bankowego	„ 13.569 „ 65 „	20.543	32
		7.082.871	35

Lwów, dnia

Naczelny buchalter:

Longchamps.

i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem

dnia 1884 r.

Stan bierny			walutą austr. zł.	ct.
Kapitał zakładowy włącznie przypadającego zysku za rok 1883/4			1,010.427	10
Rezerwy:				
fundusz rezerwowy (§. 62. statutu)		zł. 7.820 „ 32 ct.		
rezerwa oddziału hipotecznego		„ 1.598 „ 88 „		
rezerwa oddziału komunalnego:				
własność dłużników komunaln.	zł. 20.715 „ — ct.			
własność Banku	„ 8.680 „ 59 „	„ 29.395 „ 59 „	38.814	79
Emisye Banku:				
4½% listy zastawne		zł. 639.550 „ — ct.		
5% obligacye komunalne I. emisyi		„ 683.100 „ — „	1.322.650	—
Kupony w obiegu:				
od 4½% listów zastawnych		zł. 6.049 „ 68 ct.		
od 5% obligacyi komunalnych I. emisyi		„ 110 „ — „	6.159	68
Obce kapitały:				
asygnaty, czeki i wkładki		zł. 372.056 „ 18 ct.	1,163.637	12
wierzyciele w rachunku bieżącym		„ 791.580 „ 94 „	429.695	76
Lokacya kasy krajowej			330.836	59
Żyro-obligo			2,737.661	11
Depozyta osób trzecich				
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego		zł. 4.006 „ 02 ct.	6.662	97
z oddziału bankowego		„ 2.656 „ 95 „	36.326	23
Procenta przenośne		zł. 26.067 „ 74 ct.		
Czysty zysk z roku 1883/4				
rozdzielony w myśl §. 62 statutu:				
40% na kapitał zakładowy	zł. 10.427 „ 10 ct.			
30% na fundusz rezerwowy	„ 7.820 „ 32 „			
30% na rezerwę specyalną dla pożyczek w obligacyach komun. I. em.	„ 7.820 „ 32 „	zł. 26.067 „ 74 ct.	—	—
			7,082.871	35

31. grudnia 1884.

Dyrekcya:

Ant. Wrotnowski.

Dr. Zgórski. *W. Smolka.*

Zarząd

i

FUNKCYONARYUSZE

BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rada Nadzorcza

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Prezes:

Bochdan Hipolit, właściciel dóbr.

Wiceprezes:

Dąbrowski Wacław, Prezydent król. stołecz. miasta Lwowa, Członek Wydziału Galic. Kasy Oszczędności we Lwowie, Cenzor Banku Austro-Węgierskiego.

Członkowie:

Dymet Michał, właściciel handlu pod firmą „Michał Dymet", Członek Rady miejskiej we Lwowie, assessor c. k. sądu kraj., Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku Austro-Węgierskiego.

Gorajski August, właściciel dóbr, poseł na sejm krajowy, Prezes Galicyjsk. Tow. naftowego, Wiceprezes Tow. rolniczego w Jaśle, Wiceprezes Rady powiatowej w Krośnie.

Jędrzejowicz Edward, właściciel dóbr, poseł na sejm krajowy, Prezes Rady powiat. w Rzeszowie, Członek Rzeszowskiego Tow. rolniczego.

Kieszkowski Henryk, dyrektor Tow. wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, Członek Wydziału Kasy Oszczędn. w Krakowie.

Męciński hr. Józef, właściciel dóbr, poseł na sejm krajowy, Prezes Rady powiatowej w Dąbrowej, Członek Rady Nadzorczej Tow. Wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie.

Scipio hr. Karol, właściciel dóbr, poseł na sejm krajowy, zastępca Członka Wydziału krajowego.

Żywicki Klemens, doktor praw, adwokat krajowy, poseł na sejm krajowy, dyrektor Spółki rolniczej w Tarnopolu, Wiceprezes Rady powiatowej w Tarnopolu.

Zastępcy:

Augustynowicz Zygmunt, właściciel dóbr.

Drexler Ignacy, właściciel handlu pod firmą „J. Drexler i synowie".

Kraiński Władysław, doktor praw. właściciel dóbr, zastępca Dyrektora Tow. kredyt. ziemskiego we Lwowie

Pieńczykowski Józef, właściciel dóbr, dyrektor Spółki rolniczej w Tarnopolu.

Komisya kontrolująca:

Prezes:

Bochdan Hipolit j. w.

Członkowie:

Dąbrowski Wacław j. w. | **Żywicki Klemens Dr.** j. w.

Komisarz rządowy:

Karasiński Franciszek, c. k. Radca namiestnictwa, z tytułem i charakterem c. k. radcy dworu, kawaler orderu żelaznej korony III. klasy, honorowy obywatel miasta Jasła.

Zastępca:

Kunz Karol, doktor praw, c. k. radca skarbowy.

Komisarz krajowy:

Wereszczyński Józef, doktor praw, właściciel dóbr. poseł na sejm krajowy, Członek Wydziału krajowego, Członek Rady szkolnej krajowej, Członek Rady administracyjnej fundacyi ś. p. hr. Stanisława Skarbka.

Zastępca:

Mochnacki Edmund, radca Wydziału krajowego. Członek Rady miejskiej we Lwowie.

Dyrekcya:

Antoni Wrotnowski.

Dr. Alfred Zgórski. **Władysław Smolka.**

Komitet Cenzorów

dla działu wekslowego.

Aleksandrowicz Adolf, przemysłowiec, członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi.

Augustynowicz Bolesław, właściciel dóbr, poseł na sejm krajowy, Członek Rady Nadzorczej Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Wice-prezes Tow. gospodarskiego we Lwowie.

Baczewski Józef, fabrykant, assesor c. k. sądu krajowego, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku Austro-Węgierskiego.

Badeni hr. Stanisław, właściciel dóbr, poseł na sejm krajowy, Członek Rady szkolnej krajowej, Prezes Rady powiatowej w Kamionce Strumiłowej.

Bodyński Maksymilian, Sekretarz Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, radca ces., kawaler orderu złotego krzyża zasługi z koroną, Członek Rady miejskiej we Lwowie.

Breuer Emil de Bertemilian, właściciel domu komisowego pod firmą „Józef Breuer“ we Lwowie, Cenzor Banku Austro-Węgierskiego.

Breuer Jan de Bertemilian, właściciel dóbr, Członek komitetu Tow. gospodarskiego we Lwowie.

Diesche Jakób B., przemysłowiec, właściciel realności.

Epstein Maksymilian, właściciel domu bankowego, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku Austro-Węgierskiego.

Gubrynowicz Władysław, współwłaściciel firmy „Gubrynowicz i Schmidt“, assesor c. k. sądu krajowego, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, właściciel realności.

Hofman Maurycy, właściciel realności, Członek Rady miejskiej we Lwowie.

Klarfeld Jakób, przemysłowiec, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku Austro-Węgierskiego, właściciel realności.

Lilienfeld Ire, właściciel browaru we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Löwenherz Noah, przemysłowiec, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, właściciel realności.

Markiewicz Stanisław, kupiec, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Cenzor Banku Austro-Węgierskiego.

Mikolasch Karol, doktor chemii, właściciel firmy „Piotr Mikolasch“, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, prezes Tow. wschodnio-galicyjsk. aptekarzy, Cenzor Banku Austro-Węgierskiego.

Reiss Juliusz, kupiec, Cenzor Banku Austro-Węgierskiego.

Rucker Zygmunt, aptekarz, assesor c. k. sądu krajowego, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Schayer Karol, kupiec, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, assesor c. k. sądu krajowego.

Schellenberg August, właściciel domu bankowego i spedycyjnego, kawaler orderu Franciszka Józefa, Członek Rady Nadzorczej Banku rolniczego we Lwowie, Członek Wydziału gal. Tow. gospodarskiego, Cenzor Banku Austro-Węgierskiego i gal. Kasy Oszczędności we Lwowie.

Skalkowski Tadeusz, doktor praw, adwokat krajowy, poseł na sejm krajowy, Patron Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi.

Sokal Henryk, współwłaściciel domu bankowego i kantoru wymiany pod firmą „Sokal & Lilien“, Członek Rady miejskiej we Lwowie, assesor c. k. sądu krajowego, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku Austro-Węgierskiego.

Stromenger Jan, właściciel realności, Członek wydziału galic. Kasy Oszczędności, Cenzor Banku Austro-Węgierskiego.

Wybranowski Leoncyusz, właściciel dóbr, Członek Rady Nadzorczej gal. Tow. kredytowego ziemskiego, Członek komitetu gal. Tow. gospodarskiego we Lwowie.

Komitet Cenzorów

dla działu interesów ze Stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarskiemi.

Aleksandrowicz Adolf j. w.

Badeni hr. Stanisław j. w.

Biliński Leon, doktor praw, profesor c. k. uniwersytetu Lwowskiego, Członek Akademii umiejętności w Krakowie, poseł do Rady państwa, Dyrektor referent gal. Kasy Oszczędności, Członek gal. Tow. gospodarskiego.

Goldman Bernard, doktor praw, naczelny kasyer i prokurzysta gal. Banku kredytowego, poseł na sejm krajowy, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi.

Maly Karol, doktor praw, adwokat krajowy, prezes Wydziału Związku Stowarz. zarobkowych i gospodarczych w Galicyi

Merunowicz Teofil, sekretarz Rady powiatowej Lwowskiej, poseł na sejm krajowy, Członek Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi.

Piętak Leonard, doktor praw, profesor c. k. uniwersytetu we Lwowie, Członek korespondent akademii umiejętności w Krakowie, Członek rządowej komisyi egzaminacyjnej.

Pilat Tadeusz, doktor praw, profesor c. k. uniwersytetu we Lwowie, poseł na Sejm krajowy, Członek Wydziału gal. Tow. gospodarskiego.

Skałkowski Tadeusz Dr. j. w.

Terenkoczy Władysław, Dyrektor Pow. Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie, Sekretarz Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi.

Żabicki Antoni, Dyrektor Tow. zaliczkowego we Lwowie, Członek Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi.

Zima Franciszek, Dyrektor gal. Kasy Oszczędności, Likwidator b. Zakładu kredytowego włościańskiego we Lwowie, Członek Rady miejskiej we Lwowie.

Radca prawny:

Till Ernest, doktor praw, adwokat krajowy, docent c. k uniwersytetu we Lwowie, Członek komisyi do egzaminów rządowych, Członek Rady Nadzorczej Banku rolniczego we Lwowie, Członek Tow. gospodarskiego we Lwowie, Właściciel i Redaktor „Przeglądu sądowego", Członek Wydziału Towarz. prawników we Lwowie.

Urzędnicy

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

Prokurzyści:

Longchamps de Berier Bogusław, naczelny Buchhalter. | **Gromadziński Władysław,** Szef kantoru i korespondencyi.

Horoszkiewicz Julian, kasyer główny Wydziału krajowego, zastępuje głównego kasyera Banku.

Kalkulant szacunkowy:

Thilsch Julian.

Naczelnik likwidatury hipotecznej:

Majewski Michał.

Adjunkci buchhalteryi:

Kozakiewicz Leon (prow. zastępca naczelnego buchhaltera). | **Romaszkan Andrzej.**

Drugi korespondent:

Matkowski Antoni.

Likwidatorowie:

Engl Eugeniusz.
Padewski Józef.

Marszałkiewicz Wiktor.
Czwarte miejsce nieobsadzone.

Adjunkci:

Białaczewski Władysław (prowadzi Likwidaturę wekslową).
Małaczynski Aleksander.
Drohojowski hr. Jan (zastępuje Sekretarza).

Erlacher Walery.
Łoziński Roman.
Lefki Andrzej.

Protokoliści i Archiwiści:

Sobek Józef.

Michalczewski Stanisław.

Asystenci:

Pieńczykowski Stanisław.
Gawroński Ludwik.

Hamerski Maryan.

Zastępstwa

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

1. Okręg: Bóbrka.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Bóbrce, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 24. kwietnia 1884. Dyrekcya: Ks. Antoni Andrzejewski, Władysław Miedlicki i Antoni Szlemkiewicz. Komisarz bankowy: Seweryn Henzel. Zastępca Teofil Wajdowski.

2. Okręg: Brzesko-Bochnia.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Brzesku, Spółka zar. z odpow. nieogr.**

Otwarte 4. stycznia 1884. Dyrekcya: Władysław Rotter, ks. Stan. Dylski, Wilhelm Junaszek. Komisarz bankowy: Michał Rossknecht. Zastępca: Teodor Gauszer.

3. Okręg: Cieszanów.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Cieszanowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 19. lutego 1884. Dyrekcya: Jan Nep. Sander, Franciszek Lisowski i Michał Gilewicz. Komisarz bankowy: Józef Mikułowski. Zastępca: Dr. Adolf Wurst.

4. Okręg: Dąbrowa.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dąbrowej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 5. stycznia 1884. Dyrekcya: Adolf Kukiel, Konstanty Michniewski. Komisarz bankowy: Władysław Jaśkiewicz. Zastępca: Leonard Wiśniewski.

5. Okręg: Delatyn (pow. Nadwórna).

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy „Nadzieja“ w Delatynie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 1. kwietnia 1884. Dyrekcya: ks. Józef Bochdan, Józef Hołubowicz i Adolf Schima. Komisarz bankowy: Franciszek Jelinek. Zastępca: Franciszek Fischer.

6. Okręg: Dobromil.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dobromilu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 3. czerwca 1884. Dyrekcya: Piotr Olszański, Leon Steciak i Rudolf Hauser. Komisarz bankowy: Bolesław Szyszkowski. Zastępca: Jan Teśla.

7. Okręg: Drohobycz-Turka.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. stycznia 1884. Dyrekcya: Dr. Wiktor Lechowski, Jan Niewiadomski i Karol Wincenty Szufa. Komisarz bankowy: Juliusz Bielski. Zastępca: Ksenofon Ochrymowicz.

8. Okręg: Gliniany.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 19. lutego 1884. Dyrekcya: Ks. Filomen Reszetyłowicz, Jan Bałtarowicz i Udalryk Vogelsinger. Komisarz bankowy: Michał Doboszyński. Zastępca: Dr. Antoni Janiszewski.

9. Okręg: Gorlice.

Zastępstwo: **Towarzystwo wzajemnego kredytu w Bieczu, zarejestr. z ogran. poręką.**

Otwarte 27. grudnia 1884. Dyrekcya: Rudolf Wittig, Władysław Chmielowski i Józef Paszyński. Komisarz bankowy: miejsce nieobsadzone. Zastępca: miejsce nieobsadzone.

10. Okręg: Jasło-Krosno.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaśle, Stow. zarejestr. z ogran. poręką.**

Otwarte 11. kwietnia 1884. Dyrekcya: Izydor Bielecki, Dr. Waleryan Macudziński, 3-cie miejsce nieobsadzone. Komisarz bankowy: Apolinary Przyłęcki. Zastępca: Romuald Palcha.

11. Okręg: Jarosław.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu, Stow. zarejestr. z nieogr. poręką.**

Otwarte 11. stycznia 1884. Dyrekcya: Bolesław Drohojewski, Engelbert Wibiral i Waleryan Baczyński. Komisarz bankowy: Karol Bartoszewski. Zastępca: Kazimierz Zaklika.

12. Okręg: Jaworów-Janów.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaworowie, Stow. zajestr. z nieogr. poręką.**

Otwarte 28. lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Zdzisław Lachowicz, Ignacy Chmielewski i Grzegorz Szczyrba. Komisarz bankowy: Jan hr. Szeptycki. Zastępca: Władysław Lachowski.

13. Okręg: Kraków-Chrzanów.

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa Oszczędności w Krakowie.**

Otwarte 6. lutego 1884. Dyrekcya: Jan Skirliński, Feliks Rostworowski i Sobiesław Gawroński. Komisarz bankowy: Franciszek Paszkowski. Zastępca: Franciszek Wojnarowski.

14. Okręg: Limanowa.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Limanowej, Stow. zarejestr. z nieogr. poręką.**

Otwarte 22. stycznia 1884. Dyrekcya: Józef Mars, Antoni Miller i Stanisław Peszko. Komisarz bankowy: Dr. Feliks Kohn. Zastępca: Jan Łucki.

15. Okręg: Lwów.

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, Stow. zar. z ogran. poręką.**

Otwarte 1. kwietnia 1884. Dyrekcya: Teofil Merunowicz, Władysław Terenkoczy i Feliks hr. Dzieduszycki. Komisarz bankowy: Ks. Dr. Feliks Zabłocki. Zastępca: Wiktoryn Łonicki.

16. Okręg: Łańcut.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Łańcucie, Stow. zarejestr. z nieogr. poręką.**

Otwarte 15. grudnia 1883. Dyrekcya: Karol hr. Scipio, Józef Gaweł i Gabryel Danielewicz. Komisarz bankowy: Maryan Tyrawski. Zastępca: Dr. Gustaw Bielański.

17. Okręg: Mielec-Tarnobrzeg.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Mielcu, Stow. zarejestr. z nieogr. poręką.**

Otwarte 13. marca 1884. Dyrekcya: Ks. Józef Knutelski, Hipolit Szanecki i Feliks Leyko. Komisarz bankowy: Antoni Fibich. Zastępca: Władysław Żurowski.

18. Okręg: Maków-Żywiec.

Zastępstwo: **Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ w Makowie z poręką nieogr. w sądzie zapis.**

Otwarte 15. stycznia 1884. Dyrekcya: Karol Wroński, Ludwik Kocyan i Emil Ulrich. Komisarz bankowy: Franciszek Wiktoryn. Zastępca: miejsce nieobsadzone.

19. Okręg: Mościska.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu Mościskiego w Mościskach, Stow. zar. z poręką nieogran.**

Otwarte 26. lutego 1884. Dyrekcya: Teodor Brzuchowski, Franciszek Witek i Leopold Masiuk. Komisarz bankowy: Wiktor Krókowski. Zastępca: Dr. Adolf Wolfram.

20. Okręg: Myślenice (bez okr. sąd. Maków).

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa Oszczędności w Myślenicach.**

Otwarte 3. czerwca 1884. Dyrekcya: Franciszek Lenartowski, Andrzej Nowicki i Leon Romowicz. Komisarz bankowy: miejsce nieobsadzone. Zastępca: miejsce nieobsadzone.

21. Okręg: Nowy Sącz-Nowy Targ-Grybów.

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu, Stow. zarejestr. z ogran. poręką.**

Otwarte 9. stycznia 1884. Dyrekcya: Kazimierz Miczyński, Dr. Wacław Przybylski i Wiktor Wyszyński. Komisarz bankowy: Dr. Gustaw Romer. Zastępca: Aleksander Runge.

22. Okręg: Podhajce-Brzeżany.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Podhajcach, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 13. maja 1884. Dyrekcya: Michał Borowski, Kazimierz Zaręba i Franciszek Słobiecki. Komisarz bankowy: Andrzej Mikuli. Zastępca: Michał Borowski.

23. Okręg: Przemyśl.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe rolne w Przemyślu, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 11. lutego 1884. Dyrekcya: Emil Leszczyński, Mieczysław Ritterschild i Henryk Słotwiński. Komisarz bankowy: Dr. Władysław Czajkowski. Zastępca: miejsce nieobsadz.

24. Okręg: Przemyślany (bez okr. sąd. Glinian.).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Przemyślanach, Stow. zar. z nieogr. poręką**

Otwarte 7. stycznia 1884. Dyrekcya: Piotr Acht, Jan Rudnicki i Ignacy Smutny. Komisarz bankowy: Antoni Harasiewicz. Zastępca: Adolf Klesiewicz.

25. Okręg: Radziechów (pow. Kamionka Strumiłowa).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Radziechowie, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 10. stycznia 1884. Dyrekcya: Stanisław hr. Badeni, Alfred Stecki i Juliusz Brand. Komisarz bankowy: Franciszek Mrozowski. Zastępca: miejsce nieobsadzone.

26. Okręg: Rohatyn.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe na powiat Rohatyński w Rohatynie, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 23. lutego 1884. Dyrekcya: Adolf Kornberger, Franciszek Mars i Seweryn Monasterski. Komisarz bankowy: Seweryn Bańkowski. Zastępca: Izydor Kowalewski.

27. Okręg: Ropczyce.

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa Oszczędności w Ropczycach.**

Otwarte 12. lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Stanisław Strzelbicki, Dr. Ks. Jan Krzysiak i Adam Paliszewski. Komisarz bankowy: Tadeusz Lange. Zastępca: Dr. Stanisław Strzelbicki.

28. Okręg: Rudki- (okr. sąd.) Gródek.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Rudkach, Stow. zar. z ogr. poręką.**

Otwarte 29. marca 1884. Dyrekcya: Mieczysław Lewicki, Piotr Zbrożek i Jan Piaskowski. Komisarz bankowy: Jan Tanka. Zastępca: Albin Rayski.

29. Okręg: Rzeszów-Kolbuszowa-Nisko.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe w Rzeszowie, Spółka zar. z odpow. ogr.**

Otwarte 29. lutego 1884. Dyrekcya: Leon Schott, Ferdynand Schaiter, Antoni Karpiński i Dr. Aloizy Rybicki. Komisarz bankowy: Dr. Aloizy Rybicki. Zast. Dr. Władysław Niesiołowski.

30. Okręg: Sanok-Brzozów-Lisko.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Sanoku, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 8. października 1884. Dyrekcya: Cyryl Jaksa Ładyżyński, Feliks Ruczka i Paweł Hydzik. Komisarz bankowy: Feliks Gniewosz. Zastępca: Franciszek Bem.

31. Okręg: Sambor-Staremiasto.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Samborze, Spółka zar. z nieogr. odpow.**

Otwarte 5. stycznia 1884. Dyrekcya: Juliusz Haisig, Juliusz Sobota i Bronisław Bukietyński. Komisarz bankowy: Dr. Karol Pawliński. Zastępca: Kazimierz Strzelecki.

32. Okręg: Sokal-Rawa.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Sokalu, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 19. lutego 1884 Dyrekcya: Julian Mańkowski, Wincenty Sokołowski i A. W Grott. Komisarz bankowy: Dr. Walery Filipowski. Zastępca: Zdzisław Obertyński.

33. Okręg: Stanisławów-Bohorodczany-Kałusz.

Zastępstwo: **Spółka handlowo-rolnicza w Stanisławowie, Stow. zar. z ogr. poręką.**

Otwarte 4. stycznia 1884. Dyrekcya: Bronisław Słonecki, Zygmunt Małachowski i Mateusz Piskozub. Komisarz bankowy: Zbigniew Cieński Zastępca: Rudolf Jastrzębski.

34. Okręg: Stryj-Żydaczów-Dolina.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Stryju, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 8. lutego 1884. Dyrekcya: Ludwik Göttinger, Jan Mierczuk i Edward Praxmayer. Komisarz bankowy: Seweryn Popiel. Zastępca: Aleksander Stojałowski.

35. Okręg: Tarnopol-Trembowla-Skałat.

Zastępstwo: **Stowarzyszenie kredytowe „Bank powiatowy“ w Tarnopolu, z poręką ogr. zar.**

Otwarte 7. lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Klemens Żywicki, Dr. Alfred Kwiatkowski i Dr. Stan. Glogier. Komisarz bankowy: Dr. Klemens Żywicki. Zastępca: Dr. Stanisław Glogier.

36. Okręg: Tarnów-Pilzno.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla miasta Tarnowa i Starostwa powiatowego Tarnowskiego, Stow. zarejestrow. z nieogran. poręką.**

Otwarte 4. stycznia 1884. Dyrekcya: Felicyan Jordan Stojowski i Jan Ostrowski. Komisarz bankowy: Witołd Rogójski. Zastępca: Dr. Feliks Jarecki.

37. Okręg: Tłumacz-Buczacz.

Zastępstwo: **Stowarzyszenie kredytowe „Oszczędność“ w Tłumaczu, Stow. zar. z nieogran. poręką.**

Otwarte 7. lipca 1884. Dyrekcya: Kazimierz Jasiński, Stefan Skawiński i Antoni Eckhardt Komisarz bankowy: miejsce nieobsadzone. Zastępca: miejsce nieobsadzone.

38. Okręg: Wadowice.

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa Oszczędności w Wadowicach.**

Otwarte 21. marca 1884. Dyrekcya: Ferdynand br. Baum i Kazimierz Wilczyński. Komisarz bankowy: Kazimierz Wilczyński Zastępca: Ignacy Brosig.

39. Okręg: Wieliczka.

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa Oszczędności w Wieliczce.**

Otwarte 14. stycznia 1884. Dyrekcya: Floryan Nowacki, Wilhelm Koch i Wacław Adamski. Komisarz bankowy: Wilhelm Koch. Zastępca: Ludwik Gołuchowski.

40. Okręg: Zaleszczyki-Borszczów-Czortków-Husiatyn.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Zaleszczykach, Stow. zarejestr. z ogran. poręką.**

Otwarte 25. lipca 1884. Dyrekcya: Piotr Hoenigsberg, Antoni Bielański i Leon Schiller. Komisarz bankowy: Michał Klusik. Zastępca: Stanisław Jasiński.

41. Okręg: Zbaraż.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu, Stow. zarejestr. z nieogr. poręką.**

Otwarte 13. lutego 1884. Dyrekcya: Leopold Kukawski, Juliusz Opolski i Antoni Petter. Komisarz bankowy: Julian Kopczyński. Zastępca: Zygmunt Dzierżanowski.

42. Okręg: Złoczów-Brody.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Złoczowie, Stow. zarejestr. z nieogran. poręką.**

Otwarte 18. stycznia 1884. Dyrekcya: Karol Jakubowski, Roman Bieliński i Karol Towarnicki. Komisarz bankowy: Dr. Władysław Bodyński. Zastępca: Antoni Doerman.

43. Okręg: Żółkiew.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Żółkwi, Stow. zarejestr. z nieogran. poręką.**

Otwarte 23. marca 1884. Dyrekcya: Eugeniusz Waygart, Adolf Dadlee i Dr. Karol Muszkiet. Komisarz bankowy: Dr. Tadeusz Poźniak. Zastępca: Włodzimierz Gorecki.

Manuskrypt.

Bilans Banku krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem

za czas od 1/1 do 30/6 1885.

Stan czynny	W. a. zł.	ct.		W porównaniu z bilansem p. 31/12 84 zł.	ct.
Kasa:					
w banku . . . . zł. 27.786.76					
w zastępstwach . . „ 158.308.23	186.094	99	—	95.428	97
Efekta funduszy rezerwowych . . .	41.149	56	+	19.574	29
Efekta funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszy Banku krajowego . . .	880	18	+	880	18
Efekta własne, eskontowane, i w komisie	293.533	85	—	21.523	20
Pożyczki w 4½% listach zastawnych .	1,545.109	97	+	905.983	24
Pożyczki w 5% obligacyach komunaln.	772.805	—	+	89.012	50
Weksle:					
w portfelu. . . . zł. 1.655.718.—					
w reeskoncie . . . „ 259.642.77	1,915.360	77	+	354.039	57
Zaliczki na zastaw efektów	382.368	80	—	315.055	67
Dłużnicy w rachunku bieżącym. . .	276.402	53	+	160.187	16
Efekta zaliczkowane i w przechowaniu .	2,785.068	15	+	47.407	04
Ruchomości	9.591	87	+	861	60
Różne rachunki:					
z oddziału hipotecz. zł. 54.741.35					
z „ komunaln. „ 32.288.93					
z „ bankowego „ 6.471.80	93.502	08	+	72.958	76
Wydatek brutto	72.996	21	+	72.996	21
	8.374.863	96			

Stan bierny	W. a. zł.	ct.		W porównaniu z bilansem p. 31/12 84 zł.	ct.
Kapitał zakładowy	1,010.427	10	+	—	—
Rezerwy:					
fund. rezerw. (§. 62 st.) zł. 8.017.82					
rezerwa oddź. hipoteczn. „ 3.892.07					
rezerwa oddź. komunaln. „					
własność dłużników komunalnych zł. 23.934.—					
własn. Banku „ 9.197.74 33.131.74	45.041	63	+	6.226	84
Fundusz zaopatrzenia dla funkcyonaryuszy Banku krajowego.	880	18	+	880	18
Emisye Banku:					
4½% listy zastawne zł. 1.549.350.—					
5% oblig. komunalne „ 772.100.—	2,321.450	—	+	998.800	—
Wylosowane efekta własnych emisyi	200	—	+	200	—
Kupony w obiegu:					
od 4½% listów zast. zł. 19.413.98					
od 5% oblig. komun. „ 417.50	19.831	48	+	13.671	80
Obce kapitały:					
asygn., czeki i wkładki zł. 922.258.72					
wierzyc. w rach. bież. „ 662.253.53	1,584.512	25	+	420.875	13
Lokacya Kasy krajowej	138.977	08	—	290.718	68
Żyro-obligo	259.642	77	—	71.193	82
Depozyta osób trzecich.	2,785.068	15	+	47.407	04
Różne rachunki:					
z oddziału hipoteczn. zł. 64.800.61					
z „ komunaln. „ 49.337.21					
z „ bankowego „ 756.—	114.893	82	+	108.230	85
Dochód brutto	93.939	50	+	93.939	50
	8,374.863	96			

Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych z dnia 30. czerwca 1885.

	Dobra ziemskie		Realności miejskie		Grunta włościańskie		Razem	
	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota
Saldo z r. 1884. [Pozostałe w toku, promesy w obiegu, prom. zrealiz. do końca r. 1884.] .	33	2,007.850	63	844.850	213	226.700	309	3,079.400
W I. półroczu 1885 przybyło .	86	4,912.450	97	952.700	340	423.455	523	6,288.605
Razem . . .	119	6,920.300	160	1,797.550	553	650.155	832	9,368.005
Odmówiono w I. półr. 1885 . .	17	2,262.900	17	220.950	184	245.905	218	2,729.755
Pozostaje . .	102	4,657.400	143	1,576.600	369	404.250	614	6,638.250
Promesy wycofane w I. p. 1885.	19	1,039.300	12	178.500	16	16.750	47	1,234.550
„ w obiegu po 30/6 „	42	1,340.600	32	382.000	149	152.250	223	1,874.850
„ zrealizowane „ „ „	17	546.150	79	874.600	125	129.650	221	1,550.400
Pozostaje w toku . .	24	1,731.350	20	141.500	79	105.600	123	1,978.450

	Na dobra ziemskie				Na realności miejskie				Na grunta włościańskie				Razem			
	Ilość	Wartość szacunkowa	Kwota dłużna złt.	ct.	Ilość	Wartość szacunkowa	Kwota dłużna złt.	ct.	Ilość	Wartość szacunkowa	Kwota dłużna złt.	ct.	Ilość	Wartość szacunkowa	Kwota dłużna złt.	ct.
Po 30. czerwca 1885. zrealizowano	17	1,215.469	546.150	—	79	1,963.332	874.600	—	125	330.101	129.650	—	221	3,508.902	1,550.400	—
Spłac. gotówką po 30. czerw. 1885.	—	—	822	93	—	—	2.940	91	—	—	876	19	—	—	4.640	03
„ listami „ „ „	—	—	650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	650	—
Stan 30. czerwca 1885 . . .	17	1,215.469	544.677	07	79	1,963.332	871.659	09	125	330.101	128.773	81	221	3,508.902	1,545.109	97

Wykaz ruchu pożyczek komunalnych z dniem 30. czerwca 1885.

	Powiaty		Gminy miejskie		Gminy wiejskie		Razem	
	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota
Saldo z r. 1884. [Pozostałe w toku, promesy w obiegu, prom. zrealiz. do końca r. 1884.] .	4	102.000	17	813.000	29	116.500	50	1,031.500
W I. półroczu 1885 przybyło .	5	99.000	8	172.850	22	41.713	35	313.563
Razem . . .	9	201.000	25	985.850	51	158.213	85	1,345.063
Odmówiono w I. półr. 1885 . .	—	—	—	8.050	4	13.300	4	21.350
Pozostaje . .	9	201.000	25	977.800	47	144.913	81	1,323.713
Promesy wycofane w I. p. 1885	—	—	2	35.000	—	—	2	35.000
„ w obiegu	3	54.000	4	61.200	7	11.100	14	126.300
„ zrealizowane . . .	5	142.000	13	552.600	26	103 200	44	797.800
Pozostaje w toku . . .	1	5.000	6	329.000	14	30.613	21	364.613

	Powiaty		Gminy miejskie		Gminy wiejskie		Razem	
	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota
Po koniec czerw. 1885. zrealizow.	5	142.000	13	552.600	26	103.200	44	797.800
„ „ „ „ spłacono .	—	4.600	—	16.995	—	3.400	—	24.995
30. „ „ pozostało	5	137.400	13	535.605	26	99.800	44	772.805

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. W. 54.673/1885.

Beilage 49.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem przyznania Janowi Lisiewiczowi, b. nauczycielowi szkół ludowych, emerytury w drodze łaski.

Wysoki Sejmie!

Jan Lisiewicz pełnił obowiązki nauczyciela szkół ludowych od 1. Listopada 1862 aż do końca roku szkolnego 1883/4, a to pierwotnie w charakterze płatnego pomocnika nauczycielskiego przy szkole trywialnej w Chorostkowie, następnie zaś w charakterze tymczasowego nauczyciela młodszego przy szkole filialnej w Dawidkowcach w powiecie Czortkowskim.

Dekretem c. k. Rady szkolnej okręgowej z dnia 14. Sierpnia 1884 l. 623 został z powodu nieuleczalnej głuchoty z końcem Sierpnia 1884 od sprawowania obowiązków nauczycielskich uwolniony.

Zaraz po swém uwolnieniu ze służby, wniósł Lisiewicz do Rady szkolnej krajowej prośbę o przyznanie emerytury, prośba ta wszakże nie została uwzględnioną, ponieważ petent nie uzyskawszy w ciągu służby stałej posady nauczyciela, nie ma prawa do zaopatrzenia w myśl ustawy z dnia 2. Maja 1873 Nr. 251 Dz. u. kr.

Lisiewicz wniósł w skutek tego prośbę do Tronu o zaopatrzenie w drodze łaski, którą Ministerstwo wyznań i oświaty reskryptem z dnia 16. Lutego b. r. L. 2171 przesłało Radzie szkolnej krajowej do sprawozdania, z wezwaniem wzięcia pod rozwagę, czy nie należałoby petentowi wyznaczyć zaopatrzenia w drodze łaski.

Ze względu, że zachowanie się Lisiewicza w ciągu całej przeszło dwudziestoletniej służby było wzorowe, że się zawsze odznaczał gorliwością w pełnieniu obowiązków, a uwolnienie go z posady w r. 1884. nastąpiło jedynie z powodu, że utraciwszy słuch w ciągu służby, nie mógł nadal skutecznie podołać obowiązkom nauczycielskim, wreszcie ze względu, że Lisiewicz nie ma zgoła żadnego majątku i tuli przy sobie biedną matkę, będąc jedyną jej podporą na starość, Rada szkolna krajowa odezwą z dnia 15. Czerwca b. r. L. 5511 odniosła się do Wydziału krajowego z wnioskiem, o wyjednanie dla Lisiewicza u Wysokiego Sejmu stałego zaopatrzenia w drodze łaski.

Wydział krajowy sprawdziwszy z przedłożonych sobie dokumentów stan rzeczy powyżej skreślony, nabył przeświadczenia, że w tym wypadku odstąpienie od rygoru ustawy byłoby

wskazane względami słuszności, że więc Janowi Lisiewiczowi należałoby w drodze łaski przyznać taką emeryturę, do jakiej miałby był prawo, gdyby w ciągu swej służby uzyskał był stałą posadę nauczycielską.

A gdy Lisiewicz w chwili uwolnienia swego ze służby pobierał płacę 250 zł. i w myśl Art. 39. ustawy z 2. Maja 1873 Nr. 251 Dz. u. kr. po dwudziestoletniej służbie należałaby mu się emerytura w wysokości 125 zł. rocznie, przeto Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Janowi Lisiewiczowi, byłemu nauczycielowi ludowemu w Dawidkowcach przyznaje się w drodze łaski stałe zaopatrzenie w rocznej kwocie 125 zł. a. w.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 27. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:
Oktaw Pietruski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr 59.220/85.

Aleg. 60.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie oznaczenia terytoryum dla okręgu ustanowić się mającego nowego c. k. Sądu powiatowego w Podwołoczyskach.

Wysoki Sejmie!

Sprawa utworzenia nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach, już po raz trzeci przychodzi pod rozpoznanie Wysokiego Sejmu.

W roku 1875. gdy c. k. Rząd przedłożył Wysokiemu Sejmowi elaborat komisyi mieszanej, obejmujący plan terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych i c. k. Starostw, Wysoki Sejm w uchwale z dnia 29. Maja 1875. uznał konieczną potrzebę zwinięcia c. k. Sądu w Medyni — Nowem Siole, a zaprowadzenia na to miejsce nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach, oznaczając szczegółowo miejscowości, które wejść powinny w skład nowego Sądu.

W roku 1878. z powodu niezgodzenia się c. k. Prezydyum Sądu wyższego krajowego we Lwowie, na projekt Sejmowy z roku 1875. c. k. Ministeryum Sprawiedliwości zażądało powtórnej opinii Wysokiego Sejmu w tej sprawie, która też w uchwale z dnia 19. Października 1878. w sposób wyczerpujący udzieloną została. Obecnie znów, gdy c. k. Ministeryum sprawiedliwości zamierzyło już w najbliższym czasie przystąpić do otwarcia nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach, a c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych, ze względu, iż z utworzeniem pomienionego Sądu i zwinięciu dotychczas funkcyonującego Sądu w Nowem Siole, nastąpią zmiany granic c. k. Starostw w Skałacie i Zbarażu, wezwało c. k. Namiestnictwo we Lwowie, o przeprowadzenie odpowiednich dochodzeń.

Otóż z powodu tego i z uwagi, że propozycye Wysokiego Sejmu, objawione w uchwale z dnia 19. Października 1878. niezgodne są jeszcze z propozycyami c. k. Prezydyum Sądu wyższego krajowego we Lwowie i życzeniami mieszkańców gmin i obszarów dworskich, mających wejść do okręgu przyszłego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach, c. k. Prezydyum Namiestnictwa w odezwie z dnia 22. Sierpnia 1885. L. 44.041 odniosło się do nas, przedstawiając znów nową skombinowaną na podstawie własnych badań propozycyę z wezwaniem o udzielenie swej opinii.

Ponieważ załatwienie tego rodzaju sprawy, w obec dwóch wyżej powołanych uchwał sejmowych nie leży w atrybucyi Wydziału krajowego, przeto po zasięgnięciu wyjaśnień i opinii

Rad powiatowych w Zbarażu i Skałacie, mamy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi rezultat dochodzeń naszych wraz z wnioskami.

Najważniejszą przeszkodą do osiągnięcia jedności w oznaczeniu terytoryum okręgu sądowego w Podwołoczyskach, jest samo położenie geograficzne tego miasteczka na krańcu c. k. Starostwa Skałackiego i na samej granicy z cesarstwem Rosyjskiem. Dzisiejszy okręg Sądu powiatowego w Nowem Siole mieści się w okręgu c. k. Starostwa Zbarazkiego, a że obszar przyszłego Sądu w Podwołoczyskach ma być utworzony z miejscowości częścią należących do Starostwa Skałackiego, częścią do Starostwa Zbarazkiego, idzie zatem dotyczącym gminom i obszarom dworskim przeważnie o to, do którego z dwóch pomienionych Starostw ma być w myśl ustawy państwowej z dnia 19. Maja 1868. (N. 44. d. u. p.) nowy Sąd w Podwołoczyskach przyłączony. Rada powiatowa w Zbarażu jest zdania, że Sąd ten powinien się mieścić w obrębie Starostwa Zbarazkiego, tego samego zdania jest także c. k. Prezydyum Namiestnictwa a jedna i druga władza nie przyznaje nawet koniecznej potrzeby przenoszenia Sądu z Nowosielicy do Podwołoczysk, jeżeli przytej manipulacyi ma nastąpić uszczuplenie granic Starostwa Zbarazkiego na korzyść Skałackiego. Obie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875. i 19. Października 1878. dalej wnioski c. k. Prezydyum Sądu wyższego krajowego, oraz opinia Rady powiatowej w Skałacie są za tem, aby nowy Sąd powiatowy w Podwołoczyskach mieścił się w Starostwie Skałackiem. Wobec takich sprzeczności i propozycye każdej z tych władz co do składu przyszłego okręgu sądowego w Podwołoczyskach muszą być różne, a z tych niepodobna wyprowadzić pozytywnego i dla wszystkich interesów dogodnego rezultatu:

I. Propozycya Wysokiego Sejmu z uchwały z d. 19. Października 1878. jest następującą:

Do Sądu powiatowego w Podwołoczyskach należeć mają miejscowości:

a) Z Sądu powiatowego w Skałacie: Podwołoczyska i Staromiejszczyzna, Zadniszówka, Mysłowa, Dorofiówka, Supranówka, Mołczanówka, Kamionka, Rosochowaciec, Kaczanówka, Iwanówka, Orzechowce i Czerniszówka.

b) Z Sądu w Nowem Siole: Medyń, Prosowce, Kubanówka, Korszyłówka i Mylnica, Pieńkowce, Skoryki, Toki, Worobiówka i Klimkowce.

II. Sąd wyższy krajowy lwowski proponuje wyłączyć:

a) Z Nowego Sioła: Bogdanówkę, Klebanówkę, Klimkowce, Korszyłówkę, Medyń, Pałczynie, Pieńkowce, Prosówce, Skoryki, Terpiłówkę, Toki i Worobiówkę.

b) Z Sądu w Skałacie: Dorofiówkę, Kaczanówkę, Kamionki, Mołczanówkę, Mysłowę, Orzechowce z Czernyszówką, Rosochowaciec, Staromiejszczyznę z Podwołoczyskami, Supranówkę i Zadniszówkę.

III. C. k. Prezydyum Namiestnictwa wnosi, aby do składu Sądu powiatowego w Podwołoczyskach należały:

a) Z Sądu w Nowem Siole miejscowości: Klebanówka, Klimkowce, Korszyłówka Medyń, Pieńkowce, Prosowce, Skoryki, Toki i Worobiówka, Bogdanówka, Palczyńce i Terpiłówka, Hnilice wielkie, Hniliczki, Koszlaki, Hołotki, obszar dworski Białozorka i Hołoszyńce.

b) Ze Sądu Skałackiego: Dorofiówka, Kamionki, Mołczanówka, Mysłowa, Rosochowaciec, Staromiejszczyzna, Podwołoczyska, Supranówka i Zadniszówka.

IV. Rada powiatowa w Skałacie wskazuje miejscowości wyłączyć się mające ze Sądu Skałackiego: Dorofiówkę, Mołczanówkę, Mysłową, Orzechowice z Czernyszówką, Rosochowaciec, Staromiejszczyznę, Podwołoczyska, Zadniszówkę i Supranówkę z przyłączeniem tych gmin z Sądu w Nowem Siole, które się za tem dobrowolnie oświadczą.

V. Wreszcie Rada powiatowa w Zbarażu jest zatem, aby do składu Sądu w Podwołoczyskach przeważnie weszły gminy należące dziś do Sądu w Nowem Siole z przydzieleniem małej ilości gmin i to najbliższych, z okręgu sądowego w Skałacie.

Przy takiej sytuacyi sprawy c. k. Prezydyum Namiestnictwa żąda opinii Wysokiego Sejmu:

a) Co do konieczności i możliwości utworzenia nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach z równoczesnem zwinięciem Sądu powiatowego w Nowem Siole.

b) Ewentualnie co do przydzielenia okręgu nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach do powiatu politycznego Skałackiego lub Zbarazkiego.

c) Co do ustanowienia granic nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach.

Co do konieczności utworzenia nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach, rzecz ta już jest przesądzoną w dwóch uchwałach sejmowych z roku 1875. i 1878., na zmianę których nie mogą obecnie wpływać niezgodności mające źródło w mniejszej lub większej wygodzie mieszkańców okolicznych pod względem ich przynależności terytoryalnej do jednego lub drugiego powiatu politycznego. Osada Podwołoczyska jest dzisiaj już miasteczkiem i mimo zmienionych nieco konjunktur handlowych przez wybudowanie drogi żelaznej ze Stanisławowa do Husiatyna, stanowi i stanowić będzie ważny punkt targowy dla zboża prowadzonego z Rosyi na zachód Europy. Miejscowość ta razem z przylegającemi do niej gminami Staromiejszczyzną i Zadniszówką liczy podług ostatniego spisu ludności z r. 1880. już 5.537 głów i jako pograniczna stacya kolejowa mająca główny urząd cłowy i wiele agentur handlowych wymaga siedziby dla Sądu, w której różne spory między handlującymi znaleśćby mogły szybkie załatwienie.

Co do punktu drugiego, a mianowicie, do którego Starostwa ma być przyszły Sąd w Podwołoczyskach przyłączony, powody w odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa i Rady powiatowej Zbarazkiej przytoczone, przeciw przyłączeniu go do Starostwa w Skałacie, mają swoje usprawiedliwienie dlatego, że skutkiem manipulacyi, jaką proponował Wysoki Sejm lub Prezydyum Sądu wyższego, ludność powiatu Zbarazkiego wynosiłaby tylko 47.841 dusz i miała jeden Sąd powiatowy, gdy przeciwnie w powiecie Skałackim wzrosłaby do 85.720 o trzech Sądach w Skałacie, Grzymałowie i Podwołoczyskach. Z drugiej znów strony rzecz biorąc, gminy i obszary dworskie dzisiejszego powiatu i Sądu w Skałacie, które podług propozycyi c. k. Prezydyum Namiestnictwa byłyby razem z nowym Sądem Podwołoczyskim przydzielone do Starostwa Zbarazkiego, miałyby znacznie dalej do nowej siedziby władz politycznych niż obecnie do Skałatu, i dlatego gotowe są zrzec się tej dogodności, jakieby im przyniosło otwarcie Sądu w Podwołoczyskach, aby tylko zostać w powiecie Skałackim.

Dla pogodzenia więc tyle sprzecznych, a mimo to usprawiedliwić się dających zarzutów, Wydział krajowy nieznajduje innej drogi wyjścia, jak obok pozostawienia dotychczasowego Sądu powiatowego w Nowem Siole, utworzenie nowego Sądu w Podwołoczyskach. Zaludnienie okolicznych okręgów Sądów powiatowych, przedstawia się tak:

Sąd Zbarazki	ma	34.754
„ w Nowem Siole	„	25.115
„ Skałacki	„	42.815
„ w Grzymałowie	„	30.877

Z czego wypływa, iż rozdzielenie Sądu Skałackiego na dwa i przydzielenie do nowego w Podwołoczyskach kilku najbliższych gmin z okręgu sądowego w Nowem Siole (które się na to godzą) zadość uczynić potrzebom i życzeniom wszystkich interesowanych gmin i obszarów dworskich bez rugowania ich z dotychczasowej przynależności do powiatów politycznych a jednocześnie da ludności handlującej w Podwołoczyskach możność uzyskania łatwego wymiaru sprawiedliwości.

Podług tej propozycyi wypadałoby do nowego Sądu w Podwołoczyskach przydzielić:

a) Z Sądu w Skałacie miejscowości:

1. Podwołoczyska
2. Staromiejszczyzna.
3. Zadniszówka.
4. Mysłowa.
5. Dorofiówka.

6. Supranówka,
7. Mołczanówka.
8. Kamionka.
9. Rosochowaciec.
10. Kaczanówka.
11. Orzechowce.
12. Czerniszówka.
13. Chmieliska.

Z ogólną ludnością 15.681

b) Z Sądu w Nowem Siole:

14. Bogdanówka.
15. Korszyłowce.
16. Skoryki.
17. Pieńkowce.
18. Prosowce.

Z ogólną ludnością 4.517

Czyli miałby Sąd w Podwołoczyskach ludności 20.198

Skutkiem tego uregulowaneby zostały terytorya okolicznych Sądów tak, że miałyby ludności:

Sąd w Nowem Siole 20.598
„ „ Podwołoczyskach 20.198
„ „ Skałacie 27.134

co odpowiada zupełnie tamtejszym stosunkom i przeciętnej cyfrze ludności w innych Sądach powiatowych naszego kraju.

Z tych zatem powodów wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11. Czerwca 1868. (N. 59. D. u. p.) poprzednie uchwały swe z dnia 29. Maja 1875. i z dnia 19. Pazdziernika 1878. w sprawie zaprowadzenia nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach o tyle zmienia, iż przy zatrzymaniu dotychczasowego okręgu Sądu powiatowego z siedzibą w Nowem Siole, uznaje potrzebę utworzenia trzeciego Sądu powiatowego w c. k. Starostwie Skałackiem z siedzibą w Podwołoczyskach, do którego okręgu mają wejść miejscowości:

a) Z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Skałacie: Podwołoczyska, Staromiejszczyzna, Zadniszówka, Mysłowa, Dorofiówka, Supranówka, Mołczanówka. Kamionka, Rosochowaciec, Kaczanówka, Orzechowce, Czernyszówka i Chmieliska.

b) Z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Nowem Siole: Bogdanówka, Korszyłowce, Skoryki, Pieńkowce i Prosowce.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wiel. Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 20. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:
G. Romer *w. r.*
Zastępca Członka Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Aleg. 51.

Wniosek.

Zważywszy, iż w myśl §. 6 ustawy państwowej z 24. Maja 1869. „o uregulowaniu podatku gruntowego“, z wejściem tej ustawy w życie, nadaną być miała ustawa o opustach podatku gruntowego z powodu klęsk (Unglücksfällen);

Zważywszy dalej, iż wniesiony w ubiegłym peryodzie ustawodawczym do Izby deputowanych Rady państwa projekt rządowy do takiej ustawy załatwiony nie został, a natomiast reskryptami c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 16. Lipca 1881. do L. 20.891, z dnia 30. Marca 1884. L. 41.266, z dnia 26. Sierpnia 1884. L. 26.588 i z dnia 28. Stycznia 1885. L. 34.316, tudzież rozporządzeniem c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie z 1. Grudnia 1882. L. 66.098, dotychczas w pełnej mocy będące postanowienia dekretów c. k. kancelaryi nadwornej z dnia 16. Listopada 1843. L. 15.642 i z 26. Kwietnia 1884. L. 17.391, o opustach podatku gruntowego w razie szkód elementarnych bądź najbłędniej interpelowane, lub dowolnie zmienione zostały, czynię wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by w dopełnieniu postanowień §. 6 ustawy państwowej z d. 24. Maja 1869. „o uregulowaniu podatku gruntowego, wniósł do Rady Państwa projekt ustawy o opustach podatku gruntowego w razie klęsk (Unglücksfällen), a zanim ustawa ta nadaną będzie, wydał rozporządzenie co do ścisłego wykonania postanowień dekretów c. k. kancelaryi nadwornej z 16. Listopada 1843. L. 15.642 i 26. Kwietnia 1844. L. 17.391 o opustach podatku gruntowego.

Lwów dnia 3. Grudnia 1885.

Abrahamowicz w. r.
wnioskodawca.

Seweryn Henzel, Pilat, Augustynowicz, Antoni Chamiec, Hoszard, Dr. Weigel, Wład. Struszkiewicz, Roman Czartoryski, W. Dzieduszycki, ks. Sawa, W. Sapieha, Łubieński, Gnoiński, Żarski, Zawadzki.

Wniosek.

Aleg. 52

Wniosek.

Zważywszy, iż c. k. Rząd wniósł pod d. 7. Marca r. b. do Izby deputowanych Rady państwa nowelę do państwowej ustawy cłowej z r. 1882., zawierającą postanowienia co do reformy ceł zbożowych w Austryi, względnie podniesienia tych ceł do wysokości ustanowionych ceł zbożowych w Niemczech;

zważywszy następnie, iż nowela ta załatwiona w odnośnej komisyi nie przyszła pod rozprawy Izby deputowanych Rady państwa jedynie z powodu jej rozwiązania, a od tego czasu nietylko w stosunkach produkcyi i handlu rolniczego nic na lepsze nie zmieniło się, lecz przeciwnie deprecyacya ziemiopłodów z każdym dniem wzmaga się, a potrzeby własne w kraju naszym w regule importowanem zbożem z Rosyi a zwłaszcza z Rumunii zaspakajane bywają;

zważywszy w końcu, iż z konieczną reformą ceł w ścisłym związku stoi regulacya taryf kolejowych w ten sposób, ażeby na kolejach prywatnych, a po części i rządowych, zboże zagraniczne nie było taniej przewożone, niż produkcyi własnej,

wnoszę:

Wysoki Sejm ponawiając rezolucye swoje z dnia 17. Października 1884. w sprawie taryf kolejowych uchwalone, a dotychczas przez c. k. Rząd w istotnej części nieprzeprowadzone, oraz popierając wnioski z dnia 16. Października 1885. wniesione przez Deputowanych polskich w Radzie państwa w sprawie ceł zbożowych i taryf kolejowych, raczy uchwalić:

a) wzywa się c. k. Rząd, by jak najrychlej wniósł do Rady państwa projekt do reformy ustawy cłowej z roku 1882., wprowadzający cła zbożowe w Austryi, co najmniej w wysokości ceł ustanowionych w państwie niemieckiem od 11. Lipca b. r.;

b) wzywa się c. k. Rząd, by uczynił co za stósowne uzna, ażeby zboże produkcyi własnej przy przewozie transitowym lub wewnątrz państwa każdocześnie pod względem opłaty taryfowej na równi z obcokrajowem traktowane było.

Russocki

Alfred Potocki, Wodzicki, Morawski, Żuk Skarszewski, Zoll. Klucki, K. Scipio, E. Jędrzejowicz, Borkowski, St. Tarnowski jun., Rybicki, Żywicki, Czartoryski, S. Henzel, Rey, Zamoyski, Dembowski, Wezurski, Małecki, Dr. Majer, Korytowski, Gorecki, E. Wolański, Golejewski, Łoziński, A. Sapieha, Kozłowski, Artur Potocki, K. Badeni, Romer, St. Tarnowski sen., Popiel, Lepkowski, Bobrzyński, Konstanty Bobrzyński, ks. Buchwald, Mochnacki, Tadeusz Langie, Bolesław Rozwadowski, Emil Torosiewicz, Wincenty Gnoiński, Dr. Żmurko, Sylwester Sembratowicz, Dr. Pełesz, Dr. Weigel, Płaziński, Gniewosz, Stanisław Jędrzejowicz, Męciński, Onyszkiewicz, Wasilewski, W. Koziebrodzki, Tadeusz Dzieduszycki, Madejski, Augustynowicz, W. Wolański, A. Zborowski, Szeptycki, Smolka, Gorayski, ks. Issakowicz, Walery Waygart, Hoszard, Adam Skrzyński, Kaczała, Liniński, Kowalski, Biliński, Pilat, Antoniewicz, Goldmann, ks. Sawa, Feliks Pławicki, Fruchtmann, W. Struszkiewicz, Filip Zucker, Kopeciński, T. Merunowicz, Janko, Skałkowski, Rosner, A Jędrzejowicz, Romańczuk, Pietruski, Gross, Łazarski, Strasser, Mandyczewski, Teofil Żurowski, Jan Kochanowski, Chamiec, Wierzbicki, Max, Czerkawski.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. S. 420/1885.

Lfg. 63

Wniosek

w sprawie zniżenia służby nauczycieli z 40 na 35 lat.

Wysoki Sejmie!

Nauczyciele szkół ludowych nawet po wyjściu ustawy szkolnej z dnia 2. Maja 1873. r. (Dz. ust. kraj. z d. 1. Lipca 1873. Nr. 251) nie mają bytu swego i rodziny swej zabezpieczonego w stosunku do żmudnej i nader trudnej pracy, jaką podejmować muszą w wychowaniu i kształceniu dziatwy pieczy ich powierzonej. O tem przekonują ciągłe i liczne prośby przesyłane do Wys. Sejmu, walne zebrania, na których uchwalają wnioski o zmianę niektórych §§. ustawy szkolnej, a wreszcie i ogólne przeświadczenie tych, którzy z nimi bliżej się stykając położenie to znają.

Zważywszy tedy, że żądania nauczycieli przynajmniej co do tytułu IV. artykułu 34. ustępu drugiego ustawy szkolnej z r. 1873. są całkowicie uzasadnione;

zważywszy, że nauczyciel gorliwy nie jest w stanie przez 40 lat po sześć lub pięć godzin dziennie wśród zaduchu i przepełnienia klasy pracować bez nadwerężenia zdrowia i z ową czerstwością umysłu, jakiej domaga się jego powołanie;

zważywszy, że najczęściej dopiero w 22. roku życia może kandydat nauczycielski złożyć egzamin kwalifikacyjny, poczem jako prowizoryczny nauczyciel bezpłatnie kilka lat praktykuje, zanim otrzyma stałą posadę, od której to chwili dopiero lata służby jego bywają mu liczone;

zważywszy, że kraj nie tylko nie poniesie wielkiego uszczerbku z powodu zniżenia 40 na 35 lat służby, albowiem emerytura będzie wypłacana nie z funduszu krajowego, ale z funduszu przez samych nauczycieli składanego, który w r. 1882. według dat urzędowych, bo przez Radę szkolną krajową przedłożonych, wynosił 268.800 zł. w efektach oprocentowanych, z których odsetek zakupują się corocznie nowe efekta, a który to fundusz z powodu licznego obecnie powstawania szkół nowych corocznie się wzmagać będzie; — ale owszem zyska wiele przez wprowadzenie świeżych sił nauczycielskich a pozbycie się starców niedołężnych;

wreszcie, iż do funduszu tego będą spłacali nauczyciele nawet i po zniżeniu lat służby tę samą kwotę, jaką obecnie spłacają służąc lat 40.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Następującą nowelę do ustawy szkolnej z d. 2. Maja 1873. r. (Dz. u. kr. Nr. 251. z d. 1. Lipca 1873.) „o prawnych stosunkach nauczycieli ludowych“.

Ustawa

z dnia . . . zmieniająca postanowienie ustawy szkolnej z dnia 2. Maja 1873. Dz. u. kr. Nr. 251. „o prawnych stosunkach nauczycieli ludowych“ w Królestwie Galicyi Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Tytuł I.

Ustęp drugi artykułu 34. tytułu IV. ustawy szkolnej z dnia 2. Maja 1873. (Dz. u. kr. z r. 1873. 1. Lipca Nr. 251.) o prawnych stosunkach nauczycieli ludowych Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przestaje od teraz obowiązywać i ustęp ów ma w przyszłości brzmieć:

Artykuł 34. tytułu IV. ustęp 2.

„Po 35-letniej nieprzerwanej służbie może być nauczyciel ludowy na własne żądanie przeniesiony w stan spoczynku.“

Tytuł II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministerstwu oświaty.

Ks. Dr. Adam Kopyciński
wnioskodawca.

Ks. Pełesz, K. Buchwald, T. Merunowicz, F. Pławicki, Żuk Skarszewski, Romanowicz, Goldmann, Jan Kochanowski, Liniński, ks. Sawa, Kowalski, Bereźnicki, Romańczuk, Lenartowicz, Mandyczewski, Płaziński.

L. 305/S.

Aleg. 54.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia miejscowości Milczyce z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni, c. k. Starostwa i Reprezentacyi powiatowej w Mościskach, do okręgu c. k. Sądu powiatowego, c. k. Starostwa i Reprezentacyi powiatowej w Rudkach.

Wysoki Sejmie!

Zarządzone uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 10. Września 1884. zbadanie powyższej petycyi wykazuje:

że Wydział powiatowy w Mościskach sprawozdaniem z dnia 15. Listopada 1884. roku L. 1888 pomimo to, że chodzi tu o uszczuplenie okręgu tamtejszej Reprezentacyi powiatowej, jednakże uznaje słuszność żądania gminy Milczyce i zgadza się na jej wydzielenie;

że Prezydyum Wyższego c. k. Sądu krajowego we Lwowie odezwą z dnia 10. Lutego 1885. L. 2.063 również nie sprzeciwia się życzeniom gminy Milczyce, uznając korzyści dla tejże z przydzielenia jej do c. k. Sądu w Rudkach, a że i położenie tej miejscowości, oddalenie o 25 kilometrach od Mościsk przemawia za przeniesieniem jej do okręgu Starostwa, Sądu i Rady powiatowej w Rudkach, odległej tylko 10 kilometrów drogi od tego miasta — tem bardziej, że mieszkańcy pomienionej gminy będą mogli w jednej siedzibie jednocześnie załatwiać wszystkie swoje sprawy;

Komisya prawnicza zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmienia jeden z ustępów uchwały swej z dnia 20. Maja 1875., objawiającej opinię c. k. Rządowi względem terytoryalnego podziału kraju z tem:

że miejscowość Milczyce, mieszczącą się dotąd w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni, c. k. Starostwa i Reprezentacyi powiatowej w Mościskach, należy przenieść do okręgu c. k. Sądu powiatowego, c. k. Starostwa i Reprezentacyi powiatowej w Rudkach.

Lwów dnia 1. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Zawadzki m. p,

Sprawozdawca:
Lenartowicz m. p.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Wstęp 5

Aleg. 55.

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie ustanowienia w Pruchniku nowego Sądu powiatowego.

Wysoki Sejmie!

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 10. września 1884. wezwane do zaopiniowania powyższej petycyi Rada powiatowa w Jarosławiu i c. k. Prezydyum wyższego Sądu krajowego we Lwowie popierają bezwzględnie potrzebę ustanowienia nowego Sądu powiatowego w Pruchniku, który będzie czwartym Sądem powiatowym w granicach dzisiejszego c. k. Starostwa Jarosławskiego.

Właściwie idzie tu o rozdział c. k. Sądu powiatowego Jarosławskiego na dwa Sądy, co podług rozległości i zatrudnienia okręgu Sądu Jarosławskiego jest usprawiedliwione.

Starostwo Jarosławskie bowiem na przestrzeni 1.347□ kilom. mieści w sobie obecnie Sądy:

1. Jarosławski	z ludnością	47.867
2. Radymno	„	25.990
3. Sieniawa	„	29.424
	Razem	103.281 dusz.

Z powyższych liczb już widać, że Sąd powiatowy w Jarosławiu w 50 gminach i tyleż obszarach dworskich ma ludności blisko dwa razy tyle, ile okręg sądowy w Radymnie, zajmując obszar, w którym miasto Jarosław nie jest w środkowym punkcie położone, a niektóre z gmin jak Kramarzówka i inne na południe od Pruchnika leżące, mają do Jarosławia przeszło 25 kilometrów odległości.

Gdy zaś miasteczko Pruchnik względem Jarosławia i przyszłego okręgu sądowego zajmuje środkowe i bardzo dogodne położenie, gdy razem z ludnością przyległej wsi Pruchnik obejmuje przeszło 2.800 ludności i jest punktem handlowym dla tamtejszej okolicy, i gdy przez utworzenie tam nowego Sądu powiatowego nie będą naruszone granice sąsiednich Starostw, należy uwzględnić prośbę gminy Pruchnika i gmin okolicznych i ustanawiając w Pruchniku nowy Sąd powiatowy, określić tegoż okręg, który stosownie do propozycyi Rady powiatowej Jarosławskiej i c. k. Prezydyum wyższego Sądu krajowego we Lwowie ma obejmywać niżej wymienionych 22 gmin i obszarów dworskich z ludnością 14.760 dusz.

Komisya prawnicza tedy zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11 Czerwca 1868. r. (N. 50 D. u. p.) objawia c. k. Rządowi opinię, iż dla udogodnienia mieszkańcom powiatu Jarosławskiego wymiaru sprawiedliwości, pożądanem jest jak najrychlejsze utworzenie nowego c. k Sądu powiatowego z siedzibą w miasteczku Pruchnika, do okręgu którego weszłyby następujące gminy i obszary dworskie, wydzielone z dotychczasowego okręgu Sądu powiatowego w Jarosławiu, to jest: Pruchnik miasteczko, Pruchnik wieś, Rozbórz długi, Rozbórz okrągły, Jodłówka, Węgierka, Węgierska wola, Kramarzówka, Swiebodna, Rączyna, Rzeplin z Wolą Rzeplińską, Tuligłowy, Czudowice, Wieckowice, Bystrowice, Tymowice, Chorzów, Hawłowice dolne, Hawłowice górne, Rokietnica, Cząstkowice i Czelatycze.

Lwów, dnia 1. grudnia 1885.

Przewodniczący:
Zawadzki m. p.

Sprawozdawca:
Lenartowicz m. p.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alleg. 56

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie uregulowania obowiązków co do zakładania, rozprzestrzeniania, utrzymywania, jakoteż i dozoru cmentarzy.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 23. Października 1884. powziął Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej o wniosku posła Władysława Koziebrodzkiego w sprawie przepisów o urządzeniu cmentarzy następującej treści uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby ściśle zbadał ustawodawcze stosunki i administracyjne przepisy odnoszące się do cmentarzy wszystkich wyznań w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, następnie przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi odpowiednie wnioski, celem uregulowania obowiązków co do zakładania, rozprzestrzeniania, utrzymywania, jakoteż i dozoru cmentarzy“.

Alegat A. Alegat B. Wywiązując się z polecenia Wysokiego Sejmu, przedkłada Wydział krajowy pod **A.** zestawienie ustaw i rozporządzeń obowiązujących w sprawie cmentarzy, a pod **B.** wyciągi z zasadniczych orzeczeń w sprawie cmentarzy, wykazujące, jak pojmują powyższe ustawy i rozporządzenia władze powołane do zastósowywania postanowień w nich zawartych.

Cmentarze od niepamiętnych wieków uważane i uznawane były za przynależność kościoła. Dekrety kancelaryi nadwornej z dnia 11. Grudnia 1783. *(patrz* **Al. A. Nr. 1.)** i z dnia 23. sierpnia 1784., *(patrz* **Al. A. Nr. 2.)**, następnie z dnia 14. Lutego 1787. *(patrz* **Al. A. Nr. 8.)**, tudzież rozporządzenia gubernialne z dnia 12. Września 1806. L. 37.337 *(patrz* **Al. A. Nr. 15.)**, z dnia 31. Grudnia 1823. L. 72.640 *(patrz* **Al. A. Nr. 18.)** i z dnia 15. Lipca 1824. L. 22.582 *(patrz* **Al. A. Nr. 19.)** zarządzały wprawdzie terytoryalne oddzielenie cmentarzy od kościołów, których przynależnością były, jeżeli cmentarz przy kościele znajdujący się, położonym był w obrębie osiadłości. Powyższe dekrety nie naruszały jednak wcale przez to stosunku prawnej przynależności cmentarza do kościoła, i nie naruszały związku między niemi istniejącego.

Związek ten i stosunek przynależności cmentarza do kościoła, stanowiąc cechę charakterystyczną cmentarza jako zakładu wyznaniowego, uznały i owszem wyraźnie rozmaite ustawodawcze postanowienia i przepisy administracyjne. Do rzędu takich zaliczyć należy Patent cesarski z dnia 1. Lipca 1785. o opłatach „jura stolae“ zwanych *(patrz* **Al. A. Nr. 7.)**, zaliczający w poczet opłat tych czysto kościelnych (wyznaniowych) opłatę za miejsca na grób, rozporządzenie gubernialne

z dnia 12. Września 1806. L. 37.337 *(patrz* **Al. A. Nr. 15.)**, postanawiające, że ogrodzenie nowego cmentarza cięży na kościele i w razie niedostateczności funduszów kościelnych, pokryte być ma przez konkurencyę patronów z parafianami, rozporządzenie gubernialne z dnia 15. Grudnia 1833. L. 71.535 *(patrz* **Al. A. Nr. 21.)**, przepisujące, że cmentarz przy kościele parafii, do której zmarły należał, za właściwy uważanym być ma, i rozporządzenie Namiestnictwa z dnia 22. Stycznia 1860. L. 803 *(patrz* **Al. A. Nr. 28.)** wypowiadające, że urządzenie i utrzymywanie cmentarza jest obowiązkiem parafian z ustawy wypływającym.

Zgodnie z temi przepisami orzekł też Minister wyznań i oświaty na dniu 22. Maja 1874. L. 14.903. *(patrz* **Al. B. Nr. 2.)**, że cmentarze wyznaniowe uważać należy za część składową zabudowań kościelnych, Trybunał administracyjny zawyrokował orzeczeniem z dnia 6. Listopada 1883. L. 2.556. *(patrz* **Al. B. Nr. 4.)**, że cmentarz wyznaniowy jest zakładem kościelnym, orzeczeniem z dnia 14. Listopada 1878. L. 1.781. *(patrz* **Al. B. Nr. 7.)**, że wydatki na utrzymanie cmentarza wyznaniowego pokrywać winna konkurencya kościelna, a orzeczeniem z dnia 23. Marca 1879. L. 415. *(patrz* **Al. B. Nr. 8.)**, że wydatki na obmurowanie cmentarza wyznaniowego pokrywać należy w drodze konkurencyi kościelnej. Cmentarze wyznaniowe zatem uznaje ustawodawstwo niewątpliwie za część składową budynków kościelnych, jak to słusznie podniosła Komisya administracyjna we wstępie swego sprawozdania.

Tę zasadę co do cmentarzy wyznaniowych wyznania ewangelickiego i co do cmentarzy wyznaniowych izraelickich potwierdzają także patent Cesarski o żydach z dnia 7. Maja 1789. *(patrz* **Al. A. Nr. 12.)**, i ustanowa wyznań ewangelickich z dnia 23. Stycznia 1866. Dz. u. p. Nr. 15. *(patrz* **Al. A. Nr. 29.)**.

Dlatego też cmentarze wyznaniowe są stosownie do stanu ustawodawstwa obecnie obowiązującego częścią składową budynków kościelnych, a to nie tylko we wszystkich obrządkach kościoła katolickiego, ale także u ewangelików i u izraelitów. Wyznawcy zaś kościoła wschodniego nieunickiego nie mają na całym obszarze kraju żadnego własnego cmentarza wyznaniowego, jak to stwierdziły doniesienia c. k. Starostów i Wydziałów powiatowych pod tym względem zgodne ze sobą.

Dla usunięcia wszelkiej wątpliwości co do okoliczności, że ustawodawstwo nie odjęło pomimo licznych co do cmentarzy w ogóle, a zatem i co do cmentarzy wyznaniowych wydanych postanowień, cmentarzom wyznaniowym charakteru przynależności kościoła, posłużyć może porównanie ustaw i rozporządzeń powyżej powołanych, odnoszących się do cmentarzy, z postanowieniami rozporządzenia gubernialnego z dnia 17. Marca 1797. *(patrz* **Al. A. Nr. 13.)**, dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 13. Kwietnia 1797. *(patrz* **Al. A. Nr. 14.)**, rozporządzenia gubernialnego z dnia 4. Listopada 1819. L. 59.606. *(patrz* **Al. A. Nr. 16.)**, i rozporządzenia gubernialnego z dnia 8. Sierpnia 1845. L. 46.115. *(patrz* **Al. A. Nr. 24.)**, odnoszące się do trupiarni. Pomimo tak bliskiego na pozór związku pomiędzy temi zakładami, zachodzą w przepisach do nich odnoszących się bardzo doniosłe różnice. Ustawodawstwo odnoszące się do cmentarzy stwierdza przedewszystkiem, że cmentarze w chwili wydania tych ustaw już istniały, zadaniem jego jest przeto tylko urządzić lub przekształcić je, jako instytucyę kościelną już istniejącą; trupiarnie zaś dopiero powstać mają w skutek wydanych przepisów, jako instytucya zupełnie nowa, czysto policyjna, zatem wyłącznie tylko świecka, państwowa. Dlatego też wyłącznie tylko zwierzchności miejscowe, dominia, jako władze sprawujące podówczas policyę miejscową, powołane są do zakładania trupiarni i zupełnie inne czynniki, a nie kościół. ani też konkurencya kościelna powołane są do ponoszenia kosztów z zakładaniem i utrzymywaniem trupiarni połączonych.

Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 12. Sierpnia 1788. *(patrz* **Al. A. Nr. 11.)**, postanawiący, że na cmentarzu wyznaniowym także zwłoki zmarłych, którzy należeli do innych wyznań, grzebane być mają, i art. 12 ustawy z dnia 25. Maja 1868. Dz. u. p. Nr. 49. o stosunkach wy-

znaniowych *(patrz* **Al. A. Nr. 30.)**, stanowiący, że w obec zajścia pewnych wypadków gmina wyznaniowa zwłokom nienależącego do niej przyzwoitego pogrzebania na swoim cmentarzu odmówić nie może, — uczyniły wprawdzie wyłom w prawie kościoła, względnie stowarzyszenia wyznaniowego, zarządzania cmentarzem jako swoją własnością, — ten wyłom jednak, równie jak obowiązek stosowania się pod względem cmentarzy do przepisów policyi zdrowia, nie może być dostatecznym do odjęcia cmentarzom wyznaniowym cechy przynależności kościoła.

Ustawodawstwo policyi sanitarnej, odnoszące się do cmentarzy, obrało jednak głównie taką drogę, że zarządzało w razie zachodzącej nieodzownej potrzeby zakładanie odrębnych cmentarzy. Na tę drogę wszedł po raz pierwszy Regulamin policyjny przy zarazach, wydany dekretem kancelaryi nadwornej z dnia 30. Czerwca 1837. L. 15.591. *(patrz* **Al. A. Nr. 22.)**, rozporządzenie Prezydyum Namiestnictwa z dnia 22. Września 1872. L. 6 960/pr. *(patrz* **Al. A. Nr. 33.)**, i rozporządzenie Namiestnictwa z dnia 19. Sierpnia 1873. L. 42.494. *(patrz* **Al. A. Nr. 34.)**, zarządzające zakładanie odrębnych cmentarzy kosztem gminy w celu grzebania zwłok zmarłych na zarazę, względnie na cholerę. Głównie zaś i zasadniczo orzekł ustep d. §. 3. ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870 r. Dz. u. p. Nr. 68. *(patrz* **Al. A. Nr. 31.)**, że zakładanie, utrzymywanie i nadzorowanie cmentarzy jest zadaniem gminy, i wchodzi w samoistny jej zakres działania.

O b o w i ą z k u g m i n y, z powyższego postanowienia ustawy wypływającego, z a k ł a d a n i a i u t r z y m y w a n i a c m e n t a r z y n i e m a p o t r z e b y w ó w c z a s z a s t o s o w y w a ć, j e ż e l i w g m i n i e i s t n i e j e c m e n t a r z w y z n a n i o w y, o d p o w i a d a j ą c y w s z e l k i m w y m a g a l n o ś c i o m u s t a w.

Gdy jednak Ministerstwo spraw wewnętrznych wydało rozporządzenie z dnia 3. Maja 1874. r. Dz. ust. państ. Nr. 56. *(patrz* **Al. A. Nr. 36.)**, określające ostrożności, które zachowane być mają w razie grzebania zwłok na cmentarzu, nie należącym do miejscowości, w której śmierć zaszła, rozpowszechniło się przekonanie, że te ostrożności we wszystkich takich wypadkach zachowane być mają, gdy rozchodzi się o przewiezienie zwłok na właściwy cmentarz parafialny, czyli wyznaniowy, jeżeli tylko ten cmentarz znajduje się w innej miejscowości, aniżeli ta, w której śmierć wydarzyła się.

Ponieważ takie wypadki w kraju naszym bardzo często wydarzają się, przeto zachodziłaby przy takiem pojmowaniu powyższego przepisu tak często potrzeba wydawania zezwoleń urzędowych na przewożenie zwłok, że siły publicznej służby zdrowia nie wystarczałyby do zadośćuczynienia temu zadaniu. Dla tego zaczęli c. k. Starostowie wywierać nacisk na gminy w tym kierunku, ażeby w każdej miejscowości zakładano odrębne cmentarze gminne, i na nich chowano zwłoki zmarłych członków gminy bez różnicy wyznania i religii, a nie odwożono ich na właściwy cmentarz wyznaniowy, jak dotąd bywało.

Z powodu kilku, przeciw podobnym zarządzeniom c. k. Starostów wniesionych rekursów, odniosło się c. k. Namiestnictwo do c. k. Ministerstwa, podniosło wstręt ludności naszej, zarówno chrześcian, jakoteż i izraelitów, do wspólnego grzebania umarłych rozmaitej religii na cmentarzu wspólnym, tak głęboko wkorzeniony, że chyba tylko użyciem siły przełamanym być musiałby, — wykazało, że nawet przełamanie siłą tego wstrętu ludności nie przyczyniłoby się, jak tylko do szerzenia indyferentyzmu na polu religijnem, a zatem obniżyłoby poziom moralności publicznej, zwłaszcza ludności mniej wykształconej, że zatem nie leży w interesie społeczeństwa uciekać się do użycia siły dla osiągnięcia tego celu, ani przynaglać gminy, z wyjątkiem istotnej nieodzownej potrzeby, n. p. z powodu panującej cholery, lub innej tego rodzaju przyczyny, do zakładania odrębnych cmentarzy gminnych. Z drugiej strony przedstawiło i udowodniło c. k. Namiestnictwo, że siły personalu sanitarnego publicznego nie wystarczają do przeprowadzenia przepisanej czynności urzędowej we wszystkich wypadkach przewożenia zwłok na właściwy cmentarz wyznaniowy, położony po za obrębem miejscowości, w której śmierć zaszła. Tym sposobem wyjednało c. k. Namiestnictwo dla siebie od c. k. Ministra spraw wewnętrznych

upoważnienie do wydania rozporządzenia z dnia 4. Lipca 1882. Dz. u. kr. Nr. 75. *(patrz* **Al. A. Nr. 39.)** postanawiającego, że cmentarze wyznaniowe nie leżące w miejscu zaszłej śmierci, na których oddawna grzebane bywają zwłoki z pewnych miejscowości według przynależności wyznaniowej, uważane być mają po myśli ministeryalnego rozporządzenia z dnia 3. Maja 1874. Dz. u. p. Nr. 56. *(patrz* **Al. A. Nr. 36.)** jako cmentarze należące do miejsca śmierci i że dla przewiezienia zwłok w celu pogrzebania na takim cmentarzu, nie potrzeba zezwolenia władzy politycznej.

Dla tego o zastósowaniu postanowienia §. 3. lit. d. ustawy z d. 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **Al. A. Nr. 31.)** wkładającego na gminy obowiązek zakładania cmentarzy, tylko w tych wyjątkowych wypadkach mowa być może, gdy właściwy cmentarz wyznaniowy nie czyni zadość potrzebie, a właściwe stowarzyszenie religijne nie chce lub nie może w sposób odpowiedni jej zadość uczynić.

Orzeczeniem z dnia 14. Listopada 1878. L. 1.781. *(patrz* **Al. B. Nr. 7.)** zawyrokował Trybunał administracyjny, że wydatki na utrzymanie cmentarza wyznaniowego przez konkurencyę kościelną pokryte być mają — i powtórzył to zasadnicze rozstrzygnienie w orzeczeniu z dnia 28. Marca 1879. L. 415. *(patrz* **Al. B. Nr. 8.).**

Z tych orzeczeń wypływa niewątpliwie, że dotąd mają w tej mierze moc obowiązującą rozporządzenie gubernialne z dnia 30. Grudnia 1784. L. 31.906 *(patrz* **Al. A. Nr. 4.)** z d. 12. Września 1866. L. 37.337. *(patrz* **Al. A. Nr. 15.)** i rozporządzenie Namiestnictwa z dnia 22. Stycznia 1860 L. 803 *(patrz* **Al. A. Nr. 28.),** postanawiające, że obowiązek utrzymania cmentarza wyznaniowego cięży na kościele, względnie na konkurencyi kościelnej.

W obec tego stanu ustawodawstwa odnoszącego się do cmentarzy wyznaniowych, nie może Wydział krajowy podzielać zapatrywania wypowiedzianego przez komisyę administracyjną, jakoby ustawodawstwo krajowe i w kraju obowiązujące nie wypełniło już zadania swego w tym kierunku co do cmentarzy wyznaniowych.

Skoro bowiem cmentarze wyznaniowe są, jak powyżej wykazano, przynależnością kościoła i częścią składową budynków kościelnych, i dotąd mają moc obowiązujacą rozporządzenia postanawiające, że obowiązek utrzymania cmentarza wyznaniowego cięży na konkurencyi kościelnej, to ustawa krajowa o konkurencyi kościelnej z dnia 15. Sierpnia 1866. urządzając kwestyę konkurencyi kościelnej, urządziła tem samem kwestyę konkurencyi do cmentarzy wyznaniowych, będących częścią składową budynków kościelnych.

Tylko w takim wypadku możnaby o tem powątpiewać, gdyby bądź ta sama ustawa konkurencyjna zawierała wyraźne postanowienie, wyłączające cmentarze wyznaniowe z pod ogólnych prawideł konkurencyi kościelnej, — bądź też przed wydaniem tej ustawy o konkurencyi kościelnej obowiązywały postanowienia, określające obowiązek utrzymywania cmentarzy wyznaniowych w odmienny sposób jak budynki kościelne, jak to n. p. ma miejsce co do trupiarni.

Ponieważ zaś nie ma takich odrębnych postanowień, odnoszących się do cmentarzy wyznaniowych, ani w ustawie z dnia 15. Sierpnia 1866., ani też w dawniejszych ustawodawczych postanowieniach, przeto też nie ma podstawy do powątpiewania, że ogólne postanowienia o konkurencyi kościelnej odnoszą się także do konkurencyi do cmentarzy wyznaniowych.

Dla tego Wydział krajowy nie może podzielać zapatrywania komisyi administracyjnej, jakoby ustawa krajowa z dnia 15. Sierpnia 1866. o konkurencyi kościelnej tylko przez analogię i dedukcyę do cmentarzy zastósowaną być mogła.

Ustawodawcze uznanie cmentarzy wyznaniowych chrześciańskich za przynależność kościoła, za część składową budynków kościelnych i brak podobnego postanowienia co do cmentarzy wyznaniowych izraelickich, w patencie cesarskim z dnia 7. Maja 1789. *(patrz* **All. A. Nr. 12.)**

wyjaśniają podniesioną pozorną różnicę pomiędzy postanowieniami §. 91. u. gm., poprzestającym na wymienieniu spraw kościołów i innych miejsc religijnych, jako należących do rzędu spraw specyalnych ludności chrześciańskiej, a §. 92. tej ustawy wymieniającym także cmentarze między sprawami podlegającemi specyalnemu zawiadywaniu ludności izraelickiej.

Według obecnego stanu ustawodawstwa, są zatem cmentarze wyznaniowe przedewszystkiem zakładami wyznaniowemi, jednakowoż nie można im odmówić równocześnie także cechy zakładów sanitarnych.

Ztąd też władze wyznaniowe, zarządzające z tego tytułu cmentarzami wyznaniowemi, podlegają przytem pod względem sanitarnym po myśli §. 3. lit. d. ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **Al. A. Nr. 31.)** nadzorowi gminy, a władze polityczne państwowe są po myśli postanowienia §. 2. lit. g. tej ustawy powołane do kontrolowania zastosowywania ustaw w tej mierze.

Tę zasadę uznał Trybunał administracyjny orzeczeniem z dnia 6. Listopada 1883. L. 2.556 *(patrz* **Al. B. Nr. 4. i 6.)** wypowiadając, że kościół względnie stowarzyszenie wyznaniowe ma prawo zarządzać samodzielnie cmentarzem wyznaniowym w granicach ogólnych ustaw państwowych, jednak bez naruszania prawa nadzoru gminie służącego.

Jeżeli jednak cmentarz wyznaniowy wprawdzie zadość czyni wymaganiom swoim, jako zakład wyznaniowy, a jedynie ze względów sanitarnych rozszerzonym być winien, społeczność wyznaniowa zaś nie może lub nie chce własnym nakładem przeprowadzić rozszerzania cmentarza wyznaniowego, które jedynie ze względów sanitarnych potrzebnym się okazuje, to wypływa z postanowienia §. 3. lit. d. ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **Al. A. Nr. 31.),** że na gminie miejscowej cięży obowiązek, bądź to rozszerzania istniejącego cmentarza wyznaniowego własnym kosztem w sposób odpowiedni, bądź też założenia nowego.

Tę zasadę uznał Trybunał administracyjny w orzeczeniu z dnia 15. Maja 1878. L. 794 *(patrz* **Al. B. Nr. 9)** wyrokując, że wydatki połączone z rozszerzaniem ze względów sanitarnych cmentarza wyznaniowego ponosić ma gmina przy zastosowaniu postanowień zawartych w ustawie gminnej.

Powyższy obowiązek nie cięży atoli na gminie, jeżeli społeczność wyznaniowa zadość czyni wymaganiom sanitarnym co do cmentarza wyznaniowego, jak to uznał Trybunał administracyjny w orzeczeniu z dnia 3. Marca 1880. L. 388 *(patrz* **Al. B. Nr. 10.)**

Z obowiązku ciężącego na gminie rozszerzenia ze względów sanitarnych cmentarza wyznaniowego, jeżeli społeczność wyznaniowa rozszerzyć go nie może lub nie chce, wywiązać się może stosunek, że ten sam cmentarz jest w części wyznaniowym a w części gminnym.

Możliwość takiego stanu uznał Trybunał administracyjny w orzeczeniu z dnia 19. Maja 1882. L. 870 *(patrz* **Al. B. Nr. 11. i 12.)** wypowiadając, że w razie rozszerzenia cmentarza wyznaniowego przez gminę ze względów publicznych bez współudziału innych czynników, dodaną nową część cmentarza uważać należy za cmentarz gminny. Cmentarz zaś sam, który pierwotnie powstał jako cmentarz kościelny czyli wyznaniowy, tylko w razie zawarcia układu, albo też przez prawomocne orzeczenie władzy do tego powołanej, przekształconym być może w cmentarz gminny. Tę zasadę uznał Trybunał administracyjny orzeczeniem z dnia 19. Maja 1880. L. 870 *(patrz* **Al. B. Nr. 5.)** wypowiadając, że cmentarza utworzonego jako zakład kościelny za przekształcony na zakład gminny uważać nie można, chociażby gmina bez prawomocnego układu i bez prawomocnego orzeczenia władzy cmentarzem zarządzała i jako właścicielka gruntu na cmentarz użytego intabulowaną była.

Z zestawienia tej zasady z okolicznością, że pierwotnie istniały w kraju naszym tylko cmentarze wyznaniowe wypływa, że tylko takie cmentarze za gminne uważane być mogą, co do których wykazać można, że wyłącznie tylko jako zakłady policyi zdrowia założone były, albo że prawomocnym układem lub też prawomocnem orzeczeniem właściwej władzy za zakład gminny uznane zostały; wszystkie inne cmentarze zaś jako zakłady wyznaniowe uważane być winny.

Wydział krajowy podnieść winien w tej mierze, że pod tym względem w kraju rozpowszechnione są najbłędniejsze pojęcia i nawet władze zarówno rządowe jak i autonomiczne podzielają te mylne pojęcia. Wydział krajowy zamierzał bowiem oprzeć niniejsze sprawozdanie nietylko na zestawieniu ustaw i rozporządzeń, tudzież rozstrzygnień i orzeczeń odnoszących się co do cmentarzy, ale oraz na przedstawieniu istniejącego stanu rzeczy. W tym celu zawezwał Wydział krajowy Wydziały powiatowe i Magistraty król. miast stoł. miasta Lwowa i Krakowa o dostarczenie dat odnoszących się do cmentarzy. A udał się równocześnie do c. k. Namiestnictwa, ażeby takie daty także za pośrednictwem Starostw zebrało i udzieliło je Wydziałowi krajowemu. Otóż z tych relacyi okazuje się, że bardzo mało z zawezwanych władz ma należyte pojęcie o tem, które cmentarze są wyznaniowymi a które gminnymi — i najczęściej tylko cmentarze ewangielickie i izraelickie podane są za wyznaniowe, wszelkie inne zaś za gminne.

Tej okoliczności zatem, a nie niejasności odnośnych postanowień ustawy przypisać należy chwiejność zastósowywania obowiązujących postanowień pod względem zakładania, rozszerzania i utrzymywania cmentarzy, jako też sprawowania nadzoru nad niemi.

Wyniku dat dostarczonych co do cmentarzy przez władze rządowe i autonomiczne, prócz powyższej przyczyny, także i dlatego Wydział krajowy zestawić, ani też Wysokiemu Sejmowi przedstawić nie był w stanie, ponieważ podane daty tak dalece różniły się, że w niektórych powiatach różnica pomiędzy podaną liczbą cmentarzy dochodziła cyfry dwudziestu. Dlatego dopiero po dłuższej korespondencyi i wyjaśnieniu przyczyn tak rażących różnic, niemniej po sprostowaniu pojęć, jakie cmentarze sa wyznaniowemi a jakie gminnemi, możnaby dojść do zestawienia prawdziwego stanu cmentarzy w kraju. Ponieważ czas do przeprowadzenia takiej korespondencyi był za krótkim, a przedstawienie istotnego stanu cmentarzy w kraju nie jest nieodzownym wymogiem niniejszego sprawozdania, przeto był Wydział krajowy zmuszonym odstąpić od zamiaru przedłożenia Wys. Sejmowi takiego wyjaśnienia.

Z powyższych sprawozdań przekonał się jednak Wydział krajowy, że istnieje dość znaczna liczba takich cmentarzy, na których grzebane bywają zwłoki należących do rozmaitych parafii, bądźto odmiennych wyznań, bądź nawet tego samego wyznania, jeżeli w tej samej miejscowości istnieje kilka parafii tego samego wyznania. Ztąd powstać mogłaby wątpliwość, w jakim stosunku przyczyniać się mają poszczególne konkurencye kościelne parafii, mających wspólny cmentarz, do utrzymania tego cmentarza. W tych wypadkach atoli, w których zawarty układ, albo też zwyczaj istniejący nie byłby dostatecznym do określenia stosunku, w jakim każda poszczególna konkurencya przyczyniać się ma do wydatków na cmentarz, postanawia rozporządzenie gubernialne z dnia 31. Marca 1827. L. 19.246. *(patrz* **Al. A. Nr. 21.)**, że ilość dusz stanowić ma podstawę do oznaczenia stosunku, w jakim strony konkurencyjne winne są przyczyniać się do wydatków połączonych z założeniem i utrzymaniem cmentarza. Wydatek taki zatem rozłożyć należałoby pomiędzy poszczególne konkurencye kościelne czyli parafialne, stósownie do zawartego układu, lub istniejącego zwyczaju, a w ostatecznym wypadku podług ilości dusz, w poszczególnej konkurencyi zaś według przepisów ustawy konkurencyjnej z dnia 15. Sierpnia 1866., analogicznie do tego, jak to uznały c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty w rozstrzygnieniu z dn. 23. Stycznia 1876. L. 17.245. i Trybunał administracyjny w orzeczeniu z dnia 9. Lutego 1877. L. 190 *(patrz* **Al. B. Nr. 15.)**.

Z art. 12. ustawy z dnia 23. Maja 1868. Dz. u. p. Nr. 49. *(patrz* **Al. A. Nr. 30.)**, wypływa, że osoba nie będąca członkiem gminy wyznaniowej ma prawo korzystania z cmentarza wyznaniowego, jeżeli ma być pogrzebaną w grobowcu familijnym, lub w miejscu zaszłej śmierci albo znalezienia zwłok nie ma cmentarza przeznaczonego dla członków wyznania, do którego zmarły należał, — art. 9. zaś powyższej ustawy, że za to nie cięży na nienależącym do gminy wyznaniowej inny obowiązek, jak tylko uiszczenia przepisanej należytości za miejce na grób.

Zbytecznem byłoby zresztą wywodzić obszernie, że te same postanowienia analogicznie zastosowywane być winne do cmentarzy gminnych, z temi jedynie zmianami, jakie wypływają z bezwarunkowego obowiązku gminy założenia cmentarza jeżeli go nie ma, tudzież z odmienności postanowień ustawy gminnej od postanowień ustawy o konkurencyi kościelnej. Gdy np. na cmentarzu wyznaniowym opłata za miejsce na grób, czyli tak zwane pokładne, pobierana bywa na podstawie cesarskiego patentu o opłatach kościelnych, jura stolae zwanych, pobierać je może gmina jako opłaty za użytkowanie dobra gminnego na zasadzie §. 75. u. gm.

Z tego sprawozdania Wysoki Sejm raczy powziąć przekonanie, że wszystkie wątpliwości podniesione w sprawozdaniu komisyi administracyjnej już są rozstrzygnięte w drodze ustawodawczej i z tego powodu nie ma potrzeby przedkładania Wysokiemu Sejmowi nowych wniosków celem uregulowania obowiązków co do zakładania, rozprzestrzeniania, utrzymywania, jakoteż i dozoru cmentarzy.

Postanowienia w tej mierze obowiązujące są wprawdzie porozrzucane po wielu rozmaitych ustawach i rozporządzeniach. Ta niedogodność jest jednak w znacznej części nieodzownym skutkiem samej istoty cmentarza, który jest równocześnie zakładem wyznaniowym i sanitarnym. Usunąć tę dwoistość z ustawodawstwa do cmentarzy odnoszącego się, byłoby tem trudniej, ile że faktycznie istnieją cmentarze dwojakiej kategoryi, wyznaniowe i gminne — a cmentarze wyznaniowe muszą równocześnie zastosowane być do przepisów policyi zdrowia, z drugiej strony zaś nawet cmentarzom gminnym nie podobna ani godziwem byłoby odejmywać cechy zakładu wyznaniowego. Wreszcie taka, sama przez się nader komplikowana ustawa musiałaby stać się jeszcze zawilszą w obec dwojakiej kompetencyi ustawodawczej, państwowej i krajowej. Dlatego niepodobną byłoby rzeczą przez wydanie nowej ustawy łatwiejszem i bardziej pojedyńczem uczynić zastosowanie obowiązujących odpowiednich postanowień co do cmentarzy.

Nadto i tej okoliczności pominąć nie można, że postanowienia w tej mierze dotąd obowiązujące, wżyły się w stosunki społeczne, a każda zmiana w nich wywołać by mogła w zastosowaniu trudności przewidzieć się nie dające. Wszak ustawodawstwo jednego stulecia do tego przedmiotu odnoszące się, w załączniku *A.* zestawione, wykazuje aż dwa przykłady, że donioślejsze zmiany w tem ustawodawstwie na takie trafić mogą trudności, że po krótkim przeciągu czasu cofniętemi być muszą. Tak zarządził dekret kancelaryi nadwornej z dnia 23. Sierpnia 1784. *(patrz* **Al. A. Nr. 2.)** grzebanie zwłok bez ubrania i bez trumny, jedynie w worku i posypanie ich wapnem niegaszonem. To postanowienie napotkało jednak na takie trudności w zastosowaniu, że już w kilka miesięcy później dekretem kancelaryi nadwornej z dnia 20. Stycznia 1785. *(patrz* **Al. A. Nr. 5.)** cofniętem zostało.

Równie w dziewięćdziesiąt lat później wydanem zostało rozporządzenie Ministeryalne z dnia 3. Maja 1874. r. Dz. ust. państ. Nr. 56. *(patrz* **Al. A. Nr. 36.)** postanawiające takie formalności przy przewożeniu zwłok nienależących do miejscowości, w której śmierć zaszła, że w obec niemożności zachowania tych formalności przy grzebaniu wszystkich zwłok przewożonych na cmentarz leżący po za miejscowością zaszłej śmierci, powstało przekonanie, że w każdej miejscowości cmentarz istnieć musi, a na nim grzebane być winne zwłoki wszystkich w tej miejscowości umarłych bez różnicy wyznania. Ministerstwo widziało się jednak na podstawie przedstawienia istotnego stanu rzeczy przez c. k. Namiestnictwo spowodowane — dać mu upoważnienie do wyjaśnienia rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 4. Lipca 1882. Dz. u. kr.

Nr. 75. *(patrz* **Al. A. Nr. 39.)**, że cmentarze wyznaniowe, jakkolwiek nie leżące w miejscu zaszłej śmierci, na których jednak oddawna grzebane bywają zwłoki z pewnych miejscowości według przynależności wyznaniowej, uważane być mają po myśli powyższego rozporządzenia ministeryalnego jako cmentarze należące do miejsca śmierci, i że dla przeniesienia zwłok w celu pogrzebania na takim cmentarzu nie trzeba zachowywać ostrożności przepisanych w powyższem ministeryalnem rozporządzeniu, a przedewszystkiem zezwolenia władzy politycznej, lecz wystarczają ostrożności wiele mniejsze wymienione w tem rozporządzeniu c. k. Namiestnictwa.

Z tych względów, a głównie z powodu, iż nie daje się uczuwać potrzeba jakichkolwiek zmian w postanowieniach co do cmentarzy obecnie obowiązujących, Wydział krajowy poprzestaje pod względem obowiązku zakładania, rozprzestrzeniania, utrzymywania, jakoteż i dozoru cmentarzy, na niniejszem sprawozdaniu i wyświeceniu rzeczy w niem zawartem.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści

Uchwałę:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie uregulowania obowiązków co do zakładania, rozprzestrzeniania, utrzymywania, jakoteż i dozoru cmentarzy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 3. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Smolka *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Załącznik A.

Zestawienie

ustaw i rozporządzeń obowiązujących w sprawie cmentarzy.

1.

Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 11. Grudnia 1783. ogłoszony rozporządzeniem gubernialnem z dnia 22. Stycznia 1784. L. 1779., *zarządzający przeniesienie cmentarzy po za obręb miast.*

Jego Cesarska Mość rozkazał Najwyższym dekretem nadwornym z dnia 11. upłynionego miesiąca i roku (ustęp 46.), że zmarłych odtąd po za obrębem miast chować należy.

W celu uczynienia w całej pełni zadość powyższemu Najwyższemu rozkazowi, poleca się urzędowi obwodowemu, ażeby do czterech miesięcy od otrzymania niniejszego rozporządzenia w porozumieniu ze zwierzchnościami gruntowemi i duszpasterzami oznaczył po za obrębem miast miejsca dość rozległe w przestrzeni wystarczającej na grzebanie zwłok przez lat 10 do 20.

Co do wyboru miejsca takiego przedłoży urząd obwodowy propozycyę wspólną, poczem mu dane zostaną wskazówki stosowne, co do głębokości, w której zwłoki grzebane być mają, co do posypywania ich wapnem, co do ogrodzenia miejsca w celu ochronienia go od wciskania się bydła, wreszcie co do okładania grzywnami opieszałych zwierzchności gruntowych i nieposłusznych duszpasterzy.

2.

Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 23. Sierpnia 1784., ogłoszony rozporządzeniem gubernialnem z dnia 9. Września 1784., L. 21.027. Pill. Nr. LXXV. str. 221., *zarządzający zamknięcie cmentarzy w obrębie osiadłości, tworzenie nowych i wydający inne przepisy co do grzebania zwłok.*

Jego Ces. Mość raczył Najwyższym dekretem nadwornym z dnia 23. Sierpnia 1784. Najłaskawiej rozkazać:

1) Że odtąd wszystkie grobowce i cmentarze znajdujące się jeszcze w obrębie osiadłości (inner dem Umfange der Ortschaften) zamknięte, a w ich miejsce nowe w odpowiednem oddaleniu po za obrębem osiadłości oznaczone być mają.
2) Wszystkie zwłoki należy i w przyszłości, równie jak dotąd przenosić, albo też przewozić z domu, w którym śmierć zaszła, stosownie do ostatniej woli rozporządzenia zmarłego, albo też na podstawie zarządzenia przynależnych, do kościoła po myśli przepisów o opłatach stuły i pogrzebowych w dzień lub wieczorem, następnie po odspiewaniu zwykłych modlitw kościelnych błogosławić i eksportować, potem zaś odprowadzać przez proboszcza bez wszelkiej wystawy na cmentarz do grzebania przeznaczony poza obrębem miejscowości.
3) Na cmentarze takie obrane być winno miejsce zastosowane do liczby ludności nie wystawione na wylew wody, ani też mające rodzaj ziemi utrudniający butwienie. Po wynalezieniu takiego gruntu należy obwieść go murem i krzyżem oznaczyć.
4) Gdy cel grzebania nie może być inny, jak tylko możliwe przyspieszenie butwienia, a nic bardziej nie wstrzymuje je, jak grzebanie zwłok w trumnach, przeto poleca się niniejszem, że wszelkie zwłoki zupełnie obnażone bez jakiegokolwiek ubrania, zaszywać należy w wór płócienny, następnie wkładać do trumny i w niej na cmentarz przewozić (*patrz* **Nr. 5.**).
5) Na cmentarzu należy wykopać dół sześć stóp głęboki, cztery szeroki, wyjąć z trumny zwłoki przywiezione tak jak są w worku zaszyte, włożyć je do wykopanego dołu, narzucić wapnem niegaszonem i zaraz ziemią przykryć. Jeżeliby równocześnie większa ilość zwłok przybyła, można wkładać je do wspólnego dołu. W każdym atoli razie przestrzegać należy, ażeby każdy dół w który zwłoki złożono, tej samej nocy, o ile w nim znajdują się zwłoki, zupełnie ziemią wypełnionym i pokrytym został. Tym sposobem dalej postępować należy, tak jednak, ażeby pomiędzy grobami wolną przestrzeń czterech stóp pozostawiono (*patrz* **Nr. 5.**).

6) Dla oszczędzenia kosztów winien każdy proboszcz postarać się o zastosowaną do ludności liczbę trumien dobrze zrobionych rozmaitej wielkości, które każdemu bezpłatnie dostarczone być mają. Nie można jednak wzbraniać sprawienia własnej trumny dla zmarłych krewnych. Lecz i z takiemi trumnami zwłok grzebać nie wolno. I owszem i z takich trumien zwłoki wyjmować, a następnie trumnę dla innych zwłok używać należy.
7) Krewnym lub przyjaciołom, którzy potomności pamiątkę szczegółową miłości, poważania lub wdzięczności dla zmarłego pozostawić pragną, wolno wprawdzie pójść za tym popędem. Pomniki tego rodzaju jednak tylko przy murze obwodowym umieszczać wolno, a nie na cmentarzu, ażeby nie zajmować tam miejsca.
8) Gdy wreszcie odtąd ustać mają wszelkie groby i grzebania zwłok po klasztorach jakiegokolwiek rodzaju, w tak zwanych dołach wapiennych i podziemiach przy szpitalach braci miłosierdzia i Elizabetanek, a tamże zmarli również na cmentarzach parafii, do których należą, grzebani być mają; winne te klasztory i szpitale zawrzeć z grabarzami słuszny układ o wynagrodzenie za ich trud. Cmentarze zaś parafii, w których obrębie takie klasztory i szpitale leżą, należy powiększyć stosownie do potrzeby.

To Najwyższe postanowienie Jego Cesarskiej Mości, dążące do celów najzbawienniejszych, podaje się do powszechnej wiadomości z oznajmieniem, że z całą ścisłością wszechstronnie do sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia wykonanem i jak najdokładniej przeprowadzonem być winno.

3.

Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 26. Sierpnia 1784., ogłoszony rozporządzeniem gubernialnem z dnia 13. Września 1784. L. 21.443, *stanowiący, która władza ma karać za niezachowanie zakazu grzebania w obrębie miast.*

Ten dekret postanawia, że urząd obwodowy powołany jest do karania za niezastosowanie się do zakazu grzebania umarłych w obrębie miast, równie jak za niezachowywanie innych przepisów politycznych.

4.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 30. Grudnia 1784. L. 31.706, *o pokrywaniu kosztów zakładania nowych cmentarzy.*

Tak samo jak Jego Cesarska Mość nie miał zamiaru, narzucać mieszkańcom kraju i dominiom przy nowej regulacyi parafii zakładania nowych parafii w miejscowościach, w których w przyszłości potrzebnemi być mogłyby, lecz i owszem fundusz religijny utworzony został na pokrywanie takich wydatków, tak też nie zdaje się odpowiadać Najwyższemu zamiarowi obciążanie mieszkańców kraju zakładaniem nowych cmentarzy (te bowiem uważać należy jako przynależytość kościołów i zabudowań parafialnych, a nadto koszta takie mogłyby urość do kwoty wysokiej), ani też utrzymywaniem w przyszłości dwojakich cmentarzy, istniejących starych i nowych.

Dla ustalenia sposobu stałego pokrywania wydatków połączonych z zakładaniem nowych cmentarzy, zgodnie z zasadami sprawiedliwości i Najwyższemi przepisami odnoszącemi się do tego przedmiotu, należy przestrzegać następujących postanowień:

1) Stare cmentarze, które są zbędne i bez wykroczenia przeciw przyzwoitości od kościoła odłączyć się dadzą, mają być w drodze licytacyi sprzedane, a pieniądze za nie uzyskane użyte na urządzenie i ogrodzenie nowych.
2) Dla zaradzenia szkodliwym wyziewom, należy w dokumencie kupna i sprzedaży wzbronić kupującym pod grzywną 50 zł. wygrzebywania zwłok, a natomiast włożyć na nich obowiązek wypełnienia i wyrównania starych cmentarzy przez nawiezienie żwiru.
3) Ze względu, że fundusz religijny wedle możności dla celów innych, równie niezbędnych oszczędzanym być winien, a zwierzchności gruntowe z konkurencyą innych stron do tego powołanych prawie powszechnie przychyliły się dobrowolnie do zakładania nowych cmentarzy, których użyteczność zarówno Zwierzchności gruntowe, jakoteż mieszczanie i poddani uznają, po części dla tego, że widzą w nich ochronę przeciw szkodliwym wyziewom starych cmentarzy, po części zaś z powodu, że własne ich zwłoki grzebane bywają na nowych cmentarzach, zwłaszcza gdy obecnie wszelkie grobowce familijne bez żadnego wyjątku zaniechane być muszą, winien w miejscowościach, w których starego cmentarza sprzedać nie można, lub pieniądze zań otrzymane na pokrycie kosztów założenia nowego nie wystarczają, na kształt repartycyi kościelnej przepisanej Najwyższemi rozporządzeniami przedewszystkiem proboszcz miejscowy, o ile po nad kongruę dotowanym jest, przyczynić się z majątku kościelnego w jednej części do utworzenia nowego cmentarza i wydatków z tem połączonych, przyczem atoli grunt na ten cel przeznaczony w cenie szacunkowej wliczony być ma, w drugiej części poddani miejscowi i małomieszczanie robocizną ciągłą i pieszą, rozłożoną stosownie do wysokości opłacanych podatków, a nie podług liczb domów, w trzeciej części zwierzchność gruntowa, lub czasowo użytkujący dóbr koronnych, głównie dostarczeniem materyałów własnych w cenie wytworzenia, a nadto pokryciem innych wydatków w gotówce, co uważaném być ma za nieodzowny ciężar gruntowy, gdyby przytem właściciel właściwy, lub też inna jaka osoba, np. Skarb Najwyższy, jako kolator i patron kościoła interesowanym był, to tenże winienby był przyczyniać się w czwartej części, a w razie odpadnięcia majątku kościelnego, w trzeciej części do pokrycia powyższego wydatku.

4) Gdy żydom tylko cierpianym (tolerowanym) nie mogą służyć większe prawa, aniżeli chrześcianom, mają być także i cmentarze żydowskie obok murów miejskich położone sprzedanemi i własnym kosztem żydów od miasta odsuniętemi. Dla uniknienia wydatków niepotrzebnych, mogą jednak dawne ich cmentarze zatrzymane zostać, z wyjątkiem wypadków, w którychby urząd obwodowy uznał potrzebę przeniesienia.
5) W miejscowościach, w których żydzi, przewyższający w wielu miastach liczbę chrześcian o trzecią część lub nawet o połowę, nie przyczyniają się opłatą ryczałtową do pokrywania wydatków miejskich, posiadają żydzi swe realności z temi samemi prawami, obciążeniami jak chrześcianie i uiszczają od swych realności miejskich bezsprzecznie na równi z mieszkańcami ruskimi, proboszczom łacińskim dziesięciny i kolendy. Dla tego też żydów od osiadłości miejskich zarówno z kontrybuentami chrześciańskimi pociągać należy do datków na rzecz nowych cmentarzy chrześciańskich.
6) Nareszcie także i klasztory, równie jak inne zakłady tego rodzaju za współmieszkańców miasta uważane, a korzystając z dobrodziejstwa nowych cmentarzy po za obrębem miast położonych, winne przyczyniać się w miarę opłacanych podatków do powszechnego współudziału w ponoszeniu kosztów zakładania i utrzymywania cmentarzy.

Te zasady rozkładania kosztów oznajmia się urzędowi obwodowemu do ścisłego zastósowywania dodatkowo do przepisów w tej mierze wydanych.

5.

Dekret kancelaryi nadwornej z d. 20. Stycznia 1785., ogłoszony rozporządzeniem gubernialnem z dnia 3. Lutego 1785. L. 2.821., *zmieniający przepisy co do grzebania zwłok (patrz* **ustępy 4. i 5. Nr. 2.).**

Jego Cesarska Mość był wprawdzie ojcowską troskliwością o utrzymanie powszechnego pomyślnego stanu zdrowia spowodowanym, między innemi środkami i zarządzeniami przepisanemi w dekrecie nadwornym z dnia 23. Sierpnia 1784. w celu uniknienia szkodliwych skutków powolnego butwienia zwłok, wskazać w ustępach 4. i 5. powyższego rozporządzenia szkodliwe skutki takiego powolnego butwienia zwłok i polecić taki sposób postępowania, któryby usuwał przyczyny złego, a działał na przyspieszenie rozkładu, a mianowicie: zaszycie zwłok zupełnie obnażonych, bez sukni, we worek płócienny, włożenie ich do trumny i przewiezienie w niej na cmentarz, następnie wyjęcie ich tamże z trumny, złożenie do dołu tak jak są zaszyte we worku płóciennym, narzucenie niegaszonem wapnem i niezwłoczne pokrycie ziemią.

Jednakowoż Jego Cesarska Mość przekonał się z praktyki codziennej, że zupełnie błędne pojęcie wytworzono sobie o powyższym jego zbawiennym zamiarze i że z powodu rozmaitych przesądów wolą grzebać zwłoki w trumnach, pomimo przedłużania przez to czasu butwienia i innych z tem połączonych niedogodności, aniżeli zachowywać powyższy o wiele korzystniejszy sposób grzebania, a zapatrywania w tej mierze powzięte są tak zakorzenione i tak rozpowszechnione, że umysły wielu poddanych zaniepokojone zostają. Dla tego Jego Cesarska Mość nie chcąc w tej sprawie mniejszej wagi i dla dobra ogółu obojętnej, naginać środkami przymusowemi woli Swych poddanych, polecił Najwyższym dekretem kancelaryi nadwornej z dnia 20. upłynionego miesiąca oznajmić, że nie ma wcale zamiaru zmuszać do powyższego sposobu grzebania tych, którzy nie są przekonanymi o korzyściach onego, lecz pozostawia do woli każdego, wydanie pod względem użycia trumny zarządzenia, jakie uzna dla zwłok swoich za najodpowiedniejsze.

O powyższem Najwyższem postanowieniu uwiadamia się urząd obwodowy z poleceniem, ażeby je w obwodzie niezwłocznie ogłosił, w ogłoszeniu jednak wyraźnie oznajmił, że wszelkie inne postanowienia powyższego Najwyższego rozporządzenia z dnia 23. Sierpnia roku przeszłego ściśle wykonywane być mają.

6.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 16. Czerwca 1785. L. 15.172., *zakazujące grzebać zwłoki w kościołach.*

Instrukcya właśnie ogłoszona o należytościach stuły **(Nr. 7.),** wspomina wprawdzie o grzebaniu zwłok przy obcych kościołach klasztornych lub zakładowych, po za obrębem parafii położonych, tudzież o dowożeniu zwłok do grobowców familijnych. Ta wzmianka nie jest jednak dostateczną do odjęcia mocy obowiązującej Najwyższemu postanowieniu, ogłoszonemu rozporządzeniem gubernialnem z dnia 22. Stycznia 1784. L. 1.779. *(patrz* **Nr. 1.),** zakazującemu grzebać zwłoki po kościołach, zwłaszcza gdy w innych rubrykach tej instrukcyi o należytościach stuły, do których rubryka ósma odwołuje się, oznaczoną jest należytość za miejsce na grób, a nie za grób sam; i zwłok w kościołach parafialnych, zakładowych i klasztornych nie wolno grzebać innym sposobem, aniżeli jak przepisano w rozporządzeniu z dnia 9. Września roku przeszłego *(patrz* **Nr. 2.).**

7.

Patent cesarski z dnia 1. Lipca 1785. Pill. LXIII. str. 113., *o wysokości opłat, jura stolae zwanych.*

Ten patent ustanawia podług różnicy:

a) kategoryi miejscowości: miasto, mniejsze miasto, miasteczko i wieś;
b) klasy pogrzebu: wielki kondukt, średni kondukt, mały kondukt i klasa czwarta;

c) wieku osoby zmarłej: dziecię do roku, od roku do lat 7, od lat 7 do lat 15, i wyżej po nad lat 15; rozmaite opłaty za miejsce na grób i za wykopanie grobu, przepisując, że w mniejszych miastach, miasteczkach i na wsi przy pogrzebach klasy czwartej, miejsce na grób bezpłatnie dostarczone być winno.

Ustęp odnośny tego patentu postanawia, że przy grzebaniu zwłok po za właściwą parafią, należy uiścić taksę zarówno własnemu proboszczowi, jako też i temu, w którego parafii zwłoki pogrzebano.

8.

Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 14. Lutego 1787., ogłoszony rozporządzeniem gubernialnem z dnia 15. Marca 1787. L. 5.689., *przynaglający do usunięcia cmentarzy z obrębu miejscowości.*

Najwyższym dekretem nadwornym z dnia 14. przeszłego miesiąca rozporządzono, aby urządzanie cmentarzy po za obrębem miast, miasteczek i wsi w ciągu bieżącego roku dokończone zostało.

Urząd obwodowy zapewnił wprawdzie, że cmentarze po za obręb miast, miasteczek i wsi już przeniesiono, gdy jednak może jeszcze ogrodzenia przy nich wykończone nie są, przeto poleca się Urzędowi obwodowemu, ażeby czuwał nad zupełnem przeprowadzeniem tej sprawy i o tem z całą pewnością doniósł do końca Sierpnia.

9.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 2. Maja 1787. L. 9.415., *odnoszące się do cmentarzy wiejskich.*

Zapytano, czy cmentarze w miejsce odleglejsze przenosić należy także po wsiach, gdzie kościoły a przy nich i cmentarze zazwyczaj po za obrębem miejscowości się znajdują?

Wątpliwość ta wywołaną została uzasadnionem spostrzeżeniem, że ustęp 29. Najwyższego dekretu nadwornego z dnia 14. Lutego 1787. *(patrz* **Nr. 8.)** między przedmiotami w ciągu bieżącego roku wykończyć się mającemi, wymienia przeniesienie cmentarzy po za obręb miast, miasteczek i wsi, podczas gdy najwyższy dekret nadworny z dnia 11. Grudnia 1783. *(patrz* **Nr. 1.)** jedynie o miastach i miasteczkach (te ostatnie?) wspomina, w których też to postanowienie wszędzie przeprowadzone zostało.

Gdy w kraju tutejszym kościoły wiejskie, a przy nich też i cmentarze już obecnie zazwyczaj po za obrębem wsi i w oddaleniu od mieszkań położone są, a w razie założenia nowych cmentarzy nie łatwem byłoby użyć dotychczasowych na cel odmienny, zatem wiele tysięcy placów ujętoby uprawie; przeto w odpowiedzi na powyższe zapytanie oznajmia się urzędowi obwodowemu, że nowe odleglejsze cmentarze tylko przy takich kościołach zakładane być mają, przy których dotychczasowe wśród pomieszkań znajdują się i oczywiście dla zdrowia są szkodliwe. Przytem jednak w razie, gdyby gmina sama koszta zakupienia placu pokryć nie była w stanie, dominium te koszta zupełnie lub przynajmniej do połowy ponieść winno, za wymówieniem dla siebie odrębnego wynagrodzenia.

10.

Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 6. Września 1787. L. 1.558;, ogłoszony rozporządzeniem gubernialnem z dnia 27. Września 1787. L. 22.590., *zaprowadzający oglądanie zwłok w mieście Lwowie.*

Jego Cesarska Mość raczył rozporządzić Najwyższym dekretem nadwornym z dnia 6. b. m., że oglądanie zwłok w stołecznem mieście Lwowie zaprowadzone być ma. Stosując się do tego polecenia, rozporządza się:

1) Począwszy od dnia 1. Listopada 1787. każdy bez różnicy stanu, religii, godności, wieku i płci, nie czyniąc nawet wyjątku dla duchowieństwa świeckiego ani zakonnego płci obojga, podlegać ma oglądaniu zwłok.
2) Każdy wypadek zaszłej śmierci należy oznajmić urzędowi oglądania zwłok (który to urząd w tutejszej kancelaryi konskrypcyonalnej miejskiej przed południem od godziny 8. do godziny 12., a po południu od godziny 3. do godziny 7. czynność swą urzędową sprawować będzie) w wymienionych godzinach, z podaniem ulicy i numeru domu, w którym wydarzył się wypadek śmierci. Urząd ten odbędzie oględziny i wyda następnie zezwolenie pochowania zmarłego. Za to pozwolenie należy uiścić bez oporu przeznaczonym do tego chirurgom, Ogesorowi i Haynowi opłatę 15 kr. Od opłaty tej uwolnieni są ci, których oczywiste ubóstwo poświadczeniem proboszcza lub landwójta stwierdzone jest.
3) Dla tego proboszcz, któryby przed okazaniem powyższego pozwolenia zmarłego pochował ulegnie grzywnie 3 dukatów.
4) Lekarz lub chirurg, który zmarłego leczył, winien pozostawić w jego pomieszkaniu pismo, wyrażające zgodnie z prawdą pokrótce chorobę i rodzaj śmierci. Nie zostawienie takiego pisma, lub umieszczenie w niem fałszywego opisu, pociąga za sobą grzywnę 3 dukatów.
5) Przy pogrzebie należy ciało odnieść do kościoła parafialnego, w nim wedle zwyczaju pobłogosławić, a ztamtąd bez wszelkiej wystawy na cmentarz odnieść, albo też odwieźć na wozie żałobnym za opłatą należytości przepisanej w instrukcyi o należytościach stuły *(patrz* **Nr. 7.)**. Tak samo postępywać należy przy pogrzebach nocnych. Odprowadzania zaś zwłok na cmentarz dla wystawy przez większą ilość powozów należy bezwzględnie zaniechać.
6) Przytem ponawia się przepis, że zwłok przed upływem 48 godzin grzebać nie wolno, wyjąwszy wypadku śmierci na chorobę zaraźliwą. Równie nie wolno czynić różnicy między grzebaniem umarłych, którzy należeli do rozmaitych wyznań, z jedynym wyjątkiem izraelitów, którzy mają swój własny cmentarz.

II.

Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 12. Sierpnia 1788, ogłoszony rozporządzeniem gubernialnem z dnia 28. Sierpnia 1788. L. 19.817 *o grzebaniu zwłok, należących do rozmaitych wyznań.*

Jego Cesarska Mość raczył dekretem nadwornym z dnia 12. b. m. rozporządzić:

1) Wszędzie, gdzie ogół mieszkańców gminy pewnego wyznania swój własny cmentarz posiada, należy utrzymać go także w przyszłości w używaniu cmentarza. Również winien być utrzymanym zwyczaj grzebania wspólnie wyznawców rozmaitych wyznań, gdzie zwyczaj ten dotąd istniał.
2) Mieszkańcy gminy takiego wyznania, które własnego cmentarza nie ma, mogą kazać się grzebać na tym z pomiędzy istniejących cmentarzy, który sobie obiorą, nie będąc związanymi do któregokolwiek z nich.
3) Poszczególni mieszkańcy takiego wyznania, które nie ma cmentarza w gminie, mają być grzebani na cmentarzu obcego wyznania, a najbliższy duchowny wyznania, do którego zmarły należał, winien spełnić obrzęd. Jeżeliby zaś nie można było przywieźć go na czas, winna duchowność miejscowa odprowadzić zwłoki do grobu.
4) Każdemu wolno dać się grzebać z publiczną wystawą wyznania, do którego należy, posługiwać się przytem dzwonami miejscowemi i dać umieścić na swym grobie znak właściwy swemu wyznaniu, bez wywnioskowania z tego powodu dla siebie lub swoich współwyznawców jakiegoś szczegółowego prawa ze szkodą innowierców. Natomiast zaś duchowieństwo ani też gmina innego wyznania, do którego cmentarz właściwie należy, nie mogą temu kłaść jakich przeszkód ani też niszczyć później powyższych oznak, służących według zwyczaju krajowego do wykazania wyznania, do którego zmarły należał.
5) Jeżeli w miejscowościach, w których gmina składa się z wyznawców rozmaitych wyznań (które to wyrażenie oznacza prócz katolików, także tak zwanych tolerowanych, mianowicie ewangielików augburskiego i helweckiego wyznania, tudzież dyzunitów) rozchodzi się o wytyczenie nowego cmentarza, winna władza obwodowa starać się o to, ażeby wspólny cmentarz założono, chybaby za wielka ludność gminy lub topograficzne położenie takiej miejscowości wymagały założenia więcej, aniżeli jednego cmentarza.
6) Gdzie wspólny cmentarz dla dwu lub większej liczby wyznań przeznaczonym jest, pozostawia się porozumieniu stron, czy zechcą podzielić cmentarz pasami, czyli też grzebać kolejno bez różnicy wyznania. Gdyby się w tej mierze porozumieć nie mogły, ma władza obwodowa sprawę w ten sposób rozstrzygnąć, że zwłoki w miarę przybywania koleją po sobie następującą grzebać należy.
7) Gdyby kto przy nieistnieniu w miejscowości cmentarza takiego wyznania, do którego należał, życzył sobie być pogrzebanym na najbliższym cmentarzu swego wyznania, należy równie jak dotąd i w przyszłości na to zezwalać.
8) Podróżni wyznań, w kraju nietolerowanych, mają być również grzebani na cmentarzach już istniejących, czy to wspólnych, czy też poszczególnych wyznań, a duchowni miejscowi winni spełnić obrzęd. Ten przepis nie odnosi się jednak do żydów ani do muzułmanów.
9) Samo z siebie rozumie się, że przy zakładaniu cmentarzy wspólnych zawsze istniejące w tej mierze przepisy sanitarne na oku mieć należy.

Nadto raczył Jego Cesarska Mość najłaskawiej rozporządzić, że prywatne grobowce po kościołach, zarówno w miastach jak w dobrach, bezwzględnie pozamykane być mają na równi z powszechnemi, i że je umieszczać należy stosownie do istniejących Najwyższych przepisów na cmentarzach ogólnych.

Te Najwyższe postanowienia oznajmia się urzędowi obwodowemu z poleceniem wprowadzenia ich wszędzie jednostajnie w życie, i czuwania najtroskliwiej nad ich zachowaniem.

12.

Patent Cesarski z dnia 7. Maja 1789. Pill. XLVI. Nr. 90. *o żydach.*

Każdemu zborowi izraelickiemu wolno mieć własny cmentarz i kupić grunt na jego urządzenie.

13.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 17. Marca 1797. Pill. XVII. str. 17. *o urządzeniu trupiarni.*

Przy każdym kościele parafialnym ma istnieć trupiarnia.

14.

Dekret nadworny z dnia 13. Kwietnia 1797. ogłoszony rozporządzeniem gubernialnem z dnia 28. Kwietnia 1797. Pill. XXVI. str. 26. *o kosztach zakładania i utrzymywania trupiarni.*

Mocą Najwyższego dekretu nadwornego z dnia 13. Kwietnia b. r. postanowiono, że osoby, na których ciąży obowiązek utrzymywania kościoła w gminie, także trupiarnię utrzymywać winne, a przepisy obowiązujące względem stawiania i utrzymywania kościoła, zastosowywać należy do ocenienia rozmiaru obowiązku przyczyniania się do zakładania i utrzymywania trupiarni.

15.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 12. Września 1806. L. 37.337. *o urządzaniu cmentarzy.*

Najwyższe rozporządzenie normalne, ogłoszone dnia 9. Września 1784. L. 21.027. *(patrz* **Nr. 2.)** zarządziło usunięcie cmentarzy z miast i wsi.

Ze sprawozdań sanitarnej komisyi gubernialnej, ustanowionej do zbadania przyczyn byłej epidemii, powzięto niemiłe przekonanie, że w wielu miejscowościach kilku obwodów nie zastosowano się do powyższego Najwyższego rozporządzenia. Wyziewy z cmentarzy, zwłokami przepełnionych, a leżących w pośród osiadłości, mogłyby spowodować przy zbliżaniu się jesieni nowy wybuch przytłumionej epidemii. Dlatego poleca się surowo urzędowi obwodowemu, ażeby czuwał nad zastosowywaniem się do powyższego Najwyższego przepisu normalnego i bez względu na to, czy w tamtejszym obwodzie epidemia panowała czy nie, troskliwie nad tem czuwał, by wszystkie cmentarze, tak po miastach jak po wsiach, ztamtąd bezzwłocznie usunięto, dla każdego cmentarza ustanowiono grabarza dostatecznie uzdolnionego, a zamiast cmentarzy nieodpowiednich najdalej do 6 tygodni pozakładano nowe w miejscu stosownem, zgodnie z obowiązującemi przepisami należycie odległem od osady, w objętości, odpowiadającej liczbie ludności, — tak, ażeby w celu grzebania zwłok nie potrzeba było przed upływem lat dziesięciu używać grobów dawniejszych. W razie przeciwnym należy nałożyć na niepoślusznąą zwierzchność grzywnę 30 dukatów i urządzić cmentarz jej kosztem. Nad wykonaniem tych postanowień winni czuwać komisarze obwodowi, tudzież personal obwodowy sanitarny i wykazywać zwierzchności ociągające się.

Przy wyborze miejsca na cmentarz należy mieć na względzie większą lub mniejszą jego odległość i inne przepisane warunki. Gdy w każdej miejscowości wynaleźć można place puste, pastwiska i inne grunta podobne, wartości mniejszej, przeto należy czuwać zawsze nad tem, ażeby na cmentarze wybierano grunta jak najniżej opodatkowane, jednak celowi odpowiedne, tak, ażeby mogły być dostatecznie wynagrodzone odstąpieniem starych cmentarzy, z których przynajmniej trawę zaraz użytkować można, a po upływie przepisanych lat przekopać je i dowolnie używać — albo też w inny odpowiedni sposób.

Ogrodzenie nowego cmentarza, do czego przedewszystkiem użytym być ma materyał dawnego ogrodzenia, ciąży na kościele parafialnym, jeżeli to da wykonać się bez naruszenia majątku zakładowego; w razie przeciwnym winna urządzić je konkurencya patronów z parafianami.

16.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 4. Listopada 1819. L. 59.606 Zb. ust. prow. Nr. 130. str. 446. *o urządzeniu trupiarni.*

To rozporządzenie przypomina i przynagla urządzanie trupiarni.

17.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 14. Grudnia 1819. L. 61.898. Zb. ust. prow. Nr. 132. str. 448. *o poborze opłat za czynności duchowne.*

To rozporządzenie postanawia, że opłaty za czynności duchowne (tak zwane jura stolae) w ogóle, więc także opłaty za groby *(patrz* **Nr. 7)** w monecie konwencyjnej pobierane być mają.

18.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 31. Grudnia 1823. L. 72.640. *w sprawie urządzania cmentarzy po za obrębem miejscowości.*

Tutejszy konsystorz o. ł. doniósł, że przy niektórych kościołach parafialnych istnieją cmentarze, na których umarłych grzebią. Poleca się zatem c. k. Urzędowi obwodowemu odnośnie do rozporządzenia tutejszego z dnia 12. Września 1806. L. 37.337 *(patrz* **Nr. 15.)** ścisłe przestrzeganie, ażeby, gdziekolwiek by takie nadużycie jeszcze istnieć miało, natychmiast je usunięto, i zwłoki grzebano na cmentarzu położonym po za obrębem miejscowości, a gdzieby takiego cmentarza nie było, niezwłocznie go urządzono.

19.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 15. Lipca 1824. L. 22.582. *w sprawie urządzania cmentarzy.*

Z powodu doniesienia tutejszego konsystorza arcybiskupiego o nadużyciu istniejącem w niektórych miejscowościach, że zwłoki na cmentarzach przy kościele położonych grzebane bywają, poleca się Urzędowi obwodowemu w ślad rozporządzenia z dnia 31. Grudnia 1823. L. 72.640 *(patrz* **Nr. 18.)**, aby to nadużycie, które właściwie już wcale istnieć by nie powinno, natychmiast usunął i zarządził grzebanie zwłok na cmentarzach położonych po za obrębem miejscowości.

Przy tej sposobności przypomina się urzędowi obwodowemu na nowo, by czuwał nad ścisłem dopełnieniem rozporządzeń odnoszących się do cmentarzy z dnia 22. Stycznia, 9. i 13. Września 1784. L. 1.779, 21.027, 21.443 *(patrz*

Nr. 1., 2. i 3.), z dnia 3. Lutego i 16. Czerwca 1785. L. 2.821. i 15.172. *(patrz* **Nr. 5. i 6.),** z dnia 15. Marca i 2. Maja 1787. L. 5.689. i 9.415. *(patrz* **Nr. 8. i 9.),** wreszcie z dnia 12. Września 1806. L. 37.337 *(patrz* **Nr. 15.)** w całej ich osnowie.

Rozporządzenia te należy odświeżyć w pamięci zwierzchności i proboszczów miejscowych, polecić im ścisłe ich zachowywanie, i o tem przekonywać się, co najstosowniej wykonać się da przez zawezwanie tak komisarzy obwodowych jak personalu sanitarnego, aby przy częstych objazdach służbowych na tę gałęź policyi publicznej baczną zwracali uwagę i o nadużyciach dostrzeżonych donosili urzędowi obwodowemu, który w takim wypadku wdroży postępowanie urzędowe. — Urząd obwodowy może nadto żądać przy sposobności objazdów corocznych od dominiów, proboszczów lub dziekanów wyjaśnień potrzebnych o istotnym faktycznym stanie cmentarzy.

Gdyby okazać się miała konieczność sprawdzenia niedogodności cmentarza istniejącego, albo też założenia nowego, należy przeprowadzić dochodzenie z jak największą oszczędnością i unikać wszelkich dowolnych policzeń. — Pomimo tego wydarzają się wypadki, że poszczególne dochodzenia w sprawach tego rodzaju przedsiębrane bywają przy zużyciu na to znacznego przeciągu czasu i przy wysłaniu komisarza obwodowego, lekarza obwodowego a nawet inżyniera obwodowego. Z tego powodu urząd obwodowy winien przestrzegać ściśle, ażeby w razie potrzeby założenia nowego cmentarza lub zbadania usterek istniejącego, przedewszystkiem Zwierzchność miejscowa przedsiębrała czynność urzędową. — Dlatego należy pouczyć Zwierzchności miejscowe, że po myśli obowiązujących przepisów powołane są wspólnie z proboszczem miejscowym dla cmentarza nowo założyć, przenieść lub rozszerzyć się mającego, wybrać miejsce wolne, przewiewne, nie nadto wilgotne ani też piaszczyste, odległe od pomieszkań, zastosowane do przeciętnej dziesięcioletniej śmiertelności w osadzie, że zwierzchność miejscowa winna dać na ten cel grunt dworski, a w razie nieistnienia takiego gruntu dworskiego, wynagrodzić poddanego, inną stronę lub fundusz, który taki grunt dostarczy. Samo z siebie rozumie się zresztą, że należy zasięgnąć tutejszego przyzwolenia, jeżeliby grunt funduszowy lub gminny na ten cel użyć wypadało. Cmentarz należy otoczyć rowem szerokości sążnia, wałem tudzież płotem żywym lub zwyczajnym i opatrzyć bramą wjazdową. Za ścisłe i odpowiedne dopełnienie tych postanowień odpowiada zwierzchność miejscowa.

W razie powstania trudności, wniesienia zażaleń lub doniesienia urzędowi obwodowemu, że nie spełniono wydanych poleceń lub że wykonano je w sposób nieodpowiedni, można oględziny na miejscu tylko wówczas przedsiębrać, jeżeli okażą się nieodzownemi, atoli nawet w takim razie należy poruczyć je przedewszystkiem komisarzowi obwodowemu przy innej sposobności. Rzeczą tego komisarza będzie donieść urzędowi obwodowemu, czy potrzeba wysyłać lekarza obwodowego i inżyniera obwodowego. Lecz i tych także wysyłać należy przy wydarzającej się sposobności. Wszelkich dowolnych i zbędnych policzań kosztów komisyjnych tem bardziej unikać należy, ile że w razie przeciwnym odpowiadałby za nie naczelnik urzędu.

20.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 31. Marca 1827. L. 19.246. Zb. ust. prow. Nr. 61. str. 146, *oznaczające stosunek rozkładu wydatków na cmentarze.*

To rozporządzenie postanawia, że ilość dusz stanowić ma podstawę do oznaczenia stosunku, w jakim strony konkurencyjne winne są przyczyniać się do wydatków połączonych z założeniem i utrzymaniem cmentarza.

21.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 15. Grudnia 1833. L. 71.535. *określające, który cmentarz za właściwy uważać należy.*

Wypadki, że zmarli po za obrębem miejscowości, w której parafia istnieje, z oddalenia znaczniejszego często nawet o mil kilka przewożonymi być muszą do właściwego kościoła parafialnego, w celu pogrzebania na cmentarzu parafialnym, wydarzają się częstokroć, szczególniej w obwodach górskich a nawet i w innych krajach dziedzicznych, ponieważ istnieją okręgi parafialne obejmujące po kilka miejscowości nie mających własnych kościołów ani cmentarzy.

Ta okoliczność nie mogła być przeto nieznaną władzy wyższej przy wydaniu rozporządzenia z d. 9. Września 1784. L. 21.027. *(patrz* **Nr. 2.)** według którego umarłych grzebać należy na cmentarzu parafii, do której należeli. — Dlatego nieuzasadnionem jest mniemanie, że to rozporządzenie wydano w przypuszczeniu, jakoby każda miejscowość miała swój kościół i cmentarz. Nie ma więc podstawy do pomijania postanowień powyższego rozporządzenia ani też do zmieniania onych, zwłaszcza gdy w kraju naszym odległość miejscowości należących do jednej parafii nie jest tak znaczną, ażeby możliwem nie było dowieść zwłoki w jednym dniu do miejscowości, w której parafia się znajduje. Nadto wniosek, ażeby zwłoki grzebano zawsze w tej miejscowości, w której śmierć wydarzyła się, a to przy zajściu przeszkody lub zbytniem oddaleniu własnego proboszcza przy asystencyi duchowieństwa obrz. gr. kat. tylko w takich miejscowościach zastosowanym być mógłby, w których parafie gr. kat. istnieją.

Nareszcie nie byłoby podstawy do uszczuplania proboszczom łac. należytości stuły, wliczonych do dotacyi, ani też do przeciążania parafian; gdyż ci przy zastosowaniu rubr. 8. przepisów o należytościach stuły, należytość tę opłacać musieliby zarówno probostwu, do którego zmarły należał, jakoteż probostwu w którem zwłoki jego pogrzebano.

Nakoniec nieznanym jest przepis, któryby zakazywał przewożenie zwłok z takiej odległości, w jakiej zazwyczaj znajdują się miejscowości należące do wspólnej parafii, od swego kościoła parafialnego i od cmentarza przy nim się znajdującego. Zakazanem jest jedynie przewożenie zwłok bez zachowania przepisanych ostrożności z dalekiej odległości lub do grobowców familijnych. Gdyby się jednak nawet przy dopuszczalnem przewożeniu zwłok wydarzyć miały przekroczenia przepisów sanitarnych i policyjnych n. p. przewożenie lub wystawianie zwłok w trumnach otwartych lub t. p., należy wdrażać z tego powodu postępowanie urzędowe.

22.

Regulamin policyjny *przy zarazach wydany* **dekretem kancelaryi nadwornej z dnia 30. Czerwca 1837. L. 15.591., ogłoszony rozporządzeniem gubernialnem z dnia 28. Lipca 1837. L. 46.260. Zb. ust. prow. Nr. 140. str. 348. §. 116. str. 546.**

Miejsce na cmentarz dla zmarłych na zarazę obrać należy w okolicy odosobnionej, jednak niezbyt oddalonej od szpitala, a mniej wystawionej na przewiew panujących wiatrów, poświęcić je podług kościelnego zwyczaju, otoczyć w odpowiedniej objętości podwójnym rowem ośm stóp szerokim i tyleż głębokim i opatrzyć bramą do zamykania.

Po ustaniu zarazy, należy miejsce to zasadzić drzewami lub zasiać nasionami roślin, a bramę uczynić nieprzystępną za pomocą rowu. Na bramie winien być umieszczony napis złożony z liczby roku i z oznaczenia, że za nią znajduje się cmentarz zmarłych na zarazę.

23.

Rozporządzenie gubernialne z d. 22. Grudnia 1837. L. 76.521. Zb. ust. prow. Nr. 251, str, 860, *co do objętości cmentarzy.*

Tutejszem rozporządzeniem z dnia 30. Stycznia 1806. L. 3.400 ustanowiono, że groby kopać należy w głębokości 6, a szerokości 4 stóp i między grobami zostawiać wolną przestrzeń stóp 4.

Rozporządzenie powyższe zmienia się odtąd w ten sposób, że głębokość grobu wynosić ma 6 stóp, długość 6 stóp, a szerokość 2 stopy i przestrzeń wolna między grobami wynosić winna tylko 2 stopy.

Przy zakładaniu nowych cmentarzy ogólna ilość zmarłych w ostatnich 10 latach stanowi podstawę do obliczania potrzebnej przestrzeni, ze względu jednak, że w ilości tej znajduje się wiele dzieci, policzać należy na każdy grób przestrzeń $^3/_4$ sążnia kwadratowego, czyli 27 stóp kwadratowych, pomnożyć ją przez liczbę zmarłych w ciągu lat 10 i w ten sposób oznaczyć przestrzeń potrzebną na cmentarz.

Co do wyboru i wymagań miejsca na cmentarz, obowiązuje nadal tutejsze rozporządzenie z dnia 15. Lipca 1824. L. 22.582. *(patrz* **Nr. 19).**

24.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 8. Sierpnia 1845. L. 46.115 Zb. ust. prow. Nr. 96. str. 402, *o pokrywaniu kosztów na zakładanie i utrzymywanie trupiarni.*

Najjaśniejszy Pan raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 8. Kwietnia 1845. następnie rozstrzygnąć pytanie, kto łożyć ma na zakładanie i utrzymywanie trupiarni.

Trupiarnie przepisane postanowieniem z dnia 19. Lutego 1797. *(patrz* **Nr. 13.)** należy uważać za sanitarne zakłady miejscowe. Dla tego koszta budowania ich równie jak koszta utrzymania, ponoszone być mają z funduszu na takie cele przeznaczonego, o ile umowy lub układy prywatne nie stanowią odmiennie.

To Najwyższe postanowienie podaje się do powszechnej wiadomości i do zastósowania na podstawie dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 18. Kwietnia 1845. L. 12.427. odnośnie do rozporządzenia z dnia 17. Marca 1797. L. 6.480 (*patrz* **Nr. 13.).**

25.

Patent cesarski z dnia 7. Września 1848. ogłoszony rozporządzeniem gubernialnem z dnia 18. Września 1848. L. 69.072. Zb. ust. prow. Nr. 88. str. 316., *znoszący stosunek poddańczy.*

Patent ten zniósł poddaństwo, tudzież stosunek władzy zwierzchniczej (dominikalnej), wraz ze wszelkiemi prawami i zobowiązaniami odnoszącemi się do tych stosunków.

26.

Rozporządzenie gubernialne z dnia 10. Listopada 1849. Dz. ust. kraj. Nr. 60., *o grzebaniu zwłok izraelitów.*

We wsiach, gdzie znaczniejsza ludność żydowska osiadła, należy zakładać sobne okopiska.

Pokąd to nie nastąpi, lub gdzie nie zachodzi potrzeba założenia okopiska w miejscu, żydów zmarłych na chorobę nie zaraźliwą przewozić należy w trumnach dobrze zamkniętych, na przeznaczonym do tego wozie na najbliższe okopisko; żydów zaś zmarłych na chorobę zaraźliwą, chować wprawdzie nie na chrześciańskim cmentarzu, jednak w miejscu przyzwoitem, oddalonem od domów i należycie schronionem.

27.

Postanowienia organizacyjne władz politycznych z dnia 19. Stycznia 1853. Dz. u. p. Nr. 10., wydane na podstawie Najwyższego postanowienia z dnia 14. Września 1852. L. 40. lit. b.

Zaliczają w zakres działania Namiestnictwa zezwolenie na budowy kościelne, parafialne, szkolne, na zakładanie lub rozszerzanie cmentarzy i t. p., jeżeli wydatek pokrytym być ma w drodze konkurencyi, a fundusz zostający pod zarządem Namiestnictwa przyczyniać się ma do tej konkurencyi kwotą 3.000 zł. lub wyższą.

28.

Rozporządzenie Namiestnictwa 22. Stycznia 1860. L. 803., *o urządzaniu cmentarzy.*

Dobre urządzenie i utrzymywanie cmentarza jest nie tylko obowiązkiem parafian z ustawy wypływającym, ale także zadaniem sumienia, opartem na poszanowaniu miejsca i zmarłych krewnych. Sposób dopełnienia tego obowiązku jest znamieniem stopnia wykształcenia ludności.

Działalność c. k. Władz miejscowych i duchowieństwa skierowana ku urządzaniu, uporządkowywaniu, ogrodzeniu i upiększeniu tych miejsc spoczynku, pozostały niestety dotąd po największej części bezskutecznemi, i w całym okręgu administracyjnym mało jest miejscowości, w którychby oglądnienie cmentarza sprawiało zadowalniający widok i wznosiło ducha.

W największej ilości wsi, cmentarze znajdują się w stanie opłakania godnym. Po największej części założone wbrew zasadom sanitarnym i przepisom policyjnym, nie ogrodzone, łatwo przystępne dla bydła. — Ztąd też już czas ostatni zaradzenia takiemu stanowi cmentarzy, i skłonienia ludności wiejskiej za pomocą odpowiedniego pouczenia i zawezwania do wypełnienia powyższego obowiązku, nałożonego zarówno ustawą, jak własnem uczuciem.

Władze obwodowe i urzędy powiatowe winne przeto w porozumieniu z duchowieństwem zarządzić co wypada dla osiągnienia powyższego celu, i nie ustawać pierwej, aż im się powiedzie przeprowadzić urządzenie miejsc spoczynku wiernych w sposób odpowiadający zasadom sanitarnym i przepisom w tej mierze wydanym, otoczyć je parkanem lub żywym płotem (z głogu), okopać rowem głębokim, zasadzić drzewami lasowemi lub szpalerowemi, albo też krzakami, nareszcie zaprowadzić na nich chronologiczny porządek grzebania zwłok.

Dla wygody wiernych i ze względów na upiększenie, należałoby starać się o to, ażeby cmentarz podzielonym był na kilka oddzielnych części, każdą z nich otoczono drogą, wedle możności, dostatecznie szeroką, a drogi te i nadal zachowywano, nie używając ich na groby.

Namiestnictwo oczekuje od p. Naczelnika powiatu po roku sprawozdania, jaki skutek odniosły usiłowania jego w tym kierunku, a zasługi na tem polu łożone, nie pozostaną nieocenione.

29.

Ustanowa wyznań ewangielickich z dnia 23. Stycznia 1866. Dz. u. p. Nr. 15. w ustępie 7. §. 42. Zalicza staranie o utrzymanie cmentarza do zadań prezbiteryatu.

30.

Ustawa z dnia 25. Maja 1868. Dz. u. p. Nr. 49. *o stosunkach wyznaniowych.*

Art. 9. Należący do pewnego kościoła lub społeczności wyznaniowej wówczas tylko pociągani być mogą do datków w gotowiźnie lub naturaliach, albo też do prestacyi w robociźnie na cele religijne lub dobroczynne obcego wyznania, jeżeli na nich ciężą obowiązki rzeczowego patronatu, albo też zobowiązanie do świadczenia ma podstawę w tytule prawa prywatnego bądź to z dokumentu wypływającym, bądź też intabulowanym.

Żadnemu duszpasterzowi nie wolno wymagać opłaty taks, należytości stuły, i t. p. od należących do odmiennego wyznania, jak tylko za czynności na ich wezwanie w samej rzeczy wykonane, i to jedynie według wymiaru w ustawie przepisanego.

Art. 12. Żadna gmina wyznaniowa nie może odmówić zwłokom do niej nie należącego, przyzwoitego pogrzebania na swoim cmentarzu, jeżeli:

1) rozchodzi się o pogrzebanie w grobowcu familijnym, albo też
2) w miejscu zaszłej śmierci lub znalezienia zwłok nie ma w granicach gminy miejscowej cmentarza przeznaczonego dla członków wyznania, do którego zmarły należał.

31.

Ustawa z dnia 30. Kwietnia 1870. Dz. u. p. Nr. 68. *o organizacyi publicznej służby zdrowia.*

§. 1. Najwyższy nadzór nad wszystkiemi sprawami sanitarnemi, i najwyższe kierownictwo spraw leczniczych, służy administracyi państwa.

Bezpośrednia jej działalność obejmuje wszelkie sprawy, które jej wyraźnie zastrzeżone są, z powodu szczególnej ważności dla ogólnego stanu zdrowia.

§. 2. lit. g. Zadaniem administracyi państwa jest nadzorowanie zastosowywania ustaw co do grzebania, cmentarzy, tudzież wygrzebywania i przewożenia zwłok.

§. 3. lit. d. Policya sanitarna, ustawami gminnemi przekazana w samoistny zakres działania gminy, obejmuje zakładanie, utrzymywanie i nadzorowanie trupiarni i cmentarzy.

§. 4. lit. b. W poruczonym zakresie działania, jest zadaniem gminy, zastosowywanie rozporządzeń i przepisów policyi sanitarnej co do pogrzebów.

§. 5. Ustawodawstwu krajowemu zastrzega się oznaczenie, jak gmina sama dla siebie lub wspólnie z innemi gminami przeprowadzić ma urządzenia potrzebne do wykonywania policyi zdrowia stosownie do położenia i rozciągłości obszaru, tudzież liczby i zajęcia mieszkańców.

32.

Rozporządzenie Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 23. Czerwca 1870. L. 3.327. (Mayerhofer wydanie z r. 1880. tom II. str. 993.), *z oznaczeniem, kiedy sprawa konkurencyi kościelnej staje się gminną.*

Do wydania orzeczenia w sprawach konkurencyi kościelnej jest zawsze tylko władza państwowa powołaną.

Oczywistą jest rzeczą, że w sprawach konkurencyi kościelnej kompetencya autonomicznych gmin dopiero wówczas, i tylko o tyle ma miejsce, jeżeli i o ile rozprawa konkurencyjna przez władzę administracyjną przeprowadzona, i orzeczenie wydane na jej podstawie, wykazały i postanowiły, że konkurencya w danym razie na gminie ciąży w całości, lub częściowo, a rozchodzi się jedynie o rozłożenie jej pomiędzy członków gminy.

Dopiero w takim stanie rozprawy staje się sprawa konkurencyi kościelnej sprawą gminną, skutkiem czego ustaje w niej działalność rządowych władz administracyjnych, a rozpoczyna się działalność organów autonomicznych.

33.

Rozporządzenie Prezydyum Namiestnictwa z dnia 22. Września 1872. L. 6.960 p. *o grzebaniu zwłok izraelitów zmarłych na cholerę.*

5. Z powodu, że żydzi podług przepisów swego obrządku, tylko na okopisku (w siedzibie rabina) mogą być grzebani, w skutek czego nieraz trupa po całym obwożą powiecie, zarządzisz Pan, aby zwłoki starozakonnych zmarłych w skutek cholery były w miejscu zamieszkania grzebane, na który to cel każda gmina ma w razie potrzeby przeznaczyć stosowne miejsce.

34.

Rozporządzenie. Okólnik Namiestnictwa z dnia 19. Sierpnia 1873., L. 42.494, *o urządzeniu cmentarzy dla zmarłych na cholerę.*

Doszło do mojej wiadomości, że nie we wszystkich powiatach dotkniętych cholerą, jednostajne zarządzono postępowanie przy grzebaniu zwłok osób zmarłych w skutek cholery, podczas gdy bowiem w jednych grzebią zwłoki takich osób w miejscu, w którem ich śmierć zaskoczyła, w innych przewożą je na cmentarz parafialny, częstokroć o kilka mil oddalony.

Gdy przewożenie zwłok osób zmarłych w skutek cholery, osobliwie wśród upałów przyczynić [się musi do zawleczenia i rozszerzenia tej zabójczej choroby, wzywam pana Starostę, przypominając rozporządzenie z dnia 22. Września 1872. L. 6.960 pr. (*patrz* **Nr. 33.**), którem zarządzono, aby zwłoki zmarłych w skutek cholery w miejscu, w którem śmierć nastąpiła, grzebano, — aby bezzwłocznie zarządził, iżby w każdej gminie od siedziby parafii więcej jak ¼ mili odległej, wyznaczono w razie wybuchu cholery miejsce od wsi oddalone na cmentarz choleryczny, miejsce to poświęcono, żeby w ten sposób niechęć ludzi do chowania tam zmarłych usunąć, — urządzono tamże trupiarnię, do której umarli natychmiast po zapadłej śmierci z domu odstawieni być mają, i grzebano zwłoki zmarłych na cholerę wyłącznie na tym cmentarzu, postępując z zwłokami takiemi w myśl przepisów w rozporządzeniu z dnia 22. Września 1872., L. 6.960 pr. (*patrz* **Nr. 33.**) objętych.

Także w tych miejscach, gdzie cmentarze położone są w pośród wsi lub blisko niej, należy urządzić w ten sam sposób cmentarz dla cholerycznych w miejscu odległem i tam wystawić kazać natychmiast trupiarnię.

Dostarczyć miejsce na cmentarz, urządzić takowy i trupiarnię, obowiązaną jest Zwierzchność gminna w myśl §. 3., lit. d., i §. 4. lit. a. i b., ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. (*patrz* **Nr. 31.**).

Pańskiem zaś zadaniem będzie przeprowadzić z wszelką surowością prawa niniejsze rozporządzenie i przestrzegać ścisłego tegoż dopełnienia.

35.

Rozporządzenie Namiestnictwa z dnia 30. Sierpnia 1873. L. 44.671., *o grzebaniu zwłok zmarłych na cholerę.*

Doszło do mojej wiadomości, że w niektórych miejscowościach, a szczególnie w miasteczkach i miastach większych, wbrew instrukcyi dla urzędów powiatowych i zwierzchności gminnych podczas panowania cholery, oraz wbrew przepisom objętym rozporządzeniem z dnia 22. Września 1872., L. 6.960 pr. (*patrz* **Nr. 33.**), pogrzeby zwłok osób zmarłych w skutek cholery, odbywają się zwykłym trybem w ten sposób, że zwłoki pozostają do 3. dnia w domu wystawione na katafalku, po czem przy odgłosie dzwonów i współtowarzyszeniu licznej publiczności, do kościoła bywają wprowadzane.

Gdy postępowanie podobne niezgodne z powyż powołanemi przepisami spowodować musi rozszerzanie się choroby, która już dotąd tak liczne ofiary w kraju pochłonęła, a obowiązkiem Pana, jako też Zwierzchności gminnych jest, usuwać wszelkie okoliczności mogące wpłynąć na zasilenie, lub rozszerzenie się choroby, przeto przypominając wyż powołaną instrukcyę i dotyczące rozporządzenia, wzywam Pana, abyś jak najusilniej przestrzegał tych postanowień, a mianowicie przepisu, aby zwłoki osób zmarłych na cholerę w 3 godziny po sprawdzonej śmierci do trupiarni przenoszono, a po upływie 48 godzin grzebano, bez poprzedniego wprowadzania do kościoła lub cerkwi, karząc w myśl §. 108. ustawy gminnej jak najsurowiej Zwierzchności, które na postępowanie niezgodne z powyższemi przepisami zezwalają.

Zarazem zwracam uwagę Pana na okoliczność, że zbyt często grabarze z powodu licznego zajęcia nie kopią grobów należytej głębokości, skutkiem czego zwłoki gnijące zbyt małą warstwą ziemi pokryte, rozszerzają wyziewy zdrowiu ludzkiemu szkodliwe.

Chciej pan przeto wezwać Zwierzchności gminne, aby na to baczyły, aby każdy grób należycie był głęboki, polecając komisarzowi cholerycznemu i żandarmeryi, aby wykonania tego zarządzenia przestrzegali, i tam, gdzie spostrzegą nieprawidłowości pod tym względem, nakazali posypać groby płytkie niegaszonem wapnem, i odpowiednio pokryć warstwą ziemi.

Niepłonną żywię nadzieję, że Pan wszelkich dołożysz starań, aby przepisy, o których powyż mowa, z wszelką ścisłością były wykonywane, używając w tym celu surowości prawa, karząc winnych należycie, i nie puszczając płazem najmniejszego pod tym względem przewinienia.

36.

Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 3. Maja 1874., Dz. u. pr. Nr. 56., *o przewożeniu zwłok.*

Rozporządzeniem c. k. Ministerstwa stanu z d. 18. Marca 1866 L. 1.452., i Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 3. Sierpnia 1871., L. 9.404, przekazano władzom politycznym pierwszej instancyi, względnie teraźniejszym Starostwom i Magistratom w miastach mających własne statuty, zezwalanie na przewożenie zwłok i wydawanie odnośnych paszportów, z obowiązkiem donoszenia o tem od wypadku do wypadku właściwej władzy krajowej.

Utrzymując w mocy postanowienia obowiązujące pod względem wydawania paszportów dla zwłok, rozporządza się co do przewożenia zwłok na cmentarz nienależący do miejscowości, w której śmierć wydarzyła się, co następuje:

1) We wszystkich wypadkach, w których zwłoki grzebanemi być mają na innym cmentarzu, aniżeli należącym do miejscowości, w której śmierć wydarzyła się, należy prosić Władzy politycznej pierwszej instancyi o pozwolenie.
2) Przewiezienia zwłok bezwzględnie zakazać należy, jeżeli lekarz urzędowy, w tej mierze przesłuchany, nie uzna tego przeniesienia za zupełnie nie budzące obaw, zarówno pod względem na dobro powszechne, jakoteż dla zdrowia osób przy tem zajętych.

   Jeżeliby zatem przy przewiezieniu zwłok z jakiehkolwiek przyczyn nie było możliwem, zachować przepisów sanitarnych, bądźto ogólnych, bądź też takich, któreby dla tego szczegółowego wypadku wydano; należy grzebać je na cmentarzu tej miejscowości, w której śmierć wydarzyła się, — a to bez względu na wyznanie zmarłego.
3) Przy przewiezieniu zwłok, za dopuszczalne uznanem, należy wydać na podstawie opinii lekarskiej zarządzenia sanitarno-policyjne, zastosowane do szczegółowego wypadku, i czuwać nad ścisłem ich wykonaniem, za pomocą współdziałania organu sanitarnego, odpowiedzialnego, delegowanego do odnośnej czynności urzędowej.

   Delegat ten sanitarny ma potwierdzić na paszporcie dla zwłok, że nadzór powyższy osobiście wykonał.
4) Pod względem umieszczenia zwłok w trumnie i opakowania ich do przewozu, obowiązują następujące postanowienia:
   a) Jeżeli przewiezienie dłużej trwać ma (tydzień lub więcej) winne być zwłoki balsamowane. W gorącej porze roku można w danych okolicznościach wymagać balsamowania zwłok nawet przy przewiezieniu krócej jak tydzień trwać mającem.

b) Przy przewożeniu zwłok 24 godzin trwać mającem, winne być zwłoki przechowane w podwójnej trumnie, i w niej gurtami umocowane.
Każda z trumien winna być z twardego drzewa i wewnątrz wszechstronnie dobrze smołą wylana, albo też z kruszcu.
Trumnę wewnętrzną należy o ile możliwe tak zamknąć, by powietrza nie przepuszczała i w tym celu napuścić smołą lub zalutować.
Trumna zewnętrzna ma być zaś ze wszystkich stron szczelnie zamkniętą.
Trumna podwójna winna być nadto w skrzyni drewnianej umieszczoną.

c) Przy zwyczajnych przewożeniach w sąsiedztwo miejscowości, w której śmierć wydarzyła się, zależeć będzie od okoliczności, czy zostanie uznane za wystarczające zwykłe umieszczenie w trumnie, czyli też zarządzenie jakich szczegółowych ostrożności wymagać wypadnie?

d) Przy przewożeniu o milę odległości nie mającem trwać nad godzin 24, należy użyć trumny podwójnej stosownie do postanowienia pod *b*).
Wymaganie umocowania zwłok równie jak użycia skrzyni drewnianej w celu umieszczenia trumny podwójnej zawisło od zachodzących okoliczności.

5) Ze względu na możliwe zmiany okoliczności co do czasu i miejsca może zajść potrzeba zarządzenia także innych jeszcze środków ostrożności, tu nie wymienionych, jako to: użycia pierwiastku tamującego szerzenie zgnilizny, lub tym podobnych — albo też możliwość zezwolenia w takich rozmiarach na odstąpienie od ostrożności zasadniczo przepisanych, ażeby przez to pieczołowitość o zdrowie powszechne ujmy nie doznała.

6) Do przeniesienia zwłok w zasadzie użytym być winien środek przewozu, który podaje możność przewiezienia zwłok na miejsce przeznaczenia w czasie stosunkowo jak najkrótszym.

7) Do przewożenia zwierzętami pociągowemi należy używać wozów zupełnie zamkniętych, a gdzie to niemożliwem byłoby, przyzwoitych zupełnie zakrytych, i nie dodawać jakichkolwiek innych przedmiotów do przewiezienia. Do takiego wozu ze zwłokami należy dodać prócz furmana jeszcze jednego strażnika. Obaj odpowiadają za przewiezienie tylko tą drogą, którą paszport dla zwłok oznaczył, i z uniknieniem wszelkich zbędnych przewlekań.

8) O przybyciu zwłok na przeznaczony cmentarz należy właściwą gminę wcześnie uwiadomić.
Zaufany rzeczoznawca delegowany przez władzę polityczną, winien zbadać przesyłkę po jej przybyciu na miejsce przeznaczenia, i przekonać się, czy zwłoki zgodnie z przepisami w trumnie umieszczone i opakowane są i odebrać przytem paszport dla zwłok i protokół oględzin.

9) Trumny w ten sposób przywiezione tylko z polecenia władzy otwierane być mogą.
Mianowicie nie wolno we wszystkich temi przepisami objętych wypadkach zezwalać na otwieranie trumien zawierających zwłoki izraelitów w celu przedsiębrania umywań rytualnych.

37.

Ustawa z dnia 7. Maja 1874. Dz. u. p. Nr. 50. *o urządzeniu zewnętrznych stosunków prawnych kościoła katolickiego.*

§. 35. Ogół katolików tego samego wyznania zamieszkałych w okręgu parafialnym tworzy gminę parafialną. Wszystkie prawa i obowiązki odnoszące się do spraw kościelnych, które w ustawach gminom przyznanemi lub na nie włożonemi są, służą gminom parafialnym, a względnie ciężą na nich. Jedynie tylko prawa patronatu mogą służyć gminie jako takiej.

§. 36. O ile potrzeby gminy parafialnej nie są jej własnym majątkiem pokryte, lub innemi rozporządzalnemi zasobami kościelnemi zabezpieczone, należy w celu pokrycia ich nałożyć opłatę na członków gminy parafialnej.

§. 37. Odrębna ustawa postanowi przepisy szczegółowe o ukonstytuowaniu i reprezentacyi gmin parafialnych tudzież o załatwieniu spraw onychże *(takiej ustawy dotąd nie wydano).*

38.

Rozporządzenie Ministerstwa wyznań i oświaty wydane w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych z dnia 31. Grudnia 1877. Dz. ust. p. Nr. 5. z roku 1878. *o tymczasowem zastępstwie gmin parafialnych*

postanawia, że dopokąd ustawa utworzeniu gmin parafialnych i o ich zastępowaniu przy załatwianiu spraw odnośnych, zapowiedziana w §. 37. ustawy z dnia 7. Maja 1874. *(patrz* **Nr. 37.)** wydaną nie zostanie, Reprezentacye gmin miejscowych załatwiać będą, równie jak dotychczas, sprawy gmin wyznaniowych katolickich.

One są przeto i nadal powołane stanowić o datkach konkurencyjnych na cele wyznaniowe katolickie przypadających na gminy parafialne lub przez nie uiszczać się mających, tudzież starać się o ich pokrycie i zaspokojenie.

To rozporządzenie nie narusza atoli zakresu działania wydziałów konkurencyjnych (komitetów) w niektórych krajach istniejących na podstawie szczegółowych ustaw krajowych.

39.

Rozporządzenie Namiestnictwa z dnia 4. Lipca 1882. L. 36.806. Dz. u. kr. Nr. 75. *względem zastosowania postanowień rozporządzenia Ministeryalnego z dnia 3. Maja 1874. Dz. u. p. Nr. 56. (patrz* **Nr. 36.)**

Względem zastosowania postanowień rozporządzenia ministeryalnego z dnia 3. Maja 1874. Dz. u. p. Nr. 56. *(patrz* **Nr. 36.)** dotyczącego przewożenia zwłok, rozporządza się na mocy reskryptu Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. Czerwca 1882. L. 380. jak następuje:

Cmentarze wyznaniowe nie leżące w miejscu zaszłej śmierci, na których od dawna grzebane bywają zwłoki z pewnych miejscowości według przynależności wyznaniowej, uważane być mają w myśl art. 1. powołanego rozporządzenia ministeryalnego jako cmentarze do miejsca zaszłej śmierci należące i dla tychże nie potrzeba w celu grzebania, każdorazowego zezwolenia władzy politycznej pierwszej instancyi. Jeżeli jednak taki cmentarz wyznaniowy od miejsca zaszłej śmierci na piętnaście kilometrów jest oddalony, w takim razie obowiązywać mają przy przewożeniu zwłok następujące przepisy:

1. Zwłoki mają być przewożone w trumnie dobrze spojonej, wylanej wewnątrz smołą, już w domu śmierci szczelnie zamkniętej, której otwierać więcej nie wolno.
2. Pochód pogrzebowy ma o ile możności omijać miejsca zamieszkałe, a nie zatrzymywać się w takowych; złożenie zwłok w kościołach, kaplicach lub nawet w domach mieszkalnych miejscowości przechodowych miejsca mieć nie może.
3. Zwłoki mają być wprowadzone wprost na cmentarz i tam bezzwłocznie pogrzebane, otwieranie trumny na cmentarzu nie jest dozwolone.
4. Przeprowadzenie zwłok na cmentarz i ich pogrzebanie musi nastąpić najpóźniej w przeciągu 12 godzin od wyruszenia transportu z miejsca zaszłej śmierci.
5. Gdyby to dla odległości miejsca było niemożebne, wtedy należy użyć trumny podwójnej.
6. W razie panujących chorób zakaźnych, zarządzi c. k. Namiestnictwo w miarę niebezpieczeństwa grożącego zdrowiu ogólnemu i z uwzględnieniem stosunków miejscowych, dalej idące środki ostrożności przy przewożeniu zwłok na cmentarze wyznaniowe, od miejsca zaszłej śmierci więcej odległe.

40.

Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 26. Marca 1885. L. 1.125. *o wywłaszczaniu gruntów pod cmentarze.*

Odpis odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z dnia 5. Kwietnia 1885. L. 29.391/pr. wystosowanej do Wydziału krajowego.

Na posiedzeniu z dnia 10. Września 1884. Wysoki Sejm załatwiając sprawozdanie komisyi administracyjnej z petycyi Wydziału powiatowego w Myślenicach, powziął uchwałę wzywającą c. k. Rząd na podstawie §. 19. statutu krajowego do wyjednania ustawy, na mocy której grunta pod cmentarze nabywaćby można w drodze wywłaszczenia. Reskryptem z dnia 26. Marca b. r. L. 1.125/M. J. Jego Ekscelencya Pan Minister spraw wewnętrznych oznajmił, że nie ma powodu do wydania specyalnej ustawy ekspropriacyjnej co do gruntów cmentarnych. Przymusowe bowiem wywłaszczenie gruntu uznanego przez gminę na podstawie ustawy sanitarnej z publicznych względów sanitarnych za potrzebny na urządzenie nowego lub rozszerzenie istniejącego już cmentarza, następuje w publicznym interesie, zatem na cel potrzebny dla dobra publicznego i w skutek tego dokonanem być może na podstawie §. 365. powszech. ustawy cyw. W obec tego postanowienia obowiązujące ustawy dostatecznie zaradzają potrzebie w tego rodzaju wypadkach wywłaszczenia, jak to już w praktyce wielokrotnemi orzeczeniami stwierdzone zostało.

Mam zaszczyt zawiadomić o tem Świetny Wydział krajowy w skutek reskryptu Jego Ekscelencyi P. Ministra spraw wewnętrznych z dnia 26. Marca b. r. L. 1.125/M. J. i odnośnie do szacownych odezw z dnia 10. Września 1884. L. 178/s. i z dnia 28. Lutego b. r. 10.210 przy zwrocie petycyi Wydziału powiatowego w Myślenicach.

Daty i treść

przytoczonych ustaw i rozporządzeń.

1. Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 11. Grudnia 1783., zarządzający przeniesienie cmentarzy po za obręb miast.
2. Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 23. Sierpnia 1784., o zamknięciu cmentarzy w obrębie osiadłości.
3. Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 26. Sierpnia 1784., o kompetencyi Władz do wymierzania kar w sprawie grzebania zwłok.
4. Rozporządzenie gubernialne z dnia 30. Grudnia 1784. L. 31.706., o pokrywaniu kosztów zakładania nowych cmentarzy.
5. Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 20. Stycznia 1785., zmieniający przepisy co do grzebania zwłok.
6. Rozporządzenie gubernialne z dnia 16. Czerwca 1785., zakazujące grzebać w kościołach.
7. Patent cesarski z dnia 1. Lipca 1785., ustanawiający jura stolae, a między niemi opłatę za miejsce na grób.
8. Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 14. Lutego 1787., przynaglający usunięcie cmentarzy z obrębu miejscowości.
9. Rozporządzenie gubernialne z dnia 2. Maja 1787. L. 9.415., odnoszące się do cmentarzy wiejskich.
10. Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 6. Września 1787. L. 1.558., zaprowadzający oględziny zwłok w mieście Lwowie.
11. Dekret kancelaryi nadwornej z dnia 12. Sierpnia 1788., o grzebaniu zwłok zmarłych należących do rozmaitych wyznań.
12. Patent cesarski z dnia 7. Maja 1789., o żydach, odnośnie do cmentarzy wyznaniowych i izraelickich.
13. Rozporządzenie gubernialne z dnia 17. Marca 1797., o urządzaniu trupiarni.
14. Dekret nadworny z dnia 13. Kwietnia 1797., o kosztach zakładania i utrzymywania trupiarni.
15. Rozporządzenie gubernialne z dnia 12. Września 1806. L. 37.337., o urządzaniu cmentarzy.
16. Rozporządzenie gubernialne z dnia 4. Listopada 1819. L. 59.606., o urządzaniu trupiarni.
17. Rozporządzenie gubernialne z dnia 14. Grudnia 1819. L. 61.898., o poborze opłat jura stolae, między niemi za miejsce na groby.
18. Rozporządzenie gubernialne z dnia 31. Grudnia 1823. L. 72.640., o urządzaniu cmentarzy po za obrębem miejscowości.
19. Rozporządzenie gubernialne z dnia 15. Lipca 1824. L. 22.582, o urządzeniu cmentarzy.
20. Rozporządzenie gubernialne z dnia 31. Marca 1827. L. 19.226., o ponoszeniu i rozkładzie wydatków na cmentarze.
21. Rozporządzenie gubernialne z dnia 15. Grudnia 1833. L. 71.535., określające, który cmentarz za właściwy uważać należy.
22. Regulamin policyjny przy zarazach, wydany dekretem kancelaryi nadwornej z dnia 30. Czerwca 1837. L. 15.591., ustęp odnoszący się do cmentarzy.
23. Rozporządzenie gubernialne z dnia 22. Grudnia 1837. L. 76.521., co do objętości cmentarzy.
24. Rozporządzenie gubernialne z dnia 8. Sierpnia 1845. L. 46.115., o pokrywaniu kosztów na trupiarnie.
25. Patent cesarski z dnia 7. Września 1848., znoszący stosunek poddańczy, wraz z prawami i obowiązkami z nim połączonemi.
26. Rozporządzenie gubernialne z dnia 10. Listopada 1849. Dz. u. k. Nr. 60., o grzebaniu zwłok izraelitów.
27. Postanowienia organizacyjne Władz politycznych z dnia 19. Stycznia 1853. D. u. p. Nr. 10., o kompetencyi Namiestnictwa, zezwalania na wydatki w sprawie cmentarzy.
28. Rozporządzenie Namiestnictwa z dnia 22. Stycznia 1860. L.. 803., o urządzaniu cmentarzy.
29. Ustanowa wyznań ewangielickich z dnia 23. Stycznia 1866. Dz. u. p. Nr. 15., ustęp odnoszący się do cmentarzy wyznaniowych ewangielickich.
30. Ustawa z dnia 25. Maja 1868. Dz. u. p. Nr. 49., o stosunkach wyznaniowych.
31. Ustawa z dnia 30. Kwietnia 1870. Dz. u. p. Nr. 68., o organizacyi publicznej służby zdrowia.

32. Rozporządzenie Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 23. Czerwca 1870. L. 3.327., określające kompetencyę gminy w sprawach konkurencyi kościelnej.
33. Rozporządzenie Prezydyum Namiestnictwa z dnia 22. Września 1872. L. 6.960/pr., o grzebaniu zwłok izraelitów zmarłych na cholerę.
34. Rozporządzenie Namiestnictwa z dnia 19. Sierpnia 1873. L. 42.494., o cmentarzach dla zmarłych na cholerę.
35. Rozporządzenie Namiestnictwa z dnia 30. Sierpnia 1873. L. 44.671., o grzebaniu zwłok zmarłych na cholerę.
36. Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 3. Maja 1874. Dz. u. p. Nr. 56., o przewożeniu zwłok.
37. Ustawa z dnia 7. Maja 1874. Dz. u. p. Nr. 50., o urządzeniu zewnętrznych stosunków prawnych kościoła katolickiego.
38. Rozporządzenie Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 31. Grudnia 1877. Dz. u. p. Nr. 5. z roku 1878., o tymczasowem zastępstwie gmin parafialnych.
39. Rozporządzenie Namiestnictwa z dnia 4. Lipca 1882. Dz. u. kr. Nr. 75., o przewożeniu zwłok na odleglejsze cmentarze wyznaniowe.
40. Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 26. Marca 1885. L. 1.125., o wywłaszczaniu gruntów pod cmentarze.

Wyciągi

zasadniczych orzeczeń w sprawie cmentarzy.

I.

Orzekanie o zamykaniu cmentarzy wchodzi w zakres działania władz autonomicznych. *Wyrok Trybunału państwa z dnia 10. Lipca 1874. L. 131. Hye tom II. Nr. 62. str. 281.*

Według §. 2. lit. g. ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. Nr. 68. Dz. u. p. *(patrz* **zał. A. N. 31.)** nadzoruje administracya państwa zastósowywanie ustaw co do cmentarzy obowiązujących. Z tego postanowienia wypływa, że inne władze powołane są do bezpośredniego zastósowywania tych ustaw.

Paragraf 1. tej ustawy przeciwstawia w ustępie pierwszym najwyższy nadzór bezpośredniej działalności, i postanawia, że administracya państwa działa bezpośrednio (tylko) w takich sprawach, które jej wyraźnie zastrzeżone są z powodu szczególnej ważności dla powszechnego stanu zdrowia.

Paragraf 3. tej ustawy wyliczający sprawy sanitarne, należące do własnego zakresu działania gminy wspomina wprawdzie w ustępie *d)* tylko o zakładaniu, utrzymywaniu i nadzorowaniu cmentarzy, a pomija zamykanie onych. Dlatego tylko na podstawie ogólnych zasad rozstrzygnąć można, która władza stanowić ma o zamknięciu cmentarza.

Art. 5. ustawy z dnia 5. Marca 1862. Nr. 18. Dz. u. p. określającej zasadnicze podstawy urządzenia gmin, i (§. 27. lit. f. gal. ust. gm.) zaliczają policyę zdrowia w całej rozciągłości do własnego zakresu działania gminy. Jeżeli późniejsza ustawa z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **zał. A. N. 31.)** wprowadziła w tej mierze niejakie ograniczenia; to postanowienia odnośne tej ustawy, ustanawiające pod tym względem odmienną kompetencyę, są wyjątkami od powyższej ogólnej zasady. Gdy zatem ustawa z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **zał. A. N. 31.)** nie przekazała wyraźnie sprawy zamykania cmentarzy władzom państwowym; przeto gmina powołaną jest stanowić o tem we własnym zakresie działania. Kompetencya gminy w tej sprawie jest tem mniej wątpliwą, gdy zamykanie cmentarzy analogicznie zaliczać należy do tej samej kategoryi działalności, do której należy zakładanie i utrzymywanie cmentarzy w §. 3. lit. d) ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **zał. A. N. 31.)** przekazane gminie we własnym zakresie działania.

2.

Cmentarze wyznaniowe są częścią składową zabudowań kościelnych. *Rozstrzygnienie Ministra wyznań i oświaty z dnia 22. Maja 1874. L. 14.903. Mayerhofer z r. 1880. tom II. str. 374.* (wydane w specyalnym wypadku).

Ustawa z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **zał. A. N. 31.)** nie postanowiła, jakoby wszędzie cmentarze z funduszów gminnych zakładać należało, a tem mniej uchyliła przepisy, które uznają cmentarze wyznaniowe za część składową zabudowań kościelnych, i poddają je postanowieniom ustawy konkurencyjnej dla zabudowań kościelnych.

3.

Zezwalanie na zakładanie cmentarzy wyznaniowych wchodzi jako sprawa sanitarna we własny zakres działania gminy. *Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 2. Marca 1881. L. 399. Budw. 1.324.*

Ministerstwo spraw wewnętrznych uchyliło rozstrzygnieniem z d. 19. Maja 1881. r. L. 1832. zezwolenie dane zgodnie przez Starostwo i Namiestnictwo na założenie cmentarza wyznaniowego protestanckiego, ponieważ §. 3. ustawy z d. 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **zał. A. N. 31.)** zalicza zakładanie, utrzymywanie i nadzorowanie cmentarzy do spraw własnego zakresu działania gminy, a w danym wypadku nie zachodziły podstawy do zastósowania prawa nadzoru z mocy dostanowienia §. 2. lit. g. ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **zał. A. N. 31).**

Trybunał administracyjny odrzucił wyrokiem z dnia 2. Marca 1882 L. 399. (Budw. 1.324) zażalenie wniesione przeciw powyższemu rozstrzygnieniu. Ustawa przekazała bowiem gminie jako sprawę własnego zakresu działania, zakładanie cmentarzy bez różnicy, czy są wyznaniowymi, czy gminnymi *(patrz* **§. 3. lit. d. zał. A. N. 31.)**, władzom politycznym zaś jedynie czuwanie nad wykonaniem ustaw o grzebaniu a nie bezpośrednie wykonywanie onych. Tłumaczenie postanowienia §. 2. lit. g. tej ustawy w taki sposób, jakoby prawo czuwania władz rządowych pojmować należało jako prawo rozstrzygania w ogóle o sprawach będących w związku z grzebaniem umarłych, sprzeciwia się pojęciu prawa nadzoru, to jest czuwania przeciwstawionemu prawu do bezpośredniego zastósowywania ustawy. Nadzorowanie zastósowywania pewnej ustawy, jest tylko wówczas możliwe, jeżeli jakaś inna władza zastósowuje ustawę, to jest wydaje rozstrzygnienia, a rozstrzygnienia czyli zarządzenia tej władzy podlegają kontroli władzy nadzorującej.

4.

Cmentarze wyznaniowe są zakładami kościelnymi, a właściwy kościół, względnie stowarzyszenie wyznaniowe ma prawo zarządzać nimi samodzielnie w granicach ogólnych ustaw państwowych bez naruszenia prawa nadzoru gminie służącego. *Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 6. Listopada 1883., L. 2.556. Budw. 1899.*

Tym wyrokiem nie uwzględnił Trybunał administracyjny zażalenia wniesionego przeciw rozstrzygnieniu Ministerstwa wyznań i oświaty, że grabarza przy cmentarzu wyznaniowym ustanawiać ma gmina wyznaniowa, a nie gmina administracyjna.

Nie może być wątpliwem, że cmentarze wyznaniowe są zakładami wyznaniowymi i za takie uważane być mają. Równie nie wątpliwem jest na zasadzie art. 15. ustawy zasadniczej z dnia 21. Grudnia 1867. Nr. 142. D. u. p. i §. 41. ustawy z dnia 7. Maja 1874. Nr 50. D. u. p. prawo kościoła, względnie stowarzyszenia wyznaniowego do zarządzania cmentarzem wyznaniowym. Ustanowienie zaś grabarza jest wypływem tego prawa zarządu.

Ustanowienie grabarza przez gminę parafialną, względnie wyznaniową, nie czyni ujmy prawu gminy administracyjnej nadzorowania cmentarzy w ogóle, więc także cmentarzy wyznaniowych, ani narusza go; gdyż zarząd kościelny winien przy tem zawiadywaniu po myśli powyższych ustaw stosować się do obowiązujących postanowień ustawy, winien przeto polecić grabarzowi ustanowionemu, ażeby dopełniał rozporządzeń władzy przełożonej, to jest w danym razie gminy administracyjnej.

5.

Cmentarza utworzonego jako zakład kościelny, nie można uważać za przekształcony na zakład gminny, chociażby gmina bez prawomocnego układu i bez prawomocnego orzeczenia władz, cmentarzem zarządzała i intabulowaną była jako właścicielka gruntu na cmentarz użytego. *Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 19. Maja 1880., L. 870., Budw. 1.411.*

W wypadku, w którym ten wyrok zapadł, oświadczyła gmina (administracyjna) gotowość dokonania przekształcenia cmentarza i utrzymywania go w przyszłości, jeżeli oddaną jej zostanie suma złożona z opłat za groby, i przyznane prawo do poboru tych opłat w przyszłości, a Namiestnictwo zezwoliło na to pod warunkiem, by cmentarz pozostał własnością kościoła.

Według orzeczenia Trybunału administracyjnego, nie można z okoliczności, że gmina podjęła i wykonała urządzenie tego cmentarza wywnioskowywać, jakoby cmentarz ten stać się miał gminnym. Nie zawarto bowiem układu, ani też zapadło orzeczenie prawomocne, mocą którego cmentarz, który powstał jako zakład kościelny, uznanym został za zakład gminny. Postanowienia zaś §. 3. lit. d. ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **zał. A. Nr. 31.)** nie można tak pojmować, jakoby zamierzano przez to zarządzić przekształcenie (istniejących) cmentarzy kościelnych na cmentarze gminne. Dążeniem tej ustawy jest i owszem jedynie postanowić, kto winien ze względów policyi zdrowia zadość czynić potrzebie tworzenia i utrzymywania takich zakładów.

Tego stanu rzeczy nie zmienia okoliczność, że gmina opiera swe roszczenia do własności cmentarza na zaintabulowaniu jej jako właścicielki gruntów cmentarnych. O prywatno-prawnych stosunkach majątku kościelnego mają bowiem po myśli §. 38. ustęp 2. ustawy z d. 7. Maja 1874. Nr. 50. Dz. u. p. Sądy stanowić w razie sporu. Nadto intabulacya gminy jako właścicielki pewnego gruntu, nie wyklucza wcale możliwości, by grunt przeznaczonym był dla celów kościelnych.

6.

Władza wyznaniowa winna polecić grabarzowi ustanowionemu na cmentarzu wyznaniowym, by wypełniał rozporządzenia władz przełożonych, mianowicie Zwierzchności gminnej. *Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 6. Listopada 1883., L. 2.556. Budw. 1899.*

Wyrokiem tym w wypadku pod **4.**, orzekł Trybunał administracyjny, że na władzy wyznaniowej ciąży obowiązek polecenia grabarzowi przez nią ustanowionemu na cmentarzu wyznaniowym, ażeby wypełniał rozporządzenia władz przełożonych, a mianowicie Zwierzchności gminnej, ponieważ gmina powołaną jest postanowieniem §. 3. lit. d.,

ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870., *(patrz* **zał. A. Nr. 31.)**, do nadzorowania cmentarzy, a zarząd kościelny i w ogóle wyznaniowy winien z mocy art. 15. ustawy zasadniczej z d. 21. Grudnia 1867. Nr. 142. Dz. u. p. i §. 41. ustawy z dnia 7. Maja 1874. Nr. 50. Dz. u. p., stosować się do powszechnych ustaw państwowych.

7.

Wydatki na utrzymanie cmentarza wyznaniowego mają być pokryte przez konkurencyę kościelną, chociażby gmina intabulowaną była jako właścicielka gruntu przeznaczonego na cmentarz wyznaniowy. *Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 14. Listopada 1878. L. 1.781., Budw. 361.*

Trybunał administracyjny uznał tym wyrokiem za nieuzasadnione zażalenie wniesione przeciw rozporządzeniu c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 14. Grudnia 1877. L. 2.459., że mur cmentarza wyznaniowego odnowionym być ma przez konkurencyę kościelną.

Okoliczność, że cmentarz jest wyznaniowym, wypływa nie tylko z aktów administracyjnych, ale także z uchwały Rady gminnej, wzywającej urząd parafialny i plebana, jako władze administracyjne wyznaniowe do odnowienia obmurowania cmentarza, i oświadczającej gotowość do przyjęcia przez gminę obowiązku utrzymywania go nadal, jeżeli jej odstąpione zostanie prawo do poboru opłat za groby. Gmina uznała więc, że cmentarz dotąd posiadanym i administrowanym był jako zakład wyznaniowy.

Postanowienie §. 3. lit. d. ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **zał. A. Nr. 31.)** nie zamierza wcale rozporządzać zakładami i urządzeniami wyznaniowemi. Celem tego postanowienia jest jedynie orzec, na kim ciąży z mocy ustawy obowiązek zadość uczynienia możliwej potrzebie utworzenia takich zakładów policyjno-sanitarnych.

Okoliczność, że gmina ma być w posiadaniu tabularnem parceli, na której cmentarz istnieje, nie jest dostateczną do zakwestyonowania trafności przyjętego stanu rzeczy. Władze administracyjne nie są bowiem powołane stanowić o kwestyi własności, winne i owszem w razie powstania wątpliwości, tylko faktyczne okoliczności przyjmować za podstawę orzeczeń (§. 57. ustawy z dnia 7. Maja 1874.) Cmentarz ten mógł nadto, pomimo prawa gminy do posiadania tabularnego parceli odnośnej, stać się na podstawie przeznaczenia zakładem wyznaniowym.

Skoro zaś rzeczony cmentarz jest zakładem wyznaniowym, przeto po myśli art. 15. ustawy zasadniczej z dnia 21. Grudnia 1867. Nr. 142 Dz. u. p. i §. 38. ustawy z dnia 7. Maja 1874. Nr. 50 Dz. u. p. tylko za zezwoleniem organów wyznaniowych mógłby stać się zakładem gminnym.

Dla tego cmentarz ten jest niewątpliwie zakładem wyznaniowym. Ztąd też ciąży na społeczności wyznaniowej obowiązek utrzymania go w takim stanie, jakiego wymagają względy publiczne.

Gmina postanowieniem §. 3. lit. d. ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **zał. A. Nr. 31.)** obowiązaną jest jedynie do nadzorowania już istniejących cmentarzy wyznaniowych, a zatem do czuwania, ażeby takie cmentarze wyznaniowe zadość czyniły wymaganiom policyjnym.

Ponieważ ustęp 1. §. 57. ustawy z dnia 7. Maja 1874. Nr. 50 Dz. u. p. utrzymał w mocy obowiązujące przepisy co do stawiania i utrzymywania budowli kościelnych i parafialnych, tudzież co do dostarczania innych potrzeb, przeto koszta odnowienia, obmurowania cmentarza na tej samej podstawie pokrytemi być winne.

8.

Wydatki na obmurowanie cmentarza wyznaniowego pokrywać należy w drodze konkurencyi kościelnej. *Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 28. Marca 1879. L. 415. Budw. 460.*

Tym wyrokiem nie uwzględniono między innemi zażalenia patrona (właściwie spadkobierców jego) przeciw ustępowi rozporządzenia c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 9. Października 1878. L. 8.885 co do obowiązku przyczynienia się do kosztów wystawienia muru na około cmentarza. Z aktów administracyjnych wypływa bowiem niewątpliwie, że rozchodzi się o cmentarz wyznaniowy. Podług ustępu 1. §. 57. ustawy z dnia 7. Maja 1874. Nr. 50 Dz. u. p. i rozporządzenia gubernialnego z dnia 8. Listopada 1825. L. 58.843 Zb. ust. prow. dla Czech str. 392. *(dla Galicyi patrz* **zał. A. 4. i 20.)** należało koszta urządzenia muru na około cmentarza, który za potrzebny uznany został, pokryć podług przepisów o konkurencyi do budowli kościelnych.

9.

Wydatki połączone z rozszerzeniem ze względów sanitarnych cmentarza wyznaniowego ma ponosić gmina przy zastosowaniu postanowień zawartych w ustawie gminnej. *Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 15. Maja 1878. L. 794. Budw. 268.*

Trybunał administracyjny uchylił tym wyrokiem rozporządzenie c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 2. Stycznia 1878. L. 21.320, że cmentarz wyznaniowy kosztem konkurencyi kościelnej rozszerzyć należy.

Z aktów okazuje się bowiem, że ze względów sanitarnych rozszerzenie cmentarza z urzędu zarządzono z powodu, iż rozmiary jego dziesięcioletniemu przecięciu wypadków śmierci nie odpowiadają. Rozchodzi się zatem o przeprowadzenie zarządzenia policyi sanitarnej, o cmentarz jako zakład sanitarny, a nie jako zakład wyznaniowy.

Na podstawie obecnego stanu ustawodawstwa nie mają nawet Władze państwowe prawa, przynaglania samodzielnie do tworzenia zakładu wyznaniowego, ani też do pokrywania wydatków połączonych z utworzeniem zakładu takiego. Z mocy art. 15. ustawy zasadniczej z dnia 21. Grudnia 1867. Nr. 142. Dz. u. p. bowiem każdy kościół i każde społeczeństwo wyznaniowe prawnie uznane, urządza samodzielnie swe sprawy wyznaniowe i zarządza niemi w granicach ustaw państwowych. — Władze państwowe zaś, mają stosownie do §. 57. ustawy z dnia 7. Maja 1874. Nr. 50. Dz. u. p. pod względem stawiania i utrzymywania budynków kościelnych i parafialnych, nie mniej pod względem sprawiania przyrządów, urządzeń i innych potrzeb, o ile fundusz publiczny w tej mierze się nie przyczynia, — jedynie na życzenie stron interesowanych, wydawać odpowiednie zarządzenia, w celu pokrycia potrzebnych wydatków.

Gmina uczyniła wprawdzie wniosek, ażeby część cmentarza na nowo założyć się mająca, była cmentarzem wyznaniowym, równie jak cmentarz dawniejszy. Gmina nie ma jednak prawa zarządzać tworzenia zakładu wyznaniowego, ani nawet czynić wniosków do tego dążących.

Gdy rozszerzanie cmentarza ze względów sanitarnych potrzebnem okazało się, przeto koszta ztąd wynikłe pokrytemi być mają w sposób ustawami przepisany dla spraw tego rodzaju.

Po myśli §. 3. lit. d. ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **zał. A. Nr. 31.)** jest zadaniem gminy zakładanie i utrzymywanie cmentarzy. Ponieważ nie ma szczegółowych przepisów o pokrywaniu kosztów z tem połączonych, a koszta te łożone być muszą dla spełnienia zadania wchodzącego w zakres działania gminy, przeto ogólne postanowienia działu V. ustawy gminnej w tej mierze zastosowane być winne.

Ministerstwo mniema wprawdzie, że §. 3. ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **zał. A. Nr. 31.)** tylko do nadzorczej działalności, a nie do łożenia wydatków gminę obowiązał, — a nadto, że tego postanowienia ustawy obecnie jeszcze dla tego zastósowywać nie można, ponieważ ustawy krajowej, zastósowującej zasady tej ustawy, zapowiedzianej w §. 5. jeszcze nie wydano.

Te zapatrywania Ministerstwa nie są atoli uzasadnione. W §. 3. wymieniono bowiem nie tylko nadzorowanie, lecz także zakładanie i utrzymywanie cmentarzy jako zadanie gminy. Następnie nie dałoby się pogodzić zapatrywania Ministerstwa z brzmieniem §§. 3. i 5. — Nadto nie uczyniono mocy obowiązującej ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. zawisłą od wydania szczegółowych ustaw krajowych. Wreszcie nie potrzeba do przeprowadzenia postanowienia §. 3. odrębnych ustaw; w tej mierze wystarczają postanowienia ustawy gminnej, a zastósowanie onych nie może ulegać żadnej wątpliwości ze względu na §. 28. ust. 5. ustawy gminnej dla Czech (§. 27. lit. g. galic. ust. gmin.).

10.

Jeżeli gmina wyznaniowa wymaganiom sanitarnym co do cmentarza wyznaniowego zadość czyni, nie ma ponosić gmina administracyjna kosztów rozszerzenia cmentarza spowodowanego względami policyi sanitarnej. *Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 3. Marca 1880. L. 388. Budw. 720.*

Trybunał administracyjny uchylił tym wyrokiem orzeczenie Tyrolskiego Wydziału krajowego z dnia 3. Października 1879. L. 11.600., że gmina administracyjna ponosić ma koszta rozszerzenia cmentarza wyznaniowego.

Rozchodzi się o rozszerzenie cmentarza wyznaniowego. Do konkurencyi w celu pokrycia wydatków z tem połączonych, mogą po myśli §§. 35. i 36. ustawy z dnia 7. Maja 1874. Nr. 50. Dz. u. p. *(patrz* **zał. A. Nr. 37.)** pociągani być jedynie członkowie gminy parafialnej, a nie członkowie gminy administracyjnej. Dla tego też Władze autonomiczne nie mogą po myśli §. 55. rzeczonej ustawy być powołane do stanowienia o obowiązku uiszczania opłat na to rozszerzanie cmentarza wyznaniowego, przedsiębrane przez Władzę wyznaniową, więc na pokrycie wydatku wyznaniowego.

Tego stanu rzeczy nie zmienia okoliczność, że rozszerzenie cmentarza zarządzone zostało ze względów policyjnych. Policya zdrowia należy wprawdzie po myśli §. 27. ustęp 5. ust. gmin. dla Tyrolu (§ 27. lit. g. ust. gmin. galic.) do własnego zakresu działania gminy i §. 3. lit. d. ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. *(patrz* **zał. A. Nr. 31.)** zalicza zakładanie cmentarzy wyraźnie do spraw własnego zakresu działania gminy; jednak z natury dozoru policyjnego wypływa, że działalność policyjna dopiero wówczas występywać ma, gdy potrzebie zachodzącej w inny sposób dostatecznie zadość uczynionem być nie może.

Według aktów zaś oświadczyła gmina parafialna gotowość zadośćuczynienia potrzebie przez rozszerzenie swego cmentarza wyznaniowego. Dlatego odpadła podstawa do wydawania jakichkolwiek zarządzeń, w celu utworzenia odrębnych cmentarzy gminnych.

11.

Ten sam cmentarz może być w części wyznaniowym, a w części gminnym.

12.

W razie rozszerzenia cmentarza wyznaniowego przez gminę ze względów publicznych bez współudziału innych czynników, należy dodaną część nową cmentarza uważać za cmentarz gminny.

13.

Opłaty za groby na cmentarzu gminnym są opłatami za użytkowanie zakładu gminnego. *Te trzy zasady wypływają z orzeczenia Trybunału administracyjnego z dnia 19. Maja 1882. L. 870. Budw. 1411.*

Tym wyrokiem uchylił Trybunał administracyjny ustęp orzeczenia Ministerstwa wyznań i oświaty z d. 30. Kwietnia 1881. L. 14.451., którym postanowiono, że także części cmentarza przez gminę samodzielnie ze względów publicznych dołączone do cmentarza wyznaniowego, są własnością gminy wyznaniowej i przez nią administrowane być winne. Te części bowiem dodała według aktów do cmentarza gmina zupełnie samoistnie, ze względów dobra powszechnego, bez jakiegokolwiek udziału innych czynników.

Dlatego należy uważać tę część cmentarza nie za cmentarz kościelny, lecz za cmentarz gminny, a opłaty za groby przez gminę wymagane za opłaty od użytkowania zakładu gminnego, o których ani kościelne, ani państwowe władze wyznaniowe stanowić nie mają.

Orzeczenie zatem, że gmina nie miała prawa postanawiać bez zezwolenia kościelnych i państwowych władz wyznaniowych statutów urządzających administracyę tej części cmentarza, nie odpowiada przepisom ustawy i dlatego należało je uchylić.

14.

Gmina miejscowa (administracyjna) nie jest obowiązaną do dawania zaliczek na datki konkurencyjne należące się od gminy parafialnej w jej obrębie położonej do budowli kościelnych i parafialnych (więc także do cmentarzy wyznaniowych). *Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 18. Września 1879. L. 1.648. Budw. 556.*

Trybunał administracyjny uchylił tym wyrokiem rozporządzenie Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 28. Stycznia 1879. L. 20.508., że gmina miejscowa ma konkurować do budowy domu parafialnego. Stósownie do §§. 35. i 36. ustawy z dnia 7. Maja 1874. *(patrz* **zał. A. Nr. 37.)** tworzy gminę parafialną ogół katolików tego samego wyznania, zamieszkałych w tej samej parafii. Wszelkie prawa i obowiązki odnoszące się do spraw kościelnych, które w ustawach gminom przyznanemi, lub na nie nałożonemi są, służą gminom parafialnym, względnie ciężą na nich. Tylko prawa patronatu mogą służyć gminie miejscowej jako takiej. O ile potrzeby gminy parafialnej nie są pokryte jej własnym majątkiem, lub zabezpieczone innemi rozporządzalnemi zasobami kościelnemi, należy w celu zaspokojenia ich nałożyć opłatę na członków gminy parafialnej.

Zgodnie z naturą prawną stosunków istniejących, rozróżnia przeto ustawa gminy parafialne od gmin miejscowych. Gmina parafialna obejmuje katolików właściwego obrządku, mieszkających w obrębie parafii. Do gminy miejscowej zaś należą bez różnicy wyznania wszyscy członkowie gminy i ci wszyscy, którzy w gminie podatki bezpośrednio opłacają. Nie ma zaś postanowienia ustawy, z któregoby obowiązek gminy miejscowej wywnioskować można, dawania chociażby tylko zaliczek na rachunek datków konkurencyjnych należących się od gminy parafialnej, leżącej w granicach gminy miejscowej. Przepisy zaś dawniej w tej mierze obowiązujące uchylone zostały §. 57. ustawy z dnia 7. Maja 1874. *(patrz* **zał. A. Nr. 37).**

15.

Podstawę do rozkładu pewnej opłaty wyznaniowej, pomiędzy odrębne gminy, stanowią zasady prawne lub zwyczaj dotychczasowy; w tej samej gminie zaś opłaty takie rozdzielać należy między członków odnośnego wyznania podług stosunku opłacanych podatków. *Rozstrzygnienie c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 23. Stycznia 1876. L. 17.245., i orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 9. Lutego 1877. L. 190. Budw. 38.*

Kilka gmin na Szląsku uiszczało katolickiemu proboszczowi na podstawie rewersu z dnia 30. Września 1756. pewną roczną opłatę. Z mocy ustawy z dnia 25. Maja 1868. Nr. 49 Dz. u. p. *(patrz* **zał. A. Nr. 30.)** zostali członkowie tych gmin wyznania ewangielickiego prawomocnie uwolnionymi od obowiązku przyczyniania się do powyższej opłaty. Rozchodziło się zatem o sposób pokrycia niedoboru przez to powstałego. Ministerstwo wyznań i oświaty orzekło rozporządzeniem z dnia 23. Stycznia 1876. L. 17.245., że zobowiązanie uiszczania powyższej opłaty stosownie do rewersu z dnia 30. Września 1756., nie na poszczególnych członkach gminy, lecz na gminach samych jako takich ciąży, że zatem opłatę za obciążenie majątku gminnego uważać należy, z czego wypływa, że późniejsze uwolnienie poszczególnych członków gminy od przyczyniania się do rzeczonej opłaty, istnienia zobowiązania samego wcale nie zmieniło, że i owszem, po tem uwolnieniu równie jak przedtem zobowiązanie to jako zobowiązanie właściwych gmin w równym rozmiarze nadal istnieć ma, i że gminy winne jedynie, przy ściąganiu tej opłaty, pomijać członków wyznania ewangielickiego. Równocześnie wypowiedziano w tem rozporządzeniu ministeryalnem, że przy rozkładzie rzeczonej opłaty pomiędzy gminy obowiązane do przyczyniania się, stosunek w ostatnim czasie rzeczywiście istniejący rozstrzygającym być ma, natomiast rozdzielenie jej wewnątrz każdej gminy jest sprawą jej własnego zakresu działania, więc do przeprowadzania tego rozdzielenia powołaną

jest każda gmina z zastrzeżeniem toku instancyi w ustawie przepisanego. Na tej podstawie uchwaliły reprezentacye dwu z powyższych gmin, że kwota z powyższej opłaty na nie przypadająca pokrytą być ma dodatkiem do ogólnej należytości podatków bezpośrednich (naturalnie z wyłączeniem podatków opłacanych przez ewangielickich członków gminy). Przeciw tym uchwałom wniósł członek gminy, który dotąd nie przyczyniał się do powyższej opłaty, rekurs do szląskiego Wydziału krajowego, i prosił, ażeby rozdział tej kwoty uskuteczniono według dotychczasowego, do r. 1848. praktykowanego sposobu, to jest do przyczyniania się do niej pociągano jedynie rustykalistów i chałupników.

Tego rekursu nie uwzględnił szląski Wydział krajowy orzeczeniem dnia 8. Sierpnia 1876. L. 3.535., a Trybunał administracyjny uznał wyrokiem z dnia 9. Lutego 1877. L. 190. Budw. 38. za nieuzasadnione zażalenie wniesione przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego. Ministeryalne rozporządzenie bowiem uznało przyczynianie się gmin do rzeczonej opłaty za obowiązek gmin jako takich, od którego jedynie ewangielickich członków gminy uwolnić należy. Tej opłaty nie wolno przeto uiszczać z kasy gminnej, która należy także do ewangielickich członków gminy. Gminy miały przeto prawo uchwalić po myśli §. 71. szląskiej ustawy gminnej (§. 77. Galic. ust. gmin.) pokrycie części powyższej opłaty na nie przypadającej dodatkiem do podatków bezpośrednich. Zważywszy zaś, że dodatki do podatków bezpośrednich po myśli §. 72. szląskiej (§. 78. gal.) ust. gmin. należy na wszystkie podatki w gminie przypisane, i to na wszystkie równo rozkładać, a od tych dodatków jedynie osoby i dochody w §. 73. szląskiej (§. 83. gal.) ust. gm. wymienione, niemniej stosownie do powyższego ministeryalnego rozporządzenia, ewangieliccy członkowie gminy uwolnionymi są, — należało utrzymać w mocy orzeczenie Wydziału krajowego.

Treść i daty

przytoczonych orzeczeń zasadniczych.

1. Orzekanie o zamykaniu cmentarzy wchodzi w zakres działania władz autonomicznych. Wyrok Trybunału Państwa z dnia 10. Lipca 1874. L. 131.
2. Cmentarze wyznaniowe są częścią składową zabudowań kościelnych. Rozstrzygnienie Ministra wyznań i oświaty z dnia 22. Maja 1874. L. 14.903.
3. Zezwalanie na zakładanie cmentarzy wchodzi jako sprawa sanitarna we własny zakres działania gminy. Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 2. Marca 1881. L. 399.
4. Cmentarze wyznaniowe są zakładami kościelnymi, a właściwy kościół względnie stowarzyszenie wyznaniowe ma prawo zarządzać niemi samodzielnie w granicach ogólnych ustaw państwowych, bez naruszenia prawa nadzoru gminie służącego. Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 6. Listopada 1883. L. 2.556.
5. Cmentarza utworzonego jako zakład kościelny, nie można uważać za przekształcony na zakład gminny, chociażby gmina bez prawomocnego układu i bez prawomocnego orzeczenia władz cmentarzem zarządzała i intabulowaną była jako właścicielka gruntu na cmentarz użytego. Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 19. Maja 1880. L. 870.
6. Władza wyznaniowa winna polecić grabarzowi ustanowionemu na cmentarzu wyznaniowym, by wypełniał rozporządzenia władz przełożonych, mianowicie zwierzchności gminnej. Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 6. Listopada 1883. L. 2.556.
7. Wydatki na utrzymanie cmentarza wyznaniowego mają być pokryte przez konkurencyę kościelną, chociażby gmina intabulowaną była jako właścicielka gruntu przeznaczonego na cmentarz wyznaniowy. Orzeczenie Trybunału administracyjnego z d. 14. Listopada 1878. L. 1.781.
8. Wydatki na obmurowanie cmentarza wyznaniowego pokrywać należy w drodze konkurencyi kościelnej. Orzeczenie Trybunału administracyjnego z d. 28. Marca 1879. L. 415.
9. Wydatki połączone z rozszerzeniem ze względów sanitarnych cmentarza wyznaniowego ma ponosić gmina przy zastosowaniu postanowień zawartych w ustawie gminnej. Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 15. Maja 1878. L. 794.
10. Jeżeli gmina wyznaniowa wymaganiom sanitarnym co do cmentarza wyznaniowego zadość nie czyni, nie ma ponosić gmina administracyjna kosztów rozszerzenia cmentarza spowodowanego względami policyi sanitarnej. Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 3. Marca 1880. L. 388.

11. Ten sam cmentarz może być w części wyznaniowym, a w części gminnym. Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 19. Maja 1882. L. 840.

12. W razie rozszerzenia cmentarza wyznaniowego przez gminę ze względów publicznych bez współudziału innych czynników, należy dodaną część nowąc mentarza uważać za cmentarz gminny. Orzeczenie jak pod 11.

13. Opłaty za groby na cmentarzu gminnym są opłatami za użytkowanie zakładu gminnego. Orzeczenie jak pod 11.

14. Gmina miejscowa (administracyjna) nie jest obowiązaną do dawania zaliczek na datki konkurencyjne, należące się od gminy parafialnej w jej obrębie położonej do budowli kościelnych i parafialnych. Orzeczenie Trybunału administracyjnego z dnia 18. Września 1879. L. 1.648.

15. Podstawy rozkładu opłat wyznaniowych. Rozstrzygnienie Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 23. Stycznia 1876. L. 17.215. i orzeczenie Trybunału administracyjnego z d. 9. Lutego 1877. L. 190.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alleg. 57.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o petycyi gminy Rokitno w sprawie przeniesienia tej miejscowości z okręgu c. k. Starostwa powiatowego w Gródku i Sądu w Janowie do okręgu c. k. Starostwa powiatowego i Sądu we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Gmina Rokitno, wnosząc w roku zeszłym prośbę o wyłączenie jej z okręgu c. k. Starostwa powiatowego w Gródku i c. k. Sądu powiatowego w Janowie, a przydzielenie do c. k. Starostwa i Sądu powiatowego we Lwowie, uzasadniła ją tem, że odległość jej od Lwowa jest znacznie mniejszą jak od Gródka i Janowa, że komunikacya jej z Gródkiem i Janowem jest często nader utrudnioną z powodu złego stanu dróg, a przytem i kosztowniejszą, że wreszcie wydatki na podróże członków Zwierzchności gminnej do Gródka i komisye, budżet gminy nader obciążają, byłoby więc z korzyścią dla gminy, gdyby należała do okręgu politycznego i sądowego Lwowskiego, tem bardziej, że gminę tę łączą ze Lwowem liczne stosunki handlowe, z Gródkiem zaś i Janowem żadne.

Tymczasem po zbadaniu motywów tych przez Wydział krajowy, okazało się, że nie wszystkie przemawiają za żądanem przeniesieniem: odległość bowiem tej gminy od Lwowa (16 kilom.) jest znaczniejszą jak od Janowa (14 kilom.), a jedynie Gródek jest więcej oddalony (29 kilom.), koszta podróży członków Zwierzchności gminnej i komisyi wynoszą razem rocznie tylko około 24 zł., czego uciążliwym wydatkiem nazwać nie można, drogi wreszcie takie same posiada Rokitno do Lwowa jak do Gródka i Janowa. Pozostaje więc jedynie wzgląd na stosunki handlowe, czyli inaczej, że wygodniej byłoby członkom tej gminy, mając interes handlowy do Lwowa, załatwić przytem jakiś interes urzędowy lub odwrotnie, a więc właściwie wzgląd na wygodę tych członków gminy, którzy są chwilowo w tem położeniu, że mają równocześnie interes handlowy i urzędowy do załatwienia.

Gdy natomiast przeciw temu przeniesieniu przemawiają opinie tak Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie jak i Rady powiatowej w Gródku, które zgodnie podnoszą, że przez żądane przeniesienie okręg sądowy i administracyjny Lwowski i tak już bardzo znaczny znów znacznie by się powiększył, co tylko niekorzystnie na tok spraw wpłynąćby mogło okręg Gródecki zaś znacznieby się zmniejszył, coby szkodliwie wpłynąć musiało na ustrój

gospodarki autonomicznej powiatu, okręg sądowy Janowski też by się zmniejszył — a nie mogłoby to oddziałać na zmniejszenie stosowne sił sądowych, zazwyczaj tylko z 2 urzędników konceptowych się składających, gdy nadto w zupełnie podobnem położeniu znajduje się i gmina Jaśniska, która też o takie same przeniesienie petycjonuje — którąto prośbę uwzględniając petycyę gminy Rokitna też uwzględnićby należało, przezcoby jednak powyższe niedogodności w dwójnasób się powiększyły; przeto sądzi komisya prawnicza, że żądanie gminy Rokitno nie jest dostatecznie uzasadnione i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przechodzi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego nad petycyą gminy Rokitno do porządku dziennego.

Lwów, dnia 4. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Zawadzki.

Sprawozdawca:
Żarski.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. 442/S.

Alleg. 58.

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o petycyi gminy Zawadka w sprawie o przeniesienie tej gminy z okręgu c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie, c. k. Starostwa powiatowego w Jaśle i c. k. Sądu powiatowego w Frysztaku, do okręgu c. k. Sądu obwodowego i c. k. Starostwa powiatowego w Rzeszowie i c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie.

Wysoki Sejmie!

Gmina Zawadka podała w roku zeszłym petycyę do Wysokiego Sejmu, o wydzielenie jej z okręgu c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie, a powiatowego w Frysztaku i c. k. Starostwa powiatowego w Jaśle, a przydzielenie jej do okręgu c. k. Sądu obwodowego i c. k. Starostwa powiatowego w Rzeszowie i do c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie, motywując swe żądanie tem, że znacznie jej bliżej do Rzeszowa jak do Jasła i Tarnowa, również, że bliżej jej do Strzyżowa jak do Frysztaka.

Z dochodzeń okazuje się zupełna prawdziwość tych powodów, które za tą prośbą gminy Zawadka tem bardziej przemawiają, że różnica między odległością tej gminy od Rzeszowa, siedziby c. k. Sądu obwodowego, c. k. Starostwa powiat. i komendy uzupełniającej Rzeszowskiego pułku — a od Tarnowa, również siedziby c. k. Sądu obwodowego i komendy uzupełniającej odnośnego pułku, wynosi siedem mil — różnica, przy braku komunikacyi kolejowej bardzo znaczna.

Wszystkie władze tak sądowe jak i autonomiczne popierają żądane przeniesienie, a z temże nie zgadza się jedynie przełożeństwo obszaru dworskiego w Zawadce, które bez należytego uzasadnienia proponuje przeniesienie tej gminy do c. k. Starostwa i Sądu w Ropczycach.

Zważywszy jednak, że Ropczyce więcej są oddalone od Zawadki jak Strzyżów, dokąd Zawadka ma tylko 1¼ mili,

zważywszy dalej że Zawadka, należąc do Sądu w Ropczycach, należałaby nadal do okręgu c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie, przeciw czemu przemawia bardzo silnie znaczna bo 10-milowa odległość od Tarnowa;

zważywszy wreszcie, że mieszkańców Zawadki łączą, jak twierdzi Zwierzchność gminna, z Rzeszowem liczne stosunki handlowe, z Ropczycami zaś żadne, że dalej odległość Zawadki od Rzeszowa jest taż sama jak od Ropczyc.

sądzi komisya prawnicza, że wszystkie dobre motywa są po stronie petycyonującej gminy, a odnośny wniosek przełożeństwa obszaru dworskiego nie powinienby być uwzględnionym, wskutek czego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, na podstawie ustawy państwowej z dnia 11. Czerwca 1868. roku (Nr. 59. Dz. u. p.) i takiejże ustawy z dnia 26. Kwietnia 1873. r. (Nr. 62. Dz. u. p.) objawia c. k. Rządowi swe zdanie, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, iż dla dobra mieszkańców gminy Zawadka, należy ją wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiat. w Frysztaku, c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie i c. k. Starostwa w Jaśle, a przydzielić do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie, Sądu obwodowego i Starostwa w Rzeszowie.

Lwów dnia 4. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Zawadzki m. p.

Sprawozdawca:
Żarski m. p.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Ang. 59

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej, o sprawozdaniu Wydziału krajowego, w sprawie petycyi miejscowości Tywonia i Szczytna w powiecie Jarosławskim w jedną gminę połączonych, względem rozłączenia onychże.

Wysoki Sejmie!

Gminy Tywonia i Szczytna, położone w powiecie Jarosławskim, stanowiły od niepamiętnych czasów dwie odrębne gminy, dopiero w roku 1869. zostały za wpływem Rady powiatowej Jarosławskiej dobrowolnie połączone w jedną gminę administracyjną, a to na zasadzie ogólnego dążenia za łączeniem gmin mniejszych, celem sprężystego i odpowiedniejszego sprawowania obowiązków.

Zastosowanie tej zasady do gmin Tywonia i Szczytna, zachowujących wedle ugody każda dla siebie odrębny swój majątek i swe dobro gminne — okazało się w praktyce nieodpowiedne, a pojawiający się rozstrój i zatargi między mieszkańcami tych miejscowości, połączonych w jedną gminę, skłoniły je do poczynienia starań już w roku 1877. napowrót o rozłączenie i utworzenie z każdej odrębnej gminy, bezskutecznie jednak na razie.

W moc uchwały Rady gminnej z dnia 14. Lutego 1882 zebranej w pełnym komplecie Radnych wybranych w Tywonii i Szczytny, wniesioną została do Wysokiego Sejmu petycya o rozłączenie tych miejscowości, którą Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu uchwałą z dnia 9. Października 1882 dla zbadania stosunków, a ewentualnie do przedstawienia sprawy na najbliższej sesyi Wysokiego Sejmu

Badania wszechstronne, przeprowadzone przez Wydział krajowy, stwierdziły prawdziwość przyczyn, które skłoniły miejscowości Tywonia i Szczytna do wniesienia prośby, ponowionej nadto w skutek uchwały pełnej Rady gminnej z dnia 16. Czerwca 1883.

Wynik badań tych, przedstawia następujące uzasadnione szczegóły:

Odległość Szczytny od Tywonii wynosi co najmniej 4 kilometry drogi, z których jeden w zimie z powodu zasp nie do przebycia, co utrudnia członkom Zwierzchności gminnej urzędowanie, a członkom Rady gminnej zbieranie się na posiedzenia.

Każda z tych miejscowości ma swój odrębny majątek i swe odrębne dobro, wykazywane w odrębnych inwentarzach, budżety i rachunki sporządzają się dla każdej z nich odrębnie, rozłączenie więc nie pociągnie za sobą ani większych kosztów administracyjnych, nie pomnoży czynności, a przeprowadzenie działu majątkowego nie podlegnie żadnym trudnościom.

Przemawia za rozłączeniem i ta okoliczność, że tak w Tywonii jak Szczytnie istnieje posiadłość dominikalna wyłączona ze związku gminy, a każda z tych posiadłości ma osobnego właściciela i stanowi osobny obszar dworski odrębnej własności.

Nadto każda z tych miejscowości tworzy sama dla siebie odrębną gminę katastralną, a połączona obecnie w jedną gminę nie ma nawet wybitnej nazwy, istnieje tylko de facto.

Samodzielnych gospodarstw ma Szczytna 32, Tywonia 31.

Podatków bezpośrednich płaci Szczytna rocznie 280 zł. 82 ct., Tywonia 156 zł. 12 ct.

Obszar gruntów Szczytny wynosi 281 morg., Tywonii 228 morg.

W końcu wypada nadmienić, iż tak Rada powiatowa Jarosławska oświadczyła się jednogłośnie za rozłączeniem tych miejscowości na posiedzeniu odbytem dnia 3. Września 1883, jak też i c. k. Prezydyum Namiestnictwa oznajmiło odezwą z dnia 5. Października 1883. L. 9.958/pr., iż ze względów publicznych nie zachodzi żadna przeszkoda przeciw utworzeniu napowrót z każdej z tych miejscowości odrębnej gminy.

Znajdując więc żądanie miejscowości Szczytna i Tywonia zupełnie usprawiedliwionem, a sprawozdanie Wydziału krajowego uzasadnionem, wnosi komisya administracyjna, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod ·/. projekt ustawy.

Lwów dnia 4. Grudnia 1885.

Czerkawski w. r.
przewodniczący.

Seweryn Henzel w. r.
sprawozdawca.

Ustawa

z dnia . . . . . .
dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o rozłączeniu miejscowości Szczytna i Tywonia w powiecie Jarosławskim i utworzeniu z każdej odrębnej gminy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam:

Art. I.

Miejscowość Szczytna i Tywonia w powiecie Jarosławskim, które tworzą odrębne gminy katastralne, a przedtem były także samoistnemi gminami administracyjnemi, lecz w roku 1869. po myśli postanowienia §. 2. ust. gm. z dnia 12. Sierpnia 1866. r. zostały połączone w jedną gminę, mają być napowrót rozłączonemi i każda z nich tworzyć będzie w swoich granicach katastralnych znowu odrębną samoistną gminę.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Alleg. 30

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wpływie nieograniczonej wolności dzielenia posiadłości tabularnych na wybory z kuryi gmin wiejskich do Wysokiego Sejmu, do Rady powiatowej, tudzież na ustrój obszarów dworskich.

Wysoki Sejmie!

I. Wstęp. Uchwałą z dnia 9. Września 1884., polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, zgodnie z wnioskiem komisyi prawniczej o wniosku p. Skałkowskiego, by zbadał, czyli i jaki wpływ wywarła lub w najbliższej przyszłości wywrzeć może zaprowadzona ustawą z dnia 1. Listopada 1868. r. Dz. u. kr. Nr. 25. nieograniczona wolność dzielenia posiadłości tabularnych na wybory do Reprezentacyi krajowej i powiatowej z kuryi gmin wiejskich i na ustrój obszarów dworskich, jako jednostek administracyjnych, ze względu na postanowienie §. 14. ord. wyb. kraj., §. 8. ord. wyb. pow. i §. 1. ustawy o obsz. dw., — i na najbliższej sesji sejmowej przedłożył sprawozdanie, ewentualnie wnioski do zmiany dotyczących ustaw.

Pierwotny wniosek p. Skałkowskiego:

1. szedł z jednej strony o wiele *dalej*, od polecenia Wysokiego Sejmu; dążył bowiem do tego, by polecono Wydziałowi krajowemu przedłożyć na najbliższej sesji sejmowej projekta do zmiany sejmowej ordynacyi wyborczej, powiatowej ordynacyi wyborczej i ustawy o obszarach dworskich w tym kierunku, aby małe cząstki posiadłości dawniej dominikalnej, nie opłacające pewnej minimalnej kwoty podatków bezpośrednich, *nie dawały prawa do głosu wirylnego* w kuryi gmin wiejskich przy wyborach do Sejmu i do Rady powiatowej, i *zostały wcielone do związku gminnego*;
2. z drugiej strony zaś *nie obejmował całego przedmiotu*, do którego odnosi się polecenie Wysokiego Sejmu, *ograniczał się* bowiem tylko do *drobniejszych* posiadłości, powstających na obszarze dworskim, a pomijał większe.

Uchwała Wysokiego Sejmu, zgodna z wnioskiem komisyi prawniczej, różni się zatem w dwu kierunkach od pierwotnego wniosku posła Skałkowskiego.

Nie przesądza przedewszystkiem, czy nieograniczona wolność dzielenia posiadłości dawniej dominikalnych wywołała w samej istocie potrzebę zmiany postanowień ordynacyi wybor-

czych do Sejmu i do Rady powiatowej, tudzież ustawy o obszarach dworskich. Tem mniej przepisuje powyższa uchwała Wysokiego Sejmu kierunku, w którym powyższe ustawy zmienić należałoby. Nadto *nie ogranicza* uchwała Wysokiego Sejmu przedmiotu Wydziałowi krajowemu przekazanego jedynie do drobniejszych posiadłości, powstających na obszarach dworskich.

Zadaniem Wydziału krajowego jest więc:

a) wykazać, jaki wpływ wywiera wolność dzielenia posiadłości tabularnych na wybory z kuryi gmin wiejskich do Wysokiego Sejmu i do Rady powiatowej, niemniej na ustrój administracyjny obszarów dworskich;

b) w razie potrzeby poczynić odpowiednie wnioski do zmiany ustaw w tej mierze obowiązujących.

Również i przedmiotowo rozpada się zadanie Wydziału krajowego na dwie części odrębne: o wpływie wolności dzielenia posiadłości tabularnych na wybory z kuryi gmin wiejskich; tudzież o wpływie tej wolności na ustrój administracyjny obszarów dworskich.

II. Wpływ wolności dzielenia posiadłości tabularnych na wybory z kuryi gmin wiejskich.

Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych, wydane przez krajowe biuro statystyczne, wykazują w roczniku ósmym, zeszycie III., na stronicach 112 i 113 — następnie 133 do 136 nader cenne dane, podnoszące doniosłość wpływu wolności dzielenia posiadłości tabularnych na wybory z kuryi gmin wiejskich do Wysokiego Sejmu i do Rady powiatowej.

Paragraf 14. Sejmowej ordynacyi wyborczej opiewa:

„Pełnoletni, do związku Państwa austryackiego należący posiadacz posiadłości tabularnej, nie znajdującej się w związku gminy, od której należytość w podatkach realnych (z wyjątkiem dopłaty wojennej) nie wynosi najmniej sto zł. w. a., winien jako wyborca udział mieć w wyborze posła gmin wiejskich tego okręgu, w którym posiadłość położona jest“.

Trybunał państwowy orzekając w bieżącym roku w sprawie wyboru do Rady państwa, (odbywającego się z zastósowaniem powyższego postanowienia sejmowej ordynacyi wyborczej) z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Złoczowsko-Podhajeckiego, nadał wprawdzie powyższemu postanowieniu ustawy takie znaczenie, jakoby to prawo czynne wyboru tylko posiadaczom posiadłości, stanowiących odrębne wydzielone obszary dworskie, przyznane być miało.

Za takiem pojmowaniem powyższego postanowienia ustawy, nie przemawia ani brzmienie ustawy, ani jej zamiar.

Ustawa opiewa bowiem, że: „Pełnoletni posiadacz posiadłości tabularnej, *nie znajdującej się w związku gminy*, winien jako wyborca udział mieć w wyborze posła gmin wiejskich. (Der grossjährige... Besitzer eines *ausser dem Gemeindeverbande befindlichen landtäflichen Gutes.....)*.

Ustawa przyznaje zatem prawo wyborcze posiadaczowi każdej posiadłości tabularnej nienależącej do związku gminy, a nie dopiero posiadaczowi takiej posiadłości, która tworzy samoistny obszar dworski (eines landtäflichen *aus dem Gemeindeverbande ausgeschiedenen Gutsgebietes)*.

Przyczyną zaś, dla której ustawa przyznała takim posiadaczom powyższe prawo wyborcze, jest okoliczność, że ustawodawca przypuszczał, iż tacy posiadacze posiadają zazwyczaj większe wykształcenie od zwykłych prawyborców w kuryi gmin wiejskich, i z powodu większej objętości swej posiadłości przedstawiają interes średniej własności gruntowej.

Otóż w zasadzie nie ma podstawy do przypuszczenia, jakoby nowe posiadłości, powstające na obszarach dworskich, mniejszemi być miały od dawniejszych samoistnych obszarów dworskich, opłacających podatek mniejszy, aniżeli sto złr. w. a., ani też jakoby posiadacze takich posiadłości już w zasadzie mniej inteligentnymi być mieli od posiadaczy mniejszych obszarów dworskich, opłacających podatek mniejszy aniżeli sto zł. w. a.

Trybunał państwowy przytoczył wprawdzie w celu uzasadnienia swego zapatrywania okoliczność, że Sejmowa ordynacya wyborcza wydaną została w r. 1861., a zatem nie może odwo-

ływać się do ustawy o obszarach dworskich później, bo dopiero w r. 1866. wydanej, ani też można tłumaczyć wyrażeń użytych w ustawie z r. 1861. według pojęć ustawy z r. 1866.

Przy bliższém rozpatrzeniu sprawy jednak, i ten zarzut okazuje się nieuzasadnionym. Albowiem zasada wyłączenia niektórych posiadłości ze związku gminy, po zniesieniu stosunków poddańczych, urządzonej na nowych podstawach i uważania tych wyłączonych posiadłości za samoistne jednostki administracyjne, wypowiedzianą została w §. 9. Najwyższego postanowienia z dnia 31. Grudnia 1851. Dz. u. p. Nr. 4. z r. 1852., zastosowaną w rozporządzeniach Prezydyów ówczesnych rządów krajowych we Lwowie i w Krakowie z dnia 10. Maja 1856., względnie 25. Sierpnia 1856. Dz. u. kr. Nr. 11., i w prawnej mocy utrzymaną w patencie cesarskim z dnia 24. Kwietnia 1859. Dz. u. p. Nr. 58.

Ustawodawcy znanem było zatem przy wydawaniu Sejmowej ordynacyi wyborczej w r. 1861. pojęcie „obszaru dworskiego“ (Gutsgebiet) i niewątpliwie użyłby w przytoczonym §. 14. tego wyrażenia: „posiadacz wydzielonego obszaru dworskiego“, gdyby prawo czynnego wyboru z głosem wirylnym tylko dla posiadaczy „wydzielonych obszarów dworskich“ zastrzedz zamierzał. Ponieważ tego wyrażenia, także w ówczesnem ustawodawstwie używanego, nie użył, lecz zastąpił je odmiennem wyrażeniem: „posiadacz posiadłości tabularnej, nie znajdującej się w związku gminy,“ przeto oczywistem jest, że — wbrew zdaniu objawionemu przez Trybunał państwowy, — prawo wyboru z głosem wirylnym w kuryi gmin wiejskich służy każdemu posiadaczowi posiadłości tabularnej, nie znajdującej się w związku gminy, od której roczny podatek nie wynosi najmniej sto zł. w. a. Za takiem pojmowaniem powyższego postanowienia ustawy, przemawia także kilkunastoletnia stała praktyka.

Dla tego pomimo odmiennego zdania, objawionego przez Trybunał państwowy, przyjąć należy, że §. 14. Sejmowej ordynacyi wyborczej przyznaje prawo wyboru z głosem wirylnym każdemu posiadaczowi posiadłości tabularnej, nie znajdującej się w związku gminy, — więc także posiadaczom nowych posiadłości tabularnych, powstających w skutek wolności dzielenia posiadłości tabularnych, a niewcielonych do związku gminy.

Paragraf zaś 8. ordynacyi wyborczej powiatowej brzmi: „Prawo wybierania członków Rady powiatowej w grupie gmin wiejskich, mają także obywatele Państwa austryackiego, którzy posiadają w powiecie dobra tabularne i opłacają rocznie mniej niż 100 zł. podatków bezpośrednich bez dodatku nadzwyczajnego.“

Od wejścia w życie wolności dzielenia posiadłości tabularnych, wzrasta nieustannie liczba posiadłości tabularnych, od których opłaca się rocznie mniej niż 100 zł. podatków bezpośrednich, a tem samem zmienia się stosunek w kuryi gmin wiejskich pierwotnej liczby wyborców, pochodzących z wyboru prawyborów, do liczby wyborców z głosem wirylnym, na niekorzyść pierwszej kategoryi wyborców.

Przy wyborach sejmowych z r. 1883. stanowią wyborcy z głosem wirylnym w okręgu wyborczym

Nowy Sącz — Grybów — Ciężkowice	44%
Wieliczka — Podgórze — Dobczyce	39·7 %
Jasło — Brzostek — Frysztak	36·3 „
Dukla — Krosno — Żmigród	36 „
Dubiecko — Brzozów	34·2 „
Rohatyn — Bursztyn	34·2 „
Brzesko — Radłów — Wojnicz	32·3 „
Sambor — Staremiasto — Starasól	31·6 „
Bochnia — Niepołomice — Wiśnicz	30·3 „

ogólnej liczby wyborców. Z dalszych okręgów wykazują sześć udział głosów wirylnych między 20 a 30%, siedmnaście między 10 a 20%, trzydzieści ośm między 1 a 10%, dwa niżej 1%, wreszcie dwa okręgi nie mają wcale wyborców z głosem wirylnym.

Ilość głosów wirylnych w grupie gmin wiejskich wzrosła bardzo znacznie od przeprowadzenia wyborów sejmowych w r. 1876., bo w całym kraju z 1.153 na 1.935, czyli o 782 w niespełna latach siedmiu, to jest 67·8% pierwotnej liczby z r. 1876. Z tego zestawienia wynika, że liczba ta wzrasta przeciętnie w kraju całym rocznie o 10% ilości wyborców takich w r. 1876.

Stosunek powyższy nie wzrastał jednak w równej mierze w poszczególnych okręgach wyborczych, lecz był w niektórych o wiele wyższym, aniżeli w innych.

Tak stanowiły n. p. głosy wirylne w ogólnej liczbie wyborców grupy gmin wiejskich:

w okręgu	Rohatyn-Bursztyn . . .	w r. 1876.	4·1%	— w r.	1883,	34·2%
„	Dukla-Krosno-Żmigród .	„ „	4·3%	— „	„	36 %
„	Brzesko-Radłów-Wojnicz	„ „	3 %	— „	„	32·3%
„	Bochnia-Niepołomice-Wiśnicz	„ „	5 %	— „	„	30·3%
„	Jasło-Brzostek-Frysztak .	„ „	13·2%	— „	„	36·3%
„	Sanok-Rymanów-Bukowsko	„ „	3·9%	— „	„	28·3%

Posiadacze takich nowych posiadłości tabularnych nie posiadają zazwyczaj tych własności, które spowodowały ustawodawcę do przyznania im głosu wirylnego.

Ani rozciągłością gruntu, ani opłacanym podatkiem, ani wykształceniem nie różnią się od prawyborców, częstokroć nawet niżej od nich stoją pod tymi względami. Przyznanie zatem także posiadaczom tych drobnych posiadłości tabularnych tak doniosłej przewagi nad prawyborcami nie ma uzasadnionej podstawy.

W najbliższej przyszłości rozparcelowanie gruntów tabularnych w jednej lub kilku miejscowościach na większą ilość drobnych posiadłości, łatwo doprowadzić może do tego, że tacy posiadacze stanowić będą większość wyborców całego okręgu wyborczego. Już teraz nawet tworzą w niektórych okręgach bardzo poważną mniejszość, jak powyżej wykazano.

Ztąd też zaprzeczyć nie można, że wolność dzielenia posiadłości tabularnych, wywiera już obecnie bardzo doniosły wpływ na wybory z kuryi gmin wiejskich, do Wysokiego Sejmu i do Rady powiatowej, i że wpływ ten z każdym rokiem wzrastać będzie. Ponieważ zaś wpływ ten nie oddziaływa korzystnie na powyższe wybory, ani jest uzasadnionym warunkami społecznemi, ani wreszcie odpowiada zamiarom, które ustawodawca osiągnąć zamierzał przez utworzenie w kuryi gmin wiejskich kategoryi wyborców z głosem wirylnym, przeto nie można zaprzeczyć, że wolność dzielenia posiadłości tabularnych oddziałała niekorzystnie na wybory Sejmowe i do Rady powiatowej z kuryi gmin wiejskich.

III. Wnioski w celu odjęcia szkodliwości wpływowi wolności dzielenia posiadłości tabularnych na wybory z kuryi gmin wiejskich.

Głosy wirylne w kuryi gmin wiejskich mają podstawę w uznaniu, że średniej posiadłości słusznie należy się stosunkowo większy wpływ na wybory aniżeli małej.

Zarówno większa rozciągłość posiadłości, jak zazwyczaj wyższy stopień wykształcenia dają jej do tego prawo.

Dlatego należy w celu przywrócenia stosunków normalnych przy wyborach z kuryi gmin wiejskich posiadłości tabularne, nadające prawo głosu wirylnego, podzielić na dwie kategorye, — i większym z tych posiadłości, stanowiącym posiadłość ziemską średnią zachować i nadal prawo głosu wirylnego przy wyborach, — posiadaczy zaś mniejszych posiadłości tego rodzaju zrównać pod względem prawa wyboru z posiadaczami posiadłości nietabularnych.

Na 1.935 posiadłości, którym przyznano w r. 1883. przy wyborach sejmowych głos wirylny w grupie gmin wiejskich, nie wykazano podatków opłacanych od 124 posiadłości.

Z pozostałych 1.811 posiadłości 940, to jest więcej jak połowa (blisko 52%) opłaca datek nie przenoszący 10 zł., a dalszych 226, to jest 12·49% podatek od 10 do 25 zł.

O ile wnosić można z kwoty opłacanego podatku, a raczej z przychodu gruntowego, o którym z podatku wnioski czynić można, to posiadłości opłacające podatek nie dochodzący do

wysokości 25 zł. w. a. w liczbie 1.166 to jest 64·4% ogólnej cyfry takich posiadłości, należą w każdym razie do mniejszej, a nie do średniej własności ziemskiej.

Gdy zatem w obowiązującym systemie wyborczym wysokość opłacanych podatków przyjętą jest za podstawę bliższego określenia prawa wyborczego, obecnie zaś ani rozchodzi się o zmianę podstaw całego systemu wyborczego, ani też okazała się wybitnie niestosowność przyjęcia wysokości opłacanych podatków za podstawę ustanowienia granic przyznanego prawa wyboru; przeto ze wszech miar najstosowniejszem będzie, przyjąć także i w tej mierze wysokość opłacanego podatku za podstawę do rozróżniania posiadłości tabularnych, które nadają prawo do wirylnego głosu przy wyborach z kuryi gmin wiejskich, od tych, które takiego prawa nie nadają.

Wydział krajowy wnosi zatem, ażeby prawo wirylnego głosu przy wyborach do Wysokiego Sejmu i do Rady powiatowej w kuryi gmin wiejskich, zastrzedz w przyszłości dla tych jedynie posiadaczy posiadłości tabularnych, którzy opłacają podatki bezpośrednie w rocznej wysokości przynajmniej 25 zł. w. a., posiadaczy zaś posiadłości tabularnych, opłacających mniejszy podatek bezpośredni, postawić w przyszłości na równi ze zwykłymi prawyborcami w kuryi gmin wiejskich.

IV. Wpływ wolności dzielenia posiadłości tabularnych na ustrój obszarów dworskich.

Przy układaniu ustawy o obszarach dworskich miał ustawodawca stosunek ówczesny na oku, że obszar dworski składa się z posiadłości fizycznie niepodzielnej.

Dlatego postanowienia §§. 1., 2., 3., 8., 11., 14. i 15. tej ustawy wychodzą z założenia, że obszar dworski składa się z jednej tylko posiadłości, należącej bądź to do jednego posiadacza, bądź też do kilku posiadaczy w częściach niepodzielnych.

Ten stosunek doznał atoli zmiany po wejściu w życie ustawy z dnia 1. Listopada 1868. Dz. u. kr. Nr. 25. Zależy jedynie od woli stron prywatnych, od układu prawa cywilnego podzielenie posiadłości, tworzącej obszar dworski na dowolną ilość samoistnych części, z których każda pozostaje i nadal posiadłością tabularną, niegdyś dominikalną

Ustawa o obszarach dworskich nie przewidywała wcale możności powstania takiego stosunku.

Dlatego też stanowisko administracyjne posiadaczy takich wydzielonych części stanowiących wspólny obszar, nie jest w ustawie określonem. Niedogodności takiego niejasnego stanowiska administracyjnego posiadaczy tego rodzaju posiadłości tabalarnych występują wybitniej na jaw przy drobniejszych tego rodzaju posiadłościach, nie tylko z tej przyczyny, że jak powyżej wykazano, liczba takich posiadłości jest znaczniejszą, ale także i z tej dalszej przyczyny, że przez podział obszaru dworskiego na większą ilość drobniejszych posiadłości, powstają zupełnie nowe osady, w których o wiele dotkliwiej czuć się daje niewykonywanie, lub nieodpowiednie wykonywanie policyi miejscowej.

To też już uchwałą z dnia 14 Stycznia 1874. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wniosek posła Bauma i towarzyszy, dążący do tego, ażeby:

„wszystkie obszary dworskie powstałe po wejściu w życie ustawy z 1. Listopada 1868. Dz. u. kr. Nr. 25, z których opłacany zwyczajny podatek gruntowy nie przenosi 100 zł. w. a. rocznie, wcielone były do związku właściwej gminy“ — z poleceniem wniesienia odpowiedniego projektu na przyszłej sesyi Sejmowej.

Z tego polecenia wywiązał się Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 15. Lutego 1876. L. 3.789, które zostało do bliższego rozpoznania przekazane komisyi administracyjnej.

Komisya administracyjna wygotowała w tej mierze obszerne sprawozdanie.

To sprawozdanie nie zostało jednak w Wysokim Sejmie załatwione.

Sprawę tę poruszył na nowo wniosek p. Skałkowskiego i towarzyszy, w wstępie niniejszego sprawozdania przytoczony.

Wnioskodawcy popierają wniosek swój przytoczeniem, że liczni posiadacze podzielonych na drobne cząstki gruntów, dawniej dominikalnych, nie są w stanie wykonywać obowiązków wskazanych §. 8. ustawy o obszarach dworskich.

Już w sprawozdaniu z dnia 15. Lutego 1876. L. 3.789 o wniosku posła Bauma, wykazał Wydział krajowy, że obszary dworskie są jednostkami administracyjnemi; tworzenie zaś nowych jednostek administracyjnych nie może być zawisłem ani od woli osób prywatnych, ani od aktów prawa cywilnego.

Ztąd też Wydział krajowy zgodnie z Władzami rządowemi tłumaczył i tłumaczy §. 1. ustawy o obszarach dworskich w ten sposób, że obszarem dworskim jest posiadłość dworska, niegdyś dominikalna, istniejąca już w chwili wejścia w życie ustawy o obszarach dworskich, jako odrebna posiadłość, nienależąca do związku gminnego, — a nadto, że przez następne podziały takiej posiadłości, przez wydzielenie z niej pojedyńczych parcel, powstają wprawdzie nowe posiadłości, lecz nie powstają nowe obszary dworskie, — że obszar dworski pozostaje i nadal w tych samych granicach jednostką administracyjną, a nowe posiadłości częściami składowemi pierwotnego obszaru dworskiego pod względem administracyjnym.

Ztąd też od chwili wejścia w życie ustawy o obszarach dworskich, więc od 15. Listopada 1866., żaden nowy obszar dworski prawnie powstać nie mógł.

Przez dzielenie po wejściu w życie ustawy o obszarach dworskich posiadłości tabularnych, niegdyś dominikalnych, nie powstają więc nowe obszary dworskie, nowe jednostki administracyjne, a tem samem poszczególni posiadacze podzielonych na drobne cząstki gruntów dawniej dominikalnych, nie wchodzą wcale w położenie pełnienia samodzielnie jakichkolwiek obowiązków administracyjnych, na obszarze dworskim ciężących.

Pomimo tego jednak niejasnem pozostaje stanowisko administracyjne takich posiadaczy posiadłości tabularnych nowo powstałych i stosunek ich do obszaru dworskiego.

Ustawa nie określa bowiem wyraźnie ani sposobu powstania organu miejscowej administracyi na obszarze dworskim, składającym się z dwu lub większej liczby odrębnych posiadłości, ani też oznacza stosunku, w jakim posiadacze takich samoistnych posiadłości przyczyniać się mają do ponoszenia zobowiązań, opłat i prestacyi ciężących na obszarze dworskim, jako jednostce administracyjnej.

Jakkolwiek zatem nie może ulegać wątpliwości, że przełożony obszaru dworskiego, wspólny dla całego obszaru w pierwotnych jego granicach, powołanym jest do sprawowania policyi miejscowej na wszystkich samoistnych posiadłościach tabularnych na obszarze dworskim powstałych; to przecież niejasność ustawy w obu wyżej podniesionych kierunkach musi wywoływać zamęt i starcia w tym kierunku, które mogą stać się powodem zawiłych sporów, i z samej natury swej muszą niekorzystnie oddziaływać na sprężystość administracyi miejscowej.

V. Uwagi o sposobie zaradzenia niekorzystnemu oddziaływaniu dzielenia posiadłości tabularnych na ustrój obszarów dworskich.

Już w sprawozdaniu z dnia 15. Lutego 1876. L. 3.789, podniósł Wydział krajowy, że stanowisko administracyjne posiadłości, powstałych na gruntach dominikalnych w obrębie obszaru dworskiego po wejściu w życie ustawy o obszarach dworskich określić, a zatem przez to niekorzystne oddziaływanie dzielenia posiadłości tabularnych na zarząd administracyi miejscowej usunąć można w sposób trojaki, a mianowicie:

1. orzec w ustawie, że każda posiadłość powstała na gruntach niegdyś dominikalnych, nienależąca do związku gminy, stanowi osobny obszar dworski;
2. albo określić w ustawie o obszarach dworskich stanowisko posiadaczy samoistnych posiadłości w obrębie obszaru dworskiego;
3. albo nareszcie wcielić do gminy posiadłości tabularne powstałe po wejściu w życie ustawy o obszarach dworskich.

Tworzenie samoistnych jednostek administracyjnych nie może być, jak wyżej podniesiono, zależnem od osób prywatnych, ani od aktów prawa cywilnego. — Te zasadę uznaje w całej pełni obowiązujące ustawodawstwo administracyjne. Albowiem po myśli §. 2., 3. i 4. ust. gm. i §. 2. i 5. ust. o obsz. dwor. nowa gmina powstać, istniejąca do innej wcieloną być, granice gminy zmienionemi zostać, obszar dworski do gminy wcielonym, ani też wcielony, ze związku gminy napowrót wyłączonym być nie mogą, jak tylko za przyzwoleniem władzy politycznej, albo też w drodze ustawy krajowej.

Ustawodawcze orzeczenie, że każda posiadłość powstała na gruntach niegdyś dominikalnych, nienależąca do związku gminnego, na podstawie samego faktu powstania swego tworzyć ma osobny obszar dworski, uczyniłoby wyłom w powyższej zasadzie, w obowiązującem ustawodawstwie dotąd ściśle przestrzeganej.

Jeżeliby nawet w ogóle dopuszczalnem być mogło odstąpić w tej mierze od powyższej zasady, to nie ma uzasadnionej podstawy do uczynienia takiego wyjątku na rzecz nowo powstających posiadłości tego rodzaju. Albowiem uznanie każdej nowo powstającej posiadłości tabularnej za samoistny obszar dworski musiałoby doprowadzić do powstawania w nieskończoność ciał administracyjnych w dowolnej liczbie, a posiadacz kilku nawet sążni kwadratowych byłby wyposażonym władzą policyjną i sprawowałby funkcye administracyjne na swojem terytoryum. Stan taki musiałby wywołać stosunki chaotyczne we wszystkich kierunkach administracyi.

Dla tego nie ma podstawy do czynienia na rzecz takich posiadłości tabularnych, nowo powstających, wyjątku od powyższej zasady, którą ustawodawca co do obszarów dworskich tak niezmienną mieć chciał, że nie ustanowił nawet w ogóle żadnego przepisu, któryby przewidywał i możliwem czynił powstanie nowych obszarów dworskich po wejściu w życie ustaw gminnej i o obszarach dworskich; jakkolwiek §. 2. ustawy o obszarach dworskich zawiera postanowienia odnoszące się do łączenia obszaru dworskiego z gminą, §. 5. postanowienia o wydzieleniu go napowrót ze związku gminy, a §. 3. ustawy gminnej równocześnie wydanej, postanowienia odnoszące się do wytwarzania nowych gmin.

Ztąd też nie może być mowy o zmienieniu obowiązujących postanowień ustawy o obszarach dworskich w ten sposób, ażeby każda posiadłość tabularna, nowo powstająca, nienależąca do związku gminy, tworzyła samoistny obszar dworski, i nie pozostaje w celu określenia stanowiska takich posiadłości, a właściwie ich posiadaczy w ustroju administracyi miejscowej, jak tylko wybór, pomiędzy uzupełnieniem w tym kierunku postanowień ustawy o obszarach dworskich, albo też przymusowem ryczałtowem wcieleniem ich do gminy.

Dotąd mniemano zazwyczaj, że sprawa ta załatwioną być może jedynie przez przymusowe ryczałtowe wcielenie tego rodzaju drobniejszych posiadłości tabularnych do związku gminy. W tym też kierunku oświadczyli sie pierwotni wnioskodawcy, poseł Baum i towarzysze, następnie Wydział krajowy w swem sprawozdaniu z dnia 15. Lutego 1876. L. 3.789, wreszcie także obecni wnioskodawcy, poseł Skałkowski i towarzysze. Jedynie komisya administracyjna, której wymienione sprawozdanie Wydziału krajowego przydzielone było, oświadczyła się przeciw załatwieniu tej sprawy w ten sposób; a komisya prawnicza w referacie swym o wniosku posła Skałkowskiego i towarzyszy podniosła, „że dopiero zbadanie skutków wynikłych i wyniknąć mogących ze stanu rzeczy powstałego przez uchylenie ograniczeń wolności dzielenia posiadłości tabularnych, okazać może, czyli i w jakim kierunku ustawodawstwo wkroczyć powinno, — że wprawdzie nie ulega wątpliwości, że szczupłe posiadłości tabularne, opłacające n. p. 10 zł. lub mniej rocznego podatku, nie są zdolne stanowić jednostkę administracyjną, jaką tworzyć ma obszar dworski, lecz nie można na razie osądzić, czy takie posiadłości wcielić należy do gminy lub innego obszaru dworskiego, gdyż kwestya ta łączy się ściśle z całym dotychczasowym ustrojem administracyjnym, który dotąd zasadniczo wyłącza posiadłości takie ze związku gminnego.“

W tym kierunku wykazano powyżej, że przez dzielenie posiadłości tworzącej pierwotny obszar dworski na samoistne posiadłości tabularne, nie zmieniają się wcale pierwotne stosunki administracyjne na całym pierwotnym obszarze dworskim, i przełożony obszaru dworskiego tak samo po dokonanym podziale, jak przed uskutecznieniem go, powołanym i obowiązanym jest do sprawowania władzy policyjnej i do załatwiania spraw administracyi miejscowej na całym pierwotnym obszarze dworskim, więc także na posiadłościach tabularnych nowo powstałych, i co do wszystkich osób w tych posiadłościach przebywających. Kwestya zatem powyższa sformułowana przez komisyę prawniczą, przedstawia się właściwie w ten sposób, że rozchodzi się o to, czy posiadłości omawiane zatrzymać należy w związku obszaru dworskiego, w którego skład wchodzą, a jedynie usunąć niejasności i możliwe wątpliwości w stosunku administracyjnym posiadaczy takich części i cząstek do obszaru dworskiego, czyli też wcielić je do związku gminy?

Przedewszystkiem w tym kierunku wpada w oczy okoliczność, że zarówno pierwotny wniosek posła Bauma i towarzyszy, jak sprawozdanie o nim Wydziału krajowego, jak wreszcie obecny wniosek posła Skałkowskiego i towarzyszy, troszczą się jedynie o drobniejsze tego rodzaju posiadłości tabularne i projektują jedynie wcielenie takich drobniejszych posiadłości do związku gminy. Ztąd też nawet po przyjęciu któregokolwiek z tych wniosków, niejasność, niedogodność i niewłaściwość stosunku administracyjnego takich posiadłości większego nieco rozmiaru do obszaru dworskiego, zostaną zupełnie takie same jak obecnie. Dlatego przyjęcie żadnego z tych wniosków nie rozwiązałoby w zupełności kwestyi podniesionej, — i owszem na ustawodawstwie ciężyłoby i nadal zadanie przystąpienia, pomimo uchwalenia któregokolwiek z tych wniosków, do ustawodawczego określenia stanowiska administracyjnego posiadaczy, chociażby tylko nieco większych posiadłości tego rodzaju na obszarze dworskim

W obec tego stanu rzeczy nasuwa się samo z siebie pytanie, czy nie stosowniejszą będzie rzeczą, przystępując do ustawodawczego załatwienia tej kwestyi, załatwić ją w zupełności, a zatem tak, ażeby nie tylko stanowisko administracyjne drobniejszych, ale także i stanowisko administracyjne większych posiadłości tego rodzaju jasno i wyczerpująco określone zostało. Zdaje się, że zbytecznem jest zbijać obszernie przypuszczenie, jakoby w obec ustroju administracyjnego w kraju naszym dotąd istniejącego, dążyć należało do wcielania do związku gmin ryczałtowo wszystkich nowo powstających posiadłości tabularnych, chociażby największej objętości. Na tej drodze bowiem doszłoby się do takich wyników, że nowo powstająca posiadłość tabularna, chociażby przeszło tysiąc morgów obszaru obejmująca, i opłacająca bardzo znaczne podatki bezpośrednie, musiałaby wcieloną zostać do gminy, podczas gdy istnieją pierwotne obszary dworskie zaledwo kilkadziesiąt morgów obszaru zajmujące, i nie płacące nawet 100 zł. w. a. podatków bezpośrednich. W tej mierze dość będzie dodać, że dotąd nie podniósł się żaden głos, któryby dążył do przymusowego ryczałtowego wcielania do związku gminy także większych posiadłości tego rodzaju.

Gdyby zatem w obec tego stanu rzeczy zamierzano wszechstronnie załatwić sprawę i określić stanowisko administracyjne posiadłości tabularnych nowo powstających, a uwzględnić przytem wnioski dążące do wcielenia do związku gminy drobniejszych posiadłości tego rodzaju; to wypadałoby uchwalić dwa zupełnie odrębne ustawodawcze postanowienia, pierwsze dla większych a drugie dla mniejszych posiadłości tabularnych tego rodzaju. W obec tej potrzeby nasuwa się samo z siebie pytanie, czy nie byłoby rzeczą odpowiedniejszą, uchwalić jednolite postanowienia, któreby odrazu całą kwestyę załatwiały.

Z tego powodu projektowi wcielania przymusowego i ryczałtowego wszelkich nowo powstających drobniejszych posiadłości tabularnych do związku gminy chyba tylko w takim wypadku możnaby przyznać pierwszeństwo, gdyby za przyjęciem onego przemawiać miały bardzo ważne, w oczy bijące i niewątpliwe względy.

Otóż takich bardzo ważnych w oczy bijących i niewątpliwych względów nie ma. Kwestya wpływu takich posiadaczy na wybory kuryi gmin wiejskich, załatwioną być może nowelami do sejmowej i powiatowej ordynacyi wyborczej. Administracyjne stanowisko posiadaczy takich posiadłości, i kwestya, czy i pod jakimi warunkami wcielić ich należy do związku gminy, czyli też pozostawić nadal jako części składowe obszaru dworskiego, jest zanadto ważną dla społecznego organizmu w kraju naszym, za głeboko sięga w ustrój administracyjny, za ściśle związaną jest z najważniejszemi zadaniami administracyi, n. p. ustawą drogową, ustawą szkolną, ustawą o przynależności i t. p., ażeby było możliwem przystąpić do jej uregulowania bez bardzo obszernych i wyczerpujących studyów, bez wysłuchania zdań Rad powiatowych, bez porozumienia się z Rządem.

Wydział krajowy nie występuje zatem w tym kierunku z pozytywnym wnioskiem, lecz nie spuści tej sprawy z oka, a przeprowadziwszy przedwstępne czynności, starać się będzie w jak najbliższej przyszłości przedłożyć Wys. Sejmowi projekt w tej mierze wyczerpująco opracowany.

Wydział krajowy wnosi przeto:

A. B. Wysoki Sejm raczy uchwalić projekty do ustaw pod A. i B. przedłożone.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 30. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Smolka *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca postanowienia §§. 13. i 14. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. Lutego 1861. roku Dz. u. p. Nr. 1., pod względem udziału posiadaczy posiadłości tabularnej, nie należącej do związku gminy, od której należytość roczna w podatkach realnych nie wynosi najmniej sto zł. w. a. w wyborze posłów z kuryi gmin wiejskich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 13. (w brzmieniu ustawy z dnia 6. Października 1869. Dz. u. kr. Nr. 31.) i §. 14. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. Lutego 1861. Dz. u. p. Nr. 1. w dotychczasowej osnowie zostają uchylone i mają odtąd opiewać, jak następuje:

§. 13.

Wyborcy każdej gminy wybierani będą przy przestrzeganiu postanowień ustawy krajowej z dnia 13. Stycznia 1869. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 13., o wykluczeniu od prawa wybierania i obieralności do Sejmu przez pierwsze dwie trzecie części wszystkich, w moc ordynacji wyborczej dla gmin z dnia 12. Sierpnia 1866. z tytułu opłaty podatków uprawnionych do wybierania Rady gminnej, spisanych porządkiem wysokości opłacanych przez nich w gminie rocznych podatków bezpośrednich, poczynając od opłacającego najwyższy podatek. Ci z uprawnionych do wyboru Rady gminnej z tytułu opłaty podatków, którzy są wyborcami w klasie wielkich posiadaczy gruntowych, lub w miastach, nie mają być zamieszczeni na tych spisach.

Jeżeli kilku uprawnionych opłacają równe kwoty podatkowe, starszy wiekiem ma poprzedzać młodszego.

Pełnoletni do związku Państwa austryackiego należący posiadacze posiadłości tabularnej, nie znajdującej się w związku gminy, od której należytość roczna w podatkach realnych rządowych nie wynosi najmniej dwadzie-

ścia pięć złotych wal. austr., tudzież inni pełnoletni obywatele Państwa austryackiego, zamieszkali na obszarach dworskich do gminy nie wcielonych, którzy nie należą do wyborców z klasy większych właścicieli, lub do wyborców w miastach, są prawyborcami w tej gminie, z którą dotyczący obszar dworski stanowi jedną gminę katastralną, jeżeli nie są wyłączeni od prawa wybierania na mocy ustawy krajowej z dnia 13. Stycznia 1869. Dz. ust. i rozpr. kr. Nr. 13., i w tym obszarze dworskim lub w tej gminie od roku opłacają przynajmniej taki podatek bezpośredni, jaki w tej gminie płacą prawyborcy najniżej opodatkowani.

Wraz z wyborcami z tytułu opłaty podatków głosują z równem prawem jako wyborcy uprawnieni bez względu na opłatę podatków do wybierania Rady gminnej w moc ordynacyi wyborczej dla gmin z dnia 12. Sierpnia 1866., jeżeli nie są wyłączeni od prawa wybierania na mocy ustawy krajowej z dnia 13. Stycznia 1869. Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 13.

§. 14.

Pełnoletni, do związku Państwa austryackiego należący posiadacze posiadłości tabularnej, nie znajdującej się w związku gminy, od której należytość roczna w podatkach realnych rządowych **wynosi najmniej dwadzieścia pięć złotych w. a., a nie dosięga pełnej kwoty 100 złotych wal. austr., mają z uwzględnieniem postanowień ustawy z dnia 20. Września 1866. Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 23,** jako wyborcy mieć udział w wyborze posła z gmin wiejskich tego okręgu wyborczego, w którym posiadłość jest położoną.

Z pomiędzy kilku współposiadaczy takiej posiadłości, ten tylko jako wyborca wystąpić może, którego wszyscy do tego upoważnią.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca postanowienia §. 8. ordynacyi wyborczej powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866. Dz. u. kr. Nr. 21., o prawie wybierania członków Rady powiatowej w grupie gmin wiejskich, służącem posiadającym w powiecie dobra ziemskie tabularne i opłacającym rocznie mniej niż 100 zł. w. a. podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi, z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 8. ordynacyi wyborczej powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866. Dz. u. kr. Nr. 21., zostają uchylone w dotychczasowej osnowie, i mają odtąd opiewać jak następuje:

§. 8.

Prawo wybierania członków Rady powiatowej w grupie gmin wiejskich, mają także obywatele państwa austryackiego, którzy posiadają w powiecie dobra ziemskie tabularne i opłacają rocznie **kwotę niemniejszą, aniżeli dwadzieścia pięć zł. w. a., a nie dosięgającą pełnych sto zł. w. a.** podatków bezpośrednich.

Co do wykonywania tego prawa mają być zastósowane postanowienia §. 2.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Pillera i Spółki.

LW. kr. 61.497/85.

Aleg. 61.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy miasta Lwowa i Krakowa w sprawie rozkładu kosztów stałego kwaterunku wojska.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 17. Października 1884. wydał Wysoki Sejm następującej treści uchwałę:

„Petycye miasta Krakowa l. 292 i miasta Lwowa l. 479 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania, a względnie do przedłożenia Sejmowi wniosków, jakie uzna za stosowne."

Żądanie gminy miasta Krakowa w petycyi zawarte, opiewa:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Gminie miasta Krakowa należy wypłacić z funduszu krajowego tytułem zwrotu wydatków na stały kwaterunek, za czas od 1. Lipca 1879. do końca roku 1883. kwotę 33.498 zł. 46 ct. w. a.

2. Gminie miasta Krakowa wypłacać będzie fundusz krajowy rocznie, począwszy od 1. Stycznia 1884. przez 15 lat, do należytości ze skarbu państwa rocznie wypłacanych dodatek w takiej wysokości, aby wydatek na zakupno i przerobienie koszar obrony krajowej wraz z procentem 6% zupełnie został amortyzowany.

Zaś petitum gminy miasta Lwowa opiewa:

„Wysoki Sejm krajowy raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby jeszcze w ciągu bieżącej sesyi sejmowej ponownie wniósł projekt dotyczący słusznego rozkładu i ulżenia ciężarów kwaterunkowych w całym kraju", względnie zaś:

„Wzywa się Wydział krajowy, ażeby specyalnie dla gminy miasta Lwowa wypracował projekt do ustawy w przeprowadzeniu §. 23. ustawy kwaterunkowej i wniósł takowy na najbliższą sesyę sejmową".

Sprawa kwaterunkowa była już pięć razy przedmiotem bardzo ożywionych rozpraw w Wysokiej Izbie, a mianowicie w dniu 14. Lipca 1880., w dniu 21. Października 1881., 28. Września 1882., 27. Września 1884. i 17. Października 1884.

Sprawa ta była w Wysokim Sejmie wszechstronnie i wyczerpująco rozbierana, a chodziło głównie o interpretacyę §. 23. ustawy państwowej z 11. Czerwca 1879. l. 93. Dz. u. p., który opiewa:

„Kwaterunek stały, o ile koszary skarbowe nie wystarczają na pomieszczenie wojska, jest ciężarem publicznym, który bez wpływu na obowiązek dostarczania kwater w naturze dla rozdzielnego kwaterunku podług stałego rozmieszczenia pokojowego, dotykającego tylko pojedyńcze gminy — ponosić ma całe królestwo lub kraj, i za który administracya wojskowa płacić będzie wynagrodzenie ustawą niniejszą przepisane.

Staranie o równy, ile możności, rozdział na kraj ciężaru kwaterunkowego, należy do zakresu działania Reprezentacyi krajowej.“

Rozprawy przeprowadzone w Wysokiej Izbie nad tym przedmiotem w latach 1880., 1881., 1882. i 1884. dały następujący rezultat:

Wysoki Sejm wykreślił na posiedzeniu dnia 14. Lipca 1880. zamieszczone przez Wydział krajowy na pokrycie kosztów kwaterunku wojska kwoty 40.000 i 80.000 zł. z budżetu na r. 1880. i 1881. i przeszedł na posiedzeniu dnia 28. Września 1882. do porządku dziennego nad projektem rządowym do ustawy o równym podziale ciężaru kwaterunku wojskowego, który to projekt zamierzał zaprowadzić pewne dopłaty z funduszu krajowego dla właścicieli koszar.

Podobnież przeszedł Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 17. Października 1884. do porządku dziennego nad wnioskiem posła Waygarta, który opiewał:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadawszy wysokość wydatków stałego kwaterunku wojska w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielk. Księstwem Krakowskiem w myśl §. 23. ustawy z 11. Czerwca 1879., przedłożył na następnej sesyi sejmowej projekt do ustawy o rozkładzie równym na kraj kosztów stałego kwaterunku.“

Aby spełnić obowiązek §. 23. ustawy kwaterunkowej na Reprezentacyę kraju włożony — Sejm inną obrał drogę, a czy odpowiednią i skuteczną, okaże się z następującego przedstawienia:

Uchwałą z 21. Października 1881. przeznaczył Wysoki Sejm na budowę koszar, celem udzielania bezprocentowych pożyczek gminom lub osobom prywatnym z funduszu krajowego na rok 1882. kwotę . . . . . 60.000 zł.
zaś uchwałą z 28. Września 1882. na rok 1883. kwotę . . 120.000 „
i na rok 1884. kwotę . . . . . 120.000 „
wreszcie uchwałą z 27. Września 1884. przeznaczył Wys. Sejm na r. 1885. kwotę 120.000 „
na rok 1886. kwotę . . . . . 120.000 „
i na rok 1887. kwotę . . . . . 120.000 „
Razem 660.000 „

Oprócz tego uwolnił Wysoki Sejm wszystkie budynki użyte na koszary od dodatków krajowych na cały czas tego użytku.

Wydział krajowy udzielając na budowę koszar bezprocentowe pożyczki zwrotne najdalej w ciągu dwunastu lat, rozporządził powyższemi funduszami w sposób następujący:

1.	Gminie	Trembowla	przyznano i wypłacono .	10.000 zł.
2.	„	Złoczów	„ „ .	6.000 „
3.	„	Rzeszów	„ „ .	20.000 „
4.	„	Przemyśl	„ „ .	25.000 „
5.	„	Sanok	„ „ .	10.000 „
6.	„	Brzeżany	„ „ .	4.000 „
7.	„	Gródek	„ „ .	20.000 „

8.	Gminie	Brzeżany	przyznano i wypłacono .	18.000 zł.
9.	„	Stanisławów	„ „ .	60.000 „
10.	„	Kołomyja	„ „ .	30.000 „
11.	„	Czortków	„ . .	15.000 „
		wypłacono dopiero 1.500 zł.		
12.	„	Przemyśl	przyznano lecz nie wypłacono jeszcze .	100.000 „
13.	„	Tarnopol	„ „ .	25.000 „
14.	„	Trembowla	„ „ .	50.000 „
15.	„	Jarosław	„ „ .	35.000 „
16.	„	Gródek	„ „ .	30.000 „
17.	„	Żółkiew	„ „ .	30.000 „
			Razem .	488.000 zł.

Pozostało jeszcze do dyspozycyi Wydziału krajowego z dotacyi na rok 1886. i 1887. . . . . 172.000 „

W gminach poszczególnionych pod pozycyą 1. do 8. włącznie, zostały budynki koszarowe w zupełności ukończone i oddane do użytku c. k. wojska.

W Stanisławowie budowa jest w pełnym toku, dziesięć budynków w koszarach artyleryjskich wyprowadzono w bieżącym roku pod dach, a zupełne wykończenie koszar i oddanie do użytku c. k. wojska nastąpi w roku 1886.

Gmina Kołomyja zakupiła odpowiednią realność, składającą się z kilku budynków i oddała ją do użytku c. k. wojska, a oprócz tego buduje koszary dla c. k. konnej obrony krajowej.

W gminie Czortków budowa jest w toku.

W gminach poszczególnionych pod pozycyami 12. do 17. odbywają się rokowania i pertraktacye względem zatwierdzenia planów z władzami wojskowemi.

Z przedstawionego stanu rzeczy okazuje się, że w całym kraju został rozbudzony wielki ruch budowlany i jest nadzieja, że w krótkim czasie załoga wojskowa stale w kraju konsystująca, zostanie w koszarach pomieszczoną.

Takie skutki wydały uchwały Wysokiego Sejmu, przeznaczające na budowę koszar kwotę 660.000 zł.

Udzielając bezprocentowe pożyczki, zwrotne najdalej w dwunastu latach, opłaca fundusz krajowy przez cały czas aż do zupełnego umorzenia udzielonej pożyczki procenta od wypożyczonego kapitału, a opłaca je z funduszów, jakie ma z dodatków do podatków.

Rozdział ciężaru kwaterunkowego jest więc równy na wszystkich podatkujących, czyli na cały kraj.

Również uwolnienie koszar od dodatków do podatków jest równym rozdziałem ciężaru na cały kraj, gdyż fundusze krajowe i indemnizacyjne, które ponoszą tę ofiarę, że od budynków na koszary przeznaczonych nie pobierają dodatków — są wspólną własnością całego kraju.

Wysoki Sejm uchwalając 660.000 zł. na bezprocentowe pożyczki i uwalniając koszary od dodatków krajowych, uskutecznił przeto równy rozdział ciężaru kwaterunkowego na cały kraj i spełnił w zupełności obowiązek, włożony nań §fem 23. ustawy z 11. Czerwca 1879.

Chodziłoby więc tylko o to, jak też Wydział krajowy szafował temi funduszami?

Wydział krajowy miał przedewszystkiem zamiar rozbudzić w miarę rzeczywistej potrzeby chęć do budowy koszar, aby co rychlej uwolnić mieszkańców kraju od uciążliwego kwaterunku rozdzielnego i całą załogę wojskową w odpowiednich umieścić koszarach.

W tej myśli zażądał Wydział krajowy przedewszystkiem od władz wojskowych oświadczenia, w których miejscowościach jest budowa koszar najpilniejszą.

Dalej badał i bada Wydział krajowy w każdym poszczególnym wypadku, czyli wybudowanie koszar w pewnej miejscowości będzie dla gminy korzystnem przedsiębiorstwem, gdyż mając nadzór nad mieniem i gospodarstwem gmin, poczuwa się Wydział krajowy do obowiązku stać na straży tego mienia i gospodarstwa.

Wreszcie znając dokładnie stan majątkowy każdej gminy miejskiej, uwzględnia Wydział krajowy przy udzielaniu pożyczek przedewszystkiem gminy mniej zamożne. Przytem bierze Wydział krajowy zawsze pod rozwagę, czy i o ile byłaby gmina w możności z własnych funduszów wybudować koszary i do jakich ofiar jest gmina skłonną, a jakiej potrzebuje pomocy ze strony kraju, wreszcie, czyli ma zapewnione dostateczne fundusze do zupełnego wykończenia budowy.

Tak n. p. gmina miasta Stanisławowa otrzymała z funduszu krajowego 60.000 zł., a zaciągnęła w Banku krajowym 300.000 zł; gmina Kołomyja otrzymała z funduszu krajowego 30.000 zł., a zaciągnęła w Banku krajowym pożyczki w kwocie 120.000 zł. i 30.000 zł.; gmina Trembowla otrzymała z funduszu krajowego 10.000 zł. i ma przyrzeczonych 50.000 zł., a zaciągnęła w Banku krajowym pożyczkę w kwocie 50.000 zł.

Zwracając się do petycyi gminy miasta Krakowa i Lwowa, musi Wydział krajowy zrobić uwagę, że żądania w tych petycyach zawarte, są już uchwałami Wysokiego Sejmu przesądzone. I tak: Kraków żąda zapłaty różnicy, która zachodzi między kwotą wydaną z funduszów miejskich, a pobraną od skarbu wojskowego za czas od wejścia w życie państwowej ustawy kwaterunkowej, oraz żąda zwrotu wydatku na zakupno i przerobienie koszar dla obrony krajowej, czyli innemi słowy: gmina miasta Krakowa domaga się, aby cały wydatek, połączony z kwaterunkiem wojska, ponosił fundusz krajowy.

Pod tym względem objawił Wysoki Sejm wcale niedwuznacznie swoje zdanie, że fundusz krajowy nie ma obowiązku ponosić wydatków kwaterunkowych, wykreślił bowiem z budżetu na rok 1880. i 1881. kwoty na ten cel przez Wydział krajowy wstawione i przeszedł do porządku dziennego nad projektem rządowym o dopłatach z funduszu krajowego, niemniej nad wnioskiem posła Waygarta o uchwalenie ustawy o rozkładzie równym na kraj kosztów stałego kwaterunku.

Co do petycyi gminy miasta Lwowa, to i żądanie tej gminy zostało przesądzone uchwałami Wysokiego Sejmu.

Sejm bowiem uchwałą swą z 21. Października 1881. wezwał był c. k. Rząd, aby przedłożył projekt ustawy względem równego rozłożenia ciężaru kwaterunkowego.

C. k. Rząd wniósł w skutek tego na następnej Sesyi sejmowej odnośny projekt, nad którym jednak Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 28. Września 1882. przeszedł do porządku dziennego.

Zbytecznem byłoby przeto po raz wtóry wzywać Rząd do przedłożenia takiego projektu, jak tego żąda petycya gminy miasta Lwowa.

Co się zaś tyczy drugiego żądania gminy miasta Lwowa, aby specyalnie dla tej gminy wydać ustawę, mocą której fundusz krajowy byłby obowiązany tytułem kosztów kwaterunkowych dopłacać właścicielom koszar znaczne kwoty, bo po 4 centy od żołnierza i 4 centy od konia — to wystarczy podnieść tu, że taka specyalnie dla gminy miasta Lwowa wydana ustawa sprzeciwiałaby się zasadzie równego rozdziału ciężaru kwaterunkowego, gdyż w takim razie Lwów pobierałby znaczne dopłaty, a inne gminy nierównie więcej przeciążone kwaterunkiem, jak n. p. gmina Przemyśl, nie pobierałyby żadnych dopłat.

Wreszcie jeszcze raz zaznaczamy, że Wysoki Sejm przeszedł do porządku dziennego nad projektem o dopłatach kwaterunkowych z funduszu krajowego.

Reprezentacya kraju objawiła więc już w tym względzie swe zapatrywanie, że fundusz krajowy nie jest obowiązany do uiszczania takich dopłat, zbytecznem byłoby przeto wy-

stępować przed Wysokim Sejmem jeszcze raz z takim wnioskiem, choćby tylko specyalnie dla gminy miasta Lwowa.

Możnaby się wreszcie spotkać z zarzutem, dlaczego też z tych przez Wysoki Sejm na budowę koszar przeznaczonych funduszów w wysokości 660.000 zł. dotychczas ani gminie miasta Lwowa, ani gminie miasta Krakowa nie została udzielona żadna pożyczka.

Już wyżej wykazano, jakiemi zasadami kieruje się Wydział krajowy przy udzielaniu pożyczek na budowę koszar i nadmieniono, że Wydział krajowy uwzględnia ile możności zdanie kompetentnych władz wojskowych co do kwestyi, gdzie budowa koszar jest najpilniejszą, lecz obok tego ma na względzie także stan majątkowy gminy, i uwzględnia gminy mniej zamożne.

Otóż stosując się do tych zasad, Wydział krajowy w każdym poszczególnym wypadku, gdy chodziło o udzielenie pożyczki z funduszu krajowego, odnosił się do c. k. komendy wojskowej z zapytaniem o opinię i stosował się ile możności do tego zdania.

W roku 1883. otrzymał Wydział krajowy zawiadomienie, że Ministerstwo wojny ustanowiło porządek, wedle którego budowa koszar ma być uskutecznioną, uszeregowawszy siedziby stałych załog wojskowych według stopnia, nagłości budowy i oznajmiło, że ten porządek ma być niewzruszoną podstawą *(unverrückbare Basis)* dla władz wojskowych przy przeprowadzeniu programu budowy koszar dla stałej armii w całym kraju i oznaczyło, jakiego rodzaju koszary w pierwszym rzędzie są wymagane.

Porządek ten jest następujący:

1. Przemyśl — koszary artyleryjskie.
2. Stanisławów — koszary artyleryjskie.
3. Lwów — dla 1 szwadronu konnicy.
4. Kraków — koszary artyleryjskie, a ewentualnie tylko skład dla furgonów artyleryi.
5. Czortków — dla piechoty.
6. Gródek — dla piechoty.
7. Tarnopol — dla piechoty.
8. Brody — dla konnicy.
9. Złoczów — dla konnicy.
10. Przemyśl — dla konnicy.

Wedle tego porządku zamieszczono Lwów na trzeciem, a Kraków na czwartem miejscu.

Miasto Lwów zwróciło się do Wydziału krajowego o pożyczkę, lecz ze względu, że Lwów jest najzamożniejszą gminą w całym kraju, dalej, że Wydział krajowy idąc porządkiem przez Ministerstwo wojny ustanowionym, przyznał już był gminie miasta Przemyśla i gminie miasta Stanisławowa bardzo znaczne pożyczki, nie mógł Wydział krajowy ze względu na brak funduszów uwzględnić prośby gminy miasta Lwowa i rzeczywiście gmina miasta Lwowa wybudowała te koszary z własnych funduszów bez pomocy kraju.

Co do gminy miasta Krakowa, która także żądała pożyczki z funduszu krajowego, nadmieniamy, że w odezwie c. k. Komendy I. korpusu z 17. Marca 1883. L. 1.770, mieści się następujący ustęp:

„*Es wird bemerkt, dass der unter 4 angeführte Kasernenbau durch die soeben vom Reichs-Kriegs-Ministerium erfolgte Bewilligung von Geldmitteln für den Aufbau einer Artillerie-Stallung und Fuhrwerks-Remise in Krakau nunmehr entfällt.*“

Wobec tego stanu rzeczy prośba gminy miasta Krakowa została odmownie załatwioną.

Inne zaś koszary, które ma zbudować gmina miasta Lwowa i Krakowa, nie zostały przez Ministeryum wojny uznane za tak pilnie potrzebne, żeby Wydział krajowy mógł widzieć się spowodowanym z pominięciem innych gmin, w których budowa koszar jest rzeczą bardzo pilną, pospieszać z udzieleniem pożyczki z funduszu krajowego.

Gdy przeto, jak wyżej wykazano, żądania gminy miasta Lwowa i Krakowa w petycyach do Wysokiego Sejmu wniesionych zawarte są sprzeczne z kilkakrotnie objawionem zapatrywaniem Wysokiego Sejmu na sprawę kosztów kwaterunkowych, — Wydział krajowy nie może Wysokiemu Sejmowi przedstawiać wniosków w duchu żądań w petycyach zawartych, lecz poczuwał się tylko do obowiązku wyświecić cały stan sprawy. Co uczyniwszy, Wydział krajowy kończy wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 27. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Fr. Dr. Smolka w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr. 62.348/85.

Aleg. 62.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie uregulowania prawa rybołowstwa.

Wysoki Sejmie!

Sprawa uregulowania stosunków rybackich w kraju tak pod względem prawa rybołowstwa, jako też w kierunku gospodarczym, była po raz pierwszy przedmiotem obrad Wys. Sejmu w r. 1878., w którym Wys. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu jako komisyi wniosek posła Pławickiego, żądający wypracowania i przedłożenia projektu o rybołowstwie w kraju.

Uchwalając następnie w ciągu sesyi z r. 1881. w celu zaspokojenia najwięcej naglących potrzeb rybołowstwa krajowego projekt ustawy „względem niektórych środków ku podniesieniu rybołowstwa," polecił zarazem Wys. Sejm Wydziałowi kraj. przygotować projekt ogólnej ustawy o rybołowstwie i przedłożyć takowy pod obrady Sejmu na najbliższej sesyi. Polecenia tego jednak Wydział kraj. na razie wykonać nie mógł z powodów, które podał w sprawozdaniu z czynności swych z dnia 25. Lipca 1882. L. 37.225 (str. 22).

Od tej pory uregulowała krajowe gospodarstwo rybackie uchwalona przez Wys. Sejm, w miejsce niesankcyonowanego projektu ustawy z r. 1881., ustawa „o niektórych środkach ku podniesieniu rybactwa na wodach śródkrajowych" z dnia 19. Listopada 1882. (Dz. u. kr. L. 57. z r. 1883). W roku bieżącym zaś uzyskała Najwyższą Sankcyę i weszła w życie ustawa państwowa, tycząca się „uregulowania rybactwa na wodach śródlądowych" z dnia 25. Kwietnia 1885. (Dz. u. p. L. 58.), stanowiąca ramy, w których obrębie ma być określonem prawo rybołowstwa w drodze ustawodawstwa krajowego.

Uważając za bardzo pożądane, aby kraj z powyższej ustawy państwowej jak najrychlej skorzystał, a nie mając zapewnienia, że c. k. Rząd projekt ustawy krajowej przedłoży na najbliższej sesyi sejmowej, postanowił Wydział krajowy w myśl wskazówki zawartej w uchwale Wysokiego Sejmu z r. 1881., zająć się wypracowaniem projektu ustawy krajowej. W tym celu Wydział krajowy, jak już wspomniał w sprawozdaniu z czynności swych z dnia 30. Października rb. L. 55.362, zwołał ankietę, która na posiedzeniu z dnia 15. Maja r. b. uchwaliła zasadnicze postanowienia krajowej ustawy rybackiej i poruczyła wypracowanie szczegółowego projektu ustawy komisyi złożonej z pp. Dra Maksymiliana Nowickiego i Dra Kajetana Orleckiego.

Ułożony przez p. Dra Orleckiego projekt ustawy rozesłał następnie Wydział krajowy wszystkim członkom ankiety. Na podstawie zaś projektu p. Dra Orleckiego opracowali i przed-

łożyli Wydziałowi kraj. nowe projekta: pp. Dr. Michał Bobrzyński, Dr. Maksymilian Zatorski i Dr. Fryderyk Zoll (wspólny projekt), dalej p. Józef Louis Wawel, wreszcie p. Dr. Maksymilian Nowicki, — a nadto p. Aleksander Gostkowski poprawki do projektu p. Dra Nowickiego.

Do zbadania powyższego materyału powołał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 20. Listopada rb. L. 59.882 ponownie ankietę, która zebrawszy się w tym samym składzie co poprzednia, doszła na posiedzeniach z dnia 26., 27. i 28. Listopada rb. do następujących wyników.

Poruczywszy referat p. Drowi Bobrzyńskiemu, ułożyła ankieta na podstawie oddanych jej do ocenienia elaboratów, przedewszystkiem nowy projekt ustawy „o urządzeniu i wykonywaniu rybactwa na wodach krajowych.“ Nadto uznała ankieta, że należy, szczególnie ze względu na powyższy projekt, wprowadzić dość liczne zmiany do ustawy krajowej z dnia 19. Listopada 1882. Zarazem nasunęła się myśl włączenia tej ustawy do nowego projektu ustawy o urządzeniu i wykonywaniu rybactwa. Ankiecie jednak zdawało się, że względy praktyczne przemawiają za ujęciem przepisów policyjnych w odrębną ustawę, w skutek czego wypracowała projekt ustawy o ochronie rybactwa na wodach krajowych, która ma zastąpić ustawę z dnia 19. Listopada 1882.

Zgadzając się w zupełności na obadwa projekta ankiety, Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć te projekta z wnioskiem, aby Wysoki Sejm raczył uchwalić:

·/. 1. Załączony ·/. projekt ustawy o urządzeniu i wykonywaniu rybactwa na wodach krajowych;

·/. 2. załączony ·/. projekt ustawy o ochronie rybactwa na wodach krajowych.

We Lwowie dnia 2. Grudnia 1885.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Alojzy Rybicki *w. r.*
Zastępca Członka Wydziału kraj.

Ustawa

z dnia . . . . . o urządzeniu i wykonywaniu rybactwa na wodach krajowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam na podstawie ustawy państwowej z dnia 25. Kwietnia 1885. L. 58. Dz. p. p., co następuje:

I. O prawie rybołowstwa.

§. 1.

Nabyte prawa rybołowstwa utrzymuje się. Rybołowstwo dzikie (§. 1. ust. p.) jest uchylone.

§. 2.

Na przestrzeniach wód, gdzie dotychczas cierpiano rybołowstwo dzikie, przyznaje się prawo rybołowstwa:

a) na sztucznych zbiornikach i przekopach posiadaczom tychże budowli wodnych;

b) na wodach naturalnych gminie i właścicielowi obszaru dworskiego wzdłuż posiadanych przez nich brzegów.

Za brzegi gminne uważać należy brzegi należące do gminy jako takiej, jako też brzegi, które tam posiadają poszczególni członkowie gminy.

Według tych postanowień będzie się także oceniać, komu służy prawo rybołowstwa na zbiornikach i przekopach świeżo powstających.

§. 3.

Postanowienia te odnoszą się także do wód stanowiących granice kraju, o ile do kraju należą.

§. 4.

Do ryb w myśl niniejszej ustawy liczy się i raki.

II. O administracyi rybactwa.

§. 5.

Z wejściem w życie tej ustawy obejmuje kraj na rzecz osób uprawnionych administracyę rybactwa na wodach naturalnych bieżących, oraz na tych przekopach, które z niemi są połączone.

Administracyę tę sprawuje Wydział krajowy z pomocą inspektorów rybactwa i innych swoich organów.

§. 6.

Posiadacz przekopu może żądać, ażeby przekop z pod administracyi rybnej krajowej był wyłączony, a Wydział krajowy uwzględni jego żądanie, jeżeli przekop służy do celów prywatnego gospodarstwa rybnego i jeżeli gospodarstwo rybne kraju nie dozna przez to straty niepowetowanej.

Gdyby po ogłoszeniu niniejszej ustawy chciano urządzać nowe przekopy odprowadzające wodę administracyi rybnej kraju podległą, to w każdym poszczególnym przypadku postanowić należy, czy nowy przekop nie ma być wyłączonym z pod administracyi krajowej.

§. 7.

Wody każdego dorzecza, które administracyi krajowej w myśl §. 5. podlegają, należy rozłożyć na rewiry rybackie według zasad gospodarstwa rybnego.

Każdy rewir rybacki ma być wydzierżawiony przez publiczną licytacyę tak, ażeby miał jednego tylko dzierżawcę, odpowiedzialnego za prowadzenie tam gospodarstwa rybnego według prawideł, które przepisze Wydział krajowy ze względu na hodowlę cennych gatunków ryb odnośnej krainy rybnej.

Ustanowieniu i wydzierżawieniu rewirów nie może przeszkadzać okoliczność, że rybołowstwo na wodzie, która ma być wciągniętą do rewiru, jest wydzierżawionem w chwili ustanowienia rewiru.

Gdyby się niepowiodło zagodzić drogą porozumienia roszczeń powstałych z powodu usunięcia takiej wcześniejszej dzierżawy, należy odesłać strony na drogę prawa.

§. 8.

Przy zatwierdzeniu aktu licytacyi Wydział krajowy pomija oferty osób niezdatnych do prowadzenia gospodarstwa rybnego, a pomiędzy zdatnymi oferentami uwzględnia przedewszystkiem tego, który ma prawo rybołowstwa w odnośnym rewirze.

Jeżeli w licytowaniu wzięło udział kilku uprawnionych w tymże rewirze, należy się pierwszeństwo temu, który najwyższą uczynił ofertę, a przy równych ofertach temu, którego prawo rybołowstwa największą ma wartość.

Towarzystwa zawiązane dla przedsiębiorstw dzierżawienia rybołowstwa mogą być dopuszczone do dzierżawy rewirów rybackich, jeżeli istnieją na podstawie obowiązujących ustaw, lub zatwierdzonych przez Rząd statutów.

Towarzystwa takie przedstawić mają Wydziałowi krajowemu jednego z członków swoich, zdatnego do prowadzenia gospodarstwa rybnego.

Za czynności gospodarcze w rewirze odpowiada tak on osobiście jak i całe Towarzystwo.

Gminy jako takie nie mogą brać w dzierżawę rybołowstwa.

§. 9.

Wydział krajowy w ogłoszeniu licytacyi podaje warunki dzierżawy i prawidła gospodarcze, do których dzierżawca zastósować się winien. Przy ustanowieniu czasu trwania dzierżawy przestrzegać należy zasady, że czas ten, o ile na to pozwalają stosunki i okoliczności miejscowe, obejmować powinien dłuższy szereg lat.

§. 10.

Wydział krajowy zbiera czynsze dzierżawne, które w razie zalegania w drodze egzekucyi i administracyjnej ściągnięte być mogą, i rozdziela je w myśl §. 13. między uprawnionych.

§. 11.

Do pokrycia kosztów uporządkowania rybactwa, dalej kosztów administracyi i nadzoru gospodarstwa rybnego sprawowanego przez Wydział krajowy, służy fundusz krajowy rybacki. Fundusz ten, którym zawiaduje Wydział krajowy, wytwarza się:

a) z grzywien za przekroczenie tej ustawy;

b) z kwot uzyskanych ze sprzedaży zabranych ryb i przyrządów rybackich,

c) z opłat za karty rybackie, jeżeli takie karty i opłaty będą ustanowione.

Gdyby zasoby tego funduszu nie wystarczyły na zupełne pokrycie rocznych kosztów zarządu, wówczas Wydział krajowy wyznaczy kwotę, jaką na pokrycie niedoboru w danym roku administracyjnym użyć należy z czynszów dzierżawnych za rewiry rybackie.

Tak ustanowioną kwotę rozłoży Wydział krajowy na uprawnionych do rybołowstwa w stosunku wysokości ich udziałów w dochodach z rybołowstwa i potrąci ją z czynszu wypłacić się mającego uprawnionym w myśl §. 13.

§. 12.

Wydział krajowy wydaje instrukcye i pouczenia w interesie administracyi rybactwa, poruczonej mu §. 5. niniejszej ustawy, on

też zastepuje interesa krajowego rybactwa tej ustawie podległego przed Sądem i innemi władzami.

III. O szczególnych stosunkach prawnych tyczących się rybołowstwa.

§. 13.

Czysty dochód z dzierżawy rybołowstwa w poszczególnych rewirach przypada uprawnionym w tymże rewirze.

Jeżeli co do jego podziału uczestnicy między sobą pogodzić się nie mogą, to na żądanie Wydziału krajowego, zastępującego dzierżawcę, lub na żądanie jednego z uprawnionych c. k. Starostwo, w którego obrębie leży rewir, starać się ma doprowadzić strony do ugody.

Jeżeli rewir rozciąga się na kilka powiatów, to c. k. Namiestnictwo wyznaczy, które c. k. Starostwo powołanem będzie do spełnienia tego zadania.

Nie dojdzie do skutku ugoda, wówczas Wydział krajowy czynsz dzierżawny w sporze będący składa w miarę jak zapada i jak go od dzierżawców odbiera, aż do czasu rozstrzygnięcia sporu, do Sądu powiatowego względnie delegowanego miejskiego, który się znajduje w miejscu siedziby c. k. Starostwa wyżej wymienionego.

Sąd po wysłuchaniu stron określi pytania, które przed wydaniem złożonych pieniędzy rozstrzygnięte być muszą, oznaczy strony, które w przeprowadzić się mającym sporze jako powód wystąpić mają i zakreśli termin do wniesienia skargi. Zaniedbanie tego terminu pociąga ten skutek za sobą, że strona opieszała nie może przeszkodzić wydaniu spornej kwoty stronie przeciwnej. — Przy wydaniu tego orzeczenia oraz przy rozstrzygnięciu wytoczonych sporów, choćby one nie podlegały postępowaniu w sprawach drobnostkowych w myśl ustawy z dnia 27. kwietnia 1873. (Nr. 66. D. u. p.), sędzia związany nie jest ustawowemi prawidłami dowodowemi, lecz rozstrzyga według swojego wolnego przekonania nabytego przez sumienne zbadanie przedłożonych środków dowodowych.

§. 14.

Gdyby z powodu zniesienia rybołowstwa dzikiego rybacy zawodowi doznać mieli uszczerbku w zarobku, jaki mają z łowienia ryb, mogą żądać słusznego wynagrodzenia z dochodów rybackich (§. 13.) od tych, którzy na zasadzie §. 2. niniejszej ustawy prawo rybołowstwa uzyskali.

Roszczenia o wynagrodzenie to zgłosić należy do właściwego c. k. Starostwa w przeciągu pół roku od chwili, w której ustawa niniejsza wejdzie w życie.

Później wniesione zgłoszenia nie będą uwzględniane.

C. k. Starostwo orzeka o tych roszczeniach po wysłuchaniu stron i przyzwanych do rozprawy biegłych.

Przez rybaków zawodowych rozumieć należy takich, którzy się z tego zarobku utrzymują i przynajmniej od początku r. 1884. opłacają podatek od tego zarobkowania.

§. 15.

W wykonywaniu rybactwa wolno jest tak rybakom jak pomocnikom ich wstępować na cudze grunta nadbrzeżne i przytwierdzać do nich narzędzia łowcze, byleby przy tem zachowali wszelkie ostrożności w celu uniknięcia możliwego uszkodzenia i wynagrodzili wyrządzoną szkodę. Pozwolenie to ustawowe nie tyczy się jednak tych gruntów, które jako przynależność budynków mieszkalnych, gospodarczych, fabrycznych, lub innych razem z temi budynkami są ogrodzone, jak również takich gruntów, które dla obcych w ogóle przez mur, kraty, lub inne stałe przyrządy są zamknięte.

§. 16.

Podczas opadania wody przy wylewach może dzierżawca rewiru łowić ryby i po za granicami swej wody w zbiorowiskach powstałych na gruntach cudzych wzdłuż jego wody, winien jednak zachować należyte ostrożności w celu uniknięcia uszkodzeń i wynagrodzić wyrządzoną szkodę.

Ryby zaś pozostałe na gruncie po ustąpieniu wylewu może posiadacz gruntu w granicach swej posiadłości zawłaszczyć, nie wolno mu jednak urządzać niczego, coby rybom powrót do łożyska wody wstrzymywało lub utrudniało.

Spory o wynagrodzenie szkód z §§. 15. i 16. wynikłe rozstrzyga c. k. Starostwo.

§. 17.

C. k. Starostwo w orzeczeniach swoich, do których wydawania §§. 14, 15. i 16. jest powołane, oznaczy zarazem termin, w którym niezadowoleni z orzeczenia na drogę prawa udać się i o tem Starostwo zawiadomić mają. Termin ten nie może być krótszym od dni 30, licząc od dnia doręczenia orzeczenia c. k. Starostwa. Od orzeczenia c. k. Starostwa niema odwołania się do wyższej władzy administracyjnej.

Orzeczenie staje się prawomocnem, jeżeli czas wyznaczony do wniesienia skargi przed Sąd upłynął i skarga wniesioną nie została.

Do sporów wytoczonych przed Sąd stosuje sią ostatni ustęp §. 13. niniejszej ustawy.

§. 18.

Uprawniony do wykonywania rybołowstwa może każdego czasu na swoich wodach tępić wydry, czaple i inne zwierzęta rybożercze.

§. 19.

Wszelkie podania, protokoły, załączniki, dokumenta i oświadczenia w sprawach o odszkodowanie roszczeń podniesionych na zasadzie §. 14., dalej w postępowaniu o utworzenie rewirów rybackich, są wolne od stempla, o ile z tych aktów nie czyni się innego użytku.

§. 20.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o ochronie rybactwa na wodach krajowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Nikomu nie wolno łowić ryb, kto nie ma imiennej rocznej karty rybackiej.

Ludzie pracujący pod osobistym kierunkiem osoby wykazującej się kartą rybacką kart osobnych nie potrzebują.

Do ryb w myśl niniejszej ustawy liczy się i raki.

§. 2.

Karty rybackie wydaje c. k. Starostwo:

a) specyalne, odnoszące się do pewnego gospodarstwa rybnego prywatnego, lub do pewnego rewiru rybackiego, posiadaczom tychże gospodarstw i dzierżawcom rewirów oraz ich pomocnikom, bez opłaty;

b) ogólne, odnoszące się do wód całego kraju, za opłatą 5 zł. w. a. Kto jednak za taką kartą ogólną ma łowić ryby w cudzem gospodarstwie lub rewirze, musi mieć nadto pisemne zezwolenie posiadacza odnośnego gospodarstwa lub dzierżawcy rewiru.

§. 3.

Przybory rybackie, zastawione do połowu ryb pod nieobecność rybaka, mają być zaopatrzone znakiem podanym do wiadomości obszarowi a względnie gminy nadbrzeżnej, po którym można poznać, do kogo należą.

§. 4.

Co się tyczy wód podlegających administracyi kraju, c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym postanowi i ogłosi:

a) jakich ryb nie wolno na wodach tych poniżej pewnej miary łowić i sprzedawać,

b) jakich sposobów, środków lub przyrządów nie wolno na wodach tych celem łowienia ryb używać.

§. 5.

Sprzedający ryby złowione w gospodarstwach prywatnych poniżej oznaczonej w ten sposób miary i w niewłaściwym czasie mają się zaopatrzyć w certyfikat pochodzenia ryb, ważny na dwa tygodnie od dnia wystawienia.

§. 6.

Dla wód, które sięgają poza obręb terytoryalny podległy niniejszej ustawie, a tem samem wskazują potrzebę zgodnego porozumienia z sąsiedniemi krajami i państwami, wyda c. k. Minister rolnictwa zakazy wspomniane w §. 4.

§. 7.

C. k. Starostwa zarządzą co należy, ażeby przy użytkowaniu wód, które według ustaw regulujących prawo wodne nie wymagają pozwolenia władzy, zapobiedz o ile możności szkodom w rybactwie.

Zarządzenia te poczynione będą z urzędu przy wydaniu przepisów policyjnych, przewidzianych w wyż wspomnianych ustawach o powszechnem uregulowaniu wykonywania takich użytków wodnych; w każdym innym zaś wypadku na żądanie uprawnionego do rybołowstwa, przyczem należy baczyć szczególnie na uchylenie szkodliwych niepokojeń tarlisk i przepustów.

§. 8.

W razie urządzenia zakładów przemysłowych lub innych, które wymagają użytkowania wody, a do których według ustaw regulujących prawo wodne, tudzież obowiązujących ustaw przemysłowych i innych potrzeba pozwolenia władzy, należy do rozpraw odnośnych zawsze wzywać także uprawnionych do rybołowstwa, o ile są w tem interesowani, i uwzględniać uzasadnione ich zarzuty. Do zarzutów, których nie mogą wnieść uprawnieni do rybactwa, w myśl §. 19. ustawy wodnej z 30. Maja 1869. (Nr. 93. Dz. u. p.) przeciw wykonywaniu innych praw użytkowania wody, nie należą zarzuty takie, które zmierzają do powstrzymania zanieczyszczania wód rybnych, urządzenia przepławek i jaseł, dalej do spuszczania przekopów w sposób dla rybactwa ile możności nieszkodliwy, jeżeli tylko zarzuty te bez znacznego utrudnienia innego użytkowania wody uwzględnione być mogą.

§. 9.

Przy zakładaniu nowych jazów, śluz, tam, lub innych budowli w miejscach gdzie ryby mają wolny przepływ, na koszt

właściciela tych budowli należy urządzić i utrzymywać przepusty dla ryb.

Władza udzielająca pozwolenie na takie budowle, oznaczy w porozumieniu z Wydziałem krajowym sposób, w jaki przepusty wykonane być mają i położy to za warunek koncesyi.

Przy budowlach wodnych już istniejących, które wstrzymują lub utrudniają przepływ ryb, uprawnieni do rybołowstwa żądać mogą, aby urządzone zostały na ich koszt przepusty.

§. 10.

Przy urządzaniu spławów drzewa w stanie niewiązanym Władza polityczna w porozumieniu z Wydziałem krajowym przepisze warunki wskazane dla usunięcia szkodliwych dla rybactwa skutków takiego spławiania drzewa.

§. 11.

Do urządzenia przepustów dla podniesienia rybactwa w większych dorzeczach wolno jest za zupełnem wynagrodzeniem użyć cudzego gruntu.

Wywłaszczenie następuje według przepisów ustawy wodnej.

§. 12.

Nie wolno zanieczyszczać wód rybnych w sposób rybom szkodliwy. Szczegóły tego zakazu określi c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym drogą rozporządzenia.

§. 13.

Przy udzielaniu pozwolenia na przedsiębiorstwa przemysłowe lub rolnicze Władza przepisze na koszt właściciela urządzenie ścieków lub zsypów, które są potrzebne dla umniejszenia szkody, z koniecznego zanieczyszczenia wód dla rybactwa wynikającej. Przy istniejących już zakładach i przedsiębiorstwach, które mają koncesyę do zanieczyszczania wody, uprawniony do rybołowstwa żądać może, aby na jego koszt wykonano urządzenia usuwające lub zmniejszające szkodliwe dla ryb zanieczyszczanie wód, o ile to bez znacznego uszczerbku przedsiębiorstwa nastąpić może.

§. 14.

Jeżeli właściciel przekopu nie wyłączonego z systemu rewirów rybnych, zamierza z niego spuścić wodę i osuszyć koryto, obowiązany jest zawiadomić o tem uprawnionego do rybołowstwa najmniej 24 godzin naprzód, lub równocześnie ze spuszczeniem wody, gdyby zachodziło niebezpieczeństwo zwłoki.

§. 15.

Przełożeni gmin i obszarów dworskich, c. k. żandarmerya i organa policyi wodnej i targowej, obowiązani są czuwać nad

przepisami tej ustawy i rozporządzeń na jej podstawie wydać się mających i dostrzeżone przekroczenia podawać do wiadomości władz właściwych.

§. 16.

Posiadaczom prawa rybołowstwa wolno jest swoim organom straży, które dla ochrony innych interesów, mianowicie dla ochrony kultury polowej lub leśnej włącznie z polowaniem już ustanowili, powierzać także nadzorowanie i ochronę rybactwa, i w tym celu zarządzić odebranie od nich przysięgi przez c. k. Starostwo według roty ustanowionej przez c. k. Namiestnictwo.

Posiadacze gospodarstw rybnych prywatnych, dzierżawcy rewirów rybnych i Wydział krajowy prowadzący administracyę rybactwa mogą wyłącznie dla rybactwa ustanowić zaprzysiężone organa straży, byleby organa te posiadały warunki przepisane dla straży polowej.

Do ustanowionych w ten sposób organów nadzoru i ochrony rybactwa stosują się przepisy obowiązujące w ogóle co do straży polowej, a co do ich urzędowego stanowiska, przepisy ustawy państwowej z dnia 16. Czerwca 1872. (Nr. 84. D. p. p.).

§. 17.

Organom do bezpośredniego nadzoru rybactwa w myśl §§. 15. i 16. powołanym, służy w szczególności prawo i obowiązek:

a) nadzorować rybne wody swojego okręgu służbowego, tarliska, zamknięcia przekopów i przepusty, jazy, śluzy, tamy, komory na koła wodne (bortnice, izbice, baszty), o ile te urządzenia dotyczą rybactwa,

b) rewidować tratwy, galary, łodzie rybackie, sadze i skrzynie ryb i przybory rybackie,

c) konfiskować ryby i przybory rybackie, jako też aresztować w myśl ustawy z dnia 16. Czerwca 1872. (Nr. 84. D. p. p.),

d) żądać okazania karty rybackiej w myśl §. 1. i 2. i certyfikatu w myśl §. 5.

§. 18.

Przekroczenia tej ustawy i wydanych na jej mocy przepisów, o ile nie podpadają ustawie karnej, będą władze polityczne karały:

a) odebraniem karty rybackiej czasowem, a w razie powtarzania przekroczeń stałem;

b) grzywną od 5—100 zł. w. a., która to grzywna w razie ponownego przekroczenia jak i wówczas, jeżeli zarybieniu znaczną wyrządzono szkodę, może być podwyższoną do 200 zł. w. a. Gdy uznany za winnego nie jest w stanie grzywny uiścić, to należy ją zamienić na karę aresztu, a w takim razie 5 zł. w. a. liczy się za jeden dzień aresztu;

c) w razie przekroczenia zakazów wydanych na mocy §§. 3., 4. i 5., należy zarazem orzec konfiskatę ryb wbrew przepisowi złowionych, oraz narzędzi rybackich bezprawnie użytych.

§. 19.

Grzywny oraz kwoty otrzymane ze sprzedaży zabranych przyborów rybackich i ryb, wpływają do krajowego funduszu rybackiego.

Zabrane przybory rybackie rodzajów niedozwolonych, należy przed sprzedaniem uczynić niezdatnemi do dalszego użytku w formie zakazanej.

§. 20.

Do przeprowadzenia dochodzeń i do wydawania orzeczeń w sprawach przekroczenia tej ustawy powołane są polityczne Władze państwowe. Postępowanie określa rozporządzenie ministr. z d. 5. Marca 1858. Nr. 34. Dz. p. p. Przeciw orzeczeniu karnemu służy zasądzonemu rekurs do c. k. Namiestnictwa, który w terminie nieodwłocznym dni 3 zgłosić należy u Władzy, która orzeczenie wydała.

Przeciw orzeczeniu c. k. Namiestnictwa, zatwierdzającemu lub łagodzącemu orzeczenie Władzy pierwszej instancyi, nie ma dalszego rekursu.

§. 21.

Przekroczenie przedawnia się, jeżeli w przeciągu 6 miesięcy od jego popełnienia nie zarządzono przeciw sprawcy dochodzenia karnego.

§. 22.

Z wejściem w życie tej ustawy, traci moc obowiązującą ustawa z dnia 19. Listopada 1882. Nr. 57. Dz. u. kr. z r. 1883. o niektórych środkach ku podniesieniu rybactwa i rozporządzenie c. k. Namiestnictwa z d. 28. Czerwca 1883. Nr. 58. Dz. u. kr.

§. 23.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, skarbu, rolnictwa i handlu.

L. W. kr. 63.768/85.

Aleg. 63

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszu szkolnego krajowego na rok 1883.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie nasze o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1883. było już wydrukowanem, kiedy otrzymaliśmy z Rady szkolnej krajowej na żądanie szczegółowy wyciąg niektórych rubryk działu wydatków funduszu szkolnego krajowego, z którego to działu Rada szkolna krajowa sama zamknięcie rachunkowe sporządza. — Przekonawszy się z tego szczegółowego wyciągu, że w dziale wydatków pomieszczone są między innemi i takie pozycye, które przyjętemi i uznanemi być nie mogą, zmuszeni jesteśmy dodatkowo do naszego powyższego sprawozdania przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie niniejsze.

W kolumnie „Rozmaite wydatki“, zawartej w Rubr. I. pod tyt. „Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych“, wykazane są między innymi wydatki na prowadzenie rachunków funduszów szkolnych okręgowych, a to o ile niewyraźne częstokroć i porozrzucane pozycye zliczyć się dały, w kwocie około 1.600 zł. Tego wydatku Wydział krajowy przyjąć i uznać nie może, a to z powodów zasadniczych, na ustawie opartych, które w zeszłorocznem swem sprawozdaniu o preliminarzu funduszu szkolnego krajowego dokładnie wyłuszczył, a które Wysoki Sejm uznał za słuszne, odmawiając wstawienia do preliminarza żądanej przez Radę szkolną krajową na prowadzenie tych rachunków kwoty 6.090 zł.

W tej samej kolumnie „Rozmaite wydatki“ znajdują się także inne pozycye zupełnie nieuzasadnione, wydatki na pokrycie potrzeb bądź dotowanych już w innych rubrykach, jak np. na remuneracye i zapomogi, na zakupno książek, na przybory naukowe, na dodatki służbowe i pięcioletnie dla nauczycieli i t. p., bądź, co gorsza, na pokrycie takich potrzeb, dla których w preliminarzu funduszu szkolnego nie ma wcale żadnej dotacyi, a to dla tego, że do ich pokrywania fundusz szkolny okręgowy nie jest ani powołany, ani obowiązany.

I tak n. p. wiele Rad szkolnych okręgowych pokrywa z rubryki „Rozmaite“ wydatki na opał dla szkół wiejskich, pomimo, że wydatek ten cięży w myśl ustawy na gminie, inne wydają na koszta podróży c. k. inspektorów okręgowych, którzy przecież mają na ten cel osobny ryczałt, inne znów na pożyczki bezprocentowe, na budowę szkół i t. p. — Są to nieprawidłowości, których bez wytknienia pozostawić nie można.

Przy tej sposobności nadmienić także winniśmy, że Rada szkolna krajowa nie wykazała w Rubryce należytości czynnych zasiłku, a raczej zaliczki, jaką w latach od 1876. do końca Sierpnia 1883. udzieliła z funduszu szkolnego krajowego gminie miasta Krakowa, nawet bez jej wyraźnego o to żądania, na pokrycie wydatków nadzwyczajnych dla szkół krakowskich.

Zasiłki te wynosiły:

w roku	1876	2.623 zł.	06 ct.
„	1877	8.376 „	99 „
„	1878	10.989 „	16 „
„	1879	11.376 „	48 „
„	1880	12.232 „	82 „
„	1881	13.459 „	04 „
„	1882	13.161 „	97 „
„	1883	9.839 „	39 „
	Razem . .	82.058 zł.	91 ct.

o którą to sumę wykazane w zamknięciach rachunkowych aktywa funduszu szkolnego krajowego zwiększyć należy.

Z przytoczonych wyżej powodów nie może więc Wydział krajowy wnosić na udzielenie Radzie szkolnej krajowej absolutoryum z rachunków wydatków funduszu szkolnego krajowego za rok 1883.

We Lwowie dnia 8. Grudnia 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:
Oktaw Pietruski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Aleg. 64

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wykonywania statutu organizacyjnego kolei państwowych, tudzież zastosowywania taryf na tychże kolejach, w odniesieniu do potrzeb krajowych.

Wysoki Sejmie!

W tegorocznem sprawozdaniu z czynności z dnia 30. października r. b. L. W. kr. 55362/85 wymienił Wydział krajowy na str. 161—164 starania podjęte w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. października 1884 r. w przedmiocie *statutu organizacyjnego* kolei państwowych, tudzież uchwały Sejmowej z dnia 17. Października 1884 r. w przedmiocie *taryf kolejowych*.

Pomiędzy innemi szczegółami tyczącemi się tych przedmiotów, podał Wydział krajowy w powyższem sprawozdaniu do wiadomości Wysokiego Sejmu, że na odezwę swą z dnia 18. Lipca r. b. wystosowaną bezpośrednio do c. k. generalnej Dyrekcyi austryackich kolei państwowych, w przedmiocie wykonywania statutu organizacyjnego, nie mniej też w przedmiocie zastosowywania taryf na tychże kolejach, w odniesieniu do dotrzeb naszego kraju, nie otrzymał był jeszcze żadnej odpowiedzi.

Gdy jednak dnia 30. Listopada b. r. odpowiedź ta nadeszła w odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 27. Listopada b. r. L. 11099/pr., wystosowanej do Wydziału krajowego a opartej na reskrypcie J. E. pana Ministra handlu z dnia 18. Listopada b. r. L. 309, — przeto ze względu na ważność spraw tą odpowiedzią objętych, a odnoszących się do przytoczonych wyżej uchwał Sejmowych, tudzież do *reskryptu* J. E. pana Ministra handlu z dnia 17. Października 1884 l. 1817 *odczytanego na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 20. Października 1884 r.*, postanowił Wydział krajowy, w uzupełnieniu sprawozdania z dnia 30. Października br., podać osnowę otrzymanej odezwy do wiadomości Wysokiego Sejmu.

Wydział krajowy żądał od c. k. generalnej Dyrekcyi austryackich kolei państwowych wyjaśnień na następujące pytania:

1) Czy i o ile, przy wydawaniu instrukcyi i rozporządzeń wykonawczych, tyczących się statutu organizacyjnego kolei państwowych, uwzględnione zostały specyalne potrzeby kraju naszego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. Października 1884 r.?

2) Jakie zarządzenia zostały wydane w celu *zniżenia taryf* od przewozu osób i ładunków na kolejach państwowych w naszym kraju, a wszczególności, czyli zaprowadzone na zachodnich liniach państwowych *taryfy zniżone* zastosowane zostały do galicyjskiej sieci kolei państwowych?

3) Jakie specyalne ulgi przyznane zostały na kolejach państwowych dla produktów galicyjskiego *przemysłu naftowego?*

4) Czyli i kiedy zaprowadzone zostały na galicyjskiej sieci kolei państwowych *taryfy związkowe* z kolejami mającemi z nią styczność, i jak opiewają odnośne układy?

Na pytania powyższe daje c. k. Rząd następujące odpowiedzi:

ad 1. Postanowienia taryfowe i wszystkie instrukcye tyczące się ruchu pociągów i konserwacyi kolei, o ile w nich są objęte obowiązki służby kolejowej, wydane zostały w języku niemieckim i *polskim.*

Obwieszczenia o zaprowadzeniu nowych planów jazdy tudzież o zmianach planów jazdy, obwieszczenia o utworzeniu nowych linii lub też o chwilowych przeszkodach ruchu, w ogóle wszystkie zawiadomienia, które odnoszą się do publiczności, ogłaszane były zawsze także w języku krajowym i bywa też ściśle przestrzeganem, aby wszystkie druki przeznaczone do użytku publiczności sporządzane były — taksamo jak to się dzieje u władz krajowych — zawsze w językach krajowych.

W zakresie służby — co do dostawy materyałów wydano zarządzenie, że dostawą wszystkich tych materyałów, które nie wymagają jednolitego traktowania, mają się zajmować c. k. Dyrekcye ruchu kolei żelaznych.

Gdy nadto sprzedaż materyałów zużytych zaliczoną została do czynności Dyrekcyom ruchu przekazanych, przeto, zdaniem c. k. Rządu, punkt ciężkości co do dostawy materyałów przeniesiony został do Dyrekcyi ruchu, wskutek czego zakres działania tychże jest szerszy, aniżeli na kolejach prywatnych, mających siedziby swoich organów centralnych w Wiedniu.

Co do uregulowania czynności finansowych zawartą została z *galicyjskim bankiem krajowym* umowa, mocą której bank ten zajmuje się przechowaniem wartościowych efektów depozytowych, wypłacaniem rachunków do Dyrekcyi ruchu we Lwowie celem zrealizowania wpływających, fruktyfikacyą sum bankowi przez tę Dyrekcyę ruchu przesyłanych i różnemi innemi czynnościami bankowemi. Umowa ta rozciągniętą została także na Dyrekcyę ruchu w Krakowie.

Istnieje nadto zamiar odpowiedniego rozszerzenia — w swoim czasie czynnością *banku krajowego* przez poruczenie tych czynności także ustanowionym na prowincyi zastępstwom tegoż banku.

Konsekwencyą tej umowy jest fakt, że wszystkie przesyłki pieniężne z kas galicyjskich kolei państwowych do Wiednia mogą być zaniechane.

Co się tyczy personalu, to podług rządowego komunikatu przestrzeganą jest ściśle zasada, że wszystkie organa służby kolejowej na kolejach państwowych w Galicyi władać muszą nie tylko językiem niemieckim, lecz także językiem krajowym w mowie i piśmie, ażeby urzędnicy niższej kategoryi i słudzy porozumiewać się mogli w języku krajowym.

Uwzględniając odrębne stosunki w Galicyi wydano zarządzenie pod tym względem sięgające nawet po za granice statutem organizacyjnym zakreślone, zezwolono bowiem co do urzędników niższej kategoryi i sług na odstąpienie od wymagań znajomości języka niemieckiego na tak długo, dopóki nie zostanie przysposobiony zastęp uzdolnionych kandydatów.

Z pomiędzy 408 urzędników i 63 aspirantów, zatem z pomiędzy 471 funkcyonaryszów pełniących z końcem Września 1885. służbę przy Dyrekcyach ruchu kolei żelaznych w Galicyi, znajduje się tylko 14, przeto mniej niż 4% urzędników nieznających wcale języka krajowego lub niewładających nim dostatecznie, podczas gdy wszyscy aspiranci bez wyjątku władają tym językiem.

Przytem zauważa c. k. Rząd, że z tych 14 urzędników, którzy językiem krajowym wcale nie władają lub nie znają dostatecznie, przyjęto 10 od kolei, które przeszły w zarząd Państwa, tak, że z 471 urzędników weszło nowo przyjętych do służby tylko 4 niewładających językiem krajowym, zatem mniej niż 1% ogólnej liczby urzędników. Zresztą *nowo przyjęci* pełnią służbę w Galicyi tylko prowizorycznie i podług oświadczenia rządowego zostaną z kraju przeniesieni, skoro na ich miejsce przysposobione będą siły odpowiednie, co w niezbyt odległym czasie nastąpi, albowiem technicy krajowi wysłani zostali do zachodnich części sieci kolejowej w tym celu, aby się tam obznajomili z praktycznem wykonaniem jednolitych instrukcyi i nabyte wiadomości później w Galicyi zużytkowali.

Gdy to nastąpi, będą wszyscy urzędnicy pełniący służbę na galicyjskich liniach kolei państwowej, o ile nie zostali już przyjęci od dawniejszych kolei, władać bez wyjątku językiem niemieckim i polskim.

Przytem nadmienia komunikat, że istnieje zamiar wystawienia na rachunek funduszu pensyjnego budynków w Krakowie i Lwowie ogólnym kosztem około pół miliona złr.; w których to budynkach mieścić się będą nietylko bióra Dyrekcyi ruchu, lecz także mieszkania dla niektórych wyższych urzędników.

Wobec tego faktu spodziewa się c. k. Rząd, że zażalenia z powodu przeniesienia funduszów pensyjnych byłych kolei Albrechta, Dniestrzańskiej i Tarnowsko-Leluchowskiej do ogólnego funduszu pensyjnego w Wiedniu zostaną uchylone, albowiem kwoty, któremi pomienione koleje przyczyniły się do ogólnego funduszu, są o wiele mniejsze, aniżeli kwoty do wystawienia nowych budynków potrzebne i, jak się samo przez się rozumie, znajdą zupełnie odpowiedne oprocentowanie.

ad 2. W ogólności zaznacza komunikat rządowy, że wszystkie postanowienia taryfowe wydane dla zachodnich linii sieci kolei państwowej, o ile nie mają na celu uwzględnianie specyalnych stosunków miejscowych, obowiązują także na galicyjskich liniach kolei państwowych.

W szczególności nadmienia c. k. Rząd, że taryfą osobową, obowiązującą od 15. Listopada 1884. na galicyjskich liniach c. k. kolei państwowej, zaprowadzone zostały te same ceny jazdy i takie same szczegółowe ułatwienia, karty do podróży tam i napowrót (Tour- und Retour-Karten), bilety abonamentowe, kombinowane bilety jazdy okrężnej (combinirte Rundreise-Billets) etc. jak istnieją na zachodnich liniach c. k. kolei państwowej, przyczem podróżujący w Galicyi w obec podróżujących na liniach zachodnich obecnie o tyle jeszcze w lepszych są warunkach, że mogą korzystać z niskich cen przy pociągach mięszanych, które na zachodnich liniach nie istnieją.

Co się zaś tyczy taryfy towarowej, obowiązującej od dnia 1. Listopada 1884. na galicyjskich liniach kolei państwowej, zwraca komunikat rządowy uwagę na to, że powyższą taryfą, tyczącą się wszystkich klas taryfowych dla przesyłek pośpiesznych, towarów pojedyńczo i całemi wozami ładowanych, taryf szczegółowych i wyjątkowych, zaprowadzone zostały w ogólności co najmniej te same taksy jednostkowe, jakie istnieją na zachodnich liniach kolei państwowej, dla niektórych zaś artykułów, mianowicie dla nafty, drzewa opałowego, przedmiotów służących do opakowania i soli warzelnej, jakoteż dla rosłego bydła rogatego do Wiednia wywożonego, jeszcze niższe ceny frachtowe aniżeli te, które dla powyższych artykułów obecnie na zachodnich kolejach państwowych istnieją.

Od dnia 1. Stycznia 1885 zaprowadzone zostały na galicyjskich liniach kolei państwowej szczególnie zniżone ceny frachtowe także dla drzewa materyałowego i spirytusu.

ad 3. Celem ułatwienia przewozu i uzyskania większego zbytu dla galicyjskiej nafty, zwołaną została z inicyatywy c. k. generalnej Dyrekcyi austryackich kolei państwowych w miesiącu Marcu b. r. specyalna konferencya, której wynikiem było, że zdołano zarządy wszystkich innych kolei galicyjskich skłonić do ustanowienia dla nafty wywozowej do Czech, Morawii, Szlązka

i Austryi dolnej ceny jednostkowej po 0 16 centów za 100 kilogramów i jeden kilometr drogi. Również za ingerencyą i wpływem generalnej Dyrekcyi austryackich kolei państwowych osiągnięto, chociaż nie powyższą, to jednak bardzo zniżoną cenę jednostkową ze strony kolei północnej cesarza Ferdynanda, jakoteż innych w przewozie udział biorących kolei po za granicami Galicyi położonych.

Odnośna taryfa wyjątkowa obowiąznje od 1. Maja 1885 i zawiera w porównaniu z dawniejszemi znacznie niższe ceny frachtowe.

Także celem umożliwienia i podniesienia zbytu dla nafty galicyjskiej do Węgier, w szczególności zaś do Budapesztu i Preszburga, przez zaprowadzenie znacznie zniżonych cen frachtowych, poczyniono już od dłuższego czasu stosowne kroki u odnośnych wyłącznie węgierskich kolei i podług komunikatu rządowego spodziewać się należy w tej mierze pomyślnego wyniku

ad 4. Galicyjsko wiedeńska taryfa wspólna (Gemeinschafts-Tarif) została zaprowadzoną od dnia 20. Lutego 1885, zaś taryfa galicyjska dla przewozu wewnątrz kraju (galiz. interne Geschäfts-Tarif) od dnia 1. Maja.

Galicyjsko-austryacko-czeska taryfa wspólna (taryfa dla zboża i ogólno klasowa) zaprowadzoną została od dnia 1. Września 1885.

Również spodziewać się należy podług oświadczenia c. k. Rządu zaprowadzenia galicyjsko-północno niemieckiej taryfy związkowej (dla zboża, drzewa i ogólnej taryfy klasowej), która właśnie jest w opracowaniu, równie jak galicyjsko-adryatycka taryfa wspólna. Także galicyjsko-węgierska taryfa związkowa zostanie w najbliższym czasie przerobioną.

Na tem kończy się odezwa c. k Prezydyum Namiestnictwa z dnia 27. Listopada b. r L. 11.099/pr., której osnowę podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu w dalszym ciągu odnośnego ustępu sprawozdania na wstępie wymienionego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 2. Grudnia 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Władysław hr. Badeni w. r.

Członek Wydziału kraj.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. 33.998/85.

Anl. 65

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 2. Września 1884. w sprawie ostatecznego uporządkowania podziału kraju na okręgi powiatów sądowych i administracyjnych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 2. Września 1884. polecił nam Wysoki Sejm przystąpić co rychlej do uporządkowania podziału kraju na okręgi sądów powiatowych i administracyjnych, z uwzględnieniem planu przyjętego uchwałą sejmową z dnia 29. Maja 1875., tudzież wszelkich na podstawie rozporządzeń władz c. k. Rządu i autonomicznych dokonanych zmian — wskutek tego mamy zaszczyt podać do wiadomości Wysokiego Sejmu.

Ponieważ plan z r. 1875., na który się uchwała powołuje i który dotąd Reprezentacyi krajowej służył za dyrektywę, był wynikiem wspólnego elaboratu władz c. k. rządowych z autonomicznemi i wniesiony został jako przedłożenie rządowe, — udaliśmy się przeto pod dniem 10. Maja 1885. LW. 48.442/84. do pp. Ministrów sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i J. E. barona Ziemiałkowskiego z prośbą o wyznaczenie znów delegatów dla przyjęcia udziału w nowej komisyi mięszanej, którąby pierwotny plan podziału z r. 1875. przejrzała i odpowiednio do dzisiejszej sytuacyi uporządkowała. Wybierając ten środek załatwienia, sądziliśmy, iż będzie najskuteczniejszym w uporządkowaniu terytoryalnego podziału i odpowie wymaganiom tak ustawy o Reprezentacyi powiatowej, jakoteż ustawy z dnia 11. Czerwca 1868. (N. 59. Dz. u. p.)

Allegat A. Allegat B. Jak świadczą dołączające się tutaj odpowiedzi pod lit. A. p. Ministra sprawiedliwości z d. 8. Czerwca 1885. LW. 29.192 i pod B. Prezydyum c. k. Namiestnictwa z d. 1. Lipca 1885. LW. 33.998, propozycya nasza nie doznała przychylnego przyjęcia, albowiem władze te, nie uznając potrzeby przeprowadzenia jakiejbądź czynności w przedmiocie podziału kraju, oświadczyły gotowość możliwego uwzględniania pojedyńczych życzeń, o ile tego zajdzie potrzeba.

Że istnieje konieczność uporządkowania spraw terytoryalnego podziału kraju i sprowadzenia jedności granic powiatów administracyjnych z autonomicznemi, tudzież zapewnienia na przyszłość skutecznej ingerencyi Reprezentacyi krajowej przy dokonać się mających zmianach, przekonywa krótki pogląd na dotychczasowy przebieg tej sprawy, poruszanej już nieraz w Wysokim Sejmie. (uchwała z d. 28. Sierpnia 1878., — uchwała z d. 21. Października 1881.)

Na podstawie §. 2. w związku z §. 4. ustawy o Reprezentacyi powiatowej, granice powiatów autonomicznych zgodne były pierwotnie z granicami okręgów c. k. Starostw. Gdy ustawa

z d. 19. Maja 1868 r. (N. 44. Dz. u. p.) wprowadziła do systemu administracyjnego podziału kraju nowy czynnik, to jest okręgi Sądów powiatowych mających przedtem odrębne terytorya, i gdy ustawą z d. 11. Czerwca 1868. (N. 59. Dz. u. p.) dozwolono p. Ministrowi sprawiedliwości w drodze rozporządzenia, wszelako po wysłuchaniu opinii Reprezentacyj krajowych, zmieniać granice poszczególnych okręgów Sądów powiatowych, — odtąd powstała dzisiejsza kwestya terytoryalnego podziału kraju, a właściwie kwestja należytego udziału w niej Reprezentacyi krajowej.

Dla przeprowadzenia zasad przyjętych w ustawie z dnia 19. Maja 1868., to jest zrównania granic okręgów Sądów powiatowych z okręgami Starostw, a ewentualnie i granic powiatów autonomicznych — ustanowioną została w porozumieniu się z c. k. Rządem komisya mieszana, a jej elaborat obejmujący plan nowego podziału kraju c. k. Rząd wniósł do Sejmu w r. 1875.

Otóż plan ten, dotychczas przez c. k. władze rządowe wykonanym nie został. Pan Minister sprawiedliwości, pomijając na razie potrzebę utworzenia nowych Sądów powiatowych w uchwale z dnia 29. Maja 1875. wskazanych, zarządził w r. 1878. przeniesienie około tysiąca miejscowości z jednych okręgów sądowych do innych, w wielu razach niezgodnie z opinią Wysokiego Sejmu. Ministeryum spraw wewnętrznych z swej strony zarządziło także odpowiednie zmiany w okręgach politycznych c. k. Starostw i wystąpiło w r. 1878. do Wysokiego Sejmu z wnioskiem o dopełnienie podobnych zmian w obszarach Reprezentacyj powiatowych, a to w myśl §. 3. ustawy krajowej o Radach powiatowych.

Wysoki Sejm jednak z uwagi, iż tego rodzaju ryczałtowa i niejako przemusowa regulacya terytoryów powiatów autonomicznych, wywołać musi pewne zamieszanie w całem gospodarstwie poszczególnych gmin i Reprezentacyj powiatowych, — nie przychylił się do przedłożeń c. k. Rządu, lecz uchwalił prowizoryczną ustawę na lat trzy pod d. 13. Lutego 1879. sankcyonowaną (Nr. 78. Dz. u. kr.), mocą której dozwolono c. k. Rządowi w porozumieniu z Wydziałem krajowym, drogą rozporządzenia zmieniać obszary, na które rozciąga się działalność Reprezentacyi powiatowej. Jakoż po licznych pertraktacyach tak z Radami powiatowemi, jako też c. k. Ministerstwem sprawiedliwości, zdołaliśmy w ciągu tych lat trzech przeprowadzić uregulowanie wielu okręgów powiatowych autonomicznych, lecz pomimo to w r. 1882. okazała się potrzeba żądania dalszego przedłużenia mocy obowiązującej ustawy z d. 13. Lutego 1879. jeszcze do końca 1885., co też Wysoki Sejm uchwalił, a Najjaśniejszy Pan nowej ustawie sankcyi Swej pod d. 15. Listopada 1882. (Nr. 87. Dz. u. kr.) udzielił.

Wtym czasie również i c. k. Ministerstwo sprawiedliwości zaczęło stopniowo zaprowadzać niektóre z Sądów powiatowych wskazanych uchwałą z 29 Maja 1875., jak w Żydaczowie, Złotym Potoku, Czarnym Dunajcu, Mszanie Dolnej, Bieczu, i zapowiedziało otwarcie nowych w Dynowie Żabnie i Podwołoczyskach, chociaż co do ich składu nie zawsze trzymając się pierwotnego planu z r. 1875. — Otoż ta okoliczność i dawniejsze zarządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z r. 1878. nie dające się pogodzić z życzeniami dawnych miejscowości i interesem Rad powiatowych, powodują rok rocznie napływ licznych petycyj tak do Wysokiego Sejmu jakoteż i do Wydziału krajowego z żądaniami wydzielania różnych gmin z jednego okręgu sądowego i c. k. Starostwa do innych. Wysoki Sejm uchwala wciąż opinie w myśl ustawy z d. 11. Czerwca 1868. lecz opinie te rzadko kiedy znajdują uwzględnienie. I tak dotąd oczekują załatwienia uchwały i rezolucye:

1) Z d. 28. Sierpnia 1877. o utworzenie nowego Sądu powiatowego w Zakluczynie.

2) Z d. 5. Października 1878. o wyłączenie okręgów Sądów powiatowych Żmigród, Dukla, Krosno z okręgu c. k. Sądu wyższego krajowego we Lwowie, obwodowego w Przemyślu, a przydzielenie do okręgu Sądu obwodowego w Tarnowie, krajowego wyższego w Krakowie.

3) Z d. 19. Października 1878. o przeniesienie siedziby Sądu powiatowego z Wiśniowczyka do Złotnik.

4) Z d. 19. Października 1878. o przeniesienie gminy Polanka z Sądu powiatowego w Oświęcimie do Sądu powiatowego w Wadowicach; gminy Hroszówka, Jabłonica ruska z Sądu w Birczy do Sądu w Brzozowie:

Dobra szlachecka, Dobra rustykalna, Ulucz, Lachowa z Sądu w Birczy do Sądu w Sanoku.
Augustówka z Sądu powiatowego w Brzeżanach do Sądu w Kozowej.
Chocimierz z Sądu w Obertynie do Sądu w Tłumaczu.

5) Uchwała z d. 25. Września 1882. o przeniesienie gmin:

Hołyń z Sądu w Rożniatowie do Sądu w Dolinie.
Soroki z Sądu w Gwoździcu do Sądu w Horodence.
Dżurków z Sądu z Obertynie do Sądu w Kołomyi.
Zielów i Zorniska z Sądu w Janowie do Sądu deleg. we Lwowie.
Burczyce stare i nowe z Sądu w Samborze do Sądu powiatowego w Rudkach.
Machliniec z Sądu powiatowego w Żurawnie do Sądu w Stryju.
Łuka, Międzygórze, Trościanic, Uście Zielone, z Sądu powiatowego w Monasterzyskach do Sądu w Tłumaczu.

6) Z d. 11. Września 1882. o przeniesienie miejscowości:

Brzezinka i Niegoszowice z Sądu pow. w Krzeszowicach do Sądu delegowanego w Krakowie,
Łuka z Monastyrkiem i Unicz z Sądu w Złotym Potoku do Sądu w Obertynie,
Góra Motyczna, Żuraków, Wola wielka, Straszęcin, Grabiny, Latoszyn, Podgrodzie, Gumniska Fox, Braciejowa z Sądu pow. w Dębicy do Sądu w Pilznie,

7) Z dnia 24. Września 1883. o przeniesienie gmin:

Iskań z Sądu w Birczy do Sądu powiatowego w Dubiecku,
Pasierbiec z Sądu w Wiśniczu do Sądu w Limanowej.

8) Z dnia 17. Września 1883. o przeniesienie gmin:

Bratkowce z Sądu w Tyśmienicy do Sądu deleg. w Stanisławowie,
Tarnawa górna i dolna z Sądu w Ślemieniu do Sądu deleg. w Wadowicach.

9) Z dnia 15. Października 1883. o przeniesienie gmin:

Kobylnica ruska, Kobylnica wołoska i Felbach z Sądu pow. w Lubaczowie do Sądu w Krakowcu.

Wskutek więc podobnego ociągania się c. k. Ministerstwa sprawiedliwości w załatwieniu podnoszonych spraw przez Wysoki Sejm, — pomimo usilnych starań nie zdołaliśmy dotąd jeszcze zrównać granic okręgów powiatów autonomicznych z okręgami odnośnych c. k. Starostw co do następujących miejscowości:

I tak gminy: Łuka z Monastyrkiem i Uniż należą do Starostwa w Buczaczu, a do Rady pow. w Horodence,
Hołyń do Starostwa w Dolinie, a do Rady pow. w Kałuszu.
Domażyr, Zielniów, Zorniska do Starostwa w Gródku, Rady pow. we Lwowie.
Dżurków do Starostwa w Horodence, a Rady powiatowej w Kołomyi,
Soroki do Starostwa w Kołomyi, a Rady pow. w Horodence,
Burczyce nowe i Burczyce stare do Starostwa w Samborze, a do Rady pow. w Rudkach,
Machliniec do Starostwa w Żydaczowie, a Rady pow. w Stryju,
Łabacz do Starostwa w Złoczowie, a Rady pow. w Brodach.

Prócz tych jest jeszcze ośm miejscowości: jak Demblin, Jagodniki i t. p. należące do Starostwa w Brzesku, a Rady pow. w Dąbrowie, — tudzież ośm miejscowości Dubiecko, Śliwnica i t. p należące do Starostwa w Brzozowie, a Rady pow. w Przemyślu, — lecz te przy otwarciu już zapowiedzianych Sądów powiatowych w Żabnie i Dynowie do właściwych okręgów Starostw i Rad powiatowych przydzielone zostaną.

Niezależnie od spraw powyżej wymienionych, wnosimy przedłożenia na bieżącą sesyę sejmową co do miejscowości Milczyce, Rokitno, Zawadka, Czerteż, Stańkowa, Honiatycze-Kahujów,

Werbiż, Bołożynów, Przewołoczna z Bajmakami i Sokołówką, których petycye wniesione o przeniesienia Wysoki Sejm w roku 1884. udzielił nam do zbadania i zdania sprawy.

Podobny stan przez lat dziesięć ciągnącej się tymczasowości, sprowadzający pewne zamięszanie w ustroju terytoryów Reprezentacyj powiatowych, wypływa z niejasnego określenia atrybucyj Wysokiego Sejmu §. 2. i 3. w ustawie o Reprezentacyi powiatowej określonych, odnośnie do ustaw państwowych z d. 19. Maja i 11. Czerwca 1868. (Nr. 44. i 59. Dz. u. p.), dających c. k. Rządowi stanowczy głos przy zaprowadzaniu zmian w terytoryalnym podziale kraju. Jeżeli bowiem okręg Sądu powiatowego stanowi podstawę do zmiany granic powiatu czyli Starostwa, a w tej mierze rozporządzenie c. k. Ministerstwa sprawiedliwości jest wystarczającem, — to ingerencya zazastrzeżona §. 3. ustawy o Reprezentacyi powiatowej Wysokiemu Sejmowi — ogranicza się do prostej akceptacyi faktu dokonanego, choćby w brew jego opinii. Pozostaje wprawdzie Reprezentacyi krajowej możność nie zgodzenia się na zapadłe już rozporządzenia i utrzymania oddzielnych granic powiatów autonomicznych, różnych od granic powiatów administracyjnych, lecz stan podobnej niezgodności szkodliwie oddziaływa na wszelkie czynności Rad powiatowych, gdy im wypada mieć do czynienia z dwoma lub więcej Starostwami i urzędami podatkowymi, nie wspominając już o trudnościach wynikających w wewnętrznym zarządzie, gdy idzie o sprawy drogowe i inne nakłady przedsiębrane dla dobra powiatu.

Zgodność granic okręgów sądowych z granicami Starostw wprowadzona ustawą z. d. 19. Maja 1868. r. dla kraju naszego nie ma donioślejszego znaczenia, lecz przeciwnie wytworzyła kwestyę, z powodu której nie możemy bez naruszenia ważnych interesów gospodarczo-ekonomicznych Reprezentacyi powiatowych dojść do jednolitości terytoryów powiatów politycznych z powiatami autonomicznemi, a trudności tego rodzaju powtarzać się będą zawsze przy organizacyi tyle potrzebnych w kraju naszym nowych Sądów powiatowych. Gdyby więc udało się przeprowadzić dla Galicyi wyjątkowo ustawę dozwalającą na odstąpienie od zasad wskazanych ustawą z. d. 19. Maja 1868. co do okręgów Sądów powiatowych, lub uzyskać dla Reprezentacyi krajowej co do zmiany tych okręgów podobną ingerencyę, jaką przyznaje jej ustawa z dnia 26. Kwietnia 1873.(Nr. 62. Dz. u. p). w sprawie okręgów Sądów krajowych, obwodowych i handlowych, kwestya jednolitości granic powiatów administracyjnych z autonomicznemi zostałaby usunięta.

W końcu mamy zaszczyt jeszcze podać do wiadomości Wysokiego Sejmu, iż co się tyczy zaprowadzenia czterech nowych Sądów powiatowych, które c. k. Ministeryum sprawiedliwości utworzyć przyrzekło, Sąd w Bieczu już od dnia 1. Stycznia 1885. funkcyonuje, a ustanowienie Sądu w Żabnie rozporządzeniem c. k. Ministeryum sprawiedliwości z. dnia 18. Września 1885. L. 16.108 zapowiedzianem zostało, chociaż bez oznaczenia terminu otwarcia. Co do Sądu w Podwołoczyskach, z powodu zachodzących trudności w oznaczeniu jego okręgu, na wezwanie c. k. Namiestnictwa przekładamy oddzielne do L. W. 59.220 sprawozdanie, — zaś o ustanowieniu Sądu w Dynowie nie mamy żadnych wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 15. Sierpnia 1885.

Marszałek krajowy

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Gustaw Romer w. r.

Zastępca Członka Wydziału kr.

Alegat A. do LW. 53.998/85.

Odpis

reskryptu c. k. Ministra sprawiedliwości z dnia 8. Czerwca 1885. L. 199.

In Erwiederung der geschätzten Note vom 10. März 1885. Z. 48.442 gebe ich mir die Ehre dem löblichen Landesausschusse mitzutheilen, dass ich die gewünschte Ermächtigung an die Oberlandesgerichte Lemberg und Krakau zur Theilnahme an einer gemischten Commission wegen Ausarbeitung einer neuen Gerichts- und politischen Landeseintheilung zu ertheilen nicht in der Lage bin.

Die seit dem Jahre 1875. gefassten Landtagsbeschlüsse in Betreff der Gerichts-Organisirung sind, insoweit es mit dem Dienstesbedürfnisse vereinbarlich ist, zum grossen Theile bereits durchgeführt und die Congruenz der politischen und Gerichts-Bezirke angebahnt.

Würden sich noch weitere Aenderungen als unerlässlich ergeben, können dieselben einer von Fall zu Fall einzuleitenden besonderen Verhandlung vorbehalten bleiben.

Gegen eine Massnahme, durch welche jedoch neuerlich eine umfassende Aenderung der Gerichtssprengel beabsichtigt würde, bestehen schwerwiegende Bedenken auch im Interesse der Rechtsuchenden und des Staatsschatzes, welche es dringend erheischen, dass die Gerichtseintheilung in Galizien zu einer Stabilität gelange.

Auch soll die ihrer Beendigung zugehende Anlegung neuer Grundbücher nicht beirrt werden.

Insoweit der löbliche Landesausschuss zur Begründung seines Antrages auf das Gesetz vom 13. Februar 1879. R. G. Bl. Nr. 78 hinweist, wird das k. k. Ministerium des Innern in Beantwortung der an dasselbe gelangten Zuschrift des löblichen Landesausschusses vom 10. März 1885. Z. 48.442 in die Lage kommen, diese Angelegenheit auch vom Standpunkte der politischen Administration klar zu stellen.

Anlangend die in der Eingangs bezogenen Zuschrift weiters betonte Dringlichkeit der Neuerrichtung von Bezirksgerichten, war das Justizministerium schon wiederholt in der Lage, eingehend seine Anschauung und sein diesfalls einzuhaltendes Vorgehen dem löblichen Landes-Ausschusse bekannt zu geben, und werde ich unter Voraussetzung der Allerhöchsten Ermächtigung mit den fraglichen Neuerrichtungen zunächst jener von Żabno und Podwołoczyska seinerzeit vorgehen, wenn die hierüber noch im Zuge befindlichen Erhebungen und das Einvernehmen mit den betheiligten anderen Ministerien zum Abschlusse gebracht sein werden.

In Betreff des endlich von dem löblichen Landesausschusse geäusserten Wunsches, dass bezüglich der Feststellung der Territorien für neue Gerichte, sowie bei anderen Aenderungen vor Erlass der betreffenden Verordnung das Einvernehmen mit der Landesvertretung gepflogen werde, kann ich eine Ueberprüfung der von den Ministerien vereinbarten Massnahmen durch den Landes-Ausschuss wohl nicht zugestehen und muss mich in allen solchen Fällen auf die gesetzlich normirte Einholung des Gutachtens des Landtages beschränken.

Alegat B. do LW. 35.998/85.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z dnia 1. Lipca 1885. L. 6.035/pr. do Wydziału krajowego.

Na pismo Świetnego Wydziału krajowego z dnia 10. Marca b. r. L. 48.442 wniesione do Jego Ekscelencyi pana Ministra spraw wewnętrznych w sprawie terytoryalnego podziału kraju, do którego to pisma dołączone zostało w odpisie przesłane jednocześnie Wys. Ministerstwu sprawiedliwości przedstawienie Świetnego Wydziału krajowego, aby dla obrad nad nowem podziałem Galicyi na okręgi sądowe i administracyjne ustanowioną została komisya mięszana, złożona z Reprezentantów Wydziału krajowego, naczelnych krajowych Władz sądowych i Namiestnictwa, oznajmił Jego Ekscelencya Pan Minister spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 15. Czerwca b. r. L. 2.294/M. J., że zgadza się w zupełności z zapatrywaniem, jakie Wys. c. k. Ministerstwo sprawiedliwości objawiło w piśmie odmownej treści do L. 9.199 do Świetnego Wydziału krajowego wystósowanem, nadmieniając zarazem ze swej strony, że przeprowadzona już wszechstronnie na podstawie licznych od r. 1878. wydanych rozporządzeń zgodność okręgów administracyjnych i sądowych musi być w ogólności zatrzymana.

Jeżeliby jednak w istniejącym podziale kraju na powiaty okazały się niezbędnemi pojedyńcze zmiany, to mogłyby one nastąpić na podstawie szczegółowych dochodzeń, od wypadku do wypadku zarządzić się mających.

Osiągnięcie zupełnej zgodności granic powiatów politycznych z okręgami Reprezentacyi powiatowych, na co Świetny Wydział krajowy w wyż pomienionem piśmie kilkakrotnie wskazuje, jest z rozmaitych względów pożądanem, wszelako do tego celu należałoby dążyć przedewszystkiem w ten sposób, ażeby okręgi Reprezentacyj powiatowych zastósowane zostały do zmienionych granic powiatów politycznych.

W nielicznych atoli wypadkach, w których ze względu na wspólne przedsiębiorstwa i zakłady okręgu Reprezentacyi powiatowej, szczególnie ważne powody stałyby na przeszkodzie wydzieleniu pojedyńczych miejscowości z tegoż okręgu, nie omieszka Wys. c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych uwzględnić ile możności słusznych życzeń Reprezentacyi krajowej, skierowanych do przywrócenia dawniejszego podziału na powiaty polityczne, ale także Wys. Ministerstwo sprawiedliwości użyczy potrzebnego w tej mierze przyzwolenia swego.

Celem łatwiejszego i spieszniejszego przeprowadzenia dochodzeń w powyższym kierunku, mogłoby być bez trudności uzyskane ponowne przedłużenie udzielonego c. k. Rządowi ustawą krajową z dnia 13. Lutego 1879. Dz. u. kr. Nr. 78. upoważnienia do zmian w odgraniczeniu okręgów Reprezentacyj powiatowych. Co do podniesionych szczegółowo w piśmie Świetnego Wydziału krajowego trudności, jakie wynikły z przydzielenia niektórych gmin do okręgu utworzonego z dniem 1. Stycznia 1885. Sądu powiatowego w Bieczu, zwróciło Wys Ministerstwo

spraw wewnętrznych uwagę, że jeszcze przed otrzymaniem pomienionego pisma poczyniło stósowne zarządzenia, celem uchylenia tych trudności. Jest też obecnie w toku sprawa przydzielenia miejscowości Święcany, wcielonej z dniem 1. Stycznia 1885. do okręgu Sądu powiatowego w Bieczu i Starostwa w Gorlicach, napowrót do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Jaśle.

Co się wreszcie tyczy żądania, wyrażonego w końcowym ustępie wyż pomienionego pisma Świetnego Wydziału krajowego, aby tak przy oznaczaniu terytoryów nowo utworzyć się mających Sądów powiatowych, jako też przy innych zmianach w istniejących już okręgach sądowych, c. k. Rząd przed wydaniem odnośnych zarządzeń porozumiewał się bezpośrednio z Reprezentacyą krajową, oznajmiło Wys. c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, że nie jest dopuszczalnem, aby jego postanowienia co do przedsięwziąć się mających zmian terytoryalnych powzięte stanowczo w porozumieniu z Wys. c. k. Ministerstwem sprawiedliwości przed wykonaniem, względnie ogłoszeniem, podawane były rozpoznaniu Sejmu lub Świetnego Wydziału krajowego.

O tem mam zaszczyt zawiadowić Świetny Wydział krajowy wskutek powołanego na wstępie reskryptu Jego Ekscelencyi Pana Ministra spraw wewnętrznych, z nadmienieniem, że w danych wypadkach, jeżeli chodzić będzie o przydzielenie pewnych gmin do innych okręgów sądowych, nie omieszkam porozumieć się z Świetnym Wydziałem krajowym, zanim przedłożę w tej mierze moje wnioski Wys. c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

L. W. kr. 62.480/85.

Aleg. 66

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. Września 1884. roku w sprawie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Ottynii, powiatu Tłumackiego.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu danego nam w uchwale z dnia 22. Września 1884. r. przez Wysoki Sejm polecenia, mamy zaszczyt w sprawie wniesionej przez mieszkańców gminy Ottynii i innych okolicznych petycyi, co do utworzenia tam nowego Sądu powiatowego, przedłożyć niniejsze sprawozdanie.

Tak Wydział powiatowy w Tłumaczu, jakoteż Prezydyum c. k. Sądu wyższego krajowego we Lwowie, opierając się na dochodzeniach w tej sprawie przez siebie zarządzonych, oświadczają się za uwzględnieniem petycyi i przyznają konieczną potrzebę utworzenia w granicach c. k. Starostwa Tłumackiego trzeciego Sądu powiatowego z siedzibą w Ottynii.

Dla bliższego wyjaśnienia tej potrzeby, pozwalamy sobie tutaj określić stosunek zaludnienia w dotychczas istniejących w tamtejszej okolicy Sądach powiatowych:

I tak, podług spisu ludności z roku 1880. obejmują:

Sąd powiatowy	w Tłumaczu . . .	45.479
„ „	w Tyśmienicy . . .	34.548
„ „	w Delatynie . . .	32.204
„ „	w Kołomyi . . .	58.939.

Ponieważ miasteczko Ottynia leży na pograniczu tych wszystkich okręgów sądowych, przy drodze żelaznej Lwowsko-Czerniowieckiej, zatem do utworzenia nowego okręgu sądowego dla tej miejscowości, tak ze względu na odległość jakoteż i oświadczone życzenia gmin i obszarów dworskich, wypadałoby wyłączyć:

a) z okręgu dzisiejszego Sądu powiatowego w Tyśmienicy gminy: 1) Ottynia, 2) Babianka, 3) Grabicz, 4) Krzywotuły stare, 5) Krzywotuły nowe, 6) Uhorniki, 7) Winograd, 8) Worona, 9) Zakrzewce, 10) Ladzkie, 11) Krasiłówka, 12) Słobódka polna i Odaje, z ogólną ludnością 13.241 głów;

b) z okręgu Sądu powiatowego w Tłumaczu: 13) gminę Targowicę, 14) Hostów, 15) Bohorodczyn, 16) Tarnowicę polną, z ludnością 5.239 głów;

c) z Sądu delegowanego miejskiego w Kołomyi: 17) Chlebiczyn leśny i 18) Czeremchów, z ludnością 2.701 głów;

d) z Sądu powiatowego w Delatynie: 19) gminę Skopówka, 20) Hołosków, 21) Strupków, 22) Mołodyłów, 23) Neudorf, z ogólną ludnością 2.719 głów.

Tym sposobem nowy okręg Sądu powiatowego w Ottynii obejmowałby 23 gmin z ludnością 23.900 głów, a stosunek zaludnienia w sąsiednich okręgach sądowych przedstawiałby się tak, że miałyby:

Sąd w Tłumaczu	. . . . .	40.240
„ „ Tyśmienicy	. . . . .	21.307
„ „ Delatynie	. . . . .	29.485
„ „ Kołomyi	. . . . .	56.238 ludności, co już

więcej odpowiadałoby tamtejszym potrzebom.

Nadmieniamy tutaj, iż jakkolwiek osady Bednarówka i Opryszyna, leżące w okręgu Sądu powiatowego w Delatynie, podpisały petycyę z żądaniem przyłączenia ich do nowo utworzyć się mającego Sądu w Ottynii, to jednak z uwagi, że należą one do gminy Majdan średni, która, jak świadczy sprawozdanie Wydziału Rady powiatowej w Nadwórnej z d. 28. Listopada 1885. r. L. W. 62.480, nie życzy sobie zmiany dotychczasowej przynależności do okręgu sądowego w Delatynie i Starostwa w Nadwórnej, zatem i uwzględnienie ich życzeń nastąpić by mogło dopiero po oddzieleniu ich od gminy Majdan średni drogą w §. 3. ustawy gminnej wskazaną.

Powołując się tedy na ogólne życzenie ludności tamtejszej okolicy, poparte przychylnie opinią władz autonomicznych miejscowych i dotyczących władz sądowych, Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi dotyczący wniosek do uchwalenia:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z d. 11. Czerwca 1868. r. (Nr. 59. D. u. p.) udziela c. k. Rządowi swą opinię, iż dla zapewnienia mieszkańcom powiatu Tłumackiego szybszego i bardziej dostępnego wymiaru sprawiedliwości, pożądanem jest utworzenie tam trzeciego Sądu powiatowego z siedzibą w Ottynii, do którego włączone być mają następujące miejscowości:

a) Z okręgu Sądu powiatowego w Tyśmienicy: Ottynia, Babianka, Grabicz, Krzywotuły stare, Krzywotuły nowe, Uhorniki, Winograd, Worona, Zakrzewce, Ladzkie, Krasiłówka, Słobódka polna z Odajami;

b) z okręgu Sądu powiatowego w Tłumaczu: Targowica, Hostów, Bohorodczyn, i Tarnowica polna;

c) z Sądu powiatowego delegowanego miejskiego w Kołomyi: Chlebiczyn leśny i Czeremchów, wreszcie

d) z Sądu powiatowego w Delatynie: Skopówka, Hołosków, Strupków, Mołodyłów i Neudorf.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 5. Grudnia 1885.

Marszałek krajowy

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Gustaw Romer w. r.

Zastępca Członka Wydziału kr.

Aleg. 67

Wniosek.

Zważywszy, iż obowiązująca ustawa łowiecka z dnia 30. Stycznia 1875. jakkolwiek przyczynia się znacznie do podniesienia stanu zwierzyny i dziczyzny w kraju naszym, jednakowoż nie zapobiega jeszcze dostatecznie niszczeniu tychże, przy mało ograniczonej wolności polowania, a zwłaszcza nieograniczonym prawie noszenia strzelb na otwartym polu, skoro posiada się kartę uprawniającą (Waffenpass) do ich posiadania;

zważywszy dalej, iż w skutek tego stanu rzeczy, dzierzawy prawa polowania na obszarach gminnych, bądź w regule za nader niską kwotę oddawane bywają, lub wcale odbiorców nie znajdują, przez co gminy narażone są na ubytki w dochodach własnych;

zważywszy wreszcie, iż oddawna już obowiązujące ustawy o kartach myśliwskich w innych krajach koronnych, a zwłaszcza Styryi, Tyrolu i Czechach, nietylko przyczyniły się bardzo stanowczo do podniesienia stanu zwierzyny i dziczyzny w tych krajach, lecz nadto dostarczają znaczne dochody funduszom krajowym,

czynię wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi Sejmu krajowego przedłożył projekt nowelli do krajowej ustawy łowieckiej, na mocy której wprowadzone by zostały karty myśliwskie, uprawniające jedynie do polowania i noszenia na otwartem polu wszelkiego rodzaju strzelb myśliwskich.

b) Od kart myśliwskich pobieraną ma być opłata roczna na rzecz funduszu krajowego.

c) Od uiszczenia opłaty od kart myśliwskich uwolnioną być ma zaprzysięgła stała służba lasowa.

Lwów dnia 9. Grudnia 1885.

Abrahamowicz, wnioskodawca.

Koziebrodzki, ks. Sawa, Płaziński, Zawadzki, Tadeusz Langie, Jaworski, Pilat, Dzieduszycki Tadeusz, J. Męciński, Wasilewski, Madeyski, Hoszard, W. Struszkiewicz, M. Rey.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Wniosek.

Alleg. 68

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego, w sprawie przyznania Janowi Lisiewiczowi w drodze łaski stałego zaopatrzenia — tudzież o petycyi tegoż Jana Lisiewicza.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z d. 7. Grudnia b. r. przekazał Wysoki Sejm komisyi szkolnej do załatwienia sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o udzielenie Janowi Lisiewiczowi w drodze łaski stałego zaopatrzenia w kwocie 125 zł. rocznie.

Zważywszy, że Jan Lisiewicz pełnił służbę przez lat 20 nienagannie i gorliwie, a utracił ją tylko z powodu nieuleczalnej głuchoty,

Zważywszy, że według obowiązującej ustawy Jan Lisiewicz nie mógłby uzyskać emerytury z funduszu emerytalnego, na co jednak ze względu na smutne położenie swoje i na gorliwą służbę ze wszech miar by zasługiwał,

Komisya szkolna zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Janowi Lisiewiczowi, byłemu nauczycielowi ludowemu w Dawidkowicach, przyznaje się z funduszu krajowego w drodze łaski stałe zaopatrzenie w rocznej kwocie 125 zł. w. a.

We Lwowie 8. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Majer w. r.

Sprawozdawca:
Romanowicz w. r.

Aleg. 69

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej w przedmiocie zmiany art. 18. ustawy szkolnej krajowej z dnia 2. Maja 1873. „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych“ (Dz. ust. kraj. z dnia 1. Lipca 1873. L. 251.)

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 13. Października 1884. petycye gmin Ryglice i Siedliska, Rady powiatowej w Jaśle, Wydziału powiatowego w Łańcucie, Stowarzyszenia rękodzielników „Gwiazda Tarnowska“, Wydziału powiatowego w Sanoku, w Nowym Sączu i w Rzeszowie, tudzież gmin Trzemesznia, Łąki, Poręba i Zasań, (ll. 42, 43, 136, 186, 333, 443, 463, 496 i 510) o zmianę art. 18. ustawy krajowej szkolnej z dnia 2. Maja 1873. „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego“ w tym kierunku, iżby nauczycielom szkół ludowych dozwolonem było przyjmowanie i pełnienie obowiązków pisarzy gminnych, przekazane zostały Wydziałowi krajowemu do zbadania przytoczonych w nich stosunków i zdania w porozumieniu z Radą szkolną krajową sprawy, o ile zmiana 2ga ustępu wspomnianego artykułu byłaby pożądaną lub stosowną.

Wezwaniu temu uczynił Wydział krajowy zadość w sprawozdaniu swem z dnia 17. Listopada b. r. L. 58.742 dochodząc do konkluzyi, aby nad przytoczonemi powyżej petycyami Wysoki Sejm przeszedł do porządku dziennego.

Komisya szkolna:

zważywszy, że dziesięć Rad szkolnych okręgowych oświadczyło się stanowczo przeciw wszelkiej zmianie owego artykułu ustawy krajowej szkolnej, reszta zaś Rad szkolnych okręgowych, wyrażając większością głosów życzenie zmiany powołanego artykułu w kierunku przez petycye wskazanym, uczyniła to pod takiemi zastrzeżeniami i warunkami, iż nieznaczna tylko liczba nauczycieli uzyskaćby mogła upoważnienie do pełnienia niektórych tylko obowiązków pisarzy gminuych;

zważywszy, iż Rada szkolna krajowa po gruntownej rozwadze nabyła przekonania, iż szkody, jakieby z zamierzonej zmiany art. 18 powołanej ustawy w kierunku powyższym dla szkolnictwa ludowego koniecznie wyniknąć musiały, są tak wielkiej doniosłości, iż żadną miarą nie dadzą się zrównoważyć z korzyściami któreby ze zmiany tej odnieść mogła mała liczba gmin i nauczycieli, że więc skutkiem tego przekonania jednomyślnie i stanowczo oświadczyła się przeciw wszelkiej zmianie powołanego artykułu krajowej ustawy szkolnej;

zważywszy, że tak gorliwie zajmujące się sprawami szkolnictwa ludowego, Towarzystwo pedagogiczne oświadczyło się na ogólnem swojem zgromadzeniu, także przeciw zmianie artykułu tego;

zważywszy wreszcie, iż sprawa ta i na poprzednich sesyach już rozbieraną była w komisyi szkolnej, i zawsze dyskusya doprowadziła do tego wyniku, aby się oświadczyć przeciwko powyższej zmianie, wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyami ll. 42, 43, 136, 186, 333, 443, 463, 496 i 510 wniesionemi w r. 1884. przechodzi się do porządku dziennego.

Lwów 8. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Dr. Majer w. r.

Sprawozdawca:
Zoll w. r.

Aleg. 70.

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie uzupełnienia postanowień §. 37. ust. gm. oznaczeniem terminu dla zażaleń przeciw rozporządzeniom zwierzchności gminnej.

Wysoki Sejmie!

W paragrafie 37. ust. gm. nie oznaczono terminu, w jakim zażalenia przeciw rozporządzeniom zwierzchności gminnej wnosić należy.

W praktyce znalazło postanowienie §. 101. ust. gm., dozwalające wnoszenie rekursu przeciw uchwałom Rady gminnej w nieprzekraczalnym terminie 14 dni, analogiczne zastosowanie.

Statut dla król. stołecznego miasta Lwowa podobne zawiera postanowienia pod względem oznaczenia terminów w §. 39. i §. 105.

W pewnej sprawie uznały zgodnie Magistrat król. stołecznego miasta Lwowa, Rada miejska i Wydział krajowy, że zażalenie, wniesione przez stronę interesowaną na dniu 10. Czerwca 1882. przeciw rozporządzeniu Magistratu wydanemu dnia 2. Kwietnia 1880. a wkrótce potem doręczonemu, jest spóźnione. Skutkiem tego nie wdał się ani Magistrat ani Rada miejska, ani Wydział krajowy w merytoryczny rozbiór sprawy, odsyłając stronę do powyższego rozporządzenia Magistratu za prawomocne uznanego. – Atoli Trybunał administracyjny przychylił się do zażalenia strony interesowanej i zniósł orzeczenie władz administracyjnych jako sprzeciwiające się ustawie.

Trybunał administracyjny nie dopuszcza analogicznego zastosowania terminu z §. 105, a gdy zupełnie podobny stan rzeczy istnieje co do terminu wniesienia odwołań w sprawach gminnych, zachodzi potrzeba uzupełnić postanowienia §. 37. ust. gm. określeniem terminu, w jakim wnoszone być mają zażalenia do Rady gminnej przeciw rozporządzeniom zwierzchności gminnej. — Wymaga tego koniecznie ład w administracyi, który byłby niemożliwym, gdyby stronie służyło prawo zaczepiania rozporządzeń dowolnie nawet po upływie lat kilkudziesięciu.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi komisya gminna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

·/.

Lwów dnia 10. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Kazimierz Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Gorecki w. r.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o rozstrzyganiu zażaleń przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej.

Zgodnie z uchwałą Mojego Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Paragraf 37. ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia 1866. Nr. 19. Dz. u. kr. zostaje w dotychczasowem brzmieniu uchylony i ma opiewać:

Rozstrzyganie zażaleń.

§. 37.

Rada rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania.

Zażalenie ma być wniesione w ciągu czternastodniowego nieprzekraczalnego terminu, od dnia ogłoszenia lub doręczenia rozporządzenia, do Zwierzchności gminnej, która je przedłoży Radzie gminnej.

W jakich przypadkach takie zażalenia polityczna władza powiatowa rozstrzyga, stanowi §. 106.

Art. II.

Termin czternastodniowy do wnoszenia takich zażaleń od rozporządzeń, ogłoszonych lub doręczonych przed obwieszczeniem tej ustawy, liczonym będzie od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. III.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej obwieszczenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 71

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie uzupełnienia postanowienia §. 39. statutu dla miasta Lwowa oznaczeniem terminu, w którym wnosić należy zażalenia do Rady miejskiej przeciw rozporządzeniom Prezydenta Magistratu i innych organów gminy.

Wysoki Sejmie!

Reprezentacya stołecznego miasta Lwowa wniosła petycyę na podstawie uchwały powziętej przez Radę miejską na posiedzeniu d. 16. Kwietnia 1885. a ponowionej po myśli §. 42. statutu dla miasta Lwowa na posiedzeniu odbytem dnia 18. Czerwca 1885. r.

Do kroku tego zniewoloną została orzeczeniem Trybunału administracyjnego, który zawyrokował w sprawie pewnej, że zażalenie wniesione przez stronę interesowaną dnia 10. Czerwca 1882. przeciw rozporządzeniu przez Magistrat na dniu 2. Kwietnia 1880. wydanemu i zaraz potem doręczonemu, nie jest opóźnione.

W braku bowiem ustanowionego terminu do wnoszenia zażaleń, dopuszczalnych w myśl §. 39. statutu, nie dozwala Trybunał administracyjny w motywach wyroku swego uciekać się do analogicznego zastosowywania §. 105. statutu, ustanawiającego nieprzekraczalny termin dni 14 do wnoszenia rekursów do Wydziału krajowego przeciw uchwałom Rady miejskiej.

Taki stan rzeczy wytwarza możliwość wnoszenia nawet po upływie lat kilkudziesięciu skutecznych zażaleń przeciw rozporządzeniom przez Władze administracyjne przed laty wydanym.

Że takiemu stanowi rzeczy zapobiedz należy ustanowieniem terminu dla zażaleń, dopuszczalnych po myśli §. 39. statutu, jest rzeczą niewątpliwą, jeżeli — jak to Wydział krajowy w sprawozdaniu swem podnosi — porządek i ład w żywotnych i ważnych sprawach, wchodzących we własny zakres działania gminy, ma być utrzymanym.

Zgodnie przeto z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi komisya gminna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ⁄. projekt ustawy.

⁄.

Lwów dnia 10. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Kazimierz Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Gorecki *w. r.*

Ustawa

z dnia ..... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ustanawiająca termin do wnoszenia zażaleń do Rady miejskiej przeciw rozporządzeniom Prezydenta, Magistratu i innych organów gminnych miasta stołecznego Lwowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Paragraf 39. statutu dla królewskiego stołecznego miasta Lwowa z dnia 14. Października 1870. roku Nr 79. Dz. u. kr. w dotychczasowem brzmieniu zostaje uchylony i ma opiewać:

§. 39.

Rozstrzyganie zażaleń.

Rada miejska rozstrzyga wszystkie zażalenia w sprawach własnego zakresu działania, zaniesione do niej przeciw rozporządzeniom Prezydenta, Magistratu i innych organów gminy.

Zażalenia te mają być wnoszone za pośrednictwem Magistratu w nieprzekraczalnym terminie dni 14 od dnia doręczenia rozporządzenia.

W jakich wypadkach takie zażalenie polityczna władza krajowa rozstrzyga, stanowi §. 109.

Art. II.

Termin czternastodniowy do wnoszenia takich zażaleń od rozporządzeń, doręczonych przed obwieszczeniem tej ustawy, liczonym będzie od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. III.

Ustawa ta ma moc obowiązującą od dnia jej obwieszczenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ad. 72

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie petycyi mieszkańców przysiołka Podlesie o wyłączenie tej miejscowości ze związku gminy Medwedowce w powiecie Buczackim i utworzenie z niej samoistnej gminy.

Wysoki Sejmie!

Miejscowość Podlesie stanowiąca obecnie przysiołek gminy Medwedowce wniosła petycyę do Wysokiego Sejmu o utworzenie z niej samoistnej gminy, która to petycya została na wniosek komisyi administracyjnej z powodu niedostatecznego uzasadnienia przekazaną Wydziałowi krajowemu do bliższego zbadania stosunków uchwałą z dnia 2. Października 1884.

Fakta przytoczone w sprawozdaniu Wydziału krajowego przemawiają jak najdosadniej za wyłączeniem tej miejscowości, a jeżeli podzielamy zasadę łączenia gmin mniejszych niemogących się utrzymać o własnych siłach, to w tym wypadku pragnęlibyśmy zastosować zasadę rozłączania gmin większych zamożnych, którym połączenie z innemi nie tylko nie przynosi żadnych korzyści, lecz przeciwnie naraża na ponoszenie większych ciężarów, i uszczupla majątek gminny.

Miejscowość Podlesie liczy przeszło 318 mieszkańców, 67 samoistnych gospodarstw, opłaca podatków bezpośrednich 175 zł. 26 ct., przestrzeń jej wynosi 173. morgów 347 sążni kwadr. i tak pod względem własności tabularnych jak spraw dla podatku gruntowego stanowi osobną gminę katastralną.

Gmina Medwedowce, z którą obecnie Podlesie połączone, liczy 1055 mieszkańców posiada 257 samodzielnych gospodarstw, obszar jej wynosi 3589 morgów 417 sążni kwadr., opłaca 1075 zł. 22 ct. podatków bezpośrednich.

Z zestawienia tego okazuje się, iż gmina Medwedowce nie dozna żadnego uszczerbku przez wyłączenie przysiołka Podlesie, którego mienie jak i majątek poszczególnych mieszkańców jest odrębne od mienia gminy Medwedowce.

Część majątku gminnego miejscowości Podlesie stanowi 55 morgów pastwisk, obecnie stosunkowo za nisko oszacowanych, z których dochód wystarczy jak najzupełniej na opędzenie wydatków samoistnej gminy, nadto posiada Podlesie kapitału 240 zł. i obfite kamieniołomy, ze sprzedaży których przy gorliwej własnej administracyi znaczniejszy dochód pociągać może, jak obecnie pod niekoniecznie troskliwą administracyą obcej gminy. co stwierdza sprawozdanie Wy-

działu powiatowego Buczackiego, nadmieniające nadto, iż w powiecie znajduje się więcej daleko mniejszych od Podlesia samoistnie rządzonych gmin.

Rada powiatowa Buczacka oświadcza się jednogłośnie za wyłączeniem przysiołka Podlesie ze związku gminy Medwedowce.

Rada gminna Medwedowce zgodziła się również z uchwałą dnia 26. Marca 1885. r. na wyłączenie Podlesia z jej obrębu, a w tym samym kierunku oświadczają się graniczące gminy Nagorzanka i Pyszkowce.

Ze względów publicznych nie zachodzą żadne przeszkody przeciw wydzieleniu tej miejscowości, jakto oznajmiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa pod d. 3. Listopada 1885. L. 66.994.

Komisya administracyjna wnosi przeto zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod ·|. projekt ustawy:

Lwów, dnia 11. Grudnia 1885.

Zastępca Przewodniczącego:

Sz. Koziebrodzki.

Sprawozdawca:

Seweryn Henzel.

USTAWA

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wyłączeniu przysiółka Podlesie ze związku gminy Medwedowce w powiecie Buczackim i utworzenia zeń odrębnej gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Przysiołek Podlesie wyłącza się ze związku gminy Medwedowce w powiecie Buczackim i ma odtąd stanowić odrębną gminę.

Art. II.

Ustawa ta wejdzie w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministr owi spraw wewnętrznych

Z drukarni Ludowej.

L. 634/S.

Alog. 73

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o petycyi Rady gminnej miasta Tyśmienicy w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Starostwa powiatowego z Tłumacza do Tyśmienicy.

Wysoki Sejmie!

Dnia 19. Września 1884 r. wniosło miasto Tyśmienica wraz z przyległemi gminami i obszarami dworskimi petycyę do Wysokiego Sejmu o przeniesienie siedziby c. k. Starostwa powiatowego z Tłumacza do Tyśmienicy.

Petycya ta została uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 7. Października 1884. przekazaną Wydziałowi krajowemu do przeprowadzenia stosownych dochodzeń, na podstawie których to Wydział krajowy pod dniem 30. Października 1885. przedstawił Wysokiemu Sejmowi wniosek swój na nieuwzględnienie wzmiankowanej petycyi gminy Tyśmienicy i sąsiednich gmin i obszarów dworskich.

Komisya administracyjna, uwzględniając cały materyał przeprowadzonych przez Wydział krajowy dochodzeń, doszła do tego samego co tenże rezultatu.

Zwykłe środki komunikacyjne obu miejscowości, t. j. Tłumacza i Tyśmienicy, są bardzo podobne — z tą jednak najważniejszą na korzyść Tłumacza przemawiającą różnicą, że Tłumacz położony jest prawie w centrum powiatu, Tyśmienica zaś na samym tegoż krańcu o milę od Stanisławowa, tak, że gdy obecnie z żadnego krańca powiatu Tłumackiego nie ma do Tłumacza dalej jak około 3 mile, do Tyśmienicy połowa gmin powiat ten stanowiących miałaby więcej jak 3 mile. Rzut oka na mapę geograficzną wykazuje też jasno, dlaczego więcej jak $^2/_3$ części gmin i obszarów dworskich, które zapytane o opinię swą o petycyi gminy Tyśmienicy na pytanie to odpowiedziały — oświadczyło się nieprzychylnie temuż żądaniu, podając zgodnie, że przeniesienie siedziby władzy politycznej do Tyśmienicy w skutek powiększenia odległości, na znaczne straty by ją naraziło.

Tak twierdzi ludność sama, orzekając o własnych swych interesach, lecz i opinia Rady powiatowej Tłumackiej, którąby niewątpliwie uwzględniła każde uzasadnione żądanie, nie znalazła na poparcie żądań Tyśmienicy żadnych argumentów, lecz takowe jako z interesami powiatu sprzeczne określiła.

Trzeci wreszcie czynnik wpływający na organizacyę kraju, Wysokie c. k. Namiestnictwo, odezwą swą z dnia 23. Października 1885. L. 8624. również nie poparło żądania Tyśmienicy i gmin sąsiednich, podnosząc przedewszystkiem przyczyny terytoryalne powyż wskazane, tudzież kładąc nacisk na tak ważny wzgląd finansowy, znajdujący swój wyraz w tem, że władze administracyjne znalazły już w Tłumaczu stosowne umieszczenie, podczas gdy w Tyśmienicy takowego dopieroby kto wie z jak znacznym nakładem szukać potrzeba.

Stoją więc naprzeciw siebie w tej sprawie z jednej strony: życzenie przeważnej części ludności powiatu i zgodna opinia władz autonomicznych i centralnej politycznej — z drugiej strony partykularystyczne żądanie gminy Tyśmienicy i jej najbliższych sąsiadów, to też komisya administracyjna sądzi, że jedyny wzgląd, który na korzyść Tyśmienicy przemawia, a to większa jej ludność i zamożność, sprawy tej na rzecz Tyśmienicy przeważyć nie powinna i wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, nad petycyą gminy miasta Tyśmienicy, żądającej poparcia w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Starostwa z Tłumacza do Tyśmienicy, przechodzi do porządku dziennego.

Lwów dnia 10. Grudnia 1885.

Zastępca Przewodniczącego:
Sz. Koziebrodzki m. p.

Sprawozdawca:
Żarski m. p.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Aleg. 74

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o petycyi gminy Jordanowa o przeniesienie siedziby władz politycznych z Myślenic do Jordanowa, względnie utworzenia nowego okręgu administracyjnego z siedzibą w Jordanowie.

Wysoki Sejmie!

W roku 1884. wniosła gmina Jordanów powiatu Myślenickiego petycyę, popartą przez 11 gmin i tyleż obszarów dworskich (na 62 gmin powiat Myślenicki składających) o przeniesienie siedziby władz administracyjnych z Myślenic do Jordanowa — względnie o utworzenie nowego okręgu administracyjnego z siedzibą w Jordanowie, którą to petycyę Wysoki Sejm uchwałą z dnia 6. Października 1884. Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania przekazał.

Wydział krajowy zażądał przedewszystkiem w tej mierze opinii Rady powiatowej w Myślenicach i c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie.

Rada powiatowa Myślenicka na posiedzeniu swem dnia 13. Grudnia 1884. powzięła 21 głosami przeciw jednemu uchwałę, mocą której sprzeciwiła się tak żądanemu przeniesieniu władz politycznych z Myślenic do Jordanowa jak też i utworzeniu nowego okręgu administracyjnego w Jordanowie, a to na tej podstawie, że Jordanów w obec powiatu wcale nie ma korzystniejszego położenia jak Myślenice, a uboga gmina Jordanowska nie byłaby nawet w stanie dostarczyć potrzebnych dla władz administracyjnych ubikacyi.

Gdy Reprezentacya gminna Jordanowska spostrzegła, że sprawa przez nią popierana u Władz autonomicznych niekorzystny bierze obrót, postarała się o poruszenie jej u władz rządowych, a równocześnie i druga gmina w tym powiecie, Maków, zażądała u władz rządowych przeniesienia siedziby władz administracyjnych z Myślenic — do Makowa.

C. k. Namiestnictwo zarządziło zbadanie o ile te różnorodne żądania, prócz na zachciankach gmin interesowanych, opierają się też na rzeczywistem życzeniu całej lub przeważnej części ludności — i na 62 gmin, składających powiat Myślenicki, 42 oświadczyło się za utrzymaniem dotychczasowego stanu rzeczy — 12 gmin za przeniesieniem siedziby władz administracyjnych do Makowa, reszta zaś poparła petycyę Jordanowa.

Na tej podstawie Wysokie c. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 2. Października 1885. L. 9463 poleciło oświadczyć gminom Jordanów i Maków, że wspomnianych ich życzeń u c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych nie może popierać, przyczem zauważyło, że ani zachodzi potrzeba utworzenia nowego okręgu politycznego z siedzibą w Jordanowie, ani też ze względów administracyjnych przeniesienie tychże z Myślenic do Jordanowa jest dopuszczalnem.

Rzut oka na mapę geograficzną wskazuje, że ani Myślenice ani Jordanów nie są centralnym punktem powiatu Myślenickiego, wskazuje też jednak, że Jordanów jest jeszcze niekorzystniej położony jak Myślenice — nie mówiąc już o Makowie, który położony w górach na granicy węgierskiej, z pewnością na siedzibę władz administracyjnych tego powiatu się nie nadaje; zarazem jednak spostrzega się, że powiat Myślenicki w ogóle nie posiada takiej miejscowości centralnie położonej, którąby mogła być siedzibą władz administracyjnych; że jednak Jordanów w żadnym razie nią nie jest, wskazuje też i ta okoliczność, że np. gmin takich, które mają do Myślenic odległości 40 lub więcej kilometrów jest 17, takich zaś które od Jordanowa na takąż przestrzeń są oddalone, jest 21. — Gęstość ludności też wskazuje raczej na Myślenice jako właściwą siedzibę władzy administracyjnej, jak na Jordanów lub Maków, okrąg sądowy Myślenicki bowiem na 5·24 mil kwadratowych przestrzeni posiada ludności 38.462 głów, Jordanowski na 7·06 mil kwadratowych przestrzeni posiada ludności 23.951 głów, Makowski wreszcie na 5·76 mil. kwadr. posiada ludności 18.241 głów, powiat Myślenicki więc posiada ludność więcej jak dwakroć gęstszą jak okręgi sądowe Jordanowski i Makowski. — Natomiast nadmienić należy, że przez Jordanów i Maków przechodzi kolej Transwersalna, która Myślenice na boku pozostawia.

Jeśli się jednak zważy, że za Jordanowem też więcej nic nad posiadanie kolei nie przemawia, a kolej, jak to codzienne uczy doświadczenie, wprawdzie potężny wpływ wywiera na stosunki handlowe, żadnego jednak na stosunki między pojedyńczemi gminami w powiecie, między któremi komunikacya kolejowa jest zazwyczaj nader utrudnioną a często niemożliwą, trudno bowiem wymagać, aby ruch pociągów kolei światowej stosował się do godzin urzędowych c. k. Starostwa lub Rady powiatowej — przeciw Jordanowu zaś przemawiają tegoż położenie geograficzne, wola przeważnej części ludności, życzenie Rady powiatowej i Wys. Rządu — orzec należy, że Myślenice choć nie są miejscem bezwzględnie właściwem na pomieszczenie władz administracyjnych tego powiatu, to przecież są najlepszem ze wszystkich o tę siedzibę współubiegających się miejscowości.

Lecz to samo rzadkie zaludnienie, dalej brak stosownych lokalności w Jordanowie, a nawet niedogodne położenie Jordanowa w obec okręgu sądowego Makowskiego, przemawiają przeciw projektowi Jordanowa utworzenia z okręgów sądowych Makowskiego i Jordanowskiego odrębnego powiatu administracyjnego Jordanowskiego, z siedzibą władz w Jordanowie.

Okręg sądowy Maków nicby na tem nie zyskał, Skarb Państwa straciłby, a urządzenia autonomiczne otrzymałyby okręg o nader słabej podstawie podatkowej. — Oba te powiaty bowiem razem płacą mniej jak 40.000 zł. rocznych bezpośrednich podatków, jakżeż znaczne musiałyby więc być dodatki powiatowe, gdyby nimi przyszło opędzić coś więcej jak wydatek na lokalności i sekretarza Rady powiatowej.

Ludność więc z pewnością żleby wyszła na tej nowej organizacyi — a na ten wzgląd tem bardziej zważać należy, gdy nawet gmina Bystra, która popiera żądanie Jordanowa, zastrzega się wyraźnie, że czyni to pod warunkiem „by większych kosztów nie było z tego powodu".

Z tych więc powodów wnosi komisya administracyjna, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, nad petycyą gminy Jordanowa i okolicznych, o przeniesienie siedziby c. k. Starostwa z Myślenic do Jordanowa, ewentualnie o utworzenie nowego c. k. Starostwa Jordanowskiego, przechodzi do porządku dziennego.

Lwów dnia 11. Grudnia 1885.

Zastępca przewodniczącego:
Sz. Koziebrodzki w. r.

Sprawozdawca:
Żarski w. r.

Ad. 75.

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o petycyi Wydziału powiatowego w Buczaczu, domagającej się zniesienia podatku konsumcyjnego od rzezi nierogacizny, uskutecznionej na wspólny rachunek a domową potrzebę kilku konsumentów.

Wysoki Sejmie!

Rada powiatowa Buczacka uchwaliła na posiedzeniu z 28. Kwietnia 1885. r., wnieść za pośrednictwem swego Wydziału powiatowego petycyę do Wysokiego Sejmu tej treści: „by ludność uboga, bijąca sztukę jedną nierogacizny zakupioną w spółce nie na handel, lecz na własną potrzebę domową, była od opłaty podatku konsumcyjnego i dodatku gminnego zwolniona".

W wykonaniu tej uchwały, Wydział powiatowy Buczacki wniósł niniejszą petycyę sejmową, lecz zawarł wyrażone w niej żądanie w ciaśniejszych niż Rada powiatowa granicach, gdyż domaga się dla ubogiej ludności zwolnienia „w drodze ustawy państwowej" od podatku konsumcyjnego za rzezie nierogacizny na czas „przed świętami" tylko.

Dla uczynienia zadość życzeniu Rady powiatowej Buczackiej nietylko w ciaśniejszych granicach petycyi sejmowej, lecz nawet w obszerniejszych ramach uchwały z 28. Kwietnia 1885. r. nie jest potrzebną zmiana ustawy o podatku konsumcyjnym od mięsa z 16. Czerwca 1877. r. (Dz. u. p. Nr. 60), lecz wystarczyłoby dokładne w duchu prawodawcy podjęte wykonywanie takowej.

Wedle §. 1. ustępu 1. ulegają podatkowi konsumcyjnemu kilka kategoryi zwierząt w taryfie wymienionych, a mianowicie: *a)* bezwarunkowo rzezie przedsiębrane przez rzeźników, wędzarzy, traktyerników, restauratorów i w ogóle przez osoby trudniące się z rzemiosła odpłatnem pozbywaniem bydła; *b)* warunkowo zaś rzezie przedsiębrane przez inne osoby, jeżeli *α.* uskuteczniane są na wspólny rachunek dwóch lub kilku takich osób, albo jeżeli *β.* świeże mięso sprzedawane jest bez poprzedniego przyrządzenia.

Z pod opłatności unormowanej w §. 1. ustępie 1. wyjmuje ustęp drugi §. 3., a zatem uwalnia od podatku konsumcyjnego, rzezie świń, o ile nie są przedsiębrane przez wymienione w § 1. ustępie 1. pod literą *a.* osoby trudniące się z rzemiosła sprzedażą mięsa, i czyni to uwolnienie zależnem jedynie od warunku, ażeby z zarżniętej świni nic oprócz słoniny nie było sprzedane w surowym stanie.

Przywiedziony ustęp §. 3., wykluczając zwolnienie od podatku konsumcyjnego dla wymienionych w §. 1. ust. 1. pod lit. *a.* osób trudniących się z rzemiosła sprzedażą mięsa, ogranicza tem samem uwolnienie to na rzezie świń przedsiębrane przez osoby wymienione w §. 1. ustępie 1. pod literą *b*, ale z pomiędzy rzezi przedsiębranych przez te osoby nie rozróżnia przedsiębranych na wspólny rachunek kilku konsumentów od przedsiębranych na rachunek jednego konsumenta, a zatem uwalnia jak jedne tak i drugie od podatku konsumcyjnego, o ile nic oprócz słoniny nie jest sprzedawanem w surowym stanie.

Gdyby prawodawca był chciał uwolnienie od podatku konsumcyjnego ograniczyć jedynie na rzezie świń uskuteczniane na rachunek jednego tylko konsumenta, to nie omieszkałby dla rzezi uskutecznianych na wspólny rachunek kilku konsumentów utrzymać wyraźnie obowiązek opłacania tego podatku, jak takowy utrzymał wtedy, gdy rzezie wykonywane są przez osoby wymienione w §. 1. ustępie 1. pod literą *a*, jakoteż wtedy, gdy mięso bywa sprzedawanem w surowym stanie.

Że nie leżało w intencyi prawodawcy ograniczyć zwolnienie od podatku na rzezie świń przedsiębrane na rachunek jednego konsumenta, a utrzymać opłatność od rzezi przedsiębranych na wspólny rachunek kilku konsumentów — o tem się można dowodnie przekonać z motywów odnośnego przedłożenia rządowego, w którem uwolnienie domowej konsumcyi od podatku mięsnego uzasadnionem jest względami na gospodarzy wiejskich, którzy bydle własnego chowu a nawet własnego karmu poczytują za produkt gospodarstwa obłożony już i tak podatkiem gruntowym.

Ponieważ ten słuszny bardzo wzgląd przemawia zarówno za zamożnym konsumentem, który sam swe bydle spożywa, jak za ubogimi konsumentami, którzy się w kilku na zakupienie i wykarmienie jednego bydlęcia składają, przeto prawodawca wykroczyłby przeciwko zasadom słuszności, oraz przeciw służącej za podwalinę polityki podatkowej zasadzie oszczędzania słabych kontrybuentów, gdyby zastosowalność drugiego ustępu §. 3. ograniczył na rzezie świń przedsiębrane na wspólny rachunek kilku konsumentów.

Jeżeli wbrew jasnemu brzmieniu przywiedzionych ustępów ustawy i wbrew niewątpliwej intencyi prawodawcy rzezie świń — przedsiębrane na wspólny rachunek kilku konsumentów, niesprzedających z zarżniętego bydlęcia nietylko mięsa, ale nawet słoniny w surowym stanie — podlegają opłacie podatku konsumcyjnego, to fakt ten, który nietylko w Buczackim ale też i w innych powiatach się wydarza, świadczy o chciwości dzierżawców podatku mięsnego, którzy się nie wahają z najuboższej części ludności wiejskiej i małomiejskiej ciągnąć zyski nieusprawiedliwione ani ustawą ani kontraktem dzierżawnym, i rzuca światło na fiskalizm niższych organów władzy skarbowej, które nieprawną exemplifikację ustawy na korzyść dzierżawców tolerują.

Nadużyciom podobnym tembardziej położyć należy tamę, ile że rodziny wieśniacze, których nie stać zazwyczaj na wysoki stosunkowo podatek konsumcyjny, zniewolone są odmawiać sobie coraz bardziej pokarmów mięsnych tak potrzebnych dla organizmu ludzkiego w naszym klimacie, czemu w znacznej części przypisać należy zatrważający wzrost liczby młodych ludzi uznawanych rok rocznie za niezdolnych do służby wojskowej, jak niemniej też zgubnie na stosunki ekonomiczne działającą niewydatność pracy robotnika w kraju naszym.

Dla wyżej wyłuszczonych powodów wnosi komisya administracyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby władzom skarbowym zalecił ścisłe przestrzeganie §. 3. ustępn 2. ustawy z 16. Czerwca 1877. r. (Dz. u. p. Nr. 60.), w myśl którego rzezie świń przedsiębrane nietylko na rachunek jednej, lecz zarówno też na wspólny rachunek kilku osób, nie wykonujących żadnej z zarobkowości w §. 1. ustępie 1. pod lit. a. wymienionych, nie podlega opłacie podatku konsumcyjnego w §. 1. ustępie 1. ustanowionego, jeżeli z bydlęcia nic oprócz słoniny nie jest sprzedawanem w surowym stanie.

Przewodniczący:
Czerkawski.

Sprawozdawca:
Chamiec.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Aleg. 76.

Sprawozdanie

komisyi petycyjnej w przedmiocie podania p. Władysława Gniewosza i towarzyszy o spowodowanie wydania przepisów umożliwiających przesyłanie należytości rządowych do c. k. urzędów za pomocą przekazów pocztowych, przekazów pocztowej kasy oszczędności, lub zwykłych listów pieniężnych, a to w ten sposób, by c. k. Urząd otrzymawszy kwotę przekazaną lub w liście się znajdującą obowiązanym był przysłać pokwitowanie przesyłającemu należytości.

Wysoki Sejmie!

Ponieważ według obowiązujących obecnie przepisów urząd odbierający podatki lub inne należytości skarbowe pocztą nie jest obowiązanym do odesłania pokwitowania stronie przesyłającej gotówkę, recepis pocztowy nadawczy zaś wcale nie stanowi dowodu na faktyczne uiszczenie należytości skarbowej, ponieważ dalej dojazd w miejsce siedziby urzędu do odbioru należytości skarbowych upoważnionego szczególnie dla stron zamiejscowych prócz straty czasu z wielkiemi kosztami i wydatkami jest połączonym, które to wydatki częstokroć przewyższają kwotę na rzecz skarbu uiścić się mającą, przeto chcąc ułatwić stronom sposób uiszczania podatków i należytości skarbowych, komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w drodze właściwej wydał przepisy umożliwiające przesyłanie należytości rządowych do c. k. urzędów za pomocą przekazów pocztowych, przekazów pocztowej kasy oszczędności, lub zwykłych listów pieniężnych, a to w ten sposób, by c. k. Urząd otrzymawszy kwotę przekazaną lub w liście się znajdującą obowiązanym był przysłać pokwitowanie przesyłającemu gotówkę.

Lwów dnia 8. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Golejewski *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Rosner *w. r.*

L. s. 667/85.

Aleg. 77.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na podstawie art. 19. statutu krajowego wzywa się c. k. Rząd ponownie:

1) ażeby w właściwej drodze ustawodawczej postarał się o wprowadzenie w życie instytucyi sądów pokoju dla postępowania rozejmczego i orzekania w sporach cywilnych drobiazgowych, tudzież w sprawach karnych o przestępstwach policyjnych i wykroczeniach;

2) aby wypracował i wniósł do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy o postępowaniu sądowo-niespornem w takim kierunku, by postępowanie spadkowe poruczonem zostało zaprowadzić się mającym sądom pokoju, zaś wykonywanie opieki nad nieletnimi i kurateli nad niewłasnowolnymi poruczone było radom familijnym pod kontrolą sądu pokoju.

Lwów dnia 9. Grudnia 1885.

Teofil Merunowicz
wnioskodawca.

Henryk Janko, Feliks Biliński, Leniński, Antoniewicz, Gross, Romańczuk, Kowalski, Kaczała Waygart, Bereźnicki, Wasilewski, Mroczkowski, Fruchtmann, Romanowicz.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie

Aleg. 73

Wniosek.

Zważywszy powtarzające się wypadki, że c. k. Urzędy podatkowe nie wypłacają zwierzchnościom gminnym kwot zebranych z dodatków do podatków bezpośrednich na cele ściśle budżetem gminnym objęte potrzebnych, -- lecz używają je na zaspokojenie zaległości funduszu szkolnego okręgowego, zaległości podatkowych ciążących na poszczególnych członkach gminy i t. p.;

zważywszy, że wobec takiego postępowania władz rządowych regularne, na budżecie oparte gospodarstwo gminne staje się wręcz niemożliwe;

zważywszy, że się okazały bezskutecznemi starania Wydziałów powiatowych i Wydziału krajowego, dążące do uznania przez władze skarbowe, iż dodatki gminne jako daniny przeznaczone z tytułu prawa publicznego na pokrycie wydatków przy spełnianiu ważnych zadań publicznych, w zakresie działania gminy nieodzownych, nie mogą bez dotkliwej ujmy dla dobra powszechnego na inne cele być obracane;

zważywszy, że pomimo tego stanu rzeczy przez Wydział krajowy odezwami z dnia 23. Stycznia, 24. Lutego i 1. Kwietnia b. r. do Ll. 3002, 8159 i 15597 podniesionego, c. k. Prezydyum kraj. Dyrekcyi Skarbu w piśmie z dnia 27. Maja b. r. L. 662 pr. objawiło zdanie, że po myśli rozporządzenia jego z d. 8. Października 1873. L. 200 pr. zajmowanie dodatków gminnych w moc egzekucyi politycznej prawnie ma być dopuszczalne, zaś w okólniku z dnia 5. Listopada b. r. L. 1178 pr. stojąc z pewnemi modyfikacyami na tem samem stanowisku upoważnia c. k. Starostwa do wchodzenia w gospodarstwo gminne budżetowe z pominięciem władz autonomicznych, t. j. aby c. k. Starostwa w interesie służby poborowej obowiązane były wpływać na gminy ze swego stanowiska celem wstawiania w budżet gminy tych kwot, które gmina uiścić Skarbowi jest obowiązaną, a to z pominięciem Rad powiatowych, którym prawo to w moc ustawy jest zastrzeżone;

zważywszy wreszcie, że ustawa z dnia 17. Czerwca 1874 (Dz. ust. kr. Nr. 52) zmieniająca postanowienia §. 70. ust. gm. wskazała zupełnie inną drogę do egzekwowania należytości od gmin przypadających, zatem nie ma potrzeby zajmować dodatki gminne i z dotkliwą ujmą dla dobra powszechnego pozbawiać gminę środków nieodzownych do pełnienia ważnych zadań publicznych w jej zakres działania wchodzących, —

Wysoki Sejm raczy uchwalić

jako alineę 4tą §. 78. ust. gm.:

„Dodatki do podatków bezpośrednich mają być użyte wyłącznie tylko na pokrycie wydatków w budżecie preliminowanych, a niepokrytych dochodami oznaczonymi w §. 72. ust. gm., na jakiekolwiek inne cele obracać ich nie wolno“.

Lwów 12. Grudnia 1885.

Ks. Sawa
wnioskodawca.

Seweryn [illegible] Stan. Stadnicki Z. Dembowski. Zawadzki, W. Koziebrodzki, Żarski, J. Czartoryski, R. Czartoryski, Wasilewski, Hoszard, W. Sapieha, S. Badeni.

Wniosek

Aleg. 79

Wniosek.

Zważywszy, że wkrótce ugoda z Węgrami ma być odnowiona, do której należy opodatkowanie od wyrobu spirytusu, —

Zważywszy, że gorzelnictwo jest jedyną industryą krajową, która z powodu teraźniejszego opodatkowania jest w upadku, i jeżeli sprawiedliwsze i odpowiedniejsze opodatkowanie nie nastąpi, kraj nasz tej jedynej industryi związanej tak ściśle z gospodarstwem pozbawiony będzie, co obecną kryzys rolniczą powiększy, —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wysoki c. k. Rząd, by

1) przy odnowieniu ugody z Węgrami w sprawie opodatkowania wyrobu spirytusu zwrócił uwagę na gorzelnie rolnicze, i takowym stworzył w obec gorzelni fabrycznych łatwiejsze warunki istnienia;
2) a przy nowych rokowaniach o traktat handlowy z Rumunią usunął dotychczasowe trudności wywozu spirytusu transito przez Rumunię.

Lwów dnia 12. Grudnia 1885.

Erazm Wolański
wnioskodawca.

Sz. Koziebrodzki, Weissmann, Kuczkowski, Max, Wład. Wolański, Emil Torosiewicz, Wernicki, Bolesław Rozwadowski, Zborowski, Edward Jędrzejowicz, Konstanty Bobczyński, A. Golejewski, Stanisław Jędrzejowicz, Borkowski, A. Jędrzejowicz, Żywicki, Władysław Żuk-Skarszewski, K. Badeni, Tom. Rozwadowski, Teofil Żurowski, Mikołaj Wolański.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie

Nr. 23

Wniosek

L. W. kr. 62.535/1885.

Alg. 80

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o popieraniu przedsiębiorstw melioracyjnych.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za rok 1884/5. przedstawiliśmy Wysokiemu Sejmowi nasze zarządzenia, mające na celu wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 18. Października 1884. tak co do popierania budowli wodnych na rzekach niespławnych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. Października 1882, jak i co do założenia stacyj wodoskazowych i ombrometrycznych, a zarazem podaliśmy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że z uchwalonych na dniu 18. Października 1884. siedmiu projektów do ustaw o subwencyonowaniu tutejszokrajowych przedsiębiorstw melioracyjnych otrzymały Najwyższą Sankcyę tylko dwa projekty, a mianowicie: o regulacyi rzeki Nowego Brnia i o udzielenie pożyczki z funduszu krajowego spółce wodnej dla regulacyi odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, reszta zaś projektów do ustaw z powodu wadliwości operatów technicznych, jakie miały służyć za podstawę techniczną przedsiębiorstw melioracyjnych, a które jeszcze przed kilku lub kilkunastu laty sporządzone zostały bądź to przez inżynierów cywilnych, bądź też przez techniczne organa rządowe, nie otrzymała konstytucyjnego zatwierdzenia.

Powołując się na to sprawozdanie, w którem zastrzegliśmy sobie zdać sprawę z dalszych kroków naszych podjętych celem wykonania powyższych dwóch ustawowych i niedoszłych jeszcze do skutku pięciu przedsiębiorstw melioracyjnych, mamy zaszczyt przedstawić niniejszem Wysokiemu Sejmowi zarządzenia nasze poczynione dla jak najrychlejszego zrealizowania tych siedmiu przedsiębiorstw, niemniej też usiłowania i roboty przygotowawcze przeprowadzone na naszych przestrzeniach rzek i potoków w celu zużytkowania postanowień państwowej ustawy melioracyjnej dla naszego kraju w stopniu odpowiadającym jego rozległości i potrzebie melioracyj, tudzież wnioski subwencyjne na lokalną regulacyę rzek niespławnych podejmowaną na podstawie powołanej uchwały sejmowej (z dnia 6. Października 1882.) przy równym udziale w kosztach skarbu państwa i kraju, oraz adjacentów.

I. Ustawowe przedsiębiorstwa melioracyjne (Nowy Breń. — Regulacya odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską.)

1. Regulacya rzeki Nowego Brnia z dopływami w powiecie Mieleckim i Dąbrowskim ma być w myśl ustawy krajowej z dnia 13. Maja 1885. Dz. u. kraj. l. 34. przeprowadzoną kosztem 425.481 zł. w. a. w ciągu lat siedmiu począwszy od roku 1885. przez

przymusową spółkę wodną, która winna się zawiązać na podstawie §. 45. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. u. i rozp. kraj. l. 38.

Do pokrycia kosztów przyczyniać się będą stosownie do postanowień §. 3. powołanej specyalnej ustawy krajowej, tudzież §. 6. w związku z §. 4. państwowej ustawy melioracyjnej:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 30% preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 30% kosztów;

c) resztą zaś preliminowanych kosztów strony interesowane.

Jako substrat techniczny regulacyi służyć ma projekt rządowy z r. 1875., jednakże stosownie do postanowienia §. 2. ustawy zarządził Wydział krajowy rewizyę tego projektu na podstawie zdjęć niwelacyjnych, wykonanych w r. 1884. przez inżyniera bióra melioracyjnego Jankowskiego wraz z inżynierem asystentem Ogonkiem i w ten sposób przerobiony projekt częściowy dla dolnego biegu rzeki udzielił Wydziałowi powiatowemu w Dąbrowej.

Jakkolwiek wedle §. 6. ustawy o regulacyi Nowego Brnia wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić ma Wydział spółki wodnej, jednakże w oczekiwaniu bliskiej sankcyi ustawy zapowiedzianej odezwą Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 5. Kwietnia r. b. l. 3.108/pr., tudzież z powodu nagłej potrzeby udzielenia zarobku zagrożonej głodem ludności nadwiślańskiej, postanowił Wydział krajowy na prośbę Dąbrowskiej Reprezentacyi powiatowej jeszcze przed ogłoszeniem odnośnej ustawy, wyasygnować z wiosną r. b. rozporządzeniem z dnia 22. Maja r. b. do l. 24.193 tejże Reprezentacyi pierwszą ratę bezzwrotnego zasiłku w kwocie 10.000 zł. w. a., z poleceniem bezzwłocznego rozpoczęcia robót i ścisłego przestrzegania przy budowie wskazówek prowadzącego nadzór nad robotami inżyniera Jankowskiego. Gdy zasiłek powyższy się wyczerpał, a Wydział spółki wodnej z powodu braku należycie przygotowanego przez władzę polityczną oparatu nie mógł być jeszcze wybranym, wyasygnowaliśmy wspomnionemu Wydziałowi powiatowemu rozporządzeniem z dnia 28. Lipca r. b. do l. 38.315 drugą ratę przyznanego zasiłku krajowego w kwocie 8.000 zł. w. a., a następnie udzieliliśmy na dalsze prowadzenie robót rozp. z d. 25. Września r. b. l. 49.083 z funduszu krajowego zaliczki na mającą się wypłacić ze skarbu państwa 30%-wą zapomogę w kwocie 5.000 zł. Zaliczka zwróconą też została funduszowi krajowemu przez tutejsze Namiestnictwo przy sposobności asygnaty zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego w okrągłej kwocie 18.000 zł. w. a., również na ręce Wydziału powiatowego Dąbrowskiego, o czem Wydział krajowy zawiadomionym został odezwą Namiestnictwa z d. 18. Października r. b. l. 64.547. Co do wykonania dalszych postanowień ustawy krajowej o regulacyi Nowego Brnia mamy zaszczyt nadmienić, że na żądanie tutejszej politycznej władzy krajowej, wyrażone odezwą z d. 21. Sierpnia r. b. l. 35.375, udzieliliśmy pismem z d. 9. Września r. b. l. 43.868 opinii naszej co do interpretacyi §. 6. statutu, a w szczególności przedstawiliśmy Rządowi wnioski co do zakresu i sposobu wykonywania zastrzeżonego władzom administracyjnym wpływu na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa. Przy tej sposobności przedłożyliśmy także Namiestnictwu dołączony ·/. projekt statutu przymusowej spółki wodnej dla regulacyi rzeki Nowego Brnia. Wydział spółki wodnej został też wreszcie wybranym przez strony interesowane na dniu 9. Listopada r. b. w delegowanem do tej czynności przez Rząd c. k. Starostwie Dąbrowskiem, na podstawie rządowego operatu technicznego wskazanego w §. 2. ustawy, przyczem przyjęto także statut spółki. — Co do postępu w robotach nadmienia się, że do 3. Listopada r. b. wykończono łożysko rzeki, oraz wały obustronne od mostu na drodze powiatowej pod Otałężą do początku dawnego koryta Brnia na długości około $2^1/_2$ kilometrów i zbudowano most nowy w Ziempniowie, a koszta wyłożone do powyższego terminu wynoszą z górą 20.000 zł. w. a. Roboty prowadzone przez inżyniera spółki p. Röhricha znaleziono tak przy sposobności lustracyi rzeki przez Marszałka

Alegat 1.

krajowego, jak i przy późniejszych oględzinach technicznych w stanie wzorowym i zupełnie prawidłowym.

2. Regulacya odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską ma być przeprowadzoną wedle ustawy krajowej z dnia 13. Maja 1885. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 35., przez zawiązaną i zatwierdzoną w r. 1884. spółkę wodną w ciągu r. 1885.

Dla dokończenia tego przedsiębiorstwa, które w roku ubiegłym otrzymało od Wysokiego Sejmu zasiłek krajowy w kwocie 8.000 zł., a z państwowego funduszu zapomogowego dla powodzian zapomogę dla dostarczenia zarobku cierpiącej niedostatek ludności w kwocie 6.000 zł., przyznaje rzeczona ustawa spółce wodnej 4%-wą pożyczkę w wysokości 30% niepokrytej reszty kosztów preliminowanych na 35.000 zł. w. a. (w kwocie 21.600 zł.) tak z funduszu krajowego jak i z państwowego funduszu melioracyjnego. — O tem postanowieniu ustawy zawiadomionym został Wydział spółki wodnej tak przez polityczną władzę krajową, jak i Wydział krajowy; przyznanych jednak §. 3. ustawy pożyczek w łącznej kwocie 12.600 zł. nie podniosła dotychczas spółka wodna z powodu niedopełnienia formalności wypływających ze statutu spółki, oraz przepisów §. 5. ustawy. Mimo to roboty na głównym kanale odwodniającym na przestrzeni od Chorzelowa do ujścia do Wisły w Rożniatach nie doznały zwłoki; gdyż powiat Mielecki należący do najsrożej dotkniętych zeszłoroczną powodzią otrzymał z publicznych funduszów zapomogowych dla dostarczenia zarobku ludności tak znaczne zasiłki, że subwencya, jaka przypadła w mowie będącej spółce, przedstawia pokaźną kwotę 5.000 zł. w. a. udzieloną z funduszu krajowego.

Budowa też kanału głównego energicznie prowadzona przez przewodniczącego spółki p. Jana hr. Tarnowskiego z Chorzelowa postąpiła tak dalece, że roboty ziemne są prawie na ukończeniu, a koszta potrzebnego wyczyszczenia dna łożyska, wałów wstecznych przy ujściu kanału, oraz płotków ochronnych i darniowania skarp kanału pokryte zostaną prawie w zupełności z przyznanych powołaną ustawą krajową 4% pożyczek.

Oprócz wymienionych robót spółkowych prowadziła spółka w r. b. budowę kanału ulgi od ujścia kanału Chorzelowskiego w Zadusznikach do Przykopu na granicy powiatu Tarnobrzeskiego. Kanał ten uznany za potrzebny tak przez krajowe, jak i rządowe organa techniczne, ma na celu ochronę od wylewów gmin położonych nad dolnym biegiem kanału Chorzelowskiego, gdyż odbiera nadmiar wody, któryby się nie mógł pomieścić w szluzie wału wiślanego w Zadusznikach, i odprowadza takowy staremi ramionami rzecznemi przez gminy Majdanek, Zadaszniki, Domacyny i Przykop poniżej do Wisły. Przy pomocy funduszów zapomogowych zbudowała spółka szluzę murowaną o dwoch otworach w wale wiślanym w Przykopie i wykonała część dolną kanału ulgi od Wisły do gminy Przykopa. Gdy jednak fundusze te się wyczerpały a wykończenie pozostałej części budowy na kanale ulgi leżącym po za obrębem robót spółkowych wedle opinii znawców ze względu na ochronę od wylewów jest koniecznem i kosztować będzie przeszło 12.000 zł, w. a., postanowił Wydział krajowy w skutek usilnej prośby Wydziału spółki z uwagi na nadzwyczajne klęski powodziowe, jakie nawiedziły tamtejszą ludność nie tylko w roku ubiegłym, lecz także w Lipcu r. b., udzielić rozporządzeniem z d. 16. Listopada r. b. do l. 58.563. zasiłku bezzwrotnego na te budowle w kwocie 6.000 zł. w. a. z dotacyi melioracyjnej, a zarazem odniósł się odezwą z d. 17. Listopada r. b. l. 58.783 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie u Wysokiego c. k. Ministerstwa rolnictwa w myśl przyrzeczenia danego Wydziałowi krajowemu reskryptem tego Ministerstwa z d. 11. Stycznia r. b. l. 7.051. (str. 88 sprawozdania z czynności Wydziału krajowego) dalszego na ten cel zasiłku z państwowej dotacyi melioracyjnej przyzwalanej corocznie przez Wysoką Radę Państwa do dyspozycyi Rządu na popieranie lokalnych melioracyj, które nie korzystają z państwowego funduszu melioracyjnego.

Wreszcie co do udzielonej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 20. Października 1882. komitetowi dla zawiązania rzeczonej spółki subwencyi w kwocie 1.500 zł. w. a., nadmienia się,

że takowa została w r. b. wyrachowaną przez Wydział spółki do wysokości 1.351 zł. 61 ct. w. a., pozostałość zaś wykazana w kwocie 167 zł. 23 ct. w. a., ma być zwróconą do kasy krajowej.

II. Przedsiębiorstwa niedoszłe do skutku z powodu odmowy Najwyższej Sankcyi.

Co się tyczy dalszych pięciu przedsiębiorstw melioracyjnych, które wedle uchwalonych przez Wysoki Sejm projektów do ustaw miały być wykonane przez zawiązane w tym celu na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej przymusowe spółki wodne, oznajmiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 11. Czerwca r. b. l. 5.130/pr. Wydziałowi krajowemu co następuje:

„Najwyższem postanowieniem z dnia 13. Maja r. b. Jego ces. i król. Apostolska Mość nie raczył użyczyć Najwyższej Sankcyi uchwalonym przez Wysoki Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 28. Października 1884. pięciu projektom ustaw: o osuszeniu bagien Niskich, o osuszeniu bagien Rudnickich, o regulacyi potoku Łęgu, o regulacyi potoku Trześniówki i o regulacyi potoku Kisieliny, a to z tego powodu, że operaty techniczne, które w projektach ustaw wskazane są wyraźnie jako techniczne podstawy przedsiębiorstw melioracyjnych, okazały się przy badaniu przez departament budowli drogowych i wodnych c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych tak niedostateczne, iż usunięcie wadliwości nie byłoby możliwem nawet przez częściowe zmiany, jakie według §. 2. projektów ustaw podjęte być mogą przez Wydział krajowy w porozumieniu z Rządem w granicach sum kosztorysowych.“

„W skutek tego nie pozostaje nic innego, jak tylko wypracowanie zupełnie nowych operatów technicznych.“

„Ze spowodowanego niedostatecznością technicznych substratów odmówienia pięciu powyżej powołanym projektom ustaw Najwyższej Sankcyi wynika ta ubolewania godna konsekwencya, że roboty melioracyjne tymi projektami objęte, nie mogą być bezzwłocznie wykonane i że celem zrealizowania tych przedsiębiorstw należy najpierw wypracować nowe operaty techniczne, oraz ułożyć nowe projekty ustaw.“

„Aby pod tym względem ile możności jak najprędzej dojść do celu, uznał Jego Excelencya Pan Minister rolnictwa w porozumieniu z Wysokiem c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych za najodpowiedniejsze zarządzić zaraz wypracowanie przez c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym nowych projektów technicznych z uwzględnieniem uwag ministeryalnego departamentu budowli drogowych i wodnych o dawnych projektach i z zachowaniem granic obecnych sum kosztorysowych, a na najbliższej sesyi sejmowej wnieść jako przedłożenia rządowe do konstytucyjnego traktowania nowe projekty ustaw o pomienionych przedsiębiorstwach melioracyjnych, w których to przedłożeniach (w §. 2.) powyżej wspomniane przez Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym w obrębie wskazanych granic finansowych ułożyć się mające projekty techniczne uznane zostaną za podstawy techniczne odnośnych przedsiębiorstw.“

„Ten sposób dalszego traktowania rzeczy wydał się JE. Panu Ministrowi rolnictwa najwłaściwszym dla samej sprawy z tego powodu, ponieważ umożliwi on uchwalenie nowych projektów ustaw w Sejmie krajowym, chociażby techniczne operaty nie zostały jeszcze przygotowane w chwili otwarcia sesyi sejmowej. W każdym razie jednak co do wymiaru kosztów tych przedsiębiorstw melioracyjnych musiałyby być dla uchwały sejmowej oznaczone kwoty maksymalne. Jako kwoty maksymalne przyjęte zostały zatem sumy zażądane w dawnych projektach, za czem przemawiała i ta okoliczność, że sumy te wzięte zostały także do tegorocznego preliminarza funduszu melioracyjnego.“

Jakkolwiek wiadomość powyższa udzieloną została Wydziałowi krajowemu dopiero w miesiącu Czerwcu r. b., jednakże z uwagi na postanowienia §. 2. projektów do ustaw, upoważniające Wydział krajowy do poczynienia zmian potrzebnych w dawniejszych projektach, wydelegował Wydział krajowy jeszcze przed otrzymaniem tego urzędowego zawiadomienia rozporządze-

niem z dnia 12. Maja b. r. inżyniera biura melioracyjnego Kędziora wraz z inżynierami asystentami Ogonkiem i Boziewiczem do powiatu Tarnobrzeskiego, celem przeprowadzenia zdjęć niwelacyjnych i pomiarów hydrometrycznych rzeki Trześniówki z dopływami, tudzież rzeki Łęgu od gminy Krawce do ujścia do Wisły, a zarazem polecił temuż inżynierowi zająć się wypracowaniem projektów regulacyi i obwałowania tych rzek wraz z kosztorysami.

W tym samym celu wydelegowaliśmy następnie rozporządzeniem z d. 1. Maja inżyniera expozytury biura melioracyjnego w Tarnowie, Sikorskiego wraz z inżynierem asystentem Zahradnikiem do powiatu Brzeskiego dla przeprowadzenia zdjęć niwelacyjnych i pomiarów hydrotechnicznych na potoku Kisielinie i Olszówce poruczając mu także wypracowanie operatu technicznego, tak ażeby wrazie użyczenia odnośnemu projektowi ustawy Najwyższej Sankcyi roboty ziemne jak najrychlej rozpoczęte być mogły, w przeciwnym zaś wypadku operat wygotowany służyć mógł jako substrat do wniesienia przedłożenia na najbliższej sesyi jesiennej Wysokiego Sejmu. Koszta tych robót przygotowawczych postanowił Wydział krajowy pokryć stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. Września 1882. z funduszu krajowego (z dotacyi melioracyjnej).

W ten sposób zapewnił Wydział krajowy przygotowanie operatów technicznych potrzebnych do dalszego konstytucyjnego traktowania powyższych najważniejszych trzech regulacyj. Gdy zaś gminy i obszary dworskie interesowane w osuszeniu bagien Niskich i Rudnickich wraz z Reprezentacyą powiatu Niskiego zaczęły się natarczywie domagać przeprowadzenia rektyfikacyi planów tej melioracyi, a inżynierowie biura melioracyjnego byli już zajęci zdjęciami i kontrolą robót na Powiślu, tudzież pracami dla przygotowania robót regulacyjnych we wschodniej części kraju, udał się Wydział krajowy odezwą z dnia 23. Czerwca r. b. l. 29.664 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą, ażeby z uwagi na przytoczoną powyżej decyzyą J. E. P. Ministra rolnictwa, wedle której „uznał J. E. w porozumieniu z Wysokiem c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych za najodpowiedniejsze zarządzić zaraz wypracowanie przez c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym nowych projektów technicznych“ zechciało toż Prezydyum poruczyć przerobienie projektów osuszenia bagien Niskich i Rudnickich swoim organom technicznym.

Odezwą jednak z dnia 10. Lipca r. b. l. 39.005 oznajmiło nam Namiestnictwo, że w zacytowanym powyżej ustępie reskryptu ministeryalnego, zakomunikowanego nam powyżej powołaną odezwą Prezydyum Namiestnictwa z dnia 11. Czerwca r. b. l. 5.130/pr. znajdują się niedokładności, albowiem w tym ustępie „zamiast «wypracowanie» ma być «ułożenie» projektów przez c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym“, wskutek czego Namiestnictwo nie może wypracowania projektów technicznych osuszenia bagien Niskich i Rudnickich poruczyć swoim siłom technicznym, zwłaszcza, że takowe przeciążone są pracami koło operatów na przestrzeniach rzek rządowych. W obec tego oświadczenia nie pozostawało Wydziałowi krajowemu w braku własnych sił technicznych nic innego, jak tylko odnieść się do projektanta dawnego operatu technicznego osuszenia bagien Niskich i Rudnickich p. Emila Skowrońskiego, inżyniera c. k. Dyrekcyi lasów i domen, do czego nadarzyła się podówczas sposobność, gdy p. Skowroński zażądał wyasygnowania za ten dawny operat należytości z funduszu krajowego. Inżynier Skowroński przyjął też propozycyą Wydziału krajowego i otrzymawszy od swej władzy urlop, przeprowadził ponowne pomiary bagien i zajął się wypracowaniem projektu na koszt funduszu krajowego.

Zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne tak na wymienionych powyżej trzech rzekach i potokach z dopływami, jak i na całym obszarze bagien Niskich, a szczególnie Rudnickich, zostały w ciągu roku bieżącego w zupełności przeprowadzone, a rysowanie przekrojów podłużnych i poprzecznych niezbędnych dla obliczenia kubatury robót ziemnych, oraz poszczególnych objektów, jak szluz, przepustów i t. p. postąpiło tak daleko, że na tej podstawie mogły być dokonane szczegółowe obliczenia i zestawione kosztorysy, które też przedłożone zostały Wydziałowi krajowemu do 6. b. m.

Obecnie zajmują się inżynierzy biura melioracyjnego wykończeniem profilów podłużnych i poprzecznych, oraz sytuacyi (wyciąganiem i nakładaniem) — i jest uzasadnioną nadzieja że w chwili zamknięcia sesyi Wysokiego Sejmu, kiedy ewentualnie uchwalone nowe rządowe projekty ustaw udzielone zostaną Wysokiemu Rządowi do wyjednania Najwyższej Sankcyi, także i szczegółowe projekty techniczne w podobny sposób, jak to miało miejsce w roku ubiegłym, przesłane zostaną przez Wydział krajowy tutejszemu Prezydyum c. k. Namiestnictwa do zaopiniowania, a następnie przedłożenia do aprobaty Wysokiego c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Wynik nowo wypracowanych projektów technicznych, zastosowanych ściśle do wskazówek ministeryalnego departamentu technicznego, wraz z opinią Wydziału krajowego co do kodyfikacyi wniesionych na tegorocznej sesyi Wysokiego Sejmu rządowych projektów do ustaw, których przedmiotem są właśnie te przedsiębiorstwa melioracyjne, przedstawia się następnie:

1) Osuszenie bagien Niskich.

Wstawiona do rządowego projektu ustawy o tej melioracyi maksymalna suma kosztorysowa 22.479 zł. opiera się na starym operacie inżyniera Skowrońskiego, który wedle zeszłorocznego sprawozdania melioracyjnego Wydziału krajowego wykazuje koszta:

a)	z pogłębienia korekcyi potoku Piorunki (nowego kanału) na .	18.238 zł. 74 ct.
b)	przekopanie kanału Jelny na	4.240 zł. 15 ct.
	łącznie okrągło	22.479 zł. — ct.

Natomiast wedle projektu tego inżyniera z r. 1885. okazuje się zbyteczną budowa kanału Jelny, gdyż obszar dworski Nisko wykonał już przed kilku laty tę budowę, w skutek czego łąki i grunta nad tym kanałem położone należycie osuszone zostały, — tak, że obecnie pozostaje do wykonania Nowy kanał czyli Piorunka w gminach i obszarach dworskich Nowosielec, Kończyce, Przędzel i Warchoły z Podwoliną od młyna w gminie Malce aż do fabryki terpentyny w gminie Nowosielec na długości 15.801 metrów. Koszta jednakże zamiast wykazanych powyżej 18.238 zł. 74 ct. wynosić będą nieco więcej, a to z powodu zażądanego przez ministeryalny departament techniczny zniesienia zakładu wodnego w Malcach i teraźniejszych wyższych cen robocizny, mianowicie:

a)	wykupno prawa używania wody w Malcach	4.000 zł. — ct.
b)	wykupno gruntów	5.850 „ — „
c)	roboty ziemne (wykop i sypanie wałów)	8.725 „ 90 „
d)	budowa 2 mostów	700 „ — „
e)	koszta zarządu i nieprzewidziane	944 „ 10 „
	ogółem .	20.220 zł. — ct.

Obszar gruntów interesowanych (bagna, lasy, łąki i pastwiska) wynosi około 1.880 morgów, koszta osuszenia jednej morgi wypadną tedy na 10 zł. 76 ct., datek zaś konkurencyjny po 6 zł. 46 ct. z morgi.

Z uwagi na zmieniony w ten sposób rozmiar przedsiębiorstwa należałoby zdaniem Wydziału krajowego w §. 1. projektu rządowego wymienić tylko gminy rzeczywiście interesowane powyżej wyliczone. Nadto ze względu na niską sumę kosztorysową 20.220 zł., która przy dozorze prowadzonym przez jednego inżyniera może być w jednym roku wyrobioną, wypadałoby ograniczyć czas budowy na r o k j e d e n, przezco zaoszczędzi się w kosztach zarządu.

Zbytecznem byłoby przytem dodawać, że w §. 2. projektu ustawy zamiast sumy maksymalnej 22.479 zł. może być wstawioną wynikająca z nowego kosztorysu kwota 20.220 zł. — W ten sposób 20%-wy udział kraju w kosztach wynosiłby jednorazowo 4.044 zł., tyleż udział państwowego funduszu melioracyjnego, strony interesowane zaś uiściłyby 12.132 zł. prestacyj.

2. Osuszenie bagien Rudnickich

obejmowało wedle dawnego operatu technicznego budowę kanału Stróża, Zalesie i Jeżów kosztem 57.624 zł. w. a. Obecny projekt p. Skowrońskiego, wypracowany na podstawie opinii

departamentu technicznego Wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, wciąga do tej melioracyi następne budowy:

a)	regulacyę potoka Jeżów od tartaku w Rudnikach do mostu na drodze krajowej z Rzeszowa do Niska na długości 16.148 metrów kosztem . .	55.500 zł.
b)	regulacyę potoka Niedźwiedzie (dopływu do Jeżowa) na długości 8.308 metrów, tudzież	
c)	regulacyę potoka Groble (dopływu do Jeżowa) na długości 6.350 metrów kosztem łącznym	23.000 „
d)	regulacyę potoka Stróża od młyna w Przędzelu do gminy Jeżów na długości 13.840 metrów kosztem	26.700 „
	Ogółem kosztem .	105.200 zł.

To znaczne podwyższenie kosztów spowodowane zostało nietylko podrożeniem robocizny i gruntów od czasu, w którym pierwotny projekt został wypracowanym, lecz przedewszystkiem znacznym wydatkiem, jaki będzie potrzebny na wykupno zakładów wodnych wymagane przez ministeryalny departament techniczny mianowicie:

a)	przy potoku Jezów na wykupno górnego młyna w Rudniku kwotę .	2.333 zł.
	i na wykupno tartaku w Rudniku kwotę	18.000 „
b)	przy potoku Niedźwiedzie na wykupno młyna w Tarnogórze kwotę .	1.000 „
c)	przy potoku Stróża na wykupno młyna w Przędzelu kwotę . .	7.000 „
	Ogółem wydatkiem .	28.333 zł.

Powierzchnia gruntów interesowanych w gminach i obszarach dworskich: Rudnik, Kopki, Jezów, Groble, Łętownia, Wólka Łętowska, Tarnogóra, Przędzel, Sróża i Kończyce wynosi 13.702 morgów.

Przeciętny koszt melioracyi jednej morgi wynosi tedy 7 zł. 68 ct., konkurencyjny zaś datek przy wymiarze państwowej i krajowej subwencyi w wysokości 20% kosztów budowy 4 zł. 61 ct. od morgi.

Z uwagi, że jeden inżynier wyrobić może rocznie około 30 do 40 tysięcy zł. w. a., proponuje Wydział krajowy rozłożenie robót na trzy lata (w rządowym projekcie ustawy zatrzymano dwuletni czas budowy, z uchwalonego przez Wysoki Sejm projektu) tak, iżby roczne koszta budowy wynosiły 35.066 zł. 66 ct. w. a.

Udział 20%-wy kraju i państwa w kosztach wynosiłby ogółem 21.040 zł.; udział stron interesowanych w wysokości 60% 63.120 zł.; roczny zaś datek rządowy i krajowy okrągło po 7.013 zł., stron interesowanych 21.040 zł. w. a.

Roboty prowadziłaby podobnie jak przy osuszeniu bagien Niskich zawiązać się mająca na podstawie §. 45. kraj. ustawy wodnej przymusowa spółka wodna, która też ponosić będzie wyłącznie koszta zarządu i konserwacyi po upływie czasu budowy.

3) Regulacya i obwałowanie rzeki Łęgu od gminy Krawce do ujścia do Wisły pod Wrzawami w powiecie Tarnobrzeskim.

Za podstawę techniczną do uchwalenia zeszłorocznego projektu ustawy o regulacyi tej rzeki i to na znacznie krótszej przestrzeni, bo od stawu w Jamnicy, (który już dzisiaj nie istnieje) do wybiegu do Wisły służył operat rządowy z r. 1865. preliminujący sumę kosztów na 86.778 zł., z czego przypadało na uregulowanie łożyska rzeki 31.460 zł. 03 ct., na budowę wału lewego 23.919 zł. 82 ct., na budowę wału prawego 29.327 zł. 27 ct., reszta zaś na przepusty drewniane.

Co do tego operatu technicznego podobnie jak i co do projektu rządowego z r. 1865. o regulacyi Trześniówki objawił ministeryalny departament techniczny zdanie, że projekty te uważać raczej należy za fragmenty dawnych pomysłów, które prawdopodobnie już wówczas były

niezupełne, a więc nie przedstawiają pewnego punktu oparcia do ocenienia stanu rzeczy, wskutek czego tenże departament nawet wcale nie zapuszczał się w badanie tych projektów i nie dał o nich żadnej opinii.

Badania więc i roboty przygotowawcze musiały być przez delegowanych do tej czynności inżynierów Kędziora i Boziewicza na nowo rozpoczęte i wykonane zostały w ciągu miesiąca Czerwca, Lipca, Sierpnia i Września r. b. Wypracowany przez tych inżynierów operat techniczny obejmuje stósownie do uchwały Wysokiego Sejmu, która rozszerzyła projekt na przestrzeń od stawu, a raczej mostu w Jamnicy do gminy Krawce przestrzeń rzeki od granicy gminy Krawce do ujścia do Wisły długości 20.787 metrów, wał lewy od gminy Krawce, do wału wiślanego w Gorzycach długości 21.692 metrów, wał prawy od Zapolednika do wału wiślanego w Dąbrowie wrzawskiej długości 19.494 metrów, 7 szluz murowanych i 14 przepustów żelaznych niezbędnych dla należytego odwodnienia gruntów po za wałami.

Kosztorys zestawiony na podstawie tegorocznego projektu Wydziału krajowego wykazuje następne cyfry:

a)	wykupno gruntów pod rzekę i wały	32.193	zł.	30 ct.
b)	roboty ziemne (wykop łożyska rzeki, przewóz materyału na wały i nasypy)	160.482	„	87 „
c)	ubezpieczenie skarp rzeki płotkami i darniami w łukach (na brzegach wklęsłych) oraz zasianie wałów nasionami traw . .	3.454	„	14 „
d)	7 szluz murowanych	19.324	„	28 „
e)	14 przepustów żelaznych	4.944	„	32 „
f)	utrzymanie w czasie budowy (4% z robót ziemnych) . .	6.500	„	— „
g)	koszta zarządu w czasie budowy	13.000	„	— „
h)	nieprzewidziane	5.101	„	09 „
	Ogółem . .	245.000	„	— „

Obecna suma kosztorysowa przewyższająca prawie w trójnasób koszta obliczone na podstawie projektu rządowego z r. 1865., znajduje uzasadnienie swoje w następnych okolicznościach:

a) w podniesieniu się cen robocizny w przeciągu 20 lat, jakie upłynęły od czasu wypracowania dawnego projektu, wskutek czego zamiast obliczonych przez techniczne organa rządowe w r. 1865. kosztów robót ziemnych w kwocie 84.707 zł. 12 ct. w. a., projekt Wydziału krajowego z r. 1885. wykazuje koszt wykopu nasypu i ruchu ziemi na 160.482 zł. 87 ct.,

b) w potrzebie wynagrodzenia właścicieli za grunta zajęte pod rzekę i wały łącznej powierzchni 64.3866 hektarów (111·7 morgów), za które dawny projekt nie przyznaje żadnego wynagrodzenia, obecnie jednak z powodu podniesienia się wartości ziemi szczególnie nad Wisłą, gdzie morgę płacą po 500 zł. w. a., należy liczyć przynajmniej po 300 zł. za morgę — co przy wartości przeciętnej hektara przynajmniej 500 zł. daje powyższą pozycyą w kosztorysie 32.193 zł. 30 ct. w. a.,

c) w potrzebie wykonania robót ubezpieczających nie uwzględnionych w kosztorysie rządowym,

d) wreszcie, co najważniejsza, w konieczności zbudowania takiej liczby szluz i przepustów w wałach, ażeby takowe umożebniały wykonanie lokalnych melioracyj, a przedewszystkiem należyte osuszenia gruntów, gdyż inaczej przeprowadzenie budowy wałów, które mają chronić grunta od klęsk powodziowych, bez należytego uwzględnienia potrzeb kultury krajowej — jak to dotychczas miało miejsce przy wykonaniu wałów ochronnych nad Wisłą przez techniczne organa rządowe — staje się powodem nowych klęsk dla rolników, bo sprowadza zabagnienie całych obszarów gruntów uprawnych położonych po za wałami.

Nie potrzeba przytem nadmieniać, że uchwalone w roku ubiegłym przez Wysoki Sejm rozszerzenie regulacyi od mostu w Jamnicy do gminy Krawce o 5 kilometrów (a więc o 30% dawnej przestrzeni) wpłynęło także znacznie na podwyższenie sumy kosztorysowej.

Wedle wykazu rządowego z r. 1876. interesowane są w regulacyi Łęgu obszary dworskie: Dąbrowa wrzawska, Zalesie, Gorżyce, Sokolniki, Motycze szlacheckie, Motycze poduchowne, Skowierzyn, Zaleszany, Zbydniów, Trześń, Kotowa wola, Sadowie i Kawęczyn, Jamnica, Grębów i Wrzawy; dalej probostwa w Gorżycach, Zaleszanach, Trześniu, Grębowie i Wrzawach, wreszcie właściciele gruntów w gminach: Dąbrowa wrzawska, Zalesie, Gorzyce, Sokolniki, Wrzawy, Motycze szlacheckie i poduchowne, Skowierzyn, Zaleszany, Zbydniów, Trześń, Kotowa wola, Sadowie, Jamnica, Grębów i Krawce z Sulichowem. Obszar gruntów korzystających z regulacyi wynosi wedle tego samego wykazu 18.043 morgów, przeciętny zatem koszt tej pierwszorzędnej melioracyi, jaki przypada na jedną morgę, daje 13 zł. 58 ct. w. a.

Szkoda w plonach, jaką zeszłoroczny wylew Łęgu wyrządził w 11 tylko miejscowościach, dosięga wedle relacyi Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu na gruntach gminnych kwoty . . . . . 101.180 zł. w. a.
na gruntach dworskich kwoty . . . . . 108.000 „ „
Ogółem . . **209.180 zł.** w. a.;

wedle informacyi zaś zasięgniętej przez naszych inżynierów w c. k. Starostwie Tarnobrzeskiem jednoraz-owa szkoda zrządzona wylewem tej rzeki w roku ubiegłym wynosiła w jednej tylko gminie Wrzawy 100.000 zł. w. a.

Nadto rzeka Łęg, zasilana głównie dopływami z puszczy Sandomierskiej, zawiera w swej wodzie zamiast użyźniającego uamułu, jaki niesie n. p. Wisła, znaczne ilości kwasów humusowych i niedokwasku żelaza, tak że każdorazowy jej wylew nietylko nie przyczynia się do użyźnienia gruntów zostających pod inundacyą, lecz oprócz szkody w plonach sprowadza te smutne następstwa, że gleba nadwiślańska z natury swej bardzo żyźna staje się po tym wylewie na cały szereg lat mniej urodzajną. Z tych też powodów wielka szkodliwość tej rzeki, a co za tem idzie, także potrzeba jej uregulowania i obwałowania, podniesioną została nawet przez JE. pana Prezydenta Ministrów w Wysokiej Radzie Państwa przy sposobności wniesienia do konstytucyjnego zatwierdzenia Ces. rozporządzenia z dnia 28. Lipca 1884.

Gdy więc Rada powiatowa Tarnobrzeska w skutek uchwały powziętej na posiedzeniu dnia 30. Października 1885. udała się do Wydziału krajowego z prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu wydania ustaw, uznających regulacyą rzeki Łęgu i Trześniówki, oraz potoku Babulówki (Krzemienicy) za przedsiębiorstwa krajowe, postanowiliśmy przychylić się do tej prośby, i ze względu na wielką doniosłość tych regulacyj dla dobra publicznego zaproponować Wysokiemu Sejmowi ogłoszenie regulacyi Łęgu, podobnie jak i Trześniówki oraz Babulówki za przedsiębiorstwa krajowe.

W razie przyjęcia tego wniosku, który gorąco Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia zalecamy, wynosiłby udział kraju w kosztach regulacyi Łęgu w myśl §§. 4. i 6. państwowej ustawy melioracyjnej 40% czyli 98.000 zł., udział zaś państwowego funduszu melioracyjnego i stron interesowanych po 30% czyli po 73.500 zł. Roboty należałoby w uwzględnieniu powyżej wyrażonej zasady (wedle której jeden inżynier ma wyrobić rocznie 30.000 zł., przy robotach przeważnie ziemnych, względnie 40.000 zł., gdzie obok robót ziemnych przychodzą objekty), rozłożyć na 6 lat, co przedstawiałoby koszt roczny 40.833 zł. 33 ct. Roczny 40% datek kraju wynosiłby okrągło 16.333 zł., — 30% zaś datek państwa i stron interesowanych po 12.250 zł. w. a. Datek konkurencyjny, jaki mieliby uiścić interesenci, wynosiłby przeciętnte 4 zł. 7 ct. od morgi (rocznie niespełna 68ct.)

4) Regulacya rzeki Trześniówki od gminy Babule w powiecie Mieleckim do ujścia do Wisły, wraz z potrzebnem uregulowaniem potoków Dąbrowy i Żupawy w powiecie Tarnobrzeskim.

Projekt rządowy z r. 1865., który miał służyć za podstawę tej regulacyi, obejmuje regulacyę dolnej Trześniówki od ujścia Potoku Dąbrowy w Sobowie, aż do wybiegu Trześniówki do Wisły, obwałowanie wsteczne Trześniówki na lewym brzegu od Wisły aż do wzgórza w Sobowie, na prawym zaś brzegu od Wisły do Żupawy, wreszcie uregulowanie potoku Żupawy (zwanej także Dąbrową lub Jeziorkiem) od granicy gminy Krawce do ujścia do Trześniówki. Z tych jednakże robót wciągnęło bióro melioracyjne w roku ubiegłym do odnośnego przedłożenia Wydziału krajowego na podstawie informacyj prywatnych tylko roboty rzeczne na dolnej Trześniówce i na potoku Żupawie (Dąbrowie) w przypuszczeniu, że wały wsteczne zostały już przez konkurencyę wykonane. W ten sposób zestawione koszta wynoszą wedle operatu technicznego z roku 1865.:

a)	na dolnej Trześniówce i potoku Żupawie od ujścia tego potoku do Trześniówki do dawnego młyna w Żupawie	13.888 zł.	48 ct.
b)	na górnej Żupawie od stawu w Żupawie do granicy gminy Krawce	3.799 „	78 „
	Razem . .	**17.688 zł.**	**26** ct.

która to kwota figuruje też tak w uchwalonym przez Wysoki Sejm w roku ubiegłym projekcie ustawy o regulacyi Trześniówki, jak i w obecnem przedłożeniu rządowem.

Przy badaniu jednak i zdjęciach łożyska Trześniówki w r. b. okazało się, że wykonane od czasu projektowania regulacyi w r. 1865. obwałowanie jest mało znaczącem, bo sięga po obu stronach Trześniówki tylko do połowy gminy Trześnia, i chroni zaledwie część gruntów dworskich, a jeszcze mniej gruntów włościańskich w tej gminie. W ten sposób koszta regulacyi i obwałowania dolnej Trześniówki wraz z korekcyą potoku Żupawy (Dąbrowy) przedstawiają się już na podstawie technicznego projektu rządowego z roku 1865. w daleko wyższej kwocie, aniżeli przypuszczano w roku ubiegłym, bo wynoszą:

a)	przy regulacyi łożyska Trześniówki i Żupawy, jak wyżej podano	17.688 zł.	26 ct.
b)	przy obwałowaniu lewego brzegu Trześniówki . . .	31.235 „	68 „
c)	przy obwałowaniu prawego brzegu Trześniówki . . .	39.475 „	92 „
d)	przy budowie jednej śluzy w Trześniu	496 „	82 „
	Ogółem .	**88.896 zł.**	**68** ct.

zamiast wstawionych do projektu ustawy.

Nadto znaleziono w czasie czynności komisyjnej przy zdjęciach i rekognoskowaniu rzek na Powiślu w Radzie powiatowej Mieleckiej należycie opracowany rządowy projekt techniczny z r. 1876. dla regulacyi górnej Trześniówki od ujścia potoku Dąbrowy w Sobowie aż do gminy Babule w powiecie Mieleckim, zastósowany do operatu rządowego z r. 1865., a preliminujący koszta robót na 53.443 zł. 86 ct. w. a., tak, że właściwie zamiast 17.688 zł. koszta robót regulacyjnych na rzece Trześniówce przedstawiają na podstawie istniejących już rządowych operatów technicznych kwotę pokaźną **142.340 zł. 54** ct. w. a.

Gdy zaś o projekcie rządowym z r. 1865. dla regulacyi Trześniówki ministeryalny departament techniczny wydał podobną opinię ujemną jak o planach dla regulacyi Łęgu, zmuszeni byli delegowani do tej czynności inżynierowie bióra melioracyjnego Kędzior i Ogonek przeprowadzić studya na całej Trześniówce i Żupawie i wypracować nowy projekt dla dolnej Trześniówki, całej Żupawy (z powodu zmienionych stosunków w skutek zniesienia zakładu wodnego w Żupawie), tudzież dla obwałowania wstecznego dolnej Trześniówki, zatrzymując jedynie opracowany sumiennie projekt rządowy dla górnej Trześniówki, której dolina zajmująca prawie wyłącznie pastwiska potrzebujące zwilżania, nie wymaga już obwałowań.

Wedle tego projektu sporządzonego w r. b. przez wymienionych inżynierów bióra melioracyjnego rozciągać się mają

a) roboty regulacyjne:

na dolnej Trześniówce na długości	7.902	metrów
na górnej Trześniówce według projektu rządowego z roku 1876. na długości	30.032	„
ogółem w Trześniówce na długości	**37.934**	metrów
na potoku Dąbrowie na długości	1.236	„
wreszcie na potoku Żupawie na długości	8.046	„
Razem	**47.216**	metrów

b) obwałowania na dolnej Trześniówce

na lewym brzegu długości	8.390	metrów
na prawym brzegu długości	11.733	„
Razem	**20.123**	metrów

Koszta robót regulacyjnych i ochronnych, mających się wykonać w powyższych rozmiarach, przedstawiają się następnie:

a)	wykupno gruntów pod dolną Trześniowkę, Dąbrowę i Żupawę, tudzież pod wały 53·76292 hektarów po 500 zł.	26.881 zł.	46 ct.
b)	roboty ziemne (wykop, przewóz i nasypy)	176.247 „	78 „
c)	ubezpieczenie brzegów płotkami	1.981 „	58 „
d)	jedna śluza murowana	2.200 „	43 „
e)	9 przepustów żelaznych	3.662 „	42 „
f)	konserwacya w czasie budowy (4% z robót ziemnych)	7.050 „	— „
g)	koszta zarządu w czasie budowy	12.800 „	— „
h)	nieprzewidziane	4.176 „	33 „
	Ogółem	**235.000** zł.	— ct.

Jakkolwiek tegoroczna suma kosztorysowa wyższą jest blisko o 100 % od wykazanej powyżej kwoty 142.340 zł. 54 ct. w. a., obliczonej na podstawie technicznych operatów rządowych z roku 1865. i 1876., to jednak różnica ta uzasadnioną jest podobnie jak przy kosztorysie dla regulacyi Łęgu obecnemi wyższemi cenami robocizny (w r. 1865. liczono za jeden sążeń sześćścienny wykopu 40 ct., dziś płacą nad Wisłą 1 zł. do 1 zł. 20 ct.), która przy tych budowlach główną stanowi rubrykę, dalej nową pozycyę wstawioną na wykupno ziemi (26.881 zł. 46 ct. w. a.), wreszcie konieczną budowę odpowiedniej liczby przepustów w wałach ze względu na kulturę krajową.

Wielka ważność tej melioracyi podobnie jak regulacyi wszystkich wód na Powiślu, dla dobra publicznego wynika nietylko z wysokich cyfer szkód powodziowych, jakie w skutek regulacyi mają być odwrócone, lecz także ze znacznych rozmiarów gruntów interesowanych. I tak wedle sprawozdania Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu suma szkód powodziowych nad Trześniówką wynosiła w roku ubiegłym w 11 tylko wykazanych gminach na gruntach włościańskich . . . . . 62.471 zł.
na gruntach dworskich . . . . . 64.000 „
Razem . **126.471** zł.

a) Interesowane zaś w regulacyi są wedle wykazu rządowego z r. 1876.:
nad Trześniówką — obszary dworskie: Trześń z Tarnówkiem, Ostrówek, Wielowieś, Gorzyce, Mokrzyszów, Sokolniki, Żupawa, Zarzekowice, Babule, Wola gołego, Dąbrowica i Józefów, Chmielów, Cygany, Machów, Zalesie, Knapy, Smykle, Koćmierzów, Dzików z Podłężem, Sielec, Zakrzów i Nadbrzezie — probostwa:

Gorżyce: Trześń i Wielowieś, właściciele gruntów w gminach: Babule, Furmany, Gorzyce, Nadbrzezie, Ostrówek, Sobów, Sokolniki, Trześń, Wielowieś, Zalesie, Zarzekowice, Żupawa, Wola gołego, Dąbrowica z Józefowem, Markami, Szlązakami i Kacakami, Chmielów, Cygany, Ocice, Miechocin, Stale, Mokrzyszów, Knapy i Smykle, Durdy, Ostrów barański, Domacyny, Skopanie, Wola gołego, Dmytrów wielki, Suchorzow, Koćmierzów, Dzików, Sielec i Zakrzów;

b) nad Żupawą (Dąbrowa): obszary dworskie Grębów i Żupawa, tudzież gminy Grębów, Jeziorko, Żupawa i Sobów — z łącznym obszarem gruntów korzystających z regulacyi — **16.948** morgów, z czego wynika przeciętny koszt melioracyi pierwszorzędnej jednej morgi **13 zł. 87 ct.** w. a.

Z uwagi na doniosłość regulacyi Trześniówki z dopływami, tudzież zubożenie ludności nadwiślańskiej w skutek ciągłych klęsk powodziowych, proponuje Wydział krajowy, przychylając się do prośby Reprezentacyi powiatowej Tarnobrzeskiej, Wysokiemu Sejmowi uznanie tej melioracyi za przedsiębiorstwo krajowe, w którym to wypadku obciążenie funduszu krajowego wynosiłoby 40% kosztów czyli 94.000 zł., udział zaś Państwa i stron interesowanych po 30% czyli po 70.500 zł. w. a.

Roboty należałoby rozłożyć podobnie jak przy Łęgu na lat sześć (rocznie 39.166 zł 66 ct. w. a.), coroczny więc datek kraju wynosiłby okrągło 15.666 zł., datek zaś Państwa i stron interesowanych 11.750 zł. w. a. Ogólny zaś datek konkurencyjny przedstawiałby z morgi **4 zł. 16 ct.** w. a. (rocznie $69^1/_3$ ct.)

5. Regulacya Kisieliny z dopływami wraz z obwałowaniem doliny Kisieliny od strony Wisły i Dunajca.

Stanowiący podstawę zeszłorocznego przedłożenia Wydziału krajowego operat techniczny Wydziału powiatowego Brzeskiego, który preliminuje koszta regulacyi Kisieliny i Olszówki na 31.058 zł. 43 ct., uznany został przez ministeryalny departament techniczny za nieodpowiedni głównie z tego powodu, że zaprojektowane w szczupłych rozmiarach roboty na tych dwóch potokach, nie przedstawiają możności osuszenia gruntów w dolinie położonej między Dunajcem i Uszwicą, a przytem nie chronią obszaru interesowanego od powodzi i zabagnienia, jakie spowodować mogą wody Wisły i Dunajca w braku zamknięcia doliny wałami od strony tych rzek na przestrzeni od Woli rogowskiej do Radłowa.

Odpowiednio do wskazówek tej technicznej władzy przeprowadzone zostały w r. b. z polecenia Wydziału krajowego nowe zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne na Kisielinie przez inżyniera Tarnowskiej ekspozytury bióra melioracyjnego, Sikorskiego wraz z inżynierami-asystentami Vetulanim i Zahradnikiem, a przygotowany właśnie przez tych inżynierów operat techniczny wykazuje następne rozmiary i koszta robót potrzebnych dla racyonalnego wykonania melioracyi:

a)	wykupno gruntów pod rzekę, wały i rowy materyałowe . . .	11.000 zł.
b)	regulacya Kisieliny od gminy Wał-Rudy do ujścia do Wisły pod Nowopolem długości 17.150 metrów wraz z ubezpieczeniem brzegów wałami wstecznymi długości 6.000 metrów i przepustami drewnianymi .	79.825 „
c)	regulacya Olszówki na długości 2.150 metrów wraz z śluzą drewnianą	2.112 „
d)	regulacya Błotnicy (Dołów) długości 4.100 metrów . . .	4.080 „
e)	kanał Pojawsko-Jadownicki długości 6.250 metrów z śluzą drewnianą .	8.750 „
f)	kanał Zaborowski długości 1900 metrów	2.200 „
g)	kanał Przemykowski długości 2.150 metrów	1.530 „
h)	oczyszczenie starej Kisieliny na długości 6.900 metrów z śluzą w Wietrzychowicach	5.340 „

i)	obwałowanie doliny Kisieliny od strony Wisły i Dunajca na długości 21.500 metrów	43.800 zł.
k)	konserwacya w czasie budowy	4.000 „
l)	administracya i nadzor techniczny	10.000 „
m)	nieprzewidziane	2.363 „
	Ogółem	175.000 zł.

Podwyższenie sumy kosztorysowej w porównaniu z kwotą wstawioną do rządowego projektu ustawy koniecznem jest ze względu na cel przedsiębiorstwa, który przy użyciu sumy 31.058 zł. nie mógłby być osiągnięty, tudzież na uzasadnione w zupełności wymagania departamentu technicznego przy Wysokiem Ministerstwie spraw wewnętrznych.

Jak dalece pożytecznem i koniecznem ze względu na ochronę od powodzi jest wykonanie regulacyi Kisieliny, dowodzą zebrane przez Starostwo Brzeskie daty co do zeszłorocznych szkód powodziowych, które na obszarze 5.446 morgów wynoszą 224.802 zł. w. a.

W melioracyi tej interesowanych jest 20 gmin i obszarów dworskich, mianowicie:

a) w powiecie Dąbrowskim: Dęblin z Nowopolem, Wola rogowska i Zofiów, Jagodniki, Jadowniki mokre, Miechowice wielkie, Wietrzychowice, Miechowice małe, Sikorzyce, Pasieka;

b) w powiecie Brzeskim: Wola przemykowska, Zaborów, Pojawie, Dołęga, Przybysławice, Marcinkowice, Zdrochec, Zabawa, Wał-Ruda, Wola radłowska i Biskupice radłowskie.

Obszar gruntów zabagnionych lub znajdujących się w okręgu zalewowym wynosi 22.886 morgów, koszt więc przeciętny melioracyi pierwszorzędnej jednej morgi daje zaledwie **7 zł. 64 ct.** w. a.

Z powodów przytoczonych powyżej co do Łęgu i Trześniówki, nie mniej też celem rychlejszego i prawidłowego przeprowadzenia robót, Wydział krajowy uprasza Wysoki Sejm o ogłoszenie regulacyi Kisieliny za przedsiębiorstwo krajowe.

Przy corocznem użyciu na tę budowę kwoty 29.166 zł. 66 ct. dałoby się przedsiębiorstwo wykonać w ciągu lat sześciu, co pociągnęłoby za sobą roczne obciążenie funduszu krajowego 40% udziałem w kwocie okrągłej 11.666 zł. przy równoczesnym datku państwa i stron interesowanych 8.750 zł. Całkowite obciążenie funduszu krajowego z tego tytułu wynosiłoby 70.000 zł., przyczem państwowy fundusz melioracyjny przyszedłby w pomoc kwotą 52.500 zł., a tyleż uiścićby musiały strony interesowane. Wreszcie nadmienia się, że przeciętny 30% datek konkurencyjny z jednej morgi wynosiłby tylko **2 zł. 29 ct.** (rocznie 38 ct.).

Że sumy kosztorysowe powyższych pięciu przedsiębiorstw melioracyjnych będą daleko wyższe od kwot ustanowionych w uchwalonych przez Wysoki Sejm projektach do ustaw, a zatrzymanych w przedłożeniach rządowych, jeżeli w ogóle te przedsiębiorstwa mają być należycie i z pożytkiem dla kraju tudzież w rozmiarach przez Wysoki Sejm oznaczonych wykonane ściśle wedle wskazówek ministeryalnego departamentu technicznego — wiadomem było Wydziałowi krajowemu zaraz po przeprowadzeniu przez inżynierów biura melioracyjnego zdjęć niwelacyjnych i robót przygotowawczych.

Z tego powodu w obec wstawionych przez Wysokie Ministerstwo rolnictwa do nowych projektów ustaw dawnych niskich sum kosztorysowych, które nadto oznaczone są jako maksymalne, uważał Wydział krajowy za potrzebne zwrócić na tę okoliczność uwagę Rządu i odezwą z dnia 9. Października r. b. l. 51.801 odniósł się do Prezydyum c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u JE. pana Ministra rolnictwa:

1. upoważnienia do wstawienia w powyższe projekty rządowe nowych sum kosztorysowych, jakie po wygotowaniu tegorocznych operatów technicznych przez krajowe biuro melioracyjne mogłyby być podane do wiadomości Rządu, wedle możności jeszcze przed zebraniem się Wysokiego Sejmu; albotež upoważnienia do zupełnego wyeliminowania sum kosztorysowych z §. 2. pomienionych projektów do ustaw, podobnie jak to ma miejsce w sankcyonowanej na dniu 6. Kwietnia r. b. krajowej ustawie szląskiej o regulacyi dolnej przestrzeni Wisły (Dz. ust. kraj. szląskich l. 20. z r. 1885.), a oznaczenia tylko procentowego udziału państwa i kraju w kosztach;

2. o wyjednanie zmiany stylizacyi projektów do ustaw w tym kierunku, ażeby ważniejsze dla dobra publicznego z tych pięciu przedsiębiorstw, mianowicie: regulacya Kisieliny, Trześniowki i Łęgu zostały ogłoszone za przedsiębiorstwa krajowe, przyczem wypadałoby także zmienić odnośne postanowienie co do ponoszenia kosztów utrzymania budowli, z których wypadłoby 30% na państwowy fundusz melioracyjny, 70% zaś na kraj i właścicieli gruntów i zakładów położonych w okręgu konkurencyjnym.

Do zaproponowania tej ostatniej zmiany, mianowicie: ogłoszenia regulacyi za przedsiębiorstwo krajowe, spowodowanym był Wydział krajowy doświadczeniami poczynionemi przy wykonywaniu robót przez spółki wodne, powszechnem żądaniem wprowadzenia tego nowego w kraju naszym systemu prowadzenia robót wychodzącem od kół interesowanych, a nawet istniejących już spółek wodnych, wreszcie praktyką w innych krajach koronnych, gdzie (wedle preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1885.) przy podobnych ustawowych robotach melioracyjnych występują jako przedsiębiorcy prawie wyłącznie kraje.

Alegat 2. Odpowiedź na powyższą propozycyę otrzymał Wydział krajowy w dołączonej ·/. w odpisie odezwie Prezydyum c. k. Namiestnictwa, wedle której oznajmił JE. p. Minister rolnictwa reskryptem z dnia 10. Listopada rb. l. 14106/1·033, że „zmiana przedłożeń rządowych jako takich „nie może nastąpić w kierunku wskazanym przez Wydział krajowy, nie stanowi to jednak zda„niem JE. p. Ministra rolnictwa przeszkody dla Wydziału krajowego, aby wniósł do Wysokiego „Sejmu własne odmienne wnioski w sprawie melioracyi, stanowiących przedmiot przedłożeń rzą„dowych, niemniej mogą — i ta właśnie droga byłaby zdaniem Ministerstwa odpowiedniejszą — „wniesione do Wysokiego Sejmu przedłożenia rządowe na podstawie nowo sporządzonych pro„jektów technicznych przez Komisyą Sejmową być zmienione tak co do kwoty ko„sztów, jakoteż co do odmiennych sposobów wykonania melioracyi".

Stosując się do tego życzenia JE. p. Ministra rolnictwa, którego wielokrotnie na tem polu okazaną życzliwość dla naszego kraju podnosimy, nie przedstawia Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi odrębnych przedłożeń, zalecając jedynie Szanownej Komisyi gospodarstwa krajowego wzięcie pod uprzejmą rozwagę powyższej opinii Wydziału krajowego, oraz zastósowanie tekstu projektów ustaw do tej opinii.

III. Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne.

Ażeby zapewnić dla kraju pomoc z państwowego funduszu melioracyjnego na dalszy szereg lat, staraniem było naszem przygotować operaty techniczne dla nowych przedsiębiorstw melioracyjnych (trzeciej kategoryi), i to w myśl zeszłorocznego sprawozdania Wydziału krajowego o popieraniu przedsiębiorstw melioracyjnych (str. 4.) nie tylko na Powiślu, które najbardziej potrzebuje systematycznego przeprowadzenia melioracyi, lecz także we wschodniej części kraju, gdzie ruch na tej dziedzinie gospodarstwa krajowego jest bardzo słabym, albo też jeszcze wcale nie rozbudzonym.

Na podstawie przedłożonych Wydziałowi krajowemu projektów technicznych, sporządzonych przez organa techniczne rządowe i krajowe, mamy zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi następne roboty regulacyjne do uznania takowych w drodze ustawodawstwa krajowego, bądź to za przedsiębiorstwa subwencyonowane z funduszu krajowego, bądź też za krajowe.

1. Regulacya Brnia starego z dopływami w powiecie Mieleckim.

Regulacya tego potoku na przestrzeni od gminy Czermina aż do ujścia do Wisły w Glinach małych wraz z regulacyą potoku Łukawca, kanałem odwodniającym od gminy Trzciany do Brnia osuchowskiego i Wiszni, rozpoczętą została na podstawie projektu c. k. inżyniera Bielańskiego z r. 1873. preliminującego koszta robót na 94.051 zł. 34 ct. w. a. przez zawiązaną w tym celu pierwszą w kraju naszym spółkę wodną, zatwierdzoną rozporządzeniami c. k. Starostwa w Mielcu z dnia 11. Lutego 1877. l. 413 i z dnia 15 Czerwca 1878. l. 4.939.

Pierwotny projekt techniczny uległ jednak zmianie w skutek uchwały ogólnego zgromadzenia członków spółki wodnej z dnia 26. Września 1878., zatwierdzonej reskryptem c. k. Namiestnictwa z dnia 19. Maja 1879. l. 21.071 o tyle, że zaniechano przekopu pod Glinami małemi, który wprowadzał stary Breń bezpośrednio do Wisły i w ten sposób skrócał bieg tego potoku o blisko 8 kilometrów, a natomiast przystąpiono do obwałowania Brnia starego od ujścia tegoż do Wisłoki w górę. Koszt tego obwałowania wynosić miał 31.564 zł. 68 ct ; gdy zaś w poprzednim kosztorysie inżyniera Bielańskiego wynosiła pozycya na obwałowanie 52.002 zł. 35 ct., sądzono, że przez zmianę projektu zaoszczędzi spółka kwotę 20.437 zł. 67 ct. w. a., które to przypuszczenie jednak z powodu niedokładności w niwelacyi skonstatowanych w r. b. przez inżynierów Tarnowskiej ekspozytury biura melioracyjnego okazało się mylnem, gdyż wały wsteczne od ujścia Brnia do Wisłoki w górę muszą być na znacznie większej długości wykonane, aniżeli to przy obliczeniu powyższej kwoty (31.564 zł. 68 ct.) projektowano.

Do r. 1885. wykonała spółka po części przy pomocy funduszów publicznych, szczególnie powodziowych, obwałowanie wsteczne Brnia starego od wybiegu do Wisłoki aż do ujścia Brnika w górę, oraz kanał Nowej Wiszni odprowadzający wodę do Wisłoki pod Wolą mielecką; postępu tego w robotach nie można jednak nazwać pomyślnym, co wytłumaczenie swoje znajduje w często powtarzających się tamże klęskach powodziowych, a co zatem idzie, wielkiem zubożeniu ludności. W uwzględnieniu tej okoliczności postanowił też Wydział krajowy na usilne prośby Wydziału spółki wodnej po zeszłorocznej katastrofie powodziowej zbadać obecny stan robót i na podstawie nowego obliczenia kosztów mających się wykonać budowli uzupełniających, przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na ogłoszenie tej regulacyi w drodze ustawodawstwa krajowego za przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego, a to tem bardziej, ile że po wykonaniu kanału Zyblikiewicza w powiecie Dąbrowskim, a po zapewnieniu przeprowadzenia regulacyi Nowego Brnia z dopływami w powiecie Mieleckim i Dąbrowskim, wykończenie regulacyi Starego Brnia stało się nieodzowną koniecznością dla zupełnego uregulowania wód części Powiśla między Wisłoką a Dunajcem, stanowiącej jedną całość. Wedle zestawienia inżyniera Sikorskiego przedstawiają się koszta robót uzupełniających następnie:

a)	regulacya Brnia Starego od ujścia Brnika w Glinach małych aż do Ziempniowa długości 16.330 metrów	27.000 zł.
b)	obwałowanie wsteczne od ujścia Brnika w górę na długości 4.000 metrów .	12.280 „
c)	regulacya Wiszni dąbrowskiej długości. 4.000 metrów	2.282 „
d)	regulacya Starej Wiszni długości 7.314 metrów	2.700 „
e)	budowa Trzciańskiego bocznego Kanału odwodniającego Starej Wiszni długości 4.700 metrów	1.469 „
f)	regulacya kanału Łukawca długości 1.920 metrów	1.242 „
g)	regulacya Potoku Brnika długości 11.000 metrów	10.100 „
h)	budowa kanału osuszającego Książnicko-Podleszańskiego długości 4.000 m.	2.600 „
i)	ubezpieczenie brzegów	10.500 „
k)	wykupno gruntów	5.900 „
l)	szluzy na Brniku i w Sadkowej górze, tudzież 15 trąb (przepustów) . .	3.650 „
m)	konserwacya i nieprzewidziane	5.277 „
	ogółem	85.000 zł.

Stosunkowe podwyższenie kosztów w powyższem obliczeniu spowodowanem zostało wyższemi cenami materyałów i robocizny (w porównaniu z r. 1873), potrzebą zwiększenia przekrojów poprzecznych Brnia w skutek skonstatowanego przy tegorocznej niwelacyi mniejszego spadu, koniecznością ubezpieczenia skarp potoku płotkami, wreszcie rozszerzeniem projektu na ważniejsze dopływy, jak na Brnik, dalszą część Łukawca i Starą Wisznię, a to celem należytego osuszenia gruntów w tych gminach, które wciągnięte zostały do spółki i opłacają datki konkurencyjne, mimo że nie odniosły dotąd z powodu niedostatecznych rozmiarów przedsiębiorstwa żadnych korzyści.

Teren zalewany lub zabagniony obliczony przez inżyniera Bielańskiego, zajmuje łączną przestrzeń 17.965 morgów, wskazuje więc na wielką ważność tego przedsiębiorstwa dla dobra publicznego.

Do konkurencyi należą gminy katastralne: Ostrówek, Gawłuszowice, Gliny wielkie, Gliny małe, Sadkowa góra z Ujściem i Lisówkiem, Borowa, Łysaków i Łysakówek, Górki, Wola otałęzka, Szafranów, Ziempniów, Breń osuchowski, Kawęczyn, Wampierzów, Wadowice dolne i górne, Piątkowiec, Wola mielecka, Trzciana, Rzędzianowice, Czermin, Hohenbach, Podborze, Grzybów, Rydzów, Podleszany i Książnice, a wedle zdania Wydziału spółki wodnej, należałoby jeszcze wciągnąć do konkurencyi korzystające z uregulowania Łukawca gminy: Pławo, Schönanger i Wolę pławską. Jakkolwiek Wydział spółki wodnej upraszał o przedłożenie Wysokiemu Sejmowi wniosku na uznanie tego przedsiębiorstwa za krajowe, prawdopodobnie dla uzyskania wyższego wymiaru subwencyi krajowej (40% zamiast 30%), to jednak z uwagi, że spółka otrzymała już pewną pomoc z funduszów publicznych, oraz że objęcie zarządu i steru robót przez kraj w razie uznania tego przedsiębiorstwa za krajowe, usunęłoby autonomiczny zarząd spółki i mogłoby wpłynąć niekorzystnie na budzenie się ducha inicyatywy i samopomocy w innych okolicach kraju, proponujemy Wysokiemu Sejmowi ogłoszenie tej melioracyi za przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego, przy równoczesnem udzieleniu zasiłku krajowego w wysokości 30% wykazanych powyżej niepokrytych kosztów robót uzupełniających. W przekonaniu też, że Wysoki Sejm przyjmie ten nasz wniosek, przyznaliśmy już w roku bież. spółce z dotacyi melioracyjnej zaliczkę zwrotną z mającej się przyznać temu przedsiębiorstwu w drodze ustawodawczej subwencyi państwowej i krajowej do wysokości 12.000 zł., na rachunek której wyasygnowaliśmy dotychczas kwotę 6.000 zł. a. w.

Roboty należałoby, celem wprowadzenia jak największej oszczędności w kosztach administracyi, rozłożyć na trzy lata przy użyciu na budowę kwoty 28.333 zł. 33 ct. w. a. rocznie. Całkowity 30%-wy udział kraju i państwa w kosztach wynosiłby 25.500 zł., roczny 8.500 zł. w. a. konkurencya zaś uiściłaby ogółem 34.000 zł., rocznie okrągło 11.333 zł. w. a.

2. Regulacya i obwałowanie potoku Babulówki (Krzemienicy) wraz z uregulowaniem potoków Rowu i Trześni w powiecie Tarnobrzeskim i Mieleckim.

Regulacya ta znana powszechnie pod nazwą „regulacyi odpływu wód po prawej stronie drogi krajowej Dębicko-Tarnobrzeskiej“, podnoszoną już była niejednokrotnie przez koła interesowane, Reprezentacye powiatowe, a nawet w Wysokim Sejmie, gdzie też znalazła ona należyte poparcie przez uchwalenie subwencyi. Mimo to jednak nie przyszło do wykonania tej wielce pożytecznej melioracyi, a to głównie w skutek braku ludzi inicyatywy między interesentami, którzy przeważnie są właścicielami gruntów włościańskich. Dopiero zeszłoroczna powódź i sankcyonowana na dniu 30. Czerwca 1884. państwowa ustawa melioracyjna skłoniła władze powiatowe do natarczywego domagania się u Wydziału krajowego wniesienia tej sprawy do Wysokiego Sejmu celem ogłoszenia regulacyi powyższych za przedsiębiorstwo krajowe. W skutek tego też polecił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 19. Maja rb. l. 24.562 delegowanemu do zdjęć niwelacyjnych na Trześniówce i Łęgu inżynierowi Kędziorowi udać się do Starostwa Mieleckiego o udzielenie wypracowanych w r. 1876. przez c. k. inżynierów Skawskiego i Zbyszewskiego ope-

ratów technicznych zbadać teren, bieg i stan teraźniejszy wód po prawej stronie drogi krajowej Dębicko-Tarnobrzeskiej, a następnie przedłożyć Wydziałowi krajowemu sprawozdanie, o ile istniejące operaty bez wykonywania dalszych zdjęć i pomiarów mogłyby się nadawać jako substrat dla wniesienia do Wysokiego Sejmu projektu do specyalnej ustawy krajowej, mającej za przedmiot regulacyę wód wzmiankowanych". Z zarządzonych w ten sposób oględzin okazało się, że na podstawie pomienionego projektu rządowego z r. 1876. wykonały wprawdzie strony interesowane wzdłuż dolnego biegu Babulówki (Krzemienicy) wały ochronne od ujścia tego potoku do Wisły w górę aż do miasteczka Baranowa, rozmiar wykonanych wałów jednak i to bez równoczesnego uporządkowania łożyska rzeki w porównaniu z projektowanemi robotami regulacyjnemi i ochronnemi jest tak mało znaczącym, że cała suma kosztorysowa projektu rządowego musi być zatrzymaną w mającym się uchwalić projekcie ustawy.

Nadto należałoby jeszcze w obec przyjętych w r. 1876. niskich cen wykupna gruntów (50 zł., — dziś wypada liczyć przynajmniej 200 zł. za morgę) tudzież niedostatecznej ilości zaprojektowanych przepustów (10 trąb drewnianych 6 calowych na 193.58 kilometrów kwadratowych) które przy zamierzonem obwałowaniu w całej długości nie były w stanie należycie odwodnić grunta, położone po za wałami, odpowiednio do dzisiejszych cen ziemi i potrzeby osuszenia gruntów podwyższyć sumę kosztorysową.

Uzupełniony w ten sposób operat przedstawia następne rozmiary robót i koszta:

a)	Regulacya i obwałowanie Babulówki (Krzemienicy) od Hyków do ujścia Wisły pod Przewozem na długości 22.226 metrów, wykupno gruntów 38 morgów po 200 zł.	7.600 zł. — ct.
	roboty ziemne	77.942 „ 36 „
	koszta zarządu	2.865 „ 60 „
		88.407 „ 96 „
b)	Regulacya i obwałowanie Rowu od Rzochowa do ujścia do Babulówki w Zarówniu długości 23 549 metrów.	
	Wykupno gruntów i koszta przeniesienia domów	557 zł. 75 ct.
	roboty ziemne	37.589 „ 09 „
	koszta zarządu	3.087 „ 60 „
		41.234 zł. 44 ct.
c)	Regulacya potoku Trześni od lasu w Rzyskach do wybiegu do Wisłoki długości 2.481 metrów:	
	roboty ziemne	4.971 zł. 16 ct.
	koszta zarządu	224 „ 20 „
		5.195 zł. 36 ct.

Uwzględniwszy zaś jeszcze koszt:

a)	5 szluz murowanych	9.200 zł. — ct.
b)	24 przepustów żelaznych	8.400 „ — „
c)	koszta utrzymania w czasie budowy (4% z robót ziemnych) . .	4.800 „ — „
d)	wreszcie nieprzewidziane wydatki	2.762 „ 24 „

otrzyma się sumę kosztorysową 160.000 zł. w. a., którą należałoby przyjąć do §. 2. projektu ustawy.

W skutek prośby Reprezentacyi powiatowej Tarnobrzeskiej i Mieleckiej proponuje Wydział krajowy ogłoszenie powyższych robót za przedsiębiorstwo krajowe z 40%-wym udziałem w kosztach funduszu krajowego, nadmieniając przytem, że podobnie jak regulacya Starego Brnia między Wisłoką a Dunajcem, tak regulacya Babulówki z Rowem i Trześnią w skutek wykonanej regulacyi odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, tudzież zamierzonych już w roku ubiegłym na podstawie uchwalonych przez Wysoki Sejm projektów do ustaw

regulacyi Trześniówki i Łęgu, stanowi niezbędne uzupełnienie całego systemu robót melioracyjnych na Powislu między Sanem a Wisłoką.

Roboty rozłożone na lat pięć wymagałyby rocznego nakładu 32.000 zł. w. a., z czego przypadałoby corocznie na kraj 12.800 zł. (40%) na państwo zaś i konkurencyę po 9.600 zł. (30%). Ogółem wynosiłby udział w kosztach kraju 64.000 zł. w. a., państwa i stron interesowanych po 48.000 zł. w. a.

Wedle wykazu rządowego z roku 1876. interesowane są:

a) w regulacyi Babulówki:

obszary dworskie Suchorzów i Przewóz, Siedleszczany, Skopanie, Baranów, Dmytrów mały, Wola gołego, Wojków, Zachwiejów, Babule i Czajkowa.

Właściciciele gruntów w gminach Suchorzów i Przewóz, Skopanie, Baranów, Dmytrów mały i Koło, Dmytrów wielki, Wola gołego, Wojków, Padew i Zarównie, Zachwiejów, Piechoty, Babule, Czajkowa, Reichsheim, Dębiaki i Hyki;

b) w regulacyi Rowu:

obszary dworskie: Zarównie, Pluty, Jaślany, Niziny przy Jaślanach, Czajkowa, Malinie, Trześnia, Chorzelów, Mościska i Berdechów, Cyranka, zakład Ossolińskich, Wojsław, Rzyska i Rzemiśń; gminy zaś: Padew i Zarównie, Jaślany, Tuszów z Kolonią, Czajkowa, Grochów, Malinie, Trześnia, Cyranka, Wojsław ze Smoczką, Rzyska i miasteczko Rzochów.

c) w regulacyi Trześni:

obszary dworskie: Wojsław, Rzyska i Rzemień, tudzież gminy Wojsław ze Smoczką, Rzyska i miasteczko Rzochów.

Obszar gruntów interesowanych wynosi 23.203 morgów; koszt więc przeciętny pierwszorzędnej melioracyi jednej morgi wypada okrągło na 6 zł. 90 ct., datek zaś konkurencyjny (30%-wy) **2 zł. 7 ct.** w. a. od morgi, czyli rocznie **41 ct. w. a.**

3. Regulacya górnego Wisłoka od Beska do Haczowa w powiecie Sanockim i Brzozowskim.

W skutek zgłoszenia się właścicieli gruntów położonych w dolinie Wisłoka górnego, tak zwanem „Podolu sanockiem“ zarządził Wydział krajowy przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych na tej rzece jeszcze w r. 1882. Pomiarów tych dokonał a następnie wypracował projekt regulacyi Wisłoka na przestrzeni od Beska do Haczowa inżynier Sanockiej expozytury biura melioracyjnego Hilbricht. Mimo, że roboty przygotowawcze były ukończone, a Wysoki Sejm przyszedł nawet w r. 1881. stronom interesowanym z pomocą, udzielając na ten cel 3-procentowej pożyczki w kwocie 30.000 zł. w. a., przedsiębiorstwo to w braku silniejszego poparcia nie przyszło dotychczas do skutku. Gdy jednak po zeszłorocznej powodzi Wydziały powiatowe w Sanoku i Brzozowie udały się do Wydziału krajowego z prośbą o udzielenie zapomogi na regulacyę Wisłoka dla dostarczenia zarobku cierpiącej niedostatek ludności, a Komitet spółki wodnej wniósł podanie o przedłożenie Wysokiemu Sejmowi wniosku na wydanie ustawy krajowej, mającej za przedmiot tę regulacyę, widzieliśmy się spowodowanymi z uwagi na ważność zamierzonej regulacyi dla lokalnych melioracyj, które w tamtych okolicach na większą skalę się rozwinęły, przyznać Wydziałowi powiatowemu w Brzozowie na rozpoczęcie robót zaliczkę w kwocie 6.000 zł. w. a. na rachunek mającej się przyzwolić w drodze ustawodawczej subwencyi krajowej i państwowej, a zarazem wystąpić przed Wysokim Sejmem z wnioskiem przychylającym się do prośby Komitetu.

Wedle projektu sporządzonego przez inżyniera Hilbrichta wynoszą koszta regulacyi i obwałowania Wisłoka od Beska do Haczowa na długości 13.199 metrów tudzież regulacyi i obwałowania Pielnicy od Nowosielec do ujścia Wisłoka we Wzdowie na długości 14.216 metrów 137.000 zł. w. a.

Przy ogłoszeniu tej melioracyi, podobnie jak powyżej wyszczególnionych, za przedsiębiorstwo krajowe, wynosiłby cały udział 40% kraju w kosztach 54.800 zł. w. a., udział zaś państwa i stron interesowanych po 41.100 zł. (30%).

Roboty należałoby rozłożyć na cztery lata, w którym to wypadku coroczny datek krajowy wynosiłby 13.700 zł., datek zaś rządowy i konkurencyjny 10.275 zł.

W regulacyi Wisłoka interesowane są gminy katastralne: Trześniów, Bzianka, Buków, Jasionów, Wzdów, Besko i Milcza; w regulacyi zaś Pielnicy: Wzdów, Besko, miasto Jacmierz i Zarszyn, Posada Jacmierska i Zarszyńska. Obszar gruntów zostających pod zwykłą inundacyą wynosi 2.357 morgów 1.103 kwadratowych sążni, w czasie nadzwyczajnej zaś powodzi z 1867. dosięgał 5.219 morgów 822 kwadratowych sążni. Przeciętny koszt ochrony jednej morgi wynosi tedy 58 zł. 9 ct., względnie 26 zł. 24 ct., datek zaś konkurencyjny (30%) 17 zł. 43 ct. względnie 7 zł. 87 ct. w. a.

4. Regulacya rzeki Gniłej Lipy od granicy Przemyślan do mostu na drodze państwowej w Rudzie w powiecie Przemyślańskim i Rohatyńskim.

Regulacya ta ma na celu obok ochrony gruntów nadbrzeżnych, przeważnie bardzo wydajnych łąk, utworzenie należytego odpływu dla znacznych obszarów zupełnie zabagnionych, które dziś są prawie nieużytkami, a po wykonaniu robót regulacyjnych staną się urodzajnemi łąkami.

Ze względu na okoliczność, że rzeka ta podobnie jak wszystkie dopływy północne Dniestru i większa część rzek wschodnio-galicyjskich, przerżyna stosunkowo wązką dolinę nie zajętą pod uprawę rolną, zastosowanym tu być musi inny system robót regulacyjnych aniżeli na Powiślu, gdzie chodzi o ochronę plonów rolnych, mianowicie korekcya dla osuszenia i powstrzymania częstych wylewów, zabierających siano na pokosach, bez budowy natomiast wałów ochronnych, które wprawdzie ochroniłyby łąki w terenie inundacyjnym nawet od nadzwyczajnych powodzi, pozbawiłyby takowe jednak naturalnego nawodnienia użyźniającego je namułem.

Zdjęcia niwelacyjne wykonane zostały przez inżyniera biura melioracyjnego Kędziora na żądanie stron interesowanych, oraz Reprezentacyi powiatowych w Przemyślanach i Rohatynie, jeszcze w r. 1883. na koszt kraju stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. Września 1882., odnośnego projektu do ustawy nie przedłożyliśmy jednak w roku ubiegłym Wysokiemu Sejmowi, gdyż regulacya Gniłej Lipy, jako najszkodliwszego północnego dopływu Dniestru, miała być wedle przedłożenia Wydziału krajowego o akcyi pomocniczej z powodu zeszłorocznej powodzi przeprowadzoną wspólnym kosztem państwa, kraju i stron interesowanych w drodze ustawy państwowej równocześnie z projektowaną regulacyą 14 rzek niespławnych galicyjskich.

Gdy zaś przedłożony przez Rząd Wysokiej Radzie Państwa projekt ustawy o regulacyi rzek galicyjskich, obejmuje tylko karpackie dopływy Wisły i Dniestru, mamy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na ogłoszenie tej regulacyi za przedsiębiorstwo krajowe.

Wedle projektu sporządzonego przez inżyniera Kędziora i inżyniera asystenta Sobolewskiego przedstawia się rozmiar robót i suma kosztów regulacyi na długości 22.539 metrów następnie:

a)	wykupno trzech zakładów wodnych w Firlejowie, Brzuchowicach i Meryszczowie	9.000 zł. — ct.
b)	wykupno gruntów pod przekopy 42·183 hektarów po 500 zł. (morga około 300 zł.)	21.091 „ 50 „
c)	wykup i przewóz ziemi	87.499 „ 25 „
d)	budowa 8 mostów	2.821 „ 40 „
e)	konserwacya w czasie budowy	3.400 „ — „
f)	zarząd i nadzór techniczny	9.000 „ — „
g)	nieprzewidziane	2.187 „ 85 „
	ogółem	135.000 zł. — ct.

czyli niespełna 6.000 zł. na 1 kilometr zregulowanej rzeki.

Roboty należałoby rozłożyć na lat cztery, przyczem wypadłaby roczna kwota przeznaczona na budowę na 33.750 zł.

Ogólny udział w kosztach wynosiłby: kraju ($40_0/^0$) 54.000 zł. w. a., państwa i stron interesowanych po 40.500 zł. ($30^0/_0$), datek zaś roczny kraju 13.500 zł., państwa i stron interesowanych po 10.125 zł.

W melioracyi interesowane są następne gminy i obszary dworskie: Firlejów, Dusanów, Korzelice z Hulkowem, Janczyn, Brzuchowice, Ostałowice, Kosteniów, Biłka, Wołków, Meryszczów, Uszkowice, Borszczów i Przemyślany z obszarem w samej tylko dolinie Lipy przeszło 3.000 morgów. Przeciętny koszt z morgi wynosiłby tedy niespełna 45 zł., datek konkurencyjny z morgi około 13 zł. 50 ct. (rocznie około 3 zł. 38 ct.)

5. Regulacya rzeki Pełtwi od mostu kolejowego we Lwowie do ujścia do Bugu w Busku w powiecie Lwowskim, Przemyślańskim, Złoczowskim i Kamioneckim.

Regulacya ta, która w połączeniu z nawodnieniem całej doliny rzeki wyborną wodą z Pełtwi oddać by mogła wielkie usługi gospodarstwu krajowemu, a przytem mogłaby się przyczynić do lepszego i tańszego zaopatrzenia w żywność stolicy kraju, była przedmiotem badań i studyów ze strony politycznej władzy krajowej w r. 1859. i 1879. Oczyszczenie Pełtwi od Lwowa do wybiegu Jaryczówki, wraz z wykonaniem kilku przekopów kosztować miało wedle projektu rządowego z r. 1859. tylko 9.060 zł. 4 ct., która to kwota zredukowaną została w r. 1879. na 8.595 zł. 92 ct. w. a.

W skutek wielokrotnych podań stron interesowanych, gorąco popartych przez Reprezentacyę powiatową Lwowską, zarządził Wydział krajowy w r. b. wykonanie pomiarów na całym biegu Pełtwi od Lwowa do ujścia, do czego wydelegował rozporządzeniem z dnia 19. Maja r. b. l. 24.318 inżyniera bióra melioracyjnego Blautha, wraz z inżynierami-asystentami Nowakowskim i Wasilewskim.

Projekt wypracowany w r. b. przez wymienionych inżynierów obejmuje regulacyę Pełtwi na długości 57.990 metrów i budowę młynówki, a zarazem kanału nawodniającego na lewym brzegu Pełtwi od Lwowa do młyna w Barszczowicach, długości 17.200 metrów.

Koszta robót wynoszą:

a)	wykupno gruntów	52.000 zł.
b)	wykupno młyna w Pełtwi	20.000 „
c)	roboty ziemne	385.000 „
d)	budowle wodne (jar na Pełtwi, tudzież budowa i rekonstrukcya 4 mostów)	20.000 „
e)	zarząd i nadzór techniczny	30.000 „
f)	nieprzewidziane	3.000 „
	Ogółem . .	510.000 zł.

co daje przeciętny koszt regulacyi jednego kilometra rzeki około $8^1/_2$ tysiąca zł. w. a.

W melioracyi interesowane są gminy i obszary dworskie:

a) w powiecie Lwowskim: Lwów, Hołosko małe, Kleparów, Zamarstynów, Zboiska, Hołosko wielkie, Malechów, Zniesienie, Laszki murowane, Krzywczyce, Sroki, Lesienice, Kamienopol, Prusy, Pikułowice, Mikłaszów, Barszczowice, Biłka królewska, Zachorzyce i Czarnuszowice;

b) w powiecie Przemyślańskim: Połonice, Bohdanówka, Zadwórze, Zeniów i Połtew;

c) w powiecie Złoczowskim: Bałuczyn, Kutkorz, Bezbrudy i Krasne;

d) w powiecie Kamioneckim: Ostrów, Żuratyn i Busk.

Obszar gruntów korzystających z regulacyi wynosi około 9.000 morgów, przeciętny zatem koszt melioracyi jednej morgi przedstawia kwotę 56 zł. 66 ct., a więc o 25% więcej aniżeli przy Lipie, a około 300% więcej niż na Powiślu.

Jakkolwiek wykazane powyżej koszta regulacyi i stosunkowe korzyści są w porównaniu z tego rodzaju robotami w zachodniej części kraju za wysokie, gdyż kwota 56 zł. od jednej morgi wedle doświadczeń poczynionych przez bióro melioracyjne wystarczałaby na zupełne zdrenowanie lub przeprowadzenie wzorowego nawodnienia na całej powierzchni, jakkolwiek dalej projekt regulacyi Pełtwi powinienby właściwie obejmować także lokalną melioracyą całej doliny, mianowicie budowę głównych kanałów nawodniających i szluz do potrzebnego piętrzenia, do czego należałoby na zasadzie ustawy wodnej, niedozwalającej zanieczyszczania wód płynących (§. 10), pociągnąć także komunę lwowską, podobnie jak to ma miejsce w Berlinie, Wrocławiu, Gdańsku i t. p.; Wydział krajowy jednak pragnąc zainicyować tego rodzaju roboty także we wschodniej części kraju, a pozostawiając dalsze uregulowanie stosunków melioracyi doliny Pełtwi przyszłym ustawom krajowym, przedstawia już dzisiaj Wysokiemu Sejmowi wniosek na uznanie tej melioracyi za przedsiębiorstwo krajowe z 40% udziałem kraju w kosztach, tak, ażeby z wykazanej powyżej sumy maksymalnej 510.000 zł. przypadło na kraj 204.000 zł., na państwo zaś i strony interesowane po 153.000 zł. w. a.

Ze względu na znaczne obciążenie tą regulacyą funduszu krajowego proponuje Wydział krajowy rozłożenie robót na lat piętnaście przy rocznym wydatku 34.000 zł. Coroczny datek kraju wynosiłby wtedy 13.600 zł., państwa zaś i stron interesowanych po 10.200 zł. w. a.

6. Regulacya rzeki Bugu od ujścia Pełtwi w Busku do ujścia rzeki Raty w Parchaczu w powiatach Kamioneckim i Sokalskim.

Regulacya tej rzeki potrzebna nietylko dla zmniejszenia wylewów, osuszenia gruntów, utworzenia odpływu dla pobocznic Pełtwi, Raty z dopływami i Sołokii, lecz także dla spławu począwszy od Buska do granicy kraju, była przedmiotem studyów technicznych organów rządowych w r. 1840. do 1843. następnie w r. 1846. na przestrzeni od Tyszyc do Krystynopola, dla której wypracowano także projekt w r. 1862. dla osuszenia miejscowości Strychanka i Horodyszcze, oraz dla regulacyi między Spasem a Tadaniem, wreszcie w roku 1874. dla przekopów od Strychanki do Horodyszcza i od Horodyszcza do ujścia Raty, dla której to przestrzeni c. k. nadinżynier Rainer obliczył koszta na 96.000 zł. (bez lokalnego osuszenia moczarów otwartymi rowami). Do wykonania robót nie przyszło jednak z powodu oporu stron interesowanych, które odstraszała od podjęcia melioracyi wysokość prestacyj konkurencyjnych.

W r. b. wniósł Wydział powiatowy Kamionecki w skutek uchwały Rady powiatowej z dnia 30. Grudnia 1884. podanie do Wydziału krajowego o przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych i wypracowanie operatu technicznego dla regulacyi Bugu w tym powiecie, a zarazem o wyjednanie u Wysokiego Sejmu uznania tego przedsiębiorstwa za krajowe. W uwzględnieniu tej prośby, tudzież domagań się stron interesowanych objawianych na zgromadzeniach okręgowych towarzystw rolniczych i c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego postanowił Wydział krajowy przygotować operat techniczny na koszt funduszu krajowego i przedłożyć Wysokiemu Sejmowi odnośny projekt ustawy.

W tym celu wydelegowaliśmy rozporządzeniem z dnia 22. Maja r. b. l. 25.829 inżyniera bióra melioracyjnego Jankowskiego do powiatu Sokalskiego i Kamioneckiego, celem zbadania istniejących operatów rządowych dla regulacyi Bugu, zbadania teraźniejszego stanu biegu łożyska tej rzeki od ujścia Pełtwi do ujścia Raty, a następnie zdania sprawy Wydziałowi krajowemu, o ile istniejący projekt rządowy mógłby posłużyć za podstawę do wydania ustawy krajowej, lub też należałoby przeprowadzić zdjęcia niwelacyjne dla rewizyi tego projektu.

Wypracowany w skutek tego polecenia na podstawie dawnych planów rządowych przez inżyniera Jankowskiego generalny projekt regulacyi Bugu obejmuje regulacyę łożyska Bugu w powiecie Kamioneckim i Sokalskim na długości **71.750** metrów kosztem **550.000 zł.** z czego wypada:

a)	na wykupno gruntów i odszkodowanie	72.222 **zł.**
b)	zniesienie młynów w Rudnie	20.000 „
c)	roboty ziemne	329.778 „
d)	ubezpieczenie brzegów i zamknięcie starych ramion . . .	86.000 „
e)	zarząd i nieprzewidziane	42.000 „
	Razem .	**550.000 zł.**

co przedstawia koszt regulacyi jednego kilometra **7.666 zł.**

Do konkurencyi należałyby następne gminy i obszary dworskie:

Busk, Kupcze, Lanerówka i Ostapkowce, Rakobuty, Poburzany, Derewlany, Wolica derewlańska, Sokola, Spas, Tadanie, Jasienica polska i ruska, Kamionka strumiłowa, Obydów (Łapajówka i Łany), Ruda, Sielec, Dobrotwór, Strychańka, Tyszyca, Jastrzębica z Izbicą, Horodyszcze bazyliańskie, Wołswin i Parchacz, o łącznej powierzchni gruntów interesowanych 10.030 morgów, w skutek czego przeciętny koszt pierwszorzędnego osuszenia jednej morgi wypadłby okrągło na 55 zł. w. a.

Mimo tych wysokich kosztów, które ze względu na ważność regulacyi Bugu dla spławu, uprawniałyby do odrębnego traktowania tej sprawy i to najracyonalniej na całej przestrzeni od Buska do granicy kraju, w sposób przewidziany w §. 1. państwowej ustawy melioracyjnej, Wydział krajowy z obawy, aby wykonanie regulacyi nie poszło przez to w odwłokę, przedkłada Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy ogłaszającej to przedsiębiorstwo za krajowe, pozostawiając światłemu ocenieniu Wysokiego Sejmu decyzyę, czyby nie należało systematyczną regulacyę całej przestrzeni Bugu, którąby wymagała wedle opinii inżyniera Jankowskiego nowych zdjęć i studyów, przeprowadzić w drodze osobnej ustawy państwowej.

W razie przyjęcia wniosku Wydziału krajowego, należałoby podobnie jak przy Pełtwi rozłożyć budowę na lat piętnaście, przeznaczając na ten cel rocznie kwotę 36.666 zł. Udział 40%-wy kraju w kosztach wynosiłby 220.000 zł., udział państwa i konkurencyi po 165.000 zł., roczny zaś datek kraju **14.666 zł.**, państwa i konkurencyi po **11.000 zł.**

W sprawie powyższych nowych sześciu przedsiębiorstw melioracyjnych, mamy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi tyleż projektów do specyalnych ustaw krajowych. Do pięciu z tych projektów, które mają za przedmiot przedsiębiorstwa krajowe, dołączamy następne uwagi, wyjaśniające różnicę w tekstowaniu między temi nowemi przedłożeniami a uchwalonemi w roku ubiegłym projektami do ustaw, do których zostały zastosowane tegoroczne przedłożenia rządowe.

Do §. 1. W §. 1. opuszczono powołanie się na §. 45. krajowej ustawy wodnej, gdyż wedle obecnych przedłożeń występuje kraj jako przedsiębiorca, zbytecznem więc byłoby zawiązywanie przymusowej spółki wodnej.

W §. 2. przyjęto za podstawę techniczną szczegółowe projekty techniczne biura melioracyjnego z r. 1885. w przypuszczeniu, że takowe uzyskają aprobatę Wysokiego Ministerstwa rolnictwa, z wyjątkiem dwóch przedsiębiorstw (Babulówki i Bugu), co do których zastosowano postanowienie § 2. projektu rządowego, a to z tego powodu, że projekty te opierają się na zdjęciach niwelacyjnych z lat dawniejszych i mogłyby napotkać na trudności w ministeryalnym departamencie technicznym.

Ażeby jednak na wszelki wypadek zapewnić udzielenie Najwyższej Sankcyi ustawom, zatrzymano z zeszłorocznych projektów dodatkowe postanowienie, wedle którego Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją Państwa będzie mógł przedsiębrać potrzebne zmiany w projektach.

§. 3. zatrzymano w stylizacyi tego samego §. z projektów zeszłorocznych, zamieszczono jedynie nowe postanowienie polecające utworzenie osobnego funduszu regulacyjnego dla każdego przedsiębiorstwa krajowego, podobnie jak to ma miejsce przy wszystkich krajowych robotach w innych krajach koronnych. Z funduszu tego pokryte będą oprócz kosztów budowy, także wydatki na administracyą i konserwacyą w czasie budowy, które to ostatnie koszta wedle zeszłorocznych projektów (§. 5.) ponosić miały przymusowe spółki. Postanowienia §. 4. mają na celu ułatwienie krajowi repartycyi i ściągania prestacyj konkurencyjnych przez umyślnie w tym celu w drodze administracyjnej utworzoną spółkę wodną, tudzież przez wprowadzenie w życie nowej instytucyi specyalnych komisarzy politycznych. Sposób powyższy ściągania prestacyj praktykowanym już jest w innych prowincyach na podstawie sankcyonowanych ustaw krajowych.

Zamieszczony w ustępie 1. i 2. tego §. dodatek odmienny od projektu rządowego, że tak zawiązanie spółki jak i wydanie statutu nastąpić ma „w porozumieniu z Wydziałem krajowym“, nie powinien zdaniem naszem natrafić na opozycyą u Rządu, gdyż już najznakomitszy znawca i komentator ustaw wodnych, b. szef departamentu ustawodawczego w Ministerstwie rolnictwa Karol Peyrer, w dziele swem traktującem o austryackiem ustawodawstwie wodnem (str. 522.) podnosi potrzebę pożyteczną kompetencyi Wydziałów krajowych szczególnie przy takich większych budowlach wodnych.

Wedle opinii tego znawcy, §. 45 kraj. ustawy wodnej umożebnia wydanie takich postanowień w drodze specyalnych ustaw krajowych, któreby ograniczały ingerencyą władz państwowych do strzeżenia tylko interesów publicznych i wydawania orzeczeń w myśl ustawy wodnej na wypadek powstających sporów.

Co się tyczy instytucyi specyalnych komisarzy, to takowa ma swój początek w organizacyi komisyi komasacyjnych w północnych Niemczech, a szczególnie w Prusiech, gdzie władze komasacyjne w sprawach wodnych zastępują władze polityczne i sądowe we wszystkich tych wypadkach, w których regulacya wód i melioracye lokalne stają w związku z komasacyą.

W niektórych prowincyach pruskich poruczono nawet prowadzenie wszelkich rozpraw przy zawiązywaniu spółek wodnych (związków groblowych) stałym komisarzom w miejsce zwyczajnych władz administracyjnych.

Podobne postanowienia zawiera także bawarska i badeńska ustawa wodna. Bez wątpienia będzie musiała wejść w życie ta instytucya także w naszym kraju, skoro przyjdzie do regulacyi rzek na większą skalę i do komasacyi gruntów. Jakkolwiek austryackie ustawodawstwo wodne nie zawiera postanowień o specyalnych komisarzach politycznych, to jednak zdaniem Peyrera, mogą już dzisiaj polityczne władze krajowe delegować specyalnych komisarzy do prowadzenia rozpraw i przydzielić takowych w ten sposób do politycznej władzy powiatowej, ażeby ci komisarze mogli wydawać orzeczenia w jej imieniu. Takiego więc komisarza politycznego Wydział krajowy ma na myśli, spodziewając się, że organ ten w wysokim stopniu się przyczyni do prędszego przeprowadzenia przedsiębiorstw melioracyjnych, i dlatego proponuje przyjęcie ostatniego ustępu §. 4., który przyznaje komisarzowi atrybucye politycznej władzy powiatowej.

§. 5. jest identyczny z §. 4. zeszłorocznych projektów.

§. 6. wprowadza nowe postanowienie co do utworzenia funduszu konserwacyjnego, oraz 30%-go udziału skarbu państwa w kosztach utrzymania przedsiębiorstw krajowych. Postanowienia te są wyjęte z sankcyonowanych na dniu 6. Kwietnia r. b. szląskich ustaw melioracyjnych (Dz. ust. kraj. szląskich l. 21. i 22.); sądzimy więc, że jeżeli Wysoki Rząd przyznał na konserwacyą podobnych budowli w sąsiedniej prowincyi stały zasiłek w wysokości 30%, względnie 45% kosztów, to i dla naszych rzek nie odmówi tej pomocy w proponowanej wysokości 30%.

§. 7. odpowiada zeszłorocznemu §. 6., z tą tylko różnicą, że na wstępie zamiast przymusowej spółki, powołanym jest do wykonania robót i do zarządu funduszów Wydział krajowy, jako przedstawiciel kraju, który występuje w tych projektach ustaw w roli przedsiębiorcy.

§. 8. powołuje do wykonania ustawy Ministerstwo, zarządzające państwowym funduszem melioracyjnym (Min. rolnictwa i skarbu), tudzież Ministerstwo spraw wewnętrznych, jako przełożoną władzę organów technicznych i administracyjnych, biorących udział w przeprowadzeniu przedsiębiorstw.

IV. Subwencye krajowe na regulacyę rzek niespławnych.

Na wykonanie robót regulacyjnych na rzekach niespławnych, wstawił Wydział krajowy, stósownie do zobowiązań swych, zaciągniętych na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. Października 1882. w preliminarzu funduszu krajowego na rok 1886. Rubr. XIII. poz. 145. subwencye:

a)	na regulacyę Sanu pod Sobiecinem w kwocie	4.200 zł.
b)	na roboty ochronne na Dunajcu pod Sobiecinem w kwocie . . .	3.500 „
	Razem . .	7.700 zł.

Po wydrukowaniu jednak preliminarza, wpłynęły żądania od politycznej Władzy krajowej c. k. Starostwa w Sączu i stron interesowanych o udzielenie z funduszu krajowego na dwie ważniejsze budowle wodne na Dunajcu, mianowicie: uporządkowanie przestrzeni Dunajca powyżej mostu rządowego w Melsztynie aż do granicy Jurkowa, tudzież budowle ochronne w gminie Chełmiec polski pod Nowym Sączem. Koszta pierwszej budowy, mianowicie ustalenia i zabezpieczenia lewego brzegu Dunajca na długości około 5 kilometrów obliczono na 40.960 zł., z których właściwa budowa wynosi 40.208 zł. 21 ct. w. a., koszta zaś tamiarzy 751 zł. 79 ct. w. a. Skarb państwa miałby się przyczynić $^1/_3$ kosztów budowy, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Ministerstwo spraw wewnętrznych i poniósłby koszta tamiarzy w łącznej kwocie 14.154 zł. 53 ct., dalsze zaś $^2/_3$ kosztów miałby przyjąć na siebie fundusz krajowy i interesowany w robotach ochronnych skarb p. Karola hr. Lanckorońskiego po połowie, t. j. 13.402 zł. 73 ct.

W skutek odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 3. Września r. b. l. 49.472 przyrzekliśmy wyjednać u Wysokiego Sejmu subwencyę na tę budowę w wysokości $^1/_3$ powyższych kosztów (13.402 zł. 73 ct.), która rozłożona na trzy lata jako projektowany czas budowy obciążyłaby fundusz krajowy w roku 1886. kwotą 4.467 zł. 60 ct. w. a.

Druga budowa pod Chełmcem ma na celu zabezpieczenie gminy przez rekonstrukcyą istniejącej tamy kosztem 1.184 zł. 64 ct., oraz wykonania nowych dwóch tam kosztem 2.350 zł. 36 ct. w. a. Do kosztów naprawy starej tamy ma się przyczynić fundusz krajowy kwotą 238 zł. 34 ct., do budowy zaś dwóch nowych tam $^1/_3$ preliminowanych kosztów tj. kwotą 744 zł. 37 ct., razem zasiłkiem 982 zł. 71 ct. w. a., który przypadłby do wypłaty w roku 1886.

Z tego powodu upraszamy Wysoki Sejm o dodatkowe wstawienie do Rub. XIII poz. 145 preliminarza funduszu krajowego na rok 1886. następnych subwencyi:

c)	na regulacyę Dunajca od Jurkowa do mostu pod Melsztynem (1. rata) z przyznanego zasiłku 13.402 zł. 73 ct.	4.467 zł. 60 ct.
d)	na regulacyę Dunajca pod Chełmcem jednorazowo . . .	982 „ 71 „
	razem . .	5.450 zł. 31 ct.

Co do reszty pozycyi Rub. XIII. preliminarza funduszu krajowego na rok 1886. mamy zaszczyt nadmienić, że takowe wstawione zostały ściśle według potrzeby, jak to wskazują wyjaśnienia dołączone do tego preliminarza i sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego za rok

1884—5 (Dep. II.) Jedyna oszczędność dałaby się wprowadzić w poz. 144 (utrzymanie stacyi ombrometrycznych i wodoskazowych), którą preliminował Wydział krajowy w przypuszczeniu, że pewna ilość stacyi ombrometrycznych będzie płatną z funduszu krajowego. Obecnie jednak na podstawie relacyi Wydziałów powiatowych z przyjemnością skonstatować możemy, że we wszystkich powiatach znaleźli się obywatele chętni, którzy podjęli się w interesie kultury krajowej prowadzić te obserwacye bezpłatnie.

Co się tyczy pozycyi 140 (wydatku na utrzymanie biura melioracyjnego), to podwyższenie tego wydatku uzasadnionem zostało zdaniem naszem dostatecznie w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego rozwinięciem się działalności biura melioracyjnego, oraz potrzebą przygotowania operatów technicznych, na podstawie których mógłby kraj nasz korzystać z państwowego funduszu melioracyjnego. Tu pozostawałoby tylko do nadmienienia, że inżynierowie biura melioracyjnego, od których wymaga się oprócz wiadomości technicznych także znajomości rolnictwa, a którzy po ukończeniu mozolnego pięcioletniego studyum technicznego musieli jeszcze poświęcić kilka lat na studya agronomiczne i melioracyjne, w porównaniu z urzędnikami administracyjnymi i inżynierami oddziału technicznego, są raczej za nisko wynagrodzeni, gdyż pobory ich (płace wynoszą 500, 600, 800 względnie 1000, 1.100 do 1.500 zł.) są nawet niższe od wynagrodzenia inżynierów okręgowych. Nie od rzeczy będzie tu także wspomnieć, że wstawiony na biuro melioracyjne wydatek 19.300 zł. wynosi zaledwie $4^1/_2\%$ preliminowanego na rok 1886. na roboty melioracyjne nakładu (424.233 zł.) pominąwszy już tę okoliczność, że biuro melioracyjne wedle możności zaspokoić także musi wymagania stron prywatnych.

Z powyższego zestawienia projektowanych w kraju naszym robót melioracyjnych okaAlegat 3. zuje się wedle dołączonego preliminarza dotacyi melioracyjnej na rok 1886. i lata następne, że w razie, jeżeli Wysoki Sejm raczy przyjąć wnioski Wydziału krajowego, wynosić będzie zasiłek krajowy na popieranie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych (na zasadzie ustawy państwowej z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. l. 116) w roku 1886:

1.	na regulacyę	Nowego Brnia (2. rata)	18.235 zł.
2.	„ „	Kisieliny (1. rata)	11.666 „
3.	„ „	Starego Brnia (1. rata)	8.500 „
4.	„ „	Babulówki (Krzemienicy) 1. rata	12.800 „
5.	„ „	Trześniówki (1. rata)	15.666 „
6.	„ „	Łęgu (1. rata)	16.333 „
7.	„ „	osuszenie bagien Niskich jednorazowo . . .	4.044 „
8.	„ „	osuszenie bagien Rudnickich (1. rata) . . .	7.013 „
9.	„ „	Wisłoka (1. rata)	13.700 „
10.	„ „	Gniłej Lipy (1. rata)	13.500 „
11.	„ „	Pełtwi (1. rata)	13.600 „
12.	„ „	Bugu (1. rata)	14.666 „
		ogółem .	**149.723 zł.**

który to zasiłek wedle odnośnych projektów do ustaw pociągnie za sobą subwencyę państwowego funduszu melioracyjnego dla tych przedsiębiorstw w wysokości 121.742 zł. tudzież prestacye stron interesowanych w kwocie 152.768 zł. w. a., tak że przyszłoroczny wkład w melioracye wynosiłby w kraju naszym 424.233 zł. w. a.

Na pokrycie powyższych wydatków wstawił Wydział krajowy, zanim mu jeszcze były znane sumy kosztorysowe, w preliminarz funduszu krajowego na rok 1886. dotacyą 100.000 zł. w. a. która w obec wykazanej potrzeby 149.723 zł. okazuje się niedostateczną. Różnica ta jednak nie wymaga podwyższenia dotacyi o całą brakującą kwotę 49.723 zł., gdyż uchwalona przez Wysoki Sejm na r. b. dotacya melioracyjna z powodu odmowy Najwyższej Sankcyi pięciu projektom do ustaw melioracyjnych nie została w zupełności wyczerpaną:

I tak z rubryki tej, jak to już mieliśmy zaszczyt wykazać Wysokiemu Sejmowi po części w sprawozdaniu naszem z czynności, wyasygnowaliśmy do końca Listopada b. r. dotychczas następne zasiłki:

1.	na przekop Strwiąża w Biskowicach pod Samborem	1.000 zł.	— ct.
2.	na regulacyę Stryja w Hnizdyczowie, pow. Żydaczów	2.364 „	35 „
3.	na regulacyę Sanu pod Iskanią, pow. Przemyśl	349 „	76 „
4.	na kanał osuszający w gminie Rudniki i Piaseczna, powiat Żydaczów	200 „	— „
5.	na regulacyę nowego Brnia w myśl ustawy 1. rata	18.000 „	— „
6.	„ „ Wiszni w gminie Podgać, Rudniki i Zawada pow. Mościska	1.348 „	— „
7.	na regulacyę Dunajca w Wróblowicach, pow. Tarnów	1.100 „	— „
8.	„ „ Dunajca w Wielkiejwsi, pow. Tarnów	2.758 „	85 „
9.	„ „ Dunajca pod Załubiszczem, pow. Nowy Sącz	1.190 „	— „
10.	„ „ Dunajca pod Zabełczem, pow. Nowy Sącz	844 „	28 „
11.	„ „ Swicy w gminie Podbereże, pow. Dolina	400 „	— „
12.	„ „ Bystrzycy sołotwińskiej w Bohorodczanach starych	500 „	— „
13.	„ „ Stryja i Świcy, pow. Stryj	1.000 „	— „
14.	„ „ Dunajca pod Olszynami i Sukmanią, pow. Tarnów	1.624 „	76 „
15.	na roboty ochronne w Nikłowicach, pow. Mościska	500 „	— „
16.	na regulacyę Czarnego Dunajca w Długopolu, pow. Nowy Targ	300 „	— „
17.	na kanał ulgi Zaduszniki, Przykop, pow. Mielec	6.000 „	— „
18.	na przekop Wiszni pod Michałówką, pow. Jarosław	200 „	— „
19.	na wał ochronny nad Wisłą w Zalesiu, pow. Tarnobrzeg	1.000 „	— „

nadto przypadnie jeszcze do asygnowania w r. b. bądź to reszta z przyznanych dawniej subwencyi, bądź też w r. b. przyrzeczone zasiłki, mianowicie:

20.	na regulacyę Stryja w Hnizdyczowie (reszta subwencyi)	755 „	65 „
21.	„ „ Nowego Brnia (reszta z 1. raty)	235 „	— „
22.	pożyczka dla spółki Chorzelowskiej w myśl ustawy	6.300 „	— „
23.	na regulacyę Dunajca pod Tęgoborzem i Zbyszycami	2.103 „	37 „
24.	„ „ Sanu pod Sobiecinem	5.000 „	— „
25.	„ „ obydwóch Bystrzyc pod Zagwoździem i Opryszowcami	1.200 „	— „

oprócz tego wydano:

26.	na zakupno map katastralnych, planów instytutu wojskowo-geograficznego, rekwizytów rysunkowych, instrumentów i przyborów geodetycznych, tudzież na pokrycie kosztów badań i zdjęć niwelacyjnych (dyet, kosztów podróży, najem podwód, czółen i figurantów, zakupno palików i punktów stałych), dla regulacyi Kisieliny, Nowego Brnia, Starego Brnia, Babulówki, Trześniówki, Łęgu, bagien Niskich i Rudnickich, Pełtwi i Bugu łączną kwotę	11.211 „	87 „
	Ogółem	67.485 zł.	89 ct.

Oprócz tych wydatków będzie jeszcze w r. b. z dotacyi melioracyjnej pokrytym koszt zakupna łat wodoskazowych i naczyń do zbierania deszczu i śniegu około 3.500 zł., nie mniej też reszta kosztów robót przygotowawczych dla regulacyi Kisieliny i osuszenia bagien Rudnickich i Niskich, wreszcie wynagrodzenie za plany dla inżynierów-asystentów, którzy ryczałtu nie pobierają, tak że z ogólnej dotacyi przyzwolonej przez Wysoki Sejm na r. b. tak na popieranie melioracyi jak i na budowle wodne w kwocie 107.143 zł. w. a. oczekiwać można zaoszczędzenia około 33.500 zł. w. a.

Zaoszczędzenie to wraz z preliminowaną na ustawowe przedsiębiorstwa melioracyjne dotacyą pokryłoby z wykazanej na rok 1886. potrzeby . . . . . 149.723 zł.
kwotę przypuszczalną . . . . . 133.500 „
z czego wynikłaby potrzeba wstawienia dodatkowego kredytu . . . 16.223 zł.
(okrągło 16.000 zł. w. a.).

Mimo niepomyślnego stanu finansów krajowych nie wahamy się przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosków na podjęcie wyszczególnionych powyżej przedsiębiorstw melioracyjnych, sądząc, że uzyskana w ten sposób zapomoga z państwowego funduszu melioracyjnego w kwocie 121.742 zł. (t. j. niespełna 25% rocznej dotacyi państwowej), która zdaniem naszem jest tu jedyną miarą wysokości także dotacyi krajowej, słusznie należy się naszemu krajowi. Do wystąpienia tego z całym szeregiem robót melioracyjnych na rozległych przestrzeniach i w różnych okolicach kraju przy równem traktowaniu tak wschodniej, jak i zachodniej części kraju, powoduje nas także obecny upadek rolnictwa, któremu właśnie przez wykonanie tych melioracyi chcemy dopomódz do powiększenia produkcyi, a przedewszystkiem do umożliwienia wprowadzenia racyonalnego gospodarstwa. Niepotrzebujemy przytem dodawać, że włożone w melioracye kapitały pozostaną w kraju, bo największe pozycye kosztorysowe przedstawiają roboty ziemne, przy których nasi włościanie znajdą obfite źródło zarobku i nie będą się domagać zapomóg głodowych, — a przytem i budowle wodne, zastosowane przy robotach melioracyjnych, nie będą wymagać sprowadzania wyrobów przemysłowych z zagranicy, jak to się dzieje przy budowie kolei żelaznych.

Kierując się też temi względami sąsiednia prowincya Szląsk w dobrze zrozumianym interesie własnym, przeznaczyła już w roku ubiegłym na te cele dotacyę wynoszącą $5^1/_2$ centów dodatków krajowych do podatków, a i dziś nie poprzestaje na tem, lecz czyni dalsze przygotowania do przeprowadzenia nowych budowli, które podwyższą tę dotacyę o 300%, podczas gdy kraj nasz wedle wniosków powyższych wyznaczyłby tylko dotacyę, równającą się $1^1/_2$ centa dodatku krajowego do podatków.

W końcu mamy zaszczyt zwrócić jeszcze uwagę Wysokiego Sejmu na postanowienie §. 7. państwowej ustawy melioracyjnej, ułatwiającą krajowi w wysokim stopniu wykonanie przedsiębiorstw melioracyjnych. Czynniki ustawodawcze w słusznem przewidywaniu, że przeprowadzenie tego rodzaju robót najpotrzebniejszem i najnaglejszem będzie właśnie w chwilach klęsk dla kultury krajowej, podobnie jak to ma dziś miejsce u nas, postanowiły przyjść w pomoc krajom w wyjątkowych wypadkach, oprócz zapomóg bowiem określonych §. 6., przyznają w §. 7. tej ustawy krajom w wypadkach zasługujących na szczególniejsze uwzględnienie pożyczki z funduszu melioracyjnego zwrotne w ratach mających się każdorazowo oznaczyć do pięćdziesięciu procent tej sumy, którą kraje stosownie do §. 4. ponosić mają wedle kosztorysów.

W danym wypadku miałby nasz kraj prawo żądać z państwowego funduszu melioracyjnego pożyczki bezprocentowej (zwrotnej wedle dotychczasowej praktyki zastosowanej w myśl istniejących specyalnych ustaw w innych prowincyach po upływie czasu budowy) na wykonanie przedsiębiorstw melioracyjnych w kwocie 74.861 zł. w. a.; gdy jednak pod tym względem intencye Wysokiego Rządu nie są znane Wydziałowi krajowemu, a przy tem samo Wys. Ministerstwo rolnictwa przed uchwaleniem specyalnych ustaw melioracyjnych w Sejmach krajowych nie mogłoby dziś oznaczyć kwoty, jaka mu zostanie do dyspozycyi z funduszu melioracyjnego, nie przedstawiamy Wys. Sejmowi odnośnej rezolucyi do uchwalenia.

Na podstawie powyższego wywodu, mamy zaszczyt przedstawić Wys. Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyzwala na popieranie krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych na zasadzie ustawy państwowej z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. l. 116., dotacyę na rok 1886. w kwocie 116.000 zł. w. a. z prawem asygnowania zasiłków z tej dotacyi do końca Marca 1888., podobnie jak to ma miejsce przy tej samej rubryce dotacyjnej budżetu państwowego.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia pozostałości z dotacyi melioracyjnej w roku 1885. (Rubr. XIII. poz. 140b) także w roku 1886. na cele pod I. wskazane.

III. Sejm przyzwala na regulacyę rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. Października 1882. kredyt dodatkowy na r. 1886. (Rubr. XIII. poz. 145) w kwocie 5.450 zł. 31 ct. w. a.

Al. 4—9. IV. Sejm uchwala dołączone ·/. projekty ustaw o:

1) regulacyi potoku starego Brnia z dopływami;
2) regulacyi potoku Babulówki z dopływami;
3) regulacyi rzeki Wisłoka;
4) regulacyi rzeki Gniłej Lipy;
5) regulacyi rzeki Pełtwi;
6) regulacyi rzeki Bugu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 5. Grudnia 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Rybicki *w. r.*
Zastępca członka Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Projekt Statutu

przymusowej Spółki wodnej dla regulacyi rzeki Nowego Brnia.

A) Cel Spółki.

§. 1. Celem przedsiębiorstwa Spółki jest regulacya rzeki Nowego Brnia na przestrzeni od granicy powiatu Tarnowskiego do ujścia do Wisły wraz z potokami: Rybnica, Zgórsko, Jamnica, Upust, Nieczajka, Smęgorzówka, Brnik, Oleśnica i Wielopole do tej rzeki wpadającemi, a to dla usunięcia wylewów i możności osuszenia gruntów będących własnością członków Spółki, w granicach określonych projektem i zgodnie z §. 1. ustawy o regulacyi rzeki Nowego Brnia z dnia 13. Maja 1885. r. Dz. ust. kraj. Nr. 34.

B) Rozmiar przedsiębiorstwa Spółki.

§. 2. Spółka może przedsiębrać wszelkie czynności zmierzające do celu wymienionego w §. 1., które Ogólne Zgromadzenie uchwali większością głosów, mającą się obliczyć w myśl §. 55. ust. wod. z dnia 14. Marca 1875. r., a które c. k. Władza polityczna w porozumieniu z Wydziałem krajowym jako korzystne zatwierdzi.

§. 3. Spółka przyjmuje za podstawę techniczną do zamierzonych robót regulacyjnych projekt rządowy z r. 1875., preliminujący koszta budowy na 425.481 zł. wal. austr. z tem zastrzeżeniem, że projekt ten będzie przerobionym w biurze melioracyjnem Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Rządem, a mianowicie w myśl uwag departamentu dla budowli drogowych i wodnych c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 23. Stycznia 1885. r. i w granicach wymienionej wyżej sumy kosztorysowej zgodnie z §. 2. ustawy z dnia 13. Maja 1885. roku Dz. ustaw kraj. Nr. 34.

§. 4. Po ukończeniu robót głównych t. j. po wykonaniu regulacyi Nowego Brnia i dopływów jak wyżej, Spółka wodna obowiązuje się zająć się przeprowadzeniem osuszenia gruntów za pomocą rowów drugorzędnych, które nie wchodzą w zakres projektu z 1875. roku.

§. 5. Roboty wykonane Spółka obowiązuje się utrzymywać w zupełnym porządku i ponosić wszystkie odnośne koszta według §. 5. ustawy z dnia 13. Maja 1885. r. Dz. ust. kraj. Nr. 34.

§. 6. Członkami Spółki są następujące obszary dworskie i mniejsze posiadłości:

	Powiat	Mniejsze posiadłości	Obszar dworski
1	Dąbrowski	—	Czyżów
2	„	Gorzyce	Gorzyce
3	„	Adamierz	Adamierz
4	„	Wielopole moszczyńskie	Wielopole moszczyńskie
5	„	Pilcza Żelichowska	—
6	„	Oleśno	Oleśno
7	„	Cwików	Cwików
8	„	Dąbrówki breńskie	Dąbrówki breńskie
9	„	Podborze (mała część)	Breń
10	„	Kuzie	Kuzie
11	„	Zalipie (mała część)	—
12	„	Swiebodzin	Swiebodzin
13	„	Grądy	Grądy
14	„	Wulka Grądzka	Wulka Grądzka
15	„	Wulka Mędrzechowska	—
16	„	Smęgorzów	Smęgorzów
17	„	Skrzynka	Skrzynka
18	„	Radwan	Radwan
19	„	Gruszów Wielki	Gruszow Wielki (Sutków)
20	„	Nieczajna	—
21	„	Radgoszcz (Łęg)	Radgoszcz (Czarkówka)
22	„	Lubasz	Lubasz
23	„	Brzezówka	Brzezówka
24	„	Dąbrowica	Dąbrowica
25	„	Zabrnie	Zabrnie
26	„	Suchygrunt	Suchygrunt
27	„	Załuże	Załuże
28	„	Słupiec	Słupiec (oba obszary dworskie)
29	Mielecki	Wola Wadowska	Wola Wadowska
30	„	Wadowice dolne	Wadowice dolne
31	„	Jamy	—
32	„	Izbiska	—
33	„	Wampierzów	Wampierzów
34	„	Breń Osuchowski	—
35	„	Ziempniów	Ziempniów

a to w granicach określonych na planach, oraz objętych wykazem właścicieli i numerów parcel lub części parcel mających należeć do Spółki. Odnośny operat będzie wypracowanym pod kierunkiem biura melioracyjnego Wydziału krajowego, a następnie granice okręgu konkurencyjnego, jakoteż klasyfikacye względem korzyści oczekiwanych, będą ostatecznie oznaczone i określone przez komisyę, którą do tej czynności powoła miejscowa władza polityczna odnośnie do §. 3. lit. c) ustawy z dnia 13. Maja 1885 r. Dz. ust. kraj. N. 34.

§. 7. Miejscowości wyliczone w §. 6. będą wykonywać prawo głosowania w następujący sposób:

Właściciele obszarów dworskich lub probostw osobiscie lub przez reprezentantów w Spółce.

Mniejsze posiadłości w gminie przez naczelników gminy jako reprezentantów obowiązanej do konkurencyi posiadłości gruntowej w Spółce.

§. 8. Głosy członków spółki wyszczególnionych w §. 6. będą obliczane w myśl §. 55. ustawy wodnej.

C) Czas trwania Spółki.

§. 9. Spółka zaczyna istnieć z chwilą prawomocnego uznania jej przez c. k. Władzę polityczną.

§. 10. Roboty oznaczone w §. 3. Spółka wodna obowiązaną jest rozpocząć natychmiast po zatwierdzeniu całego lub częściowego projektu i statutu przez odnośne władze.

§. 11. Roboty w §. 3. określone Spółka wodna będzie prowadzić bez przerwy i wykona w przeciągu siedmiu lat od r. 1885. do r. 1891. odnośnie do postanowienia w §. 1. ustawy z dnia 13. Maja 1885. r. Dz. ust. kraj. N. 34.

§. 12. Przedsiębiorstwo Spółki kończy się z rozwiązaniem tejże.

D) Rozwiązanie Spółki.

§. 13. Spółka wodna może się rozwiązać wskutek pozwolenia c. k. Władzy politycznej po całkowitem wykonaniu projektowanych robót, po dopełnieniu wszystkich zobowiązań, objętych niniejszym statutem, po pokryciu kosztów przez strony interesowane, a względnie po ściągnięciu tychże przez c. k. Władzę polityczną w drodze przymusowej i nareszcie po zapewnieniu sposobu utrzymywania w porządku robót wykonanych.

§. 14. W razie rozwiązania Spółki, fundusze jej pozostałe rozdzielone zostaną między członków w stosunku do ich datków.

E) Sposób pokrycia i miara rozkładu kosztów przedsiębiorstwa.

§. 15. Koszta projektowanej regulacyi i przeprowadzenia całego przedsiębiorstwa mają być pokryte w myśl §. 3. ustawy z dnia 13. Maja 1885. r. Dz. ust. kraj. N. 34. w sposób następujący:

a) Fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. p. 2. i §. 2. p. 2. a) ustawy z dnia 30. Czerwca 1883. Dz. u. p. N. 116. takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele tych gruntów i zakładów odnośnie do §. 6. statutu, które się znajdują w okręgu konkurencyjnym, który przez Władze administracyjne oznaczonym będzie — resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z d. 14. Marca 1875.,

w stosuuku oczekiwanych korzyści, albo w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usuniętem, albo też, o ile na tej podstawie podziału kosztów uskutecznić nie można, według wartości dotyczących nieruchomości i zakładów.

§. 16. Zasiłki krajowe i rządowe, podobnie jak i prestacye uczestników Spółki, uiszczane być mają w czasie budowy w równych siedmiu ratach z góry — odnośnie do §. 4. ustawy z dnia 13. Maja 1885. r. Dz. ust. kraj. N. 34.

§. 17. Koszta zarządu i utrzymania mających się wykonać budowli ponosić będą uczestnicy Spółki wodnej w §. 6. i w §. 15. litera c) wymienieni.

§. 18. Rozkład kosztów na pojedynczych członków Spółki wodnej sporządza Wydział tej Spółki na podstawie wykazów właścicieli i numerów parcel, lub części parcel mających należeć do Spółki, oraz ich klasyfikacyi w myśl §. 6. i §. 15. lit. c) i przedstawia dotyczące wykazy do zatwierdzenia miejscowej c. k. Władzy politycznej.

§. 19. Zaległe należytości, przypadające na uczestników Spółki według poprzedzających §§. będą ściągane w drodze politycznej egzekucyi na żądanie Wydziału Spółki lub też wskutek zarządzenia Władzy politycznej.

F) Prawa i obowiązki członków Spółki.

§. 20. Wszyscy członkowie Spółki mają prawo korzystać z przeprowadzonych robót w granicach dozwolonych ustawami.

§. 21. Ci członkowie Spółki, których grunta będą użyte pod projektowane budowle wodne, lub w ogóle, którzy jakąkolwiek szkodę poniosą wskutek tych robót, mają prawo do wynagrodzenia, mającego się oznaczyć bądź w drodze dobrowolnej ugody ze Spółką, bądź w razie przymusowego wywłaszczenia, w drodze oszacowania przez zaprzysiężonych znawców.

§. 22. Członkowie Spółki obowiązani są uiszczać bezzwłocznie należytości przypadające na nich na żądanie Wydziału Spółki.

G) Siedziba Spółki.

23. Siedzibą Spółki jest miejsce stałego zamieszkania przewodniczącego Wydziału Spółki lub miejsce przez tegoż na siedzibę przeznaczone.

H) Skład, wybór i zakres działania Wydziału i przewodniczącego Wydziału Spółki.

§. 24. Wydział Spółki ma się składać z 5 członków, z których każdy ma swego zastępcę.

§. 25. Po zatwierdzeniu niniejszego statutu, dzień pierwszego ogólnego Zgromadzenia celem wyboru pierwszego Wydziału oznaczy c. k. Władza polityczna.

§. 26. Wybór członków Wydziału i ich zastępców nastąpi na ogólnem Zgromadzeniu większością głosów podług postanowień §. 55. ustawy wodnej przez naczelników gminy jako reprezentantów obowiązanej do konkurencyi posiadłości gruntowej w Spółce, oraz przez obszary dworskie, względnie przez reprezentantów tychże w Spółce. Jeżeliby zaś przy tym wyborze nie uzyskano bezwzględnej większości głosów, natenczas rozstrzygnie wybór ściślejszy, a przy równości głosów los w myśl §. 58. tejże ustawy wodnej.

§. 27. Wydział Spółki wybiera z pośród siebie większością głosów podług głów — przewodniczącego i tegoż zastępcę. Jeżeliby nie uzyskano większości głosów, a względnie przy równości głosów, natenczas rozstrzygnie los w myśl §. 58. ust. wodn.

§. 28. Wydział Spółki zbiera się na wezwanie przewodniczącego lub miejscowego c. k. Starostwa.

§. 29. Do ważności uchwał Wydziału Spółki potrzebną jest obecność 5 członków Wydziału lub ich zastępców i większość głosów podług głów.

§. 30. Protokoły posiedzeń Wydziału mają podpisywać wszyscy obecni członkowie tego Wydziału lub ich zastępcy, a uchwały zostaną wpisane w osobną księgę uchwał.

§. 31. Wydział Spółki zwołuje zwyczajne Ogólne Zgromadzenie dwa razy do roku, a nadzwyczajne w razie potrzeby, oraz na żądanie co najmniej $^1/_3$ części interesowanych, które się obliczają w myśl postanowień ust. wod. §. 55. lub nareszcie na wezwanie c. k. Władzy politycznej.

§. 32. W obradach Wydziału Spółki mają prawo brać udział z głosem stanowczym delegaci Rządu i Wydziału krajowego w myśl §. 6. ustawy z dnia 13. Maja 1885. r. Dz. ust. kraj. N. 34., to ma oznaczać, że chociaż delegaci w głosowaniu udziału nie biorą, każdy z nich jednak, według swego uznania, w porozumieniu lub bez porozumienia z drugim delegatem ma prawo zawieszać uchwały Wydziału Spółki, a tylko przy wzajemnem porozumieniu obaj delegaci mają prawo robić uwagi i wydawać polecenia obowiązujące Spółkę wodną. W razie, gdy tylko jeden z delegatów bierze udział w posiedzeniu Wydziału, te same prawa mu przysługują, jak gdyby działał w porozumieniu z drugim delegatem.

§. 33. Wydział Spółki wykonywa wszelkie uchwały Ogólnego Zgromadzenia, stosując się do uwag i poleceń delegatów Rządu i Wydziału krajowego, mianuje i oddala urzędników, oznacza płace tychże w granicach budżetu uchwalonego przez Ogólne Zgromadzenie, a zatwierdzonego przez dotyczące interesowane władze.

§. 34. Wydział Spółki bierze pod obrady każdy wniosek przedstawiony na piśmie przez członka Spółki lub przez delegatów Rządu i Wydziału krajowego, albo przez jednego z tych delegatów i uchwala czyli ma być poddany pod naradę na Ogólnem Zgromadzeniu, — obowiązanym jest jednak w każdym razie do przedstawienia wniosku Ogólnemu Zgromadzeniu, jeżeli takowy jest podpisany przez $^1/_3$ część członków, mającą się obliczyć według postanowień §. 55. ust. wod, lub jeżeli delegaci Rządu i Wydziału krajowego, albo jeden z tych delegatów tego wymaga.

§. 35. Przewodniczący prezyduje na obradach Wydziału i Ogólnego Zgromadzenia, przedstawia Spółkę na zewnątrz, rozstrzyga w razie równości głosów, utrzymuje kasę Spółki i jest za nią odpowiedzialnym.

§. 36. Wydział Spółki zajmuje się wszelkiemi czynnościami, które zmierzają do celu oznaczonego w §. 1., zawiera umowy, rozkłada koszta na uczestników Spółki i ściąga należytości odnośnie do postanowień §. 18. i 19.

§. 37. Członkowie Wydziału Spółki pełnią swój urząd bezpłatnie, mają jednak prawo żądania od Spółki zwrotu rzeczywistych wydatków w interesie Spółki poniesionych.

§. 38. Wydział Spółki utrzymuje osobną księgę wodną w myśl §. 56. ust. wodnej.

J) Rok administracyjny.

§. 39. Rok administracyjny kończy się 31. Grudnia każdego roku.

K) Ogólne Zgromadzenie.

§. 40. Zwyczajne Ogólne Zgromadzenie zbiera się 2 razy w roku: w jesieni 2 miesiące przed upływem roku administracyjnego celem powzięcia stosownych uchwał na rok przyszły — i na wiosnę w ciągu pierwszych trzech miesięcy po Nowym roku celem zatwierdzenia czynności, uskutecznionych w roku ubiegłym.

§. 41. Prócz zwyczajnych Ogólnych Zgromadzeń, ustanowionych w poprzednim paragrafie, może być zebrane nadzwyczajne Ogólne Zgromadzenie, jak to określono szczegółowo w §. 31.

§. 42. Ogólne Zgromadzenie członków Spółki składa się z naczelników gmin jako reprezentantów obowiązanej do konkurencyi posiadłości gruntowej w Spółce i z właścicieli lub reprezentantów obszarów dworskich, należących do Spółki.

§. 43. Ogólne Zgromadzenie członków Spółki:

a) Wybiera i usuwa członków Wydziału i ich zastępców;

b) uchwala budżet wydatków i postanawia, czy prestacye uczestników Spółki mają być wprost ściągnięte, czy też za pomocą pożyczki do kasy Spółki uiszczone;

c) zatwierdza rachunki roczne, udzielając Wydziałowi Spółki absolutorium;

d) wybiera z pośród siebie komisyę z 3 członków, celem przejrzenia rachunków i zdania sprawy na wiosennem Ogólnem Zgromadzeniu;

e) rozstrzyga sprawy przedstawione przez Wydział Spółki a ewentualnie przez c. k. Władzę polityczną.

§. 44. Do ważności uchwały Ogólnego Zgromadzenia potrzebną jest obecność $^2/_3$ części członków, których głosy obliczają się według postanowień §. 55. ust. wod.

§. 45. Jeżeliby na wezwanie przewodniczącego nie zebrała się dostateczna ilość członków i dla braku kompletu musiało być zebranem powtórnie Ogólne Zgromadzenie, natenczas uchwały zapadłe będą miały moc obowiązującą bez względu na ilość obecnych.

§. 46. Uchwały Ogólnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów, mającą się obliczyć według postanowień §. 55. ust. wod.

§. 47. Uchwały Ogólnego Zgromadzenia mają być wpisywane w osobną księgę uchwał.

L) Sposób załatwienia sporów.

§. 48. Spory wzajemne pomiędzy członkami Spółki, wypływające ze stosunku Spółki, rozstrzyga Wydział, a w dalszem odwołaniu się Ogólne Zgromadzenie, spory zaś pomiędzy członkami Spółki a samą Spółką rozstrzyga c. k. właściwa władza polityczna.

M) Dodatkowe postanowienia.

§. 49. Spółka wodna obowiązaną jest, po zatwierdzeniu niniejszego statutu przez właściwą władzę polityczną, przedstawić go do wiadomości Wydziału krajowego i o wszelkich zamierzonych zmianach w tym statucie zawiadomić Wydział krajowy, który te zmiany może zatwierdzić lub odrzucić w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

§. 50. Delegaci Rządu i Wydziału krajowego mają prawa określone w §. 32., a c. k. polityczna władza miejscowa ma prawo zawiesić czynności Wydziału Spółki z tem, że sama obejmuje Zarząd Spółki przy pomocy delegatów Rządu i Wydziału krajowego lub jednego z nich, przewodniczący zaś Wydziału Spółki obowiązanym jest uskuteczniać wypłaty z kasy Spółki wodnej na podstawie asygnacyj wydawanych przez delegatów Rządu i Wydziału krajowego lub jednego z nich i potwierdzonych przez miejscową c. k. władzę polityczną, która tymczasowo objęła zarząd Spółki.

§. 51. Spółka wodna poddaje się nadzorowi i kontroli organów technicznych Rządu i Wydziału krajowego, którzy mogą być równocześnie delegatami tych władz, o których jest mowa w §. 32. i §. 50., lub też mogą być dodani tym delegatom do pomocy.

§. 52. Spółka wodna obowiązaną jest przedstawiać Wydziałowi krajowemu z końcem każdego roku rachunki udokumentowane z wydatków razem z preliminarzem i programem robót na rok przyszły.

§. 53. W ogólności Spółka wodna będzie zastosowywać się do wszelkich postanowień wynikających z ustawy z dnia 13. Maja 1885. r. Dz. ust. kraj. Nr. 34.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 17. Listopada 1885. roku l. 10.770|pr. wystosowanej do Wydziału krajowego.

Szacowną odezwą z dnia 9. Października r. b. l. 51.801 Świetny Wydział krajowy przedstawił potrzebę zmiany pięciu projektów ustaw o osuszeniu bagien Niskich i Rudnickich oraz o regulacyi potoków Łęgu, Kisieliny i Trześniówki, które to projekty według odezwy tutejszej z dnia 11. Czerwca r. b. l. 5.130/pr. jako przedłożenia rządowe na tegorocznej sesyi sejmowej do konstytucyjnego załatwienia wniesione być mają.

Mianowicie podniósł Świetny Wydział krajowy potrzebę zmiany w tym kierunku, by ze względu na nieukończone jeszcze opracowanie nowych projektów technicznych dla powyższych przedsiębiorstw melioracyjnych, oraz ze względu na już obecnie przewidzieć się dające przekroczenie maksymalnej wysokości kosztów, w przedłożeniach rządowych zgodnie z zeszłorocznemi uchwałami Wysokiego Sejmu wyrażonych, albo umieszczono w przedłożeniach rządowych sumę kosztów, jaka wyniknie z obliczeń krajowego bióra melioracyjnego i w swoim czasie tutaj zakomunikowaną zostanie, albo nieoznaczono wcale maksymalnych kwot, poprzestając na samem procentowem unormowaniu udziałów państwowego i krajowego funduszu melioracyjnego w pokryciu tych kosztów.

W skutek reskryptu J. E. P. Ministra rolnictwa z dnia 10. Listopada r. b. l. 14.106/1033, mam zaszczyt oznajmić, że zmiana na wstępie wspomnianych przedłożeń rządowych jako takich nie może nastąpić w kierunku powyżej wskazanym.

Odnosi się to także do dalszej przez Świetny Wydział krajowy w szacownej odezwie z dnia 9. Października r. b. l. 51.801 proponowanej, a z kwestyą wysokości subwencyi z państwowego funduszu melioracyjnego w związku zostającej zmiany stylizacyi przedłożeń rządowych w tym kierunku, aby ważniejsze z projektowanych przedsiębiorstw melioracyjnych, mianowicie regulacyi potoków Łęgu, Trześniówki i Kisieliny, ogłoszone zostały za przedsiębiorstwa krajowe według postanowień ustawy państwowej z dnia 30. Czerwca 1884. dz. ust. p. Nr. 116., dodał jednak wyraźnie J. E. P. Minister, że niema to wcale stanowić przeszkody dla Świetnego Wydziału krajowego, aby wniósł do Wysokiego Sejmu własne odmienne wnioski w sprawie melioracyj stanowiących przedmiot przedłożeń rządowych, nie mniej mogą — i ta właśnie droga byłaby zdaniem J. E. P. Ministra odpowiedniejszą — wniesione do Wysokiego Sejmu przedłożenia rządowe na podstawie nowo sporządzonych projektów technicznych przez komisyę sejmową, której przedłożenia te przydzielone zostaną, być zmienione tak co do kwoty kosztów, jak też co do odmiennych sposobów wykonania melioracyj.

Zarazem oznajmił J. E. P. Minister rolnictwa do zgodzenia się na usprawiedliwione ze stanowiska technicznego podwyższenie podanych w przedłożeniach rządowych maksymalnych kwot kosztów, a to w miarę finansowych środków, jakie pozostaną do dyspozycyi z państwowego funduszu melioracyjnego.

Obecnie J. E. P. Minister rolnictwa nie jest w położeniu oznaczyć cyfry, do jakiej naprzód przyrzeczone być może podwyższenie wspomnianych powyżej kwot maksymalnych, gdyż ogół subwencyi z funduszu melioracyjnego pokryć się mających, obliczyć się da dopiero po zamknięciu sejmów wszystkich krajów koronnych i dopiero wtedy można będzie oceuić, w jakiej mierze można zaspokoić żądania pojedyńczych krajów koronnych.

Allegat 3. do LW. kr. 62.535 z r. 1885.

Preliminarz dotacyi melioracyjnej.

| L. p. | Nazwa przedsiębiorstwa | Przedsiębiorca | Koszta zł. w. a. | Udział w kosztach | | | | | | Rozkład kosztów na poszczególne lata | | | | | |

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Starego Brnia z dopływami.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Starego Brnia z dopływami w powiecie Mieleckim, która ma być wykonaną przez zawiązaną w tym celu i zatwierdzoną urzędownie w r. 1877. i 1878. spółkę wodną w ciągu lat trzech po wejściu w życie tej ustawy, uznaną zostaje za przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma zatwierdzony przez Władzę polityczną a uzupełniony w r. 1885. przez krajowe biuro melioracyjne projekt preliminujący koszta robót uzupełniających na 85.000 zł., upoważnia się jednak Wydział krajowy do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą Państwa w granicach wymienionej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Przedsiębiorstwu temu przyznaje się bezzwrotny zasiłek:

a) z funduszu krajowego w wysokości trzydziestu procent wskazanej w §. 2. sumy kosztów robót uzupełniających;

b) z państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *b)* ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. l. 116. taki sam bezzwrotny zasiłek w wysokości trzydziestu procent powyższych kosztów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye członków spółki uiszczone być mają w czasie budowy w trzech równych ratach rocznych z góry.

§. 5.

Koszta zarządu i utrzymania ukończonych już i wykonać się mających budowli ponosić będzie spółka wodna.

§. 6.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić ma Wydział spółki wodnej.

Tak Administracyi Państwa jak i Wydziałowi krajowemu przysłużać będzie jednak prawo wysyłania swoich delegatów do Wydziału spółki z głosem stanowczym.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys ułoży Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też przysługiwać będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Babulówki z dopływami.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Babulówki na przestrzeni od gminy Hyki do ujścia do Wisły, wraz z uregulowaniem potoku Rowu i Trześni, ma być wykonaną w ciągu lat p i ę c i u po wejściu w życie tej ustawy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt, który ułoży Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Koszta wykonania jednak przekroczyć nie mogą kwoty 160.000 zł. jako sumy preliminowanej na podstawie istniejącego już projektu rządowego z r. 1876., uzupełnionego przez krajowe bióro melioracyjne.

Wydział krajowy zostaje upoważnionym także po dokonanem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą państwa w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maksymalnej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *a)* ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie, właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez Władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. *c)* wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki, określi statut przez Władzę polityczną w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający.

Do kierowania rozprawami przy wymiarze i rozkładzie prestacyi stron interesowanych, tudzież wydawania orzeczeń w pierwszej instancyi w razie sporów, delegowanym będzie przez Administracyę państwa specyalny komisarz polityczny.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne, mają być uiszczone w czasie budowy w pięciu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzonym osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów;

2) z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych.

Z reszty kosztów utrzymania ponosić ma państwowy fundusz melioracyjny 30% z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia; 70% zaś fundusz krajowy i strony interesowane wymienione w §. 3. c. tej ustawy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu tych 70% na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i administracyę funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Wisłoka.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Wisłoka na przestrzeni od Beska do Haczowa wraz z uregulowaniem potoku Pielnicy od Nowosielec do ujścia w powiecie Sanockim i Brzozowskim ma być wykonaną w ciągu lat czterech po wejściu w życie tej ustawy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1885., preliminujący koszta robót na 137.000 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z Administracyą państwa w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *a)* ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie, właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez Władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. *c)* wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, Spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej Spółki, określi statut przez Władzę polityczną w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający.

Do kierowania rozprawami przy wymiarze i rozkładzie prestacyi stron interesowanych, tudzież wydawania orzeczeń w pierwszej instancyi w razie sporów, delegowanym będzie przez Administracyę państwa specyalny komisarz polityczny.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w czterech równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzonym osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów;

2) z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych.

Z reszty kosztów utrzymania ponosić ma państwowy fundusz melioracyjny 30% z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia; 70% zaś fundusz krajowy i strony interesowane wymienione w §. 3. c. tej ustawy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu tych 70% na kraj i strony interesowane ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze nstawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i administracyą funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Gniłej Lipy od granicy gminy Przemyślan do mostu na drodze państwowej w Rudzie w powiecie Przemyślańskim i Rohatyńskim ma być wykonaną w ciągu lat czterech po wejściu w życie tej ustawy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1885. preliminujący koszta robót na 135.000 zł.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą Państwa w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *a)* ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie, właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez Władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. *c)* wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, Spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej Spółki, określi statut przez Władzę polityczną w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający.

Do kierowania rozprawami przy wymiarze i rozkładzie prestacyi stron interesowanych, tudzież wydawania orzeczeń w pierwszej instancyi w razie sporów, delegowanym będzie przez Administracyę państwa specyalny komisarz polityczny.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w czterech ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzonym osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów;

2) z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

Z reszty kosztów utrzymania ponosić ma państwowy fundusz melioracyjny 30% z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia, 70% zaś fundusz krajowy i strony interesowane wymienione w §. 3. c. tej ustawy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu tych 70% na kraj i strony interesowane ewentualnie utworzenia w tym celu Spółki wodnej i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i administracyą funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Pełtwi.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Pełtwi na przestrzeni od mostu kolejowego we Lwowie do ujścia do Bugu w Busku ma być wykonaną w ciągu lat piętnastu po wejściu w życie tej ustawy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1885. preliminujący koszta robót na 510.000 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą Państwa w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *a)* ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie, właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez Władze administracyjne

oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, ktore ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. *c)* wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, Spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej Spółki, określi statut przez Władzę polityczną w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający.

Do kierowania rozprawami przy wymiarze i rozkładzie prestacyi stron interesowanych, tudzież wydawania orzeczeń w pierwszej instancyi w razie sporów, delegowanym będzie przez Administracyę państwa specyalny komisarz polityczny.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w piętnastu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzonym osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy.

Z reszty kosztów utrzymania ponosić ma fundusz państwowy melioracyjny 30% z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia, 70% zaś fundusz krajowy i strony interesowane wymienione w §. 3. *c)* tej ustawy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu tych 70% na kraj i strony interesowane, ewentualnie co do utworzenia w tym celu jednej lub więcej Spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak administracyą funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Bugu.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Bugu na przestrzeni od ujścia rzeki Pełtwi w Busku do ujścia rzeki Raty w Parchaczu ma być wykonaną w ciągu lat piętnastu po wejściu w życie tej ustawy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt przez Administracyą Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający, którego wykonanie jednak przekroczyć nie może kwoty 550.000 zł. w. a. jako sumy preliminowanej na podstawie generalnego projektu Wydziału krajowego z r. 1885.

Wydział krajowy zostaje upoważnionym także po dokonanem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą Państwa w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maksymalnej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów:

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *a*) ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie, właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. *c)* wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, Spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej Spółki, określi statut przez władzę polityczną w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający.

Do kierowania rozprawami przy wymiarze i rozkładzie prestacyi stron interesowanych, tudzież wydawania orzeczeń w pierwszej instancyi w razie sporów, delegowanym będzie przez Administracyę państwa specyalny komisarz polityczny.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w piętnastu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzonym osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów;

2) z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy.

Z reszty kosztów utrzymania ponosić ma fundusz państwowe, melioracyjny 30% z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia- 70% zaś fundusz krajowy i strony interesowane wymieniony w §. 3. *c)* tej ustawy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu tych 70% na kraj i strony interesowane, ewentualnie co do utworzenia w tym celu jednej lub więcej Spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacyi budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak administracyą funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alleg. 81.

Wniosek.

Zważywszy, że §. 24. zasadniczej ustawy o szkołach ludowych stawia zasadę przymusu szkolnego;

zważywszy, że artykuł 43. ustawy krajowej o posyłaniu dzieci do szkoły przeprowadza zasadę przymusu zastosowaniem grzywien pieniężuych i kary aresztu;

z uwagi jednak, że ten przymus szkolny tylko wtedy mógłby rzeczywiście przyczynić się do pomnożenia frekwencyi szkolnej, gdyby było ustawą przepisane pewne źródło zaopatrzenia ubogich dzieci w odzież i przybory (szkolne) naukowe;

z uwagi, że takiem źródłem, odpowiedniem do tego użytku, wydają się być wpływy z kar szkolnych:

wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić zmianę ustawy szkolnej o utrzymywaniu szkół w tym kierunku, by kary szkolne wpływały do kas miejscowych Rad szkolnych i były przeznaczone w pierwszym rzędzie na zaopatrzenie ubogich dzieci w odzież i w naukowe przybory, a w drugim rzędzie na rzecz miejscowego funduszu szkolnego.

Mikołaj Siczyński.

W. Dzieduszycki, J. Romańczuk, ks. Sawa, Leniński, Żarski, Kowalski, Bereźnicki, T. Merunowicz, Borkowski, J. Męciński, Kopyciński, Zawadzki, Mroczkowski, Kaczała, Zoll, Chamiec, Wierzbicki, Waygart, Gnoiński, Hoszard, Małecki, W. Koziebrodzki, J. Czartoryski, Wasilewski, W. Sapieha, Czerkawski.

Drukiem Pillera i Spółki

L. 742/S.

Alleg. 82.

Sprawozdanie

Komisyi dla spraw gospodarstwa krajowego o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany etatu i płac nauczycieli przy krajowej średniej szkole gospodarstwa leśnego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Według obowiązującego dotychczas od dnia 7. Października 1874. r. etatu składa się grono nauczycieli przy krajowej szkole gospodarstwa lasowego:

a) z dwóch profesorów stałych, uprawnionych do poboru po nad roczną płacę dodatków aktywalnych i odpowiednich dodatków pięcioletnich;

b) z dwóch adjunktów, pobierających roczną płacę w kwocie 800 zł., bez wszelkich innych emolumentów, z których jeden jest prowizoryczny, wreszcie

c) z siedmiu docentów, którzy za ryczałtowem w miarę godzin wykładowych wymierzonem wynagrodzeniem wykładali nietylko nauki przygotowawcze, jako to: matematykę i fizykę, chemię, rysunki, stylistykę, ekonomię polityczną i administracyę, ale nawet nauki zawodowe, jako to: inżynieryę lasową i łowiectwo.

Etat ten, mianowicie stosunek liczby profesorów do adjunktów, okazał się niewłaściwym — tak, że wskutek ponawiających się od r. 1883. kilkakrotnych przedstawień kuratoryi, dopominającej się w pierwszym rzędzie o pomnożenie liczby stałych profesorów, Wydział krajowy po należytem zbadaniu stanu rzeczy był spowodowanym wystąpić teraz przed Wysoki Sejm z wnioskiem utworzenia 3-ciej posady profesorskiej, dotowanej roczną płacą w kwocie 1000 zł. z dodatkiem aktywalnym w kwocie 240 zł., wreszcie ewentualnym dodatkiem pięcioletnim w kwocie 200 zł. przy równoczesnem uchyleniu z etatu jednego prowizorycznego adjunkta z roczną płacą 800 zł. i dwóch docentów dla inżynieryi lasowej i łowiectwa, połączonych z roczną płacą w kwocie 400 zł.

Przystępując do ocenienia tego wniosku, zniewoloną jest komisya dla spraw gospodarstwa krajowego w uznaniu ważności, jaką do sprawozdań o czynnościach i każdoczesnym postępie szkoły leśnictwa przywiązuje, wyrazić życzenie, aby te sprawozdania więcej były wyczerpujące i uzupełnione wypracowanymi przez grono nauczycieli rocznikami mogły być przedstawione Wysokiemu Sejmowi oddzielnie od ogólnego sprawozdania.

Wracając do wniosku, o którym mowa, przyznaje komisya dla spraw gospodarstwa krajowego zupełną słuszność motywom, któremi Wydział krajowy propozycyę swą uzasadnia.

Nie da się bowiem zaprzeczyć, że szkoła gospodarstwa lasowego zmuszoną jest fachowych profesorów sama dla siebie przysposobić — zatem że starać się musi o pozyskanie uzdolnionych adjunktów oraz o zniewolenie ich do dłuższego pozostania na objętych tak skromnie opłaconych posadach. Ponieważ zaś leśnik z kwalifikacymi, jakich się od adjunkta wymaga, nierównie korzystniejsze w praktycznym zawodzie uzyskać może warunki bytu, aniżeli jako niestały funkcyonaryusz z niezmienną płacą w kwocie 800 zł. — przeto otwarte muszą mu być widoki uzyskania po dłuższej bodaj służbie praw urzędnika krajowego i podwyższenia płacy.

Z tego już wywodu niezaprzeczenie wynika, iż zaproponowana we wniosku Wydziału krajowego zmiana stosunku w liczbie adjunktów do liczby stałych profesorów rzeczywistej potrzebie w organizacyi szkoły lasowej najzupełniej odpowiada, a zważywszy nadto, że nauka inżynieryi lasowej, miernictwa i łowiectwa, które to nauki nowo mianować się mającemu profesorowi przydzielone być mają, są naukami czysto zawodowemi i pozostając w najściślejszym związku z nauką gospodarstwa lasowego, w zasadzie przez stałego profesora wykładane być powinny,

zważywszy wreszcie, że przyjęcie propozycyi Wydziału krajowego budżet wydatków na szkołę gospodarstwa lasowego tylko sumą 40 zł. obciąży — uznała komisya dla spraw gospodarstwa krajowego wniosek Wydziału krajowego za zupełnie odpowiedni i przedstawia go Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia.

Wniosek opiewa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Ustęp wstępny etatu osób i płac grona nauczycielskiego przy krajowej średniej szkole ospodarstwa lasowego we Lwowie z dnia 7. Października 1874. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać jak następuje:

Grono nauczycielskie krajowej średniej szkoły gospodarstwa lasowego składa się:

I. Z trzech stałych profesorów fachowych, z których jeden jest równocześnie Dyrektorem zakładu.

II. Z jednego adjunkta i pięciu docentów.

2. W ustępie I. tegoż etatu należy l. 4, 5, 6, zamienić na 5, 6, 7, a zamieścić pod l. 4 „Trzeci stały profesor fachowy pobierać będzie roczną stałą płacę w kwocie 1000 zł., dodatek aktywalny w kwocie 240 zł. i dodatek pięcioletni w rocznej kwocie 200 zł.

3. W ustępie II. tegoż etatu należy opuścić ustępy pod *c) d) e)*, a zamienić lit. *f) g) h)* na lit. *c) d) e)*.

Lwów 12. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Wodzicki w. r.

Sprawozdawca:
Roman Potocki w. r.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Aleg. 83.

Sprawozdanie

komisyi gminnej o wniosku posła Władysława Koziebrodzkiego i towarzyszy z projektem ustawy zmieniającym postanowienie §. 26. ordynacyi wyborczej gminnej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 28. Listopada r. b. przekazał Wysoki Sejm komisyi gminnej wniosek posła Władysława Koziebrodzkiego z projektem ustawy zmieniającym §. 26. ordynacyi wyborczej dla gmin.

Do wyboru na członka Rady gminnej i na zastępcę wystarcza obecnie względna większość, a stosownie do przedłożonego projektu ma być w tym celu wymaganą bezwzględna większość.

Za tym wnioskiem przemawia istotnie wiele względów i tak:

1. Dopiero bezwzględna większość głosujących daje rękojmię, że wynik wyborów jest w samej rzeczy wynikiem woli większości wyborców.

2. Przy względnej większości łatwo wydarzyć się może, że z powodu braku poprzedniego porozumienia się ze strony większości wyborców, mniejszość solidarnie postępująca może przeprowadzić wybór takich osobistości, któreby nigdy wybranemi nie były, gdyby wymagano bezwzględnej większości.

3. Zasadzie bezwzględnej większości hołduje ustawodawstwo w kwestyi wyborczej prawie bez wyjątku, jest ona wymaganą przy wyborach do Rady Państwa, do Sejmu, do Rady powiatowej, do komitetów kościelnych, nawet sama ordynacya wyborcza gminna wymaga bezwzględnej większości przy wyborach członków zwierzchności gminnej.

4. Peryod wyborczy Rad gminnych został ustawą z dnia 2. Stycznia 1884 Dz. ust. kr. Nr. 8 do sześciu lat przedłużony, i tem więcej zależy teraz, by osoby wchodzące w skład Rady gminnej zasiadały tamże na podstawie woli istotnej większości wyborców.

W obec tych dodatnich stron wniosku posła Władysława Koziebrodzkiego, ma on jednak i ujemne, a mianowicie:

Ustawa i ordynacya wyborcza gminna zawierają prócz omawianego tu §. 26. szereg postanowień dążących do tego, by ile możności ułatwić wybory członków Rad gminnych, i zapobiedz potrzebie przeprowadzenia wyborów uzupełniających i tak:

§. 14 ust. gm. postanawia, że wybrani mają być zastępcy, których liczba wynosić ma połowę liczby radnych, dalej §. 22. ust. gmin. mówi, że wybór uzupełniający dopiero wówczas przeprowadzonym być ma, gdyby tylu radnych brakowało, że liczba wybranych przez jedne koło wyborcze, nawet przez powołanie zastępców z tego koła uzupełnioną być nie może, — §. 23. ord. wyb. gm. postanawia, że wybór Radnych i zastępców odbywa się w każdem kole wyborczem równocześnie zapomocą tego samego głosowania, wreszcie i następujące §§. 27. i 29. ord. wyb. tym samym duchem są natchnione.

W razie przyjęcia proponowanej zmiany, że do wyboru na radnego i na zastępcę bezwzględnej większości wymagać należy, musiałyby prócz §. 26. ord. wyb. gmin. uledz stosownej zmianie:

a) postanowienia §. 27. ord. wyb. gmin., że w miejsce radnego lub zastępcy nie posiadającego warunków obieralności albo nie przyjmującego wyboru, wstępuje ten, kto w dotyczącem kole wyborczem, po wybranych radnych, względnie po wybranych zastępcach największą ilość głosów otrzymał, nadto,

b) postanowienie §. 29. ord. wyb. gm. że w razie obrania radnym przez następnie głosujące koło zastępcy już wybranego, wstępuje na jego miejsce ten kto w dotyczącem kole otrzymał największą ilość głosów danych na zastępcę, wreszcie;

c) należałoby uzupełnić ordynacyę wyborczą dla gmin postanowieniem, co w takim wypadku uczynić należy, gdy już wybrany zastępca w tem samem kole wyborczem przy powtórném głosowaniu lub przy ściślejszym wyborze radnym wybranym zostanie.

Przypuściwszy projektowaną zmianę, że do wyboru na radnego lub na zastępcę potrzebną jest bezwzględna większość, byłoby rzeczą niemożliwą, ażeby w któremkolwiek z powyższych wypadków wejść mógł w skład rady gminnej radny lub zastępca, który nie otrzymał bezwzględnej większości głosów i musiałyby być urządzone uzupełniające głosowania,

I. Po wyborze zastępcy radnym przez to same koło wyborcze przy następnem głosowaniu.

II. Po wyborze zastępcy radnym przez koło następnie głosujące.

III. Wrazie wybrania radnego nieposiadającego warunków obieralności lub gdyby radny nie przyjął wyboru.

Każde z tych trzech głosowań musiałoby się odbywać odrębnie.

W myśl §. 30. ord. wyb. gm. dopiero po zupełnem przeprowadzeniu wyborów, naczelnik gminy ogłasza w gminie nazwiska obranych i przedkłada politycznej władzy powiatowej spis tychże, poczem władza polityczna unieważnia wybór radnych i zastępców nie posiadających warunków obieralności, a także wybrani mogą oświadczyć, że wyboru nie przyjmują. W razie zatem wybrania zastępcy przez następnie głosujące koło radnym w kole, które wybrało go zastępcą, przeprowadzone być musi uzupełniające głosowanie na zastępcę zanim ogłoszonym zostanie wynik wyborów, a następnie w razie unieważnienia wyboru z powodu braku obieralności lub w razie nieprzyjęcia wyboru przez pojedynczych radnych ponownie do wyborów przystępywać by trzeba i tym sposobem projektowana zmiana doprowadziłaby do tego, że każde koło wyborcze mogłoby głosować po czterykroć na radnych i zastępców, a ponieważ każde z tych głosowań w celu koniecznego uzyskania bezwzględnej większości, mogłoby się po trzy razy powtarzać, ileż by to głosowań odbyć się musiało we wszystkich trzech kołach przy wyborze jednej Rady gminnej.

Postanowienie takie byłoby nadzwyczaj uciążliwe dla gminy i dla zwierzchności gminnej, mających przeprowadzać te wybory, wyborcy traciliby tyle czasu przy wyborach, że zaprowadzenie takiej zmiany wyborczej uważać by musieli za klęskę, pracowitsi wyborcy uchylaliby się od wyborów, a opieszali i uchylający się od pracy staliby się panami sytuacyi, co musiałoby niekorzystnie oddziałać na wynik wyborów Rad gminnych.

Prócz tego i koszta połączone ze sporządzeniem aktów wyborczych urosły by znacznie, im bardziej zawiłe byłyby te akta, tem łatwiej nasze zwierzchności gminne, zazwyczaj niedostatecznie

wykształcone, przy sporządzaniu tychże aktów dopuszczałyby się uchybień przeciw przepisanej formie, z tąd urosłaby znacznie liczba protestów, zażaleń i rekursów a ostatecznie o wiele częściej zachodziłaby potrzeba odnowienia wyborów nieformalnie przeprowadzonych. Należy tu także nadmienić, że z licznych krajów korony austryackiej, tylko wyższa Austrya i Szląsk wybierają Rady gminne bezwzględną większością, we wszystkich zaś innych jest tylko względna większość wymaganą — tak jak w naszej dotychczasowej ustawie. — Że w innych Państwach przeważnie bezwzględna większość wymaganą bywa, żadnego dla nas przykładu stanowić nie może, bo inny tam jest stopień wykształcenia mas, inny dobrobyt.

Gdy ze względów teoretycznych, jak to wyżej wykazano, jest wiele argumentów przemawiających tak za przeprowadzeniem proponowanej zmiany, jakoteż przeciwko takiej zmianie, jest rzeczą konieczną zbadanie w tej sprawie strony praktycznej, a mianowicie jak się obecnie wybory w kraju naszym odbywają, do jakich doprowadzają rezultatów, ile i jakie są przeciw nim zażalenia, rekursa i protesta, i tutaj należałoby w pierwszym rzędzie wysłuchać zdań Reprezentacyi powiatowych tudzież i c. k. Władz politycznych przeprowadzających te wybory.

Kwestya przeprowadzenia reformy ordynacyi wyborczej dla gmin jest sprawą zbyt ważną dla całego organizmu gmin w naszym kraju, ażeby komisya gminna, w obec krótkości teraźniejszych obrad sejmowych sprawę tę dokładnie tak ze stanowiska teoretycznego jak i praktycznego zbadać mogła, i by na tej podstawie mogła wystąpić z wnioskami wszechstronnie uzasadnionemi, do zmiany całej ordynacyi wyborczej dla gmin, i nawet niektórych paragrafów odnośnych ustawy gminnej, lub też z drugiej strony mogła stanowczo wypowiedzieć, że wniosek posła Władysława Koziebrodzkiego nie zaleca się do przyjęcia.

Komisya gminna wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu wniosek posła Władysława Koziebrodzkiego o zmianę §. 26. ordynacyi wyborczej dla gmin, do rozpatrzenia i zbadania i do przedstawienia odpowiednich wniosków na najbliższej sesyi sejmowej.“

Przewodniczący:

K. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Wł. Wolański w. r.

L. 108/S.

Alog. 84

Sprawozdanie

Komisyi petycyjnej o podanej dnia 27. Listopada 1885. prośby gminy Kaczorowy, powiatu Jasielskiego, o uwolnienie tejże od zapłacenia kwoty 41 zł. 25 ct. za leczenie w krakowskim szpitalu św. Łazarza i kwoty 262 zł. Magistratowi krakowskiemu za utrzymanie Teofila Kowalskiego.

Komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Gminę Kaczorowa uwalnia się od spłacenia funduszowi krajowemu kosztów leczenia w krakowskim szpitalu św. Łazarza Teofila Kowalskiego w kwocie 41 zł. 25 ct.

2. Nad tejże gminy prośbą o uwolnienie od uiszczenia należących się krakowskiemu Magistratowi kosztów utrzymania Teofila Kowalskiego w kwocie 262 zł. przechodzi się do porządku dziennego.

Lwów dnia 14. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
A. Golejewski.

Sprawozdawca:
X. Szczęsny Buchwald.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. W. kr. 62.349/85.

Alg. 85

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o projekcie postawienia gorzelni i o eksploatacyi torfu w Dublanach.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 16. Października 1884. uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania sejmowej Komisyi gospodarstwa krajowego o krajowych szkołach rolniczych w Dublanach i folwarku Dublańskim pomiędzy innemi następujące rezolucye:

„1) Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przystąpił do załatwienia uchwał przyjętych „przez Sejm 15. Października 1883. tyczących się sprawy gorzelni i kursu gorzelniczego w Dubla„nach, a wynik przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi.

„2) Wzywa się Wydział krajowy, ażeby obok obecnej eksploatacyi torfu zajął się urzą„dzeniem wyrobu torfu prasowanego, odpowiednio do postępu nauki i doświadczeń poczynionych „w tej gałęzi industryi".

I.

Uchwałami z r. 1883., do których odnosi się pierwsza z przywiedzionych rezolucyi, polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu zbadać:

1) o ile założenie gorzelni gospodarskiej, czysto na zysk obrachowanej, odpowiada interesom gospodarstwa folwarcznego w Dublanach i może być pokrytem z funduszów dalszej hipotecznej pożyczki, zaciągniętej na majątek Dublany, amortyzowanej z przychodów;

2) o ile założenie podobnej gorzelni jest pożytecznem dla szkoły wyższej w Dublanach i istniejącego tamże kursu gorzelnianego jako środek demonstracyjny przy nauce gorzelnictwa i połączonego z tym przemysłem opasu bydła;

3) jaką subwencyę byłby gotów udzielić c. k. Rząd na rozszerzony i na racyonalne podstawy tym sposobem sprowadzony kurs gorzelniczy.

W celu wykonania powyższych uchwał zaprosił Wydział krajowy pismem z dnia 18. Listopada 1884. L. 55.213 na naradę przedwstępną pp. Hipolita Bochdana, Kazimierza Pańkowskiego i Stanisława Polanowskiego. Na naradzie tej, która się odbyła pod przewodnictwem członka Wy-

działu krajowego p. Dra Józefa Wereszczyńskiego dnia 26. Listopada 1884., nie można było jeszcze w braku potrzebnych danych rachunkowo-technicznych i rachunkowo-gospodarczych, wchodzić w rozbiór kwestyi ad 1). Natomiast uznano jednomyślnie, że gorzelnia jest jako środek naukowy dla szkoły wyższej bardzo pożądaną, a dla kursu gorzelniczego nawet niezbędną i dlatego ze względu na znaczenie i potrzeby gorzelnictwa krajowego oświadczono się w zasadzie za postawieniem gorzelni w Dublanach.

Równocześnie p. Pańkowski wziął na siebie obowiązek przygotowania materyału potrzebnego do dalszych obrad nad sprawą powyższą. Kiedy zaś p. Pańkowski z zadania swego się wywiązał, zapraszał Wydział krajowy w ciągu wiosny i lata rb. tych samych znawców, którzy w pierwszej naradzie brali udział, po trzykroć na posiedzenia, lecz żadne z tych posiedzeń nie przyszło do skutku z powodu, że zaproszonym stanęły na przeszkodzie inne zajęcia.

Nadmienić tu wypada, że p. Stanisław Polanowski, odpowiadając na jedno z tych zaproszeń, podał w pismie z dnia 17. czerwca rb. na poparcie wotum swego za postawieniem gorzelni dla kursu gorzelniczego w Dublanach obliczenie minimalnych strat, jakie ponosi corocznie gospodarstwo krajowe w skutek braku gorzelników wykształconych. W obliczeniu tem przyjmuje autor:

1) że w Galicyi jest w ruchu około 550 gorzelń,

2) że gorzelnie te w przecięciu są w ruchu przez 6 miesięcy,

3) że każda zaciera tylko 40 c. m. kartofli (wraz ze słodami),

4) że dotychczasowi gorzelnicy galicyjscy, którzy prawie bez wyjątku są empirykami, osiągają o jeden litr mniej z centnara metrycznego kartofli, niżby osiągnął uczeń dobrej szkoły gorzelniczej,

5) że wreszcie wartość litra na 80 trallesów, równa się 20 ct. w. a.

Rachunek zaś na premisach tych oparty wykazuje roczną stratę w kwocie 792.000 zł.

W obec nieudałych na razie prób przeprowadzenia dalszego badania projektu budowy gorzelni w Dublanach w liczniejszem gronie znawców polecił Wydział krajowy, ażeby ostatecznego załatwienia sprawy nie narażać na zwłokę, rozporządzeniem z dnia 2. Sierpnia r. b. L. 31.764, pp. Kazimierzowi Pańkowskiemu i Drowi Romanowi Wawnikiewiczowi wypracować (o ile potrzeba przy pomocy odpowiednich sił technicznych) szkic budynku i wewnętrznego urządzenia, dalej zestawienie kosztów budowy i urządzenia, wreszcie zestawienie prawdopodobnych wydatków i dochodów projektowanej gorzelni Dublańskiej.

Czyniąc zadość wezwaniu powyższemu, przedłożyli pp. Pańkowski i Dr. Wawnikiewicz załączone plany budowy gorzelni 20-hektolitrowej i jej wewnętrznego urządzenia (złożone w kancelaryi sejmowej), wraz z kosztorysami, według których wyniosłyby:

1) koszta postawienia budynku (na podstawie planu i obliczenia wypracowanego przez architekta p. Kazimierza Kułakowskiego) . . . . . 12.700 zł.

2) koszta wewnętrznego urządzenia (na podstawie planu i obliczenia pp. Novak et Jahn z Pragi) . . . . . 11.000 zł.

3) koszta przewozu i montowania części składowych urządzenia . . . 1.000 zł.

razem . 24.700 zł.

Co się zaś tyczy wyniku pieniężnego ruchu tej gorzelni, to według obliczenia pp. Pańkowskiego i Dra Wawnikiewicza przy czteromiesięcznej kampanii dzienne wydatki wraz z procentem od kapitału zakładowego, tudzież amortyzacyą wartości budynku i urządzenia przewyższyłyby dzienne dochody o znaczną kwotę.

Wszystkie elaborata powyższe oddał Wydział krajowy do ocenienia pp. Hipolitowi Bochdanowi i Edwardowi Jędrzejowiczowi. Znawcy ci, odbywszy naradę w dniu 4. Grudnia r. b., orzekli przedewszystkiem, że projektowana budowa i urządzenie są zbyt kosztowne i że nakład na postawienie i urządzenie gorzelni w Dublanach nie powinienby przenosić około 15.000 zł. w. a. Przy zmniejszonym nakładzie obniżyłby się już dość znacznie dzienny wydatek na oprocentowawie i na

umorzenie kapitału. Prócz tego uznali znawcy, że niektóre pozycye wydatków, a mianowicie na ziemniaki, opał, kierownika i robotników, pp. Pańkowski i Dr. Wawnikiewicz preliminowali za wysoko, tak że po obniżeniu wszystkich wyżej wspomnianych wydatków do właściwej miary, a przy tych samych, raczej za nisko niż za wysoko preliminowanych dochodach, jakie pp. Pańkowski i Dr. Wawnikiewicz przyjęli za podstawę swego obliczenia, strata gorzelni Dublańskiej zdaniem pp. Bochdana i Jędrzejowicza wynosiłaby przy czteromiesięcznej kampanii dziennie około 10 zł. w. a.

Wobec powyższego orzeczenia sprawa postawienia gorzelni w Dublanach nie może jeszcze być uważaną za dojrzałą do merytorycznego załatwienia.

Przedewszystkiem bowiem wypadnie przerobić plany budowy i urządzenia w myśl wskazówek pp. Bochdana i Jędrzejowicza.

Nadto należy uwzględnić, że w obliczeniach wydatków stanowią znaczną różnicę koszta opału, które pp. Pańkowski i Dr. Wawnikiewicz obliczyli na podstawie miejscowej wysokiej ceny drzewa opałowego, kiedy pp. Bochdan i Jędrzejowicz za materyał opałowy przyjęli torf miejscowy.

Wydział krajowy zaś będzie miał zaszczyt wykazać poniżej, że do tej pory nie ma dostatecznych danych do ocenienia, jaki będzie koszt produkcyi i jaka wartość opałowa rzeczonego torfu.

Z tego powodu Wydział krajowy obecnie nie przedkłada Wysokiemu Sejmowi żadnego wniosku w sprawie postawienia gorzelni w Dublanach.

Odnośnie do uchwały ad 1) z r. 1883. nadmienia jeszcze Wydział krajowy, że wydatek na postawienie gorzelni w Dublanach będzie mógł w każdym razie być pokrytym z pożyczki hipotecznej zaciągnietej na majątek Dublański, jeżeli c. k. galicyjskie Towarzystwo gosp. pożyczce tej ustąpi pierwszeństwa co do należytości na rzecz Towarzystwa zaintabulowanej.

Zalecone zaś uchwałą ad 3) rokowania z c. k. Rządem względem subwencyi państwowej na rozszerzony kurs gorzelniczy, będzie Wydział krajowy mógł przeprowadzić dopiero na podstawie dokładnego obliczenia kosztów utrzymania tego kursu, do których zalicza także ewentualne straty projektowanej gorzelni Dublańskiej.

II.

W ciągu roku 1884. przysposobiono na folwarku Dublańskim za pomocą jednej torfiarki Brossowsky'ego około 160.000 cegieł torfu do dalszych prób.

Powyższy zapas torfu zużyto przez jesień i zimę r. 1884/5. częścią w zabudowaniach szkolnych i pomieszkaniach nauczycieli, częścią w cegielni folwarcznej, poczem z wiosną r. b. pp. Kazimierz Pańkowski, administrator folwarku Dublańskiego, i Seweryn Karpuszko, inżynier biura melioracyjnego, któremu Wydział krajowy poruczył był szczegółowy nadzór nad eksploatacyą torfu w Dublanach, przedłożyli szczegółowe sprawozdania o wykonanych próbach.

Z sprawozdań tych wynika, że torf Dublański da się zużyć jako nieprasowany tak w cegielni, jako też w budynkach mieszkalnych, i to nawet w piecach, których nie przysposobiono do tego gatunku paliwa.

Z drugiej strony jednak przedłożone przez pp. Pańkowskiego i Karpuszkę obliczenia na próbach oparte nie pozostawiły żadnej wątpliwości, że eksploatacya torfu Dublańskiego w sposób dotychczasowy żadną miarą opłacić się nie może, ponieważ torf ten, z natury gąbczasty, rzadko (tylko przy bardzo stałej pogodzie) daje się dostatecznie wysuszyć, wskutek czego traci na wartości opałowej, — ponieważ dalej koszta przewozu przy nieproporcyonalnej objętości torfu w stosunku do jego wartości opałowej są zbyt wysokie, a nakoniec, ponieważ ubytek powstający przy przewożeniu (przez rozkruszenie) wynosi do 50%.

Wobec powyższego rezultatu prób, postanowił Wydział krajowy zaniechać dalszego wyrabiania torfu zwykłego, a natomiast w myśl rezolucyi Wysokiego Sejmu ad 2) poczynić przygotowania do wyrabiania torfu prasowanego w przekonaniu opartem na zgodnej opinii obudwóch sprawozdawców, że ten rodzaj eksploatacyi torfu Dublańskiego okaże się racyonalnym.

W tym celu zarządził Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 17. Kwietnia r. b. L. 10.175 wykonanie pewnych robót przygotowawczych, które też w ciągu lata zostały ukończone, a mianowicie:

1) wykopano 2.632 metry kubiczne ziemi dla utworzenia kanału i portu do zwożenia torfu z łąki do drogi dojazdowej kosztem . . . . . 322 zł. 02 ct.

2) wysypano wał pod drogę dojazdową kosztem . . . . . 51 „ 20 „

Razem . 373 zł. 22 ct.

Prócz tego zakupiono z rozporządzenia Wydziału krajowego w ciągu r. b. dwie torfiarki Brossowsky'ego za . . . . . 883 „ 03 „

i materyał na czółna, tudzież niektóre narzędzia za . . . . . 77 „ 75 „

tak, że wydatek dotychczasowy, który Wydział krajowy pokrył z funduszu dyspozycyjnego wynosi . . . . . 1.333 zł. 70 ct.

Ażeby módz rozpocząć eksploatacyę torfu prasowanego, należy jeszcze:

1) zakupić lokomobilę o sile ośmiu koni (wystarczającą dla dwóch maszyn do prasowania torfu) za . . . . . 3.600 zł. —

2) zakupić na razie jednę maszynę Lucht'a do prasowania torfu za . 660 „ —

3) postawić dwie szopy kosztem około . . . . . 700 „ —

4) sprawić potrzebną ilość czółen, wózków, taczek i desek i t. d. kosztem około . . . . . 400 „ —

razem przeto potrzebnym jest na rozpoczęcie eksploatacyi torfu prasowanego fundusz dalszy w kwocie . . . . . **5.360 zł.**

Ponieważ zaś Wydział krajowy mniema, że w Galicyi przy coraz większym ubytku lasów z jednej a znacznej obfitości pokładów torfowych z drugiej strony sprawa wprowadzenia eksploatacyi torfu na racyonalne tory jest dla kraju niepośledniej wagi ekonomicznej, ponieważ dalej urządzenie prawidłowej eksploatacyi torfu w Dublanach uważa za bardzo skuteczny środek do jej rozpowszechnienia, a nakoniec ponieważ z eksploatacyi torfu Dublańskiego obiecuje sobie bezpośrednią korzyść dla funduszu krajowego, przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o projekcie postawienia gorzelni i o eksploatacyi torfu w Dublanach z dnia 13. Grudnia 1885. L. 62.349.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w r. 1886. rozpoczął w Dublanach wyrabianie torfu prasowanego i otwiera mu na pokrycie kosztów urządzenia tej eksploatacyi kredyt do wysokości 5.400 zł. w. a. na tenże rok.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 13. Grudnia 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Alojzy Rybicki w. r.

Zastępca członka Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alleg. 86.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w przedmiocie przemysłu krajowego.

Wysoki Sejmie!

I.

W sprawozdaniu z dnia 16. Września 1884. L. 47.361. Wydział krajowy miał zaszczyt podać do wiadomości Wysokiego Sejmu, że w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. Października 1882. utworzona została Komisya krajowa dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego w miejsce zwiniętej równocześnie Kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego.

Według statutu Komisyi krajowej wydanego uchwałą Wydziału krajowego z dnia 13. Czerwca 1884. L. 26.058., który załączono do przytoczonego na wstępie sprawozdania jako alegat 2., zdaniem jej nie jest podniesienie przemysłu domowego i rękodzielniczego w kraju przez udoskonalenie i rozpowszechnienie fachowej nauki przemysłowej. Dążąc do tego celu zawiaduje Komisya krajowa w zastępstwie Wydziału krajowego sprawami tyczącemi się fachowej nauki przemysłowej w szkołach zakładanych i utrzymywanych kosztem kraju lub subwencyonowanych z funduszów krajowych, zdaje o stanie tych szkół i warstatów wzorowych, względnie ze swych czynności sprawę Wysokiemu Sejmowi za pośrednictwem Wydziału krajowego i przedkłada wnioski co do wysokości rocznej dotacyi z funduszu krajowego, potrzebnej na pokrycie wydatków połączonych z jej czynnościmi, w celu wyjednania przyzwolenia Wysokiego Sejmu.

Stosownie do postanowień powołanego powyżej statutu, Komisya krajowa przedkłada sprawozdanie ze swych czynności, które się załącza jako alegat 1. **(Alegat 1.)** za czas od 24. Października 1884., t. j. od ukonstytuowania się, do 1. Listopada 1885., z wnioskiem w sprawie objęcia c. k. szkoły garncarskiej w Kołomyi na rzecz kraju i wykazuje, że na rok 1886. jest niezbędnie potrzebna dotacya na szkoły rękodzielnicze i przemysł domowy w kwocie 26.000 zł. zamiast w kwocie 23.180 zł. wstawionej przez Wydział krajowy w preliminarzu budżetu funduszu krajowego na rok 1886.

Ponieważ do zakresu działania Komisyi krajowej należą wszystkie sprawy odnoszące się do szkolnictwa przemysłowego i przemysłu domowego, przeto Wydział krajowy ogranicza

się na przedłożeniu Wysokiemu Sejmowi powyższego sprawozdania, a zaznacza tylko, że wszystkie wydatki uchwalone przez Komisyę krajową były przedmiotem gremialnych uchwał Wydziału krajowego, który wydawał asygnacye na wypłaty.

Wydatki na szkoły rękodzielnicze i przemysł domowy wynosiły z dniem 30. Listopada 1885. kwotę 18.430 zł. 55 ct., okazało się zatem w rub. XV. poz. 175 budżetu funduszu krajowego na rok 1885. przekroczenie w kwocie 8.430 zł. 55 ct.

II.

Zanim będziemy mieli zaszczyt zdać sprawę z użycia funduszów przeznaczonych uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 23. Października 1884. na rękodzielnictwo, pożyczki i zasiłki, wypada nam pierwej zdać sprawę o stanie pożyczek z roku 1882., 1883, i 1884. udzielonych na cele przemysłowe.

W sprawozdaniach z dnia 15. Września 1882. L. 38.795, z dnia 24. Września 1883. L. 46.210 i z dnia 16. Września 1884. L. 47.361 oznajmiliśmy Wysokiemu Sejmowi o udzieleniu dwudziestu trzech pożyczek na cele przemysłowe w łącznej kwocie 90.800 zł. Wedle pojedynczych gałęzi przemysłu przypada z tej sumy 61.000 zł. na garbarstwo, szewstwo, białoskórnictwo i kuśnierstwo, 10.000 zł. na tkactwo, 11.800 zł, na garncarstwo i kaflarstwo, 6.000 zł. na przemysł wyrobów oczkowych, 2.000 zł. zaś na inne rodzaje przemysłu.

Szczegółowy obraz stanu powyższych pożyczek z 30. Listopada 1885. przedstawiony jest w wykazie załączonym jako alegat 2. (**Alegat 2.**), wedle którego wypłynęła na rachunek całej wypożyczonej sumy kwota 11.067 zł. 87½ ct., zaległość zaś wynosi 9.749 zł. 98 ct. W szczególności przy trzynastu pożyczkach nie ma żadnej zaległości, przy czterech pożyczkach (poz. 3., 4., 11, i 22. wykazu) zalegają ostatnie półroczne raty w łącznej kwocie 700 zł., przy jednej pożyczce wynosi zaległość 124 zł. 98 ct, która jeszcze w Grudniu 1885. zostanie uiszczona, przy jednej pożyczce jest zaległości 375 zł., wszelako co do tej pożyczki może się okazać w skutek zarządzonego już dochodzenia komisyjnego, że termina spłaty wobec przeznaczenia pożyczki, która służyć miała jako kapitał obrotowy, były za uciążliwe, przy czterech natomiast pożyczkach (poz. 9., 10., 13. i 21.) wynoszą zaległości 8.550 zł., z powodu których zarządziliśmy egzekucyę sądową: a mianowicie:

1. P. Zdzisław hr. Dembiński, właściciel fabryki wyrobów glinianych w Babicach, który otrzymał pożyczkę hipoteczną w kwocie 10.000 zł., przyczynia się kwotą 5.000 zł. do wykazanej wyżej zaległości 8.550 zł. Rozporządzeniem z dnia 6. Marca 1885. L. 68.358/84. przekazano sprawę syndykowi w celu przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego. Pretensya została zaskarzona, a na pokrycie jej uzyskano uchwałą c. k. Sądu krajowego we Lwowie z dnia 28. Marca 1885. L. 14.708.:

a) egzekucyjną intabulacyę na dobrach Sieniawa i Żernica;
b) egzekucyjną sekwestracyę dochodów tychże dóbr;
c) egzekucyjne zajęcie i opisanie wszelkich ruchomości w pomieszkaniu, w dobrach Sieniawa i Żernica i w fabryce wyrobów glinianych w Babicach.

Egzekucya jednak sądowa nie mogła dotychczas być przeprowadzona, ponieważ powyższa uchwała sądowa zaledwie po kilku miesiącach została restancyonaryuszowi doręczona.

2. Towarzystwo handlu skór w Jarosławiu, które otrzymało pożyczkę w kwocie 3.000 zł., upadło z braku odpowiedniego zarządu pomimo usiłowań Wydziału krajowego podejmowanych przez delegatów na miejscu. Wydział krajowy postarał się o otwarcie konkursu do majątku Towarzystwa, które uzyskano w drodze rekursu uchwałą c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie z dnia 28. Lipca 1885. L. 16.601. Przeciw członkom zarządu Towarzystwa wdrożono

postępowanie karne. Akta Wydziału krajowego przesłano odezwą z dnia 21. Listopada 1885. L. 53.553 c. k. Sądowi powiatowemu w Jarosławiu na jego żądanie.

3. P. Franciszek Ksawery Deskur, właściciel garbarni w Stanisławowie, otrzymał dwie pożyczki w łącznej kwocie 7.000 zł. Gdy nie uiścił dwóch zapadłych rat amortyzacyjnych w kwocie 800 zł., a upomnienie z dnia 30. Lipca 1885. L. 38.971. o wyrównanie zaległości nie skutkowało, oddano sprawę syndykowi w celu przymusowego ściągnięcia pretensyi funduszu krajowego.

Co do pojedynczych gałęzi przemysłu, na których poparcie powyższe pożyczki w liczbie dwudziestu trzech udzielone zostały, przedstawia się pod względem uiszczeń i zaległości następujący stosunek:

Rodzaj przemysłu	Wydano na pożyczki zwrotne		Spłacono na rachunek kapitału dłużnego			Reszta niespłaconego kapitału dłużnego wynosi			Zapadłe a nieuiszczone raty amortyzacyjne w kapitale wynoszą		
			w ogóle			w ogóle			w ogóle		
	w ogóle	w %	zł.	ct.	w %	zł.	ct.	w %	zł.	ct.	w %
1. Garbarstwo, białoskórnictwo, szewstwo i kuśnierstwo	61.000	67.181	6.524	94	7.186	54.475	6	59.991	4.149	98	4.570
2. Garncarstwo i kaflarstwo	11.800	12.996	542	87½	0.597	11.257	12½	12.396	5.000	.	5.506
3. Przemysł wyrobów pończoszkowych	6.000	6.607	.	.	.	6.000	.	6.607	.	.	.
4. Tkactwo	10.000	11.013	3.400	.	3.744	6.600	.	7.268	400	.	0.440
5. Inne rodzaje przemysłu	2.000	2.203	600	.	0.660	1.400	.	1.541	200	.	0.202
	90.800	100	11.067	81½	12.189	79.732	18½	87.813	9.749	98	10.738

III.

Robiąc użytek z funduszu przeznaczonego przez W. Sejm na przemysł rękodzielniczy, pożyczki i zasiłki (rubr. XV. poz. 176. budżetu funduszu krajowego na rok 1885.), starał się Wydział krajowy w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem wpłynąć na podniesienie przemysłu garbarskiego, szewskiego i kuśnierskiego, przemysłu tkackiego i sukienniczego, przemysłu wyrobów oczkowych; w części zaś na podniesienie przemysłu drzewnego i innych gałęzi przemysłu.

Przemysł garbarski, szewski i kuśnierski. Zgodnie z planem, przedstawionym Wys. Sejmowi w zeszłorocznem sprawozdaniu, które Wysoki Sejm uchwałą z dnia 23. Października 1884. przyjął do wiadomości, popieraliśmy wytworzenie w kraju silnych towarzystw garbarsko-szewskich i handlu skór, powołanie do życia krajowego wyrobu skór na podeszwy i zapewnienie zbytu wyrobów skórzanych.

W skutek prośby gremium rękodzielników w Żołyni, w powiecie Łańcuckim o subwencyę lub pożyczkę, zaproponowaliśmy „**Towarzystwu handlu skór w Łańcucie**, stowarzy-

szeniu zarejestrowanemu z nieograniczoną poręką“, które w roku 1884. otrzymało pożyczkę z funduszu krajowego w kwocie 2.000 zł., aby założyło filię swoją w Żołyni, wciągając do swego grona tamtejszych szewców i oświadczyliśmy gotowość udzielenia nowej pożyczki na powyższy cel.

Gdy towarzystwo przedstawiło znaczne trudności w urzeczywistnieniu naszej propozycyi i wykazało, że pozyskawszy na nowych członków trzynastu majstrów z Żołyni, którym wyznaczono kredyt w kwocie 3.080 zł., rozszerzyło już swoją działalność na Żołynię, uwzględniliśmy prośbę jego o pożyczkę na rozszerzenie handlu z Żołynią, która została przyznana rozporządzeniem z dnia 9. Czerwca 1885. l. 25.748 w kwocie 1.000 zł. na 3% i na ratalną półroczną spłatę po 100 zł. począwszy od 1. Lipca 1886., wyasygnowana zaś rozporządzeniem z dnia 4. Lipca 1885. l. 33.179.

„**Towarzystwo szewców i garbarzy w Pruchniku**“ pod wezwaniem „Matki Boskiej Pocieszenia“, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką, zawiązane za ingerencyą Wydziału krajowego dnia 19. Stycznia 1885., zarejestrowane sądownie dnia 4. Marca 1885. liczące w chwili zawiązania około 65 członków, otrzymało zasiłek jednorazowy w kwocie 200 zł. na pokrycie kosztów założenia rozporządzeniem z dnia 3. Kwietnia 1885. l. 14.716 i 3% pożyczkę w kwocie 3.000 zł. na półroczną ratalną spłatę po 187 zł. 50 ct. od 1. Stycznia 1886. wyasygnowaną rozporządzeniem z dnia 23. Kwietnia 1885. l. 20.155.

„**Towarzystwo handlu skór i wyrobu obuwia w Rymanowie**“ stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, zawiązane dnia 25. Maja 1884., zarejestrowane sądownie dnia 27. Sierpnia 1884., liczące w chwili zawiązania 30 członków, otrzymało jednorazowy zasiłek w kwocie 100 zł. na pokrycie kosztów założenia rozporządzeniem z dnia 12. Grudnia 1885. l. 49.752 i 3% pożyczkę w kwocie 1.000 zł. spłacalną w 10 ratach półrocznych po 100 zł. od 1. Stycznia 1886, którą wyasygnowano rozporządzeniem z dnia 26. Stycznia 1885. l. 321.

„**Towarzystwo handlu skór owczych i wyrobu kożuchów w Rymanowie**“, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, zawiązane dnia 9. Lipca 1884. zarejestrowane sądownie dnia 27. Sierpnia 1884., liczące w chwili zawiązania 32 członków, otrzymało jednorazowy zasiłek w kwocie 100 zł. na pokrycie kosztów założenia rozporządzeniem z dnia 12. Grudnia 1884. l. 49.752 i 3% pożyczkę w kwocie 1.000 zł. na ratalną spłatę po 100 zł. półrocznie począwszy od 1. Stycznia 1886., wyasygnowaną rozporządzeniem z dnia 26. Stycznia 1885. l. 321.

„**Spółka handlu skór w Sanoku**“, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką, zawiązane dnia 10. Sierpnia 1884., zarejestrowane sądownie dnia 19. Listopada 1884., gdy liczba członków wzrosła do 41, otrzymało jednorazowy zasiłek na rachunek budżetu funduszu krajowego za r. 1884. w kwocie 100 zł. na pokrycie kosztów założenia rozporządzeniem z dnia 12. Grudnia 1884. l. 49.752 i 3% pożyczkę w kwocie 1.000 zł. spłacalną w dziesięciu równych półrocznych ratach począwszy od 1. Stycznia 1886., którą wyasygnowano rozporządzeniem z dnia 12. Marca 1885. l. 3.952.

Powyższe trzy Towarzystwa upraszały w swych podaniach o znaczniejsze sumy, aniżeli te, które ze względu na szczupłe środki przeznaczone przez Wysoki Sejm na cele przemysłowe, mogły im być udzielone. Z tego powodu odstąpiliśmy podania ich Dyrekcyi Banku krajowego z wezwaniem, aby wzięła pod rozwagę, czy Bank krajowy nie mógłby poprzeć ich usiłowań większą i dostateczną pomocą kredytową. Sprawozdaniem z dnia 10. Lutego 1885. l. 10.019/84. oznajmiła nam Dyrekcya Banku krajowego, że komitet cenzorów dla stowarzyszeń zarobkowych

i gospodarczych uchwalił dla każdego z wspomnianych trzech Towarzystw pożyczkę w wysokości 1.000 zł. na 5% spłacalną w 20 kwartalnych ratach.

„**Towarzystwo handlu skór w Kulikowie**“, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, zawiązane dnia 10. Lutego, zarejestrowane sądownie dnia 12. Stycznia 1884., liczące 25 członków, otrzymało 3% pożyczkę w kwocie 1.000 zł., spłacalną w 10 równych ratach półrocznych od 1. Stycznia 1886., wyasygnowaną rozporządzeniem z dnia 27. Lutego 1885. l. 9.866.

„**Handel skór i magazyn wyrobów skórnych w Tarnowie**“, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, zawiązane dnia 4. Listopada 1883. zarejestrowane sądownie dnia 13. Grudnia 1883., jedno z najlepiej rozwijających się stowarzyszeń tego rodzaju w kraju, na co najlepszym dowodem, że od czasu udzielenia pożyczki w roku 1884. z funduszu krajowego w kwocie 3.000 zł., fundusz rezerwowy Towarzystwa wzmógł się o 3.000 zł., otrzymało nową 3% pożyczkę w kwocie 1.000 zł. na zakupno skór surowych i garbowanie ich w garbarniach krajowych, spłacalną w dziesięciu równych ratach półrocznych, począwszy od 1. Stycznia 1886., którą wyasygnowano rozporządzeniem z dnia 3. Maja 1885. l. 21.564.

PP. Kazimierz i Jan Dłużyńscy, właściciele realności i garbarni na Ludwinówce pod Krakowem otrzymali 3% pożyczkę w kwocie 8.000 zł. spłacalną w szesnastu równych półrocznych ratach począwszy od 1. Lipca 1886., wyasygnowaną rozporządzeniem z dnia 14. Marca 1885. l. 12.600.

Udzielenie tej pożyczki, o którą po raz pierwszy prosili pp. Dłużyńscy jeszcze w roku 1883., poprzedziły badania przez znawcę w zawodzie garbarskim, jakoteż wszechstronne badania na miejscu przez delegatów Wydziału krajowego, Wgo Dra Ferdynanda Weigla, członka komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego, i Wgo Franciszka Słęka, Dyrektora kasy oszczędności w Krakowie. Pożyczka jest hipotecznie zabezpieczona

P. Ignacy Wurm, właściciel realności i garbarni w Rzeszowie, którego petycyę o pożyczkę Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia uchwałą z dnia 22. Września 1884., otrzymał na rozwinięcie garbarni i umożliwienie mu wyrobu skór na podeszwy, 3% pożyczkę w kwocie 6.000 zł., spłacalną w ratach półrocznych po 300 zł. począwszy od 1. Lipca 1886., którą wyasygnowano rozporządzeniem z dnia 13. Marca 1885. l. 50.786 na ręce Wgo Dra Alojzego Rybickiego, adwokata krajowego i posła na Sejm krajowy, który raczył przyjąć obowiązek delegata Wydziału krajowego dla dozoru i opieki nad garbarnią p. Wurma.

Pożyczka ta ma również bezpieczeństwo hipoteczne.

Sprawozdaniem z dnia 11. Sierpnia 1885. l. 1.443 przedłożył nam Wydział powiatowy w Nowym Sączu z usilnem poparciem ze swej strony podanie p. Aleksandra Pawlikowskiego, garbarza ze Starego Sącza, który jako stypendysta z funduszu krajowego kształcił się w garbarstwie przez dwa lata, o pożyczkę na wyrób skór podeszwowych.

Po wszechstronnem zbadaniu sprawy na miejscu przez Wgo Gustawa Romera, uwzględniliśmy powyższą prośbę, przyznając rozporządzeniem z dnia 27. Listopada 1885. l. 53.173 na hipotekę ofiarowaną przez rodziców petenta 3% pożyczkę w kwocie 8.000 zł., spłacalną w 16 równych półrocznych ratach, począwszy od 1. Stycznia 1887. Zrealizowanie przyznanej pożyczki nastąpi po przedłożeniu skryptu dłużnego i dokonaniu zabezpieczenia hipotecznego.

Nadmienić tu wypada, że kwota 500 zł. jako ostatnia rata pożyczki w kwocie 2.000 zł. przyznanej p. Józefowi Rogowskiemu w roku 1884. (porówn. zeszłoroczne sprawozdanie Wydziału

krajowego str. 19) została wypłacona rozporządzeniem z dnia 19. Marca 1885. l. 8.805 na rachunek budżetu funduszu krajowego za r. 1885.

O pożyczkę w kwocie 10.000 zł. i subwencyę bezzwrotną w kwocie 500 zł. zgłosiło się nowo zawiązane Towarzystwo handlu skór w Sędziszowie za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Ropczycach, który prośbę Towarzystwa usilnie poparł. Rozporządzeniem z dnia 27. Listopada 1885. l. 60.674 zażądano dodatkowych wyjaśnień i zarządzono zbadanie sprawy.

Dla ratowania od zupełnego upadku krajowego przemysłu szewskiego przez zapewnienie szewcom stałego zarobku i trwałego odbytu na wyroby skórzane, poparliśmy akcyę w sprawie dostawy obuwia dla c. k. armii przez naszych przemysłowców.

Gdy mianowicie Towarzystwo tarnowskie pod firmą „Handel skór i magazyn wyrobów skórnych“ podniosło powyższą sprawę w podaniu swem z Października 1884. zapytaliśmy w celu uzyskania podstawy do dalszego działania okólnikiem z dnia 11. Listopada 1884. l. 53704 Towarzystwa handlu skór w kraju, czy mogłyby się podjąć dostawy obuwia dla c. k. armii i w jakiej ilości.

Sprawa ta poruszyła umysły w całym kraju a zwłaszcza w kołach rękodzielniczych.

Z końcem Stycznia 1885. odbył się we Lwowie wiec szewsko-garbarsko-rymarski, który na zgromadzeniu z dnia 30. Stycznia 1885. uchwalił wysłanie deputacyi do Najjaśniejszego Pana w celu otrzymania dostawy wyrobów skórzanych dla c. k. armii i wysłanie czterech expertów do Wiednia dla dokładnego zbadania sprawy liwerunku i zawiązania rokowań z c. k. Ministerstwem wojny.

Tymczasem wpływały do Wydziału krajowego sprawozdania korporacyi i stowarzyszeń w kraju, z których okazało się, że potrafiłyby dostarczyć dla c. k. armij 876.670 par obuwia. Gdy jednak w skutek ogłoszonych przez c. k. Ministeryum wojny warunków dostawy, (jak n. p., że do konsorcyum mogą być przypuszczeni tylko reprezentanci znacznych fabryk i wielcy przemysłowcy, że częściowa dostawa jest niedopuszczalna, że składy komisowe mają być urządzone wyłącznie w Bernie, Peszcie, Gracu i Wiedniu i t. p.) okazało się, że kraj nasz z góry został wykluczony od udziału w dostawie, udaliśmy się do c. k. Ministerstwa wojny z prośbą przedstawioną w memoryale z dnia 2. Lutego 1885. l. 6.088. o zmianę warunków dostawy. Odpis memoryału przesłaliśmy JE. Dr. Floryanowi Ziemiałkowskiemu, JE. Dr. Juljanowi Dunajewskiemu, c. k. Ministrowi Skarbu, jakoteż Kołu polskiemu w Wiedniu na ręce JE. Dra Kazimierza Grocholskiego z prośbą o poparcie sprawy.

Na prośbę Prezydyum wiecu szewsko-garbarsko-rymarskiego wyasygnowaliśmy rozporządzeniem z dnia 20. Lutego 1885. l. 6.949 kwotę 400 zł., tytułem jednorazowej subwencyi na koszta podróży ekspertów. Z przedłożonego nam sprawozdania tychże okazało się, że rządowe sfery decydujące zachęciły naszych przemysłowców do wniesienia oferty zbiorowej. W tym celu zawiązała się dnia 21. Marca 1885. we Lwowie spółka pod firmą: „Galicyjskie Towarzystwo dostawy wyrobów skórzanych dla c. k. armii we Lwowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“, która została zarejestrowana sądownie dnia 3. Kwietnia 1885.

Na pokrycie kosztów zawiązania Spółki i wszelkich czynności, aż do otrzymania subwencyi, przyznaliśmy rozporządzeniem z dnia 20 Marca 1885. l. 14.356 subwencyę do wysokości 2.000 zł. wypłacalną w miarę potrzeby, oraz po wykazaniu i uzasadnieniu szczegółowem każdoczesnej potrzeby; równocześnie wyasygnowaliśmy pierwszą ratę zasiłku w kwocie 600 zł. Drugą i ostatnią ratę subwencyi w kwocie 400 zł wyasygnowaliśmy rozporządzeniem z dnia 20. Kwietnia 1885. l. 19.637. Stósownie do wskazówek, jakie experci otrzymali w Wiedniu, zawiązane Towarzystwo ograniczyło żądania swe względem otrzymania dostawy na jedną szóstą część ogólnej potrzeby dla c. k. armii. Wymagane przez c. k. administracyę wojskową wadyum w kwocie 16.667 zł. złożyliśmy na prośbę Dyrekcyi Towarzystwa w zastępstwie tegoż Towarzystwa za pośrednictwem Banku krajowego rozporządzeniem z dnia 10. Kwietnia 1885. l. 17.378., zastrzegając

prawo własności tej sumy na rzecz funduszu krajowego. Gdy jednak pomimo poparcia doznanego w Wiedniu i poparcia materyalnego ze strony Wydziału krajowego sprawa wzięła niepomyślny obrót, a c. k. Ministerstwo wojny odrzuciło ofertę Towarzystwa, postaraliśmy się o zwrot powyższej sumy na rzecz funduszu krajowego, która do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania do kasy krajowej jeszcze nie wpłynęła.

W okresie zatem objętym niniejszem sprawozdaniem wydaliśmy na poparcie przemysłu garbarskiego, szewskiego i kuśnierskiego tytułem 3% pożyczek zwrotnych kwotę . 23.500 zł.
tytułem subwencyi niezwrotnych kwotę . . . . . 1.800 „
razem . . . 25.300 zł.

do której to sumy przybywa jeszcze promesa pożyczki w kwocie 8.000 zł. dla p. Aleksandra Pawlikowskiego garbarza w Starym Sączu.

Przemysł tkacki i sukienniczy. Wydział krajowy zajmował się w pierwszym rzędzie sprawą tkactwa w roku ubiegłym. — Pomijając to, co się odnosi do szkolnictwa przemysłowego, jako zawarte w sprawozdaniu Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego, podnosimy usiłowania nasze w sprawie powołania do życia zakładu blichu i apretury, w myśl programu akcyi dla podniesienia tkactwa, jaki mieliśmy zaszczyt w roku ubiegłym przedłożyć Wysokiemu Sejmowi.

Wysłaliśmy ś. p. Inżyniera Przygodzkiego, który ostatnie lata życia poświęcił sprawie tkactwa krajowego, do Szląska, Morawy, oraz Szląska Pruskiego, dla nawiązania stosunków z fabrykantami, ażeby zawiązać spółkę.

Trudy tej podróży powaliły ś. p. Przygodzkiego na łoże cierpień, z którego nie miał powstać. — Kraj w nim stracił dzielnego pracownika, oddanego z całym zapałem i bezinteresownością i z fachową wiedzą sprawie tkactwa krajowego.

Przez całą zimę i wiosnę tworzyły się różne kombinacye spółek, złożonych już to z samych szląskich fabrykantów, już to mięszane z zagranicznych i krajowych sił. — Nawet wyłonił się projekt spółki akcyjnej i wszystko było przygotowane, statut spółki akcyjnej wydrukowany, podanie do władzy o koncesyą podpisane.

Niestety znalazły się zawsze trudności, a największą była i jest dotąd kwestya zupełnej gwarancyi, że spółka zakładająca zakład blichu i apretury i podejmująca się wziąć na własne ryzyko całą produkcyę spółek tkackich, a więc zatrudnić spółki, będzie prócz własnego interesu, mieć także na oku dobro tkactwa krajowego, słowem, że interes krajowy będzie zawarowany. — Zgłaszali się także przedsiębiorcy prywatni, lecz już to brak dostatecznego kapitału, już to brak wyżej wymienionej gwarancyi, niedopuścił dotąd do ukończenia tak ważnej sprawy.

Nie mniej przeto jest wszelka nadzieja, że nareszcie znajdą się potrzebne warunki i będzie można nareszcie wywołać Zakład blichu i apretury, któryby zarazem zatrudniał spółki tkackie i wywoływał nowe, warunek rozwoju tkactwa krajowego. — Wydział krajowy dołoży wszelkich starań, jeżeli Wysoki Sejm umożebni mu akcyę pomocniczą finansową, odpowiednimi środkami.

Równie zajmował się Wydział krajowy sprawą warstatów ulepszonych. — W tym celu udaliśmy się do dwudziestu kilku szkół tkackich w Czechach, na Morawii i Szląsku o opinię co do używanych warstatów tkackich. — Na tej podstawie sprowadziliśmy cztery modele z różnych fabryk, utworzyliśmy w jednej z sal parterowych gmachu sejmowego warstat doświadczalny, sprowadziliśmy dotychczas wyrabiany warstat z Drohowyża, tkacz umiejętny wprowadził warstaty w ruch i na podstawie tych prób, badając techniczne i ekonomiczne względy, wybraliśmy trzy typy warstatów, jako do różnych wyrobów w kraju najodpowiedniejsze i podług tych typów mają być budowane nowe warstaty, jużto dla szkółek tkackich, już to w myśl na-

szego sprawozdania z roku ubiegłego dla rozdawania za darmo lub pod przystępnymi warunkami za zniżoną cenę tkaczom prywatnym. — Na ten cel będzie potrzebną odpowiednia suma.

Rozporządzeniem z dnia 7. Lipca 1885. l. 27.735 Wydział krajowy zapewnił Towarzystwu tkaczy w Kossowie, które utrzymuje przy pomocy funduszu krajowego wzorowy naukowy warstat tkacki, bezzwrotną subwencyą do wysokości 2.000 zł., wypłacalną w miarę potrzeby na wybudowanie maglu z wieżą i wyasygnował równocześnie pierwszą ratę subwencyi w kwocie 1.000 zł.

Wspomniane już wyżej w ustępie o przemyśle garbarskim, szewskim i kuśnierskim Towarzystwo handlu skór w Łancucie zajęło się losem sukienników w Leżajsku i Rakszawie i utworzyło na podstawie statutów dział sukienniczy. — Wydział krajowy poparł usiłowania Towarzystwa w tym kierunku i udzielił mu rozporządzeniem z dnia 13. Sierpnia 1885. l. 40.908 trzyprocentową pożyczkę w kwocie 1.000 zł. z wyłącznem przeznaczeniem na dział sukienniczy, zwrotną w ośmiu równych ratach półrocznych począwszy od dnia 1. Lipca 1886.

Starania Wydziału krajowego około zawiązania towarzystw tkackich rozciągały się na powiat Gorlicki, Jasielski, Krośnieński i Nowotarski.

W celu ułatwienia tego zadania ułożono wzór statutów dla towarzystw tkackich.

W końcu wypada nadmienić, że p. Józef Baar, właściciel nowo założonej we Lwowie tkalni wyrobów jedwabnych, wniósł podanie o pożyczkę w kwocie 6.000 zł., które jest obecnie przedmiotem badań ze strony delegata Wydziału krajowego.

Przemysł pończoszkowy. Fabryka wyrobów oczkowych p. Michała Heydenreicha we Lwowie założona w r. 1881. wśród najnieprzyjazniejszych warunków wykazała w r. 1884. 17_{33} większą produkcyę miesięczną pończoch i szkarpetek aniżeli w r. 1881. Jednak pomimo tego widocznego postępu fabryki w latach poprzednich, pomimo że wyroby jej zyskują coraz większy popyt, nie może ona rozwinąć się tak, aby stanęła o własnych siłach. Głównym tego powodem brak funduszów na kapitał obrotowy i zakładowy. W memoryale przedłożonym Wydziałowi krajowemu dnia 7. października r. b. przedstawia p. Heydenreich, że przyszłość jego fabryki zostanie dopiero wtedy zapewnioną, skoro doprowadzoną zostanie do tego stanu, aby mogła produkować miesięcznie 350 tuzinów i uprasza w tym celu o nową pożyczkę w kwocie 16.000 zł. ofiarując zabezpieczenie na budynku, któryby wystawił w razie udzielenia pożyczki żądanej, na wszystkich maszynach i urządzeniu fabryki i wyrobach gotowych. Badaniem tej sprawy zajmuje się osobna komisya. Subwencyę, jaką dawniej p. Heydenreich na wykształcenie robotników pobierał, zmniejszył Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 27. Października 1884. l. 55275 na 80 zl. miesięcznie i w tej zmniejszonej kwocie wypłaca ją nadal. Nadto wypłacono p. Heydenreichowi kwotę 200 zł. tytułem jednorazowych subwencyj na częściowe pokrycie kosztów lokalu, jakoteż w myśl rozporządzenia z dnia 25. Marca 1884. l. 15.569 (porówn. zeszłoroczne sprawozdanie Wydziału kraj. str. 21.) wypłacono kwotę 200 zł. p. Osiecimskiemu, przeznaczonemu na montera i werkmistrza w zakładzie p. Heydenreicha.

P. Marya Romiszowska, właścicielka zakładu wyrobów oczkowych w Krakowie, pobierała na mocy dekretu z dnia 25. marca 1884. l. 15561 miesięczną subwencyę po 60 zł. tytułem premji dla 12 uczenic do końca Kwietnia 1885. Dnia 16. Kwietnia 1885. wniosła p. Romiszowska podanie z prośbą o pozostawienie jej w posiadaniu pobieranej subwencyi. Dla uzyskania podstawy do ocenienia, czy dalsze subwencyonowanie powyższego zakładu jest uzasadnione interesem przemysłu krajowego, udaliśmy się pismem z dnia 21. Kwietnia 1885. l. 19091 do JWgo Dra Feliksa Szlachtowskiego, Prezydenta miasta Krakowa z prośbą o zbadanie stanu zakładu i objawienie zdania, które nam dotąd nie jest wiadome.

Przemysł drzewny. P. Piotr Harasimowciz artysta snycerz, były stypendysta krajowy, zgłosił się o pożyczkę w kwocie 500 zł. na rozszerzenie pracowni snycerskiej we Lwowie.

Po zasięgnięciu zdania Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego przyznaliśmy p. Harasimowiczowi na skrypt dłużny 3%-tową pożyczkę w żądanej wysokości, spłacalną w 10 równych półrocznych ratach począwszy od 1. Lipca 1885, którą wyasygnowano rozporządzeniem z dnia 22. Lipca 1885. l. 37326.

„Pierwsza związkowa pracownia robotników stolarskich „Zorza“ stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką we Lwowie“ zawiązane dnia 13. Stycznia 1884, zarejestrowane sądownie dnia 26. Stycznia 1884, liczące 56 członków otrzymało 3%-tową pożyczkę w kwocie 1000 zł. spłacalną w 10 ratach półrocznych po 100 zł. wyasygnowaną rozporządzeniem z dnia 12. Maja 1885 l. 22.346. Przed przyznaniem tej pożyczki zapytaliśmy Patronat Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie o zdanie co do stosunków Towarzystwa który pismem swem z dnia 1. Maja 1885 l. 290 Towarzystwo jak najlepiej zalecił.

Nawiązując do sprawozdania Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego (Aleg. 1.) o szkole kołodziejskiej w Toustem nadmieniamy, że rozporządzeniem z dnia 24. Lipca 1885 l. 36521 udzieliliśmy dla tej szkoły na zakupno drzewa zapasowego bezprocentową zaliczkę w kwocie 1.000 zł. zwrotną w trzech równych ratach rocznych począwszy od dnia 1. Stycznia 1887.

Inne gałęzie przemysłu. O usiłowaniach naszych około podniesienia innych gałęzi przemysłu zdajemy sprawę jak następuje:

Dokonane przez byłą Kuratoryę dla spraw przemysłu domowego i drobnego zbadanie stanu i potrzeb przemysłu powroźniczego w Radymnie doprowadziło do przekonania, że na podniesienie przemysłu tego wpłynęłoby najskuteczniej utworzenie spółki zarobkowej pomiędzy powroźnikami miasta Radymna. Wezwaliśmy przeto rozporządzeniem z dnia 4. Lipca 1882 l. 4.951 Zwierzchność gminną w Radymnie, ażeby się postarała o zawiązanie pomiędzy tamtejszymi powroźnikami spółki zarobkowej na podstawie ustawy z dnia 9. Kwietnia 1873, oznajmiając jej równocześnie, że w razie zawiązania takiego towarzystwa gotowiśmy poprzeć jego usiłowania przez udzielenie pożyczki z funduszu krajowego. Usiłowania Zwierzchności gminnej w wymaganym przez nas kierunku doprowadziły do skutku dopiero w r. 1884. Dnia 4. Września 1884. zawiązało się w Radymnie z 23 członków „Towarzystwo powroźnicze stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“, które dnia 24. Grudnia 1884. sądownie zarejestrowane zostało, a czynności swoje rozpoczęło dnia 1. Lipca 1885. Towarzystwo powyższe otrzymało na podstawie skryptów dłużnych trzy pożyczki na 3% od sta, a mianowicie: dwie pożyczki po 500 zł. spłacalne w ratach półrocznych po 31 zł. 25 ct. począwszy od 1. Stycznia 1886., wyasygnowane rozporządzeniem z dnia 6. Marca 1885. l. 11.460 i z dnia 3. Kwietnia 1885. l. 16.220, a następnie pożyczkę w kwocie 1.000 zł. spłacać się mającą w 20 równych ratach kwartalnych począwszy od 1. Stycznia 1887. wyasygnowaną rozporządzeniem z dnia 13. Sierpnia 1885. l. 41.145.

P. Józef Pawlik, fabrykant powozów w Przemyślu, wniósł w Lutym 1885 ponownie prośbę o pożyczkę w kwocie 2.000 zł. i przedłożył świadectwo podpisane przez najznaczniejszych obywateli w okolicy, oraz potwierdzone przez Magistrat miasta Przemyśla. Z tego świadectwa okazuje się, że fabryka powozów p. Pawlika, istniejąca od lat kilkunastu, zatrudnia przeszło czterdziestu robotników i zaszczycona została kilkakrotnie medalami i listami pochwalnymi na wystawach krajowych. Magistrat miasta Przemyśla nadmienia nadto w klauzuli potwierdzającej, że od udzielenia pożyczki z funduszów krajowych zawisł dalszy rozwój fabryki, pożytecznej dla miasta i okolicy. Zasięgnąwszy jeszcze szczegółowych wyjaśnień od JO. Księcia Adama Sapiehy pod względem żywotności przedsiębiorstwa, oraz co do sposobu ubezpieczenia funduszu krajowego, udzielił Wydział krajowy p. Pawlikowi na podstawie skryptu dłużnego rozporządzeniem

z dnia 18. Kwietnia 1885. l. 19.078 pożyczkę na trzy od sta w kwocie 2.000 zł. spłacić się mającą w dziesięciu równych ratach półrocznych począwszy od 1. Stycznia 1886.

Pierwsze Towarzystwo robotników krawieckich „Praca“ stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, zawiązane dnia 21. Lutego 1884. zarejestrowane sądownie dnia 6. Marca 1884., liczące 69 członków, otrzymało na skrypt dłużny trzyprocentową pożyczkę w kwocie 1.000 zł. na półroczną spłatę ratalną po 100 zł. począwszy od dnia 1. Stycznia 1886., wyasygnowaną rozporządzeniem z dnia 23. Kwietnia 1885. l. 20.340.

Pożyczkę udzielono po zasięgnięciu wiadomości o stosunkach Towarzystwa i w skutek jak najlepszego zalecenia go przez Przełożeństwa Stowarzyszenia przemysłowego krawców i kuśnierzy we Lwowie.

P. Edward Trzemeski, fotograf we Lwowie, otrzymał trzyprocentową pożyczkę na założenie i rozszerzenie zakładu foto-drukarskiego i foto-cynkograficznego w kwocie 3.000 zł. spłacalną w dziesięciu równych półrocznych ratach począwszy od 1. Września 1886., wyasygnowaną rozporządzeniem z dnia 12. Października 1885. l. 52.621.

Pożyczka ta jest ubezpieczona przez wzięcie zakładu w zastaw ręczny i została udzielona na wniosek Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego, która podanie p. Trzemeskiego wniesione na jej ręce do uwzględnienia poleciła i wykazała potrzebę powołania do życia zakładu foto-drukarskiego i foto-cynkograficznego w kraju.

W końcu Wydział krajowy przyznał p. Barbarze Darowskiej, właścicielce zakładu robót kościelnych i haftów w Krakowie, na jej prośbę jednorazową subwencyę na urządzenie w zakładzie praktycznej nauki przygotowawczej w kwocie 500 zł., którą wyasygnowano w dwóch równych ratach rozporządzeniami z dnia 27. Listopada 1884. l. 62.001 i z dnia 18. Czerwca 1885. l. 29.950.

P. Adolf Meissner, fabrykant powozów w Krakowie, zgłosił się o pożyczkę w kwocie 12.000 zł. na rozszerzenie swej fabryki.

Zbadanie tej sprawy, a mianowicie, czy i o ile uwzględnienie prośby p. Meissnera leżałoby w interesie przemysłu krajowego, jakoteż co do bezpieczeństwa funduszu krajowego, zarządził Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 27. Listopada 1885. l. 58.019.

O wydawnictwie podręczników dla uzupełniających szkół przemysłowych zdaje szczegółowo sprawę Komisya krajowa dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego a tu wypada tylko zaznaczyć, że na rzecz wydawnictwa wyasygnowana została kwota 1.000 zł. rozporządzeniem z dnia 7. Lipca 1885. l. 31.386.

Inne wydatki na cele, przemysłowe oprócz wymienionych, wyżej jako to: „sprowadzenie warstatów próbnych i przędzy, wynagrodzenie dla tkacza p. Franciszka Dobrowolskiego za montowanie i wprowadzenie w ruch próbnych warstatów tkackich, koszta podróży członków Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego, koszta leczenia zasłużonego około podniesienia przemysłu tkackiego w kraju ś. p. Przygodzkiego, za druki i dzieła przemysłowe, nareszcie premie dla wystawców w Rzeszowie“ wynosiły od 1. Stycznia 1885 do końca Listopada 1885 łącznie kwotę 1.269 zł. 37 ct.

Po zliczeniu wszystkich w ciągu niniejszego sprawozdania wykazanych wydatków okaże się, że ze sumy 80.000 zł. przeznaczonej przez Wysoki Sejm na rękodzielnictwo, pożyczki

i zasiłki (Rubr. XV. poz. 176. budżetu funduszu krajowego na rok 1885) wydano do końca Listopada 1885 łącznie 41.919 zł. 37 ct. a mianowicie:

1.	na pożyczki zwrotne	34.000 zł.
2.	„ subwencye niezwrotne	4.650 „
3.	„ zaliczki zwrotne	1.000 „
4.	„ wydawnictwo podręczników dla uzupełniających szkół przemysłowych	1.000 „
5.	„ Inne wydatki	1.269 „ 37 ct.
	razem j. w. . .	41.919 zł. 37 ct.

pozostaje więc z 1-szym Grudnia 1885 reszta kasowa w kwocie 38.080 zł. 63 ct. a po potrąceniu kwoty 8.000 zł., przyrzeczonej p. Aleksandrowi Pawlikowskiemu, garbarzowi ze Starego Sącza tytułem pożyczki i po potrąceniu reszty subwencyi w kwocie 1.000 zł. przyrzeczonej Towarzystwu tkaczy w Kossowie na budowę maglu z wieżą, pozostaje właściwie tylko kwota 29.080 zł. 63 ct. mieszcząca w sobie kwotę 16.667 zł., której kasa krajowa do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania jeszcze nie otrzymała.

Co do gałęzi przemysłu, na których poparcie pożyczki, subwencye i zaliczki udzielone zostały, przedstawia się następujący stosunek:

Rodzaj przemysłu	Wydano na						Razem zł.	W stosunku do całej sumy wydanej na pożyczki, subwencye i zaliczki stanowi to %
	pożyczki zwrotne		subwencye niezwrotne		zaliczki zwrotne			
	w ogóle zł.	%	w ogóle zł.	%	w ogóle zł.	%		
1. Garbarstwo, szewstwo i kuśnierstwo	23.500	59.268	1.800	4.54	.	.	25.300	63.808
2. Tkactwo i sukiennictwo . .	1.000	2.522	1.000	2.522	.	.	2.000	5.044
3. Przemysł wyrobów oczkowych	.	.	1.600	4.035	.	.	1.600	4.035
4. Przemysł drzewny	1.500	3.783	.	.	1.000	2.522	2.500	6.305
5. Inne gałęzie przemysłu .	8.000	20.177	250	0.631	.		8.250	20.808
	34.000	85.75	4.650	11.728	1.000	2.522	39.650	100.—

Wykazana wyżej stosunkowo znaczna reszta kasowa w kwocie 29.080 zł. 63 ct. nie może bynajmniej wskazywać, jakoby kwota 80.000 zł. uchwalona przez Wysoki Sejm na rękodzielnictwo, pożyczki i zasiłki była za wysoką lub przynajmniej dostateczną. Przedewszystkiem bowiem należy uwzględnić, że w Rub. XV. poz. 175. budżetu funduszu krajowego za rok 1885. (na szkoły rękodzielnicze i przemysł domowy) wynoszącej 10.000 zł., jest znaczne przekroczenie, które wynosiło z końcem Listopada 1885. kwotę 8.430 zł. 55 ct., a do końca roku 1885. wzrośnie niezawodnie do 10.000 zł.

Już w ciągu roku okazało się, że wydatki na szkoły rękodzielnicze i przemysł domowy wzmogą się w tym roku do 20.000 zł. i z tego powodu Wydział krajowy był zniewolony do zarezerwowania odpowiedniej sumy z dotacyi 80.000 zł. na pokrycie przekroczenia w Rubr. XV. poz. 175., w skutek czego reszta 29.080 zł. 63 ct. zmniejsza się faktycznie na 19.080 zł. 63 ct.

Do powzięcia takiego postanowienia upoważniony został Wydział krajowy uchwałą finansową Wysokiego Sejmu z dnia 23. Października 1884. W swoim czasie zarządzi Wydział krajowy przeprowadzenie rachunkowe co do pokrycia przekroczenia w mowie będącego, jakie się z końcem roku okaże.

Przybywa tu nie mniej ważny wzgląd, że Wydział krajowy nie mógł liczyć na zwrot złożonego w zastępstwie galicyjskiego Towarzystwa wyrobów skórzanych dla c. k. armii wadyum w kwocie 16.667 zł. już w ciągu roku 1885. i że ta kwota do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania do kasy krajowej nie wpłynęła, w skutek czego rozporządzalny zapas kasowy z końcem Listopada 1885 w kwocie 19.080 zł. 63 ct. redukuje się do kwoty 2.413 zł. 63 ct.

Obie przytoczone okoliczności wpłynęły stanowczo na Wydział krajowy, że z największą skrupulatnością ograniczał wydatki, w skutek czego odmówił wielu prośbom o pożyczki i zasiłki, które zresztą w innych warunkach zasługiwałyby na uwzględnienie, jak n. p. prośba pana Juliana Wanga, właściciela fabryki sztucznych artykułów nawozowych pod Lwowem, założonej znacznym nakładem, a kierowanej wzorowo i umiejętnie.

Z przyczyn podanych już wyżej w ustępie o przemyśle tkackim, nie mógł wprawdzie przyjść do skutku projektowany zakład blichu i apretury, mimo to jednak Wydział krajowy musiał czuwać nad tem, aby w razie urzeczywistnienia projektu nie brakło funduszów na ten cel.

Wydział krajowy musi nadto być przygotowany na znaczne wydatki z zaoszczędzeń i to jeszcze w ciągu bieżącego roku, a mianowicie na założenie stacyi doświadczalnej chemiczno-technologicznej w gmachu politechniki lwowskiej i szkoły ślusarstwa w Świątnikach.

Jeżeli ma się stworzyć racyonalną i silną podstawę do pomyślnego rozwoju przemysłu wyrobów z gliny, tkackiego i naftowego, to stacya powyższa musi być aktywowana i to niezwłocznie, póki sprzyjają okoliczności.

Również naglącą jest sprawa powołania do życia szkoły ślusarstwa w Świątnikach, projektowanej przez c. k. Rząd od dawna. Jakkolwiek już w roku 1882. i 1883. wstawiono w budżet państwowy dotacyę na powyższą szkołę, tytułem subwencyi, to jednak dopiero teraz można się urzeczywistnienia projektu tego spodziewać na seryo.

Wydziałowi krajowemu wypada zatem skorzystać z chwili sprzyjającej. Komisya krajowa dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego uchwaliła już na posiedzeniu z dnia 6. Grudnia 1885. udać się Wydziału krajowego o dostarczenie potrzebnych funduszów na powyższe dwa cele.

Jeżeli się uwzględni wszystkie powyżej przytoczone okoliczności, oraz, że w toku badań znajdują się obecnie podania o pożyczki w łącznej kwocie 35.000 zł., które wypadnie zapewne przynajmniej w części uwzględnić, okaże się jasno, że wykazana reszta w kwocie 29.080 zł. 63 ct., zredukowana faktycznie w skutek przekroczenia w Rub. XV. poz. 175 budż. fund. kraj. na kwotę 19.080 zł. 63 ct., zawierająca i owe 16.667 zł. (wadyum), które do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania do kasy krajowej jeszcze nie wpłynęło, a zatem wynosząca właściwie tylko kwotę 2.413 zł. 63 ct. nie jest wynikiem za wysokiej rzekomo dotacyi przez Wysoki Sejm uchwalonej, lecz przeciwnie, że powstała ona w skutek oględności i czujności Wydziału krajowego, aby skoro przekroczenie w Rub. XV. poz. 175 budż. fund. kraj. było nieuniknione, przynajmniej w Rubr. XV. poz. 176. budż. fund. kraj. przekroczenia nie dopuścić.

Ze wszystkiego co wyżej powiedziano wynika, że chcąc działać systematycznie około podniesienia przemysłu krajowego, potrzeba znacznie większych funduszów, aniżeli te, jakimi dotychczas Wydział krajowy mógł dysponować. Jeżeli jednak mimo to Wydział krajowy wstawia w preliminarzu budżetu funduszu krajowego na rok 1886. tylko kwotę 70.000 zł. na rękodzielnictwo, pożyczki i zasiłki, to uczynił to jedynie przez wzgląd na pokrycie, jako też przez wzgląd, że preliminarz budżetu Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego na rok 1886. wynosi 26.000 zł.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w przedmiocie przemysłu krajowego z dnia 8. Grudnia 1885. l. 63.820.

2. Sejm wstawia w budżet funduszu krajowego na rok 1885. na szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego kwotę 26.000 zł.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem, celem bezzwłocznego objęcia c. k. szkoły garncarskiej Kołomyjskiej na fundusz krajowy, zastrzegając sobie dalsze kroki celem uzyskania subwencyi ze skarbu Państwa na rzecz szkoły; oraz poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wspólnie z Komisyą krajową dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego bezzwłocznie przystąpił do reaktywowania szkoły garncarskiej w Kołomyi, jako krajowego wzorowego warstatu dla garncarstwa.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 8. Grudnia 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Alojzy Rybicki w. r.

Zastępca Członka Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

krajowej komisyi dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego z czynności swoich od dnia 24. Października 1884. do 1. Listopada 1885.

L. K. kr. 156/85.

Wysoki Wydziale krajowy!

Z dniem 24. Października 1884. weszła w życie „Komisya krajowa dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego“ w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. Października 1882., w miejsce dotychczasowej „Kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego“. Reskryptem z dnia 12. Kwietnia 1884. l. 6.497 JE. p. Minister wyznań i oświaty przyjął do wiadomości zamierzone przez Sejm krajowy utworzenie komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego. „W przypuszczeniu“ — słowa odezwy JE. p. Namiestnika z dnia 27. Kwietnia 1884. l. 3.514, „że działalność tej instytucyi nie naruszy w żadnym kierunku kompetencyi komisyi centralnej dla spraw nauki przemysłowej, ustanowionej Najwyższem postanowieniem cesarskiem z dnia 20. Lipca 1881. oznajmił zarazem JE. p. Minister wyznań i oświaty w porozumieniu z JE. p. Ministrem handlu, że w wypadkach, w których zasięgnięcie szczegółowych wyjaśnień o stosunkach tutejszego przemysłu okaże się pożądanem, odnosić się będzie z odpowiednimi zapytaniami za pośrednictwem c. k. Namiectnictwa do pomienionej komisyi, względnie do p. Marszałka krajowego jako jej przewodniczącego. Również będzie mogła instytucya ta przedkładać c. k. Rządowi za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa specyalne życzenia i wnioski odnoszące się do krajowej nauki przemysłowej“.

Wysoki Wydział krajowy powołał na członków tejże komisyi JE. Włodzimierza hr. Dzieduszyckiego, ks. Jerzego Czartoryskiego, p. Dra Ferdynanda Weigla, p. Dra Kajetana Orleckiego, p. Ludwika Wierzbickiego oraz p. Augusta Schellenberga. W myśl §. 5. statutu tejże komisyi, jej przewodniczącym jest Marszałek krajowy, a do składu komisyi należy członek Wydziału krajowego, Szef departamentu, do którego należą sprawy przemysłowe, Dr. Józef Wereszczyński.

Komisya zebrana w dniu 24. Października 1884. uzupełniła się myśl §. 5, l. d, powołując do swego grona pp. Wacława Dąbrowskiego, prezydenta król. stoł. miasta Lwowa, hr.

Karola Lanckorońskiego z Rozdołu i p. Władysława Fedorowicza z Okna. Sekretarzem w myśl §. 9. statutu mianowany został Dr. Tadeusz Rutowski, koncypista Wydziału krajowego Komisya odbyła cztery statutem przepisane zebrania w dniach 24. Października 1884., 7. i 8. Stycznia, 15. i 16. Czerwca, oraz 15. Lipca 1885.

W myśl §. 9. wydany został regulamin czynności komisyi i biura, który się załącza pod A. (Subalegat A).

Zważywszy, że w moc statutu komisya zgromadza się zwyczajnie tylko raz na trzy miesiące, a czynności komisyi w sprawach szkolnictwa wymagają ciągłości oraz często naglących postanowień w sprawach niecierpiących zwłoki, że często i obiegowe załatwienie jest niemożebne, wysadziła komisya krajowa podkomisyę nieustającą, złożoną z trzech, we Lwowie zamieszkałych członków, którą przewodniczący zwoływać ma w razach potrzeby. W skład jej weszli: JE. Włodzimierz hr. Dzieduszycki, p. Ludwik Wierzbicki i p. Dr. Józef Wereszczyński. Podkomisya ta wybrała swoim przewodniczącym JE. Włodzimierza hr. Dzieduszyckiego.

Zanim przejdziemy do zdania sprawy z czynności komisyi w ciągu ubiegłego roku, wypada nam z ubolewaniem zaznaczyć, że JE. p. Minister wyznań i oświaty w myśl wyżej powołanego reskryptu swego z dnia 12. Kwietnia 1884. l. 6.497 w żadnym wypadku nie udawał się do Komisyi krajowej w sprawach przemysłowych, pomimo że w ciągu roku ubiegłego kilka nader ważnych spraw miało Wys. c. k. Ministerstwo w Galicyi do załatwienia i poznanie istotnych potrzeb kraju naszego, stanu przemysłu, uwzględnienie różnych właściwości i wyłącznych stosunków Galicyi, musiało być nader pożądanem i jedynie zarządzenia oparte na dokładnej znajomości tych stosunków mogą przynieść należyty skutek. Tych opinii i wyjaśnień może dziś udzielić Wysokiemu c. k. Ministeryum jedynie powołana w tym celu przez kraj komisya krajowa dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego. Zarządzenia w sprawach szkolnictwa przemysłowego wyłącznie z centralnego miejsca, mimo najlepszej woli, mogą nie odpowiadać lub w niedostatecznej mierze potrzebom naszym. JE. p Minister wyznań i oświaty nie zapytywał Komisyi krajowej ani w sprawie zamierzonej reformy c. k. akademii techniczno-przemysłowej w Krakowie, ani w sprawie zamierzonego powołania do życia c. k. szkoły przemysłowej dla całej grupy gałęzi przemysłowych we Lwowie, ani w sprawie zamierzonej szkoły ślusarskiej w Świątnikach.

Przechodząc do czynności komisyi krajowej w sprawach szkolnictwa przemysłowego, podnosimy na pierwszem miejscu sprawę szkół przemysłowych uzupełniających (gewerbliche Fortbildungsschulen).

Już uchwałą z dnia 16. Października 1883. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże wspólnie z Kuratoryą dla spraw przemysłu wypracował i na najbliższej sesyi przedłożył projekt ustawy krajowej o urządzeniu nauki uzupełniającej w kierunku przemysłowym. Komisya krajowa zajmowała się tą sprawą na dwóch posiedzeniach. Członek komisyi Dr. Orlecki wypracował projekt ustawy krajowej, normującej rozdział ciężarów zakładania i utrzymywania szkół przemysłowych uzupełniających. Komisya krajowa przyszła jednak do przekonania, że na razie należy odstąpić od ustawodawczego normowania szkolnictwa przemysłowego uzupełniającego.

Szkółki tego rodzaju są instytucyą zanadto świeżej daty, poczeba poczynić jeszcze różne doświadczenia. Jedyny precedens ustawodawczego unormowania szkolnictwa przemysłowego uzupełn. w niższej Austryi z Wiedniem, nie może służyć za przykład analogiczny. Ubóstwo kół przemysłowych, zwłaszcza rękodzielniczych, nie pozwala na razie na przymusowe przewalanie części ciężaru na przemysłowców. Na razie też konkurencya dobrowolna gmin, powiatów, instytucyj finansowych, zarządów kolejowych i prywatnych ofiarodawców może zastąpić przymus konkurencyjny. Zachodzi też trudność co do kompetencyi władz. Do dziś dnia na szkolnictwo przemysłowe uzupełniające, na które skarb państwa w innych krajach austryackich przyczynia się

35·89% procentami, w Galicyi Skarb państwa nic nie łoży. Zanim więc kwestya udziału Państwa nie zostanie w innej drodze załatwioną, normowanie ustawodawcze jest niemożliwem. Co się zaś tyczy organizacyi tychże szkół, planu naukowego, to pewna jednolitość i zastosowanie do wymogów przez komisyę krajową uznanych, da się osiągnąć w drodze dobrowolnej, jeżeli się zważy, że fundusz krajowy przyczynia się do kosztów utrzymania szkół 33 do 80% procentami.

Komisya zajęła się wypracowaniem: 1. jednolitego planu naukowego dla szkół przemysłowych uzupełniających, oraz sprawą, 2. podręczników naukowych dla tychże szkół.

Dla wypracowania planu naukowego dla szkół przemysłowych uzupełniających powołaną została komisya szkolna, złożona z pp. prezydenta miasta Lwowa Wacława Dąbrowskiego, inspektora Bolesława Baranowskiego, p. Juljusza Starkla dyrektora Zakładu sierót w Drohowyżu, p. Jana Lewickiego dyrektora szkoły przemysłowej uzup. w Przemyślu, oraz członków komisyi p. Wierzbickiego i Dr. Wereszczyńskiego.

Komisya ta wypracowała na razie ogólny program szkół przemysłowych uzupełniających, określiła cel szkoły i objęła w szerokich ramach program kursu wstępnego i właściwego kursu ogólnego. Kurs wstępny ma być doczasowym, jak długo przymus szkolny nie wychowa generacyi bez analfabetów, a konieczny dziś, gdy wielka część młodzieży rzemieślniczej, zwłaszcza starsi czeladnicy, z jakich rekrutuje się szkoła przemysłowa uzupełniająca, nie korzystali ze szkoły elementarnej.

W programie dwuletniego kursu ogólnego został położony szczególny nacisk na rysunki tak wolnoręczne jak linearne z uwzględnieniem geometryi i form geometrycznych, oraz na realja.

Program ten przyjęła komisya i przedkłada go pod B. w załączeniu. (Subalegat B)

Od zastosowania się do tego programu ma być uczynione zależnem subwencyonowanie szkół przemysłowych uzupełniających przez fundusz krajowy.

Tejże komisyi zostało poleconem wypracowanie dalsze programu kursów specyalnych dla tychże szkółek przemysłowych uzupełniających.

Podniesiona petycyą „Spójni“, towarzystwa dla ochrony i popierania przemysłu we Lwowie, której Wysoki Sejm roku zeszłego nie załatwił, sprawa dziełek dla rękodzielników została podjętą przez komisyę krajową w zastosowaniu do potrzeb szkolnictwa przemysłowego.

Brak podręczników dla szkół przemysłowych, zarówno dla nauczycieli jak dla uczniów, zmuszał do używania książek nie uwzględniających potrzeb rękodzielników i nie odpowiadających poziomowi umysłowemu już dojrzalszych wiekiem i mających praktyczne wiadomości zawodowe rękodzielników. Ażeby temu zaradzić, postanowiła Komisya rozpocząć wydawnictwo podręczników szkolnych.

Sprawę tę poruczyła Komisya krajowa Komitetowi wydawniczo-redakcyjnemu z trzech członków z prawem kooptowania w miarę potrzeby. W skład komitetu weszli członkowie Komisyi: pp. Dr. Kajetan Orlecki, Ludwik Wierzbicki i sekretarz Komisyi Dr. Rutowski. Na wydawnictwo przeznaczyła Komisya kwotę 1.000 zł.

Komitet wydawniczy ukonstytuował się pod przewodnictwem Dr. Orleckiego, zaprosił do narad ś. p. Bodakowskiego, radcę Namiestnictwa, Dr Karola Benoniego i Towarzystwo pedagogiczne, które mianowało swoim delegatem wiceprezesa swego Dr. Gerstmana. Komitet odbył in pleno lub częściowo kilkanaście posiedzeń

Postanowionem zostało wydać: 1. Książkę polską dla kursu wstępnego. 2. Książkę niemiecką. 3. Książkę dla właściwego dwuletniego kursu ogólnego szkoły przemysłowej uzupełniającej.

Książka I. dla kursu wstępnego, przyjęta przez Komisyę według planu Dr. Karola Benoniego, załączonego pod C. (Subalegat C.), poruczoną została do wypracowania p. Juliuszowi Starklowi, jest już wydaną i mamy zaszczyt przedłożyć ją Wysokiemu Wydziałowi.

Książka II. niemiecka, według planu Dr. Gerstmana, załączonego pod D. (Subalegat D.), ma być wypracowaną przy współudziale członka Komisyi p. Wierzbickiego, który dostarczy nomenklaturę technologiczną i słowniczek niemiecko-polski dla wyrazownictwa technologicznego.

Książka III. polska, dla kursu ogólnego dwuletniego, ma być wypracowaną według planu Dr. Rutowskiego, który się załącza pod E. (Subalegat E.). Ma ona rozwinąć umysł młodego rzemieślnika, przysposobić go do kursów specyalnych, a zarazem służyć jako *vade mecum* treściwie, ale encyklopedycznie zebranych wiadomości potrzebnych rękodzielnikowi.

Redakcya poruczoną została p. Juliuszowi Starklowi, części geograficznej podjął się Dr. Benoni, historyi przemysłu i handlu, treściwego wykładu zasadniczych pojęć ekonomicznych, statystyki i ustawodawstwa przemysłowego podjął się Dr. Rutowski, dla części technologicznej pozyskany został p. Bortnik, profesor c. k. Akademii technicznej w Krakowie, treściwy katechizm praw i obowiązków obywatelskich poda Dr. Orlecki. Książka wyjdzie w Styczniu 1886.

Oczywiście, że za kwotę 1.000 zł. niepodobna byłoby podjąć tak rozległego zadania. Wdrożone zostały przeto rokowania z Towarzystwem pedagogicznem, które od wielu lat prowadzi ze skutkiem akcyę wydawniczą.

Zawarty został przez Komisyę krajową układ, mocą którego za subwencyę 1.000 zł. Towarzystwo pedagogiczne wyda rzeczone trzy książki w ilości 3.000 egzemplarzy, każdą oprawną, I. objętości 10 arkuszy druku, II. 6 arkuszy druku, III. 15 arkuszy druku. Nakład wyniesie około 3.672 zł. Redakcyę obejmuje Komitet wydawniczo-redakcyjny z ramienia Komisyi krajowej.

Książki noszą na czele napis: „Wydawnictwo Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego. Towarzystwo sprzedawać będzie I książkę polską oprawną po 48 ct., II. Książkę niemiecką oprawną po 32 ct., III. drugą książkę polską oprawną po 60 ct. W razie wyczerpania którejkolwiek z powyższych książek, obowiązuje się Towarzystwo pedagogiczne robić dalsze nakłady na własny koszt i bez dalszej subwencyi i sprzedawać takowe po tej samej cenie co pierwsze wydanie i uwzględniać w nowych wydaniach wszelkie poprawki i zmiany, jakie Komisya krajowa za potrzebne uzna.

Uprzedzając poniżej umotywowany preliminarz budżetu Komisyi, podnosimy potrzebę dalszych wydawnictw tak podręczników dla kursów specyalnych, jako też wzorów dla warsztatów tkackich, szkółek koronkarskich, warsztatów wyrobu z drzewa i warsztatów garncarskich.

W roku bieżącym przybyła tylko jedna szkoła przemysłowa uzupełniająca w Brzeżanach, założona staraniem Towarzystwa pedagogicznego i miasta Brzeżan.

Oczywiście wszelka pomoc ze strony funduszu krajowego musi być uczyniona zależną od zorganizowania szkoły w duchu zasad, programem dla szkół przemysłowych uzupełniających określonych i oddania szkoły pod nadzór Komisyi krajowej dla spraw przemysłu.

Przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Stanisławowie powstał warsztat wzorowy stolarski.

Organizacya dotąd niezupełnie odpowiednia wymaga zmian, których przeprowadzenie zostało polecone członkowi Komisyi p. Ludwikowi Wierzbickiemu.

Gdy gmina miasta Krakowa przeprowadziła reorganizacyę szkółek rzemieślniczych i przekształciła je na cztery szkoły rzemieślnicze i na ten cel ponosi w roku 1884—5 ciężar 7.193 zł., nadto utrzymuje szkołę rysunkową kosztem 3.300 zł., Komisya widziała się spowodowaną poprzeć podanie gminy miasta Krakowa, ażeby na rok 1886. wstawić w budżet 1.500 zł.

subwencyi dla szkół rzemieślniczych miasta Krakowa z tem zastrzeżeniem, że dotacya ta będzie zależną od przyjęcia planu naukowego przez Komisyę krajową podanego i od oddania ich pod zwierzchni nadzór Komisyi krajowej.

Przechodzimy do szkół fachowych.

Gdy do przedstawienia Wysokiego Wydziału krajowego Wysoki c. k. Rząd się przychylił i c. k. Szkołę snycerską w Zakopanem rozszerzył przez zaprowadzenie oddziału ciesielstwa budowlanego i stolarstwa budowlanego, zaszła potrzeba rozszerzenia ubikacyi dla nowego oddziału szkoły. Gdy Wysoki c. k. Rząd uczynił zależnem aktywowanie nowego oddziału od dostawienia lokalu, Wydział krajowy wyraził gotowość powiększenia na ten cel subwencyi. Komisya krajowa wstawiła więc w budżet roku przyszłego kwotę 1.000 zł. jako subwencyę dla szkoły snycerskiej w Zakopanem, a mianowicie 680 zł. na szkołę snycerstwa, 320 zł. na kurs budownictwa. Towarzystwo Tatrzańskie pismem z dnia 1. Kwietnia 1885. L. 63. obowiązało się pokrywać resztę kosztów w kwocie 200 zł. z własnych funduszów.

Nauczycielem oddziału dla ciesielstwa budowlanego mianowany został architekt Kallay, a do pomocy został mu przydzielony jako przodownik, góral z Zakopanego, Goralowski, najlepszy uczeń działu stolarskiego, wysłany na koszt c. k. Rządu do Wiednia dla uzupełnienia nauki.

Do szkoły snycerskiej w Zakopanem uczęszczało w roku 1884 5. 82 uczniów, z tych 8 stypendystów Wydziału krajowego, jeden stypendysta gminy miasta Wieliczki. Wartość wyrobów szkoły wynosiła 4.000 zł., z tych 1.983 zł. rozdzielono pomiędzy uczniów prócz stypendyów tak, że zarobek ucznia wynosił 32 zł.

Z reszty zakupiono materyały.

Ważnym krokiem naprzód dla ugruntowania miejscowego snycerskiego przemysłu w Zakopanem, jest zawiązanie się pod egidą pp. profesora Baranowskiego i Scholca z Warszawy stowarzyszenia dla zorganizowania zbytu wyrobów szkoły, zwłaszcza zaś wyrobów byłych uczniów, którzy już na własną rękę rozpoczęli zawód snycerski, jako przemysł domowy miejscowy.

Ci panowie zobowiązali się złożyć na ten cel 3.000 zł. na 5% i pozostawić tę sumę, aż dopóki się nie podwoi.

Zanim suma zostanie zebraną, złożyła JW. p. Helena Modrzejewska - Chłapowska kwotę 500 zł. na rok jeden na 5%. Zarząd szkoły odwołał się do c. k. Ministerstwa, aby szkole było wolno oddawać wyroby uczniów po stałej cenie tej spółce. Jest więc nadzieja, że utrwali się w Zakopanem miejscowy przemysł wyrobów z drzewa, a obejmując różne rodzaje wyrobów, wyruguje z kraju obce wyroby galanteryjne, drewniane, jako też figuralne i religijne rzeźby.

Pomyślny rozwój tej jedynej przez c. k. Rząd w kraju naszym utrzymywanej szkoły fachowej dowodzi najlepiej, że gdzie tylko c. k. Rząd chce użyć w dostatecznej mierze środków państwowych, może w kraju naszym liczyć na pewne i świetne rezultaty.

Szkoła kołodziejsko-bednarska w Kamionce Strumiłowej pomyślnie się rozwija. Należy z uznaniem podnieść ofiarność powiatu, który przeznaczył pierwotnie 12 stypendyów a w roku bieżącym od 1. Maja 20 stypendyów po 60 zł., co stanowi roczny wydatek 1.200 zł.

Należy się też podnieść ofiarność JW. hrabiów Kazimierza i Stanisława Badenich, którzy na potrzeby szkoły prawie cały potrzebny materyał drewny z dóbr swoich dostawiają.

Komisya postanowiła podnieść płacę kierownika p. Czyrniańskiego z 600 zł. na 700 zł., zamianowała p. Hyka przodownikiem kołodziejstwa z płacą 480 zł. Gdy się okazało, że preliminarz dochodów ze sprzedaży wyrobów musi być obniżony, szkoła wymaga podniesienia dotacyi do 2.000 zł.

Nadto gdy pierwszy rok administracyjny i szkolny od 1. Maja 1884. do końca Kwietnia 1885. wykazał umotywowany deficyt 616 zł. przy 2.890 zł. wydatków na 2.274 zł. dochodów, uchwaliła komisya pokryć deficyt.

Szkoła kołodziejska w Toustem rozwija się również pomyślnie pod dozorem miejscowego proboszcza Wielebnego ks. Michała Czaczkowskiego.

Należy tu podnieść ofiarność WP. Władysława Fedorowicza, który odstąpił budynek i dostarcza wielką część materyału drzewnego.

Komisya uchwaliła zalecić Wydziałowi krajowemu udzielenie szkole pożyczki na zakupno drzewa w kwocie 1.000 zł., gdyż w okolicy wyczerpują się zapasy, zwłaszcza pewnych gatunków drzewa.

Nadto okazała się konieczność zaprowadzenia warsztatu kowalskiego. Na ten cel wstawia się w budżet 1886. roku kwotę 300 zł.

Łącznie więc subwencya funduszu krajowego wynosić będzie 900 zł.

Budżet szkoły za rok kalendarzowy 1884. przedstawia się:

Dochód 1.640 zł., a mianowicie:

Subwencya Wydziału krajowego	600 zł.	— ct.
„ „ powiatowego	350 „	— „
Ze sprzedaży darów w zbożu	62 „	50 „
„ „ wyrobów	570 „	55 „
Razem dochód .	1.583 zł.	05 ct.

Rozchód wynosił 1.640 zł. 35 ct., deficyt 57 zł. 80 ct. przeniesiony na rok 1885. Budżet roku 1885. wynosi 1.550 zł. w dochodach i przychodach.

Szkoła wyrabia wozy zwykłe i części wozów, a na zamówienia wózki.

Wyrobiła w roku 1884. wozów 51, wózków 5, prócz innych drobnych wyrobów w łącznej wartości 890 zł. 70 ct.

Uczni było na trzech oddziałach 15.

O powstaniu **warsztatu wzorowego stolarskiego** przy szkole przemysłowej uzupeł. w Stanisławowie wspomnieliśmy powyżej.

Szkoła koszykarska w Jarosławiu rozwija się pomyślnie.

W r. 1884. (od 1. Stycznia do 31. Grudnia) było w szkole 18 uczniów i 25 robotników, razem 43.

W r. 1885. (od 1. Stycznia do 30. Listopada) było 29 uczniów i 29 robotników.

Z pomiędzy uczniów było w roku	1884.	1885.
na funduszu krajowym	2	1
„ „ Rad powiat. . . .	1	2
„ „ pojedynczych dobrodziejów .	6	9
na własnem utrzymaniu . . .	—	1
na funduszu szkoły po 10 ct. dziennie .	9	19
Razem .	18	32

W r. 1884. zarobiło 25 robotników 1.277 zł. 45 ct., wypada przeto na jednego robotnika 51 zł. 9½ ct. Z tych robotników pracowało 12 w szkole, 13 na wsi.

W r. 1885. zarobiło w 11 miesiącach 29 robotników 1.124 zł. 98 ct., zarobił więc jeden robotnik przeciętnie w 11 miesiącach 38 zł. 79½ ct. W szkole pracowało 15, na wsi 14 robotników.

Należy też podnieść, że szkoła ta ma już zapewniony export wyrobów swoich za granicę.

Komisya uchwaliła na r. 1885. subwencyę 1.000 zł. i taką samą kwotę wstawiła w budżet r. 1886.

Komisya uchwaliła pokryć deficyt szkółki koszykarskiej w Ulanowie kwotą 86 zł., oraz subwencyą 200 zł. dla szkółek koszykarskich w Trzcienicy i w Jaśle założonych z inicyatywy jasielskiego Towarzystwa oświaty i Towarzystwa okręgowego rolniczego.

Komisya zajmowała się też sprawą, która wywołała powszechne zainteresowanie się w kołach naukowych i szkolnych, sprawą zaprowadzenia t. zw. szwedzkiej metody ćwiczeń ręcznych w szkołach ludowych (Handfertigkeitsunterricht), mającej na celu wczesne zaprawianie ucznia do robót ręcznych i przysposabianie w nim zręczności do wszelkiego rękodzielnictwa.

Dla gruntownego zbadania tej sprawy, został wysłany kosztem kraju w myśl uchwały komisyi krajowej, p. Siedmiograj, w podróż naukową do Szwecyi i Danii dla nauczenia się szwedzkiej metody, t. z. nauki zręczności („Handfertigkeitsunterricht"). Komisya rozpatrzy sprawę i zastanowi się czy nie należałoby dążyć do zastosowania tej metody w szkołach wydziałowych i ludowych.

P. Siedmiograj mógłby wyrabiać w szkole Sokalskiej potrzebne modele według przywiezionych ze Szwecyi wzorów. Ażeby jednak zastosować naukę tę do właściwości krajowych, ma być zebrany komplet sprzętów i naczyń drewnianych krajowych, którymi mają być zastąpione wzory szwedzkie. Na zakupno takiego zbioru Komisya uchwaliła kwotę 200 zł. na ręce JE. hr. Dzieduszyckiego.

Nadto, na uzupełnienie takiego zbioru modeli, modelami dobrych narzędzi rolniczych, uchwaliła komisya przeznaczyć 200 zł., a p. Dyrektor Muzeum technol. przemysłowego w Wiedniu prof. Radca dworu Exner, podjął się dostarczyć podobnych modeli.

Sprawa ta wymaga jeszcze dokładnego zbadania, prób i doświadczeń. W tym celu też uchwaliła komisya przyjść w pomoc warstatowi rzeźbiarsko-tokarskiemu pod kierunkiem p. Siedmiograja w Sokalu, powstałemu przy szkole wydziałowej i przeznaczyła 100 zł. na zakupno tokarni.

Dla zachęty i czynienia praktycznych doświadczeń, przeznaczyła komisya na zakupno narzędzi stolarskich i tokarskich 100 zł. dla 3-klasowej szkoły w Mikulińcach, która pod kierunkiem p. Rybarczyka, zaprowadziła ćwiczenia ręczne do wyrobów z drzewa, chociaż nie metodą szwedzką.

Zajmowała się Komisya sprawą **szkółek i warstatów tkackich.**

Zważywszy, że całe Podgórze zachodnie, powiaty: Jasielski, Grybowski, Gorlicki, Krośnieński, Brzozowski, mają mniej lub więcej siedzib przemysłu tkackiego, jak Dembowiec, Korczyna, Biecz, Ciężkowice, Grybów, Ołpiny, Łużnia, Krościenko, Dukla, że nadto w kilkudziesięciu gminach istnieje jeszcze ten przemysł;

zważywszy, że chcąc go podnieść technicznie, potrzeba urządzić kursa wędrowne i interymistyczne warstaty naukowe w wielu miejscach, komisya postanowiła dla całego Podgórza zachodniego założyć szkołę tkacką z warstatem wzorowym o 24 warstatach w Jaśle, jako centralnie położonem.

W Jaśle gmina ofiarowała oddać na usługi kraju i szkoły wielki gmach po byłej kasarni, zdolny pomieścić wybornie kilkadziesiąt warstatów, w którym obok szkoły mogłaby się powoli rozwinąć i fabryczka ręcznych wyrobów tkackich, a zważywszy położenie nad wodą, gotowość ze strony gminy ofiarowania arealu na blichy, także i blich. Gdy nadto część przemysłu tkackiego domowego okolicy zwłaszcza Dembowca, jest już w rękach handlarzy jasielskich, Jasło jest wskazanem na pomieszczenie szkoły.

Ażeby podnieść w okolicy przemysł wzorzystych i deseniowych wyrobów, który ma przyszłość, potrzeba zaprowadzić naukę rysunków, a że Jasło ma szkołę średnią, należy mu się pierwszeństwo.

Znalazła się odpowiednia siła nauczycielska w tkaczu p. Dobrowolskim, zaś do pierwszego wprowadzenia w życie, może być użytym dotychczasowy nauczyciel tkactwa w Błażowej.

Na posiedzeniu z dnia 16. Czerwca 1885. Komisya uchwaliła założyć szkołę, a gdy na posiedzeniu z dnia 16. Lipca doniósł Komisyi członek Wydziału krajowego, że jest już 17 warstatów w pogotowiu, uchwaliła Komisya aktywować szkołę w roku bieżącym.

W wykonaniu tej uchwały Komisyi krajowej napotkał Wydział krajowy na trudności. Gmina Jasielska odmówiła bowiem opału, światła i usługi. Wydział krajowy ponowił kategoryczne żądanie, czyniąc zależnem aktywowanie szkoły od złożenia deklaracyi przez gminę miasta Jasła, że poniesie koszta obsługi, światła i opału przy szkole tkackiej przez zimę b. r.

Wprawdzie Rada powiatowa Jasielska postanowiła pokryć ten wydatek, a zarazem ustanowiła stypendyum, przeznaczając na pięć lat kwotę 300 zł. rocznie, jednak Wydział krajowy w obec ociągania się gminy z poniesieniem niewielkiego wydatku — postanowił zaniechać w r. b. założenia szkoły w Jaśle i założyć warstat tkacki w Korczynie o sześciu warstatach i przeprowadził rokowania z gminą Korczyną i powiatem Krośnieńskim.

Komisya krajowa popiera sprawę założenia warstatu wzorowego tkactwa najwięcej na 6 warstatów w Korczynie i w tym celu wstawia w budżet na rok 1886. kwotę 840 zł. Jednakowoż uważa założenie szkoły tkackiej w Jaśle z warstatem wzorowym o 24 warstatach za rzecz konieczną.

Jeżeli ma być podjętą skuteczna akcya na podniesienie krajowego tkactwa, to potrzeba licznych nauczycieli wędrownych i licznych interymistycznych warstatów tkackich; takich nauczycieli i przodowników warstatowych może dostarczyć jedynie szkoła połączona z warstatem wzorowym, w której będą uczone rysunki wolnoręczne i geometryczne, jakoteż zastosowane do potrzeb tkactwa i nauka harmonii barw, rysowanie i kompozycya wzorów do obrusów i t. p.; dalej rysowanie części składowych warstatów i całych warstatów i innych przyrządów, dalej elementarna nauka technologii mechanicznej budowy warstatów, teorya maszynki Jacquarda i wykład innych systemów warstatów tkackich w zastosowaniu do potrzeb kraju, montowanie i demontowanie warstatów, z samej zaś techniki tkackiej kompozycya i dekompozycya różnych tkanin oparta na nauce o przędzy i przędzeniu i przygotowaniu włókna, przędziwa wraz z nauką o kulturze i wyprawie lnu, konopi i przyrządzaniu wełny na przędzę i nareszcie wykład blichu i apretury. Prócz tego niezbędną jest nauka kalkulacyi, obliczenia wartości przy użyciu mięszanej przędzy, dalej w ogóle elementa buchalteryi i rachunkowości.

Dziś gdy powszechne doświadczenie w świecie okazuje, że tylko wyrób wzorzystych i deseniowych wyrobów tkackich płaci robotnika, gdyż gładkie wyroby wypiera masowy wyrób maszynowy, konieczną jest racyonalna nauka tkactwa, a tej nie może dać sam warstat wzorowy, uczący tylko mechanicznej zręczności. Zaś na powołanie do życia takiej szkoły tkackiej z warstatem wzorowym najodpowiedniejszem jest Jasło. Dlatego komisya uważa aktywowanie szkoły w Jaśle dla podniesienia tkactwa w kraju za rzecz bardzo pożądaną, a spodziewać się należy, że gmina miasta ze względu na wielkie ztąd dla niej i dla okolicy wypływające korzyści do żądań Wydziału krajowego się zastosuje i że Wydział powiatowy datku swego nie cofnie.

Utrzymując warstaty tkackie w Kossowie i Błażowej na dotychczasowej stopie, zaleciła Komisya Wydziałowi krajowemu podniesienie kredytu dla spółek tkackich w obydwu miejscowościach.

Stały rozwój **szkółek koronkarskich** wróży rozszerzenie się i utrwalenie miejscowego przemysłu koronkarskiego zwłaszcza **w Zakopanem.**

Ażeby uprzystępnić dobre wzory ile możności uwzględniające motywa rodzime, postanowiła Komisya wydać wzory koronek i na ten cel przeznaczyła 600 zł. na ręce Członka Komisyi p. Wierzbickiego.

Szkoła koronkarska w Zakopanem, zostająca pod wybornym kierunkiem wysoce uzdolnionej i zakładowi całkiem oddanej p. Józefiny Stelzer, miała w zimie 46 uczennic, z tych

29 na kursie pierwszym i 5, które wydalono ze szkoły, oraz 20 na kursie drugim, z których 8 ukończyło w jednym roku obydwa kursa. — W lecie uczęszczało 84 uczennic.

W bieżącym roku wyrabiano koronki czeskie, mianowicie czeskie zwykłe, czeskie gipiury, czeskie wełniane, koronki Idria, zwykłe, weneckie Duchesse, wreszcie Recitello i Relievo.

Dwie góralki, a mianowicie Anna Ostupska i Ludwika Raj, które odbyły kurs w szkole centralnej dla koronek w Wiedniu i skończyły tam nauki z znakomitym postępem, powróciły z dniem 1. Czerwca r. b. do domu i od tego czasu czynne są jako pomocnice przy szkole, co w obec niezwykłej frekwencyi stało się niezbędnem, bo kierowniczka sama nie byłaby w stanie podołać.

Wszystkie koronki, z wyjątkiem najzwyklejszych czeskich, zostały rozkupione, i tu zaznaczyć wypada, że w pierwszym rzędzie znachodzą popyt i pokup koronki sztuczniejsze, droższe, a nareszcie takie, które stanowią dla siebie całość, jak chustki koronkowe, koronkowe mankiety, całe garnitury, czepeczki i t. d., stosunek bowiem cen w Zakopanem do cen podobnych w handlu jest nadzwyczaj korzystny dla szkoły w Zakopanem. Podług orzeczenia pań, które w tym roku porobiły zakupna, kosztują koronki drogie, kupowane za granicą 3, 4, a często 5 razy więcej, niż koronki tego rodzaju w szkole w Zakopanem. Mimo to i uczennice same zarabiają więcej, jakkolwiek przy koronkach droższych, także część przypadająca na szkołę jest większą, niż przy koronkach zwykłych.

Zamówienia w tym roku były znacznie większe niż w latach poprzednich i tak liczne, że zaledwie do końca roku będą mogły być uskutecznione, chociaż wszystkie uczennice uzdolnione do robót lepszych pracować będą.

Od 1. Stycznia do połowy września r. b. (1885.) sprzedano koronek różnego rodzaju w łącznej kwocie za zł. 645 ct. 34.

Obrót cały, t. j. wartość koronek sprzedanych, zapasowych i wartość koronek zamówionych, które mają być wykonane w tym roku wynosi 1.942 zł. 34 ct. Za roboty zapłacono dotychczas uczennicom, a mianowicie za koronki, które już sprzedano i wydano 413 zł. 80 ct.

Suma ta w przeciwstawieniu do powyż podanej kwoty wartości koronek 645 zł. 34 ct. przedstawia $^2/_3$ wartości koronek, czyli innemi słowy $^2/_3$ wartości płaci się uczennicom za ich pracę.

Ten sam stosunek zachodzić będzie i w sumie ogólnej, za którą w tym roku szkoła ma wyrobić koronki. Wyżej wykazano, że wartość tych koronek wynosić będzie 1.942 zł. 34 ct., dwie trzecie tej kwoty przedstawia sumę 1 294 zł. 88 ct., którą wypłaci się uczennicom.

Dotychczas zarabia z wyżej wykazanych 63 uczennic regularnie uczęszczających do szkoły 47; każda z nich zarobi zatem w przecięciu w tym roku 27 zł. 55 ct., w przeszłym roku zarabiały uczennice, jak to sprawozdanie o tej szkole wykazuje, w przecięciu 14 zł. 15 ct., w tym roku zarobią zatem uczennice dwa razy tyle, co w roku przeszłym.

W pierwszych dniach lipca b. r. przeniosła się szkoła do budynku umyślnie w tym celu wystawionego. Budynek ten składa się z dwu obszernych sal i pokoju, przeznaczonego dla kierowniczki Zakładu. Jest on stosownie do wymogów i potrzeb tej szkoły zbudowany, ma należyte światło, przedewszystkiem zaś jest odpowiednio zaopatrzony. Ściany są wytynkowane, tak że w tym budynku będą mogły uczennice w zimie w ciepłym pokoju pracować.

Dla ubogich uczennic na zakupno bloczków, klocków, skrypturek przeznaczono 50 zł., oraz 300 zł. na kapitał obrotowy dla szkoły, zwrotny w sześciu latach. Również dotacya roczna wymagała podwyższenia i wstawiamy w budżet na rok 1886. 2000 zł.

Szkoła koronkarska w Kańczudze otrzymała 150 zł. na kapitał obrotowy i 200 zł. na pomocnice nauczycielki. Nauczycielka zaś dla nabycia wprawy jeszcze w niektórych gałęziach koronkarstwa otrzymała zasiłek na sześciotygodniową naukę u kierowniczki szkoły w Zakopanem. Pani bar. Czechowiczowa przywiozła nadto dwie uczennice na naukę do Zakopanego.

Komisya zajmowała się sprawą reaktywowania szkoły garncarskiej w Kołomyi. Gdy zarówno gmina, garncarze, jak i uczniowie szkoły udawali się do Wydziału krajowego o ratowanie szkoły, któraby się stać mogła dobrodziejstwem okolicy, Komisya postanowiła reaktywować szkołę. Gdy Wysoki Sejm uchwałą z dnia 23. Października 1884. postanowił przejęcie szkoły garncarskiej w Kołomyi zależnem uczynić od subwencyi rządowej, w wysokości dotychczasowych kosztów utrzymania, Komisya krajowa uchwaliła zalecić Wydziałowi krajowemu przedłożenie Wysokiemu Sejmowi wniosku, ażeby od zeszłorocznego warunku odstąpił, objął c. k. szkołę garncarską w Kołomyi, której inwentarz bezpłatnie przez c. k. Rząd krajowi został odstąpiony na rzecz kraju — i polecił bezzwłoczne reaktywowanie szkoły, a zarazem wznowił kroki u c. k. Rządu, celem wyjednania subwencyi.

W tej sprawie mamy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi w załączeniu F. (subalegat F.) preliminarz kosztów reaktywowania szkoły i kosztów utrzymania szkoły garncarskiej w Kołomyi.

W Toustem, pod opieką p. Władysława Fedorowicza, powstał warstat ulepszony garncarstwa. Komisya uchwala 200 zł. na rok jeden, na utrzymanie garncarza w Toustem.

Komisya zajmowała się sprawą budowy gmachu na pomieszczenie Muzeum przemysłowego i całego kompletu szkół przemysłowych we Lwowie. Sprawę tę poruczono komisyi muzealnej dla traktowania z gminą miasta Lwowa. W skład komisyi weszli: JE. hr. Dzieduszycki, ks. Czartoryski, hr. Lanckoroński, p. Wierzbicki i Dr. Wereszczyński. Sprawa ta jest na najlepszej drodze, dzięki ofiarności gminy stoł. król. miasta Lwowa i jest nadzieja, że jeszcze w ciągu bieżącej sesyi sejmowej będziemy mogli przedłożyć Wysokiemu Sejmowi dalsze wnioski.

Zajmowała się także Komisya sprawą stacyi doświadczalnej chemiczno-technologicznej. Niezbędna potrzeba stacyi takiej daje się czuć z każdym rokiem coraz bardziej.

Przemysł wyrobów z gliny w kraju, który przednie surowe gliny eksportuje, który posiada sławne pokłady glin ogniotrwałych, fajansowych i prawdziwych koalinowych, t. j. porcelanowych, w kraju, którego przemysł domowy ma tak bogate motywa rodzimej ornamentyki, ma wielką przyszłość. Również ma przyszłość produkcya wapna hydraulicznego i cementu.

O przemyśle destylacyjnym naftowym nie potrzebujemy dalej wspominać. Brak stacyi doświadczalnej jest wielką przeszkodą w badaniach racyonalnych — będzie on dobrodziejstwem. Rokowania z szkołą politechniczną ukończone. Niebawem będziemy mieli zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi krajowemu odpowiednie wnioski, celem jak najrychlejszego aktywowania stacyi doświadczalnej chemiczno-technologicznej przy Muzeum przemysłowem, a dopóki gmach Muzeum nie powstanie, w lokalu tymczasowym, z wyraźnem jednak zastrzeżeniem, że stacya ta należy do Muzeum przemysłowego.

Przy poszczególnych zakładach motywowaliśmy preliminarz budżetu Komisyi na rok 1886., któren przedkładamy w załączeniu G. (subalegat G.)

Oszczędność dała się zaprowadzić jedynie w pozycyi stypendyów, gdyż równocześnie ukończyło studya kilku stypendystów, którzy największe pobierali stypendya, a mianowicie p. inżynier Krzen, na badania w keramice, wyrobie cementów i wapna, p. Drzymuchowski na naukę blichu, apretury i farbiarstwa, p. Lachner w Paryżu i Anglii na naukę dekoracyi keramicznej, p. Żaak na naukę artystycznego stolarstwa i snycerstwa, który został mianowany nauczycielem przy c. k. szkole dla przemysłu artystycznego we Lwowie.

Jako całkiem nowe przybywają pozycye: szkoły tkackiej w Jaśle z warstatem, naukowym o 24 warstatach, warstatu naukowego w Korczynie, oraz szkoły garncarskiej w Kołomyi. Również przybywa pozycya 1.200 zł. dla sekretarza. Dr. Tadeusz Rutowski pełnił funkcyę od wiosny roku przeszłego przy byłej kuratoryi, oraz od powołania komisyi krajowej bezpłatnie, prosił jednak o uwalnienie go od obowiązków sekretarza i Komisya niebawem zamianuje kogo

innego swoim sekretarzem Nareszcie okazuje się potrzeba konieczna podwyższenia dotacyi na inne środki naukowe o 1.000 zł., jako właściwy fundusz rezerwowy.

Zamykając niniejsze sprawozdanie Komisya ma zaszczyt przedłożyć następujące wnioski:

1. Wysoki Wydział krajowy raczy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi niniejsze sprawozdanie Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego.

2. Wysoki Wydział krajowy raczy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi preliminowany budżet Komisyi na rok 1886. w łącznej kwocie 26.000 zł.

3. Wysoki Wydział krajowy raczy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem, celem bezzwłocznego objęcia c. k. szkoły garncarskiej Kołomyjskiej na fundusz krajowy, zastrzegając sobie dalsze kroki celem uzyskania subwencyi ze skarbu Państwa na rzecz szkoły; oraz poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wspólnie z Komisyą krajową dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego bezzwłocznie przystąpił do reaktywowania szkoły garncarskiej w Kołomyi, jako krajowego wzorowego warstatu dla garncarstwa.

Lwów dnia 24. Listopada 1885.

Marszałek krajowy, przewodniczący Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego

Zyblikiewicz m. p.

L. 103/85.

Regulamin

Biura Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego.

I.

Biuro Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego składa się: z Przewodniczącego Komisyi lub jego Zastępcy, oraz Sekretarza, z dodanym, w razie potrzeby, personalem kancelaryjnym.

II.

Mianowany, w myśl §. 10. Komisyi, Sekretarz, bierze udział na zebraniach Komisyi krajowej jako prowadzący protokół, ma prawo udziału w dyskusyi, jednakowoż tylko z głosem informacyjnym i doradczym.

Ma prawo przedkładać wnioski do dyskusyi i uchwały na zebraniach Komisyi, jednakowoż tylko za poprzednią zgodą Przewodniczącego Komisyi.

Sekretarz prowadzi protokół obrad na posiedzeniach Komisyi krajowej i podkomisyj, podpisuje je wraz z Przewodniczącym, prowadzi pieczęć urzędową Komisyi, kieruje Kancellaryą, ma nadzór nad archiwum: biblioteką.

Sekretarz wypracowuje załatwienia Komisyi w myśl uchwał tejże Komisyi, załatwia bieżące sprawy Komisyi.

III.

Sekretarz wypracowuje memoryały i sprawozdania na podstawie obrad podkomisyj, ankiet ad hoc zwoływanych, oraz na podstawie zarządzonych pisemnych ankiet statystycznych i jest referentem tychże na posiedzeniach Komisyi krajowej, utrzymuje w ewidencyi stan funduszów przeznaczonych przez Sejm lub Wydział krajowy do rozporządzenia Komisyi krajowej.

IV.

Sekretarz obowiązany jest pewne stałe oznaczone godziny dnia być obecnym w Biurze Komisyi krajowej dla udzielania informacyj Członkom Komisyi i stronom.

V.

Pisma wchodzące do Komisyi krajowej, bądź to od Wydziału krajowego i za pośrednictwem Wydziału krajowego, bądź bezpośrednio do Komisyi, mają być zaprotokołowane w Biurze Komisyi. Przewodniczący bezzwłocznie przydziela je jednemu z Członków Komisyi jako referentowi, lub też wyznaczonej, w myśl §. 8. statutu, stałej sekcyi lub ad hoc zwołanej podkomisyi do zreferowania na najbliższem zebraniu Komisyi krajowej, już to posyła sprawy naglejsze obiegowo do zaopiniowania Członkom Komisyi, poczem zarządza wykonanie uchwały w ten sposób powziętej, już też poleca załatwienie spraw bieżących Sekretarzowi.

W nadzwyczajnych wypadkach, gdzie sprawa nie cierpi zwłoki, Przewodniczący Komisyi może polecić Sekretarzowi, za porozumieniem się z obecnymi we Lwowie Członkami Komisyi, prowizoryczne załatwienie nawet w sprawach zasadniczych, z zastrzeżeniem że na najbliższem posiedzeniu Komisyi Przewodniczący sprawy te do stanowczego załatwienia Komisyi krajowej przedłoży.

Uchwalono na posiedzeniu Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego dnia 8. Stycznia 1885.

Lwów, dnia 8. stycznia 1885.

Marszałek krajowy
Przewodniczący Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego

Mikołaj Zyblikiewicz *mp.*

Subalegat B. do L. W. kr. 63.820/85.

Program

dla szkół przemysłowych uzupełniających.

Szkoła przemysłowa uzupełniająca składa się z trzech kursów:

a) kursu wstępnego;
b) kursu ogólnego przemysłowego;
c) kursów specyalnych.

Kurs wstępny.

Dla uczniów zgłaszających się do szkoły przemysłowej, którzy nie mają żadnych początków nauki elementarnej lub niedostateczne, ma być utworzonym kurs wstępny.

Na kursie wstępnym obejmującym jeden lub dwa oddziały rocznie, należy co najmniej przez 6 godzin tygodniowo, z pominięciem metodyki dla najniższych oddziałów szkoły ludowej uzupełnić, względnie podać znajomość czytania i pisania w języku polskim, oraz rachunków w zakresie głównych czterech działań i początków rysunku.

Kurs ogólny przemysłowy.

Celem ogólnego przemysłowego kursu nauki jest, podać uczniowi taki zasób wiadomości, ażeby w przyszłym zawodzie praktycznym sam sobie mógł radzić, oraz usposobić go do korzystania z kursów specyalnych.

Kurs ogólny przemysłowy trwa dwa lata, co najmniej po 8 godzin tygodniowo.

Pierwszy rok nauki obejmuje:

Religię, naukę języka polskiego w słowie i piśmie z uwzględnieniem wiadomości z geografii i historyi kraju rodzinnego i nauk przyrodniczych według potrzeb przemysłowych; naukę rachunków; naukę rysunków wolnoręcznych najmniej 3 godzin.

Drugi rok nauki obejmuje:

Religię, naukę języka polskiego w słowie i piśmie z uwzględnieniem wiadomości z historyi, tudzież praw przyrody z zakresu fizyki i chemii; naukę języka niemieckiego; naukę rysunków wolnoręcznych; linearnych z uwzględnieniem geometryi i form geometrycznych, najmniej 3 godziny — i naukę rachunków.

Uchwalono na posiedzeniu Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodziel. we Lwowie dnia 7. Stycznia 1885.

Subalegat C. do L. W. kr. 63.820/85.

Program ogólny książki polskiej dla kursu wstępnego.

1. Zadaniem książki jest wyćwiczyć uczniów w poprawnem czytaniu na podstawie treści kształcącej i pouczającej, odpowiadającej wiekowi i powołaniu tych uczniów.

(8—10 ark. druku.)

2. Książka ma więc zawierać:

a) Powiastki i wierszyki krótkie i łatwe ale treści poważnej. — Wybór ma służyć zarazem celom etycznym, ma na przykładach uczyć religijności, patryotyzmu i moralności w ogóle, uczciwości, słowności. ścisłości w pełnieniu obowiązków, pracowitości, skromności, wstrzemięźliwości, oszczędności i t. d. — Trafny dobór artykułów zdoła tę etykę praktyczną wyczerpać.

b) Opisy łatwe przedmiotów bliżej znanych uczniowi. Tutaj umieści się ogólne wiadomości o kształtach powierzchni ziemi, o położeniu, obszarze, górach, rzekach, płodach, mieszkańcach i ważniejszych miejscowościach Galicyi.

Nauka o płodach obejmie wiadomości o krajowych zwierzętach, roślinach i minerałach.

c) Opowiadanie z historyi polskiej.

3. Układ książki.

a) Dział 2 *a* ma obejmować mniej więcej połowę książki.

b) Także artykuły w działach 2 *b*) i 2 *c*) zawarte mają każdy z osobna stanowić zaokrągloną i poczytną całość.

c) W ugrupowaniu artykułów należy zaczynać od rzeczy bardzo krótkich i łatwych, pisanych zdaniami krótkiemi, dalej umieszcza się rzeczy coraz obszerniejsze i trudniejsze pod względem treści i formy, nie przekraczając wszakże miary, wskazanej poziomem umysłowego rozwoju uczniów i zadaniem całego kursu.

d) Jakkolwiek należy przeplatać artykuły ze wszystkich działów, artykuły traktujące realia mają być tak umieszczane, aby poprzedzające służyły za podstawę następującym, w artykułach historycznych zaś miano wzgląd na chronologią.

W samem opracowaniu należy baczyć na warunki w niniejszym ustępie pod lit C. przytoczone.

e) W ostatnich arkuszach obok antykwy, użyje się także kurzywy i elzewiru dla ćwiczenia w czytaniu rozmaitych druków.

Krótkie uzasadnienie niniejszego programu.

1. Kurs wstępny obejmuje przeważnie uczniów, którzy mniej więcej takie posiadają wiadomości, jak uczniowie niższych klas szkoły ludowej. — Pomimo tego treść książek przeznaczonych dla szkoły ludowej, nie jest dla nich odpowiednią bo zastosowaną do dziecinnego wieku.

Uczeń pracujący w warsztacie, obznajomiony już w części z potrzebami i dolegliwościami życia codziennego nie może zająć się ustępami, które sięgają w jego przeszłość, a mało co dotykają teraźniejszości.

Ustęp bardzo pouczający i zajmujący dla siedmioletniego dziecięcia, żyjącego pod opieką zamożnych rodziców, może właśnie u 13-letniego chłopca z warsztatu, obudzić śmiech.

Z tych właśnie powodów żąda się w tej książce ustępów z poważnym nastrojem, aczkolwiek przystępnym pod względem formy i treści.

2. Program mój nie obejmuje działu zawierającego głoski, zgłoski i słowa pojedyńcze, czyli tak zwanego Elementaryzmu.

Przypuszczając bowiem, że znajdą się jeszcze pomiędzy uczniami analfabeci, spodziewać się należy, że liczba ich raźnie zmniejszać się będzie, a nadto nauka pisania i czytania głosek zniechęciłaby uczniów lepiej przygotowanych i zajęłaby im czas drogi.

Z analfabetów powinno się utworzyć w każdej szkole osobny oddział, w którym nauczyciel z pominięciem innych nauk udzielać musi początków pisania i czytania, ku czemu służą bardzo dobrze obmyślane tablice ścienne lub zwykłe elementarze. — Trzeba zresztą i na to zwrócić uwagę, że dając wszystkim uczniom kursu wstępnego książkę zawierającą elementaryzm, zniechęciłoby się tych, którzy czytać umieją i obudziłoby się wstręt do książki, którą uczeń polubić musi, jeżeli ma zrobić odpowiedne postępy.

3. Trudności w czytaniu i opowiadaniu treści czytanych ustępów, ma się stopniowo zwalczać, temu celowi służy instrukcya w ustępie 3 *c)* zawarta.

4. Z powyższych powodów żąda się także, aby każdy artykuł stanowił zaokrągloną całość.

Liczne wzory takiego traktowania realiów i historyi znajdzie autor w książkach, przeznaczonych dla szkół ludowych, tudzież w książce polskiej dla szkół przemysłowych, wydanej nakładem Towarzystwa pedagogicznego.

5. Już w Elementarzu i w pierwszych książkach do czytania dla szkół ludowych umieszczono ustępy z nauk przyrodniczych, z geografii i historyi, a ustępy te traktowane bywają w tych szkołach z najlepszym skutkiem.

Tem łatwiej można to uczynić w kursie wstępnym szkoły przemysłowej, gdzie młodzież jest dojrzalszą.

Zresztą należy uczniów przysposabiać do nauki tych przedmiotów w kursie ogólnym a nawet łatwiejszą i bardziej swojską część spełniono już w kursie wstępnym, aby uzyskać więcej miejsca w książce i czasu w szkole dla dalszej nauki realiów i historyi w kursie ogólnym.

Urozmaicenie treści w książce dla kursu wstępnego, przyczyni się nadto do ożywienia nauki i obudzi większe zamiłowanie do tej książki.

We Lwowie dnia 6. Marca 1885.

Subalegat D. do L. W. kr. 63.820/85.

Książka Niemiecka

dla uczniów szkół przemysłowych wydawana staraniem komisyi zarządzającej lwowską szkołą przemysłową (Tomik II. Biblioteki dla uczniów szkół przemysłowych wydanię II. 1883) składa się z 2 części:

Część I. (str. 5—34) zawierająca 30 ustępów, obejmuje najkardynalniejsze zasady gramatyczne i ćwiczenia do tych reguł gramatycznych zastosowane. — Dla lepszego przeglądu umieszczone są przed niektórymi ustępami także odnośne paradygmata.

Do każdego ustępu dodane są stosownie ułożone zdania polskie dla retrowersyi.

Część II. (str. 34—64) obejmuje 40 ustępów rozmaitej treści, a tak ułożonych, aby tłómaczenie poszczególnych zdań na język polski prawie dosłownie było możliwe.

Nastręcza to tę korzyść, że uczeń dowiedziawszy się na lekcyi od nauczyciela znaczenia wyrazów dotychczas mu niewiadomych może z łatwością przystąpić wprost do tłómaczenia na język polski i w ten sposób z łatwością nabywa pewnego zapasu wyrazów, które mu utkwić mogą w pamięci, bo się łączą w całe zdania.

Układ tej książki okazał się w użyciu praktycznym, tak w szkole lwowskiej jako też krakowskiej i innych odpowiednym, a w przeciągu 4 lat wyczerpały się dwa nakłady.

Przystępując do trzeciego nakładu można by w układzie książki poczynić następujące zmiany i ulepszenia:

1. Część pierwszą gramatyczną zostawić w tej samej objętości, ale starać się, aby przykłady podane dla ilustracyi prawideł gramatycznych, zawierały w szerszym niż dotychczas zakresie wyrazy wzięte z życia przemysłowego i z życia codziennego.

2. Drugą część należałoby rozszerzyć mniej więcej o 2 arkusze druku i podać w niej szereg ustępów odnoszących się do pracy w warstatach, tudzież obrazy z życia przemysłowego.

We Lwowie dnia 6. Marca 1885.

Dr. T. Gerstman.

Subalegat E. do L. W. kr. 63.820/85

Program ogólny

II. książki polskiej dla kursu przemysłowego ogólnego.

I. Książka ma odpowiadać celowi nauki kursu przemysłowego ogólnego, który określa program dla szkół przemysłowych uzupełniających uchwalony przez komisyę krajową dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego na posiedzeniu z dnia 7. Stycznia 1885. Ma ona „podać uczniowi taki zasób wiadomości, ażeby w przyszłym zawodzie praktycznym sam sobie mógł radzić, oraz usposobić go do korzystania z kursów specyalnych".

Książka więc winna być czytanką, a zarazem podręcznikiem systematycznie zebranych, popularnie wyłożonych wiadomości, mogących rozwinąć ogólne wykształcenie przyszłego

rzemieślnika, przygotować go do kursów specyalnych, a zarazem służyć jako vademecum, w którem znajdzie zbiór pozytywnych wiadomości potrzebnych w zawodzie praktycznym, w życiu społecznem i obywatelskiem.

II. Książka obejmować będzie 15 do 16 arkuszy druku.

III. Książka składać się będzie z luźnych artykułów oraz z systematycznych wykładów. Wykłady systematyczne winne być jednak podzielone organicznie na ustępy przedstawiające pewną całość dla siebie.

IV. Książka zawierać będzie:

a) Historyą polską w zaokrąglonych artykułach z cechą monograficzną i biograficzną, ustępy z historyi austryackiej i powszechnej, o ile nie będą zawarte w książce I., historyę głównych odkryć i wynalazków oraz historyę przemysłu i handlu; historyę przemysłu i handlu w Polsce i w Galicyi.

b) Najważniejsze wiadomości z ogólnej geografii matematycznej i fizycznej, treściwy wykład geografii ziem polskich, austro-węgierskiej monarchii i innych krajów europejskich, rzut oka na inne części świata.

c) Geografię handlową Galicyi i krajów ościennych.
Statystykę Galicyi i Austryi z głównym uwzględnieniem statystyki przemysłu i handlu. Krótkie opisy ważniejszych miejsc przemysłowych w kraju i zagranicą i monograficzne opisy sławnych zakładów fabrycznych. Więc krótkie opisy miejscowości jak: Biała, Łódź, Żyrardów, Swiątniki, Glińsko, Reichenberg, Haida, Toblach, Freudenthal, Krefeld, Remscheid, Sonneberg.

d) Życiorysy sławnych wynalazców, wszelkich przemysłowców, zasłużonych w rozwoju przemysłu mężów, oraz przemysłowców, którzy pracą i przemysłem doszli do majątku i podnieśli dobrobyt krajów.
Guttenberg, Leonardo da Vinci, Palissy, Watt, Fulton, Historya telegrafu elektr., magnet., Arkwrigkt, Hargreave, Lee, Jacquard, Girard, Siemens.
Hrdliczka, Scheibler, Tyzenhaus (Grodno), Hieronim ks. Radziwiłł (Słucki), Staszic, ks. Lubecki, Steinkeller, Preschel, hr. Dzieduszycki (Tłumacz), Łukaszewicz (Chorkówka).

V. Wiadomości z technologii mechanicznej i chemicznej na podstawie nauki o materyałach łącznie z ogólnemi wiadomościami z nauk przyrodniczych. Technologia drzewa, żelaza i metalów, gliny, włókna i tkanin.

VI. Luźne popularne artykuły treści moralnej, społecznej, ekonomicznej z punktu widzenia potrzeb życiowych przemysłowca, rękodzielnika i mieszczanina.

VII. Krótki ale systematyczny wykład najważniejszych pojęć ekonomicznych, zasadniczych praw w zjawiskach ekonomicznych z głównem uwzględnieniem przemysłu i handlu. — Historya ustroju cechowego, jego świetność i upadek, wolność przemysłowa i reforma ustawodawstwa przemysłowego. — Wykład ustawy przemysłowej obowiązującej.

VIII. Katechizm obywatelski w luźnych artykułach obejmujący popularny wykład praw i obowiązków, objaśnienie ustroju administracyjnego, państwowego i autonomicznego.

IX. Artykuły mające na celu podniesienie poczucia godności własnej i zamiłowania do zawodu dla przemysłowców.

Subalegat F. do L. W. kr. 63.820/85.

Preliminarz

kosztów reaktywowania i utrzymania szkoły garncarskiej w Kołomyi.

Koszta reaktywowania:

Przebudowanie pieca do wypalania wyrobów szkolnych, budowa pieca do doświadczeń, roboty ciesielskie i stolarskie, uzupełnienie inwentarza szkolnego: szafy, stoły, ławki, młynek do tarcia glazury, młynek do tarcia farb, toczydła, mufle, tygle, zapasy polew i farb, uzupełnienie modeli, książki, przyrządy rysunkowe, urządzenie szlamowni etc. 1.200 zł.

(Preliminarz dokładny będzie możebny po zbadaniu stanu, w jakim się inwentarz szkolny znajduje, który c. k. Rząd przekaże Wydziałowi krajowemu).

Koszta utrzymania. Rok 1886.

Preliminarz Komisyi krajowej bez subweneyi ze Skarbu Państwa.

Kierownik nauczyciel rysunku i modelowania . . .	800 zł.
1 przodownik garncarstwa	480 „
Prowizoryczny nauczyciel dekoracyi keramicznej . .	660 „
Koszta administracyi	60 „
	2.000 zł.

Po uzyskaniu subwencyi ze Skarbu Państwa:

Stały nauczyciel dekoracyi keramicznej, dwóch przodowników garncarstwa, 320 godzin nauki powtarzania, 40 godzin nauki religii.

Preliminarz budżetu

Komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego na rok 1886.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Przedmiot	Rok 1884. (według zamknięcia rach.)			Rok 1885. (według prelimin. kom. kraj.)			Rok 1886.		
			zwyczajne	nadzwycz.	Razem	zwyczajne	nadzwycz.	Razem	zwyczajne	nadzwycz.	Razem
			Złote austryackie			Złote austryackie			Złote austryackie		
I.		Szkoły przemysłowe i warstaty naukowe:									
	1	Szkoła snycerska w Zakopanem	400	1.000	1.400	600	240	840	1.000	—	1.000
	2	Szkoła kołodziejsko-bednarska w Kamionce strumiłowej . .	—	1.230	1.230	1.285	1.405	2.690	2.000	600	2.600
	3	Szkoła kołodziejska w Toustem	650	1.200	1.850	650	350	1.000	600	300	900
	4	Warstat wzorowy stolarski w Stanisławowie	—	—	—	—	—	—	500	—	500
	5	Szkoła koszykarska w Jarosławiu	500	500	1.000	1.000	—	1.000	600	400	1.000
	6	Szkoła tkacka z warstatem wzorowym o 24. warstatach w Jaśle	—	—	—	750	2.500	3.250	1.300	530	1.830
	7	Naukowy warst. tkacki w Kossowie	960	—	960	960	—	960	960	—	960
	8	Naukowy warst. tkacki w Błażowej	770	237	1.007	840	—	840	840	—	840
	9	Naukowy warstat tkacki w Korczynie	—	—	—	—	250	250	840	—	840
	10	Szkoła koronkarska w Zakopanem	1.660	213	1.873	1.800	—	1.800	1.800	200	2.000
	11	Szkoła koronkarska w Kańczudze	600	—	600	900	—	900	900	150	1.050
	12	Kursa robót kobiecych w Krakowie	500	—	500	500	—	500	500	—	500
	13	Seminaryum żeńskie w Krakowie	500	—	500	500	—	500	300	—	300
	14	Szkoła garncarska w Kołomyi	—	—	—	—	—	—	1.600	400	2.000
	15	Fundusz rezerwowy na cele szkolne, wydawnictwa etc.	—	—	—	1.500	—	1.500	1.500	—	1.500
II.		Stypendya	7.325	—	7.325	7.325	—	7.325	5.000	—	5.000
III		Inne środki popierania przemysłu	975	—	975	1.000	—	1.000	2.000	—	2.000
IV.		Sekretarz komisyi krajowej (w r. 1884 pobierał p. Drwęski 720 zł.)	720	—	720	—	—	—	1.200	—	1.200
		Razem . .	**15.560**	**4.380**	**19.940**	**19.610**	**4.745**	**24.355**	**23.440**	**2.580**	**26.020**

Alegat 2. do LW. 63.820/85.

Wykaz

pożyczek z r. 1882., 1883., 1884. na cele przemysłowe, według stanu z dnia 30. Listopada 1885.

Liczba porządkowa	Dłużnicy	Pożyczkę udzielono: w roku	rozporząd. Wydziału kraj. do LW.	w kwocie zł. w. a.	Warunki spłaty pożyczki	Spłacono dotychczas w kapitale zł.	ct.	Reszta niespłaconego kapitału dłużnego zł.	ct.	Zapadłe nieuiszczone raty amortyzacyjne w kapitale wynoszą zł.	ct.	Uwagi.
1	Towarzystwo tkaczy w Błażowej	1882	39.149/82	4.000	Spłacalna w ratach rocnych od 5/8 1883 po 400 zł. za opłatą 3% w całorocznych ratach z dołu.	1.200	.	2.800	.		.	Raty kapitału i odsetki wpływają regularnie.
2	Towarzystwo tkaczy w Korczynie	1882	58.346/82	2.000	Spłacalna w ratach półrocznych dnia 14/2 i 14/8 od r. 1883, po 250 zł. za opłatą 3% w półrocznych ratach z dołu.	1.500	.	500	.	.	.	j. w.
3	Towarzystwo tkaczy w Kossowie (dwie pożyczki: 1sza — 3.000 zł. 2ga — 1.000 „)	1883	23.196/83	3.000	Pożyczka 3.000 zł. Wedle zmienionych warunków do LW. 22 410/84, spłacalna w 10 ratach półrocznych dnia 1/5 i 1/11 od 1/11 1884, po 300 zł. za opłatą 3% w półrocznych ratach z dołu.	600	.	2.400	.	300	.	Zalegają drugie półroczne raty od obu pożyczek.
4		1883	10.548/84	1.000	Pożyczka 1.000 zł. spłacalna w 10 ratach półrocznych po 100 zł. dnia 21/2 i 21/8 od r. 1885 za opłatą 3%.	100	.	900	.	100	.	
5	Towarzystwo szewców w Dąbrowej	1883	14.443/83	3.000	Spłacalna w 12 ratach półrocznych od 1/4 1884 po 250 zł. za opłatą 3%.	1.000	.	2.000	.	.	.	Raty kapitału i odsetki wpływają regularnie.
6	Towarzystwo handlu skór we Lwowie (dwie pożyczki: 1sza 5.000 zł. 2ga 10.000 „)	1883	26.797/83	5.000	Spłacalna w 10 półrocznych ratach od 1/6 1885 po 500 zł. za opłatą 3%.	500	.	4.500	.	.	.	j. w.
7		1883	35.219/83	10.000	Spłacalna w 10 ratach półrocznych dnia 15/1 i 15/7 od 15/7 1885 po 1.000 zł. za opłatą 3%.	1.000	.	9.000	.	.	.	
8	Spółka kuśnierzy w Starym Sączu	1883	38.586/83	5.000	Spłacalna w 10 ratach półrocznych po 500 zł. od 1/1 1885 za opłatą 3%	1.000	.	4.000	.	.	.	j. w.
9	Deskur Franciszek Ksawery, właściciel fabryki wyrobów garbarskich w Stanisławowie (2 pożyczki 1sza 4.000 zł. 2ga 3.000 „)	1883	58.394/83	4.000	Spłacalna w 10 półrocznych ratach po 400 zł. od 1/1 1885 za opłatą 3%.	.	.	4.000	.	300	.	Po bezskutecznem upomnieniu do LW. 38.971/85 oddano sprawę (LW. 47.298/85) syndykowi w celu przeprowadzenia exekucyi sądowej.
10		1884	25.478/84	3.000	Spłacalna w 20 ratach półrocznych od 1/1 1886 po 150 zł. za opłatą 3%.	.	.	3.000	.	.	.	
11	Siekierski Franciszek Ksawery, garbarz w Ładnej pod Tarnowem (2 pożyczki 1sza 4.000 zł. 2ga 6.000 „)	1883	36.445/83 25.878/83	4.000	Spłacalna przez lat 10 a to przez pierwszych lat 5 od 1/4 1885 w ratach półrocznych po 100 zł., w następnych zaś 5ciu latach od 1/4 1890 w półrocznych ratach po 300 zł. za opłatą 3%.	100	.	3.900	.	100	.	O wyrównanie zaległości upominano się do LW. 58.242/85.
12		1884	38.220/84	6.000	Spłacalna od 1/1 1885 w 10 ratach półrocznych po 150 zł. od 1/1 1890, zaś w 6 ratach półrocznych po 750 zł. za opłatą 3%.	300	.	5.700	.	.	.	Raty kapitału i odsetki za rok 1885. uiszczone.

Liczba porządkowa	Dłużnicy	Pożyczkę udzielono w roku	rozporząd. Wydziału kraj. do LW.	w kwocie zł. w. a.	Warunki spłaty pożyczki	Spłacono dotychczas w kapitale zł.	ct.	Reszta niespłaconego kapitału dłużnego zł.	ct.	Zapadłe nieuiszczone raty amortyzacyjne w kapitale wynoszą zł.	ct.	U w a g i.
13	Towarzystwo handlu skór w Jarosławiu	1884	30.078/84	3.000	Spłacalna w 8 ratach półrocznych po 375 zł. od 1/5 1885 za opłatą 3%.	250	.	2.750	.	2.750	.	Za staraniem syndyka Wydziału krajowego, otworzono do majątku Towarzystwa konkurs.
14	Sierociński Stanisław, majster szewski we Lwowie, na podniesienie warstatu szewskiego	1884	34.000/84	4.000	Wedle zmienionych warunków spłata do LW. spłacalna od 1/7 1885 do 1/6 1889 włącznie w ratach miesięcznych po 20 zł. 83 ct. od 1/7 1889 zaś do 1/7 1884 włącznie w ratach miesięcznych po 41 zł. 66 ct. za opłatą 2%.	374	94	3.625	06	124	98	Od uiszczenia zaległości w Grudniu 1885 zastrzeżono zmianę warunków spłaty pożyczki.
15	Towarzystwo handlu skór i Magazyn wyrobów skórnych w Tarnowie.	1884	6.202/84	3.000	Spłacalna w 12 ratach półrocznych od 1/1 1885 po 250 zł. za opłatą 3%.	500	.	2.500	.	.	.	
16	Towarzystwo handlu skór w Łańcucie	1884	5.883/84	2.000	Spłacalna w 8 ratach półrocznych po 250 zł. od 1/1 1885 za opłatą 3%.	500	.	1.500	.	.	.	
17	Towarzystwo handlu skór w Przemyślu	1884	6.592/84	4.000	Spłacalna w 16 ratach półrocznych od 1/1 1885 po 250 zł. za opłatą 3%.	500	.	3.500	.	.		
18	Małeccy Ludwik i Joanna, właściciele garbarni we Lwowie	1884	23.499 84	3.000	Spłacalna w 24 ratach kwartalnych od 1/4 1885 po 125 zł. za opłatą 3%	.	.	3.000	.	375		Do LW. zarządzono zbadanie sprawy czy i o ileby należało zmienić warunki spłaty.
19	Rogowscy Józef i Apolonia, białoskórnicy w Krakowie	1884	13.620/84	2.000	Spłacalna w 8 ratach półrocznych od 1/1 1885 po 250 zł. za opłatą 3%.	500	.	1.500	.	.	.	Część tej pożyczki w kwocie 500 zł. wypłacono z budżetu fund. kraj. na r. 1885. LW 8.805.
20	Towarzystwo handlu surowych materyałów garncarskich w Kołomyi	1883	3.173/83	1.800	Wedle zmienionych do LW. 53.685,85 warunków spłaty reszta pożyczki jest spłacalną w 8 ratach półrocznych od 1/1 1886, a to 1 rata 137 zł. 12 1/2 ct. 7 następnych rat po 160 zł.	542	87 1/2	1.257	12 1/2	.	.	
21	Hr. Dembiński Zdzisław w Babicach na podniesienie fabryki wyrobów glinianych	1884	11.684/84	10.000	Spłacalna w 4 ratach półrocznych od 1/1 1885 po 2.500 zł. za opłatą 3%.	.	.	10.000	.	5.000	.	Pretensya zaskarzona, postępowanie egzekucyjne w toku.
22	Darewskie Barbara i Helena w Krakowie na podniesienie zakładu wyrobów kościelnych	1883	13.300/83	2.000	Spłacalna w ratach półrocznych dnia 1/4 i 1/10 od od r. 1884 po 200 zł.	600	.	1.400	.	200	.	Do LW. 58.241/85 wezwano dłużniczki do uiszczenia zaległości.
23	Heydenreich Michał, właściciel zakładu wyrobów oczkowych we Lwowie	1884	14.260/84	6.000	Spłacalna w 24 ratach kwartalnych po 250 zł od 1/4 1886 za opłatą 3% LW. 19.859/85	.	.	6.000	.	.	.	
				90.800		**11.067**	**81 1/2**	**79.732**	**18 1/2**	**9.749**	**98**	

Aleg. 87

Wniosek.

Zważywszy, że w wieku popisowym będąca młodzież, mimo wykazanej często niezbędnej potrzeby, nie może uzyskać prawem przewidzianego wyjątkowego pozwolenia do zawierania ślubów małżeńskich, nawet w wypadkach, w których nie zachodzi wcale obawa, aby proszący mógł być żołnierzem, będąc uwolnionym od poboru dla utrzymania rodziców w wieku podeszłym, lub nieletniego swego rodzeństwa, albo jest właścicielem odziedziczonego odpowiedniego gruntu, w którym to nawet razie, gdyby był rzeczywiście zdatnym a nie miałby innego tytułu do uwolnienia, należałby z ustawy jedynie do zapasowej rezerwy, w którym wypadku, chociażby w Iszej klasie wieku popisowego — wolno mu jest się żenić;

zważywszy, że Wysoka c. k. Władza polityczna krajowa z paragrafu 44. ustawy wojskowej jest delegowaną przez Wysokie c. k. Ministeryum do udzielenia wyjątkowego pozwolenia zawierania ślubów małżeńskich popisowym — „zbyt tę sprawę skrupulatnie traktuje, często nie uwzględniając najsłuszniejszych powodów, motywuje odmowę“ dla braku „okoliczności na wyjątkowe uwzględnienie zasługujących“ — podczas gdy częstokroć od tego byt całej rodziny zawisł;

zważywszy, że Wysoka c. k. Władza polityczna krajowa zwykle bada, czyli petent nie ma siostry lub innej krewnej, zdolnej do prowadzenia mu gospodarstwa kobiecego, odmawia zezwolenia nawet w wypadkach, gdy się z dochodzenia okaże, — że niema nikogo odpowiedniego — podając za powód: „iż może sobie nająć gospodynię do zarządu kobiecego gospodarstwa“; nakoniec

zważywszy, iż Wysoka c. k. Władza polityczna krajowa wymaga według dotychczasowego doświadczenia codziennego, aby stemple do podania o konsens ślubny, nie mniej do wszystkich załączników, arkusza wyjaśnień familijnych, z metryk urodzenia, ślubów i śmierci były załączone, skutkiem czego petenci bywają na znaczne koszta narażeni, podczas gdy na dziesięć próśb zaledwie jedna bywa uwzględnioną;

Z powyższych powodów podpisani wnoszą:

Wysoka Izba uchwalić raczy:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby podania o konsens ślubny umotywowane „należycie przez petentów w wieku popisowym będących wnoszone, były uwzględ- „dniane, arkusze zaś wyjaśnienia familijnego — uważane jako jedna całość, uległy „tylko jednemu stemplowi“.

Lwów dnia 17. Grudnia 1885.

Władysław Żuk-Skarszewski,

Tom. Rozwadowski, Konstanty Bobczyński, Ks. Sawa, Max, Ks. Buchwald, Żywicki, W. Koziebrodzki, Sz. Koziebrodzki, Klucki, Wernicki, K. Scipio, J. Mochnacki, Łepkowski, J. Popiel, Wład. Wolański, Stan. Jędrzejowicz, S. Tarnowski junior, Liniński, Łazarski, Ks. Kopyciński, Gorecki, Kaszewko, Antoniewicz, Zawadzki, Kaczała, Zoll, J. Biliński, Małecki, J. Romańczuk, Kowalski, Weigel, Bereźnicki, Kapri, Siengalewicz, T. Merunowicz, Siczyński.

L. S. 50/1885.

Alleg. 53

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o petycyi Reprezentacyi powiatowej w Nowym Sączu w przedmiocie pomnożenia liczby weterynarzy powiatowych i sprawowania policyi weterynarskiej ze strony gmin.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 1. Października 1874. powziął Wysoki Sejm uchwałę wzywającą c. k. Rząd by:

1. stosownie do §. 6. ust. z dnia 30. Kwietnia 1870. i ze względu na wykazaną niedostateczność dotychczasowych środków ochronnych przeciw zarazie bydlęcej — ustanowił w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w jak najkrótszym czasie odpowiednią ilość systemizowanych posad rządowych weterynarzy powiatowych;

2. w braku chwilowem dostatecznej ilości weterynarzy dla wszystkich powiatów — nasamprzód obsadzone były posady weterynarzy w powiatach położonych wzdłuż granicy od Krakowa do Bukowiny.

Te żądania Wysokiego Sejmu pomnożenia liczby weterynarzy powiatowych — ponawia Reprezentacya powiatu w Nowym Sączu petycyą wniesioną na dniu 26. Listopada 1885. L. 50 S. 22 p. wyrażającą prośbę ustanowienia posad państwowych weterynarzy w wszystkich powiatach i subwencyonowania tychże ze Skarbu państwa. Powód do tej petycyi dał reskrypt Wydziału krajowego z dnia 21. Kwietnia 1885. l. 19.000, który wzywając do jak najenergiczniejszego wykonywania nadzoru nad targami bydła i świń — zaleca celem zaprowadzenia racyonalnej kontroli ustanowienie posad weterynarzy powiatowych lub miejskich.

Wobec tej wskazówki Reprezentacya powiatowa w Nowym Sączu biorąc na uwagę, że ustanowienie potrzebnych tym celem we wszystkich powiatach weterynarzy, przekracza możność poszczególnych powiatów i wychodząc z zapatrywania, że wprowadzenie służby weterynarskiej leży nietylko w interesie powiatów, lecz przedewszystkiem w interesie kraju i państwa —

mniema iż obowiązek i ciężar utrzymywania tychże spadaćby powinien na Skarb państwa a nie na poszczególne powiaty i gminy.

Pomijając bez dalszych uwag niejasność zawartą w petycyi co do subwencyonowania ze Skarbu państwa — mających się ustanowić weterynarzy państwowych — wskazać wszakże musi Komisya na essencyonalną różnicę między intencyą uchwały Sejmowej z dnia 1. Października 1874., a przydzielonej sobie petycyi Reprezentacyi powiatowej w Nowym Sączu, która leży w tem, że rezolucya Sejmowa dąży do powiększenia państwowej służby weterynarskiej celem skutecznego zapobiegania zawlekaniu i szerzeniu się zarazy bydlęcej — a przeto dla celów, które w myśl §. 2. ust. państw. z dnia 30. Kwietnia 1870. Dz. u. p. Nr. 68. należą do niewątpliwych obowiązków władzy państwowej i dla których wypełniania w myśl §. 6. tejże ustawy ustanowieni być mają weterynarzy powiatowi — petycya zaś domaga się ustanowienia państwowych weterynarzy powiatowych celem racyonalnego wykonywania policyjno-weterynarnego nadzoru nad targami bydła i świń, a przeto dla zadań, które w myśl §. 3. powołanej ustawy z dnia 30. Kwietnia 1870. i zgodnie z §§. 27. i 31. ust. gmin., należą do własnego zakresu działania i obowiązków gmin. — Jakkolwiek przeto żądanie ustanowienia posad weterynarzy państwowych we wszystkich powiatach dla celów w petycyi wymienionych nie byłoby w obowiązującej ustawie uzasadnione — a przeto polecać go Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia niemożemy; — to przecież nasuwa się pytanie czyli istnieję jeszcze przyczyny, które spowodowały przytoczoną na wstępie uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 1. Października 1874., a przeto czyli liczba istniejących w kraju posad weterynarzy powiatowych odpowiada interesom kraju — ustawą poruczonym pieczy tychże organów państwowych. — Uchwałę rzeczoną wywołał wzgląd na stosunki gospodarcze kraju pod względem hodowli bydła — wzgląd na rozmiary i doniosłość tej hodowli dla gospodarstwa krajowego — na oddziaływanie handlu przewozowego bydłem od strony Rosyi i Rumunii — jako siedlisk zarazy bydlęcej (zarazy księgosuszowej) — na zniszczenia sprowadzone w majątku narodowym i wynikające stąd straty dla skarbu państwa — oraz wzgląd na niedostateczność środków ochronnych przed klęską zarazy księgosuszowej i w ogóle przed rozlicznemi chorobami zakaźnemi — w szczególności zaś niedostateczność sił państwowej służby sanitarnej (w roku 1874. było w całym kraju tylko 9 systemizowanych posad weterynarzy powiatowych).

Odtąd zaszły wprawdzie pod powyższemi względami bardzo doniosłe — po części pomyślne zmiany.

Ustawa o tłumieniu i zapobieganiu zarazie bydlęcej i zamknięcie granicy dla bydła od strony Rosyi i Rumunii uchyliły zarazę księgosuszową, która się odtąd nie pojawia — podnieść też wypada, że i liczba weterynarzy powiatowych pomnożoną została z 9ciu na 18stu.

To jednak ostatnie zarządzenie zarówno jak i inne odpowiednie obmyślane i ściśle przestrzegane środki ochronne, jak utworzenie pasa granicznego, pomieszczenie w powiatach nadgranicznych prawie całego zasobu (17) weterynarzy powiatowych, ustanowienie oglądaczy bydła z fachowo ukształconych weterynarzy (w liczbie 5) licznej straży granicznej i t. d. skierowane zostały wyłącznie przeciw księgosuszowi i osiągnęły też rezultat pomyślny; w następstwie jednak wydały i ten rezultat — że z wyjątkiem powiatów nadgranicznych i dwóch powiatów w środku kraju (Rohatyńskiego i Brzeżańskiego) cała resta kraju 36 powiatów pozbawione zostały wszelkiej fachowo wykształconej służby weterynarskiej.

A przez uchylenie niebezpieczeństwa zarazy księgosuszowej nie spełniło jeszcze państwo w pełnej mierze tych zadań, jakie w obec tej ważnej gałęzi gospodarstwa krajowego jaką jest hodowla bydła z natury rzeczy i mocy istniejących ustaw na władzy państwowej spoczywają; zaraza ta bowiem jest wprawdze najgroźniejszą, lecz wcale nie wyłączną przeszkodą w rozwoju produkcyi bydła — owszem obok niej cały szereg groźnych, a prawie wcale nie zwalczanych

chorób zakaźnych — jak zaraza wąglikowa, pyskowa i raciczna, nosacizna, świerzb i wiele innych tworzą z wielką szkodą kraju i państwa dalszą tamę w rozwinięciu się hodowli bydła w naszym kraju w takiej mierze, jak to warunki naszego gospodarstwa rolnego — przyrodzone uposażenie kraju i stosunki krajowego handlu eksportowego — z drugiej zaś strony interes uprowiantowania innych prowincyj, zwłaszcza stolicy państwa, czynią możebnem i pożądanem.

Doniosłe znaczenie tej hodowli, popadłej skutkiem licznych nieprzyjaznych wpływów w stagnacyę (2-gi rocznik statystyki dla przemysłu i handlu, zeszyt I. str. 12.) i potrzeba intenzywniejszego rozwoju tejże, stały się od chwili zamknięcia granicy (1. Stycznia 1882) tem większemi i pilniejszemi ileże to zamknięcie granicy dla bydła stepowego wywołało znaczne przeobrażenie stosunków gospodarczych, a to pod względem zaopatrzenia licznych gorzelni opasowych w bydło na opas i wielkiej części gospodarstw w inwentarz roboczy.

Bliskość bowiem Bessarabskich stepów i taniość bydła stepowego sprawiały, że rolnik nasz, zwłaszcza we wschodniej i południowo-wschodniej części kraju, wolał zaopatrywać się w gotowy już materyał roboczy i opasowy, niż ze znaczniejszym kosztem produkować go u siebie; to oczywiście ustać musiało z chwilą zamknięcia granicy, a gospodarstwa nasze znalazły się w obec nader dotkliwego ubytku.

Wysokość urosłej ztąd potrzeby poznamy — jeśli się zważy, że według obliczeń krajowego bióra statystycznego (dział przemysłu i handlu, rocznik 2-gi, zeszyt I., str. 23.) wynosi ubytek ten w samem tylko bydle opasowem na wiedeńską targowicę dowożonem — 50% całego wywozu bydła z Galicyi i przez Galicyę czyli około 29.000 sztuk rocznie z samej Galicyi, — o ileż wyższą okazałaby się cyfra, gdyby się dała obliczyć część wywożona na inne targowice — konsumowana w kraju i sprowadzana na użytek gospodarstw jako inwentarz roboczy; — hodowla bydła stała się przeto zarówno dla naszego kraju jakoteż państwa i stolicy szczególnie ważną gałęzią gospodarstwa krajowego, a pokrycie ubytku bydła stepowego przez intenzywniejszą hodowlę, szczególnie ważnem zadaniem przyszłości. Zadanie to zdoła spełnić rolnictwo nasze tylko wówczas, jeśli usunięte zostaną mnogie hodowli bydła w drodze stojące przeszkody, jak zamulanie łąk i pastwisk przez perjodycznie powtarzające się wylewy rzek, wysoka cena soli bydlęcej i t. p., a oraz jeśli skutecznie zapobiegać się będzie szerzeniu się rozlicznych chorób epizootycznych. Żądanie to, by c. k. Rząd celem spełniania tych ostatnich, ust. z dnia 30. Kwietnia 1870 władzy państwowej niewątpliwie przekazanych zadań znacznie pomnożył liczbę weterynarzy powiatowych, jest zupełnie i tembardziej uzasadnionem, ileże właśnie często powtarzające się w ostatnich latach klęski powodzi — psując paszę, wywołały liczniejsze objawy chorób epizootycznych.

Równocześnie należy też z przyczyn powyższych zwrócić baczniejszą uwagę na sprawowanie policyi weterynarskiej ze strony gmin — jako czynności, których zadaniem działać prewencyjnie, zwłaszcza na sposób wykonywania kontroli nad targami bydła, wydawania paszportów dla bydła.

Zapobieganie zanieczyszczania wody za napój służącej i t. p. Jak pod wielu innemi względami, tak i pod względem policyi weterynarskiej działalność gmin naszych a przedewszystkiem mniejszych, zostawia bardzo wiele do życzenia — uchylać te braki a niedostatki w miarę doniosłości objawiającej się potrzeby i w miarę możności obowiązanych gmin, należy niewątpliwie do najważniejszych zadań ustawodawstwa krajowego i wyższych władz nadzorczych. Zbadanie stosunków kraju pod powyższemi względami będzie rzeczą Wydziału krajowego — on też rozważy, czyli ustawami przekazane obowiązki pod względem policyi weterynarskiej, gminy bez odpowiednich fachowych organów są w stanie wypełniać — ewentualnie czyli w myśl §. 5. ust. p. z d. 30. Kwietnia 1870 nie znajdzie konieczność uregulowania tych obowiązków ustawą krajową.

Z tych względów komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, by jak najrychlej pomnożył liczbę systemizowanych posad weterynarzy powiatowych.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by zbadał czyli sprawowanie policyi weterynarskiej ze strony gmin zabezpiecza należycie interesa kultury krajowej i odpowiednie wnioski Sejmowi przedłożył.

Zastępca przewodniczącego:
Sz. Koziebrodzki.

Sprawozdawca:
Onyszkiewicz.

Aleg. 89

Sprawozdanie

Komisyi petycyjnej o petycyach l. s. 476 i 477 w przedmiocie urzędowania Rady powiatowej w Turce.

Wysoka Izbo!

Od istniejącego w Turce stowarzyszenia politycznego p. n. „Narodna Rada“, tudzież od Grzegorza Czajkowskiego i 10 innych nowoobranych członków tamtejszej Rady powiatowej (którzy jednak wszyscy podpisani są jedną ręką) wpłynęło dwie petycye do l. 476 i 477 z rozlicznemi zażaleniami przeciwko władzom autonomicznym i rządowym w Turce.

Petenci użalają się przedewszystkiem na to, iż dotychczas urzędowała tam reprezentacya powiatowa, wybrana jescze w r. 1874. — pomimo, że w tym jedenastoletnim okresie czasu trzykrotnie były dokonywane wybory do Rady powiatowej w latach 1877., 1880. i 1884. Dalej podnoszą autorowie petycyi zarzut nielegalności w urzędowaniu dotychczasowej Rady powiatowej, obwiniają jej funkcyonaryuszów o lekkomyślną i niesumienną gospodarkę funduszami powiatowemi, domagają się skazania ich na zwrot opodatkowanym kwoty około 30.000 zł. rzekomo nieprawnie ściągniętych powiatowych dodatków do podatków, i wypowiadają obawy o całość funduszu powiatowego, który wedle ich zdania ma wynosić około 50.000 zł. Zaś c. k. Władzom rządowym zarzucają iż nie tylko obojętnymi były świadkami owych rzekomych nadużyć funkcyonaryuszów Rady powiatowej, lecz nawet czynnie w nich udział brały, użyczając egzekucyi ich nieprawnym — wedle zdania autorów petycyi, zarządzeniom.

Oba podania są też napisane w możliwie najostrzejszych wyrazach, w tonie namiętnym, który świadczy, iż w owem kole, zkąd petycye pochodzą, panować musi nadzwyczajne rozdrażnienie.

Z treści aktów Wydziału krajowego odnoszących się do stosunków reprezentacyi powiatowej w Turce okazuje się, że powodów długoletniej bezskuteczności dokonywanych w Turce wyborów do reprezentacyi powiatowej szukać należy przedewszystkiem w stosunkach miejscowych, w owem bezprzykładnem rozdrażnieniu obopólnem stronnictw powiatowych, które tam walczą z sobą o przewagę głosów w Radzie powiatowej, jakie w żadnej może innej okolicy kraju dotąt nie zdarzyło się. Są tam ustawicznie na porządku dziennym gremialne uchylania się od wyborów, rozmyślne dekompletowania zebrań wyborczych, protesta przeciw dokonanym wyborom,

a w dalszym ciągu rekursa bez końca przeciwko rozstrzygającym owe protesta orzeczeniom władz, a widoczne z aktów usiłowania Wydziału krajowego zmierzające ku temu, ażeby o ile możności wpłynąć na przyspieszenie prawnego ukonstytuowania się Rady powiatowej w Turce, okazały się wobec tej obopólnej zawziętości lokalnych stronnictw turczańskich bezsilnemi.

Żadna też ze stron spornych nie może drugiej przypisywać wyłącznej winy tego stanu rzeczy, gdyż obie nie zaniedbały żadnej sposobności, jaka im tylko nastręczała się do przeciągnięcia i zaostrzenia sporów wyborczych. Gdy zaś oba stronnictwa ową niesłychaną niewyrozumiałość i zawziętość obopólną upozorować pragną względami publicznemi, to tem bardziej ubolewać nad tem, i potępić to należy Być może, że stronnictwa lokalne w turczańskim powiecie sądziły w dobrej wierze, iż przez upór taki wyświadczają jakąś przysługę sprawie publicznej. Lecz zdaleka patrząc, nie można w tem widzieć nic innego, jak tylko ścieranie się ambicyi osobistych — gdyż duch prawdziwie obywatelski, duch roztropności i szczerej gorliwości w służbie publicznej byłby wynalazł przecież jakąś drogę pośrednią do uśmierzenia tych nieporozumień wyborczych, ażeby przepisanych ustawami działań administracyjnych Rady powiatowej w zastój nie wprowadzać.

Tyle co do zasadniczej strony sprawy. Z formalnego znów stanowiska objaśnia się długoletnie trwanie urzędowania dawnej Rady powiatowej w Turce postanowieniami §. 14. ust. o repr. pow. gdzie powiedziano, iż istniejąca Rada powiatowa winna sprawować swoje czynności tak długo, dokąd nowoobrana reprezentacya powiatowa nie wstąpi w urzędowanie, a §. 13. tejże ustawy orzeka, iż wybór prezesa i zastępcy prezesa Rady powiatowej wymaga zatwierdzenia cesarskiego. Dokąd więc nowe prezydyum nie uzyskało zatwierdzenia cesarskiego, tak długo nie mogła rozpocząć urzędowania nowoobrana Rada powiatowa. Najwyższem postanowieniem z 5. Lipca 1885. zatwierdzony został wybór prezesa Rady powiatowej w Turce na bieżącą kadencyę, o czem nastąpiła notyfikacya reskryptem c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 1. Sierpnia 1885. l. 7601/pr., więc odtąd dopiero mogła była rozpocząć czynności nowoobrana Rada powiatowa.

Przechodząc do przedmiotowych zarzutów, uczynionych ze strony petentów urzędowaniu dawnej Rady powiatowej w Turce, komisya zaznaczyć musi, iż jak z jednej strony są to ogólnikowe twierdzenia nie uzasadnione dokładniej przez petentów, tak z drugiej strony brak także i w aktach Wydziału krajowego materyałów do zupełnie wyczerpującego ich wyjaśnienia.

Cyfry budżetów i rocznych zamknięć rachunkowych, przedkładanych Wydziałowi krajowemu przedstawiają wydatki Rady powiatowej w Turce wedle zamknięcia rachunków z roku 1882. w następujących cyfrach:

a)	Czynsz za lokal biura	140 zł.	— ct.
b)	Opał, reperacye i potrzeby biurowe	150 „	— „
c)	Płaca sekretarza	700 „	— „
d)	„ woźnego	320 „	— „
e)	Premie za ubicie wilków, wsparcia i inne wydatki .	97 „	02 „
f)	Subwencye na drogi gminne	331 „	60 „
g)	Pensya drogomistrza powiatowego	480 „	— „
h)	Utrzymanie drogi powiatowej	973 „	38 „
	Razem . .	3.172 zł.	— ct.

Powiat turczański należy do najuboższych w kraju. Wedle budżetu na rok 1883. wynosi tam suma podatków stałych z dodatkami 51.237 zł. 38½ ct. tak, iż cent podatkowy przynosi tam zaledwie około 500 zł. dochodu funduszowi powiatowemu, a pomimo to pierwotnie nie było tam wyższych dodatków do podatków na potrzeby powiatu jak 5%, później 6½, a w ostatnich dwóch latach 8%. Przeciętny dochód roczny turczańskiej Rady powiatowej w przeciągu 18 lat jej istnienia wynosić ma 2.341 zł. 71 ct.

O gospodarce funduszami powiatowemi mówi zaś sprawozdanie Wydziału pow. z dnia 14. Listopada 1885. l. 1078 (akt. Wydz. kraj. 59.191/85) co następuje:

„Z końcem r. 1873. odebrała obecna reprezentacya powiatowa od poprzedniej:

1. Fundusz szpitalny, który wynosił . . .	3.624 zł.	60 ct.
2. Gminny fundusz spichrzowy jako depozyt . .	4 159 „	04½ „
Razem .	7.783 zł.	64½ ct.

„Według obrachunku i szkontra przedsięwziętego w dniu 21. Września 1885. nie licząc w to odsetków począwszy od 1. Stycznia 1885.:

1. Wynosił dnia tego fundusz szpitalny . . .	12.430 zł.	45 ct.
2. „ spichrzowy . . .	10.527 „	38 „
Razem .	22.957 zł.	83 ct.
ad 1. przeto fundusz szpitalny więcej o . . .	8.805 „	85 „
ad 2. „ spichrzowy „ . . .	6.368 „	34 „

„Więc razem przysporzyliśmy do obu funduszów za lat 12 kwotę 15.174 zł. 19 ct. nie licząc zapłaconych z tychże funduszów podatków i rządowych należytości.„

Sejmowa Komisya petycyjna sądzi, iż przytoczone tu cyfry tak z budżetu, jak niemniej z zamknięć rachunkowych wcale nie dowodzą, jakoby gospodarka dawnej Rady powiatowej w Turce miała być rozrzutną, i dziwnie w obec nich przedstawiają się zawarte w petycyach Grzegorza Czajkowskiego i tow. jakoteż turczańskiej Narodnoj Rady zarzuty trwonienia i wyzyskiwania funduszu powiatowego ze strony funkcyonaryuszów Rady powiatowej, tudzież współwiny c. k. Władz politycznych w takiej „nierzetelnej“ wedle zdania petentów gospodarce, przez udzielanie jej ochrony i pomocy.

Gdy zaś Komisya sejmowa nie ma środków do zbadania wiarygodności zarzutów, jak niemniej cyfr przytoczonych w sprawozdaniu Wydziału powiatowego, więc w każdym razie byłoby pożądanem, ażeby teraz, gdy już nastąpiło może, albo ma nastąpić objęcie urzędowania przez nowoobraną Radę powiatową, stało się to w sposób jak najbardziej ścisły, i przy odpowiedniej kontroli ze strony Wydziału krajowego.

W tej myśli komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Petycye Grzegorza Czajkowskiego i tow. i stowarzyszenia Narodna Rada w Turce l. s. 476 i 477 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do urzędowania w myśl. §. 48. ust. o repr. powiatowej“.

Lwów dnia 12. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Golejewski w. r.

Sprawozdawca:
T. Merunowicz w. r.

Alleg. 90.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1883.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone przez Wydział krajowy zamknięcie rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1883, wykazuje:

Dochody rzeczywiste w sumie	364.644 złr. 31½ ct.
Wydatki	15.115 złr. 48½ ct.
Zatem nadwyżka dochodów .	349.528 złr. 83 ct.

Należytość z opłat szynkarskich wynosiła za rok 1883 — łącznie z należytością z lat poprzednich

suma	309.280 złr. 1½ ct.
na to uiszczono w r. 1883	267.398 złr. 47½ ct.
pozostała więc zaległość z końcem r. 1883 .	41.881 złr. 54 ct.

a gdy z końcem r. 1882 wynosiła ta zaległość 48.239 złr. 84½ ct. — przeto okazuje się znowu zmniejszenie zaległości w porównaniu z rokiem 1882 — niemówiąc już o latach poprzednich.

Stan majątku funduszu propinacyjnego z końcem roku 1882 wykazuje w papierach wartościowych sumę . . . . 1,963.558 złr. 26 ct.
w gotówce . . . . . 4.592 złr. 41 ct.
w należytościach czynnych, t. j. zaległych opłatach szynkarskich, grzywnach i t. p. . . . 71.628 złr. 25½ ct.
Ogółem stan czynny majątku . 2,039.778 złr. 92½ ct.
a potrąciwszy należytości bierne . . . . . 536 złr. 30½ ct.
wynosi czysty stan czynny . . . . . 2,039.242 złr. 62 ct.
gdy zaś z końcem r. 1882 wynosił czysty stan czynny tego funduszu . . . . . 1,687.622 złr. 53 ct.
przeto powiększenie majątku funduszu propinacyjnego w roku 1883 w porównaniu z rokiem poprzednim wynosi 351.620 złr. 09 ct.

Pod względem lokacyi funduszu propinacyjnego wykazuje zamknięcie rachunku z końcem r. 1883 stan następujący:

w listach zastawnych Towarzystwa kred. ziemskiego .	1,628.800 złr. — ct.
w listach galic. Banku hipotecznego	219.100 złr. — ct.
w obligach pożyczki krajowej z r. 1883 . . .	113.000 złr. — ct.
w książeczce wkładkowej Banku krajowego . . .	2.658 złr. 26 ct.
gotówką	4.592 złr. 41 ct.

Wydział krajowy wyjaśnia w uwadze do zamknięcia rachunku, że gotówkę pozostałą z końcem r. 1883 w kwocie 4592 złr. 41 ct. ulokowano z początkiem roku 1884.

Pierwszy raz znajdujemy w zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego wykazany osobno fundusz propinacyjny 50 miast, dla których po przeprowadzonym obrachunku wydzielono z funduszu ogólnego sumę . . . . . 238.658 złr. 26 ct.

a mianowicie w listach Tow. kr. ziemskiego . . . 236.000 złr. — ct.

i w książeczce wkładkowej Banku krajowego . . 2.658 złr. 26 ct.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamknięcie rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1883 — przedłożone przez Wydział krajowy — przyjmuje Sejm do wiadomości.

Lwów, dnia 16. grudnia 1885.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Z drukarni Instytutu Stauropigiańskiego.

Aleg. 91.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów samoistnych (niedotowanych), budżetem nieobjętych, za rok 1883.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z d. 25. Listopada b. r. przekazał Wysoki Sejm komisyi budżetowej zamknięcie rachunków funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych, za rok 1883.

W r. 1882. było tych funduszów trzydzieści cztery, w r. 1883. było ich trzydzieści pięć, a mianowicie ubył fundusz budowy laboratoryum chemicznego w Dublanach, przybyły zaś dwa fundusze, a mianowicie: z legatu śp. Ciemierzyńskiego i fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Prócz tego w dziale II. zamknięcia, w którym są objęte razem fundacye stypendyjne, przybyło tychże dwie, tak, że w tym dziale mieści się funduszów 118 a ogół funduszów niniejszem sprawozdaniem objętych wynosi razem 152, t. j. o trzy więcej, niż w r. 1882.

Sprawdziwszy szczegółowe zamknięcia rachunków wszystkich tych funduszów, komisya budżetowa w niniejszem sprawozdaniu podaje ogólne wyniki.

Przedewszystkiem atoli musi komisya zauważyć, że zamknięcie rachunków, jakie Wydział krajowy układa, sprawia wielką trudność w obliczeniu i wykazaniu rzeczywistego przyrostu majątku zakładowego i rzeczywistych dochodów i wydatków majątku obrotowego pojedyńczych funduszów, jest tam bowiem wciągnięty cały obrót kasowy i to nie tylko w t. z. przenośnych lecz także w t. z. rzeczywistych dochodach i wydatkach. Dla usunięcia tej niedogodności i ułatwienia przeglądu, wnosi komisya budżetowa rezolucyę umieszczoną na końcu sprawozdania.

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

(ref. p. Bobrzyński).

Majątek zarodowy 14.605 złr. 43½ ct. nie uległ żadnej zmianie. Dochód 640 złr. 33 ct, składający się z procentów od majątku zarodowego, wydany Komitetowi opiekującemu się mogiłą Kościuszki w Krakowie, w myśl fundacyi.

II. Fundacye stypendyjne.

(*ref. p. Bobrzyński*).

Majątek zarodowy wszystkich fundacyj wynosił z końcem r. 1882 . 2,470.377 zł. 24½ ct.
przyrost w r. 1883 . . . . . 108.320 „ 18 „
Stan z końcem r. 1883 . . 2,578.697 zł. 42½ ct.

Na przyrost złożyły się dwie nowe fundacye stypendyjne (Ryznerskiego i Szachłackiego) z kapitałem 32.711 zł. 21 ct., wpływy na rzecz fundacyi dawniejszych w kwocie 5.080 zł., gotówka wcielona z majątku obrotowego w kwocie 18.873 zł. 49 ct., wreszcie nadwyżka obrotu między zakupionymi a sprzedanymi efektami.

Stan zapasu kasowego, który z końcem r. 1882 wynosił . . . 1,973.583 zł. 91½ ct.
zwiększył się o kwotę . . . . . 152.220 „ 18 „
na którą złożyły się oprócz przyrostu kapitału fund. także spłata należytości czynnych, w kwocie 43.975 zł.

O tę ostatnią kwotę,a właściwie o kwotę 43.900 zł. (gdyż 75 zł. wpłynęło w r. 1883. z tytułu należytości bieżącej) zmniejszyły się należytości czynne, które z końcem r. 1882 wynosiły 347.272 zł. 15 ct., zaś z końcem r. 1883 . . . . . 303.372 zł 15 ct.

Wreszcie wartość dóbr, o ile są oszacowane, gdy zmiana nie zaszła, przyjmuje się według oszacowania na . . . . . 149.521 „ 18 ct.

Ogół majątku zarodowego wynosi więc z końcem r. 1883 . 2,578.697 zł. 42½ ct.
oraz własności nieruchome fundacyj Strzałkowskiego i Stupnickiego, dotychczas nieoszacowane.

Dochody majątku obrotowego fundacyj stypendyjnych wynosiły:

zapas kasowy z r. 1882 pozostały	23.744 zł.	76 ct.
odsetki od kapitałów	125.249 „	99 „
dochody z dóbr i realności	14.564 „	13 „
inne	1.000 „	99½ „
przenośne	497 „	35½ „
Ogół dochodów . .	165.057 zł.	23 ct.

Z tego wydano:

na stypendya, zapomogi naukowe i dobroczynne	102.386 zł.	88 ct.
podatki i należytości	4.317 „	67 „
wydatki administracyjne i inne rozmaite	6.248 „	48 ½ „
do majątku zarodowego	18.873 „	49 „
przenośne	2.789 „	8½ „
Ogół wydatków . .	134.615 zł.	61 ct.

Pozostał przeto zapas w gotówce 30.441 zł. 62 ct., oraz należytości czynne w kwocie 14.960 zł. 36 ct. i należytości bierne w kwocie 11.806 zł. 98½ ct. w. a.

III. Administracya dóbr Winniki.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Dobra Winniki są własnością fundacyi stypendyjnej Głowińskiego i dały ogółem w roku 1883. dochodu . . . . . 18.091 zł. 42½ ct.
wydatki wynosiły . . . . . 8.918 „ 17 „
Zwyżka zatem . . 9.173 zł. 25½ ct.
została całkowicie przeniesioną do majątku obrotowego fundacyi Głowińskiego.

W porównaniu z rokiem 1882. wykazują dochody brutto zwyżkę . 145 zł. 04 ct.
wydatki zaś niższe są o . . . . . 2·253 „ 19 „
Ogólny zatem wynik korzystniejszy jest w porównaniu z r. 1882 o . 2.398 zł. 23 ct.

W roku zeszłym uchwalił Wys. Sejm przy tej pozycyi polecenie do Wydziału krajowego, aby w następujących sprawozdaniach ze swych czynności zamieszczał szczegółową relacyę o stanie sprawy fundacyi Głowińskiego z Salomonem Tandem.

Wydział krajowy uczynił wezwaniu temu zadość i w sprawozdaniu ze swych czynności za czas od 1. Lipca 1884 do 1. Lipca 1885 na stronnicy 141 wykazuje szczegółowo wszystko, co się stało, by pretensye fundacyi do byłego dzierżawcy propinacyi Tanda na tegoż realnościach zabezpieczyć i wyegzekwowanie tychże, o ile się da, przyspieszyć.

Z przedstawienia rzeczy wynika, że pretensya fundacyi będzie prawdopodobnie całkowicie, a w każdym razie w znacznej części zaspokojoną, że jednak ukończenie tej sprawy wymagać jeszcze będzie dłuższego czasu.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

(ref. p. Kazimierz Badeni).

Stan majątku zarodowego tego funduszu wynosił z końcem r. 1882 . 35.056 zł. 93 ct.
do tego wpłynęło z majątku obrotowego na zakupno efektów . . . 21 „ 37 „
w zakupionym efekcie . . . . . 518 „ 54 „
razem . 35.596 „ 84 „
wydano na zakupno efektu . . . . . 521 „ 37 „
zostaje stan majątku zarodowego z końcem roku 1883. . . . . 35.075 zł. 47 ct.
wzrósł zatem ten majątek o kwotę . . . . . 18 „ 54 „
W majątku obrotowym wynosił zapas początkowy w gotówce . . 90 „ 00½ „
do tego wpłynęło w odsetkach od efektów . . . . . 1.434 „ 87 „
razem . 1.524 zł. 87½ ct.
Wydano na dożywocie dla 57 inwalidów . . . . . 1.485 „ — „
przeniesiono do majątku zarodowego jak wyżej . . . . . 21 „ 37 „
razem . 1.506 zł. 37 „
pozostaje zapas kasowy . . . . . 18 „ 50½ „

V. Fundusz Niżankowicki inwalidów wojskowych.

(ref. p. Kazimierz Badeni).

Fundusz ten posiadał w majątku zarodowym z końcem r. 1882 . 2.415 zł. 96 ct.
do tego wpłynęło z majątku obrotowego . . . . . 42 „ 55 „
w zakupionym efekcie . . . . . 138 „ 93 „
razem . 2.597 zł. 44 ct.
wydano zaś na zakupno efektów . . . . . 139 „ 82 „
Stan majątku z końcem r. 1883. . 2.457 zł. 62 ct.
wzrósł zatem ten majątek o kwotę . . . . . 41 „ 66 „
a właściwie, ponieważ spieniężony efekt był w poprzedniem zamknięciu rachunkowem liczony 94·77 — zatem wzrósł fundusz o dalszych 2 zł. 50 ct.
tak, że stan majątku z końcem r. 1883 wynosi . . . . . 2.460 zł. 12 ct.
W funduszu obrotowym wynosił zapas z początkiem roku 1883 . . 38 zł. 93½ „
z odsetek wpłynęło . . . . . 117 „ 02 „
razem . 155 zł. 95½ ct.

Wydano na dożywocia dla 3 inwalidów po 36 złr.		108 zł. — ct.
gotówką do majątku zarodowego jak wyżej		42 „ 55 „
razem .		150 zł. 55 ct
zapas z końcem r. 1883		5 „ 40½ „

VI. Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

W majątku zarodowym funduszu tego było z początkiem r. 1883 .		1.315 zł. 03 ct.
pobrano gotówką z majątku obrotowego		30 „ 85 „
w efektach zakupionych		1.119 „ 37 „
w gotówce za spieniężone efekta		985 „ 60 „
razem .		3.450 zł. 85 ct.
Z tego wydano:		
w efektach spieniężonych	1.000 zł. — ct.	
w gotówce na zakupno efektów	1.019 „ 37 „	2.019 zł. 37 zł.
Zostaje stan majątku z końcem r. 1883		1.431 zł. 48 zł.
W majątku obrotowym było z początkiem r. 1883 w gotówce .		30 zł. 85 ct.
wpłynęło z odsetek		97 „ 06 „
razem .		127 zł. 91 ct.
Z tego wydano:		
na uposażenienie 1 dziewczyny w Magierowie . .	50 zł. — ct.	
gotówką do majątku zarodowego jak wyżej . .	30 „ 85 „	80 zł. 85 ct.
Pozostaje zapas z końcem r. 1883		47 zł. 06 ct.

VII. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Kasa krajowa pobiera dochody tego zakładu i wypłaca pieniądze na wydatki bieżące na podstawie asygnat Kuratora. Zarząd właściwy prowadzi Kuratorya i składa Wydziałowi krajowemu sprawozdanie

Zapas funduszu w kasie krajowej złożony wy-	Gotówka	Efekta
nosił z początkiem r. 1883	1.409 zł. 61½ ct.	170.276 zł. 58 ct.
dochód:	24.636 „ 47 „	1.300 „ — „
razem .	26.046 zł. 08½ ct.	171.576 zł. 58 ct.
wydano:	24.689 „ 72 „	1.300 „ — „
Został zapas .	1.356 zł. 36½ ct.	170.276 zł. 58 ct.

Pomiędzy efektami znajduje się 2.400 zł. kaucji dzierżawców.

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu Tarnowskiego.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Fundusz ten przeznaczony jest na zapomogi dla włościan byłego obwodu Tarnowskiego.

Zapas kasowy wynosił z początkiem r. 1883 w gotówce . . .		482 zł. 52 ct.
w efektach		2.384 „ 16 „
razem .		2.866 zł. 68 ct.

Do tego wpłynęło:

w zwrotach kapitałów od zapomożonych	1.002 zł. 17½	ct.
w odsetkach	64 „ 69	„
w „ zwłoki	8 „ 26½	„
w „ od kapitału ulokowanego w galicyjskiej kasie oszczędności	123 „ 03	„
efekta zakupione	1.054 „ 65	„
razem	2.252 zł. 81	ct.

Wydano:

na zakupno efektów	1.054 zł. 65 ct.	
udzielono pożyczek włościanom w roku 1883.	1.000 „ — „	
razem	2.054 „ 65 „	
zostaje zapas z końcem roku 1883. w galicyjskiej kasie oszczędności	3.064 zł. 84—	ct.
Należytości czynne tego funduszu znajdujące się u zapomożonych wynoszą	1.318 „ 02½	„
tak że cały czysty stan czynny tego funduszu wynosi	4.382 zł. 86½	ct.
zatem w porównaniu z czystym stanem czynnym z końcem r. 1882 wzrósł ten fundusz o	165 „ 87½	„

IX. Fundusz zapomogi z r. 1868.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Fundusz ten jest bierny. Z początkiem r. 1883. był fundusz ten winien funduszowi krajowemu	6.844 „ 05½	„
W ciągu roku 1883. wpłynęło od zapomożonych w kapitale i w odsetkach.	936 „ 49—	„
które funduszowi krajowemu zwrócono, tak iż z końcem r. 1883. winien ten fundusz funduszowi krajowemu	5.907 zł. 56½	ct.
a ponieważ zalega jeszcze u zapomożonych kwota	917 „ 53½	„
zatem czysty stan bierny tego funduszu wynosi	4.990 „ 03	„

Kwota, która do funduszu krajowego wpłynęła, wciągniętą jest w zamknięciu rachunków funduszu krajowego w Rubr. V. poz. 12. lit. a.

X. Fundusz zapomogi z r. 1866.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Zapas z początkiem r. 1883. wynosił	58.618 zł. 22	ct.
W ciągu roku 1883. wpłynęło	31.855 „ 99½	„
częścią w kapitale od zapomożonych i od Wydziałów powiatowych którym udzielono pożyczek, częścią w odsetkach od tych kapitałów, dalej w ko-szt ach administracyjnych i w odsetkach od chwilowej lokacyi zapasowej gotówki		
Ogólny przychód	90.474 zł. 21½	ct.
Wydano:		
na pożyczki udzielone Wydziałom pow.	23.000 „ —	„
Zapas kasowy zatem z końcem r. 1883. wynosił	67.474 zł. 21½	et.
należytości zaś czynne tego funduszu wynoszą oprócz tego	166.885 „ 36	„

XI. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Fundusz ten przeznaczony na budowę domu podrzutków, wynosił z początkiem r. 1883.	7.045 zł. —	ct.

*

W ciągu r. 1883 wpłynęło:

w odsetkach	370 zł. 65 ct.	
„ gotówce za sprzedane i wylosowane efekta	602 „ 57 „	
w efektach zakupionych i zamienianych	3.419 „ 82 „	4 393 zł. 04 ct.
Ogólna suma		11.438 zł. 04 ct.

Wydano:

w gotówce na zakupno efektów	823 zł. 22 ct.	
w efektach spieniężonych, wylosowanych i zamienianych	3.202 „ 57 „	
zwrócono funduszowi krajowemu w r. 1882 zaliczone	1 „ 26 „	4.027 zł. 05 ct.
zostaje z końcem r. 1883.		7.410 zł. 99 ct.
okazuje się zatem przyrost		365 zł. 99 ct.

XII. Depozyta gminne serwitutowe.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Zapas z początkiem r. 1883. wynosił w gotówce		17.357 zł. 82½ ct.
w obligacyach indemnizacyjnych		488.150 „ — „

W ciągu roku 1883. przybyło:

z odsetek od obligacyj	22.428 zł. 34 ct.	
kapitały na rzecz gmin odebrane	1.006 „ 94 „	
efekta zakupione	31.217 „ 47 „	
gotówka za sprzedane obligacye i książeczki gal. kasy oszczędności tudzież za wylosowane obligacye	28.908 „ 51 „	
zwrot obligacyj indem. zawinkul. i opatrzonych żyrem	14.050 „ — „	97.611 „ 26 „

Wydano:

Kapitały wypłacone gminom w gotówce, obligacyach i książeczkach kasy oszczędności	31.742 zł. 07 ct.	
na zakupno obligacyj i książeczek kasy oszczędności	31.091 „ 37 „	
sprzedane i wylosowane obligacye i książ. kasy oszczędn.	28.452 „ 41 „	
obligacye indemn. do zawinkulowania i zaopatrzone żyrem	10.400 „ — „	
taksy za przepisanie	— „ 90 „	101.686 zł. 75 ct.
Do tego gotówka wydana na lokacyę w funduszu krajowym		2.524 zł. 50 ct.
Razem wydatki		104.211 zł. 25 ct.
Zatem ubyło w depozycie		6.599 „ 99 „
i został zapas z końcem r. 1883. w gotówce		18.842 „ 77½ „
w obligacyach indemniz.		470.500 „ — „
w książeczce galic. kasy oszczędności		9.565 „ 06 „
Razem		498.907 zł. 83½ ct

Prócz tego posiada ten fundusz należytości czynne a mianowicie:

obligacyę indemn. wydaną do winkulowania w kwocie	100 „ — „
i gotówkę lokowaną w funduszu krajowym w kwocie	2.524 „ 50 „
tak. że *ogólny stan czynny tego funduszu* wynosi	501.532 „ 33½ „

XIII. Fundusz Pelagii Russanowskiej.

(*ref. p. Bobrzyński*)

Majątek zarodowy wynosił z końcem r. 1882.	61.674 zł. 34 ct.
Przyrost z majątku obrotowego i zakupna efektów	357 „ 10 „
Stan z końcem r. 1883.	62.031 zł. 44 ct.

W majątku obrotowym dochód wynosił:

pozostałość z r. 1882.	327 zł.	94 ct.
odsetki	3.739 „	07 „
razem	4.067 zł.	01 ct.
Wydano na dożywocia dla 11 inwalidów	3.500 „	— „
do majątku zarodowego	334 „	53½ „
portorya	— „	75 „
razem	3.835 zł.	28½ ct.
Pozostał zapas z końcem r. 1883.	231 „	72½ „

XIV. Fundusz szkół ludowych z r. 1872.

(ref. p. Bobrzyński).

Majątek zarodowy wynosił z końcem r. 1882.	95.545 zł.	49 ct.
Przyrost z majątku obrotowego i zakupna efektów	3.263 „	73½ „
Stan z końcem 1883 r.	98.809 zł.	22½ ct.

W majątku obrotowym dochód wynosił:

zapas z r. 1882	2.259 zł.	64 ct
odsetki w r. 1883	6.629 „	37 „
razem	8.889 zł.	1 ct.

Z tego wydano:

zasiłki gminom na cele szkolne	5.030 „	— „
należytość rządowa	354 „	50 „
do majątku zarodowego	1.104 „	51 „
razem	6.489 zł.	1 ct.
Pozostał zapas z końcem r. 1883.	2.400 „	— „

niewydany dla tego, że 14 gmin nie podniosło przyznanego im zasiłku.

XV. Fundusz Win. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

(ref. p. Bobrzyński).

Majątek zarodowy wynosił z końcem 1882 r. 53.448 zł. 2 ct.
i nie uległ żadnej zmianie.

W majątku obrotowym dochód wynosił:

zapas z r. 1882.	1.289 „	75½ „
odsetki w r. 1883.	2.567 „	11 „
razem	3.856 zł.	86½ ct.
Z tego wydano na premia dla czeladzi i koszta losowania	2.582 „	59 „
Pozostał z końcem r. 1883. zapas	1.274 „	27½ „

XVI. Fundusz Fr. Kochmana dla literatów polskich.

(ref. p. Bobrzyński).

Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie. Majątek zarodowy wynosił
z końcem 1882 roku 21.976 zł. 82 ct.

Przyrost z odsetków i zakupna efektów	1.008 „	92 „
Stan z końcem r. 1883.	22.985 zł.	74 ct.

XVII. Fundusz Fr. Kochmana dla dziewcząt służących.

(*ref. p. Bobrzyński*).

Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie. Majątek zarodowy wynosił z końcem r. 1882. . . . . 8.998 zł. 53½ ct

Przyrost z odsetków i zakupna efektów . . . . . 428 „ 25½ „

Stan z końcem r. 1883. . . . . 9.426 zł. 79 ct.

XVIII. Fundusz Maryi de Prez Jędrzejewiczowej.

(*ref. p. Bobrzyński*).

Majątek zarodowy wynosił z końcem r. 1882. . . . . 6.722 zł. 41 ct.

Przyrost z majątku obrotowego i zakupna efektów . . . . 446 „ 98 „

Stan z końcem r. 1883 . . 7.169 zł. 39 ct.

W majątku obrotowym dochód wynosił:

zapas z r. 1882. . . . . 2 zł. 43½ ct.

odsetki w r. 1883. . . . . 392 „ 86 „

razem . . 395 zł. 29½ ct

Z tego wydano:

na dożywocia 4 kobiet . . . . . 368 zł. — ct.

do majątku zarodowego . . . . . 2 „ 43 „

razem . . 370 zł. 43 ct

Pozostał zapas z końcem r. 1883. . . . . 24 „ 86½ „

XIX. Fundusz pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Fundusz ten wynosił z początkiem r. 1883.

w efektach . . . . . 23.024 zł. 87 ct.

z odsetek wpłynęło . . . . . 875 „ 51 „

na zakupnie efektów zyskano . . . . . 2.590 „ — „

Zatem wzrósł fundusz o 3.465 zł. 51 ct. i wynosi z końcem roku 1883. . . . . 26.490 zł. 38 ct.

XX. Fundacya Sądecka „Dom roboczy“,

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Majątek zarodowy tej fundacyi wynosił z początkiem r. 1883.

w gotówce . . . . . 82 zł. 66 ct.

w efektach . . . . . 14.906 „ 08 „

razem . . 14.988 zł. 74 ct.

Do tego przybyło w odsetkach . . . . 782 zł. 14— ct.

w gotówce i w zakupionych efektach . . . . 1.107 „ 57 ½ „ 1.889 „ 71½ „

Zatem czysty stan czynny tej fundacyi z końcem r. 1883 wynosi . 16.878 „ 45½ „

Zapas gotowizny wykazany z końcem r. 1883 w kwocie 102 zł. 50½ ct. sfruktyfikowanym został z początkiem r. 1884.

XXI. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolf dla obłąkanych wyzdrowieńców.

(ref. p. Kazimierz Badeni).

Zapas z początkiem r. 1883. w efektach		1.500 zł. 02 ct.
W ciągu roku pobrano z majątku obrotowego		24 „ 70 „
Przy wymianie efektów wydano		— „ 50 „
Zatem z końcem r 1883. wynosi majątek zarodowy		1.524 zł. 22 ct.
W majątku obrotowym przybyło:		
z odsetek od efektów	72 zł. 65 ct.	
zapas z początkiem r. 1883.	94 „ 50½ „	167 zł. 15½ ct.
Wydano zaś:		
wsparcia dla wyzdrowieńców	94 zł. 50 ct.	
gotówką do majątku zarodowego jak wyżej	24 „ 70 „	
taksa winkulacyjna	— „ 10 „	119 zł. 30 ct.
Zapas zatem z końcem roku 1883.		47 zł. 85½ ct.
A ponieważ jeden z wyzdrowieńców niepobrał był jeszcze z końcem r 1883. asygnowanego mu wsparcia w kwocie		47 zł. 25 ct.
Zatem czysty stan czynny z końcem roku 1883. wynosi		— zł. 60½ ct.

XXII. Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan.

(ref. p. Kazimierz Badeni).

Majątek *zarodowy* wynosił z końcem r. 1882.		20.721 zł. 30½ ct.
Przybyło w ciągu r. 1883. z majątku obrotowego		200 „ 79½ „
Zatem stan majątku z końcem r 1883.		20.922 zł. 10 ct.
W majątku *obrotowym* uczyniły odsetki od efektów		1.003 „ 96 „
Zapas z początkiem r. 1883. wynosił		955 „ 96 „
razem		1.959 zł. 92 ct.
Udzielono wsparć włościanom gmin Hołhocze i t. d.	803 zł. 17½ ct.	
Wydano do majątku zarodowego jak wyżej	200 » 79½ „	1.003 „ 97 „
Pozostał zatem zapas z końcem r. 1883. w kwocie ulokowany w galic. kasie oszczędności.		955 zł. 95 ct.

XXIII. Fundacya Dr. Józefa Malinowskiego.

(ref. p. Kazimierz Badeni).

Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie. Procenta pobiera dożywotni fundator.
Czysty stan czynny tej fundacyi z końcem r. 1883. wynosił w efektach 100.333 zł. 29 ct.

XXIV. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne.

(ref. p. Kazimierz Badeni).

Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie. Dochody z kuponów pobiera fundator.
Czysty stan czynny wynosił jak w r. 1882. 99.000 zł. — ct.

XXV. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy Stanisławowskiej.

(ref. p. Kazimierz Badeni).

Fundacya ta wejdzie w życie po śmierci dożywotniczki.
Czysty stan czynny z końcem r. 1883. wynosił 3.075 zł. — ct.

XXVI. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Fundacya ta weszła w życie dopiero w r. 1884.

W r. 1883. wzrósł majątek zarodowy o kwotę . . . . . 60 zł. — ct.
i wynosił z końcem tegoż roku . . . . . 1.400 „ — „

XXVII. Fundacya Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych żebrać się wstydzących.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Stan majątku zarodowego zmienił sie w ciągu r. 1883. o 26 ct. i wynosił z końcem tegoż roku . . . . . 4.431 zł. 35 ct.
W majątku *obrotowym* przybyło z odsetek . . . . . 220 „ — „
z których wydano na wsparcia dla 4 ciemnych od II. półrocza 1883. . 100 „ — „
zostaje zatem z końcem r. 1883. zapas w kwocie . . . . . 120 zł. — ct.
Z kwoty tej zatrzymano . . . . . 100 „ — „
na wypłatę wsparć przypadłych dnia 1. Stycznia 1884 r.; — zaś . . 20 „ — „
ulokowano w galic. kasie oszczędności.

XXVIII. Fundacya Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Zamknięcie rach. tego funduszu za r. 1882. wykazało stan majątku
w sumie . . . . . 34.350 zł. 44 ct.
Fundacya ta weszła w życie z początkiem r. 1883, w skutek czego nastąpił rozdział majątku na zarodowy i obrotowy.
Do majątku *zarodowego* wciągnięto obligacye wartości . . . 32.900 „ — „
i książeczkę kasy oszczędności na . . . . . 68 „ 73 „
Na rzecz zaś majątku *obrotowego* wzięto . . . . . 1.381 „ 71 „
Wciągu roku 1883. wpłynęło nadto do majątku *obrotowego* z odsetek
od efektów . . . . . 1.404 „ 84 „
razem . . . 2.786 zł. 55 ct.
Wydano na zapomogi zubożałym włościanom powiatu Żydaczowskiego 1.403 „ 25 „
zwrócono funduszowi kraj. koszta stemplowe . . . . . 1 „ 50 „
przy lokowaniu w gal. kasie oszczędności wydano na eskont . . . 2 „ 35 „
razem . . . 1.407 zł. 10 ct.
Zostaje zatem z końcem r. 1883:
w książeczce galic. kasy oszczędności . . . . . 1.379 zł. 45 ct.

XXIX. Fundacya Anny de Szternsztyn Helclowej na rzecz domu ubogich w Krakowie.

(*ref. p. Kazimierz Badeni*).

Stan czynny majątku wynosił z końcem r. 1882. . . . . 1,171.772 zł. 44 ct.
W sumie tej jednak mieściła się należytość czynna za sprzedane dobra Radłów w kwocie 794.090 zł. 53 ct., właściwy zaś zapas z początkiem roku 1883. wynosił:

	w gotówce	— efektach
	22.776 zł. 63 ct.	354.905 zł. 28 ct.
wciągu roku 1883. wpłynęło w efektach		447.001 zł. 88 ct.
a mianowicie: zakupiono efekta w kwocie 12.501 zł. 88 c.		
nadesłano zaś na poczet wierzytelności z tytułu sprzedaży dóbr Radłów 434.500 zł.		
w gotówce wpłynęło w ciągu roku 469.913 zł. 86 ct.		
Wydatki zaś w gotówce w ciągu r. 463.521 zł. 39 ct.		
zatem w roku 1883. przybyło ostatecznie gotówki .	6.392 zł. 47 ct.	
tak że z końcem roku 1883. wynosi zapas właściwy	29.169 zł. 10 ct.	801.907 zł. 16 ct.

Z powyższej gotówki znajduje się z końcem r. 1883. 29.097 zł. w lokacyi na rachunek bież. w Banku kred.; w gotówce zaś w kasie 72 zł. 10 ct.

Ostateczny stan majątku z końcem r. 1883. jest następujący:

1. w efektach	801.907 zł. 16 ct.
2. w gotówce	29.169 „ 10 „
3. reszta dłużnego kapitału za sprzedane dobra Radłów	393.451 „ 75½ „
razem	1,224.528 zł. 01½ ct.

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej.“

(*ref. p. Bobrzyński*).

Majątek zarodowy 27.100 zł. nie uległ zmianie.

W majątku obrotowym dochód wynosił:

subwencya z funduszu krajowego	1.500 zł.	— ct.
datki prywatne	2.543 „	51 „
ze sprzedaży wydawnictw	850 „	— „
z przedpłaty czasopisma	200 „	— „
odsetki z roku 1883.	1.810 „	99 „
z obrotu efektów	182 „	33½ „
zapas z końcem roku 1882.	4.124 „	06 „
Ogół dochodu . . .	11.210 zł.	89½ ct.

Z tego wydano:

na opłatę należytości rządowej	2.298 zł.	— ct.
koszta druku	3.031 „	— „
honorarya autorskie	1.615 „	— „
na pismo ludowe	1.940 „	— „
zasiłki dla uczniów	500 „	— „
wydatki administracyjne	102 „	43 „
razem . . .	9.486 zł.	43 ct.
Pozostał z końcem r. 1883 zapas kasowy	1.724 „	46½ „

i kupony na 75 rubli niezrealizowane.

XXXI. Fundacya Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców.

(*ref. p. Bobrzyński*).

Majątek zarodowy 100.000 zł. nie uległ zmianie.

Fundacya nie weszła w życie. Dochody pobiera fundatorka.

XXXII. Fundusz budowy szkoły w Czernichowie.

(*ref. p. Bobrzyński*).

Subwencya rządowa w kwocie 4.000 zł., która wpłynęła w r. 1882. pozostała nie naruszona.

Wydatki poniósł zastępczo fundusz ogólny krajowy w kwocie 8.960 zł. 66½ ct., która pozostała jako należytość do zwrotu od funduszu szkoły.

Czysty stan bierny wynosi . . . . . 4.960 zł. 66½ ct.

XXXIII. Fundusz Ciemierzyńskiego.

(*ref. p. Bobrzyński*).

Fundusz ten dla szkoły agronomicznej w Dublanach i na cele oświaty świeżo utworzony.

Majątek zarodowy po potrąceniu stempli i taks depozytowych wynosi w efektach . . . . . 558 zł. 48 ct.

XXXIV. Fundusz rybacki.

(*ref. p. Bobrzyński*).

Na rzecz tego funduszu świeżo utworzonego wpłynęło . . . . 13 zł. 89 ct.

XXXV. Depozyta.

(*ref. p. Bobrzyński*).

Z początkiem r. 1883. było depozytów w gotówce		29.389 zł. 80½ ct.
wpłynęło w r. 1883.	1,827.046 zł. 94½ c.	
wydano	1,734.436 zł. 67½ c.	
zwiększył się stan gotówki o		92.610 zł. 27 ct.
wynosi z końcem r. 1883.		122.000 zł. 07½ ct.
Z początkiem r. 1883 było w efektach		275.574 „ 45 „
wpłynęło w r. 1883.	866.395 zł. 21½ c.	
wydano	896.771 zł. 90½ c.	
zmniejszył się stan efektów o		30.376 „ 69 „
wynosi z końcem roku 1883.		245.197 zł. 76 ct.

Stan ogólny wszystkich funduszów samoistnych budżetem nieobjętych a pod zarządem i opieką Wydziału krajowego zostających, przedstawia się (po wyłączeniu depozytów) w porównaniu z rokiem poprzednim jak następuje:

a) Majątek zarodowy.

Stan z końcem roku	1882.	1883.
w gotówce	25.896 zł. 56 c.	736 zł. 64 c.
w efektach	3,210.957 „ 56 „	3,820.382 „ 91 „
w wartości dóbr i realności . . .	149.521 „ 18 „	149.521 „ 18 „
w kapitałach hipotekowanych . . .	92.170 „ 65½ „	92.170 „ 65½ „
w nadwyżce należytości czynnych . .	1,046.789 „ 26½ „	631.350 „ 25 „
razem .	4,525.335 zł. 22 c.	4,694.161 zł. 63½ c.

Wzrósł zatem zakładowy majątek fundacyjny w r. 1883 w porównaniu z rokiem poprzednim o . . . . . 168.826 zł. 41½ c.

B) Majątek obrotowy.

Stan z końcem roku	1882.	1883.
w gotówce	105.398 zł. 87½ c.	122.737 zł. 03 c.
w efektach	522.987 „ 18 „	517.277 „ 78 „
w nadwyżce należytości czynnych . .	180.343 „ 62½ „	169.762 „ 05½ „
razem	808.729 zł. 68 c.	809.776 zł. 86½ c.

Pomnożył się przeto w r. 1883. obrotowy majątek fundacyjny w porównaniu z rokiem ubiegłym o . . . . . 1.047 zł. 18½ c.

Ogółem wykazują powyższe fundusze w roku 1883. *przyrost* . . 169.873 zł. 60 c.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

I. Wysoki Sejm raczy zamknięcie rachunków funduszów samoistnych niedotowanych, budżetem nieobjętych, za rok 1883. przyjąć do wiadomości.

II. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby w zamknięciu rachunkowem tychże funduszów przedstawiał rzeczywisty przyrost majątku zakładowego i rzeczywiste dochody i wydatki majątku obrotowego, zaś obrót kasowy osobno uwidoczniał.

Lwów dnia 12. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Smarzewski w. r.

Sprawozdawcy:
Kazimierz Badeni w. r.
Michał Bobrzyński w. r.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Aleg. 92

Sprawozdanie

Komisyi górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 20. Listopada 1885. L. W. 57.152 składa się z trzech części. W pierwszej Wydział krajowy przedkłada rachunek z użycia 50.000 zł., przyznanych uchwałą Wysokiego Sejmu z roku 1880. na badania głębszych pokładów ziemi w terenach naftowych, w dalszym dziale zdaje Wydział krajowy sprawę z przedsięwziętych badań naukowych za fundusze w roku zeszłym uchwalone; w trzeciej zaś części z czynności podjętych celem wykonania rezolucyi Wysokiego Sejmu mających na celu uzyskanie od c. k. Rządu funduszów na badania głębszych warstw ziemi, zaprowadzenie wykładów górniczych w wyższych technicznych krajowych zakładach naukowych, oraz przeprowadzenie naglącej sprawy założenia ksiąg gruntowych dla hipotek włościańskich w okolicach naftowych.

Na podobne trzy działy Komisya górnicza rozdziela niniejsze sprawozdanie.

Fundusze dane Wydziałowi krajowemu do rozporządzenia w roku zeszłym były:

a) Na poparcie robót górniczych odkrywających głębsze pokłady ziemi w okolicach naftowych . . . . 10.000 zł.
b) Na badania i opisy geologiczne do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . . 3.000 „
i do rozporządzenia Komisyi fizyograficznej . . 500 „
c) Na studya chemicznej przeróbki nafty . . . 1.700 „
d) Na wydawnictwa górnicze i stypendya dla uczniów szkół górniczych . . . . . 1.300 „

Ad a). Kwota 10.000 zł. przeznaczona na badania pokładów ziemi jest resztą na ten cel przed 5 laty uchwalonego przez Wysoki Sejm funduszu 50.000 zł.

Sprawozdanie Wydziału krajowego zawiera rachunek szczegółowy wydanych po dzień 20. Listopada 1885. pieniędzy, oraz wykaz zobowiązań na fundusz krajowy przyjętych.

Z uchwalonych przez Wysoki Sejm w roku 1880. 50.000 zł. wypłaconą została po dzień 20. Listopada 1885. kwota 29.430 zł., resztujące 20.570 zł pozostają na pokrycie przyznanych subwencyi. Już w roku zeszłym Komisya górnicza w sprawozdaniu uznała za niezbędne dla rozwoju przemysłu naftowego, aby w jak najkrótszym czasie metoda ulepszonej techniki wiertniczej systemu kanadyjskiego znalazła w kraju najszersze zastosowanie, sądziła też, że pomoc Wydziału krajowego powinna mieć przedewszystkiem na celu zużytkowanie i zastosowanie praktyczne tej metody przez krajowe siły fachowe oraz wyrabianie w kraju przyrządów kanadyjskich dotąd z zagranicy sprowadzanych W tej myśli Wydział krajowy całą swoją uwagę skierował do wytworzenia skutecznej nauki wiercenia systemem kanadyjskim i przystąpił do organizacyi niższych szkół wiertaczy, z których jedną już wprowadził w życie przy wzorowo urządzonej kopalni w Ropiance, inne zaś dwie w Zagórzu i Krygu mają być niebawem zaprowadzone; dla tych dwóch przyjął już Wydział krajowy zobowiązania na łączną kwotę 14.000 zł.

Oprócz tego zgodnie z uchwałą Rady górniczej, przyznającej żądaną subwencyę dla kopalni w Męcinie celem rozpoznania, czy poniżej wyczerpanych poziomów znajdują się nowe głębsze warstwy ropnego piaskowca, co miałoby doniosłe znaczenie dla krajowego górnictwa naftowego, Wydział krajowy przedłożył już swoje warunki odnośnym przedsiębiorcom w Męcinie i na tę subwencyę 8.000 preliminował. Tym sposobem Wydział krajowy przyjął już zobowiązania na całą resztującą kwotę z pierwotnie uchwalonych 50.000 zł. a nawet przekroczył takową, ale uczynił to dla celów tak pożytecznych i ogólne korzyści zarówno dla górnictwa naftowego jak i dla ludności krajowej przynoszących, że Komisya górnicza uznaje w zupełności trafność i pożyteczność użytku tych funduszów.

Bilans szczegółowy tak się przedstawia:

Wypłacono po dzień 20. Listopada 1885	29.430	złr.
Przyznano: resztę na szkołę wiertaczy w Ropiance (przeds. Fibich i Suszycki)	1.000	„
na szkoły w Zagórzu (przeds. Br. Rhade) i w Krygu (przed. Moraczewski)	14.000	„
na głębsze wiercenie w Męcinie (przed. Znamirowski i Sp.	8.000	„
	52.430	złr.

Na dalsze podobne badania i na pokrycie poczynionych zobowiązań wstawił Wydział krajowy w budżet 1886 kwotę 10.000 złr.

Ważną jest kwestyą dla przemysłu naftowego, aby fabryki krajowe przystąpiły do odpowiedniego i wzorowego wykonywania przyrządów i maszyn służących do wiercenia otworów świdrowych nowymi systemami, a że tego rodzaju przedsiębiorstwo mając do zwalczenia konkurencyę zagraniczną znaną z doborowego materyału pociągnąć musi za sobą wyjątkowe koszta, których początkowa fabryka krajowa nie jest w stanie ponieść, okazuje się niezbędna potrzeba poparcia chociażby małym zasiłkiem tych usiłowań celem dostarczania górnictwu krajowemu doborowych przyrządów tutaj wyrabianych. Dla tego komisya górnicza sądzi, że z preliminowanych 10.000 złr. pozostałe 7.570 złr. winny być do uznania Wydziału krajowego pozostawione z prawem użycia ich także na zasiłek dla fabryk krajowych.

Ze względu jednak, że w obecnem wyjątkowem położeniu na oszczędności przedewszystkiem zależeć winno, komisya górnicza pomimo sumiennego przekonania o niezbędności tego zasiłku, wnosi rozłożenie preliminowanej kwoty 10.000 złr. na dwa lata, mianowicie, aby 5.000 w roku 1 886. a 5.000 w roku 1887. wypłacone być mogły.

Sprawozdanie Wydziału krajowego zaznacza już, że w roku 1886. przypadnie termin zwrotu części przyznanych subwencyi. Uchwała z roku 1880 nie wskazywała wprawdzie Wydziałowi krajowemu, by udzielał tylko pożyczek, i rozumiano, że za subwencye krajowe będą wykonywane roboty trudniejsze i kosztowniejsze mające na celu wyjaśnienie układu podziemnych warstw, a nie bezpośrednią korzyść dla właściciela kopalni, skoro jednak w niektórych przynajmniej wypadkach zysk ten za

pomocą subwencyi krajowej osiągnięty został, uważa komisya górnicza za słuszne, aby udzielone pożyczki były zwrócone i zaznacza, że zasady tej należy ściśle przestrzegać w przyszłości przy udzielaniu pożyczek bezprocentowych fabrykom przyrządów wiertniczych.

II.

W bezpośrednim związku z użyciem funduszu na przyswojenie krajowi wydoskonalonych systemów wiercenia jest także użycie funduszu przeznaczonego na stypendya dla uczniów szkół górniczych. Subwencyonując w trzech miejscach montowanie przyrządów kanadyjskich i zastrzegłszy sobie w każdej z tych trzech kopalń utworzenie szkoły wiertniczej zrozumiał Wydział krajowy potrzebę naszego robotnika, który doświadczeniem a nie nauką przychodzi do większej wiedzy.

Aprobując myśl udzielania uczniom tych szkół małych nie przenoszących kwotę 100 złr. stypendyów, uważa komisya górnicza na ten cel w preliminarzu budżetu krajowego poz. 202 wstawioną sumę 1300 złr. za minimalną.

Badania geologiczne, które dr. Zuber prowadził we wschodniej Galicyi a p. dr. Dunikowski, Szajnocha i Walter w środkowej i zachodniej nie objęły całości kraju i wymagają w roku bieżącym zestawienia i jednolitej redakcyi. Różnice, które pomiędzy pojedynczymi badaczami powstały, poddał Wydział krajowy ocenie dr. Al. Altha czł. Akademii Umiejętności i dziś pozostaje tylko opis pośrednich okolic między trzema zbadanymi terenami i ujednostajnienie podziałów geologicznych. Preliminowana na ten cel przez Wydział krajowy kwota 1600 złr. obejmuje koszta badań naukowych i wydatki na drukowanie sprawozdań.

Wydanie atlasu geologicznego całego kraju wraz ze stosownym opisem jest koniecznym rezultatem wieloletniej pracy komisyi fizyograficznej i badań geologicznych bezpośrednio przez Wydział krajowy zarządzanych, które tylko zebrane w jednolitą całość i wydane według stosownej skali staną się przystępne i dla ogółu pożyteczne. Jednak komisya górnicza ze względu na konieczność zmniejszenia wydatków krajowych wnosi na ten cel zamiast preliminowanych przez Wydział krajowy 2.000 tylko 1.000 złr.

Technologiczne chemiczne studya rozdzielił Wydział krajowy na pojedyncze kwestye, z których dwie o fabrykacyi barwników z mazi naftowych i o wyrobie sadzy, wkrótce będą ogłoszone drukiem. Zachęta do tych prac odniosła i pośredni skutek, przedłożono bowiem Wydziałowi krajowemu, wprawdzie po upływie konkursu, manuskrypt podręcznika o chemii naftowej, a literatura chemiczna została wzbogaconą w r. b. dwoma monografiami (Krzyżanowskiego i Pawlewskiego); komisya górnicza przyznaje też potrzebę utrzymania tego funduszu póki nie przyjdzie do skutku projekt założenia odrębnej stacyi doświadczalnej, której ustanowienie jest przedmiotem starań Wydziału Towarzystwa naftowego.

III.

W ogólnem sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego L. 55.562 r. b. podanem zostało do wiadomości Wysokiego Sejmu, że ustawa regulująca prawo do wydobywania minerałów zawierających żywicę ziemną, uchwalona na dn. 15. Października roku zeszłego uzyskała Najwyższą sankcyę i niebawem zostanie wprowadzoną w życie.

Komisya górnicza żywi przekonanie, że przy ułożeniu górniczo-policyjnych przepisów dla kopalń naftowych, Wydział krajowy uzyska zastosowanie tych przepisów do właściwości naszego przemysłu.

Na rezolucye uchwalone zeszłego roku a dotyczące ulg w wymiarze podatku dochodowego, subwencyi c. k. Rządu na badania głębszych warstw ziemi i uzupełnienie wyższych krajowych zakładów naukowych wykładami górniczymi, c. k. Rząd dał odmowną odpowiedź lub nie dał jej wcale.

Uwolnienie kopalń od podatku zarobkowego i poddanie wymiaru podatku dochodowego rewizyi organów fachowych jest dla przedsiębiorstw naftowych kwestyą nader ważną, a o bycie mniejszych decydującą; traktowanie jej przez c. k. Rząd jest dowodem zapoznania interesów tego przemysłu któremu niewątpliwie należy się ta sama co innym przedsiębiorstwom górniczym opieka. Takie same zapoznanie widzimy w nieprzychyleniu się do tylokrotnie ponawianych rezolucyi o uzupełnienie wyższych technicznych zakładów naukowych wykładami górnictwa.

Komisya górnicza wyraża przekonanie, że Wydział krajowy dołoży wszelkich starań celem uzyskania przychylnego przez c. k. Rząd załatwienia tych istotnym potrzebom kraju odpowiadających żądań, a c. k. Wyższym Sądom krajowym przypominać będzie niezbędność, aby w gminach gdzie są kopalnie nafty a szczególnie gdzie istnieją kopalnie wosku ziemnego księgi gruntowe były w jak najkrótszym czasie zaprowadzone.

W myśl powyższych uwag i wniosków Wydziału krajowego Komisya górnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawach górniczych przyjmuje się do wiadomości.
2. Wstawia się w budżet na rok 1886.:

na badania głębszych pokładów ziemi i przyswojenie krajowi wydoskonalonych systemów wiertniczych 10.000 zł. na okres 2 letni 1886. i 1887. z prawem wydania w ciągu jednego roku większej nad 5.000 zł. kwoty (poz. prel. 194) . . . . . 5.000 zł.

na wydanie atlasu geologicznego kraju wraz z tekstem (poz. prel. 189) . . 1.000 „

na badania geologiczne kraju (poz. prel. 195) . . . . . 1.600 „

na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty (poz. prel. 196) . . 1.000 „

na stypendya dla górników oddających się specyalnie zawodom bardziej krajowi potrzebnym (poz. prel. 202) . . . . . 1.300 „

Lwów dnia 14. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Chamiec.

Sprawozdawca:
Adam Skrzyński.

L. 379/S.

Aleg. 53

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego w sprawie petycyi Zarządu Towarzystwa Kółek rolniczych o przyznanie subwencyi z funduszów krajowych w kwocie 2.000 zł. w. a.

Wysoki Sejmie!

Zarząd Towarzystwa Kółek rolniczych zamierza użyć subwencyi, o którą uprasza, w połowie na spłatę pewnej części ceny kupna zamówionych przez członków Kółek rolniczych nasion i narzędzi rolniczych, w połowie zaś na udzielanie zaliczek bezprocentowych, spłacalnych w ratach, na kupno nasion i narzędzi dla Kółek rolniczych w gminach notorycznie uboższych.

Do petycyi dołączono: *a)* rachunek z użycia subwencyi udzielonej z funduszów krajowych w roku zeszłym w kwocie 300 zł. — *b)* sprawozdanie z czynności po koniec Maja 1885. — *c)* 81 sprawozdań z lustracyi gospodarstw włościańskich, należących do członków Kółek rolniczych w 18 powiatach kraju.

Ze sprawozdań tych okazuje się, że po koniec Maja 1885. powstało 307 Kółek w 65 powiatach, z których każde ma własną biblioteczkę, a bardzo wiele prenumeruje czasopisma przeważnie rolnictwa się tyczące. Wszystkie Kółka razem liczą 10.200 członków, prenumerują 600 egzemplarzy czasopism i posiadają 12.633 dzieł polskich i ruskich.

Zarząd Towarzystwa Kółek rolniczych uzyskał od handlarzy nasion i fabrykantów narzędzi rolniczych opust 15—20% od zwykłej ceny kupna, a z subwencyi 300 zł., udzielonej w roku zeszłym, pokrył dalszych 8% tej ceny. Wydatek z tego tytułu wynosił 268 zł. 90 ct., zaś 31 zł. 10 ct. wydano na koszta opakowania i przesyłek. Z subwencyi tej korzystało w ten sposób 69 Kółek rolniczych; najwyższa kwota przyznana wynosiła 15 zł. 56 ct., najniższa 7 centów, pozycyi niżej 2 ct. było ogółem pięćdziesiąt.

Staraniem Towarzystwa Kółek rolniczych założono po wsiach około 100 sklepików i składów najzwyklejszych artykułów potrzebnych w gospodarstwie, sprowadzono za 2728 zł. nasion zbożowych i pastewnych po cenach o 23—28% zniżonych, nasienia lnu inflanckiego za 1.464 zł., mąki kościanej za 1.080 zł. i rozdano przeszło 1000 szczepów.

Towarzystwo Kółek rolniczych zwracało też szczególną uwagę na przemysł domowy, o ile takowy w obrębie którego z tych Kółek istnieje, czyniło zabiegi celem wprowadzenia ule-

pszonych warstatów, zawiązywania spółek i wysyłania uczniów na naukę i sprowadzania uzdolnionych nauczycieli.

Ze sprawozdań lustracyi gospodarstw włościańskich okazuje się, iż chów bydła jest niemal wszędzie najbardziej zaniedbaną gałęzią gospodarstwa, a Towarzystwo Kółek rolniczych mogłoby w tym kierunku przysporzyć krajowi niemało korzyści, zachęcając włościan przy sposobności przeprowadzania lustracyi ich gospodarstw do uprawy roślin pastewnych i ułatwiając nabycie potrzebnych nasion. Jak długo dobra i dostateczna pasza nie będzie zabezpieczoną, tak długo o poprawie chowu bydła nie może być mowy.

Zbyteczne rozdrabnianie zasiłków udzielonych Kółkom rolniczym z subwencyi przyznanej z funduszów krajowych nie byłoby do polecenia, raczej należałoby użyć całą subwencyę na zniżenie ceny kupna nasion roślin pastewnych, uwzględniając przytem zamożność pojedynczych Kółek.

Przeprowadzając lustracyę gospodarstw włościańskich, zwracało Towarzystwo Kółek rolniczych szczególną uwagę na to, żeby używać do tej czynności osoby odpowiednio uzdolnione, obznajomione z miejscowymi stosunkami, mogące udzielać praktycznych rad i czynić uwagi w celu usuwania wadliwości napotykanych w gospodarstwach włościańskich. Żałować wypada, iż brak funduszów nie dozwolił przeprowadzić lustracyi we wszystkich Kółkach rolniczych, gdyż właśnie na tej drodze można by dojść najprędzej do poprawy gospodarstw włościańskich, a lustracye te mogłyby zastąpić zupełnie, a ze względu na nasze stosunki w sposób najodpowiedniejszy, wykłady nauczycieli wędrownych, jakie zaprowadzono w innych prowincyach. Tutaj pomoc Państwa byłaby niezmiernie pożądaną, a zdaniem komisyi gospodarstwa krajowego, mamy tembardziej prawo spodziewać się tej pomocy, iż c. k. Rząd w innych prowincyach Państwa znaczne na ten cel poświęca kwoty.

Na mocy nowego statutu zatwierdzonego reskryptem Wysokiego c. k. Namiestnictwa z d. 27. Października 1885. zaproszono do Zarządu Towarzystw Kółek rolniczych po jednym delegacie Konsystorzów biskupich i arcybiskupich trzech obrządków w kraju istniejących, dwóch delegatów Wydziału krajowego, dwóch delegatów krajowej Rady szkolnej, po dwóch delegatów Towarzystw gospodarskich lwowskiego i krakowskiego i dwóch delegatów Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, czem wzmocniono stanowisko Towarzystw Kółek rolniczych; postarano się o szerszą podstawę dla jego działalności, a przy poparciu ze strony kraju działalność ta mogłaby stać się bardzo pożyteczną i doniosłą.

Ze względu, że liczba Kółek z każdym rokiem wzrasta, że w bardzo wielu powiatach rozwój tych Kółek doznaje przeszkody, że w obec usposobienia ludu nastręczanie korzyści materyalnych jest nieodzownym warunkiem istnienia i zwiększania się liczby tych Kółek, uznaje Komisya gospodarstwa krajowego subwencyę, jaka w zeszłym roku była przyznaną, za niedostateczną, a podnosząc z uznaniem wytrwałą i gorliwą pracę tak zarządu Towarzystwa Kółek rolniczych jak i delegatów, oświadcza się za podwyższeniem kwoty subwencyjnej do tysiąca (1000) zł. i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Towarzystwu Kółek rolniczych wyznacza się na rok 1886. subwencyę z funduszów krajowych w kwocie 1000. złr.;

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby poczynił starania u c. k. Rządu celem uzyskania subwencyi państwowej na koszta lustracyi gospodarstw włościańskich.

Lwów dnia 12. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Wodzicki w. r.

Sprawozdawca:
Jan Gnoiński w. r.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. S. 560/1885.

Alog. 54

Sprawozdanie

Komisyi Szkolnej Sejmowej o petycyi (Nr. 560 S. / 436 p.) Felicyi Korosteńskiej, starszej nauczycielki 6klasowej szkoły klasztornej publicznej w Starym Sączu, po 20letniej gorliwej i pożytecznej służbie w zawodzie nauczycielskim, obecnie w skutek nieuleczonej choroby do dalszej służby niezdatnej, a pozbawionej wszelkich środków utrzymania — o udzielenie w drodze łaski emerytury.

Petentka, jako nauczycielka szkoły klasztornej, nie nabyła wprawdzie prawa do emerytury z funduszu emerytalnego; przez wzgląd jednak na to, że szkoła Starosądecka klasztorna ma charakter szkoły publicznej, dalej na to, że jak załączniki świadczą, prosząca pracowała przez cały czas swego zawodu usilnie i z pożytkiem dla szkoły, i znajduje się teraz w położeniu rozpaczliwém;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Udziela się Felicyi Korosteńskiej na rok 1886 jednorazowy dar z łaski w kwocie 100 zł.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po zbadaniu stosunków dotyczących petentki, przedłożył na przyszłej kadencyi Sejmowej sprawozdanie w przedmiocie prośby o stałą emeryturę, któraby w razie wniosku przychylnego płacona być musiała z funduszu krajowego.

Lwów dnia 18. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Majer.

Sprawozdawca:
Małecki.

Aleg. 95

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków za r. 1883. funduszu krajowego, oraz funduszów uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 25. Listopada b. r. przekazanem zostało komisyi budżetowej do zbadania sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków za r. 1883. funduszu krajowego w obszerniejszem znaczeniu, oraz wszystkich funduszów, zostających pod zarządem lub kontrolą Wydziału krajowego.

Wywiązując się z poruczonego jej zadania, komisya budżetowa przedkłada niniejszem Wys. Sejmowi sprawozdanie, obejmujące zamknięcie rachunków:

I. funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu;

II. funduszów ze skarbu krajowego uposażonych;

III. funduszów, dla których Wys. Sejm układa corocznie budżet dochodów i wydatków.

Fundusze zaś samoistne, dla których Wys. Sejm budżetów nie układa, którymi nie zarządza, lecz nad którymi, przez organ swój wykonawczy, Wydział krajowy ma najwyższy nadzór i czuwanie, aby zarząd tymi funduszami był prawidłowy i odpowiadający celom, na które zostały przeznaczone, będą przedmiotem osobnego sprawozdania.

Przedmiotem osobnych sprawozdań będą również: zamknięcie rachunków funduszu propinacyjnego i zamknięcie rachunków fundacyi Skarbkowskiej.

Po tych wstępnych uwagach przystępujemy do pierwszej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków

I. Funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu.

wydatki.

Ustanowiony uchwałą sejmową z dnia 18—20 Paźdz. 1882. budżet na r. 1883. wykazywał w dziale wydatków zwyczajnych 3,119.888 zł., w dziale wydatków nadzwyczajnych 229.943 zł., ogółem 3,349.831 zł., zaś na pokrycie niedoboru roku 1882. przyzwolono dodatkowy kredyt

w kwocie 97.000 zł. Przedłożone przez Wydział krajowy zamknięcie rachunków za rok 1883., z którego zdajemy sprawę, wykazuje ogół wydatków zwyczajnych w kwocie 3,262.159 zł., wydatków nadzwyczajnych w kwocie 205.153 zł., a na pokrycie niedoboru za r. 1882. kwotę 89.607 zł. Z porównania powyższych cyfr okazuje się, że w dziale wydatków nadzwyczajnych wydano mniej niż preliminowano o 32.183 zł., zaś w dziale wydatków zwyczajnych przekroczono preliminowaną kwotę o 142.271 zł.

Bliższe i szczegółowe badanie pojedyńczych rubryk wydatków przedłożonego przez Wydział krajowy zamknięcia rachunków, doprowadziło do następujących rezultatów: Rubr. I., IV., V., VI., X., XI., XII. i XIV., wykazują w dziale wydatków zwyczajnych mniejsze wydatki niż preliminowano, o ogólną kwotę 190.352 zł., zaś rubr. II., III., VII., VIII., IX., XV. i XVI., wykazują w tym samym dziale wydatki większe niż preliminowano o kwotę ogólną 319.067 zł. Z porównania tych dwóch sum okazuje się przekroczenie w kwocie 128.715 zł. Nadto Wydział krajowy udzielił w r. 1883. z funduszu krajowego funduszowi budowy gmachu sejmowego zasiłek w kwocie 13.556 zł., która to kwota w preliminarzu objętą nie była. Z tego powodu ogólne przekroczenie w dziale wydatków zwyczajnych funduszu krajowego wynosi 142.271 zł., jak powyżej wykazano.

W dziale wydatków nadzwyczajnych wydano w rubr. X. więcej niż preliminowano o 437 zł., zaś w rubr. XIII. wydano mniej niż preliminowano o 25.227 zł. Z porównania okazuje się, że w tym dziale wydano m n i e j niż preliminowano o 24.792 zł., do czego jeszcze dodać należy mniejszy wydatek o 7.393 zł. z tytułu zwrotu pożyczki zaciągniętej od funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. na tymczasowe pokrycie niedoboru r. 1882.

Przy każdej rubryce i pozycyi, w której wydatek rzeczywisty różni się od preliminowanego w budżecie, Wydział krajowy uzasadniając te różnice przytoczył powody, dla których wydatek rzeczywisty był większy lub mniejszy od wyznaczonego w budżecie. Komisja budżetowa zbadała te powody, a przy niektórych pozycyach zażądała bliższych wyjaśnień i szczegółowych rachunków i wykazów i na nich też opiera swoje w ciągu niniejszego sprawozdania czynione uwagi, jak również ostateczne swoje wnioski. Jednak już na tem miejscu komisja zaznacza, że przeniesienie kwot preliminowanych na wydatki zwyczajne w jednych rubrykach i pozycyach dla pokrycia zwiększonych wydatków w innych pozycyach i rubrykach uzasadnione jest upoważnieniem danem Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm w ustawie finansowej za rok 1883.

Dla lepszego przeglądu przystąpimy najprzód do bliższego rozbioru tych rubryk, w których wydatki rzeczywiste były m n i e j s z e od kwot preliminowanych.

Rubr. I. „*Koszta reprezentacyi kraju*“ wykazuje w dziale A. „Sejm krajowy“ rzeczywiste wydatki 51.580 zł., podczas gdy preliminowana kwota wynosiła 63.780 zł., wydano więc mniej o 12.200 zł., a to z powodu krótkości sesyi sejmowej, która trwała tylko 36 dni. W dziale B. „Wydział krajowy“ preliminowano 37.000 zł., a wydano tylko 34.407 zł., czyli mniej o 2.593 zł. Gdy zaś z tej rubryki poczyniono wydatek 700 zł. na przewóz obrazu Matejki „Hołd pruski“ z Rzymu do Krakowa, przeto zaoszczędzona suma redukuje się do kwoty 1.893 zł.

Rubr. IV. „*Koszta szczepienia*“ wykazuje mniejszy wydatek w nieznacznej kwocie 78 zł., przyczem zauważyć należy, że wydatki tej rubryki ustaliły się już na kwotę około 58.000 zł.

W rubr. V. „*Wydatki sanitarne*“ wynosiła kwota preliminowana w poz. 38. „$^1/_3$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych“ 6.500 zł., wydano zaś rzeczywiście 8.974 zł., czyli więcej o 2.474 zł., a to z powodu zmienności tej pozycyi, zależącej od mniej lub więcej panujących epidemij. Wydatki te muszą być czynione niezależnie od woli i rozporządzeń Wydziału krajowego, na podstawie rachunków przez Namiestnictwo przedkładanych, a przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego sprawdzanych.

W poz. 39 „na koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło“ preliminowano 4.400 zł., a nie wydano nic, z powodu, że nie było wybuchów zarazy na bydło. Zauważyć przytem należy, że pozycya ta po raz ostatni w r. 1883. figuruje w rubryce wydatków sanitar-

nych. Bowiem uchwałą Wys. Sejmu przeniesioną ona została do rubr. XV. „wydatki na cele gospodarstwa krajowego“, dokąd z natury swojej wydatek ten należy. Z rubryki „wydatków sanitarnych“ musiano też pokryć wydatek w budżecie nieprzewidziany w kwocie 242 zł. na koszta podróży lekarzy z powodu komisyj w sprawach sanitarnych, a to z czasu przed 1. Października 1879. r. na podstawie rachunków przedstawionych przez Namiestnictwo.

Rubr. VI. „*Zasiłki dla Zakładów dobroczynności*“ wykazuje mniejszy wydatek o 500 zł., ponieważ z powodu spóźnionego zgłoszenia się nie wypłacono preliminowanej kwoty 500 zł. dla Towarzystwa ochronek chrześciańskich we Lwowie.

Rubr. X. „*Drogi krajowe*“ miała w dziale wydatków zwyczajnych preliminowane następujące kwoty:

A. Koszta zarządu 110.910 zł. C. Utrzymanie dróg 456.869 zł. D. Zasiłki 140.000 zł. E. Wydatki na myta 3.500 zł. F. Zaopatrzenia 850 zł. — Wydatki rzeczywiste zaś wynosiły: A. Koszta zarządu 109.373 zł., czyli mniej niż preliminowano o 1.536 zł. z powodu interkalaryów. Że zaś z tej rubryki udzielono zaliczki na płace 1.365 zł., z których została w roku budżetowym niezapłacona kwota 1.077 zł., przeto zredukowała się powyżej wykazana suma do kwoty 459 zł. W dziale C. na utrzymanie dróg wydano rzeczywiście 453.874 zł., czyli mniej od preliminowanej kwoty o 2.995 zł., ponieważ kwoty asygnowane przedsiębiorcom nie zostały po koniec Czerwca 1884. zrealizowane. Wprawdzie pozostało z tego roku należytości biernych 7.399 zł., natomiast pokryte zostały w roku budżetowym zaległości z r. 1882. w kwocie przeszło 10.000 złr. Czyniąc zadość życzeniu objawionemu w roku zeszłym przez komisję budżetową, Wydział krajowy przy specyfikacyi wydatków na pojedyńcze drogi uwidocznił także długość każdej poszczególnej drogi. Z zestawienia tego okazuje się, że w przecięciu utrzymanie 1 kilometra drogi kosztowało 270 zł. 55 cnt., najmniej stosunkowo kosztowało utrzymanie drogi Borszczów-Okopy bo tylko 79 zł. 63 cnt. na 1 kilometr, stosunkowo najwięcej droga Żółkiew-Krystynopol bo 742 zł. 28 cnt. i droga Krasne-Busk 741 zł. 87 cnt. na 1 kilometr.

W dziale D. „Zasiłki“ wykazuje zamknięcie rachunków kwotę 97.026 zł. zamiast preliminowanych 100.000 zł. Zaoszczędzenie to jest jednak tylko pozorne, gdyż nie wydana kwota 2.973 zł. pozostała w zaległościach biernych, ponieważ asygnowane kwoty w tej samej wysokości nie zostały do końca roku budżetowego zrealizowane, a mianowicie powiatowi kołomyjskiemu: 473 zł. na uregulowanie drogi powiatowej z Kołomyi na Peczeniżyn do Rungur i 2.500 zł. na drogę gminną wiodącą od potoku Łuczka w Rungurach do kopalń naftowych w Słobodzie rungurskiej.

W dziale E. „wydatki na myta“ preliminowano na przerwy z powodu wypadków elementarnych kwotę 2.500 zł., a wydano tylko 1.100 zł., więc mniej o 1.400 zł. Ogółem w rubr. X. wydatki na drogi (zwyczajne) wydano mniej niż preliminowano o 7.722 zł., a z uwzględnieniem pozostałej zaległości biernej w dziale zasiłków 2.973 zł., pozostanie oszczędność w kwocie 4.749 zł.

Rubr. XI. „*dotacje dla zakładów krajowych*“, wykazuje mniejsze od preliminowanych wydatki: w poz. 111. „Krajowy szpital powszechny we Lwowie“ o 26.204 zł., w poz. 112. „Krajowy zakład obłąkanych na Kulparkowie“ o 108.480 zł., w poz. 113. „Fundusz podrzutków we Lwowie“ o 963 zł., w poz. 114. „Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie“ o 2.152 zł. Różnice te uzasadnione będą w szczegółowych zamknięciach rachunków odnośnych funduszów, jak również przy szczegółowym rozbiorze rubr. III. wydatków, ponieważ różnice te w przeważnej części powstały wskutek odmiennego zarachowywania kosztów leczenia ubogich chorych na Kulparkowie i na oddziale położnic w szpitalu lwowskim. W poz. 114*a*. tej rubryki była preliminowana kwota 500 zł. na pensyę dla wdowy po prymaryuszu szpitala; kredytu tego nie użyto z tej rubryki, ponieważ wydatek ten pokryty został z funduszu szpitala we Lwowie.

W rubr. XIV. „*Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże*“, wynosiły wydatki rzeczywiste 175.385 złr., a ponieważ na te wydatki preliminowaną była kwota 198.028 zł., przeto z tego

tytułu wydano mniej niż preliminowano o 22.643 zł. Znaczniejsze różnice znachodzimy w następujących pozycjach: w poz. 126—128 na opłatę procentów od pożyczki zaciągniętej na kolej transwersalną, na bank krajowy i na konwersyę długu w banku dla krajów i pożyczki z r. 1873. preliminowano ogólną kwotę 152.082 zł., wydano zaś tylko 118.207 zł. Uzasadnienie tej różnicy znajdzie się później przy szczegółowym rozbiorze zamknięcia rachunku pożyczki krajowej z r. 1883. W poz. 128*a*. preliminowano kwotę 3.468 zł. na 1. ratę kapitału dłużnego funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, rzeczywiście zaś wydano 20.807 zł., ponieważ oprócz raty na umorzenie kapitału dłużnego 346.796 zł., fundusz krajowy zapłacił także 5% odsetki od resztującej kwoty, a to na podstawie planu umorzenia, zatwierdzonego uchwałą sejmową z dnia 17. Paźdz. 1882. W poz. 129. na odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych na zasilenie kasy krajowej wydano 13.645 zł. zamiast preliminowanych 20.000 zł., ponieważ kasa krajowa uposażona uchwałą Wys. Sejmu z dnia 20. Października 1882. kwotą 140.000 zł., o tyle mniej była zmuszoną zaciągnąć długów, od których też mniej zapłaciła procentów. W tej rubryce też zaliczono w poz. 129*a*. zwrot pożyczki zaciągniętej od funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. na pokrycie niedoboru z r. 1882., lecz zamiast preliminowanej na ten cel kwoty 97.000 zł. wydano tylko 89.607 zł., ponieważ niedobór z r. 1882. a więc pożyczona na chwilowe jego pokrycie z funduszu pożyczki kraj. z r. 1873. kwota wynosiła nie 97.000 zł. lecz tylko 89.607 zł.

W rubr. XIII. „*budowy wodne*“ (wydatki nadzwyczajne), preliminowano ogólną kwotę 36.943 zł., wydano zaś tylko 11.715 zł. czyli mniej o 25.227 zł. W tej rubryce bowiem preliminowano na regulacyę rzeki Sanu między Przemyślem a Składem Solnym 7.143 zł., dla spółki wodnej po lewej stronie drogi Dębicko-Tarnobrzeskiej 8.000 zł., dla regulacyi Brnia starego 5.000 zł.; 3% pożyczkę dla spółki wodnej w powiatach Brzozowskim, Krośnieńskim i Sanockim dla regulacji Wisłoka 10.000 zł. Wszystkie te kwoty nie zostały wypłacone, ponieważ albo roboty nie zostały rozpoczęte, albo spółki nie wypełniły warunków przepisanych.

Przechodzimy teraz do rozbioru rubryk, w których wydatki rzeczywiste były w i ę k s z e od kwot w budżecie preliminowanych.

W rubr. II. „*Koszta zarządu*“, preliminowano ogólną kwotę 221.923 zł., rzeczywiste zaś wydatki wynoszą 227.245 zł., przekroczono więc preliminowaną kwotę o 5.322 zł. Przechodząc poszczególne pozycye tej rubryki komisya budżetowa zauważyła, że na płace urzędników i woźnych, na emolumenta i remuneracye, na dyurnistów i zasługi preliminowano ogółem kwotę 182.146 zł., a wydano tylko 176.054 zł., czyli mniej o 6.092 zł., a to głównie z powodu interkalaryów. Preliminarz budżetu obejmuje płace i emolumenta wszystkich urzędników objętych etatem, w rzeczywistości zaś zdarza się to rok rocznie, że nie wszystkie miejsca etatowe są przez rok cały obsadzone. Komisya budżetowa nie może jednak pominąć uwagi, że w niektórych pozycyach tej rubryki zaliczono wydatki, które do płac urzędników emolumentów dla nich, remuneracyj lub pensyj nie należą i które, o ile się okazały koniecznemi lub potrzebnemi, powinne były znaleźć miejsce we właściwych im rubrykach lub pozycyach. Uwaga ta nasza odnosi się do kwoty 143 zł., wydatkowanej na założenie ogródków około gmachu sejmowego, a zarachowanej w dziale płac dla oddziału konceptowego.

W poz. 28—32 preliminowano: na koszta podróży i dyety, pensye i zaopatrzenia, dary z łaski, potrzeby kancelaryjne i konserwacyę gmachu preliminowano kwotę 32.777 zł., a wydano 44.200 zł., czyli więcej o 11.423 zł.

W dziale „pensye i zaopatrzenia“ przekroczenie powstało z powodu przyznania pensji sekretarzowi Wydziału krajowego i przyznania pensyi wdowiej dwom wdowom, które kwoty w preliminarzu nie były przewidziane. W poz. 31. „potrzeby kancelaryjne“ wydano na wydawnictwo rozporządzeń krajowych 5.528 zł. zamiast preliminowanych 4.000 zł. Przekroczenia te powtarzają się już od kilku lat (w r. 1882. zamiast preliminowanych 4.000 zł. wydano 6.636 zł.). Wydatki te bowiem nie zależą od woli i rozporządzeń Wydziału krajowego, lecz poniesione być muszą na podstawie przedkładanych przez Namiestnictwo rachunków.

Na papier do druków, druk ksiąg i oprawę tychże preliminowano 2.250 zł., a wydano 3.482 zł. Przekroczenie o 1.132 zł. powstało z powodu wyczerpania zapasów i potrzeby zaopatrzenia niemi biur Wydziału kraj. i urzędów podatkowych. Na uzupełnienie biblioteki wydano 1.586 zł., zamiast preliminowanych 900 zł. Znaczne stosunkowo przekroczenie wykazuje też poz. 31. i) „rozmaite pomniejsze", zamiast bowiem preliminowanych 1.300 zł. wydano 2.439 zł. Wydział krajowy tłómaczy to przekroczenie tem, że koszta ogłoszeń subskrypcyi na pożyczkę kraj. z r. 1883. wynosiły 1.294 zł. Uważając wydatek jako taki za usprawiedliwiony, komisja budżetowa mniema jednak, że zarachowanie wydatku tego w tej pozycyi nie jest prawidłowe — a to tem bardziej, że w szczegółowym rachunku pożyczki krajowej z r. 1883. mieści się także między innemi wydatek 756 zł. na inseraty, portorya i telegramy. W poz. 31. k) wykazano wydatek 1.213 zł. na papier, druk i oprawę dzienników kasowych dla użytku gmin, który to wydatek w budżecie nieprzewidziany, wróci do kasy krajowej ze sprzedaży gminom tych dzienników. W roku budżetowym rozesłano już takich dzienników za 878 zł., które przypisane zostały do zwrotu, reszta wydanej kwoty znajduje pokrycie w zapasach egzemplarzy. Na konserwacyę gmachu preliminowano w poz. 32. kwotę 2.983 zł., wydano zaś rzeczywiście 6.035 zł. czyli więcej o 3.052 zł. z powodu koniecznej potrzeby dodatkowych urządzeń i przeistoczeń wewnątrz i zewnątrz gmachu, przestawienia pieców itp.

Rubr. III. „koszta leczenia ubogich chorych" wykazuje największe rachunkowe przekroczenie. Na te koszta przeznaczył budżet na r. 1883. kwotę 480.000 zł. rzeczywiście zaś wydano z tej rubryki 716.556 zł., czyli przekroczono preliminarz tej rubryki o 236.556 zł. Przekroczenie to jednak jest tylko pozornem, powstało ono wskutek odmiennego zarachowania kosztów leczenia ubogich chorych na Kulparkowie i w oddziale położnic szpitala powszechnego. Dawniej fundusz krajowy nie opłacał kosztów leczenia ubogich chorych na Kulparkowie i na oddziele położnic w szpitalu lwowskim, lecz na opędzenie tych kosztów jak i na pokrycie niedoborów tych zakładów w ogóle udzielał im dotacye z r. XI. wydatków funduszu krajowego. Tego sposobu zarachowania trzymał się też preliminarz budżetu funduszu krajowego na r. 1883. Lecz już przy zamknięciu rachunków za r. 1882., Wydział krajowy dla osiągnięcia celu, aby zakłady lecznicze krajowe ile możności własnemi dochodami się utrzymywały, wprowadził zmianę w sposobie zarachowania w tym mianowicie kierunku, aby koszta leczenia ubogich chorych na Kulparkowie i na oddziale położnic w szpitalu pokrywać z rubr. III. wydatków. Z tego powodu powstało w tej rubryce tak znaczne przekroczenie, które jednak znajduje zupełne pokrycie w oszczędnościach rubr. XI. wydatków powyżej szczegółowo wykazanych i w większych dochodach rubr. IV. dochodów funduszu krajowego.

Rubr. VII. „wydatki na cele wykształcenia i oświaty" miała preliminowaną kwotę ogólną 533.100 zł., wydano zaś z tej rubryki 555.694 zł., przekroczono więc preliminarz o 22.593 zł. Następujące pozycye tej rubryki wykazują znaczniejsze różnicy między preliminowaną kwotą a rzeczywistymi wydatkami, w poz. 47. na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego preliminowano 370.650 zł., wydano zaś według zamknięcia rachunków przedłożonego przez Radę szkolną krajową kwotę 397.367 zł., wydano więc więcej niż preliminowano o 26.717 zł. Uzasadnienie tego przekroczenia i bliższy jego rozbiór znajduje się poniżej przy szczegółowem sprawozdaniu o zamknięciu rachunków funduszu szkolnego krajowego. Preliminowana w poz. 53. dla szkoły żeńskiej w Krakowie kwota 2.500 zł. nie została w roku budżetowym wypłaconą z powodu spóźnionego zgłoszenia się — w następnym roku 1884 wypłacono subwencyę za dwa lata, a preliminowanej w poz. 75. kwoty 1.000 zł. na nagrodę za najlepsze książki dla szkół średnich nie wypłacono, ponieważ nie zgłoszono wydawnictwa książek zasługujących na nagrodę.

W rubr. VIII. „*utrzymanie pomników historycznych*" preliminowano w poz. 81. na restauracyę pomników w ogóle 1.500 zł. a wydano 2.597 zł., czyli więcej o 1.097 zł. a to z powodu, że z tej pozycyi poniesiono także resztę kosztów wypracowania planów odbudowania zamku na Wawelu i sporządzenia 7 fotografij tych planów.

Preliminowana w poz. 82. kwota 500 zł. dla zakładu imienia Ossolińskich na badanie i ocalenie zabytków historycznych nie została w roku budżetowym wypłaconą z powodu opóźnionego zgłoszenia się.

Rubr. IX. *„kwaterunkowe żandarmeryi“* wykazuje nieznaczne stosunkowo przekroczenie w kwocie 547 zł., a to na podstawie rachunków przedłożonych przez komendę żandarmeryi.

Rubr. XV. *„wydatki na cele gospodarstwa krajowego“* miała preliminowaną kwotę 225.056 zł., wydano zaś z tej rubryki rzeczywiście 277.164 zł., czyli przekroczono preliminowaną kwotę o 52.108 zł. Cyfra ta jednak nie daje dokładnego pojęcia o różnicach zachodzących przy rozmaitych działach i licznych pozycjach tej rubryki. Rubryka bowiem ta obejmuje wydatki na 1) biura meljoracyjne, 2) szkołę lasową we Lwowie, 3) szkoły rolnicze i folwark w Dublanach, 4) szkołę rolniczą i folwark w Czernichowie, 5) subsydia dla muzeów szkół rolniczych, rękodzielniczych i na popieranie przemysłu, rękodzieł i nakoniec 6) stypendja. Każdy z tych działów wymaga kilka słów wyjaśnienia.

I tak: poz. 131—132 *a* obejmują wydatki na biuro meljoracyjne wraz z ekspozyturami i na urządzenie kursu robót melioracyjnych; na te wydatki preliminowano kwotę 8.800 zł., a wydano 12.632 zł. czyli więcej o 3.832 zł. Wydział krajowy tłómaczy to przekroczenie konieczną potrzebą. Komisja budżetowa z uwagi na ważność tego działu i na usługi, jakie to biuro i jego ekspozytury oddają rolnictwu krajowemu, uznaje to usprawiedliwienie za ugruntowane.

W poz. 131. b. preliminowano 600 zł. na subwencyonowanie podmajstrzych. Z powodu jednak że nikt o tego rodzaju subwencyę się nie ubiegał, nic z tej kwoty nie wydano.

Poz. 133. obejmuje wydatki na szkołę gospodarstwa lasowego we Lwowie. Na te wydatki preliminowano 11.710 zł., a wydano 14.568 zł. Uzasadnienie tej różnicy znajduje się poniżej przy szczegółowem zamknięciu rachunków tej szkoły.

Poz. 134—137 obejmuje wydatki preliminowane na szkołę rolniczą, szkołę parobków, szkołę gorzelnictwa i folwark w Dublanach, jak również na osuszenie łąk i plany melioracyi tamże. Na wszystkie te wydatki preliminowano 58.839 zł., wydano zaś rzeczywiście 72.914 zł., czyli więcej o 14.076 zł. Uzasadnienie tych różnic znajduje się poniżej przy sprawozdaniu naszem o szczegółowem zamknięciu tych rachunków.

Poz. 138—140, obejmują wydatki preliminowane na szkołę rolniczą, szkołę ogrodniczą i folwark w Czernichowie. Na te wydatki preliminowano kwotę 46.894 zł., wydatki zaś rzeczywiste wynoszą 67.067 zł., czyli więcej o 20.173 zł. Uzasadnienie i tych różnic znajdzie się poniżej przy szczegółowych zamknięciach tych rachunków.

Preliminowanej w poz. 140 kwoty 10.000 zł. na szkołę rolniczą w Horodence i w obszarze oddziału Buczacko - Zaleszczyckiego nie wydano, ponieważ w roku budżetowym szkół tych nie założono.

Z kwoty 10.000 zł., przeznaczonej na badanie głębszych pokładów ziemi, wydano tylko 5.595 zł., a z kwoty 3.000 zł., preliminowanej na studya chemiczne przeróbki nafty, użyto tylko 1.957 zł., ponieważ nie zachodziła potrzeba większych na te cele wydatków.

W poz. 148. preliminowano na szkoły rękodzielnicze i poparcie przemysłu domowego 5.000 zł., a w pozycyi 149. na przemysł rękodzielniczy 30.000 zł., wydano zaś w poz. 148. kwotę 15.603 zł., a w poz. 149. kwotę 45.947 zł.; więc w pierwszej pozycyi przekroczono budżet o 10.603 zł., w drugiej o 15.947 zł. Wydział krajowy tłómaczy te przekroczenia potrzebą rozwoju przemysłu i tą okolicznością, że w kwotach wydatkowanych z tych pozycyj mieszczą się udzielone pożyczki w kwocie 38.800 zł., które przypisane są do zwrotu w rubr. VI. dochodów funduszu krajowego.

Komisja budżetowa nie przeczy, że od r. 1881. potrzeby rozwoju przemysłu domowego i rękodzielniczego znajdują w Wys. Reprezentacyi krajowej gorliwą a ciągle wzrastającą opiekę, której wybitnym wyrazem są kwoty na te cele w ostatnich czterech latach preliminowane

(na r. 1882. 5.000 i 5.000 zł.; na r. 1883. 5.000 i 30.000; na r. 1884. 10.000 i 50.000; na r. 1885. 10.000 i 80.000 zł.).

Komisja nie może jednak zataić uwagi, że kwoty na to cele w pojedynczych latach preliminowane stanowią niejako maximum wydatków, które w danym roku budżetowym za wolą Sejmu na te cele wydatkowane być mają, że te kwoty bynajmniej nie są i z natury rzeczy nie mogą być miarą potrzeb szybkiego rozwoju przemysłu rękodzielniczego i domowego, ale raczej stosować się muszą do ogólnego stanu funduszu krajowego, do większych lub mniejszych spodziewanych wpływów i do większych lub mniejszych wydatków, jakie z funduszu krajowego na inne gałęzie gospodarki krajowej i administracyi kraju ponoszone być muszą. Z tych też powodów komisja budżetowa ze swego stanowiska żywi nadzieję i wyraża życzenie, aby nadal Wydział krajowy w chwalebnej zresztą intencyi przyspieszenia rozwoju przemysłu rękodzielniczego i domowego trzymał się ściśle granic w corocznych budżetach przez Wys. Reprezentacyę kraju zakreślonych.

Rubr. XVI. obejmuje *„Rozmaite wydatki“*, które rozpadają się na dwa główne działy: A. wydatki w budżecie przewidziane i B. wydatki w budżecie niewyszczególnione. W dziale A. nie ma żadnych różnic między preliminowanemi kwotami, a rzeczywistemi wydatkami. W dziale B. poczyniono ogółem wydatki w budżecie niewyszczególnione na kwotę 1.295 zł., z których kwotę 1.174 zł. wydano tylko tytułem zaliczek zwrotnych od gmin, funduszu szkolnego i funduszów stypendyjnych, bezzwrotne zaś wydatki wynoszą nieznaczną kwotę 121 zł. Udzielony z funduszu krajowego w roku 1883. zasiłek funduszowi budowy gmachu sejmowego w kwocie 13.556 zł. uzasadniony i usprawiedliwiony został w szczegółowem zamknięciu rachunków funduszu budowy gmachu sejmowego przedłożonem Wys. Sejmowi w r. 1884, a przez Wys. Reprezentacyę w tymże roku zatwierdzonem.

Dochody funduszu krajowego.

Dochody funduszu krajowego preliminowane były na ogólną kwotę 3,392.658 zł., rzeczywiste zaś dochody wynosiły tylko 3,297.649 zł., były więc mniejsze od preliminowanych o 95.009 zł., a gdy na pokrycie niedoboru z r. 1882. przyzwolił Wys. Sejm na zaciągnięcie chwilowej pożyczki w kwocie 97.000 zł., rzeczywiście zaś pożyczono na ten cel tylko podług potrzeby 89.607 zł., przeto i z tego tytułu wpłynęło mniej niż preliminowano o 7.393 zł.

Oprócz rubr. II. *„Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych“* i rubr. XII. *„Dodatki do podatków“*, których dochody rzeczywiste były mniejsze od preliminowanych — wszystkie inne rubryki działu dochodów większe od preliminowanych wykazują wpływy, i tak:

Rubr. III. *„Dochody z dróg krajowych“* miała preliminowane dochody na kwotę 227.510 zł., rzeczywiście zaś wpłynęło 238.339 zł., czyli więcej o 10.829 zł. Rubryka ta obejmuje dwa rodzaje dochodów: 1) dochody z myt drogowych wraz z odsetkami zwłoki i karami i 2) datki dobrowolne na budowę dróg. Z myt krajowych wraz z odsetkami preliminowano 222.510 zł., wpłynęło zaś 232.558 zł., czyli więcej o 10.048 z powodu korzystnego wydzierżawienia stacyj mytniczych. Na datki dobrowolne na budowę dróg preliminowano 5.000 zł., wpłynęło zaś 5.781 zł. W ogólnej tej sumie dochodów mieszczą się datki na drogę Lwów - Stojanów w kwocie 5.205 zł.

Rubr. IV. *„Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych“* wykazuje rzeczywiste wpływy w kwocie 111.106 zł., zamiast preliminowanych 5.772 zł. Budżet bowiem przewidywał dochód tylko od funduszu policyi krajowej, rzeczywiście zaś były oprócz tego następujące wpływy: od szpitala powszechnego we Lwowie 58.807 zł., od zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie 6.758 zł., od szpitala św. Łazarza w Krakowie 39.142 zł. Wszystkie te wpływy są wynikiem szczegółowych zamknięć rachunkowych, o których później zdamy sprawę. Tutaj jednak nadmieniamy, że nadwyżki te pozostają w łączności z wykonanem powyżej przekroczeniem w rubr. III. wydatków

funduszu krajowego spowodowanym odmiennym sposobem zarachowania kosztów leczenia ubogich chorych na Kulparkowie i na oddziale położnic we Lwowie.

Rubr. V. „*Zwroty zaliczek z lat ubiegłych*“, wykazują dochody rzeczywiste w kwocie 37.355 zł. większe od preliminowanych 27.000 zł. o 10.355 zł.

Rubr. VI. „*Zwroty pożyczek*“, zawiera podług zamknięcia rachunków Wydziału krajowego zwroty ratalne tak pożyczek udzielonych powiatom, gminom, korporacyom lub pojedyńczym osobom na podstawie osobnych uchwał sejmowych, jakoteż i pożyczek udzielonych przez Wydział krajowy z rubr. XIII. wydatków na budowy wodne, z rubr. XV. na popieranie przemysłu i rękodzieł i z rubr. XVI. gminom na budowę koszar. W kwotach wykazanych przez Wydział krajowy w niektórych pozycyach tej rubryki mieszczą się raty spłacone na częściowe umorzenie zaciągniętego długu wraz z opłacanemi odsetkami i to bez podania ile ze spłaconej kwoty przypada na odsetki, a ile na ratę amortyzacyjną, a w kilku zaś pozycyach wykazane są same tylko odsetki. Z preliminowanych w budżecie w tej rubryce kwot nie wpłynęły: rata od bursy św. Kazimierza w Tarnowie, ponieważ podług uchwały Wys. Sejmu połowa tej pożyczki w kwocie 625 zł. została odpisaną, reszta zaś rozłożoną na 4 lata począwszy od r. 1884. Od gmin Krosna i Sędziszowa nie wpłynęły preliminowane raty, ponieważ pożyczki nie zostały udzielone, a od gminy Sanoka zamiast dwóch rat wpłynęła tylko jedna, ogółem w tych pozycyach wpłynęło mniej niż preliminowano o 1.501 zł. Natomiast wpłynęło więcej niż preliminowano, a względnie wpłynęły kwoty wcale nie preliminowane: od Wydziału powiatowego w Tarnowie zaległa rata z r. 1882., od Towarzystwa w Korczynie 556 zł. i takiegoż Towarzystwa w Błażowej 520 zł. jako raty wraz z odsetkami od udzielonych w roku 1882. pożyczek, od masy śp. Wilda Karola wpłynęła kwota nieprelimiowana 656 zł., nadto wpłynęły odsetki od kilku pożyczek udzielonych w latach 1882. i 1883.

Rubr. VII. „*Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie*“, z kwotą mniejszą od preliminarza o 97 zł.

Rubr. VIII. „*Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach*“, wykazująca dochody większe od preliminowanych o 10.914 zł.

Rubr. IX. „*Dochody szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie*“, z większemi od preliminarza dochodami o 4.797 zł. znajdą wytłómaczenie w szczegółowych zamknięciach tych rachunków.

Rubr. XI. „*Rozmaite dochody*“, zarówno jak rubr. XVI. wydatków rozpada się na dwa działy: A. Dochody w budżecie wyszczególnione, B. Dochody w budżecie nieposzczególnione. Pierwsze preliminowane na 1.150 zł. dały rzeczywiście 1.311 zł.; drugie zaś wynoszą ogółem 25.421 zł., między któremi figurują subwencye państwowe z kwotą 11.400 zł. Towarzystwo gospodarskie galic. zaległa subwencya na budowę laboratoryum chemicznego w Dublanach 1.500 zł. Fundusz szkolny zwrot mylnie w r. 1882. pobranych 4.000 zł., datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej Transwersalną 6.289 zł. i zwrot zaliczek udzielonych w r. 1880. na zasiewy 903 zł.'

Wykazana w rubr. XI*a*. pożyczka z funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. w kwocie 120.000 zł. służyła na pokrycie preliminowanej w rubr. XVI. wydatków kwoty na pożyczki gminom na budowę koszar.

Rubr. XII. „*Dodatki do podatków*“. Uchwalony przez Wysoki Sejm budżet na rok 1883. przyjął kwotę podatków państwowych na ogólną kwotę 10,260.000 zł. a ustanowiwszy 27 centów dodatku do podatków, preliminował ogólną kwotę dodatku krajowego na 2,770.200 zł. Rzeczywiście zaś wpłynęła z tego tytułu tylko kwota 2,508.098 zł., czyli że jeden cent dodatku zamiast preliminowanych 102.000 zł. przyniósł rzeczywiście tylko 92.892 zł. Rachunek dodatku krajowego za rok 1883. przedstawia się właściwie, jak następuje: Należytość za rok 1883. wynosiła 2,708.287 zł. czyli na 1 centa przypadała kwota 100.300 zł. Na rachunek tej należytości wpły-

nęło 2,337.779 zł. a z uwzględnieniem zwrotów opodatkowanym 30.083 zł. tylko 2,307.696 zł., tak, że za rok 1883. pozostało zaległości 370.508 zł. Z końcem roku 1882. wynosiły zaległości 517.006 zł. Na rachunek tych zaległości wpłynęła w roku budżetowym 1883. kwota 261.204 zł., z której po potrąceniu zwrotów opodatkowanym pozostało 200.401 zł. Z dawniejszych zaległości zostało tedy niespłaconych 255.801 zł., a gdy do tego dodamy wykazaną powyżej zaległość z r. budżetowego 1883. w kwocie 370.508 zł., otrzymamy ogólną zaległość z końcem roku 1883. w kwocie 626.309 zł. W porównaniu z r. 1882. powiększyły się te zaległości o sumę 109.303 zł. W przytoczonych powyżej cyfrach leży też przyczyna niepomyślnego wyniku dodatku do podatków. Przedewszystkiem przyjęta na podstawie wykazów dostarczonych przez c. k. urzędy podatkowe ogólna cyfra podatków państwowych, okazała się za wysoką. Niemniej zmniejszony dochód z dodatku ma swoją przyczynę w licznych reklamacyach wniesionych w latach 1882. i 1883. przeciw wymiarom podatku gruntowego, wreszcie i klęski elementarne przyczyniły się do zmniejszenia dochodu i zwiększenia cyfry zaległości podatkowych.

Dla wyrównania niedoborów z r. 1882. i 1883. wykazał Wydział krajowy w poz. 38*a*. kwotę zaciągniętą w tym celu z funduszu pożyczki krajowej, o czem poniżej mowa.

Ogół wydatków rzeczywistych funduszu krajowego wynosił . .	3,467.312 zł.
Ogół dochodów rzeczywistych	3,297.649 zł.
Niedobór za rok 1883. wynosił zatem . . .	169.663 zł.
a gdy do tego doliczymy niedobór z roku 1882. przeniesiony uchwałą sejmową na rok 1883.	89.607 zł.
otrzymamy ogólny stan niedoborów funduszu kraj. za lata 1882. i 1883. . .	259.270 zł.

który, jak powyżej wykazano, pokryty został chwilowo z funduszów pożyczki 1883., a który znalazł następnie stałe pokrycie w pożyczce krajowej z roku 1884. w kwocie 1 miliona zł.

Jako alegaty do zamknięcia rachunków funduszu krajowego, przedłożył Wydział krajowy szczegółowe zamknięcia rachunków: 1) szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, 2) szkół rolniczych, szkoły gorzelnictwa i folwarku w Dublanach, 3) szkoły rolniczej, szkoły ogrodniczej i folwarku w Czernichowie.

1. Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Rubr. XV. wydatków — rubr. VII. dochodów.

Szczegółowy budżet tej szkoły preliminował na płace nauczycieli 8.300 zł., wydano zaś rzeczywiście 8.400 z powodu dodatku osobistego dla dyrektora. Nadto udzielono z tej rubryki zaliczki na płace w kwocie 775 zł., z których tylko 349 zł. zostało w ciągu roku budżetowego spłaconych, zaś 426 zł. zaliczono do wydatków tej rubryki, tak, że przekroczono preliminowaną kwotę o 526 zł. Na koszta administracyjne preliminowano ogółem 740 zł., wydano zaś rzeczywiście 3.163 zł., czyli więcej o 2.423 zł. Wydział krajowy tłómaczy to przekroczenie większemi w budżecie nieprzewidzianemi wydatkami, jako to: na postawienie sztachet, na budowę pompy i t. p.

Komisya budżetowa nie może obecnie osądzić, czy i o ile roboty te były nieodzowne do wykonania w r. 1883., w każdym jednak razie komisya nie może zataić uwagi, że tak znaczny stosunkowo wydatek powinien był albo być w preliminarzach przewidziany, albo też być pokryty w ciągu r. 1883. uzyskanym od Wys. Sejmu kredytem dodatkowym. Ogółem przekroczono preliminarz wydatków na tę szkołę o 2.858 zł.

Dochody szkoły lasowej preliminowane na 5.390 zł. dały rzeczywiście tylko 5.293 zł., czyli mniej o 97 zł.

Z porównania ogólnej sumy wydatków	14.568 zł.
Z ogólną sumą dochodów	5.293 zł.
Okazuje się niedobór w kwocie	9.275 zł.

pokryty z funduszu krajowego. A gdy na ten cel preliminowano kwotę 6.300 zł., przeto fundusz krajowy wydał z tego tytułu więcej niż preliminowano o 2.955 zł.

2. Krajowe szkoły rolnicze w Dublanach.

A. Wyższa szkoła rolnicza.

Rubr. XV. poz. 134 wydatków. — Rubr. VIII. poz. 27 dochodów.

W rubr. I. wydatków preliminowano na płace nauczycieli 16.380 zł., wydano zaś tylko 16.280 zł. czyli mniej o 162 zł. Że zaś z tej rubryki udzielono zaliczki na płace w kwocie 625 zł., z których w ciągu roku budżetowego spłacono tylko 323 zł., a zostało niespłaconych 302 zł., przekroczono więc kwotę preliminowaną o 140 zł. Rubr. II. „inne płace“ i rubr. III. „zasługi“ nieznaczne tylko wykazują różnice. W rubr. IV. „koszta administracyjne“ niektóre pozycye wykazują znaczniejsze różnice między rzeczywistymi wydatkami a preliminowanemi kwotami, a mianowicie: poz. 22. „utrzymanie budynków“ na co preliminowano 800 zł. a wydano 2.531 zł. I to przekroczenie tłómaczy Wydział krajowy tem, że oprócz zwykłych robót konserwacyjnych musiano zarządzić znaczniejsze restauracye w mieszkaniach profesorów, i uskutecznić budowę studni. Przekroczenia te stoją w związku z wydatkami nadzwyczajnymi, wykazanymi w rachunku folwarku dublańskiego, poniesionymi na rachunek kredytów przyzwolonych przez Wys. Sejm w latach 1880. i 1881. Uwagi swoje o tych nadzwyczajnych wydatkach wypowie komisya poniżej przy rozbiorze zamknięcia rachunków folwarku dublańskiego. Wydatek na koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelanów przewyższył preliminowaną kwotę o 390 zł., a na apteki i potrzeby sanitarne wydano więcej niż preliminowano o 131 zł., a to z powodu wybuchu epidemii, wskutek czego pomoc lekarza częściej była używana. Rubr. „rozmaite wydatki“ nie miała kwoty preliminowanej, wydano zaś 5.203 zł., a mianowicie 4.000 zł. zwrot do funduszu ochotników wojskowych, pożyczki udzielonej w r. 1860. towarzystwu gospodarskiemu i 1.027 kosztu sporządzenia operatów, szkiców do budować się mającego gmachu szkolnego. Pierwszy wydatek stoi w związku z uchwalonymi w latach 1880. i 1881. kredytami na nadzwyczajne potrzeby folwarku i szkoły rolniczej w Dublanach, o czem poniżej będzie mowa przy szczegółowem zamknięciu tego rachunku, wydatek zaś drugi ma uzasadnienie w uchwale sejmowej z d. 16. Paźdz. 1883.

W dziale dochodów znaczniejsze różnice znajdują się w następujących dwóch pozycyach: poz. 2. subwencya z funduszu kultury krajowej zamiast preliminowanych 5000 zł. wynosiła tylko 4.183 zł., czyli mniej o 817 zł., ponieważ fundusz kultury taką tylko rozporządzał kwotą, a w poz. 4. dochód z czesnego zamiast preliminowanych 3.000 zł., przyniósł tylko 2.100 zł. a to z powodu mniejszej liczby uczniów i częstych uwolnień od opłaty czesnego. W rubr. „rozmaite“ nie preliminowano żadnej kwoty, rzeczywiście zaś wpłynęło 823 zł., między któremi wymienić należy kwotę 695 zł. jako dary na środki naukowe, które służą na pokrycie przekroczeń w rubr. przeznaczonej na potrzeby naukowe.

Rzeczywiste wydatki szkoły rolniczej w Dublanach wynosiły .	41.005 zł.
Dochody	14.015 „
Niedobór wynosi . . .	26.990 zł.

który pokryty został z funduszu krajowego. Że zaś na ten cel preliminowano tylko 17.830 zł., przeto z tego tytułu wydano więcej niż preliminowano o 9.160 zł.

B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.

Rubr. XV. pozyc. 135 wydatków, rubr. VIII. dochodów.

Wydatki tej szkoły preliminowane na 9.674 zł. wynosiły tylko 9.530 zł., czyli mniej o 144 zł. W rubr. I. *„Płace nauczycieli“* wydano więcej niż preliminowano o 480 zł., a to z powodu, że posada nauczyciela fachowego jak i docenta weterynaryi nie były obsadzone, a przedmiotów szkolnych wykładali nauczyciele szkoły rolniczej. Wydział krajowy w uzasadnieniu tego przekroczenia czyni uwagę, że przekroczenie to znajduje pokrycie w większych dochodach z opłat na utrzymanie uczniów. Komisja budżetowa nie może się dopatrzeć związku między przekroczeniem powstałem z powodu nieobsadzenia systemizowanych posad nauczyciela fachowego i docenta weterynaryi, a zwiększonymi dochodami na utrzymanie uczniów. Zdaniem komisyi należałoby raczej dążyć do tego, aby posady nauczyciela fachowego i docenta weterynaryi zostały obsadzone, przezco możnaby uniknąć większych wydatków dla profesorów szkoły wyższej, wykładających w szkole parobków w zastępstwie przedmioty szkolne.

W dziale dochodów preliminowano w rubr. II. *„opłaty i datki“* ogółem 1.220 zł., a mianowicie opłaty 270 zł., datki Rad powiatowych, towarzystw gospodarczych i innych 950 zł., wpłynęło zaś tylko tytułem opłat 1.160 zł., zaś od Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych i innych nic nie wpłynęło.

Wydatki rzeczywiste tej szkoły wynosiły	9.530 zł.
Dochody „ „ „ „	3.143 „
Niedobór .	6.387 zł.

pokryty z funduszu krajowego, a ponieważ na ten cel preliminowano w budżecie 6.450 zł., wydano więc z tego tytułu mniej o 63 zł.

3. Folwark w Dublanach.

Uchwalony na r. 1883. budżet obejmował w dziale wydatków zwyczajnych 10.660 zł., nadzwyczajnych 3.615 zł., razem 14.275 zł., rzeczywiście zaś wydano w dziale wydatków zwyczajnych 12.847 zł., nadzwyczajnych 8.006 zł. tak, że przekroczono preliminarz w dziale wydatków zwyczajnych o 2.187 zł., w nadzwyczajnych o 4.391 zł.

W rubr. I. *„wydatki na gospodarstwo“* zamiast preliminowanych: zwyczajnych 6.570 zł., nadzwyczajnych 900 zł., wydano zwyczajnych 9.038 zł., nadzwyczajnych 1.166 zł., przekroczono więc pierwsze o 2.468 zł., drugie o 216 zł. Przekroczenia w dziale wydatków zwyczajnych miały miejsce głównie w pozycyach: na płace i zasługi, na najem robotnika i na dokupno karmy owsa i grysu, z przyczyn przez Wydział krajowy wykazanych.

Przeznaczona na melioracyę łąk i drenowanie pól kwota 2.500 zł. nie mogła w całości być użytą, wydano bowiem tylko 2.049 zł., a to z powodu, że spóźniona wiosna i ciągłe prawie deszcze utrudniały wykonanie robót melioracyjnych.

Pod tytułem *„inne nadzwyczajne wydatki“* wykazuje Wydział krajowy kwotę wydatkowaną 4.791 zł., która w preliminarzu na r. 1883. nie była przewidzianą. Wydatek ten pozostaje w związku z uchwalonemi przez Wysoki Sejm w latach 1880. i 1881. kredytami na wydatki nadzwyczajne folwarku i szkół rolniczych w Dublanach w ogólnej kwocie 26.788 zł. Z tej kwoty wydano do końca roku 1882. sumę 24.454 zł., tak, że z uchwalonych kredytów zostało niezużytych 2.334 zł. W r. budżetowym 1883. wykonano dalsze roboty nadzwyczajne na rachunek tych kredytów, a mianowicie: dla folwarku budowa szopy 311 zł., zakupno bydła 3.004 zł., zaś dla szkoły rolniczej, jak powyżej wykazano, na budowę studni 1.205 zł. i zwrócono funduszowi ochotników wojskowych 4.000 zł., razem więc wydano w r. 1883. kwotę 8.519 zł., zatem przekroczono dozwolone kredyta o 6.185 zł. Odnośnie do tego przekroczenia komisya budżetowa widzi się zniewoloną powtórzyć uczynioną powyżej przy sprawozdaniu o rachunkach szkoły

lasowej uwagę, mianowicie, że jeżeli okazała się nieodzowna potrzeba poczynienia wydatków pociągających za sobą tak znaczne stosunkowo przekroczenie uchwalonych przez Wysoki Sejm kredytów, należało postarać się u Wysokiej Reprezentacyi o kredyt dodatkowy na te wydatki.

Z rachunku folwarku wydano również kwotę 1.477 zł. na wyrób cegieł, który to wydatek nie był w budżecie przewidziany. Cegły te służą za zapas dla budowy szkoły, a koszt ich wyrobu zwrócony zostanie z funduszów, które Sejm na tę budowę przeznaczy.

Dochody folwarku preliminowane na 11.200 zł. dały rzeczywiście 12.342 zł. czyli więcej o 1.142 zł. podług szczegółowego rachunku przedłożonego przez Wydział krajowy.

Wydatki folwarku wynoszą ogółem	20.853 zł.
Dochody	12.342 „
Niedobór .	8.511 zł.

który miał być pokryty z funduszu krajowego. Ponieważ jednak Wydział krajowy zrealizował w r. 1883. przyzwoloną przez Wysoki Sejm w r. 1881. pożyczkę w kwocie 12.000 zł. na majątek dublański i z tego tytułu wpłynęła do kasy kwota 11.693 zł., nietylko wykazany powyżej niedobór 8.511 zł. pokryty został, ale nadto pozostająca reszta 3.182 zł. zwróconą została funduszowi krajowemu jako częściowy zwrot nadzwyczajnych wydatków uchwalonych w latach 1880. i 1881., a wykonanych w latach 1881—1883.

Kurs gorzelnictwa w Dublanach.

Zamknięcie rachunków tego kursu wykazuje rzeczywiste wydatki w kwocie 1.527 zł., w porównaniu z preliminarzem mniej o 18 zł. Dochody zaś wynoszą 1.000 zł., w porównaniu z preliminarzem mniej o 240 zł., bowiem preliminowana kwota na opłatę od uczniów nie wpłynęła wcale, ponieważ nie było zamożniejszych uczniów, od których można by było ściągnąć opłatę szkolną. Niedobór w kwocie 527 zł. pokrył fundusz krajowy i wydał z tego tytułu więcej niż preliminowano o 222 zł.

Szkoła rolnicza w Czernichowie.

Na rok 1883. uchwalono dla tej szkoły w dziale wydatków zwyczajnych 25.788 zł., nadzwyczajnych 1.390 zł., rzeczywiste zaś wydatki wynosiły: zwyczajne 30.325 zł., nadzwyczajne 15.749 zł.; przekroczono więc preliminarz w wydatkach zwyczajnych o 4.537 zł., nadzwyczajnych o 14.359 zł.

Rubr. I. *„płace nauczycieli“* i rubr. II. *„inne płace“* wykazują rzeczywiste wydatki mniejsze od preliminowanych o 714 zł., z powodu nie obsadzenia wszystkich posad, i interkalaryów.

Rubr. III. *„Koszta administracyjne“*, wykazuje przekroczenie preliminarza o 1.378 zł., z których 247 zł. przypada na zarząd, 313 zł. na opał, 110 zł. na oświetlenie, 328 zł. na utrzymanie budynków, a 363 zł. na sprawienie sprzętów i ruchomości. Wszystkie te przekroczenia są dostatecznie przez Wydział krajowy uzasadnione. Największe stosunkowo przekroczenie wydatków zwyczajnych wykazuje rubr. IV. *„utrzymanie uczniów.“* Na te wydatki preliminowano 7.895 zł., a wydano rzeczywiście 11.520 zł., czyli więcej o 3.625 zł. Przekroczenie to spowodowane zostało tą okolicznością, że ilość uczniów była większą o 16 od cyfry przewidzianej w preliminarzu. Z tego też powodu dochody z tytułu opłat na utrzymanie uczniów są większe od preliminowanych o 2.200 zł., które służą na częściowe pokrycie przekroczenia w tej rubryce wydatków. Rubr. V. *„potrzeby naukowe“* wykazuje nieznaczne stosunkowo przekroczenie o 306 zł., uzasadnione w wyjaśnieniach Wydziału krajowego.

Oprócz *„wydatków rozmaitych“* zarachowanych w poz. 22. rubr. III., na które preliminowano 100 zł., a wydano 162 zł., Wydział krajowy wykazuje jeszcze osobno wydatki rozmaite w kwocie 204 zł., na które preliminarz żadnej nie przeznaczył kwoty. Komisya budżetowa przyj-

mując i ten wydatek spowodowany konieczną potrzebą. wyraża życzenie, aby na przyszłość wydatki pod tytułem: „*rozmaite*,“ były zarachowane w jednej pozycyi, a nie rozrzucone na rozmaite rubryki i pozycye.

Na budowę mieszkań nauczycielskich i muru obwodowego wydano w r. 1883. kwotę 5.797 zł., które w budżecie nie były przewidziane. W r. 1881. pozwolił Wysoki Sejm na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 12.000 zł. na budowę mieszkań nauczycielskich. Pożyczki tej do końca roku budżetowego 1883. nie zrealizowano. Wydatki czynione z funduszu krajowego na ten cel będą pokryte, gdy pożyczka zrealizowaną zostanie. Zauważyć tu wszakże należy, że na rachunek tej pożyczki wydano już w roku 1882. kwotę 6.844 zł., co z wydatkiem r. 1883. czyni ogólną sumę 12.640 zł., a więc przekroczono już przeznaczoną kwotę o 640 zł. Również wydano bez preliminowanej kwoty na przebudowanie gmachu szkolnego 8.300 zł., ten wydatek zwróconym zostanie funduszowi krajowemu z przyznanej przez Rząd na ten cel subwencyi w kwocie 12.000 zł., na poczet której w r. 1881. wpłynęło do kasy krajowej 4.000 zł., reszta zaś wypłaconą została w r. 1884. i w tymże roku wydatki poniesione na budowę gmachu, zwrócone zostały funduszowi krajowemu.

Dochody preliminowane na 12.240 zł., przyniosły rzeczywiście 14.592 zł., czyli więcej o 2.352 zł., głównie z powodu większych dochodów na utrzymanie uczniów, jak wyżej wykazano.

Wydatki tej szkoły wynosiły	46.074 zł.
Dochody	14.592 „
Niedobór .	31.482 zł.

pokryty z funduszu krajowego. Na ten cel przeznaczył budżet kwotę 14.938 zł., z tego tytułu więc wydano więcej o 16.544 zł., z których jednak tylko kwota 2.447 zł., jest wynikiem większego niedoboru w wydatkach zwyczajnych tej szkoły, zaś kwota 14.097 zł. wydatkowaną została zastępczo na nadzwyczajne wydatki, a która kwota w swoim czasie zwróconą zostanie funduszowi krajowemu.

Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

Wydatki tej szkoły preliminowane na 3.175 zł. wynosiły tylko 3.092 zł. czyli mniej o 83 zł. Dochody przewidziane w preliminarzu w kwocie 2.350 zł. dały rzeczywiście 2.865 zł., czyli więcej o 515 zł. Zwiększony ten dochód zawdzięczyć należy lepszemu urodzajowi i korzystniejszej sprzedaży produktów ogrodowych. Niedobór w kwocie 226 zł. pokrył fundusz krajowy, a gdy z tego tytułu preliminowano 825 zł., wydano przeto mniej o 598 zł.

Folwark w Czernichowie.

Budżet na rok 1883. obejmował w dziale wydatków zwyczajnych 14.164 zł., nadzwyczajnych 2.377 zł., rzeczywiste zaś wydatki wynosiły w dziale wydatków zwyczajnych 15.847 zł., nadzwyczajnych 2.054 zł., przekroczono więc kwotę preliminowaną w dziale wydatków zwyczajnych o 1.683 zł., a wydano mniej niż preliminowano w dziale wydatków nadzwyczajnych o 322 zł.

„W rubr. I.“ „*wydatki na gospodarstwo*“ preliminowano w wydatkach zwyczajnych i nadzwyczajnych ogółem 4.895 zł., a wydano 7.033 zł., czyli więcej o 2.138 zł. Do tego przekroczenia przyczyniły się przeważnie droższo koszta żywienia służby, większe wydatki na najem robotnika, i na dokupno nasienia, nawozów, słomy i karmy, a to z powodu nieurodzaju owsa i paszy. Znaczniejsze również przekroczenie w tej rubryce miało miejsce w poz. 8. „*utrzymanie budynków*,“ zamiast bowiem preliminowanych 200 zł., wydano 879 zł. Wydział krajowy tłómaczy to przekroczenie potrzebą postawienia bud jarmarcznych i składu na materyały, na co kwota preliminowana wystarczyć nie mogła. W rubr. III. preliminowano na wyrób cegieł 450 zł., wydano zaś 1.097 zł. z powodu wypalenia większej ilości cegieł na prowadzenie budowy w Czernichowie, a zwiększony dochód ze sprzedaży tych cegieł, uwidoczniony w odnośnej rubryce dochodów.

W rubr. VII. „*spłata kapitału i odsetek*“ nie wydano kwoty 1.405 zł., przeznaczonej na spłatę raty pożyczki 12.000 zł., dozwolonej uchwałą sejmową z dnia 10. Października 1881., ponieważ ta pożyczka w roku budżetowym nie została zrealizowaną. Rubr. VIII. „*rozmaite*“ wykazuje przekroczenie preliminowanej kwoty 100 zł. o 637 zł., które jednak znajduje zupełne pokrycie w rubryce dochodów rozmaitych.

Dochody folwarku preliminowane na 15.270 zł. przyniosły w rzeczywistości 17.201 zł., czyli więcej o 1.931 zł. Więcej niż preliminowano, wpłynęło w rubr. I. „*dochody z gospodarstwa*“ o 1.395 zł., w rubr. II. „*z cegielni*“ o 439 zł. i w rubr. III. „*rozmaite*“ o 1.213 zł. Wszystkie te zwiększone dochody stoją w ścisłym związku ze zwiększonymi w odnośnych rubrykach wydatkami. Mniej niż preliminowano wpłynęło z pieca wapiennego z powodu mniejszej produkcyi zastosowanej do mniejszego zbytu, z tego też powodu i wydatek na piec wapienny był o 346 zł. mniejszy. Ostateczny rezultat z tego pieca był o 676 zł. mniej pomyślnym, niż to preliminarz przewidywał.

Wydatki rzeczywiste wynosiły	17.901 zł.
Dochody „ „	17.200 „
Niedobór . .	701 zł.

pokryty z funduszu krajowego. W budżecie przeznaczono na ten cel 1.271 zł., wydano przeto mniej niż preliminowano o 570 zł.

Przechodzimy do drugiej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków za rok 1883.

Funduszów i zakładów uposażonych ze skarbu krajowego.

1. Fundusz szkolny krajowy.

Wydatki.

Budżet na rok 1883. preliminował w wydatkach zwyczajnych 491.294 zł., nadzwyczajnych 33.775 zł., rzeczywiste zaś wydatki wynosiły zwyczajne 510.313 zł., nadzwyczajne 26.878 zł., przekroczono więc preliminowaną kwotę w wydatkach zwyczajnych o 19.019 zł., natomiast wydano mniej niż preliminowano w wydatkach nadzwyczajnych o 6.897 zł.

Przekroczenia w wydatkach zwyczajnych miały miejsce głównie w rubr. II., VIII. i XIII., zaś mniej niż preliminowano wydano głównie w rubr. I. zwyczajne i nadzwyczajne, w rubr. III. nadzwyczajne, w rub. X. zwyczajne i w rubr. XIV. nadzwyczajne.

Wydano mniej niż preliminowano:

W rubr. I. „*zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych*“. W tej rubryce preliminował budżet na rok 1883. w wydatkach zwyczajnych „*na pokrycie niedoborów funduszów szkolnych okręgowych*“ ogólną kwotę 310.400 zł., wydano zaś tylko 288.158 zł., w wydatkach nadzwyczajnych preliminowano na „*zaliczki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych*“ 10.000 zł., wydano zaś tylko 5.000 zł., wydano więc mniej w zwyczajnych o 22.242 zł., w nadzwyczajnych o 5.000 zł. Rada szkolna krajowa, która dotychczas zarządza wyłącznie działem wydatków krajowego funduszu szkolnego, asygnowała właściwie w roku budżetowym 1883. całą na ten rok preliminowaną kwotę, lecz cztery Rady szkolne okręgowe: w Myślenicach, Jaśle, Żółkwi i we Lwowie (zamiejska) nie zrealizowały asygnacyj w czasie przepisanym, przeto asygnowane zasiłki w łącznej kwocie 22.242 zł. z powodu zadawnienia zostały odpisane.

Rubr. III. „*zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye*“, wykazująca mniejsze od preliminowanych wydatki o 637 zł., rubr. X. „*emerytura dla nauczycieli*“ z mniejszemi wy-

datkami o 1.738 zł. i rubr. XIV. *„zasiłki bezzwrotne i zaliczki zwrotne na budynki szkolne“* z mniejszemi wydatkami nadzwyczajnemi o 1.260 zł., nie potrzebują bliższego wyjaśnienia.

Natomiast wydano więcej:

W rubr. II. *„Substytucye,“* na które preliminowano 75.000 zł. a wydano rzeczywiście 108.433 zł., czyli więcej o 33.433 zł. Jak w latach 1881. i 1882. tak i obecnie Rada szkolna krajowa tłómaczy znaczne to przekroczenie niezbędną potrzebą otwierania większej ilości klas równorzędnych i ustanowienia dla nich zastępców nauczycieli, a to z powodu wielkiego napływu dzieci obowiązanych do uczęszczania do szkoły. Po części Wysoki Sejm uwzględnił tę okoliczność przy układaniu budżetów w późniejszych latach, a mianowicie preliminowano na rok 1884. kwotę 88.000 zł., na r. 1885. nawet 100.000 zł.

W rubr. VIII. *„dodatki pięcioletnie dla nauczycieli,“* na co preliminowano w budżecie kwotę 38.456 zł. a wydano 43.804 zł., czyli więcej o 5.348 zł. Wydatki te wzmagają się z natury swojej z roku na rok z powodu asygnowania dodatków coraz większej liczbie nauczycieli na etacie będących i na etat przeniesionych. Wzmaganie się tych wydatków uwzględnił też Wysoki Sejm w budżetach na późniejsze lata, przeznaczając na r. 1884. kwotę 51.400 zł., na rok 1885. zaś 70.735 zł., a na rok 1886. Wydział krajowy zgodnie z Radą szkolną preliminuje nawet 77.618 zł. w. a.

Rubr. XIII. *„rozmaite wydatki“* miała preliminowaną w poz. 41. kwotę 3000 zł., wydano zaś z tego tytułu 7.440 zł., przekroczono więc preliminowaną kwotę o 4.440 zł. Przekroczenie to jednak jest tylko rachunkowe, a nie rzeczywiste, ponieważ z tego tytułu wydano właściwie tylko 2.800 zł., reszta zaś 4.640 zł. przypada w części na mylnie zarachowane przez c. k. urzędy podatkowe, po części zaś na inne fundusze, od których zarządzono zwroty.

Dochody własne funduszu szkolnego preliminowane na 154.419 zł., przyniosły w rzeczywistości tylko 139.824 zł., czyli mniej od preliminowanych o 14.595 zł.

Główne zboczenia od budżetu na korzyść dochodów funduszu szkolnego są następujące:

Rubr. I. *„odsetki od kapitałów“* dały więcej niż preliminowano o 2.085 zł., zamiast bowiem preliminowanej kwoty 16.127 zł. wpłynęło z tego tytułu 18.212 zł. Czyniąc zadość dwukrotnie objawionemu życzeniu komisyi budżetowej, Wydział krajowy podał przy pojedyńczych pozycyach tej rubryki cyfrę papierów wartościowych, będących własnością funduszu szkolnego. Z wyjaśnień Wydziału krajowego, umieszczonych na str. 179 zamknięcia rachunków wypływa, że z kwoty 304.383 zł. im. wartości papierów wartościowych, jaka była własnością funduszu szkolnego z początkiem r. 1883.. wylosowano, sprzedano lub skonwertowano ogółem papiery wartościowe im. wartosci 277.492 zł., natomiast zakupiono papiery wartościowe im. wartości 257.624 zł., tak że stan efektów zmniejszył się w ciągu r. 1883. o zł. 19.873 im. wartości, a to z tej przyczyny, że zamiast sprzedanych 156.600 renty państwowej kupiono za to 5% listy Towarz. kredytow. Oprócz tego przyczyniła się do zmniejszenia stanu papierów wartościowych i ta okoliczność, że wartość kuponu bieżącego od sprzedanych papierów, Wydział krajowy zarachował w rubr. I. odsetki od kapitałów, zaś wartość kuponu bieżącego od kupionych papierów Wydział krajowy pokrył z majątku funduszu szkolnego, przez co też tłumaczy się większy dochód rubr. I. Ten sposób manipulowania uważa komisya budżetowa za niewłaściwy — ponieważ uszczupla on majątek zarodowy funduszu szkolnego na korzyść jednego roku — i zachodzi obawa, że przy częstych takich konwersyach, majątek zarodowy przy podobnej manipulacyi znacznie uszczuplony zostanie.

Aby temu w przyszłości zapobiedz, komisya budżetowa wnosi następującą rezolucyę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

(Rezolucja.)

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przy wszelkich konwersyach, a względnie kupnach papierów wartościowych dla funduszów, pozostających pod jego zarządem — wartość kupona bieżącego od zakupywanych papierów pokrywał nie z majątku zarodowego, lecz z bieżących dochodów kuponowych lub procentowych odnośnych funduszów".

Rubr. III *„dodatki"* wykazuje ogólne dochody w kwocie 1.302 zł. zamiast preliminowanych 530 zł. czyli wpłynęło z tego tytułu więcej o 772 zł. Bowiem od gminy m. Lwowa wpłynęła zaległość z lat ubiegłych tytułem dodatku do płac etatowych nauczycieli szkół normalnych 1.205 zł,. Natomiast nie wpłynęła i w tym roku kwota 490 zł. od c. k. Skarbu salin jako zwrot $^1/_3$ części pensyi emerytalnych nauczycieli szkoły głównej w Wieliczce. Jak w latach 1881. i 1882. tak i w tym roku Wydział krajowy niezliczone razy urgował spłatę tę należytości, ale nadaremnie.

W rubr. VI. wynosiły taksy od spadków 8.883 zł. zamiast prelimowanych 7.760 zł.

W rubr. VII, *„rozmaite dochody"* wpłynęło jako zwroty wydatków innych rubryk zamiast preliminowanych 1.000 kwota 5.316 zł. Nadwyżka ta dochodów zostaje w związku z wykazaną powyżej nadwyżką „wydatków rozmaitych" spowodowanych mylnemi poborami urzędów podatkowych, przyczem zauważyć należy, że różnica między księgami Wydziału krajowego a wyjaśnieniem Rady szkolnej wynosi 465 zł. i do chwili oddania do druku przedłożenia Wydziału krajowego wyjaśnioną nie została. Jako „zwrot zaoszczędzeń" w zasiłkach dla funduszów szkolnych okręgowych za czas od r. 1874 — 1883 mianowicie zwrot nadebranej dotacyi za r. 1883. wykazuje Wydział krajowy dochód w kwocie 12.294 zł., który w budżecie nie był przewidziany. Dochód ten stoi w ścisłym związku z dokonaną w latach 1883. i 1884. likwidacyą funduszów szkolnych okręgowych, która szczegółowo omówioną zostanie w sprawozdaniu komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszu szkolnego krajowego za r. 1884.

Natomiast wpłynęło mniej niż preliminowano:

W rubr. VII. poz. 23. „zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych" — zamiast bowiem preliminowanych 50.000 zł., wpłynęło tylko 19.500 zł., a więc mniej o 30.500 zł. Stan tych zaliczek jest następujący: Z końcem roku 1882. pozostało zaliczek niespłaconych 48.418, w ciągu r. 1883. udzielono nowych zaliczek 5.000 zł., spłacono zaś w ciągu tego roku 19.500 zł., pozostaje więc z końcem r. 1883. kwota 33.919 zł., a to u czterech funduszów okręgowych, a mianowicie: Bochnia 3.900 zł., Gródek 8.327 zł., Pilzno 6.000 zł. i Tarnopol 15.691 zł. (ta ostatnia nie jest płynna), w rubr. IX. „zwrot zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych", wpłynęło tylko 15.340 zł. zamiast preliminowanych 20.000 zł. Z ogólnej kwoty zaliczek udzielonych po koniec roku budżetowego 1883. w kwocie 223.848 zł., spłacono ogółem 116.579 zł., tak, że zaległość z tego tytułu wynosi 107.269 zł., a to na rachunek lat dawniejszych 97.282 zł., a za rachunek r. 1883. kwota 9.987 zł.

Jeżeli ogół wydatków funduszu szkolnego krajowego . .	537.191 zł.
porównamy z ogółem dochodów	139.824 „
pozostanie niedobór funduszu szkolnego krajowego . . .	397.367 zł.

pokryty z funduszu krajowego, a ponieważ na ten cel przeznaczył budżet na r. 1883. kwotę 370.650 zł., przeto z tego tytułu fundusz krajowy poniósł wydatek większy od preliminowanego o 26.717 zł. w. a.

Po załatwieniu powyższego sprawozdania przez komisyę budżetową, otrzymała taż komisya przekazane sobie od Wysokiego Sejmu uchwałą z dnia 12. Grudnia przedłożenie Wydziału krajowego z dnia 8. Grudnia do l. 63768/85 odnoszące się do zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego na r. 1883.

W przedłożeniu tem Wydział krajowy wytłumaczywszy powód spóźnionego wygotowania swego sprawozdania tą mianowicie okolicznością, że szczegółowy wyciąg niektórych rubryk działu wydatków otrzymał od Rady szkolnej krajowej już po wydrukowaniu ogólnego sprawozdania o zamknięciu rachunków za r. 1883., przechodzi następnie do rozbioru kolumny VII. sumaryusza Rad szkolnych okręgowych, odnoszącego się do rubr. I. wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Kolumna VII. sumaryusza obejmująca *„rozmaite wydatki“* przeznaczona na pomieszczenie wydatków pomniejszych w innych rubrykach nieprzewidzianych. Wydział krajowy jednak przekonał się ze szczegółowego wykazu, że faktycznie mieszczą się w tej kolumnie wydatki na prowadzenie rachunków funduszów szkolnych okręgowych, a to w przybliżonej kwocie 1.600 zł., że oprócz tego znajdują się tam pozycye zupełnie nieusprawiedliwione, wydatki na pokrycie potrzeb bądź dotowanych już w innych rubrykach, bądź też na pokrycie takich potrzeb, dla których w preliminarzu funduszu szkolnego nie ma żadnej dotacyi, a to dlatego, że do ich pokrywania fundusz szkolny okręgowy nie jest ani powołany ani obowiązany.

Na udowodnienie tego twierdzenia przytacza Wydział krajowy, że niektóre Rady szkolne okręgowe pokrywałyz kolumny VII. *„rozmaite“* wydatki na opał dla szkół, koszta podróży inspektorów okręgowych, na zakupno książek, na przybory naukowe, dodatki służbowe i pięcioletnie na budowę szkół, pożyczki bezprocentowe itp.

Są to „według twierdzenia Wydziału krajowego“ nieprawidłowości, których bez wytknienia pozostawić nie można.

Nakoniec wytyka Wydział krajowy i tę niedokładność, że Rada szkolna krajowa nie wykazała w rubryce należytości czynnych zasiłków, a raczej zaliczek, jakie w latach 1876.—1883. udzielała z funduszu szkolnego krajowego gminie miasta Krakowa na pokrycie wydatków nadzwyczajnych dla szkół krakowskich, które to zaliczki wynoszą ogólną kwotę 82.058 zł. 91 ct.

Opierając się na przytoczonych powodach Wydział krajowy konkluduje, że „nie może wnosić na udzielenie Radzie szkolnej krajowej absolutoryum z rachunków wydatków funduszu szkolnego krajowego za r. 1883“.

Komisya budżetowa zdając niniejszem sprawę z dodatkowego przedłożenia Wydziału krajowego zauważa przedewszystkiem, że zarzuty czynione przez Wydział krajowy przedłożonemu przez Radę szkolną krajową zamknięciu rachunków działu wydatków funduszu szkolnego krajowego, rozpadają się na trzy kategorye zupełnie od siebie różne.

1-a kategorya zarzutów odnosi się do zamieszczonych w kolumnie VII. sumaryusza Rad szkolnych okręgowych wydatków na prowadzenie rachunków Rad szkolnych okręgowych.

2-a kategorya obejmuje zarzuty przeciw wydatkowaniu z tejże kolumny VII. na potrzeby bądź to dotowane w innych rubrykach, bądź też na potrzeby, do których pokrywania Rady szkolne okręgowe nie są ani powołane ani obowiązane.

3-a nakoniec kategorya odnosi się właściwie nie do zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego za r. 1883., lecz do całego operatu zamknięć rachunkowych Rad szkolnych okręgowych za czas od 1874. do 1883.

Co się tyczy 1. kategoryi zarzutów, odnoszących się do nieusprawiedliwionego wstawienia do zamknięcia rachunków za r. 1883. wydatków około 1.600 zł. na pokrycie kosztów z prowadzeniem rachunków Rad szkolnych okręgowych połączonych, komisya budżetowa uznaje zupełne ugruntowanie tego zarzutu, mniema jednak, że sprawy tej nie należy traktować wyłącznie ze stanowiska przekroczenia budżetowego za jeden poszczególny rok, lecz także i przedewszystkiem ze stanowiska zasadniczego, jak to zresztą uczynił Wydział krajowy, wystosowawszy na podstawie uchwał Wysokiego Sejmu z r. 1883. i 1884. obszerny i szczegółowy memoryał do Ministra oświaty.

Trudniejsze zadanie miała komisja budżetowa z 2. kategoryą zarzutów. Wydział krajowy bowiem do dodatkowego przedłożenia swojego nie dołączył otrzymanego od Rady szkolnej krajowej wyciągu niektórych rubryk działu wydatków funduszu szkolnego krajowego, na którym zarzuty swoje opiera. Komisya budżetowa więc chcąc zbadać naturę uzasadnienia tych zarzutów, musiała przestudyować te wyciągi w odpisie w oddziale rachunkowym Wydziału krajowego, niemniej korzystała z ksiąg i wykazów przedłożonych jej przez departament Namiestnictwa, który przeprowadził likwidacyę funduszów szkolnych okręgowych za lata 1874. — 1883, i który od 1. Stycznia 1884. prowadził rachunki Rad szkolnych okręgowych.

Rezultat tych swoich studyów przedłoży komisya budżetowa Wysokiemu Sejmowi przy sposobności sprawozdania swego o zamknięciu rachunków funduszu szkolnego krajowego za r. 1884. Bowiem do zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego, jakie Rada szkolna krajowa za r. 1884. wygotowała, dołączył Wydział krajowy ze swej strony sprawozdanie, w którem obszernie i szczegółowo omawia usterki i wadliwości zamknięć rachunkowych, czyli likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych za lata 1874.—1883, jak również niedokładności zamknięcia rachunków za r. 1884. opartego na księgach prowadzonych w c. k. Namiestnictwie. Tam też komisja budżetowa będzie miała sposobność wypowiedzieć swoje zdanie również obszernie o uwagach Wydziału krajowego.

Tam także komisja budżetowa weźmie pod rozwagę zarzuty 3. kategoryi, odnoszące się nie do jednego roku budżetowego specyalnie, ale do całego elaboratu likwidacyjnego funduszów szkolnych okręgowych za lata 1874.—1883.

Na dzisiaj komisya ogranicza się do kilku tylko uwag, a mianowicie:

1. Rok 1883., z którego zdajemy sprawę, zamyka perjod 10 lat, w czasie których rachunki funduszów szkolnych okręgowych prowadzone, a raczej które miały być prowadzone przez Rady szkolne okręgowe, dawały słuszne powody do częstych a uzasadnionych uwag i upominań ze strony komisji budżetowej jak i rezolucyj i uchwał ze strony Wysokiego Sejmu, że rachunki ułożone za rok 1883. muszą z natury rzeczy posiadać wszystkie te słabe strony, jakie w ogóle przedstawiają rachunki nie prowadzone odrazu należycie, ale zestawiane później na podstawie zapisków i notat często niedokładnych lub dzienników kasowych niezgodnych z wymaganiami przyjętego systemu rachunkowego, że więc do tak zestawionych rachunków nie można i nie należy zastósowywać całego rygoru systemu rachunkowego, opartego na dokładnem chronologicznem notowaniu wszelkich manipulacyj od dziennika kasowego i zapisywaniu ich następnie do odnośnych ksiąg kontowych.

2. Wydatki rozmaite zawarte w kolumnie VII. sumaryusza, obejmują właściwe wydatki drobniejsze, na które fundusz krajowy udzielał dotychczas po 50 zł. na każdy powiat polityczny, czyli po 100—150 zł. na okręg szkolny okręgowy stosownie do tego, ile powiatów politycznych okręg szkolny obejmuje, i które to kwoty były dotychczas uważane jako pauszale dla prezesów Rad szkolnych okręgowych, jak to komisya budżetowa wykazuje w sprawozdaniu swojem o budżecie szkolnym na r. 1886. Oprócz tych wydatków jednak zarachowywane bywają w tej rubryce wszelkie wypłaty uskuteczniane bądź to dla zrektyfikowania mylnych przeprowadzeń c. k. kas poborowych, bądź też w zastępstwie stron obowiązanych, których prestacye wpływają następnie do odnośnych rubryk dochodów funduszu szkolnego okręgowego.

Komisya budżetowa przekonała się, że w istocie kolumna VII. „rozmaite wydatki“, w niektórych funduszach szkolnych okręgowych zawiera także koszta podróży inspektorów okręgowych. Podróże te jednak nie były przedsiębrane w celu zwiedzenia i hospitowania istniejących szkół, na które inspektorowie mają wyznaczony sobie pauszal, ale w wielu wypadkach były w związku z usiłowaniami zmierzającemi do zakładania nowych szkół.

Również przekonała się komisya, że w kilku funduszach szkolnych okręgowych wydatkowano z kolumny VII. pewne kwoty na opał dla szkół. Miało to mianowicie miejsce w tych okręgach, w których istnieją pewne zapisy, przeznaczone wyłącznie na opalanie budynków szkolnych. Zapisy te ulokowane w papierach wartościowych jako to: obligacye indemnizacyjne, renta państwowa i t. p. W zastępstwie tych zapisów i legatów wydatkowano na opał, a gdy zainkasowano kupony od papierów wartościowych, kwoty wydane na opał wpłynęły do odnośnego funduszu szkolnego okr. Wydatki te zarachowane w kolumnie VII. Sumaryusza przedstawiają więc właściwie pozycye przebiegające. Tak samo i z tych samych przyczyn wydatkowano w niektórych okręgach szkolnych z kolumny VII. na premia dla uczniów, na dodatki dla nauczycieli, na przybory naukowe.

W niektórych funduszach szkolnych okręgowych zdarzają się też w rubr. VII. wydatki „na budowę szkół“, są to jednak zwroty kwot złożonych przez pewne gminy na budowę szkół, a zapisanych w swoim czasie w dochodach odnośnych funduszów szkolnych okręgowych.

Opierając się na powyższych uwagach, komisya budżetowa wnosi: powziąść uchwałę ad B.

---

2. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Wydatki. Uchwalony na r. 1883. budżet funduszu krajowego przeznaczył dla obu oddziałów tego szpitala, to jest dla oddziału chorych i położnic w wydatkach zwyczajnych 173.645 zł., nadzwyczajnych 6.300 zł. Szczegółowe zaś zamknięcie rachunków obu oddziałów wykazuje rzeczywiste wydatki zwyczajne w kwocie 181.109 zł., nadzwyczajne 3.585 zł., przekroczono więc preliminowaną kwotę w dziale wydatków zwyczajnych o 7.464 zł., natomiast wydano w dziale wydatków nadzwyczajnych mniej niż preliminowano o 2.715 zł.

Mniej niż preliminowano, wydano głównie w dwóch następujących rubrykach:

Rubr. I. „płace i emolumenta etatowe“, preliminowano kwotę 32.331 zł., wydano tylko 30.282 zł., zaoszczędzono więc właściwie 2.049 zł., z powodu, że nie wszystkie posady były przez cały rok obsadzone. Z tej rubryki jednak udzielono zaliczki na płace w kwocie 1.732 zł., z których tylko 1.086 zł. zostało w ciągu roku spłaconych, a 646 zł. zostało w zaległości, przeto wykazana powyżej w tej rubryce oszczędność zredukuje się do kwoty 1.403 zł.

W rubr. VII. „Koszta gospodarcze“ preliminowano w poz. 40. na sprzęty(nadzwyczajne) 800 zł., wydano zaś tylko 38 zł., czyli mniej o 762 zł., a to w poz. 41a, na sprawienie bielizny i pościeli (nadzwyczajne) preliminowano 5.500 zł. a wydano tylko 3.546 zł. W jednym i drugim wypadku mniejsze wydatki zawdzięczyć należy temu, że ograniczono zakupna do najściślejszej potrzeby.

Natomiast wydano więcej niż preliminowano głównie w następujących rubrykach:

W rubr. VII. *„koszta gospodarcze“* preliminowano na wydatki zwyczajne 72.219 zł., wydano zaś 78.017 zł., przekroczono więc preliminowaną kwotę o 5.888 zł. Przekroczenie to powstało głównie z powodu większych wydatków w poz. 37. a) *„wydatki na zwykłą strawę“*, w której zamiast preliminowanych 38.000 zł. wydano 42.642 zł., w poz. 37. j,) *„na wino“*, w której przekroczono preliminowaną kwotę 1.187 zł. o 534 zł. i w poz. 42. *„pralnia“*, w której zamiast preliminowanej kwoty 8.000, wydano 11.246 zł. Na te przekroczenia wpłynęła głównie większa ilość dni leczenia, a po części także drożej zakupywane artykuły żywności, podczas bowiem gdy w r. 1882. koszta zwykłej strawy na 1 dzień leczenia wynosiły 19.24 centa, w r. 1883. te same koszta wynoszą 20.90 centa. Inne pozycye tej rubryki, wykazujące więcej lub mniej znaczne zaoszczędzenia, są dostatecznie przez Wydział krajowy wyjaśnione.

W rubr. VIII. *„koszta sanitarne“* preliminowano w poz. 46. *„sanitarne w ściślejszem znaczeniu“* kwotę 4.350 zł., wydano zaś 5.433 czyli więcej o 1.083 zł. Natomiast wydano mniej na

lekarstwa o 424 zł., a na zakupno instrumentów o 406 zł.; na koszta pogrzebowe wydano również mniej o 50 zł., tak że całe przekroczenie tej rubryki wynosi nieznaczną kwotę 203 zł.

Przekroczenia pozostałych rubryk, a mianowicie: rubr. XI. „*utrzymanie budynków*“ o 445 zł., rubr. XIII. „*koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii*“ o 1.803 zł., rubr. XV. „*zapomogi dla położnic*“ o 194 zł. i rubr. XVII. „*rozmaite*“ o 450 zł., są dostatecznie przez Wydział krajowy wyjaśnione i nie potrzebują szczegółowego rozbioru.

Dochody. Własne dochody szpitala lwowskiego preliminowane na 152.022 zł., przyniosły rzeczywiście 242.282 zł., czyli więcej o 90.260 zł. W rubr. I. „*opłaty pośmiertne*“ przyniosły tylko 4.711 zł. zamiast preliminowanych 8.900 zł., z powodu zmienności tej pozycyi zależnej od ilości i wielkości spadków, które z góry przewidziane być nie mogą. Natomiast wpłynęło więcej w rubr. III. *zwroty „kosztów leczenia“*, na które preliminowano ogółem 119.600 zł., a wpłynęło 211.990 zł. Większe te dochody rozpadają się na poz. 4 od płacących za siebie o 1.902 zł., od funduszów obcokrajowych o 2.179 zł., a od funduszu krajowego o 88.309 zł., ta ostatnia cyfra ma swoje uzasadnienie w zapłaceniu przeważnie znacznej części zaległości z lat ubiegłych, a po części w odmiennem zarachowaniu zwrotu kosztów leczenia ubogich położnic, na co wydano w roku budżetowym 13.948 zł.

Rubr. IV. „*rozmaite*“ wykazuje kwotę 1.834 zł., większą od preliminowanej o 1.630 zł., są to zwroty kwot zaliczkowo wydanych a następnie na rubryki stale zarachowanych.

Dochody szpitala wynosiły	242.281 zł.
Wydatki „ „	184.693 „
Pozostaje nadwyżka dochodów . .	57.588 zł.
a ponieważ na pokrycie niedoboru oddziału położnic, wzięto nadto z funduszu krajowego	1.219 zł.
przeto ogólną nadwyżkę . .	58.807 zł.

oddano funduszowi krajowemu, jak tojest uwidocznione w rubr. IV. dochodów funduszu krajowego

W porównaniu z uchwalonym na r. 1883. budżetem przedstawia się rzeczywisty wynik jak następuje:

Budżet preliminował dotacyę	27.923 zł.
pobrano rzeczywiście dla oddziału położnic . . .	1.219 „
niepobrano więc preliminowanej dotacyi	26.704 zł.
nadto zwrócono funduszowi krajowemu	58.807 „
okazuje się wynik korzystniejszy o . .	85.511 zł.

który odpowiada większym dochodom pobranym od funduszu krajowego tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych.

---

3. Fundusz podrzutków we Lwowie.

Budżet na r. 1883. preliminował wydatki tego funduszu na kwotę 2.390 zł., rzeczywiście zaś wynosiły one 1.427 zł. głównie z tego powodu, że koszta utrzymania dzieci preliminowane na 1.800 zł., wynosiły tylko 1.038 zł. Dochodów własnych fundusz ten nie posiada żadnych, i dla tego cała kwota wydatków 1·427 zł. pokryta została z funduszu krajowego, a gdy na ten cel budżet na r. 1883. przeznaczył kwotę 2.390 zł., więc wydano z tego tytułu mniej niż preliminowano o 963 zł. jak to wykazuje rubr. XI. poz. 113 wydatków funduszu krajowego.

---

4. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Szczegółowe zamknięcie rachunków tego zakładu wykazuje ogół wydatków zwyczajnych 133.270 zł. nadzwyczajnych 14.186 zł. Budżet zaś na rok 1883. preliminował w dziale wydatków zwyczajnych 132.010 zł., nadzwyczajnych 15.500, z porównania okazuje się, że w dziale wydatków zwyczajnych przekroczono preliminowaną kwotę o 1.260 zł., w dziale wydatków nadzwyczajnych wydano mniej niż preliminowano o 1.314 zł.

Przekroczenie w rubr. I. „płace i emolumenta etatowe“ powstało wskutek zaliczek udzielonych na płace, z których kwota 945 zostało niespłaconych.

W rubr. IX. *„koszta sanitarne“* przekroczono preliminowaną w poz. 46. kwotę 1.500 o 1.461 zł. z powodów przez Wydział krajowy dostatecznie wyjaśnionych. Konieczna potrzeba zakupna dwóch nowych kotłów parowych spowodowała przekroczenie preliminowanej w poz. 54 rubr. XII. na koszta utrzymania mechanicznych urządzeń kwotę 1.600 zł. o 5.413 zł.

Natomiast wydano mniej niż preliminowano:

W rubr. II. „koszta utrzymania osób nieetatowych,“ na które preliminowano 28.189 zł. a wydano tylko 24.290 zł. głównie z powodu oszczędności w wydatkach na pisarzy dziennych i służbę oddziałową zredukowaną do najkonieczniejszej potrzeby.

W rubr. VII. „koszta gospodarcze“ wydano mniej niż preliminowano o 2.306 zł. na zwykłą strawę i dodatki, o 395 na pieczywo, o 424 na wino, a o 518 na drzewo opałowe i węgle. Na zakupno sprzętów i bielizny i pościeli preliminowano w dziale nadzwyczajnych wydatków razem 11.500, wydano zaś tylko 9.935 zł. czyli mniej o 1.565 zł.

Dochody własne zakładu preliminowane na 39.030 zł. wynosiły rzeczywiście 154.214 zł. czyli więcej o 115.184 zł., a ponieważ w tej kwocie mieści się zwrot kosztów leczenia od funduszu krajowego w kwocie 117.026, która w budżecie preliminowaną nie była, okazuje się, że inne dochody zakładu były mniejsze od preliminowanych o 1.842 zł., kwota pobrana od funduszu krajowego znajduje zupełne pokrycie w niepobranej a preliminowanej dotacyi dla zakładu w kwocie 108.480 zł. i w nadwyżce dochodów zwróconej funduszowi krajowemu w kwocie 6.758 zł. podług następującego zestawienia:

Ogół dochodów zakładu wynosił	154.214 zł.
„ wydatków	147.456 „
Nadwyżka dochodów	6.758 zł.

która zwrócona została funduszowi krajowemu.

W porównaniu z budżetem rzeczywisty wynik był następujący:

Budżet preliminował dotacyę	108.480 zł.
której nie pobrano, nadto zwrócono funduszowi krajowemu nadwyżkę	6.758 „
razem . . .	115.238 zł.

a ponieważ pobrano z funduszu krajowego koszta leczenia ubogich

chorych w kwocie	117.026 „
przeto mniej korzystny o	1.788 zł.
zgodny z wykazanemi powyżej mniejszymi dochodami własnymi w kwocie .	1.842 „
po potrąceniu mniejszych wydatków	54 „
	1.788 zł.

---

5. Krajowy szpital Śgo Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Budżet na rok 1883. ustanowił dla wszystkich czterech oddziałów tego szpitala 139.540 zł. na wydatki zwyczajne i 6850 na nadzwyczajne. Szczegółowe zamknięcie rachunków

wykazuje rzeczywiste wydatki zwyczajne w kwocie 145.137 zł., nadzwyczajne 6.433 zł. Z porównania okazuje się, że przekroczono w dziale wydatków zwyczajnych kwotę preliminowaną o 5.597 zł., natomiast w dziale wydatków nadzyczajnych wydano mniej niż preliminowano o 417 zł.

Rubr. I. „płace etatowe“ wykazuje przekroczenie o 236 zł. spowodowane udzielonemi a w roku budżetowym niespłaconemi zaliczkami. Rubr. II. „koszta utrzymania osób nieetatowych“ wykazuje również przekroczenie w kwocie 228 zł., spowodowane potrzebą przyjęcia na jakiś czas nadzwyczajnej służby dla chorych ospą dotkniętych. Najważniejsze przekroczenie wykazuje poz. 28 rubr. VIII. „koszta żywienia chorych“, „zwykła strawa“ zamiast preliminowanych 32.000 zł. wydano 35.004 zł. Przekroczenie to spowodowane większą ilością dni leczenia w I. i II. klasie ma zupełne pokrycie w większych z tego tytułu dochodach od płacących za siebie.

Poz. 45. rubr. IX. „potrzeby sanitarne“ wykazują również przekroczenie o 1.467 zł. z przyczyn przez Wydział krajowy przytoczonych.

Rubryki i pozycye wykazujące mniejsze od preliminowanych wydatki, nie wymagają szczegółowego omówienia.

Dochody własne szpitala preliminowane na 139.625 zł. przyniosły w rzeczywistości 186.099 zł., czyli więcej niż preliminowano o 46.475 zł. Wszystkie rubryki tego działu wykazują większe od preliminowanych dochody i tak:

W rubr. I. „odsetki od kapitałów“ wpłynęło 19.251 zł. zamiast preliminowanych 2.549 zł., a to z powodu zarachowania w tej rubryce procentów opłaconych przez fundusz krajowy od kwoty wypożyczonej na budowę szpitala, według planu amortyzacyjnego, zatwierdzonego przez Wysoki Sejm uchwałą z d. 17. Października 1882.

W rubr. II. „dochód z realności i dóbr“ wykazuje poz. 8. „dochód z ogrodu szpitalnego“ zamiast preliminowanych 1.200 zł., dochód rzeczywisty 3.404 zł., natomiast nie wpłynęła jedna rata czynszu dzierżawnego z propinacyi w Krowodrzy, ponieważ takowa zarachowaną została w funduszu podrzutków w Krakowie.

W rubr. III. „zwroty kosztów leczenia“ preliminowano z funduszu krajowego 113.000 zł., od płacących za siebie i funduszów obcokrajowych 13.000 zł., wpłynęło zaś od funduszu krajowego 130.676 zł. a od płacących za siebie i innych obcokrajowych funduszów 22.411 zł. z powodu zwiększonego stanu chorych na I. i II. klasie i z powodu ściągnięcia znaczniejszych zaległości.

Zwroty rozmaite wykazują większe od preliminowanych wpływy o 1.524 zł., a to z powodu większych zwrotów zaliczek na płace.

Dochody szpitala św. Łazarza wynosiły	186.099 zł.
Wydatki „ „ „ „	151·570 „
Nadwyżka dochodów . .	34.529 zł.
a gdy do tej nadwyżki dodamy pobraną od funduszu krajowego dotacyę na pokrycie niedoboru oddziału położnic w kwocie .	4.613 „
Otrzymamy ogólną nadwyżkę .	39.142 zł.

która zwróconą została funduszowi krajowemu, a że budżet preliminował dotacyę dla oddziału położnic w kwocie 10.225 zł. i zwrot nadwyżki dochodów innych 3 oddziałów w kwocie tylko 3.460 zł., przeto okazuje się wynik korzystniejszy o 45.907 zł. Jeżeli jednak uwzględnimy, że tytułem zwrotu kosztów leczenia pobrał szpital od funduszu krajowego więcej niż preliminowano o 27.087 zł., okaże się rzeczywisty wynik korzystniejszy o 18.820 zł.

6. Fundusz policyi krajowej.

Dochody tego funduszu preliminowane na 6.189 zł. przyniosły rzeczywiście 6.417 zł. Na wydatki tego funduszu preliminowano 417 zł., wydano zaś tylko na rozmaite 18 zł., przeto

pozostały po potrąceniu tego nieznacznego wydatku czysty dochód w kwocie 6.399 zł. wpłynął do funduszu krajowego, jak to wykazuje rubr. IV. poz. 7. dochodów funduszu krajowego.

Przechodzimy do trzeciej części naszego zadania t. j. do zdania sprawy z zamknięcia rachunków funduszów samoistnych budżetem objętych, bo Sejm uchwala dla nich budżet dochodów i wydatków.

1. Fundusz domestykalny.

Fundusz ten ponosi wydatek 1.200 zł. jako dotacyę do funduszu Alexandra hr. Stadnickiego, na wydawnictwo aktów grodzkich i ziemskich. Dochody tego funduszu preliminowane na 4.417 zł. przyniosły 4.471 zł. Zapas kasowy z początkiem r. 1883. w kwocie 2.987 zł. przeniesiono do majątku zarodowego, a pozostałość kasowa z końcem r. 1883. wynosiła 3.271 zł.

2. Fundusz kultury krajowej.

Dochody tego funduszu do wysokości 5.000 zł. idą na zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach. W roku zaś budżetowym dochody preliminowane na 5.381 zł. przyniosły tylko 4.191 zł., a to z powodu, że grzywny za przestępstwa polowe nie wpływają obecnie do tego funduszu, ale przeszły na rzecz kas pożyczkowych gminnych. Powyższy dochód po potrąceniu nieznacznego wydatku 8 zł. użyty został na zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach.

3. Fundusz stanowy sierociński.

Utrzymanie sierót w zakładach św. Antoniego i św. Wincentego we Lwowie i św. Józefa w Krakowie jak i w szkole ogrodniczej przy ogrodzie botanicznym we Lwowie, preliminowane na 1.692 zł. kosztowało rzeczywiście tylko 1.544 zł. z powodu, że jedno miejsce nie było obsadzone. Dochody tego funduszu preliminowane na 1.885 zł. dały rzeczywiście 2.040 zł. Zapas gotówki z początkiem r. 1883. w kwocie 367 zł. przeniesiony został do funduszu zarodowego, zaś z końcem r. 1883. wynosił zapas gotówki 496 zł.

4. Fundusz Alexandra hr. Stadnickiego.

Fundusz ten przeznaczony na wydawnictwo aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego. Wydatki tego funduszu preliminowane na 1727 zł. wyniosły w rzeczywistości 2.000 zł., ponieważ w r. 1883. rozpoczęto druk dwóch tomów naraz. Dochody preliminowane na 7.228 zł. przyniosły 7.618 zł. Z końcem r. 1883. stan gotówki i efektów wynosił 5.621 zł.

5. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Przy uchwalaniu budżetu na r. 1883. Wysoki Sejm przeznaczył dla tego funduszu wydatki na jedno tylko półrocze. Obejmując bowiem w uchwalonej w r. 1882. pożyczce krajowej także kwotę potrzebną na konwersyę, a względnie wykupno w obiegu będących obligacyj pożyczki z r. 1873., sądził Wysoki Sejm, że konwersya ta uskutecznioną zostanie najpóźniej w połowie r. 1883. Tak się jednak nie stało. Wciągu r. 1883. skonwertowano tylko 616.900 zł. obligacyj pożyczki z r. 1873. Z tego powodu i umorzenie przez losowanie i opłata procentów za pewną część obligacyj obejmować musiały dwa półrocza, zamiast jednego, jak w budżecie preliminowano. Te to przyczyny złożyły się na to, że wydatki preliminowane na kwotę 54 357 zł. wynosiły rzeczywiście 91.104 zł.

W dziale dochodów preliminowano na zwrot kapitału wypożyczonego 3.100 zł. wpłynęło zaś 14.038 zł., ponieważ powiaty uiściły część zaległości z lat ubiegłych; natomiast nie wpłynęła preliminowana kwota 14.458 zł. jako procent od chwilowo lokowanych kapitałów, ponieważ całą nieznaczną zresztą pozostałość użyto na zasilenie kasy krajowej dla pokrycia niedoboru z r. 1882. i wydatków bieżących r. 1883.

Wydatki tego funduszu wynosiły	91.104 zł.
Dochody „ „ „	15.371 „
Niedobór . . .	75.733 zł.

pokryty z zapasu kasowego, który z początkiem r. 1883. wynosił 165.563 zł. a zredukowany przez to został do kwoty 89.830 zł. Do tego zapasu przybyła jeszcze zwrócona przez fundusz krajowy kwota 89.607 zł., wypożyczona na chwilowe pokrycie niedoboru z r. 1882., tak, że razem zapas wynosił właściwie 179.437 zł. Na pokrycie preliminowanego w funduszu krajowym wydatku na pożyczki dla gmin na budowę koszar przeznaczył Sejm z tego funduszu kwotę 120.000 zł. przeto pozostałość kasowa z końcem r. 1883. wynosiła 59.437 zł.

5. Fundusz budowy gmachu sejmowego.

Zamknięcie rachunków tego funduszu za r. 1883. nie wymaga już obecnie szczegółowego rozbioru, ponieważ zamknięcie rachunków za cały czas istnienia tego funduszu przedłożone zostało przez Wydział krajowy w r. 1884., a Wysoki Sejm przyjął wtedy to sprawozdanie do wiadomości i udzielił absolutoryum za cały czas budowy.

6. Fundusz podrzutków w Krakowie.

Po raz pierwszy przedkłada Wydział krajowy osobne zamknięcie rachunków funduszu pod powyższym tytułem, bowiem w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 17. Października 1882. wydzielono z dniem 1. Stycznia 1883. fundusz podrzutków krakowskich z oddziału II. funduszu szpitala krakowskiego — zwanego przedtem „oddziałem położnic i podrzutków“. Na r. 1883. jednak Wysoki Sejm budżetu osobnego nie uchwalił. Podług przedłożonego zamknięcia wynosiły dochody 1.614 zł., wydatki tylko 837 zł., a pozostałość w kwocie 777 zł. wcielono do majątku zarodowego.

7. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Uchwałą z r. 1882. postanowił Wysoki Sejm utworzyć pożyczkowy fundusz w sumie 300.000 zł., przeznaczony na publiczne cele drogowe i uposażyć takowy ze skarbu krajowego w ciągu lat 10. corocznemi dotacyami począwszy od r. 1883. Na podstawie tej uchwały, fundusz krajowy wypłacił temu funduszowi kwotę 30.000 zł. stanowiący główną pozycyę dochodu, do końca r. 1883. uzyskano odsetki w kwocie 211 zł., tak że fundusz ten rozporządzał ogółem kwotą 30.211 zł. W ciągu r. 1883. udzielono Wydziałowi powiatowemu w Przemyślanach pożyczkę bezprocentową w kwocie 4.000 zł. — pozostałą zaś resztę gotówki tego funduszu w kwocie 28.211 zł. ulokowano na 3% rachunku bieżącym banku krajowego. Komisya budżetowa widzi się spowodowaną uczynić uwagę, że oprocentowanie tego funduszu w banku krajowym wydaje się jej zbyt niskiem.

8. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1883.

Uchwałami z d. 21. i 23. Października 1882. Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki na założenie banku krajowego 1,025.000 zł., na uposażenie kolei tranwersalnej 1,100.000 zł. i na konwersyę długu w banku dla krajów 576.000 zł. i wykupno pożyczki krajowej z r. 1873. w kwocie 1,343.400 zł., razem 4,044.400 zł. Konwersyi długu w banku dla kra-

jów Wydział krajowy zaniechał, ponieważ nie nastręczała korzyści w oprocentowaniu. — Pozostała więc kwota wynosiła 3,468.400 zł. w gotówce. W tym celu Wydział krajowy emitował 3,800.000 zł. w $4^1/_2\%$ obligacjach, które po kursie 90 za sto dały gotówką 3,420.000 zł, a więc mniej od kwoty potrzebnej o 48.400 zł.

Ta to kwota uzyskana z emisyi obligacyi w kwocie 3,800.000 zł. stanowi fundusz pożyczki krajowej z r. 1883. z którego zamknięcia rachunków zdajemy sprawę.

Dochód tego funduszu stanowiły:

a) gotówka uzyskana z emisyi obligacyi, przyczem zauważyć należy, że zamiast kwoty 3,420.000 zł. wpłynęło w r. 1883. tylko 3,406.404 zł., ponieważ kwoty 13.596 zł. nie uiszczono w terminie, przezco ona w roku budżetowym nie wpłynęła;

b) odsetki zwłoki od nieuiszczonych w terminie rat subskrypcyjnych 97 zł., a należące się z tego tytułu 1.307 zł. przepisane zostały do ściągnięcia;

c) z odsetków do kapitałów chwilowo lokowanych w kwocie 15.546 zł. i nakoniec

d) z kwoty 77.490 zł. przeznaczonej w budżecie funduszu krajowego na subskrypcyę, wypłatę procentów, podatku dochodowego i na pokrycie kosztów administracyjnych.

Ogółem tedy rozporządzał ten fundusz kwotą 3,499.537 zł., kwota ta użytą została w sposób następujący:

a. bankowi krajowemu wypłacono	1,091.339 zł.
resztująca kwota 3.660 zł. wypłaconą została w r. 1884.	
b. c. k. Rządowi na uposażenie kolei tranwersalnej . . .	1,100.000 „
c. na wykupno obligacyj z r. 1873.	631.658 „
d. na wypłatę odsetków	70.335 „
e. skarbowi państwa 10% podatek	6.664 „
f. koszta administracyjne	4.525 „
Ogółem więc wydano	2,834.521 zł.
Dochody tego funduszu wynosiły	3,499.537 zł.
Wydatki w r. 1883.	2,834.521 „
Pozostaje reszta . . .	665.016 zł.
Do której dodać należy zalegające raty subskrypcyjne . .	13.596 „
	678.612 zł.
Od czego należy potrącić resztę wypłaconą w r. 1884. . .	3.660 „
Pozostaje reszta . . .	674.952 zł.

przeznaczona na dalsze wykupno w obiegu jeszcze będących obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873.

Za wykazaną powyżej kwotę 631.657 zł. skonwertowano obligacyj na sumę 616.900 zł., czyli za obligacyę na 100 zł. przypada w przecięciu kwota 102 zł. 40 ct., z których jednak 40 ct. nie stanowią ceny wykupna, lecz są wynagrodzeniem za bieżący kupon.

Komisya budżetowa widzi się zmuszoną powtórzyć tu uwagę uczynioną w sprawozdaniu swojem o preliminarzu funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. na r. 1885., że mianowicie ten sposób zarachowywania uważa za nieodpowiadający naturze rzeczy — gdyż wynagrodzenie za bieżący kupon powinno być pokrywane z funduszów przeznaczonych na opłacanie procentów, a nie z kwoty rezerwowanej na spłatę kapitału.

Komisya budżetowa wywiązawszy się z poruczonego jej zadania i opierając się na powyższem szczegółowem sprawozdaniu i zawartych w niem uwagach wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

(Uchwała A).

Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków za r. 1883. funduszu krajowego i funduszów uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych.

(Uchwała B).

Absolutoryum udzielone Wydziałowi krajowemu z rachunków funduszu krajowego i funduszów ze skarbu krajowego uposażonych za r. 1883., obejmuje także absolutoryum dla Rady szkolnej krajowej z rachunków działu wydatków funduszu szkolnego krajowego za r. 1883., z tem jednak zastrzeżeniem, że pod to absolutoryum nie podpadają kwoty wydatkowane w r. 1883. na koszta prowadzenia rachunków Rad szkolnych okręgowych.

We Lwowie dnia 9. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Smarzewski w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Bernard Goldman w. r.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. S. 905/1885.

Aleg. 96

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień §. 48. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 25. Listopada 1885. l. 3. przekazał Wysoki Sejm Komisyi gminnej sprawozdanie Wydziału krajowego z 14. Lipca 1885. l. 21.183 w przedmiocie zmiany postanowień §. 48. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. Sierpnia 1866.

W załatwieniu danego polecenia, Komisya gminna po bliższem zbadaniu przedmiotu i wglądnięciu w akta Wydziału krajowego, przedkłada następujące sprawozdanie:

Ustawa gminna i w organicznym związku stojąca z nią ustawa o Reprez. pow. były już nieraz przedmiotem obszernych i zasadniczych rozpraw w Wysokim Sejmie. Nie da się zaprzeczyć, że na podstawie tych ustaw stosunki nasze społeczne się ustaliły, a w wielu powiatach widzimy zespolenie harmonijne wszystkich warstw społeczeństwa w Reprezentacyi powiatowej, jednak każda ustawa z biegiem czasu musi ulegać zmianom, udoskonalać się i brać to, co życie praktyczne, potrzeby lub konieczność wskazują, inaczej ustawa staje się nieodpowiednią nawet szkodliwą. Dążenie do reform zasadniczych naszego ustawodawstwa krajowego chociaż pożądane, nie doprowadziło do dodatniego rezultatu, natomiast Wysoki Sejm wszedł w ramach obowiązujących ustaw na drogę zmian, których wyrazem są liczne nowele tak do ustawy gminnej jak również do ustawy o Reprezentacyi powiatowej. Myślą przewodnią było zawsze w jednym kierunku rozszerzenie atrybucyi naszego samorządu, a w drugim wzmocnienie podstaw autonomii przez zaprowadzenie ściślejszej kontroli. Potrzebom odpowiadającą i rozsądną kontrolę nie możemy uważać za przeciwną zasadom samorządu ale za wzmocnienie, utrwalenie tegoż, Wydział krajowy, występując w latach 1868. i 1874. z reformą niektórych postanowień ustawy gminnej i powiatowej, widział już wówczas potrzebę silniejszego łącznika między gminą, Reprezentacyą powiatową i Wydziałem krajowym.

Ztąd powstał projekt do zmiany §. 29. o Reprezentacyi pow. w następującej stylizacyi:

„W sprawach wchodzących z zakres działania Reprezentacyi krajowej Wydział powiatowy wykonuje wszelkie polecenia i rozporządzenia Wydziału krajowego i przeprowadza dochodzenia przez Wydział krajowy zarządzone“. Sejm przychylając się do zapatrywania w tej mierze Wydziału kra-

jowego, przyjął tę nowelę popartą głosami najpoważniejszych posłów, która jednak sankcyi nie otrzymała. W tym duchu projektowaną była zmiana §. 48, dająca moc Wydziałowi krajowemu delegowania w danym razie innego Wydziału powiatowego w miejsce właściwego do przeprowadzenia niektórych czynności. W kierunku wzmocnienia nadzoru nad gminami uchwaloną została nowela do §. 98 i §. 99 ust. gmin. przyznając silniejszą ingerencyę do nadzoru majątku gminnego Wydziałowi krajowemu i Wydziałom powiatowym. Wreszcie nowela o pisarzach gminnych z r. 1883. uchwalona i sankcyonowana daje Reprez. pow. silną broń do nadzorowania funkcyonarjuszów gminnych. — Dotknęliśmy tylko w krótkości najważniejszych zmian w naszem ustawodawstwie gminnem i powiatowem, aby wykazać, że myślą kierującą było zawsze dążenie do skuteczniejszej kontroli bez uwłaczenia zasadom samorządu.

Tych kilka uwag ogólnej natury pozwoliliśmy sobie zrobić, aby wykazać, jaka była dążność w tym kierunku Wysokiego Sejmu i skonstatować, że występując z projektem noweli do §. 48. o Repr. pow. Komisya gminna nie wykracza przeciw autonomii powiatów.

W sprawozdaniu swem z 14. Lipca 1885. l. 21.183 podnosi Wydział krajowy ujemne strony działalności niektórych Reprezentacyi powiatowych, a mianowicie zaniedbanie skutecznego nadzoru nad majątkiem gmin i zakładów gminnych tudzież nad urzędowaniem Zwierzchowności gmin, w niektórych powiatach nieprawidłowość w manipulacyi rachunkowej i kasowej funduszów zostających pod zarządem Rad powiatowych, a w końcu zaniedbywanie w załatwianiu spraw i poleceń Wydziału.

Ponieważ w obec nieudolności wielkiej części zwierzchności gmin wiejskich i małych miasteczek Wydziały powiatowe są głównemi filarami samorządu krajowego i od dobrego funkcyonowania Wydziałów powiatowych utrwalenie i rozwój samorządu zawisły, przeto Wydział krajowy w celu usunięcia wytkniętych wadliwości wnosi, ażeby nadzór przysługujący Sejmowi według dziś obowiązującego §. 48. tylko do zakładowego majątku powiatów i zakładów powiatowych a wykonywany za pośrednictwem Wydziału krajowego, rozszerzony został na administracyę powiatową w ogólności. Co do powyższego sprawozdania Wydziału krajowego i załączonej noweli musi komisya gminna przedewszystkiem zauważyć, że jeżeli Wydział krajowy wykazuje wadliwości w administracyi powiatowej i domaga się środków zaradczych, to nie mógłby wystąpić przed Wysokiem Sejmem z gołosłownem twierdzeniem, ale na podstawie doświadczenia i stwierdzonych faktów.

Również w r. 1883. komisya lustracyjna badając akta Wydziału przyszła do przekonania, że w tym kierunku coś uczynić należy i zakończyła swe sprawozdanie rezolucyą wzywającą Wydział krajowy do przedłożenia Sejmowi projektu do noweli, któraby nie uszczuplając zakresu działania Prezesa i Wydziałów powiatowych, zabezpieczyła prawidłowe funkcyonowanie kancelaryi Rad powiatowych. Nadto niektórzy Prezesowie Rad powiatowych wyrazili życzenie i żądanie ściślejszego przez Wydział krajowy nadzoru.

Według przedstawionego przez Wydział krajowy projektu do noweli, nadzór ten byłby ogólnej natury określony w słowach; „ażeby administracya powiatowa była prawidłową“. Komisya gminna nie upatruje w tem postanowieniu osłabienia autonomii powiatów, jednak musi zauważyć, że pojęcie „prawidłowej administracyi“ może być rozmaicie interpretowane i sądzi, że byłoby odpowiedniejszem oznaczyć w ustawie więcej szczegółowo ten nadzór i rozszerzyć go przedewszystkiem w kierunku uchylenia wadliwości wytkniętych w sprawozdaniu Wydziału krajowego, a mianowicie co do zaniedbywania nadzoru nad gminami, co do manipulacyi rachunkowej i kasowej funduszów zostających pod zarządem Reprezentacyi.

Ustawą państwową z 5. Marca 1862. Dz. p. p. Nr. 18. oddany jest nadzór nad majątkiem gmin i nad urzędowaniem zwierzchności gminnych Sejmom krajowym a względnie Wydziałom. Wysoki Sejm w ustawie o Reprez. pow. przelał w części to prawo na Reprezentacye powiatowe, zastrzegając następnie Wydziałowi krajowemu osobnemi nowelami nadzór nad zakładowym

majątkiem gmin i zakładów gminnych i nad urzędowaniem Zwierzchności gminnych. Jeżeli zatem Wydział krajowy prowadzi naczelny nadzór, jest więc słuszną rzeczą, ażeby mu udzielone zostało wyraźne prawo bliższego wglądnięcia w urzędowanie Wydziałów powiatowych, tudzież prawo stanowczych zarządzeń, jeżeli Reprezentacye pow. obowiązek nieodpowiednio wykonują.

Według przedstawionego przez komisyę gminną projektu do noweli prawa Reprezentacyi powiatowych w niczem uszczuplone nie zostaną, bo te postanowienia odnoszą się li tylko do kontroli; na takiej kontroli zyska tylko organizacya autonomiczna, a uwagi Wydziału krajowego oparte na spostrzeżeniach z całego kraju musiałyby nawet być pożądane Reprezentacyom powiatowym.

Przypuszczać należy, że Prezesowie Rad powiatowych i Wydziały pow. nie mogli by mieć nic przeciw temu, ani też czuć się pokrzywdzonymi w swych prawach i atrybucyach, albowiem możliwie najszersza opieka nad groszem publicznym może tylko podwyższyć zaufanie do instytucyj autonomicznych, zaś wskazówki fachowe pod względem manipulacyi rachunkowej i kasowej będą dla wielu Wydziałów pow., które fachowych organów nie posiadają, z wielką korzyścią.

Kontrola nad działalnością powiatów w sprawie majątku gmin jest wielkiej wagi, bo ten majątek reprezentuje około 600.000 morgów ziemi i 6 miljonów w kapitałach, jest zaś ze wszech miar uzasadniony w obec okoliczności, że są Rady powiatowe, które dotychczas nawet inwentarzy majątków gminnych nie przedłożyły pomimo nader licznych wezwań i urgensów. Wprawdzie ustawą z 18. Lutego 1875. (§. 98. ust. gmin.) zastrzeżony jest najwyższy nadzór nad majątkiem gmin Wysokiemu Sejmowi, a względnie Wydziałowi krajowemu, i w tym kierunku Wydział krajowy liczne wydał rozporządzenia, mianowicie okólniki z 17. Sierpnia 1875. l. 14.358., z 7. Listopada 1876. l. 22.106., z 24. Marca 1877. l. 9.153., z 18. Października 1879. l. 40.730., pouczające Reprez. pow., jak kontrolę nad majątkiem gmin wykonywać należy, fakta jednak stwierdzają, że pomimo tak licznych rozporządzeń jest wiele powiatów, które ważnego tego obowiązku nie dopełniają, a w niektórych powiatach w skutek braku należytego nadzoru i wiadomej nieporadności Zwierzchności gminnych majątek gminny uszczuplony został. Prawo więc nadzoru w tym kierunku jest konieczne, a chociaż z ducha ustawy i obowiązujących przepisów dałoby się na rzecz Wydziału krajowego wydedukować, jednak wyraźnie w ustawie nie jest określonem i należy je jasno i stanowczo postawić. Taka ingerencya naczelnej Władzy autonomicznej ma uzasadnienie, może nadto uchylić w niektórych wypadkach konieczność rozwiązania Reprezentacyi pow., który środek podkopuje powagę Rad powiatowych w obec ludu, a częstokroć celu nie osiąga; będzie nadto w pewnej mierze kontrolą nad działalnością płatnych funkcyonaryuszy Rad pow.

Na uzasadnienie swego zapatrywania podnosi komisya gminna także tę okoliczność, że w innych krajach państwa austryackiego stosunek ten, że tak powiemy hierarchiczny, między Reprez. pow. a Wydziałem krajowym jest o wiele silniejszy, dosyć przytoczyć tu ustawę Tyrolską o Reprez. pow. z r. 1863., która w §. 59. nakłada kary pieniężne na członków Wydziału powiatowego nie dopełniających swych obowiązków, takie same normy mają ustawa Styryjska i Salzburgska, nadto może być członek Reprez. pow. w danym razie z urzędu usunięty.

Opierając się na powyżej przytoczonych motywach komisya gminna sądzi, że załączony projekt do noweli odpowiada naszym stosunkom autonomicznym i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić projekt ustawy.

Tem samem załatwioną jest petycya Narodnej Rady w Turce do L. 475. S./365 p. żądająca skuteczniejszego nadzoru nad Reprezentacyami pow. i zmiany w tym kierunku ustawy.

Lwów dnia 21. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Kazimierz Badeni.

Sprawozdawca:
Adam Jędrzejowicz.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmieniająca postanowienia §. 48. ustaw o Reprez. pow. z d. 12. Sierpnia 1866.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

§. 48. ustawy o Reprez. powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866. l. 21. Dz. ust. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać jak następuje:

Prawa Reprezentacyi krajowej.

§. 48.

Sejm za pośrednictwem Wydziału krajowego czuwa nad tem, ażeby majątek zakładowy powiatu i zakładów powiatowych nie został uszczuplony. Również czuwa Sejm za pośrednictwem Wydziału krajowego nad tem, ażeby rachunkowość i kasowość funduszów, zostających pod zarządem Reprezentacyi powiatowych, były prawidłowe, ażeby Reprezentacye powiatowe wykonywały skutecznie nadzór nad majątkiem gmin, zakładów gminnych i nad urzędowaniem Zwierzchności gminnych.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od Reprezentacyi powiatowych i przez delegowanie komisyi zarządzić dochodzenie na miejscu. W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy w razie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Abg. 97.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny.

Wysoki Sejmie!

Już po raz trzeci sprawa ta zajmować będzie Wysoką Izbę. Wydana w roku 1877. opinia Wys. Sejmu, że siedziba Sądu powiatowego winna być przeniesioną z Krynicy do Muszyny i takaż sama ponowna uchwała z roku 1881. nie zostały wykonane, ponieważ interesowana gmina Krynica nie zaprzestała starań około zatrzymania siedziby Sądu, i starania te wraz z petycyą gminy Krynicy do Wysokiego Sejmu w roku 1884. wniesioną, wywarły ten skutek, że komisya prawnicza po raz trzeci rezultat swych dochodzeń w tej sprawie — życzyćby należało, by po raz ostatni — przedłożyć Wysokiej Izbie jest obowiązaną.

Komisya prawnicza pragnąc, by niniejsza decyzya mogła być już ostateczną, nie ograniczyła się jedynie na zbadaniu, czyli stosunki miejscowe od ostatnich uchwał sejmowych się nie zmieniły, lecz całość tej sprawy pociągnęła ponownie pod swą rozwagę.

Komisya prawnicza zreasumowała względy za przeniesieniem Sądu do Muszyny, względnie za pozostawieniem go w Krynicy przemawiające i doszła do następujących rezultatów:

Za przeniesieniem do Muszyny przemawiają:

1. Przedewszystkiem konfiguracya terenu. Właściwością tego powiatu sądowego jest, że Krynica pozornie wydaje się więcej centralnym punktem powiatu, jak Muszyna, w rzeczywistości zaś tak nie jest. Gminy bowiem, (rozumie się po wyłączeniu 8 gmin na północy tego powiatu położonych, o czem poniżej będzie mowa) które w przyszłości powiat ten składać mają, w większej części (12) bliżej mają do Muszyny, w mniejszej zaś części (10) bliżej do Krynicy (co do 1 gminy Wojkowej odległość jest jednakową); nadto zaś gminy, mające bliżej do Muszyny, wskutek konfiguracyi terenu muszą do Muszyny nawet uciążliwszą i dłuższą odbywać drogę jak gminy bliżej do Krynicy mające; prawie wszystkie bowiem gminy bliżej do Krynicy położone są tuż przy bitym gościńcu przez Krynicę przechodzącym, którym z łatwością do Krynicy a potem i do Muszyny dostać się mogą, podczas gdy gminy bliższe Muszyny muszą zawsze daleką i uciążliwą górską drogą dostawać się do Muszyny, drogą nawet bezwzględnie dalszą jak tą, którą muszą odbyć gminy bliższe Krynicy, gdy się chcą dostać do Muszyny. Gdy zaś punktem centralnym z pewnością jest ten, z którego odległość do pojedyńczych punktów powiatu jest jak najjednomierniejszą, przeto okazuje się, że ważny wzgląd centralnego położenia przemawia za Muszyną.

2. Wola większej części ludności. Za przeniesieniem bowiem Sądu do Muszyny przemawia 12 gmin z ludnością 8458 głów, za pozostawieniem zaś w Krynicy 11 gmin z ludnością 6948. Jeśli się zaś zważy, że nawet z tych 11 gmin, które oświadczają się za pozostawieniem Sądu

w Krynicy, a mianowicie Wojkowa i Jastrzębik, dopiero na powtórne zapytanie i gdy, jak same w swych oświadczeniach przyznają, „pojawili się u nich wysłannicy z Krynicy“ — oświadczyły się za Krynicą, przedtem zaś stanowczo przemawiały za Muszyną widocznie więc swą opinię w skutek agitacyi zmieniły, to aż nadto okazuje się widocznem, że przeważna część ludności życzy sobie przeniesienia Sądu do Muszyny.

3. Muszyna jest miasteczkiem, posiadającem zajazdy i sklepy, podczas gdy Krynica tylko podczas 3 miesięcy letnich posiada pozory miasteczka, zresztą zaś jest przez całe 9 miesięcy niczem więcej jak górską wsią. Za tem idzie, że ludność udająca się do Sądu w Krynicy w miesiącach niesezonowych, nie znajduje nigdzie ani przytułku ani posiłku; przybywając zaś tam w miesiącach kąpielowych, znalazłaby je tam wprawdzie, lecz za ceny tak wygórowane, że tychże wyrzec się musi. Tych niekorzyści nie posiada Muszyna, gdzie przez rok cały otwarte są zajazdy i sklepy, tak potrzebne po odbyciu dłuższej jazdy górskiej.

4. Stosunki handlowe. Muszyna bowiem posiada stacyę kolei żelaznej, która sprawia, że najliczniejsze stosunki handlowe w Muszynie się wywiązują. Nadto Muszyna sama przez się położona na samej granicy węgierskiej stanowi punkt styczny dla pogranicznych ludności, wskutek czego odbywają się tu dwa razy w tygodniu targi, a co 3 tygodnie ożywione jarmarki. Ruchu tego nic wykazuje wcale Krynica, która ma wprawdzie dozwolone tygodniowe targi, które się jednak odbywają tylko co dwa tygodnie. Jeśli się zaś zważy, jak niezbędnem jest dla ubogiego mieszkańca gór, aby, gdy jest zmuszonym przybyć do miasteczka, znaleść zaraz miejsce zbytu na swe skromne produkta — choćby tylko, aby być w stanie nabyć stemple, — to okazuje się jasno, że na siedzibę Sądu osobliwie w tej okolicy właściwszem jest ruchliwe miasteczko, jak martwa pod tym względem wieś. Z licznych zaś petycyi do Sejmu wnoszonych, a nadto z życia codziennego powszechnie jest wiadomem, że ludność zawsze ze sprawą sądową stara się połączyć i załatwienie jakiejś sprawy prywatnej natury — do czego zawsze więcej ma sposobności w handlowem miasteczku jak na wsi. Musząc zaś jeździć osobno za interesami sądowemi, osobno zaś za handlowemi, ponosi podwójne koszta, przeniesienie więc do Muszyny jest sprawą oszczędności dla dotyczącego okręgu.

5. Stosowność odłączenia 8 gmin tego okręgu sądowego od Krynicy a względnie Muszyny i przyłączenie ich do Nowego Sącza. Mianowicie gminy: Maciejowa, Składziste, Roztoka mała, Łabowa, Łabowiec, Uhryń i Kotów, mają bliżej do Nowego Sącza jak do Krynicy i proszą o przeniesienie do Nowego Sącza, gmina zaś Nowa wieś, mająca taką samą odległość od Krynicy jak od Nowego Sącza, wolałaby jednak przydzieloną być do okręgu sądowego Nowo - Sądeckiego. Życzenia tych gmin okazują się zupełnie usprawiedliwione, ponieważ gminy te należą też do c. k. Starostwa powiatowego w Nowym Sączu, z którem to miastem też wszelkie stosunki handlowe je łączą — w Nowym Sączu więc mogłyby od razu załatwiać wszystkie swe sprawy administracyjne, sądowe i handlowe. Gminy te zaś nie mogą być odłączone od Krynicy tak długo jak długo, Sąd tam funkcyonuje, ponieważ przez ich przyłączenie do Nowego Sącza zwiększa się bardzo terytoryum i ludność tej ostatniej miejscowości, a zmniejsza okręgu krynickiego, czego bez koniecznej potrzeby należy unikać.

Za pozostawieniem zaś w Krynicy przemawia jedynie wzgląd na zdrojowisko, nadto zaś obecna opinia c. k. Sądu powiatowego w Krynicy i c. k. Sądu krajowego wyższego w Krakowie — i z temi względami należy się przed wydaniem ostatecznego orzeczenia rozprawić. Wątpliwem przedewszystkiem się wydaje, aby na rozwój zdrojowiska wpływało istnienie Sądu w pewnej miejscowości; na uczęszczanie bowiem zdrojowiska wpływa przedewszystkiem skuteczność wód, wygodne pomieszkanie i utrzymanie, możliwość rozrywek i t. p. Zdrojowisko, któreby wymaganiom tym nie odpowiadało, musiałoby upaść, czy siedziba Sądu w takowem znajduje się czy nie. Bezpieczeństwo zaś publiczne zawisło przedewszystkiem od dobrze zorganizowanej policyi miejscowej: policya bowiem zapobiega występkom i nadużyciom, Sąd zaś tylko karze już wydarzone, a gościom kąpielowym pewnie więcej zależy na tem, by ich nie okra-

dano i nie obdzierano, jak by złodziei i ekscedentów karano. Że ogłoszenie, że w miejscu znajduje się siedziba Sądu, zapewne dodaje uroku pewnemu miejscu kąpielowemu, jest niewątpliwem; pewnem jest jednak też, że takiej reklamie nie należy poświęcać żywotnych interesów stałej ludności.

Nie da się jednak zaprzeczyć, że stosunki, jakie się wywiązują z licznego napływu gości kąpielowych w czasie sezonu kąpielowego, wymagają niejednokrotnie interwencyi władzy sędziowskiej, i to interwencyi, któraby zawsze jak najszybciej mogła mieć miejsce, charakter bowiem tych stosunków wymaga jak najszybszego załatwienia, a sprawozdanie c. k. Sądu powiatowego w Krynicy jest wymownym tego dowodem. Sprawy bowiem, które z powodu sezonu kąpielowego wpływały formalnie, na piśmie, do Sądu w Krynicy bywało w przecięciu rocznie tylko około 27; natomiast bywało mnóstwo spraw, które Sąd załatwiał, które jednak w aktach śladu nie pozostawiły. Gdy w aktach, wedle istniejących przepisów o każdej ważnej sprawie wzmianka być musi, przeto widocznem jest, że sprawy tamże wpływające są przeważnie sprawami drobiazgowemi, charakteru tak karno- jak cywilno-sądowego. Z tego wynika, że całego aparatu sądowego nie potrzeba w Krynicy jako w zakładzie kąpielowym, że jednak okazuje się nagła potrzeba funkcyonaryusza sądowego, któryby uprawniony do rozstrzygania w sprawach drobnych charakteru cywilnego i karnego, a więc w tak zwanych sprawach drobiazgowych i w przestępstwach, tudzież interweniowania w sprawach niespornych mógł natychmiast w danym razie na miejscu interweniować i komisya prawnicza sądzi, że potrzebie tej w zupełności odpowiedziałby delegat Sądu, wysyłany do Krynicy stale na czas sezonu kąpielowego pełnomocą w powyższych kierunkach zaopatrzony.

Opinię tę popiera też pośrednio i sprawozdanie c. k. sędziego powiatowego w Krynicy. Sędzia powiatowy w Krynicy oświadcza się za pozostawieniem w Krynicy siedziby Sądu pod warunkiem, że ubikacye sądowe i areszta zostaną wyrestaurowane, oświadczenia zaś swego niczem właściwie nie motywuje. Takie zaś niemotywowane oświadczenie właśnie przemawia przeciw pozostawieniu Sądu w Krynicy, ponieważ widać, że niema przyczyn, aby tam pozostał; jeżeli się jednak zważy, że wymiar sprawiedliwości jest wtedy najkorzystniejszy, jeżeli jest zawsze szybki i sumienny, to naprowadzony przez Sąd krynicki szczegół, że w czasie sezonu kąpielowego w Sądzie bardzo wiele spraw się toczy, bardzo przemawia za przeniesieniem Sądu do Muszyny, widać bowiem, że Sąd bywa zaprzątany sprawami drobnemi przez zjazd gości kąpielowych wywołanemi na czem cierpieć musi bieg spraw, wywołanych przez stałą ludność powiatu. A dodać tu potrzeba, że pewnie nagły tłumny zjazd gości w miesiącach letnich, gości, których zamiarem jest leczyć i bawić się, nie bardzo przyczynia się do jednostajnego, zawsze spokojnego wymiaru sprawiedliwości.

Opinia zaś c. k. Sądu krajowego wyższego opiera się przedewszystkiem na powodach charakteru administracyjnego. Przedewszystkiem oświadcza się przeciw temu przeniesieniu z powodu, że 8 gmin powyżwymienionych musiałoby zostać przyłączonemi do Sądu Nowosądeckiego, przezcoby tenże nadmiernie się powiększył i liczyłby 91 gmin z ludnością 49.816 głów; fakt ten z pewnością prawdziwy, nie przemawia jednak przeciw temu przeniesieniu, ponieważ Sąd tylko w takim razie jest za wielki, jeśli nie ma sił do wypracowania agend i stronom jest za daleko; brakowi sił łatwo zapobiedz odpowiedniem obsadzeniem, względnie zmianą sił, co w tym wypadku tem jest łatwiejszem, że Sąd Nowosądecki jest miejsko-delegowanym, do którego odpowiednie siły z c. k. Sądu obwodowego w Nowym Sączu snadnie przydzielić przyjdzie; gdy zaś wymienionych 8 gmin bliżej ma do Nowego Sącza jak do Krynicy, to widać, że konfiguracya powiatu sądowego Nowosądeckiego nie jest doskonała i takową poprawić należy. Przytacza dalej c. k. Sąd wyższy w Krakowie, że Sąd Muszyński byłby w tym razie za mały, licząc tylko 23 gmin z ludnością 15 606głów; orzeczenie to jednak nie musi być uważane jako zupełnie rzeczowo uzasadnione, jeśli się zważy, że są w Galicyi Sądy mniejsze, jak n. p. Lutowiska (11.627 głów) Niemirów i Podbuż (15.000 głów), a w innych prowincyach jeszcze mniejsze, jak n. p. Abtenau (Salzburg) 4992 głów,

Odrau (Szlązk) 9625 głów, Polna (Czechy) 9649 głów, a urzędnicy w tychże dostatecznie są zajęci; czyż jednak wymagać należy, aby w Galicyi nie było Sądów powiatowych, w którychby sędziowie nie byli pracą przeciążeni?

Drugi zaś wzgląd, podniesiony przez Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego w Krakowie, które przy dawniejszych rokowaniach w tej sprawie było za przeniesieniem Sądu do Muszyny, jest ten, że Ministerstwo sprawiedliwości musiałoby wydać 3.800 zł. na adaptacyę budynku sądowego w Muszynie, podczas gdy Dyrekcya lasów i domen areszta Sądu w Krynicy, znajdujące się w stanie niemożliwym, własnym kosztem podejmuje się odbudować, jeśli Sąd pozostanie w Krynicy. Lecz i ten wzgląd finansowy jest tylko pozornym, ponieważ wedle relacyi c. k. Sądu powiatowego w Krynicy nietylko aresztu, ale i sam budynek sądowy jest w stanie opłakanym, a gdy Dyrekcya lasów i domen o przyczynieniu się do restauracyi budynków sądowych nic nie wspomina, to zdaje się, że Ministerstwo sprawiedliwości byłoby zmuszone na restauracyę tych ubikacyi znaczne ponieść nakłady, względy więc finansowe nie przemawiają za Krynicą.

Jeżeli się więc zważy, że przeniesieniem Sądu z Krynicy do Muszyny, z równoczesnem odłączeniem wspomnianych 8 gmin, uczyni się zadość gorącemu pragnieniu 20 gmin a więc $^2/_3$ częściom tego okręgu sądowego, że przy dyslokacyi Sądów przedewszystkiem uwzględniać należy interesa stałej ludności, nie zaś wątpliwy bardzo interes przelotnych gości kąpielowych, że dalej, jak to w punkcie 1. wykazano, na przeniesieniu Sądu do Muszyny przeważna część stałej ludności zyska a nikt nie straci, ponieważ i ta część ludności, która ma bliżej do Krynicy, wygodniej i korzystniej załatwi swe prywatne interesa w Muszynie, jak w Krynicy, co jej wynagrodzi nakład 10 kilometrów dalszej drogi dobrym bitym gościńcem, że dalej poważne względy bądź administracyjnej, bądź finansowej natury, temu przeniesieniu się nie sprzeciwiają, to nader jasnem okazuje się, dlaczego Rada powiatowa Nowosądecka, której ani o parcyalność dla Muszyny, ani o lekceważenie interesów najpierwszego zdrojowiska krajowego posądzać nie można, zawsze, a ostatecznie razem 23 głosami przeciw 1 za tem przeniesieniem Sądu do Muszyny się oświadczyła. Komisya prawnicza więc podzielając to objektywne zapatrywanie Rady powiatowej Nowosądeckiej, z drugiej zaś strony będąc zdania, że interes zakładu zdrojowego w Krynicy i gości kąpielowych wymaga niezbędnie szybkiej interwencyi funkcyonaryusza sądowego na miejscu, sądzi na powyż poszczególnionych podstawach, że w sprawie przeniesienia Sądu z Krynicy do Muszyny nie zachodzi żadna uzasadniona przyczyna do zmiany dwukrotnie już zapadłej w tej sprawie uchwały Wysokiego Sejmu przemawiającej za przeniesieniem Sądu z Krynicy do Muszyny, że zachodzi jednak potrzeba wysyłania rokrocznie do Krynicy na czas sezonu kąpielowego delegata Sądu i wnosi następujące rezolucye:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nad petycyą mieszkańców zakładu zdrojowego Krynicy, żądającą zmiany uchwały sejmowej z dnia 24. Sierpnia 1877. oświadczającej się za przeniesieniem siedziby c. k. Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny, przechodzi do porządku dziennego.

II. Wzywa się Wysoki c. k. Rząd, aby w Krynicy na czas sezonu kąpielowego utworzył stałą expozyturę sądową, z kompetencyą decydowania w sprawach drobiazgowych i przestępstwach jakoteż interweniowania w sprawach niespornych.

Lwów dnia 5. Grudnia 1885.

Zawadzki.
przewodniczący.

Zarski.
sprawozdawca.

Alog. 98

Sprawozdanie

komisyi prawniczej nad przedłożeniem Wydziału krajowego w przedmiocie ustanowienia trzeciego Sądu powiatowego w Starostwie Rohatyńskiem z siedzibą w mieście Bukaczowcach i o petycyi gminy Bołszowce w przedmiocie ustanowienia Sądu powiatowęgo w Bołszowcach.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 25. Listopada 1885. przekazano komisyi prawniczej do sprawozdania przedłożenie Wydziału krajowego w przedmiocie ustanowienia trzeciego Sądu powiatowego w Starotwie Rohatyńskiem z siedzibą w mieście Bukaczowcach a uchwałą z 27. Listopada 1885. przekazano tejże komisyi petycyę gminy Bołszowce w przedmiocie ustanowienia Sądu powiatowego w Bołszowcach.

Komisya prawnicza rozpatrzywszy ten przedmiot — przyszła do przekonania, że za ustanowieniem trzeciego Sądu powiatowego w Starostwie Rohatyńskiem przemawiają okoliczności ważne i uwzględnienia godne, gdyż Starostwo w Rohatynie liczy obecnie ludności 83.716 dusz rozdzielonej pomiędzy dwa Sądy powiatowe, z których Sąd w Bursztynie obejmuje 44.404, zaś w Rohatynie 39.306 dusz, zatem już sama ta liczba ludności przy znacznej objętości Starostwa wynoszącej 1.172 □ kilometrów wymaga powiększenia liczby Sądów powiatowych.

W sprawozdaniu swem podnosi Wydział krajowy, że przeciw wyborowi miejsca na przyszłą siedzibę Sądu w Bukaczowcach można mieć to do zarzucenia, że miasteczko to nie leży w środkowym punkcie przyszłego okręgu sądowego i za blisko miasta Bursztyna — jednak ze względu, że w tamtejszej okolicy nie ma innej dogodniejszej miejscowości na pomieszczenie Sądu powiatowego i że Bukaczowce leżą przy stacyi kolei Lwowsko-czerniowieckiej — i że właściciele tego majątku ofiarują c. k. Rządowi na lat sześć bezpłatne pomieszczenie dla Sądu i opał, — Wydział krajowy wnosi na ustanowienie Sądu powiatowego w Bukaczowcach.

Wedle stanu akt ograniczały się atoli badania Wydziału krajowego tylko do okoliczności, czyli i o ile dla dogodności mieszkańców Starostwa Rohatyńskiego ustanowienie nowego Sądu tamże jest koniecznem — nie zbadano jednak bliżej stosunków terytoryalnych — stosunków pod względem komunikacyi, — oddalenia miejscowości Bukaczowce od pojedynczych gmin petycyonujących, w szczególności zaś nie zbadano i nie określono bliżej, które gminy do okręgu ustanowić się mającego Sądu wcielić by należało, co bezsprzecznie najlepszy

by dało pogląd na sprawę i do osądzenia, o ileby na ustanowieniu nowego Sądu ludność powiatu na rychlejszym i dogodniejszym wymiarze sprawiedliwości zyskała.

Okoliczność ta pod względem wyboru miejsca siedziby nowego Sądu tem więcej winna być zbadaną i ocenioną, ileże i gmina Bołszowce tegoż Starostwa w petycyi swej wraz z obszarem dworskim ustanowienia Sądu domagające się, podnosi także pod tym względem ważne okoliczności — mianowicie zaś, że miasteczko Bołszowce nadające się na siedzibę Sądu liczy 3071 ludności — że jest głównym punktem handlowym dla znacznej ilości gmin powiatu Rohatyńskiego, zaprowadzono tamże przystanek kolejowy, — że miasteczko to leży w znacznem oddaleniu od Bursztyna, obecnej siedziby Sądu, że ogóle dla dogodności ludności powiatu Rohatyńskiego utworzenie Sądu powiatowego w Bołszowcach nastąpićby winno.

Te tak w petycyi gminy Bołszowce naprowadzone — jak też na pierwszy rzut oka na mapę nasuwające się okoliczności — należałoby przedewszystkiem zbadać, szczególnie opinię wszystkich interesowanych gmin i reprezentacyi powiatowych pod tym względem, jak niemniej opinię u Rządu zasięgnąć. — Uznając zatem zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego konieczność ustanowienia nowego Sądu w obrębie Starostwa Rohatyńskiego, komisya prawnicza nie orzekając na teraz jeszcze nic stanowczego co do miejscowości, którą by na siedzibę Sądu przeznaczyć należało — wnosi — Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11. Czerwca 1868. (N. 59 D. u. p.) i ustawy z dnia 26. Kwietnia 1873. (N. 62 D. u. p.) objawia c. k. Rządowi opinię, iż pożądanem jest, aby dla dogodności mieszkańców c. k. Starostwa Rohatynskiego przy wymiarze sprawiedliwości utworzony został trzeci c. k. Sąd powiatowy w obrębie tegoż Starostwa.

II. Wzywa się Wydział krajowy, aby zbadał, która miejscowość Starostwa Rohatyńskiego nadaje się najbardziej na siedzibę trzeciego Sądu powiatowego w okręgu tegoż Starostwa i które gminy do okręgu nowego Sądu przydzielićby należało — i z tego sprawę na najbliższej sesyi Sejmowej zdał.

Lwów dnia 16. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Zawadzki.

Sprawozdawca:
Siengalewicz.

Alcg. 99.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie subwencyonowania żeglugi parowej na Dniestrze.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 13. Października 1884. powziął Wys. Sejm, w załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Spółki żeglugi parowej na Dniestrze, istniejącej pod firmą B. Słonecki i K. Nawarski, następującą uchwałę:

„Uznając w ogóle ekonomiczną ważność żeglugi parowej na Dniestrze i wielką jej dla handlu krajowego doniosłość, Sejm Król. Galic. i Lodom. z W. Ks. Kr. przekazuje Wydziałowi krajowemu petycyę Spółki z poleceniem:

1. Aby Wydział kraj. stopień użyteczności tegoż przedsiębiorstwa niemniej warunki bytu i rozwoju jego jak najściślej zbadał i rozpoznał, czy i o ile przedsiębiorstwo to na subwencyonowanie zasługuje, upoważniając Wydział kraj., jeżeli rezultat badania pokaże się dodatni, do udzielenia tej Spółce subwencyi w wysokości 3.000 zł. w. a. dla podtrzymania żeglugi parowej na Dniestrze.

2. Aby Wydział kraj. wszedł w rokowania z Wysokim c. k. Rządem i starał się uzyskać odpowiedną subwencyę dla żeglugi parowej na Dniestrze z funduszów państwowych.

3. Aby Wydział kraj. o rezultacie powierzonych sobie czynności zdał sprawę Sejmowi i stosowne temuż przedstawił wnioski.“

W wykonaniu tej uchwały rozpoczął Wydział kraj., jak to sprawozdanie z d. 10. Listopada 1885. l. 54.480 wykazuje, tak rokowania z c. k. Rządem, jako też niezależnie od tych rokowań badania jak najściślejsze warunków bytu i rozwoju Spółki żeglugi parowej na Dniestrze pod firmą B. Słonecki i K. Nawarski, oraz użyteczności tego przedsiębiorstwa.

Badania przez rzeczoznawców na miejscu przeprowadzone, wykazały: że przedsiębiorstwo to posiada: jeden okręt parowy małych rozmiarów, trzy gabary do przewożenia towarów, oraz jeden gabar kryty, urządzony bardzo skromnie dla przewozu osób. Budynków, magazynów, w ogóle urządzeń potrzebnych przy ruchu towarów i osób — nieposiada towarzystwo to zupełnie. Parowiec, jakkolwiek w urządzeniu dobry w szczegółach jednak za słaby — byłby przydatnym do żeglugi po rzekach uregulowanych lub małych jeziorach — nieodpowiednym jest jednak,

do żeglugi po rzecze niezregulowanej, jaką jest Dniestr, nieodpowiednym do ruchu regularnego na zyski pewne obliczonego.

Tak parowiec jak i wszystkie cztéry barki czyli gabary były w czasie oględzin rzeczoznawców poddane naprawie i przedstawiały znaczne uszkodzenie, które przekraczało granice dalszej użyteczności, machina parowa podległa również przedwczesnemu zniszczeniu. Zniszczenia te powstały w skutek niezwykłych wypadków, do których w pierwszym rzędzie zaliczyć należy częste najeżdżanie statków na podwodne skały i ławice szutrowe.

Komisya rzeczoznawców wypowiada przekonanie, że Spółka żeglugi parowej na Dniestrze, rozporządzając parkiem przewozowym wyżej opisanym — utrzymać może ruch dalszy tylko z wielkiemi trudnościami, że jednak zebrane doświadczenia, szczegóły i daty odnoszące się do stosunków hydrograficznych Dniestru, mają wielką wartość dla technicznego rozwoju żeglugi na tej rzece.

Okoliczność, że pomieniona Spółka tylko ten jeden okręt posiada, przeszkadza stałemu rozwojowi ruchu towarów na przestrzeni pomiędzy Haliczem a Okopami, okręt bowiem odbywa przejazdki tylko sporadycznie i tylko w tedy — jeżeli się uda w jednym lub drugim kierunku — przeważnie jednak z wodą, uzyskać odpowiedni towar do przewozu.

Z wykazu statystycznego przedstawiającego ruch żeglugi parowej na Dniestrze w latach 1882. do 1884. okazuje się, że statek parowy był w ruchu: 76 dni w r. 1882, 62 dni w r. 1883. i 92 dni w r. 1884, pomimo że tenże sam wykaz podaje liczby dni korzystnych dla żeglugi w których stan wody dla okrętu był odpowiedny a rzeka nie była pokryta lodami: 235 dni w r. 1882, 184 dni w r. 1883. i 249 dni w r. 1884. Co do uskutecznionego przewozu w ciągu odbytej żeglugi dają się skonstatować następujące rezultaty:

a) W roku 1882. przewieziono tylko pontony do mostu Zaleszczyckiego uniesione prądem wody w dół Dniestru po za granicę państwa.

b) W latach 1882. i 1883. przewożono przeważnie z Halicza do Niźniowa materyały do budowy kolei transwersalnej oraz na rachunek c. k. Rządu materyały do mostu w Zaleszczykach: słupy telegraficzne i faszyny.

Transport odbywał się prawie wyłącznie z biegiem rzeki i przeważnie na krótkiej przestrzeni z Halicza do Niźniowa (52 klm.). Opierając się na orzeczeniu rzeczoznawców, daje się skonstatować:

1. że Spółka rozporządza nadzwyczaj małym taborem;

2. że w skutek niedostateczności taboru czynność Spółki nie była wyczerpującą — zużytkowano bowiem ledwie jedną trzecią dni odpowiednych do żeglugi na Dniestrze;

3. że transport towarów nie obejmywał miejscowych produktów i że przewożono jedynie towar dla chwilowych potrzeb budującej się kolei;

4. że nawet tym chwilowym potrzebom — jakie wynikły z budowy kolei, Spółka zadość uczynić nie była w stanie, przewożąc z wodą część tych towarów galarami.

Rzeczoznawcy kończą orzeczenie swe zapatrywaniem, że dzisiejsza Spółka żeglugi na Dniestrze jest przedsiębiorstwem bardzo małem, samo to przedsiębiorstwo, jako takie, może by nie miało prawa żadać pomocy krajowej, aby się jeszcze przynajmniej przez krótki stosunkowo czas utrzymać było w stanie; z powodzeniem przedsiębiorstwa tego łączy się jednak możność wywołania Spółki większej opartej na silniejszych materyalnych podstawach, i z tego powodu należałoby przedsiębiorstwo to od upadku podtrzymać.

W obec tego ujemnego rezultatu badań, dokonanych co do żywotności i jakości Spółki żeglugi parowej na Dniestrze, oświadczył Wydział krajowy w piśmie wystosowanem do pp. B. Słoneckiego i K. Nawarskiego z dnia 29. Maja b. r. l. 25.173, że w myśl uchwały Wysokiego Sejmu nie może im być wypłacona subwencya 3.000 zł., i że tylko takie przedsiębiorstwo żeglugi parowej na Dniestrze mogłoby liczyć na pomoc kraju, któreby potrafiło wykazać warunki trwałego

bytu i rozwoju. Zarazem oznajmił im Wydział kraj., że gdyby zdołali doprowadzić do skutku zawiązanie i prawne ukonstytuowanie towarzystwa większego opartego na silnych podstawach, któreby dawało dostateczną rękojmię, że potrafi odpowiedzieć nietylko chwilowym przemijającym potrzebom, ale spleść się z żywotnemi interesami kraju, i zapewnić przedsiębiorstwu żeglugi parowej na Dniestrze trwałość na dłuższy szereg lat, — wtenczas mogą liczyć na wypłacenie jednorazowej subwencyi w myśl uchwały Wys. Sejmu.

W odpowiedzi na powyższe pismo wniosła pomieniona Spółka podanie do Wydziału kraj., w którem uprasza, by Wydział kraj. oznaczył bliższe szczegóły i warunki pod jakiemi mogłaby być oznaczona ewentualna subwencya na wypadek, jeżeli w myśl oświadczenia Wydziału kraj. ukonstytuuje się na prawnych podstawach Spółka żeglugi parowej na Dniestrze, oparta o kapitał dostateczny, w szczególności żądał przedstawiciel Spółki podania:

a) warunków pod jakiemi subwencya oznaczoną będzie;

b) wysokości tej subwencyi i zasady na jakiej ma być oparta t. j. czyli wyznaczoną będzie w pewnej sumie rocznej czyli też w poręczeniu kapitałowi zakładowemu pewnego oprocentowania;

c) przeciąg czasu trwania subwencyi.

Dnia 19. Listopada b. r wpłynęło do Wydziału krajowego do l. 59.852 podanie żeglugi parowej na Dniestrze, w którem Spółka ta uwiadamia, że otrzymała reskrypt c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 14. Października l. 63.273 z uwiadomieniem, że Wysokie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych na mocy Najwyższego upoważnienia i w porozumieniu z dotyczącemi Ministerstwami reskryptem z dnia 5. Października b. r. l. 15.658 udzieliło dotychczasowemu przedsiębiorstwu żeglugi parowej na Dniestrze, Jaśnie Wmu Sewerynowi bar. Brunickiemu w Zaleszczykach i spólnikom pozwolenie na utworzenie towarzystwa akcyjnego pod firmą „Towarzystwo żeglugi parowej na Dniestrze“ z siedzibą w Stanisławowie, zatwierdzając zarazem statuta.

W podaniu tem uprasza żegluga parowa na Dniestrze — przesyłając odpis statutów, o ostateczne załatwienie sprawy przyznania towarzystwu subwencyi krajowej.

Według §. 7. zatwierdzonych statutów, wysokość kapitału założyć się mającego towarzystwa wynosić ma milion guldenów i rozpada się na 10.000 akcyi po 100 zł. nominalnej wartości.

Według §. 12. towarzystwo uważane będzie jako ukonstytuowane, jeżeli 1.250 akcyi czyli 125.000 zł. będą subskrybowane i wypłacone.

W wykonaniu drugiego ustępu uchwały Wys. Sejmu z d. 13. Października 1884. rozpoczął Wydział krajowy odezwą z dnia 4. Listopada 1884. l. 54.343 rokowania z c. k. Rządem w przedmiocie uzyskania stałej i skutecznej pomocy państwowej dla przedsiębiorstwa żeglugi parowej na Dniestrze.

W odpowiedzi na powyższą odezwę oświadczyło c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 30. Listopada 1884. l. 71.466, że przedsiębiorstwo pod firmą B. Słonecki i K. Nawarski nie może być uważane jako formalne przedsiębiorstwo żeglugi parowej na Dniestrze, nieposiada bowiem należycie urządzonego parowca dla przewozu osób i rzeczy, a jedyny statek mały, którym rozporządza, służyć może tylko dla lekkich przewozów, że jednak jest w toku zawiązanie towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze, do którego też pp. Słonecki i Nawarski wejść mają, a gdy to towarzystwo prawnie ukonstytuowanem zostanie i okaże warunki swojego bytu i rozwoju, natenczas dopiero będzie rządowa władza krajowa w możności wstawienia się u c. k. Rządu centralnego, celem wyjednania subwencyi dla tego, zdaniem c. k. Namiestnictwa, ze wszech miar pożądanego przedsiębiorstwa.

Dnia 6. Października b. r. l. 41.806 ponowił Wydział krajowy prośbę o subwencyę, na co otrzymał dnia 22. Października b. r. odpowiedź, że w sprawie ewentualnej subwencyi

państwowej, odniosło się już c. k. Namiestnictwo sprawozdaniem z dnia 3. Września b. r. l. 50.099 do c. k. Ministerstwa, że jednak decyzya ministeryalna w tej sprawie nie nadeszła.

Odezwą z dnia 27. Listopada do l. 75.001 uwiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy o decyzyi ministeryalnej w tej sprawie dołączając odpis reskryptu c. k. Ministerstwa handlu z dnia 20. Listopada 1885. l. 31.870, wystosowanego do c. k. Namiestnictwa we Lwowie, następującej treści:

Zwraca się załączniki sprawozdania z dnia 3. Września b. r. do l. 50.099 w sprawie subwencyonowania żeglugi parowej na Dniestrze z tem nadmienieniem do dalszego urzędowania, że c. k. Ministeryum handlu, jak zawsze dotychczas, tak i w tym wypadku ściśle trzyma się zasady, że żegluga na wodach zamkniętych (Binnen-Gewässern), o ile takowa jest przedsiębiorstwem prywatnem, uważaną jest jako interes prywatny, który wyłącznie na koszt i ryzyko przedsiębiorstwa tego pozostawiony być ma.

Zestawienie powyższe przebiegu wypadków odnoszące się do sprawy Spółki żeglugi parowej na Dniestrze istniejącej pod firmą B. Słonecki i K. Nawarski wykazuje, że dotychczasowe starania pomienionej Spółki, w celu skonsolidowania i ustalenia przedsiębiorstwa tego, dotychczas nie odniosły pożądanego skutku, a postąpiły jedynie o tyle, że Rząd zatwierdził statuta towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze do którego i Spółka wejść ma.

Z tych więc powodów nie mógł Wydział krajowy, zbadawszy i rozpoznawszy obecny stan przedsiębiorstwa Spółki żeglugi parowej, idąc w ślad uchwały sejmowej powziętej na posiedzeniu dnia 13. Października 1884., wypłacić subwencyi w wysokości 3.000 zł. w. a., do czego był tylko w tym wypadku upoważniony, jeżeli rezultat badań okaże się dodatni. Wydział krajowy niewypłacając wyżej wymienionej subwencyi, nie wystąpił zasadniczo przeciwko żądaniu petentów, wymagał jednak, ażeby Spółka żeglugi parowej na Dniestrze wykazała, że opartą jest na silnych materyalnych podstawach, któreby dawały dostateczną rękojmię, że przedsiębiorstwo to zapewnioną ma trwałość na dłuższy szereg lat.

Komisya dla spraw gospodarstwa krajowego stawia wywołanie w życie trwałego i skonsolidowanego towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze jako jedną z pierwszorzędnych spraw, która przyczynić się może do rozwoju materyalnego okolic położonych nad Dniestrem.

Nie wystarcza jednak orzeczenie samo, że żegluga na Dniestrze jest potrzebna, że w razie, gdyby weszła w życie, przyczyni się do rozwoju stosunków handlowych kraju a tem samem przyczynić się może do podniesienia dobrobytu pewnych okolic. Komisya jest tego zdania, że koniecznem jest zbadać, czy ci, którzy przedsiębiorstwo to chcą wziąść w ręce, mają odpowiedne środki finansowe, ażeby temu przedsiębiorstwu, w zasadzie niezaprzeczenie dobremu, podołać.

Przedsiębiorstwo żeglugi parowej na Dniestrze jest przedsiębiorstwem pieniężnem i za niem powinien stać kapitał.

Jeżeli w myśl statutów zatwierdzonych przez c. k. Rząd zawiąże się Stowarzyszenie żeglugi parowej na Dniestrze i zbierze statutem przepisany kapitał, wtedy niezawodnie nieuchyli się kraj od obowiązku, ażeby Stowarzyszenie takie ze wszech miar pożądane nietylko moralnie ale i materyalnie poprzeć.

Nim jednak ukonstytuowanie się towarzystwa żeglugi parowej nie nastąpi, komisya dla spraw gospodarstwa krajowego nie jest w możności doradzać, by Wysoki Sejm zmienił uchwałę powziętą na posiedzeniu z dnia 13. Października 1884. Gotową jest jednak, jeżli przedsiębiorstwo to wejdzie w życie i uda się do kraju o pomoc, najgoręciej przemawiać za udzieleniem takowej żywotnemu przedsiębiorstwu.

Komisya krajowa nie może się również przychylić do zapatrywania, że kwota 3.000 zł. której wypłacenie Wysoki Sejm pod pewnemi zastrzeżeniami zezwolił, byłaby wystarczającą, choćby tylko z pewnem prawdopodobieństwem, wytworzyć wiarę w żywotność przedsiębiorstwa

żeglugi parowej na Dniestrze i tem samem przyciągnąć obce kapitały potrzebne do stworzenia towarzystwa żeglugi parowej, którego statuta c. k. Rząd zatwierdził. Moralne poparcie, które obecnie Reprezentacya kraju myśli założenia udziela, oraz zapewnienie materyalnej poręki, jeżeli towarzystwo takie wejdzie w życie, bardziej przyczynić się powinno do zachęcenia, by tak przy pomocy kapitału w kraju zebranego, jakoteż i kapitału obcokrajowego przedsiębiorstwo to weszło w życie.

W końcu nie może komisya pominąć przykrego wrażenia, jakie wywarła bezwzględna odmowa c. k. Rządu centralnego w Wiedniu w sprawie subwencyonowania przyszłego Towarzystwa żeglugi parowej, popartej przez tutejsze c. k. Namiestnictwo. Komisya sądzi jednak, że pomimo odmownego stanowiska, jakie w tej sprawie c. k. Rząd zajął — nie zechce się jednak — jeżeli się Towarzystwo ukonstytuuje — od czynnej pomocy zupełnie uchylić i znajdzie inną drogę przyjścia w pomoc oddając nowemu Towarzystwu regulacyę i czyszczenie łożyska Dniestru, które to roboty Towarzystwo żeglugi parowej lepiej jak każdy inny przedsiębiorca uskutecznić będzie w stanie.

Uznając ważność i doniosłość Towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze dla stosunków ekonomicznych kraju naszego, sądzi komisya, że przyznana uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 13. Października 1884. subwencya w wysokości 3.000 zł. powinna być wypłaconą, skoro Towarzystwo żeglugi się zawiąże i prawnie ukonstytuuje. Z uwagi jednak, że sprawa zawiązania i ukonstytuowania Towarzystwa tego, prawdopodobnie, zresztą jak to z natury rzeczy wypływa, potrwa dłużej, a może nawet w roku 1885. jeszcze zupełnie się przeprowadzić nie da, nie proponuje komisya, by już w budżet na rok 1885. pomienioną kwotę wstawiono. Gdyby jednak ukonstytuowanie w ciągu roku 1885. nastąpiło, natedy Wydział krajowy znajdzie odpowiedni sposób, by subwencyę tę, choćby tymczasowo z funduszu dyspozycyjnego, bezzwłocznie wypłacić.

Na podstawie wyżej przytoczonego wywodu, komisya dla spraw gospodarstwa krajowego uprasza:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 10. Listopada b. r. L. 54.480 w przedmiocie subwencyonowania żeglugi parowej na Dniestrze przyjmuje się do wiadomości.

2. Upoważnia się Wydział krajowy, jeżeli na mocy statutu, potwierdzonego przez c. k. Rząd, zawiąże się Towarzystwo żeglugi parowej na Dniestrze i firma tego Towarzystwa w myśl przepisów handlowych zostanie zarejestrowaną, wypłacić Towarzystwu temu, w myśl uchwały powziętej na posiedzeniu z dnia 13. Października 1884., jednorazową subwencyę w wysokości 3.000 zł.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi złożył sprawozdanie o dalszym przebiegu tej sprawy.

We Lwowie dnia 19. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Wodzicki.

Sprawozdawca:
Ludwik Wierzbicki.

Aleg. 100.

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o petycyi Zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego w sprawie burs dla synów nauczycieli szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie wniósł do Wys. Sejmu petycyę, w której uprasza o wyznaczenie z funduszów krajowych stałej rocznej subwencyi na zakładanie i utrzymanie burs dla synów nauczycieli wiejskich i małomiejskich w tych miastach, gdzie są szkoły średnie.

Komisya szkolna, której Wys. Sejm petycyę tę do sprawozdania przekazał, uznaje wielką dla nauczycielstwa naszego ważność i użyteczność burs, w którychby obok innej młodzieży także i synowie nauczycieli wiejskich i małomiejskich utrzymanie znaleźli. Wobec przykrych bardzo stosunków ekonomicznych i finansowych naszego kraju, płaca nauczyciela ludowego na wsi i w miasteczku musi z konieczności być bardzo skromną, a i ta płaca skromna, jaką ustawa z r. 1873. przepisała, nie wszystkim nauczycielom się dostaje, ponieważ według uchwał Wys. Sejmu z r. 1883. władze szkolne obecnie przeważnie zakładają szkoły filialne zamiast etatowych, skutkiem czego coraz większa liczba nowych nauczycieli otrzymuje tylko 60% zwykłej, ustawą przepisanej płacy nauczycielskiej. Jeżeli więc nauczyciel wiejski i małomiejski tylko przy najskromniejszem i najoszczędniejszem życiu jest w stanie z płacy swej wraz z rodziną się utrzymać, to najświętszy i sercu każdego ojca najbliższy obowiązek dania dzieciom swym odpowiedniego wychowania, staje się dla nauczycieli ludowych prawie niewykonalnym, bo na utrzymanie dziecka w większem mieście, gdzie istnieją szkoły średnie, seminarya nauczycielskie lub szkoły przemysłowe, środki nauczyciela nie wystarczą.

Sprawa ta od wielu lat jest przedmiotem troski nauczycieli ludowych, a jako główny środek zaradczy uważają oni zakładanie burs dla synów nauczycieli wiejskich i małomiejskich, w których to zakładach i tanie, ile możności bezpłatne utrzymanie, i opiekę znaleść by mogli. W niektórych miastach zebrano już na ten cel dość poważne, chociaż jeszcze zupełnie niewystarczające kwoty. I tak krakowskie towarzystwo bursy dla synów nauczycielskich ma już 10.000 zł. kapitału zakładowego, — tarnopolskie i stanisławowskie posiadają własne domy, w Drohobyczu zebrano na ten cel 2.698 zł., w Nowym Sączu zakupiono grunt pod budowę bursy i złożono 2.715 zł. na procenta, w Samborze zebrano 2.000 zł. i t. p. Wszakże tylko niektóre z burs są urządzone wyłącznie dla dzieci nauczycielskich, większość przeważna przyjmuje i innego stanu młodzież — a ogółem było w roku ubiegłym w bursach tylko 42 synów nauczycielskich, co się tem tłumaczy, że miejsc bezpłatnych w bursach jest bardzo mało.

Ten stan rzeczy skłonił Zarząd główny Tow. pedagogicznego do ujęcia tej sprawy w swoje ręce, i przedstawienia tegorocznemu Walnemu Zjazdowi Towarzystwa wniosków, mających na celu szerszą i energiczniejszą w tej sprawie akcyę.

Według tych uchwał mają fundusze burs powstać z dobrowolnych wkładek członków Towarzystwa pedagogicznego, z pewnej części czystego zysku z wydawnictw Towarzystwa, z odczytów i t. p. Również polecił Zjazd Zarządowi głównemu wniesienie do Wysokiego Sejmu petycyi o wyznaczenie stałej na ten cel subwencyi.

Komisya szkolna jest przekonaną, iż Wysoka Reprezentacya kraju nie zechce od tej ważnej sprawy uchylić pomocnej swej ręki. Przyczynienie się stałą z funduszu krajowego subwencyą, miałoby oprócz skutku materyalnego i ten ważny skutek moralny, iż instytucya burs byłaby przez to otoczona moralną opieką kraju, a ofiarność Wysokiego Sejmu byłaby bodźcem i zachętą do tem większej ofiarności prywatnej. Kraj nie może zapoznać tego, iż wyznaczając nauczycielom ludowym tak bardzo skromne płace, żąda od nich pewnego rodzaju ofiary, że zatem jest rzeczą bardzo sprawiedliwą, ażeby im kraj sam w ponoszeniu tej ofiary wedle możności w pomoc przychodził. A wsparcie takiego właśnie przedsięwzięcia, jakiem są owe bursy, byłoby niewątpliwie jednem z najpiękniejszych i ku najszlachetniejszemu celowi skierowanych rodzajów pomocy.

Uznając zaś w zasadzie potrzebę takiej pomocy, Komisya szkolna nie może pominąć milczeniem, iż odpowiedniejszem od zakładania zupełnie osobnych burs dla dzieci nauczycieli, byłoby zakupywanie dla nich miejsc w bursach już istniejących, i tych, które jeszcze w kraju założone będą; — jak bowiem w ogóle dla wszelkich innych zawodów społecznych, tak też i dla nauczycielstwa zamykanie się w wyłącznem, swojem tylko kółku, tworzenie rodzaju odrębnej kasty, pożądanem ani użytecznem być nie może.

Komisja szkolna jednak nie staje już w tym roku przed Wysoką Izbą z wnioskiem o wyznaczenie subwencyi, a nietylko z powodu, iż pragnie zarówno z całą Izbą unikać podwyższenia tegorocznego i tak już podniesieniem dodatków krajowych zamkniętego preliminarza Wydziału krajowego, ale i dlatego, że do wymierzenia wysokości owej subwencyi, tudzież oznaczenia warunków jej udzielenia, nie ma jeszcze dostatecznej podstawy. Gdy rozpoczęta właśnie akcya Zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego rozwinie się i z pierwszych jej wyników będzie można wnioskować o jej skuteczności, gdy Wysoki Sejm będzie miał przedłożoną sobie opinię o organizacyi i kierunku zakładów, które mamy subwencyonować, o ich budżetach i t. p., wówczas będzie można wnioski co do sposobu poparcia chwalebnych usiłowań Towarzystwa pedagogicznego w tym kierunku oprzeć na pozytywnych podstawach.

Komisya szkolna przeto, uznając w zasadzie potrzebę przyczynienia się kraju do utrzymania burs dla synów nauczycielskich, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na następnej sesji przedłożył Sejmowi sprawozdanie o stanie i rozwoju sprawy burs dla dzieci nauczycieli wiejskich i małomiejskich z wnioskami co do wysokości i warunków subwencyi z funduszu krajowego na ten cel udzielić się mającej.

We Lwowie dnia 18. Grudnia 1885.

Prezes:
Dr. Majer.

Sprawozdawca:
Romanowicz.

Drukiem Pillera i Spółki

Aleg. 101.

Sprawozdanie

Komisyi petycyjnej o petycyi Izraela Zimmermana, dzierżawcy myta w Podwołoczyskach i Białej karczmie, o odszkodowanie w drodze łaski, z powodu poniesionych strat.

Wysoki Sejmie!

Przez lat kilkanaście jest Izr. Zimmermann dzierżawcą myt krajowych w Podwołoczyskach i Białej karczmie, płacąc w ostatniem trzyleciu za takowe 8.500 zł. rocznego czynszu. Zmuszony warunkami kontraktu dotrzymuje terminu dzierżawy, mimo poniesionych wielkich strat z powodu ogromnej zmiany w tamtejszych stosunkach mytniczych, a to przez wybudowanie przed trzema laty mostu na kolei Karola Ludwika nad drogą krajową w stacyi Podwołoczyska, dla przepędzania owiec wprost na dworzec kolejowy z pominięciem myta krajowego — nareszcie w ostatnim roku z powodu otwarcia kolei transwersalnej, wskutek czego ustały rossyjskie transporta zbożowe, stanowiące główny dochód mytniczy, bo zostały odwrócone w części na drogę kolejową przez Husiatyn, w części zaś po nadzwyczajnem obniżeniu taryfy frachtowej na kolejach rossyjskich dążą wprost rossyjskiemi kolejami aż do Królewca.

Dla tych więc arcyniekorzystnie na dochody mytnicze oddziałujących zmian, niezalicytował Izrael Zimmermann dopiero w b. roku myta w Podwołoczyskach i Białej karczmie, natomiast już po terminie licytajcyjnym znalazła się zaledwie pewna spółka, która zaofiarowała tylko 6.200 zł. rocznego czynszu, a zatem przez lat trzy o 6.900 zł. mniej od dotychczas przez niego uiszczanego. W uwzględnieniu więc powyższych niefortunnych okoliczności, prosi Izrael Zimmermann o darowanie mu w drodze łaski reszty zaległych rat w kwocie 3.642 zł. 35 ct.

Komisya petycyjna z uwagi, że Izr. Zimmermann, długoletni dzierzawca myt krajowych, na podstawie poniesionych wielkich strat roku zeszłego przez dotyczącą władzę autonomiczną zupełnie stwierdzonych, już po raz trzeci udaje się z powodu tego z prośbą o defalkę do łaski i sprawiedliwości Wysokiego Sejmu; tudzież z uwagi, że oprócz okoliczności przez petenta w roku zeszłym przytoczonej, nieprzewidziane postawienie nowego bezpłatnego mostu na kolei Karola Ludwika tuż obok wydzierżawionego mostu na drodze krajowej w Podwołoczyskach, które spowodowało całkiem naturalne omijanie tegoż ostatniego przez publiczność opłacać się

mającego, jeszcze w roku bieżącym powstał przez otwarcie kolei transwersalnej nowy arcyniekorzystnie na dochody mytnicze tamże oddziałujący czynnik — dowodem tego obniżenie się tak znaczne rocznego czynszu dzierżawnego z 8.500 zł. za 6.200 zł., co w trzyleciu robi różnicę o 6.900 zł. w. a., —

ostatecznie zaś głównie z uwagi tej, że obecnie ze strony Wydziału krajowego zaprowadzony sekwester na mycie w Podwołoczyskach, celem ściągnienia rat zaległych w kwocie 3.642 zł. 38 ct. wykazuje tak rażące obniżenie przychodów mytniczych, że w proporcyi do wysokości kontraktowej przez Iz. Zimmermanna uiszczać się mającej tenuty, rzeczywiście musiały przez tego dzierżawcę poniesione straty dojść do większych rozmiarów, —

Komisya petycyjna zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W uwzględnieniu udowodnionych nadzwyczajnych strat poniesionych przez Izraela Zimmermanna, długoletniego dzierżawcy myt w Podwołoczyskach i Białej karczmie, a to w skutek znaczniejszych i niespodziewanych zmian lokalnych, faktycznie niekorzystnie tamże na dochody mytnicze oddziaływających, zezwala się wyjątkowo petentowi w drodze łaski na jednorazową defalkę z czynszu dzierżawnego w kwocie 1.500 zł. (tysiąc pięćset zł.)

Przewodniczący:
A. Golejewski.

Sprawozdawca:
Feliks Pławicki.

L. s. 671 ex 1885.

Alog. 102.

Sprawozdanie

Komisyi petycyjnej dotyczące prośby gminy Mokre z powiatu Pilzno o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 138 zł. 62 ct. w. a. za przewiezienie Maryi Dymek z Berlina do gminy przynależności.

Komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Kwotę 138 zł. 62 ct. za przewiezienie Maryanny Dymek z Berlina do gminy przynależnej, która przez Wydział krajowy już zaliczoną została, przyjmuje się na fundusz krajowy.

Lwów 18. Grudnia 1885.

Lenartowicz
zastępca przewodniczącego.

Płaziński
sprawozdawca.

L. W. kr. 56.885/85.

Alog. 103.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie szkół wydziałowych.

Wysoki Sejmie!

Nowella szkolna z dnia 2. Lutego 1885. r. Nr. 29 Dz. ust. i rozp. krajowych postanawia w Art. V.:

„Sejm krajowy na przedłożenie Wydziału krajowego orzecze osobną uchwałą o założeniu lub zwinięciu każdej szkoły wydziałowej, jako też o wysokości kwoty, którą się fundusz krajowy przyczyni do jej założenia i utrzymania.

„Co do istniejących już szkół wydziałowych pozostają w mocy dotychczasowe zobowiązania i orzeczenia organizacyjne, dopóki osobną uchwałą Sejm na wniosek Wydziału krajowego w tym względzie nie zaprowadzi zmiany".

Na mocy powyższego artykułu ustawy przysłuża przeto Wysokiemu Sejmowi prawo stanowienia o bycie a względnie o przeobrażeniu istniejących w naszym kraju szkół wydziałowych.

Szkoły te zaprowadzone u nas na podstawie ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873 Nr. 250. Dz. u. kr. dzielą się na żeńskie i męskie. Żeńskich jest sześć, a to: we Lwowie, w Krakowie, Rzeszowie, Stanisławowie, Tarnopolu i Tarnowie; męskich zaś jest ośm, a to: w Bochni, Gródku, Przemyślu, Sokalu, Samborze, Śniatynie, Wieliczce i Tarnowie. Dziewiąta szkoła wydziałowa męska w Krośnie zwiniętą została z powodu braku uczniów jeszcze przed wejściem w życie nowelli z 2. Lutego 1885.

Szkoły wydziałowe organizowane głównie w latach od 1874—1876 kończą właśnie dziesięcioletni okres swego istnienia. Doświadczenia zebrane w tym czasie są aż nadto dostateczne, aby wyrobić sobie zdanie o stopniu użyteczności i racyi bytu tych szkół.

Wiadomo, że szkoły wydziałowe zaprowadzono u nas na wzór t. z. szkół mieszczańskich *(Bürgerschulen)* istniejących od dawna w Niemczech i prowincyach niemieckich monarchii austryackiej. Miały one według §fu 17. ustawy zasadniczej z 14. Maja 1869. Nr. 62. Dz. u. p. zadanie, dawać tym uczniom, którzy do szkół średnich iść nie zamierzają, wykształcenie przechodzące granicę nauki szkole ludowej pospolitej zakreśloną.

Postanowienie to obliczone jest na tę liczną w środkowej i zachodniej Europie warstwę ludności, która zajmuje miejsce pośrednie między klasą o wyższej inteligencyi a masą ludności pod względem oświaty najniżej stojącą. Ta warstwa pośrednia, ten „trzeci stan“ złożony z zamożnych kupców, przemysłowców, rękodzielników, nie pożąda oświaty wyższej, kwalifikującej do zawodu pracy umysłowej, ale z drugiej strony zanadto jest oświeconym, aby mu wystarczyć mogła nauka elementarna, dająca najniższy stopień wykształcenia. Dla tego to stanu mieszczańskiego stworzono osobną kategoryę szkół ludowych i nawet nazwano ją imieniem tego stanu „*Bürgerschulen*“.

U nas „Bürgerschulen“ były od samego początku anomalią, bo u nas ta klasa ludności, którą w Niemczech nazwą „Bürger“ oznaczają, tak dobrze jak nie istnieje. Ztąd też i nazwę tych szkół zmieniono u nas, jak gdyby czując całą jej niewłaściwość — istotę rzeczy pozostawiono jednak. Otrzymał więc kraj nasz szkoły wydziałowe, nowość przedtem zupełnie nieznaną i której potrzeby nikt nie czuł. Experyment, jak wiele innych, nie udał się, bo przeszczepiono na grunt nasz roślinę obcą zupełnie.

A. Szkoły wydziałowe żeńskie.

Wszystko co powyżej powiedziano odnosi się wyłącznie do szkół wydziałowych męskich. Z żeńskiemi ma się rzecz zupełnie inaczej. Żeńskie szkoły wydziałowe znalazły dla siebie racyę bytu, bo zastępują uboższym klasom ludności poniekąd brak publicznych szkół średnich. Najlepszym dowodem ich żywotności i użyteczności jest liczna frekwencya, podczas gdy szkoły męskie w klasach najwyższych właśnie na brak frekwencyi cierpią.

To też Wydział krajowy nie ma bynajmniej zamiaru przedstawiać Wysokiemu Sejmowi wniosku na zwinięcie tych pożytecznych i licznie frekwentowanych zakładów naukowych żeńskich, a z drugiej strony nie widzi na teraz powodu do wystąpienia z wnioskiem ich reorganizacyi w myśl ustawy krajowej z dnia 2. Lutego 1885 Nr. 29. Dz. u. kr., zwłaszcza, że reorganizacya, chociaż w niektórych wypadkach może pożądana, nie dałaby się przeprowadzić bez nałożenia nowych znacznych na fundusz szkolny ciężarów. Wyjątek czyni Wydział krajowy dla jednej tylko szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie — a to z dwóch powodów: raz dla tego, że gmina miasta Krakowa usilnie się tego domaga, z czego wnosić trzeba, że szkoła ta w dzisiejszym swym stanie niezupełnie odpowiada celowi, a powtóre przez wzgląd na tę okoliczność w dzisiejszych stosunkach nader ważną, że reorganizacya szkoły krakowskiej nie nałoży na kraj żadnych nowych ciężarów, miasto Kraków bowiem samo swe szkoły ludowe utrzymuje.

Szkoła wydziałowa żeńska w Krakowie założona została na podstawie orzeczenia Rady szkolnej krajowej z dnia 11. Czerwca 1875 l. 3572 jako ośmioklasowa tak, że z pięciu klasami niższemi szkoły ludowej trzy wyższe klasy szkoły wydziałowej stanowią jednę organiczną całość pod jedną wspólną dyrekcyą. Nauka w tej szkole udziela się według planów przepisanych dla szkół ośmioklasowych żeńskich, a frekwencya w trzech najwyższych klasach wynosiła:

w roku 1882/3 246
w roku 1883/4 274 zaś
w roku 1884/5 262 uczennic.

Rada miasta Krakowa uznając, że szkoła ta w dzisiejszym swym ustroju nie zupełnie odpowiada potrzebom, uchwaliła na posiedzeniu z dnia 2. Lipca 1885 projekt statutu reorganizacyjnego dla tej szkoły, a to po myśli Art. IX., XI. i XII. nowelli z dnia 2. Lutego 1885. roku Nr. 28. Dz. u. kr.

Według tego projektu ustaćby miało przedewszystkiem dotychczasowe połączenie szkoły wydziałowej z niższemi klasami szkoły pospolitej. Szkoła wydziałowa miałaby odtąd składać się z czterech klas i łączyć się z kursami fachowemi robót kobiecych i handlowym, które obejmowałyby trzy lata nauki i stanowiły ze szkołą wydziałową jedną organiczną całość pod jedną dyrekcyą. Nadto wprowadza statut dwuletni kurs dopełniający dla młodzieży dorosłej, który ma na celu uzupełnić wykształcenie udzielane przez szkołę wydziałową, aż do tego stopnia, którego się wymaga od kobiety z wykształconej klasy naszego społeczeństwa.

Projekt statutu z niektóremi drobnemi zmianami zastosowanemi do wymogów ustawy (jak **Alegat**) uzyskał aprobatę Rady szkolnej krajowej, która odezwą z dnia 24. Października b. r. l. 9.317 przysłała go Wydziałowi krajowemu z wnioskiem przedstawienia Wys. Sejmowi sprawy reorganizacyi szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie, zastrzegając sobie po zapadłej uchwale sejmowej przyzwalającej na projektowaną reorganizacyę, wydać nowe orzeczenie organizacyjne dla tej szkoły i przepisać dla niej plan naukowy.

Wydział krajowy uważając projektowaną reorganizacyę za zgodną z nowellą z 2. Lutego 1885. Nr. 28. Dz. u. kr. i za pożyteczną dla miasta Krakowa, tudzież w przypuszczeniu, że projektowana reorganizacya nie pociągnie za sobą żadnych z funduszu szkolnego krajowego wydatków, zgadza się ze swej strony na zamierzoną reorganizacyę szkoły wydziałowej żeńskiej i przedkłada Wys. Sejmowi w właściwem miejscu odpowiedni wniosek do uchwalenia.

B) Co do szkół wydziałowych męskich.

Wydział krajowy w przeświadczeniu, że są one tylko sztuczną kreacyą nie odpowiadającą ani stosunkom ani potrzebom naszego kraju, udał się odezwą z dnia 24. Sierpnia 1885. l. 43.711 do Rady szkolnej krajowej z zapytaniem, czyli i które z tych szkół uznaje za kwalifikujące się do zwinięcia albo do zastąpienia szkołami innego rodzaju lub kategoryi. W odpowiedzi na to Rada szkolna krajowa oświadczyła się:

za zwinięciem szkół wydziałowych męskich 1. w Przemyślu, 2. w Samborze, 3. w Bochni, 4. w Wieliczce i 5. w Gródku, tudzież

za reorganizacyą szkoły wydziałowej męskiej 6. w Sokalu.

Co do szkół w Tarnowie i Śniatynie nie nadesłała Rada szkolna krajowa dotychczas swojej opinii, wszelako w odezwie z 27. Listopada b. r. l. 14.807 (doręczonej nam 11. Grudnia b. r.) oświadczyła, że prawdopodobnie uczynić to będzie mogła jeszcze w ciągu bieżącej sesyi sejmowej, a o ile nasze informacye sięgają, opinia Rady szkolnej krajowej w kwestyi dalszego istnienia tych dwóch szkół wypadnie także ujemnie.

Przystępujemy teraz do szczegółowego przedstawienia wniosków Rady szkolnej krajowej co do szkół wydziałowych męskich.

ad 1. Szkoła wydziałowa męska w Przemyślu założoną została orzeczeniem organizacyjnem Rady szkolnej kraj. z 6. Maja 1875. l. 6.899. jako trzyklasowa szkoła wydziałowa w połączeniu z pięcioklasową szkołą ludową pospolitą.

Płace etatowe nauczycieli w tej szkole są obecnie następujące: dyrektor pobiera 1060 zł. i ma wolne pomieszkanie, trzech nauczycieli dla klas wydziałowych pobierają po 860 zł., płaca nauczycieli klas niższych wynosi po 700 zł.

Frekwencya w szkole wydziałowej jest bardzo małą, a zwłaszcza w klasach siódmej i ósmej, wskutek czego obie te klasy w ostatnich latach łączono w jednę, gdyż liczba uczniów była tak małą, (w klasie ósmej w roku 1883/84. trzech uczniów, w r. 1884/85. jeden uczeń, w r. 1885/86. czterech uczniów) że niepodobna było prowadzić nauki odrębnie w każdej klasie.

Wobec tego stanu rzeczy Rada szkolna krajowa pragnęła szkołę tę zreorganizować stosownie do postanowień noweli z 2. Lutego 1885. Nr. 28. Dz. u. kr. przez nadanie jej charakteru bądź przemysłowego bądź rolniczego. Jakoż przeprowadzono w tej mierze w dniach 25. i 26. Listopada b. r. komisyonalne zbadanie rzeczy na miejscu w Przemyślu, w którem brali udział delegowani Rady szkolnej krajowej i okręgowej tudzież Rady miejskiej w Przemyślu. Reprezentanci Rady okręgowej przemawiali za przeobrażeniem szkoły w kierunku przemysłowym ze szczególnem uwzględnieniem przemysłu drzewnego, mianowicie stolarstwa, tokarstwa, rzeźbiarstwa i bednarstwa, a reorganizacya taka pociągnęłaby za sobą stałe zwiększenie wydatków na szkołę w rocznej kwocie 1130 zł. tudzież jednorazowy wydatek 300 zł. na sprawienie warstatów i urządzenie muzeum technologicznego. Reprezentanci gminy oświadczyli jednak, że nie mają wiary, aby młodzież po ukończeniu ośmiu lat nauki chciała wstępować do zawodu przemysłowego, przemawiali zresztą za przeprowadzeniem tej reorganizacyi na próbę na lat dwa lub trzy, zastrzegając się jednak, że gmina nie będzie ponosić kosztów tej próby.

Gdy zaś rzecz całą przedłożono Radzie miejskiej, ta na posiedzeniu z 2. Grudnia br. objawiła stanowczo, że nie życzy sobie utrzymania nadal szkoły wydziałowej męskiej, jako nie mającej racyi bytu, oświadczyła się bezwarunkowo przeciw stałemu przekształceniu szkoły w kierunku ustawą z 2. Lutego 1885. wskazanym, dodając przytem, że nie będzie ponosić kosztów, jakieby w skutek przekształcenia tej szkoły choćby tylko na próbę urosły.

Wobec tego Rada szkolna krajowa odezwą z 5. Grudnia b. r. l. 15.181 oświadczyła się także ze swej strony za zwinięciem tej szkoły, zastrzegając sobie wydanie takiego orzeczenia organizacyjnego dla szkół przemyskich, które odpowiadać będzie istotnym potrzebom miejscowym.

ad 2. Szkoła wydziałowa męska w Samborze założona została orzeczeniem Rady szkolnej krajowej z dnia 31. Sierpnia 1874. l. 631. jako trzyklasowa w połączeniu z pięcioklasową szkołą pospolitą.

Płace etatowe nauczycieli w tej szkole wynoszą rocznie 6.810 zł. a na pokrycie tego wydatku płaci gmina m. Sambora 4.379 zł. resztę zaś w kwocie 2431 zł. dopłaca fundusz szkolny okręgowy, a względnie krajowy.

Szkoła ta od samego początku swego istnienia nie miała należytego powodzenia, a frekwencya w trzech klasach najwyższych była zawsze tak mała, że zazwyczaj łączono te klasy razem a nauczycieli przeznaczano do prowadzenia nauki w oddziałach równorzędnych klas niższych. To też reprezentacya miasta Sambora już od r. 1878. czyniła usilne zabiegi celem zwinięcia tej szkoły i założenia natomiast drugiej czteroklasowej szkoły pospolitej dla chłopców, tudzież zaprowadzenia klasy 7. w tamtejszej szkole żeńskiej.

Rada szkolna krajowa po dokładnem zbadaniu stosunków miejscowych przyszła do przekonania, że szkoła wydziałowa męska w Samborze nie odpowiada istotnej potrzebie ludności i swemu celowi, a mianowicie w stosunku do wydatku, jaki fundusz krajowy na utrzymanie tej szkoły ponosi i dlatego w odezwie z 5. Grudnia b. r. l. 14.836 oświadczyła się za zniesieniem tej szkoły.

ad 3. Takie samo oświadczenie złożyła Rada szkolna krajowa w odezwie z 14. Listopada 1885. l. 7995 co do szkoły wydziałowej w Bochni. — Szkoła ta zorganizowaną została orzeczeniem z 29. Maja 1875. l. 4025 jako trzyklasowa szkoła wydziałowa w połączeniu z 5-klasową szkołą pospolitą. — Ma ona dyrektora pobierającego płacę 900 zł., trzech nauczycieli dla wyższych klas szkoły, z płacą po 700 zł. rocznie, uczniów zaś miała w r. 1884/85. w klasie 7. dziewięciu, w klasie 8. siedmiu, w bieżącym zaś roku szkolnym jest w klasie 7. uczniów ośmiu, w 8-mej zaś sześciu. — Według relacyi Rady okręgowej szkolnej abituryenci szkoły bocheńskiej wydziałowej nie mogąc znaleść innego zatrudnienia, szukali zajęcia jako dyetaryusze w urzędach albo u adwokatów. W dzisiejszym swym stanie szkoła ta nie tylko nie przynosi żadnego pożytku, ale raczej szkodę, produkując proletaryat nawpół inteligentny, który

wszędzie jest niebezpiecznym żywiołem społecznym. — Projektowana zaś przez Radę szkolną okręgową reorganizacya tej szkoły w kierunku przemysłowym nie odpowiedziałaby zdaniem Rady szkolnej krajowej istotnym potrzebom miejscowym, jak tego nowella szkolna z dnia 2. Lutego 1885. wymaga.

ad 4. Szkoła wydziałowa męska w Wieliczce założoną została orzeczeniem Rady szkolnej krajowej z dnia 25 Maja 1875. l. 5152 jako trzyklasowa w połączeniu z 5-klasową szkołą pospolitą męską pod jedną wspólną dyrekcyą. Wydatek na płace nauczycielskie łącznie z systemizowaną przy tej szkole remuneracyą dla katechety wynosi obecnie 5 800 zł.

Gmina miasta Wieliczki już od kilku lat czyni usilne zabiegi, aby szkołę wydziałową zniesiono, a w r. 1884. wniosła do Wys. Sejmu petycyę, w której wykazała, że utrzymywanie tej szkoły jest dla funduszów gminnych zbyt uciążliwe. Obecnie kiedy w skutek nowelli z 2. Lutego 1885. poruszono sprawę reorganizacyi tej szkoły, oświadczyła się reprezentacya gminy pod dniem 8. Lipca b. r. do L. 1334 ponownie z całą stanowczością przeciw szkole wydziałowej, utrzymując, że niema ona w Wieliczce zupełnie żadnej racyi bytu. Natomiast Wydział powiatowy Wielicki w odezwie z 30. Lipca b. r. l. 1044 przemawia za tem, aby szkole wydziałowej wielickiej nadano charakter przemysłowy, przekształcając ją na szkołę dwuklasową i aby uczniowie tej szkoły pobierać mogli naukę rzemiosł w warstatach znajdujących się w tamtejszych salinach. Projekt ten jednak nie da się pogodzić z postanowieniem art. 6. ustawy, który orzeka, że szkoły wydziałowe z charakterem przemysłowym powinny być czteroklasowe. Faktem jest dalej, stwierdzonym w odezwie c. k. Starostwa z dnia 2. Czerwca b. r. l. 9442, że mieszkańcy Wieliczki nie trudnią się żadnem specyalnem rzemiosłem a przeto też urządzenie jakiegokolwiek warstatu przy ewentualnej reorganizacyi szkoły byłoby niewłaściwem w Wieliczce i nieodpowiadałoby potrzebom i stosunkom miejscowym, zwłaszcza w obec tak stanowczej niechęci reprezentacyi miasta do utrzymywania szkoły. Z tych powodów Rada szkolna krajowa w odezwie z dnia 21. Listopada 1885 l. 12761 oświadczyła się przeciw projektowanej reorganizacyi a za zniesieniem szkoły wydziałowej w Wieliczce. Zważywszy jednak, że frekwencya szkoły aż do klasy szóstej włącznie jest dobrą, wykazuje bowiem w przecięciu z ostatnich lat trzech 33 uczniów, zamierza Rada szkolna krajowa zamienić tę szkołę na sześcioklasową szkołę pospolitą i zastrzega sobie wydanie odpowiedniego orzeczenia organizacyjnego.

Wydział krajowy nadmienia ze swej strony, że urządzenie 6-klasowej szkoły pospolitej w Wieliczce nie wydaje mu się wskazanem konieczną potrzebą i mniema, że 5-klasowa szkoła ludowa byłaby dla Wieliczki zupełnie wystarczającą. Wszakże nawet Wiedeń zadowalnia się dotąd szkołami ludowemi pospolitemi o pięciu tylko klasach, jak to p. Minister oświaty podniósł w swym reskrypcie z dnia 1. Lipca 1884. r. l. 12133 do JE. p. Namiestnika wystósowanym.

ad 5. Szkoła wydziałowa męska w Gródku założona orzeczeniem Rady szkol. kraj. z 28. Maja 1875 L. 745, jako 3-klasowa szkoła wydziałowa w połączeniu z 5 klasową szkołą pospolitą męską, utrzymywana była wyłącznie przez fundusz szkolny miejscowy; reprezentacya gminy m. Gródka uchwałą z 30. Grudnia 1872 zobowiązała się uiszczać rocznie 2.300 zł. specyalnie na cel utrzymania tej szkoły w tem mniemaniu, że przyczyni się ona do podniesienia stanu rękodzielniczego w tem mieście.

Nadzieje te nie ziściły się, a szkoła od początku swego istnienia nie miała powodzenia dla braku należytej frekwencyi w klasach wyższych. Dla braku uczniów łączono zwykle wszystkie klasy wyższe razem, i nie można było nawet wykonać planu naukowego przepisanego dla szkół wydziałowych. Ztąd też reprezentacya miejska widząc, że szkoła istnieje chyba tylko dla nauczycieli, poczęła już w r. 1878. czynić starania u władz szkolnych o zniesienie tej szkoły, czego jednak aż do chwili obecnej uzyskać nie mogła.

Po wejściu w życie ustawy z dnia 2. Lutego 1885 Nr. 28. i 29. Dz. u. kr., pragnęła Rada szkolna krajowa zreorganizować szkołę wydziałową gródecką, nadając jej cechę bądź przemysłową bądź rolniczą. Wydelegowała w tym celu osobną komisyę — wszelako okazało się, że wszelkie usiłowania ocalenia bytu tej szkoły są daremne. Nadać szkole cechę przemysłową nie udało się, w Gródku bowiem jest tylko jeden przemysł dominujący, t. j. szewstwo, przeważnie jarmarczne, przemysł ten nie mógłby jednak znaleść stosownego uwzględnienia w instrukcyi szkoły wydziałowej a doświadczenie lat poprzednich przekonało także, że nie można liczyć na to, aby młodzież po ukończeniu 8 lat nauki wstępować chciała do warstatu szewskiego. Niemożliwą okazała się również reorganizacya szkoły w kierunku rolniczym, jak się to okazuje najlepiej z niepowodzenia szkoły uprawy i wyprawy lnu, połączonej z nauką rolnictwa. Szkoła ta po kilkuletniem istnieniu musiała być zwiniętą z powodu, że rodzice nie chcieli do niej posyłać swych dzieci, pomimo, że galic. Towarzystwo gospodarskie udzielało uczniom dla zachęty dość znaczne stypendya.

Wobec tego Rada szkolna widziała się ostatecznie spowodowaną w odezwie swej z 12. Grudnia b. r. L. 15.634 oświadczyć się za zwinięciem szkoły wydziałowej męskiej w Gródku, zastrzegając sobie wydanie co do szkół ludowych w tem mieście nowego orzeczenia organizacyjnego, któreby odpowiadało potrzebom miejscowym a nie nakładało większych niż dotychczas ciężarów na gminę miasta.

ad 6. Pozostaje jeszcze szkoła wydziałowa męska w Sokalu, jedyna co do której Rada szkolna krajowa oświadczyła się za reorganizacyą.

Szkoła ta założona została orzeczeniem Rady szkolnej krajowej z 29. Sierpnia 1874 L. 9313 jako trzyklasowa w połączeniu z 5-klasową szkołą pospolitą pod jedną wspólną dyrekcyą. Płace nauczycieli bez wliczenia dodatków pięcioletnich, wynoszą obecnie 5.300 zł., na co gmina płaci rocznie 3.500 zł, resztę zaś 1.800 zł. dopłaca fundusz szkolny krajowy.

Frekwencya w tej szkole jest wprawdzie dość słabą; w roku bieżącym bowiem zapisało się do klasy VI. uczniów 14, do klasy VII. uczniów 8, a do klasy VIII. uczniów 12. Gdy jednak przy tej szkole istnieje od r. 1882. szkoła zawodowa stolarstwa i tokarstwa, utrzymywana staraniem Towarzystwa pedagogicznego a przez Wysoki Sejm kwotą 700 zł. subwencyowana, do której w ostatnim roku szkolnym uczęszczało 63 uczniów szkoły wydziałowej sokalskiej, postanowiła Rada szkolna krajowa wyjątkowo do tej jednej szkoły zastósować postanowienia ustawy z dnia 2. Lutego 1885 Nr. 28 Dz. u. kr., t. j. zreorganizować ją w kierunku przemysłowym. Jakoż na podstawie wyniku badań komisyi lokalnej, w której oprócz dwóch delegatów Rady szkolnej krajowej wzięli udział: prezes Rady powiatowej sokalskiej, burmistrz, zastępca burmistrza i asesor m. Sokala, przewodniczący Rady szkolnej okręgowej, inspektor okręgowy, delegat Rady powiatowej i dyrektor szkoły wydziałowej, przedstawiła Rada szkolna krajowa w swej odezwie z 31. Października b. r. L. 12.461 Wydziałowi krajowemu następujący projekt reorganizacyi szkoły wydziałowej męzkiej w Sokalu:

1. Orzeczenie organizacyjne Rady szkolnej krajowej z 29. Sierpnia 1874. l. 9.313, mocą którego założoną została w Sokalu trzyklasowa szkoła wydziałowa męzka w połączeniu z pięcioklasową szkołą pospolitą, znosi się.

2. Nowo zorganizować się mająca szkoła wydziałowa męzka w Sokalu ma mieć charakter przemysłowy, a mianowicie uwzględniać ma przemysł stolarski i tokarski.

3. Szkoła wydziałowa Sokalska urządzona będzie jako czteroklasowa i połączona będzie z czteroklasową szkołą ludową pospolitą pod jedną wspólną dyrekcyą.

4. Ze szkołą połączone będą warstaty stolarskie i tokarskie, tudzież nauka modelowania i fachowych rysunków, zastosowanych do potrzeb stolarstwa i tokarstwa.

5. Etat tej szkoły składać się będzie z następujących nauczycieli:

a) Dyrektor z płacą roczną	700	zł.
dodatkiem za kierownictwo	200	„
i wolnem pomieszkaniem.		
b) 4 nauczyciele z płacą po	700	„
c) katecheci obrządku grecko- i rzymsko-katolickiego z remuneracyą roczną po	150	„
d) 4 nauczyciele dla czterech klas pospolitej szkoły ludowej z płacą po .	500	„
e) nauczyciel fachowych rysunków modelowania i snycerstwa z płacą .	600	„
f) nauczyciel stolarstwa i tokarstwa z płacą	400	„
Razem więc płace roczne nauczycieli etatowych wynosiłyby .	7.000	zł.

6. Gmina miasta Sokala zobowiązała się aktem fundacyjnym z 4. Października 1872 płacić za naukę gimnastyki roczną remuneracyę 100 zł., za naukę śpiewu 60 zł., a na potrzeby szkolne rocznie 60 zł.; zobowiązanie to gminy pozostałoby nadal w swej mocy.

Gdy nadto na utrzymanie warstatów potrzebny jest roczny wydatek 324 zł, przeto ogólny koszt utrzymania tej szkoły wynosiłby 7.544 zł. pomijając potrzeby rzeczowe szkoły jak lokal, opał i t. d., do których dostarczania gmina z mocy ustawy jest obowiązaną.

Na sprawienie i urządzenie warstatów nie potrzebaby żadnych łożyć wydatków, albowiem cały inwentarz istniejącej obecnie prywatnej szkoły zawodowej stolarstwa i tokarstwa przeszedłby na własność szkoły wydziałowej.

Sprawa kosztów utrzymania szkoły wydziałowej Sokalskiej urządzonej według powyższego projektu przedstawiałaby się przeto jak następuje:

Ogół wydatków rocznych w gotówce wynosiłby kwotę . . .	7.544	zł.
z czego gmina m. Sokala na mocy aktu fundacyjnego z 4. Października 1874 ponosiłaby kwotę częściową	3.800	„
resztę zaś w kwocie	3.744	„
musiałby pokrywać fundusz szkolny okręgowy, a względnie krajowy.		

Zważywszy zaś, że w razie takiej reorganizacyi odpadłaby subwencya 700 zł., jaką Wysoki Sejm od kilku lat z funduszu krajowego dla prywatnej szkoły przemysłowej w Sokalu udziela, pozostałaby do pokrycia tylko nadwyżka . . . . . 3.044 zł.

Gdy zaś obecnie wydaje fundusz okręgowy a względnie krajowy szkolny na szkołę wydziałową w Sokalu rocznie . . . . . 1.800 zł.
przeto na wypadek reorganizacyi musiałby dopłacać więcej rocznie o . . . 1.244 „

Przedstawiwszy Wys. Sejmowi wniosek Rady szkolnej krajowej, Wydział krajowy oświadcza, że ze swej strony poprzeć go nie może, ponieważ szkoły wydziałowe męskie uważa w ogóle w kraju naszym za niepraktyczne i niepotrzebne.

Wobec tego nie widzi powodu, dla któregoby właśnie dla Sokala wyjątek stanowić miano. Okoliczność, że w mieście tem istnieje z pewnem powodzeniem prywatna szkoła przemysłowa, nie usprawiedliwia dostatecznie tego wyjątku, zwłaszcza, że nie wykazano bynajmniej, aby dalsze jej istnienie zależało od utrzymania 8-klasowej szkoły, albowiem dla młodzieży chcącej się oddać zawodowi stolarstwa lub tokarstwa, ukończenie cztero- albo pięcioklasowej szkoły pospolitej wydaje się dostatecznem.

Zważywszy zresztą, że utrzymanie szkoły wydziałowej Sokalskiej wymagałoby stałego rocznego wydatku z funduszu szkolnego krajowego w kwocie przeszło 3.000 zł., który to wydatek ze względu na problematyczną wartość szkoły nie byłby należycie usprawiedliwiony, Wydział krajowy nie może się oświadczyć za projektowaną reorganizacyą.

Reasumując co wyżej przytoczono, Wydział krajowy w myśl Art. V. ustawy krajowej z dnia 2. Lutego 1885 Nr. 29. Dz. ust. kraj. wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. „Szkoła wydziałowa żeńska w Krakowie w dzisiejszej jej organizacyi znosi się. Na jej miejsce zaprowadzoną być ma począwszy od roku szkolnego 1886/87 cztero-klasowa szkoła wydziałowa żeńska w połączeniu z trzyletnim kursem fachowym robót kobiecych i handlu według projektu statutu pod ·/. dołączonego.

„Fundusz szkolny krajowy nie będzie ponosić żadnych wydatków na utrzymanie zreorganizowanej szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie.

2. „Szkoły wydziałowe męskie w Przemyślu, Samborze, Bochni, Wieliczce, Sokalu i w Gródku zostają z końcem roku szkolnego 1885/86 zniesione.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 22. Grudnia 1885.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz.

Sprawozdawca:
Oktaw Pietruski,
Członek Wydziału krajowego.

Projekt statutu

szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie.

§. 1. Cel szkoły wydziałowej żeńskiej wskazany jest artykułem IX. Ustawy krajowej z d. 2. Lutego 1885. o urządzeniu szkół wydziałowych.

§. 2. Ze szkołą wydziałową łączą się:

a) kurs dopełniający dla młodzieży dorosłej;

b) kurs robót kobiecych;

c) kurs handlowy.

§. 3. Szkoła wraz z kursami z nią połączonymi, tworzy organiczną całość i zostaje pod jedną dyrekcyą.

§. 4. Dla wyręczenia dyrektora w czuwaniu nad porządkiem domowym i zdrowiem uczennic ustanowioną będzie posiadająca kwalifikacyę nauczycielską ochmistrzyni, która za pełnienie tego obowiązku otrzyma pomieszkanie w gmachu szkolnym.

§. 5. Językiem wykładowym szkoły jest język polski.

A. Szkoła wydziałowa.

§. 6. Szkoła wydziałowa, urządzona na podstawie artykułu VI. do IX. ustawy krajowej z dnia 2. Lutego 1885. obejmuje kurs nauki czteroletni, podzielony na cztery klasy.

§. 7. Przyjęcie uczennicy do klasy pierwszej tej szkoły nastąpi na podstawie examinu wstępnego, przy którym kandydatka wykazać ma znajomość wszystkich przedmiotów przepisanych planem naukowym dla klasy czwartej czteroklasowych szkół żeńskich.

§. 8 Przedmiotem nauki, oprócz przedmiotów wskazanych art. VII. i IX. ustawy krajowej, będzie także język niemiecki.

§. 9. Plan nauki układać będą władze szkolne w myśl art. X. ustawy krajowej.

Liczba godzin nauki niema atoli przekraczać 26 godzin tygodniowo.

§. 10. Grono nauczycielskie składają oprócz dyrektora i katechety, czterej nauczyciele, a względnie nauczycielki z kwalifikacyą do szkół wydziałowych. Dwie posady nauczycielskie obejmować mają grupę I., jedna grupę II., jedna grupę III. patentu kwalifikacyjnego.

Dyrektor i czterej nauczyciele mają posady stałe. Katecheta udzielać będzie nauki religii za osobnem wynagrodzeniem.

B. Kurs dopełniający dla młodzieży dorosłej.

§. 11. Kurs dopełniający dla młodzieży dorosłej, urządzony na podstawie art. XII. ustawy krajowej z dnia 2. Lutego 1885., ma na celu uzupełnić wykształcenie udzielane przez szkołę wydziałową aż do tego stopnia, którego się wymaga od kobiety z wykształconej klasy naszego społeczeństwa.

§. 12. Kurs ten będzie dwuletni, podzielony na dwie klasy. Przejście z klasy pierwszej do drugiej zależnem jest od uzyskania dobrego postępu z przedmiotów udzielanych w klasie pierwszej.

§. 13. Przedmiotem nauki będą:

a) historya literatury polskiej, niemieckiej, francuskiej oraz niezbędne wiadomości z literatury powszechnej;

b) geografia;

c) historya polska;

d) historya nowszych czasów;

e) historya sztuk pięknych;

f) rysunki w połączeniu z nauką o stylach;

g) wiadomości z pedagogii, dydaktyki i hygieny, o ile są potrzebne przyszłej matce do wychowywania i wykształcenia własnych dzieci.

§. 14. Czas nauki w jednej klasie nie ma przekraczać trzech godzin dziennie i ma być tak rozłożony, ażeby uczennice kursu dopełniającego mogły równocześnie korzystać z kursu robót kobiecych.

§. 15. Warunkiem przyjęcia jest ukończenie szkoły wydziałowej, lub złożenie examinu wstępnego z nauk w szkole wydziałowej udzielanych.

§. 16. Nauka udzielana na kursie dopełniającym opierać się będzie na podstawie planu szczegółowego, który sekcya szkolna Rady miasta przyjmie, a c. k. Władza szkolna zatwierdzi.

§. 17. Nauki udzielać będą nauczyciele fachowi, przedstawiani corocznie przez Radę miasta a zatwierdzani przez c. k. Władzę szkolną, za remuneracyą odpowiednią, przez Radę miasta wyznaczyć się mającą.

§. 18. Nauczyciele ci zbierać się będą pod przewodnictwem dyrektora zakładu na konferencye peryodyczne, stanowić o wszystkiem co kursu dopełniającego dotyczy, a względnie wnioski swoje Radzie miasta i wyższym władzom przedstawiać.

§. 19. Uczennice kursu dopełniającego składają co pół roku z góry opłatę w kwocie 10 zł. w. a. Suma opłat wpływa do kasy miejskiej. Sekcyi szkolnej Rady miasta służy prawo uwolnienia od połowy opłaty uczennic niezamożnych odznaczających się pilnością, a to na przedstawienie dyrekcyi, jednakże liczba uwolnionych nie ma przenosić jednej trzeciej ogółu uczennic.

C. Kurs robót kobiecych.

§. 20. Kurs robót kobiecych składa się:

a) z oddziału szycia ręcznego i maszynowego o jednym roku nauki;

b) z oddziału krawieczyzny o jednym roku nauki;

c) z oddziału robót drutowych ręcznych i maszynowych, szydełkowych, deskowych, wiązanych i siatkowych o jednym roku nauki;

d) z oddziału haftu białego i kolorowego, sztucznego i koronkostwa o jednym roku nauki.

§. 21. Przedmiotem nauki w oddziale szycia *(a)* będzie:

a) rysunek linearny i wolnoręczny;

b) rysunek geometryczny;

c) nauka kroju;

d) rachunek gospodarski i kupiecki;

e) towaroznawstwo;

f) ćwiczenia w szyciu ręcznem, maszynowem i wykonywanie robót;

g) metoda Schallenfeldowska.

§. 22. Przedmiotem nauki w oddziale krawieczyzny *(b)* będzie:

a) rysunek wolnoręczny;

b) krój sukien;

c) rachunek kupiecki i buchalterya;

d) nauka o kolorach i stylach;

e) towaroznawstwo;

f) wykonywanie robót.

§. 23. Przedmiotem nauki w oddziale robót drutowych etc. *(c)* będzie:

a) rysunek linearny i wolnoręczny;

b) nauka kroju;

c) rachunek gospodarski i kupiecki;

d) wykonywanie wzorów i robót rękami i na maszynie;

e) metoda Schallenfeldowska.

§. 24. Przedmiotem nauki w oddziale haftu *(d)* będzie:

a) rysunek wolnoręczny;

b) rachunek gospodarski i kupiecki;

c) towaroznawstwo;

d) nauka o kolorach i stylach;

e) ćwiczenia w wykonywaniu wzorów i przedmiotów pracy;

§. 25. Oprócz tych przedmiotów uczenicom, które złożą dowody odpowiedniego uzdolnienia, udzieloną będzie nauka rysunku kompozycyjnego.

§. 26. Warunkiem przyjęcia na oddział szycia (*a*), robót (*c*) i haftu (*d*) jest ukończony 14-ty rok życia i ukończona nauka obowiązkowa ustawami zastrzeżona.

Na oddział krawieczyzny (*b*) przyjętą być może uczennica po ukończeniu nauki szycia (*a*).

§. 27. Z końcem roku szkolnego uczennica otrzyma świadectwo, wyszczególniające pilność i osiągnięty postęp.

§. 28. Nauki na kursie robót udzielać będą cztery nauczycielki i dwie pomocnice, oraz tyle nauczycielek lub pomocnic tymczasowych, ile Rada miasta w miarę potrzeby ustanowi.

Nauki rysunku kompozycyjnego udzielać będzie za odpowiedniem wynagrodzeniem nauczyciel, który zarazem będzie miał nadzór nad całą nauką rysunków i estetycznym kierunkiem kursu robót kobiecych.

Etat płac i wynagrodzeń na kursie robót uchwala Rada miejska.

§. 29. Warunkiem uzyskania posady jest świadectwo z ukończonego kursu robót kobiecych w Krakowie, lub innej tego rodzaju szkole fachowej.

Uzdolnienie szczególne może jednak wyjątkowo w braku świadectwa szkolnego i w inny sposób być udowodnionem.

Na przedstawienie Rady miasta Krakowa mianuje c. k. Rada szkolna krajowa nauczycielki stałe, zaś c. k. Rada szkolna okręgowa nauczycielki tymczasowe i pomocnice, na przedstawienie Rady miasta Krakowa.

§. 30. Uczennice kursu robót składają 1 zł. wpisowego i 12 zł. opłaty rocznej. Prawo uwalniania uczennic niezamożnych od opłaty służy komisyi Rady miasta, na przedstawienie Dyrekcyi szkoły. Suma opłat wpływa do kasy miejskiej.

Uczennice kursu dopełniającego, które uczęszczają na naukę w kursie robót, nie składają za ten kurs osobnej opłaty.

§. 31. Przy kursie robót kobiecych udzielaną będzie nauka prania i prasowania, trwająca przez 10 tygodni za opłatą 3 zł.

Warunkiem przyjęcia jest ukończony 16. rok życia.

§. 32. Bliższe szczegóły urządzenia i prowadzenia kursu robót określa regulamin, który Rada miasta uchwala, a c. k. Rada szkolna krajowa zatwierdza.

D. Kurs handlowy dla kobiet.

§. 33. Kurs handlowy dla kobiet obejmuje jeden rok nauki.

§. 34. Przedmiot nauki w kursie tym stanowi:

a) język niemiecki;
b) język francuzki, oba udzielane w kierunku praktycznym;
c) korespondencya handlowa w języku polskim, niemieckim i francuzkim;
d) geografia handlowa;
e) rachunek kupiecki;
f) prowadzenie ksiąg handlowych;
g) prawo wekslowe;
h) towaroznawstwo;
i) kaligrafia.

§. 35. Warunkiem przyjęcia jest ukończenie szkoły wydziałowej, lub złożenie egzaminu z nauk w szkole wydziałowej udzielanych.

§. 36. O postępie uczennic orzeka klasyfikacya. Z końcem roku szkolnego odbędzie się nadto z uczennicami egzamin pismienny i ustny, ten ostatni wobec delegatów władz szkolnych, Rady miasta, Izby handlowej i Kongregacyi kupieckiej.

§. 37. Nauki na kursie handlowym udzielać będą nauczyciele fachowi, przedstawiani corocznie przez Radę miasta, a zatwierdzeni przez c. k. władzę szkolną, za odpowiednią przez Radę miasta wyznaczyć się mającą remuneracyą.

§. 38. Paragrafy 30. i 32. niniejszego statutu stosują się także do kursu handlowego dla kobiet.

Kraków dnia 30. Czerwca 1885. r.

L. W. kr. 66.093/85.

Alleg. 104

Sprawozdanie

Wydziału krajowego uzupełniające sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego z dnia 30. Października r. b. l. 55.362.

Wysoki Sejmie!

Uzupełniając tegoroczne sprawozdanie z swych czynności, Wydział krajowy ma zaszczyt podać do wiadomości Wysokiego Sejmu co następuje:

1) W sprawie uchwały Wysokiego Sejmu, tyczącej się zmiany ustawodawstwa o szkodach zrządzonych przez zwierzynę, (por. sprawozdanie z czynności Wydz. kr. str. 52.) udzieliło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 28. Listopada r. b. l. 8.472/pr. załączony ·/. odpis okólnika, wystósowanego w tej sprawie do pp. c. k. Starostów.

Alegat 1.

2) W sprawie przeniesienia Izby handlowo-przemysłowej Brodzkiej do Tarnopola, (por. spraw. z czynności Wydz. kr. str. 53.), otrzymał Wydział krajowy załączoną ·/. odezwę c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 5. Grudnia r. b. l. 11.243/pr.

Alegat 2.

3) W sprawie wysłania leśników do Francyi i Niemiec dla zapoznania się z tamtejszymi systemami robót około zalesienia nagich stoków gór, (por. spraw. z czynności Wydz. kr. str. 51.) otrzymał Wydział krajowy załączoną ·/. odezwę c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 9. Grudnia r. b. l. 10.779/pr.

Alegat 3.

Lwów dnia 22. Grudnia 1885.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Alojzy Rybicki *w. r.*
Zastępca członka Wydziału krajowego.

Alegat 1. do L. 66.093/85.

Odpis

okólnika Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 28. Listopada 1885. l. 8.472/pr. do pp. c. k. Starostów.

Z niektórych okolic kraju wpłynęły w ostatnich czasach zażalenia gmin z powodu wzmagania się stanu drapieżnej zwierzyny, mianowicie dzików i niedźwiedzi, które w skutek rzadkiego urządzania obław i nieprawidłowego wykonywania prawa polowania, względnie w skutek nadużyć, jakich się pod tym względem uprawnieni do polowania często dopuszczać mają, wyrządzają znaczne szkody w plonach, szczególnie na gruntach włościańskich.

Wpłynęły również zażalenia z powodu zbyt powolnego toku spraw o wynagrodzenie powyżej wspomnionych szkód nawet w wypadkach, w których to według obowiązujących przepisów nastąpić może i powinno.

W skutek tego wzywam Pana Starostę, aby z wszelką ścisłością i z całą energią czuwał nad wszechstronnem przestrzeganiem obowiązujących przepisów o prawie polowania, a w razie spostrzeżenia uchybień, któreby w następstwie spowodować mogły niebezpieczne dla gospodarstw pomnożenie zwierzyny drapieżnej, bezzwłocznie wystąpił z skutecznymi środkami zaradczymi.

Dalej wzywam Pana Starostę, aby także przez energiczne zarządzenie obław w porze właściwej i zaraz po okazaniu się potrzeby, zapobiegał mnożeniu się zwierząt drapieżnych w ogóle, a dzików i niedźwiedzi w szczególności.

W końcu polecam Panu Staroście, aby w sprawach o wynagrodzenie szkód w plonach przez drapieżną zwierzynę wyrządzonych, z wszelką ścisłością i z należytym pospiechem zastosowywał do osób, na których w tej mierze odpowiedzialność ciąży, postanowienia §§. 3., 4. i 15. ces. patentu z r. 1786., o polowaniu, oraz §§. 11. i 12. ces. patentu z dnia 7. Marca 1849. (Dz. u. p. Nr. 154).

d. j. w.

Alegat 2. do L. 66093/85.

Odpis

odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 5. Grudnia 1885. l. 11.243/pr. do Wydziału krajowego.

Załatwiając uchwałę Sejmu krajowego z dnia 9. Września 1884. oznajmił Jego Excelencya Pan Minister handlu, że nie może przychylić się do zaproponowanego przeniesienia Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola, ewentualnie do utworzenia nowej Izby handlowej z siedzibą w Tarnopolu, a to z następujących powodów:

Mimo zniesienia wolno-celnego okręgu nie nastąpił w Brodach taki zastój w interesach handlowych, jakiego z wielu stron z tego powodu się obawiano i nie zdaje się być wykluczoną możliwość, iż rzeczone miasto pod względem obrotu handlowego jeszcze wyżej się podniesie.

Chwila obecna nie jest przeto stosowną do stanowczego rozstrzygnięcia kwestyi co do przeniesienia Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola.

Z drugiej strony utworzenie nowej Izby handlowo-przemysłowej z siedzibą w Tarnopolu, względnie podział obecnego okręgu Izby handlowej w Brodach na dwa okręgi, z tego powodu nie jest wskazany, ponieważ każda z nowych Izb obejmowałaby stosunkowo za małe terytoryum względnie stosunkowo za małą ilość kupców i przemysłowców i ponieważ w takim razie uprawnieni do wyboru do Izby byliby stosunkowo zanadto obciążeni dodatkami na cele Izby.

Co do strony formalnej nadmienił Jego Excelencya Pan Minister, że utworzenie nowej Izby w Tarnopolu, równie jak przeniesienie siedziby Izby z Brodów do Tarnopola tylko w drodze prawodawczej zmiany ustawy z 29. Czerwca 1868. Dz. u. p. Nr. 85. dałoby się uskutecznić, co obecnie z tego powodu nie jest wskazanem, że przy sposobności zmiany powołanej ustawy nasunęłoby się wiele innych pytań odnoszących się do organizacyi siedziby i okręgu Izby handlowej, których rozwiązanie obecnie nie jest na czasie.

O tem mam zaszczyt zawiadomić Swietny Wydział krajowy wskutek reskryptu Jego Excelencyi Pana Ministra handlu z dnia 16. b. m. l. 35.980 odnośnie do szacownej odezwy z dnia 9. Września 1884. l. 1.195/S.

d. j. w.

Alegat 3. do L. 66.093/85.

Odpis

odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 9. Grudnia 1885. l. 10.779|pr. do Wydziału krajowego.

Szacowną odezwą z dnia 7. Listopada 1884. l. 51.862 Świetny Wydział krajowy wniósł tutaj prośbę o wyjednanie u Wysokiego c. k. Ministerstwa rolnictwa w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 30. Września 1884. odpowiedniego zasiłku ze skarbu państwa na wysłanie tutejszych techników lasowych do Niemiec i Francyi celem zbadania systematycznych robót około zalesień.

Pominąwszy, że ani powyżej powołana uchwała Wysokiego Sejmu, ani szacowna odezwa Świetnego Wydziału krajowego nie zawierają potrzebnych do ocenienia powyższego żądania Świetnego Wydziału krajowego dat co do liczby techników lasowych za granicą wysłać się mających i co do kwoty subwencyi, ze skarbu państwa żądanej, mam zaszczyt w skutek reskryptu Jego Excelencyi Pana Ministra rolnictwa z dnia 4. Listopada b. r. l. 12.060/820, oznajmić, co następuje:

Jak wiadomo Świetnemu Wydziałowi krajowemu z dyskusyi w Wysokim Sejmie nad powyższą uchwałą przeprowadzonej, wysłane zostało w swoim czasie do południowej Francyi celem studyowania systemu zabudowywania dzikich potoków całe grono państwowych techników lasowych, którzy przydzieleni są obecnie do nowo-urządzonych lasowo-technicznych oddziałów dla spraw zabudowywania dzikich potoków w Villach względnie w Cieszynie. Technicy ci mieli już sposobność do praktycznego zużytkowania nabytych we Francyi doświadczeń w całym szeregu przedsiębiorstw około zabudowania dzikich potoków, oraz do uczynienia tych doświadczeń przystępnemi dla innych państwowych techników lasowych przez udzielenie tymże odpowiednich instrukcyj.

Technicy lasowi chcący poswięcić się służbie około zabudowywania dzikich potoków, mają zatem sposobność do pozyskania potrzebnych doświadczeń w obrębie państwa; nie podlega bowiem żadnej trudności, aby, jak się to już w wielu wypadkach w innych krajach koronnych stało, także i z Galicyi technicy lasowi przydzieleni zostali do służby przy jednym z oddziałów technicznych w Villach lub w Cieszynie.

d. j. w.

Aleg. 105

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków indemnizacyjnych za rok 1884.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone Wysokiej Izbie przez c. k. Rząd zamknięcie rachunków z dochodów i wydatków wszystkich trzech funduszów indemnizacyjnych: wschodnio-galicyjskiego, zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego za rok 1884, przekazał Wysoki Sejm uchwałą swoją z dnia 26. listopada do zbadania komisyi budżetowej. Komisya ukończywszy tę czynność, przedkłada wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie:

Przedewszystkiem komisya wytknąć musi znaczny co do formy błąd w przedłożonem zamknięciu rachunków, w skutek którego jest mylnie wykazany, a mylniej jeszcze uzasadniany rzeczywisty dochód z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio galicyjskiego w dniu zamknięcia rachunków za r. 1884. Zamknięcie rachunków powinno przedstawić istotny wynik w każdej rubryce dochodów i wydatków w roku, z którego zamknięto rachunki, to jest, rzeczywisty dochód i rzeczywisty wydatek w każdej rubryce z końcem roku budżetowego, a nie obrót kasowy, jak to już tylokrotnie komisya budżetowa przedstawiała. W przedłożonem zaś zamknięciu rachunków, suma wykazująca dochód rzeczywisty z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio galicyjskiego obejmuje całą kwotę dodatku indemnizacyjnego zapłaconą przez Dyrekcye dróg żelaznych galicyjskich dla wszystkich trzeh funduszów indemnizacyjnych, chociaż z tej kwoty, części należne funduszom zachodnio galicyjskiemu i krakowskiemu, wynoszące 208.407 zł., przeniesione zostały zaraz do tychże funduszów i objęte w sumach wykazujących rzeczywisty dochód z dodatku indemnizacyjnego tych dwóch funduszów. W skutku powyższego błędu, jedna i ta sama kwota dochodu z dodatku indemnizacyjnego objęta jest przy zamknięciu rachunków sumą wykazującą rzeczywisy dochód z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio galicyjskiego i w sumach wykazujących rzeczywisty dochód z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego.

Wprawdzie w dziale wydatków funduszu wschodnio-galicyjskiego zamieszczono znów jako wydatek rzeczywisty, kwotę wyżej wspomnianą 208.407 zł. (zapłaconą przez Dyrekcye dróg

żelaznych jako dodatek indemnizacyjny należny funduszom indemn. zachodnio-galicyjskiemu i krakowskiemu, zapisaną chwilowo w rubryce dochodów funduszu wschodnio-galicyjskiego, ale przelaną zaraz do dochodów funduszów indemnizacyjnych właściwych). Lecz chwilowe zapisanie tej kwoty na rzecz funduszu wschodnio-galicyjskiego i przeniesienie jej zaraz, a przed zamknięciem rachunków tegoż funduszu, do dochodów funduszu zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego, nie powiększyło istotnie ani dochodów ani wydatków rzeczywistych funduszu wschodnio-galicyjskiego; było tylko obrotem kasowym, w którym zaznaczone być winno jako przebiegająca pozycya dochodów i wydatków; nie należało zaś tej kwoty liczyć w zamknięciu rachunków ani w poczet rzeczywistych dochodów, ani w poczet rzeczywistych wydatków funduszu wschodnio-galicyjskiego.

Większym jeszcze błędem, już nie w formie, ale w rzeczy samej, jest w przedłożonem zamknięciu rachunków za rok 1884 mylne uzasadnianie różnicy zachodzącej między obrachowaną w budżecie na r. 1884 sumą dochodów z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio-galicyjskiego, a sumą dochodów niby rzeczywistych z tego dodatku dla tegoż funduszu, wykazaną zamknięciem rachunków za tenże rok. W uzasadnieniu tej różnicy napisano, (patrz zamknięcie rachunków str. 21) że suma 2,189.939 zł. 97 ct. wykazana zamknięciem rachunków za rok 1884 jako dochód rzeczywisty z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio-galicyjskiego jest większą od preliminowanej w budżecie na ten dochód sumy 2,146.630 zł. o 43.309 zł. 97 ct., z tego powodu, „ponieważ dodatki indemnizacyjne na rok 1884 preliminowano na podstawie podatków stałych wykazanych na rok 1882, podczas gdy takowe w r. 1884 faktycznie znacznie więcej wynosiły“. Całe to uzasadnienie jest zupełnie mylnem. Albowiem suma ta 2,189.939 zł. 97 ct. wykazana w zamknięciu rachunków jako dochód z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio-galicyjskiego, jest dla tego większą od sumy 2,146.630 zł., na którą ten dochód obrachowano w budżecie; gdyż w tej wykazanej zamknięciem rachunkéw sumie, oprócz rzeczywistego dochodu z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio-galicyjskiego, który istotnie wynosił tylko 1,934.582 zł. 93 ct. (a przeto był mniejszy od preliminowanego), objęto także słusznie kwotę 46.949 zł. 15 ct. mylnie pobraną dawniej od podatkujących w dodatku indemnizacyjnym i tymże zwróconą w 1884 r. a nadto zamieszczono w niej błędnie kwotę 208.407 zł. 88 ct., zapisaną chwilowo w rubryce dochodów z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio-galicyjskiego, lecz przelaną zaraz, a przeto przed zamknięciem rachunków, do dochodów z dodatku indemnizacyjnego dla funduszów zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego i objętą już sumami wykazującemi w zamknięciu rachunków na r. 1884 rzeczywiste dochody tychże dwóch funduszów.

Następstwa powyżej wytkniętego błędu w zamknięciu rachunków wykażemy bliżej rozstrząsając szczegółowo zamknięcie rachunków funduszu wschodnio-galicyjskiego.

Komisya budżetowa obok wyrażenia żądania, aby na przyszłość przy zamknięciach rachunków z dochodów i wydatków funduszów indemnizacyjnych usunięte były wyżej wytknięte znaczne błędy formy, wyraża życzenie, aby te zamknięcia rachunków odpowiadały co do okresu czasu który obejmują, zamknięciom rachunków z dochodów i wydatków państwowych, to jest, aby zamknięcia rachunków indemnizacyjnych, które dotychczas obejmują każdorocznie okres od 1. grudnia jednego roku do 1. Grudnia roku następnego, obejmowały taki sam rok budżetowy, jaki przyjęto w budżetach i zamknięciach rachunków państwowych, t. j. od 1. stycznia do 31. Grudnia włącznie co do dochodów i wydatków bieżących, a do 1. Kwietnia roku następnego co do ściągania zaległości. Wówczas Wysoki Sejm i jego Komisya budżetowa będą mogły czynić dokładniejsze porównanie dochodów z dodatku indemnizacyjnego z dochodami z podatków państwowych w tymże samym okresie czasu i mieć kontrolę, czy rozpisywanie i ściąganie tych dodatków indemnizacyjnych odbywa się prawidłowo.

Przedłożone przez Rząd zamknięcie rachunków z wszystkich trzech funduszów indemnizacyjnych za r. 1884. wykazuje, że w owym roku dla pokrycia rzeczywistych wydatków funduszu wschodnio-galicyjskiego i funduszu zachodnio-galicyjskiego, które to wydatki były w 1884. r. wyjątkowo większe z powodów niżej wskazanych, — użyto nietylko wszystkich rzeczywistych dochodów bieżących, ale nie chcąc sięgnąć po część zaoszczędzonych dochodów z lat poprzednich, przeniesionych do majątku, pokryto na razie przewyżkę wydatków nad dochody zaliczkami nieoprocentowanemi danemi ze skarbu państwa. Jednak te zaliczki zwrócono skarbowi państwa zaraz w Styczniu 1885 r., jak tylko wpłynęły zaległe i nowe dochody funduszów indemnizacyjnych.

Dwa były powody tego zapotrzebowania zaliczek ze skarbu państwa w r. 1884. r. przez fundusze wschodnio i zachodnio galicyjskie: Po pierwsze a głównie, że w roku owym daleko większą ilość niż zwykle, przedłożono do wypłaty obligów indemnizacyjnych wylosowanych w dawniejszych latach, (mianowicie za 343.865 zł. w funduszu wschodnio-galicyjskim, a za 218 568 zł. w funduszu zachodnio-galicyjskim); albowiem w r. 1884. wydawano nowe kupony do obligów i wielu zagranicznych właścicieli obligów indemnizacyjnych zgłosiwszy się po te kupony, dowiedziało się dopiero, że ich obligi są już dawno wylosowane; przedłożyło je przeto do wypłaty. Po drugie, że nie wszystkie dochody za ten rok przypadające, ściągnięto przed zamknięciem rachunków indemnizacyjnych, które według dotychczasowego zwyczaju zamykają się 1. Grudnia, bo dyrekcye dróg żelaznych wniosły dodatek indemnizacyjny za IV. kwartał już po zamknięciu rachunków.

Fundusz indemnizacyjny krakowski zapotrzebował wprawdzie chwilowo dla pokrycia swych wydatków w r. 1884. zaliczki z funduszu zachodnio-galicyjskiego, ale zaliczkę tę zwrócił fundusz krakowski przed zamknięciem rachunków i wszystkie swoje wydatki własnymi dochodami pokrył.

Po tych ogólnych uwagach tyczących się zamknięcia rachunków wszystkich trzech funduszów indemnizacyjnych za r. 1884., przechodzimy do szczegółowego zbadania zamknięcia rachunków każdego funduszu indemnizacyjnego za tenże rok.

Ogół *dochodów* funduszu indemnizacyjnego *wschodnio-galicyjskiego* obrachowano w budżecie na 1884 r. na sumę 3,642.579 zł.; w przedłożonem zaś zamknięciu rachunków wykazano, że ogół dochodów wraz z zaliczką bezprocentową daną chwilowo ze Skarbu Państwa w kwocie 115.463 zł. 23 ct. ale nie zwróconą przed zamknęciem rachunków za ów rok, wynosił 3,938.780 zł. 92 ct. Jednak wyłączywszy z tego ogółu dochodów: po 1-sze zapisaną niewłaściwie w poczet rzeczywistych dochodów z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio-galicyjskiego (a następnie także niewłaściwie w poczet wydatków rzeczywistych tego funduszu) kwotę 208.407 zł. 88 ct., bo ta kwota przelaną została zaraz po jej wniesieniu, (a w każdym razie przy zamknięciu rachunków za 1884. r.) do dochodów funduszów indemnizacyjnych zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego, którym należała i objęta jest sumami wykazującemi ich dochody w przedłożonem zamknięciu rachunków; po 2gie wyłączywszy z powyższego ogółu dochodów kwotę 26.160 zł. 73 ct., zapisaną dwukrotnie w poczet dochodów rzeczywistych — (raz słusznie, bo jako zwrot pożyczki danej w roku poprzednim funduszowi krakowskiemu, drugi raz niewłaściwie, bo tylko jako pozycya przebiegająca, jak to niżej wykażemy szczegółowo), — ujrzymy, że ogół dochodów funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego w 1884 r. wynosił 3,704.212 zł. 31 ct. Przeto ogół dochodów rzeczywistych, wykazanych przy zamknięciu rachunków był większy od ogółu dochodów przewidzianych w budżecie na 1884. r. o 61.633 zł. 31 ct. Lecz ten ogół dochodów rzeczywistych był większy od ogółu dochodów preliminowanych w budżecie, jedynie z powodu, że do zwykłych dochodów funduszu wschodnio-galicyjskiego,

musiano dodać, dla pokrycia wszystkich wyjątkowo większych w owym roku wydatków, zaliczkę z funduszów państwa, którą zwrócono już po zamknięciu rachunków gdy wpłynęły nowe dochody.

Porównawszy szczegółowo pozycye dochodów rzeczywistych wykazane w zamknięciu rachunków za r. 1884., z pozycyami przewidzianemi w budżecie na ów rok, widzimy, że dochody rzeczywiste były w i ę k s z e od preliminowanych w tytułach następujących: W tytule Iszym: „wpłaty na kapitały“, preliminowano 2.193 zł., wpłynęło rzeczywiście 3.750 zł. 29 ct., więcej o 1.557 zł. 27 ct. W tytule II-im: „wpłaty na renty“, preliminowano 1.429 zł., wpłynęło 1.822 zł. 75 ct., więcej o 393 zł. 75 ct. W tytule IIIim „dochody z własnego majątku“, w pozycyi 3-ciej „gotówka za wylosowane obligacye indemnizacyjne, będące własnością funduszu“, nic nie preliminowano w budżecie, gdyż tego dochodu losowego obrachować nie można, a wpłynęło za te wylosowane obligacye 32.025 zł. W pozycyi 4-tej tegoż tytułu: „zwrot zaliczki danej funduszowi indemnizacyjnemu krakowskiemu“, wpłynęło rzeczywiście 26.160 zł. 73 ct., zaś w pozycyi tej nie preliminowano w budżecie, gdyż przy układaniu budżetu na r. 1884. w 1883 r. nie można było przewidzieć, że w r. 1883. zaliczy fundusz wschodnio-galicyjski funduszowi krakowskiemu z reszty subwencyi z 1883. r. kwotę 26.160 zł. 73 ct. i że zaliczkę tę zwróci fundusz krakowski dopiero w roku następnym 1884.

W tymże tytule w pozycyi 6-ej: „z pozostałej reszty subwencyi z r. 1883. na pokrycie własnych wydatków“, preliminowano 20.730 zł., zaś w zamknięciu rachunków zapisano mylnie w tej pozycyi dochodów całą resztę subwencyi pozostałą z 1883. r., mianowicie 38.084 zł. 73 ct., chociaż właśnie z tej reszty subwencyi pożyczono już w 1883. r. funduszowi indemnizacyjnemu krakowskiemu 26.160 zł. 73 ct., a gdy fundusz krakowski zwrócił w 1884. r. tę pożyczoną kwotę, zapisano ją już słusznie wyżej w pozycyi 4-tej jako rzeczywisty dochód funduszu wschodnio-galicyjskiego w 1884. r. Przeto w tej pozycyi 6-tej należało zapisać tylko kwotę 11.924 zł., pozostałą z reszty subwencyi z 1883. r. po pożyczeniu 26.160 zł. 73 ct. w 1883 r. funduszowi krakowskiemu. Aby wyrównać zapisanie dwukrotne jednej i tej samej kwoty w poczet dochodów rzeczywistych funduszu wschodnio-galicyjskiego, zapisano ją znów w poczet wydatków rzeczywistych, gdy przenoszono ją chwilowo do depozytu zaczem ją wydano. Objaśnieniem takiego niewłaściwego układania zamknięć rachunkowych jest to, iż tu wpisano w zamknięcie rachunków cały obrót kasowy z tą kwotą 26.160 zł. 73 ct. Mianowicie, kiedy fundusz krakowski spłacił ją w 1884. r. funduszowi wschodnio-galicyjskiemu, zapisano ją w poczet dochodów funduszu wschodnio-galicyjskiego w 1884. r. jako zwrot zaliczki; aby ją następnie złączyć z 11.924 zł. pozostałemi z reszty subwencyi z 1883. r., a zapisanemi jako depozyt, przeniesiono te 26.160 zł. z rubryki dochodów w rubrykę depozytów, a zapisano w poczet wydatków funduszu; po złączeniu tych obu kwot: 26.160 zł 73 ct. i 11.924 zł. w jedną 38.084 zł. 73 ct., przeniesiono tę połączoną kwotę z rubryki depozytów w rubrykę dochodów funduszu i wpisano ją znów w poczet dochodów funduszu w 1884. r. jako pozostałą resztę z subwencyi z 1883. r. Cały ten obrót z kwotą 26.160 zł. w 1884. r. powinien być i jest uwidoczniony w obrocie kasowym, ale tego obrotu z wspomnianą kwotą nie należało wpisywać w zamknięciu rachunków w poczet rzeczywistych dochodów i rzeczywistych wydatków w 1884. r. bo przez to tak dochody, jak wydatki powiększono fikcyjnie o 26.160 zł. Rozszerzyliśmy się tutaj nad wytknięciem tego formalnego błędu i większego błędu formalnego wyżej wskazanego; gdyż błędy takie powtarzające się corocznie w zamknięciach rachunkowych sprawiają zawikłanie w rachunkach, utrudniają zbadanie ich zamknięć, i są powodem, iż ogół rzeczywistych dochodów i rzeczywistych wydatków przedstawia się większym, niż jest istotnie.

Dochody rzeczywiste były i s t o t n i e w i ę k s z e od preliminowanych: w tytule IVtym, a mianowicie w tego tytułu pozycyi 5ej: „zwrot za brakujące kupony od przedłożonych do wypłaty obligacyj indemnizacyjnych“, gdyż preliminowano ten dochód na 10.800 zł, a przy-

niósł istotnie 23.155 zł. 64 ct., więcej o 12.355 zł., gdyż przedłożono do wypłaty, z przyczyny wyżej wskazanej, więcej niż zwykle obligacyj indemnizacyjnych wylosowanych w dawniejszych latach, a przy tych obligacyach brakowało kuponów odciętych już po ich wylosowaniu. Był także większy dochód rzeczywisty od preliminowanego w 11ej pozycyi tegoż tytułu IV t. j. z spłaty zaliczek zwrotnych, co przyniosło 21.420 zł. 98 ct., a tego dochodu nie preliminowano w budżecie, gdyż go zamieszczano niewłaściwie w pozycyach przebiegających. Albowiem kwota wydana na zaliczkę w roku poprzednim przed zamknięciem rachunków, a oddana dopiero w roku następnym, jest rzeczywistym wydatkiem roku poprzedniego, a rzeczywistym dochodem roku następnego; przeto słusznie spłatę zaliczek dawnych zamieszczono tu w dochodach.

Natomiast dochód rzeczywisty funduszu wschodnio-galicyjskiego w r. 1884. z dodatku indemnizacyjnego do podatków był istotnie mniejszy od preliminowanego dochodu z tegoż źródła. Wprawdzie w przedłożonem zamknięciu rachunków, w skutek błędu już wytkniętego, wpisano w dziale rzeczywistych dochodów, iż dodatek indemnizacyjny przyniósł funduszowi wschodnio-galicyjskiemu w 1884. r. dochodu z zaległości za lata ubiegłe 811.329 zł. 39 ct., z należytości bieżącej za 1884. r. 1,378.610 zł. 58 ct., razem 2,189.939 zł. 97 ct., przeto więcej o 43.309 zł. 97 ct., niż dochód z tego dodatku obrachowano w budżecie na 2,146.630 zł., a tę mniemaną zwyżkę dochodu z dodatku indemnizacyjnego uzasadniano całkiem mylnie w dołączonem do zamknięcia „uzasadnieniu różnic między wynikiem a preliminarzem“, jak to już wyżej wykazaliśmy. Gdy z powyższej sumy 2,189.939 zł. 97 ct. wykazanej jakoby rzeczywisty dochód z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio-galicyjskiego, wyłączymy kwotę 208.407 zł. 88 ct. zapłaconą przez dyrekcyę dróg żelaznych galicyjskich jako dodatek indemnizacyjny dla funduszów zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego a przelaną istotnie przed zamknięciem rachunków do dochodów z dodatku indemnizacyjnego dla tychże funduszów (zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego) jako im należną i w ich zamknięciu znów wykazaną; powtóre gdy wyłączymy kwotę 46.949 zł. 15 ct., którą wynosiły nadpłaty w dodatkach indemnizacyjnych mylnie poprzednio od podatkujących pobrane a im zwrócone przed zamknięciem rachunków za r. 1884.; — ujrzymy, iż czysty dochód z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio-galicyjskiego wynosił w 1884. r. rzeczywiście tylko 1,934.582 zł. 93 ct. Przeto ten czysty dochód rzeczywisty z dodatku indemnizacyjnego, był mniejszy od preliminowanego na 1884. r. o 212.047 zł. 07 ct., a dochód rzeczywisty brutto wynoszący 1,991.532 zł. 08 ct. był mniejszy od preliminowanego na ów rok o 155.097 zł. 92 ct.

Nie są dostatecznie wyjaśnione powody tego znacznie mniejszego, bo o 155.097 zł., niż preliminowano na r. 1884., dochodu rzeczywistego brutto z dodatku indemnizacyjnego z wschodniej części Galicyi dla funduszu wschodnio-galicyjskiego, gdy w tym samym roku dodatek indemnizacyjny z zachodniej części Galicyi (a także i w krakowskiem) przyniósł funduszowi zachodnio-galicyjskiemu większy dochód, niż go preliminowano i obrachowano na tej samej podstawie, na której preliminowano i obrachowano w budżecie na r. 1884. dochód z dodatku indemnizacyjnego z wschodniej części Galicyi.

Oprócz tak znacznie mniejszego dochodu z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio-galicyjskiego w 1884. r., nie miał także ten fundusz żadnego dochodu w pozycyach 1ej i 2ej tytułu III., mianowicie: z „odsetek od obligacyj będących własnością funduszu“ i z „kapitałów umieszczonych na procent“, a to z powodów następujących: Z odsetek od obligacyj będących własnością funduszu, preliminowano dochód 47.350 zł., albowiem taka była wartość kuponów mających zapaść w 1884. r. od tych obligacyj; ale kuponów tych nie zrealizowano, lecz je zniszczono, przez co strącono także tę samą kwotę z wydatku przypadającego na spłatę kuponów. Powtarza się to i powtarzać się musi corocznie, albowiem dla porządku rachunków, należy w dziale wydatków preliminować całą należytość za kupony od wszystkich obligacyj będących w obiegu, mające zapaść w roku budżetowym, a natomiast w dziale docho-

dów należy preliminować należytość za kupony od obligacyj będących własnością funduszu, mające zapaść w roku budżetowym. W pozycyi 2iej tego tytułu: „odsetki od kapitałów własnych umieszczonych na procent“ preliminowano 3.000 zł. od 100.000 zł. pożyczonych skarbowi krajowemu w r. 1881 przed układaniem budżetu, a dochodu tego nie było wcale, gdyż fundusz wschodnio-galicyjski odebrał te 100.000 zł. w 1883. r. i użył na pokrycie swoich wydatków w owym roku.

Ogół *wydatków* rzeczywistych funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego obrachowano w budżecie na 1884. r. na sumę 3,642.579 zł.; zaś przedłożone zamknięcie rachunków wykazuje ogół wydatków rzeczywistych tegoż funduszu w 1884. roku w sumie 3,938.780 zł. 92 ct., przeto większy o 296.201 zł. 92 ct. Lecz powyższa suma wydatków rzeczywistych wykazana w zamknięciu rachunków jest mylna i za wielka wskutek tego samego błędu formalnego, który popełniono zapisując i sumując w zamknięciu rachunkowem rzeczywiste dochody, a który to błąd wytknęliśmy roztrząsając rachunki dochodów. (Mianowicie jedne i też same kwoty 208.407 zł. i 26.160 zł., zapisane początkowo jako przebiegający dochód i przebiegający wydatek a następnie przeniesione przed zamknięciem rachunków, pierwsza kwota do właściwego funduszu, druga do właściwej rubryki i tam zamieszczone powtórnie a słusznie już jako rzeczywisty dochód i rzeczywisty wydatek, zapisano niewłaściwie w obu funduszach i w obu rubrykach w poczet rzeczywistych dochodów i rzeczywistych wydatków i dwa razy objęto w sumach dochodów i wydatków).

Z przytoczonej powyżej sumy a wykazanej w zamknięciu rachunków jako ogół rzeczywistych wydatków funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego, należy wyłączyć: po 1sze, kwotę 208.407 zł. 88 ct., która w rachunkach funduszu wschodnio-galicyjskiego była tylko pozycyą przebiegającą, a niewłaściwie zamieszczoną została poprzednio w poczet rzeczywistych dochodów tegoż funduszu, i również niewłaściwie zapisano ją tu w poczet rzeczywistych wydatków tegoż funduszu; po 2ie, należy także z powyższej sumy wyłączyć kwotę 26.160 zł. 73 ct., którą zupełnie niewłaściwie zamieszczono w poczet rzeczywistych wydatków dla tego tylko, że ją zamieszczono dwukrotnie (raz pod pozycyą 4tą, drugi raz pod pozycyą 6tą tytułu III.) w wykazie rzeczywistych dochodów. Wówczas ujrzymy, iż ogół rzeczywistych wydatków funduszu wschodnio-galicyjskiego w 1884. r. wynosił istotnie 3,704.212 zł. 31 ct., przeto był większy od ogółu wydatków preliminowanych na ów rok tylko o 61.633 zł. 31 ct.

Porównywując szczegółowo pozycye wydatków rzeczywistych z preliminowanymi, okazuje się, że wydatki rzeczywiste były większe od preliminowanych: w tytule II. „spłata obligacyj indemnizacyjnych“, gdyż na ten tytuł preliminowano odpowiednio planowi losowania obligacyj 1,734.600 zł., zaś przedłożono do wypłaty w 1884. r.: obligacyj wylosowanych w latach ubiegłych za 343.875 zł., a z wylosowanych w roku bieżącym za 1,537.630 zł. 50 ct., razem za 1,881.505 zł. 50 ct.; przeto więcej o 146.905 zł. 50 ct. niż preliminowano. Wyżej wskazaliśmy już powód dla czego w roku tym przedłożono do wypłaty znaczniejszą niż zwykle ilość obligacyj dawniej wylosowanych.

Powtóre wydatki rzeczywiste były większe od preliminowanych w tytule IV. poz. 2., gdyż na rentę roczną od kapitałów nieasygnowanych nic już nie preliminowano w budżecie na 1884. r., a wypłacić jeszcze musiano 215 zł. 68 ct. Wreszcie na zaliczki zwrotne wydano 22.567 zł. 05 ct., a na ten wydatek nie preliminowano jeszcze nic w budżecie na rok 1884. albowiem komisya budżetowa dopiero później zażądała, aby zwroty zaliczek wziętych w latach poprzednich a zwróconych w roku budżetowym, zapisywano w poczet dochodów rzeczywistych a wydatek na zaliczki, które mają być zwrócone w latach późniejszych, zapisywano w poczet wydatków rzeczywistych.

Wydatki rzeczywiste były znów mniejsze niż preliminowano: Po pierwsze, w tytule IV: „renty dla uprawnionych“, bo na odsetki od obligacyj indemnizacyjnych czyli na wy-

płatę kuponów preliminowano 1,820.046 zł., gdyż tyle przypadało do wypłaty za kupony zapaść mające w 1884 r. od obligacyj wschodnio-galicyjskich jeszcze nie wylosowanych; jednak przedłożono do wypłaty kuponów zapadłych w latach przeszłych za 122.477 zł. 23 ct., a kuponów zapadłych w r. 1884 za 1,608.292 zł. 66 ct., razem za 1,730.769 zł. 89 ct., przeto mniej niż preliminowano o 89.276 zł. 10 ct. Powtóre, wydatek rzeczywisty był mniejszym od preliminowanego w tytule VI: „rozmaite wydatki", gdyż na zwroty podatkującym nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych, na zwroty rent i zwroty rachunkowe preliminowano 60.933 zł., a wydano rzeczywiście 47.323 zł. 40 ct., mniej o 13.609 zł. 60 ct. niż preliminowano. (Wykreśliliśmy tu kwotę 208.407 zł. 88 ct. niewłaściwie wpisaną w poczet wydatków rzeczywistych, jak to już wykazaliśmy kilkakrotnie).

Jeżeli ogół wydatków rzeczywistych funduszu indem. wschod. galic. w 1884 r., który sprostowany, po wykreśleniu przebiegających pozycyj wpisanych niewłaściwie w poczet rzeczywistych wydatków, wynosił 3,704.212 zł. 31 ct., porównamy z sprostowanym również powyżej ogółem rzeczywistych dochodów za tenże rok wynoszących tęż samą sumę 3,704.212 zł. 31 ct., widzimy, że wydatki w 1884 r. pokryto zupełnie, ale tylko w ten sposób, jak to już wskazaliśmy, że dla pokrycia przewyżki wydatków nad dochody, wzięto zaliczkę nieoprocentowaną z skarbu państwa, wynoszącą 115.473 zł., którą jednak zaraz w styczniu 1885 zwrócono, gdy wpłynęły właściwe dochody.

M a j ą t e k funduszu indem. wschod.-gal. wynosił z końcem 1884 r. *922.488 zł.* i był cały złożony z własnych obligacyj policzonych tu i w ich imiennej wartości. Ponieważ zaś majątek ten wynosił z końcem 1883 r. 996.562 zł. 90 ct., przeto zmniejszył się o 74.074 zł. 90 ct. To zmniejszenie majątku nastąpiło: po 1sze z powodu, iż obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu wylosowano w 1884 r. za sumę 32.025 zł., a gotówkę za te wylosowane obligacye użyto na pokrycie wydatków; powtóre, że zaliczoną do majątku resztę z subwencyi danej z skarbu państwa w 1883 r., (z której to reszty 26.160 zł. pożyczono funduszowi krakowskiemu, a 11.924 zł. przechowano w depozycie) odebrano od funduszu krakowskiego i podniesiono z depozytu a użyto dla pokrycia wydatków bieżących.

A k t y w a czyli stan czynny funduszu indem. wschod.-gal. wynosił z końcem 1884 r. 2,427.496 zł. 18 ct., gdy zaś z końcem 1883 r. wynosił 2,435.256 zł. 94 ct., przeto zmniejszył się o 7.760 zł. 76 ct. To zmniejszenie się aktywów spowodowanem zostało głównie przez zmniejszenie się majątku będącego własnością funduszu i byłoby nawet znaczniejsze, gdyby równocześnie nie wzrosło w 1884 r. drugie z aktywów, mianowicie, gdyby nie była wzrosła w ciągu 1884 r. zaległość dodatków indemnizacyjnych z wschodniej części Galicyi; albowiem ta zaległość dodatków indemnizacyjnych wynosiła z końcem 1883 r. 1,205.998 zł. 79 ct. zaś z końcem 1884 r. wynosiła 1,277.106 zł. 24 ct.

P a s s y w a czyli stan bierny funduszu indem. wschod. gal. wynosił ogółem z końcem 1884 r. 35,353.762 zł. 55 ct., a gdy z końcem 1883 roku ogół stanu biernego wynosił 37,093.178 zł. 68 ct., przeto zmniejszył się w ciągu 1884 r. o 1,739.416 zł. 13 ct. Główne passywa były następujące: 1sze Należytość za obligacye indemnizacyjne wąchodnio-galicyjskie pozostające jeszcze do losowania i umorzenia w latach od końca 1884 r. do końca 1898 r., wynosząca 34,146.840 zł. 2gie Należytość za obligacye wylosowane lecz nie przedłożone do spłaty przed końcem 1884 r. 285.810 zł. 3cie Należytość za kupony od obligacyj indemnizacyjnych zapadłe do 1884 r. a nie przedłożone do wypłaty, 772 237 zł. (Jednak nadmienić tu trzeba nawiasowo, że znaczna część tych kuponów zaginęła, nie będzie więc przedłożoną do wypłaty). 4te Zaliczka nieoprocentowana z skarbu państwa 115.473 zł., którą słusznie zamieszczono w stanie biernym z końcem 1884 r., gdyż zwróconą została już po zamknięciu rachunków za 1884 r., ale zaraz w styczniu 1885 r.

W stan bierny funduszu indemn. wschod.-gal. nie wliczamy bynajmniej i wliczać nie należy zamieszczonej w przedłożonem przez Rząd zamknięciu rachunków sumy 46,598.485 zł. powstałej z subwencyi wypłacanej corocznie przez skarb państwa funduszowi indem. wschod.-galic. od 1858 r., oraz powstałej z zasiłków dawanych przez skarb państwa temuż funduszowi indem. przed 1858 r.; albowiem na mocy patentu cesarskiego, subwencyę wspomnioną obowiązany był skarb państwa płacić obu funduszom indem. galicyjskim, jako zasiłek bezzwrotny; zaś nieuzasadnionego roszczenia skarbu państwa do zwrotu tych subwencyj i zasiłków, nie uznaje Wysoki Sejm i nigdy nie uznał.

Przystępujemy do sprawozdania z przedłożonego przez Rząd zamknięcia rachunków z dochodów i wydatków funduszu *zachodnio-galicyjskiego* za r. 1884.

Ogół dochodów tego funduszu preliminowano w budżecie na 1884 rok na sumę 2,103.307 zł., w przedłożonem zaś przez Rząd zamknięciu rachunków, ogół dochodów rzeczywistych w 1884 r. wykazano w sumie 2,252.015 zł. 47 ct. Jednak ten ogół dochodów rzeczywistych, a także jak później ujrzymy, ogół rzyczywistych wydatków obejmuje sumę 60.134 zł. 2 ct., którą zaliczoną chwilowo przez fundusz zachodnio-galicyjski funduszowi krakowskiemu w 1884 r. i przez ten fundusz krakowski w tymże samym roku przed zamknięciem rachunków zwróconą, wpisano niewłaściwie tak w poczet wydatków jak i w poczet dochodów rzeczywistych funduszu zachodnio-galicyjskiego w 1884 r., chociaż to była tylko pozycya przebiegająca. Powiększono przeto ogół dochodów i ogół wydatków fikcyjnie o 60.134 zł. 2 ct. Odjąwszy tę kwotę od wyżej przytoczonej sumy 2,252.015 zł. 47 ct., widzimy, iż ogół rzeczywistych dochodów funduszu zachodnio-galicyjskiego w 1884 r. wynosił istotnie 2,191.881 zł. 45 ct., był przeto większy od ogółu dochodów preliminowanych na ów rok o 88.574 zł. 45 ct.

Z dwóch głównie powodów ogół dochodów rzeczywistych był większy od ogółu dochodów preliminowanych. Mianowicie po 1sze, z powodu, iż dodatek indemnizacyjny przyniósł dochodu więcej o 74.689 zł. niż obrachowano w budżecie; po 2gie, że gdy pomimo tego wzrostu w tej rubryce dochodów, nie mogły wszystkie dochody rzeczywiste wystarczyć dla pokrycia większych w tym wyjątkowym roku wydatków, sięgnięto po zaliczkę bezprocentową ze skarbu państwa w kwocie 74.073 zł., którą zwrócono ale już po zamknięciu rachunków ra rok 1884, bo w styczniu 1885 r. Z powyższych dwóch powodów byłby nawet ogół dochodów rzeczywistych większy, niż powyżej wskazano, od obrachowanego w budżecie, gdyby w kilku znów pozycyach dochód rzeczywisty nie był znacznie mniejszy od preliminowanego, jak to ujrzymy zaraz porównując szczegółowo pozycye.

Dochody rzeczywiste były większe od preliminowanych: W tytule III w poz. 3ej, „gotówka za wylosowane obligacye będące własnością funduszu“, która wynosiła 38.325 zł. a dochodu tego losowego wcale nie preliminowano, lub nie przewidywano, że będzie użyty dla pokrycia wydatków. W tytule IV w poz. 5ej, „zwrot za brakujące kupony od przedłożonych do wypłaty obligacyj indemnizacyjnych“, preliminowano dochód 7.000 zł., a otrzymano rzeczywiście 14.673 zł. 61 ct. z powodu, że w tym wyjątkowym roku przedłożono do wypłaty daleko więcej, niż zwykle, obligacyj wylosowanych w poprzednich latach; przyczynę tego już przytoczyliśmy. W pozycyi 11ej tegoż tytułu, „zaliczki zwrotne spłacone funduszowi“ przyniosły 2.619 zł. 52 ct., a tego dochodu w budżecie na rok 1884 nie preliminowano z powodu już także wskazanego. W tytule 5tym „dochód z dodatku indemnizacyjnego“ obrachowano w budżecie na 843.507 zł., przyniósł zaś dodatek rzeczywiście 918.196 zł. 44 ct. przeto więcej o 74.689 zł. 44 ct. niż preliminowano. Tę zwyżkę dochodu z dodatku indemnizacyjnego uzasadniono w zamknięciu rachunków tém, że „ dodatki indemnizacyjne spłacone przez koleje „północną“ i „Karola Ludwika“ za rok 1883 (a raczej za ostatni kwartał tegoż roku), zarachowane zostały w dochód 1884 roku.

Do tego uzasadnienia dodać musimy uwagę, że dodatki indemnizacyjne spłacone przez Dyrekcye dróg żelaznych galicyjskich za tenże sam okres 1883 roku wpłynęły do dochodu funduszu wschod.-galic. także dopiero w 1884 r., zaś pomimo tego dochód rzeczywisty z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu wschodnio-galicyjskiego był w 1884 r. znacznie mniejszy od preliminowanego na ów rok, jak to wyżej wykazaliśmy, a przecież dodatek indemnizacyjny preliminuje się i pobiera dla obu funduszów wschodnio- i zachodnio-galicyjskich na jednej podstawie i w jednakowej wysokości. Odjąwszy od sumy 918.196 zł. 44 ct., którą przyniósł dodatek indemnizacyjny funduszowi zachodnio-galicyjskiemu, kwotę 43.167 zł. 23 ct., którą wynosiły zwrócone w 1884 r. podatkującym nadpłaty w roku poprzednim dodatku indemnizacyjnego, a którą słusznie zapisano w wydatkach funduszu zachodnio-galicyjskiego, — otrzymamy sumę 875.029 zł. 21 ct. czystego dochodu z dodatku indemnizacyjnego dla funduszu zachodnio-galicyjskiego, a przeto zawsze więcej o 31.522 zł. 21 ct. niż dochód ten obrachowano w budżecie na r. 1884.

Dochody rzeczywiste były mniejsze od przewidzianych w budżecie: W tytule I-ym „wpłaty na kapitały“, preliminowano 2.052 zł., wpłynęło 1.782 zł. 28 ct., mniej o 269 zł. 71 ct. W tytule II-im „wpłaty na renty“ preliminowano 812 zł., wpłynęło 540 zł. 43 ct., mniej o 271 zł. 57 ct. W tytule III-im: „dochody z własnego majątku“, w pozycyi 1-ej: „odsetki od obligacyj będących własnością funduszu zachodnio-galicyjskiego“, preliminowano 28.672 zł., zaś w pozycyi 2-iej: „odsetki od kapitałów umieszczonych na procent“, preliminowano 3.000 zł., a w obu tych pozycyach nie było żadnego rzeczywistego dochodu z tych samych powodów, które przedstawialiśmy wykazując dla czego w tychże pozycyach nie miał także dochodu fundusz wschodnio-galicyjski.

Ogół wydatków funduszu zachodnio-galicyjskiego preliminowano w budżecie na r. 1884. na 2,102.040 zł., zaś w zamknięciu rachunków za 1884. r. wykazano ogół wydatków w sumie 2,252.015 zł. 47 ct. Jednak wyłączywszy z tej sumy kwotę 60.134 zł. 2 ct. (chwilowo pożyczoną funduszowi krakowskiemu i przez tenże zwróconą w 1884. r.) która jak to wykazaliśmy, nie była ani wydatkiem ani dochodem rzeczywistym, ale pozycyą przebiegającą — otrzymamy ogół rzeczywistych wydatków funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyjskiego w 1884. r. wynoszący istotnie 2,191.881 zł. 45 ct. i był większy od ogółu wydatków preliminowanych o 89.841 zł. 45 ct.

Mianowicie więcej wydano rzeczywiście, niż preliminowano na ten wydatek: w tytule II-im „na spłatę obligacyj indemnizacyjnych“, gdyż preliminowano na ten wydatek 999.600 zł., wydano zaś na spłatę obligacyj wylosowanych w dawniejszych latach a przedłożonych do wypłaty w 1884: 218.568 zł., na spłatę obligacyj wylosowanych w 1884 r. 880.635 zł., razem wydano rzeczywiście 1.099.203 zł., przeto więcej niż preliminowano o 99.603 zł. z powodu już wskazanego przy roztrząsaniu zamknięcia rachunków funduszu wschodnio-galicyjskiego. Dalej więcej wydano niż preliminowano w tytule VI-tym: „na zwroty podatkującym nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych“ i zwroty rachunkowe, gdyż wydatek ten obliczono w budżecie na 25.433 zł., a wydano rzeczywiście 43.167 zł. 23 ct. na zwroty dawniejszych nadpłat dodatku, a 165 zł. 67 ct. na zwroty rachunkowe, razem 43.332 zł. 90 ct., więcej o 17.899 zł. 90 ct. niż preliminowano. Wreszcie pomijając drobne zwiększenia wydatków w trzech małych pozycyach, wymienimy jeszcze, iż na zaliczki zwrotne nic nie preliminowano w budżecie, a wydano 2.486 zł. 33 ct.

Natomiast wydano mniej niż preliminowano: na „zarząd funduszem“, bo preliminowano 14.730 zł., a wydano 12.133 zł. 37 ct., przeto mniej o 2.596 zł. 63 ct.; na odsetki od obligacyj czyli na wypłatę kuponów, preliminowano 1,062.277 zł., wydano 1,034.637 zł. 82 ct., mniej o 27.639 zł. 18 ct., bo nie wszystkie kupony zapadłe w 1884. r. przedłożono do wypłaty.

Ogół rzeczywistych wydatków wynoszący w 1884. r. 2,191.881 zł. 45 ct. był zupełnie równy ogółowi rzeczywistych dochodów w tymże roku, wynoszącemu także 2,191.881 zł. 45 ct.

i przez niego pokryty, ale tylko wskutek tego, że przewyżkę wydatków nad właściwe dochody funduszu pokryto zaliczką z skarbu państwa, wynoszącą 74.073 zł., którą zwrócono w roku następnym.

Majątek funduszu zachodnio-galicyjskiego wynosił z końcem 1884. r. *508.545* zł. *99* ct., licząc obligacye indemnizacyjne, w których jest złożony, w ich imiennej wartości; gdy zaś z końcem 1883. wynosił 547.320 zł. 10 ct., przeto zmniejszył się o 38.774 zł. 11 ct., a to z tego głównie powodu, że gotówkę za wylosowane obligacye indemnizacyjne własnością funduszu będące, wynoszącą 38.325 zł.; użyto na pokrycie wydatków.

Aktywa funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyjskiego wynosiły z końcem 1884. r. 965.463 zł. 11 ct., gdy zaś z końcem 1883. ogół aktywów tego fundusz wynosił 960.110 zł. 8 ct. przeto aktywa zwiększyły się o 5.353 zł. 3 ct. a to z powodu, że chociaż główne aktywum t. j. majątek funduszu zmniejszył się o 38.325 zł., jednak drugie znaczne aktywum, t. j. zaległe dodatki indemnizacyjne, zwiększyły się o 24.397 zł. 52 ct., bo zaległość dodatków indemnizacyjnych z zachodniej części Galicyi wynosiła z końcem 1883. r. 298.815 zł. 37 ct., zaś z końcem 1884. r. 323.212 zł. 99 ct. Nadto zwiększyło się trzecie aktywum: zapadłe kupony od własnych obligacyj, z 95.427 zł. 11 ct. na 116.272 zł. 80 ct., przeto o 20.845 zł. 69 ct. Pomijam małe różnice w drobnych aktywach, które częścią zmniejszyły się, częścią zwiększyły w ciągu 1884. r.

Stan bierny czyli passywa funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyjskiego wynosiły z końcem 1884. r. *20,619.791 zł. 66 ct.*, gdy zaś z końcem 1883. r. wynosiły 21,638.696 zł. 84 ct., przeto passywa zmniejszyły się w ciągu 1884. r. o 1,018.905 zł. 18 ct. Głównem z istotnych passywów była należytość za obligacye indemnizacyjne zachodnio-galicyjskie, pozostające jeszcze do losowania i spłaty od końca 1884. do 1898 roku, a które wynosiły 19,983.715 zł. 50 ct., licząc je w ich imiennej wartości. Drugiem znacznem z istotnych pasywów jest należytość za kupony zapadłe a nie przedłożone jeszcze do wypłaty, wynosząca 402.969 zł. W poczet pasywów nie wliczyliśmy wcale zamieszczonej w rządowem zamknięciu rachunków sumy 33,824.075 zł. 54 ct. (z końcem 1883. r. suma ta wynosiła 32,683.159 zł. 84 ct.) powstałej z sumowania uposażeń które skarb państwa corocznie funduszom indemnizacyjnym od 1858. r. wypłacał, oraz z sumowania zasiłków dawanych przez tenże skarb przed 1858. r.; albowiem te uposażenia obowiązany był Skarb Państwa na mocy patentu cesarskiego wypłacać i wypłacał bezzwrotnie, a Wysoki Sejm nie uznaje niesłusznych całkiem roszczeń do zwrotu tych uposażeń i zasiłków.

Przechodzimy wreszcie do sprawozdania z zamknięcia rachunków za r. 1884. wydatków i dochodów *funduszu indemnizacyjnego krakowskiego*, który nie pobiera żadnej subwencyi ze skarbu państwa.

Ogół *dochodów* tego funduszu w 1884. r. obrachowano w budżecie na 189.342 zł.; zaś przedłożone zamknięcie rachunków za r. 1884. wykazuje, iż rzeczywiste dochody funduszu krakowskiego — nie licząc owej tylekrotnie wspomnianej zaliczki 60.134 zł., wziętej chwilowo z funduszu zachodnio-galicyjskiego i zwróconej temuż przed zamknięciem rachunków, — wynosiły istotnie 262.570 zł. 75 ct., przeto więcej niż preliminowano o 73.228 zł. 75 ct., przeważnie z powodu, jak to zaraz szczegółowo wykażemy, że dodatek indemnizacyjny przyniósł znacznie większą sumę, niż obliczono w budżecie na podstawie podatków rozpisanych na rok 1882.

Mianowicie dochód rzeczywisty był większy od obrachowanego w budżecie: po 1sze: z dodatku indemnizacyjnego do podatków, gdyż dodatek ten obliczono w budżecie na 185.183 zł., a przyniósł rzeczywiście: z spłaconej zaległości z lat ubiegłych 60.638 zł. 28 ct., z należytości

bieżącej za 1884. r. 196.219 zł. 89 ct., razem 256.858 zł. 17 ct., przeto więcej niż preliminowano o 71.675 zł. 17 ct. Wyłączywszy nawet z tego dochodu z dodatku indemnizacyjnego zwrócone podatkującym nadpłaty dodatku indemnizacyjnego z roku poprzedniego, wynoszące znaczniejszą niż zwykle kwotę 20.010 zł. 01 ct., widzimy, że czysty dochód z dodatku indemnizacyjnego w 1884. r. dla funduszu krakowskiego wynosił istotnie 236.848 zł. 16 ct., przeto był większy od preliminowanego o 51.665 zł. 16 ct. Jedynym jawnym powodem tego rezultatu, że dodatek indemnizacyjny przyniósł funduszowi krakowskiemu znacznie większy dochód niż obrachowano w budżecie, jest pobranie większej kwoty (bo o 31.927 zł.) z zaległości dodatku z lat dawniejszych, niż zaległo znów z należytości bieżącej za rok 1884. Ale powód ten nie uzasadnia całej zwyżki rzeczywistego dochodu z dodatku indemnizacyjnego w r. 1884.

Powtóre, dochód rzeczywisty był większy od preliminowanego: z gotówki za wylosowane obligacye, gdyż tego dochodu losowego nie preliminowano w budżecie, a przyniósł 1.260 zł. Po 3cie dochód był także większy ze zwrotu za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych przedłożonych do wypłaty, bo na ten dochód preliminowano 1.000 zł., przyniósł zaś 2.082 zł. 46 ct., więcej o 1.082 zł. 46 ct., a to z powodu wskazanego przy tej samej pozycyi funduszu wschodnio-galicyjskiego. Wreszcie zaliczki dane w latach poprzednich a zwrócone w 1884. r. przyniosły dochodu 644 zł., a tego dochodu wcale nie preliminowano w budżecie na rok 1884. z powodu także już wymienionego.

Natomiast mniej rzeczywiście pobrano niż preliminowano: po 1sze: z odsetek od obligacyj będących własnością funduszu, preliminowano 2.695 zł. odpowiednio ilości kuponów, które miały zapaść w 1884. r. od własnych obligacyj, a miano tylko 1.642 zł. 36 ct., gdyż za tę kwotę zrealizowano zapadłe kupony, resztę zaś kuponów zniszczono; w tej więc pozycyi, oraz w trzech innych małych pozycyach, których wymienienie pomijam, pobrano ogółem mniej o 1.475 zł. 09 ct. niż preliminowano.

Ogół rzeczywistych *wydatków* funduszu krakowskiego w 1884. r. wynosił istotnie nie 312.356 zł. 83 ct. jak wykazano w zamknięciu rachunków, ale 252.222 zł. 80 ct. Albowiem do zwykłych wydatków rzeczywistych funduszu krakowskiego w 1884. r. należy dodać tylko kwotę 26.160 zł. 75 ct., którą pożyczono w roku poprzednim od funduszu wschodnio-galicyjskiego i zapisano w poczet rzeczywistych dochodów r. 1883. przy zamknięciu rachunków z owego roku, zaś oddano ją temuż funduszowi dopiero w 1884. r., przeto należała w poczet rzeczywistych wydatków funduszu w r. 1884. Ale według zasad budżetowych nie można zapisywać ani w poczet wydatków, ani w poczet dochodów rzeczywistych 1884. r. zaliczki chwilowej 60.134 zł., wziętej i zwróconej przez fundusz krakowski w ciągu 1884. r. po zamknięciu rachunków za rok 1883 a przed zamknięciem rachunków za r. 1884., albowiem była to pozycya przebieżna.

Tak sprostowany ogół rzeczywistych wydatków funduszu krakowskiego, wynoszący 252.222 zł. 80 ct., większy był jeszcze od ogółu obrachowanych w budżecie wydatków na tenże rok w sumie 190.584 zł., o 61.638 zł. 80 ct.

Mianowicie więcej wydano niż preliminowano: Na spłatę obligacyj indemizacyjnych, gdyż preliminowano na ten wydatek 100.800 zł., wydano zaś 125.454 zł., więcej o 24.654 zł. z powodu, iż w r. 1884. więcej niż zwykle corocznie przedłożono do wypłaty obligacyj dawnej wylosowanych. Na zwrot nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych i zwroty rachunkowe, preliminowano 4.115 zł., wydano zaś 20.065 zł. 67 ct., gdyż rok 1884. był pod tym także względem wyjątkowy; albowiem w skutek przemian w wymiarze podatku gruntowego w 1882 r., więcej pobrano w 1882. i 1883. w podatkach i dodatkach indemnizacyjnych, niż się należało, ale nadpłatę do dodatku indemnizacyjnego zwróciły podatkującym fundusze indemnizacyjne w 1883. i 1884. r. Dla tego to zwroty w 1883. i 1884. r. nadpłat poprzednich dodatku indemnizacyjnego były daleko większe, niż w latach przed 1883 r. I tak fundusz krakowski zwrócił podatkującym w 1882. r. nadpłatę dodatku indemnizacyjnego tylko za sumę 3.137 zł., w roku zaś 1884.

za sumę 20.065 zł. 67 ct. Wydano także w 1884. r. 26.160 zł. 73 ct. na zwrot pożyczki zaciągniętej z funduszu wschod. gal. w 1883. r., a wydatku tego wcale nie preliminowano w budżecie na 1884 r. bo układano go w 1883. r. przed zaciągnięciem wspomnionej pożyczki. Wreszcie wydano 629 zł. 86 ct. na zaliczki, które mają być zwrócone w następnych latach, a tego wydatku nie preliminowano wcale z powodu już przedstawionego.

Wydano istotnie mniej niż preliminowano: na zarząd funduszem, gdyż w budżecie obrachowano ten wydtek na 1.082 zł., wydano tylko 807 zł. w skutek zmniejszania się ciągle czynności w sprawach serwitutowych. Na odsetki od obligacyj t. j. na wypłatę kuponów zapadających w 1884 r. preliminowano 84.587 zł., a wydano 79.105 zł., gdyż nie wszystkie kupony zapadłe w 1884. przedłożono do wypłaty.

Ogół rzeczywistych wydatków w 1884 r. funduszu krakowskiego wynoszący 252.222 zł. 80 ct. pokryto w zupełności dochodami rzeczywistymi w tymże roku, wynoszącymi 262.570 zł. 75 ct. a przewyżka dochodów nad wydatki czyli pozostałość z rachunków za r. 1884. w kwocie 10.347 zł. 95 ct. znajdowała się z końcem 1884 r. w zapasie kasowym funduszu krakowskiego.

Majątek funduszu indemn. krakowskiego wynosił z końcem 1884 r. *57.949 zł. 50 ct.*, licząc obligacye własnością funduszu będące w ich imiennej wartości; ponieważ zaś majątek ten z końcem 1883. r. wynosił 59.209 zł. 50 ct., przeto zmniejszył się o 1.260 zł. z powodu, że za taką kwotę wylosowano obligacye będące własnością funduszu a gotówkę za te obligacye użyto na pokrycie wydatków. Fundusz krakowski umorzył i zniszczył już własnych obligacyj do końca 1884. r. za 623.868 zł.

Aktywa funduszu krakowskiego wynosiły z końcem 1884 r. *151.260 zł. 48 ct.*, gdy zaś z końcem 1883. wynosiły 170.454 zł. 98 ct., przeto zmniejszyły się o 19.194 zł. 50 ct. Mianowicie zmniejszyły się aktywa następujące: zaległość dodatków indemnizacyjnych z 99.615 zł. 38 ct. na 67.688 zł. 29 ct., majątek funduszu z 59.209 zł. 50 ct. na 57.949 zł. 50 ct.; zapadłe kupony od własnych obligacyj z 3.396 zł. 14 ct. na 1.887 zł. 11 ct., oraz dwa drobne aktywa; natomiast wzrosło jedno dawne aktywum: odsetki za zwłokę w spłacaniu kapitałów i procentów, z 382 zł. na 5.518 zł. i przybyła do aktywów pozostałość z rachunków z r. 1884., wynosząca w gotówce, jak widzieliśmy 10.347 zł. 94 ct.

Stan bierny funduszu krakowskiego wynosił z końcem 1884 r. 1,683.102 zł. 4 ct. przeto zmniejszył się o 149.270 zł. 36 ct. Passywa są następujące: 1sze, należytość za obligacye indemnizacyjne krakowskie przypadające do losowania i spłaty od końca 1884 do 1898 r. wynosi 1,532.716 zł.; 2ie, należytość za obligacye wylosowane po koniec 1884 r. lecz nie przedłożone do spłaty 13.986 zł.; 3cie, kupony zapadłe a nie przedłożone do wypłaty: 132.436 zł.; 4te, nadpłacone przez podatkujących dodatki indemnizacyjne 3,943 zł. 83 ct., oraz dwa drobne passywa.

W sprawozdaniu powyższem z zamknięcia rachunków wszystkich trzech funduszów indemnizacyjnych za r. 1884, sprostowawszy w niem błędy formalne i stąd płynące błędy w sumach rzeczywistych dochodów i wydatków, — wykazaliśmy, że dodatek indemnizacyjny przyniósł rzeczywiście w 1884 r. (po zwrocie nadpłat) czystego dochodu funduszowi indemnizacyjnemu wschodnio-galicyjskiemu 1,934.582 zł. 93 ct. (a nie 2,189.939 zł. 97 ct.); funduszowi zachodnio-galicyjskiemu 875.029 zł. 21 ct., (wykazany dochód brutto był 918.196 zł.), przeto obu funduszom indemnizacyjnym galicyjskim przyniósł dodatek indemnizacyjny czystego dochodu w 1884 r· 2,809.612 zł. 14 ct. Gdy zaś funduszowi krakowskiemu przyniósł dodatek indemnizacyjny po zwrocie nadpłat, czystego dochodu 236.848 zł. 16 ct. (dochód brutto był 256.858 zł.), przeto dodatek indemnizacyjny z całej Galicyi i krakowskiego przyniósł ogó-

łem czystego dochodu *3.046.460 zł. 30 ct.* Ponieważ zaś dodatek indemnizacyjny pobierano w 1884. r. we wschodniej i zachodniej części Galicyi w wysokości 31½ centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich, przeto jeden cent dodatku indemnizacyjnego przyniósł z całej Galicyi bez Krakowskiego, czystego dochodu w 1884. r. 89.194 zł. 3 ct. Gdy zaś w Krakowskiem pobierano dodatek indemnizacyjny w wysokości 22 centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich państwowych, przeto jeden cent dodatku indemnizacyjnego przyniósł z Krakowskiego czystego dochodu w 1884. r. 10. 765 zł. 82 ct. A zatem jeden cent dodatku indemnizacyjnego do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich państwowych przyniósł rzeczywiście z całej Galicyi i Krakowskiego w 1884. r czystego dochodu *99.959 zł. 85* ct.

Zdaliśmy Wysokiemu Sejmowi szczegółowo sprawę z zamknięcia rachunków wydatków i dochodów w 1884. r. wszystkich trzech funduszów indemnizacyjnych administrowanych dotychczas przez c. k. rząd i z ich stanu z końcem wspomnionego roku. Jednak zważywszy, że Wysoki Sejm nie załatwiał i nie załatwia stanowczo zamknięcia rachunków funduszów indemnizacyjnych z powodu, że te zamknięcia rachunków Rząd przedkłada Sejmowi dopiero od 1871 r., zaś poprzednich zamknięć rachunkowych nie przedłożono Wysokiej Izbie i Sejm ieh nie załatwiał, przeto zamknięć rachunkowych teraz przedstawianych nie można ani należycie zbadać, ani stanowczo załatwić;

Powtóre zważywszy, iż Wysoki Sejm nie zapuszczał się dotychczas w stanowcze załatwianie rachunków indemnizacyjnych z tego także powodu, iż Skarb Państwa rości sobie z tych rachunków pretensye do kraju, których Sejm nigdy nie uznał i uznać nie może; — pozostaje Komisya budżetowa na temże samem stanowisku w obec zamknięcia rachunków za rok 1884. i wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

„Sejm wstrzymuje się od stanowczego załatwienia przedłożonego mu zamknięcia rachunków funduszów indemnizacyjnych wschodnio-galicyjskiego, zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego za 1884 rok, a przyjmuje je tylko do wiadomości z zastrzeżeniami uchwalonemi na poprzednich sesyach sejmowych".

We Lwowie, 13. grudnia 1885 r.

Przewodniczący w zastępstwie:
Artur Potocki w. r.

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski w. r.

L. S. 869/1885.

Alog. Ib

Sprawozdanie

Komisyi podatkowej o wniosku p. Skałkowskiego w przedmiocie wymiaru należytości prawnych.

Wysoki Sejmie!

Wniosek p. Skałkowskiego przekazany uchwałą Wysokiego Sejmu Komisyi podatkowej do zbadania, ma na celu uchronienie kontrybuentów, mianowicie z pomiędzy ludności włościańskiej, przed uciążliwym wymiarem należytości prawnych i uczynienie dla nich przystępnem korzystanie z wszelkich obniżeń, na które przepisy zezwalają, a których zastosowanie staje się dla nich w skutek sposobu wykonania tychże przepisów przez władze skarbowe illuzorycznem.

Ażeby się przekonać o ważności tego wniosku, szczególnie, o ile on ma interes włościan na oku, wystarczy przerzucić kartki ustawy o należytościach, taryfy do niej dołączonej i rozglądnąć się bodaj pobieżnie w obszernym zbiorze przepisów, które uzupełniają, zmieniają lub wyjaśniają tę ustawę.

Na każde wyrachowanie wymiaru należytości wpływa niezliczona ilość czynników, których poznanie wymaga ścisłych studyów i długoletniej praktyki; np. od dokonanego kupna nieruchomości inaczej się należytość przenośną wymierza, jeżeli od dziesięciu lat nie było zmiany w posiadaniu, inaczej zaś, jeżeli to miało miejsce; każde dwa lata w tym dziesięcioletnim peryodzie wpływają na oznaczenie pewnego opustu, tak, iż należytość stopniowo wzrasta w miarę tego, czy od ostatniej zmiany posiadania dwa, cztery, sześć lub ośm lat upłynęło; przy taksach spadkowych każdy odmienny stopień pokrewieństwa między spadkobiercą a spadkodawcą już zmienia podstawę obrachunku należytości, nie mówiąc już o tem, że przepisy co do oznaczenia stanu czynnego i biernego są różnorodne i podpadają najrozmaitszym interpretacyom.

Władze wymierzając należytości z urzędu, zwykle nie badają i nie uwzględniają warunków, mogących wpłynąć na obniżenie wymiaru, zostawiając stronom dochodzenie praw swoich w drodze rekursu; kontrybuenci więc muszą badać i rozbierać prawną podstawę i uzasadnienia wymiaru, wertować wszystkie dotyczące przepisy, ażeby dla obniżenia przesadnego wymiaru zebrać prawne argumenta i potrzebne nagromadzić dowody; — tymczasem skoro od chwili doręczenia nakazu 30 dni minęło, bez względu na to, czy wymiar stał się prawomocnym, czyli też rekurs został wniesiony, procenta zwłoki płyną, a władza zarządza egzekucyę, co znowu pomnaża sumę należytości i zmusza kontrybuenta do uiszczenia tego, co od niego żądano, chociażby było niewątpliwem, że w drodze rekursu wymiar obniżony zostanie.

Jeżeli obrona praw swoich w tych warunkach jest trudnem zadaniem każdego kontrybuenta i wymaga zawsze pomocy biegłych prawników, to dla ludności włościańskiej staje się często wprost niemożliwą.

Zamożniejszym obywatelom łatwiej jest postarać się o pomoc prawną, a wysokość kwoty, o którą w razie uwzględnienia rekursu należytość obniżoną zostaje, wynagradza poniekąd zabiegi, podjęte w celu zmodyfikowania wymiaru; włościanin musiałby każdy doręczony mu nakaz płatniczy poddać badaniu ludzi fachowych, zanim by mógł się dowiedzieć, czy wymiar jest prawidłowy i jakiego obniżenia może spodziewać się w drodze rekursu; jakie taka czynność pociąga za sobą koszta i trudności, zbytecznem byłoby dowodzić.

Najczęściej zatem włościanin otrzymawszy nakaz, woli uchylić głowę przed wymiarem, choćby nieusprawiedliwionym, aniżeli ponosić koszta, których skutek wątpliwy.

Każdemu, kto zna stosunki włościańskie, wiadomo, że przesadny i nieuzasadniony wymiar należytości prawnych i stęplowych w sprawach włościańskich bardzo często się zdarza — lecz mała tylko część takich nakazów dostaje się w ręce doradców prawnych i zostaje zmodyfikowaną w drodze odwołania się do władz wyższych. Przyczyną tego jest zakorzenione dotychczas pomiędzy włościanami błędne przekonanie, że płacąc wymierzoną od przeniesienia własności należytość w urzędzie podatkowym — nabywają w ten sposób prawną podstawę własności. — Drugą przyczyną jest obawa przed egzekucyą, tak dotkliwą dla włościanina; wniesiony bowiem rekurs nie wstrzymuje egzekucyi — i potrzeba dopiero osobnych starań i podań, osobnego rozporządzenia władz wyższych, aby z powodu wniesionego rekursu egzekucya wstrzymaną została. Wreszcie zauważyć wypada, że wymiar należytości, czy to od spadków, czy od transakcyi włościańskich, dotyczy najczęściej przedmiotów nie wielkiej wartości, kwoty wymierzonych należytości są zatem drobne, wynoszą zwykle kilka lub kilkanaście złotych.

Jeżeli więc kwota opustu uzyskać się mogącego w drodze rekursu jest małą, to rekurs nie może przynieść żadnej korzyści włościaninowi, gdyż koszta rekursu mogą być równe lub nawet wyższe od kwoty, o którą należytość mogłaby być obniżoną.

Nadto i postępowanie co do rekursów jest wielce uciążliwem dla stron, gdyż załatwienie rekursu zwykle dłuższego wymaga czasu, trwa kilka miesięcy, rok, lub dłużej, a tymczasem należytość w drodze egzekucyi ściągniętą zostaje. Skoro zaś w załatwieniu rekursu wyższe władze skarbowe obniżą należytość, to nie zarządzają równocześnie zwrotu tej kwoty, która bezprawnie ściągniętą została, lecz kontrybuent musi dopiero wnieść podanie do powiatowej Dyrekcyi skarbowej o polecenie dotyczącemu urzędowi podatkowemu, aby niesłusznie pobraną kwotę zwrócił, — a wypłata takiej tytułem zwrotu asygnowanej kwoty nastąpić może nie inaczej jak za osobnym kwitem i za złożeniem pokwitowań na zapłaconą całą należytość, tudzież po przekonaniu się, czyli kontrybuent, dla którego ów zwrot asygnowano, nie zalega może z inną jaką należytością.

Takie załatwianie rekursów odstręcza oczywiście włościan od rekurowania, a częstokroć jest dla włościanina nawet korzystniej — zapłacić kwotę, choćby stosunkowo znacznie większą od tej, jaka się prawnie należy i zaniechać wszelkich kroków prawnych, aniżeli ponosić koszta wymienionych tu rekursów i podań, tracić czas i odbywać uciążliwe podróże, aby w ostatecznym rezultacie, po upływie długiego czasu, kilka złotych tytułem zwrotu otrzymać.

Że postępowanie takie władz skarbowych jest wielce krzywdzącem dla każdego dotkniętego niesprawiedliwym wymiarem, a szczególnie zaś uciążliwem jest dla włościan — zbytecznem byłoby wykazywać.

Nie zachodzi zaś żadna uzasadniona przyczyna, dla którejby to postępowanie i nadal zachowanem być miało.

Przeciwnie, obowiązkiem jest władz nie traktować wymiaru należytości jednostronnie i zastosowywać tylko te przepisy, które najwyższy wymiar uzasadniają, lecz całkiem słuszne jest żądanie, aby każda sprawa wymiarowa przedmiotowo i sprawiedliwie, zatem także przy zastosowaniu okoliczności przemawiających na korzyść kontrybuenta, załatwioną została.

Szczególnie zaś powinneby wyższe władze skarbowe czuwać nad tem, aby nie przeciążano niesłusznym wymiarem włościan, dla których, jak wykazaliśmy — zwykle droga rekursu jest nieprzystępną.

Mianowicie byłoby wielce pożądanem, aby zastosowano z urzędu następujące przepisy, które wpływają na obniżenie należytości:

1. Rozporządzenie Ministerstwa skarbu z dnia 3. Maja 1850. Nr. 181. Dz. p. p., dozwalające opust należytości przenośnej, w miarę czasu, który upłynął od ostatniej zmiany posiadania.

2. Rozporządzenie Ministerstwa skarbu z dnia 15. Grudnia 1852. l. 40.332, polecające uwzględnienie ciężarów i długów spadkowych przy wymiarze należytości spadkowej.

3. Rozporządzenie Ministerstwa skarbu z dnia 16. Lipca 1853 l. 26.408, orzekające, że żadna należytość spadkowa wymierzoną być niepowinna, jeżeli długi masy przewyższają stan czynny.

4. Rozporządzenie Ministerstwa skarbu z dnia 4. Lutego 1851. l. 2181., które upoważnia powiatowe Dyrekcye skarbu i krajową Dyrekcyę skarbową do opuszczenia podwyższonej należytości w drodze łaski, jeżeli jest widocznem, że nie było zamiaru ukrócenia dochodów skarbowych, lecz przekroczenie przepisów stęplowych lub należytościowych nastąpiło jedynie w skutek nieznajomości lub mylnego zastosowania tych przepisów.

To ostatnie rozporządzenie należałoby bezwarunkowo zastosować do wszelkich spraw włościańskich, gdyż jest oczywistem, że niepodobna wymagać od włościanina znajomości rzeczonych przepisów, zatem wymierzane tak często kary stęplowe i należytościowe w wysokości podwójnej lub potrójnej kwoty zwykłej należytości nie powinny być nakładane na włościan.

Komisya poprzestaje na przytoczeniu powyższych rozporządzeń, pomijając inne, również na obniżenie należytości wpływające, aby sprawozdania swego zbyt nie rozszerzać.

Dla uwydatnienia jednak, jak dalece przesadne i nieuzasadnione bywają wymiary należytości, nakładane na włościan, Komisya pozwala sobie przytoczyć parę przykładów, wyjętych z aktów dostarczonych jej przez posła Żuka Skarszewskiego. Są to przykłady wzięte tylko z jednego powiatu, lecz illustrują one wymownie sposób postępowania władz. I tak:

a) Po spadku po Karolu Turskim z Łyczany, c. k. urząd podatkowy w Nowym Sączu wymierzył nakazem płatniczym z dnia 16. Stycznia 1884. do l. B. 93. należytość spadkową w kwocie 3 zł. 75 ct., wzywając Jana Janisz i Maryannę Gucwa, aby tę należytość do niepodzielnej ręki zapłacili. Oba egzemplarze nakazu płatniczego doręczono 4. Maja 1884. Dnia 4. Czerwca 1884. zapłaciła Maryanna Gucwa kwotę 3 zł. 75 ct. do art. F. 915 i tegoż samego dnia pobrano także od Jana Janisza powtórnie tę samą należytość do art. F. 925. Urząd podatkowy zatem skorzystał z pomyłki płacących i pobrał dwa razy tę samą należytość, co tem więcej razi, gdy w tym samym dniu oboje spadkobiercy płacili. Cały spadek niespełna morg gruntu obejmował.

b) Tenże urząd wymierzył nakazem płatniczym z dnia 20. Lipca 1874. l. B. 795. Szymonowi Berdychowskiemu należytość w kwocie 100 zł. 13 ct. od spadku po Janie Berdychowskim w Szymanowicach, a mianowicie od realności Nr. 12., którą Jan Berdychowski jeszcze za życia swego Szymonowi Berdychowskiemu odstąpił, a sobie tylko dożywocie zastrzegł. Rekurs do powiatowej Dyrekcyi skarbu był bez skutku. W drodze egzekucyi ściągnięto 25 zł. 10 ct. w r. 1875, pomimo, iż rekurs wniesiony dnia 13. Października 1874. do krajowej Dyrekcyi skarbu nie był załatwiony. Decyzya nad tym rekursem nastąpiła dopiero 25. Czerwca 1878, a wskutek tej decyzyi obniżoną została należytość do kwoty 1 zł. 25 ct. W r. 1879. zwrócono nadpłaconą kwotę 23 zł. 75 ct., lecz bez odsetek, które się pokrzywdzonemu za lat pięć słusznie należały; kosztów egzekucyjnych także nie zwrócono.

c) Tenże urząd spisał dnia 22. Listopada 1882. protokół dochodzeń z Antonim Skalskim ze Starego Sącza, i oprócz należytości od darowizny realności Nr. 32 już w kwocie 18 zł. 75 ct. wymierzonej i zapłaconej, wymierzył jeszcze drugą należytość od wrzekomego kupna tejże realności w kwocie 54 zł. W skutek zażalenia Antoniego Skalskiego krajowa Dyrekcya skarbu reskryptem

z dnia 30. Stycznia 1884. l. 83.072 należytość tę 54 zł., jako całkiem bezpodstawną — odpisać poleciła.

d) Tenże urząd nakazem płatniczym z dnia 3. Grudnia 1881 do l. B. 1.324 wymierzył Jędrzejowi i Maryannie Twardowskim z Maszkowic od aktu darowizny z dnia 18. Listopada 1881 należytość 43 zł. 88 ct. Twardowscy zapłacili na poczet tej należytości kwotę 10 zł. 25 ct., a przeciw przesadnemu wymiarowi wnieśli rekurs. Pomimo tego ściągnięto od nich w drodze egzekucyi resztę należytości z odsetkami w kwocie 34 zł. 10 ct. i koszta egzekucyi 3 zł., a to w miesiącu Lipcu 1882. Dopiero dnia 15. Sierpnia 1884. do l. 1.324 sprostował rzeczony urząd w skutek decyzyi krajowej Dyrekcyi skarbu rzeczoną należytość na kwotę 23 zł., nadpłacili zatem Twardowscy 21 zł. 35 ct.

Dalszych faktów nie przytaczamy, gdyż podane tu wystarczą dla scharakteryzowania krzywd, jakich doznają włościanie. Nadmienić jednak wypada, że akta zebrane przez posła Żuka Skarszewskiego zawierają wiele jeszcze równie rażących przykładów.

Mianowicie spotkać można często przy przedślubnych transakcyach włościańskich, że wymierzany bywa od posagu oprócz należytości według skali II, jeszcze należytość jak od aktu darowizny 1%, co sprzeciwia się wyraźnej osnowie pozycyi 42. taryfy należytościowej.

Dokumenta odnoszące się do przeniesienia własności nieruchomości opatrzone stemplem na 50 ct. zgłaszane do wymiaru w przeciągu 8 dni, jeśli zawierają interes poboczny, podlegający stemplowi, bywają podciągnięte pod wymiar potrójnej należytości, pomimo iż strony przedkładając dokument niewątpliwie udowodniły, iż wcale nie zamierzają ukrócić dochody skarbowe.

Działy majątku spadkowego, zgodne z treścią dekretu dziedzictwa, nie podlegają żadnej opłacie według pozycyi 3ciej taryfy należytościowej, tylko stemplowi na 50 ct. Pomimo tego od takich aktów wymierzane bywają należytości przenośne.

Pomimo wniesienia kontraktów kupna do przynależnej instancyi tabularnej w przeciągu 8 dni, wymierzaną bywa podwójna należytość, z powodu wrzekomego przekroczenia należytościowego, co sprzeciwia się ustawie z dnia 11. Listopada 1882. Nr. 159. Dz. pr. p.

Komisya nie wątpi, że postępowanie takie bynajmniej nie odpowiada intencyom c. k. Rządu, któremu zależeć musi na sprawiedliwym wymiarze ciężarów publicznych. Przytoczone tu tak liczne niesprawiedliwości, mają główne swe źródła bądź to w przesadnej gorliwości podwładnych urzędów, bądź też w nieznajomości obowiązujących przepisów u tych urzędników, którzy wymiar przeprowadzają; lecz jest obowiązkiem wyższych władz czuwać nad tem, aby takie postępowanie nie było tolerowanem, tudzież by z urzędu zastosowywano także te przepisy, które przemawiają na korzyść kontrybuentów.

Zważywszy te wszystkie okoliczności, Komisya podatkowa uznaje, że polecenia wydane przez c. k. Rząd w myśl rezolucyi proponowanej przez p. Skałkowskiego mogłyby przynieść znaczne ulgi płacącej publiczności, uchylić niejedną uzasadnioną skargę — uważa dlatego za swój obowiązek polecić ją Wysokiej Izbie do przyjęcia i wnosi zgodnie z wnioskodawcą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o wydanie stosownych poleceń c. k. Władzom skarbowym, aby przy wymiarze należytości od interesów prawnych, dokumentów i czynności urzędowych, uwzględniane były z urzędu także te wszystkie przepisy, które wpływają na obniżenie wymiaru należytości, tudzież, aby przed prawomocnością wymiaru nie ściągano należytości w drodze egzekucyi.

We Lwowie dnia 19. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Hausner.

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Abg. 107

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o pleliminarzu szkół rolniczych w Dublanach na rok 1886.

(Rubr. XV. wydatków poz. 150 i 151). „ VIII. dochodów).

W przedłożonym Wysokiemu Sejmowi preliminarzu szkół rolniczych w Dublanach preliminuje Wydział krajowy dla szkoły wyższej:

wydatki zwyczajne w kwocie	31.782 złr.
„ nadzwyczajne w kwocie	3.187 „
czyli wydatki razem	34.969 złr.

W porównaniu do uchwalonych wydatków na rok 1885. w kwocie 33.315 złr.

więcej o	1.654 złr.
Dochody preliminuje Wydział krajowy na r. 1886. w kwocie . .	14.391 złr.

W porównaniu do uchwalonych dochodów na rok 1885. w kwocie 14.815 złr.

mniej o	424 złr.

Wzrost wydatków na r. 1886. pochodzi w rubryce I poz. 2 z powodu przypadających drugich pięcioleci profesorom Pańkowskiemu i Rylskiemu w kwocie . . 400 złr.
pozycyi 3. tejże rubryki więcej o . . . . . 200 złr.
w skutek propozycyi co do przyznania adjunktowi Manasterskiemu dodatku osobistego w kwocie . . . . . 200 złr.
wreszcie poz. 4. tej samej rubryki z powodu zamierzonego utworzenia nowej posady asystenta dla nauki rolnictwa i prowadzenia pola doświadczalnego z płacą roczną . . . . . 600 złr.
Dalej z powodu preliminowanej wyższej kwoty o . . . . . 280 złr.
w rubr. II na „Inne płace“ względnie koszta kancelaryjne, wreszcie z powodu preliminowania w rubr. IV poz. 26. więcej o . . . . . 40 złr.
na utrzymanie dziedzińca, w poz. 29 tejże rubryki więcej o . . . . 134 złr.
na wynajęcie pomieszkania dla trzeciego asystenta i lokalu dla pomieszczenia gabinetu fizykalnego, w końcu z powodu preliminowania w tej samej rubryce poz. 30 więcej o . . . . . 150 złr.
na sprawienie ławek do nowego gmachu szkolnego.

W przeciwstawieniu do powyżwymienionego wzrostu wydatków preliminuje Wydział krajowy mniej o . . . . . 150 złr.
w rubr. V poz. 42 lit. *d*) na rozmnażalnię roślin.

Różnica w dochodach w porównaniu do uchwalonego dochodu na r. 1885. pochodzi ztąd, iż subwencya z funduszu kultury krajowej znów jest mniejszą o . . . 424 złr.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wydatki w rubr. I w poz. 1, 2, 3, następnie od 5 do 13, natomiast uchyla wydatek większy o 600 złr. w poz. 4 spowodowanej zamierzonem systemizowaniem trzeciej posady asystenta, z następujących powodów:

Z działów nauki fachowej w wyższej szkole Dublańskiej niezastąpiona jest dotąd przez fachowego profesora nauka rolnictwa i administracyi. Nauki te, a zwłaszcza rolnictwo wykłada w zastępstwie Dyrektor szkoły, otóż dla ułatwienia tej czynności Dyrektorowi, proponuje Wydział krajowy utworzenie nowej asystentury.

Nie pierwszy to raz zachodzi okoliczność ta przy szkole Dublańskiej, iż w braku potrzebnej siły fachowej obsadzaną bywa wakująca posada osobistościami zresztą nader użytecznymi, lecz nie posiadającymi zawodowego wykształcenia do wypełnienia tej luki, dla której właśnie odpowiednia siła fachowa brakuje. Ztąd to pomimo wzrostu sił nauczycielskich w porównaniu do pierwotnie ustanowionego etatu, nauka fachowa rolnictwa, względnie posada fachowego profesora rolnictwa, dotąd faktycznie nie jest zastąpioną. A ponieważ utworzenie nowej asystentury istotnej potrzebie szkoły Dublańskiej zadość nie uczyni, a natomiast z pominięciem głównego celu powiększy i etat nauczycielski i wydatki na szkołę wyższą w Dublanach, przeto komisya uchyla w tej mierze uczynioną propozycyę Wydziału krajowego.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego przedstawia komisya do uchwały Wysokiemu Sejmowi rubrykę wydatków II. III. tudzież IV. z wyjątkiem poz. 28. z której wykreśla najem pomieszkania dla trzeciego asystenta i lokalu dla pomieszczenia gabinetu fizykalnego, a to wydatek pierwszy w konsekwencyi wniosku uchylającego utworzenie trzeciej posady asystenta, zaś wydatek na najem lokalu dla pomieszczenia gabinetu fizykalnego, z uwagi na to, iż nowy gmach szkolny, w części już w roku 1886. użytym zostanie.

Co do rubryki wydatków V. wnosi komisya budżetowa uchylenie w poz. 36 nadzwyczajnych wydatków a) b) c) d) e) f) h) i m) w łącznej kwocie 1820 złr., z pozycyi zaś 37. „Laboratorya“ nadzwyczajne wydatki a) b) c) w łącznej kwocie 690 złr. z następujących powodów:

Od pięciu lat przyznaje Wysoki Sejm pod rubryką wydatków nadzwyczajnych znaczniejsze kwoty na uposażenie gabinetów i zbiorów naukowych wyższej szkoły Dublańskiej.

Jakoż gabinety naukowe Dublańskie w ostatnich latach zostały zbogacone cennymi przedmiotami do wykładu nauk, z których jednakże szkoła Dublańska w całej pełni korzystać nie mogła, gdyż do umieszczenia ich nie było stosownego lokalu, a ztąd do dziś w znacznej części leżą one nietknięte w pakach, tak jak je sprowadzono.

Z uwagi więc na ten stan rzeczy, jak niemniej, iż gabinety w nowym gmachu szkolnym dopiero w roku 1887. urządzone być mogą, w szczególności zaś z uwagi na ciągły postęp w nauce, który przedmioty do demonstracyi dziś za odpowiednie uznane, do roku lub dwa jako niedostateczne i zastąpione lepszymi wykazać może, — komisya budżetowa uchyla wydatki powyżej wzmiankowane na uposażenie muzeów, wychodząc z przekonań, że leży to zarówno w interesie szkoły Dublańskiej, jakoteż funduszu krajowego, by uzupełniono gabinety naukowe dopiero wtedy, gdy gmach szkolny, ukończonym a fundusz krajowy od dalszego nakładu na budowę tegoż gmachu uwolniony zostanie.

Rubrykę VI. i VII. wydatków, tudzież dochody wyższej szkoły rolniczej w Dublanach we wszystkich sześciu rubrykach przedstawia komisya budżetowa Wysokiemu Sejmowi do uchwały bez zmian wedle preliminarza Wydziału krajowego.

W ten sposób załatwiony budżet wyższej szkoły rolniczej w Dublanach przedstawiałby ogólne wydatki w kwocie 31.715 złr. w porównaniu do uchwalonego budżetu na rok 1885. mniej o złr. 1.600

a po potrąceniu dochodów uczyniłby niedobór wyższej szkoły Dublańskiej 17.324 złr.

czyli mniejszym byłby od niedoboru preliminowanego przez Wydział krajowy na rok 1886 o . . . . . 3.254 złr.

Komisya wnosi zatem:

Wydatki.

Płace profesorów i docentów.

		Zwyczajne	Razem
Rubryka 1. poz. 1.	Psofeser fachowy, zarazem dyrektor, płaca 2.360 złr. dodatek pięcioletni 200 złr.	2.560 złr.	
„ 2.	Sześciu profesorów fachowych, płaca po 1.440 złr. dodatki pięcioletnie dla dwóch po 400 złr. dla trzech po 200 złr.	10.040 „	
„ *3.	Adjunkt, płaca 800 złr., dodatek osobisty 200 złr. .	1.000 „	
„ 4.	Dwóch asystentów po 600 złr.	1.200 „	
„ 5.	Docent fizyki	800 „	
„ 6.	„ weterynaryi	480 „	
„ 7.	„ leśnictwa	240 „	
„ 8.	„ ustaw rolnych	360 „	
„ 9.	„ ogrodnictwa	200 „	
„ 10.	„ melioracyi	240 „	
„ 11.	„ zoologii	360 „	
„ 12.	„ historyi i literatury polskiej . . .	600 „	
„ 13.	Dodatki pięcioletnie dla profesorów . . .	— „	
	Suma rubryki I .	18.080 złr.	18.080 złr.

Inne płace.

Rubryka II. poz. 14.	Lekarz zakładowy	400 złr.	
„ 15.	Kapelan	300 „	
„ 16.	Kasyer, zarazem rachmistrz	600 „	
„ 17.	Pisarz dyrekcyi	480 „	
	Suma rubryki II .	1.780 złr.	1.780 złr.

Zasługi.

Rubryka III. poz. 18.	Sługa szkolny	240 złr.	
„ 19.	Stróż domowy	210 „	
„ 20.	Usługa dla uczniów w laboratoryach . . .	780 „	
„ 21.	Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego . .	180 „	
	Suma rubryki III. .	1.410 złr.	1 410 złr.
	Do przeniesienia	21.270 złr.	21.270 złr.

	Zwyczajne	Nadzwycz.	Razem
Z przeniesienia .	21.270 złr.	—	21.270 złr.

Koszta administracyjne.

Rubryka IV. poz. 22.	Zarząd:				
	a) potrzeby kancelaryjne . . .		100 złr.		
	b) druki i inseraty		100 „		
	c) portorya i posyłki		70 „		
	d) koszta podróży dyrekcyi . . .		150 „		
„ 23.	Opał		600 „		
„ 24.	Oświetlenie		145 „		
„ 25.	Utrzymanie budynków		800 „		
„ 26.	Utrzymanie dziedzińca		100 „		
„ 27.	Ubezpieczenie budynków		300 „		
„ 28.	Najem pomieszkań:				
	a) dla dwóch asystentów po 72 złr.	144 złr.			
	b) „ docenta fizyki . .	72 „			
	c) „ kasyera . . .	180 „			
	d) „ pisarza . . .	72 „			
	e) „ ogrodnika . . .	80 „			
	f) „ sługi szkolnego . .	30 „			
	g) na gabinet fizykalny . .	— „	578 złr.		
„ 29.	Płaca kominiarza		65 „		
„ 30.	Sprzęty i ruchomości.		120 „	150 złr.	
„ 31.	Koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana , ...		1000 „		
„ 32.	Koszta lustracyi zakładu		100 „		
„ 33.	„ nabożeństwa		50 „		
„ 34.	Apteka i rozmaite inne		100 »		
	Suma rubryki IV. . .		4378 złr.	150 złr.	4.528 złr.

Potrzeby naukowe.

Rubryka V. Poz. 35.	Eksperymenta przy wykładach:				
	a) dla profesora rolnictwa .	25 złr.			
	b) „ » hodowli zwierząt .	10 »			
	c) „ „ anatomii i fizyologii .	25 „			
	d) „ „ weterynaryi	25 „			
	e) „ „ botaniki .	25 »			
	f) „ „ chemii rolniczej .	25 „			
	g) „ » » zwierząt	20 „			
	h) „ „ fizyki . .	20 „			
	i) „ „ miernictwa .	15 „	190 złr.		
	Do przeniesienia . .		190 złr.		
			25.648 złr.	150 złr.	25·798 złr.

	Zwyczajn.	Nadzwycz.	Razem
Z przeniesiena .	25.648 zł.	150 zł.	25.798 zł.
	190 zł.		

Rubryka V. poz. 36. Zbiory i muzea, mianowicie utrzymanie i uzupełnienie:

	zwycz.	nadzwycz.	
a) zbioru rolniczego	50 zł.	— zł.	
b) „ hodowlanego	60 „	— „	
c) „ fizykalnego	150 „	— „	
d) „ botanicznego	75 „	— „	
e) „ zoologicznego	150 „	— „	
f) „ mechanicznego	150 „	— „	
g) „ mineralogicznego	20 „	— „	
h) „ technologicznego	60 „	— „	
i) „ okazów leśnych	10 „	— „	
k) „ „ ogrodniczych	10 „	— „	
l) „ „ weteryn.	25 „	— „	
m) „ instrumentów mierniczych	10 „	— „	
n) „ modeli do budownictwa .	10 „	— „	
o) „ okazów do geografii fizycznej	10 „	— „	
p) „ okazów melioracyjnych .	10 „	— „	800 zł.

	zwycz.	nadzwycz.	
37. Laboratorya:			
a) Laboratoryum chemiczne	600 zł.	— zł.	
b) „ roślinno-fizyologiczne	250 „	— „	
c) „ zootomiczne	100 „	— „	950 zł.

	zwycz.	nadzwycz.		
„ 38. Biblioteka i czytelnia:				
a) na przykupno dzieł . .	200 zł.	300 zł.		
b) „ oprawę książek	50 „	— „		
c) „ czasopisma	250 „	— „		
			500 zł.	300 zł.
„ 39. Utrzymanie pola doświadczalnego . .			250 zł.	
„ 40. Wycieczki naukowe profesorów z uczniami			500 zł.	
„ 41. Utrzymanie i uzupełnienie pasieki . .			30 zł.	
Do przeniesienia .			3.220 zł.	300 zł.
			25.648 zł.	150 zł. 25.798 zł.

		Zwyczajne	Nadzwycz.	Razem
	Z przeniesienia .	25 648 złr.	150 złr.	25.798 złr.
		3.220 złr.	300 złr.	

Rubryka V. poz 42. Ogród:

	a) płaca ogrodnika . . .	600 złr.		
	b) utrzymanie ogrodu botanicznego, utrzymanie i uzupełnienie sadu szkółek, jakoteż ogrodu warzywnego	400 „		
	c) druk katalogu i jego rozesłanie	25 „		
	d) na wybudowanie rozmnażalni roślin	— „	1.025 złr.	
„	43. Wynagrodzenie dla folwarku Dublańskiego za straty, ponoszone w skutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000 złr.		
	Suma rubryki V. .	5.245 złr.	300 złr.	5.545 złr.

Podatki i opłaty.

Rubryka VI. poz.	44. Podatek gruntowy i domowy . . .	45 złr.		
„	45. Opłata od przeniesienia szkół Dublańskich na własność kraju, siódma rata . .	—	227 złr.	
	Suma rubryki V. .	45 złr.	227 złr	272 złr.
Rubryka VII. poz.	46. Stacya kontroli nasion	100 złr.	—	100 złr.
	Suma wydatków .	31.038 złr.	677 złr.	31.715 złr.

W sumarycznem zestawieniu

razem wydatków:

Rubryka	I.	18.080 złr.
„	II.	1.780 „
„	III.	1.410 „
„	IV.	4 528 „
„	V.	5.545 „
„	VI.	272 „
„	VII.	100 „
	Ogółem wydatków . .	31.715 złr.
a mianowicie:	zwyczajne	31.038 „
	nadzwyczajne	677 „

Dochody.

			Zwyczajne	Razem
Rubryka I. poz.	1.	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa . . .	5.500 złr.	5.500 złr.
„ II. „	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej . .	3.436 „	3·436 „
„ III.		Opłaty od uczniów.		
„	3.	Wpisowe od 70 uczniów po 5 złr.	350 „	
„	4.	Czesne:		
		a) od 50 uczniów po 50 złr. . . .	2.500 złr.	
		b) „ 20 „ „ 25 „ . . .	500 „ 3.000 „	
„	5.	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryum:		
		a) chemicznem od 25 uczniów po 10 złr.	250 złr.	
		b) roślinno-fizyologicznem od 25 uczniów po 5 złr.	125 „	
		c) zootomicznem od 25 uczniów po 5 złr. .	125 „ 500 „	
	6.	Na bibliotekę od 70 uczniów po 4 złr.. . .	280 „	
	7.	Na usługę	780 »	
		Suma rubryki III. .	4 910 złr.	4.910 „
Rubryka IV. „	8.	Dochód z pasieki	230 złr.	230 „
Rubryka V „	9.	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu .	250 złr.	250 „
Rubryka VI. „	10.	Dochód ze stacyi kontroli nasion	65 złr.	65 „
		Suma dochodu .	14.391 złr	1.4391 złr.
		W porównaniu z wydatkami . .	—	31.715 „
		okazuje się niedobór .		17.324 złr.

Szkoła parobków.

Wydział krajowy preliminuje wydatki tej szkoły na rok 1886. w kwocie . . 10 332 złr.
na rok 1885. uchwalona kwota wydatków czyni . . . . . 10 232 „
wydatki zatem wedle preliminarza Wydziału krajowego miały być wyższe o kwotę . 100 złr.

Różnica ta pochodzi z rubryki I. poz. 2. i znajduje zupełne usprawiedliwienie w preliminarzu Wydziału krajowego.

Komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wnosi:

Wydatki.

		Rubryka I. Płace nauczycieli.	Zwycz.	Razem
Poz.	1.	Nauczyciel fachowy	920 złr.	
„	2.	„ pomocniczy, płaca 600 złr. dodatek osobisty 200 złr. .	800 „	
„	3.	Docent weterynaryi	150 „	
„	4.	Katecheta	200 „	
„	5.	Dwaj dozorcy robót ręcznych	780 „	
„	6.	„ Dodatek pięcioletni dla nauczyciela pomocniczego .	— „	
		Suma rubryki I. .	2.850 złr.	2.850 złr.

			Zwycz.	Razea
		Z przeniesienia	2.850 złr.	2.850 złr.
		Rubryka II. Koszta administracyi.		
Poz. 7.	Zarząd:			
	a) remuneracya dyrektora	400 złr.		
	b) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki i portorya .	100 „	500 złr.	
„ 8	Opał i oświetlenie		240 „	
„ 9.	Utrzymanie budynku szkolnego i ruchomości, ubezpieczenie i kominiarz		300 „	
„ 10.	Koszta nabożeństwa obrządku gr. kat.		300 „	
		Suma rubryki II.	1340 złr.	1.340 złr.
		Rubryka III. Utrzymanie uczniów.		
„ 11	Stołowanie 28. uczniów po 144 złr.		4.032 złr.	
„ 12.	Odzież, pościel i pranie dla 28. uczniów po 60 złr. . .		1.680 „	
		Suma rubryki III.	5.712 złr.	5.712 złr.
		Rubryka IV. Potrzeby naukowe.		
„ 13.	Zaprzęgi do domonstracyi		80 złr.	
„ 14.	Przybory do pisania i nauki uczniów		120 „	
„ 15	Przykupno zwierząt do sekcyi		30 „	
„ 16.	„ modeli, machin i narzędzi		200 „	
		Suma rubryki IV.	430 złr.	430 złr.
		Suma wydatków . .	10.332 złr.	10.332 złr.

		Zwycz.	Razem
	Dochody.		
Rubryka I. poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa . . .	1.500 złr.	1.500 złr.
	Rubryka II. Opłaty i datki.		
Poz. 2.	Opłaty za utrzymanie uczniów	480 złr.	
„ 3.	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych i innych	360 „	
	Suma rubryki II.	840 złr.	840 złr.
Rubryka III. poz. 4.	Zarobek 28 uczniów po 18 złr.	504 złr.	504 złr
	Suma dochodów . .	2.844 złr.	2.844 zrł.
	W porównaniu z wydatkami	—	10.332 „
	okazuje się niedobór	—	7.488 złr.

Lwów dnia 17. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Abrahamowicz.
Sprawozdawca:

Alog. 108

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu folwarku Dublańskiego na rok 1886.

W przedłożonym Wysokiemu Sejmowi preliminarzu folwarku Dublańskiego, preliminuje Wydział krajowy na rok 1886:

Wydatki zwyczajne w kwocie	11.985 zł.
„ nadzwyczajne w kwocie	5.094 „
Razem wydatki w kwocie . .	17.079 zł.
Dochody zaś w ogólnej kwocie	16.440 „
Przez co niedobór z folwarku Dublańskiego wynosiłby w r. 1886 . . .	639 zł.

W porównaniu z preliminarzem uchwalonym na rok 1884, byłby ten niedobór mniejszy o kwotę . . . . . 986 zł.

W porównaniu zaś do uchwalonego preliminarza na rok 1885 byłby mniejszym o kwotę . . . . . 172 zł.

Wynik ten budżetowy jakkolwiek jest korzystniejszym, niż w poprzedzających dwu latach, nie wyraża jeszcze istotnej przypuszczalnej renty lub ubytku tejże z gospodarstwa folwarku Dublańskiego. Należy bowiem w pierwszym rzędzie z rubryki wydatków potrącić te wydatki, które z natury swej jako zwykłe coroczne administracyjne wydatki uważane być nie mogą, a ztąd lubo w rubryce wydatków uwidocznione, są jednakże w rzeczywistości częścią dochodu.

I tak: w rubryce I. wydatków poz. 11. preliminuje Wydział krajowy na melioracye łąk . . . . . 846 zł.
na drenowanie pól . . . . . 993 „
razem . . . 1.839 zł.

Obie te pozycye stanowią wkład długotrwały, który do podniesienia wartości majątku przyczynić się musi, a przeto nie może być uważany jako coroczny wydatek administracyjny.

W rubryce IV. poz. 23 preliminuje Wydział krajowy jako wydatek na pokrycie częściowe należytości od przeniesienia własności folwarku 215 zł., nareszcie w rubryce V. poz. 24. należące raty amortyzacyjne Towarzystwu kzedytowemu w kwocie ogólnej 1.070 zł. i rentę płaconą corocznie Towarzystwu gospodarskiemu w kwocie 1.600 zł.

Wszystkie te trzy pozycye nie są wydatkiem na prowadzenie gospodarstwa Dublańskiego, lecz stanowią dochód tegoż.

Jeżeli więc od ogólnej sumy wydatków potrącone zostaną tuż co poszczególnione pozycye, a mianowicie:

melioracye łąk i drenowanie pól	1.839 zł.
podatek	215 „
rata Towarzystwu kredytowemu	1.070 „
i renta Towarzystwu gospodarskiemu	1.600 „
razem . . .	4.724 zł.
z której kwoty strąciwszy przewidziany niedobór w wysokości	639 zł.

to okaże się, iż przypuszczalny dochód czysty folwarku Dublańskiego w myśl preliminarza Wydziału krajowego na rok 1886 przedstawia cyfrę dochodu w kwocie . . . . . 4.085 zł.

czyli w porównaniu do obliczonego czystego dochodu w preliminarzu na r. 1884 (3.525 zł. 30 ct.) wyższy o . . . . . 559 zł. 70 ct.

zaś do tegoż z roku 1885 (4.005 zł.) wyższy o . . . . . 80 „

Wiadomo, że z wszystkich preliminarzy, do najwięcej przypuszczalnych zaliczyć należy preliminarze z gospodarstwa wiejskiego, a ztąd i folwarku Dublańskiego.

Obliczenie więc spodziewanego dochodu w roku 1886, może — i najprawdopodobniej jak doświadczenie uczy, ulegnie w ostatecznej swej cyfrze zmianom. Komisya jednak budżetowa nie ma trafniejszych podstaw do ułożenia preliminarza folwarku Dublańskiego nad te, które daje preliminarz Wydziału krajowego, dlatego też zgodnie z tym preliminarzem przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały wydatki i dochody folwarku Dublańskiego na rok 1886., jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**			
	1.	Płace i zasługi wraz z wynagrodzeniem administratora i częścią płacy kasyera	1.600		
	2.	Najem robotnika	2 400		
	3.	Dokupno i zmiana nasienia	250		
	4.	„ nawozów dopełniających	300		
	5.	„ karmy, owsa, grysu i makuchów	2.300		
	6.	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	250		
	7.	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	150	120	
	8.	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	260	120	
	8a)	Na postawienie kuźni (nadzwycz).	—		
	9.	Utrzymanie rowów i dróg	50		
	10.	Wywóz stawarki i regulacya stawów	—	300	
	11.	Melioracye łąk	—	846	
	12.	Drenowanie pól	—	993	
	13.	Zabezpieczenie od pożaru i zarazy	300		
	14.	Kuchnia folwarczna	200		
	15.	Koszta kancelaryjne	25		
	16.	Światło i smarowidło	60		
	17.	Kultura lasu	50		
	18.	Rogatki, posełki i jazdy w interesach folwarku	150		
		Suma rubryki I.	8.345	2.379	10.724
II.	19.	Torfiarnia	200	—	200
III.	20.	Cegielnia	—	2.500	2.500
IV.		**Podatki i opłaty.**			
	21.	Podatek gruntowy i domowy	675		
	22.	„ dochodowy z młyna i propinacyi	45		
	23.	Należytość od przeniesienia własności folwarku	—	215	
		Suma rubryki IV.	720	215	935
V.		**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych.**			
	24.	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu:			
		a) . . . 73 zł. 97 ct.			
		b) . . . 300 » — „			
		c) . . . 696 „ — „	1.070		
	25.	Renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	1.600		
		Suma rubryki V.	2.670	—	2.670
VI.	26.	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		Suma wydatków	11.985	5.094	17.079

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.		**Dochody z gospodarstwa.**			
	1.	*a*) Ze sprzedaży ziemiopłodów . . . 5.700 zł.			
		b) Za owies i siano dostarczone szkołom . 600 „	6.300		
	2.	Z wynajętych ról, łąk i pastwisk	900		
	3.	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) Krowiarnia: *α*) mleko . . . 4.000 zł.			
		β) przychowek . 400 „			
		γ) sprzedane braki . 400 „ 4.800 zł.			
		b) Nierogacizna . . . . . 120 „			
		c) Owce . . . . . 40 „			
		d) Ryczałt od szkół rolniczych za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół . . . . . 1.000 „	5.960		
	4.	Z lasów i stawów	60		
		Suma rubryki I. . .	13.220	—	13.220
II.	5.	Z torfiarni	200	—	200
III.	6.	Z cegielni	—	2.500	2.500
IV.		**Dochody z propinacyi, młyna i polowania.**			
	7.	Z propinacyi	420		
	8.	Z młyna	—		
	9.	Z polowania	50		
		Suma rubryki IV. . .	470	—	470
V.	10.	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		Suma dochodów . .	13.940	2.500	16.440
		W porównaniu z wydatkami . .	—	—	17.079
		okazuje się niedobór . .	—	—	639

Lwów dnia 17. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Abrahamowicz.
Sprawozdawca:

Z drukarni Ludowej.

Aleg. 109

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu kursu gorzelnictwa w Dublanach na rok 1886.

Wydział krajowy preliminuje wydatki tego działu nauki w Dublanach w kwocie 1.790 złr.
czyli więcej o . . . . . 145 „
niż na rok 1885 uchwalono.
A to w poz. 2. rubr. I. więcej o . . . . . 120 złr.
w rubr. III. poz. 6. więcej o . . . . . 25 „
w szczególności:
na pomnożenie liczby godzin wykładowych 45 złr., następnie na wprowadzenie wykładów o aparatach gorzelniczych i urządzeniu gorzelń kwotę 75 złr., — wreszcie w rubr. III. poz. 6. na wycieczki naukowe więcej o 25 złr.

Dochody preliminuje Wydział krajowy na rok 1886. w wysokości uchwalonej na rok 1885. t. j. w kwocie . . . . . 1.240 złr.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym przyjmuje wszystkie pozycye wydatków z wyjątkiem wydatku w rubr. I. poz. 2 f. na wprowadzenie wykładów o aparatach gorzelniczych i urządzaniu gorzelń, gdyż niepodobna przypuścić, ażeby przy dotychczasowych wykładach o gorzelnictwie w ogóle, tudzież maszynach i kotłach, pomijano zupełnie aparaty gorzelnicze i urządzenia gorzelń, i ażeby ten wykład mógł stanowić osobny dział nauki w obec istniejących wykładów o gorzelnictwie, a zwłaszcza maszynach i kotłach.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wydatki.

		Zwyczajne	Razem
	Rubryka I. Płace nauczycieli.		
Pozycya 1.	Kierownik kursu	250 złr.	
„ 2.	Prelegenci za wykłady:		
	a) arytmetyki, geometryi i stereometryi	115 „	
	b) fizyki	75 „	
	Do przeniesienia .	440 złr.	

		Zwycz.	Razem
	Z przeniesienia . .	440 złr.	
	c) chemii	100 „	
	d) gorzelnictwa	300 „	
	e) o maszynach i kotłach	150 „	
	f) o aparatach gorzelniczych i urządzaniu gorzelń . . .	— „	
	g) o opodatkowaniu	80 „	
	h) o rachunkowości	60 „	
	i) za ćwiczenia w laboratoryum	150 „	
	Suma rubryki I. .	1.280 złr.	1.280 złr.
	Rubryka II. Koszta administracyjne.		
Pozycya 3.	Druki, inseraty, portorya i t. d.	15 złr.	
„ 4.	Koszta przewozu prelegentów	30 „	
	Suma rubryki II. .	45 złr.	45 złr.
	Rubryka III. Potrzeby naukowe.		
Pozycya 5.	Szkole rolniczej w Dublanach za użycie laboratoryum . .	40 złr.	
„ 6.	Wycieczki profesorów z uczniami	50 „	
„ 7.	Książki i czasopisma	45 „	
	Suma rubryki III. .	135 złr.	135 złr.
	Rubryka IV. poz. 8. Zapomogi dla uczniów . .	250 złr.	250 złr.
	Rubryka V. poz. 9. Rozmaite drobne . . .	5 złr.	5 złr.
	Suma wydzatów .	1.715 z r	1.715 złr.

Dochody.

Rubryka I. poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa . . .	1.000 złr.	1.000 złr.
„ II. „ 2.	Opłaty od uczniów	240 złr.	240 „
„ III. „ 3.	Rozmaite przypadkowe	— złr.	— „
	Suma dochodów. .	1.240 złr.	1.240 złr.
	W porównaniu z wydatkami		1.715 „
	okazuje się niedobór		475 złr.

Lwów dnia 17. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Abrahamowicz.
Sprawozdawca:

Z Drukarni Ludowej we Lwowie

Alg. III

Budżet krajowy na rok 1886.

Rubryka XV.

(Pozycya 159.)

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu wydatków i dochodów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie na rok 1886.

Wysoki Sejmie!

Preliminarz Wydziału krajowego na rok 1886. zawiera w dziale wydatków szkoły gospodarstwa lasowego w rubryce I. „Płace nauczycieli“ — kwoty zgodne z etatem tej szkoły, uchwałą Wys. Sejmu z dnia 17 b. m. o tyle zmienionym, że systemizowaną została posada trzeciego profesora fachowego, a zwinięto posady docentów łowiectwa i inżynierji leśnej. — Suma wydatków tej rubryki, wynosząca 8.940 zł., jest w porównaniu z sumą 8.900 zł. uchwaloną na rok 1885. wyższa o 40 zł., które to podwyższenie wynikło z systemizowania wspomnianej posady trzeciego nauczyciela fachowego.

W rubryce II. „Zasługi“, preliminuje Wydział krajowy płace dozorcy szkoły 300 zł. i pomocnika 240 zł. zgodnie z budżetem na rok 1885. uchwalonym.

W rubryce III. „Koszta administracyi“ — kwoty przez Wydział krajowy preliminowane, są także zgodne z budżetem roku 1885., a jakkolwiek zamknięcie rachunków za rok 1884. wykazuje cokolwiek odmienne wyniki, komisya nie uważa za potrzebne proponować zmian w tej rubryce, gdyż różnice między preliminarzem na rok 1886. a wynikłością z roku 1884., są mało znaczące, a zaoszczędzenia w pozycyi kosztów kancelaryjnych zostały wyczerpane przekroczeniem w pozycyi wydatków na opał i oświetlenie.

W rubryce IV. „Potrzeby naukowe“ w pozycyi 20. preliminuje Wydział krajowy na środki naukowe 720 zł., w pozycyi 21. na wycieczki 600 zł., zgodnie z budżetem na rok 1885. uchwalonym. — Zamknięcie rachunków z r. 1884. wykazuje jako rzeczywisty wydatek w pozycyi 20. „Środki naukowe“ kwotę 618 zł., a w poz. 21. „Wycieczki“ kwotę 482 zł. — Komisya budżetowa jednak, zbadawszy poszczególne wydatki na pomnożenie środków naukowych

w r. 1886. przez Dyrekcyę szkoły zamierzone, nie proponuje Wys. Izbie obniżenia kwoty na ten cel przez Wydział krajowy proponowanej, zwłaszcza gdy przeciętny wydatek w tej pozycyi z ostatniego trzechlecia wynosił rocznie 790 zł.; — co się zaś tyczy kwoty preliminowanej na wycieczki, komisya również nie uważa za potrzebne obniżać takową, ze względu na przeciętną kwotę wydatku z ostatniego trzechlecia, wynoszącą 566 zł. rocznie, i przez wzgląd na powiększoną w tym roku frekwencyę szkoły. (Uczęszcza na I. rok 18 uczniów, na II. rok 15 uczniów). W tejże rubryce proponuje Wydział nową pozycyę wydatków, mianowicie w poz. 22. na utrzymanie ogrodu doświadczalnego 100 zł. — Ta pozycya oparta jest na wniosku Dyrekcyi szkoły, popartym przez Kuratoryę, a komisya uznaje, że wydatek ten odpowiada rzeczywistej potrzebie.

Rubryka V. wydatków zawiera kwotę 521 zł., preliminowaną na uiszczenie dwóch rat od pożyczki galic. kasy oszczędności, ciężącej na realności, gdzie szkoła jest pomieszczoną.

W dziale dochodów są też same kwoty, które były uchwalone w budżecie na r. 1885.

Komisya budżetowa uznaje zatem preliminarz Wydziału krajowego jako usprawiedliwiony i wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący preliminarz wydatków i dochodów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego na rok 1886.:

Wydatki.

Rubryka I. **Płace nauczycieli.**

Poz. 1.	Profesor fachowy, zarazem Dyrektor — płaca z dodatkiem aktywalnym i osobistym, tudzież dwoma pięcioleciami	2.960	zł.
Poz. 2.	Drugi profesor fachowy — płaca z dodatkiem aktywalnym i dwoma pięcioleciami	1.940	„
Poz. 3.	Trzeci profesor fachowy — płaca z dodatkiem aktywalnym . .	1.240	„
Poz. 4.	Płaca adjunkta	800	„
Poz. 5.	„ docenta matematyki i fizyki	800	„
Poz. 6.	„ „ rysunków	400	„
Poz. 7.	„ „ chemii	300	„
Poz. 8.	„ „ stylistyki	300	„
Poz. 9.	„ „ ekonomii polit.	200	„

Rubryka II. **Zasługi.**

Poz. 10.	Dozorca	300	zł.
Poz. 11.	Pomocnik dozorcy	240	„

Rubryka III. **Koszta administracyi.**

Poz. 12.	Podatki	20	zł.
Poz. 13.	Asekuracya	45	„
Poz. 14.	Opał i oświetlenie	400	„
Poz. 15.	Potrzeby kancelaryjne	200	„
Poz. 16.	Pomniejsze potrzeby administracyjne (utrzymanie budynku) . .	195	„

Rubryka IV. **Potrzeby naukowe.**

Poz. 17.	Srodki naukowe (biblioteka, prenumerata czasopism fachowych, uzupełnienie zbiorów muzealnych)	720	zł.
Poz. 18.	Wycieczki naukowe	600	„
Poz. 19.	Utrzymanie ogrodu szkolnego	100	„

Rubryka V. **Spłata pożyczki.**

Poz. 20.	Dwie raty do galic. kasy oszczędności	521	„
	Suma wydatków .	12.281	zł.

Dochody.

Rubryka	I.	Poz. 1. Subwencya ze Skarbu Państwa	5.000	zł.
„	II.	Poz. 2. Wpisowe od uczniów	60	„
„	„	Poz. 3. Czesne „ „	240	„
„	III.	Poz. 4. Czynsz z ogrodu doświadczalnego na Szumanówce . .	20	„
		Suma dochodów .	5.320	zł.
		Niedobór do pokrycia z funduszu krajowego .	6.961	„

We Lwowie dnia 19. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. s. 831/1885.

Mag. 111

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wniosku posła Romańczuka w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych i średnich.

Wysoki Sejmie!

Na sesyi przeszłorocznej wniósł poseł Romańczuk projekt do częściowych zmian ustawy z dnia 22. czerwca 1867. w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych i średnich naszego kraju. Zmiany te odnosić się miały do artykułów II. i V. tej ustawy, które według projektu wnioskodawcy opiewałyby następnie:

Art. II. Jeżeli szkoła ludowa pobiera subwencyę z funduszów publicznych, to prawo decydowania, który z języków, polski czy ruski, ma być wykładowym, wykonuje gmina wspólnie ze szkolną władzą krajową w ten sposób, iż orzeczenia gminy podlegają zatwierdzeniu szkolnej władzy krajowej.

Jeżeli w jakiej miejscowości z mięszaną ludnością polską i ruską, gdzie druga narodowość stanowi co najmniej czwartą część całej ludności, a w miejscowościach z ludnością nad 12 tysięcy co najmniej 3 tysięcy dusz, jest więcej szkół ludowych dla dzieci jednej płci, to przynajmniej w jednej szkole, a jeśli jest tylko jedna szkoła z paralelnemi klasami, to w paralelnych klasach językiem wykładowym ma być język drugiej narodowości. W której i w jakiej szkole ma być wykładowy język drugiej narodowości, decyduje stosownie do liczby dusz obu narodowości i do miejscowych potrzeb, krajowa władza szkolna w porozumieniu z radą gminną, względnie z tym, kto szkołę utrzymuje.

Art. V. b). W paralelnych klasach wszystkich szkół średnich na żądanie rodziców co najmniej 25 uczniów, ma krajowa władza szkolna bezzwłocznie zarządzić zaprowadzenie drugiego języka krajowego jako wykładowego. Przy postępowaniu uczniów do wyższych klas, paralelna klasa z drugim językiem wykładowym będzie postępować razem z uczniami przynajmniej tak długo, dokąd liczba uczniów nie zejdzie poniżej 20.

Wniosek ten uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 4. Października 1884. przekazany został Komisyi szkolnej do sprawozdania, a chociaż Komisya na myśl zasadniczą w powyższym projekcie zawartą o tyle jednomyślnie się godziła, iż uznała za słuszne zaradzenie potrzebie zaprowadzenia szkoły a względnie równoległych klas z odrębnym językiem wykładowym dla

ludności jednej narodowości w takich miejscach, w którychby tylko szkoły z językiem wykładowym drugiej narodowości tamże przebywającej istniały, byleby potrzeba ta na pewnych i niewątpliwych podstawach była opartą i wykazaną — to niemając pod ręką dat, któreby jej podstawy takie dawały, nie wysłuchawszy nawet opinii tak ważnych czynników, jak niemi są c. k. Rada szkolna krajowa i Wydział krajowy, nie mogła przystąpić od razu do merytorycznego załatwienia tego ważnego przedmiotu i dlatego na jej wniosek Wysoki Sejm uchwalił, polecić Wydziałowi krajowemu, aby po wysłuchaniu opinii c. k. Rady szkolnej krajowej zbadał sprawę, poruszoną wnioskiem posła Romańczuka, co do zmiany ustawy krajowej z dnia 22 czerwca 1867 i wnioski swoje przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej.

Wydział krajowy, czyniąc zadość temu wezwaniu, przedłożył pod dniem 17. Listopada r. b. do l. 36.373 bardzo obszerne i gruntownie opracowane sprawozdanie, do którego załączył odezwę Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 11. Lipca 1885 do l. 185 z dwoma alegatami, odnoszącymi się do frekwencyi uczniów ruskiej narodowości w gimnazyach wschodniej części naszego kraju, następnie osobną tablicę miejscowości z ludnością do 12.000 a osobną miejscowości z ludnością nad 12.000 z wykazem języka wykładowego, używanego w szkołach ludowych tych miejscowości, wreszcie tablicę, zawierającą wykaz szkół ludowych według języka wykładowego. W sprawozdaniu tem oświadcza on ostatecznie, że niezachodzi potrzeba zmieniać ustawy krajowej z dnia 22 czerwca 1867, i że należałoby tylko przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek do oświadczenia się za zaprowadzeniem drugiego gimnazyum w Przemyślu z językiem wykładowym ruskim.

Postępując w tym samym porządku, w jakim cały przedmiot wyłuszczony został w sprawozdaniu Wydziału krajowego, komisya szkolna zwróciła najprzód uwagę swoją na projekt posła Romańczuka co do szkół ludowych i zastanowiła się nad pytaniem, czy na podstawie otrzymanych dat możnaby zalecić zmianę ustawy z 22. czerwca 1867 w kierunku przez wnioskodawcę wskazanym.

Zasady, na których ustawa ta jest opartą, przytoczone zostały w sprawozdaniu Wydziału krajowego. Komisya szkolna ze swej strony to tylko dodać może, że udzielenie prawa stanowienia o języku wykładowym w szkołach ludowych temu, kto je utrzymuje, a w razie, gdyby szkoła pobierała zasiłek z funduszów publicznych, gminie wspólnie z władzą krajową, ale w ten sposób, iżby orzeczenia gminy, ulegały zatwierdzeniu władzy szkolnej krajowej, jest postanowieniem, odpowiadającem zupełnie względom słuszności i sprawiedliwości, tudzież autonomicznemu ustrojowi naszemu gminnemu.

Do zmiany ustawy tej przystąpić by więc można tylko wtedy, gdyby potrzeba jej była konieczną i jasno wykazaną. A gdy poseł Romańczuk projekt zmiany takiej wnosi przez wzgląd na ludność ruskiej narodowości, wypada się więc zastanowić, jakim okazał się w skutkach swych wpływ tej, u nas przez 18 lat obowiązującej ustawy ze względu właśnie na tę ludność? — Odpowiedź najlepszą znajdujemy w przedłożonych nam datach statystycznych. — Faktem jest, że liczba szkół z językiem wykładowym ruskim wynosi w kraju naszym 1.376, liczba zaś szkół z językiem wykładowym polskim 1.212, że następnie w 86ciu szkołach używanym jest język wykładowy polski i ruski, i że nadto istnieje bardzo wielka liczba szkół niezorganizowanych i prywatnych z językiem wykładowym ruskim. W prawdzie podniósł poseł Romańczuk w komisyi zarzut, że szkoły ruskie są po największej części jednoklasowe, lecz nie trzeba zapominać, iż okoliczność, czy szkoła jest jedno- lub więcej klasową, zależy od liczby nauczycieli w niej uczących, na co znów wpływa większa albo mniejsza frekwencya uczniów, i że w każdej jednoklasowej szkole dziecko uczy się przez ośm lat tego, co mu gdzieindziej podaje szkoła więcejklasowa.

Główny też zarzut posła Romańczuka, wymierzony przeciw ustawie z d 22. czerwca 1867. r. polega na tem, że zdaniem jego ustawa ta nie daje należytej ochrony mniejszości w gminach z ludnością o mięszanej narodowości, a celu tego dopiąć on chce za pośrednictwem swojego projektu. Jednakże z drugiej strony projekt ten w zastósowaniu swem praktycznem tak wielkie wkłada ciężary na gminy, których dotyczy, że chcąc go zamienić w ustawę, domagać się trzeba naprzód koniecznie jak najściślejszego wykazania potrzeby tego, co żąda. Trudno bowiem przypuścić, aby w gminie, w której istnieje więcej szkół dla dzieci jednej płci, wystarczyło na ten cel zaprowadzenie w jednej z nich języka wykładowego drugiej narodowości, gdyżby z łatwością wydarzyć się mogło, że w takim razie ze szkoły tej bardzo dużo dzieci przeszłoby do szkoły drugiej i skutkiem przepełnienia albo urządzićby musiano przy niej klasy równoległe albo przystąpić do założenia nowej szkoły. Z pewnością też projekt posła Romańczuka zmusiłby ostatecznie przeważną liczbę gmin, o których wspomina, do zakładania nowych szkół, a tam, gdzie są oddzielne szkoły męzkie i żeńskie, do zakładania szkół podwójnych.

Powstaje więc pytanie, w jaki sposób owa potrzeba konieczna mogłaby być wykazaną? Oczywiście, że tylko przez wykazanie w każdej z gmin, o które tu chodzi, dostatecznej liczby rodziców, pragnących dzieci swe posyłać do szkoły ludowej z językiem wykładowym drugiej narodowości, t. j. liczby takiej, któraby dawała rękojmię trwałej potrzeby istnienia tej szkoły. Czyż jednak posiadamy jakiekolwiek dane pod tym względem?

W sprawozdaniu Wydziału krajowego zestawiony jest cały szereg Wydziałów powiatowych i niektórych miast z przytoczeniem zapatrywania się ich na wniosek posła Romańczuka. W oświadczeniach tych wszystkich komisya szkolna nie znalazła jednak odpowiedzi na pytanie, poprzednio uczynione, a zdaniem jej najważniejsze, bo rozstrzygające. Wszakże przedewszystkiem należałoby mieć pewność, że mniejszość ludności jednej narodowości w pewnej gminie życzy sobie takiej a nie innej szkoły. Samo bowiem istnienie w gminie tej pewnej liczby Rusinów nie dowodzi jeszcze wcale tego, iż oni dzieci swe posyłać chcą koniecznie do szkoły ruskiej, często bowiem będą woleli posyłać je właśnie do szkoły polskiej, a wtedy zmuszanie gminy do utrzymywania odrębnej szkoły z małą frekwencyą niebyłoby żadną miarą usprawiedliwione.

Prawo wyboru do reprezentacyi gminnej, zwłaszcza w miastach i miasteczkach, o które przecież posłowi Romańczukowi głównie chodzi, jest zaś tak urządzone, że zazwyczaj mniejszość ludności pewnej narodowości od wyboru nie tak łatwo może być wykluczoną, że więc ma głos w tej reprezentacyi, że może znaleść w niej opiekę dla swoich interesów i że większość zawsze się z nią liczyć musi. Mimo to komisya nie przeczy, że w wyjątkowych przypadkach rzecz się może mieć inaczej, a wtedy wydarzyćby się także mogło, że mniejszość ludności nie będzie miała szkoły ludowej, z językiem wykładowym swej narodowości, chociażby ją mieć chciała i chociażby znaleźć się mogła dostateczna liczba rodziców, którzy pragnąc dzieci swe posyłać do szkoły takiej, dawaliby rękojmię potrzeby jej urządzenia i trwałego utrzymania. Nie mając jednak żadnych pod tym względem danych, sądziła Komisya, że przypuszczenie takie wyjątkowe odnieść tylko można do takich gmin miejskich, w których wspomniana powyżej mniejszość ludności poważną stanowi cyfrę t. j. co najmniej 3.000 dusz, i w których jest dwie lub więcej szkół męzkich.

Przypuszczenie takie nie może jednak dać powodu doradzania zmiany ustawy, bo, jeżeli ono jest prawdziwe, to władzy szkolnej udać się przecież może usunąć taką niewłaściwość w drodze administracyjnej. Gdyby zaś pod tym względem na nieprzeparte trafiła trudności ze strony reprezentacyi gminnej, a tego rodzaju przypadki nie były odosobnione, ale częściej się powtarzały, wtedy dopiero byłby czas zastanowienia się nad kwestyą zmiany obowiązującej ustawy.

A tak komisya szkolna, nie widząc dzisiaj tej potrzeby, uchwaliła polecić Wysomu Sejmowi do przyjęcia rezolucyę, wzywającą c. k. Rząd, aby w gminach miejskich, w których, nie licząc osobnych szkół żeńskich, jest dwie lub więcej szkół ludowych publicznych, a w których najmniej 3.000 ludności używa języka ruskiego względnie polskiego jako towarzyskiego, nie będącego jednak językiem wykładowym w owych szkołach ludowych, podjął potrzebne rokowania i przeprowadził urządzenie szkoły ludowej z tymże językiem wykładowym, ale to wszystko z wyraźnem zastrzeżeniem, jeżeli z dochodzenia przedsięwziętego w myśl art. 4., 10. i 11. ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873. (Dz. u. kr. l. 250) okaże się, że w gminach tych przebywa dostateczna ilość rodziców, pragnących dzieci swe posyłać do takiej szkoły.

Zwracając się teraz do projektu posła Romańczuka względem szkół średnich, komisya szkolna oświadczyć musi, iż przeciw niemu ważne podnieść można zarzuty, tak ze stanowiska dydaktycznego, na co zwrócono już uwagę w sprawozdaniu zeszłorocznem i co też podniesionem zostało w odezwie Prezydyum c. k. Namiestnictwa, tudzież w sprawozdaniu Wydziału krajowego, jak i ze stanowiska pedagogicznego, na co również zwrócono uwagę w odezwie Prezydyum c. k. Namiestnictwa i w sprawozdaniu Wydziału krajowego. Jeżeli zaś z jednej strony niezwłoczne zaprowadzenie równoległych klas na żądanie rodziców co najmniej 25ciu uczniów z możnością zwinięcia ich, gdyby liczba uczniów zeszła poniżej 20tu, dla uczniów tych klas przykre bardzo pociągnąćby mogło następstwa, to z drugiej strony utrzymywanie ich, chociażby tylko kilku liczyły uczniów, byłoby znów dla Skarbu Państwa obciążeniem, usprawiedliwić się nie dającem.

Zresztą, wypuściwszy tylko z projektu posła Romańczuka wyraz „bezzwłocznie“, cel, do którego on zdąża, dał by się przecież snadnie i na podstawie obecnie obowiązującej ustawy z r. 1867. osiągnąć. Wszakże na mocy art. V. lit. b. ustawy tej Władza szkolna krajowa już teraz na żądanie rodziców przynajmniej 25ciu uczniów wprowadzić może obok wykładów w języku polskim także wykłady ruskie w pojedyńczych przedmiotach nauki, a jeżeli tych przedmiotów byłoby więcej, toby to w naturalnym rozwoju rzeczy w myśl art. VII. prowadziło w miarę potrzeby do tworzenia klas paralelnych a z czasem i całych gimnazyów z językiem wykładowym ruskim. Jeżeli to do tego czasu nie nastąpiło, przyczyna tego nie leży z pewnością w odpornem jakiemś zachowaniu się Władzy szkolnej krajowej, gdyżbyśmy przecież musieli mieć na to dowody, jak raczej w tem, że nie zachodziła dotąd potrzeba tworzenia takich klas a względnie gimnazyów.

Kiedy ustawa z r. 1867. została w życie wprowadzoną, wówczas język ruski po największej części używany był pomiędzy ludem wiejskim, rzadko w kołach inteligencyi, nie było też i ruskich książek, któreby dla szkół średnich były odpowiedne. Dzisiaj rzecz się ma inaczej i dlatego gimnazyum ruskie we Lwowie ma obecnie warunki bytu, ale osiągnęło je także dopiero z postępem czasu, skoro przecież pierwotnie tylko w czterech klasach niższych język ruski wprowadzono jako wykładowy a frekwencya do tego gimnazyum także dopiero w ostatnich czasach znacznie się podniosła. Taki naturalny a nie sztuczny rozwój rzeczy zawarowany jest ustawą z r. 1867. i już z tej przyczyny nie możnaby zmiany jej zalecać.

Wydział krajowy, po zestawieniu oświadczeń rozmaitych Reprezentacyi powiatowych i miejskich, dochodzi do takiej samej konkluzyi, ale kończy sprawozdanie swoje wnioskiem, aby Wysoki Sejm oświadczył się za zaprowadzeniem drugiego gimnazyum w Przemyślu z językiem wykładowym ruskim. Poseł Romańczuk uczynił nadto w Komisyi wniosek, aby oprócz gimnazyum powyższego zaprowadzono klasy paralelne z językiem wykładowym ruskim w niższem gimnazyum w Stanisławowie i w Tarnopolu.

Stojąc na stanowisku ustawy z r. 1867, mianowicie artykułu jej VII., Komisya szkolna wniosku posła Romańczuka co do niższego gimnazyum w Stanisławowie i Tarnopolu już dlatego w obec Wysokiego Sejmu popierać nie może, ponieważ brakuje warunku, artykułem tym wymaganego, t. j. wysłuchania odnośnych Rad powiatowych.

Tylko Rada powiatowa w Przemyślu była pytaną, a chociaż się jednogłośnie oświadczyła przeciw zaprowadzeniu drugiego gimnazyum w Przemyślu z językiem wykładowym ruskim, to warunek, przepisany w artykule VII. ustawy z r. 1867., przynajmniej pod względem formalnym został wypełniony, skutkiem czego dla zaprowadzenia tego gimnazyum uchwała Wysokiego Sejmu, powzięta w myśl artykułu powyższego, byłaby już wystarczającą.

Komisya przystąpiła więc do rozbioru kwestyi, co przemawia za a co przeciw wnioskowi Wydziału krajowego.

Sam Wydział krajowy wniosek swój oparł na orzeczeniu Rady szkolnej krajowej jako najwyższej magistratury szkolnej, a władza ta przyjęła znów za podstawę dla swego orzeczenia stosunki, panujące obecnie w Przemyślu pod względem frekwencyi uczniów ruskiej narodowości. Jak bowiem wykazuje tabela statystyczna, dołączona do odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa, to w r. 1884/5 we wszystkich klasach gimnazyum w Przemyślu było więcej, jak 20 takich uczniów, mianowicie, w klasie I. 36, II. 32, III. 32, IV. 24, V. 35, VI. 21, VII. 21, VIII. 22 uczniów. Nadto liczy to gimnazyum, począwszy już od r. 1880 przeszło 600 uczniów, miało ich w r. 1884/5 zapisanych 760 i liczyło 17 (a więc 9 paralelnych) klas.

Z drugiej jednak strony nasuwają się niektóre ważne wątpliwości względem trafności wyboru Przemyśla na siedzibę drugiego gimnazyum ruskiego. I tak podniesiono w Komisyi uwagę, że Przemyśl, nie bardzo oddalony od Lwowa, leży nad Sanem w miejscu, od którego ludność ruska ku zachodowi coraz już jest rzadszą i że Lwowskie gimnazyum ruskie dostatecznie może zaspokaja potrzeby uczniów, mieszkających na zachód od Lwowa.

Inaczej się rzecz ma z całą częścią naszego kraju, która na wschód od Lwowa jest położoną, a w której ludność ruska jest najgęstszą, bo dla wielu uczniów, w tych stronach zamieszkałych. przybycie do Lwowa już z powodu wielkiego oddalenia jest o wiele trudniejsze. Dla nich więc siedziba gimnazyum n. p. w Stanisławowie byłaby niewątpliwie odpowiedniejszą.

Zresztą, z samej frekwencyi uczniów ruskiej narodowości w jednem gimnazyum jeszcze pewnych wniosków na potrzebę założenia osobnego gimnazyum z językiem wykładowym ruskim wyprowadzać nie można.

To, co pod tym względem powiedziano o szkołach ludowych, ma bowiem o wiele większe znaczenie przy szkołach średnich, bo tu daleko mniejszem jest prawdopodobieństwo, aby rodzice wszystkich albo większej części wykazanych w tablicach uczniów ruskiej narodowości, posyłać je chcieli właśnie tylko do gimnazyum z ruskim językiem wykładowym. Wszakże na wybór gimnazyum najrozmaitsze wpływać mogą względy, a w szczególności chęć rodziców, aby dzieci, które już z domu i ze szkół niższych wynoszą dostateczną znajomość języka ruskiego, nabyły także bliższej znajomości języka polskiego.

To też i wielka liczba uczniów gimnazyum Przemyskiego nie może tu rozstrzygać, gdyżby z łatwością wydarzyć się mogło, że w razie założenia tam nowego gimnazyum z językiem wykładowym ruskim, małaby tylko liczba uczniów z gimnazyum obecnego do nowego się przeniosła a temsamem nadmierna liczba jeszcze w gimnazyum polskiem pozostała.

Niepodobnem było wreszcie nieuwzględniać głosu Rady powiatowej, która się jednomyślnie przeciw zaprowadzeniu gimnazyum takiego oświadczyła.

Mimo to wszystko przypuścić można, że dla wielkiej i coraz się zwiększającej liczby uczniów szkół średnich ruskiej narodowości, pragnących słuchać wykładów w ojczystym swym języku, jedno obecnie we Lwowie istniejące gimnazyum, którego frekwencya z każdym rokiem się wzmaga, nie jest wystarczające i dla tego komisya szkolna przeważną większością głosów

uznała potrzebę zaprowadzenia drugiego gimnazyum z językiem wykładowym ruskim. Jeżeli zaś co do miejsca stanowczej decyzyi powziąć jeszcze nie mogła, przyczyna tego była ta, że przeciwko Przemyślowi ważne przemawiały względy— a spodziewać się można - że należyte zbadanie wszelkich powyżej poruszonych stosunków i okoliczności skłoni Władzę szkolną krajową do przedstawienia może innego stosowniejszego miejsca na siedzibę tego gimnazyum. Dla tego uchwaliła komisya, zalecić obecnie Wysokiej Izbie do przyjęcia rezolucyę, wzywającą Rząd do założenia nowego gimnazyum z językiem wykładowym ruskim, nie wskazując jednak miejsca, w któremby miało mieć swą siedzibę, bo pod tym względem decyzya zapaść będzie mogła później z większą pewnością i dokładnością.

Gdy zaś ostatecznie tworzenie odrębnych gimnazyów ruskich oddzielaćby mogło coraz więcej uczniów tych od uczniów polskiej narodowości, a tem samem wpływać już za młodu na oziębienie ich wzajemnych stosunków pomiędzy sobą, kiedy przeciwnie wszyscy to czujemy i głęboko o tem jesteśmy przekonani, że należałoby ich coraz więcej do siebie zbliżać i w ich umysły wzajemną miłość braterską wpajać, przeto poseł Małecki rzucił w komisyi myśl, czyby nie należało raczej zaniechać tego wszystkiego, co tych uczniów jednych od drugich oddziela, a urządzić wykłady w szkołach średnich tak, iżby je wszędzie uczniowie jednej i drugiej narodowości słuchali razem obok siebie i żeby przytem zarazem uwzględnione były objawione nam życzenia posłów ruskiej narodowości. Sądził on mianowicie, że zaprowadzenie we wszystkich szkołach średnich tam, gdzie ludność jest mięszanej narodowości, języka polskiego jako wykładowego dla pewnych, języka zaś ruskiego jako wykładowego do reszty przedmiotów, byłoby najlepszym środkiem, do tego celu wiodącym.

Przeciwko myśli tej podniesiono jednak w komisyi bardzo silne i poważne zarzuty, a to głównie ze stanowiska dydaktycznego, po części także i ze stanowiska narodowego i politycznego, powstało również pytanie, czyby art. 10. ustawy zasadniczej z r. 1867. nie stanął na zawadzie przeprowadzeniu tej myśli, a chociaż komisya szkolna była tego zdania, że artykuł ten odnosić się może tylko do szkół ludowych, które są szkołami przymusowemi, to jednak nie podobna było spuścić z uwagi tego, że przeprowadzenie owej myśli zachwiałoby tak silnie podstawą, na której spoczywa system urządzenia całego naszego szkolnictwa, że bez zmiany ustawy nastąpićby ono nie mogło. Wniosek do zmiany tej dążący, byłby zaś w każdym razie przedwczesny, bo myśl sama wymaga omówienia jej i rozbioru wszechstronnego w obszernych kołach całego kraju.

Za to myśl, rzucona w przeszłym roku przez posła Wojciecha Dzieduszyckiego, silny w tym roku znalazła oddźwięk w Komisyi szkolnej, a przeprowadzenie jej w każdym razie poczytane by mogło być nawet za przysposobienie podstawy dla myśli posła Małeckiego, gdyby ta kiedykolwiek miała być urzeczywistnioną. Dla przeprowadzenia myśli posła Dzieduszyckiego, zmiana ustawy jest niepotrzebna, skoro art. V. lit. b. ustawy z r. 1867. naukę języka polskiego w klasach z językiem wykładowym ruskiem, a naukę języka ruskiego w szkołach średnich z językiem wykładowym polskim, przepisuje dla uczniów jako obowiązek ich względny, t. j. od oświadczenia się w tej mierze rodziców zawisły. Wprawdzie przepis ten dotąd w szkołach średnich naszego kraju tak był tłómaczony, że naukę języka ruskiego w gimnazyach polskich a polskiego w gimnazyum ruskiem poczytywano za przedmiot nadobowiązkowy, którego słuchanie zależało od woli ucznia i na klasyfikacyę jego wcale nie wpływało. Atoli zdaniem Komisyi szkolnej ustawa, wkładając obowiązek nauki tej na uczniów jako obowiązek względny, t. j. od oświadczenia się w tej mierze rodziców zawisły, niechciała przecież uczniów z góry uwalniać od niej, lecz przeciwnie, ona chciała go mieć za zwyczaj na uczniów nałożony, a więc w szkołach średnich jako obowiązkowy zaprowadzony, wyjąwszy, iżby się temu rodzice, a względnie tychże zastępcy wyraźnie sprzeciwili, bo wtedy uczniowie od nauki takiej powinni być uwolnieni.

To też poseł Dzieduszycki w roku bieżącym tak z tego względu jak i ze względu na art. 19 ustawy zasadniczej z r. 1867, który przez władze rządowe mógłby tłumaczony być także jako odnoszący się zarazem i do szkół średnich, zmodyfikował myśl, którą rozwinął w przemówieniu swem przeszłorocznem o tyle, iż obowiązku powyższego nie chce przyjąć, jako obowiązku bezwzględnego, ale zostawić woli rodziców, czy dzieci swe od obowiązku tego uwolnić chcą, albo nie. W takim zakresie Komisya szkolna zgadza się na jej urzeczywistnienie w szkołach średnich, a ponieważ zgodnie z nią pojmuje osnowę art. V. lit. c. ustawy z r. 1867, przeto zaleca uchwalenie przez Wysoki Sejm rezolucyi, wzywającej c. k. Rząd, aby przeprowadził przepis ów w takiem tłómaczeniu, jakie powyżej zostało rozwinięte.

W załatwieniu wniosku posła Romańczuka Komisya szkolna wnosi przeto:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby w gminach miejskich, w których, nie licząc osobnych szkół żeńskich, jest dwie lub więcej szkół ludowych publicznych, a w których najmniej 3.000 ludności używa języka ruskiego względnie polskiego jako towarzyskiego, nie będącego jednak językiem wykładowym w owych szkołach ludowych, przeprowadził urządzenie szkoły ludowej z tymże językiem wykładowym, jeżeli tylko z dochodzenia, przedsięwziętego w myśl art. 4., 10. i 11. ustawy krajowej z dnia 2. maja 1873. (Dz. u. kr. l. 250) okaże się, że w gminach tych przebywa dostateczna ilość rodziców, pragnących dzieci swe posyłać do takiej szkoły.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby w wschodniej części naszego kraju założył nowe gimnazyum, w któremby w myśl art. VII. ustawy krajowej z dnia 22. czerwca 1867. zaprowadzonym mógł być język wykładowy ruski.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby w myśl art. V. lit. c. ustawy krajowej z dnia 22. czerwca 1867. w szkołach średnich naukę języka polskiego i ruskiego zaprowadził o tyle jako obowiązkową, iżby tylko na wyraźne żądanie rodziców uwalniano uczniów w szkołach średnich z językiem wykładowym polskim od nauki języka ruskiego, w szkołach zaś średnich z językiem wykładowym ruskim od nauki języka polskiego.

Lwów, 16. grudnia 1885.

Dr. Mayer,
Przewodniczący.

Zoll,
Sprawozdawca.

LW. kr. 67.774/85.

Alg. 112

Sprawozdanie dodatkowe

Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie i folwarku Czernichowskim tudzież o szkole ogrodniczej w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

O stanie spraw tyczących się krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie i folwarku Czernichowskiego tudzież szkoły ogrodniczej w Czernichowie z końcem Lipca 1885. podał Wydział krajowy wiadomość w sprawozdaniu z czynności swych z dnia 30. Października 1885. L. 55.362 (str. 71—77). Ponieważ zaś od czasu zamknięcia rzeczonego sprawozdania w stanie niektórych spraw zaszły ważniejsze zmiany, przeto Wydział krajowy ma zaszczyt podane poprzednio wiadomości uzupełnić, jak następuje:

Przedewszystkiem nadmienić wypada, że jedna ze spraw wielkiej wagi dla szkoły rolniczej Czernichowskiej załatwioną została pomyślnie, albowiem według odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 3. Listopada 1885. L. 67.822 oznajmiło c. k. Ministerstwo obrony krajowej reskryptem z dnia 14. Października 1885. L. 15.337/3.436, że w porozumieniu z c. k. Ministerstwem wojny przyznało uczniom tej szkoły na równi z wyższemi gimnazyami i szkołami realnemi prawo do jednorocznej służby wojskowej z tem ograniczeniem, iż tylko ci uczniowie szkoły Czernichowskiej będą mieli uprawnienie do jednorocznej służby ochotniczej, którzy przed wstąpieniem do tej szkoły ukończyli z dobrym postępem niższe gimnazyum lub niższą szkołę realną, a następnie wykażą, iż ukończyli także szkołę Czernichowską z dobrym postępem.

W sprawozdaniu z czynności swych podał już Wydział krajowy (str. 73), że podania kandydatów, którzy zgłosili się w skutek rozpisania konkursu na posadę dyrektora szkoły Czernichowskiej, przesłał rozporządzeniem z dnia 22. Czerwca 1885. L. 21.563 Kuratoryi szkoły do zbadania. Wnioski swe w tej sprawie przedłożyła Kuratorya dopiero relacyą z dnia 26. Września 1885. L. 480 tak, że Wydział krajowy nie mógł, jak pragnął i pierwotnie zamierzał, załatwić sprawy przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego, t. j. przed 1. Września 1885. Co do wniosków samych, to Kuratorya z pomiędzy dziesięciu kandydatów przedstawiła

na dyrektora a zarazem nauczyciela do nauki weterynaryi dotychczasowego kierownika tymczasowego szkoły p. Dra Saturnina Jakubowskiego, prosząc przytem o zatrzymanie p. Dra Jakubowskiego jako tymczasowego kierownika do końca b. r. szkolnego, aby tenże miał czas przysposobić się do uczenia weterynaryi. Wnioski te jednak nie licowały zupełnie z zapatrywaniem sejmowej komisyi gospodarstwa krajowego, która w sprawozdaniu z dnia 6. Października 1884. LS. 717 oświadczyła się była za jak najrychlejszem usunięciem prowizoryum w zarządzie szkoły przez zamianowanie rzeczywistego dyrektora, a nadto udzieliła wskazówek co do kwalifikacyi, jakie przyszły dyrektor posiadać winien. Z tego powodu Wydział krajowy do wniosków Kuratoryi się nie przychylił, lecz przesyłając jej odpis właściwego ustępu sprawozdania sejmowej komisyi gospodarstwa krajowego, zażądał rozporządzeniem z dnia 16. Października 1885. L. 51.540, aby Kuratorya przedstawiła jak najrychlej kandydata, któryby z uwzględnieniem wskazówek komisyi mógł być zaraz zamianowany dyrektorem.

W odpowiedzi na wezwanie powyższe doniosła Kuratorya relacyą z dnia 23. Listopada 1885. L. 496, że nie może odstąpić od poprzednich swych wniosków, ponieważ dotychczasowa działalność p. Jakubowskiego okazała się dla szkoły pożyteczną, a pomiędzy resztą kandydatów na posadę dyrektora Kuratorya nie znalazła takiej osobistości, którąby dawała wszelką rękojmię, że zadaniu dyrektora zakładu Czernichowskiego sprosta w zupełności. Uwzględniając motywa przywiedzione przez Kuratoryę nie mniej okoliczność, że przy zbliżającym się końcu pierwszego półrocza szkolnego minął już czas właściwy do wprowadzenia zmian w zarządzie szkoły, zgodził się Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 22. Grudnia 1885. L. 63.102 na przedłużenie prowizoryum w obsadzeniu posady dyrektora aż do końca bieżącego roku szkolnego.

Zarazem jednak wezwał Kuratoryę, ażeby na posadę dyrektora przedstawiła kandydata, któryby pod względem kwalifikacyi czynił zadość tak wskazówkom udzielonym w roku 1884. przez sejmową komisyę gospodarstwa krajowego, jakoteż o ile możności wymaganiom c. k. Ministerstwa rolnictwa, a wnioski swe w przedmiocie obsadzenia posad dyrektora i szóstego nauczyciela fachowego przedłożyła tak wcześnie, aby posady rzeczone mogły być nadane najpóźniej z początkiem roku szkolnego 1886/7.

Uzupełniając wreszcie wiadomość podaną w sprawie projektu przeniesienia szkoły ogrodniczej z Czernichowa do innej miejscowości (str. 76. sprawozd. z czynności Wydziału krajowego), nadmienia Wydział krajowy, że Kuratorya przedłożyła już relacyą z dnia 26. Października 1885. L. 492 dwa projekta reorganizacyi tej szkoły, z których jeden wypracowany przez dyrekcyę szkoły Czernichowskiej wspólnie z kilku członkami kolegium nauczycieli, a drugi przez p. Edmunda Jankowskiego, inspektora szkoły ogrodniczej Warszawskiej.

Na podstawie wywodu powyższego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj. śred. szkole roln. w Czernichowie i folwarku Czernichowskim, tudzież o szkole ogrodniczej w Czernichowie z dnia 31. Grudnia 1885. L. 67.774.

Lwów dnia 31. Grudnia 1885.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alog. 113

Wniosek.

Na mocy dekretu gubernialnego z dnia 6. Lipca 1839. oraz dekretu nadwornego z 31. Marca 1839. każdemu właścicielowi handlu towarów mięszanych na wsi, sklepu korzennego w mieście, służy prawo sprzedaży piwa zagranicznego oraz alkoholicznych słodzonych napojów, we flaszkach zawierających choćby jeden seidel objętości.

Zważywszy, iż w zachodnich zwłaszcza powiatach Galicyi zwiększa się z rokiem każdym liczba koncesyonowanych szynków, zwanych oficyalnie handlami o towarach mięszanych, w których pod osłoną prawa, wypływającego z udzielonej koncesyi, sprzedawanemi zwykle bywają alkoholiczne trunki, zaprawiane zdrowiu szkodliwemi olejkami, oraz piwo, chociaż w kraju wyrabiane, w etykietę „zagraniczne“ opatrzone, a nadto alkohol wodą rozcieńczony;

zważywszy, iż interpretując dowolnie zawiłą wielce treść rozporządzeń, dotyczących handlów o towarach mięszanych oraz handlów winnych, udzielane bywają konsensa byle proszącemu, bez względu na moralną wartość i przeszłość petenta, bez względu na protesta i rekryminacye gminy, obszaru dworskiego wreszcie właściciela propinacyi;

zważywszy, iż owe koncesyonowane handle są zwłaszcza w gminach przymiejskich często domami rozpusty, niekiedy składami kradzionych towarów i lichwiarskimi kantorami;

zważywszy dalej na niedostateczność i niejasność rozporządzeń, przepisujących sposób postępowania w wypadkach zachodzącej wątpliwości, czyli zakwestyonowany trunek preparowanym był fabrycznie, czyli też jest trunkiem propinacyjnym;

zważywszy na ujmę czynioną prawu właścicieli propinacyj, których dochód w miejscowościach dotkniętych takiemi koncesyami dziś już, zamiast za lat dwadzieścia sześć, do dochodu z jednej karczmy zredukowanym zostaje;

zważywszy wreszcie, iż ustawa, której twórców dążeniem było a której wynikiem być miało powstrzymanie opilstwa i skutków pijaństwa, traci doniosłość wszelką wobec wykonywanego na większą niż kiedykolwiek skalę prawa udzielania koncesyi;

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące rezolucye:

Rezolucya I.

1. Wzywa się c. k. Rząd, by po dokonaniu rewizyj udzielonych koncesyj zarządził umorzenie tych koncesyj, które wydanemi zostały bez należytego uwzględnienia przepisów objętych okólnikiem c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 4. Czerwca 1882. l. 29.561, oraz paragrafem 18. ustawy przemysłowej z r. 1881.

2. Wzywa się c. k. Rząd, by odnośnym politycznym i skarbowym władzom zalecił: a) jak najskrupulatniejszą oględność w wydawaniu koncesyi, b) ściślejsze przestrzeganie prze-

strzeganie przepisów pod 1. przytoczonych, c) delegowanie na koszt i ryzyko petenta komisyi, której zadaniem zbadać na miejscu, czy i o ile niezbędną potrzeba udzielenia koncesyi, d) udzielenie właścicielowi propinacyi przyzwolenia, by w asystencyi reprezentanta gminy odbywał w handlu koncesyonowanym rewizyę, ilekroć zajdzie tego potrzeba.

Rezolucya II.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by po gruntownem zbadaniu istniejących stosunków, na najbliższej sesyi przedłożył Sejmowi sprawozdanie wraz z wnioskami dążącemi do uchylenia niedogodności i uciążliwości wykazanych w motywach powyższego wniosku.

Wnioskodawca
Lasocki *w. r.*

W. Struszkiewicz, Z. Dembowski, Abrahamowicz, Jaworski, J. Czartoryski, Konstanty Bobczyński, Płaziński, Klucki, S. Badeni, Henzel, R. Łubieński, Zoll, M. Rey, Stan. Stadnicki, ks. Sawa, Zawadzki, Roman Czartoryski, Onyszkiewicz, Wasilewski, W. Sapieha.

Ad. 114

Wniosek.

Wzywa się c. k. Rząd:

A) ażeby już w r. 1886. zbadał i zestawił nieużytki pow. Nowotarskiego, przydatne pod uprawę lasu, a z porozumieniem z gminami zbadał te puste pastwiska, które żadnego dochodu nie dają, — i przedstawił projekt zalesienia;

B) ażeby przeprowadził rokowania z gminami na podobnej podstawie, jak przy zalesieniu wydmisk, dotyczące dostawienia robotnika;

C) ażeby się zastanowił, czy w tak ważnej części kraju jak Nowotarski powiat, nie należałoby ustanowić osobnego urzędnika inspekcyi lasowej;

D) Sejm wyraża życzenie, ażeby c. k. Rząd przedłożył projekt do ustawy o zalesienie nieużytków w całym kraju.

Lwów dnia 29. Grudnia 1885.

Wnioskodawca:
Feliks Pławicki, *w. r.*

Łubieński, Żuk-Skarszewski, Dr. Majer, Feliks Biliński, Bereźnicki, Romańczuk, Goldman, Kapri, Filip Zucker, Mroczkowski, Wincenty Gnoiński, Zawadzki, Fruchtman, ks. Sawa, Antoniewicz, Ochrymowicz, Zborowski, Władysław Struszkiewicz, Waygart, J. Męciński, Konstanty Bobczyński, Siczyński, Kowalski, Tadeusz Romanowicz, Łoziński, Gorecki, Smolka.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Ad. 115

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę:

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o obowiązku ubezpieczenia od ognia budynków przeznaczonych wyłącznie na cele publicznej szkoły ludowej.

§. I.

Budynki wyłącznie przeznaczone na cele publicznej szkoły ludowej, mają być w zakładzie asekuracyjnym od ognia bez przerwy nbezpieczone.

§. II.

Koszta ubezpieczenia należą do wydatków wymienionych w art. XXIV. ustawy z dnia 2. Lutego 1885, mocą której zostają zmienione niektóre postanowienia ustawy z dnia 2. Maja 1873. r. (dziennik ustaw krajowych l. 250) i mają być pokrywane w sposób tamże wskazany.

Czynność ubezpieczenia dokonać ma miejscowa Rada szkolna, której szkoła podlega.

§. III.

Wynagrodzenie uzyskane za szkodę pożarem wyrządzoną, nie może być użyte na inne cele, jak na odbudowanie lub naprawę budynku przez ogień zniszczonego lub uszkodzonego.

§. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi oświecenia.

Lwów dnia 2. Stycznia 1886. r.

***Władysław Koziebrodzki**, w. r.*
wnioskodawca.

Jaworski, Łubieński, W. Sapieha, Stanisław Stadnicki, S. Badeni, Seweryn Henzel, Zawadzki, Roman Czartoryski, Madejski, Weigel, A. Czaykowski, J. Męciński, W. Struszkiewicz, Żarski, Wasilewski, Abrahamowicz, Lasocki, W. Rey, Onyszkiewicz, Z. Dembowski, Tadeusz Langie, Wierzbicki, ks. Sawa, J. Czartoryski, M. Siczyński, Gnoiński.

Drukiem Pillera i Spółki

Abg. 116

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożeń Wydziału krajowego o szkołach rolniczych, folwarku, eksploatacyi torfu, tudzież o założeniu gorzelni w Dublanach.

Na wstępie ma komisya gospodarstwa krajowego zaszczyt oświadczyć Wysokiemu Sejmowi, iż uważała za stosowne, dwa osobne przedłożenia Wydziału krajowego o szkole i folwarku w Dublanach, jak o gorzelni i exploatacyi torfu tamże, objąć jednem sprawozdaniem; przedmioty te są ze sobą ściśle połączone, komisya gospodarstwa krajowego nie widziała powodu zajmować Wysoką Izbę każdem oddzielnie.

Uchwały Wysokiego Sejmu powzięte na sesyi 13. Października 1884. polecają Wydziałowi krajowemu przedsięwzięcie rozmaitych czynności w szkole i na folwarku w Dublanach, mianowicie: rozpoczęcie budowy gmachu szkolnego; wystawienie pomieszkania dla dyrektora; zaprowadzenie racyonalnej exploatacyi torfu odpowiednio do postępu nauk i doświadczeń, poczynionych w tej gałęzi industryi, wreszcie zbadanie sprawy możliwości urządzenia tamże gorzelni zastosowanej do potrzeb kursu gorzelnianego.

I.

Co do gmachu szkolnego polecenia Wysokiego Sejmu brzmiały:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zarządzić rozpoczęcie budowy gmachu szkolnego dla wyższej szkoły rolniczej w Dublanach w roku 1885. i otwiera na ten cel kredyt do wysokości 8.000 zł. w. a.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zanim rozpoczętą zostanie budowa gmachu szkolnego w Dublanach, zbadał szczegółowo, czy i o ile proponowane rozmiary tego gmachu w ścisłem zastosowaniu do istotnych potrzeb nauki gospodarstwa wiejskiego nie dałyby się zmniejszyć, a w tym razie, ażeby zmniejszenia tego wedle własnego uznania dokonał.“

Z poleceń tą uchwałą danych wywiązał się Wydział krajowy z ścisłą dokładnością; pod przewodnictwem członka W. p. Wereszczyńskiego odbyły się narady, złożone z osobistości kompetentnych do wyrzeczenia zdania w tej mierze; poczyniono w planach budowy nieznaczne zmiany,

które bez podniesienia kosztów mają na względzie niektóre dogodności w salach wykładowych i laboratoryach i trwałość samejże budowy.

Podniesiono przypadające do wypłacenia raty z subwencyi państwowej, a budowa, o ile komisya gospodarstwa krajowego w tej porze roku zbadać mogła, postępuje odpowiednio i dokonano tego wszystkiego, co uchwały Wysokiego Sejmu dokonać zalecały.

II.

Trudniejsze zadanie miał Wydział krajowy w załatwieniu dalszych ustępów uchwał Wysokiego Sejmu, mianowicie co do budowy domu mieszkalnego dla dyrektora.

Uchwałami temi zostało Wydziałowi krajowemu poleconem:

a) zarządzić wybudowanie w ciągu roku 1885. dla dyrektora pomieszkania parterowego drewnianego, którego koszt nie powinien przenosić sumy 5.600 zł.;

b) postarać się, ażeby c. k. Rząd pokrył połowę tego kosztu.;

c) na cel ten otworzył Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu kredyt 2.800 zł.

Trudności, do których usunięcia Wydział krajowy nie czuł się umocowanym, a w części nie mógł usunąć, nie pozwoliły przystąpić do wykonania tych uchwał.

Pan Kułakowski, architekt fundacyi hr. Skarbka a prowadzący budowę gmachu szkolnego, obliczył koszt murowanego mieszkalnego budynku na 8.500 zł., twierdząc po ścisłem obliczeniu, że tyleż musi kosztować dom drewniany, którego budowanie w obec panującej epidemii grzyba nie uważa za wskazane.

C. k. Ministeryum rolnictwa odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 2. Sierp. r. b. l. 46.962 oświadczyło lakonicznie, że nie jest w położeniu udzielić żądanej subwencyi.

W obec tych okoliczności kredyt udzielony przez Wysoki Sejm był niewystarczający, warunek uzyskania rządowej subwencyi niewykonalny. Wydział krajowy słusznie nie czuł się upoważniony do rozpoczęcia roboty bez ponownego polecenia Wysokiego Sejmu i stan rzeczy się nie zmienił, chyba o tyle, że dotychczasowe mieszkanie dyrektora jeszcze dalej posunęło się ku upadkowi, a potrzeba zaradzenia złemu jeszcze więcej stała się piekącą.

Jeżeli już roku zeszłego komisya gospodarstwa krajowego, po ścisłem i starannem badaniu sprawy, przedłożyła Wysokiemu Sejmowi konieczność tej budowy, nie zmienia dzisiaj mimo utrudniających okoliczności swojego zdania i czuje się obowiązaną, pod grozą zachwiania rozwoju przyszłości szkoły na dłuższe może lata, a tem samem pod grozą przyniesienia krajowi dotkliwej szkody ponowić swoje przedstawienie.

W domu stawianym przed wielu laty, dziś przepruchniałym, tylko tynkiem się trzymającym, opadniętym w ziemię, chylącym się do upadku na wszystkie boki, podtrzymywanym najprymitywniejszymi sposobami, bo inne tam już zastosować się nie dadzą, żaden dyrektor, choćby miał najskromniejsze wymagania, choćby był z rodziną najwięcej zahartowany na duchu i ciele, bez narażenia egzystencyi mieszkać nie może.

Komisya gospodarstwa krajowego po zbadaniu planów jest przekonaną, że odrzuciwszy wszelki balast ozdób architektonicznych, które bądź co bądź zawsze kosztorys obciążają, porobiwszy pewne zmiany, mieszkanie da się postawić znacznie obniżonym, bo do 7.000 zł. zredukowanym nakładem.

Dla tych powyż wymienionych powodów, mimo że odmowa c. k. Ministeryum jest ewentualnością niewątpliwie nieprzyjemną, komisya gospodarstwa krajowego winna doradzać Wysokiemu Sejmowi przyjęcia w takim wypadku całego, ostatecznie nie tak znacznego kosztu, na fundusz krajowy; a zważywszy, że mieszkanie mimo najlepszej chęci już ze względów zdrowotnych nie będzie mogło być wykończone w roku 1886, i że kwota 2.800 zł. jest już na ten cel przyznaną w roku 1885., postawi w końcu wniosek otwarcia kredytu dalszego do wysokości 2.000 zł., czyli łącznie z kwotą przez Wysoki Sejm już zeszłego roku zawotowaną 4.800 zł.

22 Kn 85

III.

Dwie rezolucye uchwalone równocześnie z powyższymi wnioskami, a objęte osobnem sprawozdaniem Wydziału krajowego, tyczyły się urządzenia gorzelni i exploatacyi torfu w Dublanach. W pierwszej rezolucyi żądał Wysoki Sejm, ażeby Wydział krajowy przystąpił do załatwienia uchwał przyjętych przez Wysoki Sejm 15. Października 1883. w sprawie gorzelni i kursu gorzelnianego.

Uchwały te zalecały zbadanie:

„1. O ile założenie gorzelni gospodarskiej, czysto na zysk obrachowanej, odpowiada interesom gospodarstwa folwarcznego w Dublanach i może być pokrytem z funduszu dalszej pożyczki hipotecznej, zaciągniętej na majątek Dublany, amortyzowanej z przychodów.

2. O ile założenie podobnej gorzelni jest pożytecznem dla szkoły wyższej w Dublanach i istniejącego tamże kursu gorzelnianego, jako środek demonstracyjny przy nauce gorzelnictwa i połączonego z tem przemysłu opasu bydła.

3. Jaką subwencyę byłby gotów udzielić c. k. Rząd na rozszerzony i na racyonalne podstawy tym sposobem sprowadzony kurs gorzelniany.

Wynik tych badań przedłoży Wydział krajowy Sejmowi na najbliższej sesyi.“

Otóż z tych poleceń Wydział krajowy w części tylko mógł się wywiązać, podając w przybliżeniu wynik rachunkowy, jakiby wyrób spirytusu w gorzelni gospodarczej zdołał dla folwarku przynieść. Czy gorzelnia mogłaby być postawioną nakładem pożyczonego kapitału na hipotekę majątku Dublan, bez obciążania budżetu, a co najważniejsza, czy i o ile c. k. Rząd byłby chętnym przyczynić się do wspierania industryi gorzelnictwa i opasu umiejętnego bydła subwencyą znaczniejszą na wzorowo w ten sposób zorganizowany system nauki, nie wiadomo.

Koszt założenia obliczono na 24.000 zł. z przypuszczeniem, że mógłby być obniżonym do 15.000 zł., a dzienną stratę z obrotu ewentualnie wynikłą na 10 zł.

Komisya gospodarstwa krajowego, mając przed sobą koszt budowy w dokładnych wprawdzie planach, jednakowoż niewątpliwie za wysoko wyrachowany, nie mając zaś zresztą żadnych ścisłych danych, nie wiedząc ile może wynosić opust podatkowy, czy torf może służyć jako środek opałowy, do jakich rozmiarów może dojść kultura potrzebnych produktów na folwarku, nie jest w położeniu rektyfikowania podanego rachunku, ani też wykazania, że spodziewana subwencya rządowa ewentualne straty pokryćby mogła; jednakowoż z obowiązku swego czuwania nad interesami przemysłu i rolnictwa krajowego, musi zaznaczyć, że nie w pytaniu zysku lub strat leży punkt ciężkości sprawy założenia gorzelni jako środka demonstracyjnego przy nauce gorzelnictwa w Dublanach. Komisya uważa, że całe znaczenie takiej gorzelni leży w możności udzielania tamże nauki łączącej najgruntowniejsze rozwinięcie teoryi z jak najściślej praktycznem wydoskonaleniem.

Zbytecznem byłoby rozwodzić się w niniejszem sprawozdaniu nad niedostatecznością obecnego kursu, jest to fakt aż nadto dobrze znany; również wie o tem nieraz ze smutnego doświadczenia każden właściciel gorzelni, jak wiele zależy na dobrem jej prowadzeniu. Statystyczne studya mogłyby łatwo wykazać, ile wartości ginie rokrocznie pod tym względem przez nieumiejętność, a daty p. Polanowskiego, podane w sprawozdaniu Wydziału krajowego, dosadnie pouczają, że choćby tylko parę stopni uzyskanych więcej z cetnara produktu, musiałyby się odbić na kulturze całego kraju i ogólnej jego zasobności. Ale nie dość na tem; pod względem gorzelnictwa jak w każdej innej gałęzi industryi nigdy nie spoczywająca nauka czyni nieustające wynalazki, mogące wprowadzić zasadnicze zmiany; w dzisiejszym wieku walki o byt pod grozą upadku nikomu nie wolno w swoim zawodzie ignorować zdobyczy naukowych i każdy rad nierad, z mniejszym czy większym nakładem, choćby z niebezpieczeństwem nawet, musi za niemi postępować, do nich się stósować. Próby wszelkie, jeżeli nie są poprzedzone gruntownem zbadaniem umiejętnem, próbą doświadczalną, nie tylko przynoszą szkodę jednostkom niepowodzeniem, one wpływają szkodliwie na kraj cały,

działając deprymująco na postęp we wszelkim choćby innym kierunku i słuszna, ażeby szkoła rolnicza była ogniskiem, skądby światło nauki i doświadczenia rozświecało wszystkie drogi pracy.

Z powodów powyżej już przytoczonych, komisya gospodarstwa krajowego nie może występować z żadnymi wnioskami pozytywnymi. Zważywszy jednak, że najwyższa nasza Władza autonomiczna obowiązaną jest, tak jak się opiekuje innemi drobniejszemi gałęziami przemysłu, opiekować się i tym przemysłem, który bądź co bądź jest znakomicie ważnym czynnikiem w rozwoju rolnictwa we wszystkich kierunkach, od którego zawisł bezwzględnie stan hodowli bydła, szczególniej u hodowców mniejszych, dostarczających wyłącznie opasowego bydła; — zważywszy, że nakład, jakiby pod tym względem kraj musiał uczynić, nietylko w porównaniu z korzyściami, ale sam w sobie jest nie wielki, że przy stósownem ujęciu sprawy może zejść do minimalnych rozmiarów, widzi się komisya gospodarstwa krajowego spowodowaną ponowić zawezwanie, ażeby badania staranne w tej sprawie nie były zaniechane, ażeby przedewszystkiem zostało wyjaśnione, jakie stanowisko c. k. Rząd zajmie w obec takiego zakładu i poważa się postawić w tym celu w końcu sprawozdania odpowiednią rezolucyę.

IV.

Co do eksploatacyi torfu rezolucya uchwalona na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 16. Października 1884. brzmiała:

„Wzywa się Wydział krajowy, ażeby obok obecnej eksploatacyi torfu zajął się „urządzeniem wyrobu torfu prasowanego odpowiednio do postępu nauki i doświadczeń „poczynionych w tej gałęzi industryi“.

W celu wywiązania się z polecenia danego tą rezolucyą, zarządził Wydział krajowy studya nad użyciem torfu nieprasowanego i porobił niektóre przygotowania do eksploatacyi torfu prasowanego, a w przedłożeniu wniesionem obecnie do Wysokiego Sejmu stawia wniosek o udzielenie znacznego kredytu na pokrycie kosztów urządzenia kompletnego takiej eksploatacyi.

Komisya gospodarstwa krajowego nie może odmówić słuszności uzasadnieniom żądania Wydziału krajowego. Próby uczynione z torfem nieprasowanym okazały, że z powodu zbyt łatwej rozkruszalności nie da on się używać jako środek opałowy. Dobrze wysuszony nie znosi transportu; nie podpada wątpliwości, że sprasowany będzie zupełnie dobrym materyałem opałowym, najlepszym dowodem przykład z niedalekiej okolicy u hr. Potulickiego, gdzie torf słabszej jakości, sprasowany 8-konną lokomobilą w maszynie Luchta, służy do opału gorzelni znacznych rozmiarów z bardzo dobrym skutkiem, takiegoż rezultatu i w Dublanach słusznie spodziewać się należy.

Ponieważ jednak finansowe stosunki kraju wskazują, że większe inwestycye zanadto obciążałyby budżet krajowy tegoroczny, nie mogła komisya gospodarstwa krajowego doradzać Wysokiemu Sejmowi nakładu na lokomobile i urządzenia w ślad za nią idące, a sądzi, że raczej starać się należy nieustającemi próbami i doświadczeniami o pożyteczności przedsięwzięcia jeszcze głębszego nabyć przeświadczenia.

Do zadania takiego może wystarczyć małych rozmiarów maszyna obracana siłą jednego lub dwóch koni, której koszt nie przenosi 300 zł. Będzie ona prócz tego bardzo potrzebna w zbiorze maszyn szkoły jako środek demonstracyjny dla tych uczniów, którzyby byli w położeniu prowadzić eksploatacyę torfu przy mniejszych gospodarstwach na skromniejsze rozmiary.

V.

W trzecim i czwartym dziale sprawozdania o szkole i folwarku, przedstawia Wydział krajowy wszystkie zmiany, jakie zaszły w ubiegłym roku w gronie nauczycielskiem. Mianowania na posady nauczycielskie zostały zarządzone zgodnie z uchwałami Kuratoryi i komisya gospodarstwa krajowego winna oddać uznanie Wydziałowi krajowemu, że nie szczędził usiłowań, ażeby zapobiedz, iżby przez brak sił nauczycielskich nie powstawały niekorzystne dla postępu uczniów

luki w nauce. Niebezpieczeństwu stopniowego ubywania sił nauczycielskich w Dublanach, a braku tychże po wszystkich innych szkołach, na które komisya gospodarstwa krajowego była w przykrej konieczności w zeszłorocznem sprawozdaniu zwrócić uwagę — starał się Wydział krajowy zapobiedz udzieleniem stypendyum dla dwóch uczniów szkoły Dublańskiej pp. Stefanowi Jentysowi i Janowi Sikorskiemu, dla wykończenia nauk rolniczych na instytutach zagranicznych z obowiązkiem objęcia w przyszłości posad nauczycielskich przy krajowych szkołach, a o ile komisya gospodarstwa krajowego mogła dostrzedz z preliminarza budżetowego szkół dublańskich, zamierza mianować asystenta dla nauki rolnictwa.

Komisya gospodarstwa krajowego przekonała się ze sprawozdania swoich członków corocznie podczas sesyi sejmowej szkołę dublańską zwiedzających, że najpilniejszą potrzebą w dziale naukowym tej szkoły jest zamianowanie asystenta rolnictwa. Od paru lat napróżno stara się Dyrekcya i Wydział krajowy o odpowiednio uzdolnionego profesora rolnictwa — dotąd zastępuje go dyrektor — a był już wypadek, że przez kilka miesięcy nauki tej wcale nie wykładano.

W tak trudnych okolicznościach, niewątpliwie jedyną drogą wyjścia staje się utworzenie posady asystenta, z którego pod umiejętnym kierunkiem może się wyrobić potrzebny dla przedmiotu zdolny profesor; drogę tę uważa komisya za stosowniejszą, niż pospieszne mianowanie stałe, z któregoby nawet szkoda wyniknąć mogła. Komisya wyraża ubolewanie, że tak ważną sprawę pominął Wydział krajowy w sprawozdaniu o szkole dublańskiej przedłożonem komisyi gospodarstwa krajowego, ograniczając się na pobieżnem motywowaniu jej w preliminarzu budżetu na rok 1886.

Panom profesorom Godlewskiemu i Pańkowskiemu udzielono stypendya na podróż, celem zwiedzenia zagranicznych szkół rolniczych i różnych specyalnych kursów.

Wydział krajowy zapowiedział obszerne z tych podróży sprawozdanie dla członków Wysokiego Sejmu. Komisya gospodarstwa krajowego żałuje bardzo, że sprawozdania te dotąd nie zostały rozdane w przewidzeniu, że one mogłyby dostarczyć pewnych cennych materyałów do wyczerpującej dyskusyi i do uwag pożytecznych co do stanu i przyszłości szkół dublańskich.

Komisya gospodarstwa krajowego, zajmując się od dawna w niezmiennym prawie składzie sprawami szkół dublańskich, jednym z ważniejszych przedmiotów na stole jej obrad, przychodzi po kilkoletniej praktyce w tym przedmiocie do coraz silniejszego przekonania, że jeżeli jej sprawozdania nie mają być czczą parafrazą sprawozdań Wydziału lub załatwianiem wniosków przechodniej natury, jeżeli mają wnikać w rdzeń rzeczy, potrzebuje do tego przedłożeń, gdzieby stan, rozwój, wyniki i potrzeby szkół w jedną zorganizowaną całość ujęte, przez Dyrekcyę fachowo redagowane, do zwykłych sprawozdań Wydziału krajowego dołączone były.

Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że nietylko w przedmiocie szkół dublańskich takie szersze sprawozdania są potrzebne, lecz że byłoby bardzo pożądanem, ażeby sprawy wszystkich szkół rolniczych średnich i niższych, a nawet wszelkich innych, mających z gospodarstwem krajowem jakąkolwiek styczność, jak n. p. szkoły leśnej, nie były obejmowane ogólnem sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego, przez co usuwają się z pod jej rozbioru; ale osobno, w odpowiednich sprawozdaniach opracowane, przychodziły pod jej obrady.

Ostatecznie w szkołach tych tkwi wielki kapitał, one wymagają nieustającego wielkiego nakładu; za użytek i za korzyść, jaka z tego wydatku dla kraju wynika i wyniknąć powinna, jest Wysoki Sejm, a względnie komisya gospodarstwa krajowego odpowiedzialną, wniknienie więc we wszelkie szczegóły przedmiotu jest obowiązkiem, którego przeoczyć jej nie wolno.

Niewątpliwie, że podobne sprawozdania, które później niejako w roczniki urośćby musiały, nie obejdą się bez pewnego nakładu, ale komisya gospodarstwa krajowego ma silne przekonanie, że nakład taki nietylko nie byłby stracony, ale że przeciwnie opłaci się, będąc zarówno potrzebny tak dla szkół jak dla kraju całego.

Wszystkie sprawy gospodarcze głęboko obecnie interesują świat wstrzęsiony przeobrażeniem ekonomicznych stosunków, roczniki takie niezawodnie żywiej by rozchwytane zostały, niż wiele innych publikacyj, które chociaż niewątpliwie potrzebne, przez publiczność obojętnie przyjmowane bywają. Takiemi sprawozdaniami dopiero kraj prawdziwie byłby objaśniony, jaką wartość mają dla niego szkoły rolnicze, czego od nich oczekiwać można i należy.

Na odwrót też każda instytucya naukowa rolnicza, mniejsza czy większa, tylko wtedy się rozwija, jeżeli z pracą swoją stoi w ścisłym związku z potrzebami, jeżeli kraj wiedzieć będzie, czego się od niej spodziewać, a czego wymagać może; tylko wtedy jest nadzieja poparcia materyalnego i moralnego, które jest warunkiem jej bytu. Obowiązkiem też takich instytucyj jest mnożyć środki zetknięcia się z krajem, inaczej muszą one być skazane na zapomnienie, które w rezultacie równa się powolnej agonii.

Kończąc na tem sprawozdanie z przedłożeń Wydziału krajowego o szkołach rolniczych, folwarku, exploatacyi torfu, tudzież o założeniu gorzelni w Dublanach, komisya gospodarstwa krajowego w myśl powyższych wywodów wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego o szkole rolniczej i folwarku w Dublanach, jakoteż o projekcie postawienia gorzelni i eksploatacyi torfu tamże.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wybudowanie w ciągu roku 1886. pomieszkania dla dyrektora, najwyżej kosztem 7.000 zł. i otwiera na ten cel Wydziałowi krajowemu kredyt dalszych 2.000 zł. w. a.

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na cel dalszych przygotowawczych robót przy eksploatacyi torfu prasowanego kredyt do wysokości 600 zł. w. a.

W końcu uprasza komisya gospodarstwa krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące dwie rezolucye:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby postarał się o dokładną informacyę, czy i w jakiej wysokości c. k. Rząd byłby gotów udzielać subwencyę na utrzymanie gorzelni gospodarczej w Dublanach jako środka naukowego dla kursu gorzelnictwa.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby sprawozdania o szkołach rolniczych krajowych przychodziły w osobnych sprawozdaniach na stół obrad Sejmu, oraz żeby dołączone do nich były roczniki o stanie szkół tych, redagowane przez odnośną dyrekcyę.

Lwów dnia 22. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Wodzicki.

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Nr. 117

Sprawozdanie

komisyi rybackiej z przedłożonych przez Wydział krajowy projektów ustawy o urządzeniu i wykonywaniu rybactwa oraz ustawy o ochronie rybactwa.

Wysoki Sejmie!

Oba projekty ustaw, które Wysoki Sejm komisyi rybackiej do zbadania przekazał, są wynikiem obrad ankiet kilkakrotnie zwołanych, a złożonych w części z obywateli prowadzących gospodarstwa rybne, w części zaś z zawodowych prawników. Do projektów ustaw wypracowanych w ten sposób Wydział krajowy przychylił się w zupełności, a komisya rybacka sejmowa poddawszy je dojrzałej rozwadze, uznała je, z wyjątkiem kilku drobnych poprawek, za zupełnie odpowiednie zarówno pod względem gospodarczym jako też pod względem prawniczym, a to z przyczyn następujących:

I.

Projekt ustawy o urządzeniu i wykonywaniu rybactwa na wodach krajowych.

Projekt do tej ustawy krajowej opiera się na ustawie państwowej z dnia 25. Kwietnia 1885. r. (l. 58. Dz. u. p.) i tłómacząc ją wiernie wypełnia te luki, które w niej ustawodawstwu krajowemu do rozstrzygnięcia są pozostawione.

Dział I. projektu rozstrzyga pytanie, które dotychczas w kodeksie cywilnym austryackim było pominięte, które w kraju naszym budziło mnóstwo wątpliwości i sporów i porządne gospodarstwo rybne czyniło rzeczą niemożebną, mianowicie pytanie: komu służy prawo rybołowstwa?

Odpowiadając na to pytanie należało rozróżnić:

a) te przestrzenie wód (naturalnych i sztucznych), na których ktoś posiada już prawo rybołowstwa jako prawo, t. j. osobom trzecim łowić ryb dowolnie wzbrania i prawo to swoje udowodnić jest wstanie. Prawo to, jak w ogóle każde prawo nabyte, należy uszanować bez względu, czy ono służy właścicielowi brzegu, czy też jakiej korporacyi rybackiej, czy wreszcie jakiejkolwiek osobie trzeciej, czyni to projekt ustawy w §. 1.

b) te przestrzenie wód (naturalnych lub sztucznych), na których nikt dotychczas niema wyłącznego nabytego prawa rybołowstwa, lecz na których łowi ryby kto chce, czyli na których

istnieje rybołowstwo dzikie. Ustawa państwowa widząc w tem dzikiem rybołowstwie główną przeszkodę gospodarstwa rybnego uchyliła (§. 1.) je bezwarunkowo, a na sztucznych zbiornikach i przekopach przyznała prawo rybołowstwa posiadaczom tychże budowli wodnych. Ustawodawstwu krajowemu pozostawiono orzeczenie, komu przyznać prawo rybołowstwa na tych wodach naturalnych, gdzie dotychczas istniało rybołowstwo dzikie. Projekt ustawy w §. 2. ustępu 1. alinea b) przyznaje je gminie i właścicielowi obszaru dworskiego wzdłuż posiadających przez nich brzegów.

Komisya zasadę tę podziela najzupełniej, albowiem: 1) dawne prawo polskie, które późniejszemi postanowieniami w tym punkcie wcale nie jest uchylonem ani nawet dotkniętem, przyznawało na wodach bieżących prawo rybołowstwa właścicielom brzegów wzdłuż tychże brzegów. Prawo to wyszło dziś faktycznie z użycia tam, gdzie w ogóle prawo rybołowstwa zniknęło ustępując miejsca dzikiemu rybołowstwu, właściciele brzegów mogą się jednak do niego odwołać, widząc w niem pewną dla siebie presumpcyą prawną i tradycyą, która się wprawdzie zamąciła, ale zawsze najwięcej poczuciu naszemu prawnemu odpowiada. Co się tyczy gmin, to mamy również w prawie polskiem liczne przykłady, że w układach z panami swymi wyrabiały sobie prawo rybołowstwa wzdłuż brzegów osady, przyznanie więc prawa rybołowstwa gminie wzdłuż brzegów należących do gminy i do poszczególnych członków gminy, odpowie również najlepiej tradycyi i poczuciu prawnemu ludności naszej wieśniaczej;

2) zasada ta zgodzi się niemal wszędzie z temi prawami rybołowstwa, które dziś istnieją, bo prawa te służą dziś zwykle nie komu innemu, jak właścicielowi brzegów wzdłuż tychże brzegów. Nie będzie więc potrzeba udowadniać tych praw nabytych, skoro zasada ogólna nie tylko ich w niczem nie naruszy, lecz owszem umocni.

Postanowienie §. 4. rozciągające prawo rybołowstwa także i na raki, opiera się na §. 9. ustawy państwowej, a koniecznem jest dla tego, ażeby zapobiedz kradzieży ryb pod pozorem wolnego łowienia raków.

Dział II. projektu dotyczy administracyi rybactwa i czyni stanowczą różnicę pomiędzy wodą stojącą (stawy w najobszerniejszem tego słowa pojęciu i jeziora) a wodą bieżącą (rzeki, potoki, przekopy lub młynówki). Na pierwszych racyonalne gospodarstwo rybne prowadzić może doskonale ten, komu na nich prawo rybołowstwa służy, bez żadnej kontroli lub pomocy i dla tego ustawa do gospodarstwa tego nigdzie się nie miesza. Inaczej się rzecz ma z wodą bieżącą, czy ona płynie naturalnem korytem (rzeka) czy też sztucznem (przekop). Według dat urzędowych powierzchnia rzek z ich dopływami wynosi w Galicyi 153.430 morgów 829 sążni kwadratowych. Gdyby każdy morg przynosił z rybołowstwa tylko 10 zł. dochodu, to ludność nasza miałaby z tego źródła dochód roczny przeszło półtora miliona złotych. Spojrzyjmy zaś na faktyczny stan rzeczy, a przekonamy się, że dochód obecnie z tego źródła płynący nie wynosi kilkadziesiąt, a może nawet kilkanaście tysięcy złotych. Jakaż tego przyczyna?

Przedewszystkiem rybołowstwo dzikie, które na rzekach naszych jest dotychczas zasadą, a które tępiąc ryby w sposób bezwzględny i wszelkim zasadom gospodarstwa wprost przeciwny, rzeki nasze ryb pozbawia i wszelkie usiłowania ku zarybieniu rzek podjęto niweczy. Uchylenie tego dzikiego rybołowstwa, przyznanie prawa rybołowstwa obszarom dworskim i gminom jest też wielkim krokiem ku lepszemu i na podniesienie dochodu z ryb samo przez się nie może pozostać bez wpływu.

Środek ten jednak nie wystarcza. Gminy, choćby im jako takim przyznano prawo rybołowstwa, nie umiałyby z niego korzystać i mimo przepisu ustawy, faktycznie pozostałyby przy rybołostwie dzikiem. Właściciele obszarów dworskich lepszy niewątpliwie ze swojego prawa robiliby użytek, ale i oni napotkaliby na niezmierne przeszkody. Najpierw brak znajomości gospodarstwa rybnego, które na rzekach podług specyalnych zasad prowadzone być musi, utrudniałby im zadanie, bo wszakże osobnych wykształconych rybaków na małych przestrzeniach wód nie byliby wstanie opłacać i utrzymywać. Następnie na małej przestrzeni rzeki racyonalne gospodarstwo rybne pro-

wadzić się nie da, bo każdy gatunek ryb ma pewną większą przestrzeń, na której żyje, mnoży się i dojrzewa, a przestrzeń taka jest naturalną jednostką gospodarstwa rybnego, która tylko jako całość da się według pewnych zasad prowadzić i zużytkować. Wreszcie zły sąsiad, a tym byłby bądź właściciel przeciwległego brzegu rzeki, bądź też sąsiednie gminy, wszystkie usiłowania lepszego gospodarstwa odrazu by zniweczył i udaremnił.

Dlatego ustawa państwowa idzie o krok dalej i w §. 3. zaleca tworzenie rewirów rybackich t. j. większych jednostek gospodarczych, do którychby wchodziła większa liczba uprawnionych (gmin i obszarów) i któreby na rachunek uprawnionych były jednej osobie celem racyonalnego gospodarstwa wydzierżawione. Jest to postulat tak konieczny, ankieta złożona z całego szeregu ludzi znających stosunki naszego rybołowstwa i mających w niem bezpośredni interes, oświadczyła się za nim z taką stanowczością i jednomyślnością, że komisya nie waha się gorąco go zalecić. Bez przeprowadzenia go cała ustawa rybacka zostałaby illuzyą. Najlepiej zresztą rozstrzyga o tem doświadczenie. W małych kraikach niemieckich, gdzie rewiry takie i połączone z niemi racyonalne gospodarstwo zaprowadzono, dochód osiągnięty wzrósł po kilku latach w krocie i miliony, stał się jednem z ważnych źródeł zamożności kraju, niezależnem od urodzaju i od zamorskiej konkurencji.

Względy prawne nie przeszkadzają również tworzeniu i wydzierżawieniu rewirów. Ustawodawstwo nasze, jak w ogóle każde ustawodawstwo cywilizowanego społeczeństwa, nie przyznaje żadnemu prawu prywatnemu takiej rozciągłości, żeby ono czy to w interesie publicznego bezpieczeństwa, czy to w interesie dobrej administracyi, czy w interesie innych osób posiadających podobne prawa i w interesie samego uprawnionego nie mogło być ustawą ograniczonem. Nawet największe prawo, jakie w ogóle istnieje, prawo własności nieruchomej, w wielu kierunkach jest ograniczonem, a kodex nasz cywilny w §. 364. stanowi: „Prawo własności tak tylko wykonywanem być może, ażeby przezto ani prawa osób trzecich naruszonemi, ani ograniczenia w ustawach ze względu na utrzymanie i pomnożenie dobra powszechnego postanowione, przestąpionemi nie były.“

Tem więcej więc może uledz takiemu ograniczeniu prawo rybołowstwa na wodach bieżących, skoro wymaga tego koniecznie interes ogólny całego kraju i skoro ograniczenie to dzieje się wyłącznie dla dobra osób uprawnionych. Bez tego ograniczenia posiadałyby one prawo w teoryi zupełne, w rzeczywistości niemal żadne, z tem ograniczeniem będą miały prawo wprawdzie ograniczone w wykonaniu, ale zato prawo rzeczywiste, bo przynoszące im znaczny i rosnący z każdym rokiem dochód. Ograniczenie nie dotknie samego prawa, nie przeleje go na kogo innego, bo uprawnieni pobierać będą cały czysty dochód z dzierżawy rewiru, lecz odnosić się będzie wyłącznie do sposobu wykonywania tego prawa, będzie miało wyłącznie administracyjną naturę. Ograniczenie takie jest też zrównoważonem, o ile to tylko było możebnem, postanowieniem §. 8., które uprawnionym do rybołostwa daje przy dzierżawie rewirów pierwszeństwo. Zresztą ustawa państwowa wszelkie wątpliwości pod względem prawnym zupełnie uchyla, skoro w §. 3. tworzenie rewirów i wydzierżawianie ich na rzecz uprawnionych zaleca. Nie czyni przytem ustawa państwowa żadnej różnicy pomiędzy wodami sztucznemi a wodami naturalnemi, a więc wody bieżące zarówno w naturalnych, jako też w sztucznych łożyskach w system rewirów wciągnięte być mogą. Zezwalając na takie ograniczenie praw rybołowstwa nie czyni też ustawa żadnej różnicy pomiędzy prawami opierającemi się na specyalnem tytule prawnym, a prawami świeżo przyznanemi, pomiędzy prawami przyznanemi ustawą państwową lub krajową, bo wszakże wszystkie te prawa, chociaż z odmiennych płyną źródeł, jednaką mają treść i doniosłość, a zresztą utworzenie rewiru rybackiego byłoby wręcz niemożebnem, gdyby jakikolwiek kawałek wody bieżącej położony wśród rewiru z pod rewiru tego mógł być wyjęty.

Dalsze pytanie polega w tem, czy połączywszy uprawnionych do rybołowstwa w rewiry i nakazując je wydzierżawiać, można ich pozostawić samym sobie bez żadnej opieki i kontroli? Odpowiedź na to pytanie zależy wyłącznie od danych stosunków w pewnym kraju i w pewnym czasie. Gdzie porządek prawny zupełnie jest ustalony, gdzie znajomość gospodarstwa rybnego jest

rozpowszechnioną, tam taka zupełna autonomia rewirów rybackich jest możebną i pożyteczną. U nas zdaniem komisyi, byłaby ona dzisiaj przedwczesną i szkodliwą.

Rewiry rybackie do sił własnych ograniczone, nie znalazłyby ludzi fachowych, którzyby byli w stanie gospodarstwo rybne urządzić, warunki licytacyjne, na których najwięcej zależy, dzierżawcy racyonalnie oznaczyć i dzierżawcę tego skontrolować, lub musiałyby do tego sprowadzać rzadkich u nas znawców za drogie pieniądze. Jeszcze trudniej byłoby im samym strzedz rewirów przed kradzieżą i pilnować środków ochronnych osobną ustawą i rozporządzeniami wskazanych, a przynajmniej straż taka osobna na wielkie narażała by koszta.

Niedogodnościom tym zaradza w wielkim stopniu poddanie rewirów rybackich pod opiekę i kontrolę jednej władzy naczelnej, Wydziału krajowego, bo daje to jedyną rękojmię, że rzecz tak ważna racyonalnie i z najmniejszym stosunkowo kosztem będzie przeprowadzoną. Inspektor rybacki, człowiek fachowy, przy Wydziale krajowym ustanowiony, poda właściwy plan rozkładu rewirów, przepisze na podstawie gotowych prac przygotowawczych dla każdego rewiru odpowiednie warunki dzierżawy, wyda potrzebne pouczenia i wskazówki i pospieszy w każdej chwili z fachową pomocą i radą. Co się tyczy straży, to znowu Władza naczelna może ją w sposób najwłaściwszy i najtańszy przeprowadzić, jeżeli n. p. za pewną subwencyą postara się o pomnożenie posterunków żandarmeryi i uwagę tych organów bezpieczeństwa na sprawę rybactwa skieruje, co zresztą innych środków kontroli nie wyklucza. Ściąganie czynszów dzierżawnych w drodze administracyjnej (§. 10.) łatwiej też uzyskać, odpowiednich dzierżawców wynaleść (§. 8.) i t. d. Wydziałowi krajowemu, niż każdemu rewirowi z osobna.

Komisya rybacka uznaje jednak, że takie skoncentrowanie administracyi rewirów w rękach Wydziału krajowego (§. 5. projektu) może i powinno być środkiem właściwym tylko do pewnego czasu. Skoro raz w ten sposób impuls będzie dany, skoro administracya rewirów wejdzie na normalne tory, skoro ludność przekona się o jej skutkach, gospodarstwem rybnem na rzekach zainteresuje i z niem obznajmi, przyjdzie czas, w którym ciężar tej administracyi będzie można w zupełności złożyć z Wydziału krajowego a powierzyć rewirom. Niepodobna było zasady tej wypowiedzieć w ustawie, bo w takim razie wiele postanowień ustawy wypadnie odmienić, ale z tem większym naciskiem należy podnieść ją tu w motywach, ażeby w swoim czasie posłużyła za punkt wyjścia do właściwej odmiany ustawy.

Na tych zasadach ekonomicznych i prawnych opierają się §§. 5 – 12. projektu. W §§. tych uznała jednak komisya za właściwe zaproponować pewne poprawki. I tak:

W ustępie trzecim i czwartym §. 7. proponuje Wydział krajowy, że dotychczasowe dzierżawy pojedyńczych praw rybołowstwa usunięte być mają z chwilą ustanowienia rewirów. Była to tażsama myśl, na zasadzie której kupno nieruchomości uchyla dawniejsze umowy najmu i dzierżawy. Komisyi zdawało się jednak, że mogłaby powstać wątpliwość, czy takie uchylenie dzierżaw leży w kompetencyi ustawodawstwa krajowego, a za konieczne trudno go także poczytać. Jeźli dzierżawy dotychczasowe pozostaną po utworzeniu rewirów a strony same ich nie rozwiązały, to i tak dzierżawca musiałby się poddać temu samemu ograniczeniu co wydzierżawiający i zadowolnić się udziałem w zysku osiągniętym z dzierżawy rewirów. Zasadę tę wypowiada komisya w odpowiedniej zmianie §. 13., oraz w zupełnem opuszczeniu czwartego ustępu §. 7.

W §. 8. uznała komisya za zbyteczne słowa: „mogą być dopuszczone do dzierżawy rewirów rybackich, jeżeli istnieją na podstawie obowiązujących ustaw lub zatwierdzonych przez Rząd statutów Towarzystwa takie.“ Ściągając po wyrzuceniu tych słów ustępy trzeci i czwarty §. w jeden ustęp, skróci się stylizacyę, a rzecz na tem nie straci.

W §. 10. wydało się komisyi właściwem wypuścić zdanie o ściąganiu czynszów z dzierżawy rewirów rybackich w drodze administracyjnej, gdyż kaucya, której Wydział krajowy od dzierżawcy zażąda, lepiej czynsz zabezpieczy a ujemne strony egzekucyi administracyjnej będą ominięte.

W §. 11. ustępie *a)* należy poprawić, że grzywny mogą wpływać za przekroczenie ustawy o ochronie rybactwa, nie zaś za przekroczenie ustawy o urządzeniu rybactwa, która grzywien nie zna.

W ustępie *c)* zbyteczne są słowa: „jeżeli takie kwity (rybackie) i opłaty będą ustanowione.“

W §. 13. ustępie pierwszym w myśl zmiany uzasadnionej przy §. 7. należy wypowiedzieć wyraźnie, że dochód z dzierżawy rewirów przypada tym, którzy w rewirze posiadają prawo rybołowstwa a względnie tym, którym oni prawo swe wydzierżawili lub innym tytułem odstąpili.

Zresztą §. 13. opiera się na §. 3. ustawy państwowej.

§. 14. opiera się na §. 2. ustawy państwowej, dodaje atoli w ostatnim ustępie definicyą rybaków z zawodu, co było koniecznem dla uniknięcia roszczeń nieuzasadnionych.

§. 15. powtarza §. 5. ustawy państwowej.

§. 16. powtarza §. 6. ustawy państwowej.

§. 17. opiera się na §. 4. ustawy państwowej.

§. 18. wywołany potrzebą.

§. 19. powtarza §. 8. ustawy państwowej, opuszcza jednak ustęp drugi tegoż §., który zdaniem komisyi należy wciągnąć do ustawy krajowej.

II.

Projekt ustawy o ochronie rybactwa.

W roku 1882. uchwalił Wysoki Sejm ustawę obowiązującą dziś o niektórych środkach ku podniesieniu rybactwa. Surowemi nadzwyczaj postanowieniami, ochraniającemi ryby, starano się w niej zapobiedz a przynajmniej umniejszyć najgorsze skutki dzikiego lub rozdrobnionego rybołowstwa. Skutek nie został osiągniętym, bo ustawa w całej swej rozciągłości w obec takiego dzikiego rybołowstwa wykonać się nie dała. Z chwilą, kiedy projekt ustawy o urządzeniu rybactwa uzyska sankcyę, wypadnie też ustawę ową o ochronie rybactwa w zasadniczych postanowieniach zmienić. Potrzebie tej czyni Wydział krajowy zadość, projektując nową ustawę o ochronie rybactwa. Jest ona dla osób prowadzących racyonalne gospodarstwa rybne o wiele łagodniejszą od poprzednich, a zaleta jej leży w tem, że kilkoma trafnemi środkami zapobiega skutecznie rozpowszechnionej u nas kradzieży ryb, która tę ważną gałęź gospodarstwa naszego niszczy.

Do takich środków zalicza komisya przedewszystkiem „karty rybackie“ określone w §. 1. i 2. Łatwy to i nic nie kosztujący środek, odnosi się zarówno do gospodarstw w rewirach, jako też do zwykłego stawowego gospodarstwa i oba najlepiej przed kradzieżą strzeże, bo wykrycie i udowodnienie kradzieży niezmiernie ułatwia.

§. 3. jest uzupełnieniem poprzednich i powtarza §. 10. ustawy dotychczasowej.

§. 4. zostawia zupełną swobodę gospodarstwom rybnym prywatnym, co się zaś tyczy gospodarstw w rewirach, poddaje sprawę rozporządzeniom administracyjnym, które mogą być łatwiej w miarę potrzeby i doświadczenia zmienione. W paragrafie tym opuścił jednak Wydział krajowy, iż rozporządzenie ma określić także czas, w którym pewnych gatunków ryb z rewirów nie wolno łowić.

§. 5. konieczne uzupełnienie poprzedniego.

Dwoma temi paragrafami zastąpiono §§. 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. i 12. ustawy dotychczasowej.

§. 6. powtarza §. 9. ustawy dotychczasowej.

§. 7. powtarza §. 13. dotychczasowy.

§. 8. powtarza §. 14. dotychczasowy z dodatkiem przejętym z ustawy państwowej rybackiej §. 7.

§§. 9—14. świeżo projektowane.

§§. 15—21. zawierają dokładniejsze określenie §§. 15—19. ustawy dotychczasowej.

Komisya rybacka wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić oba projekty ustaw rybackich przedłożone sprawozdaniem Wydziału krajowego l. 62.348 z r. 1885. z poprawkami następującemi:

W ustawie o urządzeniu rybactwa:

1) w §. 7. ustępie trzecim dodać na końcu: „(§. 13.)“, opuścić ustęp czwarty.

2) w §. 8. opuścić słowa: „mogą być dopuszczone do dzierżawy rewirów rybackich, jeżeli istnieją na podstawie obowiązujących ustaw lub zatwierdzonych przez Rząd statutów Towarzystwa takie“, a po wypuszczeniu tych słów ściągnąć ustęp trzeci i czwarty w jeden ustęp.

3) w §. 10. opuścić słowa: „które w razie zalegania w drodze egzekucyi administracyjnej ściągnięte być mogą“.

4) w §. 11. ustępie *a)* zamiast słów „tej ustawy“ umieścić słowa „ustawy o ochronie rybactwa“.

5) w §. 11. ustęp *c)* opuścić słowa „jeżeli takie karty i opłaty będą ustanowione“.

6) w §. 13. ustęp pierwszy ma brzmieć: „Czysty dochód z dzierżawy rybołowstwa w poszczególnych rewirach przypada tym, którzy w danym rewirze posiadają prawo rybołowstwa, a względnie tym, którym oni prawo swe wydzierżawili lub innym tytułem odstąpili“.

7) w §. 19. dodać ustęp: „Nabycie prawa rybołowstwa wynikające z §. 2. niniejszej ustawy, wolne jest od opłaty należytości skarbowej“.

W ustawie o ochronie rybactwa:

1) w §. 3. poprawić słowo „gminy“ na „gminie“.

2) w §. 4. ustęp *a)* ma brzmieć: „*a)* jakich ryb nie wolno na wodach tych poniżej pewnej miary i w jakim czasie łowić i sprzedawać“.

3) w §. 7. w wierszu drugim poprawić słowo „wymagają“ na „wymaga“.

4) w §. 13. opuścić słowa „które mają koncesyę do zanieczyszczania wody“.

5) w §. 21. opuścić słowo „się“.

6) w §. 22. po słowach „tej ustawy“ dodać: „i rozporządzeń na jej podstawie wydać się mających“.

We Lwowie dnia 17. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Artur Potocki.

M. Bobrzyński
Sprawozdawca.

Alleg. 118.

Sprawozdanie

komisyi drogowej o petycyi gminy miasta Krościenka w sprawie udzielenia zasiłku z funduszu krajowego na dokończenie mostu na Dunajcu.

Wysoki Sejmie!

Obszar miasteczka Krościenka przedzielony jest rzeką Dunajcem na dwie nierówne części, z których część położona po lewym brzegu rzeki mieści w sobie kościół, tudzież wszystkie urzędy i instytucye w mieście znajdujące się, jako to: sąd powiatowy, szkołę i koszary żandarmeryi. Mieszkańcy osiedleni po prawej stronie rzeki zmuszeni byli zatem dla załatwienia swych codziennych spraw przeprawiać się czółnami na drugą stronę Dunajca, gdyż pomiędzy obydwoma brzegami nie było dotąd żadnego stałego połączenia.

Nadzwyczaj szybki prąd rzeki utrudniał zawsze przeprawę na drugą stronę, a bardzo często przewóz lekkiemi czółnami urzędownie wzbranianym być musiał, ile razy wskutek opadów atmosferycznych stan wody na Dunajcu o tyle się podnosił, że przeprawianie się przez rzekę z niebespieczeństwem życia połączonem było.

Ten dla mieszkańców miasta Krościenka nadzwyczaj niedogodny stan rzeczy, skłonił miejscową radę gminną do powzięcia na dniu 23. Stycznia 1885. r. uchwały tej treści, że dla stałego połączenia obydwóch rzeką przedzielonych części miasteczka ma być zbudowany kosztem gminy most o drewnianych przęsłach z pokładem dylowanym i w takiej szerokości, aby i jednokonne wózki góralskie przez tenże przejeżdżać mogły.

Wydział krajowy w odpowiedzi na prośbę zwierzchności gminnej w Krościenku w tej sprawie pod dniem 23. Lutego 1885. r. wystosowaną, reskryptami z d. 24. Marca 1885. l. 13.040 i z d. 7. Kwietnia 1885. l. 16.874, nietylko zezwolił gminie na postawienie mostu, ale polecił zarazem konduktorowi dróg krajowych p. Kamińskiemu, aby pod względem technicznym udzielił zwierzchności gminnej wszelkiej wymaganej pomocy.

Według więc przez p. Kamińskiego wypracowanego a przez inżyniera krajowego p. Rymaszewskiego przejrzanego planu wybudowany został na rzece Dunajcu most 127 *m* długości a 3,5 *m* szerokości o jedenastu przęsłach, kosztem 2.978 zł. 79 ct. w. a. i chodzi obecnie tylko o to, aby tak kosztowny przedmiot budowlany zabezpieczyć na przyszłość od możliwego zerwania przez raptowną powódź lub płynącą krę lodową, w którym to celu konieczną jest potrzeba postawienia ochraniających lodowców. Gdy szczupłe zasoby gminy miasta Krościenka

już przez samą budowę wyczerpane zostały, przeto Zwierzchność gminna wniosła prośbę do Wysokiego Sejmu o udzielenie z funduszów krajowych stosownej subwencyi na dokończenie wyżej wskazanych robót ochronnych, które według przybliżonego rachunku około 600 zł. kosztować będą.

Zważywszy, że wybudowanie mostu dla stałego połączenia rzeką rozdzielonych części Krościenka ma bardzo doniosłe znaczenie dla przyszłego rozwoju tego miasteczka.

Zważywszy, że budowa ta pod kierunkiem i nadzorem inżynierów krajowych uskutecznioną została.

Zważywszy dalej, że środki ubogiej górskiej miejscowości przez samą budowę mostu prawie całkiem wyczerpane zostały, a zaniechanie robót ochronnych gminę na utratę całej dotąd wydanej kwoty naraziłby mogło.

Komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby z rubr. X. wydatków na rok 1886 z funduszu przeznaczonego na zasiłki dla dróg gminnych wypłacił gminie miasta Krościenko tytułem subwencyi na budowę lodowców ochronnych przy moście na Dunajcu kwotę dwiestu złotych wal. austr.“

Lwów 31. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Męciński.

Sprawozdawca:
Wincenty Gnoiński.

Ab. 119

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie ustanowienia nowego Sądu powiatowego w Ottynii.

Wysoki Sejmie!

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. Września 1884. zarządzone przez Wydział krajowy badania i zebrane wiadomości w przedmiocie wniesionej przez mieszkańców gminy Ottynii i innych okolicznych petycyj, o utworzenie nowego Sądu powiatowego w Ottynii wykazują, że podług spisu ludności z roku 1880. obejmują Sądy powiatowe: w Tłumaczu 45.479, w Tyśmienicy 34.548, w Delatynie 32.204, w Kołomyi 58.939 osób, że miasteczko Ottynia leży na pograniczu tych wszystkich okręgów sądowych, przy drodze żelaznej Lwowsko-Czerniowieckiej, mając w miejscu stacyę kolei, że zatem do utworzenia nowego okręgu sądowego w Ottynii, ze względu na odległość i oświadczone życzenia gmin i obszarów dworskich, wypadałoby wyłączyć niżej we wniosku wymienione gminy, a to: z okręgu dzisiejszego Sądu powiatowego w Tyśmienicy 12 gmin z ogólną ludnością 13.241 osób, z okręgu Sądu powiatowego w Tłumaczu 4 gminy z ludnością 5.230 osób, z Sądu delegowanego miejskiego w Kołomyi dwie gminy z ludnością 2.701 osób i z Sądu powiatowego w Delatynie 5 gmin z ogólną ludnością 2.719 osób; że w taki sposób obejmowałby okręg nowy Sądu powiatowego w Ottynii 23 gmin i stosunek zaludnienia w tym okręgu i w sąsiednich okręgach sądowych przedstawiałby się tak, że miałby:

Sąd w Ottynii	23.900
„ „ Tłumaczu	40.240
„ „ Tyśmienicy	21.307
„ „ Delatynie	29.485
„ „ Kołomyi	56.238

ludności, co już bardziej odpowiada tamtejszym potrzebom —

że nareszcie tak Wydział powiatowy w Tłumaczu, popierając gorąco życzenia petentów, jakoteż Prezydyum c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie, opierając się na zgodnych oświadczeniach naczelnictw dotyczących Sądów powiatowych i Prezydyów Sądów obwodowych w Kołomyi i Stanisławowie, oświadczają się za uwzględnieniem petycyj i przyznają konieczną potrzebę w granicach c. k. Starostwa w Tłumaczu utworzenia trzeciego Sądu powiatowego z siedzibą w Ottynii. Ze względu przeto na uzasadnioną potrzebę i słuszne życzenia ludności, przez władze autonomiczne i sądowe przychylnie poparte, należy uwzględnić prośbę petentów.

Nadmienić przytem wypada, że w mowie będąca petycya oprócz gmin we wnioskn niżej wyszczególnionych, wymienia także gminy: Kamienna, Weleśnica dolna i Weleśnica górna z okręgu Sądu powiatowego w Nadwórnie i gminę Majdan średni z przysiołkami Glinki, Kubajówka, Bednarówka, Bretheim, Majdan graniczny i Siedliska z okręgu Sądu powiatowego w Delatynie, któreby zdaniem petentów do okręgu nowego Sądu powiatowego w Ottynii przydzielić wypadało.

Gminy te jednak, z wyjątkiem osady Bednarówka, nie podpisały petycyi i Wydział powiatowy w Nadwórnie z tego powodu o opinię zapytywany, na podstawie uchwał dotyczących Rad gminnych i deklaracyj obszarów dworskich, oświadczył się co się tyczy gmin Kamienna i Weleśnica dolna i górna bezwzględnie za pozostawieniem ich w dotychczasowym okręgu c. k. Sądu powiatowego w Nadwórnie, co się tyczy zaś gminy Majdan średni z wymienionemi wyżej przysiołkami wprawdzie za przyłączeniem jej do nowego Sądu powiatowego w Ottynii, lecz z tym warunkiem, by pozostawioną została i nadal przy c. k. Starostwie i Radzie powiatowej w Nadwórnie, której to ostatniej okręg w żadnym razie nie chce mieć uszczuplonym.

Gdy jednak takie żądanie w obec ustawy z dnia 19. Maja 1868. jest niemożebnem, a także żądanie osady Bednarówka, która petycyę podpisała, z uwagi, że należy ona do gminy Majdan średni, która nie życzy sobie zmiany dotychczasowej przynależności do okręgu sądowego w Delatynie i Starostwa w Nadwórnie, uwzględnionem być nie może, zaś nawet bez tych gmin nowy okręg Sądu powiatowego w Ottynii daje dostateczną cyfrę zaludnienia dla czynności przyszłego Sądu — przeto komisya prawnicza zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z d. 11. Czerwca 1868. r. (Nr. 59. D. u. p.) udziela c. k. Rządowi swą opinię, iż dla zapewnienia mieszkańcom powiatu Tłumackiego szybszego i bardziej dostępnego wymiaru sprawiedliwości, pożądanem jest utworzenie tam trzeciego Sądu powiatowego z siedzibą w Ottynii, do którego włączone być mają następujące miejscowości:

a) Z okręgu Sądu powiatowego w Tyśmienicy: Ottynia, Babianka, Grabicz, Krzywotuły starę, Krzywotuły nowe, Uhorniki, Winograd, Worona, Zakrzewce, Ladzkie, Krasiłówka, Słobódka polna z Odajami;

b) z okręgu Sądu powiatowego w Tłumaczu: Targowica, Hostów, Bohorodczyn, i Tarnowica polna;

c) z Sądu powiatowego delegowanego miejskie o w Kołomyi: Chlebiczyn leśny i Czeremchów, wreszcie

d) z Sądu powiatowego w Delatynie: Skopówka, Hołosków, Strupków, Mołodyłów i Neudorf.

Lwów dnia 4. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Zawadzki.

Sprawozdawca:
Lenartowicz.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alleg. 120

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o petycyi gminy miasta Stryja względem zaprowadzenia jak najrychlej c. k. Sądu obwodowego w tem mieście.

Wysoki Sejmie!

Jeszcze 15. Grudnia 1873. roku powziął Wysoki Sejm uchwałę, której I. i II. ustęp następującej jest treści:

I. Liczba Trybunałów pierwszej instancyi z zupełną kompetencyą w sprawach cywilnych i karnych winna być o tyle powiększoną, iżby każdy z dawniejszych obwodów Galicyi posiadał przynajmniej jeden taki Trybunał pierwszej instancyi.

II. Potrzebnem jest rychłe ustanowienie Trybunału pierwszej instancyi w Kołomyi, Brzeżanach, Sanoku, Stryju, Wadowicach i Czortkowie, przedewszystkiem zaś, dla zaradzenia naglącej potrzebie, jak najrychlejsze ustanowienie Trybunału w Kołomyi dla okręgu z dawnego obwodu kołomyjskiego utworzyć się mającego.

Wyszczególnienie w tym II. ustępie tych Trybunałów, któreby rychlej zaprowadzić należało, nastąpiło z tego powodu, że c. k. Ministerstwo sprawiedliwości według odezwy Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie z dnia 19. Kwietnia 1873. L. 2147. nie oświadczyło się skłonnem do zaprowadzenia na razie tylu Sądów kolegialnych przed organizacyą i pragnie zamierzony cel osiągnąć przez pojedyncze zaprowadzenie projektowanych Sądów jednego po drugim.

Uchwałą z dnia 4. Maja 1875 ponowił Wysoki Sejm wyrzeczone w uchwale z 15. Grudnia 1873. r. swe zdanie z tym dodatkiem, że dla zaradzenia choć w części potrzebie w Galicyi zachodniej, należy ustanowić jak najrychlej Trybunał pierwszej instancyi także w Jaśle.

Uchwałą z 15. Grudnia 1873. i z 4. Maja 1875. ponawiał Wysoki Sejm następnie kilkakrotnie przy sposobności rozpraw nad powiększeniem liczby Trybunałów, a to powziętemi uchwałami z 5. Października 1878., 24. Lipca 1880. i 6. Października 1882.

Wobec więc właśnie powołanych uchwał sejmowych, a w szczególności z ustępu II. uchwały z 15. Grudnia 1873. kwestya rychłego ustanowienia Trybunału pierwszej instancyi w Stryju jest stanowczo zadecydowaną, a skutkiem tego komisya prawnicza zbytecznem uważa powtarzać powody uzasadniające tę w kraju naszym dotkliwie się czuć dającą potrzebę pomnożenia Sądów kolegialnych, a w szczególności także rychłego utworzenia Trybunału pierwszej instancyi w Stryju, jakie w tym przedmiocie obszernie i wyczerpująco w sprawozdaniach Wydziału krajowego z dnia 21-go Października 1873. i z dnia 26. Lutego 1875., tudzież komisyi prawniczej z dnia 8. Grudnia 1873. i z dnia 1. Maja 1875. przedłożone zostały.

Z uwagi jednak, że od powzięcia pierwszej uchwały sejmowej już dwanaście lat upłynęło, w którym to czasie tylko 3 Sądy kolegialne w Kołomyi, Brzeżanach i Wadowicach zaprowadzono, obwody zaś Sanocki, Jasielski, Stryjski i Czortkowski wprowadzenia dla tychże Sądów obwodowych do tej chwili oczekują bez skutku, mimo to, że nagła potrzeba tych Trybunałów kilkakrotnie przez Wysoki Sejm przedstawioną a przez c. k. Rząd uznaną została — z uwagi dalej, że obwody Sanocki z obszarem 109 mil kwadratowych z ludnością przeszło 320.000, Jasielski z obszarem 50 mil kwadratowych z ludnością przeszło 240.000, Stryjski z obszarem 116 mil kwadratowych z ludnością przeszło 250.000 i Czortkowski z obszarem 68 mil kwadratowych z ludnością przeszło 280.000 dusz z powodu znacznego oddalenia od teraźniejszych siedzib dotyczących Trybunałów, jeszcze od czasu ostatniej organizacyi sądowej, zatem już przeszło 30 lat w uciążliwych niedogodnościach połączonych z bardzo znacznemi kosztami pozostają i z uwagi nareszcie, że skoro przyjęto ten porządek, aby Trybunały pierwszej instancyi tworzone były kolejno, jeden w okręgu wyższego Sądu krajowego lwowskiego, potem w okręgu wyższego Sądu krajowego krakowskiego, zaczem idzie, że po zaprowadzeniu Sądu kolegialnego w Sanoku kolej przypadnie na Jasło, potem na Stryj, następnie na Czortków — dla tych ostatnich obwodów zatem nieunikniona zwłoka na czas dość długi nawet w razie przyspieszenia zaprowadzenia tych Trybunałów przeciągnąć się musi — komisya prawnicza sądzi, że tem naglejszą jest potrzeba przyspieszenia utworzenia rzeczonych Trybunałów przez ludność licznemi petycyami co roku się domagającego, i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę miasta Stryja o najrychlejsze ustanowienie Trybunału pierwszej instancyi w tem mieście, odstępuje się Wysokiemu c. k. Rządowi z wezwaniem, ażeby uchwałami Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia 15. Grudnia 1873., 4. Maja 1875., 5. Października 1878., 24. Lipca 1880. i 6. Października 1882. uznanej naglącej potrzebie ustanowienia Trybunałów I. instancyi w Sanoku, Jaśle, Stryju i Czortkowie, jak najrychlej zadość uczynił.

Lwów 4. Stycznia 1886.

Zawadzki
przewodniczący.

Lenartowicz
sprawozdawca.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. s. 496.
Pet. 386.

Ala. 121.

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o petycyach nauczycieli Leopolda Kruczkowskiego i Jana Gromadki, w sprawie przyznania im trzeciego dodatku pięcioletniego.

Wysoki Sejmie!

Leopold Kruczkowski, kierownik trzyklasowej szkoły w Łoszniowie, okręgu szkolnego trembowelskiego, i Jan Gromadka, kierujący nauczyciel szkoły cztero-klasowej w Kałuszu, wnieśli do Wysokiego Sejmu petycye o przyznanie im trzeciego dodatku pięcioletniego, którego im Rada szkolna krajowa w myśl art. XII. ustawy z d. 2. maja 1873 (Nr. 251 Dz. U. kr.) o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego, odmówiła. Ponieważ oba te wypadki są zupełnie analogiczne, przeto komisya szkolna obie petycye jednem obejmuje sprawozdaniem.

Stan rzeczy jest pod względem prawnym następujący:

Powołana wyżej ustawa orzeka w art. 12, że „przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do lat 30 służby na posadzie rzeczywistego nauczyciela“ — zaś w dalszym ustępie tegoż artykułu postanawia, że: „osobom stanu nauczycielskiego, już przed wprowadzeniem tej ustawy w wykonanie stale zamianowanym, przyznaje się pierwszy pięcioletni dodatek wtedy jedynie, jeżeli już przez lat piętnaście w publicznej szkole ludowej nieprzerwanie i nienagannie służyły“.

Wskutek tego postanowienia ustawy, nauczyciele dawnego etatu, t. j. ci, którzy objęli stałe posady nauczycielskie przed wejściem w życie ustaw szkolnych z r. 1873, są w porównaniu z nauczycielami nowego etatu o tyle gorzej położeni, że do uzyskania pierwszego pięciolecia nie wystarcza im 5, lecz dopiero 15 lat służby. Tak więc n. p. nauczyciel, mianowany stale w r. 1863, otrzymał pierwszy pięcioletni dodatek dopiero równocześnie z tym, który był mianowany w r. 1873, a więc w r. 1878, czyli po służbie o 10 lat dłuższej. To postanowienie ustawy tem się tłumaczy, że w czasach, kiedy nauczyciele dawnego etatu byli mianowani, przed wprowadzeniem w życie ustaw szkolnych z r. 1873. wymagano od nauczycieli mniejszych studyów przygotowawczych, egzamina nauczycielskie były bez porównania łatwiejsze, kwalifikacya nauczycieli znacznie niższa, przeto też ustawodawca nie chciał przy przenoszeniu ich na nowy etat przyznać im o tyle większych korzyści od nauczycieli nowego etatu, ażeby dodatki pięcioletnie były im policzone za cały czas służby poprzedniej, i policzył im lat piętnaście tejże służby za lat pięć.

Wszakże stylizacya art. XII. przytoczonej ustawy dała powód do dalszego jeszcze ukrócenia nauczycieli dawnego etatu. Gdy bowiem ustęp drugi tegoż artykułu postanawia, że: „przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do lat 30 służby“, przeto władza szkolna, stosując to postanowienie literalnie do nauczycieli dawnego etatu, orzekała w poszczególnych wypadkach, iż nauczycielom, którzy przed wprowadzeniem w życie nowych ustaw mieli piętnaście lat służby ukończonych, należą się następnie tylko dwa dodatki pięcioletnie, zaś podania o trzeci dodatek odrzucała na tej podstawie, iż po ukończenin 30. roku służby dalsze dodatki pięcioletnie nie mają być wypłacane. Na tej podstawie odmówiono trzeciego dodatku pięcioletniego Leopoldowi Kruczkowskiemu z Łoszniowa, który był zamianowany dnia 24. sierpnia 1853 i Janowi Gromadce, zamianowanemu stale dnia 21. lutego 1855. Pierwszy był przeniesiony na nowy etat w r. 1874, drugi w r. 1875. Ażeby okazać, jak dalece zachodzi tutaj istotne pokrzywdzenie, porównajmy położenie tych nauczycieli z nauczycielami nowego etatu. I tak: Jan Gromadka, przy przeniesieniu na nowy etat w r. 1875. miał 20 lat służby i otrzymał pierwsze pięciolecie w kwocie 40 zł. w. a., w r. 1880. otrzymał drugie, trzeciego zaś i dalszych już nieotrzyma, tak, że przy ukończeniu służby mieć będzie zawsze tylko 80 zł. dodatku. Inny nauczyciel tej samej kategoryi, który nie był na dawnym etacie, a wszedł

na nowy etat równocześnie z tamtym, otrzymał już dotąd po 10. latach służby 2 pięciolecia po 40 zł. więc tyle, ile tamten ma po 30 latach służby, ale prócz tego otrzyma jeszcze 3 pięcioletnie dodatki i mieć będzie po 30 latach służby razem 200 zł. dodatku. Jest to tem większe pokrzywdzenie, że z wyjątkiem nauczycieli, których dla udowodnionych zdolności uwolniono od egzaminu, przeniesienie z dawnego na nowy etat nastąpić mogło tylko po złożeniu egzaminu kwalifikacyjnego, który pod względem kwalifikacyi zrównał obu tych nauczycieli, których położenie powyżej porównaliśmy. Tak więc nauczyciel dawnego etatu, który po uzyskaniu zupełnej kwalifikacyi został na nowy etat przeniesiony, nietylko, że pierwsze pięciolecie otrzyma dopiero za 15 lat służby, ale prócz tego w całej swej, choćby najdłuższej służbie, otrzyma o 3 lub 2 pięciolecia mniej, niż nauczyciel nowego etatu.

Jakkolwiek komisya edukacyjna nie sądzi, ażeby to mogło było być zamiarem ustawodawcy, to jednak wobec wyraźnego brzmienia powołanego artykułu ustawy, iż z 30. rokiem służby rzeczywistej kończy się prawo pobierania dalszych pięcioleci, nie może czynić wniosku o taką interpretacyę ustawy, któraby to oczywiste pokrzywdzenie usunęła, a która byłaby może zgodną z wolą ustawodawcy, ale w żadnym razie brzmieniu ustawy odpowiadać by nie mogła. Sądzi wszakże, że Wysoki Sejm w poczuciu słuszności przyzna w drodze łaski to, co przy ścisłem stosowaniu litery ustawy przyznanem być nie może, i zechce obu petentom z funduszu krajowego wyznaczyć dodatki pięcioletnie, których z funduszu szkolnego w myśl ustawy wypłacać nie można. Obciążenie zaś funduszu krajowego tym dodatkiem będzie bardzo małe, Kruczkowskiemu bowiem należy się pięciolecie w kwocie 30 zł., zaś Gromadce 40 zł rocznie. Gdy jednak według ustawy do przyznania pięcioletniego dodatku potrzeba służby n i e n a g a n n e j, o czem tylko przełożona władza orzekać może, przeto komisya pomimo załączonych do obu petycyi dekretów pochwalnych, nie chcąc naruszać stosunku podwładnych do władzy przełożonej, czyni wypłatę tych dodatków pięcioletnich zależną od oświadczenia Rady szkolnej krajowej, iż służba petentów była istotnie nienaganną. Co do wysokości kredytu, jaki Wydziałowi krajowemu na ten cel przyznać należy — wypadnie dla Kruczkowskiego, który miał otrzymać pięcioletni dodatek po 30 zł. od dnia 1. września 1884 po koniec r. 1886, razem 70 zł. — zaś Gromadce po 40 zł. od d. 1. września 1885, razem 53 zł. 33 ct. — razem przeto 123 zł. 33 ct., okrągło 124 zł. i taką też kwotę wnosi komisya wstawić w budżet r. 1886.

Nakoniec sądzi komisya, iż wobec wyłuszczonego powyżej stanu rzeczy, ta wadliwość ustawy szkolnej powinna być przy zamierzonej reformie wszystkich trzech ustaw szkolnych z r. 1873. usuniętą, nie może bowiem być zamiarem Wys. Sejmu, ażeby postanowienia ustawy, które w wykonaniu okazały się niesprawiedliwemi, zostały nadal utrzymane.

Z tych zatem powodów komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Leopoldowi Kruczkowskiemu, nauczycielowi szkoły ludowej w Łoszniowie i Janowi Gromadce, kierującemu nauczycielowi szkoły ludowej w Kałuszu, przyznaje się w drodze łaski z funduszu krajowego trzeci dodatek pięcioletni, pierwszemu w kwocie 30 zł. rocznie od dnia 1. września 1884 r. począwszy, drugiemu w kwocie 40 zł. rocznie od dnia 1. września 1885., wszakże tylko w tym razie, jeżeli Rada szkolna krajowa uzna, iż służba obu obdarowanych była w ostatniem pięcioleciu nienaganna.

2. W budżet na r. 1886. wstawia się na ten cel kwotę 124 zł.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w projekcie zmiany ustaw szkolnych, jaki w myśl uchwał z d. 30. czerwca 1880 i d. 18. października 1884 r. Sejmowi ma przedłożyć, także i zmianę art. XII. ustawy z d. 2. maja 1873 (N. 251 Dz. U. kr.) wziął pod rozwagę.

We Lwowie, d. 6 Stycznia 1886.

Prezes:
Dr. Majer.

Sprawozdawca:
Romanowicz.

L. 926. S.
750. P.

Alleg. 122

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o petycyi Piotra Koczyndyka, emerytowanego nauczyciela szkół ludowych, o podwyższenie pensyi emerytalnej i uwolnienie od złożenia wkładki na fundusz emerytalny.

Wysoki Sejmie!

Piotr Koczyndyk, nauczyciel szkół ludowych, został dekretem Rady szkolnej krajowej z dnia 9. Sierpnia 1885. do L. 8.574 przeniesiony w stały stan spoczynku, a to z powodu nieuleczalnej choroby ócz, skutkiem czego jest prawie zupełnie ociemniały. Z 35 lat służby mogła mu Rada szkolna krajowa przyznać tylko 20 lat i wyznaczyła mu 150 zł. emerytury. Równocześnie zaś nakazano mu wpłacić na fundusz emerytalny w myśl art. 49. ustawy z dnia 2. Maja 1873. Nr. 251 Dz. u. kr. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego 2% pobranej przez cały czas służby płacy, w kwocie 111 zł. 75 ct.

Czując się ciężko dotkniętym tak wymiarem emerytury jak i nakazem zapłacenia tak wysokiej wkładki do funduszu emerytalnego, wnosi Piotr Koczyndyk do Wys. Sejmu prośbę o policzenie do emerytury wszystkich 35 lat służby i uwolnienie go od wkładki do funduszu emerytalnego.

Co do zaliczenia większej liczby lat służby do emerytury, komisya szkolna w myśl poprzednich swoich sprawozdań w podobnych petycyach, nie może Wys. Sejmowi doradzać uwzględnienia prośby, jako należącej do kompetencyi władzy wykonawczej, która zresztą także wymiar emerytury najściślej stosować musi do obowiązującej ustawy.

Uwolnienia od wkładki do funduszu emerytalnego także komisya szkolna wnosić nie może, fundusz ten bowiem ma swoje ściśle oznaczone dochody, których władza ustawodawcza przez uwalnianie od wkładek uszczuplać nie może. Jeżeli jednak się zważy położenie nauczyciela, który po 35-iu latach służby ociemniawszy, otrzymał pensyę emerytalną 150 zł., z czego 111 zł. ma złożyć jako wkładkę na fundusz emerytalny — to nakaz zapłacenia tej wkładki, jakkolwiek zgodny z ustawą, jest tak uciążliwy, iż dotknięty nim skazany jest na ostateczną nędzę, rzecby można, na śmierć głodową. Że zaś Reprezentacya kraju nie rozporządza funduszem emerytalnym, a z drugiej strony nauczyciela ociemniałego w 35-letniej służbie nie może na nędzę skazywać, przeto sprawiedliwość sama nakazuje w spłaceniu tej wkładki do funduszu emerytalnego przyjść mu w pomoc z funduszu krajowego.

Z tych zatem powodów komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. W budżet na rok 1886. wstawia się kwotę 111 zł. 75 ct. celem zapłacenia wkładki do funduszu emerytalnego za Piotra Koczyndyka, emerytowanego nauczyciela szkół ludowych.

2. Petycyę Piotra Koczyndyka o policzenie mu do emerytury wszystkich 35 lat służby nauczycielskiej, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do załatwienia.

We Lwowie, 7. Stycznia 1886.

Prezes: **Dr. Majer.**

Sprawozdawca: **Romanowicz.**

Drukarnia Ludowa we Lwowie.

L. W. kr. 2019/1886.

Ber. 123

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie nabycia dla bibliotek szkolnych dzieła pod tytułem: „Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild.“

Wysoki Sejmie!

Z początkiem Grudnia r. z. zaczęło wychodzić w Wiedniu w języku niemieckim dzieło pod tyt.: *„Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild“*, wydawane z inicyatywy i za współudziałem Jego ces. i król. Wysokości Następcy Tronu Arcyksięcia Rudolfa.

Dzieło to zawierać ma opis wszystkich krajów koronnych pod względem geo- i etnograficznym, zarys historyczny dziejowego rozwoju wszystkich w skład monarchii wchodzących narodowości, obrazy z życia, zwyczajów i obyczajów poszczególnych plemion, a opisy te objaśniane być mają ilustracyami wykonanemi w sposób artystyczny

Pan Minister wyznań i oświaty w reskrypcie wystosowanym do Rady szkolnej krajowej pod dniem 22. Listopada 1885. L. 20.343, wyraził życzenie, aby władze szkolne popierały jak najusilniej nabywanie i rozpowszechnianie tego wydawnictwa, kładąc szczególny nacisk na to, aby dzieło wzmiankowane mogło znajdować się w bibliotekach dla nauczycieli i w biblioteczkach dla dzieci szkolnych szkół ludowych pospolitych i wydziałowych tudzież w bibliotekach okręgowych.

W skutek tego reskryptu Rada szkolna krajowa uznała za rzecz pożądaną nabycie tej książki do bibliotek szkolnych wszystkich szkół kilkuklasowych, w których nauka języka niemieckiego jest przedmiotem obowiązkowym — od 4 klasowych począwszy, zaś odezwą z dnia 10. Stycznia b. r. L. 14967 odniosła się do Wydziału krajowego z wnioskiem wyjednania u Wys. Sejmu potrzebnego na ten cel funduszu.

Szkół tego rodzaju było w roku szkolnym 1883/84 w całej Galicyi 174. Z cyfry tej przypada na miasto Lwów szkół 15, a na Kraków 11, razem 26, które od powyższej ogólnej liczby potrącić należy z powodu, że miasta te utrzymują swe szkoły bez pomocy funduszu szkolnego krajowego.

Pozostaje więc 148 szkół, dla których wydawnictwo to nabyć by wypadało.

Wychodzi ono zeszytami po 30 ct. dwa razy na miesiąc, przeto wydatek wyniesie dla każdej szkoły 7 złr. 20 ct. na rok, czyli dla 148 szkół ogółem 1065 zł. 60 ct w. a. rocznie.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Do preliminarza funduszu szkolnego krajowego na rok 1886. wstawia się kwota 1065 złr. 60 ct. na zakupienie dla 148 szkół kilkuklasowych (od 4 klasowych włącznie począwszy), wydawnictwa pod tytułem: „*Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild*.“

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 11. Stycznia 1886.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz.

Sprawozdawca:
Oktaw Pietruski,
Członek Wydziału krajowego.

(*Rubr. VII. p. 46.*)

LS. 759/1885.

Nr. 124

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1886.

Wysoki Sejmie!

I. Zanim komisya budżetowa przystąpi do szczegółowego zbadania preliminarza na r. 1886. poczuwa się do obowiązku przedstawić Wys. Sejmowi kilka uwag ogólnych, jakie nasunął jej pogląd na działalność Rady szkolnej za rok 1885., tudzież na rok 1886., o ile takowa odnosi się do zasad wytycznych i do życzeń w dotychczasowych uchwałach Wys. Sejmu co do rozwoju szkolnictwa ludowego i gospodarki funduszów szkolnych zawartych.

Komisya budżetowa stwierdza z zadowoleniem, że Rada szkolna krajowa, spełniając wezwania Wys. Sejmu, zestawiła ostatecznie w r. 1885. rachunki okręgowych funduszów szkolnych.

Jak to komisya budżetowa w swojem sprawozdaniu o preliminarzu kraj. funduszu szkolnego na r. 1885. nadmieniła, Rada szkolna krajowa skoncentrowała prowadzenie rachunków z okręgowych funduszów szkolnych, zaczynając od 1. Stycznia 1884. r. w biurze c. k. Namiestnictwa, i zarządziła kontrolę rachunkową za pomocą zatwierdzania wszystkich szczegółowych asygnacyj do kas okręgowych. Tak urządzone księgi kontowe wszystkich okręgów szkolnych utrzymywane są zwłaszcza za r. 1885. z zupełną ścisłością, w skutek czego komisyi budżetowej daną będzie możność uzyskania dla przyszłych obliczeń budżetowych wynikłości poszczególnych działów wydatkowych jako podstaw do dokładniejszego aniżeli dotąd sprawdzania rubryki wydatków a zwłaszcza tej, która na wysokość całego budżetu szkolnego przeważnie wpływa i której niedokładne uwidocznienie rachunkowe przez pierwsze lat 10 było powodem nieładu w całej gospodarce funduszu krajowego szkolnego — t. j. dotychczasowej poz. 1. Rubryki I. „Zasiłki dla funduszów okręgowych szkolnych“.

Również ukończony już został operat likwidacyjny co do wzajemnych pretensyj i zwrotów pomiędzy funduszami okręgowemi a krajowym funduszem szkolnym za czas powyżej wzmiankowany od roku 1874 po koniec r. 1883. tudzież za rok 1884.

Wedle sprawozdania Wydziału kraj. z czynności LW. 55.362/85 (str. 117) rzeczywista należytość krajowego funduszu szkolnego do funduszów okręgowych z tego tytułu wynosi . . . . . 496.835 zł.
przyczem wszelako nadmienić wypada, że suma ta w toku instancyi co do niektórych orzeczeń jeszcze nieprawomocnych, uledz może zmniejszeniu. Na poczet tej należytości wpłynęło do kasy Wydziału krajowego do 1. Listopada 1885. . . . . 161.000 zł.
Pozostająca przeto reszta tej należytości wynosi . . . . . 335.835 „

Z przykrością zaznaczyć wypada, że załatwienie rzeczonej likwidacyi funduszów szkolnych wywołało spór pomiędzy c. k. Rządem a Wydziałem krajowym o koszta przeprowadzenia tejże w kwocie . . . . . 16.040 zł.

Kwoty tej zażądała Rada szkolna krajowa od kraju, i wstawiła w tym celu w preliminarzu na rok 1884. kwotę częściową . . . . . 8.750 zł.

Wys. Sejm, mając za sobą wyraźne brzmienie art. 35. ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873. sprzeciwił się zasadniczo temu żądaniu i uchwalił rezolucyę wzywającą Rząd, ażeby ciężar ten włożony nań ustawą przyjął na skarb Państwa. C. k. Rząd odmówił temu żądaniu, przez co wprawił Radę szkolną krajową w położenie przymusowe. Rada szkolna kraj. musiała wypłacić wynagrodzenie przypadające za wykonanie pracy, którą zarządziła; a nie mając na ten cel żadnego funduszu, zaasygnowała sumę potrzebną z tej gotówki, która leżała w kasach okręgowych i przypadała jako zwrot należytości z ukończonej likwidacyi na korzyść krajowego funduszu szkolnego. Asygnacyę tę Wydział krajowy musiał uważać za samowolną, bo ani preliminarzem Wys. Sejmu nie objętą ani w ustawie nie uzasadnioną. Odniósł się przeto do Ministerstwa Wyznań i Oświecenia, gdzie sprawa ta jeszcze rozstrzygniętą nie została.

Konsekwencya tego zasadniczego sporu odbija się w preliminarzach kraj. funduszu szkolnego, zaczynając od r. 1885. Corocznie bowiem domaga się Rada szkolna krajowa od kraju kwoty 6.090 zł. na pokrycie wydatków z powodu prowadzenia rachunków funduszów szkolnych okręgowych, a Wys. Sejm corocznie kwotę tę skreśla.

Sporna ta kwestya będzie ostatecznie załatwioną na właściwej drodze sporu administracyjnego.

Obraz czynności Rady szkolnej krajowej w przedmiocie zakładania nowych szkół przedstawiają szczegółowe wykazy do sprawozdania niniejszego pod **A**) **B**) i **C**) dołączone, tudzież Rubryka VII. preliminarza wydatków na rok 1886.

W r. 1884. zorganizowano i w życie wprowadzono:

Szkół etatowych	42
Szkół filialnych	77
razem szkół .	119

W r. 1885. zorganizowano i w życie wprowadzono:

Szkół etatowych	74
Szkół filialnych	113
razem szkół .	187
więc ogółem w latach 1884. 1885. szkół	306
W r. 1886. Rada szkolna kraj. zamierza zorganizować szkół	150

Zważywszy, że w ciągu lat 10 od 1874. po koniec r. 1883. założono w ogóle tylko szkół nowych 442
liczba szkół w ostatnich 2 latach już założonych tudzież w roku przyszłym założyć się mających w ilości łącznej 456
przedstawia się bardzo korzystnie. Również pomyślnym jest stosunek szkół filialnych (190) do etatowych (116) na czas lat 1884. i 1885.

Pomyślnym jest nakoniec wynik budżetowy organizacyjnej czynności za rok 1885. i na rok 1886. w stosunku do lat dawniejszych. Kiedy bowiem koszt ze założenia jednej szkoły w latach 1882. i 1883. w przecięciu wynikający wynosił podług preliminarza . 240 zł. koszt ten podług preliminarzów na r. 1885. i 1886. wynosi w przecięciu na jedną szkołę 145 zł.

Co do dalszych środków oszczędności przez W. Sejm zalecanych, nadmienić wypada, że w ciągu r. 1885 liczba szkół z filialnych na etatowe przekształconych zniżyła się znacznie tudzież że przemiana ta następowała tam tylko, gdzie gminy oświadczyły gotowość pokrycia z własnych funduszów nadwyżkę wydatków ztąd wynikłą. Potrzeba zastąpienia nauczycieli niemających zupełnej kwalifikacyi ukwalifikowanymi zmniejszyła się w ogóle, a przeto i w r. 1885. wydatek na jej pokrycie nie miał ważnego wpływu budżetowego. Naukę półdniową Rada szkolna krajowa zaprowadziła w ciągu r. 1885. w 1.200 szkołach.

W wykonywaniu prawa asygnacyi za r. 1885, którego dokładny obraz dają księgi kontowe okręgów szkolnych, widoczną jest w ogóle dążność Rady szkolnej krajowej do przestrzegania granic uchwalonego przez W. Sejm preliminarza z wyjątkiem nadmienionego powyżej wydatku za prowadzenie rachunków okręgowych funduszów szkolnych w kwocie 6.090 zł., który Rada szkolna krajowa podobnie jak w r. 1884. pomimo przeciwnej uchwały W. Sejmu w księgi kontowe wstawiła i po 174 zł. na każdy okrąg rozłożywszy, zaasygnowała.

Są wszakże już teraz przekroczenia preliminarza na r. 1885. uchwalonego a mianowicie w Rubryce „Zwrotne zaliczki dla funduszów okręgowych“ (przekroczenie do 1 grudnia 1885 o 20.300 zł.) tudzież w rubryce „Substytucye“ (przekroczenie do tegoż czasu 16.336 zł.) Czyli i o ile Rada szkolna krajowa mogłaby pójść dalej w oszczędności i zastosować takową już do samego układania preliminarza wydatków, okaże się z dalszych uwag komisyi o przedłożonym budżecie.

II. Po tych uwagach wstępnych komisya budżetowa przystępuje do rozpatrzenia preliminarza krajowego funduszu szkolnego na rok 1886.

Rada szkolna krajowa preliminuje na wydatki kraj. funduszu szkolnego na rok 1886. . . . . 695.662 zł.
Wydział krajowy oblicza dochody tego funduszu na . . . 279.238 „
Z zestawienia tych dwóch cyfer wynikałby niedobór . . . 416.424 zł.

Porównanie

z latami 1883. 1884. wykazuje:

Rok 1883. według zamknięcia rachunków
Wydatki . . . . . 537.191 zł.
Dochody . . . . . 139.824 „
Niedobór . 397.367 zł.

Rok 1884. według zamknięcia rachunków
Wydatki . . . . . 544.329 zł.
Dochody . . . . . 110.054 „
Niedobór . 434.275 zł.

Zatém wydatki preliminowane na rok 1886. byłyby w porównaniu z wynikłością z r. 1883. większe o . . . . . 158.471 zł.
w porównaniu z wynikłością z r. 1884. większe o . . . . 151.333 „
Dochody preliminowane byłyby w porównaniu z wynikłością z r. 1883. wieksze o . . . . . 139.414 „
w porównaniu z wynikłością z r. 1884. większe o . . . . 169.184 „

Niedobór nareszcie na rok 1886. byłby w porównaniu z wynikłością z r. 1883. większy o . . . . . 19.057 zł.
zaś w porównaniu z wynikłością z r. 1884. mniejszy o . . . 17.851 „

Wszelako ażeby należycie ocenić znaczenie niedoboru na rok 1886. uwzględnić należy, że pomiędzy dochodami przez Wydział krajowy preliminowanemi znajduje się w Rubr. VII. pod poz. 24. kwota 150.000 zł., której wpływu Wydział krajowy spodziewa się z kas funduszów szkolnych okręgowych tytułem zwrotu zasiłków z funduszu krajowego szkolnego w latach od 1874. do końca 1883. tudzież w roku 1884. nadebranych — a to na podstawie ukończonych rachunków likwidacyjnych Rad szkolnych okręgowych za wymieniony okres czasu, o czem powyżej była mowa.

Pozycya ta dochodu, która otworzyła się dopiero w roku 1885. i przy budżecie na tenże rok w tej samej wysokości przez Wysoki Sejm uchwaloną była, jest natury przemijającej — ona ustanie, gdy wszystkie zwroty funduszowi krajowemu szkolnemu od funduszów szkolnych okręgowych uiszczone zostaną. Ażeby przeto nabyć należytego wyobrażenia o stosunku niedoboru na rok 1886. do niedoborów z lat ubiegłych, z których żaden podobnych wpływów nie miał, tudzież ażeby uzyskać właściwą miarę do ocenienia tendencyi, jaką wykazuje fundusz szkolny w ogóle na przyszłość, kiedy również wpływów takich nie będzie, należy do sumy wypływającego z cyfer powyższych niedoboru w kwocie . . . . . 416 424 zł.
dodać kwotę przemijącego dochodu . . . . . 150.000 „
Wtedy otrzymamy kwotę . . . . . 566.424 zł.
która przedstawiałaby wysokość niedoboru na r. 1886., gdyby w roku tym nie było nadzwyczajnego i przemijającego wpływu, o którym wspomniano

Niedobór ten byłby większym od wszelkich niedoborów z lat poprzednich, a mianowicie większym od niedoboru z r. 1884. o . . . . . 132.149 zł.
od niedoboru z r. 1883. o . . . . . 169.057 „
od niedoboru z r. 1882. o . . . . . 180.080 „
od niedoboru z r. 1881. o . . . . . 242.637 „
To znaczy, że gdyby w dochodach na rok 1886. nie było wpływu nadzwyczajnego i gdyby przyjęto do budżetu kwotę wydatków podług preliminarza Rady szkolnej krajowej, okazałoby się, iż niedobór krajowego funduszu szkolnego zwiększył się od r. 1881. do r. 1886. włącznie o 74%.

Nadto uwzględnić należy okoliczności następujące. Przez szereg lat najbliższych będą jeszcze ciągle zakładane liczne nowe szkoły, wskutek tego muszą wzrastać w budżecie szkolnym wydatki na ten cel cel wprost corocznie przeznaczane — wzrost tej pozycyi od r. 1880. do 1886. wynosi 146%. Dalej podnosić się muszą równocześnie stale pozycye wydatków obejmujące płace nauczycieli i remuneracye dla katechetów — wzrost tych pozycyi podług preliminarza obliczony wynosi za czas od r. 1880. do 1886 r. przeszło 17%. Nadto nieuniknione bo z ustawy wypływające dodatki pięcioletnie dla nauczycieli z natury rzeczy stale się podnoszą — wzrost tej pozycyi od r. 1880. do 1886. wynosi 170%. Nakoniec rubryka „Substytucye“ będąca wyrazem wzrastającej frekwencyi uczniów szkół ludowych, podniosła się od r. 1880. do 1886. blizko o 100%. Wprawdzie ścisłe stosowanie się Rady szkolnej do życzeń Wysokiego Sejmu zdoła w pewnej części zaradzić potrzebie przez naukę półdniową, jednakże pomimo to biorąc wzgląd na wynikłość z r. 1884. i 1885. łudzić się trudno, iżby ta rubryka wydatków zmniejszać się miała.

W działach wydatków dotąd wyliczonych, które wysokością swoją przeważnie na wynik preliminarza krajowego funduszu szkolnego wypływają, tkwi naturalna tendencya do stałego wzrostu. Wzrost ten nie da się powstrzymać, można jedynie i należy w miarę możności nad tem czuwać, ażeby wzrost ten nie był za nadto nagły i stosował się tylko do rzeczywistych potrzeb szkolnictwa ludowego w kraju.

Pomijając kilka pomniejszych lub stałych rubryk spostrzegamy w preliminarzu wydatki trojakiej kategoryi, których charakter nie ma cechy koniecznego wzrostu. Wydatki te: albo służą na uposażenie szkół w środki naukowe, jak wydatki na „przybory naukowe“ i „biblioteki okręgowe“; albo też mają na celu ułatwienie gminom zakładania szkół jak „zasiłki na budynki szkolne“; albo też służą na wynagrodzenie zasług w stanie nauczycielskim, tudzież na spełnianie dobroczynności lub szczodrobliwości względem nauczycieli, jak „zapomogi i remuneracye“, tudzież wydatki w rubryce „Rozmaite inne“. Wszystkie te pozycye bywały dawniej uposażane z wielką hojnością. Od roku 1880. zaś Wysoki Sejm do pozycyj tych stosować zaczął zasadę oszczędności, wskutek czego w pewnej mierze zniżyły się. Wydatki w pomienionych pozycyach zawarte z natury swojej dopuszczają zmiany, na którą ogólne położenie finansowe kraju w każdym roku wpływać powinno. Oprócz tego preliminarz wydatków zawiera pozycyę zazwyczaj dosyć wysoką, która w istocie rzeczy nie jest wydatkiem rzeczywistym, ale która mimo to na stopę obciążenia ludności w dotyczącym roku wpływ wywiera. Pozycyą tą są zaliczki zwrotne dla okręgowych funduszów szkolnych. Zniżenie tej pozycyi nie jest oszczędnością, ale ulżeniem ciężaru dla funduszu krajowego w dotyczącym roku. Zniżenie takie zawisłem jest od ścisłości, z jaką władza polityczna i skarbowa w kraju ściąga należytości funduszu miejscowego i okręgowego.

Dzisiejsze położenie kraju wymaga nieodzownie, ażeby na rok 1886. czynić wszelkie możliwe oszczędności w gospodarce krajowej tudzież ulgi w ciężarach funduszu krajowego.

Uwagi powyższe wskazują, które działy wydatków budżetu szkolnego ulg i oszczędności dopuszczają.

III. Wydatki.

Rada szkolna krajowa preliminuje wydatki ogółem w kwocie . .	695.662 zł.
Wydział krajowy proponuje	585.493 „
Komisya budżetowa przyjmuje	638.246 „
t. j. mniej od Rady szkolnej kraj.	57.416 „
a więcej od Wydziału krajowego o	52.753 „

Poszczególnienie wydatków.

Wydatki krajowego funduszu szkolnego wedle ustaw o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych dwojakiej są natury. A mianowicie: albo są to „zasiłki z funduszu szkolnego krajowego dla funduszów szkolnych okręgowych (art. 27. lit. *c.* ust. kraj. z dn. 2. Maja 1873) albo też wydatki własne funduszu szkolnego krajowego (art. 35—38. wym. ust. kr.)

„Zasiłki“ dla funduszów szk. okręg. ponosi fundusz szk. krajowy pod warunkiem, jeżeli na pokrycie potrzeb ustawą na fundusze szk. okręgowe nałożonych fundusze te same z siebie nie wystarczają, chociaż przeznaczone dla nich dochody doszły już do maksymalnej ustawą przewidzianej wysokości (art. 19., 27., 28. wym. ust. kr.). Zaś „Wydatki własne“ ponosi fundusz krajowy szkolny bez względu na wydatność funduszów szkolnych okręgowych jako ciężar własny wprost ustawą na fundusz krajowy szkolny nałożony (art. 35—38. wym. ust. kr.).

Ta dwojaka na różnych tytułach prawnych oparta natura wydatków funduszu kraj. szk. nie była dotąd nigdy z układu preliminarza widoczną. Komisya budżetowa mniemając, że uwidocznienie takie ułatwić może ogólny przegląd preliminarza wydatków, rozdziela wszystkie wydatki funduszu kraj. szk. na dwa główne działy, a mianowicie na „Dział I. Zasiłki dla funduszów okręgowych szkolnych“ i „Dział II. Wydatki własne funduszu szkolnego krajowego“.

Każdy z tych działów obejmować będzie Rubryki, które komisya do uchwały Wysokiemu Sejmowi przedstawi. A chociażby którakolwiek z Rubryk składała się z kilku pozycyj, i chociażby każda z tych pozycyj była przedmiotem osobnej uchwały komisyi tudzież Wys. Sejmu, wynika to z zasad ogólnych budżetu, że Radzie szkolnej krajowej służyć będzie w takim razie prawo przenoszenia kredytu w jednej pozycyi zaoszczędzonego na wydatki innej pozycyi tejże samej Rubryki. Takie prawo przenoszenia (virement) nie będzie zaś służyć pomiędzy samemi Rubrykami, chybaby W. Sejm wyraźną uchwałą na takie przenoszenie zezwolił.

Co do Działu I.

„Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych".

W dotychczasowych preliminarzach zasiłki dla funduszów szk. okręgowych obejmowały całą Rubrykę I. w kilku pozycyach tudzież w Rubryce II. pierwszą tejże pozycyę, złączoną zapomocą virement z resztą pozycyj Rubryki II., które z natury swojej do Działu II-go należeć powinne.

W takiż sposób ułożony został preliminarz na rok 1886. W szczególności poz. 1. Rubr. I. nosi napis ogólny: „Na pokrycie niedoboru miejscowych funduszów szkolnych przy szkołach po koniec roku 1884. i w pierwszem półroczu 1885. zorganizowanych". Lecz pozycya ta składa się właściwie z 7 pozycyj, które Rady szkolne okręgowe z osobna preliminują, a które Rada szkolna krajowa w przedłożonym Wydziałowi krajowemu „Sumaryuszu szkół zorganizowanych tudzież dochodów i wydatków funduszów szkolnych okręgowych na rok 1886" jako „Kolumny I. do VII. Rozchodów" zestawia Kolumny te bywały wprawdzie niekiedy w komisyi budżetowej z osobna rozbierane i uchwalane, zawsze jednak tylko jako podstawy do obliczenia ogólnej wysokości całej pozycyi 1., t. j. całego zasiłku na niedobór funduszów szkolnych okręgowych z powodu wydatków w tych siedmiu kolumnach wyliczonych.

Wskutek tego Rada szkolna miała swobodne prawo przenoszenia zaoszczędzeń z jednej kolumny do drugiej. A ponieważ kolumna I. „płace nauczycieli" dotąd stale zaoszczędzenia wykazywała i tak z powodu interkalaryów jak i z innych nieuniknionych powodów i nadal zaoszczędzenia wykazywać będzie, przeto gdyby taki stan rzeczy miał trwale pozostać, komisya budżetowa nie zyskałaby nigdy istotnych do intencyj Wysokiego Sejmu zastosowanych wynikłości poszczególnych kolumn „Sumaryusza" i nie mogłaby nigdy dojść do pożądanej ścisłości w tym dziale gospodarki funduszu krajowego szkolnego.

A ponieważ z wyjątkiem miejskiego okręgu szkolnego we Lwowie żaden inny okręg szkolny nie pokrywa z funduszów szkolnych okręgowych wszystkich ustawą nań włożonych ciężarów w całości, pomimo że wydatność ich dochodów doszła maksymalnej ustawą wskazanej granicy, a przeto wypadek ten bezwzględnie jest wykluczony, iżby okręgowe fundusze szkolne obeszły się bez zasiłku z funduszu szkolnego krajowego na pokrycie potrzeb w 7-miu kolumnach pozycyi 1. wykazanych, przeto wydatki na te potrzeby jakkolwiek formalnie są ciężarem funduszów szkolnych okręgowych, to przecież, o ile właśnie spadają na fundusz krajowy szkolny, w rzeczywistości tylko ten fundusz obciążają. Dla tego usprawiedliwionem jest żądanie, ażeby Wysoki Sejm dostarczając w tym zakresie znacznych zresztą funduszów, miał zupełne prawo stanowienia dla nich granic podług potrzeby, jak ją każdą z osobna rozpozna i uzna.

Z tych powodów komisya budżetowa wykluczając virement dotychczas Radzie szkolnej krajowej pomiędzy kolumnami „Sumaryusza" swobodnie służące, z tych 7 kolumn czyni 6 osobnych Rubryk i kwotę każdej Rubryki do osobnej uchwały Wys. Sejmu przedstawia.

Wskutek tego

Rubrykę I. Działu I. stanowić będzie *poz. 1.* (odpowiadająca sumie kolumny I. i II.

Rozchodów „Sumaryusza“) z napisem „Na pokrycie niedoboru z powodu płac dla nauczycieli i nauczycielek etatowych, tudzież z powodu remuneracyj dla katechetów na rok 1885/6 wedle preliminarzów Rad szkolnych okręgowych.“

Po wyłączeniu okręgu miasta Lwowa, który wszelkie wydatki szkolne z własnych funduszów pokrywa, Rada szkolna preliminuje

jako wydatek na płace nauczycieli i nauczycielek etatowych tudzież na remuneracye dla katechetów . . . . . 1,298.819 zł.

jako dochód ogólny funduszów szkoln. okręg. . . . . 1,023.667 „

Wynikający ztąd niedobór . . 275.152 zł.

Rada szkolna krajowa preliminuje do pokrycia z zasiłków funduszu kraj. szk.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym przyjmuje

w Rubr. I. poz. 1. . . . 275.152 zł.

Rubryka II. poz. 2. (odpowiadająca kolumnie III. Rozchodów „Sumaryusza“) z napisem „Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe“.

Rada szkolna krajowa preliminuje na pokrycie niedoboru po wyłączeniu miasta Lwowa 32.753 zł.

Od lat trzech Wydział krajowy proponuje skreślenie tego wydatku z tego powodu, iż dla obciążenia krajowego funduszu szkolnego takowym nie znajduje w ustawie podstawy, mniemając, iż potrzeby podobne jak n. p. kreda, gąbki, papier, pióra i t. p. należą do tych potrzeb rzeczowych szkoły, które z jej utrzymaniem ściśle są złączone, które przeto w myśl art. 14. i 24. ustawy z 2. Maja 1873. stanowią ciężar funduszów szkolnych miejscowych. Wszelako ani komisya budżetowa nie podjęła dotąd myśli Wydziału krajowego, ani też w łonie Wysokiego Sejmu nie objawiła się podobna skłonność, przeciwnie wydatek ten uważany był dotąd zawsze jako ciężar na na funduszu krajowym spoczywający i jako taki przez Wysoki Sejm zawsze był uchwalany.

Gdyby myśl Wydziału krajowego w tym względzie podjąć chciano, to przedewszystkiem zważyć wypada, że zmiana ztąd wynikła nie mogłaby już spowodować wykreślenia z budżetu szkolnego krajowego tej kwoty, do której kolumna III. Rubr. I. dotąd wzrosła, i którą preliminarz na rok 1886. wykazuje, a więc kwoty . . . . . 32.753 zł.

Podstawą bowiem tej kwoty są prawomocne orzeczenia organizacyjne Rady szkolnej krajowej, mocą których przy reorganizowaniu lub zakładaniu poszczególnych szkół ludowych równocześnie z systemizowaniem płacy dla nauczyciela, na rzecz tegoż na pokrycie mniejszych potrzeb szkolnych i urzędowych przyznany został z funduszu szkolnego krajowego dla każdej szkoły ryczałt kancelaryjny w kwocie 10 zł. Suma tych ryczałtów dotąd przyznanych wynosi razem 32.753 zł. i kwota ta wedle zdania komisyi w każdym razie powinna już pozostać jako ciężar krajowego funduszu szkolnego i musi być także przyjętą w całej swej wysokości do preliminarza wydatków na rok 1886.

Przeniesienie wydatku w kolumnie III. z funduszu krajowego na fundusze miejscowe mogłoby znaleźć zastosowanie jedynie co do tych szkół, które odtąd w przyszłości zakładane będą. Lecz i co do tych nie cała kwota wydatku tego może spaść z funduszu krajowego, ale tylko ta część, która istotnie potrzeby rzeczowe samej szkoły pokrywa i do utrzymania szkoły może być policzoną. Zaś ta część wydatku, która przeznaczoną jest na pokrycie potrzeb kancelaryjnych, z urzędowania nauczyciela wynikających, jak: papier, pióra, ołówki, druki, formularze i t, p. musiałaby pozostać i nadal przy funduszach okręgowych, a względnie przy funduszu krajowym.

Komisya budżetowa zastanawiała się nad tem, czyliby nie wypadało przeprowadzić na przyszłość ścisłego rozdziału między temi dwoma wydatkami, które z istoty swojej obciążać powinne dwa różne fundusze a nie sam tylko fundusz krajowy szkolny. W wykonaniu tej myśli zaproponowano rezolucyę następującej treści:

„Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, ażeby przy zakładaniu nowych szkół ludowych „mniejsze potrzeby szkolne“ od „potrzeb urzędowych“ ściśle odróżniła, i „potrzeby szkolne“ jako z utrzymywania szkoły wynikające stosownie do art. 14. i 24. ust. kraj. z dnia 2. Maja 1873 r. na fundusz szkolny miejscowy nakładała“.

Przy głosowaniu nad tą rezolucyą okazała się równość głosów, przewodniczący Komisyi przechylił się na stronę zapatrywania, uchwaleniu rezolucyi przeciwnego. Zapatrywanie to motywowano głównie tem, że z jednej strony oszczędność, któraby ztąd dla funduszu krajowego szkolnego wyniknąć mogła, nie jest tak znaczną, bo za 2 lata ostatnie wynosi razem tylko 2.543 zł., zaś zmiana taka mogłaby pociągnąć za sobą nierówne traktowanie szkół nowo zakładanych z dawniej zorganizowanemi, co Komisya nieuważałaby za pożądane.

Ostatecznie w Rubryce II. Komisya przyjmuje kwotę przez Radę szkolną krajową preliminowaną . . . . . 32.753 zł.
t. j więcej od Wydziału krajowego o . . . . . 32.753 „

Rubryka III. poz. 3. (odpowiadająca kolumnie IV. „Rozchodów Sumaryusza“) z napisem „Na przybory naukowe“. Rada szkolna krajowa preliminuje na pokrycie niedoboru po wyłączeniu miasta Lwowa . . . . . 14.185 zł.

Wydział krajowy proponuje:
skreślenie . . . . 10.000 zł.
a przyjęcie . . . . 4.185 „

Na zaopatrzenie szkół w przybory naukowe (globusy, mapy, tablice do nauki poglądowej i t. p.) wydawane były w latach dawniejszych sumy bardzo znaczne.

W roku 1880. tudzież w roku 1884. Komisya budżetowa objawiła życzenie, ażeby z wydatkami na te cele postępowano z większą oględnością, a w szczególności, żeby się kierowano tą myślą, iż w szkołach dawniej istniejących należy tylko nieodzowne czynić uzupełnienia, a tylko dla szkół nowych sprawiać potrzebne przybory. Do życzenia tego Rada szkolna krajowa w dwóch latach ostatnich zastosowała się. I tak na rok 1884. Rada szkolna krajowa miała sobie w tej kolumnie wyznaczoną kwotę 14.195 zł., zaś wydała tylko 9.097 zł. W roku 1885. Komisya budżetowa przyjęła kwotę 7.195 zł.; informacye w krótkiej drodze zasięgnięte dają podstawę do przypuszczenia, że kwota ta przekroczoną nie będzie.

Zważywszy, że kwota 7.195 zł. preliminowana w roku 1885. na „Przybory naukowe“ głównie dla 300 szkół nowych w latach 1884. i 1885. w życie wejść mających, nie mogła wystarczyć na całkowite zaopatrzenie 306 szkół, które w tychże latach w życie istotnie wprowadzone zostały, zważywszy dalej, że na rok 1886. Rada szkolna krajowa zamierza założyć i w życie wprowadzić szkół nowych 150, Komisya budżetowa przyjmuje w Rubryce III. kwotę . . . . . 10.185 zł.
t. j. mniej od Rady szk. kraj. o . . . . . 4.000 „
a więcej od Wydziału kraj. o . . . . . 6.000 „

Rubryka IV. poz. 4. (odpowiadająca kolumnie V. Rozchodów „Sumaryusza“) z napisem „Na konferencye okręgowe“. Rada szkolna krajowa preliminuje po wyłączeniu miasta Lwowa kwotę . . . . . 16.730 zł.
Wydział krajowy proponuje skreślenie w kwocie . . . . . 3.326 „

Gdy projekt Wydziału krajowego opiera się na wynikłości z roku 1884. zaś kwota 12.000 zł. na r. 1885. przez komisyę budżetową również na tej samej postawie przyjęta wedle zasięgniętych informacyj okazała się dostateczną, Komisya budżetowa przyjmuje:
w Rubryce IV. kwotę przez Wydział krajowy proponowaną . . . . . 13.404 zł.
t. j. mniej od Rady szk kr. o . . . . . 3.326 „

Rubryka V. poz. 5. (odpowiadająca kolumnie VI. Rozchodów „Sumaryusza“, z napisem „Na biblioteki okręgowe“. Co do Rubryki tej podnieść należy, że Rada szkolna krajowa tak w asygnacyi wydatków na te cele w r. 1885., jakoteż w ułożeniu preliminarza na r. 1886. zastosowała się do życzeń Komisyi budżetowej, redukując wysokość dawniej zwykle wyżej 3.000 zł. wydawaną do miary przez Komisyę budżetową w roku zeszłym przyjętej.

W preliminarzu na r. 1885. Komisya przyjęła kwotę 1.900 zł. Rada szkolna preliminuje na rok 1886. po wyłączeniu m. Lwowa kwotę . . . . . 1.950 zł.

Kwotę tę Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w Rubryce V. przyjmuje.

Rubryka VI. poz. 6. (odpowiadająca kolumnie VII. Rozchodów „Sumaryusza“) z napisem „Na rozmaite wydatki“. Rada szkolna krajowa preliminuje — po wyłączeniu m. Lwowa, kwotę . . . . . 9.890 zł.

Wydział krajowy proponuje skreślenie w kwocie . . . . . 6.090 „

Rubryka ta obejmuje podobnie jak na rok 1885. wydatek dwojaki: a mianowice najprzód kwotę . . . . . 3.800 „ tytułem zwykłych nieprzewidzianych wydatków, jak: kosztów ogłaszania konkursów, komisyj, dochodzeń dyscyplinarnych i t. p. Kwota ta w zasadzie jest usprawiedliwioną, a gdy wysokość jej stosuje się do wynikłości z r. 1884. tudzież do uchwały Komisyi na r. 1886. przeto zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę tę Komisya w całości przyjmuje.

Druga kwota, którą Rubryka VI. zawiera w wysokości 6.090 zł. pojawia się w preliminarzu Rady szkolnej krajowej po raz wtóry. Jest to wydatek, którego domaga się Rada szkolna tytułem pokrycia kosztów prowadzenia ksiąg kontowych okręgowych funduszów szkolnych. Komisya budżetowa rozpatrzywszy tę pozycyę w roku zeszłym przy sprawdzaniu preliminarza na r. 1885., odmówiła przyjęcia tej pozycyi z powodów prawnych zasadniczych, odwołując się do wyraźnego brzmienia §. 35. ust. kraj. z dnia 25. Czerwca 1873. Pomimo iż JE. Namiestnik Galicyi przedstawiał na posiedzeniu sejmowem przeciwne zdanie prawne c. k. Rządu, Wysoki Sejm zatwierdził opinię Komisyi budżetowej i pozycyę dotyczącą skreślił. Na tej podstawie Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym skreśla tę pozycyę także na rok 1886.

W Rubryce VI. przyjmuje Komisya ostatecznie kwotę . . . 3.800 zł. na pokrycie rozmaitych nieprzewidzianych wydatków Rad szkolnych okręgowych jak: kosztów ogłaszania konkursów na posady nauczycielskie i innych wyżej wymienionych. Gdy jednakże Komisya budżetowa dostrzegła w księgach kontowych, że Rada szkolna krajowa jeszcze niezupełnie zastosowała się do życzenia Komisyi w sprawozdaniu zeszłorocznem wyrażonego, ażeby system ryczałtów do tej rubryki stosowany uchylono i asygnacyą szczegółową zastąpiono, przeto Komisya wnosi następującą

Rezolucyę.

„Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, ażeby ryczałtowy system asygnowania rozmaitych wydatków w Rubr. VI. na rzecz Rad szkolnych okręgowych zawsze jeszcze częściowo wykonywany, na przyszłość całkowicie uchyliła.“

Rubryki dotąd uchwalone od I. do VI. wyczerpują w zupełności pozycyę I. Rubryki I. wydatków preliminarza przez Wydział krajowy przedłożonego.

Rubryka VII. z napisem „Na utrzymanie szkół nowych“ w *poz. 7.*, odpowiadająca pozycyi 2a) Rubryki I. preliminarza wydatków Wydziału krajowego, tudzież w pozycyi 8) (odpowiadającej pozycyi 2 b) Rubryki I. preliminarza Wydziału krajowego) na utrzymanie 188 szkół nowych Komisya budżetowa przyjmuje zgodnie z Wydziałem krajowym kwoty przez Radę szkolną krajową preliminowane a mianowicie:

w poz. 7. . . . . . 5.552 zł.
w poz. 8. . . . . . 8.000 „
Razem w Rubryce VII. . . . . 13.552 zł.

Rubryka VIII. poz. 9.) (odpowiadająca pozycyi 4. Rubr. II. preliminarza wydatków Wydziału krajowego) z napisem „Na płace dla nauczycieli i nauczycielek nadetatowych na rok 1885/6.“ W Rubryce II. Rada szkolna krajowa preliminowała pod ogólnym tytułem „Substytucye“ trojakie wydatki. Pierwszy z tych wydatków w poz. 4) wymieniony „na płace nauczycieli i nauczycielek nadetatowych“ należy do kategoryi wydatków, które podług ustaw obciążają w pierwszym rzędzie fundusze szkolne okręgowe. Dwa inne zaś w poz. 5. i 6. wymienione „na wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe“ i „na zastępstwo nauczycieli“ należą do kategoryi wydatków, które podług ustaw ciążą wprost na funduszu szkolnym krajowym. Dla tego stosownie do zasady ogólnej powyżej przyjętej, Komisya przenosi pozycyę 4. Rubryki II. preliminarza wydatków Wydziału krajowego do Działu IIgo, który obejmuje „Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych“ i umieszcza ją jako Rubrykę VIII. poz. 9. Zaś pozycyę 5), 6) zamieszcza poniżej na właściwem miejscu w Dziale II. „Wydatków własnych“. (Rubr. X. poz. 11. 12.)

Na wynagrodzenie nauczycieli i nauczycielek nadetatowych Rada szkolna krajowa preliminuje . . . . . 105.000 zł.
Wydział krajowy proponuje . . . . . 93.000 zł.

Preliminarz Rady szkolnej opiera się na wynikłości roku 1885 za czas od 1 Stycznia po koniec Sierpnia. Propozycya Wydziału krajowego zaś opiera się na przecięciu z lat trzech ubiegłych od r. 1882 do 1884. Wydatek z Rubryki VIII. wynika z ustawy, gdyż przy wzmagającej się frekwencyi, Rada szkolna krajowa zwiększonej potrzebie zaradzić musi. Gdy jednakże Wysoki Sejm zalecił jako środek zaradzenia tej potrzebie w pierwszym rzędzie naukę półdniową, zaś środek ten od ustanowienia sił nadetatowych oszczędniejszy dopiero w latach 1884 i 1885 w szerszych rozmiarach wszedł w zastósowanie, przeto biorąc na razie za przypuszczalną podstawę przeciętną wynikłość z tych dwóch lat ostatnich, Komisya budżetowa przyjmuje w Rubryce VIII. kwotę . . . . . 100.000 zł.
t. j. mniej od Rady szkolnej krajowej o . . . . . 5.000 zł.
więcej od Wydziału krajowego o . . . . . 7.000 zł.

Rubryka IX. poz. 10). (odpowiadająca pozycyi 3) Rubryki I. preliminarza wydatków Wydziału krajowego) z napisem „Zaliczki zwrotne dla funduszów szkolnych okręgowych“. Rada szkolna krajowa preliminuje podobnie jak preliminowała na rok 1885. kwotę . 50.000 zł.

Na rok 1885. Komisya budżetowa przyjęła wysokość preliminowaną, lecz Wysoki Sejm pozycyę tę zniżył do kwoty . . . . . 5.000 zł.
Wynikłość dotychczasowa za rok 1885 wynosi . . . . . 25.300 zł.

Wydział krajowy biorąc wzgląd na znaczną jeszcze wysokość zaległych prestacyj szkolnych i spodziewając się energicznego ściągania tak zaległości jakoteż prestacyj bieżących, projektuje skreślenie w kwocie . . . . . 30.000 zł.

Projekt Wydziału krajowego Komisya budżetowa przyjmuje i wstawia do Rubryki IX. pozycyi 10 . . . . . 20.000 zł.
t. j. mniej od Rady szkolnej krajowej o . . . . . 30.000 zł.

Na rubryce IX poz. 10. kończy się Dział I obejmujący „Zasiłki“; następuje

Dział II.

obejmujący „Wydatki własne funduszu szkolnego krajowego“.

Rubryka X. zawiera te dwie pozycye dotychczasowej Rubryki II. „Substytucye“, które podług uwag przy Rubryce VIII przytoczonych podług ustaw do „wydatków własnych funduszu szkolnego krajowego“ należą, a mianowicie:

Poz. 11. (odpowiadającą poz. 5. preliminarza wydatków Wydziału krajowego, „wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe“) i

Poz. 12. (odpowiadającą poz. 6) tegoż preliminarz a — „koszta zastępstwa nauczycieli“.)

Komisya budżetowa przyjmuje obydwie te pozycye zgodnie z Wydziałem krajowym podług preliminarza Rady szkolnej krajowej, t. j.:

w poz. 11.	3.500 zł.
w poz. 12.	3.500 zł.
Razem w Rubryce X. . . .	7.000 zł.

Rubryka XI. poz. 13. (odpowiadająca Rubr. III. poz. 7. preliminarza wydatków Wydziału krajowego;

poz. 14 odpowiadająca poz. 8.
„ 15 „ „ 9.
„ 16 „ „ 10.)

„Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye. . . . . 3.690 zł.

Dalej Rubryka XII. poz. 17. (odpowiadająca Rubr. IV. poz. 11. preliminarza wydatków Wydziału krajowego) „Adjuta“ . . . . . 5.000 zł.

Komisya budżetowa przyjmuje zgodnie z Wydziałem krajowym podług preliminarza Rady szkolnej krajowej.

Rubryka XIII (odpowiadająca Rubryce V preliminarza wydatków Wydziału krajowego) obejmować będzie dotychczasowe tejże pozycye 12. 14 15. jako nowe pozycye 18. 19. 20. Zaś dotychczasową pozycyę 13. (nową 21) komisya budżetowa wyłącza i zamieszcza jako osobną Rubrykę XIV, z tego powodu ponieważ nie może W. Sejmowi doradzać, ażeby tenże udzielił Radzie szkolnej prawa wzajemnego przenoszenia kredytów we wszystkich pozycyach dotychczasowej Rubryki V uchwalonych, owszem mniema, że pod tym względem remuneracye dla inspektorów osobno traktowane być powinne.

W pozycyi 18 (nowej) Rada szk. kraj. preliminuje na remuneracye zmienne i zapomogi dla nauczycieli 14.000 złr. Wydział kraj. proponuje skreślenie w kwocie 10.000 zł. odwołując się na budżety innych krajów, które na ten cel preliminują kwoty nderzająco mniejsze.

Nie ulega wątpliwości, że wydatek ten powtarzający się corocznie obciąża dosyć znacznie budżet szkolny krajowy, tudzież że przy wzmaganiu się pozycyi 20 (nowej) tejże Rubryki czuwać nad tem wypada, ażeby wysokość całej tej Rubryki nie wzrastała nad miarę właściwą. Gdy jednak płace nauczycieli w kraju naszym szczuplejsze są od płac nauczycieli w innych krajach; gdy liczne petycye corocznie do W. Sejmu nadchodzące oraz informacye w biurze Rady szk. kraj. zasięgnięte przekonywają, że wielu nauczycieli częstokroć znajduje się w tem położeniu, iż zapomoga wyjątkowa w kwocie 20 — 50 zł. — w jakichto kwotach Rada szk kraj. takowej udziela — istotną i piekącą potrzebą chwilową jest usprawiedliwioną, przeto komisya budżetowa nie może W. Sejmowi doradzać zniżenia tego wydatku, przyjmuje więc w poz. 18. kwotę . . . . 14.000 zł.

W Poz. 19. (nowej) i 20. (nowej) komisya budżetowa przyjmuje zgodnie z Wydziałem krajowym preliminowane kwoty . . . . . 12.000 „
i . . . . . 3.000 „
razem w Rubr. XIII . . . 29.000 zł.

Rubryka XIV poz 21 (odpowiadająca poz. 13. Rubr. V preliminarza wydatków Wydziału krajowego) z napisem: „Remuneracye i zapomogi dla inspektorów okręgowych“.

Rada szk. kraj. preliminuje 3.000 zł.

Wydział krajowy proponuje skreślenie tej propozycyi w całej wysokości motywując swój projekt tem, że inspektorowie okręgowi jako organa państwowe ze Skarbu państwa a nie ze Skarbu krajowego remuneracye otrzymywać powinni. Taką samą propozycyę uczynił Wydział krajowy w rokn

ubiegłym, komisya budżetowa, dzieląc zapatrywanie Wydziału krajowego, iż ciężar odpowiedniego uposażenia inspektorów i wspierania ich przez remuneracye i zapomogi spada w pierwszym rzędzie na skarb państwa, wniosła rezolucyę wzywającą c. k. Rząd, „ażeby w celu uzyskania z c k. skarbu państwa dla okręgowych inspektorów przy szkołach ludowych należytego uposażenia a w szczególności także potrzebnej dla wspierania ich przez remuneracye i zapomogi dotacyi na drodze właściwej odpowiednie poczynił kroki.“

Wszelako mimo to komisya budżetowa w roku zeszłym przyjęła także w zasadzie wydatek krajowego funduszu szkolnego na remuneracye nadzwyczajne dla inspektorów uznając, że inspektorowie okręgowi mają sposobność w czynnościach swoich tak przy organizacyi szkół jako też przy ich nadzorze położyć szczególne zasługi około rozwoju szkolnictwa w tym duchu i kierunku, jaki mu obok ustaw „zasadnicze uchwały W. Sejmu“ wskazują, że przeto w takich wypadkach wynagrodzenie „szkolnych zasług około dobra krajowego“ z funduszów krajowych jest uzasadnione. Jakoż w budżecie na r 1885 komisya budżetowa przyjęła całą na ten cel preliminowaną kwotę 3.000 zł.

Stanowisko, które komisya budżetowa w ten sposób w kwestyi inspektorów okręgowych zajęła, W. Sejm uchwałą swoją zatwierdził.

Rada szkolna krajowa na podstawie jednomyślnej uchwały przedstawiła powołaną rezolucyę sejmową Ministerstwu Wyznań i Oświecenia z usilnem poparciem, i otrzymała odpowiedź odmowną, której treść komunikowała Wydziałowi krajowemu pod dniem 28. Września 1885 r. do L. 5720. Odpowiedź ta odwołuje się do dawniejszych reskryptów w tej sprawie w latach 1875. i 1877. 1880. wydanych. Jako trudność główną w odpowiedniem stałem uposażeniu tudzież w zupełnem przyjęciu remuneracyi i zapomóg dla inspektorów Ministerstwo przytacza potrzebę zastosowania takiej zasady drogą ustawy państwowej dla wszystkich krajów, co pociągnąłoby za sobą znaczne zwiększenie ciężarów skarbu państwa, na które ogólne położenie finansowe państwa nie pozwala.

Z osnowy wymienionych reskryptów okazuje się, że Skarb państwa, „uwzględniając znaczniejsze wymagania nadzoru okręgowego w Galicyi, dla tego kraju koronnego w y j ą t k o w o“ przyjął na siebie koszta zastępstwa tych inspektorów okręgowych, którzy powołani są ze stanu nauczycieli ludowych.

W obec tego stanu rzeczy. komisya budżetowa idąc za wskazówką zeszłorocznej uchwały sejmowej a oraz kierując się względami słuszności, nie może doradzać W. Sejmowi całkowitego skreślenia kwoty w Rubr XIV preliminowanej.

Gdy jednak według dzisiejszego stanu z pomiędzy 37 inspektorów okręgowych tylko 10 należy do stanu nauczycieli szkół ludowych; (5 należy do stanu profesorów gimnazyalnych i realnych, 5 do starszych nauczycieli c. k. seminaryów nauczycielskich, 6 do nauczycieli szkół wzorowych c k. seminaryów a 2 nie należy do stanu nauczycielskiego) gdy remuneracye i zapomogi nie bywają i nie powinne być dawane w kwotach wyższych aniżeli zł. 100 — 150; gdy nareszcie nie wszyscy 19 inspektorów każdorocznie zapomogi potrzebują lub na remuneracyę zasługują; przeto komisya budżetowa proponuje w Rubryce tej zaoszczędzenie w kwocie . . . . . 1.000 zł.
przyjmując wydatek w kwocie . . . . . 2.000 „
t. j. m n i e j od Rady szk. kraj. o . . . . . 1.000 „
a w i ę c e j od Wydz. kraj o . . . . . 2.000 „

Rubryki dalsze od XV do XXI poz. od 22 do 49 odpowiadające Rubrykom od VI do XII poz. od 16. do 43. preliminarza wydatków Wydziału krajowego a w szczególności:

Rubrykę XV. poz. 22) 23)	650 zł
R. XVI. poz. 24)	500 „
R. XVII. poz. 25 — 27)	77.618 „
R. XVIII. poz. 28)	12.800 „
R. XIX. poz. 29)	5.900 „
R. XX. poz. 30 — 48)	3.492 „
R. XXI. poz. 49)	1.000 „

Komisya budżetowa przyjmuje zgodnie z Wydziałem krajowym.

Rubryka XXII poz 50 (odpowiadająca Rubryce XIII. poz. 44. preliminarza wydatków Wydziału krajowego) na „Rozmaite wydatki“ w kwocie 3.800 zł. komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym przyjmuje podług preliminarza.

W pozycyi 45. Rubryki XIII. Rada szkolna krajowa preliminuje pod tytułem „Rozmaite inne“ kwotę . . . . . 3.000 zł.

Wydział krajowy proponuje całkowite skreślenie tej pozycyi dla braku wszelkiego uzasadnienia. Komisya budżetowa przekonała się z wykazu wydatków tej pozycyi tak w roku bieżącym jak i w dawniejszych latach czynionych, że takowe są tylko wyrazem szczodrobliwości względem po jedynczych jednostek wykonywanej, bez której dobro szkolnictwa w niczem nie ucierpi. Komisya zatem mniema, iż do tej pozycyi istotnie zasadę oszczędności z całą ścisłością zastosować należy i proponuje zupełne wykreślenie tej pozycyi, zwłaszcza, że gdyby wogóle zaszła potrzeba jakichbądź nieprzewidzianych wydatków własnych kraj. funduszu szkolnego, Rubryka XXI. obejmująca „Potrzeby szkół ogólnej natury, z przeznaczenia swojego na pokrycie wydatków takich służyć powinna.

Rubryka XXIII (odpowiadająca Rubryce XIV. Preliminarza wydatków Wydziału krajowego „Zasiłki na budowę szkół“.

W poz 51. (nowej) *46.* (dawnej) na „zasiłki bezwrotne“ Rada szkolna krajowa preliminuje kwotę . . . . . 8.000 zł.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym przyjmuje kwotę na r. 1885. uchwaloną . . . . . 5.000 „
skreślając kwotę . . . . . 3.000 „

W poz. 52. (nowej) *47.* (dawnej) na „zasiłki zwrotne“. Rada szkolna krajowa preliminuje kwotę . . . . . 12.000 „

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym przyjmuje kwotę na r. 1885. uchwaloną . . . . . 10.000 „
skreślając kwotę . . . . . 2.000 „
Wynik Rubr. XXIII. wykazuje kwotę ogólną . . . . . **15.000** „
t. j. mniej od R. szk. kr. o . . . . . 5.000 „
a tyle ile Wydział krajowy proponuje

Wydział krajowy otworzył w preliminarzu wydatków na rok 1886. nową Rubrykę XV. (poz. 48.) z napisem: „Zaliczki zwrotne na płace dla nauczycieli i nauczycielek“.

Otwarcie tej Rubryki jest konsekwencyą projektu wprowadzenia nieistniejącej dotąd instytucyi „zaliczek na płace nauczycieli“, który Wydział krajowy przedstawia Wys. Sejmowi w sprawozdaniu do L. 44.983/885. zalecając przyjęcie następującej

Uchwały:

I Nauczycielom i nauczycielkom przy szkołach ludowych stale zamianowanym może Rada szkolna krajowa w wypadkach nadzwyczajnej potrzeby dawać wyjątkowo zaliczki zwrotne bezprocentowe do wysokości trzechmiesięcznej płacy, spłacalne najwięcej w 20 ratach miesięcznych.

II. Na cel powyższy wstawia się do preliminarza funduszu szkolnego krajowego stała roczna roczna dotacya w kwocie 5.000 zł.

Komisya budżetowa wzięła przedewszystkiem pod rozwagę sam projekt zaprowadzenia „zaliczek na płace nauczycieli“. Okazało się jednak, że tak co do pytania zasadniczego jako też co do sposobu organizacyi i uposażenia podobnej instytucyi, gdyby wprowadzoną być miała, bardzo znaczne zachodzą w zapatrywaniach różnice i wątpliwości, które dokładnego rozpoznania, wyjaśnienia i spokojnej rozwagi potrzebują, dlatego komisya nie przesądzając wyniku uchwał Wysokiego Sejmu co do tej sprawy, którą w osobnem sprawozdaniu przedstawi wstawioną przez Wydział krajowy Rubr. XV. (poz. 48.), która stanowiłaby teraz Rubrykę XXIV. (poz 53.) — na teraz, dla braku odpowiedniej podstawy opuszcza.

Dochody

Rubryki dochodów od I do IX. (poz 1 do 26) komisya budżetowa przyjmuje podług preliminarza Wydziału krajowego — przy czem odnośnie do Rubr VII poz. 24. nadmienia, że gdy suma zwrotów funduszowi krajowemu szkolnemu wskutek ukończonej likwidacyi z funduszami szkolnemi okręgowemi wynosi . . . . . 496.835 zł.
a na poczet tej sumy dotąd wpłynęło do kasy Wydziału krajowego . . . 161.000 „
wskutek czego reszta należytości wynosi jeszcze 335.835 zł.

przeto wstawienie z tego tytułu kwoty 150.000 zł. do preliminarza dochodów na rok 1886 jest uzasadnione.

Komisya przyjęła zatem:

w Rubr.	I.	kwotę . . .	14.706 zł.
„	II.	„	9 „
„	III.	„	530 „
„	IV.	„	2.835 „
„	V.	„	— —
„	VI.	„	9.000 „
„	VII.	„	176.215 „
„	VIII.	„	54.943 „
„	IX.	„	20.000 „

Opuszczenie Rubryki X. tłumaczy się tem, że Komisya opuściła odpowiednią Rubrykę XV. wydatków.

Ostatecznie Komisya budżetowa wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić

Wydatki krajowego funduszu szkolnego na rok 1886. a mianowicie:

Dział I.

Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych.

Rub.	I. poz.	1.	„Na pokrycie niedoboru z powodu płac dla nauczycieli i nauczycielek etatowych, tudzież z powodu remuneracyi dla katechetów na r. 1885/6 wedle preliminarzów Rad szkolnych okręgowych“	275.152 zł.
„	II. „	2.	„Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe“ . .	32.753 „
„	III. „	3.	„Na przybory naukowe“	10.185 „
„	IV. „	4.	„Na konferencye okręgowe“	13 404 „
„	V. „	5.	„Na biblioteki okręgowe“	1.950 „
„	VI. „	6.	„Na rozmaite wydatki“	3.800 „
„	VII. „	7. 8.	„Na utrzymanie szkół nowych“	13.552 „
„	VIII. „	9.	„Na płace dla nauczycieli i nauczycielek nadetatowych na rok 1885/6.“	100.000 „
„	IX. „	10.	„Zaliczki zwrotne dla fuuduszów szkolnych okręgowych“	20.000 „

Dział II.

Wydatki własne funduszu szkolnego krajowego.

Rub.	X. poz.	11. 12.	„Substytucye“	7.000 zł.
„	XI „	13. do 16.	„Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye“	3 690 „
„	XII. „	17.	„Adjuta“	5.000 „

Rub.	XIII. poz.	18. 19. 20. „Remuneracye i zapomogi“ . . .	29.000 zł.
„	XIV. „	21. „Remuneracye i zapomogi dla inspektorów okręgowych“	2.000 „
„	XV. „	22. 23. „Podatki i daniny“	650 „
„	XVI. „	24. „Koszta podróży i dyety“	500 „
„	XVII. „	25. do 27. „Dodatki pięcioletnie“	77 618 „
„	XVIII „	28. „Dodatek do funduszu emerytalnego“ . . .	12.800 „
„	XIX. „	29. „Emerytury“	5.900 „
„	XX. „	30. do 48. „Dary z łaski“	3.492 „
„	XXI. „	49. „Potrzeby szkół ogólnej natury“	1.000 „
„	XXII. „	50. „Rozmaite wydatki“	3.800 „
„	XXIII. „	51. 52. „Zasiłki na budowę szkół“	1.500 „
		Suma wydatków . .	638.246 zł.

Dochody krajowego funduszu szkolnego na rok 1886. a mianowicie:

Rub.	I. poz.	1. do 8. „Odsetki od kapitałów“	14.706 zł.
„	II. „	10. do 13. „Dochody z dóbr, realności i innych praw“ .	9 „
„	III. „	14. do 16. „Dodatki“	530 „
„	IV. „	17. „Zysk ze sprzedaży książek szkolnych“ . . .	2 835 „
„	V. „	18. „Zapisy i darowizny“	— —
„	VI. „	19. „Taksy od spadków“	9 000 „
„	VII. „	20. do 24. „Rozmaite wpływy“	176.215 „
„	VIII. „	25. „Dodadek z c. k. Skarbu Państwa“	54 943 „
„	IX. „	26. „Zwroty zaliczek, udzielonych gminom na budynki szkolne“	20.000 „
		Suma dochodów . .	278.238 zł.

II. Wysoki Sejm raczy pozwolić

Na wzajemne przenoszenie kredytów w Rubrykach XVI. i XXI uchwalonych.

III. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rezolucyę w osnowie sprawozdania przy Rubryce VI. zamieszczoną.

Lwów dnia 12. Grudnia 1884

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Madeyski.

Alegat A. # Wykaz szkół nowo

Liczba porz.	Liczba exhibitu	Rada okręgowa	Miejscowość	Płaca nauczyciela zł.	ct.	Drobne potrzeby szkolne zł.	ct.	Dopłata okrę na płacę nauczyciela zł.	ct.
	Szkoły etatowe.								
1	6983 / ex 1883	Przemyśl	Łacko	300	.	10	.	145	96
2	7742 „	Lwów	Zagórze	300	.	10	.	47	44
3	7297 „	Sokal	Nusmice	300	.	10	.	86	55
4	1683/ex 1883 2735/884	Tarnów	Bolesław	550	.	15	.	231	66
5	13174 8756/ex 1883	Tarnopol	Łubianki wyższe	300	.	10	.	116	47
6	2799 1909 „	Śniatyn	Żuków	300	.	10	.	125	52
7	7353 5111 „	Rzeszów	Łukawiec	300	.	10	.	98	.
8	13793 9194 „	Sokal	Zniatyn	300	.	10	.	85	29
9	12665 8383 „	Drohobycz	Butla	300	.	10	.	95	78
10	236 / ex 1884	dtto	Hubicze	300	.	10	.	137	89
11	1909 „	Przemyśl	Wojtkowa	300	.	10	.	165	60
12	4580 „	Drohobycz	Wysocko niżne	300	.	10	.	183	34
13	5478 „	Jaworów	Młyny	300	.	10	.	140	89
14	5952 „	Brzeżany	Hołhocze	400	.	10	.	203	49
15	5556 „	Stanisławów	Jezierzany	300	.	10	.	131	51
16	5458 „	Jaworów	Żmijowiska	300	.	10	.	142	78
17	5324 „	Sambor	Barańczyce	300		10		143	75
18	5381 „	Brzeżany	Łapszyn	300	.	10	.	92	29
19	4577 „	Drohobycz	Rozłucze	300	.	10	.	189	63
20	5944 „	Pilzno	Zagorzyce	400	.	10	.	179	41
21	5559 „	Stanisławów	Bohorodyczyn	300	.	10	.	157	44
22	6473 „	Sambor	Pianowice	300	.	10	.	120	.
23	5628 „	Tarnopol	Łozówka	300	.	10	.	146	50½
24	5625 „	Tarnopol	Hnilice wielkie	300	.	10	.	138	89
25	5321 „	Sambor	Błozów	300	.	10	.	158	83
26	5323 „	Sambor	Więckowice	300	.	10	.	150	.
27	2162 „	Kolbuszowa	Majdan	550	.	15	.	321	64
28	4663 „	Sokal	Józefów	300	.	10	.	gmina	
29	3984 „	Pilzno	Nawsie	400	.	10	.	219	43
30	5582 „	Myślenice	Skawa	300	.	10	.	177	60
31	2499 „	Sokal	Spasów	300	.	10	.	66	32
32	5456 „	Jaworów	Lubieńce	300	.	10	.	133	5
33	6238 „		Kalinków	300	.	10	.	123	77
34	7005 „		Rzeszotary	300	.	10	.	112	44
35	7161 „		Ostrów	300	.	10	.	125	49
36	7359 „		Stryhańce	300	.	10	.	126	72
37	7448 „		Giedlarowa	300	.	10	.	201	26
38	7452 „		Staremiasto	300	.	10	.	143	72
39	7732 „		Jabłonówka	300	.	10	.	136	24
40	7503 „	Sokal	Prusinów	300	.	10	.	143	41
41	7356 „	Sokal	Huta połoniecka	300	.	10	.	150	.
42	4225 „	Śniatyn	Mihalcze	300	.	10	.	156	20
43	5563 „	Jaworów	Świdnica	300	.	10	.	118	20

zorganizowanych w r. 1884.

z funduszu gowego		Szkoła wejdzie w życie	Przeto wypada na rok 1885.				Razem		Uwaga
na drobne potrzeby szkolne			na płacę nauczyciela		na potrzeby szkolne				
zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
.	.	1. Lutego 1884	145	96	.	.	145	96	
.	.	dtto	47	44	.	.	47	44	
.	.	dtto	86	55	.		86	55	
.	.	dtto	231	66	.	.	231	66	
10	.	dtto	116	47	10	.	126	47	
10	.	dtto	125	52	10	.	135	52	
10	.	dtto	98	.	10	.	108		
10	.	dtto	85	29	10	.	95	29	
.	.	dtto	95	78		.	95	78	
10	.	1. Września 1884	137	89	10	.	147	89	
10	.	dtto	165	60	10		175	60	
10	.	dtto	183	34	10	.	193	34	
7	.	dtto	140	89	7	.	147	89	gmina płaci 3 zł.
10	.	dtto	203	49	10	.	213	49	
.	.	dtto	131	51		.	131	51	
7		dtto	142	78	7	.	149	78	
10	.	dtto	143	75	10		153	75	
10	.	dtto	92	29	10	.	102	29	
.	.	dtto	189	63	.	.	189	63	
10	.	dtto	179	41	10	.	189	41	
10	.	dtto	157	44	10	.	167	44	
10	.	1. Września 1885	40	.	5	.	45	.	
10	.	„ 1884	146	50½	10	.	156	50½	
10	.	„ „	138	89	10	.	148	89	
10	.	„ 1885	52	94	5	.	57	94	
10	.	„ „	50	.	5	.	55	.	
15	.	„ 1884	321	64	15	.	336	64	
pokrywa		1. Września 1884	.	.	.	.	.	.	
10	.	dtto	219	43	10	.	229	43	
10	.	dtto	177	60	10	.	187	60	
10	.	dtto	66	32	10		76	32	
8	.	dtto	133	5	8	.	141	5	
8	.	dtto	123	77	8	.	131	77	
.	.	dtto	112	44	.	.	112	44	
10	.	dtto	125	49	10	.	135	49	
10	.	dtto	126	72	10	.	136	72	
10	.	dtto	201	26	10	.	211	26	
10	.	dtto	143	72	10	.	153	72	
10	.	dtto	136	24	10	.	146	24	
10		dtto	143	41	10	.	153	41	
10	.	dtto	150	.	10	.	160	.	
10	.	dtto	156	20	10	.	166	20	
8	.	dtto	118	20	8	.	126	20	
		Razem . .	5.784	51½	318	.	6.102	51½	

Liczba porz.	Liczba exhibitu	Rada okręgowa	Miejscowość	Płaca nauczyciela		Drobne potrzeby szkolne		Dopłata okrę na płacę nauczyciela	
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Szkoły filialne								
1	2449/ex 1883	Nowy Sącz	Brzeżna	250	.	10	.	133	.
2	11414 „	Drohobycz	Matków	250	.	10	.	156	88
3	3188 „	Nowy Sącz	Gostwica	250	.	10	.	119	6
4	12598 „	Jasło	Łężyny	250	.	10	.	173	90
5	46 „	Jasło	Żurowa	250	.	10	.	203	99
6	13173 „	Tarnopol	Łubianki niższe	250	.	10	.	67	23
7	12600 8339/ex 1883	Jasło	Czermna	250	.	10	.	79	69
8	13660 9116 „	Drohobycz	Borynia	250	.	10	.	148	34
9	13771 9173 „	Pilzno	Bobrowa	250	.	10	.	119	19
10	266 „	Jasło	Nienaszów	250	.	10	.	154	15
11	2779/ex 1884	Kałusz	Kamień	250	.	10	.	169	68
12	1238 „	Drohobycz	Kołpiec	250	.	10	.	105	56
13	2484 „	Przemyśl	Zohatyn	250	.	10	.	134	91
14	2609 „	Sambor	Tatary	250	.	10	.	138	78
15	3847 „	Nowy Sącz	Szczawnik	250	.	10	.	167	89
16	4932 „	Sambor	Laszki murow.	250	.	10	.	100	.
17	4581 „	Drohobycz	Radelicz	250	.	10	.	127	44
18	180 „	Lwów zam.	Horodyszcze cet.	250	.	10	.	35	24
19	5557 „	Stanisławów	Miłowanie	250	.	10	.	154	35
20	5311 „	Nowy Sącz	Poręba wielka	250	.	10	.	156	16
21	6545 „	Nowy Sącz	Przysietnica	250	.	10	.	164	45
22	4576 „	Drohobycz	Zuhotyn	250	.	10	.	169	69
23	4036 „	Jasło	Kobylany	250	.	10	.	160	4
24	5264 „	Kolbuszowa	Przędzel	250	.	10	.	135	81
25	5074 „	Drohobycz	Issaje	250	.	10	.	164	25
26	5984 „	Lwów zam.	Stoki	250	.	10	.	162	56
27	5882 „	Jasło	Niegłowice	250	.	10		182	48
28	5621 „	Tarnów	Słupiec	250	.	10	.	172	89
29	5598 „	Myślenice	Stróża	250	.	10	.	112	76
30	4713 „	Stryj	Stańków	250	.	10	.	170	68
31	7418 „	Jaworów	Hankowice Tułkowice	250	.	10	.	140	70
32	7221 „	„	Laskowa	250	.	10	.	163	82
33	7420 „	„	Myślatycze	250	.	10	.	132	24
34	573 „	Kraków	Bukow	250	.	10	.	111	12
35	5585 „	Myślenice	Biały Dunajec	250	.	10	.	145	78
36	5832 „	Jasło	Swierzowa ruska	250	.	10	.	193	9
37	5833 „	Jasło	Konty	250	.	10	.	149	79
38	5929 „	Drohobycz	Mihałowice	250	.	10	.	149	6
39	5639 „	„	Opary	250	.	10	.	134	28
40	4207 „	Stryj	Bereźnica król.	250	.	10	.	134	15
41	5733 „	Rzeszów	Baryczka	250	.	10	.	122	64
42	5318 „	Nowy Sącz	Kosinka mała	250	.	10	.	163	3
43	4454 „	Drohobycz	Łosiniec	250	.	10	.	120	.
44	4453 „	„	Jawora	250	.	10	.	142	74
45	3760 „	Kraków zam.	Czerna	250	.	10	.	88	62
46	4578 „	Drohobycz	Mochnate	250	.	10	.	189	20
47	4579 „	„	Krasne	250	.	10	.	188	1

z funduszu gowego		Szkoła wejdzie w życie	Przeto wypada na rok 1885.				Razem		Uwaga
na drobne potrzeby szkolne			na płacę nauczyciela		na potrzeby szkolne				
zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
10	.	1. Lutego 1884	133	.	10	.	143	.	
5	.	—	156	88	5	.	161	88	
8	70	1. Lutego 1884	119	6	8	70	127	76	
10	.	dtto	173	90	10	.	183	90	
10	.	dtto	203	99	10	.	213	99	
10	.	—	67	23	10	.	77	23	
10	.	1. Lutego 1884	79	69	10	.	89	69	
10	.	1. Września 1884	148	34	10	.	158	34	
10	.	1. Lutego 1884	119	19	10	.	129	19	
10	.	1. Września 1884	154	15	10	.	164	15	
10	.	dtto	169	68	10	.	179	68	
10	.	dtto	105	56	10	.	115	56	
10	.	dtto	134	91	10	.	144	91	
10	.	dtto	138	78	10	.	148	78	
10	.	dtto	167	89	10	.	177	89	
10	.	dtto	100	.	10	.	110	.	
9	.	dtto	127	44	9	.	136	44	
10	.	1. Stycznia 1884	35	24	10	.	45	24	
10	.	1. Września 1884	154	35	10	.	164	35	
10	.	dtto	156	16	10	.	166	16	
10	.	dtto	164	45	10	.	174	45	
8	.	dtto	169	69	8	.	177	69	
10	.	dtto	160	4	10	.	170	4	
10	.	dtto	135	81	10	.	145	81	
5	.	dtto	164	25	5	.	169	25	
10	.	dtto	162	56	10	.	172	56	
10	.	1. Września 1886	.	.	.	.	.	.	
10	.	1. Września 1884	172	89	10	.	182	89	
10	.	dtto	112	76	10	.	122	76	
10	.	dtto	170	68	10	.	180	68	
6		dtto	140	70	6	.	146	70	
10	.	dtto	163	82	10	.	173	82	
6	.	dtto	132	24	6	.	138	24	
10		dtto	111	12	10	.	121	12	
10	.	dtto	145	78	10	.	155	78	
10	.	dtto	193	9	10	.	203	9	
10	.	dtto	149	79	10	.	159	79	
10	.	dtto	149	6	10	.	159	6	
10	.	dtto	134	28	10	.	144	28	
10	.	dtto	134	15	10	.	144	15	
10	.	dtto	122	64	10	.	132	64	
10	.	dtto	163	3	10	.	173	3	
5	.	dtto	120	.	5	.	125	.	
5	.	dtto	142	74	5	.	147	74	
5	.	dtto	88	62	5	.	93	62	
8	.	dtto	189	20	8	.	197	20	
10	.	dtto	188	1	10	.	198	1	

Liczba porz.	Liczba exhibitu	Rada okręgowa	Miejscowość	Płaca nauczyciela zł.	ct.	Drobne potrzeby szkolne zł.	ct.	Dopłata okr. na płacę nauczyciela zł.	ct.
	Szkoły filialne								
48	5322/ex 1884	Sambor	Mrozowice	250	.	10	.	150	.
49	5558 „	Stanisławów	Tarnawica polna	250	.	10	.	132	.
50	5618 „	Tarnów	Nieczajna	250	.	10	.	159	14
51	5617 „	„	Grądy z Wulką grądzką	250	.	10	.	162	91
52	5619 „	„	Cwików	250	.	10	.	154	33
53	5620 „	„	Dąbrówki breńs.	250	.	10	.	175	25
54	5697 „	„	Smęgorzów	250	.	10	.	164	40
55	5699 „	„	Gruszów wielki	250	.	10	.	154	45
56	5724 „	Tarnopol	Skoryki	250	.	10	.	149	46
57	5627 „	„	Lisieczyńce	250	.	10	.	149	89
58	5945 „	Pilzno	Gnojnica	250	.	10	.	135	84
59	5881 „	Jasło	Krempna	250	.	10	.	141	41
60	4229 „	Tarnopol	Worobijówka	250	.	10	.	.	.
61	6154 „	Pilzno	Jaźwiny	250	.	10	.	173	40
62	6153 „	„	Głowaczowa	250	.	10	.	175	67
63	6151 „	„	Łopuchowa	250	.	10	.	156	83
64	6035 „	„	Borowa	250	.	10	.	163	75
65	6882 „		Pławo	250	.	10	.	132	72
66	7577 „		Pryszów kamer.	250		10	.	127	92
67	7406 „		Kamienica górna	250	.	10	.	113	17
68	4053/ex 1883	Zaleszczyki	Swierzkowce	250	.	10	.	161	86
69	7449 „		Krzemienica	250	.	10		125	78
70	7450 „		Głuchów	250	.	10	.	171	85
71	7451 „		Brzoza królew.	250	.	10	.	87	29
72	7453 „		Dembnia	250	.	10	.	158	89
73	7417 „	Jaworów	Chorośnica	250	.	10	.	161	87
74	6668 „	Nowy Sącz	Gaboń z Praczką	250	.	10	.	164	40
75	4495 „	Brzeżany	Toustobaby	250		10	.	105	62
76	1355 „	Lwów zam.	Popielany	250	.	10	.	98	85
77	5588 „	Myślenice	Zubsuche	250	.	10	.	107	24

z funduszu gowego		Szkoła wejdzie w życie	Przeto wypada na rok 1885.				Razem		Uwaga
na drobne potrzeby szkolne			na płacę nauczyciela		na potrzeby szkolne				
zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
10	.	1. Września 1885	50	.	5	.	55	.	
8	.	1. Września 1884	132	.	8	.	140	.	
10	.	dtto	159	14	10	.	169	14	
10	.	dtto	162	91	10	.	172	91	
10	.	dtto	154	33	10	.	164	33	
10	.	dtto	175	25	10	.	185	25	
10	.	dtto	164	40	10	.	174	40	
10	.	dtto	154	45	10	.	164	45	
10	.	dtto	149	46	10	.	159	46	
10	.	dtto	149	89	10	.	159	89	
10	.	dtto	135	84	10	.	145	84	
10	.	dtto	141	41	10	.	151	41	
.	.	dtto	.	.	.	.	.	.	
10	.	dtto	173	40	10	.	183	40	
10	.	dtto	175	67	10	.	185	67	
10	.	dtto	156	83	10	.	166	83	
10	.	dtto	163	75	10	.	173	75	
10	.	dtto	132	72	10	.	142	72	
10	.	dtto	127	92	10	.	137	92	
	.	dtto	113	17	.	.	113	17	
10	.	dtto	161	86	10	.	171	86	
10	.	dtto	125	78	10	.	135	78	
10	.	dtto	171	85	10	.	181	85	
10	.	1. Września 1885	29	10	5	.	34	10	
10	.	1. Września 1884	158	89	10	.	168	89	
6	.	dtto	161	87	6	.	167	87	
10	.	dtto	164	40	10	.	174	40	
10	.	dtto	105	62	10	.	115	62	
10	.	dtto	98	85	10	.	108	85	
10	.	dtto	107	24	10	.	117	24	
		Szkoły filialne razem .	10.584	84	684	70	11.269	54	
		Szkoły etatowe . .	5.784	51½	318	.	6.102	51½	
		Suma . .	16.369	35½	1.002	70	17.372	5½	

Alegat B. **Wykaz szkół nowo-**

Liczba porz.	Liczba exhibitu	Rada szkolna okręgowa	Miejscowość	Płaca nauczyciela zł.	ct.	Drobne potrzeby szkolne zł.	ct.	Dopłata okrę na płacę nauczyciela zł.	ct.
	Szkoły etatowe.								
1	8082/ex 1884	Przemyśl	Hujsko	300	.	10	.	137	3½
2	8085 „	„	Krościenko	300	.	10	.	130	45
3	7719 „	Czortków	Pauszówka	300	.	10	.	141	8½
4	8083 „	Przemyśl	Przedzielnica	300	.	10	.	141	71
5	10195 „	Tarnopol	Hniliczki	300	.	10	.	96	82
6	10426 „	Drohobycz	Stronna	300	.	10	.	97	61
7	11660 „	Stanisławów	Delawa	300	.	10	.	150	.
8	8751 „	Gródek	Kołbajowice	300	.	10	.	95	14
9	15390 „	Bochnia	Łapczyce	300	.	10	.	136	37
10	10770 „	Sanok	Średnia wieś	300	.	10	.	122	56
11	10821 „	Sanok	Turzańsk	250	.	10	.	138	40
12	10771 „	Sanok	Hoczek	300	.	10	.	125	61
13	14394 „	Sanok	Olszanica	250	.	10		80	21
14	12410 „	Zaleszczyki	Hiwra	250	.	10	.	64	25
15	14344 „	Kolbuszowa	Trzebosia	300	.	10	.	150	36
16	10628 „	Tarnów	Ilkowice	300	.	10	.	152	36
17	16523 „	Zaleszczyki	Szyszkowce	300	.	10	.	84	8
18	16458 „	Zaleszczyki	Iwanków	300	.	10	.	106	95
19	16959 „	Kołomyja	Sokołówka	300	.	10	.	112	30
20	16215 „	Tarnopol	Terpiłówka	300	.	10	.	43	5
21	17510 „	Jaworów	Makuniów	300	.	10	.	158	82
22	49/ex 1885	Sanok	Radoszyce	300	.	10	.	98	58
23	1780 „	Stanisławów	Roszniów	300	.	10	.	154	50
24	1702 „	Sanok	Załuże	300	.	10	.	110	60
25	10499/ex 1884	Sambor	Mokrzany	300	.	10	.	156	68
26	114/ex 1885	Sanok	Czoszyn	300	.	10	.	114	31
27	2789 „	Brzeżany	Koniuchy	400	.	10	.	178	59
			jedna etat. i jedna filial.	250					
28	132 „	Zaleszczyki	Chudykowce	300	.	10	.	107	90
29	11130/ex 1884	Jasło	Cieklin	300	.	10	.	118	67
30	2231/ex 1885	Zaleszczyki	Muszkatówka	300	.	10	.	89	3
31	2698 „	Zaleszczyki	Turylcze	300	.	10	.	138	5
32	4335 „	Bochnia	Kłaj	300	.	10	.	135	9
33	3614 „	Sokal	Jakimów	300	.	10	.	144	.
34	860 „	Rzeszów	Wierzawice	300	.	10	.	91	11
35	554 „	Bochnia	Łąkta górna	300	.	10	.	202	40
36	3760 „	Rohatyn	Jaktorów	300	.	10	.	127	.
37	6204 „	Żółkiew	Ulicko Seredkiewicz	300	.	10	.		.
38	3091 „	Kołomyja	Chomczyn	400	.	10	.	194	35
39	3089 „	Kołomyja	Krzyworównia	300	.	10	.	143	94
40	3090 „	Kołomyja	Tudiów	300	.	10	.	92	13

zorganizowanych w r. 1885.

z funduszu gowego		Szkoła wejdzie w życie	Przeto wypada na rok 1886.				Razem		Uwaga
na drobne potrzeby szkolne			na płacę nauczyciela		na potrzeby szkolne				
zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
10	.	1. Września 1885	137	3½	10	.	147	3½	w preliminarzu zawarte.
10	.	dtto	130	45	10	.	140	45	
10	.	dtto	141	8½	10	.	151	8½	
10	.	dtto	141	71	10	.	151	71	
10	.	dtto	96	82	10	.	106	82	nie ma w preliminarzu.
3	.	dtto	97	61	3	.	100	61	
10	.	dtto	150	.	10	.	160	.	
10	.	dtto	95	14	10	.	105	14	
10	.	dtto	136	37	10	.	146	37	
10	.	dtto	122	56	10	.	132	56	
10	.	dtto	138	40	10	.	148	40	
10	.	dtto	125	61	10	.	135	61	
10	.	dtto	80	21	10	.	90	21	
10	.	dtto	64	25	10	.	74	25	
10	.	1. Lutego 1885	225	54	5 10	. .	240	54	
5	.	1. Września 1885	152	36	5	.	157	36	
10	.	dtto	84	8	10	.	94	8	
10	.	dtto	106	95	10	.	116	95	
10	.	1. Lutego 1885	168	45	5 10	. .	183	45	
5	.	1. Września 1885	43	5	5	.	48	5	
8	.	dtto	158	82	8	.	166	82	
10	.	dtto	98	58	10	.	108	58	
10	.	dtto	154	50	10	.	164	50	
10	.	dtto	110	60	10	.	120	60	
10	.	dtto	156	68	10	.	166	68	
10	.	dtto	114	31	10	.	124	31	
10	.	dtto	178	59	10	.	188	59	
10	.	dtto	107	90	10	.	117	90	
10	.	1. Lutego 1885	178	.	5 10	. .	193	.	
10	.	1. Września 1885	89	3	10	.	99	3	
10	.	dtto	138	5	10	.	148	5	
10	.	dtto	135	9	10	.	145	9	
10	.	dtto	144	.	10	.	154	.	
10	.	dtto	91	11	10	.	101	11	
10	.	dtto	202	40	10	.	212	40	
10	.	dtto	127	.	10	.	137	.	
.	.	dtto							
5	.	dtto	194	35	5	.	199	35	
5	.	dtto	143	94	5	.	148	94	
5	.	dtto	92	13	5	.	97	13	

Liczba porz.	Liczba exhibitu	Rada okręgowa	Miejscowość	Płaca nauczyciela zł.	ct.	Drobne potrzeby szkolne zł.	ct.	Dopłata okr. na płacę nauczyciela zł.	ct.
	Szkoły etatowe.								
41	3028/ex 1885	Gródek	Brzeziec	300	.	10	.	.	.
			dodatku	30					
42	3340 „	Mielec	Dąbrowica	300	.	10	.	84	4
43	3471 „	Zaleszczyki	Dupliska	300	.	10	.	102	26
44	3473 „	„	Bedrykowce	300	.	10	.	59	20
45	3474 „	„	Worwolińce	300	.	10	.	72	61
46	3999 „	Nadwórna	Ostawy białe	400	.	10	.	270	93
47	4073 „	Sokal	Mukanie	300	.	10	.	134	65
48	5190 „	Zaleszczyki	Chudyowce	300	.	10	.	87	48
49	5258 „	Sanok	Osławica	300	.	10	.	157	7
50	3132 „	Bochnia	Łoniowy	300	.	10	.	140	5
51	5999 „	Rzeszów	Konieczkowa	300	.	10	.	144	18
52	15150/ex 1884	Bochnia	Niegowice	300	.	10	.	166	13
53	5517/ex 1885	Sokal	Spas	300	.	10	.	158	42
54	5532 „	Brzeżany	Kuropatniki	300	.	10	.	67	69
55	4625 „	„	Szarańczuki	300	.	10	.	109	34
56	6068 „	Sokal	Głuchów	300	.	10	.	128	69
57	5535 „	Drohobycz	Wola Jakubowa	300	.	10	.	138	69
58	7691/5685 „	Rohatyn	Skomorochy nowe	300	.	10	.	132	85
59	2914/2120 „	Sokal	Adamy	300	.	10	.	161	35
60	7623 „	Wadowice	Wilkowce	300	.	10	.	166	9
	Szkoły filialne.								
1	8019/ex 1884	Zaleszczyki	Szuparka	250	.	10	.	68	23
2	8086 „	Przemyśl	Liskowate	250	.	10	.	116	78
3	8087 „	„	Jureczkowa	250	.	10	.	144	2
4	7723 „	Czortków	Biały Potok	250	.	10	.	109	25
5	9618 „	Przemyśl	Łuczyce	250	.	10	.	142	38
6	11001 „	Sambor	Bilinka Mała	250	.	10	.	90	.
7	11002 „	Sambor	Ortynice	250	.	10	.	120	.
8	9660 „	Przemyśl	Piątkowa	250	.	10	.	95	5
9	14456/3884 „	Kolbuszowa	Górno	250	.	10	.	168	63
10	14564/2884 „	Bochnia	Borek	250	.	10	.	137	47
11	16155/3884 „	Kolbuszowa	Mazury	250	.	10	.	160	14
12	8747/2884 „	Kolbuszowa	Gwoździec	250	.	10	.	162	14
13	12505 „	Bochnia	Łęki	250	.	10	.	162	6
14	13226 „	Przemyśl	Rozubowice	250	.	10	.	137	52
15	17749 „	Kraków zamiejskie	Podstolice	250	.	10	.	169	26
16	17753 „	„	Ochojno	250	.	10	.	126	91
17	10636 „	Wadowice	Zakrzów	250	.	10	.	158	82
18	15862 „	Przemyśl	Gręziowa	250	.	10	.	142	14
19	16525 „	Zaleszczyki	Michałówka	250	.	10	.	90	71
20	15264 „	Drohobycz	Boberka	250	.	10	.	133	57
21	15265 „	„	Jasienica Zamkowa	250	.	10	.	129	.

z funduszu gowego		Szkoła wejdzie w życie	Przeto wypada na rok 1886.				Razem		Uwaga
na drobne potrzeby szkolne			na płacę nauczyciela		na potrzeby szkolne				
zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
10	.	1. Września 1885.	.	.	10	.	10	.	
10	.	„	84	4	10	.	94	4	
10	.	„	102	26	10	.	112	26	
10	.	„	59	20	10	.	69	20	
10	.	„	72	61	10	.	82	61	
2	.	„	270	93	2	.	272	93	
10	.	„	134	65	10	.	144	65	
10	.	„	87	48	10	.	97	48	
10	.	„	157	7	10	.	167	7	
10	.	„	140	5	10	.	150	5	
10	.	„	144	18	10	.	154	18	
15	.	„	166	13	15	.	181	13	
10	.	„	158	42	10	.	168	42	
10	.	„	67	69	10	.	77	69	
10	.	„	109	34	10	.	119	34	
10	.	„	128	69	10	.	138	69	
8	.	„	138	69	8	.	146	69	
10	.	„	132	85	10	.	142	85	
5	.	„	161	35	5	.	166	35	
10	.	„	166	9	10	.	176	9	
		Razem . . .	7.534	48	561	.	8.095	48	
10	.	1. Września 1885.	68	23	10	.	78	23	
10	.	„	116	78	10	.	126	78	
10	.	„	144	2	10	.	154	2	
10	.	„	109	25	10	.	119	25	
10	.	„	142	38	10	.	152	38	
10	.	„	90	.	10	.	100	.	
10	.	„	120	.	10	.	130	.	
10	.	„	95	5	10	.	105	5	
10	.	„	168	63	10	.	178	63	
10	.	„	137	47	10	.	147	47	
10	.	„	160	14	10	.	170	14	
10	.	„	162	14	10	.	172	14	
10	.	„	162	6	10	.	172	6	
10	.	„	137	52	10	.	147	52	
5	.	„	169	26	5	.	174	26	
5	.	„	126	91	5	.	131	91	
.	.	„	158	82	.	.	158	82	
10	.	1. Lutego 1885.	213	21	5 10	. .	228	21	
10	.	1. Września 1885.	90	71	10	.	100	71	
10	.	„	133	57	10	.	143	57	
10	.	1. Lutego 1885.	193	50	15	.	208	50	

Liczba porz.	Liczba exhibitu	Rada szkolna okręgowa	Miejscowość	Płaca nauczyciela		Drobne potrzeby szkolne		Dopłata okrę na płacę nauczyciela	
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
22	15627/ex 1884	Kolbuszowa	Jarocin	250	.	10	.	180	98
23	16691 „	Myślenice	Długopole	250	.	10	.	209	83
24	13640 „	Kolbuszowa	Zarzecze	250	.	10	.	123	43
25	11548 „	Kołomyja	Rybno	250	.	10	.	120	84
26	15263 „	Drohobycz	Michnowice	250	.	10	.	174	61½
27	11563 „	Czortków	Skorodyńce	250	.	10	.	141	90
28	15520 „	Sokal	Monastyrek	250	.	10	.	146	66
29	11595 „	Czortków	Szulhanówka	250	.	10	.	140	21
30	51/ex 1885	Sanok	Stefkowa	250	.	10	.	79	52
31	675 „	Nowy Sącz	Biczyce polskie	250	.	10	.	166	66
32	17298/ex 1884	Stryj	Łukawica wyżna	250	.	10	.	173	31
33	8252/ex 1885	Sanok	Jabłonica polska	250	.	10	.	121	43
34	15436/ex 1884	Sambor	Tarło	250	.	10	.	143	78
35	17292 „	Stryj	Truchanów	250	.	10	.	209	.
36	50/ex 1885	Sanok	Czystohorb	250	.	10	.	127	66
37	1365 „	Zaleszczyki	Dzwiniaczka	250	.	10	.	118	20
38	16883/ex 1884	Czortków	Rydoduby	250	.	10	.	124	58
39	10167 „	Nowy Sącz	Rostówka	250	.	10	.	168	97
40	459/ex 1885	Rzeszów	Lutoryz	250	.	10	.	87	93
41	10982/ex 1884	Myślenice	Żarnówka	250	.	10	.	175	88
42	17741 „	„	Moruszyn	250	.	10	.	171	10
43	13173 „	Lwów zamiejska	Czerkasy	250	.	10	.	156	34
44	1300/ex 1885	„	Horbarze	250	.	10	.	138	11
45	10500/ex 1884	Sambor	Piniany	250	.	10	.	156	50
46	619/ex 1885	Zaleszczyki	Wierzchniakowa	250	.	10	.	125	79
47	879 „	Lwów	Pietniczany	250	.	10	.	176	65
48	975 „	Sanok	Liszna	250	.	10	.	137	13
49	1815 „	Nowy Sącz	Zubrzyk	250	.	10	.	149	49
50	16392/ex 1884	Myślenice	Dział	250	.	10	.	215	5
51	17743 „	Myślenice	Krzerzonów	250	.	10	.	180	77
52	17742 „	Myślenice	Tenczyn	250	.	10	.	177	94
53	469/ex 1885	Sanok	Prusiek	250	.	10	.	125	27
54	1374 „	Sanok	Obarzyn	250	.	10	.	205	99
55	2777 „	Lwów	Podmanasterz	250	.	10	.	190	11
56	1814 „	Nowy Sącz	Złockie	250	.	10	.	174	1
57	2548 „	Nadwórna	Hword	250	.	10	.	146	4
58	3266 „	Lwów	Kozice	250	.	10	.	155	25
59	3267 „	Lwów	Głuchowice	250	.	10	.	155	38
60	3613 „	Sokal	Wolica Daremlańska	250	.	10	.	121	44
61	3892 „	Nowy Sącz	Świerkła	250	.	10	.	187	50
62	4984 „	Jasło	Cergowa	250	.	10	.	191	20
63	4983 „	Jasło	Potok	250	.	10	.	194	54
64	9959 „	Jasło	Turaszówka	250	.	10	.	217	22
65	4985 „	Jasło	Bączal dolny	250	.	10	.	170	23
66	3738 „	Rzeszów	Jasionka	250	.	10	.	129	49
67	3764 „	Rohatyn	Połonica	250	.	10	.	129	23
68	2238 „	Nowy Sącz	Jastrzębie	250	.	10	.	169	50

z funduszu gowego		Szkoła wejdzie w życie	Przeto wypada na rok 1886.				Razem		Uwaga
na drobne potrzeby szkolne			na płacę nauczyciela		na potrzeby szkolne				
zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
10	.	1. Września 1885	180	98	10	.	190	98	
10	.	dtto	209	83	10	.	219	83	
10	.	1. Lutego 1885	185	15	15	.	200	15	
10	.	dtto	181	26	15	.	196	26	
10	.	1. Września 1885	174	61½	10	.	184	61½	
10	.	dtto	141	90	10	.	151	90	
10	.	1. Lutego 1885	219	99	15	.	234	99	
10	.	1. Września 1885	140	21	10	.	150	21	
10	.	dtto	79	52	10	.	89	52	
10	.	dtto	166	66	10	.	176	66	
.	.	dtto	173	31	.	.	173	31	
.	.	dtto	121	43	.	.	121	43	
10	.	dtto	143	78	10	.	153	78	
10	.	dtto	209	.	10	.	219	.	
10	.	dtto	127	66	10	.	137	66	
10	.	dtto	118	20	10	.	128	20	
10	.	dtto	124	58	10	.	134	58	
8	.	dtto	168	97	8	.	176	97	
10	.	dtto	87	93	10	.	97	93	
10	.	dtto	175	88	10	.	185	88	
10	.	dtto	171	10	10	.	181	10	
10	.	1. Lutego 1885	234	51	15	.	249	51	
10	.	dtto	207	16	15	.	222	16	
10	.	1. Września 1885	156	50	10	.	166	50	
10	.	dtto	125	79	10	.	135	79	
10	.	dtto	176	65	10	.	186	65	
10	.	dtto	137	13	10	.	147	13	
10	.	dtto	149	49	10	.	159	49	
10	.	dtto	215	5	10	.	225	5	
10	.	dtto	180	77	10	.	190	77	
10	.	dtto	177	94	10	.	187	94	
10	.	dtto	125	27	10	.	135	27	
7	.	dtto	205	99	7	.	212	99	
10	.	dtto	190	11	10	.	200	11	
10	.	dtto	174	1	10	.	184	1	
5	.	dtto	146	4	5	.	151	4	
10	.	dtto	155	25	10	.	165	25	
10	.	dtto	155	38	10	.	165	38	
10	.	dtto	121	44	10	.	131	44	
10	.	dtto	187	50	10	.	197	50	
10	.	dtto	191	20	10	.	201	20	
10	.	dtto	194	54	10	.	204	54	
10	.	dtto	217	22	10	.	227	22	
10	.	dtto	170	23	10	.	180	23	
10	.	dtto	129	49	10	.	139	49	
10	.	dtto	129	23	10	.	139	23	
10	.	dtto	169	50	10	.	179	50	

Liczba porz.	Liczba exhibitu	Rada okręgowa	Miejscowość	Płaca nauczyciela		Drobne potrzeby szkolne		Dopłata okrę na płacę nauczyciela	
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
69	1813/ex 1885	Nowy Sącz	Wojkowa	250	.	10	.	188	25
70	4544 „	Nadwórna	Łojowa	250	.	10	.	204	84
71	5213 „	Nadwórna	Potok czarny	250	.	10	.	187	89
72	5708 „	Nowy Sącz	Rostoka	250	.	10	.	169	11
73	5709 „	Nowy Sącz	Stronie	250	.	10	.	164	59
74	9023 „	Lwów	Borodczyce	250	.	10	.	143	11
75	9024 „	Lwów	Zalesce	250	.	10	.	135	10
76	10146/ex 1884	Brzeżany	Wierzbów	250	.	10	.	117	14
77	5259/ex 1885	Sanok	Monasterzec	250	.	10	.	151	12
78	4184 „	Nowy Sącz	Milik	250	.	10	.	173	44
79	4891 „	Lwów	Serdyca	250	.	10	.	132	31
80	14962/ex 1884	Bochnia	Sufczyna	250	.	10	.	160	49
81	3716/ex 1885	Nadwórna	Ostawy czarne	250	.	10	.	186	25
82	5745 „	Rohatyn	Tenetniki	250	.	10	.	87	95
83	4369 „	Stryj	Koziowa	250	.	10	.	200	81
84	6616 „	Żółkiew	Czestynie	250	.	10	.	130	78
85	7694 „	Rohatyn	Podszumlańce	250	.	10	.	169	82
86	5575 „	Myślenice	Rudnik	250	.	10	.	144	85
87	8447 „	Tarnów	Siedliszowice	250	.	10	.	145	55
88	6617 „	Żółkiew	Koszełów	250	.	10	.	134	
89	6909 „	Sambor	Łuzek górny	250	.	10	.	130	42
90	5574 „	Myślenice	Bystra	250	.	10	.	167	70
91	9095 „	Rohatyn	Zeniów	250	.	10	.	78	57

z funduszu gowego		Szkoła wejdzie w życie	Przeto wypada na rok 1886.				Razem		Uwaga
na drobne potrzeby szkolne			na płacę nauczyciela		na potrzeby szkolne				
zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
10	.	1. Września 1885	188	25	10	.	198	25	
4	.	dtto	204	84	4	.	208	84	
5	.	dtto	187	89	5	.	192	89	
10	.	dtto	169	11	10	.	179	11	
10	.	dtto	164	59	10	.	174	59	
10	.	dtto	143	11	10	.	153	11	
10	.	dtto	135	10	10	.	145	10	
10	.	dtto	117	14	10	.	127	14	
10	.	dtto	151	12	10	.	161	12	
10	.	dtto	173	44	10	.	183	44	
10	.	dtto	132	31	10	.	142	31	
10	.	dtto	160	49	10	.	170	49	
10	.	dtto	186	25	10	.	196	25	
10	.	dtto	87	95	10	.	97	95	
10	.	dtto	200	81	10	.	210	81	
10	.	dtto	130	78	10	.	140	78	
10	.	dtto	169	82	10	.	179	82	
10	.	dtto	144	85	10	.	154	85	
10	.	dtto	145	55	10	.	155	55	
8	.	dtto	134		8	.	142	.	
10	.	dtto	130	42	10	.	140	42	
10	.	dtto	167	70	10	.	177	70	
.	.	dtto	78	57	.	.	78	57	
		Szkoły filialne razem	14.129	08½	872	.	15.001	08½	. . 15.001·8½
		„ etatowe „	7.534	48	561	.	8.095	48	8.095·48
		S u m a .	21.663	56½	1.433	.	23.096	56½	

Potrącając od powyższej końcowej Sumy — uwzględnione już w pojedyńczych preliminarzach okręgowych funduszów kwoty . . . 6.095· 3 11.448·81½

Zostaje do pokrycia z krajowego funduszu szkolnego . . . . . 2.000·45 3.552·27

razem . . . . . 5.552 zł. 72 ct.

mianowicie dla 38miu w dołączonym podręcznym wykazie poszczególnionych nowo-zorganizowanych szkół, w pojedyńczych preliminarzach funduszów szkolnych okręgowych nieuwzględnionych.

Alegat C.

Wykaz

nowo zorganizowanych szkół w r. 1885. w pojedyńczych preliminarzach okręgowych funduszów szkolnych na r. 1886. nieuwzględnionych.

Liczba porządkowa	Okręg szkolny	Miejscowość	dopłata z funduszu szkolnego okręgowego dla szkoły										Łącznie	
			etatowej				filialnej							
			l. p. wykazu główn.	pojedynczo zł.	pojedynczo ct.	razem zł.	razem ct.	l. p. wykazu główn.	pojedyńczo zł.	pojedyńczo ct.	razem zł.	razem ct.	zł.	ct.
1	Tarnopol	Hniliczki	5	106	82	106	82	—	—	—	—	—	106	82
2	Bochnia	Łapczyce	9	146	37	—	—	—	—	—	—	—		
3		Kłaj	32	145	9	—	—	—	—	—	—	—		
4		Łoniowcy	50	150	5	—	—	—	—	—	—	—		
5		Niegowice	52	181	13	622	64	—	—	—	—	—		
6		Borek	—	—	—	—	—	10	147	47	—	—		
7		Łąki	—	—	—	—	—	13	172	6	—	—		
8		Sufczyna	—	—	—	—	—	80	170	49	490	2	1.113	6
9	Sanok	Czaszyn	26	124	31	124	31	—	—	—	—	—		
10		Stefkowa	—	—	—	—	—	30	89	52	—	—		
11		Manasterzec	—	—	—	—	—	77	161	12	250	64	374	95
12	Zaleszczyki	Chudykowce	28	117	90	—	—	—	—	—	—	—		
13		Dupliska	43	112	26	—	—	—	—	—	—	—		
14		Bedrykowce	44	69	20	—	—	—	—	—	—	—		
15		Worwolince	45	82	61	—	—	—	—	—	—	—		
16		Chudejowce	48	97	48	479	45	—	—	—	—	—	479	45
17	Kołomyja	Chomczyn	38	199	35	—	—	—	—	—	—	—		
18		Krzyworównie	39	148	94	348	29	—	—	—	—	—	348	29
19	Rohatyn	Skomorochy nowe	58	142	85	142	85	—	—	—	—	—		
20		Tenetniki	—	—	—	—	—	82	97	95	—	—		
21		Podszumlańce	—	—	—	—	—	85	179	82	—	—		
22		Zeniow	—	—	—	—	—	91	78	57	356	34	499	19
23	Wadowice	Wilkowice	60	176	9	176	9	—	—	—	—	—		
24		Zakrzów	—	—	—	—	—	17	158	82	158	82	334	91
25	Tarnów	Siedliszowice	—	—	—	—	—	87	155	55	155	55	155	55
26	Przemyśl	Piątkowa	—	—	—	—	—	8	105	5	105	5	105	5
27	Myślenice	Rudnik	—	—	—	—	—	86	154	85	—	—		
28		Bystra	—	—	—	—	—	90	177	70	332	55	332	55
29	Kolbuszowa	Gorno	—	—	—	—	—	9	178	63	—	—		
30		Mazury	—	—	—	—	—	11	170	14	—	—		
31		Gwoździec	—	—	—	—	—	12	172	14	—	—		
32		Jarosin	—	—	—	—	—	22	190	98	711	89	711	89
33	Czortków	Skorodyńce	—	—	—	—	—	27	151	90	—	—		
34		Rydoduby	—	—	—	—	—	38	134	58	286	48	286	48
35	Sambor	Łużek górny	—	—	—	—	—	89	140	42	140	42	140	42
36	Nowy Sącz	Rostoka	—	—	—	—	—	72	179	11	—	—		
37		Stronie	—	—	—	—	—	73	174	59	353	70	353	70
38	Stryj	Koziowa	—	—	—	—	—	83	210	81	210	81	210	81
		Suma .	—	—	—	2.000	45	—	—	—	3.552	27	5.552	72

Ab. 125

DODATEK

do sprawozdania komisyi budżetowej preliminarza funduszu szkolnego krajowego na rok 1886.

W sprawozdzniu komisyi budżetowej do L. S. 759|1885. opuszczono ustęp następujący:

„Przy rozbiorze Rubryki III. poz. 3. działu I. Wydatków (Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych „Na przybory naukowe“) uczyniono w komisyi uwagę, że dotychczasowy system zaopatrywania szkół ludowych w wymagane ustawą przybory naukowe w dwojakim względzie nie jest odpowiedni. A mianowicie najprzód dlatego, że każda Rada szkolna okręgowa zakupuje z osobna przybory dla swoich szkół potrzebne w ilościach stosunkowo mniejszych u różnych przedsiębiorców.

Gdyby natomiast zakupno to odbywało się razem dla wszystkich szkół w całym kraju, wtedy byłyby zakupywane naraz znaczne ilości, więc z natury rzeczy możnaby zapomocą traktowania z większymi przedsiębiorcami uzyskać wyrób lepszy i jednakowej jakości za cenę tańszą. Powtóre, zakupują teraz Rady okręgowe przybory naukowe u przedsiębiorców pozakrajowych.

Gdyby zakupno odbywało się dla wszystkich szkół razem, wtedy możnaby uwzględnić wyroby krajowe o ile istnieją, a nawet obudzić w kraju dotyczący kierunek przemysłu, zapewniając odbyt znaczniejszych ilości potrzebnego wyrobu.

Jako władzę, któraby takie ogólne nabywanie przyborów naukowych zarządzić i nad takowem czuwać miała, komisya budżetowa uważa Radę szkolną krajową. Zmiana taka musiałaby przynieść i tę pedagogiczną korzyść dla szkolnictwa ludowego, że przybory naukowe byłyby we wszystkich szkołach jednolite i wyrabiane podług poleceń i wskazówek Rady szkolnej krajowej, wydawanych podług postępujących ciągle wymagań nauki.

Uwagi powyższe posłużyły komisyi budżetowej do zaprojektowania Wys. Sejmowi następującej

Rezolucyi:

Wzywa się c. kr. Radę szkolną krajową, ażeby wszelkie przybory naukowe dla szkół ludowych w kraju sama zakupywała i przytem wyroby krajowe uwzględniała.

Na tej podstawie komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższą Rezolucyę.

We Lwowie dnia 4. Stycznia 1886.

Zastępca przewodniczącego:
Artur Potocki.

Sprawozdawca:
Madeyski.

Drukarnia Ludowa we Lwowie.

L. W. kr. 856/86.

Aleg. 126

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie odszkodowania za budynki, znajdujące się na gruncie darowanym na budowę klinik w Krakowie wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. Lipca 1880. roku.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 13. Lipca 1880. r. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę: „Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby część gruntu, będącego własnością szpitala św. Łazarza w Krakowie, około jednego morga wynosić mogącą, odstąpił bezpłatnie pod dwa pawilony kliniczne, kosztem Rządu wystawić się mające."

Chociaż w myśl tej uchwały odstąpiony został c. k. Rządowi tylko grunt t. z. „na Blichu", a nie grunt i budynki na nim się znajdujące, — to jednak zdawało się c. k. Władzom rządowym, iż leżało w intencyi Wysokiego Sejmu nie żądać żadnego odszkodowania za powyższe budynki.

Na takie zbyt obszerne tłumaczenie darowizny gruntu nie mógł się zgodzić Wydział krajowy, gdyż Wysoki Sejm w późniejszej uchwale z dnia 12. Października 1882. roku, darowując nowy grunt pod budowę zakładu dla anatomii patologicznej, zastrzegł, „aby ani fundusz szpitalny, ani fundusz krajowy nie był wskutek tego odstąpienia narażony na ponoszenie jakiegokolwiek wydatku".

W tej uchwale Wysokiego Sejmu znaleźliśmy zupełne potwierdzenie naszego zapatrywania co do pierwszej darowizny z roku 1880., gdyż tam podobnie jak i tutaj chodziło jedynie o odstąpienie gruntu.

Kwestya odszkodowania za budynki, znajdujące się na darowanym gruncie „na Blichu", została obecnie poruszoną przez c. k. Władze rządowe.

Alegat. Według załączonej pod ·/. odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 22. Grudnia 1885. r. l. 80.907, zażądało c. k. Ministerstwo oświecenia od Wydziału krajowego za pośrednictwem tegoż c. k. Namiestnictwa deklaracyi, czy i jakie wydatki musiałby ponieść Skarb państwa dla odszkodowania funduszu szpitala św. Łazarza za budynki, znajdujące się na gruncie „na Blichu", w razie, jeżeli c. k. Rząd zechce korzystać z odstąpienia tego gruntu i zamierzy postawić na nim budynki kliniczne.

Zarazem oświadcza c. k. Namiestnictwo od siebie, iż zdaniem jego o żadnem odszkodowaniu nie może być mowy, ponieważ — według słów powyższej odezwy:

1. „uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 13. Lipca 1880. r. ofiaruje grunt, zwany „na Blichu" bezpłatnie", bez wszelkich zastrzeżeń, — tudzież

2. „ponieważ na tym gruncie znajduje się obecnie stary, niewielki budynek, nie przedstawiający realnej wartości, — wreszcie

3. „ponieważ Wydział krajowy nie żądał żadnego wynagrodzenia, pomimo istnienia powyższego budynku.“

Pomijając widoczną pomyłkę, która się znajduje w powyższej odezwie c. k. Namiestnictwa, jakoby Wysoki Sejm w roku 1880. nie jeden, lecz dwa morgi gruntu pod budowę klinik odstąpił — musimy stanowczo wystąpić przeciwko wszystkim trzem punktom argumentacyi c. k. Namiestnictwa.

Co do punktu 1go, to został on już wyjaśniony poprzednimi wywodami niniejszego sprawozdania.

Co się zaś tyczy budynków „na Blichu“, których jest dwa, to nie są one ani tak bardzo stare ani tak bardzo małe, bo mieści się w nich służba i warstaty, a wartość realna obu budynków oszacowaną została przez inżyniera szpitala św. Łazarza na kwotę około 6.637 zł. w. a.

Jest to, jak powiedzieliśmy, wartość realna budynków w obecnym ich stanie; lecz tracąc je, fundusz szpitala traci daleko więcej, bo na pomieszczenie służby szpitalnej i znajdujących się tamże warstatów ślusarskich i stolarskich, — dla których według relacyi Komitetu administracyjnego, pod żadnym warunkiem w dotychczasowych ubikacyach samego budynku szpitalnego miejsca znaleźć nie będzie można, — musi być postawiony w innem miejscu równie obszerny nowy budynek, którego koszt wypadnie preliminować na kwotę przeszło 11.500 zł. w. a., biorąc miarę z dawniejszego oszacowania budynków „na Blichu“ z czasu, gdy jeszcze w lepszym niż obecnie znajdowały się stanie.

Wreszcie odeprzeć musimy twierdzenie c. k. Namiestnictwa, jakoby Wydział krajowy nie żądał żadnego wynagrodzenia.

Podczas traktowania bowiem z c. k. Rządem sprawy połączenia zarządu ekonomicznego klinik krakowskich z zarządem szpitala św. Łazarza, podniósł Delegat Wydziału krajowego sprawę odszkodowania za wszystkie budynki, znajdujące się na darowanych c. k. Rządowi gruntach, czego dowodem punkt IV. protokołu obrad Komisyi z 13. Lutego 1885. roku, znajdujący się w naszych aktach.

Że jednak żądania tego co do odszkodowania za budynki „na Blichu“ Wydział krajowy dotychczas nie sformułował tak, jak to obecnie czyni, przyczyna tego w téj okoliczności, że sprawa budowy klinik poszła była w odwłokę.

Dziś, gdy c. k. Rząd objawia stanowczy zamiar przystąpienia do budowy klinik i gdy zapytuje, jakie wydatki będzie musiał ponieść Skarb państwa dla odszkodowania za budynki „na Blichu“, — Wydział krajowy, pragnąc uzyskać od Wysokiego Sejmu interpretacyę uchwały z 13. Lipca 1880. r. a kierując się z jednej strony życzliwością dla Instytucyi Uniwersytetu Jagiellońskiego, z drugiej strony zaś niechcąc narazić funduszu krajowego na dalsze wydatki, przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy upoważnić Wydział krajowy do wygotowania deklaracyi, na podstawie której fundusz szpitala św. Łazarza obowiązuje się odstąpić c. k. Rządowi budynki „na Blichu“ za jednorazowem odszkodowaniem 6.637 zł. w. a.

We Lwowie dnia 8. Stycznia 1886.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Dr. Franciszek Hoszard *w. r.*

Sprawozdawca.

Alegat do L. 856/86.

Odpis

odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 22. Grudnia 1885. L. 80.907 do Wydziału krajowego we Lwowie.

Przedkładając w swoim czasie Wys. Ministerstwu oświecenia do decyzyi sprawę postawienia nowych budynków dla klinik uniwersyteckich w Krakowie, przedstawiło Namiestnictwo także uchwałę Sejmu krajowego z dnia 13. Lipca 1880., zakomunikowaną odezwą Świetnego Wydziału krajowego z dnia 17. Września 1880, l. 36.167, a dotyczącą odstąpienia 2 morgów gruntu obok szpitala św. Łazarza w Krakowie na cele budowy powyższych zabudowań klinicznych.

Przytem zażądano od Wys. Ministerstwa, ażeby wyjednało Najwyższe zatwierdzenie rzeczonej uchwały Sejmowej.

Ponieważ obecnie w skutek ukończenia rokowań z Świetnym Wydziałem krajowym w przedmiocie oddania klinik Krakowskich w zarząd Dyrekcyi szpitala św. Łazarza ma nastąpić ostateczna decyzya względem postawienia nowych budynków klinicznych, zażądało Wys. Ministerstwo oświecenia reskryptem z dnia 17. b. m. l. 20.407 wyjaśnienia, czy Skarb państwa w razie, jeżeli Rząd zechce korzystać z odstąpienia powyżej wspomnianego gruntu i zamierzy postawić na nim budynki kliniczne, będzie zobowiązany ponieść jakie wydatki tytułem wynagrodzenia funduszu szpitalnego za rozebranie budynków szpitalnych, jeżeli się takie budynki na rzeczonym gruncie znajdują, zatem czy względem tego gruntu zachodzą w powyższej mierze takie okoliczności, jakie mają miejsce względem drugiego gruntu szpitalnego, odstąpionego także na cele budowy klinik na podstawie drugiej późniejszej uchwały sejmowej.

Namiestnictwo sądzi, że w powyższej kwestyi mogłoby dać Wysokie Ministerstwo przeczącą odpowiedź, albowiem wiadomem jest, że dotycząca uchwała Sejmu, to jest uchwała z dnia 13. Lipca 1880. ofiaruje grunt zwany „na Blichu“ bezpłatnie bez wszelkich zastrzeżeń, tudzież ponieważ na tym gruncie znajduje się obecnie stary nie wielki budynek, nie przedstawiający realnej wartości, — wreszcie ponieważ Świetny Wydział krajowy nie żądał też żadnego wynagrodzenia pomimo istnienia powyższego budynku, lecz zważywszy, że Wysokiemu Ministerstwu chodzi oczywiście o uzyskanie wyraźnego zapewnienia władzy zarządzającej sprawami szpitala, że żadna pretensya względem wypłacenia jakiegokolwiek wynagrodzenia podniesioną nie będzie, pozwala sobie Namiestnictwo niniejszem prosić Świetny Wydział krajowy o deklaracyę, mogącą uchylić wszelką wątpliwość pod względem bezwarunkowego odstąpienia gruntu zwanego „na Blichu“ na cele budowy klinik.

Tę deklaracyę raczy Świetny Wydział krajowy nadesłać Namiestnictwu ile możności spiesznie, albowiem od tego będzie zależeć rychłe załatwienie wniosków przedłożonych Wysokiemu Ministerstwu w sprawie budowy klinik.

Z drukarni Pillera i Spółki.

LS. 1.035.

Akt. 127

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w przedmiocie przemysłu krajowego.

Powszechnie a głęboko odczuta potrzeba wskrzeszenia i podźwignięcia z upadku przemysłu krajowego, oraz wprowadzenia go na pomyślną, a potrzebom kraju odpowiednią drogę rozwoju, wymaga usilnego a przezornego zajęcia się tą sprawą ze strony Wysokiego Sejmu.

Zadanie to nie łatwe, a mogące stać się niebezpiecznem, gdyż wymaga z jednej strony energicznej akcyi i wielkiej ofiarności z funduszów krajowych, z drugiej zaś, rozwiązanie oprzeć się musi na gruntownem zbadaniu stosunków przemysłowych i potrzeb krajowych; a wszelki błąd, pod tym względem popełniony, może zniweczyć skutki najgorliwszej usilności i narazić kraj i jednostki na niepowetowane straty.

Źle obrane kierunki, na nienaturalnych zasadach oparta pomoc i niezastósowanie akcyi do sił, któremi się rozporządza, nie tylko nie przyniesie żadnej korzyści, lecz owszem zniechęci kraj i osłabi usilność jednostek na przyszłość, na marne rzuci grosz ubogiego funduszu krajowego, a mogąc wywołać do życia pewne gałęzie przemysłu, nie mające miejscowej lub ogólnej racyi egzystencyi, które po chwilowem trwaniu niechybnie upaść muszą, pociągnie za sobą nieobliczone w następstwach szkody.

Już sam wzgląd na okoliczność, że dawniej kwitnący u nas przemysł prawie zupełnie zaginął, że w długim lat szeregu trwały panuje zastój na polu życia przemysłowego, że przed niedawnemi jeszcze laty jednostkowe usiłowania i zwrócenie kapitałów w ruch przemysłowy nie przyniosły żadnych dodatnich rezultatów i tylko dla inicyatorów ruinę sprowadziły materyalną — nakazuje baczną przezorność, a w pierwszym rzędzie usiłowań być winno wszechstronne wyjaśnienie przyczyn upadku i istniejącego zastoju na tem polu.

Dziś, po kilkuletniem doświadczeniu w pracy nie tylko jednostkowej, ale i ogólnej, pod kierownictwem Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego, około podźwignięcia przemysłu, wypada sumiennie rozważyć osiągnięte w tym względzie rezultaty i zastanowić się nad użytemi ku temu środkami, bacząc zaś na szczupłe siły, jakiemi kraj w tym celu rozporządzać może, w obec rozległości zadania i wielkości potrzeb, wytknąć należy dla przyszłej w tem działalności drogi pewne, oprzeć akcyę na naturze rzeczy i względów odpowiadających zasadom,

które choć może licować nie będą z gorącemi chęciami wskrzeszenia jak najrychlej zamarłego życia, nie narażą jednak kraju na przedwczesne a ryzykowne próby, w miejsce szybkiego lecz wątpliwego wzrostu, powolny lecz stateczny i pewniejszy rozwój tej gałęzi ekonomicznego życia zapewnią.

Dotychczasowa czynność około podźwignięcia przemysłu leżała w rękach Wydziału krajowego. W obec nawału różnolitych prac i potrzeby wyłącznego oddania się sprawom przemysłu, by skutecznie na tem polu módz działać, niepodobnem było wymagać od Wydziału krajowego, by zdołał on akcyę całą w systematyczne ująć ramy i dla tego komisya gospodarstwa krajowego z radością podnosi utworzenie stałej komisyi krajowej dla spraw przemysłu domowego i rękodzielniczego.

Główną przeto podstawę dla całej dalszej działalności około rozwoju przemysłu, upatruje komisya gospodarstwa krajowego w tej instytucyi i na niej oprzeć cały program pracy za konieczne uważa.

By jednak komisya ta należycie wywiązać się mogła ze swego zadania, winna być odpowiednio zreorganizowaną. Potrącając przy tej sposobności o regulamin biura komisyi, załączony do sprawozdania tej komisyi przy sprawozdaniu Wydziału krajowego (**subalegat A**), uważa komisya gospodarstwa krajowego takowy za zupełnie nieodpowiedni; nie wdaje się jednak w szczegółowy rozbiór tegoż, gdyż w obec potrzeby rozszerzenia atrybucyi tej komisyi, nie tylko regulamin ale i cały statut komisyi powinien uledz zupełnej zmianie.

Przechodząc do sprawozdania Wydziału krajowego, dzieli komisya czynności Wydziału w sprawie podniesienia przemysłu na następujące działy:

a) czynności komisyi krajowej dla spraw przemysłu około rozwoju szkolnictwa przemysłowego;

b) czynności Wydziału krajowego w celu uzyskania ze strony c. k. Rządu stałej pomocy tak w zakładaniu szkół jak i w wprowadzeniu w życie warstatów wzorowych;

c) użycie funduszów uchwalonych przez Wysoki Sejm na rękodzielnictwo, pożyczki i zasiłki, udzielane na cele przemysłowe.

Co do szkolnictwa przemysłowego komisya gospodarstwa krajowego konstatuje ze sprawozdania komisyi krajowej, że tak zakładanie szkół jak i ich rozwój wzrasta, a szczególniej te szkoły dowiodły, iż odpowiadają potrzebom, w których jest znaczny i łatwy zbyt wywyrobów oraz liczne zamówienia. Z uznaniem zaznacza też komisya gospodarstwa krajowego, że szkoły przemysłowe i wzorowe warstaty zakładają się tylko tam, gdzie Rady powiatowe, gminy lub korporacye interesowane nie tylko założenia szkoły żądają, ale zarazem gotowe są przyczynić się własnemi funduszami do jej założenia i uposażenia.

Komisya gospodarstwa krajowego podnosząc wartość tej zasady, iż nie tylko kraj, lecz i miejscowe czynniki na tego rodzaju cele ofiarę ponosić winne, sądzi, iż od tej zasady nigdy odstępywać się nie powinno.

W sprawie szkół przemysłowych uzupełniających, podnosi komisya zajęcie się wypracowaniem jednolitego planu naukowego dla tych szkół, nie mniej też i wydanie odpowiednich do planu naukowego zastósowanych podręczników szkolnych.

Podniesienie stopnia intelektualnego rozwoju w klasie rękodzielniczej jest pierwszym warunkiem i najgłówniejszą dźwignią rozwoju przemysłowego, a to podniesienie oświaty możebnem jest u nas tylko za pomocą szkół uzupełniających, których organizacya warunkom tej klasy rękodzielniczej odpowiadać winna.

Ważną też rolę odgrywają tu podręczniki szkolne — zastępują one w znacznej mierze siłę nauczycielską, a nawet i dla najtęższych nauczycieli są ułatwieniem pracy i pod wielu względami pożyteczną wskazówką.

Wieczorne szkoły powtarzania winny się także zastosować do wzmiankowanego planu naukowego, ułożonego przez komisye krajową dla spraw przemysłu i tylko w takim razie należałoby im przyznawać subwencye z funduszów krajowych.

W sprawozdaniu komisyi krajowej dla spraw przemysłu nie są objęte szkoły przemysłowe uzupełniające, subwencyonowane z funduszów krajowych. Komisya gospodarstwa krajowego podniosłszy konieczność jednolitej akcyi, nadzoru i ingerencyi w sprawach przemysłu, uważa za konieczne, żeby szkoły te zostawały pod nadzorem tej komisyi. Komisya krajowa winna mieć dokładny obraz rozwoju tych szkół, nie tylko pod względem subwencyj krajowych, Rad powiatowych, gmin i korporacyj, statystycznych danych pod względem frekwencyi, stosunku nieumiejących czytać do ilości uczni, wreszcie stosunku uczęszczających do ilości obowiązanych uczęszczać, lecz także co do lokalnych warunków tychże szkół i prosperowania nauki.

Przyszły budżet komisyi krajowej przemysłowej obejmować też winien nietylko wydatki na warsztaty wzorowe i szkoły fachowe, lecz i subwencye uchwalone przez Wysoki Sejm dla szkół przemysłowych uzupełniających, które obecnie stanowią osobną rubrykę w budżecie.

W sprawie budowy gmachu dla muzeum przemysłowego i szkół przemysłowych, nadmienia komisya gosp. krajowego, iż c. k. Rząd uczynił zależnem rozszerzenie szkoły dla artystycznego przemysłu, ulokowanej obecnie przy muzeum przemysłowem, również i wprowadzenie w życie niższej szkoły przemysłowej od tego, jeśli pomienione szkoły będą mieć odpowiednie pomieszczenie.

Ze względu na to pożądanem by było, by muzeum i szkoły te znalazły własne pomieszczenie, a komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że gdy gmina stoł. król. miasta Lwowa, ze swej strony na budowę gmachu ponieść gotowa ofiarę i Wysoki Sejm do budowy tej się przyczyni.

Stacya doświadczalna chemiczno-technologiczna w skutek starań komisyi krajowej w najbliższym czasie przyjdzie do skutku. Wydział krajowy przeznaczył z funduszów na cele przemysłowe potrzebną sumę, tak na pierwsze urządzenie tej stacyi, jak i na utrzymanie w pierwszym roku jej bytu. Komisya gospodarstwa kraj. żywi nadzieję, że stacya ta przyniesie istotną korzyść krajowemu przemysłowi i przyczyni się do jego rozwoju.

Dział stacyi mający obecnie wejść w życie, obejmować będzie przemysł wyrobów z gliny, cementu i wapna. Ze względu, że surowy materyał potrzebny do wyrobów wapna hydraulicznego, cementu, cegły ogniotrwałej, naczyń kamionkowych, znajduje się u nas w wielkiej ilości i znakomitej jakości, a wyroby te dotychczas kraj nasz sprowadza z zagranicy, przeto stacya przyczynić się bardzo może do powstania tego rodzaju wyrobów i u nas, któreby z zagranicznymi na targu krajowym przynajmniej konkurować mogły.

Pożądanem by też było rozszerzenie stacyi doświadczalnej i dla przerobów z nafty. Zużytkowanie produktów drugorzędnych przy destylacyi nafty otrzymywanych, nietylko wytworzyć może nowe gałęzie przemysłu, ale zarazem wpłynie korzystnie i na sam przemysł naftowy.

Projektowana przez c. k. Rząd szkoła ślusarstwa w Świątnikach jest nadzieja, iż wkrótce założoną zostanie, również czyni komisya krajowa starania nad założeniem szkoły tkackiej z warsztatami wzorowymi w Jaśle, i urządzeniem warsztatu wzorowego w Korczynie, i szkoły te bez wątpienia wpłyną na podniesienie się przemysłu tkackiego w tych okolicach, ku czemu również bardzo by się przyczynił zakład blichu i apretury, w którym to względzie Wydział krajowy poczynił już kroki przedwstępne i nie wątpimy, że też pójdzie dalej.

Odnośnie do zabiegów Wydziału krajowego w celu uzyskania stałej pomocy ze strony c. k. Rządu z funduszów państwowych dla szkolnictwa przemysłowego, komisya gospodarstwa krajowego z przykrością musi skonstatować, że wszelkie w tym kierunku starania Wydziału krajowego nie odniosły pożądanego skutku. Tak n. p. w sprawie szkoły garncarskiej w Koło-

myi, starania Wydziału krajowego, aby uzyskać stałą subwencyę, od czego Wysoki Sejm zależnem uczynił przyjęcie szkoły tej na fundusz krajowy były bezowocne — a przecież potrzeby istnienia tej szkoły ze względu, iż miejscowość ta jest ogniskiem istniejącego przemysłu garncarskiego, a który choć prymitywny, pozyskał już pewien rozgłos nie tylko w kraju lecz i za granicą pod nazwą majolik Kossowskich, c. k. Rząd nie zaprzeczy.

Na tę nie łatwą do zrozumienia obojętność c. k. Rządu dla tak żywotnych interesów kraju naszego, obojętność dla ekonomicznego podźwignięcia naszych stosunków przemysłowych, z czego i państwo przecież przez wzmożenie się siły podatkowej w przyszłości korzyść by odniosło, wobec skrzętnego popierania i interesowania się sprawami przemysłu innych krajów Korony austryackiej, Komisya gospodarstwa krajowego uważa za konieczne zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu tem bardziej, że kraj nie usuwał się nigdy od materyalnej pomocy w wypadkach gdzie c. k. Rząd urządzając szkołę przemysłową zażądał pomocy lub przyczynienia się z funduszów krajowych i tak n. p na szkołę przemysłu drzewnego w Zakopanem fundusz krajowy przyczynił się znaczną kwotą do wybudowania budynku na szkołę, co roku dostarcza potrzebnych funduszów na utrzymanie, opał i oświetlenie budynku, udzielił dyrekcyi tej szkoły znaczną bezprocentową pożyczkę na zakupno potrzebnego materyału, a w ubiegłym roku, gdy okazała się potrzeba, w skutek rozszerzenia szkoły, urządzenia nowych ubikacyi, kraj ponownie na ten cel przeznaczył znaczną kwotę.

Komisya gospodarstwa krajowego ze smutkiem zaznacza wreszcie i ten fakt, że J. E. pan Minister wyznań i oświecenia, pomimo, iż w reskrypcie swym z dnia 12. Kwietnia 1884. roku l. 6.497. oznajmił, iż w wypadkach, w których zasięgnięcie szczegółowych wyjaśnień o stosunkach tutejszego przemysłu okaże się pożądanem, odnosić się z tem będzie za pośrednictwem c. k. Namiestnistwa do komisyi krajowej przemysłowej, dotychczas, chociaż kilka nader ważnych spraw było przez Rząd traktowanych, w żadnym wypadku nie zasięgał zdania rzeczonej krajowej komisyi. I tak pominięto Komisyę w sprawie reorganizacyi akademii technicznej w Krakowie, przekształcenia jej na wyższą szkołę przemysłową; dalej w sprawie uzupełnienia szkoły dla artystycznego przemysłu przy muzeum przemysłowem we Lwowie, w sprawie założenia niższej szkoły przemysłowej we Lwowie, wreszcie w sprawie urządzenia szkoły ślusarskiej w Świątnikach. We wszystkich tych sprawach należało zbadać istotne potrzeby kraju, stan i rozwój przemysłu i wyłączne stosunki Galicyi. Wyjaśnień i opinię opartą na znajomości tych wszystkich względów udzielić mógł c. k. Ministeryum tylko Wydział krajowy przy pomocy komisyi przemysłowej, którą to drogę Ministeryum z niewiadomych powodów zupełnie pominęło.

Przechodząc z kolei do trzeciego działu czynności wykazanych w sprawozdaniu Wydziału krajowego a mianowicie co do użycia funduszów przeznaczonych uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 23. Października 1884. r. na wsparcie rękodzielnictwa, komisya gospodarstwa krajowego, nie chcąc wchodzić w krytyczny rozbiór udzielanych dotąd przez Wydział krajowy zasiłków i pożyczek, uważa za obowiązek przedstawić Wysokiemu Sejmowi trzy zasady, według których w przyszłości fundusze przez Wys. Sejm przeznaczone na podniesienie przemysłu, użyte byćby winne, zasady dające jedynie gwarancyę racyonalnej i skutecznej działalności na tem polu.

Po 1. Wydział krajowy powinien kierować akcyą pomocniczą li na podstawie zdania komisyi krajowej, której specyalnem jest zadaniem badanie stosunków i potrzeb przemysłowych. Wydział krajowy winien przychodzić z pomocą z funduszów przez Wys. Sejm przeznaczonych tylko tym, których komisya po sumiennem zbadaniu sprawy do poparcia mu poleci.

Powtóre: Z uwagi, iż przemysł krajowy jest u nas dopiero w zawiązku, a w stadyum tem wyjątkowe przezwyciężać musi trudności, że więc zajść może potrzeba bezpośredniego poparcia, czy to pod względem założenia czy udoskonalenia przemysłowego przedsięwzięcia jedno-

razowym nadzwyczajnym nakładem, a na który siły finansowe początkującego przemysłowca zdobyćby się nie mogły, winno być zadaniem Wydziału krajowego przy współudziale komisyi krajowej dla przemysłu usiłowaniom tym w takim razie jednorazową subwencyą przyjść w pomoc.

Po trzecie: Ponieważ kraj nasz nierychło znajdzie się w tem położeniu, iżby mógł na większą skalę rozwijającemu się przemysłowi dostarczyć potrzebnych, choćby najniezbędniejszych tylko funduszów, co jeśli nie w miliony to najmniej w krocie iść by musiało; ze względu dalej, iż fundusz krajowy nie będąc instytucyą finansową, udzielając pożyczek na cele ogólnego dobra i wywołując tem angażowanie się w tym kierunku jednostek, przy niepomyślnem a od jednostki niezawisłem obrocie przedsiębiorstwa, nie może z finansową obojętnością ściągać swych pretensyj, Komisya gosp. krajowego uważa za konieczne zupełne zaniechanie na przyszłość w zasadzie udzielania jak dotąd pożyczek, a przejście na drogę ułatwiania zasługującym na to przemysłowcom znalezienia odpowiedniego kapitału u instytucyj finansowych jedynie właściwie do tego powołanych. Powinien zatem Wydział krajowy wskazanym mu przez komisyę krajową przemysłowcom początkującym lub też chwilowe trudności przebywającym z funduszów przez Wys. Sejm przeznaczonych pokrywać częściowo lub w całości procenta jakie oni tymże instytucyom mieć będą do opłacenia. Umożliwienie nabycia kapitału o niskiej stopie procentowej, jest jedynem, co kraj swymi funduszami uczynić może. Rozumie się też, iż pomoc ta ze strony Wydziału krajowego nie powinna dochodzić nigdy aż do gwarantowania pożyczonego przemysłowcowi kapitału. Chęć udzielenia w takim razie pożyczki przemysłowcowi ze strony instytucyi finansowej, będzie już pod pewnym względem rękojmią, że przedsiębiorstwo przemysłowe na realnych opiera się zasadach.

Komisya gosp. krajowego na podstawie powyższego wywodu wnosi:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego z dn. 8. Grudnia 1885. l. 63.820.

2. Sejm wstawia w budżet funduszu krajowego na r. 1886. na szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego kwotę 26.000 zł.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do bezzwłocznego objęcia szkoły garncarskiej w Kołomyi na fundusz krajowy i poleca czynienie dalszych kroków w celu uzyskania subwencyi ze skarbu państwa na rzecz tej szkoły; oraz poleca Wydziałowi krajowemu, aby przy pomocy komisyi krajowej dla przemysłu bezzwłocznie przystąpił do reaktywowania szkoły garncarskiej w Kołomyi, jako krajowego wzorowego zakładu garncarskiego.

4. Sejm wstawia w budżet funduszu krajowego na rok 1886. kwotę zł. 7.500 na dalsze urządzanie stacyj doświadczalnych chemiczno-technologicznych.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zreorganizował krajową komisyę dla przemysłu, nadając jej nowym statutem wypracować się mającym nadzór nad wszelkiemi sprawami tyczącemi się rozwoju przemysłu w kraju, zatem nad szkolnictwem przemysłowem, przemysłem domowym i rękodzielniczym.

6. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu poczynić starania, iżby c. k. Rząd o ile możności przyczyniał się z funduszów państwowych do popierania szkolnictwa przemysłowego w kraju naszym, tudzież by przy urządzaniu szkół przemysłowych, któreby u nas w życie wprowadzić zamierzał, znosił się w sprawie ich organizacyi z komisyą krajową za pośrednictwem Wydziału krajowego.

7. Sejm przyznaje Wydziałowi krajowemu kwotę zł. 20.000 na popieranie rozwoju przemysłu rękodzielniczego w kraju, z zastrzeżeniem, że kwota ta użytą będzie na podstawie wniosków komisyi krajowej dla przemysłu na subwencyonowanie początkujących przedsiębiorstw przemysłowych, w wypadkach wymagających znaczniejszego nakładu a przechodzącego siły

przemysłowca, na częściowe pokrywanie procentów, jakie zasługujący na to przemysłowcy opłacać będą zmuszeni instytucyom finansowym dostarczającym im potrzebnego kapitału; przy czem Wydział krajowy w żadnym wypadku gwarancyi za kapitał pożyczony na rzecz funduszu krajowego nie przyjmie

W razie gdyby Wydział krajowy miał z dotychczasowej akcyi w popieraniu przemysłu rękodzielniczego przez pożyczki i zasiłki jakie już zobowiązania, takowe z powyższej kwoty pokryte być mają.

Lwów, dnia 4. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Wodzicki.

Sprawozdawca:
Wierzbicki.

LS. 1.061.

Aleg. 128.

Sprawozdanie

komisyi dla spraw gospodarstwa krajowego o przedłożeniach c. k. Rządu i Wydziału krajowego w przedmiocie popierania przedsiębiorstw melioracyjnych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego o popieraniu przedsiębiorstw melioracyjnych, przekazane komisyi gospodarstwa krajowego uchwałą z dnia 17. Grudnia 1885. podaje we wstępie do wiadomości Wysokiego Sejmu, że z uchwalonych dn. 18. Października 1884. siedmiu ustaw o subwencyonowaniu tutejszokrajowych przedsiębiorstw melioracyjnych dwie tylko otrzymały Najwyższą sankcyę, reszta zaś projektów z powodu wadliwości dawniejszych operatów technicznych nie otrzymała konstytucyjnego zatwierdzenia.

Powołując się na ogólne sprawozdanie ze swych czynności za rok 1884/5 nadmienia dalej Wydział krajowy o krokach poczynionych celem wykonania dwóch przedsiębiorstw na podstawie ustaw sankcyonowanych, o zarządzeniach, zmierzających do urzeczywistnienia przedsiębiorstw, niedoszłych do skutku i o dokonanych w roku bieżącym robotach przygotowawczych, wreszcie całość, bądźto już rozpoczętej, bądź zamierzonej dopiero akcyi melioracyjnej rozkłada na cztery odrębne działy, z których każdy z osobna szczegółowo przedstawia.

Te cztery działy są następujące:

I. Przedsiębiorstwa melioracyjne zarządzone na podstawie sankcyonowanych ustaw.

II. Przedsiębiorstwa niedoszłe do skutku z powodu odmówienia Najwyższej sankcyi.

III. Nowo projektowane przedsiębiorstwa melioracyjne.

IV. Subwencye krajowe na regulacyę rzek niespławnych.

Komisya gospodarstwa krajowego postępując tym samym porządkiem przedstawia w streszczeniu każdy z tych działów kolejno, dołączając uwagi swoje i zapatrywania, oraz odnoszące się do każdego z nich wnioski.

Dział I.

Przedsiębiorstwa melioracyjne zarządzone na podstawie ustaw sankcyonowanych.

1. Regulacya rzeki Nowego Brnia z dopływami w powiatach Mieleckim i Dąbrowskim ma być na mocy ustawy krajowej, sankcyonowanej dn. 13. Maja 1885. r. Dz. u. kr. L. 34. wykonaną kosztem 425.481 zł., w ciągu lat siedmiu, począwszy od r. 1885. Udział kraju w przeciągu tego czasu wyniesie 127.644 zł., kwota zaś na r. 1886. potrzebna 18.235 zł.

Spółka wodna do przeprowadzenia tego przedsiębiorstwa, stosownie do §. 45. kraj. ustawy wodnej, zawiązała się i przyjęła statut spółki przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem ułożony. — Roboty zostały rozpoczęte i wydano na nie w roku upłynionym 20.000 zł.

Wydział spółki wodnej wniósł do Wysokiego Sejmu petycyę o zmianę ustawy i uznanie regulacyi Nowego Brnia za przedsiębiorstwo krajowe. Sejm jednak uchwałą z dn. 21. Grudnia 1885. nie przychylił się do żądania w petycyi wyrażonego głównie z tego powodu, że ustawa w r. 1885. sankcyonowana, zaledwie weszła w życie, że więc ze zmianą jej bez nader ważnych przyczyn spieszyć się nie należy.

2. Regulacya odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską.

Przedsiębiorstwo to ma być wykonane na mocy ustawy krajowej, sankcyonowanej dn. 13. Maja 1885. Dz. ust. kr. L. 35, przez spółkę wodną zawiązaną w r. 1884.

Roboty znacznie postąpiły, są już prawie na ukończeniu; spółka ma zapewnioną pożyczkę 4procentową, z której korzystać może z mocy powołanej ustawy, celem zupełnego wykończenia robót.

Według sprawozdania Wydziału krajowego nie wymaga przedsiębiorstwo to wstawienia żadnej kwoty w preliminarz na rok 1886.

Roboty tej kategoryi wymagać będą zatem w roku 1886. zasiłku z funduszu krajowego w kwocie 18.235 zł.

Dział II.

Przedsiębiorstwa niedoszłe do skutku z powodu odmówienia Najwyższej sankcyi.

Sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego o tym dziale jest zarazem sprawozdaniem o przedłożeniu rządowem z dn. 17. Listopada 1885. r. L. 10.921, LS. 39, obejmującem pięć projektów do ustaw, mianowicie o osuszeniu bagien Niskich i Rudnickich, oraz o regulacyi potoków Łęgu, Trześniówki i Kisieliny.

Odnoszące się do tych pięciu przedsiębiorstw ustawy przez Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 28. Października 1884. r. uchwalone, nie otrzymały — jak to już na wstępie powiedziano, konstytucyjnego zatwierdzenia.

Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadamiając Wydział krajowy odezwą z dnia 11. Czerwca 1885. L. 5.130 o odmówieniu rzeczonym projektom Najwyższej sankcyi, jako powód odmowy podaje wadliwość operatów technicznych, które miały służyć za podstawę przy wykonaniu robót, i wykazuje konieczność wypracowania nowych operatów.

Wydział krajowy pragnąc trudność tę usunąć, zarządził na wymienionych powyżej trzech rzekach i na całem obszarze bagien Niskich i Rudnickich niezwłoczne przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych i pomiarów hidrometrycznych, oraz polecił inżynierom biura melioracyjnego wypracowanie nowych planów i kosztorysów.

Prace te prowadzone przez całe lato z uznania godną gorliwością, zostały w zupełności na gruncie ukończone, rysowanie zaś przekrojów i obliczenie bryłowatości robót zie-

mnych postąpiło o tyle, że na tej podstawie mogły być dokonane szczegółowe obliczenia i zestawione nowe kosztorysy.

Cyfry kosztorysowe, jakie z tych obliczeń wypadły, nie są zgodne z cyframi w zeszłorocznych ustawach zamieszczonemi – w czterech wypadkach są one wyższe, a podwyższenie to w ogóle dosyć znaczne, spowodowane jest po części zajęciem pod projektowaną regulacyę nowych przestrzeni, po części zaś wyższą ceną robocizny.

Różnica największa zachodzi przy numerze 4. działu II., to jest przy projekcie odnoszącym się do Trześniówki, bo kiedy koszt regulacyi tego potoku podany był w roku zeszłym na 17.688 zł., to obecnie na podstawie dokonanych studyów tenże sam koszt obliczony jest na 235.000 zł.

Różnica tak rażąca polega na pominięciu całych działów robót, albowiem cyfra zeszłoroczna 17.688 zł. obejmowała (jak to sprawozdanie Wydziału krajowego na str. 10 wykazuje) tylko czyszczenie koryta rzeki, nie uwzględniając żadnych innych robót.

Ogólny koszt regulacyi dolnego biegu Trześniówki obrachowany był już w roku 1865. na 88.896 zł. 68 ct., górnej zaś części tej rzeki w r. 1876. na 53.443 zł. czyli że już w zeszłorocznym projekcie do ustawy zamiast cyfry 17.688 zł. powinna była figurować kwota 142.340 zł. 54 ct.

Wyjaśnienie to nie usunęło jednak trudności, w jakiej znajdowała się komisya gospodarstwa krajowego w obec różnicy zachodzącej między kwotami przez c. k. Rząd z zeszłorocznych projektów wyjętemi i w obecnem rządowem przedłożeniu zatrzymanemi a cyframi kosztorysowemi, opartemi na uzupełnionych przez biuro melioracyjne studyach.

Komisya gospodarstwa krajowego mając wybór pomiędzy cyframi, które c. k. Rząd sam uznał za niedokładne i wysnute z planów wadliwych a cyframi przez organa techniczne Wydziału krajowego zrektyfikowanemi, nie mogła się wahać i postanowiła w przedłożonych projektach do ustaw wstawić cyfry nowe, tem bardziej że ten sposób usunięcia i poprawienia zachodzących w nich niedokładności wskazał J. E. p. Minister rolnictwa w reskrypcie do c. k. Namiestnictwa z dn. 10. Listopada 1885. l. 14.106 komunikowanym Wydziałowi krajowemu oświadczając, że wniesione do Wysokiego Sejmu projekty rządowe mogą być przez komisyę sejmową na podstawie nowo sporządzonych projektów zmienione tak co do kwoty kosztów jako też co do odmiennych sposobów wykonania melioracyi. (Al. 2. sprawozdania Wydziału krajowego o popieraniu przedsiębiorstw melioracyjnych).

Druga różnica zachodząca między przedłożonemi przez c. k. Rząd projektami do ustaw a przedłożeniem Wydziału kr. polega na tem, że w przedłożeniu rządowem wszystkie pięć przedsiębiorstw miałyby pozostać jako przymusowe spółki wodne subwencyonowane przez kraj i Państwo, w przedłożeniu zaś Wydziału krajowego dwa pierwsze, to jest osuszenie bagien Niskich i Rudnickich mają wejść w życie jako spółki wodne, dalsze trzy zaś mają być uznane za przedsiębiorstwa krajowe.

Komisya zadała sobie usilną pracę dla zbadania, czy cyfry powyższe nie dadzą się zmniejszyć, nabyła jednak po kilkakrotnych z biurem melioracyjnem naradach to przekonanie, że wszelkie obniżenie preliminowanych kwot byłoby tylko dowolnem i mogłoby tem samem narazić wykonanie robót na nową odwłokę.

Koszta tych pięciu przedsiębiorstw melioracyjnych przedstawiałyby się tedy obecnie jak następuje:

1. Osuszenie bagien Niskich, przedsiębiorstwo subwencyonowane przez kraj 20% — suma kosztorysowa 20.220 zł., udział kraju 4.044 zł., czas wykonania rok jeden, kwota na rok 1886 przypadająca . . . . . 4.044 zł.

2. Osuszenie bagien Rudnickich, spółka wodna subwencyonowana 20% — suma kosztorysowa 105.200 zł., udział kraju 21.040 zł., czas wykonania lat 3, — kwota na rok 1886 . . . . . 7.013 zł.

3. Regulacya Łęgu — przedsiębiorstwo krajowe, suma kosztorysowa 245.000 zł., udział kraju 98.000 zł., czas wykonania lat 6, kwota na rok 1886. . 16.333 „

4. Regulacya Trześniówki — przedsiębiorstwo krajowe, suma kosztorysowa 235.000 zł., udział kraju 94.000 zł., czas wykonania lat 6, kwota na rok 1886. 15.666 „

5. Regulacya Kisieliny — przedsiębiorstwo krajowe, suma kosztorysowa 175.000 zł. udział kraju 70.000 zł., czas wykonania lat 6, kwota na rok 1886 . 11.666 „

razem . 54.722 zł.

Zważywszy, że Sejm krajowy już w r. 1884. przyjęciem odnośnych ustaw na wykonanie tych robót zasadniczo się zgodził,

zważywszy dalej, że c. k. Rząd wniósł co do nich własne projekta do ustaw na obecnej sesyi sejmowej,

zważywszy w końcu, że celem ich jest chronić w przyszłości znaczne przestrzenie od powtarzającej się tak często na Powiślu klęski wylewów, —

Komisya gospodarstwa krajowego jest zdania, że należy zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego przyznać im pierwszeństwo przed innemi i przedkłada Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia pięć projektów do odpowiednich ustaw.

W pierwszych dwóch projektach, o osuszeniu bagien Niskich i Rudnickich, zatrzymuje komisya wszystkie główne postanowienia zawarte w projektach rządowych, wprowadzając jedynie zmiany stósownie do ponownych wniosków Wydziału krajowego — mianowicie w §. 1. co do terminu wykonania robót — w §. 2. co do sumy kosztorysowej i w §. 6. co do składu Wydziału Spółki. W następnych zaś trzech projektach regulacyjnych, które mają być wykonane jako przedsiębiorstwa krajowe, przedstawia komisya Wysokiemu Sejmowi trzy ustawy odmienne od projektów rządowych i zredagowane na wzór przedłożonych przez Wydział krajowy nowych projektów — wprowadzając jedynie w skutek uwag poczynionych przez reprezentanta c. k. Rządu zmianę w §. 4. o prawie ułożenia statutu dla Spółki.

Dział III.

Nowe przedsiębiorstwa.

Oprócz powyższych przedsiębiorstw melioracyjnych przedstawia jeszcze Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem wnioski co do subwencyonowania sześciu następnych regulacyi w drodze osobnych ustaw krajowych, a mianowicie:

Stary Breń — spółka wodna — koszt.	85.000 zł.	3 lata, rocznie	8.500 zł.
Babulówka — przedsiębiorstwo kraj.	„	160.000 „	5 lat, „	12.800 „
Wisłok (pow. Sanocki)	„ „ „	137.000 „	4 lata „	13.700 „
Gniła Lipa	„ „ „	135.000 „	4 „ „	13.500 „
Pełtew	„ „ „	510.000 „	15 lat „	13.600 „
Bug	„ „ „	550.000 „	15 „ „	14.666 „
			razem	76.766 zł.

Do pokrycia kosztów tych wszystkich sześciu przedsiębiorstw miałby się przyczyniać państwowy fundusz melioracyjny 30%, strony zaś interesowane pod *1.* 40% pod *2.* do *6.* 30%.

Wysokość udziału kraju w kosztach na rok 1886 wynosiłaby 76.766 zł.

do której dodając cyfry z Działu I. 18.235 „

„ „ II. 54.722 „

wynosiłby ogółem udział kraju w przedsiębiorstwach melior. na r. 1886. 149.723 zł. nie licząc

w tę sumę subwencyi krajowych na regulacyę rzek niespławnych, czyli działu IV., o którym później będzie mowa.

Komisya gospodarstwa krajowego niekwestyonując bynajmniej pożyteczności projektowanych regulacyi, wyraża jednak zdanie, że program cały jest zbyt olbrzymi, żeby od razu w jednym roku do wykonania wszystkich jego części przystąpić można, a to z następujących powodów:

a) Kwota 149.723 zł. wykazana jako udział kraju w przedsiębiorstwach melioracyjnych na r. 1886. przewyższa znacznie sumę wstawioną przez Wydział krajowy w preliminarz wydatków na ten cel, to jest w Rubrykę XIII budżetu. — Konsekwencyą ztąd wynikającą byłaby konieczność, żeby Wysoki Sejm nietylko na tej rubryce oszczędności nie szukał, ale jeszcze na wstawienie znacznie wyższej cyfry zezwolił.

Przy ogólnem a tak uzasadnionem dążeniu do oszczędności niemoże komisya gospodarstwa kraj. doradzać podwyższenia tej pozycyi, tem bardziej, że Wysoki Sejm przyjąłby już tem samem na siebie zobowiązania na cały szereg lat, w ciągu których niewątpliwie nowe żądania i nowe projekta regulacyi rzek pojawiać się będą.

b) Nasunęła się dalej komisyi wątpliwość, czy siły techniczne, jakiemi Wydział krajowy rozporządza, byłyby wystarczające do prowadzenia jednocześnie tylu przedsiębiorstw i do wyrobienia w jednym roku kwoty przeszło 420.000 zł., jaka z połączonych udziałów Państwa, kraju i stron interesowanych wynika.

c) Proponowany przy dwóch przedsiębiorstwach rozkład kwoty kosztorysowej na lat 15, uważa komisya za niewłaściwy już z tego powodu, że ustawa państwowa, na mocy której subwencye od c. k. Rządu uzyskać mamy, obowiązuje tylko na lat 10, dla tego i ustawy krajowe zdaniem komisyi po za ten okres czasu sięgać nie mogą.

Z wyłuszczonych powyżej powodów niemoże komisya gospodarstwa krajowego wszystkich projektów Wysokiemu Sejmowi jednocześnie do przyjęcia przedstawić.

Z pomiędzy sześciu nowych, tylko dwa pierwsze, to jest regulacya Starego Brnia i Babulówki są tak przygotowane, że się do przyjęcia zupełnie kwalifikują. Przemawiają też za spiesznem ich wykonaniem dwa ważne względy technicznej natury:

1. że koszt przeciętny regulacyi jednej morgi wypada przy nich najniższy;

2. że tworzą z poprzedniemi projektami działu II. całość i uzupełniają system odwodnienia między większemi dopływami Wisły: Dunajcem, Wisłoką i Sanem.

Pomimo tych względów, których ważność zaprzeczyć się nieda, komisya z powodów powyż przytoczonych na ten raz i tych dwóch projektów Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia nie przedkłada.

W ogóle komisya gospodarstwa krajowego jest zdania, że roztropniej będzie rozpocząć dzieło na mniejszą skalę, a po zyskanem doświadczeniu stopniowo program wykonywać, rozszerzając go w miarę potrzeby z uwzględnianiem w równej mierze interesów wschodniej i zachodniej części kraju.

Przy układaniu takiego programu byłoby zdaniem komisyi do życzenia, żeby projektowane przedsiębiorstwa były poprzednio ściśle badane pod względem ich istotnego pożytku i rentowności, również żeby Wydział krajowy dokładnie rozważył, które z nich kwalifikują się do uznania za przedsiębiorstwa krajowe a które mogłyby z mniejszym dla kraju ciężarem istnieć jako subwencyonowane spółki wodne.

W myśl powyższych uwag komisya gospodarstwa krajowego stawia odpowiedni wniosek.

Dział IV.

Subwencye krajowe na regulacye rzek niespławnych.

Pod tym tytułem wstawił Wydział krajowy stósownie do zobowiązań zaciągniętych na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z 6. października 1882 r. kwotę 7.700 zł. w preliminarz funduszu krajowego na regulacyę Sanu pod Sobiecinem oraz na roboty ochronne na Dunajcu.

W sprawozdaniu swem domaga się Wydział krajowy wstawienia dodatkowo kwoty 5.450 zł. 31 ct. w rubrykę XIII. pozycya 145. preliminarza na regulacyę Dunajca pod Melsztynem i pod Chełmcem.

Ze względu na pożyteczność projektowanych ochronnych robót, oraz ze względu, że c. k. Rząd w uznaniu nagłości i nieodzownej potrzeby obrony przed zerwaniem znaczniejszych przestrzeni gruntów a nawet całych osad nadbrzeżnych przyczynia się do tych robót nie tylko jedną trzecią częścią ich kosztów, ale zarazem całem ich zarządu kosztem, komisya gospodarstwa krajowego wnosi przyzwolenie tego dodatkowego kredytu.

W ten sposób wydatek ogólny na popieranie przez kraj przedsiębiorstw melioracyjnych, wynosiłby w roku 1886.:

w dziale	I.	18.235 zł.	
„	II.	54.722 „	
„	III.	5.450 „	31 ct.
	razem . . .	78.407 zł.	31 ct.

Na pokrycie powyższego w dziale I. & II. wykazanego zasiłku z funduszu krajowego dla przedsiębiorstw melioracyjnych (Nowy Breń, bagna Niskie i Rudnickie, Łęg, Trześniówka i Kisielina) w kwocie 72.957 zł. w. a. na r. 1886. mogłaby być użytą przedewszystkiem pozostałość dotacyi melioracyjnej z r. 1885. wykazana przez Wydział kraj. w wysokości 33.500 zł. wa.

W pozostałość tę jednak wliczył Wydział krajowy także zaliczki wyasygnowane na regulacyę Brnia starego w powiecie Mieleckim i na regulacyę górnego Wisłoka w powiecie Brzozowskim, które miały być ściągnięte w r. 1886. z przyznanych w drodze ustaw krajowych zasiłków. Zaliczki te wynoszą wedle sprawozdania Wydziału krajowego o popieraniu przedsiębiorstw melioracyjnych: 1. dla Brnia starego (pag. sprawozdania 16), 12.000 zł.; 2. dla górnego Wisłoka (pag. sprawozdania 18) 6.000 zł., łącznie 18.000 zł. Gdy zaś wedle wniosków komisyi gospodarstwa krajowego załatwienie przedłożeń Wydziału krajowego o regulacyi Starego Brnia i Wisłoka ma być odroczonem do najbliższej sesyi sejmowej, zaliczki wykazane powyżej w kwocie 18.000 zł. nie będą już w r. 1886. ściągnięte, w skutek czego pozostałość dotacyi melioracyjnej z r. 1885. redukuje się do kwoty . . . . . **15.500** zł.

Po odciągnięciu tej sprostowanej pozostałości 15.500 zł. od potrzeby wykazanej na właściwe roboty a melioracyjne w dziale I. i II. wykazane w kwocie . 72.957 „

okazuje się różnica . . . **57.457** zł.

która musi być wstawioną w budżet r. 1886. jako dotacya służąca na pokrycie zasiłków krajowych dla przedsiębiorstw melioracyjnych mających się wykonać na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej.

Na podstawie powyższego wywodu komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następujące uchwały:

I. Sejm przeznacza na popieranie krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych na zasadzie ustawy państwowej z 30. Czerwca 1884. r. D. u. p. l. 116. dotacyę w kwocie 57.500 zł. na r. 1886. z prawem asygnowania wypłat z tej dotacyi do końca Marca 1888. r.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia pozostałości z dotacyi melioracyjnej w r. 1885. (Rubryka XIII. poz. 140. b.) w kwocie zł. 15.500, także w r. 1886. na cele pod I. wskazane.

III. Sejm przyzwala na regulacyę rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. Października 1882. r. kredyt dodatkowy na r. 1886. (Rubryka XIII. poz. 145) w kwocie 5.450 zł. w. a.

IV. Sejm uchwala dołączone projekta ustaw o:

1. osuszeniu bagien Niskich;
2. osuszeniu bagien Rudnickich;
3. regulacyi rzeki Łęgu;
4. regulacyi Trześniówki;
5. regulacyi potoku Kisieliny.

V. Sześć projektów do ustaw o regulacyi Starego Brnia, Babulówki, Wisłoka, Gniłej Lipy, Pełtwi i Bugu zwraca się Wydziałowi krajowemu do uzupełnienia i bliższego zbadania, czy nie dało by się z oszczędnością dla kraju a pożytkiem dla przedsiębiorstwa uznać niektóre z nich za przymusowe Spółki wodne oraz celem ułożenia ogólnego programu robót melioracyjnych obejmującego zarówno wschodnią i zachodnią część kraju.

Uchwałami temi załatwioną zostaje zarazem prośba właścicieli gruntów nadbrzeżnych nad rzeką Lipą Gniłą w powiecie Rohatyńskim położonych.

Przewodniczący:
Wodzicki.

Sprawozdawca:
J. Tarnowski.

Alegat 1.

Ustawa

z dnia . . . . . o osuszeniu bagien Niskich.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i na obszarach dworskich powiatu Niskiego: Malce, Moskale, Kończyce, Przędzel, Warchoły, Podwolina i Nowosielce, które winno być wykonane w ciągu jednego roku po wejściu w życie tej ustawy przez spółkę wodną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 38. zawiązać się mającą, uznane zostaje za przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający, którego wykonanie jednak przekroczyć nie może kwoty 20.220 zł. jako sumy preliminowanej na podstawie projektu Wydziału krajowego z r. 1885. Wydział krajowy jest upoważniony także po dokonanem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą Państwa w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maxymalnej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów tej melioracyi mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *b)* ustawy z 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 takim samym bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma

być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tych podstawach nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye członków spółki, mają być uiszczone w czasie budowy z góry.

§. 5.

Koszta zarządu i utrzymania wykonać się mających budowli, ponosić winni członkowie spółki wodnej wspomnieni w §. 3. pod *c)* według wskazanego tamże stosunku.

§. 6.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić ma Wydział spółki wodnej.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnéj, tudzież liczbę członków tego Wydziału, oznaczy statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

Tak Administracyi Państwa jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysłania swoich delegatów do Wydziału spółki z głosem stanowczym.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu służyć będzie wpływ odpowiedni na tok technicznych i ekonomicznych spraw przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, oznaczyć ma Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 2.

Ustawa

z dnia . . . . . o osuszeniu bagien Rudnickich.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i na obszarach dworskich powiatu Niskiego: Kończyce, Groble, Wólka łętowska, Jeżów, Łętownia, Tarnogóra, Kopki, Rudnik, Stróża i Przędzel, które winno być wykonane w ciągu trzech lat po wejściu w życie tej ustawy przez spółkę wodną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. zawiązać się mającą, uznane zostaje za przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający, którego wykonanie jednak przekroczyć nie może kwoty 105.200 zł. w. a. jako sumy preliminowanej na podstawie projektu Wydziału krajowego z roku 1885.

Wydział krajowy jest upoważniony także po dokonanem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą Państwa w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maksymalnej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów tej melioracyi mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *b)* ustawy z 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 takim samym bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które

ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tych podstawach nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye członków spółki mają być uiszczone w czasie budowy w trzech równych ratach rocznych z góry.

§. 5.

Koszta zarządu i utrzymania wykonać się mających budowli ponosić winni członkowie spółki wodnej wspomnieni w §. 3. pod *c)* według wskazanego tamże stosunku.

§. 6.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić ma Wydział spółki wodnej.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, tudzież liczbę członków tegoż Wydziału, oznaczy statut spółki przez Władzę polityczną ułożyć się mający.

Tak Administracyi Państwa jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysłania swoich delegatów do Wydziału spółki z głosem stanowczym.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu służyć będzie wpływ odpowiedni na tok technicznych i ekonomicznych spraw przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, oznaczyć ma Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 3.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Łęgu.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Łęgu na przestrzeni od granicy gminy Krawce do ujścia do Wisły ma być wykonaną w ciągu lat sześciu po wejściu w życie tej ustawy, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1885., preliminujący koszta robót na 245.000 zł.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z Administracyą państwa, w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

Do kierowania rozprawami przy wymiarze i rozkładzie prestacyi uczestników spółki, tudzież wydawania orzeczeń w pierwszej instancyi w razie sporów delegowanym będzie przez Administracyę państwa specyalny komisarz polityczny.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne, mają być uiszczone w czasie budowy w sześciu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów, jako kapitału zakładowego;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3. z dochodów uzyskanych z wydzierzawienia wałów ochronnych.

Z reszty kosztów utrzymania ponosić ma państwowy fundusz 30% z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia — 70% zaś fundusz krajowy i strony interesowane, wymienione w §. 3. c) tej ustawy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu tych 70% na kraj i strony interesowane ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń, potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego, obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 4.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Trześniówki.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządza co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Trześniówki na przestrzeni od gminy Babule w powiecie Mieleckim do ujścia do Wisły wraz z potrzebnem uregulowaniem potoków Dąbrowy i Łupawy w powiecie Tarnobrzeskim, ma być wykonaną w ciągu lat sześciu po wejściu w życie tej ustawy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć mają projekty: Wydziału krajowego z r. 1885. dla dolnej Trześniówki, Dąbrowy i Łupawy, tudzież rządowy z r. 1876. dla górnej Trześniówki, preliminujące sumę kosztów na 235.000 zł. w. a.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym poczynić zmiany w tych projektach w porozumieniu z administracyą państwa w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 40% preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 30% kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych, stron interesowanych, w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

Do kierowania rozprawami przy wymiarze i rozkładzie prestacyj uczestników spółki, tudzież wydawania orzeczeń w pierwszej instancyi w razie sporów, delegowanym będzie przez administracyę państwa specyalny komisarz polityczny.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w sześciu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów, jako kapitału zakładowego;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych.

Z reszty kosztów utrzymania ponosić ma państwowy fundusz 30% z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia 70% — zaś fundusz krajowy i strony interesowane, wymienione w §. 3. c) tej ustawy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu tych 70% na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń, potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 5.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Kisieliny.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Kisieliny na przestrzeni od gminy Wat-Ruda do ujścia do Wisły pod Nowopolem, wraz z uregulowaniem potoku Olszówki i Błonicy, tudzież obwałowaniem doliny Kisieliny nad Wisłą i Dunajcem od gminy Woli rogowskiej do Radłowa ma być wykonaną w ciągu lat sześciu po wejściu w życie tej ustawy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1885. preliminujący koszta robót na 175.000 zł. w. a.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z administracyą państwa w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 40% preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 30% kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych, stron interesowanych, w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

Do kierowania rozprawami przy wymiarze i rozkładzie prestacyj uczestników spółki, tudzież wydawania orzeczeń w pierwszej instancyi w razie sporów, delegowanym będzie przez administracyę państwa specyalny komisarz polityczny.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w sześciu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów, jako kapitału zakładowego;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych.

Z reszty kosztów utrzymania ponosić ma państwowy fundusz 30% z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia 70% — zaś fundusz krajowy i strony interesowane, wymienione w §. 3. c) tej ustawy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu tych 70% na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń, potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alog. 129

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić

Rezolucyę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, iżby na najbliższej sesyi Rady Państwa przedłożył projekt ustawy do ustawodawczego traktowania, w sprawie przyspieszenia terminu do zwrotu nadpłaconych podatków gruntowych, z przejściowego okresu 1881 i 1882.

Lwów dnia 14. stycznia 1886.

Władysław Żuk-Skarszewski,
wnioskodawca.

Żywicki, E. Wolański, Skałkowski, Żurowski, Tom. Rozwadowski, Kuczkowski, A. Jędrzejowicz, Scipio, Romer, Roman Potocki, Kapri, Zoll, Łepkowski, Sz. Koziebrodzki, Sanguszko, Szeptycki, Brykczyński, Struszkiewicz, Zamoyski, Konstanty Bobczyński, ks. Kopyciński, Łazarski, Antoniewicz, Łubieński, Siczyński, Leniński, Wasilewski, W. Sapieha, Ochrymowicz, Klucki, Zawadzki, Lasocki, Kowalski, Waygart, Rey, Płaziński, St. Jędrzejowicz, J. Stadnicki, Skrzyński, Gnoiński, Augustynowicz, Romańczuk, Kaczała, Wierzbicki, Stan. Stadnicki, ks. Sawa, Wernicki, Mroczkowski, Rybicki, Romanowicz, Gross, W. Koziebrodzki.

L. 1060/S.

Ang. 130

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku posła Antoniewicza, w przedmiocie polepszenia bytu zastępców nauczycieli szkół średnich.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 30. Listopada r. 1885. przekazany został komisyi szkolnej do zbadania wniosek posła Antoniewicza, zmierzający do wezwania c. k. Rządu, by obmyślił środki w celu polepszenia bytu zastępców nauczycieli szkół średnich, a osobliwie gimnazyów.

Uzasadniając swój wniosek na posiedzeniu, na którem zapadła powyższa uchwała, poseł Antoniewicz wykazał smutne położenie nauczycieli szkół średnich w naszym kraju w ogóle, a ich zastępców czyli tak zwanych suplentów w szczególności, co ograniczeni do szczupłego wynagrodzenia 600 zł. rocznie, zastępnem zwanego, wykluczeni są od korzyści w pragmatyce służbowej co do stałości posady, urlopów, zaliczek, emerytury i t. p. urzędnikom publicznym zapewnionych. Takie ich chwiejne stanowisko, będące źródłem zbyt przygnębiających dla nich stosunków, mogłoby się wydać znośnem, gdyby się nazwa suplentów, jakto z brzmienia wyrazu wynika, odnosiła do czasowych jedynie zastępców stałych nauczycieli, którzy na etatowych posadach, bądź z powodu niedokonanej jeszcze, lecz nastąpić mającej nominacyi, bądź z powodu słabości lub innej ważnej przeszkody nie mogą pełnić przypadających na nich obowiązków. Dolę tych zastępców acz przykrą, łagodziłaby bodaj w części otucha, że wkrótce nastąpi zmiana na lepsze, a w najgorszym razie mogłaby nastąpić wcześnie zmiana zawodu, dopókiby jeszcze wiek i siły dozwalały podjęcia skutecznych usiłowań, by na nowem polu zdobyć sobie odpowiednie stanowisko i zabezpieczyć przyszłość. Jakoż nie inna była pierwotna myśl instytucyi suplentów, chociaż niebawem po zaprowadzeniu teraźniejszego systematu edukacyi w szkołach średnich moc okoliczności sprowadziła ją na inne tory, z których dotąd nie zdołała się wydobyć. Wydany w r. 1849. przez ówczesne Ministerstwo oświecenia regulamin o kwalifikacyi nauczycieli gimnazyalnych, uchylając dawniejszy jej sposób, a ustanawiając nagle, bez należytego przygotowania niezbędnych dla nowego składu rzeczy warunków, wcale odmienny, na innych zasadach oparty, stał się na szereg lat przyczyną zastoju w stopniowym przyroście nowych sił nauczycielskich, mających zastąpić ubywające. Musiano przeto powstające tym sposobem luki zapełniać ludźmi, znanymi z zacności charakteru i zamiłowania do pedagogii, częstokroć nawet zdolnymi i naukowo wykształconymi, którzy jednak dotąd nie mieli byli ani czasu ani sposobności, by się

w myśl obowiązujących właśnie przepisów przysposobić do egzaminu kwalifikacyjnego. Na barkach tych zastępców w nowem tego słowa znaczeniu spoczywał wówczas duchowy byt i postęp gimnazyów, aż się z biegiem czasu wytworzył zastęp egzaminowanych nauczycieli, bądź z łona tychże zastępców, bądź z młodzieży, co po ukończeniu nauk uniwersyteckich, a wychowanej wśród danych warunków, poczęła się oddawać temu zawodowi. Zaszła jednak inna okoliczność, pocieszająca wprawdzie z jednej strony, która wszakże z drugiej stanęła na przeszkodzie wdrożonemu nareszcie pod powyższym względem rozwojowi dydaktycznych stosunków. Oto wzrastająca coraz bardziej liczba uczniów w gimnazyach, choć się zdawała korzystnie świadczyć o ruchu umysłowym i budzącej się potrzebie wyższej oświaty w kraju, musiała nareszcie przekroczyć ramy, tym zakładom pierwotnie zakreślone. Niedogodności, jakie ztąd płyną, mniej mogły być dotkliwe w innych prowincyach Monarchii, zaopatrzonych liczniej w szkoły tego rodzaju; w Galicyi ich przepełnienie z koniecznością prowadziło do rozkładu klas na równorzędne; przezco gimnazya przybierały niekiedy potworne rozmiary, mieszcząc w sobie stale ze szkodą karności i nauki tyle klas równorzędnych, ileby w innych okolicznościach mogło wystarczyć na utworzenie dwóch lub trzech gimnazyów. P. wnioskodawca oblicza w swoim wywodzie, na zasadzie dzieła p. t. „Oesterreichische Statistik“ za r. 1882. ogłoszonego, że

w naszym kraju	przypada	na jedno gimnazyum	560 uczniów
w Morawii	„	„ „	327 „
w Arcyksięstwie	Austryackiem	„	308 „
na Szląsku	na jedno	„	288 „
w Krainie	„	„ „	252 “
w Salcburgu	„	„ „	219 „
w Karyntyi	„	„ „	193 „
w Dalmacyi	„	„ „	162 „
w Istryi	„	„ „	144 „

Według tego obliczenia sądzi p. wnioskodawca, że w porównaniu z Morawią powinnaby Galicya mieć 31, w porównaniu ze Szląskiem 35, w porównaniu z Salcburgiem 62, w porównaniu z Karyntyą 64 gimnazyów zamiast 18, które w r. 1882. posiadała. Rzecz łatwa do zrozumienia, że wobec przybywającej liczby uczniów ten szczupły zastęp gimnazyów nie mógł już zadość uczynić potrzebom kraju. Klasy równorzędne stały się nieodbitą koniecznością. Do udzielania w nich nauki wypadło przybierać nowe siły nauczycielskie, w etacie gimnazyów nieprzewidziane, gdyż sami nauczyciele etatowi nie mieli ani obowiązku ani fizycznej możności, podjąć się tak zwiększonej pracy. Te siły przybyszowe nazwano także suplentami czyli zastępcami, chociaż niewłaściwie, skoro nie zastępywali nikogo. Mimoto przyznano im stanowisko i wynagrodzenie tylko zastępców, których liczba w całym kraju w r. 1882. wzrosła do 202.

Gdy powyższe cyfry, podane przez p. wnioskodawcę porównamy z cyframi za r. 1883. wykazanemi bądź w „Sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich galicyjskich w latach szkolnych 1875—1883. We Lwowie 1884—1885.“ bądź w „Oesterreichisches statistisches Handbuch 1884. Wien 1885.“, małe tylko między obudwoma obliczeniami znajdziemy różnice, dochodząc w istocie rzeczy do tych samych rezultatów. Według wspomnianego „Sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej“ posiadała w r. 1883:

Galicya	gimn.	23,	z ogółu	11.284	ucz.	przypadało	na	każde	z	nich	w średniej mierze 491 ucz.
Bukowina	„	3,	„	1.391	„	„	„	„	„	„	464 „
Czechy	„	52,	„	16.686	„	„	„	„	„	„	321 „
Morawia	„	21,	„	6.149	„	„	„	„	„	„	293 „
Szląsk	„	5,	„	1.414	„	„	„	„	„	„	283 „
Austrya dolna	„	23,	„	7.063	„	„	„	„	„	„	307 „
Austrya górna	„	4,	„	1.233	„	„	„	„	„	„	308 „
Styrya	„	6,	„	1.946	„	„	„	„	„	„	324 „

Karyntya	gimn.	3,	z ogółu	617	ucz.	przypadało	na	każde	z	nich	w średniej mierze 206 ucz.
Kraina	„	4,	„	1.062	„	„	„	„	„	„	265 „
Salcburg	„	2,	„	439	„	„	„	„	„	„	219 „
Tyrol	„	9,	„	2,406	„	„	„	„	„	„	267 „
Pobrzeże	„	5,	„	1.449	„	„	„	„	„	„	289 „
Dalmacya	„	5,	„	609	„	„	„	„	„	„	122 „

Ztąd wynika, że Galicya stanowiąca tak co do przestrzeni (78.508 □ km. na 299.984□ km.) jakoteż i co do ludności (5,938.461 dusz na 21,794.231) przeszło czwartą część (26—27%), Przedlitawii, posiada tylko 13·94% t. j. ledwo siódmą część gimnazyów tej połowy Monarchii, chociaż posyła do nich blisko 21% t. j. więcej niż piątą część ogółu jej uczniów gimnazyalnych. Srednia liczba uczniów uczęszczających do każdego gimnazyum w Przedlitawii w ogóle wynosi 326, w Galicyi jest ona o 165 t. j. o połowę wyższa. Rozumie się, że ogólna liczba uczniów nie rozdziela się równomiernie na wszystkie gimnazya, może się w skutek tego okazać, że niektóre między niemi mniej są przepełnione; w innych liczba uczniów i ich oddziałów dochodzi do tak przerażającej wysokości, że się podwajają, a na niektórych stopniach nawet potrajają. W r. 1883. i na początku roku szkolnego 1884. zaszedł ten wypadek w dziesięciu krajowych gimnazyach. I tak w roku szkolnym 1883. mieściło:

1. Gimnazyum lwowskie II. (t. zw. niemieckie)	741	uczniów	w	17	klasach	czyli	oddz.
2. Gimnazyum lwowskie III. imienia Franciszka Józefa	695	„		16	„	„	„
3. Gimnazyum lwowskie IV.	767	„		17	„	„	„
4. Gimnazyum przemyskie	732	„		16	„	„	„
5. Gimnazyum tarnowskie	584	„		14	„	„	„
6. Gimnazyum rzeszowskie	548	„		14	„	„	„
7. Gimnazyum nowosądeckie	548	„		14	„	„	„

a w krakowskich w roku szkolnym 1884. t. j. już po otwarciu III. gimnazyum w Krakowie czyli 24. w kraju:

8. Gimnazyum u św. Anny	669	uczniów	w	14	klasach	czyli	oddz.
9. Gimnazyum u św. Jacka	619	„		14	„	„	„
10. Gimnazyum III.	554	„		13	„	„	„

Inne gimnazya miały po dwie tylko lub trzy klasy równorzędne, których ogół we wszystkich gimnazyach kraju wynosił 109 oddziałów czyli 38·52% wszystkich oddziałów klasowych.

Na str. 17. Części II. swojego „Sprawozdania“ podaje c. k. Rada szkolna krajowa 584 jako liczbę nauczycieli, zatrudnionych z końcem r. 1883. w szkołach średnich (gimnazyach i szkołach realnych) w ogóle. Między nimi znajdowało się 214 t. j. 36·65% bądź egzaminowanych bądź nieegzaminowanych zastępców czyli suplentów; który to stosunek pozostaje prawie nietknięty, jeżeli go się obliczy, uwzględniając wyłącznie skład nauczycielskich sił w gimnazyach. Jest on bardzo zbliżony do stosunku oddziałów równorzędnych do całości oddziałów we wszystkich gimnazyach, co jest niewątpliwym dowodem, że liczne tak zwane zastępstwa w naszych gimnazyach spowodowane są przeważnie oddziałami równorzędnymi.

Nie potrzeba szeroko dowodzić, że skreślone tutaj stosunki są co najmniej nieprawidłowe, a jak bliższe rozpoznanie rzeczy przekonać może, dla rozwoju naszego szkolnictwa wręcz szkodliwe. W powyższej liczbie 214 zastępców nauczycieli znajduje się 97 takich, co uzyskali kwalifikacyę na nauczycieli gimnazyów, a 23, co ją posiadają do szkół realnych, tak że tylko 94 zostawało w aplikacyi nauczycielskiej, nie złożywszy dotąd przepisanego egzaminu kwalifikacyjnego. Przeto poważna liczba 120 zastępców nie była w możności korzystać w pełni z praw nabytych w egzaminie, nie mogąc być umieszczona na etacie, choć pełniła rzeczywiście wszystkie trudne obowiązki do etatowych posad przywiązane. Ta część nauczycieli doznawała poniekąd krzywdy,

bo ich praca ukwalifikowana i stała, otrzymywała wynagrodzenie o wiele lichsze i to bez nadziei dojścia rychło do odpowiedniego stanowiska, któreby im i ich rodzinom zapewniało na teraz dostateczny byt materyalny, a na przyszłość pomoc w starości, chorobach i innych katastrofach domowych. Nie można też zawsze liczyć na to, ażeby nauczyciel zostający pod brzemieniem niedostatku i niepewności, mógł w sobie znaleźć dość siły do dźwigania ciężaru swych obowiązków, albo iżby się zespolić ze swoim zawodem, jak człowiek, który widzi w nim cel i podstawę życia. Oparte na tak nieustalonych czynnikach zakłady naukowe i wychowawcze nie tak łatwo dójść zdołają do owego stopnia spójności, któraby ich usiłowaniom zapewniała skuteczność.

Słusznie p. wnioskodawca domaga się uchylenia złego, ztąd powstającego. Jest obowiązkiem wszystkich czynników do zarządu edukacyi wpływających dążyć do tego, a tem większy obowiązek ciąży co do tego na Reprezentacyi naszego kraju, z uwagi, że liczebny stosunek pod tym względem w żadnej innej prowincyi Monarchii austryackiej nie jest tak niekorzystny jak w Galicyi. Biorąc za podstawę obliczenia podane za r. 1884. w „Oesterreichisches statistisches Handbuch. Wien 1885.“ cyfry okazuje się, że gdy w Galicyi w pomienionym roku liczba suplentów szkół średnich w ogóle (231) wynosiła 34%, w gimnazyach w szczególności (217) zaś 39% ogółu nauczycieli zatrudnionych w tych zakładach, w innych prowincyach ten stosunek był daleko pomyślniejszy. I tak n. p.:

w Doln. Austryi	licz.	supl.	wszystkich	szkół	średn.	(126)	stanowiła	15%,	a w gimn.	(58)	tylko 12·34%
w Styryi	„	„	„	„	„	(28)	„	15%,	„	(17)	„ 12·50%
w Czechach	„	„	„	„	„	(296)	„	22%,	„	(247)	„ 24·62%
w Morawii	„	„	„	„	„	(144)	„	24%,	„	(103)	„ 27·90%

ogółu nauczycieli zajętych we wspomnianych zakładach. Reprezentacya kraju ma na mocy statutu krajowego §. 19. także prawo zwrócić uwagę c. k. Rządu na zachodzące w administracyi braki i domagać się ich naprawy. Pan wnioskodawca szuka jej w polepszeniu losu suplentów, nie wskazuje jednak drogi, którąby dójść można było do tego celu.

Była myśl, która nawet w enuncyacyach rządowych kilkakrotnie uzyskała wyraz, że należy przedewszystkiem powstrzymać napływ młodzieży do szkół humanitarnych i skierować jej ruch ku szkołom specyalnym, mającym ją sposobić do zawodów praktycznych. Tym sposobem zadanie szkół humanitarnych stało by się prostsze i łatwiejsze, a wychowanie publiczne, zastósowane więcej do potrzeb codziennego życia, wydawałoby mniej, jak się zdaje egzystencyi niezadowolnionych ze swojego położenia, a niezdatnych do jakiegokolwiek realnego zarobku. Jednak ta myśl, jakkolwiek z poważnego potrzeb społecznych pojmowania zaczerpnięta, nie jest jeszcze tak bliska urzeczywistnienia, iżby zwolnić mogła z troski o byt i rozwój szkół humanitarnych. Kwestya utworzenia średniej edukacyi, skierowanej ku zawodom materyalnej produkcyi, nie jest nowa; nie można jednak twierdzić, iżby już wynaleziono sposób jej rozwiązania taki, któryby obok celów specyalnych pozwolił zabezpieczyć także korzyści dotychczasowego wychowania humanitarnego. U nas niepowodzenie pod tym względem szkół realnych jaskrawe daje świadectwo o chwiejności bytu podobnych zakładów. Jak wykazuje wspomniane już „Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej (Część I. str. 41), ubyło od r. 1875—1883. w szkołach realnych naszych uczniów, a to: w Tarnopolu 21·17%, w Jarosławiu 47·25% w Krakowie 70·84%, we Lwowie 75·69%. Wiadomo powszechnie, jak mało u nas dotąd powodzenia miały „Szkoły Wydziałowe“. Jak się rozwiną projektowane obecnie szkoły przemysłowe i specyalne, to dopiero przyszłość okaże. Jest jednak bardzo wątpliwą rzeczą, iżby zdołały cofnąć wstecz dotychczasową liczbę uczniów gimnazyalnych, i zmniejszyć potrzebę sił nauczycielskich w gimnazyach, którym przeto na każdy wypadek należy zapewnić stanowisko odpowiednie i godziwe.

Sprawą tą zajmował się rzeczywiście Wysoki Sejm już w r. 1883., a to na skutek petycyi przez liczne Zgromadzenia nauczycielskie szkół średnich i Zarządu głównego

Towarzystwa pedagogicznego wniesionych. Dopatrywano się wtenczas możności dwojakiego sposobu zaradzenia złemu, mianowicie:

1. w tworzeniu stałych posad nauczycielskich w szkołach średnich w korzystniejszym niż dotychczas stosunku do ilości klas równorzędnych i do liczby uczniów;
2. w przyznaniu zastępcom nauczycieli, którzy zdali egzamin, stanowiska i płacy urzędników rangi XI.

W tym duchu uchwalono rezolucyą wzywającą Rząd, iżby w myśl wyrażonych tu zasad postępował.

O ile wiadomo, Rząd centralny w komisyach Rady Państwa oświadczył się zgodnie z ich większością stanowczo przeciw wspomnianemu na drugiem miejscu sposobowi załatwienia, po części z powodów, które przez komisyę edukacyjną Wysokiego Sejmu były przewidywane. Wobec zasadniczych różnic w zapatrywaniach, komisja edukacyjna nie sądzi, iżby było praktycznem, obstawać obecnie przy tym sposobie, zwłaszcza, że spór o zasadę na tym punkcie, mógłby łatwo przewlec bodaj tymczasowe skuteczne załatwienie sprawy na innej, mniej kwestyonowanej drodze.

Otóż Rząd centralny, w skutek nalegania posłów z naszego kraju i z innych także prowincyj, zgodził się na zaproponowany na pierwszem miejscu sposób, przyrzekając, że przystąpi do mianowania odpowiedniej liczby nadetatowych nauczycieli dla przepełnionych szkół średnich w ogóle, a gimnazyów w szczególności, co przyniesie tak dobrze korzyść tym zakładom, jakoteż polepszy los egzaminowanych suplentów. Niestety dotąd, przynamniej u nas w Galicji, zapewne z powodów finansowego położenia Monarchii, i ten sposób nie wszedł w wykonanie, iżby złe choć w części można uważać za usunięte. Dlatego komisya uznała za stósowne doradzać Wysokiemu Sejmowi, iżby powtórzył to żądanie i wywarł nacisk na postanowioną a nie doprowadzoną do końca akcyę rządową celem uzyskania dla niej sprężystszego i pewniejszego toku. Należałoby, zdaniem komisyi, domagać się od Rządu, żeby mianowanie nauczycieli nadetatowych w szkołach średnich w ogóle, a w gimnazyach w szczególności, ujęto w pewien system, i dokonywano go wszędzie, gdzieby doświadczenie czterech lat okazało stałą potrzebę klasy równoległej. W tym duchu ułożoną pierwszą rezulucyę poleca komisya do przyjęcia.

Ponieważ jednak liczba gimnazyów w naszym kraju w ogóle jest za małą, komisya sądziła, że należałoby wezwać Rząd do zakładania nowych w miejscach, w których ich potrzeby i warunki najwięcej zatem przemawiać będą. Wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, iżby na przyszłość w kraju naszym tworzył stałe posady nadetatowe w szkołach średnich w korzystniejszym niż dotąd stosunku do ilości klas równorzędnych, a w szczególności mianował przynajmniej po jednym nauczycielu nadetatowym dla każdej klasy równorzędnej, której stałą potrzebę stwierdzi czteroletnie doświadczenie.

2. Wzywa się c. k. Rząd, iżby w stosunku do jego rozległości i zaludnienia pomnożył liczbę gimnazyów w naszym kraju i przystępował do ich zakładania najpierw tam, gdzie potrzeby i warunki za tem najwięcej przemawiać będą.

We Lwowie dnia 7. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Dr. Majer.

Sprawozdawca:
Euzebiusz Czerkawski.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Aleg. 131

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku posła Wł. hr. Koziebrodzkiego względem przymusowego zabezpieczenia budynków szkolnych od ognia.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z d. 11. Stycznia b. r. przekazał Wysoki Sejm komisyi szkolnej do sprawozdania wniosek posła Władysława hr. Koziebrodzkiego w przedmiocie przymusowego ubezpieczenia budynków szkolnych od ognia. Powodem wniesienia tej sprawy w roku bieżącym na stół Wysokiego Sejmu była okoliczność, iż uchwalony d. 22. Września 1884. projekt ustawy w tym samym przedmiocie nie uzyskał Najwyższej Sankcyi, o czem c. k. Namiestnictwo na podstawie reskryptu ministeryalnego z d. 18. Grudnia 1885. l. 23.296 Wydział krajowy zawiadomiło. Skutkiem tego poseł hr. Koziebrodzki wniósł ponownie rzeczony projekt ustawy zmieniony w myśl uwag zawartych w powyższym reskrypcie.

Komisya szkolna nie widzi powodu rozwodzić się obszerniej nad kwestyą użyteczności zabezpieczenia budynków szkolnych od ognia, zeszłoroczna bowiem uchwała Wysokiej Izby świadczy, iż Reprezentacya kraju w całej pełni potrzebę tę uznaje. Pozostaje więc tylko pytanie, w jaki sposób zeszłoroczny projekt ustawy zmienić należy, ażeby uzyskać dla niego Najwyższą Sankcyę.

Powołany wyżej reskrypt ministeryalny podaje jako powód odmowy sankcyi przedewszystkiem zbyt ogólnikową stylizacyę §. 1. projektu, „skutkiem której powstać mogą uzasadnione wątpliwości, do których budynków szkolnych rzeczona ustawa miałaby być zastosowaną, zwłaszcza że do publicznych funduszów szkolnych zaliczyć należy także fundusze szkolne, przeznaczone dla szkół średnich i wyższych, dalej istniejące w Galicyi izraelickie fundusze szkolne, któremi to funduszami Sejm krajowy nie może rozporządzać.“ Drugim zarzutem przez Rząd przeciw zeszłorocznemu projektowi podniesionym jest, że gdy koszta utrzymywania budynków szkolnych ciężą nie na funduszu szkolnym miejscowym czy okręgowym, ale na gminie wspólnie z obszarem dworskim, przeto też i kosztów asekuracyi fundusz szkolny ponosić nie może. Jakkowiek komisya nie sądzi, ażeby zeszłoroczna stylizacya projektu dawała powód do takiego tłómaczenia, jakoby w ustawie była mowa o jakichkolwiek innych szkołach niż ludowych i publicznych, tudzież jakoby koszt asekuracyi pono-

sić miały fundusze szkolne, to jednak zgodnie z wnioskiem posła Koziebrodzkiego wnosi taką zmianę stylizacyi, ażeby usunąć nawet pozory jakichkolwiek wątpliwości, któreby mogły sankcyonowaniu ustawy stać na przeszkodzie. Różnica między tą stylizacyą a zeszłoroczną w tem polega, iż 1) w §. 1. zamiast określenia „budynki, należące do któregokolwiek z publicznych funduszów szkolnych“ powiedziano: „budynki wyłącznie przeznaczone na cele publicznej szkoły ludowej,“ — iż 2) w §. 2. oznaczono, że wydatek na ubezpieczenie ma być pokrywany według art. XXIV. ustawy szkolnej, — iż 3) w §. 3. odpadło postanowienie, że wynagrodzenie wpływa do tego funduszu szkolnego, który szkołę utrzymuje.

Gdy w ten sposób cel, zamierzony zeszłoroczną uchwałą Wysokiego Sejmu, całkowicie będzie osiągnięty — komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę:

Ustawa

z dnia . . . . . o obowiązku ubezpieczenia od ognia budynków przeznaczonych na publiczne szkoły ludowe w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

§. 1. Budynki przeznaczone wyłącznie na cele publicznych szkół ludowych, mają być w zakładzie asekuracyjnym od ognia bez przerwy ubezpieczone.

§. 2. Koszta ubezpieczenia należą do wydatków wymienionych w art. XXIV. ustawy z dnia 2. Lutego 1885. (Dz. ust. kr. z d. 12. Kwietnia 1885. N. 29.) zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z d. 2. Maja 1873. (Dz. ust. kr. l. 250.) o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci i mają być pokrywane w sposób tamże wskazany.

Miejscowa Rada szkolna, której szkoła podlega, dokonywa czynności ubezpieczenia i zdaje z niej sprawę właściwej Radzie szkolnej okręgowej.

§. 3. Wynagrodzenie uzyskane za szkodę pożarem wyrządzoną, nie może być użyte na inne cele, jak na odbudowanie lub naprawę budynku przez ogień zniszczonego lub uszkodzonego.

§. 4. Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi oświecenia.

Prezes:
Dr. Majer.

Sprawozdawca:
Romanowicz.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Abg. 132

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wnioskach Wydziału krajowego, dotyczące wpływu nieograniczonej wolności dzielenia posiadłości tabularnych na wybory z kuryi gmin wiejskich do Sejmu i Rady powiatowej, tudzież na ustrój obszarów dworskich.

Wysoki Sejmie!

Na Sesyi Wysokiego Sejmu z r. 1883. poseł Dr. Skałkowski uczynił wniosek następującej treści:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu przedłożyć na najbliższej sesyi sejmowej projekta do zmiany sejmowej ordynacyi wyborczej, powiatowej ordynacyi wyborczej i ustawy o obszarach dworskich w tym kierunku, aby małe cząstki posiadłości dawniej dominikalnej nie opłacające pewnej minimalnej kwoty podatków bezpośrednich, nie nadawały prawa do głosu wirylnego w kuryi gmin wiejskich przy wyborach do Sejmu i do Rady powiatowej i zostały wcielone do związku gminnego.“

Komisya prawnicza, której wniosek ten był przekazany, uznała ważność i doniosłość kwestyi w nim poruszonych, lecz właśnie dlatego sądziła, że rozwiązanie takowych tylko po gruntownych studyach i obszernych badaniach nastąpić może i wniosła:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu by zbadał, czyli i jaki wpływ wywarła lub w najbliższej przyszłości wywrzeć może zaprowadzona ustawą z dnia 1. Listopada 1868 Nr. 25 dz. u. k. nieograniczona wolność dzielenia posiadłości tabularnych na wybory do Reprezentacyi krajowej i powiatowej z kuryi wiejskiej i na ustrój obszarów dworskich jako jednostek administracyjnych, ze względu na postanowienie §. 14. ord. wyb. kr. §. 8. ord. wyb. pow. i §. 1. ustawy o obszarach dworskich, — i na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył sprawozdanie, ewentualnie wnioski do zmiany dotyczących ustaw.“

Wysoki Sejm wniosek ten zamienił w uchwałę, wskutek czego Wydział krajowy przedłożył sprawozdanie z dnia 30. Listopada 1885. L. W. kr. 49.202 na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 12. Grudnia 1885. komisyi prawniczej przekazane, będące przedmiotem niniejszego sprawozdania.

Przystępując do ocenienia sprawozdania Wydziału krajowego, komisya prawnicza zniewolona jest przedewszystkiem zauważyć, że w roku 1885. zaszedł fakt, któryby mógł wzbudzić mniemanie, że cała ta kwestya straciła aktualne znaczenie.

Albowiem z powodu zakwestyonowania wyboru posła do Rady państwa z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Złoczowsko-Przemyślańskiego Trybunał państwowy orzekł, że w kuryi wiejskiej czynne prawo wyboru z tak zwanym głosem wirylnym przysługuje tylko właścicielom posiadłości, stanowiących odrębne wydzielone ze związku gminnego obszary dworskie.

Gdyby zasada tem orzeczeniem Trybunału państwowego uznana, wszedzie i zawsze przy wyborach z kuryi wiejskiej znalazła zastosowanie, to dzielenie posiadłości tabularnych nie miałoby żadnego wpływu na wybory z tej kuryi, zwłaszcza, gdy Trybunał państwowy zgodnie z zapatrywaniem i dotychczasową praktyką Wydziału krajowego i Namiestnictwa jest zdania, że prosty fakt dzielenia jakiejś posiadłości tabularnej na podstawie tytułu z prawa cywilnego nie wystarcza bynajmniej na wytworzenie jednostki administracyjnej, jaką niewątpliwie jest obszar dworski.

Lecz jakkolwiek powaga Trybunału państwowego wpływać może na interpretacye ustawy, to jednakowoż orzeczenia jego nie mają mocy ustawy, nie mogą być uważane za autentyczną interpretacyą a sam Trybunał nie jest związany własnemi orzeczeniami w poszczególnych wypadkach wydanemi.

Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem starał się wykazać, że za zdaniem Trybunału państwowego „nie przemawia ani brzmienie ustawy, ani jej zamiar.“

Komisya prawnicza nie uważała za potrzebne i pożądane, badać, które zapatrywanie jest bardziej w ustawie uzasadnione, czy Wydziału krajowego poparte dotychczasową niesporną praktyką, czy też Trybunału państwowego.

Dla sprawy, która nas dzisiaj zajmuje, wystarcza stwierdzić, że jakkolwiek jest rzeczą pewną, że Trybunał państwowy pragnął w drodze interpretacyi ustaw uchylić daleko sięgający z pierwotnym zamiarem ustawodawcy bezwątpienia wcale niezgodny wpływ wolności dzielenia posiadłości tabularnych na wybory z kuryi wiejskich, a zatem dąży do celu i przez nas za pożądany uznanego, to jednakowoż poważne wywody Wydziału krajowego zachwiać muszą wiarę w wewnętrzną prawniczą wartość orzeczenia Trybunału, i nasuwa się mimowoli wątpliwość, ażali Władze administracyjne tem w poszczególnym wypadku wydanem orzeczeniem skłonić się dadzą do odstąpienia od dotychczasowej swej praktyki, i czy Trybunał sam zawsze i wszędzie tej interpretacyi swojej trzymać się będzie.

Wątpliwość ta tem silniej występuje, jeżeli się zważy, że wypadek, o którym Trybunał orzekł, odnosi się do wyboru posła do Rady państwa, a ordynacya wyborcza do Rady państwa przynajmniej zdaje się i brzmieniem swojem przemawiać za zapatrywaniem Trybunału państwowego, albowiem §. 11. ustawy z dnia 2. Kwietnia 1873. Nr. 41. Dz. p. p., który stanowi o czynnem prawie wybierania z głosem wirylnym, wyraźnie mówi o obszarach dworskich słowami: „Wo der Besitzer eines dem Gemeindeverbande nicht einverleibten Gutsgebietes etc.“ Zaś ordynacya wyborcza krajowa w §. 14. mówi tylko o posiadłości tabularnej (landtäfliches Gut). Zachodzi więc pytanie, czy Trybunał państwowy także przy wyborach do Sejmu na przyszłość zechce się trzymać wyrzeczonej raz zasady.

Skoro pod tym względem najmniejszej nie ma pewności, kwestya cała nie przestaje być aktualną i domaga się rychłego rozwiązania.

Daty statystyczne w sprawozdaniu Wydziału krajowego zestawione wykazują dosadnie, jak szybko wzrosła liczba głosów wirylnych przy wyborach do Sejmu z kuryi wiejskiej.

Daty te wykazują także stosunek liczby głosów wirylnych do ogólnej liczby wyborców w poszczególnych okręgach wyborców. Zdaniem komisyi prawniczej jest także pożądanem poznać,

w jakim stosunku zostaje liczba głosów wirylnych do liczby wyborców z gmin wiejskich, po wyłączeniu wyborców z miast i miasteczek do kuryi miejskiej wcielonych.

Niechaj nam przeto wolno będzie przytoczyć tu choćby tylko najdrastyczniejsze liczby. I tak w roku 1883. było uprawnionych do głosowania z kuryi wiejskiej:

	z gmin wiejskich,	głosy wirylne.
w okr. Wieliczka-Podgórze-Dobczyce .	164	130
„ Nowy Sąd-Grybów-Ciężkowice .	146	125
„ Dukla-Krosno-Żmigród . . .	170	107
„ Jasło-Brzostek-Frysztak . .	169	111
„ Dubiecko-Brzozów . . .	126	76
„ Sanok-Rymanów-Bukowsko . .	157	73
„ Sambor-Staremiasto-Starasól . .	153	79
„ Rohatyn-Bursztyn . . .	106	74

Nie ulega przeto najmniejszej wątpliwości, że wpływ głosów wirylnych na wynik wyborów jest bardzo znaczny. Wpływ ten nie może też być zbawiennym i pożądanym, albowiem zmienia on cały dotychczasowy system wyborczy z krzywdą dotychczasowych wyborów.

Wybory z kuryi wiejskiej są pośrednie, na 500 ludności przypada dopiero jeden wyborca, a przy wzroście liczby głosów wirylnych i to szczupłe prawo konstytucyjne staje się bardzo problematycznem, gdyż wyborcy mający głosy wirylne, połączywszy się z małym odłamem innych wyborców, łatwo wybory rozstrzygną, z pominięciem wyborców wybranych przez prawyborców.

A przyznać należy, że ani prawne ani realne stosunki kraju naszego nie usprawiedliwiają nadanie przywileju takiego pojedyńczym osobom, tylko dla tego, że drobna ich posiadłość przypadkowo wpisaną jest w księdze hipotecznej dla dóbr tabularnych, na takie przywileje niczem nie zasługują; ani wyższą inteligencją, ani też wyższym podatkiem (który ostatecznie stanowi podstawę systemu wyborczego).

Ustawodawca wydając statut krajowy i ordynację wyborczą krajową, w czasie kiedy wolność dzielenia dóbr tabularnych była ograniczoną, mógł przypuścić, że właściciele mniejszych posiadłości tabularnych, posiadając znaczniejsze obszary, należą wszyscy do inteligencyi. Tego dzisiaj, gdzie podzielność dóbr tabularnych nieograniczona — już jako regułę przyjąć nie można, skoro właśnie tam, gdzie majątek tabularny na wielką liczbę posiadłości podzielonym został, nabywcy niczem się nie różnią od otaczającej ich ludności wiejskiej, a nawet po największej części do tejże ludności należą. Że i sila podatkująca tych posiadaczy nie uprawnia ich do podobnych aspiracyi, wykazuje wynik najnowszego dochodzenia rządowego, komisyi zakomunikowany. — Według tego dochodzenia ogólna liczba posiadłości tabularnych, opłacających mniej niż 100 zł. rocznego podatku wynosi 1.948,

z tych opłaca podatek wyżej 25 zł. . . . . 668.
zaś niżej 25 zł. . . . . 1.280.

Wobec tego stanu rzeczy jest rzeczą pewną, że mnożeniu się liczby głosów wirylnych trzeba w drodze ustawodawczej położyć tamę, tak aby w przybliżeniu przywrócono stosunek liczby głosów wirylnych do innych, jaki istniał przed wejściem w życie ustawy dozwalającej dzielenie posiadłości tabularnych.

Wprawdzie nie mamy pozytywnych dat, jaka była wówczas liczba głosów wirylnych, lecz kombinując różne dane, można przypuścić, że wykazana powyżej liczba 668 posiadłości opłacających więcej niż 25 zł. a mniej niż 100 zł. podatku, nie bardzo się oddala od dawnych stosunków z przed rokiem 1868.

Dla tego też zgadza się komisya prawnicza z propozycyą Wydziału krajowego, aby minimum podatku opłacanego od posiadłości tabularnej, uprawniającej jeszcze do głosu wirylnego, wy-

nosiło 25 zł., i aby właścicieli posiadłości tabularnych mniej niż 25 zł. opłacających, od tego prawa wykluczono.

Rozchodzi się teraz o to, w jaki sposób to by się stać miało. Wydział krajowy proponuje w tym celu dwa projekta do ustaw zmieniających §. 13. i 14. ordynacyi wyborczej krajowej, jakoteż §. 8. ordynacyi wyborczej powiatowej a to dla tego, bo wszystko co się tu wyżej powiedziało o głosach wirylnych przy wyborach do Sejmu, zastosować należy także do wyborów Rady powiatowej.

Obie te ustawy mają na celu ograniczyć czynne prawo wyboru z głosem wirylnym z kuryi wiejskiej tak do Sejmu jak Reprezentacyi powiatowej do właścicieli takich posiadłości tabularnych, od których podatek roczny najmniej 25 zł. wynosi.

W łonie komisyi prawniczej podniesiono wniosek, że lepiejby było załatwić sprawę uchwaleniem projektu do ustawy orzekającej, iż posiadłości tabularne nie opłacające najmniej 25 zł. rocznego podatku, mają być wcielone do związku gminy. Motywowano ten wniosek przedewszystkiem względem formalnym, iż w takim razie odpadłaby potrzeba zmiany zasadniczej ustawy krajowej, t. j. ordynacyi wyborczej krajowej, gdyż głos wirylny przysługuje tylko właścicielom posiadłości ze związku gminy wyłączonych. Podniesiono dalej, że taka ustawa załatwiłaby równocześnie i drugą część uchwały sejmowej z dnia 9. Września 1884., mającą na oku nie mniej ważny dla ustroju autonomicznego kraju stosunek małych posiadłości tabularnych do obszarów dworskich. Sądzono przytem, że jest to jedyny odpowiedni sposób załatwienia tej kwestyi, albowiem z trzech możliwych sposobów załatwienia tej kwestyi, jakie Wydział krajowy w swojem sprawozdaniu wskazuje, pierwszy, to jest: uznanie każdej nowo powstającej posiadłości tabularnej za odrębny obszar dworski — rozbiłby znaczną część kraju w atomy administracyjne i pociągnąłby za sobą formalny chaos w administracyi, gdyby każdy posiadacz choćby najmniejszej cząstki posiadłości tabularnej stanowił osobną jednostkę administracyjną, a zatem ten sposób załatwienia sprawy, jak to Wydział krajowy sam uznaje — z góry jest wykluczonym. Drugi sposób zaś, t. j. pozostawić nowo powstające posiadłości tabularne przy pierwotnym obszarze dworskim i uregulowanie ich wzajemnych stosunków w drodze ustawy — zmieniłby zupełnie pierwotny charakter obszaru dworskiego, stanowisko przełożonego takiego obszaru w sposób niezgodny z nowoczesnemi pojęciami państwa i wymaganiami dobrej administracyi; podczas bowiem gdy pierwotnie przełożony obszaru dworskiego sprawował swój urząd publiczny na własnem swojem terytoryum, nad rodziną swoją, swoimi oficyalistami i swoją czeladzią, to po rozdzieleniu posiadłości tabularnej na kilkanaście a często i kilkadziesiąt części i wcieleniu takowych do pierwotnego obszaru dworskiego, władza przełożonego takiego obszaru rozciągnęłaby się na terytorya nie będące jego własnością, na osoby nie zostające z nim w żadnym prawnym stosunku, a często odrębne i sprzeczne interesa mające, przez co wytworzyłyby stosunki bardzo podobne do dawnej jurysdykcyi patrymonialnej, tak słusznie w całej Europie usuniętej.

Na końcu twierdzono, że wcielając małe posiadłości tabularne do związku gmin, gminom tym nie tylko żadna krzywda się nie dzieje, ale owszem siły ich podatkowe się zwiększają; i powoływano się na to, że w załatwieniu wniosku ś. p. posła Bauma, Wydział krajowy sprawozdaniem swojem z dnia 15. Lutego 1876. l. 3.784., analogiczny wniosek postawił.

Lecz komisja prawnicza nie uznała za stosowne, wdać się w merytoryczny rozbiór tego projektu. Wychodziła ona przytem z tego zapatrywania, że wpływy nieograniczonej podzielności dóbr tabularnych na ustrój obszarów dworskich występują nie tylko tam, gdzie powstające nowe posiadłości są drobne, lecz także i z równą jaskrawością tam, gdzie znaczniejsze posiadłości więcej jak 100 zł. rocznych podatków opłacające powstają, zatem i takie posiadłości wymagają uregulowania ustawodawczego tem bardziej, ile że istniejące ustawy takich wypadków wcale nie przewidywały.

Wysuwającą się ztąd kwestyę obszarów dworskich należy traktować jako całość i jako taką załatwić. Częściowe załatwienie, jakiem by było uchwalenie ustawy wcielającej drobne posia-

dłości do związku gminnego — byłoby tylko paliatywą i mogłoby przesądzać przyszłej radykalnej reformie.

A ponieważ Wydział krajowy co do obszarów dworskich żadnych pozytywnych wniosków nie przedstawia, komisya prawnicza nie jest w położeniu z własnej inicyatywy takie wnioski czynić. Komisya była przeto zdania, że zostawiając uregulowanie obszarów dworskich na przyszłość, obecnie przystąpić należy do załatwienia sprawy dotyczącej głosów wirylnych uchwaleniem projektów do ustawy przez Wydział krajowy proponowanych, stanowi rzeczy zupełnie odpowiadających.

Gdy atoli komisya nie zapoznaje nagłej potrzeby zaradzenia licznym niedogodnościom z mnożących się podziałów posiadłości tabularnych pod względem ustroju obszarów dworskich powstałym, — dlatego proponuje, aby Wysoki Sejm uchwalając rezolucyą niżej umieszczoną, potrzebę ta uznał wzywając Wydział krajowy do przedłożenia odpowiednich wniosków.

Komisya prawnicza wnosi tedy:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone pod *A* i *B* projekta do ustawy.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na przyszłej Sesyi sejmowej przedłożył wnioski co do zmiany ustawy o obszarach dworskich, w celu usunięcia szkodliwych skutków, jakie częste dzielenie posiadłości tabularnych na ustrój obszarów dworskich i przezto także na administracyę krajową wywarły.

Lwów dnia 11. Stycznia 1886.

Zawadzki
Przewodniczący.

Sprawozdawca:
Fruchtman.

A.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca postanowienia §§. 13. i 14. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. Lutego 1861. roku Dz. u. p. Nr. 1., pod względem udziału posiadaczy posiadłości tabularnej, nie należącej do związku gminy, od której należytość roczna w podatkach realnych nie wynosi najmniej sto zł. w. a. w wyborze posłów z kuryi gmin wiejskich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 13. (w brzmieniu ustawy z dnia 6. Października 1869. Dz. u. kr. Nr. 31.) i §. 14. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. Lutego 1861. Dz. u. p. Nr. 1. w dotychczasowej osnowie zostają uchylone i mają odtąd opiewać, jak następuje:

§. 13.

Wyborcy każdej gminy wybierani będą przy przestrzeganiu postanowień ustawy krajowej z dnia 13. Stycznia 1869. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 13. o wykluczeniu od prawa wybierania i obieralności do Sejmu przez pierwsze dwie trzecie części wszystkich, w moc ordynacyi wyborczej dla gmin z dnia 12. Sierpnia 1866. z tytułu opłaty podatków uprawnionych do wybierania Rady gminnej, spisanych porządkiem wysokości opłacanych przez nich w gminie rocznych podatków bezpośrednich, poczynając od opłacającego najwyższy podatek. Ci z uprawnionych do wyboru Rady gminnej z tytułu opłaty podatków, którzy są wyborcami w klasie wielkich posiadaczy gruntowych, lub w miastach, nie mają być zamieszczeni na tych spisach.

Jeżeli kilku uprawnionych opłacają równe kwoty podatkowe, starszy wiekiem ma poprzedzać młodszego.

Pełnoletni do związku Państwa austryackiego należący posiadacze posiadłości tabularnej, nie znajdującej się w związku gminy, od której należytość roczna w podatkach realnych rządowych nie wynosi najmniej dwadzie-

ścia pięć złotych wal. austr., tudzież inni pełnoletni obywatele Państwa austryackiego, zamieszkali na obszarach dworskich do gminy nie wcielonych, którzy nie należą do wyborców z klasy większych właścicieli, lub do wyborców w miastach, są prawyborcami w tej gminie, z którą dotyczący obszar dworski stanowi jedną gminę katastralną, jeżeli nie są wyłączeni od prawa wybierania na mocy ustawy krajowej z dnia 13. Stycznia 1869. Dz. ust. i rozpr. kr. Nr. 13., i w tym obszarze dworskim lub w tej gminie od roku opłacają przynajmniej taki podatek bezpośredni, jaki w tej gminie płacą prawyborcy najniżej opodatkowani.

Wraz z wyborcami z tytułu opłaty podatków głosują z równem prawem jako wyborcy uprawnieni bez względu na opłatę podatków do wybierania Rady gminnej w moc ordynacyi wyborczej dla gmin z dnia 12. Sierpnia 1866., jeżeli nie są wyłączeni od prawa wybierania na mocy ustawy krajowej z dnia 13. Stycznia 1869. Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 13.

§. 14.

Pełnoletni, do związku Państwa austryackiego należący posiadacze posiadłości tabularnej, nie znajdującej się w związku gminy, od której należytość roczna w podatkach realnych rządowych **wynosi najmniej dwadzieścia pięć złotych w. a., a nie dosięga pełnej kwoty 100 złotych wal. austr., mają z uwzględnieniem postanowień ustawy z dnia 20. Września 1866. Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 23,** jako wyborcy mieć udział w wyborze posła z gmin wiejskich tego okręgu wyborczego, w którym posiadłość jest położoną.

Z pomiędzy kilku współposiadaczy takiej posiadłości, te tylko jako wyborca wystąpić może, którego wszyscy do tego upoważnią.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

B.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca postanowienia § 8. ordynacyi wyborczej powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866. Dz. u. kr. Nr. 21., o prawie wybierania członków Rady powiatowej w grupie gmin wiejskich, służącem posiadającym w powiecie dobra ziemskie tabularne i opłacającym rocznie mniej niż 100 zł. w. a. podatków bezpośrednich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi, z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 8. ordynacyi wyborczej powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866. Dz. u. kr. Nr. 21., zostają uchylone w dotychczasowej osnowie, i mają odtąd opiewać jak następuje:

§. 8.

Prawo wybierania członków Rady powiatowej w grupie gmin wiejskich, mają także obywatele państwa austryackiego, którzy posiadają w powiecie dobra ziemskie tabularne i opłacają rocznie **kwotę niemniejszą, aniżeli dwadzieścia pięć zł. w. a., a nie dosięgającą pełnych sto zł. w. a.** podatków bezpośrednich.

Co do wykonywania tego prawa mają być zastósowane postanowienia §. 2.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. S. 1.070.

Aleg. 133

Sprawozdanie

komisyi gminnej z przedłożenia Wydziału krajowego o wnioskach dotyczących zmiany ustępu trzeciego §. 64., oraz ustępu drugiego §. 34. ustawy gminnej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 25. Listopada 1885. r. przekazał Wysoki Sejm komisyi gminnej sprawozdanie Wydziału krajowego o wniosku dążącym do zmiany trzeciego ustępu §. 64. ustawy gminnej

Wątpliwości nie ulega, że określona ustępami pierwszym i drugim §. 64. ust. gminnej, zasada odpowiedzialności członków Zwierzchności gminnej przed gminą, traci na doniosłości i sile, staje się poniekąd iluzoryczną wobec brzmienia trzeciego ustępu tegoż paragrafu.

Przypuściwszy bowiem, iż zdarzył się fakt, skutkiem którego gmina, z winy zaniedbującego dopełnienia obowiązków urzędu czy nadużycia dopuszczającego się naczelnika, na znaczną materyalną stratę narażoną została, — fakt zatem, przewidziany ustępami pierwszym i drugim §. 64. a w konsekwencyi, którego Wydział powiatowy, powołany do przeprowadzenia w danym razie dochodzeń i wydawania orzeczeń, czy i o ile słuszną jest pretensya gminy do żądania odszkodowania lub zwrotu uronionej kwoty, wydaje na podstawie śledztwa i zestawień rachunkowych orzeczenie, od którego dopuszczalnym jest rekurs do Wydziału krajowego, a w dalszem stadyum do Najwyższego Trybunału administracyjnego. Koszta przeprowadzonych dochodzeń, stanowią dalszą część poniesionej szkody

Pomimo zgodnego w trzech instancyach zapadłego orzeczenia, w zwykłej jedynie drodze prawa w myśl trzeciego ustępu §. 64. żądać gmina może zwrotu poniesionej straty.

Po długiej nieraz przeto z biura do biura wędrówce, po tylu kłopotliwych, uciążliwych i kosztownych dochodzeniach, sprawa powraca do gminy z wynikiem pozornie dla gminy korzystnym, zaopatrzona w orzeczenie, słuszność roszczonych pretensyi akademicznie omawiające i uznające, niewykonalne atoli, jako egzekutywy pozbawione. Bilansowe zestawienia sporządzone na zasadzie dochodzeń podjętych przez Magistratury najwyższe w kraju i Państwie, nie służą nawet za podstawę dochodzeń sądowych, sprawę całą ab ovo traktujących.

Gdy się zważy, iż c. k. Sądy nie są powołanemi do uwzględniania przepisów ustawy gminnej, rozstrzygać jednak mają na mocy ustępu trzeciego §. 64. spory z odpowiedzialności w tymże paragrafie orzeczonej wynikłe, nasuwa się mimowolnie uwaga, że wypowiedziana w pierwszych ustępach paragrafu 64. ust. gm. odpowiedzialność w obec gminy, jest często fikcyjną.

Gdy się dalej zważy, na różnicę, jaką czynią Sądy, między obowiązkiem wynagrodzenia szkody czyli odszkodowaniem, a dopełnieniem zobowiązania, gdy zwłaszcza wspomnimy, na górującą w judykaturze austryackiej zasadę, iż tylko okoliczności przytoczone i udowodnione przez pozywającego uwzględnianemi bywają, pojąć łatwo, że stroną przegrywającą spory, jest nieomal zawsze, zrezygnowana na wszystko, byle nie na proces, wyzyskiwana gmina. Świadomym tej niechęci Wydziałom powiatowym, dziwić się nawet nie można, a tem mniej za złe poczytywać, gdy unikając środka roznamiejętniającego przeciw nim gminy, nie przynaglają takowych, do wystąpienia z pretensyami przed forum sądowe. — Obniża się atoli w zamian, poziom moralności po miasteczkach i wioskach, zdanych na pastwę ufnych w bezkarność funkcyonaryuszów i urzędników gminnych; tracą na powadze Wydziały powiatowe i Wydział krajowy, których orzeczenia wyrokiem zwykłego Sądu zmienione następnie być mogą.

Poważne zarzuty, z jakiemi się spotkał wniosek dotyczący zmiany ustępu trzeciego §. 64, odpartemi zostały, szeregiem trafnych wywodów, zamieszczonych w wyczerpującem i znamienicie opracowanem sprawozdaniu Wydziału krajowego. Uznawszy jednogłośnie, naglącą konieczność uchylenia niedogodności spowodowanych brzmieniem ostatniego ustępu §. 64., zastanawiała się komisya nad znaczną stosunkowo liczbą projektów, przedłożonych jej przed pojedyńczych członków komisyi. Okazało się atoli, po ożywionej, kilkudniowej polemice i dyskusyi, iż wszystkie inne wnioski z wyjątkiem projektowanej przez Wydział krajowy ustawy, załatwiałyby kwestyą tak ważną, połowicznie jedynie, zostawiając wolne pole swobodnej interpretacyi ustawy. Postanowiwszy przeto zalecić Wysokiemu Sejmowi, przyjęcie ustawy w tem dosłownem brzmieniu, w jakiem ją Wydział krajowy przedłożył, zastanawiała się komisya, nad możnością odparcia, dwóch, jedynie doniosłych zarzutów mianowicie kolizyi: 1) z przepisami kodeksu cywilnego i zasadniczej ustawy o władzy sędziowskiej, 2) z ustawą zasadniczą z 21. Grudnia 1867. o zakresie działania Reprezentacyi państwa.

Że proponowana zmiana nie sprzeciwia się przepisom §. 1.338. kodeksu cywilnego, wypływa z jasnego brzmienia ustępu pierwszego tegoż paragrafu, odnoszącego się wyłącznie i jedynie do stosunków prawa prywatnego. — Ustęp zresztą końcowy §. 1.338. wyraźnie zdaje się zastrzegać dla Władz politycznych, prawo przeprowadzania dochodzeń i orzekania, gdy chodzi o wynagrodzenie szkody, — a nie ma żadnej podstawy, do zaprzeczania tegoż prawa Władzom autonomicznym, powołanym do funkcyonowania w lat kilkadziesiąt dopiero po zredagowaniu kodeksu cywilnego.

W ścisłej analogii do §. 64. ustawy gminnej, stoi §. 17. ustawy o obszarach dworskich (z 12. Sierpnia 1866); a jednak, nie Sądy powołanemi zostały do przeprowadzania dochodzeń i wydania orzeczeń, gdy chodzi o pretensyę roszczoną z tytułu odpowiedzialności obszarów dworskich, ale w pierwszej instancyi Władza polityczna powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym, w drugiej i ostatniej instancyi, polityczna Władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Praktyka dzisiejsza, zastosowana do wypadków przewidzianych paragrafem 64. ustawy gminnej, choć usprawiedliwiona brzmieniem trzeciego ustępu tegoż paragrafu, sprzeciwia się zaiste ustępowi pierwszemu artykułu 15. ustawy zasadniczej z 21. Grudnia 1867. l. 144. Ustęp ten bowiem, uprawnia jedynie osoby prywatne do odwoływania się od orzeczeń Władz administracyjnych do zwykłej drogi prawa. Że zaś pretensye roszczone przez gminę do członków Zwierzchności gminnej, posiadają wszelkie cechy odpowiednie naturze prawa publicznego, dowodzić zbyteczną byłoby rzeczą.

Ustęp drugi tegoż art. 15. ust. zasadniczej, — naruszonemu w prawach swych rozporządzeniem Władz administracyjnych, a więc i autonomicznych, wskazuje drogę regresu do Trybunału administracyjnego. Artykuł wreszcie drugi ustawy zasadniczej z 22. Października 1875., porucza Trybunałowi administracyjnemu, rozstrzyganie zażaleń przeciw orzeczeniom lub zarządzeniom organów administracyi państwa, kraju, powiatu i gminy. — Galicyjska ustawa gminna obowiązywać poczęła w roku 1867. — Sejm, uchwalając §. 64., nie reflektował widocznie, na możność odwołania się od orzeczeń Władz autonomicznych do Najwyższego Trybunału, reflektować nawet nie mógł, gdyż tenże funkcyonuje od r. 1878. dopiero. Trybunał zaś, złożony z najznakomitszych prawników,

w przeważnej zaś części, nieodzownie z jurystów posiadających kwalifikacyę wymaganą od sędziego, czyż nie przedstawia dostatecznej gwarancyi iż ścisłość w dochodzeniach przestrzeganą będzie.

Przechodząc z kolei do zarzutu negującego możność załatwienia projektowanej zmiany trzeciego ustępu §. 64. w drodze ustawodawstwa krajowego, — powołuje się komisya, na ustawę zasadniczą z 21. Grudnia 1867., a mianowicie na §§. 11. i 12. tejże ustawy. — Wśród wyliczonych w §. 11. spraw, poruczonych zakresowi działania Rady państwa, nie ma wzmianki o współudziale tegoż prawodawczego ciała w powzięciu uchwał dotyczących ustawodawstwa gminnego. Paragraf natomiast 12. tejże ustawy, zaznacza jaknajdobitniej, iż wszystkie inne sprawy, nie objęte paragrafem 11., wchodzą w zakres działania Sejmów krajowych.

Nie ulega przeto najmniejszej wątpliwości, że wszelkie zmiany w ustawie gminnej na mocy uchwały Sejmowej poczynione, niezależnie od decyzyi Rady państwa, do Sankcyi Najwyższej wprost przedłożonemi być mogą, — zwłaszcza, iż długoletnia praktyka parlamentarna wszystkich nieomal krajów koronnych, upoważnia stanowczo do komentowania w taki a nie inny sposób przepisów objętych ustawą zasadniczą z r. 1867.

Fakt wreszcie, iż odpowiadający paragrafowi 64. ustawy z 12. Sierpnia 1866., paragraf 13. ogólno-państwowej zasadniczej ustawy gminnej z dnia 5. Marca 1862. zakreślającej zbyt ciasne ramy ustawodawstwu krajowemu (ustawą z 21. Grudnia 1867. znacznie rozszerzonemu), nie zawiera jednak w sobie żadnego postanowienia analogicznego z trzecim ustępem §. 64. galicyjskiej ustawy gminnej, — dowodzi najwymowniej, że skoro Sejmowi dozwolonem było, pomimo powołanej, ciasne ramy zakreślającej ustawy zasadniczej, przyjąć w r. 1866. postanowienie, poruczające zwykłym Sądom, dochodzenie i rozstrzyganie w sporach wynikłych z odpowiedzialności określonej dwoma pierwszemi ustępami §. 64. — to już najmniejszej nie może ulegać wątpliwości, że obecnie, na podstawie ustawy z 21. Grudnia 1867., całe ustawodawstwo gminne, bez żadnej restrykcyi, Sejmom przyznającej, wolno jest Sejmowi, znieść lub zmienić ustęp, którego zwłaszcza zgubne skutki długoletnią praktyką udowodnionemi zostały.

Komisya, uznawszy bezpodstawność twierdzenia jakoby zasadnicze ustawy państwowe sprzeciwiały się merytorycznemu załatwieniu w drodze ustawy krajowej, proponowanej przez Wydział krajowy zmiany §. 64. ust. gm., — utwierdzona przeciwnie raczej w przekonaniu, iż normy wskazane treścią powyższych zasadniczych ustaw, wpłynąć muszą niepomiernie na decyzyą przedłożenia zmienionej ustawy do Najwyższej Sankcyi, zaleca jak najgoręciej Wysokiemu Sejmowi przedłożony przez Wydział krajowy projekt do ustawy, zmieniającej treść §. 64. ustawy gminnej. Dalsza projektowana przez Wydział krajowy zmiana, dotyczy paragrafu 34. ustawy gminnej, zawierającego postanowienie, o obowiązku gminy, do wynagrodzenia szkody zrządzonej skutkiem zaniedbywania przepisów policyjnych, — a dąży, do odjęcia judykatury w tych sprawach sądom zwykłym, i przekazania takowych Władzom politycznym w porozumieniu z automicznemi.

Komisya uznaje doniosłość motywów przytoczonych w sprawozdaniu Wydziału krajowego, sądzi jednak, że sprawa ta nie jest jeszcze dostatecznie dojrzałą i tak naglącą, by wymagała bezzwłocznego rozwiązania, — zwłaszcza, że nasunąć by się mogła wątpliwość, czy orzeczona paragrafem 34. odpowiedzialność gminy w obec osób trzecich, posiada wszystkie znamiona prawa publicznego. Komisya ogranicza się przeto na przedstawieniu Wysokiemu Sejmowi projektu ustawy zmieniającej treść paragrafu 64. ustawy gminnej i wnosi:

A/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod A. projekt ustawy:

We Lwowie dnia 10. Stycznia 1886.

Za przewodniczącego
Alfons Czajkowski.

Sprawozdawca
C. Lasocki.

Ustawa

z dnia ..... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o odpowiedzialności członków Zwierzchności gminnej i delegatów w obec gminy i Rządu, tudzież o dochodzeniu należytości gminy przeciw członkom Zwierzchności gminnej i delegatów.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Paragraf 64. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. Nr. 19. Dz. u. k. w dotychczasowem brzmieniu zostaje uchylony i ma brzmieć jak następuje:

Odpowiedzialność.

§. 64.

Naczelnik jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym gminie. Co do poruczonego zakresu działania jest on odpowiedzialnym także Rządowi.

Obok tej odpowiedzialności Naczelnika, pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem gminy innych członków Zwierzchności gminnej i delegatów (§. 53) za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności, przez Naczelnika im przekazanych.

O pretensyach gminy do wynagrodzenia szkód, pochodzących z odpowiedzialności w tym paragrafie wypowiedzianej, orzeka w sprawach własnego zakresu działania Wydział powiatowy, a w sprawach poruczonego zakresu działania polityczna Władza powiatowa.

Prawomocne orzeczenia tego rodzaju, równie jak prawomocne orzeczenia o zwrotach rachunkowych należących się gminie od członka Zwierzchności gminnej lub od delegata, będą wykonywane w drodze administracyjnej.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. s. 1.105.

Alog. 134

Sprawozdanie

komisyi podatkowej o wniosku p. Abrahamowicza w przedmiocie wprowadzenia krajowych opłat konsumcyjnych.

Wysoki Sejmie!

Sprawą wprowadzenia krajowych opłat konsumcyjnych, zajmuje się Wysoka Izba po raz pierwszy.

Rzecz ta w głównej treści swej nowa, mająca na celu dostarczenie funduszowi krajowemu nowych źródeł dochodu, za pomocą dotknięcia opłatą niemal zwykłych potrzeb życia, nie dziw, że wywołuje głośne obawy i najrozmaitsze powątpiewania, zarówno co do jej znaczenia i trafności, jako też samego urzeczywistnienia.

Już ta sama okoliczność wskazuje potrzebę wszechstronnej a gruntownej oceny; aczkolwiek z myślą przewodnią na cel zamierzony i przez porównanie doniosłości ciężaru podatkowego, któryby wynikł z wprowadzenia krajowych opłat konsumcyjnych z wzrostem istniejących dodatków krajowych, — zawsze jednak z pełnem zdaniem sobie sprawy, co do uciążliwości w wymiarze, wysokości lub też poborze projektowanej opłaty, tudzież o ile by ta oddziałać mogła na stosunki produkcyjne, konsumcyjne, a zwłaszcza na nabyte i posiadane prawa.

Z tego założenia wychodząc nie oceniała komisya przekazanego jej do rozpoznania wniosku w przedmiocie krajowych opłat konsumcyjnych jako środka doraźnego, mającego na celu pokrycie najkonieczniejszych potrzeb funduszu krajowego, lub wyjście w danej chwili z trudnych stosunków finansowych, lecz przeciwnie, jako reformę podatkową niepospolicie doniosłą, wnikającą w stosunki ekonomiczne i społeczne kraju, którą oprzeć należy na wszechstronnem zbadaniu stosunków, a wprowadzić li z przeświadczeniem jej użyteczności i trwałości.

Jakoż pierwsze pytanie, na które komisya uważała za swój obowiązek dać odpowiedź, było to — czy zachodzi istotna potrzeba wprowadzenia nowego podatku, względnie czy dotychczasowe dochody skarbu krajowego już nie wystarczają, lub też w bliskiej przyszłości okażą się niedostatecznemi. A w takim razie czy nie łatwiej i właściwiej będzie podnosić od roku do roku dodatki krajowe do podatków stałych, niż pójść za wnioskiem dążącym do wprowadzenia nowych podatków krajowych, a w szczególności opłat konsumcyjnych.

Nie ulegając bynajmniej pesymistycznym poglądom, komisya mniema, iż przy najdalej idących oszczędnościach, równowaga w budżecie krajowym przy zachowaniu obecnej stopy procentowej w poborze dodatków krajowych już w roku przyszłym nie da się osiągnąć. Wpływ nadzwyczajny w dochodach krajowych na rok 1886. wynikły z likwidacyi funduszów okręgowych szkolnych a czyniący zł. 150.000 wal. austr. przy budżecie na rok 1887. nie powtórzy się więcej, natomiast żywe tempo, może przechodzące miarę istotnych środków funduszu krajowego, a zwłaszcza gmin wiejskich, w jakim postępuje od roku zakładanie szkół ludowych, obok z każdym rokiem wzrastających prowizyj od pożyczek zaciąganych przez kraj i naturalnego wzrostu innych wydatków, wszystko to wskazuje na blizkie a nieuniknione niedobory w funduszu krajowym.

Lecz prócz już dziś przewidzianego wzrostu w wydatkach krajowych, nie należy zapominać o obowiązkach przyjętych przez Wysoki Sejm, co do udziału funduszu krajowego przy zamierzonej, a przezeń tak gorąco popieranej regulacyi rzek krajowych!

W tym stanie rzeczy wypada zdać sobie sprawę, o ile dotychczasowi kontrybuenci funduszu krajowego mogą być dotknięci jeszcze podwyższeniem dodatków krajowych i czy akcya ta nie prowadziłaby wzrost do wyczerpania sił podatkowych, ba co więcej, przeciążenia podkopującego bezpośrednio byt najliczniejszej klasy ludności.

Powszechnie wiadomo, iż podatki bezpośrednie w porównaniu do innych państw najwyższe są w Austryi.

Państwowy podatek gruntowy obciąża tu dochód gruntowy $22^{7}/_{10}$ %, podczas gdy we Francyi nie dochodzi $4^{1}/_{2}$%, w Prusiech czyni $9^{45}/_{100}$, a w Anglii 2 do 3%. Toż n. p. gdy w Austryi wypada 123 zł. podatku gruntowego na kwadratowy kilometr ziemi, w Anglii jedynie 35 zł., pomimo, że wartość i dochód tej ziemi jest tam kilka razy wyższy.

To samo powtarza się mniej więcej przy podatku domowo-czynszowym, który w Austryi dochodzi do obciążenia dochodu aż $26^{2}/_{3}$%, podczas gdy w żadnym innem państwie podatek ten w najwyższej swej skali 16% nie przechodzi.

Jaskrawiej jednak przedstawi się to przeciążenie, gdy do podatków stałych pobieranych przez państwo, doliczone zostaną wszelkie owe dodatki, którymi kraj, powiat i gmina pokrywa swe potrzeby.

Wprawdzie brak zestawień statystycznych, wykazujących w kraju naszym procentowe i przeciętne obciążenie dochodów z własności nieruchomej podatkami stałymi łącznie ze wszystkimi dodatkami, uniemożliwia dokładne porównanie w sumarycznem obciążeniu, to jednak niektóre daty dotyczące wysokości dodatków pobieranych w gminach od podatków stałych, w szczególności zaś porównanie pomiędzy pobieranymi dodatkami krajowymi w innych krajach koronnych a u nas, wskazuje jasno, że dochód z własności nieruchomej, a zwłaszcza ziemi, absolutnie najwyższym ciężarem podatkowym, obłożony jest w Galicyi.

Wedle zestawień profesora Adolfa Beera, (w dziele Staatshaushalt) pobierane były w r. 1877. w krajach austryackich z wyłączeniem Galicyi, Bukowiny i Dalmacyi etc. datki gminne do podatku gruntowego

do 5%	w 2.458 gminach	czyli 12%
„ 10 „	„ 9.170	„ „ 44 „
„ 15 „	„ 5.260	„ „ 25 „
„ 30 „	„ 3.227	„ „ 16 „
powyżej zaś 30% jedynie	„ 690	„ „ 3 „
	20.805	100 „

W Galicyi zaś przedstawiają się te dodatki w procentach w najznaczniejszej części powiatów jak następuje:

Biorąc za podstawę 100

do 10%	w 6	gminach	czyli	6%
„ 20%	w 7	„	„	7%
„ 30%	w 16	„	„	16%
„ 40%	w 16	„	„	16%
„ 50%	w 19	„	„	19%
„ 100%	w 30	„	„	30%
nad 100%	w 6	„	„	6%
				100

Obok tego zaś przeciążenia już w samej gminie, obłożony jest dochód gruntowy w Galicyi państwowym podatkiem gruntowym, łącznie z doń doliczonym dodatkiem krajowym, a to wedle budżetów sankcyonowanych na rok 1885. (opuszczając ułamki) 36%, podczas gdy dochód ten w Czechach dotknięty jest jedynie 30%, w Morawie 29%, w Szląsku 27%.

Zważywszy na tuż co opisane obciążenie podatkowe, mniema komisya, iż wszelkie dalsze podwyższenie dodatków krajowych staje się już przeciwieństwem istotnych interesów kraju, że więc doszło się w progresyi dodatków do tej miary, która wkłada obowiązek na reprezentacyę kraju, wyszukania innych źródeł dochodu na pokrycie jego potrzeb.

A w tej mierze dwa są jedynie wyjścia: wprowadzenie opłat krajowych od przedmiotów zbytku, lub wejście na drogę wskazaną wnioskiem posła Abrahamowicza.

Co do pierwszych nie tai sobie komisya, że przy stosunkach zamożności w kraju naszym, efekt ich pieniężny w porównaniu do nieuniknionych w tym razie kosztów administracyi wręcz nieodpowiadałby celowi.

Natomiast wyraża komisya to przekonanie, że krajowe opłaty konsumcyjne, zaprowadzone na wino, miód, piwo i wszelkie napoje spirytusowe przy ich wymiarze nawet najumiarkowańszym, mogłyby dostarczyć funduszowi krajowemu znaczny dochód, bez obciążenia, które mogłoby być odczutem.

W każdym razie łatwiej zniesie ludność kraju opłatę, którą niejako dobrowolnie się uiszcza, niż dalsze przeciążenie w podatkach stałych, a zwłaszcza w podatku gruntowym, który bez względu na rzeczywisty dochód, ba nawet w razie zupełnej jego utraty, ściągany bywa i to w sposób narażający nierzadko kontrybuenta na ponoszenie kosztów egzekucyi, sekwestracyi i t. d., które częstokroć podwajają samą cyfrę podatku.

Nadto nie należy zapominać o tem, że z instytucyj ściśle przez kraj utrzymywanych, jak szpitale, szkoły itp. korzysta cała jego ludność, podczas gdy fundusze na ich utrzymanie składają jedynie ci, którzy dodatki krajowe opłacają.

Ztąd np. kapitaliści, którzy od dochodów z kapitałów, ulokowanych w papierach publicznych żadnych podatków nie opłacają, lub też urzędnicy państwowi, ba nawet krajowi, którzy znów wolni są od uiszczania dodatków krajowych, wszyscy ci przy opłatach konsumcyjnych staną się pośrednio kontrybuentami funduszu krajowego.

Uzasadnia przeto wprowadzenie opłat konsumcyjnych sam już równomiar w ponoszeniu wydatków krajowych.

Ponad jednak tymi względami góruje przedewszystkiem przy spożywczych opłatach to, że obciążają one w częstych wypadkach dochód, który żadnym innym podatkiem dotknięty być nie może i że uiszczenie ich następuje i dobrowolnie i jednocześnie z użyciem, to jest, że płacimy podatek gdy mamy pieniądze, i gdy to za co płacimy, równocześnie używamy.

Widzimy też, że w państwach w których gospodarstwo finansowe za wzór stawiane być może, podatki spożywcze stanowią jedną z głównych podstaw dochodu, n. p. we Francyi, Anglii, Szwecyi i Norwegii. Musi więc być w tej polityce skarbowej pewna racya,

pewna, żadnemi doktrynami nie dająca się zbić prawda, która tem jaskrawiej występuje, gdy zważymy, iż najcięższe podatki i opłaty bezpośrednie istniały przeważnie w czasach ciemnoty, despotyzmu, podczas gdy z rozwijającą się cywilizacyą prąd ku przeniesieniu ciężarów na podatki pośrednie, względnie konsumcyjne, co raz stawał się i staje silniejszym.

Wniosek posła Abrahamowicza nie wymienia przedmiotów, które w razie wprowadzenia krajowych opłat konsumcyjnych uledz by im miały, jedynie w uzasadnieniu tegoż wniosku przebija się myśl (którą wnioskodawca potwierdził), podciągnięcia pod te opłaty wyłącznie wszelkich napojów gorących, spirytusowych.

W łonie jednak komisyi podniesiono, by w razie oświadczenia się jej za wprowadzeniem krajowych opłat konsumcyjnych, te opłaty rozciągnięto i na mięso.

Komisya atoli, o ile w zasadzie oświadcza się za wprowadzeniem opłat konsumcyjnych w myśl niniejszego sprawozdania od wina, piwa, miodu, moszczu i wszelkiego rodzaju napojów spirytusowych, nie proponuje Wysokiemu Sejmowi wprowadzenia krajowych opłat konsumcyjnych od mięsa, pomimo iż opłaty takie w innych krajach koronnych istnieją, ściągnięcie ich w formie dodatku do państwowego podatku konsumcyjnego jest nader łatwem, rezultat zaś z tych opłat, przy umiarkowanym nawet ich wymiarze, lubo niezbyt doniosły, zawsze jednak mógłby przysporzyć funduszowi krajowemu dochód nie dający się lekceważyć.

Powody, które skłoniły większość do tego postanowienia, są następujące:

W myśl ustawy państwowej z 16. Czerwca 1877. pobierany bywa jak wiadomo podatek konsumcyjny od mięsa w regule przy bydle od sztuki wedle jej wieku.

Pomija zatem ustawa ta właściwe kryterya do ocenienia pieniężnej wartości mięsa, w przeznaczonym do zabicia lub zabitym bydlęciu, jako to: jego wagę, jakość i cenę mięsa. Jednostronność tę w wymiarze podatku od mięsa i z niej wynikającą nierówność wykazał wymownie ś. p. Kornel Krzeczunowicz, przy obradach w Izbie deputowanych Rady państwa w Wiedniu, właśnie nad tą ustawą.

Jak jest jednak nierówność ta widoczną, dowodzi następujące obliczenie:

Wedle preliminarza rządowego na rok 1886. uczynić ma podatek od mięsa w Galicyi 780.000 zł., czyli przy ludności 5,958.907 od głowy $13^{08}/_{100}$ ct.

W Czechach przy ludności 5,560.819, podatek ten ma uczynić 668.500 zł., czyli już tylko po $12^{02}/_{100}$ ct. od głowy.

W Morawie uczynić ma podatek ten 240.000 zł., czyli przy ludności 2,153.407 po $11^{14}/_{100}$ ct.

Cyfry te wobec powszechnie znanej rzeczy, iż w Galicyi ludność najmniej stosunkowo konsumuje mięsa, a w każdym razie mniej niż w Morawii lub Czechach, nie potrzebują bliższego komentarza. — Otóż komisya biorąc na uwagę, iż przy dzisiejszym systemie podatku konsumcyjnego od mięsa, Galicya, w stosunku do innych krajów koronnych, podatkiem tym jest już silniej dotkniętą, jak niemniej iż w wielu gminach pobierany bywa dodatek gminny od mięsa w wysokości aż do 100% podatku państwowego, nie może doradzać Wys. Sejmowi wprowadzenie dodatku krajowego od mięsa, przynajmniej tak długo, póki dziś obowiązująca ustawa o państwowym podatku konsumcyjnym od mięsa zmienioną nie będzie.

Przedstawiając Wysokiemu Sejmowi do uchwały wniosek oświadczający się zasadniczo za wprowadzeniem krajowych opłat konsumcyjnych od napoi spirytusowych, mniema komisya, że ostateczna decyzya w tej sprawie zawisłą być musi w pierwszym rzędzie od zasad, które przyjęte będą za podstawę do ustawy krajowej wprowadzającej te opłaty, tudzież od postanowień dotyczących szczegółowego ich wykonania.

Zdaniem komisyi oprzeć należy zamierzone opłaty konsumcyjne na jasnem określeniu następujących zasad, które służyć mają za podstawę do projektowanej ustawy.

W szczególności co do

1) Istoty opłat i ich definicyi.

2) Znaczenia pod względem prawnym, produkcyjnym i handlowym.

3) Systemu w wykonaniu, a względnie formalnej stronie aktu opodatkowaniu.

Co do zasady pierwszej, projektowane opłaty konsumcyjne mają być zdaniem komisyi pojęte jako opłaty bezwzględnie dotykające całą konsumcyę, których celem jest dostarczenie za pomocą względnego podrożenia napojów, funduszowi krajowemu wpływu, jaki wyniknie z samego jedynie podrożenia napojów, spożytych w kraju.

Ztąd różnica pomiędzy istotą tych opłat, a głównymi państwowymi podatkami konsumcyjnymi w Austryi, streszcza się przedewszystkiem w tem, że kiedy te ostatnie jak przy wódce, piwie, cukrze, pobierane bywają od wyrobu czyli produkcyi, projektowane krajowe opłaty konsumcyjne w żadnym razie produkcyi jako takiej, dotknąć nie powinne i nie mogą.

Przy systemie bowiem konsumcyjnych podatków pobieranych od piwa, wódki i cukru w Austryi, opłata ciąży faktycznie na produkcyi, nie zaś konsumcyi, nazwa przeto dana tym podatkom jest co najmniej niewłaściwą.

Ów zaś wrzekomy przelew podatku z produkcyi na konsumcyę, w teoryi da się uzasadnić, w praktyce jednak staje się wręcz iluzorycznym, gdyż cena przy sprzedaży nie zależy w najczęstszych wypadkach od woli zbywającego, ale od prawa, które panuje nad kontraktującemi stronami, to jest prawa przedstawy i popytu.

Również nie mogą być pojęte projektowane krajowe opłaty konsumcyjne zupełnie analogicznie z państwowymi podatkami konsumcyjnymi w Austryi od wina, moszczu i mięsa, lubo te noszą już pewną cechę podatków istotnie konsumcyjnych, albowiem oparte są one wyłącznie na sprzedaży, a dotykają konsumenta w regule jedynie wtedy, jeżeli je pociąga za pośrednictwem trudniącego się sprzedażą.

Wyjątek w tej mierze tworzy w ustawodawstwie austryackiem pobór podatków konsumcyjnych w miastach tak zwanych zamkniętych, tu bowiem bezpośrednio dotykają one konsumcyę, i są w najściślejszem pojęciu podatkami spożywczemi.

Zdaniem więc komisyi, krajowe opłaty konsumcyjne należy co do ich istoty, doniosłości i rozmiarów, oprzeć ściśle na zasadach przyjętych przez ustawodawstwo państwowe przy poborze podatków konsumcyjnych w miastach t. z. zamkniętych.

Przechodząc do zasady II., to jest znaczenia krajowych opłat konsumcyjnych pod względem prawnym, produkcyjnym i ekonomicznym — przedewszystkiem należy zdać sobie sprawę z istniejących praw rzeczowych w kraju naszym, a tych krajach, gdzie opłaty konsumcyjne od napojów na rzecz funduszu krajowego już są pobierane.

W tej mierze zachodzą różnice najdalej idące; w Styryi, Salzburgu lub Istryi nie istnieje prawo propinacyjne, podczas gdy u nas wykonywane jest powszechnie na podstawie praw, które żadną inną ustawą ani uszczuplone być mogą, lub co najmniej uszczuplać je należy.

Prawa propinacyjne mogłyby być uszczuplone przy zaprowadzeniu projektowanych opłat konsumcyjnych w dwu wypadkach.

Pierwszym, jeżeliby te opłaty były tak wysokie, iżby w skutek znacznego podrożenia napojów, konsumcya ich stosunkowo zmniejszyć się musiała.

Powtóre, jeżeliby pobór tych opłat dotknął jednostronnie konsumcyi, to jest przez nałożenie opłat jedynie od wyszynku, a nie na istotne spożycie, względnie gdyby napoje sprowadzane na własną domową konsumcyę, wolne były od krajowej opłaty konsumcyjnej.

Co do pierwszego wypadku, to mniema komisya opierając się na doświadczeniach powszechnie znanych, iż ceny zmienne napojów, o ile zwłaszcza różnica tej ceny wyraża się zwyżką lub zniżką w granicach 10 aż do 20 procentów, na konsumcyę jako taką nie wpływa.

Dowodem tego stanu rzeczy jest wysokość konsumcyi wódki i piwa w mieście Lwowie w stosunku do każdoczesnych ich cen *). Nie rzadko słyszy się też, iż dochód z propinacyi, w szczególności z wyszynków wódki wzrasta w miarę tego jak spirytus jest droższy, albowiem przeważny zysk z propinacyjnego wyszynku przy wódce ma wynikać z każdoczesnej ceny tej wody, która użyta na rozcieńczenie wyskoku alkoholowego na szumówkę, spieniężaną bywa.

Zresztą o ile ogólne podrożenie, rozumie się nieznaczne, oddziałać może na konsumcyę, możemy odwołać się na doświadczenia nabyte w innych krajach, a zwłaszcza we Francyi, gdzie system podatkowy tak bezpośrednio wpływa na cenę napojów.

Wielce pouczającym jest w tej mierze memoryał deputowanego Bochéra, przedłożony Izbie francuskiej w roku 1879., w którym na podstawie najdokładniejszych dat, mąż ten uchodzący za pierwszą powagę we Francyi w sprawach skarbowości udowadnia, iż cena napojów na konsumcyę jako taką wpływu faktycznie nie wywierała, i że składają się w tym razie na mniejszą lub większą konsumcyę, najrozmaitsze inne czynniki.

Komisya podziela to zapatrywanie i sądzi, że podrożenie napojów skutkiem obłożenia ich krajową opłatą konsumcyjną, skoro opłata ta nie będzie znaczną, na konsumcyę umniejszającego wpływu mieć nie może, tem bardziej obecnie, gdy ceny spirytusu, a po części i piwa w ostatnich latach obniżyły się i prawdopodobnie w danych stosunkach produkcyjnych nie tak łatwo, a przynajmniej znacznie podnieść się dadzą.

Inaczej jednakże przedstawia się rzecz w wypadku drugim, to jest co do możliwego ubytku w dochodach propinacyjnych, który mógłby być spowodowany nałożeniem na napoje krajowych opłat konsumcyjnych.

W tym bowiem razie rozstrzygającym będzie najpierw sposób poboru tych opłat w miejscowościach otwartych, to jest takich, gdzie na mocy ustaw bądź państwowych lub krajowych dotychczas nie istnieje żaden pobór opłat konsumcyjnych na linii granicznej; — powtóre zaś i najgłówniej, o ileby napoje do takich miejscowości na własną domową potrzebę wprowadzane, wyjęte były z pod krajowych opłat konsumcyjnych.

Przyjmując n. p. system istniejący w Styryi, wedle którego w miejscowościach otwartych opłaty konsumcyjne od napojów pobierane są wyłącznie przy ich wyszynku, bezsprzecznie obłożylibyśmy temi opłatami nie istotną konsumcyę, lecz prawo względnie dochód propinacyjny, tak jak się to już faktycznie stało przez wprowadzenie opłat od szynków na fundusz propinacyjny, tudzież państwowego podatku od szynków z mocy ustawy z dnia 23. Czerwca 1881.

Przelew w tym razie uiszczonego przez szynkarza podatku na konsumenta, byłby jak to jest i obecnie, w regule niemożliwy w obec niczem nieograniczonej konkurencyi, a zwłaszcza tego stanu rzeczy, iż napoje brane u źródła ich wyrobu, lub w miejscowościach zamkniętych (przy wywozie których jak wiadomo zwrot opłaty następuje) już nieulegałyby krajowej opłacie konsumcyjnej.

Okoliczność tę podnosi i stwierdza z szczególnym naciskiem sprawozdanie budżetowe na r. 1886. Wydziału krajowego styryjskiego.

Toż taki sposób poboru opłat konsumcyjnych od napojów, nie tylko byłby jednostronnym, naruszającym niejako prawo propinacyjne — lecz przytem i niesprawiedliwy, a co najważniejsze nieodpowiadający istocie i pojęciu podatków konsumcyjnych.

Jednostronnym, bo jak to już rzekliśmy, dotykałby w miejscowościach otwartych nie konsumcyę napojów, lecz jedynie ich wyszynku.

---

*) W r. 1876. skonsumowano we Lwowie przy przec. cenie Hektol. 9% okowity 57 zł. = 10.998 Hekt. okowity
„ 1879. „ „ „ „ „ „ „ „ „ 56 „ = 10.579 „ „
„ 1883. „ „ „ „ „ „ „ „ „ 64 „ = 10.840 „ „
„ 1881. „ „ „ przy przec. cenie 16 zł. 60 ct. za Hekt. piwa = 58.600 Hekt. piwa
„ 1883. „ „ „ „ „ „ 19 „ 50 „ „ „ „ = 61.275 „ „

Naruszałby prawo propinacyjne, bo obciążyłby dochód z wyszynku propinacyjnego, nie dając możności przerzucenia opłaty na konsumenta.

Wreszcie byłby niesprawiedliwym, albowiem w miejscowościach zamkniętych, gdzie pobór krajowej opłaty konsumcyjnej odbywa się przy wprowadzaniu napojów w obręb tejże, tą opłatą dotknięty byłby każdy bez różnicy konsument, podczas gdy w miejscach otwartych ulegałby jej i to nader względnie jedynie ten, któryby potrzeby swe zaspokajał za pośrednictwem wyszynku miejscowego.

Że podobny stan rzeczy nieodpowiadałby zadaniu i najistotniejszym pojęciom podatków konsumcyjnych, udowadniać obszerniej niepotrzebujemy.

Komisya oświadcza przeto, że wprowadzenie krajowych opłat konsumcyjnych w miejscowościach otwartych, musi być ściśle zastrzeżone możnością przelewu tych opłat na konsumenta — a to z uwagi na prawa propinacyjne i równomiar w ponoszeniu opłat krajowych.

Ale utrzymuje się mniemanie, a bodaj czy nie wywołane z umysłu, iż krajowa ustawa, nakładająca opłaty konsumcyjne na napoje sprowadzane na własną domową potrzebę, nie mogłaby liczyć na sankcyę najwyższą, gdyż byłoby to naruszeniem praw zastrzeżonych już innemi wrzekomo ustawami. Komisya wyznaje, iż niewiadomo jej, jakoby istniały jakieś zasadnicze postanowienia zastrzegające nakładanie opłat konsumcyjnych, a to w otwartych miejscowościach, bo w zamkniętych istnieją one już dziś na przedmioty służące do spożycia, względnie napoje sprowadzane na własną domową potrzebę. Jeżeli jednak przypuszczenie to opierane bywa na postanowieniach dotyczących wykonywania praw propinacyjnych, to w niniejszym wypadku niema i nie może mieć najmniejszego zastosowania.

Prawo propinacyjne jest wyłącznem prawem wyszynku i sprzedaży napojów gorących, streszcza się ono w wyłączności prawa do wykonywania pewnej czynności, to jest, iż obok uprawnionego na pewnem ściśle określonem terytoryum nikt inny szynkować i prowadzić drobną sprzedaż napojów nie ma prawa.

Wszelka więc analogia pomiędzy prawami osobistemi co do zaspakajania własnej domowej potrzeby napojami branymi z po za obrębu propinacyjnego, a prawem poddania opłacie konsumcyjnej wszelkich do zużycia przeznaczonych napoji, w tym razie jest wręcz wykluczoną i nie ma loicznej podstawy.

Lecz podnoszonem bywa, że państwowe ustawodawstwo skarbowe o podatkach konsumcyjnych zawiera zasadnicze w tej mierze postanowienia, w szczególności, że uwalnia ono od podatku konsumcyjnego przedmioty ulegające temu podatkowi, a użyte na własną domową potrzebę.

Jak błędnem jest to twierdzenie, dowodzi już ten fakt, że przy wódce, cukrze i piwie nie masz restytucyi podatku od tej części tych produktów, które użyte lub przeznaczone zostały na własną domową potrzebę chociażby samego fabrykanta.

O ile zaś twierdzenie to odnosi się do innej kategoryi państwowych podatków konsumcyjnych, to tuż odpiera je rozporządzenie Ministerstwa skarbu z 1. Listopada 1860. (Dz. u. p. Nr. 247), które najwyraźniej orzeka na mocy dekretu Nadwornej kancelaryi z 26. Października 1860. roku, że od moszczu wyprodukowanego z własnych owoców, a spożytego przez producenta samego lub rodzinę jego, również ma być pobrany podatek konsumcyjny, jednakże tylko w połowie odnośnej taryfy.

Zresztą wszelkie w tej mierze przypuszczenia co do niemożliwości obłożenia krajowemi opłatami konsumcyjnemi napojów użytych lub przeznaczonych do konsumcyi, ze względu na wrzekomo istniejące jakieś postanowienia, uwalniające od wszelkich opłat napoje użyte lub przeznaczone na własną domową potrzebę, uchyla z jednej strony sam fakt, że takie postanowienia nie istnieją, z drugiej natomiast obowiązujące państwowe ustawy o podatku konsumcyj-

nym dla miast zamkniętych, tudzież ustawy krajowe nadające prawo gminom do poboru tych opłat, bez różnicy na to, czy dotkną one napoje przeznaczone do sprzedaży lub na własną domową potrzebę.

Zdaniem komisyi, podobnie jak produkcya nie może być również zamierzonemi opłatami dotknięty i handel w obszernem jego znaczeniu.

Dokładnego rozgraniczenia pomiędzy pojęciem oznaczającem handel, a kramarską sprzedażą napojów gorących nie daje dotychczasowe ustawodawstwo państwowe; pojedyncze postanowienia, jak w szczególności dekret nadworny z 11. Września 1829. L. 6737, robi tylko różnicę pomiędzy sprzedażą małą a hurtowną, (Klein- und Grossverschleiss) ztąd przy winie, winnym i owocowym moszczu oznacza takowy jako sprzedaż hurtowną miarę 56 litrów, niedozwalając uprawnionym do sprzedaży tych napojów w Grossverschleisach wykonywać sprzedaży wspomnionych napojów poniżej tej miary.

Lecz i to postanowienie zostało w znacznej części zmodyfikowane rozporządzeniem Ministerstwa finansów z 6. Września 1868. (Dz. u. państwa Nr. 127) dotyczącem uwolnień od podatku konsumcyjnego przy sprzedaży wina we flaszkach, jako też ustawą przemysłową z 1859. i nowelą do niej z 1883., w myśl których sprzedaż słodzonych napojów we flaszkach uważaną bywa jako przemysł handlowy niekoncesyonowany.

W tym stanie rzeczy zachodzi potrzeba określenia jasnego co do uwolnień od opłaty tych napojów, które są przedmiotem handlu w obszernem pojęciu.

Zdaniem komisyi, o ile jako handel nie może być traktowaną sprzedaż dokonywana na mocy samego uprawnienia do sprzedaży napojów w szynkach, sklepach lub kramach albo nawet wiekszych składach w szczególności z mocy konsensów wydawanych na podstawie ustawy przemysłowej o tyleż uwolnione od krajowych opłat konsumcyjnych mają być napoje będące w handlu, w celu ich wywozu po za granicę kraju lub tylko odsprzedaży tym, którzy posiadają już uprawnienie do ich wyszynku i z natury rzeczy bezpośrednio uiszczają lub uiszczać mają krajowe opłaty konsumcyjne.

W razie uchwalenia przez Wysoki Sejm ustawy wprowadzającej krajowe opłaty konsumcyjne od napojów spirytusowych, wydane być muszą szczegółowe postanowienia, dotyczące wykonania tej ustawy.

Otóż w tych postanowieniach znaleźć musi wyraz zasada uwalniająca od krajowych opłat napoje, stanowiące przedmiot wielkiego handlu, wszakże z myślą przewodnią na to, iżby pod osłoną jego nazwy napoje przeznaczone do spożycia w kraju nie usunęły się z pod opłat, dotknąć mających ogólnie i bez wyjątku całą jego konsumcyę.

Chodzi więc w tym razie o postanowienie więcej prewencyjne, zabezpieczające z jednej strony swobodne wykonywanie wielkiego handlu, z drugiej uiszczenie opłaty konsumcyjnej od każdego napoju spożytego lub przeznaczonego do spożycia w kraju.

Wspomnieliśmy, że wpływ ujemny na produkcyę, a zwłaszcza dochody propinacyjne wywrzeć mogłaby zbytnia wysokość krajowych opłat konsumcyjnych od napojów — ztąd mniema komisya, że przy ich oznaczeniu należy wzgląd mieć na ogólną zamożność mieszkańców, napoje produkcyi własnej, tudzież, o ile poszczególne napoje są przedmiotem zbytku lub też codzienną potrzebą życia.

Nie stawiając ze swej strony propozycyi co do wysokości opłat od pojedynczych napoi, uważa komisya jednak za swój obowiązek wypowiedzieć zdanie, iż w taryfie powinne znaleźć wyraz różnice, jakie zachodzą pod względem ceny i jakości pomiędzy pojedynczemi napojami tego samego rodzaju, a po nad to zaś, iż taryfa dla pojedynczych napoi jednego i tego samego gatunku powinna być stosunkowo wyższą przy braniu lub sprowadzaniu ich w ilości mniejszej, niż większej.

Za tą różniczkową taryfą przemawia w znacznej części już sam wzgląd na zdawkowość monety, jako też zwyczaj krajowy, zwłaszcza po wsiach sprowadzanie napojów z obcych miejsc, nawet w najmniejszych ilościach. Uprzytomnijmy sobie tylko ten stan rzeczy przykładowo. Przy ustanowieniu np. 50 ct. opłaty od hektolitra wódki lub piwa uczyniłaby przy jednolitej taryfie opłata ta od litra jednego pół centa.

Już w tym wypadku przy braku dostatecznej ilości półcentowej monety trudność w poborze byłaby nie mała.

Nieuniknioną jednak stałaby się przy poborze opłaty od ilości napoju poniżej jednego litra.

Niejednolitość w taryfach przy opłatach konsumcyjnych od napojów, przyjętą już zasadniczo została przez ustawodawstwo innych państw.

Tak ustawa francuska z 24. Czerwca 1824. w artykule 2. wyraźnie postanawia, że od wódki branej w beczkach wedle stopnia alkoholu ma być obliczany państwowy podatek konsumcyjny, natomiast w flaszkach wymierza się takowy wedle pełnej taryfy od alkoholu czystego, a bez względu na stopień.

W roku 1871. ustanowione zostały mocą państwowej ustawy we Francyi dwie taryfy podatku konsumcyjnego od wódki — w szczególności od wódki w beczkach sprowadzanej, z zachowaniem obliczenia wedle wysokości stopnia po 125 fr. od każdego hektolitra, podczas gdy od wódki w flaszkach pobierany jest ten sam podatek w wysokości 175 fr. od hektolitra, a bez względu na stopień alkoholu.

Jedyna ulga dla pobierających wódkę w naczyniach poniżej hektolitra, względnie we flaszkach, wprowadzoną została we Francyi nowelą z 26. Marca 1872; polega ona na tem, iż tak samo jak przy poborze w beczkach, najmniej hektolitr zawierających, również i przy mniejszych ilościach podatek wymierza się wedle stopnia alkoholu, zawsze jednak w stosunku jak 125 do 175.

Zachowanie tej niejednolitości w taryfie opłat konsumcyjnych tłumaczy i wskazuje, zwłaszcza w miejscowościach otwartych, przedewszystkiem zwiększający się koszt kontroli i administracyi w miarę tego, jak pobór opłat konsumcyjnych rozciąga się na mniejsze ilości, a ztąd i częstszym bywa.

Ten też wzgląd przewodniczył przy ustanowieniu taryfy niejednolitej przy podatku konsumcyjnym prawodawcom francuskim.

Opierając się na powyższym wywodzie, mniema komisya, że wprowadzenie krajowych opłat konsumcyjnych od napojów spirytusowych w myśl zasad tuż co rozwiniętych, nie oddziałałoby ujemnie bądź na produkcye, lub też prawa propinacyjne i z nich płynące dochody w kraju naszym.

Przechodząc do dania opinii o systemie wykonania zamierzonych opłat, względnie formalnej stronie aktu opodatkowania, zdaje sobie komisya sprawę z trudności, jakie organizacya tej czynności, z przewodnią myślą iżby sposób poboru opłat był najmniej uciążliwy, dla podatkujących a łatwy w wykonaniu, za sobą pociąga.

Trudności te będą nie małe, zwłaszcza w pierwszych czasach wejścia ustawy o opłatach w życie, to jest za nim ludność do niej przywyknie, a doświadczenie nie odsłoni istotnych jej potrzeb co do poszczególnych postanowień.

Trudności te jednak nie mogą być zdaniem komisyi takie, iżby od myśli podjętej wnioskiem co do wprowadzenia krajowych opłat konsumcyjnych dziś lub w przyszłości odstąpić wypadało.

Wykonanie formalnej strony opodatkowania streszcza się w dwu głównych czynnościach:

A) Poborze;

B) Administracyi — kontrolującej i wykonawczej.

Co do pierwszego, t. j. poboru, to musi on być podwójny.

W szczególności: *A.* w miastach zamkniętych, to jest Lwowie i Krakowie, tudzież w miejscowościach, które na mocy ustaw krajowych pobierają już samoistne opłaty konsumcyjne, lub tylko prawa swe propinacyjne w części lub całości wykonują, za pomocą obłożenia opłatami gorących napoi spirytusowych wprowadzanych w obręb właściwej miejscowości, — pobór krajowych opłat konsumcyjnych odbywać się tam winien jednocześnie z poborem odnośnych opłat gminnych *).

Stosunek wzajemny i udział w kosztach wynikających z poboru unormowany być ma szczegółowemi postanowieniami.

B. W miejscowościach otwartych, gdzie nie istnieje żaden pobór samoistnych opłat konsumcyjnych, wprowadzony ma być pobór krajowych opłat konsumcyjnych, również wedle specyalnej taryfy od napojów spirytusowych a to przedewszystkiem i w pierwszym rzędzie:

a) za pomocą układu dobrowolnego ryczałtowego (Abfindung) z właścicielem lub właścicielami prawa propinacyjnego lub wykonywującym imieniem posiadacza te prawa; następnie

b) przez wydzierżawienie w drodze licytacyi poboru opłat rejonami lub pojedynczemi gminami podatkującemi, w którym to razie uprawnieni do wykonywania prawa propinacyjnego w części lub całości rejonu, lub też odnośnej gminy, przy równych warunkach, winni mieć zastrzeżone pierwszeństwo.

W obu wypadkach przedmiotem dzierżawy ma być prawo do poboru opłat od wszelkich napojów spirytusowych, skonsumowanych lub przeznaczonych do spożycia w obrębie całej gminy podatkującej względnie rejonu.

W razie nie dojścia do skutku pierwszego lub drugiego układu dzierżawnego, ma być dopiero wprowadzona własna administracya.

Komisya nie uważa za stosowne dziś już wskazywać organa, które powołane by być miały do sprawowania czynności administracyjnych wynikłych z nadania ustawy o krajowych opłatach konsumcyjnych od napoji — rzecz ta bowiem wymaga przedewszystkiem porozumienia się ścisłego z c. k. Rządem, do czego komisya nie uważała się w danej chwili powołaną, mniema jednakże, że postanowienia dotyczące wykonania uchwał Sejmu styryjskiego z 6. Lipca 1880. w przedmiocie krajowych opłat konsumcyjnych od napoji wydane pod dniem 24. Listopada 1880. przez c. k. Namiestnictwo styryjskie zawierają i pewne precedensa i wiele wskazówek pouczających i dających się zastosować.

W komisyi podniesiono również, czy nie dałby się zastosować do poboru opłat konsumcyjnych system markowy, podług którego pobiera się w Stanach zjednoczonych północnej Ameryki podatek od napojów spirytusowych. Komisya nie mogła dla braku danych odpowiednich wypowiedzieć się ani pod względem odpowiedniości tego systemu poboru, ani też pod względem zastosowalności jego w obec istniejących w kraju naszym stosunków. Wszelakoż do-

---

*) Następującym gminom przyzwolono ustawami krajowemi pobór opłat od napojów:

W roku 1872. gminom: Brody, Mościska, Nowy Sącz, Strzyżów.
„ 1874. „ Kałusz, Nadwórna, Podgórze, Tyczyn.
„ 1875. „ Chrzanów, Jarosław, Jasło, Kalwarya, Stanisławów.
„ 1876. „ Jordanów, Stryj.
„ 1878. gminie: Kraków.
„ 1879. gminom: Czudziec, Radymno.
„ 1881. „ Mielec, Sambor, Staremiasto.
„ 1882. gminie: Sanok.
„ 1883. gminom: Buczacz, Gorlice, Dolina, Lwów, Rohatyn, Sądowa Wisznia.
„ 1884. „ Bochnia, Podhajce.

radza Wydziałowi krajowemu, ażeby i ten system, który wydał tam gdzie jest praktykowanym bardzo zadawalniające rezultaty, wziął pod rozwagę.

Przechodząc do obliczeń spodziewanego dochodu z zamierzonych opłat krajowych od napoji, przedewszystkiem podnieść musimy, że obliczenia te w braku dokładnej statystyki o spożyciu napoji w kraju — są tylko przypuszczalne — Krajowe biuro statystyczne oblicza, że przeciętna konsumcya piwa w ostatnich 4 latach w Galicyi wynosić może rocznie zwyż 600.000 hektolitrów. Obliczenie to oparte jest na przeciętnej produkcyi krajowej i przypuszczeniu, że mały wywóz piwa galicyjskiego po za granice kraju, znacznie przewyższa, a w każdym razie co najmniej pokrywa import obcokrajowego piwa.

Zapatrywanie to znajduje zupełne już poparcie w konsumcyi piwa w m. Lwowie.

Miasto to konsumując ilość piwa, równającą się prawie $^1/_{10}$ całej tegoż produkcyi w kraju, w jednej piątej spożywa piwo obce — okoliczność ta zachodzi i w m. Krakowie.

Biorąc zatem za podstawę obliczeń przeciętną produkcyę piwa w czterech ostatnich latach w Galicyi, to jest w zaokrągleniu 600.000 hektolitrów i przyjmując opłatę minimalną bo po 50 ct. od hektolitra, dochodzi się do rezultatu, iż krajowe opłaty od piwa uczynić mogą rocznie do . . . . . 300.000 zł.

Przeciętna produkcya spirytusu w kraju naszym z ostatnich lat 6ciu t. j. od 879 do 884 czyni rocznie 21,661.000 hektolitrowych stopni — czyli tyleż liter względnie 216.610 hektolitrów — przyjmując, że z tej produkcyi jedynie 150.000 hektolitrów spirytusu spożywa się w kraju (co jest przypuszczeniem najumiarkowańszem) to okaże się, iż przy opłacie 1 zł. od hektolitra spirytusu — dochód krajowy z opłat od tego napoju uczyniłby rocznie do . . . . . 150.000 „

przyjmując opłatę od litra wina przeciętnie po 5 ct. — uczyniłby dochód z opłat od tego napoju w samem mieście Lwowie rocznie 25.000 zł. przypuszczając, że w całym kraju konsumuje się co najmniej dwa razy tyle wina ile spożywa sam Lwów — dochodzimy do cyfry dochodu z opłat od wina . . . . . 75.000 „

Obliczając w końcu dochód z opłat od miodu, wina sztucznego, koniaku, rumu, moszczu i wszelkich słodzonych napojów (z uwzględnieniem tej okoliczności, iż te ostatnie przerabiane są z spirytusu, z którego dochód już wyżej obliczono jedynie na . . . . . 60.000 „

Dochodzimy do rezultatu, iż wedle obliczeń powyższych, dochód z krajowych opłat konsumcyjnych uczyniłby mógł rocznie . . . . . 585.000 zł.

a uwzględniając, że pewną część napoi w miejscowościach zwłaszcza otwartych nie mogłyby dotknąć opłaty krajowe — komisya przyjmuje przypuszczalny dochód z opłat krajowych od napoi w kwocie . . . . . 500.000 zł.

Reasumując sprawozdanie komisya czyni wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w myśl zasad w niniejszem sprawozdaniu wypowiedzianych wypracował i przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej projekt do ustawy krajowej, wprowadzającej krajowe opłaty konsumcyjne od wina, moszczu, miodu, wina sztucznego, tudzież piwa i wszelkiego rodzaju wódek.

Lwów dnia 11. stycznia 1886.

Przewodniczący:
Hausner.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz.

Lwów dnia 11. stycznia 1886.

Przewodniczący:
Hurkiewicz.

Sprawozdawca:
Jarmuszewicz.

Alog. 135

Sprawozdanie

komisyi szkolnej w przedmiocie szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie.

Wysoki Sejm przesłał komisyi szkolnej pod d. 30. Grudnia 1885. do sprawozdania przedstawienie Wydziału krajowego w sprawie szkół wydziałowych w ogólności.

Mieszczą się tam właściwie 2 odrębne przedmioty, z których każdy dla należytego ocenienia, wymaga obecnej świadomości szczegółowych warunków. Takiemi są: z jednej strony szkoła wydziałowa żeńska w Krakowie, z drugiej ogółem wzięte szkoły wydziałowe męskie. Dyskusya przeprowadzona w komisyi szkolnej przekonała ją rzeczywiście, że trudno byłoby wymagać od jednego referenta uzasadnionego sprawozdania w obudwu kierunkach. Z tego powodu postanowiła zadanie swoje wyczerpnąć w 2 osobnych referatach.

Sprawozdanie niniejsze odnosi się do szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie.

Odnośnie do tej szkoły Wydział krajowy przedstawia wnioski następujące:

„Szkoła wydziałowa żeńska w Krakowie w dzisiejszej jej organizacyi znosi się. Na jej miejsce zaprowadzoną być ma począwszy od roku szkolnego 1886/7 czteroklasowa szkoła wydziałowa żeńska, w połączeniu z trzyletnim kursem fachowym robót kobiecych i handlu, według projektu statutu pod ./· dołączonego".

„Fundusz szkolny krajowy nie będzie ponosić żadnych wydatków na utrzymanie zreorganizowanej szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie."

Co do tak sformułowanych wniosków komisya szkolna widzi potrzebę poczynienia następujących uwag.

Wyrażenie: „szkołę wydziałową żeńską w dzisiejszej jej organizacyi *znosi się*", mogłoby być tłumaczone w ten sposób, że szkoła ta istnieć przestaje. a w jej miejsce zaprowadza się *nową*. Wprawdzie dodatek: „ w dzisiejszej jej organizacyi" zdaje się zapobiegać temu tłumaczeniu; w każdym jednak razie, zdaniem komisyi, wyrażenie: „szkoła wydziałowa... będzie *zreorganizowana*," więcej istocie rzeczy odpowiada, zmierza bowiem do tego samego celu, a nie mówi o *zniesieniu*, którego i Kraków nie żądał, i Rada szkolna krajowa nie proponowała i Wydział krajowy nie musiał mieć w myśli, skoro, wnosząc zniesienie szkół wydziałowych męskich, oświadcza w swojem sprawozdaniu (str. 2), że nie ma bynajmniej zamiaru stosowania tego do szkół wydziałowych żeńskich. Zmiana ta na pozór tylko formalna, mogłaby mieć i dalsze znaczenie, bo szkołę, jako nowo zaprowadzić się mającą, możnaby pozbawić praw, służących dawniejszej.

Co do ustępu 2go; — w urządzić się mającej w Krakowie szkole wydziałowej żeńskiej, rozróżnić należy właściwą o 4ch klasach szkołę wydziałową, od kursów dodatkowych, któremi gmina miasta Krakowa pragnie tę szkołę rozszerzyć i uzupełnić. Właściwa szkoła wydziałowa należy do

zakresu szkół ludowych; stósownie zatem do ustawy, nakład na nią, łącznie z innemi ludowemi, jak dotąd tak nadal opędzany będzie z funduszu szkolnego m. Krakowa, aż do wysokości ustawą wskazanej.

Co się tyczy kursów dodatkowych, te, niezależnie od nadmienionego funduszu szkolnego, utrzymywane będą głównie z kwot, które Rada m, Krakowa z ogólnych dochodów miejskich corocznie na cel tychże kursów uchwali, tudzież z subwencyj, jakie m. Kraków na ten cel zyskało lub nadal uzyska.

Tym sposobem zreorganizowana szkoła żadnym nowym wydatkiem nie obciąży funduszu szkolnego krajowego.

Co do projektu statutu właściwej szkoły wydziałowej, Rada szkolna krajowa, zostawiając w §. 8. orzeczenie, że „oprócz przedmiotów wskazanych art. VII i IX ustawy krajowej, będzie także język niemiecki", pominęła *francuski*. Ponieważ w kursie dopełniającym, który jest niejako dalszym ciągiem klas szkoły wydziałowej, między przedmiotami nauki znajduje się *historya literatury francuskiej*, alboby zatem musiało to być wykreślone z §. 13. albo w §, 8. dodana nauka języka francuskiego. Jakoż trudno byłoby myśleć o nauce literatury francuskiej bez poprzedniego zaznajomienia się z tym językiem, co zresztą zgadza się równie z potrzebą przez gminę m. Krakowa dawno uczuwaną, jak i z art. 9. ustawy krajowej z dnia 2. Lutego 1885. (Dz. u. Nr. 28). Wszakże uzupełnienie to należeć musi do Rady szkolnej krajowej.

Ostatecznie więc Komisya szkolna poleca Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia następujące wnioski:

1) Szkoła wydziałowa żeńska w Krakowie, z początkiem roku szkolnego 1886/7 będzie zreorganizowana na czteroklasową szkołę wydziałową żeńską, w połączeniu z kursem nauki dopełniającej dla młodzieży dorosłej, tudzież z kursami fachowemi robót kobiecych i handlu, a to w myśl projektu statutu dołączonego do sprawozdania Wydziału krajowego.
2) Koszta utrzymania czteroklasowej szkoły wydziałowej żeńskiej ponosi fundusz szkolny m. Krakowa w granicach oznaczonych ustawą z dnia 2. Maja 1873 r. (Dz. u. kr. Nr. 250); opędzanie kosztu na utrzymanie kursu nauki dopełniającej, tudzież kursów fachowych pozostawia się gminie m. Krakowa niezależnie od jej funduszu szkolnego.

Lwów dnia 11. Stycznia 1886 r.

Przewodniczący zarazem Sprawozdawca:

Dr. Majer.

Z drukarni Ludowej.

L. 1.117/S.

Abg. 136

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Abrahamowicza w sprawie zaprowadzenia kart myśliwskich.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 12. Grudnia 1885. przekazał Wysoki Sejm komisyi administracyjnej wniosek posła Abrahamowicza treści jak następuje:

a) Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej Sesyi Sejmu krajowego przedłożył projekt noweli do krajowej ustawy łowieckiej, na mocy której wprowadzone by zostały karty myśliwskie uprawniające jedynie do polowania i noszenia na otwartem polu wszelkiego rodzaju strzelb myśliwskich;

b) Od kart myśliwskich pobieraną być ma opłata roczna na rzecz funduszu krajowego.

c) Od uiszczenia opłaty od kart myśliwskich uwolnioną być ma zaprzysięgła stała służba lasowa.

Komisya administracyjna mając na względzie, że przedmiot ten po raz pierwszy pod rozpoznanie Wysokiej Izby przychodzi, zajęła się przedewszystkiem dokładnem zbadaniem odnośnych ustaw obowiązujących w krajach w skład monarchii austryackiej wchodzących, oraz w niektórych państwach po za obrębem Austryi położonych, a to w celu porównania stosunków i ocenienia, czy i w jaki sposób normy gdzie indziej obowiązujące u nas zastósować się dadzą.

Rezultat tych badań przedstawia komisya w następującem streszczeniu:

W krajach austryackich obowiązują przepisy co do kart myśliwskich w moc ustaw: w Czechach od r. 1866., w Szląsku od r. 1877., w Austryi Dolnej od r. 1880., w Styryi od r. 1881., w Morawie od r. 1882., w Krainie od r. 1884., zaś na mocy rozporządzeń Namiestnictwa w Austryi Wyższej od r. 1852., w Tyrolu od roku 1872.

Ustawy i rozporządzenia, obowiązujące w wyż wymienionych krajach, osnute są na następujących głównych zasadach:

1. Że bez karty myśliwskiej polować nie wolno pod zagrożeniem grzywny lub aresztu.
2. Że karty myśliwskie, z wyjątkiem Tyrolu, podlegają stałej opłacie, od której wolną jest jedynie zaprzysiężona straż myśliwska.
3. Że wydanie kart może być zaprzeczone stale lub czasowo, ze względu na bezpieczeństwo osób i własność, w wypadkach w ustawach bliżej określonych.
4. Że do kontroli wykonania ustawy i do wprowadzenia dochodzenia karnego, powołaną jest żandarmerya, straż myśliwska i organa gminne lub rządowe bezpieczeństwa publicznego.

5. Do wydawania kart myśliwskich powołane są we wszystkich ustawach Władze polityczne pierwszej instancyi, lub w niektórych Rady miejskie w miastach mających swój własny statut — z jedynym wyjątkiem Czech, gdzie miejsce Władz politycznych zastępują Wydziały powiatowe, oraz Rady miejskie w Pradze i Reichenbergu. Przeprowadzenie dochodzenia karnego służy wszędzie Władzom politycznym.

Co do pojedyńczych postanowień zachodzą w poszczególnych ustawach niektóre różnice, jak n. p. co do wysokości opłat i grzywien, oraz co do sposobu użycia wpływów z tych tytułów pochodzących, a mianowicie:

W Czechach w moc ustawy z 1. Czerwca 1866. obejmującej unormowanie prawa polowania w całości, opłata roczna wynosi 10 zł. od każdego uprawnionego właściciela lub dzierżawcy polowania; zaś 2 zł. od każdej osoby, mogącej się wykazać pozwoleniem tychże uprawnionych.

Opłaty te wpływają do kas i na rzecz powiatów, zaś w Pradze i w Reichenbergu do kas miejskich.

Grzywny wynoszą 2 do 20 zł., przy powtórnych wykroczeniach do 50 zł. i przypadają funduszowi ubogich miejsca, gdzie wykroczenie nastąpiło.

W Szląsku w moc ustawy z 2. Lipca 1877. opłata roczna wynosi 2 zł. od każdego polującego bez różnicy; wpływy przeznaczone na rzecz funduszu kultury krajowej; grzywny 2 do 20 zł. dla funduszu ubogich miejscowych.

W Austryi Dolnej ustawa z 29. Grudnia 1880. postanawia opłaty roczne po 3 zł. płatne do kasy krajowej na rzecz ubogich (für das Armenwesen), a według uzupełniających uchwał sejmowych, używane bywają wpływy na cel utrzymania domów krajowych dla kalek (Landessiechenhäuser) grzywny 5 do 50 zł. na rzecz ubogich miejscowych.

W Styryi obowiązuje ustawa z 27. Listopada 1881., a opłaty roczne po 3 zł. od osoby wpływają do kasy krajowej; Sejm zaś postanawia co do sposobu ich użycia. Grzywny 5 do 50 zł. przypadają ubogim miejscowym.

W Morawii mocą ustawy z 9. Stycznia 1882, obowiązuje opłata roczna od osoby 5 zł. lub 15 zł. na lat trzy; wpływy z tych opłat zarówno jak z grzywien 5 do 20 zł. wynoszących, przeznaczone dla funduszu kultury krajowej.

W Krainie ustawa z 17. Kwietnia 1884. przeznacza wpływ z opłat rocznych do 3 zł. od osoby na rzecz funduszu kultury krajowej, grzywny na rzecz ubogich.

W Austryi Wyższej rozporządzenie Namiestnictwa z r. 1852. przeznacza wpływy z opłat rocznych po 4 zł. od osoby na fundusz ubogich miejsca, gdzie obdzielony kartą zamieszkuje.

Co do Tyrolu rozporządzenie Namiestnictwa z r. 1872. nie wspomina nic o opłatach. Miejsce grzywien w razie niemożności opłaty, zastępuje wszędzie areszt.

Na mocy rozporządzenia Ministra spraw wewnętrznych za porozumieniem z Ministrem rolnictwa z r. 1881. i 1884. w krajach austryackich członkowie służby dyplomatycznej w Austryi akredytowanej nie podlegają żadnej opłacie.

W Węgrzech w moc ustawy art. XXI. z r. 1875. wynosi opłata od każdej karty myśliwskiej 12 zł., każdemu podobną kartę posiadającemu, wolno wziąć co najmniej 3 kart dla służących, za opłatą po 2 zł. od każdego, zaś straż myśliwska jest wolną od opłat. Grzywny wymierzane bywają w poszczególnych wypadkach odmiennie, od 1 do 10, od 20 do 100 i od 30 do 200 zł. i przypadają w $^1/_3$ części jako premia na rzecz donoszącego o przekroczeniu, w $^1/_3$ części do skarbu państwa, w $^1/_3$ gminie miejscowej.

Oprócz tych opłat zaprowadza ustawa taksę po 1 zł. od każdej strzelby pojedynki, zaś po 2 zł. od każdej dubeltówki.

Od wszystkich tych opłat, z jedynym wyjątkiem straży myśliwskiej, nie może być nikt uwolnionym, a nawet członkowie domu panującego są do uiszczenia obowiązani.

Po za obrębem monarchii austryackiej istnieje instytucya kart myśliwych w wielu krajach oddawna, oparta na tych samych zasadach, jakie służyły za wzór dla ustawodawstwa w Austryi, a mianowicie:

We Francyi polowanie bez licencyi od początku tego wieku jest wzbronione, od r. 1810 zaś wprowadzono opłatę po 30 franków rocznie od osoby, a po różnych zmianach co do jej wysokości w moc ustawy z 26. Czerwca 1875. obowiązuje taksa 38 franków, z których 18 pobiera skarb państwa, zaś 10 gmina, której przełożony opiniował dotyczące podanie obdzielonego.

Grzywny są podwójne: 8 do 25 franków jako premia za doniesienie o wykroczeniu dla straży bezpieczeństwa, a oprócz tego wynagrodzenie dla poszkodowanego właściciela polowania i grzywny według orzeczenia Sądu.

W Belgii w moc ustawy z 28. Lutego 1882. obowiązuje taksa państwowa stała roczna 35 franków od strzelby i od każdej sztuki charta, prócz osobnej taksy w poszczególnych prowincyach postanawianej; grzywny 100 franków.

W Szwajcaryi w poszczególnych kantonach obowiązują różne przepisy o wyższej lub niższej taksie od udzielenia licencyi i tak n. p.: w kantonie Szwytz rozporządzenie z r. 1849. wprowadza opłatę roczną od każdego myśliwego polującego bez psa 4 franki; z jednym psem 8 franków; z dwoma psami 12 franków.

W Prusiech i w krajach do Prus wcielonych obowiązują ustawy różniące się tak co do wysokości opłat jak i sposobu ich użycia, i tak: w staropruskich prowincyach w moc ustawy z r. 1850. wynosiła taksa roczna od karty 1 talar; w Hessyi w r. 1870. zaprowadzono opłatę 7 marek 50 fen.; w Hanowerze w r. 1859. 9 marek; w Hohenzollern w r. 1873. 5 zł. niem.; w Lauenburgu 6 marek; w Szlezwicko-Holsztyńskiem w r. 1873. 3 marki.

Dochody z tego źródła przeznaczone po większej części dla funduszów komunalnych obwodowych, w Lauenburskiem do kasy krajowej i do dyspozycyi Reprezentacyi krajowej. Grzywny wynoszą 5 do 20 talarów.

W Badeńskiem ustawa z r. 1850. zaprowadziła opłaty 6 zł. niem. rocznie od osoby i karty.

Oprócz krajów wymienionych tu dla porównania i przykładu, zaprowadzono instytucyę kart myśliwskich, o wyższych lub niższych opłatach, także i we wielu innych jeszcze państwach europejskich.

Wynik finansowy z tytułu tych opłat pochodzący, o ile materyał komisyi przystępny to zbadać dozwolił, okazuje się z następujących przykładów:

Według zamknięć rachunkowych wynosiły wpływy za karty myśliwskie w 18 Starostwach i 3 Magistratach wpłacone w Niższej Austryi w r. 1881. 26.190 zł. obok 1.773 wolnych kart dla służby myśliwskiej; w r. 1882. 25.809 zł., wolnych kart 1.834; w r. 1883. 24.222 zł., kart wolnych 1.838; w r. 1884. 24.087 zł., wolnych kart 1.994. Karty w Magistracie wiedeńskim wydane wynosiły w tych latach 4.158, 4.359, 4.104, 4.887 zł. i są w powyższych sumach objęte.

W Morawie wynosiły w r. 1882. opłaty jednoroczne w 2.853 gminach katastralnych 32.500 zł., dwu i trzyletnie 21.250 zł., — razem w r. 1882. 53.750 zł.; w r. 1883. jednoroczne 28.225 zł., dwu i trzyletnie 5.170 zł., razem 33.395 zł.; na rok 1885. wstawiono jako dochód z tego źródła 37.431 zł.

W Szlązku w r. 1877. wynik był 3.666 zł., w r. 1878. 3.244 zł., w r. 1880. 2.983 zł. w r. 1883. 3.538 zł.

W Styryi według wyników poprzednich preliminarz wykazuje na rok 1885. dochód z tego tytułu w kwocie 20.000 zł.

Informacye zaciągnięte przekonywują, że wszędzie, gdzie ustawy wyżwspomniane w życie weszły, wywarły wpływ jak najlepszy na uregulowanie stosunków myśliwstwa, możność kontroli uchyliła nadużycia nieuprawnionych, przyczyniając się w wielkiej części do powstrzymania kłuso-

wnictwa. Wypadki z powodu nieumiejętnego obchodzenia się z bronią, stały się rzadszemi, a odmowa udzielenia kart, czasowo lub na zawsze w razie nadużycia lub spowodowanych przez nieostrożność wypadkach, przyczyniła się nie mniej do bezpieczeństwa osób i prawa własności myśliwskiej.

Jeżeli się dalej weźmie na uwagę, że wynik finansowy, nawet w krajach o tak małej przestrzeni jak wyżwymienione, wykazuje cyfry dochodu dość poważne, a prawie wszędzie przewyższył przypuszczenia na obliczeniach preliminowanych oparte, to okaże się, że ustawom tym pożyteczności odmówić nie podobna.

Opłaty nie są uciążliwe, bo są dobrowolne, nie dały też one nigdzie powodu do skarg lub zażaleń usprawiedliwionych, przeciwnie, doświadczenie uczy, że właściciel lub dzierżawca z chęcią ponosi mały stosunkowo wydatek, znajdując w zamian ochronę swego prawa, ztąd pomnożony stan zwierzyny, a tem samem i większy z polowania dochód.

Przypuszczony za zezwoleniem uprawnionego gość lub uczestnik, szuka zazwyczaj w polowaniu rozrywki, ponosi z tego powodu wydatki na koszta zakupna broni i teraz używanej tak kosztownej amunicyi; strata czasu i ubytek z zaniedbania zajęć zawodowych pochodzący, reprezentuje także nie małą wartość, a jednak lubownicy polowania ponoszą z chęcią te koszta i straty, byle dogodzić swej passyi myśliwskiej, nie należy więc przypuścić, by mały w stosunku do tychże wydatek na zakupno karty uważali za uciążliwy, a w każdym razie nie byłoby słusznej przyczyny użalania się z tego powodu.

Jeżeli w krajach, które pod względem myśliwstwa stały od dawna na daleko wyższej stopie doskonałości, aniżeli to u nas ma miejsce, ustawy w mowie będące okazały się pożytecznemi tak, iż nieznanym jest wypadek, ażeby raz zaprowadzone, zostały cofnięte, o wiele więc więcej w kraju naszym zaprowadzenie tej instytucyi pożądanem być powinno.

Kraj nasz pod względem stosunków myśliwskich i ochrony zwierzyny, aż do niedawno ubiegłych czasów, znajdował się w najopłakańszym stanie; polował bezkarnie kto chciał, jak chciał i w każdej porze roku, z wiedzą lub też i bez pozwolenia uprawnionych. Zaledwie w ostatnim dziesiątku lat powiodło się wytrwałym usiłowaniom pojedyńczych uprawnionych powstrzymać w niektórych okolicach wkorzenione z dawna nadużycia, a dział ten gospodarstwa krajowego, dzięki tym usiłowaniom, cokolwiek podnosić się zaczyna; nie stanowi on wprawdzie jeszcze, tak jak w krajach pobliskich, przedmiotu znacznych dochodów, zdąża jednak stanowczo ku lepszemu.

Kiedy więc wskutek zabiegów osób prywatnych, przy niedostatecznych środkach ochrony praw myśliwskich, przysługujących z mocy ustaw dziś obowiązujących, postęp w uporządkowaniu myśliwstwa, aczkolwiek powolny, skonstatowanym być może, o ile pomyślniejsze okażą się skutki, jeżeli ustawa utrudni nieuzdolnionym lub nieuprawnionym używanie broni myśliwskiej a tem samem przyczyni się do powstrzymania nadużyć, które we wielu wypadkach stały się zwyczajem.

Z tych więc punktów widzenia wychodząc, komisya przyszła do przekonania, że myśl we wniosku posła Abrahamowicza zawarta, ze wszech miar na uwzględnienie zasługuje i że ustawa na wzór tych, które w innych krajach obowiązują, zastosowana do naszych stosunków, także i w naszym kraju wyda pomyślne rezultaty, przyczyni się bowiem niewątpliwie do uporządkowania jednej z gałęzi gospodarstwa krajowego, zapobieży wypadkom w ostatnich czasach co raz więcej się powtarzającym, a nareszcie, co obok innych względów nie mało ocenić należy, stanowić będzie nowe źródło do zasilenia dochodów skarbu krajowego, oparte nie na dodatkach do istniejących podatków, a tem samem uczyni początek w urzeczywistnieniu objawiających się nareszcie dążności, zrobienia wyłomu w metodzie dotychczas praktykowanej, zaspokajania potrzeb krajowych z jednych i tych samych niestety już wyczerpujących się źródeł.

Co do przypuszczalnej wysokości dochodu z tego tytułu wyniknąć mogącego, nie miała komisya potrzebnych danych, ażeby z jaką taką pewnością cyfrę preliminować; doświadczenie w innych krajach zrobione poucza jednak, że zbyt nisko szacować jej nie należy. Przypuściwszy, że na każdą gminę katastralną przypadnie tylko jedna karta, co biorąc w rachubę miasta, pewnie

nie byłoby wygórowanem, to przy okrągłej liczbie 6.000 gmin i opłacie umiarkowanej po 8 zł. od karty i osoby, wynosiłby roczny dochód 48.000 zł.; wziąwszy ilość obszarów dworskich w okrągłej liczbie 4.800 za podstawę, wypadłaby na każdy obszar dworski $1^1/_4$ karty, tak, iż w obu wypadkach każde Starostwo tylko około 80 kart wydaćby musiało, która to przeciętna liczba pewnie prześcigniętą będzie, mając na względzie lubowników polowania w miastach i członków rodzin właścicieli i dzierżawców polowania.

Co do wysokości opłaty, komisya jest zdania, że przyjęta za podstawę do obliczenia dochodu taksa 8 zł. od karty, odpowiada stosunkom naszego kraju, nie jest bowiem zbyt nizką, by każdemu była lekko przystępną, i przez to odstraszy wielu niepowołanych a we wielu względach szkodliwych, nie jest zaś także zbyt wysoką dla uprawnionych i lubowników, którzy w zmagającej się liczbie zwierzyny znajdą sowite powetowanie tego wydatku, a prócz tego po największej części należą do zamożniejszej klasy naszej ludności. Komisya oświadcza się także za jednolitą taksą bez różnicy dla uprawnionych i uczestników, a to z przyczyny, że różnica w taksie, którą tylko czeska ustawa przypuszcza, mogłaby przy niezbyt uregulowanych stosunkach wszelkiej kontroli, dać powód do wielu nadużyć i w ten sposób wpłynęłaby niekorzystnie na wynik finansowy.

Straż leśna i polna może być także do dozoru polowania w moc rozporządzeń Ministerstwa spraw wewnętrznych z r. 1854. i 1857. ustawy z 16. Czerwca 1872. Dz. pr. p. N. 84. tak samo jak i osobna straż myśliwska wyłącznie do dozoru polowania, zaprzysiężoną. Straż ta od opłaty taksy równie jak i w innych krajach wolną być powinna.

Stosunki w kraju w naszym, a zwłaszcza w górzystej jego cześci, wymagają, by oprócz dla straży myśliwskiej wyjątkowo wydawano karty bezpłatne dla pastuchów i w ogóle dla ochrony przed drapieżnemi zwierzętami. Jednorazowe pozwolenia w razie obław przez władze polityczne z urzędu zarządzonych, — niemniej też dla uczniów tych szkół leśnych, w których odbywają się ćwiczenia w łowiectwie, wydawanie podobnych pozwoleń na czas ćwiczeń byłoby wskazanem.

Zainteresowanie organów bezpieczeństwa przeznaczonych do dozoru i kontroli przez przyznanie im premii od każdego doniesienia, na wzór Francyi i Węgier, w miarę wpływających grzywien, przyczyniłoby się znacznie do skutecznego przeprowadzenia ustawy.

Co do pytania, komu służyć ma prawo wydawania kart, czy Wydziałom powiatowym, jak w Czechach, czy też władzom politycznym, jak w innych prowincyach, były w komisyi zdania podzielone, w końcu jednak przeważna większość przychyliła się do zdania, by wydawanie wykonywały władze polityczne z tem jednak w ustawie zawrzeć się mającem zastrzeżeniem, że tylko uprawnieni właściciele i dzierżawcy polowania lub też osoby przez tychże umocowane, kartę uzyskać mogą, i że wpływy pieniężne do kasy krajowej mają być odsełane.

Postępowanie karne przypadałoby Władzom politycznym, a grzywny zdaniem komisyi w pierwszym rzędzie użyć by należało w części na premia dla donoszących o przekroczeniach ustawy, wreszcie zaś na fundusz ubogich miejscowych, gdzie wykroczenie nastąpiło.

Wpływy do kasy krajowej wchodzące, powinneby być wstawiane w pobranej w każdym roku kwocie jako dochód na rzecz funduszu krajowego. Wstawianie tego dochodu na rzecz osobnych funduszów, jak w niektórych innych krajach, uważa komisya ze względów budżetowych, wobec stosunków naszego kraju, jako mniej odpowiednie.

Wniosek posła Abrahamowicza domaga się, ażeby nie tylko do polowania, ale też i do noszenia broni w polu otwartem, jedynie karty myśliwskie upoważniały.

Temu odpowiednie postanowienia, to jest, że na przestrzeniach polowaniu podległych bez zezwolenia uprawnionego nikomu oprócz w podróży na drogach publicznych z bronią myśliwską okazać się nie wolno, zawierają ustawy w Szląsku i w Morawie, oraz rozporządzenie w Austryi wyższej obowiązujące, które przekroczenie tego postanowienia poddają grzywnom lub karze aresztu.

We wszystkich krajach austryackich obowiązuje to postanowienie w moc §. 18. ces. patentu o łowiectwie z d. 28. Lutego 1786. r., który c. k. Ministerstwo spraw wewn. rozporządzeniem z dnia 15. Grudnia 1852. l. 5.631 republikować poleciło.

W kraju naszym więcej niż gdzieindziej postanowienie podobne w ustawie jest koniecznem; obszary bowiem zbyt rozległe, na których uprawnieni polowanie wykonują, przy niezbyt wkorzenionem poczuciu do poszanowania cudzej własności pod tym względem, utrudniają dozór i kontrolę, przez co chyba przydybany in flagranti przy ubiciu zwierzyny mógłby zazwyczaj podpadać pod rygor niniejszej ustawy, w najczęstszych zaś wypadkach kłusownik użyłby wymówki, że nie w celach myśliwskich broń przy sobie nosi, przezco oczekiwania pomyślnych skutków tej ustawy okazać by się musiały iluzorycznemi.

Gdy w obec stosunków w kraju naszym niepodobna przypuścić wypadku, w którym noszenie broni w polu, ze względu na bezpieczeństwo osobiste byłoby potrzebnem, — a nawet gdy w podobnym wypadku pistolet lub rewolwer celowi więcej by odpowiadał, aniżeli broń myśliwska, więc nie ma słusznej przyczyny, by ustawa i w tym względzie, podobnie jak gdzie indziej, wolności noszenia tej broni nie ograniczyła, zwłaszcza, jeżeli dla ochrony przed drapieżnemi zwierzętami w okolicach, gdzie potrzeba wskaże, wyjątki będą dozwolone.

Komisya nie może zakończyć tego sprawozdania, żeby nie zwrócić uwagi Wys. Izby jeszcze i na tę ważną okoliczność, że jeżeli cel ochrony myśliwstwa i zapobieżenie niszczeniu zwierzyny ma być osiągniętem, także i psy do polowania używane, a zwłaszcza charty i psy gończe, równej opłacie jak broń myśliwska od każdej sztuki podlegać by powinny, jak to w Belgii, w Polsce i pod pewnym względem i w Szwajcaryi ma miejsce, — nieobliczone są bowiem szkody w stanie zwierzyny wyrządzane, zwłaszcza w porze letniej, przez psy tego rodzaju po polach luźnie chodzące, czemu choć w części zapobiedz by mogło rozporządzenie w mowie będącej opłaty, za którą też komisya się oświadcza. Taksę od sztuki proponuje kymisya po 10 zł. — Dodać jeszcze należy, że komisya zniosła się z Wydziałem Towarzystwa łowieckiego we Lwowie i z uwag tegoż, opartych na doświadczeniach w kraju porobionych, korzystała.

Zbadanie stanu rzeczy Wys. Izbie w tem sprawozdaniu przedstawionego okazało, że zasady, przyjęte we wszystkich ustawach obowiązujących w Austryi i we wielkiej części krajów obcych, są jedne i te same, a różnice ważniejszej doniosłości zachodzą tylko co do wysokości taks i grzywien, oraz co do przeznaczenia wpływów z tych opłat pochodzących.

Do powzięcia decyzyi co do tych postanowień, nie zachodziła nigdzie potrzeba osobnych badań miejscowych stosunków, były one bowiem, tak jak są i u nas powszechnie znane i łatwe do ocenienia, a ztąd też pod tym względem decyzya okazała sie zawisłą głównie od indywidualnych zapatrywań, które w ciałach prawodawczych przeważały, — a które się opierały raczej na poglądach ogólnych, niżeli na wykazach szczegółowych.

Z tych więc powodów, i w przekonaniu, że w obec stosunków w kraju naszym istniejących, spieszne wprowadzenie w życie tej ustawy byłoby pożądane tak ze względów ekonomicznych jak też i finansowych, komisya administracyjna przyjęła zasady, których pożyteczność została w praktyce w innych krajach wypróbowaną i stwierdzoną, a wypracowawszy na ich podstawie projekt ustawy przedkłada go Wysokiej Izbie z wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić projekt ustawy pod ·/. przedłożony“.

Lwów dnia 12. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Czerkawski.

Sprawozdawca:
Zygmunt Kozłowski.

Alegat do L. 1.117/S.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wprowadzeniu kart i certyfikatów myśliwskich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

§. 1.

W Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego. (§. 6.)

§. 2.

Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna Władza I. instancyi, w której okręgu przebywa ubiegający się o jej wydanie.

Karty te lub certyfikaty opiewać mają na imię jednej osoby, na czas tego roku słonecznego, w którym są wydane i mają ważność w całym kraju. Osoby zamieszkałe za granicami kraju nie są uwolnione od obowiązku uzyskania kart myśliwskich.

§. 3.

Posiadanie karty myśliwskiej nie nadaje uprawnienia do polowania; władza polityczna winna zatem przed ich wydaniem żądać od ubiegającego się, ażeby się wykazał własnem uprawnieniem, lub pozwoleniem uprawnionego właściciela lub dzierżawcy polowania.

§. 4.

Każda karta ma być opatrzoną stemplem na 50 a względnie na 15 centów i podlega taksie 8 zł. od osoby i karty, płatnej do kasy urzędu podatkowego dotyczącej Władzy politycznej, na rzecz kasy Wydziału krajowego.

§. 5.

Właściciele chartów i psów gończych opłacają od nich taksę po 10 zł. od każdej sztuki i otrzymają odpowiednie karty, co do których postanowienia w tej ustawie zawarte znajdą także swoje zastosowanie.

§. 6.

Opłacie taksy za karty myśliwskie nie podlegają:

a) Straż łowiecka zaprzysiężona, oraz straż polna i leśna, o ile także dla dozoru polowania będzie zaprzysiężoną.

b) Uczniowie szkół leśnych na czas ćwiczeń łowieckich na przestrzeniach ku temu przeznaczonych.

c) Dozorcy trzód bydła na pastwiskach, równie jak właściciele gruntów w tej części kraju, gdzie zachodzi potrzeba ochrony od drapieżnych zwierząt.

d) Uczestnicy obław dla wytępienia szkodliwych zwierząt z urzędu zarządzanych.

Osobom wymienionym pod *a) b) c) d)* wydawane będą w miejsce kart myśliwskich certyfikaty, ograniczone co do celu, czasu i przestrzeni, stosownie do udowodnionej w każdym wypadku potrzeby.

§. 7.

Do bezpośredniego dozoru i do doniesienia o przekroczeniach tej ustawy uprawnionym jest właściciel lub dzierżawca polowania, a obowiązani są c. k. żandarmerya, organa bezpieczeństwa publicznego, oraz służba straży do dozoru polowania zaprzysięgła.

§. 8.

Udzielenia kart myśliwskich i certyfikatów odmówić należy:

A) Osobom nie mogącym się wykazać własnem uprawnieniem lub pozwoleniem uprawnionych do wykonania polowania.

B) Małoletnim, wyjąwszy, jeżeli w ich imieniu ojciec lub opiekun, albo też dla uczniów szkół leśnych zawiadowca szkoły podanie wniesie.

C) Osobom nie mogącym się wykazać kartką na broń (Waffenpassem).

D) Chorym na umyśle, nałogowym pijakom i notorycznie znanym kłusownikom.

E) Na przeciąg lat pięciu, od upływu czasu odbytej kary, osobom, które się dopuściły zbrodni przeciw bezpieczeństwu życia lub własności, albo też czynu karygodnego przeciw bezpieczeństwu z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną (§. 335 ust. karnej).

F) Na przeciąg lat trzech osobom karanym za rozmyślne przekroczenie postanowień ustaw o ochronie zwierzyny, lub za przekroczenia niniejszej ustawy.

Karta myśliwska lub certyfikat mają być bez zwrotu taksy odebrane i unieważnione, jeżeli po ich wydaniu zajdzie lub dojdzie do wiadomości Władzy, jedna z przyczyn wykluczenia pod *A) B) C) D) E) F)* wymienionych.

§. 9.

Oprócz utraty karty bez zwrotu taksy podpada grzywnie od 5 do 50 zł. ktokolwiek:

1. używa karty myśliwskiej lub certyfikatu nie na jego imię wystawionego, albo kto udziela do użytku swojej karty lub certyfikatu innym osobom;

2. kto bez posiadania karty myśliwskiej lub certyfikatu poluje, albo przy wykonaniu polowania bez karty lub bez certyfikatu przydybanym zostanie;

3. ktokolwiek bez wykazania się pozwoleniem właściciela lub dzierżawcy polowania, po za obrębem domowego obejścia przydybanym będzie z bronią myśliwską na przestrzeni na której tym uprawnionym służy prawo polowania, jeżeli się nie znajduje w podróży na drodze lub ścieżce do użytku publicznego oddanej;

4. kto się dopuści przekroczenia postanowień w tej ustawie zawartych.

Grzywna zamienioną być może na karę aresztu, w razie udowodnionej niemożności opłaty, w stosunku jednego dnia aresztu za każde 5 zł. grzywny.

§. 10.

Wpłaty takie wpływają do kasy Wydziału krajowego na rzecz funduszu krajowego.

Grzywny w miarę wpłat przypadają w jednej połowie jako nadgroda dla organów do dozoru w § 7. powołanych, za każde doniesienie o przekroczeniu ustawy, w drugiej połowie dla funduszu ubogich tej gminy, w której przekroczenie miało miejsce.

§. 11.

Dochodzenie i ukaranie przekroczeń przeciw postanowieniom tej ustawy wykonują te Władze polityczne, w których okręgu karygodny czyn miał miejsce. Przeciw orzeczeniom 1szej instancyi służy prawo odwołania się do c. k. Namiestnictwa, a w dalszym biegu do instancyi ministeryalnej. Przeciw dwom równobrzmiącem orzeczeniom dalsze odwołanie się nie ma miejsca.

Zadawnienie przekroczeń następuje po upływie trzech miesięcy od dnia popełnionego przekroczenia, jeżeli w ciągu tego czasu przekraczający do odpowiedzialności nie został pociągniętym.

§. 12.

Karty myśliwskie wydane będą według wzoru *A.*, certyfikaty według wzoru *B.* Karty uprawniające do trzymania psów według wzoru *C.*, i zawierać mają na odwrotnej stronie tabelarnie ułożony wykaz czasu, w którym poszczególne rodzaje zwierzyny podlegają ochronie w moc ustawy z 30. Stycznia 1875. r.

§. 13.

Ustawa wchodzi w wykonanie w 30 dni po jej ogłoszeniu w dzienniku ustaw krajowych.

§. 14.

Moim Ministrom spraw wewnętrznych i rolnictwa polecam wykonanie tej ustawy.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Wzór A.

Karta myśliwska

ważna w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Dla .....

zamieszkałego w .....

Ważna na przeciąg czasu

od ..... do 31. Grudnia .....

(M. p.) **C. k. Starostwo. Magistrat.**

Taksa 8 zł. zapłacona do kasy .....

(Strona odwrotna.)

Czas ochrony zwierzyny według ustawy z dnia 31. Stycznia 1875.

Wzór B.

Certyfikat bezpłatny na broń myśliwską.

C. k. Starostwo w .....

Magistrat w ..... udziela .....

..... mieszkającemu w .....

..... w celu .....

na czas .....

(L. S.) **C. k. Starostwo. Magistrat.**

(Strona odwrotna.)

Czas ochrony zwierzyny według ustawy z dnia 31. Stycznia 1875.

Wzór C.

Karta dla właścicieli chartów i psów gończych.

Dla ..... mieszkającego w ..... upoważniająca do trzymania sztuk ..... chartów (psów gończych), ważna na przeciąg czasu od ..... do 31. Grudnia .....

(L. S.) **C. k. Starostwo. Magistrat.**

Taksa po 10 zł. od sztuki — razem ..... zapłacona.

Strona odwrotna jak przy wzorze A.

L. S. 66.846.

Alegr. 137

Sprawozdanie

dodatkowe Wydziału krajowego w przedmiocie szkół wydziałowych.

Wysoki Sejmie!

Dodatkowo do swego sprawozdania z dnia 22. Grudnia 1885. l. 56.885 Wydział krajowy ma zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi co następuje:

Dnia 11. Stycznia b. r. weszła do Wydziału krajowego odezwa Rady szkolnej krajowej z dnia 9. Stycznia b. r. l. 184 z wnioskiem zreorganizowania szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie w myśl postanowień noweli szkolnej z dnia 2. Lutego 1885. Nr. 28 i 29 Dz. ust. kr.

Spóźnienie to tem się tłómaczy, że Reprezentacya miasta Lwowa dopiero w dniu 30. Grudnia 1885. uchwaliła projekt reorganizacyi tej szkoły.

Szkoła wydziałowa żeńska we Lwowie założona została na mocy orzeczenia organizacyjnego Rady szkolnej krajowej z dnia 26. Lipca 1879. l. 6.859 zmienionego następnie częściowo orzeczeniami z d. 3. Maja 1885. l. 4.276 i z dnia 21. Listopada 1885. l. 14.447.

Na mocy tego ostatniego orzeczenia składa się lwowska szkoła wydziałowa żeńska z 3 klas szkoły wydziałowej i 5 klas szkoły pospolitej, złączonej z właściwą szkołą wydziałową pod jedną wspólną dyrekcyą. Koszta utrzymania tej szkoły ponosi w całości gmina miasta Lwowa z własnych funduszów.

Według projektu reorganizacyi uchwalonego przez Radę miasta Lwowa ma lwowska szkoła wydziałowa żeńska zgodnie z postanowieniem Art. 6. ustawy z dnia 2. Lutego 1885. obejmować odtąd kurs nauki czteroletni, podzielony na cztery klasy, a czteroklasowa ta szkoła wydziałowa pozostawać ma z czteroklasową szkołą pospolitą pod jedną wspólną Dyrekcyą.

Etat nauczycielski przyszłej szkoły wydziałowej żeńskiej lwowskiej będzie więc następujący:

1. Dyrektor z płacą 900 zł., dodatkiem za kierownictwo 200 i wolnem pomieszkaniem.
2. Cztery nauczycielki starsze z płacą po 900 zł.
3. Cztery nauczycielki rzeczywiste z płacą po 700 zł.
4. Katecheta z remuneracyą 600 zł.

5. Dwie praktykantki z wynagrodzeniem rocznem po 240 zł.

6. Docent hygieny z remuneracyą roczną 120 zł.

Koszta utrzymania szkoły wydziałowej żeńskiej obowiązała się gmina miasta Lwowa z własnych pokrywać funduszów.

Nadto ma być w myśl art. 11. i 12. ustawy z dnia 2. Lutego 1885. połączony ze szkołą wydziałową żeńską:

A) Kurs praktyczny robót kobiecych.

B) Kurs teoretyczny dalszego kształcenia, według zasad wyszczególnionych w projekcie
'/. statutu '/. uchwalonym przez Radę miasta Lwowa na posiedzeniu z dnia 30. Grudnia 1885.

Dla kursu praktycznego robót kobiecych ustanowiona będzie stała nauczycielka robót kobiecych z płacą 700 zł. i pomocnica z płacą 300 zł., naukę zaś innych przedmiotów udzielać będą kwalifikowani nauczyciele (nauczycielki) za wynagrodzeniem po 2 zł. od jednej godziny nauki.

W kursie teoretycznym udzielać będą nauki fachowo wykształceni nauczyciele (nauczycielki) za wynagrodzeniem po 2 zł. za jedną godzinę nauki.

Kierownictwo obu kursów nauki dopełniającej obejmie Dyrektor szkoły wydziałowej żeńskiej, któremu przyznane będzie zato osobne wynagrodzenie.

W szkole wydziałowej nauka jest bezpłatną, w kursach zaś dopełniających ustanowiona być ma opłata po 2 zł. miesięcznie i wpisowe 1 zł, dochód ten wpływać ma do kasy miejskiej, natomiast gmina miasta Lwowa ponosić będzie wszystkie koszta utrzymania tych kursów nauki dopełniającej.

Utworzenie kursu teoretycznego zawisłem będzie od zgłoszenia się 40 uczennic płacących; kurs praktyczny zaś będzie bezwarunkowo przy szkole wydziałowej żeńskiej utworzony.

Ponieważ przedstawiony powyżej projekt reorganizacyi szkoły wydziałowej lwowskiej zgodny jest z postanowieniami noweli szkolnej z dnia 2. Lutego 1885. (Dz. u. kr. Nr. 28) i odpowiada w zupełności miejscowym stosunkom i potrzebom, a nadto nie obciąża w niczem funduszu szkolnego krajowego, albowiem gmina miasta Lwowa z własnych funduszów wszystkie koszta utrzymania tego zakładu naukowego pokrywać się zobowiązała, przeto Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek reorganizacyi tej szkoły.

W sprawozdaniu swojem z dnia 22. Grudnia 1885. l. 56.885 pominęliśmy szkoły wydziałowe męskie w Śniatynie i Tarnowie z powodu, że co do tych dwóch szkół brakło nam opinii Rady szkolnej krajowej. Mniemaliśmy jednak, że będziemy mogli przedstawić odnośne wnioski w dodatkowem sprawozdaniu zwłaszcza, że Rada szkolna krajowa zapowiedziała udzielenie swej opinii w czasie jak najkrótszym. Jakoż co do szkoły śniatyńskiej nadeszła opinia Rady szkolnej dnia 30. Grudnia 1885., z przedłożeniem wstrzymaliśmy się jednak w oczekiwaniu opinii co do szkoły tarnowskiej. Tej wszelako nie udzielono nam dotychczas, a tak musimy i w tem dodatkowem sprawozdaniu wstrzymać się od postawienia wniosku co do szkoły tarnowskiej.

Co do szkoły wydziałowej śniatyńskiej, — to założoną została orzeczeniem organizacyjnem Rady szkolnej krajowej z 29. Sierpnia 1874. do l. 9.251 jako 3 klasowa szkoła wydziałowa, połączona z 5 klasową szkołą pospolitą męską pod jedną wspólną Dyrekcyą.

Gmina m. Śniatyna uiszcza na płace nauczycieli szkoły wydziałowej męskiej i 4-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej razem roczną kwotę 4.850 zł., nadwyżkę zaś wydatku na płace nauczycielskie w kwocie 4.280 zł. pokrywa fundusz szkolny okręgowy, a względnie krajowy.

Szkoła wydziałowa śniatyńska od początku istnienia swego nie miała powodzenia, a to z powodu braku należytej frekwencyi uczniów w klasach wyższych, a mianowicie klasa ósma nigdy nie była otwartą, a klasa siódma pojawiała się zaledwie co dwa lub trzy lata i liczyła trzech do siedm uczniów tak, że ją łączono z klasą szóstą, również nielicznie frekwentowaną (12 do 24 uczniów w przecięciu), a młodzież obu klas pobierała razem naukę od jednego nauczyciela, nauczyciele zaś właściwej szkoły wydziałowej pełnili natomiast służbę w oddziałach równorzędnych niższych klas szkoły pospolitej.

W roku bieżącym, a tak samo w roku ubiegłym szkolnym w klasie siódmej i ósmej nie było ani jednego ucznia, a uczniowie klasy szóstej, (do której się tylko 11 uczniów zapisało) pobierają razem naukę z uczniami klasy piątej, a w ten sposób plan naukowy, przepisany dla szkół wydziałowych, nie był w praktyce wykonywany.

Na wezwanie Rady szkolnej krajowej przedłożyła c. k. Rada szkolna okręgowa śniatyńska wnioski co do ewentualnej reorganizacyi tamtejszej szkoły wydziałowej męskiej, w myśl postanowień ustawy szkolnej z dnia 2. Lutego b. r. (Dz. ust. kraj. Nr. 28.)

Zdaniem c. k. Rady szkolnej okręgowej należałoby przystąpić do reorganizacyi rzeczonej szkoły i nadać jej charakter przemysłowo-handlowy, a to głównie z tego powodu, że miasto liczące przeszło 10.000 mieszkańców powinnoby mieć jakiś zakład naukowy z szerszym niż w szkołach pospolitych programem naukowym.

Opierając się na tem zapatrywaniu, projektuje c. k. Rada szkolna okręgowa przeobrażenie szkoły wydziałowej śniatyńskiej na zakład przemysłowo-handlowy o trzechletnim kursie naukowym, w którymby uczniowie prócz teoretycznych nauk niezbędnych dla przemysłowca, nabierali równocześnie zręczności mechanicznej i przysposobienia do zawodu kupieckiego i rzemieślniczego, a mianowicie w budownictwie rolniczem, stolarstwie, tokarstwie, kuśnierstwie i koszykarstwie, przyczem c. k. Rada szkolna okręgowa liczy na to, że okoliczni włościanie posyłaliby dzieci swoje do takiego zakładu i że uczniowie nauczywszy się w szkole rachunkowości kupieckiej, mogliby jąć się później zakładania sklepików po wsiach.

Rada szkolna krajowa nie podziela zapatrywania w powyżej powołanej rezolucyi c. k. Rady szkolnej okręgowej zawartego, i nie sądzi, żeby taka reorganizacya szkoły wydziałowej śniatyńskiej mogła temu zakładowi naukowemu zabezpieczyć powodzenie w przyszłości, a opiera się Rada szkolna krajowa na dwunastoletniem doświadczeniu, które najdowodniej wykazało, że mieszkańcy miasta Śniatyna nie uczuwają potrzeby wyższego kształcenia swych dzieci, skoro nie posyłali ich do klas wyższych szkoły wydziałowej.

Na dowód tego posłużyć może i ta okoliczność, że do istniejącej w Śniatynie od r. 1858. do 1872. niższej szkoły realnej w przecięciu tylko po 2 uczniów rocznie dostarczał sam Śniatyn, reszta zaś młodzieży uczęszczającej do tej szkoły była zamiejscową. — Szkoła wydziałowa powinna w myśl art. 8. ustawy z dnia 2. Lutego b. r. odpowiadać miejscowym potrzebom i stosunkom, nie podobna przeto reflektować na ewentualne potrzeby ludności okolicznej wiejskiej, jak to czyni projekt reorganizacyjny c. k. Rady szkolnej okręgowej śniatyńskiej. — Nadto wnioski zmierzające do reorganizacyi szkoły wydziałowej śniatyńskiej, jakie przedłożyła tamtejsza Rada szkolna okręgowa, nie zupełnie odpowiadają postanowieniom nowej ustawy szkolnej, a w praktycznem zastósowaniu musiałyby na nieprzezwyciężone natrafić trudności, gdyby istotnie tak różnorodne gałęzie przemysłu miały mieć zastósowanie w instrukcyi śniatyńskiej szkoły wydziałowej. Koszta utrzymania takiej szkoły byłyby bardzo znaczne, a jest rzeczą więcej niż wątpliwą, czyby szkoła taka przynieść mogła miastu istotny

i rzetelny pożytek i czyby przełamać zdołała apatyę, jaką ludność miasta Śniatyna okazywała dotychczas w obec szkoły wydziałowej męskiej.

Podzielając w zupełności to zdanie Rady szkolnej krajowej, Wydział krajowy oświadcza się także ze swej strony za zwinięciem tej szkoły.

Na podstawie tego co wyżej przytoczono, Wydział krajowy dodatkowo do wniosków sprawozdaniem z 22. Grudnia 1885. l. 56.885 przedłożonych, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Szkoła wydziałowa żeńska we Lwowie ma być z początkiem roku szkolnego 1886/87 zreorganizowaną w myśl projektu statutu uchwalonego na posiedzeniu Rady miasta Lwowa z 30. Grudnia 1885.

   Fundusz szkolny krajowy nie będzie i nadal ponosić żadnych wydatków na tę szkołę.

2) Szkoła wydziałowa męska w Śniatynie ma być z końcem roku szkol. 1885/6 zwiniętą.

Lwów dnia 13. Stycznia 1886.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz.

Sprawozdawca:

Oktaw Pietruski,

Członek Wydziału krajowego.

Alegat do L. W. kr. 66.846/85.

PROJEKT STATUTU

szkoły wydziałowej żeńskiej

tudzież kursów nauki dopełniającej

WE LWOWIE.

§. 1.

Cel szkoły wydziałowej żeńskiej wskazuje art. IX. krajowej ust. z d. 2. Lutego 1885.

§. 2.

Ze szkołą wydziałową łączy się: kurs dopełniający dla młodzieży o kierunku teoretycznym i praktycznym.

§. 3.

Szkoła wydziałowa wraz z kursami dopełniającymi tworzy organiczną całość i zostaje pod jedną dyrekcyą, która kieruje zarazem 4 klasami niższemi (1—4) ze szkołą wydziałową połączonemi.

§. 4.

Językiem wykładowym szkoły jakoteż na kursie dopełniającym jest język polski.

I. Szkoła wydziałowa.

§. 5.

Szkoła wydziałowa urządzona na podstawie orzeczenia Wys. Rady szk. kraj. z d. 26. Lipca 1879. L. 6.859 ulega o tyle zmianie, o ile tego żąda art. VI—IX. ustawy kraj. z d. 2. Lutego 1885., i obejmuje kurs nauki 4-letni o 4 klasach (5., 6., 7., 8.).

§. 6.

Przyjęcie uczenicy do tej szkoły nastąpi po ukończeniu kl. IV. szkoły ludowej, lub na podstawie egzaminu wstępnego, którego przedmiotem będzie nauka w szkole 4-klasowej pospol. wskazana, a którego pomyślny wynik zależeć będzie od wykazania się dobrymi postępami w przedmiotach w szkole 4-klasowej udzielanych.

§. 7.

Prócz przedmiotów wskazanych art. VII. i IX. ust. krajowej z d. 2. Lutego 1885. będzie także udzielany język francuski, jako przedmiot nadobowiązkowy.

§. 8.

Plan nauki ułoży władza szkolna w myśl art. X. ust. kraj., atoli liczba godzin nauki nie może przekraczać 28 tygodniowo.

§. 9.

Grono nauczycielskie składa się prócz dyrektora i katechety, nadto z 4 nauczycielek z kwalifikacyą do szkół wydziałowych, z których dwie posady mają być objęte grupą I., jedna grupą II., jedna grupą III. patentu kwalifikacyjnego; kierownik zaś ma posiadać wykształcenie uniwersyteckie i wykazać się patentem nauczycielskim na całą szkołę średnią.

§. 10.

Dyrektor i 4 nauczycielki mają posady stałe, katecheta zaś udzielający religii we wszystkich klasach od I. do VIII., otrzyma osobne wynagrodzenie.

II. Kurs dopełniający
o kierunku teoretycznym i praktycznym.

§. 11.

W myśl art. XI. i XII. ustawy kraj. z dnia 2. Lutego 1885., urządza się kurs dopełniający o kierunku teoretycznym i praktycznym dla młodzieży dorosłej, płci żeńskiej.

A. Kurs dopełniający o kierunku teoretycznym.

§. 12.

Kurs dopełniający o kierunku teoretycznym ma na celu uzupełnienie wykształcenia udzielonego przez szkołę wydziałową w takim zakresie, jakiego się wymaga od kobiety wykształconej klasy naszego społeczeństwa i obejmywać będzie następujące przedmioty naukowe:

a) Historya literatury powszechnej ze szczególnem uwzględnieniem literatury polskiej — 2 godziny tygodniowo, cały rok.
b) Historya powszechna nowszych czasów — 2 godziny tygodniowo, cały rok.
c) Estetyka, ze szczególnem uwzględnieniem utworów ducha polskiego — 2 godziny tygodniowo, cały rok.
d) Wiadomości z hygieny, pedagogii, dydaktyki, o ile są potrzebne w przyszłem powołaniu kobiety — 3 godziny tygodniowo w I. półroczu.
e) Nauka gospodarstwa domowego, w II. półroczu — 3 godziny tygodniowo.

Ogólna tedy liczba godzin wynosiłaby tygodniowo 9 godz., do których w razie uznanej potrzeby dołączyć by można naukę uzupełniającą języka francuskiego i niemieckiego i t. p. Nauka zaś winna być w razie możności tak rozłożoną, by uczniom tego kursu umożliwić korzystanie z niektórych działów kursu dopełniającego o kierunku praktycznym.

§. 13.

Warunkiem przyjęcia jest ukończenie szkoły wydziałowej z dobrym postępem, lub na podstawie egzaminu wstępnego z nauk w szkole wydziałowej udzielanych, a ilość uczenic nie może w jednej klasie przekraczać 45.

§. 14.

Nauk z wyjątkiem gospodarstwa domowego, udzielać będą nauczyciele fachowi, przedstawiani corocznie przez c. k. Radę szkolną okręgową Reprezentacyi miasta, a zatwierdzeni przez c. k. Radę szkolną krajową za remuneracyą odpowiednią (2 zł. od godziny), wyznaczoną przez Reprezentacyę z kasy miejskiej.

§. 15.

Udzielający nauk na tym kursie, zbierać się będą pod przewodnictwem dyrektora na konferencye peryodyczne, na których omawiane będą kwestye dotyczące kursu, a wnioski przedstawiać się będą władzy nadzorczej.

§. 16.

Uczenice kursu dopełniającego o kierunku teoretycznym, składają na ręce Dyrekcyi prócz wpisowego 1 zł., nadto opłatę szkolną, kwotę miesięczną po 2 zł., która wpływa do kasy gminnej. Reprezentacyi miejskiej przysługuje jednak prawo uwolnienia od połowy opłaty ubogich odznaczających się w naukach uczenic, na przedstawienie Dyrekcyi, jednak liczba uwolnionych nie ma przenosić $^1/_4$ ogółu uczenic.

B. Kurs dopełniający o kierunku praktycznym.

§. 17.

W myśl ust. kraj. z dnia 2. Lutego 1885. art. XI., urządza się kurs dopełniający o kierunku praktycznym, mający na celu praktyczne przysposobienie młodzieży, i umożliwienie jej zajęcia odpowiedniego stanowiska.

§. 18.

Kurs ten obejmowałby:
oddziały krawiectwa i białego szycia, rozpadających się na:

I. półrocze.

a) Naukę kroju bielizny w połączeniu z rysunkiem stosowanym, 4 godziny tygodniowo.
b) Ćwiczenia w szyciu ręcznem i maszynowem, według najlepszych metod, z uwzględnieniem metody Szalenfeldowskiej i poznawanie towarów, w 10 godzinach tygodniowo.

II. półrocze.

c) Naukę kroju sukień w połączeniu z rysunkiem stosowanym, 4 godziny tygodniowo.
d) Wykonanie robót według najnowszych metod z uwzględnieniem nauki o kolorach i stylach, tudzież towaroznawstwa, 10 godzin tygodniowo. Przez cały rok.
e) Rachunki kupieckie, w połączeniu z buchhalteryą, 2 godziny tygodniowo.
f) Korespondencya handlowa w języku polskim i niemieckim, 1 godzina tygodniowo.
g) Geografia handlowa, 1 godzina tygodniowo.

§. 19.

Nauka jest jednorazową, i odbywa się w godzinach popołudniowych.

§. 20.

Na kurs o kierunku praktycznym wpisać się mogą uczenice po ukończeniu z postępem szkoły wydziałowej, lub na podstawie egzaminu stwierdzającego poziom wykształcenia, jakiego udziela szkoła wydziałowa.

§. 21.

Nauki na kursie robót udzielać będzie kwalifikowana nauczycielka, której do pomocy dodaną będzie kwalifikowana pomocnica z płacą przez Reprezentacyę unormowaną (nauczycielka z płacą 700 zł., pomocnica z płacą 300 zł. rocznie). Mogą być nadto przyjęte 2 bezpłatne praktykantki.

§. 22.

Warunkiem uzyskania posady, jest świadectwo ukończonych kursów robót kobiecych w szkole fachowej. Pomocnica może wyjątkowo swe uzdolnienie i w inny sposób udowodnić. Posada nauczycielki jest stałą, pomocnicy zaś tymczasową, a obsadzenie obydwóch posad odbywa się w sposób w etatowych szkołach miejskich przyjęty.

Do nauczycieli do przedmiotów *e) f) g)* stosuje się §. 14.

§. 23.

Uczenice kursu praktycznego uiszczają wpisowe w kwocie 1 zł. i czesne miesięczne w kwocie 2 zł., wpływające do kasy miejskiej, na przedstawienie jednak Dyrekcyi, przysługuje Reprezentacyi miejskiej prawo uwalniania od połowy opłaty z tem zastrzeżeniem, że ilość uwolnionych nie przekroczy $^1/_4$ ogółu uczęszczających uczenic. — Uczenice zaś kursu o kierunku teoretycznym, uczęszczające na kurs robót, nie opłacają osobnej opłaty.

§. 24.

Po ukończeniu kursu praktycznego i teoretycznego, otrzymuje uczenica świadectwo stwierdzające postęp w naukach.

§. 25.

Reprezentacyi miejskiej przysługuje prawo rozszerzenia w miarę potrzeby kierunków kursu teoretycznego jakoteż praktycznego, w ogóle zmiana statutu, zaś odpowiedni plan zatwierdzony przez Radę szkolną krajową, unormuje zakres i rozkład poszczególnych przedmiotów.

§. 26.

Co do ingerencyi do kursu praktycznego Dyrekcyi zakładu, stosuje się w zupełności §. 15. — nadto obowiązaną jest Dyrekcya do składania rocznych sprawozdań.

§. 27.

Rok szkolny rozpoczyna się 1. Września, a kończy 30. Czerwca uroczystem zamknięciem i wystawą prac uczenic.

We Lwowie, dnia 29. Grudnia 1885.

Z drukarni Pillera i Spółki.

LW. 61.310/885.

Aleg. 136

Propozycya

Wydziału krajowego w sprawie wyboru zastępców członków Rady nadzorczej Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

W myśl §. 71. ustępu 6. statutu Banku krajowego wylosowanymi zostali z pomiędzy zastępców członków Rady nadzorczej tegoż Banku pp:

Józef Pieńczykowski,
Zygmunt Augustynowicz.

Na podstawie §. 71. ustępu 1. powołanego statutu Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi do wyboru na zastępców członków Rady Nadzorczej Banku krajowego pp.:

Józefa Pieńczykowskiego,
Karola Kiselkę, właściciela dóbr i przemysłowca.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 13. Stycznia 1886.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Rybicki w. r.
Zastępca członka Wydziału krajowego.

L. 1.140/S.

Alegg. 139

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wniosku posła Romańczuka i o wnioskach pp. Małeckiego i Czerkawskiego w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych i średnich.

Wysoki Sejmie!

Na sesyi roku 1884. wniósł poseł Romańczuk projekt do częściowych zmian ustawy z dnia 22. Czerwca 1867. w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych i średnich naszego kraju. Artykuł II. i alinea *b*. Artykułu V. tej ustawy miały według wniesionego projektu opiewać jak następuje:

Art. II. Jeżeli szkoła ludowa pobiera subwencyę z funduszów publicznych, to prawo decydowania, który z języków, polski czy ruski, ma być wykładowym, wykonuje gmina wspólnie ze szkolną władzą krajową w ten sposób, iż orzeczenia gminy ulegają zatwierdzeniu szkolnej władzy krajowej.

Jeżeli w jakiej miejscowości z mieszaną ludnością polską i ruską, gdzie druga narodowość stanowi co najmniej czwartą część całej ludności, a w miejscowościach z ludnością nad 12 tysięcy, conajmniej trzy tysiące dusz, jest więcej szkół ludowych dla dzieci jednej płci, to przynajmniej w jednej szkole, a jeśli jest tylko jedna szkoła z paralelnemi klasami, to w paralelnych klasach językiem wykładowym ma być język drugiej narodowości. W której i w jakiej szkole ma być wykładowy język drugiej narodowości, decyduje stosownie do liczby dusz obydwu narodowości, i do miejscowych potrzeb, krajowa władza szkolna w porozumieniu z Radą gminną, względnie z tym, kto szkołe utrzymuje.

Art. Vb), W paralelnych klasach wszystkich szkół średnich, na żądanie rodziców co najmniej 25-ciu uczniów, ma krajowa władza szkolna bezzwłocznie zarządzić zaprowadzenie drugiego języka krajowego jako wykładowego. Przy postępowaniu uczniów do wyższych klas, paralelna klasa z drugim językiem wykładowym będzie postępować razem z uczniami, przynajmniej tak długo, dokąd liczba uczniów nie zejdzie poniżej dwudziestu.

Wniosek ten został przekazany komisyi szkolnej, a później na wniosek tejże, Wydziałowi krajowemu, do dokładnego zbadania, z poleceniem, aby Wydział krajowy wnioski tyczące się tej sprawy przedłożył Sejmowi w czasie najbliższej sesyi. Wydział krajowy, czyniąc zadość temu wezwaniu, przedłożył Sejmowi dnia 17. Listopada 1885. sprawozdanie obszerne, w którem uznał, że nie zachodzi potrzeba zaprowadzenia zmiany w dotychczasowych ustawach krajowych, a postawił natomiast wniosek dążący do tego, aby się Sejm oświadczył za zaprowadzeniem drugiego gimna-

zyum w Przemyślu z językiem wykładowym ruskim. I ten wniosek został zwykłym porządkiem obrad przekazany komisyi szkolnej, w jesieni przeszłego roku.

Komisya szkolna rozpocząwszy na nowo swoje prace nad wnioskiem posła Romańczuka, postanowiła się równocześnie także zastanowić nad myślą, którą p. Wojciech Dzieduszycki w Sejmie w przeszłym roku podniósł, żądając zaprowadzenia obowiązkowej nauki języka ruskiego w szkołach średnich o języku wykładowym polskim i na odwrót. Komisya postawiła wreszcie przez usta swojego sprawozdawcy p. Zolla dnia 16. Grudnia 1885. roku wnioski, których celem było uchwalenie trzech rezolucyi sejmowych.

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby w gminach miejskich, w których, nie licząc osobnych szkół żeńskich, jest dwie lub więcej szkół ludowych publicznych, a w których najmniej 3.000 ludności używa języka ruskiego, względnie polskiego, jako towarzyskiego, niebędącego jednak językiem wykładowym w owych szkołach ludowych, przeprowadził urządzenie szkoły ludowej z tymże językiem wykładowym, jeżeli tylko z dochodzenia przedsięwziętego w myśl artykułu 4., 10. i 11. ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873. (Dz. u. kr. l. 250) okaże się, że w gminach tych przebywa dostateczna ilość rodziców, pragnących dzieci swe posyłać do takiej szkoły.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby we wschodniej części naszego kraju założył nowe gimnazyum, w któremby w myśl art. VII. ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. zaprowadzonym mógł być język wykładowy ruski.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby w myśl artykułu V. lit. *c.* ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. w szkołach średnich naukę języka polskiego i ruskiego zaprowadził o tyle jako obowiązującą, iżby tylko na wyraźne żądanie rodziców uwalniano uczniów w szkołach średnich z językiem wykładowym polskim od nauki języka ruskiego, a w szkołach średnich z wykładowym językiem ruskim, od nauki języka polskiego.

Te wnioski komisyi szkolnej stały się przedmiotem obrad sejmowych na posiedzeniach 2. i 4. Stycznia roku 1886. W czasie debaty oświadczył Rząd przez usta swojego komisarza Dra Rittnera, że lubo dołożyć gotów wszelkich starań, aby się stało zadość żądaniom zawartym w pierwszej rezolucyi wniesionej przez komisyę, nie wie, o ile przeprowadzenie tam wypowiedzianej zasady da się pogodzić z istniejącemi ustawami. Co do trzeciej rezolucyi, oświadczył Rząd wręcz, że ją mniema być przeciwną wyraźnemu brzmieniu obowiązujących ustaw.

Oświadczenie to Rządu zmieniło zupełnie położenie, skoro skuteczność rezolucyi proponowanych stała się wątpliwą. Sejm tedy przekazał całą sprawę napowrót komisyi szkolnej, wraz z wnioskami uczynionemi w czasie debaty, przez pp. Małeckiego i Czerkawskiego.

Wniosek p. Małeckiego brzmi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustęp *b.* i *c.* artykułu V., tudzież artykuł VII. ustawy krajowej o języku wykładowym etc. z roku 1867. zostają uchylone w stylizacyi dotychczasowej.

Natomiast mają powyższe ustępy brzmieć tak:

Art. V *b).* O czasowej możności i potrzebie zaprowadzenia obok wykładów w języku polskim, także wykładów ruskich w poszczególnych przedmiotach nauki. a to bądź w osobnych oddziałach, bądź wspólnie w jednym i tym samym oddziale, orzeka w każdym danym przypadku c. k. Rada szkolna krajowa na żądanie rodziców przynajmniej 25 uczniów.

c) W klasach o języku wykładowym ruskim, nauka języka polskiego, w szkołach średnich z językiem wykładowym polskim, nauka języka ruskiego, w klasach z wykładem utrakwistycznym, nauka obu języków krajowych jest przedmiotem obowiązkowym.

Art. VII. O zmianach co do języka wykładowego w szkołach średnich z funduszu publicznego utrzymywanych w ogóle, a w szczególności mających na celu stopniowe rozszerzanie wykładów w języku ruskim, a to przez wyłączne, lub też w pewnych tylko przedmiotach zaprowa-

dzenie go stale, bądź w poszczególnych klasach głównych lub równoległych, bądź z czasem w całych gimnazyach lub szkołach realnych, stanowić będzie na przyszłość Sejm po wysłuchaniu Rad powiatowych.

Wniosek p. Czerkawskiego brzmi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić poniżej umieszczony projekt ustawy:

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca niektóre postanowienia ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. r. (Dz. ust. kraj. z r. 1867. Cz. V.) o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

§. 1.

W ustawie krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. r. (Dz. ust. kraj. z r. 1867. Cz. V.) o języku wykładowym i t. d. umieszczone ma być po Artykule II. jako nowe postanowienie następujące:

Art. IIa).

Jeżeli w jakiej miejscowości o mięszanej ludności, używającej w części polskiego, w części ruskiego języka jako towarzyskiego, ludność, której język nie jest wykładowym językiem w żadnej z miejscowych szkół ludowych, stanowi co najmniej czwartą część ogółu jej mieszkańców, w miejscowościach zaś z ludnością wyżej 12-stu tysięcy dusz sięga do 3.000 dusz, znajduje się tam dwie lub więcej publicznych szkół ludowych dla dzieci jednej płci, to przynajmniej w jednej szkole, a w razie, jeżeli istniejąca jedna szkoła posiada klasy o współrzędnych oddziałach, to w nowoutworzonych tego rodzaju oddziałach językiem wykładowym winien być język tej drugiej części ludności, o ile z dochodzenia, w myśl art. 4., 10. i 11. ustawy krajowej z d. 2. Maja 1873. (Dz. ust. kraj. l. 250) o zakładaniu szkół ludowych, przedsięwziętego i w skutku zapisów do szkoły się okaże, że w tej gminie przebywa dostateczna ilość rodziców, którzy pragną swe dzieci, w wieku do szkoły obowiązanym będące, posyłać do takiej szkoły lub takich oddziałów.

§. 2.

Art. V. lit. b) i lit. a) powołanej w §. 1. ustawy krajowej i t. d. przestaje obowiązywać w dotychczasowej osnowie i ma odtąd opiewać jak następuje:

Art. Vb).

W klasach wszystkich szkół średnich, co z powodu przepełnienia wymagać będą rozdzielenia na współrzędne oddziały, mają

być osobne oddziały (klasy równoległe czyli paralelne), urządzone na podstawie drugiego języka krajowego (polskiego lub ruskiego) jako wykładowego, skoro rodzice conajmniej 25 uczniów przeznaczonej do rozdziału klasy tego zażądają i swoich synów do powstającego na tej podstawie oddziału zapiszą. Postępując do klas wyższych, ci uczniowie mają znaleść sposobność pobierać w zakładzie naukę w podobnych oddziałach w tym samym języku wykładowym, dopóki liczba uczeszczających do ich oddziału nie zejdzie poniżej 20, lub w ogóle nie ustanie potrzeba utrzymywania współrzędnego odpowiedniej klasy oddziału.

c) W szkołach średnich z językiem wykładowym ruskim, nauka języka polskiego, a w szkołach średnich lub ich oddziałach z językiem wykładowym polskim, nauka języka ruskiego, jest względnym obowiązkiem w tem znaczeniu, iż na wyraźne żądanie rodziców uwolnić należy każdego ucznia od pobierania nauki drugiego języka krajowego, nie będącego dla niego językiem wykładowym.

Po oświadczeniach komisarza rządowego, wypowiedzianych w pełnej Izbie w czasie debaty nad wnioskami p. Romańczuka, wydało się większości komisyi, że wytrwanie na drodze uchwalania rezolucyi nie było właściwem i że należy się przychylić do zdań bronionych już pierwej przez znaczną mniejszość komisyi. Skoro komisyi chodzi o to, aby stało się zadość słusznej potrzebie zaprowadzenia wykładu w drugim języku krajowym po szkołach ludowych w miejscowościach, w których znaczna mniejszość ludności używa języka nie będącego dotąd językiem wykładowym w szkołach ludowych w tej gminie istniejących, i skoro można było ze słów komisarza rządowego wnioskować, że Rząd nie mógłby bez poprzedniej zmiany ustawy spełnić żądań, któreby Sejm w tej mierze w formie rezolucyi wyraził: mniemała większość komisyi, iż należy się przystąpić do zmiany obowiązujących ustaw, zmierzającej do tego samego celu, którego osiągnięcie było także zamiarem komisyi wtedy, kiedy stawiała w Izbie wnioski do rezolucyi.

Względy formalnej i jurydycznej natury, które pierwej skłoniły były większość komisyi do tego, aby obrała raczej drogę rezolucyi, jak drogę ustawy, sprawiły i teraz to, że komisya nie może doradzać Sejmowi jakiejkolwiek zmiany obowiązującego Art. II. ustawy krajowej o języku wykładowym i t. d. I owszem komisya cała zgadza się z tem, że należy się ten artykuł, podobnież jak artykuł III. tej ustawy, pozostawić nietkniętym. Chcąc jednak zapewnić odpowiednie uwzględnienie w szkołach ludowych języka mniejszości mieszkańców pojedyńczych gmin, a to zgodnie z duchem tak ustaw krajowych jako też ustaw obowiązujących w państwie, wnosi komisya uchwalenie nowego artykułu IIa), mającego się stać częścią składową ustawy wyżwymienionej.

Komisya nie może się przychylić do zdania, jakoby samo istnienie znacznej mniejszości dzieci używających drugiego języka krajowego, polskiego albo ruskiego, miała już stanowić o konieczności zaprowadzenia wykładów także w tym drugim języku krajowym w szkołach ludowych gminy, która się nie oświadczyła już sama, na mocy obowiązujących praw, za wprowadzeniem tego języka jako wykładowego w szkołach ludowych. Taka potrzeba zachodzi istotnie wtedy tylko, jeżeli się znajdzie dostateczna ilość rodziców, którzyby nietylko zażądali wprowadzenia wykładów w języku mniejszości, ale którzyby także w istocie odpowiednią ilość dzieci mogli i chcieli posyłać do szkoły ludowej, której językiem wykładowym byłby język polski albo ruski, używany w życiu towarzyskiem przez mniejszość mieszkańców gminy. Dla tego to komisya, przychylając się zresztą do pierwotnej myśli posła Romańczuka, wnosi zgodnie z nim, aby drugi język krajowy, polski albo ruski, został zaprowadzonym jako język wykładowy w drugiej szkole tejże płci, albo w klasach paralelnych już istniejących, albo na mocy praw powstać mających, w szkole jednej istniejącej

w gminie, tam wszędzie, gdzie mniejszość używająca tego jezyka wynosi przynajmniej czwartą część ludności gminy, albo gdzie przewyższa liczbę 3.000 dusz, w gminach mających więcej jak 12.000 dusz; ale równocześnie domaga się i tego dodatkowego warunku, aby wola rodziców domagających się wykładów w drugim języku krajowym została stwierdzoną w sposób niedopuszczający wątpliwości, czy ciężar utrzymywania szkoły ludowej o języku wykładowym mniejszości, nie zostanie nałożony na gminę, a względnie na fundusze szkolne okregowe i krajowe, bez rzeczywistej potrzeby, i czy w ten sposób założona szkoła nie będzie pozbawioną odpowiedniej frekwencyi uczniów?

Komisya podobnież nie zmieniła swojego przekonania co do tego, iż konieczna dać językowi ruskiemu jako wykładowemu szersze pole w szkołach średnich. W obec tego jednak, że oprócz p Romańczuka, jeszcze pp. Czerkawski i Małecki wnieśli na Sejm wnioski, mające na celu zasadnicze i prawodawcze rozszerzenie zakresu języka ruskiego jako wykładowego w szkołach średnich, odstąpiła komisya od zamiaru zaprojektowania jednego tylko gimnazyum ruskiego, któreby miano założyć w nieoznaczonej dotąd miejscowości we Wschodniej Galicyi. Wniosek tak dorywczego załatwienia sprawy jest dziś już mniej właściwym, a to głównie w obec wniosku postawionego przez p. Małeckiego, który niezawodnie trafił na bardzo sympatyczne przyjęcie w szerokich kołach poselskich. Niepodobna wprawdzie w obec istniejących ustaw państwa zaprowadzić we wszystkich szkołach średnich kraju naszego obowiązującej bezwzględnie nauki drugiego języka krajowego polskiego albo ruskiego. Warto się jednak głęboko zastanowić nad tem, jaką drogę należy się obrać przy rozszerzaniu zakresu języka ruskiego jako wykładowego w szkołach średnich kraju naszego? Czy sie należy zakładać w myśl wniosków pp. Romańczuka i Czerkawskiego osobne klasy paralelne, albo nawet w myśl wniosków Wydziału krajowego osobne gimnazya z językiem wykładowym ruskim, tym kształtem, żeby się młodzież później osobno kształciła, żeby sobie odrębnie wyobrażenia o świecie i o obowiązkach swoich wyrabiała, i aby się wreszcie sobie nawzajem obcą stawała? Czy też nielepiejby było, jak tego chce p. Małecki, aby zaprowadzano powoli po szkołach średnich na Rusi gimnazya z wykładami mieszanemi polskiemi i ruskiemi, w którychby ruski język otrzymał szersze uprawnienie w szkolnictwie naszem, a w którychby się wspólnie wychowywała młodzież, używająca w domu obydwu języków jako macierzystych, wyrastając tym sposobem na zgodnych obywateli jednego kraju, znających dobrze wzajemną literaturę, wzajemne wyobrażenia i wzajemne tradycye?

Nie tajno jednak komisyi, że przeprowadzenie tak daleko idących zmian w programie szkół średnich, jak te, które p. Małecki proponuje, wymaga głębokich studyów. Z tej przyczyny nie wnosi jeszcze komisya szkolna zasadniczego i prawodawczego załatwienia sprawy szkół średnich, a poprzestaje na wniosku, aby myśl podaną przez p. Maleckiego przekazano Wydziałowi krajowemu do zbadania, z poleceniem, aby już na przyszłej sesyi poczynił Sejmowi w tej mierze pozytywne wnioski.

Niechcąc jednak, aby istotne potrzeby uczniów używających towarzyskiego języka ruskiego ucierpiały na tej zwłoce, wnosi komisya, aby Sejm, czyniąc użytek z prawa przysługującego mu na mocy art. VII. ustawy kr. o języku wykładowym, teraz już uchwalił, że język ruski ma być językiem wykładowym we współrzędnych klasach gimnazyum niższego w Przemyślu, przez co się bynajmniej nie przesądza przyszłemu prawodawczemu i zasadniczemu rozstrzygnięciu całej sprawy.

W obec niezbędnej potrzeby jaka zachodzi, aby wszyscy wykształceni mieszkańcy kraju znali dokładnie obydwa języki i obie literatury polskie i ruskie, obstaje jednak komisya przy swoim wniosku, aby przynajmniej względny obowiązek nauki drugiego języka krajowego w szkołach średnich był odtąd w ten sposób zaprowadzony, iżby ta nauka wchodziła w zakres planu przepisanego, aby się odbywała w godzinach szkolnych, aby jej przebieg wpływał na klasyfikacyę uczniów i aby tylko te dzieci od tej nauki uwalniano, których rodzice by się tego wyraźnie doma-

gali. Takie postanowienie nie byłoby sprzeczne z obowiązującemi ustawami Państwa, a niezawodnie poprawiłoby dzisiejszy, wielce w tej mierze niezadawalniający stan rzeczy.

Komisya chciała tę także sprawę załatwić za pomocą rezolucyi sejmowej. Po oświadczeniu Wysokiego Rządu uczynionem w tej mierze, uznaje komisya, że ta droga nie prowadziłaby do celu i z tego powodu wnosi obecnie nie już rezolucyę, ale projekt do ustawy.

Wreszcie, znając formalne trudności, z jakiemi nieraz spotykają się uchwalone przez Sejm ustawy, a pragnąc jak najrychlejszego urzeczywistnienia swoich zamiarów, proponuje komisya nie jedną, ale dwie nowele osobne do ustawy o języku wykładowym, a to zważywszy, że tym sposobem niedójście do skutku jednej noweli, nie stawało by na zawadzie spełnieniu zamiarów Sejmu zawartych w drugiej.

Zgodnie z wyżwymienionemi zapatrywaniami stawia komisya następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

Ustawa

z dnia .... zmieniająca niektóre postanowienia ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. (Dz. ust. kr. z r. 1867. Cz. V. l. 13) o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

§. 1.

W ustawie krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. r. (Dz. ust. k. z r. 1867. Cz. V. l. 13.) o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ma być umieszczone, jako nowe, po Artykule II., postanowienie następujące:

Art. II. a.

Jeżeli w jakiej miejscowości o mieszanej ludności, używającej w części polskiego a w części ruskiego języka jako towarzyskiego, ludność, której język nie jest wykładowym językiem w żadnej z miejscowych szkół ludowych, stanowi conajmniej czwartą część ogółu jej mieszkańców, w miejscowościach zaś z ludnością wyżej 12.000 dusz, sięga do 3.000 dusz, a znajduje się tam dwie lub więcej szkół ludowych dla dzieci jednej płci, to przynajmniej w jednej szkole, a w razie jeżeli istniejąca jedna tylko szkoła posiada klasy o współrzędnych oddziałach, to w nowoutworzonych tego rodzaju oddziałach językiem wykładowym winien być język tej drugiej części ludności, o ile z dochodzenia w myśl art. 4., 10. i 11. ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873. (Dz. u. k. L. 250) o zakładaniu szkół ludowych przedsięwziętego, i w skutku zapisów do szkoły (art. 1. wyżprzytoczonej ustawy) się okaże, że w tej gminie przebywa dostateczna ilość rodziców, którzy pragną swe dzieci w wieku obowiązanym do szkoły będące posyłać do takiej szkoły lub takich oddziałów.

§. 2.

Poruczam wykonanie niniejszej ustawy Mojemu Ministrowi oświecenia.

II.

Ustawa

z dnia .... zmieniająca postanowienia Art. V. alinei *c)* ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. r. (Dz. ust. k. z r. 1867. Cz. V. l. 13.) o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

§. 1.

Art. V. lit. *c)* ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. r. (Dz. ust. k. z r. 1867. Cz. V.) o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przestaje obowiązywać, i ma odtąd opiewać jak następuje:

Art. V. *c)*. W szkołach średnich lub ich oddziałach z językiem wykładowym ruskim, nauka języka polskiego, a w szkołach średnich lub ich oddziałach z językiem wykładowym polskim, nauka języka ruskiego, jest względnym obowiązkiem, w tem znaczeniu, iż na wyraźne żądanie rodziców uwolnić należy każdego ucznia od pobierania nauki drugiego języka krajowego nie będącego dla niego językiem wykładowym.

§. 2.

Poruczam wykonanie niniejszej ustawy Mojemu Ministrowi oświecenia.

III.

„Wzywa się Wysoki Rząd, aby zaprowadził wykłady w języku ruskim w oddziałach równoległych czterech pierwszych klas gimnazyum w Przemyślu.“

IV.

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby rozważył w porozumieniu z Radą szkolną krajową, o ileby można w myśl wniosku podanego przez posła Małeckiego na dniu 2. Stycznia 1886. stopniowo zaprowadzać w niektórych szkołach średnich wschodniej części kraju naszego wykłady niektórych przedmiotów wyłącznie w języku ruskim, dla wszystkich uczniów zarówno obowiązujące, i aby poczynił Sejmowi odpowiednie w tej mierze wnioski“.

W tej samej sprawie zgłoszono w komisyi dwa wnioski mniejszości, które do niniejszego sprawozdania dołączono.

Niniejszem sprawozdaniem załatwiono petycye Rusinów miasta Kałusza pod l. 684 S. 541 p. i Rusinów miasta Stryja pod l. 683 S. 540 p.

Przewodniczący:
Dr. Majer.

Sprawozdawca:
Wojciech Dzieduszycki

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. S. 1.119.

Aleg. 140

Sprawozdanie

mniejszości komisyi szkolnej o wnioskach posła Romańczuka i posła Czerkawskiego w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu, odbytem w dniu 4. Stycznia b. r., Wysoki Sejm uchwalił zwrócić komisyi szkolnej wnioski, przedłożone przez nią o wniosku posła Romańczuka w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych i średnich, tudzież wniosek posła Czerkawskiego w tej samej sprawie i wniosek posła Małeckiego w sprawie języka wykładowego w szkołach średnich z poleceniem, aby komisya ponowne wnioski swe jeszcze w tej sesyi przedłożyła Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia.

Komisya szkolna większością głosów przychyliła się obecnie w sprawie języka wykładowego w szkołach ludowych do wniosku posła Czerkawskiego i zaleca Wysokiej Izbie do przyjęcia projekt noweli, zmieniającej postanowienie artykułu II. ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867.

Podpisani, składający obecnie mniejszość komisyi szkolnej, nie mogli się jednak przychylić do powyższego projektu, a to głównie dla tego, ponieważ nie widzą jeszcze żadnej podstawy, na którejby potrzebę zmiany ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. o języku wykładowym w szkołach ludowych w jakimkolwiek kierunku oprzeć mogli. Sądzimy bowiem, że gdzie jest dostateczna liczba ludności polskiej lub ruskiej, która pragnie dzieci posyłać do szkoły ludowej z językiem wykładowym swej narodowości, to ludność ta, choćby w gminie stanowiła mniejszość, przecież urządzenie szkoły takiej przeprowadzić jest w stanie. W razie trudności ze strony Reprezentacyi gminnych wystarczy pośrednictwo Władz szkolnych, aby Reprezentacye te skłonić do wypełnienia obowiązku, spadającego na nie na podstawie ustawy z dnia 3. Maja 1873. o zakładaniu publicznych szkół ludowych.

Niżej podpisani stoją więc zawsze jeszcze na stanowisku poprzedniej większości komisyi szkolnej, która zalecała Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia rezolucyę, wzywającą c. k. Rząd do usunięcia niewłaściwości, gdyby jakie pod powyższym względem w pewnych gminach zachodziły, a utwierdzili się w swem zdaniu zarówno przez dyskusyę, przeprowadzoną w Wysokiej Izbie, jakoteż przez oświadczenie komisarza rządowego.

Wszak komisarz rządowy, podnosząc pewne trudności w przeprowadzeniu proponowanej rezolucyi, oświadczył jednak stanowczo, że „Rząd o ile możności, dążyć będzie do urzeczywistnienia życzeń, które znajdą wyraz w uchwale Sejmu“ i zrobił tylko to zastrzeżenie, które się zresztą samo przez się rozumie, „o ile na to pozwolą ustawy obowiązujące“. Nie ulega zaś wątpliwości, że ustawy obowiązujące żądaniu, w rezolucyi postawionemu, wcale nie stoją na zawadzie.

Art. I. ustawy szkolnej z r. 1873. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych stanowi, gdzie szkoła ma być zaprowadzona. Art. 14. obowiązek zakładania i utrzymywania szkół tych wkłada w pierwszym rzędzie na gminę, dla której szkoła jest przeznaczoną i ustanawia dalej, że gdyby zasoby miejscowe na ten cel nie wystarczały, przychodzi im w pomoc fundusz okręgu szkolnego, a względnie całego kraju.

Gdy zaś przewodnią myślą ustawy krajowej z dnia 22. Czerwca 1867. jest zasada, wypowiedziana w artykule jej I., że prawo stanowienia o języku wykładowym w szkołach ludowych służy tym, którzy szkołę utrzymują, przeto zgodnie z tą myślą przepisuje art. II. tej samej ustawy, że jeżeli szkoła ludowa pobiera zasiłek z funduszów publicznych, prawo stanowienia, który z języków, polski czy ruski, ma być wykładowym, wykonywa gmina wspólnie z władzą szkolną krajową w ten sposób, iż orzeczenia gminy ulegają zatwierdzeniu władzy szkolnej krajowej. Wszakże gmina opędza według art. 24. ustawy z r. 1873. wszystkie wydatki na wystawienie lub najem, na utrzymanie i wewnętrzne urządzenie budynków szkolnych, tudzież na wystawianie i utrzymyw nie albo najem pomieszkań dla nauczycieli, gdzie one są im przyznane, wreszcie na dostarczenie gruntów pod inne urządzenia szkolne, wszakże gmina przyczynia się do podwyższenia miejscowego funduszu szkolnego 9%-towym dodatkiem do podatków bezpośrednich, w niej opłacanych, — słuszną i sprawiedliwą jest więc zasada, aby co do języka wykładowego jej głos miał przeważne znaczenie, a w razie zasilenia funduszu gminy z funduszu szkolnego okręgowego lub krajowego orzeczenie jej ulegało jeszcze zatwierdzeniu władzy szkolnej krajowej. Tosamo ma miejsce, gdyby na mocy art. 38. tejże ustawy w przypadkach na szczególniejsze względy zasługujących, Rada szkolna krajowa udzieliła z funduszu szkolnego krajowego nadzwyczajną zapomogę funduszowi szkolnemu miejscowemu. Jeżeliby zaś szkoła pewna utrzymywaną była wyłącznie z funduszów krajowych, natenczas o języku wykładowym stanowiłaby już sama Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Mając wreszcie na względzie liczne miejscowości, w których przebywa ludność tak polskiej jakoteż ruskiej narodowości, art. III. ustawy z r. 1867. stanowi, aby w każdej szkole ludowej, w której część uczęszczającej młodzieży używa polskiego, część zaś ruskiego języka, ten język, który nie jest wykładowym, był obowiązkowym przedmiotem nauki w granicach szkole odpowiednich.

Ktokolwiek bez uprzedzenia przypatrzy się powyższym przepisom, przyznać musi, iż one w zupełności odpowiadają zasadom słuszności i sprawiedliwości i że uwzględniają zarazem właściwe krajowi naszemu stosunki. Pod tym względem ostatni przepis ma niezmiernie doniosłe znaczenie, a jeżeli dotąd mimo 18-toletniego istnienia ustawy o języku wykładowym ani z ruskiej ani z polskiej strony nie wnoszono do Wysokiego Sejmu żadnych skarg, jeżeli do roku przeszłego nie poruszono ani jednym słowem potrzeby zmiany tej ustawy, to cenne postanowienie artykułu III-go najwięcej się może do tego przyczyniło. Polacy posyłają dzieci swoje do ruskiej szkoły, jeśli nie ma polskiej, wiedząc, iż w niej dzieci te nie zaniedbają nauki języka ojczystego, Rusini jeszcze może chętniej dzieci swoje posyłają do szkoły polskiej, wiedząc, iż się w niej nauczą dobrze po polsku, a przytem uczyć się będą także języka ruskiego. Fakt ten posłużyć może nawet za ważną wskazówkę dla wszystkich tych, od których zależeć będą ostateczne losy sprawy poruszonej wnioskiem posła Romańczuka, sprawy obchodzącej tak żywo cały nasz kraj i wszystkie jego koła.

Że wśród podniesionych powyżej okoliczności do zmiany ustawy tak wszechstronnie wypróbowanej i długą praktyką utrwalonej przystępować należy z największą ostrożnością i to tylko w razie jasno wykazanej, koniecznej potrzeby, to żadnej podlegać nie powinno wątpliwości. Tymczasem, jakież nam przytoczono fakta na wykazanie tej potrzeby? Gdzież jest ta ludność, która domagając się zaprowadzenia szkoły dla swej dziatwy, spotkała się ze stanowczym oporem ze strony gminy, do założenia takiej szkoły obowiązanej? Gdzież jest ta pokrzywdzona miejscowość, której prawa przez nieubłaganą większość gminy zdeptane zostały? Archiwa Wysokiego Sejmu, a podobno i Rady szkolnej krajowej żadnej na to pytanie nie dają odpowiedzi, bo się w nich żaden podobny nie znajduje przypadek, zaledwo w tym roku zjawiły się pierwsze trzy petycye, które oskarżają Reprezentacye miejskie o opór w sprawie założenia szkoły ludowej z ruskim językiem wykładowym, które więc dadzą pierwszy dopiero powód do dochodzenia okoliczności w nich podanych i w miarę potrzeby wywołają może pewne pośrednictwo władz szkolnych krajowych, a względnie okręgowych.

A przecież każdy projekt do zmiany obowiązującej ustawy opartym być powinien na silnej podstawie realnej, któraby tej zmianie wskazała kierunek i granice, bo inaczej z łatwością wydarzyć się może, iż zaprowadzona zmiana albo wywoływać będzie żądania, nieuzasadnione we faktycznych stosunkach, albo nie będzie obejmować takich przypadków, dla którychby właśnie była pożądaną.

Uwagi te nasuwają się mimowolnie każdemu prawnikowi, który spojrzy na projekt zmiany ustawy, wniesionej przez większość komisyi szkolnej, gdyż projekt ten zamieniony w ustawę, a więc ujęty w formę stałą i niezmienną, o tyle stać się może w skutkach swoich niesprawiedliwym, że odejmie nieraz pewnej mniejszości prawo domagania się szkoły z wykładowym językiem swym ojczystym, a dozwoli korzystać z niego innej mniejszości i to takiej, która potem dzieci do tej szkoły wcale posyłać nie będzie. Wszakże ustawa taka obejmując pewne tylko miasta, nadaje mniejszościom ludności pewnej narodowości w tych miastach uprzywilejowane stanowisko, które tem szkodliwiej oddziaływa na mniejszość tej samej narodowości w innych miastach, iż ją na czas obowiązania tej ustawy od uznania tego samego dla siebie prawa stanowczo wyklucza.

I to jest jedna z najważniejszych przyczyn, dla której w obecnym przypadku forma rezolucyi do c. k. Rządu ma o wiele praktyczniejsze znaczenie, a nawet odpowiada o wiele więcej względom słuszności i sprawiedliwości.

Mniejszość komisyi szkolnej, nie mając żadnych danych, na podstawie których mogłaby sądzić, że w pewnych gminach ludność narodowości ruskiej doznaje krzywdy przez to, że, domagając się zaprowadzenia szkoły z językiem wykładowym ruskim, nie może żądania tego wobec nieprzychylnej sobie Reprezentacyi gminnej przeprowadzić, przypuszcza jednak, że przypadki tego rodzaju mogły się wydarzyć. Do jakichże więc gmin należałoby przypuszczenie takie odnieść? Oczywiście, że przedewszystkiem do tych, w których liczba ludności owej jest znaczną, co najmniej 3.000 dusz obejmującą, bo w nich najprędzej znaleść się może dostateczna ilość rodziców, pragnących dzieci swe posyłać do takiej szkoły. Mniejszość komisyi sądzi więc, że należy wezwać c. k. Rząd, aby się przekonał, czy to przypuszczenie jest prawdziwe, albo nie. Jeżeli jest prawdziwe, natenczas ma Rząd poczynić wszelkie możliwe starania, aby gminę do założenia szkoły powyższej skłonić. Na trudności trafićby on mógł wtedy, gdyby gmina szkołę taką wyłącznie swoim kosztem zakładać i utrzymywać musiała, ale być może, iż gmina ta płaci już do funduszu szkolnego 9% dodatek, a wtedy koszta utrzymania nowej szkoły spadłyby na fundusz okręgowy, względnie krajowy. Zresztą i bez tego mógłby c. k. Rząd w razie potrzeby wejść w rokowania z Wydziałem krajowym, który bądź na mocy własnego zakresu działania, bądź za pośrednictwem Wysokiego Sejmu przyszedłby gminie w pomoc z pewną subwencyą z funduszu krajowego. Być nareszcie może, iż zamierzony cel

dałby się osiągnąć przez przekształcenie jednej z istniejących już szkół na szkołę z ruskim językiem wykładowym.

Być jednak może, iż przypuszczenie, poprzednio przytoczone, jest mylne, natenczas Wysoki Sejm będzie tylko utwierdzony w przekonaniu, że zmiana obowiązującej ustawy nawet i w tym kierunku, o jakim jest mowa w proponowanej rezolucyi, jest zbyteczną.

Wysoki Sejm, wzywając c. k. Rząd do poczynienia poprzednio wskazanych kroków w kilku rezolucyą objętych gminach, nie zabrania mu jednak przedsięwzięcia badań w takim samym celu w innych jeszcze gminach, w których założenie szkoły ludowej z językiem wykładowym ruskim może się okazać potrzebnem. Wszakże na mocy art. 9. ustawy z dnia 2. Maja 1873. r. Rada szkolna okręgowa ma obowiązek prowadzić potrzebne w sprawie zakładania szkół ludowych rokowania i podawać wnioski o sposobach zabezpieczenia ich trwałego i pomyślnego bytu. A że chodzi tu o szkoły, które odpowiadać mają potrzebom ludności, dla której są przeznaczone, to przecież jest rzeczą niewątpliwą.

Tak więc zaproponowana rezolucya nie domaga się od c. k. Rządu niczego niewykonalnego, nie żąda od niego nic takiego, coby się sprzeciwiało obowiązującym ustawom, a mniejszość komisyi szkolnej ma tę niepłonną nadzieję, że na tej drodze wszelkie niewłaściwości, któreby się w tej lub owej gminie pod powyższym względem znachodzić miały, zostaną usunięte.

Z drugiej zaś strony niżej podpisani nie wykluczają tego, iż wynik całej działalności c. k. Rządu może być ujemnym i że się okaże potrzeba zmiany ustawy. Wtenczas jednak c. k. Rząd musi Wysokiemu Sejmowi przedłożyć cały przez siebie zebrany materyał, z którego dopiero osądzić będzie można, w jakim kierunku i w jakich granicach ustawa obecnie obowiązująca, powinna być zmienioną. Każda zmiana, dzisiaj bez takiej podstawy przedsięwzięta, będzie albo zbyteczną, albo niedostateczną, w razie zaś drugim wywoła bezustanne nowe wnioski, a temsamem nowe niepotrzebne debaty i rozdrażnienia.

Rezolucya, nie przesądzając niczemu, zapobiedz może w drodze łagodnej, bo administracyjnej złemu, gdzieby ono istniało, a w razie koniecznej potrzeby przygotuje niezbędną podstawę dla zmiany ustawy; przeprowadzona zaś dzisiaj zmiana dorywcza, bez należytej podstawy, może iść za daleko i za blisko, bo skrzywdzić może z jednej strony niepotrzebnem obciążeniem gminy takie, dla których była zupełnie zbyteczną, z drugiej strony zaś mniejszość ludności w gminach takich, dla których była właściwie potrzebną.

Z tych więc powodów mniejszość komisyi szkolnej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w gminach miejskich, w których, nie licząc osobnych szkół żeńskich, jest dwie lub więcej szkół ludowych publicznych, a w których najmniej 3.000 ludności używa języka ruskiego, względnie polskiego jako towarzyskiego, nie będącego jednak językiem wykładowym w owych szkołach ludowych, podjął potrzebne rokowania i przeprowadził urządzenie szkoły ludowej z tymże językiem wykładowym, jeżeli tylko z dochodzenia przedsięwziętego w myśl art. 4. 10. i 11. ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873. (Dz. u. kr. l. 250) okaże się, że w gminach tych przebywa dostateczna ilość rodziców, pragnących dzieci swe posyłać do takiej szkoły.

Lwów dnia 11. Stycznia 1886.

Sprawozdawca:
Zoll.

Dr. Majer,
St. Tarnowski,
Łoziński.

Ad. 141

Wniosek mniejszości.

W miejsce proponowanej przez większość komisyi edukacyjnej pod 3. rezolucyi, żądającej utworzenia czterech niższych klas równorzędnych z językiem wykładowym ruskim w gimnazyum przemyskiem, podpisani wnoszą zmianę Artykułu V. lit. *b)* ustawy krajowej z d. 22. Czerwca 1867 r. (Dz. u. kr. z r. 1867. Cz. V. N. 13.) o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem jako poprawkę do ustawy pod 2. w następującej osnowie:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Art. V.

b) W klasach wszystkich szkół średnich, co z powodu przepełnienia wymagać będą rozdzielenia na współrzędne oddziały, mają być osobne oddziały (klasy równoległe czyli paralelne) urządzane na podstawie drugiego języka krajowego (polskiego lub ruskiego) jako wykładowego, skoro rodzice co najmniej 25 uczniów klasy przeznaczonej do rozdzielenia tego zażądają i swoich synów do powstającego na tej podstawie nowego oddziału zapiszą. Postępując do klas wyższych, ci uczniowie mają znaleść sposobność w zakładzie pobierać w podobnych oddziałach w tym samym języku wykładowym naukę, dopóki liczba uczęszczających do ich oddziału nie zejdzie poniżej 20, lub w ogóle nie ustanie potrzeba utrzymywania współrzędnego w odpowiedniej klasie oddziału.

Lwów dnia 12. Stycznia 1886. r.

Czerkawski.
J. Czartoryski.
Romanowicz.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. 3.510/886.

Alegr. 142

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie użycia pozostałości krajowego funduszu zapomogowego dla powodzian z roku 1885. na nagłe budowle ochronne na rzekach, tudzież na roboty przygotowawcze dla nowych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Wysoki Sejmie!

1. Uchwałą z dnia 17. Grudnia 1885. L. S. 585. odstąpił Wysoki Sejm petycyę gminy i obszaru dworskiego Chwałowice w powiecie Tarnobrzeskim, o subwencyę na sypanie wałów ochronnych nad Wisłą, Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia, co obciąży fundusz krajowy w roku 1886. wydatkiem około 3.000 zł.

2. Uchwałą z dnia 21. Grudnia 1885. L. S. 648. przekazał Wysoki Sejm petycyę gminy Bobrek w powiecie Chrzanowskim, o zapomogę na budowle ochronne nad Wisłą, Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia, co obciąży fundusz krajowy w roku 1886. wydatkiem około 500 zł.

3. Uchwałą z dnia 21. Grudnia 1885., L. S. 704. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie robót przygotowawczych dla systematycznej regulacyi rzeki Biały (w powiatach Tarnowskim i Grybowskim) na długości około 80 kilometrów, które to roboty wymagać będą w roku 1886. delegowania trzech inżynierów na przeciąg kilku miesięcy oprócz niezbędnych wydatków na najem podwód, figurantów i czółen, tudzież zakupna palików, punktów stałych i t. p.

4. Wedle przedłożonych Wysokiemu Sejmowi przez komisyę gospodarstwa krajowego do L. S. 1.061. wniosków w sprawie akcyi melioracyjnej, obowiązanym będzie Wydział krajowy w roku 1886. uzupełnić projekty: a) regulacyi Gniłej Lipy od mostu w Rudzie do ujścia do Dniestru na długości 44 kilometrów; b) regulacyi Bugu na długości 71¾ kilometrów, które to zarządzenie podobnie jak przy rzece Biale wymagać będzie delegowania dwóch inżynierów do zdjęć Lipy, a trzech inżynierów do pomiarów Bugu, oprócz innych powyżej wskazanych wydatków.

5. Nadto na żądanie JE. p. Ministra rolnictwa wyrażone reskryptem z dnia 8. Maja 1885. L. 5.253/388, który wydanym został w skutek podania gmin nad Złotą Lipą wniesionego do Najjaśniejszego Pana, przyrzekł Wydział krajowy c. k. Rządowi odezwą z dnia 23. Czerwca

1885. r. l. 29.099. wystósowaną do tutejszego Namiestnictwa przeprowadzić w r. 1886. w myś uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. Września 1882 roboty przygotowawcze dla regulacyi rzeki Złotej Lipy, co pociągnie za sobą również znaczny wydatek oprócz delegacyi dwóch inżynierów.

6. Wreszcie wskutek powołanej pod 1. uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. Grudnia 1885. r. co do wałów ochronnych nad Wisłą, tudzież podania w tym przedmiocie Rady powiatowej Tarnobrzeskiej domagającej się bezpłatnego udzielenia pomocy technicznej biura melioracyjnego dla uporządkowania wałów Wiślanych w całym powiecie, będzie Wydział krajowy zniewolonym i dla tej roboty użyczyć powiatowi Tarnobrzeskiemu swych sił technicznych, co również z pewnym wydatkiem będzie połączonem.

Gdy powyższych wydatków Wydział krajowy nie mógł przewidzieć przy układaniu preliminarza na r. 1886., a potrzeba wykazana pod 5. na roboty przygotowawcze dla regulacyi Złotej Lipy mogła być pokrytą z dotacyi dla biura melioracyjnego (19.300 zł.), nie wstawiliśmy do preliminarza na cele powyższe żadnej kwoty.

Z uwagi jednak, że wykonanie powyższych uchwał Wysokiego Sejmu wymagać będzie znaczniejszego nakładu w wysokości kilkunastu tysięcy zł., pominąwszy już tę ewentualność, że w ciągu r. 1886. wypadnie bądź to na Sanie, bądź też na Dunajcu przeprowadzić jaką nagłą budowlę ochronną, na które to cele ani komisya gospodarstwa krajowego, ani też komisya budżetowa mimo powołanych uchwał nie proponuje żadnej kwoty do dyspozycyi Wydziału krajowego, — okazuje się potrzeba przyzwolenia Wydziałowi krajowemu odpowiedniego kredytu na wykonanie nagłych robót ochronnych na rzekach i przeprowadzenie dalszych zdjęć niwelacyjnych dla regulacyi rzek.

Na pokrycie tych wydatków byłoby zdaniem Wydziału krajowego najodpowiedniejszem użycie pozostałości kredytu 200.000 zł. przyzwolonego na wspomożenie gospodarzy wiejskich dotkniętych klęską powodzi w r. 1884., która to pozostałość wedle sprawozdania z czynności Wydziału krajowego wynosić będzie po uiszczeniu 40-procentowego datku krajowego na wygotowanie projektów generalnych regulacyi 14 rzek galicyjskich niespełna 20.000 zł.

Wydział krajowy ma tedy zaszczyt przedstawić następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia pozostałości kredytu przeznaczonego na wspomożenie gospodarzy wiejskich dotkniętych powodzią w r. 1884. na wykonanie nagłych budowli ochronnych na rzekach, tudzież na pokrycie kosztów robót przygotowawczych dla nowych przedsiębiorstw melioracyjnych“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 18. Stycznia 1886.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz.

Sprawozdawca:
Rybicki,
Zast. Członka Wydziału krajowego.

L.W. kr. 3.304/1886.

Alog. 143

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 15. Stycznia r. b. powziął Wysoki Sejm przy rozprawie ogólnej nad sprawozdaniem komisyi dla spraw gospodarstwa krajowego o przedłożeniach c. k. Rządu i Wydziału krajowego, w przedmiocie popierania przedsiębiorstw melioracyjnych, na wniosek posła Dra Alojzego Rybickiego, zastępcy Członka Wydziału krajowego, następującą uchwałę:

„Oprócz pięciu projektów ustaw melioracyjnych przedłożonych przez komisyę gospodarstwa krajowego, przyjmuje się za podstawę dyskusyi szczegółowej także sześć projektów ustaw melioracyjnych przedstawionych przez Wydział krajowy."

Na posiedzeniu następnem dnia 16. Stycznia r. b. uchwalił Wysoki Sejm na wniosek posła J. E. Ludwika hr. Wodzickiego poruczyć referat spraw melioracyjnych przy dyskusyi szczegółowej Wydziałowi krajowemu.

W skutek powyższych uchwał mamy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi dla dyskusyi szczegółowej powyżej wzmiankowane jedenaście projektów do ustaw, **(Al. 1—11.)** mianowicie o:

1. osuszeniu bagien Niskich;
2. „ „ Rudnickich;
3. regulacyi rzeki Łęgu;
4. „ „ Trześniówki;
5. „ potoku Kisieliny;
6. „ „ Starego Brnia z dopływami;
7. „ „ Babulówki z dopływami;
8. „ rzeki Wisłoka;
9. „ „ Gniłej Lipy;
10. „ „ Pełtwi;
11. „ „ Bugu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 17. Stycznia 1886.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Alojzy Rybicki w. r.
Zastępca członka Wydziału krajowego.

Alegat 1. do L. W. kr. 3.304/86.

Ustawa

z dnia . . . . . o oszuszeniu bagien Niskich.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i na obszarach dworskich powiatu Niskiego: Malce, Moskale, Kończyce, Przędzel, Warchoły, Podwolina i Nowosielce, które winno być wykonane w ciągu jednego roku po wejściu w życie tej ustawy przez spółkę wodną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 38. zawiązać się mającą, uznane zostaje za przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający, którego wykonanie jednak przekroczyć nie może kwoty 20.220 zł. jako sumy preliminowanej na podstawie projektu Wydziału krajowego z r. 1885. Wydział krajowy jest upoważniony także po dokonanem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą Państwa w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maxymalnej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów tej melioracyi mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. b) ustawy z 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. takim samym bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. według stosunku korzyści, któ-

rych oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tych podstawach nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye członków spółki, mają być uiszczone w czasie budowy z góry.

§. 5.

Koszta zarządu i utrzymania wykonać się mających budowli, ponosić winni członkowie spółki wodnej wspomnieni w §. 3. pod c) według wskazanego tamże stosunku.

§. 6.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić ma Wydział spółki wodnej.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału, oznaczy statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

Tak Administracyi Państwa jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysłania swoich delegatów do Wydziału spółki z głosem stanowczym.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu służyć będzie wpływ odpowiedni na tok technicznych i ekonomicznych spraw przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, oznaczyć ma Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 2. do L. W. kr. 3.304/86.

Ustawa

z dnia . . . . . o osuszeniu bagien Rudnickich.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i na obszarach dworskich powiatu Niskiego: Kończyce, Groble, Wólka łętowska, Jeżów, Łętownia, Tarnogóra, Kopki, Rudnik, Stróża i Przędzel, które winno być wykonane w ciągu trzech lat po wejściu w życie tej ustawy przez spółkę wodną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. zawiązać się mającą, uznane zostaje za przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający, którego wykonanie jednak przekroczyć nie może kwoty 105.200 zł. w. a. jako sumy preliminowanej na podstawie projektu Wydziału krajowego z roku 1885.

Wydział krajowy jest upoważniony także po dokonanem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą Państwa w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maksymalnej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów tej melioracyi mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4 ustępu 2. b) ustawy z 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 takim samym bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które

ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tych podstawach nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye członków spółki mają być uiszczone w czasie budowy w trzech równych ratach rocznych z góry.

§. 5.

Koszta zarządu i utrzymania wykonać się mających budowli ponosić winni członkowie spółki wodnej wspomnieni w §. 3. pod c) według wskazanego tamże stosunku.

§. 6.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić ma Wydział spółki wodnej.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, tudzież liczbę członków tegoż Wydziału, oznaczy statut spółki przez Władzę polityczną ułożyć się mający.

Tak Administracyi Państwa jak i Wydziałowi krajowemu służy prawo wysłania swoich delegatów do Wydziału spółki z głosem stanowczym.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu służyć będzie wpływ odpowiedni na tok technicznych i ekonomicznych spraw przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, oznaczyć ma Wydział krajowy wspólnie z Namiestniciwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 3. do L. W. kr. 3.304/86.

Ustawa

z dnia . . . . , ... o regulacyi rzeki Łęgu.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Łęgu na przestrzeni od granicy gminy Krawce do ujścia do Wisły ma być wykonaną w ciągu lat sześciu po wejściu w życie tej ustawy, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1885., preliminujący koszta robót na 245.000 zł.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z Administracyą państwa, w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30 Czerwca 1884. dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć sie mający.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne, mają być uiszczone w czasie budowy w sześciu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów, jako kapitału zakładowego;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń, potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego, obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . , ... o regulacyi rzeki Trześniówki.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Trześniówki na przestrzeni od gminy Babule w powiecie Mieleckim do ujścia do Wisły wraz z potrzebnem uregulowaniem potoków Dąbrowy i Łupawy w powiecie Tarnobrzeskim, ma być wykonaną w ciągu lat sześciu po wejściu w życie tej ustawy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć mają projekty: Wydziału krajowego z r. 1885. dla dolnej Trześniówki, Dąbrowy i Łupawy, tudzież rządowy z r. 1876. dla górnej Trześniówki, preliminujące sumę kosztów na 235.000 zł. w. a.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym poczynić zmiany w tych projektach w porozumieniu z Administracyą państwa w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 40% preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 30% kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych, stron interesowanych, w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w sześciu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów, jako kapitału zakładowego;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń, potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Kisieliny.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Kisieliny na przestrzeni od gminy Wat-Ruda do ujścia do Wisły pod Nowopolem, wraz z uregulowaniem potoku Olszówki i Błonicy, tudzież obwałowaniem doliny Kisieliny nad Wisłą i Dunajcem od gminy Woli rogowskiej do Radłowa ma być wykonaną w ciągu lat sześciu po wejściu w życie tej ustawy, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1885., preliminujący koszta robót na 175.000 zł.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z Administracyą państwa, w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30 Czerwca 1884 dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć sie mający.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne, mają być uiszczone w czasie budowy w sześciu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów, jako kapitału zakładowego;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń, potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego, obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 6. do L. W. kr. 3.304/86.

Ustawa

z dnia..... o regulacyi potoku Starego Brnia z dopływami.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Starego Brnia z dopływami w powiecie Mieleckim, która ma być wykonaną przez zawiązaną w tym celu i zatwierdzoną urzędownie w r. 1877. i 1878. spółkę wodną w ciągu lat trzech po wejściu w życie tej ustawy, uznaną zostaje za przedsiębiorstwo subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma zatwierdzony przez Władzę polityczną a uzupełniony w r. 1885. przez krajowe biuro melioracyjne projekt preliminujący koszta robót uzupełniających na 85.000 zł., upoważnia się jednak Wydział krajowy do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą Państwa w granicach wymienionej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Przedsiębiorstwu temu przyznaje się bezzwrotny zasiłek:

a) z funduszu krajowego w wysokości trzydziestu procent wskazanej w §. 2. sumy kosztów robót uzupełniających;

b) z państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ustępu 2 i §. 4. ustępu 2. a) ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. ust. p. L. 116. taki sam bezzwrotny zasiłek w wysokości trzydziestu procent powyższych kosztów.

§. 4.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye członków spółki uiszczone być mają w czasie budowy w trzech równych ratach rocznych z góry.

§. 5.

Koszta zarządu i utrzymania ukończonych już i wykonać się mających budowli ponosić będzie spółka wodna.

§. 6.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych prowadzić ma Wydział spółki wodnej.

Tak Administracyi Państwa jak i Wydziałowi krajowemu przysłużać będzie jednak prawo wysyłania swoich delegatów do Wydziału spółki z głosem stanowczym.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys ułoży Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też przysługiwać będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu, i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Babulówki z dopływami.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Babulówki na przestrzeni od gminy Hyki do ujścia do Wisły, wraz z uregulowaniem potoku Rowu i Trześni, ma być wykonaną w ciągu lat pięciu po wejściu w życie tej ustawy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt, który ułoży Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Koszta wykonania jednak przekroczyć nie mogą kwoty 160.000 zł. jako sumy preliminowanej na podstawie istniejącego już projektu rządowego z r. 1876., uzupełnionego przez krajowe bióro melioracyjne.

Wydział krajowy zostaje upoważnionym także po dokonanem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą państwa w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maksymalnej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;
b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;
c) wreszcie, właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez Władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy,

lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki, określi statut przez Władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne, mają być uiszczone w czasie budowy w pięciu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzonym osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów;

2) z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i administracyę funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Wisłoka.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Wisłoka na przestrzeni od Beska do Haczowa wraz z uregulowaniem potoku Pielnicy od Nowosielec do ujścia w powiecie Sanockim i Brzozowskim ma być wykonaną w ciągu lat czterech po wejściu w życie tej ustawy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1885., preliminujący koszta robót na 137.000 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z Administracyą państwa w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów:

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów:

c) wreszcie, właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez Władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. *c)* wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, Spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej Spółki, określi statut przez Władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe oraz prestacye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w czterech równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzonym osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów;
2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;
3. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i administracyę funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Gniłej Lipy od granicy gminy Przemyślan do mostu na drodze państwowej w Rudzie w powiecie Przemyślańskim i Rohatyńskim ma być wykonaną w ciągu lat czterech po wejściu w życie tej ustawy, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1885., preliminujący koszta robót na 135.000 zł.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z Administracyą państwa, w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30 Czerwca 1884 dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66 krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym Spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć sie mający.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne, mają być uiszczone w czasie budowy w czterech równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu Spółki wodnej i innych zarządzeń, potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i administracyą funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego, obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . , ... o regulacyi rzeki Pełtwi.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Pełtwi na przestrzeni od mostu kolejowego we Lwowie do ujścia do Bugu w Busku ma być wykonaną w ciągu lat piętnastu po wejściu w życie tej ustawy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć mają projekt Wydziału krajowego z r. 1885. preliminujący koszta robót na 510.000 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 40% preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 30% kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjné oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych, w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w piętnastu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie co do utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń, potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i i administracyą funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Bugu.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Bugu na przestrzeni od ujścia rzeki Pełtwi w Busku do ujścia rzeki Raty w Parchaczu ma być wykonaną w ciągu lat piętnastu po wejściu w życie tej ustawy jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożyć się mający, którego wykonanie jednak przekroczyć nie może kwoty 550.000 zł. jako sumy preliminowanej na podstawie generalnego projektu Wydziału krajowego z r. 1885.

Wydział krajowy zostaje upoważnionym także po dokonanem ułożeniu tego projektu poczynić w nim zmiany w porozumieniu z Administracyą państwa w obrębie granic powyżej wskazanej sumy maksymalnej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;
b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;
c) wreszcie, właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez Władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy,

lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki, określi statut przez Władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Zasiłki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne, mają być uiszczone w czasie budowy w piętnastu równych ratach rocznych z góry.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzonym osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacyi gruntów;

2) z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacyi budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych, zarówno jak i administracyę funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, ułoży Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez właściwe Ministerstwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

L. S. 1102 ex 1885.

Abg. 144

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1884.

Wysoki Sejmie!

Według zamknięcia rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1884. przedłożonego przez Wydział krajowy, wynoszą dochody rzeczywiste . . . . . 364.982 zł. 01 ct.
wydatki . . . . . 11.816 „ 41 1/2 „
Zatem nadwyżka dochodów . . . . . 353.165 zł. 59 1/2 ct.

Należytość z opłat szynkarskich wynosiła za rok 1884. łącznie z należytością z lat poprzednich . . . . . 299.746 zł. 37 ct.
na poczet tej należytości wpłynęło w roku 1884. . . . . 254.563 „ 11 „
pozostała z końcem 1884. roku zaległość . . . . . 45.183 zł. 26 ct.
a gdy z końcem roku 1883. wynosiła zaległość . . . . . 41.881 „ 54 „
przeto wzrosła o . . . . . 3.301 zł. 72 ct.

Powiększenie więc stanu zaległości nie jest znacznem, a z dołączonego do zamknięcia rachunku szczegółowego wykazu opłat, zestawionego według powiatów, okazuje się, że stan tych zaległości dosięga tylko w jednym powiecie wysokości anormalnej, mianowicie w powiecie Kołbuszowskim, gdzie z należytości wykazanej w kwocie 5720 zł. 54 ct. wpłynęło tylko 1818 zł. 67 ct. a zalega 3901 zł. 87 ct. czyli 68% należytości. We wszystkich innych powiatach stan zaległości nie przedstawia, zdaniem komisyi, niebezpieczeństwa strat dla funduszu propinacyjnego; suma zaległości w całym kraju, z wyłączeniem miast, wynosi 38.719 zł. 15 ct. a w 53 miastach 6.464 zł. 11 ct. Co do miast najwyższą sumę pieniężną w rubryce zaległości wykazuje Stanisławów, gdyż z należytości wykazanej w kwocie 3837 zł. 44 ct. wpłynęło 2530 zł. 3 ct. a pozostała zaległość w kwocie 1307 zł. 41 ct. w stosunku zaś do sumy należytości najniekorzystniejszy jest stan zaległości w Staremmieście, gdzie z należnej kwoty 609 zł. 12 ct. wpłynęło tylko 174 zł. 12 ct. zatem zalega 435 zł. czyli 71% należytości.

Komisya budżetowa nie wątpi, że Wydział krajowy nie omieszka w drodze właściwej wpłynąć na ściągnięcie zaległości, które w sporadycznych wypadkach przekroczyły znacznie przeciętną cyfrę; nie przedstawia zatem komisya Wysokiej Izbie żadnych w tym kierunku wniosków.

Stan majątku funduszu propinacyjnego z końcem roku 1884. wykazuje w papierach wartościowych sumę . . . . . 2,326.733 zł. 42 ct.
w gotówce . . . . . 27.259 „ 55 „
w należytościach czynnych, tj. zaległych opłatach szynkarskich, grzywnach itp. 72.724 „ 03 „
Ogółem stan czynny majątku . . . . . 2,426.717 zł. — ct.
potrąciwszy należytości bierne . . . . . 273 „ 19 „
okazuje się czysty stan czynny . . . . . 2,426.443 zł. 81 ct.
gdy zaś z końcem roku 1883. wynosił czysty stan czynny tego funduszu 2,039.242 zł. 62 ct.
przeto wynosi pomnożenie majątku w roku 1884. . . . . 387.201 zł. 19 ct.
w roku 1883. wynosił wzrost funduszu . . . . . 351.620 „ 09 „
w roku 1882. „ „ „ . . . . . 335.596 „ 30½ „

Z porównania więc rachunków z ostatniego trzechlecia wynika, że wzrost funduszu propinacyjnego jest co roku większy, a to w miarę coraz większego dochodu z lokacyi, odpowiedniego pomnożeniu kapitału.

Lokacya funduszu propinacyjnego była z końcem roku 1884. następująca:
w listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . . 1,645.300 zł. — ct.
w listach hipotecznych galicyjskiego Banku hipotecznego . . . 192.100 „ — „
w obligach pożyczki krajowej z roku 1883. i 1884. . . . . 462.000 „ — „
w listach zastawnych Banku krajowego . . . . . 21.900 „ — „
w książeczce wkładkowej Banku krajowego . . . . . 5.433 „ 42 „
gotówką . . . . . 27.259 „ 55 „

Co do tego stanu gotówki zauważa Wydział krajowy, że z tej sumy 27.259 zł. 55 ct. ulokowaną została tytułem oprocentowanej pożyczki w funduszu krajowym kwota 19.921 zł. 40 ct., która następnie została zwrócona w dniu 2 Kwietnia 1885. Potrącając więc ze sumy 27.259 zł. 55 ct., kwotę 19.921 zł. 40 ct. która była ulokowaną, pozostaje jeszcze gotówka z końcem r. 1884. w kwocie 7.338 zł. 15 ct., a wysokość tej kwoty usprawiedliwia Wydział krajowy tem, że gotówka była potrzebną do wyrównania rachunku między funduszem ogólnym a funduszami specyalnymi miast, tudzież na pokrycie wydatków z początkiem roku 1885. do uiszczenia przypadających.

Komisya budżetowa wnosi zatem

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamknięcie rachunku funduszu propinacyjnego za r. 1884. przedłożone przez Wydział krajowy przyjmuje Sejm do wiadomości.

Lwów 11. Stycznia 1886.

Smarzewski
przewodniczący.

Skałkowski
sprawozdawca.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Aleg. 145

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunku fundacyi ś. p. Stanisława hr. Skarbka za rok 1883.

Wysoki Sejmie!

Rada administracyjna fundacyi ś. p. Stanisława hr. Skarbka przedłożyła Wydziałowi krajowemu dnia 19. Marca 1885. do L. 14360. zamknięcie rachunków za rok 1883. a mianowicie:

I. Bilans ogólny majątku fundacyi i poszczególnych funduszów;
II. Bilans majątku obrotowego z wykazem należytości czynnych i biernych, oraz inwentarzami ruchomości;
III. Bilans majątku zarodowego;
IV. Rachunek majątku obrotowego fundacyi z szczegółowym rachunkiem czynszów gmachu teatralnego i rachunkiem kasowym Zakładu drohowyskiego, oraz z oryginalnemi dziennikami kasowemi: centralnej kasy we Lwowie, kasy Zakładu drohowyzkiego i kas filialnych w Drohowyżu, Brzozdowcach i Rożniatowie;
V. Rachunek funduszu asekuracyjnego;
VI. Rachunek funduszu Władysława hr. Skarbka;
VII. Rachunek funduszu emerytalnego;
VIII. Rachunek funduszu pożyczkowego dla urzędników.

Rachunki te zostały w oddziale rachunkowym Wydziału krajowego szczegółowo zbadane, na podstawie dzienników kasy centralnej i kas filialnych, a Wydział krajowy reskryptem z dnia 28. Lipca 1885. L. 38031. udzielił zarządowi fundacyi absolutoryum.

Komisya budżetowa, przeglądnąwszy rzeczone rachunki, przedkłada Wysokiemu Sejmowi uwagi swoje przedewszystkiem co do dochodów i wydatków majątku obrotowego fundacyi.

Sumaryusz dochodów i wydatków obrotowego majątku przedłożony został Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu rachunkowem Wydziału krajowego — z wykazaniem przekroczeń kwot budżetowych, które to przekroczenia Rada administracyjna usprawiedliwia.

Mianowicie w rubryce I. wydatków, obejmującej zarząd centralny, wydatki budżetem preliminowane wynosiły . . . . 15.846 zł. — ct.
wydano zaś faktycznie . . . 16.743 „ 69 „
zatem więcej o 897 zł. 69 ct.

Dochody w tej rubryce obejmują zwrot kosztów administracyi funduszu emerytalnego aktorów w kwocie 500 zł. i inne drobne zwroty, suma dochodów tej rubryki była preliminowana w kwocie 610 zł. wpłynęło faktycznie 550 zł. zatem mniej o 60 zł.

Co do poszczególnych pozycyi wydatków tej rubryki — zawiera takowa płace syndyka, dyrektora dóbr, buchaltera, inżyniera, kasyera, kontrolera, zastępcy rachmistrza, protokolisty, pomocnika rachunkowego i woźnego, które to płace wynoszą rocznie 11.690 zł. — a wynikłość faktyczna z r. 1883. jest zgodna z budżetem.

Przekroczenia wynikły w dalszych pozycyach, a mianowicie w poz. 2. utrzymanie bióra zamiast dozwolonej budżetem kwotę 1.676 zł — wydano 1.898 zł. 35 ct. wydano zatem więcej o kwotę . . . . . 222 zł. 35 ct.

W poz. 3. koszta podróży zamiast uchwalonej w budżecie kwoty 1.100 zł. wydano 1.442 zł. 34 ct. zatem wydano więcej o . . . . . 342 zł. 34 ct

W poz. 4. zapomogi i renumeracye zamiast uchwalonej w budżecie kwoty 1.380 zł. wydano faktycznie 1.713 zł. zatem więcej o . . . . . 333 zł. — ct.

Rubryka II. wydatków zawiera legaty i gracye, a mianowicie:

Poz. 1. legat kuratora fundacyi . . . . . 9.429 zł.
(łącznie z wartością pomieszkania.)
„ 2. subwencya dla funduszu emerytury urzędników 2.280 zł.
(zgodnie z §. 2. statutu emerytalnego)
„ 3. stypendyum dla J. Kobylińskiego syna byłego kasyera zarządu centralnego . . . . 100 zł.
(na podstawie uchwały Rady administr.)
„ 4. zarządowi gmachu teatralnego za pomieszkanie dla sierót po śp. J. Markowskim b. rządcy dóbr fundacyjnych Rożniatowskich . . . 240 zł.
Suma wydatków tej rubryki zgodnie z budżetem 12.049 zł.

Dochodów w tej rubryce niema.

Rubryka III. Gmach teatralny.

Dochody bieżące z tego gmachu przypadały na rok 1883. w sumie . . . . . 44.630 zł. 76½ c.
Do tego zaległość z roku 1882 . . . . 2.322 „ 89½ „
Suma należytości . 46.953 zł. 66 ct.
Odpisano czynsze nieściągalne i z powodu chwilowego opróżnienia lokalności czynszowych 935 „ 78 „
Pozostała więc suma . 46.017 zł. 88 ct.
Na poczet tej należytości wpłynęło . . . 43.171 „ 65½ „
Pozostała zaległość . 2.846 zł. 22½ c.

Wpłynęło z czynszów o 528 zł. 58½ ct. mniej, aniżeli preliminowano, a zaległość czynszowa, w porównaniu z rokiem 1882 wzrosła o 523 zł. 33 ct.

Gdy jednak w dochodach tej rubryki ze sprzedaży starych materyałów, zamiast preliminowanej kwoty 50 zł. wpłynęło faktycznie 140 zł. 88 ct. przeto ostateczny wynik dochodów z gmachu teatralnego jest tylko o 437 zł. 70 ct. niekorzystniejszy od preliminarza. W porówna-

niu zaś z wynikłością z r. 1882, która wykazywała dochód brutto 42.934 zł. 34 ct. był dochód z gmachu w r. 1883. większy o 237 zł. 31 ct.

Wydatki preliminowane w tej rubryce wynosiły:

Poz. 1. podatki i ekwiwalent	18.804 zł.	— ct.
Wydano faktycznie	18.154 „	06 „
Zatem mniej o .	649 zł.	94 ct.
Poz. 2. płace służby preliminowane . . .	1.616 „	— „
Wydano	1.616 „	40 „
Więcej o .	— „	40 „
Poz. 3. konserwacya zwykła preliminowano .	4.184 „	— „
Wydano	5 835 „	01 „
Zatem więcej o .	1.651 zł.	01 ct.

mianowicie przekroczono preliminarz w wydatkach na oświetlenie o 83 zł. 99 ct. w wydatkach na utrzymanie czystości o 9 zł. 46 ct. a w kosztach restauracyi o 1.988 zł 70 ct. gdyż zamiast preliminowanej kwoty 1.700 zł. wydano 3.688 zł. 70 ct. zaoszczędzono zaś na kosztach asekuracyi 431 zł. 14 ct. przenosząc część tego wydatku na rachunek przedsiebiorstwa teatralnego.

Poz. 4. odnowy i przeistoczenia preliminowano na budowę schodów żelaznych . 7.000 zł. — ct.
Wydano tylko . . . . . 4.524 „ 73 „
gdyż tylko jedne schody w tym roku wykonano.

Na inne rekostrukcye preliminowano . .	1.160 zł.	— ct.
Wydano tylko	610 „	89 „
W ogóle preliminowano w tej pozycyi . .	8.160 „	— „
Wydano	5.135 „	62 „
Zatem mniej o .	3.024 zł.	38 ct.
Suma wydatków w tej rubryce preliminowanych wynosiła	32.764 zł.	— ct.
Wydano	30.741 „	09½ „
mniej o .	2.022 zł.	90½ ct.
Gdy zatem dochód brutto z gmachem wynosił	43.171 „	65 „
Wydatki zaś wyniosły	30.741 „	09½ „
Pozostaje dochód czysty .	12.430 zł.	55½ ct.
W porównaniu z czystym dochodem z r. 1882. który wynosił	14.293 „	70 „
mniej o .	1.863 zł.	14½ ct.

Ostateczny więc rezultat administracyi gmachu teatralnego w r. 1883. jest mniej korzystnym, aniżeli w roku poprzednim, a to z powodu kosztownych restauracyi.

W rubryce IV. przedsiebiorstwo teatru przychodzi w dochodach subwencya dla sceny polskiej z funduszu krajowego w kwocie 4.200 zł., której odpowiada taka sama pozycya wydatków tytułem subwencyi dla dzierżawcy teatru.

W roku 1883. wyjątkowo znajdujemy w tej rubryce wydatków zamiast kwoty 4.200 zł kwotę 5.250 zł. jako wypłaconą dzierżawcy teatru subwencyę, dlatego ponieważ ratę za I kwartał 1884. w kwocie 1.050 zł. już w r. 1883. zaasygnowano.

Inne wydatki z utrzymaniem lokalu teatralnego połączone, jako to: podatek (392 zł. 82 ct.) asekuracya, restauracye magazynu dekoracyjnego, reszta kosztów sprawienia żelaznej kurtyny,

płace służby i tp. wyniosły 6.383 zł. 56 ct. a suma wydatków tej rubryki wynosi 11.633 zł. 56 ct. i jest większa od kwoty 9,747 zł. 26 ct. budżetem uchwalonej o 1886 zł. 30 ct.

Przekroczenie to spowodowane jest wcześniejszą wypłatą raty subwencyjnej i kosztami restauracyi lokalności teatralnych.

W porównaniu z r. 1882. w którym wydatki w tej rubryce wynosiły 23 023 zł. 53 ct. jest zmiejszenie wydatków o 11.389 zł. 97 ct. gdyż wydatki w r. 1882. wywołane potrzebą zabezpieczenia teatru od pożaru były wyjątkowo wielkie.

Dochody tej rubryki, obejmujące, oprócz subwencyi krajowej, czynsz od dzierżawcy teatru i zwroty kosztów restauracyi, wyniosły ogólną sumę 8331 zł. 20 ct. większą od preliminarza o kwotę 225 zł.

Potrącając od wydatków na przedsiębiorstwo teatralne . . .	11.633 zł. 56 ct.
dochody	8.331 zł. 20 ct.
okazuje się, że fundacya dodała do utrzymania przedsiębiorstwa teatralnego	3.302 zł. 36 ct.

Rubryka V. obejmuje dochody z dóbr ziemskich i wydatki z administracyą dóbr połączone.

Komisya budżetowa, celem dokładniejszego poglądu na tę rubrykę, przedstawia dochody i wydatki w poszczególnych majątkach:

I. Dobra Brzozdowce.

Obejmujące 937 m. roli 310 m. łąk 232 m. pastwisk 4837 m. lasu.

Dochód: z dzierżawy	15.000 zł. — ct.
„ z lasów	18.351 „ 13 „
Inne dochody	44 „ 10 „
Suma dochodu . .	33.395 zł. 23 ct.
Wydatki:	
Zarząd dóbr	838 „ 10 „
Ekwiwalent	444 „ 43 „
Podatki	2.872 „ 86 „
Inne wydatki administracyi dóbr	450 „ 9 „
Drzewo dodane dzierżawcy dóbr	1.499 „ 50 „
Utrzymanie budynków dzierżawnych	1.180 „ 11 „
Wydatki administracyi leśnej	7.144 „ 19 „
Suma wydatków . .	14 429 zł. 28 ct.
Zatem czysty dochód z tych dóbr	18.965 „ 95 „

II. Dobra Drohowyże.

obejmuje 672 m. roli 310 m. łąk, 771 m. pastwisk, 4.630 m. lasu.

Dochody:	
Czynsz dzierżawny od Zakładu stadników . . .	12.000 zł. — ct.
Czynsz dzierżawny z dóbr	7.750 „ — „
„ „ z propinacyi	9.525 „ 30 „
„ „ z sianożęci	8.150 „ — „
Inne drobny dochody	721 „ 50 „
Dochód z lasów	19.250 „ 96 „
Suma dochodów . .	57.397 zł. 76 ct.

Wydatki:

Ekwiwalent	1.474 „ 86 „
Podatki	9.996 „ 90½
Zarząd dóbr	2.714 „ 15 „
Drzewo dodane dzierżawcom	1.661 „ 75 „
Utrzymanie budynków	7.040 „ 74½
Inne wydatki administracyjne	2.442 „ 77 „
Wydatki administracyi leśnej	4.952 „ 61 „
Suma wydatków	30.283 zł. 79 „
Zatem czysty dochód z tych dóbr	27.113 „ 97 „

3. Dobra Opary i Słońsko,

815 m. roli, 699 m. łąk, 64 m. pastwisk, 1141 m. lasu.

Dochody:

Z dzierżawy dóbr	13.415 „ 90 „
Z lasów	5.010 „ 26 „
Inne dochody	598 „ 97 „
razem	19.025 zł. 13 ct.

Wydatki:

Podatki	2.272 zł. — ct.
Ekwiwalent	435 „ 32 „
Wydatki na administracyą lasową	1.159 „ 66 „
Inne koszta administracyjne	932 „ 34 „
Suma wydatków	4.799 zł. 32 ct.
Czysty dochód	14.225 „ 81 „

4. Dobra Ostałowiec,

525 m. roli, 36 m. łąk, 89 m. pastwisk, 926 m. lasu.

Dochody:

Czynsz z dóbr i propinacyi	5.100 zł. — ct.
Dochód z lasów	2.364 „ 24 „
Suma dochodów	7.464 zł. 24 ct.

Wydatki:

Podatki	984 zł. — ct.
Ekwiwalent	196 „ 83 „
Wydatki na administracyę losową	1.792 „ 15 „
Inne koszta administracyjne	1.277 „ 74 „
Suma wydatków	4.250 zł 72 ct.
Czysty dochód	3.213 zł. 52 ct.

*

5. Dobra Rożniatów,

382 m. roli, 345 m. łąk, 57 m. pastwisk, 3355 m. lasu.

Dochody:	
Czynsze z tartaków i z realności	2.475 zł. 10 ct.
Czynsz dzierżawny z dóbr i propinacyi	12.715 „ 50 „
Dochody z lasów	3 619 „ 48 „
Suma dochodów	18.810 zł. 8 ct.
Wydatki:	
Podatki	1.946 zł. — ct.
Ekwiwalent	480 „ 24 „
Zarząd i inne koszta administracyi dóbr	1.239 „ 27 „
Utrzymanie budynków i drzewo dodane dzierżawcom	3.884 „ 67 „
Wydatki administracyi leśnej	2.354 „ 91 „
Suma wydatków	9.905 zł. 9 ct.
Czysty dochód	8.904 zł. 99 ct.

6. Dobra Smorze i Klimiec,

165 m. roli, 261 morgw łąk, 110 m. pastwisk, 8756 m. lasu.

Dochody:	
Czynsze z gruntów i tartaków	3.500 zł. — ct.
Inne dochody	162 „ 8 „
Czynsze z propinacyi i z realności	2.654 „ 46 „
Dochód z lasów	5.028 „ 53 „
Suma dochodów	11.345 zł. 7 ct.
Wydatki:	
Podatki	1.158 zł. 53 ct.
Ekwiwalent	185 „ 36 „
Zarząd dóbr	822 „ — „
Administracya lasów	1.042 „ 61 „
Drzewo dodane do tartaków	3.400 „ — „
Inne wydatki administracyjne	540 „ 16 „
Suma wydatków	7.148 zł. 66 ct.
Czysty dochód	4.196 zł. 41 ct.

7. Dobra Żabie.

2 morgi roli, 14 m. łąk, 354 morgów pastwisk, 24660 morgów lasu.

Dochody:	
Czynsz z propinacyi	4.550 zł. — ct.
„ z tartaku	400 zł. — ct.
„ z realności	36 zł. — ct.
Dochód z lasów	8.584 zł. 18 ct.
Suma dochodów	13.570 zł. 18 ct.

Wydatki:	
Podatki	1104 zł. 20 ct.
Ekwiwalent	193 zł. 69 ct.
Administracya dóbr	844 zł. — ct.
Inne wydatki administracyjne	115 zł. 74 ct.
Administracya lasów	1646 zł. 67 ct.
Suma wydatków	3904 zł. 30 ct.
Czysty dochód	9665 zł. 88 ct.

8. Dobra Żydaczów.

140 m. roli, 284 m. łąk 1108 morgów pastwisk.

Dochody:	
Czynsz dzierżawny	16.000 zł. — ct.
„ z realności	35 zł. — ct.
Suma dochodów	16.035 zł. — ct.
Wydatki:	
Podatki	3.478 zł. — ct.
Ekwiwalent	553 zł. 13 ct.
Wydatki administracyjne	233 zł. 06 ct.
Razem	4.264 zł. 19 ct.
Czysty dochód	11.770 zł. 81 ct.

Wreszcie zawiera jeszcze zamknięcie rachunków:

Rozmaite nieprzewidziane dochody z dóbr i lasów.	1.429 zł. 04 ct.
i rozmaite nieprzewidziane wydatki w dobrach i lasach	4.052 zł. 66 ct.
Suma dochodów z dóbr ziemskich wynosi	178.471 zł. 73 ct.
Suma wydatków	83.038 zł. 01 ct.
Czysty dochód z dóbr	95.433 zł. 72 ct.

a w porównaniu z dochodem z r. 1882. wynoszącym 94.072 zł. 83 ct. wyższy o kwotę 1.360 zł. 89 ct.

Rubryka VI. obejmuje dochody z przedsiębiorstw t. j. czynsz z cegielni w Rożniatowie w kwocie 110 zł. — ct.

Rubryka VII. zawiera dochody z realności lwowskich które przyniosły 4.305 zł. 55 ct.

Wydatki zaś administracyjne wynosiły 1.146 zł. 70 ct.

Zatem czysty dochód 3.158 zł. 85 ct.

Rubryka VIII papiery wartościowe, obejmuje tylko pozycye przebieżną dotyczącą winkulacyi i dewinkulacyi papierów wartościowych własnością fundacyi będących i nie wpływa na ogólny wynik rachnnkowy.

W rubryce IX dochodów wykazane są prowizye od papierów wartościowych będących własnością fundacyi, które przyniosły 12.661 zł. 92 ct., a to od preliminarza o kwotę 1.522 zł. 78 ct. mniej z powodu, iż z papierów wartościowych sumę 50.000 zł., użyto na zaknpno dóbr Kulików:

W Rubryce X wydatków prowizye bierne na umorzenie długów hipotecznych wciągnięte są raty amortyzacyjne od pożyczek Towarzystwa Kredytowego ciążących na dobrach Drohowyże

i Ostałowice w kwotach 3.560 zł. i 677 zł. tudzież nieprzewidziana w preliminarzu kwota 1.498 zł. 88 et. wydana tytułem odsetek od ceny kupna dóbr Kulików i kwota 1.272 zł. 51 ct. uiszczona tytułem prowizyi funduszowi własnejnassekuracyi od pieuiędzy z tego funduszu chwilowo zapożyczonych. Prowizya ta oblicza się według zasad rachunku bieżącego. a z końcem r. 1883, fundusz obrotowy dłużnym był funduszowi asekuracyjnemu sumę 26.479 zł. 96 ct. w. a.

W Rubryce XI dochodów wciągnięta jest kwota 401 zł. 29 ct. pobrana od instytutu drohowyskiego za materyały do magazynu zakładowego, zaś rubryka XI wydatków obejmuje koszt utrzymania instytutu drohowyskiego na który w ciągu roku 1883. wydano 92.576 zł. 79 ct., a to więcej od prełiminarza o kwotę 5.240 zł. 16 ct.

Wreszcie rubryka XII dochodów i wydatków obejmuje sumy użyte na zakupno dóbr Kulikowskich, tudzież wykazuje dochody z tego majątku, które według sprawozdauia Rady administracyjnej wynosiły brutto 7.310 zł. 33 ct., lecz gdy z dochodu tego pokryto inwestycye na budynki i koszta administracyi w kwocie 6.517 zł. 79 ct, (z tego na budynki 4.280 zł. 55 ct.) pozostał dochód czysty tylko w kwocie 792 zł. 54 ct. Słusznie też zaznacza Rada administracyjna w swem sprawozdaniu, że gdy na zakupno tych dóbr użyto w dniu 20 Maja 1883 r. sumę 50.000 zł. z papierów wartościowych fundacyi, przeto utraciła fundacya prowizyę od tych papierów za czas od 20 Maja 1883 r. po koniec roku 1883 r. — w kwocie 3.827 zł. 67 ct., tak iż potrącając od tej kwoty dochód w kwocie 792 zł. 54 ct. wykazany — dobra Kulikowskie przyniosły fundacyi w r. 1883, stratę w kwocie 3 035 zł. 13 ct.

Reasumując przedstawione powyżej wynikłości z r. 1883. okazuje się, że fundacya miała dochody następujące:

z dóbr ziemskich	.	95.433 zł. 72 ct.
z gmachu teatralnego	.	12.430 zł. 55½ ct.
z realności lwowskich (Kortumowki) . . .	.	3.158 zł 85 ct
z przedsiębierstw (cegielni)	.	110 zł. — ct.
Razem	.	111.133 zł. 12½ ct.
potrącając koszta zarządu centralnego (z *uwzględnieniem* zwrotu kosztów 550 zł.	.	16.193 zł. 69 ct.
Pozostaje	.	94.939 zł. 43½ ct

która to suma przedstawia właściwy dochód czysty z nieruchomości, będących własnością fundacyi.

Do tego doliczyć należy prowizye od papierów wartościowych należących do fundacyi. . . . . 12.661 zł. 92 ct.

Razem . 107.601 zł. 35½ ct.

a potrącając wydatki z tytułu legatów i gracyi (rubr. II.)	12049 zł.	— ct.
stratę na przedsiębiorstwie teatralnem (rubr. IV) . .	3302 „	36 „
prowizye dłużne, t. j. raty od pożyczek amortyzacyjnych i od pieniędzy chwilowo pożyczonych (rubr. X) . .	7008 „	14 „
nadwyżkę wydatków przygodnych (rubr. XII) . .	1389 „	27 „
razem .	23748 zł.	77 „

wynosiłby czysty dochód, przeznaczony na cele fundacyi, t j. na utrzymanie drohowyzkiego zakładu sumę 83.852 zł. 58 ct. w. a.

Zakład drohowyzki, którego wydatki zawarte są w rubryce XI sumaryusza fundacyi, według budżetu na rok 1883. uchwalonego kosztować miał 87.336 zł. 63 ct., faktycznie zaś wydano 92.576 zł. 79½ ct. zatem więcej o 5.240 zł. 16½ ct.

Lecz jeśli się uwzględni, że w ciągu roku 1883. zaliczono gotówką na utrzymanie drohowyzkiego Zakładn

sumę łączną . . . . . 133.504 zł. 73 ct.

a od tego wydatku potrącono zwrot gotówką . . 10 zł. 99 ct.

i aktywa Zakładu, t. j. wartość materyałów produktów warsztatowych i wierzytelności z końcem r. 1883. w sumie 42.186 „ 86 „

razem więc . . . . 42.197 zł. 85 ct.

tak iż po potrąceniu tej sumy, a z doliczeniem innych wydatków tej rubryki wynikła suma 92.576 zł. 79½ ct. przedstawiająca koszt netto utrzymanie Zakładu, dalej zważywszy, że aktywa zakładu z końcem roku 1882. przedstawiały tylko sumę 36.491 zł. 6 ct. wzrosły zatem w ciągu roku 1883. o kwotę 5.695 zł. 80 ct. a to pomnożenie aktywów zakładu, a nie właściwie warsztatów zakładowych, kasa fundacyi pokryć musiała gotówką, okazuje się, iż właściwe przekroczenie budżetu Zakładu wynosi sumę 10.935 zł. 97 ct.

Przekroczenie to musiało tem niekorzystniej wpłynąć na równowagę budżetu fundacyjnego, ileże, jak powyżej wykazano, już suma budżetem dozwolona właściwie przewyższała tę sumę, jaka według dochodów majątku fundacyi mogła być na utrzymanie zakładu wyznaczona.

Aktywa Zakładu wartość łączną . . . . . 42.186 zł. 86½ ct.

przedstawiające obejmują:

materyały w magazynie i warsztatach	19.879 „	28½ ct.
wyroby niewykończone	5 359 „	60½ „
zaległości u stron za wyroby	5.921 „	13½ „
wartość wyrobów w składzie własnym i składach komisowych	11.026 „	84 „

W r. 1883. były w zakładzie drohowyzkim następujące warsztaty w ruchu:

szewski,	wykazujący roczną	produkcyę	w wartości .	6996 zł.	2 ct.
krawiecki	„	„	„ „ .	6905 „	67 „
stolarski	„	„	„ „ .	3869 „	36 „
ślusarski	„	„	„ „ .	10360 „	40½ ct.
kowalski	„	„	„ „ .	6108 „	70½ ct.
stelmaski	„	„	„ „ .	7759 „	86½ ct.
blacharski	„	„	„ „ .	3586 „	76 ct.

razem wartość produkcyi 45.586 zł. 78½ ct.

Bilans tych warsztatów wykazuje stratę w kwocie 2065 zł. 24½ ct., a Rada administracyjna zaznacza w swem sprawozdaniu, iż w r. 1884. unormowała zakres produkcyi warsztatów, w tym celu, aby straty były mniejsze, tudzież aby nie wyrastały aktywa, składające się z zasobów materyałów i wyrobów gotowych.

Komisya zauważa, iż według szczegółowego rachunku warsztatów sam koszt wystawy w Kijowie, na którą wyroby Zakładu były wysłane, wynosi 1838 zł. 49 ct. tak iż prawie cała suma straty działu warsztatowego tym jednym wydatkiem jest wyczerpana.

Istniała także w Zakładzie w r. 1883. pracownia krawiecka żeńska, której produkcya roczna przedstawia wartość 5728 zł. 45 ct, a bilans wykazuje zysk w kwocie 471 zł. 70½ ct.

Oprócz działu warsztatowego, większe przekroczenie wykazuje rachunek zakładu jeszcze w rubryce utrzymania budynków, a mianowicie w kwocie 2245 zł. 71 ct. po nad kwotę preliminarzem dozwoloną, które to przekroczenie zarząd fundacyi uzasadnia potrzebą naprawy wodociągów, oraz innych adoptacyi w gmachu głównym i w budynkach pobocznych.

Przekroczenia preliminarza w rubryce wydatków na folwark w kwocie 585 zł. 71 ct. usprawiedliwione jest przykupnem inwentarza.

Wydatki na opał i oświetlenie, preliminowane w kwocie 7389 zł. 40 ct. wyniosły faktycznie 7818 zł. 44 ct. zatem okazało się przekroczenie w kwocie 429 zł. 4 ct., lecz Rada administracyjna uznała, że preliminowana kwota na opał pobocznych budynków była niewystarczającą.

Stan majątku zarodowego fundacyi wykazuje powiększenie majątku o kwotę 3.561 zł. 5½ ct. wynikłe ze spłaty rat amortyzacyjnych od pożyczek hipotecznych.

W majątku obrotowym zamknięcie rachunków wykazuje zmiejszenie o kwotę 8.295 zł. 49½ ct., które wynikło z obniżenia dochodów z papierów wartościowych w skutek kupna dóbr Kulików, tudzież z wydatków nadbudżetowych, poczynionych na zakład Drohowyzki.

Fundusz asekuracyjny fundacyi wykazuje z końcem r. 1883. czysty stan
czynny w sumie . . . . . 42.710 zł. 41 ct.
a w porównaniu z rokiem poprzednim powiększenie o kwotę . . 4.349 „ 60 „
Fuudusz Wł. hr. Skarbka wykazuje z końcem r. 1883 czysty stan czynny 60.642 „ 60 „
a w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost o kwotę . . . . 1.699 „ 43 „
Fundusz emerytalny wykazuje z końcem roku 1883. czysty stan czynny . 18.633 zł. 89 „
a w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost o kwotę . . . 2.285 „ 1 „
Fundusz pożyczkowy dla urzędników, dotowany z funduszu emerytalnego,
wykazuje z końcem 1883. r. w stanie czynnym . . . . . 1.782 „ 4 „
w stanie biernym . . . . . 1.754 „ 3 „
zatem nadwyżka stanu czynnego wynosi 28 zł. 1 ct., który to zysk będzie zawiązkiem rezerwy na pokrycie możliwych strat.

W końcu uważa komisya za potrzebne nadmienić, że zakupno dóbr Kulikowskich, podjęte celem pokrycia deficytu byłego kasyera fundacyi Józefa Kobylińskiego, częściowo tylko osiągnęło rezultat zamierzony.

Według bilansu funduszu obrotowego rubr. VI. zakupione zostały dobra Kulików za sumę 99.925 zł. z której to sumy 50.000 zł. listami zastawnemi, z majątku zarodowego podjętemi, wypłacono, a suma 49.962 zł. 50 ct. ciąży na hipotece i od tej sumy płacić ma fundacya 6%. Byłoby przeto pożądane przez zaciągnięcie pożyczki hipotecznej ten 6% dług skonwertować na niżej oprocentowany.

Oprócz tego zakupiono realności miejskie w Kulikowie do kompleksu dóbr tabularnych nie należące, za sumę 21.000 zł.

Wierzytelność fundacyi, na dobrach Kulików intabulowaną, obecnie na cenę kupna przeniesioną, poprzedzają w hipotece takie długi, że nader wątpliwem jest, aby fundacya z ceny kupna Kulikowa miała odzyskać choćby część tylko zdefraudowanej sumy.

Natomiast realności miejskie w Kulikowie nie były obciążone, w chwili wejścia do hipoteki wierzytelności fundacyi, tak iż ta wierzytelność uzyskała zabezpieczenie na pierwszym miejscu, skutkiem czego, gdy fundacya te realności za sumę 21.000 zł. nabyła, nie potrzebowała składać ceny kupna do depozytu, lecz skompenzowała takową z odpowiednią kwotą z wierzytelności swej do J. Kobylińskiego

Tym sposobem realności Kulikowskie nabyte zostały na istotne pokrycie rzeczonej wierzytelności, która wynosiła z końcem r. 1880. sumę 32.508 zł. — ct.
z końcem roku 1881. wzrosła do sumy . . . . . 33 000 „ — „
w r. 1882. podniosła się do . . . . . 33.363 „ 59 „
a przez nabycie realności kulikowskich w wartości . . . . . 21.000 „ — „
obniżyła się do sumy . . 12.363 zł. 59 ct.

następnie przez wpływ dochodów z sekwestracyi dóbr w kwocie . . 932 „ 74 „

obniżyła się na . . 11.430 zł. 85 ct.

i w tej sumie znajduje się w wykazie zaległości czynnych fundacyi z końcem roku 1883.

Zauważyć jednak wypada, że od tej sumy niezostały wcale policzone odsetki od r. 1880.

Komisya budżetowa, przedstawiszy stan rzeczy według rachunków Wydziałowi krajowemu przedłożonych i na podstawie informacyi zasięgniętych w biórze zarządu centralnego fundacyi wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamknięcie rachunków fundacyi ś. p. Stanisława hr. Skarbka za rok 1883. przyjmuje się do wiadomości.

Lwów dnia 11. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Smarzewski w. r.

Sprawozdawca:
Skałkowski w. r.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Alleg. 146

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzach funduszów indemnizacyjnych: wschodnio galicyjskiego, zachodnio galicyjskiego i krakowskiego na r. 1886.

Wysoki Sejmie!

Projekt budżetu funduszów indemnizacyjnych wschodnio galicyjskiego, zachodnio galicyjskiego i krakowskiego na r. 1886, przedłożony przez c. k. rząd wysokiemu Sejmowi, przekazała wysoka Izba uchwałą z 26 listopada r. z. komisyi budżetowej do zbadania i przedstawienia wniosków. Komisya budżetowa spełniwszy to zadanie, przedstawia wysokiemu Sejmowi niniejsze sprawozdanie i wnioski swoje co do budżetu funduszów indemnizacyjnych na r. b.

W projekcie budżetu wydatków i dochodów *funduszu indemnizacyjnego wschodnio galicyjskiego* na r. 1886, obrachował rząd wydatki jak następuje:

1.	Wydatki na zarząd	18.905 zł.
2.	Spłata kapitału przez losowanie obligacyj	1,982.400 „
3.	Kwoty wyrównawcze: *a)* w kapitale	—
	b) w rentach	—
4.	Renty dla uprawnionych	1,628.707 „
5.	Zaliczki zwrotne	12.427 „
6.	Nadzwyczajne wydatki	55.100 „
	Razem	3,697.539 zł.

Ponieważ zaś wydatki funduszu indem. wschod. gal. na r. 1885 uchwalił Sejm w sumie 3,673.176 zł., a na r. 1884 w sumie 3,642.579 zł., przeto rząd obrachował wydatki tego funduszu na r. 1886 więcej o 24.363 zł. niż uchwalono je na r. 1885, a więcej o 54.960 zł. niż uchwalono na r. 1884.

Co do 1ej pozycyi wydatków. Zarząd wszystkimi trzema funduszami indemnizacyjnymi prowadzony jest razem przez jeden oddział c. k. Namiestnictwa, to jest przez urzędników Namiestnictwa wydelegowanych do tej czynności, a wydatki na ich płace i dodatki aktywalne, na potrzeby kancelaryjne, na najem a raczej użyczenie lokalu rządowego w którym pracują, na koszta ich podróży w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych, są uważane za wydatki

na zarząd wszystkimi trzema funduszami indemnizacyjnymi; ogólna suma policzonych w taki sposób wydatków na zarząd funduszami indemnizacyjnymi, jest rozdzielona w pewnym oznaczonym stosunku (stosunek ten jest: $^{22}/_{35}$, $^{12}/_{35}$ i $^{1}/_{35}$) na trzy części, z których pierwsza obciąża budżet wydatków funduszu wschod. gal., druga zachod. galicyjskiego, a trzecia krakowskiego. Te wydatki na zarząd funduszami indemnizacyjnymi zmniejszają się prawie corocznie i zmniejszać się powinny, bo zmniejszają się corocznie czynności w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych. I tak wydatki na zarząd funduszem indem. wschod. galic. wynosiły: w 1879 r. 25.573 zł.; w 1880 r. 22.738 zł.; w 1881 r. 22.892 zł.; w 1882 r. 21.716 zł.; w 1883 r. 21.326 zł.; w 1884 r. 21.731 zł., jak to wykazały zamknięcia rachunków za wspomnione lata; a wydatek na zarząd w 1884 r. dla tego tylko był wyższym niż w roku poprzednim, ponieważ w r. 1884 przypadł wyjątkowy wydatek na druk nowych arkuszy kuponowych. Rząd obliczył wydatki na zarząd wszystkich trzech funduszów indemnizacyjnych w 1886 r. to jest wydatki na utrzymanie urzędników Namiestnictwa zajętych czynnościami wypływającemi z zarządu tymi funduszami, na 30.860 zł., jak to wykazano w załącznikach dołączonych do preliminarzy wszystkich trzech funduszów; rozdzieliwszy zaś tę sumę według wyżej wskazanego klucza, wstawił $^{22}/_{35}$ części tej sumy, to jest 18.905 zł., w projekt budżetu wydatków funduszu indem. wschod. gal. jako koszta zarządu tym funduszem w 1886 r.

Komisya budżetowa sądzi, że za wielu urzędników rządowych wydelegowanych jest do zarządu funduszami indemnizacyjnymi, przeto za wielu urzędników rządowych jest na budżecie wydatków funduszów indemnizacyjnych. Między innemi, zbytecznem jest i niepotrzebnem wydelegowanie komisarza powiatowego z starostwa w Rzeszowie do załatwiania tam spraw serwitutotowych. Jednak komisya budżetowa nie może przedłożyć wysokiej Izbie wniosku, aby już w budżecie na r. 1886 zmniejszyć w tym kierunku wydatki na zarząd funduszami indemnizacyjnymi, bo rok ten już rozpoczął się zanim budżet uchwalony zostanie; ale komisya proponuje wysokiemu Sejmowi, iżby wezwał rząd o zmniejszenie w 1887 r. wydatków na zarząd funduszami indemnizacyjnymi i aby wysoka Izba powzięła następującą

uchwałę

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm wzywa c. k. rząd, aby przedkładając Sejmowi projekt budżetu wydatków i dochodów funduszów indemnizacyjnych na r. 1887, zaprojektował w tym budżecie zmniejszenie za wysokich obecnie wydatków na zarząd tymi funduszami.

Prócz tego komisya budżetowa sądzi, że już w budżecie na r. b. należy uczynić następujące zmniejszenia wydatków na zarząd wszystkimi trzema funduszami, a to odpowiednio istotnemu obecnemu stanowi rzeczy. Po 1sze w szczegółowem obrachowaniu wydatków na zarząd, dołączonem do rządowego projektu preliminarza w r. 1886, zamieszczono zasługi dwóch stróżów, każdego po 216 zł., a rzeczywiście jest obecnie przy oddziele indemnizacyjnym tylko jeden stróż, przeto zasługi drugiego należy wykreślić na r. b. Powtóre w tem obrachowaniu uzasadniającem preliminarz, są wydatki na potrzeby kancelaryjne za wysoko obliczone i powinny uledz zmniejszeniu, mianowicie: na opał lokalu z 800 zł. na 600 zł.; na papier i rekwizyta do pisania z 600 na 500, na losowanie obligacyj z 2.000 na 1.400 zł. a to odpowiednio rzeczywistemu na to losowanie wydatkowi. Te wymienione wyżej zmniejszenia wydatków preliminowanych w budżecie na r. 1886 na zarząd wszystkimi trzema funduszami indemnizacyjnymi, wynoszą razem 1.116 zł. Przeto wydatki na zarząd funduszem indem. wschod. gal. należy zmniejszyć o $^{22}/_{35}$ części tej kwoty, czyli o 701 zł. 48 ct. Ponieważ zaś w projekcie budżetu na 1886 r., rząd preliminował (na podstawie obrachowania, które powyżej wykazanemu zmniejszeniu uledz powinno) wydatki

na zarząd funduszem wschodnio galicyjskim w 1886 r. w sumie 18.905 zł., przeto komisya z powodów powyżej wyłuszczonych wnosi:

1. *Wydatki na zarząd* . . . . . *18.204 zł.*

Co do 2iej pozycyi wydatków. Według planu losowania i umarzania obligacyj, wylosowano obligacye indemnizacyjne wschodnio galicyjskie w drugiem półroczu 1885 r. za sumę 944.000 złr. m. k. które należy wypłacić 1. maja 1886 r., zaś w pierwszem półroczu 1886 należy wylosować a wypłacić 1. listopada 1886 za sumę także 944.000 złr. m. k., razem za sumę 1,888.000 złr. m. k., czyli 1,982.400 zł. w. a. Ponieważ suma przypadająca do wypłaty za obligacye wylosowane w roku budżetowym, wystarcza zwykle także do wypłaty za obligacye wylosowane w latach dawniejszych a przedłożone do wypłaty w roku budżetowym, albowiem z obligacyj wylosowanych w tymże roku znów znaczna ilość nie bywa przedłożoną do wypłaty, z tych powodów komisya, zgodnie z projektem rządowym, wnosi:

2. *Spłata kapitałów przez losowanie obligacyj* . . . . *1,982.400 zł.*

Przeto więcej o 123.900 zł. niż preliminowano na ten wydatek w budżecie na 1885, albowiem corocznie zwiększa się suma przeznaczona na spłatę i umorzenie obligacyj wylosowanych, a zmniejsza się suma przeznaczona na wypłatę za kupony od obligacyj pozostałych jeszcze do losowania i umorzenia.

Co do 3iej pozycyi wydatków. Komisya budżetowa zgodnie z projektem rządowym nic nie preliminuje na kwoty wyrównawcze w kapitale i w rentach, gdyż po pokryciu reszty kapitałów zlikwidowanych obligacyami indemnizacyjnemi, nie przewiduje ani rząd ani komisya jakiegokolwiek przyrostu w kapitałach indemnizowanych i jakichkolwiek obrachunków między funduszem indemnizacyjnym i indemnizowanymi.

Co do 4tej pozycyi. Wydatek na renty dla uprawnionych to jest na wypłatę za kupony od obligacyj indemnizacyjnych niewylosowanych, zmniejsza się z każdym rokiem z powodu, że z każdym rokiem zmniejsza się liczba obligacyj indem. nieumorzonych. Obligacyj indemnizacyjnych wschodnio galicyjskich niewylosowanych pozostało jeszcze z końcem października 1885 r. za sumę 32,574.150 zł. w. a. a 5% od tej sumy to jest należytość za kupony które zapadną od tych obligacyj w 1886 r., wynosi 1,628.707 zł.; suma ta wystarczy, jak zwykle wystarcza, do wypłaty także za kupony zapadłe w latach poprzednich a przedłożone do wypłaty w roku budżetowym, gdyż znów nie wszystkie kupony zapadłe w roku budżetowym, przedłożone będą do wypłaty. Przeto komisya wnosi:

4te *Renty dla uprawnionych* . . . . . *1,628.707 zł.*

mniej o 100.297 zł. niż preliminowano ten wydatek w 1885 r.

Co do 5tej pozycyi wydatków. Na zaliczki dawane urzędnikom na płace etatowe, o ile te zaliczki powinni urzędnicy zwracać dopiero w latach późniejszych po zamknięciu roku budżetowego, oraz na zwrot kwot mylnie pobranych w latach poprzednich, preliminuje rząd, na podstawie przeciętnego rzeczywistego wydatku w trzech latach 1882, 1883 i 1884 r., kwotę 12.427 zł., a komisya zgodnie z tem wnosi:

5te *Na zaliczki zwrotne w latach późniejszych* . . . . . *12.400 zł.*

Co do 6tej pozycyi. W rubryce wydatków nadzwyczajnych zamieszcza się zwrot podatkującym nadpłat dodatku indemnizacyjnego oraz zwroty zaliczek udzielonych funduszowi indemnizacyjnemu przez drugi fundusz. Ponieważ w 1886 r. nie ma nic do zwracania fundusz wschodnio galicyjski innym funduszom indemnizacyjnym, przeto z tej rubryki wydatków przypadałby tylko zwrot podatkującym nadpłaconego przez nich w latach poprzednich dodatku indemnizacyjnego; a gdy zwrot ten wynosił w dwóch latach poprzednich to jest w 1883 i 1884

przecięciowo 52.324 zł., przeto komisya budżetowa na zasadzie tego przeciętnego wydatku, wnosi:

6te *Wydatki nadzwyczajne* . . . . . *52.300 zł.*

mniej o 2.800 zł. niż rząd preliminował na ten wydatek.

Ogół więc wydatków funduszu indemnizacyjnego wschodnio galicyjskiego w 1886 r. komisya obrachowała według powyższych wniosków na . . . . **3,694.011 zł.** przeto mniej o 3.528 zł. niż rząd preliminował te wydatki.

Dochody funduszu indemnizacyjnego wschodnio galicyjskiego w 1886 r. przeznaczone na pokrycie wyżej wymienionych wydatków, obrachował rząd w projekcie budżetu na r. 1886 jak następuje:

I. Od obowiązanych.

1. Wpłata kapitałów	1.562 zł.
2. Wpłata rent	855 „
3. Odsetki za zwłokę i inne dochody	20.868 „

II. Dochody własne.

4. Odsetki od własnych obligacyj indemnizacyjnych . . .	37.115 „
5. Dochód za sprzedane obligacye	—

III. Dochody ze zwrotu zaliczek.

6. Zwrócone zaliczki	9.311 „

IV. Od kraju.

7. Dodatek indemnizacyjny do podatków	2,184.308 „

V. Ze skarbu państwa.

8. Subwencya ze skarbu państwa	1,443.520 „
Ogółem dochody	3,697.539 zł.

Ponieważ w budżecie uchwalonym przez wysoki Sejm na 1885 ogół dochodów funduszu indem. wschod. galic. obrachowano na 3,673.166 zł., przeto rząd obrachowuje dochody na 1886 wyżej o 24.373 zł. niż uchwalono na 1885.

Komisya budżetowa proponuje przyjąć bez zmiany wnioski rządowe co do trzech pierwszych pozycyj dochodów i wnosi:

1. *Wpłata kapitałów*	*1.562 zł.*
2. *Wpłata rent*	*855* „
3. *Odsetki za zwłokę i inne dochody*	*20.868* „

Co do 4tej pozycyi dochodów t. j. co do dochodu z odsetek od obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu, komisya budżetowa zważywszy: że fundusz indem. wschod. gal. posiada własnych obligacyj indemnizacyjnych za sumę 742.308 zł. w. a. od których 5% to jest kupony zapadające w 1886 r. dadzą sumę 37.115 zł.; powtóre zważywszy, że chociaż fundusz nie zrealizuje tych kuponów to jest nie zapłaci ich sam sobie, ale zniszczy je jak zwykle, jednak ponieważ w dział wydatków 1886 r. wstawiliśmy całą sumę potrzebną na zapłatę wszystkich kuponów mających zapaść w 1886 r. a więc także na zapłatę własnych kuponów, przeto w dziale dochodów należy zamieścić kwotę równającą się wartości kuponów własnych, — z tych powodów komisya wnosi:

II. Dochody własne.

4. *Odsetki od obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu* *37.115 zł.*

Rząd w przedłożonym projekcie budżetu nie przewidywał i nie preliminował żadnej więcej pozycyi własnych dochodów funduszu t. j. nie preliminował żadnej kwoty w drugiej pozycyi dochodów z majątku funduszu, mianowicie dochodu z sprzedaży obligacyj będących własnością funduszu. Ale komisya budżetowa zwraca uwagę wysokiego Sejmu na następujące fakta, które ją powodują do przedłożenia wniosków, aby w budżet dochodów funduszów indem. na 1886 r. wstawić także drugą pozycyę dochodów z własnego majątku tychże funduszów. Fakta te są następujące: Po 1sze wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne a mianowicie wschodnio galicyjski posiada znaczną sumę zebraną w dawniejszych latach z dochodów z dodatku indemniz., pobieranego w większej wysokości niż potrzeba było dla pokrycia wydatków funduszu; suma ta, będąca jego własnym majątkiem, umieszczona w obligacyach indemnizacyjnych, wynosiła z końcem 1884 r. 922.488 zł., (licząc obligacye w ich imiennej wartości), jak to wykazało zbadane przez naszą komisyę zamknięcie rachunków indemn. za ów rok, zaś nie o wiele zmniejszyła się ta suma w ciągu 1885 r. Po 2gie, obecne ciężkie przesilenie ekonomiczne wymaga ulżenia, o ile możności, produkcyi rolniczej w ciężarach publicznych t. j. w podatkach i dodatkach, a między innemi w dodatku indem., który w projekcie budżetów indem. gal. na r. 1886 rząd proponuje pobierać w tej samej wysokości co w r. z., to jest w wysokości 31½ ct. do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich. Po 3cie fundusz indem. wschod. gal. powinien mieć wprawdzie taką zapasową sumę, aby był w stanie każdej chwili zapłacić za obligacye indemn. wschod. gal. już wylosowane a nie przedłożone jeszcze do wypłaty; ale należytość za te obligacye wschodnio galicyjskie wylosowane a nie przedłożone do wypłaty, wynosiła z końcem 1884 r. tylko 285.810 zł., i wraz z należytością za kupony zapadłe a jeszcze nie przedłożone do wypłaty a ulegające przedawnieniu, nie dochodzi nawet połowy sumy będącej własnością funduszu wschodnio galicyjskiego. Komisya zważywszy wszystkie te powody, przedstawia wysokiemu Sejmowi w właściwem miejscu wniosek, aby uchwalił pobierać dodatek indemnizacyjny w 1886 r. w całej Galicyi bez krakowskiego, w wysokości tylko 30 centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich, a tu wnosi, aby w tym wyjątkowym okresie przesilenia ekonomicznego, użyć w 1886 r. dla pokrycia części wydatków funduszu indem. wschod. gal. kwoty 100.490 zł. wziętej z sumy będącej własnością funduszu indem. wschod. gal. i kwotę tę zamieścić w budżecie dochodów na r. 1886, jako drugą pozycyę dochodów z własnego majątku. Przeto komisya budżetowa wnosi:

5. *Dochód za sprzedane obligacye będące własnością funduszu . . . 100.490 zł.*

Co do 6ej pozycyi dochodów. Komisya budżetowa zważywszy, że zwrot zaliczek danych w latach poprzednich przyniósł dochodu w 1882, 1883 i 1884 przecięciowo rocznie 9.311 zł., wnosi, zgodnie z projektem rządowym:

6. *Ze zwrotu zaliczek danych w latach poprzednich . . . . . 9.311 zł.*

Co do 7ej pozycyi dochodów, którą stanowi zasiłek od kraju t. j. dochód z dodatku indemnizacyjnego do podatków, rząd w przedłożonym Sejmowi projekcie budżetu na 1886 r. zaproponował, aby dodatek ten pobierać w r. b. w całej Galicyi w takiej wysokości jak w dwóch latach poprzednich, t. j. w wysokości *31½ centów* do każdego złotego całej należytości wszystkich podatków bezpośrednich państwowych. Obliczył zaś rząd na podstawie podatków rozpisanych w Galicyi na rok 1884, że dodatek indemnizacyjny pobierany w wysokości 31½ centów, przyniesie w 1886 r. z wschodniej części Galicyi dochodu funduszowi indem. wschod. gal. 2,184.308 zł.; albowiem na powyższej podstawie obrachował, że jeden cent dodatku indemnizacyjnego do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich przyniesie z wschodniej części Galicyi 69.343 zł.

Lecz komisya budżetowa z powodów powyżej przytoczonych, a mianowicie zważając na ekonomiczne przesilenie w kraju i na wykazaną wyżej możność użycia części sumy będącej

własnością funduszu, na pokrycie części jego wydatków w r. b. tak ciężkim dla podatkujących, — proponuje wysokiemu Sejmowi, aby dodatek indemnizacyjny pobierać w 1886 r. w całej Galicyi w wysokości tylko *30 ct.* do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich. Dodatek indemnizacyjny pobierany w wysokości 30 ct. do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich, a przeto pobierany jak dotychczas także od należytości podatku domowo czynszowego przypadającego na domy nowo zbudowane a uwolnione od opłaty tegoż podatku, przyniósłby dochodu z wschodniej części Galicyi funduszowi wschodnio galicyjskiemu 2,080.290 zł., licząc na tej samej podstawie, na której rząd obrachował dochód z jednego centa dodatku indemnizacyjnego z wschodniej części Galicyi na 69.343 zł. t. j. licząc na podstawie podatków bezpośrednich rozpisanych w tej części Galicyi w 1884 r.

Odpowiedni wniosek do uchwały przedłoży komisya wysokiemu Sejmowi w końcu sprawozdania o budżetach obu funduszów indemnizacyjnych galicyjskich, a tu wnosi:

7. *Dodatek indemnizacyjny do podatków . . . . . 2,080.290 zł.*

Co do 8ej pozycyi dochodów. Corocznie wypłaca skarb państwa 2,625.000 zł. w. a. jako subwencyę roczną, łącznie dla obu funduszów indemnizacyjnych wschodnio i zachodnio galicyjskich, a przy układaniu budżetu projektuje się taki rozdział tej łącznej subwencyi między oba fundusze, jaki wówczas zdaje się najodpowiedniejszy temu celowi aby przewidywane ich wydatki były pokryte; zaś później subwencya ta rozdziela się istotnie w taki sposób, aby rzeczywiste wydatki obu funduszów zostały zaspokojone. Przeto komisya budżetowa zważywszy, że dla pokrycia preliminowanych wyżej wydatków funduszu indem. wschod. gal. w 1886 r. potrzeba, oprócz dochodów przewidzianych z siedmiu źródeł powyżej wymienionych, jeszcze 1,443.520 zł. z subwencyi państwowej, wnosi, zgodnie z propozycyą rządową, aby z tego zasiłku państwowego zamieścić powyższą sumę w 8ej pozycyi dochodów funduszu indem. wschod. gal. w 1886 r., przeznaczając resztę z sumy zasiłkowej na dochód funduszu zachodnio galicyjskiego w 1886 r. Więc komisya budżetowa wnosi:

8. *Z subwencyi dawanej z skarbu państwa . . . . . 1,443.520 zł.*

Przeto ogół dochodów funduszu indem. wschod. gal. w 1886 r. wynosiłby, według wniosków komisyi w powyższych ośmiu pozycyach, sumę . . . **3,694.011 zł.** w. a. a więc sumę równą zupełnie ogółowi wydatków tegoż funduszu w 1886 r., zaś mniej o 3.528 zł. niż rząd preliminował ogół tych dochodów.

W przedłożonym Sejmowi projekcie budżetu wydatków i dochodów funduszu *indem. zachodnio galicyjskiego* na r. 1886 obrachował rząd wydatki w następujący sposób:

1. Wydatki na zarząd		11.213 zł.
2. Spłata kapitałów przez losowanie obligacyj		1,106.700 „
3. Kwoty wyrównawcze: *a)* w kapitale		—
b) w rentach		—
4. Renty dla uprawnionych		954.787 „
5. Zaliczki zwrotne		2.780 „
6. Nadzwyczajne wydatki		16.000 „
Razem .		2,091.480 zł.

Ponieważ wydatki funduszu indem. zach. galicyjsk. uchwalił Sejm na 1885 w sumie 2,086.968 zł., przeto ogół obrachowanych przez rząd wydatków tegoż funduszu na 1886 r. wynosiłby więcej o 4.512 zł.

Co do 1ej pozycyi wydatków. Rząd obliczywszy wydatki na zarząd wszystkimi trzema funduszami indemnizacyjnymi w obrachowaniu załączonem przy preliminarzu wydatków funduszu wschod. galicyjskiego, 12/35 części tego ogółu wydatków na zarząd centralny funduszami indemnizacyjnymi zamieszcza w budżecie wydatków funduszu zach. galic. w kwocie 8.663 zł., a do tego dodawszy wydatek na utrzymanie w Rzeszowie komisyi miejscowej dla spraw serwitutowych w kwocie 2.550 zł., preliminował wydatki na zarząd funduszem indem. zach. gal. w 1886 r. w sumie 11.213 zł. Lecz komisya budżetowa na podstawie obrachowania swego i wniosków przedłożonych przy tej pozycyi wydatków funduszu wschodnio galicyjskiego zmniejszywszy ogół wydatków na centralny zarząd wszyskimi trzema funduszami tylko o 1.116 zł. zmniejsza o $^{12}/_{35}$ części tej kwoty t. j. o 377 zł. wydatki na zarząd funduszem zachodnio gal. w 1886 r. i wnosi:

1. *Wydatki na zarząd* . . . . . 10.836 zł.

Co do 2ej pozycyi wydatków. Według planu losowania i umarzania obligacyj funduszu indem. zach. gal., wylosowano w listopadzie 1885 a wypłacić należy w maju 1886 r. obligacye indemnizacyjne zachodnio galicyjskie za sumę 510.000 złr. m. k. zaś wylosować trzeba w pierwszem półroczu 1886 r. a wypłacić 1. listopada r. b. za sumę 544.000 złr. m. k., razem za 1,054.000 złr. m. k., czyli za 1,106.700 zł. w. a. Przeto komisya budżetowa, zgodnie z propozycyą rządową, wnosi:

2. *Spłata kapitałów przez losowanie obligacyj* . . . . *1,106.700 zł.*

Co do 3ej pozycyi. Komisya zgodnie z projektem rządowym, nie wpisuje w tej pozycyi żadnej kwoty z powodów wyrażonych przy roztrząsaniu tej pozycyi wydatków funduszu wschodnio galicyjskiego.

Co do 4ej pozycyi wydatków. Komisya budżetowa zważywszy, że obligacyj indemnizacyjnych zachodnio galicyjskich niewylosowanych, od których należy zapłacić w 1886 r. odsetki 5% było jeszcze w październiku 1885 r. za 19,095.741 zł. licząc je w ich imiennej wartości, a 5% od tej sumy t. j. należytość za kupony zapaść mające w 1886 r. wynosi 954.787 zł., wnosi zgodnie z propozycyą rządową:

4. *Renty dla uprawnionych* . . . . . *954.787 zł.*

Co do pozycyi 5ej. Wydatek na zaliczki dawane urzędnikom na ich płace etatowe, które to zaliczki mają być zwracane ratami w latach następnych, obrachowuje komisya, zgodnie z propozycyą rządu a na podstawie przeciętnego wydatku rzeczywistego na ten cel w trzech latach ostatnich, na kwotę 2.780 zł. i wnosi:

5. *Na zaliczki zwracane w latach późniejszych* . . . . . *2.780 zł.*

Co do 6ej pozycyi wydatków. W pozycyi tej nazwanej w rządowym projekcie budżetu „wydatkami nadzwyczajnymi“, a w rządowem zamknięciu rachunków, „wydatkami rozmaitymi“, wpisuje się głównie zwrot podatkującym nadpłaconego przez nich w latach poprzednich dodatku indemnizacyjnego oraz zwroty „stronom obowiązanym“ nadpłat w kapitałach i rentach. Zamknięcia rachunków za lata 1883 i 1884 wykazały, iż rzeczywisty wydatek w tej pozycyi w obu tych latach był znaczny, gdyż zwrot podatkującym nadpłaty przez nich w latach poprzednich dodatku indemnizacyjnego wynosił w 1883 r. 32.505 zł., w 1884 r. 43.167 zł.; albowiem podczas przemian w wymiarze podatków i dodatków w tych latach w których regulowano podatek gruntowy, pobrano znacznie więcej dodatku indemnizacyjnego niż się należało. Lecz w następnych latach nadpłaty dodatku indemnizacyjnego były mniejsze i dlatego na 1886 r. przewiduje rząd znacznie mniejszy wydatek na zwrot nadpłaconego dodatku, a komisya, zgodnie z propozycyą rządową, wnosi:

6. *Wydatki nadzwyczajne* . . . . . *16.000 zł.*

Przeto ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego zachodnio galicyjskiego w 1886 r., obrachowanych w powyższych sześciu pozycyach, wynosi . . **2,091.103 zł.** mniej o 377 zł. niż rząd preliminował.

Dochody funduszu indemnizacyjnego zachodnio galicyjskiego obrachował rząd w swoim projekcie budżetu na r. 1886 jak następuje:

I. Od obowiązanych.

1.	Wpłata kapitałów	1.451 zł.
2.	Wpłata rent	333 „
3.	Odsetki za zwłokę i inne dochody	14.882 „

II. Dochody własne.

4.	Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu . . .	21.511 „
5.	Dochód za sprzedane obligacye będące własnością funduszu . .	– –

III. Dochody ze zwrotu zaliczek.

6.	Zaliczki zwrócone	1.745 „

IV. Od kraju.

7.	Dodatek indemnizacyjny do podatków	870.078 „

V. Ze skarbu państwa.

8.	Subwencya z skarbu państwa	1,181.480 „
	Dochody ogółem . . .	2,091.480 zł.

przeto rząd preliminuje dochody na 1886 r. wyżej o 4.512 zł. niż dochody te uchwalił Sejm na 1885.

Komisya budżetowa projektuje przyjąć bez zmiany trzy pierwsze pozycye dochodu według rządowego obrachowania i wnosi:

1.	*Wpłata kapitałów*	*1.451 zł.*
2.	*Wpłata rent*	*333* „
3.	*Odsetki za zwłokę i inne dochody*	*14.882* „

Co do 4ej pozycyi dochodów. Fundusz indem. zach. gal. posiada własnych obligacyj za sumę 430.227 zł. w. a. licząc obligacye w imiennej ich wartości a 5% odsetki od tej sumy, to jest kupony od tych obligacyj w 1886 wynoszą 21.511 zł. Przeto komisya budżetowa z przyczyn które wyłuszczyła przy tejże pozycyi dochodów funduszu indem. wschod. gal., wnosi zgodnie z obrachowaniem rządowem:

II. Dochody z własnego majątku.

4.	*Odsetki od własnych obligacyj indemnizacyjnych*	*21.511 zł.*

Rząd w przedłożonym Sejmowi projekcie budżetu nie preliminował żadnej kwoty w drugiej pozycyi dochodów z majątku funduszu. Ale komisya budżetowa z powodów, które obszernie przedstawiła powyżej w sprawozdaniu o budżecie dochodów funduszu wschodnio galicyjskiego; mianowicie zważywszy, że podczas ciężkiego przesilenia ekonomicznego należy starać się zniżyć dodatek indemnizacyjny; po 2ie zważywszy, że fundusz zachodnio galicyjski posiada zebrany z dochodów z dodatku indemnizacyjnego za wysoko w dawniejszych latach pobieranego, kapitał umieszczony w obligacyach indemnizacyjnych, który z końcem 1884 wyno-

sił 508.546 zł. (licząc obligacye w ich imiennej wartości) jak wykazuje zamknięcie rachunków za ów rok; zważywszy po 3ie, że obligacye indemnizacyjne zachodnio galicyjskie wylosowane a nie przedłożone dotychczas do wypłaty, wynosiły z końcem 1884 r. tylko sumę 147.325, a dla wypłaty tych obligacyj w każdej chwili wystarcza trzecia część sumy którą posiada fundusz indem. zach. galicyjski; — z wszystkich tych powodów przedstawia komisya budżetowa wysokiemu Sejmowi w właściwem miejscu wniosek, aby uchwalił pobierać w Galicyi dodatek indemnizacyjny w 1886 r. w wysokości tylko 30 centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich, a tu wnosi, aby w 1886 r. użyć dla pokrycia części wydatków funduszu indemnizacyjnego zachodnio galicyjskiego, kwotę 41.056 zł., wziętą z sumy będącej własnością funduszu indemnizacyjnego zachodnio galicyjskiego i kwotę tę zamieścić w budżecie dochodów 1886 r. jako drugą pozycyę dochodów z własnego majątku. Przeto komisya budżetowa wnosi:

5. *Dochód za sprzedane obligacye będące własnością funduszu . . . . 41.056 zł.*

Co do 6ej pozycyi dochodów to jest dochodu ze zwrotu zaliczek danych w latach poprzednich, komisya budżetowa na podstawie przeciętnego dochodu w tej pozycyi w latach 1882, 1883 i 1884, a zgodnie z propozycyą rządową, wnosi:

6. *Ze zwrotu zaliczek danych w latach poprzednich . . . . . 1.745 zł.*

Pozycyę 7ą dochodów stanowi zasiłek od kraju t. j. dochód z dodatku indemnizacyjnego do podatków. Rząd w przedłożonym Sejmowi projekcie budżetu na 1886 zaproponował, aby dodatek ten pobierać w r. b. w Galicyi w takiej wysokości jak w r. z. to jest w wysokości 31½ centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich, a ponieważ podatki bezpośrednie rozpisane na r. 1884 wynosiły z zachodniej części Galicyi 2,762.152 zł., przeto na tej podstawie obrachował przybliżenie, że jeden cent dodatku indemnizacyjnego do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich przyniesie z zachodniej części Galicyi dochodu 27.621½ zł. Więc dodatek indemnizacyjny pobierany w wysokości 31½ centów przyniósłby z zachodniej części Galicyi dla funduszu indem. zach. gal. 870.078 zł.

Lecz komisya budżetowa z powodów wyżej przytoczonych, proponuje wysokiemu Sejmowi, aby dodatek indemnizacyjny pobierać w 1886 r. w obu częściach Galicyi w wysokości tylko *30 centów* do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich, (a przeto, jak dotychczas, od należytości także podatku domowo czynszowego rozpisanego na domy nowo zbudowane a uwolnione od opłaty tegoż podatku). Dodatek indem. pobierany w wysokości 30 centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich, przyniósłby dochodu z całej zachodniej Galicyi funduszowi indem. zachodnio galicyjskiemu 828.645 zł., jeżeli dochód z tego dodatku indem. obrachujemy na podstawie podatków rozpisanych na r. 1884 t. j. na tej samej podstawie na której rząd go obrachował w swoim projekcie budżetu. Ponieważ dla pokrycia reszty wydatków funduszu zach. gal. w 1886 r. zamieściliśmy już powyżej w budżecie dochodów kwotę 41.056 zł. wziętą z sumy będącej własnością funduszu zachodnio galicyjskiego, przeto pomimo zniżenia dodatku indemnizacyjnego na 1886 rok o 1½ centa (co czyni ubytek w dochodzie z dodatku indemnizacyjnego z zachodniej części Galicyi o 41.433 zł.) byłyby pokryte wszystkie przewidziane i preliminowane przez komisyę (mniej o 377 zł. niż preliminował rząd) wydatki funduszu indemnizacyjnego zach. gal. w 1886 r.

Wniosek o pobieranie dodatku indemnizacyjnego w wysokości 30 centów przedłoży komisya budżetowa do uchwały wysokiemu Sejmowi w końcu niniejszego sprawozdania, a stosownie do takiego wymiaru dodatku indemnizacyjnego wnosi:

7. *Dodatek indemnizacyjny do podatków . . . . . 828 645 zł.*

Pozycyę 8ą dochodów stanowi roczna subwencya z skarbu państwa dawana łącznie dla obu funduszów indem. gal. w sumie 2,625.000 zł., a gdy w budżecie dochodów funduszu

wschodnio galicyjskiego zamieściliśmy z tej subwencyi 1,443.520 zł., przeto reszta tego zasiłku w kwocie 1,181.480 zł. przypada dla funduszu zachodnio galicyjskiego i komisya, zgodnie z wnioskiem rządowym, wnosi:

8. *Z subwencyi dawanej z skarbu państwa . . . . . 1,181.480 zł.*

Ogół dochodów funduszu indemnizacyjnego zachodnio galicyjskiego na 1886 r. obrachowany przez komisyę w powyższych ośmiu pozycyach, wynosi . . . **2,091.103 zł.**, przeto równy zupełnie ogółowi wydatków tegoż funduszu preliminowanych na r. 1886 przez komisyę w tejże samej sumie, a mniejszy o 377 zł. od ogółu dochodów obliczonych w rządowym projekcie budżetu na sumę 2,091.480 zł.

Komisya budżetowa przedstawiwszy wysokiemu Sejmowi do przyjęcia według jej powyższych wniosków, budżet wydatków i dochodów na r. 1886 funduszów indemnizacyjnych wschodnio i zachodnio galicyjskich, wnosi zarazem następującą

uchwałę finansową:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej i funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej w 1886 r., Sejm ustanawia w tych obu częściach kraju dodatek do podatków bezpośrednich, po 30 centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich.

Jednak komisya budżetowa zważywszy, że wysoki Sejm zastrzegłszy swoje dotychczasowe stanowisko prawne w sprawie indemnizacyjnej, upoważnił Wydział krajowy uchwałą z dnia 29. października 1882 r. do zawarcia ugody, z zastrzeżeniem konstytucyjnego jej zatwierdzenia, z c. k. administracyą państwa, w celu usunięcia sporu co do stosunków państwa do funduszów indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi; po 2gie zważywszy, że jeżeli ta ugoda na warunkach uchwalonych zawartą zostanie, dochód ze skarbu państwa dla funduszów indemnizacyjnych wschodnio- i zachodnio-galicyjskich będzie w 1886 roku o 200.000 zł. mniejszy niż w powyższym na r. 1886 budżecie oznaczono, a przeto, aby pokryć ogół wydatków funduszów indemnizacyjnych zachodnio- i wschodnio-galicyjskich, musi być dochód od kraju, to jest dochód z dodatku indemnizacyjnego do podatków bezpośrednich w 1886 r. o 200.000 zł. większy niż w budżecie wykazano, i dodatek indemnizacyjny ustanowiony powyższą uchwałą finansową, należy, w razie przyjścia do skutku wzmiankowanej ugody, podwyższyć o dwa centy, — wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy następującą uchwałę finansową:

Dodatkowa uchwała finansowa na rok 1886.

„W razie zawarcia ugody pomiędzy c. k. administracyą państwa a Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, w imieniu Reprezentacyi kraju, w celu usunięcia sporu o stosunki państwa do funduszów indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi, i po konstytucyjnem zatwierdzeniu tej ugody, należy pobierać w r. 1886 w powiatach wschodnio- i zachodnio-galicyjskich, oprócz ustanowionego uchwałą z d. dzisiejszego zwyczajnego dodatku indemnizacyjnego, dodatek indemnizacyjny nadzwyczajny po dwa centy do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich.“

W projekcie budżetu wydatków i dochodów *funduszu indemnizacyjnego krakowskiego* na r. 1886, obrachował rząd wydatki jak następuje:

1. Wydatki na zarząd	742 zł.
2. Spłata kapitału przez losowanie obligacyj	111.300 „
3. Renty dla uprawnionych	72.138 „
4. Zaliczki zwrotne	200 „
5. Wydatki nadzwyczajne	1.600 „
Ogół wydatków	185.980 zł.

przeto mniej o 4.050 zł. niż Sejm uchwalił na r. 1885.

Co do 1ej pozycyi wydatków. Komisya budżetowa przy rotrząsaniu powyżej wydatków na zarząd funduszem wschodnio galicyjskim uzasadniła zniżenie o 1.116 zł. sumy, na którą rząd w swoim projekcie budżetu obliczył wydatki na zarząd wszystkimi trzema funduszami indemnizacyjnymi; a ponieważ z ogółu wydatków na zarząd wszystkimi trzema funduszami, przypada $^1/_{35}$ część na zarząd funduszem krakowskim, przeto o $^1/_{35}$ część kwoty 1.116 zł. czyli o 32 zł. trzeba obniżyć propozycyę rządową wydatków na zarząd funduszem krakowskim. Z tych powodów komisya wnosi:

1. *Wydatki na zarząd . . . . . 710 zł.*

Co do 2iej pozycyi. Odpowiednio planowi losowania wylosowano w listopadzie 1885 r. obligacye indemnizacyjne krakowskie za sumę 52.000 złr. m. k. które należy spłacić w maju 1886 r., potrzeba zaś wylosować w pierwszej połowie 1886 r. a spłacić 1. listopada r. b. za sumę 54.000 złr. m. k., razem przypada do spłaty obligacyj indem. kra. w 1886 r. za 106.000 złr. m. k., czyli za 111.300 zł. w. a. Przeto komisya budżetowa, powołując się na uwagi swoje poczynione przy tej pozycyi wydatków funduszu wschod. gal., wnosi zgodnie z wnioskiem rządowym:

2. *Spłata kapitału przez losowanie obligacyj . . . . 111.300 zł.*

Co do 3iej pozycyi wydatków. Z końcem października 1885 r. było niewylosowanych obligacyj indemnizacyjnych krakowskich za sumę 1,442.752 zł. w. a., przeto na wypłatę 5% renty od tej sumy t. j. na wypłatę kuponów które zapadną w 1886 r. potrzeba 72.138 zł., a suma ta z powodów wykazanych przy roztrząsaniu budżetów innych funduszów indem. wystarcza zwykle na zapłatę za kupony zapadłe w roku budżetowym i przedłożone w tymże roku do wypłaty, oraz za kupony zapadłe w latach poprzednich a przedłożone do wypłaty w roku budżetowym. Z tych powodów komisya wnosi:

3. *Renty dla uprawnionych . . . . . 72.138 zł.*

Co do 4tej pozycyi. Wydatek na zaliczki zwracane w latach następnych, komisya obrachowuje na podstawie przeciętnego wydatku rzeczywistego w 3 latach poprzednich, i wnosi, zgodnie z propozycyą rządową:

4. *Na zaliczki zwracane w latach następnych . . . . . 200 zł.*

Co do 5tej pozycyi t. j. wydatków nadzwyczajnych, które obejmują zwrot podatkującym nadpłat w dodatku indemnizacyjnym, komisya przyjmuje propozycyę rządową i wnosi:

5. *Wydatki nadzwyczajne . . . . . 1.600 zł.*

Przeto ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego krak. w 1886 r. oblicza komisya na . . . . . **185.948 zł.**
mniej o 32 zł. od projektu rządowego.

Dochody funduszu indem. krak., nie pobierającego żadnego zasiłku ze skarbu państwa, preliminuje rząd jak następuje:

I. Od obowiązanych.

1. Wpłata kapitałów	20 zł.
2. Wpłata rent	2 „
3. Odsetki za zwłokę i inne dochody	1.012 „

II. Własne dochody.

4. Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu	2.887 „
5. Dochód ze sprzedaży obligacyj będących własnością funduszu	5.800 „

III. Dochód ze zwrotu zaliczek.

6. Zaliczki zwrotne	217 „

IV. Od kraju.

7. Dodatek indemnizacyjny do podatków	176.042 „
Ogół dochodów	185.980 zł.

mniej o 4.050 zł. niż Sejm uchwalił na 1885 r.

Komisya budżetowa wnosi przyjęcie bez zmiany trzech pierwszych pozycyj dochodów według powyższej propozycyi rządowej.

Co do 4ej pozycyi dochodów. Komisya budżetowa zważywszy, że fundusz indem. krak. ma w swoim majątku obligacyj będących jego własnością, za sumę 57.739 zł., od których kupony mające zapaść w r. 1886 wynoszą 2.887 zł., przeto odpowiednio zasadzie wypowiedzianej wyżej przy tej pozycyi dochodów funduszu wschodnio galicyjskiego, komisya budżetowa wnosi:

4. *Odsetki od obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu . 2.887 zł.*

Co do 5tej pozycyi dochodów. Rząd proponuje aby fundusz indem. kra. sprzedał cząstkę obligacyj będących jego własnością w celu uzyskania kwoty 5.800 zł. potrzebnej dla pokrycia części wydatków bieżących, nie pokrytej, według jego obrachowania, bieżącymi dochodami. Komisya budżetowa zważywszy z jednej strony na ekonomiczne przesilenie w całym kraju, z drugiej strony na fakt, że fundusz indem. krak. posiada w swoim majątku, oprócz obligacyj indemnizacyjnych za sumę 57.000 zł., także gotówkę w sumie 45.666 zł., — wnosi, podobnie jak powyżej w budżetach funduszów indem. gal., aby dodatek indemnizacyjny (który rząd proponuje pobierać w krakowskiem w wysokości takiej samej jak w r. z. to jest w wysokości 22 centów całej należytości podatków bezpośrednich), zniżyć o jednego centa i pobierać w krakowskiem w 1886 r. w wysokości 21 centów, a natomiast z gotówki będącej w zapasie kasowym funduszu (powstałej z powodu że dodatek indemnizacyjny w krakowskiem pobierano większy niż potrzeba było dla zaspokojenia wszystkich wydatków), wziąć 8.000 zł. t. j. kwotę równą dochodowi z jednego centa dodatku indemnizacyjnego do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich i kwotę tę zamieścić w budżecie dochodów tego funduszu na r. 1886. Z tych powodów komisya budżetowa wnosi:

5. *Za sprzedaną część obligacyj będącą własnością funduszu . . 5.800 zł.*
6. *Z gotówki w zapasie kasowym będącej . . . . . 8.000 zł.*

Co do dochodu ze zwrotu zaliczek komisya budżetowa, zgodnie z propozycyą rządową, wnosi:

7. *Ze zwrotu zaliczek danych w latach poprzednich . . . . 217 zł.*

Zasiłek od kraju t. j. dochód z dodatku indemnizacyjnego stanowi ostatnią a główną pozycyę dochodów funduszu krakowskiego. Rząd w przedłożonym projekcie budżetu wniósł, aby dodatek indemnizacyjny w krakowskiem pobierać w wysokości takiej jak w r. z., to jest w wysokości 22 centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich, a dochód

z jednego centa dodatku indemnizacyjnego obliczył rząd na 8.002 zł. obliczył zaś na podstawie wykazu podatków bezpośrednich rozpisanych na 1884 a wynoszących wówczas z krakowskiego 800.192 zł., przeto dochód z dodatku indemnizacyjnego, który proponował pobierać w 1886 r. w wysokości 22 centów, obliczył na 176.042 zł. Jednak komisya budżetowa proponując, z powodów wyżej już przytoczonych, aby w krakowskiem pobierano w 1886 r. dodatek indemnizacyjny w wysokości 21 centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich i przedstawiając wysokiemu Sejmowi na końcu tego sprawozdania odpowiedni wniosek do uchwały, obrachowuje na tej samej, co rząd, podstawie, dochód z dodatku indemnizacyjnego pobieranego w wysokości 21 centów, na 168.040 zł. i wnosi:

8. *Dodatek indemnizacyjny do podatków . . . . . 168.040 zł.*

Ogół więc dochodów funduszu indemnizacyjnego krakowskiego obrachowany przez komisyę budżetową w powyższych ośmiu pozycyach, wynosić ma w r. 1886 **185.978 zł.** przeto większy o 30 zł. od ogółu preliminowanych na tenże rok wydatków.

Komisya budżetowa przedstawiając wysokiemu Sejmowi do przyjęcia według jej powyższych wniosków, budżet wydatków i dochodów funduszu indemnizacyjnego krakowskiego w 1886 r., wnosi zarazem następującą

uchwałę finansową:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego krakowskiego w 1886 r. Sejm ustanawia w krakowskiem dodatek do podatków bezpośrednich po 21 centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich.

We Lwowie dnia 9. stycznia 1886.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski.

Alegr. 117

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Romanowicza w przedmiocie dostaw dla c. k. armii w kraju konsystującej artykułów żywności, jakoteż i innych potrzeb c. k. armii wchodzących w zakres rękodzielnictwa krajowego.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4. Grudnia roku zeszłego, przekazany został Komisyi gospodarstwa krajowego do sprawozdania wniosek posła Romanowicza tej treści: Sejm wzywa c. k. Rząd:

1) Ażeby dostawy wszelkich artykułów żywności dla c. k. wojska w kraju konsystującego uskuteczniał bezpośrednio od krajowych producentów lub ich spółek.

2) Ażeby dostawy wszelkich innych artykułów potrzeb c. k. armii, wchodzących w zakres rękodzielnictwa i przemysłu, uskuteczniał nie jak dotychczas zapomocą wielkich monopolicznych spółek w centralnych przedsiębiorstwach, ale rozdawał je mniejszym spółkom i przedsiębiorstwom krajowych rękodzielników w ten sposób, by potrzeby wojska w kraju konsystującego przez krajowe rękodzielnictwo były zaopatrywane.

Pierwsza część wniosku tego, o dostawie artykułów żywności dla c. k. wojska konsystującego w kraju, załatwiona została uchwałami Wysokiego Sejmu powziętemi na posiedzeniach dnia 1-go Grudnia 1885 i dnia 16. Grudnia 1885. na wniosek posła hr. Męcińskiego.

Co do drugiego ustępu wniosku w sprawie dostawy artykułów na potrzeby c. k. armii, wchodzących w zakres rękodzielnictwa i przemysłu, to przedewszystkiem zaznaczyć należy, że wszelkie starania, dotychczas w tym kierunku czynione, nie odniosły żadnego skutku. Ze strony Izb handlowych i przemysłowych, reprezentacyi gminnych, korporacyi rzemieślniczych i pojedyńczych przemysłowców, odwoływano się kilkakrotnie do interwencyi pana Ministra handlu, aby przy zaopiniowaniu ofert dla dostaw wojskowych został uwzględniony przez Ministeryum wojny o ile możności drobny przemysł.

Pan Minister wojny wystosował w tej mierze w odpowiedzi na czynione prośby rezolucyę, której myśl przewodnia da się streścić jak następuje:

Przy zabezpieczaniu i nabywaniu gotowych artykułów ubrania i umundurowania, zarząd wojskowy musi w pierwszym rzędzie mieć na oku ciągłą gotowość armii. Może przeto zastosować tylko taki system dostaw, który nietylko czyni zadość potrzebom w okresie pokoju, lecz który głównie i przedewszystkiem daje najzupełniejszą rękojmię, że także w czasie wojennym będą mogły być wśród wszelkich okoliczności i stosunków, szybko i w odpowiedniej ilości pokryte zwiększone po-

trzeby pomienionych przedmiotów. Z tego powodu w obwieszczonem dawniej ogłoszeniu co do wnoszenia ofert, musiano przypomnieć warunek, stanowiący kardynalną zasadę obecnego systemu liwerunkowego, iż tylko znani z rzetelności, zupełnie pewni. przedewszystkiem zaopatrzeni w mechaniczne przyrządy, umożliwiające wyrób na wielkie rozmiary, hurtowni przemysłowcy, którzy przy uczynieniu trwałej rękojmi łączą się w jedno stowarzyszenie i jako gremialni, solidarni przedsiębiorcy wnoszą oferty, mogą być dopuszczeni do pomienionych dostaw, albowiem tylko takie pod względem finansowym i produktywnym niezawisłe konsorcya, które mogą dać zarządowi wojennemu rękojmie nieodzowne ze stanowiska gotowości armii.

W dalszym ciągu pomienionej rezolucyi oświadcza p. Minister wojny, odwołując się na odpowiedzialność, jaka cięży na nim w kierunku gotowości i bitności armii, że ku ubolewaniu swemu nie jest w tem położeniu, aby mógł dopuścić drobny przemysł do dostaw gotowego obuwia i przedmiotów umundurowania dla c. k. armii, albowiem przy powierzaniu dostaw decydują w pierwszym rzędzie interesa wojskowe i z natury rzeczy wszystkie inne względy muszą schodzić na plan drugi.

W końcu uwiadamia p. Minister wojny, iż kontrakt zawarty z austro-węgierskiem towarzystwem dla przemysłu skórnego, obowiązuje do 31. Grudnia 1889. r., kontrakt z obu towarzystwami dla dostawy sukna do 31. Grudnia 1890; wreszcie kontrakt z austro-węgierskiem towarzystwem płócien do 31. Grudnia 1891. r.

Wobec tak kategorycznego i stanowczego oświadczenia, wypowiedzianego w rezolucyi p. Ministra wojny, przemysł nasz drobny wykluczono stanowczo od dostaw tak gotowego obuwia, jak i przedmiotów umundurowania dla c. k. armii, a ze względu, że kontrakty zawarte i dotychczas obowiązujące do roku 1889., 1890. i 1891, odjęta jest nawet możność dla naszych przemysłowców przed upływem powyższych terminów wnoszenia ofert na pojedyńcze przedmioty umundurowania armii.

Jakkolwiek p. Minister wojny wyklucza stanowczo drobny przemysł od dostaw artykułów ubrania i umundurowania dla armii, to równocześnie jednak zaznacza, *że konsorcya pod względem finansowym i produktywnym niezawisłe* mogą dać zarządowi wojennemu rękojmie nieodzowne ze stanowiska gotowości armii.

Rękodzielnicy nasi mogliby na podstawie w rezolucyi Ministerstwa wojny wskazanej, przez utworzenie Towarzystwa lub Konsorcyum rękodzielników, któreby dawały wszelką możliwą tak materyalną jak moralną gwarancyą — tak, jak to w innych prowincyach państwa się dzieje, objąć dostawę pewnych przedmiotów ubrania lub umundurowania dla wojska, gdyby administracya wojskowa choć w części przychylić się zechciała do życzeń kraju. Doświadczenie jednak pouczyło, że z tej strony nie można się na razie spodziewać przychylnego załatwienia słusznych domagań.

Już w roku 1884. poruszyło najpierw Towarzystwo tarnowskie pod firmą *„Handel skór i magazyn wyrobów skórnych“* — sprawę dostawy obuwia dla c. k, armii; sprawa ta poruszyła umysły w całym kraju, zwłaszcza w kołach rękodzielników. Wydział krajowy zaopiekował się szczerze podniesioną myślą, a korporacye i stowarzyszenia rękodzielnicze zapytane w tym względzie wykazały, że przemysłowcy nasi, jak to sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przemysłu krajowego z d. 8. Grudnia 1885. L. 63.820. podnosi, mogliby dostarczyć dla c. k. armii rocznie 876.670, par obuwia. W tym celu zawiązała się w Marcu 1885. we Lwowie spółka pod firmą: *„Galicyjskie Towarzystwo dostawy wyrobów skórzannych dla c. k. armii we Lwowie, Stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“* i została w Kwietniu 1885. sądownie zarejestrowana. Rządowe sfery decydujące zachęcały naszych przemysłowców do wniesienia oferty. Stosownie do wskazówek, otrzymanych przez ekspertów umyślnie w tym celu do Wiednia wysłanych, ograniczyło Towarzystwo te żądania swe względem otrzymania dostawy na jedną szóstą część ogólnej potrzeby dla c. k. armii. Złożono wymagane przez c. k. administracyę wojskową wadyum. Pomimo jednak poparcia we Wiedniu, pomimo poparcia materyalnego ze strony Wydziału krajowego, sprawa wzięła niepomyślny obrót. Warunki dostawy, ogłoszone przez c. k. Ministeryum wojny, zawierały między innemi postanowienie np., że do konsorcyum mogą być przypuszczeni tylko reprezentanci znacznych fabryk i wielcy przemysłowcy, że

częściowo dostawa jest nieprzypuszczalną, że składy komisowe mają być urządzone wyłącznie w Bernie, w Peszcie, w Gracu i Wiedniu, z których to postanowień widocznem było, że kraj nasz z góry został wykluczony od udziału w dostawie.

Tak więc i w tym wypadku okazało się ponownie, że postanowienia ogólne, wydane przez Ministerstwo wojny, orzekające, że konsorcyum pod względem finansowym i produktywnym, należytą gwarancyą połączone w jedno stowarzyszenie i wnoszące jako gremialni i solidarni przedsiębiorcy ofertę, może być dopuszczone do dostaw dla armii — w praktycznem zastowaniu mogą być przez administracyę wojskową tak tłumaczone, że rękodzielnicy nasi nigdy do dostaw dla armii dopuszczeni nie będą.

A jednak kraj nasz, płacąc podatki i ponosząc ciężary państwowe w równej mierze jak i inne prowincye państwa, ma prawo wymagać uwzględnienia, by przy równych warunkach był dopuszczony do dostawy tak artykułów żywności, jak i innych potrzeb do ubrania i umundurowania c. k. armii.

Wymaga tego ogólny interes państwa, bo przez tego rodzaju dostawy wznosi się produktywność, a tem samem i siła podatkowa kraju, na czem w pierwszym rzędzie państwo jako takie zyska.

Niczem nieusprawiedliwione i nieugruntowane uprzedzenie, że kraj nasz nie posiada odpowiednich sił, by wymogom, jakie z dostawą potrzeb dla armii są połączone sprostać, powinno nareszcie ustąpić, w obec szczerego dążenia wszystkich warstw społeczeństwa naszego, by kraj podnieść i pod względem ekonomicznym.

Komisya dla spraw gospodarstwa krajowego nie może przypuścić, żeby uprzedzenia, zagnieżdżone w niższych warstwach administracyjnych, których skutki widzieć się dają niestety na każdym kroku, sięgać miały do najwyższych warstw administracyi wojskowej i przypuszcza, że Ministerstwo wojny, postępując bezstronnie, uwzględni słuszne żądania Galicyi, i przy zabezpieczeniu ubrania i umundurowania dla c. k. armii po upływie dotychczas obowiązujących kontraktów, uwzględni oferty Stowarzyszeń naszych przemysłowców, i nie zezwoli, by już przy rozpisaniu warunków dostawy stawiano tego rodzaju wymagania, któreby już z góry kraj nasz od udziału wykluczały.

W tem przepuszczeniu uprasza komisya gospodarstwa krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c k. Rząd, ażeby po upływie dotychczas obowiązujących kontraktów, przy zabezpieczaniu i nabywaniu gotowych artykułów ubrania i umundurowania dla c. k. armii, uwzględniał Towarzystwa i konsorcya rękodzielników kraju naszego, i żeby przy rozpisywaniu warunków dostawy nie stawiano wymagań, wykluczających z góry produkcyę krajową.

Lwów dnia 12. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
J. Tarnowski.

Sprawozdawca:
Wierzbicki.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

owo dostawa jest nieprzypuszczalną, że składy komisowe mają być urządzone wyłącznie
rnia, w Peszcie, w Gracu i Wiedniu, a których to postanowień wiadomem było, że kraj nasz
y został wykluczony od udziału w dostawie.

Tak więc i w tym wypadku okazało się ponownie, że postanowienia ogólne, wydane przez
erstwo wojny, orzekającé, że konsorcyum pod względem finansowym i produkcyjnym, nie-
warancyą położone w jednó stowarzyszenie i wnoszące jako gremialni i solidarni przedsię-
ć oferte, może być dopuszczone do dostaw dla armii — a praktycznem zastosowaniu mogą być
administracyę wojskową tak tłumaczone, że tejodzielnicy nasi nigdy do dostaw dla armii do-
szeni nie będą.

A jednak kraj nasz, płacąc podatki i ponosząc ciężary państwowe w równej mierze jak i inne
ncye państwa, ma prawo wymagać uwzględnienia, by przy równych warunkach był dopuszczony
stawy tak artykułów żywności, jak i innych potrzeb do ubrania i umundurowania c. k. armii.
Wynagr tego ogólny interes państwa, bo przez tego rodzaju dostawy wzrosi się produktyw-
a ten sposób i siła podatkowa kraju, należem w pierwszym rzędzie państwo jako takie zyska.
Niezem niedosprawiedliwione i niezgrunitowane uprzedzenie, że kraj nasz nie posiada odpo-
ich sił, by wymogom, jakie z dostawą potrzeb dla armii są połączone sprostać, powinno na-
e natępie, w obec szczerego dążenia wszystkich warstw społeczeństwa naszego, by kraj podniósł
względem ekonomicznym.

Komisya dla spraw gospodarstwa krajowego nie ma że przypuścić żeby uprzedzenia, zapuszczone
szych warstwach administracyjnych, które chyli widzieć się dają niestety na każdym kroku,
miały do najwyższych warstw administracyi wojskowej i przypuszcza, że Ministerstwo wojny,
uje bezstronnie, uwzględni słuszne żądania Galicyi, i przy zabezpieczeniu obrania i umundu-
ia dla c. k. armii po myśli dotychczas obowiązujących konturatów, uwzględni ofiary Spo-
esen naszych przemysłowców i nie zezwoli, by jak przy rozsianiu warunków dostawy sta-
tego rodzaju wymagania, które by góry kraj nasz od udziału wykluczały.

W tem przekonaniu upraszа komisya gospodarstwa krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby co najmniej dotychczas obowiązujących kontraktów, przy zabez-
niu i nabywaniu gotowych artykułów ubrania i umundurowania dla c. k. armii, uwzględniał
rzystwa i konsorcya rdzennie krajowe, i żeby przy rozdzielaniu warunków dostawy
tawiano wymagań, wykluczających z góry produkcyę krajową.

Lwów dnia 12. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
J. Tarnowski.

Sprawozdawca:
Wiarzbicki.

L. S. 1.160.

Alg. 118

Sprawozdanie

komisyi bankowej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia na zaciągnięcie w Banku krajowym przez gminę miasta Podgórza pożyczki w sumie 30.000 zł. w. a. w obligacyach komunalnych.

Wysoki Sejmie!

Na podstawie dwukrotnych uchwał Rady gminnej z dnia 23. Sierpnia i 18. Grudnia 1884. r., zatwierdzonych dwukrotnemi uchwałami Wydziału powiatowego, wniosła Zwierzchność gminy miasta Podgórza dnia 16. Maja 1885. l. 1.510 do Banku krajowego prośbę, o udzielenie pożyczki w kwocie 30.000 zł. w. a. w obligacyach komunalnych na cel wybudowania pieca systemu Hoffmana, służącego do wypalania wapna, oraz na cel wykończenia drogi z szynami żelaznemi do tegoż pieca prowadzić mającej.

Na wniosek Dyrekcyi uchwaliła Rada nadzorcza Banku krajowego na posiedzeniu z dnia 7. Czerwca 1885. przyznać gminie żądaną pożyczkę z zastrzeżeniem zatwierdzenia uchwały Rady gminnej przez pełną Reprezentacyę powiatową.

Według przedostatniego ustępu §. 36. statutu Banku krajowego, podlegają pożyczki komunalne, udzielane gminom, a w części lub w całości spłacalne za pomocą dodatków do podatków, zatwierdzeniu ze strony Wydziału krajowego.

Stosując się do powołanego dopiero postanowienia statutu, przedłożyła tedy Dyrekcya Banku krajowego akta powyższej pożyczki Wydziałowi krajowemu, upraszając, by tenże w zakresie własnym zatwierdził powołaną wyżej uchwałę Rady nadzorczej z dnia 7. Czerwca 1885. roku.

W sprawozdaniu swojem do Rady nadzorczej, a następnie do Wydziału krajowego, podnosi Dyrekcya Banku krajowego, że udzielić się mająca pożyczka komunalna w sumie 30.000 zł. z doliczeniem poprzednio przez gminę zaciągniętych pożyczek przenosi wprawdzie sumę 100.000 zł., że wszelako poprzednio zaciągnięte pożyczki nie są komunalnemi, i dla tego według zdania Dyrekcyi bankowej, do którego przystąpiła także Rada nadzorcza, nie ma do niniejszego wypadku zastósowania ostatni ustęp §. 36. statutu Banku krajowego, który brzmi:

„Pożyczki komunalne, przewyższające wraz z poprzednio może zaciągniętemi pożyczkami komunalnemi kwotę 100.000 zł. w. a., udzielane będą tylko za zezwoleniem Sejmu, uchwalonem na wniosek Wydziału krajowego.“

Wszakżeż Wydział krajowy postanowił dnia 15. Czerwca 1885. l. 28.645 przedłożyć sprawę niniejszą Wysokiemu Sejmowi, „gdyż żądana pożyczka 30.000 zł. łącznie z poprzednio już zaciągniętemi pożyczkami przenosi sumę 100.000 zł. w. a“.

Stan rzeczy przedstawia się na podstawie aktów, jak następuje:

Gmina miasta Podgórza posiada według inwentarza majątek, a mianowicie:

1. w realnościach			159.821 zł. 42 ct.
2. w gruntach			63.637 „ 85 „
3. prawo propinacyi			160.000 „ — „
4. *a)* papiery wartościowe publiczne	36.098 zł. 50 ct.		
b) wierzytelności ze skryptów dłużnych	13.856 „ 44 „		49.954 „ 94 „
5. Reszta kasowa należąca do majątku zakładowego			9.635 „ 91 „
6. fundusze zakładów gminnych			33.998 „ 65 „
7. ruchomości			6.341 „ 72 „
	Razem		483.390 zł. 49 ct.

Majątek ten jest obciążony:

1. pożyczką Banku austro-węgierskiego na realnościach l. 95 i 192 intabulowaną	24.000 zł.	
2. pożyczką kasy oszczędności w Krakowie na realnościach l. 152, 192 i 202 intabulowaną	15.000 „	
3. pożyczką tejże kasy na tychże realnościach intabulowaną	38.000 „	
4. pożyczką na zastaw papierów wartościowych w wykazie majątku powyżej ad 4. *a)* wymienionych	11.500 „	88.500 „ — „
pozostaje tedy czystego majątku		394.890 zł. 49 ct.

Od tej wartości czystego majątku potrąca wszelako Dyrekcya Banku krajowego niektóre pozycye, bądź to jako do pokrycia służyć nie mogące (jak fundusze zakładów gminnych), bądź też jako nieco problematyczne (n. p. ruchomości i inne), i ocenia czysty majątek gminy, mogący służyć celem zabezpieczenia pożyczki, na sumę przeszło 300.000 zł. w. a., — w pierwszej zaś linji opiera bezpieczeństwo pożyczki na sumie opłacanych przez mieszkańców gminy podatków bezpośrednich.

Te podatki z trzechletniego przecięcia wynosiły 22.662 zł. 7 ct. w. a. rocznie, a od tej sumy dodatek gminny w wysokości 15% uczyniłby kwotę 3.400 zł. rocznie, która aż nadto wystarcza na spłatę obu półrocznych rat, wynoszących razem około 3.000 zł. rocznie.

Od wyż powołanej uchwały z d. 15. Czerwca 1885. l. 28.645, którą Wydział krajowy postanowił w myśl ostatniego ustępu §. 36. statutu bankowego sprawę niniejszą przedłożyć Wysokiemu Sejmowi, wniosła Dyrekcja Banku krajowego przedstawienie z dnia 18. Lipca 1885. r. do l. 36.851, upraszając, aby Wydział krajowy uznał, że w obecnym wypadku ingerencja Wysokiego Sejmu nie ma miejsca.

Przeciwko tejże uchwale Wydziału krajowego do l. 28.645/85 zwróciła się także Zwierzchność gminy miasta Podgórza z przedstawieniem z dnia 14. Listopada 1885. r. do l. 58.348.

Te przedstawienia opierają się na tem, że poprzednio zaciągnięte pożyczki gminy miasta Podgórza były udzielone bądź na hipotekę, bądź też na zastaw papierów publicznych, i nadto źródła dla ich pokrycia nie stanowią wcale opłaty publiczne, dla tego też żadną miarą nie mogą uchodzić jako pożyczki komunalne w znaczeniu, jakie tymże nadaje statut Banku krajowego.

Zwierzchność gminy miasta Podgórza wykazała nadto, że na karb hipotecznych pożyczek ad 1., 2. i 3. w sumie . . . . . 77.000 zł. — ct.
spłaciła tytułem kapitału . . . . . 9.812 „ 56 „
że zatem dług kapitalny na realnościach intabulowany wynosi już tylko sumę . . . . . 67.187 zł. 44 ct.

która to suma z doliczeniem zaciągnąć się mającej pożyczki 30.000 zł. nie dosięga nawet kwoty 100.000 zł., albowiem zaliczki na zastaw papierów wartościowych opartej w sumie 11.500 zł. już wcale według zdania Zwierzchności gminnej za komunalną pożyczkę uważać nie można.

Mimo tych przedstawień pozostał Wydział krajowy przy swej poprzedniej uchwale do l. 28.645/85, gdyż nie czuł się powołanym do autentycznej interpretacyi uchwały sejmowej z d. 21. Października 1884, dotyczącej ostatniego ustępu §. 36. statutu Banku krajowego.

Sprawozdanie powyższe Wydziału krajowego przekazał Wysoki Sejm do rozpoznania komisyi bankowej, która w obec przedstawionego stanu rzeczy musiała rozpocząć swą pracę od zadania sobie pytania, czyli Wysoki Sejm w granicach kompetencyi przyznanej mu w §. 36. statutu Banku krajowego jest powołanym do dania zezwolenia na udzielenie pożyczki, o jaką się rozchodzi.

1/1 W §. 36. statutu Banku krajowego, którego tekst dołącza się w dosłownem brzmieniu jako Alegat 1/1, postanowiono, że przyznanie pożyczki komunalnej nastąpi za uchwałą Rady nadzorczej, powziętą na wniosek Dyrekcyi, a podlegającą nadto jeszcze zatwierdzeniu przez Wydział krajowy.

Tylko na wypadek, gdyby pożyczka komunalna wraz z poprzedniemi pożyczkami komunalnemi przewyższała kwotę 100.000 zł., ma się Wydział krajowy odnieść do Sejmu o zezwolenie.

Powstaje tedy kwestya, co statut Banku krajowego rozumie pod wyrażeniem: „pożyczka komunalna?“

Nie może to być wątpliwem, jeźli się zważy, że Bank krajowy według §. 3. statutu składa się z trzech odrębnych, ściśle od siebie rozróżnionych działów, t. j. działu hipotecznego. z działu komunalnego i z działu bankowego.

Dział hipoteczny obejmuje udzielanie pożyczek hipotecznych, mieszczących się w pierwszej połowie wartości hipoteki, na których oparte są wydawane przez Bank listy zastawne, — dział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek gminom i powiatom w obligacyach komunalnych, — a dział bankowy obejmuje czynności należące do zwyczajnego trybu przedsiębiorstw bankierskich.

Otóż §. 36. statutu odnosi się wyłącznie tylko do działu komunalnego i nosząc napis „pożyczki komunalne“, używa zaraz na samym wstępie wyrażenia „pożyczki w obligacyach komunalnych gminom i powiatom udzielane“, zaś w całym tekście swoim na przemiany mówi raz o pożyczkach komunalnych, a drugi raz o pożyczkach w obligacyach komunalnych, stawiając te wyrażenia na równi i uważając je jako synonima, czyli jako pojęcia identyczne.

Pożyczką komunalną nazywa tedy statut Banku krajowego taką pożyczkę, która przez Bank krajowy udzieloną została gminie lub powiatowi w obligacjach komunalnych, a stąd a contrario wypływa, że pożyczka wydana w innych walorach, a nie w obligacyach komunalnych, a zatem pożyczka hipoteczna lub zaliczka na lombard papierów pod żadnym względem za pożyczkę komunalną uważana być nie może.

Nadto źródła pokrycia dla pożyczki komunalnej nie stanowią bynajmniej nieruchomości będące przedmiotem ksiąg hipotecznych, ani też majątek ruchomy, lecz pokrycie to przedewszystkiem opiera się na dodatkach do podatków bezpośrednich, lub na innych opłatach z tytułu publicznego pobieranych.

Takie też, a nie inne, jest według powszechnie przyjętej praktyki, zwyczajne i techniczno-prawne znaczenie wyrazu „pożyczka komunalna“, i takie, a nie inne znaczenie nadano mu w ostatnim ustępie §. 36. statutu, w którym słowo „komunalnemi“ powtórnie nie bez zastanowienia i nie bez obmyślanej z góry racyi użyte, ma też swoje wybitne znaczenie, a mianowicie znaczenie ograniczenia, wykluczającego wręcz doliczanie do sumy zaciągnąć

się mającej pożyczki komunalnej takich poprzedzających pożyczek gminy, które inne specyalne mają źródła pokrycia, a nie były gminie udzielone w obligach komunalnych, i ani nawet w części nie są spłacalne za pomocą dodatków do podatków lub innych opłat publicznych. Mylą się tedy ci, którzy każdą bez wyjątku pożyczkę przez gminę zaciągniętą, pod miano pożyczki komunalnej subsumują.

Ta interpretacya zdaje się polegać na słownym niejako wykładzie wyrażenia „pożyczka komunalna“, czyli raczej na spolszczeniu tego wyrazu, a w takiem rozumieniu „pożyczka komunalna“ znaczyłaby tyle, co pożyczka gminy.

Wszakżeż zwolennicy tego zapatrywania przeoczają, że §. 36. statutu nazywa pożyczkami komunalnemi nie tylko pożyczki gminom, ale także powiatom udzielane, a już ztąd wynika niewątpliwie, że statut Banku krajowego nie odnosił pojęcia pożyczki komunalnej do charakteru municypalnego czyli komunalnego strony, która pożyczkę zaciąga.

Gdyby bowiem chciano utrzymywać, że pożyczka udzielona gminie w obligach komunalnych nazywa się komunalną dla tego, że gmina takową zaciąga, w takim razie pożyczka w takichże obligach powiatowi przyznana, powinnaby być nazwana pożyczką powiatową.

Nie jest to zresztą zgodne z duchem języka, i nie jest w zwyczaju używać bez koniecznej potrzeby słów obcych, gdy je snadnie swojskiemi zastąpić można, a przeto też wyrażenie „komuna“, a względnie „komunalny“ w miejsce wyrażenia „gmina“, a względnie „gminny“ wcale w języku polskim obywatelstwa nie uzyskało, czego dowodem, że ani w ustawie gminnej, ani też w powszechnem używaniu słowa te się nie przyjęły.

Jeżeli zatem statut bankowy mówi o pożyczkach komunalnych, to nie może mieć na oku pożyczek gminy w ogóle i w pospolitem tego słowa rozumieniu, tylko użył tego wyrazu w znaczeniu technicznem, a raczej przyjął go żywcem z języka niemieckiego, w którem słowo „Communaldarlehen“ ma znaczenie specyalne i ściśle określone, o czem świadczą analogiczne postanowienia statutu c. k. uprz. ogólnego austr. Zakładu kredytowego ziemskiego (art. 6. ust. 3. i art. 152), tudzież statutu c. k. uprz. galic. Zakładu kredyt. włościańskiego (art. 50).

Według powołanych artykułów udzielają te Zakłady gminom, powiatom i krajom pożyczek, bądź na hipotekę, bądź też na podstawie przypadających do poboru opłat publicznych (Umlagen).

Pożyczki na hipotekę w listach zastawnych gminom, powiatom lub krajom udzielane są pożyczkami hipotecznemi, a zaś pożyczki udzielane tymże w obligacyach komunalnych, działu dla pożyczek gminnych czyli komunalnych (Abtheilung für Gemeindedarlehen), są pożyczkami komunalnemi.

Na uwagę zasługuje także wzgląd na oczywisty zamiar prawodawcy, który uchwalając zastrzeżenie zawarte w ostatnim ustępie §. 36. stat. Banku krajowego, dążył widocznie do zapobiegania, aby gminy lub powiaty, nie mające wystarczających źródeł pokrycia w dochodach z tytułu publicznego pobieranych, nie obciążały nadmiernie opodatkowanych przez zaciąganie pożyczek wygórowanych, i dla tego tedy chciał Wysoki Sejm zawarować sobie w takich wypadkach głos decydujący, — a to tem bardziej, że w myśl §. 80. ustawy gminnej dodatki przenoszące 50% podatków bezpośrednich, a w myśl §. 23. ustawy o Rep. powiat. dodatki nad 40% do podatków bezpośrednich nie mogą być nakładane bez zezwolenia Sejmowego.

Zresztą nie zawadzi jeszcze wspomnieć, że jeżeli pożyczka na hipotekę przez gminę zaciągnięta także jest pożyczką komunalną, natenczas należało zaciągnięcie przez gminę takiejże pożyczki hipotecznej powyżej 100.000 zł. również uczynić zawisłem od zezwolenia Sejmowego.

Wbrew temu wszelakoż w myśl statutu i regulaminu dla Banku krajowego pożyczki hipoteczne udzielane komukolwiek, jeśli co do dóbr przenoszą sumę 50.000 zł., a co do domów

sumę 25.000 zł., wymagają jedynie przyzwolenia Rady nadzorczej Banku, nie ulegając już wcale dalszemu zatwierdzeniu ani ze strony Sejmu, ani nawet ze strony Wydziału krajowego.

Jeszcze jednę okoliczność podnieść by należało; gmina, która posiada nieruchomości do połowy wartości hipotecznym długiem w sumie 50.000 zł. obciążone, i oprócz tego papiery publiczne obciążone lombardową zaliczką, — niewyczerpującą przecież z natury rzeczy pełnej wartości realnej tychże efektów, — a nadto dysponuje nietkniętą siłą podatkową swych mieszkańców, w razie nieutrzymania się interpretacyi naszej, byłaby w nierównie mniej korzystnem położeniu od innej gminy, nie posiadającej prócz siły podatkowej żadnego zgoła majątku. Pierwsza z tych gmin pomimo swych długów jest bogatszą od drugiej, a musiałaby, zaciągając pożyczkę komunalną powyżej 50.000 zł. w. a. zasięgać już Sejmowego zezwolenia; druga zaś gmina jest bezwątpienia uboższą i w mniejszym stopniu na kredyt zasługuje, a przecież wolnoby było Bankowi krajowemu udzielić jej w zakresie własnym i bez odniesienia się do Sejmu pożyczki komunalnej nawet do wysokości 100.000 zł. w. a.

Nie można Sejmu pomówić o to, że swą uchwałą z dnia 21. Października 1884. r. zamierzał sankcyonować taką nierówność i nieracyonalność w traktowaniu przytoczonych wypadków.

Wyłuszczone powyżej względy spowodowały tedy komisję, że uchwaliła uznać, iż pożyczki na hipotekę w listach zastawnych i pożyczki na zastaw wartościowych papierów gminom lub powiatom udzielane, a na dodatkach wcale nie oparte, po myśli §. 36. statutu Banku krajowego nie mogą być uważane za pożyczki komunalne, a przeto zastrzeżenie objęte ostatnim ustępem §. 36. tegoż statutu niema zastósowania do obecnego wypadku; — doszedłszy zaś do tego przekonania, nie wchodziła już komisya w merytoryczne ocenienie pytania, czyli w danym razie udzielić lub odmówić należy zezwolenia na zaciągnięcie w Banku krajowym pożyczki, której się gmina miasta Podgórza domaga.

Komisya bankowa wnosi więc, raczy Wysoki Sejm przyjąć do wiadomości niniejsze sprawozdanie, i tem samem uznać, że zastrzeżenie objęte ostatnim ustępem §. 36. statutu Banku krajowego nie ma do obecnego wypadku zastósowania, a przeto Sejm w granicach swej kompetencyi nie czuje się powołanym do wypowiedzenia zdania w sprawie przyznania gminie miasta Podgórza pożyczki Banku krajowego w kwocie 30.000 zł. w. a. w obligacyach komunalnych.

Odmiennego zdania była mniejszość komisyi, której wotum osobno się przedkłada.

Lwów w Grudniu 1885.

Przewodniczący:
A. Sapieha.

Sprawozdawca:
Dr. Filip Zuker.

Wyciąg ze statutu Banku krajowego.

III. Pożyczki komunalne.

§. 36.

Bank udzielać będzie pożyczki w obligacyach komunalnych gminom i powiatom:

a) na spłatę lub ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów powiatów, gmin i członków gminy;

b) na inwestycye i przedsiębiorstwa produkcyjne, oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych zakładów pożyczkowych;

c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki gminnej.

Przyznanie pożyczki w obligacyach komunalnych nastąpić może tylko za uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek Dyrekcyi.

Tylko zaliczki lub pożyczki udzielone z funduszów służących na cele publiczne, mogą poprzedzać pożyczki komunalne.

Wyjątek od tego postanowienia może nastąpić jedynie za uchwałą Sejmu, powziętą na wniosek Wydziału krajowego.

Udzielenie pożyczki komunalnej gminom wiejskim, miasteczkom i miastom nie posiadającym osobnych statutów, poprzedzać ma uchwała Rady powiatowej, uznająca istotną pożyteczność i potrzebę pożyczki na jeden z celów powyżej wymienionych.

Pożyczki komunalne udzielone gminom, o ile w części lub w całości spłacone być mają za pomocą dodatków do podatków bezpośrednich, podlegają nadto jeszcze zatwierdzeniu przez Wydział krajowy.

Pożyczki komunalne, przewyższające wraz z poprzednio może zaciągniętemi pożyczkami komunalnemi kwotę stu tysięcy (100.000) złotych, udzielane będą tylko za zezwoleniem Sejmu, uchwalonem na wniosek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. 1.161/S.

Alleg. [redacted]149

Sprawozdanie

mniejszości komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie petycyi gminy miasta Podgórze o udzielenie jej pożyczki w kwocie 30.000 zł. w. a., w obligacyach komunalnych Banku krajowego, celem wybudowania pieca pierścieniowego systemu Hoffmana na wypalanie wapna.

Wysoki Sejmie!

Powyższa petycya gminy miasta Podgórza od Maja z. r. znajdująca się na przemian, to w Banku krajowym, to w Wydziale krajowym, a nareszcie teraz na stole Izby sejmowej w formie sprawozdania Wydziału krajowego leżąca, dała powód do zasadniczej zupełnie walki o interpretacyę właściwą statutu Banku krajowego — i na tę stronę tejże sprawy, komisya bankowa przedewszystkiem zwróciła całą swoją uwagę.

Przebieg samej sprawy jest następujący:

Rada gminna miasta Podgórza postanowiła uchwałami z d. 23. Sierpnia i 18. Grudnia 1884. r. zaciągnąć w Banku krajowym pożyczkę w kwocie 30.000 zł. w. a. w obligacyach komunalnych, celem wybudowania pieca do wypalania wapna, a Wydział powiatowy w Wieliczce dwukrotnie te uchwały zatwierdził. Na tej podstawie Zwierzchność gminna miasta Podgórza pod d. 16. Maja 1885. r. l. 1.510 wniosła stosownie umotywowane podanie do Banku krajowego o udzielenie tej pożyczki. Rada Nadzorcza Banku krajowego, przychyliła się uchwałą swoją z 7. Czerwca 1885. r. do żądania gminy Podgórza, upoważniając Dyrekcyę Banku do udzielenia tej pożyczki.

Pomimo tej uchwały, Dyrekcya jednak Banku krajowego powzięła pewną wątpliwość, czy może przystąpić do wydania tej pożyczki, ponieważ w statucie Banku, który uchwalony został d. 21. Października 1884 r. przez Wysoki Sejm, w §. 36. następujący jest końcowy ustęp odnośnie do pożyczek komunalnych: „Pożyczki komunalne, przewyższające wraz z poprzednio może zaciągniętemi pożyczkami komunalnemi kwotę stu tysięcy (100.000) złotych, udzielane będą tylko za zezwoleniem Sejmu, uchwalonem na wniosek Wydziału krajowego“. Dyrekcya Banku krajowego dotyczące akta przedłożyła d. 8. Czerwca 1885. pod l. 4.379 Wydziałowi krajowemu z prośbą o zatwierdzenie odnośnej uchwały Rady Nadzorczej. W odpowiedzi na tę prośbę, Wydział krajowy uchwalił d. 15. Czerwca 1885. r. l. 28.645 wymagać zatwierdzenia uchwały Rady gminnej miasta Podgórze z 18. Grudnia 1884. r. przez pełną Radę powiatową i przedłożyć sprawę Wysokiemu Sejmowi, gdyż żądana pożyczka 30.000 zł. w. a., łącznie z poprzednio już zaciągniętemi pożyczkami w kwocie 88.500 zł. w. a., przewyższa sumę 100.000 zł. długów na gminie Podgórze ciążących.

Dyrekcya Banku krajowego uczyniła przeciw zwyż pomienionej uchwale Wydziału krajowego przedstawienie pod 18. Lipca 1885. r. l. 36.851, donosząc, że Rada Nadzorcza mając zwróconą uwagę na wykazane obciążenie, uznała jednak, że uchwała Wysokiego Sejmu z d. 21. Października 1884. r. nie ma zastosowania do niniejszego przypadku, gdyż wszystkie na gminie miasta Podgórza ciążące pożyczki, nie są wcale pożyczkami komunalnemi.

Dokumenta dołączone do podania gminy miasta Podgórza do Banku krajowego o udzielenie pożyczki w obligacyach komunalnych, wykazują, że majątek gminy podług inwentarza przedstawia się jak następuje:

Aktywa.

1.	Realności, podług podanej wartości pojedyńczych realności, przedstawiają ogólną wartość		159.821 zł. 42 ct.
2.	Grunta nie zabudowane w ogólnej wartości		63.637 „ 85 „
3.	Prawa i przywileje, a mianowicie prawo propinacyi . .		160.000 „ — „
4.	Papiery wartościowe, a mianowicie papiery publiczne, wartości 36.098 zł. 50 ct., skrypta dłużne na należytości prywatne 13.856 zł. 44 ct.		49.954 „ 44 „
5.	Gotówka pozostała z roku 1883., a należąca do majątku zakładowego, wynosi		9.635 „ 91 „
6.	Fundusz zakładów gminnych:		
	a) Fundusz amortyzacyjny . . .	29.281 zł. — ct.	
	b) „ ubogich	3.088 „ 38 „	
	c) „ żelazny szkolny . . .	500 „ — „	
	i inne nie wymienione bliżej, razem		33.998 „ 65 „
7.	Ruchomości, sprzęty i rekwizyta . , . . .		6.341 „ 72 „
	Razem . .		483.763 zł. 79 ct.

Stan bierny wykazuje:

Passywa.

1.	Dług na rzecz uprzyw. austr. Banku Narodowego, zaintabulowany na realnościach l. k. 95. i 192.	24.000 zł. — ct.
2.	Dług na rzecz krak. kasy oszczędności, intabulowany na realnościach l. k. 152., 192. i 202.	15.000 „ — „
3.	Dług na rzecz krak. kasy oszczędności, intabulowany na realnościach l. k. 152., 192. i 202	38.000 „ — „
4.	Pożyczka na zastaw papierów wartościowych bez podania instytucyj finansowej, w wartości	11.500 „ — „
	Razem . .	88.500 zł. — ct.
	Z porównania stanu czynnego ze stanem biernym, okazuje się czysty majątek gminy miasta Podgórze w kwocie . . .	398.263 „ — „

Zwierzchność gminna miasta Podgórza wniosła także przedstawienie przeciw uchwale Wydziału krajowego z d. 15. Czerwca 1885. r. l. 28.645/85., opierając się na tej samej co Bank krajowy argumentacyi, i wykazując dodatkowo, że na karb pożyczek w stanie biernym pod l. 1., 2. i 3. w łącznej sumie . . . . . 77.000 zł. — ct.
spłacono kapitału . . . . . 9.812 „ 56 „
zatem zostaje . . 67.187 zł. 44 ct.

jako resztujący dług hypoteczny na realnościach przynależnych do gminy. Dalej pismo zwierzchności gminnej twierdzi, że pożyczka w kwocie 11.500 zł. na zastaw efektów wartościowych już wcale nie może być uważana jako pożyczka komunalna, a obliczając, że choćby pożyczki na realnościach miasta intabulowane, w kwocie 67.187 zł. 44 ct., uważane były jako pożyczki komunalne, to z doliczeniem zaciągnąć się mającej pożyczki w kwocie 30.000 zł., suma wszystkich pożyczek razem wziętych zawsze nie dosiągnęłaby kwoty 100.000 zł.

Mimo tych przedstawień Wydział krajowy pozostał przy swej wyżej wymienionej uchwale z d. 15. Czerwca 1885 r. l. 28.645., nie czując się powołanym do autentycznej interpretacyi uchwały Wysokiego Sejmu z d. 21. Października 1884. r.

Powyżej skreślony jest wiernie przebieg całej sprawy, który kończyć się musi zasadniczem a bardzo ważnem pytaniem, czy Wysoki Sejm pod wyrazem pożyczki komunalne uważał tylko te pożyczki, które sam Bank krajowy poprzednio już udzielił, czyli też wszystkie przez gminę gdziebądź zaciągnięte pożyczki i to bez różnicy, czy takowe zabezpieczone są hipotecznie na realnościach, na zastaw papierów wartościowych, czy na dodatkach do podatków?

Ażeby można jasno zdać sobie sprawę z tej pozornej tylko trudności, trzeba przedewszystkiem odpowiedzieć na pytania, czem są pożyczki komunalne, a dalej bliżej przypatrzeć się samemu statutowi Banku krajowego.

Pożyczki komunalne w ogólnem słowa tego znaczeniu są to długi zaciągnięte przez gminę, za które wszyscy mieszkańcy majątkiem wspólnym solidarnie są odpowiedzialnymi. Pożyczki takie zatem obciążają prawa, przywileje i majątek gminy, a pokrycie ich opiera się w pierwszem miejscu na opłatach publicznych przez gminy z tytułu publicznego, to jest, na podatkach, nie dlatego że pożyczki komunalne tylko na podatkach znajdują swoje bezpieczeństwo, ale dlatego, że to jest w pierwszem miejscu przystępna, sprawiedliwa i podręczna forma wybierania od mieszkańców należytości jakichkolwiek. Ktoby chciał obronić zdania przeciwnego, i twierdził że bezpieczeństwo pożyczek komunalnych tylko na dodatkach do podatków spoczywa, musiałby równocześnie zaprzeczyć instytucyi finansowej pożyczającej obligacye komunalne, prawa poszukiwania swych należytości, w razie bankructwa gminy, na jej realnościach, kapitałach, i wszystkich możliwych pozycyach stanu czynnego, i musiałby wymierzyć egzekucye tylko na sekwestrze podatków, lub raczej dodatków do podatków — interpretacya, na którą zdaje nam się żadne prawodawstwo, a tem mniej żadna instytucya finansowa, a najmniej Bank krajowy, godzić by się mogły. Zresztą definicya czyli określenie powyższe pożyczek komunalnych tak samo jest pojęte i znajduje swoje potwierdzenie w samym statucie Banku krajowego, który w §. 36. mówi: „Pożyczki komunalne udzielone gminom, o ile w części lub w całości spłacone być mają zapomocą dodatków do podatków bezpośrednich“. Z tego ustępu wypływać musi, że obligacye komunalne Banku krajowego w niczem się nie różnią od innych tego gatunku pożyczek publicznych, i że te nasze obligacye komunalne krajowe spoczywać mogą i faktycznie spoczywają nie tylko i nie wyłącznie na dodatkach do podatków, czy to pośrednich czy bezpośrednich, ale na całości stanu czynnego gminy pożyczkę zaciągającej.

Kamieniem obrazy i kością niezgody w całej tej sprawie jest ostatni ustęp §. 36. powyżej w całości przytoczony, który rzeczywiście mógłby oderwany od całości nasuwać pewne wątpliwości. Jednak, ażeby ustęp ten po myśli większości komisyi tłumaczyć, wypadałoby nasamprzód przyjąć pewne pod tym względem dane i postawić niejakie pewniki, do których zdaniem mniejszości komisyi, ani ten ani żaden inny ustęp statutu nie da się naciągnąć. Wypadałoby zatem nasamprzód uznać, że samo to wyrażenie „pożyczki“ tutaj użyte, jest identyczne z pożyczką w obligacyach komunalnych Banku krajowego Galicyjskiego, kiedy w tym samym paragrafie nieco wyżej użyte jest słowo pożyczki, odnośnie do ogólnych długów gminy. Powtóre, gdyby podniosło się to znaczenie wyrażenia pożyczki, tem samem wypowiedziało by się zasadę, że każda gmina nasza jest prawomocnie upoważnioną do zaciągnięcia licznych bardzo długów nie tylko na realnościach, na zastaw lub na lombard swych efektów, ale i po wszystkich bankach, które wydają tak zwane komu-

nalne obligacye, których jest sporo, zawsze jeszcze miałoby otwarte wrota do kredytu w naszym Banku krajowym bez zezwolenia najwyższej kraju Reprezentacyi.

Dalej, jeżeli zdaniem niektórych podług myśli statutu pożyczki komunalne znajdują swoje bezpieczeństwo i swój objekt zastawu prawnego wyłącznie w zdolnościach opodatkowania bezpośredniego odnośnej gminy, natenczas niezrozumiałym musiałby być ustęp mówiący, że pożyczki komunalne mogą być spłacone w części lub w całości z innych, jak podatki, dochodów gminy. Przyjmując jednak z konieczności pojęcie to, że pożyczki komunalne wszystkie, a zatem i naszego Banku krajowego spoczywają co do swego bezpieczeństwa na całości majątku, praw i przywilejów gminy, musi się także przyjąć i postulat tego bezpieczeństwa, ażeby stan realny nie tylko opodatkowania ale i innych pozycyj stanu czynnego, nie był zbytnio a poprzednio obdłużonym.

Bardzo ważnym względem dla mniejszości komisyi bankowej była także okoliczność, że czynniki w pierwszym rzędzie powołane do interpretacyi i wykonania uchwał Wysokiego Sejmu, same także miały co najmniej bardzo daleko idące wątpliwości. Dyrekcya Banku krajowego pomimo uchwały Rady Nadzorczej, dopuszczającej wydanie pożyczki w obligacyach komunalnych gminie miasta Podgórze, odniosła się o osobne zatwierdzenie do Wydziału krajowego.

Ten ostatni pomimo późniejszego przedstawienia Dyrekcyi i petycyi gminy miasta Podgórza, pojmował nie inaczej jak mniejszość komisyi statut Banku, czemu najlepszy dał wyraz wniesieniem do Wysokiego Sejmu sprawozdania swego z dnia 17. Listopada b. r. Gdyby w przekonaniu Wydziału krajowego gmina miasta Podgórza dopiero 30.000 miała mieć długu komunalnego, takiego sprawozdania Wysokiemu Sejmowi nie mógłby przedkładać, jako bezprzedmiotowego i pozbawionego realnej podstawy.

Mniejszość komisyi bankowej tylko tę interpretacyę mogła przyjąć jako odpowiadającą tak myśli pożyczek komunalnych w ogóle, jak i duchowi i literze paragrafu 36. statutu Banku krajowego o pożyczkach komunalnych, i jako odpowiadającą nareszcie dobrze zrozumianemu interesowi samego kraju. Komisyi mniejszość wypowiada też niepłonną nadzieję, że Wysoki Sejm sankcyą swoją zechce potwierdzić taką a nie inną interpretacyę powyższego ustępu, przez co zasadniczy uchwali precedens co do jego pojmowania i wykonywania na przyszłość. Zamknie się przeto niebezpieczną bardzo drogę dla gmin po zadłużeniu w części lub w całości wszystkich innych tytułów własności swoich, szukania w obligacyach komunalnych Banku krajowego, opartych rzekomo wyłącznie na dodatkach do podatków bezpośrednich, kredytu, który już nie będzie przedstawiał dostatecznego bezpieczeństwa, a do reszty obciążał ciężarem długu odnośną gminę. Myślą przewodnią prawodawców przy uchwalaniu działu statutu, odnoszącego się do pożyczek komunalnych, była wyraźnie objawiona chęć i wola, trzymania na wodzy możliwej choćby chwilowej lekkomyślności którejkolwiek w kraju gminy, przed zbytniem obdłużeniem — chociażby zatem powstawał nawet dzisiaj jakikolwiek cień wątpliwości co do rzeczywistej interpretacyi nagiej litery prawa, to nie może być żadnej dwuznaczności, ani żadnego dubium co do ducha, które te paragrafy natchnęła. Mniejszość komisyi bankowej radaby w tej tak ważnej dla gospodarstwa każdej gminy sprawie, w zaciągnięciu pożyczek, zachować w całości statutem Banku zastrzeżoną ingerencyję najwyższej kraju Reprezentacyi i dla powyższych powodów przy wyrażeniu całego uznania dla zachowania się Wydziału krajowego w tej sprawie, stawia następujący treści wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad sprawozdaniem większości komisyi bankowej Sejm przechodzi do porządku dziennego i zwraca sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie petycyi miasta Podgórza komisyi bankowej do merytorycznego załatwienia w tej jeszcze bieżącej sesyi.

Lwów dnia 14. Stycznia 1886.

Sprawozdawca:

Polanowski.
Weigel.

Łubieński.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alg. 150

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wykonywania Statutu organizacyjnego kolei państwowych, tudzież zastosowywania taryf na tychże kolejach, w odniesieniu do potrzeb krajowych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału kraj., które uchwałą Wys. Sejmu z d. 12. Grudnia 1885. przekazane zostało komisyi kolejowej, i z którego taż komisya zdaje sprawę niniejszem Wysokiemu Sejmowi, zawiera w streszczeniu korespondencyę przeprowadzoną między Wydziałem krajowym z jednej, a Prezydyum c. k. Namiestnictwa z drugiej strony. W szczególności podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu szereg pytań, które postawił c. k. generalnej Dyrekcyi austryackich kolei państwowych w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 21. i 17. Października 1884. i odpowiedź, jaką dał c. k. Rząd na postawione pytania.

Sprawozdanie Wydziału krajowego nie zawiera w następstwie podania do wiadomości Wysokiego Sejmu czterech pytań i tyluż odpowiedzi na te pytania żadnej konkluzyi; Wydział krajowy nie stawia też na końcu swego sprawozdania żadnego wniosku do przyjęcia przez Wysoki Sejm.

Komisya kolejowa idąc w ślad za sprawozdaniem Wydziału krajowego przez Wysoki Sejm jej przekazanem, nie miała przeto właściwie innego zadania, jak przedłożenie Wysokiemu Sejmowi powyższego sprawozdania z prośbą, aby Wysoki Sejm raczył takowe przyjąć do wiadomości, jednak komisya kolejowa sądziła, iż winna jest przedłożyć Wysokiemu Sejmowi kilka uwag co do dwóch punktów będących dla naszego kraju pierwszorzędnego znaczenia, mianowicie uwag

A) co do kwestyi taryf.

B) co do kwestyi języka urzędowego na kolejach państwowych, a w konkluzyi tychże uwag postanowiła komisya kolejowa przedstawić Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia dwie uchwały na końcu sprawozdania zamieszczone.

A) Co do kwestyi taryf.

Dla ułatwienia zbytu ziemiopłodów i produktów krajowych, tudzież dla zrównoważenia konkurencyi zagranicznej przez dostawę tych artykułów na targi zagraniczne i na miejsca zbytu wewnątrz kraju położone, zachodzi konieczność przeistoczenia istniejących taryf na kolejach galicyjskich, i ułożenia tychże w ten sposób, aby taryfy produkcyi krajowej sprzyjały

czyli innemi mówiąc słowy, aby ceny przewozowe dla ziemiopłodów i produktów krajowych tak na targi zagraniczne, jak i na miejsca zbytu wewnątrz kraju położone, nietylko nie były wyższe od cen przewozowych dla produktów obcokrajowych, ale aby z temiż cenami zrównane zostały.

Dziś atoli rzecz się ma wręcz przeciwnie. Na kolejach galicyjskich istnieją dla produktów zagranicznych niższe ceny przewozowe jak dla produktów krajowych, a okoliczność ta jest główną przyczyną, dla której produkta krajowe nietylko z obcokrajowemi na targach zagranicznych nie mogą konkurencyi wytrzymać, ale jest ona nadto przyczyną, że i przemysłowcy krajowi w obec dla nich wynikających z tańszego przewozu korzyści potrzebne sobie zapasy z zagranicy sprowadzają z prawdziwą dla produkcyi krajowej szkodą.

Gdy się jeszcze zważy, że koszta produkcyi wielu artykułów są za granicą o wiele niższe jak w naszym kraju, gdy się zważy dalej, że sprowadzanie takowych z zagranicy jest ułatwione bądź nizką opłatą celną, bądź zupełnem od takowej uwolnieniem; gdy się więc zważy, że tylko koszta transportu z za granicy mogą zrównoważyć wyżej przytoczone dla produkcyi krajowej niekorzystne okoliczności; to dochodzi się do konkluzyi, że do korzystnego rozwoju produkcyi krajowej i zwalczenia konkurencyi zagranicznej, jedynie zaprowadzenie takich cen przewozowych na kolejach galicyjskich przyczynić się może, iżby ceny przewozowe, wręcz przeciwnie niż to dotąd miało miejsce, dla transportu krajowych produktów tak w ruchu lokalnym jako też i w ruchu bezpośrednim były równie wysokie jak te, które istnieją obecnie dla artykułów zagranicznych bądź przy wprowadzaniu tychże do kraju, bądź przy transporcie takowych w przewozie przez nasz kraj.

Że teraźniejsze taryfy obowiązujące do dzisiaj na kolejach galicyjskich dla produkcyi krajowej były wprost szkodliwe, przekonać może następujące zestawienie:

Koszta transportu za jeden wagon 10.000 kgr. zboża rosyjskiego wynoszą:

Z Podwołoczysk do Krakowa	. . . . .	100 zł.	80 ct.
Z Tarnopola „ „	. . . . .	98 „	40 „
Z Brodów „ „	. . . . .	91 „	— „
Z Sokala „ „	. . . . .	77 „	20 „

Koszta transportu zboża galicyjskiego wynoszą:

Z Podwołoczysk do Krakowa	. . . . .	122 zł.	80 ct.
Z Tarnopola „ „	. . . . .	112 „	40 „
Z Brodów „ „	. . . . .	103 „	— „
Z Sokala „ „	. . . . .	110 „	20 „

Różnica kosztów transportu przedstawia się zatem przy jednym wagonie (10.000 kgr.) zboża galicyjskiego w obec zboża rosyjskiego na niekorzyść pierwszego na przestrzeni:

Podwołoczyska-Kraków wyższą o	. . . . .	12 zł.	— ct.
Tarnopol „ „	. . . . .	14 „	— „
Brody „ „	. . . . .	12 „	— „
Sokal „ „	. . . . .	33 „	— „

a zważywszy, że koszta transportu za jeden wóz (10.000 kgr.) zboża galicyjskiego z Tarnopola do Tarnowa (405 kilm.) 97. zł. wynoszą, okaże się, że niemal za tę samą ceną można wóz zboża rosyjskiego przewieść z Tarnopola do Krakowa, pomimo tego że odległość z Tarnopola do Krakowa 488 kilm. wynosi, że jest przeto dłuższą o 77 kilometrów niż odległość z Tarnopola do Tarnowa.

Istniejące ceny przewozowe za naftę rafinowaną i ropę, przedstawiają się dla producentów galicyjskich równie niekorzystnie, gdyż za transport jednego wozu (10.000 kgr.) nafty rosyjskiej (kaukazkiej) cena przewozu wynosi:

Z Podwołoczysk do Wiednia	. . . . .	164 zł.	40 ct.
„ „ Pragi	. . . . .	181 „	60 „
„ „ Lwowa	. . . . .	42 „	80 „

Z Podwołoczysk do Krakowa	94 „	10 „
Z Brodów do Wiednia	149 „	60 „
„ „ Pragi	166 „	80 „
„ „ Lwowa	27 „	60 „
„ „ Krakowa	79 „	30 „
Zaś za naftę galicyjską:		
Z Kołomyi do Wiednia	164 „	40 „
„ „ Pragi	179 „	50 „
„ „ Lwowa	54 „	30 „
„ „ Krakowa	138 „	50 „

W obec nieznacznych kosztów produkcyi nafty i ropy kaukazkiej, tudzież tej okoliczności, że ropa kaukazka, to jest ów produkt dystylatu zabarwiany, który do nas z obejściem przepisów cłowych jako ropa przychodzi, zawiera wysoki procent rafinowanej nafty, a mimo to przy wprowadzeniu do kraju tylko takiej opłacie cłowej podlega, która na ropę nierafinowaną po zł. 1·90 za 100 klgr. jest unormowaną, gdy przeciwnie podatek (Verbrauchs-Steuer) w Austryi za 100 kl. zł. 6·50 wynosi, to powyższe stosunki w obec prawie jednakowych cen przewozowych tego artykułu czy to z zagranicy, czy to z Kołomyi do Wiednia i Pragi, a droższego transportu z Kołomyi do Lwowa i Krakowa utrudniają krajowym producentom konkurencyę z zagranicą, a tem samem i zbyt swego produktu na miejscach wyżej przytoczonych.

Gdy się zważy dalej, że transport galicyjskiej nafty do Pesztu jest znacznie droższy jak do Wiednia i Pragi, gdyż pomimo, iż odległość z Kołomyi do Pesztu tylko 957 kilom., zaś odległość z Kołomyi do Wiednia 1.043 kilom., a do Pragi 1.036 kilom. wynosi — za jeden wóz (10.000 kgr.) nafty z Kołomyi do Pesztu 188 zł., a zatem więcej o zł. 23·60 jak do Wiednia, a o zł. 9·50 jak do Pragi zapłacić należy; to i powyższe okoliczności wykazują potrzebę postarania się u Rządu, aby tenże tak na kolei państwowej, jako też na innych przez państwo subwencyonowanych kolejach wpłynął na zmianę istniejących taryf, a to w tym kierunku, by takowe krajowej produkcyi sprzyjały, a zagranicznej konkurencyi kres położyły.

Żądanie takie jest tem bardziej usprawiedliwione, że do pokrycia niedoborów tak przy kolei państwowej jak i przy innych subwencyonowanych kolejach, kraj nasz siłą swą podatkową przyczyniać się musi.

B) Co do kwestyi języka.

Statut organizacyjny kolei państwowej zawiera przepisy tyczące się języka służbowego, które bez szkody dla służby, a z korzyścią dla krajowców mogłyby z czasem być zmienione, i tak:

1. Podania podrzędnej służby kolejowej wnoszone w sprawach osobistych do bezpośrednich przełożonych i c. k. Dyrekcyi ruchu w krajowym języku, mogłyby być załatwiane w tymże samym języku.

Służba niższa bowiem, nie władająca językiem niemieckim, zmuszoną jest używać do pomocy pokątnych pisarzy, którzy nie rozumiejąc spraw kolejowych, nieraz z krzywdą dla wnoszących podania, przedstawiają rzecz fałszywie.

2. Służbowe protokoły śledcze i dyscyplinarne powinnyby być prowadzone i spisywane w języku zrozumiałym dla przesłuchanego. Zdarza się bowiem często, że spisane protokoły w języku niemieckim ze służbą nie władającą tym językiem, zupełnie celu chybiają — a to z powodu, że prowadzący protokół spisuje odpowiedź w języku krajowym wypowiedzianą w języku niemieckim, w skutek czego zeznania przez mylne tłómaczenia spaczane bywają.

Taki stan rzeczy wpływa niekorzystnie na interesa kolei, krzywdzi personal, zdarzają się bowiem wypadki, że w procesach sądowych podsądni zaprzeczają zeznaniom poczynionym w protokołach służbowych, tłómacząc się nieznajomością języka, w którem ich zeznania spisane zostały. Dalszem następstwem tej procedury są wyroki sądowe wydawane na podstawie protokołów kolejowych, zastępujących częstokroć u sędziego śledczego orzeczenia fachowe — wyroki tego rodzaju czynią ujmę sprawiedliwości.

3. Korespondencye i ustne znoszenia się samoistnych naczelników poszczególnych działów służby wykonawczej (jako to: naczelników stacyi, ogrzewalń, warstatów mechanicznych, konserwacyi toru, magazynów towarowych i materyałowych) z podwładnymi organami, pomiędzy sobą i w stosunku z publicznością, tudzież z władzami rządowemi i autonomicznemi, winnyby się odbywać w języku krajowym.

4. Instrukcye służbowe, okólniki, rozporządzenia i druki odnoszące się do organów wykonawczych służby ruchu, powinnyby być wydawane w języku krajowym. Dotychczas otrzymuje takowe niższa służba wykonawcza w języku niemieckim, którego przeważnie nie zna a pomimo to, jest ona odpowiedzialną za wykonanie przepisów i rozporządzeń.

5. Urzędowym językiem stowarzyszeń humanitarnych (jako to: stowarzyszenia ku wspieraniu chorych, stowarzyszeń oszczędności i zaliczkowych, stowarzyszeń ku popieraniu celów szkolnych i stypendyjnych i t. d.) powinienby być język krajowy.

Członkami tych stowarzyszeń są urzędnicy i służba niższa, przez co zarząd prowadzony w obcym i niezrozumiałym dla służby niższej języku, czyni tymże niemożebnem wykonanie swych praw.

W następstwie uwag zamieszczonych w niniejszem sprawozdaniu, które dotykając kwestyi taryf i kwestyi języka, pierwszej z nich bynajmniej nie wyczerpują, wnosi komisya kolejowa następujące dwie uchwały:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

Poleca się Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie wyczerpujących studyów nad modyfikacyą taryf na kolejach żelaznych dotychczas w kraju naszym obowiązujących, a zarazem poleca się Wydziałowi krajowemu, aby bezustannie ponawiał starania u c. k. Rządu w celu zrównania na kolejach galicyjskich taryf dla produktów zagranicznych z taryfami dla produktów krajowych ustanowionemi.

II.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby ponowił starania u c. k. Rządu o stopniowe zmiany statutu organizacyjnego kolei państwowych w Galicyi, o ile one dotyczyć mogą języka urzędowego dla niższej służby kolejowej w duchu uwag w niniejszem sprawozdaniu zawartych.

Przewodniczący:
Piotr Gross.

Sprawozdawca:
J. Stadnicki.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Nr. 151

Sprawozdanie

komisyi górniczej o petycyi krajowego Towarzystwa dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi — w przedmiocie importu falsyfikatów naftowych i wykonywania poboru i kontroli podatku spożywczego.

Wysoki Sejmie!

Petycya krajowego Towarzystwa dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi dotyczy:

I. Wprowadzania do Monarchii Austr.-Węg. zafarbowanego dystylatu nafty pod deklaracyą surowego oleju ziemnego.

II. Poboru i kontroli podatku spożywczego w galicyjskich dystylarniach nafty.

I.

Od dłuższego czasu zwracano uwagę powszechną na coraz wzmagający się import amerykańskiego i kaukazkiego surowego oleju ziemnego do Monarchii Austro-Węgierskiej. W ubiegłym roku przybrał jednakowoż import obcego surowca niebywałe rozmiary, a równocześnie powstał w Monarchii nowy przemysł, polegający na przerabianiu zafarbowanego dystylatu nafty, wchodzącego pod deklaracyą surowca. Fałszywe zastosowanie ustawy z dnia 26. Maja 1882. r. sztucznie wytworzyło ten nowy przemysł, przedstawiający groźną konkurencyę dla krajowej produkcyi.

Cło od 100 kg. surowych, półrafinowanych lub całkiem oczyszczonych i do oświetlania przydatnych olei mineralnych wynosi 10 zł. w złocie, czyli według obecnego kursu 12 zł. 50 ct. w notach, zaś od 100 kg. surowych, a bez poprzedniego oczyszczenia do oświetlania nieprzydatnych olei mineralnych wynosi 1 zł. 10 ct. w złocie, czyli 1 zł. 27½ ct. w notach (jeżeli posiadają ciężar gat. wyższy niż 0·830) a 2 zł. w złocie, czyli 2 zł. 50 ct. w notach (jeżeli posiadają ciężar gatunkowy 0·830 lub niższy).

Według obowiązującej ugody, jaką zawarły obie połowy Monarchii Austro-Węgierskiej, przypada podatek spożywczy od nafty (6 zł. 50 ct. za 100 kg.) tej połowie Monarchii, w której

obrębie leży dystylarnia opłacająca ten podatek. Cło zaś od wprowadzonych produktów naftowych do Monarchii, rozdziela się w 70% na Cislitawię, a tylko w 30% na Węgry. (Ponieważ cło od 100 kg. nafty wynosi 12 zł. 50 ct., przeto pobiera Rząd austryacki za każde wprowadzone 100 kg. nafty 8 zł. 75 ct., a Rząd węgierski 3 zł. 75 ct.)

Rząd węgierski dołożył zaraz po wprowadzeniu ustawy z dnia 26. Maja 1882. r. wszelkich usiłowań, celem zabezpieczenia dla swego Skarbu jak największego dochodu z podatku spożywczego i rozwinięcia w swoim kraju możliwie wielkiego przemysłu dystylarnianego. W ten sposób, w miejsce 30% od cła za importowaną naftę, (co wynosi 3 zł. 75 ct. na 100 kg.), zyskuje Rząd węgierski cały podatek spożywczy (6 zł. 50 ct. za 100 kg.) oraz 30% cła od wprowadzanej i do wyrobu nafty potrzebnej ropy.

Licząc, że do wyrobienia 100 kg. nafty potrzeba 160 kg. ropy amerykańskiej, albo względnie 300 kg. ropy rossyjskiej i że cło od 160 kg. lżejszej ropy amerykańskiej wynosi według taryfy cłowej §. 119a 4 zł., zaś od 300 kg. cięższej ropy rosyjskiej, (taryfa cłowa §. 119b) 3 zł. 82½ ct., wpływa na rzecz Skarbu węgierskiego:
w pierwszym przypadku: 30% od 4 zł. = 1 zł. 20 ct.,
w drugim „ 30% „ 3 „ 82½ ct. = 1 zł. 14 ct., doliczywszy do tych kwot podatek spożywczy 6 zł. 50 ct., pobiera Rząd węgierski 7 zł. 70 ct., a względnie 7 zł. 64 ct. za każdy cetnar metryczny nafty, który u siebie wyrabia.

Jakkolwiek Cislitawia pobiera 70% cła wchodowego czyli 8 zł. 75 ct. za każde 100 kg. wprowadzanej dystylowanej nafty, to dochód ten zmniejsza się ciągle w miarę wzmagania się przerobu obcego surowca w Węgrzech. Łatwo więc pojąć, iż podatek spożywczy, który zależy od produktywności przemysłu fabrycznego w kraju, stanowi główną i przeważną część dochodów austryackiej lub węgierskiej połowy Monarchii. Zapobiegliwy w tym kierunku Rząd węgierski otoczył swój przemysł dystylarniany troskliwą pieczą, popierał go przez bezpośrednie subwencye i daleko sięgające ulgi transportowe, a nowo założone dystylarnie uwolnił na przeciąg lat piętnastu od podatku zarobkowego i dochodowego.

Usiłowania Rządu węgierskiego odniosły nadzwyczaj pomyślny skutek, już bowiem w roku 1884. wynosił podatek spożywczy opłacany przez węgierskie dystylarnie 2,647.694 zł. i przewyższył dochody austryackiej połowy monarchii o 1,133,721 zł. a. w.

Przemysł naftowy we Węgrzech zaczął się przy końcu roku 1883. szybko i znacznie rozwijać, dystylarnia nafty w Fiume została całą siłą puszczoną w ruch, a inne dystylarnie węgierskie, mianowicie nowa dystylarnia w Peszcie, rozwinęły niezwykłą i nader forsowną czynność. Zwiększona produkcya dystylarń węgierskich, wpłynęła na zniżkę cen targowych i uniemożliwiła wprowadzanie nafty galicyjskiej do Węgier.

Nagła ta zmiana stosunków produkcyi nafty we Węgrzech, oraz znacznie zwiększona produkcya dystylarń wiedeńskich, wzbudziły u galicyjskich producentów naftowych przekonanie, że w miejsce ropy, bywa sprowadzanym do Austro-Węgier surrogat, będący mięszaniną dystylowanej nafty i surowej ropy lub ciężkich oleji, i że takowy mając zupełny pozór ropy, wchodzi do Monarchii po opłaceniu nizkiego cła, wedle taryfy cłowej §. 119 a lub b, zwłaszcza że niektóre dystylarnie węgierskie i wiedeńskie produkują bardzo mało oleju niebieskiego i zielonego, sprowadzając takowy z Galicyi. Domysły te sprawdziły się w zupełności; w Maju bowiem, zeszłego roku otrzymały niektóre dystylarnie kołomyjskie nadzwyczaj korzystną ofertę na znaczne ilości zafarbowanego dystylatu, zawierającego 50% nafty a 50% ropy, po 5 zł. za 100 kilg. Falsyfikat ten miał przybyć z Batum do Gałacu okrętami cysternowymi, a ztamtąd, jako surowiec pochodzenia rumuńskiego z kopalni Sarato do Kołomyi.

Rozbiory chemiczne ogłoszone w fachowych pismach i rosyjskich wykazach statystycznych stwierdziły, iż ropa kaukazka zawiera najwyżej 30% oleju świetlnego, 40% olei ciężkich i wazelinowych, które służą do wyrobu znakomitego oleju smarowego, oraz 30% tak zwanych odpadków, używanych po większej części jako paliwo na okrętach, w dystylarniach i t. p.

Przy dalszych dochodzeniach, jak również przez rozbiory chemiczne, przedłożone ankiecie w Ministerstwie Skarbu, zostało stwierdzonem, że zamiast rzeczywistej ropy sprowadzaną bywa z Rosyi do Austryi i Węgier mięszanina nafty dystylowanej z ropy lub ciężkich wazelinowych olei, sporządzana w wielkich ilościach w Baku i tamże wchodzi w handel pod ogólnie znaną i w rosyjskich sprawozdaniach targowych podawaną nazwą: Austryacka ropa. Nowy ten, dla nas nadzwyczaj groźny przemysł, przybierał z każdym miesiącem coraz to większe rozmiary, a ostatnie, wyjątkowo korzystne oferty opiewają na tak zwaną: rosyjską pół dystylowaną ropę, która jest mięszaniną, nie jak poprzednio 50% nafty dystylowanej, ale 84% nafty i 16% cennych oleji wazelinowych.

Handel tym surrogatem, z którego nawet żadnej tajemnicy nie robiono, rozwinął się bezkarnie do tego stopnia, że dystylarnie węgierskie i wiedeńskie zakontraktowały w bieżącym roku znaczne ilości powyżej podanej pół dystylowanej ropy, po cenie około 9 zł. za 100 kilg. Z takim surrogatem przemysł naftowy w Galicyi, mimo całej swej żywotności, nigdy zwycięzko konkurować nie może.

Cena targowa falsyfikatu rosyjskiego, zawierającego 84% dystylowanej nafty, a 16% oleju wazelinowego, wynosi we Wiedniu lub Peszcie, loco dworzec kolejowy 9 zł. Na tę cenę składają się:

wartość surrogatu loco Baku . .	1 zł. 73 ct.
cło	1 „ 27 „
transport	6 „ — „
Razem .	9 zł. — ct.

Przyjąwszy, iż wartość 16 kg. mazi wazelinowej opłaca nadzwyczaj małe koszta przeróbki, przeto koszta własne 100 kg. nafty, otrzymanej z tego surrogatu są następujące:

100 kg. surrogatu, licząc za 84 kg. 9 zł. .	10 zł. 72 ct.
podatek konsumcyjny	6 „ 50 „
2% straty przy zapełnianiu beczek . .	— „ 34 „
beczka	1 „ 40 „
Razem .	18 zł. 96 ct.

czyli 19 zł. Wobec ceny, jaką posiada nafta galicyjska na głównych targach: 22 zł. 50 ct. za 100 kg., fabrykant, przerabiający falsyfikat rosyjski ma zysku co najmniej 3 zł. 50 ct. na ctn. metr. nafty.

Coraz niższe koszta transportu dla produktów rosyjskich, jak to już zostało wykazanem Wysokiej Izbie w osobnem sprawozdaniu, dotyczącem potrzeby zniżenia naszych taryf kolejowych, przyczynia się niezawodnie do zwiększenia importu rosyjskiego falsyfikatu, jeżeliby takowy w podobnych warunkach miał dalej istnieć. Nowe zmiany na niekorzyść stosunków transportowych naszych produktów, musiałyby spowodować dalsze obniżenie cen nafty, a temsamem i zniżenie wartości naszej ropy galicyjskiej, wskutek czego wszelkie czynności kopalniane, nie znajdujące już pokrycia, musiałyby być zawieszone, a produkcya olejów surowych zaniechaną. A właśnie w tej chwili, w której produkcya nasza tak silnie się rozwija, gdy wskutek polepszonych metod technicznych i przyrządów wiertniczych, oraz niezaprzeczonego bogactwa naszej ziemi, od kilku lat w dwójnasób się zwiększyła, musiałby kraj przejść do porządku dziennego nad jedynym wielkim przemysłem, danym mu od Opatrzności, i zamiast exportu własnych produktów importować obce na własną potrzebę. Po tych uwagach byłoby zbytecznem wyłuszczać szczegółowo wszystkie szkodliwe następstwa wynikające ze sprowadzania falsyfikatu rosyjskiego do Austryi i Węgier, a nie naszem zadaniem jest wykazywać, jaką szkodę ponosi Rząd austryacki przez sprowadzanie falsyfikatu rosyjskiego, opłacającego cło, zamiast 10 zł. — 1 zł. 10 ct. w złocie.

Przemysł krajowy zagrożony w wysokim stopniu nierzetelną konkurencyą falsyfikatu rosyjskiego, ma niewątpliwe prawo domagać się ścisłego i sumiennego wykonywania ustawy z dnia 26. Maja 1882. r.

Chodzi tu bowiem nietylko o niedopuszczanie falsyfikatu rosyjskiego na komorach austryackich, ale i na komorach węgierskich. Za niewzruszoną podstawę żądań w tej mierze, powinny służyć wspólne zobowiązania Rządu austryackiego i węgierskiego.

Import falsyfikatu rosyjskiego odbywa się, omijając ducha tejże ustawy, oparty na niedostatecznych przepisach zawartych w 4. rozdziale rozporządzenia Ministerstwa skarbu i handlu z dnia 16. Sierpnia 1882. r. liczba 25.118.

Celem urzeczywistnienia powyższego żądania potrzebną jest zmiana tego rozporządzenia minist. normującego wykonanie ustawy (Vollzugsvorschrift).

Taryfa cłowa rozróżnia oleje mineralne:

§. 119. surowe i bez poprzedniego dystylowania lub czyszczenia do oświetlenia nieprzydatne;

a) ciężkie, których c. g. przy 12° R. przewyższa 830°, . . . 1 zł. 10 ct.

b) lekkie o c. g. 830°. niższym . . . . . 2 „ — „

§. 120. surowe, bez poprzedniego dystylowania lub czyszczenia do oświetlenia przydatne . . . . . 10 „ — „

§. 121. dystylowane lub pół dystylowane:

a) ciężkie, których c. g. przewyższa 870°, ... 1 zł. 90 ct.

b) o c. g. 870°, o niższym . . . . . 10 „ — „

Ustawa zatem, zaprowadzając tak wielką różnicę między cłem od dystylatu a cłem od surowca, rozróżnia przedewszystkiem surowiec nieprzydatny do oświetlenia bez poprzedniej dystylacyi, od dystylatu, i to jest jej właściwą a główną cechą. Wszelkie więc przepisy wykonawcze dążyć powinny do tego, ażeby ta główna cecha ustawy była ściśle utrzymaną, a dystylat pod żadnym pozorem nie mógł być importowanym jako surowiec.

Pod surowym olejem mineralnym, przydatnym do oświetlenia bez poprzedniego dystylowania lub czyszczenia (§. 120 taryfy cłowej) rozumieć się mają wedle powyżej podanego rozporządzenia Min. skarbu i handlu, rozdz. II. jasne i przezroczyste oleje skalne. Rozdział IV. przestrzega wprawdzie urzęda cłowe, ażeby pilną uwagę zwracały na dystylaty i pół dystylaty, któreby były umyślnie na ciemno zabarwione, ażeby je jako ropę, celem niskiego oclenia wprowadzać. Polecony jednak urzędom cłowym sposób wykrycia, czy odnośny olej mineralny jest rzeczywistą ropą, czyli też umyślnie zafarbowanym dystylatem lub pół dystylatem, jest tak niedokładny, że urzęda cłowe w dobrej nawet wierze przepuszczać mogły przez granice naszej Monarchii falsyfikat rosyjski, jako ropę. Skoro udało się początkowo agentom wprowadzić falsyfikat, zawierający 50% nieczyszczonej nafty, sporządzono następnie mięszaninę, która mimo swej zawartości 84% dystylatu, miała barwę ciemną, wejrzenie ropy a c. g. 0·830°, co wystarczało do podciągnięcia tego falsyfikatu pod §. 119. taryfy cłowej.

Pierwszem dążeniem galicyjskich producentów naftowych było, ażeby otrzymać pewne dane w kierunku nieomylnego i łatwego rozróżnienia ropy od zafarbowanego destylatu. Konkurs, rozpisany przez krajowe Towarzystwo naftowe, na przedłożenie łatwej i pewnej metody do rozróżniania zafarbowanego destylatu od surowca, nie odniósł jeszcze pożądanego skutku, natomiast oświadczyła umyślnie powołana przez Towarzystwo naftowe ankieta naftowo-chemiczna, składająca się z pierwszorzędnych powag zawodowych, a której odpis protokołu załączamy **(alegat I.)** iż dotychczasowy przez urzęda cłowe praktykowany sposób jest zupełnie niedostatecznym, niedozwala bowiem rozróżnić naftę, do której dodano 1% mazi, od ropy, i że zastąpiony być powinien przez analizę frakcyonowaną oleju mineralnego. Ponieważ za pomocą dotychczasowych badań chemicznych surowców rozmaitych pochodzeń udowodniono, iż takowe zawierają pewną stałą ilość nafty normalnej (Mittelsprung **Alegat 2.**) a to w granicach wrzenia od 150—270° C., przeto

okazuje się koniecznem, ażeby Ministerstwo Skarbu i Handlu w miejsce dotychczasowego sposobu odróżniania surowca od półdestylatu przyjęły analizę frakcyonowaną z oznaczeniem z góry granic zawartości w ropie oleju naftowego, (tak zwanej nafty normalnej) wrzącego od 150—270° C.

Sprawa ta była przedmiotem szczegółowych najgruntowniejszych badań na ankiecie naftowej w Wiedniu i reprezentanci krajowego Towarzystwa naftowego na podstawie zestawienia licznych rozbiorów ropy rosyjskiej, rumuńskiej, amerykańskiej i galicyjskiej i zawartej w takowych w granicach wrzenia 150—270° C. tak zwanej nafty normalnej przedłożyli wniosek, do którego przystąpił także prof. Moser, dyrektor chemicznej stacyi doświadczalnej w Wiedniu, iż 40%, ewentualnie najwyżej 42% tego oleju naftowego przyjąć można jako największą ilość, którą surowy olej mineralny może zawierać, aby był uważany jako surowiec i podporządkowany pod §. 119. *a* lub *b* taryfy cłowej XXI. Produkta naftowe natomiast, zawierające wyżej 40 ewentualnie 42% tego oleju, mają być uważane jako destylat, podlegający ocleniu według §. 120. tejże taryfy.

II.

Galicyjski przemysł naftowy musi nietylko zwalczać nierzetelną konkurencję tych dystylarń nafty, które przerabiają falsyfikat rosyjskiej lub innej proweniencyi, ale i pokonywać rozmaite inne trudności, jakie napotyka przy wykonywaniu ustawy oraz poborze podatku konsumcyjnego. Nietylko bowiem, iż niższe organa skarbowe, niemogące mieć pojęcia o ogólnych stosunkach handlowych i o wysokiej doniosłości pracy producentów naftowych, z pomocą których Rząd zyskuje wysoki podatek spożywczy, dochody wielokrotnie do śmiesznych a rozwój dystylarni tamujących sposobów kontroli, lecz nadto zdarza się, iż takowe mylnie pojmując brzmienie ustawy, wywołują tysiączne nieporozumienia, procesa i rekursa, które narażają producentów nietylko na straty pieniężne, ale co ważniejsze na straty czasu i zniechęcają ich do dalszej a dla rządu nawet tak korzystnej pracy. Niepodobna nam wyłuszczyć tutaj wszystkich tych rażących wypadków, które są wynikiem źle zrozumianej doniosłości pracy producentów naftowych i fałszywie dokonywanej kontroli.

Sądzimy też, że trzechletnia praktyka wykazała niedostatki przy wykonywaniu kontroli nad podatkiem spożywczym, które narażają rząd na znaczne koszta a dystylatorów na utrudzanie w wolnym i szerokim rozwoju przemysłu. Zbadanie też tych niedostatków i uproszczenie przepisów kontroli leżałoby tak w interesie rządu jak fakryk krajowych.

Wysoki Sejmie!

Przemysł naftowy staje się z każdym rokiem co raz ważniejszym czynnikiem ekonomicznym kraju naszego. Liczne dystylarnie, z których kilka opłaca przeszło 200.000 zł. podatku rocznie, — ogólna kwota podatku spożywczego w roku 1884. 1,360.000, a w roku ubiegłym przenosząca 2,000.000 zł. wa. jest najwymowniejszym tego dowodem. Uzasadnioną też można mieć nadzieję, że przemysł ten wzmagać się będzie i że może się stać z czasem prawdziwem bogactwem kraju, jeżeli przeszkody i trudności, jakie napotyka, zostaną usunięte.

Wykazanem zostało powyżej, gdzie ich szukać należy, zkąd pochodzi niebiezpieczeństwo i w jaki sposób wypada zaradzić złemu.

Producenci naftowi zasługują ze wszech miar na opiekę tak Wysokiego Sejmu jak i c. k. Rządu, — Komisya górnicza uznając w zupełności niebezpieczeństwo zagrażające temu przemysłowi przez wprowadzanie do monarchii zafarbowanego dystylatu nafty, i trudności w poborze i kontroli podatku spożywczego od nafty, domagać się musi uwzględnienia słusznych i zakresu ducha ustawy nie przekraczających żądań krajowego Towarzystwa dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicji i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zniósł się z królewskim Rządem węgierskim w kierunku wspólnego ścisłego wykonywania wzajemną umową przyjętej taryfy cłowej (XXI. oleje mineralne).

2. Wzywa się c. k. Rząd do wydania w miejsce obowiązującego rozporządzenia Ministerstwa Handlu i Skarbu z dnia 16. Sierpnia 1882. r. l. 25.118 nowego rozporządzenia dla łatwego i nieomylnego odróżniania ropy od dystylatów lub półdystylatów zabarwionych umyślnie na ciemno, celem opłacenia cła przysługującego ropie, a mianowicie aby:

a) dla kontroli, wprowadzany do Austro-Węgier produkt naftowy poddawany był analizie cząstkowej, wykonywanej przy pomocy normalnego aparatu i przez ukwalifikowanych urzędników, ustanowionych na wszystkich komorach cłowych, przez które przechodzą transporta zagranicznego oleju mineralnego.

b) aby olej mineralny, zawierający więcej aniżeli 40% (ewentualnie 42%) oleji wrzących od 150 do 270° C. (Mittelsprung), podpadał pod §. 120. taryfy cłowej XXI.

3. Wzywa się c. k. Rząd, żeby pobór i kontrola podatku spożywczego były uproszczone i wykonywane w duchu opieki nad przemysłem krajowym.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Adam Skrzyński.

Odpis.

POSIEDZENIE KOMISYI CHEMICZNEJ

z dnia 7. Grudnia 1885.

zwołane przez krajowe Towarzystwo naftowe.

Obecni: **Dr. Radziszewski, J. Schönborn, A. Nawratil, K. Perutz, Dr. Fedorowicz, S. Szczepanowski.**

Dr. Radziszewski przedkłada cały szereg rozbiorów rosyjskich produktów naftowych, wykonanych przez pana Andrejewa, na polecenie departamentu „niedokładnych zborów“ (akcyzy) i ogłoszonych przez profesora chemii technologicznej w Moskwie Kitary, w dziele wydanem przez siebie w r. 1878., które jest adoptacyą chemii Musspratta tom I. str. 90, nadto rozbiory St. Clair Devilla ropy Bałachańskiej, ogłoszone w Comptes reudu T. 73 str. 191, dalej analizy Lissenki i Eichlera, umieszczone w Bulletin des naturalistes de Moscou i nareszcie rozbiory Markownikowa, profesora chemii w Moskwie, ogłoszone w dzienniku chemiczno-fizycznego Towarzystwa w Moskwie T. 15.

Z tych analiz wynika, że nie ma na Kaukazie ropy naturalnej, któraby zawierała więcej niż 30% destylatu od 150 — 305°C., zazwyczaj atoli zawiera go znacznie mniej, a to 24 — 26°. Jedynie tylko lżejsze ropy, a mianowicie Surachańska i Kubańska, zawierają frakcyi wrzących od 150 — 300°C., 41·9 i 43·6%. Te atoli gatunki ropy charakteryzują się tem, iż mają przeszło 50% benzyny.

Dr. Radziszewski referuje następnie nad rezultatem rozbioru dostarczonej mu próbki mniemanego surowca kaukazkiego. Próbka z silną zieloną fluorescencyą, jest barwy brunatno-czarnej, posiada ciężar gatunkowy 0·8288 czyli 0·830 i zaczyna wrzeć dopiero przy 100°C. Poddana destylacyi wydała

od 100—150°C.	10%		nafta biała
od 150—270°C.	60%	0.8158	„ „
od 270—305°C.	10%		„ żółta

W całej literaturze chemicznej, dotyczącej nie tylko ropy kaukazkiej, ale surowców wszelkich prowenienciyi, nie ma śladu analizy ropy naturalnej o podobnym składzie.

Pomiędzy wszystkiemi próbkami, rozbieranemi przez Andrejewa, nie ma z wyjątkiem już wymienionej surachańskiej i kubańskiej lekkiej, żadnej, której c. g. jest niższy od 0·870,

podczas gdy produkt podany ma prawie 0·830. Surachańska zaś i kubańska, które mają c. g. 0·870 i 0·810, zawierają przeszło 50% benzyny, podczas gdy surogat analizowany zaczyna wrzeć dopiero od 100°.

Dr. Radziszewski podnosi dalej, że nie może nigdy być żadnej wątpliwości, czy dotyczący produkt jest kaukazkiej proweniencyi czy nie, ponieważ „frakcye ropy kaukazkiej odznaczają się daleko wyższym ciężarem gatunkowym, podczas gdy frakcye innych gatunków ropy są znacznie lżejsze.

Dwie analizy powyższej próbki trwały tylko 1 godzinę i 3 kwadranse.

Pan Schönborn przedkłada swoje rozbiory kilku gatunków ropy galicyjskiej, ropy amerykańskiej z Fiume, jakoteż rozbiory mięszanin destylatów z mazią lub ropą.

Do scharakteryzowania użyto ilości procentualnej frakcyi od 150—270°C., a to z tego powodu, że w tych granicach sposób destylacyi nie wywiera wpływu rozkładowego a następnie destylat w tych granicach przechodzący jest bezbarwny i stanowi właściwy wyskok prawdziwej nafty, podczas gdy artykuł handlowy zawiera zawsze oprócz powyższego wyskoku mniejszą lub większą przymieszkę ligrainy i olejów cięższych.

Ropy w ten sposób destylowane, wydawały od 33 do 40% tego wyskoku nadzwyczajnej dobroci, próbki amerykańskiej ropy, sprowadzonej do Fiume, wydały tylko 37—40%. Destylaty (Standart i Nr. 0) wydają 60—76%, a mięszaniny destylatów z ropą lub mazią od $47^1/_2$—69%.

Na podstawie przeprowadzonych doświadczeń twierdzi pan Schönborn, iż już 1% mazi dodanej do destylatu wystarcza, aby udzielić mu cechy surowca, wymaganej przez rozporządzenie ministeryalne z dnia 16. Sierpnia 1882. r. do ustawy z dnia 26. Maja 1882. r.

Pan Arnulf Nawratil przedkłada rozbiory wielu gatunków ropy galicyjskiej, wykonanych przez siebie, jakoteż analizy chemików amerykańskich surowców amerykańskiej proweniencyi, wreszcie analizy naft galicyjskich, z których wynika, że w najlepszym surowcu galicyjskim frakcye od 150—300°C., nie wynoszą więcej jak 50%.

Dr. Radziszewski stawia wniosek, ażeby przyjąć jako cechę surowca, zamiast znamion zwodniczych zawartych w rozporządzeniu ministeryalnem z dnia 16. Sierpnia 1882. r. — analizę frakcyonowaną produktu i oznaczyć z góry granice frakcyi, wynikające z badań naukowych znanych w tym przedmiocie.

Wszyscy członkowie komisyi zgodzili się z powyższym wnioskiem.

Lwów dnia 7. Grudnia 1885.

Radziszewski, *m. p.*
Nawratil, *m. p.*
Szczepanowski, *m. p.*

Schönborn, *m. p.*
Dr. M. Fedorowicz, *m. p.*
Karol Perutz, *m. p.*

Z drukarni Pillera i Spółki.

Odpis.

Rozbiory surowych olejów skalnych, oraz porównawcze zestawienie zawartych w nich olejów naftowych (Mittelsprung), wrzących w granicach od 150° — 270° C.

	Sygnatura	Ciężar gatunkowy	Frakcye				Rozbiór dokonany przez	Uwaga
			wrzące do 150° C.		nafta normalna 150° C. — 270°			
			%	c. g.	%	c. g.		
			Ropa kaukazka					
1	XVIII	0·788	53·75	—	43·61	—	Andrejewa	z Surachan
2	Kuban lekka	0·812	52·50	0·746	31·83	0·808	„	
3	VII	0·860	7·12	0·766	26·17	0·812	„	
4	Persk	0·860	15·98	0·730	21·66	0·813	„	
5	X	0·864	9·00	0.778	22·59	0·826	„	
6	XIV	0·865	8·32	0·775	24·94	0·827	„	
7	VIII	0·866	13·88	0·777	25·57	0·837	„	
8	XIX	0·870	13·08	0·771	30·53	0·821	„	
9	III	0·871	7·01	0·766	25·35	0·820	„	
10	II	0·872	10·75	0·772	20·31	0·832	„	
11	I	0·893	9·38	0·788	22·57	0·850	„	
12	IV	0·905	5·00	0·805	18·30	0·848	„	
13	Binagads	0·910	5·04	0·759	23·31	0·842	„	
14	Persk	0·915	1·48	—	20·02	0·832	„	
15	Krisne Eristourr	0·925	3·06	0·791	19·47	0·853	„	
16	Kuban ciężka	0·945	—	—	19·34	0·850	„	
			Ropa rumuńska					
17	Próbka urzędowa	0·822	29· 8	0·761	27·42	0·801	Mosera	
18	„ „	0·868	17· 8	0·765	20·78	0·816	„	
			Ropa galicyjska					
19	1	0·779	43· 5	—	27· 9	0·779	Nawratila	z Klęczan
20	3a	0·800	9· 3	—	27· 8	0·792	„	z Ropy
21	2	0·808	24· 6	—	35· 0	0·792	„	„
22	4	0·820	12· 4	—	33· 7	—	„	z Wójtowy
23	5	0·836	13· 5	—	39· 0	0·812	„	„
24	6	0·837	19· 0	—	22· 4	—	„	z Libuszy
25	7	0·837	22· 0	—	31· 1	—	„	z Sękowy
26	8	0·842	13· 3	—	25· 8	—	„	z Libuszy
27	9	0·845	10· 9	—	26· 6	—	„	z Staruni

	Sygnatura	Ciężar gatunkowy	Frakcye				Rozbiór dokonany przez	Uwaga
			wrzące do 150° C.		nafta normalna 150°—270 C.°			
			%	c. g.	%	c. g.		
			Ropa galicyjska					
28	—	0·845	8·48	—	39·10	0·808	Schönborna	z Libuszy
29	10	0·847	20· 0	—	25· 3	—	Nawratila	z Siaz
30	11	0·849	9· 8	—	38· 0	—	„	z Pagorzyny
31	12	0·850	20· 9	—	24· 5	—	„	z Lipinek
32	—	0·850	14·88	—	35·39	0·808	Schönborna	z Krygu
33	13	0·853	11· 3	—	24· 4	—	Nawratila	z Siaz
34	14	0·853	19· 6	—	27· 3	—	„	z Męciny
35	—	0·858	11·48	—	33·06	0·809	Schönborna	z Libuszy
36	15	0·870	3· 4	—	30· 4	—	Nawratila	z Klęczan
37	16	0·876	8· 0	—	25· 0	—	„	z Krygu
38	17	0·898	6· 7	—	21· 7	—	„	z Harklowy
39	18	0·902	5· 7	—	22· 7	—	„	„
			Ropy amerykańskie					
40	Próbka urzędowa	0·813	12·00	0·708	29·74	0·769	v. Mosera	
41	Fiume Nr. 2.	0·820	11·42	—	40·00	0·807	Schönborna	
42	Fiume Nr. 3.	0·830	4·30	—	37·13	0·806	„	
			Wprowadzone rosyjskie oleje					
43	Kraj. Tow. Naftowe	0·829	10· 0	—	60· 0	0·816	Dr. Radziwskiego	
44	Próbka urzędowa	0·835	33· 1	0·798	50·24	0·838	v. Mosera	
45	„ „	0·835	24· 1	0·793	57·08	0·832	„	
46	„ „	0·857	—	—	48·48	0·845	„	

Wiedeń dnia 10. Grudnia 1885.

v. ***Moser*** *m. p.*

Szczepanowski *m. p.*

L. S. 679 ex 1885.

Aleg. 152

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o petycyi Wydziału powiatowego w Horodence w sprawie budowy kolei Horodenka-Śniatyn-Zaleszczyki.

Wysoki Sejmie!

Wydział powiatowy w Horodence powołując się na uchwałę sejmową z dnia 21. Października 1884. powziętą na skutek wniosku posła Chamca i towarzyszy w sprawie budowy kolei żelaznej ze Śniatyna przez Horodenkę do Zaleszczyk, prosi o wstawienie do budżetu krajowego kwoty 100.000 zł. jako subwencyi dla budowy tej kolei, za któren to kapitał miałby kraj wziąć odpowiednią ilość akcyi.

Uchwała sejmowa z dnia 21. Października 1884. brzmiała: „Budowę kolei Śniatyn-Horodenka-Zaleszczyki, jako dla znacznej części naszego kraju potrzebnej i użytecznej, poleca Sejm c. k. Rządowi do uwzględnienia i poparcia wszelkiemi przysługującemi Mu środkami".

Niewątpliwą jest rzeczą, że pomienioną uchwałą Wysoki Sejm uznał ważność tej projektowanej kolei i doniosłość jej wybudowania bardzo dobitnie zaznaczył; dzisiaj zdaje się ta potrzeba jeszcze wydatniejszą, ile że ta ogromna produkcya rolnicza, na której jedynie dobrobyt tej znacznej przestrzeni kraju polega, w obec konkurencyi obcej, gdzie ułatwienia w komunikacyi taką wybitną grają rolę, jest silnie zagrożoną; a jeżeli zważymy, że przemysł rolniczy w tej bogatej i ludnej okolicy dopóty się nie podniesie i nie rozwinie, dopóki nie będzie miał tanio dostarczonego materyału opałowego, którego w miejscu niema; że wywóz obfitych płodów rolniczych okolicy Śniatyna, Horodenki i Zaleszczyk jest nadzwyczaj utrudnionym, a położeniu temu przez wybudowanie kolei o charakterze miejscowym (Vicinal-Bahn) zaradziłoby się w obudwu kierunkach.

Zważywszy dalej, że przedwstępne roboty dla urzeczywistnienia projektu budowy tej kolei już są uskutecznione, że c. k. Rząd budowie tej kolei sprzyja i nie jest wykluczoną nadzieja, że przyczynić się zechce znaczniejszą subwencyą z funduszów państwa do kosztów tej budowy, jak to wnosić można z reskryptu JE. p. Ministra handlu z dnia 17. Lutego 1884. L. 45.245.;

Zważywszy wreszcie, że wybudowanie tej projektowanej kolei leży w interesie kraju, i że, jak subwencyonowanie budowy dróg wszelkiego rodzaju jest usprawiedliwionem, tak też i ewentualne subwencyonowanie budowy kolei żelaznych lokalnych z funduszów krajowych nie może być wykluczonem;

Zważywszy w końcu, że przyrzeczenie subwencyi pod warunkiem, że c. k. Rząd do budowy tej znaczniejszą kwotą ze skarbu państwa się przyczyni, może do pewnego stopnia umożliwić uzyskanie tej subwencyi rządowej i w ogóle przyjście do skutku projektowanej ze wszech miar pożytecznej budowy prawdopodobniejszem uczynić, komisya kolejowa w załatwieniu petycyi do L. s. 679, p. 536. wnosi

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Budowę kolei Śniatyn-Horodenka-Zaleszczyki, jako dla znacznej części naszego kraju potrzebnej i użytecznej, Sejm poleca ponownie c. k. Rządowi do uwzględnienia i poparcia wszelkiemi przysługującemi Mu środkami.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w razie, jeżeli budowa kolei Śniatyn-Horodenka-Zaleszczyki, przez subwencyonowanie jej ze skarbu państwa zapewnioną zostanie, przedłożył Sejmowi w swoim czasie odpowiednie wnioski co do wysokości subwencyi krajowej i sposobu jej udzielenia.

Przewodniczący.

Piotr Gross.

Sprawozdawca.

W. Struszkiewicz.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Aleg. 158

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o petycyi Wydziału powiatowego Buczackiego i wielu innych, względem zastosowania Ces. rozporządzenia z 20. Kwietnia 1854. Nr. 96. Dz. p. p. dla utrzymania urzędowej powagi władz autonomicznych.

Wysoki Sejmie!

Dla ochrony godności i urzędowej powagi państwowych władz politycznych i policyjnych oraz ich organów, zawiera Ces. rozporządzenie z dnia 20. Kwietnia 1854. Nr. 96. Dz. pp. stosowne środki, a mianowicie w §. 11., który postanawia, że wszelkie czynności demonstracyjne mające na celu okazanie niechęci przeciw Rządowi lub lekceważenia dla jego rozporządzeń, mają być grzywną od 1 do 100 zł. albo aresztem od 6 godzin do 14 dni karane, i w §. 12. według którego takiej samej karze ulega, kto względem organów władz państwowych lub naczelników gminy, podczas wykonywania przez nich czynności urzędowych, w sposób burzliwy i ubliżający zachowuje się, albo też w podaniach do władz wnoszonych, sposobu pisania władzom uwłaczającego używa.

Zdawałoby się, że po zaprowadzeniu dwoistości publicznych władz administracyjnych, gdy znaczna część czynności dawnych politycznych urzędów państwowych została do zakresu władz autonomicznych przydzieloną, te ostatnie powinny były odziedziczyć tę samę opiekę prawa, jaką wzmiankowane Ces. rozporządzenie z dnia 20. Kwietnia roku 1854. władze państ wowe otacza.

W licznych wypadkach udawały się też władze autonomiczne do c. k. Starostw o zastosowanie postanowień karnych powyższego rozporządzenia względem osób, które bądźto przez burzliwe i obrażające zachowanie się w obec urzędujących funkcyonaryuszów władz autonomicznych, bądź też przez uwłaczający sposób pisania w podaniach i rekursach, godność tych władz i ich organów obrażały, powagę takowych w sposób demoralizujący podkopywały.

Wszelkie atoli udawania się władz autonomicznych do państwowych o pomoc w podobnych wypadkach, pozostawały bez skutku, a z powodu energicznej korespondencyi jaką Wydział krajowy z c. k. Namiestnictwem w tym przedmiocie w r. 1869. przeprowadził, oświadczyło to ostatnie w odezwie swej z dnia 31. Maja 1869. do l. 21.080, a to na mocy udzielonego sobie przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 25. Kwietnia 1869. do l. 5980. objaśnienia, że przepisy Ces. rozporządzenia z dnia 20. Kwietnia 1854 ani do wyrażonych tam władz gminnych, ani w ogóle do żadnych władz autonomicznych stosowanemi być niemogą.

W żywem poczuciu potrzeby ochrony prawnej dla utrzymania powagi władz autonomicznych, uchwalił Wysoki Sejm na dniu 29. Października 1869. projekt do ustawy, według której członkowie, delegaci i funkcyonarjusze zwierzchności gminnej i Wydziałów powiatowych mają być uważani w swych urzędowych czynnościach za organa władzy publicznej.

Powyższa ustawa nieotrzymała jednak sankcyi Monarszej. Potrzeba prawnych przepisów. któreby godność i powagę władz autonomicznych i ich organów podczas czynności urzędowych, w sposób analogiczny z postanowieniami §§. 11. i 12. Ces. rozporządzenia z 20. Kwietnia 1854. przed burzliwem i obrażającem postępowaniem lub uwłaczającym sposobem pisania osób prywatnych skutecznie chronić mogły, staje się coraz żywszą i konieczniejszą, a to w miarę co raz więcej rozwijających się stosunków autonomiczno-administracyjnych i co raz częstszego stykania się organów tych władz z osobami prywatnemi.

Władza nadzorcza Wydziału krajowego i Wydziałów powiatowych nad zarządami gminnemi, nad zawiadywaniem majątków i kas zaliczkowych gminnych, nad utrzymaniem rozmaitych publicznych urządzeń komunikacyjnych, prawo rozstrzygania sporów prowizoryalnych o posiadanie, o ile takowe dotyczy publicznych dróg komunikacyjnych, nakoniec najrozmaitsze stosunki wynikające z atrybucyi jako władzy przełożonej i jako wyższej instancyi w obec zwierzchności gminnych, sprowadzają nader liczne i coraz częstsze wypadki, że organa urzędowe Wydziału krajowego i Wydziałów powiatowych stykają się w urzędowaniu swojem bezpośrednio z osobami prywatnemi, przyczem trafiają się wypadki, że narażone bywają nietylko na sporne lecz nawet na wprost obrażające i kompromitujące zachowanie się stron prywatnych. Gdy w podonego rodzaju wypadkach c. k. Władze polityczne odmawiają swej interwencyi do ukarania przestępców, przeto pozostaje obrażonym szukanie satysfakcyi na drodze sądowej, co i powagi władzy autonomicznej nie przydaje i nie w każdym wypadku skutek odnosi, gdyż ustawa karna wymaga do istoty czynu przekroczenia obrazy czci, bezpośredniego czynnego lub słownego znieważania osoby, podczas gdy tu rozchodziłoby się o skarcenie obrazy władzy lub urzędowego charakteru funkcyonaryusza, w obec których powinien każdy z przyzwoitością i uszanowaniem się zachowywać.

Rozumie się samo przez się, że takie ochronne przepisy są temci bardziej potrzebnej dla utrzymania powagi zwierzchności gminnych, które w swem urzędowaniu jeszcze częściej z ludnością osobiście stykać się muszą.

Dobitny wyraz potrzebie takich przepisów ustawowych nadają petycye 32 Rad powiatowych do Wysokiego Sejmu i do Wydziału krajowego wniesionych, a domagających się zastosowania przepisów ces. rozporządzenia z 20. Kwietnia 1854. do władz autonomicznych.

Gdy atoli postanowienia rozporządzenia powyższego do Władz autonomicznych zastosować się nie dadzą, więc zdaniem komisyi administracyjnej stałoby się tylko w ten sposób zadość zamierzonemu celowi, gdyby w drodze ustawodawczej zostały wydane dla utrzymania urzędowej powagi władz autonomicznych i ich organów analogiczne przepisy z temi, jakie Ces. rozporządzenie z 20. Kwietnia r. 1854. dla ochrony powagi władz rządowych postanawia, chociażby zastosowywanie takowych zastrzeżono na razie politycznym władzom państwowym.

Komisya administracyjna wnosi przeto.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o spowodowanie, ażeby w drodze ustawodawczej wydane były odpowiednie przepisy dla ochrony urzędowej godności i powagi gminnych, powiatowych i krajowych władz autonomicznych i ich organów, analogicznie z postanowieniami w Ces. rozporządzeniu z dnia 20. Kwietnia 1854. r. Nr. 96. Dz. p. p. celem utrzymania powagi państwowych władz politycznych i policyjnych wydanemi.

Lwów dnia 14. Stycznia 1886.

Przewodniczący:

Czerkawski.

Sprawozdawca.

Dr. Max.

Z drukarni Ludowej.

Aleg. 174.

Sprawozdanie

komisyi petycyjnej o podaniu „Gremium chrześciańskich kupców i przemysłowców we Lwowie“ w przedmiocie utworzenia wydziału handlowego przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie. (l. s. 815 pet. 656).

Wysoki Sejmie!

Istniejące we Lwowie stowarzyszenie p. n.: *Gremium chrześciańskich kupców i przemysłowców*, w wykonaniu uchwały odbytego we wrześniu 1885 r. we Lwowie zjazdu chrześciańskich kupców i przemysłowców z całego kraju, wystosowało do Wysokiego Sejmu petycyę o wyjednanie otwarcia przy tutejszej c. k. Szkole politechnicznej wydziału handlowego.

Petycya ta, pochodząca od tak poważnego grona fachowego, dotyka bardzo doniosłej potrzeby społecznej naszego kraju. Nie ulega to bowiem wątpliwości, iż w usiłowaniach wszelakich, zdążających do ekonomicznego podźwignienia kraju, ważną stanowi przeszkodę brak liczniejszego zastępu finansistów i kupców światłych, posiadających obok doświadczenia fachowego, także i rozleglejsze wykształcenie teoretyczne, a ożywionych owym duchem obywatelskim, jaki teraźniejsze nasze zakłady naukowe w uczącą się młodzież wszczepiają. Nie zdołają bowiem nadać handlowi naszemu zdrowej, racyonalnej organizacyi, odpowiadającej wymogom nowoczesnych potrzeb, ani empirycy, których zakres wiedzy nie sięga o wiele po za zakres rutyny zawodowej, ani też dyletanci, z trafnemi zresztą może czasem poglądami na potrzeby i zadania handlu, którzy jednak w praktyce walczyć są zmuszeni ustawicznie z brakiem bankierskich lub kupieckich wiadomości fachowych. Słusznie bowiem powiada *Gremium chrześciańskich kupców i przemysłowców* w petycyi swojej, iż „jak w różnych zawodach, tak i w zawodzie handlowym, potrzebną jest dziś koniecznie gruntowna i obszerna wiedza“.

Poruszona petycyą sprawa założenia we Lwowie wyższej szkoły handlowej, ma już swoją historyę. Mianowicie istniała tu od r. 1834 p. n. *Real- et Handelsakademie*, szkoła, której oddział handlowy odpowiadał mniej więcej zakresowi nauk w dzisiejszych handlowych szkołach średnich. Najw. rozporządzeniem z dnia 3-go lutego 1844 otrzymała ta szkoła nową organizacyę, pod nazwą „Akademii technicznej“, która obok wydziału technicznego, posiadała także i wydział handlowy. Nie odpowiadał on we wielu względach zadaniu swojemu, lecz nie można tego zaprzeczyć, iż gdy po 30-letniem istnieniu ów wydział handlowy zwinięty został w r. 1875, wskutek reorganizacyi dawnej Akademii technicznej we Lwowie, ubytek jego dał się uczuć dotkliwie w kołach interesowanych.

Wymownym dowodem potrzeby istnienia kursu nauk komercyonalnych we Lwowie, jest także ta okoliczność, iż koleginm profesorów Akademii technicznej (obecnie „Szkoły politechnicznej"), Reprezentacya miasta Lwowa, Izby handlowe we Lwowie i w Brodach, a wreszcie i Wysoki Sejm — a więc *wszystkie czynniki*, powołane do orzekania w tej sprawie, przy każdej sposobności oświadczały się za utrzymaniem, a względnie za reaktywowaniem we Lwowie szkoły handlowej wyższej lub przynajmniej średniej.

Mianowicie, gdy wskutek wezwania c. k. Ministeryum stanu, kolegium profesorów b. Akademii technicznej we Lwowie w r. 1866. zajęło się ułożeniem planu reorganizacyi tego zakładu, wypracowany przez nie projekt statutu nowej akademickiej szkoły technicznej dla Lwowa obejmował obok innych, także samoistny wydział handlowy.

Uchwałą sejmową z dnia 6. Października 1868. polecono Wydziałowi krajowemu wypracować wniosek nowej organizacyi zakładów technicznych we Lwowie i w Krakowie. Stosując się do tego wezwania, Wydział krajowy złożył dla obrad nad tym przedmiotem komisyę fachową, do której zaproszono dra Józefa Majera, obecnie przezesa Akademii Umiętności w Krakowie, jako przewodniczącego sejmowej komisyi edukacyjnej, tudzież dyrektorów i profesorów obu wspomnianych szkół technicznych, a wreszcie ś. p. Henryka Wachtla kierownika c. k. Starostwa górniczego w Krakowie. Elaborat owej komisyi (akt Wydz. kraj. l. 6194 z r. 1869) obejmuje także obok projektowanych dla lwowskiego instytutu politechnicznego szkół fachowych: budownictwa, budowy machin, chemii zastosowanej, tudzież gospodarstwa rolnego i lasowego, — także jako 5-ty samoistny wydział: *fachową szkołę handlową.*

W sesyi sejmowej z roku 1869. wszedł ten projekt na porządek dzienny obrad Wysokiej Izby jako wniosek Wydziału krajowego. Zgodnie z opinią wyż wspomnianej komisyi fachowej, i sejmowa komisya edukacyjna w opracowanym przez siebie projekcie statutu „Szkoły głównej technicznej we Lwowie" proponowała założenie przy niej samoistnego kursu handlowego wyższego, uzasadniając to w sprawozdaniu swojem w sposób następujący:

„W dalszem rozwinięciu organizacyi szkoły głównej technicznej we Lwowie, komisya oświadczyła się za utrzymaniem przy niej kursu *handlowego.*

Zważywszy bowiem, że ten kurs był pierwotnie zawiązkiem dzisiejszej i w przyszłości utworzyć się mającej instytucyi, sądziła, że istnienie jego we Lwowie opiera się na rzeczywistej potrzebie tego miasta i kraju". (Patrz all. LXIX. do sejmowych protokołów stenograficznych z r. 1869).

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 10. listopada 1869 przyjął bez zmiany wnioski komisyi edukacyjnej, *a tem samem całą wagą swojego wotum uznał potrzebę i użyteczność utrzymania we Lwowie wyższego kursu nauk komercyalnych*, czego właśnie domaga się petycya, przedmiot niniejszego sprawozdania stanowiąca.

Wys. Sejm wziął organizacyę instytutów technicznych pod obradę, opierając się na postanowieniach §. 11 lit. *i* i §. 12 ustawy zasadniczej państwa z dnia 21. grudnia 1867 Nr. 141 Dz. u. p., mocą których ustawodawstwo o szkołach technicznych w zupełności do zakresu działania sejmów krajowych jest zaliczone. Uchwała sejmowa względem organizacyi instytutów technicznych we Lwowie i w Krakowie nie uzyskała jednak sankcyi monarszej — nie dlatego, jakoby zakwestyonowano formalne prawo Wys. Izby do orzekania o tem, lecz dlatego, iż chodziło tu o zaangażowanie funduszów państwowych, pozostających po za zakresem rozporządzalności Sejmu.

Wysoki Sejm uznał jednak organizacyę wyższych zakładów technicznych we Lwowie i Krakowie wedle uchwalonej w r. 1869 modły, za tak ważną potrzebę kraju, iż nie wahał się w niezwykłej drodze prośby do Tronu, domagać się spełnienia swoich życzeń w tym kierunku. Stało się to w sesyi z r. 1871.

Najw. postanowieniem z 9. października 1872, nadaną została *tymczasowa* organizacya c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie, z trzema wydziałami fachowemi: inżynieryi, budownictwa i chemii technicznej, do których dodano w r. 1875. czwartą szkołę fachową — budowy machin.

Ta organizacya c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie, obowiązuje do dziś, a samo określenie jej oficyalne, jako „tymczasowej“, wskazuje na to, iż nie jest ona wykończoną, że w sferach decydujących istnieje zamiar dalszego jej uzupełnienia. Uzupełnienie to nie może zaś dotyczyć innego przedmiotu, jak tylko w pierwszym rzędzie utworzenia brakującego dotychczas wydziału handlowego, *w myśl niezmienionej ani niecofniętej uchwały sejmowej z dnia 10. listopada 1869.*

Reskryptem z dnia 29. listopada 1872 l. 14.266, polecił c. k. Minister wyznań i oświaty Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie wziąć pod rozwagę kwestyę wyłączenia kursu handlowego z ustroju ówczesnej c. k. Akademii technicznej, a utworzenia natomiast we Lwowie samoistnej państwowej szkoły handlowej.

Wskutek wezwania c. k. Rządu krajowego, wyznaczyło kolegium profesorów Akademii technicznej, dla obrad nad tym przedmiotem, specyalną komisyę, w której skład weszli, oprócz ówczesnego rektora, profesorowie: Franke i Zajączkowski, tudzież suplenci oddziału komercyonalnego: Kozma i br. Cannstein. Jako delegaci Izby handlowo-przemysłowej we Lwowie wzięli udział w obradach tej komisyi: Prezydent jej Breuer, tudzież pp. Schellenberg i sekretarz Bodyński. Izba handlowo-przemysłowa w Brodach nie wzięła bezpośredniego udziału w pracach owej komisyi, a tylko pismem z dnia 17. kwietnia 1873 l. 154, oświadczyła się za utworzeniem we Lwowie samoistnej szkoły handlowej, jako szkoły średniej.

Komisya wypracowała szczegółowy plan organizacyi podobnego zakładu, elaborat jej przeszedł ponownie przez obrady pełnego kolegium profesorów c. k. Szkoły politechnicznej, i po bardzo troskliwym rozbiorze przedłożony został c. k. Ministerstwu oświaty p. d. 27. maja 1873 l. 249, do dalszego urzędowania.

Na tem sprawa ugrzęzła.

Oddział handlowy byłej Akademii technicznej został zwinięty, a natomiast nie przedsięwzięto nic dla zastąpienia jego braku, tak, iż od owego czasu, cały tak rozległy obszar kraju, jak Galicya wschodnia, pozbawiony jest zupełnie jakiegokolwiekbądź zakładu naukowego w fachu handlowym. Jak można przypuszczać, prawdopodobnie ze względów finansowych poszło w odwłokę urzeczywistnienie przygotowanych w tej materyi projektów — i ten stan rzeczy trwa dotychczas. Ażeby zaś choć w części zaradzić istniejącej w tym względzie naglącej potrzebie, postanowiła Lwowska Rada miejska uchwałą z 28. sierpnia 1884. l. 35.448, przy miejskiej szkole przemysłowej, która ma jednak znaczenie tylko zakładu uzupełniającego szkołę ludową (*einer Fortbildungsschule*) własnym kosztem urządzić także kurs handlowy, z bardzo skromnym zakresem nauki.

Dopiero w ciągu ubiegłego lata pornszył c. k. Rząd na nowo sprawę ponownego urządzenia we Lwowie kursu handlowego, jako zakładu państwowego, — a to znów w odmiennej formie, jak ten przedmiot dawniej traktowany bywał. Mianowicie, wskutek polecenia c. k. Ministerstwa wystosowało c. k. Namiestnictwo p. d. 11. lipca 1885. l. 37.875 do Magistratu król. stołecznego miasta Lwowa i do Wydziału krajowego (akt Wydziału krajowego l. 36.523/885) zapytanie — czy, pod jakiemi warunkami i w jakiej wysokości miasto Lwów i fundusz krajowy przyczyniłyby się do kosztów utworzenia i utrzymywania we Lwowie państwowej szkoły przemysłowej z charakterem szkoły średniej? *Przy tej zaś szkole miałby istnieć poniekąd ubocznie, także i kurs handlowy.*

Rokowania w tej sprawie są właśnie w toku.

Taki jest historyczny przebieg sprawy nauki przedmiotów komercyalnych we Lwowie, jak on przedstawia się na podstawie odnoszących się do tego przedmiotu aktów.

Komisyi nasuwa się obecnie pytanie, że jeżeli potrzeba przywrócenia szkoły handlowej we Lwowie, jak się okazuje z powyższego wyłuszczenia rzeczy, jest uznaną przez wszystkie kompetentne czynniki za niezbędną i nieulegającą dyskusyi, jakiej wypadałoby pragnąć dla podobnego zakładu organizacyi?

*

Stoją w tym względzie przeciwko sobie trzy opinie:

1. Projekt urządzenia kursu handlowego przy państwowej średniej szkole przemysłowej — wedle najnowszego planu urzędowego z roku 1885.;

2. Plan urządzenia we Lwowie samoistnej szkoły handlowej w myśl oświadczenia c. k. Ministeryum wyznań i oświaty z dnia 29. listopada 1872. l. 14.266, jakoteż uchwały kolegium profesorów Akademii technicznej z 12. Maja 1873, do tej dyrektywy zastosowanej;

3. Uchwała Wysokiego Sejmu z r. 1869, oparta na zdaniu kolegium profesorów Akademii technicznej z r. 1866, tudzież powołanej przez Wydział krajowy komisyi fachowej — a zdążająca do urządzenia przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie wydziału handlowego z charakterem akademickim, czego również domaga się petycya „*Gremium chrześcijańskich kupców i przemysłowców we Lwowie.*

Komisya nie znajduje żadnego argumentu, któryby przemawiał za tem, ażeby Wysokiej Izbie doradzać można odstąpienie od zajętego w tej sprawie dawniej stanowiska.

Z tej samej bowiem racyi, dla której w sferach decydujących uznano za potrzebne utworzyć we Lwowie wyższy techniczny zakład naukowy dla kształcenia inżynierów, budowniczych, architektów, mechaników i technologów, byłoby również pożądanem, ażebyśmy posiadali instytucyę, któraby dostarczała krajowi kupców i finansistów z wyższem wykształceniem naukowem. Wszystkie bowiem gałęzie handlu tak wywozowego jak i przywozowego, handlu produktami surowemi, jak i wyrobami przemysłu, wymagają u nas reformy całkowitej, albo przynajmniej umiejętnego uregulowania; przesilenie rolnicze, jakiego obecnie jesteśmy świadkami, zniewala właścicieli ziemskich do wyłamywania się z prymitywnych urządzeń dotychczasowych co do zbytu ich płodów; powstają spółki handlowe i finansowe na szersze obliczone obroty, które po dyletancku żadną miarą zarządzane być nie mogą; nieznacznie, ale stale wzmaga się także produkcya przemysłowa w kraju, wzrastają powoli w siłę rzemiosła i przemysł domowy, tu i owdzie powstają fabryki, potężnieje przemysł górniczy, a wszystkie te rodzaje produkcyi wymagają nietylko kapitału wkładowego i udoskonalenia techniki, ale niemniej także i zdolnych wykształconych komercyalistów, którzyby potrafili im nadać umiejętną organizacyę handlową. Cały rozległy obszar regularnych dostaw stałych dla armii, różnych instytucyj publicznych, a wreszcie dla targowic wielkich, co wszystko wymaga bardzo skomplikowanej organizacyi, spoczywa u nas w ręku ciemnych empiryków. Banki i różne inne zakłady finansowe muszą sobie u nas również wyrabiać same potrzebny im personal fachowy z rozmaitego przypadkowo zebranego materyału. W końcu zaś zaprzeczyć nie można, że gdy kraj nasz zatrudnia wcale znaczną ilość techników przy kolejach żelaznych, których sieć wynosi już obecnie w naszym kraju przeszło 2.000 kilometrów, że te koleje żelazne potrzebowałyby także nie małą liczbę komercyalistów do administracyjnych działów służby.

Płonnym jest przeto zarzut, podnoszony w niektórych kołach, jakoby obawiać się należało iżby na Wydziale handlowym przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie zabraknąć mogło uczniów, gdy ukończeni uczniowie szkół średnich, posiadający świadectwo dojrzałości, chętniej może na inne zwracaliby się wydziały. Owszem, spodziewać się należy, iż wydział handlowy bywałby zazwyczaj nawet liczniejszym niż inne, gdyż przed jego uczniami stałyby otworem niezmierne liczne zajęcia praktyczne, mogące zapewnić szybkie a znamienite korzyści materyalne. Wszakżeż nikt tego nie zaprzeczy, że w dzisiejszych przynajmniej stosunkach, bez porównania łatwiej jest w Galicyi znaleźć posadę korzystną wykształconemu komercyaliście, niż n. p. mechanikowi lub chemikowi. Jeżeli zaś wydziały budowy machin i technologii chemicznej uznane zostały, i są też bezsprzecznie dla ekonomicznego rozwoju kraju potrzebnemi, czemuż miałby być mniej pożądanym i mniej pożytecznym wydział handlowy?

Zaznaczyć też wypada, że wprowadzenie w życie przy c. k. Szkole politechnicznej wydziału handlowego, wymagałoby już stosunkowo niezbyt znacznego nakładu, gdy znaczna część należących do tego zakresu wykładów, posiada już systemizowane katedry, a kilka innych, które bywały dotąd wykładane przez docentów w szczuplejszych ramach, potrzebaby tylko rozszerzyć odpowiednio.

W myśl §. 14. uchwalonego przez Wysoki Sejm projektu ustawy o urządzeniu szkoły głównej technicznej we Lwowie, miałby jej wydział handlowy obejmować kurs trzyletni z wykładami: matematyki elementarnej, zoologii, botaniki, mineralogii, geologii, ogólnej fizyki, ogólnej chemii, towaroznawstwa, prawa handlowego i wekslowego, ustaw przemysłowych, tudzież o cłach i monopolach, geografię i historyę handlową, ekonomię polityczną, naukę języka polskiego, niemieckiego i francuskiego, naukę kaligrafii, rachunkowość i korespodencyę kupiecką, buchalteryę wespół z ćwiczeniami w wzorowym kantorze.

Prócz tego miała być wedle możności podana uczniom sposobność uczenia się innych języków, jak włoskiego, angielskiego i t. d.

Otóż katedry wszystkich wyż wymienionych przedmiotów zasadniczych, których uczniowie wydziału handlowego byliby obowiązani słuchać, jak mianowicie: matematyki, zoologii, botaniki, mineralogii, geologii, fizyki i chemii, już istnieją przy c. k. Szkole politechnicznej. Istnieje również i docentura ekonomii politycznej z prawem wekslowem i handlowem, buchalteryi i rachunkowości kupieckiej jakoteż towaroznawstwa, a do niedawna wykładano także kolejnictwo. Wypadałoby tylko zakres tych wykładów rozszerzyć. Pozostaje przeto wcale nieznaczna liczba przedmiotów, dla których potrzebaby powoływać nowe siły nauczycielskie, na wypadek utworzenia wyższej szkoły handlowej we Lwowie.

Ta okoliczność, iż c. k. Rząd powziął podobno zamiar założenia we Lwowie średniej szkoły przemysłowej w połączeniu z kursem handlowym, nie powinna przeszkadzać wprowadzeniu w życie wydziału handlowego przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie. O ile bowiem handel, przemysł i rolnictwo potrzebują buchalterów i korespondentów z średniem wykształceniem szkolnem, którzy przez praktykę wyrabialiby się następnie na tęgich specyalistów w rozmaitych zawodach fachowych, tak znowu banki, większe przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, aseknracye i koleje żelazne, potrzebują komercyalistów z rozleglejszym zakresem wiedzy. Do tego potrzebny jest wyższy kurs handlowy.

Rozważywszy wszystkie te okoliczności, przychylając się do treści petycyi *„Gremium chrześcijańskich kupców i przemysłowców we Lwowie“*. — Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w drodze właściwej przyprowadził do skutku urządzenie „wyższego kursu handlowego przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie — a to niezależnie od zamiaru urządzenia niższego kursu handlowego przy projektowanej średniej szkole przemysłowej „we Lwowie, którego utworzenie również jest pożądanem“.

We Lwowie, 12. Stycznia 1886.

Prezes:

Golejewski.

Sprawozdawca:

T. Merunowicz.

Drukarnia Ludowa we Lwowie.

L. S. 418/315 pet.

Alog. 155

Sprawozdanie

komisyi petycyjnej o petycyi właścicieli dóbr Adama Marassego z Marcinkowic, Eugeniusza Zielińskiego z Klęczan, ks. Edwarda Ropskiego proboszcza rzym. kat. w Chomranicach tudzież gmin wiejskich Marcinkowice, Klęczany, Chomranice w powiecie Nowosądeckim, o przyspieszenie wypłat należytości za grunta pod budowę galicyjskiej kolei Transwersalnej zajęte.

Wysoki Sejmie!

Wyżéj wymienieni petenci wnieśli petycyę z dnia 25. Października 1885. następującej treści:

„Dwa lata upłynęło w przeszłym miesiącu, jak odstąpiliśmy na własność Wysokiemu c. k. Skarbowi nasze grunta pod galicyjską kolej Transwersalną, do tej chwili jednak nie otrzymaliśmy całkowitego pieniężnego wynagrodzenia.

Adwokat Dr. Żukotyński spisał z nami umowy pisemne w ten sposób, iż grunta zabrane po przeprowadzeniu dopiero pomiarów i ostatecznem załatwieniu tychże zapłaconemi być miały, równocześnie nas ustnie zapewniwszy, iż pomiary te najpóźniej z dniem otwarcia kolei ukończone być mają.

Na téj podstawie zgodziliśmy się na powyższy warunek, i zrzekliśmy się wszelkiej pretensyi do Wysokiego c. k. Skarbu z powodu późniejszej wypłaty.

Obecnie rok już upłynął od otwarcia kolei Transwersalnej, a dwa lat od odstąpienia gruntów pod kolej, a pieniędzy za grunta dotychczas nie ma. Dr. Żukotyński wyjechał do Lwowa a przedsiębiorstwu Gross i Spółka grozi jak słychać otwarcie konkursu.

Gdy jednak podpisani odstąpili swoje grunta na własność nie Drowi Żukotyńskiemu, ani też tak zwanemu jeneralnemu przedsiębiorstwu Gross i Spółka, lecz Wysokiemu c. k. Rządowi, przeto od tegoż żądamy należącej nam się wypłaty. Niektórzy udali się już przeciwko Wysokiemu c. k. Skarbowi na drogę prawa. Dla uboższych jednak droga ta jest zbyt kosztowną, aby na nią wejść mogli.

Z tego powodu udajemy się do naszych reprezentantów w Wysokim Sejmie z pełną nadzieją, iż takowi ujmą się za naszą krzywdą i wezwą Wysoki c. k. Rząd do jak najspieszniejszéj zapłaty za zabrane grunta Jest to bowiem krzywdą krzyczącą, gdy się zważy, iż kawałek gruntu zabranego pod kolej biednemu właścicielowi czasem większą część, lub nawet jego cały jego stanowił majątek.

To też tak wielką jest rozpacz pokrzywdzonych włościan, iż wysłany do pomiaru p. Hey zażądał asystencyi c. k. żandarmeryi, bojąc się o swoje życie, zaś c. k. Dyrekcya ruchu kolei państwowej w Krakowie do Wiednia, iż obawia się, aby na tor kolejowy przez pokrzywdzonych nie były kładzione kamienie i nie wypadło z tego jakie wielkie nieszczęście.

Podpisani słyszeli, iż tak zwane jeneralne przedsiębiorstwo kolejowe Gross i Spółka z umysłu ociągają się z ukończeniem pomiarów, aby się doczekać zimowych miesięcy w których pomiary zastanowione być muszą.

Z powyższych względów zanoszą podpisani do Wysokiego Sejmu gorącą i naglącą prośbę, aby Wysoki Sejm wezwał bezzwłocznie Wysoki c. k. Rząd resp. Wysokie c. k. Ministerstwo handlu we Wiedniu do natychmiastowego wypłacenia należytości właścicielom gruntów wziętych pod galicyjską kolej Transwersalną wraz z procentami zwłoki od dnia otwarcia ruchu na tejże kolei licząc a w tym celu aby Wysokie c. k. Ministerstwo handlu wydelegowało kilku geometrów, którzyby w przeciągu najwyżej 4 tygodni pomiary i zestawienia rachunków zupełnie ukończyli, na których podstawie wypłata by nastąpić mogła".

Petycya ta więcej ogólnikowa, nie zawiera żadnych pojedyńczych faktów i nie wyjaśnia czy tu idzie o grunta pod kolej wzięte:

a) w drodze wywłaszczenia za wynagrodzeniem sądownie oznaczonem, lub

b) w drodze wywłaszczenia za dobrowolną umową.

Które i czyje grunta w każdej z nadmienionych gmin i obszarów dworskich miały być wywłaszczone, orzekło w myśl ustawy z 18. Lutego 1878. Dz. p. p. Nr. 30. Wysokie c. k. Namiestnictwo.

Co do punktu pierwszego *a)* to według dotyczących aktów urzędowych rzecz się tak ma:

Na zasadzie postanowień §. 35. powołanej ustawy oddano w dniu 12. Listopada 1883. komisionalnie jeneralnemu przedsiębiorstwu budowy gal. kolei Transwersalnej do rąk wykazanego pełnomocnika substytuta Władysława Czyżewicza w fizyczne posiadanie grunta i budynki, których wywłaszczenie na rzecz budowy pomienionej kolei żelaznej prawomocnemi orzeczeniami Wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 14. Sierpnia 1883 do liczb 51.047, 51.048 i 51.049 postanowione zostało i względem których przedsiębiorstwo kolei wykazało, że złożyło do depozytu sądowego wynagrodzenia ustanowione orzeczeniami c. k Sądu powiatowego miejsko delegowanego w Nowym Sączu z dnia 23. Września 1883. do liczb 10.065, 10.066 i 10.067.

Wywłaszczone grunta oddano jeneralnemu przedsiębiorstwu budowy kolei żelaznej Transwersalnej przez c. k. Starostwo w Nowym Sączu według granic w dostarczonych planach nakreślonych i przez organa techniczne tegoż przedsiębiorstwa na gruncie oznaczonych z tem zastrzeżeniem, że na żądanie stron interesowanych przy komisyi lub najdalej w przeciągu ośmiu dni w c. k. Starostwie w Nowym Sączu wniesione, pomiar gruntu, którego przestrzeń w ten sposób zakwestyonowaną zostanie, z urzędu będzie zarządzony.

W ten sposób oddano w gminie Marcinkowicach:

1. Z posiadłości Józefa Krzyżaka i masy spadkowej Maryanny Turskiej z parceli pod liczbą katastr. $342/_1$ przestrzeń 240□ sążni, $336/_1$ przestrzeń 1.198□ sąż., $336/_2$ przestrzeń 110□ sąż., 343 przestrzeń 899□ sąż., 339 przestrzeń 27□ sąż, 338 przestrzeń 2□ sążni.

2. Z posiadłości gminnéj Marcinkowice z parceli drogi liczb. kat. $553/_1$ przestrzeń 178□ sążni zawierającą w sobie także tę część parceli 51□ sążni, która dotąd znajdowała się w posiadaniu właściciela dóbr p. Adama Marasse.

3. z posiadłości Stanisława i Maryi Koseckich z parceli pod liczb. kat. 92 przestrzeń 77□ sążni wraz na tejże parceli znajdującym się domem i kuźnią — bez gruntu z pod tych budynków,

4. z dobra publicznego to jest z parceli pod liczb. kat. $584/_1$ łożyska rzeki Dunajca przestrzeń 330□ sążni, z zastrzeżeniem, iż stosownie do postanowień protokołu reambulacyi, plany zamierzonych budowli w korycie lub brzegach Dunajca przedłożone być mają Wysokiemu c. k. Namiestnictwu do traktowania według ustawy wodnej.

W tej gminie zostało wynagrodzenie sądownie ustanowione na 779 zł. 83 ct, które przyjęto w c. k. Urzędzie podatkowym w Nowym Sączu jako depozyt sądowy do artykułu 321.

W gminie Klęczany oddano w sposób wyżej nadmieniony z posiadłości nieletnich Anny, Katarzyny i Jana Jacaków z parceli pod liczb. kat. 305 przestrzeń 40□ sąż., 306 przestrzeń 30□ sąż., które to parcele zostawały w posiadaniu Michała Jacaka

2. Z posiadłości Wacława Mroczka, właściwie jego spadkobierców, z parceli pod liczbą katastralną: 104 przestrzeń 39□ sąż., 309 przestrzeń 602□ sąż., 310 przestrzeń 112□ sąż., 313 przestrzeń 164□ sąż., 319 przestrzeń 401□ sąż., 328 przestrzeń 115□ sąż., 322 przestrzeń 823□ sąż. wraz drzewami znajdującemi się na parcelach 310 i 313 mianowicie 30tu śliwami i 2ma jabłoniami, daléj oddano dom mieszkalny na parceli 104, stodołę na parceli 57 i piwnice na parceli 310.

3. Z posiadłości gminy Klęczany z parceli kat pod liczb. 750 drogi gminnej przestrzeń 109□ sążni.

W tej gminie ustanowiono sądownie wynagrodzenie za powyższe grunta i budynki na 1.144 zł. 34 ct.; takowe znajduje się w c. k. Urzędzie podatkowym w Nowym Sączu jako depozyt sądowy pod artykułem 320.

W gminie Chomranice oddano w sposób wyżej nadmieniony:

1. Z posiadłości rzym. kat. probostwa w Chomranicach z parceli pod liczbą katastralną 235 przestrzeń 284□ sąż., 239 przestrzeń 77□ sąż., 234 przestrzeń 359□ sąż., 157 przestrzeń 295□ sąż., 158 przestrzeń 20□ sąż., 233 przestrzeń 100□ sąż., 611 przestrzeń 19□ sążni.

Z posiadłości dworskiej będącej tabularną własnością Zefiryna Znamięckiego części następujące w fizycznem posiadaniu:

a) Ks. Edwarda Ropskiego z parceli katastr. pod liczb. 634 przestrzeń 74□ sążni.

b) w posiadaniu Szczepana Pazuchy z parceli 634 przestrzeń 69□ sąż.

c) w posiadaniu Józefa Jerża z parc. kat. 631 przestrzeń 61□ sąż.

d) w posiadaniu Kajetana Kwiatkowskiego z parc. pod l. kat. 631 przestrzeń 61□ sąż.

e) w posiadaniu Józefa Färbera z parc. pod l. kat. $624/_1$ przestrzeń 34□ sążni.

W tej ostatniej gminie ustanowiono sądownie wynagrodzenie na 377 zł. 95 ct., które przyjęto do c. k. Urzędu podatkowego w Nowym Sączu jako depozyt sądowy pod art. 319.

Co do punktu drugiego *b)* to jak już przy pierwszym punkcie powiedziano, Wysokie c. k. Namiestnictwo orzekło, które i czyje grunta miały być wywłaszczone.

Odnośny wykaz tych gruntów, po stwierdzeniu wyłożenia do publicznego przeglądu przedłożony został napowrót Wysokiemu c. k. Namiestnictwu a pojedyńcze orzeczenia doręczono w drodze c. k. Starostwa każdej interesowanej stronie osobno.

Sądzić więc należy, że względem gruntów, których dotyczy petycya, zawarto dobrowolne umowy, albowiem takowe nie wykazywano celem oddania urzędowego, bo oddanie nastąpić musiało pozaurzędownie, lub że tu idzie o grunta, które dodatkowo na rzecz kolei wzięte zostały.

Do uzupełnienia powyższej petycyi udzielili dodatkowo w krótkiej drodze pp. Petenci następujące wyjaśnienia. I tak powiada p. Adam Marasse co następuje:

„W Marcinkowicach odstąpili grunta pod kolej następujący gospodarze: Jędrzej Konar, Józef Krzyżak, Jan Wojs, Kosecki i Karol Dąbrowski. Należy się Konarowi jeszcze za jeden morg, Józefowi Krzyżakowi za kamienie wybrane z kamieniołomu, zapłacono mu tylko za 400 kubików po 10 ct. a wybrano przeszło 4000 kubików. Godzili go inżynier przedsiębiorstwa Prinz i przedsiębiorca Waldmann lecz ustnie, ci wyjechali, a przeto nie ma obecnie podstawy do upominania się, a Wojsowi należy się jeszcze kilkaset zł.“

Petent sam zaś otrzymał należytość za grunta pod kolej o pół roku później, jak się według kontraktu należało, bo Dr. Żukotyński nie złożył do depozytu sądowego kwot należących mu się jak był obowiązany, tylko mu do rąk wypłacił dopiero wtedy, gdy Towarzystwo Kredytowe zwolniło hypotekę gruntów odstąpionych od odpowiedzialności hypotecznej.

Dalej skarży się ten petent, że mu się jeszcze należy za grunta dodatkowo pod kolej wzięte około 2000 zł., że nie jest mu wybudowaną droga 1 kilometr długa wzdłuż toru kolejowego jak to komisya kolejowa dnia 2. Lipca 1883. uchwaliła, że dotychczas nie wybudowano kanału sklepionego dla przeprowadzenia rur wodę do gorzelni dostarczających, aby te rury w razie zapchania nieczystością, bez ruinowania toru kolejowego wyjąć i wyczyścić można, że rury te dało przedsiębiorstwo żelazne zamiast na gwintach, aby woda przeciekać nie mogła, na kicie, który dobrze w ziemi nie trzyma i że zmuszony był wystąpić przeciw przedsiębiorstwu z procesem.

W pozwie z dnia 3. Lutego 1885 do l. 789 wniesionym, zaskarżoną została kwota 1112 zł. 75 ct. za jeden morg 645 □ sąż z parceli liczba 323 i kwota 394 zł 59 ct. za 824 □ sążni z parceli $3/_1$. Oprócz tego twierdzi petent, że mu się jeszcze należy za parcelę drogową Nr. 351 przeszło pół morga a z gruntu w lecie 1885 dobranego, także pół morga a więc razem morg po umówionej cenie z przeszkodami 765 zł. za morg.

Nadmienić tu należy, że o Józefie Krzyżaku i Koseckim a których p. Adam Marassé wykazuje, już wyżej przy gminie Marcinkowicach wspomniano.

Pierwszemu i masie spadkowej Maryanny Turskiej należy się z deponowanej pod art. 321 kwoty 779 zł. 83 ct., 425 zł. 77 ct., a drugiemu to jest Stanisławowi i Maryi Koseckim 354 zł. 06 ct.

Powołane na wstępie orzeczenie sądowe z dnia 23. Września 1883 do l. 10065 mówi także o Katarzynie z Ruchałowskich Wojs, której oszacowano wywłaszczone grunta pod kolej na 790 zł. 16 ct.

Czy ta pozycya tyczy się wykazanego przez p. Adama Marassego Wojsa nie wiadomo, nie mniej czyli też Katarzyna Wojs zaspokojoną została, ponieważ należytość jej przypadająca nie była do depozytu sądowego złożoną ani też nie żądano oddania tych gruntów od niej zabranych w fizyczne posiadanie przedsiębiorstwa w drodze urzędowej.

Petent p. Eugeniusz Zieliński podaje co najstępuje:

Obszarowi dworskiemu w Klęczanach wzięto pod kolej 6 morgów 869 □ sążni gruntu, za które zapłacono w drodze umowy 2537 zł. 94 ct. Nadto przeszło jeden morg 1003 □ sążni pastwisk i szutrowiska, które nie zostały wynagrodzone z powodu, że się petent deklarował o tyle dać darmo pod kolej o ile takowa przez pastwiska lub szutrowiska przechodzić będzie.

Z powodu atoli zmiany trasy po wykończeniu nasypów kolejowych, tudzież z powodu usuwisk, przybrano dodatkowo znaczną przestrzeń przeszło jeden morg ornej ziemi za które oczekuje petent wynagrodzenia, albowiem utracił już dwuletnie korzyści z tegoż gruntu i opłaca z niego podatki.

Ponieważ kolej już jest od roku w ruchu, a plany poprzedzać musiały wybudowanie, nie wątpliwie wiadomą jest przestrzeń wzięta pod kolej tem bardziej, że w lecie 1885 zdejmowane były plany całej kolei, celem wydzielenia własności państwowej z hypotek.

Z włościanskich gruntów powiada dalej petent wzięto pod kolej na podstawie umowy od Górki około jednego morga, przepołowiwszy tegoż grunt za wynagrodzeniem 400 zł., dalej wzięto

od Wacława Mroczka $1^1/_2$ morgi płacąc na skutek orzeczenia po 300 zł. za morg. Temuż zniesiono wszystkie budynki a ponieważ konfiguracya gruntu jest taka, że kolej przerzynając grunt w całej długości, nie pozostawiła miejsca takiego na odbudowanie, któreby było po za rejonem ogniowym, dano mu 100 zł. na zakupienie gruntu pod dom. Nie mogąc takowego nabyć w takiem oddaleniu, by możebnem było prowadzenie gospodarstwa, skończył wymieniony Mroczek samobójstwem.

Opiekunem został dziadek małoletnich Jakób Myrlak a kwota wynagrodzenia za grunta i budynki została złożoną do depozytu sądowego. Rekurs przeciw zbyt niskiemu oszacowaniu gruntu a mianowicie zbyt małej sumy za zakupno miejsca pod budynki wniesiono do c. k. Sądu krajowego wyższego w Krakowie, który ale nie został w tym kierunku wcale załatwiony. Opiekun wziął więc mniejsze dzieci do siebie, starsze porozdawał do służby a sam administruje pozostałą część gruntu z odległości około 2 kilometry. Że o uprawie gruntu z takiej odległości przy braku inwentarza nie może być mowy, jest rzeczą oczywistą".

Orzeczeniem c. k. Sądu powiatowego miejsko-delegowanego w Nowym Sączu z dnia 23. Września 1883 l. 10.066 już wyżej powołanem, ustanowione zostało wynagrodzenie dla Wacława Mroczka w kwocie 1131 zł. 21 ct, w którą wchodzi ryczałtowa kwota 100 zł. tytułem odszkodowania na zakupno gruntu na dom, który w drodze wywłaszczenia zniesiony być musiał. Ustanowienie tego wynagrodzenia w ogóle, jakoteż i za miejsce pod dom, polega według powołanego orzeczenia sądowego na orzeczeniu rzeczoznawców sądowych.

Co się tyczy Chomranic, to przedkłada ks. Edward Ropski proboszcz rzym. kat. w Chomranicach następujące wyjaśnienie:

„W zbiorowej petycyi rozchodzi się przeważnie o grunta, które nam zabrano po orzeczeniu Wysokiego c. k. Namiestnictwa, czy to na rozszerzenie fosy wzdłuż linii kolejowej lub na wybranie materyału nasypowego. Oba te wypadki zachodzą i na moich własnych gruntach.

Z pierwotnie wziętych gruntów, o ile mnie wiadomo, nie została wypłaconą w Chomranicach Katarzyna Zabdyr urodzona w roku 1863. i dopiero z końcem Listopada 1885 wypłacono jej około 8 zł. procentu od sumy mniej więcej 77 zł., jak mi jej opiekun oświadczył, a w początkach Grudnia 1885 miała być w Sądzie złożoną.

Także wszystkim gospodarzom z obszaru dworskiego w Chomranicach, przez których grunta kolej przechodzi, nie zapłacono dotąd przy ugodzie umówioną sumę 80 zł. jako wynagrodzenie większych wydatków z obowiązku patronatu wypływających.

Pod warunkiem, że suma ta będzie wypłaconą i komitetowi parafialnemu jako majątek zakładowy oddaną, zgodzono się na ceny kupna, które za morg w różnych płacono wysokościach od 100 do 400 zł. wraz z przeszkodami.

Wyjątkowo po sprowadzeniu komisyi szacunkowej otrzymałem za morg własnego gruntu w Chomranicach po 580 zł. ale tylko za taką przestrzeń, która orzeczeniem Wysokiego Namiestnictwa była objętą.

Później przybierało sobie przedsiębiorstwo według upodobania nawet i obsiane grunta, a za takowe dotychczas nic nie zapłaciło. Że nam więcej wzięto, to wiemy, ale ile, nikt tego dokładnie nie wie, bo trudno, abyśmy na własne koszta geometrę sprowadzili.

Myśleliśmy z początku, że Wysoki Rząd wykupuje. Grożono nam wywłaszczeniem jak w Nowym Sączu. To zaufanie do Wysokiego Rządu i groźby sprawiły, iż przystawano na ceny bardzo niskie, obecnie po otwarciu kolei widzimy, jakie to straty ponosimy z powodu przeszkód, o których przy wykupnie nie mieliśmy wyobrażenia

Mówili już poprzednio i żalili się przedemną gospodarze z Chomrantec, że im więcej gruntu zabrano i tak mówił:

1. Michał Osuchowski, że mu zabrano mniej więcej około 30 sążni.
2. Szymon Pazucha „ „ „ „ „ „ 65 „

3. Józef Jeż że mu zabrano mniej więcej około 80 sążni.
4. Ludwik Gargas „ „ „ „ „ „ 45 „
5. Józef Färber „ „ „ „ „ „ 90 „
6. Jan Domagała „ „ „ „ „ „ 30 „
7. Mnie wzięto z własnego gruntu „ „ „ 200 „

W innych gminach dokładne dochodzenie wykazałoby większe straty i nadużycia, jak to w prywatnych rozmowach dość często dało się słyszeć i ztąd większe rozdraźnienie a nawet odgrażania powstały".

Treść tej petycyi zamieścił „Czas" w numerze 262 z 15 Listopada 1885. w rubryce „sprawy krajowe".

Dr. Klemens Żukotyński adwokat krajowy jako zastępca prawny jeneral. przedsiębiorstwa budowy galic. kolei transwersalnej prostuje w piśmie swojem w „Czasie" w numerze 282 z dnia 10. Grudnia 1885. umieszczonem treść tej petycyi, a to jak twierdzi z powodów, że przytoczone w tymże artykule motywa petycyi są przeważnie nieprawdziwe i nie bez barwy tendencyjnej, w następujący sposób; a które to sprostowanie, będące w związku z całą sprawą w celu ocenienia takowego w obec petycyi tu przytoczyć należałoby i tak:

„Nieprawdą jest, że zawierałem z właścicielami gruntów umowy pisemne z tym warunkiem, iż grunta pod kolej transwersalną zająć się mające, zapłacone będą po przeprowadzeniu i ostatecznem zestawieniu pomiarów jeszcze przed otwarciem kolei i nie prawdą jest również „że właściciele pominieni dotąd nie otrzymali wynagrodzenia", albowiem warunek taki t. j. w ten sposób zawarowany termin wypłaty nie znajduje się ani w jednej umowie przezemnie jako zastępcę jeneral. przedsiębiorstwa budowy galic. kolei transwersalnej sporządzonej, powtóre ponieważ należytości stronom na mocy tychże umów się należące, a na podstawie przedsięwziętych jeszcze przed budową pomiarów obliczone, wypłacone były w regule równocześnie przy podpisaniu kontraktu lub legalizowaniu podpisów na tymże, wyjątkowo zaś tylko a mianowicie w wypadkach, w których pierwej ustawami wymagane formalności miały być dopełniane.

Nieprawdą jest dalej, „że niektórzy z interesowanych udali się na drogę prawa" albowiem na całej 37 milowej przestrzeni kolei Transwersalnej (Żywiec - Sącz - Grybów - Zagórz) wniesiony został dotychczas przeciwko jeneralnemu przedsiębiorstwu z powodu wrzekomo zalegającej należytości za grunta tylko jeden szczególny pozew a to właśnie przez takiego właściciela, któremu za przestrzeń 9 morgów 926□ sążni kwotę 7.260 zł. w zupełności i to jeszcze w dniu 15go Września 1883. i 19. Marca 1884. wypłaciłem".

Nadmienić tu należy, że p. Adam Marasse wniósł swój pozew według dodatkowego doniesienia dnia 3. Lutego 1885. do liczby 789.

„Nieprawdą jest również, że rozdraźnienie ludności z powodu wrzekomej zwłoki w wypłatach jest tak wielkie, że wysłany do pomiarów geometra Hay obawiając się o swoje życie zażądał asystencyi żandarmeryi „nareście nieprawdą i zmyślonem jest", że Dyrekcya ruchu c. k. kolei państwowej w Krakowie doniosła do Wiednia, iż obawia się, aby na tor kolejowy przez pokrzywdzonych nie były kładzione kamienie i nie wypadło z tego powodu wielkie nieszczęście". Jak już wyżej powiedziano wspomina ks. Edward Ropski proboszcz w Chomranicach w swojem dodatkowem doniesieniu „o większem rozdrażnieniu a nawet odgrażaniu się.

Dr. Klemens Żukotyński nie przeczy bynajmniéj, że grunta pod budowę kolei galic. Transwersalnej nabył nie dla jeneralnego przedsiębiorstwa lecz w imieniu i dla Wysokiego c. k. Rządu, a dla wyjaśnienia rzeczywistego stanu rzeczy nadmienia tenże, że podczas budowy z powodu zmian w projekcie i później po ukończeniu już budowy ze względu na potrzeby ruchu zajmowało i zajmuje się jeszcze do dnia dzisiejszego coraz większa przestrzeń gruntów, ale dzieje to się na podstawie wyrażonego zastrzeżenia we wszystkich pierwotnych układach na całej linii Transwersalnej na żądanie Wysokiego c. k. Rządu zamieszczonego (art. VII. drukowanego

formularza) „że przedsiębiorstwu a względnie Wysokiemu c. k. Rządowi przysługiwać będzie prawo powyżej wzmiankowane grunta podczas budowy lub w ciągu roku od dnia otwarcia ruchu t. j. do 15. Grudnia 1885. za z góry umówioną cenę zająć a wynagrodzenie za takowe dopiero po ostatecznym pomiarze i zestawieniu końcowego rachunku wypłacić".

Okoliczuość tę przez Dra Żukotyńskiego potwierdzoną, że nabywał grunta nie dla jeneralnego przedsiębiorstwa, lecz w imieniu i dla Wysokiego c. k. Rządu, podnosi petent ks. Edward Ropski jako skargę wskazując na to, że takie postępowanie sprowadziło zniżenie ceny gruntów i było szkodliwem dla właścicieli takowych.

Czy w pierwotnych układach zamieszczone wyżej nadmienione „zastrzeżenie" odnosi się także i do gruntów pod kolej żelazną Transwersalną na obszarach dworskich w Marcinkowicach, Klęczanach, Chomranicach, tudzież w gminach Marcinkowice, Klęczany i Chomranice dodatkowo zabranych nie ma pewności, przeciwnie ks. Edward Ropski wnosi dodatkowo, jak już w górze powiedziano: „później pozabierało sobie przedsiębiorstwo według upodobania nawet i obsiane grunta".

Dr. Klemens Żukotyński wyraził życzenie, że bezsprzecznie byłoby rzeczą bardzo pożądaną, aby pomiary na 37 mil linii kolejowej Żywiec-Zagórz i tak zwana finalizacya interesu wykupna została w krótkim czasie ukończoną, co ale wskutek nagromadzonych trudności tak prędko uskutecznić się nie da. W tym względzie odwołuje się Dr. Żukotyński na kolej Tarnowsko-Leluchowską budowaną przez Wysoki Rząd, na której rozpoczęło się wykupno w Kwietniu 1874. zaś finalizacya pomimo wszelkich wysileń dotyczących organów dopiero w r. 1880. ukończoną być mogła.

Na to uczynił p. Adam Marasse obznajomiony z temi stosunkami w swojem dodatkowem wyjaśnieniu uwagę, że rzeczona finalizacya nie trwała 6 lat, tylko tak długo trwały czynności do ułożenia księgi gruntowej kolejowej, ale nikomu nie zatrzymano 6 lat należytości.

Tu podnieść należy, że nie cała wyrażona linja kolejowa jest przedmiotem niniejszej petycyi, przedmiotem takowej jest prośba obszarów dworskich i gmin wiejskich wyżej nadmienionych o najspieszniejsze wypłacanie należytości właścicielom gruntów wziętych pod galicyjską kolej Transwersalną i w tym celu o najrychlejsze przeprowadzenie pomiarów geometrycznych i zestawienia rachunków wypłaty, a te pomiary powinne były być już ukończone, ponieważ przez cały czas budowy kolei i po ukończeniu takowej fungował oddział mierniczy przedsiębiorstwa tej budowy w Nowym Sączu.

Gdy więc przy tej kolei wykonuje Wysoki c. k. Rząd, jak to sam Dr. Żukotyński twierdzi, nadzór i kontrolę dwojakiego rodzaju, a mianowicie jako współkontrahent ze względu na kontrakt budowy z jeneralnem przedsiębiorstwem zawarty i jako władza państwowa stosownie do wymogów ustawowych i interesu publicznego, — komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Petycyę właścicieli dóbr Adama Marassego z Marcinkowic, Eugeniusza Zielińskiego z Klęczan, ks. Edwarda Ropskiego proboszcza rzym. kat. z Chomranic, tudzież gmin wiejskich Marcinkowice, Klęczany i Chomranice w powiecie Nowosądeckim, o najspieszniejsze wypłacenie należytości właścicielom gruntów pod kolej galicyjską Transwersalną wraz z procentami zwłoki od dnia otwarcia ruchu na tej kolei licząc a w tym celu o najrychlejsze przeprowadzenie pomiarów geometrycznych i zestawienia rachunków wypłaty, odstępuje się Wysokiemu Rządowi z usilnem poparciem do uwzględnienia i spiesznego załatwienia".

Lwów 8. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Antoni Golejewski.

Sprawozdawca:
Zborowski.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie.

Alog. 156

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków za rok 1884. funduszu krajowego, oraz funduszów uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 28. Listopada 1885. przekazanem zostało komisyi budżetowej do zdania sprawy przedłożenie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków za r. 1884. funduszu krajowego w obszerniejszem znaczeniu, oraz wszystkich funduszów pozostających pod zarządem lub kontrolą Wydziału krajowego.

Niniejszem przedkłada komisya budżetowa sprawozdanie obejmujące zamknięcie rachunków:

I. funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu,

II. funduszów ze skarbu krajowego uposażonych,

III. funduszów, dla których Wysoki Sejm układa corocznie budżet dochodów i wydatków.

Zamknięcie rachunków funduszów samoistnych, funduszu propinacyjnego i fundacyi skarbkowskiej będą przedmiotem osobnych sprawozdań.

Komisya budżetowa z zadowoleniem konstatuje, że w tym roku po raz pierwszy Wydział krajowy uczynił zadość kilkakrotnie przez komisyę budżetową i przez Wysoki Sejm wyrażonemu życzeniu, aby zamknięcia rachunków sporządzone zostały w 3 miesiące po zamknięciu oku budżetowego.

Po tych wstępnych uwagach przystępuje komisya do pierwszej części swego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków

I. Funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu.

Wydatki.

Uchwała finansowa z 20. Października 1883. ustanowiła sumę wydatków na r. 1884. na 3,142.713 zł. w wydatkach zwyczajnych, a na 200.263 zł. w wydatkach nadzwyczajnych. Uchwałą z dnia 11. Października 1884. przyzwolił Wysoki Sejm na kredyt dodatkowy w kwocie 66.000 zł. na budowę mostu na Sanie i na rekonstrukcyę dróg i mostów uszkodzonych powodzią,

uchwałą z d. 18. Października 1883. przyzwolił Wysoki Sejm na przeniesienie na r. 1884. do działu wydatków nadzwyczajnych dozwolonego na r. 1883., a w tym roku nieużytego kredytu w kwocie 8.000 zł. na subwencyę dla spółki wodnej po lewej stronie drogi Dębicko-Tarnobrzeskiej, zaś uchwałami z d. 6. i 22. Października 1884. przyzwolono na kredyt dodatkowy w kwocie 1.500 zł. na zapomogi dla pogorzelców Tarnobrzega i Koszelewa. Ogólna więc suma dozwolonych na r. 1884. kredytów wynosiła 3,418.476 zł. Przedłożone przez Wydział krajowy zamknięcie rachunków wykazuje w wydatkach zwyczajnych, w których mieszczą się też wydatki pokryte kredytami dodatkowymi 66.000 zł. i 1.500 zł., kwotę 3.514.006 zł., — w nadzwyczajnych zaś, w których mieści się kredyt dodatkowy 8.000 zł., kwotę 199.048 zł., ogółem 3,713.054 zł.

Z porównania okazuje się, że w dziale wydatków nadzwyczajnych wydano mniej niż preliminowano o 9.215 zł., natomiast przekroczono preliminowaną kwotę w dziale wydatków zwyczajnych o 303.793 zł. Ogólna kwota przekroczenia wynosi przeto 294.578 zł.

Cyfry powyżej podane nie zgadzają się z cyframi przez Wydział krajowy wykazanemi. Komisya budżetowa bowiem nie zalicza do preliminarza na r. 1884. kwoty 1.148 zł. wstawionej w rubr. IX. „na sprawienie łóżek i pościeli w r. 1883," ponieważ kwota ta przeznaczona była jako kredyt dodatkowy na rok 1883. i w tym roku też zarachowaną została. Tak samo nie wlicza komisya do wyniku r. 1884. kwoty 97.000 zł. wstawionej do rubr. XIV. preliminarza, a 89.607 zł. wykazanej w rzeczywistych wydatkach tej rubryki na pokrycie niedoboru z r. 1882., ponieważ ta kwota już była w r. 1883. zarachowaną, również nie wlicza komisya ani do preliminarza ani do wykazu rzeczywistych wydatków kwoty 169.663 zł. na pokrycie niedoboru z r. 1883., pożyczonej z funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. a zwróconej następnie z pożyczki krajowej z r. 1884. Niedobory te, jak również niedobór z r. 1884. znalazły ostateczne pokrycie w przyzwolonej przez Wysoki Sejm a w r. 1884. zrealizowanej pożyczce 1 miliona nom. wart., a w rachunkach r. 1884. stanowią pozycyę przebiegającą, nie wpływającą na ostateczny wynik rachunkowy roku budżetowego; nakoniec nie wlicza komisya wykazanego w rubr. XVI. wydatku w kwocie 8.138 zł. na zapomogi dla powodzian, ponieważ takowe udzielone zostały nie z funduszu krajowego, lecz ze składek zbieranych w kraju.

Bliższe szczegółowe badanie pojedyńczych rubryk wydatków przedłożonego przez Wydział krajowy zamknięcia rachunków wykazało, że rubr. I., XII., XIII. i XIV. wykazują w dziale wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych mniejsze wydatki niż preliminowano o 25.770 zł., zaś rubr. II., III., IV., V., VII., VIII., IX., X., XI., XV. i XVI. wykazują wydatki większe niż preliminowano o kwotę 320.348 zł. Z porównania tych dwóch sum okazuje się przekroczenie w kwocie 294.578 zł. jak powyżej wykazano.

Przy każdej rubryce i pozycyi, w której wydatek rzeczywisty różni się od preliminowanego w budżecie, Wydział krajowy uzasadniając te różnice przytoczył powody, dla których wydatek rzeczywisty był większy lub mniejszy od wyznaczonego w budżecie. Komisya budżetowa zbadała te powody, a przy niektórych pozycyach zażądała bliższych wyjaśnień i szczegółowych rachunków i wykazów, i na nich też opiera swoje w ciągu niniejszego sprawozdania czynione uwagi i ostateczne swoje wnioski. Jednak już na tem miejscu komisya zaznacza, że przeniesienie kwot preliminowanych na wydatki zwyczajne w jednych rubrykach i pozycyach dla pokrycia zwiększonych wydatków w innych pozycyach i rubrykach uzasadnione jest upoważnieniem, danem Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm w ustawie finansowej za r. 1884.

Dla lepszego przeglądu przystąpimy najprzód do bliższego rozbioru rubryk, w których wydano m n i e j niż preliminowano.

Rubr. I. „Koszta Reprezentacyi kraju" wykazuje wydatki rzeczywiste 97.626 zł. mniejsze od preliminowanych 100.230 zł. o 2.604 zł. Zaoszczędzenie to miało miejsce w dziale B. tej rubryki „Wydział krajowy", ponieważ członek Wydziału Dr. Smolka bawiąc w Wiedniu, nie pobierał pensyi i nie zachodziła potrzeba częstszego powoływania zastępców.

Rubr. XII. „Wydatki na szupaśnictwo“ miała preliminowaną kwotę 38.000 zł., rzeczywiste zaś wydatki wynosiły tylko 26.678 zł. Zaoszczędzenie to w kwocie 11.322 zł. powstało po części w skutek tego, że preliminarz ułożony na podstawie 3-letniej przeciętnej, okazał się zbyt wygórowanym, bo się w niej mieściły znaczne wypłaty zaległości z lat dawniejszych, podczas gdy w roku budżetowym wypłacono takich zaległości tylko 4.423 zł. Niemniej należy zawdzięczyć znaczne stosunkowo zaoszczędzenie tej okoliczności, że dostawa odzieży we Lwowie, Krakowie i Przemyślu odbywa się we własnym zarządzie taniej i że obniżono cenę jazdy koleją, a to począwszy od 1. Października 1884.

Rubr. XIII. „Budowy wodne“ miała preliminowaną kwotę ogólną 34.100 zł. Nie wszystkie jednak kwoty w pojedyńczych pozycyach tej rubryki mogły być wydane. I tak nie zostały znżytkowane kredyta: 10.000 zł., przeznaczonych na 3% pożyczkę dla spółki wodnej w powiatach: brzozowskim, krośnieńskim i sanockim dla regulacyi Wisłoka — i 300 zł. preliminowanych na subwencyę jednorazową dla gminy Długopole, ponieważ w obu wypadkach strony nie dopełniły warunków.

Rubr. XIV. „Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże“ wykazuje podług zamknięcia rachunków, przedłożonego przez Wydział krajowy, rzeczywiste wydatki 588.399 zł. w porównaniu z preliminowaną kwotą 597.295 zł. mniejsze o 8.896 zł. Komisya budżetowa jednak z powodów powyżej wyszczególnionych nie wlicza do preliminarza tej rubryki kwot 97.000 zł. i 169.663 zł., a do wykazu rzeczywistych wydatków kwot 89.607 zł. i 169.663 zł. Zestawienie tej rubryki według komisyi budżetowej jest następujące: Preliminowana w tej rubryce kwota wynosiła ogółem 330.632 zł., rzeczywiste wydatki wynoszą tylko 329.129 zł., wydano więc w tej rubryce mniej niż preliminowano o 1.503 zł. Ważniejsze różnice między preliminarzem a rzeczywistymi wydatkami wykazują następujące trzy pozycye tej rubryki:

w poz. 141 na umorzenie i opłatę procentów od pożyczki krajowej z r. 1883. preliminowano 226.530 zł., wydano zaś tylko 214.606 zł., czyli wydano mniej o 11.924 zł., a to na podstawie specyalnego zamknięcia rachunków tego funduszu poniżej umieszczonego.

W poz. 143 preliminowano 20.000 zł. na odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych na zasilenie kasy krajowej, wydano zaś rzeczywiścietylko 5.955 zł., ponieważ obok dotacyi kasowej 140.000 zł., kasa krajowa dysponowała gotówką funduszu pożyczki krajowej z r. 1883. i kapitałami uzyskanemi z zaciągnięcia pożyczki w r. 1884. W kwocie rzeczywiście wypłaconych odsetków 5.955 zł. mieści się kwota 2.540 zł. wypłacona tytułem procentów od sumy 56.444 zł., wypożyczonej z funduszu policyi krajowej.

W poz. 143½a) wykazał Wydział krajowy wydatek rzeczywisty w kwocie 25.125 zł. w budżecie nieprzewidziany, na spłatę kuponu od pożyczki krajowej z r. 1884. Szczegółowe uzasadnienie tego wydatku znajduje się poniżej przy sprawozdaniu o zamknięciu rachunków tego funduszu. Jednak już na tem miejscu komisya budżetowa musi zaznaczyć, że umieszczone przy tej pozycyi przez Wydział krajowy wyjaśnienie nie zupełnie zgadza się z zapatrywaniem komisyi. Wydział krajowy widzi zupełne pokrycie tej po nad preliminarz wydanej kwoty w oszczędności powyżej wykazanej w poz. 143 „na odsetki od chwilowo zaciągniętych pożyczek“ i w nadwyżce dochodów po nad budżet w rubr. II. „odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych“.

Zdaniem komisyi oszczędność pozycyi 143 zawdzięczyć należy przeważnie tej okoliczności, że kasa krajowa dysponowała pozostałością pożyczki z r. 1883. bez opłacania odsetków, — a z całej oszczędności, wynoszącej 14.045 zł. zaledwie 3.000 zł. zaoszczędzono z tego powodu, że kasa krajowa rozporządzała małą zresztą stosunkowo kwotą z funduszów, uzyskanych z pożyczki r. 1884. Zauważyć przytem należy, że kwota 3.000 zł. zaoszczędzona w poz. 143 z powodu pożyczki z r. 1884., prawie cała zaabsorbowaną została przez podatek dochodowy 2.226 zł., który musiał być zapłacony w roku budżetowym 1884., ponieważ Wydział krajowy pierwotny plan umorzenia, podług którego pierwszy kupon przypadał 1. Maja 1885., zmienił w tym kierunku, że ten kupon przypadał już 1. Listopada 1884.

Przychodzimy teraz do rozbioru rubryk, w których wydatki rzeczywiste były w i ę k s z e od kwot preliminowanych w budżecie.

Rubryka II. „Koszta zarządu“ wykazuje rzeczywiste wydatki 236.875 zł., w porównaniu z uchwaloną w tej rubryce kwotą 230.053 zł. większe o 6.822 zł. Pojedyńcze działy tej rubryki następujące wykazują różnice: Na płace urzędników i woźnych, na dyurnistów, na emolumenta, na pensye i zaopatrzenia i na potrzeby kancelaryjne zaoszczędzono ogółem kwotę 8.732 zł. z powodów przez Wydział krajowy przy odnośnych pozycyach szczegółowo wyjaśnionych. Natomiast wydano więcej niż preliminowano: w poz. 22 na pisarzy dziennych oddziału statystycznego o 858 zł., a to z powodu utworzenia oddzielnego oddziału statystycznego dla przemysłu i handlu. W poz. 27 „Remuneracye“ preliminowano pod lit. *a)* wynagrodzenie dla rzecznika prawnego za zastępstwo kwotę 1.000 zł., rzeczywisty zaś wydatek zarachowany w tej pozycyi wynosi 2.262 zł. Przekroczenie to powstało z tego powodu, że z tej pozycyi poniesiono wydatki na zastępstwo innych funduszów, które jednak w roku budżetowym przez przeoczenie nie zostały w książkach przeprowadzone, lecz tylko do zwrotu przypisane. Zwroty te, wynoszące ogółem kwotę 1.614 zł., uwidocznione są jako należytość czynna funduszu krajowego w rubr. XI. poz. 48*d)* działu dochodów. Poz. 28 *a)* koszta podróży urzędników i dyety miała preliminowaną kwotę 3.000 zł., wydano zaś rzeczywiście 7.186 zł. Wydział krajowy tłómaczy to przekroczenie potrzebą wysyłania komisyj i różnych delegacyj. W poz. 32 preliminowano na gmach sejmowy i jego utrzymanie ogólną kwotę 4.721 zł., rzeczywiście zaś wydano 9.049 zł. Przekroczenie to spowodowane wyłącznie większymi wydatkami na „rozmaite nieprzewidziane“, na które preliminowano 1.500 zł., a według przedłożonego przez Wydział krajowy szczegółowego wykazu wydano ogólną kwotę 6.033 zł. Na „zaliczki na płace urzędników“ preliminowano 7.500 zł., wydano zaś w ciągu roku takich zaliczek 19.996 zł. Z tej kwoty wpłynęło w ciągu roku budżetowego 7.601 zł., a niespłaconą resztę 12.395 zł. wstawiono jako wydatek za r. 1884., wpisując ją zarazem w rubrykę należytości czynnych. Ogólny stan tych należytości podany będzie przy rubr. V. poz. 10 dochodów funduszu krajowego.

Rubr. III. „Koszta leczenia ubogich chorych“ wykazuje największe stosunkowo przekroczenie. Zamiast bowiem preliminowanych 600.000 zł. wydano rzeczywiście 822.921 zł. czyli przekroczono preliminowaną kwotę o 222.921 zł. Przekroczenie to, spowodowane zrealizowaniem znacznych zaległych kosztów leczenia ubogich chorych w zakładach krajowych, a głównie w szpitalu lwowskim, jest co do kwoty blisko 200.000 zł. tylko rachunkowem, gdyż znajduje pokrycie w nadwyżkach zakładów krajowych, a głównie szpitala lwowskiego, które wpłynęły do funduszu krajowego, z którego tytułu uzyskano po nad budżet kwotę 196.493 zł. Dalsze częściowe pokrycie znajduje ta rubryka w nadwyżce dochodów od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych. Z końcem r. 1883. wynosiły zaległości czynne szpitala lwowskiego za koszta leczenia 335.332 zł. Z końcem r. 1884. wynoszą one tylko 116.427 zł., zmniejszyły się więc w ciągu r. 1884. o kwotę 218.905 zł.

W szpitalu krakowskim wynosiły te zaległości z końcem r. 1883. kwotę 123.689 zł. z końcem r. 1884. wynoszą tylko 98.890 zł., zmiejszyły się więc o 24.799 zł.

Następujące zestawienie da prawdziwy obraz kwot, które na cele lecznicze były w budżecie preliminowane, i jakie według zamknięcia rachunków rzeczywiście wydane zostały:

Budżet preliminował:		
w rubr. III. koszta leczenia ubogich chorych	600.000	zł.
„ XI. dotacya dla kraj. szpitala we Lwowie	4.150	„
„ „ „ dla zakładu na Kulparkowie	217	„
„ „ na budowę pralni w szpitalu lwowskim . . .	22.500	„
„ „ na fundusz podrzutków we Lwowie	1.380	„
Do przeniesienia .	628.247	zł.

Z przeniesienia		628.247 zł.
od tego preliminowane dochody:		
w rubr. IV. od szpitala św. Łazarza w Krakowie	14.436 zł.	
„ V. od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	6.000 „	
„ „ od gmin za dawniejsze koszta leczenia	7.000 „	27.436 „
pozostaje		600.811 zł.
Rzeczywiste wydatki wynosiły:		
rubr. III. koszta leczenia ubogich chorych		822.921 zł.
„ XI. dotacya oddziału położnic szpitala lwowskiego		7.419 „
„ „ budowa pralni		22.465 „
„ „ fundusz podrzutków we Lwowie		844 „
razem		853.649 zł.
od tego rzeczywiste dochody:		
w rubr. IV. od szpitala sw. Łazarza w Krakowie	45.725 zł.	
„ „ od zakładu na Kulparkowie	17.947 „	
„ „ od szpitala lwowskiego	147.257 „	
„ V. od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	13.075 „	
„ „ od gmin za dawniejsze koszta leczenia	5.432 „	229.436 zł.
pozostaje wydatek rzeczywisty		624.213 zł.

a z porównania okazuje się ogólne przekroczenie w kwocie 23.402 zł.

Rubr. IV. „Koszta szczepienia“ z przekroczeniem preliminowanej kwoty o 323 zł. i rubr. V. „Wydatki sanitarne“ z przekroczeniem o 252 zł. nie potrzebują szczegółowego wyjaśnienia.

Rubr. VII. „Wydatki na cele wykształcenia i oświaty“ miała preliminowaną ogólną kwotę 555.603 zł., wydano zaś z tej rubryki kwotę 584.288 zł., przekroczono więc preliminowaną kwotę o 28.685 zł.

Do tego przekroczenia przyczyniła się głównie poz. 47 tej rubryki, w której na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego preliminowano 407.793 zł. a wydano 434.275 zł. Uzasadnienie tego przekroczenia i bliższy jego rozbiór znajduje się poniżej przy szczegółowem sprawozdaniu o zamknięciu rachunków funduszu szkolnego krajowego. Nadto przekroczono jeszcze preliminowane w tej rubryce kwoty w następujących pozycyach: poz. 53 szkoła żeńska w Krakowie, ponieważ w roku budżetowym 1884. wypłacono też subwencyę za r. 1883., w poz. 77 na wydawnictwo książek szkolnych ruskich, zamiast preliminowanych 2.000 zł. wydano 3.086 zł. z powodu uznanej przez Radę szkolną potrzeby. Wydział krajowy dodaje nadto, że to przekroczenie znajduje pokrycie w zarachowanych zwrotach ze sprzedaży książek w rubr. XI. poz. 48*a)* dochodów. Zdaniem komisyi dodatek ten nie ma faktycznej podstawy, gdyż rzeczywisty dochód ze „sprzedaży książek i druków“ wykazany w rubr. XI. poz. 48 *a)*, nie tylko że nie przewyższył preliminowanej kwoty, ale nawet był mniejszy od preliminarza o 431 zł. Preliminowanej w poz. 76 na „nagrody za najlepsze książki dla szkół średnich“ kwoty 1.000 zł. nie wydano z tej samej co i w latach poprzednich przyczyny, że mianowicie nie zgłoszono wydawnictwa książek szkolnych zasługujących na nagrodę.

Przy tej rubryce komisya budżetowa widzi się spowodowaną jedną jeszcze uczynić uwagę. W poz. 71 tej rubryki wykazana jest kwota 2.000 zł. preliminowana i rzeczywiście wydana powstać mającej szkole muzycznej w Krakowie. Taka sama kwota była preliminowana na r. 1883. i w zamknięciu rachunków za ten rok wykazaną jako rzeczywiście wypłacona. Uchwała Sejmu z r. 1882. przyznająca stałą subwencyę 2.000 zł. dla powstać mającej w Krakowie szkoły muzycznej, czyniła tę subwencyę zawisłą od tego, czy skarb państwa przyczyni się również do założenia i utrzymania tej szkoły. Jak się komisya budżetowa dowiedziała, jest uzasadniona na-

dzieja, że szkoła ta w ciągu r. 1886. założoną zostanie. To jednak jest rzeczą pewną, że dotychczas z powodu rozległych pertraktacyj z rządem szkoła muzyczna w Krakowie założoną nie została, a subwencye wykazane w latach 1883. i 1884. jako rzeczywiście wydane, złożone zostały do depozytu c. k. Namiestnictwa. Komisya budżetowa nie może aprobować takiego sposobu użycia subwencyi przyznanej przez Wysoki Sejm warunkowo. Takie zarachowanie podobnych subwencyj i tworzenie z nich rodzaju funduszu zapasowego, zanim urzeczywistniony zostanie warunek, pod którym Sejm subwencyę przyznał, sprzeciwia się zdaniem komisyi kardynalnym zasadom budżetowym orzekającym, że bez wyraźnej odmiennej uchwały ciała, budżet ustanawiającego wszelkie kwoty preliminowane a w ciągu roku budżetowego dla jakichkolwiek powodów rzeczywiście nie wydane, wpadają do ogólnej pozostałości tegoż roku budżetowego. Poprzestając na tem miejscu na tej uwadze, komisya budżetowa przedłoży Wysokiemu Sejmowi w tej sprawie odpowiedni wniosek przy sprawozdaniu o preliminarzu na r. 1886.

Przekroczenie w rubr. VIII. „Utrzymanie pomników historycznych“ powstało z powodu wypłacenia zakładowi narodowemu im. Ossolińskich na badanie i ocalanie zabytków historycznych subwencyi w kwocie 500 zł. także za r. 1883.

Podług przedłożonego przez Wydział krajowy zamknięcia rachunków wykazuje rubr. IX. „Kwaterunkowe żandarmeryi“ wydatki rzeczywiste 78.473 zł., mniejsze od preliminowanych 79.551 zł. o 1.078 zł. Komisya budżetowa powołując się na uwagi powyżej wyłuszczone, rektyfikuje kwotę w tej rubryce na r. 1884. preliminowaną do sumy 78.403 zł. z powodu mylnie w tej rubryce zarachowanych 1.148 zł., a gdy wydatek rzeczywisty wynosi 78.473 zł., okazuje się przekroczenie w kwocie 70 zł.

Rubr. X. „Drogi krajowe“ miała preliminowaną na wydatki zwyczajne i nadzwyczajne wraz z kredytem dodatkowym ogólną kwotę 907.943 zł., wydatki zaś rzeczywiste wynoszą 915.922 zł., przewyższają więc preliminowaną kwotę o 7.979 zł. W działach A. „koszta zarządu“, D. „zasiłki“ i E. „wydatki na myta“ zaoszczędzono właściwie kwotę 1.760 zł., natomiast przekroczono preliminowane kwoty w dziale C. „utrzymanie dróg“ o 9.177 zł. i w dziale F. „zaopatrzenia“ o 706 zł. Ostatnie to przekroczenie spowodowane zostało przeniesieniem w stan spoczynku konduktora, udzieleniem kwartałów pośmiertnych i pensyj wdowich na podstawie uchwał Wysokiego Sejmu z r. 1884. Na „utrzymanie dróg“ preliminował budżet na r. 1884. kwotę 450.000 zł., nadto przeznaczył Sejm w r. 1884. jako kredyt dodatkowy 66.000 zł. a mianowicie: 36.000 zł. na budowę mostu na Sanie pod Jarosławiem i 30.000 zł. na rekonstrukcyę dróg i mostów uszkodzonych powodzią, ogółem więc miał ten dział preliminowaną kwotę 516.000 zł. Wydatki zaś rzeczywiste poniesione na ten cel w r. 1884. wynosiły ogólną kwotę 525.177 zł., czyli więcej od preliminowanej kwoty o 9.177 zł. Przekroczenie to ma swoje uzasadnienie po części w tem, że na r. 1884. przeznaczył Sejm mniejszą kwotę przeciętną na utrzymanie 1 kilometra drogi, przeważnie zaś w znaczniejszych rozmiarach klęsk elementarnych.

Rubr. XI. „Dotacye dla zakładów krajowych“ wykazuje w poz. 126 dla oddziału położnic szpitala lwowskiego rzeczywisty wydatek 7.418 zł. zamiast preliminowanych 4.150 zł. Uzasadnienie tego przekroczenia znajduje się poniżej przy szczegółowem sprawozdaniu o zamknięciu rachunków szpitala lwowskiego. Natomiast wydano mniej niż preliminowano na inne krajowe zakłady i szpitale o 787 zł., a to na podstawie szczegółowych zamknięć rachunków tych funduszów.

Rubr. XV. „Wydatki na cele gospodarstwa krajowego“ miała preliminowaną ogólną kwotę 266.513 zł., wydano zaś z tej rubryki rzeczywiście 306.357 zł., przekroczono więc preliminowaną kwotę o 39.844 zł. Cyfra ta jednak nie daje dokładnego pojęcia o różnicach zachodzących przy rozmaitych działach i licznych pozycyach tej rubryki. Rubryka bowiem ta obejmuje wydatki na 1) biuro melioracyjne, 2) szkołę lasową we Lwowie, 3) szkołę rolniczą i folwark w Dublanach, 4) szkołę rolniczą i folwark w Czernichowie, 5) subsydja dla szkół przemysłowych, muzeów, szkół rolniczych i popieranie przemysłu domowego i rękodzielniczego — i 6) stypendja. Każdy z tych działów wymaga kilka słów wyjaśnienia.

Poz. 145a)—148 obejmują wydatki na cele melioracyjne. Na te cele preliminowano na r. 1884. kwotę 12.800 zł., wydano zaś 16.380 zł., przekroczono więc preliminarz o 3.580 zł. Jak w latach ubiegłych tak i w tym roku tłómaczy Wydział krajowy to przekroczenie konieczną potrzebą.

Poz. 149 obejmuje wydatki szkoły lasowej we Lwowie. Wynosiły one rzeczywiście 13.178 zł., w porównaniu z preliminowaną kwotą 12.149 zł. więcej o 1.027 zł. Uzasadnienie tej różnicy znajduje się poniżej przy szczegółowem zamknięciu rachunków tej szkoły.

Poz. 150—153 obejmują wydatki preliminowane na szkoły rolnicze, folwark i kurs gorzelnictwa w Dublanach. Na wszystkie te wydatki preliminowano 62.425 zł., wydano zaś rzeczywiście 71.615 zł. czyli więcej o 9.190 zł. Szczegółowe uzasadnienie tych różnic znajduje się przy zamknięciu specyalnych tych rachunków.

Poz. 154—156 obejmują wydatki na szkołę rolniczą, ogrodniczą i folwark w Czernichowie. Na te wydatki przeznaczył preliminarz ogólną kwotę 47.593 zł. a wydano 66.465 zł. czyli więcej o 18.872 zł. I tych różnic uzasadnienie znajduje się poniżej przy szczegółowych zamknięciach tych rachunków.

Na szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego preliminowano w poz. 166 — 10.000 zł., wydano zaś 16.040 zł., a na przemysł rękodzielniczy preliminowano w poz. 167 50.000 zł., wydano zaś 53.107 zł. Co do tych dwóch przekroczeń, uzasadnionych w wyjaśnieniach Wydziału krajowego „potrzebą rozwoju przemysłu," komisya budżetowa powołuje się na uwagi swoje umieszczone przy odnośnych pozycyach sprawozdania o zamknięciu rachunków za r. 1883.

Jako zasiłek na cele szkół rolniczych w Horodence i Jagielnicy preliminowano 9.720 zł., wydano zaś 26.290 zł. Przekroczenie to jest tylko rachunkowe i ma zupełne pokrycie w subwencyi rządowej na ten cel w kwocie 22.000 zł. (na poczet której wpłynęło w r. 1883. 8.000 zł., a w r. 1884. 9.300 zł.) i w jednorazowych datkach na urządzenie tych szkół w kwocie 4.500 zł. Wszystkie te wpływy zarachowane są w rubr. XI. dochodów funduszu krajowego.

Różnice wykazane w innych pozycyach tej rubryki są dostatecznie w sprawozdaniu Wydziału krajowego wyjaśnione.

Rubr. XVI. „Rozmaite wydatki" rozpada się na dwa działy: *A.* wydatki w budżecie wyszczególnione i *B.* wydatki w budżecie niewyszczególnione. W dziale *A.* nie ma żadnych różnic między preliminowaną kwotą a rzeczywistymi wydatkami. W dziale *B.* poczyniono ogółem wydatki na kwotę 10.324 zł., z tych kwota 10.000 zł. dana komitetowi pomocy zachodniej Galicyi na zapomogi dla powiatów dotkniętych powodzią jest właściwym wydatkiem. Kwota 8.138 zł. rozdana jako zapomogi dla powodzian nie należy do funduszu krajowego, ponieważ wydatkowaną została ze składek zbieranych w tym celu po całym kraju.

Dochody funduszu krajowego.

Dochody funduszu krajowego preliminowane wraz z dodatkiem do podatkow na kwotę 3,047.217 zł., przyniosły rzeczywiście 3,308.587 zł., były więc większe od preliminarza o 261.370 zł. Cyfra ta rzeczywistych dochodów nie zgadza się z cyfrą podaną przez Wydział krajowy, ponieważ komisya nie uważa jako dochód funduszu krajowego kwoty 9.610 zł. zebranej ze składek na rzecz powodzian, tak samo jak komisya zapomóg z tej kwoty udzielonych, do rzeczywistych wydatków funduszu krajowego nie zaliczyła.

Rubr. I. „Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych" nie miała żadnej kwoty preliminowanej, ponieważ rok 1882. żadnej takiej pozostałości nie wykazywał.

Rubr. II. „Odsetki od chwilowo lokowanych pieniędzy" miała preliminowaną kwotę 15.000 zł., rzeczywisty zaś dochód wynosił 26.159 zł. Zwiększony ten dochód jest w związku z emisyą 1,000.000 $4^1/_2\%$ oblig. pożyczki krajowej z r. 1884., którą to emisyę sprzedał Wydział krajowy bankowi krajowemu po kursie 90 za 100. Od ceny kupna 900.000 zł., płacił bank funduszowi krajowemu 5% w zamian za kupon, który taki sam przynosi procent. Kwota z tego

tytułu uzyskana wynosiła 19.218 zł., zaś odsetki od innych funduszów chwilowo lokowanych, a mianowicie od lokowanej pozostałości pożyczki z r. 1883., o ile na bieżące potrzeby kasy i na chwilowe pokrycie niedoborów z lat 1882. i 1883. użyte nie zostały, wynosiły ogółem 6.940 zł.

Rubr. III. „Dochody z dróg krajowych“ wykazuje rzeczywiste dochody w kwocie 236.820 zł., większe od preliminowanych 229.910 zł. o 6.910 zł. Rubryka ta obejmuje dwa rodzaje dochodów: 1) dochody z myt drogowych wraz z odsetkami zwłoki i karami i 2) datki dobrowolne na budowę dróg.

Z myt krajowych wraz z odsetkami zwłoki i karami preliminowano 224.510 zł., uzyskano zaś rzeczywisty dochód w kwocie 230.635 zł., czyli więcej o 6.125 zł. Datki dobrowolne preliminowane na 5.000 zł. dały rzeczywiście 5.785 zł. W tej sumie mieszczą się datki na drogę Lwów-Stojanów 1.490 zł., a na drogę Rzeszów-Nadbrzezie 3.770 zł.

Rubr. IV. „Nadwyżki od zakładów dotowanych“ zamiast preliminowanych 20.194 zł. wykazuje rzeczywiste dochody w kwocie 217.009 zł. Wyjaśnienie tych różnic nastąpi przy specyalnych zamknięciach odnośnych funduszów. Tutaj komisya nadmienia, że nadwyżka dochodów szpitala powszechnego we Lwowie w kwocie 147.257 zł. pozostaje w związku z rubr. III. wydatków funduszu krajowego i służy na pokrycie tamże wykazanego przekroczenia.

Rubr. V. „Zwroty zaliczek z lat ubiegłych“ przyniosła rzeczywiście 34.446 zł. zamiast preliminowanych 30.300 zł. Różnice w pojedyńczych pozycyach tej rubryki zachodzą z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.

Rubr. VI. „Zwroty pożyczek“. Jak w dwóch poprzednich latach, tak i w roku budżetowym 1884. rubryka ta zawiera spłaty ratalne tak pożyczek udzielonych powiatom, gminom, korporacyom lub pojedyńczym osobom na podstawie osobnych uchwał sejmowych, jakoteż i pożyczek udzielonych przez Wydział krajowy z rubr. XIII. wydatków na budowy wodne, z rubr. XV. na popieranie przemysłu i rękodzieł i z rubr. XVI. gminom na budowę koszar. Odmiennie od wykazów w latach ubiegłych, Wydział krajowy w zamknięciu za r. 1884. przy pożyczkach udzielonych za opłatą prowizyi uwidocznił, ile ze spłaconej kwoty przypada na amortyzacyę pożyczki, a ile na odsetki. Z preliminowanych w tej rubryce pojedyńczych kwot nie wpłynęły: od spółki wodnej jasielskiej 2ga rata pożyczki 1.500 zł. na regulacyę Wisłoka; od Leonarda Marconiego 1sza rata udzielonej przez Wysoki Sejm pożyczki 5.000 zł. na założenie szkoły wyrobów alabastrowych w Brzozdowcach; od gminy m. Stanisławowa rata od pożyczki 20.000 na budowę koszar, ponieważ ta rata podług planu umorzenia przypada dopiero w r. 1887.; od Towarzystwa tkaczy w Kossowie druga rata udzielonej pożyczki 3.000 zł. wraz z odsetkami, ponieważ za uchwałą Wydziału termin spłaty odroczony został na 6 miesięcy. Natomiast wpłynęły niektóre pozycye niepreliminowane, a nadto wpłynęły odsetki od kilku pożyczek udzielonych w latach 1883. i 1884.

Rubr. VII. „Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie“ z kwotą mniejszą od preliminarza o 134 złr.

Rubr. VIII. „Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach“ z kwotą mniejszą od preliminarza o 6.381 zł.

Rubr. IX. „Dochody szkół i folwarku w Czernichowie“ z większymi od preliminarza dochodami w kwocie 6.735 znajdą wytłómaczenie w szczegółowych zamknięciach tych rachunków.

Rubr. XI. „Rozmaite dochody“ zarówno jak rubr. XVI. wydatków, rozpada się na dwa działy: A. Dochody w budżecie wyszczególnione; B. Dochody w budżecie niewyszczególnione. Pierwsze preliminowane na 25.330 zł. przyniosły 25.488 zł., drugie zaś wynoszą ogółem 36.613 zł. W tej sumie figurują subwencye ze skarbu państwa, datki na założenie szkół rolniczych, na kupno gruntów pod kolej transwersalną. Wykazana w tej rubryce przez Wydział krajowy kwota 9.610 zł. pochodząca ze składek zbieranych w kraju na rzecz powodzian, nie należy do funduszu krajowego tak samo jak zapomogi z tego źródła udzielone.

Rubr. XII. „Dodatki do podatków“. Uchwalony przez Wysoki Sejm budżet na r. 1884. przyjął kwotę podatków państwowych na ogólną kwotę 9,740.000 zł., a ustanowiwszy 27 cent. dodatku do podatków, preliminował ogólną kwotę dodatku krajowego na 2,629.800 zł. Rzeczywiście zaś wpłynęło z tego tytułu 2,638.991 zł., czyli że zamiast preliminowanych 97.400 zł. 1 cent dodatku przyniósł rzeczywiście 97.740 zł. Rachunek dodatku krajowego za r. 1884. przedstawia się na podstawie przedkładanych przez urzęda podatkowe przypisów, jak następuje: Należytość za r. 1884. wynosiła 2,775.079 zł. Na rachunek tej należytości wpłynęło 2,444.043, a z uwzględnieniem zwrotów opodatkowanym 18.386 zł. — tylko 2,425.657 zł., tak że za rok 1884. pozostało zaległości 331.036 zł. Z końcem r. 1883. wynosiły zaległości 626.309 zł. Na rachunek tych zaległości wpłynęła w roku budżetowym 1884. kwota 261.111 zł., z której po strąceniu zwrotów opodatkowanym 47.777 zł. — pozostało 213.334 zł. Z dawniejszych zaległości pozostało tedy niespłaconych jeszcze 365.198 zł., a gdy do tego dodamy wykazaną powyżej zaległość z r. 1884. w kwocie 331.037 zł., otrzymamy ogólną zaległość z końcem roku budżetowego 1884. w kwocie 696.235 zł. W porównaniu z rokiem 1883. powiększyły się te zaległości o 69.926 zł. Komisya budżetowa widzi się spowodowaną zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na wykazane przez urzędy podatkowe cyfry zwrotów na rachunek zaległości z lat ubiegłych. W r. 1884. na 213.334 zł. rzeczywiście spłaconych zaległości wynosiły one 47.777 zł., zaś w r. 1883. na 200.401 zł. rzeczywiście spłaconych zaległości wynosiły zwroty 60.803 zł. Tak znaczne w stosunku do rzeczywiście spłaconych zaległości kwoty, zdają się wskazywać na to, że rachunek zaległości oparty na pierwotnych przypisach urzędów podatkowych, nie ma zbyt silnej podstawy, i że takowe w skutek licznych rektyfikacyj, odpisów i zwrotów znacznym uledz mogą i ulegną redukcyom.

Wydatki funduszu krajowego wynoszą	3,713.054 zł.
Dochody „ „ „	3,308.587 „
Nadwyżka wydatków czyli niedobór za r. 1884	404.467 zł.

Na pokrycie niedoborów z r. 1882., 1883. i 1884. przyzwolił Sejm uchwałą z dnia 20. Października 1883. na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 1,000.000 zł. Na podstawie tej uchwały emitował Wydział krajowy 4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1884. w kwocie 1.000.000. zł. nom. wart., a spieniężywszy takowe po kursie 90 za 100 otrzymał gotówką kwotę 900.000 zł.

Z tej kwoty pokrył Wydział krajowy:

niedobór z r. 1882. w kwocie	89.607 zł.	
„ „ 1883. „	169.663 „	
„ „ 1884. „	404.467 „	663.737 „
resztę zaś w kwocie		236.263 zł.

użył Wydział krajowy na podstawie uchwały sejmowej na dotacyę kasy, która wraz z kwotą 140.000 zł. w r. 1883. na ten cel przeznaczoną, wynosiła z końcem roku 1884. kwotę 376.263 zł.

Jako alegaty do zamknięcia rachunków funduszu krajowego dołączył Wydział krajowy szczegółowe zamknięcia rachunków: 1. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, 2. szkół rolniczych, folwarku i kursu gorzelnictwa w Dublanach, 3. szkoły rolniczej, szkoły ogrodniczej i folwarku w Czernichowie.

---

1. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wydatki tej szkoły preliminowane na 12.149 zł. wynosiły rzeczywiście 13.176 zł., przekroczono więc preliminowaną kwotę o 1.027 zł. W dwóch rubrykach wydatki rzeczywiste wykazują przekroczenia, a mianowicie: W rubryce I. „płace nauczycieli“ preliminowano kwotę 8.618 zł. a wydano tylko 8.518 zł. z powodu nieobsadzenia posady nauczyciela

łowiectwa z płacą 100 zł. Ponieważ jednak z tej rubryki udzielono zaliczki, z których z końcem roku budżetowego zostało niespłaconych 761 zł., przeto ogólne przekroczenie w tej rubryce wynosi 661 zł. W rubryce III. „koszta administracyjne“ wydano 1.795 zamiast preliminowanych 1.010 zł., czyli przekroczono preliminarz o 785 zł., a to z powodu dopłaty za postawienie sztachet, dostawy ciosowego kamienia i zapłaty należytości za przeniesienie własności. Natomiast wydano mniej niż preliminowano w rubryce IV. „potrzeby naukowe“ o 419 zł.

Dochody własne preliminowane na 5.390 zł. dały w rzeczywistości tylko 5.256 zł., czyli mniej o 134 zł., a to z powodu mniejszych dochodów z tytułu wpisowego i czesnego od uczniów.

Wydatki tej szkoły wynosiły	13.176 zł.
Dochody „ „ „	5.256 „
Niedobór	7.920 zł.

pokryty został z funduszu krajowego, a gdy na ten cel w budżecie na r. 1884. preliminowano tylko 6.759 zł., przeto z tego tytułu fundusz krajowy wydał więcej niż preliminowano o 1.161 zł.

---

2. Krajowe szkoły rolnicze w Dublanach.

A. Wyższa szkoła rolnicza.

Na wydatki tej szkoły preliminował budżet kwotę 33.254 zł., rzeczywiście zaś wydano 35.647 zł., przekroczono więc preliminarz o 2.393 zł. Następujące rubryki wykazują wydatki rzeczywiste większe od preliminowanych: rubr. I. „płace profesorów i docentów“ miała preliminowaną kwotę 17.513 zł., zaś wydano tylko 17.273 zł., czyli wydano mniej o 240 zł. Że zaś z tej rubryki udzielano także zaliczki, z których z końcem roku zostało niespłaconych 460 zł., przeto przekroczono preliminarz o 220 zł. Nadto Wydział krajowy wypłacił z tej rubryki tytułem płacy kasyera-rachmistrza kwotę 600 zł., która w budżecie ani w tej rubryce, ani w rubryce II. „inne płace“ nie była preliminowaną, przeto ogólne przekroczenie tej rubryki wynosi 820 zł. Komisya budżetowa przyjmując ten wydatek, spowodowany konieczną potrzebą, za usprawiedliwiony, sądzi jednakże, że wydatek ten powinien był być zarachowany w rubr. II. „inne płace“, a to dla należytego poglądu na koszta rozmaitych gałęzi zarządu szkoły dublańskiej. W rubr. IV. „koszta administracyjne“ przekroczono preliminowaną kwotę 4.724 zł. o 585 zł., a to z powodu przekroczenia kwoty 1.000 zł., preliminowanej na koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana, o 595 zł., które to przekroczenie Wydział krajowy tłómaczy złym stanem drogi przed ukończeniem budowy gościńca. Rubr. V. „potrzeby naukowe“ i rubr. VI. „podatki i opłaty“ wykazują nieznaczne przekroczenia 178 i 124 zł. Jako „rozmaite wydatki“ wykazuje Wydział krajowy kwotę 845 zł., która w budżecie nie była preliminowaną. Między wydatkami, które na tę kwotę się złożyły, uderza wydatek 330 zł. na koszta podróży i dyety delegatów do uczestniczenia przy egzaminach publicznych, pojawiający się po raz pierwszy od czasu objęcia szkoły dublańskiej w zarząd kraju. Komisya budżetowa sądzi, że tak znaczny w stosunku do celu wydatek powinien był być przez Wydział krajowy przewidziany i Wysokiemu Sejmowi przy ustanowieniu budżetu do uchwały przedłożony. Wysoka Reprezentacya miałaby w ten sposób sposobność wypowiedzenia swojego zdania o konieczności pożytku takiego wydatku.

Dochody własne szkoły preliminowane na 15.115 zł. przyniosły rzeczywiście tylko 14.751 zł., były więc mniejsze o 364 zł. Znaczniejsze różnice wykazują następujące dwie rubryki: Rubr. III. „opłaty od uczniów“ zamiast preliminowanych 4.770 zł., przyniosły tylko 3.551 zł. z powodów przez Wydział krajowy w wyjaśnieniach przytoczonych. Natomiast wynosiły rozmaite dochody nieprelimowane kwotę 1.110 zł., między któremi figuruje kwota 690 zł. jako dary na środki naukowe.

Wydatki tej szkoły wynosiły	35.647 zł.
Dochody „ „ „	14.751 „
Niedobór	20.896 zł.

pokryty z funduszu krajowego, a gdy na ten cel preliminował budżet tylko kwotę 18.139 zł., przeto z tego tytułu wydano więcej niż preliminowano o 2.756 zł.

B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.

Wydatki tej szkoły preliminowane na 9.852 zł. wynosiły tylko 9.107 zł., czyli były mniejsze od preliminowanych o 745 zł. Większe wydatki wykazują: rubr. I. „płace nauczycieli“ zamiast preliminowanych 2.570 zł. wynosiły 3.003 zł. z powodów przez Wydział krajowy podanych. Komisya budżetowa zauważa, że takie przekroczenia z tych samych powodów powtarzają się rok rocznie. Gdy jednak obecnie posada fachowego nauczyciela już jest obsadzona, odpadnie potrzeba, aby profesorowie szkoły wyższej wykładali w tej szkole, a tem samem zapobiegnie się na przyszłość przekroczeniom w tej rubryce. Zdaniem Wydziału krajowego przekroczenie tej rubryki znajduje zupełne pokrycie w rubr. III. dochodów „opłaty na utrzymanie uczniów.“ Opinię swoją o takiem wytłómaczeniu tego przekroczenia wypowiedziała komisya budżetowa w sprawozdaniu swojem o zamknięciu rachunków za rok 1883. Rubr. III. „utrzymanie uczniów“ z powodu zaprowadzonych oszczędności kosztowało mniej niż preliminowano o 1.287 zł.

Dochody tej szkoły preliminowane na 3.224 zł. dały rzeczywiście 2.644 zł., były więc mniejsze o 580 zł. Opłaty za utrzymanie uczniów preliminowane na 270 zł. dały rzeczywiście 849 zł. Natomiast preliminowano jako datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarskich i innych kwotę 950 zł., a nie wpłynęło nic, również i zarobek uczniów preliminowany na 504 zł. przyniósł tylko 295 zł.

Wydatki tej szkoły wynosiły	9.107 zł.
Dochody „ „ „	2.644 „
Niedobór	6.463 zł.

pokryty został z funduszu krajowego. A ponieważ na ten cel przeznaczył budżet kwotę 6.628 zł., przeto z tego tytułu fundusz krajowy wydał mniej niż preliminowano o 165 zł.

---

3. Folwark w Dublanach.

Rezultat gospodarki folwarku w Dublanach był w roku 1884. bardzo niepomyślnym. Wydatki preliminowane na 17.675 zł. wynosiły 25.281 zł., były więc większe od preliminowanych o 7.606 zł., zaś dochody preliminowane na 16.050 zł. przyniosły rzeczywiście tylko 10.684 zł., były więc mniejsze o 5.366 zł. Na ten niepomyślny rezultat złożyły się tak ujemne wyniki właściwego gospodarstwa, jak i zwiększone wydatki na cegielnię i mniejsze z niej dochody. Co się tyczy cegielni, to preliminowano w wydatkach na nią 3.000 zł., rzeczywiście zaś wydano 6.182 zł., ponieważ, jak Wydział krajowy tłómaczy, zamiast preliminowanego wyrobu 250.000, wypalono 386.620 sztuk, a nadto postawiono szopę na skład cegły kosztem 462 zł. W dochodach z cegielni preliminowano 3.000 zł., a uzyskano tylko 83 zł. z drobnej sprzedaży, ponieważ cegła wypalona dla budowy gmachu szkolnego została w zapasie i dopiero w r. 1885. została użytą. Z tego tytułu przypisano jako należytość czynną 5.720 zł. Z uwzględnieniem tego przypisu okaże się wynik niekorzystny o 380 zł.

Co do samego gospodarstwa, to budżet preliminował w wydatkach na gospodarstwo 10.170 zł., zaś w dochodach z gospodarstwa 12.390 zł., rzeczywiście zaś wynosiły wydatki 14.692 zł., dochody zaś tylko 10.048 zł., zamiast więc preliminowanej nadwyżki dochodów z go-

spodarstwa w kwocie 2.220 zł., okazuje się rzeczywista nadwyżka wydatków w kwocie 4.644 zł. Uwzględniając, że na melioracyę i drenowanie pól wydano mniej niż preliminowano 1.434 zł., otrzymamy zawsze jeszcze rezultat niekorzystniejszy o 5.430 zł.

Wydział krajowy tłómaczy niepomyślny ten rezultat zupełnym nieurodzajem pasz na 3letni użytek zasianych, bardzo lichymi wymłotami, niskiemi cenami targowemi, nieurodzajem ziemniaków zniszczonych do $^3/_4$ przez zarazę i innymi powodami, wyszczególnionymi w wyjaśnieniach Wydziału krajowego.

Wydatki folwarku wynosiły		25.281 zł.
Dochody	„ „	10.685 „
	Niedobór	14.596 zł.

pokryty z funduszu krajowego, a gdy na ten cel preliminował budżet tylko 1.625 zł., przeto z tego tytułu wydano więcej niż preliminowano o 12.971 zł. Jeżeli uwzględnimy, że jak to wyżej wykazano, przypisano jako należytość czynną z cegielni 5.720 zł., z wynajętych pól i łąk 349 zł. i ze sprzedaży płodów zwierzęcych 412 zł., że nadto spłacono na poczet długów 3.121 zł., okaże się, że rezultat niekorzystny redukuje się do kwoty 4.994 zł.

---

4. Kurs gorzelnictwa w Dublanach.

Szczegółowy rachunek tego kursu nieznaczne tylko wykazuje różnice między preliminowanemi kwotami, a rzeczywistymi wydatkami i dochodami, z tego powodu fundusz krajowy zamiast preliminowanej dotacyi w kwocie 405 zł. wypłacił rzeczywiście 413 zł., czyli więcej o drobną kwotę 8 zł.

---

5. Krajowe szkoły i folwark w Czernichowie.

A. Szkoła rolnicza.

Na rok 1884. uchwalono dla tej szkoły w dziale wydatków zwyczajnych 27.565 zł., nadzwyczajnych 2.550 zł.; rzeczywiste zaś wydatki wynosiły: zwyczajne 30.391 zł., nadzwyczajne 13.721 zł. Przekroczono więc preliminarz: w wydatkach zwyczajnych o 2.826 zł., w nadzwyczajnych o 11.171 zł.

W wydatkach zwyczajnych główne przekroczenie miało miejsce w rubr. IV. „utrzymanie uczniów.“ Zamiast bowiem preliminowanych na ten cel 6.300 zł. wydano rzeczywiście 8.896 zł. głównie z powodu, że ilość uczniów była większa, aniżeli w budżecie przewidziano, w skutek czego przekroczenie to znajduje częściowo pokrycie w zwiększonych dochodach z tytułu opłat na utrzymanie. Nadzwyczajne wydatki rozpadają się na dwie kategorye, jedne „na utrzymanie budynków i ogrodzeń“, miały preliminowaną kwotę 400 zł., wykazują zaś rzeczywiste wydatki 6.423 zł., a to na podstawie przyjętego przez wysoki Sejm do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego o zakładzie czernichowskim z dnia 10. Września 1884.; — inne „na przebudowanie gmachu szkolnego“, które żadnej kwoty nie miały preliminowanej, a które wynoszą rzeczywiście 5.186 zł. Ostatnie te wydatki mają pokrycie w subwencyi rządowej 12.000 zł. przyznaczonej na budowę szkoły w Czernichowie.

Dochody tej szkoły preliminowane na 14.020 zł. przyniosły rzeczywiście 15.776 zł., były więc większe o 1.756 zł. głównie z powodu większych dochodów z tytułu opłat od uczniów na utrzymanie.

Wydatki szkoły wynosiły	44.112 zł.
Dochody „ „	15.776 „
Niedobór	28.336 zł.

pokryty z funduszu krajowego. Budżet na rok 1884. przeznaczył na ten cel 16.095 zł., przeto z tego tytułu fundusz krajowy wydał więcej niż preliminowano o 12.241 zł., z czego jednak wydatki nadzwyczajne na przebudowanie szkoły zwrócone zostaną funduszowi krajowemu z reszty subwencyi rządowej.

Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

Wydatki tej szkoły preliminowane na 2.645 zł. wynosiły rzeczywiście 3.203 zł., czyli więcej o 558 zł. z powodu podwyższenia płacy ogrodnikowi o 250 zł. i wiekszych wydatków na ogród. Dochody obliczone na 2.350 zł. dały rzeczywiście 2.540 zł. z powodu zwiększonych dochodów z ogrodu. Niedobór w kwocie 662 zł. pokrył fundusz krajowy, a gdy na ten cel preliminowano tylko 295 zł., przeto z tego tytułu wydano więcej niż preliminowano o 367 zł.

Folwark w Czernichowie.

Wydatki folwarku preliminowane na 14.833 zł. wynosiły w rzeczywistości 19.150 zł., czyli więcej o 4.317 zł. Przekroczenie to powstało z powodu zwiększonych wydatków na gospodarstwo o 2.171 zł., na piec wapienny o 1.295 zł. i na cegielnię o 898 zł. Natomiast nie wypłacono kwoty 600 zł., preliminowanej na spłatę raty i odsetków od długu hipotecznego 12.000 zł., ponieważ pożyczka ta przyzwolona jeszcze w r. 1881. nie została w roku budżetowym zaciągniętą. Dochody folwarku spodziewane w kwocie 15.830 zł. dały rzeczywiście 20.619 zł., były więc większe od preliminowanych o 4.789 zł. Odpowiednio do wykazanych powyżej zwiększonych wydatków, widzimy w tym dziale większe dochody z gospodarstwa o 555 zł., z pieca wapiennego o 2.376 zł., z cegielni o 1.882 zł. Ostateczny rezultat z właściwego gospodarstwa jest mniej korzystnym od przewidzianego w budżecie o 1.616 zł. z powodu szkód, zrządzonych powodzią.

Dochody folwarku wynosiły .	20.619 zł.
Wydatki „ „ .	19.150 „
Nadwyżka dochodów . .	1.469 zł.

przelana do funduszu krajowego, a gdy budżet przewidywał nadwyżkę w kwocie 997 zł., przeto z tego tytułu wpłynęło do funduszu krajowego więcej niż preliminowano o 472 zł. Nadwyżka ta dochodów ma swoje uzasadnienie w tem, że preliminowanej kwoty 600 zł. na częściowe umorzenie i opłatę odsetków od długu hipotecznego nie wydano z powodu niezaciągnięcia tej pożyczki.

Przechodzimy do drugiej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków za r. 1884.

Funduszów i zakładów uposażonych ze skarbu krajowego.

I. Fundusz szkolny krajowy.

Wydatki.

Budżet na r. 1884. preliminował w wydatkach zwyczajnych 504.989 zł, w nadzwyczajnych 29.375 zł., razem 534.364 zł. Podług przedłożonego przez Radę szkolną krajową zamknięcia rachunków działu wydatków, wynosiły takowe rzeczywiście: zwyczajne 514.361 zł., nadzwyczajne 29.968 zł., razem 544.329 zł. Przekroczono więc preliminowaną kwotę w wydatkach zwyczajnych o 9.372 zł., w nadzwyczajnych o 593 zł., ogółem przekroczono więc preliminowaną kwotę o 9.965 zł.

Tylko pięć rubryk wykazuje znaczniejsze różnice między rzeczywistymi wydatkami a kwotami preliminowanemi, a mianowicie:

Rubr. I. „Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych“ i VIII. „Dodatki pięcioletnie“ wykazują mniejsze od preliminowanych wydatki na ogólną sumę 5.649 zł., zaś rubr. II. „Substytucje“, rubr. XIII. „Rozmaite“ i rubr. XIV. „Zasiłki na budowę szkół“ wykazują większe od preliminowanych wydatki o ogólną kwotę 15.073 zł.

Rubryka I. „Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych“ wykazuje rzeczywiste wydatki zwyczajne w kwocie 303.679 zł. w porównaniu z preliminowaną kwotą 306.000 zł. mniejsze o 2.321 zł. Rada szkolna krajowa wyjaśnia, że zaoszczędzenie to powstało w skutek niezorganizowania jeszcze niektórych szkół od 1. Września 1884. Tak wykazane powyżej zaoszczędzenie jak i wyjaśnienie Rady szkolnej krajowej są przedmiotem obszernych uwag ze strony Wydziału krajowego w załączonem do zamknięcia rachunków tego funduszu sprawozdaniu, tam też komisya budżetowa wypowie swoje w tej sprawie zdanie.

Do tej rubryki dodaje Wydział krajowy na tem miejscu uwagę, że wykazana przez Radę szkolną krajową w poz. 1 tej rubryki „na pokrycie niedoboru szkół po koniec r. 1882. zorganizowanych“ kwota 299.798 zł. nie zgadza się z zamknięciami rachunków 35 szkolnych okręgów za r. 1884., które wykazują jako zasiłki w tym roku otrzymane kwotę 298.471 zł. 66 ct., a zatem mniej od kwoty podanej przez Radę szkolną krajową w funduszu szkolnym krajowym o 1.326 zł. 63 ct. Wydział krajowy zażądał od Rady szkolnej krajowej wyjaśnienia. a to pod dniem 22. Października 1885. l. 54.166. Do chwili oddania do druku sprawozdania nie nadeszła była odpowiedź od Rady szkolnej krajowej. Lecz już pod dniem 12. Listopada 1885. do l. 13.536 Rada szkolna krajowa przesłała Wydziałowi krajowemu żądane wyjaśnienie, poparte szczegółowym wykazem uzasadniającym różnice w pojedyńczych okręgach szkolnych, których kwota ogólna wynosi 1.326 zł. 63 ct. Komisja budżetowa nie wdaje się w szczegółowy rozbiór pojedyńczych tych różnic, lecz zaznacza, że w znacznej części powstały one w skutek tego, że na rachunek roku budżetowego asygnowane bywają zasiłki z krajowego funduszu szkolnego do końca Marca roku następnego, które zrealizowane być mogą do końca Czerwca, a przy funduszach szkolnych okręgowych upływa peryod rachunkowy z ostatnim Grudnia każdego roku.

Rubr. VIII. „Dodatki pięcioletnie“ miała preliminowaną kwotę 51.400 zł., rzeczywiście zaś wydano tylko 48.072 zł., czyli mniej o 3.328 zł. z powodu, że wielu nauczycielom nie przeniesionym na etat nie przyznano dodatków, jakoteż i z tego powodu, że wielu próśb o należące się dodatki pięcioletnie jeszcze nie przedłożono.

Natomiast wydano więcej niż preliminowano:

W rubr. II. „Substytucye“. Preliminowana kwota wynosiła 88.000 zł., rzeczywiście zaś wydano 99.143 zł., czyli przekroczono preliminarz o 11.143 zł. Jak w latach poprzednich tak i w roku budżetowym 1884. Rada szkolna krajowa tłomaczy te corocznie powtarzające się

przekroczenia wzrostem frenkwencyi dzieci obowiązanych do uczęszczania do szkoły i niezbędną z tego powodu potrzebą ustanawiania nadetatowych nauczycieli, tudzież potrzebą czynienia wydatków na zastępstwo chorych i urlopowanych nauczycieli i udzielania wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe w szkołach, w których zaprowadzono naukę półdniową.

Rubr. XIII. „rozmaite“ miała w poz. 47 preliminowaną kwotę 3.000 zł., rzeczywiście zaś zarachowano w tej pozycyi 6.620 zł., czyli więcej od preliminarza o 3.620 zł. Rzeczywiste wydatki z tej pozycyi wynoszą tylko 2.835 zł., reszta zaś w kwocie 3.785 zł. powstała w skutek mylnych zarachowań przez urzędy podatkowe. Mylne te wydatki przypisane zostały do zwrotu krajowemu funduszowi szkolnemu i mieszczą się w rubr. VII. poz. 22 dochodów.

W rubr. XIV. „zasiłki na budowę szkół“ wydano w poz. 48 na bezzwrotne zasiłki 5.310 zł. więcej od preliminowanych 5.000 zł. o 310 zł. Właściwy wydatek na r. 1884. wynosi tylko 4.700 zł., nadto wypłacono gminom Zawidcze 50 zł. i Gołogóry 60 zł. z r. 1883. mylnie wtedy z funduszów szkolnych okręgowych wypłaconych, a w tym roku zrektyfikowanych, razem więc wydano 4.810 zł., czyli zaoszczędzono 190 zł., gdy zaś gminie Rabka udzielono w Październiku 1884., a to na rachunek r. 1885. kwotę 500 zł., powstało przekroczenie 310 zł.

Dochody.

Dochody własne funduszu szkolnego preliminowane na 126.571 zł. przyniosły rzeczywiście tylko 110.054 zł., były więc mniejsze od preliminowanych o 16.517 zł.

Mniejsze dochody od preliminowanych wykazują następujące rubryki:

Rubr. I. „odsetki od kapitałów“ zamiast preliminowanyah 14.689 zł. dały tylko 14.059 zł., czyli mniej 630 zł., a to z powodu nieściągnięcia przez c. k. urzędy podatkowe mimo dwukrotnych urgensów ze strony Wydziału krajowego, odsetków od kapitałów hipotekowanych 1.231 zł., 51.130 złp. i 22.415 złp.

Rubr. VII. „rozmaite“ wykazują dochody rzeczywiste 13.076 zł. zamiast preliminowanych 26.215 zł. W pojedyńczych pozycyach tej rubryki następujące napotykamy różnice: w poz. 21 preliminowano na zwroty zaliczek funduszom szkolnym okręgowym udzielonych, 20.000 zł., z tego tytułu zaś nic nie wpłynęło, a to z następującego powodu: z końcem r. 1883. wynosiły te zaliczki 33.919 zł., w ciągu r. 1884. udzielono nowych zaliczek 5.000 zł., razem więc należytość ta wynosiła 38.919 zł. Z tych odpisano na rachunek 1884. r. jako objęte już aktami likwidacyi 12.228 zł., pozostało przeto w zaległości 26.691 zł. u następujących czterech funduszów szkolnych okręgowych: Pilzno 7.500 zł., Tarnopol 15.691 zł., Gródek 1.500 zł. i Kraków 2.000 zł.

Zaległe te należytości są natury bardzo problematycznej i prawdopodobnie zostaną w r. 1885. odpisane. Zanim to nastąpi, wystosował Wydział krajowy w tej sprawie odezwę do Rady szkolnej krajowej pod dniem 12. Sierpnia 1884. do l. 41.034, w której zarazem dołączył Wydział krajowy niektóre wytknienia w sprawie tych zaliczek na podstawie badania rachunków likwidacyjnych pomienionych Rad szkolnych. Czy i kiedy nadeszła w tym przedmiocie odpowiedź Rady szkolnej krajowej i jakiej była ona natury, o tem w wyjaśnieniach Wydziału krajowego niema wzmianki. Komisya budżetowa przekonała się, że odpowiedź ta wyekspedyowaną została z Rady szkolnej krajowej pod dniem 4. Października 1885. do l. 9.375, a zawiera szczegółowe wyjaśnienie wszystkich zakwestyonowanych pozycyj; w poz 21 a) wpłynęła do dochodów funduszu szkolnego krajowego kwota niepreliminowana 4.811 zł. 56 ct., a to z tytułu zwrotu nadebranych zasiłków od funduszu szkolnego krajowego za czas od 1874—1884. Sprawa ta zostaje w związku z likwidacyą funduszów szkolnych okręgowych i jak się Wydział krajowy wyraża, z dokonanym ostatecznym obrachunkiem funduszu szkolnego krajowego z poszczególnymi funduszami szkolnymi okręgowymi. Podług tego obrachunku wynosiła pretensya funduszu szkolnego krajowego po koniec 1883. r. 447.025 zł., za rok 1884. pretensya ta wzrosła o 50.659 zł., razem więc wynosiła 497.684 zł., ponieważ zaś w r. 1884. wpłynęło na poczet tej należytości jak po-

wyżej wykazano, 4.811 zł. pozostała więc z końcem r. 1884. do zwrotu ogólna suma należytości z tego tytułu wynosi 492.873 zł., która to kwota jednak uledz może rektyfikacyi na skutek nierozstrzygniętych rekursów przeciw wymiarom należytości prestacyjnych i t. p.; w poz. 22 preliminowano 5.000 zł. jako zwroty korelatywne wydatków innych rubryk, tudzież zwroty mylnych przeprowadzeń kas poborowych, wpłynęło zaś z tego tytułu 7.014 zł. z powodów przez Wydział krajowy dostatecznie wyjaśnionych.

W rubr. IX. „zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne“ wpłynęło tylko 14.501 zł. zamiast preliminowanych 20.000 zł. z powodu, że wielu gminom w uwzględnieniu notorycznego ubóstwa przedłużono termina spłaty. Zaległość z roku budżetowego wynosi 6.052 zł., a z końcem r. 1884. należytość z tego tytułu wynosi 100.568 zł.

Większe od preliminowanych dochody wykazuje tylko: rubr. VI. „taksy od spadków“ zamiast preliminowanych 7.350 zł. dały rzeczywiście 10.018 zł., czyli więcej o 2.668 zł. z powodu zmienności tej rubryki i zarządzenia przymusowego ściągnięcia zaległości.

Ogół wydatków funduszu szkolnego krajowego . . .	544.329 zł.
„ dochodów własnych	110.054 „
Nadwyżka wydatków czyli niedobór	434.275 zł.

pokryty z funduszu krajowego, a gdy na ten cel budżet na rok 1884. preliminował tylko kwotę 407.793 zł., przeto z tego tytułu wydał fundusz krajowy więcej niż preliminowano o 26.482 zł. zgodnie z wykazanem powyżej przekroczeniem przez Radę szkolną krajową w kwocie 9.965 zł. i mniejszymi od preliminowanych dochodami w kwocie 16.517 zł.

Do zamknięcia rachunków działu wydatków funduszu szkolnego krajowego za r. 1884., sporządzonego w myśl art. 34. ustawy krajowej z d. 2. Maja 1873. Nr. 250 przez Radę szkolną krajową, dołączył Wydział krajowy obszerne sprawozdanie omawiające wynik rubr. I. wydatków zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego za r. 1884. i zarazem krytykujące dokonane w drodze likwidacyi zamknięcia rachunkowe 35 funduszów szkolnych okręgowych za lat 10 od 1874. do 1883.

Co się tyczy likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych Wydział krajowy twierdzi, że operat likwidacyjny przeprowadzony wyłącznie przez Radę szkolną krajową „nie zdoła wytrzymać krytyki.“ Na udowodnienie tego ujemnego zdania Wydział krajowy powołuje się na §. 28. instrukcyi dla Rad szkolnych okręgowych, według którego w zamknięciach rachunkowych funduszów szkolnych okręgowych winny być wykazane różnice, jakie zachodzą między preliminarzem a wynikłością, a nadto różnice te winny być w krótkości usprawiedliwione. Tego w sporządzonych w drodze likwidacyi zamknięciach rachunkowych za lat 10 nie uczyniono, a odnośne dwie rubryki w drukowanych formularzach nie są wypełnione.

Dalej wytyka Wydział krajowy i to, że przy 3% dodatku powiatowym do funduszów szkolnych okręgowych nie jest uwidocznioną należytość bieżąca i zaległa i odpowiadające im dwie wynikłości, lecz wykazaną jest tylko należytość bieżąca i wynikłość bieżąca, przyczem, podług twierdzenia Wydziału krajowego „uderza zjawisko nader dziwne, że należytość bieżąca zgadza się z wynikłością co do grosza“.

Nie uszła i ta okoliczność uwagi Wydziału krajowego, że w zamknięciach rachunkowych opartych na likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych brakuje rubryka „remuneracya dla katechetów“ pomimo, że jak twierdzi Wydział krajowy, „taka rubryka bywa corocznie uchwalaną.“

Wytknąwszy nareszcie brak w tych zamknięciach pozycyj przenośnych (durchlaufende Posten), które są włączone do rubryk dochodów i wydatków i uniemożliwiają przezto ewidencyę przeciętnej z trzechlecia, która zdaniem Wydziału kraj. przecież „tak ważną rolę odgrywa przy układaniu preliminarza“, kończy Wydział kraj. uwagi swoje odnoszące się do elaboratu likwidacyjnego

tem, że w niektórych funduszach spotkać można tu i ówdzie pozycye wydatków, których nie zna preliminarz, jak n. p. „mniejsze wydatki.“

Co do przedłożonego przez Radę szkolną krajową zamknięcia rachunków działu wydatków funduszu szkolnego krajowego za rok 1884., ubolewa Wydział krajowy przedewszystkiem, że Rada szkolna krajowa miała w roku 1884. dozwolone „v i r e m e n t“, które według twierdzenia Wydziału krajowego „umożliwia nadmierne i może nieuzasadnione przekroczenia pojedyńczych rubryk kosztem zaoszczędzeń w rubrykach zanadto hojnie dotowanych.

Następnie przechodzi Wydział krajowy do rubr. I. wydatków, zatytułowanej „zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych“, wykazującej zaoszczędzenie w kwocie 2.321 zł. i zauważa, że zaoszczędzenie to powstało, jak sama Rada szkolna w swych wyjaśnieniach przyznaje, głównie z tego powodu, że nie zdołano w ciągu roku 1884. założyć wielu nowych szkół, na jakie fundusze były preliminowane. Opierając się na tem, rzekomo przez Radę szkolną podanem wyjaśnieniu Wydział krajowy sądzi, że zaoszczędzenie w tej rubryce kwoty 2.321 zł. jest stosunkowo bardzo małem, prawie żadnem, a powód tego tak małego zaoszczędzenia widzi Wydział krajowy w tem, że w granicach rubr. I. korzystano prawdopodobnie w sposób bardzo rozległy z t. z. v i r e m e n t, przenosząc z wszelką swobodą kredyty z jednej rubryki do drugiej. Na dowód przytacza Wydział krajowy kolumnę VII. zamknięć rachunkowych okręgowych funduszów szkolnych, gdzie, jak się o tem Wydział krajowy przekonał z wglądnięcia w szczegółowe rachunki, pomieszczano najróżnorodniejsze wydatki, mające albo osobną dotacyę w innych rubrykach, albo też nie mające żadnej dotacyi z powodu, że według ustaw obowiązujących nie powinno obciążać funduszów szkolnych okręgowych. Do pierwszej kategoryi należą n. p. zapomogi, remuneracye, koszta podróży i t. p., do drugiej wydatki na opał budynków szkolnych, remuneracye dla c. k. inspektorów okręgowych, koszta likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych i koszta prowadzenia tychże rachunków i t. d. i t. d.

Następstwem tego było, że kolumna VII. „rozmaite wydatki“ z natury swej służyć mająca na pomieszczenie wydatków drobniejszych, w innych rubrykach nie przewidzianych, wzrosła do niestosunkowo wysokiej cyfry przeszło 27.000 zł. w jednym roku.

„Jeżeli“, kończy Wydział krajowy, „w podobny sposób postępowano także w innych kolumnach tej rubr. I., to dziwić się nie można, że pomimo niezałożenia znacznej liczby szkół, na które fundusze były przeznaczone, zaoszczędzenie w tej rubryce jest prawie żadne.“

W następnym ustępie swego sprawozdania Wydział krajowy rozbiera szczegółowo zarzut co do wstawienia do kolumny VII. sumaryusza funduszów szkolnych okręgowych wydatków, połączonych z przeprowadzeniem likwidacyi i kosztów prowadzenia rachunków funduszów szkolnych okręgowych. Koszta likwidacyi obliczone zostały przez Radę szkolną krajową według jej odezwy z d. 26. Czerwca 1885. na 16.040 zł. Z ogólnej tej kwoty, podług twierdzenia Wydziału krajowego, figuruje w wydatkach za r. 1884. tylko kwota 11.700 zł., reszta została zapewne wstawioną do wydatków r. 1885. Koszta zaś prowadzenia rachunków funduszów szkolnych okręgowych w r. 1884. figurują w wydatkach tegoż roku w kwocie łącznej 6.090 zł., czyli po 174 zł. na każdą z 35 Rad szkolnych okręgowych.

Opierając się na powyżej streszczonych uwagach, Wydział krajowy tak kończy swoje sprawozdanie:

„Zważywszy przeto, że sporządzone przez Radę szkolną krajową zamknięcie rachunku wydatków funduszu szkolnego krajowego za r. 1884. co do formy jest nieprawidłowe i z instrukcyami obowiązującemi niezgodne;

zważywszy że wykazane są w niem wydatki nieuzasadnione ani w ustawie, ani niczem nie usprawiedliwione,

Wydział krajowy nie może Wysokiemu Sejmowi przedstawić wniosku na udzielenie Radzie szkolnej krajowej absolutoryum z rachunku wydatków funduszu szkolnego krajowego za rok 1884.“

Pomimo że ostateczny swój wniosek Wydział krajowy odnosi tylko do zamknięcia rachunków za r. 1884., opierając się na dostrzeżonych w niem wadach i usterkach, komisya budżetowa nie może przejść milczeniem uwag poczynionych przez Wydział krajowy w swojem sprawozdaniu, a odnoszących się do przeprowadzonej likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych za lat 10 od 1874—1883.

Ażeby zaś należycie ocenić uwagi Wydziału krajowego, komisya budżetowa widzi się spowodowaną przypomnieć, że ustawa o kosztach utrzymania szkół, tworząc trzy stopnie funduszów szkolnych, wprowadziła je w taką od siebie zależność, iż regularny zarząd funduszu szkolnego krajowego zawisł od regularnego zarządu funduszami szkolnymi okręgowymi, a ten znowu od należytego zarządu funduszami szkolnymi miejscowymi, że każde zaniedbanie w zarządzie tych ostatnich musi koniecznie odbijać się na funduszu szkolnym krajowym.

Ustawa z d. 2. Maja 1875. poruczyła ściąganie prestacyj na rzecz funduszów szkolnych miejscowych Radom szkolnym miejscowym. Radom tym brak często chęci do gorliwego pilnowania, aby przychody funduszu szkolnego miejscowego regularnie wpływały. Zaś stanowisko, jakie im ustawa w ogóle nadała, tak jest samodzielne, że szybkie ściąganie prestacyj na rzecz funduszów szkolnych miejscowych ze strony Władz politycznych bez czynnego udziału Rad szkolnych miejscowych, ulega bardzo znacznym trudnościom.

Rady szkolne okręgowe, które mają sobie poruczony zarząd funduszami szkolnymi okręgowymi i którym Władze polityczne w myśl ustawy mają dostarczać potrzebnych sił pomocniczych, nie rozporządzając w dostatecznej mierze podobnemi siłami, nie prowadziły należycie ksiąg kontowych funduszów szkolnych okręgowych, a nie mając w skutek tego ewidencyi stanu tych funduszów, nie pilnowały wczesnego ściągania przychodów swoich, a mianowicie przychodów miejscowych funduszów szkolnych, przeznaczonych na opłacanie nauczycieli, a wydatki szkolne, które powinny i mogły być pokryte tymi przychodami, pokrywały zasiłkami z funduszu szkolnego krajowego.

W związku z temi wadliwościami i niedostatkami zostawała ta okoliczność, że od r. 1877—1880. Rada szkolna krajowa nietylko żądała corocznie dodatkowych kredytów, które też po największej części były przez Sejm uchwalane, lecz nadto corocznie przekraczała znacznie preliminarze.

Fakta te nie uszły uwagi komisyi budżetowej, która w r. 1880. badając zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego za lata 1877. i 1878. i preliminarze tegoż funduszu za lata 1880. i 1881., wskazała przyczyny nieprawidłowości w zarządzie funduszu szkolnego krajowego, a omawiając obszernie całą tę sprawę, równie jak sprawę zaliczek zwrotnych udzielonych funduszom szkolnym okręgowym na czasowe pokrycie wydatków, zanim wpłyną prestacye od funduszów szkolnych miejscowych, wskazała dobitnie potrzebę zmiany w tym celu norm obowiązujących. Na wniosek też komisyi budżetowej Sejm wezwał Rząd, aby polecił uporządkować rachunki funduszów szkolnych okręgowych.

Do zmian w przepisach ustawy tworzących trzy rodzaje funduszów szkolnych i określających zarząd tymi funduszami, dotąd nie przyszło. Natomiast zarządzone zostały z końcem r. 1883. doniosłe zmiany w tej mierze przez Radę szkolną krajową w drodze administracyjnej. Mianowicie poleciła Rada szkolna krajowa wszystkim Radom szkolnym okręgowym (z wyjątkiem miejskim we Lwowie i Krakowie), ażeby uwolniły z początkiem r. 1884. Rady szkolne miejscowe swych okręgów od obowiązku pobierania wszystkich tych prestacyj, które mają wpływać do funduszu szkolnego okręgowego na płace nauczycieli i na drobne wydatki szkolne. Zarazem zarządziła Rada szkolna krajowa za pośrednictwem Rad szkolnych okręgowych, aby wspomniane prestacye od kontrybuentów wpływały wprost do kasy funduszu szkolnego okręgowego z ominięciem Rad szkolnych miejscowych, i aby urzędy podatkowe do swoich ksiąg likwidacyjnych, zamiast funduszów szkolnych miejscowych wzięły na przypis każdą gminę i każdy obszar dworski, wcielony do pewnej szkoły, jako samoistnych kontrybuentów, i aby tak samo wykazywały ich zaległości do egzekucyi z końcem każdego kwartału.

Równocześnie zarządziła Rada szkolna krajowa, aby począwszy od 1. Stycznia 1884. referaty wszystkich asygnacyj kasowych, wydawanych przez Rady szkolne okręgowe, zaraz po wygotowaniu ekspedycyi, zaś miesięczne dzienniki kasowe okręgowego funduszu szkolnego z końcem każdego miesiąca były przedkładane wprost Radzie szkolnej krajowej, a względnie departamentowi rachunkowemu c. k. Namiestnictwa, który prowadzić będzie ewidencyę wpływów i wypłat na rzecz funduszów szkolnych okręgowych i czuwać nad regularnem ściąganiem tak bieżących jak i zaległych należytości.

Obok tych zmian zarządziła Rada szkolna krajowa przedtem jeszcze likwidacyę funduszów szkolnych okręgowych za cały czas od r. 1874. począwszy, aż po koniec r. 1883. Czynność ta dokonana częścią przez wysłanych urzędników, częścią w biurze rachunkowem Namiestnictwa, musiała ze względu na nieład, znaleziony w księgach kontowych funduszów szkolnych okręgowych, objąć prawie wszędzie założenie zupełnie nowych ksiąg kontowych za całe dziesięciolecie i ukończoną została w ciągu bieżącego roku 1885.

Komisja budżetowa z jednej strony mając przed sobą powody, które skłoniły Sejm do żądania rychłego uporządkowania rachunków funduszów szkolnych okręgowych i cel, jaki zamierzono osiągnąć tem uporządkowaniem, z drugiej strony uwzględniając natnrę materyału, którym Rada szkolna w pracy swojej likwidacyjnej rozporządzała, nie waha się wypowiedzieć, że główny cel został osiągnięty, o ile to w danych warunkach było możebnem; — przeprowadzony bowiem został obrachunek między funduszami szkolnymi miejscowymi, a właściwie między pojedyńczymi kontrybuentami, gminami i obszarami dworskimi, a funduszami szkolnymi okręgowymi, następnie zaś między tymi ostatnimi funduszami, a funduszem szkolnym krajowym.

Komisya budżetowa stwierdza, że uwagi Wydziału krajowego opierające się na instrukcyi dla Rad szkolnych okręgowych i na przyjętym we wszystkich funduszach publicznych tak krajowym, jak powiatowych i gminnych, systemie uwzględniania przy zamknięciach rachunkowych sprawdzonej należytości podatkowej za dany rok budżetowy, są słuszne i uzasadnione. Komisya mniema jednak, że uwag tych nie należałoby z całą ścisłością odnosić do zamknięć rachunkowych, opartych na likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych, dokonanej za lat 10 w warunkach powyżej naszkicowanych i na podstawie materyału często niedokładnego i niezawsze odpowiadającego wymogom należytej rachunkowości. Komisya budżetowa zauważa przytem, że Rada szkolna krajowa uwzględniając w tym kierunku uwagi Wydziału krajowego już teraz zarządziła, aby na przyszłość przy zamknięciach rachunkowych funduszów szkolnych okręgowych §. 28. instrukcyi dla okręgowych Rad szkolnych ściśle był zastosowywany

Brak w zamknięciach rachunkowych na podstawie likwidacyi zestawionych, rubryki „remuneracye dla katechetów“, jest również przedmiotem uwag Wydziału krajowego. Właściwie mowa tu nie o „rubryce remuneracye dla katechetów, którą Sejm corocznie uchwala“, bo ta rubryka należy do wydatków własnych funduszu szkolnego krajowego i z funduszami szkolnymi okręgowymi w żadnym związku nie zostaje. Wydział krajowy ma na myśli kolumnę II. „Sumaryusza dochodów i wydatków funduszów szkolnych okręgowych“, zatytułowaną „remuneracye dla katechetów“. Otóż kolumny tego sumaryusza bywały wprawdzie niekiedy w komisyi budżetowej rozbierane i uchwalane, zawsze jednak tylko jako podstawy do obliczenia ogólnej wysokości całej pozycyi 1 rubr. I. funduszu szkolnego krajowego, t. j. zasiłku na niedobór funduszów szkolnych okręgowych. Sejm zaś do roku bieżącego tych kolumn sumaryusza nie uchwalał; dopiero w preliminarzu na rok 1886. komisya budżetowa odmiennie od wniosku Wydziału krajowego utworzyła z tych kolumn osobne rubryki i poddała takowe pod uchwałę Wysokiego Sejmu. Lecz komisya budżetowa słusznie uznała, że kolnmna II. „remuneracye dla katechetów“ nie może i nie powinna stanowić osobnej rubryki i połączyła ją z kolumną I. sumaryusza w jedną rubrykę. Kolumna bowiem II. sumaryusza „remuneracye dla katechetów“ nie obciąża ani funduszów szkolnych miejscowych, ani funduszów szkolnych okręgo-

wych, a tem samem w niczem nie dotyka funduszu szkolnego krajowego. Wynagrodzenie dla katechetów nie należy podług ustawy do kosztów utrzymania szkoły, a wykazane w kolumnie II. cyfry wynagrodzenia odnoszą się do pojedyńczych szkół w 12-stu okręgach szkolnych, w których istnieją specyalne zobowiązania na pokrycie tych kosztów i zawarte w kolumnie IV. dochodów sumaryusza. Połączenie więc kolumny II. sumaryusza z kolumną I. w zamknięciach rachunkowych, wartości operatu likwidacyjnego nie zmniejsza. Włączenie do rubryk dochodów i wydatków pozycyj t. z. przenośnych (durchlaufende Posten) jest usterką nietylko zamknięć rachunkowych, opartych na likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych, ale spotyka się takowe we wszystkich niemal zestawieniach rachunkowych kameralistycznej buchhalterji, a komisya budżetowa pod tym względem kilkakrotnie już miała sposobność wypowiedzieć swoje zdanie przy sposobności sprawozdań swoich o zamknięciach rachunkowych funduszu krajowego. Dla funduszu szkolnego usterka ta o tyle mniejszej jest wagi, że w rzadkich tylko wypadkach przeciętna z trzechlecia odgrywa rolę przy układaniu preliminarza funduszów szkolnych okręgowych i funduszu szkolnego krajowego.

Kończąc swoje sprawozdanie o elaboracie likwidacyjnym funduszów szkolnych okręgowych, komisya budżetowa wyraża uznanie dla Wydziału krajowego za mozolne i szczegółowe zbadanie tych rachunków, a zarazem żywi nadzieję, że Wydział krajowy i nadal będzie z równą gorliwością badał tak rachunki funduszów szkolnych okręgowych, jak i rachunki funduszu szkolnego krajowego.

Przechodząc z kolei do zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego za r. 1884., komisya budżetowa przedewszystkiem zaznacza, że virement jakie na rok 1884. na mocy uchwały sejmowej Radzie szkolnej przysługiwało, odnosiło się z jednej strony do rubr. II., IV., V. i VII., z drugiej strony do rubr. XI. i XII. funduszu szkolnego krajowego. Tylko w granicach tych rubryk wolno było Radzie szkolnej przenosić zaoszczędzenia jednej rubryki, dla pokrycia zwiększonych wydatków drugiej rubryki. To prawo jednak nie zwolniło Rady szkolnej od obowiązku wytłómaczenia i uzasadnienia przekroczeń w pewnych rubrykach, pomimo że przekroczenia te pokryte zostały drogą dozwolonego virement oszczędnościami innych rubryk. Temu obowiązkowi Rada szkolna krajowa w przedłożonem zamknięciu rachunków wydatków funduszu szkolnego krajowego czyni zadość.

Wydział krajowy jednak ubolewając nad przysługującem Radzie szkolnej krajowej virement, ma na myśli nie prawo przyznane uchwałą Sejmu, lecz prawo wynikające dotychczas z natury rzeczy samej, a odnoszące się do owych powyżej kilkakrotnie wzmiankowanych kolumn sumaryusza funduszów szkolnych okręgowych, które ani w komisyi budżetowej przy układaniu preliminarza, ani w Wys. Sejmie przy uchwalaniu budżetu funduszu szkolnego krajowego na r. 1884. nie były przedmiotem uchwały. Z tego też powodu i wniosek Wydziału krajowego na nieudzielenie Radzie szkolnej krajowej prawa virement nie zapobiegłby wynikającym z tego prawa niedogodnościom dla ścisłej kontroli rubr. I. wydatków funduszu szkolnego krajowego. Do tego celu zmierzał wniosek komisyi budżetowej w sprawozdaniu swojem o preliminarzu funduszu szkolnego na r. 1886., na podstawie którego wniosku z 7 kolumn sumaryusza utworzono 6 oddzielnych rubryk i kwotę każdej takiej rubryki do osobnej uchwały Wys. Sejmu przedstawiano, wykluczając w ten sposób virement dotychczas Radzie szkolnej krajowej pomiędzy kolumnami sumaryusza swobodnie służące.

Komisja budżetowa jednak nie poprzestając na formalnej stronie, starała się z możliwą ścisłością zbadać naturę i uzasadnienie powyżej streszczonych uwag Wydziału krajowego, odnoszących się do zamknięcia rachunków wydatków funduszu szkolnego krajowego za rok 1884.

Po nad wszystkimi innymi góruje zarzut odnoszący się do wstawienia do rachunków za r. 1884. kosztów przeprowadzenia likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych i kosztów

prowadzenia rachunków tychże funduszów w r. 1884. Wydział krajowy z wglądnięcia w szczegółowe rachunki przekonał się, że z ogólnej sumy kosztów przeprowadzenia likwidacyi, obliczonych przez Radę szkolną krajową na 16.040 zł., wstawiono do rachunków za r. 1884. częściową kwotę 11.700 zł., zaś na koszta prowadzenia rachunków funduszów szkolnych okręgowych wydano w r. 1884. kwotę 6.090 zł., czyli po 174 zł. na każdą z 35 Rad szkolnych okręgowych.

Komisja budżetowa uznaje w zupełności uzasadnienie tego zarzutu, a to w myśl swoich w latach 1884. i 1885. czynionych i przez Wysoki Sejm uchwalonych wniosków, opartych na wyraźnem brzmieniu §. 35. ustawy krajowej z dnia 25. Czerwca 1873. To też komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym nie uznaje i uznać nie może zarachowanych w r. 1884. wydatków tak na przeprowadzenie likwidacyi, jak i za prowadzenie rachunków funduszów szkolnych okręgowych. Jednak badając wysokość tych kwot wstawionych do rachunków r. 1884., komisya budżetowa doszła do przekonania, że z tytułu wynagrodzenia za przeprowadzenie likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych, wstawiono do rachunków za r. 1884. nie jak Wydział krajowy twierdzi 11.700 zł., lecz kwotę 15.500 zł., która to suma na podstawie sumaryusza wydatków z r. 1884. figuruje w wydatkach kolumny VII. następujących funduszów szkolnych okręgowych: Bochnia 1.000 zł., Czortków 1.500 zł., Jarosław 1.200 zł., Jasło 1.000 zł., Lwów (zamiej.) 1.000 zł., Myślenice 500 zł., Nadwórna 300 zł., Nowy Sącz 1.000 zł., Stanisławów 2.000 zł., Stryj 1.000 zł., Tarnów 1.500 zł., Wadowice 1.500 zł., Złoczów 2.000 zł. To też komisya budżetowa kwotę 15.500 zł. przyjmuje do swego zastrzeżenia zawartego w ostatecznych jej wnioskach.

Przechodząc do rubr. I. wydatków sądzi Wydział krajowy, że zaoszczędzenie w tej rubryce kwoty 2.321 zł. jest bardzo małem, prawie żadnem. Wydział krajowy zdaje się jednak zapominać, że Rada szkolna krajowa z rubr. I. uchwalonej przez Sejm na potrzeby szkolne, pokryła wydatek 15.500 zł. i 6.090 zł. na wynagrodzenie za likwidacyę i prowadzenie rachunków funduszów szkolnych okręgowych, do których fundusz krajowy nie jest obowiązany, a ponieważ Wydział krajowy tych kwot nie uznaje, więc właściwie w tej rubryce wydano mniej niż preliminowano nie 2.321, lecz kwotę 23.911 zł. Nadto Wydział krajowy nie dostrzegł, że za r. 1884. fundusz szkolny krajowy ma do żądania od funduszów szkolnych okręgowych tytułem nadebranych zasiłków kwotę 50.659 zł., wpływającą również na zaoszczędzenie rubr. I. wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Wydział krajowy zastanawia się następnie nad wysokością kwoty zarachowanej w kolumnie VII. sumaryusza wydatków funduszów szkolnych okręgowych, a wynoszącą 27.572 zł Komisya budżetowa zwraca uwagę na to, że w tej sumie 27.572 zł. mieszczą się kwoty 15.500 zł. i 6.090 zł. wydatkowane na likwidacyę i prowadzenie rachunków. Wydział krajowy nie przyjmując tych wydatków, powinien był potrącić takowe z ogólnej sumy wykazanej w kolumnie VII. sumaryusza i sąd swój o wydatkach tej kolumny ograniczyć do kwoty pozostałej 5.982 zł. Komisya budżetowa zbadawszy szczegółowo w dziennikach kasowych i księgach kontowych pojedyńcze pozycye wszystkich 35 okręgów szkolnych, przyszła do następującego rezultatu. Z kwoty 5.982 zł. wydatkowanej właściwie z kolumny VII. sumaryusza, przypada tylko kwota 3.655 zł. na właściwe rozmaite wydatki, które w niektórych okręgach nazwane zostały „mniejsze wydatki“, lub „drobne wydatki“, a gdy na ten cel wyznaczona była kwota 3.700 zł., więc właściwie zaoszczędzono 45 zł. Reszta 2.327 zł. zarachowana w kolumnie VII. poczęści jest wynikiem mylnych zarachowań, a zrektyfikowanych w odnośnej rubryce dochodów, w znacznej części jednak stanowi tylko pozycye przebiegające, mające zupełne pokrycie w odnośnej rubryce dochodów. Tutaj też będzie miejsce wziąść pod rozwagę zarzuty Wydziału krajowego w tym mianowicie kierunku, że w kolumnie VII. umieszczono najróżnorodniejsze wydatki, mające albo osobną w innych rubrykach dotacyę, albo nie mające żadnej dotacyi z powodu, że nie powinny obciążać funduszów szkolnych okręgowych. Jako takie wydatki należące bądź do I. bądź do II. kategoryi, należą podług Wydziału krajowego: wydatki na premia, przybory naukowe, zapomogi,

remuneracye, koszta podróży inspektorów szkolnych, remuneracye dla tychże inspektorów szkolnych, wydatki na opał i obsługę budynków szkolnych, a nareszcie koszta likwidacyj funduszów szkolnych okręgowych i koszta prowadzenia tychże rachunków.

Co się tyczy kosztów przeprowadzenia likwidacyi i prowadzenia rachunków funduszów szkolnych okręgowych, to o nich powyżej szczegółowo była mowa.

Wydatki na premia znajdują się w rachunkach okręgów szkolnych: Przemyśl, Trembowla, Złoczów. W Przemyślu wydano na ten cel 4 zł. 20 ct. jako procent od obligacyi indemnizacyjnej, $^1/_8$ od 800 zł. indemnizacyi winkulowanej dla szkoły w Bachowie i 50 zł., które gmina na mocy specyalnego zobowiązania płaci. Obie te kwoty w ciągu roku budżetowego wpłynęły do odnośnej rubryki dochodów funduszu szkolnego okręgowego. W okręgu szkolnym w Trembowli wydano 95 zł. na premia, opał budynków szkolnych i obsługę. Jestto procent od zapisu 4.100 zł. renty państwowej, z których 72 zł. 20 ct. idzie na polepszenie dotacyi nauczyciela, 95 zł. na premia, opał i obsługę, a 5 zł. na drobne potrzeby.

W okręgu złoczowskim wydano na premia dla kilkunastu szkół ogółem 91 zł. 50 ct. Wszystkie te drobne zresztą pozycye pokryte są albo stałymi zapisami i zobowiązaniami, których odsetki i prestacye uwidocznione są w rubryce dochodów tego funduszu szkolnego okręgowego, albo też pokryte zostały ze ściągniętych kar za nieposyłanie dzieci do szkół.

Na przybory naukowe wydano 100 zł. dla szkoły w Krośnie, jako wypłata datku płaconego na podstawie osobnego zobowiązania przez gminę Krosno i uwidocznionego w rubryce dochodów tego funduszu.

Wydatek na „zapomogę“ znajduje się w rachunkach okręgu szkolnego Mielec. Kasa podatkowa przyznaną nauczycielowi Bosakowi przez Radę szkolną krajową zapomogę wypłaciła mylnie z funduszu szkolnego okręgowego, zamiast z funduszu szkolnego krajowego. Mylne to zarachowanie zostało w ciągu roku zrektyfikowane, a kwota mylnie wydana, została zwróconą funduszowi szkolnemu okręgowemu.

Pod tytułem „remuneracye“ znajdujemy wydatek 60 zł. w okręgu Nowy Sącz dla sekretarza Rady szkolnej okręgowej Kraszewskiego. Wydatek ten zakwestyonowano w departamencie rachunkowym Rady szkolnej krajowej i po przeprowadzonej korespondencyi zarachowano ten wydatek do pauszale, jakie pobierali przewodniczący Rad szkolnych okręgowych na rozmaite wydatki. Wraz z tym wydatkiem przekroczono w tym okręgu kwotę 100 zł. przeznaczoną na rozmaite wydatki o nieznaczną kwotę 8 zł. 70 ct.

Wydatki na koszta podróży inspektorów znajdujemy w rachunkach okręgów szkolnych: Kolbuszowa, Wadowice, Żółkiew. W pierwszym z tych okręgów podróże te przedsiębrane były celem uregulowania szkoły w Przyłęsku, celem przeprowadzenia rozprawy z gminą i obszarem dworskim w Sokołowie względem zakwestyonowanych naturaliów, a nakoniec celem zorganizowania szkoły w Górnie.

W okręgu wadowickim odbyły się dwie takie podróże kosztem funduszu szkolnego okręgowego, jedna w celu zorganizowania szkół, druga celem przeprowadzenia rozpraw konkurencyjnych.

W okręgu żółkiewskim tak samo i w tych samych celach odbyły się dwie podróże kosztem 27 zł. 04 ct., a ogół „wydatków rozmaitych“ wynosi w r. 1884. w tym okręgu 50 zł.

W okręgu tarnowskim znajdujemy wydatki na polepszenie dotacyi dla nauczyciela w Ryglicach z fundacyi ks. Orłowicza, a w okręgu lwowskim (zamiejskim) na polepszenie dotacyi młodszej nauczycielki w Szczercu. Prestacyę na ten cel na podstawie specyalnego zobowiązania płaci gmina Zagródki.

Wydatki na „opał budynków szkolnych“ spotykamy w rachunkach okręgów szkolnych Kolbuszowa, Jarosław, Tarnopol, Trembowla. Wszystkie te wydatki czynione z kolumny VII. „rozmaite“ w zastępstwie stron obowiązanych, a właściwie w zastępstwie zapisów, których prestacye, a właściwie kupony od papierów wartościowych wpływają we właściwym czasie do odnośnych funduszów szkolnych okręgowych.

Wydatków na remuneracye dla inspektorów szkolnych okręgowych nie mogliśmy nigdzie w żadnym okręgu szkolnym znaleść, natomiast znaleźliśmy w okręgu lwowskim wydatki na wynagrodzenie dla Gartenberga, nauczyciela reli ii żydowskiej w Szczercu. Nauczyciela religii żydowskiej opłaca gmina wyznaniowa. Na prośbę jednak nauczyciela Gartenberga i w porozumieniu z gminą wyznaniową, fundusz szkolny okręgowy ściągał od tejże gminy należytość dla Gartenberga i takową jemu wypłacał. Opłaty gminy wyznaniowej wpływały do odnośnej rubryki dochodów, a wypłaty należytości nauczycielowi religii uskuteczniano z kolumny VII. „rozmaite“. W roku 1885. Rada szkolna okręgowa odmówiła dalszego swego pośrednictwa w wypłacie tej należytości.

Zdawszy w sposób powyższy szczegółowo sprawę z przekazanego jej przedłożenia Wydziału krajowego, odnoszącego się do zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć uchwałę B.

---

2. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Uchwalony na r. 1884. budżet funduszu krajowego przeznaczył dla obu oddziałów tego szpitala, to jest dla oddziału chorych i oddziału położnic w wydatkach zwyczajnych 172.168 zł., nadzwyczajnych 6.100 zł. Szczegółowe zaś zamknięcie rachunków obu oddziałów wykazuje rzeczywiste wydatki zwyczajne w kwocie 183.215 zł., nadzwyczajne 3.544 zł.; przekroczono więc preliminowaną kwotę w dziale wydatków zwyczajnych o 11.047 zł., natomiast wydano mniej niż preliminowano w dziale wydatków nadzwyczajnych o 2.556 zł. Główniejsze przekroczenia wykazują następujące rubryki:

W rubr. II. „koszta utrzymania osób nieetatowych“ wydano więcej niż preliminowano o 916 zł. głównie z powodu koniecznej potrzeby powiększenia ilości służby tak oddziałowej, jak i wspólnej, a to w miarę wzrostu dni leczenia i ilości chorych. Z tej samej przyczyny przekroczono w poz. 38 rubr. VIII. „żywienie chorych“ „zwykła strawa“ o 5.400 zł., w rubr. IX. „koszta sanitarne“ o 1.684 zł. Co się tyczy kosztów żywienia, to w stosunku do ilości dni leczenia, których w r. 1884. było ogółem 198.855, przypada na 1 dzień leczenia 21·50 cent., podczas gdy ten sam koszt w r. 1883. wynosił tylko 20·90 cent. W rubr. XIII. „odsetki od kapitałów dłużnych“ zapłacono nieprelimiowaną kwotę 1.408 zł. jako odsetki funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego od części budynku użytego przez oddział chorych od czasu przeniesienia obłąkanych do zakładu na Kulparkowie. W preliminarzu na r. 1885. wydatek ten w tej rubryce został uwzględniony i przez Wysoki Sejm uchwalony.

Pomijając inne rubryki i pozycye, których przekroczenia dostatecznie przez Wydział krajowy są wyjaśnione i uzasadnione, przechodzimy do rubryk i pozycyj, które wykazują mniejsze od preliminowanych wydatki i podnosimy, że zamiast preliminowanych w rubr. VIII. nadzwyczajnych wydatków w kwocie 6.100 zł. na sprawienie sprzętów, bielizny, pościeli i odzieży wydano tylko 3.544 zł., ponieważ ograniczono te wydatki do niezbędnej potrzeby. Zaoszczędzenie zaś w poz. 45 rubr. VIII. na „pranie bielizny“ kwoty 1.123 zł. zawdzięczyć należy tej okoliczności, że od Sierpnia roku budżetowego zaprowadzono pranie bielizny we własnym zarządzie, co okazało się ze znaczną dla funduszu krajowego korzyścią.

Dochody własne szpitala preliminowane na 174.118 zł. przyniosły w rzeczywistości 326.597 zł., były więc większe od preliminowanych o 152.479 zł. Większe te dochody są wynikiem większych wpływów z tytułu zwrotu kosztów leczenia.

Jako zwroty kosztów leczenia przyjął budżet kwotę 14.800 zł. od funduszów obcokrajowych i od płacących za siebie, wpłynęło zaś 21.252 zł., zaś od funduszu krajowego przewidywał

budżet dochód w kwocie 127.000 zł., rzeczywiście zaś wpłynęło 275.771 zł. Przyczyna tak zwiększonych dochodów leży po części w większej ilości dni leczenia przeważnie zaś w tem, że w roku budżetowym zlikwidowano i wyrównano znaczne zaległości czynne tego szpitala z tytułu zwrotu kosztów leczenia, o czem obszernie mówiliśmy powyżej przy rozbiorze rubr. III. wydatków funduszu krajowego.

Dochody szpitala powszechnego we Lwowie	326.597 zł.
Wydatki	186.759 „
Nadwyżka dochodów	139.838 zł.
Nadto pobrano z funduszu krajowego dotacyę dla oddziału położnic	7.418 „
Okazuje się właściwa nadwyżka dochodów	147.256 zł.

zwrócona funduszowi krajowemu, a która służy na zupełne prawie pokrycie wypłaconych szpitalowi z rubr. III. funduszu krajowego po nad budżet kosztów leczenia.

W porównaniu z uchwalonym na r. 1884. budżetem rzeczywisty wynik przedstawia się, jak następuje:

Budżet preliminował dotacyę	9.924 zł.
pobrano rzeczywiście dla oddziału położnic . . .	7.418 „
nie pobrano więc preliminowanej dotacyi . . .	2.506 zł.
nadto zwrócono funduszowi krajowemu	147.256 „
razem .	149.762 zł.
od tego preliminowany zwrot funduszowi krajowemu .	5.774 „
okazuje się wynik korzystniejszy .	143.988 zł.

A ponieważ jak powyżej wykazano, fundusz krajowy wypłacił tytułem zwrotu kosztów leczenia po nad budżet 148.771 zł., przeto właściwe przekroczenie z tego tytułu wynosi tylko 4.783 zł., pomimo że w r. 1884. zlikwidowano i spłacono znaczne z lat ubiegłych zaległości

---

3. Fundusz podrzutków we Lwowie.

Budżet na r. 1884. preliminował wydatki tego funduszu na kwotę 1380 zł., rzeczywiście zaś wynosiły one 844 zł., które pokryte zostały z funduszu krajowego, a gdy na ten cel przeznaczył budżet 1.380 zł., przeto z tego tytułu wydał fundusz krajowy mniej niż preliminowano o 536 zł.

4. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Szczegółowe zamknięcie rachunków tego zakładu wykazuje rzeczywiste wydatki zwyczajne 136.215 zł., nadzwyczajne 5.488 zł. Budżet na r. 1884. preliminował dla tego zakładu wydatki zwyczajne 131.347 zł., nadzwyczajne 6,100 zł., okazuje się więc z porównania, że w dziale wydatków nadzwyczajnych zaoszczędzono 612 zł., natomiast przekroczono preliminowaną kwotę w dziale wydatków zwyczajnych o 4.868 zł.

Przekroczenie w rubryce I. „płace i emolumenta etatowe“ o 2.043 zł. powstało w skutek udzielenia z tej rubryki zaliczek na płace, z których to zaliczek po koniec roku budżetowego zostało niespłaconych 2.133 zł. W rubr. VIII. „koszta gospodarcze“ wydano w poz. 31 „żywienie chorych,“ „zwykła strawa i dodatki“ kwotę 40.805 zł. zamiast preliminowanych 36.000 zł. Przekroczenie to tłómaczy Wydział krajowy większą ilością dni leczenia i wyższemi cenami mąki, mięsa i innych artykułów żywności. Zauważyć przytem należy, że przekroczenie to miało miejsce, pomimo że niektóre działy gospodarstwa mniej lub więcej znaczne dały zyski, które obniżyły ogólny na żywienie chorych wykazany wydatek. Na żywienie chorych n. p. spotrzebowano 77.271 litrów mleka, które własny zarząd zarachował po 5·712 ct., podczas kiedy dostawcom płacono dawniej na podstawie kontraktu po 10 ct., oszczędność ztąd powstała wynosi 3.313 zł.

Rubryki i pozycye, w których rzeczywiste wydatki były mniejsze od kwot preliminowanych, są dostatecznie przez Wydział krajowy wyjaśnione i nie potrzebują szczegółowego rozbioru.

W dziale dochodów wykazuje rubr. III. „zwroty kosztów leczenia“ większe od preliminowanych dochody: od funduszów obcokrajowych i płacących za siebie o 2.316 zł., a od funduszu krajowego o 17.974 zł., a to w skutek znaczniejszego napływu chorych ubogich jak i płacących za siebie. W rubr. IV. „rozmaite“ dochody rzeczywiste były większe od preliminowanych o 1.575 zł., a to z powodu wpływu 1.505 zł. tytułem zwrotu zaliczek na płace z lat ubiegłych.

Ogół dochodów zakładu wynosił . .	159.651 zł.
„ wydatków „ „ .	141.704 „
Nadwyżka dochodów . . .	17.947 zł.

która wpłynęła do funduszu krajowego. Budżet na r. 1884. nietylko, że żadnej nadwyżki nie przewidywał, ale nadto preliminował dotacyę w kwocie 217 zł., której jednak zakład nie pobrał. Wynik więc rzeczywisty jest korzystniejszy od budżetu o 18.164 zł., która to kwota zupełnie pokrywa pobraną po nad budżet od funduszu krajowego tytułem zwrotu kosztów leczenia 17.974 zł.

5. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Budżet na r. 1884. ustanowił dla wszystkich czterech oddziałów tego szpitala w wydatkach zwyczajnych 136.256 zł., nadzwyczajnych 5.000 zł. Szczegółowe zamknięcie rachunków wykazuje zaś wydatki rzeczywiste zwyczajne 143.211 zł., nadzwyczajne 4.944 zł. Z porównania okazuje się, że w dziale wydatków zwyczajnych przekroczono preliminowaną kwotę o 6.955 zł., zaś w wydatkach nadzwyczajnych zaoszczędzono drobną kwotę 56 zł.

Przekroczenie rubr. I. „płace i emolumenta etatowe“ o 772 zł. powstało w skutek udzielania z tej rubryki zaliczek na płace, z których z końcem roku pozostało niespłaconych 740 zł. Przekroczenie w rubr. II. „koszta utrzymania osób nieetatowych“ o 763 zł. uzasadnione jest potrzebą powiększenia służby dla chorych na szkarlatynę, dyfteryę i ospę. Największe stosunkowo przekroczenie miało miejsce w rubr. VIII. poz. 30 „żywienie chorych“, „zwykła strawa“, zamiast bowiem preliminowanych 31.000 zł., wydano rzeczywiście 34.322 zł., czyli więcej o 3.322 zł. W r. 1884. było ogółem dni leczenia 159.845, tak że na jeden dzień leczenia wynosił koszt zwykłej strawy 21·47 cent., a ponieważ w r. 1883. koszt ten wynosił 22·77 cent., przeto był w r. 1884. mniejszym o 1·30 cent.

Dochody własne szpitala preliminowane na 155.692 zł., dały w rzeczywistości 193.880 zł., były więc większe od preliminowanych o 38.188 zł. Główne różnice znajdujemy w rubr. I. i III. Rubr. I. „odsetki od kapitałów“ przyniosła 23.279 zł., zamiast preliminowanych 19.269 zł., a to z powodu, że w tym roku ściągnięto zaległe odsetki od kapitału zahipotekowanego na dobrach „Rączna grunt leśny“. W rubr. III. „zwrot kosztów leczenia“ preliminowano od funduszu krajowego 113.000 zł., a od funduszów obcokrajowych i płacących za siebie 13.000 zł., wpłynęło zaś od funduszu krajowego 135.898 zł., a od funduszów obcokrajowych i płacących za siebie 22.733 zł. Nadwyżki tych dochodów tłómaczą się tak wzrostem ilości chorych, jak i ściągnięciem zaległości, jak to wykazano przy rubr. III. wydatków funduszu krajowego.

Dochody szpitala św. Łazarza wynosiły	193.880 zł.
Wydatki „ „ „ „	148.155 „
Nadwyżka dochodów w kwocie	45.725 zł.
wpłynęła do funduszu krajowego, a gdy budżet preliminował nadwyżkę tylko	19.275 „
przeto wpłynęło więcej o	26.450 zł.
nadto budżet preliminował dotacyę	4.839 „
której szpital nie pobrał, okazuje się wynik ogólny korzystniejszy o . .	31.289 zł.

6. Fundusz policyi krajowej.

Dochody tego funduszu preliminowane na 6.175 zł. dały w rzeczywistości tylko 6.080 zł., wydatki zaś preliminowano w kwocie 417 zł., a nie wydano nic, przeto cały rzeczywisty dochód w kwocie 6.080 zł. wpłynął do funduszu krajowego.

---

7. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1883.

Na częściowe umorzenie pożyczki przez losowanie, na wypłatę kuponów od obligacyj w obiegu będących, na koszta administracyjne i rozmaite preliminował budżet na r. 1884. ogólną kwotę 226.530 zł. Rzeczywisty zaś wydatek na powyższe cele wynosił tylko 214.606 zł., czyli mniej od preliminarza o 11.924 zł., ponieważ nie wszystkie wylosowane obligacye i nie wszystkie zapadłe kupony zostały do wypłaty przedłożone. Zaległości biernych pozostało z tego tytułu: w wylosowanych obligacyach na 7.200 zł., a zapadłych kuponach na 5.866 zł.

Z końcem r. 1883. fundusz ten posiadał		665.016 zł.
W r. 1884. spłacono zalegające raty subskrypcyjne . . .		13.596 „
„ „ odsetki zwłoki		8 „
razem .		678.620 zł.
Z tego wydano:		
Bankowi krajowemu resztę uposażenia . . .	3.660 zł.	
wykupiono 83.800 zł. obligacyj z r. 1873. za . .	87.066 „	90.726 „
Stan z końcem r. 1884.		587.894 zł.

---

8. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1884.

Na pokrycie niedoborów z r. 1882., 1883., 1884. i na dalsze udotowanie kasy krajowej przyzwolił Wysoki Sejm uchwałą z d. 20. Października 1883. na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 1,000.000 zł. Opierając się na tej uchwale Wydział krajowy postanowił emitować $4^1/_2\%$ obligacye na 1 miljon, a według pierwotnie ułożonego planu umorzenia pierwszy kupon miał zapadać dopiero 1. Maja 1885., tak że w r. 1884. żadnych fundusz ten nie miał mieć wydatków. Dla zrealizowania tej pożyczki Wydział krajowy słusznie w pierwszym rzędzie odniósł się do Banku krajowego, który oświadczył gotowość zakupna całej emisyi po kursie 90 za 100, pod tym jednak warunkiem, aby pierwszy kupon przypadł do wypłaty już 1. Listopada 1884. Wydział krajowy warunki te przyjął, i w ten sposób powstała potrzeba zapłacenia już w r. 1884. kuponu w kwocie 22.257 zł., opłaty podatku dochodowego od wypłaconych kuponów 2.226 zł. i wydatków administracyjnych 643 zł., razem więc fundusz krajowy wydał 25.125 zł., która kwota w budżecie z przyczyn powyżej podanych nie była przewidzianą. Komisya budżetowa przyjmuje ten wydatek za uzasadniony, tem bardziej, że znajduje on częściowe pokrycie w 5% odsetkach, które Bank krajowy bonifikował funduszowi krajowemu od ceny kupna, o ile pieniądze te zostały na lokacyi w Banku krajowym.

Za emitowane obligacye pożyczki krajowej z r. 1884. w kwocie 1,000.000 nominalnej wartości uzyskał fundusz krajowy . . . . . 900.000 zł.

Z tej kwoty pokryto

niedobór roku 1882.	89.607 zł.	
„ „ 1883.	169.663 „	
„ „ 1884.	404.467 „	663.737 „
pozostałą zaś resztę		236.263 zł.

użyto na dalszą dotacyę kasy.

Przechodzimy do trzeciej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków funduszów samoistnych budżetem objętych, bo Sejm uchwala dla nich budżet dochodów i wydatków.

Fundusze: **domestykalny, kultury krajowej, stanowy sierociński, Aleksandra hr. Stadnickiego i podrzutków w Krakowie** nie potrzebują szczegółowego rozbioru. Bowiem zamknięcia rachunków tych funduszów drobne tylko i nieznaczne wykazują różnice między rzeczywistą wynikłością a kwotami w budżecie preliminowanemi, przyczem wszelkie zboczenia od preliminarza są przez Wydział krajowy dostatecznie wyjaśnione i należycie uzasadnione.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Przy uchwalaniu budżetu na r. 1884. Wysoki Sejmu wychodził z zapatrywania, że w ciągu r. 1884. Wydział krajowy przeprowadzi wykup wszystkich w obiegu jeszcze będących obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873. i z tego powodu tak na umorzenie pożyczki przez losowanie, jak i na opłatę kuponów i podatku dochodowego preliminował tylko kwotę potrzebną na jedno półrocze i to w ogólnej kwocie 36.453 zł. Gdy jednak z powodów przez komisyę budżetową przy sprawozdaniu o preliminarzu na r. 1886. szczegółowo omówionych, wykup ten dokonanym być nie mógł, zachodziła potrzeba wydatkowania tak na umorzenie przez losowanie, jak na opłatę kuponu i podatku dochodowego za dwa półrocza. Kwota w ten sposób wydana wynosiła 64.268 zł. więcej od kwoty preliminowanej o 27.815 zł. Dochody preliminowane na 14.500 zł. dały w rzeczywistości 16.521 zł., czyli więcej o 2.021 zł.

Wydatki tego funduszu wynosiły	64.268 zł.
Dochody „ „ „	16.521 „
Nadwyżka wydatków . .	47.747 zł.

pokryta z zapasu kasowego, z którego też powodu zapas ten, który wynosił z końcem r. 1883. kwotę 59.437 zł., zmniejszył się z końcem r. 1884. do kwoty 11.670 zł.

Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

W dochodach tego funduszu zarachowane są: dotacya z funduszu krajowego 20.000 zł., zwrot pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym 600 zł., 3% odsetki od pieniędzy lokowanych w Banku krajowym 652 zł. i odsetki zwłoki 6 zł., razem 21.258 zł. Z tych dochodów jak i z pozostałości kasowej z r. 1883. udzielono 8 powiatom pożyczki w ogólnej kwocie 27.000 zł.

Stan tego funduszu z końcem r. 1884.:

Pożyczki udzielone Wydziałom powiatowym . . .	30.400 zł.
Lokacya w Banku krajowem na 3%	20.470 „
razem .	50.870 zł.

Co do lokacyi w Banku krajowym komisya budżetowa odwołuje się do uwagi swojej zamieszczonej w sprawozdaniu o zamknięciu rachunków za rok 1883. a odnoszącej się do stopy procentowej.

Komisya budżetowa zdawszy w sposób powyższy sprawę z zamknięcia rachunków funduszu krajowego, funduszów ze skarbu krajowego dotowanych i funduszów budżetem objętych, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uchwała A.

Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków za rok 1884. funduszu krajowego i funduszów uposażonych ze skarbu krajowego, lub budżetem objętych.

Uchwała B.

Absolutoryum udzielone Wydziałowi krajowemu z rachunków funduszu krajowego i funduszów ze skarbu krajowego uposażonych za r. 1884., obejmuje także absolutoryum dla Rady szkolnej krajowej z rachunków działu wydatków funduszu szkolnego krajowego za r. 1884., z tem jednak zastrzeżeniem, że pod to absolutoryum nie podpadają kwoty: 15.500 zł. wydanych tytułem wynagrodzenia za przeprowadzenie likwidacyi funduszów szkolnych okręgowych za czas od 1874—1883. i 6.090 zł. wydanych tytułem wynagrodzenia za prowadzenie rachunków tych funduszów szkolnych w r. 1884.

We Lwowie dnia 11. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Dr. Bernard Goldman.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alleg. 157

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o budżecie krajowym na r. 1886.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy preliminował wydatki funduszu krajowego w ilości	.	3,628.502 zł.
dochody własne . . .	.	458.142 „
niedobór	.	3,170.360 zł.

Na pokrycie togo niedoboru proponował Wydział krajowy rozpisanie dodatku krajowego w ilości 32 centów od każdego złotego podatków.

Komisya budżetowa obliczyła wydatki na kwotę . . .	.	3,512.554 zł.
dochody własne na kwotę . .	.	504.237 „
niedobór „ . .	.	3,008.317 zł.

W porównaniu z preliminarzem Wydziału krajowego byłyby więc według projektu komisyi wydatki mniejsze o . . . . . 115.948 zł.
dochody większe o . . . . . 46.095 „
niedobór mniejszy o . . . . . 162.043 zł.

W skutek uchwał powziętych przez Wysoki Sejm na wniosek innych komisyj, wprawdzie przed zamknięciem budżetu, ale tak iż uchwalone sumy nie mogły już być zamieszczone w rubrykach budżetu, przybywają jeszcze wydatki w ilości 1.372 zł. Wiadomy więc do tej chwili niedobór wynosi właściwie 3,009.689 zł. Gdy jednak komisya proponuje pokryć z pozostałości pożyczki z r. 1883. wydatek na pożyczki, przeznaczone dla gmin na budowę koszar w kwocie 120.000 zł., przeto niedobór, mający być pokrytym za pomocą dodatków do podatków, przedstawia się ostatecznie w cyfrze 2,889.689 zł., i na pokrycie tego niedoboru komisya proponuje rozpisanie dodatku krajowego w ilości 30 centów.

W dziale wydatków obniżyła komisya sumy preliminowane przez Wydział krajowy:

w rubr. I.	Koszta zarządu o	2.909 zł.
„ X.	Drogi o	49.410 „
„ XI.	Zakłady krajowe o	812 „
„ XII.	Szupaśnictwo o	3 000 „
„ XIII.	Budowy wodne o	55.180 „
„ XIV.	Umorzenie pożyczek o	248 „
„ XV.	Gospodarstwo krajowe o	62.709 „
„ XVI.	Rozmaite wydatki o	1.135 „
	razem o . . .	175.403 zł.

W tymże dziale wydatków podwyższyła komisya sumy preliminowane przez Wydział krajowy:

w rubr. III.	Koszta leczenia o	5.000 zł.
„ VI.	Zakłady dobroczynności o	1.602 „
„ VII.	Oświata o	52.853 „
	razem o . . .	59.455 zł.

Z zestawienia sumy projektowanych zniżek z sumą projektowanych zwyżek wynika, iż komisya obniżyła ogół wydatków preliminowanych przez Wydział kraj. o sumę 115.948 zł. jak już wyżej wykazano. To obniżenie redukuje się jednak w skutek uchwał już przez Sejm powziętych do kwoty 114.576 zł.

W dziale dochodów komisya podwyższyła pozycye preliminowane przez Wydział kr.:

w rubr. IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych o . . .	33.095 zł.
„ V.	Zwroty zaliczek o	1.000 „
„ IX.	Dochody z Czernichowa o	12.000 „
	razem o . .	46.095 zł.

Zbyteczną może byłaby uwaga, że przy tem porównaniu projektów Wydziału kraj. i komisyi budżetowej nie brano w rachunek pozycyi 209 dochodów, wynoszącej 120.000 zł., bo pozycya taka nie znajdowała się wcale w preliminarzu Wydziału krajowego.

Usprawiedliwienie zmian przez komisyę proponowanych znajduje się w sprawozdaniach z rubryk budżetowych. Na tem miejscu komisya pozwala sobie wypowiedzieć w obec W. Sejmu, iż ze względu na położenie ekonomiczne, w jakiem się kraj znajduje, miała sobie za obowiązek wszelkich dołożyć usiłowań, aby uniknąć konieczności podwyższenia ilości centów opłacanych jako dodatek krajowy. Trudno przewidzieć, jak rychło i w jakim kierunku nastąpi zmiana w położeniu ekonomicznem rolnictwa i ogółu związanych z niem interesów, czy i kiedy bez obawy przeciążenia opodatkowanych będzie można pomyśleć o podwyższeniu dodatku krajowego. Nie ulega zaś wątpliwości, że wydatki funduszu krajowego będą z roku na rok wzrastać, tak jak dotychczas wzrastały. Pomimo oszczędności, posuniętej według przekonania komisyi do ostatnich granic możebności, komisya staje w obec W. Sejmu z sumą wydatków, większą w porównaniu z przeszłorocznym wnioskiem komisyi o 60.689 zł. Wysoki Sejm ma to wprawdzie w swej mocy zaniechać chwilowo niektóre inwestycye, albo je co do cyfry zredukować. Mądrości W. Sejmu musi być pozostawionem ocenienie w każdym poszczególnym wypadku, czy ztąd pożytek wyniknie, czy szkoda. Ale pominąwszy owe do pewnej miary dowolne nakłady na cele ekonomiczne, ciężą na funduszu krajowym zobowiązania, ustawami nań nałożone, od których dopełnienia Sejm uchylić się nie może, a które z natury swej co raz większych wymagają wydatków, jak szkoły ludowe, drogi, szpitale i t. p. Jeśli więc już dziś stanowczo wypowiedzieć można, że nieustanne podwyższanie dodatku od czterech bezpośrednich podatków, podwyższanie wzrastające w równej mierze, jak wzrastać będą wydatki, w krótkim

już czasie okaże się niemożebnem, jeśli z drugiej strony równie niemożebnem okazałoby się pokrywanie bieżących niedoborów pożyczkami, to należałoby wcześnie starać się obmyślić nowe źródła dochodu, opłaty mniej może dla ogółu uciążliwe, niż dodatki do podatków, które według istniejących ustaw służą także za podstawę do prestacyi na tyle innych, różnorodnych celów.

Co do wydatności jednego centa dodatku komisya spodziewa się, iż każdy cent dodatku uczyni 97.000 zł., to jest o 1.000 zł. więcej, niż komisya przypuszczała w roku ubiegłym. Wprawdzie Wydział krajowy, opierając się na rzeczywistym wyniku z r. 1884, spodziewa się wyższej nieco wydatności jednego centa dodatku, komisya jednak mniema, iż w obec znanych powszechnie stosunków ekonomicznych, przezorność nakazuje na rok bieżący w skromniejszych pod tym względem trzymać się granicach.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego ma być w r. 1886 pobieranym dodatek do podatków bezpośrednich po 30 centów od każdego złotego wal. austr. całej należytości tych podatków.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia w dziale zwyczajnych wydatków oszczędności jednej rubryki na potrzeby rubryk innych.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Smarzewski.

Sumaryusz dochodów i wydatków funduszu krajowego na rok 1886.

		Wniosek		z porównania	
		Wydziału krajowego	Komisyi budżetowej	więcej	mniej
	Dochody:	zł.	zł.	zł.	zł.
Rubr. I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—	—	—
„ II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	10.000	10.000	—	—
„ III.	Dochody z dróg krajowych	224.910	224.910	—	—
„ IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	14.082	47.177	33.095	—
„ V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	31.500	32.500	1.000	—
„ VI.	„ pożyczek	44.449	44.449	—	—
„ VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.320	5.320	—	—
„ VIII.	„ szkół i folwarku w Dublanach	34.915	34.915	—	—
„ IX.	„ „ „ w Czernichowie	36.475	48.475	12.000	—
„ X.	„ innych szkół krajowych	11.125	11.125	—	—
„ XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	600	—	—
„ XII.	Dochody z przelania do Skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866	20.771	20 771	—	—
„ XIII.	Rozmaite dochody	23.995	23.995	—	—
	Suma dochodów własnych	458.142	504.237	46.095	—
	Do tego:				
„ XIV.	Dochód z pożyczki krajowej z r. 1883, dla pokrycia wydatków na pożyczki dla miast budujących koszary dla c. k. wojska	—	120.000	120.000	—
	Razem dochody	458.142	624.237	166.095	
	Wydatki:				
Rubr. I.	Koszta reprezentacyi kraju	100.230	100.230	—	—
„ II.	„ zarządu	229.529	226.620	—	2.909
„ III.	„ leczenia	650 000	655.000	5.000	—
„ IV.	„ szczepienia	57.900	57.900	—	—
„ V.	Wydatki sanitarne	8.000	8.000	—	—
„ VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	9.072	10.674	1.602	—
„ VII.	„ na cele wykształcenia i oświaty	447.555	500.408	52.853	—
„ VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	11.410	11.410	—	—
„ IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	77.914	77.914	—	—
„ X.	Drogi krajowe	933.558	884.148	—	49.410
„ XI.	Dotacye dla zakładów krajowych	1.782	970	—	812
„ XII.	Wydatki na szupaśnictwo	30.000	27.000	—	3.000
„ XIII.	Budowy wodne	131.120	75.940	—	55.180
„ XIV.	Umorzenie pożyczek	434.821	434.573	—	248
„ XV.	Wydatki na cele gospodarstwa krajowego	319.277	256.568	—	62.709
„ XVI.	Rozmaite wydatki	186.334	185.199	—	1.135
	Suma wydatków	3,628.502	3,512.554	59.455	175.403
	Do tego:				115.948
	Dla 3. asystenta w Dublanach, uchwała Sejmu z 30/12 1885. (Rubr. XV) 672 zł.				
	Dar z łaski dla Fel. Korosteńskiej „ „ „ 21/12 „ („ VII) 100 „				
	Dla przygotow. rob. przy ekspl. torfu w Dubl. „ 11/1 1886. („ XV) 600 „	—	1.372	1.372	—
	Razem wydatki	3,628.502	3,513.926	1.372	115.948
	Z porównania: sumy wydatków — z dochodami		624.237		114.576
	okazuje się **niedobór** w kwocie		2,889.689		
	który ma być pokryty dodatkami do podatków.				
	Dodatki krajowe po 30 ct. od 1 zł. w. a. podatku (przyjmując od 1 ct. dodatku 97.000 zł.) uczynią		2,910.000		
	Różnica stanowi **nadwyżkę doohodów** w kwocie		20.311		

Dział I.

Dochody.

(Sprawozdawca: poseł Chrzanowski).

Rubryka 1.

Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych
z końcem 1884. przekazana na dochód 1886.

Zamknięcia rachunków z lat od 1877. do 1884. włącznie, zbadane przez komisyę budżetową i zatwierdzone przez Wysoki Sejm, wykazały w każdym roku przewyżkę wydatków nad dochody, t. j. niedobory, z wyjątkiem jedynie r. 1881., zamkniętego dość znaczną przewyżką dochodów nad wydatki, czyli pozostałością z rachunków, z której 140.000 zł. przekazała Wysoka Izba na wyposażenie kasy krajowej. Niedobory w latach 1877. do 1880. włącznie pokryto funduszami wyznaczonymi na ten cel przez Wysoki Sejm. Na pokrycie niedoborów w latach 1882., 1883. i 1884. przewidzianych przez komisyę budżetową, a wynoszących 89.607 zł. 12 ct., 169.663 zł. 10 ct. i 404.466 zł. 96 ct., razem sumę 663.737 zł. 18 ct., jak to wykazują zamknięcia rachunków za te lata, przeznaczył Wysoki Sejm uchwałą z 20. Października 1883. r. pożyczkę miliona złotych w. a., którą zaciągnięto przez wydanie obligacyj pożyczki krajowej na tę sumę miliona zł., a przyniosła w gotówce 900.000 zł. Resztę pieniędzy z tej pożyczki, pozostałą po pokryciu niedoborów z 1882., 1883. i 1884. a wynoszącą 236.232 zł. 82 ct., przekazał Wysoki Sejm tąż uchwałą z 20. Października 1883. na powiększenie uposażenia kasy krajowej.

Taki stan rzeczy wykazuje, że kasa krajowa uposażona jest sumą 376.262 zł. 82 ct., lecz nie ma żadnej pozostałości z rachunków z lat ubiegłych aż po koniec 1884. r. i komisya budżetowa, zgodnie z Wydziałem krajowym, wnosi:

Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych . . . . . —

Rubryka II.

Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent.

Komisya budżetowa, aby obliczyć przybliżenie dochód, który przynieść mogą w 1886. r. pieniądze krajowe umieszczane chwilowo na procent, zbadała i przedstawia Wysokiemu Sejmowi, jaki jest stan zapasów kasowych i sum krajowych, które można i należy oprocentować chwilowo w 1886. r. na dochód skarbu krajowego, o ile nie będzie potrzeba ich użyć na pokrywanie przewyżki chwilowej wydatków bieżących nad bieżące dochody.

Kasa krajowa uposażona jest obecnie, na mocy uchwał sejmowych, sumą 376.262 zł. 82 ct., z której ma pokrywać wydatki bieżące w tych okresach roku gdy dochody wpływają

w sumach mniejszych od wydatków, a którą może umieszczać i umieszcza na procent o ile wydatki bieżące nie przewyższają bieżących dochodów; a nadto kasa krajowa umieszcza chwilowo na procent rzadko zdarzającą się przewyżkę bieżących dochodów nad bieżące wydatki. Jednak niedobory chwilowe, t. j. chwilowe przewyżki wydatków bieżących nad dochody bieżące są zwykle bardzo znaczne i trwają przez większą część roku, zanim spóźnione dochody wpłyną i chwilowy niedobór pokryją. Wymienione uposażenie kasy krajowej nie byłoby wcale wystarczyło tak w 1884. jak i w 1885. r. na pokrycie połowy nawet tych chwilowych niedoborów, gdyby nie znajdowały się w kasie krajowej, oprócz jej uposażenia, inne jeszcze sumy krajowe, mianowicie reszta pożyczki krajowej z 1883. r. i niewydane jeszcze reszty kwot wyznaczonych w budżecie na pożyczki dla miast budujących koszary. Albowiem jak w latach poprzednich, tak i w 1885. r. w skutek opóźnionego jeszcze więcej wpływu dochodów z dodatku krajowego, chwilowa przewyżka bieżących wydatków nad bieżące dochody dochodziła w miesiącach letnich do miliona zł., z końcem Października 1885. r. wynosiła jeszcze 651.178 zł., zaś przez większą część roku wynosiła do pół miliona zł. w. a. Przeto nie mogłoby uposażenie kasy krajowej sumą 376.262 zł. wystarczyć, jak wspomnieliśmy, na pokrycie tymczasowej w kilku okresach roku przewyżki bieżących wydatków nad bieżące dochody, gdyby w kasie krajowej nie znajdowały się jeszcze inne sumy krajowe.

Albowiem jest jeszcze dzisiaj reszta z wielkiej pożyczki krajowej zaciągniętej w 1883. r. na trzy cele ściśle oznaczone w uchwale sejmowej, mianowicie: na uposażenie Banku krajowego sumą 1,025.000 zł., na wypłatę zasiłku przyrzeczonego przez kraj dla ułatwienia budowy drogi żelaznej transwersalnej wynoszącego 1,000.000 zł. i na konwersyę dawniejszej pożyczk z 1873 r. zaciągniętej pod uciążliwymi dla kraju warunkami. Pożyczka ta krajowa z 1883. r., powzięta przez wydanie obligacyj w imiennej wartości 3,800.000 zł, przyniosła w gotówce 3,420.000 zł.; suma ta umieszczona na procent zaraz w 1883. r. przed jej użyciem na cele wymienione, dała w owym roku dochodu 15.651 zł. 64 ct., a odpowiednio uchwale sejmowej, dołączono ten dochód do funduszu pożyczkowego, który przeto wynosił 3,435.651 zł. 64 ct. Z sumy tej wydano: na uposażenie Banku krajowego 1,025.000 zł.; na zasiłek dla wykupienia gruntów pod drogę żelazną transwersalną 1,100.000 zł.; na wykupno w ciągu 1883. i 1884. r. obligacyj pożyczki krajowej z 1873. r.: 718.723 zł. 25 ct.; na druk obligacyj pożyczkowych z 1883. i na koszta administracyjne 4.034 zł. 55 ct. Przeto z funduszu pożyczki krajowej z 1883. wydano ogółem do końca 1884. r. na powyższe trzy cele, na które przeznaczoną była: 2,847.757 zł. 80 ct. Ponieważ zaś w ciągu 1885. r. do dziś dnia nie wydano już nic na trzeci cel, t. j. na wykup obligacyj pożyczki z 1873. r., pozostało więc jeszcze z końcem 1885. r. z funduszów pożyczki z 1883. r. 587.893 zł. 84 ct. Według obowiązującej dotychczas uchwały sejmowej, ma być ta reszta funduszu pożyczkowego z 1883. r. użyta na wykupno obligacyj pożyczki z 1873. r. będących dotąd w obiegu, a których imienna wartość wynosi 590.200 zł. Ponieważ jednak cena obligacyj pożyczki krajowej z 1873. r. znacznie się podniosła, i w ciągu 1885. r. nie wykupił Wydział krajowy dobrowolnie ani jednej obligacyi tej pożyczki z 1873. r., zaś nie wykonał lub nie mógł wykonać przymusowego ich wykupna przez wylosowanie naraz znacznej ilości tych obligacyj, jak to początkowo zamierzano, — przeto komisya budżetowa w sprawozdaniu swojem o budżecie na r. 1886. funduszu pożyczki z 1873. r. wnosi, aby Wysoka Izba poleciła Wydziałowi krajowemu odstąpić od niewykonanego zamiaru wykupienia przymusowego obligacyj pożyczki z 1873. r., jednak bez zmiany celu użycia reszty pożyczki z 1883. r. na spłatę reszty wylosowywanych corocznie obligacyj pożyczki z 1873. r. Na ten więc cel trzeba w 1886. r. użyć 20.500 zł. z reszty pieniędzy pochodzących z pożyczki 1883. r. Powtóre, zapewne Wysoki Sejm przyjmie wniosek komisyi budżetowej, która proponuje, aby z tej pozostałej reszty pożyczki z 1883. r. użyć tymczasowo 120.000 zł. dla pokrycia wydatku na pożyczki dla miast budujących koszary dla wojska, i która wstawia tę kwotę 120.000 zł. w XIV. rubryce

dochodów roku 1886. Jeżeli Wysoka Izba uchwali te oba wnioski, jak ufa komisya budżetowa, pozostanie w 1886. r. reszta pożyczki z 1883. r. w sumie 447.393 zł. 84 ct., którą należy umieścić w 1886. r. na procent o ile uposażenie kasy krajowej kwotą jeszcze na ten cel niedostateczną, pokrywać będzie w r. b. przewyżkę bieżących wydatków nad bieżące dochody.

Wreszcie są jeszcze teraz z początkiem Stycznia 1886. r. niewydane reszty sum wyznaczonych w budżetach na 1882., 1883., 1884. i 1885. r. na pożyczki dla miast budujących koszary. Albowiem w budżetach tych na cel wspomniony wyznaczone sumy wynosiły razem 420.000 zł., zaś wydano istotnie do 1. Stycznia 1886. r. na pożyczki dla miast 204.500 zł., przeto z dniem 1. Stycznia pozostała z tych sum reszta wynosi 215.500 zł. Wprawdzie jeszcze do 1. Lipca 1886. r. wydaną będzie zapewne znaczna część tej sumy; o ile zaś wydaną nie zostanie, oprocentować ją należy na rzecz skarbu krajowego.

Jednak chociaż w ciągu roku ubiegłego 1885. istniały wszystkie powyższe sumy, t. j. uposażenie kasy krajowej (276.262 zł.), reszta pożyczki z 1883. (587.893 zł.) i niewydane reszty kwot wyznaczonych na pożyczki dla miast budujących koszary, które to sumy umieszczano chwilowo na procent, o ile nie pokrywano temi sumami przewyżki wydatków bieżących nad dochody bieżące, — jednak te przewyżki wydatków nad dochody były tak znaczne i trwały przez tak długie okresy roku, że dochód z oprocentowania chwilowego sum wyżej wymienionych przyniósł zaledwie w ciągu pierwszych 6 miesięcy 1885. r. 6.388 zł. 18 ct., jak dowodzi wykaz szczegółowy dochodu z chwilowego oprocentowania pieniędzy krajowych, ułożony przez bióro rachunkowe Wydziału krajowego.

Komisya budżetowa przedstawiwszy taki stan rzeczy, a zarazem sądząc, że lepiej dochody za nisko niż za wysoko preliminować, wnosi, zgodnie z Wydziałem krajowym:

Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent . . . **10.000 zł.**

Rubryka III.

Dochody z dróg krajowych.

Na podstawie wniosków swoich co do przewidzianych wydatków na drogi krajowe i dochodów z tychże dróg w 1886 r., które to wnioski przedstawia komisya budżetowa Wysokiemu Sejmowi w oddzielnej rubryce budżetu, wpisawszy w dziale wydatków wszystkie wydatki na drogi krajowe oraz na zasiłki bezzwrotne dla dróg powiatowych i gminnych, wpisuje w tę rubrykę działu dochodów dochody z dróg krajowych w 1886. r. jak następuje:

1. Dochód z myt na drogach krajowych	214.000 zł.
2. Odsetki za zwłokę w opłacie myt	350 „
3. Grzywny za przestępstwa drogowe	160 „
4. Datki dobrowolne na budowę dróg:	
a) od stron prywatnych na budowę dróg krajowych	10.000 „
b) od skarbu państwa na utrzymanie drogi z Krynicy do Muszyny . .	400 „

Przeto komisya wnosi:

Dochody z dróg krajowych . . . . . **224.910 zł**

Rubryka IV.

Nadwyżki dochodów zwracane przez zakłady uposażone z skarbu krajowego.

W roztrząśniętych przez komisyę budżetową budżetach wydatków i dochodów w 1886 r. zakładów uposażonych z skarbu krajowego, przewidziane są następujące przewyżki dochodów tych zakładów nad ich wydatki, które według zasad przyjętych, wpłynąć powinny napowrót do dochodów skarbu krajowego:

1. od funduszu policyi krajowej . . . . . 5.798 zł.
2. „ szpitala św. Łazarza w Krakowie . . . . . 24.672 „
3. „ „ powszechnego lwowskiego . . . . . 5.700 „
4. „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie . . . . 11.007 „

Przeto komisya wnosi:

Nadwyżki dochodów zwracane do skarbu krajowego przez zakłady uposażone z tegoż skarbu . . . . . **47.177 zł.**

Rubryka V.

Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.

W tej rubryce dochodów wpisuje się zwroty w roku budżetowym zaliczek danych w latach poprzednich: 1. urzędnikom krajowym na płace; 2. szpitalom powszechnym na rachunek ich uposażenia; 3. zaliczone przed 1875. r. przez skarb krajowy w zastępstwie gmin połowy wydatków za leczenie w szpitalach ubogich chorych; 4. zwroty zaliczek danych w sprawach budowy i utrzymania dróg; 5. wreszcie zwroty różnych innych zaliczek.

1. Dochód ze zwrotu zaliczek danych urzędnikom krajowym obrachowuje komisya budżetowa, zgodnie z Wydziałem krajowym na . . . . . 9.000 zł. a to na podstawie przeciętnego dochodu z trzech lat ostatnich.

2. Dochód ze zwrotu zaliczek przez szpitale powszechne preliminuje Wydział krajowy w kwocie 10.000 zł. Jednak komisya budżetowa zważywszy, że przeciętny dochód z trzech lat ostatnich w tej pozycyi wynosił 13.181 zł., a nie zmniejsza się stopniowo; powtóre zważywszy, że w ostatniem trzechleciu najmniejszy dochód z tego źródła w 1883. r. wynosił 12.919 zł., zaś pragnąc raczej za nisko niż za wysoko preliminować przyszłe dochody, preliminuje na tej samej podstawie co w poprzedniej pozycyi, t. j. niżej dochodu przeciętnego, dochód ze zwrotu zaliczek przez szpitale . . . . . 12.000 „

3. Największa dawniej w tej rubryce pozycya dochodu, mianowicie dochód ze zwrotu przez gminy zaliczonej za też gminy przed 1875. r. z skarbu krajowego połowy kosztów leczenia w szpitalach chorych ubogich z tychże gmin, zmniejszyła się bardzo i zmniejsza się corocznie, bo zmniejsza się zaległa u gmin należytość z tego tytułu; albowiem od 1875. r. wszystkie wydatki za leczenie ubogich chorych pokrywa skarb krajowy. Przeto dochodu tego w 1886. r. nie można obrachowywać na podstawie przeciętnego dochodu z trzech lat ostatnich, gdyż byłby za wysoko obrachowany, jak to uczynił Wydział krajowy preliminując na tej podstawie 6.000 zł. na r. 1886. Komisya wykazawszy powyższym wywodem, iż dochód z tego źródła coraz bardziej wysychającego zmniejsza się stopniowo i zmniejszać się dalej musi, przewiduje, że zwrot tych zaliczonych za gminy kosztów leczenia przyniesie w 1886. r. mniej niż rzeczywiście przyniósł w 1884 r. 5.432 zł., i preliminuje w tej pozycyi . . . . . 5.000 „

4. Dochód ze zwrotu zaliczek danych w sprawach drogowych obrachowuje komisya na podstawie przeciętnego dochodu, zgodnie z Wydziałem krajowym, na 2.500 „

5. Dochód ze zwrotów rozmaitych, preliminuje na tejże podstawie, zgodnie z Wydziałem krajowym, na . . . . . 4.000 „

Przeto wnosi:

Zwroty zaliczek z lat ubiegłych . . . . . **32.500 zł.**

Rubryka VI.

Spłaty pożyczek i odsetek od pożyczek.

Pożyczki z skarbu krajowego zaciągnięte, których spłata i od których odsetki zapisywane bywają w tej rubryce dochodów, są trojakiego rodzaju: 1. Pożyczki udzielone z skarbu krajowego gminom, korporacyom i osobom prywatnym na mocy oddzielnych co do każdej pożyczki uchwał Wysokiego Sejmu; 2. pożyczki udzielone przez Wydział krajowy miastom na budowę koszar dla wojska, z ogólnej sumy wyznaczonej w każdorocznym budżecie na ten cel przez Wysoką Izbę; 3. pożyczki udzielone przez Wydział krajowy spółkom przemysłowców i pojedyńczym przemysłowcom i rękodzielnikom z ogólnej sumy wyznaczanej corocznie przez Sejm w budżecie na pożyczki dla podniesienia przemysłu rękodzielniczego.

Co do pierwszego rodzaju pożyczek. Odpowiednio umowom i planom umorzenia pożyczek zaciągniętych z skarbu krajowego za oddzielnemi uchwałami Wysokiego Sejmu przez gminy, korporacye i osoby prywatne, powinny wpłynąć do tegoż skarbu w ciągu 1886. r. raty spłacanych kapitałów i odsetki od pożyczek, wyszczególnione w projekcie budżetu przedłożonym przez Wydział krajowy, w rubryce VI. od pozycyi 14 do 25 włącznie.

Komisya budżetowa zbadawszy te pozycye, w których dochody obrachowane przez Wydział krajowy wynoszą razem 6.163 zł., zgadza się zupełnie co do każdej pozycyi z wnioskami Wydziału krajowego, bo przekonała się, że w pozycyach tych zapisane są zwroty pożyczek i odsetki od nich odpowiednio prawomocnym umowom zawartym na mocy wspomnionych uchwał sejmowych. Wnosi więc zapisanie w tych pozycyach kwot według wniosków Wydziału krajowego.

Pozycya 26 obejmuje spłatę w 1886 r. drugiego rodzaju pożyczek, t. j. udzielonych przez Wydział krajowy miastom na budowę koszar dla wojska, z sum wyznaczonych na te pożyczki przez Wys. Sejm w budżetach począwszy od r. 1882. Mianowicie Wys. Sejm wyznaczył na te pożyczki dla miast uchwałą z 21. Października 1881. r. 60.000 zł., a następnie uchwałami z 28. Września 1882. w budżecie na 1883., z 19. Października 1883. w budżecie na 1884., z 27. Września 1884. w budżecie na 1885. r. po 120.000 zł. Przeto (nie licząc nawet dwóch kwot także po 120.000 zł., które Sejm uchwałą z 27. Września 1884. r. polecił wstawić w budżety na 1886. i 1887. r.) wyznaczone już w budżetach do końca 1885. r. kwoty na pożyczki bezprocentowe miastom dla budowania koszar dla wojska, wynoszą ogółem 420.000 zł. w. a. Lecz z tych sum udzielił i wypłacił Wydział krajowy w 1882., 1883., 1884. i 1885. do dziś dnia pożyczki, na wspomniony cel, następującym tylko miastom: Brzeżanom 22.000 zł., Przemyślowi 25.000 zł., Rzeszowowi 20.000 zł., Sanokowi 10.000 zł., Trembowli 10.000 zł., Złoczowowi 6.000 zł., Gródkowi 20.000 zł., Kołomyi 30.000 zł., Czortkowowi 1.500 zł., Stanisławowi 60.000 zł.; razem 204.500 zł. Pozostało przeto w kasie krajowej z końcem 1885. r. z pieniędzy wyznaczonych w budżetach do 1886 r. na pożyczki dla miast budujących koszary 215.500 zł. nie wydanych do dziś dnia na te pożyczki. Jednak z pożyczek udzielonych dotychczas miastom na budowę koszar w ogólnej sumie 204.500 zł., spłata pożyczki danej miastu Stanisławów w kwocie 60.000 zł., rozpocznie się dopiero 1. Stycznia 1887. r. tak, iż pożyczki, których częściowa spłata ratami przypada w r. 1886., wynoszą tylko 144.500 zł. Odpowiednio umowom zawartym z miastami zaciągającemi te pożyczki, częściowa ich spłata w 1886 r. przynieść powinna 11.159 zł. Przeto komisya budżetowa, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Pozycya 26, spłata pożyczek na budowę koszar . . . . . 11.159 zł.

W pozycyach od 27ej do 68ej włącznie zapisany jest dochód z spłaty pożyczek i dsetek od pożyczek trzeciego rodzaju, to jest z spłaty pożyczek udzielonych przez Wydział krajowy spółkom rękodzielników lub pojedyńczym przemysłowcom z ogólnych sum wyznaczo-

nych w budżecie przez Sejm na pożyczki dla podniesienia przemysłu. Komisya budżetowa zbadawszy te pozycye dochodów, wynoszące razem 27.127 zł., wnosi zapisanie ich bez zmiany w budżecie na r. 1886. Cały więc przewidziany w 1886 r. dochód z spłaty pożyczek wszystkich trzech rodzajów i z odsetek od nich, wynosić ma 44.449 zł. Przeto komisya budżetowa, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, wnosi:

Dochód z spłaty pożyczek i odsetek od nich . . . . . **44.449 zł.**

Rubryka VII.

Dochody szkoły gospodarstwa leśnego we Lwowie.

Na mocy przedłożonego już Wys. Sejmowi projektu oddzielnego budżetu wydatków i dochodów tej szkoły na r. 1886., komisya budżetowa wstawia w tę rubrykę następujące dochody własne tej szkoły:

a) zasiłek z skarbu państwa	5.000	zł.
b) opłaty od uczniów	300	„
c) czynsz dzierżawny z ogrodu na Szumanówce	20	„
razem . .	5.320	zł.

Przeto komisya wnosi:

Dochody własne szkoły gospodarstwa leśnego . . . . . **5.320 zł.**

Rubryka VIII.

Dochody szkół rolniczych krajowych w Dublanach i z folwarku Dublany.

Komisya budżetowa wpisuje w tę rubrykę dochodów, odpowiednio projektowi oddzielnego budżetu wydatków i dochodów tych szkół rolniczych, przedłożonemu przez nią Wys. Sejmowi, następujące pozycye:

a) dochód wyższej szkoły rolniczej	14.391	zł.
b) dochód szkoły parobków i dozorców gospodarskich	2.844	„
c) dochód kursu gorzelnictwa	1.240	„
d) dochód z folwarku Dublany	16.440	„
przeto *dochody własne szkół rolniczych w Dublanach i folwarku tamże* . . .	**34.915**	zł.

Rubryka IX.

Dochody szkół rolniczych w Czernichowie i z folwarku Czernichów.

Komisya budżetowa, odpowiednio projektowi oddzielnego budżetu wydatków i dochodów tej szkoły rolniczej na r. 1886., który przedstawia równocześnie Wys. Sejmowi, wpisuje w tę rubrykę dochodów następujące pozycye:

a) dochód średniej szkoły rolniczej	17.600	zł.
b) dochód szkoły ogrodniczej	2.525	„
c) dochód z folwarku	28.350	„
przeto *dochody własne szkół rolniczej i ogrodniczej w Czernichowie i folwarku tamże*	**48.475**	zł.

Rubryka X.

Dochody innych szkół krajowych.

Na podstawie oddzielnych preliminarzy wydatków i dochodów tych szkół w 1886. r. przedłożonych Wys. Sejmowi, wpisuje komisya w tę rubrykę dochodów następujące pozycye:

a)	dochód niższej szkoły rolniczej w Horodence	3.210 zł.
b)	„ „ „ „ w Jagielnicy	3.840 „
c)	„ „ „ „ w Kobiernicach	4.075 „
przeto *dochody innych szkół krajowych*		**11.125** zł

Rubryka XI.

Należytość za sprawdzanie rachunków aptekarskich.

Szpitale krajowe zwracają skarbowi krajowemu za sprawdzanie rachunków aptekarskich, wykonywane kosztem tegoż skarbu, kwotę odpowiednią liczbie sprawdzonych rachunków. Komisya na podstawie przeciętnego dochodu z lat ostatnich, a zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, wnosi:

należytość za sprawdzanie rachunków aptekarskich . . . . . **600** zł.

Rubryka XII.

Dochód z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi udzielonej przez kraj w 1866. roku.

Wysoki Sejm uchwalił w roku zeszłym, na wniosek komisyi budżetowej, aby pozostałą resztę tego funduszu przelać do skarbu krajowego, który ponosi już ciężar obciążający resztę tego funduszu, a zarazem Sejm polecił, aby zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym z tego funduszu zapomogowego, wpływały do skarbu krajowego i aby dochód z tego źródła zamieszczać w każdorocznym budżecie, dopóki cała należytość nie będzie spłaconą.

Ponieważ według planów spłaty pomienionych pożyczek bezprocentowych, przypadające do zapłacenia w 1886. r. raty wynoszą razem 20.064 zł., a dochód z odsetek za zwłokę w spłaceniu rat wynosi przecięciowo 707 zł., przeto komisya budżetowa, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, wnosi:

Dochód ze zwrotu pożyczek udzielonych z pożyczki 1866. r. Wydziałom powiat. **20.771** zł.

Rubryka XIII.

Dochody rozmaite.

W tej rubryce zamieszczone są oprócz dochodów przypadkowych, także dochody których nie można zaliczyć do żadnej z istniejących w budżecie rubryk.

Komisya budżetowa, zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, wpisuje w tę rubrykę następujące pozycye dochodów:

1. Dochód z taks za wyciągi z archiwów krajowych na podstawie przecięciowego dochodu . . . . . 500 zł.

2. Zasiłek udzielany ze skarbu państwa dla bióra melioracyjnego przy Wydziale krajowym, z sumy wyznaczonej w budżecie państwowym, a to odpowiednio reskryptowi Ministerstwa rolnictwa z 30. Września 1881. r. . . . . 1.000 „

3. Z sumy 33.000 zł. wypłacanej z skarbu państwa jako zasiłek na budowę gmachu dla szkoły rolniczej w Dublanach, przypada w 1886. r. trzecia rata w kwocie . . . . . 8.250 zł.

4. Z sumy 11.000 zł. wypłacanej z skarbu państwa na założenie i urządzenie niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, przypada do wypłaty w 1886. r. druga rata w kwocie 4.400 zł., przeto wstawia się ją w tej pozycyi budżetu . . . 4.400 „

5. Dochody przypadkowe:

a) ze sprzedaży książek i druków . . . . . 700 „

b) ze sprzedaży aktów szkartowanych i wzorów drukowanych . . 100 „

c) z kar za zwłokę w spłacie różnych należytości . . . . . 60 „

d) różne drobne dochody . . . . . 90 „

W tych czterech podpozycyach wpisano kwoty na zasadzie przecięciowego dochodu.

6. Aby ułatwić skarbowi krajowemu złożenie żądanego zasiłku (w kwocie 1,100.000 zł.) na wykupno gruntów pod drogę żelazną transwersalną, złożyły różne Wydziały Rad powiatowych, przez których powiaty miała ta kolej przechodzić, deklaracye, w których zobowiązały się wypłacić pewne datki na wykupno gruntów pod tę drogę żelazną. Otóż w 1886. r. powinny Wydziały powiatowe wnieść do skarbu krajowego następujące raty roczne dla spłacenia tych przyrzeczonych datków:

a)	z powiatu buczackiego	1.370 zł. 30 ct.	
b)	„ czortkowskiego	528 „ 99 „	
c)	„ gorlickiego	675 „ 99 „	
d)	„ jasielskiego	1.681 „ 07 „	
e)	„ krośnieńskiego	746 „ 78 „	
f)	„ limanowskiego	469 „ 17 „	
g)	„ nowotargskiego	361 „ 34 „	
h)	„ sanockiego	796 „ — „	
i)	„ stanisławowskiego	944 „ 22 „	
j)	„ tłumackiego	717 „ 69 „	
k)	„ zaleszczyckiego	603 „ 40 „	
	razem		8.895 „

Odpowiednio więc kwotom wpisanym w powyższych sześciu pozycyach rozmaitych dochodów, komisya budżetowa wnosi:

Dochody rozmaite . . . . . **23.995 zł.**

Rubryka XIV.

Z pozostałej reszty pożyczki krajowej z 1883 r. kwota 120.000 zł. w. a., na uchwalone w tejże samej kwocie pożyczki dla miast budujących koszary dla wojska.

Sejm uchwałą z 27. Września 1884. r. polecił wstawiać corocznie w budżet przez następne trzy lata po 120.000 zł. na pożyczki dla miast budujących koszary dla wojska, a odpowiednio tej uchwale wstawił Wydział krajowy i komisya budżetowa w XVI. rubryce wydatków kwotę 120.000 zł. na te pożyczki. Jednak właściwą jest rzeczą, aby pożyczki miastom budującym koszary dla wojska udzielał skarb krajowy, nie z pieniędzy zebranych drogą opodatkowania, lecz z funduszu pożyczki krajowej; albowiem w ten sposób skarb krajowy a raczej kraj jest tylko pośrednikiem, który ułatwia miastom zaciągnienie pożyczek na cel powyższy, a ponosi jedynie ciężar opłacenia procentów od kwot pożyczonych miastom, które budując koszary dla wojska, ponoszą znów ciężar włożony po części na kraj cały. W podobny sposób pokrył już

Sejm ten wydatek na r. 1885., lecz drogą oddzielnej pożyczki, która pod względem finansowym byłaby mniej korzystną, jak użycie na ten cel części z reszty pożyczki z r. 1883 r., która to reszta wynosi dzisiaj 587.893 zł.

Z tych powodów komisya budżetowa wnosi:

Z pozostałej reszty pożyczki krajowej z 1883. r. dla pokrycia wydatku uchwalonego na pożyczki bezprocentowe dla miast budujących koszary dla wojska . . . . **120.000 zł.**

Suma dochodów z rubryk.

I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	zł.
II.	Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent	10.000	„
III.	Dochód z dróg krajowych	224.910	„
IV.	Nadwyżka dochodów zwracana przez zakłady uposażone z skarbu krajowego	47.177	„
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	32.500	„
VI.	Spłaty pożyczek i odsetek od nich	44.449	„
VII.	Dochody własne szkoły gospodarstwa leśnego we Lwowie	5.320	„
VIII.	Dochody własne szkół rolniczych krajowych w Dublanach i folwarku Dublany	34.915	„
IX.	Dochody własne szkół rolniczych krajowych w Czernichowie i folwarku Czernichów	48.475	„
X.	Dochody innych szkół krajowych	11.125	„
XI.	Należytość za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	„
XII.	Wpływy w skutek przelania do skarbu krajowego reszty funduszu zapomogi udzielonej przez kraj w 1866. r.	20.771	„
XIII.	Dochody rozmaite	23.995	„
XIV.	Kwota 120.000 wzięta z reszty funduszu pożyczki krajowej z 1883 r. dla pokrycia wydatku uchwalonego na pożyczki dla miast budujących koszary dla wojska.	120.000	„
	Razem . .	624.237	zł.

We Lwowie dnia 2. Stycznia 1886.

Za przewodniczącego:
Artur Potocki.

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski.

Rubryka I.

Koszta reprezentacyi kraju.

Na wydatki tą rubryką objęte preliminuje Wydział krajowy kwotę 100.230 zł., a więc równą kwocie uchwalonej na rok 1885.

Wynikłość z roku 1883. przedstawia sumę 85.988 zł., — zaś z roku 1884. sumę 97.625 zł.

Ze względu jednak, że wydatki na Sejm krajowy zależne są od czasu każdorocznego trwania Sejmu i pory roku, w której się Sejm zbiera, — zaś wydatki na zastępców Wydziału krajowego zależne są również od okoliczności nie dających się naprzód przewidzieć:

Komisya budżetowa przedstawia Wysokiemu Sejmowi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w rubryce I. do przyjęcia:

A) Sejm krajowy.

Koszta podróży pp. Posłów	6.700 zł.
Dyety pp. Posłów	36.000 „
Koszta druków	11.000 „
Spisywanie sprawozdań	4.200 „
Pisarze dzienni	650 „
Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200 „
Służba	850 „
Opał	1.300 „
Oświetlenie	950 „
Zapuszczanie i mycie podłóg	120 „
Potrzeby kancelaryjne	160 „
Rozmaite drobne wydatki	100 „
	63.230 zł.

B) Wydział krajowy.

Marszałek krajowy	6.000 zł.	
i dodatek na reprezentacyę	4.000 „	10.000 zł.
Sześciu Członków Wydziału po 4.000 zł.		24.000 „
Zastępcy		2.000 „
Dodatek dla Członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka Zastępcą do kierownictwa w Wydziale		1.000 „
		37.000 zł.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydatki rubryką I. budżetu objęte sumę **100.230** zł.

Rubryka II.

Koszta zarządu.

W rubryce tej preliminuje Wydział krajowy na płace stałe wraz z dodatkami aktywalnymi (poz. 17 do 23 włącznie) sumę 130.333 zł., wyższą od sumy uchwalonej na rok 1885. o 131 zł.

Różnica ta pochodzi ze zmniejszenia liczby sekretarzy w oddziale konceptowym o jednego z płacą 2.000 zł. i dodatkiem aktywalnym 360 zł., natomiast z powiększonego wydatku na pisarzy dziennych przy oddziale statystycznym o 689 zł. i przez wzmocnienie sił oddziału konceptowego o jednego koncepistę z płacą 1.300 zł. i z dodatkiem aktywalnym 240 zł.

Zmniejszenie oddziału konceptowego o jednego sekretarza a powiększenie o jednego koncepistę uważa komisya budżetowa za usprawiedliwione i zgodne z uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 4. Października 1878 r.

Większy wydatek na pisarzy dziennych przy oddziale statystycznym o kwotę 689 zł. tłómaczy Wydział krajowy utworzeniem osobnego oddziału statystycznego dla przemysłu i handlu.

Kwota preliminowana na pisarzy dziennych tego oddziału wynosi 2.153 zł., a mianowicie:

1 pisarz z płacą dzienną	.	1 zł. 80 ct.	. 657 zł. — ct.
1 „ „ „ „	.	1 „ 40 „	. 511 „ — „
1 „ „ „ „	.	1 „ — „	. 365 „ — „
1 „ „ „ „	.	1 „ 70 „	. 620 „ 50 „
	razem		. 2.153 zł. 50 ct.

Komisya budżetowa sprawdziwszy, że pisarz pobierający dziennie 1 zł. 80 ct. zmarł, a na jego miejsce wszedł pisarz z płacą dzienną 1 zł. 20 ct., bierze za podstawę stan rzeczywisty i zmniejsza preliminowaną sumę o kwotę 219 zł.

Wnosi zarazem przeniesienie całej sumy 1.934 zł. 50 ct. przeznaczonej dla pisarzy dziennych oddziału statystycznego pod pozycyę 24 „Diurniści“.

W skutek tego suma płac z dodatkami aktywalnymi preliminuje się na 128.180 zł.

Pozycyę 24 „Dyurniści“ preliminuje Wydział krajowy w wysokości uchwalonej na rok 1885. Komisya budżetowa przenosząc płacę pisarzy dziennych oddziału statystycznego do tej pozycyi podwyższa ją o kwotę 1.934 zł. 50 ct. i preliminuje łącznie 34.806 zł.

W pozycyi 23 f) preliminuje Wydział krajowy na dodatki pięcioletnie dla urzędników sumę 11.589 zł., mniej o 2.591 zł. od sumy uchwalonej na rok 1885. Różnica ta uzasadnioną jest stanem faktycznym w zastosowaniu uchwały sejmowej z dnia 3. Stycznia 1874. r.

W tej samej pozycyi 26 g) „Dodatki osobiste“ wnosi komisya budżetowa skreślenie kwoty 76 zł., preliminowanej jako dodatek osobisty dla asystenta konceptowego Kucharskiego, również skreślenie kwoty 295 zł., preliminowanej jako dodatek osobisty dla asystenta konceptowego Wilczyńskiego, ponieważ urzędnicy ci zamianowani zostali adjunktami konceptowymi z poborami wykazanymi przy pozycyi 17 d).

W skutek tego preliminuje się pozycyę 26 w kwocie 13.214 zł.

W pozycyi 29 „Pensye i zaopatrzenia“ preliminuje Wydział kwotę 10.546 zł., w porównaniu do kwoty uchwalonej na r. 1885. więcej o 1.307 zł.

Różnica ta jest wytłómaczoną zamknięciem pensyi zmarłym Czaderskiemu i Sapałaczyńskiemu i doszłej do pełnoletności sierocie po ś. p. Niewiadomskim w łącznej sumie 1.715 zł.,

przyznaniem pensyi wdowom Czaderskiej, Kalickiej, Duszyńskiej i Karmelitowej, sierocie Ożwadowi i emerytowi Pierożyńskiemu w łącznej kwocie 3.022 zł.

Komisya budżetowa skreśla z tej pozycyi kwotę 1.600 zł. preliminowaną na pensyę Jędrzejowskiego Napoleona, zmarłego dnia 21. Listopada r. 1885., preliminuje zatem w pozycyi 29-tej 8.946 zł.

Pozycya 30 „Dary z łaski“. W pozycyi tej preliminuje Wydział krajowy kwotę 1.080 zł., usprawiedliwioną uchwałami sejmowemi. Komisya budżetowa wnosi nadto w załatwieniu otrzymanych petycyj subwencye jednorazowe dla Rozalii Piotrowskiej (LS. 497/387 p.) 300 zł., dla Łucyi Katarzyny Olewińskiej (LS. 237/177 p.) 60 zł., dla sierot po Iwanickim (LS. 362/274 p.) 148 zł., dla Marcyanny Zakrzewskiej (LS. 459/350 p.) 100 zł. — z powodów, dla których Wysoki Sejm i w roku przeszłym te same podania uwzględnił.

Zarazem wnosi komisya budżetowa przejście do porządku dziennego nad petycyami: LS. 32/10 p. Izabelli Duszyńskiej, LS. 378/285 p. Tekli Rudnickiej, LS. 567/443 p. Filipa Olpińskiego, LS. 35/12 p. Antoniny Ożwadowej, LS. 168/108 p. Waleryi Łopuszańskiej, LS. 507/397 p. Joanny i Leontyny Sapałaczyńskiej.

Komisya budżetowa wnosi zatem w tej pozycyi kwotę 1.688 zł.

W pozycyi 31 „Potrzeby kancelaryjne“ preliminuje Wydział krajowy kwotę 17.677 zł., więcej o 537 zł. aniżeli uchwalono na r. 1885., a mianowicie:

więcej na papier do druków, druk ksiąg i wzorów .	644 zł.
więcej na uzupełnienie biblioteki o	222 „
więcej na rozmaite pomniejsze o	105 „
zatem więcej razem o	971 zł.
mniej zaś na oświetlenie o	434 „
różnica .	537 zł.

uzasadniając preliminowane kwoty wynikłościami przeciętnemi z lat 1882., 1883. i 1884.

Komisya budżetowa wnosi zmniejszenie pozycyi na „uzupełnienie biblioteki“ do kwoty 1.000 zł., gdyż wynikłości na pozycyę tę wpływu mieć nie mogą. Wnosi również zmniejszenie pozycyi „Rozmaite pomniejsze“ do kwoty 1.500 zł. z powodu, że przeciętna z lat 1882/4 nie jest normalną, gdyż w pozycyi tej wydatkowano w r. 1883. wyjątkowo wysoką sumę na inseraty dotyczące pożyczki krajowej.

Komisya budżetowa preliminuje zatem na pozycyę 31 kwotę 17.350 zł.

W pozycyi 32 „Gmach krajowy i jego utrzymanie“, preliminuje Wydział krajowy kwotę 7.291 zł., więcej o 1.000 zł. aniżeli uchwalono na rok 1885.

Różnica ta dotyczy pozycyi 32 m) „Rozmaite nieprzewidziane“, a usprawiedliwia ją Wydział krajowy przeciętną wynikłością z lat trzech 1882., 1883. i 1884.

Wynikłość tej pozycyi z roku 1884. jest niezwykle wysoką z powodu wydatków nadzwyczajnych, nie powinna zatem wpływać na preliminarz roku 1886.

Komisya budżetowa wnosi więc zmniejszenie pozycyi 32 m) o 1.000 zł. i preliminuje na pozycyę 32 „Utrzymanie gmachu krajowego“ łączną kwotę 6.291 zł.

Komisya budżetowa uznając wszystkie inne kwoty preliminowane w rubryce II. za uzasadnione, przedstawia Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia:

Poz.	17.	Płace urzędników oddziału	konceptowego	35.500 zł.
„	18.	„ „ „	rachunkowego	47.350 „
„	19.	„ „ „	kasowego	10.670 „
„	20.	„ „ „	technicznego	10.960 „
„	21.	„ „ „	sanitarnego	2.300 „
„	22.	„ „ „	statystycznego	3.540 „
„	23.	„ „ „	manipulacyjnego. . . .	17.860 „

Do przeniesienia 128.180 zł.

		Z przeniesienia	128.180 zł.
Poz.	24. *a)* Dyurniści dla oddziału konceptowego		8.432 „
	b) „ „ „ rachunkowego		7.811 „
	c) „ „ „ statystycznego		1.934 „
	d) „ „ „ technicznego		4.869 „
	e) „ „ „ manipulacyjnego		10.640 „
	f) Na zastępstwo urzędników		1.120 „
„	25. Zasługi		3.900 „
„	26. Emolumenta		13.214 „
„	27. Remuneracye		2.845 „
„	28. Koszta podróży i dyety		3.400 „
„	29. Pensye i zaopatrzenia		8.946 „
„	30. Dary z łaski		1.688 „
„	31. Potrzeby kancelaryjne		17.350 „
„	32. Gmach krajowy i jego utrzymanie		6.291 „
„	33. Zaliczki na płace urzędników		6.000 „
			226.620 zł.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydatki rubryką IIgą objęte łączną sumę **226.620** zł.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Artur Potocki.

Rubr. III.

Koszta leczenia ubogich chorych
w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych.

Wydział krajowy preliminuje na koszta leczenia ubogich w r. 1886. — 650.000 zł., jak uchwalono na r. 1885. i opiera tę kwotę na następującem obliczeniu:

dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie preliminuje 134.765 zł.;
dla krajowego zakładu obłąkanych na Kulparkowie 114.400 zł.;
dla szpitala św. Łazarza w Krakowie 125.000 zł.

Obliczenia tych szpitali nie są oparte na trzechletniem przecięciu, dlatego, że w dwu latach ostatnich zlikwidowanie bardzo znacznych zaległości, dziś już nieznacznych, spowodowało wypłatę wyjątkowo wysokich kwot.

Uzasadnienie kwot preliminowanych w wymienionych trzech szpitalach w osobnych sprawozdaniach komisyi o tych szpitalach zostało roztrząsane, i kwoty preliminowane dla szpitala we Lwowie i dla zakładu na Kulparkowie zostały uznane za słuszne i prawdopodobne, kwota zaś dla szpitala św. Łazarza w Krakowie została podwyższoną o 5.000 zł. na podstawie wynikłości lat ostatnich.

W następujących szpitalach, w których nie zachodziły w latach ostatnich okoliczności wyjątkowe, Wydział krajowy opiera preliminowanie na trzechletniem przecięciu, które wykazuje:

W klinice w Krakowie	23.538 zł.
„ 23 szpitalach prowincyonalnych w kraju	181.486 zł.
„ szpitalach zagranicznych	69.323 „
„ „ wojskowych	1.496 „
zaliczki i zwroty	10.805 „

Dla wszystkich szpitali tedy kwota prawdopodobna na r. 1886. przedstawia się w wysokości 660.813 złr., potrąciwszy od tej sumy przeciętną wynikłość dochodów od gmin, od samopłacących i inne rozmaite w kwocie 26.703 zł., pozostaje kwota 634.110 zł. Ze względu jednak, że w tem obliczeniu wstawione przeciętne są mniejsze od wypłaconych w ostatnim roku 1884., a mianowicie:

W klinice krakowskiej o	568 zł.
„ 23 szpitalach prowincyonalnych o	11.901 zł.
„ szpitalach zagranicznych	3.098 „
„ „ wojskowych	278 „
razem tedy mniejsze o	15.845 zł.,

przeto dla wyrównania różnic dolicza się kwotę 15.845 zł. do ogólnego wyniku 634.110 zł., co czyni 649.955 zł., czyli w zaokrągleniu 650.000 zł.

Takie jest rozumowanie i obliczenie Wydziału krajowego, z którem komisya budżetowa zgadza się zupełnie, z jedynym wyjątkiem szpitala św. Łazarza w Krakowie, dla którego uważa kwotę o 5.000 zł. wyższą, t. j. 130.000 zł. za prawdopodobniejszą. Komisya budżetowa wnosi przeto: Wysoki Sejm raczy w rubr. III. wydatków — koszta leczenia ubogich — wstawić sumę 655.000 zł.

W obec ciągłego wzrostu dni leczenia i wydatków z funduszu krajowego w szpitalach prowincyonalnych, które to wydatki wynosiły: w r. 1882. . . 170.181 zł.
„ „ 1883. . . 180.889 „
„ „ 1884. . . 193.387 zł., które zatem wzrosły w dwu latach o prawie 8%, komisya budżetowa zastanawiała się nad środkami pewnego powstrzymania tego wzrostu w zakładach, które nie znajdują się bezpośrednio pod zarządem krajowym, gdzie tedy oszczędności administracyjne tylko pośrednio dają się zastosować.

Tym pośrednikiem oszczędności mogą być tylko taksy leczenia, które istnieją w szpitalach prowincyonalnych w różnej wysokości, a te różnice nie wydają się komisyi budżetowej ściśle uzasadnione. Pomijamy szpital Przemyski, gdzie taksa leczenia niezwykle niska 33 ct., tylko z powodu nagromadzonego funduszu szpitalnego zaprowadzoną być mogła, i gdzie po wyczerpaniu tegoż funduszu do normalnej taksy powrócić wypadnie. W innych szpitalach prowincyonalnych taksa leczenia dla dorosłych wynosi od 45 do 60 ct. dziennie, i tu widzimy w najdroższej kategoryi z taksą leczenia 60 ct. szpitale w Sanoku, Samborze i Stryju, t. j. w miastach, w których żywności i w ogóle koszt życia niezawodnie tańsze są, aniżeli n. p. w Tarnowie, gdzie szpital pobiera tylko taksę 50 ct. W drugiej kategoryi z taksą leczenia 55 ct. znajdują się szpitale w Brzeżanach, Drohobyczu, Śniatynie i Sokalu. Tu znów taksy w miastach Sokalu i Śniatynie mogłyby być znacznie zmniejszone, a w Brzeżanach mogłyby uledz małej redukcyi.

W obec faktu, że szpital w Białej, t. j. w mieście dość drogiem pobiera tylko 45 ct. taksy, taksy szpitalów w Jaśle (50 ct.), w Podhajcach (52 ct.), w Wadowicach (52 ct.), w Zaleszczykach (50 ct.), w Złoczowie (50 ct.) i w Żółkwi (50 ct.) wydają się nieco wysokie.

Komisya budżetowa zwracając uwagę na wykazane różnice w taksach leczenia pojedyńczych szpitali prowincyonalnych, tudzież na fakt ciągłego wzrostu wydatków w rubryce III. wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by

1. ponownie ściśle zbadał podstawy ustanowienia taks w szpitalach prowincyonalnych i przedłożył Wys. Sejmowi przy preliminarzu na r. 1887. szczegółowe budżeta szpitali prowincyonalnych;
2. by zbadał i Wys. Sejmowi sprawę zdał, czy powodem wzrostu wydatków w rubryce III. „Koszta leczenia“ nie są nadużycia Zwierzchności gminnych przy wydawaniu świadectw ubóstwa, a ewentualnie, w jaki sposób nadużycia te usunąć by się dały.

Za przewodniczącego:
Artur Potocki.

Otton Hausner.
Sprawozdawca.

Budżet na rok 1886.

Rubryka IV.

Koszta szczepienia.

Sprawozdawca p. Goldman.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce:

w poz. 35.	Utrzymanie i odświeżanie krowianki . . .	1.600 zł.
„ „ 36.	Koszta podróży i dyety lekarzy	56.000 „
„ „ 37.	Premia dla lekarzy odszczególniających się .	300 „
	Razem . .	57.900 zł.

zgodnie z uchwalonym na rok 1885. budżetem, o 252 zł. mniej od wynikłości z roku 1883., a o 323 zł. mniej od wynikłości z r. 1884.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubryka IV. Koszta szczepienia . . . . . 57.900 zł.

Rubryka V.

Wydatki sanitarne.

Sprawozdawca p. Goldman.

W tej rubryce preliminuje Wydział krajowy w poz. 38 na $^1/_3$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych 8.000 zł., więcej od preliminarza na r. 1885. o 130 zł., zaś od wynikłości z r. 1883. mniej o 1.216 zł., a od wynikłości z r. 1884. więcej o 1.249 zł. Wydział krajowy opiera swój preliminarz na przeciętnej z ostatnich trzech lat, a gdy innej podstawy do obliczenia tych kosztów nie ma, przeto komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubr. V. poz. 38. $^1/_3$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych 8.000 zł.

Za przewodniczącego:
Artur Potocki.

Sprawozdawca:
Goldman.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na r. 1886.

Rubryka VI.

Zasiłki dla zakładów dobroczynności.

(Stronica 20.)

Sprawozdawca p. Stanisław Stadnicki.

Wydział krajowy preliminuje na rok 1886. w tej rubryce same stałe wydatki, od dłuższego już czasu corocznie uchwalane. Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym uchwalenie tych pozycyj, zmniejszając jedynie projektowaną subwencyę dla szpitali Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie i Nowosiółkach o kwotę 398 zł., wychodząc z założenia, iż bez narażenia na szwank tych wielce użytecznych instytucyj, ze względów koniecznej oszczędności uczynić to jest zmuszoną.

Odnośnie do poz. 41. „Dom ubogich i sierót w Krakowie“, obciążającej budżet krajowy począwszy od roku 1855. kwotą 5.424 zł., mniema komisya budżetowa, iż ostateczne wyjaśnienie słusznych pretensyj Reprezentacyi kraju do Wysokiego c. k. Rządu o zwrot, względnie płacenie w przyszłości z funduszów państwowych powyższej subwencyi, byłoby wielce pożądanem.

W ubiegłych już latach uchwalił Wysoki Sejm dla Towarzystwa Opieki weteranów z roku 1831. zapomogę roczną jednorazową w sumie 2.000 zł. Obecnie zarząd Towarzystwa tego w Krakowie wnosi petycyę o ponowienie tego datku, motywując konieczną jego potrzebę ubytkiem znacznym w swych dochodach, — skutkiem zwrócenia się wielu datków na rzecz nowych wygnańców, rodaków naszych z Prus. W uwzględnieniu tego stanu rzeczy, z uwagi dalej, iż kraj w obec tych starców stojących nad grobem, ma dług wdzięczności do spełnienia przez zabezpieczenie ich losu u schyłku żywota, — komisya budżetowa sądzi, iż idąc za głosem sprawiedliwości, należy się i tego roku jednorazowym datkiem przyjść w pomoc Towarzystwu Opieki nad weteranami i wnosi, aby Wysoki Sejm raczył uchwalić zasiłek jednorazowy dla Towarzystwa Opieki nad weteranami z roku 1831. w sumie 2.000 zł., a to po 1.000 zł. dla zarządu Towarzystwa w Krakowie i dla jego komisyi wykonawczej we Lwowie.

Zgodnie z wnioskami komisyi budżetowej, wypadłyby wydatki uchwalone na r. 1886. do rubryki VI., jak następuje:

Rubr. VI.	poz. 39.	Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	900 zł.
„ „	„ 40.	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach . . .	300 „
		Do przeniesienia .	1.200 zł.

			Z przeniesienia .	1.200 zł.
Rubr. VI.	poz.	41.	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424 „
„ „	„	42.	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000 „
„ „	„	43.	Komitet Ochronek w Krakowie	550 „
„ „	„	44.	Towarzystwo Ochronek chrześciańskich we Lwowie . .	500 „
„ „	„	44 a).	Zarząd Towarzystwa Opieki weteranów z roku 1831. w Krakowie, datek jednorazowy	1.000 „
„ „	„ „	b).	Komitet wykonawczy Towarzystwa Opieki weteranów we Lwowie, datek jednorazowy	1.000 „
			Razem .	10.674 zł.

Tem samem załatwiono petycye pod l. 112 S./65 p., 226 S./166 p., 350 S./262 p., 367 S./278 p., 470 S./360 p., 647 S./509 p.

Co do dalszych petycyj, które komisyi budżetowej przekazane zostały, a do rubr. VI. się odnoszą, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyami: l. 262 S./194 p. przełożonej Zakładu poprawczego w Krakowie pod opieką Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia o subwencyę, — l. 741 S./598 p. Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach o subwencyę na budowę pomieszkań dla kapelana i sług — l. 67 S./39 p. Sióstr Miłosierdzia w Rohatynie o udzielenie pożyczki bezprocentowej i subwencyi na budowę pogorzałych budynków gospodarskich — przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Za przewodniczącego:
Artur Potocki.

Sprawozdawca:
Stanisław Stadnicki.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Rubryka VII.

Sprawozdawca: poseł Władysław Sapieha.

Pozycya 45. Akademia umiejętności w Krakowie . . . . . 18.000 zł.
Wydział krajowy na podstawie dawniejszej uchwały Sejmu wstawił w tę pozycyę kwotę 15.000 zł.; jednakże w rubryce XV. pozycyi 188 również na podstawie dawniejszej uchwały Sejmu wstawił kwotę 3.000 zł. na komisyę fizyograficzną w Krakowie, która w skład Akademii wchodzi i jej część stanowi.

Dla tego samego sądzi jednak komisya, że lepiej jest przyłączyć tę pozycyę 188 do pozycyi 45 rubryki VII., czyli wykreślając pozycyę 188 zupełnie, podnieść kwotę pozycyi 45 do wysokości 18.000 zł. Przemawia za tem również okoliczność, że komisya fizyograficzna w części tylko ma związek z celami gospodarstwa krajowego i z rubryką XV. budżetu, przeważnie zaś naukowym służy celom, a więc dotacya komisyi właściwsze znajdzie miejsce w rubryce VII.

Akademia zaś mając podwyższoną dotacyę ogólną, niewątpliwie tak jak na inne swoje komisye, także i na komisyę fizyograficzną wyznaczy odpowiednią kwotę.

(Poz. 46 i 47. Sprawozdawca: poseł Madeyski).

Pozycya 48. Szkoła żeńska w Jaworowie pp. Bazylianek . . . . 500 zł.

Pozycya 49. Szkoła żeńska w Kołomyi.

Komisya budżetowa nie wstawia w tej pozycyi żadnej kwoty, gdyż wedle odezwy Zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego z dn. 30. Listopada 1885. l. 459 szkoła ta zwiniętą została. (L. S. 389).

Pozycya 50. Na kursa fachowe w szkole żeńskiej w Krakowie . . 2.500 zł.

Pozycya 51. Szkoła żeńska w Krakowie św. Tomasza . . . . . 500 „

Pozycya 52. Szkoła żeńska w Krakowie pp. Augustyanek . . . 500 „

Komisya budżetowa wstawia zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego kwotę 500 zł. jako subwencyę dla szkoły żeńskiej pp. Augustyanek, jednak zauważyć musi, iż z aktów Wydziału krajowego przekonała się o zmniejszeniu się w kilku ostatnich latach frekwencyi do tej szkoły. Gdy bowiem w roku szkolnym 1881/82. uczęszczało 170 uczennic do tego zakładu, a w roku 1882/83. 167, to w roku 1883/84. liczba dziewcząt już tylko wynosiła 117. Podnosząc tę okoliczność komisya budżetowa sądzi, iż byłoby do życzenia, by Wydział krajowy za pośrednictwem odnośnych władz szkolnych zbadał przyczyny zmniejszenia się frekwencyi i w ogóle stan tej szkoły.

Pozycya 53. Szkoła żeńska we Lwowie pp. Benedyktynek ormiańskich . 1.000 zł.

Przy tej pozycyi komisya budżetowa zwraca uwagę Wydziału krajowego na ścisłe przestrzeganie, aby wszystkie szkoły i zakłady naukowe z funduszu krajowego przez Wysoki Sejm subwencyonowane, przedkładały regularnie każdego roku sprawozdania dotyczące naukowej strony szkoły lub zakładu, jak również szczegółowe rachunki, w jaki sposób subwencya krajowa została zużytą.

Pozycya 54. Szkoła żeńska w Starym Sączu pp. Klarysek (L. S. 104) . 750 zł.
Pozycya 55. Szkoła żeńska w Stryju (L. S. 389) . . . . . 500 „

Zarząd oddziału Towarzystwa pedagogicznego dla Stryja uprasza o podwyższenie subwencyi z 500 na 800 zł.; zważywszy jednak, iż wedle sprawozdania rocznego głównego Towarzystwa pedagogicznego liczba uczennic zwiększyła się tylko o jedną w porównaniu z rokiem 1883/4., mały bardzo niedobór jak dotychczas znajduje pokrycie w dochodach roku następującego, — przeto komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wstawia subwencyę z funduszu krajowego w tej wysokości, jak w roku ubiegłym.

Pozycya 56. Szkoła żeńska w Sanoku (L. S. 389) . . . . . 200 zł.
Pozycya 57. Szkoła żeńska w Jaśle (L. S. 389) . . . . . 300 „

Zarząd szkoły żeńskiej w Jaśle uprasza o podwyższenie dotychczasowej subwencyi, nie oznaczając cyfry. Komisya budżetowa nie zapoznając użyteczności tej szkoły, co najlepiej wskazuje wzrastająca frekwencya uczennic, z uwagi jednak, iż zestawienia rachunkowe tej szkoły wykazują jak dotychczas stale pewną nadwyżkę dochodów nad wydatkami, z utrzymaniem tej szkoły połączonymi, — dalej z uwagi, iż pomoc miejscowa, jak n. p. Rady powiatowej jasielskiej, zapewne instytucyę tę zechce poprzeć, komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego subwencyę w dotychczasowej wysokości.

Pozycya 58. Szkoła ludowa OO. Dominikanów we Lwowie dla nauczyciela języka ruskiego . . . . . 200 zł.
Pozycya 59. Szkoła wyznaniowa izraelicka w Brodach . . . . 6.000 „
Pozycya 60. Zakład głuchoniemych we Lwowie (L. S. 432):
a) na stypendya dla 50 wychowanków . . . . . 6.000 „
b) na utrzymanie Zakładu . . . . . 500 „
Pozycya 61. Szkoła głuchoniemych Bardacha Izaaka we Lwowie . . 300 „
Pozycya 62. Zakład ciemnych we Lwowie . . . . . 2.000 „
Pozycya 63. Szkoła gimnastyczna we Lwowie „Sokół“ (L. pet. 492) . . 750 „

Uchwałą z dn. 7. Grudnia 1885. polecił Wysoki Sejm komisyi szkolnej, aby petycyę Wydziału Stowarzyszenia gimnastycznego „Sokół“ we Lwowie, proszącego o subwencyę na wykończenie gmachu na szkołę gimnastyczną, ze stanowiska wychowania publicznego zbadała i komisyi budżetowej z opinią swoją odstąpiła. Wywiązując się z danego polecenia, przekazała komisya szkolna rzeczoną petycyę komisyi budżetowej z następującą opinią:

„Komisya szkolna nie wdając się ani w ocenienie przedłożonych przez Wydział „Sokoła“ rachunków budowy, ani też w rozbiór tej kwestyi ze stanowiska budżetu krajowego na r. 1886., a wychodząc wyłącznie ze stanowiska potrzeb naszego wychowania publicznego, petycyę lwowskiego „Sokoła“ usilnie popiera.“

Komisya budżetowa nie zapoznaje zasług, jakie Towarzystwo „Sokoła“ od lat 15 położyło na polu nauki gimnastyki w naszym kraju. Zakład ten niezaprzeczenie wprowadził u nas naukę gimnastyki, jako środka wychowawczego, na racyonalne tory, tak przez udzielanie nauki tej uczniom szkół średnich, jako też przez kształcenie nauczycieli gimnastyki. Zważywszy jednak, iż Wysoki Sejm od chwili powstania Towarzystwa co roku z funduszu krajowego udziela dość znacznej subwencyi na pomnożenie środków utrzymania rzeczonego Towarzystwa, a następnie z uwagi, iż uchwałą z dn. 19. Października 1882. przeznaczył już Wysoki Sejm 3.000 zł. na wybudowanie sali gimnastycznej, — ze względu na konieczną potrzebę oszczędności w budżecie krajowym komisya budżetowa wnosi: Nad petycyą Wydziału Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ o udzielenie subwencyi na wykończenie budowy gmachu na szkołę gimnastyczną, Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Pozycya 64. Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia pożyczki na budowę gmachu . . . . . 7.000 zł.

Nie dotykając samej kwoty przeznaczonej przez Wysoki Sejm uchwałą z dn. 8. Kwietnia 1876. r. na umorzenie pożyczki na budowę gmachu przez gminę miasta Krakowa zaciągniętej, komisya budżetowa nie może przy tej pozycyi pominąć milczeniem sprawy utworzenia przy szkole sztuk pięknych oddziału rzeźbiarstwa.

Na posiedzeniu dn. 8. Kwietnia 1876. Wysoki Sejm wydał Wydziałowi krajowemu polecenie wniesienia petycyi do Najjaśniejszego Pana o zorganizowanie i przyłączenie do szkoły sztuk pięknych w Krakowie szkoły rzeźbiarstwa. Prośba ta nie została uwzględnioną, a c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty intymując Wydziałowi krajowemu odmowną tę odpowiedź, uwiadomiło zarazem, iż Najjaśniejszy Pan jakkolwiek nie przychylił się do petycyi Wydziału krajowego, jednak upoważnić raczył Ministerstwo do rozpoczęcia rokowań o urządzenie szkoły rzeźbiarstwa, jeżeli stosunki wymagać tego będą (dagegen das Ministerium allergnädigst zu ermächtigen geruht, eine Verhandlung wegen Wiedererrichtung dieser Unterrichts-Abtheilung in jenem Zeitpunckte einzuleiten, in welchem die Verhältnisse eine solche Massregel rechtfertigen würden).

Przez kilka lat następnych Wydział krajowy sprawy tej nie poruszał. Dopiero w r. 1884. wezwał Dyrekcyę szkoły sztuk pięknych do podania dokładnych i na pewnych datach opartych informacyj co do rozmiarów, rodzaju, sposobu umieszczenia i co do przypuszczalnych kosztów urządzenia i utrzymania projektowanej szkoły rzeźbiarstwa.

W obszernym memoryale odpowiedziała Dyrekcya szkoły sztuk pięknych na zadane jej pytania. Wykazując nieodzowną konieczność utworzenia w szkole sztuk pięknych oddziału rzeźby w granicach wyższej monumentalnej nauki rzeźbiarstwa, Dyrekcya doniosła, iż ma już zapewnione siły profesorskie w osobach znanych dobrze krajowi artystów-rzeźbiarzy pp. Piusa Welońskiego, Marcelego Gujskiego i Walerego Gadomskiego.

Koszta utrzymania tego oddziału przyjmuje Dyrekcya na 5.000 zł. Powiększenie szkoły sztuk pięknych nowym oddziałem pociągnie rozszerzenie dzisiejszego gmachu szkolnego. Dobudowanie potrzebnych ubikacyj wedle zdania Dyrekcyi kosztowałoby do 26.000 zł. Na podstawie tej opinii Wydział krajowy powołując się na Najwyższe postanowienie z dn. 28. Listopada 1876. r., udał się pismem z dn. 3. Czerwca 1884. do Prezydyum Namiestnictwa, prosząc o przedstawienie tej sprawy Ministerstwu. Jednak tak powyższa odezwa Wydziału krajowego, jak i dwukrotne urgowanie nie odniosły żadnego skutku, gdyż do tej chwili c. k. Prezydyum Namiestnictwa nie raczyło odpowiedzieć, jaki ta sprawa obrót wzięła.

W obec doniosłości, jaką niezaprzeczenie miałoby dla szkoły sztuk pięknych otworzenie oddziału rzeźby,— w obec faktu, iż znakomite siły fachowe obiecały swą pomoc, komisya budżetowa stawia wniosek:

Wysoki Sejm raczy polecić Wydziałowi krajowemu usilne staranie się u odnośnych władz rządowych o rychłe utworzenie przy szkole sztuk pięknych w Krakowie oddziału rzeźby w granicach wyższej, monumentalnej nauki rzeźbiarstwa. O przeprowadzonych w sprawie tej rokowaniach przedłoży Wydział krajowy sprawozdanie na najbliższej sesyi sejmowej.

(Pozycya 65 do 72 *a*). Sprawozdawca: poseł Stanisław hr. Badeni).

Pozycya 73. Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych . . . . . 30.000 zł.

Pozycya 74. Dla uczniów internatu przy seminaryum nauczycielskiem w Krakowie . . . . . 3.000 „

Pozycya 75. Jedno stypendyum imienia Matejki dla uczniów szkoły sztuk pięknych w Krakowie . . . . . 1.000 „

Pozycya 76. Wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . . . . 2.000 „

Pozycya 77 *a*. Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“ (L. pet. 157 S.) . . 500 „

Pozycya 77 *b*. Zasiłek dla czasopisma „Muzeum“ (L. pet. 282 S.) . . 500 „

Pozycyę tę wstawia komisya w skutek petycyi Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych, jest bowiem przekonaną, że Towarzystwo to niedawno zawiązane przyczynia się bardzo skutecznie do podniesienia ruchu naukowego pomiędzy nauczycielami szkół średnich i do zwrócenia ich uwagi na sprawy dydaktyczne i pedagogiczne szkół średnich, prace zaś Towarzystwa w tym kierunku podjęte potrzebują osobnego organu, którym jest czasopismo „Muzeum“.

Pozycya 78. Zasiłek dla czasopisma „Kosmos“ (L. S. 157) . . . 400 zł.

Pozycya 79. Zasiłek dla ruskiej gazety szkolnej — do rozporządzenia Wydziału krajowego (L. S. 489) . . . . . 500 zł.

Pozycya 80. Antoni Goetlich, dyrektor szkoły żeńskiej w Krakowie, roczny datek do płacy . . . . . 100 zł.

Pozycya 81. Witowski Hipolit, były dyrektor szkoły żeńskiej w Bełzie, zaopatrzenie dożywotnie . . . . . 300 zł.

Pozycya 82. Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach — do dyspozycyi Wydziału krajowego.

Komisya budżetowa nie wstawia w pozycyi 82 żadnej kwoty. Znaczna ilość istniejących dla celów naukowych stypendyów umożliwia dostatecznie biednej młodzieży, pragnącej się kształcić w naukach i sztukach, uzyskać pilnością, gorliwością i wzorowem przykładaniem się do zajęć swego zawodu poparcie z tego źródła. Przy rozdawaniu stypendyów, które mają służyć młodzieży tak do ukończenia nauk w kraju, jak też do nabycia potrzebnych wiadomości i po za granicami naszej prowincyi, Wydział krajowy zasięga wiadomości o petentach u przełożonych władz szkolnych, dyrekcyj zakładów naukowych lub specyalnych szkół i akademij. Na podstawie więc świadectw i poleceń władz, Wydział krajowy może nadawać stypendya lub zapomogi z funduszu stypendyjnego, jak i z funduszu dyspozycyjnego tym petentom, którym udzielić pomocy uważać będzie za stosowne.

Komisya budżetowa, przy nawale pracy i stosunkowo krótkim czasie obrad sejmowych, ani może dokładnie zbadać zasług i potrzeby petentów, ani też rozważyć, który z petentów i w jakiej mierze ma być Wydziałowi krajowemu poleconym. Z tego powodu komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy przejść do porządku dziennego nad petycyami do tej rubryki należącemi, odstępując je Wydziałowi krajowemu, gdyby takowe chciał uwzględnić z funduszu dyspozycyjnego.

Petycye te są:

L. pet. 737. Fabiańskiego Stanisława,
„ 875. Marcina Guzkowskiego,
„ 686. Stanisława Lewandowskiego,
„ 615. Lenika Andrzeja,
„ 263. Jakóba Richtera,
„ 284. Eugeniusza Sztejnsberga,
„ 44. Maryi Dulębianki,
„ 45. Ludwika Stasiaka,
„ 384. Leona Zawiejskiego,
„ 378. Juliusza Zubera,
„ 140. Teodora Demkowa,
„ 126. Henryka Grabińskiego,
„ 242. Leonarda Alexandrowicza,
„ 845. Alfreda Beer Kornieszewskiego,
„ 528. Henryka Rauchingera.

Pozycya 83. Dla fundacyi „Macierz polska“ subwencya na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych . . . . . 2.500 zł.

Komisya budżetowa wstawia o 500 zł. niższą sumę, jak proponuje Wydział krajowy, a to z powodu, że z rozsprzedaży zapasu książeczek dotychczas wydanych, wynoszącego w ogólnej sumie 65.300 egzemplarzy, — przy żywszem zajęciu się rozsprzedażą przez Towarzystwo pedagogiczne, z którem „Macierz polska“ pod tym względem umowę zawarła, wpłynąć powinny znaczniejsze jak dotychczas fundusze na rzecz wydawnictwa; powtóre, iż wydawnictwo czasopisma „Niedziela“ w skutek umowy z p. Wilczyńskim nie więcej jak 1.500 zł. kosztować będzie, przeto uszczuplenie krajowej subwencyi o 500 zł. w niczem dotychczasowej działalności „Macierzy polskiej“ nie skrępuje.

Pozycya 84. Dla Towarzystwa „Proświta“ na wydawnictwo pism ludowych 1.000 zł.

Pozycya 85. Na stypendyum dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej . . . . . 500 zł.

Uchwałą z dn. 8. Października 1883. przychylił się Wys. Sejm do prośby Dra Mikulicza, ustanawiając stypendyum w kwocie 500 zł. celem umożliwienia studyów uczniom medycyny w szkole operacyjnej w Krakowie. Komisya budżetowa pozostawia pozycyę tę bez zmiany.

Z uwagi jednak, że słuszną jest rzeczą, aby zapomogi z funduszu krajowego na cele naukowe dawane, choć w części w następstwie pewną korzyść krajowi przynosiły, komisya budżetowa wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą **rezolucyę:**

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy nadawaniu zapomóg na cele naukowe z funduszu krajowego, żądał od otrzymujących takowe zobowiązania pod rygorem zwrotu otrzymanej zapomogi — zużytkowania nabytych wiadomości przez pewien przynajmniej przeciąg czasu w kraju.

Rezolucya ta odnosi się tak do pozycyi z tej rubryki, jako też i z innych rubryk budżetu krajowego.

Pozycya 85 *a*. Dla wydawnictwa dziełek ludowych we Lwowie, jednorazowo, jak w roku zeszłym, l. pet. 670 S. . . . . 1.000 zł.

Pozycya 85 *b*. Towarzystwo Przymierze braci, jednorazowo, l. pet. 409 . 300 zł.

Pozycya 85*c*. Towarzystwo oświaty ludowej we Lwowie, jednorazowo, l. pet. 481 S. 100 zł.

Pozycya 85 *d*. Wiktorowi Matnikowi, proboszczowi z Makowiska, na wydanie śpiewnika ruskiego dla szkół ludowych, jednorazowo, l. pet. 327 . . . . 100 zł.

Pozycya 85 *e*. Sofronowi Niedzielskiemu, profesorowi gimnazyalnemu w Stanisławowie, na wydawnictwo słownika małoruskiego, jednorazowo, do rozporządzenia Wydziału krajowego, l. pet. 963 . . . . . 200 zł.

Pozycya 85 *f*. Towarzystwu krakowskiemu oświaty ludowej, jednorazowo, l. pet. 468 . . . . . 100 zł.

Pozycya 85 *g*. Wydziałowi Towarzystwa galicyjskiego leśnego na wydawnictwo „Sylwana“, jednorazowo, l. 768 S. . . . . 100 zł.

Wreszcie wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy przejść do porządku dziennego nad petycyami:

L. 149 S. Zarządu bursy imienia Kraszewskiego w Stanisławowie. L. 302 S. Zarządu bursy imienia Kraszewskiego w Drohobyczu. L. 460 S. Rady zawiadowczej bursy przemyskiej w Przemyślu. L. 541 S. Zarządu bursy nauczycielskiej w Tarnopolu. L. 681 S. Wydziału bursy imienia Dymnickiego w Rzeszowie. L. 732 S. Zarządu bursy imienia Kopernika w Jarosławiu. L. 738. S. Towarzystwa bursy imienia Stefana Batorego w Wadowicach. L. 436. Towarzystwa pomocy naukowej we Lwowie o subwencye na bursy i internat we Lwowie. L. 249 S. Towarzystwa ruskiej bursy w Brzeżanach. L. 328 S. Wydziału ruskiej bursy w Stryju. L. 408 S. Wydziału Towarzystwa św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu. L. 895 S. Wydziału bursy bractwa św. Mikołaja w Stanisławowie.

Przejście do porządku dziennego nad powyższemi petycyami motywuje komisya budżetowa nietylko potrzebą koniecznej oszczędności w budżecie krajowym, ale i ze względu, że

instytucye te mające bardziej lokalny charakter, winne znaleść poparcie, na które bez wątpienia dla humanitarnych swych celi zasługują, w ofiarności prywatnej miejscowych i okolicznych obywateli, jako też miejscowych instytucyj dobroczynnych i autonomicznych.

Następnie wnosi komisya budżetowa porządek dzienny nad petycyami: L. 826 S. Zarządu zakładu osieroconych dziewcząt w Przemyślu. L. 232 S. Szkoły robót kobiecych w Tarnowie. L. 106 S. Przełożonej zgromadzenia św. Karola Boromeusza w Wielkich Oczach. L. 391 S. Dolores Matyczyńskiej o subwencyę na zakład froeblowski. L. 59 S. Kuratoryi zakładu imienia Ossolińskich o subwencyę 3.000 zł. na otwarcie czytelni bibliotecznej w godzinach popołudniowych. L. 618 S. Towarzystwa politechnicznego we Lwowie. L. 165 S. Wydziału Towarzystwa akademiczne bractwo. L. 478 S. Towarzystwa szkolnaja pomicz. L. 524 S. Centralnego Wydziału Towarzystwa Kaczkowskiego. L. 169 S. Wydziału Towarzystwa Akademickoje bractwo na wydawnictwo ruskiej biblioteki. L. 74 S. Bogusza Stęczyńskiego o zapomogę. L. 812 S. Przytuliska polskiego w Wiedniu o zapomogę. L. 754 S. Towarzystwa bratniej pomocy słuchaczów filozofii w Wiedniu o zapomogę. L. 739 S. Towarzystwa uczącej się młodzieży „Zdrowie“ w Krakowie o zapomogę. L. 154 S. Stowarzyszenia rękodzielników „Gwiazda“ w Tarnowie o zapomogę. L. 42 S. Stowarzyszenia opieki nad chorymi uczniami w Wiedniu o zapomogę. L. 277 S. Towarzystwa wsparcia dla ubogich uczniów akademii rolniczej w Wiedniu. L. 401 S. Wydziału Towarzystwa wzajemnej pomocy uczniów Uniwersytetu jagiellońskiego o zapomogę. L. 278 S. Anieli Aczkieniesowéj o zapomogę.

Za Przewodniczącego:
Artur Potocki.

Sprawozdawca:
W. Sapieha.

Budżet krajowy na rok 1886.

Rubryka VII. (Pozycye 46, 47, 85h).

Sprawozdawca: poseł Madeyski.

Poz. 46. Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego *(wedle specyalnego preliminarza)* . . . . . 360.008 zł.

„ 47. Członkowie Rady szkolnej krajowej *(wedle osobnego sprawozdania komisyi budżetowej)* . . . . . 7.200 „

Poz. 85h). Korosteńska Felicya, nauczycielka, jednorazowy dar z łaski *(uchwalono dnia 21. Grudnia 1885.)* . . . . . 100 zł.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Rubryka VII.

Poz. 47.

Sprawozdawca: ***poseł Madeyski.***

Na wynagrodzenie dla 6 członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł. dla każdego, razem 7.200 zł.

Komisya budżetowa przyjmuje podług preliminarza Wydziału krajowego kwotę powyższą w wysokości dotychczas uchwalanej.

Pozycya ta opiera się na uchwale sejmowej z dnia 6. Października 1868. roku.

Na mocy Najwyższego Postanowienia z dnia 25. Czerwca 1867. roku Rada szkolna krajowa weszła w życie z dniem 1. Stycznia 1868. roku. Na najbliższej sesyi sejmowej Wydział krajowy przedstawił wniosek o wyznaczenie wynagrodzenia dla sześciu autonomicznych członków Rady szkolnej krajowej, dla których Skarb Państwa żadnego wynagrodzenia nie wyznaczył. Ta kimi członkami są: dwaj duchowni przez Najjaśniejszego Pana powołani, dwaj delegowani Rad miejskich Lwowa i Krakowa, tudzież dwaj w zawodzie naukowym zaszczytnie znani przez Wydział krajowy przedstawieni, a przez Najjaśniejszego Pana mianowani. Tak komisya sejmowa edukacyjna jako też sejmowa komisya budżetowa zgodziły się na zasadę, ażeby autonomiczni członkowie Rady szkolnej krajowej pobierali wynagrodzenie, tudzież ażeby to wynagrodzenie pochodziło z funduszu krajowego, różniły się między sobą w tem tylko, że pierwsza z nich proponowała wynagrodzenie po 1.500 zł. dla każdego członka, druga zaś po 1.200 zł.

Wysoki Sejm przyjął zasadę wynagradzania autonomicznych członków Rady szkolnej krajowej z funduszu krajowego i uchwalił je w kwocie 1.200 zł. dla każdego.

Z rozprawy nad tym przedmiotem odbytej okazuje się, że wprawdzie stanowisko autonomicznych członków Rady szkolnej krajowej uważano za obowiązek obywatelski, że jednak brano wzgląd na to, iż podówczas Rada szkolna nie miała jeszcze regulaminu, a przeto nie można było przewidzieć, czy ona urządzoną będzie na kształt zwykłego biura, w którymby wszyscy członkowie stale byli zajęci, czy też obok stałego biura czynną będzie Rada zbierająca się w pewnych okresach dla kolegialnego załatwiania dotyczących spraw. Z drugiej strony przewidywano, że z rozpoczęciem swojej działalności Rada szkolna będzie miała tyle zajęcia, że i autonomiczni jej członkowie będą musieli bardzo wiele czasu na ten cel poświęcić. Mniemano zatem, że takiemu zajęciu wynagrodzenie w kwocie rocznej 1.200 zł. będzie odpowiadało i w tym charakterze t y m c z a s o w y m uchwalono je w tej wysokości.

W roku 1873. Wydział krajowy stosując się do życzeń Wysokiego Sejmu, w sprawozdaniu z czynności swoich rzucił szczegółowy pogląd na działalność Rady szkolnej krajowej i zakończył go wyrażając przekonanie, że byłaby pożądaną taka reorganizacya Rady szkolnej krajowej, ażeby ta z jednej strony mogła być swobodniejszą i niezawiślejszą w swoich ruchach,

a z drugiej strony, ażeby przynajmniej jednej części jej członków autonomicznych umożliwiono szerszy zakres działania i ułatwiono zupełne oddanie czasu i sił dla spraw w gronie jej załatwianych. Zdanie to podzieliła w zupełności komisya budżetowa i zaproponowała wyznaczenie dla ówczesnego członka Rady szkolnej krajowej Henryka Szmitta oprócz stałego wynagrodzenia 1.200 zł., remuneracyi w kwocie 800 zł., którą Wysoki Sejm przyjął i którą Henryk Szmitt do śmierci swojej corocznie pobierał. Oprócz tego Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi dalsze w tym kierunku wnioski przedstawił. Lecz Wydział krajowy zaradził inaczej, gdyż działając we własnym zakresie, podniósł wynagrodzenie dla drugiego członka Rady szkolnej Juliusza Starkla, przez co sprawę tę Wysoki Sejm uznał za załatwioną.

Tymczasem Rada szkolna krajowa złożyła dla siebie regulamin, który dopiero w r. 1885. przez Ministra oświecenia zatwierdzony został. Wedle tego regulaminu sprawy do atrybucyi tej Rady należące załatwiają się albo potocznie, albo kolegialnie w sekcyach, których jest dwie, jedna dla szkół ludowych, a druga dla szkół średnich, albo też na posiedzeniach pełnej Rady. Każdy z członków Rady, niewyjmując i autonomicznych, ma swój referat, każdy należy do jednej z dwóch sekcyj, praca każdego z nich jest stałą i natury biurowej.

Czynności, które według statutu organizacyjnego do atrybucyi Rady szkolnej krajowej należą, dwojakiej są natury: są to albo kwestye ogólne zasadnicze, których rozwiązanie daje wytyczny kierunek dla rozwoju szkolnictwa krajowego tak we względzie naukowym jak administracyjnym, albo też sprawy potoczne, z wykonania ustaw szkolnych i uchwał zasadniczych wypływające. W obec przybywającej ciągle liczby szkół w kraju, w obec ciągłego postępu w warunkach dydaktycznych i pedagogicznych na polu oświaty, nareszcie w obec wzrastającej tem samem ilości i ważności spraw, które Rada szkolna krajowa ma załatwiać, nasuwa się pytanie, czyli w dotychczasowem urządzeniu wewnętrznego toku czynności tejże nie wypadałoby wykonać zmianę, któraby stosując się do przytoczonych wyżej okoliczności miała na celu ułatwić sprawowanie czynności potocznych w taki sposób, ażeby ważniejszym czynnościom ogólnej natury Rada szkolna jako taka, a zwłaszcza też i autonomiczni jej członkowie mogli się oddać z większą swobodą, poświęcić im więcej czasu, spokoju i skupienia.

A mianowicie, gdyby czynności Rady szkolnej potoczne ściśle i stanowczo określono i od innych oddzielono, gdyby dla załatwienia tych czynności urządzono stałe biuro złożone z funkcyonaryuszów rządowych, oraz z niektórych członków Rady szkolnej, wtedy dla załatwiania spraw ogólnej natury wystarczyłyby może pewne okresy posiedzeń na kilku corocznie kadencyach. Takie urządzenie podniosłoby może wybitniej charakter Rady szkolnej jako najwyższej w kraju Władzy oświatą kierującej i nadzorującej. Ono miałoby i tę nader ważną korzyść, że współudział autonomicznych jej członków spoczałby na warunkach więcej rzeczywistości odpowiadających. Z jednej strony bowiem nie byłoby trudnem wybrać pojedyńczych delegatów autonomicznych, którzy rozporządzając odpowiedniem uzdolnieniem mogliby całą pracę swoją poświęcić na usługi Rady szkolnej krajowej i przyjąć stały udział w jej biurze. Z drugiej zaś strony łatwiej spodziewać się można, że znalazłoby się zawsze w kraju szersze grono mężów uzdatnionych, dla których dzisiaj z powodu stałego zajęcia w Radzie szkolnej przyjęcie udziału tamże jest niepodobne, a którzy byliby gotowi oddać się sprawom Rady szkolnej, gdyby te zajmowały ich tylko w pewnych okresach, n. p. w sześciu corocznie kadencyach po dni kilka trwających.

Urządzenie takie pociągałoby za sobą prawdopodobnie także zmianę systemu co do wynagrodzenia dla członków Rady szkolnej, które powinnoby odpowiadać charakterowi zajęcia stałego w biurze Rady, lub okresowego na zebraniach Rady.

Obecny rozprawom komisyi Zastępca rządowy, na stosowne zapytanie złożył oświadczenie, że myśl zmiany regulaminu Rady szkolnej krajowej przez komisyę powyżej poruszona dozna od c. k. Rządu krajowego życzliwego poparcia.

Z tych wychodząc poglądów, komisya budżetowa niezawiśle od względów oszczędności, dążąc do polepszenia na przyszłość warunków wydatności jej prac, tudzież do podniesienia jej szczytnego powołania w duchu organizacyjnego statutu, — wnosi

Wysoki Sejm raczy uchwalić Rezolucyę następującej treści:

I. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, a względnie c. k. Rząd, ażeby się zastanowili:
   1. czy nie byłaby pożądaną zmiana wewnętrznego urządzenia Rady szkolnej krajowej, któraby zaprowadziła stanowczy podział między czynnościami potocznemi a czynnościami ogólnej natury — i załatwianie pierwszych przekazała biuru tejże Rady, drugich zaś kollegialnym jej uchwałom;
   2. czy w takim razie posiedzenia Rady nie powinny się odbywać w pewnych peryodycznych kadencyach.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby uwzględniając pytania 1. i 2. Rezolucyi I., zbadał pytanie dalsze, czy sprawowanie czynności autonomicznych członków Rady szkolnej krajowej nie powinno być uważane za obowiązek obywatelski, pełniony bezpłatnie, jedynie za wypłatą dyet i kosztów podróży.

We Lwowie, dnia 13. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Madeyski.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o pozycyach 65., 66., 67., 68., 69., 70., 71., 72. i 72*a*. rubr. VII. preliminarza funduszu krajowego na rok 1886. i o petycyach z powyższemi pozycyami rubr. VII. w związku zostających.

Wysoki Sejmie!

Pozycya 65. Teatr polski w Krakowie.

Komisya wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym 8.000 zł. z dodatkiem „do rozporządzalności Wydziału krajowego“. W latach poprzednich dodatek ten był zbyteczny, gdyż były dyrektor i kierownik artystyczny teatru dał liczne dowody umiejętnego i starannego kierownictwa, teatr krakowski zawdzięczał mu chwile świetnego rozwoju, a jego osoba była dla Wysokiego Sejmu gwarancyą, iż subwencya należycie użytą będzie. Obecny kierownik teatru zażądał sam utworzenia komitetu nadzorczego, któryby z jednej strony wspierał go udzielaniem odpowiednich rad i wskazówek, z drugiej strony w obec Wysokiego Sejmu, a względnie Wydziału krajowego dawał rękojmię, że subwencya w kwocie 8.000 zł. dotąd uchwalana, służyć będzie do podniesienia sceny w Krakowie.

Komisya budżetowa przyjęła z zadowoleniem do wiadomości, iż komitet nadzorczy został już przez Wydział krajowy ustanowiony; na przyszłość wypłacenie subwencyi musi zależeć od orzeczenia komitetu znawców, czy dyrekcya teatru na subwencyę zasługuje.

Pozycya 66. Teatr polski we Lwowie. Zasiłek stały w kwocie 4.200 zł.

Pozycya 67. Teatr polski i opera polska we Lwowie.

Do rozporządzalności Wydziału krajowego:

a) dramat i komedye . . .	10.000 zł.
b) opera	10.000 „
razem .	20.000 zł.

Komisya wnosi jak w latach ubiegłych:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm zastrzega stwierdzenie przez rzeczoznawców, że wykonanie oper podczas 30 wieczorów odpowiadało wymaganiom artystycznym.“

Dyrektor teatru i opery polskiej p. Jan Dobrzański wniósł petycyę do Wysokiego Sejmu o podwyższenie subwencyi na operę z 10.000 zł. na 20.000 zł. z powodu dotkliwych strat materyalnych, jakie w ostatnim roku poniósł, które to straty głównie kosztownem utrzymaniem opery spowodowane zostały.

Komisya budżetowa nie zapoznaje, że utrzymanie opery polskiej we Lwowie, odpowiadającej choćby skromnym wymaganiom artystycznym przy subwencyi 10.000 zł. jest trudnem, — sądzi jednak, że obowiązek wspierania opery polskiej cięży nietylko na Reprezentacyi kraju, lecz co najmniej w równej mierze na Reprezentacyi miasta Lwowa. Teatr i opera mają niewątpliwie znaczenie cywilizacyjne i narodowe, zarazem jednak uprzyjemniają życie mieszkańców miasta, wzbudzają miejscowy ruch artystyczny i muzykalny i przyczyniają się nawet do materyalnego rozwoju miasta, ściągając zamożniejszą ludność prowincyi na dłuższy lub krótszy pobyt w stolicy. Dlatego też w dobrze zrozumianym interesie własnym Reprezentacye miast stołecznych i większych prowincyonalnych subwencyonują teatry i starają się o ich rozwój. Reprezentacya miasta Lwowa dotąd niestety teatrowi i operze polskiej nie udziela żadnej subwencyi.

Komisya budżetowa sądzi, iż na przyszłość utrzymanie opery polskiej we Lwowie tylko w takim razie możliwem będzie, jeżeli Reprezentacya miasta Lwowa zechce subwencyonować przedsiębiorstwo opery polskiej taką samą kwotą, jaką dotąd Wysoki Sejm na ten cel przeznaczał.

W obec uchwalonego już budżetu miasta Lwowa na rok 1886. nie może komisya budżetowa Wysokiemu Sejmowi doradzać, by wypłacenie subwencyi na utrzymanie opery uczynić już na rok 1886. zawisłem od tego, czy Reprezentacya miasta Lwowa takąż samą subwencyę przyznać zechce, — proponuje jednak następującą rezolucyę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by zawiadomił Reprezentacyę miasta Lwowa, iż na przyszłość opera polska we Lwowie liczyć może na subwencyę krajową tylko pod tym warunkiem i w takiej wysokości, jaką na ten sam cel Reprezentacya miasta Lwowa przeznaczyć zechce.“

Pozycya 68. Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ — zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 5.000 zł.

Pozycya 69. Towarzystwo muzyczne w Krakowie — zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 800 „

Pozycya 70. Szkoła muzyczna powstać mająca w Krakowie. Wydział krajowy preliminuje w tej pozycyi, a Wysoki Sejm uchwala od roku 1882. . . 2.000 „

Uchwałą z dnia 19. Października 1882. zapewnił Wysoki Sejm szkole muzycznej w Krakowie powstać mającej, stałą roczną dotacyę w kwocie 2.000 zł. w przypuszczeniu i pod warunkiem, że gmina miasta Krakowa, tudzież c. k. Skarb Państwa przyznają tej szkole stałą roczną subwencyę w odpowiedniej kwocie.

Subwencye powyższe zostały w zasadzie przyznane, lecz gdy plan szkoły dotąd przez c. k. Ministerstwo zatwierdzony nie został i szkoła w życie nie weszła, Wydział krajowy od roku 1882. stosownie do życzenia c. k. Namiestnictwa deponuje corocznie po 2.000 zł. w kasie Urzędów pomocniczych c. k. Namiestnictwa w tej myśli, że uzbierany tym sposobem fundusz użytym będzie na koszta urządzenia szkoły.

Komisya budżetowa nie sądzi, iż Wysoki Sejm uchwalając od lat trzech subwencye dla szkoły muzycznej w Krakowie, miał zamiar wkładania corocznie uchwalanych kwot jako nieoprocentowany depozyt w c. k. Namiestnictwie; — a gdy i w tej chwili jeszcze nie ma wcale pewności, iż szkoła w roku 1886. wejdzie w życie, przeto komisya budżetowa nie widzi potrzeby uchwalania w tej pozycyi jakiejkolwiek kwoty. Gdyby zaś z nowym rokiem szkolnym, t. j. z dniem 1. Września 1886. szkoła w życie wejść miała, winien użyć Wydział krajowy na

zapłacenie przyznanej subwencyi stałej za cztery miesiące kwotę 666 zł. z deponowanych w c. k. Namiestnictwie 6.000 zł.

Pozycya 71. Towarzystwo muzyczne we Lwowie — zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 3.000 zł.

Pozycya 72. Towarzystwo „Harmonia“. Wydział krajowy preliminuje w tej pozycyi . . . . . 300 „

Zarząd Towarzystwa prosi w drodze petycyi o udzielenie subwencyi w kwocie . . . . . 1.000 „

Wysoki Sejm uznawał pożyteczną działalność „Harmonii“, przyznając temu Towarzystwu od lat kilku coroczne subwencye.

W r. 1885. otrzymała „Harmonia“ oprócz przyznanych przez Wysoki Sejm 300 zł. dalszych 400 zł. od Wydziału krajowego z funduszu dyspozycyjnego.

Z uwagi, że Towarzystwa dla podobnych celów istniejące, starać się winne w miarę rozwoju opierać się na własnych siłach, a tem samem z funduszów publicznych raczej mniejszych, niż większych subwencyj potrzebywać, — komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 300 zł.

Pozycya 72 a. Towarzystwo śpiewu „Lutnia“ otrzymało w r. 1885. jednorazową subwencyę na wydawnictwo śpiewnika polskiego i ruskiego . . . . . 200 zł.

Na rok 1886. uprasza „Lutnia“ o udzielenie subwencyi na założenie szkoły śpiewu.

Z uwagi, że Towarzystwo „Lutnia“ pod każdym względem się pomyślnie rozwija i przyczynia się znacznie do rozbudzenia zamiłowania spiewu choralnego, — z uwagi, iż według sprawozdania komisyi rzeczoznawców, zaproszonej przez Wydział krajowy dla zbadania stanu galic. Towarzystwa muzycznego, szkoła śpiewu choralnego w Towarzystwie muzycznem jest najsłabszą stroną tegoż Towarzystwa i celowi nie odpowiada, — komisya budżetowa wnosi w pozycyi 72 a. Towarzystwu „Lutnia“ na założenie szkoły śpiewu choralnego jednorazowo 200 zł.

Do tej pozycyi należą petycye Towarzystw muzycznych w Brodach i Stanisławowie, tudzież dyrektorów teatrów prowincyonalnych Henryka Lasockiego i Barbary Linkowskiej o subwencye na rok 1886.

Z uwagi, że Towarzystwa muzyczne prowincyonalne, choć niewątpliwie użyteczne, mają znaczenie wyłącznie lokalne, teatra zaś prowincyonalne w bardzo szczupłej tylko mierze spełniają zadanie cywilizacyjne, — komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyami powyższemi przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Petycye o subwencye na kształcenie się w spiewie wnieśli w bieżącym roku:

Stanisława Heumann, Ludmila Łyczkowska, Róża Gross, Amalia Abendroth, Stanisława Madejewska, Marya Iżaak, Marya Weiner, Adolfina Nowicka, Adam Kaczurba, Rudolf Bernhardt, Władysław Floryański.

Petycye o subwencye na kształcenie się w muzyce w ogóle wnieśli:

Marya Kruszewska, Wanda Świtkowska, Wanda Paltinger, Emma Raab i Henryk Szalit.

Z uwagi, iż doświadczenia dotychczasowe pouczyły, iż stypendya i subwencye na powyższe cele dotąd udzielane, bądźto żadnego nie przyniosły rezultatu, bądźto przyczyniły się do wykształcenia artystów, którzy na scenach obcych spiewają, —

z uwagi nadto na konieczność oszczędności funduszów krajowych, które najsnadniej zaprowadzić się dają właśnie w tych działach, które w niczem nie przyczyniają się do materyalnego i moralnego rozwoju kraju, —

komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyami do L. S. 167, 404, 435, 265, 932, 139, 138, 365, 264, 34, 133, 360, 407, 354, 63 i 498 o subwencye na kształcenie się w śpiewie i muzyce — przechodzi Sejm do porządku dziennego, odstępując jednakże takowe Wydziałowi krajowemu na wypadek, gdyby je zechciał uwzględnić z rubr. XVI. poz. 208.

Powyższą uchwałą zostają załatwione także petycye do L. S. 127, 427, 439, 510, 804, 830 i 893.

Za Przewodniczącego:
Artur Potocki.

Sprawozdawca:
Stanisław Badeni.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Rubr. VIII.

Utrzymanie pomników historycznych.

Str. 26. Sprawozdawca p. Stanisław Stadnicki.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce stałe pozycye corocznie uchwalane i komisya budżetowa popiera w tej mierze wnioski Wydziału krajowego.

Zauważyć tu należy, iż pozycya w sumie 1.000 złr. jako zaliczka dla renty dożywotniej pana Schmida Ciążyńskiego, wchodzi w budżet roku 1886. jako pozycya już stała i coroczna z powodu zakupna jego zbioru gem i kameów na rzecz Muzeum Narodowego w Krakowie w myśl uchwały sejmowej z dn. 22-go Października 1884. r.

Komisya budżetowa, przychylając się do projektowanych przez Wydział krajowy wydatków rubr. VIII-ej na rok 1886., nie może jednak pominąć uwagi, iż w obec corocznie wstawianych w budżet państwowy znacznych kwot na takie same cele, a bardzo dotąd skromnego w nich udziału kraju naszego, byłoby pożądanem celem umożliwienia większych wydatków na utrzymanie pomników historycznych, znaczniejszy a usprawiedliwiony udział w tych kwotach krajowi naszemu zapewnić, — w którym to kierunku zespolone usiłowania i starania panów Konserwatorów starożytności w Galicyi niewątpliwie pożądany skutek osiągnąćby potrafiły.

Jeżeli się Wysoki Sejm przychyli do wniosków komisyi budżetowej, wypadnie preliminarz rubr. VIII-ej na rok 1886. jak następuje:

Rubr. VIII. poz.	86.	Restauracya pomników w ogóle, sporządzanie i publikacya naukowych i urzędowych spisów pomników, znachodzących się w naszym kraju	1.500 złr.
„ „ „	87.	Zaliczka dla renty dożywotniej dla p. Schmida Ciążyńskiego w skutek zakupna jego zbioru gem i kameów na rzecz Muzeum narodowego w Sukiennicach w Krakowie	1.000 „
„ „ „	88.	Badanie i ocalanie zabytków historycznych, pismiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500 „
„ „ „	89.	Stała roczna subwencya dla Muzeum narodowego w Krakowie .	500 „
„ „ „	90.	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie:	
		a) Dyrektor we Lwowie	1.200 „
		b) „ w Krakowie	1.000 „
		c) Adjunkt we Lwowie, płaca 1.100 złr. rocznie, dodatek aktywalny 100 złr. rocznie i dodatek pięcioletni o rocznych 80 złr.	1.280 „
		d) Adjunkt w Krakowie, płaca 900 złr., dodatek aktywalny 100 złr. i dodatek pięcioletni o rocznych 80 złr.	1.080 „
		e) 4-ch aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 złr. . . .	1.200 „
		Do przeniesienia .	9.260 złr.

	Z przeniesienia .	9.260 złr.
Rubr. VIII. poz. 90.	f) 2-ch aplikantów w Krakowie, adjutum po 300 złr. . . .	600 „
	g) Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600 „
	h) Stróże	600 „
	i) Opał i potrzeby kancelaryjne	350 „
	Suma rubryki VIII. . .	11.410 złr.

Co do petycyj do rubr. VIII. się odnoszących, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę l. $\frac{669 \text{ S.}}{526 \text{ p.}}$ adjunktów krajowych archiwów aktów grodzkich i ziemskich o podwyższenie płacy przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia na przyszłej sesyi wniosków.

Nad petycyą l. $\frac{505 \text{ S.}}{395 \text{ p.}}$ proboszcza kościoła św. Anny w Krakowie o subwencyę na restauracyę kościoła przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Za Przewodniczącego:
Artur Potocki.

Sprawozdawca:
Stanisław Stadnicki.

Budżet krajowy na rok 1886.

Rubryka IX.

Kwaterunkowe żandarmeryi.

Sprawozdawca K. Badeni.

W rubr. IX. uchwalony był na r. 1885. kredyt w kwocie . 76.891 zł. — ct.
na rok 1886. preliminuje Wydział krajowy . . . . 77.914 „ — „

zatem *więcej* o . . 1.023 zł. — ct.
a w porównaniu do wynikłości z r. 1884. w kwocie . . 78.472 zł. 78 ct.
mniej o . . . 559 „ — „

Zwiększenie, które Wydział krajowy proponuje na rok 1886., znajduje swe uzasadnienie częścią w utworzeniu nowych posterunków, częścią w podwyższeniu czynszów za koszary.

Na rok 1886. będą zwinięte posterunki: Ruda, Dołhe, Jaśliska, Olpiny, Korczyn i Stany, w skutek czego odpada czynsz za pomieszczenie tych posterunków w kwocie 795 zł.

Natomiast przybędą posterunki: Słoboda rungurska, Nowe Sioło, Wolanka, Krościenko, Medyka, Skołyszyn, Kozy i Maziarnia, a pomieszczenie tych posterunków według zawartych kontraktów kosztować będzie rocznie . . . . . 1.205 zł.

Powyższe zmiany zatem powodują zwyżkę w kwaterunkowem w kwocie 410 zł.

dalej w skutek zmiany kontraktów dla umieszczenia posterunków dawniej istniejących, nastąpiło zmniejszenie o 700 zł., — zwiększenie zaś o 2.110 zł., zatem czyste powiększenie o . . . . . 1.410 „

nareszcie w skutek powiększenia sztabu żandarmeryi o 3go majora, przybyła dopłata do tegoż mieszkania w kwocie . . . . . 175 „

Ogólne zatem powiększenie kwaterunkowego dla żandarmeryi wynosi 1.995 zł.

Nadwyżka ta obniża się na r. 1886. o . . . . . 900 „
z powodu, iż komenda żandarmeryi preliminuje na r. 1886. o taką kwotę wyższy zwrot z funduszu państwowego za umieszczenie żandarmów do kontroli bydła przeznaczonych.

Podczas gdy w preliminarzu swym na rok 1885. wstawiła była komenda żandarmeryi w tej rubryce zwrotu . . . . . 7.300 zł.
preliminuje na rok 1886. do zwrotu . . . . . 8.200 „

Cyfrowo zatem wynosi podwyższenie kwaterunkowego na rok 1886. kwotę . . . . . 1.095 zł.

Podwyższenie drobnych potrzeb na utrzymanie korpusu żandarmeryi w skutek pomnożenia tegoż o kilku żandarmów, wynosi . . . . . 28 „

Razem zwyżka w kwocie . . 1.123 zł.

a ponieważ na urządzenie nowych koszar otworzyć się mających, preliminuje Wydział krajowy o . . . . . 100 „

mniej jak w roku zeszłym, przeto ogólna nadwyżka w tej rubryce, jak powyżej wykazano, wynosi . . . . . 1.023 zł.

Z ogólnego tego zestawienia okazuje się, iż podwyższenie rubryki IX. w niniejszym preliminarzu pochodzi głównie z powodu wzrastających czynszów najmu za koszary.

Przy badaniu pojedyńczych cyfr za umieszczenie posterunków w całym kraju, spostrzeżono, że w samym Lwowie kosztuje umieszczenie posterunku lwowskiego i komendy krajowej żandarmeryi, tudzież szkoły dla żandarmów . . . . . 13.237 zł. 70 ct.

Z kwoty tej zwraca fundusz państwowy około . . . 3.600 „ — „

a mianowicie zwraca fundusz państwowy kwaterunkowe za pomieszczenie oficerów i noclegowe za pomieszczenie żandarmów, zawsze jednak pozostaje jeszcze kwota około . 10.000 zł. którą fundusz krajowy wyłącznie ponosi.

Jeżeli porównamy wydatki kwaterunkowego we Lwowie z wydatkami z tego samego tytułu w Krakowie ponoszonemi, gdzie również komenda oddziału i posterunek żandarmeryi za kwotę . . . . . 1.550 zł.

są umieszczone, okaże się, iż pomieszczenie komendy krajowej, złożonej z trzech oficerów sztabowych i dwóch oficerów niższego stopnia, kancelarya dla komendy i pomieszczenie szkoły kosztują fundusz krajowy około . . . . . 8.000 „

Zdaniem komisyi budżetowej powinienby Wydział krajowy się zastanowić, czy nie byłoby korzystniej dla funduszu krajowego bądź zakupić, bądź wystawić dom, któryby zaspakajał wszelkie potrzeby żandarmeryi we Lwowie, mógł pomieścić komendę krajową, komendę oddziału, posterunek lwowski i szkołę, i wprowadzić w ten sposób znaczną i stałą w tej rubryce oszczędność.

Przypuszczając, że amortyzacya kapitału wyłożonego na cel powyżej wskazany kosztowałaby rocznie między 7.000 a 9.000 zł., a na poczet tej należytości płaciłby fundusz państwowy około 3.600 zł., które i obecnie zwraca, pozostałoby dla funduszu krajowego do płacenia około 5.000 zł., zamiast 10.000 zł., które ponosi obecnie.

Odnośną rezolucyę umieszcza się na końcu sprawozdania.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. W rubr. IX. budżetu funduszu kraj. na rok 1886. wstawia się:

Poz.	91.	Czyszczenie koszar i innych pomieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	5.846 zł.
Poz.	92.	Oświetlenie koszar	2.167 „
Poz.	93.	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących	475 „
Poz.	94.	„ „ „ „ dla niższych stopni .	20 „
Poz.	95.	„ „ „ „ dla żołnierzy . .	1.696 „
Poz.	96.	„ „ „ kuchennych	705 „
Poz.	97.	Pranie bielizny pościelnej dla żołnierzy, furyerów i woźnych . .	1.898 „
Poz.	98.	Naprawa bielizny pościelnej	166 „
		Do przeniesienia . .	12.973 zł.

	Z przeniesienia . .	12.973 zł.
Poz. 99.	Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włosiennych i słomianych	442 „
Poz. 100.	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych .	1.035 „
Poz. 101.	Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek .	4.083 „
Poz. 102.	Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych	510 „
Poz. 103.	„ „ „ oficerów, rachmistrzów, furyerów i woźnych	585 „
Poz. 104.	Rozmaite inne wydatki	500 „
	Razem . .	20.128 zł.
Poz. 105.	Najem pomieszkań i koszar	56.486 „
Poz. 106.	Na urządzenie nowych koszar otworzyć się mających . . .	300 „
Poz. 107.	Na podwyższenie czynszów najmu i na pomnożenie ilości posterunków	1.000 „
	Razem suma rubr. IX. . .	77.914 zł.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, czy nie dałoby się zaprowadzić oszczędności przy pomieszczeniu komendy krajowej i oddziałowej, dalej szkoły i posterunku żandarmeryi we Lwowie przez nabycie, a ostatecznie i wybudowanie domu własnego, któryby wszystkie potrzeby kwaterunkowe c. k. żandarmeryi we Lwowie zaspakajał, i w takim razie odpowiednie wnioski w roku przyszłym przedłożył.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Kazimierz Badeni
Sprawozdawca.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1886.

Rubryka X.

Drogi krajowe.

Sprawozdawca Stanisław Jędrzejowicz.

Preliminarz Wydziału krajowego na r. 1886. do Rubryki X. od poz. 108 do włącznie 130 pod tytułem „Drogi krajowe“, wynosi w dziale wydatków zwyczajnych 760.558 zł., w dziale nadzwyczajnych 173.000 zł. — Razem 933.558 zł. w. a., czyli od uchwalonych wydatków rubryki X. w r. 1885. okazuje się wyższy o 35.981 zł. w. a.

A. Koszta zarządu.

		Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.
Poz. 108.	„Płace urzędników i sług“ od lit. *a)* do *l)* włącznie, są to wydatki zwyczajne, których pozycye o tyle się zmieniają, o ile okaże się potrzeba powiększenia personalu służbowego na drogach nowo do użytku publicznego oddanych. W porównaniu z preliminarzem r. 1885., widzimy preliminarz Wydziału krajowego zwiększający się o 600 zł. z powodu pomnożenia liczby drożników z 314 na 318. Zgodnie więc z preliminarzem Wydziału krajowego, komisya przyjmuje wstawienie w poz. 108.	87.320	—
Poz. 109.	*a) i b)* stosuje się do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. Października 1883 r. i preliminuje przypadające na rok 1886. pięciolecia dla 7 inżynierów i 30 konduktorów. Komisya budżetowa obniża tę pozycyę o 240 zł., z powodu, że inżynier II. klasy Zienkowicz został emerytowany. Stosownie więc do sprostowanego obliczenia, komisya budżetowa przyjmuje i wnosi: na przypadające „pięciolecia“ w roku 1886.	3.048	—
Poz. 110, 111 i 112	obejmuje „Ryczałty“ przeznaczone na obowiązkowe zwiedzanie dróg, koszta kancelaryjne i umieszczenie biór, które niezmiennie z uchwaloną kwotą r. 1885. i na r. 1886. zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa przyjmuje	11.276	—

		Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.
Poz 113 *a).*	Również poz. 113 *a)* „remuneracye dla służby drogowej“ tak jak w r. 1885.	3.000	—
b)	zaś poz. 113 *b)* przedstawia zapomogi stałe przyzwolone przez W. Sejm uchwałą z dnia 10. Października 1883. r. dla konduktorów, które jednak w porównaniu z r. 1885. preliminarz Wydziału krajowego na rok 1886. o 1.793 zł. zniża, albowiem część tej zapomogi kompenzuje się z pięcioleciami i wstawia się jedynie resztę zapomogi dla konduktorów, którzy nie dosłużyli się jeszcze pięciolecia.		
	Przeto zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa przyjmuje wstawienie w poz. 113. *b)* kwoty .	2.607	—
Poz. 114.	Do pozycyi 114. już Wydział krajowy w porównaniu z r. 1885. preliminuje na rok 1886. o 1.000 zł. mniej, albowiem ilość nabytych walców na teraz jest dostateczna. Komisya budżetowa sądzi, że w tej pozycyi jeszcze dalej idące oszczędności zaprowadzić można, przez zmniejszenie przykupna naczyń dla oddziału technicznego, a przeto wnosi obniżenie tej kwoty o 500 zł. preliminując na uzupełnienie naczyń i wzorów oddziału technicznego	1.500	—
Poz. 115.	Komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego „na koszta podróży dla komisyj nadzwyczajnych“ przyjmuje i wnosi wstawienie kwoty	4.500	—

B. Budowa dróg krajowych.

Poz. 116. Pod poz. 116. preliminuje Wydział krajowy w dziale wydatków nadzwyczajnych tak jak w r. z. 150.000 zł.

Z tej kwoty zamierza pokryć koszta nowo budować się mającego mostu na Popradzie pod Starym Sączem wydatkiem 30.000 zł., zaś pozostałe 120.000 zł. rozdzielić w równych częściach na budujące się drogi Lwów-Stojanów, Nisko-Nadbrzezie i Borszczów-Jezierzany. Kraj przez długi szereg lat w tej rubryce nie szczędził funduszów i bardzo słusznie, bo ułatwione komunikacye dla nas były podstawą do rozwoju handlowego i ekonomicznego. Gdy jednak obecnie sieć dróg krajowych sięga w najodleglejsze zakątki naszego kraju i gdy założony program jest już na ukończeniu, możemy śmiało zwolnić tempo wydatków tej pozycyi, w obec przykrego położenia ekonomicznego, które nas do najściślejszej oszczędności nawet w najproduktywniejszych wydatków zniewala.

Obniżenie tej pozycyi względami oszczędności wskazane, także i pod względem technicznym szkodliwych skutków wywrzeć nie powinno, a mianowicie:

1. Droga Borszczów-Jezierzany zaledwie rozpoczęta, a gdy trasa tejże jeszcze ostatecznie nie ustalona, może wywołać reklamacye, które opóźnią rozpoczęcie robót na dłuższej prze-

	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.

strzeni, przeto kwota 30.000 zł. na ten cel w r. 1886. prawdopodobnie okaże się dostateczną.

2. Droga Lwów-Stojanów z końcem bieżącego roku na nieprzerwanej przestrzeni od Lwowa aż do miasteczka Radziechowa doprowadzona, przedstawia już pewną jednolitą całość, dla komunikacyi publicznych w dzisiejszym stanie pożyteczną, której omycenie zapewnia też już dziś funduszowi krajowemu stały odpowiedni dochód.

Gdy w obec powyższego faktu zważymy, że dalsza budowa tej drogi do Stojanowa, nie zdaje się być naglącą, zwłaszcza, że termin dokończenia jej zastrzeżony przez najznaczniejszych ofiarodawców dopiero z końcem roku 1891. upływa; gdy następnie wiadomem jest, że do budowy tej drogi okazał się zupełny brak kamienia i pokład spodni z cegły układanym być winien, której przysposobienie w dostatecznej ilości z natury rzeczy dłuższego czasu wymaga, komisya budżetowa mniema, że będzie zupełnie możebnem i stosownem w r. 1886. dalszej budowy nie rozpoczynać, lecz ograniczyć się jedynie do wyrobu cegły palonej, w którym to celu 20.000 zł. się preliminuje.

3. Droga Nisko-Nadbrzezie otwartą jest na przestrzeni 69 kilometrów tj. od Rzeszowa do Rozwadowa.

Na podstawie zeszłorocznej uchwały sejmowej, Wydział krajowy rozpoczął w roku bieżącym budowę od Nadbrzezia wstecz ku Rozwadowu, lecz ponieważ właśnie tam napotkano na sprzeczne zapatrywania co do kierunku, a niwelacyjne roboty trasy nie były przygotowane, przeto budowa bardzo mało postąpiła i prawie jedynie do przysposabiania materyałów i częściowych robót ziemnych ograniczoną była. Obecnie jest przygotowany materyał na 8 kilometrów drogi i na most na Trześniu tak, że ta przestrzeń w r. 1886. wykończoną być może, jeżeli na ten cel 35.000 zł. przeznaczymy.

4. Na budowę mostu na Popradzie pod Starym Sączem preliminuje Wydział krajowy warunkowo 30.000 zł. o ile by dotacya do konserwacyi dróg krajowych przeznaczona, na pokrycie kosztów nadzwyczajnej tej budowy nie wystarczyła.

Komisya budżetowa w przypuszczeniu, że przynajmniej $^1/_3$ część kosztu tej budowy znajdzie pokrycie z funduszu dotowanego na konserwacyę, wlicza do poz. 116. na ten cel 20.000 zł.

Powyższym wywodem uzasadniwszy swoje zapatrywania, komisya budżetowa wnosi wstawienie pod poz. 116tą w dziale wydatków nadzwyczajnych „na budowę dróg krajowych“ . . — 105.000

C. Utrzymanie dróg krajowych.

Poz. 117. Na utrzymanie dróg istniejących łącznie z temi, które w r. 1885. oddane zostaną do użytku publicznego, preliminuje Wydział krajowy dla 1.727 kilometrów kwotę 480.922 zł.

Zwyczajne zł. Nadzwyczajne zł

Korzystając z wykazu, jaki nam Wydział krajowy na wyrażone w przeszłym roku życzenie dla pojedynczych dróg krajowych poszczególnie zestawił, komisya budżetowa jest obecnie w zupełnej możności odstąpienia od dotychczasowego systemu obliczeń ryczałtowych i zastosowania o wiele dokładniejszej podstawy za pomocą poszczególnych preliminarzy, których wynik opiera się na przecięciu rzeczywistych wydatków r. 1881., 1882. i 1883. dla dróg dawniej już konserwowanych, zaś dla dróg nowych na faktycznym już wypracowanym kosztorysie na r. 1886.

Jak poniżej zestawiony wykaz okazuje, mamy do utrzymania na 40tu drogach krajowych 1722 kilometrów, z których najtańszy 75 zł. 80 ct. kosztuje, zaś najdroższy 772 zł. 3 ct., co naturalnie wyłącznie względnym cenom kamienia przypisać należy, którego w stosunku do wydatków innych 66% na jeden kilometr używamy.

Wykaz dróg krajowych,

przypadających do utrzymania w r. 1886.

L. p.	Ilość kilometrów		Średni koszt utrzymania 1go kilometra		Obliczenie przypadające na r. 1886.	
			zł.	ct.	zł.	ct.
1	53·265	Borszczów-Okopy	75	80	4.037	49
2	38·	Brzeżany-Złoczów	169	14	6.427	32
3	38·045	Buczacz-Tłuste	166	17	6.321	94
4	40·540	Czorsztyn-Zabornia	265	71	10.771	88
5	35·143	Czortków-Skała	203	43	7.149	14
6	12·970	Czyżyno-Cło	292	42	3.792	69
7	83·266	Dembica-Nadbrzezie	321	68	26.785	01
8	11·200	Dynów-Przeworsk	239	97	2.687	66
9	45·355	Dynów-Sanok	163	91	7.434	14
10	30·580	Gorlice-Konieczna	141	04	4.313	—
11	30·695	Horodenka-Załucze	241	96	7.426	95
12	24·550	Husiatyn-Kopeczyńce	261	23	6.413	20
13	73·218	Jarosław-Bełzec	476	66	34.900	09
14	10·617	Iwanie-Mossorówka	205	70	2.183	92
15	14·640	Kraków-Baran	772	03	11.302	52
16	54·620	Kraków-Chełmek	255	70	13.966	33
17	6·257	Krasne-Busk	652	41	4.082	13
18	6·810	Krościenko-Szczawnica	193	97	1.320	94
19	66·925	Lwów-Rohatyn	378	37	25.322	41
20	65·000	Lwów-Radziechów	563	08	36.600	30
21	48.379	Monasterzyska-Czortków	235	78	11.406	80
22	68·420	Przemyśl-Sanok	165	52	11.324	88
23	83·905	Rohatyn-Tarnopol	237	66	19.940	86
24	69·000	Rzeszów-Nadbrzezie po Rozwadów	237	33	16.375	83
25	0·569	Sędziszów	513	85	292	38
	1.011·969	Do przeniesienia			282.579	81

L. p.	Ilość kilometrów		Średni koszt utrzymania 1go kilometra zł.	ct.	Obliczenie przypadające na r. 1886. zł.	ct.
	1.011·969	Z przeniesienia . .	—	—	282.579	81
26	92·110	Sielec-Zaleszczyki	233	50	21.507	69
27	45·157	Słotwina-Brzesko-Sącz	264	33	11.936	35
28	60·080	Smykowce-Suchostaw	194	31	11.674	14
29	39·256	Stanisławów-Bursztyn	329	89	12.950	16
30	42·666	Strussów-Buczacz	179	87	7.674	33
31	43·237	Tarnopol-Podwołoczyska	196	37	8.490	45
32	19·650	Tarnopol-Zbaraż	177	25	3.482	96
33	36·570	Tarnów-Szczucin	262	74	9.608	40
34	47·412	Tyśmienica-Kołomyja	160	35	7.602	51
35	94·000	Zakliczyn-Sącz-Niedzica	358	54	33.702	76
36	53·951	Zaleszczyki-Skała	179	83	9.702	01
37	35·075	Zator-Sucha	294	04	10.313	45
38	28·350	Zborów-Załośce	189	06	5.359	85
39	31·520	Zimnowoda-Hoszany	271	38	8.553	90
40	41·500	Żółkiew-Mosty-Krystynopol	762	26	31.633	79
przeto	1.722·503	Kilometrów dróg kraj. utrzymanie na r. 1886.	276	79	476.772	30

Zwyczajne zł. Nadzwyczajne zł.

Rzeczywista więc potrzebna kwota na utrzymanie dróg krajowych, przedstawia się w sumie 476.722 zł. a wynik 4.150 zł. niższy od preliminowanego przez Wydział krajowy, pochodzi ztąd, że na drodze Lwów-Stojanów wedle obecnie już wiadomych kosztorysów na r. 1886. zniżka 790 zł. wynosi, zaś na drodze od Niska ku Nadbrzeziu okazało się, że Wydział krajowy układając preliminarz, przeznaczał na rok 1886. już znaczniejszą przestrzeń do konserwy, podczas gdy budowa z różnych powodów wolno postępowała, tak że o pięć kilometrów mniej wybudowano jak się spodziewać należało.

Komisya budżetowa wnosi przeto wstawienie pod poz. 117. „na utrzymanie dróg krajowych“ . . . . . 476.772 —

Przy tej znacznej pozycyi wydatków komisya budżetowa uznała za stosowne zwrócić uwagę Wydziału krajowego, czy i o ile wymagania na wydatki tej rubryki w przyszłości nie mogły by być obniżone. A mianowicie, czy nie dało by się zmniejszyć przeznaczoną do tej pory ilość kamienia do konserwy kilometra jeżeli na dawniej zbudowanych drogach pokład już jest o tyle ustalony, iż dalszego wzmocnienia nie potrzebuje?

Następnie, czy obniżenie dochodu z myt nie wskazuje na fakt, że w skutek powstałych nowych kolei, na wielu drogach krajowych frekwencya znacznie się zmniejszyła i czy w skutek tego nie można by ograniczyć materyału konserwacyjnego do mniejszej ilości?

	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.

D. Zasiłki.

Poz. 118. Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych preliminuje Wydział krajowy 140.000 zł., zatem o czterdzieści tysięcy więcej jak w r. 1885. uchwalono.

Pod tym względem powołuje się słusznie Wydział krajowy na uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 12. Października 1882. r., którą otrzymał polecenie, by w miarę zmniejszających się rocznych wydatków na budowę i rekonstrukcyę dróg krajowych, wstawiał do budżetu krajowego odpowiednio zwiększać się mające kwoty na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych.

Dążność reprezentacyi powiatowych do poprawy dróg powiatowych i gminnych wzrasta z każdym rokiem i budzi uzasadnioną nadzieję, że ten wzmagający się ciągle ruch budowlany ogarnie z czasem wszystkie powiaty kraju naszego, jeżeli będzie możebnem zachować i nadal chociaż częściowo zasady zatwierdzonego programu. Wyobrażenie w przybliżeniu o tej dążności daje nam zestawiony przez Wydział krajowy wykaz podanych do subwencyonowania dróg powiatowych i gminnych na rok 1886. Aleg. 38

Z aktów zaś subwencyjnych przekonała się komisya budżetowa, że kwota preliminowana przez Wydział krajowy zaledwie pokrywa te pozycye przyrzeczeń subwencyjnych, które powiatom przyznane zostały.

Komisya budżetowa przeto w myśl preliminarza Wydziału krajowego i stosownie do zbadanych aktów subwencyjnych wnosi pod poz. 118. „na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych“ . . . . . 140.000 —

Poz. 119. Stosownie do kosztów konkurencyi §. 3. i 4. ustawy „o publicznych dojazdach kolejowych“ i zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego przyjmuje się . . . . . 20.000 —

Poz. 120. Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w kwocie 300.000 zł. proponuje Wydział krajowy dalszą ratę zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 22. Października 1884. r.

Komisya budżetowa wnosi wstawienie w dziale nadzwyczajnych wydatków pod poz. 120. na r. 1886. kwoty . . . — 20.000

E. Wydatki na myta.

Na budowę i utrzymanie domków mytniczych, wstawia się podobnie jak w latach ubiegłych w dziale wydatków nadzwyczajnych pod poz. 121 . . . . . — 3.000
pod poz. 122 . . . . . 1.000 —
pod poz. 123 . . . . . 2.500 —

	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.

F. Zaopatrzenia.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego i z motywów przez Wydział krajowy przytoczonych, komisya budżetowa wnosi wstawienie dla pozycyi od 124 do 130 włącznie kwoty . . 2.145 —

Tudzież dla świeżo emerytowanego inżyniera II. kl. pana Zienkowicza na r. 1886. . . . . 480 —

Zestawienie wydatków w rubryce X.

W dziale	Zwyczajnych zł.	Nadzwyczajnych zł.	Razem zł.
A. Koszta zarządu	113.251	—	113.251
B. Budowa dróg krajowych . .	—	105.000	105.000
C. Utrzymanie dróg . . .	476.772	—	476.772
D. Zasiłki	160.000	20.000	180.000
E. Wydatki na myta . . .	3.500	3.000	6.500
F. Zaopatrzenia	2.625	—	2.625
Razem .	756.148	128.000	884.148

Komisya budżetowa wnosi przeto wstawienie w Rubryce X. w dziale wydatków na **rok** 1886. kwotę 884.148 zł., a zatem z kwotą przez Wydział krajowy preliminowaną, a wynoszącą 933.558 zł. **niższej** o 49.410 zł. w. a.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Stanisław Jędrzejowicz.

Rubryka III.

Dochody z dróg krajowych.

		Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.
Poz 3.	Pod pozycyę 3cią „myta dróg krajowych“ preliminuje Wydział krajowy w dochodach zwyczajnych znacznie niższą kwotę od wynikłości r. 1883., mimo że w następnych latach już 33 kilometrów nowo omyconych dróg przybyło.		
	Ten niekorzystny wynik należy przedewszystkiem przypisać nowo otwartej kolei Jarosław-Sokal i kolei Transwersalnej, w skutek czego ruch na dotyczących drogach krajowych znacznie się zmniejszył, a wiadomy już poniekąd rezultat licytacyjny w Buczaczu, Jarosławiu, Manasterzyskach, Podwołoczyskach i Zaleszczykach, pod tym względem przewidywane zmniejszenie dochodów mytniczych w zupełności potwierdza.		
	Komisya budżetowa podzielając zapatrywanie Wydziału krajowego, że przy nowo rozpisanych licytacyach myt, fundusz krajowy w porównaniu z wynikiem r. 1884. blisko $4^1/_2\%$ w dochodach utraci, przyjmuje zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego na r. 1886. „myta na drogach krajowych“ . . .	214.000	—
Poz. 4.	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne, pochodzące ze zwłoki w opłacie czynszu dzierżawnego z myt, przyjmuje komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego	350	—
Poz. 5.	Grzywny za przestępstwa drogowe, komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego . . .	160	—
Poz. 6. lit. *a)*.	Przyjmuje komisya budżetowa wstawienie kwoty 400 zł., którą c. k. Skarb Państwa na utrzymanie drogi z Krynicy do Muszyny rok rocznie aż po r. 1887. opłaca	400	—
	W tej samej pozycyi lit. *b)* preliminuje Wydział krajowy od stron prywatnych na budowę dróg krajowych jako przypuszczalny wpływ r. 1886. 10.000 zł.		
	Do przeniesienia . .	214.910	—

	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.
Z przeniesienia . .	214.910	—

Co do tej pozycyi są zaległości wprawdzie bardzo znaczne, mimo że Wydział krajowy stronom zobowiązanym nie folguje, bo gdy w preliminarzu na rok 1885. komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego przyjęła w tej pozycyi kwotę 5.000 zł., wpływy przewyższyły 30.000 zł.

Gdy więc w r. 1885. wpłynęły znaczniejsze kwoty, nie można już przypuszczać tak pomyślnego rezultatu na rok następny i dla tego komisya budżetowa zgodnie z przypuszczalnym preliminarzem Wydziału krajowego przyjmuje wstawienie w tej pozycyi kwoty . . . . . 10.000 —

Przeto wnosi „dochody z dróg krajowych“ 224.910 zł. w. a.

Ta suma jednak nie potrąca się od wydatków, gdyż nie uchwala się budżetu netto, lecz odpowiednio przyjętym zasadom budżetowym dochody z dróg krajowych wstawiają się wraz z inynmi dochodami w oddzielnym dziale dochodów Skarbu krajowego.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Stanisław Jędrzejowicz.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1886.

Rubryka XI. (Pozycya 135.)

Sprawozdawca: poseł Otton Hausner.

(Wedle specyalnego preliminarza.)

Poz. 135. Fundusz podrzutków we Lwowie . . . . . 970 zł.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1886.

Rubryka XII.

Wydatki na szupaśnictwo.

Sprawozdawca K. Badeni.

Wydział krajowy preliminuje na tę rubrykę ryczałtowo . . 30.000 zł.
tak jak w roku zeszłym.

Wynikłość z roku 1884. wynosi . . . . . 26.677 zł. 69½ ct.
Wynikłość z roku 1883. wynosi . . . . . 24.166 „ 71 „
Wynikłość zaś z roku 1882. wynosi . . . . . 44.101 „ — „
Przecięcie zatem z ostatnich 3 lat wynosiłoby wprawdzie . . 31.648 „ — „

Zważywszy jednak, iż w roku 1882. wydatki na szupaśnictwo były wyjątkowo wysokie z powodu, iż w owym roku spłacono bardzo znaczną kwotę jako należytość z rachunków zaległych za lata ubiegłe, i dopiero w tymże roku 1882. zaległe te rachunki zupełnie wyrównano, nie podlega wątpliwości, iż niema podstawy do obliczania przecięcia, biorąc w rachunek r. 1882.

W roku bieżącym przyznano po dzień 1. Grudnia 1885. koszta szupasowe w kwocie . . . . . 21.506 zł. 96 ct.
zwroty kosztów po koniec Października wynoszą . . . . 2.353 „ 46 „
wydano zatem w tej rubryce za 11 miesięcy . . . . 19.153 zł. 50 ct.
a doliczywszy do tego koszta administracyjne za rok cały w kwocie . 4.427 „ — „
wynosił rzeczywisty wydatek za 11 miesięcy . . . . 23.580 zł. 50 ct.
a za cały rok budżetowy 1885., uwzględniając nawet, iż rachunki bywają sprawdzane do końca Marca roku następnego, nie przeniesie w żadnym razie wydatek w tej rubryce kwoty . . . . . 26.000 „ — „

Jeżeli się weźmie za podstawę przecięcie z lat 1883., 1884. i 1885., okaże się cyfra . . . . . 25.614 „ — „
i na tej podstawie preliminuje komisya budżetowa w tej rubryce kwotę . . . . . 27.000 „ — „

czyli o 3.000 zł. *mniej*, jak preliminuje Wydział krajowy, a o 1.386 zł. *więcej*, jak wykazuje przecięcie z 3 lat, a to właśnie z powodu, iż wydatków roku 1885. z całą ścisłością na razie obliczyć nie można.

Przy tej rubryce czyni się następującą uwagę:

W zamknięciach rachunkowych funduszu krajowego rubr. XII. poz. 131. p) z r. 1884. zamieszczone są koszta administracyi w kwocie 4.226 zł. 70 ct. Pozycya ta mniej więcej w tej samej wysokości powtarza się i w poprzednich zamknięciach rachunkowych.

Według zasięgniętych informacyj wynosi ta pozycya i w roku bieżącym 4.427 zł. i składa się na tę pozycyę wyłącznie opłata dyurnistów, zajętych przy prowadzeniu ksiąg i sprawdzaniu rachunków tej rubryki. Pomijając na razie okoliczność, czy dyurna w tej wysokości są uzasadnione w obec całego ruchu kasowego manipulacyi i likwidacyi z tej rubryki wynikających, trzeba zaznaczyć, iż wydatki te w każdym razie w rubryce II. budżetu umieszczone być winne.

W rubryce tej preliminuje Wydział krajowy zwykle ryczałtowo kwotę 30.000 zł. na dyurna, a Sejm prawdopodobnie pozycyę uchwala w tem przepuszczeniu, iż mieści ona w sobie opłatę wszystkich dyurnistów, zajętych w Wydziale krajowym z tytułu agend temuż Wydziałowi stale na podstawie istniejących ustaw przekazanych. Jeżeli agendy Wydziału krajowego się wzmagają i w skutek tego uznaje Wydział krajowy potrzebę pomnożenia swych sił roboczych, winienby w rubryce II. podwyższenie to preliminować i potrzebę tegoż należycie uzasadnić, gdyż tylko w ten sposób tak komisya budżetowa, jak i Wysoki Sejm może mieć pogląd odpowiedni na wysokość kredytów na jeden i ten sam cel uchwalanych.

Z powyższych powodów wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. W rubryce XII. budżetu funduszu krajowego na rok 1886. wstawia się na pokrycie kosztów szupasowania ryczałt w kwocie . . . . . 27.000 zł.

2. Wzywa się Wydział krajowy, by wszelkie koszta administracyjne, względnie kancelaryjne, wynikające z agend stale na mocy ustaw Wydziałowi krajowemu przydzielonych, umieszczał w rubryce II. budżetu funduszu krajowego.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Kazimierz Badeni.
Sprawozdawca.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Rubryka XIII.

Budowy wodne i melioracyjne.

Sprawozdawca: Poseł Stadnicki Jan.

Rubryka XIII, w której są połączone obecnie wydatki rozdzielone w poprzednich latach między rubrykę XIII i XV, rozkłada się na dwa główne działy lit. *A.* i *B.* oznaczone, z których pierwszy obejmuje wydatki na służbę inżynierską i pomocniczą, drugi zaś wydatki przeznaczone w ściślejszem znaczeniu tego słowa na wykonanie budowli wodnych i regulacyjnych.

A. Bióro melioracyjne.

W tym dziale pod pozycyą 140 *a*), *b*), *c*) preliminuje Wydział krajowy na wynagrodzenie sześciu inżynierów, trzech asystentów i na pomocników technicznych łączną kwotę 19.300 zł.

Komisya budżetowa znalazła, iż preliminowana kwota pod literą *c*) 8.000 zł. jest za wysoka ze względu na to, że w r. 1886. nie przyjdą do wykonania nowe projekta melioracyi, ile że takowe wykonane zostały w r. 1885., i wnosi obniżenie kwoty pod lit. *c*) preliminowanej o 4.000 zł.

Łączna kwota pod poz. 140 *a*), *b*), *c*) preliminowana wynosiłaby zatem 15.300 zł. i tę kwotę komisya budżetowa do przyjęcia Wysokiemu Sejmowi zaleca.

Poz. 141 „Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupienie potrzeb rysunkowych dla bióra melioracyjnego“. Komisya budżetowa ze względu na rozgałęzione czynności bióra melioracyjnego, wykazane w sprawozdaniach Wydziału krajowego, wnosi przyjęcie preliminowanej cyfry w kwocie 1.500 zł.

Dalsza pozycya 142 „Urządzenie kursu robót melioracyjnych“ nie figurowała dotąd w preliminarzach lat poprzednich jako pozycya osobna, ale objętą była w wydatkach na bióro melioracyjne. Kwota 680 zł. preliminowana obecnie, wydatkowaną była w latach poprzednich w ten sposób, że 500 zł. pobierał nauczyciel elementarny przy szkole niższej Dublańskiej, a 180 zł. pobierał docent melioracyi przy szkole Dublańskiej wyższej (Rubryka I. pozycya 10 wydatków na tę szkołę) jako nadwyżkę do swej płacy. Z uwagi jednak, że z uczniów kursu melioracyjnego wyszedł tylko jeden dozorca, który na gruncie mógł być użytym, zatem w obec małego pożytku połączonego z tym wydatkiem, z uwagi dalej, że kształcenie uczniów przez udzielanie im kursu melioracyi jest zadaniem szkoły, a nie budownictwa wodnego, komisya budżetowa wnosi całkowite wykreślenie tej pozycyi.

Natomiast poz. 143 „na dwóch dozorców melioracyjnych przy drenowaniu“ (Spr. W. kr. za czas od 1. Lipca 1884. do 30. Czerwca 1885.) uznaje komisya budżetowa za wydatek pożyteczny i wnosi utrzymanie tej pozycyi w kwocie 240 zł.

Poz. 144. Wydatek „na utrzymanie stacyj meteorologicznych i wodoskazowych“ preliminowany na 1.700 zł. wydaje się być komisyi budżetowej za wysokim.

W poprzednich latach preliminowano na stacye na dorzeczu Górnego Dniestru 800 zł. Ta kwota musi pozostać nie zmienioną w obec zobowiązań przyjętych w latach poprzednich przez Wydział krajowy. Prócz tego w sprawozdaniu W. Kr. za czas od 1. Lipca 1884. do 30. Czerwca 1885. uzasadnia Wydział krajowy potrzebę wynagrodzenia sześciu obserwatorów przy wodoskazach nowo wprowadzonych, dla każdego po 40 zł. rocznie, razem 240 zł.

Powyższe dwie cyfry razem wzięte wynosiłyby 1.040 zł. Z uwagi, że naprawa słupów wodoskazowych i łat, oraz naprawa narzędzi przy stacyach ombrometrycznych kosztować będzie w 25 wodoskazach i 94 stacyach ombrometrycznych już co najmniej 160 zł., wnosi komisya budżetowa wstawienie pod poz. 144 kwoty 1.200 zł., zatem o 500 zł mniej niż w preliminarzu Wydziału krajowego.

B. Wykonanie budowli wodnych i regulacyjnych.

W dziale tym preliminuje Wydział krajowy pod poz. 145 a, b, łączną kwotę 7.700 zł., a pod poz. 146 na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych kwotę 100.000 zł.

Potrzebę tych wydatków uzasadnia Wydział krajowy osobnem sprawozdaniem L. W. kr. 62535|1885, na końcu którego żąda Wydział krajowy kredytu dodatkowego w kwocie 5.450 zł., a zarazem wnosi Wydział krajowy do przyjęcia przez Wysoki Sejm uchwałę, mocą której Wydział krajowy byłby upoważniony do użycia pozostałości z dotacyi melioracyjnej w roku 1885 (Rubr. XIII. poz. 140 b.) także w roku 1886.

Pozostałość z roku 1885 obliczona jest według tegoż samego sprawozdania Wydziału krajowego na 33 500 zł.

Ogólna kwota żądana przez Wydział krajowy w Rubryce XIII. B. na wykonanie budowli wodnych i regulacyjnych wynosi zatem 146.650 zł. w obec potrzeby wykazanej sprawozdaniem Wydziału krajowego o popieraniu przedsiębiorstw melioracyjnych, 162.873 zł. wynoszącej.

Komisya budżetowa jednak, kierując się głównie względami oszczędności, nie zgodziła się na wstawienie bez zmiany wszystkich kwot żądanych przez Wydział krajowy.

Komisya budżetowa wnosi:

Wstawienie pod pozycyę 145 a., b. kwoty żądanej przez Wydział krajowy w wysokości 7. 700 zł.

Zredukowanie kwoty pod poz. 146 do wysokości 50.000 zł.

Wreszcie komisya budżetowa, uznając za słuszne żądanie Wydziału krajowego, aby mu było dozwolonem użyć pozostałość z dotacyi melioracyjnej z roku 1885 w roku następnym, wnosi do Wysokiego Sejmu przyjęcie następującej uchwały:

Upoważnia się Wydział krajowy do wydatkowania kwot w rubryce XIII. uchwalonych, a mianowicie: kwot uchwalonych na rok 1885 aż do końca marca 1887 r. i kwot preliminowanych na rok 1886 aż do końca marca 1888 r., a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

Lwów dnia 18. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Smarzewski.

J. Stadnicki
Sprawozdawca.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie

Rubr. XIV.

Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

Sprawozdawca poseł Skałkowski.

Wydział krajowy zamieszcza w tej rubryce wszystkie raty amortyzacyjne od pożyczek, zaciągniętych bądź to od instytucyj kredytowych i funduszów przez Wydział administrowanych, bądź też przez emisyę obligacyj. Są to następujące pożyczki:

a) z funduszu domestykalnego na budowę zakładu kulparkowskiego .	66.000	zł. —	ct.
b) z galic. kasy oszczędności na budowę tegoż zakładu . . .	40.400	„ —	„
c) z galic. kasy oszczędn. dla szpitala Sióstr Miłosierdzia we Lwowie	10.000	„ —	„
d) z krakowskiej kasy oszczędn. na dokończenie szpitala izraelickiego	5.000	„ —	„
e) z funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie i fund. podrzutków na budowę tegoż szpitala	346.796	„ 34	„
f) z galic. kasy oszczędn. na budowę pralni przy szpitalu lwowskim	22.500	„ —	„
g) z Banku krajowego na wykończenie prawego skrzydła przy szpitalu lwowskim	70.000	„ —	„
h) z Banku dla krajów koronnych	600.000	„ —	„
i) pożyczka krajowa z roku 1883.	3,800.000	„ —	„
k) „ „ „ 1884.	1,000.000	„ —	„
l) „ „ „ 1885.	354.800	„ —	„
m) reszta pożyczki z roku 1873. zaciągniętej w sumie 1,600.000 zł., wynosząca jeszcze	576.500	„ —	„

Oprócz rat amortyzacyjnych preliminuje Wydział krajowy także kwoty potrzebne na opłatę należytości stemplowych od obligacyj i kuponów, tudzież podatku dochodowego od procentów płaconych instytucyom kredytowym lub posiadaczom obligacyj.

Komisya budżetowa, badając poszczególne pozycye tej rubryki, sprawdziła, że raty amortyzacyjne zgodne są z planami umorzenia dotyczących pożyczek i że obowiązek opłacania podatku dochodowego od procentów przyjął na siebie fundusz krajowy przy zaciąganiu pożyczek bądź to w odnośnych skryptach dłużnych, bądź też w ogłoszeniach względem subskrybcyi na obligacye. Opłaty stemplowe od kuponów i obligacyj obliczone zostały według obowiązujących przepisów, jakkolwiek jeszcze przez władze skarbowe prawomocnie nie są wymierzone.

Mianowicie pożyczka z r. 1883. uwolnioną została od opłat stemplowych ustawą z d. 6. Czerwca 1882. co do sum 1,100.000 zł. i 1,919.400 zł., — zaś suma 400.600 zł. opłatom podlega. Wymiar tych należytości jeszcze przez władze skarbowe nie jest dokonany, zaś co do pożyczki z r. 1884. przedstawienie Wydziału krajowego do krajowej Dyrekcyi skarbu dotychczas załatwione nie zostało. Zapewne jednak wymiar władz skarbowych będzie zgodny z obliczeniem w preliminarzu Wydziału krajowego przytoczonem.

Koszta preliminowane na ogłoszenia wyniku torowań, portorya i inne kancelaryjne wydatki odpowiadają potrzebie.

Komisya budżetowa wnosi zatem zgodnie z Wydziałem krajowym:

W pozycyi 147.	rata roczna na umorzenie pożyczki 66.000 zł. z funduszu domestykalnego na budowę zakładu kulparkowskiego	5.280 zł.
„ 148.	dwie raty półroczne na umorzenie pożyczki 40.400 zł. na tenże cel z galic. kasy oszczędności z podatkiem	2.756 „
„ 149.	dwie raty półroczne na umorzenie pożyczki 10.000 zł. zaciągniętej na budowę szpitala Sióstr Miłosierdzia we Lwowie z galic. kasy oszczędności z podatkiem	662 „
„ 150.	dwie raty półroczne na umorzenie pożyczki 600.000 zł. z Banku dla krajów z podatkiem	50.199 „
„ 151.	rata roczna na umorzenie pożyczki 5.000 zł. zaciągniętej na budowę szpitala izraelickiego w Krakowie z tamtejszej kasy oszczęd. z podatkiem	400 „
„ 152.	dwie raty półroczne na umorzenie pożyczki 3.800.000 zł. z r. 1883. z podatkiem kuponowym, oraz należytości stemplowe i koszta kancelaryjne	229.197 „
„ 153.	rata roczna na umorzenie pożyczki 346.796 zł. 34 ct. z funduszu szpitala św. Łazarza zaciągniętej na budowę tego szpitala . .	20.808 „
„ 154.	dwie raty półroczne na umorzenie pożyczki 1,000.000 zł. z r. 1884. z podatkiem kuponowym. oraz należytości stemplowe i koszta kancelaryjne	66.028 „
„ 155.	dwie raty półroczne na umorzenie pożyczki 22.500 zł. zaciągniętej z galic. kasy oszczędności na budowę pralni w szpitalu lwowskim z podatkiem	2.193 „
„ 156.	dwie raty półroczne na umorzenie pożyczki 70.000 zł. zaciągniętej z Banku krajowego na budowę szpitala lwowskiego z dodatkiem na administracyę	7.157 „
„ 157.	dwie raty półroczne na umorzenie pożyczki 354.800 zł. z r. 1885. z podatkiem kuponowym, oraz należytości stemplowe i koszta kaucelaryjne	22.333 „
„ 157½.	na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. według osobnego preliminarza	27.560 „
	Suma rubryki XIV. . .	434.573 zł.

zatem mniej o 248 zł. od preliminarza Wydziału krajowego, — która to różnica wynikła z obniżenia kwoty potrzebnej na pokrycie niedoboru pożyczki z r. 1873.

Za Przewodniczącego:
Artur Potocki.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Budżet krajowy na rok 1886.

(Wydatki.)

Rubryka XV. — Pozycye 158, 170—207a).

Referenci: Abrahamowicz, Bobrzyński, Scipio, Skałkowski, W. Sapieha, St. Stadnicki, J. Stadnicki, K. Badeni.

Pozycya 158.

Referent: poseł Skałkowski.

W pozycyi 158 wstawia komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego dla inżyniera górnika przy Wydziale krajowym . . . . . 1.980 zł.

Pozycya 170, 171, 185, 188—191, 203, 204.

Referent: poseł Abrahamowicz.

Poz. 170.	Subwencya dla szkoły leśnej w Rasztowcach		108 zł.
Poz. 171.	Szkoła weterynaryi we Lwowie:		
a)	Subwencya	2.000 zł.	
b)	Spłata pożyczki gal. Kasie oszczędności, XXI. i XXII. rata .	1.065 „	
c)	Asekuracya Szumanówki	36 „	3.101 „
Poz. 185.	Na poparcie przemysłu rękodzielniczego, na pożyczki i zasiłki . . .		27.500 „
Poz. 188.	Dotacya dla komisyi fizyograficznej, przeniesiona do rubr. VII.		
Poz. 189.	*Na wydanie atlasu geologicznego kraju wraz z tekstem (uchwalono dnia 21. Grudnia 1885.)*		*1.000* „
Poz. 190.	Towarzystwu rolniczemu we Lwowie		3.000 „
Poz. 191.	„ „ w Krakowie		3.000 „
Poz. 203.	Na budowę gmachu szkolnego w Dublanach		8.000 „
Poz. 204.	W myśl wniosków komisyi kultury krajowej na budowę mieszkania dla dyrektora szkół rolniczych w Dublanach		2.000 „

Pozycya 172—184, 186, 187, 193, 206.

Referent: poseł Bobrzyński.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego proponuje komisya budżetowa:

Poz. 172.	Na szkołę przemysłową w Jarosławiu (l. 158 petycyi)	600 zł.
Poz. 173.	„ „ w Przemyślu (l. 316 petycyi)	600 „
Poz. 174.	„ „ w Rzeszowie (l. 259 petycyi)	600 „
Poz. 175.	„ „ w Tarnowie (l. 161 petycyi)	500 „
Poz. 176.	„ „ w Stanisławowie	500 „
Poz. 177.	„ „ w Drohobyczu (l. 157 petycyi)	500 „
Poz. 178.	„ „ w Sokalu (l. 160 petycyi)	700 „
Poz. 179.	„ „ w Kołomyi (l. 162 petycyi)	500 „
Poz. 180.	„ „ im. Bernsteina we Lwowie (l. 470 petycyi) . .	300 „

O ile zaś petycya zawiera prośbę o udzielenie kwoty 200 zł. na środki naukowe, komisya budżetowa wnosi:

Przekazuje się petycyę l. 470 Wydziałowi krajowemu, a względnie komisyi krajowej dla spraw przemysłu, do zbadania i możliwego uwzględnienia z pozycyi 184.

Poz. 181.	Na szkoły początkowe przemysłowe w Krakowie	1.500 „

Zarazem komisya budżetowa wnosi:

Petycye o subwencyę dla szkoły przemysłowej w Brzeżanach (l. 156), w Nowym Sączu (l. 159, 525) i w Jaśle (l. 691) przekazuje się Wydziałowi krajowemu, a względnie komisyi krajowej dla spraw przemysłu, do sprawozdania na następnej sesyi.

Poz. 182.	Na szkołę handlową w Krakowie	1.000 „
Poz. 183.	Na szkołę ogrodniczą w Tarnowie (l. 23, 64, 71, 167, 168, 173, 174, 249, 250, 530 petycyi)	300 „

Wydział krajowy proponuje 1.000 zł., komisya budżetowa jednak proponuje tylko kwotę 300 zł. dotychczas udzielaną, gdyż pożytek z rozszerzenia tej szkoły nie jest dotychczas dostatecznie wykazany.

W poz. 184 wstawia Wydział krajowy na szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego 23.180 zł.; w sprawozdaniu atoli z czynności w przedmiocie przemysłu domowego podwyższa Wydział tę kwotę do wysokości 26.000 zł. na podstawie szczegółowego preliminarza budżetu komisyi krajowej dla przemysłu. Komisya budżetowa proponuje zgodnie z tym ostatnim wnioskiem wstawienie kwoty . . . . . 26.000 „

Petycye Towarzystwa tatrzańskiego w sprawie szkoły snycerskiej w Zakopanem (l. 556, 557) odsyła się Wydziałowi krajowemu, a względnie komisyi dla spraw przemysłu, do sprawozdania na następnej sesyi.

Zarazem komisya budżetowa czyni wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1. ażeby na przyszłość ze wszystkich pozycyj budżetu, mających styczność z przemysłem i podlegających ingerencyi komisyi krajowej dla spraw przemysłu, utworzył osobną rubrykę preliminarza budżetu krajowego i przedkładał ją jako preliminarz budżetu tejże komisyi, — a więc z pozycyj 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 184, 185, 186, 187.

2. ażeby pozycyę 184 ogólną na szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego rozkładał w preliminarzu budżetu krajowego na pozycye szczegółowe, tak jak pozycya ta w „preliminarzu komisyi krajowej dla spraw przemysłu“ na pozycye szczegółowe jest rozdzieloną.

Poz. 186. Na Muzeum przemysłowe we Lwowie . . . . . 2.000 zł.

Poz. 187. „ „ „ w Krakowie . . . . . 2.000 „

W poz. 193 na Towarzystwo tatrzańskie (l. 560 petycyi) Wydział krajowy wnosi 400 zł. Komisya budżetowa ze względu na oszczędność, oraz na to, że cele Towarzystwa tatrzańskiego z gospodarstwem krajowem nie mają bezpośredniego związku, proponuje wykreślenie tej kwoty.

W poz. 206 Wydział krajowy na inspektora dla rybactwa wstawia kwotę 300 zł. w przypuszczeniu, że c. k. Rząd przyczyni się do powiększenia tej dotacyi i że na stanowisko to uda się pozyskać jednego z profesorów Uniwersytetu w Krakowie, któryby przytem swoją katedrę zatrzymał.

Gdy atoli przedłożone Wysokiemu Sejmowi projekty ustaw rybackich na pensyą inspektora obmyślają inne źródło dochodu, gdy projekty te ustawodawcze tak wielkie obowiązki wkładają na inspektora rybactwa, że one się z katedrą uniwersytecką, i to piastowaną w Krakowie żadną miarą nie dadzą połączyć, — komisya budżetowa wnosi skreślenie tej pozycyi.

Pozycya 192, 194—196, 205, 205c), 207a).

Referent: poseł J. Stadnicki.

Poz. 192. Towarzystwo ogrodnicze we Lwowie . . . . . 200 zł.

Poz. 194. Badania głębszych pokładów ziemi i przyswojenie krajowi wydoskonalonych systemów wiertniczych; 10.000 zł. na okres 2-letni 1886. i 1887. z prawem wydania w ciągu jednego roku większej nad 5.000 zł. kwoty (uchwalono dnia 21. Grudnia 1885.) . . . . . 5.000 „

Poz. 195. Badania geologiczne kraju (uchwalono dnia 21. Grudnia 1885.) . . 1.600 „

Poz. 196. Na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty (uchwalono dnia 21. Grudnia 1885.) . . . . . 1.000 „

Poz. 205. Na wydawnictwo czasopisma „Górnik“, subwencya . . . . . 400 „

Poz. 205c). Zarządowi Towarzystwa „Kółek rolniczych“ subwencya na rok 1886. (uchwalono dnia 21. Grudnia 1885.) . . . . . 1.000 „

Poz. 207a). Towarzystwo pszczelniczo-ogrodnicze we Lwowie, subwencya . . . 200 „

Pozycya 197.

Referent: poseł St. Stadnicki.

Poz. 197. Na zalesienie wydm piaszczystych:

a) w powiecie Nisko . . . . . 150 zł.

b) „ „ Cieszanów, Jarosław, Łańcut . . . . . 300 „

c) „ „ Jaworów . . . . . 400 „

d) „ „ Mościska . . . . . 400 „

Pozycya 198—202.

Referent: poseł W. Sapieha.

Stypendya.

Poz. 198.	Dla jednego ucznia weterynaryi i koszta podróży	260 zł.
Poz. 199.	Dla dwóch uczniów, którzy ukończyli wyższą szkołę rolniczą w Dublanach, na wykształcenie się na nauczycieli szkół średnich	1.600 „
Poz. 200.	Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach	500 „
Poz. 201.	Dla uczniów szkoły leśnictwa we Lwowie	1.800 „
Poz. 202.	*Dla górników, oddających się specyalnie zawodom, bardziej krajowi potrzebnym (uchwalono dn. 21. Grudnia 1885.)*	*1.300* „

Przy tej pozycyi załatwia się petycyę l. 53 S. Kazimierza Dunina i l. pet. 252 Aleksandra Folusiewicza, przekazując takowe Wydziałowi krajowemu, a względnie komisyi krajowej dla spraw przemysłu, do załatwienia; również jak l. pet. 882 S. Józefa Fruchlinga do uwzględnienia. L. 808 S. Henryka Gruszeckiego i l. 594 Tadeusza Fiedlera o subwencye, do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Nad petycyami l. 482 S. Karola Chlipalskiego, l. 357 Michała Ochnicza, l. 506 Towarzystwa niesienia pomocy uczniom Akademii górniczej w Leoben, l. 868 Władysława Dziubińskiego i l. 60 S. Franciszki Lewickiej — Wysoki Sejm raczy przejść do porządku dziennego.

Pozycya 207.

Referent: poseł K. Badeni.

Poz. 207. W rubryce tej nie poniósł fundusz krajowy w latach 1883. i 1884. żadnych wydatków. Ponieważ jest uzasadniona nadzieja, iż w obec zamknięcia granicy od Rosyi będzie kraj nasz i w roku 1886. od zarazy księgosuszowej zupełnie ochroniony, nie widzi komisya budżetowa potrzeby preliminowania w tej rubryce kwoty proponowanej przez Wydział krajowy. Z powodu jednak wyraźnego brzmienia §. 37. ustawy o księgosuszu z dnia 29. Lutego 1880., który to §. mówi o obowiązku kraju ponoszenia kosztów strzeżenia granic wewnątrz kraju w czasie zarazy, wstawia się w tej pozycyi kwotę 1.000 zł.

Za przewodniczącego:

Artur Potocki.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1886.

Rubryka XV. (Pozycye 159—169).

Sprawozdawcy: posłowie Skałkowski, Abrahamowicz, K. Scipio.

(Wedle specyalnych preliminarzy).

Poz. 159.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie (uchwalono dnia 30. Grudnia 1885.)	12.281	zł.
„ 160.	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach (wniosek komisyi budż. 31.715 zł. — uchwalono dnia 30. Grudnia 1885.)	32.387	„
„ 161.	Szkoła parobków w Dublanach (uchwalono dnia 30. Grudnia 1885.) .	10.332	„
„ 162.	Folwark w Dublanach (uchwalono dnia 30. Grudnia 1885.) . .	17.079	„
„ 163.	Kurs gorzelnictwa w Dublanach (uchwalono dnia 30. Grudnia 1885.)	1.715	„
„ 164.	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	34.643	„
„ 165.	„ ogrodnicza w Czernichowie	3.020	„
„ 166.	Folwark w Czernichowie	28.423	„
„ 167.	Szkoła niższa rolnicza w Horodence	7.856	„
„ 168.	„ „ „ w Jagielnicy	9.295	„
„ 169.	„ „ „ w Kobiernicach	7.810	„

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1886.

Rubryka XV. Poz. 167.

Krajowa niż. szkoła rolnicza w Horodence.

Wydział krajowy preliminuje wydatki tej szkoły na r. 1886. w kwocie 8.206 zł.
„ „ „ dochody „ „ „ „ „ 3.210 „
Przez co niedobór uczyniłby . . . . . 4.996 zł.

Komisya zgodnie z prelim. Wydziału krajowego przyjmuje w rubr. I. poz. 1, 2, 3, 5, 6, natomiast zmniejsza poz. 4. o zł. 50 z uwagi, że za zł. 300 nauczyciela do nauk elementarnych mieć można, jest to bowiem płaca, którą w regule nauczyciele nauk elementarnych otrzymują.

W rubr. II. zmniejsza się wydatki na utrzymanie koni z 300 zł. na 200 zł., a to wedle odnośnej pozycyi prelim. szkoły w Kobiernicach.

Dalej kwotę zł. 500 preliminowaną na opał z uwagi, że za 15 zł. dostanie na miejscu w Horodence sąg metr. drzewa twardego opałowego, a sągów 20 na ogrzanie gmachu szkolnego z pewnością starczą.

Inne pozycye rubr. II., tudzież rubr. III. i IV. wydatków, jakoteż dochody przyjmuje komisya wedle preliminarza Wydziału krajowego. Wnosi zatem:

Wydatki.

Płace nauczycieli.

Rubr. I.	poz.	1.	Nauczyciel kierownik, płaca 1.200 zł., dod. akt. 140 zł., razem	1.340 zł.
„	„	2.	„ fachowy pom. „ 720 zł. „ „ 60 „ „	780 „
„	„	3.	Instruktor	480 „
„	„	4.	Nauczyciel nauk element.	300 „
„	„	5.	Katecheta	100 „
„	„	6.	Nauczyciel weterynaryi	150 „
			Razem .	3.150 zł.

Koszta administracyi.

Rubr. II.	poz.	7.	Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne	100 zł.
			b) sługa szkolny	240 „
			c) utrzymanie pary koni	200 „
			Do przeniesienia .	540 zł.

			Z przeniesienia rubr. I.		3.150 zł.
			„ „ II.		540 zł.
Rubr. II.	poz. 8.	Opał			300 „
	„ 9.	Oświetlenie			100 „
	„ 10.	Utrzymanie budynków			
	„ 11.	Płaca kominiarza			200 „
	„ 12.	Ubezpieczenie			
	„ 13.	Sprzęty i ruchomości			100 „
	„ 14.	Należytość rządowa od przeniesienia			46 „
	„ 15.	Lekarz i apteka			100 „
				Razem	1.386 zł.

Utrzymanie uczniów.

Rubr. III.	poz. 16.	Stołowanie	20 uczn. po 150 zł.		3.000 zł.
	„ 17.	Odzież, pościel, pranie			
Rubr. IV.	poz. 18.	Przybory do pisania			120 zł.
	„ 19.	Przykupno środków naukowych			200 „
				Razem	320 zł.
				Suma wydatków	7.856 zł.

Dochody.

Rubr. I.	Subwencya z Skarbu Państwa		2.000 zł.	
„ II.	Opłaty na utrzymanie: *a)* Oddział Horodeński	450 zł.		
	b) Rada pow. Horodeńska	450 „		
	c) „ „ Tłumacka	150 „		
	d) Gmina Horodenka	100 „	1.150 „	
Rubr. III.	Czysty dochód z gruntów		60 „	
			Razem	3.210 zł.
			W porównaniu z wydatkami	7.856 „
			okazuje się niedobór	4.646 zł.

Lwów dnia 3. Stycznia 1886.

Za przewodniczącego:
Artur Potocki.

Abrahamowicz
Sprawozdawca.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1886.

Rubryka XV. Poz. 168.

Krajowa niż. szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Wydział krajowy preliminuje wydatki tej szkoły na r. 1886. w kwocie 9.595 zł.
„ „ „ dochody „ „ „ „ „ „ 3.840 „
przezco niedobór okazałby się w kwocie . . 5.755 zł.

Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym przyjmuje rubr. I. poz. 1, 2, 3, — natomiast poz. 4, 5 i 6 zmniejsza wedle preliminarza równorzędnej szkoły w Horodence.

W rubr. II. zmniejsza się wydatek na opał na zł. 300, przezco okazałaby się razem oszczędność zł. 300.

Inne pozycye rubr. II., tudzież rubr. III. IV. i V. wydatków, jakoteż dochody przyjmuje się wedle preliminarza Wydziału krajowego.

Komisya wnosi zatem:

Wydatki.

Płace nauczycieli.

Rubr. I.	poz. 1.	Nauczyciel kierownik, płaca	1.200 zł.,	dodatek	140 zł.,	razem	1.340 zł.
	„ 2.	„ fachowy „	720 „	„	60 „	„	780 „
	„ 3.	Instruktor „	480 „	wikt	85 „	„	565 „
	„ 4.	Nauczyciel do nauk elementarnych				„	300 „
	„ 5.	Katecheta				„	100 „
	„ 6.	Nauczyciel weterynaryi				„	150 „
					Razem . .		3.235 zł.

Koszta administracyi.

Rubr. II.	poz. 7.	Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne	100 zł.
		b) sługa szkolny	240 „
	„ 8.	Opał	300 „
	„ 9.	Oświetlenie	100 „
	„ 10.	Utrzymanie budynków	
	„ 11.	Ubezpieczenie „	250 „
	„ 12.	Płaca kominiarza	
	„ 13.	Ruchomości i sprzęty	100 „
	„ 14.	Lekarz i apteka	100 „
		Razem . .	1.190 zł.

			Z przeniesienia rubr. I. . .		3.235 zł.
			„ „ II. . .		1.190 „
		Utrzymanie uczniów.			
Rubr. III.	poz. 15.	Stołowanie	30 uczniów po 150 zł. . .		4.500 „
	„ 16.	Odzież, pościel i pranie			
Rubr. IV.	„ 17.	Przybory do pisania			120 „
	„ 18.	Przykupno środków naukowych			200 „
Rubr. V.	„ 19.	Czynsz dzierżawny za grunta			50 „
			Suma wydatków . .		9.295 zł.

Dochody.

Rubr. I.	poz. 1.	Subwencya z Skarbu Państwa	2.000 zł.		
„ II.	„ 2.	Datki	1.600 „		
„ III.	„ 3.	Dochód z pola	240 „		3.840 „
		W porównaniu z wydatkami okazałby się niedobór . .			5.455 zł.

Lwów dnia 3. Stycznia 1886.

Za przewodniczącego:
Artur Potocki.

Abrahamowicz
Sprawozdawca.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1886.

Rubryka XV. Poz. 169.

Krajowa niż. szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wydział krajowy preliminuje wydatki tej szkoły na r. 1886. w kwocie 7.810 zł.
„ „ „ dochody „ „ „ „ „ 4.075 „
przezco niedobór uczyniłby 3.735 zł.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego przyjmuje komisja wydatki we wszystkich 4 rubrykach, tudzież preliminowane dochody w całości. Wnosi zatem:

Wydatki.

Płace nauczycieli.

Rubr. I. poz. 1.	Nauczyciel fachowy, zarazem kierownik, płaca 1.300 zł., dodatek 240 zł., razem		1.540 zł.
„ 2.	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca 720 zł., dodatek 60 zł., razem		780 „
„ 3.	Instruktor		480 „
„ 4.	Nauczyciel nauk elementarnych		150 „
„ 5.	Kapelan i katecheta		100 „
„ 6.	Nauczyciel weterynaryi (o 50 zł. więcej niż przy szkole w Horodence i Jagielnicy z uwagi, iż do Kobiernicy sprowadzany będzie osobno, podczas gdy do pierwszych szkół jednocześnie do wykładów wzięty być może)		200 „
		Razem	3.250 zł.

Koszta administracyi.

Rubr. II. poz. 7.	Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne	100 zł.	razem	540 zł.
	b) sługa szkolny	240 „		
	c) utrzymanie pary koni	200 „		
„ 8.	Opał			400 „
„ 9.	Oświetlenie			100 „
„ 10.	Utrzymanie budynków			
„ 11.	Ubezpieczenie			200 „
„ 12.	Kominiarz			
„ 13.	Sprzęty i ruchomości			100 „
„ 14.	Lekarz i apteka			100 „
			Razem	1.440 zł.

	Z przeniesienia rubr. I.		3.250 zł.
	„ Rubr. II.		1.440 „
	Utrzymanie uczniów.		
Rubr. III. poz. 15.	Stołowanie } dla 20 uczniów po 140 zł.		2.800 „
„ 16.	Odzież, pościel, pranie }		
	Potrzeby naukowe.		
Rubr. IV. poz. 17.	Przybory do pisania 120 zł. } razem		320 „
„ 18.	Przykupno środków naukowych 200 „ }		
	Razem wydatki		7.810 zł.

Dochody.

Rubr. I. poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu państw.		3.000 zł.
Rubr. II. poz. 2.	Opłaty na utrzymanie uczniów:		
	a) Rada pow. Bialska	420 zł.	
	b) „ „ w Wadowicach	140 „	
	c) Gmina Kęty	50 „	
	d) Gabr. Wrotnowska	140 „	
	e) P. hr. Dembińska	140 „	
	f) P. St. Klucki	140 „	1.030 „
Rubr. III. poz. 3.	Dochód czysty z pola szkolnego		45 „
	Razem		4.075 zł.
	W porównaniu z wydatkami okazuje się niedobór do pokrycia z funduszów krajowych		3.735 zł.

Lwów dnia 3. Stycznia 1886.

Za przewodniczącego:
Artur Potocki.

Abrahamowicz
Sprawozdawca.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1886.

Sprawozdanie komisyi budżetowej z rubryki XVI. preliminarza krajowego na rok 1886.

Poz. 208. Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym — do rozporządzalności Wydziału krajowego . . . . . 30.000 zł.

Poz. 209. Pożyczki bezprocentowe na budowę koszar dla c. k. wojska 120.000 „

Poz. 210. Dla księży Unitów chełmskich Wydział krajowy wnosi 3.000 zł. Komisya budżetowa, gdy liczba księży Unitów chełmskich wygnańców potrzebujących wsparcia znacznie się zmniejszyła, wstawia w pozycyę tę tylko . 1.500 „

Zarazem proponuje komisya budżetowa następującą rezolucyę:

Ze sposobu użycia tej subwencyi komitet opieki nad wygnanymi Unitami chełmskimi złoży z końcem roku szczegółowe sprawozdanie Wydziałowi krajowemu.

Za przewodniczącego:
Artur Potocki.

M. Bobrzyński
Sprawozdawca.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1886.

Rubryka XVI. (Str. 52).

Sprawozdawca poseł Władysław Sapieha.

Pozycya 211. Subwencya dla kolei drugorzędnej szerokotorowej ze Lwowa na Żółkiew do Rawy z przeznaczonych 100.000 zł. do wypłaty w 3 latach. Pierwsza rata płatna po rozpoczęciu budowy . . . . . **33.334** zł.

Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wstawia pierwszą ratę subwencyi krajowej dla kolei drugorzędnej szerokotorowej ze Lwowa na Żółkiew do Rawy, którą to subwencyę Wysoki Sejm na posiedzeniu w dn. 9. Października 1882. na budowę tej kolei uchwalił, motywując wstawienie tem, iż odnośna ustawa przez Radę państwa uchwalona Najwyższą Sankcyę otrzymała i wedle zasięgniętych informacyj budowa tej drogi żelaznej z wiosną roku bieżącego ma się rozpocząć.

W skutek petycyi l. 370/S uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu w dn. 17. Grudnia r. z. Emilii Sikorskiej, wdowie po nauczycielu ludowym, jednorazowy dar z łaski w kwocie **100** zł. Gminie Duliby uchwałą z dn. 17. Grudnia r. z. zapomogę (l. petycyi 162) **140** zł. Janowi Lisiewiczowi uchwałą z dn. 12. Grudnia r. z. w drodze łaski stałe zaopatrzenie (l. petycyi 548) w rocznej kwocie **125** zł.

Komisya budżetowa wnosi przekazanie Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia petycyę sióstr Teresy i Malwiny Kopertyńskich *l. 134.* — Petycyę *l. 65.* Leontyny Maresch o wsparcie — do możliwego uwzględnienia, zaś petycyę *l. 574.* Komitetu cerkiewnego S. Norberta w Krakowie o zapomogę — do zbadania i uwzględnienia przez Wydział krajowy.

Ze względu na konieczne zmniejszenie wydatków z funduszu krajowego w roku bieżącym i na nieodzowną potrzebę pokrycia w innych rubrykach budżetu krajowego niezbędnych a ważniejszych pozycyj, — niemniej też okoliczność, iż petycye poniżej wyszczególnione w zasadzie swej nadają się bardziej do dobroczynności prywatnej, jak do zasiłku przez fundusz krajowy, komisya budżetowa wnosi przejście do porządku dziennego nad następującemi petycyami:

L. *266.* Dyrekcyi Stowarzyszenia nad uwolnionymi więźniami o znaczniejszy stały datek lub doraźną zapomogę. L. *844.* Zofii Szczawińskiej o zaliczkę. L. *840*/S. Antoniny Pachulskiej o subwencyę. L. *821*/S. Maryi Wieliczkowskiej o zapomogę. L. *820*/S. Maryi Jasińskiej o zapomogę. L. *509*/S. Wydziału Towarzystwa oświaty ludowej dla Stanisławowa o zapomogę. L. *570*/S. Wydziału Towarzystwa bratniej pomocy słuchaczów Wszechnicy lwowskiej o subwencyę. L. *755*/S. Ludwika Jakubowskiego o zapomogę. L. *705*/S. Waleryi Bojarskiej o zapomogę. L. *687*/S. Maryi Kłodnickiej o zapomogę. L. *750*/S. Józefy Zaleskiej o zapomogę. L. *775*/S. Stowarzyszenia rękodzielników „Gwiazda“ w Stanisławowie o zapomogę. L. *793*/S. Komitetu

dam o zapomogę. L. *257*. Teofili Zielińskiej o subwencyę. L. *272*/S. Stowarzyszenia pracy kobiet o subwencyę. L. *888*/S. Lubiny Mieczkowskiej o zapomogę. L. *872*/S. Franciszka Zaremby o zapomogę. L. *903*/S. Gminy Chłopówka o zapomogę. L. *901*. Wydziału Towarzystwa bratniej pomocy słuchaczów szkoły politechnicznej we Lwowie o subwencyę. L. *877*. Franciszki Ostrowskiej o zapomogę. L. *276*/S. Julii Szaszkiewicz o zapomogę. L. *273*/S. Karoliny Stupnickiej o zapomogę. L. *504*/S. Róży Łysakowskiej o zapomogę. L. *542*/S. Anieli Czajkowskiej o zapomogę. L. *600*. Michaliny Bieńkowskiej o zapomogę. L. *596*/S. Józefy Makan o zapomogę. L. *568*. Joanny Marie o zapomogę. L. *557*. Eugenii Krokowskiej o zapomogę. L. *440*/S. Józefy Jaroszyńskiej o zapomogę. L. *443*/S. Ludwiki Goreckiej o zapomogę. L. *485*/S. Erazminy Wolanieckiej o zapomogę. L. *466*/S. Heleny Nowickiej o zapomogę. L. *490*/S. Antoniny Przygockiej o zapomogę. L. *390*/S. Towarzystwa pedagogicznego o subwencyę na urządzenie kolonij wakacyjnych. L. *342*/S. Feliksy Pazowskiej o zapomogę. L. *583*/S. Julii Łys o zapomogę. L. *369*/S. Towarzystwa ochotniczej straży ogniowej w Niżankowicach o zapomogę. L. *41*/S. Ewy Gościńskiej o zapomogę. L. *55*/S. Wasyla Seredy o zapomogę. L. *155*/S. Gminy Brzecze o pożyczkę. L. *100*/S. Tomasza Śliwińskiego o zapomogę. L. *124*/S. Julii Pachmann o zapomogę. L. *125*/S. Leontyny Stańkowskiej o zapomogę. L. *238*/S. Anny Filipi o zapomogę. L. *58*/S. Bractwa św. Archanioła Michała w Kołomyi o zapomogę. L. *462*/S. Księdza Jana Skorżaka o zapomogę na budowę cerkwi. L. *511*/S. Maryi Honyszyn o zapomogę. L. *545*/S. Komitetu cerkiewnego w Horożannie o zapomogę. L. *556*/S. Komitetu parafialnego w Obertynie o zapomogę. L. *802*/S. Komitetu parafialnego w Bielewcach o zapomogę. L. *924*/S. Gminy Ochowiec o zapomogę. L. *925*/S. Gminy Łopusznej o zapomogę. L. *773*/S. Gminy Ostrów o zapomogę. L. *800*/S. Komitetu cerkiewnego w Teleśnicy o zapomogę. L. *853*/S. Księdza Matwijkiewicza o zapomogę na restauracyę cerkwi. L. *543*/S. Stowarzyszenia wzajemnej pomocy dyetaryuszów i urzędników o zapomogę. L. *894*/S. Bolesława Smagłowskiego o subwencyę. L. *955*/S. Oktawa Knybla o zapomogę.

Za przewodniczącego:
Artur Potocki.

Sprawozdawca:
Sapieha.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic.

(Sprawozdawca p. O Hausner.)

A. Wydatki.

Wydział krajowy preliminuje na rok 1886 w wydatkach dla powszechnego krajowego szpitala we Lwowie 183.719 zł., mianowicie 168.665 zł. dla funduszu chorych a 15.054 zł. dla funduszu położnic. — Kwota ta jest o 261 zł. wyższą od uchwalonej na rok 1885ty (183.458), mianowicie preliminuje Wydział krajowy na fundusz chorych o 946 zł. więcej a na fundusz położnic o 685 zł. mniej.

Zamknięcia rachunkowe ostatnich sześciu lat, wykazały następujące kwoty w wydatkach:

w roku 1879 — 182.266 zł.
„ 1880 — 177.404 „
„ 1881 — 163.948 „
„ 1882 — 175.034 „
„ 1883 — 184.693 „
„ 1884 — 186.759 „

a zatem wydatek preliminowany przez Wydział krajowy na rok 1886. jest 3.040 zł. mniejszy od wynikłości z r. 1884.

Poszczególnienie wydatków.

Rubr. I. poz. 1—14. — *Płace i emolumenta etatowe.*

Wydział krajowy preliminuje 32.401 zł., o 332 zł. mniej niż uchwalono na rok 1885. Zmniejszenie to nastąpiło skutkiem śmierci chemika Dr. Żulińskiego, przez co odpadła kwota 400 zł. za pobierane przez tegoż pięciolecie.

Różnica między tym ubytkiem a zmniejszeniem się ogólnej kwoty pochodzi z dodatku cokolwiek większego na opał, dla dyrektora i dla rządcy.

Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym 32.401 zł. mianowicie 29.759 zł. dla funduszu chorych a 2.642 zł. dla funduszu położnic.

Rubr. II. poz. 15—21. *Koszta utrzymania osób nieetatowych.*

Wydział krajowy preliminuje 26.836 zł., a zatem o 600 zł. mniej niż uchwalono na r. 1885.

Ta różnica pochodzi z poz. 15. b. płacy Sióstr Miłosierdzia i z poz. 16 wikt dla tychże, łącznie o 600 zł. niżej preliminowanych, ponieważ po zwinięciu filii Hofmanna dwie Siostry Miłosierdzia stały się zbędnemi.

Komisya budżetowa wnosi, wstawić według preliminarza Wydziału krajowego 26.836 zł. mianowicie 24.713 zł. dla funduszu chorych, a 2.123 zł. dla funduszu położnic.

Rubr. III. poz. 22—29 *Pensye i emerytury.*

Wydział krajowy preliminuje 3.824 zł., o 763 zł. więcej niż na rok 1885. Podwyższenie to nastąpiło z powodu pensyonowania pisarza Błażeja Marczaka, na podstawie uchwały Sejmu z 15. Października 1885 r. w kwocie 700 zł. — dalej dla wymiaru pensyi wdowiej w kwocie 333 zł. Eugenii Jaroszyńskiej, natomiast odpadła kwota 210 zł. z powodu śmierci wdowy po prymaryuszu Józefie Nagel, tudzież odpadła kwota 60 zł., dla Katarzyny Starowieckiej wdowy po lampiarzu.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajomym wnosi wstawić 3.824 zł. mianowicie 3.647 zł. dla funduszu chorych, a 177 zł. dla funduszu położnic.

Rubr. IV. poz. 30—33. *Zaopatrzenia i dary z łaski*, w kwocie 239 zł.

Rubr. V, poz. 34. *Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych* w kwocie 100 zł. i

Rubr. VI. poz. 35 i 36. *Remuneracye i zapomogi* w kwocie 930 zł. Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym.

Rubr. VII. pozycya 37 a) Żywienie chorych. — Zwykła strawa i dodatki,

W tej poz. Wydział krajowy preliminuje 42.500 zł., a zatem o 1.500 zł. więcej niż uchwalono na rok 1885 i opiera to preliminowanie na wynikłości roku 1884 w kwocie 42.800 zł. Zważywszy jednak, że w r. 1884 w krajowym szpitalu lwowskim było dni żywienia 198·855, czyli o 4.888 dni mniej niż w roku poprzednim, że pomimo to wydatek wzrósł o 158 zł., tak że przeciętny koszt jednego dnia żywienia wynosił w r. 1884 21·3 ct., czyli o 0·4 więcej niż w roku poprzednim, zważywszy że tak wysoki koszt przeciętny jednego dnia żywienia w roku przyszłym nie da się usprawiedliwić wobec znacznego spadania cen wielu artykułów żywności, co Wydział krajowy dziś po zakontraktowaniu mięsa i mąki na r. 1886 już sam uznaje, Komisya budżetowa sądzi, że w roku 1886 przeciętny koszt jednego dnia żywienia da się z łatwością zredukować niżej poziomu roku 1882, t. j. do 20·4 ct. W tem przypuszczeniu, i licząc jednak na lekki wzrost liczby dni leczenia, t. j. na 202.000 dni — koszt poz. 37 a. da się opędzić kwotą 41.200 zł. — Komisya budżetowa wnosi zatem w poz 37 a. 41.200 zł. o 1.300 zł. mniej niż preliminował Wydział krajowy.

Wszystkie inne poz. Rubr. VII. t. j. od 37 b. do 46tej Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym, te poz. bowiem albo postawiono w wysokości roku zeszłego, albo też zostały zmniejszone jak np. poz. 44 pralnia, która dzisiaj znajduje się we własnym zarządzie i preliminowana jest w kwocie 6.000 zł., a zatem o 2.000 zl. mniej niż uchwalono na r. 1885, a o 5.246 zł. mniej od wynikłości r. 1883, gdy prano bieliznę w drodze przedsiębiorstwa.

Całą Rubr. VII. koszta gospodarcze w której Wydział krajowy preliminuje 78.629 zł. Komisya budżetowa wnosi wstawić 77.329 zł., mianowicie: 72.967 zł. dla funduszu chorych, a 4.362 zł. dla funduszu położnic.

Rubr. VIII. *Koszta sanitarne* w kwocie 13.290 zł.
„ IX. *Koszta kancelaryjne* w kwocie 1.050 zł.
„ X. *Koszta kapliczne* w kwocie 300 zł.
„ XI. *Utrzymanie budynków* w kwocie 4.430 zł.

Rubr. XII. *Odsetki od kapitałów dłużnych* w kwocie 1.760 zł.

„ XIII. *Podatki i daniny* w kwocie 300 zł.

Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym jak w roku zeszłym.

Rubr. XIV. *Rozmaite.* — Wydział krajowy preliminuje 600 zł., o 100 zł. więcej niż uchwalono na r. 1885 na podstawie przeciętnej wynikłości trzech lat ostatnich, z czem się zgadza Komisya budżetowa.

Rubr. XV. *Zapomogi dla położnic.* Wydział krajowy preliminuje w kwocie 3.000 zł. o 500 zł. więcej niż uchwalono na rok 1885 ponieważ w r. 1884 wydatek ten wynosił 2.982 zł., Komisya budżetowa zgadza się z tem wyższem preliminowaniem.

Rubr. XVI. *Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.* Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 30 zł.

Rubr. XVII. *Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii.* Wydział krajowy preliminuje w kwocie 13.000 zł., t. j. o 3.600 zł. więcej niż uchwalono na r. 1885, czyni to na podstawie wynikłości trzech lat ostatnich, które wykazują ciągły i szybki wzrost liczby przyjętych dzieci. Wydatek bowiem wynosił w r. 1882 dopiero 9.815 zł., w r. 1883. 11.203 zł., a w r. 1884. 12.380 zł., a Wydział krajowy przypuszczając dalszy wzrost, preliminuje jeszcze o 620 zł. więcej.

Wydział krajowy nie może mieć żadnego wpływu na powstrzymanie znacznego wzrostu wydatków w tej rubryce tak długo, póki fundusz krajowy będzie obowiązany na podstawie dzisiejszej umowy płacić szpitalowi św. Zofii po 50 cent. za każdy dzień leczenia. Umowę tę zmienić należy tak, aby fundusz krajowy przyjął na siebie obowiązek płacenia szpitalowi św. Zofii stałej kwoty ryczałtowej w zamian za obowiązek przyjmowania dzieci chorych, które przez Dyrekcyą szpitala powszechnego do przyjęcia wskazane zostaną. Tym sposobem fundusz krajowy nie będzie narażony na ciągły wzrost wydatków w tej rubryce, a zarząd szpitala św. Zofii będzie mógł administracyę zakładu i dalszy jego rozwój do stałej subwencyi zastosować.

Koszt utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii wynosił przeciętnie w ostatnich latach trzech 11.133 zł. Komisya budżetowa sądzi, iż jako podstawę ryczałtu, którym fundusz krajowy do utrzymania szpitala św. Zofii przyczyniać się winien, przyjąć można przeciętny wydatek z ostatnich lat trzech, czyli w zaokrągleniu 11.000 zł. — i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. „Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zmodyfikował istniejącą dziś umowę z szpitalem św. Zofii w tym kierunku, iżby fundusz krajowy przyczyniał się do kosztów utrzymania szpitala św. Zofii ryczałtem w kwocie 11.000 zł. w zamian za obowiązek przyjmowania dzieci słabych przez zarząd kraj. powsz. szpitala wskazanych“.

2. „Na rok 1886. preliminje się w Rubr. XVII. poz. 63. 11.000 zł., t. j. o 2.000 zł. mniej niż preliminuje Wydział krajowy, a o 1.380 zł. mniej niż wynikłość z r. 1884“.

Rubr. XVIII. *Najem pomieszkań.*

Wydział krajowy preliminuje 3.000 zł. o 3.072 zł. mniej, niż na r. 1885, gdyż opróżniono t. z. filię Hofmanna i przeniesiono oddział chirurgiczny i położnic do głównego gmachu szpitala i tylko dla oddziału syfilitycznych najęto od 1. Marca 1885 do 1. Września 1886 realność hrabiego Miączyńskiego za czynsz 3.000 zł. Komisya budżetowa przeto zgadza się na wstawienie tej sumy.

B. Dochody.

Wydział krajowy preliminuje dochody krajowego szpitala powszechnego na rok 1886 w kwocie 183.719 zł. mianowicie: 175.744 zł. dla funduszu chorych, a 7.975 dla funduszu po-

łożnic, preliminuje więc o 15.529 zł, mniej niż uchwalono na r. 1885, mianowicie w funduszu chorych mniej o 19.533 zł., a w funduszu położnic o 4 004 zł. więcej.

Komisya budżetowa na podstawie wynikłości z r. 1884 podwyższyła w rubr. III poz. 5. tę kwotę o 2.400 zł. (2.500 zł. w funduszu chorych więcej, a o 100 zł. w funduszu położnic mniej) i wnosi wstawić w dochodach kraj. szpitala powszechnego we Lwowie 186.119 zł. (178.244 zł. w fund. chorych, a 7.875 zł. w fund. położnic).

Poszczególnienie dochodów.

Rubr. I. poz. 1—2. *Dodatki od c. k. Skarbu i Kasy miejskiej.*

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym 23.527 zł., mianowicie 23.372 zł. dla funduszu chorych, a 155 dla funduszu położnic.

Rubr. II. poz. 3. *Opłaty pośmiertne.*

Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym 5.827 zł. według przeciętnej wynikłości z trzech lat ostatnich.

Rubr III. poz. 4. *Zwroty kosztów leczenia od funduszu krajowego.*

Wydział krajowy preliminuje 134.765 zł. o 14.235 zł. mniej niż uchwalono na rok 1885 dochód ten wynosił w r. 1882. 140.733 zł.,
w r. 1883. 193.309 zł.,
w r. 1884. 275.771 zł.,
przeciętna zatem wynikłość tych trzech lat ostatnich wynosi 203.271 zł., lecz uwzględniwszy, iż zaległości wynosiły z końcem r. 1882. 363.742 zł.,
„ „ 1883. 332.063 zł.,
z końcem r. 1884 już tylko 112.351 zł. t. j., że zaległości gwałtownie się zmniejszyły, okazuje się, że dochody tych lat pochodziły głównie z zlikwidowania i zapłacenia należytości z lat ubiegłych, które dziś już wynoszą ledwie trzecią część restancyj z r. 1882 niemożna przeto wziąć za podstawę obliczenia na r. 1886, ani wyniku ostatniego roku, ani przeciętnej kwoty trzech lat ubiegłych, lecz wynik uiszczenia należytości bieżącej w r. 1884, który wynosił 78.575 zł. z dodaniem połowy wszystkich zaległości pozostałych t. j. 56.190 zł., co razem czyni 134.765 zł.

Komisya budżetowa przyjmuje tę podstawę obliczeń za słuszną i wnosi wstawić w poz. czwartej 134.765 zł.

Rubr. III. poz. 5. *Zwroty kosztów od funduszów obcokrajowych, i innych publicznych oraz od płacących za siebie.*

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym według przeciętnej wynikłości trzech lat ostatnich 21.000 zł., tak, że cała Rubr. III. wynosi 155.765 zł., mianowicie 148.065 zł. w funduszu chorych, a 7.700 zł. w funduszu położnic.

Rubr. IV. *Rozmaite dochody.*

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym jak w zeszłym roku 1.000 zł.

Sumaryczne zestawienie wydatków.

	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Razem
Rubr. I.	29.759 zł.	2.642 zł.	32.401 zł.
„ II.	24.713 „	2.123 „	26.836 „
„ III.	3.647 „	177 „	3.824 „

	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Razem
Rubr. IV.	176 zł.	63 zł.	239 zł.
„ V.	90 „	10 „	100 „
„ VI.	841 „	89 „	930 „
„ VII.	72.967 „	4.362 „	77.329 „
„ VIII.	12.830 „	460 „	13.290 „
„ IX.	980 „	70 „	1.050 „
„ X.	300 „	— „	300 „
„ XI.	3.984 „	446 „	4.430 „
„ XII.	1.408 „	352 „	1.760 „
„ XIII.	200 „	100 „	300 „
„ XIV.	540 „	60 „	600 „
„ XV.	— „	3.000 „	3.000 „
„ XVI.	— „	30 „	30 „
„ XVII.	11.000 „	— „	11.000 „
„ XVIII.	2.000 „	1.000 „	3.000 „
Suma wydatków	165.435 zł.	14.984 zł.	180.419 zł.

Sumaryczne zestawienie dochodów.

	Fundusz chorych	Fuudusz położnic	Razem.
Rubr. I.	23.372 zł.	155 zł.	23.527 zł.
„ II.	5.827 „	— „	5.827 „
„ III.	148.065 „	7.700 „	155.765 „
„ IV.	980 „	20 „	1.000 „
Suma dochodów	178.244 zł.	7.875 zł.	186.119 zł.

W oddziale chorych wynoszą zatem:

Wydatki 165.435 zł.
Dochody 178.244 „
Zatem nadwyżka 12.809 zł.

W oddziale położnic wynoszą:

Wydatki 14.984 zł.
Dochody 7.875 „
zatem niedobór 7.109 zł.

W całym krajowym szpitalu powszechnym we Lwowie wynoszą zatem:

Wydatki 180.419 zł.
Dochody 186.119 „
zatem nadwyżka 5.700 zł., podczas gdy Wydział kraj. zamknął preliminarz bez nadwyżki.

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na r. 1886 i wstawić wykazaną nadwyżkę 5.700 zł. w dochodach Rubr. XI. budżetu krajowego.

Lwów dnia 5. Grudnia 1885.

Przewodniczący.

Smarzewski. ***Otton Hausner.*** m. p.

DODATKI

do preliminarza kraj. szpitala powszechnego we Lwowie

na rok 1886.

Do Rubryki III.

Nad petycyą L. 279 Katarzyny Starowieckiej wdowy po lampiarzu o pensyę wdowią komisya budżetowa wnosi przejść do porządku dziennego.

Do Rubryki II.

Nad petycyą L. 132 Eugenii Jaroszyńskiej wdowy po oficyale szpitala powszechnego we Lwowie, o podwyższenie normalnej pensyi wdowiej, komisya budżetowa wnosi przejść do porządku dziennego.

Lit. D.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

(Sprawozdawca p. O. Hausner).

Wydatki tego funduszu Wydział krajowy preliminuje na r. 1886. w kwocie 1.430 zł. o 310 zł. więcej niż uchwalono na r. 1885.

Komisya budżetowa wnosi wstawić 970 zł., o 460 zł. mniej niż Wydział krajowy, obniżając wydatki rubr. II. o 85 zł., a rubr. III. o 375 zł.

Rubr. I. *Potrzeby kancelaryjne* w kwocie 10 zł.

„ II. poz. 2. *Remuneracye akuszerki* „ 30 „ i

„ II. „ 3. *Żywicielkom za pielęgnowanie dzieci w pierwszym roku życia* w kwocie 20 zł. — komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym.

Rubr. II. poz. 4. *Żywicielkom za gorliwe dozorowanie dorosłych dzieci i na potrzeby szkolne* Wydział krajowy preliminuje 350 zł., o 20 zł. więcej niż uchwalono na r. 1885. Gdy jednak ten wydatek jak każdy inny tego, umarzającego się funduszu, corocznie się zmniejsza i w r. 1883. wynosił 330 zł. a w r. 1884. już tylko 265 zł., przeto komisya budżetowa wnosi wstawić według tej wynikłości roku ubiegłego 265 zł., o 85 zł. mniej, niż Wydział krajowy.

Rubr. III. *Koszta utrzymania dzieci.* Wydział krajowy preliminuje 900 zł., o 290 zł. więcej, niż uchwalono na r. 1885. Wydatek ten wynosił w r. 1884. według zamknięcia rachunkowego 525 zł. — liczba dzieci wynosiła wtedy 16 — dziś wynosi już tylko 14, a dotąd liczba nowo przyjętych nigdy nie przewyższyła liczby zmarłych. — Według wszelkiego prawdopodobieństwa przeto i w r. 1886. nie więcej jak 14 dzieci będzie. — Kwota zatem 525 zł. w każdym razie wystarczy i tę kwotę o 375 zł. niższą od preliminowanej przez Wydział krajowy, komisya budżetowa wnosi wstawić w rubr. III.

Rubr. IV. *Koszta leczenia dzieci* w kwocie 10 zł.

„ V. poz. 7. *Koszta pogrzebowe* „ 10 „

„ V. „ 8. *Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przydzielonych* w kwocie 100 zł. — komisya budżetowa wnosi według preliminarza Wydziału krajowego dla zmiennego i nieprzewidzianego charakteru tych rubryk, — pomimo, że zamknięcie rachunkowe za r. 1884. wykazuje w tych trzech rubr. łącznie tylko wydatek 14 zł. Dochodów ten fundusz niema żadnych. — Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy całą sumę wydatków funduszu podrzutków we Lwowie, t. j. 970 zł. pokryć z funduszu krajowego w rubr. XI.

Lwów dnia 9. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Otton Hausner.

Lit. B.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

(Sprawozdawca p. O. Hausner).

A. Wydatki.

Wydział krajowy preliminuje w wydatkach krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie 152.276 zł., mianowicie 145.439 zł. w wydatkach zwyczajnych, a 6.837 zł. w nadzwyczajnych. Preliminuje więc o 9.137 zł. więcej niż uchwalono na r. 1885., mianowicie o 2.300 więcej w wydatkach zwyczajnych, a o 6.837 więcej w nadzwyczajnych. Kwota ta preliminowana na r. 1886. jest także o 10.573 zł. wyższą, od wynikłości z r. 1884.

Komisya budżetowa, po szczegółowem zbadaniu wynikłości z r. 1884. i rzeczywiście nieodzownych potrzeb wnosi wstawić w wydatkach tylko 141.269 zł., zatem mniej o 11.007 zł. niż preliminował Wydział krajowy, mianowicie o 4.170 mniej w wydatkach zwyczajnych, a 6.837 zł. mniej w wydatkach nadzwyczajnych. Te obniżenia komisya wnosi w rubr. II, (o 2.734 zł.); w rubr. III. (o 60 zł.), w rubr. VII. (o 1.376 zł.) i w rubr. XI. (o 6.837 zł.).

Poszczególnienie wydatków.

Rubr. I. poz. 1—11. *Płace i emolumenta etatowe.*

Wydział krajowy preliminuje 19.136 zł., zatem o 440 zł. więcej niż na r. 1885. Podwyższenie to pochodzi z uzupełnienia pięcioleci dyrektora, dwu prymaryuszów w łącznej kwocie 356 zł., tudzież z dodania nowych pięcioleci kapelanowi i pisarzowi w łącznej kwocie 114 zł. Natomiast odpada dodatek pięcioletni zmarłego woźnego w kwocie 30 zł. Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym 19.136 zł.

Rubr. II. poz. 12—16. *Koszta utrzymania osób nicetatowych.*

Wydział krajowy preliminuje jak na r. 1885. — 28.529 zł., kwota ta jednak wyższą jest o 2.617 zł. od wynikłości r. 1884., mianowicie wikt z dodatkami dla sióstr miłosierdzia preliminowany jest wyżej od wynikłości r. 1884 o 13 zł., wikt zaś dyetaryuszów o 353 zł. wyżej, dalej wikt dla służby wyższej, o 570 zł. wyżej, wikt służby oddziałowej o 1.200 zł. wyżej, a wikt służby domowej o 272 zł. wyżej. Podwyższenia te z wyjątkiem poz. 12. *b* żadną miarą usprawiedliwić się nie dają, albowiem liczba osób utrzymywanych nie zwiększyla się, przeciwnie koszta jednego dyetaryusza, zatrudnionego przy gospodarstwie mlecznem, pomieszczono w zamknięciu rachun-

kowem za r. 1884. w kosztach rzeczonego gospodarstwa. Jeżeli się zważy nadto, że według cen żywności zakontraktowanych na r. 1886., koszt wiktu w tym roku będzie niższym od r. 1884., znaczna redukcya kosztu wiktu osób nieetatowych jest wskazaną. Komisya budżetowa wnosi zatem w poz. 12. *b* wikt z dodatkami ośmiu sióstr miłosierdzia 1.680 zł., zgodnie z Wydziałem krajowym. W poz. 13. dyetaryusze, wnosi komisya 1.339 zł., czyli o 654 zł. mniej niż preliminował Wydział krajowy, przenosząc jednego dyetaryusza z roczną płacą 274 zł. i wiktem w kwocie 350 zł. do rubr. VII. poz. 28. *g.* 2. kosztów gospodarczych i obliczając wikt pozostałych dwóch dyetaryuszów po 350 zł. W poz. 14. służba wyższa, komisya wnosi na podstawie wynikłości r. 1884. w wikcie tej służby 2.300 zł., mianowicie 300 zł. dla maszynisty a po 200 zł. dla innych dziesięciu osób służby, więc razem o 560 zł. mniej, niż preliminował Wydział krajowy. W poz. 15. służba oddziałowa, wnosi komisya na podstawie wynikłości r. 1884. dla 63 osób wikt po 120 zł., razem tedy 7.560 zł., czyli o 1.260 zł. mniej, niż Wydział krajowy, który wbrew wynikłości r. 1884. i niezaprzeczonego spadania cen żywności preliminuje wikt po 140 zł. od osoby.

Tak samo i z tych samych powodów poz. 16. służba domowa, komisya wnosi dla 13 osób po 120 zł. czyli razem 1.560 zł., o 260 zł. mniej niż Wydział krajowy.

W tej tedy rubr. II. komisya budżetowa wnosi wstawić 25.795 zł., czyli o 2.734 zł. mniej, niż preliminował Wydział krajowy.

Nad petycyą l. 239. Walentyny Woźniak, wdowy po woźnym zakładu, o udzielenie rocznego daru z łaski, komisya budżetowa wnosi przejść do porządku dziennego.

Rubr. III. poz. 17—22. *Pensye i emerytury.*

Wydział krajowy preliminuje 350 zł. Komisya budżetowa wstawia tylko 290 zł., zatem mniej o 60 zł., z powodu śmierci pensyonistki Mauthe Rozyny.

Rubr. IV. *Zaopatrzenia i dary z łaski* w kwocie 14 zł.

„ V. *Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych* w kwocie 40 zł.

„ VI. *Remuneracye i zapomogi* w kwocie 640 zł.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym jak na rok 1885.

Rubr. VII. poz. 28 *a. Żywienie chorych, zwykła strawa i dodatki.*

Wydział krajowy preliminuje 38.000 zł., o 1.000 zł. więcej, niż uchwalono na r. 1885. Wynik tej pozycyi w latach ubiegłych był następujący:

w r. 1882 : 33.721 zł.
„ 1883 : 35.294 „
„ 1884 : 40.805 „

razem tedy 109.820 zł., czyli przeciętnie 36.606 zł.

Ilość dni leczenia wynosiła:

w r. 1882 : 136.371
„ 1883 : 149.172
„ 1884 : 157.794

Przeciętny koszt jednego dnia żywienia wynosił przeto w r. 1882. 24·6 ct., w r. 1883. 24.2 ct., w r. 1884. zaś 25.9 ct. Koszt zatem jednego dnia żywienia w r. 1884. był o 1.7 ct., czyli o 7% wyższy niż w roku poprzednim. Pomimo to w uzasadnieniu różnic zamknięcia rachunkowego r. 1884. Wydział krajowy zachwala wyniki gospodarstwa mlecznego, którego zyski obliczał na 3.926 zł. — Ceny zakontraktowane na r. 1884. mięsa, mąki i innych artykułów żywności musiały być tedy nader niekorzystne, iż nietylko zrównoważyły ów zysk 3.926 zł. z gospodarstwa, ale sprowadziły nadto jeszcze podwyższenie kosztu jednego dnia żywienia o 1·7 ct. Komisya budżetowa nie uważa się za powołaną do ścisłego zbadania tak niekorzystnego wyniku r. 1884., które należy do sprawozdania o zamknięciu rachunkowem, lecz wyraża przekonanie, że wobec znacznego obniżenia cen targowych wszystkich artykułów żywności, wynik r. 1886.

powinien być o wiele korzystniejszy i w przypuszczeniu, że koszt jednego dnia żywienia da się zredukować do 23 ct., wnosi wstawić, licząc na dni leczenia 160.000, — 36.800 zł., czyli o 1.200 zł. mniej niż preliminował Wydział krajowy.

W poz. 28*g* Wydział krajowy preliminuje 6.000 zł., czyli o 400 zł. więcej, niż uchwalono na r. 1885. Przeciętny wynik trzech lat ostatnich wynosi 5.686 zł. Wydział krajowy jednak nie bierze go za podstawę obliczenia, lecz wydatek r. 1884., którego wysokie ceny jednak dla r. 1886. nie mogą służyć za podstawę. Komisya budżetowa wnosi przeto na podstawie trzechletniego wyniku 5.600 zł., czyli o 400 zł. mniej.

Poz. 28. *g.* 2. Przenosi się z Rubr. II. poz. 13. *a. b.* koszta jednego dyetaryusza zatrudnionego przy gospodarstwie z płacą 274 zł., tudzież wiktem w kwocie 350 zł., razem z kwotą 624 zł.

W poz. 30. *Oświetlenie* Wydział krajowy preliminuje 1.600 zł., o 300 zł. więcej niż na r. 1885. Z uwagi na rzeczywisty wydatek lat ostatnich komisya budżetowa zgadza się z tem preliminowaniem.

W poz. 31 *a. Zakupno i naprawa sprzętów gospodarczych.* Wydział krajowy preliminuje 3.500 zł., o 2.000 więcej niż na r. 1885. Przeciętny wydatek trzech lat ostatnich wynosił tylko 2.679 zł. — z powodu jednak wykazanej konieczności reparacyi 200 sztuk łóżek żelaznych komisya budżetowa zgadza się na wyższe preliminowanie Wydziału krajowego.

W poz. 36. *Bielizna, pościel i odzież.* Wydział krajowy preliminuje 7.000 zł., o 3.000 zł. więcej niż na r. 1885. Wydatki rzeczywiste wynosiły przeciętnie w ostatnich trzech latach 6.553 zł. Na tej podstawie komisya budżetowa wnosi wstawić 6.600 zł., o 400 zł. mniej niż Wydział krajowy.

W poz. 37. *Słoma do sienników.* Wydział krajowy preliminuje 1.000 zł., czyli o 200 zł. więcej jak na rok zeszły. Gdy przeciętny wydatek trzech lat ostatnich wynosił 1.900 zł., komisya budżetowa zgadza się na to podwyższenie. Wszystkie inne poz. rubr. VII. preliminowane bez zmiany jak w roku zeszłym komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem krajowym.

Całą rubr. VII. *Koszta gospodarcze*, którą Wydział krajowy preliminuje w kwocie 80.710 zł., czyli o 6.900 zł. wyżej niż na r. 1885., komisya budżetowa według poprzednich wniosków obniża o 1.376 zł., t. j. wnosi w tej rubr. 79.334 zł.

Rubr. VIII. *Koszta sanitarne* w kwocie 3.960 zł.
„ IX. „ *kancelaryjne* „ 450 „
„ X. „ *kapliczne* „ 200 „
Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym.

Rubr. XI. poz. 45. *Konserwacye i reparacye budynków.*

Wydział Krajowy preliminuje 12.337 zł. mianowicie: w wydatkach zwyczajnych 5.500 zł. a w nadzwyczajnych, 6.837 zł. Wydatki zwyczajne tej poz. są o 5.000 zł. niższe od wydatków uchwalonych na r. 1885. i przekraczają wynikłość r. 1884. tylko o 226 zł., komisya budżetowa przeto zgadza się na wstawienie tej kwoty, natomiast komisya wnosi wykreślić z preliminarza na r. 1886. kwotę 6.837 zł. na budowę krowiarni i rzeźni, ponieważ umieszczenie obecne krów jest wprawdzie cokolwiek szczupłe lecz porządne. Wydatek ten przeto w roku niedoboru należy odroczyć, gdy z tej zwłoki niebezpieczeństwo, ani szkoda nie wynika.

Inne poz. Rubr. XI. od 46 do 49. Komisya budżetowa wnosi wstawić zgodnie z Wydziałem Krajowym. W całej przeto Rubr. XI. Komisya budżetowa wnosi wstawió 9.010, o 6.837 zł. mniej niż Wydział Krajowy.

Rubr. XII. *Podatki i daniny* w kwocie 250 zł.
„ XIII. *Rozmaite* „ 2.100 zł. i
„ XIV. *Wydatki z prawa patronatu wynikłe* w kwocie 50 zł. Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem Krajowym.

B. Dochody.

W dochodach krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie Wydział krajowy preliminuje na r. 1886., 152.276 zł. czyli o 4.670 zł. więcej jak na r. 1885.

Poszczególnienie dochodów.

Rubr. I. poz. 1—3. *Dodatki od c. k. Skarbu i Kasy miejskiej*, w kwocie 630 zł. komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem Krajowym.

Rubr. II. *Dochody z dóbr.* Wydział Krajowy preliminuje 4.526 zł. o 150 zł. więcej, jak na r. 1885. Ponieważ wynikłość r. 1884. wykazuje 4.480 zł. Komisya budżetowa zgadza się z tem preliminowaniem.

Rubr. III. poz. 7. *Zwroty kosztów leczenia od funduszu krajowego.* Wydział Krajowy preliminuje 114.400 zł. o 4.400 zł. więcej jak na r. 1885. Rzeczywisty dochód wynosił w r. 1884. 117.974 zł., przeciętny zaś dochód trzech lat ostatnich 112.636 zł. Ponieważ kwota preliminowana jest pośrednią między wynikłością ostatniego roku, a przeciętną trzech lat ostatnich, Komisya budżetowa wnosi ją wstawić bez zmiany.

Rubr. III. poz. 8. *Zwroty kosztów leczenia od funduszów obcokrajowych i od płacących za siebie.* Wydział Krajowy preliminuje 32.000 zł. o 400 zł. więcej niż na r. 1885. Gdy ta kwota jest opartą na wynikłości trzech lat ostatnich, komisya budżetowa wnosi ją wstawić bez zmiany.

Rubr. IV. *Dochody rozmaite.* Wydział Krajowy preliminuje 720 zł., o 280 zł. mniej niż na r. 1885. Gdy od r. 1885. oddział obserwacyjny został przeniesiony ze Szpitalu Lwowskiego do Kulparkowa, zwroty kosztów za przewóz chorych, które dotąd wpływały do tej Rubr. ustaną, przeto komisya budżetowa zgadza się na preliminowaną niższą kwotę.

Zestawienie sumaryczne.

A. Wydatki.

Rubr.	I.	19.136 zł.
„	II.	25.795 „
„	III.	290 „
„	IV.	14 „
„	V.	40 „
„	VI.	640 „
„	VII.	79.334 „
„	VIII.	3.960 „
„	IX.	450 „
„	X.	200 „
„	XI.	9.010 „
„	XII.	250 „
„	XIII.	2.100 „
„	XIV.	50 „
Suma wydatków.		141.269 zł.

B. Dochody.

Rubr.	I.	630 zł.
„	II.	4.526 „
„	III.	146.400 „
„	IV.	720 „
Suma dochodów		152.276 zł.

Wydatki krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie wynoszą zatem 141.269 zł., dochody zaś 152.276, nadwyżka wynosi przeto 11.007 zł., podczas gdy Wydział Krajowy, preliminował wydatki i dochody w równej wysokości. — Wynik wniosku komisyi jest zatem o 11.007 zł. korzystniejszy. — Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na r. 1886. i wykazaną nadwyżkę umieścić w dochodach Rubr. IV. preliminarza funduszu krajowego.

Lwów dnia 9. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Otton Hausner.

Lit. F.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Badeni).

Preliminarz krajowego szpitala św. Łazarza na rok 1886 wykazuje wydatki zwyczajne w kwocie . . . . . 152.982 zł.
nadzwyczajne . . . . . 15.060 „
Razem . . 168.042 „

Dochody preliminuje Wydział krajowy w kwocie . . . . . 176.158 „
w porównaniu z wydatkami okazuje się według preliminarza Wydziału krajowego nadwyżka w kwocie . . . . . 8.116 „
która jako dochód ogólnego funduszu krajowego w Rub. IV. poz. 7. b) przeniesioną być ma.

Preliminarz Wydziału krajowego jest w rubryce dochodów o 12.524 zł. wyższy od preliminarza na r. 1885 uchwalonego, a w wydatkach o 19.887 zł. wyższy od wynikłości z r. 1884.

Dochody według preliminarza Wydziału krajowego są o 10.141 zł. wyższe od dochodów na rok 1885 preliminowanych, a o 17.722 zł. niższe od wynikłości z roku 1884.

Wynikłość z roku 1884 wykazuje nadwyżkę dochodów oddaną funduszowi krajowemu w kwocie 45.724 zł.

Preliminarz na rok 1885 wykazuje nadwyżkę dochodów w kwocie 10.499 zł., a preliminarz Wydziału krajowego na rok 1886 wykazuje nadwyżkę dochodów w kwocie 8.116 zł.

Komisya budżetowa na podstawie wynikłości z lat ostatnich uzasadnienia przez Wydział krajowy do preliminarza dołączonego, na podstawie cen jednostkowych artykułów żywności na rok 1886, już przez Wydział krajowy zatwierdzonych i po zbadaniu niezbędnych i istotnych potrzeb, preliminuje w wydatkach 159.186 zł., t. j. o 8.856 mniej od preliminarza Wydziału krajowego, a w rubryce dochodów 183.858 zł., czyli o 7.700 zł. więcej od preliminarza Wydziału krajowego.

Preliminarz Wydziału krajowego wykazuje nadwyżkę w kwocie . . 8.116 zł.
a preliminarz komisyi budżetowej wykazuje nadwyżkę w kwocie . . . . 24.672 „

Komisya budżetowa obniżyła wydatki przez Wydział krajowy preliminowane:

w Rubr.	II.	o	256 zł.
„	VII.	o	1.200 „
„	VIII.	o	800 „
„	XI.	o	5.500 „
„	XIV.	o	100 „
„	XVII.	o	1.000 „
Razem . .			8.856 zł.

a podwyższyła dochody:

w Rubr.	III.	o	7.000 zł.
„	IV.	o	700 „
Razem . .			7.700 zł.

Poszczególnienie.

Rubr. I. poz. 1—16. *Płace i emolumenta etatowe.*

Wydział krajowy preliminuje kwotę . . . . . 26.481 zł.
t. j. o . . . . . 84 zł. więcej
niż wynikłość z roku 1884,
a o . . . . . 322 „ więcej
jak kwota preliminowana na rok 1885.

Różnica z preliminarzem na rok 1885 pochodzi wyłącznie z pięcioleci, które podwyższają w roku 1886 płacę dwu prymaryuszów, oficyała, pisarza, woźnego i akuszerki o łączną kwotę . . . . . 322 zł.

Komisya budżetowa preliminuje w Rubr. I. poz. 1—16 zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 26.481 „

Rubr. II. poz. 17—22. *Koszta utrzymania osób nieetatowych.*

Wydział krajowy wnosi . . . . . 20.931 „
t. j. o . . . . . 1.440 zł. więcej
jak wynikłość z roku 1884.,
a o . . . . . 149 „ mniej
jak kwota na rok 1885. uchwalona.

W poz. 18. a) preliminuje Wydział krajowy wikt dla 15 sióstr Miłosierdzia po 172 zł. — razem . . . . . 2.520 zł.
a w poz. 18. b) wikt dla 3 emerytek i 4 postulantek również po 172 zł. . 1.176 „

Wikt zakonnic kosztował w roku 1882. . . . . 168 zł. 12 ct.
1883. . . . . 167 „ 96 „
1884. . . . . 170 „ 34 „

przeciętnie 171 zł. 80 ct., czyli okrągło 172 zł.

Gdy jednak zakonnice nie utrzymują nigdy 7 emerytek i postulantek, jak mają do tego prawo, w roku 1884 i bieżącym było ich tylko 4, przeto Komisya budżetowa preliminuje w poz. 18. a) i b) wikt dla 15 sióstr i 5 postulantek i emerytek po 172 zł., razem 3.440 zł. a zatem o 256 zł. mniej od uchwalonej na rok 1885 kwoty i preliminarza Wydziału krajowego na rok 1886,. a o 33 zł. więcej od wynikłości z roku 1884.

W poz. 21. i 22. preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym o . . . . . 149 zł.
mniej, jak to uchwalono na rok 1885, z powodu, iż wikt służby oddziałowej

przyjmuje się na rok 1886 na podstawie przecięcia z ostatnich lat trzech, po 129 zł., podczas gdy w preliminarzu na rok 1885 przyjęty był w kwocie 132 zł.

W całej rubryce II. wnosi komisya budżetowa kwotę . . . 20.675 zł.
czyli o . . . . . 256 zł. mniej
od preliminarza Wydziału krajowego o . . . . 405 „ mniej
jak na rok 1885 uchwalono, a o . . . . . 1.184 „ więcej
jak wynikłość z roku 1884.

Rubr. III. poz. 23. *Pensye i emerytury.*

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym, wynikłością z roku 1884, i preliminarzem uchwalonym na rok 1885. . . . . 250 zł.

Rubr. IV. poz. 24. *Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.*

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym . . . 73 zł.
t. j. o . . . . . 78 zł. mniej,
niż kwota uchwalona na rok 1885, z powodu zaszłej w ciągu r. 1884 śmierci Katarzyny Skotnickiej, która pobierała pół porcyi wiktu służby szpitalnej.

Rubr. V. poz. 25. *Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.*

Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym i preliminarzem na r. 1885 . 50 zł.

Rubr. VI. poz. 26. i 27. *Remuneracye i zapomogi.*

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym, preliminarzem na rok 1885. i wynikłościami z lat 1883. i 1884. . . . . 900 zł.

Rubr. VII. *Koszta gospodarcze.*

poz. 28. *Żywienie chorych.* a) „Zwykła strawa dla chorych".

Na wysokość wydatków tej pozycyi wpływają z jednej strony ceny jednostkowe artykułów żywności na r. 1886 a z drugiej strony ilość dni leczenia. Komisya budżetowa ma tu przeto do czynienia z danemi, na które, o ile one dotyczą roku 1886, ani uchwała komisyi, ani achwała Wysokiego Sejmu stanowczego wpływu mieć nie mogą, a to tem mniej, ile że dostawa wszelkich artykułów żywności dla szpitala św. Łazarza została już uchwałą Wydziału krajowego zatwierdzoną. Nadto zauważać należy, że, o ile wyższa cyfra w tej pozycyi powodowaną jest większą ilością dni leczenia, znajduje ona kompensatę tak w preliminarzu jak i w wynikłościach w rubr. III. „Dochodów".

Według umieszczonej poniżej *) tabeli porównawczej cen jednostkowych żywności w latach 1885 i 1886 okazuje się, że ceny pojedyńczych artykułów żywności, z wyjątkiem mięsa, według zatwierdzonych na r. 1886 ofert, są niższe, natomiast ilość dni leczenia wzrasta z każdym rokiem — i wynosiła:

w roku 1882.	154.689	
„ 1883.	153.664	
„ 1884.	159.845	
w bieżącym roku do końca listopada		152.966
do której to cyfry dodając przypuszczalną ilość dni w miesiącu grudniu . .		14.500
wynosić będzie *ilość dni leczenia w r. 1885.*		167.466
Wydział krajowy preliminuje w poz. 28.		34.000 zł.
t. j. kwotę o	2.000 zł. wyższą,	
jak kwota uchwalona na r. 1885 o	726 „ wyższą,	
jak przecięcie z ostatnich lat trzech, a o . . .	322 „ niższą,	
jak wynikłość z r. 1884.		

Jakkolwiek komisya budżetowa sądzi, że przeciętny koszt żywienia na jeden dzień leczenia będzie w r. 1886. znacznie niższy, niż w r. 1884 i w r. bieżącym, to jednak ze

*) Tabela osobno.

Tabela do str. 3.

Zakontraktowane artykuły żywności dla szpitala św. Łazarza w Krakowie	Rok 1885. zł.	ct.	1886. zł.	ct.
Grupa I.				
Mięso wołowe za 100 kilo	47	.	48	.
„ cielęce „ „ „	45	.	46	.
„ baranie za „ „	36	.	40	.
Kości	26	.	28	.
Grupa II.				
Smalec wieprzowy za 100 kilo	72	.	65	.
Słonina polska „ „ „	70	.	62	.
„ węgierska „ „ „	66	.	60	.
Grupa III.				
Grysik pszenny za 100 kilo	18	50	17	50
Mąka pszenna Nr. 0 za 100 kilo	18	50	16	90
„ „ „ 1 „ „	17	60	16	50
„ „ „ 2 „ „	17	20	16	50
„ „ „ 3 „ „	16	50	16	50
„ „ „ 4 „ „	15	80	14	90
„ „ „ 5 „ „	14	50	13	75
„ „ „ 9 „ „	7	.	.	.
„ żytna „ 3 „ „	6	50	6	50
„ „ „ 2 „ „	12	20	11	10
Otręby żytne za 100 kilo	4	50	4	50
Grupa IV.				
Kasza częstochowska za 100 kilo	27	.	22	.
„ tatarczana „ „	16	.	14	75
„ jęczmienna targ. „ „	13	.	11	25
„ „ pobielanka „	13	.	11	75
„ „ jaglana Nr. 2 za 100 kilo	.	.	11	.
„ „ „ „ 1 „ „	13	.	15	.
Grupa V.				
Groch za 100 kilo	11	25	10	90
Fasola „ „	12	50	10	90
Grupa VI.				
Wino białe za 100 litr	45	.	44	.
„ czerwone za 100 litr	45	.	45	.
Grupa VII.				
Cukier za 100 kilo	36	.	37	90
Kawa „ „	130	95	129	95
Ryż cały „ „	19	95	19	90
„ łupany za 100 kilo	18	40	18	40
Grupa VIII.				
Mleko zbierane za 100 litr	4	.	4	.
„ niezbierane za 100 litr	7	.	6	50
„ Śmietanka „ „	27	.	25	.

względu na ciągły wzrost ilości dni leczenia szczególnie w latach 1883, 1884 i bieżącym, który to wzrost szczególnie w roku bieżącym nie został spowodowany jakiemi bądź okolicznościami wyjątkowemi, lecz wzrostem ludności miasta Krakowa i zaufaniem, jakie szpital św. Łazarza w ludności budzi, — komisya budżetowa preliminuje w poz. 28 zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 34.000 zł.

W poz. 28. b. c. d. e. f. g. h. i poz. 29. przyjmuje komisya budżetowa za podstawę preliminarza kwoty przez Wydział kraj. preliminowane, jako zgodne z kwotami uchwalonemi na r. 1885 i wynikłościami z lat ostatnich.

W poz. 30. „Opał“ preliminuje Wydział kraj. kwotę . . . . . 6.200 zł.
t. j. o 300 zł. więcej jak na r. 1885. uchwalono,
o 175 zł. mniej, jak wynikłość z r. 1884 a
o 80 zł. więcej, jak przecięcie z ostatnich lat trzech, powołując się na nieco wyższe ceny drzewa opałowego i węgla grubego.

W rzeczywistości według zatwierdzonych na r. 1886 ofert ceny węgla grubego będzie o cent na 100 kilog. niższą jak w r. 1885, cena węgla drobnego pozostaje niezmienioną, a cena drzewa opałowego będzie o 15 centów niższą.

Z tego powodu komisya budżetowa preliminuje w poz. 30. . . . . 6.000 zł.
t. j. o 100 zł. więcej jak na r. 1885.
a o 200 zł. mniej od Wydziału krajowego.

W poz. 31. „Oświetlenie“ preliminuje komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 2.993 zł.
t. j. o 217 zł. więcej, jak uchwalono na rok 1885, a
o 36 zł. więcej, jak wynikłość z r. 1884.

W poz. 32. „Sprzęty gospodarcze“ preliminuje Wydział krajowy . . . 2.500 zł.
t. j. tyle, ile na r. 1885. uchwalono, a
o 1.240 zł. mniej, niż w r. 1884.
wydano, — powołując się na konieczność dalszego zastąpienia łóżek drewnianych przez żelazne, który to wydatek w preliminarzu na r. 1884 z powodu koniecznych oszczędności został odroczony. Gdy jednak wysoki Sejm w preliminarzu na r. 1885 na wniosek komisyi budżetowej uchwalił w tej pozycyi wyższą kwotę, t. j. 2.500 zł. właśnie dla uzupełnienia potrzebnej ilości łóżek żelaznych, przeto komisya budżetowa, podzielając w zasadzie zapatrywania Wydziału, iż w szpitalu wszystkie łóżka drewniane stopniowo żelaznemi zastąpione być winne, na rok 1886 z powodu koniecznych oszczędności preliminuje w tej pozycyi 1.500 zł.
t. j. o 1.000 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego i od kwoty na r. 1885 uchwalonej.

W poz. 33. 34. i 35. „Utrzymanie koni“
„Utrzymanie ogrodów“
„Utrzymanie pralni“
preliminuje komisya budżetowa kwoty przez Wydział krajowy proponowane, które o tyle tylko od uchwalonych na r. 1885. się różnią, o ile w preliminarzu na r. 1886 przez Wydział kraj. proponowaną a przez komisyę budżetową przyjętą została za podstawę odmienna kwota przeciętna na wikt zakonnic i służby niższej.

W poz. 36. „Bielizna pościel i odzież“ preliminuje:
a) „Reparacya i sprawienie nowej“ Wydział krajowy . . . . 6.200 zł.
t. j. o 900 zł. więcej niż na r. 1885 uchwalono,
a o 883 zł. więcej niż w r. 1884 wydano.

Gdy jednak zwyżka ta jest uzasadnioną przez specyalne jednorazowe potrzeby, które Wydział krajowy wykazuje, a mianowicie:
na bieliznę, pościel i odzież dla oddziału chorób zaraźliwych nowo utworzonego 500 zł.
na pościel dla służby niższej . . . . . 275 „
na uzupełnienie inwentarza Sióstr Miłosierdzia . . . . . 125 „
przeto komisya budżetowa preliminuje w poz. 36 a) zgodnia z Wydziałem krajowym 6.200 zł.

W poz. 36 b. i c. tudzież w poz. 37. przyjmuje komisya za podstawę preliminarza kwoty przez Wydział krajowy proponowane.

W całej rubryce VII. preliminuje komisya budżetowa . . . . . 70.442 zł.
t. j. o 1.200 zł. mniej od kwoty przez Wydział krajowy preliminowanej,
o 113 „ mniej od wynikłości z r. 1884.
a o 2.094 „ więcej jak uchwalono na r. 1885.

Rubr. VIII, „*Koszta sanitarne*".

poz. 38. „*Lekarstwa*".

Wydział krajowy preliminuje . . . . . 3.000 zł.
zgodnie z uchwałą na r. 1885.

Gdy jednak wynikłość przeciętna z ostatnich lat trzech wynosi . . . 2.679 zł.
a z r. 1884. . . . . 2.379 „
przeto komisya budżetowa preliminuje w poz. 38 . . . . . 2.500 „
t. j. o 500 zł. mniej od propozycyi Wydziału krajowego i preliminarza na r. 1885.
a o 121 zł. więcej jak wynikłość z r. 1884.

W poz. 39. 40. 41. 43 i 44. przyjmuje komisya budżetowa za podstawę kwoty przez Wydział krajowy preliminowane zgodnie z uchwalonym na r. 1884 preliminarzem i wynikłościami z dwóch lat ostatnich.

W poz. 42. „Potrzeby sanitarne" preliminuje Wydział krajowy zgodnie z preliminarzem na r. 1885. . . . . 3.800 zł.

Wydatki na potrzeby sanitarne wynosiły:

w roku 1882.	3.860 zł.
„ 1883.	4.341 „
„ 1884.	3.067 „

Znaczna oszczędność w r. 1884 spowodowaną została zarządzeniem Wydziału krajowego stosownie do rezolucyi Wys. Sejmu z dnia 18. października 1883, co komisya budżetowa z uznaniem podnosi.

Jakkolwiek przeciętna z ostanich lat trzech w tej pozycyi wynosi . . 3.756 zł.
to jednak ze względu na wyniskłość z r. 1884 preliminuje komisya budżetowa w poz. 42. 3.500 „
t. j. o 300 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego,
a o 433 „ więcej od wynikłości z r. 1884.

W całej rubryce VIII. preliminuje komisya budżetowa . . . 7.687 zł.
t. j. o . . . 800 zł. mniej od kwoty przez Wydz. kraj. prelim.
o . . . 795 zł. mniej od kwoty na r. 1885. uchwalonej,
a o . . . 538 zł. więcej, jak wynikłość z r. 1884.

Rubr. IX. „*Koszta kancelaryjne*". Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 870 zł.
na podstawie preliminarza na r. 1885 i przeciętnej z ostatnich lat trzech.

Rubr. X. „*Koszta kapliczne*". Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 250 zł.
jako wydatek stały.

Rubr. XI. „*Utrzymanie budynków*".

Poz. 47. Konserwacya i reparacya gmachu i obejścia, tudzież czyszczenie kanałów.

1. Zwyczajne.

Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . 3.000 zł.
na podstawie przeciętnej wynikłości z ostatnich lat trzech wynoszącej 3.120 zł.

Co do nadzwyczajnych wydatków w tej pozycyi uzasadnia Wydział krajowy w oddzielnem sprawozdaniu z d. 22. września b. r. potrzebę znaczniejszych w tym dziale wydatków.

Już w preliminarzu na r. 1884 uchwalił Wys. Sejm kredyt w kwocie 5.900 zł. na na rekonstrukcyę szczytów wież kościoła św. Łazarza, która też w r. bież. wykonaną została. Obecnie okazuje się nieodzowna potrzeba:

1. Urządzenia wodociągów w starym budynku kosztem . . . 9.860 zł.
2. Restauracyi kościoła kosztem . . . . . 5.200 „
3. Postawienie muru i sztachet wzdłuż ulicy Kopernika kosztem . . 3.480 „
4. Osuszenie gruntów szpitalnych kosztem . . . . . 4.080 „

Wydział krajowy, uznając nieodzowną potrzebę wszystkich czterech inwestycyj, proponuje na r. 1886, aby uniknąć zbytecznego podwyższenia wydatków na szpital św. Łazarza, tylko urządzenie wodociągów i restauracyę kościoła, żądając uchwalenia nadzwyczajnego kredytu w kwocie . . . . . 15.060 „

Komisya budżetowa, podzielając zapatrywanie Wydziału krajowego, iż zaniechanie proponowanych inwestycyj jest niemożliwe, sądzi jednak, iż ze względu na konieczne oszczędności w całości budżetu krajowego proponowane wydatki na lat 4 rozłożone być winny. Za najpilniejsze uważa komisya budżetowa urządzenie wodociągów w starym budynku, który przerobiony z zabudowania klasztornego, nieodpowiada wymogom zakładu leczniczego, brak wody dotkliwie czuć się daje, a to tem bardziej, że umieszczone w tem zabudowaniu oddziały, chirurgiczny, położniczy i syfilityczny najwięcej wody potrzebują.

Bez wodociągów niemożliwem jest także należyte urządzenie wychodków, które dzisiaj zatruwają powietrze w całem zabudowaniu i według zdania lekarzy wpływają bardzo niekorzystnie na wyniki lecznicze w oddziałach w tym zabudowaniu umieszczonych. Urządzenie wodociągów umożliwi zmniejszenie służby oddziałowej, gdy przeciwnie dalsze tego wydatku odroczenie, musiałoby za sobą pociągnąć powiększenie personalu służbowego a tem samem i kosztów utrzymania chorych.

Z tych przeto powodów komisya budżetowa preliminuje w poz. 47. „Nadzwyczajne“ na urządzenie wodociągów w starem zabudowaniu . . . . . 9.860 zł.
t. j. o 5.200 zł. mniej jak proponuje Wydział krajowy.

W poz. 48. „Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej“ preliminuje Wydział krajowy . . . . . 1.500 zł.
zgodnie z uchwałą na r. 1885.

Gdy jednak przecięcie z ostatnich lat trzech wynosi . . . . 1.206 „
wynikłość z r. 1883. . . . . 1.190 „
a wynikłość z r. 1884. . . . . 905 „
w której to kwocie objęte są wydatki na niektóre części składowe maszyny i na nowe rury wodociągowe, przeto komisya budżetowa wnosi w poz. 48. . . . . 1.200 zł.
t. j. o 300 zł. mniej od kwoty przez Wydział kraj. proponowanej
a o 295 zł. więcej, jak wynikłość z r. 1884.

W poz. 49. 50. i 51. przyjmuje Komisya budżetowa za podstawę preliminarza kwoty przez Wydział krajowy proponowane na podstawie wynikłości z dwóch lat ostatnich.

W całej rubr. XI. preliminuje komisya budżetowa w wydatkach zwyczajnych 5.460 zł.
a „ „ nadzwyczajnych 9.860 „
razem 15.320 zł.

czyli o . . . . 5.500 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego,
o . . . . 2.890 zł. więcej jak na r. 1885 uchwalono, a
o . . . . 9.955 zł. więcej, jak wynikłosc z r. 1884.

Rubr. XII. „*Odsetki od kapitałów dłużnych*“. Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 20 zł.
jako wydatek stały.

Rubr. XIII. „*Podatki i daniny*“.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym i preliminarzem na rok 1885. . . . . 1.102 zł.

Rubr. XIV. „*Rozmaite*“

Komisya budżetowa preliminuje . . . . . 600 zł. zgodnie z preliminarzem na r. 1885, a o . . . 100 zł. mniej, jak preliminarz Wydziału kraj., 259 zł. więcej jak wynikłość z r. 1884.

Rubr. XV. „*Zapomogi dla położnic*“.

Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział położnic, którym według uchwały sejmowej z r. 1872 w skutek zniesienia kraj. zakładu podrzutków powziętej, kwota 6 zł. wypłaconą być ma, preliminuje się zgodnie z Wydziałem kraj. . . 1.850 zł. pomimo iż przeciętna z ostatnich lat trzech wynosi 1.570 zł. a to z powodu ciągłego wzrostu ilości położnic opuszczających z dzieckiem ten oddział.

Rubr. XVI. „*Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic*“.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem kraj. . . . 200 zł. t. j. o . . . 40 zł. więcej, jak na r. 1885. uchwalono, a to na podstawie wynikłości z r 1884., która wynosi 217 zł., tudzież uwagi Wydziału krajowego, że stan położnic wzrasta rok rocznie.

Rubr. XVII. „*Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika*“.

Ilość dni leczenia w szpitalu św. Ludwika wzrasta corocznie i wynosiła w r. 1882.—21.652
„ 1883.—25.555
„ 1884.—26.359.

W skutek polecenia Wysokiego Sejmu zarządził Wydział krajowy dochodzenie w bieżącym roku dla zbadania czy zwiększająca się ilość dni leczenia nie jest spowodowaną brakiem wpływu Dyrekcyi szpitala św. Łazarza na przyjmowanie i wypuszczanie dzieci ze szpitala św. Ludwika. Dochodzenie wykazało, że ingerencya Dyrekcyi szpitala św. Łazarza jest dostateczna i kontrola należyta. Pomimo tego Wydział krajowy w myśl intencyi Wysokiego Sejmu wezwał Dyrekcyę szpitala św. Łazarza, aby na przyszłość przy kwalifikowaniu chorych dzieci w szpitalu św. Łazarza celem oddania ich do szpitala św. Ludwika, każde dziecko ściślejszemu jeszcze niż dotychczas było poddane badaniu, aby zapobiedz możliwym nadużyciom zgłaszających się z dziećmi osób.

Zarządzenie to Wydziału krajowego spodziewanego skutku nie odniosło, gdyż ilość dni leczenia wynosiła z końcem listopada b. r. 24.279, a przyjmując na miesiąc grudzień 2.250 dni, wynosić będzie w roku 1885 — 26.529 dni, a zatem o 180 dni więcej niż w r. 1884.

Wydatki na utrzymanie dzieci w szpitalu św. Ludwika wzrastają przeto bezustannie i dalej wzrastać będą a to tem bardziej, że szlachetni opiekunowie zakładu dążą ciągle do powiększenia ilości łóżek, a wzorowe urządzenie szpitala i pomyślne skutki lecznicze budzą u ludności coraz większe do tegoż zakładu zaufanie.

Wydział krajowy nie może mieć żadnego wpływu na wstrzymanie znacznego wzrostu wydatków w tej rubryce tak długo, póki trwać będzie obowiązująca dzisiaj umowa, na podstawie której fundusz krajowy płaci szpitalowi św. Ludwika po 50 ct. za każden dzień leczenia.

Komisya budżetowa sądzi, iż umowa ta zmienioną być winna a za podstawę nowej umowy przyjąć należy ryczałtową kwotę, którą by się fundusz krajowy do utrzymania szpitala św. Ludwika przyczyniał w zamian za obowiązek przyjmowania dzieci chorych, które przez Zarząd szpitala św. Łazarza przesłane będą.

Tym sposobem fundusz krajowy nie będzie narażony na ciągły wzrost wydatków w tej rubryce a zarząd szpitala św. Ludwika będzie mógł administracyę zakładu do stałej subwencyi zastosować.

Koszt utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika wynosił przeciętnie w ostatnich latach trzech 12.261 zł. Komisya budżetowa sądzi przeto, iż fundusz krajowy przyczyniać się winien kwotą 12.000 zł. od r. 1886 począwszy do kosztów utrzymania szpitala św. Ludwika i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by zmodyfikował istniejącą dziś umowę z szpitalem św. Ludwika w tym kierunku, aby fundusz krajowy przyczyniał się do kosztów utrzymania szpitala św. Ludwika ryczałtem w kwocie 12.000 zł. w zamian za obowiązek przyjmowania dzieci słabych przez zarząd szpitala św. Łazarza wskazanych.

2. Na r. 1886. preliminuje w rubr. XVII. poz. 63 . . . . 12.000 zł. t. j. o . . . 1.000 zł. mniej niż preliminuje Wydział kraj., a o . . . 800 zł. mniej niż uchwalono na r. 1885.

Rubr. XVIII. poz. 64 do 66. „*Zapisy*“.

Komisya wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym i preliminarzem na r. 1885 . 116 zł. jako wydatek stały.

Rubr. XIX. „*Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe*“.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem kraj. i preliminarzem na r. 1885 . . . 150 zł. t. j. o 17 zł. mniej jak wynikłości z r. 1883., a o 118 zł. więcej jak wynikłości z r. 1884., wydatek ten bowiem jest z natury zmienny i naprzód przewidzieć się nie da.

Rubr. XX. „*Dyety i koszta podróży*“.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym. . . . 150 zł. t. j. o 50 zł. więcej jak uchwalono na r. 1885., z powodu konieczności wysłania inżyniera biura melioracyjnego dla osuszenia pastwiska w Tropiszowie.

Dochody.

Rubr. I. „*Odsetki od kapitałów*

poz. 1. *Od papierów „wartościowych*“.

Stan majątkowy funduszu św. Łazarza jest następujący:

a) 24.700 w 5% listach zastawnych kredytowych przyniosą . . . . . 1.235 zł.
b) 10.000 zł. w 4½% obligów krajowych z r. 1883 „ . . . . . 449 „
c) 5.200 zł. w 4½% „ „ z r. 1884 „ . . . . . 234 „
d) 2.100 zł. 4½% listów zastawnych banku krajowego przyniosą . . . 94 „
e) 4.000 zł. 4½% listów zastawnych banku krajowego które się zakupi z spłacić się mającej przez fundusz krajowy 8. Stycznia 1886. czwartej raty kapitału po kursie 94 przyniosą . . . . . 180 „

Razem przeto . 2.192 zł.

którą to kwotę preliminuje się w pozycyi 1. zgodnie z Wydziałem krajowym.

poz. 2. „5% od kapitału spłacanego przez fundusz krajowy“.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym jako 4 ratę . . . 15.946 „ w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. Października 1882.

poz. 3. „Od kapitałów hypotekowanych na dobrach i realnościach“

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym jako 4% od kapitału 235 zł. 9 „ t. j. o 550 zł. mniej jak kwota w tej pozycyi na rok 1885. preliminowana, a to z tego powodu, że kapitał w kwocie 9.250 zł. został już spłacony, a dochód z tego kapitału preliminowany jest w pozycyi 1.

Rubr. I.:

poz. 4. „*Dochody z fundacyi*“.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym i preliminarzem na r. 1885. 1.453 zł.

jako faktyczny dochód.

W całej Rubr. I. preliminuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym . 19.600 zł.

Rubr. II. „*Dochody z realności i dóbr*“.

poz. 5, „Czynsz dzierżawny z dóbr. Tropiszów“.

Według nowego kontraktu dzierżawnego zawartego na lat 12 jest dzierżawca obowiązany płacić 3.024 R. s. w monecie brzęczącej. Obliczając kurs przeciętnie po 155.75 czyni to banknotach austryackich 4.708 zł. 88 ct. czyli okrągło 4.700 zł.

Komisya preliminuje przeto w poz. 5. zgodnie z Wydziałem krajowym . 4.700 „

t. j. o 340 zł. więcej jak wynikłość z r. 1884. a o 250 zł. więcej jak preliminowano na rok 1885.

W pozycyach 6, 7, 8 i 10 przyjmuje się za podstawę preliminarza kwoty przez Wydział krajowy proponowano na podstawie kontraktów dzierżawnych i zgodnie z kwotami na r. 1885 uchwalonymi.

poz. 9. „*Dochód z ogrodu szpitalnego*“.

Przeciętna z ostatnich lat trzech wynosi 2.222 zł. a wynikłość z r. 1884—1.817 zł.

Gdy jednak zarząd szpitala zamierza przedsięwziąść w r. 1886 znaczniejsze przekształcenia w ogrodzie, który to nakład z dochodu ogrodu pokryty być ma, przeto komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym i preliminarzem na rok 1885. 1.900 „

W całej Rubryce II. preliminnje komisya z godnie z Wydziałem krajowym . . . . . 11.258 zł.

t. j. o 298 zł. więcej jak wynikłość z r. 1884. a o 250 zł. więcej jak na r. 1885. preliminowano.

Rubr. III. „*Zwroty kosztów leczenia*“

poz. 11. „Z funduszu krajowego galicyjskiego“.

Dochód ten wynosił w roku 1882—131.637 zł. w r. 1883 - 130.676 zł. w r. 1884—135.898 zł. czyli przeciętnie 132.737 zł.

Wydział krajowy preliminuje w poz. 11. na podstawie przeciętnego wyniku z 3-lecia „w zaokrągleniu“ . . . . . 125.000 zł.

Podwyższenie dochodu w tej pozycyi nie ma żadnego wpływu na ogólny budżet krajowy, gdyż sprowadza za sobą podwyższenie rozchodów Rub. III. fuduszu krajowego o taką samą kwotę, o jaką dochód w tej pozycyi się powiększy.

Gdy jednak przeciętna z ostatnich trzech lat wynosi 132.737 zł., a w roku bieżącym ilość dni leczenia wzrosła, gdy zresztą cały preliminarz na rok 1886. opiera się na pewniku, iż ilość dni leczenia w szpitalu św. Łazara bezustannie wzrastać będzie, przeto Komisya budżetowa preliminuje w poz. 11. . . . . 130.000 zł.

czyli o 5.000 zł. więcej od preliminarza Wydziału krajowego, o 15.000 zł. od kwoty na r. 1885 preliminowanej, a o 5.598 zł. mniej od wynikłości z roku 1884.

Poz. 12. „Z fnnduszów obcokrajowych i od samopłacących“.

Wydział krajowy preliminnje . . . . . 20.000 zł.

przeciętna z ostatnich lat 3 wynosi 20.500 zł., a wynikłość z ostatnich dwóch lat wynosi 22.550 zł.

Gdy zresztą faktycznie ilość stron samopłacących w szpitalu św. Łazarza corocznie znacznie wzrasta, a tak Wydział kraj. jak i Komisya budżetowa preliminując wydatki na r. 1886. liczyła się z faktem ciągłego wzrostu ilości dni leczenia, przeto praliminuje się . . 22.000 zł. na podstawie przeciętnej z ostatnich lat dwóch, t. j. o 2.000 zł. więcej jak preliminuje Wydział krajowy, o 2.000 zł. więcej jak kwota na rok 1885. uchwalona, a o 733 zł. mniej, jak wynikłość z roku 1884.

W całej Rubr. III. preliminuje Komisya . . . . . 152.000 zł. t. j. o 7.000 zł. więcej, jak preliminarz Wydziału krajowego, o 17.000 zł. więcej jak kwota na rok 1885 uchwalona, a o 6.631 zł. mniej jak wynikłość z roku 1884.

Rub. IV. *Dochody rozmaite.*

Wydział krajowy preliminuje . . . . . 300 zł. zgodnie z preliminarzem na rok 1885.

Wynikłość z roku 1882. jest 1.364 zł.
„ 1883. „ 1.589 „
„ 1884. „ 1.008 „
czyli przeciętnie 1.350 zł.

Komisya wnosi przeto na podstawie przeciętnej z ostatnich lat trzech . . 1.000 zł. czyli o 700 zł. więcej jak proponuje Wydział krajowy, a o 8 zł. mniej jak wynikłość z r. 1884.

Sumaryczne zestawienie.

Wydatki.

Komisya preliminuje:	Rub.	I. . . .	26.481 zł.
	„	II. . . .	20.675 „
	„	III. . . .	250 „
	„	IV. . . .	73 „
	„	V. . . .	50 „
	„	VI. . . .	900 „
	„	VII. . . .	70.442 „
	„	VIII. . . .	7.687 „
	„	IX. . . .	870 „
	„	X. . . .	250 „
	„	XI. zwyczajne .	5.460 „
	„	XI. nadzwyczajne	9.860 „
	„	XII. . . .	20 „
	„	XIII. . . .	1.102 „
	„	XIV. . . .	600 „
	„	XV. . . .	1.850 „
	„	XVI. . . .	200 „
	„	XVII. . . .	12.000 „
	„	XVIII. . . .	116 „
	„	XIX. . . .	150 „
	„	XX. . . .	150 „
		Razem . .	159.186 zł.

Dochody.

Rub.	I. . . .	19.600	zł.
„	II. . . .	11.258	„
„	III. . . .	152.000	„
„	IV. . . .	1.000	„
	Razem . .	183.858	zł.

Odtrąciwszy od sumy dochodów w kwocie	183.858	zł.
sumę rozchodów	159.186	„
okazuje się nadwyżka dochodów kwocie .	24.672	zł.

Komisya budżetowa wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1886. i wstawić wykazaną nadwyżkę w kwocie 24.672 zł. jako dochód ogólnego funduszu krajowego.

Lwów dnia 5. grudnia 1885.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Stanisław Badeni.

Lit. H.

Fundusz policyi krajowej.

(Sprawozdawca poseł Goldman).

Fundusz ten powstał z grzywien policyjnych, nakładanych przez władze obwodowe za rozmaite przekroczenia na podstawie okólnika z r. 1784. i dekretu nadwornego z d. 17. Kwietnia 1800. Pierwotnie były to obwodowe (cyrkularne) fundusze policyjne, a grzywny wpływały do kas cyrkułowych. Gdy uznano potrzebę założenia we Lwowie powszechnego domu poprawy z robotami przymusowemi, przeznaczono na ten cel (dekret kameralny z 6. Sierpnia 1807.) wszystkie zasoby w c. k. kasach leżące. Zasoby te, które wtedy wynosiły 77.733 złr. zlane zostały w jeden fundusz krajowy policyjny i zakupiono za nie realność u Maryi Magdaleny, a dochody z tej realności i dalsze grzywny przeznaczono na utrzymanie korekcyonistów.

Gdy fundusz ten przeszedł pod zarząd Wydziału krajowego, uznano go za dotowany, a zatem nadwyżki dochodów przelewano z końcem roku do funduszu krajowego. W r. 1874. sprzedano realność własnością funduszu będącą c. k. rządowi za kwotę 120.000 zł., płatną z 6% odsetkami w 12 ratach rocznych, z których ostatnia przypada 15. Maja 1886.

Raty w kapitale od rządu pobierane bywały na rzecz majątku zarodowego fruktyfikowane, a stan majątku tej fundacyi z końcem Października 1885. jest następujący:

A.	w papierach wartościowych:		
5%	listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego	37.300 zł.	— ct.
4½%	obligacye pożyczki krajowej z r. 1883.	19.000 „	— „
4½%	„ „ „ „ 1884.	1.100 „	— „
4½%	listy zastawne Banku krajowego	8.500 „	— „
4%	książeczka Banku krajowego	41 „	43 „
B.	kapitał zahipotekowany	27 „	25 „
C.	reszta należytości od rządu	8.000 „	— „
D.	w gotówce	56.444 „	09 „
	razem . .	130.412 zł.	77 ct.

W dziale wydatków tego funduszu preliminuje Wydział krajowy kwotę 417 zł., tak samo jak na r. 1885. Wprawdzie w latach 1876—1884. fundusz ten żadnych wydatków nie miał, z powodu jednak, że przepisy korekcyjne jeszcze obowiązują i nie można przewidzieć, jaka kwota może być potrzebną, komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

w dziale wydatków funduszu policyi krajowej . . . . . 417 zł.

W dziale dochodów preliminuje Wydział kraj. kwotę 6.383 zł., a mianowicie: odsetki od papierów wartościowych własnością funduszu będących, 3.153 zł. Nadto preliminuje Wydział krajowy kwotę 382 zł 50 ct. jako odsetki od 8.500 zł. listów zastawnych Banku krajowego zakupić się mających za 8.000 zł., które dnia 15. Maja 1886. wpłyną od Rządu jako ostatnia rata ceny kupna. Co do ostatniej pozycyi komisya budżetowa zauważa, że za 8.000 zł. gotówką można zakupić 8.700 zł. listów zastawnych Banku krajowego, że jednak do dochodów

nie należy wpisać kuponów od tej sumy za cały rok 1886. Papiery te bowiem zakupione zostaną najwcześniej 15. Maja 1886., przy czem oprócz ceny kupna podług kursu dziennego, trzeba będzie pokryć wartość kuponu bieżącego w kwocie około 176 zł., a to na podstawie uchwały sejmowej nie z majątku zarodowego, lecz z dochodów kuponowych lub procentowych. Z tego powodu komisya budżetowa preliminuje: od zakupić się mających 8.700 zł. listów zastawnych Banku krajowego po potrąceniu wartości kuponu bieżącego w dniu zakupna kwotę 215 zł., razem więc odsetki od papierów wartościowych wynosić będą ogólną kwotę 3.368 zł. Od chwilowo lokowanej gotówki 56.444 zł. Wydział krajowy preliminuje 5% odsetki w kwocie 2.822 zł. Właściwie gotówka ta nie jest lokowaną, lecz stale użytkowaną przez fundusz krajowy. Komisya budżetowa z uwagi, że fundusz krajowy rozporządza obecnie dotacyą kasową w kwocie 376.273 zł. i resztą niezużytą pożyczki krajowej z r. 1883., sądzi, że należałoby gotówkę wypożyczoną zwrócić funduszowi policyi, a to tem bardziej, że fundusz krajowy płaci od kwoty wypożyczonej 5%, sam zaś lokuje zbywającą gotówkę na 3%—4%. Zdaniem komisyi należałoby za zwróconą funduszowi policyi gotówkę zakupić listy komunalne Banku krajowego, przynoszące podług obecnego kursu coś po nad 5%.

Inne rubryki i pozycye dochodów przyjmuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i wnosi:

w dziale dochodów funduszu policyi krajowej wstawić	6.215 zł.
a po potrąceniu wyżej wykazanych wydatków	417 „
nadwyżka dochodów	5.798 zł.

wpłynie do funduszu krajowego.

Lwów dnia 3. Stycznia 1886.

Za przewodniczącego:
Artur Potocki.

Sprawozdawca:
Goldman.

Fundusze samoistne.

(Sprawozdawca: poseł Goldman.)

J. Fundusz domestykalny.

Fundusz ten powstał z nałożonej po rozbiorze na tych właścicieli dóbr w Galicyi kontrybucyi (12 % od dochodów), którzy z tej prowincyi się usunęli. Pierwiastkowo przeznaczony na szkoły, zmienił w r. 1789. swoje przeznaczenie, a w r. 1813. wynosił jedynie 10.269 złr., który to kapitał powstał ze spredaży ruin t. z. niższego zamku we Lwowie, darowanych na ten cel przez cesarza Józefa. Przeznaczony na koszta administracyjne Stanów nie wystarczał, i Sejm stanowy ustanowił w r. 1815. dodatek dominikalny na pokrycie wydatków tego funduszu, a w ostatnich latach urzędowania Stanów Skarb Państwa dawał dotacyę 31—32.000 złr. rocznie.

W r. 1861. fundusz ten wynosił 39.307 złr. w papierach i 18.089 złr. w gotówce, a w r. 1865. przeznaczył Wys. Sejm z tego funduszu po 1.200 złr. rocznie dla fundacyi Aleksandra hr. Stadnickiego na wydawnictwo aktów grodzkich i ziemskich. W r. 1866. odebrał Wydział krajowy ten fundusz w zarząd własny, a majątek wynosił wtedy 68.769 złr. w efektach. W r. 1873. wzrósł on do 81 254 złr. w efektach i 5.000 złr. w gotówce, z czego wypożyczono 66.000 złr. na budowę kulparkowską jako pożyczkę oprocentowaną, umorzyć się mającą w ciągu 21 lat w kwartalnych ratach.

Stan tego funduszu z końcem Października 1885. jest następujący:

5 % listy zastawne Towarzystwa kredytowego ziem.	49.200 złr.	— ct.
4½ % obligacye pożyczki krajowej z r. 1883.	3.700 „	— „
4½ % „ „ „ „ 1884.	3.800 „	— „
4½ % listy zastawne Banku krajowego	3.100 „	— „
4 % książeczka Banku krajowego	146 „	86 „
razem	59.946 złr.	86 ct.
Reszta niespłaconej pożyczki kulparkowskiej	31.817 „	24 „
ogółem	91.764 złr.	10 ct.

Co do preliminarza na r. 1886. to komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wydatki funduszu domestykalnego . . . . . 1.205 złr.
Dochody „ „ . . . . . 4.910 „

a nadwyżka dochodów użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.

K. Fundusz kultury krajowej.

Fundusz ten powstał w r. 1853. z grzywien nakładanych przez c. k. Władze polityczne we własnym zakresie działania w moc ustawy leśnej z r. 1852. W r. 1860. przydzielono temu funduszowi także kary pieniężne za szkody polowe, które jednak w myśl ustawy z dn. 17. Lipca 1876. od drugiej połowy r. 1876. przeszły na rzecz kas gminnych. Najwyższem postanowieniem z dn. 3. Marca 1868. Cesarz pozwolił, aby fundusz kultury krajowej utworzony z grzywien za przekroczenia ustawy leśnej i polowej wymierzanych, przeszedł w samoistny zarząd Reprezentacyi kraju, względnie Wydziału krajowego, z zastrzeżeniem obracania onego funduszu na cele kultury krajowej.

W chwili objęcia funduszu przez Wydział krajowy wynosił ten fundusz 37.250 złr. w efektach i 5 złr. 57 ct. w gotówce. Z dniem 30. Listopada 1885. zaś fundusz ten wynosi:

4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1883.	300	złr.	— ct.
4½% „ „ „ „ 1884.	43.000	„	„ „
książeczka Banku krajowego	71	„	19 „
razem . .	43.371	złr.	19 ct.

Wydział krajowy preliminuje w dochodach tego funduszu odsetki od papierów wartościowych 1.951 złr., a dochód z kar za przestępstwa lasowe i wodne 1.500 złr. jak na r. 1885.

Zgodnie z Wydziałem krajowym komisya wnosi:

Dochody funduszu kultury krajowej . . . . . 3.451 złr.

W rozchodach zgodnie z Wydziałem krajowym komisya wnosi:

na zwroty kar . . . . . 15 „
a pozostającą nadwyżkę dochodów . . . . . 3.436 „

jako zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach.

L. Fundusz stanowy sierociński.

W r. 1832. galicyjska szlachta postanowiła utworzyć instytut dla sierot i zobowiązała się do lat trzech złożyć na ten cel 50.000 złr. do rąk Gubernatora. W r. 1833., gdy na ten cel wpłynęło 18.000 złr., postanowiło Gubernium przystąpić do zrealizowania intencyi ofiarodawców w ten sposób, ażeby z odsetek zebranej ostatecznie sumy 18.600 złr. utrzymywać 18 sierot, umieszczając ich za staraniem magistratu u lwowskich rzemieślników za roczną opłatą po 50 złr. m. k. Administracya zostawała w ręku Rządu w porozumieniu ze Stanami. Z odsetek od kapitałów fundusz ten utrzymywał w ostatniem dziesięcioleciu (z małemi zmianami) 7 sierot w zakładzie św. Antoniego we Lwowie, cztery sieroty w szkole ogrodniczej przy ogrodzie botanicznym we Lwowie, cztery sieroty w Zakładzie św. Józefa w Krakowie, a nadto preliminowano

utrzymanie dla jednego sieroty w Zakładzie św. Wincentego we Lwowie, które to miejsce jednak od r. 1877. nie jest obsadzone.

Z dniem 30. Października 1885. majątek zarodowy tego funduszu wynosił:

4% listy zast. gal. Towarzystwa kredyt. ziemskiego	3.100 zlr.	— ct.
5% „ „ „ „ „ „	24.800 „	— „
4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1883.	8.500 „	— „
4½% „ „ „ „ 1884.	1.300 „	— „
4% książeczka Banku krajowego	101 „	28 „
razem	37.801 zlr.	28 ct.

Wydział krajowy preliminuje w wydatkach tego funduszu na utrzymanie 16 sierot, a mianowicie siedm miejsc w zakładzie św. Antoniego we Lwowie, cztery miejsca w szkole ogrodniczej przy ogrodzie botanicznym we Lwowie, cztery miejsca w zakładzie św. Józefa w Krakowie i jedno miejsce w zakładzie św. Wincentego we Lwowie— ogólną kwotę 1.687 zlr., zaś na rozmaite 5 zlr.,— razem 1.692 zlr. Komisya budżetowa w nadziei, że *wszystkie preliminowane miejsca będą też obsadzone* preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wydatki funduszu sierocińskiego . . . . . 1.692 zlr.

Dochody preliminuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym: — *odsetki od papierów wartościowych* . . . . . 1.809 „

Nadwyżka dochodów użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.

M. Fundusz Al. hr. Stadnickiego.

Testamentem z dn. 13. Sierpnia 1855. przeznaczył Al. hr. Stadnicki cały swój majątek (prócz legatów) na cele wydawnictwa aktów grodzkich, gdyby zaś wydawnictwo w oznaczonym terminie (4 lata po śmierci) nie przyszło do skutku, majątek legowany obrócony być ma na podwyższenie choć jednej wieży kościoła katedralnego we Lwowie. Fundator umarł w r. 1861. Ponieważ na majątku legowanym ciężyło dożywocie rodziny, rozpoczęto w r. 1865. wydawnictwo aktów grodzkich, na co Wys. Sejm przeznaczył stałą roczną subwencyę z funduszu domestykalnego w kwocie 1.200 zlr. Subwencye te albo w miarę potrzeby spotrzebowane zostały na wydawnictwo, albo w części kapitalizowano nadwyżki dochodów na cel dalszego wydawnictwa.

Z dniem 31. Października 1885. fundusz ten posiadał:

5% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego	200 zlr.	— ct.
4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1883.	5.500 „	— „
4% książeczka Banku krajowego	54 „	54 „
razem	5.754 zlr.	54 ct.

W wydatkach tego funduszu Wydział krajowy preliminuje na płace za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich 800 zlr., rabat księgarski za sprzedaż aktów grodzkich 60 zlr., koszta druku i oprawy aktów grodzkich 800 zlr., rozmaite 5 zlr.

Zgodnie z Wydziałem krajowym komisya budżetowa wnosi:

Wydatki funduszu Al. hr. Stadnickiego . . . . . 1.665 zlr.

W dochodach tego funduszu preliminuje Wydział krajowy: a) dotacya od funduszu domestykalnego 1.200 zlr., b) ze sprzedaży aktów grodzkich 200 zlr., c) odsetki od papierów wartościowych 260 zlr., a jako spodziewaną pozostałość kasową z końcem r. 1885. wstawia Wydział krajowy do dochodów kwotę 5.600 zlr.

Przyjmując powyższe cyfry komisya budżetowa wnosi:

Dochody funduszu Al. hr. Stadnickiego . . . . . 7.260 zlr.

N. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Uchwałą z dn. 23. Października 1882. uchwalił Wys. Sejm na wniosek Wydziału krajowego upoważnić tenże Wydział do zaciągnięcia pożyczki celem spłaty pozostających jeszcze w obiegu obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873.

Wydział krajowy zaciągnął w tym celu pożyczkę w kwocie 1,295.000 złr. w gotówce, a przystępując do wykonania dalszej uchwały Sejmu, wykupił i cofnął z obiegu obligacye pożyczki kraj. z r. 1873. za 616.900 złr. w r. 1883., a za 83.800 złr. w r. 1884., razem do końca roku 1884. wykupił obligacye za 700.700 złr. Z powyższego wykazu okazuje się, że w r. 1884. wykupno obligacyj powolnie bardzo postępowało, a w drugiej połowie tego roku prawie zupełnie ustało, zaś fundusze pozostałe z zaciągniętej w r. 1883. pożyczki, a przeznaczone na wykupno wszystkich w obiegu jeszcze będących obligacyj pożyczki z r. 1873., użytkowane były przez kasę krajową jako dotacya kasy dla pokrywania wydatków bieżących w czasie, gdy dochody bieżące nie wystarczały na ich pokrycie. Ten stan rzeczy spowodował komisyę budżetową do zaproponowania w r. 1884. Wys. Sejmowi rezolucyi, polecającej Wydziałowi krajowemu poczynienie starań celem przeprowadzenia uchwalonego przez Sejm w r. 1882. wykupna całej pożyczki krajowej z r. 1873. Pomimo że Wys. Sejm rezolucyę taką uchwalił, Wydział krajowy nie mógł tego polecenia wykonać, a to jak komisyi budżetowej wyjaśniono z tego powodu, ponieważ Wydział krajowy nie miał i teraz jeszcze nie ma pewności, czy pod względem prawnym i z uwzględnieniem pierwotnego planu umorzenia pożyczki z r. 1873., przysłuża mu prawo wylosowania na raz wszystkich w obiegu jeszcze będących obligacyj z r. 1873.

Z jednej strony więc istnieją dwie uchwały sejmowe, polecające Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie wykupna pożyczki krajowej z r. 1873., z drugiej zaś strony organ wykonawczy Sejmu, Wydział krajowy żywi według swego zdania uzasadnione wątpliwości co do prawnej możliwości przeprowadzenia tych uchwał. Komisya budżetowa przyznaje, że z tego powodu wyczekiwała w tym przedmiocie przedłożenia Wydziału krajowego, gdy jednak to nie nastąpiło, komisya z własnej inicyatywy zbadała tę sprawę i przyszła do przekonania, że ten stan rzeczy tak ze względów budżetowych, i należytej gospodarki finansowej, nie powinien trwać dalej, i dla tego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

(Rezolucya).

Sejm zwalnia Wydział krajowy od obowiązku nałożonego nań uchwałami z r. 1882. i 1884. co do przymusowego wykupna obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873., poprzestając na powolnem wycofywaniu tych obligacyj przez losowanie.

Przystępując do preliminarza funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić do

rubr. I. umorzenie pożyczki przez losowanie wedle planu umorzenia . . 20.500 złr.

W rubr. II. „wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących“ preliminuje Wydział krajowy 34.287 złr., motywując tę cyfrę zestawieniem pozycyj wycofniętych i w obiegu jeszcze będących obligacyj z r. 1873. W tem zestawieniu jednak Wydziału krajowego zaszła pomyłka. Po koniec r. 1884. zostało wylosowanych nie 152.000 złr., jak podaje Wydział krajowy w wyjaśnieniach do preliminarza, lecz 152.800 złr., jak to Wydział krajowy podaje w zamknięciu rachunków za r. 1884. i jak to wypływa z następującego zestawienia. Z końcem r. 1882. wylosowano obligacyj za 116.500 złr., w r. 1883. za 17.200 złr., a w r. 1884. za 19.100 złr. (patrz zamknięcia rachunków za odnośne lata), razem 152.800 złr. Na podstawie tak zrektyfikowanego zestawienia pozostanie na r. 1886. do oprocentowania nie 576.500 złr., lecz tylko 575.700 złr., a kwota potrzebna wynosić będzie nie 34.287 złr., lecz tylko 34.239 złr.

Dla tego komisya budżetowa wnosi wstawić do

rubr. II. *wypłata kuponów od obligacyj niewylosowanych, w obiegu będących* 34.239 złr.

W rubr. III. „koszta administracyjne“ wykreśla komisya budżetowa preliminowaną przez Wydział krajowy kwotę 200 złr. na „rozmaite“, ponieważ w tej samej rubryce w poz. 5 preliminowaną jest kwota 100 złr. na potrzeby kancelaryjne i inne drobne, i dla tego komisya budżetowa wnosi wstawić do

rubr. III. *wydatki administracyjne* . . . . . 3.821 złr.

o 200 złr. mniej od preliminarza Wydziału krajowego.

Ogół wydatków wynosić będzie . . . . . 58.560 „

Dochody tego funduszu preliminuje komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym na kwotę 10.500 złr., zaś z pozostałości pożyczki z r. 1883. na wykupno obligacyj pożyczki 1873 r. przez wylosowanie 20.500 złr.

Niedobór w kwocie 27.560 złr. pokryty zostanie z funduszu krajowego (rubr. XIV. wydatków).

Za przewodniczącego:

Artur Potocki.

Sprawozdawca:

Goldman.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu funduszu podrzutków w Krakowie na r. 1886., tudzież o użyciu dochodów funduszu podrzutków w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Zakład podrzutków w Krakowie zawdzięcza swój pierwotny majątek zapisowi biskupa krakowskiego Iwona z r. 1220., który nadał wieś Krowodrzę, młyn na Prądniku białym i inne fundusze konwentowi św. Ducha pod tym warunkiem, aby konwent przyjmował do szpitala klasztornego biednych chorych, sieroty i kobiety ciężarne.

Fundacya ta nie miała przeto wybitnej cechy zakładu podrzutków; był to akt dobroczynny, mający na celu niesienie pomocy biednym chorym, kobietom ciężarnym i sierotom, które akt fundacyi nazywa sierotami opuszczonemi, lub podrzuconemi (infantumque projectitorum, expositorum, jacentium in plateis).

Prymas książę Michał Poniatowski przy sposobności inkorporacyi szpitali św. Rocha i św. Sebastyana do św. Łazarza i przeniesienia tamże podrzutków i położnic, przedtem w klasztorze św. Ducha pielęgnowanych, ordynacyą z dn. 8. Kwietnia 1788. nadał zapisom tym cechę fundacyi, orzekając stanowczo, że przeznacza szpital św. Łazarza dla chorych płci obojga, kobiet ciężarnych i podrzutków i że dochody z dóbr i funduszów szpitalowi przekazanych tylko na ten cel użytymi być mają. Nadto rzeczona ordynacya wyraźnie postanawia, że dochody z dóbr Krowodrzy i młyna na Prądniku używane być mają wyłącznie na pielęgnowanie i utrzymanie podrzutków obojga płci, ich żywicielek, tudzież kobiet ciężarnych.

Według tej ordynacyi zakład podrzutków nie był zakładem samoistnym, lecz tylko sekcyą szpitala św. Łazarza. Statut urządzający szpitale krakowskie, pod dn. 23. Grudnia 1839. przez trzy państwa opiekuńcze zatwierdzony, stwierdził tę zasadę, a oraz postanowił, że szpital św. Łazarza tyle tylko chorych i podrzutków przyjmować może, ile własnymi środkami opatrzeć zdoła.

Ta ostatnia zasada jednak stosowaną nie była. Przyjmywano dzieci wszystkie, a gdy w moc Najwyższego postanowienia z dn. 14. Września 1852. zostały wszystkie zakłady podrzutków w Austryi jako zakłady krajowe uznane, przypadł na fundusz krajowy obowiązek utrzymywania zakładu podrzutków w Krakowie, o ile własny majątek zakładu nie wystarczał. Ciężar dla funduszu krajowego był ztąd znaczny, a gdy w roku 1868. ilość podrzutków wzrosła do liczby 2.665 przedłożył Wydział krajowy w roku 1868. wniosek zniesienia zakładu podrzutków.

Ustawą z dn. 10. Maja 1873. zniósł Wys. Sejm zakład podrzutków w Krakowie, postanawiając, że przyjmowanie dzieci do zakładu wstrzymanem być ma aż do czasu, w którym ustanie potrzeba przyczyniania się funduszu krajowego do utrzymania dzieci. Gdy zaś fundusz podrzutków stanie się czynny, mają być dzieci przyjmowane w miarę zasobów własnych tego funduszu.

Dodatkową uchwałą do rzeczonej ustawy postanowił Wys. Sejm, iż „począwszy od dnia, w którym wejdzie w wykonanie ustawa o zwinięciu krajowych zakładów podrzutków, będą utrzymywane kosztem funduszu krajowego:

a) przez czas choroby matki dzieci tych położnic, które były bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i zostały ztamtąd do szpitala powszechnego przeniesione;

b) aż do 10go roku życia dzieci tych położnic, które były bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów przyjęte i w jednym z tych zakładów pomarły.“

W roku 1883. opuścił zakład podrzutków ostatni z chłopców, którzy się tamże w czasie zniesienia tego zakładu w r. 1873. znajdowali. Od r. 1883. przeto zaczął fundusz podrzutków wykazywać dochody własne, a na posiedzeniu z dn. 22. Października 1884. powziął Wys. Sejm na wniosek komisyi budżetowej uchwałę, którą polecił Wydziałowi krajowemu przedłożenie projektu, w jaki sposób użyte być mają począwszy od 1. Stycznia 1886. dochody zakładu podrzutków, z uwzględnieniem woli fundatora.

W ciągu bieżącej sesyi przedłożył Wydział krajowy odnośne sprawozdanie.

Nadmienić tu przedewszystkiem wypada, że majątek zakładu podrzutków został stanowczo rozdzielony od majątku szpitala św. Łazarza dopiero w skutek uchwały Wys. Sejmu z dn. 17. Października 1882. i składa się obecnie:

1. z połowy propinacyi w Krowodrzy, która przynosi 653 zł. dochodu;

2. z sumy 17.486 zł. 92 ct., użytej na budowę szpitala św. Łazarza, którą fundusz krajowy w 37 ratach od r. 1883. począwszy, funduszowi podrzutków zwraca.

Oprócz dochodów z majątku własnego ma fundusz podrzutków dochód, obecnie 82 zł. wynoszący, z fundacyi Jana Tarły, Wojewody Sandomirskiego, przeznaczonej w ogóle na szpitale krakowskie, a zostającej pod zarządem Arcybractwa Miłosierdzia.

Nakoniec posiada fundusz podrzutków listy zastawne w imiennej wartości 4.400 zł., powstałe z nadwyżki dochodów w latach 1883., 1884. i 1885.

Wydział krajowy proponuje użycie dochodów funduszu podrzutków w ten sposób, iż od r. 1886. przyjmowane być mają do zakładu podrzutków w miarę dochodów własnych tego zakładu dzieci 4ech kategoryj, z uwzględnieniem porządku pierwszeństwa:

1. dzieci narodzone w szpitalu św. Łazarza na oddziale położnic, których matki na innym oddziale umarły;

2. dzieci, których matki odbywszy połóg w szpitalu św. Łazarza, przez lekarza ordynującego uznane zostały za niezdatne do karmienia, a udowodniły swe ubóstwo;

3. dzieci, których matki nie odbyły połogu w szpitalu św. Łazarza, a co do których jest udowodnionem, że ani karmić, ani dziecka utrzymywać nie mogą;

4. dzieci innej kategoryi, a w szczególności podrzutki w ściślejszem tego słowa znaczeniu.

Wydział krajowy proponuje umieszczenie dzieci za umówioną opłatą miesięczną w Krakowie, spodziewając się, że w Krakowie zapewniony będzie nadzór nad wychowaniem dzieci, który po wsiach jest niemożliwy. Opłata dotąd opłacana za dzieci po wsiach umieszczone była tak niską, iż zarząd szpitala św. Łazarza doznawał trudności w umieszczaniu dzieci. Gdy zaś obecnie dzieci umieszczane być mają w Krakowie, gdzie artykuły żywności są droższe, przeto Wydział krajowy proponuje następujące taksy:

1. aż do ukończenia 1go roku życia miesięcznie 6 zł., rocznie 72 zł.
2. „ „ „ 2go „ „ „ 5 „ „ 60 „
3. „ „ „ 7go „ „ „ 4 „ „ 48 „
4. „ „ „ 10go „ „ „ 5 „ „ 60 „

Komisya budżetowa sądzi, iż najodpowiedniejszym sposobem użycia dochodów zakładu podrzutków byłoby subwencyonowanie prywatnego Towarzystwa humanitarnego, któreby ten sam cel miało.

Gdy jednak obecnie nie ma w Krakowie żadnego zakładu humanitarnego, któryby ten sam, lub przynajmniej zbliżony do tego cel miał, a krakowskie Towarzystwo dobroczynności, któremu śp. Dr. Kitowski sumę 25.000 zł. zapisał dla podrzutków, było wprawdzie gotowe przyjąć ofiarę jakąkolwiek dla powiększenia funduszu Kitowskiego, nie chciało jednak przyjąć w obec ofiarodawców żadnego zobowiązania, przeto nie pozostaje nic innego, jak tylko przyjęcie wniosku Wydziału krajowego na razie, póki bądźto nie powstanie nowa instytucya dobroczynna prywatna, bądźto Towarzystwo dobroczynności, lub jedna z istniejących ochronek okażą się skłonnemi do przyjęcia zobowiązania, zapewniającego należyte i zupełne spełnienie intencyj fundatorów. Będzie rzeczą Wydziału krajowego dołożyć wszelkich starań, by myśl ta znalazła w możliwie najkrótszym czasie i pod najkorzystniejszymi dla pierwotnej myśli fundatora warunkami — urzeczywistnienie.

Komisya budżetowa zgadza się na wniosek Wydziału krajowego, by dzieci umieszczane były w Krakowie, a nie jak dotąd po wsiach; rozstrzygającą tu jest okoliczność, że dotychczasowe doświadczenia wskazują na liczne nadużycia, jakich się dopuszczały kobiety utrzymujące dzieci na wsi; wszelkie usiłowania urządzenia ścisłej kontroli okazały się bezskuteczne, gdyż znajdywały się zawsze w pogotowiu sposoby, by organa nadzorujące w błąd wprowadzić. — Przypuszczać należy, że nadzór i kontrola w Krakowie będą możliwe.

Komisya budżetowa zgadza się również na taksę przez Wydział krajowy proponowaną, jakkolwiek jest ona od obecnej prawie 3 razy wyższą. Komisya sądzi jednak, że odpowie się lepiej intencyi ofiarodawców, utrzymując mniejszą ilość podrzutków w sposób, któryby umożliwiał ich fizyczny i moralny rozwój, aniżeli utrzymując większą ilość podrzutków, narażonych w skutek złego utrzymania na wczesną śmierć lub nędzne życie.

Wydział krajowy proponując 4 kategorye dzieci, które do zakładu podrzutków przyjmywane być mają, wykluczył dzieci położnic, które były bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i w jednym z tych zakładów umarły, tudzież dzieci tych położnic, które były bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i zostały ztamtąd do szpitala powszechnego przeniesione — przez czas choroby matki, z powodu, że Wys. Sejm uchwałą przy zniesieniu zakładu podrzutków w r. 1873. powziętą postanowił, iż dzieci tych 2 kategoryj utrzymywane będą kosztem funduszu krajowego.

Komisya budżetowa sądzi, iż powyższa uchwała powziętą została z tego powodu, iż przez lat 10 wstrzymane zostało przyjmowanie podrzutków; dziś jednak, gdy fundusz podrzutków jest czynny, gdy dzieci napowrót przyjmowane być mają, komisya nie widzi powodu, dla

któregoby dzieci tych 2 kategoryj nie miały być przyjmowane na koszt funduszu podrzutków. Co więcej, pierwotna fundacya i ścisłe złączenie zakładu podrzutków z oddziałem położnic wskazują, że fundatorowie mieli przedewszystkiem na myśli, zakładając fundusz podrzutków, te dzieci, które straciwszy matkę na oddziale położnic, osierociały.

Gdy przeto ustał powód, dla którego uchwała z r. 1873. powziętą została, komisya budżetowa sądzi, iż dzieci powyższych 2 kategoryj nie tylko odtąd na koszt funduszu podrzutków przyjmowane być winny, lecz że je przyjmować i uwzględniać należy przed 4 kategoryami dzieci, które Wydział kraj. proponuje.

Na podstawie powyższych uwag komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Począwszy od r. 1886. mają być na koszt krakowskiego funduszu podrzutków w miarę jego własnych zasobów przyjmowane dzieci sześciu kategoryj w następującym porządku pierwszeństwa:
   1. dzieci tych położnic, które były bezpłatnie przyjęte do jednego z krajowych zakładów położnic i tamże zmarły;
   2. przez czas choroby matki dzieci tych położnic, które były bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i zostały ztamtąd do szpitala powszechnego przeniesione;
   3. dzieci urodzone w szpitalu św. Łazarza na oddziale położniczym, których matki na innym oddziale umarły;
   4. dzieci, których matki odbywszy połóg w dziale położniczym szpitala św. Łazarza, przez lekarza ordynującego uznane zostały za niezdatne do karmienia, a udowodniły swe ubóstwo;
   5. dzieci, których matki nie odbyły połogu w szpitalu św. Łazarza, a co do których jest udowodnionem, że ani karmić, ani utrzymywać dziecka nie mogą;
   6. dzieci innych kategoryj, a w szczególności podrzutki w ściślejszem tego słowa znaczeniu.

II. Dzieci przyjęte do krakowskiego zakładu podrzutków będą, począwszy od r. 1886. umieszczane na wychowanie w mieście za następującem wynagrodzeniem:

	miesięcznie	rocznie
a) za dzieci aż do skończenia 1go roku życia	6 zł.	72 zł.
b) „ „ „ „ „ 2go „ „	5 „	60 „
c) „ „ „ „ „ 7go „ „	4 „	48 „
d) „ „ „ „ „ 10go „ „	5 „	60 „

Przechodząc do preliminarza funduszu podrzutków na r. 1886. komisya budżetowa preliminuje wydatki w ogólnej kwocie . . . . . 1.744 zł. opierając się na uchwałach, które komisya Wys. Sejmowi powyżej do powzięcia przedkłada.

Wydział krajowy preliminuje wydatki w kwocie . . . . 2.096 zł. t. j. o 352 zł. więcej z powodu, iż Wydział kraj. w rubr. IV. poz. 5 preliminował oddzielnie koszta utrzymania tych dzieci, które fundusz krajowy uchwałą z r. 1873. przyjął na siebie, preliminując zarazem w rubr. III. dochodów taką samą kwotę jako zwrot od funduszu krajowego.

Gdy jednak według wniosków komisyi budżetowej powyżej do uchwały przedstawionych, dzieci te odtąd kosztem funduszu podrzutków utrzymywane być mają, przeto odpada potrzeba preliminowania oddzielnie kwoty 352 zł. tak w dochodach, jako też i wydatkach.

Dochody preliminuje komisya w ogólnej kwocie . . . . 1.785 zł. t. j. o 352 zł. mniej od preliminarza Wydziału kraj. z powodów, już wyżej naprowadzonych.

W porównaniu z wydatkami preliminowanymi w kwocie . . 1.744 zł.
okazuje się nadwyżka dochodów w kwocie . . . . . 41 zł.
która zdaniem komisyi do majątku zarodowego przeniesioną być winna.

Zestawienie:

Wydatki:	Rubr. I.	50 zł.		
	„ II.	30 „		
	„ III.	60 „		
	„ IV.	1.440 „		
	„ V.	10 „		
	„ VI.	124 „		
	„ VII.	30 „	. . . . .	1.744 zł.
Dochody:	Rubr. I.	1.127 zł.		
	„ II.	653 „		
	„ III.	5 „	. . . . .	1.785 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

Wyscki Sejm raczy uchwalić:

Przyjmuje się powyższy preliminarz funduszu podrzutków w Krakowie na r. 1886.

Za przewodniczącego:
Artur Potocki

Sprawozdawca:
Stanisław Badeni.

Aleg. 153

Sprawozdanie

komisyi budżetowej dotyczące petycyi L. 984/786.

Wysoki Sejmie!

Ludwik Pierożyński, emeryt, były dyrektor oddziału rachunkowego prosi Wysokiego Sejmu o doliczenie mu lat służby rządowej — przez co podniosła by mu się bardzo znacznie płaca emerytalna.

Podanie swoje uzasadnia były dyrektor Pierożyński zapisaniem w liście służbowej $14^1/_2$ lat służby swojej rządowej — a także zwyczajem wzmocnionym umową przyjmowania lat służby urzędnikom przechodzącym ze służby rządowej do krajowej i na odwrót.

Komisya budżetowa, rozpatrzywszy sprawę, a zasięgnąwszy również informacyi w Wydziale krajowym nie może uznać podania p. b. dyrektora Pierożyńskiego za żądanie ugruntowane.

Zważywszy jednak na długoletnią a pracowitą służbę pana dyrektora Pierożyńskiego— w ciągu której ani razu nie korzystał z urlopu — dalej ze względu, że przyczynił się w znacznej mierze do organizacyi wydziału rachunkowego przy Wydziale krajowym — Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przyznaje się w drodze łaski byłemu dyrektorowi Oddziału rachunkowego panu Pierożyńskiemu dodatek w stosunku pięciolecia 300 zł. a. w. dożywotnie do pobieranej emerytury.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Artur Potocki.

Aleg. 159

Sprawozdanie

komisyi budżetowej z petycyi ks. Kalinki, przełożonego Internatu ruskiego ks. Zmartwychwstańców we Lwowie, o subwencyę na utrzymanie tegoż Internatu.

W roku 1881. założył ks. Kalinka we Lwowie t. z. Internat ruski a między dobrodziejami którzy do uposażenia Zakładu tego się przyczynili, znalazł się także Wysoki Sejm z sumą 10.000 zł. w. a. na budowę gmachu, w którym obecnie mieści się 53 uczniów narodowości ruskiej. Uczęszczają oni do gimnazyum ruskiego we Lwowie, zaś w internacie znajdują całkowite utrzymanie i rodzicielską opiekę. Mniejszość, bo siedmnastu składa skromną opłatę roczną od 75—150 zł. reszta utrzymaną jest kosztem samego Internatu a raczej dochodem osobistym zakonników oraz ofiarnością publiczną, która Zakładowi rokrocznie w pomoc spieszy.

Nie działo się to nigdy bez pewnego zachodu i wysiłku ze strony kierownika Zakładu, dziś jednak w obec powszechnego niedostatku źródło to znacznie mniej przynosi a instytucya świeżo powstała dla braku środków materyalnych w swoim rozwoju istotnie jest zagrożoną. W tym stanie rzeczy udaje się ks. Kalinka o pomoc pieniężną do Wysokiego Sejmu a komisya budżetowa po dojrzałej rozwadze widzi się zniewoloną prośbę jego Wysokiemu Sejmowi zalecić.

Za uwzględnieniem prośby przemawia najpierw do pewnego stopnia konsekwencya. W roku 1881. udzielił Sejm na założenie Internatu ruskiego znaczny fundusz a tem samem uznał, że instytucya taka może być potrzebną i pożyteczną. Dziś instytucya ta przechodzi przez pierwszą gorącą próbę, za kilka lat ma wydać pierwsze swoje owoce, niepodobna, ażeby ją Sejm w takiej chwili opuścił.

Internat ks. Kaliuki za krótki czas ma jeszcze za sobą, ażebyśmy go po jego skutkach mogli zupełnie osądzić. To jednak pewna, że uprzedzenia i posądzenia, z jakiemi w swoim zawiązku miał do walczenia, ułożyły się już jeżeli nie zupełnie to przynajmniej znacznie. Widocznem jest już dzisiaj, że stara się o to, ażeby wychować Rusinów-katolików, do obrządku swojego przywiązanych, widocznem jest, że wzbudził ku sobie zaufanie w łonie ruskiego społeczeństwa, skoro w roku bieżącym zmuszony był dla braku miejsca odmówić przyjęcia 90 zgłaszającym się kandydatom.

Niepodobna wreszcie i tego pominąć, że Internatowi ruskiemu poświęcił cały zapał swój i pracę ks. Kalinka, mąż. którym naród polski na polu dziejopisarstwa słusznie się szczyci,

a którego zapobiegliwość i energia powszechnie jest znana. Jego imię jest też dla Wysokiego Sejmu silną rękojmią, że Internat ruski spełnia wszystko to, co w danych warunkach jest możliwem.

Popierając dla tych przyczyn myśl zasiłku dla Internatu ruskiego, komisya budżetowa nie może tego jednak uczynić w tych rozmiarach, jak się ta myśl w podaniu ks. Kalinki przedstawia. Uprasza ks. Kalinka o subwencyę roczną a zatem stałą. Komisya budżetowa mniema zaś, że kraj nasz w dzisiejszem położeniu nie może na siebie przyjmować podobnego stałego prawnego zobowiązania, którego spełnienie mogłoby mu się stać w danej chwili rzeczą nadzwyczaj trudną. Może się dalej niebawem znaleść jakiś hojny fundator prywatny, który Internat ks. Kalinki uposaży a temsamem subwencyę sejmową uczynić zbyteczną. Przeciw stałości subwencyi przemawia wreszcie i ta okoliczność, że Internat znajduje się dopiero w stadyum próby, a próba ta chociaż wiele obiecująca nie daje jeszcze tak pewnej podstawy do ocenienia go, jaką za lat kilka dadzą ludzie w Internacie tym wychowani.

Natomiast kwota, o którą uprasza ks. Kalinka t. j. 4.500 zł. nie wydaje się komisyi budżetowej wygórowaną. Wystarczy ona na utrzymanie 15 uczniów całkowite a względnie na utrzymanie większej liczby uczniów składających za siebie część opłaty.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Internatowi ruskiemu ks. Zmartwychwstańców we Lwowie udziela się na rok 1886. na utrzymanie uczniów zasiłek w kwocie 4.500 zł. w. a. wkładając na Zarząd Internatu obowiązek, ażeby Wydziałowi krajowemu z końcem roku złożył sprawozdanie z użycia tej sumy.

Kwotę tę komisya budżetowa wstawi w poz. 74. b) rubryki VII. preliminarza budżetu na rok 1886.

We Lwowie, dnia 17 Grudnia 1885.

Smarzewski
Przewodniczący.

M. Bobrzyński
Sprawozdawca.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie

Ark. 160

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu Zakładów krajowych w Czernichowie na rok 1886.

(Wydatków Rubr. XV. poz. 164—166. — Dochodów Rubr. IX. poz. 76 — 78).

Wysoki Sejmie!

Przedłożony przez Wydział krajowy, a komisyi budżetowej przez Wysoki Sejm przydzielony preliminarz na rok 1886. Zakładów krajowych w Czernichowie, składa się z trzech części: *A*) Szkoła średnia rolnicza — *B*) Szkoła ogrodnicza — *C*) Folwark.

A) Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie.

Wydział krajowy preliminuje na rok 1886.:

Wydatki o złr. 3.470 większe niż wynikłość z roku 1883. —
o „ 965 mniejsze niż uchwalone na rok 1885. —
Dochody o „ 3.008 większe niż wynikłość z roku 1883. —
o „ 960 większe niż uchwalone na rok 1885.

Niedobór na rok 1886. preliminuje Wydział krajowy w sumie złr. 17.643, mniejszy o złr. 1.925 od preliminowanego przez Wysoki Sejm niedoboru na r. 1885.

W szczegółowym rozbiorze rubryk i pozycyj preliminarza, z uwzględnieniem niezbędnych, a wymagań Zakładu nie ukrucających oszczędności, — komisya budżetowa przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

w Wydatkach: — Rubryka I. zamiast złr. 12.923 wstawia komisya budżetowa złr. 12.723 o złr. 200 mniej; a to wykreślając z pozycyi 5 płacę Nauczyciela Adjunkta złr. 800, a wstawiając w pozycyę 6 płacę Asystenta złr. 600 jako wystarczającą.

Rubryki: II., III., IV. bez zmiany z preliminarzem Wydziału krajowego.

W Rubryce V. poz. 35 *c*), wykreśla komisya budżetowa wydatek nadzwyczajny złr. 300, gdyż Zbiór fizykalny lepiej od innych jest w Czernichowie zaopatrzony, — oraz w pozycyi 40 wykreśla komisya złr. 100 na podstawie wynikłości z lat ostatnich, oraz ze względu na bliskość wycieczek do sąsiednich postępowo prowadzonych i utrzymywanych gospodarstw, chociaż wycieczki te częstsze być mają.

Razem więc zamiast preliminowanych przez Wydział kraj. wydatków w kwocie złr. 35.243, wstawiając złr. 34.643, czyli o złr. 600 mniej i przyjmując *Dochody* zgodnie z Wydziałem krajowym, a zatem preliminując Niedobór w kwocie złr. 17.043, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić Wydatki i Dochody Szkoły średniej rolniczej w Czernichowie, jak następuje:

A. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		*Płace nauczycieli.*			
	1	Nauczyciel fachowy, zarazem dyrektor	2.060		
	2	3 nauczycieli fachowych do nauk zawodowych po 1.440 zł.	4.320		
	3	2 „ „ „ „ zasadniczych „ 1.240 „	2.480		
	4	Kapelan i katecheta	800		
	5	2 nauczycieli pomocniczych z płacą adjunktów po 800 zł.	1.600		
	6	Nauczyciel pomocniczy z płacą asystenta . . .	600		
	7	Instruktor do robót praktycznych	600		
	8	Opał dla kapelana i nauczycieli pomocniczych . .	263		
		Suma rubryki I. .	12.723	—	12.723
II.		*Inne płace i zasługi.*			
	9	Kasyer			
	10	Pisarz dyrekcyi	800		
	11	Służba zakładowa:	500		
		a) sługa szkolny (płaca 100 zł., wikt 100 zł.) . .	200		
		b) sługa przy laboratoryum (płaca 60 zł., wikt 100 zł.)	160		
		c) stróż domowy („ 60 „ „ 100 „)	160		
		d) 2 chłopców do usługi uczniów(„ 50 „ „ 180 „)	230		
		e) stróż nocny i podwórzowy („ 60 „ „ 100 „)	160		
		Suma rubryki II. .	2.210	—	2.210
III.		*Koszta administracyjne.*			
	12	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły 350 zł.			
		b) „ „ „ dyrektora . . — „			
		c) potrzeby kancelaryjne szkoły . . . 100 „			
		d) druki, inseraty i plany nauk . . . 200 „			
		e) portorya i przesyłki . . . . . 50 „			
		f) koszta podróży w interesach zakładu . . 300 „	1.000		
	13	Opał	500		
	14	Oświetlenie	250		
	15	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	700		
		Do przeniesienia { 2.450 / 14.933	—		14.933

A. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		Z przeniesienia	14.933	—	14.933
			2.450		
	16	Uporządkowanie dziedzińca	50	100	
	17	Zabezpieczenie budynków od pożaru	60		
	18	Najem pomieszkania dla jednego docenta	80		
	19	Płaca kominiarza	20		
	20	Sprzęty i ruchomości	100		
	21	Koszta lustracyi zakładu	200		
	22	Koszta nabożeństwa	70		
	23	Lekarz i apteka	100		
	24	Rozmaite nieprzewidziane	100		
		Suma rubryki III.	3.230	100	3.330
IV.		*Utrzymanie uczniów.*			
	25	Żywność (50 uczniów po 160 zł.)	8.000		
	26	Opał do kuchni	475		
	27	Służba kuchenna	655		
	28	Sprzęty do sal sypialnych, infirmeryi i jadalni	100	200	
	29	Odzież (50 uczniów po 40 zł.)	2.000		
	30	Sprzęty do kuchni	60		
	31	Pościel	160		
	32	Pranie bielizny i pościeli	150		
	33	Rozmaite nieprzewidziane	100		
		Suma rubryki IV.	11.700	200	11.900
V.		*Potrzeby naukowe.*			
	34	Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla nauczyciela rolnictwa . . . 25 zł.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . . 10 „			
		c) „ „ zootomii . . . . 20 „			
		d) „ „ weterynaryi . . . . 25 „			
		e) „ „ botaniki . . . . 20 „			
		f) „ „ fizyki . . . . 25 „			
		g) „ „ miernictwa . . . . 15 „	140		
	35	Zbiory i muzea: zwycz. nadzwycz.			
		a) zbiór rolniczy . . . 50 zł 270 zł.			
		b) „ hodowlany . . . 100 „ 300 „			
		c) „ fizykalny . . . 100 „ — „			
		d) „ botaniczny . . . 30 „ 120 „			
		Do przeniesienia 280 zł. 690 zł.	140 29.863	300	30.163

A. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
					Złote austryackie		
			zwycz.	nadzwycz.			
V.	35	Z przeniesienia .	280 zł.	690 zł.	29.863 140	300	30.163
		e) zbiór zoologiczny . . .	50 „	50 „			
		f) „ mechaniczny . . .	50 „	80 „			
		g) „ mineralogiczny . .	10 „	40 „			
		h) „ technologiczny . .	20 „	200 „			
		i) „ okazów leśnych . .	10 „	40 „			
		k) „ „ weterynaryjnych.	20 „	40 „			
		l) „ narzędzi rolniczych. .	100 „	300 „			
		m) „ przyrządów matem., oraz miernicz. i niwelacyjnych	10 „	100 „			
		n) „ modeli do budownictwa .	10 „	90 „			
		o) „ „ „ geograf. fizyk.	10 „	40 „			
		p) stacya meteorologiczna . .	20 „	100 „	590	1.770	
	36	Laboratorya:	zwycz.	nadzwycz.			
		a) laboratoryum chemiczne . .	350 zł.	— zł.			
		b) „ roślinno fizyologiczne	100 „	100 „			
		c) „ zoologiczne . .	100 „	— „	550	100	
	37	Biblioteka i czytelnia:	zwycz.	nadzwycz.			
		a) przykupno dzieł . . .	200 zł.	200 zł.			
		b) oprawa książek . . .	50 „	50 „			
		c) czasopisma . . .	100 „	— „			
		d) premie podręczników . .	— „	— „	350	250	
	38	Ogród botaniczny			80	100	
	39	Utrzymanie pola doświadczalnego			100	150	
	40	Wycieczki naukowe uczniów z nauczycielami . . .			300	—	
				Suma rubryki V. .	2.110	2 370	4.480
				Suma wydatków .	31.973	2.670	34.643

A. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.	1	***Subwencya z c. k. Skarbu Państwa*** . . .	5.000	—	5.000
II.		*Opłaty od uczniów.*			
	2	Opłaty na utrzymanie od 50 uczniów po 240 zł. . .	12.000		
	3	„ od tyluż uczniów na laboratoryum chem. po 10 zł.	500		
		Suma rubryki II.	12.500	—	12.500
III.	4	***Dochód z gospodarstwa i spiżarni*** . . .	50	—	50
IV.	5	***Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego*** . .	50	—	50
		Suma dochodów	17.600	—	17.600
		W porównaniu z wydatkami	—	—	34.643
		okazuje się niedobór	—	—	17.043

B) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy preliminuje na rok 1886. dla szkoły ogrodniczej w Czernichowie:
Wydatki o złr. 72 mniejsze niż wynikłość z r. 1883.
„ o „ 80 mniejsze niż uchwalone na r. 1885.
Dochody o złr. 340 mniejsze niż wynikłość z r. 1883.
„ bez zmiany z uchwalonymi na r. 1885.
Niedobór do pokrycia z funduszów krajowych na rok 1886. złr. 495.
Komisya budżetowa zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następnjący buździet szkoły ogrodniczej w Czernichowie na rok 1886.:

B. Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		*Płace nauczycieli.*			
	1	Nauczyciel ogrodnik (płaca i opał)	860		
	2	Nauczyciele pomocniczy	300		
		Suma rubryki I.	1.160	—	1.160
II.		*Koszta administracyjne.*			
	3	Czynsz z domu i ogrodu	200		
	4	Opał	45		
	5	Oświetlenie	30		
	6	Utrzymanie budynku	50		
	7	Sprzęty i ruchomości	40		
	8	Rozmaite nieprzewidziane	80		
		Suma rubryki II.	445	—	445
III.		*Utrzymanie uczniów.*			
	9	Żywność (6 uczniów po 120 zł.)	720		
	10	Odzież, pościel i pranie (6 uczniów po 30 zł.) . .	180		
		Suma rubryki III.	900	—	900
IV.		*Potrzeby naukowe.*			
	11	Ogród:			
		a) najem robotnika . . . . . 200 zł.			
		b) inspekta, szklarnia i drobne wydatki . . 80 „			
		c) zakupno nasion, drzewek i szczepów . . 80 „			
		d) utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botanicznego — „	360		
	12	Narzędzia	50		
	13	Materyały piśmienne	30		
	14	Książki i inne potrzeby	75		
		Suma rubryki IV.	515	—	515
		Suma wydatków	3 020	—	3.020
		Dochody.			
I.	1	***Subwencya z c. k. Skarbu Państwa*** . . .	2.000	—	2.000
II.	2	***Z ogrodu*** za ogrodowizny, szczepy i owoce . . .	525	—	525
		Suma dochodów	2.525	—	2.525
		W porównaniu z wydatkami	—	—	3.020
		okazuje się niedobór	—	—	495

C) Folwark w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

Preliminarz Wydziału krajowego dla Folwarku w Czernichowie na rok 1886. obejmuje: w Wydatkach złr. 17.473, czyli

o złr. 428 mniej niż wynikłość z roku 1883. —

o „ 2.609 więcej niż uchwalono na rok 1885. — z powodu przeniesienia trzody i kosztów jej utrzymania z rachunku Szkoły na rachunek Folwarku, — dalej z powodu zwiększenia robót w Chmielniku, zwiększenia kosztów produkcyi wapna i cegły, co się równoważy powiększeniem odnośnych dochodów, — wreszcie z powodu konieczności naprawy dwóch karczem.

W Dochodach preliminuje Wydział krajowy złr. 16.350, czyli

o złr. 851 mniej od wynikłości z r. 1883. —

o „ 97 więcej niż uchwała na r. 1885. —

Niedobór na rok 1886. preliminuje Wydział krajowy w kwocie złr. 1.123.

Komisya budżetowa zbadawszy szczegółowo rubryki i pozycje prelimiuarza, nie może w obec chwiejności stosunków rolniczo-handlowych proponować zmian żadnych w cyfrach preliminowanych dochodów ścisłych Folwarku; wstawia jednak komisya w dochod złr. 12.000 w Rubryce VIII. poz. 16 a) za zrealizować się mającą w roku przyszłym pożyczkę hypoteczną, która to kwota zwróconą być ma funduszowi krajowemu.

Spowodowani się zaś widzimy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi do uchwały niektóre zniżenia w rubrykach wydatków, a mianowicie:

W Rubryce I poz. 2 nie zgadza się komisya na podwyższenie kosztów najmu robotnika o złr. 100, gdyż Chmielnik nie powinien być tak znacznie co roku powiększany. W pozycyi zaś 8 b) wydatku nadzwyczajnego zamiast złr. 450 na dokupno wozów i maszyn wstawiamy złr. 300, zalecając ograniczenie się do tej kwoty. Rubryka I. zatem obejmie złr. 4.605, o złr. 250 mniej od preliminarza.

W Rubryce II. poz. 15 zamiast nazdw. wydatku złr. 1.000 wstawia komisya połowę, to jest złr. 500 z tem dla Wydziału krajowego poleceniem, by Chmielarnię o tyle tylko, a nieznacznie co roku powiększano, o ile nowe w niej roboty dla nauki uczniów okażą się niezbędne.

W Rubryce III., IV., V., VI. i VII. preliminuje komisya wydatki zgodnie z Wydziałem krajowym.

W Rubryce VIII. poz. 27 a) zamiast tytułu Spłata czynszu erbpachtowego, nie obejmującego żadnej kwoty, wstawiamy wydatek nadzwyczajny złr. 12.000 za zwrócić się mający dług funduszowi krajowemu. W pozycyi zaś 28 skreślamy złr. 300, gdyż w roku 1886. przypadnie dopiero pierwsza i półroczna tylko spłata tego długu.

Razem więc przedstawia komisya budżetowa: w Wydatkach złr. 28.423, w Dochodach złr. 28.350, czyli Niedobór złr. 73, o złr. 1.050 mniejszy, niż preliminowany przez Wydział krajowy.

Nadmieniając, że Niedobór powyższy jest tylko budżetowym, gdyż wydatki obejmują złr. 1.858 spłat ciążących na folwarku pożyczek, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący preliminarz wydatków i dochodów Folwarku w Czernichowie na rok 1886.:

C. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		*Wydatki na gospodarstwo.*			
	1	Płace i zasługi:			
		a) ekonom (płaca, opał i światło) . . 240 zł.			
		b) służba folwarczna (płaca i wikt) . . 900 „			
		c) „ leśna . . . . . „	1.140		
	2	Najem robotnika	700		
	3	Dokupno i zmiana nasienia	250		
	4	„ nawozów dopełniających	100		
	5	„ słomy i karmy	1.150		
	6	*a*) Inwentarz roboczy, uprząż i kucie koni . .	100		
		b) Dokupno dwóch koni roboczych	—	300	
	6*a*)	Inwentarz żywy użytkowy	—		
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych	150		
	7*a*)	Rekonstrukcya gnojarni	—		
	8	Utrzymanie i dokupno narzędzi rolniczych:			
		a) naprawa narzędzi i sprzętów	150		
		b) dokupno wozów i maszyn	—	300	
	9	Utrzymanie rowów	100		
	10	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia . . .	65		
	11	Kuchnia folwarczna (opał i sprzęty)	50		
	12	Koszta kancelaryjne	20		
	13	Światło i smarowidło	30		
		Suma rubryki I.	4.005	600	4.605
II.		*Las i plantacya wikla.*			
	14	Las:			
		a) służba leśna . . . . . 300 zł.			
		b) roboty przy eksploatacyi lasu . . . 50 „			
		c) zalesienie . . . . . 100 „	450		
	15	Utrzymanie i uzupełnienie plantacyi wikla, oraz powiększanie chmielarni	100	500	
		Suma rubryki II.	550	500	1.050
		Do przeniesienia	4.555	1.100	5.655

C. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Z przeniesienia	4.555	1.100	5.655
III.	16	***Wydatki na piec wapienny***	6.300	—	6.300
IV.	17	***Wydatki na cegielnię***	800	—	800
V.		*Propinacya i przewóz.*			
	18	Utrzymanie budynków propinacyjnych i rekonstrukcya karczem	50	500	
	19	Sprawienie łodzi i naprawa krypy	20	50	
		Suma rubryki V.	70	550	620
VI		*Wydatki na utrzymanie brzegów Wisły.*			
	20	*a*) Utrzymanie i odnowienie opasek . . .	120		
		b) Naprawa zerwanych ostrogów (tam kamienuych) .	—	250	
		Suma rubryki VI.	120	250	370
VII.		*Podatki i opłaty.*			
	21	Podatek gruntowy i domowy	267		
	22	„ dochodowy z propinacyi i promu . . .	303		
	23	„ zarobkowy i dochodowy od palenia wapna, tudzież dochodowy z cegielni	90		
	24	„ zarobkowy od wyrobu cegły	10		
	25	Składka na szkołę ludową	50		
	25*a*	„ „ reparacyę kościoła i budynków plebańskich .	—		
	26	Opłata od przeniesienia własności ($^1/_{10}$ część—szósta rata)	—	183	
		Suma rubryki VII.	720	183	903
VIII.		*Spłata kapitałów i odsetków dłużnych.*			
	27	Kasie oszczędności w Krakowie: *a*) Umorzenie pożyczki 8.000 zł.: 32 (ostatnia) rata kapitału . . . . 250 zł. *b*) Umorzenie pożyczki 8.000 zł.: 31 i 32 (ostatnia) rata kapitału wraz z odsetkami 535 „ *c*) Umorzenie pożyczki 7.000 zł.: 22 i 23 rata kapitału wraz z odsetkami . . 590 „	1.375		
	27*a*	Zwrot do funduszu krajowego	—	12.000	
	28	Spłata wraz z odsetkami długu hip. w kwocie 12.000 zł.	300		
		Suma rubryki VIII.	1.675	12.000	13.675
IX.	29	***Rozmaite nieprzewidziane***	100	—	100
		Suma wydatków	14.340	14.083	28.423

C. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Dochody.			
I.		*Dochody z gospodarstwa.*			
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	300		
	2	„ „ „ zwierzęcych: *a*) krowiarnia 1.500 zł. *b*) nierogacizna 500 „	2.000		
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	225		
	4	Czynsz z domu i ogrodu od szkoły ogrodniczej	200		
	5	Czynsz z kuźni	40		
	6	Za wynajęte konie	450		
		Suma rubryki I.	3.215	—	3.215
II.		*Z lasu i wikla.*			
	7	Z lasu	670		
	8	Z wikla i trawy wśród wikla	1.600		
		Suma rubryki II.	2.270	—	2.270
III.	9	***Z rybołowstwa***	140	—	140
IV.	10	***Z pieca wapiennego***	7.500	—	7.500
V.	11	***Z cegielni***	950	—	950
VI.		*Z propinacyi i przewozu.*			
	12	Z wydzierżawionej propinacy i *a*) propinacya 1.750 zł. *b*) budy jarmarczne 50 „	1.800		
	13	Z dzierżawy promu do przewozu	100		
		Suma rubryki VI.	1.900	—	1.900
VII.		*Lądowe i olborne.*			
	14	Z lądowego	50		
	15	Olborne za łamanie kamienia	300		
		Suma rubryki VII.	350	—	350
VIII.	16	*a*) ***Z pożyczki zrealizować się mającej***	—	12.000	12.000
		b) ***Rozmaite nieprzewidziane***	25	—	25
		Suma dochodów	16.350	12.000	28.350
		W porównaniu z wydatkami	—	—	28.423
		okazuje się niedobór	—	—	73

Lwów dnia 21. Grudnia 1885.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
K. Scipio.

Druk. 161

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów samoistnych (niedotowanych) budżetem nieobjętych za rok 1884.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 26. Listopada r. z. przekazał Wysoki Sejm komisyi budżetowej zamknięcie rachunków funduszów samoistnych budżetem nieobjętych za rok 1884.

Funduszów tych było w roku 1884 — 35, to jest tyle ile ich było wykazanych w roku 1883.

Dział II. jednak zamknięcia, w którym są złączone razem wszystkie fundacye stypendyjne, wykazuje w roku 1884 fundacyj tych . . . . . 126 zatem o ośm więcej od roku 1883, a mianowicie przybyły fundacye stypendyjne:

1. Broniewskiej Klementyny,
2. Kaczkowskiego Antoniego,
3. Kurdwanowskiej Maryi,
4. Lewickiego Bazylego,
5. Imienia Mickiewicza Adama,
6. Tarnowskiego Franciszka,
7. Warteresiewicza Maryana,
8. Ziętkiewicza Wincentego.

Ogół zatem funduszów niniejszem sprawozdaniem objętych wynosi razem 160.

Sprawdziwszy szczegółowe zamknięcie rachunków wszystkich tych funduszów, komisya budżetowa podaje w niniejszem sprawozdaniu ogólne wyniki.

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Majątek zarodowy 14.605 zł. 43½ ct. nie uległ żadnej zmianie. Dochód 640 zł. 32 ct.

składający się z procentów od majątku zarodowego, wydany Komitetowi opiekującemu się mogiłą Kościuszki w Krakowie, który nim samodzielnie rozporządza.

II. Fundacye stypendyjne.

Majątek zarodowy wszystkich fundacyj wynosił z końcem r. 1883	2,578.697 zł.	42½	ct.
przyrost w r. 1884	84.451 „	24½	„
Stan z końcem 1884 r. . .	2,663.148 zł.	67	ct.

Na przyrost złożyło się ośm nowych fundacyj stypendyjnych (Broniewskiej, Kaczkowskiego, Kurdwanowskiej, Lewickiego, Mickiewicza, Tarnowskiego, Warteresiewicza, Ziętkiewicza) z kapitałem 45.922 zł., wpływy na rzecz fundacyj dawniejszych w kwocie 3.800 zł., gotówka wcielona z majątku obrotowego w kwocie 20.178 zł. 13½ ct., wreszcie obrót zakupionych i sprzedanych efektów.

Stan gotówki i efektów, który z końcem r. 1883 wynosił .	2,125.804 zł.	09½	ct.
zwiększył się o kwotę	106.551 „	24½	„
na którą złożyły się oprócz przyrostu kapitału fundacyjnego, także spłata należytości czynnych w kwocie 22.100 zł. O tę ostatnią kwotę zmniejszyły się należytości czynne, które z końcem r. 1883 wynosiły 303.372 zł. 15 ct., zaś z końcem r. 1884	281.272 „	15	„
Wreszcie wartość dóbr, o ile są oszacowane, gdy zmiana nie zaszła, przyjmuje się według oszacowania na	149.521 „	18	„
Ogół majątku zarodowego wynosi więc z końcem r. 1884 .	2,663.148 zł.	67	ct.

oraz wartości nieruchome fundacyj Strzałkowskiego i Stupnickiego, dotychczas nieoszacowane.

Dochody majątku obrotowego fundacyj stypendyjnych wynosiły:

zapas kasowy z r. 1883 pozostały	30.441 zł.	62	ct.
odsetki od kapitałów	121.302 „	77	„
dochody dóbr i realności	15.236 „	47½	„
inne	1.016 „	92	„
przenośne	168 „	15	„
ogół dochodów . . .	168.165 zł.	93½	ct.

Z tego wydano:

na stypendya i zapomogi naukowe i dobroczynne	103.312 zł.	18½	ct.
podatki i należytości	7.600 „	73½	„
wydatki administracyjne	5.734 „	75	„
„ „	2.870 „	86	„
do majątku zarodowego	20.178 „	13½	„
przenośne	3.701 „	31½	„
ogół wydatków . . .	143.397 zł.	98	ct.

Pozostał przeto zapas w gotówce 24.767 zł. 95½ ct., oraz należytości czynne w kwocie 14.691 zł. 93 ct. i należytości bierne w kwocie 9.329 zł. 96 ct.

III. Administracya dóbr Winniki.

Dobra Winniki dały ogółem dochodu w roku 1884 . .	20.986 zł.	23½	ct.
wydatki wynosiły	10.023 „	95	„
zwyżka zatem w kwocie	10.962 zł.	28½	ct.

przeniesiona została w myśl woli fundatora do funduszu Głowińskiego.

W porównaniu z rokiem 1883 wykazują dochody brutto zwyżkę . . 2.894 zł. 81 ct.
Zwyżka ta pochodzi ze ściągniętej w ciągu tegoż roku od propinatora Salomona Tanda zaległej należytości w kwocie 2.002 zł. 65 ct.

Wydatki zaś są wyższe w porównaniu z rokiem 1883 o . . 1.105 „ 78 „
Zwyżka ta wydatków znajduje swe uzasadnienie w większych kosztach wyrębu drzewa opałowego i w kwocie wyższej podatkowej, którą dla wyrównania zaległości w r. 1884 c. k. kasie podatkowej uiszczono.

Ogólny zatem wynik korzystniejszy jest w porównaniu z rokiem 1883 o 1.789 zł. 03 ct.

Zaległość propinatora Salomona Tanda wynosi jeszcze zawsze poważną kwotę 15.932 zł. 55½ ct. Wydział krajowy dokłada jednak usilnych starań, by całą należytość tę wywalczyć i fundacyę od możliwych strat ochronić.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Stan majątku zarodowego tego funduszu wynosił z końcem r. 1883. 35.075 zł. 47 ct.
do tego wpłynęło z majątku zarodowego na zakupno efektu . . . . 18 „ 50 „
stan zatem majątku zarodowego z końcem roku 1884 wynosił . . . 35.093 zł. 97 ct.
czyli wzrósł o kwotę . . . . . 18 zł. 50 ct,

W majątku obrotowym wynosił zapas początkowy w gotówce . 18 zł. 50½ ct.
prócz tego pozostało z roku poprzedniego . . . . . 50 „ — „
wyasygnowane dla inwalidów, lecz przez tychże z powodu śmierci nie podjęte.
W odsetkach od efektów wpłynęło . . . . . 1.411 „ — „
razem . 1.479 zł. 50½ ct.

Wydano na dożywocia dla 57 inwalidów . . . . . 1.410 zł. — ct.
przeniesiono do majątku zarodowego jak wyżej „ . . . . . 18 „ 50 „
razem . 1.428 zł. 50 ct.
pozostaje zapas kasowy . . . . . 51 zł. 00½ ct.

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Fundusz ten posiadał w majątku zarodowym z końcem r. 1883 2.460 zł. 12 ct.
do tego wpłynęło z majątku obrotowego . . . . . 5 „ 40 „
razem . 2.465 zł. 52 ct.
wzrósł zatem ten majątek o kwotę . . . . . 5 zł. 40 ct.
W funduszu obrotowym wynosił zapas z początkiem roku 1884 . . . 5 zł. 40½ ct.
Z odsetek wpłynęło . . . . . 115 „ 77 „
razem . 121 zł. 17½ ct.

Wydano na dożywocia dla trzech inwalidów po 36 zł. . . . . 108 zł. — ct.
gotówką do majątku zarodowego jak wyżej . . . . . 5 „ 40 „
taksa winkulacyjna . . . . . — „ 20 „
razem . 113 zł. 60 ct.
Zapas z końcem r. 1884 w gotówce . . . . . 7 zł. 57½ ct.

VI. Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.

W majątku zarodowym funduszu tego było z początkiem r. 1884.	1.431 zł.	48 ct.
Pobrano gotówką z majątku obrotowego	51 „	88½ „
Efekta zakupione	147 „	06 „
razem	1.630 zł.	42½ ct.
Z tego wydano na zakupno efektów	146 „	40½ „
zostaje stan majątku z końcem roku 1884	1.484 zł.	02 ct.
W majątku obrotowym było z początkiem roku 1884 w gotówce	47 zł.	06 ct.
wpłynęło z odsetek	69 „	83 „
razem	116 zł.	89 ct.
Z tego wydano na uposażenie jednej dziewczyny w Magierowie	50 zł.	— ct.
gotówką do majątku zarodowego jak wyżej	51 „	88½ „
razem	101 zł.	88½ ct.
pozostaje w gotówce z końcem roku 1884	15 zł.	00½ ct.

VII. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Zapas funduszów w kasie krajowej złożonych, wynosił z początkiem roku 1884:

	gotówką	efektami
	1.356 zł. 36½ ct.	170.276 zł. 58 ct.
dochód	30.182 „ 96 „	53.902 „ 65 „
razem	31.539 zł. 32½ ct.	224.179 zł. 23 ct.
Wydano	31.539 „ 32 „	26.679 „ 98 „
Zapas z końcem roku 1884	— zł. 00½ ct.	197.499 zł. 25 ct.

W sumie wydatków w gotówce mieści się ulokowana w Banku krajowym na rachunku bieżącym kwota 5.309 zł. 39 ct. Między zapasem w efektach mieszczą się także kaucye dzierżawców w kwocie 2.000 zł, które stanowią należytość bierną tego funduszu.

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Zapas kasowy wynosił z początkiem roku 1884 w efektach	3.064 zł. 84 ct.
do tego wpłynęło w zwrotach kapitałów od zapomożonych	1.508 „ 38 „
w odsetkach	109 „ 07 „
w odsetkach zwłoki	7 „ 92 „
procent od efektów	139 „ 12 „
razem	4.829 zł. 33 ct.
Udzielono pożyczek włościanom w roku 1884	3.440 zł. — ct.
zakupiono efekt za	1.372 „ 96 „
razem	4.812 zł. 96 ct.
pozostaje zatem zapas kapasowy z końcem roku 1884 w gotówce	16 zł. 37 ct.
prócz tego w efektach jak wyżej wykazano	1.372 zł. 96 ct.

IX. Fundusz zapomogi z r. 1868.

Z początkiem r. 1884 był fundusz ten winien funduszowi kraj. kwotę	5.907 zł. 56½ ct.
w ciągu roku wpłynęło od zapomożonych	547 „ 97½ „

tak iż z końcem roku 1884 winien ten fundusz funduszowi krajowemu . 5.359 zł. 59 ct.
a ponieważ zalega jeszcze u zapomożonych kwota . . . . . 458 „ 27 „
zatem czysty stan bierny tego funduszu wynosi . . . . . 4.901 zł. 32 ct.

Kwota, która do funduszu krajowego wpłynęła, wciągniętą jest w zamknięciu rachunków funduszu krajowego w rubryce V. poz. 14.

X. Fundusz zapomogi z r. 1866.

Zapas z początkiem roku 1884 wynosił . . . . 67.474 zł. 21½ ct.
w ciągu roku wpłynęło częścią w kapitale od zapomożonych i od wydziałów powiatowych obdarzonych pożyczkami, częścią w odsetkach od tych kapitałów i w odsetkach zwłoki, dalej w kosztach administracyjnych i w odsetkach od chwilowej lokacyi zapasowej gotówki . . . . . 38.443 „ 16 „
razem . . . 105.917 zł. 37½ ct.
Wydano na pożyczki udzielone wydziałom powiatowym . 12.007 „ 24 „
Zapas kasowy zatem z końcem roku 1884 wynosił . . 93.910 zł. 13½ ct.
należytości zaś czynne tego funduszu wynoszą oprócz tego . . . 148.783 zł. 80 ct.

XI. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Fundusz ten wynosił z początkiem roku 1884 . . . . 7.410 zł. 99 ct.
w ciągu roku wpłynęło w odsetkach . . . . . 379 „ 03 „
efekta zakupione . . . . . 1.135 „ 95 „
razem . . . 8.925 zł. 97 ct.
Wydano na zakupno efektu . . . . . 1.083 „ 06 „
zostaje zatem zapas z końcem roku 1884 w kwocie . . . . . 7.842 zł. 91 ct.
a mianowicie: w gotówce . . . . . 172 zł. 74 ct.
w efektach . . . . . 7.670 zł. 17 ct.
Przyrost tego majątku w ciągu tego roku wynosi . . . . . 431 zł. 92 ct.

XII. Depozyta gminne serwitutowe.

Zapas z początkiem roku 1884 wynosił . . . . 498.907 zł. 83½ ct.
w ciągu roku przybyło z odsetek . . . . . 22.346 „ 63 „
kapitały na rzecz gmin odebrane . . . . . 2.971 „ 53 „
razem . . 524.225 zł. 99½ ct.
Z ruchu kasowego . . . . . 165.206 „ 47½ „
ogólna suma . . 689.432 zł. 47 ct.
Wydano kapitały wypłacone gminom . . . . 38.774 zł. 30 ct.
na ruch kasowy . . . . . 163.596 „ 88½ „
Suma wydatków . . 202.371 zł. 18½ ct.
Zapas zatem z końcem roku 1884 wynosił . . . 487.061 zł. 28½ ct.
a mianowicie w gotówce . . . . . 648 zł. 70½ ct.
w obligacyach indemnizacyjnych . . . . . 466.750 „ — „
Do przeniesienia . . 467.398 zł. 70½ ct.

Z przeniesienia	467.398 zł.	70½ ct.
w listach zastawnych Banku krajowego	8.700 „	— „
w książeczkach Banku krajowego	10.962 „	58 „
razem jak wyżej	487.061 zł.	28½ ct.

do której to cyfry należy jeszcze doliczyć należytość czynną obligacyj indemnizacyjnych wydanych do zawinkulowania w kwocie . . . 2.000 „ — „

tak, że suma stanu czynnego wynosi . . . . . 489.061 zł. 28½ ct.

ubyło zatem w depozycie w ciągu roku 1884 — 12.471 zł. 05 ct.

XIII. Fundusz Pelagii Russanowskiej.

Majątek zarodowy wynosił z końcem roku 1883 w efektach	62.031 zł.	44 ct.
Przyrost wynosił w roku 1884:		
gotówka z majątku obrotowego	232 zł.	57 ct.
z obrotu efektów	434 „	90½ „
z końcem roku 1884 wynosił majątek zarodowy	62.698 zł.	91½ ct.
Majątek obrotowy miał dochodu:		
zapas z roku 1883 pozostały	231 zł.	72½ ct.
odsetki	3.581 „	06 „
razem	3.812 zł.	78½ ct.
Z tego wydano:		
na dożywocia inwalidów	3.400 zł.	— ct.
do majątku zarodowego	232 „	57 „
administracya	1 „	29 „
razem	3.633 zł.	86 ct.
Pozostał z końcem r. 1884 zapas	178 zł.	92½ ct.

XIV. Fundusz szkół ludowych z r. 1872.

Majątek zarodowy wynosił z końcem r. 1883	98.809 zł.	22½ ct.
Przyrost w r. 1884 wynosił:		
gotówka z majątku obrotowego	164 „	34 „
z obrotu efektów	130 „	14 „
Stan z końcem r. 1884	99.103 zł.	70½ ct.
W majątku obrotowym wynosił dochód:		
zapas z końcem r. 1883	2.400 zł.	— ct.
odsetki w r. 1884	4.898 „	84 „
razem	7.298 zł.	84 ct.
Wydatki:		
zasiłki dla gmin	4.850 zł.	— ct.
należytość rządowa	354 „	50 „
do majątku zarodowego	164 „	34 „
razem	5.368 zł.	84 ct.
Pozostał z końcem r. 1884 zapas	1.930 zł.	— ct.

Są to zasiłki przyznane gminom, ale niepobrane do końca roku.

XV. Fundusz Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Majątek zarodowy wynosił z początkiem r. 1884	53.448 zł. 02	ct.
Przyrost z majątku obrotowego i obrotu efektów	51 „ 98	„
Stan z końcem r. 1884	53.500 zł. —	ct.
W majątku obrotowym wynosił dochód:		
zapas z początkiem r. 1884	1.274 zł. 27½	ct.
odsetki	2.578 „ 81	„
razem	3.853 zł. 08½	ct.
Wydatki: na premia dla czeladzi	2.484 zł. —	ct.
na administracyę	19 „ 02	„
do majątku zarodowego	2 „ 78	„
razem	2.505 zł. 80	ct.
pozostał z końcem roku 1884 zapas	1.347 zł. 28½	ct.

XVI. Fundusz Fr. Kochmana dla literatów polskich.

Majątek zarodowy wynosił z końcem r. 1883 w efektach	22.985 zł. 74	ct.
Przyrosło z odsetków	1.053 „ 36	„
Koszta wyniosły 3 zł. 08½ ct.		
Stan z końcem r. 1884	24.036 „ 01½	„
Fundacya nie weszła w życie.		

XVII. Fundacya Fr. Kochmana dla dziewcząt służących.

Majątek zarodowy wynosił z końcem r. 1883 w efektach	9.426 zł. 79	ct.
Przyrosło z odsetków	442 „ 55	„
Koszta wyniosły 1 zł. 37 ct.		
Stan z końcem r. 1884	9.867 „ 97	„
Fundacya nie weszła w życie.		

XVIII. Fundusz Maryi de Prez Jędrzejowiczowej.

Majątek zarodowy wynosił z końcem r. 1883 w efektach	7.169 zł. 39	ct.
Z obrotu efektów przyrosło	78 „ 50	„
Stan z końcem r. 1884	7.247 zł. 89	ct.
W majątku obrotowym dochód wynosił:		
zapas z r. 1883	24 zł. 86½	ct.
odsetki w r. 1884	337 „ 39	„
razem	362 zł. 25½	ct.
Wydatek na dożywocie dla czterech kobiet	322 „ —	„
Pozostał z końcem r. 1884. zapas	40 zł. 25½	ct.

XIX. Fundusz pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego.

Fundusz ten wynosił z początkiem r. 1884	26.490 zł. 38	ct.
w ciągu roku przybyło z odsetek	1.326 „ 40	„
zatem wynosi ten fundusz z końcem roku 1884	27.816 zł. 78	ct.

Ponieważ fundusz ten z końcem roku 1885 około 29.000 zł. wynosić musi i gdy dalej nie ma nadziei, by datki, które już od lat czterech ustały, wpływały jeszcze, byłoby zatem wskazanem, by Wydział krajowy w obec poważnej sumy dotąd już zebranej, przystąpił do zrealizowania zamiaru dawców i w tym celu obmyślił plac odpowiedni, gdzieby pomnik mógł stanąć, i rozpisał konkurs na model, podług którego miałby ten pomnik być postawiony.

XX. Fundacya Sandecka „Dom roboczy“.

Majątek zarodowy tej fundacyi wynosił z początkiem roku 1884	16.878 zł.	45½	ct.
do tego przybyło w odsetkach	793 „	62	„
w zakupionych efektach	112 „	09½	„
zatem czysty stan czynny tej fundacyi z końcem r. 1884 wynosi	17.784 zł.	17	ct.

XXI. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolf dla obłąkanych wyzdrowieńców.

W majątku zarodowym tej fundacyi nie zaszła w ciągu roku 1884 żadna zmiana i wynosił ten majątek z końcem r. 1884	1.524 zł.	22	ct.
W majątku obrotowym przybyło z odsetek	71 zł.	65½	ct.
zapas z początkiem r. 1884	47 „	85½	„
razem	119 zł.	51	ct.
Wydano zaś na wsparcie dla wyzdrowieńca	47 zł.	25	ct.
taksa winkulacyjna	— „	10	„
razem	47 zł.	35	ct.
Zapas zatem z końcem roku 1884	72 zł.	16	ct.

XXII. Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan.

Majątek zarodowy wynosił z końcem roku 1883	20.922 zł.	10	ct.
przybyło w 1884 r. z majątku obrotowego	202 „	46	„
dalej przybyło z zamiany efektów	113 „	39	„
Zapas zatem z końcem r. 1884 razem	21.237 zł.	95	ct.
W majątku obrotowym uczyniły odsetki	1.059 zł.	99½	ct.
Zapas z początkiem roku wynosił	955 „	95	„
razem	2.015 zł.	94½	ct.
Udzielono wsparć włościanom w sumie	809 zł.	86	ct.
Gotówka wydana do majątku zarodowego	202 „	46	„
Wydatki rozmaite drobne	2 „	03	„
Suma wydatków	1.014 zł.	35	ct.
pozostał zatem zapas z końcem roku 1884 w kwocie	1.001 zł.	59½	ct.

XXIII. Fundacya Dr. Józefa Malinowskiego.

Czysty stan czynny tej fundacyi wynosił z końcem r. 1884 102.912 zł. 19 ct.
wzrósł zatem w ciągu roku w skutek konwersyi papierów wartościowych
o 2.578 zł. 90 ct.

XXIV. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego na cele dobroczynne.

Czysty stan czynny nie zmienił się i wynosi 99.000 zł.

XXV. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej.

Stan czynny bez zmiany wynosi 3.075 zł.

XXVI. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

Zapas z początkiem roku wynosił	1.400 zł. —	ct.
przybyły odsetki w kwocie	73 „ 87	„
efekt zakupiony	220 „ 84	„
razem .	1.694 zł. 71	ct.
wydano na zakupno efektu	221 zł. 37	ct.
wydano Schiffnerowi na cele fundacyi	30 „ —	„
razem .	251 zł. 37	ct.
pozostaje zatem z końcem r. 1884	1.443 zł. 34.	ct.

XXVII. Fundacya Maryi Mochnackiej dla ich ubogich ciemnych żebrać się wstydzących.

Do majątku zarodowego przybyło z majątku obrotowego . . .	20 zł. —	ct.
i stan tegoż majątku wynosił z końcem roku 1884	4.451 „ 35	„
W majątku obrotowym był z początkiem roku zapas w kwocie .	120 zł. —	ct.
z odsetek przybyło	220 „ —	„
razem . . .	340 zł. —	ct.
Wydano wsparcia dla 4 ciemnych po 50 zł.	200 zł. —	ct.
gotówka wydana do majątku zarodowego	20 „ —	„
razem . . .	220 zł. —	ct.
pozostał zapas z końcem roku 1884 w gotówce	120 zł. —	ct.

XXVIII. Fundacya Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan z Galicyi.

Stan majątku zarodowego nie zmienił się, i wynosi . . .	32.968 zł. 73	ct.
W majątku obrotowym zostawało	1.379 zł. 45	ct.
z odsetków przybyło	1.438 „ 49	„
razem . . .	2.817 zł. 94	ct.
Wydano na zapomogi zubożałym włościanom powiatu Mościskiego	1.436 „ 14	„
pozostał zapas z końcem roku 1884 w kwocie	1.381 zł. 80	ct.

XXIX. Fundacya Anny de Stersztyn Helzlowej na rzecz domu ubogich w Krakowie.

Stan majątku z końcem roku 1883 wynosił . . . . 1,224.528 zł. 01½ ct.
W ciągu roku wpłynęło w odsetkach: *a)* od dłużnego kapitału za dobra

Radłów	14.480	zł. 21	ct.
b) od efektów	38.545	„ 69	„
c) od lokacyi w Banku kredytowym na rachunek bieżący	1.176	„ 15	„
dalej dywidenda od 9 sztuk akcyj użytkowania kolei państwowej	30	„ 24	„
c. k. Sąd krajowy w Krakowie nadesłał ze swego depozytu na rzecz tej fundacyi	2.957	„ 32½	„
dochody rozmaite drobne	44	„ 60	„
z konwersyi, wylosowania i zmiany papierów	1.699	„ 21	„
razem	58.933	zł. 42½	ct.
Odtrąciwszy od tego wydatki drobne kancelaryjne w kwocie	46	„ 10	„
pozostaje czysty przyrost	58.887	zł. 32½	ct.
Stan fundacyi zatem z końcem roku 1884 wynosił	1,283.415	„ 34	„
a mianowicie:			
w efektach	826.220	„ 77	„
w gotówce	33.470	„ 81½	„
reszta dłużnego kapitału za sprzedane dobra Radłów	393.451	„ 75½	„
w lokacyi na rachunku bieżącym w galic. Banku kredytowym	30.272	„ —	„
oprócz tego stan czynny tego majątku obejmuje wartość zakupionej w Krakowie realności pod budowę domu ubogich, na który to cel wydano po koniec roku 1884	11.000	„ —	„

Przy tej sposobności nie może komisya budżetowa pominąć milczeniem przykrego wrażenia, jakiego doznała w obec niezwykłej powolności, z jaką tak piękną fundacyę do życia się powołuje.

Zważywszy, iż szósty rok mija od czasu śmierci fundatorki, a dotąd budowa domu nie tylko nie jest rozpoczętą lecz nawet plany nie są zatwierdzone i cały grunt potrzebny pod budowę nie zkupiony, zważywszy dalej, iż o ile komisyi wiadomo, plany na budynek są zbyt kosztowne i pochłonią znaczną część kapitałów, zważywszy nakoniec, iż sposób zkupywania gruntów odbywał się w sposób nieodpowiedni, gdyż musiano ciągle dokupywać sąsiednie parcele i w skutek tego dać się wyzyskiwać w obec przymusowego położenia, komisya budżetowa zwraca uwagę Wydziału krajowego na cały ten tryb postępowania, gdyż się obawia, by z jednej strony kraj przez długi szereg lat nie musiał jeszcze czekać na korzyści z tej wspaniałej fundacyi, z drugiej strony, by fundacya ta odpowiedziała w zupełności szlachetnym zamiarom fundatorki.

Komisya budżetowa wie, iż Wydział krajowy nie jest wyłącznym zarządcą tej fundacyi i że musi się liczyć tak z Kuratorem jak i ze Zgromadzeniem Sióstr Miłosierdzia, które to obie strony mają po myśli ostatniej woli fundatorki dość obszerne atrybucye. Komisya budżetowa nie wątpi, iż niepomyślny tok tych spraw pochodzi właśnie z tej potrójnej odpowiedzialności, i tem bardziej komisya ma sobie za obowiązek dać tem sprawozdaniem Wydziałowi krajowemu poparcie do silniejszego, bardziej natarczywego i stanowczego zastępywania interesów fundacyi w obec innych stron, mających wpływ i zarząd w tej sprawie.

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej“.

Majątek zarodowy powiększył się o 100 zł. częścią z majątku obrotowego, częścią z obrotu efektów i wynosi z końcem 1884 r. . . . . 27.200 zł. — ct.

W majątku obrotowym wynosiły dochody:

subwencye	3.412 zł. 03	ct.
ze sprzedaży wydawnictw	3.696 „ 05	„
odsetki od kapitału zarodowego	1.974 „ 35	„
zapas z końcem 1883 r.	1.724 „ 46½	„
razem	10.806 zł. 89½	ct.

Wydatki wyniosły:

koszta wydawnictw	9.702 zł. 97	ct.
zasiłki naukowe	500 „ —	„
administracya	185 „ —	„
do majątku zarodowego	33 „ 07	„
razem	10.421 zł. 04	ct.
Pozostał z końcem r. 1884 zapas	385 zł. 85½	ct.

XXXI. Fundacya z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców.

Majątek zarodowy 100.000 zł. nie uległ zmianie. Dochody pobiera fundatorka.

XXXII. Fundusz budowy szkoły w Czernichowie.

Dochód wynosił:

Zapas z końcem r. 1883	4.000 zł. —	ct.
Subwencya ze skarbu państwa	8.000 „ —	„
Z obrotu efektów	378 „ 35	„
razem	12.378 zł. 35	ct.

Wydatki:

Funduszowi krajowemu zwrot kosztów budowy gmachu szkolnego, poniesionych zastępczo	8.960 zł. 66½	ct.
Pozostał zapas z końcem r. 1884	3.417 zł. 68½	ct.

XXXIII. Depozyta.

Z początkiem r. 1884 było depozytów:

w gotówce	122.000 zł. 07½	ct.
wpłynęło w r. 1884	485.877 „ 53	„
razem	607.877 zł. 60½	ct.
wydano	524.220 „ 06½	„
zmniejszył się tedy stan gotówki o 38.342 zł. 53½ ct.		
wynosi zaś z końcem r. 1884	83.657 zł. 54	ct.
Z początkiem r. 1884 było depozytów w efektach	245.197 zł. 76	ct.
wpłynęło w r. 1884	422.767 „ 38	„
razem	667.965 zł. 14	ct.
wydano	450.252 „ 75	„
zmniejszył się tedy stan efektów o 27.485 zł. 37 ct.		
wynosi zaś z końcem r. 1884	217.712 zł. 39	ct.

XXXIV. Fundusz z legatu Ciemierzyńskiego.

Zapas z końcem roku r. 1884. wynosił	558 zł. 48 ct.
Odsetki	16 zł. 88 ct.
Koszta	1 zł. 20 ct.
Zapas z końcem r. 1884	574 zł. 16 ct.

XXXV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Dochód wynosił:

ze sprzedaży skonfiskowanych ryb etc.	300 zł. 72 ct.
odsetki	3 „ 55 „
z obrotu efektów	23 „ 12 „
zapas z końcem r. 1883	13 „ 89 „
razem . .	341 zł. 28 ct.

Fundusz ten znajdzie przeznaczenie, gdy projekty ustaw rybackich uzyskają sankcyę.

Stan ogólny wszystkich funduszów samoistnych budżetem nieobjętych, a pod zarządem i opieką Wydziału krajowego zostających, przedstawia się (po wyłączeniu depozytów) w porównaniu z rokiem poprzednim jak następuje:

a) Majątek zarodowy.

	Stan z końcem r. 1883.	1884.
w gotówce	736 zł. 64 ct.	33.850 zł. 92½ ct.
w efektach	3,820.382 „ 91 „	3,986.121 „ 49 „
w wartości dóbr i realności .	149.521 „ 18 „	149.521 „ 18 „
w kapitałach hipotekowanych .	92.170 „ 65½ „	92.070 „ 65½ „
w nadwyżce należyt. czynnych	631.350 „ 25 „	610.925 „ 25 „
razem . .	4,694.161 zł. 63½ ct.	4,872.489 zł. 50 ct.

Wzrósł zatem zakładowy majątek fundacyjny w r. 1884. w porównaniu z rokiem poprzednim o . . . . . 178.327 „ 86½ „

b) Majątek obrotowy.

	Stan z końcem r. 1883.	1884.
w gotówce . . .	122.737 zł. 03 ct.	122.130 zł. 73½ ct.
w efektach . . .	517.277 „ 78 „	522.796 „ 40 „
w nadwyżce należyt. czynnych	169.762 „ 05½ „	170.159 „ 78 „
razem . . .	809.776 zł. 86½ ct.	815.086 zł. 91½ ct.

Pomnożył się przeto w r. 1884. obrotowy majątek fundacyjny w porównaniu z rokiem ubiegłym o 5.310 zł. 05 ct.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy zamknięcie funduszów samoistnych niedotowanych, budżetem nieobjętych za rok 1884 przyjąć do wiadomości.

Lwów dnia 16. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawcy:
K. Badeni.
M. Bobrzyński.

Akt 162

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie bezpłatnego odstąpienia gruntu pod budowę klinik w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Od lat kilkunastu toczy się sprawa budowy klinik uniwersyteckich w Krakowie, na gruncie należącym do szpitala św. Łazarza. Wydział krajowy zażądał od c. k. Rządu w r. 1879. za odstąpienie kawałka gruntu (t. zw. na Blichu), około morg obszaru mającego kwotę 5.600 zł. jako cenę kupna. C. k. Rząd nie chciał zapłacić tej ceny, lecz żądał bezpłatnego odstąpienia gruntu.

Wysoki Sejm chcąc ułatwić i przyspieszyć budowę klinik uniwersyteckich przychylił się do bezpłatnego odstąpienia gruntu, i na dniu 13. Lipca 1880 powziął następującą uchwałę:

„Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby część gruntu, będącego własnością szpitala św. Łazarza w Krakowie, około jednego morga wynosić mogącego. odstąpił bezpłatnie pod dwa pawilony kliniczne, kosztem Rządu wystawić się mające".

Teraz kiedy c. k. Rząd zamierza przystąpić do budowy klinik, okazało się, że na gruncie, który miano na oku, znajdują się dwa budynki wartości 6.637 zł., mieszczące w sobie warsztaty, składy i mieszkania służby szpitalnej. Wobec tego, Wydział krajowy mniemając, że powyż powołaną uchwałą z dnia 13. Lipca 1880 Wysoki Sejm objawił chęć bezpłatnego odstąpienia samego tylko gruntu, nie zaś budynków na nim wybudowanych, żąda od Wysokiego Sejmu autentycznej interpretacyi tej uchwały i wnosi, aby odstąpić c. k. Rządowi owe budynki nie bezpłatnie, lecz za jednorazowem odszkodowaniem 6.637 zł., podczas gdy c. k. Namiestnictwo sądzi, iż budynki bezpłatnie odstąpione być mają.

Komisya administracyjna otrzymawszy ten wniosek do zbadania i złożenia sprawozdania zastanawiała się przedewszystkiem nad prawną stroną tej kwestyi. Zdaniem komisyi administracyjnej kraj nie zaciągnął uchwałą z dnia 13. Lipca 1880 wobec c. k. Rządu żadnego prawnego zobowiązania, bo uchwała ta daje Wydziałowi krajowemu tylko upoważnienie do zawarcia umowy, t. j. do odstąpienia gruntu, a nie zawiera w sobie przyjęcia jakiegokolwiek zobowiązania. Wysoki Sejm objawiwszy jednak swą wolę i poleciwszy Wydziałowi krajowemu jej wykonanie, jest w każdym razie swą uchwałą związany, która w całej swej rozciągłości spełniona być winna.

Chodzi więc o interpretacyę tej uchwały.

Rzeczywiście w uchwale nie ma wcale mowy o budynkach na tym gruncie się znajdujących a z przebiegu rozpraw w Izbie nad tym przedmiotem nie można powziąść przekonania, że Wysoki Sejm uchwalając bezpłatne odstąpienie gruntu, miał świadomość, iż tamże znajdują się jakie budynki, któreby również bezpłatnie odstąpione być miały.

Jednak skoro Wysoki Sejm uchwalił bezpłatne odstąpienie gruntu, a nie zastrzegł sobie prawa do żądania odszkodowania za budynki na tym gruncie się znajdujące, to tłomacząc ściśle uchwałę sejmową musimy przyjść do przekonania, iż Wysoki Sejm odstąpił również bezpłatnie i budynki. Budynki bowiem są przynależnością gruntu (Zubehör) w myśl §. 297. u. cyw. i kto rozporządza gruntem nie wspominając nic o budynkach na nim stojących, rozporządza tem samem i budynkami.

Komisya administracyjna nie może zatem inaczej tłomaczyć uchwały Wysokiego Sejmu z 13. Lipca 1880. jak tylko w ten sposób, iż Wysoki Sejm objawiając swą wolę, aby odstąpić bezpłatnie grunt, objawił także chęć bezpłatnego odstąpienia budynków na tym gruncie się znajdujących.

Przeciwne tłomaczenie uchwały nie dałoby się zdaniem komisyi z prawniczego punktu widzenia uzasadnić, a wywołałoby jeszcze następującą anomalię:

Wydział krajowy przed rokiem 1880. kiedy odmawiał bezpłatnego odstąpienia gruntu, żądał 5.600 zł. jako cenę kupna za ten grunt, nie zastrzegając sobie również nic co do budynków na tym gruncie się znajdujących. Teraz zaś, skoro Wysoki Sejm uchwalił bezpłatne odstąpienie gruntu, miałby c. k. Rząd za ten sam plac budowlany zapłacić 6.637 zł.

Komisya administracyjna musi zwrócić uwagę Wysokiej Izby jeszcze na jedną okoliczność. Jeżeli grunt t. z. na Blichu, o którym tu ciągle mowa, pod budowę klinik użytym zostanie, a tem samem i budynki obecnie tam znajdujące się, zostaną rozebrane, to zajdzie potrzeba w miejsce tych budynków wybudować odpowiednie ubikacye na mieszkania i składy które dotychczas w owych budynkach pomieszczone były. Budowa taka pociągnie za sobą koszta 8.000—10.000 zł. które spadną na fundusz krajowy, a które tylko wtedy uniknąćby się dały, gdyby kliniki na innem postawiono miejscu, a owych budynków nie rozbierano. Gdy jednakowoż wiele zależy na tem, aby kliniki znajdywały się w pobliżu szpitala św. Łazarza, więc chcąc nieoddawać gruntu t. z. na Blichu pod budowę, trzeba wynaleść inny odpowiedni grunt obok szpitala. Gruntem takim mogłaby być parcela stykająca się bezpośrednio ze szpitalem św. Łazarza, będąca również własnością szpitala a wychodząca na ulicę zwaną „na Grzegórzkach“. Parcela ta jest całkiem niezabudowaną i może okazałaby się odpowiednią na budowę klinik.

Grunt taki odstąpiłby fundusz krajowy bezpłatnie c. k. Rządowi w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 13 Lipca 1880. r. a sam byłby przez to zwolniony od wydatków któreby musiał ponieść celem zastąpienia zburzyć się mających budynków.

Z tych powodów komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem, celem obrania na budowę klinik uniwersyteckich i bezpłatnego odstąpienia placu niezabudowanego, stanowiącego własność funduszu krajowego w obrębie miasta Krakowa, a w razie gdyby to okazało się niemożebnem, upoważnia się Wydział krajowy, aby odstąpił bezpłatnie grunt tak zwany na Blichu wraz z zabudowaniami w myśl uchwały Sejmu z dnia 13. Lipca 1880.

Lwów dnia 19. Stycznia 1886. r.

Za Przewodniczącego:
S. Koziebrodzki.

Sprawozdawca:
G. Romer.

Alog. 163

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie szkół wydziałowych męskich.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 22. Grudnia 1885. l. 56.885 w przedmiocie szkół wydziałowych, dzieli się na sprawozdanie o szkołach wydziałowych żeńskich i szkołach wydziałowych męskich.

O szkołach wydziałowych żeńskich przedkłada komisya osobne sprawozdanie, niniejsze zatem zajmować się będzie wyłącznie sprawą **wydziałowych szkół męskich.**

W sprawozdaniu tym odwołuje się Wydział krajowy do nowelli szkolnej z dnia 2. Lutego 1885. Nr. 29. Dz. ust. i rozp. kraj., w szczególności do postanowienia zawartego w art. V. pomienionej nowelli „Sejm krajowy na przedłożenie Wydziału krajowego orzecze osobną uchwałą o założeniu lub zwinięciu każdej szkoły wydziałowej, jakoteż o wysokości kwoty, którą się fundusz krajowy przyczyni do jej założenia i utrzymania.

„Co do istniejących już szkół wydziałowych pozostają w mocy dotychczasowe zobowiązania i orzeczenia organizacyjne, dopóki osobno uchwałą Sejm na wniosek Wydziału krajowego w tym względzie nie zaprowadzi zmiany".

Podnosi zatem Wydział krajowy, że na mocy powyższego artykułu ustawy przysłuża Wysokiemu Sejmowi prawo stanowienia o bycie, a względnie o przeobrażeniu istniejących w naszym kraju szkół wydziałowych. Odwołuje się do doświadczeń zebranych w czasie dziesięcioletniego okresu istnienia szkół wydziałowych męskich, które wykazały aż nadto dostatecznie, że szkoły te nie odpowiadają naszym stosunkom i potrzebom.

Stawia w końcu wniosek, by szkoły wydziałowe męskie w Przemyślu, Samborze, Bochni, Wieliczce, Sokalu i w Gródku z końcem roku szkolnego 1885/6 zostały zniesione.

Komisya szkolna poniekąd przyznaje, że doświadczenia zebrane w okresie dziesięcioletnim, t. j. od czasu istnienia tych szkół, aż nadto dostatecznie wykazały, że szkoły wydziałowe męskie nie odpowiadały zupełnie potrzebom naszego kraju i w teraźniejszej ich organizacyi nie przynosiły żadnych korzyści.

Szkoły wydziałowe zaprowadzono u nas w latach od 1874. do 1876. na wzór szkół takich istniejących od dawna w Niemczech i prowincyach niemieckich monarchii Austryackiej, miały one zadanie dawać tym uczniom, którzy do szkół średnich iść nie zamierzają, wykształcenie wyższe jak te, które zakreślone jest planem nauki szkoły ludowej.

Szkoły wydziałowe w środkowej i zachodniej Europie obliczone są na tę liczną warstwę społeczeństwa, która zajmuje miejsce pośrednie między klasą ludności o wyższej inteligencyi, a ludnością pod względem oświaty najniżej stojącą. Warstwa ta pośrednia ludności złożona jest z kupców, przemysłowców i rękodzielników, potrzebuje wyższego stopnia wykształcenia, jak go daje nauka elementarna, ażeby się z korzyścią oddać zawodowemu zajęciu — niepożąda jednak tej oświaty, jaką dają zakłady naukowe wyższe, gdyż stosunki i zajęcia nie pozwalają jej takiemu wykształceniu poświęcić długie lata, powołując tych pracowników już w bardzo wczesnym wieku do zajęć w kantorze, w warstacie i t. p.

U nas klasa ta kupców i rzemieślników, która nie może się zadowolnić wykształceniem nabytem w szkołach ludowych, jest wprawdzie mniej liczną, jak na zachodzie i prowincyach niemieckich, potrzeby nasze i wymogi są wprawdzie inne — niepodobna jednak podzielać zapatrywania, że ludność ta będąc mniej liczną, już przez to samo ma być pozbawioną opieki i dbałości o podniesienie jej poziomu intelektualnego. Nieznajomość stosunków i potrzeb kraju naszego i okoliczności, że w kraju naszym wprowadzono organizacyę szkół bez względu na odrębność stosunków społecznych u nas, na modłę zakładów naukowych w innych krajach koronnych są powodem, że właśnie dwa rodzaje szkół t. j. szkoły realne po organizacyi w roku 1857. i szkoły wydziałowe (Bürgerschulen), których zadaniem być miało podnieść stopień oświaty naszego rzemieślnika, zupełnie nie odpowiadają celowi i nie wpływają na podniesienie intelektualnego poziomu tej klasy ludności.

Doświadczenie pouczyło bowiem, że w najrzadszych wypadkach młodzieniec skończywszy szkołę wydziałową lub szkołę realną wraca do rzemiosła, jest on zwykle przeświadczony, że zadużo umie, by mógł lub potrzebował poświęcić się zawodowi rękodzielniczemu, lekceważy przeto ten stan, w którym widzi ludzi prawie zupełnie niewykształconych. Przedewszystkiem zaś młodzieniec taki, mający po ukończeniu szkół wydziałowych lub średnich zwykle 16 — 18 lat, już jest za stary, by był wstanie nauczyć się należycie rzemiosła, jeżeli w tak późnym wieku zacząć musi naukę od pierwszych początków.

Następstwem tego było, że do rzemiosła w ostatnich latach dwudziestu kilku garnęła się młodzież nieposiadająca albo żadnej nauki, albo taka młodzież, która z braku zdolności lub z braku funduszów przerwać była przymuszoną nauki bardzo wcześnie.

W dalszym następstwie wprowadzenie w życie wyżej wymienionych szkół wytworzyło zastęp liczny młodzieży niedouczonej, nieprzysposobionej do produktywnej pracy, a zatem nie znajdującej łatwo zatrudnienia i sposobu do życia. Ztąd też powstały całe zastępy niedouczonych malkontentów, tworząc proletaryat, który stał się plagą naszego społeczeństwa. Skutki złej organizacyi szkół tych okazały się nietylko u nas ale i we wszystkich prowincyach państwa austryackiego. Tam jednak wcześniej pomyślano o usunięciu złego i zaczęto już od przeszło dziesięciu lat wywoływać w życie szkoły przemysłowe i szkoły fachowe, w których kształcono nowy zastęp rzemieślnika intelektualnego, zamiłowanego w swym zawodzie.

I u nas bardzo wcześnie stan rękodzielniczy i średni przyszedł do przeświadczenia, choć może nie był wstanie zdać sobie z tego sprawę, że ani szkoły wydziałowe ani szkoły realne nie odpowiadają jego potrzebom. Temu też przeświadczeniu w pierwszym rzędzie przypisać należy, że frekwencya szkół realnych ostatnich lat dziesięciu spadła o 70 do 75%, a frekwencya szkół wydziałowych nigdy nie była liczną, obecnie nawet jest tak małą, że szkoły te straciły warunki egzystencyi. Objawy te nie mogą jednak i niepowinny stanowić dowodu, że szkoły, któreby klasie rękodzielniczej dać mogły wyższe wykształcenie niż szkoły ludowe, są u nas niepotrzebne, albo że rzemieślnik, nieposyłając dzieci swe do szkół wydziałowych lub realnych, nie czuje potrzeby wyższego wykształcenia, wreszcie, że nie widzi, że chcąc podnieść swój stan i zrównać się ze stanem rękodzielniczym na zachodzie musi stać intelektualnie wyżej, bo tylko wtedy będzie w stanie być dobrym rzemieślnikiem i wytrzymać konkurencyę wyrobami swemi z zagranicą.

Niedostateczna frekwencya wyżej wymienionych szkół wykazuje tylko, że urządzenie ich, plan nauk i sposób uczenia nie odpowiada potrzebom i wymogom stanu średniego i klasy rękodzielniczej. Na dowód niech służy, że szkoły rękodzielnicze czyli szkoły wieczorne powtarzania (Gewerbliche Fortbildungs-Schulen), które w miastach naszych za inicyatywą Towarzystwa pedagogicznego zakładają, a które z funduszu krajowego są subwencyonowane, których plan nauki zastosowany jest do potrzeb i do wymogów naszego rzemieślnika, wykazują wszędzie bardzo liczną frekwencyę. Szkoła przemysłowa wieczorna we Lwowie, utrzymywana z funduszów gminnych, ma przeszło 1.000 uczniów, szkoła w Przemyślu utrzymywana z funduszów gminnych, Rady powiatowej, a subwencyonowana przez kraj, przeszło 300; taka sama szkoła w Tarnowie 270, w Rzeszowie 250, w Jarosławiu, w Stanisławowie, w Drohobyczu przeszło 200 uczniów. Równie liczną frekwencyę wykazują takie szkoły przemysłowe fachowe, gdzie z natury rzeczy ilość uczniów musi być ograniczoną, uczeń bowiem prócz nauki teoretycznej, uczy się rzemiosła praktycznie w warstacie wzorowym, a pomimo tego liczy szkoła dla artystycznego przemysłu przy Muzeum przemysłowem we Lwowie około 237 uczniów. Szkoła snycerska w Zakopanem 72, szkoła koronkarska w Zakopanem 84, szkoła koronkarska w Kańczudze 46, szkoła kołodziejska i bednarska w Kamionce Strumiłowej 32, szkoła kołodziejska w Toustem 22, szkoła garncarska w Toustem w pierwszym roku 8, szkoła stolarska w Stanisławowie 12, szkoła stolarska i tokarska w Sokalu 63, szkoła garncarska w Kołomyi, nim ją Rząd zwinął, miała 15 uczniów. Przytoczone tu cyfry wykazują, że do szkół tych, które odpowiadają wymogom i zastosowane są do potrzeb rzemieślników, młodzież rękodzielnicza garnie się chętnie i korzysta z podanej sposobności, by nauczyć się tego co w zawodzie jej jest potrzebnem.

Wysoki Sejm uchwalając nowellę szkolną na dniu 18. Października 1884., która otrzymała sankcyę dnia 2. Lutego 1885. uznał również, że dla stanu średniego t. j. rękodzielniczego, urządzić należy szkoły wydziałowe zastosowane do naszych potrzeb i warunków. Art. VI. nowelli tej opiewa: Dla uczniów, którzy nie zamierzają udać się ze szkoły ludowej pospolitej do szkół średnich, będą istnieć w kraju szkoły wydziałowe z szerszym niż w szkołach pospolitych programem nauki przysposabiającej zarazem do rolniczego albo przemysłowego zawodu

W Art. XI. zaś powiedziano;

Ze szkołami wydziałowemi połączone być mogą szkoły rolnicze przemysłowe albo handlowe, niedzielne czy wieczorne, tudzież specyalne praktyczn kursa n. p. koszykarstwa, ceramiki, budownictwa i t. p. jeżeli się na to znajdą fundusze.

Byłoby więc błędem i dowodem, że nie liczymy się z faktycznemi stosunkami, że nieuwzględniamy rzeczywistych potrzeb społeczeństwa naszego, gdybyśmy z powodu, że frekwencya szkół wadliwie i nieodpowiednio naszym stosunkom zorganizowanych jest niedostateczną gdybyśmy wnioskować mieli, że dla podniesienia stanu średniego, dla podniesienia stanu rękodzielników i przemysłowców szkoły, któreby wprawdzie nie kwalifikowały do zawodu pracy umysłowej, dawały jednak wyższy stopień wykształcenia, jak nauka elementarna udzielana w szkołach ludowych, były u nas niepotrzebne.

Wniosek, ażeby szkoły wydziałowe zupełnie znieść, opiera się w niektórych wypadkach na orzeczeniu, któremu komisya szkolna pod żadnym warunkiem uprawnienia i słuszności przyznać nie może.

I tak co do Wieliczki przeważyło zdanie Starostwa, że tam nie trudnią się żadnem specyalnem rzemiosłem, a przeto też urządzenie jakiegokolwiek warstatu byłoby niewłaściwem, pomimo że Wydział powiatowy przemawiał zatem, by szkole wydziałowej wielickiej nadano charakter przemysłowy i aby uczniowie tej szkoły pobierać mogli naukę rzemiosł. Niezrozumiałe jest w tym wypadku orzeczenie, że nikt nie trudni się specyalnem rzemiosłem, bo przecież w Wieliczce są stolarze, ślusarze, kowale, cieśle, murarze, którzy niezawodnie, tak jak i w innym mieście, u nas uczęszczali by do szkoły, któraby dała im możność nauczenia się wiadomości potrzebnych dla tych rzemiosł.

W Gródku nieudało się podług sprawozdania Wydziału krajowego nadać szkole cechę przemysłową — bo jest tylko jeden przemysł dominujący szewstwo ale jarmarczne. — Czyż by przez odpowiednią naukę niedał się przemysł ten szewski podnieść na wyższy stopień produkcyi, czy w mieście tem nie ma już ani stolarzy, ani kowali, ani innych rzemieślników, którychby wyżej wykształcić należało. W podobny zupełnie sposób dałyby się zanalizować orzeczenia co do szkół wydziałowych w Samborze, Bochni i Przemyślu. Najbardziej rażącem jest jednak zapatrywanie co do szkoły wydziałowej w Sokalu, gdzie od dwóch lat wprowadzono warstat wzorowy stolarski i tokarski, na który po zbadaniu rzeczywistej potrzeby i warunków rozwoju takich warstatów wzorowych Wysoki Sejm uchwalił roczną subwencyę 700 zł. z funduszów krajowych. Za reorganizacyą szkoły tej w kierunku przemysłowym przemawia Rada szkolna krajowa, opierając się na życzeniu tamtej Reprezentacyi miejskiej, Rady powiatowej, przemawia stosunkowo liczna dotychczas frekwencya.

Co do szkoły Sokalskiej przytoczyć należy jeszcze i tę okoliczność, że dyrektor tejże wystawy wysłany został za zezwoleniem Rady szkolnej krajowej kosztem funduszów krajowych zagranicę, mianowicie do Szwecyi, by poczynił studya nauki robót ręcznych (Handfertigkeits-Unterricht) w szkołach ludowych, a to w tym celu, by doświadczenia tam porobione zużytkować najpierw w szkole ludowej w Sokalu, a potem na podstawie nabytych doświadczeń w innych szkołach naszych, które w myśl ustawy z dnia 2. Lutego 1885. Nr. 28. Dz. u. k. w kierunku przemysłowym mogły by być zreorganizowane. Czyżby te wszystkie powody nie miały przemawiać przeciwko zniesieniu tej szkoły.

Przeciwko zniesieniu szkół wydziałowych, a za zreorganizowaniem ich w kierunku rolniczym lub przemysłowym w myśl ustawy z dnia 2. Lutego 1885. Nr. 28. Dz. u. k. przemawia i ta bardzo ważna okoliczność, że w myśl obowiązujących ustaw przyczyniają się gminy do utrzymania szkół wydziałowych dość znacznym datkiem, n. p. gmina miasta Sambora płaci na ten cel 4.379 zł., gmina miasta Gródka zobowiązała się w roku 1872. uiszczać rocznie 2.300 zł., gmina miasta Sokala na mocy aktu fundacyjnego z roku 1874. rocznie 3.800 zł., resztę wydatków potrzebnych na utrzymanie szkoły, pokrywa fundusz szkolny okręgowy, a prócz tego dostarczają gminy lokal na pomieszczenie, opał, światło i usługę. Gdyby więc, zamiast przeprowadzenia reorganizacyi szkół wydziałowych, takowe wprost zniesiono, gminy i fundusze okręgowe szkolne zwolnione by były z dotychczasowych zobowiązań, to trudno a może i niepodobna by było znaleść później potrzebne fundusze, by tak ważne w stosunkach naszych szkoły z kierunkiem przemysłowym a ewentualnie gospodarczym wywołać w życie, a niepodobna, by cały ciężar utrzymania szkół takich przenieść tylko na fundusz krajowy. Z powodów wyżej przytoczonych, nie może komisya szkolna zgodzić się z wnioskiem Wydziału krajowego, by szkoły wydziałowe w Przemyślu, Samborze, Bochni, Wieliczce i Sokalu znieść, a zgadzając się z powyżej przytoczonym wywodem, uprasza:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Szkoła wydziałowa w Sokalu ma być na podstawie ustawy z dnia 2. Lutego 1885. Nr. 28. Dz. ust. kraj. zreorganizowaną w kierunku przemysłowym w myśl projektu Rady szkolnej krajow. przedłożonego Wydziałowi krajowemu odezwą z d. 21. Października roku 1885. l. 12.461. jak następuje:

a) Orzeczenie organizacyjne Rady szkolnej krajowej z dnia 29. Sierpnia 1874. l. 9.313, mocą którego założoną została w Sokalu trzyklasowa wydziałowa męzka w połączeniu z pięcioklasową szkołą pospolitą znosi się.

b) Nowo zorganizować się mająca szkoła wydziałowa męzka w Sokalu ma mieć charakter przemysłowy, a mianowicie uwzględniać ma przemysł stolarski i tokarski.

c) Szkoła wydziałowa Sokalska urządzona będzie jako cztero-klasowa i połączona będzie z czteroklasową szkołą ludową pospolitą pod jedną wspólną dyrekcyą.

d) Ze szkołą połączone będą warsztaty stolarskie i tokarskie, tudzież nauka modelowania i fachowych rysunków, zastosowanych do potrzeb stolarstwa i tokarstwa.

e) Etat szkolny składać się będzie z następujących nauczycieli:

1) dyrektor z płacą roczną . . . . . 700 zł.
dodatkiem za kierownictwo . . . . . 200 „
i wolnem pomieszkaniem.
2) Czterech nauczycieli z płacą po . . . . . 700 „
3) Katecheci obrządku grecko- i rzymsko- katolickiego z remuneracyą po . 150 „
4) 4 nauczycieli dla czterech klas pospolitej szkoły ludowej z płacą po . . 500 „
5) Nauczyciel fachowych rysunków modelowania i snycerstwa. . . . 600 „
6) Nauczyciel stolarstwa i tokarstwa z płacą . . . . . 400 „

f) Prócz wydatków na nauczycieli w kwocie 7.000 zł. rocznie wyznacza się na utrzymanie warstatów, naukę gimnastyki i śpiewu, tudzież potrzeby szkolne 544 zł., tak, że koszt ogólny szkoły tej wyniesie 7 544 zł., z czego gmina miasta Sokala na mocy aktu fundacyjnego z 4. Października 1874. ponosi 3.800 zł., resztę zaś w kwocie 3.744 zł. pokrywać będzie fundusz szkolny okręgowy a względnie krajowy.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wspólnie z komisyą krajową dla spraw przemysłu rękodzielniczego i drobnego oraz w porozumieniu z Radą szkolną krajową, a ewentualnie w porozumieniu z Towarzystwami gospodarczemi we Lwowie i Krakowie wypracował plan stopniowej reorganizacji szkół wydziałowych w myśl ustawy z dnia 2. Lutego 1885. Nr. 28. Dz. ust. kr., aby odpowiadały przemysłowym, rękodzielniczym i rolniczym potrzebom naszego kraju, uwzględniając przy każdej szkole miejscowe okoliczności i przedłożył swe wnioski do uchwały Sejmowi na najbliższej sesyi.

Powyższemi uchwałami załatwioną jest petycya Wydziału Rady powiatowej w Sokalu pr. 8. Stycznia l. S. 1046/834 p. w sprawie pozostawienia szkoły wydziałowej tamże.

Sprawozdaniem tem zostaje załatwioną petycya L. S. 1132 p. 894. Oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Sokalu.

Lwów dnia 13. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Dr. Majer.

Sprawozdawca:
Wierzbicki.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Nr. 164

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o petycyi krajowego Towarzystwa dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi. L. 991 S. 793 p.

Wysoki Sejmie!

Usiłowaniom krajowego Towarzystwa naftowego powiodło się uzyskać w Lutym 1885. r. zniżenie taryf przewozowych dla nafty galicyjskiej, a przynajmniej doprowadzenie tychże do tej skali, podług jakiej obrachowywano koszta przewozu dla nafty rosyjskiej, która do tej chwili opłacała niższe koszta przewozowe.

Za inicyatywą JE. p. Ministra handlu zwołana konferencya zarządów kolei: Państwowej, Karola Ludwika, Czerniowieckiej i cesarza Ferdynanda, postanowiła przyznać dla przewozu galicyjskiej nafty takie same taryfy, jak dla nafty obcego pochodzenia, a mianowicie na zasadzie 0.17 cent. od centnara metrycznego i kilometra.

Z doświadczenia wielokrotnie stwierdzonego powszechnie wiadomo, że chociaż urzędownie ogłoszona taryfa pozostaje niezmienioną, dyrekcye kolejowe przyznają wyjątkowe ulgi dla poszczególnych interesów, czy to w sposób refakcyi, czy też tak zwanych prowizyi, a wskutek tego ta urzędowa taryfa staje się często iluzoryczną i nie ulega wątpliwości, że nawet oddziaływanie cła ochronnego wchodowego na zagraniczne produkta może być przez takie premie transportowe w zupełności udaremnionem, a konkurencya staje się wprost niemożliwą.

Napływ ten nafty rosyjskiej zaczął przybierać coraz groźniejsze rozmiary dla naszego przemysłu naftowego, osobliwie od czasu wybudowania kolei żelaznej z Batum do Baku — skutkiem czego ułatwienia transportu tak daleko poszły, że koszt przewozu centnara metrycznego nafty kaukazkiej, wraz z wszelkiemi ubocznemi kosztami i opłatami z Baku do Wiednia, nie wynosił więcej jak 6 zł. — W ostatnich znowu czasach zapomocą konwencyi, zawartej między rosyjskiem Towarzystwem żeglugi parowej na morzu Czarnem a kolejami: Zakaspijską, Dolno-zachodnią, Nadwiślańską, Iwangorodzko-Dąbrowską i Brodnicką, — zawartej w Petersburgu w dniach 27., 31. Października i 6. Listopada 1885. koszt przewozu centnara metrycznego nafty rosyjskiej tak dalece obniżonym został, że na 2360 kilometrowej przestrzeni z Baku do Podwołoczysk, łącznie z kosztami przeładowania w Batum i Odessie zaledwie 2 zł. 50 cnt., zatem do Wiednia tylko około 4 zł. 50 ct.

Równie tanio przewozi także Ameryka swoje produkta naftowe do portu w Riece, a kolosalna rafinerya tam funkcyonująca, konkurując z naftą kaukazką, może cenę swego wyrobu tak obniżyć, że targ wiedeński byłby dla zbytu produktu galicyjskiego zupełnie straconym.

Mimo uchwały powziętej na konferencyi, zwołanej przez JE. p. Ministra handlu, o której powyżej nadmieniono, kolej Karola Ludwika na konferencyi południowo-zachodniego związku kolei

rosyjskich w Odessie w pierwszych dniach Maja, jak świadczy dodatkowy ustęp protokółu tejże konferencyi z dnia 6. Maja 1885., ofiarowała dla rosyjskich produktów naftowych na swoich liniach z Brodów i Podwołoczysk do Krakowa zniżenie kosztów transportu nafty kaukazkiej na 0·10 od centnara metrycznego i kilometra.

Po otrzymaniu autentycznej wiadomości o tem nowem groźnem niebezpieczeństwie, krajowe Towarzystwo naftowe udało się w dniu 1. Października 1885. do c. k. Ministerstwa handlu z prośbą, by takiej redukcyi taryfy wyjątkowej, mającej na celu popieranie obcego przemysłu na niekorzyść krajowego, nie dopuściło, a w razie gdyby to zniżenie już przyznanem zostało, by dla przewozu produktu galicyjskiego takaż sama taryfa była obowiązującą, i udaje się też obecnie do Wysokiego Sejmu o poparcie tego żądania w drodze właściwej.

Zważywszy zupełną słuszność żądania krajowego Towarzystwa dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi, zawartego w nadmienionej prośbie z dnia 1. Października 1885. wystowanej do c. k. Ministerstwa handlu; zważywszy, że ta nasza produkcya naftowa stanowi znaczne bogactwo krajowe, mimo bowiem nacisku ze wszech stron i bezwzględnej konkurencyi zagranicznej, tak się rozrasta, że obecnie już około dwóch milionów podatku opłaca, i jeżeli ma dalej istnieć i rozwijać się, to winna być chronioną nietylko cłem, ale nadto co najmniej uzyskać takie warunki transportowe, jakie mają produkta zagraniczne z nią konkurujące.

W załatwieniu petycyi krajowego Towarzystwa dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi LS. 991 Lp. 793, komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu czynienie nieustannych starań u c. k. Rządu, aby tenże czuwał nad tem, by koleje żelazne państwowe i prywatne, tak w ruchu wewnętrznym jak i związkowym, dla krajowych produktów naftowych nie ustanawiały wyższych taryf przewozowych nad te, jakie pobierają od produktów zagranicznych.

Przewodniczący:
Piotr Gross.

Sprawozdawca:
W. Struszkiewicz.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Alog 165

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła ks. Sawy zmierzającym do uzupełnienia §. 78. u. g., postanowieniem co do użycia dodatków gminnych wyłącznie na pokrycie wydatków preliminowanych w budżecie.

Wysoki Sejmie!

W ciągu ubiegłego roku Wydziały powiatowe Kolbuszowski i Tłumacki (ten ostatni dwukrotnie) doniosły Wydziałowi krajowemu, że dodatki gminne, pobrane na rzecz pewnej liczby gmin tych powiatów przez c. k. urzędy podatkowe, nie zostały wydane właściwym gminom, lecz użyte na pokrycie zaległych prestacyj do funduszu szkolnego okręgowego, zaległych kosztów zaopatrzenia i t. p. zaległości, należących się od tych gmin, a nawet na pokrycie należytości podatkowych, zalegających u pojedynczych kontrybuentów w tych gminach.

Wydział krajowy odniósł się w skutek tego do Prezydyum c. k. Namiestnictwa w odezwach z 23. Stycznia, 24. Lutego i 1. Kwietnia 1885. do L. 3.002, 8.159 i 15.597 domagając się wydania ze strony krajowej władzy skarbowej pouczenia dla c. k. urzędów podatkowych tej treści, że ściągnięte dodatki gminne mają być bezwzględnie wypłacane zwierzchnościom gminnym i że ich na żadne inne cele obracać ani kondykować nie wolno. Według oznajmienia Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dn. 13. Czerwca 1885. L. 5.354/pr. krajowe władze rządowe nie przychyliły się do żądania Wydziału krajowego, obstając przy zapatrywaniu, że zajmowanie dodatków gminnych w moc egzekucyi politycznej jest prawnie dopuszczalnem, na dalsze zaś pismo Wydziału krajowego w tejże sprawie z dnia 14. Lipca 1885. L. 29.860 nie dały dotąd odpowiedzi.

Stanowisko zajęte w tej sprawie przez władze rządowe, a to mimo ustawy z dnia 17. Czerwca 1874. Nr. 52. dz. u. kr., która wskazuje właściwą drogę do egzekwowania należytości od gmin, z drugiej strony zaś względy na prawidłowy tok gospodarstwa gminnego, który staje się niemożebnym w obec zajmowania dodatków gminnych przez urzędy podatkowe — spowodowały posła ks. Sawę, będącego prezesem Rady powiatowej Tłumackiej, do postawienia wniosku, który zmierza do zabezpieczenia dodatków gminnych przed zajęciem w drodze egzekucyi politycznej, a to za pomocą dodatkowego postanowienia do §. 78. u. g. następującej treści:

„Dodatki do podatków bezpośrednich mają być użyte wyłącznie tylko na pokrycie wydatków w budżecie preliminowanych, a nie pokrytych dochodami oznaczonymi w §. 72. u. g., na jakiekolwiek inne cele obracać ich nie wolno.“

Komisya administracyjna, której Wysoki Sejm przekazał rzeczony wniosek, po dokładnem zbadaniu sprawy w nim poruszonej doszła do następującego rezultatu:

Zatrzymywanie dodatków gminnych przez c. k. urzędy podatkowe na pokrycie zalegających u pojedynczych kontrybuentów należytości Skarbu państwa lub funduszów publicznych, o czem wspomina sprawozdanie Wydziału powiatowego Kolbuszowskiego, nie cytując jednak poszczególnych wypadków, przedstawia się jako prostę nadużycie, żadnym nawet pozorem prawnym nie osłonięte, gmina bowiem ani jest odpowiedzialną za należytości podatkowe lub tym podobne pojedynczych kontrybuentów mieszkających w jej obrębie, ani nawet w myśl ustaw obowiązujących i orzeczeń Trybunału administracyjnego (mianowicie z dnia 14. Marca 1883. L. 577 i 11. Kwietnia 1883. L, 501), nie jest obowiązaną ściągać te należytości przez własne organa. Komisya jest przekonaną, że wypadki podobne ilekroć dojdą do wiadomości władz przełożonych, spowodują należyte skarcenie winnych, nie mając jednak wiadomości o konkretnych faktach tego rodzaju, nie może doradzać Wysokiemu Sejmowi wezwania c. k. Rządu do zaradzenia złemu bądź przez ogólne pouczenie, bądź przez zarządzenia w poszczególnych wypadkach.

Również bezprawnem jest zatrzymywanie dodatków gminnych tytułem kompenzaty z wierzytelnościami skarbu państwa lub funduszów publicznych w obec gminy. W tej mierze rozporządzenie Prezydyum krajowej Dyrekcyi skarbu z dnia 8. Października 1873. do L. 200/pr. (dodatek do dzien. rozp. min. skarbu Nr. 8.), dotychczas obowiązujące stanowi, że „gdy dodatki na cele gminne, zebrane w urzędzie podatkowym, nie są długiem Wys. Skarbu w obec gminy, albowiem urząd podatkowy jest w tym wypadku tylko zachowcą obcych pieniędzy, przeto też i tych dodatków z wierzytelnościami eraryalnemi kompenzować nie można.“

Inaczej do pewnego stopnia ma się rzecz z zajęciem dodatków gminnych w drodze egzekucyi politycznej, celem pokrycia należących się od samejże gminy a zaległych podatków lub innych należytości pod względem egzekucyi na równi z podatkami stojących.

Obowiązujące ustawodawstwo nie zawiera żadnego przepisu, któryby wyjmował jakąkolwiek część przychodów gminy, a mianowicie tę część, o którą tu chodzi, tj. dodatki gminne od egzekucyi politycznej lub sądowej. W szczególności nie wprowadzają takiego wyjątku ani §. §. zachodnio-galicyjskiej procedury cywilnej i nader liczne wydane do nich przepisy uzupełniające, ani też przepisy o exekucyi politycznej.

W praktyce stosowaną bywała do dodatków gminnych tak exekucya polityczna jak i sądowa, a co do tej ostatniej istnieje nawet rozporządzenie ministeryalne z dnia 12. września 1880 Nr. 33 dzien. rozp. min. skarbu, określające postępowanie c. k. urzędów podatkowych przy wykonaniu pozwolonej exekucyi na dodatki gminne. W obec tego nie można exekucyi politycznej na przychody kasy gminnej a w szczególności na dodatki gminne stanowiące zwykle główną część przychodów pieniężnych gminy, uważać za sprzeciwiającą się ustawom obowiązującym, jakkolwiek za tem ostatniem zapatrywaniem dadzą się przytoczyć pewne argumenta, wysnute z ogólnego charakteru i przeznaczenia owych dodatków a podniesione także w motywach orzeczeń najwyższych trybunałów (orzeczenie trybunału administracyjnego z dnia 1. czerwca 1882 l. 1.022 Budwiński Nr. 1.425 i najwyższego sądu z 2. lipca 1884 l. 7.308 w sprawie miasta Brodów) choć orzeczenia te zapadły w przedmiocie exekucyi wierzytelności prywatnych.

W kwestyę de lege ferenda, czyliby nie należało dążyć do wyraźnego przyznania w ustawie dodatkom gminnym uwolnienia od exekucyi politycznej, a zatem oczywiście także i sądowej, komisya nie uważała za stosowne wdawać się obecnie, zwłaszcza gdy nader poważne a dłuższego rozbioru wymagające względy prawa publicznego prócz tego zaś także wzgląd na kredyt gmin przemawiają co najmniej za różnemi ograniczeniami takiego uwolnienia. W każdym razie uważała komisya jednozgodnie, że uwolnienie takie musiałoby oprzeć się o ustawodawstwo państwowe, a nie dałoby się osiągnąć przez samą tylko zmianę ustawy gminnej, jak to zamierzał

szanowny wnioskodawca, pomijając już treść proponowaną tej zmiany, która nie ze wszystkiem zdawała się odpowiadać zamierzonemu celowi.

Zapatrywania wyłuszczone powyżej w kwestyi dopuszczalności exekucyi na dodatki gminne nie przeszkadzają jednak komisyi zgodzić się jak najzupełniej z właściwym celem, jaki miał na oku szanowny wnioskodawca, a jakim jest umożebnienie regularnego na budżecie opartego gospodarstwa gminnego, i co za tem idzie należytego spełniania ważnych zadań publicznych ciężących na gminie. Nie ulega najmniejszej wątpliwości że i jedno i drugie nie będzie mogło być osiągniętem, jeżeli każdej chwili będą mogły być odjęte gminie środki obmyślane i zebrane na pokrycie potrzeb przewidzianych w budżecie. Jeżeli zatem nawet jest prawnie dopuszczalnem zajęcie dodatków gminnych w drodze exekucyi, to środek ten ściągania zaległości od gminy użytym być powinien tylko w najostateczniejszym razie, kiedy by wyczerpane zostały wszelkie środki łagodniejsze. To też okólnik Prezydyum kraj. Dyrekcyi skarbu z d. 8. października 1873 l. 200/pr. pouczając, że zajęcie dodatków gminnych w drodze exekucyi politycznej nie należy do atrybucyi c. k. urzędów podatkowych lecz do władz, którym powierzona jest exekucya polityczna, dodaje iż „względy na zachodzące stosunki publiczne i stanowisko gmin wkładają na c. k. starostwa obowiązek, aby powyższego środka tylko w wypadkach oczywistej renitencyi użyły, starając się gminę do uiszczenia zaległości łatwiejszymi środkami przymusowymi przynaglić".

Otóż od wydania tego okólnika przybył jeszcze jeden środek ściągania od gminy należytości tak publicznych jak prywatnych. Ustawa krajowa z d. 17. czerwca 1874. Nr. 52. dz. u. kr. uzupełniła §. 70. u. g. postanowieniem, że „gdyby rada gminna nie wstawiła w swój budżet należytości, którą gmina uiścić jest obowiązaną, bądź na mocy ustawy, bądź na mocy wyroku lub dokumentu mającego według ustaw moc egzekucyjną, ma rada powiatowa prawo i obowiązek wstawić te należytości w budżet gminy i nałożyć na ich pokrycie dodatki do podatków."

Skoro wskazana tutaj droga prowadzi do ściągnięcia zaległych należytości od gminy w sposób nie naruszający regularnego jej gospodarstwa budżetowego a przeto i spełnienia opartych na niem zadań publicznych gminy, skoro dalej ściąganie owych należytości na tej drodze połączone jest z najmniejszym stosunkowo kosztem dla gminy a równocześnie zapewnione w ile możności najkrótszym czasie (gdyż rada powiatowa lub w jej zastępstwie na mocy ustawy o Reprez. powiat. Wydział powiatowy mogą także w ciągu roku budżetowego wstawiać rzeczone należytości w budżet gminy i nakładać dodatki do podatków na ich pokrycie) to życzyćby sobie należało, ażeby władze rządowe, którym powierzoną jest egzekucya polityczna, pouczone zostały, iż w obec gmin zalegających z należytościami względem skarbu państwa lub funduszów publicznych, mają przedewszystkiem korzystać zawsze z przytoczonego postanowienia §. 70. u. g. a zatem udawać się do Reprezentacyi powiatowych o wstawienie tych należytości w budżet gminy i nałożenie dodatków do podatków na ich pokrycie. Jeżeli w ogóle przy każdej egzekucyi wymagać można, żeby zastosowane środki nie sięgały dalej niż cel, nie niszczyły bezpotrzebnie gospodarstwa gminnego, to tem bardziej wymagać można, żeby władze rządowe prowadząc egzekucyę i to przeciw gminom, z wykluczeniem innych środków egzekucyjnych, wybierały zawsze ten środek, który przy równej skuteczności najmniej uciążliwym jest dla gminy, najmniej narażającym zadania publiczne, które ona ma do spełnienia. Takim środkiem jest droga wskazana ustępem 5. §. 70. u. g.

Pouczenie takie władz, którym powierzoną jest exekucya polityczna, jest obecnie jeszcze potrzebne, jakkolwiek upłynęło lat jedynaście od wydania noweli uzupełniającej §. 70 u. g. Jest ono potrzebnem raz dlatego, że jak świadczą akta przytoczone na wstępie, niektóre c. k. Starostwa kondykują dodatki gminne w c. k. urzędach podatkowych nie skorzystawszy wcale poprzednio z postanowień przytoczonej dopiero co noweli. Następnie jest ono potrzebnem dla tego, że wydany w najnowszym czasie okólnik Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z d.

5. listopada 1885 l. 1178/pr. zwróciwszy uwagę c. k. Starostów na nowelę uzupełniającą §. 70. u. g. ogranicza się na poleceniu, ażeby c. k. Starostwa czuwały nad tem i wpływały na gminy ze swego stanowska środkami legalnymi, aby budżety gminne obmyślały także pokrycie na podatki i inne należytości, okólnik ten przeto każe Starostwom tylko wpływać wprost na gminy a nie żądać od Reprezentacyi powiatowej wstawienia exekwowanych należytości w budżet gminy i to przed użyciem innych środków exekucyjnych.

Komisya administracyjna wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Rząd, aby władze, którym powierzona jest exekucya polityczna, pouczył, iżby gdy zajdzie potrzeba zarządzenia exekucyi przeciw gminie celem ściągnięcia zalegających podatków lub należytości w ten sam sposób jak podatki ściąganych, korzystały przedewszystkiem z postanowienia ustępu piątego §. 70. u. g. (ustawa z d. 17. czerwca 1874. N. 52 dz. u. kr.) i udawały się do Reprezentacyi powiatowych o wstawienie odpowiednich kwot w budżet gminy i nałożenie dodatków do podatków na ich pokrycie.

Lwów, 13. stycznia 1886.

Przewodniczący:
Czerkawski.

Sprawozdawca:
Pilat.

Ad. 166

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła JExcelencyi Hr. Russockiego, w sprawie przyśpieszenia projektu do reformy cłowej z roku 1882, jakoteż w sprawie regulacyi taryf kolejowych, oraz o I. i II. punkcie petycyi wiecu krajowego rolniczego.

Wysoki Sejmie!

W obec Reprezentacyi kraju przeważnie rolniczego, nie potrzebują być wykazywane powody, dla których tak wniosek jakoteż i petycya poruszyły razem obydwie sprawy cła i taryf kolejowych.

Przykład został już dany przez państwo tak dobrze ekonomicznie administrowane jak Niemcy i Francya, które od dawna dbały o zniżenie taryf kolejowych dla wszystkich ziemiopłodów, a w 1885 roku zaprowadziły cła od zboża i wszelkich produktów mącznych, cła mające charakter obrony (retorsyi).

Dla monarchii austro-węgierskiej stało się koniecznem pójść tą wskazaną drogą, a to bez względu na nieuzasadnione obawy, że zaprowadzenie cła od zboża mogłoby zaszkodzić krajom przeważnie fabrycznym, dotąd zbyt wyłączną opieką c. k. Rządu otoczonym, a nadto w porównaniu z krajami rolniczemi, stosunkowo niżej opodatkowanym.

Kraje rolnicze jak nasz, mogą czerpać otuchę w tej okoliczności, że c. k. Rząd z pośpiechem wniósł już na dniu 7. Marca 1885. nowellę, której celem było wprowadzenie ceł zbożowych, równie wysokich jak wprowadzane na granicach państwa Niemieckiego.

Mowa tronowa z r. 1885. przy otwarciu obu Izb Rady Państwa, zapowiada w jednym ustępie reformę cłową, a w drugim wskazuje, że c. k. Rząd starać się będzie o utrzymanie placów zbytu na płody rolne.

Adresy obu Izb w odpowiedzi na mowę tronową, uznają zamiary c. k. Rządu, upominają się tak o wprowadzenie ceł zbożowych, jakoteż o zniżenie taryf kolejowych odpowiednio do potrzeb rolnictwa.

Ze strony wprost interesowanych, prawie jednomyślnie zostały powzięte uchwały przez ankiety, wiece rolnicze, Towarzystwa gospodarcze, kongresy rolnicze w Wiedniu i w Peszcie odbyte, przez Radę kultury w Izbach i t. p. wszystkie upominają się o cła zbożowe obronne i o niższe taryfy kolejowe, przedstawiając, jak nagłą jest potrzeba, by wziąć w obronę rolnictwo, które wkrótce musiałoby upaść pod ciężarem gniotących podatków gruntowych i pośrednich, i w obec coraz niższych cen ziemiopłodów i stagnacyi handlowej.

Komisya gospodarstwa krajowego z ubolewaniem stwierdza, że rezolucya Wysokiego Sejmu w sprawie taryf kolejowych z dnia 17. Października 1884. roku JEksc. hr. Alfreda Potockiego, dotąd przez c. k. Rząd pomimo danego przyrzeczenia, w głównych żądaniach nie została załatwioną. i pomimo, że c. k. Rząd ma prawo potwierdzania a względnie rozporządzania zmian taryf przewozowych na wielkiej części linii kolejowych w państwie austryackiem, a w szczególności na tej części kolei Karola Ludwika, która ze skarbu Państwa z tytułu gwarancyi jest subwencyonowaną, a to w moc koncesyi z dnia 15. Maja 1867 roku artykuł 6. i 11. (dz. pr. p. nr. 88 z r. 1867), również jak na kolei Czerniowieckiej w moc ustawy państwowej z dnia 11. Stycznia 1864 Art. VII. p. 4. i 8. (dz. p. p. nr. 5 z r. 1864), oraz z mocy koncesyi z dnia 15. Maja 1867 Art. VI. i XI. (dz. p. p. nr. 85 z r. 1867).

Komisya gospodarstwa krajowego zważając nadto, że jest pożytecznem dla sprawy udowodnić łączność kraju z usiłowaniami deputowanych polskich w Wiedniu, którzy na dniu 16. Października 1885 roku postawili wnioski w Radzie państwa w sprawie ceł zbożowych i zniżenia taryf kolejowych, oraz w przekonaniu, że rolnictwo musi być wzięte w opiekę rychłą i skuteczną, by odwrócić klęskę rolniczą grożącą tak krajowi jakoteż i państwu, zaleca Wysokiej Izbie do przyjęcia następujące rezolucye;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Wzywa się c. k. Rząd, by jak najrychlej wniósł do Rady Państwa projekt do reformy ustawy cłowej z roku 1882, któryby wprowadził cła zbożowe w Austryi, co najmniej równe cłom zbożowym wprowadzonym dnia 11. Lipca 1885 r. na granicach państwa niemieckiego.

b) I. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby taryfy na kolejach państwowych w ogóle, zaś przy wprowadzeniu ruchu na całej przestrzeni kolei państwowych galicyjskich w szczególności w ten sposób ustanowione i przeprowadzone były, iżby stosunki i potrzeby kraju naszego należycie uwzględniono, a mianowicie, by produkcya i handel galicyjski w skutek zbyt wygórowanych kosztów przewozu, jak to dotychczas miało miejsce, na dalsze szkody narażane nie były;

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby na podstawie udzielonych Towarzystwom kolejowym w Austryi koncesyi w ogóle, zaś w szczególności na podstawie kolei Arcyks. Karola Ludwika i kolei Czerniowieckiej zarządził, ażeby koleje te zniżenie taryf dla przewozu produktów krajowych, mianowicie dla zboża, mąki, drzewa, bydła opasowego, oleju i wosku skalnego w stanie surowym lub przerobionym i t. d. bez zwłoki przeprowadziły, oraz by zarządom tych kolei wzbroniono przyznawanie dla wywozu produktów z zagranicy pochodzących ulg taryfowych w warunkach korzystniejszych, aniżeli te, które dla wywozu produktów krajowych obowiązywać będą;

III. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby ze względu na termin, w którym w moc. art. 19. koncesyi z dnia 3. Marca 1857. służyć będzie państwu prawo wykupna kolei Arcyks. Karola Ludwika, po dokładnem zbadaniu stosunków zarządu tejże kolei rozważył, czy przy tej sposobności nie dałyby się wprowadzić zmiany, których wymaga niezbędnie interes państwa i kraju naszego, szczególnie pod względem uregulowania taryf i zabezpieczenia dla c. k. Rządu zupełnego wpływu na sprawy taryfowe na tejże kolei.

Lwów 15. Grudnia 1886.

Zastępca przewodniczącego
J. Tarnowski.

Sprawozdawca
Stanisław Polanowski.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Akt 167

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku posła ks. Siczyńskiego w przedmiocie zmiany ustawy szkolnej pod względem przeznaczenia kar pieniężnych za nieposyłanie dzieci do szkoły.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 17. Grudnia 1885. przekazał Sejm komisyi szkolnej wniosek p. ks. Siczyńskiego, domagający się zmiany ustawy szkolnej w tym kierunku, „aby kary szkolne wpływały do kas miejscowych Rad szkolnych i były przeznaczone w pierwszym rzędzie na zaopatrzenie ubogich dzieci w odzież i w naukowe przybory, a w drugim rzędzie na rzecz miejscowego funduszu szkolnego“.

Sprawa tym wnioskiem poruszona jest w samej rzeczy ważną ze względu na istniejące po wsiach i miasteczkach stosunki.

Przymus szkolny, ustawą nakazany, spotyka się w praktyce z różnorodnemi trudnościami. Trudności te pochodzą po części z niechęci lub opieszałości rodziców, po części z ich opłakanego położenia materyalnego. Z jednej zatem strony należałoby niewątpliwie z większą niż dotąd ścisłością kary nakładać na niechętnych lub opieszałych, oraz nakładane kary z większą niż dotąd sprężystością i szybkością ściągać, — ale i z drugiej strony wypadałoby uwzględniać położenie tych rodziców, których dzieci albo wcale nie, albo nieregularnie do szkoły uczęszczają z powodów od ich woli niezależnych, mianowicie: że dzieciom tym niezmiernie trudno, a nawet często niepodobna dostać się do tej nieraz o kilka kilometrów oddalonej szkoły, wśród deszczu, śniegu, mrozu, bez ciepłego ubrania, bez butów, a nadto bez środków zakupienia najpotrzebniejszych przyborów szkolnych. Nakładanie kar pieniężnych ustawą przepisanych staje się w takich razach rażącą niesłusznością, — uwalnianie zaś od tych kar sprzeciwia się obowiązującym przepisom.

Nasuwa się zatem pytanie, czyby nie można używać pieniędzy słusznie ściągniętych od rodziców niechętnych, na wspomaganie tych, którym na dobrych chęciach nie zbywa, tem samem osiągnąć sprawiedliwszego wymiaru tych kar, wpłynąć tym sposobem na przysporzenie frekwencyi szkolnej i odpowiedzieć życzeniu ludności w tym kierunku, aby pieniądze karne, od mieszkańców pewnej miejscowości ściągnięte, także na korzyść tejże miejscowości użyte zostały.

Taka była myśl przewodnia wnioskodawcy, a komisya szkolna z tą myślą się zgodziła.

Obowiązujące obecnie pod tym względem przepisy są następujące:

Wedle Art. 15, lit, c. ust. z d. 2 Maja 1873 „kary pieniężne, ściągane od rodziców za opieszałość w posyłaniu dzieci do szkoły“ wpływają do funduszu szkolnego *miejscowego*. Zdawałoby się

zatem, że Rada szkolna miejscowa może niemi rozporządzać, choćby przynajmniej za przyzwoleniem Rady szkolnej okręgowej, tak jednak nie jest. Art. 22. bowiem tej samej ustawy powiada, że „z dochodów miejscowego funduszu szkolnego ma się przedewszystkiem opłacać nauczycieli", dodając, że „na inne cele szkolne użyć ich można jedynie za przyzwoleniem Rady szkolnej okręgowej, *gdy się okaże nadwyżka w dochodach*, albo gdy część ich już na mocy zapisu lub ustawy była na inne cele przeznaczoną".

A nadto zauważyć trzeba, że owe „inne cele szkolne", o których w art. 22. mowa, odnoszą się także do ogólnych zwykłych wydatków szkolnych, jak utrzymanie budynków i t. p., a są w art. 24. wyszczególnione; nadto art. 23. każe odsyłać wszelkie dochody miejscowego funduszu szkolnego do kasy funnduszu szkolnego *okręgowego*; a nareszcie „Instrukcya dla miejscowych Rad szkolnych", wydana rozporządzeniem Rady szkolnej krajowej z d. 5. Sierpnia 1874 każe odsyłać ściągnięte kary do *urzędu podatkowego* (§§. 11. tejże Instrukcyi). Takim sposobem miejscowej Radzie szkolnej pozostawiono tylko przykre zadanie orzekania o karach, zwierzchności zaś gminnej przykrzejsze jeszcze ściągania tychże, nie nakładając na te czynniki obowiązku, ani nie przyznając im prawa rozporządzania temi funduszami na cele miejscowe, to jest na cele, które ich najbliżej obchodzą, a które najlepiej oceniać potrafią.

Zdaniem komisyi szkolnej postępowanie obecnie, po części ustawą nakazane, po części instrukcyą i praktyką unormowane, nie odpowiada ani słuszności, ani życzeniom ludności, ani wreszcie miejscowym potrzebom szkolnym. Komisya tedy sądzi, że należy poczynić w ustawie obowiązującej odpowiednie zmiany w tym kierunku, aby pieniądze pochodzące z kar szkolnych mogły być użyte za uchwałą Rady szkolnej miejscowej na zaopatrzenie biedniejszych uczniów w odzież i w najpotrzebniejsze przybory szkolne (elementarze, tabliczki, rysiki i t. p.) Zmiana ta, zezwalająca na używanie grzywien każdej pojedynczej gminy na najwidoczniejsze potrzeby tejże gminy, zmniejszy zwolna ów wstręt do tych grzywien przywiązany, ułatwi Radzie szkolnej miejscowej uchwalanie tych kar, oraz przyczyni się do lepszej frekwencyi, gdyż dzieci uboższe, dotąd wstrzymywane materyalnemi trudnościami, wskutek doznanej pomocy łatwiej będą mogły do szkoły uczęszczać.

Z tych powodów komisya szkolna proponując dodatek do Art. 22 ust. szkolnej, i opuszczenie lit. *c.* w Art. 18, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę.

USTAWA

z dnia ..... zmieniająca postanowienia §§. 18. i 22. ustawy krajowej z dnia 2. maja 1873, o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

§. 1.

Art. 18 i 22 ust. kraj. z dnia 2. Maja 1873 o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych, i obowiązku posyłania do nich dzieci przestają obowiązywać i mają odtąd opiewać jak następuje:

Art. 18.

Jeżeli dochody miejscowego funduszu szkolnego, wymienione w artykule 15 *a,b*, nie wystarczają na opłacanie nauczycieli szkół ludowych pospolitych i tych wydziałowych, które istniały już przed wejściem w wykonanie niniej-

szej ustawy, obowiązane są gminy i obszar dworski do wnoszenia na ten cel do miejscowego funduszu szkolnego dodatków pieniężnych, a to gminy aż do 9% całej należytości wszystkich podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi, w gminie opłacanych, a obszar dworski aż do wysokości 3% całej należytości wszystkich podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi z obszarów opłacanych — każdy z nich o tyle, o ileby to, co na mocy dawniejszych zobowiązań, bądź-to w naturze, bądź-to w gotowych pieniądzach, na utrzymanie nauczyciela już uiszczanych, dorównywało oznaczonym powyżej procentom.

W każdym jednak razie obszar dworski przyczynia się do pokrycia niedoboru tylko w trzeciej części tego, do czegoby, w miarę całej należytości swych bezpośrednich podatków stałych razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi był na mocy ustaw obowiązany, gdyby należał do związku gminy miejscowej.

Dodatki pieniężne od gminy pokrywane być mają w taki sam sposób, w jaki się pokrywają inne wydatki pieniężne na gminie ciążące.

Art. 22.

Z dochodów miejscowego funduszu wymienionych w Art. 15. pod *a. b.* ma się przedewszystkiem opłacać nauczycieli. Na inne cele szkolne można ich użyć jedynie za przyzwoleniem Rady szkolnej okręgowej gdy się okaże nadwyżka w dochodach, albo w razie, gdy część ich już na mocy zapisu lub ustawy była na inne cele przeznaczona.

Dochody wymienione w Art. 15. pod *c)* mogą być za uchwałą Rady szkolnej miejscowej użyte na zaopatrzenie ubogich uczniów w odzież i w najpotrzebniejsze przybory szkolne, lub też, za przyzwoleniem Rady szkolnej okręgowej, na inne cele szkolne w Art. 24. wymienione.

§. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam mojemu Ministrowi oświecenia.

Przewodniczący:
Dr. Majer.

Sprawozdawca:
Jerzy Czartoryski.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Nro. 163

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Lasockiego w sprawie zapobieżenia nadużyciom przy koncesyonowaniu, wykonywaniu wyszynku i sprzedaży słodzonych napojów i piwa zagranicznego.

Wysoki Sejmie!

Co raz więcej szerzące się nadużycia popełniane na szkodę uprawnionych do propinacyi, a pochodzące z tej przyczyny, że przy nadawaniu koncesyj częstokroć nie dosyć ściśle badane są stosunki miejscowe, i że koncesye nadane osobom nie dającym żadnej gwarancyi pod względem moralnym, wyzyskiwane bywają tylko jako wybieg do obejścia ustaw i rozporządzeń ku ochronie prawa propinacyi wydanych, dały powód Wysokiej Izbie do zajęcia się kilkakrotnego tą sprawą, a mianowicie poruszył ją poseł Lasocki w ubiegłej sesyi sejmowej i we wniosku w mowie będącym, który Wysoka Izba komisyi administracyjnej do sprawozdania przydzieliła.

Komisya wywiązując się z danego jej polecenia, po zbadaniu stanu rzeczy przyszła do przekonania, że spieszne ucbylenie istniejącego, szkodliwego, a we wielu wypadkach zupełnie anormalnego stanu stało się niezbędną koniecznością.

Prawo propinacyi jest przynależnością nieruchomości i jako takie stanowi część integralną hipoteki dóbr, na których wierzytelność wielu instytutów publicznych jak też i osób prywatnych są ubezpieczone, jest także we wielu gminach miejskich główną podstawą ich majątku i dochodu. Utrzymanie więc tego prawa i ustrzeżenie od bezprawnego a szkodliwego podkopywania jego wartości nie ze względów tylko prywatnych, lecz także ze względu na kredyt publiczny, jest obowiązkiem Władz c. kr. i krajowych, a ustawy ogólno państwowe i krajowe oraz liczne przepisy moc obowiązującą mające nakazują, by w całej jego wyłączności i rozciągłości przez przeciąg lat 26 utrzymanem zostało.

Ustawa krajowa z 30. Grudnia 1875. r. Dz. ust. kraj. Nr. 55 ex 1877. stwierdza tę wyłączność i całą dawniejszą rozciągłość, a gdy przy rozprawach Wysokiej Izby nad tą ustawą zapytano sprawozdawcę, dlaczego w niej nie znalazły miejsca postanowienia zawierające ochronę tego prawa, złożył c. k. komisarz oświadczenie imieniem c. k. Rządu centralnego i krajowego, które na żądanie posła Grocholskiego w protokole 27. posiedzenia z dnia 24. Maja 1875. zostało umieszczone, a ustęp ten protokołu brzmi dosłownie:

„Po przemówieniu sprawozdawcy składa c. k. komisarz rządowy imieniem c. k. Rządu krajowego i centralnego oświadczenie, że c. k. Rząd będzie jak dotąd tak i nadal ochraniać prawa wyłącznego wyszynku trunków propinacyjnych od jakichkolwiek bądź nadużyć i tego ściśle przestrzegać, aby koncesye na wyszynk trunków tylko w razach ustawą

wskazanych, to jest, jeżeli potrzeba takich koncesyj będzie wykazaną i względy policyjne nie będą na przeszkodzie, wydawane były.„

Pomimo tego wyraźnego oświadczenia c. k. Rządu, nie bywają jednak we wielu wypadkach wykonywane przepisy obowiązujące, a przynajmniej nie z tą ścisłością, która przez c. k. Rząd zapowiedzianą została.

C. k. Starostwa przy wydawaniu koncesyj postępują nie według jednolitych norm, a mianowicie we wielu wypadkach nie trzymają się przepisu §. 18. ustawy przemysłowej, który postanawia, że nadanie konsensu jest tam niedozwolone, gdzie przypuszczać należy, „iż przemysł ten mógłby być nadużytym do popierania opilstwa, że nie jest uzasadnionym przez potrzebę ludności, gdzie lokale są niestosowne lub niedogodne z powodu ich położenia dla dozoru policyjnego.“

Obowiązujące rozporządzenia, by przed wydaniem koncesyi Władza się przekonała, czy i w jaki sposób uprawniony do propinacyi temu zapobiegł, ażeby potrzeba ludności co do wyszynku słodzonych napojów była zaspokojoną, nie zostają wykonywane; we wielu wypadkach bowiem uprawniony do propinacyi nawet o to zapytywanym nie bywa, co jednak należałoby przedewszystkiem uczynić, jeżeli to przekonanie się Władzy ma być rzeczywistem, a nie tylko czczem dopełnieniem formy.

Tylko trunki fabryczne w sposób chemiczny przyrządzone, powinny być przypuszczone do wyszynków koncesyonowanych. Przepis ten bywa aż nadto często obchodzony, gdyż szynkarze sprzedają trunki w zimnej drodze preparowane przez proste zmięszanie ze szkodliwemi zdrowiu olejkami, słodzone gliceryną, a co gorzej, zaprawiane zgoła trującemi anilinowemi farbami. Okropne skutki tego prawie ogólnie w kraju praktykowanego nadużycia widoczne są we wzmagającej się liczbie wypadków obłąkania u naszego ludu, a skonstatowaną jest rzeczą, że przeważna część tych wypadków obłąkania pochodzi nie tyle z alkoholizmu, przedstawiającego się w formie choroby delirium tremens, lecz raczej są wypływem zatrucia w skutek szkodliwej zdrowiu zaprawy alkoholicznych trunków, przekonują o tem doświadczenia w domu obłąkanych w Kulparkowie i na prowincyi poczynione.

Według obowiązujących przepisów sprzedaż trunków alkoholicznych dozwoloną być powinna tylko w handlach korzennych i mięszanych; otóż i z obejścia tego przepisu zachodzą równe jeżeli nie większe nadużycia, gdyż c. k. Starostwa dozwalają sprzedaży tych trunków w wielu wypadkach także kramarzom, którzy jedynie przez mylne tłumaczenie przepisów bezprawnie pod nazwę handlów korzennych lub mięszanych się podszywają, chociaż ich kramy nie mają właściwych cech handlów do tej sprzedaży upoważnionych.

Ci kramarze, a po wielkiej części i handlarze, obchodzą przepis postanawiający, że sprzedaż tylko w zapieczętowanych naczyniach objętości co najmniej 0·35 litra może być dozwoloną, w najrozmaitszy sposób; dla przykładu wymienia komisya niektóre z nich, które do jej wiadomości doszły.

Płyny alkoholiczne sprzedawane bywają częstokroć w tych handlach chociaż w zapieczętowanych flaszkach z dodatkiem jednak kieliszka, a kupujący w przyległem mieszkaniu handlarza albo w sieni sam lub z towarzyszami konsumuje zakupioną wódkę. W innych razach sprzedają też płyny w większych naczyniach, a kilku kupujących pod pozorem podziału również na miejscu go wypija; albo też handlarz sam utrzymujący płyn we większem naczyniu — pod pozorem przelewania go do flaszek — częstuje obecnych gości; oczywiście za stosowną zapłatą; z tego też powodu w najnowszym czasie wydało Ministeryum spraw wewnętrz. za porozumieniem z Ministeryum handlu rozporządzenie z d. 17. Listopada 1885. ogłoszone w dz. ust. p. LI. Nr. 166, które postanowia, „że przelewanie trunków alkoholicznych z większych naczyń do mniejszych, filtrowanie i t. p. manipulacye są niedozwolone w lokalach dla kupujących przystępnych i że zatem zakazanem jest trzymanie tych trunków w takichże lokalach w naczyniach otwartych, t. j. flaszkach

i beczkach, któreby nie były zamknięte w sposób w handlu zwyczajny (handelsüblich).

Wyjątkowo tylko dozwolony handel piwem zagranicznem w butelkach, daje także powód do licznych nadużyć; handlarze bowiem napełniają naczynia etykietą zagraniczną opatrzone płynem wątpliwego pochodzenia i jeszcze wątpliwszej jakości ze szkodą już nietylko prawa propinacyi, lecz ze szkodą przemysłu wyrobu piwa krajowego.

Przepisy obowiązujące polecają Władzom, by żądały dowodu przez wykazanie boletą celną w każdym wypadku, że ilość sprzedawana jest istotnie zagranicznego pochodzenia, co jednak tylko wyjątkowo bywa wykonywane.

Niezliczone są rodzaje obejścia przepisów wydanych w celu ścieśnienia i kontroli prawa koncesyonowanych wyszynków i handlów do sprzedaży trunków tylko we flaszkach o objętości co najmniej 0·35 upoważnionych, a przebiegłość szynkarzy i handlarzy wysila się ciągle na wynalezienie nowych sposobów wyłamania się z pod krępujących ich działanie prawnych ograniczeń, a przekroczenia mnożą się bezkarnie w sposób zatrważający.

Z tych tedy powodów komisya administracyjna uznając potrzebę zaradzenia złemu, wnosi —

Wysoki Sejm uchwalić raczy następujące rezolucye:

Zważywszy, że w moc ustawy z dnia 30. Grudnia 1875. Dz. ust. kr. Nr. 55 ex 1877. prawo propinacyi w całej swej wyłączności i rozciągłości na przeciąg lat 26 utrzymane zostało, a jako przynależność nieruchomości stanowi część integralną hipoteki dla wierzytelności na nich ubezpieczonych,

zważywszy, że sprzedawanie piwa zagranicznego dozwolone jest tylko za wykazaniem pochodzenia przez okazanie celnej bolety, a obejście dotyczących przepisów ułatwia sprzedaż piwa wątpliwego pochodzenia i jakości ze szkodą przemysłu wyrobu piwa krajowego,

zważywszy, że względy na moralność i ułatwienie kontroli policyjnej wymagają ścisłego przestrzegania i wykonywania przepisów moc obowiązującą mających,

zważywszy, że sprzedawanie i szynkowanie falsyfikatów pod mianem trunków słodzonych i piwa zagranicznego, częstokroć ingredyencyami zdrowiu szkodliwemi zaprawianych, najniekorzystniej wpływa na stan zdrowotny kraju naszego,

Sejm krajowy uchwala:

1. Wzywa się c. k. Rząd, by w myśl obowiązujących ustaw i rozporządzeń ku ubezpieczeniu prawa propinacyi wydanych, w celu zapobieżenia mnożącym się na szkodę tego prawa nadużyciom, polecił w drodze instrukcyi organom wykonawczym jak najściślejszą oględność przy udzielaniu koncesyj do prowadzenia wyszynku napojów słodzonych, oraz jak najdokładniejszą kontrolę tychże wyszynków i handlów, w szczególności zaś by polecił, ażeby władze ściśle badały stosunki, czy udzielenie takich koncesyj jest uzasadnione miejscową potrzebą i ażeby tam, gdzie zachodzą nadużycia, czy ze względów obejścia przepisów obowiązujących, czy też ze względu na moralność lub trudność kontroli policyjnej oraz względów sanitarnych, środki zaradcze według całej surowości obowiązujących przepisów przez dotyczącą władzę zastosowane zostały.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w wypadkach do jego wiadomości dochodzących o zaszłych na szkodę prawa propinacyi nadużyciach zażądał w drodze odpowiedniej od c. k. Rządu udzielenia skutecznej pomocy.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi Sejmu przedłożył odpowiednie wnioski, jeżeliby zbadanie stanu rzeczy okazało potrzebę innych środków zaradczych ku uchyleniu szkodliwych następstw zbytniego mnożenia się koncesyonowanych wyszynków i handlów z dozwoloną sprzedażą trunków.

Za przewodniczącego:
Sz. Koziebrodzki.

Sprawozdawca:
Z. Kozłowski.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alig. 169

Sprawozdanie

komisyi górniczej o petycyi krajowego Towarzystwa naftowego, domagającej się podwyższenia ceł ochronnych od produktów naftowych.

Wysoki Sejmie!

Krajowe Towarzystwo naftowe galicyjskie wywodząc w petycyi załączonej pod ·/. że już po wejściu w życie ustawy o podwyższeniu cła i zaprowadzeniu podatku od olejów mineralnych wybudowaną została kolej żelazna z Baku do Poti i przyszły do skutku ułatwienia żeglugi na Czarnem morzu i na Dunaju, w skutek czego koszta transportu nafty kaukazkiej do Wiednia spadły z 6 zł. na 4 zł. 50 ct. Co więcej, Towarzystwo twierdzi, iż obecnie wybudowane zostały w Ameryce statki umożliwiające transport nafty bez beczek przez co martwa waga, która wynosiła dotąd 20% całego transportu, odpadnie a koszta transportu nafty zamorskiej o piątą część zmniejszą się. Ponieważ zaś przy dzisiejszej już cenie destylowanej nafty galicyjskiej tylko 4 zł. 50 ct. pozostaje za cetnar metryczny ropy, przeto zachodzi obawa, iż dalsze obniżenie ceny nafty destylowanej, jakie skutkiem tej redukcyi kosztów transportu nastąpić musi, obniżyłoby cenę ropy do poziomu, przy którym jej wydobywanie opłacićby się nie mogło.

Ze względu na to niebezpieczeństwo, Towarzystwo naftowe domaga się zmiany obowiązującej obecnie ustawy cłowej w następujących kierunkach:

a) Cło od ropy ciężkiej, wymienionej w taryfie cłowej pod §. 119*a*, ma być podniesionem z 1 zł. 10 ct na 2 zł. 50 ct., a od ropy lekkiej, wymienionej w taryfie cłowej pod §. 119*b*, z 2 zł. na 3 zł. 50 ct. w złocie od 100 kil. netto a to ze względu na konkurencyę fabryk destylujących naftę z surowca kaukazkiego lub amerykańskiego ze szkodą produkcyi galicyjskiej i z uszczerbkiem dla Skarbu panstwa;

b) Cło od olejów ciężkich rafinowanych i półrafinowanych, oznaczonych w taryfie cłowej pod §. 121*a*, ma być podniesionem z 1 zł. 90 ct. na 5 zł. w złocie od 100 kil. netto, dla tego, że oleje odpadkowe tak zwane niebieskie i zielone nie mogą być przedmiotem importu a natomiast przeróbka tychże olejów na oleje smarowe winna doznać ochrony przed konkurencyą olejów smarowych rossyjskich, których import uniemożliwia rozwój tej ważnej gałęzi naszej

produkcyi naftowej, wszystkie zaś ciężkie oleje czyto niebieskie lub zielone, czy też przerobione na smarowe winny być w jednakowej wysokości oclone, dla zapobieżenia importowi falsyfikatów;

c) Na benzynę, ligroinę i t. p. lekkie oleje mineralne, dotąd wolne od cła, ma być nałożone cło w wysokości 3 zł. w złocie za 100 kilogr. netto, ponieważ produkta tego rodzaju otrzymywane przy destylacyi ropy krajowej, są w obec importu z zagranicy zupełnie nie do pozbycia, co się oczywiście przyczynia do zniżenia ceny surowca krajowego i pomnaża niebezpieczeństwo i tak już do przerobu ropy mineralnej przywiązane.

d) Cło od parafiny ma być podniesione do wysokości 6 zł. za 100 kilogr. netto, ponieważ import tego produktu z zagranicy zagraża w wysokim stopniu produkcyi wosku ziemnego i parafiny uzyskiwanej z ropy krajowej, co uzasadnia również potrzebę odpowiedniego podniesienia cła od łusek parfinowych;

e) Cło od ropy rumuńskiej ma być zrównanem z cłem od ropy wszelkiej innej proweniencyi, ponieważ produkcya rumuńska może, przy użyciu skuteczniejszych środków rozwoju, stać się groźną dla produkcyi krajowej, a zwłaszcza zachodzi niebezpieczeństwo, iżby ropa rossyjska nie wchodziła z zagranicy jako rumuńska, czego się wydarzały wypadki.

Komisya górnicza, przystępując do ocenienia powyżej streszczonej petycyi, uważa za stosowne zwrócić uwagę Wysokiej Izby na to, iż postanowienia taryfy cłowej z dn. 25. Maja 1882. (Dz. u. p. Nr. 47), których zmiany domaga się towarzystwo naftowe, są wierną reprodukcyą §. 1. ustawy z 26. Maja 1882. (Dz. u. p, Nr. 55) dotyczącej podwyższenia cła i zaprowadzenia podatku konsumcyjnego od olejów mineralnych.

W epoce, w której ustawa ta przyszła do skutku, przeważał jeszcze w Austryi system wolnego handlu, wedle którego zaprowadzenie nowych lub podwyższenie istniejących ceł tylko w celu pomnożenia dochodów państwowych i to przeważnie dla produktów obciążonych wewnętrznemi podatkami konsumcyjnemi jest dopuszczalnem, a cła z charakterem ochronnym jako pozostałość systemu protekcyjnego, stopniowo, w miarę wzrastania chronionych przez nie gałęzi przemysłu, zmniejszane, a w końcu zupełnie zniesione być powinny. Stojąc na tym gruncie, ustawa z 26. Maja 1882. (Dz. u. p. Nr. 55) nie miała bezpośrednio na celu ochronienia krajowej produkcyi olejów mineralnych od konkurencyi zagranicznej, lecz poprzestać musiała na takiem podwyższeniu ceł, jakie było niezbędnem, ażeby producenci krajowi, których równocześnie obciążyła wysokim podatkiem konsumcyjnym, nie stanęli w obec konkurencyi zagranicznej w warunkach mniej korzystnych, jak te, które dla nich stworzyła, również dla interesu fiskalnego a nie dla celów protekcyjnych, taryfa cłowa z 1878. roku. Jeżeli premja cłowa dla przemysłowców krajowych dystylujących ropę krajową podwyższoną została o kwotę, która wedle ówczesnej wysokości ażja wynosiła 82 ct. to podwyższenie to miało na celu zrównoważyć koszta i niedogodności, jakie dla nich z zaprowadzenia podatku konsumcyjnego wynikną. Dla przemysłowców krajowych dystylujących ropę zagraniczną premja cłowa nie została wcale podwyższoną. Tylko dla przemysłowców krajowych dystylujących ropę rumuńską zrobiony został wyjątek, zapewniający im takie same podwyższenie premji cłowej, jakie udzielonem zostało dystylatorom przerabiającym ropę krajową.

Wkrótce po uchwaleniu przez Izbę poselską ustawy z 26. Maja 1882. r. (Dz. u. p. Nr. 55) postać rzeczy zmieniła się stanowczo, gdyż Rząd, przedkładając do konstytucyjnego traktowania nowelę do taryfy cłowej, zawierającą długi poczet wysokich ceł o charakterze jawnie protekcyjnym na przedmioty produkowane w kraju, zerwał raptownie z systemem wolnego handlu a Rada państwa, uchwalając przedłożoną jej nowelę, poszła tym samym torem. Co więcej, nie ma wątpliwości, że się państwo austryacko-węgierskie na tej drodze nie zatrzyma, a wieści dochodzące ze wszech stron o przebiegu rokowań dotyczących odnowienia układu pomiędzy Austryą a Węgrami wskazują stanowczo na cały szereg produktów przemysłowych, które doznać mają ochrony od konkurencyi zagranicznej przez zaprowadzenie a względnie podwyższenie ceł

protekcyjnych. Można być w zasadzie przeciwnikiem tego systemu, ale nie można wątpić, że skoro system ten znajduje zastosowanie do rozlicznych gałęzi przemysłu powinien je znaleść także do przemysłu naftowego, który w większej mierze niż wiele innych na pieczę i ochronę zasługuje.

Otóż wychodząc z protekcyjnego stanowiska musi się uznać koniecznie, iż z ceł zaprowadzonych na oleje mineralne jedynie w celu kompensowania dystylatorom krajowym podatku konsumcyjnego, niektóre nie są dość wysokie na to aby zarazem służyć mogły jako taka ochrona dla krajowego przemysłu, jaka mu się wedle systemu protekcyjnego należy. Podczas kiedy dystylator przerabiający surowiec krajowy lub zagraniczny korzysta z premji cłowej, która nietylko ze stanowiska fiskalnego ale nawet ze stanowiska protekcyjnego za dostateczną poczytana być może — producent surowej ropy jest w niekorzystnem położeniu, mając bowiem produkt, którego produkcya nie daje się dowolnie ograniczyć a zapas przez czas dłuższy bez wysokich stosunkowo kosztów przechować, musi sprzedać takowy, bez względu na cenę, która spada w miarę jak rośnie import surowcu zagranicznego, dzięki ułatwieniom transportowym jakich doznaje.

Ztąd pochodzi to zdumiewające na pierwszy rzut oka zjawisko, że, podczas gdy dystylarnie przerabiające ropę zagraniczną do znakomitego dochodzą rozwoju, a dystylarnie poprzestające na przeróbce ropy krajowej dość dobre robią interesa — właściciele kopalń naftowych zagrożeni są zgubą przez bezustanną zniżkę ceny surowca, która stoi obecnie już na poziomie, poniżej którego nietylko odbudowa nowych, ale nawet dalsze wyzyskiwanie istniejących już kopalń stanie się niemożliwem.

Wychodząc tedy ze stanowiska protekcyjnego, trzeba ochronić od konkurencyi zagranicznej przedewszystkiem właścicieli kopalń. W tym celu podnieść należy w pierwszym rzędzie cło od ropy ciężkiej (taryfa cłowa §. 119 *a*) i od ropy lekkiej (§. 119 *b*), których import bezpośrednio na cenę surowca krajowego działa. Pośrednio wprawdzie ale skutecznie przyczyniłoby się do podtrzymania ceny surowca podwyższenie cła na ciężkie oleje pozostające po dystylacyi (taryfa cłowa §. 121 *a*) oraz zaprowadzenie cła na wolne dotąd od cła oleje lekkie otrzymywane przy dystylacyi, ponieważ niemożliwość zużytkowania tych pobocznych produktów dystylacyi zniewala dystylatora nie brać ich w rachubę przy obrachowaniu ceny jaką zapłacić może za surowiec. Zrównanie cła od ropy rumuńskiej z cłem od ropy innych proweniencyi byłoby pożądanem nie dla tego aby wpłynąć mogło bezpośrednio lub pośrednio na cenę ropy krajowej, lecz dla tego, że ustały powody tego wyjątkowego traktowania ropy rumuńskiej któreby się istotnie stać mogło niebezpiecznem, gdyby się tą drogą wkradać zaczęła ropa rossyjska. Podwyższenie cła od parafiny i łusek parafinowych okazało się niezbędnie potrzebnem ze względu na ogromną zniżkę ceny tych produktów spowodowaną importem z zagranicy i konieczność ochronienia dotkniętej tem gałęzi przemysłu, która nie dawno jeszcze w kwitnącym była stanie.

Życzenie Wysokiego Sejmu względem podniesienia ceł od olejów mineralnych a zwłaszcza od surowych odpowiadać będzie niezawodnie widokom i usiłowaniom c. k. Rządu, pomijając już bowiem bezpośrednią korzyść jaką Skarb państwa odniesie z podwyższenia tych ceł, któremu nie będzie, wedle dotychczasowego doświadczenia, towarzyszyć ścieśnienie konsumcyi wewnętrznej, nie wątpliwą jest rzeczą, że Skarb państwa w najwyższej mierze interesowanym jest w tem, ażeby niepomierny wzrost importu nisko oclonych olejów surowych nie spowodował ścieśnienia importu wysoko oclonych olejów świetlanych. Wykazy cłowe ostatnich lat wskazują na wzrost dość szybki importu olejów surowych, a równomierne zmniejszanie się importu olejów dystylowanych, objawowi zaś temu towarzyszy niepokojące spadanie dochodu z ceł od olejów mineralnych, niedostatecznie kompensowane podnoszeniem się dochodu z podatku konsumcyjnego.

Dla wyłuszczonych powyżej przyczyn komisya górnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę kraj. Towarzystwa naftowego galicyjskiego udziela się c. k. Rządowi z gorącem wezwaniem, ażeby przy odnowieniu układu cłowo-handlowego z Węgrami uzyskał podwyższenie istniejących i zaprowadzenie nowych ceł od olejów mineralnych i produktów żywicznych w cyfrach odpowiadających przedstawionym w petycyi istotnym potrzebom przemysłu naftowego i wyrażonym w takowej uzasadnionym żądaniom.

Lwów, 16. Stycznia 1886. r.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Chamiec.

Do L. Sejm. 1.118.

l. 19.

Gorlice dnia 9. Stycznia 1886 r.

Wysoki Sejmie!

Ochrona i zdolność rozwoju każdego przemysłu zawisłe są od warunków naturalnych i sztucznie utworzonych. Do rzędu pierwszych należy przedewszystkiem bogactwo przyrody, miara oddalenia miejsca produkcyi od miejsca konsumcyi, organizacya środków magazynowych i transportowych, koszt przewozu, organizacya zbytu produktu na miejscach konsumcyi itp., — do rzędu drugich należą cła ochronne, zaprowadzone w ostatnich czasach we wszystkich państwach Europy.

Dla przemysłowca krajowego, mającego podjąć konkurencyę z produktem zagranicznym, decydującą jest suma tych wszystkich czynników i obojętną jest rzeczą, czyli jeden lub drugi czynnik ulegnie zmianie, byleby suma ich w rezultacie została niezmienioną.

Jaką była ochrona sztuczna naszego przemysłu naftowego, stworzona przez ustawę o cle i podatku konsumcyjnym w chwili, kiedy ustawa ta była wydaną, a jak się przedstawia w chwili obecnej po latach zaledwie trzech, będziemy się starali wykazać następującem porównaniem.

Przy ustanowieniu cyfer cła od produktów naftowych i cyfry podatku konsumcyjnego zamierzała ustawa obok przysporzenia dochodów skarbowi Państwa stworzyć premię dla przemysłu krajowego, któraby zapewniła jego egzystencyę a może i silniejszy rozwój, a tę premię stanowiła różnica pomiędzy cłem i podatkiem w kwocie 5 zł. 10 ct. w. a.

Konkurowała naówczas z produktem naszym głównie nafta amerykańska; — konkurencyi ze strony sąsiedniej Rumunii nie brano w rachubę z powodu, iż jej produkcya nie była jeszcze należycie rozwiniętą a to po większej części z przyczyny pewnych trudności przy wydobywaniu ropy, — bogate zaś kopalnie ropy w Baku przedstawiały się podówczas jako nadzwyczaj odległe, zwłaszcza, iż nie była jeszcze wybudowaną kolej z Baku do Poti nad Morzem Czarnem a transporta odbywały się tylko w porze letniej na rzece Wołdze w kierunku północnym a od niej dopiero kolejami, zatem drogami długiemi i stosunkowo znaczniejszym kosztem, tak, iż produkt rossyjski sprzedawanym być musiał po cenach równających się cenom nafty dominującej — amerykańskiej.

Z chwilą otwarcia wymienionej kolei zniżyły się znacznie koszta transportu nafty bakuńskiej i odtąd wywiązała się zacięta walka konkurencyjna pomiędzy obydwoma olbrzymami przemysłowymi, która powoduje ciągle obniżenie cen produktów naftowych na targach tutejszych tak, iż z trudnością będzie oznaczyć granicę, jak dalece cena produktu jeszcze obniżoną być może, jeżeli się weźmie na uwagę dalsze czynniki, które na obniżenie cen wpływają i nadal wpływać mają.

W ostatnich kilku miesiącach nastąpiły takie bezprzykładne obniżenia kosztów transportu produktów naftowych kaukazkich, iż całkowite koszta transportu z Baku do Wiednia, które niedawno jeszcze wynosiły 6 zł. od cetnara metrycznego, już do czasu świeżo zawartej konwencyi przez rossyjskie koleje południowe z rossyjskiem towarzystwem żeglugi parowej na Czarnem morzu nie wynoszą więcej nad 4 zł. 50 ct., a prawdopodobnie przez dalsze refakcye,

bonifikacye i premie zniżą się nawet do 4 zł. W równym też stopniu zmniejszają się coraz bardziej koszta transportu destylatu a z nim także i tak zwanego surowca amerykańskiego, który to ostatni sprowadzanym bywa w znaczniejszych ilościach do destylarni nafty we Fiume. Przez wybudowanie bowiem parowców cysternowych do przewożenia nafty, wykonanych podług wzoru dwóch okrętów tego rodzaju przybyłych w miesiącu październiku r. z. z Ameryki do Londynu i Bremy, w niedalekiej przyszłości koszta transportu amerykańskich produktów naftowych obniżą się jeszcze bardziej, ile że przewożenie baryłek z Ameryki do Europy przy tej nowej konstrukcyi parowców zupełnie odpadnie, a co przedstawia około 20% wagi brutto.

Już obecnie, w sezonie największego popytu, nabyć można destylat kaukazki we Wiedniu we większych ilościach po cenie 21·25 do 21·50 złr. za cetnar metryczny, to jest o 1 złr. niżej od teraźniejszej ceny nafty galicyjskiej w gatunku Standard. Fabryka fiumańska, która nawet przy obecnych warunkach prowadzi z bardzo znacznym zyskiem olbrzymie swe przedsiębiorstwo i pokrywa jedną trzecią część konsumcyi Monarchii austro-węgierskiej, będzie w obec tych nowych warunków transportowych w stanie zredukować wysokość dotychczasowych zysków i rzucić na targi naftę amerykańską w cenie nawet o 2 zł. niższej od teraźniejszej t. j. po 20 zł. 50 ct. loco Wiedeń i obniżyć cenę cięższej gatunkowo nafty galicyjskiej do 19 zł. 75 ct. od metr. cetnara. Tym sposobem będzie destylarnia nafty w Fiume w stanie po odpowiednem jej powiększeniu, w obecnej chwili się dokonywującem, nie tylko pokonać konkurencyę galicyjską ale nawet i kaukazką i skoncentrować cały handel naftowy a zatem i podatek konsumcyjny w monarchii węgierskiej z uszczerbkiem dla skarbu cislitawskiego i z ruiną przemysłu galicyjskiego.

Do niedawna sprzedawano galicyjską naftę Standard we Wiedniu po 22 do 22 zł. 50 ct. za cetnar metryczny: cenie tej odpowiada wartość mniej więcej 4 zł. 50 ct. za cetnar ropy w kopalniach. Jeśli uwzględnimy, że cena ta jeszcze przed dziesięciu laty w Ameryce przy warunkach nadzwyczaj sprzyjających uważaną była za naturalną, jakkolwiek Ameryka już naówczas posiadała nadzwyczaj umiejętną i zupełną organizacyę przemysłu, o jakiej jeszcze dzisiaj w Galicyi, dla braku potrzebnych kapitałów marzyć nie można, — jakkolwiek przy poziomych i miękkich pokładach tamtejszych obszarów naftowych zgłębienie każdego szybu kosztowało zaledwie połowę tego, co kosztuje nawet najbardziej wzorowo i sumiennie wykonane wiercenie w naszych stromo nachylonych i niestałych pokładach; — jakkolwiek wreszcie już wtenczas pojawiały się w Ameryce często szyby wydające po kilkaset lub kilka tysięcy baryłek ropy dziennie, o jakich w Galicyi dotychczas niesłyszano, — to nie ulega wątpliwości, iż nasz przemysł naftowy nie będzie mógł dalej istnieć przy jakiemkolwiek obniżeniu ceny poniżej tej, która w Ameryce przed 10 laty uważaną była za naturalną. Przy cenie 19 zł. 75 ct., za którąby nafta galicyjska we Wiedniu sprzedawaną być musiała, ażeby zrównoważyć konkurencyę fiumańską, musiałaby cena ropy galicyjskiej obniżyć się do 3 zł. 30 ct. od cetnara metrycznego, t. j. o 1 zł. 20 ct. poniżej ceny terazniejszej, zatem do granicy tak niskiej, iżby dalsza eksploatacya opłacić się nie mogła.

W obec tego, iż cena 8 zł., jaką ropa galicyjska posiadała przed ustawą o cle i podatku konsumcyjnym od nafty z dnia 26. maja 1882 r. za cetnar metryczny, spadła w obecnej chwili prawie do połowy a nawet wcale prawdopodobnie obniży się do 3 zł, 30 ct., wymaga produkcya naszego surowca nowej ochrony w dwóch kierunkach, t. j. znacznego obniżenia taryf kolejowych z jednej strony a niezbędnego podwyższenia cła ochronnego z drugiej strony.

Potrzebę i miarę zniżenia kosztów transportowych uzasadniło krajowe towarzystwo naftowe w osobnej petycyi do Wysokiego Sejmu wniesionej, — co do cła zaś ośmielamy się przedłożyć Wysokiemu Sejmowi propozycyę do zmian, które nie powetują wprawdzie strat już dotąd poniesionych, lecz zapobiegną przynajmniej częściowo dalszej zniżce cen produktów naftowych

Nasze propozycye, dotyczące zmiany taryfy cłowej, streszczają się jak następuje:

1) Cło na produkt surowy (ropę) bez różnicy pochodzenia należy podnieść z 1 zł. 10 ct. na 2 zł. 50 ct., a z 2 zł. na 3 zł. 50 ct. w złocie, przy równoczesnem podwyższeniu ciężaru gatunk. z 830′ na 850 przy 12° R. Gdyby atoli ulgi transportowe dla produktów krajowych miały być jeszcze w szerszej mierze uzyskanemi, w takim razie podwyższenie cła dotychczasowego na 2 zł. 10 ct., a względnie 2 zł. 80 ct. w złocie, byłoby wystarczającem. Ze względu jednak, iż ewentualność ta nie może być naprzód na pewne przewidzianą, Towarzystwo naftowe musi upraszać o podwyższenie cła do tej wysokości, jaka w obecnych stosunkach jest wskazaną. Rozumie się zaś samo przez się, iż pod nazwą surowca (ropy) rozumiemy i rozumieć chcemy surowiec naturalny, iż wszelkie mięszaniny destylatu z ropą lub ciężkiemi olejami pod żadnym warunkiem jako surowe w granice Państwa wpuszczonemi nie będą, ileże w takim razie żaden rzetelny przemysł istnieć by nie mógł, a nadto doznawałby skarb państwa uszczerbku w dochodach, wynagradzając fałszerzy za karygodne obejście ustawy własnym swym ubytkiem, jak to już w odnośnej petycyi do Wysokiego Sejmu wniesionej uzasadniono.

2) Cło na oleje ciężkie, objęte §. 121 *a* taryfy cłowej, należy podnieść z 1 zł. 90 ct. na 5 zł. w złocie, przy równoczesnem podniesieniu ciężaru gat. na 880° przy 12° R.

Dla uzasadnienia konieczności podwyższenia cła od olejów ciężkich, rafinowanych i na wpół oczyszczonych, winniśmy nadmienić, iż oleje te wyrabiane z ciężkich olejów (niebieskiego i zielonego) zastąpiły niemal powszechnie dotychczas używany roślinny olej smarowy i stanowią z tego powodu nader ważną i ożywioną gałęź przemysłu i handlu. Ciężkie oleje rossyjskie, zawarte w ropie w większym od innych stosunku, rzucone na targi w wielkich masach i po niskich cenach przyczyniły się głównie do upadku tej gałęzi przemysłu w Austro-Węgrzech w skutek czego wartość ciężkich olejów, zyskiwanych przy destylacyi ropy, a tem samem i krajowego surowca obniżyła się o jakie 30% dawniejszej ceny. Konkurencya zagraniczna jest więc i w tym kierunku dla produkcyi krajowej coraz to groźniejszą i tylko podniesienie cła na oleje mineralne tego rodzaju dalszemu złemu skutecznie zapobiedz jest w stanie.

O ile nam wiadomo, miała wprawdzie ankieta, powołana przez JEkscel. Pana Ministra skarbu, oświadczyć się za podziałem tych olejów na dwie kategorye, a to na oleje ciemne z cyfrą cła w kwocie dotychczasowej 1 zł. 90 ct. w złocie za 100 kilogramów i na oleje jasne, żółte lub czerwone z cłem 5 zł. za 100 kilogramów, naszem zdaniem atoli podział taki może dać sposobność do obejścia ustawy, albowiem nader trudno orzec stanowczo, czy olej ciemnozielony lub brunatnawy z refleksem czerwonym do pierwszej lub drugiej kategoryi ma być zaliczonym, a nadto sama barwa oleju nie daje miary do ocenienia jego własności jako smarowego, oraz do podporządkowania do niższej lub wyższej skali taryfy cłowej. Zresztą oleje tak zwane niebieskie i zielone, nie są przedmiotem importu zagranicznego.

3) Należy zaprowadzić cło na benzynę, ligroinę itp. lekkie oleje mineralne, objęte uwagą 3cią taryfy cłowej, w kwocie 3 złr. w złocie za 100 kilogramów netto.

Tak samo jak olej ciężki, zawarty w ropie, przez spadek swej ceny targowej przyczynił się znacznie do obniżenia ceny surowca, podobnie też a nawet jeszcze w większym stopniu zmniejszona wartość benzyny, ligroiny i t. p. lekkich olejów wpłynęła na obniżenie ceny surowca w kraju; pochodzi to głównie ztąd, iż benzyna ma tylko bardzo ograniczone zastosowanie do celów technicznych, a mianowicie jako środek rozpuszczający i wyciągowy. Ponieważ zbyt benzyny, która pozostaje z destylacyi ropy, stał się przy napływie obcego produktu prawie niemożliwym, przeto też zalegają tysiące cetnarów benzyny magazyny lub dziedzińce fabryk krajowych, pomnażając niebezpieczeństwo już i tak do przerobu ropy przywiązane.

Zauważyć jeszcze należy, iż gałęzie przemysłu, mające z benzyną do czynienia, nie uczują wcale różnicy w cenie, która to różnica była w czasie zaprowadzenia ustawy wyższą od proponowanej przez nas obecnie we formie cła ochronnego.

4) Konkurencya zagraniczna dotyka nietylko olejów mineralnych, objętych ustawą o cle i podatku konsumcyjnym od nafty, ale zarówno parafiny i łusek parafinowych (amerikanische und schottische Paraffinschuppen). Import tychże zagraża w wysokim stopniu naszej produkcyi wosku ziemnego i parafiny, uzyskiwanej z ropy krajowej, co uzasadnia potrzebę podniesienia cła od parafiny.

5) Skoro w ciągu lat ostatnich upadła potrzeba oglądania się wyłącznie za ropą rumuńską, a fabryki węgierskie zaspakajają swoje potrzeby głównie ropą amerykańską i rossyjską, ustał tem samem powód wyjątkowej cyfry cła dla ropy rumuńskiej, zwłaszcza iż nadto pod nazwą ropy rumuńskiej może wchodzić do naszej Monarchii ropa rossyjska. Na dowód tego twierdzenia przytaczamy fakt, iż tą drogą ofiarowano ropę rossyjską do Galicyi, a nawet na próbę sprowadzono do Kołomyji cały wagon takowej za opłatą cła, przysługującego tylko wedle uwagi 2. taryfy cłowej ropie proweniencyi rumuńskiej. Nadto okazało się, iż produkt ten był mięszaniną, składającą się z 50% destylatu i 50% ciężkiej ropy.

Podnieść tu jeszcze należy, iż tak bliskiego nieprzyjaciela produkcya nasza w każdym razie obawiać się musi, ile że odkrywano w Rumunii po kilkakroć szyby nader obfite w ropę, a jakkolwiek w tej chwili skutkiem niedostatecznych środków technicznych produkcya nie została ustaloną, to jednak wykluczonem nie jest, iż produkcya rumuńska w krótkim czasie przybierze znaczne rozmiary, mogące zadać klęskę naszemu przemysłowi, jeżeli nasze Państwo nadal tamtejsze przedsiębiorstwa za pomocą wyjątkowych ustaw wspomagać będzie.

Z tych wszystkich powodów krajowe Towarzystwo naftowe zanosi prośbę, ażeby Wysoki Sejm raczył uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wyjednał podwyższenie ceł istniejących, i zaprowadzenie nowych od podatków naftowych, a to:

1) od ropy ciężkiej, której ciężar gatunkowy przy 12° R. przewyższa 850° (tar. cłowa §. 119, *a)* podwyższenie cła z 1 zł. 10 ct. na 2 zł. 50 ct. w złocie;

2) od ropy lekkiej, o ciężarze gat. 850° i mniejszym (tar. cłowa §. 119, *b)* podwyższenie cła z 2 zł. na 3 zł. 50 ct. w złocie;

3) od olejów ciężkich, destylowanych lub półdestylowanych, których ciężkość gat. wynosi więcej jak 880° (tar. cłowa §. 121, *a)* podwyższenia cła z 1 zł. 90 ct. na 5 zł. w złocie;

4) na benzynę, ligroinę itp. lekkie oleje mineralne, objęte uwagą 3. taryfy cłowej, zaprowadzenie cła w kwocie 3 zł. w złocie za 100 kilogramów wagi netto.

5) od parafiny, cerezyny i łusek parafinowych podwyższenie cła do 6 zł. w złocie;

6) zrównanie cła od ropy rumuńskiej z cłem od ropy innej proweniencyi.

Wydział krajowego Towarzystwa naftowego:

Prezes:
Gorayski.

Sekretarz:
Dr. Olszewski.

Ad 170

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego z petycyj Towarzystwa rolniczego krakowskiego, Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego i konferencyi handlowej odbytej podczas VII. Targu zbożowego we Lwowie w sprawie składów zbożowych.

Wysoki Sejmie!

Petycye Towarzystwa rolniczego krakowskiego, Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego i konferencyi handlowej, odbytej dnia 6. Października b. r. podczas tegorocznego VII międzynarodowego targu zbożowego we Lwowie w sprawie składów zbożowych, zostały przekazane komisyi gospodarstwa krajowego.

Zbadawszy doniosłą dla naszej produkcyi rolniczej i naszego handlu zbożowego sprawę utworzenia publicznych składów zbożowych (entrepôts) z prawem wydawania *listów składowych* (warrants) na podstawie rozporządzenia ministeryalnego z dnia 19. Czerwca 1866. takich, jakie już istnieją w Wiedniu, Peszcie, Tryeście, Insbrucku i t. d. oraz powyżej przytoczonych petycyi, komisya gospodarstwa krajowego po dokładnem zastanowieniu się doszła do przekonania, że założenie publicznych składów zbożowych w naszym kraju jest rzeczą odpowiednią i pożyteczną, a to z następujących powodów:

Sprawa składów zbożowych poruszoną była przez Izbę handlową lwowską w r. 1871., przez kupców lwowskich w r. 1872.

Następnie walne Zgromadzenie Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego uznawszy pożyteczność składów publicznych zbożowych we Lwowie dla ożywienia ruchu handlowego i dla rolnictwa, poleciło komitetowi swemu zająć się tą sprawą; komitet powołał Izbę przemysłowo-handlową do wspólnej pracy i tym sposobem utworzyła się komisya z *dziesięciu* członków, która zaprosiwszy na swe posiedzenie jednego członka Wydziału krajowego i jednego członka z grona Rady miejskiej lwowskiej, po przeprowadzeniu wspólnej narady, wystosowała petycyę do Sejmu następującej treści:

„Wysoki Sejm raczy przyjąć na kraj gwarancyę za oprocentowanie kapitału zakładowego, potrzebnego na wybudowanie składów zbożowych we *Lwowie* do wysokości 6.000 zł. w. a. rocznie.

Zarząd tychże składów wypadało wedle zdania Izby przemysłowo handlowej pozostawić *na razie* reprezentacyom Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Izby przemysłowo-handlowej, Wydziału krajowego i Rady miejskiej stołecznego m. Lwowa. Do tej petycyi załączono rozprawę pro-

fesora Dr. Tadeusza Pilata zawierającą obszernie wyłuszczone motywa, przemawiające za wprowadzeniem u nas w życie ważnej i pożądanej Instytucyi publicznych składów zbożowych, z prawem wydawania warrantów.

Petycya ta została załatwioną na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 24. Kwietnia 1876. następującą uchwałą:

„Petycyę przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy«.

W skutek powyższego polecenia zażądał Wydział krajowy, aby komisya składów zbożowych, od której wyszła powyższa petycya, przeprowadziła rokowania z Reprezentacyą miasta Lwowa i przedłożyła szczegółowy projekt urządzenia składów zbożowych we Lwowie, oraz wskazała źródło, z którego na podstawie gwarancyi procentów ze strony kraju i miasta Lwowa fundusze na ten cel uzyskać by można. Aby wezwaniu powyższemu Wydziału krajowego zadość uczynić, wystosowane zostało pismo do Reprezentacyi stołecznego miasta Lwowa w tym przedmiocie; na odezwę tę jednakże odpowiedź pomimo dwukrotnego ponaglenia ze strony Wydziału krajowego do tej chwili nie nadeszła a z tego powodu dalszych czynności przedsiębrać nie było można. Z powyższego zestawienia toku sprawy wynika, że oddawna już odczuto potrzebę utworzenia publicznych składów zbożowych, aby upadający handel produktami rolniczymi podźwignąć i wprowadzić na regularne tory, tym sposobem uchylić nie małe straty dotychczas przez naszych rolników ponoszone, a kupców zachęcić i przyzwyczaić do realniejszych transakcyj. Składy zbożowe użyczyłyby handlowi zbożowemu u nas pewnej podstawy i dozwoliły mu oprzeć się o grunt realny; dotąd bowiem przeważający u nas zwyczaj sprzedawania ziemiopłodów na próbki, lub też przedwczesnie naprzód, nie może zachęcać kupców zagranicznych do zawiązywania z nami stosunków handlowych i zwracania uwagi na nasz targ zbożowy. Skoro nie znajdują tutaj większych ilości towaru jednolitego, rzeczywistego, zgromadzonego razem i na wywóz przygotowanego, nic dziwnego, że z zakupnem zwracają się tam, gdzie właśnie te dla nich pożądane warunki istnieją. Zaradzi temu utworzenie u nas takich, jakie zaprowadzone są gdzie indziej, składów zbożowych, bo zwróci ku nam popyt zagraniczny, szukający dzisiaj dogodniejszych dla siebie warunków tam mianowicie, gdzie postarano się dawniej już o wprowadzenie w życie urządzeń ułatwiających i przyciągających prądy handlowe, a w tym kierunku składy zbożowe okazały się jednym z najskuteczniejszych środków. Sprawa ta była też obszernie rozbierana na zwołanej przez Wysokie c. k. Namiestnictwo ankiecie w Marcu r. 1879. pod przewodnictwem J. E. ówczesnego Namiestnika Alfreda hr. Potockiego, a i ta ankieta również ważność i pożyteczność utworzenia składów zbożowych we Lwowie zasadniczo uznała i za ich urządzeniem się oświadczyła.

Scentralizowanie handlu zbożowego w obecnych zwłaszcza stosunkach jest nieodzowną potrzebą dla utrzymania konkurencyi z innymi krajami, gdzie składy zbożowe bądź prywatne, bądź publiczne już od dawna z pożytkiem są wprowadzone i przysparzają znaczne korzyści produkcyi rolniczej, zapewniając jej pomyślniejszy odbyt ziemiopłodów. Jeżeli już dawniej składy takowe mogły być potrzebne, to w obecnej chwili sprawa ta staje się tem bardziej ważną i nagłą; jeżeli nie możemy lub nie umiemy wyprzedzać innych krajów w tem, co jest dobre i użyteczne, to przynajmniej musimy starać się dotrzymać im kroku na drodze postępu, inaczej nieochybnie będziemy pominięci i przejdą nad naszemi interesami do porządku dziennego.

Nader ważną jest rzeczą, ażeby warranty składów tutejszych były lombardowane także w Banku Austro-Węgierskim. Ułatwiłoby to w wysokim stopniu rozwój handlowy i o wiele pomyślniejszą przyszłość zapewniło naszym składom zbożowym. Zważyć należy, że dla właścicieli złożonego na składzie zboża, ponoszących koszta magazynowania, wielce pożądaną będzie rzeczą otrzymać na swe warranty tańszy niż gdzie indziej kredyt w Banku Austro-Węgierskim.

Wykazawszy pożyteczność i potrzebę utworzenia u nas składów zbożowych i wyjednania jak najtańszego kredytu na warranty w Banku Austro-Węgierskim, wypada nam zastanowić się pokrótce nad sposobem wprowadzenia w życie tychże składów. Skoro dotąd ani Reprezentacya miasta

Lwowa, ani żadna inna z Instytucyi w tej sprawie interesowanych niewidziała możności zajęcia się ich utworzeniem na własną rękę a wskazane powyżej rokowania w tym celu nie doprowadziły do pożądanego skutku, jedyną drogą jest wprowadzenie w życie publicznych składów zbożowych za pośrednictwem Banku krajowego przy materyalnej pomocy tej gminy, gdzie składy zbożowe mają być założone.

Opierając się na wyłuszczonych powyżej powodach, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wszedł w rokowania z Bankiem krajowym i przedsięwziął co należy celem wprowadzenia jak najrychlej w życie publicznych składów (entrepôts) z prawem wydawania listów składowych (warrants) na podstawie rozporządzenia ministeryalnego z dnia 19. Czerwca 1866. (Dziennik ustaw państwa Nr. 86). W razie potrzeby zasiłku z funduszów krajowych lub gwarancyi ze strony kraju, przedłoży Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi odpowiednie wnioski.

(*b* Poleca Wydziałowi krajowemu, aby tenże poczynił starania u Wysokiego c. k. Rządu, iżby przy przyszłym układzie z Bankiem Austro-Węgierskim zastrzeżone zostało prawo lombardowania warrantów publicznych składów zbożowych.

Przewodniczący:

Wodzicki.

Sprawozdawca:

Augustynowicz.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Alt. 177

Sprawozdanie

komisyi bankowej o Banku krajowym.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 16. Października 1884. polecił Sejm Wydziałowi krajowemu, żeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt do zmiany statutów Banku krajowego, projekt rozszerzający prawa i zakres działania Rady nadzorczej przy wymiarze, przyznawaniu i udzielaniu pożyczek hipotecznych, tudzież zawierający postanowienia co do składu i sposobu wyboru Rady nadzorczej.

Gdyby Wydział krajowy był się trzymał dosłownego brzmienia tej uchwały, to ów projekt do zmiany statutu bankowego byłby obecnie dopiero przedmiotem dyskusyi w Sejmie i w najlepszym razie dopiero w połowie roku 1886., po uzyskaniu przyzwolenia ze strony c. k. Rządu, mógłby otrzymać moc obowiązującą. Wydział krajowy, pragnąc aby intencyom Sejmu, wyrażonym w powyższej uchwale, jak najprędzej stało się zadość, niezwłocznie po zamknięciu Sejmu zajął się tą sprawą i postanowieniem z dnia 16. Grudnia 1884. wprowadził zgodnie z wnioskami Rady nadzorczej zmiany w regulaminie Banku, które rozszerzyły zakres działania Rady nadzorczej w myśl uchwały sejmowej i w myśl sprawozdania komisyi bankowej, a nadto zobowiązały Radę Nadzorczą do odbywania posiedzeń przynajmniej raz w każdym miesiącu.

Wydział krajowy, postanawiając rzeczone zmiany regulaminowe, poszedł nieco dalej nawet w kierunku przez Sejm wskazanym, niż był zamiar Sejmu wypowiedziany w owej uchwale. Wydział krajowy nadał bowiem prezesowi Rady nadzorczej prawo wglądania we wszystkie czynności bankowe, a więc nietylko w owe czynności, które są wyliczone w §. 70. statutu, nadał temuż prezesowi prawo do brania udziału w posiedzeniach Dyrekcyi i zobowiązał go do zdawania sprawy Radzie nadzorczej o wszystkich swoich spostrzeżeniach. Bez szkodliwego zahamowania działalności Banku zakres działania Rady nadzorczej niemógłby być jeszcze więcej rozszerzonym. Pomimo więc, iż forma wskazana uchwałą sejmową z dnia 16. Października 1884. nie została załatwioną, to jest, iż rozszerzenie uprawnienia Rady nadzorczej nastąpiło nie na drodze zmiany statutu, lecz na drodze zmiany regulaminu, to jednak przyznać należy, iż co do treści intencyom Wysokiego Sejmu w tym kierunku w zupełności stało się zadość. Zmian co do składu i wyboru Rady nadzorczej nie mógł Wydział krajowy przeprowadzić za pomocą postanowień regulaminowych, bo to nie leży w zakresie jego kompetencyi.

Niepoprzestając na faktycznem wprowadzeniu w życie głównej myśli, wyrażonej w uchwale sejmowej, Wydział krajowy pragnąc także co do formy zastosować się do brzmienia tej uchwały, polecił Dyrekcyi Banku krajowego, żeby mu w tym przedmiocie wnioski swoje przedstawiła. Otrzymawszy takie polecenie Dyrekcya odniosła się do Rady nadzorczej, a ta uchwaliła dnia 5. Lipca 1885. wnieść do Wydziału przedstawienie tej treści, iż nowa redakcya statutu stanie się rzeczą konieczną w r. 1887. już ze względu na to, że wówczas będzie się kończył pierwszy period emisyi obligacyi komunalnych, iż przy tej sposobności będzie można wprowadzić do statutu wszelkie zmiany, jakie w owym czasie będą wskazane doświadczeniem dłuższem, bo blizko czteroletniem, że jednak na teraz należałoby wstrzymać się od wprowadzania zmian a to ze względu na rozwój młodej instytucyi, dla której coroczne przerabianie statutu, dopiero co uchwalonego, nie byłoby pożytecznem. Przedstawieniu temu nie można odmówić słuszności, zwłaszcza gdy co do rzeczy głównej zmiana statutu nie jest na teraz konieczną, gdy za pomocą zmiany regulaminu stało się zadość woli Sejmu, a za rok będzie sposobność do spełnienia intencyi Sejmu także co do formy.

W myśl tego przedstawienia Rady nadzorczej Wydział krajowy nie przedstawia projektu do zmiany statutu Banku.

W dalszym ciągu swego sprawozdania Wydział krajowy wylicza czynności organizacyjne, dokonane w czasie, tem sprawozdaniem objętym. Między temi najważniejszem było wydanie etatu urzędników i sług bankowych, oraz przepisów porządku służbowego.

Na podstawie etatu było ku końcowi roku 1885. obsadzonych posad urzędowych 25, a służbowych 7. Płace urzędników wynosiły 26.420 zł., płace sług 3.240 zł. Łącznie więc wynosiły płace roczne, oprócz płacy trzech dyrektorów, 29.660 zł. Dyety członków Rady nadzorczej podwyższone zostały z 5 zł. na 10 zł. Organów pomocniczych, zatwierdzonych przez Wydział krajowy, było w całym kraju 48. Są to kasy oszczędności, Towarzystwa zaliczkowe i t. p.

Nakoniec przedkłada Wydział krajowy zamknięcie rachunków Banku krajowego za czas od rozpoczęcia czynności Banku, to jest od 1. Lipca 1883 do końca r. 1884., oraz bilans z dnia 31. Grudnia 1884.

Na pierwszy rzut oka mogłoby się wydawać ponętnem krytyczne ocenienie dotychczasowej działalności Banku, której rezultaty znalazły wyraz w tych dwóch dokumentach. Komisya wszelako jest zdania, iż szczegółowy rozbiór tej działalności, o ileby oczywiste usterki nie dały do tego powodu, byłby jeszcze przedwczesnym.

Instytucya tego rodzaju w pierwszych kilkunastu miesiącach swego istnienia nie może rozwinąć silnej i skutecznej inicyatywy. W tym pierwszym okresie bytu rola jej musi raczej być bierną, ona musi przyjmować interesa, jakie się do niej zgłaszają, a dopiero wyrobiwszy sobie obszerną klientelę i wziętość, może pomyśleć o wywoływaniu i tworzeniu interesów z własnej inicyatywy.

W przeciągu pierwszych ośmnastu miesięcy wynosił obrót kasowy 87,745.549 zł. dochód brutto 111.191 zł. Wydatek włącznie z odpisaniem strat (1.627 zł.) i amortyzacyą ruchomości (970 zł.) wynosił 85.124 zł. Czysty zysk w ilości 26.067 zł. został rozdzielony według klucza ustanowionego w §. 62. statutu i złożono z niego na kapitał zakładowy 40% t. j. 10.427 zł. na fundusz rezerwowy 30% t. j. 7.820 zł., i na specyalną rezerwę dla pożyczek komunalnych 30% t. j. 7.820 zł. Cała rezerwa oddziału komunalnego wynosiła według bilansu 20.395 zł. a wartość imienna będących w obiegu obligacyj komunalnych wynosiła dnia 31. Grudnia 1884 kwotę 683.100 zł.

W obec powołania Banku krajowego, jakie Sejm uchwałami swemi dość wyraźnie nakreślił, cyfra czystego zysku gra podrzędną rolę. Bank, którego zadaniem jest dostarczanie kredytu tańszego od banków prywatnych i obniżania tym sposobem stopy procentowej, w kraju praktykowanej, bank powołany do dostarczania kredytu rozdrobnionego do minimalnych kwot

w swym dziale hipotecznym, bank, który jako zakład krajowy musi unikać interesów rezykownych, chociaż te właśnie częstokroć największe przynoszą zyski bank taki nie może wykazywać wielkich dochodów brutto. Wydatki zaś, które od tych dochodów potrącić należy, aby wydobyć cyfrę czystego zysku, w pierwszej epoce bytu takiej instytucyi muszą być wielkie w stosunku do obrotu interesów. Administracya musi być tak urządzoną, iżby mogła podołać rozwojowi zakresu choćby najpomyślniejszemu.

Komisya nie powtarza wszystkich cyfer, zestawionych z wzorową jasnością w przedłożonym bilansie i zamknięciu rachunków, i kończy swoje sprawozdanie wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy:

1. Przyjąć do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym;
2. udzielić Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. Lipca 1883. do 31. Grudnia 1884.

Lwów, dnia 12. Stycznia 1886. r.

Przewodniczący:
Adam Sapieha.

Sprawozdawca:
Smarzewski.

Alog 172

Sprawozdanie

komisyi edukacyjnej o petycyach do l. 281. i 587. wniesionych przez Wydział Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych i Towarzystwo politechniczne we Lwowie w sprawie reorganizacyi szkół realnych.

Wysoki Sejmie!

Petycye, do l. 281 i 587 wniesione, domagają się stosownej reorganizacyi szkół realnych a względnie średnich w ogóle w naszym kraju, w szczególności zaś przeprowadzenia w szkołach realnych wydanego przez Ministerstwo Oświecenia w dniu 24. kwietnia 1879 r. dla innych prowincyi Monarchii austryackiej normalnego planu lekcyjnego.

Pomieniony plan jest jedną z odmian, które przebywała w Austryi organizacya szkół realnych od r. 1850, kiedy to z dawniejszego dwuletniego kursu czwartej klasy szkół ludowych i klas przygotowawczych, pod nazwą szkół realnych z Akademiami technicznemi połączonych, utworzono ten nowy rodzaj szkół średnich. Według pierwotnego projektu z r. 1849. miała szkoła realna w zamierzonej wtenczas organizacyi podzielona na dwa stopnie, każdy o trzech rocznych kursach, t. j. na niższą i wyższą szkołę realną, prócz teoretycznego czyli tak zwanego „ogólnego“ oświecenia na zasadzie języków nowożytnych a głównie języka ojczystego, na zasadzie nauk przyrodniczych i rysunku jako przygotowania do pobierania wyższych nauk w Akademiach technicznych, podawać w osobnych kursach wiadomości z buchalteryi, technologii, towaroznawstwa, nauki o wekslach, cłach i monopoliach, jako przydatne w życiu praktycznem dla uczniów niższego stopnia, którzy po jego ukończeniu, zrzekając się dalszego zawodu naukowego, zamierzają zwrócić się wcześniej do zajęć praktycznych, wymagających przecie pewnego średniego wykształcenia. Wszakże rozkład lekcyj na tej organizacyi oparty, nie wszedł właściwie nigdy w wykonanie; owszem uległ już w r. 1851 niektórym zmianom, gdy przystąpiono po raz pierwszy do rzeczywistego zaprowadzania osnutych na tej myśli zakładów. Uchylono projekt dodatkowych kursów praktycznych w niższych szkołach realnych, a za to wcielono do planu kursów teoretycznych niektóre przedmioty praktycznej natury, jak budownictwo i naukę o cłach i wekslach, wprowadzono do klasy III. naukę chemii z niezwykle wielką liczbą tygodniowych lekcyj, w wyższych klasach wprowadzono do klasy IV. kaligrafią, do VI. naukę o machinach,

a w ogóle powiększono liczbę lekcyj rysunkowych. Przeto w znacznej części straciła szkoła realna cechę zakładu, mającego na celu ogólne teoretyczne wykształcenie, a przybrała w części cechę szkoły specyalnej, usposabiającej oraz do wyższych nauk technicznych.

Na zasadzie wydanego w tym duchu statutu uorganizowane zostały w naszym kraju niższa i wyższa szkoła realna we Lwowie, jakoteż niższe szkoły realne w Brodach, Śniatynie i Tarnopolu.

W powyższe zarysy ujęte urządzenie szkół realnych trwało przez szereg lat następnych, aż od r. 1863 coraz silniej w sferach pedagogicznych i rządowych poczęła występować dążność do przywrócenia im charakteru szkół ogólnego wykształcenia, ile możności bez przymieszek nauki specyalnej. Wydane w tym względzie d. 21. sierpnia r. 1867 do l. 3.877 rozporządzenie ministeryalne wyrugowało z planu lekcyjnego szkół realnych naukę o cłach i monopoliach, zamiast nauki o budownictwie pozostawiono tylko naukę konstrukcyi budowniczej w III. klasie, powiększono liczbę lekcyj geografii i historyi, tudzież historyi naturalnej w niższych klasach, a matematyki w wyższych, odwrotnie zmniejszono liczbę lekcyj chemii w klasie III. a rysunków geometrycznych w klasie I. i wolnoręcznych w klasie III.

Gdy w skutek ustawy zasadniczej o reprezentacyi państwa (§. 11. lit. *i.*) ustawodawstwo w sprawach szkolnictwa realnego i technicznego dostało się w udziale Sejmom krajowym, Reprezentacya naszego kraju uchwaliła w r. 1869 „Statut o urządzeniu szkół technicznych średnich w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,“ który starając się pogodzić kierunek wychowania humanitarny z realnym, obok nauki realnej i technicznej zaprowadził naukę języków nowożytnych, a przedewszystkiem niemieckiego i francuskiego, obok instrukcyi teoretycznej, kursa poboczne praktyczne. Aby uczniom niższych przynajmniej stopni umożliwić lub ułatwić w danym razie przejście do gimnazyum, pomieszczono język łaciński pomiędzy nadobowiązkowe przedmioty pierwszego, t. j. najniższego oddziału, będący za granicą częstokroć nawet obowiązkowym przedmiotem nauki szkół realnych. Ponieważ jednak projekt tego statutu zawierał szereg zasadniczych postanowień, różniących się znacznie od ówczesnego i teraźniejszego ustroju i stanowiska szkół realnych w innych prowincyach monarchii austryackiej, zdaje się, iż z tego głównie powodu nie otrzymał sankcyi Rządu; a nadto, według wyraźnego oświadczenia reskryptu ministeryalnego z d. 8. lipca 1870. l. 6211. ponieważ według przedłożonego projektu miałyby określone w nim wydatki opędzane być ze Skarbu Państwa z pominięciem konstytucyjnego udziału Rady Państwa, a przyznane było Radzie szkolnej krajowej prawo naczelnego kierownictwa średnich szkół technicznych, gdy tymczasem prawo to służy Państwu w myśl art. 17. ustawy zasadniczej o powszechnych prawach obywateli.

Reorganizacya galicyjskich szkół realnych odbyła się tedy na drodze administracyjnej. Ułożony na wzór programatów, wydanych już przedtem dla kilku krajów Przedlitawii, na podstawie ustaw krajowych program nauk zatwierdziło Ministerstwo oświecenia na mocy reskryptu z d. 24. lipca r. 1872 l. 4.536 dla szkół realnych galicyjskich prowizorycznie, t. j. na czas, dopokądby nie przyszła do skutku ich organizacya drogą właściwego ustawodawstwa. W tem zarządzono zamianę trzechletnich kursów niższych szkół realnych na czteroletnie a tem samem przemieniono sześcioklasowe szkoły realne na siedmioklasowe, a myśl ogólnego teoretycznego wykształcenia przeprowadzono jeszcze ściślej niż przedtem, usuwając w zupełności naukę konstrukcyi budowniczej z programu lekcyi, i zaprowadzając inne zmiany w ustroju naukowym do tego celu zmierzające. Wszakże z języków nowożytnych dla Galicyi prócz języka krajowego zatrzymano tylko niemiecki, zwiększając liczbę lekcyj na jego naukę przeznaczonych. Tą reorganizacyą objęta została także już szkoła realna krakowska, która utworzona z klas przygotowawczych tamecznego instytutu technicznego, otrzymała była w r. 1871 ustrój zastosowany w ogóle do wzorów szkół realnych w Austryi.

W r. 1879. ogłosiło Ministerstwo oświecenia normalny plan lekcyjny dla szkół realnych, który zmierzał do wyrównania różnicy między programatami w poszczególnych krajach, utrudniającej uczniom przechodzenie ze szkoły realnej jednego kraju do drugiego, co osobliwie tam jest ważne, gdzie pomniejsze kraje koronne lub tuż obok siebie położone, taką zmianę zakładu czynią częstszą. Ten nowy rozkład nauk w istocie rzeczy na tych samych jak poprzedni oparty zasadach, w tem jednak różni się od niego, że w kilku przedmiotach, jak w nauce geografii, chemii, rysunków tak geometrycznych jak wolnoręcznych, zmniejszając liczbę godzin wykładowych, zniża ją w ogóle do 202 na tydzień w całej szkole realnej, a nadto wprowadza naukę języków nowożytnych, jakoto francuskiego i angielskiego jako obowiązkowych przedmiotów nauki. Rada szkolna krajowa nie uważała za rzecz stósowną, wprowadzać nowych zmian w programie szkół realnych galicyjskich, zwłaszcza że już wtenczas widoczny był stopniowy ubytek uczniów w tych zakładach. Ministerstwo oświecenia przychyliło się do tego zapatrywania, zaczem poszło, że organizacya z r. 1872. została dotąd nietkniętą. (Porów. sprawozd. Rady szk. kr. II. str. 68). Liczbę 218 godzin wykładowych na tydzień w całej szkole realnej utrzymano nadal, jak była przedtem, a z języków nowożytnych prócz polskiego zachowano tylko język niemiecki, którego lekcye tygodniowo przewyższały liczbę godzin, przeznaczonych w innych szkołach austryackich na naukę języka francuskiego i angielskiego razem.

W r. 1880. Wysoki Sejm podjąwszy na nowo kwestyę reform wychowania w szkołach średnich, wydał d. 14. lipca r. 1880 uchwałę, którą wezwał Wydział krajowy „aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową i Komisyą wydelegowaną przez Akademię umiejętności w Krakowie wygotował wnioski, zmierzające do projektowania Wys. Rządowi takich zmian: *a)* w rozkładzie i środkach nauki gimnazyalnej; *b)* w urządzeniu egzaminów dojrzałości; *c)* w instrukcyach tyczących się dydaktycznego i pedagogicznego prowadzenia młodzieży, — któreby z zachowaniem całego zakresu nauki, przeznaczonej dla gimnazyów austryackich, Radzie szkolnej pożądaną reformę wychowania i nauczania umożliwiły".

Prócz tego uchwalił Wysoki Sejm rezolucyę, którą wezwał c. k. Rząd „aby w sprawie rozdziału nauki średniej na szkoły realne i gimnazya humanitarne i realne powziął postanowienia, umożliwiające wybór kierunku technicznego lub uniwersyteckiego po odbytej w szkołach średnich nauce".

Pierwsza z powyższych rezolucyi tyczyła się wyłącznie gimnazyów. W tym też duchu ułożone było „Sprawozdanie komisyi, wydelegowanej przez Akademię umiejętności w Krakowie", jakoteż sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o wdrożonych po części już przed uchwałą sejmową, a ogłoszonych drukiem w „Rozprawach i wnioskach Komisyi, powołanej przez tęż Radę szkolną krajową do zbadania sprawy reformy gimnazyów". Wnioski przez obie komisye poczynione nie doczekały się dotąd załatwienia.

Druga rezolucya dąży do możliwego zrównania zadań dydaktycznych i pedagogicznych szkół realnych z jednej a gimnazyów z drugiej strony; któreto dążenie, w świecie pedagogicznem wcale nie nowe, otrzymało wyraz między innemi także we wspomnionym Statucie szkół średnich technicznych, uchwalonym przez Wys. Sejm w r. 1869. Projekt organizacyi galicyjskich gimnazyów, przyjęty w r. 1882 przez Radę szkolną krajową i przedłożony Ministerstwu Oświecenia celem uzyskania aprobaty do wniesienia go do Wys. Sejmu na zasadzie ustawy państwowej z r. 1867. o Reprezentacyi Państwa §. 11. lit. *i* i §. 12. podaje program nauki umożebniający uczniom gimnazyalnym po ukończeniu kursu gimnazyalnego w całej pełni przejście w studya techniczne, a to głównie przez wcielenie do tego programu nauki geometryi wykreślnej i odpowiednich rysunków. Wszakże i ta druga rezolucya nie została dotąd załatwiona.

Przytoczone na wstępie dwie petycye stają przeważnie na gruncie ministeryalnego planu lekcyjnego z r. 1879. domagając się przedewszystkiem zaprowadzenia nauki języków nowożytnych, jako to: francuzkiego i angielskiego obok niemieckiego, i ograniczenia liczby godzin

wykładowych na wzór szkół realnych innych prowincyi Monarchii austryackiej. Nadto petycya Wydziału Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych zwraca uwagę na usterki w metodycznym rozkładzie nauki matematyki, nauk przyrodniczych, rysunków geometrycznych i geometryi wykreślnej, na zbyt wielką liczbę godzin na rysunki wolnoręczne, na naukę chemii bez ćwiczeń chemicznych, i na częstokroć zbyteczną dwustopniowość nauki. Zdaniem tej petycyi jednak zmiany dotyczeć powinny głównie metody uczenia, którąby miała polegać na zastąpieniu metody dedukcyjnej, odpowiadającą więcej usposobieniu naszej młodzieży, jak twierdzi petycya, indukcyą. Petycya Towarzystwa politechnicznego w pierwszym rzędzie wykazuje szkodliwość dwoistego sposobu wychowania pośredniego przez szkoły realne z jednej, a gimnazya z drugiej strony dla społeczeństwa i dla młodzieży samej, która dopiero w późniejszych latach niż po ukończeniu szkoły początkowej jest w możności obrać zawód techniczny albo uniwersytecki w miarę swych stosunków i skłonności. Towarzystwo powołuje się w tym względzie na uchwały z r. 1880. na Zjeździe austryackich inżynierów i architektów odbytym w Wiedniu i r. 1882. na Zjeździe polskich techników, odbytym w Krakowie zapadłe, aby okazać, że nie zostaje w tem zapatrywaniu odosobnione, lecz wyraża dążenia kół obszerniejszych. O ileby jednak wprowadzenie pożądanej zdaniem Towarzystwa reformy w szkolnictwie tego stopnia nie było na razie jeszcze wykonalne, sądzą petenci, że przynajmniej zastosowanie ministeryalnego rozporządzenia z dnia 24. kwietnia r. 1879 i wydanego przez nie normalnego planu lekcyjnego do szkół realnych naszego kraju usunęłoby choć w części ich niedomagania, w szczególności przez umieszczenie nauki języków nowożytnych na programacie lekcyj, i zniżenie liczby godzin wykładowych w ogóle.

Obydwie petycye twierdzą, że ubytek uczniów w szkołach realnych głównie ztąd pochodzi, że ich program nauk nie odpowiada dzisiejszym potrzebom, utrzymując oraz, że od ich stosownej reorganizacyi zależy także pomyślny rozwój akademij czyli szkół głównych technicznych.

Komisya edukacyjna, wziąwszy treść i dążność obu petycyj pod rozwagę, przyszła do przekonania, że pominąwszy kwestye metodyczne, jako będące rzeczą nauki i nie dające się tak łatwo ująć w formy ustawodawcze, potrzeba reorganizacyi szkolnictwa pośredniego w ogóle a szkół realnych w szczególności co do porządku i układu nauk, z uwzględnieniem potrzeb naszego kraju nie da się zaprzeczyć, jakto już uchwały i rezolucye sejmowe kilkakrotnie wypowiedziały. Atoli, gdy wnioski tak Wysokiego Sejmu jakoteż władze krajowe spotykały się dotąd zwykle z odmową sankcyi, wypada teraz oczekiwać i domagać się, żeby c. k. Rząd w wykonaniu ustawy zasadniczej z d. 27. grudnia r. 1867 o Reprezentacyi Państwa §. 11. lit. *i* i §. 12. przedłożył Wys. Sejmowi projekt reorganizacyi szkolnictwa pośredniego do uchwalenia. Wtenczas mogłaby także kwestya zrównania zadań obu dotychczasowych działów tegoż szkolnictwa przyjść pod rozwagę.

Nim to jednak nastąpi, byłoby do życzenia, żeby już teraz drogą administracyjną w naszych w naszych szkołach realnych oprócz języka polskiego i niemieckiego, poczęto uczyć przynajmniej jednego jeszcze języka nowożytnego, a to francuskiego lub angielskiego. Ważność tej innowacyi tak pod względem użyteczności jakoteż pedagogicznym jest tak uznana, że nie potrzebuje długiego dowodzenia. Literatura techniczna francuska i angielska jest zbyt bogata, żeby wątpić można o istniejącej dla technika potrzebie, utrzymywać się w ciągłej znajomości jej bieżących objawów. Nadto wprowadzenie jednego jeszcze języka nowożytnego do planu lekcyj szkół realnych, rozszerzyłoby dział filologicznej instrukcyi, dzisiaj za szczupły w porównaniu ze systemem, jakiego od wieków z wypróbowanym skutkiem dzierżą się gimnazya.

Umniejszenie godzin wykładowych odpowiadałoby wielostronnym życzeniom. Nie można jednak zaprzeczyć, że u nas wobec zadań, jakie nauka języka niemieckiego ma do speł-

nienia, po wprowadzeniu języka francuskiego lub angielskiego do programatu obowiązkowych nauk, byłoby trudnem do wykonania. Należałoby jednak żądać, żeby dodanie tego nowego przedmiotu nauki nie pociągnęło za sobą zwiększenia dotychczasowej liczby godzin wykładowych, jeżeliby się zmniejszenie nie dało uskutecznić.

Komisya edukacyjna wnosi przeto, co następuje:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, żeby na zasadzie i w myśl ustawy zasadniczej z dnia 27. grudnia 1867 r. l 141. §. 11. lit. *i* i §. 12. przedłożył Sejmowi Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem do uchwalenia projekt reorganizacyi szkolnictwa średniego w naszym kraju w ogóle, a szkół realnych w szczególności, i biorąc oraz w sprawie rozdziału nauki pośredniej na szkoły realne i gimnazya humanitarne i realne pod rozwagę postanowienia, któreby umożliwiały uczniom wybór kierunku technicznego lub uniwersyteckiego po odbytej w szkołach średnich nauce.

2. Wzywa się c. k. Rząd, żeby już teraz drogą administracyjną wprowadził do programatu nauk obowiązkowych szkół realnych galicyjskich prócz języka polskiego i niemieckiego naukę przynajmniej jednego jeszcze języka nowożytnego, a to francuskiego lub angielskiego, bez zwiększenia ogólnej liczby godzin wykładowych, jeżeliby się tyle pożądane zmniejszenie nie dało żadną miarą uskutecznić.

We Lwowie dnia 13. Stycznia 1886. r.

Przewodniczący:
Dr. Majer.

Sprawozdawca:
Euzebiusz Czerkawski.

Alt. 178

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków fundacyi ś. p. hr. Skarbka za r. 1884.

Wysoki Sejmie!

Dnia 17. Października 1885 do l. 53.704, przedłożył kurator fundacyi Stanisława hr. Skarbka Wydziałowi krajowemu rachunki za rok 1884, a mianowicie sumaryusz i bilanse, które zostały sprawdzone przez buchalteryą Wydziału krajowego co do cyfry, na podstawie wynikłości z r. 1883, tudzież wyjaśnień w krótkiej drodze w biurze administracyi zasięgniętych.

Następnie przedłożony został szczegółowy rachunek kasowy Zakładu drohowyzkiego, tudzież specyalne bilanse poszczególnych działów tegoż Zakładu wraz z wykazami pozostałości wyrobów warstatowych, zaległych należytości za wyroby i innemi wykazami pomocniczemi.

Rachunki te nie zostały jeszcze ostatecznie przez Wydział krajowy sprawdzone i nie zostało wydane Zarządowi fundacyi absolutoryum; lecz gdy rachunki te przez Radę administracyjną są już sprawdzone, jak świadczy referat Radzie administracyjnej przez Dra Zgórskiego dnia 4. Października 1885 przedłożony, przeto komisya przystąpiła do zbadania tych rachunków przez Radę administracyjną już uznanych nie przesądzając o rezultacie szczegółowego jeszcze trutynowania tychże rachunków przez Wydział krajowy.

Przechodząc pojedyńcze działy rachunku w tym porządku, jak przy zbadaniu rachunków za rok 1883 przystępuje komisya przedewszystkiem do zdania sprawy ze zamknięcia rachunku funduszu obrotowego obejmującego dochody i wydatki majątku fundacyi w r. 1884, a mianowicie:

Rubryka I. Zarząd centralny.

W dochodach znajdujemy kwotę 568 zł. policzoną tytułem zwrotów za administracyę funduszu emerytalnego aktorów i od stron za koszta syndykatskie.

Wydatki wykazują w tym dziale w pozycyi 1. płace urzędników i sług 11.455 zł. 32 ct., która to kwota mniejsza jest od preliminowanej budżetem kwoty 11.840 zł. o kwotę

384 zł. 68 ct. zaoszczędzoną z powodu, że posada dyrektora dóbr przez pewien czas nie była obsadzoną.

W pozycyi 2. na potrzeby kancelaryjne zamiast preliminowanej kwoty 1700 zł. wydano 1.701 zł. 46 ct.

W pozycyi 3. koszta podróży zamiast preliminowanej kwoty 1.100 zł. wydano tylko 1.070 zł. 68 ct.

W pozycyi 4. zapomogi i remuneracye zamiast preliminowanej kwoty 1.145 zł. wydano 1.261 zł. 80 ct., zatem więcej o 116 zł. 80 ct.

Suma wydatków rubryki I. 15.489 zł. 26 ct. mniejsza od preliminowanej sumy o 295 zł. 74 ct., — a od wynikłości z. 1883 mniejsza o kwotę 1.261 zł. 69 ct.

Rubryka II. Legaty i gracye.

Wydatki w tej rubryce, oparte na postanowieniach fundatora i uchwałach Rady administracyjnej są następujące:

Pozycya 1. Legat dla kuratora fundacyi, t. j. płaca i wartość pomieszkania	9.429 zł.
Pozycya 2. Dla funduszu emerytalnego zgodnie z postanowieniem §. 2. statutu emeryt	2.280 „
Poz. 3. Zapomogi dla starców	606 „
Poz. 4. Stypendyum J. Kobylńskiego, syna byłego kasyera fundacyi .	300 „
Poz. 5. Rozmaite gracye	288 „
Suma tej rubryki . . .	12.903 zł.

wyższa od preliminowanej sumy tylko o 6 zł., lecz od wynikłości z r. 1883. wyższa o 854 zł.

Rubryka III. „Gmach teatralny“.

Dochody z czynszu na rok 1884. wynosiły w należytości bieżącej	43.523 zł.	70½	ct.
zaległości z lat poprzednich	2.846 „	22½	„
Suma należytości	46.369 zł.	93	ct.
Na to uiszczono	43.588 zł.	24	ct.
Pozostała zaległość	2.781 zł.	69	ct.
Oprócz tego za odprzedaż materyału wpłynęło . . .	196 zł.	18	ct.
Suma dochodów z gmachu	43.784 zł.	42	ct.

wyższa o kwotę 612 zł. 76½ ct. od wynikłości z r. 1883.

Wydatki. 1. Podatki i ekwiwalent	18·379 zł.	63	ct.
2. Służba	1.538 „	40	„
3. Konserwacya zwykła	6.316 „	94	„
4. Rekonstrukcye, t. j. nowe żelazne schody, rekonstrukcya piwnic i sklepień, odnowa fasady, nowe okna i t. d.	8.553 „	04	„
5, Rozmaite wydatki	89 „	14	„
Suma wydatków tej rubryki . .	34.877 zł.	15	ct.

wyższa o 4.136 zł 5½ ct. od wynikłości z r. 1883.

Potrącając od wykazanego powyżej dochodu	43.784 zł.	42	ct.
wydatki	34.877 „	15	„
Okazuje się czysty dochód z gmachu . . .	8.907 zł.	27	ct.

W porównaniu z czystym dochodem z r. 1883. który wynosił 12.430 zł. 55½ ct.
mniej o . . . 3.522 zł. 38½ ct.
a to z powodu wykazanych znacznych wydatków na rekonstrukcye.

Rubryka IV. „Przedsiębiorstwo teatru".

Dochody. Czynsz dzierżawny od przedsiębiorcy . . .	5.081 zł.	20 ct.
Subwencya z funduszu krajowego	4.200 „	— „
Zwroty za koszta konserwacyi	33 „	— „
Suma dochodów . . .	9.314 zł.	20 ct.
Wydatki. Subwencya dla dzieżawcy	4.200 zł.	— ct.
Podatek	392 „	82 „
Płace personalu	971 „	20 „
Wydatki na konserwacye ubezpieczenie od ognia, najem magazynu na dekoracye i t. p.	3.327 „	34 „
Rozmaite wydatki	159 „	86 „
Suma wydatków . . .	9.051 zł.	22 ct.
W tym roku więc fundacya miała z przedsiębiorstwa teatralnego czysty dochód	262 zł.	98 ct.
Gdy zaś w r. 1883 dopłacono do przedsiębiorstwa . . .	3.302 zł.	36 ct.
przeto rezultat korzystniejszy o . . .	3.565 zł.	34 ct.

Rubryka V. „Dobra ziemskie".

1. Kulików z Doroszowem.

Dochody z dzierzawy propinacyi, młynów i budynków . .	12.197 zł.	92 ct.
Sprzedaż starych materyałów budowlanych	110 zł.	30 ct.
Dochód ze sprzedanych realności	1.450 zł.	— ct.
Suma dochodów .	13.758 zł.	22 ct.
Wydatki: Podatki	2.123 zł.	21½ ct.
Konserwacya budynków	1.956 zł.	41 ct.
Taksa przenośna	1.101 zł.	43 ct.
Inne wydatki	921 zł.	65½ ct.
Suma wydatków .	6.102 zł.	71 ct.
Zatem czysty dochód z dóbr	7.655 zł.	51 ct.

2. Dobra Brzozdowce.

Dochody: ogólne	24 zł.	65 ct.
Czynsz z dzierżawy dóbr i propinacyi	15.000 zł.	— ct.
Dochody z lasów	21.894 zł.	46 ct.
Suma dochodów .	36.919 zł.	11 ct.
Wydatki: Podatki i ekwiwalent	3.061 zł.	17 ct.
Koszta zarządu	848 zł.	10 ct.
Inne koszta administracyi	421 zł.	23 ct.
Drzewo dodane do dzierżawy	1.634 zł.	— ct.
Wydatki administracyi leśnej	8.208 zł.	92 ct.
Suma wydatków .	14.173 zł	42 ct.

Zatem czysty dochód z dóbr	22.745 zł. 69	ct.

W porównaniu z wynikłością z r. 1883. wyższy o kwotę 3.777 zł. 74 ct.

3. Dobra Drohowyże.

Dochody: Czynsz od zakładu stadników	12.000 zł. —	ct.
Czynsze z realności i kamieniołomów	309 zł. 50	ct.
Czynsz z dzierzawy dóbr	7.750 zł. —	ct.
„ z propinacyi	9.400 zł. 40	ct.
„ z sianożęci	8.350 zł. —	ct.
„ z młyna	704 zł. 08	ct.
„ z austeryi w Mikołajowie	408 zł. —	ct.
Odszkodowanie za pogorzałą stajnię	500 zł. —	ct.
Drobne dochody	146 zł. 56	ct.
Dochód z lasów	18.271 zł. 61	ct.
Suma dochodów	57.840 zł. 15	ct.
Wydatki: Podatki	7.316 zł. 31	ct.
Ekwiwalent	1.474 zł. 86	ct.
Konserwacya budynków zarządu	1.909 zł. 83	ct.
„ „ wynajętych		
Zakładowi stadników	5.665 zł. 15½	ct,
Koszta zarządu	2.923 zł. 65	ct.
Datki konkurencyjna	1.528 zł. 63	ct.
Inne wydatki administracyjne	1.188 zł. 92	ct.
Drzewo dodane dzierzawcom	1.555 zł. 75	ct.
Odbudowanie stajen w Drohowyżu	500 zł. —	ct.
Konserwacya budynków gospodarskich i karczem	2.106 zł. 55	ct.
Na administracyę leśną	6.901 zł. 01	ct.
Suma wydatków	33.070 zł. 66½	ct.
Zatem czysty dochód z dóbr	24.769 zł. 48½	ct.

Lecz jeżeli się uwzględni, że w zamknięciu rachunków wykazana jest zaległość podatkowa i konkurencyjna z tych dóbr w kwocie łącznej 2.902 zł. 22 ct.
to rzeczywisty dochód czysty wynosiłby tylko 21.867 zł. 26½ ct.
który to rezultat od wynikłości z r. 1883. jest niekorzystniejszy o sumę 5.246 zł. 70½ ct., z powodu podwyższenia wydatków na administracyę leśną, przy równoczesnem obniżeniu dochodów lasowych, tudzież z powodu znacznych kosztów restauracyi budynków.

4. Dobra Opary i Słońsko.

Dochody: Czynsze dzierżawne	13.401 zł. 93	ct.
Dochody z lasu	3.001 „ 28	„
Suma dochodów	16.403 zł. 21	ct.
Wydatki: Podatki	3.095 „ —	„
Ekwiwalent	435 „ 32	„
Datki konkurencyjne	367 „ 12	„
Koszta administracyi	87 „ —	„
Drzewa dodane dzierżawcom	464 „ —	„
Konserwacya budynków	547 „ 28	„
Wydatki administracyi leśnej	1.216 „ 68	„
Suma wydatków	6.212 zł. 40	ct.

Czysty dochód	10.190 zł. 81 ct.

od dochodu z r. 1883. mniejszy o kwotę 4.035 zł. — z powodu zmniejszenia dochodu z lasów i podwyższenia podatków.

5. Dobra Ostałowice.

Dochody: Czynsz dzierżawy z dóbr	5.100 zł. — ct.
Zwrot kosztów konserwacyi budynków	28 „ 4 „
Dochód z lasów	1.664 „ 58 „
Suma dochodów	6.792 zł. 62 ct.
Wydatki: Podatki	310 zł. — ct.
Ekwiwalent	196 „ 83 „
Koszta zarządu	63 „ — „
Datki konkurencyjne	51 „ 43 „
Drzewo dzierżawcom dodane	632 „ — „
Utrzymanie budynków	435 „ 27 „
Wydatki administracyi leśnej	1.452 „ 74 „
Suma wydatków	3.141 zł. 27 ct.
Czysty dochód	3.651 zł. 35 ct.

większy o kwotę 437 zł. 83 ct. od dochodu z r. 1883.

Przytem jednak zauważyć należy, że według zamknięcia rachunków zapłacono na podatki o kwotę 1.040 eł. mniej, aniżeli w r. 1883. z zastrzeżeniem, iż z powodu niedokonanego z władzami finansowemi obrachunku za lata 1881. do 1884. i dlatego też zaległość w podatkach podana być nie mogła.

6. Dobra Rożniatów.

Dochody: Czynsz z tartaków	1.387 zł. 50 ct.
Czynsz z zamku, ogrodu i realności	922 „ 60 „
„ z źródeł nafty	160 „ — „
Zwrot podatków	165 „ 58 „
Czynsz z dóbr i propinacyi	12.710 „ — „
Zwrot kosztów konserwacyi budynków	156 „ — „
Wynagrodzenie za pogorzałe budynki	350 „ — „
Dochód z lasów	2.902 „ 52 „
Suma dochodów	18.754 zł. 20 ct.
Wydatki: Podatki	2.590 „ — „
Ekwiwalent	480 „ 23 „
Koszta zarządu	807 „ 78 „
Datki koukurencyjne	133 „ 20 „
Asekuracya budynków czynszowych i konserwacya tychże	839 „ 33 „
Budowle wodne	600 „ — „
Drzewo dodane dzierżawcom	800 „ — „
Konserwacye budynków gospodarskich i propinacyjnych	909 „ 50 „
Wydatki na administracyę leśną	2.734 „ 51 „
Suma wydatków	9.894 zł. 55 ct.
Czysty dochód	8.859 „ 65 „

w porównaniu z dochodem z r. 1883. mniejszy o kwotę 45 zł. 34 ct.

7. Dobra Smorze i Klimiec.

Dochody: Czynsze dzierżawne z gruntów i tartaków	3.654 zł. 93	ct.
Czynsze z propinacyi i gruntów	2.450 zł. —	ct.
Dochody z lasów	4.516 zł. 95	ct.
Suma dochodu	10.621 zł. 88	ct.
Wydatki: Podatki	1.400 zł. —	ct.
Ekwiwalent	185 zł. 36	ct.
Koszta administracyi	838 zł. —	ct.
Datki konkurencyjne	83 zł. 19½	ct.
Konserwacya i asekuracya budynków	163 zł. 39	ct.
Drzewo do tartaków dodane	2.877 zł. 50	ct.
Drzewo dodane dzierżawcom propinacyi	144 zł. —	ct.
Utrzymanie budynków propinacyjnych	100 zł. —	ct.
Wydatki administracyi leśnej	1.366 zł. 50	ct.
Suma wydatków	7.157 zł. 94½	ct.
Czysty dochód	3.463 zł. 93½	ct.

W porównaniu z wynikłością z r. 1883. mniejszy o 732 zł. 57½ ct. z powodu zmniejszenia dochodu z lasów i podwyższenia podatków.

8. Dobra Żabie.

Dochody: Czynsz z tartaków i propinacyj	5.000 zł. —	ct.
Czynsz z realności	36 zł. —	ct.
Dochód z lasów	15.910 zł. 26	ct.
Suma dochodów	20.946 zł. 26	ct.
Wydatki: Podatki	4.380 zł. 64½	ct.
Ekwiwalent	193 zł. 69	ct.
Koszta zarządu	844 zł. —	ct.
Datki konkurencyjne	38 zł. 45	ct.
Konserwacya i asekuracya budynków	508 zł. 31	ct.
Wydatki administracyi leśnej	1.412 zł. 67	ct.
Suma wydatków	7.377 zł. 76½	ct.
Czysty dochód	13.568 zł. 49½	ct.

w porównaniu z wynikłością z r. 1883. wyższy o 4.902 zł. 61½ ct, a to z powodu powiększenia dochodu z lasów.

9. Dobra Żydaczów.

Dochody: Czynsz z propinacyi, pasz i gruntów	16.000 zł. —	ct.
Czynsz z realności	5 zł. —	ct.
Suma dochodów	16.005 zł. —	ct.
Wydatki: Podatki	2.514 zł. 40	ct.
Ekwiwalent	553 zł. 13	ct.
Datki konkurencyjne	845 zł. 19	ct.
Inne drobne wydatki	94 zł. 7	ct.
Suma wydatków	4.006 zł. 79	ct.
Czysty dochód	11.998 zł. 21	ct.

lecz jeżeli się zważy, że zamknięcie rachunków wykazuje zaległość w podatkach w kwocie 1306 zł. 16 ct., — to rzeczywisty dochód czysty wynosiłby tylko 10.692 zł. 05 ct.; — zatem mniej od wynikłości z r. 1883. o kwotę 1077 zł. 76 ct.

Oprócz tych dochodów i wydatków odnoszących się do pojedyńczych majątków, zamknięcie rachunku wykazuje jeszcze rozmaite dochody z dóbr w ogólnej kwocie 1810 zł. 10 ct. i rozmaite wydatki w kwocie 5077 zł. 58 ct.

Co do dóbr Kulików z Doroszowem — zauważyć wypada, że jakkolwiek zamknięcie rachunków wykazuje czysty dochód w sumie . . . . . 7.655 zł. 51 ct.
to jednak — jeżeli się zważy, iż w rubryce X. wydatków przychodzi kwota zapłacona od reszty ceny kupna tych dóbr — wynosząca . . 2.997 zł. 76 ct.
a nadto dochód fundacyi, z powodu użycia sumy 50.000 zł. w papierach wartościowych na uiszczenie połowy ceny kupna, umniejszył się o kwotę 2.500 zł. — ct.
okazuje się, że zakupno dóbr Kulikowskich przyniosło właściwie tylko kwotę 2.157 zł. 75 ct. jako zysk na korzyść fundacyi, podczas gdy w r. 1883. była strata 3.035 zł. 13 ct.

Rubryka VI. „Przedsiębiorstwa w dobrach“

zawiera czynsz z cegielni różniatowskiej . . . . . 80 zł. — ct.

Rubryka VII. „Realności lwowskie“

wykazuje w dochodzie . . . . . 4.431 zł. — ct.
a wydatkach . . . . . 1.167 zł. 33 ct.
zatem czysty dochód . . . . . 3.263 zł. 67 ct.

Rubryka VIII. „Papiery wartościowe“

zawiera tylko pozycyę przebieżną . . . . . 100 zł. — ct.
odnoszącą się do winkulacyi i dewinkulacyi przychodzącej tak w dochodach jak i wydatkach w równej wysokości i nie wpływającą na ostateczny rezultat.

Rubryka IX. „Prowizye czynne“

wykazuje w dochodach sumę . . . . . 11.689 zł. 70 ct.
która wpłynęła do kasy fundacyi tytułem odsetek od papierów wartościowych własnością fundacyi będących.

Rubryka X. „Prowizye bierne“

zawiera wydatki z tytułu rat zapłaconych Towarzystwu kredytowemu od pożyczek ciężących na dobrach fundacyjnych w sumie . . . . . 4.237 zł. — ct.
prowizye od drugiej połowy ceny kupna dóbr Kulików do depozytu złożone 2.997 zł. 76 ct.
i prowizye od pieniędzy zapożyczonych od własnego funduszu asekuracyjnego w kwocie . . . . . 1.319 zł. 16 ct.

Rubryka XI „Zakład w Drohowyżu“.

Obejmuje w wydatkach sumę . . . . . 103.790 zł. 45 ct.
wydaną na koszta utrzymania Zakładu drohowyzkiego, zaś w dochodach sumę 4.520 zł. 93 ct.
jako zwrot z dotacyi Zakładowi udzielonej.

Rubryka XII. „Przygodne“.

Zawiera dochody . . . . . 736 zł. 45 ct.
i wydatki . . . . . 1.731 zł. 94½ ct.

Zestawiając wynikłości z poszczególnych rubryk okazuje się, że fundacya miała dochody następujące w roku 1884.:

Z dóbr ziemskich	103.635	zł. 65½	ct.
Z gmachu teatralnego	8.907	„ 27	„
Z przedsiębiorstwa teatralnego	262	„ 98	„
Z realności lwowskich	3.263	„ 67	„
Z cegielni	80	„ —	„
Razem . . .	116.149	zł. 57½	ct.
potrącając koszta zarządu centralnego — z uwzględnieniem zwrotu kosztów	14.921	„ 26	„
Pozostaje . . .	101.228	zł. 31½	ct.

która to suma przedstawia czysty dochód z nieruchomości, do fundacyi należących. Doliczając prowizye od papierów wartościowych, własnością fundacyi będących . . . . . 11.689 „ 70 „

wynosi suma dochodu . .	112.918	zł. 01½	ct.
z której potrącając wydatki z tytułu legatów i gracyi (rubr. II.) . .	12.903	„ —	„
prowizye dłużne	8.553	„ 67	„
i nadwyżka wydatków przygodnych	995	„ 49½	„
czyli łączną sumę . . .	22.452	zł. 16½	ct.

wynosiłby czysty dochód, przeznaczony na cele fundacyi, t. j. na utrzymanie drohowyzkiego Zakładu, sumę . . . . . 90.465 „ 85 „

a potrąciwszy zalegające podatki i konkurencye	4.371	„ 92	„
tylko . .	86.093	zł. 93	ct.

Zakład drohowyzki, według preliminarza, kosztować miał
w roku 1884. . . . . 101.127 zł. 62 ct.
faktycznie zaś wydano . . . . . 103.790 zł. 45 ct.
zatem więcej o kwotę . . . . . 2.662 zł. 83 ct.

Oprócz tego udzielono dla warsztatów zakładowych zaliczkę w sumie 8.000 zł. — a nadto kwota 4.449 zł. 71 ct. należna za materyały do magazynu dostarczone — pozostała w zaległości.

Atywa Zakładu łączną wartość . . . . . 46.912 zł. 57½ ct.
obejmujące, składają się z następujących pozycyi:

wartość materyałów w magazynie, warsztatach i pracowniach . .	19.203	zł. 39½ ct.
składy wyrobów warsztatowych i z pracowni	18.910	zł. 67½ ct.
należytości zaległe za wyroby warsztatów i pracowni	3.360	zł. 74 ct.
wartość wyrobów warsztatowych niewykończonych	5.437	zł. 76½ ct.
Gdy wartość aktywów z końcem r. 1883. wynosiła tylko .	43.186	zł. 86½ ct.
przeto wzrosły aktywa o kwotę	3.725	zł. 71 ct.

a to pomnożenie musiało być pokryte zaliczkami w gotówce z kasy fundacyi.

W roku 1884. zakład drohowyzki utrzymywał następujące warsztaty:

szewski	— wykazujący całoroczną produkcyę w wartości				5.494 zł.	64 ct.
krawiecki	„	„	„	„	6.536 „	44 „
stolarski	„	„	„	„	2.689 „	62 „
ślusarski	„	„	„	„	7.176 „	60 „
kowalski	„	„	„	„	5.528 „	87 „
stelmaski	„	„	„	„	2.782 „	76 „
rymarski	„	„	„	„	2.976 „	37 „
lakierniczy	„	„	„	„	1.868 „	74 „
blacharski	„	„	„	„	2.409 „	03 „
			razem		37.463 zł.	07 ct.
W porównaniu z produkcyą warsztatów w r. 1883. która wynosiła					45.586 „	78½ „
			mniej o		8.123 zł.	71½

Oprócz wyrobów wyprodukowanych w warsztatach zakładu — zakupił zarząd zakładu obcych wyrobów w wartości 5.429 zł. 84 ct. — a doliczając pozostałość wyrobów z r. 1883. w wartości 7.312 zł. 35 ct., — było w ogóle na sprzedaż wyrobów

w wartości łącznej	50.205 zł.	46½ ct.
sprzedano wyroby w wartości	39.295 „	86½ „
pozostało z końcem r. 1884. na własnym składzie	10.909 zł.	60 ct.
w składach komisowych	7.796 „	47½ „
razem	18.706 zł.	07½ ct.

Bilans warsztatów wykazuje za r. 1884 stratę w sumie 1.766 zł. 73 ct.

Pomiędzy wydatkami warsztatów zakładowych znajdujemy sumę 8 657 zł. 28 ct. użytą na donajem czeladzi; — okazuje się zatem, że produkcya warsztatowa odbywała się w bardzo znacznej części siłami zamiejscowemi, donajętemi, — tak iż warsztaty funkcyonowały nietylko jako aparat do fachowego wykształcenia wychowanków, ale także jako fabryka, produkująca rozmaite przedmioty w znacznych ilościach.

Przy pomocy tych sił obcych, donajętych za sumę 8.657 zł. 28 ct. — wyprodukowano rozmaitych wyrobów za 37.463 zł. 27 ct. — a nadto dokupiono jeszcze obcych wyrobów w wartości 5.429 zł. 84 ct.

Komisyi budżetowej nieznane są powody, które skłoniły zarząd zakładu do zakupna nietylko modelów, ale także znacznej ilości innych obcych wyrobów, z których większa część z końcem roku 1884. pozostała na składzie, pomnażając i tak już wielkie zapasy wyrobów warsztatowych zakładu.

Nie ulega wątpliwości, że rozszerzenie produkcyi warsztatowej po za właściwy cel fundacyi, t. j. fachowe wykształcenie wychowanków zakładu, wyrabianie wielkich ilości rozmaitych produktów za pomocą donajętych robotników, przekracza aktem fundacyjnym wskazany zakres działania warsztatów zakładowych, i mogłoby tylko w takim razie znaleść usprawiedliwienie, gdyby finansowy rezultat tych operacyi był korzystnym. Tożsamo a nawet jeszcze w większej mierze, zastosować należy do zakupna obcych wyrobów.

Skoro jednak według zamknięć rachunkowych, dział warsztatowy zakładu drohowyzkiego, chociaż rozporządza bezpłatnie tak znacznym kapitałem zakładowym, jaki reprezentują budynki, warsztatowe urządzenie i inwentarz warsztatów, chociaż ma bezprocentowy kapitał obrotowy kapitał obrotowy z dotacyi, jaką czerpie z kasy fundacyjnej — pomimo tych wyjątkowych, żadnemu producentowi niedostępnych warunków, wykazuje ciągłe straty— to komisya budżetowa nie waha się wypowiedzieć przekonania, że w obec takich doświadczeń nie może już fundacya

narażać się nadal na podobne eksperymenta, nie może dopłacać corocznie znacznych kwot z powodu rozszerzenia produkcyi warsztatowej na rozmiary fabryczne, lecz należy raczej tę produkcyę ograniczyć do właściwego zakresu, wskazanego wolą fundatora, a mianowicie tylko do fachowego wykształcenia wychowanków.

Czysty stan czynny majątku obrotowego wynosił według zamknięcia rachunków za rok 1883 suma . . . . . 178.155 zł. 70 ct.

Zamknięcie rachunków za rok 1884, wykazuje czysty stan czynny tego funduszu . . . . . 165.019 zł. 62 ct.

zatem mniej o . . . 13.136 zł. 08 ct.

Majątek zarodowy przedstawiał z końcem 1883 r. wartość . 3,026 242 zł. 01 ct.

z końcem r. 1884 wartość . . . . . 3,045.994 zł. 73 ct.

zatem zwiększenie o kwotę . . . 19.752 zł. 72 ct.

która pochodzi z odpisania pozycyi biernych, niewłaściwie hipotekę fundacyi obciążających, w kwocie . . . . . 16.147 zł. 79 ct.

pozostaje kwota . . . 3.604 zł. 93 ct.

która przedstawia rzeczywiste powiększenie majątku zarodowego, przez spłatę rat amortyzacyjnych od pożyczek hipotecznych, obciążających dobra ziemskie, do fundacyi należące.

Fundusz asekuracyi wynosił z końcem roku 1883 sumę . . 42.710 zł. 41 ct.

z końcem r. 1884 . . . . . 46.856 zł. 64 ct.

zatem wzrósł o . . . 4.146 zł. 23 ct.

Wypożyczona z tego funduszu obrotowemu funduszowi suma 36.539 zł. 38 ct. ma być według uchwały Rady administracyjnej odpisaną.

Fundusz Władysława hr. Skarbka wynosił

z końcem r. 1883 . . . . . 60.642 zł. 60 ct.

z końcem r. 1884 . . . . . 62.440 zł. 90 ct.

zatem wzrósł o . . . 1.798 zł. 30 ct.

Fundusz emerytury urzędników wynosił z końcem r. 1883 . . 18.633 zł. 89 ct.

z końcem r. 1884 . . . . . 20.800 zł. 27 ct.

pomnożenie wynosi . . . 2.166 zł. 38 ct.

Ostateczne zestawienie wszystkich funduszów wykazuje przyrost majątku fundacyi — 14.727 zł. 55 ct. lecz taki rezultat rachunkowy został osiągnięty przez odpisanie nierealnych ciężarów w funduszu zarodowym w sumie 16.147 zł. 79 ct. — tudzież przez wciągnięcie do finalnego zestawienia takich funduszów, które mają specyalne przeznaczenie, i właściwie są tylko administrowane przez zarząd fundacyi, niestanowiąc integralnej części jej majątku, jak fundusz Władysława hr. Skarbka i fundusz emerytalny.

Istotny rezultat administracyi majątku fundacyjnego okazuje się w rachunku funduszu obrotowego, który komisya szczegółowo przedstawiła.

Z bilansu funduszu obrotowego wynika zmniejszenie w r. 1884. w sumie . 13.136 zł. 8 ct.

gdy zaś w r. 1883. zmniejszył się tenże fundusz o sumę . . . . 8.295 „ 43½ „

przeto ubyło w przeciągu dwóch lat . 21.431 zł. 57½ ct.

Tak znaczny ubytek świadczy wymownie, że finansowe położenie fundacyi jest trudne i należy jak najrychlej przedsięwziąć stosowne środki zaradzenia złemu.

Jako przyczyny niepomyślnego stanu rzeczy wskazaliśmy już przy sprawozdaniu o zamknięciu rachunkowem za rok 1883. — zbyt wielkie, dochodom fundacyi nieodpowiednie wydatki na zakład drohowyzki, w szczególności zaś na warsztaty zakładowe, i równocześnie zmniejszenie dochodów z dóbr spowodowane podwyższeniem podatków.

Komisya budżetowa uważała za swój obowiązek zasięgnąć informacyi w obecnym zarządzie fundacyi co do programu działalności na przyszłość, w tym kierunku, aby fundacya ta, będąca chlubą naszego kraju, została uwolnioną z tak trudnego położenia.

Na podstawie tej informacyi komisya pozwala sobie podać do wiadomości Wysokiej Izby, że zarząd fundacyi, oprócz dążenia do oszczędności w wydatkach na zakład drohowyzki uważa jako swój obowiązek podnieść dochody z dóbr fundacyjnych i mniema, że jest to możliwe, mianowicie w administracyi lasów.

Co się tycze dochodów z dzierżaw dóbr, trudno w obecnych stosunkach liczyć na podwyższenie czynszów dzierżawnych, lub czynszów propinacyjnych; — czynsz pobierany za budynki, zajęte przez zakład stadników w Drohowyżu, został przy zawarciu nowego kontraktu z sumy 12.000 zł. na 9.000 zł. rocznie obniżony, a nadto fundacya przyjąć musiała na siebie wykonanie kosztownych adoptacyi i rekonstrukcyi. Gdy zaś podatek gruntowy corocznie się podnosi, nie ma nadziei, aby czysty dochód z dzierżaw majątków ziemskich mógł być podwyższony.

Także dochody z gmachu teatralnego nie podniosą się w bliskiej przyszłości, lecz prawdopodobnie, w obec znacznych jeszcze potrzebnych rekonstrukcyi, ulegną dalszemu jeszcze obniżeniu.

Zarząd fundacyi ma jednak nadzieję, że przez racyonalniejsze postępowanie przy sprzedaży drzewa, jakoteż przez zaprowadzenie jak najściślejszej kontroli, osiągnąć zdoła znaczne podwyższenie dochodów lasowych; przy tem zauważyć należy, że przy eksploatacyi lasów administracya fundacyi zamierza oszczędzać te części lasu, które, jako położone w przystępniejszych miejscach, zostały w ostatnich latach znacznie przetrzebione, a natomiast starać się będzie uzyskać znaczniejsze dochody ze sprzedaży drzewostanu w miejscach mniej przystępnych, a skutkiem tego więcej zaoszczędzonych.

Mianowicie znaczniejsza korzystna sprzedaż drzewostanu w dobrach Żabie, obejmujących wielki kompleks lasów, mogłaby — zdaniem zarządu — dostarczyć fundacyi środków na pokrycie długu bieżącego, i przywrócenie równowagi budżetowej.

Komisya budżetowa nie wątpi, że tak Rada administracyjna, jak Wydział krajowy, będą zwracać baczną uwagę na tę sprawę — i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamknięcie rachunków fundacyi ś. p. Stanisława hr. Skarbka za rok 1884. przyjmuje się do wiadomości, z zastrzeżeniem, iż uchwała ta nie przesądza o wyniku szczegółowego zbadania tych rachunków, przedsięwziąć się mającego przez Wydział krajowy.

We Lwowie dnia 17. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Alegr. 174

Sprawozdanie

komisyi budżetowej w przedmiocie użycia pozostałości kraj. fund. zapomogowego dla powodzian z r. 1885.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 19. Stycznia 1886 r. przekazanem zostało komisyi budżetowej sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie użycia pozostałości funduszu zapomogowego dla powodzian z r. 1885. na wykonanie nagłych budowli ochronnych na rzekach, tudzież na pokrycie kosztów robót przygotowawczych dla nowych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Wprawdzie z powyższego sprawozdania nie można powziąć jasnego przeświadczenia, jaka ostatecznie zaoszczędzona cyfra do dyspozycyi pozostanie, jednak w każdym razie komisya budżetowa uznaje słuszność powodów, które skłoniły Wydział krajowy do niniejszego przedłożenia, mocą którego domaga się od Wysokiego Sejmu przyzwolenia na ewentualne zużytkowanie już w tym roku pozostałości funduszu zapomogowego na cele melioracyjne.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) „Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby kredyta pozostałe z funduszu zapomogowego dla gospodarstw wiejskich powodzią r. 1884 dotkniętych, użył w r. 1886tym na wykonanie nagłych budowli ochronnych na rzekach, oraz na studya i plany przygotowawcze pod warunkiem, jeżeli Skarb Państwa do tychże robót i studyów odpowiednią kwotą się przyczyni.

b) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby z wydanych pieniędzy zdał sprawę Sejmowi w zamknięciach rachunków za r. 1886.“

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Stanisław Jędrzejowicz.

Alog 175

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 27. Listopada 1885. l. 61.497 w sprawie petycyi gminy miasta Lwowa i Krakowa dotyczącej rozkładu kosztów stałego kwaterunku wojska, jakoteż o petycyach gminy miasta Tarnowa L. 766 i Sambora L. 373 w tym samym przedmiocie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą sejmową z 17. Października 1884 przekazane zostały petycye gminy miasta Krakowa i Lwowa Wydziałowi krajowemu do zbadania a względnie do przedstawienia wniosków.

Stosując się do tego polecenia przedkłada Wydział krajowy obszerne sprawozdanie, wyjaśniające żądania w tych petycyach zawarte a zarazem ogólny pogląd na przebieg sprawy kwaterunkowej.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 12. Grudnia 1885. przekazane zostało to sprawozdanie komisyi administracyjnej do załatwienia, a oraz petycye miasta Tarnowa i Sambora w podobnej treści.

W przytoczonych powyżej petycyach musimy rozróżnić żądania w dwojakim kierunku idące: jedne, jak petycye miasta Lwowa i Sambora domagające się ustawy o opłatach kwaterunkowych, drugie, jak petycye Krakowa i Tarnowa, żądające zwrotu kosztów kwaterunku stałego z funduszu krajowego.

Komisya administracyjna, opierając się na argumentach zawartych w przedłożonem sprawozdaniu Wydziału krajowego, jako też w sprawozdaniach komisyjnych z r. 1882. i 1884. podnosi przedewszystkiem tę okoliczność, że Wysoki Sejm już kilka razy po wyczerpującej dyskusyi dał wyraz swemu zapatrywaniu, odrzucając wnioski uchwalenia ustawy o równym rozkładzie kosztów stałego kwaterunku wojska, uchwalając natomiast bezprocentowe pożyczki na budowę koszar. W ten sposób uchwalił Sejm na lata 1882., 1883. i 1884. kredyt w kwocie 300.000 zł.

zaś na lata 1885., 1886. i 1887. w kwocie 360.000 zł., razem 660.000 zł. i oprócz tego uwolnił budynki użyte na koszary od dodatków krajowych. Liczne zgłoszenia się o kredyt z tego funduszu świadczą, że ruch w kierunku budowy koszar po miastach się zwiększył i coraz więcej gmin z pożyczek na ten cel korzysta; w następstwie tego zmniejsza się kwaterunek tak zwany rozdzielny, najuciążliwszy dla mieszkańców i niekorzystny ze względów wojskowych a w miarę powstania własnych koszar gminnych uchylonem zostaje kosztowne najmowanie przez gminy domów prywatnych na koszary. Ze sprawozdania Wydziału krajowego, jak również z aktów dostarczonych komisyi administracyjnej przekonujemy się, że dotyczas przyznane gminom miejskim kredyta wynoszą razem kwotę 488.000 zł., wypłacono zaś kwotę 204.500 zł., zostaje więc do dyspozycyi Wydziału krajowego na ten cel na lata 1886/7. tylko 172.000 zł.

Interpretacya §. 23. ustawy państwowej z 11. Czerwca 1879 l. 93 dz. u. p. była również przedmiotem wszechstronnej dyskusyi a jeżeli ten §. 23. może nasuwać wątpliwości, to znowu poprzedni §. 8. powiada najwyraźniej „że kwaterunek cięży na posiadłościach domowych“ a §. 13. „że gmina jest obowiązaną dostarczyć kwaterunku dla wojska na żądanie władzy“. Wysoki Sejm przyjął zatem interpretacyę §. 23. tejże ustawy w ten sposób, że Sejmowi przysługa prawo zrobienia użytku z powołanego §. 23. takiego, jaki dla stosunków kraju uważa za najodpowiedniejszy. Stwierdzenie tego zapatrywania znajdujemy także w niektórych postanowieniach innych sejmów austryackich, a chociaż w przeważnej części krajów koronnych są wydane ustawy o opłatach kwaterunkowych, jednak nie są one oparte na zasadzie zupełnego wyrównania kosztów stałego kwaterunku, jak tego petycye powyżej przytoczonych gmin się domagają, ale przychodzą tylko w pomoc pewną oznaczoną dopłatą; najwyraźniej jest ta myśl wypowiedziana w motywach ustawy czeskiej z r. 1882. Sejm Szlązki uchwałą z 13. Czerwca 1883. r. zapewnił gminom dodatek w wysokości 6% od kapitału wydanego na budowę koszar na lat 25; Sejm Morawski uchwałą z 25. Czerwca 1880 postanowił budować koszary w niektórych gminach z funduszów krajowych i przeznaczył znaczne kwoty na ten cel. Widzimy z tego, że nie ma jednolitej normy co do zastosowania §. 23., a w przytoczonych dwóch krajach koronnych nie ma ustawy kwaterunkowej krajowej, której się reprezentacye miast naszych domagają. Wreszcie podnieść musimy, że w ubiegłej sesyi sejmowej uchwałą z 14. Października 1884. r. przeszedł Wysoki Sejm do porządku dziennego nad wnioskiem posła Waygarta w sprawie rozkładu kosztów stałego kwaterunku, zaś uchwałą z 27. Września tegoż roku wyznaczył jako pożyczkę bezprocentową na budowę koszar po 120.000 zł. na dalsze trzy lata.

W obec tego i w konsekwencyi powyższych uchwał komisya administracyjna nie może uwzględnić dotyczących petycyi, o ile odnoszą się do wydania ustawy kwaterunkowej krajowej, ani też specyalnej, jak tego domaga się miasto Lwów dla siebie, i musi doradzać Wysokiemu Sejmowi przejście nad temi żądaniami do porządku dziennego.

Co drugiej części w mowie będących petycyi, komisya administracyjna przedstawia co następuje: I tak gmina miasta Krakowa żąda 1sze: zwrotu wydatków za stały kwaterunek za czas od 1go Lipca 1879. po koniec Grudnia 1883. w kwocie 33.498 zł. 2gie. Dopłaty z funduszu krajowego rocznie przez lat piętnaście do należytości ze Skarbu państwa wypłaconych, w takiej wysokości, aby wydatek na zakupno i przerobienie koszar Obrony krajowej, wraz z procentem 6% zupełnie został amortyzowany. Miasto Kraków opiera swoje żądanie na zasadzie ustawy państwowej z roku 1879. i na przeciążeniu swego budżetu. Już w roku 1884. komisya administracyjna zastanawiając się nad tą petycyą, uznała niemożliwość przychylnego jej załatwienia jak również przytoczonej już petycyi miasta Lwowa. Wysoki Sejm jednak ze względu na petentów, to jest obydwie stolice kraju, przekazał te desiderata Wydziałowi krajowemu do zbadania, niechcąc doraźnie przejść nad niemi do porządku dziennego. Podobnej treści jest petycya miasta Tarnowa żądająca: 1sze. Zwrotu wydatków za stały kwaterunek za czas od 1go Lipca 1879 r. po koniec Czerwca 1885. w kwocie 27.515 zł. 2gie. Dopłaty z funduszu krajowego rocznie przez

lat piętnaście do należytości ze Skarbu państwa w takiej wysokości, aby wydatek na budowę dorywczych koszar dla jednej kompanii piechoty i na zakupno i przerobienie koszar obrony krajowej wraz z procentem 6% zupełnie został amortyzowany. Gmina miasta Tarnowa opiera również swoje żądanie na ustawie zasadniczej państwowej i na przyjętym przez inne kraje koronne systemie dopłat.

Komisya administracyjna nie może uwzględnić tych żądań, przedewszystkiem, bo nie ma żadnej rubryki w budżecie krajowym, z którejby te wydatki pokryć się dały. Nadto, gdyby nawet istniała ustawa kwaterunkowa krajowa to i tak żądania miast Krakowa i Tarnowa byłyby za wielkie, i gdyby w ten sposób należało rozumieć słuszny rozkład kosztów kwaterunkowych, to Sejm chcąc konsekwentnie w równej mierze i inne także gminy uwzględniać, musiałby rocznie krocie na kwaterunki w budżecie swoim umieszczać. To nie byłby równy rozdział ciężarów kwaterunkowych, ale przeniesienie ich w zupełności na kraj, na ludność, która ze stałej załogi wojska nie korzysta, zostawiając miastom wszystkie dodatnie strony, jakie ze stałego kwaterunku niezaprzeczenie mają.

Komisya administracyjna po dokładnem zbadaniu sprawy nie mogła dojść do innego rezultatu jak w ubiegłej sesyi sejmowej i na podstawie powyższych wywodów wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przechodzi do porządku dziennego:

I. Nad petycyą gminy miasta Lwowa L. 479 i Sambora L. 373 o wydanie ustawy o opłatach kwaterunkowych.

II. Nad petycyą gminy miasta Krakowa L. 292, o zwrot wydatków stałego kwaterunku za czas od 1 Lipca 1879. do końca Grudnia 1883. poniesionych i o wypłacanie przez lat 15 od 1. Stycznia 1884. poczynając, do należytości ze Skarbu państwa rocznie wypłacanych, dodatku w takiej wysokości, aby wydatek na zakupno i przerobienie koszar Obrony krajowej wraz z procentem 6% zupełnie został amortyzowany, oraz nad petycyą gminy miasta Tarnowa L. 766. tej samej treści.

III. Petycyę miasta Sambora L. 373, o ile dotyczy udzielenia pożyczki bezprocentowej na budowę koszar, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Lwów dnia 12. Stycznia 1886.

Zastępca Przewodniczącego:
Szczęsny Koziebrodzki.

Sprawozdawca:
Adam Jędrzejowicz.

Alog. 176

Sprawozdanie

komisyi gorzelnianej o wnioskach posła Wolańskiego w przedmiocie podatku gorzelnianego.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm przydzielił komisyi gorzelnianej do ocenienia wnioski posła Wolańskiego następującej treści:

Wzywa się c. k. Rząd, by

1) przy odnowieniu ugody z Węgrami w sprawie opodatkowania wyrobu spirytusu zwrócił uwagę na gorzelnie rolnicze i takowym utworzył w obec gorzelń fabrycznych łatwiejsze warunki istnienia.
2) aby przy nowych rokowaniach o traktat handlowy z Rumunią usunął dotychczasowe trudności wywozu spirytusu transito przez Rumunię.

Pierwszy z tych wniosków, wywołany licznemi zażaleniami właścicieli gorzelń, wypowiedziany nie tylko na tychże zebraniu ale zarówno na ogólnym wiecu rolników, porusza sprawę opodatkowania gorzelń, sprawę nie tylko ważną ze względu na stanowisko, które przemysł gorzelniany, jako integralna część a w wielu bardzo wypadkach jako jedyna podstawa podupadającego rolnictwa w gospodarstwie krajowem zajmuje, ale o wiele ważniejszą w tej chwili z dalszego jeszcze względu na zupełny brak eksportu i na zniżenie cen spirytusu do tego stopnia, iż sprzedaż wytworu kosztów produkcyi nie pokrywa. A jeżeli się po nad to pod rozwagę weźmie, iż w obec zamierzonego w Niemczech i we Francyi zmonopolizowania przemysłu gorzelnianego ten anormalny stan gorzelnictwa w naszym kraju tylko pogorszyć się musi, to przecież nikt nie zaprzeczy słuszności żądaniom o pomoc ze strony Rządu, które tak jednogłośnie u nas występują i jedynie uchronienie tego jedynego przemysłu rolniczego od grożącej mu ruiny na celu mają.

Przedewszystkiem musimy zaznaczyć, iż żadna gałęź opodatkowania tak częstych nie doznawała przeistoczeń jak opodatkowanie wyrobu spirytusu, dość powiedzieć, iż podatek gorzelniany czy to w systemie swym czy też w wymiarze od pięć razy. mianowicie w latach 1863, 1866. 1868, 1878 i 1884. był zmienianym i że znów nadchodzi termin odnowienia ugody z Węgrami, w której ponownie rozstrzygnięty będzie przyszły stan tego podatku O ile podobne zamiany, wymagające ponownych nakładów, ponownych przeistoczeń w urządzeniu gorzelń, wreszcie wykształconych na nowym kierunku ludzi, szkodliwie na każdy przemysł a w szczególności na rozwój przemysłu gorzelnianego oddziaływać mogą, okazało się bardzo wybitnie w r. 1884., kiedy wskutek wprowadzenia systemu opodatkowania w pewnych razach produktu część gorzelń rozmiary swe zmniejszyć, inna zaś część je powiększyć była zmuszoną.

Domagając się wskutek tego w ogóle pewnej stałości w systemie opodatkowania, widzi się komisya gorzelniana zniewoloną zastrzedz się przeciw przypuszczeniu, jakoby tem samem stawała w obronie dzisiejszej ustawy podatkowej, owszem zadaniem niniejszego jej sprawozdania jest wytknąć w ogólnych zarysach jej wady, które już w krótkotrwałem jej zastosowaniu do istniejących w naszym kraju stosunków jaskrawiej niż w innych krajach koronnych wystąpiły.

Ustawa przyznała zbyt wielkie ulgi gorzelniom fabrycznym ryczałtowaniem siły spirytusu na 75% zwrotem 11 ct. na hektolitr. stopień i 10% dodatku za koli, przez co obniżyła znaczenie ulg danych gorzelniom rolniczym i utrudniła tymże konkurencyę z fabrycznemi.

Podniesiony o 30% podatek stał się przy spadku cen bardzo uciążliwym i nie do przewalenia na konsumenta.

Większe gorzelnie rolnicze, zmuszone przyjąć system podatku od produktu. z jednej strony nie korzystają z ulg gorzeln rolniczych, zmuszone płacić podatek w równej mierze jak fabryki, nie są z drugiej strony w możności wyzyskać korzyści, jakie mają prawdziwe fabryki jako to: rozliczenie kosztów produkcyi na wielką ilość wyrobu, eksport, restytucya premii itp.

Gorzelnie, które zredukowały znacznie swe rozmiary do 50 hl. zacieru. zmuszone jeszcze szybciej przepędzać swe produkta lub redukować uprawę kartofli; dalej przedłużać kampanie dla przerobienia swych płodów, nie mogących się zmieścić w granicach gorzelni 50 hl. a przez to powiększać koszta produkcyi przez dłuższą administracyę albo skrócić kampanię przez szybki ferment, zniżający wydatność używanych do wyrobu materyałów.

Kampania r. 1885/6. jeszcze w gorszych odbywa się warunkach w skutek nie bywałej deprecyacyi spirytusu podobnie jak pszenicy.

A jeżeli do tych uciążliwości dodamy jeszcze, iż w Niemczech urządza się monopol spirytusu, który zyskami nabytemi wewnątrz podejmie na zewnątrz walkę z produkcyą wszelkich innych Państw, to z pewnością twierdzić możemy, iż deprecyacya w przyszłości ze zgubą naszego przemysłu dalej jeszcze posuwać się będzie.

Po tym ogólnym poglądzie komisya kultury krajowej nie wchodząc zbyt detailicznie w rozbiór pojedynczych grawaminów, które już od lat kilku rokrocznie Wysokiemu Sejmowi i c. k. Rządowi przedstawiane bywały, uznała za stosowne zaznaczyć owe zmiany, które według jej zdania w ustawie podatkowej z 19 maja 1884 r. uczynione być powinne, jeżeli przemysł gorzelniany na zupełną zagładę nie ma być narażony.

Domagając się, jak to już wyżej powiedziano, pewnej stałości w systemie opodatkowania ryczałtowego, żądać musimy, aby ten system zastosowanym był do wszystkich bez wyjątku gorzelń mających na sobie znamiona gorzelń rolniczych, czemu jednak nowela do ustawy o opodatkowaniu gorzelń w §. 27. zadość nie czyni, ponieważ pomijając właściwe znamiona, ograniczeniem rozmiarów wyrobu do metrycznej objętości kadzi fermentacyjnych 50 hl. w większej części naszego kraju znaczną ilość prawdziwie rolniczych gorzelń z pod tego systemu opodatkowania wykluczyła.

Stosunki gospodarcze kraju naszego, zwłaszcza wschodniej części, gdzie obszary dworskie są znacznie rozleglejsze i gorzelnie opierają się o znaczne gospodarstwa rolne, wymagają dla

racyonalnego stosunku płodozmianu, dla potrzebnej dla bydła paszy i dla odpowiedniej produkcyi nawozu, znacznej plantacyi okopowin. Dodać trzeba, iż Podole i część Pokucia, ubogie w łąki a pastwisko małej wartości, gdyż wysechają, zaś koniec zimą wymarza a latem wysycha, słowem gdzie o paszę dla bydła prócz słomy bardzo trudno, braki te geologiczne i klimatyczne jedynie gorzelnią dostarczającą brahę wyrównywać może. Otóż przyjmując, że ustawą przewidziany stosunek naczyń fermentacyjnych do obszaru roli, łąk i pastwisk jest racyonalny, okazuje się dla większej części gorzelń rolniczych w naszym kraju potrzeba objętości naczyń zaciernych od 50 do 100. Powody te uzasadniają dostatecznie żądanie, aby restrykcya przymuszająca gorzelnie rolnicze rozmiarów po nad 50 hl. do opodatkowania produktu, chociażby z pominięciem jakiegokolwiek opustu, co najmniej do 80 hl. ustaloną była.

Dalsze żądanie odnosi się do zniżenia jednostki podatkowej, która ostatnią ustawą o 30 % została podwyższoną. Najlepszy dowód jak szkodliwie podwyższenie to na przemysł gorżelniany oddziaływało dostarcza porównanie sumy podatkowej uzyskanej w kampanii z r. 1884/5 z przeciętną sumą podatkową 5 lat poprzednich. Przeciętna w tychże latach suma podatku wynosi 2,338.608 zł. powinna była zatem w skutek 30-tuprocentowego podwyższenia dojść do sumy 3,040.190 zł. podczas gdy podatek pobrany w r. 1884/5 tylko 2,643.669 zł. z czego wynika, iż się produkcya spirytusu do wyżej 85 % przeciętnej produkcyi poprzedniego pięciolecia zniżyła. Jeżeli zatem już te zarządzone podwyższenie tak niepomyślny wpływ na rozwój produkcyi spirytusu wywarło i to w czasie kiedy cena 10.000 litrostopni około 31 zł., czegoż spodziewać się można w czasach, w których cena tej samej ilości o 22% się zniżyła i prawdopodobnie nie tak prędko się podniesie. Komisya gospodarstwa krajowego wyraża przekonanie, iż wyrób okowity w obec tak niskich cen produktu ustanowionego na teraz podatku znieść nie będzie w stanie i pozwala sobie na złe dla Skarbu Państwa wynikające ztąd skutki zwrócić uwagę c. k. Rządu.

Szczególniej opiece c. k. Rządu polecić winna komisya gospodarstwa kraj. gorzelnie drobniejsze, opłacające do 1000 zł., których ilość bardzo jest nieznaczną a których rozwój właśnie dla dobra rolnictwa bardzo jest pożądanym. Gorzelnie te nie są bynajmniej tej samej natury jak małe gorzelnie w Austryi, Salcburgu, Styryi, wykonywające właściwie przemysł domowy są to gorzelnie czysto rolniczej natury zaprowadzone z konieczności na gospodarstwach mniejszych rozmiarów, zasługujące na większe ulgi w opustach, niż im takowe ustawa podatkowa przyznaje.

W tej mierze mniema komisya gospodarstwa krajowego, iż opust dotychczas według rozmiarów naczyń fermentacyjnych pobierany zwłaszcza ze względu na istniejące w zachodniej części naszego kraju stosunki uregulowanym być winien w ten sposób, aby gorzelnie do rozmiarów 30 hektolitrów 25-procentowy, do 40 hektolitrów 20-procentowy, do 50 hektolitrów 10-procentowy opust uzyskać mogły.

Drugim aczkolwiek równie ważnym wnioskiem nie zajmowała się komisya gospodarstwa krajowego dla braku wszelkich dat i dotyczących przepisów cłowych i wyraża nadzieję, iż c. k. Rząd biorąc przy zawarciu traktatu z Rumunią wszelki przemysł w swą opiekę również i potrzeby przemysłu gorzelnianego tem bardziej uwzględni, ile że w tej sprawie również i inne prowincye Państwa są zainteresowane.

W końcu winna komisya oświadczyć, iż uważając przekazany jej wniosek posła Wolańskiego za jednostronny bo tylko ogólnikowe życzenia względem stosunku gorzelń rolniczych do fabrycznych wyrażający, tenże wniosek zmodyfikowała zaś w tymże samym duchu i następujące wnioski Wysokiemu Sejmowi pod uchwałę poddaje.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w bliskich z drugą połową monarchii układach o odnowienie ugody austryacko-węgierskiej, dążył do wyjednania koniecznych warunków bytu i rozwoju zachwianego dziś przemysłu gorzelni rolniczych na podstawie zapewniającej w przyszłości trwałość opodatkowania wyrobu spirytusu:

a) przez postawienie ścisłego i racyonalnego pojęcia gorzelń rolniczych, opartego na znamionach, wyróżniających je od gorzelń czysto fabrycznych.

b) przez odpowiednie większe uwzględnienie w opodatkowaniu gorzelń rolniczych w ogóle w stosunku do wielkich fabryk spirytusu a przedewszystkiem przez większe uwzględnienie najmniejszych gorzelń rolniczych.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w swym zakresie działania wszelkich dołożył starań, by sprawa dalszego opodatkowania przemysłu gorzelnianego stosownie do potrzeb i interesu naszego gospodarstwa krajowego była załatwioną.

Tem sprawozdaniem załatwia się równocześnie petycya Wiecu Rolników do l. s. 913/737-

We Lwowie dnia 18. Stycznia 1886.

Przewodniczący
Polanowski,

Sprawozdawca
Piotr Gross.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Alog. 177

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie krajowej szkoły rolniczej — krajowej szkoły ogrodniczej — i folwarku w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie o zakładach czernichowskich, zawarte w ogólnem przedstawieniu czynności Wydziału krajowego, uzupełnione zostało dodatkowem sprawozdaniem z dnia 31. Grudnia 1885, które zakończył Wydział krajowy następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole średniej rolniczej — o folwarku — i o krajowej szkole ogrodniczej w Czernichowie".

Na takie załatwienie sprawy komisya gosp. kraj. zgodzić się nie może, bo nie wszystkie uchwały Wys. Izby zostały wykonane, a usprawiedliwienie Wydziału krajowego zniewala komisyę do poczynienia pewnych uwag.

Co do szkoły rolniczej, przyznaje komisya, że Wydział krajowy mimo licznych a poważnych trudności, zdziałał wszystko co było potrzeba, ażeby zaprowadzić zachwiany w szkole ład i porządek. Jedna tylko sprawa niezałatwioną została, a mianowicie: nominacya dyrektora szkoły. Kuratorya sądziła, że dyrektorem może być jeden z nauczycieli bez względu na przedmiot, jakiego naucza — a Wydział krajowy mniemał, że dyrektor powinien być nauczycielem jednego z przedmiotów zasadniczych. Otóż komisya gosp. kraj. oświadcza się za zdaniem Kuratoryi, bo sądzi, że przy wyborze dyrektora uwzględniać przedewszystkiem należy kwalifikacye osobiste do sprawowania tego urzędu potrzebne, a nie przedmiot naukowy, któremu się kandydat poświęca. W tej też myśli przedkłada komisya stósowny wniosek Wys. Izbie.

Sprawy dotyczące folwarku czernichowskiego załatwiał Wydział krajowy w myśl uchwał Sejmowych i wskazówek komisyi gosp. kraj. z r. 1884., można więc bez żadnych zastrzeżeń przyjąć do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z tego działu.

Inaczej atoli przedstawia się sprawa szkoły ogrodniczej w Czernichowie. W r. 1884. po gruntownem zbadaniu stosunków tej szkoły i zasięgnięciu wiadomości od członków Kuratoryi i komitetu Towarzystwa roln. krakowsk. przekonała się komisya gosp. krajowego:

że mała szkoła ogrodnicza, rzyłączona niewłaściwie do większej szkoły rolniczej w Czernichowie, stała się jej służebnicą i rozwinąć się nigdy nie potrafi;

że mały jej ogród, w połowie zalewany przez Wisłę a w połowie na podglebiu skalistem położony, nie nadaje się do wzorowych kultur ogrodowych;

że brak budynków, szklarni, sadu i miejsca na założenie tych środków naukowych nie pozwala wykształcać uczniów praktycznie we wszystkich działach ogrodnictwa;

że nareszcie utrzymując tylko 6 uczniów, bo więcej pomieścić nie można, wydaje szkoła na każdego z nich po 500 zł. rocznie.

Otóż szkołę tak kosztowną a tak mało pożyteczną uznała komisya gosp. krajowego za zbytek, którego sobie ubogi kraj pozwalać nie powinien. Nie chcąc jednak zwinąć jej, bo w innych stosunkach mogłaby znakomite oddać krajowi usługi, proponowała komisya przeniesienie szkoły w takie miejsce, gdzieby znalazła gotowe wszystkie te zakłady i środki naukowe, których w Czernichowie brakuje — i które tam kosztem kraju stwarzaćby dla niej potrzeba.

Wysoka Izba podzielała to zapatrywanie komisyi gosp. kraj. i bez dyskusyi uchwalić raczyła w r. 1884, następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa Wydział krajowy, aby postarał się o przeniesienie w roku 1885. szkoły ogrodniczej z Czernichowa w takie miejsce, w któremby szkoła ta pod fachowym nadzorem należycie rozwijać się mogła".

Tymczasem woli Wysokiej Izby nie stało się zadość; Wydział krajowy udał się do komitetu Towarzystwa roln. w Krakowie o radę, dokądby szkołę z Czernichowa przenieść należało?

Komitet po porozumieniu z kilku Towarzystwami rolniczemi okręg. odpowiedział ostatecznie, że jest przeciwny przenoszeniu szkoły czernichowskiej w inne miejsce; dodał jednak, że zostawiając ją w Czernichowie przystąpićby należało bezzwłocznie do jej reorganizacyi. W tym samym duchu napisała do Wydziału krajowego Kuratorya szkoły, żądając stawiania budynków, zakładania ogrodów i poczynienia innych nakładów szkole ogrodniczej koniecznie potrzebnych.

Wydział krajowy poprzestał na tych oświadczeniach i uchwalił 2. Czerwca 1885 r. wypracowanie projektów reorganizacyi szkoły, przychylając się do myśli pozostawienia jej w Czernichowie.

Komisya gosp. krajowego sądzi, że przed powzięciem stanowczej decyzyi w tej sprawie, należałoby jeszcze poczynić dalsze studya i wejść w rokowania z temi gminami lub instytucyami, które zgłaszały się już do Wydziału krajowego z gotowością przyjęcia szkoły czernichowskiej.

Uwagę tę nastręczyła komisyi ta okoliczność, że Kuratorya szkoły ogrodniczej tarnowskiej dwukrotnie podawała w tej mierze prośbę do Wydziału krajowego, ale nie otrzymała jeszcze żadnej odpowiedzi. Komisyi wiadomo, że w Tarnowie są bardzo korzystne warunki dla utrzymywania szkoły ogrodniczej — a ofiarność tamtejszej gminy ułatwiłaby uczniom nabycie praktyki we wszystkich gałęziach ogrodnictwa. Dość wspomnieć, że gmina oddała do użytku szkole ogrodniczej piękny i starannie utrzymywany ogród na przestrzeni 14 morgów wraz ze szklarniami, a prócz tego oddała bezpłatnie dwa domy na umieszczenie kilkunastu uczniów i dyrektora i dodała subwencyę roczną w kwocie 250 zł.

Wobec tego komisya gosp. kraj. wyraża usilne życzenie, aby Wydział krajowy zbadał dokładnie tamtejsze stosunki i wziął pod rozwagę pytanie: czy nie byłoby najkorzystniej dla funduszu krajowego i dla szkoły samej, przenieść ją z Czernichowa do Tarnowa.

Nadmienić także trzeba, że rok bieżący jest najodpowiedniejszym do tych przenosin, bo właśnie w tym roku wszyscy uczniowie skończą dwuletni kurs nauki i opuszczą szkołę czernichowską. Subwencyi rządowej także szkoła nie straci, bo Rząd dał ją bez zastrzeżenia miejscowości, w której miała być umieszczoną. Przed laty była ta szkoła w Łańcucie, a gdy komitet Towarzystwa roln. Krak. przeniósł ją do Czernichowa, Rząd pozostawił szkole całą subwencyę.

Z powyższego przedstawienia rzeczywistego stanu sprawy okazuje się, że rzecz nie jest jeszcze tak zbadaną, aby ją już za przesądzoną uważać należało. A ponieważ Wydział krajowy nie udowodnił bynajmniej niemożności przeniesienia szkoły ogrodn. z Czernichowa, ani też nie przedstawił jeszcze rezultatu bezpośrednich rokowań z tymi, którzy szkołę przyjąć chcieli: przeto komisya gospodarstwa krajowego musi obstawać przy zdaniu, jakie w tej sprawie w r. 1884. stanowczo wypowiedziała i ma nadzieję, że Wysoka Izba nie znajdzie także żadnego powodu do cofnięcia dawniejszej swojej uchwały, lecz ponowić ją raczy w bieżącym roku w tej samej osnowie.

Idzie tu przecież tylko o to, ażeby użycie funduszów krajowych większy niż dotąd przyniosło pożytek i ażeby uchronić kraj od wielkich na przyszłość wydatków na zamierzoną reorganizacyę szkoły ogrodniczej w Czernichowie, których konieczność wykazały już memoryały Kuratoryi i komitetu Towarzystwa rolniczego Krakowskiego.

Na podstawie powyższego sprawozdania o zakładach czernichowskich komisya gospod. krajowego wnosi;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Dyrektorem krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie ma być jeden z sześciu nauczycieli stałych.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby z końcem kursu szkolnego 1886. roku przeniósł kraj. szkołę ogrodniczą z Czernichowa w inne miejsce.

We Lwowie dnia 17. Stycznia 1886.

Przewodniczący
Wodzicki

Sprawozdawca
Tadeusz Langie.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. 1.901/86.

Aleg 178

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy Chyrowa i okolicznych w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego ze Starejsoli do Chyrowa.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. Grudnia 1885., przekazującej nam ponowną petycyę gminy Chyrów, odnośnie do uchwały sejmowej z dnia 7. Października 1884., z wezwaniem o przedłożenie w jak najkrótszym czasie sprawozdania — mamy zaszczyt podać do wiadomości Wysokiego Sejmu:

Wzmiankowana powyżej uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 7. Października 1884. udzieloną nam została z poleceniem zbadania: o ile stosunki miejscowe od r. 1878. uległy w tamtej okolicy takiej zmianie, że pociągnąćby mogły za sobą istotną potrzebę przeniesienia siedziby Sądu powiatowego ze Starejsoli do Chyrowa, a w takim razie przedłożenia na następnej sesyi sejmowej odpowiedniego sprawozdania.

Gdy z zarządzonych przez Radę powiatową w Staremmieście dochodzeń (LW. 7.180/84) okazało się, że stosunki miejscowe, o których wspomina uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 7. Października 1884., nie tylko się od r. 1878. w tamtej okolicy nie zmieniły, lecz owszem polepszyły na korzyść Starejsoli, jako siedziby Sądu powiatowego przez pobudowanie na rzece Strwiążu wygodnej ławy, którą nawet podczas największego wylewu dostać się można do Starejsoli; — dalej, gdy z zapytanych obszarów dworskich i gmin przynależnych dziś do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Starejsoli prawie $^2/_3$ z ludnością 9.079 oświadczyło się za pozostawieniem ich w dotychczasowym okręgu sądowym, a tylko mała liczba najbliższych Chyrowa, z ludnością 6.582 życzy sobie zmiany siedziby; — wreszcie gdy i c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, do którego w tej sprawie udawali się petenci z Chyrowa, reskryptem z dnia 2. Listopada 1884. (LW. 57.506/85) nie przychyla się do ich ponownej petycyi — Wydział krajowy w myśl polecenia Wys. Sejmu nie uznał właściwem popierania dalszego u Wys. Sejmu życzeń mieszkańców miasta Chyrowa i rozporządzeniem z dnia 5. Grudnia 1885. L. 59.500 zwrócił za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Staremmieście podającym ich petycye.

Wnosimy przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nad ponowną petycyą gminy Chyrów i okolicznych, w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego ze Starejsoli do Chyrowa — przechodzi do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 13. Stycznia 1886.

Marszałek krajowy:
Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:
Teofil Bereźnicki w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L. W. 65.950/85.

Alg. 170

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie dostawy żyta galicyjskiego dla c. k. armii.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 1. Grudnia 1885. uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Rapoporta, w przedmiocie dostawy żyta galicyjskiego dla c. k. armii, co następuje:

1. „Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby jak najrychlej sprawdził za pomocą kompetentnych organów, czy w ogóle żyto galicyjskie, a w szczególności żyto oferowane przez Bank tarnowski, jest istotnie zdrowiu szkodliwe?“
2. „Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby rezultat badań żyta galicyjskiego spożytkował w sposób właściwy i szczegółowe sprawozdanie przedłożył Sejmowi.“
3. „Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zbadał postępowanie intendantury wojskowej, którego następstwem mogłoby być wykluczenie zboża galicyjskiego od dostaw do c. k. armii i ażeby postarał się o uchylenie takich rozporządzeń Wysokiego c. k. Ministerstwa wojny, które przynoszą ujmę produkcyi rolniczej i młynarstwa w Galicyi.“

W wykonaniu polecenia Wysokiego Sejmu ad 1. udał się Wydział krajowy odezwą z dnia 4. Grudnia r. b. l. 62.365 do Wydziału medycznego c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie z prośbą o jak najspieszniejsze objawienie opinii:

1. jaka zawartość minimalna sporyszu w życie mogłaby być zdrowiu szkodliwą?
2. czy zawartość sporyszu sprawdzona w młynach pp. Szancera, Barucha i hr. Reya mogłaby być dla zdrowia szkodliwą?

Równocześnie wystósował Wydział krajowy do c. k. Towarzystw gospodarczych we Lwowie i w Krakowie następujące zapytanie:

1. czy w ogóle w kraju, lub w szczególnych okolicach, pojawił się sporysz w życie tegorocznem w stosunku większym niż to zwykle bywa?
2. czy ilość ta wpłynęła szkodliwie na gatunek żyta i czy utrudniła zbyt jego?
3. czy sporysz przez staranne czyszczenie da się odjąć i czy takie czyszczenie bywa u nas praktykowane?

Wreszcie zażądał Wydział krajowy od Izb handlowych i przemysłowych we Lwowie, Krakowie i Brodach wyjaśnienia:

1. czy żyto krajowe z tegorocznego zbioru pochodzące i na targ przychodzące było zanieczyszczone sporyszem w wyższym stopniu niż to zwykle bywa?
2. czy zanieczyszczenie to pojawiało się także w życie należycie zresztą czyszczonem?
3. czy ilość sporyszu zawartego w życie tegorocznem wpływała na obniżkę ceny i utrudniała zbyt?
4. czy żyto galicyjskie w porównaniu z żytem pochodzącem z Węgier lub innych prowincyj Monarchii austryackiej, było w skutek zawartości sporyszu lub w skutek innych przyczyn pośledniejsze?
5. czy żyto tegoroczne galicyjskie było przedmiotem eksportu i dokąd?

Wezwaniom powyższym poczyniły dotąd zadość: Wydział lekarski c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, tudzież wszystkie trzy Izby handlowe i przemysłowe, których sprawozdania Wydział krajowy ma zaszczyt dołączyć. ·/.

Alegat 1 do 5.

Nadto otrzymał Wydział krajowy od Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie w odpowiedzi na odezwę, którą Biuro sejmowe zakomunikowało temuż c. k. Prezydyum uchwałę Wysokiego Sejmu ad 3., załączoną ·/. odezwę z dnia 24. Grudnia 1885 l. 11.950/pr.

Alegat 6.

Dalszych przez Wysoki Sejm wskazanych kroków w sprawie powyższej nie omieszka Wydział krajowy poczynić, skoro otrzyma sprawozdanie komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarczego; na teraz zaś wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie dostawy żyta galicyjskiego dla c. k. armii z dnia 8. Stycznia r. b. l. 65.950/85.

We Lwowie dnia 8. Stycznia 1886.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Alojzy Rybicki, *w. r.*

Zastępca członka Wydziału krajowego.

Alegat 1. do L. W. 65.950/85.

Odpis

pisma Wydziału lekarskiego c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie z dnia 17. Grudnia 1885. L. 476, wystósowanego do Wydziału krajowego we Lwowie.

Wysoki Wydział krajowy w odezwie z dnia 4. Grudnia r. b. l. 62.365 żąda odpowiedzi na następujące dwa pytania:

1) Jaka zawartość minimalna sporyszu w życie mogłaby być zdrowiu szkodliwą?

2) Czy zawartość sporyszu sprawdzona w młynach Panów Szancera, Barucha i hr. Reya mogłaby być zdrowiu szkodliwą?

W odpowiedzi na tę odezwę Wydział lekarski Uniwersytetu Jagiellońskiego ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi krajowemu następujące przedstawienie w tej sprawie.

Jak powszechnie wiadomo jest sporysz w Europie powszechnym pasożytem na życie, przydarzającym się wyjątkowo na owsie czy jęczmieniu, a pospolitym na wielu trawach krajowych. Mimo że w sztuce lekarskiej jest cennym środkiem, to przecież dla niektórych swych składników nie jest dla zdrowia obojętnym i może szkodliwie oddziaływać. Ponieważ zaś żyto i wszelkie z niego wyroby należą do najpowszechniejszych pokarmów, a takie, jak się samo z siebie rozumie, powinny być wolne od wszelkich czynników zdrowiu nieprzyjaźnych, przeto żyto, ściśle rzecz biorąc, sporyszu zawierać nie powinno. Sporysz w zbożu daje się łatwo spostrzedz i przy postępie w ulepszeniach narzędzi agronomicznych i młynarskich drogą mechaniczną jako ciało lżejsze od zboża do pewnych granic wydalić. Po za temi granicami jednak oczyszczenie jego może się odbywać jedynie ręcznie przez wydobywanie pojedyńczych ziarn wśród zboża. Niewiadomą jest rzeczą, jaka ilość sporyszu odchodzi przy mieleniu z otrębami, to jednak pewna, że tylko ta ilość sporyszu, która po mieleniu w mące pozostaje, może być zdrowiu szkodliwą. Oznaczenie zatem ilości sporyszu w zbożu nie może być wyrazem tego stosunku, w którym mąka otrzymana z żyta poddanego próbie byłaby zanieczyszczona sporyszem. Oznaczenie sporyszu w mące może być z całą ścisłością przeprowadzone za pomocą metod wytrawiania, oraz i przyrządu spektralnego, tak, iż według badań członka Wydziału lekarskiego prof. Dr. Stopczańskiego można wykryć z całą ścisłością 0·05% sporyszu, a nawet przy użyciu większej ilości mąki posunąć się w dokładności jeszcze dalej aż do granicy 0·02%. Tylko więc taką drogą możnaby przekonać się, czy obliczone cyfry zawartości sporyszu w zbożu,

dające średnio 0·0214%, odpowiadają zawartości sporyszu w mące. To pewna, że ilości sporyszu, wywołujące chorobę rojnicą zwaną, która dawniej według tego, co nam historya medycyny podaje, nader często zdarzała się, były bez żadnego porównania większe. I tak np.: Falck w dziele zbiorowem „Handbuch des öffentlichen Gesundheitswesens“ pod redakcyą Dr. Eulenberga, wyraża się o nich (Tom I. str. 733.) temi słowy: „Obserwowano epidemie „Ergotismus convulsionis“, wywołane przez użycie chleba zawierającego 6—12% sporyszu, z drugiej strony ilość trucizny potrzebną do wywołania postaci zgorzelinowej szacowano na 25—33·3%.

W dzisiejszych czasach, dzięki ulepszonym środkom czyszczenia zboża, epidemje rojnicy są bez porównania rzadsze. U nas w kraju pisma lekarskie nie podają ani jednego takiego przypadku, pomimo tego, że lud nasz niewątpliwie żywi się żytem, które jest po największej części mniej starannie czyszczone, niż żyto z większych własności, wchodące w handel, i że lud spożywa najczęściej chleb z otrębami.

W ostatnich trzydziestu latach znane są według zestawienia Dr. Menchego (Deut. Archiv. f. klin. Medicin. Tom XXXIII. Lipsk 1883.) następujące epidemie rojnicy: W r. 1854. w Brunświku, gdzie trwała epidemia 2 lata, w ciągu których zapadło 155 osób a 25 zmarło i w dobrach Schwarz-Kostelez w Czechach, w r. 1856. w Holzminden; w roku 1857. w Siedmiogrodzie uległo rojnicy 283 osób, z pośród których 98 zmarło; w r. 1867. zapadło w okolicy Chemnitz 8 osób, z których dwie zmarły i w Bawaryi, gdzie 20 osób zapadło, w r. 1862. i 1863. były epidemie w Finlandyi, w r. 1879. w obwodzie Belowskim w Rosyi, a równocześnie i w Górnem Księstwie Heskiem zapadło w 15 miejscowościach obwodu Frankenbergskiego 500 osób, z których prawie 5% umarło. W roku 1856. obserwowano w szpitalu wiedeńskim jeden przypadek ergotyzmu zgorzelinowego, dotyczący chorego, który przybył z Berna. Z opisu wspomnianej epidemii w Księstwie Heskiem w zimie roku 1879. wynika, że ilość sporyszu w życie i jęczmieniu, oznaczona przez wybieranie ze zboża i ważenie, odpowiadała średnio 2%. Jestto, według dzisiejszych wiadomości, minimalna granica przymieszki, która według wszystkich dat tyczących się rojnicy może ją wywołać, — z drugiej znów strony znanemi są w historyi medycyny przypadki, w których żyto zawierało znaczne ilości sporyszu, a mimo to spożywano je bez szkody dla zdrowia, np. w Holsztynie. (Hirsch: Handbuch der histor. geograph. Pathologie, Erlangen Tom. I. str. 466.) Różnica ta w zachowaniu się tłumaczy się okolicznością, że nie cała masa sporyszu sprawia rojnicę, lecz pewne tylko pierwiastki toksykologiczne, które znajdują się w sporyszu w zmiennych ale nieznacznych ilościach, a które w niepoznanych dotąd warunkach raz w większym, drugi raz w mniejszym wytwarzają się stopniu, a ztąd sporysz raz jest więcej, drugi raz mniej szkodliwym albo zgoła nieszkodliwym. Zależy to nietylko od większego lub mniejszego stopnia jego dojrzałości, ale także od sposobu i czasu przechowania, jest zatem bardzo zmiennem, a również zawisło to od własności ustroju ludzkiego i odporności tegoż lub warunków uspasabiających. Większa lub mniejsza szkodliwość sporyszu nie zależy więc tyle od ilości sporyszu w życie, ile od ilości jego pierwiastków toksykologicznych, niedostatecznie dotąd poznanych.

Posiadamy też w literaturze daty co do ilości sporyszu w mące, tem ciekawsze, że pochodzą z sąsiedniego nam Szlązka.

W r. 1877. Dr. Hulwa w Wrocławiu poddawał różne rodzaje mąki badaniu co do sporyszu i przekonał się, że na 160 prób mąki żytnej, 70 zawierało $^1/_4$ lub więcej %; 37—$^1/_2$% lub więcej, 6 zaś nawet 1—$2^1/_2$%, a zaledwie 11 było takich, które przy próbie chemicznej oddziaływania nie dawały.

Ale i co do tych ostatnich nawet można mieć pewną wątpliwość, czy były zupełnie wolne od sporyszu, mogły go bowiem zawierać w mniejszej ilości niż $^1/_4$%, metoda bowiem badania przez Dra Hulwę obrana tę dopiero ilość z pewnością wskazywała. Mimo to Dr. Hulwa podając to sprawozdanie o rozbiorach różnych rodzajów mąki na posiedzeniu sekcyi higjeni-

cznej szlązkiego Towarzystwa dla oświaty ojczystej (Hygienische Sektion der schles. Gesellschaft für vaterländische Kultur) ani słowem nie wspomina, aby obserwowano przypadki rojnicy, albo jakichś innych dolegliwości, nadmienia nadto, że w poprzednim roku był znaczny obrót handlowy żytem rosyjskiem i polskiem, które bardzo wiele sporyszu zawierało, a które masami w młynach przerabiano. W sprawozdaniach sekcyi lekarskiej tegoż Towarzystwa nie ma najmniejszej wzmianki o epidemii, należy zatem przypuszczać, że nie było przypadków rojnicy, mimo że niektóre próby $2^1/_2\%$ sporyszu wykazywały, gdy w Księstwie Hesskiem przy 2% w zbożu była epidemia w r. 1879. Przemawia to najdowodniej za tem, że epidemie zależą nie wyłącznie od ilości sporyszu, ale na granicy szkodliwej jego przymieszki od ilości znajdujących się w nim składników toksykologicznych.

Tłumaczy to także, że Roth, powszechnie znany lekarz naczelny armii saskiej i Lux, były pruski starszy lekarz sztabowy, autorowie dzieła pod tytułem: Handbuch der Militär-Gesundheitspflege, objawiają co do granic nieszkodliwości sporyszu jako przymieszki w zbożu takie zdanie (Tom II. str. 646). „Nieznaczne ilości według Griepenkerla, który badał epidemię rojnicy w Brunświku w latach 1854. i 1855. jeszcze 1% w zbożu, są naturalnie nieszkodliwe.

Zaznaczyć dalej wypada, że przy przyrządzaniu potraw z mąki wystawioną ona bywa na ciepłość nader znacznego stopnia, przyczem sporysz niezawodnie rozkładowi ulega. Przemawia za tem okoliczność, że Dr. Hulwa w wyrobach, jak w zacierze, chlebie i kluskach, przyrządzonych z mąki sporysz zawierającej, nie mógł otrzymać właściwego oddziaływania chemicznego. Podobnie też podaje Dr. Palm, który zapomocą swej metody wykrywał $0{\cdot}05\%$ sporyszu, co do chleba wypieczonego z mąki sporysz zawierającej. Mówiąc o wykrywaniu sporyszu w mące wyraża on się (w Zeitschrift f. analyt. Chemie von Frecenius T. XXII. Wiesbaden 1883.) co do wykrywania tego trującego grzybka w chlebie w ten sposób: „Inaczej dzieje się z wykazaniem sporyszu w chlebie. Dla zbadania metody zmieszano mąkę żytnią z 5% sporyszu (a więc z ilością 250 razy większą, niż mogłaby być według teoretycznego obliczenia w mące zakwestyowanego żyta) i wypieczono z niej chleb, pomimo to nie udało się odkryć przy 3 różnych doświadczeniach nawet śladu barwika sporyszowego. Bez wątpienia przy ciepłocie, w jakiej chleb się wypieka, nie tylko barwik sporyszu zostaje w zupełności rozłożonym, ale i inne jego organiczne składniki, jako to alkaloidy, organiczne kwasy i t. d. zostają częściowo rozłożone.“ Według badań jego przypuścić należy, że przy wypieku chleba gorąco nie zawsze jednakowe ilości istot organicznych rozkłada.

Uwzględniając dalej, że żyto daje do 80% mąki, przypuścić należy, że ilość sporyszu, o ile ją oznaczono wśród żyta, byłaby wśród mąki znaczniejszą, gdyby pewna część sporyszu nie odchodziła z otrębami. Ponieważ jednak ilość chleba otrzymana z mąki jest znaczniejszą od wagi żyta użytego do wyrobu tej mąki i ponieważ sporysz przy wypieku chleba w wysokiej ciepłocie częściowo się rozkłada, to chleb wypieczony zawiera zawsze i niewątpliwie mniej sporyszu niż żyto, z którego mąkę na ten chleb wyrobiono. Jeżeli zaś weźmiemy na uwagę, że średnia ilość sporyszu oznaczona w zbożu zakwestyonowanem wynosiła $0{\cdot}0214\%$, to niewątpliwie w chlebie znajdują się znacznie mniejsze jego ilości.

Wydział zatem lekarski ma to przekonanie, że chleb wypiekany z mąki zawierającej $0{\cdot}01$—$0{\cdot}02\%$ sporyszu używanym być może, nawet przez czas dłuższy, bez narażenia ustroju ludzkiego na szkodliwe następstwa. Wysoki Wydział krajowy zechce przyjąć to przedstawienie Wydziału lekarskiego zamiast odpowiedzi na dwa szczegółowo sformułowane zapytania, a to z powodu, że zdaniem Wydziału lekarskiego na tak zadane pytania dzisiejszy stan nauki ścisłej odpowiedzi dać nie może, a w całej poruszonej kwestyi nie rozchodzi się o sporysz, jako istotę leczniczą i toksykologiczną, tylko o chleb pewną ilością sporyszu zanieczyszczony.

Pozwala też sobie Wydział lekarski zwrócić uwagę Wysokiego Wydziału krajowego, aby w razach wątpliwych nie oceniano szkodliwości żyta według zawartości sporyszu, od któ-

rego ono może i powinno być starannie oczyszczone, ale aby o jego dobroci rozstrzygały badania mąki.

Co do rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 1. Grudnia 1885. udzielonej nam w odezwie Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 4. b. m. l. 62.365: „Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby jak najrychlej sprawdził za pomocą kompetentnych organów, czy w ogóle żyto galicyjskie, a w szczególności żyto ofiarowane przez Bank Tarnowski jest istotnie zdrowiu szkodliwe?“ to co do żyta galicyjskiego w ogóle Wydział lekarski stwierdza, że żaden z członków jego w całem swojem doświadczeniu lekarskiem nie widział ani jednego przypadku rojnicy ani nie stwierdził żadnego przypadku chorobowego, któryby odnieść musiał do użytkowania chleba galicyjskiego. Również i cała nasza literatura lekarska nie podaje nam ani jednej daty, dotyczącej epidemii lub endemii rojnicy w ostatnich 30 latach, chociaż w tym samym przeciągu czasu, jak w referacie nadmieniono, epidemij takich było wiele, nawet w Niemczech, np. w Hesyi w r. 1879., jakoteż i w sąsiednich Węgrzech, a mianowicie w Siedmiogrodzie w r. 1857.

D. j. w.

Alegat 2. do LW. 65.950/85.

Odpis

pisma Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie z dnia 18. Grudnia 1885. L. 469. do Wydziału krajowego we Lwowie.

W celu zebrania materyału do odpowiedzi na pytania objęte reskryptem Wysokiego Wydziału z dnia 4. Grudnia 1885. l. 62.365 w kwestyi sporyszu, Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego rozesłał odnośny kwestyonaryusz do wszystkich Towarzystw rolniczych okręgowych zachodniej części kraju. Nim jednak sprawozdania te nadejdą, które w swoim czasie nadesłać będziemy obowiązani, mamy zaszczyt ze względu na nagłość i ważność sprawy, już obecnie przesłać następujące, na doświadczeniu rolników oparte wyjaśnienia:

co do 1. W całym kraju a w szczególności w zachodniej części jego, w życie tegorocznego zbioru nie dostrzeżono większej ilości sporyszu, jak zwykle po inne lata bywało.

co do 2. Że też wskutek tego zwykłego, a zresztą bardzo nieznacznego zanieczyszczenia sporyszem, którego w niektórych okolicach zupełnie nie ma, nie może być mowy o mniejszej wartości krajowego żyta w porównaniu z żytem innych krajów;

co do 3. Dorodniejsze ziarna sporyszu, na zwykłych przyrządach do czyszczenia zboża w naszych gospodarstwach wiejskich używanych, jako to: przetakach, młynkach różnego rodzaju, tricurach i t. p., dadzą się odczyścić; drobniejsze, gatunkowo lżejsze od celnego żyta, przechodzą z ziarnem tak zwanym odjemnym, na użytek wewnętrzny gospodarstw.

Zauważyć musimy, że czeladź dworska wyłącznie tylko z tego odjemnego gatunku żyta wypiekanym chlebem bywa żywioną, ludność zaś wiejska nie czyści nigdy dokładnie zboża na użytek domowy przeznaczonego, a nigdzie dotąd najlżejszych nie było śladów jakichkolwiek chorób, których powód leżałby w spożywaniu tego chleba, tem mniej więc przypuszczać to można przy chlebie wypiekanym z mąki uzyskanej z tak zwanego „przedniego ziarna“, które jedynie jest artykułem handlowym.

D. j. w.

Alegat 3. do LW. 65.950/85.

Odpis

pisma Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie z dnia 11. Grudnia 1885. L. 5.473 do Wydziału krajowego we Lwowie.

Na szacowne wezwanie z dnia 4. Grudnia 1885. l. 62.365 do udzielenia zdania co do pojawiania się sporyszu w życie krajowem z tegorocznego zbioru, Izba handlowa i przemysłowa ma zaszczyt w sprawie tej, o ile takowa odnosi się do Galicyi wschodniej, następujących udzielić wyjaśnień:

1. We wschodniej Galicyi w życie tegorocznego zbioru pojawia się sporysz w większej ilości jak zwykle tylko w życie pochodzącem z północnych okolic tej części kraju, (Krystynopol, Bełz, Brody), tudzież w Stryjskiem i Samborskiem, natomiast żyto z Podola galicyjskiego nie zawiera wcale sporyszu.
2. W życie należycie czyszczonem nie pojawiało się to zanieczyszczenie sporyszem.
3. Ilość sporyszu zawartego w życie tegorocznem nie wpływała na obniżkę ceny i nie utrudniała zbytu.
4. Żyto ze wschodniej Galicyi w porównaniu z żytem pochodzącem z Węgier lub z innych prowincyi Monarchii austryackiej, nie było w skutek zawartości sporyszu lub w skutek innych przyczyn pośledniejsze.
5. Żyto tegoroczne galicyjskie eksportowano i eksportuje się do Morawii, na Szlązk i do Czech.

D. j. w.

Alegat 4. do L. W. 65.950/85.

Odpis

pisma Izby handlowej i przemysłowej w Brodach, z dnia 11. grudnia 1885. L. 1.751 do Wydziału krajowego we Lwowie.

Szacownem pismem z dnia 4. Grudnia 1885. do l. 62.365 udał się Wysoki Wydział krajowy do podpisanej Izby z zapytaniami, co do jakości tegorocznego żyta krajowego i eksportu takowego; w załatwieniu tegoż pisma udziela się następujące oznajmienie:

ad 1. żyto galicyjskie z tegorocznego zbioru pochodzące i dotąd na targ przychodzące nie jest zanieczyszczone sporyszem w wyższym stopniu, niż to zwykle bywa;

ad. 2. w życie należycie zresztą czyszczonem, pojawia się zanieczyszczenie to tylko rzadko;

ad 3. ilość sporyszu zawartego w życie tegorocznem nie wpływała na obniżkę ceny, lecz tylko wynik ostatniego żniwa wszędzie dość pomyślnego, w skutek czego prawie nigdzie nie istnieje rzeczywista potrzeba tegoż;

ad 4. co do jakości istnieje wprawdzie znaczna różnica między żytem galicyjskiem i innych prowincyj Monarchii austryackiej, gdzie ono w skutek staranniejszego pielęgnowania gruntu pod względem wielkości i siły lepiej się udaje i celem przedaży troskliwie czyszczone zostaje;

ad. 5. z żyta tegorocznego galicyjskiego eksportowano pewne ilości do Morawy i Szląska.

Izba sądzi, że nie różnica pod względem jakości między galicyjskiem i innem żytem utrudnia konkurencję dla żyta krajowego — bowiem produkt nasz wcale nie jest lichy, lecz tylko nasze krajowe taryfy kolejowe to czynią, które jeszcze zawsze są zbyt wysokie, dalej drogi dowozowe, które należytości frachtowe podrożają i producentom i liwerantom punktualne odstawienie szczególnie na wiosnę i jesień niemożebnem robią.

Dobrobyt kraju naszego znacznie by się polepszył, gdyby Wysoki Wydział krajowy raczył energicznie wpływać na redukcyę swojskich taryf kolejowych dla zboża i na rozszerzenie sieci wschodnio-galicyjskiej kolei żelaznej.

D. j. w.

Alegat 5. do L. W. 65.950/85.

Odpis

pisma Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie z dnia 12. Grudnia 1885. L. 1.917 wystosowanego do Wydziału krajowego we Lwowie.

Załatwiając odezwę Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 4. Grudnia 1885. l. 62.365 Izba handlowo-przemysłowa krakowska ma zaszczyt na zapytania uczynione jej w przedmiocie tegorocznego żyta galicyjskiego po przeprowadzeniu w tym względzie wiarygodnych dochodzeń następujące przedłożyć wyjaśnienia:

ad 1. Doświadczenia wieloletnie wykazują, że sporysz znajduje się niemal w każdym życie, tak węgierskiem jak rosyjskiem, pruskiem, galicyjskiem i t. d. w rozmaitych jednak ilościach, stosownie do miejsca, pory i roku.

W tym roku żyto galicyjskie mniej zawiera sporyszu jak w przecięciu w innych latach bywało i dlatego wykluczenie go od dostawy dla c. k. wojska jest dla ludzi fachowych niezrozumiałem, a to tem bardziej, że w dalej ku północy np. w Prusach, gdzie w życie więcej sporyszu się rodzi, nigdy nie myślano o szkodliwości tamtejszego żyta dla armii i o wykluczeniu go od dostaw dla wojska.

ad. 2. Ponieważ ziarnko sporyszu jest dłuższe i grubsze od ziarnka żyta, można takowe od żyta oddzielić przez odpowiednie czyszczenie już w gospodarstwach wiejskich. O ileby to tam dla braku potrzebnych przyrządów nie mogło nastąpić, da się to uskutecznić w należycie urządzonych młynach, które w odpowiednie do tego rafki i cylindry zaopatrzone być winny. Pewien minimalny procent sporyszu, składający się z wyjątkowych ziarnek, które nie różniąc się od ziarn zbożowych razem z takowemi przejdą, mimo wszelkich usiłowań w życie pozostanie, ale będzie to ilość tak nieskończenie mała, że w rachubę wejść nie powinna, gdyż dla zdrowia absolutnie szkodliwą być nie może. Posuwając przezorność do tego stopnia, trzebaby snadnie zakazać wojsku palenia tytoniu, używania trunków wyskokowych, dalej kawy, herbaty i t. d. gdyż w tych artykułach znajdują się pierwiastki, które w większej ilości spożyte szkodliwe dla zdrowia objawiają skutki.

Chcąc mieć chleb dobry, powinna Intendantura raczej w warunkach licytacyi domagać się żyta cięższego ważącego 72—75 kilo na 1 hektoliter i nie rozpisywać dostaw żyta pośledniejszego, którego 1 hektoliter ważyć ma tylko 69 klg., gdyż w życie takiem wprawdzie tańszem, lecz zato gorszem z konieczności znajdować się muszą najrozmaitsze przymieszki, których niema w życie dobrze oczyszczonem i doborowem, mającem naturalnie większą wagę.

Również i co do mlewa zawierane być winny układy tylko z pierwszorzędnymi młynami należycie urządzonymi i starannie prowadzonymi, chociażby tamże za mlewo nieco więcej wypadało zapłacić.

ad 3. Ponieważ w innych latach, kiedy sporyszu było w życie daleko więcej jak w roku bieżącym, ilość ta nie sprowadzała żadnej różnicy w cenie i tylko w ogóle w miarę jakości i oczyszczenia ceny się stopniowały, to tem mniej przy życie z r. 1885. może być mowa o różnicach cen z powodu zawartości sporyszu. Przekonać się o tem można dowodnie z cenników tak krajowych jak i światowych, gdzie się nigdzie osobnego notowania żyta sporyszem zakażonego nie spotyka. Zresztą Galicya produkuje wiecej żyta, niż go sama skonsumować może i żyto to kupują kupcy z Prus, Szlązka i Czech, a jeżeli jest tylko dorodne i dobrze oczyszczone, płacą uwzględniając koszta przewozu te same ceny, jak za żyto własnej produkcyi i nigdy nie użalają się na niby znaczniejszą ilość sporyszu.

ad 4. Żyto węgierskie jest zawsze trochę wyżej od galicyjskiego płacone, na cenę tę jednak sporysz zupełnie nie wpływa, ponieważ tak w jednem jak i w drugiem stosownie do roku i stopnia czyszczenia sporysz się znajduje. Stosunki jednak klimatyczne Węgier sprawiają, iż żyto tam zebrane jest suchże, ma większą rzeczywistą wagę i wolniejsze jest od przymieszek chwastów, które w tamtejszym klimacie w życie mniej się rozkrzewiają. Co do żyta z innych prowincyj, to ani sporysz ani inne powody na różnicę ceny w porównaniu z galicyjskiem nie wpływają i cena reguluje się według ogólnej jakości i stopnia oczyszczenia.

ad 5. Z samego Krakowa wychodzi żyta galicyjskiego tygodniowo około 40 wagonów do Szlązka, Czech, Morawy, Prus, Saksonii i t. d., a z innych miast galicyjskich eksport ten jest jeszcze o wiele znaczniejszym i gdyby nie wysokie taryfy kolejowe i cła, byłby niewątpliwie większym. Wszyscy ci odbiorcy są z żyta galicyjskiego zupełnie zadowoleni i są stałymi odbiorcami od lat dawniejszych, dla tego też jakość żyta tutejszego jest im niewątpliwie dobrze znaną, mimo to na niby większą ilość sporyszu nie narzekają.

D. j. w.

Alegat 6. do LW. 65.950/85.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z dnia 24. Grudnia 1885. do L. 11.950|pr. do Wydziału krajowego we Lwowie.

Odnośnie do szacownego pisma z dnia 1. Grudnia br. l. 301/S., komunikującego mi uchwałę Wysokiego Sejmu tej samej daty z wezwaniem do c. k. Rządu, aby zbadał postępowanie Intendantury wojskowej, którego następstwem mogłoby być wykluczenie galicyjskiego zboża od dostaw dla c. k. armii, i aby postarał się o uchylenie takich rozporządzeń Wys. c. k. Ministerstwa wojny, które przynoszą ujmę rolniczej produkcyi i młynarstwu galicyjskiemu, mam zaszczyt w skutek reskryptu Jego Ekscelencyi Pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 19. Grudnia b. r. l. 5.384/M. J. podać do wiadomości Świetnego Wydziału krajowego następujące oświadczenie Jego Ekscelencyi Pana Ministra wojny.

Zarządzenie, któreby wykluczało zboże galicyjskie od dostawy dla zaopatrzenia c. k. armii, nigdy nie zostało wydane. Przeciwnie, kilkakrotnie wydawane były postanowienia, z których wynika niewątpliwy zamiar wzięcia w ochronę producentów krajowych. Absolutnie więc nie może być mowa o jakiemkolwiek rozmyślnem wyrządzaniu uszczerbku rolnictwu galicyjskiemu.

Cała sprawa redukuje się do faktu, że galicyjscy dostawcy w obrębie I. korpusu, któremu poruczona została dostawa żyta na r. 1886. potrzebnego, przedstawili do odbioru żyto sporyszem i to w takiej ilości zanieczyszczone, która uznaną została za szkodliwą dla zdrowia nie tylko przez trzy wojskowe lekarskie instancye, mianowicie przez wojskowo-sanitarny komitet w Wiedniu, przez lekarzy wojskowych w Krakowie i Tarnowie, wreszcie przez szefa sanitarnego w Krakowie, lecz także przez cywilnych lekarzy sądowych w Tarnowie.

Że wśród takich okoliczności zboże to za niekwalifikujące się do dostawy uznane zostało, nie należy tego uważać za szykanowanie galicyjskich oferentów, lecz za zarządzenie leżące w naturze rzeczy i w interesie zaopatrywania wojska. Pomienionym dostawcom zupełnie pozostawiono do woli dostawić żyto bez sporyszu lub zanieczyszczone sporyszem w nieszkodliwej ilości. Dostawcy oświadczyli jednakże, że tego uczynić nie mogą i wprost odstąpili od interesu. — Gdy nadto stanowczo wyrażono, że w tym roku w obrębie I. korpusu nie może być dostawione żyto zdrowe stosownie do wymogów sanitarnych, nie pozostawało nic innego, jak tylko postarać się w tym roku w obrębie 11. korpusu (Lwów), a po części na Węgrzech o potrzebne dla stacyi w Krakowie, Tarnowie, Jarosławiu i Przemyślu żyto, którego tamże bez szkodliwego dla zdrowia zanieczyszczenia nie można było dostać.

Co do postanowienia o zanieczyszczeniu sporyszem żyta na potrzeby wojska zakupować się mającego, należy dla wyjaśnienia dodać, że postanowienie to wcale nie jest nowem. Według „Prowizorycznego przepisu dla magazynów wojskowych z r. 1861“, który to przepis zostawał w mocy obowiązującej aż do roku 1884., żyto zanieczyszczone sporyszem, chociażby tylko w najmniejszej ilości, wykluczone było absolutnie od dostawy wojskowej. W wydanym w roku 1884. „Przepisie o zaopatrywaniu wojska w czasie pokoju“, umieszczone zostało ułatwiające postanowienie, że sporysz znajdować się może tu i ówdzie (vereinzelt). W roku bieżącym dodano do tego postanowienia objaśnienie, że w wypadkach, gdy co do dopuszczalnej ilości sporyszu zachodzą wątpliwości, opinia wojskowo-lekarska ma być zasięgniętą i rozstrzygającą. Jego Ekscelencya Pan Minister wojny mniema, że w tej mierze działał głównie w interesie rolnictwa galicyjskiego. Postanowienie to jednak obowiązuje nie w samym tylko obrębie pierwszego korpusu, lecz we wszystkich częściach obu połów Monarchii, a z wyjątkiem okręgu krakowskiego, nigdzie pod tym względem nie zaszły trudności.

Jeżeli i w obrębie pierwszego korpusu w latach dawniejszych dostawiane żyto nie zostało odrzucone, to tłumaczyć można tylko tem, że albo nie było sporyszu w tem życie, albo że organa intendantury odbierające żyto nie dopełniły swojego obowiązku.

Ponieważ zresztą Świetny Wydział krajowy zasięgnął opinii Wydziału lekarskiego w Krakowie i galicyjskich Towarzystw gospodarskich, przeto Jego Ekscelencya Pan Minister wojny zastrzegł sobie wydanie zarządzeń potrzebnych do wyjaśnienia i sfinalizowania tej sprawy po nadejściu powyższych opinii. W tym celu zażądał Jego Ekscelencya Pan Minister wojny jak najrychlejszego przedłożenia wspomnionych opinii, dodając przytem, że chociaż mu dobro rodzimego rolnictwa bardzo na sercu leży, ze względu na wchodzące w grę żywotne interesa c. k. wojska, nie może aż do ostatecznego rozwiązania wywołanej kwestyi opuścić zajętego stanowiska co do dopuszczalnej ilości sporyszu.

Celem uczynienia zadość powyżej wskazanemu życzeniu Jego Ekscelencyi Pana Ministra wojny, mam zaszczyt upraszać uprzejmie Świetny Wydział krajowy w skutek reskryptu Jego Ekscelencyi Pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 19. Grudnia b. r. l. 5.384/M. J., aby jak najrychlej udzielić mi zechciał powyżej wspomnionych opinii krakowskiego Wydziału lekarskiego i gal. Towarzystw gospodarskich.

D. j. w.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Akt. 180

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Towarzystwa Kółek rolniczych w sprawie ustaw o złożeniu gruntów, o oczyszczeniu lasów z cudzych okołów i o uporządkowaniu wspólnych gruntów, czyli w sprawie tak zwanej komasacyi.

Wysoki Sejmie!

Pożyteczność uporządkowania posiadłości rolnych i leśnych przez komasacyę — niemniej zależność od niej dalszego w tychże gospodarstwach rozwoju, uznane są tak ogólnie przez wszystkich inteligentnych gospodarzy, a zastósowanie tej akcyi tak świetne wykazało rezultaty, iż ważne tylko powody wstrzymać mogły Sejm naszego tak przeważnie rolniczego kraju od zajęcia się tą dla nas tak ważną i żywotną sprawą. I rzeczywiście ktokolwiek tylko istniejące w naszym kraju stosunki obok warunków skutecznego przeprowadzenia komasacyi należycie zbada, zniewolonym będzie przyznać, że komasacya dotąd była akcyą jeżeli nie niemożliwą, to w każdym razie przedwczesną. Skuteczne bowiem uporządkowanie gospospodarstw przez złożenie należących do nich tu i ówdzie porozdzielanych gruntów rolnych wymaga:

po 1sze: aby własność pojedynczych parcel prawnie była wykazaną — czego u nas nie było, gdyż jak wiadomo zakładanie ksiąg gruntowych od niedawna dopiero się rozpoczęło i dotąd jeszcze trwa;

po 2gie: aby, nie przypuszczając komasacyi bezwzględnie przymusowej, bodaj część jakaś właścicieli tych gruntów o potrzebie i użyteczności ich złożenia przekonaną była i żądania swe o komasacyi objawiła. I ten warunek nie istniał dotąd — gdyż, jak to rozprawy sejmowe dowodzą, od pierwszej do teraźniejszej sesyi sejmowej tylko dwie od obszarów dworskich wychodzące petycye o komasacyę gruntów się pojawiły ;

po 3cie: aby niektóre ustawy kodeksu cywilnego odnośnie do nowych przez komasacyę wywołanych stosunków były zmodyfikowane, lecz i do dopełnienia tego warunku była jedynie Rada państwa kompetentną, nie zaś Sejm krajowy.

To były główne powody, które Sejm od podjęcia tej ważnej sprawy wstrzymywały.

Inaczej atoli przedstawi się rzecz, jeżeli weźmiemy pod rozwagę zaszłe dotąd w tychże stosunkach zmiany.

Przeszkoda, wynikająca z braku ksiąg gruntowych, umniejsza się z każdym rokiem i może być usuniętą udzieleniem gminom, zgłaszającym się do komasacyi, pierwszeństwa w zakładaniu potrzebnych ksiąg gruntowych.

Nieufność włościan naszych do zamierzonego uporządkowania gruntów znika widocznie. Najlepszym tego dowodem jest prośba Zarządu Kółek rolniczych, która jest przedmiotem niniejszego sprawozdania i do której dołączone są prośby trzydziestu gmin, domagających się przeprowadzenia komasacyi. Niechaj tylko korzyści z uporządkowania posiadłości rolnych wynikające w kilku tylko gminach się okażą, natenczas z pewnością na to liczyć można, że i reszta gmin w dobrze zrozumianym interesie własnym za tym przykładem pójdzie.

Najgłówniejszą wreszcie przeszkodę usunęły uchwalone przez Radę Państwa ustawy z dn. 7. Czerwca 1883. o porządkowaniu gruntów rolnych w dziale o oczyszczeniu lasów z cudzych okołów i gruntów wspólnych i regulacyi ich zarządu i użytkowań (Nr. Dziennika ustaw państwowych 91, 93 i 94), któremi stosunki prawne z komasacyi wyniknąć mogące uregulowane zostały.

W obec tego stanu rzeczy nie może Sejm krajowy brać na się odpowiedzialności za dalszą odwłokę akcyi komasacyjnych — owszem winien on jak najrychlej uczynić wszystkie od niego zależne kroki, któreby wykonanie przyspieszyć mogły.

Jako pierwszy krok ku temu uważać musimy przedewszystkiem uzupełnienie ustawy komasacyjnej wymaganemi w niej uchwałami Sejmowemi. Ustawa ta bowiem Nr. 92 Dz. ust. państw. pozostawiając Sejmom pojedynczych krajów koronnych prawo uchwalania licznych zarządzeń — głównie technicznych i administracyjnych, nabywa dopiero mocy jednocześnie z ustawą krajową, która wydaną być ma w tym samym przedmiocie w każdym z królestw i krajów (§. 45).

Projekt tej ustawy mógłby wyjść albo od c. k. Rządu albo od Wydziału krajowego.

Zważywszy atoli:

że c. k. Rząd przed wniesieniem swego projektu do Rady Państwa tyczące się tej sprawy daty jak najstaranniej zbierał, a zatem potrzebnym w tym względzie materyałem statystycznym rozporządza;

zważywszy, iż projekt ustawy komasacyjnej Sejmom wszystkich innych królestw i krajów przez c. k. Rząd był przedstawiany;

zważywszy wreszcie, iż według udzielonego pismem c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dn. 3. Stycznia 1886. L. 53 reskryptu Ministerstwa rolnictwa z dn. 27. Grudnia 1885. L. 16.277 Ministerstwo na to się zgadza, aby dotyczące obrady Sejmu krajowego odbyły się, i uchwały sejmowe powzięte zostały na podstawie przedłożeń rządowych, skoro tylko kraj na drodze właściwej wypowie, iż życzy sobie w tym kierunku rozwoju ustawodawstwa agraryjnego i odpowiedni ku temu oznaczy termin, przeto komisya dla spraw gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, aby zechciał wnieść na najbliższej sesyi pod obrady Sejmu projekt ustawy krajowej, uzupełniającej ustawę państwową z dnia 7. Czerwca 1883. (Nr. 92. ust. państw.) w myśl §. 45. tejże ustawy.

Lwów, 11. Stycznia 1886.

Za przewodniczącego:
J. Tarnowski.

Sprawozdawca:
Piotr Gross.

Aleg. 181

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o petycyi gminy Dżurków względem przyłączenia jej do okręgu c. k. Starostwa i Sądu w Kołomyi.

Wysoki Sejmie!

Gmina Dżurków, obecnie do okręgu Starostwa w Horodence należąca, już kilkakrotnie prosiła, aby ją przydzielono do okręgu c. k. Starostwa w Kołomyi i Sądu miejsko-delegowanego tamże, dokąd przed rokiem 1868. należała.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 25. Września 1882. uznał te prośby za uzasadnione, zgodził się na takie przeniesienie gminy Dżurków a uchwała ta Wysokiemu Rządowi zakomunikowaną została.

Ponieważ niema powodów, dla którychby Wysoki Sejm od uchwały swej z dnia 25. Września 1882. odstąpić miał, przeto komisya prawnicza wnosi

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem powołując się na uchwałę swoją z dnia 25. Września 1882. odstępuje petycyę gminy Dżurków o przydzielenie jej do okręgu c. k. Starostwa i Sądu miejsko-delegowanego w Kołomyi, Wysokiemu Rządowi do rychłego przychylnego załatwienia.

Lwów dnia 15. Stycznia 1886.

Przewodniczący
Zawadzki.

Sprawozdawca
Fruchtmann.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. S. 974/1885.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi p. Adama Tabaczyńskiego o zwrot $^1/_3$ części kosztów regulacyi i ubezpieczenia brzegów Dunajca L. S. 974/777 p.

Wysoki Sejmie!

P. Adam Tabaczyński, właściciel wsi Wróblowice w powiecie Tarnowskim nad Dunajcem położonej, już w roku 1874. w myśl planu ogólno regulacyjnego rozpoczął ubezpieczenie brzegów Dunajca jego własność dotykającego, w roku 1880. otrzymała ta budowa sankcyę ministeryalną, a w roku 1882. przystąpiły organa rządowe do zdjęcia i oszacowania wykonanych i prowadzenia dalszych robót na warunkach konkurencyjnych z dodatkiem $^2/_3$ części kosztów ze strony petenta.

Koszt całego szeregu ubezpieczeń na przestrzeni 1.100 metrów wynosił 16.246 zł. 5 ct. Z tego pokrył c. k. Rząd jak świadczy załączony alegat $^1/_3$ część t. j. 5.415 zł. 35 ct., petent zaś prosi, by dalsza jedna trzecia część zwróconą mu została przez kraj, a gdy p. Tabaczyński na wykonanie tej budowy dostał od Wydziału krajowego na podstawie uchwały z dnia 2. Czerwca 1885. 1.100 zł. jednorazowego datku na wykonanie robót wodnych na rzece Dunajcu pod Wróblowicami z funduszu melioracyjnego, przeto ta reszta $^1/_3$ części kosztów, o którą petentowi chodzi, wynosiłaby 4315 zł. 35 ct.

Zważywszy, że robotę tę ubezpieczenia brzegów robił p. Tabaczyński przeważnie dla korzyści własnej, a Wydział krajowy, a tem mniej Sejm nie zaciągnął żadnego zobowiązania co do ponoszenia części tych kosztów, a mimoto przyczynił się kwotą 1.100 zł.; zważywszy jednak, że p. Tabaczyński mocno był poszkodowanym powodzią i że przy prowadzeniu tych robót, jak świadczy sprawozdanie Wydziału powiatowego Tarnowskiego z dnia 14. Maja 1885., ludność miejscowa dotknięta powodzią miała zarobek, którego koniecznie potrzebowała, że więc roboty te wykonywane przez p. Tabaczyńskiego mają z tego względu charakter poniekąd publiczny, jak też i z tego powodu zasługują na uwzględnienie, że są wykonywane stosownie do urzędownie zatwierdzonego planu ogólno-regulacyjnego, że przeto słuszną by było rzeczą, by p. Tabaczyński doznał jeszcze jakiej pomocy, o ile fundusze na takie cele przeznaczone wystarczają —

z tych motywów komisya gospodarstwa krajowego w załatwieniu petycyi L. S. 974 777 p. wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Petycyę p. Adama Tabaczyńskiego, o zwrot $^1/_3$ części kosztów ubezpieczenia brzegów Dunajca pod Wróblowicami, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do bliższego zbadania i możliwego częściowego uwzględnienia.

Przewodniczący:
Wodzicki.

Sprawozdawca:
W. Struszkiewicz.

Aleg. 183

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi gminy Lipnica dolna w powiecie Bocheńskim o regulacyę rzeki Uszwicy.

do L. 1029 s.
827 p.

Wysoki Sejmie!

Rzeka Uszwica z dopływami mianowicie rzeczką Rajbrocką, z górną i dolną Lipniczką, wypływającemi z poblizkich gór, w wązkie swoje a bardzo kręte koryto zbiera tak wiele wody i tak nagle, że często bardzo bo nawet i w takich porach gdy gdzieindziej o wylewie wód nie ma mowy, wylewa gwałtownie i niszczy zbiory na kilkunastu tysiącach morgów bardzo urodzajnej gleby.

Jeszcze w czasach, kiedy o regulacyach rzek w naszym kraju bardzo mało myślano, a tém mniej robiono, to jednak Uszwicą z powodu właśnie jej wyjątkowego rozłożenia i szkód, jakie prawie co roku wylew jej wód sprawia, zajmowano się przecie, gdyż wedle informacyi zasiągniętych w biurach c. k. Namiestnictwa już między rokiem 1846. a 1850. wykonano na Uszwicy kilkanaście przekopów kosztem stron interesowanych przy pomocy Rządu. — Właściwe jednak roboty ochronne t. j. obwałowanie rzeki i przekopanie kilkunastu serpentyn w dolnym jej biegu od ujścia do Wisły w górę, wykonała konkurencya dopiero w latach 1867 do 1870. Roboty te jednak są niewystarczające, gdyż, jak się przekonano na miejscu, po powodzi w roku 1884. nie obliczono w swoim czasie systematycznie masy przepływu wody, tak że wielka woda w niektórych miejscach nie dosięgała korony wału w innych zaś przelewała takową od 0,2 do 0,5 metra, roboty te wykonano jednak tylko na bardzo małej części dolnego biegu Uszwicy, zaś średni bieg i górny dotąd są tak jak były, a szkody coroczne bardzo znaczne, wykonanie systematyczne robót regulacyjnych na całym biegu Uszwicy i dopływami byłoby wielkiem dobrodziejstwem dla znacznej części powiatów Bocheńskiego i Brzeskiego, a liczna ludność nadbrzeżna ochronioną od corocznych ciężkich klęsk jakich doznaje. Wziąwszy zaś

w zakres robót cały bieg tej rzeki wraz z robotami górskiemi, to w takim razie stosownie do ustawy państwowej z dnia 30. czerwca 1884 D. p. p. Nr. 116 państwowy fundusz melioracyjny przyszedłby z zasiłkiem 50%, a pozostałe 50% pokryłby kraj i interesowani. Nadto wedle sprawozdania melioracyjnego Wydziału krajowego z roku 1884. uregulowanie wód dzikich i mniejszych dopływów Wisły, jako najważniejsze, leży właśnie w programie robót melioracyjnych, zakreślonych przez Wydział krajowy, i gdy według obecnego przedłożenia Wydziału krajowego projektowane roboty obejmują już całe Powiśle na zachód od Sanu aż do Uszwicy, z którą sąsiaduje Kisielina, naturalnym tedy biegiem rzeczy przyszła już w tym roku kolej na Uszwicę, której regulacya wedle dotychczasowego systemu przedewszystkiem winna być rozpoczętą.

Z tych tedy powodów komisya gospodarstwa krajowego w załatwieniu powyżej wymienionej petycyi, w myśl uchwały sejmowej z dnia 27. września 1882 wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się Wydział krajowy do przeprowadzenia zdjęć niwelacyjnych i wypracowania projektu technicznego regulacyi rzeki Uszwicy wraz z dopływami na koszt funduszu krajowego i przedłożenia wniosków na jednej z najbliższych sesyi sejmowych“.

Przewodniczący:
Wodzicki.

Sprawozdawca:
W. Struszkiewicz.

Druk. 184

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gminy miasta Zaleszczyki o naznaczenie siedziby dla przyszłego Sądu obwodowego Czortkowskiego w mieście Zaleszczykach.

Wysoki Sejmie!

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. Października 1884., którą petycya miasta Zaleszczyki i niektórych gmin okolicznych o ustanowienie siedziby przyszłego Sądu obwodowego Czortkowskiego w Zaleszczykach Wydziałowi krajowemu udzieloną została do zbadania, czy ze względów na dobro mieszkańców okolicy dawnego obwodu Czortkowskiego nie wypadałoby zmienić uchwały sejmowej z dnia 15. Grudnia 1873. w ten sposób, aby siedziba utworzyć się mającego nowego Sądu obwodowego nie w Czortkowie, lecz w mieście Zaleszczykach była ustanowioną — wezwał Wydział krajowy Rady powiatowe tamtejszej okolicy, mianowicie: w Zaleszczykach, Czortkowie, Buczaczu, Borszczowie i Husiatynie, których powiaty kwalifikować się mogą do złożenia okręgu przyszłego Sądu obwodowego Czortkowskiego, o udzielenie swej opinii, o ile siedziba tego Sądu w Zaleszczykach albo też w Czortkowie byłaby dla ludności tamtejszej dogodniejszą.

Zebrane z tego źródła wiadomości tak się przedstawiają:

I. Rada powiatowa w Zaleszczykach uchwałą z dnia 19. Grudnia 1884. przemawia za siedzibą w Zaleszczykach, przywodząc:

że samo to miasto ma wyższość przed Czortkowem ze względu zaludnienia, ilości i obszerności budynków na pomieszczenie Sądu i mieszkania dla urzędników;

że Zaleszczyki są ważnym punktem handlowym szczególnie drzewem spławianem Dniestrem do Rosyi — wreszcie

że mieszkańcy tego miasta ofiarują grunt pod mające się wznieść zabudowania sądowe bezpłatnie i kwotę 15.000 zł., a sam właściciel tegoż miasta również taką kwotę 15.000 zł. spłacalnych w rocznych ratach po 1.000 zł.

II. Rada powiatowa w Czortkowie uchwałą z dnia 21. Kwietnia 1885. stanowczo jest przeciwną ustanowieniu siedziby Sądu obwodowego w Zaleszczykach i wskazuje, że tylko Czortków posiada wszelkie warunki punktu przeznaczonego na siedzibę Sądu kolegialnego w tej okolicy;

że stanowić będzie centrum przyszłego okręgu sądowego;

że połączony jest koleją żelazną ze Stanisławowem i Husiatynem — i

że posiada dostateczną ilość lokali na pomieszczenie urzędników, a co się tyczy samego gmachu sądowego, który jednakowo i w Zaleszczykach Rząd musiałby wznosić, właściciel Czortkowa gotów będzie dać bezpłatnie plac pod budowę.

III. Rada powiatowa w Buczaczu uchwałą z dnia 28. Kwietnia 1885.,

IV. Rada powiatowa Husiatyńska uchwałą z dnia 7. Maja 1885. — i

V. Rada powiatowa w Borszczowie uchwałą z dnia 16. Marca 1885. udzieliły opinię, że tylko miasto Czortków ze względu na środkowe położenie swoje, w obec otaczających je powiatów, tudzież ułatwionej komunikacyi, kwalifikuje się na siedzibę przyszłego Trybunału.

Komisya prawnicza sądzi, że kwestya, w której z tych miejscowości, czy w Czortkowie czy w Zaleszczykach Trybunał pierwszej instancyi powinien być ustanowiony, zawisłą jest od dat, dających podstawę do decyzyi. Ważnem jest w tej mierze położenie powiatów, zaludnienie, odległość od przyszłej siedziby Trybunału i środki komunikacyjne, daty spraw sądowych, ruch handlowy, możność pomieszczenia Trybunału, a zarazem i głównie wyrażone życzenia i żądania ludności.

Otóż rzut oka na mapę wystarczy, aby nabrać przekonania, że Czorków jest środkowym punktem tego obwodu, w którego skład wchodziłyby powiaty sądowe: Borszczów, Buczacz, Budzanów, Czortków, Husiatyn, Kopyczyńce, Mielnica, Potok złoty, Tłuste i Zaleszczyki, mające ludności 368.488 w 289 gminach, z których 197 gmin z ludnością 261.196 mają niżej 40 kilometrów odległości od Czortkowa, a tylko 92 gmin przeważnie powiatu Zaleszczyckiego i część Borszczowskiego z ludnością 107.292 odległych jest nad 40 do 80 kilometrów, przyczem także pod względem dogodności i ułatwienia komunikacyj okoliczność bardzo ważną podnieść wypada, że Husiatyn, Kopyczyńce i Buczacz są z Czortkowem połączone gościńcem krajowym i koleją żelazną, zaś okręgi Mielnica i Budzanów otrzymają lepszą komunikacyę przez wybudowanie dróg Borszczów-Kolendziany i Budzanów-Białobożnica.

Miasto Zaleszczyki zaś już z powodu swego położenia na samej granicy od Bukowiny nie nadaje się na siedzibę Sądu obwodowego. Niżej 40 kilometrów oddalonych jest od tego miasta tylko 101 gmin z ludnością 120.078 — gdy znacznie większa ilość gmin z ludnością przeszło dwa razy tak liczną, bo 188 gmin z ludnością 248.410 głów mają oddalenie nad 40 do zwyż 80 kilometrów. Zaleszczyki skutkiem takiego położenia mogą stanowić dogodniejszy punkt zborny tylko dla własnego powiatu i powiatu sądowego Mielnickiego — a już dla sąsiedniego powiatu Tłusteckiego przemawia bardziej za Czortkowem na siedzibę Trybunału jak za Zaleszczykami ta okoliczność, że Tłuste ma o pięć kilometrów bliżej do Czortkowa, gdzie jest stacya kolei — Zaleszczyki zatem, jako miejsce siedziby Sądu obwodowego, stanowiłoby dla wszystkich innych powiatów pod każdym względem niemal takie same niedogodności, jakie sprawia im obecna przynależność do okręgu Trybunału w Tarnopolu lub w Stanisławowie, zwłaszcza, że ludność powiatów Husiatyn, Kopyczyńce, Budzanów a po części i Buczacz może z Zaleszczykami komunikować się jedynie przez Czortków, gdyż żaden z tych powiatów niema bliższego bezpośredniego połączenia z Zaleszczykami. Mieszkańcy tych powiatów, udając się z swoimi sprawami do Trybunału, jakiby miał mieć swoją siedzibę na krańcu w Zaleszczykach, musieliby ponosić niedogodności, stratę czasu i koszta przewozu osią większe o 46 kilometrów z Czortkowa przez Tłuste do Zaleszczyk — a o tyle dogodniej i mniej kosztownie im wypadnie, a także i skarb państwa o tyle mniejsze koszta ponosić będzie przy wydatkach na odstawianie więźniów, komisye sądowe, roki przysięgłych, należytości świadków i t. p., jeżeli siedziba Trybunału będzie w mieście Czortkowie, w środku obwodu położonem, z czterema powiatami koleją żelazną połączonem.

Pod względem ilości spraw sądowych to w roku 1884. wykazał

	Sąd pow. Czortkowski	Sąd pow. Zaleszczycki
Exhibitów cywilnych	16.355	9.587
Wyroków sądowych	322	90
Ugód	47	29
Spraw spadkowych	376	308
Spraw tabularnych	1.024	409
Spraw drobiazgowych	3.420	1.495
Prowizoryów	237	76
Obcych doręczeń	2.440	1.496
Exhibitów karnych	8.209	4.550
Spraw o przekroczeniach	3.353	1.765
Wyroków karnych . —	3.051	1.651
Śledztw wstępnych i dochodzeń	375	176
Rekwizycyj w sprawach karnych	160	79

Z tych więc dat również okazuje się, że Czortków mając o wiele większą agendę, aniżeli Zaleszczyki, więcej i korzystniej nadaje się na siedzibę Sądu kolegialnego.

Niemniej też i pod względem ruchu handlowego, jak to Wydział krajowy wykazał w swojem sprawozdaniu, Czortków dzisiaj nie ustępuje już Zaleszczykom, a jakkolwiek zaprzeczyć się nie da, że Zaleszczyki są miejscem handlu drzewem z Rosyą, to nie można jednak pomijać względu na stosunki handlowe, które łączą Czortków w najbliższej odległości lub koleją żelazną z również handlowemi miastami i miasteczkami tej okolicy jak Husiatyn, Kopyczyńce, Jezierzany, Tłuste, Ułaszkowce i Buczacz.

Co do kwestyi pomieszczenia przyszłego Trybunału, to pod tym względem tak Czortków jak Zaleszczyki nie dają żadnej obawy — obydwie te miejscowości oświadczyły się nawet do pewnych ofiar celem przyczynienia się do pobudowania gmachu sądowego.

Ofiarność taka jednak nie może wcale wpływać na decyzyę — idzie tu bowiem nie o to, czyli kto lub kto więcej ofiaruje, lecz przedewszystkiem o możność uzyskania potrzebnych i dogodnych lokalności dla Sądu i więzień, jakoteż dla urzędników — uzyskanie takich lokalności w Czortkowie a w szczególności także odpowiedniego placu pod budowę gmachu sądowego jest niewątpliwem, a gdy miasto Czortków wraz z przyległemi gminami Czortków stary i Wygnanka, topograficznie jedną całość stanowiące, liczy 8.081 mieszkańców — Zaleszczyki zaś wraz z przyległą gminą Zaleszczyki stare tylko 6.415 mieszkańców, przeto dostarcza Czortków nawet więcej pewności uzyskania dogodniejszysh lokalności.

Nie może nareszcie wpływać na decyzyę w petycyi miasta Zaleszczyki powołana, za wyborem tej miejscowości na siedzibę Sądu obwodowego przemawiać mająca ta okoliczność, że Zaleszczyki dawniej były siedzibą urzędu obwodowego byłego obwodu Czortkowskiego — okoliczność ta bowiem niczem nie usprawiedliwia obecnej sytuacyi i potrzeb innych powiatów stanowić mających okręg przyszłego Trybunału.

Na tych tedy powodach i jednomyślnem oświadczeniu się czterech Rad powiatowych przeciw jednej opierając się, komisya prawnicza sądzi, że nie ma żadnej podstawy do zmiany uchwały sejmowej z dnia 15. Grudnia 1873. ponawianej czteroma uchwałami sejmowemi z dnia 4. Maja 1875., 5. Października 1878., 24. Lipca 1880. i 6. Października 1882. — że raczej rezultat badań utrzymanie tych uchwał w swej mocy zaleca, i dlatego zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nad petycyą gminy miasta Zaleszczyk, właściciela obszaru dworskiego i niektórych gmin powiatu Borszczowskiego, o zmianę uchwały sejmowej z dnia 15. Grudnia 1873 w tym kierunku, aby siedzibą przyszłego Sądu obwodowego Czortkowskiego było miasto Zaleszczyki a nie Czortków — przechodzi do porządku dziennego.

Lwów dnia 4. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Zawadzki.

Sprawozdawca.
Lenartowicz.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. 1.053/S.

Akt 185

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Rady Oddziału gospodarskiego rudeńsko-gródeckiego w sprawie opustów podatkowych z powodu szkód zrządzonych przez myszy, jakoteż w sprawie wydania gminom i obszarom dworskim nakazu tępienia tych zwierząt i petycyi komitetu wiecu rolników powiatów: przemyskiego, dobromilskiego i mościskiego w sprawie wydania ustawy o przymusowem tępieniu myszy, zaprowadzenia oszczędności w budżecie roku 1886. i zmniejszenie dodatków do podatków gruntowych przez zaprowadzenie krajowych opłat konsumcyjnych.

Wysoki Sejmie!

Skargi rolników, z powodu szkód zrządzanych przez myszy, powtarzają się od lat kilku nie tylko w naszym kraju, lecz także i w innych prowincyach państwa.

W Galicyi najbardziej nawiedzanemi tą klęską są powiaty: rudeński, gródecki, mościcki, przemyski, jaworowski, od lat trzech także i powiaty podolskie: buczacki, czortkowski i zaleszczycki. Myszy zrządzają rolnikom szkodę przez to, iż podminowują korzenie roślin, odsłaniają je i wystawiają na szkodliwy wpływ posuchy i zimna i niszczą tym sposobem nieraz całe łany obsiane zbożem, ozimem lub jarem, tak że nieraz przeorać je trzeba; niemniej szkodliwemi stają się myszy przez to, że w czasie dojrzewania zboża ścinają kłosy pochylone i gromadzą w swych norach bardzo znaczne zapasy ziarna. Wśród późnego owsa można z takiej nory zbierać całemi garściami ziarno pomieszane z plewą. Takie późne owsy ulegają tem więcej zniszczeniu, że inne plony podówczas już są zebrane, przeto ze wszystkich pól przyległych ściągają się myszy do owsa. Nie tylko zboże staje się łupem myszy, klęsce tej podlegają także koniczyny i inne rośliny pastewne.

Straty spowodowane przez myszy w plonach już zebranych, złożonych w sterty, są także bardzo znaczne a tem dotkliwsze, że powtarzają się co roku. Na Podolu, gdzie z powodu znacznych obszarów wiele stert stawianych bywa w polu i niepodobieństwem jest wymłócić wszystko w jesieni, bardzo często przy młóceniu na wiosnę zastaje sie 3 lub 4 górne warstwy w każdej stercie tak zjedzone, że nie ma nic ziarna, tylko sama plewa i trzyny, a szkoda w ten sposób zrządzona dochodzi nieraz do połowy zebranego plonu. Myszy działają szkodliwie także i przez to, że łany

stoczone przez myszy, gdzie skutkiem tego powstało wiele miejsc próżnych, zaperzają się i zarastają chwastami.

Jeśli klęski z powodu wody, ognia lub gradu uprawniają do opustu podatku gruntowego, to tem bardziej należałoby zaliczyć klęski spowodowane przez myszy do tej samej kategoryi. Przeciw pożarom i gradobiciu można się ubezpieczyć, przytem nawiedzają te klęski tylko sporadycznie pojedyńcze miejscowości, klęska myszy stała się stałą plagą niektórych okolic i niema sposobu od niej się zabezpieczyć.

W Państwie niemieckiem za pojawieniem się myszy nakazują władze tępienie, łapanie i niszczenie wszelkiemi sposobami tych szkodników, a nakazy te, jak wszelkie inne, bywają z całą ścisłością wykonywane. W Saksonii posyłają za pługiem chłopców, którzy każdą wyoraną mysz rózgami zabijają, za 10 myszy płacą jednego feniga, a liczba uzbieranych za jednym pługiem w ciągu dnia dochodzi czasami do tysiąca sztuk.

U nas nie istnieją żadne w tym względzie przepisy, a zabiegi właścicieli pojedyńczych, chociażby największych parcel gruntowych, byłyby zupełnie bezowocne, jeśliby tępienie myszy nie odbywało się systematycznie na obszarach nie tylko całych gmin, ale nawet całych okolic i powiatów.

Gdy jedna para myszy może w ciągu roku rozmnożyć się do kilku tysięcy sztuk, gdy nieraz wielkie masy myszy przenoszą się na znaczne odległości z jednej okolicy w drugą, wszelkie środki połowiczne nie doprowadzą do celu. Wszystkie dotychczas proponowane sposoby, jak obkopywanie stert rowkami o ścianach prostopadłych, zabijanie myszy, trucie, zalewania i zatykanie nór i wykurzanie tychże, są niedostateczne lub zbyt kosztowne. Skuteczniejszemi byłyby takie środki, któreby nie dawały myszom możności gnieżdzenia się, jak rozorywanie miedz, zastępując je innemi znakami granicznemi, przekopywanie bocznych ścian rowów śródpolowych i t. p. lecz także tylko w takim razie, jeżeliby środki ustawą nakazane i z całą energią zastowane były. Zajęcie się badaniem sposobów tępienia myszy i obmyśleniem środków ochronnych przeciw tej pladze, należy niewątpliwie do Towarzystw gospodarskich, które w interesie rolnictwa z pewnością tem się zajmą, i tylko jeżeli po wszechstronnem zbadaniu tej sprawy, dadzą się obmyśleć praktyczne i skuteczne środki tępienia myszy, będzie się ta sprawa kwalifikować do wprowadzenia jej na drogę ustawodawczą.

W każdym razie klęski spowodowane przez myszy przybrały w naszym kraju takie rozmiary, iż należy koniecznie zwrócić na nie uwagę c. k. Rządu i domagać się zaliczenia szkód zrządzanych przez myszy do rzędu klęsk uprawniających do opustów podatkowych.

Zważywszy, że w ustawie państwowej z dnia 24. Maja 1864. o regulacyi podatku gruntowego w paragrafie szóstym wypowiedziano, iż postanowienia co do opustów podatkowych w razie klęsk elementarnych unormowane zostaną osobną ustawą, zważywszy dalej, że c. k. Rząd wniósł do Rady państwa projekt do takiej ustawy z datą 13. Grudnia 1881., że wprawdzie projekt ten nie przyszedł pod uchwały Izby, lecz w komisyi podatkowej sprawa ta była przedmiotem wyczerpującej dyskusyi, i że podniesiono i uznano konieczność zaliczenia szkód wyrządzonych rolnictwu przez myszy do rzędu klęsk uprawniających do opustów podatkowych; —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby spowodował na drodze właściwej zaliczenie szkód zrządzonych przez myszy do rzędu klęsk, które podobnie jak ogień, wylewy i gradobicie, uprawniają do opustów podatkowych.

Przewodniczący:
Wodzicki.

Sprawozdawca:
Jan Gnoiński.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. S. 1.076.

Alog. 186

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi przełożeństwa obszaru dworskiego w Załuczu w sprawie udzielenia subwencyi 2.000 zł. na budowę tam w celu zabezpieczenia wsi Załucza od rzeki Czeremosz.

Wysoki Sejmie!

Skutkiem wycięcia lasów położonych u źródeł i wzdłuż górnego biegu rzeki Czeremosza przybrała ta rzeka charakter dzikiego potoku. Po każdej ulewie i po każdej kilkudniowej słocie następują wezbrania Czeremosza, groźne w swych następstwach przez to, że niszczą i podrywają brzegi i zamieniają najżyźniejsze łąki i ogrody osad nad Czeremoszem położonych w nieużyteczne szutrowiska.

W gminie Załucze położonej nad samym Czeremoszem zniszczyły te peryodycznie się powtarzające wezbrania kilkadziesiąt morgów ogrodów i zniosły zupełnie do 20 zagród włościańskich. W ciągu lat sześciu, bo od 1879—1885. wdarła się rzeka wgłąb północnego brzegu i zabrała pas ziemi blisko 50 sążni szeroki, a wszystkie nadbrzeżne zagrody musiały się przenieść w inne miejsce.

Dzieło zniszczenia trwa daléj, rzeka nie znajduje żadnego oporu w lekkiej napływowej ziemi obu swych brzegów, a jeżeli w czasie najbliższym nie będą wykonane roboty ochronne, to wkrótce jeszcze 18 chat położonych dziś już nad samym brzegiem rzeki, a w dalszem następstwie cała wieś i droga powiatowa ze Śniatyna do Kossowa prowadząca narażone będą na zniszczenie.

Gmina Załucze łącznie z obszarem dworskim powzięły zamiar zabezpieczenia brzegów przed dalszem podrywaniem i za pośrednictwem Wydziału powiatowego wniosły do Wydziału krajowego prośbę o pomoc i zapobieżenie grożącej katastrofie. Wydział krajowy delegował inżyniera do zbadania stanu i przedłożenia sprawozdania.

Roboty ochronne, to jest budowa ośmiu tam i płotków wymagać będzie nakładu obliczonego na 3.841 zł. 51 ct.

Zachodzi jednak obawa, że w skutek niezwykle silnego prądu rzeki i długości brzegu ochronić się mającego, zajdzie potrzeba budowania większej ilości tam, coby koszt o $^1/_8$ część podniosło.

Tak obszar dworski, który wniósł petycyę w tej sprawie, jak i gmina oświadczyły gotowość do ofiar na rzecz tych robót ochronnych i zapadła odnośna uchwała w Radzie gminnej, gdy jednak koszta tych robót są bardzo znaczne, przedkłada obszar dworski tak w swoim jak i gminy Załucze imieniu prośbę o udzielenie subwencyi w kwocie 2.000 zł.

Do prośby dołączono plany i kosztorysy wykonać się mających budowli wodnych. Z planów tych okazuje się, że serpentyna, którą Czeremosz tworzy w tem miejscu wygięta wypukłym swym brzegiem w sam środek wsi Załucze, tworzy bardzo groźne niebezpieczeństwo dla całej osady.

Komisya gospodarstwa krajowego nie może uznać za właściwe, udzielanie zapomóg przedsiębiorstwom prywatnym, mającym na celu tego rodzaju budowle ochronne, a wykonywane w różnych okolicach całego kraju, ze względu jednak, że w tym specyalnym wypadku, według twierdzenia petentów, cała wieś Załucze jest zagrożoną, wypowiada komisya gospodarstwa krajowego przekonanie, iż jeśliby się z dochodzenia przez Wydział krajowy przeprowadzonego okazało, iż stan rzeczy jest rzeczywiście tak groźnym, jak go w petycyi przedstawiono, udzielenie pomocy pieniężnej byłoby wskazanem.

W myśl tego wnosi komisya gospodarstwa krajowego:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Petycyę obszaru dworskiego w Załuczu odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Przewodniczący:
Wodzicki.

Sprawozdawca:
Jan Gnoiński.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alleg. 187

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Romanowicza w przedmiocie uregulowania pracy więźniów w zakładach karnych.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4. Grudnia r z. przekazany został Komisyi gospodarstwa krajowego do sprawozdania wniosek posła Romanowicza tej treści: Sejm wzywa Rząd, ażeby pracę więźniów w zakładach karnych uregulował w ten sposób, i zwrócił w takim kierunku, ażeby nie czyniła konkurencyi opodatkowanym rękodzielnikom i robotnikom.

Prócz tego wpłynęły do Wysokiego Sejmu w tej samej sprawie petycya pr. 12. Grudnia 1885. L. 736 s./593 p. wiecu rękodzielników i przemysłowców, który się odbył w Krakowie dnia 22go Listopada 1885, petycya pr. 16. Grudnia 1885 L 811 s/625 Stowarzyszenia gremium chrześciańskich kupców i przemysłowców we Lwowie — i petycya pr. 17go Grudnia 1885 L. 825 s./666 p. Walnego zgromadzenia rękodzielników i przemysłowców z dnia 13go Grudnia 1885 we Lwowie, które to petycye również komisyi gospodarstwa krajowego do sprawozdania przekazane zostały.

Tak w motywowaniu wyżej pomienionego wniosku posła Romanowicza, jak i w petycyach tu przytoczonych — podniesiono w wielce dobitny sposób, że niewłaściwe wprowadzenie zajęć rękodzielniczych w domach karnych podkopuje i niszczy przemysł rękodzielniczy — odbiera zarobek ukwalifikowanym i opodatkowanym rzemieślnikom, wreszcie niedopuszcza, by drobny przemysł nasz mógł się podnieść i wytrzymać konkurencyę z wyrobami obcemi, przedewszystkiem zaś z wyrobami taniemi jakie domy karne dostarczają.

Ustawa przemysłowa z roku 1859 przyznająca wolną konkurencyę we wszystkich gałęziach przemysłu i rękodzielnictwa była, jak to już ogólnie i wszechstronnie uznano, jednym z najważniejszych powodów, że drobny przemysł i rękodzielnictwo w Austryi, nie mogąc się wyswobodzić z pod przewagi kapitału, nietylko nie były w stanie się podnieść, ale chyliły się jeszcze bardziej do upadku i prawie do zupełnej ruiny.

To ogólne przeświadczenie spowodowało zmianę ustawy przemysłowej, — którą to zmianę przeprowadzono w roku 1883 w tym duchu, by z jednej strony rękodzieła i drobny przemysł wyzwolić z pod przewagi kapitału, z drugiej zaś by rękodziełem trudnić się mogli tylko posiadający zawodowe uzdolnienie. §. 14 ustawy przemysłowej z roku 1883 oraz końcowy ustęp §. 38 wyraźnie to zaznaczają.

Ta sama jednak ustawa pozostawiła domom karnym i zakładom dobroczynnym prawo trudnienia się rękodziełem.

Sposób interpretowania wyrażenia: trudnienia się rękodziełem, daje powód do słusznych skarg, które nietylko u nas ale również i we wszystkich prowincyach państwa austryackiego ze strony rękodzielników i przemysłowców podnoszą bezustannie, wskazując, że zastosowanie prawa tego w ten sposób i w tym duchu, jak to dotychczas w domach karnych się praktykuje, niweczy wszelkie korzyści jakie rękodzieła, po wprowadzeniu w życie ustawy przemysłowej z roku 1883, oczekiwać były upoważnione.

Skargi te tem więcej są usprawiedliwione, że zdarzały się wypadki nawet i w naszym kraju, iż zarządy domów karnych, udzielały więźniom świadectwa uzdolnienia do wykonywania pewnych rzemiosł, do czego w myśl obowiązującej nowej ustawy przemysłowej są uprawnione wyłącznie tylko korporacye rękodzielnicze, lub pewne zakłady naukowe, jak szkoły i warstaty wzorowe.

Zasada, by więzień za przestępstwo nietylko był karany, ale żeby mu równocześnie dana była możność po odsiedzeniu kary stać się użytecznym członkiem społeczeństwa przez umiejętność zarobkowania, jest bardzo słuszną W zastosowaniu jednak tej zasady nie można i niepowinno nigdy posuwać się tak daleko, by na tem cierpiały inne warstwy społeczeństwa, które niezbaczając z drogi prawej, uczciwą, a sumienną pracą dobijają się warunków bytu.

Niezdrowa konkurencya, z jakiejkolwiek strony ona pochodzi, podkopuje zawsze warunki bytu i rozwoju przemysłu i rękodzielnictwa, a konkurencya wywołana przez fałszywe zastosowanie zasady wypowiedzianej w ustawie przemysłowej z roku 1883, która pozostawiła domom karnym prawo trudnienia się rękodziełem, jest tem szkodliwszą, odbywa się bowiem pod egidą i opieką organów rządowych, które w niewłaściwym zrozumieniu przewodnej myśli prawodawców przyznającej Zakładom karnym ten przywilej, wyżej stawiają dochody jakie pobiera skarb zużytkowując pracę więźniów, jak straty, które ponosi skarb państwa przez to, że się odbiera rękodzielnictwu możność rozwoju — skoro stawia się przeszkody prawidłowemu zarobkowaniu.

Jeżeli konkurencya z wyrobami zagranicznemi i fabrycznemi dla naszego rzemieślnika i rękodzielnika jest już bardzo trudną, to tem trudniejszą do zwalczenia jest konkurencya z domami karnemi, gdyż robotnik tam jest tak tani, że za taką cenę w stosunkach codziennych rękodzielnik nasz swego robotnika pod żadnym warunkiem utrzymać nie może.

Powyższe uwagi świadczą najwymowniej, że zużytkowanie prawa trudnienia się rękodziełem w ten sposób, jak to obecnie zakłady karne czynią, przynosi wprawdzie mały zysk skarbowi państwa przez to, że zarobek więźnia umniejsza wydatek który skarb państwa łożyć musi na ich utrzymanie, ale równocześnie, wywołując niezdrową konkurencyę podkopuje byt i rozwój stosunków przemysłowych, przedewszystkiem podkopuje rozwój drobnego przemysłu, a prócz tego nie może nigdy wykształcić i wychować nowego zastępu zdolnych i umiejętnych rzemieślników, których brak czuć się daje na każdym kroku.

Jeżeli więc zasada umoralnienia więźnia przez zajęcie stosowne pracą jest zupełnie zdrową, to przeprowadzić ją należy przedewszystkiem tak, by na tem nie cierpiały inne warstwy ludności, jak w tym wypadku rękodzielnicy, którzy mają wyższe prawa by się niemi zaopiekowano. Dalej starać się trzeba, by przeprowadzenie zasady opieki nad więźniami nie tamowało pod żadnym warunkiem rozwoju przemysłu i rękodzielnictwa — a temsamem niewstrzymywało wzmożenia się dobrobytu a zatem i siły podatkowej kraju.

Przedewszystkiem więc należałoby wykluczyć w zakładach karnych te zajęcia rękodzielnicze, które wywołując konkurencyę czynią poważne przeszkody w rozwoju przemysłu drobnego i rękodzielniczego. Należałoby zatem, jeżeli już wykonywanie robót rękodzielniczych w domach karnych okaże się w pewnych wypadkach koniecznem lub niezbędnem, zwrócić się do takich rękodzieł, których albo w kraju jeszcze nie ma, albo których wywołanie w życie byłoby wielce pożądanem.

Do rękodzieł, których wykonywanie w domach karnych — przynosi naszemu, ledwie powstającemu rękodzielnictwu niezaprzeczoną szkodę — zaliczyć należy: krawiectwo, szewstwo, stolarstwo, i ślusarstwo i kowalstwo, rękawicznictwo, rymarstwo itp. w ogóle rzemiosła, których wykonywanie w myśl ustawy przemysłowej wymaga uzdolnienia nabytego na podstawie kilkoletniej nauki w warstacie, a prócz tego pewnych wiadomości teoretycznych, których znajomości wymaga również pomieniona ustawa od dobrego rzemieślnika.

Jeżeli się jednak zważy, że przeważną większość więźni zaliczyć trzeba do klasy ludzi przyzwyczajonych i oswojonych z pracą ręczną ciężką — z pracą do której wykonania potrzeba bardzo małych zasobów intelektualnych, należałoby zatem w przeważnej części więźniów takiemi pracami zatrudniać.

Kraj podejmuje obecnie roboty wielkiej doniosłości, ma zamiar w ciągu długiego szeregu lat przeprowadzić cały system regulacyi rzek, oszuszenia bagien, melioracyi gruntów — do tych robót potrzebni są robotnicy, którzyby stałą pracą nabyli odpowiednej rutyny i pewnej biegłości. Przy tych robotach użycie więźniów umożliwiłoby z jednej strony wykonanie roboty taniej — z drugiej zaś więźnie mieliby zajęcie odpowiadające najbardziej ich usposobieniu i przyzwyczajeniu — przynoszącą przedewszystkiem wielką korzyść krajowi, a równocześnie i stały zarobek dla skarbu, a tem samem i możność zmniejszenia kosztów na utrzymanie więźniów, o co ostatecznie w tym wypadku w pierwszym rzędzie skarbowi państwa idzie.

Komisya gospodarstwa krajowego wypowiada przekonanie, że wprowadzenie — w domach karnych — trudnienia się rękodziełem — przewidziane ustawą przemysłową, nie miało innego celu jak tylko przysporzenie stosownego zajęcia dla pewnych więźniów, w drugim dopiero rzędzie miano może na oku możliwe zmniejszenia kosztów ich utrzymania — nie może jednak przypuścić, by było zamiarem Rządu, aby prawo to zużytkowywał na szkodę przemysłu i rękodzielnictwa, i sądzi, że c. k. Rząd przekonawszy się o stanie rzeczy i nabywszy przeświadczenia, że wykonywanie pewnych rzemiosł w zakładach karnych przynosi niezaprzeczone szkody i straty rękodzielnictwu i przemysłowi kraju naszego — zarządzi — by pracę więźniów w inny a nieszkodliwy dla ekonomicznych interesów kraju naszego sposób zużytkowano.

Na podstawie powyższego wywodu komisya gospodarstwa krajowego wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby pracę więźniów w zakładach karnych uregulował w ten sposób, i zwrócił w takim kierunku, ażeby nieczyniła konkurencyi opodatkowanym rękodzielnikom i robotnikom.“

Lwów, dnia 12. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Sanguszko.

Sprawozdawca:
Wierzbicki.

Aleg. 188

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego względem petycyi gminy Frysztak, domagającej się przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania obcych włóczęgów w aresztach gminnych.

Wysoki Sejmie!

Przymusowe odesłanie pod strażą lub bez straży do gminy przynależności może być zarządzonem przez władzę polityczną przeciw osobom wymienionym w §. 1. ustawy z 27. Lipca 1871. r. (Dz. u. p. Nr. 88) a mianowicie przeciw *a)* włóczęgom i innym próżniakom korzystającym z dobroczynności publicznej; *b)* ludziom nie mogącym się wykazać z żadnego dochodu lub godziwego zarobku; *c)* kobietom złego życia, które otrzymawszy od władz nakaz wyjazdu, nie są mu posłuszne; *d)* przestępcom wychodzącym z więzienia sądowego po odbyciu kary, jeśli zagrażają bezpieczeństwu publicznemu.

Osoba taka bywa trzymaną w areszcie, a mianowicie jeśli należy do kategoryi objętej literą *d)* — w areszcie gminy będącej siedzibą odnośnego sądu, od chwili odsiedzenia kary, jeśli zaś należy do kategoryi objętej literą *a) b)* lub *c)* w areszcie gminy, w której przydybaną została, od chwili przydybania, w obu zaś wypadkach aż do chwili, gdy władza polityczna wyda prawomocne orzeczenie szupasowe, opiewające bądź na niezwłoczne wypuszczenie na wolność rzeczonej osoby, bądź też na odesłanie jej pod strażą lub bez straży do gminy przynależności.

Koszta utrzymania takiego aresztanta ponosi, według §. 14. powołanej ustawy państwowej, oraz wedle dopełniającej ją ustawy krajowej z 15. Listopada 1874 r. (Dz. n. kr. Nr. 65), gmina, do której areszt należy, ponieważ zaś orzeczenie szupasowe władzy politycznej, stanowiące kres tej aresztacyi, może nastąpić wedle art. 3. rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z 21. Sierpnia 1875. r. (Dz. u. kr. Nr. 57.) nie wprzód jak po niezmiernie mozolnem częstokroć zbadaniu przynależności, przeto wydarza się często, że aresztant tygodnie, miesiące a nawet lata całe w areszcie gminnym przebywa, a utrzymanie go w takowym budżet gminy w wysokim stopniu obciąża.

To obciążenie budżetu gminnego, dające się czuć przeważnie gminom będącym siedzibami c. k. Sądów, jest powodem dla którego liczne gminy, zwłaszcza tej ostatniej kategoryi, domagały się w zażaleniach do Wysokiego Sejmu stosowanych, ażeby rzeczone koszta zwracane im były z funduszu krajowego.

Taka też jest dążność i petycyi gminy Frysztak, która się domaga dodatkowego postanowienia do ustawy o szupasnictwie w tym kierunku, iżby koszta utrzymania przestępcy, od chwili przeprowadzenia go z więzienia sądowego do aresztu gminnego aż do chwili zabrania go z tegoż celem wydalenia na miejsce przynależności, ponoszone były nie przez gminę będącą siedzibą c. k. Sądu, lecz przez fundusz krajowy.

W załatwieniu tej petycyi Wysoki Sejm powziął na posiedzeniu 9. Października 1884. r. następującą uchwałę:

»1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przyspieszył zmianę ustawy o przynależności z dnia 3. Grudnia 1863. r. (Dz. u. p. Nr. 165) w kierunku wskazanym uchwałą sejmową z dnia 17. Października 1881. r.“

„2, Petycyę gminy Frysztak przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia na najbliższej sesyi wniosku w kierunku możliwego ulżenia gminom z siedzibą c. k. sądów w ponoszeniu kosztów utrzymania obcych włóczęgów, wypływających z §. 14. al. 1 ustawy państwowej z dnia 27. Lipca 1871 r. (Dz. u. p. Nr. 88) przez przyjęcie takowych na fundusz krajowy z zastrzeżeniem zwrotu od gmin przynależnych.“

Wydział krajowy wywiązując się sprawozdaniem swem z 19. Maja 1885. r. L. 13091 z wrożonego nań powyższą uchwałą sejmową obowiązku, oświadcza, iż nie może doradzać Wysokiemu Sejmowi żadnych kroków celem spowodowania zmiany ustawy o szupaśnictwie w myśl tej uchwały sejmowej a to dla powodów wyłuszczonych w swojem sprawozdaniu.

Komisya administracyjna nie może równie jak Wydział krajowy, doradzać Wysokiemu Sejmowi ani uchwalenia zmiany ustawy krajowej z 15 Listopada 1874 r. (Dz. u. kr. Nr. 65) ani też powzięcia postanowień, mających na celu zmianę ustawy państwowej z 27. Lipca 1871 r. (Dz. u. p. Nr. 88) w kierunku wskazanym w uchwale z 9. Października 1884, a to dla następujących powodów:

1. ciężar ponoszony przez gminy, będące siedzibami c. k. Sądów, z powodu utrzymania osób przechodzących z aresztu sądowego do aresztu gminnego i pozostających w nim do wydania orzeczenia szupasowego, jest wprawdzie znacznym, ale równoważą go z nadmiarem korzyści, jakich gminy te doznają z tego, że w ich obrębie c. k. Sądy się znajdują:

2. zwalniając od tego ciężaru gminy będące siedzibami c. k. Sądów, musiałoby się z konieczności podobną ulgę sprawić gminom nienależącym do tej kategoryi, które utrzymywać muszą w aresztach swoich aż do wydania orzeczenia szupasowego osoby sądownie niekarane ale pod literę *a*) *b*) lub *c*) §. 1. ustawy z 27. Lipca 1871 r. podchodzące;

3. przyjmując koszta w mowie będące na fundusz krajowy bez zastrzeżenia zwrotu takowych przez gminy przynależności, obarczyłoby się fundusz krajowy, czyli raczej przeciążonych już i bez tego podatkujących, wydatkiem znacznym, którego część, przypadającą na wyżywienie tylko, Wydział krajowy szacuje w przybliżeniu na 12.751 zł. 20 ct. rocznie. Wydatek ten byłby tem mniej usprawiedliwionym, ile że fundusz krajowy na mocy ustawy z 15. Listopada 1874 r. (Dz. u. kr. Nr. 65) zwraca gminom będącym stacyami szupasowemi koszta dostarczenia, urządzenia, opalenia i oświetlenia lokalności dla szupaśników a nadto ponosi, przy pewnym udziale gmin przynależności, koszta samego szupasowania, co wynosi razem wzięte od 25.000 do 30.000 zł. rocznie a wynosiło w latach poprzednich a zatem wynosić może i w następnych znacznie więcej;

4. postanowienie, że koszta rzeczone ponosić ma fundusz krajowy, z zastrzeżeniem zwrotu przez gminy przynależności, byłoby nieusprawiedliwionem obarczeniem tych ostatnich, które nie tylko biorą udział w kosztach szupasowania, lecz nadto obowiązane są wedle §. 22. ustawy o przynależności z 3. Grudnia 1863 r. (Dz. u. p. Nr. 165) wspierać przez długie częstokroć lata próżniaków, którzy nigdy w gminie nie przebywali, a do związku gminnego jedynie w skutek wadliwości tejże ustawy należą.

Ulgi dla gmin będących siedzibami c. k. Sądów szukać należy, nie w nieuzasadnionem przejęciu kosztów utrzymania aresztantów na fundusz krajowy ani też w niesprawiedliwem przerzuceniu takowych na gminy przynależności, ale w sprężystości władz powołanych do badania swojszczyzny oraz w dwóch innych środkach niewątpliwej użyteczności, mogących się znakomicie przyczynić do zmniejszenia tych kosztów, bez obarczenia niemi gmin przynależności lub funduszu krajowego.

Pierwszym z tych środków jest zmiana ustawy o przynależności z 3. Grudnia 1863 r. w tym kierunku, iżby prawo swojszczyzny nabytem być mogło nietylko przez urodzenie, zamęzcie, przyję-

cia do związku gminnego i pozyskanie urzędu publicznego, jak stanowią §§. 6. do 10 tejże ustawy, lecz nadto przez nieprzerwane dziesięcioletnie dobrowolne zamieszkanie w gminie „jeżeli zamieszkający nie stał się w tym czasie ciężarem dobroczynności publicznej.“ Środek ten, którego użyteczność Wysoki Sejm uznał uchwałą swą z 17. Października 1881 r. a stwierdził pierwszym ustępem uchwały z 9. Października 1884 r., ułatwiłby nabycie swojszczyzny a przeto skróciłby znakomicie badanie takowej, które się staje coraz trudniejszem, w miarę jak się oddalamy od roku 1859, od którego począwszy prawa tego przez dziesięcioletni pobyt w gminie nabyć nie można.

Drugim środkiem, któryby w większej jeszcze mierze ulżyć mógł gminom, będącym siedzibami c. k. Sądów, w ponoszeniu kosztów w mowie będących, byłoby założenie zakładów przymusowej pracy. Wedle §. 7. ustawy z 24. Maja 1885 r. (Dz. u. p. Nr. 89) mają być włóczęgi, żebraki, próżniaki, nierządnice i zostający pod dozorem policyjnym karanymi przez Sądy za wykroczenia wzmiankowane w §§. 1. do 6. tejże ustawy a w wyroku sądowym orzeczoną być może zarazem dopuszczalność trzymania osób takich w zakładzie pracy przymusowej. Osobę względem której orzeczenie takie przez sąd wydane zostało, może władza administracyjna wedle §. 7. ustawy z 24. Maja 1885 r. (Dz. u. p. Nr. 90) oddać do Zakładu przymusowej pracy i trzymać w takowym aż do upływu trzech lat (§. 9). Ponieważ zaś, wedle §. 4. do Zakładów przymusowej pracy przyjmuje się bez względu na swojszczyznę, przeto niema wątpliwości że ogromna ilość nałogowych włóczęgów, pijaków, próżniaków i innych wyrzutków społeczeństwa dostawać się będzie z więzienia sądowego nie do aresztu gminnego, lecz wprost do zakładu przymusowej pracy na czas wystarczający z nadmiarem na zbadanie ich przynależności.

Wprawdzie koszta utrzymania niewolеńców w Zakładach przymusowej pracy ponosić ma wedle §. 3. ustawy z 24. Maja 1885 r. (Dz. u. p. Nr. 90), kraj a względnie powiat lub gmina. Rząd zaś przyczyniać się ma wedle §. 2. tylko do fundacyi tych zakładów, ale koszta te zrównoważone będą oszczędnościami w przypadającej na fundusz krajowy części kosztów szupasowania tych ludzi, jakoteż kosztów leczenia spowodowanych funduszowi krajowemu, złowrogą ich wędrówką po kraju, podczas której stają się ofiarami i roznosicielami rozlicznych chorób. Czystym zaś zyskiem dla kraju całego będzie nietylko poprawa ogólnego stanu sanitarnego, lecz przedewszystkiem wzrost bezpieczeństwa publicznego, jaki niechybnie nastąpi w skutek umieszczenia w dozorowanych zakładach i wciągnięcia do użytecznej pracy tych niepochwytnych dotąd elementów, z których się rekrutuje liczny, niestety, poczet podpalaczy, złodziei, pijaków i złoczyńców wszelkiego rodzaju.

Dla powyżej wyłuszczonych powodów komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się ponownie c. k. Rząd, ażeby przyspieszył zmianę ustawy o przynależności z 3. Grudnia 1863. r. (Dz. u. p. Nr. 165) w kierunku wskazanym uchwałą sejmową z 17. Października 1881 r.;

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby się porozumiał z c. k. Rządem celem spowodowania władz administracyjnych i sądowych do ścisłego wykonywania przepisów prawnych mających na celu zapewnienie należytego pośpiechu w wydawaniu orzeczeń szapasowych;

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał w jakich warunkach mogłyby powstać w kraju naszym zakłady przymusowej pracy w myśl ustawy z 24. Maja 1885. (Dz. u. p. Nr. 90) a ewentualnie przystąpił do rokowań z c. k. Rządem w tej mierze.

We Lwowie dnia 12. Stycznia 1886.

Przewodniczący:

Czerkawski.

Sprawozdawca.

Chamiec.

Z drukarni Ludowej.

LS. 1.136.

Alog. 189

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku p. ks. Kopycińskiego w przedmiocie zmiany art. 34. ustawy szkolnej z dn. 2. Maja 1873. o prawnych stosunkach nauczycieli szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dn. 7. Grudnia 1885. przekazał Wys. Sejm komisyi szkolnej do sprawozdania wniosek posła ks. Kopycińskiego, zmierzający do zniżenia lat służby nauczycieli szkół ludowych z 40 na 35. Komisya szkolna uznając słuszność motywów przez wnioskodawcę podanych, uwzględniając coroczne w tym przedmiocie petycye przez Towarzystwo pedagogiczne do Wys. Sejmu wnoszone, pozostając wreszcie w zgodzie ze swoją własną uchwałą przy ułożeniu projektów zmiany ustaw szkolnych w r. 1882. powziętą — postanowiła zalecić Wysokiemu Sejmowi przyjęcie wniosku p. ks. Kopycińskiego.

Nie da się bowiem zaprzeczyć, iż 40letni czas służby do uzyskania pełnej emerytury jest dla nauczycieli szkół ludowych zbyt wysoko wymierzony. Przy wymiarze tym miano może na względzie tę okoliczność, że nauczyciele szkół średnich, którzy do uzyskania pełnej emerytury potrzebują tylko 30 lat służyć, muszą odbyć znacznie dłuższe studya przygotowawcze, niż nauczyciele ludowi. Ten stan rzeczy jednak właśnie skutkiem uchwalenia nowych ustaw szkolnych i dokonanej przez to reorganizacyi szkół ludowych i stanu nauczycielskiego, znacznej uległ zmianie. Skoro bowiem do seminaryum nauczycielskiego przyjmuje się uczniów tylko po ukończeniu niższej szkoły średniej lub całej szkoły wydziałowej, a nigdy przed ukończonym 15. rokiem życia — to kandydat taki dopiero w 19. lub 20. roku życia może uzyskać świadectwo dojrzałości, poczem musi odbyć trzechletnią praktykę, tak, że dopiero w 22. lub 23. roku życia zdać może egzamin kwalifikacyjny i uzyskać patent nauczycielski. Przypuściwszy zatem — co się rzadko zdarza — że zaraz otrzyma stałą posadę, to w najlepszym razie może on wysłużyć przepisane lata w 62 lub 63 roku życia. Wypadki takie będą jednak bardzo rzadkie, gdy się zważy, że bardzo wiele posad bywa obsadzanych prowizorycznie, zwłaszcza przy szkołach filial-

nych i w klasach paralelnych, że zatem nauczycielom bardzo często odpada poważna liczba lat rzeczywiście w służbie spędzanych, a później do emerytury nie wliczanych, czego komisya szkolna aż nazbyt liczne ma dowody w tak nader częstych, do Wysokiego Sejmu wnoszonych petycyach o wliczenie takich lat służby. Jeżeli przeto nauczyciele szkół ludowych mają o całe 10 lat służyć dłużej niż nauczyciele szkół średnich, to wymiar ten nie odpowiada już faktycznym stosunkom, gdyż czas potrzebny na studya przygotowawcze nie jest wcale u nauczycieli ludowych o 10 lat krótszym.

Trzeba tu także uwzględnić znacznie więcej wytężoną i męczącą pracę nauczycieli szkół ludowych. Nauka w szkole ludowej trwa 6 godzin dziennie. W tym czasie musi nauczyciel prowadzić równocześnie kilka oddziałów, czyli stopni nauki, musi uczyć jeden oddział, czuwać nad cichem zajęciem drugiego, musi każdem dzieckiem z osobna się zajmować. Otrzymuje on do nauki dzieci, których umysł jest zupełnie nierozwinięty, a obyczaje nieraz bardzo nieokrzesane, z któremi zatem praca jest niesłychanie ciężka, nie tylko pod względem nauki samej, ale i co do zachowania się w szkole i po za szkołą. Jest to praca tak wyczerpująca pod względem fizycznym i umysłowym, że trzeba natury wyjątko silnej, ażeby 40 lat pracy takiej wytrzymać mogła, zachowując do końca tę energię i świeżość, jakiej praca ta wymaga. Nauczyciel pod koniec służby będzie już tak podupadły na siłach, że praca jego nie będzie mogła żadną miarą odpowiedzieć tym wysokim wymaganiom, jakie jej stawiać musi społeczeństwo, tak żywo jak nasze odczuwające potrzebę oświaty ludu. A gdy dodamy, że i w młodszym wieku nauczyciel gorliwiej i bardziej ochotnie pracować będzie, gdy będzie widział przed sobą bliższy kres, u którego będzie mógł spokojnie spożywać dobrze zasłużony kawałek chleba — to dojdziemy do przekonania, iż zniżenie liczby lat służby nauczycieli szkół ludowych jest nie tylko w ich własnym, ale też i w interesie szkoły a więc i kraju.

Te powody skłaniają komisyę szkolną do wniesienia załączonego projektu ustawy.

Nie mogła jednak komisya, przychylając się do wniosku p. ks. Kopycińskiego, pominąć finansowe strony tej sprawy i z tego powodu starała się przekonać o stanie funduszu emerytalnego nauczycieli szkół ludowych, do którego już obecnie fundusz krajowy z tytułu dawnych zobowiązań funduszu normalnego przyczynia się kwotą 12.800 zł. — a w myśl art. 50. lit. *g)* ustawy z dnia 2. Maja 1873. przyczyniać się ma w przyszłości przez pokrywanie możliwych jego niedoborów. Stan fundnszu tego był z końcem roku

1870	. . . . .	23.200 zł.
1875	. . . . .	32.450 „
1880	. . . . .	268.275 „
1884	. . . . .	291.693 „

W zestawieniu tem widzimy epokę silnego wzrostu od 1875. do 1880. — następnie wzrost znacznie mniejszy. W pierwszym okresie wzrastał ten fundusz średnio o 47.165 zł. rocznie — w drugim już tylko o 5.855 zł. rocznie. Powodem tej różnicy są następujące okoliczności:

1. W pierwszym okresie, który był okresem reorganizacyi dawnych szkół, poprzenoszono bardzo wielką ilość nauczycieli ludowych z dawnego etatu na nowy, skutkiem czego wpływały do funduszu emerytalnego bardzo znaczne kwoty z opłaty dwuprocentowej od wszystkich płac, przez tych nauczycieli w ciągu całej poprzedniej służby pobranych, którą to opłatę nauczyciele ci według art. 49. ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego złożyć byli obowiązani. Po dokonaniu reorganizacyi opłaty te prawie te całkowicie ustały.

2. Interkalarya od opróżnionych posad wpływały według pierwotnego brzmienia ustawy do funduszu emerytalnego przez cały czas opróżnienia posady — zaś ustawą z dnia

2. Marca 1879. zmieniono to o tyle, iż odtąd wpływają one do kasy funduszu emerytalnego nie dłużej jak przez trzy miesiące od dnia opróżnienia posady, przez co znowu bardzo znacznie źródło dochodów funduszu emerytalnego w wysokim stopniu uszczuplonem zostało.

3. Rada szkolna krajowa ostatniemi laty bardzo znaczną liczbę nauczycieli starych pensyonowała, chcąc ich zastąpić siłami młodszemi, rokującemi skuteczniejszą pracę, przez co wydatek na emeryturę wzrósł bardzo znacznie.

Fakt ten, iż wzrost funduszu emerytalnego był w ostatnich kilku latach znacznie mniejszy niż w latach poprzednich, nie mógł jednak powstrzymać komisyi szkolnej od postawienia wniosku o zniżenie lat służby, raz dla tego, że zniżenia tego sama sprawiedliwość wymaga i pozostawienie 40 lat byłoby oczywistem pokrzywdzeniem nauczycieli ludowych, a powtóre, że nie można się już obawiać dalszego szybkiego wzrostu wydatku na emerytury, skoro bardzo wielka liczba nauczycieli starych jest już spensyonowana, a nauczycielstwo ludowe składa się dziś przeważnie z ludzi młodych, którzy jeszcze długo zasilać będą fundusz emerytalny stałemi swemi wkładkami, zanim mu się staną ciężarem.

Komisya wszakże badając stan funduszu emerytalnego, dostrzegła pewnych nieprawidłowości, których milczeniem pominąć nie może i którym zaradzić należy.

Wspomnieliśmy wyżej o dochodzie z interkalaryów od opróżnionych posad nauczycielskich, które miały wpływać do funduszu emerytalnego. Rada szkolna krajowa wydała dn. 9. 9. Kwietnia 1876. do L. 3.431 okólnik, którym przepisała sposób ściągania i fruktyfikowania tych kwot, funduszowi emerytalnemu przypadających. W rozporządzeniu tem polecono, iż dochody te mają być co miesiąc fruktyfikowane, czy to przez złożenie w Kasie Oszczędności, czy też przez zakupno listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego. Rozporządzenie to najzupełniej słuszne i naturze funduszu emerytalnego odpowiadające, pozostało jednak w znacznej części niewykonane. Z likwidacyi rachunków funduszów szkolnych okręgowych przeprowadzonej za czas od r. 1874. do 1883. okazuje się, iż fundusze szkolne okręgowe mają między swojemi należytościami biernemi bardzo znaczną należytość funduszowi emerytalnemu, która z końcem r. 1880 wynosiła 42.798 zł., a z końcem r. 1884. około 44.000 zł. Kapitał ten powinien był znajdować się w kasie funduszu emerytalnego i być na rzecz jego oprocentowanym. Jeżeli weźmiemy tylko owe 42.000 zł., które w r. 1880. jako należytość bierna są wykazane i przyjmiemy oprocentowanie po 5% — to fundusz emerytalny na tej zaległości traci rocznie 2.100 zł. — a przez 5 lat stracił już 10 500 zł. na samych procentach.

Ta nieprawidłowość dała komisyi szkolnej powód do zastanowienia się nad zarządem funduszu emerytalnego w ogóle. Zarząd ten według art. 52. ust. z 2. Maja 1873. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego należy do Rady szkolnej krajowej — jest on wszakże tak wyjątkowo położony, iż nie podlega żadnej konstytucyjnej kontroli. Gdy bowiem Rada szkolna krajowa co roku przedkłada Wys. Sejmowi przez Wydział krajowy zamknięcie rachunków funduszu szkolnego krajowego, i uzyskuje od Sejmu pośrednio absolutoryum — to rachunki funduszu emerytalnego bywają przedkładane tylko raz na trzy lata krajowej konferencyi nauczycieli szkół ludowych, kontroli zaś, którą w ten sposób podwładni nad przełożonymi swymi wykonują, na seryo brać nie można, czego najlepszym dowodem, że potrzeba było dopiero likwidacyi dziesięciolecia funduszów szkolnych okręgowych, aby się dowiedzieć o owej zaległości, z tak wielkim dla funduszu emerytalnego uszczerbkiem połączonej.

Komisya szkolna sądzi, iż pewien rodzaj ingerencyi i kontroli ze strony Wys. Sejmu byłby tu ze wszech miar uprawnionym. Fundusz krajowy przyczynia się co roku kwotą 12.800 zł. do funduszu emerytalnego — interkalarya od opróżnionych posad są to kwoty przez opodatkowanych na cele szkolne opłacane — wreszcie, w myśl wspomnianego już art. 50 lit. *g)* ustawy z 2. Maja 1873 fundusz krajowy ma w danym razie pokrywać niedobory funduszu emerytalnego.

Są to aż nazbyt dostateczne powody żądania ingerencyi i kontroli Reprezentacyi kraju. Komisya szkolna sądzi przeto, iż należy polecić Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę, w jaki sposób tę ingerencyę uzyskać i określić, a następnie wnioski swe Wysokiemu Sejmowi przedłożył.

Komisya szkolna przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Załączony $^1/_1$ projekt ustawy.
2. Rezolucyę następującej treści:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę sprawę konstytucyjnej kontroli Reprezentacyi kraju nad zarządem funduszu emerytalnego nauczycieli szkół ludowych i wnioski swe w tej mierze na następnej sesyi sejmowej przedłożył.

We Lwowie dnia 13. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Dr. Mayer.

Sprawozdawca:
Romanowicz.

Ustawa

z dnia . . . . . .

zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 2. Maja 1873 Nr. 251 Dz. u. kr. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

§. 1.

Artykuły 34. i 39. ustawy z dnia 2. Maja 1873 Nr. 251 Dz. u. kr. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych znosi się w dotychczasowem ich brzmieniu, i mają one opiewać jak następuje:

Art. 34. Nauczyciela (nauczycielkę) można przenieść w stan spoczynku na jego własną prośbę albo z urzędu, jeżeli po nienagannej służbie dla podeszłego wieku, ciężkich ułomności fizycznych lub umysłowych, albo też z innych powodów ważnych okaże się niezdolnym do dalszego pełnienia swych obowiązków.

Po 35-letniej nienagannej służbie nie można żadnemu nauczycielowi odmówić stałego przeniesienia w stan spoczynku na jego własne żądanie.

Art. 39. Nauczyciel rzeczywisty i młodszy nauczyciel rzeczywisty, który nie wysłużył lat jeszcze dziesięć, nie ma prawa do emerytury i dla tego otrzyma jedynie odprawę, równającą się półtorarocznej należytości, obliczonej według artykułu poprzedniego. Po wysłużonych 10 latach dostaje emeryt $^{10}/_{35}$ części, a za każdy rok dalszy jeszcze $^{1}/_{35}$ część należytości, obliczonej jak wyżej.

§. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Memu Ministrowi oświaty.

Aleg. 190

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie petycyi mieszkańców przysiółka Wulka Turebska, o wyłączenie tej miejscowości ze związku gminy Turbia w powiecie Tarnobrzeskim i utworzenie z niej gminy samoistnej.

Wysoki Sejmie!

Członkowie przysiółka Wulki Turebskiej wnieśli na dniu 27. Grudnia 1884. L. 1974. do Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu prośbę o wyłączenie tej osady ze związku gminy Turbia i utworzenie z niej gminy samoistnej.

Petenci wykazali dokumentami wiarogodnymi, że osada Wulka Turebska tworzyła od najdawniejszych czasów aż do r. 1866. gminę samoistną.

Do prośby dołączony inwentarz, arkusz płatniczy i tabele podatkowe świadczą, że osada Wulka Turebska posiada swój odrębny majątek gminny i odrębne dobro gminne i niezależnie od gminy Turbia zarządza dotychczas tym majątkiem, opłaca od niego podatek i jest osobno zaintabulowaną za właścicielkę.

Oprócz tego prośba opiera się na tem, że położenie przysiółka Wulki Turebskiej jest zupełnie odrębne, że stanowi całość zaokrągloną przeszło 3 kilometry od Turbii oddaloną, że przez połączenie z gminą Turbia osada ta nic nie zyskała, lecz owszem ponosi straty, bo koszta administracyi te same jak dawniej, a przy każdej czynności urzędowej odnosić się muszą członkowie przysiółka do gminy Turbii, przezco narażeni są na stratę czasu.

Przeprowadzone przez Wydział powiatowy w Tarnobrzegu dochodzenie wykazało prawdziwość powyższych okoliczności, a nadto stwierdziło, że domy w Wulce Turebskiej numerami konskrypcyjnemi osobnym porządkiem, poczynając od 1. — są oznaczone.

Rada gminy Turbia na posiedzeniu dnia 17. Czerwca i 5. Lipca 1885., tudzież wszyscy samodzielni gospodarze w Wulce Turebskiej w liczbie 96 zgodzili się jednogłośnie na wyłączenie Wulki Turebskiej ze związku gminy Turbii.

Rada powiatowa w Tarnobrzegu na posiedzeniu dnia 4. Sierpnia 1885. oświadczyła się jednogłośnie za uwzględnieniem niniejszej prośby z wyraźnym dodatkiem, że rozgraniczenie Wulki Turebskiej od gminy Turbii nie przedstawia żadnych trudności, że administracya tejże osady przez gminę Turbia wskutek oddalenia bardzo utrudniona i pociąga za sobą znaczne koszta, które nie powiększą się bynajmniej w razie wyłączenia i utworzenia dwóch gmin samoistnych.

C. k. Starostwo w Tarnobrzegu odezwą z dnia 22. Sierpnia 1885. L. 12.549 nietylko zgadza się z powyższą prośbą, lecz owszem z naciskiem podnosi, że gmina Turbia nie troszczy się o ten przysiółek, że zaniedbuje takowy, — przezco porządek w przysiółku nie jest taki, jaki będzie wówczas, gdy Wulka Turebska będzie rządzoną przez własną Zwierzchność gminną.

C. k. Namiestnictwo we Lwowie odezwą z dnia 15. Listopada 1885. L. 68.803 oznajmia również, iż ze względów publicznych nie zachodzą żadne przeszkody przeciw zamierzonemu wyłączeniu osady Wulki Turebskiej ze związku gminy Turbii i utworzeniu z tej osady gminy samoistnej.

Komisya administracyjna wnosi przeto zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod [illegible]. projekt ustawy.

Lwów dnia 12. Stycznia 1886.

Zastępca przewodniczącego:
Sz. Koziebrodzki.

Sprawozdawca:
Leniński.

USTAWA

z dnia ..... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wyłączeniu osady Wulka Turebska ze związku gminy Turbii w powiecie Tarnobrzeskim i utworzeniu z tej osady gminy samoistnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Osada Wulka Turebska wyłącza się ze związku gminy Turbia w powiecie Tarnobrzeskim i ma odtąd stanowić samoistną gminę.

Art. II.

Rozgraniczenie między temi gminami tworzy granica katastralna między katastralnemi parcelami: 293 a 1142, 1141 a 1142, 1144 a 1140, 20 a 283 i 284, 282 a 284, 285 i 280, 281 a 276, 20 a 275, 272 i 271, 268 a 269 i 267, 20 a 266, 263 a 266, 264 a 266, 265 i 251 a 314, 316 a 315, 313 i 319 a 315, 321 a 311 i 322, 344, 341 i 337 a 2935, 337 a 332, 336 i 338, 350 a 338, 352, 356, 353, 354 i 783 a 2965, 783 a 778, 780 i 782, 421

a 773, 433 a 750, 749 i 735, 432 a 734, 438 a 733, 439 a 733 i 732, 3058 a 622, — 621, 620, 614 i 2958, 450 a 451, 459 i 460 a 458, 465 a 455 i 555, — wreszcie 466 i 455.

Art. III.

Do trzech miesięcy od ogłoszenia niniejszej ustawy, zostanie rozwiązaną dotychczasowa Rada gminna gminy Turbii, a zarządzone i przeprowadzone zostaną wybory do Rad gminnych nowych gmin Turbii i Wulki Turebskiej.

Art. IV.

W dniu ukonstytuowania się nowych Reprezentacyj gminnych gmin Turbia i Wulka Turebska, wchodzi niniejsza ustawa w życie.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Alog. 191

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego dotyczącem ustaw budowniczo-ogniowych dla miast mniejszych, miasteczek, tudzież dla wsi.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedkładając swoje sprawozdanie z dnia 17. Listopada 1885. usprawiedliwia się niejako z tego, że poleceniu Wysokiego Sejmu z dnia 10. Września 1884., aby zbadawszy przepisy policyi ogniowej, przedłożył Wysokiemu Sejmowi wnioski w tej mierze potrzebne z uwzględnieniem różnic istniejących w miastach i wsiach, dotychczas zadosyć nie uczynił, przyrzekając zarazem, że w krótkim czasie z tego polecenia się wywiąże.

Ponieważ przyczyny, które Wydziałowi krajowemu na przeszkodzie w tej mierze stały, a mianowicie, że sprawa ta dotycząca żywotnych interesów ludności przeważnie biednej, dokładnego wymaga zastanowienia, jakoteż najobszerniejszych informacyi ze strony Wydziałów powiatowych z różnych okolic kraju, a znaczna część Wydziałów powiatowych pomimo powtórnego wezwania tychże nie nadesłała i z tego powodu odpowiednie ustawy ułożone być nie mogły, zupełnie zwłokę tę usprawiedliwiają, — przeto wnosi komisya administracyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 17. Listopada 1885. w sprawie ustaw ogniowo-budowniczych dla mniejszych miast, miasteczek i wsi, do swej wiadomości i oczekiwać będzie przedłożenia wniosków Wydziału krajowego w tej sprawie ile możności na przyszłej najbliższej sesyi sejmowej.

We Lwowie 12. Grudnia 1885.

Zastępca przewodniczącego.
Sz. Koziebrodzki m. p.

Sprawozdawca:
Żywicki m. p.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alog. 102

Sprawozdanie

komisyi petycyjnej o prośbie chrześciańskich mieszkańców miasta Jaryczowa nowego o ochronę zagrożonego majątku tamtejszej gminy chrześciańskiej (L. s. 1162 p. 906).

Wysoki Sejmie!

Petycya Romana Zawadowskiego i tow. wniesiona w imieniu chrześciańskich mieszkańców miasta Jaryczowa nowego, w powiecie Lwowskim, którą przy niniejszem w pełnym tekscie przyłącza się [illegible]., dotyka pewnej słabej strony dotyczasowej organizacyi gmin w naszym kraju na podstawie ustawy z r. 1866, która dotychczas nie została jeszcze wyświeconą należycie, a w skutkach swoich doniosłe ma znaczenie praktyczne.

Mianowicie użalają się petenci, że gdy, jak się okazuje z treści przechowywanych do dziś dokumentów dawnych, mieszkańcy chrześciańscy i żydowscy stanowili w Jaryczowie nowym aż do chwili wejścia w życie obowiązującej obecnie ustawy gminnej poniekąd dwie zupełnie odrębne gminy, które w szczególności pod względem majątkowym jak najściślej były od siebie oddzielone, to że obecnie izraeliccy mieszkańcy miasta Jaryczowa nowego z coraz silniejszym naporem wciskają się w użytkowanie z majątku gminy chrześciańskiej, z oczywistą krzywdą dla chrześcian, którzy żywo jeszcze pamiętają dawną odrębność swoją w sprawach majątkowych.

Przy rozprawie nad osnową tej petycyi, kilku członków komisyi zwróciło uwagę na podobne stosunki i w innych miastach i miasteczkach w rozmaitych okolicach kraju. Z tego też powodu postanowiła komisya objęty petycyą Romana Zawadowskiego i tow. przedmiot traktować *zasadniczo*, t. j. użyć jej za punkt wyjścia do wyczerpującego dochodzenia, o ile dotknięte w tem podaniu zarzuty przeciwko niektórym postanowieniom ustawy gminnej z 12-go sierpnia 1866 nr. 19. Dz. u. kr., a raczej przeciwko sposobowi zastosowywania ich w praktyce, są słuszne, i jakich należałoby użyć środków ku temu, ażeby złe naprawić.

Wprawdzie stanowi §. 89 ust. gmin., iż „w gminach, składających się z ludności chrześciańskiej i izraelickiej, pozostaje tak chrześciańska jak izraelicka ludność przy własności, posiadaniu i używaniu zakładów i funduszów“, zaś §. 91 szczegółowo wymienia, które przedmioty i prawa należą do specyalnych spraw ludności chrześciańskiej, a §. 92 wylicza specyalne sprawy ludno-

ści izraelickiej. i znajdują się w tejże ustawie pewne postanowienia określające sposób administracyi specyalnemi sprawami ludności chrześciańskiej i żydowskiej, lecz ustawa gminna weszła w życie w pośród takiego zbiegu okoliczności, który istotnie ułatwiał znacznie skumulowanie praw i funduszów gmin chrześciańskich z majątkowemi sprawami ogólnych gmin administracyjnych, na co właśnie Roman Zawadowski i tow. w petycyi swojej użalają się, wyłuszczając stosunki, istniejące w Jaryczowie nowym.

Ustawa gminna z r. 1866. była bowiem uchwaloną i sankcyonowaną w owym czasie, kiedy ludność izraelicka nie posiadała jeszcze równouprawnienia w gminie, przyznanego jej dopiero później na mocy postanowień konstytucyi grudniowej z r. 1867, jakoteż zastosowanej do jej zasad ustawy krajowej z dnia 19-go listopada 1868 nr. 30 Dz. ust. kraj., która wszelkie różnice pomiędzy członkami gminy z tytułu wyznania uchyliła.

Przeprowadzona w Sejmie rozprawa nad tą nowellą znakomicie wyświeciła późniejsze jej oddziaływanie na stosunki gminne w kraju naszym, a w szczególności na stosunki miast i miasteczek, z silniejszym procentem ludności izraelickiej.

Oto, co wyrzekł w tym przedmiocie ś. p. poseł Krzeczunowicz na posiedzeniu sejmowem z 30-go września 1868 r. przy dyskusyi nad rządowym projektem do ustawy, usuwającej dawne ograniczenia udziału izraelitów w reprezentacyach gminnych:

„Mieli żydzi w dawnej Polsce — mówił p. Krzeczunowicz, nietylko kahały w gminach, własne sądy dla współwyznawców, także zbory prowincyonalne po prowincyach, które sami potworzyli, i mieli generalność w stolicy, złożoną z delegowanych prowincyonalnych, do której naczelny kierunek ich sprawami należał. Uważano ich — mówi Tadeusz Czacki, jako oddzielny naród, i rząd ich wewnętrzny zostawiono im samym....

„Od czasu zaboru Galicyi, za Maryi Teresy, zatrzymano co do odrębności żydów wszystko, jak było dawniej. Za czasów cesarza Józefa II w r. 1789 wydano patent, który orzeka, że żydzi jako poddani należą wprawdzie do tej samej gminy jak inni miejscowi mieszkańcy, i podlegają tym samym władzom i sądom. Patent ten jednakże nie zupełnie znosi odrębne żydów w gminie stanowisko, bo stanowi osobne przepisy dla organizacyi gmin żydowskich i dla zarządu ich spraw, przepisuje dla nich fundusze osobne, inne na nich nakłada podatki, i dawniejsze względem żydów odrębne rozporządzenia nie znosi, lecz je tylko po części zmienia. Co więcej — za czasów cesarza Józefa w dekrecie nadwornym z 16-go lutego 1789, a nawet i później w dekrecie nadwornym z 22-go października 1807 orzeczono, iż żaden żyd bez zezwolenia Monarchy nie może pozyskać prawa miejskiego, nie może stać się obywatelem miasta, a ponieważ tylko obywatel miejski miał prawo brać udział w reprezentacyi miejskiej, więc w Galicyi w ogólności w reprezentacyach miast żydów nie było.

„Taki był stan aż do roku 1848.

„Cóż z tego stanu się wytworzyło? Reprezentacye miast, mając się za reprezentacye zupełnie chrześciańskie, nigdy nie pomyślały o tem, aby sprawy wyznaniowe czysto chrześciańskie lub sprawy zakładów i tychże majątku, odłączone były kiedykolwiek od ogólnych spraw miejskich i aby dla spraw chrześciańskich potworzone były odrębne chrześciańskie lub katolickie gminy wyznaniowe, z odrębnemi reprezentacyami, podobnemi do gmin i reprezentacyj izraelickich. Ztąd poszło, że właściwe reprezentacye i władze miejskie, z chrześcian złożone, zarządzały nietylko sprawami wszystkim mieszkańcom wspólnemi, lecz także i sprawami specyalnie chrześciańskiemi, izraelickie zaś reprezentacye zarządzały sprawami specyalnie izraelickiemi. W roku 1848. nastąpiła w niektórych miastach ta tylko zmiana, że tymczasowo aż do przyszłego stałego urządzenia gmin i stosunku żydów w gminach dopuszczono, aby żydzi w ograniczonej jednak tylko i małej liczbie mogli być wybierani do reprezentacyi miejskiej, która pozostała przy zawiadywaniu spraw wszystkim mieszkańcom wspólnych i spraw specyalnie chrześciańskich.

„Taki był stan rzeczy, gdy Sejm w końcu r. 1866. uchwalił nową ustawę gminną...“

Tu rozebrał mowca osnowę §. 90 — 94 ustawy gminnej, wyłuszczając szkodliwe i krzywdzące dla chrześcian następstwa, jakie wyniknąć muszą z tego powodu, że zawiadowstwo spraw chrześciańskich poruczone zostało chrześciańskim członkom Rady gminnej wspólnie, t. j. przez chrześcian i żydów wybieranych, gdy izraelickie sprawy wyłącznie przez zwierzchności gmin izraelickiej zawiadywane być mają, dalej, że kontrola inaczej jest urządzoną dla chrześcian, a inaczej dla żydów — skreślił dzieje starań izraelitów w tym kierunku podejmowanych a dalej mówił:

„Tak pilnowali żydzi swojej odrębności i umieli obronić ją. Czyż my, chrześcianie mamy postępować wręcz przeciwnie? Czy my dlatego, że żydzi twardo stoją przy swoich prawach mamy powiedzieć: Dobrze, wy zostaniecie przy odrębnem zawiadywaniu waszych spraw wyznaniowych i innych specyalnych, my zaś pozwalamy, abyście w naszych sprawach specyalnych brali udział w Radzie gminnej i przez wybór do niej? Wtedy w niejednej gminie liczba żydowskich członków Rady gminnej będzie przeważającą, i będzie więc wpływ żydów często stanowczy na sprawy specyalnie chrześciańskie, tem bardziej, że sprawy te nie były dotąd jasno określone, i od ogólnych spraw gminy dokładnie odłączone, właśnie dlatego, że Rady gminne, dotąd przeważnie chrześciańskie, nie miały potrzeby takiego określenia i odłączenia".

Poseł Krzeczunowicz zapowiedział wówczas wniosek żądający:

1° aby w moc zasady równouprawnienia reprezentacye żydowskie, mające zawiadywać specyalnemi sprawami żydowskiemi, były wybierane w taki sam sposób, w jaki mają być wybierane reprezentacye chrześciańskie, mające zawiadywać specyalnemi sprawami chrześciańskiemi;

2° *aby specyalne komisye i specyalne sądy wyśledzały i orzekały ostatecznie, które sprawy są specyalnie chrześciańskie.*

Sejm przyjął jednak wniosek posła Hallera, odraczający ostateczną uchwałę co do uchylenia dawnych ograniczeń prawa wyborczego izraelitów w gminie dokąd nie będzie przedłożony projekt ustawy, któraby mieściła wszystkie zmiany, obowiązujących ustaw i przepisów, jakie się okażą potrzebne z powodu równouprawnienia izraelitów z chrześcianami co do prawa wyborczego w gminie, dla ochrony specyalnych interesów ludności chrześciańskiej.

Pod naciskiem ówczesnego Rządu, sejmowa komisya konstytucyjna już przeciągu ośmiu dni powróciła do Izby z nowem sprawozdaniem, w którem zaleciła przyjęcie na razie bez zmiany rządowego wniosku co do uchylenia ograniczeń wyborczych w gminie względem izraelitów, a co się tyczy zastrzeżeń, podniesionych pp. Krzeczunowicza i Hallera, zaproponowała komisya, ze względu na to, iż „wymagają one bardzo gruntownego rozbioru i głębokiego zastanowienia się" zaproponowała komisya załatwienie ich rezolucyą, wzywającą Rząd do zbadania ich „z wszelką dokładnością" i poczynienia odpowiednich wniosków.

Sejm uchwałą z 8 października 1868 przyjął te wnioski komisyi konstytucyjnej i na tej zasadzie rozpoczął Wydział krajowy przez kilka lat trwającą korespondencyę z c. k. Prezydyum Namiestnictwa o ścisłe rozgraniczenie i sprawiedliwe uregulowanie wzajemnego stosunku chrześcian i izraelitów w sprawach gminnych. Zasługują w tym względzie na uwagę z aktów Wydziału krajowego szczególniej odezwy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 10 grudnia 1868, l. 13286 i z 31 maja 1869 l. 4568.

C. k. Rząd, jak przypuszczać można, z pobudek politycznych, konsekwentnie odmawiał jednak w owym czasie wszelkiego zapuszczania się w bliższy rozbiór tego przedmiotu i tym sposobem stało się, co przewidywali posłowie Krzeczunowicz, Haller, Zbyszewski i inni w roku 1868, że gdy ludność izraelicka ogólnikowo uznaną została jako organiczna część składowa gminy, bez ścisłego rozgraniczenia uprzedniego granic, gdzie się kończą specyalne sprawy i majątek dawnych gmin chrześciańskich, a gdzie zaczynają się sprawy gminy *in concreto* obejmującej całą ludność, bez różnicy wyznania, w myśl §. 1. i 6. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866, nr. 19 Dz. u. kr i ustawy z 19. listopada 1868 nr. 30 Dz. u. kr. to zatrzymując nietykalnie

swój własny majątek gminny, ludność izraelicka rzuciła się całą nawałą do użytkowania z majątków i dobra dawnych gmin chrześciańskich, jak tego właśnie przykład bijący w oczy przedstawiają stosunki miasta Jaryczowa nowego w petycyi Romana Zawadowskiego wyłuszczone.

W owym czasie, gdy wchodziła w życie nowa organizacya gminna w naszym kraju, nie było jeszcze władzy w kraju, któraby mogła wykonywać kontrolę należytą nad zinwentowaniem majątków gminnych. Rady powiatowe, jako najbliższe organa powołane do czuwania nad temi sprawami, weszły bowiem w życie później, i przez pierwsze lata ich istnienia, zanim ustalił się tryb ich urzędowania, nie mogły nawet wdawać się w zbyt ścisłe roztrząsanie tytułów prawnych odnoszących się do stosunków majątkowych gmin.

Ujęta w pewien system działalność w tym kierunku zaczęła objawiać się dopiero odtąd, gdy Wydział krajowy w okólniku z dnia 17. Sierpnia 1875. l. 14353 wydał normy co do wykonywania kontroli nad gminami w ich sprawach majątkowych — a to na zasadzie ustawy krajowej z 18. Lutego 1875. Nowella z 15. Lutego 1883. Nr. 59. Dz. u. kraj. zmieniająca brzmienie §. 98. ust. gm. jeszcze dokładniej określiła władzę nadzorczą Reprezentacyj powiatowych — a w dalszem następstwie Wydziału krajowego i Wysokiego Sejmu do wykonywania opieki nad majątkami gminnemi, i nie można zaprzeczyć, iż dzięki wytrwałym i energicznym usiłowaniom niektórych Wydziałów powiatowych i Wydziału krajowego, uporządkowanie inwentarzy majątków gminnych znakomite czyni postępy.

Z tem wszystkiem jednak do bardzo rzadkich wyjątków należą gminy, w którychby majątek dawnych gmin chrześciańskich z prawniczą znajomością rzeczy rozgraniczony został od spraw nowej gminy powszechnej, teraz obowiązującemi ustawami utworzonej. We wielu też gminach toczą się spory w obec politycznych i sądowych instancyj o rozmaite przedmioty i prawa, ogólnikowemi i niejasnemi ustawami dotychczasowemi z krzywdą gmin chrześciańskich na rzecz ogólnych gmin pozaliczane. Tym sposobem np. grunta i prawa rozmaite, nadane gminom jako ekwiwalent za zniesione służebności, które niegdyś notorycznie tylko chrześciańskiej rolniczej ludności przysługiwały, znajdują się obecnie w posiadaniu gmin ogólnych, t. j. użytkują z nich chrześcianie i izraelici. To samo dzieje się z funduszami i zakładami, niegdyś specjalnie chrześciańskiemi, z których dziś izraelici bez przeszkody użytkują.

Postanowienie §. 90. ustawy gminnej, mocą którego specyalnemi sprawami ludności chrześciańskiej zawiadują wprawdzie chrześciańscy członkowie Rady gminnej, ale tacy, którzy wychodzą ze wspólnych wyborów chrześcian i izraelitów, także nie pozostaje bez wpływu na to, iż coraz bardziej idą w zapomnienie prawa prywatne ludności chrześciańskiej.

Otóż uporządkowanie tych spraw, dokonanie rewizyi inwentarzy majątków gminnych krytyczne, ze znajomością prawa, z uwzględnieniem treści odnośnych dokumentów i praw zwyczajowych, a w sposób prawomocny, szczególniej zaś co się tyczy majątków miast i miasteczek, dla przeprowadzenia ścisłego rozdziału pomiędzy sprawami specyalnemi ludności chrześciańskiej a sprawemi nowych gmin ogólnych, stanowi zdaniem komisyi jeden z ważnych obowiązków opieki nad gminami, ciążących na Wysokim Sejmie. Jest to czynność wymagająca żmudnych badań i dochodzeń i kto wie nawet, czy nie wypadnie powrócić do myśli ś. p. posła Krzeczunowicza, i osobny ustanowić organ do rozstrzygania sporów prawnych, jakie w tym względzie wywiązać się mogą, podobnie, jak jest np. c. k. Namiestnictwo upoważnione do wydawania rozstrzygających orzeczeń w sprawach służebnictw gruntowych. Jak słusznie uczyniła uwagę sejmowa komisya z r. 1868., sprawy te wymagają gruntownego rozbioru i głębokiego zastanowienia się. Lecz w każdym razie powinne być ze świadomością celów i energicznie podjęte na nowo, gdyż dłuższe ich odraczanie obarczałoby Wysoki Sejm odpowiedzialnością za szkodliwe skutki, jakie z powodu panujących obecnie w tym względzie niejasnych stosunków dla ludności chrześciańskiej wynikają.

Dla tego też komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Petycyę Romana Zawadowskiego i tow. l. s. 1162 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do ścisłego zbadania prawniczego sporów majątkowych, zachodzących w Jaryczowie nowym pomiędzy ludnością chrześciańską a gminą ogólną i do odpowiedniego zarządzenia w myśl §. 98. ust. gm.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał i wraz z odpowiedniemi wnioskami na najbliższej sesyi Sejmowi przedłożył sprawozdanie o tem, czy i o ile dotychczasowe przepisy zawarte w §§. 90.—94. włącznie ustawy gminnej niekorzystnie wpłynęły i wpływają na stosunki majątkowe ludności chrześciańskiej w gminach, czyli dawnych gmin chrześciańskich, głównie zaś w miastach i miasteczkach z silnym procentem ludności izraelickiej?

Lwów dnia 18. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Lenartowicz.

Sprawozdawca:
T. Merunowicz.

Wysoki Sejmie!

Podpisani obywatele miasta Jaryczowa nowego, którzy ciężką ponoszą krzywdę w swych prawach odwiecznym uświęconych zwyczajem, zatwierdzonych przez Monarchów, tak polskich jak i austryackich, jakoteż dekretami władz, udają się niniejszem do Wysokiego Sejmu, jako do najwyższego Opiekuna gmin z prośbą o sprawiedliwość.

Miasto Jaryczów nowy powstało za króla Jana III. jako osada handlowo-przemysłowa i od początku swojego istnienia podzieloną była na dwie całkiem odrębne gminy: chrześcijańską i izraelicką. Obie te gminy wybierały osobną dla siebie starszyznę, rządziły się odrębnie, a w szczególności co się tyczy spraw majątkowych, zachowywały aż do najnowszych czasów najściślejszą odrębność; mianowicie posiadają izraelici swoje zakłady gminne i majątek odrębny pod zarządem kahału a chrześcianie mieli znów osobny swój majątek.

Tak było do roku 1866 t. j. do czasu wejścia w życie nowej ustawy gminnej.

Gdy bowiem ta ustawa ogólnikowem orzeczeniem §. 6. czyni członkami gminy wszystkich, ktokolwiek w granicach jej majątek nieruchomy posiada, albo podatek opłaca, bez dokładniejszego określenia warunków, to od razu weszli tym sposobem wszyscy żydowscy mieszkańcy Jaryczowa nowego w prawa członków gminy chrześciańskiej. Mianowicie, zatrzymali sobie jako „wyznaniowa“ gmina dawną odrębność, a tylko całym nawałem wciskają się do opanowania majątku dawnej gminy chrześciańskiej.

Majątek to znaczny: propinacya dziś zmarnowana a ceniona niegdyś przez ś. p. Kornela Krzeczunowicza dziedzica Jaryczowskiego na 100.000 zł., około 190 morgów pastwisk, 50 mor-

gów lasu i kapitał dość znaczny stosunkowo. Powoli i stopniowo zdążali izraelici do opanowania majątku i zakładów gminy chrześciańskiej i korzystając zręcznie z niezgody i nieporadności chrześcian, wypierają nas co raz silniej i bezwzględnie z własności naszych ojców.

W szczególności co się tyczy pastwiska gminnego już tak dalece opanowali je żydowscy spekulanci i handlarze, że gospodarskie bydło nie ma już tam prawie miejsca, pomimo że to pastwisko nabyte zostało, albo w zamian za zniesione serwituta, z któremi żydzi nic wspólnego nie mieli, albo drogą darowizny od chrześcijan dla chrześcian, albo też w drodze kupna za chrześcijańskie pieniądze. Od 20stu lat, odkąd nastała nowa ustawa i żydzi zaczęli się pchać gwałtownie na pastwisko gminne, toczymy z niemi spory w Radzie gminnej, w Wydziale powiatowym i w Sądach w obronie naszej własności — a nawet przychodziło już do bójek krwawych z tego powodu.

Nie chcemy my własności żydów, izraelickiej gminy, nie żądamy żadnego naruszenia równości w obec prawa! Niechaj izraelici mają wolność i równość, niechaj używają swobodnie swojego mienia — a l e n a s z e g o n i e c h n a m n i e z a b i e r a j ą!

W tej myśli upraszamy:

Wysoki Sejm raczy nakazać dokładne rozpatrzenie opisanych powyżej krzywd chrześciańskiej gminy miasta Jaryczowa nowego i wziąć nas w obronę.

Jaryczów nowy dnia 29. Grudnia 1885 r.

Roman Zawadzki Radny
Jan Zaczkiewicz Radny
Jan Chmarny
Stanisław Bernacki
Aleksander Pasławski
Ignacy Kram

Piotr Daszkiewicz Radny
Prokop Bernacki Pełnomocnik
Tomasz Idzik
Jan Bernacki
Teodor Rybiec.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. 1.184/S.

Aleg. 103

Sprawozdanie

komisyi lustracyjnej o czynnościach Wydziału krajowego za czas od 1. Lipca 1884. do końca Czerwca 1885.

Wysoki Sejmie!

Komisya lustracyjna ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie o czynnościach Wydziału krajowego według poszczególnych Departamentów z następującymi wnioskami:

a) Wysoki Sejm raczy sprawozdanie to przyjąć do wiadomości;
b) Wysoki Sejm raczy uchwalić przedstawione w temże sprawozdaniu wnioski.

We Lwowie dnia 18. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Isakowicz, arcybiskup.

Sprawozdawca:
Ks. Sawa.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Departament I.

Szef departamentu: Członek Wydziału krajowego J. E. Dr. Smolka.

Departament I. Wydziału krajowego rozwinął w ubiegłym roku szerszą inicyatywę i donioślejszą czynność tak w kierunku prawodawczym przez wygotowanie licznych przedłożeń do zmiany ustaw dla W. Sejmu, celem umocnienia ustroju naszego autonomicznego, jako też w kierunku rozciągniętego nadzoru i opieki nad gospodarstwem gminnem.

Co do działu pierwszego, znane są W. Sejmowi przedłożenia do ustaw Wydziału krajowego, a jako przydzielone innym specjalnym komisyom, usuwają się z zakresu komisyi lustracyjnej. Komisya zatem lustracyjna zwrócić się musi do uchwał W. Sejmu, któremi przydzielone zostały Wydziałowi krajowemu wnioski posłów lub petycye, a którym Wydział krajowy w tym roku nie uczynił zadość.

Wniosek ś. p. p. Henryka hr. Wodzickiego w przedmiocie zarządu gminnemi kasami pożyczkowemi.

Uchwałą W. Sejmu z dnia 6. Września 1884. przydzielony został Wydziałowi krajowemu wniosek ś. p. p. Henryka hr. Wodzickiego w przedmiocie zarządu gminnemi kasami pożyczkowemi. Wydział krajowy ze względu, że sprawa poruszona wnioskiem hr. Wodzickiego wymaga starannego rozpatrzenia, odniósł się do Wydziałów powiatowych z żądaniem szczegółowych dat o stanie kas gminnych pożyczkowych i ich administracyi, tudzież opinii o wniosku p. Henryka Wodzickiego. Nie wszystkie jednak Wydziały powiatowe nadesłały swe sprawozdania w tym przedmiocie, Wydział zatem krajowy nie uznał za stosowne jeszcze w tym roku przedłożyć W. Sejmowi swe wnioski.

Wniosek p. Romanowicza w przedmiocie ustawy o policyi ogniowej.

Na posiedzeniu dnia 10. Września powziął W. Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej o wniosku p. Romanowicza, uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadawszy obowiązujące przepisy co do policyi ogniowej, przedłożył Sejmowi potrzebne w tej mierze wnioski z uwzględnieniem różnic istniejących stosunków w miastach, w miasteczkach i po wsiach“.

Celem zadosyć uczynienia temu wezwaniu, Wydział krajowy chcąc się obznajomić z przepisami w tej mierze w innych krajach obowiązującemi a zarazem zebrać potrzebne opinie i daty z kraju, odniósł się do Wydziałów krajowych innych krajów, następnie do Wydziałów powiatowych w kraju i do Magistratów we Lwowie i Krakowie, a na koniec do Dyrekcyi wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie. A gdy jeszcze nie wszystkie odpowiedzi nadeszły, zwłaszcza od Wydziałów powiatowych i Magistratów, i gdy i komisya administracyjna wyraźnie w swem sprawozdaniu zaznaczyła, że nie uważa za potrzebne, by już na następnej sesyi sejmowej Wydział

krajowy koniecznie swe sprawozdanie przedłożył, Wydział krajowy nie przyszedł do W. Sejmu w tym roku z załatwieniem uchwały z dnia 10. Września 1884. Gdy już komisya administracyjna w tym względzie przedłożyła swoją uchwałę W. Sejmowi, wstrzymuje się z ponowieniem jej komisya lustracyjna.

Wniosek p. Wasilewskiego w przedmiocie ustaw służbowej i robotniczej.

W załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej o wniosku p. Wasilewskiego w sprawie wydania ustawy służbowej i robotniczej, powziął W. Sejm na posiedzeniu z dnia 18. Października 1884. następujące uchwały:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył na następnej sesyi sejmowej:

1) Ustawę służbową, opartą na obecnym ustroju administracyjnym rozdziału gmin i obszarów dworskich, a to poruczającą rozstrzyganie sporów służbowych na obszarach dworskich, zanim zmiana ustawy gminnej przeprowadzoną zostanie, c. k. Starostwom.

2) Ustawę robotniczą regulującą stosunki między gospodarzami wiejskimi a robotnikami w ten sposób, by zapewnić dotrzymanie wzajemnych umów i zobowiązań, poddając je w razie przeciwnym natychmiastowej politycznej egzekucyi.

II. Wzywa się c. k. Rząd, by polecił organom swoim, mianowicie c. k. Starostwom, jak najsilniejsze przestrzeganie i energiczne wykonywanie regulaminów służbowych, celem przywrócenia karności i porządku w stosunkach czeladzi służebnej.

I co do tych wniosków Wydział krajowy sprawozdania W. Sejmowi nie przedłożył z następujących powodów:

Co do ustawy służbowej, projekt takowej Wydział krajowy wypracował i udzielił takowy c. k. Namiestnictwu z prośbą o udzielenie w tym względzie zapatrywania c. k. Rządu. Odpowiedź c. k. Rządu nadeszła już po otwarciu sesji sejmowej.

Co do ustawy zaś robotniczej, ponieważ nie ma nigdzie precedensu takowej, a przedmiot ważny i w stosunki społeczny wnikający, Wydział krajowy rozesłał brulion projektu ustawy Towarzystwom gospodarskim i Wydziałom Rad powiatowych, żądając ich opinii w tym względzie. Prócz tego uważa Wydział krajowy za potrzebne jeszcze w tym przedmiocie poznać zapatrywanie c. k. Rządu.

W załatwieniu zaś wezwania W. Sejmu do c. k. Rządu, zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że okólnikiem z dnia 11. Grudnia 1882. l. 71.402. polecono wszystkim c. k. Starostom ścisłe przestrzeganie i energiczne wykonywanie regulaminów służbowych, a obecnie rozporządzeniem z dnia 15. Stycznia 1885. l. 79.722 przypomniano to polecenie.

Komisya lustracyjna, jakkolwiek wchodzi w powody, które nie dozwoliły Wydziałowi krajowemu zadosyć uczynić już w tej sesyi uchwałom W. Sejmu i uwzględnia takowe, przywiązując jednak wielką wagę i doniosłość dla stosunków naszych ekonomicznych i społecznych spraw w powyższych wnioskach poruszonych, przedkłada W. Sejmowi rezolucyę I. do uchwały.

Wezwanie do c. k. Rządu o zmianę ustawy o przynależnościach uchwałą z dnia 9. Października 1884. r.

Na uchwalone dnia 9. Października 1884. przez Wysoki Sejm wezwanie do c. k. Rządu, a przez Prezydyum c. k. Namiestnictwa przedłożone JE. panu Ministrowi spraw wewnętrznych, aby c. k. Rząd przyspieszył zmianę ustawy o przynależnościach z d. 3. Grudnia 1863. r. w kierunku wskazanym uchwałą sejmową z dnia 17. Października 1881, nie nadeszła jeszcze odpowiedź.

Petycya Rady powiatowej Kolbuszowskiej o przedłużeniu ważności paszportów bydlęcych.

Również nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi ze strony c. k. Namiestnictwa na odstąpioną uchwałą W. Sejmu z dnia 2. Października do możliwego uwzględnienia pe-

tycyę Rady powiatowej Kolbuszowskiej, o przedłużenie ważności paszportów bydlęcych wewnątrz kraju, z wyjątkiem powiatów nadgranicznych z dni 10 do 20.

Dalej nie odpowiedziało c. k. Prezydyum Namiestnictwa na odstąpione uchwałami Wysokiego Sejmu: petycyę Zwierzchności gminnej Zborze o udzielenie kilku gospodarzom karty na broń i o unieważnienie licytacyi dzierżawy polowania na gruntach gminnych odbytej dnia 21. Lipca 1884; petycyę gminy Trzcianiec z przysiołkiem Krzywe o odpisanie zaległych pożyczek rządowych z r. 1847. i 1852.; nakoniec petycyę mieszkańców wsi Smolnika, o wydzielenie ich osad ze związku tej gminy, a przyłączenie napowrót do gminy Procisna.

Komisya lustracyjna wyraża nadzieję, że Wydział krajowy nie omieszka upomnieć się u c. k. Rządu, by petycye wyżej wspomniane w myśl uchwał sejmowych znalazły odpowiednie załatwienie.

Wykonywanie nadzoru nad działalnością Zwierzchności gminnych, nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych, tudzież nad zakładowym majątkiem powiatów w myśl ustaw krajowych z dnia 15. Lutego 1883. i z dnia 9. Grudnia 1883. w myśl §. 48. ustawy o Repr. powiat.

Przechodząc do drugiego działu czynności Wydziału krajowego, w wykonywaniu nadzoru nad działalnością Zwierzchności gminnych, nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych, tudzież nad zakładowym majątkiem powiatów w myśl ustaw krajowych z dnia 15. Lutego 1883. i z dnia 9. Grudnia 1883. i w myśl §. 48. o Reprezentacyi powiatowej, spotykamy się w sprawozdaniu Wydziału krajowego z pocieszającem skonstatowaniem przez Wydział krajowy faktu, iż po latach mozolnej pracy osiągnął Wydział krajowy wreszcie ten wynik, że rachunkowość i kasowość jest we wszystkich gminach wiejskich kraju jednolitą, opartą na możliwie pojedyńczych i zrozumiałych formularzach i że cały nadzór nad tym ważnym działem administracyi jest ujęty w stały system.

Obecnie więc zamierza Wydział krajowy w wykonywaniu nadzoru nad zakładowym majątkiem gmin, zwrocić szczególniejszą swą uwagę na posiadłość ziemską gmin, jako takich.

Według wykazów statystycznych wynosiła własność ziemska gmin, jako takich, w roku 1873. w 61 powiatach 505.742 morgów, a po doliczeniu przyznanych w reszcie 13 powiatów w okresie 1873. do 1883. ekwiwalentów serwitutowych i po sprostowaniu posiadłości podług nowych arkuszów, przyjąć można posiadłość ziemską gmin jako takich w naszym kraju co najmniej na 600.000 morgów, a z tego prawie 200.000 morgów lasu.

W gospodarstwie gmin na tem polu spotyka się Wydział krajowy z mniej pocieszającemi objawami. W tym względzie rozesłał Wydział krajowy kwestyonaryusz do wszystkich Wydziałów powiatowych. Z tych odpowiedziało dotychczas tylko 23 Wydziałów, z których 4 prosiło o przedłużenie terminu, zatem właściwie odpowiedziało dziewiętnaście. Między temi nieuszczuplenie się majątków gminnych, chyba przez nieznaczne worywania, zaznaczają Żywiec, Nisko, Rudki, Trembowla, pojedyńcze wypadki uszczuplenia Jasło, Bóbrka, Buczacz; znaczniejsze uszczuplenia Wieliczka z roku na rok systematycznie postępujące, Tarnobrzeg, Cieszanów, Limanowa, Zaleszczyki w czasach przedautonomicznych, większe ubytki w majątku gminnym, Krosno, Żydaczów, Czortków. Wszystkie jednak Wydziały powiatowe uskarżają się na marnowanie lasów ekwiwalentowych, złą administracyę pastwisk, wykazują potrzebę pomiarów, odgraniczeń, uregulowania w drodze ustawodawczej. Ponieważ te sprawozdania są dotychczas tylko częściowe i nie wyczerpujące, Wydział krajowy o skutkach zarządzeń swych w tym względzie złoży Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie, gdy wszystkie Wydziały powiatowe przedłożą wykazy i sprawozdania dokładniejsze.

Przeprowadzone w ubiegłym roku przez Wydział krajowy na wezwanie Wydziałów powiatowych lustracye gmin wiejskich, wykazały liczne nadużycia, popełniane już to przez samych

naczelników gmin jak w Oświęcimiu, już to przez funkcyonaryuszów gminnych, jak w Żabiu, Niepołomicach, Lipnicy murowanej, albo nakoniec stare nieporządki kasowe skutkiem wadliwej rachunkowości, narażające gminy na większe lub mniejsze straty. Temu stanowi rzeczy Wydziały powiatowe nie są w możności zapobieżenia z braku dostatecznych sił fachowych do przeprowadzenia lustracyj w gminach większych wiejskich peryodycznie, celem niedopuszczenia, by czy to przez złą wolę, czy przez nieudolność swych Zwierzchności i funkcyonaryuszów gminy te na straty narażone były. Komisya lustracyjna wyraża zapatrywanie, że pożądanem by było, żeby Wydział krajowy w zastępstwie Wydziałów powiatowych, tam gdzie to ich siły przechodzi, w celu zapobieżenia nadużyciom w gminach wiejskich, przeprowadzał peryodyczne lustracje ich gospodarstwa, a to tak długo, jak tego stosunki wymagać będą. W tym celu przedkłada komisya lustracyjna Wysokiemu Sejmowi do uchwały rezolucyą II.

Na koniec głębszą uwagę swą zwrócił Wydział krajowy sprawie przeciążenia gmin przekazanym zakresem działania, i w swem sprawozdaniu obszerniej tę sprawę omawia, komisya zatem opierając się na powyższem sprawozdaniu i podzielając zapatrywania Wydziału krajowego, że przeciążanie gmin czynnościami wrzekomo poruczonego zakresu działania, przybrało i przybiera z każdym rokiem rozmiary przechodzące siły gmin pojedyńczych, tak pod względem kosztów, jak uzdolnienia, że przy takim stanie rzeczy sprawy własnego zakresu działania usuwają się na drugi plan i po większej części nie zostają załatwiane, skutkiem czego gminy zatracają poczucie samodzielności, a samorząd nie może się rozwijać, wnosi rezolucyę III.

Przewodniczący:
***Ks. Isakowicz**, arcybiskup.*

Sprawozdawca:
T. Wasilewski.

Rezolucye.

I.

Sejm wzywa Wydział krajowy, aby nieprzedłożone w bieżącej sesyi Sejmu sprawozdania w sprawie wniosku ś. p. Henryka hr. Wodzickiego w przedmiocie zarządu gminnemi kasami pożyczkowemi, przekazanego Wydziałowi krajowemu uchwałą Sejmu z dnia 6. Września 1884. r. i wniosku posła Tadeusza Wasilewskiego w przedmiocie ustawy służbowej i robotniczej uchwałą z dnia 18. Października 1884., przedłożył na następnej sesji sejmowej.

II.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w celu zapobieżenia nadużyciom w gospodarstwach gmin wiejskich w kraju, przeprowadzał częstsze lustracye tych gospodarstw tak długo, jak tego stosunki wymagać będą.

III.

Sejm wzywa Wydział krajowy, by rozpatrzywszy stosunki przeciążenia gmin czynnościami poruczonego zakresu działania, zbadał, o ile poruczone gminom przez c. k. Władze poszczególne czynności polegają na obowiązujących ustawach i o ile praktyczne zastósowanie postanowień §. 95., a względnie §. 96. ustawy gminnej, mogłoby zapobiedz obecnemu przeciążeniu.

Departament II.

Szef Departamentu: Członek Wydz. kraj. p. Dr. Józef Wereszczyński.

Na samym wstępie, nietylko ponowić, lecz dobitniej uwydatnić należy wzmiankę o uciążliwem, wobec najlepszych chęci urzeczywistnić nie dającem się zadaniu sprawozdawcy ośmiu działów departameutu II., by przez czas krótkotrwałej sesyi sejmowej, obok i pomimo licznych zatrudnień poselskich, przetrutynować zdołał choćby pobieżnie akta, obejmujące kilkanaście tysięcy ekshibitów, wszędzie wglądnął, treść przedłożonych Sejmowi sprawozdań z rzeczywistym stanem porównał, a na podstawie tych danych, o całorocznej działalności relacyonował, wykrył mankamenta, braki i strony ujemne manipulacyi, lub podniósł jak słuszność wymaga dodatnie. Nie ma zaiste wśród ludzi genialnych takiego, któryby jednocześnie a należycie wykonywał funkcye: rolnika, inżyniera, przemysłowca, statysty, górnika, pedagoga, finansisty wreszcie. Na barki szefa departamentu II. zbyt wiele złożono. Pod nawałem tak różnorodnej pracy, mimo najlepszych chęci, nie zdoła wszystkich działów jednolitą opieką otoczyć.

Komisya wyraża przeto niniejszem życzenie, by Prezydyum Wydziału krajowego, przydzielając jednemu z mniej obciążonych departamentów niektóre działy załatwiane dotychczas w departamencie II., słuszniejszy rozdział prac biurowych zarządziło. Wzmogła się znacznie w ostatnich dwóch latach liczba szkół rolniczych i przemysłowych, czujnego i stałego nadzoru wymagających; podjęta zarazem na szerszą skalę akcya dotycząca regulacyi rzek galicyjskich; powstał Bank krajowy. Przydawszy do zajęć powyższych melioracye gruntów, czyż mało na jednego?

Ponowić niemniej zdaniem komisyi należy wyrażone w zeszłorocznem sprawozdaniu życzenie, życzenie będące echem głosu publicznego, sfer zwłaszcza urzędniczych, utyskiwających na utrudniający manipulacyą biurową brak dokładnego, odpowiadającego stosunkom obecnym skorowidza miast i wsi w Galicyi. Skorowidz Orzechowskiego, przed laty wydany, dokładnym nigdy nie był, a wobec zaszłych licznych zmian, dotyczących tak granic terytoryalnych powiatów politycznych i sądowych, jako i spisu właścicieli tabularnych, a wreszcie przybytku stacyi pocztowych, stał się wprost niemożliwym, raczej bałamucącym niż informacyjnym. Wysoki Sejm raczy przeto uchwalić: Wzywa się Wydział krajowy do rozpisania konkursu na wydawnictwo dokładnego skorowidza.

Z ubolewaniem zaznaczyć przychodzi komisyi spostrzeżenie, iż biuro melioracyjne, na którego doniosłość zadania oczy kraju całego są zwróconemi, gdyż w ręku jego spoczywa moc i władza podniesienia dobrobytu ludności, znaczną bardzo przestrzeń kraju zamieszkującej. Zamiast by na wytkniętej drodze coraz to sporzej kroczyło, zaabsorbowane niemniej wprawdzie doniosłą, lecz oddzielnego, specyalnego traktowania wymagającą sprawą regulacyi — melioracyę właściwą gruntów na drugi plan usuwa. Nie szefa i urzędników biura winić zaprawdę należy, gdyż dotacya zbyt szczupłą, by rozporządzalnemi obecnie fachowemi siłami w dwóch kierunkach skutecznie i jednolicie działać było można. Systemowi to raczej przesadnej obawy narażenia kraju na wydatki, jakkolwiek należycie uzasadnione i konieczne, dążące wszelakoż do obciążenia budżetu. Komisya,

jak uwidoczniła w sprawozdaniu, dotyczącem departamentu V., zapatrywanie swe co do budowy rzezalni w Kulparkowie, tak i na tem tu miejscu, poczytawszy wydatek na biuro melioracyjne jako produktywny, zwrotny, a sowite korzyści krajowi zapewniający, przedkłada życzenie, by w preliminarz budżetu na r. 1887. wstawioną została na cele melioracyjne gruntów kwota wyższa od figurującej w preliminarzu na r. 1886., przedłożonym Sejmowi przez Wydział krajowy. Zdaniem komisyi należałoby nieodzownie zarządzić podział stały biura melioracyjnego, oraz przydzielonych do tegoż biura urzędników na dwie odrębne kategorye, mianowicie: pracujących wyłącznie w dziale dotyczącym regulacyi rzek, oraz zatrudnionych właściwą akcyą melioracyjną, obejmującą: drenowanie i nawodnianie. Obecnie bowiem praktykowany system ustawicznego odwoływania inżynierów z miejsca, w którem rozpoczętą została czynność melioracyjna, a to dla pilnej, niecierpiącej istotnie zwłoki pracy biurowej lub pozabiurowej, dotyczącej regulacyi rzek — ma ten skutek, iż znaczna ilość podjętych prac i rozpoczętych robót w ad infinitum odkładaną zostaje, większa połowa zgłoszeń marnieje, zawiedziony w oczekiwaniach odstrasza zamierzających korzystać z istnienia instytucyi współziemian. Powiększenie personalu tak inżynierów jako i dozorców w istniejących ekspozyturach, zaprowadzenie nowych dwóch ekspozytur staje się koniecznem.

Zauważyła komisya brak regulaminu dla biura melioracyjnego, a nadto niedokładności w sporządzaniu wykazów Sejmowi przedkładanych. Z dotychczasowych bowiem wykazów zamieszczanych w sprawozdaniach Wydziału krajowego, niepodobna nabyć dokładnej świadomości, co właściwie w odnośnym roku dokonano, na jakiej przestrzeni praca podjętą, rozpoczętą lub dalej prowadzoną, na jakiej wreszcie ukończoną została. W wykazach dotychczasowych powtarzanemi z roku na rok bywają, a to przez dłuższy lat szereg, jedne i też same pozycye, do dawno minionej przeszłości właściwie należące. Otóż zdaniem komisyi wypada odstąpić od niedającego jasnego poglądu bądź co bądź systemu — uwidoczniać natomiast rzeczywistą cyfrę przeprowadzonych w odnośnym roku robót na danej przestrzeni, — przyczem, lecz w wykazie oddzielnym, podać należy zestawienie dokonanych uprzednio robót melioracyjnych. Zażądana na biuro subwencya państwowa odmówioną została.

Spoczywającą dotychczas w rękach Wydziału krajowego akcyę dotyczącą podźwignienia krajowego przemysłu, przejęła powołana do funkcyonowania w ubiegłym jeszcze roku, stała krajowa komisya dla spraw przemysłu domowego. Czynność przeto Wydziału w tej tak ważnej i pieczy szczególniejszej wymagającej gałęzi bogactwa kraju staje się li tylko pomocniczo-doradczą. Z użycia przeznaczonych uchwałami zeszłorocznemi Sejmu kwot subwencyjnych oraz daremnych niestety starań i trudów podejmywanych celem uzyskania większych nieco od Rządu zasiłków, traktuje oddzielne sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego. Z uchwalonej na rok 1885. ośmdziesięciotysięcznej subwencyi krajowej na cele podniesienia przemysłu, pozostała z końcem roku do dyspozycyi kwota 39 tysięcy, z której atoli użyto 20 tysięcy na pokrycie niedoboru przy pozycyi „szkoły rękodzielnicze i przemysł domowy“ uwidocznione. Z udzielonej w latach ubiegłych przemysłowcom tytułem pożyczki zwrotnej kwoty 91 tysięcy zł. spłacono kwotę 11 tysięcy zł., pozostaje przeto do odbioru kwota około ośmdziesiąt tysięcy zł. wynosząca. Zaległości w zapadłych już ratach spłaty wynoszą około 10 tysięcy zł., przeciw zalegającym wdrożonem zostało postępowanie egzekucyjne.

Wstawienie w preliminarz budżetu na rok 1886. kwoty 70 tysięcy zł. zostało wprawdzie należycie uzasadnionem, komisya sądzi jednak, iż wobec pozostałości kasowej z roku ubiegłego, można było poprzestać na wstawieniu kwoty 40 do 50 tysięcy zł. a odpowiadającej o ile z zaczerpniętych wiadomości zdołała komisya nabyć przeświadczenia, istotnej na razie dającej się unormować potrzebie.

Z przeznaczonego uchwałami Sejmu (począwszy od r. 1880.) pięćdziesięciotysięcznego funduszu na badania głębszych pokładów ziemi w okolicach naftowych, wypłacił Wydział krajowy w r. 1885. kwotę ośm tysięcy zł. a to na sprawienie i umontowanie kanadyjskiego przyrządu wiertniczego w Ropiance. Za warunek udzielenia subwencyi postawiono zaprowadzenie tamże praktycznej szkoły dla dozorców i górników innych kopalń naftowych. Z końcem r. 1885. pozostaje

Wydziałowi krajowemu do dyspozycyi kwota 22 tysięcy zł., którą to kwotą zaspokojonemi zostaną zobowiązania dotychczas przyjęte względem osób i firm, którym udzielenie subwencyi przyrzeczonem zostało, Usiłowania Wydziału krajowego skierowane obecnie zostały ku rozpowszechnianiu wydoskonalonych przyrządów, zapewniających postępy w szybkości wiercenia oraz powodujących racyonalniejszą chemiczną przeróbkę produktów naftowych. Kilku geologom poruczoną została czynność reambulacyi oraz wykończenia opisu kartograficznego pojedyńczych części kraju. Przyczynił się Wydział krajowy do wydawnictwa podręcznika technologii chemicznej produkcyi naftowych, a wreszcie przyjął zobowiązania względem wydawnictwa atlasu geologicznego. Delegował zaś inżyniera swego pracującego w dziale górniczym na wystawę Antwerpijską, gdzie jak wiadomo produkta naftowe galicyjskie odznaczonemi zostały. Poleceniu Sejmowemu dotyczącemu przedłożenia Sejmowi w roku bieżącym projektu do zmiany statutu Banku krajowego, nie stało się zadosyć. Wprowadzonemi natomiast w czyn zostały postanowienia regulaminowe w myśl wskazówek komisyi bankowej Sejmu. Ingerencya Rady Nadzorczej w rozstrzyganiu spraw pożyczkowych rozszerzeniu uległa.

Rozpoczęta w r. 1885. budowa gmachu szkolnego w Dublanach doprowadzoną została do stadyum wyprowadzenia murów i pokrycia dachem dwóch trzecich części budynku oraz założenia fundamentów dla pozostałej części trzeciej. Tej ostatniej roboty nie pochwala komisya, zwłaszcza, iż wyprowadzone na metr ponad płaszczyznę ziemi, nie nadkryte mury, uszkodzeniu w ciągu zimy uledz snadnie mogą. Gmach zbyt wielkich rozmiarów i zbyt wielką ilość ubikacyj posiadający, by w nim oprócz szkoły, dyrektorskiego mieszkania, bez uszczerbku dla samejże szkoły pomieścić nie można było. Zaoszczędzonąby została preliminowana na budynek dyrektorski kwota 8.000 zł., którą obrócić raczej należało na budowę gorzelni lub na przyrządy racyonalną eksploatacyą torfowisk umożliwiające.

W r. 1884/5 uczęszczało do szkoły wyższej uczniów 73 oraz 6 hospitantów. W tej liczbie 45 synów właścicieli dóbr, 32 uczniów zaopatrzonych w świadectwa szkolne dojrzałości, 19 uczniów korzystało ze stypendyów i subwencyi krajowej. Do szkoły niższej uczęszczało 37 uczniów z których 9 odbywało kursa melioracyjne.

Niepomiernie zadziwiło komisyę, iż pomimo wyrażonego w zeszłorocznem sprawozdaniu niezadowolenia, pole doświadczalne, ów mentor praktyczny, a istniejący przy każdej wyższej szkole rolniczej, jak w roku ubiegłym tak i w bieżącym, dla przyczyn niedostatecznie do przekonania komisyi przemawiających, zapuszczonem zostało, odłogiem leżało. Podając fakt ten do wiadomości Wysokiego Sejmu i zwracając uwagę, iż w budżecie szkolnym figuruje stale kwota preliminowana rokrocznie na utrzymanie pola doświadczalnego, tem dobitniej pragnie komisya objawić niezadowolenie swoje. Zamiast pisarza, którego tak nieodzownej potrzeby mianowania nie widzi komisya, należało już raczej przydać p. Dyrektorowi Zakładu adjunkta, na któregoby przelał troskę o doświadczalne pole. Obora i stajnia jako nieodpowiadające celowi demonstracyjnemu i niezastosowane do potrzeb szkoły, nie powinny właściwie obciążać budżetu szkolnego.

Racyonalna eksploatacya torfu nie małe zapewniałaby krajowemu funduszowi korzyści. Torf wprawdzie dublański nie może być zaliczonym do rzędu najlepszych, gdyż pozostawia sześć do siedmiu procentów popiołu, jest zbyt rozkruszalnym i mechowatym, by go na opał w naturalnym, wysuszonym stanie użyć było można, należycie atoli nie na mokrych jak obecnie łąkach suszony i prasowany, do fabryk, zwłaszcza w pobliżu stolicy, lub jako środek desinfekcyjny na wzór wyrobu Otwockiego, pokup miałby zapewniony. Spóźniona pora roku nie dozwoliła komisyi zlustrować należycie gospodarstwa, ogrodu i cegielni, a tem mniej przekonać się naocznie o postępach w drenowaniu i łąk osuszaniu.

W etacie i personalu profesorów szkoły czernichowskiej zaszły znaczne zmiany. Tymczasowym kierownikiem mianowano Dr. Saturnina Jakubowskiego, a rozpisano konkurs na posadę Dyrektora. Plan nauk zatwierdzony przez Ministeryum rolnictwa, przyczynił się do uznania szkoły tej jako stojącej na równi z gimnazyami odnośnie do obowiązujących przepisów o powszechnej służbie wojskowej. Powtarzające się po kilkakroć wybryki niekarności i swawoli wśród uczącej się

młodzieży, przynagliły do czasowego zamknięcia szkoły. Wydalono sześciu uczniów a dziesięciu nie zostało przyjętych, gdy zakład z d. 1. Kwietnia otworzono.

Zaniechano projektu przeniesienia szkoły ogrodniczej bądź to jak zamierzano do Wieliczki bądź do Tarnowa — postanowiono jedynie na wniosek kuratoryi przystąpić do reorganizacyi szkoły. Dla szkoły w Kobiernicach uzyskano od Wysokiego Rządu subwencyę w kwocie 11 tysięcy zł. płatną w czterech rocznych ratach, a nadto w miejsce spodziewanej pięciotysięcznej dotacyi, trzytysięczną dotacyą roczną. Organizacya i otwarcie szkoły niebawem nastąpią. Dla szkoły rolniczej w Jagielnicy kuratorya ukonstytuowaną została. Zamianowano tymczasowego kierownika, nauczyciela fachowego, instruktora i katechetę. Zatwierdzono plan gospodarczy oraz przyjęto na razie 19 uczniów.

Dla szkoły w Horodence zamianowano kierownika, nauczyciela i instruktora. Szkoła uprawy lnu i chmielu w Gródku dała powód do długich i nieprzyjemnych lecz pomyślnie załatwionych zatargów z Gródecką Radą gminną, która zażądała zwrotu gruntów miejskich bezpłatnie uprzednio do użytku szkoły oddanych. Życzeniu niejednokrotnie wyrażonemu co do otwarcia drugiej szkoły rolniczej w Zachodniej części kraju, nie może stać się na razie zadość, gdyż c. k. Ministeryum rolnictwa udzielając subwencyę na szkołę w Kobiernicach, wyraziło zastrzeżenie, by w latach najbliższych subwencyi na założenie drugiej szkoły nie żądano.

Do szkoły średniej gospodarstwa leśnego, uczęszało 25 uczniów, o dwóch mniej zatem jak roku ubiegłego a to mimo rozporządzenia Ministeryalnego przyzwalającego na przyjmowanie do rządowej służby uczniów tej szkoły. Zasiłku pieniężnego dla techników, których Wydział krajowy w myśl uchwały sejmowej, zamierzał wysłać do Niemiec i Francyi dla zbadania systematycznie prowadzonych tamże robót, dotyczących zalesienia stoków, wydm i nieużytków, odmówił Skarb państwa. Motywami odmowy, iż pragnący poświęcić się służbie przy zabudowaniu dzikich potoków znajdą pomieszczenie w nowo urządzonych lasowo-technicznych oddziałach w Villach i Cieszynie, do których to oddziałów przydzielonymi zostali wysłani w swoim czasie dla studyów za granicę technicy państwowi.

Zalesienie wydm piasczystych, choć natrafia na trudności wynikające ze złej woli włościan, znaczne czyni stosunkowo postępy. W siedmiu powiatach zalesiono 701 morgów. W szkółce leśnej w Razkowcach wysiano 38 kilogramów nasienia przeróżnego drzew gatunku. Biuro statystyczne wydało liczne żmudnej pracy swej owoce. Część druków rozdaną została Członkom Sejmu, część znajduje się w druku, a nagromadzony materyał do prac dalszych dotyczy statystyki rozdziału własności ziemskiej w kraju, zestawienia rodzajów uprawy, własności tabularnej, przemysłu industryjnego, domowego i rękodzielniczego wraz z historyą przemysłu w ogóle a w kraju naszym poszczególniej i t. d.

W r. 1885. wpłynęło do departamentu II. ekshibitów 14.639, z których po koniec Grudnia pozostało niezałatwionych 351 jedynie, a co istotnie jako zasługę urzędników biura poczytać można.

Zamilczeć komisya nie może o energicznej, roztropnej i skutecznej działalności Wydziału krajowego, a zwłaszcza szefa departamentu II., w sprawie udzielonych zasiłków na zasiewy, zakupno żywności, oraz dostarczenia zarobku ludności, dotkniętych w roku ubiegłym wylewem powiatów. Gorliwe i niestrudzone zabiegi JW. Marszałka zasługują przedewszystkiem na wyrażenie mu wdzięczności, jaką przejęty jest kraj na wspomnienie tylu i tak skutecznych zachodów, a to zarówno w akcyi ratunkowej i zapomogowej, jak niemniej w sprawie tak żywotnej dla kraju naszego, jaką być mienimy regulacyę rzek, której to sprawy, acz nie zupełnie dojrzałej niestety, najgorliwszym u sfer rządzących był poplecznikiem.

Przewodniczący
Ks. Isakowicz arcybiskup,

Sprawozdawca
C. Lasocki.

Departament III.

Szef departamentu Członek Wydziału krajowego P. Oktaw Pietruski.

W wykonaniu przekazanej sobie uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 25. Listopada 1885. czynności, komisya lustracyjna ma zaszczyt przedłożyć sprawozdanie o czynnościach III. Departamentu Wydziału krajowego; przyczem zauważyć należy, że przyjęliśmy ten porządek przedstawienia rzeczy, jakiego Wydział krajowy w swem sprawozdaniu z czynności tego departamentu się trzymał.

W pierwszym rzędzie podnieść należy obronę praw Sejmu krajowego w obec zastrzeżenia c. k. Rządu, zawartego w piśmie c. k. Namiestnictwa z dniaj 4. Marca 1885. l. 1,475/pr, którem komunikuje uwagi poczynione w reskrypcie Ministra oświaty. Powiedziano tam: „C. k. Rząd nie może się przychylić do zawartego w rezolucyi sejmowej żądania, aby wnioski do zmiany w planach naukowych, które w wykonaniu art. II., V. i IX. ustawy z dnia 2. Maja 1873. Rada szkolna krajowa ma wypracować, były przedłożone Sejmowi krajowemu do uchwalenia.“

Tym sposobem poddano w wątpliwość jedno z najważniejszych praw Sejmu, przeto Wydział krajowy wytoczył skargę przed Trybunał Państwa. Rozprawa odbyła się dnia 24. Października 1885. bez rezultatu merytorycznego, ponieważ Trybunał Państwa orzekł, że dla braku rzeczywistego konfliktu kompetycyjnego w rozstrzygnięciu spornej kwestyi na teraz wdać się nie może. Gdy jednak powyższem orzeczeniem sprawa ta nie jest jeszcze ani osądzoną ani też przesądzoną, przeto poczynićby należało wszelkie starania, aby ją korzystnie załatwić.

Z niemniejszem zadowoleniem uznaje komisya wytrwałą czynność Wydziału krajowego w obronie praw Reprezentacyi kraju w obec aspiracyj skądkolwiek pochodzących, jak tego dał dowód w obec c. k. Ministerstwa obrony windykującego miejsca funduszowe dla gal. młodzieży w c. k. wojskowych zakładach wychowawczych wyłącznie dla synów lub sierot oficerów i urzędników państwa i dworu. Do r. 1883., miejsca te nadawane były na propozycyę Wydziału krajowego bez zastrzeżeń ściśle w duchu listów fundacyjnych, a mianowicie najwyższego patentu z dnia 11. Czerwca 1801., którego egzemplarz opatrzony najwyższym podpisem znajduje się w posiadaniu Wydziału krajowego i najwyższego patentu z dnia 31. Grudnia 1851. (Dz. u. p.Nr. 2.)

Gdy się okazało, że od r. 1883. na żądanie c. k. Ministerstwa wojny poczyna c. k. Ministerstwo obrony to prawo propozycyi o tyle uszczuplać, że poleconych przez Wydział krajowy w ternie kandydatów nie będących synami oficerów lub urzędników uważa za nieodpowiednich i przedstawia ich wprzód Najjaśniejszemu Panu do dodatkowego najwyższego uwolnienia od niedopełnionych wrzekomo istotnych warunków co do stanu ich ojców, o którymto warunku

(stan oficerski lub urzędniczy ojca) w najwyższych patentach, dla nas jedynie miarodajnych, ani mowy niema: przeto bardzo słusznie Wydział krajowy udał się z przedstawieniem do Tronu i z prośbą, iżby Najjaśniejszy Pan raczył najmiłościwiej rozkazać, aby przy ocenieniu propozycyi Wydziału krajowego dla obsadzenia galic. miejsc funduszowych w c. k. zakładach wojskowych tylko zasada w najwyższych patentach zawarta przestrzeganą była, w ślad której aby zaniechano wyż wyrażonych przez c. k. Ministerstwo obrony dowolnie wprowadzonych ograniczeń.

Wydawnictwem aktów t. z. Bernardyńskich zajmuje się komisya złożona z pp.:

1) Dr. Antoniego Małeckiego
2) „ Ksawerego Liske
3) „ Aleksandra Hirschberga
4) „ Wojciecha Kętrzyńskiego
5) „ Izydora Szaraniewicza
6) „ Tadeusza Wojciechowskiego
7) P. Zygmunta Sawczyńskiego i
8) ks. Antoniego Petruszewicza,

która pod przewodnictwem członka Wydziału krajowego p. Oktawa Pietruskiego odbywa posiedzenia.

Od 1. Lipca 1884. do 31. Grudnia 1884. opracowano aktów ziemskich halickich tomy od 73—211., dalej fascykułów 11 tychże ksiąg halickich i rozpoczęto akta grodzkie halickie, z których 17 tomów ukończono; od 1. Stycznia 1885. do 30. Czerwca 1885. akta grodzkie halickie od t. 17—107. (90 foliantów); od 1. Lipca do 31. Grudnia 1885. akta grodzkie halickie od tomów 107—160., t. j. uporządkowano 53 foliantów grodu halickiego. Z tomem XI. aktów grodzkich i ziemskich zamierza Dyrektor Dr. Liske rozpocząć publikacyę najdawniejszych zapisków sądowych, zaczynając od województwa ruskiego jako od najważniejszego, a tu znów od ziemstwa i grodu sanockich jako od tych, po których zachowały się najdawniejsze akta. Jakoż na posiedzeniu dnia 12. Czerwca 1885. uchwaliła komisya w wydać się mającym tomie XI. zamieścić zapiski sądów sanockich od r. 1423—1462., a mianowicie:

sądu ziemskiego od r. 1423—1462.
„ grodzkiego „ „ 1435—1462.
judicii supremi Magdeburgensis od r. 1457. do r. 1462.

Dalszy plan wydawnictwa również na temże posiedzeniu zakreślony (a przyjęty do wiadomości przez Wydział krajowy pismem z dnia 7. Lipca 1885. l. 33.740 z zastrzeżeniem ewentualnych zmian) przedstawia się tymczasowo następująco:

Tom XII. Zapiski halickie od r. 1435—1462.
„ XIII. „ lwowskie „ „ 1440—1462.
„ XIV. „ przemyskie „ „ 1436—1462.
„ XV. „ bełzkie „ „ 1439—1462.
„ XVI. „ sanockie „ „ 1463—1500.
„ XVII. „ halickie „ „ 1463—1500.
„ XVIII. „ lwowskie „ „ 1463—1500.
„ XIX. „ przemyskie „ „ 1463—1500.
„ XX. „ bełzkie „ „ 1463—1500.
„ XXI. spis oblat halickich, sanockich, przemyskich i bełzkich.
„ XXII.—XXV. lauda sejmików ruskich i bełzkich od najdawniejszych do rozbioru.

Komisya lustracyjna wyraża życzenie, by z pozostałych zapasów wydawnictwa, o ile takowe starczą, na żądanie Rad powiatowych dostarczał Wydział krajowy do ich bibliotek tomy po zniżonej do połowy cenie, aby w danym razie komuś z szerszych kół umożebnić korzystanie z cennych skarbów wydawnictwa.

Na posiedzeniu z dnia 10. Października 1882. zapewnił Wysoki Sejm szkole muzycznej w Krakowie stałą roczną subwencyę w kwocie 2.000 zł. pod warunkiem, że c. k. skarb państwa przyczyniać się będzie odpowiedną dotacyą. Wydział krajowy składa co roku tę sumę na ręce c. k. Namiestnictwa. Tymczasem c. k. Rząd nie tylko szkole muzycznej w Krakowie nic nie daje, ale nawet nie mamy wiadomości, czy kwoty przez kraj na ręce c. k. Namiestnictwa wypłacane są kapitalizowane.

W obec tego komisya lustracyjna widzi się zniewoloną wnieść odpowiedną rezolucyę, którą na końcu niniejszego sprawozdania umieszcza.

Na restauracyę cerkwi parafialnej w Haliczu, wypłacił Wydział krajowy c. k. konserwatorowi pomników historycznych Dr. Wojciechowi hr. Dzieduszyckiemu w r. 1884. kwotę 4.000 zł. Ponieważ dotychczas nie przedłożono żadnych w tym przedmiocie rachunków, wzywa komisya lustracyjna Wydział krajowy, by zażądał od c. k. konserwatora zdania sprawy i w przyszłem sprawozdaniu tak rachunki jak i postęp restauracyi uwidocznił.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego powzięła komisya Sejmowa do badania czynności jego powołana, że w rachunkach odnoszących się do prowadzenia warstatów drohowyzkich i w tym roku dostrzeżono niektórych usterek; komisya przeto nie może dość zalecić aby i nadal Wydział krajowy z równą troskliwością czuwał, by fundacya tak wspaniała w żadnej mierze na szwank narażoną nie była.

Wedle informacyj przez c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu udzielonych, pan Antoni Broniewski, ekonomiczny kurator zakładu narodowego im. Ossolińskich, użytkuje dziedzicznych dóbr zakładowych ze szkodą fundacyi tak dalece, że c. k. Starostwo w Mielcu widziało się zniewolonem poczynić odpowiedne kroki celem powstrzymania dalszej dewastacyi lasów i zarządzić dochodzenie karne przeciw p. Broniewskiemu. Przeszło 1.000 morgów lasu ma być zniszczonych. — Gdy wybór technicznego kierownika lasowego pozostawiono wolnej decyzyi c. k. Starostwa, o którego dalszych zarządzeniach w tej mierze Wydział krajowy nie ma dotychczas żadnej wiadomości, uważa komisja lustracyjna za potrzebne wezwać Wydział krajowy, by za pośrednictwem osobnej komisyi zechciał się o gospodarce p. Broniewskiego bezpośrednio przekonać i wynik tej wizyi podać w sprawozdaniu na r. 1886.

Sprzedaż realności ad s. Nicolaum we Lwowie, należącej do fundacyi stypendyjnej Głowińskiego nie została jeszcze dokonaną z powodu trudności, jakie c. k. Rząd robi w ułożeniu kontraktu. Z tego powodu widzi się komisya lustracyjna również zniewoloną wnieść rezolucyę II., poniżej umieszczoną.

Przechodząc do ocenienia czynności w administracyi funduszów stypendyjnych i rozdawnictwie stypendyów, komisya Sejmowa nie chcąc powtarzać sprawozdań z poprzednich lat ogranicza się na krótkiej wzmiance, że jak zawsze tak i obecnie są wzorowe. Z liczbą aktywowanych fundacyj wzrasta i liczba petentów, jak to z porównania z przeszłorocznem sprawozdaniem się okazuje. W r. 1885. wpłynęło ogółem 1.103 podań. W szczególności o stypendya, których rozdawnictwo wykonuje Wydział krajowy ubiegało się 856 uczniów w 957 podaniach; o stypendya nadawane przez osoby prywatne wpłynęło do Wydziału krajowego 146 podań; a gdy w tych 957 podaniach o stypendya przez Wydział krajowy rozdawane ubiegali się niektórzy kandydaci o ewentualne nadanie stypendyum z kilku fundacyi, zatem w tych 1.103 podaniach zawierało razem 1.345 próżb, które departament III. miał do rozpatrzenia, aby wybrać z nich 122 kandydatów, których obdarować miano. W liczbie petentów było 221 podań uczniów Wydziałów prawa i administracyi, 69 podań uczniów Wydziałów filozoficznych, 55 podań uczniów

Wydziału lekarskiego, 29 podań uczniów wyższych szkół technicznych. 4 podań uczniów szkoły sztuk pięknych, 466 podań uczniów gimnazyalnych, 78 podań uczniów szkół realnych, 22 uczniów szkół ludowych, wreszcie 14 podań uczniów szkół specyalnych.

I. Nie mogły być nadane dla braku należycie ukwalifikowanych kandydatów (wedle wymogów odpowiednich listów fundacyjnych) stypendya:

1) Zapisu ś. p. Bazylego Lewickiego.

2) Fundacyi przemyskiej.

3) Fundacyi szlachty byłego obwodu Rzeszowskiego.

II. W myśl postanowień listów fundacyjnych i z uwzględnieniem ogólnie obowiązujących przepisów nadał Wydział krajowy uchwałą z dnia 9. Stycznia 1885. z

a)	stypendyów familijnych	15
b)	„ szlacheckich	26
c)	„ z tytułu specyalnego, mianowicie:	
	1) dla synów włościan . . .	2
	2) „ „ oficyalistów prywatnych .	2
	3) „ ucznia mojż. wyznania . .	1
d)	z stypendyów dla nieszlachty . , .	76
	Ogółem . .	122

Przy fundacyach w ubiegłym roku utworzonych, lecz jeszcze nie aktywowanych, miałaby komisya Sejmowa do wyrażenia myśli, którą poddaje pod rozwagę Wydziału krajowego, czyby w ślad intencyi zapisu ś. p. Probusa Samson-Barczewskiego i innych fundacyj nowych, jeżeli wola fundatorów dopuszcza, nie lepiej było tworzyć internaty, w których przy równej kwocie dochodu partycypować może z dobrodziejstwa utrzymania większa liczba młodzieży ubogiej, niż się to stypendyami da osiągnąć? Nawiązując do powyższego życzenia przypomina komisya uchwałę Wysokiego Sejmu w sprawie pomieszczenia bursy dla uczniów seminaryum męskiego w Stanisławowie lub Tarnopolu, która zdaniem komisyi nowej nabiera ważności w obec faktu, że frekwencya do seminaryów nauczycielskich corocznie się zmniejsza.

Co do stanu majątków zarodowych funduszów stypendyjnych wynosi on wedle sprawozdania str. 145. kwotę 2,737.210 zł. 6 ct., powiększył się zatem o 76.426 zł. 6 ct. aw. Jestto wzmożenie szybkie, które między innymi leży w tem, że w roku ubiegłym konwertowano 5% i 6% papiery publiczne na 4½% listy zastawne banku krajowego. Tą operacją wzmógł się wprawdzie nominalnie stan funduszów, wszelako obniżyły się roczne tych funduszów dochody, w skutek tego istnieje w niektórych fundacyach niedobór.

Komisya lustracyjna wyraża przekonanie, że Wydział krajowy będzie się starał gospodarką oszczędną i interkalaryami wyrównać różnice (zresztą nie wielkie bo 2.916 zł. 12 ct. wynoszące), jakie w skutek tego konwertowania papierów wysoko oprocentowanych na niżej oprocentowane zaszły.

Kończąc niniejsze sprawozdanie komisya Sejmowa do trutynowania czynności Wydziału krajowego powołana, z przyjemnością wyraża Wydziałowi krajowemu uznanie za umiejętne i sprężyste wykonanie licznych zadań oswiaty i szkolnictwa krajowego w zakres tego departamentu wchodzących, przy szczupłych stosunkowo siłach pracowników konceptowych, mianowicie: 1 sekretarza (który zresztą od 6 prawie miesięcy pełni służbę sekretarza prezydyalnego w kancelaryi Marszałka) 1 adjunkta i 2 asystentów — zwłaszcza iż czynność wzrasta; bo gdy w r. 1884. departament ten miał do załatwienia 7.655 exhibitów, załatwił takowych w r. 1885. o 343 więcej, bo w liczbie 7.998.

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie wziąć do wiadomości i uchwalić dołączone 2 rezolucje:

Rezolucya I.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, iżby wyjednał wstawienie w budżecie państwowym na r. 1886. odpowiedniej subwencyi dla szkoły muzycznej w Krakowie, w przeciwnym bowiem razie Sejm poleci Wydziałowi krajowemu zaniechanie wypłaty na ręce c. k. Namiestnictwa dotychczasowej dotacyi dla tej szkoły.“

Rezolucya II.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, iżby sprawę ułożenia kontraktu kupna i sprzedaży realności ad s. Nicolaum we Lwowie zechciał ile możności przyspieszyć.“

Lwów 11. Stycznia 1886.

Przewodniczący:
Ks. Isakowicz, arcybiskup.

Sprawozdawca:
Ks. Sawa.

Departament IV.

Szef departamentu: Członek Wydziału kraj. p. Władysław hr. Badeni.

Komisya w załatwieniu swej czynności, przedkłada Wysokiej Izbie sprawozdanie z lustracyj bióra i czynności Departamentu IV. objętych sprawozdaniem Wydziału krajowego, przydzielonem komisyi lustracyjnej.

Po dokładnem zbadaniu i rozpatrzeniu się w czynnościach, nie może komisya nieuznać tego porządku i ładu w biórach, tej sprężystości i skwapliwości w załatwianiu spraw, tego nadzoru nad miastami, które mają prawo kopytkowego, by ustawą przepisane obowiązki były spełniane; równie jak i nad Radami powiatowemi, co do poruczonego im zakresu działania przy drogach krajowych; tej oględności na wszelkie potrzeby komunikacyj, i z tego wynikające dobro dla kraju; tej w końcu skrupulatności i szybkości w załatwianiu wszelkich uchwał Wysokiego Sejmu pomimo tak wzmagających się czynności, przeważnie wskutek programowej uchwały Wysokiego Sejmu i wydanego okólnika i ztąd ożywionej w kraju akcyi w przeświadczeniu potrzeby i korzyści dobrej komunikacyi, a skierowanej teraz przeważnie na drogi powiatowe i gminne, którym subwencyami jak i pożyczkami kraj w pomoc przychodzi; w którym to kierunku, na tak rozliczne zgłoszenia reprezentacyj powiatowych, przy względnie szczupłych funduszach, trzeba według możności zadosyć uczynić, rozwijać wszędzie energiczne i oględne działanie.

Komisya nie wchodzi w szczegółowy rachunek kwot preliminowanych na cele komunikacyj i rzeczywistych wydatków; to bowiem wchodzi w zakres komisyi budżetowej; ogranicza się na podniesieniu ważniejszych czynności Departamentu, i podjętych spraw, które nastręczają sposobność do pewnych uwag, tudzież do takich, które już po wydrukowaniu sprawozdania Wydziału krajowego znalazły załatwienie; gdy nadto wszystkie inne znachodzi Wysoka Izba w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego Departamentu IV. dokładnie i wyczerpująco wyłożone, mianowicie, jak która sprawa załatwioną została lub w jakiem stadyum załatwienie się znachodzi, jak uchwały Wysokiego Sejmu wykonane zostały, jakie wezwania i pertraktacye z c. k. Rządem, z Reprezentacyami powiatowemi lub prywatnemi przedsiębrane były i z jakim skutkiem, i w końcu, jak petycye przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu przekazane, załatwione zostały. Powtarzać to wszystko w sprawozdaniu niniejszem, byłoby zbytecznem.

Tak z działu uchwał Wysokiego Sejmu, które najwyższą sankcyę uzyskały, podnieść musimy uchwałę Wysokiego Sejmu powziętą na posiedzeniu 22. Października 1884. zmieniającą §§. 11., 12., 13., 14., 18., 19., 26.. 27., 28., ustawy drogowej z dnia 18. Sierpnia 1866., które to zmiany od 1. Października 1886. obowiązywać zaczynają; a dla przeprowadzenia których, według brzmienia ustawy powyższej, ma być w jej granicach i odnośnych ustaw i przepisów, wydany przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wykonawczy regulamin, którego urzeczywistnienie obecnie się układa.

Co do uchwał, nie podlegających najwyższej sankcyi, wymieniamy uchwałę Wysokiego Sejmu załatwiającą sprawozdanie komisyi budżetowej o wniosku Wydziału krajowego w przed-

miocie nadzwyczajnego kredytu na naprawę mostu na Sanie pod Jarosławiem, uszkodzonego przez powódź zeszłoroczną; która to naprawa tak spodniej jak i wierzchniej części uszkodzonych już uskutecznioną została. Co i dlatego czynimy, by ponowić przy tej sposobności już roku zeszłego przez komisyę lustracyjną wniesioną do c. k. Rządu rezolucję, gdy wskutek nieprawidłowego spławiania drzewa i nieuwzględnienia przepisów policyi rzecznej, tenże most na Sanie pod Jarosławiem tak doniosłego doznał uszkodzenia, że Wydział krajowy uznał potrzebę odnieść się w tym przedmiocie pod dniem 20. Lipca 1885. do c. k. Namiestnictwa.

Stosowną rezolucyę poniżej załączamy.

W sprawie statutu organicznego dla kolei państwowych na uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 21. Października 1884. Wydział krajowy osobne przedkłada sprawozdanie, równie jak i co do taryf kolejowych stosownie co do uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1884.

W sprawie budowy kolei Śniatyn - Horodenka - Zaleszczyki na posiedzeniu dnia 21. Października 1884. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę: Budowę kolei Śniatyn-Horodenka-Zaleszczyki poleca Sejm c. k. Rządowi do uwzględnienia i poparcia.

Co do tej uchwały, odpowiedział c. k. Rząd pod dniem 22. Października 1885., że objawia gotowość poparcia sprawy wszelako tylko środkami administracyjnemi, bez jakiegobądź udziału skarbu państwa w kosztach budowy.

Taką samą odpowiedź z dnia 22. Października 1885. wydało c. k. Namiestnictwo w sprawie budowy kolei Dobra - Wieliczka, poleconej przez Wysoki Sejm c. k. Rządowi uchwałą z dnia 22. Października 1884.

Co do konserwacyi i rekonstrukcyi dróg krajowych, to pominąwszy 7 dróg, na których musiano przedsiębrać ważniejsze rekonstrukcye, a które szczególnie przy drogach bliżej kolei transwersalnej wskutek forsownie przy tejże prowadzonych robotach, musiały spowodować znaczne podwyższenie cen robotnika i sprzężaju — stan wszystkich innych dróg jest pomyślny.

Co do nowo budujących się dróg krajowych, te częściowo są już gotowe do użytku oddane, częściowo w trakcie budowy, a w części do budowy projektowane na rok 1886., mianowicie: droga Lwów - Stojanów i droga Rzeszów - Nisko - Nadbrzezie. Na trzeciej drodze Borszczów - Jezierzany - Kolendziany, zarządzone roboty wstępne i przygotowawcze.

Tu podnieść musimy zapatrywanie komisyi co do zasady, która ma służyć za podstawę do układania preliminarza dotacyi na utrzymanie dróg krajowych.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu 22. października 1884. podczas rozpraw nad dotacyą potrzeb na utrzymanie dróg krajowych w roku 1885., poruszoną została kwestya, na podstawie jakiej zasady ma być układany preliminarz dotacyi rzeczonej.

Od roku 1868. do roku 1879. Wydział krajowy przedkładał preliminarz kosztów utrzymania dróg krajowych na podstawie kosztorysów dla każdej drogi z osobna; gdy zaś pokazało się, że przy wykonaniu robót i dostaw na poszczególnych drogach były wydatki zawsze mniejsze lub większe, według rzeczywistych potrzeb, Wysoki Sejm kontentował się usprawiedliwieniem odnośnych pozycyj, co trwało do roku 1873.

Dopiero w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874. polecono, by Wydział krajowy uzasadniał w zamknięciu rachunków przekroczenia lub zaoszczędzenia względnie do uchwalonego budżetu, wymieniał szczegółowo powody przekroczeń lub zaoszczędzeń dla poszczególnych dróg.

Uzasadnienia te ograniczać się musiały do tego, że wydatki były raz większe raz mniejsze, z powodu zwiększonych lub zmiejszonych potrzeb, spowodowanych rozlicznemi przyczynami, a w gruncie nie zmieniało poprzedniej praktyki, która miała na celu usprawiedliwienie ogólnego bilansu.

Gdy zaś przedkładanie takich preliminarzy dotacyj na utrzymywanie poszczególnych dróg krajowych, któreby dozwalały oznaczyć z góry wydatek pewny dla każdej drogi z osobna

natrafić by musiały na wielkie trudności, których usunięcie wymagałoby wielkich, korzyściom nieodpowiadających wydatków.

Co wreszcie Wydział krajowy w swem sprawozdaniu departamentu IV. tak silnie i wyczerpująco wyłożył.

Już komisya Sejmowa do zbadania czynności Wydziału krajowego z roku 1878. wyraziła: ażeby Wydział krajowy zamiast preliminarza wydatków na konserwacye dróg, dla każdej drogi z osobna, przyjął za zasadę preliminowanie ryczałtowe kosztów na konserwacye dróg, na podstawie przecięcia trzechletniego faktycznego kosztu utrzymania jednego kilometra, opartego na zamknięciach rachunkowych trzech lat ostatnich; który to ryczałt w skutek takich obliczeń Wydziału krajowego na rok 1880., wynosił 272 zł. 27 ct. na utrzymanie jednego kilometra drogi, równie i w latach 1881. — 1882. — 1883. służył za podstawę do preliminarzy konserwacyj dróg krajowych.

Komisya sejmowa jak i Wysoki Sejm na posiedzeniu 16. Lipca 1880. przyjął na takich podstawach przedłożony ryczałt bez dyskusyi, równie jak i w latach 1881. — 1882. — 1883. zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego. Komisye budżetowe, które badały preliminarze na takiej podstawie układane w latach 1880. — 1881. — 1882. uznały za dostateczne i nawet zupełnie uzasadnione.

W sprawozdaniach o budżetach krajowych na rok 1884. i 1885. odstąpiła komisya budżetowa od tego poprzedniego ryczałtowo przedłożonego przez Wydział krajowy preliminarza na utrzymanie jednego kilometra drogi w sumie 272 zł. 27 ct., i przyjęła za podstawę swoich obliczeń w preliminarzu na rok 1884. wynikłość z przecięcia rzeczywistych wydatków z trzech lat poprzednich, to jest z lat 1879., 1880., 1881., w preliminarzu na rok 1885. wynikłość z lat 1880., 1881., 1882., obniżyła poprzedni ryczałt, lecz wnet odstępując niejako od tej zasady, podwyższyła wynikającą z rachunku kwotę, z uwagi, że przez zanadto znaczne obniżenie stan dróg krajowych mógł by ucierpieć. W sprawozdaniu zaś o budżecie na rok 1885. oparła się wyłącznie na zasadzie zaleconej przez komisyę lustracyjną w roku 1878., podług której preliminarz na utrzymanie dróg krajowych powinien być układany na podstawie przecięcia trzechletniego faktycznego kosztu utrzymania jednego kilometra drogi, opartego na zamknięciach rachunków z trzech lat ostatnich, w którym zamknięcie już nastąpiło. Pomimo jednak tak wyrażonych życzeń komisyi sejmowej z r. 1878. jak i uznania komisyi budżetowej z r. 1880., 1881., 1882., pomimo zaleceń komisyi budżetowej z r. 1884. i zastósowania jej przez Wydział krajowy od r. 1878., to jednak powyższa zasada do ułożenia preliminarza wydatków na utrzymanie dróg krajowych nie może dać normalną podstawę na przyszłość, tylko dla dróg, które w danym trzechleciu były już konserwowane; gdy zaś przybędą drogi nowe, których konserwacya może być kosztowniejszą lub tańszą, niżeli przeciętny koszt utrzymania jednego kilometra dróg w danem trzechleciu już konserwowanych, natenczas wynikłość taka nie może służyć za podstawę do ułożenia preliminarza kosztów konserwacyi.

Z tych tedy powodów Wydział krajowy w swem sprawozdaniu o projekcie budżetu krajowego na rok 1886. dla dróg krajowych, uznał za odpowiednie ułożyć preliminarz dla dróg krajowych na ich konserwacyę, dla dróg już dawniej zbudowanych na podstawie trzechletniego przecięcia rzeczywistych kosztów utrzymania tych dróg, a dla dwóch dróg nowych t. j. Lwów-Stojanów i drogi Nisko-Nadbrzezie, o ile już wykończone, oparty na odnośnych kosztorysach.

Z tą zasadą, po tak wyczerpującem umotywowaniu w sprawozdaniu przez Wydział krajowy przedłożonem komisya zupełnie się zgadza i do zastosowania jako odpowiadającą normalnym stosunkom i potrzebom tak dla preliminarza na rok 1886. jak i nadal zaleca.

Co do dróg powiatowych i gminnych. Jak dalece przyjęła się nowa zasada skierowana do wytworzenia dróg powiatowych i gminnych, unormowana programem uchwalonym przez Wysoki Sejm dnia 13. Października 1882. i wydanym na tej podstawie okólnikiem Wy-

działu krajowego z dnia 22. Grudnia 1882. i przyjętego systemu subwencyonowania lub zasilania funduszami na ten cel uchwalonemi przez Wysoki Sejm, powiaty i gminy przy budowie dróg, jaką rozbudziła dążność do poprawy dróg powiatowych i gminnych, przedstawia dobitnie sprawozdanie Wydziału krajowego. Niedawno jak powyższy program wszedł w życie, już naliczamy 30 powiatów, które według programu powyższego i dopełnieniu warunków okólnikiem wskazanych, już otrzymały subwencyę, lub ją po dopełnieniu warunków i ukończonych pertraktacyj otrzymają, tak na ważniejsze drogi powiatowe jak i gminne. Trzem powiatom dla braku funduszów odmówiono subwencyi, pomimo wykazania wymaganych warunków. Z dotacyi przeznaczonej na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych asygnował Wydział krajowy w roku 1884. 9 powiatom na drogi powiatowe, 26 powiatom na drogi gminne, 5 powiatom na dojazdy kolejowe z zakładowego funduszu pożyczkowego, utworzonego uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 13. Października 1883., otrzymało 16 powiatow zasiłki na drogi powiatowe i gminne.

Jak się wzmaga dążenie Reprezentacyj powiatowych ku poprawie dróg powiatowych i gminnych w myśl wspomnionego programu, najlepiej dowodzi w sprawozdaniu Wydziału krajowego załączony wykaz danych do subwencyonowania dróg w roku 1886. Ilość tych dróg wynosi 130 w 60 powiatach, w łącznej długości 1.969 klm., z których 413 jest już zbudowanych, 389 wymaga rekonstrukcyi, a 1.167 niezbudowanych.

To ogólne dążenie, ten rozbudzony ruch w Reprezentacyach powiatowych ku wytworzeniu i poprawie dróg i systematycznej sieci komunikacyjnej, tej dźwigni ekonomicznego rozwoju, dałby się jeszcze spotęgować, gdyby fundusze przeznaczone na zasiłki ku temu starczyły, gdyby tym sposobem uwzględnione być mogły wszystkie zgłoszenia Reprezentacyj powiatowych, które jednak ze względów oszczędnościowych rzadko okazują się dostateczne.

Tak niedostateczna dotacya na cele subwencyjne na rok 1884. została wyczerpaną i pokrycie znalazła z innych funduszów, chociaż wielu zgłoszeniom odmówiono zasiłku, wielom zmniejszono lub odłożono na rok następny, co o tyle było łatwiejszem, że do budowy dróg użyte być mogły fundusze rządowe i krajowe z zapomogi głodowej bezzwrotne, na publiczne roboty drogowe.

Jakkolwiek kraj materyalnie upadły, ponosi nadto znaczne ciężary z tej przyczyny, wszelka oszczędność jest usprawiedliwioną, to jednak i ona ma swe granice i powinna równoważyć, by nie przychyliła szali na szkodę i tak już złych stosunków materyalnych kraju, gdy wiadomo, że dobra i ułatwiona komunikacya jest jedną z najpotężniejszych dźwigni rozwoju ekonomicznego, coby ostatecznie nastąpić musiało, gdyby już tylko spowodowała opóźnienie w zaopatrzeniu kraju w dobrą systematyczną sieć komunikacyjną, i z tego wynikły zastój w innych gałęziach postępu w gospodarstwie krajowem.

Z tych powodów komisya mając na oku ten pomyślny rozwój dążącej do systematycznego uregulowania w kraju sieci komunikacyjnej i ztąd płynących korzyści, wyraża życzenie, jeżeli już nie można liczyć na powiększenie tych dotacyj na cele drogowe, niech by przynajmniej pozostawiła w granicach proponowanych przez Wydział krajowy, by tenże mógł dopełnić przyrzeczenia i zobowiązania i zaspokoił najnaglejsze potrzeby komunikacyi i obdzielił te powiaty, które z ufnością przystąpiły w skutek okólnika z dnia 22. Grudnia 1882. ze znacznemi ofiarami do akcyi drogowej.

Co się tyczy dojazdów kolejowych, tych sprawy jakkolwiek korzystniej niż roku zeszłego się przedstawiają, gdyż 52 dojazdy są bądź już za publiczne uznane, bądź też do uznania przez odnośne Reprezentacye powiatowe stósownie do ustawy z dnia 15. Kwietnia 1881. r. przedstawione. Z tych przypada na kolej Transwersalną 32 dojazdy, za któremi Reprezentacye powiatowe wraz z Władzami politycznemi oświadczyły się, reszta dojazdów albo nie są za publiczne uznane, albo chociaż przez polityczne komisye jako publiczne proponowane, za któremi jednak Władze autonomiczne nie oświadczyły się. To jednak całkowite i prędkie ich

załatwienie opóźnia się znacznie w skutek nieporozumienia Władz odnośnych co do interpretacyi ustawy z dnia 15. Kwietnia 1881. r. §. 5.

Ustawa powyższa opiewa, że o potrzebie budowy dojazdu do dworca lub stacyi kolejowej orzeka na wniosek Rady powiatowej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a w braku tego porozumienia, Ministerstwo spraw wewnętrznych wspólnie z Ministerstwem handlu. Wydział krajowy tłómaczy to postanowienie zasadniczo, że o potrzebie budowy można orzekać tylko na wniosek Rady powiatowej, że bez woli Rady powiatowej żaden dojazd kolejowy nie może być uznanym za publiczny. To zapatrywanie objawił w obec c. k. Rządu uzasadniając w piśmie z dnia 28. Stycznia 1885., które wystosował do c. k. generalnej Dyrekcyi austryackich kolei państwowych. Innego jednak zdania jest Ministeryum spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem handlu, tłumacząc ustęp ustawy „na wniosek Rady powiatowej“, tak że wyraz wniosek ma być brany w znaczeniu enuncyacyi, jakiejbądźkolwiek dodatniej lub ujemnej, aby na tej podstawie przystąpić można do wydania stósownego orzeczenia; gdyby zaś Wydział krajowy nie zgodził się z tem zapatrywaniem, gdy mu przedłożone zostaną pertraktacye konkurencyjne i ujemne enuncyacye Rad powiatowych, i gdyby nie przyszło do porozumienia Wydziału krajowego z c. k. Namiestnictwem, wtedy by orzekało o potrzebie budowy Ministerstwo spraw wewnętrznych wspólnie z Ministrem handlu, choćby to było wbrew życzeniom Rady powiatowej i wbrew opinii Wydziału krajowego.

Wydział krajowy odezwą z dnia 29. Lipca 1885. wykazał c. k. Rządowi, że taka interpretacya nie zgadza się z brzmieniem i duchem ustawy, że taka interpretacya zrobiłaby wszelką ingerencyę Reprezentacyi i Władz autonomicznych w sprawie uznawania potrzeby budowy publicznych dojazdów kolejowych iluzoryczną, gdyż jakiekolwiek byłoby postanowienie Rady powiatowej, lub zdanie Wydziału krajowego, c. k. Rząd podług powyższej interpretacyi mógłby zarządzić według swej woli, a pertraktacya z Reprezentacyami i Władzami autonomicznemi miała by tylko formalne znaczenie.

Komisya podziela zupełnie te zapatrywania Wydziału krajowego, zgadza się na jego interpretacyę §. 5. ustawy z dnia 15. Kwietnia 1881., która zgodna jest z duchem ustawy, która jasno stanowi, że na wniosek Rady powiatowej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym orzeka o potrzebie dojazdu do dworca lub stacyi kolejowej, poleca najusilniej Wydziałowi krajowemu strzeżenia w tym kierunku praw i ingerencyj autonomicznych według obowiązującej ustawy, do możliwych granic.

Co do przełożenia drogi krajowej Zakliczyn-Niedzica, wskutek rokowań z c. k. Rządem otrzymał Wydział krajowy pod dniem 14. Października 1883. odezwę c. k. Namiestnictwa, z której wypływa, że Skarb państwa przyczyni się subwencyą 17.100 zł. do kosztów przełożenia drogi, wszakże przyrzeczenie to wymaga jeszcze przyzwolenia ze strony Rady państwa przy uchwaleniu budżetu. Wydział krajowy ma zamiar rozpocząć roboty na wiosnę 1886. roku.

Komisya wyraża uznanie Wydziałowi krajowemu respective departamentowi IV. za korzystną spólną z k. węgierskim rządem administracyę mostu w Niedzicy, której pierwsze sześciolecie upłynęło 30. Czerwca 1884., z którego pierwsze trzy lata t. j. od roku 1878. do 1881. administrował Wydział krajowy, a drugie trzy lata t. j. od 1881. do 1884. Rząd węgierski. 21. Lutego 1883. został przeprowadzony rachunek, który wykazuje znaczną zwyżkę dochodu przy administracyi Wydziału krajowego w porównaniu z dochodem uzyskanym przy administracyi Rządu węgierskiego, co dowodzi oględność i dbałość o fundusze krajowe. Dochód czysty trzechletni przy naszej administracyi wynosił 2.432 zł., gdy przy administracyi węgierskiej tylko 711 zł.

Co się tyczy sprawy wyjednania u c. k. Rządu przyjęcia na etat państwa 4 dróg wojskowych w zachodniej Galicyi: Komisya poleca, by Wydział krajowy nie spuszczał z oka tej sprawy i nadal, bo chociaż c. k. Namiestnictwo udzieliło wykaz wydatków ponoszonych ze skarbu państwa na utrzymanie tych dróg, merytoryczne jednak załatwienie dotychczas nie nastąpiło.

W sprawie otwarcia ruchu pocztowego na drodze krajowej Lwów-Stojanów, oświadczyła c. k. Dyrekcya poczt i telegrafów odezwą z dnia 13. Listopada 1885., że prawdopodobnie już od 1. Lutego 1886. zaprowadzony będzie na zbudowanej części drogi krajowej Lwów-Stojanów regularny ruch poczty listowej i osobowej.

W sprawie uregulowania poboru szutru z rzek publicznych, uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 20. Października 1883. poleconej Wydziałowi krajowemu, otrzymał tenże na swą odezwę z dnia 1. Kwietnia 1884. odpowiedź nadeszłą 7. Listopada 1885. z której okazuje się, że c. k. Namiestnictwo wydało okólnik jeszcze 16. Kwietnia 1884. do c k. Starostw, w którym unormowało sposób pobierania szutru z łożysk rzek publicznych. Niezgodziło się na zdanie Wydziału krajowego, aby mapy katastralne stanowiły podstawę do orzeczenia faktycznego stanu łożysk rzek, sądząc że ściślejsze określenie łożysk rzek nastąpić może tylko drogą ustawodawstwa; równie i tę sprawę poleca komisya staraniom i pieczołowitości Wydziału krajowego, by ona ostatecznie i normalnie uregulowaną została.

W sprawie sadzenia i pielęgnowania drzew przy drogach publicznych, Wydział krajowy na swe pismo z dnia 17. Maja 1884. wystosowane do galicyjskiego Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego, celem zaciągnięcia fachowej opinii w sprawie sadzenia i pielęgnowania drzew przy drogach publicznych — otrzymał odpowiedź z dnia 27. Listopada 1885. roku: Towarzystwo proponuje wydanie specyalnej ustawy, której projekt nawet przedłożyło Wysokiemu Sejmowi w roku 1882. w swej petycyi. Towarzystwo jest przytem zdania, że i najlepsze ustawy i zarządzenia w tym względzie nie przyczyniłyby się do posnnięcia sprawy obsadzenia dróg drzewami na tory praktyczne, gdyby Rząd i jego organa jedynie miały się ograniczać na dopilnowaniu, ażeby drzewa zasadzone zostały, nie popierając sprawy tej na każdym kroku przez swe organa wykonawcze i nie przychodził także z pieniężną pomocą celem zachęty tak osób poszczególnych jak i gminy w tym kierunku gorliwie pracujących.

Wniesioną do Wysokiego Sejmu roku 1880. petycyę 25 właścicieli realności na przedmieściu Żółkiewskiem o usunięciu rampy kolei Brodzkiej utrudniającej komunikacyę, udzielił Wydział krajowy, jak wiadomo z poprzednich sprawozdań jego, Reprezentacyi miasta Lwowa z poleceniem, ażeby zajęła się zbadaniem stanu rzeczy i stosownie do wydatku poniosła pewną ofiarę na urządzenie komunikacyi dogodnej łącznie z innemi stronami interesowanemi t. j. z przedsiębiorstwem kolei Karola Ludwika i przedsiębiorstwem Tramwajowem. Reprezentacya powyższa po licznych przypomnieniach jej ze strony Wydziału krajowego, oświadczyła ostatecznie pod dniem 24. Października 1885. do l. 54.714, że obecnie nawet przy największych kosztach niedałoby się dogodną komunikacyę urządzić, i że przeto petycya wspomnionych wyżej mieszkańców na razie uwzględnioną być nie może. W obec tego oświadczenia dalsze traktowanie ze strony interesowanej byłoby daremne.

Kończąc na tem sprawozdanio dotyczące Departamentu IV. komisya lustracyjna uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rezolucya: Wzywa się c. k. Rząd do przedsięwzięcia stosownych kroków, by ustawa policyi rzecznej poddana była nowej rewizyi stosownie do wytwarzających się potrzeb; a nim to nastąpi, ściśle była przestrzeganą, a dotychczasowy szkodliwy sposób spławiania drzewa, który naraża mosty na rzekach spławnych na zniszczenie lub zepsucie, wzbronionym został.

J. Mochnacki.

Zastępca przewodniczącego i sprawozdawca.

Departament V.

Szef Departamentu: Członek Wydz. kraj. p. Dr. Franciszek Hoszard.

Na pokrycie kosztów sanitarnych Wysoki Sejm preliminował 664.611 zł. Rzeczywisty jednak wydatek wynosi 688.588 zł., przekroczenie wynosi zatem 23.977 zł. Przekroczenie to Wydział krajowy usprawiedliwia większą ilością chorych, większą ilością dni leczenia, tudzież spłatą dawniejszych zaległości.

Komisya lustracyjna badając gospodarkę Wydziału krajowego w tym Departamencie, winna jest wyznać, że w bardzo wielu rubrykach, a tem samem i w ogólności, spostrzegać się daje powolny, jednak stały postęp ku oszczędności: koszt bowiem przeciętny utrzymania chorego w szpitalach krajowych spadł na 65·9, ct.; położnicy na 1 zł. 35 ct.; obłąkanego na 86 ct.; dziecka na 51·9 ct. — Koszt żywienia podrożał nieco w szpitalu lwowskim z 28·40 na 29·40; w Krakowie z 30·37 spadł na 28·50 ct.; w Kulparkowie podniósł się z 32·9 na 34·49 w porównaniu z r. 1883.*)

Na korzyść oszczędności da się podnieść zmniejszenie wydatków na oświetlenie, pranie bielizny, opał, lekarstwa. Jednakże te korzystniejsze wyniki w poszczególnych rubrykach nie wywierają znacznego wpływu na obniżenie ogólnych wydatków, a głównie z powodu, iż napływ chorych z całego kraju, przeważnie do szpitali Lwowa i Krakowa, stał się daleko znaczniejszym, z powodu wzrostu ludności w obu miastach, ułatwionej komunikacyi przez nowowybudowane koleje, a także przez udoskonalenie naszych szpitali, od których obecnie już ludność krajowa nie stroni jak dawniej, co naturalnie, na korzyść tych ostatnich przemawia.

Sprawozdanie Wydziału krajowego ułożone jest podług osobnych działów, tego więc samego porządku komisya lustracyjna postanowiła się trzymać i w swojem sprawozdaniu.

I.

Ruch chorych i wydatki w zakładach leczniczych.

W roku 1884. liczba łóżek powiększyła się o 18, wynosiła bowiem 3 524. Leczono chorych razem 37.318 przez 984.882 dni; % uzdrowionych wynosił 70·36, zmarłych 10·13. Przeciętny średni pobyt chorego we wszystkich szpitalach 27·1, a w szczególności: *a)* w szpitalach powszechnych 22·1; u położnic 17; u obłąkanych 156·4 dnia.

Ogólny wydatek na wszystkie zakłady wynosił 699.427 zł. 67½ ct., koszt utrzymania całej kuracyi przeciętnie we wszystkich szpitalach wynosił 18 zł., a w szczególności: w szpitalach

*) W porównaniu z rokiem 1878., w którym wydatki na cele sanitarne dosięgły najwyższej cyfry, było chorych w r. 1884. więcej o 7.043; dni leczenia o 25.082, wydatki zaś były mniejsze o 171.364 zł.; koszt całej kuracyi chorego był mniejszy w szpitalach o 8 zł. 71 ct., a w Kulparkowie o 75 zł. 5 ct., koszt utrzymania na dzień chorego mniejszy w szpitalach o 19·7, a w Kulparkowie o 29 centów.

powszechnych 14 zł., u położnic 26 zł., obłąkanych 118 zł., u dzieci 12 zł. — Przeciętny koszt utrzymania chorego dziennie wynosił 71 ct., a w szczególności: w szpitalu powszechnym lwowskim 83·8 ct.; krakowskim 82·3; prowincyonalnych 53 (przeciętnie 65·9), u położnic 1 zł. 35 ct., u obłąkanych 86 ct.

Koszt wiktu dziennie 27·3 ct., a w szczególności: w szpitalach powszechnych 22·4, u położnic 29·9; u obłąkanych 30·7 ct.; u dzieci 26·4 ct.

Ze względu na częstą zmianę podstaw rachunkowych przy obliczaniu cyfr przeciętnych dziennego utrzymania chorych w szpitalach, tudzież kosztów żywienia, komisya wyraża życzenie, by podstawy rachunkowe używane przez Izbę obrachunkową w r. 1884., mogły być już stale zatrzymane na przyszłość, co umożliwi każdoczesnej komisyi lustracyjnej oryentowanie się w wykazach rachunkowych i ułatwi się studya i dochodzenia w wyrobieniu ścisłego poglądu na całą administracyę tego działu.

II.

Szpital powszechny lwowski.

W szpitalu tym w ciągu 1884. roku było łóżek 678, leczono chorych 10.491; dni leczenia było 198.855; śmiertelność wynosiła 7·5%; średni pobyt chorego w szpitalu 18·9 dni. Komisya zwiedzając szpital powszechny lwowski, znalazła w nim porządek i czystość wzorową, pożywienie dobre i zdrowe, porcye dostateczne, chleb i pieczywo doskonałe. Koszt żywienia w r. 1884. wynosił dziennie 29·4 ct.; pranie bielizny 4·46 ct.; opał 2·26 ct.; oświetlenie 0·79 ct.; leki i apteka 3·35 ct.

Oddział chirurgiczny w tym szpitalu częstokroć przepełniony bywał nad miarę; gdyż na 101 łóżek liczba chorych wynosiła często 135; tak, że chorych trzeba było umieszczać na siennikach położonych na ziemi, a pomimo przepełnienia zmniejszył się procent śmiertelności z 8% na 5·5, a w roku 1885. dochodzi do 4%. Rezultat ten można nazwać świetnym, ze względu, że w oddziale tym, jak widać ze sprawozdania, wykonano wiele trudnych i niebezpiecznych operacyi. Z uznaniem przeto podnieść musimy staranne i umiejętne kierownictwo oddziału chirurgicznego. Komisya lustracyjna dostrzegła, że zapas instrumentów niezupełnie odpowiada nowoczesnym wymogom nauki i dla tego sądzi, że należałoby powiększyć nieco roczną dotacyę na instrumenta.

* * *

Przy szpitalu powszechnym lwowskim znajduje się tuż obok położony szpital św. Zofii dla dzieci, założony przez Towarzystwo w tym celu zawiązane. Szpital ten urządzony z komfortem, według nowoczesnych wymogów hygieny, utrzymywany wzorowo pod kierownictwem umiejętnym i gorliwym, zadowolnić może pod każdym względem wymagania nawet wygórowane. Komisya mając na względzie wzrastający z roku na rok napływ chorych do tego szpitala, tudzież stałe zwiększanie się wydatków na opał, oświetlenie i służbę w nowowybudowanym pawilonie dla ospowych i dyfterycznych dzieci, winna jest wyznać, że pomimo oszczędności przez naczelną administracyę tego szpitala, doprowadzonych do wszelkich możliwych granic, wyznaczony ryczałt w kwocie 11.000 zł., nie wystarczy na opędzenie kosztów utrzymania tego szpitala. Z tych więc powodów komisya lustracyjna oświadcza się za podniesieniem rocznej dotacyi dla szpitala św. Zofii do kwoty 12.000 zł.

III.

Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

W Zakładzie tym leczono chorych 914; przeciętna stała liczba chorych wynosi 432; średni pobyt chorego 172·6 dni. Dni leczenia było 157.794, to jest o 8.571 więcej aniżeli w r. 1883.; procent śmiertelności 11·5. — Wydatki na utrzymanie całego zakładu w r. 1884. wynosiły 141.703 zł. 48 ct., to jest: o 5.754 zł. mniej jak w r. 1883. Utrzymanie jednego chorego przez

cały czas pobytu w zakładzie kosztowało 155 zł. 3 ct., o 16 zł. mniej, aniżeli w roku poprzednim, a dziennie 89·9, to jest o 8·9 ct. mniej jak w r. 1883. Żywienie chorego z pieczywem i winem kosztowało dziennie 34·5 ct., więcej o 1·4 ct., z powodu przyjęcia za wysokiej oferty na mięso po 54 ct. za kg. Na dość jeszcze wysoki koszt utrzymania chorego w Kulparkowie wpływa stosunkowo za wielki, nad rzeczywistą potrzebę personal lekarski; czemu jednak dopiero w przyszłości i stopniowo będzie można zaradzić.

System gospodarstwa rolnego w Kulparkowie przynosi te korzyści, jakie przy obecnym stanie pól przynieść może. Na przyszłość przy ulepszeniu gruntów przez odpowiednią uprawę należałoby zwrócić uwagę na większą niż dotychczas produkcyę jarzyn, których zakład za 8.000 do 9.000 zł. konsumuje, produkując ich obecnie zaledwie za 1.000 zł.

Zważywszy na wygórowane, z powodu monopolu, a także ze zmowy licytantów pochodzące ceny mięsa po 54 ct. za kg. w r. 1884. w Kulparkowie, którym Wydział krajowy nie mógł zaradzić; zważywszy, że nic tak nie wpływa na koszt wiktu jak cena mięsa, które znacznie taniej, jak próby bicia wołów wykazały, mieć można; komisya lustracyjna za utrzymaniem we własnym zarządzie bicia wołów, baranów i trzody chlewnej gorąco się oświadcza, z tem koniecznem zastrzeżeniem, że na przyszłość cena mięsa jeżeli nie niższa, to żadną miarą nie powinna się okazać wyższą jak w szpitalu lwowskim.

Ponieważ produkcya mleka opłaca się zupełnie, licząc takowe po zwykłej cenie 5 ct. za liter (jak w Dublanach), przeto musimy pochwalić utrzymywanie potrzebnej ilości krów (26 sztuk) w zakładzie, dla pomieszczenia których wybudowanie stajni uważamy za niezbędne, gdyż obecny budynek stary i ciasny, obróconym być musi na stajnię dla koni, tudzież na skład narzędzi i sprzętów gospodarczych. W obec więc uznanej potrzeby zaprowadzenia bicia wołów we własnym zarządzie, komisya lustracyjna oświadcza się za restytuowaniem wniosku Wydziału krajowego, dotyczącego budowy krowiarni wraz z rzezalnią.

Kończąc nasze sprawozdanie z lustracyi zakładu kulparkowskiego, winniśmy podnieść energię i dbałość o dobro zakładu, jakich obecny Dyrektor szpitala daje dowody na polu swej działalności administracyjnej.

IV.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Ruch chorych w tym szpitalu w r. 1884. był następujący: Łóżek 485; leczonych chorych 6.481; dni leczenia 159.846; średni pobyt 24·6; % śmiertelności 10·9. Cyfra leczonych chorych wykazuje znaczne przepełnienie tego szpitala; pomimo że średni pobyt (bez oddziału obłąkanych) wynosił tylko 20·6. Wydatki na utrzymanie zakładu św. Łazarza wynosiły kwotę 148.155, to jest: o 3.415 mniej jak w roku poprzednim, chociaż dni leczenia było więcej o 6.191. Cały koszt leczenia wynosił dziennie 92·7 ct.; o 5 mniej, jak w roku poprzednim. Dzienny wikt chorego kosztował 28·4 ct., to jest o 1·9 taniej, aniżeli w r. 1883. Koszta apteczne zmalały z 6·13 ct., do 4·1 ct. Podnieść tu winniśmy, że poleceniu Wysokiego Sejmu Wydział krajowy uczynił zadość; gdyż jak się okazuje ze sprawozdania, Dyrekcya szpitala św. Łazarza ma zapewniony wpływ na przyjmowanie i wypuszczanie chorych dzieci ze szpitala św. Ludwika i że wykonuje w całej pełni przysługujące jej prawo kontroli.

Komisya oświadcza, iż najzupełniej pochwala postępywanie Delegata Wydziału krajowego w kwestyi oświadczeń i zobowiązań jego dążących do przyspieszenia i umożliwienia budowy klinik na gruncie szpitalnym.

V.

Szpitale prowincyonalne.

Ruch chorych w szpitalach prowincyonalnych wzmaga się. Na 1.682 łóżek w r. 1884 było chorych 17.450. Dni leczenia 419.155. Średni pobyt 24 dni; % śmiertelności 9. Napływ

chorych do szpitali prowincyonalnych, zwłaszcza w miesiącach zimowych tak wzrasta, że lekarze ordynujący są zmuszeni ograniczyć przyjmowanie chorych. To przepełnienie szczególniej czuć się dawało w Rzeszowie, Tarnopolu i Brzeżanach. Porównując wydatki w r. 1884. do lat poprzednich, a mianowicie od r. 1882. z bardzo małą oscillacyą, trzymają się w równej mierze. Koszt przeciętny żywienia w r. 1884. nieco podrożał, z 21·2 ct. na 22·8 ct. Przeciętny zaś koszt leczenia z 53·7 ct. spadł na 53·1 ct.

Komisya lustracyjna wyraża nadzieję, że Wydział krajowy dołoży starania i wpłynie, aby na przyszłość, z powodu znacznej zniżki cen na wszystkie produkta żywności, zmniejszyły się odpowiednio i koszta żywienia w szpitalach, a możność takowego obniżenia upatruje komisya w tej okoliczności, że dostawcy żywności w szpitalach wojskowych już w tym roku poczynili znaczne opusty od cen fiskalnych, które jak naprzykład w szpitalu wojskowym lwowskim opust z 13% doszedł do 23%. Sprawdzona dokładnie okoliczność powyższa, daje prawo komisyi lustracyjnej żywić nadzieję, że podjęte zabiegi Wydziału krajowego w celu zmniejszenia kosztów żywienia chorych w naszych szpitalach, uwieńczone zostaną pomyślnym skutkiem.

VI.

Koszta szczepienia ospy

wynoszą ogólną kwotę 53.000 zł. W tem się mieszczą dyety lekarzy, koszt wakcyny 1.600 zł. zakontraktowanej u p. weterynarza Kubickiego, który stosownie do zawartej z nim umowy, winien jest dostarczyć najmniej 3.000 fiolek krowianki, produkcya której zostając pod kontrolą Wydziału krajowego, zyskała sobie powszechne uznanie.

VII.

Za utrzymanie podrzutków w r. 1884.

W zakładach Wiednia, Berna i Pragi, fundusz krajowy zapłacił 12.646 zł. za 216 dzieci. Stosunkowo wysoka kwota ta pochodzi ztąd, że za podrzutków, pochodzących z Galicyi, fundusz krajowy płaci aż do lat 10-ciu życia, gdy inne kraje koronne, jak naprzykład Czechy i Szląsk ponosi ten obowiązek tylko do lat 6-ciu życia, co zawdzięczają zabiegom swych Wydziałów krajowych; komisya lustracyjna przeto widzi się spowodowaną wnieść następującą rezolucyę:

Wzywa się Wydział krajowy, aby się starał w odpowiedny sposób zaradzić, by obowiązek płacenia i utrzymania podrzutków z Galicyi w zakładach Monarchii rozciągał się tylko do lat sześciu życia.

Sprawozdanie komisyi lustracyjnej z czynności V. Departamentu Wydziału krajowego, raczy Wysoka Izba przyjąć do wiadomości.

Przewodniczący:
Isakowicz, *arcybiskup,*

Sprawozdawca:
Józef Wernicki.

Departament VI.

Departament zawiaduje sprawami tyczącemi się:

I. wojskowości, a mianowicie konskrypcyi, rekrutacyi i funduszu inwalidów;

II. żandarmeryi t. j. kwaterunku;

III. ustawodawstwa co do kodeksu cywilnego, karnego i procedury, nie mniej co do statutu krajowego, ordynacyi wyborczej i regulaminu sejmowego;

IV. niektórych w zakres działania Wydziału krajowego wchodzących spraw ludności izraelickiej;

V. indemnizacyi i serwitutów;

VI. podatków, taks, stempli;

VII. propinacyi, z wyjątkiem lokacyi funduszu propinacyjnego, która należy do czynności Dep. II. trudniącego się ogólnemi sprawami funduszów krajowych i budżetu krajowego;

VIII. terytoryalnego podziału kraju na okręgi administracyjne i sądowe;

IX. szupaśnictwa;

X. wypracowywania wszelkich korespondencyj w sprawach spornych z władzami finansowemi.

W roku 1885. zaszła zmiana w kierownictwie tego departamentu; długoletni członek Wydziału krajowego i szef departamentu VI. W. Waleryan Podlewski zaniemógł z końcem Sierpnia i zmarł z końcem Września 1885. Tymczasowe kierownictwo objął Szef Departamentu V. Dr. Franciszek Hoszard, a obecnie kieruje departamentem VI. zastępca członka Wydziału krajowego Dr. Gustaw Romer.

Czynności biurowe tego departamentu uległy małej tylko zmianie od ostatniego sprawozdania komisyi lustracyjnej, mianowicie objął Dr. Franciszek Hoszard nadzór nad manipulacyą kasową o tyle, że kasa krajowa, która pozostawała pod kluczem zmarłego szefa departamentu VI. ś. p. Waleryana Podlewskiego, pozostaje teraz pod kluczem Dr. Franciszka Hoszarda szefa departamentu V.

Dalszo zmiana, a właściwie wzrost czynności departamentu VI. zaszedł dopiero w ostatnim czasie.

Przy obradach nad preliminarzem do budżetu krajowego na r. 1886. zastanawiał się Wydział krajowy nad kwestyą częściowego pokrywania potrzeb krajowych dodatkami do podatków konsumcyjnych lub podobnemi opłatami samoistnemi i wydelegował do wypracowania odnośnego projektu komisyę składającą się z Dr. Rybickiego szefa departamentu II., i Dr. Romera szefa departamentu VI. Departament VI. a mianowicie szef tegoż Dr. Romer trudni się obecnie zbieraniem i opracowaniem materyałów potrzebnych do ułożenia projektu, jaki powołana komisya ma przedłożyć Wydziałowi krajowemu.

Siły konceptowe departamentu VI. składają się jak dawniej z 5 pracowników: dwóch sekretarzy, dwóch adjunktów i jednego aplikanta, ten ostatni prowadzi także manipulacyę biurową.

Zeszłego roku wykazała komisya lustracyjna zamiast dwóch adjunktów, jednego adjunkta i jednego dyetaryusza konceptowego; pochodzi to ztąd, że dyetaryusz uzyskawszy od Wysokiego Sejmu veniam aetatis i studiorum posuniętym został na posadę adjunkta konceptowego.

Do dnia lustracyi tj. do 15. Grudnia 1885. wpłynęło exhibitów . . 19.016
a pozostaje do załatwienia 298

co dowodzi, że urzędnicy tego departamentu pracują pilnie i gorliwie. Wszystkie sprawy przekazane Wydziałowi krajowemu przeszłorocznemi uchwałami Wysokiego Sejmu, przydzielone departamentowi VI., zostały załatwione gruntownie — a gdzie tego zachodziła potrzeba, poruszone u c. k. Rządu.

Z ważniejszych spraw tego rodzaju podnieść należy sprawy terytoryalne, gdyż każdego roku wpływają do Wysokiego Sejmu w znacznej liczbie petycye o utworzenie nowych Sądów mianowicie powiatowych, o przeniesienie siedzib Sądów powiatowych lub też c. k. Starostw do innych miejscowości — lub wreszcie przeniesienie pojedyńczych gmin do innych okręgów sądowych i administracyjnych.

Petycye te przekazuje Wysoka Izba Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia stosownych wniosków.

Jak corocznie tak i w tym roku Wydział krajowy przedłożył Wysokiej Izbie znaczną ilość podobnych spraw po części tegorocznemi uchwałami Wysokiej Izby już załatwionych.

Okoliczność, że sprawy tego rodzaju mnożą się prawie corocznie — okazuje, że podział terytoryalny naszego kraju nie jest jeszcze ustalonym, co też jest powodem, że przysparzają one znaczną robotę Wydziałowi krajowemu, a względnie departamentowi VI. tegoż, a w dalszym toku także komisyi prawniczej i administracyjnej Wysokiego Sejmu, ostatecznie zaś i samej Wysokiej Izbie.

Wydział krajowy dla uregulowania tej sprawy przynajmniej na jakiś czas udał się w roku bieżącym do c. k. Rządu z propozycyą utworzenia komisyi złożonej z reprezentantów c. k. Władzy politycznej, c. k. wyższych Sądów krajowych i Wydziału krajowego, celem przejrzenia planu podziału terytoryalnego kraju w r. 1875. przez Wysoki Sejm uchwalonego. Ministerstwa jednak nie zgodziły się na to, o czem Wydział krajowy w sprawozdaniu do LW. 33.998/85. Wysokiemu Sejmowi podał wiadomość.

Uchwałami z d. 10. i 19. Września 1884. postanowił Wysoki Sejm odstąpić c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia petycye gmin Witkowa nowego, powiatu Kamioneckiego, i Piwnicznej, powiatu Nowo-Sądeckiego, o ustanowienie tamże posterunków c. k. żandarmeryi.

Na zapytanie Wydziału krajowego o stanie tej sprawy, oświadczyło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że miejscowe stosunki tych gmin nie wymagają ustanowienia tamże odrębnych posterunków, bywają one bowiem odwiedzane często przez patrole pobliskich posterunków, — a dalej, że ustanowienie tamże nowych posterunków mogłoby nastąpić tylko z uszczerbkiem sił innych rejonów żandarmskich, wymagających większej troskliwości o bezpieczeństwo publiczne. Co do Piwnicznej oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że w razie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny mogłaby być wziętą pod rozwagę kwestya przeniesienia posterunku Krynickiego do Piwnicznej. Wydział krajowy wezwał Zwierzchność gminy Piwnicznej, ażeby ponowiła tę sprawę, skoro nastąpi przeniesienie oznaczonego Sądu do Muszyny. C. k. Rząd nie zaniechał jednak całkowicie ustanawiania nowych posterunków tam, gdzie tego zachodziła potrzeba.

Od 1. Lipca 1884. t. j. od dnia zamknięcia zeszłorocznego sprawozdania z czynności Wydziału krajowego, utworzono pięć nowych posterunków; a mianowicie: w Sosnowie powiatu Podhajeckiego, w Słobodzie rungurskiej powiatu Kołomyjskiego, w Medyce powiatu Przemyskiego

a nareszcie w Kozach i Buczkowicach powiatu Bialskiego. Podnieść tu jednak wypada, że pomimo ustanowienia tych pięciu nowych posterunków nie nastąpiło powiększenie liczby żołnierzy żandarmeryi krajowej, albowiem wynosi ona wroku bieżącym tak jak w r. 1884. 1582 żandarmów.

Korpus żandarmeryi krajowej był dawniej mniej licznym, składał się bowiem z dniem 1. Stycznia 1880. r. z 1.262 żandarmów.

Przy uchwalaniu Rubr. IX. budżetu krajowego, t. j. kosztów kwaterunkowych c. k. żandarmeryi na rok 1881. wezwał Wysoki Sejm rezolucyą z dnia 16. Lipca 1880. c. k. Rząd, ażeby pomnażał posterunki żandarmeryi a mianowicie posterunki pojedyńczych żandarmów, które okazały się pożytecznymi dla porządku i bezpieczeństwa publicznego. C. k. Rząd zastosował się do tego żądania, o ile na to zezwalała liczba takich osób ze służby żandarmów, którym można było powierzyć stanowiska samoistne; a w dawniejszych sprawozdaniach Wydział krajowy donosił Wysokiej Izbie o corocznem tworzeniu takich nowych posterunków. W latach 1881.—1883. wymagały także inne okoliczności wzmocnienia sił żandarmeryi krajowej, a mianowicie ustanowienie pasu granicznego dla kontroli bydła i budowa nowych kolei żelaznych, mianowicie transwersalnej i Jarosławsko-Sokalskiej. Wskutek tych okoliczności żandarmerya krajowa licząca z początkiem r. 1880. . . . . 1.262
żołnierzy, została w następujących trzech latach pomnożoną o 320
i liczyła z dniem 1. Stycznia 1884. . . . . 1.582
żołnierzy, co dotąd się nie zmieniło.

Posterunków było z początkiem roku 1880. 319
odtąd aż do 1. Lipca 1885. r. przybyło nowych posterunków 27
tak, że obecnie istnieje w kraju 346
posterunków.

Koszary posterunkowe są umieszczone wszędzie w wynajętych pomieszkaniach, umowy najmu zawierają się zwykle na lat trzy, w obec czego zachodzi potrzeba zabezpieczenia corocznie w przecięciu 115 ubikacyj na koszary przez nowe umowy lub przedłużenia kontraktów dawniejszych.

Celem uzyskania jak najtańszych pomieszkań, zarządza Wydział krajowy za pośrednictwem Wydziałów powiatowych i Zwierzchności gminnych na pół roku przed upływem każdego pojedyńczego kontraktu, poszukiwania stosownych ubikacyj, bacząc przytem, ażeby nowy najem wypadł jak najtaniej.

Odnośne czynności przysparzają Departamentowi VI. znacznej roboty, lecz tym sposobem uzyskuje się często skutek pomyślny t. j. najem tańszych ubikacyj, a w ostatnich czasach mało już zawarto kontraktów z czynszem podwyższonym tak, że w ogóle podwyższone czynsza równoważą się z czynszami zniżonymi.

Na rok 1885. preliminowano w rubr. IX. budżetu krajowego na kwaterunek
żandarmeryi . . . . . 76.891 zł.
na rok 1886. preliminowano więcej o . . . . . 1.023 „
a zatem . . . . . 77.914 zł.
jedynie z powodu utworzenia kilku nowych posterunków i pomnożenia z dniem 1. Maja 1885. sztabu żandarmeryi krajowej o jednego majora.

Z powyższego widać, że teraźniejszy stan c. k. żandarmeryi krajowej i odnośne koszta kwaterunkowe są na czas dłuższy ustalone i że w najbliższej przyszłości nie zajdą w tym względzie zmiany o tyle, o ile również nie zajdą jakiebądź zmiany w stosunkach bezpieczeństwa publicznego.

W końcu podnosi komisya lustracyjna sprawy ostatecznie jeszcze nie załatwione a objęte zeszłorocznemi uchwałami Wysokiego Sejmu poniżej wyszczególnionemi:

1) Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 25. Października 1884. r. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby u c. k. Rządu wyjednał rozporządzenie, wskutek którego komisye

asenterunkowe dla dogodności oddalonych od siedziby Starostwa gmin, urzędowałyby nietylko w siedzibach Starostw, lecz także w mniejszych miasteczkach a w razie potrzeby i w większych gminach. Wydział krajowy zastosował się do tego polecenia, w skutek czego Prezydyum c. k. Namiestnictwa oznajmiło, iż przedłożyło c. k. Ministerstwu obrony krajowej wnioski, celem ulżenia o ile tylko możności obowiazku stawania na plac poboru tak popisowym samym, jakoteż naczelnikom gmin i że o odnośnej decyzyi ministeryalnej w swoim czasie Wydział krajowy zawiadomi.

Wydział krajowy odniósł się ponownie do Prezydyum c. k. Namiestnictwa w tej sprawie, lecz dotąd nie otrzymał odpowiedzi.

2) Rezolucyą Wysokiego Sejmu z dnia 9. Września 1884. wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd o zaprowadzenie w naszym kraju kolonij rolniczych karno-poprawczych. Wydział krajowy ponawiał tę sprawę kilka razy; c. k. Prezydyum Namiestnictwa oznajmiło jednak, że w tej mierze nie zapadła jeszcze decyzya J. Exc. Pana Ministra sprawiedliwości.

3) Rezolucyą z dnia 22. Września 1884. wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, aby w obowiązujących dotąd ustawach o ogzekucyi sądowej przeprowadził na właściwej drodze zmiany w tym kierunku, iżby przy drobnych pretensyach nie było wolno wierzycielowi prowadzić drugiego i trzeciego stopnia egzekucyi na nieruchomości, dopóki się nie wykaże, iż egzekucya na rzeczy ruchome była bezskuteczną.

Wydział krajowy wznowił sprawę dwukrotnie, nie otrzymał jednak dotąd odpowiedzi.

Komisya lustracyjna wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby co spraw objętych uchwałami sejmowemi z dnia 25. Października 1884., z d. 9. Września 1884. i z d. 22. Września 1884. udał się ponownie do c. k. Rządu i doniósł w następnem sprawozdaniu z czynności swoich, jakie w tym względzie otrzymał odpowiedzi.

Przewodniczący:
Ks. Isakowicz, *arcybiskup.*

Sprawozdawca:
Erazm Wolański.

Alg. 101

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku posła Merunowicza względem wprowadzenia w życie instytucyi sądów pokoju i wydania ustawy o postępowaniu sądowem niespornem.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Merunowicza uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 16. Grudnia 1885 komisyi prawniczej przekazany opiewa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Na podstawie art. 19. statutu krajowego wzywa się c. k. Rząd ponownie:

1. ażeby w właściwej drodze ustawodawczej postarał się o wprowadzenie w życie instytucyi sądów pokoju dla postępowania rozejmczego i orzekania w sporach cywilnych drobiazgowych, tudzież w sprawach karnych o przestępstwach policyjnych i wykroczeniach;

2. aby wypracował i wniósł do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy o postępowaniu sądowo-niespornem w takim kierunku, by postępowanie spadkowe poruczonem zostało zaprowadzić się mającym sądom pokoju, zaś wykonywanie opieki nad nieletnimi i kurateli nad niewłasnowolnymi poruczone było radom familijnym pod kontrolą sądu pokoju".

Instytucya sądów pokoju jest jednem z owych haseł, które podnoszone bywają wszędzie i zawsze, gdzie i kiedy życie polityczne narodów się rozbudza.

Powtarza się to od początku rewolucyi francuskiej aż do drugiej połowy naszego stulecia.

Bacząc na rozwój, znaczenie i działalność tej instytucyi w Anglii, gdzie ona kolebkę swoją miała — narody upatrują w niej z jednej strony jeden z najsilniejszych filarów samorządu a z drugiej strony najlepszy środek dla uzyskania szybkiego, taniego i odpowiedniego ustawom wymiaru sprawiedliwości

I nasz Sejm od początku swego istnienia z całą stanowczością domagał się zaprowadzenia tej instytucyi w naszym kraju.

Już w kilka dni po otwarciu pierwszej sesyi sejmowej poseł Dr. Ziemiałkowski postawił wniosek o zaprowadzenie sądów pokoju. Inni posłowie wniosek ten na następnych sesyach

ponawiali, Sejm kilkakrotnie uchwałami swojemi zawezwał Rząd, by sądy pokoju u nas zaprowadził, a gdy uchwały te skutku nie odniosły, Wydział krajowy z polecenia Sejmu wypracował w roku 1870 projekt do ustawy o sądach pokoju a na sesyi swojej z r. 1872 Wysoki Sejm projekt ten uchwalił.

A gdy Rząd zastawiając się względami prawno-państwowemi, bo brakiem kompetencyi Wysokiego Sejmu — sankcyi tej ustawy odmówił, później Wysoki Sejm dwukrotnie wezwał Rząd, aby w drodze konstytucyjnej wyjednał ustawę zaprowadzającą w kraju naszym instytucyę sądów pokoju.

W obec tego stanu rzeczy, w obec tylekrotnie i tak stanowczo objawionego życzenia reprezentacyi kraju, komisya prawnicza nie potrzebowała się już nad tem zastanawiać, czy instytucya sądów pokoju dla kraju naszego jest pożądaną. Pomimo tego waha się ona zalecić Wysokiemu Sejmowi przyjęcie wniosku w tej formie, w jakiej on jest postawiony.

Istota, forma, urządzenie i atrybucye sądów pokoju prawie w każdym kraju, w którym istnieją — są inne.

W Anglii obejmują one nietylko wielką część sądownictwa w najobszerniejszem tego słowa znaczeniu, ale są nadto organem administracyjnym, najważniejszem ogniwem w całym aparacie administracyjnym. Instytucya ta, w Anglii historycznie i organicznie rozwinięta, zaszczepiona została sztucznie w pojedynczych krajach kontyngentu, i jakkolwiek w niektórych krajach zbawiennie działała, to nigdy i nigdzie nie dorównała swemu wzorowi angielskiemu.

Robiono z niemi najrozmaitsze eksperymenta i jak już wyżej powiedziano — prawie w każdym kraju inną nadano im treść i formę. Jeżeli chcemy mieć sądy pokoju naszym potrzebom, naszym odrębnym stosunkom narodowym i socyalnym odpowiadające, nie wystarcza powiedzieć: domagamy się sądów pokoju, lecz trzeba Rządowi zarazem wskazać, jakich to sądów pokoju my się domagamy; inaczej narażeni będziemy na to, że Rząd nie mając bliższych wskazówek i wyjaśnień w obec tego, że kwestya sądów pokoju ani w umiejętności ani w praktyce dotąd nie jest zupełnie wyjaśnioną— uchwały nasze jak dotąd zostawi bez skutku, albo co by może jeszcze gorzej było — obdarzy nas szablonowym fabrykatem ustawodawczym, który ani stosunkom ani potrzebom naszym odpowiadać nie będzie.

Wprawdzie można by powiedzieć, że Wysoki Sejm uchwaliwszy w roku 1872. cały projekt do ustawy o sądach pokoju, już dał Rządowi wskazówkę, jakie sądy pokoju mieć sobie życzymy.

Lecz komisya wątpi, ażali projekt z roku 1872. odpowiadałby jeszcze i dziś życzeniom Wysokiego Sejmu i choćby tylko intencyom wnioskodawcy.

Od roku 1870, w którym ów projekt wypracowano, minęło lat 16, a w tym czasie bieg wypadków, rozwój organiczny kraju się nie zatrzymał. Stosunki się nie zmieniły, zrobiliśmy nie jedno doświadczenie i nie jeden fakt zaszedł, który zapatrywanie na tę sprawę z gruntu zmienić musiał.

Nie wdajemy się w szczegółowy rozbiór owego projektu, ale niechaj nam wolno będzie zaznaczyć, że w projekcie z r. 1872 Wysoki Sejm sądy pokoju jedynie dla drobiazgowych spraw cywilnych chciał mieć zaprowadzone, i kontentował się sądami pokoju, których okręgi te aż do 30.000 ludności obejmowały – dzisiaj, gdy dla spraw drobiazgowych osobne mamy postępowanie, wolne od pętów przestarzałej, rozwlekłej i kosztownej procedury z 18go wieku nam przekazanej, dzisiaj gdy mało już jest sądów powiatowych, mających tak wielkie okręgi, aby aż 30.000 ludności obejmowały i panuje niezaprzeczenie tendencya ciągłego powiększenia liczby sądów powiatowych, dzisiaj powiadamy, Sądy pokoju z tak ograniczoną kompetencyą o tak olbrzymich okręgach z pewnością życzeniom Wysokiego Sejmu nie odpowiadałyby. Wszak pominąwszy stronę polityczną Sądów pokoju, to niezawodnie celem ich jest przedewszystkiem, aby ludność szukająca wymiaru sprawiedliwości mogłaby takowy znaleść jak najbliżej swego domicylu, by

nie potrzebowała na podróżach do sądów trawić drogi czas i pieniądz, by sprawy sądownictwa niespornego mogły być załatwiane i nadzorowane przez instytucye w najbliższem sąsiedztwie osób interesowanych. Tego wszystkiego nie dokażą sądy na modłę projektu z roku 1872. urządzone.

Po doświadczeniach zresztą dotąd z funkcyonaryuszami autonomicznemi zrobionych, wolno także podnieść i tę kwestyę, czy i dzisiaj Sejm obstawałby przy tym sposobie mianowania sędziów pokoju i urzędników tych sądów, jak w ostatnim roku 1872. projektowano.

Jeżeli więc uchwała sejmowa ma mieć jakiś skutek praktyczny, to należy całą kwestyę sądów pokoju jeszcze raz studyować, z uwzględnieniem obecnego stanu umiejętności i nowych doświadczeń zrobionych z tą instytucyą mianowicie w Królestwie polskiem, jako też ze sądami ławników w cesarstwie niemieckiem, wskazać w ogólnych zarysach sposób urządzenia tych sądów dla nas pożądany i atrybucye, w jakie te sądy wyposażyć należy i tak opracowany wniosek w myśl art. 19. statutu krajowego Rządowi przedłożyć.

Co się tyczy postępowania niespornego, to i pod tym względem nietylko Wys. Sejm, ale i sam Rząd od dawna uznał konieczną potrzebę gruntownej reformy takowego.

Lecz i ta reforma więcej należy od organów, które powołane będą do iej przeprowadzenia aniżeli od treści ustawy, która bez takich organów zostanie jak ustawa dotychczasowa zbiorem martwych paragrafów.

Więc ta kwestya łączy się ściśle z żądaniem wprowadzenia w życie sądów pokoju i tylko razem z nią załatwioną być powinna.

Komisya nadto wahała by się bez poprzednich badań i głębokiego zastanawiania się wprost doradzać do zaprowadzenia rad familijnych, gdyż nasuwa się wątpliwość, czy wśród ludności wiejskiej znajdziemy potrzebny do tej nowej instytucyi materyał.

Cała ta sprawa, którąby tak doniosły wpływ na ustrój naszego kraju wywrzeć miała, nie może być dostatecznie zbadana i przestudyowana w krótkim czasie trwania sesyi sejmowej, i nie może też być bez szkody dla samej sprawy dorywczo traktowaną. W nadziei zresztą, że uchwała Wysokiego Sejmu obejmująca cały program i szczegółowe określenie instytucyi sądów pokoju i ich atrybucyi, lepszy niż dotychczasowe uchwały odniesie skutek, —

Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by zbadał, czy i w jakiej formie sądy pokoju dla kraju naszego zaprowadzone być mają, jakie przydzielać im należy atrybucye, niemniej w jakim kierunku należy zreformować postępowanie sądowe w sprawach niespornych, w szczególności w sprawach spadkowych i sierocińskich, i jaki udział w tem postępowaniu zaprowadzić się mającym sądom pokoju przyznać należy — i aby sprawozdanie swoje przedłożył".

We Lwowie dnia 12. stycznia 1886.

Przewodniczący:
Zawadzki.

Sprawozdawca:
Fruchtman.

L. S. 1213.

Akt. 195

Sprawozdanie

komisyi bankowej o petycyach w sprawie odnowienia przywileju banku austro-węgierskiego.

Wysoki Sejmie!

Komisya bankowa miała sobie uchwałami Wysokiego Sejmu w sesyi bieżącej przekazywane równobrzmiące petycye związku spółek zarobkowych i gospodarczych, Rad lub Wydziałów powiatowych i gminnych; komitetu wiecu rolników, protokółowanych firm kopalni naftowych, redakcyi pism i t. p. w sprawie rewizyi przywilejów banku austro-węgierskiego.

Petycye te wniesione skutkiem zjazdu uczestników kas zaliczkowych w październiku 1885 r. i uchwalonych przez Walne zgromadzenie spółek gospodarczych i zarobkowych dziewięciu rezolucyi, domagają się interwencyi Wysokiej Reprezentacyi kraju na mocy artykułu 19go, statutu krajowego, celem zmiany ustroju banku austro-węgierskiego.

Gdy przywileje banku austro-węgierskiego w myśl ustawy z dnia 27. czerwca 1878 r. Nr. 66. Dz. u. p.) z dniem 31. grudnia 1887 r. gasną, a względem odnowy tychże rokowania się toczą, petenci uważają chwilę za sposobną, do przedstawienia Rządowi dezyderatów swoich.

Powołując się na to, że kraj nasz wyłącznie prawie rolniczy, przesileniem ekonomicznem ciężko dotknięty i klęskami elementarnemi w ostatniem dwuleciu srogo nawiedzony zarówno w rolniczych stosunkach swoich, jak w drobnym przemyśle i handlu potrzebny jest podźwignięcia, a w miarę istotnej potrzeby i siły płatniczej przedewszystkiem taniego kredytu, którego by mu bank austro-węgierski, wyłącznymi przywilejami obdarzony, udzielić winien, w przestrzeńszych niż dotąd rozmiarach, przytacza petycya wyimki z cyfr obrotu bankowego w r. 1884, żaląc się na nierówne uwzględnienie istniejących w kraju spółek udziałowych w małym tylko stosunku do kredytu w banku austro-węgierskim przypuszczonych i dochodzi po dłuższym wywodzie do 9ciu wniosków, w których duchu pragnie mieć zmieniony ustrój banku austro-węgierskiego.

Wnioski te w pobieżnem streszczeniu dotyczą żądań:

I. Aby organizacya banku uległa zmianie w interesie ogółu ludności i zapewniła władzom stanowczy wpływ na tok interesów bankowych;

II. aby cenzorów mianowano także z grona rolników, na wniosek właściwych korporacyi i w stosunku — przez Ministerstwo skarbu — dla każdego zakładu bankowego oznaczyć się mającym;

III. aby przymus firmowy — co do weksli — uchylono;

IV. aby zakres działania banku — na wzór banku państwa niemieckiego („deutsche Reichsbank") obejmował także działy dla interesów poszczególnych krajów, powiatów i gmin,— jak niemniej kredyt na zastaw towarów (czyli na waranty);

V. aby bank obowiązany był ułatwić także drobnemu przemysłowi i rolnictwu kredyt, przez eskontowanie weksli spółek założonych na zasadzie ustawy z dnia 9. kwietnia 1885 r. (Nr. 70. Dz. U. P.)

VI. aby w ważniejszych stolicach kraju — jak w Niemczech — utworzono filie główne z dyrekcyami, mianowanemi przez Koronę, — na wniosek Ministra skarbu i rządów krajowych, w których rejonie znajdowałaby się taka filia główna. Dotacyę dla każdej filii oznaczyłaby Rada Ministrów na zasadzie opinii Sejmu;

VII. aby również Rada Ministrów po zaopiniowaniu Sejmu orzekała, ile i gdzie należałoby urządzić kantorów pomocnych banku, w obrębie każdej filii głównej krajowej;

VIII. aby językiem banku w obrębie filii i kantorów pomocnych był język urzędowy władz;

IX. aby ustrój banku opierał się na ustawie państwowej, nie zaś na statucie dodatkowo zatwierdzonym; statut zaś mieścił tylko postanowienia akcyonaryuszów obchodzące.

Po gruntownem zastanowieniu się nad szczegółami tych żądań, trudnością przeobrażenia (w danych okolicznościach) banku akcyjnego na instytucyę państwową; umorzenia na razie znacznego długu państwa względem banku rzeczonego; wskazywania władzom stanowczego wpływu na tok interesów bankowych lub działań Ministra skarbu w obec Korony na tle propozycyi czy to władz krajowych, czy też opinii Sejmu lub względem dotacyi przez Radę Ministrów ustanowić się mającej i t. p., Komisya bankowa przyszła do przekonania, że rachując się z położeniem rzeczy, posuniętemi odtąd rokowaniami Rządów obu połów monarchii z bankiem austro-węgierskim i t. d., nie wiążąc się ani poglądem, ani porządkiem żądań powyższych, daje wyraz zapatrywaniu swemu w następujących uwagach i wnioskach.

Z uwagi, że na drodze reformy administracyjnej, względnie przez porozumienie się Rządu z bankiem austro-węgierskim, słuszne żądania kraju sytuacyi obecnej i rzeczywistym potrzebom tegoż odpowiedne, skutecznie a łatwiej osiągnąć się dadzą, —

Komisya bankowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby przez porozumienie się z bankiem doprowadził do skutku:

a) iżby do składu cenzorów filii bankowych weszli także znawcy z stanu rolniczego, w odpowiednim potrzebie stosunku;

b) aby przymus firmowy co do weksli uchylono;

c) aby orzeczono, że lombard na waranty czyli zaliczki na surowopłody i przetwory w składach złożone dawane będą;

d) aby bank ułatwiając drobnemu przemysłowi i rolnictwu kredyt — przez eskontowanie weksli spółek lub przedsiębiorców poszczególnych — osobną dla rolników, a osobną dla przemysłowców wyznaczał dotacyę i podnosił takową w miarę potrzeb lub wyczerpania, bez dopuszczenia zastoju lub zwłoki;

e) aby bank pomnażał filie w kraju, zamieniał kantory pomocne (Nebenstellen) w filie, gdzie tego wykaże się potrzeba; nowe kantory czyli ajencye zaś ustanawiał tam, gdzie tego większy ruch handlowy lub szczegółowy interes przemysłu miejscowego wymagać będzie;

f) aby w pismach i korespondencyach ze stronami i władzami w kraju, filie bankowe używały języka krajowego.

II. Uchwałami powyższemi załatwione zostają petycye do liczb sejmowych, Nr. 28, 48, 52, 102, 223, 274, 331, 332, 385, 394, 424, 437, 439, 449, 467, 483, 484, 491, 514, 515, 516, 517, 547, 565, 566, 606, 607, 646, 662, 677, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 747, 782, 783, 784, 785, 794, 795, 822, 823, 824, 849, 850, 865, 866, 898, 913, 944, 965, 1006, 1017, 1087, 1125, 1204, 1213 i wszystkie inne petycye równobrzmiące, po koniec sesyi nadejść mogące.

Przewodniczący komisyi:
A. Sapieha.

Sprawozdawca:
Weigel.

Nr. 196

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku Wydziału krajowego dotyczące wyłączenia miejscowości Bołożynów, Przewołoczna z Kobylem czyli Bajmakami i Sokołówka z okręgu Sądu powiatowego w Olesku i c. k. Starostwa i Rady powiatowej w Złoczowie, a przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego, Starostwa i Rady powiatowej w Brodach.

Wysoki Sejmie!

Jeszcze w uchwale z dnia 29. Maja 1875. Wysoki Sejm wyraził Rządowi opinię swoją, że gminy Bołożynów, Przewołoczna i Sokołówka przyłączyć należy do okręgu Sądu powiatowego, Starostwa i Rady powiatowej w Brodach.

Pomimo tego c. k. Ministerstwo sprawiedliwości regulując okręg Sądu powiatowego w Olesku rozporządzeniem z dnia 8. Marca 1884. L. 15.360 pozostawia te gminy w okręgu Sądu powiatowego w Olesku, a c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych rozporządzeniem z d. 6. Marca 1884. L. 1040 wyłącza je z okręgu c. k. Starostwa w Brodach a przydziela do okręgu c. k. Starostwa w Złoczowie.

Przeciw tym zarządzeniom wniosły wymienione gminy i obszary dworskie petycye do Wysokiego Sejmu, który je uchwałami z dnia 20. i 23. Października 1883. Wydziałowi krajowemu przekazał.

Wydział krajowy zbadawszy całą sprawę, uznaje w sprawozdaniu swojem z dnia 10. Listopada 1885. LW. 53.580 powody w petycyach przytoczone za zupełnie uzasadnione i wnosi, aby Wysoki Sejm do próśb w tych petycyach zawartych się przychylił.

Komisya prawnicza, której to sprawozdanie Wydziału krajowego uchwałą z dnia 4. Grudnia 1885. przekazanem zostało, podziela w zupełności zapatrywania Wydziału krajowego, jakkolwiek c. k. Sąd krajowy wyższy przydzieleniu gmin w mowie będących do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Brodach się sprzeciwia.

Albowiem c. k. Sąd krajowy wyższy tylko dlatego się sprzeciwia żądaniu gmin i obszarów dworskich wyżej wymienionych, bo się obawia zbytniego powiększenia okręgu c. k. Sądu powiatowego w Brodach i przeciążenia tego Sądu sprawami.

Otóż pominąwszy, że obawa taka ustąpić powinna przed istotną potrzebą ludności, a przeciążeniu Sądu zapobiedz można przydzieleniem dostatecznych sił, to tak powiększenie okręgu Sądu Brodzkiego i przeciążenie tego Sądu odpadną, jeżeli się stanie zadość żądaniu Wysokiego Sejmu w uchwale z dnia 29. Maja 1875. wyrażonemu, aby nowy Sąd powiatowy w Podkamieniu utworzono.

Komisya prawnicza wnosi przeto zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl §. 2. ustawy z dnia 11. Czerwca 1868. Nr. 59. Dz. p. p. oświadcza Wysokiemu Rządowi ponowuie opinię swoją już w uchwale z dnia 29. Maja 1875. wyrażoną: że miejscowości Bołożynów, Przewołoczną z Kobylem czyli Bajmakami i Sokołówką należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Olesku i c. k. Starostwa w Złoczowie a przydzielić do okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Brodach.

II. Wzywa się Wysoki Rząd, by jak najrychlej zaprowadził nowy Sąd powiatowy w Podkamieniu.

Wnioskiem tym załatwioną zostaje petycya gminy Podkamienia o zaprowadzenie Sądu powiatowego tamże, dnia 13. Stycznia 1886. L. 1131 wniesiona.

Lwów 15. Stycznia 1886.

Przewodniczący
Zawadzki.

Sprawozdawca
Fruchtmann.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Alog. 197

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Pławickiego tyczącym się zalesienia nieużytków w powiecie Nowotarskim.

Wysoki Sejmie!

Komisya gospodarstwa krajowego korzysta z przekazanego jej wniosku p. Pławickiego, aby odwołać się do uchwał sejmowych przeszłorocznych powziętych po naradach odbytych nad wnioskiem p. Mieroszowskiego o nadaniu nowej ustawy leśnej, oraz nad wnioskiem p. Chrzanowskiego w sprawie ustanowienia komisyi krajowej dla nieszkodliwego odprowadzania wód górskich. Umieszczenie w niniejszem sprawozdaniu tych uchwał posłuży do dalszego poparcia rezolucyi przez komisyę gospodarstwa krajowego poniżej Wysokiemu Sejmowi proponowanych.

Uchwały sejmowe powzięte na posiedzeniu dnia 30. Września 1884. r. nad wnioskiem p. Mieroszowskiego brzmią następująco:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby wniósł na drodze konstytucyą wskazanej projekt nowej ustawy leśnej orzekający skuteczniejsze środki ochrony lasów a to z należytem uwzględnieniem stosunków krajowych.

2. Wzywa się z c. k. Rząd, aby równocześnie z zaprowadzeniem nowej ustawy leśnej, utworzone zostały w Galicyi Rada leśna krajowa i Rady leśne okręgowe.

3. Wzywa się c. k. Rząd, aby przyspieszył sporządzenie krajowego katastru lasowego, który służyć musi za podstawę do oznaczenia kategoryi lasów, które wyjątkowej i szczególniejszej opieki wymagają.

Uchwały powzięte na posiedzeniu sejmowem dnia 18. Października 1884. nad wnioskiem p. Chrzanowskiego są następującej treści:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ustanowił w Galicyi komisyę krajową, której atrybucye i skład orzeka §. 23. i §. 24. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. „o nieszkodliwem odprowadzaniu wód górskich.“

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z funduszu krajowego pokrywał dyety i koszta podróży reprezentanta swego w mającej się ustanowić komisyi krajowej.

Wreszcie na posiedzeniu dnia 17. Października na wniosek komisyi powodziowej zapadła uchwała następującej osnowy:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wyjednał u c. k. Rządu organizacyę w kraju naszym rządowej służby technicznej i nadzorczej lasowej, odpowiednią rozległości lasów, potrzebie ich ochrony i zalesieniu nagich stoków górskich, oraz podział kraju na okręgi lasowe z szczególnem uwzględnieniem potrzeby nadzoru lasów górskich i przyszłych zalesień; w ogóle, aby tę organizacyę służby technicznej i lasowej w Galicyi ustanowił Rząd po porozumieniu się z Wydziałem krajowym.

Komisya gospodarstwa krajowego odwołując się do tych uchwał, które dotychczas nie zostały w życie wprowadzone, co się tu z ubolewaniem konstatuje, pragnie szerszą nadać miarę wnioskowi p. Pławickiego, stosując go do całego kraju a nie tylko do samego powiatu Nowotarskiego.

W tymże powiecie według urzędowych sprawozdań znajduje się 54.000 morgów pastwisk po wyciętych lasach z dochodem katastralnym 2 do 10 centów z morga, które z całą pewnością do nieużytków zaliczyć należy, a które tylko zalesieniem produktywność odzyskać mogą. Jeżeli w tym jednym powiecie tak ogromna jest przestrzeń wyniszczonych lasów, to na krocie tysięcy morgów dadzą się obliczyć przestrzenie w innych tak górskich jak i poniżej leżących powiatach, powstałych głównie z wyrąbanych a napowrót niezalesionych lasów większej własności a szczególniej z wyniszczonych obszarów lasów gminnych.

Tu komisya gospodarstwa krajowego nie może zgodzić się z wnioskiem posła Pławickiego, aby do powtórnego zalesienia tych nieużytków można przystąpić na tej samej podstawie, jak to się działo przy zalesianiu wydmisk piasczystych.

Raz przestrzenie są tu bez porównania większe, powtóre wydmiska, same dla włościan nie przedstawiały żadnej wartości, gdy na nieużytkach w mowie będących przecież możliwe jest ich wypasanie, a pastwiska chociażby najlichszego rodzaju zawsze pewną jakąś przedstawiają wartość, szczególniej w rozumieniu włościan zwykle zbyt wygórowaną. Trudności więc tutaj będą bez porównania większe a dadzą się zapewne pokonać tylko na drodze przymusowej. Nie wystarczą tu nakazy i polecenia za pośrednictwem Starostw przesyłane, które i tak przeciążone innemi czynnościami, nie zdołają tak trudnemu zadaniu zadosyć uczynić, nie mówiąc już o zupełnym braku sił fachowych. Nasuwają się tu życzenia Wysokiego Sejmu w przytoczonych powyżej uchwałach wyrażone, mające na celu ochronę lasów jeszcze istniejących za pomocą nowej tak niezbędnej dla kraju ustawy leśnej. O potrzebie nowej ustawy miał sposobność naocznie przekonać się Jego Ekscellencya p. Minister rolnictwa, który w 1884. r. w jesieni badał stosunki naszego kraju i stwierdził konieczność uzupełnienia ustawodawstwa lasowego w wielu kierunkach. Chcąc zaś nowej ustawie ścisłe zabezpieczyć wykonanie. Wysoki Sejm uchwalił utworzenie Rady leśnej krajowej i Rad leśnych okręgowych oraz wyjednanie u c. k. Rządu organizacyi rządowej służby technicznej i nadzorczej lasowej.

Na razie i temczasowo możnaby Rady okręgowe zastąpić w powiatach odpowiednich zamianowaniem inspektorów leśnych. Ustanowienie takich inspektorów lub ekspozytur leśnych w powiatach górskich a nawet i innych, w których większe przestrzenie nieużytków zalesienia wymagają, wchodzi w myśl wniosku p. Pławickiego, domagającego się takiego organu wykonawczego dla Nowotarskiego powiatu najbardziej w tej mierze ratunku potrzebującego.

Również ważnem było orzeczenie zeszłorocznego Sejmu wzywające c. k. Rząd do spiesznego sporządzenia katastru lasowego dla lasów ochronnych i zamkniętych, które z powodu wpływu na klimat kraju bacznej i szczególniejszej wymagają opieki. — Tem sprawozdaniem uważa komisya gospodarstwa krajowego za załatwioną petycyę Wydziału powiatowego w Śniatynie L. S. 1.134/896. w sprawie niszczenia lasów w powiecie Kossowskim, gdzie też władze kompetentne winne na mocy §. 34. ustawy lasowej zabezpieczyć właścicieli nadbrzeżnych gruntów wzdłuż Czeremosza leżących od szkód wyrządzanych spławem drzewa do Czerniowiec.

Komisya nie wnosi w tej ostatniej sprawie osobnego wniosku, ale nie wątpi, że Rząd mając sobie w tej mierze zwróconą uwagę, zechce zarządzić co potrzeba i do czego ma w obowiązujących ustawach dostateczną podstawę.

W myśl przytoczonych powyżej uwag komisya gospodarstwa krajowego przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały następujące rezolucye:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w myśl przeszłorocznych uchwał sejmowych wniósł na drodze konstytucyjnej projekt do nowej ustawy leśnej, oraz ponawia wezwanie do c. k. Rządu, aby ustanowił w Galicyi komisyę krajową na podstawie ustawy o nieszkodliwem odprowadzaniu wód górskich — z 30. Czerwca 1884.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby tak w Nowotarskim powiecie jak i w innych powiatach, w których wyniszczenie lasów groźne przybrało rozmiary za pomocą ścisłego przestrzegania ustaw i przepisów tamę położył dalszemu niszczeniu lasów na stokach gór i wdrożył zalesienia tychże stoków, gdzie tego wedle przepisów ustawy o nieszkodliwem odprowadzaniu wód górskich zachodzi potrzeba.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby celem energicznego przeprowadzenia pod II. wyrażonych czynności, ustanowił w zagrożonych powiatach temczasowo inspektorów leśnych, nieczekając wprowadzenia w życie przyszłych nowych ustaw.

Przewodniczący:
Wodzicki.

Sprawozdawca:
Zamoyski.

Alog. 198

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o punkcie VIII petycyi wiecu krajowego rolniczego.

Wysoki Sejmie!

Punkt VIII. petycyi wiecu rolniczego brzmi jak następuje:

„Wiec domaga się, aby c. k. Rząd zechciał w ogóle jak najtroskliwszą opieką otoczyć upadające rolnictwo, zwłaszcza zaś w budżecie Ministerstwa rolnictwa hojniej niż dotąd uwzględniał potrzeby Galicyi, oraz, aby c. k. Minister rolnictwa miał obok siebie ciało doradcze, złożone z powołanych reprezentantów rolnictwa ze wszystkich krajów koronnych“.

Komisya gospodarstwa krajowego mniema co do pierwszego ustępu powyższego żądania, to wobec teraźniejszego przesilenia ekonomicznego byłoby zbytecznem dowodzić, że wszystkie czynniki, powołane do czuwania nad dobrem rolnictwa, a przedewszystkiem c. k. Rząd, więcej niż kiedykolwiek winne rolnictwo otaczać swoją opieką, aby owo przesilenie usunąć lub przynajmniej skutki jego złagodzić. Słusznie więc domaga się wiec od c. k. Rządu jak najtroskliwszej opieki dla rolnictwa w ogóle, a z jeszcze większą słusznością żąda tej opieki dla Galicyi.

Pomimo wyjątkowych stosunków w kraju naszym rolnictwo nie tylko stanowi główną, ale z powodu braku rozwiniętego przemysłu, niepomyślnych stosunków handlowych, niemal wyłączną podstawę ekonomicznego bytu, a nadto rolnictwo to ma do walczenia z trudnościami klimatu, klęsk peryodycznych wylewów, uciążliwemi skutkami ustawy o zarazie bydła przy tak niezmiernie długim pasie granicznym, z konkurencyą krajów sąsiednich mających bez porównania łatwiejsze, tańsze i korzystniejsze warunki produkcyi. Komisya gospodarstwa krajowego wyraża najsilniejsze przekonanie, że te wyjątkowe stosunki koniecznie uwzględnione być powinny, i że do nich c. k. Rząd stosować będzie na przyszłość wysokość subwencyi na cele rolnicze, tak skąpo dotąd i niedostatecznie udzielanych, bowiem Galicya, jak to Wydział krajowy nie omieszkał wykazać kilkakrotnie c. k. Ministerstwu rolnictwa, nie otrzymuje nawet z funduszów, jakiemi Ministerstwo to rozporządza, takiego udziału, jaki jej się należy ze względu na obszar produktywny gruntu i na liczbę ludności, a żądania kraju nawet w tedy nie by-

wają uwzględniane, gdy chodzi o naglące potrzeby, jak n. p. w sprawie budowy domu mieszkalnego dla dyrektora szkół Dublańskich.

Kraj nasz ma więc niewątpliwie prawo żądać, aby c. k. Ministerstwo rolnictwa hojniej niż dotąd potrzeby jego uwzględniało, a to tem więcej, że sam czyni co może dla podźwignięcia gospodarstwa krajowego, poświęcając na cel ten rocznie około 90.000 zł. w. a. oprócz dotacyi na melioracye i roboty wodne w kwocie około 110.000 zł. a. w. (poz. budżetu funduszu krajowego na r. 1885).

Nie mniejszą wagę przywiązuje komisya gospodarstwa krajowego do żądania zawartego w drugiej części punktu VIII uchwał wiecu rolniczego, a mianowicie żądania, aby c. k. Minister rolnictwa miał obok siebie ciało doradcze złożone z powołanych reprezentantów rolnictwa ze wszystkich krajów koronnych. Przedewszystkiem bowiem nie ulega wątpliwości, że c. k. Ministerstwo rolnictwa może rozwinąć skuteczną działalność i użyć oddanych mu do rozporządzenia funduszów z odpowiednią korzyścią dla rolnictwa jedynie wtedy, jeżeli posiada dokładne informacye o stanie i potrzebach rolnictwa w każdym kraju, tembardziej Galicyi, której znamieniem wyjątkowe stosunki gospodarcze. Takiej zaś dokładnej znajomości stosunków gospodarczych nie mogą posiadać ani p. Minister fachowy i najzdolniejszy, ani też urzędnicy Ministerstwa rolnictwa w żadnem większem państwie.

Położenie zaś Galicyi w obec c. k. Ministerstwa rolnictwa jest jeszcze o tyle niekorzystniejszem, że w temże Ministerstwie nie ma wcale urzędnika, któryby ze stosunkami kraju naszego był obeznanym.

Potrzebę fachowego ciała doradczego przy Ministerstwie rolnictwa uznano zresztą od dawna w innych państwach, jak n. p. w Prusiech (Landesökonomie Kollegium). Tem mniej więc może potrzeba ta być zakwestyonowaną, gdy chodzi o Austryę, t. j. państwo, które odznacza się różnolitością stosunków gospodarczych.

Skoro zaś i w Austryi przez utworzenie Rady kolejowej dano już wyraz przekonaniu, że Ministerstwa do załatwienia pewnych agend potrzebują stałych doradców fachowych, to komisya mniema, że wiec w porę sformułował uzasadnione żądanie, a zarazem wyraża przekonanie, że koszta, jakieby pociągnęło za sobą utworzenie ciała doradczego przy Ministerstwie rolnictwa, wynagrodzi sowicie skuteczna działalność tego ciała, jeżeli tylko w skład jego wejdą odpowiednie osobistości, jak przedstawiciele Towarzystw gospodarskich, Instytucyi rolniczych i t. p.

Na podstawie wywodu powyższego komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, by troskliwiej badał potrzeby gospodarstwa rolnego w Galicyi, a w budżecie wyznaczał znaczniejsze niż dotąd fundusze odpowiadające wyjątkowym stosunkom kraju.
2. Wzywa się c. k. Rząd, by przy c. k. Ministerstwie rolnictwa utworzył fachowy organ doradczy złożony z powołanych reprezentantów rolnictwa krajów koronnych.

Lwów dnia 20. stycznia 1886.

Przewodniczący:
Wodzicki.

Sprawozdawca:
Stan. Polanowski.

L. 1.257/S.

Aleg. 199

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie oznaczenia terytoryum dla ustanowić się mającego nowego c. k. Sądu powiatowego w Podwołoczyskach.

Wysoki Sejmie!

Otwarcie przestrzeni kolei Lwowsko-Tarnopolskiej powołało do życia miejscowość graniczną, aż do tego otwarcia wszystkiego znaczenia pozbawioną. Miejscowość ta, Podwołoczyska, w przeciągu kilku lat wzrosła tak znacznie, że już w r. 1875. widział się Wysoki Sejm spowodowanym żądać od Rządu utworzenia siedziby Sądu powiatowego w tej miejscowości — a potrzeba ta istnieje do dziś dnia pomimo otwarcia kolei Transwersalnej, która część ruchu handlowego z linii Lwów-Tarnopol zabrała.

Komisya prawnicza nie zamierza tu powtarzać całego historycznego przebiegu tej sprawy, przedstawionego bardzo wyczerpująco w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 20. Listopada 1885. l. 50.220/1885., i ogranicza się jedynie na przedstawieniu faktycznego obecnego stanu rzeczy i na wypływających z tychże wynikach.

Chodzi tu mianowicie o utworzenie siedziby Sądu w Podwołoczyskach, co jest niezbędnie potrzebnem, bez naruszenia następujących interesów:

1) Gdy wedle ustawy państwowej z dnia 19. Maja 1868. l. 44 Dz. p. p., granice Starostw i Sądów muszą koincydować, a okręg Sądu podwołoczyskiego musi zajmować część okręgów Starostw zbaraskiego i skałackiego, Sąd podwołoczyski do jednego z tych Starostw należeć musi w całości, przeto musi się baczyć na to, by ani Starostwo zbarazkie nie było zbyt umniejszonem, ani skałackie powiększonem, tem bardziej, że Starostwo zbarazkie i tak należy do mniejszych, licząc tylko 59.869 mieszkańców, w razie więc znacznego obcięcia, byłoby prawdopodobnie za słabe do należytego sprawowania autonomicznych agend, — Starostwo skałackie zaś już obecnie należy do wielkich okręgów politycznych, licząc 73.792 ludności, administracya więc przy znacznem powiększeniu byłaby utrudnioną, przyczem zauważyć należy, że tak skałackie jak i zbarazkie Starostwo posiada długą linię graniczną od Rosyi, i linia ta tak ważna a trudna do upilnowania przez powiększenie Starostwa skałackiego, dla tegoż jeszczeby się znacznie przedłużyła.

2) W razie zniesienia siedziby Sądu w Nowem Siole a utworzenia takiego w Podwołoczyskach musiałby okręg sądowy nowosielski, który klinem wciska się w Rosyę, podzielony być między Sąd zbaraski a Sąd w Podwołoczyskach. Tymczasem ta część powiatu, którąby musiała należeć do Zbaraża byłaby od tegoż znacznie, bo naokoło 35 kilometrów przeciętnie oddaloną, trudno więc ludności przyzwyczajonej do uczęszczania do Sądu bardzo koncentrycznie w Nowem siole położonego, nie uczuć dotkliwie przeniesienia jej do Zbaraża; natomiast wręcz

jest niemożliwem przenosić gminy dotąd do okręgu sądowego skałackiego należące do Sądu w Podwołoczyskach, gdyby ten Sąd należeć miał do Starostwa zbarazkiego, ponieważ grawitują one ze wszystkiemi swemi interesami do Skałatu, położone są pod samym Skałatem a daleko od Zbaraża i byłoby dla nich wręcz krzywdą przydzielać je do Zbaraża. A zauważyć tu należy. że okręg sądowy zbarazki liczący obecnie 34.754 głów wyrósłby przez przydzielenie części okręgu sądowego Nowosielskiego do liczby około 50.000 — byłby więc absolutnie za wielkim

Jest więc rzeczą widoczną, że tak przeniesienie Sądu z Nowego - Sioła do Podwołoczysk i przydzielenie go do Starostwa zbaraskiego, jak też przydzielenie go do Starostwa Skałackiego tak ze względów administracyi politycznej jak też ze względów interesów prywatnych jest połączonem z wielu niedogodnościami.

Tymczasem Podwołoczyska potrzebują Sądu niezbędnie; Podwołoczyska bowiem są obecnie miasteczkiem ludnem (przeszło 5.000 mieszkańców), tam koncentruje się głównie ruch handlowy między Rosyą a Austryą, wskutek czego wywiązują się ciągle spory wymagające szybkiej interwencyi sądowej; należy więc szukać innego wyjścia jak to, które wskazują uchwały Sejmowe z lat 1875. i 1878.

Wyjście takie proponuje bardzo stosownie Wydział krajowy w wniosku swym z dnia 20. Listopada 1885. wskazując na potrzebę z jednej strony na pozostawienie dotychczasowego Sądu w Nowem-Siole, a nadto utworzenie nowego w Podwołoczyskach Sądu, któryby się składał z 5 tylko gmin powiatu sądowego nowosielskiego i 13 skałackiego i należał do okręgu c. k. Starostwa powiatowego w Skałacie; Sąd taki bowiem, koncentrując około siebie kilkanaście najbliżej położonych gmin do Podwołoczysk grawitujących, aniby zbytnio nie umniejszał powiatu politycznego zbaraskiego ani powiększał skałackiego, liczyłby wedle propozycyi Wydziału krajowego 20.198 głów, a więc cyfrę ludności zakresowi działania Sądu powiatowego zupełnie odpowiadającą, przyczemby i Sąd w Nowem - Siole (20.598 ludności) i Sąd w Skałacie (27.134 ludności) posiadały odpowiednie okręgi, wskutek czego komisya prawnicza zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11. Czerwca 1868. (Nr. 59. D. u. p.) poprzednie uchwały swe z dnia 29. Maja 1875. i z dnia 19. Października 1878. w sprawie zaprowadzenia nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach o tyle zmienia, iż przy zatrzymaniu dotychczasowego okręgu Sądu powiatowego z siedzibą w Nowem Siole, uznaje potrzebę utworzenia trzeciego Sądu powiatowego w c. k. Starostwie skałackiem z siedzibą w Podwołoczyskach, do którego okręgu mają wejść miejscowości:

a) Z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Skałacie: Podwołoczyska, Staromiejszczyzna, Zadniszówka, Mysłowa, Dorofiówka, Supranówka, Mołczanówka, Kamionka, Rosochowaciec, Kaczanówka, Orzechowce, Czernyszówka i Chmieliska.

b) Z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Nowem-Siole: Bogdanówka, Korszyłowce, Skoryki, Pieńkowce i Prosowce.

Lwów dnia 20. Stycznia 1886.

Zawadzki
przewodniczący.

Żaak.

Z drukarni Pillera i Spółki.